

Garcia
de Benefi
Tom I

TRACTATVS DE

BENEFICIIS AMPLISSIMVS, ET DOCTISSIMVS,

DECLARATIONIBVS CARDINALIVM S. CONGREGAT. CONCIL. TRIDENT. ET DECISIONIB. Rotæ, tàm M. S. quàm impressis, firmatus, ornatus, & ad singulas materias secundum hodiernam praxin accommodatus.

AVTHORE

NICOLAO GARCIA HISPANO

I. V. PROFESSORE, ET ECCLESIÆ Abulensis Canonico.

Cum duplici INDICE, *vno Partium & Capitulorum; altero Rerum & materiarum copiosissimo.*

MOGVNTIÆ,

Sumptibus Antonij Hierati Bibliopol. Coloniens.

ANNO M. DC. XIV.

Cum gratia & priuilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis.

ADMODVM REVERENDO, NOBILI, CLARISSIMOQVE VIRO, D. ZACHÆO AB HORRICH,

I. V. D. Illustris & Insignis Ecclesiæ, ad D. Gereonem Coloniæ Canonico, Scholastico, & Prælato dignissimo, Serenissimi & Reverendissimi Ferdinandi D. G. Electi & Confirmati Archiepiscopi & Electoris Coloniens. &c. Officiali Iudici Ordinario, Domino suo plurimùm Obseruandiss.

TSI iudicium doctorum hominum, Reuerende, Clarissime, & Consultiss. Domine, in discernendis aliorum scriptis & monimentis posteritati consecratis fallax nonnunquam & incertũ sit, quando ea quæ ab initio pro præclaris habita fuêre, atque adeo vendibilia ac plausibilia putabantur, quasi tamen vulgo ingrata integro vix seculo cursum venditionis expleuisse, ad extremum magno operarum ac sumptuum dispendio, animaduersum sæpius sit; vt sic dum te putas Anchisen totum tenere, nil teneas præter vmbram, quæ tenues vanescit in auras: Veruntamen quàm benè hactenus res ceciderit ijs, qui Hispanorum Commentarios suis typis nondum Germaniæ notos prodiderunt, apertius est quàm vt vlteriori egeat demonstratione. Habent enim hoc præ cæteris singulare auctores Hispani, quòd reliquos omnes acumine & grauitate longè excellant. Quam ob causam hactenus id mihi vnicè curæ fuit, vt Hispanos Commentatores tàm Theologos quàm Iureconsultos, ex intimâ Iberiâ, maximis quandoque meis impensis huc aduectos, prælo subijcerem. Cumq; Hispanicum ingenij acumen, & iudicij dexteritatem in Garcia nostro elucere doctissimorum virorum iudicio comprobatum sit, ipseq; Tractatus de Beneficiis se satis ostendat, vt eius vtilitas commendatione haud indigeat, Germaniam nostram, patriam dilectissimam, tanto Autore diutius carere nolui: ac de eo in publicum mittendo seriam tandem cogitationem suscepi.

Cæterùm eundem Tractatum, Reuerendæ & Clariß. Dominationi Tuæ præ aliis dedicare ac offerre constitui; tùm quòd ex tanto thesauro, ac veluti penu refertißima, varias totius rei beneficiariæ resolutiones, in eo, quo dudum fungeris officio Iudicis òrdinarij, &, quo nuper in totius Cleri Agrippinensis Oraculum (ceu Scæuolam Jureconsultum, Cicero olim appellauit, eoq; nomine tibi cum omnibus bonis congratulor) merito tuo assumptus es, munere, facilimè depromere poteris, tùm etiam vt hac ratione animi mei grati signum aliquod erga Reuerendam Dom. Tuam exhiberem. Accipe igitur hilari fronte, rogo, has Hispaniæ gazas, simulq; vt me meaq; tibi commendata habeas, obsecro. Deus Opt. Max. Reuerend. & Clariß. Dom. Tuam nobis diutiùs seruet incolumem. Colon. Agripp. ex Officina mea Typographica, Anno M. DC. XIV. 16. die mensis Septembr.

Admodum Reuerendæ & Clarissimæ
Dom. Tuæ

Obsequentissimus Cliens
& seruitor

ANTONIVS HIERAT,
Ciuis & Bibliop. Colon.

APPRO-

APPROBATIO.

TOMVM primum amplissimi Tractatus de Beneficijs, Authore Licentiato Nicolao Garcia, Ecclesiæ Abulensis Canonico Iuris vtriusque eruditissimo Professore (ex commissione Illustrissimi ac Excellentissimi domini mei D. Thomæ à Borgia Cæsaraugustanæ Ecclesiæ Archiepiscopi) euolui sedulò, accurateque perlegi: in quo Romanorum Pontificum decreta, Rotæ Romanæ doctissimæ decisiones, & oracula fida reperiuntur: nec non grauissimorum Doctorum Ecclesiasticam doctrinam amplectentium opiniones recenset, ac quid ex ipsis sit tenendum firmo gressu prosequitur, & legentibus manifestat: quapropter cum nihil in eo à sacræ Romanæ Ecclesiæ decretis, aut bonis moribus alienum reperiatur: quæstionesque hucusque ab alijs minime agitatas è latebris excitat, in artem redigit, luculenter amplificat, ac diffinit, egregijs Canonicarum Institutionum thesibus superabundat: ideo opus tanto ingenio, & industria elaboratum, numeris absolutum, Reipublicæ Christianæ, præsertim Ecclesiasticis personis vtilissimum, ac necessarium iudico. Cæsaraugustæ die 12. Septembris, Anno 1608.

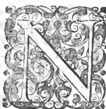
Doctor MARTINVS CARRILLO.

EPISTOLA DEDICATORIA AVTHORIS.

CLARISSIMO DOMINO D. ANDREÆ FERNANDEZ DE CORDVVA, Episcopo Pacen.

ON fuit mihi Præsul Illustrißime diu cogitandum, cui opus de Beneficijs primitias studiorum meorum dicarem, cum statim tu ipse occurreres, cui multis nominibus debebatur, tum ob magnum amorem quo me semper benigne prosequeris, magnaque Beneficia mihi collata à te patrono meo obseruandißimo, cuius semper patrocinium expertus sum, tum etiam quia ad opus istud conficiendum non parum adiumenti mihi attulerunt ea, quæ Romæ didici à te viro eruditißimo cum esses Rotæ, & sacri Palatij Auditor dignißimus, tuaque decisiones doctißima (quas vt mihi iussisti in bonam Reipublicæ fauente Deo edere spero) ac quæ ex tuis libris, & scriptis, præcipue Rotæ excerpsi, atque collegi, tàm Romæ, quàm in ciuitate Pacen. quæ te Pastore, & Episcopo suo vigilantißimo, & beneficentißimo gaudet; iure etiam optimo opus hoc de Beneficijs Ecclesiasticis debetur tibi Antistiti amplißimo, eorum dispensatori, Auditorique doctißimo Rotæ, vbi materia ista maxime agitur, rectißime examinatur, & optime scitur: Accedit generis tui claritas, tuaque summa nobilitas, cum eximia virtute coniuncta, quam non opus est longo sermone recensere, nemo enim est cui non sit perspicua & satis comperta, cùm sis ex antiquißima, & nobilißima Cordubensium familia, ex qua tot magnates, Heroes, & excellentißimi Principes, Duces, Marchiones, & Comites bello paceque insignes, ac toti orbi notißimi, nec non magni Prælati prodierunt, totque illustrißimæ domus, inter quas est tua illustrißima de Guadalcaçar; nemo etiam est qui nesciat quantum nobilitatem istam & generis splendorem cum literis & virtute coniunxeris; en igitur illustrißime Præsul Tractatum nostrum (qui tibi vt spero non displicebit) tuo nomini nuncupatum, tuoque patrocinio, tutelæ, ac protectioni commissum, atque hilari vultu, solitaque benignitate, ac humanitate accipe munus hoc summæ erga te obseruantiæ, obsequij, & grati animi mei testimonium, & argumentum. Et vale fœlix. Abulæ.

Licentiatus NICOLAVS GARCIA,
Canonicus Abulen.

PRÆFA-

PRÆFATIO.

VAMQVAM de Beneficijs, quorum materia amplissima est, plurefque tractatus, & maximam iuris Canonici partem complectitur, multi sint editi tractatus, nempe Io. Seluæ de Benefic. Rebufi praxis benefic. Duar. de sacris Ecclesiæ ministerijs, Cortas. paraphrasis Sacerdotiorum, Io. Nicol. Gimon. Enchiridion Beneficiorum, Rosin. de Beneficijs, seu de re pontificia lib. 3. P. Greg. de Beneficijs, seu Institutiones Beneficiales. Quintanaduenas Ecclesiasticon, & Lelij Zechi de Benef. & pensio. Eccles. & sint etiam alij tractatus accessorij, vt de reseruatio. permutatione, resignatione, & incompatibilitate Beneficiorum, & de vnio. &c. quos omnes vltra ordinarios, & alios vidi & legi, non tamen ideo tractatus noster inutilis erit, sed adhuc valde vtilem ne dicam necessarium existimo, & candidus ac sapiens Lector iudicabit, nam vltra quod in illis materia ista, nec plene, nec exacte tractatur, nec multum ad praxim præsertim hodiernam conducunt, sunt iam in hac materia multa innouata ex S. Concil. Triden. nouis constitutionibus & cancellariæ regulis, stilo curiæ, & consuetudine, quæ illi non attingunt, nec degustarunt, neque materia ista videtur posse exacte, & satis intelligi ab ijs qui non sunt in curia, & Rota, eiusque stilo & decisionibus versati, vt qui de Beneficijs hactenus scripserunt. Ego quidem tempore quo Romæ fui, licet pauco, nempe solo triennio, huic studio auide & sedule me addixi, & postea accurate prosecutus sum voluendo & reuoluendo Rotæ decisiones, & resolutiones, tàm impressas, quàm manuscriptas ac declarationes S. Congregationis Concilij librosq; ad hoc conducentes, vnde in mentem mihi venit hunc tractatum scribere in vtilitatem Reipublicæ, si forte ei possem meo exiguo talento, & tenui facultate prodesse, quem magno labore, & studio Deo adiuuante confeci ad ipsius honorem, & gloriam sacratissimæq; Virginis Mariæ, atque in duodecim partes ordine ni fallor non incongruo diuisi, quarum quælibet habet sua Capit. vbi plures particulares tractatus huius materiæ continentur. Sed quia in hoc tractatu allego, & adduco multas declarationes S. Congregationis ac decisiones, & resolutiones Rotæ, oportet de earum vi, & authoritate lectorem certiorem facere, ac breuiter admonere. Et quod attinet ad declarationes S. Congregationis, certum est eas non esse declarationes doctrinales, sicut latas à Doctoribus & Iurisperitis, vt aliqui Theologi perperam dicunt, sed esse declarationes definitiuas, seu decisiuas, vim legis habentes, & vt leges recipiendas, vtpote latas ex commissione Papæ, & à personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, vt appatet ex Bulla Sixti V. quæ est in 2. par. sui Bullarij 7. in ordine, vbi habetur facultas dictæ S. Congregationis: quæ etiam ponitur à Man. Rodriguez quæst. regul. 1. tom. q. 11. art. 1. qui art. 2. seq. ita docet, facit tex. in §. responsa prudentium instit. de iure naturali. Et eadem S. Congreg. cuidam Abbatissæ Massanen. sic respondit. *Eadem ratio habenda est de his quæ scribuntur à Cardinalibus S. Congreg. Concilij Triden. nomine ipsius Congre. ac si à Papa scripta essent.* & alias sic censuit. *Decreta, & literæ Cong. Concilij semotis litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum.* Et ita super declarationibus S. Congregationis Papa statim dat Breue, & Auditor Cameræ monitorium in earum executionem, & Rota eas absque vlla controuersia, & disputatione amplectitur, suscipit, & obseruat, vt praxis ostendit, & quamuis declaratio sit facta ad instantiam alicuius, seu in casu particulari, tamen facit ius quo ad omnes, & in vniuersum, ad l. vlt. C. de legibus, cap. in causis de re iudic. & cap. 1. 19. dist. Man. Rodri d. art. 2. ad fin. quicquid aliqui Theologi dicant. Nec requiritur publicatio, seu promulgatio, aut intimatio huiusmodi declarationum, vt etiam aliqui Theologi male volunt. nam vt recte inquit Man. Rodriguez ibi, licet leges vt obligent sit necessarium quod publicentur, vt tamen declarationes legum iam publicatarum, & receptarum obligent, non est necessarium quòd publicentur, sufficit enim quòd ipsæ leges sint promulgatæ, & receptæ ad hoc vt earum declarationes à Principe, vel ab habente potestatem ab ipso Principe datæ obligent eodem modo quo ipsæ leges obligant. Decisiones autem Rotæ non faciunt ius (nisi transeant in stilum) quicquid velit D. Marta de tribu-

(:) 4 nalibus

nalious vrbis, cap. 5. Sed habentur pro decisionibus magistralibus, vt post Cardin. in cap. pastoralis de fide instrum. dicunt Pauinus in præludio extrauagan. versi. Decisiones Rotæ. Vantius de nullitatibus, tit. de nullitate ex defectu processus, nu. 121. Cassad. decis. 17. de præbend. num. 7. Lancelotus de attentaris, cap. 20. limitatione 1. num. 2. & alij, tamen vt inquit Vantius ibi decisiones Dominorum de Rota magni ponderis sunt. Rotæque authoritas maxima est, præcipue in hac materia beneficiali, & eius opinio propter ipsius authoritatem exactamque & maturam resolutionem, & etiam propter numerum Doctorum in ea militantium cõmunis reputatur, vt per Lud. Gomezium Episcopum, Sarnen. in prohemio regularum cancellariæ, q. 2. vers. 4. pro ista parte. & D. Martam vbi supra num. 17. Accedunt quæ de grauitate & laudibus huius sacri Auditorij, & integerrimi tribunalis, post alios tradunt Sarnen. ibi Mandos. de commissio. 14. commissione attentatorum verb. auditorio. D. Marta d. cap. 5. & Grauatius ad Vestrium in praxi, lib. 2. cap. 17. qui ait, *Ab his auditoribus ob summam earum Iurisperitiam insigne iudicium, publicam authoritatem, incredibilemq; grauitatem quod in controuersiis deciditur, tanquam ex oraculo dictum in omne æuum creditur, vt in rebus iudicatis eorum sententia, quas decisiones Rotæ vocamus, demonstrant, quorum quanta sit authoritas nemo nescius est, vnde non iniuria dici potest, quod tanta est Auditorum Rotæ opinio, quanta Pithagoræ apud Pithagoricos fuit, vt nullus non satis esse putet dicere, sic Rota definiuit*, &c. hæc Grauatius. Et si vt inquit Mandos. vbi sup. inter doctos scriptores non reperitur aliquis qui ad sacra Rotæ decreta non secus ac sitibundus ad limpidissimum fontem non currat à qua doctorum scripta alioquin sterilia, frugifera, ac fructuosa redduntur, nil mirum si ego scriptorum minimus plures decisiones, & resolutiones Rotæ adducam, quibus doctrinã meam confirmem, & tractatũ meum amplificem, exornem, & locupletem, licet aliquando à Rotæ sententia discedam iure, seu ratione cogente, vtpote nullius addictus iurare in verba magistri; placuitq; multas earum integras ponere, licet non totæ faciant ad id de quo ibi agitur, tum vt earum intentum factumq;, & ius melius percipiatur, tum vt Lector fruatur earum vtili solida & exacta doctrina, tum etiam quia seruiunt ad dicta aliàs, vbi eas allegamus te mittendo ad locum vbi ponuntur; & cui non placuerit, seu per tempus non licuerit decisiones positas legere, & in eis immorari, poterit absque vlla detentione, & difficultate eas præmittere, siue pertransire, cùm diuersis caracteribus sint positæ ac designatæ, nec miretur Lector quòd earum allegationes aliquæ non sint fideles, & certæ, id enim præcipue prouenit ex errore, & incuria scribentium, & transscribentium, variantur etiam allegationes ex diuersitate editionum, quod etiam dictum sit pro nostris allegationibus, quarum fidelitatem veritatemq;, tàm quo ad doctrinam, quàm quo ad loca curaui quantum potui. Omnia autem in hoc tractatu contenta, & à me scripta libenter subijci S. Sedis Apostolicæ sapientumq; hominum censuræ ac iudicio.

INDEX

INDEX PARTIVM ET CAPITVLORVM TRACTAT. DE BENEFICIIS PRIMI TOMI.

PRIMA PARS.

De nomine, diffinitione & diuisione Beneficij, continet sex capit.

SECVNDA PARS.

De vtilitatibus prouenientibus ex Beneficio continet 5. cap.

TERTIA PARS.

De obligationibus, & oneribus Beneficij, continet 4. cap.

QVARTA PARS.

De modis prouidendi & disponendi de Beneficijs, eaq; acquirendi, continet 5. cap.

QVINTA PARS.

De his ad quos spectat dispositio, seu prouisio Beneficiorum, continet 9. cap.

Cap. 2.

SEXTA PARS.

De executoribus literarum & gratiarum Beneficialium, continet 5. capit.

SECVNDVS TOMVS continet partes & capitula sequen.

SEPTIMA PARS.

Quibus debeant Beneficia conferri, seu de qualitatibus requisitis ad Beneficia, continet 16. capit.

OCTAVA PARS.

De requisitis prouisionis Beneficij, continet 4. capit.

NONA PARS.

De forma in prouisione seruanda, continet 4. capit.

DECIMA PARS.

De tempore, quo & intra quod debet prouideri de Beneficijs, & de deuolutione, continet 4. cap.

Cap. 2.

VNDECIMA PARS.

De modis vacandi, & admittendi Beneficia, continet 10. cap.

XII. & VLTIMA PARS.

De modis quibus extinguitur, vel alteratur Beneficium, continet 5. cap.

PRIMA

PRIMA PARS DE NOMINE, DIFFINITIONE, ET DIVISIONE BENEFICII.

CAP. I.

De nomine beneficij & origine.

SVMMARIA.

ENEFICIVM *in genere quid sit numer. 1. 2. & 3.*

De varia acceptione verbi beneficium remissiue, num. 4.

In iure Pontificio. & materia Canonica, appellatione benefi. y intelligitur benefi. ium Ecclesiasticum, num. 5.

Benefi. y nomin. per Antonomasiam beneficium Ecclesiasticum intelligitur, num. 6.

Beneficium ab aliquibus, Sacerdotium dicitur, sed non est relinquendum verbum beneficium vsitatum, num. 7.

Benefi. ium dicitur etiam prabenda, & quomodo accipitur prabenda num. 8 & 9.

De origine beneficiorum remissiue, num. 10.

1

ENEFICIVM in genere si beneuola actio † tribuens gaudium capientibus, *& in capit. 1. in quibus causis feudum amittatur, ex Seneca, libr. de benefi. 1. tradunt Salua de benefi. 1. par. q. 1. & Quintana duennas Ecclesiast. con, lib. 1. c. 4. l.* Et quamuis ista diffinitio † impu
2 gnetur à Lud. Gometio *in rubr. de rescrip. à n. 2.* nõ opportet in hoc immorari, quia parum refert pręsertim ad praxim. Seu beneficium est benefactum
3 in alium collatum † siue gratia. *Corras. in Paraphrasi Sacerdotiorũ, seu tract. de benef. par. 1. c. 4. 1 nu. 5. Rebuf. in praxi benef. tit. 1. quid sit beneficium, nu. 2 & 3.*

4 Et de varia acceptione verbi beneficium † videndus est Quintanaduennas d. c. 1.

In iure vero Pontificio, & in materia Canoni
5 ca † & Ecclesiastica appellatione beneficij intelligitur beneficium Ecclesiasticum, de quo est noster tractatus. *Cardin. in Clement. 2. de iudicijs num. 5. 8. not. Ripa in rubr. de rescrip. num. 25. Probus ad Monachum in cap. nullus de temporib. ordinan. in. 6. num. 2. Rebuf. d. tit. 1. nu. 8. & 9 Francis. Marcus decis. 529. num. 4. par. 1. & Manuel Rodriguez q. regularium tom. 1. q. 34. art. 1.* & vt inquit Corra *d. cap. 1. in fi.* benefic † nomine per Antonomasiam quandam, vulgo beneficia Ecclesiastica tantum intelliguntur.

Et quamuis aliqui beneficium Ecclesiasticum Sacerdotium dicere malint † *vt Corras. in d. Paraphrasi, & Tiraquel. in tract. cessante causa 1. par nu. 46.* & ita etiam appelletur, *vt per Calepinum verb. Sacerdotium, & Vocabularium Ecclesiasticum*, tamen verba vsitata receptaq; apud Iurisperitos & Canonum authores non sunt mutanda, & licet beneficium Sacerdotale ita dici posset, *vt in cap. penult. ne prelati vices suas*, non tamen alia beneficia; & Sacerdotium pro presbyteratu, vel officio ipso, seu dignitate Sacerdotis sumitur, *Rebuf. in d. praxi in proemio, Duar de sacris Ecclesiæ ministeriis, libr. 2. cap. 3. P. Pechius in reg. beneficium libr. 6. num. 1. Doctor Sabagum de Villa sancte praceptor meus in cap. fin. de sequestratione poss. numer. 20. Calep. & Vocabul. Ecclesiast. sup & Antoni.* Dicitur vero beneficium etiam pręebenda. Nam pręebenda non solum accipitur pro præbenda Canonicali, nempe Canonicatui cõnexa, quæ dicitur proprie & stricte præbẽda, & est spiritualis ratione Canonicatus *cap. dilecte de prab.* & pro præbenda mere temporali. nempe quæ datur pro labore, seu officio temporali, vt aduocato, medico, seu magistro, *Abb. in cap. cum M. de constit num. 22. & ibi Felin in nu. 13. Decius 99 & Ripa 170. Cardin in Clemen. fin. de praben sub num. 14. & ibi Imola nu. Rom. cons. 328. num. 8. Corras. d. 1. par. cap. 2. n. 4. Mar. An. Cucbus in inst. tutionibus, canc. partus li. 2. tit. 6. de praben. § . 2 & a'ij*, sed etiam large pro omni beneficio, seu iure percipiẽdi † prouentus in Ecclesia ratione officij. *Felin. in cap. postulasti de rescrip num. 4 3. concl. Ripa, versi. 2. modo, & Cucbus vbi sup. & ita videtur sumi in rubrica, de praben. & dignit. qua verba ponuntur tanquam genus, & species. Et tradit post hos visus, Hier. Gonçalez ad reg. de mensib. gloss 5 § . 1.*

De origine autem beneficiorum Ecclesiasticorum † (quia non placet aliorum scripta tran 10
scribere) videndi sunt Selua *1. pa quas. 4.* Dua. *d. li. 2. cap. 1.* Rofiniacus *de beneficio seu libr. 3. de re sacerdotali, capite 1. à numer 3* Bursatus *consil. 126. ex num. 30. lib. 2. & consil. 352. numer. 10. libr. 4.* M. Anton. Marsillus Columna *de Ecclesiastic. redditibus, cap. 3. late,*

Pet. Gregorius *in tract. de benef. cap. 2. recte* Quintaadueñas *d. lib. 2. c. 2.* & Lælius Zechus *de republica ecclesiastica, c. de beneficiatis num. 1. & in tract. de benefic. & pension. Ecclesi. cap. 1.*

CAP. II.

Quid sit beneficium.

SVMMARIA.

Beneficij Ecclesiastici varias diffinitiones, quo tradunt, num. 1.

Beneficium est ius percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis clerico propter diuinum officium competens, numer. 2.

Ista diffinitio recte explicat naturam beneficij, num. 3.

Loco verbi clerico melius esset ponere persona ecclesiastica, & addere vel obsequium, vt diffinitio recte comprehendat preceptorias, num. 4.

Beneficium est ius spirituale, num. 5. non principaliter, sed annexum, num. 6. & 7.

Simonia in beneficijs solum est de iure positiuo secundum canonistas, num. 8. & 9.

Contrarium tenent theologi, num. 10. & aliqui distinguunt, num. 11.

Sententia canonistarum indistincte est verior num. 12. iuxta quam facile excusantur aliqua vitia simonia num. 13.

Pecunia non datur pro executione ordinis, aut clauium, sed pro iure percipiendi fructus, num. 14.

Contraria sententia posset procedere in Episcopatibus, & alijs prelatijs, num. 15.

Respondetur cap. ex multis 1. quæst. 3. num. 16. 17 & 18 & quod sensus moralis in scriptura, non probat aliquid esse de iure diuino d. num. 17.

Respondetur cap. ex diligenti de simonia, num. 19.

Concordia Vgolini inter opiniones canonistarũ, & theologorum num. 20 quam tenet etiam Nauar. num. 22.

Auditoratus, & clericatus cameræ, quomodo vendantur num. 21.

Concordia Vgolini parum distat ab opinione canonistarum num. 23.

Et si in beneficio principale esset potestas spiritualis, non esset simonia de iure diuino aliqd dare habito respectu ad fructus, num 24 exemplo auditoratus, & clericatus cameræ & aliorum officiorum seu dignitatum huiusmodi, num 25.

Sententia Durandi quod nulla est simonia de iure positiuo communiter reprobatur, num. 26.

Licet Valentia dicat eam non esse proprie simonia, admittit tamen esse contra religionem, num 27.

Beneficium non potest à laico sine priuilegio apostolico teneri, num. 28.

Cum ex priuilegio apostolico beneficium laico conceditur sit quid sæculare, & laicum, num. 29.

Capellania erecta in titulum beneficij, potest ex ordinatione fundatoris dari puero ante 1. tonsurã titulo seculari, nu. 30. fundator expresse ita disponat, num. 31.

Beneficium non potest à laico conferri, num. 32. nisi ex priuilegio Apostolico, num. 33.

Cum laicus ex priuilegio confert beneficium, non requiritur institutio, aut confirmatio Episcopi, aut alterius clerici, num. 34.

Neq; ex conditione in limine fundationis apposita potest laicus ius conferendi competere, num. 35.

Nec sufficit ad hoc immemorialis num. 36. resolutio Rotæ, num. 37.

Sola immemorialis etiam cũ allegatione priuilegij non suffragatur cum adest incapacitas, nisi fama priuilegij concurrat. n. 38. resolutiones Rotæ circa hoc à n. 39. vsq; ad. 47. iuxta quas sunt accipienda, quæ de decimis à laicis possessis tradunt aliqui Doctores, num. 48.

Iudex laicus de causa beneficij non potest cognoscere, nu. 49. non solum in petitorio sed etiam in possessorio, nu. 50 & contraria sententia improbatur per doctores relatos, num. 51. & 57.

Causa possessoria beneficij & aliorum spiritualium, seu quasi dicitur Ecclesiastica, num. 52.

Possessio beneficij est quid spirituale seu connexa spirituali, & ideo ea carenti non licet redimere vexationem, num. 53. resolutio Rotæ, num. 54.

Esto quod causa possessorij beneficij nõ esset spiritualis, non possit de eo inter clericos laicos cognoscere, num. 55.

Resolutio Rotæ, num. 56. respondetur cap. si. de iudicijs, num. 58.

Si clericus ageret contra laicum qui eum turbat seu vexat siue non infertur in possessione beneficij ne eum vexet, iudex laicus esset competens, num 59.

Beneficium datur propter officium, quod in laudibus diuinis consistit, numer. 60. quomodo cognoscatur beneficium, num 61. resolutio Rotæ, num. 62.

Alia resolutio Rotæ, num. 63 & alia, num. 64.

Beneficij Ecclesiastici varias diffinitiones tradunt † Selua *de benef. 1. p. q. 1.* Duar. *lib. 2. c. 4.* Io. Nico. Gimon. *enchir. benef. tit. 1. c. 1. n. 7.* Quintanadueñas *lib. 1. Eccles. c. 3.* Pechius *in reg. beneficium, nu. 2.* Medices *de diffinit. 2. p. cap. 16.* Nauar. *de redditib. Eccles. 1. quæst. monit. 55. num. 4.* Hojeda *de incompatib. benef. in præfat. num. 2* D. Sahagun *in cap. si. de sequestrat. poss. num. 20* Barthol. Vgolinus *de censuris tab. 4. de suspens. cap. 8. in prin. num. 1.* & Zech. *de benef. & pensio. Eccles. cap. 1 nu 8* & post hęc scripta visus Hieronym. Gonçalez *ad reg. de mensib. gloss. 5. in prin. à num. 2.* 1

Sed mihi placet diffinitio Corrasij, *1. par. capit. 2. numer. 1.* quam etiam tradit † Pechius *supra,* 2
& Cardin. Toletus *in summa lib. 5 capit 76.* vbi eam declarat, nempe quod beneficium est ius percipiendi fructus, ex bonis Deo dicatis, clerico propter diuinum officium competens. Quæ † diffinitio 3
recte explicat naturam & substantiam beneficij & videtur conuerti cum suo diffinito *iuxta l. 1. §. dolum, ff. de dolo,* & parum differt ea quam tradit Quintanadueñas *vbi sup.*

Aduerto tamen quod loco verbi, *clerico,* † me- 4
lius esset ponere, *persona Ecclesiastica,* vt ponit Nauar. *sup.* & ibi, *propter diuinum officium,* addere, *vel obsequium,* vt ista diffinitio recte etiam comprehendat perceptorias, seu comendas militum ordinum militarium quę sunt beneficia, *vt dicetur infra ca. 4.*

Dicitur autem beneficium esse ius, † & quidem 5
spirituale, *vt ait Corras. d. c. 2. nu. 2. cum glos. in sum. 1. q. uæst. 3. Panor. & Fel. in cap. consulere de simonia, & est*

tex.

tex. in cap. dilecto. 25. de praben. Sed intelligi debet nõ
6 quod sit ius spirituale principaliter, † & in se, sed
potius temporale cum sit ius percipiẽdi fructus
qui sunt temporales, sed dicitur spirituale quia est
spirituali connexum dependenter siue consequẽ-
ter, quoniam prȩsupponit clericatum, *vt inquit D.
Tho 2 2. quaest. 100. art 4. & ibi eius expositores Abb. in
d. cap. consulere num. 3. Nauarr. in Manu. cap. 23. num.
108. Soto de iustitia & iure libr. 9. quaest. 1. artic. 1. Bartho.
Vgolin. de simonia tab. 1. de simonia genere capit. 34.*

Dicitur etiam ius spirituale aut spirituali anne-
7 xum, † quia beneficium datur propter officium,
*cap. fin. de rescrip. in sexto: Redoanus de simonia, 1 par.
cap. 4. nu. 12. & cap. 29. num. 1.*

Vnde infertur simoniam in beneficijs solum
esse de iure positiuo, & simoniam, quia prohibitã
8 à iure, nempe positiuo, & humano † prohibente
venditionem illorum, propter connexitatem or-
dinem. & respectum, quem dicũt ad spirituale, &
sic constituente talem actum in specie simoniae:
Quam sententiam tenet glos. *in cap. ex parte in ver-
9 bo dimittere de officio † deleg Et in cap cum pridem, ver-
bo illicite de pactis*, & sequuntur Butrius, & Decius
num. 23 in d. cap. ex parte, Cardin. *in cap. 1. de simonia*,
Felin *in cap ad audientiam 2. num. 3. de rescrip.* Cacia-
lup. *de pensio quaest. 19. num. 5.* Iulius Clarus, *lib. 5. recep.
sententiarum §. simonia, num. 5.* Ioan Carrafa in
tracta de simonia num 58. & sequentib. Flam. Paris.
de resignatione beneficij, lib. 14 quaest. 3 nu. 10 & Lud.
Carb *, de restitutione quaest. 60 d. c. p. 4. col. 1.* & Ca-
nonistae communiter, *vt ex citatis apparet.*

10 Quamuis contrariũ † tenent Theologi, quos
sequitur Caiet. *tom. 2. tract. 9. de simonia, q. 1. & in sũ.
verbo simonia*, Victoria *in relectione de simonia num.
44* Soto *d. lib 9. quest. 5. art. 2. & qu. 7. art. 1.* Arragõ.
2. 2. quaest. 100 *art. 4.* Valentia *3. tom super secunda se-
cunda, dispu ta. 6. quaest. 16. pun 2* Cosmas Philiarcus,
de effi io sacerdotu, 2 par lib. 6. cap. 2. tertia conclusione.
Lud Lopez *instruc. conscientiae, 1. tom. cap. 299 & 302.*
Manuel Rodriguez *in summa, 2. tom. cap. 56. num. 3.
& 5. & c. 59. num 11.* Vega *in sum 2. par. cap. 101 casu 9.
& 52.* Pet. Ledes. *in sum. 2. par. tract. 12. conclus. 19.
29. & 20.* & ex Canonistis Nauarr. *d. capite 23. num.
108* D. Couartu. *in reg. peccatum 2. par. §. 8. versiculo,
& licet quibusdam.* & Thom Campegius *in tract. an
Papa labem simoniae incurrere possit, per totum*, in be-
11 neficijs habentib. administrationem ordinis, vel
executionem clauium, licet non in alijs sequun-
tur, Abb. *in repor. extirpanda §. qui vero de praeben.
à n 53. & in c 1. de simo. à n. 6. & ibi Bellenzin. in ad-
ditione.* Rebuf. *in rep. d §. qui vero ad fin.* Cassad. *decis.
2. de simonia*, Redoan. *de simonia par. 1. cap. 34. num
13.* Iacob. de Grassijs *in decis. aureis casuum conscien-
tia, lib. 2. cap 96 num. 14.*

12 Sed reuera opinio Canonistarum indistincte
tenẽtium † simoniam in beneficiis esse de iure po
sitiuo, vt dix verior est, nam vt ex supradictis ap-
paret beneficium non est principaliter, & in se
spirituale, quicquid Caiet. Soto & alii citati dicãt,
vnde secluso iure positiuo id inhibente possẽt abs
que vitio simoniae vendi, *iuxta tradita per Caiet. d.
verbo simonia 3. reg.*

Et iuxta hanc sententiam facile excusantur a vi- 13
tio simoniae aliqua quae † alias difficillime excũ-
santur per Theologos, *vt per Bar. Medinam in sum.
lib. 1 cap. 14. §. 22. S. Arragon. vbi supra versi. sed est dubiũ
consequens de pensionibus, Vegam in summ. 2. par. cap.
65. casu 4. & Pet. Ledesma. d. tract. 12. circa 24. conclu-
sionem.*

Nec obstat quod in collatione beneficij datur
aliquãdo executio † ordinis, aut clauium, vt in be- 14
neficiis curatis, quia pecunia non datur pro hac
executione, quae est spiritualis, sed pro iure perci-
piendi fructus, quod est beneficium. *Anania in d.
cap. 1 de simonia. num 8. & cum eo Decius in d. c. ex parte
num. 27. Io. Carrafa supra num. 60.* & beneficium nõ
est ius illud administrandi sacramenta & diuina
faciendi, sed est percipiendi fructus ex bonis Deo
dicatis cui est annexum ius illud administrandi sa-
cramenta, quia beneficium vt dictum est datur
propter officium.

Et contraria sententia † posset procedere in E- 15
piscopatibus, & aliis Prȩlatis & officiis in quibus
principale videtur prȩlatia, & iurisdictio potestas-
que spiritualis.

Nec obstat tex. *in cap. ex. multis 1. q. 3* † quatenus 16
dicit, quod per nũmullarios, quos dominus eiecit
de templo Matthei 21. Ecclesiastici beneficii ven-
ditores designantur, vnde videtur simoniã in be-
neficiis esse de iure diuino, quia † respondetur ꝙ 17
intelligitur in sensu morali non in literali, qui sen-
sus moralis non facit argumentum efficax ad pro-
bandum aliquid esse de iure diuino, *D. Thom. 1 par.
quaest. 1. art. 10 & ibi moderni eius expositores idem D.
Thom. quodlib. 7. ar 14. ad quartũ. Rutilius Benzonius E-
piscopus Lauretanus in speculo Episcoporum, seu de fuga,
lib. 1. quaest. 2. dub. 5. & Salmeron prol gom. 19.*

Ex quo etiã potest responderi illi textui, † qua- 18
tenus postea dicit simoniam in beneficiis esse cõ-
tra ius diuinum, potest enim intelligi iuxta dicta
quod sit contra ius diuinum in sensu morali tamẽ.

Rursus non obstat tex. in † ca. ex diligenti de si- 19
monia, ibi *praesertim cũ haec taliter praestita diuinis &
humanis legibus contraria re noscantur.* Ex quibus vide-
tur simoniam in beneficiis esse contra ius diuinũ,
quia respõdetur cum glos. ibi verbo diuinis, quod
ibi leges canonicae & ecclesiasticae dicuntur diui-
nae ad differentiã legum ciuilium, vt in cap. 1. de iu-
rament. calumniae, ibi, *nos itaque diuina & humana
legis*, & facit cap. si 3. quȩst. 5. ibi. *diuina id est Ecclesia-
stica* Nam & ius Canonicum laro quodam dicen-
di modo diuinum ius dici solet, *Couarru. pract. cap.
31. sub. num. 2. optime Canus de locis Theolog. lib. 5. cap. 5.
ad tertium argumentum.*

Post haec scripta vidi Barth. Vgolinum *in d. tract
de simonia, qui tabula I. de simonia gen. cap. 2. §. 5.* sic
concordat opiniones Canonistarum † & Theo- 20
logorum, quod aut Romanus Pontifex beneficiũ
vendens habet in animo vendere ius illud sacra-
menta administrandi, & diuina faciendi, & sic ex-
ercendi clericale munus in eo beneficio tamẽ nul
lomodo existimãdũ est: & in hoc casu ait verã esse

opinionem Theologorum, aut in animo habet
vendere tantum ius percipiẽdi fructus tempora-
les & temporalia ipsa beneficii non autem ius il-
lud clericalis muneris exercendi. & in hoc casu ait
veram esse opinionem Canonistarum, sicut cali-
ces consecrati corporalia, & alia huiusmodi vẽdi
possunt, habito respectu ad materiam ipsarum nõ
autem ad consecrationem, vt Doctores commu-
niter tenent, & vsus obseruat. Concludit ergo q̃
tituli beneficiorum respectu habito ad ius admi-
nistrandi ordines iurisdictionemque Ecclesiasticã
exercendi à Romano Pontifice vẽdi non possunt,
sed solũ habito respectu ad bona tẽporalia ipsorũ.
Hinc ait † quod Auditoratus, & clericatus ca-
21 meræ, & alia officia, seu dignitates huiusmodi li-
cet respectu habito ad potestatem iurisdictionẽ
que Ecclesiasticam, quam habent vendi nõ possint
à Papa sine simonia, si tamen vendantur habito re
spectu ad emolumenta & fructus, quæ ex ipsis
consequuntur, simonia non committitur, in quã
partem huiusmodi alienatione a Papa fieri acci-
piendum est. Et ita apparet ex literis auditoratus
cameræ Gregorii XIIII. ad fauorem D. Camilli
Burghesij nunc Sanctissimi D. N. Pauli Quinti, quas
ponit Salustius Tiberius *in pract. auditoris Cameræ,
lib. 4. ad fin. ibi. Et quia dictus Horatius in eiusdem Sixti
prædecessoris, & dictæ sedis subuentionem pro pretio e-
molumentorum dicti officij auditoratus 60. millia scuta
monetæ soluere promiserat, ac realiter, & cum effectu
22 soluere inceperat* Et idem quod † Vgolinus, repe-
rit tenere Nauar. *d. cap. 23. num. 108. vers. 9.* quod in
nouissimis editionibus, a quo id sumpsit Vgoli-
nus. Licet sibi videatur attribuere dictã cõcordiã.
Sed hæc concordia & sententia Vgolini, ac Na-
23 uarri parum distat ab opinione † communi Cano-
nistarum qui non negant vendere beneficium
habito respectu ad ius illud diuina facien-
di, esse simoniã ex natura sua, & iure diuino, sicut
dare pretium pro calice, habita ratione consecra-
tionis, *Soto lib. 9. quæst. 5. art. 2. assertione 2.* Sed
dicunt absolute non esse simoniam de iure diuino
vendere beneficium, quia principaliter & in se, vt
est dictum, est quid temporale, sicut absolute lo-
quendo dicitur nõ esse simoniam vendere calicẽ
consecratum, quia principale in eo est materia, &
sic cum absolute venditur intelligitur vendi tẽpo-
24 rale, *Caiet. d. verbo simonia;* habetur autem ex sentẽ-
tia Vgolini, † quod etsi in beneficio principale es-
set ius diuina faciendi, seu potestas spiritualis, vt
in Episcopatibus, & aliis prælatiis, & officiis dixi-
mus, non esset, simonia de iure diuino aliquid da-
re, seu accipere habito respectu ad temporalia, &
sic pro fructibus beneficii, seu iure percipiendi il-
los, siue pro pretio illorum, nec Papa in hoc com-
mitteret simoniam: quod recte comprobatur ex-
emplo auditoratus & clericatus cameræ, & alio-
25 rũ officiorũ, † seu dignitatũ huiusmodi curiæ Ro-
manæ, in quib. principale est potestas iurisdictioq;
Ecclesiastica & spiritualis cum sint officia, & tamẽ
venduntur à Papa habito respectu ad emolumen-
ta illorum.

Nec supradictis obstat sententia Durandi *in 4. d.* 26
25. quæst. 5. nu. 9 qui nullam † admittit simoniam de
iure positiuo, quem sequitur *Arrag. d. quæ. 100. art. 2.
circa secundam conclusionem D. Thomæ,* dicens nul-
lam esse vere, & proprie simoniam prohibitam
tantum iure positiuo, sed omnes esse contra ius
naturale, & diuinũ, quicquid in hac re dicant Ca-
nonistæ, nam ista sententia communiter reproba-
tur, *vt per Nauar. d. c. 23. nu. 100. versi. 2. quod. Et Victo-
riam in d. relectione de simonia num. 12. & 16. & recte
eum impugnat Soto d. art. 2.*
Et quamuis Valentia *d. q. 16. pun. 5.* dicat eam nõ 27
esse proprie simoniã, sed † improprie, & per quan
dam analogiam, admittit tamen esse contra reli-
gionem, & non solum contra obedientiam, vt di-
cebat Durandus.
Secundo ex eo quod beneficium est ius spiri- 28
tuale infertur, non posse a laico, vtpote spiritua-
lium † incapace, *cap. causam quæ de præscrip.* sine pri-
uilegio Apostolico teneri *Felin in cap. cum adeo à n.
2. de rescrip. Staphil. de literis gratiæ, vona forma expe-
ctatiuarum num. 24. Ripa in cap. 2. de iudiciis, num. 129.
& 134. Probus ad Monachum in cap. nullus de tempor.
ordin in sexto, ex num. 11. Selua de benefi. 1. par. quæst. 7.
num 8. & 9 & 3 par. q. 6. Rebuf. in praxi, tit. de clericis,
& à quibus & quomodo creentur nu 4. Corras. 1. par. ca.
2. num. 4. & 3. par. cap. 1. num. 1. Rosini. cap. 1. num. 39. &
Pet. Gregor. de benefi. cap. 36. Lambert. de Iure patron. 1.
par. 2 lib quæst 7. art. 7. & 29. ad fin. Gigas de pensio. qu.
21. nu. 4. Aymon Cranetta, cons. 93. num. 1. & 104. num.
4. & 134. num. 40. Capra reg 97. num. 39. Mandos. de si-
gnatura gratiæ, tit. de prouisio. ex versic. in dubitati iuris
est, & in reg. 24. Cancel q. 4. num. 3. & 12. Franc Mar-
cus decis. 1353 par 1 Flam. Paris. de resignatione benefi. l.
4. cap. 2. a num. 1. & 32. & nouissime post hac Gonzalez
ad reg. de mensib. glos. 2 a num 60 & glos 5. num. 9. & a-
19* Et ideo in definitione dicitur, *clerico, seu persona
Ecclesiastica competens.*
Et cum ex priuilegio Apostolico beneficiũ lai- 29
co conceditur, beneficiũ † ipsum efficitur, quid sę
culare, & laicum, seu vt ita dicam sæcularizatur, i-
ta vt sit ius quoddam sæculare in mera temporali-
tate percipiendi fructus consistens, & consequen-
ter in eo interueniente non posset simonia. *Io Garcia
de expensis & meliorat. cap. 9. à num. 93. Lasarte de de-
cima venditionis cap 19. nu. 31. & Barbos. in l. Titia, num.
41. ff soluto matrimonio.*
Et quamuis solus Papa possit beneficia laica ef- 30
ficere, & laicis dare, † tamen capellania erecta in ti
tulũ beneficii, ex bonis alicuius, authoritate Epi-
scopi, potest ex ordinatione fundatoris dari puero
ante primam tonsuram, titulo sæculari, donec fiat
clericus, qui tẽpore tenebitur ordinari, & fieri cle
ricus, & cũ capax sit, & habilis horas recitare, nõ. n.
repugnat ita fundari capellaniam cum authorita-
te superioris non vt ante primã tonsuram teneat
eam quis in titulũ beneficii, quod fieri nun potest,
sed vt pro eo tẽpore non sit beneficiũ, donec fiat
clericus, & ex tunc tenebit eam vt beneficiũ, & in
titulum beneficii, accedẽte tamen collatione or-
dinarii, nisi forte in principio, quo eã obtinuit, in-
ter-

tetuenerit ipsius authoritas. Videtur tamē requi-
31 ri† quod fundator talis capellaniæ collatinæ ex-
præsse ita disponat, quod possit dari puero ante
primam tonsuram titulo sæculari, si enim simpli-
citer, quod talis capellania possit dari puero ante
primam tonsurā, intelligeretur de capellania vt sic
& ideo non valeret talis dispositio.

Tertio infertur beneficium non posse a laico †
32 eadem ratione conferri, *cap. Massana. c. sacrosancta de electione, c. si quis deinceps, cap. nullus laicorum c. per laicos, c. laicos, c. laici, 16. qu. 7. Abb. in c. dil. 3. de praben. num. 6. & Corras. d. 1. par. cap. 2. num. 4. & 12. Rota decis. 318. & 343. par. 2. diuer. & in Aquinaten. Monasterij de qua infra num. 37. cum alijs infra allegatis.*

Ex priuilegio tamen Apostolico laicus etiā fæ-
33 mina potest beneficia† conferre *ca. Adrianus c. in sinodo 63. distin. Abb. & Corras. ibi Felin. in c. dilecto num. 1 de testib. & in cap. 2. num 3. de maioritate & obedientia, Staph. de literis gratia, vltima forma mādati de prouiden. num. 5. Selua de benefi. 2 par. q. 5 num. 1. & q. 23. n. 16. Ripa in d. cap. 2. de iudic. nu. 134. Probus ad Monachū in c. nullus de tempor. ordin. in 6. ex num. 3. & in ca. 2. de praben. ex num 6. Aufrer. de potestate saculari super Ecclesias reg. 2. num. 25. Palacios Rub. in rep. cap. per vestras de donatio. inter virum in introductione num. 28. Lamb. de iure patr. 3. par. 2. lib q 1. art. 1. Gigas de pensi. q. 21. n. Ioan. Garcia de nobilit. glos. 9. nu. 25 Zechus de benef. & pensio. cap. 5. num. 2 & Rota in d. Aquinaten. Monasterij, & Gonçalez, glos. 22. nu 13. & glos. 23. num. 18. & 19. & glos. 24. num 154.*

Et cum laicus ex priuilegio Papæ potest confer-
34 re beneficia, per talē collationem † acquiritur beneficium, nec requiritur institutio aut cōfirmatio Episcopi, aut alterius Clerici, *vt clare sentiunt citati*, id enim operatur priuilegium: nec alias esset priuilegium conferendi: quamuis contra teneat Io. Nicol. Gimon. *in Enchir. benefi. tit. 2. cap. 3. nu. 18. & 19. ex d. ca. in sinodo*, quod id non probat, & ante eum Staphileus *de literis gratia, tit. de vi, & effectu clausularū, §. executor quomodo beneficio vacanti prouidere possit ad fi.* cum Innoc. & Doct. *in cap. quod sicut de electione, & in cap. postulasti de iure patro.*

Sed cū laici secluso priuilegio Apostolico sint
35 incapaces istius iuris conferendi † adeo, vt neque
ex conditione in limine fundationis apposita de
consensu ordinarij possit competere, *Lamber. 1. pa. d. q. 9 art. 1. nu. 70. 96. & 105. & facit quod dicetur infra*
36 *nu. 97. non sufficiet, ad hoc immemorialis. Ab. Fel. Selua, Ripa, nu 135. Probus. & Palacios Rub. n 27. & 28. vbi proxime. Cosmas in pragmat. sanct. tit. de causis, verbo priuilegio, Rochus in ca fin. de consuetud ne sectio. 5. nu. 44. Lamber. d q. 1. art. 12. & Eman. Suarez in thesauro receptarum sententiarum, verbo beneficio conferendorum ius.* Rota in d. Aquinaten. Monasterii, 26. Ianuar.
1601. Coram illustrissimo D. Seraphino, in qua
37 fuit resolutum. *Nullum ius competere † Ioanni ex collatione ei facta per proregem quia laici iuris conferendi sunt incapaces, eisque ius resistit, vt in d. iuribus, & tam fuit in hac causa resolutum, & tale ius neque praescriptione, neque consuetudine quaeritur, sed requiritur priuilegium Papa,* Abb. & Feli. sup. Alexan. cons. 74. n.
17. & 19. lib. 4. Et fuit resolutum in Toletana iuris nominandi. 27. April. 1584. Coram D. Blancheto, *nec hic posse intrare dispositionem cap. consultationibus de iure patr. quia non concurrunt requisita, nempe titulus saltim coloratus, prasentatio, coram ordinario, & bona fides,* vt per glos. ibi Butr. num. 8. & *tex. ille loquitur in terminis iuris patronatus, cuius laici non sunt incapaces, nos autem sumus in collatione facta à laico nomine Regis, qua habet manifestum iuris resistentiam.*

Nec potest dici ex immemoriali præsumi pri-
uilegium, vt in terminis dicit † Io. Garcia, *d. glo. 9.* 38
nu. 26. & 27. quia quicquid ipse dicat, & Ripa vbi sup. sola immemorialis etiam cū allegatione priuilegij non suffragatur cum adest incapacitas, nisi fama priuilegii concurrat. *Felin. in d. c. causam qua de prascrip. à nu 2. & in c. cum contingat de fore compet. n. 4. & 5 Probus, & Aufrer. vbi sup. Balbus de prascrip. 1. par. 5 p. principalis, q. 7. à nu. 16. Gul. Bened. in rep. ca. Raynutius de testam. verb. & vxorem. decis. 2. nu 78. Ant. Gabriel. conclus. 1. de prascrip. à nu. 16. Menoch. de prasumpt. lib. 6. prasumptione 86. D. Sahagun in c. 2. de iudic. num. 167. Azor in institutionibus moralibus lib. 5. c. 12. q. 1. versi. sed obiicitur. Crescen decis 1. nu. 2. de decimis, Puteus decis. 365 lib. 1. & facit decis eiusdem 466. lib. 2. &* Gui-
dobonus decis. 63. † in manuscriptis in vna Hispa- 39
len. decimatum de Tubuiena, in qua cū de anno 1551. dñi tenuissent, *Quod laici ante concilium Lateranen. erant decimarum incapaces, nisi in feudum, vel in concessionem ab Ecclesia habuissent, cum laici decimas detinere non possint, imo nec prascribere*, ca. causam de præscrip. Rebuf. de decimis, q. 10. vt in decis. eiusdem 62. postea 1. Iunii fuit tentum quod *si testes examinati pro parte Ducis Medina, super articulis continentibus tempus immemoriale, etiam ante concilium Lateranen. & priuilegio Apostolico de perceptione decimarum dicunt hoc audiuisse a maioribus, & de publica voce, & fama. probāt intentionē Ducis, vt in d. decis. 63.*

Et tenuit Rota in causa legionen. Decimarum
coram Illus. Card. Ioan. † Aldobrandino Frat. D.
Clementis. 8. die. 3. Iulii & 23. Oct. 1564. & in causa 40
Toletana iuris decimandi. 27. Apr. 1584. coram Illustrissimo Blancheto contra Ducem de Beiar, *qua habetur 2. p. diuersorum decis. 215 & refertur à Barbosa in l. Titia num. 45. ff. soluto matr.* & causa Toletana iuris nominandi contra eundem Ducem de Beiar. 8. Febr. 1588. coram D. Oiano. in qua dixerunt Domini. *Receptum esse in sacro Rota auditorio,*
solam † immemorialem possessionem non suffragari lai- 41
co ad nominandum capellanos in parrochialibus amouibiles, ni si concurrat fama priuilegij, non secus ac in possidente decimas, cui prater immemorialem, aut fama priuilegij, vel recognitionis feudalis, vel aequi pollentis probatio incūbit Balbus d. q. 7. Gabriel d. conclus. 1. *& sic dubitatum est qualis debeat probari fama, simplex ne, vel potius diuturna saltim spatio. 40. Annorum, & Dominorum vnanimis fuit sententia, diuturnam requiri non quadragenariam, nam probata diuturnitate fama oritur prascriptio priuilegij,* Fel. c. causam num. 3. de præscrip. *quod quidem coniunctum immemoriali supplet incapacitatem laici, nā hac fama priuilegij non requirit quod sit inclusa probationi immemorialis, sed sufficit quod acce-*

dat per aliquod tempus diuturnũ, cuius quidẽ quãtitas
secundum subiectam materiam arbitrio iudicis relinqui-
tur Meno. de arbitr. casu. 3 In vnione vero vel in praece-
denti se tueri quia possidet decimas vti vasallus in probã-
da immemoriali debet probari, quod beneficium semper
est tanquam vnitum possessum Ioan. And. reg. qui cõ-
traria num. 2. in. 6. & 2. casu quod decimas ille semper
possedit vti vasallus, & quod Ecclesia semper fuit in poss.
seruitiorum, quia possessio est qualificata Gemin. cap.
2. §. sane nu. 6. de decimis in. 6 secus in probatione fa-
mae priuilegii, quae est quid separatum a possessione nec
versamur in qualitate possessionis.

Et in eadem causa coram eod. D. Orano 2. Maii.
1588. fuit resolutum † Ad probationem istius famae pri-
42 uilegij nominandi, cum ius cõmune laico resistat, requiri
q̃ testes sint, de qb. nulla sit verisimilis dubitatio q̃ dei-
rent. Aym. cons. 56. & 75. vnde si sint vassalli, & personae
viles, repellendi sunt Rom. cons. 382. Aym 149. Affl.
Decis. 304. maxime si sunt rustici & alij testes examina
ti, dictã famã ignorare dicũt, nã si fama publica fuisset,
vtiq. & ad aliorũ notitiã peruenisset Aym. cõs. 57. n. 10.
Feli. in c. 3. n. 9. de testib. quod etiam fuit consideratum
in ead. causa 8. Iun. eiusd. anni, vbi fuit dictum non tolli
istud fundamentum de inuerisimilitudine famae, postquã
ex 40. testibus in hac & alia causa decimandi examina-
tis, viginti nihil omnino sciunt de ea, ex eo quod fama pos-
sit esse in vno loco, & non in alio, nam fuit consideratum
quod cum omnes isti testes essent incolae eorundem locorũ
subditorũ Ducis, in quib. talis fama fuisse dicebatur, opor
tebat oẽs, vel maiorẽ partẽ eandẽ ipsius notitiã habuisse.

Tenuit etiam Rota in vna † Calagurritana ob-
43 lationum 21. Octob. 1588. in qua fuit resolutum
quod. Vt laicus possit percipere oblationes, debet proba-
re immemorialis, & fama priuilegij, cũ ius cõmune red-
dat laicos earum incapaces, quia solis clericis debentur.
Hostien. in sum. de parrochiis nu. 3. Maluetius in
tract. oblationum. 3. & 4. dub. quod non valet con-
suetudo in contrarium, etiam (quod magis est) quo ad ob-
lationes, quae fiunt imagini sitae in domo priuata, Soci-
nus in trac. oblationũ n. 18. Malue. sup. 4. dub. ac
etiam resistit Concilium sess. 25. cap 9. de refor. quod pri-
uilegium cum sit valde inuerisimile, requiritur exactior
probatio, Abb. & alii in cap. quia verisimile de prae-
sump. Feli. cap. 3. loco nu. 5. de probatio, & in cap.
cum ex officio num. 13. de praescrip.

Tenuit etiam Rota in vna Burgen † decimarũ
de Escalante 5 Iun. 1591. coram D. Orano contra
44 Dominum de Escalante, In qua fuit resolutũ: Im-
memorialẽ cum fama priuilegii, aut cum recognitione ab
Ecclesia requiri, vt decimas laici percipiant, si non appa-
ret de priuilegio, quae immemorialis in proposito nõ pro-
batur, quia testes nõ deponunt de visu ante litem mo-
tam per 40. annos. Nec instrumentorũ enũtiatiua pro-
sunt, quia immemorialis non probatur per instrumenta
Balbus de praescrip. 2. part. 3. part. principalis quaest.
6. nec concludunt famam priuilegii ante motam litem,
pro vt requiritur, nec ipsam concludunt respectu priuile-
gii dominis de Guerrara concessi, sed Regibus, & vt illis
prosit necesse est quod allegent nouum priuilegium super
noua concessione facta à Regibus, cum decimae de laico in
laicum absq. priuilegio transferri non possint, cap. prohi-
bemus de decimis cum al'j: nec hic cum fama priui-
legij sufficere poss. ssionem 200. annorum, licet habeat
tantam vim aut maiorem quam immemorialis, nã quic-
quid sit in aliis materiis, tamen in hac materia non suf-
fragatur, quia stante immemoriali cum fama priuilegij,
potest dici illud fuisse ante Concilium Lateranen. Gabr.
de praescrip. concl. 1. n. 18. quod non potest fieri in posses-
sione 200. annorum, ex quo constat de illius initio post Cõ-
cilium Lateranen. quod non suffi. it absq. derogatione
Put. Decis 222. lib. 1.

Idem tenuit Rota in d. Hispalen. † decimarum 45
de Tubuiena. 20. Iun. 1594. corã Illustrissimo D.
Mantica vt in Decis. seq. Fuit per dominos resolutũ,
& eis placuit ferendam esse sententiam declaratoriam
contra Ducem de Medina Sidonia, ob non parsionem
trium conformium sententiarum, quae contra ipsum in
Rota latae fuerunt, nam coram R D. Orano die 8. Nouem.
& rursus die 15. Decem. 1593. fuit resolutum Comitem
de Niebla filium primogenitum ipsius Ducis non posse im-
pedire earum executionem, quia donec pater super sit,
quo ad hoc nihil eius dicitur interesse, nec etiam eo viuẽ-
te probabilem habet spem succedendi in eius bonis l. 1. §.
si impuberi. ff. de collat. bonorum & l. post em an-
cipationem. §. 1. & ibi Bart. de liberta. legat. Idem
Bart. in l. sciendum in prin. num. 12. ff. qui satis da-
re cogantur cum aliis in Decis allegatis Quoniam
vero dictum fuerat per parte Ducis causam non suff. de-
fensam, & constare de eius bono iure, placuit dominis, vt
viderentur iura, quae informantes deducerent, & ob id de
di hoc dubium, an sit danda declaratoria contra Ducem
in casu de quo agitur: quo quidem proposito conclusum
fuit ex iuribus deductis, non constare de bono iure ipsius
Ducis, & consequenter procedendum esse ad declarato-
riam pro vlteriori executione, neq. enim ex testibus exhi-
bitis probatur immemorialis praescriptio, quae simul cum
fama priuilegij est necessaria, vt laicus possit decimas ob-
tinere contra Ecclesiam, vt fuit resolutum in legionen.
Decimarum de Villaroel coram bonae memoria Card. Al-
dobrand. die 3. Iulij & 23. Octob. 1564 & in Toletana iu-
ris decimandi coram R P. D. meo Blancheto. 27. Apr. 1584.
neq. dubium est quin testes in probanda immemoriali
debeant deponere de visu per annos. 40. ante motam li-
tem, & de auditu à maioribus, & neq. ipsos neque eorũ
maiores contrarium vidisse, vel audiuisse & hanc esse, &
fuisse publicam vocem, & famam, glos. communiter
recepta, & à Rota saepissime comprobata in cap 1.
verbo memoria de praescrip. l. 6. quam pluribus. et
iam adductis Doctorum authoritatibus sequitur
Couar. in cap. possessor. par. 2. §. 3. num. 7. verum pla-
ne ex testibus exhibitis nullus est qui non deficiat in ali-
quo ex dictis quatuor requisitis; & ideo nullus hanc im-
memorialem concludenter probat, nec diuersi testes ad
probandum haec requisita possunt simul coniungi, quia
singuli cum illis debent explicite deponere, alias eorum
depositio non concludit, vt glos. & Doctores aperte
sentiunt, & probatio non concludens reijcitur, cap. in
praesentia de probation. leg. nõ hoc C. vnde legiti-
mi neq. enim agitur de probandis illis requisitis sed de
probanda immemoriali, quam nisi singuli testes conclu-
dant, probatio est imperfecta, neq. etiam priuilegia dedu-
cta pro ipso Duce possunt impedire executionem, quia nul
lum

lum est priuilegium, quod specialiter ei concesseris hanc facultatem percipiendi decimas Ecclesiæ, de quibus agitur, neque priuilegia, quæ quibusdam specialiter concessa sunt, generaliter obseruari debent. l. 3. in fi. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod. neque etiam Rota vnquam voluit super huiusmodi priuilegiis aliquid statuere, quia eorum tenor ita seruari debet, vt eum transgredi non liceat cap. porro de priuileg. quare cum res iudicata paratã habeat executionẽ. l. minor. 25. annis, de minor. & l. 2. de excep. Rei indicatæ, & in casu proposito lata sint tres sententiæ Rotales, & quidem conformes, & fundatæ ex dispositione iuris communis, & ex Decis. in hac causa facta coram D. Seraphino. 6 Iun. 1580. in qua fuit conclusum non probari immemorialem, neque famam priuilegij, nulla est ratio, quæ debeat impedire executionem, clement. vt calumniis de re iudic. Rota decis. 2. de restit. in integrum in nouis. Quod multo magis in casu proposito est recipiendum, quia Rota in hac causa ex commissionibus post sententias latas præsentatis, habet iurisdictionem limitatam: nam in commissione Ducis, quæ continet restitutionem in integrum, adiecta est clausula, parito iudicato, quæ quidem intelligitur, vt orator, non solum dimittat possessionem, sed etiam fructus perceptos restituat, & expẽsas soluat, cap. vlt. de restit. spoliat. & d. Clẽ. vt calumniis, ibi plenarie de re iudicata Staphil. de literis iust. sub tit. clausula & per breue sanctitatis vestræ, num. 9. & in commissione Comitis, per quam ipse pro suo interesse admittitur, expressa est clausula, sine præiudicio trium conformium, quam quidem commissionem sic signatam procurator etiam Comitis acceptauit & hæc quidem clausula hunc habet sensum, vt executio trium conformium, quæ sunt prolatæ contra Ducem nullo modo possit suspendi, quia in suo robore manent, præterea cum executorialibus intimatis, & reproductis, & agatur de decimis Ecclesiæ à laico vindicandis, quod est maxime fauorabile, cap. quãuis &c. prohibemus de decimis, ea multo minus retardari debet præsertim cum tria lapsa sint quadriennia cap. 1. de rest. in integrum li. 6. cui consequens est vt declaratoria sit decernenda.

Idem etiam fuit dictum in vna Pacen. †. decima
46 rum. 16. Decem. 1594. coram D. Seraphino, nempe quod: vt laicus possit percipere decimas, requiritur immemorialis cum fama priuilegij, vt sæpius fuit resolutum, quæ non probatur per dictionem citra, vel dictionẽ vltra citra, sine copula &c.

47 Idem etiam fuit resolutum † in causa Pampilonen. decimarum. 20. Maij. 1598. coram D. Orano, in qua fuit dictum quod: vt Guido bonæ. d. Decis. 62. testatur Rota in materia decimarum hanc amplexa est sententiam, vt laici omni tempore, etiam ante Concilium Lateranen. fuerint earum incapaces. iuxta doctrinam D. Tho. 2. 2. q. 87. art. 3. & decretum Vrbani. 2. in Concillo Claramonten. ca. congregata. 16. qu. 7. nisi in feudum, & si non constat de priuilegio ad reddendos illos earum capaces, immemorialis cum fama priuilegij vel recognitionis, vel alterius æquipollentis sit necessaria Guido ibi cum multis congestis in d. Toletana iuris decimandi coram Blancheto, nec sufficit quadragenaria cum tit. quamuis alias æquipolleat immemoriali quãdo præscribẽs est capax vt in c. 1 de præscr. in 6. secus vero data incapacitate, quæ nullo tẽpore inscius purgari potest, nisi adsit immemorialis cũ fama priuil.

Et iuxta præfatas decisiones † sunt accipiẽda quæ de decimis à laicis possessis tradũt Rebuffus de decimis qu. 15. ex num. 69. Greg. Lopez in l. 23. tit. 20. pag. 1. vbi Humada. Burgos de Paz cons. 50. Couarr. lib. 1. capit. 1. numer. 5. & 6. Auend. de exequen. mand. lib. 2. cap. 4. Menchaca controuersiarum illustrium lib. 2. cap. 89. Mascar. de probatio. concl. 484. num. 6. D. Ioan. Gutierrez pract. lib. 1 q. 16. & Aceuedo in l. 1. tit. 21. li. 9. recop. ex num 11. 48

Quarto ex eo quod beneficium est † Ius spirituale infertur, iudicem laicum de causa beneficij non posse cognoscere cum laici Ecclesiastica negotia maxime spiritualia tractare nõ debeant c. 2. & 3. de indic. vbi late Doctores & nouissime D. Sabag. cũ aliis. 49

Quod non solum verum est in † petitorio sed etiam in possessorio, quamuis de possessorio beneficij retinendæ vel recuperandæ iudicem laicum cognoscere posse præsertim stante consuetudine teneant plures Doctores Guido Papa Decis. 1. 85. 207. & 552. Ripa in rubrica de iudic. num. 90. & in. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poss num. 19. Aufrer. de potestate sæculari super Ecclesias reg 2. num. 24. Gul. Benedict. in Rep capit. Raînut de testam verbo & vxorem nomine Adelasiam dec. 2. à n. 38. Selua de benef. 1. p. qu. 7. num 12. alias 16. Rebuf ad leges Gallicas. 3. 80. tit. de causis benef. possess. art. 8 glos. 2 & tit de inquisitor. seu commissarius art 6 glos. vnica in fi. Boer. Dec. 69. & Afflict. Dec. 24. Corras. de benef. 1. par. ca. 2. num. 8. Ant. Gabr. concl 5. de rest spoliatorum, num. 134 Aym. Crauetta cons. 258. & Ferretus cons. 1 num. 15 & cons 18 num 4 & cons à nu. 7. & cons 30, num. 2 & aliis consiliis. Decis. Pedem. Cacherani 116. num. 1. & Ant. Thesauri 82. vbi idem etiam ait in possessorio adipiscenda & 110. ad fi. & 117 & 131. nu. 10. & Fran. Marcus Decis. 190. & 51. par. 1. & 245. par. 2. n 3. Follerius in speculo Maranta. 4. p. 11. dist num. 77. Ant. Granatius ad vestrium in pract. li. 5. ca. 1. num. 5. & 6. P. Greg de benef capite. 40. numero, decimo qui ait esse textum expressum in ca. fi. de iud. Mieres de maioratib. 3. par. quæst. 11. n. 15. & q. 15. n 19. Alu. Valas. consultat. 11. & 93. par. 1. ar. ad illa in sua Politica li. 2. cap. 18. nu. 141. Io. Garcia de nob. glos. 9. num. 46. qui plures refert, & quod in Gallico Senatu Senatores cognoscunt de interdicto retinendæ & recuperandæ inter clericos super poss. beneficij, de qua consuetudine meminit l. 10. tit. 1. lib. 3. recop. quæ etiam est in regno Nauarræ vt per Olanum in concordia & differentia iuris communis & Regij lit. C. num. 34. & 35. & lit. 1. num. 77. & nouissime tradit Gaspar Rodriguez de annuis redditibus lib. 1. qu. 17. à num. 55. & tenent etiam alij prælati per Meno. de recuper. remed. 15. num. 21 & per Cenedum collect. 4. ad decretales num. 3. & 4. qui dicunt causam possessorij rei spiritualis temporalẽ esse non spiritualem ex glos. in cap. literas de iuram. calumnia Card. Clem. dispendiosam de iudic. 10. qu. nume. 17 cum aliis. 50

Sed hanc sententiam & consuetudinem merito post alios reprobant afflictis in † constitu. Neapol 51 lib. 1. rub. 67. de iudiciis à nu. 9. Beroius in rub. de iudic. à n. 51. Rol. cons. 23. vol. 2. Sarnen. in reg. de Annali quæst.

46.Mandos.*de monitoriis quæst.13.num.3.*D. Couatr.
*pract.cap.35 num.1.*Doctor Paz *in praxi. 2. tom. 2.*
præludio num. 15.D.Io. Gutierrez *cano. quæstionum*
*lib.1.cap.34.à.num.16.*Quintanadueñas *Ecclef.lib. 1.*
*cap 9.num.13.*Zerola *in praxi. Episcopali.2.part. verbo*
possessorium & Azor *lib.5 ca 24.q.1.*& Cota *Dec.171.in*
*miscellaneis manuscrip.*ait quod Rota reiicit illam o-
pinionem quod iudex laycus possit cognoscere in
causa spolii super beneficio inter clericos. *Condu-*
52 *cit Dec.Putei.361.& .365.li.1.*
Et ratio est nam causa possessoria † beneficij
& aliarum rerum spiritualium seu quasi, ecclesia-
stica dicitur,*cle.vnica de causa poss. & de sequestrat.poss.*
maxime quando habet admixtam causam pro-
prietatis *Butr.& Abb.numer.8.in d.cap.literas Cassad.*
Decis.4.num.2.vt lite pendente cum aliis.
Secundo quia possessio beneficij † est quid spi-
rituale seu connexa spirituali propter administra-
53 tionem ordinis vel clauium quæ inde sequitur, &
ideo carenti possessione, seu spoliato non licet re-
dimere vexationem quantumcumque ius habeat
in beneficio, *Imola & alij in cap. ad aures de simonia*
Abb.in cap.dilectus.1,eod.tit.Guido Papa d.Decis 1. in fi.
Nauar.in man.cap.23 nu.101.Soto de iustitia & iure lib.
9.q.6.art.10.Siluest.in sum. verb. simonia num.5.Armilla
eod.verbo num.25 summa confessorum lib.1 tit.1.de simo
nia,q.46.summa corona 3.p.tract.de simonia, num. 32.
& Lud. Lopez. instruc.conscientiæ.2.to.cap.302. & alij
quicquid dicant Arragon.2.2.q.100.art 2.Man.Rodriguez
in sum.2.to.ca.59.num,5.& cap.62.Vega in sum 2.par.
cap.101 casu 19 33.& .44.ad fi & .67.& P.Ledes. 2. par.
summa,tract.12.concl 26.& 27.
Et in vna Moioricen præeminentiarum: † 21.
54 Maij.1554. coram D.Vestano fuit resolutum:*Pos-*
sessionem traditam Michaeli per Capitulum de canoni-
catu,& prebenda fuisse vitiosam, & simoniacam, ex quo
eam tradidit sub expressa conditione,& pacto quod Mi-
chael non haberet vocem in capitulo,donec esset legitima
ætatis,nec domum canonicalem,quam suus author possi-
debat,& super qua erat controuersia cum alio canonico
donec esset cognitum ad quem domus ipsa pertineat,quia
huiusmodi possessio est annexa beneficio.& Rei spirituali
& non potuit super ea pacisci sine labe simoniæ ad not.
per Innocen.Io.And.& Abb.in d.cap.ad aures &
in cap.dilectus de simonia,& Io. de Imola in cap.
super eo de transact.Si ergo possessio est spiritua-
lis seu spirituali annexa,eo modo quo ipsum bene
ficium, caussa possessorij beneficij erit spiritualis
quicquid dicant gloss.*in d.cap.literas Cardi.* & alij
sup.& idem erit in aliis spiritualibus.
Præterea esto causa possessorij beneficij † nõ esset
65 spiritualis, nihilominus inter clericos de posses-
sorio beneficij litigantes, nulla ratione laicus pote
rat cognoscere ex defectu subiecti; cum clericus
sit apud iudicem Ecclesiasticum conueniendus,
ex iuris reg. nec valet consuetudo in contrarium.
Rota Decis.3.& 10.de consuetud alias.223.& 840 in an-
*tiquis cuius meminit.*Naua.*in. c. cum contingat de re-*
scrip.remedio,1.in 1.edit. etiam immemorialis Rochus. in
cap.fi.de consuet.sect.5.num.31.& sect.6.numer.15.Ant.
Gabr.de præscrip.concl.num.17 & Azor lib.5 cap.12. qu.
1.vt in proposito animaduertunt recte Mandos. Couar.
Io.Gutier.num.23.Zerola,& alij relati , & Meno. sup.
nu. 22.& 234.& de retinend.remedio.3.n.346.& se.& à
nu.349 nec contradicunt glos.Butrius & .Abb in d.cap.li-
*teras,*nec huic rationi potest responderi
Vnde in vna Oueten. † sacristiæ coram D.Comi 56
tulo fuit dictum *indubitatum esse causam possessoriam*
in beneficiis pertinere ad forum Ecclesiasticum saltem ra
tione personarum clem.vnica de causa poss.
Et post hæc scripta visus † Doctor Sahagum *in.d* 57
cap.2 de iudic.ex num.177 recte defendit hanc senten
tiam vbi,*nu.183*.eã verissimam,& semper obseruã
dam dicit,*ex ratione à me sup. adducta numer.53.*
Nec pro contraria sententia facit † tex.*in d.cap.fi* 58
de iudic.enim illic non agatur de beneficio,sed offi-
cio sæculari, vt clare patet ex ipso tex. & ex glos.
& communi. *ibi* recte explicant Betoius Rolan.
Couar.Meno.*d rem.15.n.16.*Io Gutier.*num.29.*& Sa
hagum,*num.186.vbi sup.*qui etiam respondent aliis
fundamentis contrariæ sententiæ.
Illud etiam placet,quod si clericus ageret con- 59
tra laicum qui eum turbat in possessione beneficij
seu vexat,infestatue , siue vim infert ne eum tur-
bet,seu vim inferat,iudex,laicus esset competens,
quia tunc vere non est possessorium beneficiale,
nec causa beneficialis, sed temporalis cum laicus
non sit capax beneficij,nisi forte laicus ille pro cle
rico se gereret, & ad se spectare beneficium præ-
tenderet,*Gul.benedict.verbo & vxorem.2.num.38. &*
Meno d.rem.15.de recuper.n.223.& 234.& d.remedio.3
*de retinenda à n 324.*licet contradicat Azor.*d. lib.5.*
*cap.14 quæst 1.*cuius sententia vera videtur quando
clericus ageret spolio contra laicum qui eum be-
neficio spoliauit , ne tunc videtur possessorium
beneficiale , contra Gul.Benedict.& Meno.*ibi.*
Dicitur in diffinit.beneficij † *propter diuinum of-* 60
ficium competens. Nam beneficium datur propter
officium *cap.fi.de rescrip.in 6.quod vt inquit Card.To-*
*letus li 5.c.76.*in laudibus diuinis consistit in sacrifi-
cio missæ,& sacrorum administratione,nõ quod
redditus dentur in pretium sed in sustentationem
talium personarum,vt acuta sibi prouidendi libe-
ri deo melius vacare possint in populi vtilita-
tem.
Et ex prædicta diffinitione,† & ex dictis appa- 61
et quomodo cognoscatur beneficium Ecclesia
sticum cognoscitur enim ex sequentib.1.ex perso-
na prouidentis quia est persona Ecclesiastica.2.ex
persona cui prouidetur,quia prouidetur soli cler
co.3. ex qualitate ipsius beneficij quia habet ali-
quod spiritualitatis annexum quia propter diui-
num officium datur beneficium,& quod detur in
perpetuum.4.ex modo prouidendi, quia debet
prouideri pure,& sine pacto, modo vel conditio-
ne,necepto commodo temporali,alias esset simo-
nia,*vt latius per Calder in c.in nostra de rescrip. & ibi*
Bellarm.q.3 n.10.& in cap.super hoc renunt.n 16. Anch.
in reg beneficium li.6.Barbatia in clem.causam. § quod
si forsã de elect.à n.27.Abb.cõs 47.li.2 Fel.in d. c.in no-
stra n.9.de resc.Probũ ad Monachũ in c.nullus de tẽp ord.
in 6.ex

in 6. ex n. 2. Rebuf. de pacificis possess. limit. 10. num. 344. alias 287. Gigan. de pensio. quæst. 86. à num. 7. Corras. d. 1. p. cap. 2 ad fi. Rochum Veronen. de visit. verbo beneficia Ecclesiastica Meno. de præsumpt. lib. 6. præsump 79 n. 6. Iacob. de Graffis li 1. c. 97. n 3. Rotam in vna Firmana corã Cæsare de Graffis quæ est Decis. eiusd. 124. & 12 & 1. par diuersorum 508. & 509. In qua fuit resolutum. *Esse beneficium Ecclesiasticum, Ecclesiam, quæ est erecta authoritate Episcopi, & dotata, maxime si habet onus spirituale annexum quia tunc potest conferri perpetuo, non obstante quod non constet de aliqua collatione quia prædicti Doctores non requirunt, quod fuerit collata Ecclesia sed tantum quod sit talis quæ non possit conferri laico*

62 In vna tamen Volaterrana Capellæ. †16. Nou. 1594. coram Illustrissimo Seraphino Rota resoluit: *Impetrantem debere ante omnia probare existentiã beneficij impetrati, & quod sit Ecclesiasticum, & collatiuum, alias non dari vacationem,* Abb. d. cons. 47. num. 1 Calder. cons. 4. de relig. domib. Fel. in d. ca. in natura, num. 9. *& tenuit Rota in Hispalen. beneficij. 16. Iun. 1586. coram D. Oriolen, & ideo quia ibi nulla afferebatur collatio facta per Episcopum, vel sedem Apostolicã capellæ impetratæ, quinimo pro parte confraternitatis docebatur de vltimo statu, & eo quidem antiquissimo,* quod iuxta cons. Dec. 3. 126. num. 1. *in consideranda qualitate beneficij solet attendi, ex quo agitur istam ca-*

63 *pellam tanquam simplex oratorium fuisse per longissimum temporis spatium rectam per confratres laicos, qui ad eorum nutum. & cum certo salario deputarunt capellanos, impetrationem esse inualidam* Achilles Decis 182. n. 9. diuersorum. p. 1. 5. vbi Rota † dixit. *Dictum Rebuf.* in pract. tit. quid sit beneficium, num. 8. *vbi voluit, dici beneficium illam partẽ qua datur ministro Ecclesiæ, procedere si daretur in tit. persona habili.* Et nouissime post hæc Gonçalez *ad reg. de mensib. glos. 5. à num 6.* ponit prædictas qualitates, *de quibus, num 61.* tanquam requisita substantialia beneficij, & quod si illæ non concurrunt, non est beneficiũ quocunque nomine nuncupetur, & allegat duas nouissimas Decis. Rotæ. in vna Vlisbonen. administrationis capellæ. 16. Ian. 1591. coram D. Pena & in alia Hispalen. eremitorij. 4. Decem. 1596. coram D. Pamphilio.

§ I.

De beneficiis manualibus, & capellaniis, & præstimoniis.

SVMMARIA.

NOn est de essentia beneficij esse perpetuum num. 56. Regularia beneficia sunt manualia, & ad nutum amouibilia nisi sint curata aut electiua, num. 66. resolutio Rotæ, num 67 & 68 & sunt, vere beneficia num. 69.

Beneficia sæcularia de sui natura sunt perpetua nu. 70. tamen per Papam non inferiorem possunt ad tempus concedi, n. 71. & ex fundatione possunt esse temporalia, & ad nutum amouibilia, numer. 72. licet Nauarr. contra, num. 73. qui tamen admittit posse esse temporalia per Papam seu immemorialem num. 74.

Etiam ex cõstitutione, seu statuto beneficia sæcularia posse temporalia, seu manualia, num. 75. licet Nauar. contra, num 76.

Beneficia manualia sunt vere beneficia, & vt talibus in eis committitur simonia, num. 77. licet aliqui contra teneant, num 78.

Potest dici esse de essentia beneficij quod sit perpetuum saltem aptitudine, num. 79.

De beneficio manuali, & ad nutum amouibili facienda est mentio in impetratione secundi num 80.

Capellaniæ ad nutum amouibiles non sunt beneficia vbi non instituuntur authoritate Episcopi, num. 81 secus si essent instituta eius authoritate, numer. 82.

Non tamen poterit quis sacris ordinari ad titulum talis capellaniæ, nec alterius beneficij manualis, num 83. nam titulus debet esse perpetuus, num. 84.

Patronus capellaniæ etiam collatiuæ ita fundata vt sit ad nutum amouibilis, potest ad nutum & liberam voluntatem absque causa amouere capellanum, num. 85 toties quoties voluerit, nu. 86. nec poterit ordinarius destitutum tueri in sua possessione, nu 87.

In beneficiis manualibus potest fieri renocatio sine causa, malitia cessante, num. 88 non obstante reg de triennali, num. 89. quicquid alij dicant, nu 90

Si de facto quis ordinetur ad tit. capellaniæ ad nutum amouibilis non mutatur eius natura, nu. 91.

Ad titulum capellaniæ amouibilis non ad nutum, sed ex iusta causa, non potest quis sacris ordinari num. 92.

Vicaria temporalis seu ad nutum amouibilis, non est beneficium num. 93. Decis Rotæ, num. 94.

Capellaniæ perpetuæ institutæ authoritate Ecclesiastica sunt beneficia sine dubio, & obligant ad horas, n. 95. resolutio Rotæ, num. 96. & tunc non tenet prohibitio testatoris quod, ordinarius nõ se intromittat in earum prouisione sed ad solos laicos spectet. num 97.

Ab administrat. in cura, & visitat. istarum capellaniarũ potest fundator excludere ordinarium nisi in casu negligentiæ, nu. 98. sed non censetur exclusus ex eo quod in fundatione alicui committatur visitatio, num. 99. nec contrarium censuit S. S. cong. in quadam declarat. num. 100 licet in terminis breuis Pauli V. censeatur exclusus à visitatione piorũ operum de Oropesa, nu. 101

Capellaniæ etiam perpetuæ fundatæ, siue authoritate ordinarij non sunt beneficia, nec obligant ad horas nu. 102. 103 & 104. & in eis valet ordinatio fundatoris, quod ordinarius non se intromittat in earum prouisione n 105. decisiones Rotæ, n. 106. & 107.

Capellania in cuius primæua fundatione non interuenit ordinarij authoritas, potest postea per ordinarium erigi in beneficium, si non reluctatur fundatoris voluntas, nu. 108.

Quod verum est in capellaniis institutis in vltima voluntate, num. 109 aut inter viuos, quarum effectus differtur post mortem, n 110. Secus tamen in institutis inter viuos, & statur effectuatis, n 111.

Ad titulum capellaniæ non collatiuæ potest quis ordinari si est perpetua, tanquam ad titulũ patrimonij, nu. 112.

Si apparet de vnica collatione, vel institutione ordinarij, in dubio censetur capellania beneficium, nu. 113. in dubio vltimus status beneficij attenditur nu. 114.

Quando constat fundatorem voluisse facere capellaniam collatiuam, & beneficium, non videtur sufficere fuisse

colla-

collatam spatio 40. annorum, sed quod requiratur immemorialis, num 115. sed contrarium tenetur, num. 116.

Praſtimonia, & praſtimoniales portiones ſunt beneficia, num 117. & 118 quamuis aliqui contra teneant, & alij diſtinguant, nu 119.

Gratia de beneficio ſimplici vacante per obitum. N. capit praſtimonium, nu 120.

In expectatiua ad beneficium ſimplex, aut cum cura, vel ſine cura comprehenditur praſtimonium, niſi in certis caſibus, nu 121.

In impetratione beneficij facienda eſt mentio de beneficiis obtẽtis, licet de facto, & de iure ad rẽ, niſi vbi impetrans ignorat, num. 122. 123. 124. & 125. & de praſtimoniis, num 126. & etiam de beneficio incompatibili vacaturo per aſſecutionem ſecundi, contra Gonçalez, num. 127.

NOn eſt autem opus addere in diffinitione be
nefic j vt Nauar. d. q 1. de † red itibus, num. 55. nu.
65 4 & Doct Sabagnnin d. 1. fin. de ſequeſtratione poſſ. nu
mer. 20. & alij addunt, perpetuum in ſe ſaltem quo ad ob
tinentem, aut vt Quintanaduennas d. li 1. Eccleſiaſticor.
cap. 3 & Duar. d lib 2. cap 4. in perpetuum: non enim
66 eſt de eſſentia beneficij eſſe perpetuum. † nam re-
gularia beneficia de ſui natura ſunt manualia, & ad
nutum mouibilia niſi ſint curata aut electiua. Caſſad.
deciſ. 4. num 3 & deciſ 12. num 9 de praben. Achilles de
Graſſis, deciſ. 242. ſeu noua de praben. num 3 & Rota de-
ciſ 772 & 778. par. 1 diuerſorum Selua de benefi. 3 par.
q. 21. & 68. Rebuf de pacificis poſſeſ. à num. 529. alias 272.
Coſmas in pragmatica ſanct. tit. de collatio. § item placuit verbo perpetuu, Mandoſ. reg. 3. cancell. q. 10. num. 5.
& quaſt 11. num. 3 & eius filius Hor. Mandoſ de priuil ad
inſtar gloſ. 6 num. 3. Flam. Pariſ. de reſignatione beneſi.
lib 11 quaeſt 3 num. 81 Et poſt hac viſus Gonçalez ad reg.
de menſibus, gloſ. 5 §. 6 ex nu 6 & 58. Et Rota in vna
67 Parmen. Prioratus 5. Iun. 1595 Coram † D. meo
Corduba Epiſcopo Pacen. in qua fuit dictũ, Quod
in beneficiis manualibus non intrat reſeruatio, nec cadit
ſub reſeruatione, Calder. conſi 26. de præben. cum
aliis, & quod manualia praſumuntur omnia beneficia
regularia, qua nec ſunt curata nec electiua M lιve bo
beneficia regularia, Selua 3. par. q 68 Caſſad. deciſ.
4 de prębend. Mandoſ. reg. 3 quæſt. 10. num. 5 & q.
11 nu. 2. & ad probandum quod ſit regulare ſufficit, quod
ſit fundatum in Eccleſia Monachali, cum alias ibi ſacularem eſſe non poſſet ca. fin. § pręcipimus de ſtatu Mo-
nach. Abb. conſ. 59. ad fin. lib. 2 nec obſtat, quod ille
per cuius obitum vltimo vacauerit eſſet ſacularis, quia
non reſiſtentibus regularibus ſacularis ſimilia beneficia
68 obtinere poteſt, d § præcipimus. † Rota etiam in Se-
guntina Theſaurariæ, 29 April. 1596. Coram D. O-
rano infra add. ἀct. 11 p. c. 5. num. 181.

Et certũ eſt eſſe vere beneficia, & † ſic in eis cõ
69 mitti ſimoniam, & confidentiam. Flam Pariſ de confidentia, quaſt. 16. quicquid Duarenus d. l. 2 cap 4 di-
cat Prioratus clauſtrales beneficiis non annume-
rari, quia perpetui non ſunt, & Quintanadu. d. c.
23. num. 12. & Eman. Rodrig. quaſtionum regul. 1. tom
q. 32. ar. 2,

Et beneficia ſęcularia quamuis de ſui natura,
ſeu proprietate ſint † perpetua ca. pracepta 55. diſt. 70
cap. ſatis peruerſum 56. diſt. ca. ſanctorum. 70. diſt. cap. v-
ni de capellis monach. in ſexto, & ibi gloſ. ver. perpetui,
Abb. in cap 2. de arbitris not u. 1. Caſſad. d. deciſ. 4. num. 2.
& d. deciſ 12. num. 9 Felin. in d. cap. in noſtra num. 9. de
reſcrip. Probus in d ca. nullus num. 17. de tempor. ordin.
in ſexto. & alij relati ſupra num 61. & Mandoſ. d q. 11.
Flam. d. q. 3 num 92 Gonçalez ſup num. 7. & alij, tamen
per Papam licet non † per inferiorem poſſunt ad 71
tempus concedi. cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in ſexto, v-
bi Doct gloſ. in d cap. vnic Felin ſupr. & in c ſi. de iudic.
nu 6. Probus ſup Selua d q 21 Rebuf. in praxi, tit. requi-
ſita ad collationem n 13. & 14. Mand d q 11 num. 3. Flam
Pariſ de confiden. q. 18. n 4 & alij. Et ex fundatione †
beneficia ſæcularia poſſunt eſſe temporalia. & ad 72
nutum amouibilia Lapus allegatione 67. ſeu 66. n 6.
Mand. reg 34 q 11 Gonçal. ſup n 8.

Quamuis Nauar. conſ 5. de praben. & conſ 8 de iure
patr. num. 7. † dicat capellaniam ſic fundatã etiam 73
authoritate Epiſcopi non eſſe beneficium, qui ta-
men d conſ 8 n. 10. † admittit beneficia ſpiritualia 74
poſſe eſſe ſeu fieri temporalia per Papam ſeu con-
ſuetudinem immemorialem.

Et etiam ex conſtitutione ſeu ſtatuto beneficia
† ſæcularia poſſunt eſſe temporalia ſeu manualia, 75
& ad nutum amouibilia, Lapus allegatione 9. Caſſad.
d. dec. 12. num 9. quod tamen non videtur procede-
re in curatis ex d. ca vnico. † quamuis Nauar. conſ. 9. 76
de offi. 10 ord. & 27 de praben dicat quod per ordina-
tionem qua capellania perpetua ſit ad nutum a-
mouibilis deſinit eſſe beneficium.

Et beneficia manualia eſſe vere † beneficia, & 77
vtial b. in eis committi ſimoniam tradit Flam. Pa-
riſ. d quaſtion. 18 de confiden.

Et ita tenendum eſt quamuis † Staphileus de litte 78.
ris gratia. 9. forma expectatiuarum num. 29. & Gam-
barus de officio legati. lib 4 Rubrica. 1. n. 1. Lud. Gom.
de expectatiuis. n. 94 P Greg. de benef cap. 11 numer. 12.
& Zerola in praxi Epiſcopali. 1. par. ver. beneficium § 1.
dicant beneficia manualia non eſſe vere, & pro-
prie beneficia, quia non ſunt perpetua. & Gonçalez
ſup. num. 21 & 59.

Poteſt etiam dici eſſe de eſſentia † beneficij 79.
quod ſit perpetuum ſaltim aptitudine, qualia ſunt
manualia, quæ poſſunt eſſe perpetua, vt in d. Segũ
tina theſaurariæ, vbi quod ad eſſe beneficij Eccle-
ſiaſtici requiritur, quod eius titulus ſit ſaltim apti-
tudine perpetuus.

Vnde infertur de beneficio manuali, & ad nu-
tum † amouibili, quod habet impetrans faciendã 80.
eſſe mentionem in impetratione ſecundi Cald. cõſ.
9 de reſcrip. Fel. in. d. ca. in noſtra cor. 19. Ripa in capit. ad
aures de reſcrip num. 12. Selua 3 par. q 11 numer. 8. Re-
buff de nominatio. quaſt 9 num. 27. alias. 25 Meno. de ar-
bitr. caſu. 202 n. 46. & Rotam. d. Seguntina theſauraria
velit nouiſſime Vuameſius conſil. 228.

Secundo infertur, capellanias quæ † ſunt ad nu- 81.

tum

rum amouibiles, non ex eo dicendas esse non esse
beneficia proprie, quia sunt amouibiles, *vt inqui-*
unt Staphil. & Naua. sup. & Auent. in dictionario vers.
beneficios sed quia hæ vt plurimum non instituun-
tur authoritate Episcopi, vt sint spirituales, & in-
ter bona spiritualia computentur, sed veluti sala-
ria, & stipendia: Si tamen aliquæ essent sic in-
82 stitutæ, & erectæ authoritate † Episcopi,
vt essent spirituales, & collatiuæ, vere essent bene
ficia, & obligarent ad horas canonicas, quamuis e
nim ille non esset beneficiarius perpetuus, tamen
pro eo tempore, vere haberet ius spirituale ad per
cipiendos fructus capellaniæ, & ratione talis ca-
pellaniæ, gauderet priuilegio fori, licet esset tan-
tum in minoribus constitutus, seu clericus primæ
tonsuræ, *iuxta decretum Concilij, sess. 23. de refor cap. 6*
& quod beneficium manuale, & reuocabile ad nu
tum, & voluntatem conferentis, obliget ad horas
tradit Açor *lib. 10. capitul. 4 quæstion. 2.*

83 Non tamen poterit quis ad sacros † ordines pro
moueri, ad titulum talis capellaniæ ad nutum a-
mouibilis, quantumuis sit collatiua nec alterius
beneficij manualis, *Mayol. de irregular. lib. 4. cap.*
15. n 4 Salcedo in prac. crim. Bernardi Diaz. ca. 18.
n 8. Fla. Pari. communne decis de resignatione benef. li. 2.
quæst. 6. n. 2. & 3. Zerola in praxi Episcopali 2. par ver. di
missoria sub. § 9 Marcus Ant. Gennen. in praxi Archiepi-
scopali curia Neapol. cap. 81 sub n. 2. Enriquez in sum
libro. decimo capite 17. § 3. Man. Rodrig. in summa. 2.
to. ca. 15. n. 12. P. Ledes. in sum. 1. par. de Sacram. ordinis
cap. 7. 11. conclusione Zechus de republica Ecclesiastica c.
de clericis sub. n. 7. vers 84. & Sarius de censuris lib. 4. ca.
84 *14 n 20.* titulus enim ad quem quis sacris † ordini-
bus ordinatur debet esse perpetuus, tam ex parte
dantis quam recipientis, *vt colligitur ex S. Concilio*
85 *Triden. sess 21. de refor. cap. 2.* capellania autem etiam
collatiua ita fundata vt sic † amouibilis ad nutum
patroni, potest patronus ad nutum suum, & libe-
ram voluntatem, id enim importat verbum, ad nu
tum, *Felin. in cap. per tuas de maior. & obed. nu. 3. ad fi.*
Mandos d. reg. 34 quæst 11. & Rota d. Decis 778. par. 1.
diuer. & patet ex propria significatione vocabuli, quod
accipitur pro voluntate, *Calep. vers. abnuo, & alia di-*
ctionaria, & verbum voluntas, importat liberam,
& absolutam voluntatem, & non regulatam *Fel.*
in cap 1 de constit. sub numer. 51. versic. & si dicatur com
mittimus voluntati tua Ias in l. si sic ff de lega. primo à
numer. 27. Meno. de arbitr. lib. 1. quæst. 7. à numer 2. qui
alios referunt absque aliqua causa amouere capel-
lanum, aliumque ponere seu præsentare *Lamber.*
88 *de Iure patr. 1. par. 1. li. quæst. 9. ar. 1. num. 71 & art. 2.* qui
quamuis *d. art. 2. n. 15.* id admittat † pro prima vice
duntaxat, procedet tamen toties quoties volue-
rit patronus, quia ita est de intentione disponen-
tis: eademque ratio militat in vlterioribus vicibus
quæ in prima, nec est maior ratio de vno capella-
no ac de alio, *ita Io. Gutier, pract. quæst. li. 3. quæst. 11*

87 Qui etiam ait quod non poterit ordinarius de-
stitutum † tueri in sua possessione pro quo facit
quod vt fuit dictum in vna Elboren. distributio-
num. 29. Mar. 1599. coram D. Meo Corduba, pos-
sessio ad tempus, illo elapso non dicitur amplius
possessio, ex natura temporis limitati *l. imperator*
de postulando. l statu liberi. § stichum. ff. de lega. 2. & pos
sessio data per tempus limitatum, vel vt aliquid ad
impleatur, cessat illo impleto vel transacto tem-
pore, *Decianus cons. 108. nu 19 10 3* & possessio quam
habet huiusmodi capellanus, amouibilis est, ad tẽ-
pus scilicet, donec amoueatur, seu dum non amo-
uetur vel reuocatur. 88

Et quidem in beneficiis manualibus, † & ad nu
tum amouibilibus, potest fieri reuocatio sine cau-
sa, malitia cessante *Card. in clem. 1. §. præmissa, num 4*
d. supplen. neglig. prælatorum Decius in cap. ad nostram,
n 23. de confirmat. vtili Cosmas d. tit de collatio §. item
placuit ver perpetuis. Selua. 3. par. quæst. 68. in fi. Naua
commen 2. de regular. num 65. Man Rodriguez quæst. re-
gul. 1. to. quæst. 34. ar. 9. licet contrarium dicat ar. 2. Açor
vbi supra, & fuit tantum in vna Burgen. amotionis
magistri capellæ 11. Decẽ 1581 coram D. Blancheto
& in d. Decis. 728. par. 1. diuersorũ Gonçalez sup. à nu. 46. 89

Nec in eis procedit regula de † triennali quo-
minus possint amoueri *Rebuf. de pacificis poss limita-*
tione. 6 num. 329. alias. 272 & seq. Manao. d. reg 34. qu.
11. Mohed Dec. 10 de caussa poss. Rota Dec. 739 num 7. par
11. diuers. & Gonçalez sup. num. 16. quicquid alij dicant 90
& alias † Boerius. *Decis 149.* Caplcius *Decis. 119.* &
Burgos *de paz. cons 21. num 5.* & quamuis Zauallos *in*
suis communibus contra communes quæst. 425. in fi. cum
Gutierrez *d. quæst. 11. num. 6.* dicat in capellania ad
nutum patroni, vel Episcopi concessa, quod sine
causa auferri non potest, & ita pluries vidisse iudi-
catum, cum tamen Gutierrez *d. quæst. 11.* contra-
rium teneat.

Et si de facto quis ordinetur sacris ordinibus, 91
ad titulum capellaniæ ad nutum † amouibilis, non
ex eo mutabitur eius natura seu qualitas, maxime
si id fiat sine expresso consensu patroni: nec enim
potest ordinarius etiam cũ consensu patroni tol-
lere qualitatem fundationis, cum sit in fauorem
Ecclesiæ, & vt melius seruiatur beneficio, *vt alias*
diximus 7. par. cap 1. à num. 102. 92

Quinimo etiam ad titulum † capellaniæ amo-
nibilis non ad nutum sed ex iusta causa, vt si capel-
lanus non bene seruiat vel alias, non videtur quis
posse sacris ordinari, quia adhuc talis capellania
non est perpetua cum possit amoueri ex causis in
iure non expressis.

At vicaria temporalis seu ad nutum † amouibi 93
lis non est beneficium, nec titulus beneficialis;
quia non confertur in titulum, sed est simplex sa-
larium seu stipendium *Calder. cons. 9 de rescrip n. 2.*
Rebuf. de nominatio. quæst 14. num. 62. & in praxi tit. de
dispes. ratione ætatis, verbo, vel earũ perpetua vicaria, & sẽ
tit Flores de Mena *q. 10. nu. 26.* vbi ait quod nominatio
vicariorũ ad nutũ amouibiliũ, pertinet ad prælatum
seu prælatã monasterij, cui beneficiũ vnitũ est. & Epi-
scopus solũ debet approbare & admittere & licẽtiã
administrãdi sacramẽta dare, si vicarius idoneus in
uẽtus fuerit, quẽ potest examinare, neq; vlla alia re
quirit collatio aut institutio, & quod sic nouissime de
clarauit S. cõg. cõcil. vt vidit in publico instrumẽto

ex Roma misso, *& passim late tradit Gonçalez glos. 5.§.3.à num.35.*

94 Et fuit resolutum in vna Salamantina† vicariæ 15.Mar.1596.coram illustrissimo D.Blancheto vt in seq.Dec. *Resolutum fuit non intrare gratiam Io Perez, & esse dandum mandatum de manu tenendo Abbati, huiusmodi enim Vicariæ ad nutũ amouibiles, non sũt tituli beneficiales, nec impetrabiles* Rota Dec.1. de excess.prælatorũ in nouis, *nõ facta mentione manualitatis* Cass.ad. Dec.4.de præben.Calder.cons.26.eod. tit.Si moneta Dec.30.part.2.quod *autem vicaria de qua agitur sit talis, apparet per vnionem factam à fel.record.Pio.4.huius beneficij monasterio, in qua datur facultas apponendi vicarium monachum, seu secularem, ad nutum amouibilem, cum decreto irritante & clausula sublata. Cui facultati accedit alia concessa per constitutionẽ Fel.record, Pij.5.n.46.& fuit resolutum in S.Cõg. Concilij Nõ obstat nominatio abbatis facta de vicario ꝑpetuo ãno.1577.primo quia Abbas nõ potuit in hoc ꝑiudicare Ecclesiæ* Vital.in clem.n.156 &.57.de off.vicarij, *neque etiam in possessorio, non solum propter protestationem factam in ipsa nominatione, per quam censetur præseruatum omne ius monasterij.* l.si debitor §.1.quibusmodis pignus vel hypoteca soluitur *sed etiam quia facto suo Ecclesia à possessione non cecidit* Innoc.in cap. in literis, de restitutione spoliat. Decis.1.eod.tit.in nouis idque multo *magis quia in hac vltima vacatione fuit suspensum per ordinarium decretum deputationis vicarij perpetui, & permissum abbati, quod poneret ad nutũ amouibilem, nec applicantur quæ deducuntur de vltimo statu, quia probato anteriori, prout hoc casu, oportet probare posteriorem ꝑ spat. 0.40.annorum* Rota Dec.2.num.1.de præben.in nouis, Feli.in cap.in nostra, num.43.de rescrip.vide dicta.11. par. cap. 2.

Cæterum capellaniæ perpetuæ nulli dubium est quin sint beneficia† Ecclesiastica, quando sint
95 institutæ, & erectæ authoritate apostolica, vel ordinaria, vt sint spirituales, & beneficia Ecclesiastica quæ dicuntur capellaniæ collatiuæ, & consequenter obligant ad horas canonicas, *glo.1.in clem. 2.de decimis in fi.Rota Decis.11.de iure patr. in antiquis Feli.in cap.ex parte.2.nu.2.de rescrip.& cons.41. & 45. Decius cons.210.numer 4.Guido Papa.Decis.187. Selua de benef.1.par.quæst 3.nu.101. Bellenzinus de charitatiuo subsidio quæst.73.Rebuf.in praxi tit seculare benefi.item quotuplex, num 14.& 15 & de pacificis poss à nu.102.alias.87 Sarnen. in reg.de annali quæst.20.vbi Mando.qu. 17 Bermon.de publicis concubinarijs verbo Papa, num.5. Auend. in dict.ver.benefi.101 M.A.Marsil. Columna de eccles.redditibus cap 14.num.2.Fusc.us de visitatione lib. 2.cap.11.num.2.Salcedo in pract crimin. Bernardi Diaz cap.18.num 9. Acenedo in l.1 tit.4.lib.1.recop. num.7. Solis de censibus lib.2.cap.vlt.num.19.Zanallos quæst 693 num.19. A.Rochus de visitatione ver.capellanias Zerola in praxi episcopali.1.Par.ver.beneficia §.1.ad fi. & 2.par. eod.ver.§.10.& ver.capellania, & Naua.de oratione ca. 20.nu 17.Io Medin.de oratione quæst.7 Corduba in sum. quæst.186.pun.3.versic.li.5.Lud.Lopez instruc.consc.1.to. capit.244.ad fin.& 2.toto capit.105. Man. Rodrig. in sum 1.to.c.140.Vega in sum.1.par.cap.128. casu 13. versiculo quinto Io.Bapt.Corradus in responsis casuum consc.quæst.240.in additione Açor. lib.10.ca.3.quæst. 5. & P.Ledes.in sum.secunda par.tract.9.cap.4.6.concl.7 diffic.& nouissime post hac Gonçalez glos.5.n.68*

Vnde in vna Burgen. Iurisdictionis.8.Iun.1587
coram †D.Seraphino fuit resolutum: *Verba concordia inter clericos seu presbyteros ꝑpetuos beneficiatos* 96
Ecclesiæ comprehendere omnes beneficiatos etiam capellanes ex proprietate verborum.

Et tunc non tenet prohibitio† testatoris quod 97
ordinatius non se intromittat in earum promissione, sed ad solos laicos spectet, nec pœna adiecta *ex cap.2.10.quæst.1.Rota Decis.10.de testam.in antiquis.Ripa in l nemo potest ff.de lega.1.num.127.& 129. Lamber.de iure patr.1 par.1.lib.art.10.& 105. Mando. de signatura gratiæ tit.de exemptio. versic. amplio etiam Couar.in 4.2. par.cap.3 §.1.numer.20 & in cap.tua de testam.nu.8.Greg.Lopez in.l.1.tit.15.pa.1.vers. doto Fuscus* vbi *supra à num.12 ad.15.Io.Gutierr.in Rep.d.l. nemo potest ex num.499.Spino de testam glos.4 à num.93 & nu.93. & Gõçalez sup.nu.42.& alij,* quicquid dicat Mẽchaca *de successionũ creatione.§.7 n.17.* cuius opinionem saluat Gonçalez *à numer. 46.* intelligendo eam in secundo casu, quando in fundatione nulla interuenerit authoritas Episcopi, & capellania non est reuera beneficium Ecclesiasticum, vel quando licet Episcopi authoritas interueniat, ipsemet Episcopus in ipsa fundatione consensit d. conditioni, sed certe si authoritas Episcopi interuenit ad erigendum capellaniam in titulum, & creandum beneficium, d. conditio non valet etiam si Episcopus ei in ipsa fundatione consentiat, *ex allegatis* si vero constat fundatorem nolle facere beneficium, & capellaniam collatiuam, valebit d. conditio sine interueniat authoritas, & consensus Episcopi, siue non, nam etiam sine consensu Episcopi, potest institui capellania non collatiua, & alia opera pia quicquid dicat Gonçalez, *num.41. de quo infra.*

Quamuis ab administratione, cura. †& visitatione istarum capellaniarum etiam collatiuarum, bene possit fundator excludere ordinarium, *ex S. Concilio.Trid.sess.22.de reformatione cap.8.& 9.* nisi in casu negligentiæ *cap.tua de testam.vt sæpe* censuit S. Cong.Concilij, & ex eius voto ita nouissime declarauit S.D.N.Paulus.5.die.7.Apr.1606. in causa Abulen.pro Comite de Oropesa, contra Episcopum, *vt in eius breui sub annulo piscatoris.* Sed non censetur exclusus à visitatione, ex eo quod in fun- 98
datione† alicui committatur visitatio vt alias cen- 99
suit ead.S.Cong.Concilij in vna Abulen.visitationis hospitalis de Olmedo contra† Priorem Mo-
nasterij de la Mejorada. Nec contrarium postea 100
censuit.S.Cong.in alia declaratione ad instantiam d.Prioris facta, & confirmata per Breue Clem. 8. datum die 22.Aug.1600.quia cum narratum fuisset quod in fundatione, & dotatione, d. hospitalis specialiter cautum est quod per.d.priorem & non per alium ipsum hospitale visitari. & administrari deberet. solum *ibi* dicitur iuxta declarationem a-

lias

lijs in d.cong.factam decreto *d.cap.8* non esse sub-
latam fundationem.

Licet in terminis.d.breu's S.D.N.Pauli V.cen-
seatur exclusus † Episcopus à visitat.hospitalis, &
101 collegij aliorumque piorum operum D.Fran. de
Toledo Pre regis Indiarum, ex eo quod fundator
eorum curam, & visitationem Comiti de Oropesa
patrono ab eo deputato committit, præmittens
id facere quia Episcopi Abulen. non solent se per-
sonaliter conferre ad oppidum de Oropesa, &
propter plures occupationes, & obligationes eo-
rum.

At capellaniæ etiam perpetuæ fundatæ & or-
102 dinatæ † sine autoritate ordinarij, quæ non sunt ab
eo approbatæ, & spiritualisatæ, non sunt benefi-
cia Ecclesiastica, nec ab ordinario conferri possũt,
sed sunt sub pia dispositione fundatoris, & eius
hæredum seu successorũ, qui possunt tales capel-
lanias donare sine Episcopo quibus voluerint dũ
modo sint idonei iuxta dispositionem fundatoris,
Ita Guido Papa d.decis 187. Rebuff. de pacificis poss. n. 349
alias. 287. vers. & ideo, P. Greg. de benef. cap. 11. num. 10.
Naua. cons. 5 & 7. num. 1. de praben. Alu. Valascus consul
ta. 80. num. 12. & 13. par. 1. Rochus, & Azor vbi proxime,
quamuis de iure non posse stare dicat Zerola *sup.*
103 & quod capellaniæ seu capellæ non sint beneficia
Ecclesiastica nisi sint per † Episcop. ordinatæ & ap-
probatæ, tradunt Feli. Rebuffus, Bermon. Salcedo
& alij relati *sup. num. 95* & Spino *sup. nu. 42.* † & Na-
104 ua. Corduba, Lud. Lopez Man. Rodrig. Vega, Cor
radus, & Azor *ibi citati* inquiunt quod capellaniæ
institutæ à solis testatoribus vel donatoribus citra
authoritatem Papalem vel Episcopalem, non sũt
collatiuæ, nec beneficia, neque obligant suos pos-
sessores ad horas Canonicas, & prædicta sequitur
post hæc Gonçalez *supra à num 20.* qui tamen ma-
leait *num. 35.* cum Parisio *cons. 34. lib. 4.* quod Epi-
scopus nõ habet in talibus capellaniis ius visitan-
di quod non est verum: nam quamuis non sint be-
neficium sunt tamen opus pium, & sic possunt ab E-
piscopo visitari; nisi aliud in fundatione cautum
sit *vt in d.cap. 8. & 9. Concilij sess. 22. de refor. & ita vi-*
detur sentire idem Gonçalez inferius. num. 45.

105 Vnde apparet in huiusmod. † capellaniis valere
ordinationem fundatoris seu testatoris, quod or-
dinarius non se intromittat in earum prouisione,
sed ad solos patronos spectet *vt in informatione, seu*
discursu posito. 2. par. Decisionum diuersorum post Deci-
sionem. 310. num 3. & male agere ordinarios qui fa-
ciunt institutionem, & collationem de capellaniis
contra voluntatem fundatorum & testatorum,
qui noluerunt eas esse collatiuas, moti aliquando,
ne imponatur eis subsidium, bonis & redditibus
Ecclesiasticis imponi solitum, nec est in ipsorum
ordinariorum potestate illas facere collatiuas, &
erigere in beneficia Ecclesiastica contra testatorũ
voluntatem etiam de consensu patroni, *ad clem.*
quia contingit. versic. cum tamen ea, de relig. domib. &
qua tradit Mando. in reg. 34. qu. 11. nu. 2. ita Spino. d. num
42. & Humada ad Greg. Lopez. d. l. 1. tit. 15. par. 1 glos. 6,
& Canallos qu. 28 2. nu. 23. 28. & . 29. dicens quod ita ser-
uatur in Cancellaria Pinciana, & Azor & Gonçalez
sup. à num. 44. & ita etiam tenet Rota vt in Decisio-
nibus sequentibus.

Salernitana oratorij. 13. Mar. 1559 coram D. Quiroga

106 *Testator legauit nõnullos † hortos cuidam presbyte-
ro Masello cum onere celebrandi missam qualibet
hebdomata in Ecclesia B. Mariæ, & post mortem eius vo-
luit vt heredes testatoris eligant alium sacerdotem, cui
concedant illa bona per annos decem & non vltra, cum
prædicto onere, & successiue alius eligatur post dictos de-
cem annos. Nunc quia reperiebatur hoc tanquam benefi-
cium sæpius fuisse impetratum, heredesq; testatoris impe-
diebantur eligere sacerdotem* ex reg. de triennali, *du-
bitatum fuit an prædicta reg. illis obstarent Rota respon-
dit secundum ea quæ proponebantur, non esse locum reg.
de triennali, cum hoc non sit beneficium, sed oratorium
priuatum, in quo non adfuit consensus Episcopi, ideoq;
non potuisse impetrari vt beneficium, nec conferri in titu-
lum* Abb. in cap. fi. de censibus Bald. cons. 5. in ter-
tio, *& si aliter fuit impetratum, gratia fuit surreptitia,
nec consideranda* Decis. cons. 548. col. 1 Fel. cons. 41.
col. 1. & 2. *Quamuis autem non sit beneficium est tamen
seruanda voluntas testatoris, quo ad ea quæ reliquit, iu-
xta eius dispositionem* Feli. d. cons. 41. num. 6. & seq.
Card. cons. 83. *hæc autem firmata sunt circumscripto
vltimo statu. & nonnullis aliis de quibus in facto.*

Salamantina capellaniæ 23. Mart. 1583 coram D. Seraphino.

Dubium habet duas inspectiones † quarum altera 107
*est, an testator voluerit erigere beneficium Eccle-
siasticum, altera quisnam sit præferendus Hieronymus an
Fran. Quantum ad priorem Domini inclinabant, quod no-
luit testator erigere beneficium Ecclesiasticum, cum vo-
lit, quod huius capellaniæ prouisio ad solos laicos spectet,
qui obtinebũt maioratũ quod fieri non potest, nõ enim lo-
quitur de præsẽtatione, sed de prouisione & manifestius ex
quo vult, quod nec Papa nec alius quispiam se intromit-
tat in huiusmodi prouisione, ex quibus apparet noluisse e-
rigere beneficium, cum id sine canonica institutione à
quoquam obtineri non posßit,* cap. beneficium de reg.
iuris in sexto *quod etiam confirmatur, ex eo quod in e-
uentum quod aliquis se intromiserit, reuocauit legatum
nam si esset beneficium, fieri non posset, & non est præsu-
mendum, quod elegerit viam per quam voluntas ipsius
impugnari posßit.* l. 3. de militari test. Anchar. cons.
197. num. 7. Rota decis. 10. de testam antiquis, *& li-
cet vocet capellaniam tamen intelligendam cum his qua-
litatibus quod fieri potest* vt per Samen. de annali q.
20. & de valore q. 4. *quantum ad secundam inspectio-
nem, domini dixerunt præferendum esse Hier. quia eo in-
stante, & iudicialiter agente capellania ista fuit in esse
deducta, & voluntas testatoris impleta, quam hæres exe-
qui negligebat. ideo cum sit impari gradu, cum Fran. &*

plus illo contulerit, & suspecta sit conclusio inter patrem
& filium, & concurrant etiam alia qualitates in Hier.
esse gratificandum vt per Lamber.art.16.5. q. prin-
cip.3.p.2.lib neque obstat, quod in his non possit se intro-
mittere ordinarius. quia est casus omissus à testatore, nē-
pe propter negligentiam heredis . qua facit vt saltem pro
illa vice ius deuoluatur ad superiorem.cap.si vero de iu-
re patr. glos.in cap.1.de off.custodis,& cap. ea quæ
de off. Archid & regulariter Episcopus est executor vl-
timarum voluntatum ad piam causam c. cum.1.de testa.
& in Concilio Triden.sess.22.cap.8.de refor. non
obstat quod Franciscus sit pauper quia habet patrem di-
uitem, qui eum alere tenetur, & ideo conclusum senten-
tiam ordinarij in hac parte esse confirmandam.

108 Salcedo tamen vbi sup. ait illud iure † defendi
posse, quod licet primæua capellaniæ fundatione,
nō interuenerit ordinarij authoritas, si tamē non
reluctāte fūdatoris volūtate postea capellania in Ec
clesiasticū beneficiū fuerit erecta, nēpe per colla
tionem, & canonicam institutionem fundatoris,
consanguineus, vel alius, qui ad eam vocatus est,
eius nomine, & tit. ordinari poterit, & ita receptū
esse absque controuersia, & sic tenet Salcedo, ca-
pellaniam in cuius primæua fundatione non in-
teruenit ordinarij authoritas posse postea per ordi
narium erigi in Ecclesiasticum beneficium si non
reluctatur fundatoris voluntas & sequitur Zauallos
sup.num 29. facit Decis Rota.1122. lib.3 par.3 diuers.rū,
quam refert Gonçalez, sup. à nu.58. quod verum est in
capellaniis institutis in vltima volūtate † in quibus
109 non solet interuenire authoritas, & erectio ordi-
narij, nisi post mortem testatoris quando effectū
sunt habituræ. & testator instituendo capellaniam
simpliciter, videtur velle instituere beneficiū Ecle
siasticum nisi aliud constet, Zauallos. dicto. numer.
29

Procedit etiam ead. ratione † in capellaniis insti-
110 tutis inter viuos etiam irreuocabiliter, quarum ef-
fectus differtur post mortem.

In capellaniis vero institutis inter viuos & sta-
111 tim effectuatis per positionem † capellani, non
videtur procedere, ex quo enim fundator non re-
quisiuit authoritatem ordinarij, non videtur velle
facere beneficium Ecclesiasticum, sed capellaniā
non collatiuam, & sic erigere eam postea in bene-
ficium Ecclesiasticum, esset alterare dispositionē,
& voluntatem fundatoris. Et idem censeo, in ca-
pellaniis in quibus dicitur quod capellanus pona-
tur per patronos contra d.Dec. 1122. factam per
maiorem partem.

Aduertendum autem est quod licet ad titulū †
112 harū capellaniarum non collatiuarum, non pos-
sit quis ordinari tamquam ad titulum beneficij,
Salcedo sup. & Spino. d.nu.42, & Gonçalez, num.31. ta-
men poterit ordinari ad titulum earum, si sunt per
petuæ tamquam ad titulum patrimonij iuxta d.ca-
pit.2. concilij sess.21. de refor.

Rursus aduertendum est, quod si appareat de
111 vna collatione vel institutione ordinarij, in dubio
censetur capellania beneficium. Rebuf. de Pacificis
poss. d nu.349. facit decis. Rota.106.nu 1.2. & 3 par.2. di-
uers. & Dec. crescen.12 de probatio. vbi habetur suffi-
cere probare statum beneficij, & de eo tanquam
de beneficio fuisse factas collationes per ordina-
rium, & effectum sortitas, vt latius in Dec. nam in 124
dubio vltimus † status beneficij attenditur, secus
in claris, vt fuit resolutum in vna Compostellana
Prioratus.17. Martij 1597. coram D. Lita & facit
Gonçalez sup. à nu.50.

Nec in claris quando constat fundatorem nolu- 115
isse † facere capellaniam collatiuam, & beneficium
sufficiet fuisse collatam vt beneficium spatio. 40.
annorum vt habeatur pro beneficio , quamuis
contra teneat † Azor sup. sed requiretur tempus 116
immemoriale ad ca.1. de præscrip. in 6. iuncto auth. de
nuptiis. §. dispensat itaq; sed eo non obstante vera vi-
detur sententia Azorij ex cap. cum de beneficio de præ-
ben. in 6 & ibi notatis, & infra dicendis.7. par. ca.7. à n.
34 & d.cap.1. loquitur vbi est ius commune con-
trarium, non lex priuata fundatoris.

Tandem de præstimoniis, & præstimonialib. 117
portionibus, quæ ex institutione nullum seruitiū
in Ecclesia habere solent, dicendum est absolute
esse beneficia Ecclesiastica, nam omnia præstimo-
nia, præsertim in Hispania communiter solis cle-
ricis conferuntur, & dantur in tit. perpetuum be-
neficij & sic habent annexum onus spirituale, sci-
licet recitandi horas canonicas, cap. si de concess. pre-
ben. in. 6. vbi præstimonia connumerantur inter
beneficia Ecclesiastic. & ita tenent Hostien in ca. po-
stulasti de rescrip Oldra. cons.81. numero 2. & 3 & cons.
140 numero.1.2. & 6. Abb. cons. 47. numero 1. parte
2. Mil. in rep. ver. beneficij appellatione continentur pra-
stimonia. Paulinus de offi io, & tot. capituli Sede vac.1 q.8
par. nu.5. Hier. Paulus in pract. cancell. in not. ab. super va-
cantibus non reseruatis, versic benefi ij appellatione ad fi.
Rebuf. in praxi tit. sæculare beneficium quotuplex, num.
16. Mandos. in reg 34. q.12. nu 3 & de monitorio q.60 nu.
32 Naua. de oratione cap. 21. num. 9. Sandoual. de offi io
canoni. o 5 p. c. 5. Cuchus in institut. maio. lib. 5. tit. 7. n.
11 Marsil Columna de eccles. redditibus cap.14 num.1. Fus-
cus de visitat. li.1. ca 20 n 23. Salcedo in pract. crim. Bern.
Diaz c 18. n.10 & c.62. nu.11. Flam. Paris de resignatione
benef. li 3 q 1. nu 136 137. & 140 Pacianus de probat. lib.
2. cap.31 n.1. Achill. de Grassis Decis 288. sen.7. de concess.
preben. & Cæsar de Grassis Decis 115 nu.2. Soto de iust. &
iure lib.10 quæst.5 art.3. Cord. qu. l.1. q 21. Pun.3. Arrag.
22. quæst 83. art.12. Azor li.10 cap.10 q 4 Suarez 5. to. de
censuris disp.13 sect.1. num.7. Iac. de Graffiis lib.2 c.9.7. d.
nu.14. Lud. Lopez instruct. conf.1. tom. cap.105. Emau. Ro-
drig. in sum.1. to. ca 140 num 7. Vega.1 par sum. cap 128.
casu.13. versiculo.6. & P. Ledes. in sum.2. par. tract. 9. ca.
4 6 concl.1. difficultate, & alij.

Quamuis contrarium teneant † Io. And. num.3
& Domin. nu.9. in cap.1. de rerum permut. in 6. & ibi 118
Gambarus, num.68. Io. Medina de orat. q 7. & Cor-
duba in sum. quæst.186. Pun.3. & distinguunt idem
Domin. cons.89. Fel. in cap. postulasti de rescrip num.7.
Staphil. de literis gratia tit. de qualitate benef § 1. nu.
5 Rebuf. de pacificis poss 105. & 106 alias.90. & 91. Me-
no. de arbitr. casu.201. à num.55. Aceuedo in l.1. tit 4.
lib.1.

*lib.1.recop.nu.5.*Fla.Paris.*d.tract. de resignatione. lib. 2.quæst.1.à num.123* & Hoieda *de incompat. benef. 2. par cap.8.numer.12.* qui tamen *numer.15.* ait, in tota Hispania communiter præstimonia consueta esse dari in titul. perpetuum beneficij habereque onus annexum spirituale. *quem sequitur nouiss. Gonçalez. glos.5 §.2.*

Et prætetea nostra sententia videtur iam expe-
119 dita ex constit. Pij. V. 138. versic.† declarantes infra
adducta. *3 part. capit 1 numer.5.* vt aduertunt Quin-
tanad. Ecclesi. *libr.2.num.86.* Azor. Eman. Rodri. &
Vega *sup.*

Vnde infertur. 1. quod gratia de beneficio sim-
120 plici vacante per obitum† N. capiet præstimoniũ
vacans pro obitu illius, si non fuit dictum esse
seruitorium, quia vt ex dictis apparet præstimo-
nium vere est beneficium simplex, & sic appella-
tione beneficij simplicis continetur.

121 Et in expectatiua ad beneficium † simplex aut
ad beneficium cum cura, vel sine cura, comprehẽ-
deretur de iure præstimonium, nisi ex consuetu-
dine loci, & communi vsu loquendi, appellatione
beneficij simplicis, seu beneficij cum cura, vel sine
cura, non veniret præstimonium, nisi specialiter
nuncupetur *Abb.d.cons.47 Feli.supr.num.8.versic.4. declaracio Cresien.Decis 8.de concess.præben.* vel nisi do
ceretur de stilo curiæ in contrarium. *Cassa.Dec.3.de præb.nu.33.*

Secundo infertur, quod sicut in impetratione
beneficij, facienda† est mentio de beneficiis ob-
122 tentis, *capit. si motu proprio, de præb.in.6 clem.2. de off. ord. cum aliis,* licet de facto *Mill.in report.ver. gratia,*
Hier.Paul.in pract.cancell.in† notab.super vacantib non
123 *reseruatis, & alij* & de iure ad rem, *Domin in.d.capit. si motu proprio, numer.6 Feli.in capit.in nostra, numer.*
124 *4.& Ripa in capit.ad aures, numer.12. † de rescrip. Selua.3.part.quæstion.11 numer.1. Mill.Hier.Paul. & Meno numer.43.vbi supra Bursatus cons.351 n.12. libr. 4. & Flam.Paris.de resignatione benefic.lib.10.quæsti.2.n.73.*
125 *† & 74.& alij.* nisi vbi impetrans ignorat habere
alia beneficia, *vt in c.gratia.de rescrip. in 6. vbi Doct. Ripa Mill & Hier.Paul sup.* & Na.*cons.9.de rescrip.* di-
cens. d.c. loqui de ignorantia facti non iuris, *de quo Fel.in c super literis, nu.6.de rescrip.& ibi Beroius Selua d.3.p.q.12.17.qualitate à nu.23.alias 89 & Menoch sup. n.53.* ita etiam de præstimoniis Oldra.sup. & Bonif.
in d.clem.2.† de officio ord. seu prima de officio legati, n.31
126 *& alij sup.* vbi obiter notandus est error Hier. Gon
çalez *glos.15.§.2 n.68.* dicentis quod beneficium va-
caturum tamquam incompatibile per assecutio-
nem secundi non est opus narrari vt obtentum in
gratia secundi quod clare est contra. d. c. si motu
proprio & cap. non potest. vers. cum autẽ. de præb.
in 6. & contra praxim & stilum, nec Dec. Mohedan
14. *de prebend.* quam † allegat, id dicit, sed quod
126 non est opus facere mentionem de qualitate
quod sit simile sub eod. tecto.

CAP. III

De hospitalibus an sint beneficia.

SVMMARIA.

Hospitalia beneficia non sunt num 1. nisi Ecclesiæ seu beneficio essent vnita, n.2. aut nisi religiosis personis essent deputata eisq; solita in ti. conferri, nu.3. aut nisi sint danda in ti. ex ordinatione fundatoru vel per viam electionis etiam clericis sæcularibus, numero 4.

Non tamen comprehenduntur isto casu per literas generales super prouisione alicuius, n 5. clem.2. de præben. non habet locum in religiosis nu .6. quæ declaratur per Rotam, nu.7. decretum Concilij Trid. de hospitalibus n.8. declarationes 5. Congregationis super eo nu.9. & .10.

An quando hospitale est vnitum alicui Ecclesiæ seu beneficio, eius administratio sit committenda alicui ad triennium tantum ex d. decreto. nu.11.12.& .13 vbi resoluitur quod sic.

De materia hospitalium qui videndi sunt, n.14.

Hospitalia† *quorũ varia nomina seu species habẽ* 1
tur in.l.illud, & in l.Sancimus.2.C.de sacr.S.Ecclesiis, & in c in qualibet. § Sancimus 23.q.8.& in c.si quis omnem. ad fi.1.q.7 & in Auth de alienatione, & emphiteusi in princ. & de Ecclesiasticis titulis.§.5. & refert. Mariana de Rege l.3.c.13.ad fi. beneficia non sunt, nec beneficij nomine veniunt, etiamsi Ecclesias vel capellas habeant annexas decimasq; & alia iura spiritualia, clem. per literas.2 de præb. cum laicis committantur *clem. quia contingit. § vt autem de relig. domib. & hospitalibus* non beneficium, sed officium, & administrationẽ ad instar tutorum seu curatorum habere dicantur *l. orphanotrophos, C. de Episcopis & clericis, & d. §. vt autem. Ita Selua de benef.1.p.q.3.n.9. Rebuff. de nominatio. q.15.num.16. alias.12. Corras de benef.1.p.c.3 n.1. Quintanaduen. Ecclesiasticen.li.1.c.3.n 13.& Rota Dec. 106. n 6.& Dec.114.pag.2. diuersorum* & ideo in vna Mutinen coram Mohedano fuit resolutum quod hospitalia non subiacent reg. de triennali Thanis Dec.72. & in causa Bononien. hospitalis. 1560. coram Rubeis fuit conclusum cap. 2. vt lite pendente in 6. non habere locum in hospitali Rota Dec. 301. in manu scriptis, quod tamen limitatur, vbi Ecclesiæ seu Ecclesiastico beneficio essent vnita:
nam tunc naturam principalis sortiuntur, † & iure 2
accessorij venirent *capit. super eo. de præbend. in.6. glo. ver. Ecclesias in.d.clem.2.& ibi Card. quæstion.17. Imola à numero 15. Bonifacius à numer.20 Abb.num. 5. Rebuf. nu.15. alias 14.& Corras vbi supra Bellarm Dec.387 &* Rota. *d.Dec.114.* vbi etiam dicitur id non præcedere quando vnio esset æque principaliter, *vt ait etiã Rebuffus ibi vers. limit. & conducunt quæ dicemus infra vltima p. ca. 2. tradit Gonçalez ad reg. mensium glos.5. §.4.n.16.*

Secundo limitatur, vbi religiosis personis esset
3 deputata, eisque solita in tit. † conferri *d. clem. quia contingit § præmissa, & ibi glos. & Corras. sup.*

4 Tertio limitatur vbi sunt danda in † titulum ex
ordinatione fundatoris, vel per viam electionis etiam clericis sæcularibus *d. clem quia contingit § vt autem, Feli. in c. de quarta nu. 13 de præscrip. Rebuf. d. q. 15. num 14. alias 13. & de pacif. in poss. n. 94 alias 81. Duaren. de sacris Ecclesiæ. li 2. c. 4 in fi. & Rota Dec. 739. p. 1 diuersor. & Gonçalez sup n. 1. 15.* adhuc tamen in ca-
5 su huius limitationis nõ † comprehenditur per literas generales super prouisione alicuius, vt melius prouideatur istis locis *d. clem. 2. vbi glos. ver. præuideri & Bonif. & alij Doctores & Selua. d. 1. p. q. 3. nu. 9.*
6 *& Rebuf. d. nu. 14.* at Selua ibi † ait d. clem. 2. non habere locum in religiosis *ex Rota Dec. 265. in antiquis quæ est. 3. de regularibus.*

Et d. clem. 2. declaratur per Rotam *d. Dec. 114. p.*
7 *2. diuersorum.* † aduertendum est autem quod hodie S. Concilium Triden *sess. 25 de reform. cap 8.* post
8 alia de hospitalibus statuit, quod † administratio seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem vltra triennium deinceps non committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obstante quo ad omnia supradicta quacumque vnione, exemptione, & consuetudine, in contrarium etiam imm emoriali, seu priuilegiis aut indultis quibuscumque, vt in versiculo nec administratio in quo Sancta Congregatio Concilij cen-
9 suit: † *Comprehendi hospitale cuius à. 30. annis, & citra collatio, & institutio in perpetuum tit administrationis dari consueuit, quia Concilium excipit vnum casum dumtaxat, quando aliter in fundatione cautum est.*

10 Itẽ censuit S. Congregatio. *Hoc † decretum loqui in administratoribus hospitalium, non autem aliorum piorum locorum.*

Sed offert se difficultas an hoc procedat etiam
11 quando hospitale est † vnitum alicui Ecclesiæ seu beneficio, vt non obstante vnione eius administratio sit committenda alicui vsque ad triennium duntaxat & videbatur dicendum non procedere,
12 non enim † credendum videtur esse de mente Cõcilij tollere vnionem, & illa verba: *Non obstante quo ad omnia supradicta quacunque vnione.* Quæ habentur in derogatione in fine posita non videntur referenda ad dicta. d. versic. nec administratio, ad quę commode referri non possunt sed ad superiora, est enim facienda distributio accomoda *ad tradita per Feli. in c. causam, quæ de rescrip. n. 4 2 & 5. limitatione, & Ant. Gabriel de clausulis concl 9.*

Nihilominus contrariũ videtur verius ex di-
13 ctis verbis, † quæ videntur clara cum dicatur, *quo ad omnia supradicta* & dici potest Concilium non tollere in totum vnionem sed quod ea non obstãte Ecclesia seu is cui facta est vnio, nõ possit in perpetuum vltra triennium deinceps administrare, & gubernare hospitalia, sed quod debeat aliis cõmittere ad triennium.

14 Et de prædictis, & aliis ad materiã † hospitaliũ attinentibus videndi sunt Feli. *in d. c. de quarta præscrip à nu. 13 & in c. in nostra, de rescrip. cor. 22 & 23. Paninus de off. & potestate capit. sede vac. 1. q. 2 p. Pe de Vbaldis de canonica Episcopali c. 4. q. 13 per totam, Selua sup. & q. 7. n. 5. & 6 Lamber. de iure patr. 1. p. 1 l. q. 11 a. 11. Rebuf. d. q. 15. de nominatio. à nu 12 & de pacif. in poss. n. 94 & 95. alias 81. 182 Ant. Gab. de pia causa conclusione 2 Mandos. reg 1 Cancel. q. 10. & reg. 26. q. 5 & reg. 34 q. 10. Altamirano de visitatione verb testamentorum à n. 17. & 29 Sfortia de restitutione in integrum. 3 p. q 3 art 6 Fla. Paris. de resignatione benef. li 2. q. 14. & li. 7 q 6 & l. 11. q 3. à nu. 38. & quæ dicemus inf 5 part. capit. 1. 2 numero 590.*

Cap. IV.

Cap. 4 De præceptoriis commendis.

SVMMARIA

Præceptoria S. Io. Hierosolimitani sunt beneficia, n. 1. & 2.

Milites Hierosolim sunt vere religiosi, num. 3. & ideo per eorũ professionẽ dissoluitur matrimonium ratum, n. 4 quamuis aliqui dicant non esse proprie religiosos n. 5.

Etiam preceptoria ordinis D. Iacobi Calatrauæ, & Alcantara & similium sunt beneficia. n. 6 & 8.

Est simonia dare pecuniam pro huiusmodi commenda, n 7.

Isti milites dicuntur laici ad differentiam clericorum, vere tamen sunt persona Ecclesiastica. numero 9 & 10. & 13.

Conuersi monasteriorum sunt personæ Ecclesiastica, & gaudent priuilegio canonis, & tamen dicuntur laici, n. 11.

Moniales dicuntur personæ Ecclesiastica, & gaudent priuilegio Ecclesiastico, num. 12.

Isti milites clerici vere, & proprie dici non possunt, num. 14

Milites D. Iacobi Calatrauæ, & Alcantara sunt etiam vere & proprie religiosi secundum plures, n 15. contrarium tenent alij, n 16. & Rota n. 17. & 19. votum D. Pamphilij n 18.

Reijcitur concordia Eman Rodriguez num. 20.

Magis placet esse religiosos large & secundum quid, tamen esse personas Ecclesiasticas non posse negari. num. 21.

Ad effectum vt non possint habere beneficia sæcularia censentur regulares, n. 22.

Præceptoriæ S. Io. Hierosolimitani cum non nisi fratribus Hierosolimitanis atque ita personis Ecclesiasticis conferantur, sunt beneficia Ecclesiastica, *vt cum Barbatia in clem. causam, de elect. tradunt Corras. 1. p. c 3 n. 2 & Rebuf. de nominat. q 15. n. 16* Flam. Paris. *de resignatione benef. li. 2 q. 14 ad fi & l. 12 q. 3. n. 9 & de confidentia, q. 17.* vbi etiam dicit in eis committi simoniam, & quod istę præceptoriæ. S. Ioan. sint beneficia Ecclesiastica licet † manualia,
& ad nutum amouibilia tradit Mohed. *dec. 10. de* 1
causa

3 *causa poss. alias 169.* & Puteus *dec. 592. lib. 1.* vbi etiam quod sunt veri religiosi, *vt etiam dicit Acenedo† in l. 14. ti. 5. l. 3. nu. 1. & l. 9. tit. 18. l. 9. recop.* quia emittunt tria vota solemnia substantialia religionis.

4 Et ideo per eorum † professionem dissoluitur matrimonium ratum sicut per professionem in alia religione, vt contra Sotum *in 4. d. 27. qu. 1 art. 4.* & Mich. à Medina *de sacrorum hominum continentia, li. 5. cap. 35.* & Sarmientum *in defensio. libri de redditibus, 1. p. mon. 56. nu. 1.* docent Corduba *in sum. q. 178 ad fin.* Arrag. *2. 2. q. 88. ar. 11* 1. Corol. Nau. *consi. 1. seu 2. de conuersione coniug.* Barbosa *in rub ff. soluto matrim. 2. p. n. 82.* Eman Rodrig. *in explicatione Bullæ Cruciatæ § 9. n. 123. & in sum. 1. tom. c. 237. seu 239. nu. 2. & regular. tom. 3. q. 1. ar. 7.* Lud. Lopez *instruct. conscientiæ 2. tom p. 2. c. 48.* Enriquez *in sum. li. 11. c. 8. § 6.* Pet. Ledesma *de matrim. q. 61 art. 4. ad 4.* Mota *in tract. de confirmatione ordinis B. Iacobi, l. 2. c. 2. § 28. nu 5.* Azor *libro. 13. capite 6. q. 4.* & Thom. Sanchez alios referens *de matrimonio libro secundo disputatio. 18. numero 8.*

5 Quamuis Mandos. *reg. 3. cancel. q. 12 nu. 3.* dicat † quod milites Hierosolimitani non dicuntur proprie religiosi, & Abbas *in rubrica de regu. n. 4.* quod sint largo modo religiosi.

6 Et non solum præceptoriæ ordinis S. Io. Hierosolim. sunt beneficia Ecclesiastica, † sed etiam præceptoriæ, seu commendæ ordinis D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, & similium in quibus milites non profitentur omnimodam castitatem, sed coniugalem, vt contra Sarmientum, *d. 1. p. defensio. mon. 55.* tenet Nauar. *de redditib. eccles. 1. qm. on 55. n. 4 & in propugnaculo, n. 15. in fin. alias q. 3. mon. 27.* & Mota *d. l. 2 c. 2 § 10. n. 4.* & probatur ex stabilimento ordinis D. Iacobi per eum relato, *li. 1. § 49.* Vbi dicitur esse

7 simoniam † dare pecuniam pro commenda, & tenet Azor, *l. 12. c. 6. q. 3.* contra Eman. Rodriguez *in sum. 2. tom. capite 59. numero. 12. Vegam in summa 2. parte. capite 101. casu 52.* & Petrum Ledesmam, *2. p. ar. sum. tract. 12. circa 20. conclusionem.*

8 Quamuis Mandos. *reg. 16.* † *cancel. quæstio. 51. n. 3.* dicat quod præceptoriæ proprie beneficia dici nõ possunt.

9 Nec obstat quod isti milites sint laici, *vt ibi† inquit Mandos. n. 4. & reg. 19 q. 20 n. 3. cum glos. in cap. 1. de verborum significatione l. 6. verb. personaliter, & Mill. in rep verbo religiosi sunt fratres Hospitalis S. Ioannis licet sint laici, Lamber. de iure patro. 1. p. 2. lib. qu. 7. artic. 5. & 7.*

10 Nam intelligendum est dici laicos † ad differentiam clericorum, seu ordinatorum, non vero ex eo, quod non sint personæ ecclesiasticæ, quales reuera sunt, cum sint in ordine approbato à Papa.

11 Sicuti conuersi monasteriorum reuera sunt personæ Ecclesiasticæ, & gaudent † priuilegio canonis si quis suadente diabolo 16. q. 7. *vt in c. non dubium. & ibi glos. de sententia excom. Io. Lupus Decanus Segobien de libertate Ecclesiastica, 2. p. q. 4 & Nauar. sup. & de spoliis, § 1. n. 2. Flores de Mena, q. 21. nu. 194. & 195.* Et tamen communiter dicuntur laici Hispane, *Frayles legos*, ad differentiam religiosorum clericorum *vt in ca. ex eo de electione in sexto, in fin. ibi. vel conuersi laici cum clericis.* Et similiter moniales dicuntur personæ Ecclesiasticæ & gaudent priuilegio Ecclesiastico, *c. de monialibus de sententia excomm. Io. Lupus sup. & Flores q. 10. n. 7.* 12

Vnde isti milites nedum large, *vt ait dec. † Cæsaris de Grassis 47.* sed etiam vere, & proprie possunt dici personæ Ecclesiasticæ, *Aluarus Valascus consultatio. 14. n. 8. 1. p.* & *Flores, d. q. 21. nu 205.* Quicquid Sarmiento, Io. Gutier. & Lassarte *infra citandi* dicant non esse personas Ecclesiasticas. Quamuis clerici proprie, † & vere dici non possint, sed ad summum large, *vt ait d. decisio.* 13 14

Sed & milites dictorum ordinum D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, † non solum esse personas Ecclesiasticas, & gaudere priuilegio fori, & canonis si quis suadente diabolo, verum etiam esse vere & proprie, & essentialiter religiosos docet Nau. *cum doct. Marannon, d. mon. 55. & 56. & in propugnaculo, n. 4 15. & 16. alias q. 3. mon. 27. 28. & 29. & cos si 10. & 11. de reg. &* cum Fortunio Garcia, Couar. *in 4. 2 p. c. 3. § 1. nu. 18.* & Salcedo ad Bern. Diaz *reg. 531.* D. M. Ayala in libro *Compedio, y declaracion de la orden de Santiago, per totum, & particulariter ca. 1. & 2. Belluga in speculo Principum, c. 1. rub. 7. n 7.* Auendaño *de exequen. mandatis, 2. p. c. 26. n. 11.* Mich. à Medina *sup l. 4. controuersia 7. capite. 39.* Vega *in sum. 1. p. c. 85. casu 147. & secundo parte capite. 129 casu 86. & in speio de curas, c. 12. n. 37.* & latissime Mota *d tract. l. 2. per totum*, vbi id comprobat multis bullis summorum Pontificum, *& c. 21 § 29.* affert responsa plurium Theologorum, & iurisconsultorum, qui consulti scripto idem responderunt. 15

In quo tamen contrarium, nempe illos non esse † vere religiosos, & simpliciter, & absolute loquendo, sed large, & secundum quid ex D. Thom. *22. q. 186. ar. 4 ad 3.* tenent Sotus *d. iustit. & iure, l. 7 q. 5 ar. 3. & in 4. dist 27. q. 1. ar. 4.* Arrag. & Lud. Lopez *vbi sup.* Molina *de iustitia, 1. to. tract. 2. disput. 141.* Valentia *3. tom. sup. 2. 2. disput. 10. q. 4 pun. 2.* Azor. *l. 13. c. 3. q. 2.* & ex Iur. fis, *Natta consi. 508. & 509. l. 3.* Burgos de Paz, *consi. 17. n. 2. & 3.* Sarmiento *de redditib. 4 p. c. 1 n. 13. & in defensio. 1. p. mon. 55. & 56.* Molin. *de Hispanorum primog l. 1. c. 13. n. 98.* Azeuedo *in l. 14. ti. 5. lib. 3 recop. numer. 3.* Io. Gutier. *pract. l. 2. quæst. 11. nu. 2.* Lassarte *de decima venditionis, c. 19. n. 92.* Gironda de Gabellis *7. p. n. 47. & alij.* 16

Et tenet Rota, vt in vna Tirasonen. pensionis 11. Decem. † 1570. Coram. D. Seraphino, *quæ est. 1. p. diuersorum dec. 591. & refertur à Flam Parisio de resignatione benef. l. 6. q. 2. à n. 116.* & in vna Lucana piebis, sub die 22. Maij 1579. Coram D. Robusterio, vbi loquens in militibus S. Stephani Florentiæ voluit milites, qui viuunt matrimonio, non esse vere religiosos, maxime cum proprio non careãt & sic deficiat votum substantiale paupertatis, quæ non promittitur ab istis militibus Sancti Stephani 17

Ex quo, & quia etiam deficit votum obedientiæ, cum promittatur † restricta ad certos casus, & sie non sit obedientia monachalis. D. Pamphilius 18

Auditor Rotæ peritissimus, & nunc Cardinalis meritissimus dedit votum, istos milites S. Stephani non esse proprie, & vere regulares, licet habeant quendã viuendi modũ à Papa approbatũ, & sic esse capaces beneficiorum sæcularium intelligendo, si ordinem clericalem habeant, & habitum etiam clericalem deferant. Quod etiam admittit Azor *d. q. 2. ad fin.* in clerico qui iuxta suæ regulæ professionem potest habere proprium, vt sit capax beneficij sæcularis.

Et in vna Placentina de Medellin. †coram illu-
19 strissimo Seraphino, 4. Iun. 1582. fuit dictum *milites de Alcantara non ess. vere, & proprie religiosos, cum in proprijs domib. vna cũ vxore, & filijs habitẽt, & de eorũ bonis ad libitum, tam inter viuos, quam in vltima voluntate disponant, quæ sunt de directo contra votum paupertatis.*

Nec in hoc placet concordia, & distinctio †Ema-
20 nuelis Rodriguez, *quæstione reg. 1. tom. q. 1. ar. 6.* existimantis hos milites esse vere religiosos non absolute, & simpliciter, sed cum additamento militares, nam si absolute, & simpliciter non sunt vere religiosi non possunt dici vere religiosi militares & si sunt vere religiosi militares possunt dici vere religiosi absolute, & simpliciter, per argumentum de toto in modo, nam illud additum militares nõ variat substantiam religionis.

Sed quicquid sit de hoc, an sint vere, & proprie religiosi, vel tantum large, & secundũ quid, quod
21 †magis placet, tamen esse personas Ecclesiasticas existimo non posse negari, vt recte ait Flores, *d. n. 205* dicens, verius putare personas Ecclesiasticas esse, licet non perfecte religiosi sint, & Zerola *in prax. Episcopali, 2. p. ver. commendatarij. §. 1.* dicens quod commendatarij etsi non sunt stricte religiosi, sunt tamen personæ Ecclesiasticæ & perinde gaudent priuilegio canonis, si quis suadente.

Et rursus existimo ad effectum vt non possint habere beneficia sæcularia, †censeri regulares, *vt constat ex constitutione 71. Pij Quinti, de quo infra 7. p. cap. decime. vbi vide declarationem 5. congregationis positam, n. 32 contra votum D. Pamphilij,*

CAP. V.

De pensione, an sit beneficium, vbi plura de pensio.

SVMMARIA.

De pensionibus qui agunt. n. 1.

An pensio sit beneficium, & benefi. ij nomine veniat, num. secundo vbi ponitur sentẽtia Barbatiæ affirma.

Contraria sententia num. 3. & 4. quæ approbatur num. 5 & 6 & quod non agitur de pensione quæ datur in titulum benefi. ij, sed de ea quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficij, & numer. 41.

Ratio huius sententiæ, quod pensio est, quid mere tẽporale, n. 7. quod verũ est in pensione quæ titulo sæculari, & vti laico assignatur, quæ est omnino profana, & in laicum cadit, nu. 8.

Pensio quæ hodie est in vsu, quæ loco benefi. ij assignatur non est quid mere temporale, sed spirituali annexa, nu. 9. 17 18 & 19 & 47 Quia sicut beneficium prærequirit clericatum secundum stylum curiæ, n. 10.

De constitutione Sixti Quinti de habitu & tonsura per obtinentes pensiones deferen. n. 11. 12. 13 & 14.

Non potest ab inferiori à Papa constitui pensio laico à Papa tamen potest. n. 15. 16.

Pensio non potest redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine authoritate Papæ n. 20. vsque ad 28.

Contraria sententia est vera in pensione, quæ titulo sæculari, & vti laico assignatur in stipendium num. vigesimo quinto.

Commoditas & fructus pensionis possunt vendi & liberatio obligationis, quam habet Hispanus in cuius capite est imposita, n. 29.

Non requiritur authoritas Papæ in redemptione pensionis, ex eo, quod cadat in causam alimentorum, n. 30. sed ad excluden simoniam, n. 31 & 33. & 34.

Sola pensio sine causa cadit in causam alimentorum, nu. 32.

Redemptio pensionis non potest fieri authoritate Nuntij n. 35.

An possit solui pensionario pecunia redemptionis conuenta, ante obtentum beneplacitum Papæ, n. 37. & 38.

Pensio potest gratis remitti, absque authoritate superiorum, n. 39. etiamsi expresse esset reseruata pro alimentis n. 40 41. 42. 43. 44. & 45. vbi an pensio æquiparetur contractibus an vltimis voluntatibus.

Pensio ad cuius titulum, quis fuit ordinatus non potest remitti, absque authoritate superioris, n. 46.

Pensio est quoddam ius temporale separatum, & formale distinctum à beneficio, n. 49.

Per pensionem non intitulatur quis Ecclesiæ sicut per beneficium, à quo in alijs etiam differt, n. 50.

Transferentes pensiones per confidentiam non comprehenduntur constitutionibus Pij 4. etiam contra confidentiarios, n. 51 dec. Rotæ, n. 52.

Peccant tamen mortaliter, & committũt simoniã, n. 53

Habens facultatem transferendi pensionem non potest illam trãsferre cum reseruatione, seu pacto illam exigendi, quoad vixerit, n. 54

Nec potest eam transferre, sub conditione, si moreretur ex infirmitate præsenti, n. 55.

Nec potest fieri translatio pensionis per testamentum, num. 56.

An committatur simonia, & confidentia per promissionem factam à Titio de soluendo, ex suo pensionem constitutam super beneficio Ioannis, ad fauorem Meuij resignantis suum beneficium in fauorem ipsius Titij, n. 57. vsq; ad 63.

Pactio resignationem beneficij præcedens de soluenda pensione sine authoritate Papæ est confidentialis, & contra constitutionem Pij Quinti, n. 63 & 64.

Pensionarius non tenetur dicere officium diuinum num. 95. & 66.

Hodie tenetur ad officium paruum B. Mariæ. num. 67. ad quid tamen tenetur percipiens pensionem titulo sæculari, nu. 68. & 69.

Clericus minorum, pensionem habens non gaudet priuilegio fori secundum congregationem concilij, cui stãdum est num 70. 71. 72. & 73.

Clericus minorum, habens pensionem non debet soluere gabellam, vel alia tributa num 74.

An in impetratione beneficij sit facienda mentio de pensione, nu 75. cum seqq. vbi resoluitur de pensione, quæ datur stipendium, non esse faciendam mentionem, sicut nec de patrimonio ad cuius titulum quis est ordinatus. Nec de Hospitali, nisi esset in forma pauperum de pensione vero quæ datur loco beneficij faciendam esse mentionem.

E conuerso in gratia pensionis, quæ datur loco beneficij est facienda mentio de obtentu, nisi sit reseruata motu proprio, vel ex causa resignationis, seu cessionis, num. 83. & 84.

De consuetudine & stylo curiæ, ita seruatur num. 85.

Optima est legum interpres consuetudo, nu. 86.

Stylus curiæ facit ius, n. 87. vniuersale etiam in partibus, nu. 88.

Clausula quæ ponitur in pensionibus pro Palatinis, num. 89.

Resignãs beneficium, reseruata pensione cũ habeat ius ad aliud incompatibile debet facere mentionem de obtẽtis, & de illo ad quod habet ius n 90. & 91.

An cum de pensione est facienda mentio, sit exprimenda eius quantitas sicut valor beneficij, ex reg. de valore, numer. 92. cum seqq. resoluitur quod sic, & quod dictio, & aliud quodcumque beneficium, comprehendit pensionem.

Narrans habere reseruatos fructus, seu partem illorum pro pensione, debet narrare illorum valorem, & illum iustificare, nu 102.

Narrans se obtinere pensionem certæ quantitatis, non tenetur probare illam habere, & non excedere quantitatem narratam, nu. 103.

In gratia pensionis, in qua sunt exprimenda obtenta est exprimendus eorum valor. nu. 104.

An per contractum matrimonij, & promotionem in Episcopum, amittatur pensio, sicut beneficium, n. 105. cũ sequẽtib. resoluitur affirmatiue in pẽsione assignata loco beneficij, & non in stipendium. Idem in promotione ad Abbatiam n. 112. & in assumptione ad Papatum. num. 113.

Per professionem extinguitur pensio, sicut beneficium vacat, nu. 114.

An illegitimi sine dispensatione, possint obtinere pensionẽ, nu 115. cum seqq. resoluitur quod non contra Rotam nisi daretur in stipendium.

Pensio cum cedat loco beneficij, etiam quo ad habilitates regulanda est, tanquam benef. & qui non est capax beneficij, non est capax pensionis n. 121.

Inhabilitatus ad beneficia per constitutionem pœnalem, generaliter, & simpliciter est inhabilitatus ad pensionem, contra Nauar n. 122. & 123 secus in inhabilitato, seu priuato per sententiam. n. 124.

Suspensus à beneficio simpliciter, seu generaliter per cõstitutionem, est suspensus à pensione, secus in suspenso per sententiam hominis, n. 125. & 126.

Eadem ætas quæ requiritur ad beneficium, requiritur ad pensionem, & sic septẽnium de iure antiquo, & hodie 14. ætatis annus, n. 127. 128. & 129.

Reseruatio pensionis facta excommunicato non absoluto, ad effectum est nulla nu. 130.

Pensionarius excommunicatus non facit suos redditus pensionis n 131. 132. & 133. nisi sit pensio reseruata in stipendium, quæ etiam reseruata excommunicato valet, n. 134.

Pensio non potest reseruari irregulari nu. 135. sed contrarium tenet cong. concilij loquens in homicida, cui erit standum. n. 136. 137. & 138.

Nec religioso potest reseruari absque dispensatione. nu. 139. resolutio Rotæ, num. 140.

Collatio beneficij facta, ordinato prima tonsura ab alieno Episcopo sine dimissoriis, est nulla, num. 141. quia est suspensus, maxime hodie, ex concilio Triden. num. 142. sic etiam reseruatio pensionis illi facta est nulla, num. 143.

Resolutio Rotæ, num. 144.

An illegitimus, vel alias incapax dispensatus ad beneficia, possit vigore huius dispensationis, pensionem obtinere, num. 145. cum seqq. resoluitur affirmat, nisi sit dispensatus ad certum beneficium.

Dispensatus ad beneficium, si consequitur pensionem, cõsumit dispensationem, nam ea intelligitur de primo n 152. & 153. contra aliquos n 154. & pensio cadit loco beneficij, nu. 155.

Si dispensatus ad beneficium, illud consequatur, non potest illud resignare, reseruata pensione, num 156. & 157. licet secus in dispensato ad beneficia in plurali, nu 158.

Episcopus potest dispensare cum illegitimo ad pensiones dummodo non sit super beneficio paterno, n. 159.

An pensio faciat spolium, & pensionarius de iure prohibeatur testari de redditibus pensionis, n. 160. & 161. vbi resoluitur quod sit contra aliquos.

DE pensionibus late scribũt Io. Baptista, Cac-
calupus, † Paulus Roma. & Gigas, *in suis tra-* 1
cta. decis. sed Gigas fecit quinquaginta responsa in
materia pensionis, *quæ habentur etiam inter eius con-*
silia à consil. 110. ad. 159. late etiam agit de hac mate-
ria. Gambarus *de offi. io legati, lib 6. per totam*, & Læ-
lius Zechus *de beneficijs, & pensio. Ecclesiast. cap.* 11.
ad quos præcipue Gigãtem recurrendũ est in hac
materia, de qua nos hic plura non contemnenda,
& in praxi frequentia, & vtilia dicemus.

Est igitur grauis quæstio, an pensio sit benefi-
cium, † & beneficii nomine intelligatur? In qua 2
Barbacia *in cap. ad audientiam, secundo de scrip.* tenet
pensionem esse beneficium, quem sequitur Paul.
Rom. *d. tract. c. 6 n. 34. & c. 7. n. 16.* & Gambarus. *d. li.*
6. à n 309. dicens, pensionem iudicari beneficium,
& venire appellationem beneficii, & hoc solum di
cere Barbaciã, non vero pẽsiones esse proprie be-
neficia sed reuera, id etiam videtur dicere & *Maio.*
in 4. d. c. 25. q. 5.

 Contra

Contrariã tamen sententiã, nempe pensionem
3 non esse† beneficium ecclesiasticum, nec benefi-
cii nomine intelligi, nec venire appellatione be-
neficii, tenent Dñ·cus, Franc. *n. 2.* & alii *in c. quam-*
uis 1. de preb. in 6. Ab. *n 2.* & Fel. *in princ. in d. c. ad audi-*
entiam, Staphil. *de literis gratia 9. forma expectatiua-*
rum, n. 27. Selua *de benef. 1. p. q. 3. num. 11.* Hier. Paul. *in*
pract. cãcel. vers. quod pensiones, quæ constituũtur, & se
quẽti Cacialup. *de pensio. q. 12. & vltima,* Gigas *qui po*
nit regulam cum limitationibus, q. 28. & responso 30. a-
lias consi 139. Sarnen. *in reg. de infirmis, q. 16. & de anna-*
li. q. 21. & tract. de expectati. n. 74. & 92. Corras. *1 p c. 4.*
n. 1. Io. Nicol. Gimon. *in Enchirid. benefi. iorum, tit. 1.*
c. 10. n. 30. & Io. Nicol. Delphin. *de iur. patr. li. 1. n. 74.*
Duar. *de benef. lib. 2. c. 4. & lib. 6. cap. 4 versi. annua hu-*
iusmodi, Paleotus *de notis, & spuriis cap. 58 n 4.* Man-
dos. *reg. 19.* Cancel. *quæst. 11. num 11. & consi. 55. num. 18.*
& consi. 139 Redoanus *de simonia, 2. partic. capit. 14.*
num. 10. Couar. *pract. cap 36. numer. 10. versic. 4 quoties*
Guerrero *in speculo, seu Thesauro. cap. 61.* qui ait quod
pensio non est beneficium, quamuis virtualiter
sit beneficium, & Nauarr. *cons. 11. de constitu. numer.*
8 & consi. 8. de iure patro. numer 9. & consi. 66. de simo-
nia, numer. 30. Hoieda, qui dicit communem, *de in-*
compatibilitate benefic. in præfatione num. 30. & 2. par.
quæst 7. Azeuedo *in li. 1 tit. 1. recopil. num. 5.* Lasarte
de decima venditionis, ca. 19. num. 24. Quintanaduen-
nas *Ecclesiasticon, lib. 1. cap. 3. numer. 13* Flam. Paris. *de*
resignatione beneficio. libr. 1. quæst. 10. num 69. & lib. 2.
quæstione. 15. à numer. 11. & lib. 11. quæstione 4. num. 31. Et
Suarez *5. tom. de censuris, disput. 15. sect. 1. nu 7.* & post
hæc Gonçalez *ad reg. mensium, glos. 5 §. 5.*

Et quod pensiones proprie beneficia Ecclesia-
stica † dici non possint, dixit Rota in vna Brixien.
confidentiæ, 5. Iunii 1591. Coram D. Peña *infra ad-*
4 *ducta n 52.*

Et ita tenendum est, aduertendumque hic non
agi de pensione quæ datur † in titulum beneficii,
nempe quando certa pensio extrahitur ex pingui
beneficio, vt deinceps sit beneficium Ecclesiasti-
cum, dictum forte portio, seu pensio, *vt in terminis*
capit. conquerente. de clericis non residen vbi. Abb. nota.
1. & numer. 5. hæc enim proprie est beneficium, &
beneficii appellatione veniet, nec refert quod ap-
pelletur pensio, quia non est vis in nomine *Cardin*
in Clemen. 1. §. eadem num. 4. de supplenda negligentia
Prælatorum, Hieron. Paul. supr. Cacialupus d. quæ. 12.
Gigas, q. 1 num. 1 & quæst. 28. num. 20. & est. 99. numer.
24. Ioan. Nicol. Delphinas sup. num. 65. Duarenus d. lib. 6.
cap. 4. Redoa. nu. 18. Couarr. supra, & Guerrero versicu-
lo est alia pensio. Nauarrus, d. consilio 11. de constit. in fin.
& d. cons. 66. numer. 30. Cuchus in institutio, maioribus
lib. 5. tit. 7. numer. 17. Lassarte, & Suarez supra, & Gon-
çalez num. 43. sed agitur de pensione, quæ simplı-
6 citer constituitur† ad tempus super fructibus be-
neficii, & alicui assignatur authoritate superioris:
& de hac absolute dicimus non esse beneficium,
nec beneficii nomine intelligi, seu venire.

7 Cuius rationẽ † reddunt Domin Francus Ab.
Felin. Staphil. Selua, Cacialupus, Gigas, Sarnen.
Corras. vterque Io. Nicol. Paleotus, Redoanus,
num. 10. Cuchus, Azeuedo, Lasarte, & Quintana-
duennas *supra*, quod pensio nullam spiritualitatẽ
habet in se, sed est quid mere temporale, cuius i-
deo laicus capax est, *idem Gigas, quæst. 1, num. 1. & q.*
21. 33 & 51. num. 2. Ripa in cap. 2. de iudic. in. num. 128. Re-
buffus de pacificis poss ssor. à num. 150. alias 132. Didacus
Alaba de concilijs, 2. par. cap. 21. Bursatus consi. 178 num.
27. lib. 2. & Camillus Cautius de pensione Episcopali, nu.
32. Cæsar de Grassis, decis. 91. num 5 & decis 114. num. 8.
Caiet. in tract. 17 quæst. q. 20. Bar. Medina in summa, lib.
1. cap. 14. §. 22.

Sed quamuis id verum † sit in pensione, quæ 8
titulo seculari, & vti laico assignatur in stipendiũ
pro seruitio temporali, puta pro patrocinio, pro
pulsandis campanis, aut aperiendo fores Ecclesię,
vel alias pro remuneratione laborum, ista enim
est omnino profana, quæ in laicum cadere potest,
Gigas quæst 67. numer. 2. Duaren. d. libr. 6. cap. 4. Man-
dos. d. quæst. 11. numer. 2. & de signatura gratiæ, titu-
lo de pensio. in principio. Guerrero, & alii citati. At in 9
pensione quæ hodie est in vsu, † nempe quæ loco
beneficii assignatur, vt commodius quis susten-
tari valeat, vel ex causa resignationis, seu cessio-
nis, ne ex ea nimium dispendium patiatur, quam
Mandos. *vbi proxime* vocat, quæ datur in titulum.
Licet Bursatus, *d. consi. 178 n. 32.* dicat, quod vbi re-
seruatur pensio non ob illam causam tantum, ne
nimium dispendium patiatur, sed vt commodius
quoque ac decentius sustentari queat, sic alimen-
torum loco, minime loco beneficii subrogata di-
citur, allegans Gigantem, *quæst. 54 nu. 4. in fin. versi.*
quando autem apparet, qui id non dicit. Verius est
non esse quid mere temporale, sed potius esse spi- 10
ritualem, aut spirituali † annexam dependenter,
seu consequenter instar beneficii; quia sicut bene-
ficiũ prærequirit & præsupponit clericatum & i-
deo dicitur spirituale, seu spirituali annexum de-
pendenter *vt supra cap. 2 num. 6. cum D. Thom. & a-*
liis dixi, ita etiam ista pensio prærequirit clerica-
tum secundum stylum curiæ notissimum, *de quo*
Redoanus, d. cap. 14 num. 13. & de Spoliis Ecclesiast. §. ex
his. à num. 6. Nauarrus consi. 63. de simonia, num 5. Guer-
rero d. cap. 61. versiculo. & si pensio Marchesanus de com-
missio. 2 par. cap. 4. de commissione appellationis, num. 60.
& 61. Cuchus d. cap. 11. num. 70. & Rota decis. 139. lib. 3.
par. 3. diuersorum, & faciunt decisiones Rotæ, de quibus
infra nu. 116. 117. & 118.

Et constat ex constitutione 71. Pii Quinti, de re-
uocatione priuilegiorum, † circa pensiones obti-
nendas, & transferendas per laicos, Bigamos &
Clericos coniugatos, &c. Et ex constitutione 30.
Sixti V. de habitu & tonsura, per clericos, seu mili-
tes beneficia, vel etiam pensiones deferendis, vbi
statuitur, quod clerici obtinentes pensiones, de-
beant tonsuram, & habitum clericalem, vestes,
scilicet talares iugiter, & continuo deferre, alio-
quin non gestantes dictum habitum clericalem,
pensionibus sint ipso facto priuati, & pensiones
extinctæ, &c. Et quod in futurum non nisi actu
clericis in habitu clericali, & tonsura incedenti-
bus pẽsiones reseruẽtur, cũ decreto irritante. &c.

Vnde

12 Vnde non solum requiritur † clericatus sedet-
iã n ex ista constitutione, quod incedant in habi-
tu, & tonsura clericali, præterquam in pensioni-
bus, in simul non excedentibus summam sexagin-
ta ducatorum auri de camera, in quibus sufficit cle
ricatus, licet non incedant in habitu, & tonsura
clericali, ex constitutione 31. eiusdem Sixti, quæ
permittit, & concedit, quod obtinentes pensio-
nes, dictam summam in simul non excedentes, ac
certi familiares, de quibus ibi, in habitu & ton-
sura clericali incedere minime teneantur,
&c.

Addit etiam ista constitutio. 31. quod clerici,
13 † quibus pensiones ad quamcumq; summam sũt
reseruatæ, vel reseruabuntur, non aliter ad gestã-
dum huiusmodi habitum teneantur, nisi postquã
eas cum effectu exigere, aut percipere cœperunt,
vel per eos steterit quo minus exigant, vel perci-
piant. Vnde non videtur iam necessarium, quod
tempore reseruationis in prædicto habitu ince-
dant, *vt dicebatur in d. 1. constitutione*. Qui autem cõ-
14 trauenerint d. constitutioni, non poterunt † dein-
ceps pensiones exigere, alias tenebuntur restitue-
re etiam ante sententiam iudicis, cum sint ipso fa-
cto priuati, & pensiones extinctæ, *iuxta dicta infra,
11 par. cap vltima à num.* 7. Maxime cum ista pœna
consistat in mera priuatione, sicut pœna excom-
municationis, suspensionis, &c. Licet contrate-
neat P. Ledes. *in sum. 2. par. tract. 7. cap. 2. circa 14.
con. lus. ad fin pag. 384 & 385 & vide dicenda infra. 7. p.
c. 1. à nu 15.*

15 Vnde receptum est, non posse ab inferiori à Pa
pa † constitui pensionem vllo laico etiam non cõ-
iugato, *Rebuffus de pacificis possessoribus, num 153 alias
135. Nauarr. consil. 34 de praben. Flam. Paris. de resigna-*
16 *tione beneficiorum, lib. 4. quæst. 2. num. 7. Vega in sum-
ma 2 par. cap. 60. casu 1.* Quamuis Papa † de sua ple-
na, & absoluta potestate constituere eam possit,
iusta de causa, *idem Nauarrus, de oratione Miscel. 45
alias 32. & in Manual. cap. 25. num. 118. Fr. Emannel. Ro-
driguez, in summ 1 2. tom cap. 21. num 12. Vega ibi & ca-
su 3. & P Ledesma d. tract 7. capit. 2. circa. 14 concl. pag.
382.*

17 Et hodie stante constitutione Pii V. 138. † infra
adducta. a. par. ca. 1. num. 5. quæ obligat pensiona-
rios ad Horas, & Officium paruum B. Mariæ, po-
test etiam dici annexa spirituali hac ratione, quia
iam, *vt inquit P. Nauar. de restitu. lib. 2. cap 2 num. 200.*
datur ob officium sicut beneficium. Postquam
constitutionem, inquit Enriq. *in sum. lib. 13. ca. 13. §.*
18 *2.* quod pensio datur titulo Ecclesiastico.

Et hanc sententiam *de qua num. 9.* † tenet Na-
uarrus *d. cons. 63. & cons. 59. 61. & 65. de simonia, & in
Manu cap. 23. numer. 111.* Mandos. *d. regula 19. quæst. 11
nu. 11. & d. titulo de pensio. versi. nos loquimur* Guerre-
ro, *d cap. 61.* Hiero. Gabriel *cons. 191. num. 8. lib. 2. qui
ait*, pensionem non esse mere temporalem, cum
dependeat à beneficio, & clerico assignata sit, &
reseruata pro alimentis, pro quibus regulariter
censetur reseruata, *Redoanus de spoliis, d. cap. 5 ex his
à num. 6. Flores, q. 21. num 199. & Cecchus. d. cap. 11. num.
9. versic. pensio vero qui ait*, quod pensio non est pro-
*fana, sed annexa spiritualibus. Vivaldus in appendice ad
suum Candelabrum aureum, cap. 1. num. 33 Et Frater Lu-
donicus Lopez, instructorij conscientia, 1. tom. cap. 303.
Fr. Emanuel Rodriguez, d. cap. 21. nu. 7 & 8. &* Fr. Lu-
dou. Vega *in respon. casuum conscientia, casu. 37*, qui
etiam pensiones concessas. sæcularibus, ait esse
quid spirituali annexum, sed in hoc male dicit, *vt
per Toletum in sum lib. 5. cap. 9.*

Et hodie iam Rota tenet, quod pensio non sit 19
profana, † sed annexa spirituali, vt dictum fuit in v-
na Briotien. Coram D. Gipsio 12. Decẽbris 1588.
& 3. Maii 1589. *& refert Flam Paris. de resign. benefi. ii* 20
lib. 6 q 4. num. 54.

Vnde sequitur, quod ista pensio non potest † pe
cunia redimi, seu emi, nec pretio transferri, sine
authoritate Papæ, alias redemptio, emptio, seu
translatio erit simonica, & nulla, licet non incur-
ratur excõmunicatio, *vt tenet Nauar. in locu proxime
citatis, & in cons. 11. de rebus ecclesia, & cons. 47. 60. 62.
& 66. de simonia, Guerrero supr Fuscus de visitatione lib.
2. cap. 26. num. 40. Salcedo in praxi crimi. Bernar. Diaz
ca. 91. litteraD versi. 7. quod licet Flam. Paris. de resigna.
benefi. lib. 6. quæst. 2. à num. 124. & 128. & de conscien-
tia q. 23 n. 45 & 47. Vgolin. de simonia, tabula 1. de si-
moniæ genere, c. 28. §. 3. n 6. & 7 Zerula in praxi Episco-
palis, 2. part. verbo pensio. §. 8. & verbo pensionarius, §. 1.
Zecchus d ca. 11. num. 8. versi 15. & nu. 9. Adrianus quod-
libet 4. ad 5. Corduba lib. 1. quæst. 21. pun. 1. Cosmus Phi-
liar. de officio sacerdotis, 2. par. lib 6. c. 3. 4. conclu. 3. p.* cu-
ius ratio in effectu est eadẽ, quia in affectu ait pẽ-
sionẽ esse annexã spirituali, quamuis principaliter
sit ius temporale, vt de beneficio dixi, *cap. 2. nu-
mer. 6. & Fra. Ludo. Beia, vbi proxime Graffius in deci-
sionibus aureis casuum conscientia, lib. 2. cap. 50. num.
12. Vivaldus, Fr. Ludo. Lopez. & Fr. Emanuel Rodriguez,
supra. Vega in summa, 2 par. cap 65 casu 7. & capit. 101.
casu 63. ad finem, Emanuel Sa in summa. verbo pensio.
nu 1. & Sayrus. de censuris lib 2. cap 5. nu. 15.*

Et idem tenent Rebuffus *de pacificis possessoribus,* 21
† *nu. 152. alias 134.* qui tamen non loquitur conse-
quenter ad id, quod dicit *d. nu. 15* & Paulus Roma-
nus, *d. cap. 6. num. 34.* & Cambarus *d. lib. 6. nu. 631. &
633.* Sed isti, maxime Paulus Romanus, tenent,
quod pensio est beneficium, *vt dixi num. 2.* idem 22
tenuit Rota in vna Pharen. pensionis † 24 Ianuar
1578. Coram sanctissimo, *qua est prima parte diuerso-
rum, decis. 454 nu 7.*

Et ita habet vsus, & stylus curiæ, qui facit ius, † 23
*vt per Nauarrum, d. cons. 47 num. 30 & d. cons. 61. in fi-
ne, Flam. Paris. d. cap. 24. Philiar. & Graffius supra*, &
Enriq. *d. lib. 13. c. 13. § 2.* ait quod post dictam consti-
tutionem Pii V. super recitatione Horarum pen-
sio datur titulo ecclesiastico, nec sine licentia
Papæ, licet eam redimere, alias est irrita, & simo-
niacã, quamuis non incurratur excommunicatio:
& quod ante Pium Qintum pensio reputabatur
res temporalis, & redimibilis: sed in hoc vltimo
fallitur.

Et ita tenendum est, quamuis contrariũ teneãt
† Hie-

† Hiero. Paulus *supra* Gigas *q.87.& 99.* Rebuffus *in*
24 *repet.cap.extirpanda. §. qui vero, de praben. notab.*
6.in materia pensionis ad finem, Duarenus *distinctione*
lib.6.capit.4.§.annua huiusmodi, *Redoanus d.2.par. de*
simonia cap. 14. numer. 15. Bursatus *consil. 126.*
num.90.ad finem libr.2. Caietanus, & Medina *vbi su-*
pra, quia contrario nituntur fundamento, nempe
quod sit quid mere temporale. Quorum senten-
25 tia, solum est vera † in pensione, quæ titulo secu-
lari, & vti laico alicui assignaretur in stipendium,
vel alias pro remuneratione laborum *Guerrero su-*
pra, & Vgolinus, d nu.7.
26 Et quamuis Tolems, *d.c 92. & 82.* & Valencia † *3.*
tom.disputatione 6. quæstione 16. puncto tertio di-
cant, huiusmodi pensiones, quæ dantur loco
beneficij, posse redimi sine authoritate Pa-
pæ, quamuis non vendi, & transferri pecu-
nia, in quo non loquuntur satis consequenter.
Et ad ista sunt reducenda, quæ circa hoc do-
27 cent † Victoria *in relectione de simonia, à num.47. So-*
to de iustitia & iure, lib.9.q.7.art.2. Arragon *secunda*
secundæ quæst. 100.art. 4. versi.sed est dubium conse-
quent, de pensionibus, & Summa Corona *3. parte*
tract.de simonia num. 34.10. Baptista Corradus, *in*
responsis casuum conscientiæ quæst. 44. Vega *d. 2. part.*
cap 65 casu 2. & 4 & P. Ledesma *in summa, 2.part.*
tract. 7.cap. 1.circa quartam conclusionem, pag.381.&
tract.12.concl.22.23.& 24.
28 Et quod inquit Platina *in vita Pauli 2.* † quod Pau-
lus secundus redimendarum pensionum vsum nõ
improbauit, videtur accipiendum cum authori-
tate ipsius Papæ.
Commoditas tamen, & fructus pensionis pos-
29 sunt † vendi, *vt per Nauarrum, consi.11. de rebus Eccle-*
siæ, & liberatio obligationis, quam habet Hispa-
nus, in cuius capite fuit imposita soluendi Italo,
Nauar. *consi.6.de simonia, de quo vide dicta infra, 2 par.*
ca.1 nu.37.& sequenti.
Nec requiritur authoritas Papæ in redempti-
30 one † pensionis, secundum stilum, ex eo, vt inqui-
unt Gigas; & Duarenus *vbi proxime*, quod pensio
cedat in causam alimentorum, *iuxta consilium Ro-*
mani, 388 num.3. & super alimentis futuris, non po-
test transigi sine authoritate superioris. *l. cum hi.ff.*
de transact. l.de alimentis. C. eodem sequitur, Surdus
31 *de aliment.tit.8.priuilegio 56.num.9. Sed requiritur † ad*
excludendam simoniam, iuxta ea quæ supra diximus ca.
2. à num.8. Mandos. de signatura gratiæ, titulo de extin-
ctio.versi.aut super huiusmodi, Mart. Gibertus in addi-
tione vltima, Cucbi. in instit. Canonicis parum lib. 2.tit.
32 *8.* nã † non omnis pensio cedit in causam alimen-
torum, sed illa tantum quæ dicitur, sine causa, quæ
datur clerico cum clausula, vt commodius susten-
tari valeat. Quæ clausula id operatur, vt pensio a-
limentorum causa videatur assignata, vt docet
Horatius, Mandos. *ad Romanum d.cons 388. litera C.*
sic intelligens d. consilium, quod forte ibi aderat
33 d. clausula, & tamen secundum stilum in redem-
ptione cuiuslibet pensionis † etiam quæ assigna-
tur ex causa resignationis, siue cessionis, ne ex ea
minimum dispendium patiatur, requiritur autho-
ritas Papæ.
Præterea si ex illa causa adhiberetur authoritas
† Papæ in redemptione pensionis, sufficeret e- 34
tiam authoritas ordinarij, *iuxta d. legem cum hi, &*
libr.de alimentis. Item posset authoritas illa supple-
ri iuramento, *iuxta cõmunẽ opinionẽ, de qua Gigas, q.*
45.num.10 & quæst.51.num. 25. Couar. in capit.quam-
uis pactum, 2.par. §.6. numer.4. Padilla in d. libr. de ali-
mentis, num. 5. Io. Gutierrez de iuramento confirma.
3.part.capit.3. numer, 4. & Poutanus de alimentis.ca-
pit.6.numer.4. & Surdus supra à numer. 42. & ita ad-
mittunt in proposito Gigas, *d.nume.10 & distinctio-*
ne quæst.51.nu.26.& Surdus ibi.num 51 sed est falsum.
Vnde etiam non potest fieri † redemptio pen- 35
sionis authoritate. Nuncij, nisi ad id habeat speci-
alem facultatem quam credo non habet. 36
Sed stante quod pensio non potest redimi, † si-
ne authoritate Papæ, alias committitur simonia,
offert se difficultas, an quando partes sunt in Hi-
spania, vel alijs partibus, possit solui pensionario
pecunia redemptionis, conuenta ante obtentum
beneplacitum Papæ, quod haberi solet per solam
supplicationem, & signaturam cum clausula, quod
illa sola sufficiat, cuius formam ponit Gigas *in d.*
tract.de pensio.ad fin. nam quando partes sunt Ro-
mæ, post signatam, & expeditam supplicationem
tẽpore præstationis, consensus solet pecunia solui.
Et videtur, quod non ad decisionem Callagur- 37
ritanam † integre portionis, 8. Octob. 1574 *de qua*
infra num. 353 & Nauar. *in Manual.cap. 33.num.108.*
ad fi.in nouis.edit. Sarnen. de triennali, quæst 12. Et quod
tradit Marcus Anto. Genuen. *in praxi curiæ Archi-*
episcopalis Neapolitanæ.c. 51. quod alienans res ec-
clesiæ, saluo assensu Papæ, nec aliter, nec alio mo-
do, tradens tamen possessionem ante illum impe-
tratum incurrit pœnas extrauagantis ambitiosæ
de rebus ecclesiæ, & quod ita declarauit sanctissi-
mus Clemens VIII. *& est consi. Nauar. 1. de rebus ec-*
clesiæ, & post hæc Gonçalez, glos 12.n.97.
Nihilominus videtur, † quod quamuis ante 38
obtentum beneplacitum Papæ non possit pensio-
nario solui pecunia in executionem conuentio-
nis, ita vt statim pensio maneat extincta, seu par-
tes nequeant resilire, & reuocare mandatum *iux-*
ta dicta, potest tamen illi dari pecunia in rationem
redemptionis pro tempore beneplaciti obtenti,
idest vt beneplacito obtento, eam sibi habeat pro
redemptione, seu tanq̃ in depositũ, & securitatẽ,
vt sit certus & securus de solutione, ac sine neces-
sitate exigendi à redimẽte, sicut posset accipere fi-
deiussorẽ pecuniæ soluẽdę beneplacito obtento.
Potest tamen pensio gratis remitti † per pen- 38
sionarium, absque authoritate superioris, *Hierõ.*
Paul supra. Sarnen. in reg.de infirmis quæst 16.& in com-
pendio signaturæ, nu.87. Corras d.cap.4.nu.4 Io. Nicol.
Delphin.supra.num.77. Redoan. d.cap.14 num.15. Na-
uar & Fuscus supra, Bursatus d.consilio 126. numer.91.
Flam. Paris.d.libr 6 quæstion.2.num.123. Beia Grassis,
& Fr. Emanuel Rodriguez vbi supra Achiles, de Gras-
sis decis. 43. & 212. & Rota in d. Pharen. pensionis,
decis 454.num.7.& decis.471.n.11.1.par.diuersorum,
& fuit

& fuit resolutum in vna Lamoscen. Canonicatus
24. Maij, 1557. Coram D. Quiroga.
Quod reseruatio fructuum potest redigi ad limitatam
portionem, & ex scedula priuata potest pensio extingui,
& reduci, & liquidari fructus pro vt apparet de consen-
sa pensionarij, per eius apocham Sarnen. in compen-
dio signaturæ, nu. 87. Gigas de pensio quæst. 64.
40 Quod procedit, etiam † si expresse esset reser-
uata pro alimentis, vt commodius quis sustentari
valeat, quicquid in hoc contra teneant, Gigas *d. q.*
45. num. 9. & quæst. vltima num. 8. Gambarus *d. libr. 6.*
num. 603. Duarenus *supra* Cochus, *d. lib. 2. tit. 8. in fi.*
& sis additio penultima, Mart. Gilberti, Io. Gutier-
rez, *d. cap. 3. num. 5.* & Zechus, *d. cap. 11. n. 9.* ex d. lege
cum hi. iuncta doctrina glossæ, *ibi verbo alimento-*
rum, versi. item, numquid: cum qua transeunt com-
muniter scribentes, *vt per Iasso. ibi num. 10. & Padil-*
lam in d. l. de alimentis & Surdum supra num. 19. & 106.
Nam tenendo, quod pensio æquipatarur con-
41 tractibus † profanis *vt tenent, Sarnen. d. quæst. 16.*
Gigas quæst. 99. num. 10. & Redoa. num. 14. Quod pro-
cedit quando reseruatur de consensu partium re-
spectu consensus, *Achilles decis. 425. num. 8. & Pu-*
teus decis. 193. num. 2. lib. 3. cessat inductio. d. leg. 15. cũ
hi, ex versiculo. plane eiusdem legis.
42 Si vero tenemus, quod æquiparetur vltimis †
voluntatibus, *cum Romano consil. 348. num. 5. & Gi-*
gant. quæst. 27. & 83. numer. 10 & 96 numer. quarto, &
Barbosa in l. diuortio, ff. soluto matrimonio, secunda par.
numer. 43. Quod Rota apud Puteum, *vbi proxime*
ait procedere, quando pensio reseruatur Motu
proprio sine consensu partium, secus quando de
consensu partium, *vt dixi,* Quam distinctionem,
vt nouam ponit Horatius Mandos. *ad Roma. dict.*
consi. 348. littera B. & Pontanus sic intelligendus
de alimentis, cap. 18. nu. 5.
Dicendum est, † quod fauor ad hoc considera-
43 tus in alimentis relictis in vltima volũtate, *de quo*
Surdus supra à numer. 84. non potest considerari
in proposito, nam pensio est odiosa ex-
tinctio vero fauorabilis, quia restituit beneficium
ad pristinam libertatẽ, *vt ait Rota in d. Pharen pẽs. Ca-*
putaquen. decis. 303. par. secunda. Flam. Paris dict. libr.
6 quæst. secunda, num. quinto, & Sarmiento lib. primo,
Selectarum, cap. 12. in principio, & lib. 8. in l. 2. ff de le-
gat. secundo num. nono, & Achilles *d. decisione 312.* ait
quod cessatio pensionis, est quodammodo libera-
tio beneficij à seruitute.
44 Nec videtur in proposito militare ratio † con-
siderata in alimentis relictis in vltima voluntate,
de qua Duarenus lib. 1. disputationum, c. 44. & Cuiacius
in d. l. cum hi & ibi Oroscius. § solet. num. 9. & Menoch.
de arbitra. casu. 170.
45 Et postquam hæc scripseram, vidi Patrem † Mo
linam, *2. tom. de contractibus disputa. 559.* vbi repro-
bat d. sententiam Gigantis, & Io. Gutierrez di-
cens, quod cum pensio ortum non habeat ex vlti-
ma voluntate, vt est notissimum, consequens pro-
fecto est, vt dispositio d. l. cum hi. extendenda non
sit ad pensionem concessam ad alimenta.
46 Sane vno casu non poterit † remitti pensio,
absque authoritate superioris, nempe ad cuius ti-
tulum quis est ad sacros ordines promotus, quæ
siue licentia Episcopi extingui, aut remitti nulla-
tenus potest, donec beneficium Ecclesiasticum
sufficiens sit adeptus, vel aliunde habeat vnde vi-
uere possit, *ex decreto S. Concil. Triden. sessione 21. de*
reformat. cap. 2. ad finem, vt aduertit Fuscus d. li. 2.
visitatione, c. 28. num. 40.
Habemus ergo in pensione, quæ loco benefi-
cij † clerico, vti tali assignatur, falsam esse prædi- 47
ctam rationem, quod sit quid mere temporale,
nullam spiritualitatem habens: adhuc tamen ve- 48
ra est, indistincte prædicta cõclusio. quod pensio †
non est beneficium vere & proprie, nec venit ap-
pellatione beneficii, pro qua facit Concil. Tridẽ.
d. c. 2. sessione 21. & cap. 15. sessione 25. de refor. vbi non
distinguitur pensio contra beneficium. *& facit et-*
iam d. constitutio 30 & 31. Sixti V. de habitu & tonsura
clericali.
Nam etsi ista pensio sit spiritualis. † seu spiritu- 49
ali annexa instar beneficij, vt diximus, tamen est
quoddam ius temporale, idest ad tempus, separa-
tum, & formale de per se distinctum ab ipso be-
neficio, vt dixit Rota in vna Legionen. Zamoren.
pensionis 10. Octobris 1577. Coram D. Robuste-
rio Episcopo Oriolen. *quæ habetur prima parte di-*
uersorum decis. 425. & in Brixien. confidentiæ 5. Iu-
nij 1591 Coram D. Pena *infra adducta num. 52.*
Et per pensionem non intitulatur † quis Eccle- 50
siæ, sicut per beneficium, & in multis differt à be-
neficio, & præcipue quod pensio non datur pro-
pter officium sicuti beneficium. *Toletus in summa*
libr. 5. capit. 76. & 82 & quamuis hodie ex constitu-
tione. 138. Pij Quinti, quæ obligat pensionarios ad
officium paruum B. Mariæ, dici possit, dari pro-
pter officium, *vt dictum est supra, num. 17.* tamen of-
ficium istud diuersum est ab officio, propter quod
datur beneficium.
Vnde infertur primo, quod transferentes pen- 51
sionem, seu fructus reseruatos per confidentiam,
non comprehenduntur in constitutionibus Pij
IIII. & Pij V. contra confidentiarios editis *Nauar-*
rus consil. 11. numer. 7. de constitu. & consil. 65. & 66. de
simonia, & Flam. Paris. de confidentia, quæst. 23. à num.
14. & quæst. 24. & post hæc vidi Goncalez d. glo. 5. §. 5. n.
5. & ita firmauit Rota in d. Brixien. confidentiæ, *vt*
in decisione sequenti.

Brixien. confidentia 5. Iunij 1591.
Coram D. Pena.

Archiepiscopus Corciren. † omnes fructus Archi- 52
presbyteratus Montis Clari Brixen. diœcesis demptis
tamen quinquaginta pro titulari, habebat reserua-
tores cum facultate in toto, vel in parte vni, vel pluri-
bus eos transferendi, cuius facultatis vigore, primum
de anno 1568. summam ducentorum scutorum, & iterũ
de anno 1575. residuum dictorũ fructuũ ad fauorẽ Ludoui
ci Cãpani sui familiaris trãstulit, sed quoniã Franc. Fe-
nicius prædictũ Archipresbyteratũ titularis prætende-
bat, in ea translatione commissam fuisse confidentiam
prohibitam per constitutiones Pij Quarti, & Quinti: tum
quia

quia post translationem, 5 *idem Archiepiscopus eosdem fructus exegisse per quitancias, factas ab eius procuratore videbatur, tum ex quibusdam eiusdem literis missiuis, quibus videbatur significari, Archiepiscopum post translationem exegisse, tamquam dominum fructuum & non videbatur negare Căpanus, qui in suis constitutionibus fatebatur, Archiepiscopum post translationem omnes fructus exegisse. Tum denique ex quibusdam locationum instrumentis, vnde inferebatur Campanum tamquam procuratorem Archiepiscopi, post translationem prædictos fructus, tanquam spectantes ad Archiepiscopum, vti illorum reseruatarium locauisse, & propterea prædictus Franciscus Campanum, coram iudice confidentiarum accusauerat, cui fuerat per Sanctissimum Dominum nostrum ordinatum, vt cum voto meo in causa procederet, proposita causa in Rota dubitaui, an adesset confidentia in casu, & ad effectum de quo agitur, effectus erat magnus; quia si iudicabatur pro confidentia translatio prædicta redebatur nulla, & Campanus inhabilis, iuxta pœnas constitutionis Pij V. & licet ego qui causam non Rotalem proponebam, & ideo primus eram dicturus suffragium, ex prædictis inclinarem pro confidentia, omnes tamen domini concorditer tenuere, de illa non constare, potissima ratio fuit. quia constitutiones Pij Quarti, & Pij Quinti, non habent locum in simplici translatione fructuum, aut pẽsionum, cum loquantur de fructibus ac pensionibus, quæ reseruantur ratione resignationis beneficiorum. Nam prima constitutio Pij Quarti aperte loquitur de beneficijs Ecclesiasticis, pensiones vero proprie beneficia Ecclesiastica dici non possunt*, Sarnen. de infirmit. quæst.16. circa medium, versi. nam clarum est Gigas de pensio. quæst.28. num. 10. *nam pensio cum nõ datur in titulum est quoddam ius temporale separatum, & distinctũ ab ipso beneficio*, vt tenuerunt domini in vna Zamoten. pensionis, sub die 10. Octobris 1577. Corã D. Oriolen. *& cum sit pœnalis constitutio restringenda est*, cap. 1. de filijs presbyterorum, lib. 6. cap. odia & cap in pœnis de regulis iuris, lib. 6. *clarum autem videbatur, constitutionem loqui, de pensionibus, & fructibus ex causa resignationis beneficiorum reseruatis ibi, ac sibi propterea pensiones annuas ac fructus redditus, & prouentus Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum, &c. Ex quibus verbis declarantur etiam alia, quæ sequuntur in dicta constitutione*, in versic. ac fructuum, *& pensionum, & in versi. & insuper quibus locis dictio, prædictam, & dictio huiusmodi, ostendunt constitutionem sentire de pensionibus & fructibus procuratis ob resignationem confidentialem, constitutio item Pij Quinti, quæ enumerat omnes modos committendi confidentias, similiter loquitur de beneficijs ac pẽsionibus super beneficiis ratione confidentiæ reseruatis, nec in ea detegitur aliquod verbum de pensionibus, & fructibus separatim consideratis, vel de illorum tranlatione. Nec videbatur dominis verisimile, quod illa constitutio id fuisset ommissiua. Si putasset in eo etiam casu confidentiæ crimen locum habere*, argumento. l. primæ. §. sine autem ad deficientis. C. de caducis tollendis, Alexand. consil. 148. incipien. in casu appellat. num. Octauo. lib. quinto *Considerabant etiam domini, quod cum constitutio Pij Quinti procedat per præsumptiones, non debet extendi ad casus, in quibus alias extenderetur*, Abbas in ca. fin. de sponsal. Ruinus consil. 112. numer. 27. lib. secundo Rol. cõsil. 27. n. 22. *lib. 1. Nec videri potest Pius 5. de illis sensisse in versic. sed nequisquam, nam ibi quoque agitur de pensionibus, occasione confidentiæ, super beneficio commissa de quibus paulo ante in prædicta constitutione tractatum fuerat. Non obstat sententia lata à Pio Quinto, per quam declaratur nulla translatio pensionis facta in Archiepiscopum Corcixen. quia non fuit declaratio nulla tanquam confidentialis, sed tanquam facta ad commodum incapacium, ac in fraudem priuilegiorum Militum Sancti Pauli. Fuit etiam dictum, quod licet præfata, constitutione Pij Quarti, & Pij Quinti loquerentur de simplicibus pensionibus. quod tamen non concedebatur adhuc, ex his quæ proponebantur non videbatur probata aliqua confidentia, primum quia cum Archiepiscopus vigore suæ facultatis, posset fructus pro se retinere, & illos etiam omnes, vel aliquam partem transferre, nulla aderat probabilis, aut verisimilis simulandi causa qua deficiente, nec præsumitur simulatio, nec admittitur eius probatio*, Aretinus consilio 159. numer. 10. versicul. venio nunc ad tertium, Alexander, consilio 57. num. 30. versicul. & hæc procedunt libr. quinto *facti etiam series videbatur tollere confidentiam, nam si confidentiaria, & simulata fuisset translatio, non potest fortè commoda assignari differentiæ ratio; cur statim ab initio non fuit facta de omnibus fructibus, quibus stantibus non concludit confidentiam perceptio fructuum, facta per Archiepiscopum, post translationem, sola enim fructuum perceptio non inducit confidentiam, sed animus & conuentio hoc faciendi ab initio, vt fuit cõclusum in illa Crescentina confidẽtia, Coram domino Orano de anno præsenti, nec locatio facta per Campanum nomine Archiepiscopi nam ista cur ita absque confidentiæ crimine fieri potuerunt, causas habent probabiles & verosimiles, quas in suis constitutis refert Campanus: intererat enim Campani, ne ista translatio ab Archiepiscopi consanguineis intelligeretur, ac vt facilior esset exactio in terris, seu dominio Venetorum, quæ præsumptiones cum sint satis probabiles, contrariam confidentiæ suspitionem ex prædicta parte, & locatione ortam eludunt. dicebant enim aliqui ex dominis, quod cæteris etiam placuit quod licet constitutio Pij V ponat quasdam coniecturas ad probandam confidentiam, non tamen tollit alias præsumptiones, & coniecturas, quidquid priores, vel tolluntur, vel eliduntur, illæ enim coniecturæ non sunt præsumptiones iuris, & de iure, quæ non possint recipere probationem in contrariũ. Confessio Campani non obstat, quia cum sit qualificata non potest diuidi*, Abb. in cap. bonæ, numer. 29. de postulatione Prælatorum; *reddit enim rationem, cur nomine Archiepiscopi locauerit, & quod licet Archiepiscopus exigeret, tamen Campano satisfaciebat de exactis: in litteris missiuis Archiepiscopi non poterat fieri fundamentum, cum inde non concluderetur, quod pecunia de quibus in eis agebatur, peruenisset ad Archiepiscopum, atq; ex his conclusum pro non confidentia.*

53 At ita paciſcentes peccaot mortaliter, † &
committunt peccatum ſimoniæ, quæ tamen non
indocit excommunicationem, vel aliam cenſu-
ram, *iuxta ſupradicta num. 20. Nauarrus vbi proxime*
& Flam.Pariſ.d.quæſt.23 à num.43.

Nechabens facultatem transferendi penſio-
54 nem † poteſt illam licite transferre cum reſerua-
tione, ſeu pacto illam exigendi, quo ad vixerit, a-
lias translatio erit nulla, *Nauarrus de conſil. 65 &*
Flam.& ibi Fr.Manu. Rodriguez in ſumma, 2.tom. cap.
21.num.7.Vega in ſumma,ſecunda part. cap. 65.caſu 7.
Petr.Ledeſma,in ſumma, ſecunda part.tract.7.cap.pri-
*mo.circa 14.concluſ.pag.*381.

55 Etan hic poſſit eam transferre, ſub † condi-
tione ſi moreretur, ex infirmitate præſenti. Nau.
conſ.11. de vſuris, reſpondet affirmatiue. contra quẽ
tamen rectius tenet additio conſilij poſita in fine,
quod cum per has translationes extinguatur an-
tiqua penſio,& noua cooſtituatur, coram electo,
ſeu per electum aothoritate Apoſtolica, videtur,
quod dicta facultas transferendi, noo poſſit ſibi
locum vendicare,niſi io abſoluta translatione, at-
que adeo translatio ſub conditione facta, erit
nolla.

56 Vnde etiam † videtur, quod non poſſit fieri
translatio per teſtamentum, oon obſtante deci-
ſione Rotæ in cauſa Placentina penſionis 17.Iunij
1602.Coram D.Corduba,in qua fuit dictum, *facta*
translatione in teſtamento, attendendum eſſe tempus
mortis, ad effectum validitatis illius, Ripa in l.ſerui o-
ptione ff de optione legata, *& ſic ſecundam transla-*
tionem, quæ præceſſit tempus mortis, eſſe validam: quia
id accipiendum eſt ſuppoſito, quod poſſet fieri
per teſtamentum, quod tameo ibi non decidi-
tur.

57 Ait tamen Flam.Pariſ.*de confiden.quæſt.42.*quod
licet in † transferente penſionem per confiden-
tiam, cum tunc nullus titulus beneficialis conſi-
deratur, non committitur confidentia punibilis,
per dictas conſtitutiones Pij Quarti, & Quinti.
Tamen committitur ſimonia, & confidentia per
promiſſionem factam à Titio, de ſoluendo ex ſuo
penſionem conſtitutam ſuper beneficio Ioannis,
ad fauorem Mæuij reſignantis, reſeruata ſibi dicta
penſione, ſuum beneficium in fauorem ipſius
Titij, qui rogauit Ioannem, vt conſentiret conſti-
tutionem dictæ penſionis: citat Nauarrum, *conſ.*
60.de ſimonia. Qui ſolom ait, in hoc caſo committi
ſimoniam ſuper beneficio.

58 Et mooetur primo † ex ratione Nauarri, *ibi*,
quod licet emptio, & venditio penſionis ſimplici-
ter facta, non cenſeatur ſimonia facta ſuper bene-
ficio, tamen, quando eſt facta, tanquam medium,
ſeu ad finem quærendi beneficium, cenſetur ſi-
monia facta ſuper beneficio, ſicut traditio, vel
promiſſio pecuniæ facta alicui, vt ſit mediator ad
quærendum beneficium, cenſetur ſimonia facta
ſoper beneficio.

59 Secundo, † quia in paciſceotibus ſuper penſio-
ne, pro conſeqoendo beneficio, committitur
confidentia punibilis per dictas conſtitutiones,
cum conſideretur titulus beneficialis, *Nauarrus in*
Manu.cap.23.n.109. & habetur dicta conſtitutione Pij V.
§.quatenus, & §.itidem.

Verum additio dicti conſi'ij † Nauarr. ait ad- 60
uertendum referri alias ab officialibus Sacræ pœ-
nitentiariæ reſponſom, quod ego ſi Papa ſciente
in toi gratiam conſeotio, vt meum beneficiom
penſione grauetur, poſſum à te recipere etiam, ex
pacto indemnitatem, eſt ratio, quia cum commu-
niter beneficiarij non patiātur ſua beoeficia pen-
ſione in gratiam tertij grauari, niſi recepta promiſ-
ſione indemnitatis, & hoc noo lateat Pootificem,
vtiq; admittendo huiuſmodi peoſioonm reſerua-
tionem, tacite etiam conſentit vt fiat dicta con-
uentio.

Sed hoc mihi tutum non videtur, & verios † 61
exiſtimo in prędicto caſu committi ſimoniam ſu-
per beneficio ex prædicta ratione Nauarri id te-
nentis, *quem ſequitur Flam. Et Vega in ſumma, ſecunda*
part.cap.101.caſu 68. in fine, & conſequeoter totum
illud, tam reſignatiooem, & reſeruationem pen-
ſionis, quam prouiſiones beneficij reſignati eſſe
nullam, etiam ſi reſignatarius nondum ſoluerit
ratione præfatæ promiſſionis vllam penſionem,
iuxta dicta infra 8.part.cap.1.à num.3. & 16. quamuis
in hoc contra teneat Nauar. *d.conſ.* exiſtimo tamen
contra Flaminium † Pariſium, oon committi in 62
hoc caſu coofidentiam ſuper beneficio, nec com-
prehendi dictis conſtitutionibus Pij IV.& V.Nec
obſtat dict. conſtitutio Pij V. † § quare nos, & §. 63
itidem quia loquitur de paciſcentibus pro conſe-
quendo beneficio ſuper penſione ſoluenda ipſi
reſignanti, vel collatori, vel alijs, eorum reſpe-
ctu.

Vnde qood inquit Cordoua *in ſumma q. 165.* † 64
& 166. & Fr. Manuel Rodriguez *2. tom. cap 21.num.*
9. Vega 1 *parte cap. 36. caſu 8.* & P. Ledeſma *2. part.*
tract 7. cap. 1. circa 24. concluſionem pagina 381. quod
non poteſt ſolui nec recipi penſio ſine literis Apo-
ſtolicis, alias incurrunt pœnas dictæ cooſtitutio-
nis, eſt intelligendum, quando reſignationem be-
neficij præceſſit pactio de ſoluenda penſione ſine
authoritate, & reſeruatiooe Papæ, non alias, *& vi-*
de dic. ſupra 4 part.2. à num.34.

Secundo infertur, quod licet habens benefi-
cium teneatur † dicere officium diuinum, *vt late* 65
dictum eſt infra 3.part.cap. 1. penſionarius tamen ad
illud non teneatur, *Dominicus Francus, num.2. & a-*
lij in cap. quamuis. 1. de præben. in 6. Sarnen. in Reg. de
infirmis quæſt. 16. Corras 1. par. cap. 4. num. 2. Gigas
quæſt. 30. 10. N col. de Iphi. de iure patronatus lib. 1. nu-
mer. 76. Sandoual dicens communem de officio Eccleſia-
ſtico. 5. par. cap. 5. Redoan. de ſimonia 2. par. capit. 14.
numer. 11. Flam. Pariſ. de reſigna. beneficiorum libro
ſecundo quæſtion. 15. numer. 18. Soto de iuſtitia, & iure
lib. 10. quæſtion. quinta articul. tertio Corduba libro
primo quæſtionarij quæſt. 21. punct. tertio, & in ſumma
quæſtio. 186. pun. ſecundo Durandus de ritibus libro ter-
tio capit. 22. numer. 14. & Azor libr. 10. capit. quarto
quæſt. tertia Gonçalez. ſup. num. 12. quamuis contra-
rium male teneant Guerrero *d. cap. 61.* † & Gam- 66
C barus

barus ; *Idē. libro 6. numero* 326. consequenter ad suam opinionem , *quam ibi tenet à numero* 309. quod pensio iudicatur beneficium , & venit appellatione beneficij , *vt dixi supra , numero* 2.

67 Hodie vero ex noua constitutione † Pij V. 138. *infra adducta 3. parte, capite 1. numero 5.* pensionem percipiens , vt clericus tenetur ad officium paruum Beatæ Mariæ , alias obligatur ad restitutionem fructuum, *vt ibi. Cuchus in institutionibus Maioribus. libro 5. titulo 7. numero 5. Durandus ibid. Frater Ludouicus. Lopez instructorij conscientiæ primo tom. capitul. 145. Graffiis lib 2. capit. 50. numero 8. & 9. & capite 51. numero 5. Viualdus in appendice candelabri. capite 10. numero 32. Valencia 3. tomo secunda secunda disputatione 6. quæstione 2. pun. 10. circa secundum Gonçalez 5. numero 13. & Aragon secunda secunda quæstione 63. articulo 2. Enrrique in summa libro 13. capite 13. § 2. Ioann Manuel. Rodriguez. 1. tomo capite 140. numero 5. Vega secunda parte capite 65. casu 1. Azor supra & 14. quæstion. 12. & P. Ledes. de secunda parte tractat. 9. capite 4. con. 6. 2. difficultate* , qui sex vltimi aiunt dictam constitutionem esse vsu, & consuetudine receptam, contra aliquos , qui oppositum dicebant , *& vide dicta , dict. capite primo 3. parte 7 dubit. à numero* 117.

Et cum d. constitutio Pij V. loquatur de eo,
68 qui pensionem † vt clericus percipit, dicendum est, percipientem pensionem titulo seculari non teneri ad dictum officium Beatæ Mariæ, *vt per allegatos*, siue sit pauper, siue diues , siue pensio excedat sexaginta ducatos , siue non , quicquid sine fundamento dicat, Vega *supra* citans, Fr. Ludouicum Lopez , & Fr. Manuelem Ro-
69 driguez; qui id non dicunt, sed gratia † exempli loquuntur de sæculari paupere : & similiter constitutio Sixti V. de habitu clericali, *de qua supra numero* 11. loquitur de clericis pensionem percipientibus, quicquid Vega dicat.

Tertio infertur, quod hodie clericus , primæ
70 tonsuræ , † seu in minoribus constitutus , pensionem habens , non gaudebit priuilegio fori, *ex decreto Concilij Tridentini sessione 23. de reformat. capite sexto, vt tenet in terminis Azeuedo in leg. 1. titulo quarto , libro primo recopilationis , numero 5.* & ita S. Congregatio Concilij declarauit decimo nono Iunij 1586. Cuius declarationis meminit, Flam. Paris. *de resignat. libro primo, quæstion. 10. in fin. & lib. secundo, quæstione 15. numero* 15. quæ inter declarationes super dict. cap. sexto habetur sic. *Cui reseruata fuit pensio , vt clerico, si non incedit in habitu, & tonsura non gaudet priuilegio fori: sic fuit decisum ex eo, quod Concil. corrigat ius commune, & tres casus excipiat per dictionem nisi*, quæ dictio alios casus excludere videtur, *leg. qui aliena. § si libertas, ff. de negotiis gestis, cap. si duo. de procuratoribus, in sexto, cum concordan. citatis per Crauettam, consilio 155. numero primo, Iacob. Sbrotius de Vicario Episcopi libro 2. quæstione 11. numero nono* , & subditur in dictis declarationibus : *Immo etiam si deferat clericalem habitum , & tonsuram , vt in scriptis Cardinalis Alciati.* Et post hæc idem docet Gonçalez, *gloss 5 § 5. num 6.*

Quamuis contrarium , nempe clericum primæ † tonsuræ , seu in minoribus constitutum 71 habentem pensionem gaudere priuilegio fori, teneat Salcedo dicens , ita fuisse in supremo Regio consilio iudicatum *in practica criminali Canonica , capite 67. numero 10.* & in terminis similis constitutionis Clementis 7. emanatæ ad instantiam reipublicæ Venetorum, Gigas *quæstione 94. à numero* 8. ex eo, quod in materia fauorabili , † qualis est ista , appellatione beneficij Eccle- 72 siastici, venit huiusmodi pensio , quæ largo modo potest dici beneficium Ecclesiasticum, *idem Gigas. quæstione 28. numero 18. Mandos. in regul. 19. Cancell. quæstione 11. numero 11. Lassarte de decima venditionis , capite 19. numero 24. & faciunt tradita per Iassonem in leg. non dubium Cod. de legibus. numero 42 & in vltima editione , anni* 1594. ait dictus † 73 Salcedus scire Illustrissimos Cardinales Sanct. Congregationis, contrarium iudicasse, existimantes dict. capit. sextum concilij , non comprehendere, quoad fori immunitatem, eum cui fuit reseruata pensio in fructibus alicuius beneficij, *prout testatur Flam. dict. numero 15.* suam tamen opinionem æquiorem esse, & iuribus apud nos receptam, hæc Salcedo. Sed tamen standum erit declarationi S. Congregationis, quam certum est, habere vim legis.

In casu de quo agit Lassarte *vbi supra*, † nem- 74 pe *legis 2 titulo 4. libro 1. recopilat.* dicendum erit cum ipso, & cum Flores , *quæstion. 21. numero 199.* clericum primæ tonsuræ , seu minorum ordinum habentem pensionem , non debere soluere Gabellam, vel alia tributa, quicquid sit in aliis minorum ordinum, non habentibus beneficium, *de quo vide inf à 2. part. c. 3.*

Quarto inferri videtur in impetratione † be- 75 neficij non esse necessario faciendam mentionem, de pensione, cum non sit beneficium, & ius solum iubeat fieri mentionem de beneficio in impetratione 2. facta à Papa, vel Legato, *capite, si Motu proprio de prabendis in sexto, Clementina secunda , de officio ordinarij cum aliis , & ita tenent Cardinal. in cap. postulasti, numero 5. de rescript. & in dict. Clementina secunda , numero 7. & in clementina prima. §. 1. de supplenda negligentia Prælatorum , Ioannes Andreas , & Enrrique numero 5. Butrius 7. in dicto capite postulasti , Domin. in dict. capit. si Motu proprio, numero 7. Bonifacius in Clementina secunda. de prabendis, numero 28. Felinus in dict. cap. postulasti numero 8. declaratione tertia & 30. & in capit. in nostra col. 1. & 3. de rescript. Probus ad Monachum in cap. nemo de electione in sexto , sub numero 32. vbi tenet contra gloss. reg. 61. Millis in Repertorio , verbo gratia versiculo 16. Hieronymus Paulus , in practica cancellar. in notabil. super vacantibus non reseruatis vers. gratiam beneficij impetrans , licet teneatur Capella Tolosana , decisio. 473. & ibi Aufrer. Ioan. Nicol. Gimont. in Enchiridio beneficiorum, titul. 1. cap. 10. num.*

num. 6. & Ioan. Nicol. Delphinas de iure patronatus,
libro 1. numero 79. & hoc ait iure esse verius Corras.
d. 1. p. capit. 4. numero 5. & nouissime Gonçalez,
gloss. 5. §. 5. à num. 16. dicens, quod ita seruat Rota, vt
ab eisdem dominis auditoribus audiuit.

Sed hæc sententia solum est vera in pensione
76 † quæ non datur loco beneficij, sed in stipendium,
in qua pleriqueex dictis authoribus loquuntur;
vt explicat Gigas quæst. 67. 2. concl. Gambarus d. libro 6.
numero 323. & Mandos. de signatura gratiæ, titulo de
pensionibus in principio, versic. hinc duimus, & in pen-
sione quam quis haberet à laico assignata sibi;
pro titulo ordinum, de qua loquitur Rota decis. 39.
de rescript. in antiquis, & 9. de præbend. in antiquiori-
bus. & Felin. in d. 3. declaratione, & d. cor. 30. Gambarus
sup. num. 359.

77 Ex quo conuincitur, quod ait Ripa in cap. † ad
aures. de rescript. num. 18. quod de patrimonio assi-
gnato in titulum loco beneficij, ad cuius titulum
clericus diues ordinatus est, deber fieri expressa
mentio, cuius contrarium tenent Hieron. Pau-
lus vbi proxime cum Ioann. Andrea in d. cap. po-
stulasti: & Felinus ibi numero 5. & Azeuedo in l. 1.
tit. 4. libro 1. recompilationis nu. 9. eum Calderi. de
78 istis enim † certum est non esse opus facere men-
tionem in impetratione beneficij; nisi esset in
forma pauperum, tunc enim esset surreptitia,
non facta mentione de pensione si ex ea cessat
paupertas, Felinus d. declaratione 3. & d. cor. 30. Sta-
phileus de literis gratiæ, non à forma expectatiuarum,
numero 11. Ludouicus Gomezius. de expectatiuis nume-
ro 25. Gigas, d. quæst. 67. 5. concl. Corras. d. capite 4.
numero 5. & Ioan. Nicol. Delphinas supra numero 80.
contra Rotam supra, & Cardin. in d. clem. 1. §. 1.
de supplenda negligentia Prælatorum, & Gambarus sup.
num. 361.

79 Sicut etiam † de hospitali, etsi non sit benefi-
cium, impetrans beneficium, mentionem fa-
cere deber in literis iustitiæ, & in forma paupe-
rum, licet secus in literis gratiæ, Cardin. & Imola
in clement. fin. de officio ordinarij, Felin. d. cap. in no-
stra. cor. 23. Selua, 3. part. quæst. 12. 11. qualitate,
num. 17. & Corrasius d. 1. part. cap. 3. ad finem. Sicut et-
80 iam non valet † impetratio in forma pauperum,
si impetrans est diues, tanquam concessa ex falsa
causa. Felinus supra, & Ripa in d. cap. ad aures. nume-
ro 18.

At de pensione quæ clerico assignatur loco
81 beneficij, † vt commodius sustentari valeat, vel
ex causa resignationis, seu cessionis ne nimium
dispendium patiatur, necessario facienda est men-
tio in impetratione beneficij, nam cum loco be-
neficij succedat, perinde est, ac si beneficium ha-
beret, cap. ad audientiam, secundo de rescript. Inno-
centius, & Compostella, in d. capit. postulasti, Oldradus
consilio 81. numero 1. Socinus Senior, consilio 260. col.
prima, libro 2. Ripa in dict. cap. ad aures. numero 12.
versiculo 3. amplia Beroius in cap. super litteris. eodem
titulo, numero 72. glossa dict. reg. 61. Cancell. in fine.
dicens, quod quia hodie quælibet pensio succe-
dit loco beneficij, quia est ad vitam, recipien-
tis, ideo credit, quod teneatur impetrans fa-
cere mentionem de ea, & Sarnen. in regul. de in-
firmis. quæst. 16. versicul. nam videmus, Gigas, dict.
quæstion. 67. 3. conclus. Rebuffus de nominationibus
quæstion. 9. numero 39. alias 36. versic. & hodie, & de
pacificis possessoribus, numero 133. alias 115. versiculo
hodie cum qualibet Guerrero, dict. cap. 61. Menochius de
arbitrariis, casu 201. numero 51. Hoieda de incompa-
tibilitate beneficiorum, secunda parte capite 7. nume-
ro 1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, libro 2.
quæstion. 15. num. 5. & libro 6. quæstion. secunda, nu-
mero 13. & libro 10. quæst. 2. numero 78. vbi ait, ita te-
neri communiter, & Zechus de beneficiis, & pensio-
nibus Ecclesiasticis. capite 9. numero 2. sub versiculo ex
parte impetrantis, & versiculo, & non solum, & incli-
nat Caccialupus, de pensio. quæst. 26. numero 4. & ita
vsum sanctissime recepisse, inquit Corras. dict. cap.
4. versic. at vero vsus & sequitur Gambarus dict.
libro 6. numero 321. & 324. vbi ait hoc esse verum,
siue pensio sit beneficium, siue non, & numero
356. vbi tamen id limitat, nisi essent pensiones ad
tempus, vel ratione stipendij.

Sed hæc limitatio, † de pensionibus ad tem- 82
pus, non videtur vera, argumento decision. Putei, 272.
lib. 2.

Et è conuerso in gratia † pensionis quæ cleri- 83
co datur loco beneficij, vt commodius sustentari
valeat, erit facienda mentio de obtentis, siue be-
neficijs, siue alijs, pensionibus eadem rationes ni-
si in gratia reseruatæ Motu proprio, vt super Epi-
scopatibus, d. c. si Motu proprio.

Licet secus in ea, quæ † reseruatur ex causa re- 84
signationis, seu cessionis, cum non reseruetur, ex
causa lucratiua; sed onerosa, ne nimium dispen-
dium patiatur, ex resignatione Flam. Parisius dict.
lib. 6. quæstion. secunda, numero 10. & ita Romæ ac-
cepi à domino Alberto, qui pluribus annis offi-
cium Reuisoris in dataria exercuit, & modo Ab-
breuiatoris, & in rebus Datariæ, & Cancellariæ
est peritissimus, & cessat difficultas.

Nam de consuetudine, † & stylo Curiæ, ita 85
seruatur, vt in impetratione beneficij fiat men-
tio de pensione, & in gratia pensionis sine causa,
(quæ dicitur illa quæ non reseruatur ex causa re-
signationis, seu cessionis, sed vt commodius quis
sustentari valeat, quamuis alias, ex iusta causa re-
seruetur.)

Fiat mentio de obtentis, & optima est legum † 86
interpres consuetudo. l. si de interpretatione. ff. de
legibus, capit. cum dilectus, vbi Doctores de consuetudi-
ne, & minime sunt mutanda quæ interpretatio-
nem certam semper habuerunt. l. minime. ff. de le-
gibus.

Et stilus † curiæ facit ius c. ex literis, vbi Felin. n. 4. 87
de constitutionibus, c. quam graui. de crimine falsi, Cre-
scen. decis. 1. num. 4. de rebus Ecclesiæ. Caput aquen. de-
cis. 331 num. 2. part. 3. Millis in Repertorio, verbo stilus cu-
riæ, Hier. Gabriel cons. 193. nu. 1. lib. 2. Mandosius de com-
missioni. secunda commissione. verbo sanctitati vestræ. Et
ad Lapum, allegatione 51. litera D. & consil. 4. nume-
ro.

88 Et sic facit ius vniuersale, etiam in partibus, *Oroscius † in l. de quibus. num. 27. ff. de legibus. Anton. Granatius ad Vestrium, in practica, libro 5. capite 3. numero sexto, & Ioannes Gutierrez, cano. quæstione lib. 1. cap. 33. numero 35. in fine,* quicquid dicat Ferretus *consilio 52. num. 3.* qui ait stylum curiæ non esse sequendum in partibus nisi sit firmatus speciali decisione Papæ, cum sit varius, modo albus, modo niger, *& Zauallos in suis communibus contra communes, quæstione 737. à numero 20. post Albericum in dictionario verbo curia, & Felinum in capite Rodulphus, de rescript. numero 22 versic. vbi autem. & Cuchum in institutionibus Maioribus libro 1. titulo 8. numer. 2.*

89 Et ideo in pensionibus, † quæ seruiunt Palatinis, ponitur hæc clausula, *& cum indulto quod pensio per præsentes reseruata loco beneficij ecclesiastici, non cedat nec in numero beneficiorum, seu pensionum etiam sub eodem tecto consistentium intret, vel illius taciturnitas in impetrationibus aliorum beneficiorum, seu pensionum, deinceps faciendis surreptionem, aut nullitatem aliquam faciat.* Ex qua comprobatur prædictus stylus.

90 Circa illud autem, † quod dictum est, *num. 84.* non esse necessario faciendam mentionem de obtentis in pensione, quæ reseruatur ex causa resignationis, seu cessionis. Aduertendum est, quod non videtur habere locum in eo qui resignat beneficium reseruata sibi pensione, cum habeat ius ad aliud beneficium incompatibile, per cuius assequutionem vacaturum erat beneficium, quod resignat: is enim videtur debere facere mentionem de obtentis, & præsertim de illo alio beneficio incompatibili, ad quod habet ius, nam cum per assequutionem illius, vacaturum esset beneficium, quod resignat, non potest vere dici reseruata sibi pensio, ex causa onerosa, & ne nimium dispendium ex resignatione patiatur, & consequenter reseruatio pensionis erit surreptitia, non facta mentione de obtentis, & de illo beneficio incompatibili, ad quod ius habet.

91 Quod est notandum † ad illos, qui resignant reseruata pensione beneficia curata, habentes electionem, seu nominationem ad aliud curatum vacans in mense Apostolico, ad quod se opposuerunt in concursu.

92 Sed an cum de pensione † est facienda mentio, necesse sit exprimere eius quantitatem, sicut est necessaria expressio valoris beneficiorum obtentorum de regula cancellariæ de valore? Caccialupus, *dict. quæst. 26.* tenet quod sic, ex eo, quod in
93 regula de valore dicitur, *& aliorum quorumcunque beneficiorum.* Et vbi dicitur, *& aliud quodcunque beneficium,* comprehenditur pensio. *Felinus in dict. cap. postulasti. de rescript. numero 8. prima declaratione. & in cap. de quarta, numero 16. de præscriptio. quem sequitur Rebuffus de pacificis possessoribus, numero 132. alias 114. & videtur sequi Cassad. decis. 3. de*
94 *prabendis numero 32.* Et cum Caccialupo † *tenet Mascardus de probationibus, conclus. 888. numero 16. post glossam dict. regul. 61. in fine,* idem tenet Gambarus, *dict. libro 6. à numero 350.* quia dicit esse eandem rationem in beneficio, & pensione, & regulam de valore, non esse contra ius, sed præter: idem scilicet quod mentio fieri debet quantitatis pensionis, & super quo beneficio illam obtineat, ait Zechus *d. vers. & non solum.*

Contrarium tamen tenet Gigas, *dict. quæst. † 67.* 95
6. conclus. ex eo quod de iure communi, non est necessaria expressio valoris in impetratione, *Felinus in dict. cap. auree 1. conclus. Mascardus, supra numero 7. Crescen. decis. 8. numero 2. de rescript.* & regul. cancellariæ quæ est exorbitans, loquitur tantum de beneficiis, *facit quod dicit Felinus, licet ambiguus in dict. cap. postulasti, numero 8. 6. declaratione.* & hanc sententiam tenuit Rota in vna Abulensi. beneficij de Monbeltran. 30. Octobris 1595. Coram D. Blancheto, *infra adducta. 11. part. cap. 3. num. 299.*

Et ad fundamentum Caccialupi, quod vbi † di- 96
citur, *& aliud quodcunque beneficium,* comprehenditur pensio, respondet Gigas, *supra & quæstione 10. numero 8* quod non est verum, nam quotiescunque dictioni, quodcumque, vel simili adiungitur dictio, *aliud*, tunc talis dictio, quæ a-
lias † importaret omnimodam generalitatem, & 97
comprehenderet quæ alias non venirent, *Sarnens. in reg. de triennali, quæstione prima, versic. tamen istis non obstantibus Hippolitus, in l. vnius §. cogniturum, ff. de quæstionibus numero 28. Mandos. regul. 17. quæstione 8. numero 2. Acenedo in libro 4. titulo 17. libro quarto, recopil. numero 6. & Rota decisio. 268. numero 5. & 791. numero decimo, parte prima diuersorum cum aliis.*

Et sic pensiones † *Mandos. regul. 33. quæstione 6.* 98
numero secundo, & tertio, & nono, ad finem, Azenedo in l. 1. titulo 4. lib. 1. recopil. num. 5. & Rota in Conchen. pensionis, 6. Martij 1598. Coram D. Peregrino, *quam vide infra 11 p. c. vlt. 2. dub. n. 79.*

Restringitur ad similia expressis. *leg. si fugitiui*
† iuncta glossa fin. ibi communiter approbata. C. de seruis 99
fugitiuis, Socinus in consilio citato per Gigantem ibi Ias. in l. quicunque, C. qui admitti, num. 3 & Crescen. decis. 1. de priuilegiis, num. 2.

Et glossa, *in clementina 2. de vita & honestate cleri-*
corum, † in qua fundantur Felinus d. 4. declaratio- 100
ne, & Caccialupus, loquitur quando dicitur, *quodcunque beneficium,* sine dictione aliud, *prout etiam loquitur Felinus, in d. cap. de 4. n. 16.* Vltra quod loquitur de pensione datum titulum, Crescen. *decis. 14. de re iudicata, n. 2.* & sic nullum fundamentum potuit in ea fieri in proposito.

Sed nihilominus, † opinio Caccialupi videtur 101
probabilior, nam quando dictioni alius adiicitur dictio vniuersalis, vt quicunque, &c. tunc non similia tantum, sed & diuersa, ac generalitatem, & vniuersalitatem designat, *glossa verbo quamuis iuncto textu in clementina prima de re iudicata, & ibi Imola, Iasson. in dict. leg. quicunque, numero 2.* additio Felini, *in cap. sedes, de rescriptis, numero 6.* quæ intelligit glossam *dict. legis si fugitiui,* quando subiecta materia aliud importat, *& Mandosius*

dosius in reg. 12. quaestion 6. numer. 8. *& 12. & regul. 27.*
quaest 5. numero 5. Couaeru. pract. capit. 25. numero 5.
& Azenedo vbi supra, numero septimo. Et post hac
Gonçalez ad regula. mensium, glossa 3. à numeeo
45.
102 Vnde narrans habere reseruatos fructus † seu
medietatem fructuum pro pensione, deberet
narrare illorum valorem, & illum iustificare,
quemadmodum in valore beneficij. Narrans ve-
103 ro † se obtinere pensionem certæ quantitatis, ad
huc non teneretur probare illam habere, & non
excedere quantitatem narratam, vt in dict. decis.
Abulen beneficij de Monbeltran, cum valor hu-
iusmodi pensionis non recipiat variationem, sed
consistat in quantitate determinata in qua fuit re-
seruata, & dicenti illum habere maiorem pensio-
nem, incumberet onus id probandi.
Et similiter in gratia pensionis, in qua sunt ex-
104 primendi obtenta, † *vt diximus*, erit etiam expri-
mendus eorum valor.
105 Quinto inferri videtur, † quod licet per con-
tractum matrimonij beneficia vacent, *cap. primo,*
cum alijs, vbi Doct. de clericis coniugatis, & dicam in-
fra 11. parte capite 8. & per promotionem in Epi-
scopum, *cap. cum in cunctis. §. 1. de electione, & dicam*
dict. 11. part. cap. 6. non tamen amittitur pensio
Cardin. in dict. Clementina prima § 1. de supplenda ne-
gligentia Prælatorum, numer. 5. & ibi Imola, Ripa, in
cap. 2. de iudicijs num. 128. Caccialupus de pensio. quae-
stione 19. Sarnen. in regul. de annali, quaestione 21.
& Conarruu. in 4. secunda parte, capite 6 § 3. nu-
mer 6.
106 Hoc tamen solum procedit in pensione, † as-
signata in stipendium pro seruitio temporali, seu
alias, vel laico, secus in pensione clerico assignata
loco beneficij, vt commodius sustentari valeat,
vel ex causa resignationis; nam cum hæc cedat lo-
107 co beneficij † regulanda est quoad ad amissionem
tanquam beneficium, & sic eisdem modis amitti-
tur quibus beneficium, vt tradit Hieron. Gabriel,
consil. 187. num 11. & consil. 200. lib. 2. qui ita quoti-
die practicati, & consuetudine, & stylo receptum
attestatur, *& Flam. Paris. de resignatione beneficiorum*
lib. 3 q. 1. n. 13.
108 Vnde sicut per † contractum matrimonij va-
cant beneficia, *vt dixi*, per illud etiam amittitur
huiusmodi pensio, Gigas *quaest.* 54. qui ait hanc
partem amplecti curiam Romanam, & sibi in fa-
cto accidisse *post Caccialup. 30. idem Gigas, cons. 132.*
Quem vide de quaestione, de qua ibi, & consilio 149. à
numero 4. Bermondus de publicis concubina. pagina
403. Corras. dict. cap. 4. numero 4. Duaenus de bene-
fic. lib. 6. cap. 4. versic. annua huiusmodi, Iulius Clarus,
§. fin. quaestion. 73 num. 5. Nauarrus de oratione, cap 21.
num. 53. qui ait ita esse stylum curiæ Guerrero, dict. cap.
61. versic. nota etiam Salzedo in practica criminali, cap.
80. litera C. Flam. Paris lib. 1. quaest. 1. num. 15. & libro 6.
quaest. 2. num. 115. qui ait esse communem, & receptam
Doctorum sententiam Quintanaduenas. Ecclesiastic. or.
lib. 1. c. 6. n. 9. Zauallos. q 147. num. 3. Viualdus in appen-
dice ad Candelabrum, c. 1. num. 33. & Sairus de censuris,
lib. 2. c. 5. n. 15. & nouissime Vuamesius, cons. 284. & 268. 109
n. 6. & supradictam distinctionem ponunt Gambarus, d.
lib. 6. n. 744. Greg. Lopez in l. 41. tit. 6 part. 1. gloss. 2. Co-
uar. vbi supra inquiens, ita vsum Romanæ curiæ obtinuis-
se Puteus decis. 459. lib. 2. Rota decis. 1079. lib. 3. part. 3. di-
uers. & Cæsar de Grassis, decis. 114. num. 9. Enriq. in
summa, lib. 3 cap. 15. §. 2 & Toletus lib. 5 cap. 82. Azor, lib.
13. c. 13. q. 8. & Tho. Sanchez de matri. lib. 7. disp. 44. & fa-
cit const Pij V. 71. de qua supra num. 11.
Et sicut per † promotionem ad Episcopatum 110
vacant beneficia, *vt dixi*, ita etiam vacabit huius-
modi pensio, *Gigas q. 56. & cons. 149. n. 8. Caputaquen.*
secunda part. Dec. 303. 304. & 313. 400. & 401. Ferretus
cons. 53. à n. 4. Hier. Gabriel. *d. cons. 200. lib. 2.* qui ait ita 111
semper obseruatum fuisse, & obseruari, & stylum
inueteratum ita se habere, qui facit ius, *& Anasta-*
sius Germo. de indultis Cardinalium. §. si vero. à num. 20.
& 39 Flam. Paris. lib. 3. q. pag. num. 8. & 78. & lib. 9. q. 2.
num. 121. & idem erit in promoto, ad aliquam Ab-
batiam, † per quam priora beneficia vacant, *vt di-* 112
cam d. 11. part. c. 7 & tradit in propos Gigas. d. q. 56. nu 5.
quamuis Oieda *de incompatibilitate beneficiorum c. 9.*
n. 5. & c. 6. n. 10. dura videatur ista sententia in vtro-
que & idem esse in assumptione ad Papatum † tra- 113
dunt, *Hier. Gabriel. ibi. & Flam. Paris. lib. 2 q. 1. n. 9. & li.*
3. q. 1. à num. 7.
Et sicut per professionem expressam † vel taci- 114
tam religionis vacant beneficia. *c. beneficium de reg.*
lib. 6. dicam d. 11. par. c. 9. ita & per illam pensio extin-
guitur *Gigas q. 57. Guidobonus Decis. 138. in manuscript.*
Caputaquen. Decis. 223. part. 2. & fuit resolutum in
vna Cesenaten pensionis 24. Ian. 1594. Coram D.
Gypsio, quamuis contradicat Rebuffus *de pacificis*
possessoribus, num. 157.
Sexto inferri † videtur illegitimos sine dispen- 115
satione posse obtinere pensionem, cum non sit
beneficium, cuius illegitimi sunt incapaces, ita
tenet Sarenn. *in Reg de annali q. 21.* qui ita ait tenuis-
se Rotam in vna Cæsaraugustana. 20. Maij 1538.
& Gambacces lib. 6. n. 284. sequitur Paleotus de notis &
spurijs c. 58. à n. 4. Zerola in praxi Episcopali 1. part. verb.
ordo §. 4 circa finem, & post hæc Gonçalez *gloss. 5. §.*
5. à num. 24. dicens, quod ita seruat Rota, & in causa
Legion † Camaten pensionis 10. Octob. 1577. co- 116
rā D. Robusterio, *qua habetur 1. par. diuersorum Dec.*
425. dictum fuit quod illegitimus secundum opi-
nionem, quam tenet, & seruat Rota, non est inha-
bilis ad obtinendam pensionem nisi ratione cle-
ricatus, ex quo illegitimus non potest esse clericus
ideo cum sit dispensatus super clericatus, non in-
diget alia dispensatione super illegitimitate ad
pensionem.
Quod etiam fuit dictum in vna † Bursen. pen- 117
sionis. 19. Febr. 1596. coram D. Blanchero in qua
fuit decisum: *Procedendum esse non retardata solutio-*
ne, quia Laurentius habebat fundatam intentionem in
literis, & quasi possessione exigendi vna cum mandato de
manutenēdo decreto ab auditore cameræ, &c. neq; obsta-
re nullitates existentes ex ventre, quia stante quasi posses-
sione exigendi, discutienda sunt in petitorio, &c. neq; ob-
stare defectum clericatus, qui probatur per testes nodum

clericatus sed etiam presbyteratus, & in illegitimo cleri-
catum probari ex communi reputatione fuit resolutum
coram Oradinom Tarusiua pensionis. 12. Decemb. 1571.
praeterea sufficere pro dispensatione, quod fuerit ordina-
tus ad clericatum per Episcopum, qui hoc potest. c. 1. de
filiis presbyterorum in 6. *ex eo enim efficitur capax*
pensionis, quia illegitimus ratione incapacitatis cler ca-
tus tantum excluditur à pensione, vt fuit resolutum co-
ram Oriolen. in vna Oueten pensionis anno 1572. & corā
Lipsio in Caesaraugustana pensionis. 19. Februarij 1590.
Hæc in d. Burgen. circa quam vide Hier. Gab. *con-*
118 *silio* 189. *lib.* 1. idem etiam † fuit resolutum in vna
Toletana pensionis. 11. Maij 1601. coram D. Lo-
cino in qua dixerunt domini: *Dandam esse manda-*
tum de Manutenendo Roderico in quasi possessione exi-
gendi pensionem, cum de eius reseruatione constet ex sum-
pto literarum habito ex registro, quod plene probat Rota
Decis. 1. num. 1. de fide instrumentorum. & Decis.
28. n. 1. de probationibus in antiquis. Ægidius De-
cis. 252. Cresce n. 2. de fide instrumentorum, Fran.
Mareus Decis. 575. num. 1. part. 1. *& de eius quasi pos-*
sessione ex pluribus Quittantiis factis à procuratoribus d.
Roderici, antecessori Ioannis ad computum pensionis, quae
afficit successorem in beneficio, Puteus decis. 131. lib. 3.
& fuit resolutum in vna Mediolanen. pensionis 11. Decem.
praeteritis coram D. Pamphilio, quas quittantias, pars ha-
buit pro legitime compulsatis, & ideo non efficit, eas non
fuisse recognitas: nec obstare quod Rodericus esset illegiti-
mus, quia cum ostendat clericatum, non est incapax pen-
sionis, secundum opinionē quam Rota seruat, quia illegi-
timus ex eo est incapax pensionis, quia non potest esse cle-
ricus Sarnen. de annali quæst. 21. Rota d. Decis. 425.
1. part. diuersorum, Paleotus, & Gambarus supra
quicquid dicat Gigas q. 16. *& Rebuffus* de dispensatio-
ne super defectu natalium, n. 48. *nec reuelare, quod*
pensio esset reseruata in medietate fructuum & Roderi-
cus percepit pecunias. quia potuit iuri suo renuntiare l. si
quis in conscribendo C. de pactis, *tum etiam, quia*
illud non fuit habitum in consideratione in d. Mediolan.
de pensione reseruata in pecunia, quae fuit resoluta in
fructibus: Hæc in d. Toletana.

119 Sed quamuis hæc sententia † possit procedere
in pensione, quæ daretur in stipendiis cum ftius
laicus etiam capax sit, *iuxta supradicta*, in pensione
tamen, quæ datur loco beneficij vera non vide-
tur *Gigas d. quaest. 16.* sequitur Rebuffus *d. tit. de dis-*
pensatione super defectu natalium nu. 48. & tit. de dis-
pensatione ad plura, num. 65. Nauarrus *d. cons. 5. de filiis*
presbyterorum & cons. 61. n. 3. vbi inquit quod de sty-
lo curiæ requiritur quod sit legitimus, *& cons. 63.*
num. 5. vbi dicit communem de simonia, Et Cuchus in in-
stitut. Cano. parua lib. 2. tit. 8. §. in primis, Quintanadu-
ennas lib. 1. c. 6. n. 6. Zerola in d. praxi 2. part. verbo pen-
sionarius. §. 1. & Zechus de beneficiis, & pensionibus c. 11.
num. 7.

120 Nec obstat prædicta sententia Rotæ, quæ tran-
sijt in stylum † *iuxta dicta infra 5. part. c. 1. n. 563.* nam
in contrarium videtur esse stylus datariæ, & can-
cellariæ, cui magis est standum, vtl magis propin-
quo Papæ. Et eius organo, *vt alias dicitur infra 4.*
part. c. 2. n. 18.

Etenim cum cedat loco beneficij, † etiam quo 121
ad habilitates regulanda est tanquam beneficium
Nauarrus cons. 11. num. 2. de temporibus ordinatio. qui
ait, quod qui non est capax beneficij, non est et-
iam pensionis, saltim secundum stylum curiæ, qui
est seruandus *cap. quam graui. de crimine falsi, sequi-*
tur Zerola d. 2. part. verbo irregularitas. §. 8. & verbo
pensio. §. 6. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 44. nume-
ro 9.

Quod tamen limitat ipse Nauarrus † *cons. 12. n.* 122
15. de Rescriptis in inhabilitato ad beneficia per
constitutionem pœnalem, quem ait non videri
inhabilitatum ad pensiones *sequitur Gonçalez gloss.*
5. § 5. num. 26.

Sed hanc limitationem non credo † veram ex 123
dictis, cum inhabilitatus est generaliter, & sim-
pliciter ad beneficia, *Rota Decis. 109. lib. 2. part. 3. di-*
uersorum, & in d. Conchen. pensionis infra adducta 11.
part. cap. vltimo 2. dubio. num. 70. procederet, tamen
in inhabilitato † seu priuato per sententiam, ho- 124
minis, quæ est stricti iuris, *Sarnen. de annali quaestio-*
ne 21. Gigas cons. 142 num. 9. Crescen. Dec. 14. de re iudi-
cata. Flam. Paris. *de confiden. quaestion 58. num. 58.* qui
ait quod pensio non venit sub priuatione benefi-
ciorum.

Vnde etiam suspensus à beneficio, simpliciter
seu generaliter † per constitutionem, erit etiam 125
suspensus à pensione, secus vero in suspenso per
sententiam hominis. Et sic procedit sententia
Suárez. *5. tom. de censuris, disput. 27. sectione 1. num. 15.*
vbi † ait, quod suspensio à beneficio non compre- 126
hendit pensiones, quia pœna non est extendenda
vltra proprietatem vocis sine cogente funda-
mento, & pensio non est beneficium proprie, ne-
que est ius vel ratio, quæ cogat ad hanc extensio-
nem: &c.

Vnde etiam fit vt eadem ætas requiratur ad
obtinendam † pensionem quæ ad beneficium sal- 127
tim simplex requiritur, *Zerola d. §. 6.* & sic cum de
iure antiquo ad primam tonsuram, & beneficium
simplex requiratur ætas septem annorum, *c. nul-*
lus. & ibi gloss. verbo infantis, de tempor. ordinationum
in 6 gloss. penultima in cap. si eo tempore, de rescriptis
eodem libro & dicemus infra 7. part. cap. 4. eadem ætas
ad pensionem requiritur, nec minori septennio
pensio sine dispensatione reseruari potest alias est
nulla, *Selua de benef. 3 part q. 5 num. 27. Gigas quaest. 13.*
Guerrero. d cap 61. vers. est alia pensio. Mandos. de aetate
minor. quaest. 23. Cuchus. d. §. in primis. & Flam. Paris. de
resignat. ben. lib. 6. cap. 2. & ita fuit resolutum in vna
Adrien. pensionis 29. Aprilis 1552. *quae habetur a-*
pud Caputaquen. Decis. 318. part 2. & latius apud Guido-
bonum Decis. 139. in manuscriptis, & refert Mandos. vbi
proxime quamuis in vna Cathanie. pensionis 4. † 128
Maij 1583. coram Domino Gipsio, & antea in vna
Veneta pensionis, coram D. Robusterio Rota te-
nuerit infantem de iure communi capacem esse
pensionis, cum sit temporalis, licet de consuetu-
dine seu stylo cancellariæ expressio infantilis æta-
tis forsan necessaria sit.

Hodie tamen cum per sacrum † Concilium 129

Tri-

Tridentinum *sess. 23. de reformatione, cap. 6.* nullus
ante 14. annum obtinere possit beneficium, *vt di-*
cetur dicta 7. part. cap. 4. dicendum erit idem in pen-
sione, & ita S. Congregatio Concilij declarauit,
vt habetur inter declarationes illius cap. 1. ibi, *be-*
neficium, congregatio idem censuit in pensione, refert &
sequitur, Sa. in summa verbo beneficium nu. 30. licet suf-
ficere septennium teneat Zechus. *d. c. 11. num. 7. in*
principio.

Similiter etiam reseruatio huiusmodi pensio-
130 nis facta excommunicato non † absoluto ad effe-
ctum consequendi est nulla *Gigas quæstione 14. Re-*
buffus in concordatis titul. de excommunicatis non vitan-
dis versiculo 20. Couarruu in cap. alma mater 1. part.
§. 7 numero 29. vers. 9. idem Cuchus supra Flam. Paris.
de resigna. libro 4. quæstione 3. numero 48. Vgolinus de
censuris tabula. 2. de excomm. cap. 13. § 2. num. 8. En-
riquez in summa lib. 13. cap. 13. §. 2. Ludou. Lopez instruct.
consc. 2. tom. 2. part. cap 17. Toletus in summa lib. 1. c. 13. in
edit. Rom. Suarez d. 5. Tom. disp. 13. sect. 1. num. 9 Zechus
d. c. 11. num. 7. & Sayrus de censuris lib. 2. cap. 5. nume-
ro 15.

131 Et etiam pensionarius † excommunicatus non
faceret suos, nec lucraretur redditus pensionis
pro tempore quo fuit excommunicatus, sicut be-
neficiatus excommunicatus non lucratur fructus
beneficij, *vt dicemus 7. part. cap. 11. à num. 90. ita in*
terminis Suarez de disputatione 13. sectione prima n. 9. &
sect. 2. num. 21 & fuit dictum in vna Valentina pen-
sionis 31. Ian. 1600. coram D. Lita in qua domini
dixerunt.

132 *Michaelem vti excommunicatum propter † recursum*
habitum ad iudices laicos per Bullam Cœnæ Domini, præ-
tendere non posse mandatum de manutenēdo in exactio-
ne pensionis, neque ei esse dandum, tum quia in illo iudi-
cio non erat reus necessarius, sed actor originarius, & si-
gnanter dum petit in primis, & ante omnia manutenere:
tum etiam quia vti excommunicatus non potest fructus
suos facere. Puteus Decis. 1. de sententia excommu-
nicationis, &c.

Et sic titularis non teneretur soluere pensio-
133 nem † pro illo tempore, & si solueret ignoranter,
posset repetere pensionatius, quæ ei restituere te-
neretur.

134 Quæ tamen non procedunt in † pensione re-
seruata in stipendium, pro seruitio temporali, sic-
uti laico, *iuxta supradicta*, quicquid contra teneat
Suarez. *d. num. 9.* & ita hoc casu esset vera doctrina
P. Ledesma *in summa de excommunicatione 6. vlt. dif-*
ficult. & alias non est vera.

135 Nec potest huiusmodi pensio † reseruari Irre-
gulari Nauarr. *d. cons. 63. num. 5. de simonia*, dicens
communem, *& consilio 44. num. 3. de homicidio*, di-
cens ita esse de stylo curiæ, *sequitur Flam. Paris. libro*
4 quæst. 3. num 37 Vgolinus de irregularitate, c. 65 §. 1 n.
3. Zerola d. §. 8. & 6. & Sayrus de censuris libro 6. cap 2.
num. 22.

136 Verum S. Congregatio Concilij *super capit. 7.* †
sess. 14. de refor. in vna Cremonensis censuit: *Hoc de-*
cretum quod loquitur de incapacitate beneficiorum in
qua sunt homicidæ, non extendi ad pensiones. Vnde E-
man. Sa *Verbo homicida* † *num. 21.* ait quod homi- 137
cida voluntarius non est incapax pensionis ex
Congregatione Concilij, & refert etiam, Suarez.
d. 5. tom. disp. 44. section 3. seu 4. num. 39. & ait, quod
id à fortiori habebit locum in quacunque irregu-
laritate, &c.

Quæ declaratio difficultatem patitur ex dictis,
tamen ei erit standum propter † authoritatem S. 138
Congregationis, cuius declarationes sunt neces-
sariæ, & habent vim legis.

Nec religioso, qui est incapax beneficij sæcula-
ris, *vt notatur † in cap. cum de beneficio, de Præbendis in* 139
6. & dicemus infra 7. part. cap. 10. poterit super eius
fructibus pensio reseruari absque dispensatione
Mandos. de signatura gratiæ, tit. de pensio versic. militi-
bus Hierosolymitanis. Zechus. d. cap. 11. num. 7. vt Rota in
Cesenaten. pensionis de qua infra num. 456. quamuis
Gigas *quæst. 15.* hoc non attingat, sed diminute lo-
quatur.

Vnde in vna Terulen. pensionis 16. † Decemb. 140
1594. coram D. Pena Rota tenuit quod. *Pensionis*
translatio vigore facultatis transferendi in personam Ec-
clesiasticam facta in militem ordinis de Calatraua, est
nulla, cum præsupposito quod non habeat dispensationem
ad obtinendum pensiones. Quod etiam fuit resolu-
tum in eadem coram eod. 26. Iunij, & 13. Nouem-
bris 1596 nempe quod, *facultas transferendi pensio-*
nario clerico concessa, in alias personas, intelligitur de si-
milibus clericis.

Tandem etiam sicut † collatio beneficij facta 141
ordinato prima tonsura ab alieno Episcopo sine
litteris dimissoriis est nulla, *Guidobonus, Decis. 99. in*
manuscriptis, Caputaquen. Decis. 126. part. 1. Rebuffus
cons. 1. Hier. Gabriel cons. 181. & 189. lib. 2. Flam. Paris.
lib. 4 quæst. 2. à num 58. & 82. ex eo quod sic ordina-
tus non recipit ordinis executionem, † sed est 142
suspensus, saltim quo ad se; donec à proprio Epis-
copo ratificetur. *cap. 1. & 3 71. distinctione, & 9. quæst.*
2. per totā in cap. eos. de tempor. ordinationum lib. 6. vbi
Gloss. verbo statuunt. Rebuffus de nominatio. quæstio. 22.
num. 12. Guidobon. Caputaquen. Et Hier. Gabriel supra,
& Flam. Paris. à num 56 & 83. Rota *Decis. 731. part. 1.*
diuersorum, & in vna Neapolitana, Canonicatus,
21. Maij 1586. coram D. Seraphino, in qua fuit re-
solutum: *Non constare de clericatu legitimo, quando*
collatum fuit non à suo Episcopo sine licentia, de qua nulla
fit mentio in scriptura eius, & priuatim non autem pu-
blice in aliena diœcesi, & talem promotum non rite in sui
præiudicium esse clericum, sed ordinis carere executione,
Caputaquen. d. Decisione 126. parte 1. *& quan-*
do constat de malo initio, nil referre quod incedat in
habitu clericali, &c. Et hodie ex sacro Conci-
lio Tridentino, *sessione 23. de reformatione capi-*
tulo octauo, in fine, est suspensus vera suspensio-
ne, etiam quo ad alios, quæ irregularitatem
inducat, quamdiu proprio ordinario videbi-
tur expedire, *Mayolus de irregularitate libro quar-*
to, capit. vigesimo, numero primo. Quidquid dicant Lapus *allegat. centesimo trigesimo octauo, à num.*
9. Guido Papa *Decisione 449.* Probus ad Mona-
chum *in capite primo de temporibus ordinationum in*

6 Nauarrus *conſ.11.art. 7.c.129. de tempor. ordinan-*
dorum,& Suarez de com. diſp. 31. ſect.1.à num. 13. & To-
letus c.1.verſ.48.verſic.3.& cap.49.verſic. 4. in editione
Romana, quo vltimo loco ait, decretum concilij,
d.c. 8. non extendi ad primam tonſurā ex declara-
tione congregationis Concilij.*num.1.* tonſura no-
mine ordinis in hoc Concilio non comprehen-
ditur, quod non credo, ſed S. Congregatio de-
clarauit, quod de omnibus ordinibus tam in ſa-
cris, quam in minoribus intelligitur, & ſic etiam
ordinati in minoribus comprehenduntur, in pœ-
na ſuſpenſionis *de qua ibi, vt dicetur infra 7.part.cap.*
1.num.7.vbi vide, & omitto conſtitutionem 29. Six-
ti 5. contra male promotos, quia per Clementem
8. eſt reducta ad terminum ſacrorum canonum,
& S. Concilij Tridentini, *vt dicetur infra ſequenti*
parte c.5.

143 Sic etiam reſeruatio penſionis † tali facta eſt
nulla *Hieron. Gabriel ſupra, & Flam.Pariſ. nu. 60. Ca-*
ſar de Graſſis Deciſ.87.n.4. & Rotam cenſuiſſe colla-
tionem beneficij, & reſeruationem penſionis tali
factam non ſubſiſtere, additio Nauarri *in dictis*
Conſilijs contra ipſum affirmat, & in vna Cæſar au-
guſtana penſionis 9. Martij 1598. coram D.Orano
144 fuit † reſolutum, quod: *Clericatus ſuſceptus cum lite-*
ris dimiſſorijs non proprij Epiſcopi, non ſuffragatur vt ſibi
penſio transferri poſſit, cum non eſſet ſubditus eius, nec
ratione originis, nec domicilij, nec beneficij, cap. cum
nullus de temporibus ordinan.in 6. *nec refert quod*
habitaſſet in domo illius Epiſcopi per decennium quia cum
eſſet cum eo tanquam Patrno, & ſic in domo aliena, ex-
cludit præſumptionem, quod permanſerit cauſa conſti-
tuendi domicilium, &c.

Sed ſtante quod illegitimus, vel alias incapax
145 beneficij † nō ſit capax huiuſmodi penſionis abſ-
que diſpenſatione, dubitatur an diſpenſatus ad
beneficia abſque expreſſione penſionis, poſſit
vigore huius diſpenſationis penſionem obtine-
re.

In quo Gigas, *q.18.* tenet quod non niſi cū con-
146 ſecutus † beneficium, ex diſpenſatione illud po-
ſtea reſignaſſet reſeruata ſibi penſione, quia diſpē-
ſatio eſt ſtricti iuris, & non extendenda ad alium
caſum *ſequitur Rebuffus d.tit.de diſpenſatione ad plura,*
num.65.& videtur ſenſiſſe Rota in Cæſar Auguſtana pen-
ſionis.

147 Tertia Februarij 1590. corā † D Gipſio, in qua:
Cum fuiſſet penſio reſeruata illegitimo non obſtante de-
fectu natalium, qui alias erat diſpenſatus ad obtinendum
vnum beneficium, penſio prætendebatur nulla, quia in
eius reſeruatione non fuerat facta mentio de prima diſ-
penſatione, nam ſi Papa ſciuiſſet primam diſpenſationem
non ita de facili conceſſiſſet penſionem, nec prima diſpen-
ſatio, cum ſit ſtricte, interpretanda, erat extendenda ad
penſionem, nihilominus tamen fuit reſoluta penſionem
eſſe validā, præcipue ex clauſula quod diſpenſationes ora-
toris haberentur pro expreſſis quæ erat poſita tam in pri-
ma quam in ſecunda gratia qui habet vim expreſſionis
Butrius conſ. ſecundo. Ita in d Cæſaraugustana, quod
148 Gigas, *q.19.* ait procedere etiā † ſi eſſet diſpenſatus
ad beneficia cum cura, & ſine cura, & alia quæcun-
que beneficia, & Rebuffus. *d. tit. de diſpenſatione ſu-*
per defectu natalium n. 19. etiamſi eſſet diſpēſatus ad
beneficia, etiā quæcumq; generaliter, dicit tamen
Rebuffus *ibi* quod forte contrarium eſt verum vt
alibi dicet, & Zechus. *d. c. 11. n. 7.* ait quod non ſat
eſt, quod ſit diſpenſatus ad beneficia cum cura, &
ſine cura, niſi addatur, & quodcunque aliud be-
neficium.

Verum Gigas *in d.q.19.* in † fine dicit, quod præ- 149
miſſi. nō obſtantibus, ſi eſſet iudex iudicaret ſem-
per illegitimum diſpenſatum quoad ordines, &
beneficia eſſe capacem Eccleſiaſticæ penſionis, *&*
idem tenet Rebuffus d. titulo de diſpenſatione ſuper defe-
ctu natalium n. 82. Quod † mihi placet, nam cū non 150
ſit alia ratione incapax penſionis, niſi quia cedit
loco beneficij, diſpenſatus ad beneficia, erit etiam
conſequenter diſpenſatus ad penſionem, nec hoc
eſt extendere diſpenſationem. Et oppoſita ſentē-
tia, † ſolum erit vera in diſpenſato ſpecialiter ad 151
certum beneficium argumento eorum, quæ tra-
dit Tiraq. *in l.boues.§ hoc ſermone ff.de verborum ſigni-*
ficatione.num.36.

Vnde diſpenſatus ad beneficium ſi conſequa-
tur penſionem, † conſumet per eam ſuam diſpen- 152
ſationem. Nam ea licet ſit ad beneficium † incer- 153
tum, & in communi intelligitur de primo. *c.1. §.1.*
c.de filijs presbyterorum, lib.6.cap.non poteſt de præbendis
eodem li. Archidiaconus in d.c.1.ad finem, vbi id dicit pro-
nunciaſſe Bonifacium Papam. Lap. Alle. har.q.penult. Do-
min.n.3.& Francus n.12.ibi Rota deciſ.1. de filijs Presbyt.
in nouis Bellamera deciſ.vlt.& conſ.32. Felin. in c.fin. de
tregua & pace n.4. Rebuffus d. titulo de diſpenſatione ſu-
per defectu natalium, num 83. & in concordatis in forma
mandati, verbo diſpenſationum. Tiraquellus d. §. hoc ſer-
mone, à num. 29 Roſinus de beneficiis c.13. à n. 36. A bil-
les deciſ.285 ſeu 1.de conceſſione præbendæ, Mandoſ. conſ.
2.n.3.& Nauarrus conſ 9.de præbendis.

Licet contra teneant Monachus *n.11.* † & Ioan. 154
And. *in d.c.1.* & Gambatus *de officio legati lib. 7. à nu-*
mero 237.ad 241 & lib 10. num. 222. Quem vide *in c.*
vnico de rerum permutatione in 6.nu 79. & 80. & En-
riq *in ſumma l.b.13.c.57 §.5.& lib.14.cap.8.§. 10. gloſſa.*
C. quod dicit æquius. Mandoſ. *d. conſ. 2. num. 90.* &
ſatis probabile Th. Sanchez *de matrim.lib.8.diſp.31.*
n.11. qui alios citat.

Et penſio habet vicem beneficij, & cedit † loco 155
beneficij, ad quod erat diſpenſatus, *& ita ſentit Re-*
buffus d.num. 82. & 83. & audiui ita dixiſſe Illuſtriſ-
ſimum Cardinalem Contarellum datarium Gre-
gorij XIII. peritiſſimum, & integerrimum, nem-
pe, per conſecutionem penſionis conſumi diſ-
penſationem ad beneficia.

Ex quo falſum videtur, id † quod dicunt Gigas 156
d. q. 18. in fin. & Rebuffus, *titulo de diſpenſatione ad*
plura, num. 65. quod ſi diſpenſatus ad beneficium,
illud conſequatur, & poſtea, reſignet reſeruata
penſione ſuper eius fructibus, poteſt illam habe-
re, quia ſi potuit retinere totum beneficium, ergo
& illius partem, ſcilicet penſionem, cum idem iu-
ris ſit de toto ac de parte.

Nam hæc ratio nihil valet, penſio etenim non
eſt

157 est pars † beneficij, sed ius quoddam separatum, & formale de per se distinctum ab ipso beneficio, *vt supra dictum est, numero 49.* & contrarium videtur tenere ipse Rebuffus, *d. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 83.*

In dispensato tamen ad beneficia in plurali,
158 pro vt Gigas loquitur † erit vera ista sententia alia ratione, nempe, quia effectus illius dispensationis non extinguitur *in 1. Oldradus consilio 215. Tiraquellus supra, numero 38. & Nauarrus consilio 26. de praebendis*, atque ideo virtute talis dispensationis poterit obtinere pensionem sibi reseruatam in resignatione, *iuxta dicta.*

159 Sed an Episcopus possit cum † illegitimo dispensare ad pensiones sicut potest ad beneficia simplicia, *cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. de quo infra 7. parte cap. 2.* existimo indistincte quod sic, dummodo non sit super beneficio paterno, *propter decretum Concilij session. 25. de reform. capite 15.* Quamuis Gigas *quaestione* 17. distinguat, quod in casibus in quibus potest illam imponere, potest dispensare, in alijs vero non, *quem refert Rebuffus d. tit. de dispensatione super defectu natalium num. 7. & sequuntur Quintanaduennas d. lib. 1. c. 6. num. 6. & Zerola d. c. 1. num. 9.*

Vltimo inferri videtur pensionem non facere
160 spolium, nec pensionarium † iure prohiberi testari de redditibus pensionis, &c. cum non sit beneficium *Gigas quaestione 52. Couarruuias in cap. cum in officiis, numero 6. ad fin. de testament. Quintanaduennas libro 2. Ecclesiastico, num. 7. Menochius de arbitrariis casu. 172. in additione, num 12. & 13. & Zerola in praxi Episcopali. 2. part. verbo pensionarius §. 25. & verbo spolium. §. 15. Bursatus cons. 178. ex numero 27. ad 37.*

161 Nihilominus tamen verius est † quod pensio aequiparatur beneficio in materia spoliarum & facultatis testandi, & disponendi de redditibus, ex quo datur loco beneficij, *vt per Reduanum de spolijs Ecclesiasticis § ex his. & de rebus Ecclesiae rubric. 33. quaestione 1. ad finem Nauarrum de redditibus quaestione 1. monito 32. numero 2. & 3. & de spolio 8. numero 8. per constitutionem Pij 5. quam ibi explicat, & Molinam de iustitia. 1. tomo tractatione 2. disputatione 145.*

§. 2.

De diffinitione pensionis.

SVMMARIA.

Diffinitio pensionis tradita per Gigan. numero 162. quae parum differt à diffinitione Corrasij num. 163

Defenditur ab impugnationibus Rebuffi, numero 164. non placent diffinitiones Gambari, & Rebuffi, numero 165.

Diffinitio Gigan. displicet Nauar. num. 166. tius diffinitio quae non placet, num. 167.

Diffinitio Vgolini, numero 168. & Toleti. numero 169.

Melior diffinitio, num. 170.

Pensionarius tenetur pro rata soluere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum, num. 171. nisi pensio sit reseruata libera, & exempta ab omni onere num. 172.

Exemptio in subsidio, & excusato solum durat pro illo quinquennio, num. 173.

Resolutio Rotae, num. 174.

Contributio subsidij, & excusati per pensionarium fieri debet habita ratione veri valoris beneficij, & quantitatis quam titulans soluit, numero 175. 176. & 177.

Dimisso beneficio non tenetur quis ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiamsi ei consenserit, & se obligauerit in forma camerae, & cum iuramento. numero 178. & cessat obligatio fideiussorum, nu 181. & etiam si resignatio sit nulla si resignatarius possidet, num. 182.

Resolutiones Rotae, num. 179. & 180.

Intrusus & possidens beneficium sine titulo tenetur ad solutionem pensionis enim non verum titulum habens, dict. numero 187. Permutans, & optans bona retento titul. beneficij tenetur ad pensionem, num. 183.

Resignans tenetur ad soluen. pensionem stante clausula, quod non possit resignare in fauorem alicuius, nisi facta pensionario intimatione, ac facta obligatione per resignatarium, num. 184. & 185.

Stante clausula, quod alias resignatio censeatur facta in fauorem pensionarij nihilominus, resignatio est valida si ille non egit ad beneficium 86.

Huiusmodi clausula non solet hodie concedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, num. 187. vbi ponitur clausula.

Beneficio vacante, pensio soluenda est ex fructibus ab oeconomo, num. 188. & sequestrato beneficio à sequestro, num. 189.

Pensio soluenda est inter antecessorem, & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quis possidet, & gaudet fructibus, num. 190.

An successor in beneficio teneatur soluere pensiones decursas tempore antecessoris, num. 191. vsque ad 202. resoluitur, teneri si facta fuerit diligentia contra praedecessorem, alias non, de stylo Rotae licet in rigore, & puncto iuris teneatur, licet non factis diligentiis.

Sufficiet facere diligentias contra haeredes, & bona praedecessoris, num. 203.

Pensionarius tanquam creditor praefertur Ecclesiae Cathedralis in Pontificialis, & ornamentis pro pensionibus debitis ab Episcopo defuncto, numero 204. & 205.

An pensio constituta super fructibus, & distributionibus praebendae, pro tempore vacationis seu quo beneficiatus non lucratur, sit soluenda à capitulo, num. 206. vsque ad 220.

Supposita parte affirmatiua, an obligatio soluendi pensionem, incumbat solum capitulo, an vero etiam singula-

gularibus de capitulo, pro parte quam percipiunt, nu. 221. vsq. ad 225. vbi distinguitur.

An excemunicatus seu suspensus, qui non percipit fructus beneficij, teneatur de suo soluere pensionem, an vero sit soluenda ex fructibus, numer. 226. vsq. ad 230. resoluitur soluendam ex fructibus.

Excomunicatus tenetur ratione beneficij recitare licet non percipiat fructus, num. 231. & 232.

Pensio debet solui in loco beneficij, nisi aliud in reseruatione expressum fit. num. 233.

Si pensionarius, aut eius procurator, non esset ibi aut alias in loco destinata solutionis, pensionem debens non esset in mora seu culpa, num. 234. quamuis ad sciendum vtrum ille reperiatur quia erat forensis deberet fieri proclama, & ad effectum clausula sine retardatione depositum, num. 235

Pensionarius praferetur in fructibus benef. quibusuis creditoribus, num. 236.

Habens beneficium pensione grauatum non vtitur beneficio cap. Oduardus quo ad pensionem, numero 237.

In restitutione fructuum facienda per condemnatum, habenda est ratio, & de trahenda quantita. pensionis antiqua soluta, licet non illius quam ipse consensit, num 238.

Pensio extinguitur morte pensionarij, num. 239. nec potest transferri nisi quando adest clausula transferendi, num. 240.

Clausula transferendi, non censetur per quascumque clausulas generales concessa, nisi specialis mentione facta num. 241. & a solo Papa concedi potest, numero 242.

Clausulam facultatis transferendi, & formam huiusmodi translationis qui ponunt, num. 243.

Huiusmodi translatio, iuxta clausulam facultatis fieri debet coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Canonice Cathedralis Ecclesia, num. 244.

Non potest fieri coram Canonice Ecclesia Collegiata, numer. 245.

Potest fieri per procuratorem, num. 246.

Clausula transferendi, intelligitur de prima dumtaxat, num. 247. vbi ponitur Decis. Rota, sicut etiam facultas retinendi pensionem, non obstante matrimonio intelligitur de 1. nu. 248.

Per translationem inualidam non consumitur facultas transferendi, num. 248.

An litera facultatis transferendi debeant prasentari coram iudice, remissiue, num. 250.

Pensio etiam transfertur in alium de consensu pensionaris, & eam soluentis authoritate Papa num. 251.

Transfertur etiam in vim priuilegiorum militum S. Petri, & S. Pauli, & aliorum officialium, n. 252.

Sed ista priuilegia sunt reuocata per Pium 5. nu. 253 priuilegium Lauretanorum, num. 254.

Per translationem extinguitur prima pensio & noua creatur, n. 255. resol. Rota, num. 256.

Alia resolutiones Rota. 257.

In translatione pensionis, non habet locum regul. de infirmis, numero 258. nec constant. de publican. num. 259.

Alia de materia translationis remissiue n. 260.

Pensiones reseruata in persona, & capite vnius, ad commodum tamen alterius, per cuius obitum exspirent, num. 261. cum seqq. resoluitur exspirare pro morte vtriusque.

Reseruatarius in cuius persona fuit pensio reseruata an possit valide eam transferre, & cassationi consentire, etiam sine consensu eius in cuius commodum est, num. 268. & 269 resoluitur affirmatiue.

Probatio ad cuius commodum, & contemplationem sit pensio reseruata, sumitur ex libro dataria, num. 270. Decis. Rota num 271 & 272.

VIsio quod pensio non est beneficium, opor- 162
tet videre quid illa sit, & quidem Gigas *quaest. 1. num.* 1. ex Cardin. & Imola eam sic diffinit, quod est certa portio ex aliqua mensa vel beneficio, ex causa ad tempus non in perpetuum separata, *quam diffinitionem sequitur Zechus de beneficiis & pensionibus cap. 11. num. 1. aliquibus additis.* Et parum differt ab ea quam tradit Corrasius *de beneficiis. 1.*
parte cap. 4. num. 6. nempe † quod est moderata 163
quaedam portio ex redditibus beneficij, authoritate superioris ad tempus separata per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata.

Sed illa diffinitio non placet † Rebuffo, *de pa-* 164
cificis possess. num. 112. alias 96. 1. ex eo quod non conuenit pensioni perpetuae quae constituitur vicario perpetuo, vel alteri. sed respondetur, quod ista non est pensio de qua agitur in proposito. Secundo, quia conuenit alijs à definito, nempe quae datur in titulum beneficij, & tamen non est pensio, prout hic accipitur, sed *vt inquit Gigas ibi num. 5.* per illud verbum, ad tempus, diffinitio ista non conuenit beneficio, quod regulariter est perpetuum.

Ex aliis etiam eam impugnat Gambarus *de offi-*
cio legati † lib. 6. a num. 9. quae tamen non multum 165
vrgent, & eius diffinitio quam *ibi* tradit. *num. 12.* non est bona, sicut nec ea quam tradit Rebuffus *supra, num. 113. alias 97.* cum qua concordat diffinitio Ioannis Nicolai Delphin. *de iure patronatus libro 1. num. 61.*

Adhuc tamen praedicta diffinitio displicet Na-
uarro † *cons. 63. num. 6. de simonia, & in manuali cap.* 166
23. num. 111. ex eo quia conuenit etiam stipendiis, quae constituuntur etiam laicis, ex fructibus mensae vel beneficij, vlterius, quia sicut beneficium non est fructus qui percipiuntur ex illo, sed ius illos percipiendi, pensio non est certa portio fructuum ita mensae vel beneficij, sed potius ius percipiendi illam.

Vnde ipse aliter diffinit dicens, quod pensio
Ecclesiastica † prout in hac materia capitur, est 167
ius non temporarium, sed spirituale aut spirituali annexum, non antecedenter vt ius patronatus, sed dependenter aut consequenter, instar beneficij. Sed reuera ista diffinitio in parte videtur superflua, seu prolixa, & in parte diminuta.

Vgolinus vero *de simonia † tabula prima de si-* 168
monia

nuius generis cap. 28. §. 3. *num.* 3. sic diffinit, quod pensio hæc, est ius quoddam spirituali annexum, quo quis pecuniam seu fructus ex beneficio aliquo Ecclesiastico consequitur.

169 Et Cardinalis Toletus *in summa † libro* 5. *capite* 81. sic describi posse ait, quod est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio, in qua diffinitione comprehendit pensionem spiritualem, & temporalem.

170 Ex quibus diffinitionibus præsertim Giganis † Corrasij, Nauarri, & Vgolini potest confici melior diffinitio, dicendo, quod est ius spirituale seu illi annexum instar beneficij percipiendi certam portionem ex fructibus mensæ vel beneficij ad tempus. Quæ diffinitio declaratur, & comprobatur ex supradictis.

171 Ex qua diffinitione infertur primo quod cum pensio apponatur † super fructibus, & redditibus beneficij, pensionarius tenebitur pro rata pensionis soluere subsidium & excusatum, & alia onera imposita respectu fructuum beneficij, *Gigas quæstion.* 38. 59. 66. *&* 90. *& consilio* 117. *seu responso.* 8. *de pensionibus Rebuffus de pacificis possessoribus numero* 138. *alias* 120. *Gambarus de officio legati libro* 6. *quæstione* 5. *ex numero* 207. *Nauarrus consil.* 1. *de Ecclesiis ædificandis Velascus de iure emphyteut. quæstione* 17. *numero* 9. *Ioannes Garcia de expensis, & meliorationibus capite* 11. *numero* 58. *Mohedanus Decision.* 4. *de locato alias* 234. *Puteus* 386. *libro* 1. Marches. *de commissio. parte* 2. *capite* 4. *de commissione appellatio. numero* 49. qui ait, quod cum pensionarius ad ea onera teneatur pro cōcurrenti quantitate, rector illa soluens retentione pro rata vti poterit, *Decius consilio* 156. *Caccialupus, quæstione* 17. nec eius occasione debet dari clausula siue retardatione solutionis pensionis, &c. *& Rota Decis.* 298. *n.* 2. *p.* 1. *diuersorum, & in Asculana pensionis de qua infra numero* 174.

172 Quod procedit nisi pensio sit reseruata libera, & exempta ab omni onere, † quia tunc onus pertineret in totum ad rectorem seu titularem beneficij, *Gigas dict. quæstione* 38. 59. *&* 90. *& d. Conf.* 117. *seu resp. uns.* 8. *Nauarrus Ioann. Garcia, & Marche. supra de qua clausula vide Gambarum supra à numero* 216. *Mohedanum. d. Decis.* 4. *& Puteum. d. Decision.* 386 *& Flam. Paris. de resignatione lib.* 2. *quæstione* 2. *num.* 135.

Quæ tamen exemptio in subsidio, & excusato,
173 solum durat pro illo † quinquennio, nam in sequenti solet derogari huiusmodi exemptionibus, & clausulis in concordia, quæ sumitur inter Regem, & statum Ecclesiasticum & confirmationē illius, vt in vna Toletana pensionis siue excusati. 20. Nou. 1581. coram D. Cantucio, *quæ est secunda parte diuersorum Decis.* 161. quæ est videnda in proposito.

Et alias in vna Asculana pensionis 17. Februa-
174 rij 1586. † coram D. Pamphilio fuit resolutum: *Pensionarium teneri contribuere pro rata sua pensionis in oneribus per religionem Hierosolymitanam impositis super fructibus, super quibus est reseruata ex* Gigante, dict. quæstione 59. *non obstante clausula exemptionis ab omni onere, quia hæc exemptio fuit sublata per constitutionem Gregorij* 13. *vt in d. Toletana excusati, &c.*

Pensionarius autem, quatenus † teneatur ad 175
contributionem subsidij, & excusati, ea fieri debet, habita ratione veri valoris beneficij, & eius quantitatis, quam titularis reuera soluere tenetur iuxta modernam taxam factam pro exactione subsidij, & excusati, ita fuit resolutū in vna Salamantina prætensi defalcus subsidij, & excusati. 12. Maij. 1595. coram D. Seraphino, & patet ex breui subsidij Pij 5. 21. Maij 1571. vbi sic habetur: *Itaque qui-*
cunque fructus, redditus, † & prouentus, iura, obuentio- 176
nes, emolumenta sibi loco pensionum annuarum, ac etiam pensiones annuas sibi super similibus fructibus redditibus, & prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, & distributionibus, etiam sub quibusuis exemptionibus, & immunitatibus a similibus vel dissimilibus oneribus genere reseruatas, & assignatas habentes, & percipientes pro Rata veri valoris Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum super quibus pensiones huiusmodi reseruata, & assignata fuerant, contribuere tenerentur. Nec huic contradicit Gi-
gas *consilio* 119 *seu responso.* 10. *de pensionibus,* † quam- 177
uis commissarius generalis harum gratiarum, aliter seruet, nempe præcipiendo defalcari iuxta valores factos in qualibet diœcesi, & milliaria, ad eam spectantia.

Secundo ex dicta diffinitione † infertur, quod 178
cum pensio imponatur super fructibus & redditibus beneficij, illo dimisso siue per resignationem etiam ex causa permutationis, siue per optionem, siue per assecutionem alterius incompatibilis vel alias, non tenetur quis amplius ad solutionem pensionis, nec ad cautionem Bancariam promissam, nisi remaneat in detentatione, etiam si ei consenserit, & se obligauerit in forma cameræ & cum iuramento ad eam soluendam. *Gambarus dict. libro* 6. 8. *&* 9. *quæstione, ex num.* 405. *&* 421. *Mandos. de signatura gratia titulo de pensionibus. versiculo, quia resignans beneficium, & sequenti Mohedanus Decis. prima de renunt. alias secunda, & Decision.* 64. *de locato alias* 295. *Bursatus consilio* 361. *libro* 4. *& Flam. Paris. dicens communem de resignatione libro* 1. *quæstione* 8. *& libro* 6. *quæstione* 2. *numero* 148. *& sequentibus & libro* 10. *quæst.* 8. *num.* 26 *&* 72. *& Gigas quæstione* 63. *numero* 1. *&* 2. *& Gonzalez gloss.* 34. *à num.* 45.

Et ita in vna Prænestina. & Senens. pensionis 179
10. Ianuarij 1558. coram D. Quiroga fuit resolutum. *Obligantem se in forma cameræ de soluenda pensione imposita super beneficiu per eum obtentu, non teneri ad solutionem pro beneficiu, post obligationem resignatu, quia obligatio est facta propter fructus beneficiorum* Roma consilio 417. Tiraquellus in tract. cessante causa verbo promissionis num. 217. parte prima.

In qua tamen causa coram † eodem 20. Maij, 180
& prima Iulij eiusdem anni fuit resolutum: *Quod quamuis non licet constituere pensionem priua-*

tim

tim sine authoritate Papa, nec augere Decios Consil. 141. *potest tamen qui resignauit beneficium, super quo erat imposita pensio, obligare se post resignationem ad soluendam pensionem, quia non prohibetur quis fide iubere pro alio, & obligare se pro re aliena, &c.* Refert, & sequitur Flam. Parif. *d. libr. primo quæst.* 8. *numer.* 16. *&* 17.

181 Quæ illatio ampliatur primo † vt etiam cesset obligatio fide iussorum datorum *Mohedanus Decis. 6. de locato alias 237. Flam. Paris. d. lib. 1. quæst.* 8. *numero* 10.

182 Secundo ampliatur vt procedat † etiam si resignatio sit inualida, & nulla si resignatarius possidet *Mohedanus Decis. 30. de renunti. alias 216. Bursatus supra num. 25. & Flam. Paris. d. quæst. 8. num.* 44. nam & intrusos, & possidens beneficium sine titulo, ex quo percipit fructus, super quibus pensio est reseruata, tenetur ad eius solutionem, non autem beneficiatus verum titulum habens *G gas cons. 138. seu responso. 29. Bursatus supra n. 19. Rota Decis.* 699.
183 *num. 1. part. 1. diuersorum.* limitatur tamen † vt non procedit, quando quis retento titulo beneficij, super cuius fructibus pensio est imposita, permutat eius bona pro alijs bonis seu præbendis, quæ subrogantur in locum bonorum dimissorum, nam is tenetur ad pensionem, *vt fuit resolutum in vna Valisoletana pensionis 1. Mar. 1602. coram D. Pamphilio & tradit Gonçalez d. gloss. 34. n. 48.* sicut qui retento primo tit. Canonicatus, & præbendæ optaret alia bona pro præbenda temporali *G gas quæst. 63. numero 3 & 4. & Gonçalez supra num. 46. & 47. & conducit quod dicitur 5. parte cap. 1. numero* 469.

184 Limitatur tandem vt non procedat, † quando in reseruatione pensionis est clausula, vt is qui pensionem consensit, non possit in fauorem alicuius beneficium resignare, nisi prius facta pensionario intimatione ac facta simili obligatione per resignatarium, de soluenda pensione cum omnibus, & singulis clausulis, & cautelis, &c. Quã clausulam sæpe concedi solitam attestatur Mandos. *supra quem refert Flam. Paris. d. lib. 6. quæst. 2. n.* 148. stante huiusmodi clausula ex qua resignatio aliter facta non valeret in præiudicium pensiona-
185 rij. Sicut alienatio † rei specialiter hypothecatæ cum pacto de non alienando, non valet in præiudicium creditoris. *l. si creditor. § fin. ff. de distract. pignorum. l. fin. tit. 5. part. 5. Ioan. Gutierrez in l. nemo potest. ff. de legatis. 1. ex num. 28. Crescen. Dec. 1. de Pignor. & plures relati per Valdes in additio. ad Rodericum Suarez in l. post rem iudicatam in declaratione legis regni 1. limitatione num. 5. & 13.* Resignans teneretur adhuc ad soluendam pensionem, ac si non resignasset, & insuper in d. clausula solebat addi quod alias resignatio censeatur facta in fauorem pensionarij, vt per Fla. Paris. *lib. 3. quæst.* 4. qui recte, ait, quod ni-
186 hilominus † resignatio facta absque prædicta intimatione, est alias valida, si ille cui facienda erat intimatio, non egit ad beneficium, vt fuit resolutum in vna Abulen. Archipresbyteratus de mense Nouembris 1555. coram D. Frantucio, vt habetur Decis. 232. diuersorum, in manuscriptis, *ad legem filio præterito. ff. de iniusto rupto, & Puteum Decis. 8. lib. 2.*

Sed hodie huiusmodi clausula non † solet con- 187
cedi, nisi in pensionibus pro Palatinis, & alijs gratis Pontifici, in quibus apponitur sequens clausula amplissima: *Quodq; tam ipse. N. quam quicunq; alij in dicto Canonicatu. & præbenda quomodocunq; successores pro solutione pensionis per præsentes reseruatæ, & pro indemnitate, & releuatione. A. pensionarij, & translatariorum prædictorum sese ac suos hæredes, & successores suaque & eorum bona, quæcunq; ac fructus, aliaque huiusmodi in ampliori forma cameræ Apostolicæ N. videlicet ex nunc successores vero quilibet prædicti infra bimestre à data prouisionis tam ordinaria, quam Apostolica authoritate, cui quam facta computandum valida, & efficaciter obligare, ac cautionem Bancariam idoneam ad arbitrium. A. & translatariorum prædictorum sufficientem ad Triennium duraturam & 3. quoquam anno, & per sex menses ante finem eiusq; Triennij, quoad reseruatio pensionis per præsentes reseruata prædicta durauerit, renouandam in curia prædicta, & propterea duos vel plures Romanæ curiæ officiales, vel alios fide iussores ipsam curiam actu sequentes idoneos, qui etiam cuicunq; N. & successorum prædictorum obligationi huiusmodi prorsus accedentes vti principales, & insolidum sese ac suos hæredes, & successores suaq; & eorum bona quæcunque ac fructus aliaq; huiusmodi in eadem forma cameræ Apostolicæ efficaciter omnino obligent, ac ipsis officialibus seu fideiussoribus aut Bancario, qui cautionem præstiterit vel eorum quocunq; decedente vel ab vrbe recedente, aut sua officia dimittente, vel amittente aut conditionem deterior ante alios, idoneos Bancarium seu Bancarios, & officiales, qui similes obligationes etiam de renouando insolidum, & principaliter, faciant, hic in curia præstare teneantur, & ad id censuris Ecclesiasticis etiam executione procedendo cogi possint. Quodq; nec. N. nec omnino vllus successorum prædictorum Canonicatum, & præbendam quæ dictos etiam pure libere ac simpliciter in manibus sanctitatis vestræ, seu pro tempore existentis Romani Pontificis, aut loci ordinarij, aliasue quomodolibet resignare seu dimittere, aut iuri sibi in illis vel ad illos quomodolibet competenti, cedere seu desuper cum aliquo concordare possit, neq; etiam de illis prouisio seu commenda cuiquam siue Apostolica siue ordinaria vel alia authoritate etiam motu proprio valide fieri queat, nisi ille, vel illi cui seu quibus Prouisio, seu commenda de illis facta fuerit, similiter sese ac suos hæredes & successores, suaque, & eorum bona quæcunque, ac fructus alia quæ huiusmodi obligauerint similesque cautiones, & officiales ac fideiussores suffecerint, & renouare fecerint, alioquin semper tam. N. & eius successores præmissa etiam suo tempore legitime adimplentes, quam eorum omnium hæredes, cautiones, officiales, ac fideiussores eo vsque obligati fuerint, & remaneant, donec per tunc successores præmissis omnibus singulatim, & absolute satisfactum erit quodque nisi ille cui de dicto Canonicatu, & præbenda etiam ex vacatione huiusmodi pro tempore tam in Romana curia, quam extra eam vt præfertur prouisio seu commenda facta fuerit, præmissis vt præfertur omnino satisfecerit cum effectu, quævis collationes, prouisiones, commen-*

commenda, & alia dispositiones huiusmodi in fauorem A & translatariorum prædictorum, eo ipso facta sint, & esse censeantur, ac A & translatarij prædicti, tunc eorundem Canonicatus, & prebenda possessionem literarum super præsentibus conficiendarum vigore assequi, eo ipso, & absque alia iudicu declaratione, & ministerio Canonicatum, & prebendam prædictos, quo ad vixerint, retinere libere & licite valeant.

Tertio ex dicta diffinitione infertur, beneficio
188 vacante † vel quasi, pensionem soluendam, & ex fructibus eius ab æconomo seu administratore, *Gigas, quæstione 65. Bursatus dicto consilio 361. numero 24. Ioann. Gutierrez canon. quæstione libro primo capit. primo numer. 116. Flam. Paris. d. lib. 1. quæstione 8. numero 23.*

189 Similiter sequestrato beneficio † pensio soluenda est à sequestro. *Gigas quæst. 72.*

190 Quarto ex dicta diffinitione † infertur pensionem soluendam esse inter antecessorem, & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quis possidet beneficium, & gaudet fructibus, non habita consideratione temporis, quo erat soluenda, quod fuit vel non maturatum, *Mohedanus Decisione sexta de locato. alias 237. & Flamin. Paris. dicta quæstione 8 numero 52.* ita fuit resolutum in vna Romana pensionis. 22. Iunij 1598. coram D. Pena, quod etiam fuit dictum in vna Cæsaraugustana pensionis. 20. Aprilis 1592. coram D. Pamphilio *de qua infra n. 200.*

191 Et an successor in beneficio † teneatur soluere pensiones decursas tempore antecessoris, difficilis est quæstio, in qua Gigas *quæstione 39. 40. 43. & 51. numero 29.* post Francum *in capit. fin. §. fin. numero quarto de officio ordinarij in sexto,* docet teneri in omnibus casibus in quibus antecessor illam soluere tenebatur, cum sit onus reale, cum quo beneficium transit, & dicit ita in facto obtinuisse in ciuitate Venetiarum; & esse tunc in electione pensionarij agere, vel contra hæredem defuncti siue ipsum antecessorem viuentem, vel contra nouum beneficij possessorem, qui contra illos habebit recursum, pro eo quod sic soluerit, consulit tamen, quod potius agat contra possessorem beneficij quam contra hæredem, quia contra possessorem cui literæ intimatæ fuerint procedi potest executiue, contra hæredem vero non nisi via ordina. Sicut etiam per hæredem pensionarij contra rectorem beneficij agitur via ordinaria, *idem Gigas quæstione 45. numero sexto sequuntur Guerrero capit. 61. numero 14. Valascus de iure emphytheotico quæst. 17. numero 19. Ioan. Garcia de expensis & meliorationibus. capit. 11. numero 54. Bursatus dicens probabiliorem, & communiorem dicto consilio 361. à numero 20. Nauarrus consilio primo, numero quarto, & consil. secundo, numero tertio & quinto de solutionibus dicens receptiorem, & stylum curia id habere Ioann. Gutierrez dicto capit. primo numero 112. & sequentibus dicens veriorem, & communem. atque proinde tenendam in iudicando & consulendo, & Vincent. de Franciis Decisione 107. numero 15. & 16. Quintanaduennas libro primo, capitulo octauo, numero quinto, & libro secundo numero 44. Surdus consilio 254 numero 19. Salcedo prima parte Decisione 149. Zerola in praxi Episcopali secunda parte verbo pensio. §. septimo, & verbo pensionarius. §. primo & Zecchus de benef. & pensio. capitulo 11. numero octauo versiculo tertio & capitulo 13. numero octauo versiculo hinc infertur, & Simon de Pratis de interpretatione vltim. volunt. libro quarto dubitatione 11. numero 31. pagina 359. & Collator. libro tertio cap. 1. numero octauo, in pragm. agricol.*

Contrarium tenet Gambarus *dict. lib. 6. q. 10. ex num. 428.* † cum quo tenet Flam. Paris. *lib. 6. quæst. 3.* 192
num. 19.

Hæc quæstio fuit in Rota controuersa, & olim
† nondum decisa ob varietatem Dominorum, 193
vt refert Cassadorus Decisione tertia, numero secundo & Decis. quarta numero tertio de locato, & Gambarus. dict. numero 528. nam Domini nunquam voluerunt resoluere quod debeatur à successore ne indies peteretur, *Achilles Decision. 415. seu tertia de pensio.* & quod Rota nunquam voluit iudicare successorem teneri ad pensiones per prædecessorem non solutas, testatur Crescen. *Decision. tertia de solutionibus ad finem,* & Antonius Augustinus *libro tertio Decision. 12. qua est tertia parte, diuersorum libro tertio Decision.* 1182. quod non solet Rota procedere contra successorem refert Bursatus *dicta numero* 20. & Flam. Paris. *d. libro 6. quæ-*
stione, secunda numero 103. quamuis idem † Bursa- 194
tus *ibi. numero 32.* & Flam. Paris. *libro primo quæstione 8. num.* 40. dicant Rotam quandoque iudicasse contra successorem *in Decis. prima, & tertia*
Achilles *de pensionibus.* † Quæ tamen Decisiones 195
nihil faciunt. nam dicta Decis. prima non agit de hoe, & tertia loquitur in casu speciali, melius fa-
ceret † decisio Putei. 189. *libro secundo numero quar-* 196
to. vbi dicitur quod Rota admittebat dictum Gigantis vt contra nouum possessorem possit agi, quando nouus possessor posset recurrere contra hæredes percipientis, &c. *quam refert & sequitur Ioann. Gutierrez supra numero 112.* ex qua Deci-
sione † Salustius Tiberius *in practica auditoris, ca-* 197
mera libro tertio capitulo tertio numero 24. inquit recto actis temporibus audiuisse, quod pensionarius possit agere contra nouum possessorem beneficij pro pensionibus antea decursis, quando tamen nouus possessor possit regressum habere contra hæredes percipientis. Sed reuera in dicta Decis. Putei id dicitur pro responsione, & satisfactione argumenti.

Iacobus Buca *in tractatu de stylo curia auditoris* 198
camera cap. 24. in hac † quæstione ait vidisse teneri, & obseruari per R. P. D. Nicolaum de Picolominibus, tunc locum tenentem Domini auditoris, videlicet quod successor teneretur etiam ad soluendas pensiones decursas tempore sui prædecessoris, dummodo is cui est assignata pensio, probet se fuisse in possessione percipiendarum dictarum pensionum, & à Domino Sagante famoso procuratore dictæ curiæ ita audiuisse fuisse iudicatum per R. P. D. Simonetam tunc auditorem

Rotæ in quadam causa, pro R. P. D. Andrea
Libo Episcopo Terracinen. superueniente po-
stea D. Carolo Baccio Aretino, qui in locum. d.
Domini Nicolai præfuit pro locum tenente d.
Tribunali, & ipso adhuc dubitante super huius-
modi processu, se contulisse de suo mandato ad
R. P. D. Cassadorum auditorem Rotæ, à quo
habuit tale responsum, quod erat verum quod
Rota tenuerat alias vti proxime dixit, & ita fue-
rat iudicatum, sed postea mutauit aliqualiter
sententiam, videlicet, quod fieret discussio
contra hæredes primi debitoris, &c. Sed si ta-
le. hæredes fuissent reperti non soluendo in sub-
sidium Rota procedebat contra successorem in d.
beneficio, pro pensionibus debitis, per dictum
suum prædecessorem, quia ista actio non sequitur
personam, sed rem, hæc Buca.

Et quidem Rota iam tenet successorem teneri
199 si factæ fuerint diligentiæ † contra prædecesso-
rem, alias non, vt in vna Hispalen. pensionis de an-
no 1577. coram Illustrissimo Blanchero in qua
Domini dixerunt: *Didacum reintegrandum pro tota
summa, attentis diligentiis factis contra prædecessorem,
vt fuit resolutum in vna Brixien. pensionis coram D.
Grato.* Et in vna Cæsaraugustana pensionis. 13 A-
prilis 1592. coram Illustrissimo Pamphilio in qua
fuit resolutum. *Non posse sustineri sententiam audi-
toris cameræ, quatenus condemnat Pastranam ad solu-
tionem pensionis, pro termino Natiuitatis S. Ioann. Ba-
ptistæ anni 1588. quia prætendit illum deberi a Pastrana
tanquam a successore Ioannis Laurentij, & cum non
constet nec constare possit, de aliquibus diligentiis contra
Ioann. Laurentium, qui obijt ante diem solutionis, fru-
stra molestatur successor, quem non factis diligentiis con-
tra prædecessorem Rota nunquam voluit condemnare ad
soluendas pensiones diuersas tempore prædecessoris*, Cas-
sador. 5 Crescen. Achilles Pateus, & Ant. Augu-
stinus supra idem Pateus Decision. vltima de offi-
cio ordinarij in fin. & Ant. August. in Epithome,
titulo de solutione pensionis, §. 21. *& tanto magis,
quia Ioannes Marcus qui petit dictum terminum, est hæ-
res Ioa[illegible] Laurentij, contra quem tanquam hæredem
potuisset successor venire, si soluisset*, ad notata per Pu-
teum. dicta Decision 189. numero quarto, *neque
deberi istum terminum à Pastrana tanquam ad ipsum
spectantem, quia cum in reseruatione pensionis sub die
prima Decemb. cauetur, quod solutio incipiat in sequen-
ti festo Natiuitatis Ioannis Baptistæ, claro colligitur de-
beri pro tempore præterito, & sic spectat ad Ioannem
Laurentium prædecessorem Pastranæ, qui percepit fructus
vsque ad diem 20. Iunij 1588. quo obijt sensunt illi debiti
ratione constitutionis sinodalis quæ statuit attendendam
ratam temporis* ad notata in cap. fin. §. porro vbi Ge-
minianus sub num. 4. Francus num. ter. de officio
ordinarij in 6. Gigas quæst. 39. num. 7. &c. Et no-
uissime in vna Corduben. pensionis 17. Aprilis
201 1600. coram † Illustrissimo Seraphino fuit reso-
lutum: *Successorem in beneficio, non teneri soluere pen-
siones decursas tempore prædecessoris, nisi facta fuerint
diligentia contra prædecessorem, neque etiam teneri ad
decursas tempore suo si fuit impeditus vti frui fructibus
beneficij, quoties reseruatio pensionis non habet clausu-
lam, habita vel non habita.* De qua clausula vide
Flam. Parisium. *dict. lib 6. quæst. 2. ex numero 145.*
† quæ sententia videtur sequenda, tanquam stilus 202
Rotæ qui facit ius etiam extra curiam, *iuxta di-
cta supra numero 87. & 88. & infra 5 part. capit. pri-
ma numero 535. & capit. 3. numero 239* & pro ea facit
quod de censibus ait Solis *libro 3. capitulo vltimo,
numero tertio, & secundo tomo ibidem numero secun-
do, cum aliis quos allegat.* Quamuis in rigore, &
puncto iuris verior videatur dicta sententia Gi-
gantis.

Sed an sufficiat facere diligentias † contra hæ- 203
redes, & bona prædecessoris? videtur quod sic,
cum repræsentent ipsius personam, *vt per Bucam,
supra* & Salustium Tiberium *d. libro tertio capitul.
tertio, numero 24.* qui a t postmodum audiuisse Ro-
tam sententiam mutauisse, & tenuisse quod con-
tra modernum possessorem non agatur pro d. dictis
pensionibus, nisi factis prius diligentiis contra
hæredes, *vt in d. Hispalen. pensionis. &c.* quamuis d.
Decisio Cæsaraugustana videatur facere in con-
trarium.

Et pensionarius, tanquam creditor † præfere- 204
tur Ecclesiæ Cathedrali, in Pontificali, & orna-
mentis pro pensionibus decursis sibi debitis ab
Episcopo defuncto, nam omnia ornamenta siue
consecrata, & benedicta, siue non, quæ reperiun-
tur in dominio prælati tempore obitus, & eo vi-
uente non sunt donata, & applicata Ecclesiæ, ca-
dunt sub hypotheca, & sunt obligata pro debitis
Episcopi contractis, non obstante Bulla P. j V. 44.
quam ponit, & explicat Nauarrus *de Spolijs. §. 8.
Ex Ioan. Gutierrez practicarum libro secundo quæstione
94. numero quarto, & Eman. Rodriguez in summa pri-
mo tomo capitul. 23. conclus. quarta*, † & ita fuit reso- 205
lutum in vna Canarien pensionis. 4. Nouembris
& 18. Decembris 1598. coram D. Gipsio contra
capitulum, & Ecclesiam Canarien. pro D. Card.
Deza, qui veniebat pro pensionibus sibi debitis
ab Episcopo defuncto, contra eius bona, & quia
illa non inueniebat cõtra Cathedralem pro Pon-
tificali. quamuis antea coram eodem. 11. Decemb.
1596. fuisset tentum, contra dictum Cardinalem,
& decisum, Pontificalia Episcopi, hoc est orna-
menta deputata ad cultum diuinum, quæ Ecclesiæ
debentur ex d. Bulla P. j V. non cadere sub hypo-
theca neq; esse obligata. pro debitis Episcopi nec
pro pensionibus, à qua resolutione Domini re-
cesserunt, dicta die 9 Nouemb. & 18. Decembris
1598.

Quinto ex dicta diffinitione, infertur ad illam
quæstionẽ, an pensio † constituta super fructibus, 206
& distributionibus præbendæ pro tempore vaca-
tionis ipsius præbendæ, seu quo beneficiatus non
lucratur ob non residentiã vel alias, sit soluenda à
capitulo illos percipienti. Et videbatur vera, pars
affirmatiua † ex quo pensio est constituta super 207
fructibus, & distributionibus præbendæ, & est o-
nus reale, atque adeo cum illo onere videntur ad
capitulum peruenire, *facit Consilium Roman. 388.*

quod

quod sequitur Gigas quæstion. 51. & Bursatus. d. cons. 361. num. 17. & nouissime videtur in terminis cons. Vuamesij 267.

208 Pro negatiua vero quæ † communiter tenetur in Hispania, facit, quod huiusmodi pensio est reseruata, super fructibus, & distributionibus dict. præbendæ, quales non sunt illi fructus, & distributiones quos capitulum tunc percipit, cum præbenda non habeat fructus in absentia, sed capitulum, & beneficiati residentes illos percipiunt iure proprio, & per ius accrescendi seu potius non decrescendi, *Nauarr. consilio 20. numero 3. de celebratio. missarum, Zerola in praxi secunda part. verbo Canonic.* §. 8. nec capitulum est successor in præbenda, vnde cessat ratio contraria, quæ militat in pensio-
209 nibus impositis † super fructibus beneficiorum, habentium fructus in absentia, & tempore vacationis, qui transeunt cum suo onere, si ad aliquem iure speciali pertineant, vt seruatur in pensionibus Episcopatuum, quas soluit Camera Apostolica, quæ fructus percipit tempore vacationis.

210 Et militat, etiam vbi Canonicus † vigore statuti vel alias, tenetur dare capitulo medietatem fructuum suæ præbendæ primorum annorum, cum tunc capitulum illos percipiat non iure proprio, sed tanquam alterius ad quem spectabant ratione suæ præbendæ, & residentiæ, *vt per Gigantem quæst. 89. & Ioan. Gutierrez. d. cap. 1. n. 119. & 123.* & secus esset si statutum diceret, quod Canonicus non lucraretur illam medietatem fructum primorum annorum.

211 Et hanc partem negatiuam tenent † Ioan. Gutierrez, *dict. capit. primo ex numero 109.* & Nauarrus *d. consil. primo de solutionibus alias 49. de præbendis*, & in eadem inclinat *consilio tertio eodem titulo de solutio.* vbi ait duos Doctores eruditissimos defendisse pensionem prædictam deberi à capitulo.

212 Additque Ioan. Gutierrez *ibi † num. 120.* consuetudine etiam immemoriali iuuari posse capitulum ad non soluendam prædictam pensionem, cum nunquam aut raro à capitulis petatur huiusmodi pensio, sed à modernis possessoribus, à quibus posse peti cum perceperint fructus talis præbendæ, vel per eos steterit, ex quibus illam commode soluere possint *tradit Nauarr. d. cons.*

213 Sed dato, quod capitulum non † teneatur ad illius solutionem, videbatur neque etiam successorem, seu possessorem teneri, cum non posset habere recursum contra capitulum quod percipit fructus, & distributiones illius temporis, *ex dicta Decisione Crescen. tertia de solutio. & dicta Decisione Putei. 189. libro secundo quam sequitur idem Gutierrez numero 112.* & Salustius Tiberius supra, *& ex dicta Decisione Cordunen. de quibus illatione præcedenti.* at stante dicta consuetudine recte videtur posse peti à modernis possessoribus siue capitulum teneatur, siue non, etiam non factis diligentiis contra capitulum.

214 In hac difficili, & grauissima quæst. † Rota in vna Romana pensionis. 4. Iunij 1593. coram D. Lita tenuit partem affirmatiuam, nempe; *Pensionem impositam super distributionibus canonicatus deberi pensionario ex portione dicta Canonicatus pro rata temporis, quo Canonicus non inseruiuit, & alij clerici illam perceperunt eo quod Papa imponit pensionem super distributionibus Canonicatus, eas principaliter grauando, & considerando seruitium Canonici, qui non principaliter, sed in consequentiam dicitur pensiones graciatus, ex eo quod obtinet dictum Canonicatum, & quod pensio onus reale est, neque obstare quod Canonico non inseruiente distributiones acquirantur inseruientibus. quia respondetur non acquiri inseruientibus respectu illius portionis, quæ tangit ipsam pensionem.*

Quod confirmo, nam si pro pensione † esset 215
reseruata certa pars fructuum, & distributionum Canonicatus, illa non acquireretur capitulo, seu inseruientibus, vt constat, ergo nec respectu portionis, & quantitatis reseruatæ.

Et quod capitulum teneatur soluere pensionem † pro tempore quo percepit distributiones 216
Canonicatus, vt fuit resolutum in dicta Romana, fuit etiam dictum in vna Reatina pensionis. 13. Maij 1598. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. & tradit post hæc Gonçalez *gloss. 5 § 5. à numero 44.* dicens, quod prius fuerat idem tantum per D. Pamphilium in vna causa Burgen. pensionis 29. Octob. 1591.

Et Gregorius 13. anno sexto 1578. dedit breue, vt capitulum † Elboren. solueret certam pensio- 217
nem impositam super distributionibus cantoriæ illius Ecclesiæ, tanquam ab eo debitam, qui forte est casus. d. consilij Nauarri primi de solutionibus, vbi loquitur de pensione imposita super fructibus, & distributionibus cantoriæ.

Et sanctissimus D. noster, † Clemens 8. anno 218
primo 1592. dedit aliud Breue in fauorem D. Alphonsi Coloma, nunc Episcopi Carthaginen. vt capitulum Vlisbonen. solueret ei pensionem sexcentorum ducatorum impositam super Canonicatu illius Ecclesiæ, vti ab eo debitam, cum perciperet distributiones Canonicatus, super quibus pensio est imposita, & est onus reale, non obstante quod illas percipiat capitulum iure accrescendi, vel non decrescendi, vt in breui dicitur. Quæ declarationes, & breuia maxime vrgent pro ista parte *ad capit. in causis de re iudicata est. l. fin. C. de legibus vbi Doct. cap. 1. 19. distinctione Burgos de Paz in proœmio legum tauri à numero 450. & Thom. Sanchez de matr. lib. 2. disp. 31. nu. 6. & Gab. Vazquez 1. 2. tom. 2. disp. 157 à num. 37.*

Vnde Ioan. Gutierrez *d. cap. primo † numero 123.* 219
in secunda editione, ait post primam editionem accepisse, Romæ in hac quæstione diuersum censeri & instanter agi nomine Ecclesiarū Cathedralium Hispaniæ, vt de causa in Rota disputetur, & in earum fauorem decidatur, ideoque in re hac se subijcere declarationi sedis Apostolicæ. Sanctoque Palatij auditorum, prout & ego facio.

Hactenus tamen non est aliud † decisum, seu 220
declaratum, quamuis pro parte dictarum Ec-

cesiarum fuerit facta instantia, pro declaratione
cum Sanctissimo D. Nostro Clement. VIII. qui
id commisit cuidam congregationi, & audita eius
consultatione, & informatione, tandem respon-
dit, non conuenire, vt in actis congregationis sta-
tus Ecclesiastici, An. 1602.

221 Sed supposita parte affirmatiua, † offert se dif-
ficultas, an obligatio soluendi dictas pensiones,
incumbat solum capitulo, an vero etiam singula-
res de capitulo, nempe beneficiati residentes ad
quos peruenerunt fructus, & distributiones præ-
bendæ, super quibus pensio est reseruata, pro par-
te quam percipiunt teneantur ad solutionem. d.
pensionis?

222 Et videtur dicendum obligationem † soluendi
huiusmodi pensionem, principaliter incumbere
capitulo, tanquam distributori seu dispensatori,
mensæ communis, nec teneri ad solutionem, sin-
gulares qui dictos fructus, & distributiones à ca-
pitulo percipiunt, ex quo ad eos non spectat dicta
distributio, & debitum à capitulo non est debi-
tum à singulis capituli. *l. sicut. ff. quod cuiusque vni-
uersitatis nomine Nauarrus consil 9. de sententia excom-
municationis, num. 6. & 7. Gonçalez gloss. 37. num. 26.*
223 † quamuis videatur posse contra eos agi hypo-
thecaria vti possessores illius partis, quamdiu fru-
ctus ipsos, & distributiones, non consumpserit,
sed eos habent in specie, *iuxta dictum Consilium
Romanæ.* 388. *& tradita per Caccialupum de pensioni-
bus quæst. 9. & Gigantem quæstion. 51.* etiam non facta
excussione contra capitulum pro parte pensionis
eos contingente & absque eo quod possint habe-
re recursum contra ipsum capitulum, pro ea par-
te, quam soluerint, cum pars fructuum, & distri-
butionum d. præbendæ contingens pensionem,
fuerit eis ab ipso capitulo absque necessitate gra-
tis, & indebite distributa.

Sed ista resolutio videtur † intelligenda in di-
224 stributionibus, ita constitutis vt singulis, seu cui-
libet interessenti detur certa, & diffinita quanti-
tas, in quibus non est ius accrescendi, sed portio
absentis remanet in mensa capitulari vnde sumi-
tur, *Couarrun. lib. 3. variarum cap. 13. num 7. Ioan. Gu-
tierrez. d. capitulo primo numero 107. & dicemus infra
tertia part. capit. secundo, numero 444.* & in fructi-
bus principalibus, & Grossa præbendæ, in qua li-
cet sit ius accrescendi seu non decrescendi, *vt ibi
per Couarruuiam, & Ioan. Gutierrez* tamen non ac-
crescit immediate, & determinate, beneficiatis
residentibus, sed portio absentis remanet in ipsa
mensa communi diuidenda per Capitulum inter
beneficiatos residentes pro Rata: & in fructibus,
seu obuentionibus, quæ statim cum obueniunt,
diuiduntur inter præsentes: secus vero videtur in
225 distributionibus, † ita constitutis, vt certa quanti-
tas sit assignata interessentibus horis, nã cum in
his portiones absentium, immediate, & determi-
nate accrescant interessentibus, & ad illos spe-
ctent, *iuxta capit primum de clericis non residentibus
in 6.* ita quod restitutio de illis facienda, debeat
fieri ipsis interessentibus & non mensæ capituli,
*ad Nauarrum consilio 54. numero primo de sententia
excommun. Emanuel. Rodriguez in Bulla compositionis
numero 16. Enriquez in summa libro septimo capit. 36.
§. tertio, & citatos infra tertia part. capitul. primo, nu-
mero 35.* videntur accrescere cum suo onere, atque
adeo canonici ad quos illæ spectant, tenebuntur
pro Rata soluere pensionem, etiamsi eas con-
sumpserint, *vt videtur velle Rota in dicta Roma-
na.*

Sexto infertur ad illam quæstionem † an ex- 226
communicatus seu suspensus, qui fructus be-
neficij non percipit propter excommunicatio-
nem, seu suspensionem, teneatur de suo so-
luere pensionem, an vero sit soluenda ex fru-
ctibus per eum amissis? Et dicendum est, sol-
uendam esse ex fructibus, † cum super illis sit 227
imposita, & sit onus reale, & idem est in sub-
sidio vel alio onere imposito super fructibus, *ita
Couarruuias libro tertio variarum, capitulo 13. numero
8. versiculo 12. ad finem. Didacus Perez in leg. prima ti-
tulo quinto, libro octauo ordinamenti versicul. est etiam
aliud. Vgolinus de censuris Tabula secunda capitulo 12.
circa finem, & nouissime Suarez quinto tomo de cen-
suris disputatione decima tertia, sect. secunda, numero
24. & est glossa in leg. inter quos §. damnum. ff. de da-
mno infecto verbo percipienda in fin. quam sequitur Bal-
dus in leg. vltima numero primo. C. de bonis authoritat.
iudicis possiden. & ibidem Cumanus.* Quamuis contra
eam teneant Bartolus Albericus † Angelus, & 228
Paulus *in dict. § damnum*, & Bellenzi. loquens in
charitatiuo subsidio *quæstione 33.* & in proposito
Gigas *quæstione 64.* & Toletus *in summa libro primo
capitulo 13. in fine in Romana editione*, qui dicunt ex-
communicatum debere soluere de suo, cum sua
culpa excommunicatus sit. Sed ista ratio non ob-
est, † tum quia pensio non est imposita super 229
persona, sed super fructibus, qui transeunt cum
suo onere ad quemcunq; pertineant, tum quia in
excommunicato culpa non est immediata causa,
non percipiendi fructus, sed ipsa excommunica-
tio, quæ est pœna culpæ, & sic non imputatur ei,
*cap quia diuersitatem, de concessione præbendæ, & ibi Ab-
bas. num 11.*

Vnde etiam conuincitur sententia Io. Gutier-
rez. *d. cap. 1. n. 124.* † *& sequenti*, qui sequitur, & ad- 230
mittit sententiam Gigantis in pensione imposita
super fructibus, & distributionibus Canonicatus,
& præbendæ, quæ non habet fructus in absentia,
quia tunc inquit, propter culpam, & excommuni-
cationem beneficiarij nulli sunt fructus suæ præ-
bendæ, ex quibus sua pensio soluatur, *iuxta opi-
nionem, de qua illatione præcedenti*, nam cum nõ per-
ceptio ei non imputetur culpæ, si capitulum non
tenetur ad solutionem pensionis, neq; etiam ipse
excommunicatus videbatur teneri, *vt in d. illatione
præcedenti dictum est.*

Dices: si non perceptio fructuum † non impu- 231
tatur culpæ excommunicato, sequitur excõmuni-
catũ non teneri recitare horas Canonicas, ad quas
ratione beneficij solum alias tenebatur, & tamen
contrariũ tenent cõmuniter doctores. *vt per Couar.*

d. vers.

d. vers. 12. & Suarez disputatione 12. sectione 2. nume-
ro 15.

232 Respondetur onus recitãdi licet sit ratione be-
neficij, † & fructuum, esse tamen personale à quo
nõ liberatur quis propter excommunicationem,
imo hæc est pœna, quam excommunicatio seu su-
spensio inducit, vt priuetur commodo, non vero
onere, alias ex culpa commodum reportaret, vt
recte inquit Suarez ibi. & disputatione 27. sect. 1. num. 4.
5. & 6. & quo ad effectum onerum personalium
perinde est, quem priuari fructibus ob pœnam
delicti inquit Suarez ibi, ac illos percipere.

Septimo ex d. diffinitione infertur, quod cum
233 pensio sit soluenda † ex fructibus beneficij, & su-
per illis sit assignata, debet solui in loco ipsius be-
neficij, nisi aliud in reseruatione expressum sit,
Buca de stylo curiæ auditoru cameræ cap. 23. & Gamba-
234 rus d. lib. 6. à n. 612. & si pensionarius aut eius † pro-
curator non esset ibi, aut alias in loco destinatæ so-
lutionis, pensionem debens non esset in mora
seu culpa, etiamsi non faceret depositum, nec
protestaretur, Mohedanus Decis. 15. de locato Gigas
quæstione 77. à numero 16. & Mandos. de signatura gra-
tiæ titulo de pensionibus versicul. quæro destinata erat.
quamuis ad hoc vt sciatur, vtrum ille reperiatur
235 † quia erat forensis, deberet fieri proclama, Gigas
supra, num. 18. & ad effectum clausulæ sine retarda-
tione solutionis pensionis, de qua infra à num. 516.
vt ei satisfiat, requiritur depositum legitime fa-
ctum ad tradita per Carrocium de oblatio. prima part.
quæst. 7. & Solis de censib. secundo tomo libro 4. capitulo
vn. à numero primo, vt voluit Rota in causa Abulen.
pensionis contra Episcopum anno 1606. coram
D. Lita.

236 Octauo infertur pensionarium † præferendum
esse in fructibus beneficij grauati quibusuis cre-
ditoribus etiam anterioribus. vt tradit Marchesa. de
commissio. secunda part. c. 4. de commissione appell. n. 69.
& nouissime Collantes in pragm. agricolarum, lib. 3. cap.
1. num. 8.

237 Nono infertur, quod clericus, † habens bene-
ficium pensione grauatum non inuatur beneficio
cap. 1. Odoardus, de solutio. quo ad pensionem,
quæ ante omnia soluenda, & deducenda est, ex
fructibus ipsius beneficij, super quibus est impo-
sita, Ludou. Gomezius in compendio vtriusque signaturæ
circa finem, & in regula de annali, quæstione 53. Mat-
thæus Brunus de cessione bonorum quæst. tertia principa-
li, num. 16. Couarruu. libro secundo variarum capit. 1.
num. 9. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmatorio
prima parte cap. 17. num. 31. Marchesa prima part. cap. 3.
de commissione super dilationibus num. 26. & Collantes
vbi supra.

Decimo infertur, quod in restitutione fructuũ
238 facienda per condemnatum, † habenda est ratio,
& detrahenda quantitas pensionis antiquæ solu-
tæ, licet non illius quam ipse condemnatus con-
sensit, cum non haberet ius in beneficio ob ces-
sionem iurium ei factam ab altero impetrante.
Gigas consilio centesimo vigesimo quarto, seu responso. 15.
de pensio.

Vndecimo ex dicta diffinitione infertur, quod
cum pensio † sit ad tempus, expirat, & extinguitur 239
morte pensionarij Caccialupus & Gigas quæst. 1. Cor-
ras. 1. part. cap. 4. n. 9. & 10. Caputaquen. Decis. 303. nu-
mer. 13. part. 2. & Flam. Paris. lib. 6. quæst. 4. num. 3. & 31.
nec potest ad alium † transferri nisi in tribus casi- 240
bus, primo quando in reseruatione adest clausula
transferendi, vt in pensionibus pro Palatinis, quæ
tamen † non censetur per quascunque clausulas 241
generales concessa, nisi speciali mentione facta
Puteus Decis. 342. lib. 2. Caputaquen. Decis. 303. & 319.
part. 2. & Decis. 100. part. 3. Rota Decis. 1312. lib. 3 part. 3.
diuersorum Chisanen. Decis. 110. Mandos. de signatura
gratiæ titulo de translationibus pensionum in principio
Flam. Parisius, d. quæst. 4. numero 28. cum sequenti-
bus, & num. 49. & facit Decis. Putei. 524. numero 3. li-
bro 2.

Et à solo Papa concedi potest, non † autem à 242
legato vel ordinario, Gambarus. d. lib. 6. num. 225. &
Flam. Paris. d. q. 4. num. 13. 14. & 15. quam clausulam
facultatis transferendi, † ponit Gigas, post finem 243
tractatus de pensio versic. sciendum est etiam, & Man-
dos., supra versic. clausula potestatis, & Flam. Parisius
dict. quæst. 4. num 34. & formam huiusmodi transla-
tionis ponit Gigas post dictum finem tractatus, &
formularium instrumentorum pagina mihi,
381.

Et huiusmodi translatio † iuxta clausulam, fa- 244
cultatis, fieri debet coram persona in dignitate
Ecclesiastica constituta, & potest fieri coram Ca-
nonico, Cathedralis Ecclesiæ, ad capitulum statu-
tum de rescript. in 6. Gomezius numer. 25. Felin. in capit.
pastoralis, de rescript. numer. 12. Achilles Decis. 17. Ca-
putaquen. 257. part. prima, & Zerola in prax. Episcopali
prima part. verbo dignitas §. primo, & secunda part. ver-
bo Canonica. §. tertio. Et patet ex clausula facultatis
transferendi quam ponunt prædicti. Et tenet Gi-
gas, dict. vers. sciendum est etiam, quicquid dicat Na-
uarrus consil. 11. n. 1. de iniurijs, quem sequitur Flam.
Paris. de confiden. quæst. 23. numero 49. contra quem
tamen tenet additio. d. consilij, posita ad fin. consi-
liorum.

Non tamen potest fieri coram † Canonico Ec- 245
clesiæ Collegiatæ, quia nullo modo potest dici in
dignitate Ecclesiastica constitutus, vt colligitur ex
dict. capit. statutum, & allegatis, quicquid alias, si be-
ne memini, tenuerit Rota in vna Romana seu A-
drien. pensionis secundo Decemb. 1593. coram D.
Pamphilio, de qua fit mentio in Segobien. pensio-
nis infra relata n. 257.

Et potest fieri per procuratorem † etiamsi in 246
facultate dicatur: Tibi vt quicunque loci ordinarius seu
Canonicus, &c. & inferius, per te eligendum, &c. re-
gula enim est, posse quem facere per procurato-
rem, quod per seipsum, nisi in specie sit prohibitũ,
etiam quod sumus in priuilegio, ita fuit resolutum
in causa Taurinen. pensionis. 18. Aprilis 1561. co-
ram D. Rubeis.

Intelligitur autem dicta clausula † transferen- 247
di, de prima duntaxat, ad regulam legis boues §. hoc
sermone ff. de verborum significat. de qua late Tiraquel-

bus ibi, & Felin. in capit. 2. de Tregua & pace à numero 3. & Anton. Gabriel de regulis iuris con. 2. & in terminis, tenet Mandos. supra vers. rursus si in vim clausulæ, & fuit dictum in vna Oxomen. pensionis. 20. Maij. 1598. coram D. Lita, & resolutum, translatione facta, à Papa motu proprio post consumptam facultatem transferendi concessam, non manere obligatum, fideiussorem, datum ad fauorem primi pensionarij, & eius translatarij, vt in sequenti decisione: Reseruata pensione scutorum quinquaginta ad fauorem Ioan. ab Agnoa per Sixtum V. super scholastica collegiatæ Ecclesiæ oppidi de Soria Oxomen. Diœcesis cum facultate transferendi, & alijs clausulis. fuit de dicta Scholastica prouisus Fran. del Cerro, qui se obligauit soluere Ioanni prædicto, & eius translatarijs dictam pensionem, & alia facere iuxta tenorem dictæ reseruationis, huicque obligationi accessit vti principalis principaliter, & insolidum, Didacus Salinas. Ioan. in artic. mortis constitutus, dictam pensionem transtulit in personam Thomæ Nauarra, qui Thomas ex post ingressus est religionem, & antequam professionem in ea emitteret. S. Dominus noster motu proprio prædictam pensionem in fauorem Melchioris transtulit, & reseruauit cum omnibus exemptionibus, obligationibus, cautionibus, & bancariis, & de renouando fideiussoribus alijsque clausulis, & decretis in prima reseruatione appositis, in fauorem tam Io. quam Thomæ, ipsumque Melchiorem in locum Ioannis, & Thomæ in omnibus, & per omnia, & quo ad omnia, perinde ac si pensio ipsa sibi soli à principio reseruata esset, ac cautiones, & alia præmissa pro eo emanassent subrogauit, cum clausula sublata, & prout laycus in literis motus proprij legitur. hinc, Melchior vigore. d. reseruationis coram auditore cameræ egit contra Didacum de Salinas pro solut. dict. pensionis de renouatione scedulæ bancariæ iuxta obligationem alias per eum factam ad fauorem Ioannis, & translatoriorum, obtinuitque contra eum relaxari mandatum executiuum pro prædictis; à quo Didacus appellauit, & obtinuit causam in Rota mihi committi cum clausula si quid exequendum exequatur. Vnde hoc dato per me dubio an mandatum auditoris cameræ ad fauorem Melchioris sit exequendum, in casu, & ad effectum de quo agitur Domini vtraque parte informante resoluerunt non esse exequendum vti nullum, & iniustum, moti respectu nullitatis, tum quia de reseruatione alicuius pensionis ad fauorem Melchioris non constat in actis, prout requiritur pro validitate sententiæ, etiamsi executiue agatur, Achilles decis. 4. de rescriptis, num. 4 Mandos. ad regulam tertiam cancell. quæst. 7. num. 2. versic. hinc voluit Rota, & prout in simili fuit tentum in illa Romana census. 4. Dec. 1595. Coram R. P. D. Pamphilio. Nec quo ad hoc suffragari potest Melchiori, copia illa asserti Motus proprij, quæ in extracto reperitur, siquidem, quia est copia simplex non recognita & caret citatione ad dicendum contra quo fit, vt minime de actis esse dicatur, nullamque prorsus fidem faciat, ita Doctores in authentica. si quis in aliquo. C. de edendo, Cassadorus decis. 7. in fine de appellatio. Cæsar de Grassis decis. 3. num. 7. de restitutione spoliatorum, & Romanus, cons. 519. per totum. Tum etiã quia fuit relaxatum, d. mandatum citato Didaco, in domo eius solita habitationis, qui cum absens esset, & in actis dimisisset procuratorem, de iure sic citari non debuit, sed eius procurator, ita Iason in l. furiosi num. 10. ff. de re iudicata, & ante eum Bartolus, num. 4. & in l. procuratoribus, C. de procuratoribus. & respectu iniustitiæ, quia fuit relaxatum d. mandatum. contra Didacum, qui nullo modo Melchiori obligatus est pro tali pensione, nam cum fideiusserit ad fauorem Ioannis de Agnoa. & eius translatariorũ, quæ translatio in ea verificatur, vulgata lex boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & prout in terminis tenet Mandos. in praxi signaturæ gratiæ, titulo translationis pensionum, versic. rursus si in vim clausulæ, non potest idcirco obligatio Didaci extendi ad fauorem Melchioris, in quem nullatenus translata fuit pensio dicta, pro Ioanne de Agnoa, sed per Papam Motu proprio, & postquam consumpta fuerat illa facultas transferendi, concessa d. Ioanni, cum fideiussoris obligatio sine nouo consensu illius, etiam prorogata à principali non debeat vlterius extendi, leg. item quæritur. §. qui impleto, ff. locati. l. si cum Hermes, vbi Baldus C. eodem, maxime, de persona ad personam. l. si vnus. §. ante omnia ff. de pactis. nec obstare dixerunt domini, quod hæc translatio pensionis, de persona Thomæ in persona Melchioris, fuerit facta à Pontifice Motu proprio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, cum clausulis, & decretis, de quibus supra: siquidẽ quia prædicta omnia intelligi debent in præiudicium ipsius titularis, vt scilicet prædicta omnia præstare teneatur ad fauorem Melchioris, prout prius tenebatur ad fauorem Ioannis de Agnoa, & eius translatariorum, secus in præiudicium Didaci fideiussoris illius, ea ratione, quia Papa vti dominus beneficiorum, potuit beneficium prædictum, titularemque ipsum ratione dicti beneficij, prout voluit prægrauare, ad text. in c. 2. de præben. in sexto, & notata per Baldum in l. rescriptum, col. 2. & sequenti. C. de precib. imperatori offerendis, & in l. qui se patris. col. pen. C. vnde liberi, sed hoc idem voluisse facere in præiudicium Didaci fideiussoris, qui se non obligauit ad fauorem Melchioris nec aliquod commodum sentit, ex dicto beneficio credendum est, ad tradita per Alexandrum, consil. 5. num. 24. & sequenti, lib. 5. tom. 1. maxime cum longe diuersa ratio vigeat, quo ad eum, vt omnibus notũ est, nec Papa potuit defectum consensus illius supplere, vt inquit Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ num. 71. vers. idem est in consensu. Et tenuit Rota in Compostellana Archidiaconatus, 21. Oct. 1557. Coram bonæ memoriæ Cardinalis Paleoto, quæ est diuersorum, lib. 3. part. 3. decis. 458. & sine consensu clarum est, non induci, nec prorogari obligationem, l. 1. §. conuentioni. ff. de pactis. l. obligationum substantia, & l. quæcunq; gerimus. ff. de oblig. & actio. Nec obstare dixerunt domini Didaco clausulam, sublata, & alias de quibus in d. Motu proprio siquidem, quia vti cõsecutiuæ gratia in dicto Motu proprio contenta, respectu expressorum tantum operari debent, & ideo ad ipsum non nominatum in dicto Motu proprio extendi non debent, Puteus decis. 232. libro 1. Cassador. decis. 10. numero 4. super regul. quod maxime dicendum est, nec inde emanare solet iustitia, vnde iniustitia, & iniquitas consurgat.

Et post hæc tradit Gonçalez gloss. 11. n. 82. sicut etiam † facultas retinendi pensionem non obstã- 248
te ma-

te matrimonio pet pensionarium contracto, intelligitur de primo duntaxat matrimonio, nisi aliud exprimatur, Gonçalez, *ibi n.* 83. dicens fuisse resolutum in Rota in vna Palentina pensionis, 21. Nou. 1596. Coram D. Blancheto.

149 Per translationem tamen inualidam † non fuit consumpta facultas transferendi *ad decis.* 47. *parte prima diuersorum*, vt fuit resolutum in causa Placentina pensionis, 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba.

150 Et an literæ facultatis transferendi debeant † præseurari, coram iudice, seu executore vide infra *6. part. cap. secundo, primo dub.*

151 Secundo, pensio potest transferri † etiamsi sit reseruata, sine clausula transferendi, quando de consensu ipsius pensionarij, & soluentis pensionem, transfertur in alium, authoritate Papæ. *Ferretus cons. 53 Mandos. supra in princ. & Flam. Paris. d. q. 4. num. 7.*

Tertio potest transferri in vim priuilegiorum
152 † concessorum militibus S. Petri, & S. Pauli, & nonnallis alijs officialibus Romanæ curiæ, *vt per Mandos. supra vers. non omittam. & in reg. 19. quæst. 11. num. 9. & Flam. Paris. d. quæst. 4. num. 7. 8. & 9.* & militibus P. ij vt in constitutione 5. & 16. P. ij IV. Flamin. ibi nu. 10. & militibus S. Stephani, vt in constitutione 64 P. ij IV.

153 Sed ista priuilegia, † & quibusnis aliis militibus concessa sunt reuocata per Pium V. constitutione 71. Postea tamen Sixtus V. militibus Lauretanis concessit priuilegium transferendi pensio-
154 nes, non tamen † summam 200. ducatorum auri de Camera, nec medietatem fructuum excedentes, vt in constitutione 35. eiusdem Sixti, quæ est vidēda. Et aliquando etiam conclaustris conceditur priuilegium transferendi, vt in constitutione 32. Sixti V. *& tradit Flam. Paris. sup. n. 12. & circa hoc vide dicta infra d. 6. part. c. 2 1. dub.*

Et aduerte quod per translationem extinguitur prima pensio, & noua creatur *Gigas, quæst. 74. num. 1. & 88. num. 8. Mandos. supra in principio Puteus*
155 *d. decis 524* † *num. 3 lib 2. Flam. Paris. d. quæst 4. num. 7. & Salustium Tiberius, in practica auditoris Cameræ, lib. 3. cap. 6. adito Vestrium in practica. libro 3. cap. vltimo numero* 2. Et fuit dictum in vna Brixien. pensionis 23. Maij 1594. Coram D. Mellino, de qua infra numero 470. & in d. Placentina pensionis 17. Iunij 1602. Coram D. Corduba, & dictum est supra numero 55.

156 In vna tamen † Carpentotaten. pensionis, 29. Maij 1602. Coram D. Lancelloto fuit resolutum, *quod ad effectum, vt sit habenda ratio pensionum impositarum post primam reseruationem & facultatem transferendi pensio translata non potest haberi pro noua, cum in substantia & reuera sit eadem*, Vitali. Clement. 1. §. eadem num. 3. de supplenda negligentia Prælatorum, *quamuis enim in translatione procedatur, per viā cassationis antiquæ, & nouæ reseruationis. Tamen hoc procedit ad certos effectus, scilicet mutationis personæ, vt vnus solus possit exigere, & vt sciatur per cuius obitū debeat extingui, item quoad viam executiuam, & quasi possessionem & alia huiusmodi, non autem respectu substantiæ ipsius pensionis, quæ in substantia est eadem, cum antiqua cum omnibus suis qualitatibus, & ideo quamuis respectu cassationis antiquæ dicatur noua: tamen cum ista cassatio sit correspectiua ad reseruationem nouæ, per istā nouam reseruationem non augetur aliquod onus Ecclesiæ, vt possit dici noua pensionis impositio, sed solum fit mutatio personæ, & subrogatio vnius in locum alterius* Cresc. decis. prima, de rebus Ecclesiæ &c.

Et inde in vna Segobien. pensionis, 26. † Maij 157
1598. Coram D. Corduba fuit resolutum, *quod obligatio fideiussorum pensionis ad fauorem nominati, qui tunc temporis eam transtulerat, extenditur ad translatarios, cum cantet, cum omnibus decretis. & clausulis in reseruatione contentis, & quia translatio pensionis debitæ vni personæ, si in aliam transferatur, non dicitur nouum grauamen in personam debentis soluere, sed delegatio solutionis facienda alteri* Paris. cons. 5. n. 86 lib. 4. *& quia principalis se obligauerat in fauorem certæ personæ in reseruatione eiusdem pensionis nominatæ, & quia scedula Bancaria cantat pro M. & suis translatariis, & fideiussores tenentur ad omne id, ad quod principalis tenebitur*, facit decis. 806. num. 3. part. 1. *& quod potuit fieri translatio nulla facta intimatione, & quod non obstat, quod translatarius non fuerit præsens translationi, quia sufficit stipulatio facta per notarium pro illo, & apparet de illius acceptatione, per mandatum ad exigendum &c.*

Et 26. Iunij eiusdem anni, coram eodem fuit idem resolutum scilicet *constare de valida translatione pensionis ex ipso instrumento translationis, non obstāte quod fuerit facta inscio translatario, quia satis videbatur, quod notarius pro eo fuerit stipulatus, & intercessit iuramentum, quod supplet absentiam*, Gabriel de verborum obligationibus concl. 1. num. 69. & 95. *Vltra quod per scientiam subsecutam censebatur inducta ratificatio.* Couarruu. in rubrica de testamentis, 3. pat. num. 13. *non obstante etiam, quod facta fuerit literis non expeditis stante clausula, in supplicatione quod sola signatura sufficiat: nec obstare, quod per reg. Sanctissimi Domini nostri, quæ postea superuenit, videatur illi derogatum, cum disponat, quod sola signatura non sufficiat, licet in supplicatione adsit alia clausula regul. in contrarium non obstante, quæ non extenditur ad futura.* Simoneta, de reseruatio. q. 76. num. 2. & 3. *quia placuit responsio quod istæ pensiones confidentiariæ ad fauorem Itali, cum super illis non expediantur literæ, vt notum est, non comprehendantur sub d. reg. reuocatoria de pensionibus non expeditis literis & quod opponebatur de translatione facta, coram persona non constituta in dignitate; fuit sublatum, quia cantor in cuius manibus fuit facta est 2. dignitas in Ecclesia Castellaten. stante maxime, quod etiam translatio facta in manibus vnius Canonici, alicuius insignis Ecclesiæ sufficit, vt voluerunt domini in vna Romana, seu Adrien. pensionis, coram D. Pamphilio, 2. Decemb. 1593.* Hæc in dicta Segobien. † & in trans- 158
latione pensionis non habet locum reg. de infirmis resignantibus *Sarnen. ibi. q 16 & Mandos. quæst. 11. Flam. Paris. de resign. lib. 12. quæst. 3. à num. 53.* nec constitutio de publicandis resignationibus † 159
Sarnen. in regul. de publicandis, quæst. 10. Gigas consilio

*139. seu responso 30. de pensionibus, & Flam. lib. 11. q. 4.
num. 28.*

260 Alia de materia translationis † pensionum vi-
de per Mandos. *d. titulo de translatione pensionum. &
Ant. August. in Epithome eodem titulo. & Flam. Paris. d.
quaest. 4. per totam, & vide d. supra illatione prima à nu-
mero 51.*

Sed circa hanc vndecimam illationem, offert se
261 dubium, in pensionibus † reseruatis in persona v-
nius ad commodum tamen, & vtilitatem alterius,
vt in pensionibus reseruatis pro Italis super be-
neficijs Hispaniae, quae imponuntur in persona, &
capite vt aiunt, alicuius Hispani, propter pragma-
ticas, & leges Regni, per cuius obitum huiusmo-
di pensiones expirent, an per obitum Hispani, seu
eius translatarij, an vero per obitum Itali, vel v-
triusque.

262 In quo in primis certũ est Hispano non † trans-
lata pensione, aut eius translatario decedente, et-
iam in vita Itali ad cuius commodum fuit reserua-
ta, expirare pensionem, & omnem commodita-
tem cessare, cum pensio, & ius ipsius resideat pe-
nes Hispanum, ex l. quidam cum filium, ff. de hae-
redibus instituendis, & fuit resolutum in vna Hi-
spalen. pensionis, de anno 1573. Coram D. Grassis,
*vt in decisione 399. 400. & 401. numero 3. parte 1. di-
uersorum, Anastasius Germo. de Indultis Cardinalium.
§. si vero à num. 56. & Flam. Paris. dict. quaest. 4. à nu-
mero 61.*

263 Nihilominus etiam dicendum est, pensionem
extingui, & omnino cessare per mortem eius pe-
nes quem est commodum, & ad cuius vtilitatem
seruit, etiam viuente illo, in cuius persona est im-
posita. vt Rota, & stylus seruat, ita fuit dictum in v-
na Conchen. pecuniaria, 15. Maij 1587. Coram D.
Pamphilio, & in vna Conchen. pensionis. 2. Maij
1588. Coram D. Blancheto: & in vna Calagurri-
tana pensionis, 2. Decemb. 1598. Coram D. meo
Corduba fuit resolutum, constare pensionem
fuisse reseruatam ad commodum Herculis vt ap-
paret, ex fide Cardinalis de Cosencia tunc Data-
rij, & sic per eius obitum extinctam etiam viuen-
te Hispano.

264 Vnde additio † consilij Nauarri *62. de simonia.*
inquit, aduertendum referri in S. auditorio Rotae
pronunciatum, pensiones, quae Italo super caput
Hispani reseruantur extingui, tam per mortem
265 Itali, quam Hispani. Quamuis in dicta † Hispalen.
Rota resoluerit non extingui per obitum illius ad
cuius commodum est imposita, si ille alium no-
minauit in commoditate, vel in alium eam tran-
stulit, etiam sine aliqua solennitate, & solemni
translatione, per reseruatarium facienda in vita il-
lius, *vt in dictis decisionibus maxime. vltima, quas refe-
runt & sequuntur Anast. Germonius, & Flam. Paris. vbi
proxime.*

266 Sed reuera licet ius pensionis resideat penes
eum in cuius persona fuit reseruata, verior est de-
cisio in eadem causa Hispalen. pensionis facta, co-
ram D. Binarloo, 15. Oct. 1571. in qua fuerat resolu-
tum, pensionem positam in cap. Ludouici. *ad com-
modum Cardinalis Neapolitani, cessare, & extingui per
obitum Cardinalis quia veritas est, quod non pro pensio-
nario, sed Cardinali facta est gratia, & pensionario Papa
non assignasset nisi intendisset prouidere Cardinali, ideo
cum totum factum esset contemplatione eius, eo deficiente
totum perit,* ad legem cum dotem, ff ad legem fal-
cidiam, l. seruo legato, §. si testator ff de legatis 1.
Soc. cons. 50. *Neq; obstare, quod pensio sicut morte pen-
sionarij cessasset, & à morte Cardinalis non deberet expi-
rare, quia Respondetur quod esset contra mentem Papae,
qui cogitauit hoc facere ad commodum Cardinalis, & non
persona ipsius pensionarij, & hoc etiã admittitur, vt va-
cet per obitum vtriusq; cum in persona vtriusq; constet,
vnius quoad substantiam & formam, alterius quo ad cõ-
modum conueniens enim est, vt altero eorum deficiente
extinguatur, vt minus à iure recedatur, & fauore Eccle-
siae vt se celerius consulatur, attenta maxime rei verita-
te,* iuxta titulum Cod. plus valere quod agitur, vbi
Baldus in l. 1. in fine, & in l. cum precibus. Cod. de
probatio, &c.

Quam decisionem viuae vocis † oraculo, appro- 267
bauit Greg. XIII. in plena signatura gratiae. 29. No-
uemb. 1572. in causa Hispalen. pensionis penden-
te, coram D. Groperio inter Io. Baptistam Monto-
ya, contra translatarios Gasparis de Penna.

Et alias in vna alia Valentina pensionis † 3. Non. 268
1593. Coram D. Mellino fuit resolutum, *pensionem
censeri constitutam contemplatione illius qui fuit factus
procurator irreuocabilis, & vti in rẽ propriam ad exigen-
dum, & transferendum ab eo in cuius fauorem in suppli-
catione fuit reseruata, qui permisit illum semper exigere,*
Ruinus cons. 170. lib. 4. *& sic non posse pensionem sine
consensu illius transferre.* l. in concedenda, & l. seq. ff.
de aqua pluuia arcenda, l. id quod nostrum, ff. de
reg. iur. *& quia ille fuit constitutus procurator vti in rem
propriam ad transferendum, & ad istud mandatum re-
seruatarius tenebatur, ex necessitate, vti fuit resolutum
in causa Toletana pensionis 19. Iun. 1595. Coram D. Decano
ideo reseruatariũ nõ potuisse postea facere pensionis trãs-
lationem validam quia actiones directa remanserunt in-
efficaces.* l. 1. §. fi. ad Trebellianum, Aufrerius in Ca-
pella Tolosana, q. 119. n. 3. *& fuit dictum in Bononien.
bonorum de Luparis 11. April. 1578. Coram sanctissimo,
praeterea etiamsi ius pensionis esset radicatum penes reser-
uatarium cum commodum ad alium pertineat, sine illius
consensu transferre non potest, quia facultas transferen-
di fuit data contemplatione illius & ad eius commodum,
non obstante decisione Mohedani* 28. de renuntiatione,
quia ibi *pensionis ius residebat penes eum qui cõstituerat
simpliciter procuratorem ad transferendam pensionem,
&c.*

Circa quam tamen resolutionem, adnecto ve-
rius videri, † quod reservatarius in cuius persona 269
fuit pensio reseruata, possit valide eam transferre
& cassationi consentire etiam sine cõsensu eius, in
cuius commodum est reseruata, & licet sit consti-
tutus procurator vti in rem propriam ad transfe-
rendum, nam adhuc ius pensionis, & transferẽdi,
quod est spirituale, seu quasi est in ipso reseruata-
rio, nec potest cedi, seu trãsferri in alium, per pri-
uatum irreuocabiliter, & quod sit ad commodum
alte-

alterius, &c. solum faciet quod ille teneatur ad interesse si male versatus est.

170 Probatio autem, ad cuius commodum, † & contemplationem sit pensio reseruata, sumitur ex libro Datariæ, in quo scribuntur huiusmodi pensiones, & quorum contemplatione sunt reseruatæ, vt fuit resolutum in vna Tarraconen. pensionis de anno 1594. & 1595. Coram Illustrissimo Seraphino, vt in sequentibus decisionibus, quæ alia etiam continent ad propositum.

Tarraconen. pensionis 10. Octobris 1594.

271 F*Elicis recordationis* † *Gregorius XIII. Anno 1582. Contulit Archidiaconatũ S. Fructuosi in Ecclesia Tarraconen. R. D. Doctori Michaeli Carnicer reseruata pensione scutorum 500. super fructibus d. Archidiaconatus, in personã D. Antonij Io. Girona, contemplatione tamen bonæ memoriæ Cardinalis Commendonij. & dicto Michael obligauit se in forma Cameræ, deditque cedulam bancariã, prout in similibus pensionibus fieri solet, fuit hæc pensio viuo Cardinale soluta, sed post eius obitum cum prætenderet illustris, & R D. Abbas Caucus, d. Cardinalis sororis filius d. pensionis vtilitatem, & commodum ad se expectare & eandem exigere tentaret, ex aduerso vero Michael prætenderet extinctam esse morte Cardinalis, tandem res deducta fuit in iudicium, & cuius status causa in hoc versaretur, an constaret pensionem fuisse reseruatam ad cõmodum & fauorem D. Abbatis, & hinc inde multa deducerentur coniectura, proposui hunc argumentũ in Rota, & re discussa maior pars dominorum censuit constare, pensionem reseruatam fuisse ad commodum Abbatis, & quoniam versamur in materia coniecturali fuit pro parte D. Abbatis excitatum, onus probandi pensionem extinctam morte Cardinalis incumbere Michaeli, & consequenter docere debere commodum pensionis ad eum expectasse, Et quamuis plures ex dominis extarent pro parte Abbatis eo potissimum fundamento, quia exigebatur pensio nomine Ioannis reseruatarij viuentis, qui habebat gratiam suam claram, & obligationem Michaelis in forma Cameræ, cuẽ nihil aliud opponi poterat, quam extinctio ex persona eius ad quem vtilitas spectet ideoq; videri onus probandi extinctionem allegantis incumbere* l. qui dicit cum vulgaris de probatio. *Tamen quia in contrarium deducebatur esse in confesso, hanc pensionem non fuisse reseruatam ad vtilitatem io. vt ipsemet fatetur, sed alterius persona non nominata propter pragmaticas Hispaniarum, omissa hac disputatione fuit actum tantummodo de probationibus & coniecturis, quæ hinc inde deducta fuerant & quidem pro parte R. D. Abbatis pro præcipuo fundamento intentionis suæ allegatus fuit liber Datariæ conscriptus à quondã Petro Antonio, tunc temporis ministro Datarij, in quo in margine eregione huius pensionis ibi adnotata, reperiuntur, hæc verba,* Nepot: Cardinalis Commendori intuitu ipsius Cardinalis. *Coadiubatur hæc probatio ex solutionibus postea secutis, nam prima dempta, quæ fuit facta Cardinali cætera fuerunt facta domino Abbati, nẽpe solutio 500 scutorum, sub die 26. Maij 1584 facta à Cæsare Bosil. Dominis de Vbaldinis, per manus Caualcantium ex ordine D. Abbatis, vt cantat partita extracta, ex libro dominorum de Caualcantibus, & alio ordine, sub die 3. Septembr. eiusdem anni 250. scuti Cæsari antique Bosil à Ioan. Girona, vt soluerentur D. Abbati & deinde ex ordine Abbatis, vt soluerentur Philippo Antenoro, & Andreæ de Alemanis, & demum ex alio ordine Ioannis Girona, vt solueretur terminus 1. Martij 1585. D. Abbati, qui tamen duo posteriores termini non fuerunt soluti, quia interim obierat Cardinalis, & Archidiaconus cœpit prætendere extinctam fuisse pensionem, tamen hinc colligitur declaratio Ioannis Girona, qui erat conscius, ad quem spectaret pensio, neque alias fuisset post obitum Cardinalis daturus hunc ordinem, ex aduerso pro parte Archidiaconi deductum fuit, ex pluribus constare, commodum pensionis spectasse ad Cardinalem, primo, quia Apost. illa cantat intuitu Cardinalis, secundo, quia statim, post reseruationem adueniente primo termino solutionis pensionis, ea fuit soluta Cardinali, vt apparet ex partitis Cæsaris, & Philippi Antenori, & Andreæ Alemanni. Tertio, quia solutione facta D. Abbati fuerunt postea per eundemmet, posita ad computum Cardinalis, quod redarguit ipsum recepisse eas, non eius nomine proprio, quam Cardinalis. Neque obstare, adnotationem illam, quæ reperitur in libro Datariæ, quia liber ille est liber priuatus, & qui non facit fidem, vt videtur alias sensisse, Rota in Pampilonen. pensionis, coram bona memoria Bubali, & dato etiam, quod ei esset fides adhibenda, cum non contineat nomen proprium Abbatis sed tantum scriptum sit Nepoti Cardinalis, &c. propter incertitudinem non concludit.* lib. duo sunt Tirij, de testam. rutela. l. non hoc. C. vnd. legitimi cum similibus, *præterea cum contemplatione Cardinalis fuit reseruata pensio, vtiq; requirebatur eius declaratio, quæ cum non appareat, remanet vt voluerit pro se illam habere, quod obseruantia supra considerata conuenire videtur* ad Decium consil. 143. n. 4. Paris. cons. 17. n. 17. lib. 4. *His tamen non obstantibus, domini priorem opinionem amplexi sunt pro domino Abbate, ea potissimum ratione, quia existimabant libro Datariæ esse fidem adhibendam, cum & liber & manus Petri Antonij fuerint recognita, & cum sit scriptus per officialem, ad id deputatum,* adnotata per Bartolum in leg. argentarius, & in l. quædam de edendo, & in l. Titiæ textores de legatis, 1. *Quod etiã sensit Rota in eadem Pampilonen. Coram R. P. D. meo Gipsio, anno 1585. & 1586. & in causa Carthaginen. 11. Maij 1592. Coram R. P. D. meo Penna. & cum reseruationes huiusmodi fiant supposita alterius persona propter pragmaticas, non potest aliunde haberi veritas, quam ex huiusmodi libris, & Quinternis, quo casu ratione publicæ vtilitatis necesse est, vt eis fides adhibeatur, vt dicitur de testibus familiaribus admittendis ad probandum id quod domi gestum est, quodque per alios probari non potest* Bartolus in l. scimus §. licentia. C. de iure deliberandi, & in leg. consensu. §. 1. C. de diuortiis, plura congerit Paris. de sindicatu. §. testis, & Lamber. de iure patron. artic. 12. quæst. 11. num. 7. 2. part. libro 2. *Alias semper in incerto esset ad quem spectaret pensionis commoditas, in graue præiudicium eorum, qui eas soluere tenentur. Ex adnotatione vero illa, in qua habentur illa verba, contemplatione Cardinalis, arguitur non fuisse reseruatã ipsi Cardinali, non enim diceret contemplatione*

ipsius

ipsius, si in ipsomet resideret pensionis commodum, Bart. in l. si mandatum. C. de negotiis gestis, & in l. si pupilli §. item quæritur. ff. eodem Baldus in l. 1. cum aliquis in 2. notabili. C. de iure deliberandi. neque obstat, quod non fuerit expressum nomen proprium nepotis, quia cum per testes probatum fuerit de illo tempore nullum alium extitisse in rerum natura, nepotem Cardinalis præter Abbatem, hæc demonstratio ei de necessitate applicari debet, neque locum habere potest, d. lex. duo sunt Titij cum hic excludatur pluralitas, & aliorum existentia. Sed nec etiam in illa lege excluditur probatio, per quam res per se incerta ad certitudinem redigi potest, quod optime conuenit huic negotio, tunc enim nepotem ab auunculo educatum, & vti filium ab eo tractatum semper fuisse est notissimum, & procurasse eidem Abbatias, & reliqua omnia beneficia per eum possessa, quæ maluit in eius persona collocare quam pro se retinere, neque obstat, quod Cardinalis primum terminum receperit, quia cum ipse omnia bona nepotis administraret, hanc etiam pensionem exegit, & ideo eos quoque terminos quos Abbas exegit nomine proprio, curauit idem Abbas poni ad computum Cardinalis, cum nulla haberet computa vel rationes distinctas, & separatas à computis, vel communibus Cardinalis, quia omnia administrabat, & ita falluntur ea quæ in contrarium super hac re considerata fuerunt. Neque etiam obstat, quod Cardinalis cuius contemplatione fuerat reseruata pensio, non declarauerit ad quem spectaret, quia imo ex libri adnotatione apparet de contrario, cum ibi exprimatur persona nepotis, quod sine ipsius declaratione & voluntate fieri non poterat. & satis ex vsu Patrisfamilias arguere possumus. Cardinalem voluisse eadem ratione pensionem collocare in persona nepotis, qua etiam cætera beneficia maximi valoris collocauit, non obstat, quod soleat expediri mandatum in rem suam, ad fauorem illius, cui pensio inseruit, quia hoc sæpissime omitti solet, neque hoc casu applicari potest cum non ostendatur fuisse tale mandatum expeditum ad fauorem Cardinalis. Vltimo non obstat decisio Pamphilonen. Coram bonæ memoriæ Bubalo, quia dato quod esset vera, tamen admittit probationem libri concurrentibus adminiculis, quæ hic adesse domini censuerunt.

In eadem 16. Ianuarij, 1595.

171 DOmini præstiterunt in resolutis, pro reseruatione pensionis ad fauorem R. P. D Abbatis, nam quantum ad probationem, quæ deducitur ex libro, voluerunt eam esse concludentem, cum in istis pensionibus, in quibus non potest haberi directa probatio, sufficiant præsumptiones, & coniecturæ Bartolus in l. post contractum, de donatio. Baldus in l. ei qui in fine C. de dist. actione pignorum, Alexander consil. 197. libro 7. numero 7. & sufficiens probatio dicitur illa, quæ colligitur ex libro Datarij, qui probat qualitatem gratiæ, Caputaquen. decis. 77. lib. 1. Nam quæ deducuntur contra librum, alias fuerunt reiecta, vti friuola, & minus vera, cum fuerit recognita manus scribentis, & in Dataria habeatur pro bono & fideli, & vltra decisiones alias allegatas fuit ita per Rotam resolutum in vna Conchen. pecuniaria, 15. Maij 1587. Coram D. Pamphilio, non obstat ratio nouiter per informante considerata, quod in d. libro scriptum reperiatur, intuitu Cardinalis, quia illa verba potius ostendunt contrarium, cum non possit dici intuitu Cardinalis reseruata, si ad ipsiusmet commodum spectaret Bartol. in leg. si mandatum. Cod. de negotiis gestis cum allegatis, & frustratoria fuisset mentio nepotis, mentio vero Cardinalis erat necessaria, vt appareret fuisse ei datam recompensam pensionis, quam ipse Papa rogante remiserat super Episcopatu Taurinen. in qua habebat facultatem transferendi, & ideo hanc voluit collocare in caput nepotis Iunioris, cui etiam alia sua beneficia renunciauit. Ponderatio vero, quæ fit in eo quod datum alicui contemplatione alterius, acquiritur personæ contemplatæ, vt in leg. si filiofamilias la Secunda, & ibi Bartol. de donationibus causa mortis, & Baldus in l. cum oportet, num. 3. Cod. de bonis quæ liberis, Menochius qui alios citat, de præsumptionibus, libro 3. præsumptio. 28. cum aliis, non obest, quia hæc procedunt, quando agitur de persona in aliena potestate constituta vti filio, & agitur an sit computanda inter profectitia, vel aduentitia, vt per Bartol. in leg. sed si plures §. in arrogato. de vulgari, cum aliis & ideo Baldus in dict. leg. cum oportet. num. 4. dicit hanc contemplationem cessare in filio emancipato, & idem tradit, Alciatus de præsumptionibus reg. 1 præsumptione 18. & alias Rota in vna Hispalen. pensionis. coram D. Robustero, 11. Ianuarij 1574. dixit vtilitatem spectare ad illum cuius contemplatione aliquid fit; si expresse cauetur; vt ad illum spectet vtilitas, prout in casu legis si legatum. quibus modis vsusfructus admittatur, l. si quis vsusfructus, de vsufructu legato, ibi enim legatarius erat puro grauatus alteri restituere, secus vbi de hac vtilitate non est facta mentio, vel quando dispositio confertur in patrem, vel in dominum, vel maritum, vel talem personam, per quam ex iuris dispositione alteri acquiratur, secus in illis per quos de iure alteri non quæritur, toto titulo Institutis, Per quas personas nobis acquiritur, non enim potest quis nuda voluntate facere vt leges in sua ordinatione non habeant locum, & ita tollitur exemplum allatum de Ambasciatore qui sibi donata ab eo Principe ad quem est missus acquiret domino, vt tradit Bartol. in dict. leg. sed si plures. §. in arrogato, quia idem Bart. contrarium tradit in l. si vero, §. item quicquid soluto matrimonio, & in l. qui procuratorio. §. procurator de procurator. Abbas in c. postulastis, de concessione præbendæ, Lupus in repetitione rubricæ, de donationibus inter virum §. 45. num. 6. Alciatus, d. præsump. 18. vbi testatur de communi. Tollitur eodem pacto exemplum de eo quod datur à consanguineis sponsi sponsæ, in qua quæstione licet multi secuti sint opinionem Bartoli, quod acquiratur marito, tamen multi contrarium censuerunt, quorum opinio est probabilior ex rationibus supra deductis, & maxime cum alteri, per alterum non acquiratur, nisi in casibus particularibus, & licet Bisignetus decis. vnica, de donationi. inter virum, videatur hanc sententiam sumere in argumentum & Iason. in l. vt liberis, num. 17. C. de collationibus dicat esse communem. Tamen contrarium tenuit Baldus in lege cum ante. C. de donationibus. & consilio 42. num. 3. Alciatus d. præsumpt. 18. qui plures allegat, & Decius in dict. leg. vt liberis, dicit hanc esse veriorem,

veriorem, & hanc secuta videtur Rota in d. decis. Hispalen. *limitando dictam conclusionem contemplationis ad eas personas, per quas de iure alteri acquiritur. Quantum ad obseruantiam, domini amplexi sunt responsiones datas in priori resolutione, & vlterius dixerunt, quod stante clara probatione, desumpta ex libro, frustra agitur, de obseruantia quam personarum, & nepotis qualitas reddunt dubiam, & aquiuocam. & ita conclusum standum esse in resolutn.*

§. 2.

Quis possit pensionem imponere, & an requiratur causa.

SVMMARIA.

QVa sint agenda num. 273.
Papa potest imponere pensionem, num. 274. nec in eo requiritur causa, aut consensus beneficiati, num. 275. Resolutio Rota, num. 276. quamuis aliqui contra num 277.

Papa regulariter non assignat pensionem sine causa, & sine consensu ben. ficiati, num. 278. resolutio Rota, num. 279.

Pensio imposita etiam à Papa, ex falsa causa est nulla. num 280.

Legatus potest pensionem imponere, num. 281. Scilicet de Latere, num. 282. qui potest beneficia conferre, & omnia exercere in prouincia, quæ potest Episcopus, num. 283. Et sic circa reseruationem pensionis eandem authoritatem habet, quam Episcopus ex causa, num. 284.

In beneficiis reseruatis, vel alias ad eius prouisionem non spectantem, non potest eam imponere, num. 285.

Legati missi, vel nati non possunt reseruare pensiones, nisi eis specialiter sit con essum, num. 286. vel nisi sint cum authoritate Legati de Latere, num. 287.

An Nuntij Hispania possint reseruare pensionem nu. 288. & 289. resoluitur negatiue.

Legati simplices missi absque potestate legati de Latere, cum facultate tamen conferendi beneficia, nihil dicendo de reseruatione pensionum, an possint eas reseruare, num. 290. cum sequen. distinguitur, quod si potestas conferendi daretur Legato separatim non possit, secus si simul cum ipsa legatione daretur, quia tunc esset ordinaria.

Episcopus potest pensiones imponere, num. 295. ex causa, num. 296. Quamuis Granutius teneat non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordia dicens communem, & allegans decretum Pauli 4. & quandam declarationem, S. Congregat. Concilij, qua non obstant numero 297. vsque ad 304.

Ista potestas Episcopis non est amissa, non ex vsu, vel contrario vsu, quicquid aliqui dicant, à numero 305. ad 310. & quando esset amissa non esset restituta per reg. cancellaria, de mensibus, numero 307. & 308.

Episcopus non possit pensionem super parrochiali, non excedente 100. ducatos n. 311.

Ista facultas imponendi pensiones non est sublatam Episcopis, per constitutionem Pij V. de confidentiis, contra Flam. Paris. num 312 313. & 314. Nec simoniam committit Episcopus conferens beneficium reseruata pensione, quamuis sibiipsi reseruare non possit, num. 315. & 316.

Vicarius Episcopi non potest constituere pensionem nisi sit specialiter commissum, num. 317.

Causas assignanda pensionis. qui ponunt num. 318.

In constitutione pensionis non requiritur solemnitas in alienatione rerum Ecclesia requisita, num. 319. nec si beneficio vacanti imponeretur pensio requiritur constitutio defensoru ad consentiendum, licet alias requiratur consensus rectoru benefi. ij, & contraria sententia procederet in pensione profana, num. 319. 320. & 321.

Pensio imposita sine causa per inferiorem Papā nulla est, num. 322. maxime si in fraudem Canonis constitueretur incapaci benefi. ij vel alias num. 323.

Presumitur imposita in fraudem, nisi appareat de causa, nu. 384. de qua debet constare, n. 325. nec sufficeret assertio Episcopi, num. 326.

Non creditur patri donanti filio, qui testatur merita pracessisse num 327.

Pensio debet causa commensurari, vt non excedat, num. 328. alias pensio non esset nulla in totum, sed reducenda, vt donatio remuneratoria excedens merita, num. 329.

An pensiones imposita per Episcopum transeant ad successores in benefi. io, n. 330. cum seqq. referuntur diuersa sententia, & resoluitur pensionem ex causa concordia non transire alias secus.

Inferiores Papa non possunt pensionem imponere interueniente pactione inter partes: Nec coram eis potest fieri reseruatio seu cessio reseruata pensione, numero 340. & 341.

Rebuffus contrarium male videtur velle nisi intelligatur de Legato habente specialem facultatem recipiendi resignationes cum pensione, num. 342.

Non solum à partibus, sed nec à compromissariis conuentio de pensione reseruanda initium habere debet, sed à superioris authoritate, num. 343. vbi ponitur dec. Rota.

In permutatione beneficiorum non potest pensio imponi ab ordinario ad coaquandum fructus ex pactione partium contra aliquos n. 344. cum seqq. nec etiam potest refundi pecunia, n. 347.

Reprobatur sententia Vgolini, n. 348.

Explicatur decisio. Rota 519. part. 1. diuersor. numero 349.

Non potest aliquid dari ratione expensarum, vt à lite beneficij recedatur, num. 350. etiamsi fiat authoritate superioris si pracedit pactio inter partes, num. 351. & solum potest procedere contraria sententia, vbi iudex ex officio id prouideret, num 352. resolutio Rota, num. 353.

Probabile videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico ægrotante consentiente, vt alius substituatur assignata

gnata sibi pensione pro alimentis hoc facere, num. 354. non tamen poterit n resignare in manibus inferioris Papa, cum reseruatione pensionis pro alimentis, num. 355.

De transactione, & compositione in spiritualibus remissiua, num 356.

An Episcopus possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, numero 357. cum seqq. resoluitur, posse, dummodo non transeat ad successores, alias non nisi in magnam Ecclesia vtilitatem.

Licet Papa possit imponere pensionem, sine consensu patroni. tamen si beneficium est iurispatron. Laicorum, ex dotatione & fundatione, pensio est nulla, non facta mentione de eo, num. 361.

VIso quid sit pensio, opere pretium erit videre, quis possi eam imponere, & an requira-
273 tur causa. † Secundo, in qua portione, seu quantitate sit reseruanda. Tertio, quomodo in causis pensionum sit procedendum.

274 Ad primum, certum est Papam eam posse †
imponere, cum in beneficijs plenissimam habeat potestatem, *c 2 de præbendis in sexto & Clem. 1. in fine, vt lite pendente cum alijs Gigas de pensio. q. 6. n. 1. & Corras. de benef. 1 part. c. 4. num 9.*

275 Vnde in eo † non requiritur causa ad imponendam pensionem. *Felin. in cap. ad audientiam. 2. de rescript. num. 2. & 4. Decius consil. 436 Gigas d. q. 6 à num. 6. & q 10. Sarnen. in compendio vtriusque signatura, vers. & est aduertendum Rebuffus de pacificis possessoribus, num. 129. alias 110. Corras. d. c 4. num 13. Io. Nicolaus Delphinas de iure patron. lib. 1 n 67. & 70. Mandos. de signatura grat 4, titulo de pensionibus versic. Papa, absque aliqua causa, Camillus Cautius in tract. de pensione Episcopali, num. 10. qui habetur 15. tomo part. 2. tractat. nouorum, Granucius ad Simon. de reseruatio. q. 62. num. 4. P. Gregò. de benef. cap. 29 num. 2. Marches, de commissionibus 2. part. c. 4 de commissione appellationis, num. 42. & Flam. Paris. de resigna benef. lib. 6. quæst 2. num 131. & 155.* qui docent Papam posse pensionem imponere, sine causa, & etiam sine consensu beneficiarij, *& Caput aquen. decis 316 part. 2.* & Rota in
276 vna Camerinen. pensionis, 7. Iunij 1591. Coram †
D. Gipsio vbi resoluit, quod *Reg de non tollendo iure quæsito, non est necessaria derogatio in declaratorijs,* Gabriel de Reg. iuris conclus. 3. num. 65. *nec rursus est necessaria, in impositione pensionis, &c. quia Papa pro libito voluntatis potest pensiones super beneficijs imponere, & transferre* Paris. cons. 60. num. 69. lib. 4. & in Oxomen. pensionis 20. Maij 1598. Coram D. Lita supra adducta num. 248.

277 Et idem tradit Gambarus post Felinum, † *de officio legati, libro 10. numero 376.* Quamuis postea *num. 386.* aperte teneat, quod in foro conscientiæ pensio à Papa constituta sine causa pro aliquo, non prosit obtinenti, *quod etiam tenent Abbas de concilijs, 2. part. c. 21. Victoria in relectione de simonia n. 50 & 51. Corduba libro 1. quæst. q. 21. num. 2. Arragon. secunda secundæ, quæst. 63. art. 2. versic. de annuis autem pensionibus, Emanu. Rodriguez in summa, 2. tom. cap. 21. Vega in summa, 2 part. cap. 65. casu 6. P. Ledesm. 2. part. summa tract. 7. c. 1. & tract. 12. concl. 21. & Theologi Hispani communiter.*

Regulariter tamen Papa non assignat pensio- 278
nem † sine causa, & sine consensu beneficiati. *Cassado. decis. 4 num. 6. de pensio. Gigas q. 1. num. 4. & q. 6. num. 7. & Marches. d. num. 42. & est reg. Cancellaria 44. de consensu in resignationibus & pensionibus.*

Vnde in vna Reatina pensionis, † de anno 1588. 279
Coram illustrissimo Pamphilio Rota resoluit, quod *pensio est nulla, si causa narrata non est vera, licet enim Papa possit reseruare pensionem sine causa. Tamen in dubio censetur motus iusta causa, & quando causa expressa est, indubitatum illam debere iustificare, alias est nulla.*

Et quod pensio imposita etiam à Papa ex falsa
causa est nulla, tradunt Gigas, *quæstione 5. † num. 5.* 280
Caputaquen. decis 298. nu. 1. part 2. & Rota decis. 274 in suis Miscell manuscriptis, & Flam. Paris. lib. 6. q 2. num. 77. & alij.

Legatus etiam potest pensionem imponere
Rebuffus de pacificis † possesso. num 120. alias 103. Corras. 281
d. cap. 4. num. 9. & Gambarus lib. 6. num. 77. intellige tamen de Legato de latere, *Gigas quæst. 6. num. 18.*
Cuchus † in institutio. Canonicis paruis, lib. 2 tit. 8 § an- 282
te omnia. & ibi additio. Zechus de benef. & pensionibus, c. 11. num. 5. qui potest beneficia † conferre, *cap. 1. de* 283
officio legati lib. 6. & dicemus infra 5. part. cap. 3. & omnia exercere in prouincia, quæ potest Episcopus in sua diœcesi. *Speculator. titulo de legato §. nunc ostendendum, num. 54. Cuchus in institutionibus maioribus, lib. 2. tit. 5. num. 83.* & sic circa reseruationem
† pensionis eandem authoritatem habet, quam 284
Episcopus, intellige etiam ex causa, *vt de Episcopo dicebatur infra.*

In beneficiis vero reseruatis, † vel quæ alias ad 285
eius prouisionem non spectant, non potest pensionem imponere, sicut non potest ea conferre, *Gigas num. 19. additio Cuchi. & Zechus supra.*

Legati autem missi, † vel nati, ex quo virtute 286
suæ Legationis beneficia conferre non possunt, *d. cap. 1. & dicemus d. cap. 3. 5. partis,* sic nec pensiones reseruare, nisi hoc eis specialiter sit concessum,
Gigas supra num. 20. & 23. & Cuchus d § ante omnia, † 287
vel nisi sint missi à Papa cum authoritate, seu potestate Legati de latere, *vt ait Gigas d. q. 6. num. 19. licet cogitandum relinquat.*

Vnde videbatur, † quod Nuntij Apostolici in 288
Hispania residentes, qui cum potestate Legati de latere mittuntur à Papa, possent in beneficiis 24. ducatorum, quæ ad eorum prouisionem spectant, reseruare pensionem ex causa, nisi tenuitas valoris obstaret.

Sed nihilominus contrarium existimo, † nam 289
Nuntij Hispaniarum non conferunt ista beneficia authoritate ordinaria, sed potius delegata, cum detur eis; cum aliquibus restrictionibus: nempe personis idoneis prouidendi, & quod prius eis constet fide dignorum testimonio non excedere viginti quatuor, *vt in clausula facultatis infra ponen-*

da 5.par. cap.3.num.14.ad cap. licet in corrigendis de officio ordinarii, & quæ ibi notantur, maxime cum detur facultas conferendi beneficia, etiam reseruata ratione mensis ad Rotam decis. 148.numer.2.lib. 2. par.5. diuersorum, & Gonçalez glos. 24.num. 45. dicentes, quod Legati, vel Nuntii conferentes, beneficia reseruata conferunt, vti delegati, non ordinarii, & sic, cum authoritate extra ordinaria ista beneficia conferant, non videntur posse pensiones imponere, quantumuis alias mittantur cum potestate Legati de latere.

290 Sed an Legati simplices missi absque † potestate Legati de latere, cum facultate tam conferendi beneficia in sua prouincia, iuxta d.c.1. nihil dicendo de reseruatione pensionum possint eas reseruare,
291 Zechus d.c.11.num.5. tenet sic, at † Gigas d. quæst 6.n. 21. tenet contrarium, quia licet tunc beneficia conferre possint, tamen non conferunt vi legationis, & ex iurisdictione ordinaria, sed ex facultate extraordinaria sibi specialiter attribua, quę restringi debet.

292 Sed quamuis hæc sententia † recte videtur procedere, quando facultas conferendi datetur Legato separatim, & non simul cum ipsa legatione, quia tunc talis facultas esset extraordinaria, & delegatũ tamen non videtur vera, quando simul cum ipsa legatione daretur talis facultas conferendi simplici-
293 ter: nam tunc ordinaria diceretur † iurisdictio in omnib. ex notatis in simili de Vicario Episcopi infra.5.p.cap.8.nu.41. & in terminis delegato. Gamb. de officio legati, lib. 9. num. 35. & 37. vbi docet, quod licet Legatus non sit ordinarius, sed delegatus in his, quæ competent ex speciali facultate, seu commissione, quando seorsum committuntur, tamen, cum in litteris suæ legationis simul exprimuntur omnes facultates, & sub vna concessione emanantes simul stant, & cadũt, c. translato, de constitutioni. & sic in omnib. censetur ordinarius. Hæc Gambar. & sic consequenter posset reseruare pensionem, cum posset
294 beneficia conferre, ex vi † legationis, & iurisdictione ordinaria, & alias possit in sua prouincia omnia, quæ Episcopus in sua diœcesi, vt notatur in d. ca 1. & 2. de officio legati in sexto, & faciunt quæ tradit Gamba. lib.1. rubrica quæ differentia sit, inter legatos de latere, & alios legatos, & Thomas Sanchez. de matrimo. lib.3. disputa.28. ad finem.

295 Rursus Episcopus, seu Archiepiscopus in † sua diœcesi potest pensiones super beneficiis imponere. Felinus in d c. ad audientiam, num. 2. Caccialupus de pensionibus quæst.5. & 13. Paulus Romanus eodem tracta. c.4.num.1. Gigas q. 6. à n.2. Sarnen. in compendio vtriusque signaturæ versic. & est aduertendum, & in reg. de annalis q.2 Rebuffus de pacificis possessoribus, numer.120 alias 103. & in repetitione capit. extirpandæ, §. qui vero de prębendis, sexto notabili, circa materiam pensionis, qui recte ait alium inferiorem Episcopo non posse pensiones imponere, & Corras. d. cap.4. à nu.9. Gambarus de officio legati, lib. 6. num. 77. Duarenus de beneficijs lib 6.cap.4.10. Nicol. Delpinas de iure patro. lib.1. num. 7. Mandos. Reg.33 cancel. quæst. 14. num.11. Guerrero, cap. 61. versic. & Episcopus, Cuchus in d. institutio paruis, lib.2. titulo 8. §. ante omnia, Redoanus de simonia, 2.par.cap.14. num.27. & cap.21. à num.26. Camillus Cattius d. tract. de pensione Episcopali, Nauarrus consi.4. de simonia, Zechus d.cap.11.num. 5. & Vega in summa 2. par. c. 65. casu 7. & post hæc Gonçalez. glos 5.§.5. à n.27.

Qui omnes id intelligunt † ex causa iusta & ho- 296
nesta, & vtilitatem Ecclesiæ concernente, & Nauarr. ibi ait, quod, cum imponere pensionem beneficio sit contra ius, regulare, cap. extirpandæ de præbendis, cap. vnico, vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, Episcopus non potest id sine iusta causa facere, nec videretur velle pensionem imponere, nisi id exprimat, & Rota in Milleuitana Canonicatus, de qua infra num.314. & in Callagurritana pensionis infra adducta n.343.

Quamuis Granutius ad simon. de reseruationibus † 297
q 62.n.6. & 7. dicens communem, teneat ordinariũ non posse pensionem simpliciter imponere, nisi pro bono pacis, & concordiæ, & in hac communi fuisse fundatum Decretum Pauli IIII. de quo per Mandos. de signatura, tit. de pensio. versic. hodie tamen ex decreto, vbi ait, quod hodie ex Decreto Pauli IIII. non potest pẽsio super beneficio, de quo alicui per obitum vacante prouidetur, imponi sine ipsius Papæ expressa licentia, & in titulo de confirmatio. versic. pensionis ab ordinario ait quod pensioni ab ordinario impositæ confirmatio non datur, sed Papa denuo concedit, vti Alexander 6. in signatura seruandum esse statuit. & ratio, inquit, est, quia ordinarius non potest beneficium diuidere, & pensionem, seu partem fructuum vni assignare prout Papa, &c. & omnem resecari difficultatem, ait Granutius ex decre-
to S. Congregationis cõcil. † sub num sibi 476. ibi, 298
nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere, quod decretum simpliciter loquens opinatur ipse non extendi ad pensionem pro bono pacis, & concordiæ ab ordinario impositam ad tradita per Rolandum, consil. 72. nu. 56. & 57. lib.1. &
hoc decretum † S. Cõgregationis, à Granutio alle- 299
gatum mihi est, n.295. & sic ait Vicario Episcopi Agrigen. Si resignatio Ecclesiæ Parrochialis vere fuit Romæ expedita, ante quam ordinarius resignantem, tit. ac beneficio d. Parrochialis priuaret, eadem resignatio debet suum sortiri effectum, nec ordinarius potest eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere, & alias habetur inter declarationes super cap.14. sess.25. de reform. vbi tamen dicit, nec aliquam Ecclesiæ pensionẽ imponere.

Sed in primis falsum est, † communem esse con- 300
tra d. doctrinam, imo ea est communis, vt apparet ex citatis authorib. nec obstat d. decretũ Pauli IIII.
quia videtur factũ † pro Dataria, scilicet ne ministri, 301
seu officiales Papæ, absque ipsius expressa licentia dictam pensionem imponant. Quod vero dicit Mã-
dos. d. titulo de † confirmationibus, in eo est, quia ordi- 302
narii non possunt pensionem imponere absolute, sed cum causa iusta, vt dictum est: & ita etiam † de-
bent intelligi decretum, & declaratio S. Congrega- 303
tionis, & doctrina Padillę in l. vnũ ex familia. §. si. de falcid n.23. ff. de legatis 2. quẽ sequitur Gratian. reg. nu.16. quod Episcopus conferens beneficium, no potest illud aliqua pensione grauare, vt in cap. si quis præbendas. 1.q. 1. & cap. vnico. § fin. vt Ecclesiastica beneficia, quibus conuenit lex. 5. tit.16. parte.1.

304 Sed ad dictam declarationem † S. Congregationis melius respondeo, quod tota illa loquitur de parocho concubinario, qui antequam parochiali priuaretur per ordinarium, *iuxta decretum Concilij. d.c.14.* eam resignauit, quæ resignatio est valida, neque eam potest ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere, sic enim legendum videtur ratione concubinatus resignantis, & pœnæ priuationis fructuum, de qua in d. decreto, quia nō transit ad resignatariū, vt alias censuit eadē S. Congr. super d.c.14. ib. 3. part. his verbis, *pœna hac non transit ad successorem in beneficio si priuatus resignat.*

305 Aduertendum est tamen, † quod Rebuf. *in praxi, tit. de reseruatio. tam generalibus, quam specialibus* ait quod hodie Episcopi non constituunt pensiones, imo non ex vsu amissa est in hoc eorum potestas per

306 Ignorantiam, refert Camillus Cautius *supra.* Et Lud. Lopez *instruct. conscientia. 1. tom c. 303.* post Sotum *de iust. & iur. li. 9. quæst. 7. art. 2.* inquit quod prout iam receptum est vsu Romano solus Papa pensionem ponere potest, & Cardi. Tole. *in sum. li. 5. c. 26. in fine,* ait quod non est prohibitum iure Episcopis imponere pensiones, ob consuetudinem tamen, & communem stylum Romanæ curiæ, si quis sine summi Pontificis facultate pensionem haberet simoniacus esset, & Zechus *d. c. 11 num. 2. in principio,* ait quod vsu iam est receptum, vt Episcopus nullo casu propria authoritate possit pensionem imponere, & itidē *d. n. 5.* ait quod tutius est, vt nec Episcopus id possit, vt supra, sine Papæ licentia, & P. Ledes. *2. p. sum. tract. 12. concl. 20. & 21.* ait iure positiuo facultatem imponendi pensionem esse reseruatam Summo Pont. vt constat ex vsu.

307 Sed Camillus Cautius in fine, *d. tract.* ait † quod per reg. cancel. in mensibus, in qu a Summi Pontifices dant Episcopis residentibus facultatem libere disponendi de beneficiis in sex mensibus vacantib. videtur aduersus omnem negligentiam, & consuetudinem esse restituta Episcopis potestas imponendi pensiones, nō ex vsu, seu alias amissa, saltim quoad Episcopos hodie iure suo, vti scientes, & volentes propter verbum libere positum in d. reg. quod (inquit) relaxat omne iuris & facti, & vinculum, & obstaculum, & denotat, amplissimam potestatem etiam imponendi pensiones, iuxta sensum, & intellectum *cap. 2. de prabendis. li. 6.*

308 At hoc nihil valet, † quia verbum (libere) de quo ibi, solum significat, quod possint Episcopi residentes disponere de beneficiis vacantibus in sex mensibus alternatis libere, id est, absq; impedimento reseruationis octo mensiū, de qua in principio reg. iuxta subiectam materiā, *vt per Gonç glo. 53. n. 24. & 25.* Et ideo si ex non vsu amissa esset Episcoporū potestas imponēdi pēsiones illud verbum, *libere,* de quo in d. reg. non esset eis restituta. *facit lex, si quando. C. de inofficioso testamento, & quæ tradit Gamb. in tract. permutationum super c. 1. d. rerum permutat. in 6. nu. 10.*

309 Ex stmo vero, contra Rebuf. d. potestatē † Episcoporū imponendi pensiones, non esse amissam, ex non vsu, nā per 10 vsum nō tollit facultas aliquid faciendi, *Rochus de Curte in c. fi. de consuetud. sect. 4. nu. 77. & videtur tenere Gonça. sup. n. 28.*

Nec est contrarius vsus quicquid † dicāt Zechus, 310
& Ledes. nec rursus in contrarium est vsus Roman. quicquid dicāt Sotus, Lud. Lopez, & Toletus *supra.*

Et quamuis Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verbo pensio & ver. simonia. 3. dub. dicat* Episcopū non posse ponere pēsionē, tamen *2. p. ver. pēsio §. 3.* ait q̄ dictū est 311
Episcopū non posse imponere pēsionē super beneficio, intelligēdū esse iuxta formā S. Concil. scilicet, vt nō possit eā imponere super parochiali nō excedēte summā ducatorū centū *sess. 24. c. 13.* Cæterū Fl. Paris. *de cōsid. q. 28. n. 120.* docet ex cōst. Pii *V. super cōsid. §.* & idē videri Episcopis sublatā facultatē imponēdi pēsiones sup beneficiis, per eos collatis, nā Episcop. nō sīpliciter poterāt pēsiones imponere, sed ex causa, & adhibitis quibusdā modificatio. secundū DD. & ad tollēdos scrupulos, & difficultates, quādo esset bene reseruata per Episcopum, & ex causa sufficienti, bonum fuit eis tollere hanc facultatem. 312

Sed hæc sententia † Flam. Paris. est falsa, nā d. cōstit. Pii *V. § itidem* procedit, & loquitur, quando pēsio fuisset imposita per Episcopū personæ sibi bene visæ, & postea declarandę, quo casu esset simoniaca, & confidentiaria, ex d. const. quę hoc casu solū est intelligenda, vt in terminis resoluit Rota, in vna Mileuitana Canonic. 6. Martii 1595. Coram Mellino, dicens q̄ *pensio imposita per Episcopū ad fauorē certa personæ, etiā de consensu prouisio etiam corā Notario præstito in forma, non facit prouisionē simoni licet sit nulla ipsa pensio, si non constet de causa, si aūt pensio fuisset imposita per Episcopū personæ sibi bene visa, & postea declaranda, esset simon. & cōfid. ex Bulla Pij V. quo casu solū est intellig.* 313 314

Ex quo etiā conuincitur, † quod ait Vgolin. *de simon. tab. 1. de simon. genere c. 28. § 3. n. 6* Nēpe simoniā cōmitti si Episcopus, & inferior Summo Pontifice beneficium conferat, reseruata sibi, alterius pensione, tum quod beneficia (inquit) simpliciter conferenda sunt. Tum quia sine diminutione conferri debent vt in titulo, vt Ecclesiastica beneficia, † & 16 315
iis canones transgredi non licet: quamuis verum sit, q̄ sibi ipsi pensionē reseruare non potest, vt in d. c. vnica, & si esset ex pacto esset simonia vt ibi.

Vicarius autem † Episcopi non potest constituere pensionem, nisi hoc sibi fuisset ab Episcopo specialiter concessum, docet Sbrotius, *in tract. de Vicario Episcopi, l. 2. q. 71. n. 24.* cū Beroio. *cōs. 18. n. 10. volum. 1.* 317

Et causas assignandæ pēsionis † ponunt Cacciaļup. *de pensio q. 4.* Paul. Roman. *c. 1.* Gigas *q. 1 n. 4. & q. 6. Rebuf. de pacificis poss. sfortibus, n. 125. alias 108. & in repetione. d. c. extirpanda §. qui vero de prab 6. notab. circa materiam pensionis.* Couar. *d. c. 4 n. 12.* Gambatus *d l. 6. à n. 100.* Io. Nicolaus Delphinas *d. l. 1. de iure patronat. n. 66. & 69.* Mandos. *d. tit. de pensionib. vers. causa imponēdi pensionem,* Bursatus *consi 126. n. 90. l. 2.* Attagon, *2. secundæ quæst. 63. artic. 2. versicul. si quis autem quærat,* Emanuel Rodriquez, *d. secunda tom. c. 21.* Vega *2. pa. capit. 65. casu 6.* Pet. Ledesma *d. 2. part. tract. 7. capit. primo circa 14. conclusionem, & tractatu duodecimo conclu 21.* 318

Non tamē † requiritur in constitutione pēsionis solēnitas in alienatione rerū Ecclesiæ requisita, quā nis id velit Rebuf. *in d. repetione, §. qui vero, d 6. notab.* circa materiam pensionis, versi. circa tertiū, quę 319

solem-

ſolemnitas,& *verſi.* quantum ad ſeptimum; quia id
iure non cauetur,& aliud eſt penſio, de qua agimus,
alind alienatio rei Eccleſiæ.

320 Imo quamuis inferior à Papa non poſſit † pen-
ſionem imponere ſine conſenſu Rectoris benefi-
cij *Caccialupus quaſt.5. & Gigas q.10. nu 1. & 2.* tamen
ſi beneficio vacanti imponeretur penſio, exiſtimo
non requiri conſtituit eidem defenſorem ad cōſen-
tiendum penſioni prædictæ, quamuis id velint Cac-
cia lupus, & Gigas *ibi,* quia iſta non eſt materia alie-
nationis rei Eccleſiæ, ſed ſufficeret illam imponi ex
cauſa iuſta,& vtilitatem Eccleſiæ concernente, *iux-*
321 *ta ſupradicta,* & quod dicit Rebuffus † *ibi,*& Caccia-
lupus, ac Gigas poſt Romanum, *conſi.369.nu.2* pro-
cederet in penſione profana, & temporali, quæ nō
daretur loco beneficii,& titulo clericali.

322 Et cum in impoſitione penſionis † facta per infe-
riorem Papa requiratur cauſa, ſi illa deſit nulla eſt,
& inualida, *Corraſ.d. c.4.n.13.Io. Nicol, ſupra num. 70.*
Sarnen.& alij ſupra relati,nu.295.

323 Maxime ſi in fraudem Canonis conſtitueretur
ei, qui non eſt capax beneficij, vel alias *cap.extirpan-*
dæ.§.final de prabendis,cap.audiuimus.de colluſione dete-
genda, vt cum Panormitano tradunt Felin. in d. c. ad au-
dientiam, 2. num 2 1.conclu. Caccialup. q.4 Gigas quaſt.
5 in principio, Rebuffus, de pacificis poſſeſſ.n.131.alias 113.
Corraſ.d n.13.& Io.Nicol.ſup.n.72.

43 Et præſumitur impoſita in fraudem † niſi appa-
reat de cauſa, *vt cum Ancar. & Card. in d.§.final.tra-*
dunt Rebuffus,& Corraſius ibi.

Debet .n. de cauſa conſtare. † *Oldra.conſil.226.Fel.*
325 *d nu.2.2.concl Gigas q.6.n 2.Rebuf. de pacificis poſſeſſori-*
bus,n.123.alias 107.& in d. repetitione, §.qui vero.d.6 no-
ta.verſ.& talis cauſa, alias eſt nulla ipſa pēſio, vt d. Mi-
leuitana Canonicatus, *de qua ſupra n. 314.*

326 Nec ſufficeret aſſertio Epiſcopi † aſſerentis cau-
ſam interueniſſe, vt per citatos maxime, Rebuffum
ibi, nam ei non creditur, cum actum libere facere
non poſſit. *l. ſi forte, vbi Bartolus ff de Caſtrenſi peculio,*
& in propoſito. Corraſ.d cap.4. num. 14. & diceмus alias
II. par.capit.4 à num. 52. Sicut non creditur patri do-
327 nanti filio † qui teſtatur merita præciſſe, *gloſa. &*
Doctores in l. ſi donatione. C. de collationibus, Corraſ.ibi
Tiraq. l. ſi vnquam C. de reuocandis donationibus, verbo
donatione largitus, num. 87. Anto Gomez in l.29. Tauri,
num.23.Bernard. Diaz regul. 533. & Salcedo ad eundem
reg.214 verſic. illud autem. Gratian.reg 88.Io.Gutierrez
de iuramento confirmatorio 1.par.capit.5.à numer.16.Ma-
ſcard.de probationibus, concl.184.cum tribus ſequentibus,
Molin.de iuſtit.1.tom.tract.2.diſputatione 244.& Thoma
Sanchez de matrimonio, libr. 6. diſputatione 6. numer.
5.

328 Debet quoque penſio cauſæ commenſurari, †
& reſpondere vt non excedat ad capitulum relatū
ſecundum de teſtament. ibi, *iuxta ſeruitij meritum*
conferantur, Oldradus, Felin. & Gigas ſupra, & Rebuffus
num.125.alias 109 & Corraſ.d.nu. 14. & facit, quod in ſi-
mili poſt alios, quos refert, tradit Thomas Sanchez ſup.n.6.

Alias penſio non eſſet nulla in totum, ſed † redu-
329 cenda ad debitam quantitatem, vt de donatione re-
muneratoria excedente merita dicitur, *Tiraq. ſupra*
nu. 79. & 80. Palacios Rubios in rubrica de donatio.inter
virum.§.32. nu.9. & §.50.à num.26.& in l.17.Tauri, à n.
52.Caſtillo in proœmio legū Tauri, verbo, Gratia de Dios,
verſic.1.vt valeat Gratian.reg.150.num.28 Angulo in l.12.
delas meioras, gloſa 1.num. 19. Io.Garcia de donatione re-
muneratoria. num.51. & Thomas Sanchez d. num.6.cum
aliis, circa quod, vide dicenda infra.

Sed reſtat dubium, † an penſiones impoſitæ per 330
Epiſcopū tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, du-
rante vita penſionarii, an vero durent tantum ad vi-
tam beneficiati illi conſentientis.

In quo videntur eſſe diuerſæ ſententiæ. † prima 331
ordinarios non poſſe penſiones imponere, quæ
tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, & ſic durare
tantum ad vitam conſentientis, *ita Staphileus de litte-*
ris iuſtitiæ, titulo exceptio ſola plus operatur, &c. num.
14.pag. mihi 285. Nauarrus conſi. 8.num 9.de iure patro-
natus, & conſi.43.nu.4. de ſimonia. & Flam. Pariſ.de cō-
fident. quaſt.28.n 120. Pro qua facit textus in c.niſi eſſent
de prabendis, vbi Doctores.

Secunda ſententia eſt, † penſiones impoſitas per 332
inferiores à Papa, non tranſire ad ſucceſſores, niſi
vbi ordinarius eas imponeret cauſa concordiæ, vt
à lite recedatur, nam tunc tranſitet ad ſucceſſores in
beneficio, *ita Sarnen. in reg de annali. quaſt.2. vbi ſic in-*
telligit q ait in compendio vtriuſq; ſignatura, verſi. & eſt
aduertendū Gigas, q.85. n 1. & 11. Mandoſ. in Reg.33. q.14
num 11 Redoanus de ſimonia, 2.parte cap. 4.num. 14.& c.
21. numer 36.Marcheſanes de commiſſio. 2.par. cap.40.de
commiſſione appellationis numer. 41. & 44. Quintana-
duennas, lib. 2.Eccleſiaſticon, num 44 & videtur ſentire
Hiero.Paulus in practica cancellaria, verſiculo ſuper bene-
ficio poteſt tranſigi.

Tertia ſententia eſt, poſſe Epiſcopos abſolute, † 333
ex cauſa rationabili imponere penſiones ad vitam
penſionarii, & quæ tranſeant ad ſucceſſores, licet
non cum facultate transferendi, *ita Caccialupus de*
penſionibus, q.4.& 5. Gigas quaſt. 6. num.4. Cuchus in d.
inſtitution.paruis lib. 2. titulo 8.§.ante omnia, & Camil-
lus Cantius d tract.de penſione Epiſcopali, nu. 10. & Gā-
barus d.lib.à num.385. ait iſtam ſententiam veram eſſe
in puncto iuris, in iudicando tamen, primam ſequē-
dam, quam dicit communem *ibi, & n.685.*

At ego ſum in diuerſa ſententia, † nempe quod 334
Epiſcopus ex cauſa concordiæ,& vt à lite recedatur,
non poſſit imponere penſionem, quæ tranſeat ad
ſucceſſores in beneficio, ſed ſolum duret ad vitam
onerati, *argumento textus. qui videtur expreſſus in ſua*
ratione, in d.c.niſi eſſent. ſi enim in caſu illius textus Pa-
pa non vult tolerare vt penſio impoſita ex cauſa pa-
cis, & concordiæ tranſeat ad ſucceſſores, nec circa
prouētus aliqua videatur facta ſectio, clarum vide-
tur inferiores à Papa, quamuis non ſint iudices de-
legati, vt ibi, ſed ordinarii, vt Epiſcopus vel Legatus
non poſſe ex cauſa concordiæ imponere penſionē,
quæ tranſeat ad ſucceſſores.

Ex quo ceſſat euaſio † Gambari *ſupra nu. 402.* qui 335
ait penſionem, de qua ibi, nō potuiſſe obligare ſuc-
ceſſorem non ſimpliciter, ea ratione, quia quaſi vi-
deretur facta ſectio beneficii, ſed quia, qui ſic ordi-
nauerūt erāt delegati, non habentes in præmiſſis iu-
riſdictionem ad obligandum ſucceſſores

Et id videtur ſenſiſſe Granutius † ad Simonetam, 336

d. quaest.62 nu.7. & Rota in vna Calagurritana beneficij de Ondategui. 28. Martij 1583. Coram Illustrissimo Lancelot o, & in alia Calagurritana beneficii de Arriola, 18. Iunii *1593.* Coram D. Gypsio in quib. fuit dictum, quod concordiæ fieri debent dummodo non sequatur sectio beneficii, iuxta d. cap. nisi essent, & quod lis potuisset dirimi per reseruationem pensionis, sub beneplacito Apostolico, *vt in decis. infra adductis vltim. p.c.4.n.5. & 6.*

337 Et est ratio nam cum tunc agatur de iure † personali, non potest obligari beneficium, seu successor, cum de eius vtilitate non agatur, *vt inquit Innoc. in d. cap. nisi essent ad fin.*

338 Nec obstat textus *in c. de catero,* † *& c. veniens de trans. actio.* quæ Gambarus *supra num. 402.* allegat pro sua sententia, quia non loquuntur de pensione.

339 Aliis vero ex causis † iustis, & rationabilibus quę euidentem Ecclesiæ vtilitatem importent, poterit Episcopus pensionem imponere, quæ transeat ad successores pro vita pensionarii, *Fels in d.c. ad audientiam, 2.n.2. G.gas. d.q.6. & Cuchus vbi supra.*

340 Aduertendum est autem, quod inferiores † Papa non possunt imponere pensiones, vbi interuenit aliqua conuentio inter partes, *de ea, d. ca. nisi essent, ibi, non quidam ex pactione partiũ, Rebuf. de pacificis possess. n.122. alias 105. & in d. repetitione. §. qui vero 6. notab. circa materiam pensionu Cuchus d. tit. 8. §. illa quoque & ibi additio Redoanus de simonia, 2. p. c. 14 in fine, & c.*
341 *22. & Camillus Cantim d. tract. n 5* Et sic coram eis nõ potest fieri resignatio, seu cessio reseruata pensione, sicut nec in fauorem, *secundum allegatos, & Corras. 1. p.c.8.n 13. Boerium decis. 2.n.45.* qui dicit, quod ad solum Papam spectat admittere resignationem, cũ pensione, *& Gambarum supra n. 163. & 618. P Greg. de benef. t.29 n.1. Flam. Paris. de resignatione beneficiorum, l. 7.q.13.n.17. l.8 & q.7. ex n.11. Vgol. de simoni. tab 1. de simo. grafia. c.28. §.3.n.1. & 2. Cosm. Phil. de officio sacerdotis, 2. p. l.6.c.3. & Vegã in sum. 1.p.c 36 casu 38. & 2. par. cap. 63*
342 *casu 2. & Zechum d.c.11.n 5.* quicquid sentiat, Gigas, † *consil. 153. seu responso 44. de pensio.* & quamuis contrarium videatur velle Rebuffus *in praxi, titula de resignatione conditionali, num. 12. & 13* *nisi* intelligatur de legato habente specialem facultatem recipiendi resignationes, cum pensione, *de qua Flam. Paris. d. quae. 13. nu 14.* & habetur in facultatibus Cardinalis Aldobrandini ad Regnum Poloniæ Legati, postea sanctissimi Clementis 8. in constitutione 35 & Sixti 5.

343 Quinimo non solum † ab ipsis partibus, sed nec à compromissariis, conuentio de pensione reseruãda initium habere debet, sed à superioris authoritate, vt fuit resolutũ in vna Calagurritana pensionis, 29. Maii 1595. Coram D. Peña, vt in decis. sequenti, pro qua facit cap. 2. de arbitris.

Orta lite anno 1581. inter Io. Baptistam de Basaue, & Io. de Ayo, & Thomam Calleiam, super dimidia portione vacante, in Ecclesia parrochiali oppidi de Victoria, ad eam dirimendam, in quosdam arbitros compromiserunt, qui paulo post de licentia ordinarij, & sub beneplacito sedis Apostolica pronunciauerunt, quod si Ioan. de Ayo à Prouisore Calagurritano dicta portio adiudicaretur, ille loco annua pensionis octo tritici fanecas Io Baptista quolibet anno persoluere teneretur caterũ quia licet prouisor Io. de Ayo portionem adiudicasset. ille pensionem pradictam soluere recusauit, dubitatum an fuisset valide reseruata, ita vt Ioan. teneretur ad illam solutionem vel constituere procuratorẽ ad consentiendum illius reseruationi, vel lis, & causa restituenda foret in pristinum statum Et solo Io. Baptista qui sibi pensionem deberi pratendebat, informante, Rota censuit pensionem non fuisse valide reseruatam, quia non fuit constituta ab Episcopo, nec de eius consensu ex causa rationabili, sicut requiritur in casibus, de quibus possunt Episcopi pensionem valide reseruare, vt fuit decisum in illa Mileuitana Canonicatus, 6. Martij proxime prateriti, coram D. Mellino, ad Felin. in c. ad audientiam 2.n.2. & sequẽti de rescrip. & Gigant. de pensionibus q.6. num. 2. *quam vt amicabilis compositio valeat, & partes à vitio simonia excusentur, conuentio de pẽsione reseruanda à superioris authoritate, non ab ipsis partibus, vel à compromissarijs initium habere debet,* Anania in c. audiuimus, n.3. de collusione detegenda. *Rursus cum arbitri sub conditione Apostolici beneplaciti pensionem reseruauerint, nec fuit valida, nec Ioan. Ayo ad illam solutionem tenebatur ante adimpletam conditionem, nam conditio non purificata nihil ponit in esse,* l. eius qui in Prouincia ff. si certũ petat. ex l. Thais. §. stichus, ff. de fidei cõmiss. libertate. Ruinus consil. 181. nu. 2. l. 1. *& ex hoc dicebant aliqui ex dominis cessare difficultatem, & aut non foret necessarium disputare, an ordinarius ex bono pacis vni conferendo beneficium, possit pensionem alteri reseruare quantum ad secundum negatiue etiam responsum fuit, videlicet, nõ teneri Ioannem Ayo constituere procuratorem ad consentiendum reseruationi pensionis, tum quia re adhuc integra potuit pœnitere* Crescen. decis. 5. de procuratoribus, *tum etiam, quia in compromisse non se obligauerat ad petendum confirmationem, vel constituendum procuratorẽ ad consentiendum pensioni, quam compromissarij excogitauerant, vnde non constringebatur vigore iuramenti,* Capella Tolosana, decis. 261. *Quo ad tertiũ Rota affirmatiue respondit, Ioannem de Basaue ad pristinum statũ redire, & de iuribus suis experiri posse, cum non aliter concordia visus fuerit consensisse, nisi sibi fuisset pensio valide reseruata, qua deficiente defuit eius consensus, & cessio litis non videtur aliter facta.*

Ex quibus † conuincitur primo dictum Nauarri 344
consil 43 de simonia, nu.4. quod in permutatione beneficiorum potuit pensio imponi ab ordinario, ad coæquandos fructus vtriusque beneficii permutati in casu illius consilii, in quo interueniat pactio de ea inter partes, *quod etiam tenet Io. Nicol. Delphinas de iure patronatus l.2.q.18.n.161. & videntur tenere Caietanus, 2 secunda, q 100. ar.4. & Valencia 3. tom. secunda secũde, disputatione sexta, q.16.* † *punct 3.* cuius contrarium 345
tenet Vgolinus *supra c.27. §.1.n 3.* Philiarchus *d.c.3. &* Corradus *in respons. casuum conscientia, q.42. in additione, pag. 88.* & Zechus *d.c.11.n. quint. & c. 10.n.2. ver. 11.* & Ludo Carbo. *de rest q.60. d 17.* qui ait, quod in permutatione, quando beneficia essent imparia liceret per pensionis solutionem constituere æqualitatem, vetum, cum permutatio fit authoritate ordinarii, non potest constitui pensio, aut reseruatio fructuum, sine authoritate Papæ, vt habet stylus curiæ, &c. 346

Nec pro Nauarro facit textus † in quo fundatur

in

in capit. ad quaest. de rerum permutat. quem recte explicauit, Couarru. *Libro primo variarum cap. quinto, nu. 9* post Adrianum *quodlibet. 9. ad quintum*, & Corradus *supra*.

347 Nec fauent Nauarro, Anchar. *consi. 279.* † & Felin. *in cap. quia verisimile, nu. 1. de praesumptio.* Ex quib. male etiam ait ipse Nauarrus *in Manuali, ca. 23. n. 100. versiculo 3.* quod in permutatione beneficiorum inaequalium potest authoritate superioris refundi pecunia ad illa aequanda, quod tenet Io. Nicol. Caietanus, & Valenc a *vbi proxime*, sed contrarium tenet Corradus *ibi*. Qui a expresse loquuntur cessante pacto, & quando ex officio Episcopi imponitur pēsio. *Gigas quaest. 6. num. 3. & Gonçalez, glos. 14. numer. 38.*

348 Secundo, conuincitur, quod ait Vgolinus *supra* † *cap. 29. § 3. nu. 2.* posse iudicem pro bono pacis pēsionem imponere, & conuentionem probare, & iam si partes interse conuenissent, modo is apud quem remanet beneficium, ius habeat in eo.

349 Et quod Rota, *decis. 519. par. 1 diuersorum* ait † posse ordinarium ex causa litis, & cessionis, pensionem imponere accipiendum est iuxta doctrinam Abbatis *in c. cum pridem de pactis, n. 8.* cum aliis; et Gigantem, *q. 6.* quam allegat, quando id facere ex officio vti compromissarius, & non ex conuentione partium, vt in d. c. nisi essent. *& ita etiam accipiendus erit Gonçalez, glo. 5. § 5. nu. 27.*

350 Vnde etiam infertur † doctrinam Collectarii, *quam refert & sequitur Hiero. Paulus in practica cancell. versi. super beneficio potest transigi, & S. ruen. in reg. de annali, q. 2. Rochus in reg. beneficium in 6. nu. 28. ad principium. & Redoan. de simonia 2. p. c. 2. n. 14. & c. 3. nu. 23.* scilicet in beneficialibus licite aliquid dari ratione expensarum, vt a lite recedatur, & pro concordia, nec esse simoniacum, non esse veram, *c. cum pridem de pactis. glo. in c. super hoc de renuntiatione verb. pe una, Abb. in d. c. nisi essent, nu. 5. Cosmas in prag. natura sanctio ne, tit. de annatis, § 1 verbo literarum, M bedanus decis. vlti. de simonia alias 332 Philiar. 2 p lib. 6 c 11. circa finē, Sum. Corona. 3. part. tract. de simonia, numer. 34. Corrad. supra q. 43. P. Ledesma 2. p. summ. tract. 12. circa 28. concl.*

351 *pag. 1359.* etiamsi fiat authoritate superioris, † si procedit pactio, seu conuentio inter partes, *ex d. c. & ib. & Rebuf. in praxi, titulo de permutatio. nu. 47 & ten t Pet. Grego. de beneficiis, c. 41 nu 2. & Zerola in praxi Episcopali, 1. p. verbo simonia, dub. 1. 2. 3. & facit dict. c. cum pridem*

352 & solum posset procedere, vbi iudex † in quem fore partes libere co npromittunt, aut cuius ordinationi, & compositioni partes praestant assensum, ex officio id prouideret, *Abb. in d. c. cum pridem, nu. 8. & in cap. 2. de transactio. nu. 5 & 6 & in d. cap. nisi essent, n. 8. & 9. Cosmas & Philiar supra, & Vgolinus, d capit 29. § 3. num. 2.* Quamuis postea ibi dicat idem, si partes interse conuenirent, & deinceps iud. x conuentionem probaret. *vt sentit Nauarrus, consi 46 de simonia*, modo is, apud quem remanet beneficium, ius ha-

353 beret in eo, *vt supra num. 348.* facit decisio in causa † Calagurritana integrae portionis, 8. Octobris 1574. Corā Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum, *simoniam puram effici, cum non obstante reseruatione beneplaciti Papae deuentum est ad executionem conuentionis*, Moheda decis. 167 Cota 238. Rota 673. lib. 3. p. 3. diuersio. *nec etiam posse transigi respectu boni pacis, cum agitur de iure acquirendo, non autem de acquisito.*

Probabile tamen † videtur, posse Episcopum, seu legatum clerico aegrotante consentiente, vt alius substituatur ei in totum etiam assignata sibi pensione pro alimentis, quo ad vixerit, hoc facere si aegritudo est perpetua, *vt videtur tenere Abbas in ca. tua nos de clerico aegrotante. quem sequuntur Gambar. d. lib. 6. nu. 156. & lib. 5. rubrica de coadiutoribus. nu. 16* quia ista pensio nō procedit, ex pactione inter substitutum, & aegrotātē, sed ex dispositione iuris, & superioris, *& facit quod dicimus infra 11. p. c. 3. n. 160.* 354

Non tamen videtur posse talem resignare † in manibus inferioris Papa, cum reseruatione pensionis pro alimentis, *ex supradictis*: quamuis Ferrerus *consi. 373. ex nu. 7.* posse dicat. 355

Et de transactione, & compositione in spiritualibus, † vide Molinam, *2. tom. de contractibus disputat. 556. versi. hoc loco*, ex cuius doct. *ina ibi* videtur posse sustineri consil. Nauarri *46. de simonia.* 356

Sed an Episcopus possit imponere pensionem † super beneficio iuris patronatus, sine consensu patroni? Gigas *quaest. 23.* tenet quod sic, *quem sequitur Gambarus, d. lib. 6. a nu. 94 & Camillus Cautius in a tractat. de pensione Episcopali, & eiusdem sententiae videtur esse. Fiam. Paris. de resignatione, lib. 4. q. 4. nu. 14.* 357

In contrarium tamen feruent an, etiam contradicente † Patrono, inclinat Iulius Benignius *in responso posito ante dictum tractatum Camilli Cautij*, in quam dicit inclinare se omnes aduocatus Romanos, & auditore. Rotae, *argumento decisionis Mohedani 268. quae in impressu est sexta de iure patronatus*, & facit Rebuffus in praxi tertia *par. signatura, num. 28 & 48.* vbi hoc ponit, tanquam proprium Papae. & Zechus *d cap. 11. num. 7. versic. debet*, tamen ait quod quādo Episcopus per sionem imponit, requiritur consensus patroni, *& faciunt tradita per Rochum de iure patro. verb honorificum q. 5.* 358

Mihi videtur cum † Sarnen. *in d. compendio vtriusque signatura, versic. & eodem modo, quando Episcopus*, quod possit eam imponere, dummodo non transeat ad successores in beneficio, alias non, sine consensu patroni; nam in hoc esset considerabile praeiudicium patroni, propter praesentationem, quae fo ret de beneficio grauato, & non libero, *& ad hoc cōducunt tradita per Rochum d. quaestion. 3 & notata per Io. Andr. & Abbatem num. 5. in cap. postulasti de iure patro. Lamber. de iure patro. lib. 3. quaest. quarta, & 5. n. 7. ita tenet Couarru. practicarum, c 36 n. 10.* 359

Quae resolutio videtur posse limitari, nisi pensio transitoria † ad successores imponeretur per Episcopum in magnam Ecclesiae vtilitatem, nam tunc videtur etiam, sine consensu patroni, & eo inuito si vocatus nolit consentire, argumento eius, quod de permutatione beneficii iuris patronatus facta sine consensu patroni, tradimus infra 11. par. cap. 3. n. 19. & 23. 360

Et licet † Papa possit imponere pensionem super beneficio iuris patronatus sine consensu patroni, *Marches d. 2. par. cap. 4. de commissione appellationis* 361

num.57. nam vt fuit resolutum in vna Columbrien. pensiones, 11. Februarii 1598. Coram Illustrissimo Seraphino, Patroni consensus nō requiritur in imponenda pensione, tamen si beneficium est iuris patronatus laicorum, ex dotatione, & fundatione debet mentio fieri in reseruatione de tali iure patronatus, alias pensio est surreptitia & nulla *Gigas q. 24 & Couar. d.n. 10. Bursatus consi. 178. n. 38. lib. 2. Caputaquen. decis. 132. par. 2. Rota decis. 2044. lib. 3. p. 3. diuersorum.*

§. 3.

In qua portione seu quantitate pensio sit reseruanda.

SVMMARIA.

Pensio constituenda est in quantitate, & non in quota, num. 362. & ita obseruat Papa, & habet stylus curia, n. 363 & ita inferiores Papa non possunt causa reseruare in quota, n. 364. quamuis iure communi inspecto probabile esse posset, n. 365.

Moderatam pensionem esse oportet, num. 366. alias ad debitam quantitatem est reducenda, num. 367. quod procedit in successore, secus in eo qui pensioni consentit, n. 368.

In tali pensione per Papam imposita non potest fieri reductio per inferiorem, n. 369.

In quanta quantitate sit reseruanda remissiue, n. 370.

Non potest dari circa eam certa regula. n. 371.

In parrochialibus non exceden. 100 ducatos non imponitur pensio, n. 372.

Isti 100 ducati intelliguntur, iuxta valorem ducatorum, in qualibet regione, licet clausula dummodo remaneāt 100. ducati pro rectore soleat intelligi de ducatis de camera, n. 373.

Si pensio excedit 100. ducatos, pensio solet reseruari pro quātitate excedenti. n 374.

In pensione super parrochiali solet apponi clausula dummodo remaneant centum ducati annuatim liberi pro rectore, num. 375 qua aliquando non apponitur, nu. 378.

Verbum libere importat, absque grauamine, & diminutione, n. 376.

Reprobatur consilium Nauarri, 377.

Pensio non censetur imposita super incertis, & distributionibus, nisi expresse dicatur, n. 379. etiamsi diceretur super redditibus prouentibus iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuersis, n. 380. & ita in materia pensionis Dataria & cancellaria intelligit, licet Rota contra tenuerit, & licet alias dicta verba comprehendunt etiam distributiones, à n. 381 ad 387.

Intelligitur nisi aliunde constet per illa verba imponi super distributionibus, n. 388. aut nisi esset stylus in contrariū, n. 389.

Declarationes S. Cong. pro dicta doctrina. n. 390.

Pensio reseruata super distributionibus potest transferri vigore priuilegiorum, dantium facultatem transferēdi pensiones reseruatas super fructibus redditib. & prouentibus, n. 391. resolutio Rota, n. 392.

In Episcopatibus non excedentibus mille ducatos, non solet pensio imponi num. 393. Si vero excedunt, imponitur pensio resignanti cum clausula dummodo mille remaneant pro Episcopo, n. 394.

In Episcopatibus Hispania solent reseruari pensiones, vsque ad tertiam partem. n 395.

Clausula qua in eis ponitur, n 396.

Clausula dummodo remaneāt centum pro rectore, & mille pro Episcopo intelligitur de tempore gratia, & reseruationis nō vero respectu annorum futurorū, sicut clausula dummodo meditatem fructuum non excedat, nu. 397. 398.

Si attento tempore gratia remanebant centum rectori, deducta pensione etiamsi postea contingat aliquibus annis non remanere, non ideo erit diminuenda pensio, nu. 399.

Sed si post reseruationem ita sunt diminuti fructus parrochialis, vt rector non possit se sustentare, peti potest reformatio illius, n 400.

Quae reformatio, seu reductio potest fieri per ordinarium, etiamsi pensio esset reseruata per Papam, n. 401. nisi adsit clausula, quod pensio annullari, reduci, seu minui nō possit, n. 402.

Si computatis funeralibus, & ingressu remanet rectori, congrua non potest peti reductio, n. 403.

Non est superflua dicta clausula, dummodo remaneant centum, namquamuis narretur valorem parrochialis ascendere ad talem summam, quod etiam deducta pensione remaneant centum pro verificatione sufficit probare. d. valorem vel parum minus, numer. 404. vsq ad 408.

Non est etiam superflua d. clausula. quia in resignationib. valor narrari solet non per ascensum, sed per non excessum, ad cuius verificationem sufficit verificare non excessum. n. 409. & 410.

An si attento tempore reseruationis non remaneant centū rectori. pensio in totū sit nulla, an reducenda, n 411. cum seqq & resoluitur pensionem reseruatam resignanti cum. d. clausula seu dummodo tantā partem non excedat, si excedit esse nullam in totum, pensionem vero sic reseruatam super ben. vacante per obitum vel alias esse reducendam.

Decisionem Rota n. 424. & 425.

Pensio pure, & absolute reseruata qua est, surreptitia ob malam expressionem valoris beneficij, vel alias est nulla in totum, n. 427.

Pensio reseruata dum narratiua quod tantam partem non excedit. si excedit est in totum nulla. numer. 428. & 429.

Pensio imposita vltra potestatem imponentis est nulla in totum, quia est actus iurisdictionis, saltem voluntaria, & iurisdictio est indiuidua. & & si excedit vitiatur in totum. n. 430. ex quo potest sustinere sententia Monachi in c. vlt. de pœnitentijs & remiss. in 6. n. 2. & aliorum. n 431.

Pensio vltra tertiam partem reseruata à legato habente facultatem illam reseruandi vsque ad tertiam partē est nulla in totum, n 432. quando constat voluisse eam concedere vltra tertiam secus si solum reipsa pensio excedebat, n 433.

An stante quod pensio reseruata resignanti cum. d clausul. est nulla in totum ille possit reddere ad beneficium, & sit restituendum, n. 434. cum seqq. resoluitur assirmatiua nisi quando beneficium resignatum debebat vacare per assecutionem alterius vel resignans fuit in culpa.

Ad

361 AD secundum in qua† portione seu quantitate
sit reseruanda pensio, dicendum est in pri-
mis pensionem constituendam esse in quantitate,
puta centum aut quinquaginta ducatorum, & non
in quota, puta dimidia. 3. aut. 4. p. fructuum, quia es-
set scindere beneficium, quod est prohibitum *c. ma*
ioribus de praben. ubi sit s Io. And. & Anania, n. 3. in c. audi-
uimus de collusione detegenda Fel. in c. ad audientiam se-
cundo de rescrip. n 2. Caccialupus de pensio. q 6. Gigas q 8.
Rebuffus à pacificis possessoribus, n. 121. alias. 104. Gambarus
de offi. io legati l. 6 n. 11. Lamber. de iure Patro. 1. p. 2. libri q.
7 ar. 17 n. 5. Io. Nicol. Delphinas de iure Patro. l. 1. n. 65. Cu-
chus in institutionibus paruis l. 2. tit. 8. § moderatam, &
ibi additio, & communiter Doctores.
363 Quod etiam obseruat Papa† & habet stylus curiæ,
qui solum cum Cardinalibus admittit reseruationē
fructuum ex causa resignationis, quo stante certa
364 est† prædicta sententia, quod inferiores Papa non
possint reseruare pensiones in quota fructuum,
quamuis iure communi inspecto satis probabilis
365 sit sententia† Corassij *de benef. 1. p. c. 4. nu. 10. & 11.* di-
centis eam sententiam nulla ratione confirmari,
quia verum non est ex constitutione quotæ diuidi
beneficium, quod tunc proprie scinditur cum ex v-
no duo fiunt d. c. maioribus, &c. vacante de præben
dis, & pensio non est beneficium, & morte pensio-
narij extinguitur vt. d. est, & quia cum pensionis im
positio non nisi ex causa permittatur vt diximus
nihil pugnat, si quidē scindere quoque beneficia ex
causa licet, *vt in. d. c. vacante, & dicemus infra vltima p.*
c. 4.

Secundo dicendum est moderatam† pensionem
366 esse oportere ita vt tantum remaneat rectori, vt cō-
mode valeat sustentari Abbas in c. *conquerente de cle*
ricis non residentibus, Felinus in dicto c. ad audientiam n.
2. Caccialapus q. 7. Gigas q. 4. n. 1. & 5 n. 2 & 9. num. 1. Re-
buffus de pacifi. is possess. n. 134. alias 116. vt in praxi ti. de re-
seruationibus numero. 19. Corras d. cap 4. nu. 7. Ioan. Nicol.
Delphinas supra numero 71. & Cuchus. dicto. §. modera-
tam.

367 Alias ad debitam quantitatem † reducenda est.
Hiero. Paulus in pract. cancellaria in notabilibus super pen-
sion. versi. pensio in moderata Gigas q. 35. nu. 4. Rebuffus in
repet. c. extirpandæ. §. qui vero 6. not a c. 6. circa materiam
pensionis versi. quantum ad septimum Corras. & Io. Nicol.
ibi, & Gambarus. d. libro sexto à numero. 211. & 699. &
702.

Quod tamen videtur, solum procedere in succes-
368 sore beneficij, secus in eo† qui pensioni consensit,
sibi enim præiudicauit consentiendo impositioni
pensionis excessiuæ *ad legem primam. §. vsq; adeo ff. de*
iniuriis, & l. nemo 38. & 76. ff. de Regulis iuris, & Reg.
quod semel, & Regula scienti lib. 6. Staphileus de literis iu-
stitia tit. de commissione super reductione pensionis, n 3. &
Mandos. de signatura gratia tit. de pensioni. versic ad-
uertendum etiam est, & vide dicta infra à numero
400.

369 Et in tali pensione per Papam† imposita non po-
test fieri reductio, per ordinarium seu legatum, vel
alium iudicem, nisi ex speciali rescripto *Gambarus i-*
bi n. 708. circa quantitatem autem pensionis nempe
in quanta † quantitate sit reseruanda, *vide Staphi-* 370
leum ibi nu. 6. Gigant. d q. 9. n. 2. Rebuffum. d. tit. de reser-
uationi. à num. 13. Corras d. c. 4. n. 8 Mandos. d. tit. de pen-
sio. ex versi. super parrochiali. & Flam. Paris. de resigna. be-
nef. l. 6. q. 2 ex n. 21. & 29.

Ego tamen aduerto, circa† quantitatem pensio- 371
nis non posse dari certam regulam in beneficiis nō
curatis, nam quamuis Flam Paris. *d. qu 2. num. 26.* di-
cat, quod in beneficiis simplicibus, hodie de stylo da
tur regulariter vsque ad medietatem, prout aliquā-
do fieri videmus, cum narratiua seu clausula: *Quæ vt*
asserit dimidiam partem fructuum non excedit. Seu cum
clausula: *Dummodo dimidiam partem fructuum non ex-*
cedat. Tamen sæpe etiam videmus dari etiam vltra
medietatem, & constitui super certis, & incertis nē
pe pede Altari, ex causa resignationis, in parrochia- 372
libus autem si valor† non excedit centum ducatos,
non imponitur pensio, *iuxta decretum Concilij Tridē-*
tini sess 24. de reformatione c. 13. & ita seruatur *vt etiam*
ait Flam. d. q. 2. n. 21.

Qui centum ducati intelliguntur, *inquit Zechus*† 373
in tractatu de republica Ecclesiastica c 28. de Parrocho n. 4
& in tract. de benef. & pensio. c. 11. num. 6. iuxta valorem
ducatorum in qualibet regione, vt congregatio sa-
cra respondit *quod comprobatur ex Sarnen in regula de*
valor. qu. 9. versi. sequitur in textu aut ducatos ad finem,
& ex cons. Gigantis. 158. de quo infra. 5. p. c. 3 nu. 151. licet
clausula, dummodo remaneant centum ducati
pro rectore, *de qua infra*, soleat intelligi de ducatis
de camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de
camera, & illa clausula de ducatis similibus.

Si vero parrochialis fructus† excedunt valorem 374
centum ducatorum, pensio regulariter solet reser-
uari resignanti, pro quantitate excedente. d. sum-
mam *Flam. Paris. supra nu. 24*

Et in pensione quæ constituitur† super Parochia- 375
li, solet apponi clausula dummodo remaneant cen-
tum ducati annuatim liberi pro Rectore, quod ver
bum, †*liberi*, impotat idest absque vllo grauamine 376
& diminutione *Rota Dec. 298 p. 1. diuersorum.* facit se-
quens declaratio Congregationis super. d. c. 13. *Quā-*
do Parocho reseruatur aliqua portio super fructibus Pa-
rochia alteri reseruatis, libera debet esse ab omnibus oneri-
bus portio prædicta Parocho reseruata.

Vnde conuincitur consilium † Nauarri *quintum* 377
de verborum signif. alias. 46. de prabendis, quod sequitur
Zechus *dicta n. 4.*

Quæ tamen clausula dummodo remaneant cen- 378
tum, &c. Aliquando enim† apponitur, quando pen
sio reseruatur super fructibus & incertis ac pede al-
taris,

Sed non censetur pensio imposita † super incer- 379
tis, ac pede altaris, seu distributionibus, nisi expres-
se dicatur, & tunc resoluitur compositio ducati pro
ducato, *ad Mandos. d. ti. d. pensio. versi. pensiones.* Etiam-
si diceretur, super redditibus, † prouentib., iuribus 380
obuentionib. & emolumentis vniuersis, *Eman. Ro-*
driguez quæstionum regularium tom. 3. q 74. ar 4. quam-
nis in vna Augustana præpositura. 13. Ianuarij 1559 381
† coram D. Radi. fuit resolutum quod. *Verba illa iurib.*
& obuētionib. vniuersis posita in supplicatiōe pēsiōis, cōpre-

bendunt omnes redditus cuiuscunq; qualitatis sint Abb.
in cap.ad audientiam.primo de eccles. ædificantis,
n.15. Balbus in cap.1.nu.15. de capitaneo qui curiam
vendidit in feudis.*neque est contrarium quod aliter ex-*
primantur fructus quoad impetrationem, & aliter quoad
reseruationem pensionis Sarnen.de valore q.8.n.3.Mo-
heda.Dec.120.*vt videmus in Canonicatibus, &c.*& tra-
dit Flam.Paris.*d.l.6.q.2 num.33 & 34.*
Est in vna Toletana pensionis coram D. Rubeis
382 Anno.1565.quod:†*Appellatione verborum, super reddi-*
tibus prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis, ve-
niunt etiam quotidiana distributiones. Quod etiam, fu-
383 it dictum †in causa Toletana partochialis de Maia-
rambroz.29.Aprilis.1592. Coram D.Pena, & fiet *in*
Mandato ad resignandum, reseruata pensione super fru-
ctibus, redditibus, prouentibus iuribus & obuentionibus v-
niuersis, istorum verborum tam generalium appellatione,
venire quotidianas distributiones, & incerta, &c.
384 Sed quamuis Rota ita tenuerit, & verum sit d. †
verba comprehendere omnes redditus cuiuscunq;
qualitatis sint, & sic etiam distributiones, & incer-
ta, *vt per Abbatem, & Baldum citatis in.d. Augustana Boe-*
rium Dec.224.n.5 .& 6.Io. Gutierrez cons.8.à num.4.&
Mandes.cons.15.n.7. qui videntur sentire, quod verba
quibuscunque aliis redditibus, distributiones quo
tidianas comprehendunt. Quamuis Ripa *responso.l.*
385 *t.c.5.n.2.*& Probus † *ad Monachum in c.1.de clericis non*
residentibus in 6.num.52. dicant, quod appellatione
fructuum & obuentionum, non continentur distri
butiones quotidianæ, & Nauarrus *cons.13.n.1.de cle-*
ricis non residentibus, quod sub verbis fructus, reddi-
tus, prouentus, iura, emolumenta, Canonicatus,
non comprehenduntur anniuersaria & manualia
missarum, & eleemosynarum, tamen in materia pē-
386 sionis† quæ potest per Papam reseruari super distri-
butionibus quotidianis, quæ deseruientibus dan-
tur pro labore, quicquid dicat G gas *cons.144.seu re-*
sponso.35.de pensio. Dataria, †& cancellaria per illa ver
387 ba non intelligit distributiones, & incerta, vt intel-
lexi Romæ à quodam Notario Cancell. & constat,
quia tunc non soluitur compositio ducati per duca-
tū, & ita quando vult imponere pensionem, etiam
super distributionibus, post illa verba additur, nec
non distributionibus quotidianis, nisi aliunde con-
trarium constet, vt quia imponeretur†pensio super
388 Canonicatu, cuius fructus narraretur in 24.tunc e-
nim Papa censeretur illam imponere super illius di
stributionibus maxime Grossa iuxta subiectam ma-
teriam, maxime in canonicatibus Hispaniæ; aut nisi
389 esset stylus in contrarium, quod non† esset solitum
fieri mentionem de distributionibus, vt de tempo-
re Leonis.10.ait Achilles *Decis.8.de pensio sen.420.*&
de tempore Clementis. 7. Cæsar de Grassis *Dec.116*
53.& 54.& 1.parte diuersorum Decisione 330.& 331.
Et pro prædicta doctrina faciunt sequentes de-
clarationes†S.Congregationis Concilij 1.Tarraco-
390 nen.*ne distributiones*, quotidianæ deteriores fiant
pensione grauari non possunt, *Nisi expressis verbis à*
*summo Pontifice concedatur.*2.super.c.3.sess.21.de Re-
for.*antequam ista detractio* fiat, deducendę prius sunt
pensiones, & onera legitime imposita, quandiu illa
durauerint, sed de nouo impositæ non *comprehendũt*
istam tertiam partem.
Pensio tamen reseruata etiam super distributio-
nibus†quotidianis bene poterit transferri vigore 391
priuilegiorum dantium facultatem transferendi
pensiones reseruatas super fructibus, redditibus,
aut prouentibus Ecclesiasticis, maxime cum dictio-
ne vniuersali, vt in vna Toletana pensionis.5. No-
uembris.1565.coram D.Rubeis in qua fuit resolutũ
†quod *Pensio reseruata super fructibus, redditibus, & pro* 392
uentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis, & distribu-
tionibus quotidianis Canonicatus, continuo inseruientibus
residentibus, & interessentibus dari solitis, transferri po-
test vigore priuilegiorum militum S.Petri, quibus priuile-
gia datur facultas transferendi pensiones reseruatas su-
per quibusuis prouentibus Ecclesiasticis quamuis non di-
cant super fructibus, qui lucrantur residendo, nec distribu-
tionibus quotidianis, quia quamuis in priuilegiis fiat stri-
cta interpretatio, tamen à verbis priuilegij non est receden
dum, vt per Iasonem in.l.fin.num.33.ff.de constitu-
tio.principum, *verba sũt amplissima in casu isto, ibi quas*
cunq; pensiones super quibusuis prouentibus Ecclesiasticis
secundo fundatur in extrauagan.prima de decimis vers &
quia non occurrit nobis, cuius ratio est generalis, & vni-
formis, licet dispositio forsitan esset particularis Non ob-
stant allegata in contrarium, quia est considerandum,
quod aut loquimur de prouentibus Ecclesiasticis respectu
beneficij, vt in c.licet de prabendis in c.licet de prabendis in
cap olim de verborum significatione, & in isto casu proce-
dunt allegata in contrarium, tunc enim non veniunt distri
butiones quotidiana, qua non sunt prouentus Ecclesiastici
istius vel illius beneficij, quia acquiruntur ex labore, & in-
ter essentia in diuinis, vt in ca.1.de clericis non residen.
in.6.*aut loquimur simpliciter de prouentibus Ecclesiasti-*
cis, & tunc veniunt distributiones quotidiana, qua quarun-
tur ex re Ecclesiastica: à fortiori igitur hoc est dicendũ in i-
sto priuilegio in quo sunt illa verba in quibusuis prouenti-
bus.
Similiter in Episcopatibus, quorum fructus † nō 393
excedunt valorem mille ducatorum, non solet pē-
sio imponi ex decreto Concilij.*d.c.13.*quod est in vi-
ridi obseruantia, *vt testatur Flam.Paris.d.q.2 n.34.* si
vero excedunt dictā summam † imponitur pensio 394
resignanti super fructibus mensæ, & apponitur
clausula, dummodo mille remaneant pro Episco-
po.
Sed in Episcopatibus Hispaniæ, qui sunt opulen-
ti, † solent ad instantiam Regis imponi pensiones 395
vsque ad tertiam partem, *Flam Paris.supra num.39.*di
cendo sic, &c: *Quorũ, †tertiam partem omnes pensiones* 396
huiusmodi seu tam antiqua quam moderna pensiones hu-
iusmodi in simul vt accepimus non excedunt Et cum de-
rogatione expressa Lateranen. Concilij nouissimi,
pensiones annuas super fructibus mensarum Epi-
scopalium nisi excessionis aut alia probabili causa
reseruari probibentis.
In quo se offert dubium, de quo tempore debe-
at intelligi d. clausula†dum modo remaneant cen-
tum pro Rectore, & mille pro Episcopo, an de tem 397
pore gratiæ, & reseruationis, an vero etiam respe-
ctu annorum futurorum?
In quo breuiter dico, debere †intelligi de tempo
re gratiæ, & reseruationis tantum, sicut clausula 398
dum-

dummodo medietatem fructuum non excedat, vt
in Monopolitana pensionis *infra adducta, nu. 425* &
in Milucitana *de qua infra, n. 463.* & in terminis clau-
sulæ in Oppiden. *infra adducta, n 474.* nam valor de-
bet probari de tempore gratiæ *Felin. in cap ad aures,*
num. 17. secunda limitatione de rescrip. Sarnen. regula de
Valere q final. Caputaquen Decis. 336. p. 3. & Cæsar de
Grassis Dec. 97. n. 3. Salust. Tiberius in practica auditores
cameræ l. 3. c. 1. nu. 11. facit Decis. 1160 nu. 9. li. 3. p 3. diuer-
sorum, & facit, quod illa est conditio, quam Papa po
nit gratiæ pensionis certæ quantitatis, quæ non de-
bet esse in suspenso, nec variari secundum annos fu
turos, *& ita videtur tenere Nauar. cons. 13. de rescrip.*
599 Vnde si attento tempore gratiæ deducta pensio-
ne †remanebant centum liberi pro Rectore, etiam
si postea contingat aliquibus annis non remanere.
d. centum Rectori, non ideo erit diminuenda pen-
sio, nec poterit Rector opponere pensionario quod
relinquat ei centum ducatos ex fructibus Parochia
lis, quamuis communiter contrarium existimetur
in his partibus.
440 Si tamen post reseruationem pensionis ita sunt†
diminuti fructus Parochialis vt rector non posset
se, & onera incumbentia sustentare soluendo pen-
sionem, tunc peti potest illam reformari, & reduci
ad conuenientem quantitatem, *Romanus cons. 369. v-*
bi Hora. Mandos. litera. I. Staphileus de literis iustitiæ tit.
de commissione super reductione pensionu à n. 7. Gigas de
pensioni. q. 5. nu. 4. & qu. 35. n. 5. & consil. 147. seu respon-
so. 38. de pensio. Rebuffus de pacificu possesso. nu. 134. & 141.
alias. 116 & 123. Gambarus l. 6 à nu 699. Mandos. d. tit. de
pensionibus, vers. pensio, quea annullari, & versicul o ege
clausula, Flam. Paris. li. 6. q. 2. nu. 143. & Flores quæstione
14.
Quæ reformatio seu reductio videtur posse fie-
401 ri per ordinarium † sine speciali rescripto, & com-
missione Papæ, etiamsi pensio esset reseruata per
Papam, quia reseruatio videtur intelligenda rebus
sic stantibus, *ad Decium cons. 335. Aimon cons 65. num. 4.*
Tiraquellum in l. si vnquam de reuocand donatio. in prin-
cipio à n. 166 seu. 161. Io. Gutierrez de iuramento confirma
torio, 1. p. c. 71 n. 6. (& quod dictum est *supra, n. 369.* est
quando à principio fuit pensio excessiua reseruata
per Papā) nisi adsit †clausula in supplicatione quod
402 pensio annullari, reduci, seu minui non possit, nam
tunc requiritur specialis commissio Papæ, quæ ta-
men solet dari præsertim successori *Staphil. ibi & Gi-*
gas. d. cons. 147.
403 Existimo vero, quod si computatis † funeralibus
& ingressu, remanet rectori congrua, non poterit
petere reductionem, argumento constitutionis 46.
Pij. 5. super congrua vicariis assignanda, non obstan
te quod tempore reseruationis debent centum re-
manere Rectori in fructibus Parochialis nam tur-
pius eiicitur, &c.
404 Sed facit difficultatem † quod si prædicta clausu-
la dummodo remaneant centum pro Rectore, de-
bet intelligi de tempore gratiæ, & reseruationis tan
tum, illa videtur superflue posita in dataria, cum se-
cundum valorem Parochialis narratum, qui debet
verificari vt infra dicemus appareat deducta pensio
ne remanere centum Rectori.

Responderi tamen potest † quod quamuis narre 405
tur valorem Parochialis ascendere ad talem sum-
mam, quod etiam deducta pensione secundum eū
remaneant centum pro Rectore, & is debeat ple-
ne probari, tamen pro verificatione sufficit proba-
re. d. valorem vel parum minus, cum difficulter pos-
sit certus valor assignari, vt fuit resolutum in vna
Burgen. pensionis. 4 Nouemb. 1585. coram D. † Gi- 406
psio, in qua cum fuisset narratū fructus Canonicatus
ascendere ad. 450. ducatos de camera, & appareret a-
scendere tantum ad. 438. nihilominus, ad effectum
excusandi oratorem à surreptione, fuit dictum sa-
tis constare de veritate narratiuę, maxime quia mo-
dica, & non dolosa videbatur surreptio, quæ non
retraxisset Papam etiam quod sibi expressum fuisset,
& propterea gratiam vitiare non debebat, quam-
uis † non sit facienda sextæ partis deductio, quam 407
Domini aliquando ad satisfaciendum regulę de va-
lore admittere solent, vt fuit dictum in causa Bur-
gensi. 17. Iunij eiusdem anni corā eodem, vnde, cū
non sit necesse punctualiter, † & ad vnguem proba- 408
re valorem narratum, non erit superflua. d. clausula
dummodo remaneant centum liberi pro Rectore
per quam declarat Papa velle remanere Rectori cē
tum ducatos integros, & liberos, quamuis Nauar-
rus. d. cons. 13. de rescrip. n. 2. dicat, quod Modicus
defectus non noceret.
Præterea in supplicationibus † resignationum 409
cum pensione valor narrari solet, non per ascen-
sum affirmatiue, sed per non excessum dicendo: *Cu-*
ius fructus ducētorū ducatorū secundū cōmunē æstimatio-
nem valorem annuū non excedunt. Et sic super pensio-
ne in resignatione reseruata expediuntur literæ si-
ne expressione valoris, cum. d. clausula, quæ ita non
est superflua, cum ad verificationem valoris sic nar-
rati, sufficiat † verificare non excessum, nec sit neces- 410
se ascensum probare *Felin. in d. c. ad aures de rescrip. n.*
13. versi. considera. 1 Mandos regula. 22. q. 5. n. 2. & 3 Rota
in lunen. Sarcanen. pensionis de anno 1593. *de qua in-*
fra, nu. 65. & in Rabenaten pensionis de anno. 1597
de qua infra, n. 477. & in Aretina pensionis de anno.
1600. *infra adducta, n. 466.*
Secundo se offert dubium, an, si † attento tempo 411
re reseruationis non remanent centum Rectori,
pensio in totum sit nulla, an vero sit reducenda, &
debeatur pro ea parte qua remaneāt centū Rectori.
Et videtur quod in totum † sit nulla. 1. nā deficiēte
conditione, totus actus corruit ad tradita *per Flam.* 412
Paris. de resigna benef. l. 1. q. 3. à n. 27. & illa dictio dūmo-
do, importat conditionē, cū sit apposita in ipsa reser
uatione pēsionis † vt in Paduana pēsionis. 28. Iunij
1581. *infra adducta.* & in. d. Lunen Sarcanen. *de qua* 413
d. n. & confirmatur, nam illa cōditio † apponitur toti
reseruationi pēsionis, & cōditio inducit formā. cu- 414
ius defectus vitiat actum. *Fels in c. cum dilecta, n. 6. de*
rescrip. Rota Dec. 1. 1160. n 3. l. 3 p. diuersorum
Secūdo quia aut fuit resolutū † in vna Cæsar angu 415
stana corā D. Grato cōstitutio pēsionis ducētorū du
catorum si est nulla in vno obolo, tota corruit: *Rota*
Decisione 626. numero 5 part. diuersorum. † Et in simili
clausula, & cōditione dummodo pensio medietatē 416
non excedat, quod si excedit in totum sit nulla,
ten-

tenet Mandos *d.tit. de pensio. versi. clausula dummodo, & Flam. Paris.d.l.6 q.2.num.58.& citant Gigantem q.9. nu.3.& q.35.n.2.*& in terminis clausulæ, dummodo remaneant quinquaginta liberi, quod si non remanent deductis oneribus ordinariis pensio sit nulla, tenuit Rota *in vna Romana pensionis, de anno 1576. Dec. 928. p.1.diuersorum.*

In contrarium tamen facit quod illa clausula † &
417 conditio, dummodo remaneant centum, videtur
intelligenda quatenus remaneant centum, id est
pro ea parte qua remaneāt centō pro Rectore, nam
cum huiusmdi clausulæ, & conditiones possint apponi, vel ad annullandam reseruationem, vel ad illam limitandam. & modificandam, videtur hæc interpretatio capienda pro actus validitate, *ad legem quoties ff. de rebus dubiis, & de verborum obligationibus,* adest enim cōsensus Papæ qui reseruando maiorem
418 pensionem multo magis videtur † voluisse reseruare minorem, *& ita in terminis videtur tenere Nauarrus d.cons.13.de rescrip.*& in simili clausula, dummodo medietatem non excedat, Staphi. *d.tit. de commissione. super reductione pensionis, n. 5.* vbi ait quod pensio imposita, dummodo medietatem non excedat, esset reducenda, si medietatem excederet, & reforma
419 tioni subiaceret, & Rota alias resoluit † quod dato mandato ad consentiendum reseruationi pēsionis 50. ducatorum, dummodo medietatem fructuum non excederet, illa reseruata esset valida, quatenus medietatem fructuum non excederet illa reseruata esset valida quatenus posset, id est, quatenus medietatem fructuum non excederet, & ad eum modum esset reducenda, quo medietatem fructuum non excederet, *vt in.d.dec.1161. Antonij Augustini.l.3.p.3.diuerso-*
420 *rum.*

Et alias in vna Tiburtina pensionis † fuit resolutum, quod pensio assignata resignanti, quam medietatem fructuum non excedere asserebatur, debeatur saltim vsque ad medietatem fructuum, cum qua ille contendebatur, vt intelligantur. d. verba quæ medietatem fructuum non excedit, licet conditionalia, scilicet quatenus non excedat, id est pro ea p. quæ non excedit medietatem, *ad legem stichum qui meus erit, cum ibi notatis per Doctores de legat. 1. vt per Crescen. decis.17. de restitip. Flam Paris.l.1.q.3.n.81.& d.l. 6 q.2.n.144.*

421 Et in vna Hispalen pensionis, in qua erat reseruata pensio. 24. ducatorum † quæ tertiam partem fructuum non excedat, & tamen in eisdem literis in regressu ob non solutionem pensionis dicebatur, quod fructus portionis non excedebant. 50. ducatos, fuit responsum, quod ista non dicunt nullitatē sed reductionem, &c. *Vt per Puteum decisione.34. lib.1.*

In hoc dubio distinguendi sunt duo casus pri-
422 mus est pensionis † reseruatæ resignanti, qui resignat reseruata sibi tanta pensione, & non alias, aliter, nec alio modo, quo casu pensio est indiuidua, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & consequenter Papæ super eo fundatus, & sic tunc clausula, dummodo remaneant centum, seu dummodo tantam partem non excedat, causat pensionis nullitatem in totum si excedit, quicquid velent Nauarrus *d.cons.13.*& Rota *in d. Tiburtina, & Hispalen pensionis loquentes in casu resignationis.*

Secundus casus est pensionis † reseruatæ super 423
beneficio vacante per obitum, vel alias extra prædictum modum conditionatum, & tunc prædicta clausula non operatur nullitatem pensionis si excedit, sed reductionem *ex ratione tacta supra, num. 417.* maxime si est reseruata motu proprio, & ita fuit resolutum in vna Salamantina pensionis. 26. Martij. 1593. coram D. Gipsio, & melius in vna Monopolitana pensionis. 17. Maij. 1596. coram D. Orano, vbi aliæ Decisiones citantur, vt in decisione sequentibus.

Salamantina pensionis. 26. Maij. 1593.

F*Vit reseruata pensio cuidam Thomæ super beneficio*
simplici in † Ecclesia Parrochiali sanctorum Iusti & 424
Pastoris cum clausula, dummodo pensio per præsentes reseruata simul cum aliis, quæ forsan alias assignatæ existant, duas ex tribus fructuum partibus non excedat, alioquin, si excedat, pensio per præsentes reseruata pro quantitate ad ipsas duas partes vna cum aliis prætensis pensionib. ascendente, persolui non debeant, donec antiquæ pensiones cessauerint. Prouisus Apostolicus dicebat pensionem nullam, ex eo quod fructus beneficij erant adeo tenues, vt ex illis persolui.d.pensio non poterat: quapropter cum pensionarius esset in quasi possessione exigendi, occurrit dubium in hoc iudicio petitorio, cui incumberet onus probandi valorem beneficij, ad effectum cognoscendi an dicta pensio sustineri possit, vel non pro cuius dubij resolutione Domini constituerūt plures casus, quorū primus est, quādo agitur cōtra eum qui pēsioni cōsēsit, tūc pēsionarius nō tenetur ad aliquā iustificationē, sed prouisus volēs pēsionē impugnare, debet sumere onus probandi. Guidobonus Dec 245. cum aliis deductis in vna Valentina pensionis de anno. 1586. coram D. Orlolen. *Secundus est casus, quando pensionarius agit contra eum, qui pensioni non consensit, hoc in casu tenetur ipse probare, quia prouisus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur, vnde fit, quod possit dicere pensionem nullam, & inualidam, nec quasi possessio exigendi potest suffragari pensionario, nisi respectu solutionis, quæ non retardatur, donec per tres sententias, & rem iudicatam causa fuerit determinata, stante prædicta eius quasi possessione exigendi Tertius est casus, vbi agitur de probanda aliqua qualitate expressa per viam conditionis, vel modi, vt si pensio reseruata sit cum clausula dummodo remaneant centum pro titulari, vt dictum fuit in Paduana pensionis coram D. Rubeis, & in aliis causis, vt in decisionibus, quarum copia datur, & tunc licet agatur contra eum, qui pensioni consensit, tamen tenetur pensionarius assumere onus probandi, quia eius intentio fundatur in dispositione conditionali, quæ, nisi iustificetur, non releuat illum.* leg. si quis sub conditione. ff. si quis omissa causa testamenti cum concordan. *Non obstat quod titularis consenserit in positioni pensionis, quia consensus huiusmodi intelligitur præstitus sub eademmet conditione sub qua pensio reseruata existit, & ita procedunt decisiones in causa Verulen pensionis cum aliis in contrarium citatis. 4. est casus, quando non de nullitate pensionis dari potest, sed agitur super illius reductione, tunc onus probandi incum-*

incumbit titulari, qui agit, neque ei suffragatur præsumptio iuris, de qua supradictum fuit respectu maioris, vel minoris pensionis, vt dicitur fuisse resolutum in vna Placentina pensionis coram D. Robusterio de anno 1575. nam Papa non apposuit conditionem ad effectum, vt illa non verificata pensio in totum nulla reddatur, sed solum, vt ad minorem summam reduci possit, vt clare demonstrat prædicta clausula. dummodo, maxime, quia sub prædicta conditione titularis pensioni consensit, & per plures annos illam soluerit, quapropter si in futurum non vult soluere, debet ostendere esse locum reductioni, præsertim quia pensio reseruata fuit in prouisione per obitum in qua non deficit consensus Papæ qui si voluit reseruare maiorem summam, tanto magis, & minorem cum in maiori summa inest minor. l. 1. §. si stipulanti ff. de verborum obligatio, & per Cresc. Decis. 233 alias 17. de rescrip. & dixerunt Domini coram me in vna Toletana pensionis. 28. Iunij 1591 Quod dicitur de nullitate pensionis in totum, & quod non est reducibilis procedit in resignatione in fauorem, cum clausula non alias vel alio modo, quæ importat conditionem suspensiuam, vt deducitur in causa Toletana pensionis. Nec ad rem facit quod titularis agat ad nullitatem pensionis, cum prætendat eam omnis fere fructus beneficij absoluere, quia eius intentio probata non est, prout probare tenetur. Innocen. & alij in ca. super his. de accusatio. scribentes post Bartolum in l. in illa de verborum obligationibus, propter id, quod pensio non potest dici nulla, sed reducibilis, quod propterea ex istis agitur, conclusum fuit onus probandi Domino Domino titulari incumbere.

Monopolitana pensionis. 17. Maij. 1596

ILlustris Fr. Fabric Berius eques Hierosolimit anno à fœlicis recordationis Gregorio Papa 13. tit. magnæ crucis decoratus, obtinuerat expectatiuam ad prioratum siue Baiulilatum. vacaturum: cum autem occurrisset vacatio Baiulilatus S. Stephani & iuxta religionis stabilimenta Fr. Marcheta, tanquam in Religione eques ancianus illum affecutus fuisset. S. D. N. cupiens vtriusque indemnitati prouidere, motu proprio præceptoriam sanctorum Guillermi, & Damiani, cum membro de Berta Papien. in Baiulibatū erexit, eumque sic erectum Fratri Bertio contulit, vlterius ei annuam pensionem 1350. scutorum auri in auro super fructibus Baiulibatus. S. Stephani, cum clausula etiamsi super illo aliæ pensiones annuæ aliis reseruatæ existerent, dummodo omnes in simul illorum medietatem non excederent, reseruando verum. quia vario sub prætextu idem Fr. Marcheda solutionem pensionis præstare denegabat ideo lis inter eos coram auditore cameræ introducta fuit, & demum in me compromissa. Dubitauimus an esset illius solutionis locus, in cuius decisione, quia multa proponebantur particulari consideratione digna, propterea visum fuit expediens, quæstionem ad duo capita restringere: quorum primum fuit, an pensio esset nulla, quatenus de eius excessu liqueret, vel potius reducibilis: secundum an attendendus esset valor de tempore quo petitur reductio, ita vt pensiones antiquæ interea extinctæ cedant commodo pensionarij, vel potius de tempore reseruationis, ita quod obueniant titulari, & quoad primum dominorum vnanimis fuit sententia, pensionem non esse nullam sed reducibilem, cum enim hæc materia pendeat à voluntate Papæ, nec sit casus pensionis resignanti reseruatæ cum clausula non alias aliter nec alio modo, quæ facit pensionem indiuiduam causante illius nullitatē in totum iuxta resolutionem factam coram S. D. N. in vna Bononien pensionis, & in alia Leodien. pensionis, coram Oradino, ex quo in minori summa deficit consensus resignantis, & quia Papæ fundatas super consensu resignantis, qui multo facilius censetur voluisse illi reseruare pensionem minorem reseruando maiorem, vt loquitur Crescen Dec. 233. alias. 17. de rescrip. sed versemur in terminis pensionis reseruatæ ex causa vacationis per obitum, vel alias extra præmissum conditionatum modum, procul dubio pensio semper est reducibilis quia adest consensus Papæ, qui reseruando maiorem multo facilius videtur voluisse reseruare minorem, & consensus titularis, qui accipiendo beneficium cum maiori pensione censetur etiam multo facilius cum minori pensione illud acceptasse, vt fuit distinguendo præmissos casus resolutum in causa Toletana pensionis 28 Ianuarij 1591. coram R P. D. Gipsio, & postmodum vt alia Salamantina pensionis, coram eodem, & faciunt decisiones Cassadori. 4. n. 4. de pensionibus Crescen. 17. de rescrip. Putei. 53. l. 1. nec enim ad propositum visa sunt adduci decisiones in cōtrariū allegatæ volētes data excessiuitate pēsionis illam esse nullā, si quidem ex illis dignosci non potest, quo casu loquantur, vnde intelligendæ sunt in casu pensionis conditionaliter reseruatæ præsertim quod pensio de qua quæritur fuit reseruata motu proprio, quæ, etiam quod sit excessiua medietatis fructuum, est reducibilis. Romanus cons. 369. n. 9 & facta in recompensa. n. vt commodius se sustentare pensionarius valeret, & ne ex dimissione iuris sibi ad Baiulibatum S. Stephani quæsiti nimium dispendium pateretur. Quo vero ad secundum caput conueniebant Domini in ponderanda excessiuitate attendendum tempus pensionis reseruatæ, & sic tempus datæ cam re. vb. Fel, n. 18. de rescrip. cum simus in gratia pura & simplici. Feli. in d. c. eam te, n 22. pro quo facit regula, quod ad defectum legionis attenditur tempus contractus, l. si voluntate in fi. e. C. de resc. iden. venditione & quod regulariter pensionis extinctio cedit beneficio titularis tantum, quicquid dicendum sit, si adesset reseruatarius fructuum, vt fuit resolutum coram Io. Me. D Bubalo in vna Salamantina pensionis. 18. Martij. 1588. nec aduersatur quod de diminutione fructuum tradit Gigas de pēsio. q. 37. quia non est eadem ratio augmenti cum diminutione, nam titularis tenetur pēsionē soluere fructibus vnde cum sit onus fructuum, si illi non adsunt, solui non potest. l. si seruus § qui quinq; de legatis 1. l. nomen debitoris §. vni ex hæred. bus. ff. de legatis. 3. Felin. in c. ad audientiam, & col. 5. vers. 6. conl. de rescrip Belencinis de charitatiuo subsidio q. 34. Romanus cons. 369. incipienti circa primum propositum consultationis Castren. cons. 358. incipit quia exceptionis volu. primo. ideoque cessat rationis paritas.

Nec prædictæ distinctioni obstant † fundamen- 462
ta primæ partis, nam primo satisfit, ex dictis decisionibus & ratione adducta; ad secundum respondetur illud procedere in pēsione pure † & absolute reseruata, quæ est surreptitia ob malā expressionē valo 427
ris beneficij, vel alias quæ est nulla in totū, quia surrepto est indiuidua, & facit totam gratiam vitiari vbi nō est capitulum separatum. *Crescen d. dec. 17. n. 2.*

Vnde pēsio reseruata cū † narratiua, quod medieta 428
tē, seu aliā p. fructuū nō excedit, si excedit, est in totū nulla, & hoc est quod dicit Gigas, d. q. 9. n. 3. & 35. n. 2.

Vnde

Vnde etia m magis conuincuntur dictæ decisio-
429 nes Crescentlj, † &Pitel, quæ loquuntur in pen-
sione pure reseruata cum.d.nar rativa.
430 Procederet etiam in pẽsione † imposita vltra po-
testatem,& iurisdictionem imponentis, quæ esset
nulla in totum,quooiam imponere pensiooem est
actus iurisdictioois,saltim voluntariæ,&iurisdictio
est indiuidua,& si exceditur , vitiatur in totum a-
ctus.*l.certa ratione.C.quando prouocare non est necesse.*
vbi Doctores.Francus in regula vtile in 6 quinta Fallentia
Glossa.Bartolus. Alexand.Iason,& alij in.l.fin ff. de iuris-
43 *dictione omnium iudicum.* † ex quo potest tenteotia
Monachi *in cap.vltimo de pœnitentiis & remissio.in. 6.*
n.2.quam sequitur Domin.ibi.n 10 Calder. in repetitione
capiti nostro eodem tit. Alexander de Neuo in additio. ad
Abbat.in c.cũ ex eo ad fi eodem tit.de pœnitẽt.is & remissio-
nibus contra gloss.Archid.Io.Andr,& Francum,n 4.in.d.c.
vltimo Abbatem supra.Cordubam q li.5.de indulgen.q.14.
& Suarez.4.tom.disputatione.55 sectione.3.n 13 &.14.&
in proposito ait Gambarus. distinct. libro sexto à numero
712.

E x quo *ibi* fundat quod pensio † vltta tertiã par-
432 tem fructoum reseruata à legato habente faculta-
temillam reseruandi vsque ad tertiam pattem, est
nulla in rotum.quod tamen nu.719.recte ait proce-
dere†,quando constat Legatum voluisse concedere
433 pensiooem vltra tertiam,quia quod potuit,ooluit,
&c.vt in c.cum super de officio delegati. si vero nõ
constat,sed reipsa pensio excedebat, fiet reductio,
quia in maiori summa inest minor.*l.prima.§.si stipu-*
lanti, vbi Bartolus, & alij ff. de verborum obligatio.
&c.

Sed stante quod in primo casu pensionis reser-
434 uatæ†resignanti cum.d.clausula,pensio est nulla in
totum,est difficultas,an ille possit redite ad benefi-
cium,& sit restitueodus ad possessionem eius?

In qua Rota in voa Senen.†pensionis. 12. Ianua-
435 rij.1596.coram illostrissimo Mantica tenuit partem
negatiuam.vt io sequenti decisione.

In casu proposito fuit resolutum,neque solutioni pensio
nis locum esse.neq; restitutioni possessionis ad Parochialem
nam,cum reseruatio pensionis fuerit facta sub conditione,
seu modo, dummodo remanerent centum pro Rectore, non
purificata conditione,seu non impleto modo,rector non po-
test cogi ad soluendam pensionem nisi is,qui agit,sit in qua-
si possessione exigendi, Cassad. Dec.1. oo.9. de rescrip.
Gigas de pensi.q.85.n.10. *& sapissime fuit resolutum:*
vnde cum Hyeronimus Fantinus agat contra Maximilia-
num successorem in Parochiali,qui non consensit pensionis
reseruationi,nec vnquam soluit, debet probare, *quod ei*
centum remaneãt soluta pensione,ad hoc,vt possit eam ex-
igere. quod autem idem Fantinus non sit restituendus ad
possessionem Parochialis,manifeste apparet,quia huic nul-
litati pensionis ipse consensit,cum in resignatione Parochia
lis specialiter fuerit adhibitus eius consensus,sub hac condi-
tione seu modo, pensione reseruata , dum nodo cen-
tum remaneant pro Rectote *& iura sua remittenti-*
bus non est ad ea dandus regressus. l.quæritur §. si vendi-
tor,ff.de æd litio edicto,*cum aliis adductis ab Anchar.*
consi.*319*.n.10.*Socin Inn* consi.77.l.1 *Crauetta*.consi.
214.nu.10.*& ideo debet probare pensionem fuisse nullam,*
ex aliis capitibus,vt ad Parochialem , quam resignauit sub
prætextu valida pensionis,possit restitui, & in his terminis
procedit Puteî dec.145.o.2.l.1.*& R.P.D.mei Orani in Il-*
*lerden.*Canonicatu*,*27.Nouem.*proxime præteriti,cum a-*
liis allegatis. Præterea ex abundanti domini dicebant ipsũ
Fantinum non esse restituendum, quia non dimisit Paro-
chiale in sua sponte,sed per decretum appositum in prouis-
sione ipsius ad Canonicatum & Prebendam;nam fuit di-
ctum,vt infra duos menses dimitteret possessionem ipsius
Parochialis,alias vtrumque Beneficium vacet ipso iure;vn-
de cum decretum irritans appositum super certo corpore
Beneficij lapso tempore præstituto ad dimittendum inficit
titulum,& possessionem,Puteus decis.50.n.2.l.1.*non potest*
dari restitutio,Rota dec.2.de restit.spoliatorum io an-
tiquis,*Peregr*.dec.71.l.1.*cum tit.discoloratus non possit*
sufficere ad restitutionem in spolio , in quo requiritur tit.
saltim coloratus Puetus decisione 99.n.7.cum seq.li.1

At ista decisio†non videtur tuta, oam quamuis
resignans acceptando reseruationem pensionis cũ 436
dicta clausula,*dummodo remaneant centum pro Rectore*
& adhibendo consensum tali resignationi, coosen-
tiat nullitati pensionis,si non remaneant d.centom
non tamen consentit,qood resignario maneat va-
lida, quioimo vult contrarium, eum resignet reser-
uata sibi valide dicta pensione , & noo alias aliter,
nec alio modo.

Et alias si resignatio maneret valida,† etiamsi nõ
remanerent d.centum pensio non esset nulla in to- 437
tum, sed reducenda , ex quo in resignante , qui
non poterat redire ad beneficium, non deficiebat
cõsensus ad mioorem summam,&sic destruerentur
præfatæ decisiones,&alię multæ.

Vnde in prædicta difficultate contrarium †recti- 438
us tenuit Rota io vna Aretina Plebis, 4. Decembr.
1600.coram illustrissimo D.Millino, vt in seqoenti
decisione.

Petebat Dionysius coram me executionem literarum
reseruationis Pensionis centum ducatorum sibi constituta,
ex causa resignationis,est ius Parochialis in fauorẽ Barth.
& quia ipso Bar.opponente fuerat resolutum.quod contra
eum.qui consenserat pensionis impositioni,non poterat pro
cedi executiue,siue iustificatione literarum.& quod clau-
sula , dommodo temaneant centum ducati liberi
Rectori,*pro tempore,existenti non erat iustificata,inten-*
tauit actionem spolij.& probatis extremis , & tit.colora-
to petebat restitutionem ad possessionem Parochialis, & i-
deo dubitatũ,an ei esset danda restit. in spolio? & domini
censuerunt ei competere actionem spolij Fundamentum re-
solutionis fuit,quia resignatio Dionysij,in qua sit potissi-
mum fundamentum,pro exclusione spolij,est conditiona-
lis reseruata sibi valide Pensione centum ducatorum,&
non alias aliter,nec alio modo,& ideo , si pensio non est ei
valide & irreuocabiliter acquisita,est etiam nulla resigna-
tio,ex defectu consensus,& competit actio spolij. Mohedã-
nus decil.84.*non obstat,quod hodie stante constitutione*
Gregoriana non competit amplius resignanti, actio spolij,
nisi doceat de publicatione.quia omissa hac inspectione,an
per hanc constitutionem fuerit sublata actio spolij,non do-
cto de publicatione fuit per duos responsum, quod illa con-
stitutio non habet locum in hoc casu; cũ resignatio sit con-
ditionalis,& nulla ex defectu consensus, vt fuit resolutum
in causa Brixien. Parochialis,10.Maij 1589.coram illustris-
simo Cardinali Plato, & in causa Vercellen. Canonicatus

23.

23 Ianua. 1598. coram D. Corduba, & nouissime in causa Hispalen. & Corduben. testimoniorum coram R.P.D. Lancelote, placuit etiam dominis, aliud fundamentum, quod resignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta mētio, quod Dionysius fuit ordinatus ad tit. istius Parochialis, iuxta dispositionem Concilij Triden. c. 2. sess. 21. & hanc expressionem S. Congreg. illustrissimorum Cardinalium illius interpretum censuit requiri pro forma, & non sufficere ad implementū per aquipollens, & expressio, quod sibi remanebat, vnde viueret, non est sufficiens quia ex hoc nō infertur ad scientiam Papa, quod Dionysius esset ordinatus ad tit. istius Parochialis.

439 Et vide decis. † Valentinam infra adductam n. 514.
In casus tamen d. decisionis Senen. quando Benefi-
440 cium † resignatum debebat vacare per assecutionē
alterius incompatibilis, quod tempore resignatio-
nis iam obtinebat, vel postea obtinuit, etiam seclu-
sa decreto de dimittenda, non videtur danda resti-
tutio resignanti ad Beneficij resignati possessionem
saltim hodie stante Concil. Trid. quicquid antea es-
set; ex quo aduersus dispositionem illius non cen-
setur tit. coloratus, vt in terminis Reg. de triennali
censuit S. Cong. in declaratione infra adducta, *11. p. c. 5. n. 379.* nisi qui postea obtinuit alterum Beneficium
incompatibile, iuste tunc ignoraret nullitatē pen-
sionis, & resignationis, & sic non vacaret primum
arg. *c. gratia, de rescrip. in 6.*
In alio etiam † casu non competeret restitutio re
441 signati, nempe, quando ipse fuit in culpa. quia sciēs
non habere locum tantam pensionem, sic resignat
iuxta dicta infra 11. *parte capite tertio à numero 36.*

§. 4.

Quomodo in causis, pensionum sit procedendum.

SVMMARIA.

QVomodo in causis pensionum sit procedendum, & narrata in gratia pensionis debent verificari per pēsionarium, maxime parte apponente, n. 442.

Refertur quadam decisio Rota Salmantina pensionis, 18. Apr. 1572. coram D. Lanselo. n. 443. 444

Decisio Rota Firmana pensionis 6. Ianua. 1582. coram D. Blancheto, n. 445.

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi non tenetur in possessorio ostendere literas reseruationis, nec verificare clericatum, & alias qualitates, & refertur decisio Rota, n. 446.

Exceptio nullitatis pensionis non obstat in possessorio, nec est necessarium verificare conditionem positam in reseruatione pensionis, & refertur decisio Rota. n. 447.

Litera reseruationis pensionis, quando agitur contra successorem in Beneficio non consentientem reseruationi, debēt iustificari, n. 448. & refertur decisio Rota, n. 449.

Quasi possess. exigendi pensionem acquiritur per vnum actum solutionis, n. 450. etiamsi sit facta metu censurarum, & refertur decisio Rota. n. 451. nisi sit facta protestatio, quod soluit metu censurarum n. 452.

Ad hoc vt sit locus mandato de manutenendo in possessione, necessarium est ante omnia constare de existentia literarum reseruationis pensionis, postea de quasi possess. refertur decisio Rota, n. 453. & concordantur dua decis. Rotales. n. 454.

In petitorio, quando agitur de nullitate pēsionis debet fieri per pensionarium verificatio etiāsi sit in posses. exigendi n. 455.

Gratia pensionis iustificari debet, quando non agitur contra eum qui pensioni consensit, sed successorem, & refertur decisio Rota, n. 456.

Quando agitur de nullitate pensionis, pensionarius tenetur iustificare suam gratiam maxime vbi pensio fuit reseruata, sub conditione aliqua, velut, dummodo non excedat tantam partem, vel alia consimilis, n. 457. & 458. & refertur circa hoc decisio Rota. n. 459

Litera pensionis, & reseruationis fructuum, siue modum, siue conditionem contineant, iustificanda sunt, maxime, quando in eis intentio pensionarij fundatur. n. 460

Pensionarius existens in quasi possessione exigendi, si pensio fuerit reseruata dummodo mille remaneant pro Episcopo in possessorio, non tenetur probare remanere, secus si Episcopus agat petitorio, n. 461.

Onus iustificandi pensionem spectat ad pensionarium agētem, contra successorem in beneficio non consentientem pensioni, n. 462.

Pensionarius, vbi agitur in petitorio tenetur iustificare cōditionē, sub qua fuit pensio reseruata, n. 463

Cum pensio est reseruata sub conditione, pensionarius tenetur eam iustificare, etiamsi agatur contra eum. qui pensioni consensit, non solum in petitorio, sed etiamsi agat executiue, si non est in quasi posses. exigendi, n. 464.

Stante clausula, sine retardatione arbitrio Rota, potest procedi retardata solutione, n. 465.

Quando gratia est conditionalis, vel modalis, licet agatur contra eum qui pensioni consensit, iustificanda est, quia consensus recipit eandem conditionem, n. 466.

Promissio vel clausula de non petendo annullari pensionem debet intelligi stante dicta conditione, siue de facto, & non de iure, n. 467. & respondetur decisioni Rotali. n 468.

Translatarius tenetur iustificare reseruationem pensionis non solum in petitorio, sed etiamsi agat ad solutionem, nec possessio transferentis ei prodest. nu. 469.

Quasi possessio exigendi pensionem non transfertur in trāslatarium, etiamsi ius, & proprietas transferatur, quia est quid facti. n. 470.

Si translatarius non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem literarum Apostolicarum, n. 471. & refertur decisio Rota n. 472

Probatio conditionis, quod remaneant centum pro Rectore quod tantam partem non excedat, vel debet esse concludens, & plena, n. 473. 474. & 475 & non solum probatio conditionis debet esse concludens, sed est vbi agitur de probando valore affirmatiue expresso in gratia pensionis. n. 476.

Narratiua, super qua fundatur reseruatio pensionis, debet plene iustificari, n. 477.

Pensionarius existens in quasi possess. exigendi per 30. annorum spatium in petitorio non debet iustificare conditionem, & narrata in reseruatione, quia ex lapsu tam longissimi temporis prasumuntur iustificata. n. 478.

Obseruantia triginta annorum prasumitur iusta, n. 479

Solutio pensionis prasumitur continuata à tempore reseruationis, stante exactione de prasenti quod intelligitur quando constat de tit. & reseruatione pensionis, & solum agitur de iustificatione illius, secus, quando non con

flat de tit. nam ille non præsumitur, neq; ex decennali, nec triennali poss. n. 480. 481. & 482

In possessorio probabile videtur præsumi tit. ex possess. longi temporis, nempe decennij, n. 483.

Pẽsionariũ debere verificare cõditionẽ reseruationis, intelligendũ est in casu nullitatis pensionis, si conditio non est vera secus in casu reductionis, n. 484.

Onus probandi pensionem esse reducendam incumbit titulari, n. 485 & respondetur decisionib. rotalib. contrariũ affirmantib. n. 486.

Declaratoria dari non potest, quoad fructus, in quib. quis est condemnatus, si non sunt liquidati, n. 487. & 488.

Exceptio reductionis admittenda est ad impediendam executionem, etiamsi non probetur incontinenti, sed requirat altiorem indaginem, quia oritur ex ventre supplicationis, n. 489 & 490.

Pensio reseruata Motu proprio non est iustificanda, n. 491.

In pensionib. impositis super Episcopatib. Hispaniæ non est necessaria iustificatio, quia reseruantur Motu proprio, n. 492 & 493.

Secus esset si non reseruarentur Motu proprio. n. 494.

Verbi, vt accepimus, & verbi, sicut intelleximus, differentiam, & verbi, vt asseritur, n. 495. 496.

Quod narratur per verbum, vt dicitur, non est iustificandũ n. 497.

An si fiecur dicta narratiua facta Motu proprio in reseruatione pensionis possit probari contrarium. n. 498.

Si pensio assignatur Motu proprio ex aliqua causa, quanõ sit vera, Motus proprius facit gratiã valere, nõ obstante surreptione, n. 499. 500. & 501.

Clausula Motus proprij tollit surreptionem, n. 502.

Si in Motu proprio exprimitur falsa causa, vel qualitas de facto alieno, non prodest probari contrarium, n. 503.

Pensio, si assignatur Motu proprio propter merita in genere valet gratia, licet causa falsa sit, n. 504. Facta gratia de Beneficio, cuius summam viginti, vt asseritur, non excedit, quando excessus est minimus impetranti debetur, sic explicata dec. Rotæ, n. 505.

Declaratur decisio Rotæ 77 de rescrip. in antiquis, n. 506.

In pensionib. impositis super Episcopatib. Hispaniæ, quamuis pensionarius non teneatur verificare non excessum 3. par. tamen si ex aduerso probatur magnus excessus, erunt surreptitiæ. n. 507. Valor narratus in gratia, etiã Motu proprio facta, est probandus, quando ex aduerso probatur contrariũ cũ errore notabilis quãtitatis, n. 508

Expressio valoris Beneficij, de quo fit gratia requiritur, secundum regulas modernas, n. 509.

Clausula Motu proprio, quid operetur, n. 510.

Pensionarius tenetur probare poss. vel bonum ius illius, qui primo consensit pensioni, nisi esset eius successor in iure illius, n. 511.

Pensio peti non potest ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessionis consentientis, n. 512.

Successor potest docere de non iure possessoris qui consensit pensioni, n. 513.

Resignatarius non obstante consensu, acceptatione, & approbatione iuris resignationis, potest docere de nullitate pensionis, si vult probare non ius, vel falsitatem causæ, & refertur decisio Rotæ, n. 514.

Semel imposita pensione non potest postea in iudicio executionis allegari resignantem nunquam habuisse ius, n. 515

In commißionib. super nullitate, vel reductione pensionis à Papa reseruatæ solet poni clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ob renerentiã literarũ Apostolicarũ & fraudes recusantium soluere etiamsi non adsit quasi possessio exigendi, n. 516. & 517.

Clausula supradicta limitat, & suspendit iurisdictionem iudicis commissionis, ita, vt iudex non possit procedere, nisi prius soluta pensione, n. 518. & 519 Clausula supradicta operatur, vt non obstante dicta commissione nullitatis executor datus in literis seu in processu fulminato possit procedere lite pendente ad executionem pensionis, quod procedit etiam facta inhibitione vigore talis commissionis, n. 520 & 521.

Clausula supradicta eneruat vim inhibitionis, n. 522.

Non obstante dicta clausula, pendente lite, & inhibitione non poterit procedi ad executionem pensionis, maxime si in iudicio executiuo fuerit appositum de dicta pendẽtia litis, n. 523. & 524.

Pendente causa nullitatis, seu reformationis coram Ordinario absq; commissione non impeditur executio literarum pensionis. n. 525.

Clausula sine retardatione solutionis aliquando ponitur arbitrio Rotæ, n. 526.

Commissio habens clausulam, sine retardatione, arbitrio Rotæ intelligitur, prout de iure, n. 527.

In pensionibus reseruatis per inferiores, Papa non apponitur supradicta clausula, n. 528.

Casus in quib. d. clausula apponi solet, n. 529.

Practica Hispaniæ in materia pensionum, n. 530.

Executor literarum debet esse Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, vel positus in dignitate, n. 531

Inprimis præsentanda sunt coram executore literæ originales, seu processus fulminatus, in quo ipsæ literæ sunt insertæ, donec pars opponat, n. 532. & 533.

Registrum Apostolicum fidem facit, saltem in Curia, n. 534

Præsentatis literis pensionarius petit dari mandatum contra possessorem Benefi. ij pro tot ducatis, n. 535 Quod iudex dat insertis literis, mandando possessori, quatenus infra talem terminum soluat, n. 536

Mandato intimato, & in termino reproducto, & accusata contumacia potest statim iudex absq; alia verificatione dare sententiam declaratoriam contra consentiẽtẽ pensioni, quicquid dicat Tiberius, n. 537. & 538.

Si agitur contra successorem aut reseruatio est conditionalis, debet pensionarius coram executore probare se esse in quasi possess. exigendi, alias tenetur literas iustificare aut verificare conditionem, n. 539. Non est necessaria alia citatio ad sententiam ex quo ille fuit citatus generaliter ad totam causam, n. 540. & 541. Nec tunc est necesse facere citationes per edictũ, n. 542. Nec instratu. nisi illa essent aßignata. n. 543. & 544 Citato comparente, & allegante contra executionem aliquam rationem legitimam, vt solutionem, debet ei aßignari terminus breuis arbitrio iudicis cũ sit probãda incontinẽti, n. 545.

Idem si allegaret remißionem pensionis, aut redemptionem vel aliam exceptionem notoriam, vel quæ posset incontinenti probari, & non indigeret longiori indagine, n. 546

Si allegaret nullitatem, surreptionem, vel aliam exceptionem requirentem altiorem indaginem, debet reseruari iudicio ordinario, n. 547.

Quando exceptio requirat altiorem indaginem, relinquitur arbitrio iudicis, n. 548.

Resolutiones Rotæ, numero. 549. 550. 551. & 552. vbi habetur.

tur, quod exceptio extinctionis pensionis, super qua nõ est iudicatum, non impedit solutionem, & manutentionem.

Id solum admittitur, quando post casum extinctionis pensionarius esset in quasi possess. alias videtur admittenda exceptio extinctionis, dummodo incontinenti probetur, nam non requirit altiorem indaginem, n. 553. cum seqq.

Nullitates orientes ex ventre discutiendæ sunt in petitorio stante quasi possess. exigendi, n. 554.

Quando exceptio non requirit altiorem indaginem sed altior indago oritur ex replicatione pensionarij, non est reseruanda ad petitorium, n. 557 558. 559.

Exceptio, quod beneficium erat grauatum alia pensione, de qua non est facta mentio, regulariter non impedit executionem, nam requirit altiorem indaginem, n. 560 565.

Non valet 2 pensio, non facta mentione de prima, n. 561. etiã quod 1. sit conditionalis, n. 562. resolutio Rotæ, n. 563 & etiam quando prima est perpetua, n. 564.

Excipiens contrariam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quod non fuit facta mentio de prima, tenetur probare, quod tempore secundæ prima erat reseruata, & quod erat valida, n. 565

Si citatus diceret se non possidere Beneficium, super quo pensio est reseruata ant qui consensit pensioni, non habuisse possess. vel bonum ius illius pensionarius debet probare, n. 566.

Illo non comparente, seu id non negante, non est necessaria ista probatio, n. 597. cum seq.

Parte non opponente, iudex non debet petere legitimationem personarum, n. 569.

A sententia in iudicio executionis pensionis non datur appellatio suspensiua, n. 570. & quæ clausula tunc ponatur in commissione appellationis, n. 571. & 572.

Clausula sine præiudicio legitimæ executionis operatur, quod cõmissio appellationis nõ suspendat, nec impediat, quin iudex, à quo precedat ad vlteriorẽ executionẽ, licet non operetur, quin iudex, ad quem, non possint renocare iniuste gesta per illum, n. 573. decis Rotæ, n. 574

Vt pensionarius possit declarari incidisse in excommunicationem, debet esse elapsus mensis à termino solutionis, n. 575.

Vt ad declaratoriam incursus pœnarum, de quibus in literis procedi possit, opus est literas pensionis esse intimatas titulari, si est successor consentientis, aut non per se ipsũ sed per procuratorem consensit, n. 576. & 577.

Debet fieri intimatio literarum per Notarium data copia, si petatur, n. 578.

Quamuis literæ non sint intimatæ titulari etiam successori poterit executor dare sententiam contra eum, quæ ei mandet, quod infra certum terminum soluat, nu. 599. & idem vbi non esset lapsus mensis, n. 580.

Etiam literis intimatis non incurruntur pœnæ excommunicationis & priuationis, de quibus ibi, nisi pensionario volente, & declarante n. 581 & requiritur declaratoria excommunicationis, & quod pars cauatur, n. 581.

Executor non potest ponere sequestrum super fructib. Beneficij pensione grauati, n. 582. & 583. vbi ponitur resolutio Rotæ, post sententiam tamen posset poni, n. 584.

Executor absolute committit vices suas sub executori ex clausula, cæterum, 585.

Ad denuntiationem, & publicationem excommunicationis requiritur declaratoria illius, nec ex eo causa efficitur appellabilis, n. 586.

Huic declaratoria, seu excommunicationi non obstat decretum Concilij Triden. ses. 25. c. 3. n. 387.

De processu, & modo procedendi in possessorio pro pensione remissiue, n. 588.

AD tertium, quomodo in causis pensionis sit procedendum, dicendum est in primis, quod narrata in gratia pensionis debent verificari per pẽsionarium, maxime parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra successorem, etiamsi executiue agat ad solutionem si non est in quasi possessioni exigendi, Vestrius *in prac. l 3 c. vlt. n. 1.* Hier. Gabr. *in cons 181. l. 2.* Flam. Paris. *de resignatione beneficiorum l 6 q. 2. n. 65. & 107. & q. 4. n. 44.* Salust. Tiberius *in practica*, Auditores Cameræ *l. 3. c 5 n. 10. & c. 3. n 15.* Ant. August. *in Epitome dec. manuscripto, tit. de solutionibus*, & clausula *sine retardatione*, Mohedan. *dec. 25. de renuntiatione, alias 304 & dec. 9. de causa possessio.* Cæsar de Grassis *dec 58. n. 4.* Rota *dec. 310. n. 30. p. 1. diuers. & dec. 412.* in vna Salamantina pensionis, 23. Ian. 1574. *eadem 1. p. dec. 221. n. 4.* in alia Salamantina pensionis 9. Martij, 1583. *2. par. diuers.* & fuit resolutum in alia Salamantina pensionis, 18 Apr. 1572. coram D. Lanceloto, *vt in dec. sequenti.* 442

Quoad primam partem dubij domini distinxerunt, † siquidem pro parte D. Francisci fuit actum ad solutionem pẽsionis possessorio adipiscẽda, vel executiue quia tenetur verificare oĩa narrata par. opponẽte iuxta doctrinã Imolæ in c. super literis, n. 19. de rescrip. *parte vero non opponente tenetur verificare ea solum, quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouet Papam ad concedendum; & propterea fuit conclusum, quod probatio dispensationis fuit necessaria, cum alias notorie constaret de ipsius inhabilitate ob eius confessionem familiaritatis vero Cardinalis, quia saltim facilius mouit Papam ad concedẽdum, est necessaria, cum sit narratio facti proprij cuius expressio diceretur dolosa, si non verificaretur; excessum non fuisset necesse probare, si non adessent verba, vt asseris. Clericatus probatio, ex quo non est expressus in literis, non fuit visa etiam necessaria, si vero fuit actum possessorio, retinenda, vel recuperanda, tunc nõ tenebitur illa verificare, quia cum possessione sufficiunt literæ; an autem in hoc casu quasi possessio D. Franc. cõtra prædecessorẽ D. Alphõsi noceat ipsi D. Alphõso nihil resolutũ. Quo vero ad 5 par. dubij placuit D. resolutio alias facta corã R. P. D. Cota 29. Ianu. 1565 in causa Firmana Salis. scilicet, quod censura tunc possũt per p. iustificari ex nouiter deductis, quãdo altera pars, & de nouo aliquid producit. An autẽ intret hæc resolutio, nihil conclusum, prout nihil fuit resolutum circa 5 partem dubij.* 443

Circa quàm dec. † vide *d. inf. 6. p. c. 2. n. 162.* 444

Et in vna Firmana pẽsionis. *6.* Ianu. 15*82.* † corã D. Bãcheto, fuit resolutũ, *Odoardũ teneri soluere pẽsionẽ nõ verificata narratiua, quia Marcus est in possessione exigẽdi, qua donec ipse perat canonizationẽ suæ gratiæ, suffragatur & liberat eũ ab onere probãdi. Secũdo, quod habet cõfessionẽ Odoardi, cũ in eadẽ supplicatione vterq; sit orator, & hæc cõfessio facta in precib. sufficit cõtra ipsũ, licet nõ cõtra successorẽ* l. cũ precium C. de liberali causa & *releuat Marcũ ab onere probãdi, quod cũ procedat quãdo in alia supplicatione express. est de valore, multo magis cum* 445

446 in eadē, &c. Et in vna Anconitana † pensionis 15. Iunij. 1587. corā D. Plato, fuit resolutum, Pensionarium existentem in quasi possessione exigendi, non teneri in possessorio ostendere literas reseruationis, nec verificare Clericatum, & alias qualitates suas, &c.

Et in vna Foroliuien. pensionis, coram D. fuit
447 Peña resolutum. Non obstare exceptionem nullitatis pensionis in possessorio, nec esse necessarium verificare conditionem positam in reseruatione pensionis, licet, si constet conditionem non esse adimpletam solutio pensionis non cōstituat in posses. respectu successoris, alias sic

Fuit etiā resolutū in vna Cæsaraugustana pēsio-
448 nis † 20. Decem. 1591. corā D. Pamphilio, vt in seq. dec. Fuit resolutū setentiā declaratoriam incursus censurarum ad fauorē Io. Marci extra Rotam latā, tanquā notorie iniustam esse reuocandam, ex eo, quod litera reseruationis coram Auditore Cameræ, quatenus in eis Io. Marcus asserit se decretorum Doctorem & ad eius vitam obtinere in commendam Archidiaconatū Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, non fuerunt iustificata, prout iustificari debuerunt, cum ageretur contra successorem in Beneficio, qui non consenserat reseruationi pensionis, ad notata per Io. And. in c. 1. de litis contestatione in 6. Abb. in c. fin. col. 1. de præsūp. Felin. in c. constitutus de rescrip. Paris. cons. 49. n. 30. l. 4 & habet locum etiā, quādo proceditur executiue, quia sēper in qualibet gratia subintelligitur clausula, si prius veritate nitātur, t. 2. de rescrip. & tradit Mohed. dec. 304 præsertim stante oppositione Pastrana, quod nō procedatur ad sententiam declaratoriā, cum gratia nō esset iustificata Imola in c. super literis col. 3. de rescrip. & fuit decisum coram Illustrissimo D. Cardinali Lancelloto de anno 1572. in vna Salamantina pensionis, & alias sæpius.

449 Fuit etiam resolutum in illa † Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. supra deducta nu. 424. & in aliis decisio. de quibus infra.

450 Et quasi possessio exigēdi pēsionē acquiritur per vnicum actum solutionis, Salust. † Tiber. d. c. 3. ad fin. in additione. quicquid alias velit Flores q. 2 n. 25. Etiam
451 † si sit facta metu censurarum Rota in causa Lucana pensionis, 4. Iunij 1574. corā D. Lancelloto, quæ habetur 1 p. diuers. dec. 196. & in vna Recanaten. translationis de anno 1593. coram D. Gypsio, & in vna Corduben. decimarum, 25. Octobris eiusdem anni, corā D. Seraphino, quicquid teneat Gul. Benedict. in rep. c. Raynutius de testa. verb. si absq; liberis 2. de fideic. substitutione n. 38. nec id negat Gigas q. 36. nam non a-
452 git de possessione, nisi sit facta † cum protestatione, quod soluit metu censurarum, nam solutio facta cū ista protestatione nō cōstituit pensionarium in quasi possessione exigēdi, Achilles, dec. 423. seu 11. de pensio. Capuaquen. dec. 330. p. 2 Rota in d. Lucana, & Recanaten. & Corduben. & in causa Paten. Pensionis 5 Decēb. 1594. coram D. Pamphil. in qua fuit resolu-
453 tum: Quod, vt † sit locus mandato de manutenendo in pensione, est necessarium constare ante omnia de existentia literarum reseruationis pensionis postea de quasi possessione Achilles dec. 4 de rescrip. & d. dec. Lucana, in principio Quæ quasi possessio exigendi pensionē super fructibus Episcopatus non acquiritur per solutiones factas ex fructibus illius per Curiam Regiam sede Episcopali vacante, cum non fiant per habentem titulū &c. Nec ex commissione de soluendo data per ipsū Episcopum, quia aliud est soluere, aliud mandare, soluere maxime cum sit cū protestatione, quod per illam nullū ei fiat præiudicium, quia facit metu censurarū, &c. Nec Probatur quasi possessio ex confessione antecessoris, vt alias fuit resolutū, nec ex solutionib. factis per illum, de cuius mādato nō cōstat: Rota enim nō sequitur decisionem Rotæ 2. de causa possessio. in antiquis, quam sequitur Gābarus de officio legati l. 6. q. 18. & 36 nisi cōcurrētib. adminiculis Verallus l. 1. dec. 321. in manu scrip. Rota in d. Lucana, & sic fuit denegatū mandatum de manu tenēdo.

Sed quia ista decisio Paten. † quatenus ait in pos- 454
sessorio debere cōstare ante oia de existētia literarū reseruationis pēsionis ex dec. 4. Achil. de rescrip. Mohed. reg. 3. q. 7. n. 3 Marches, de cōmiss. 2 p. c. 4 de cōmiss. appellationis, n. 37, aduersatur decisioni Anconitanæ, de qua supra n. 446 Obiter aduerte sic concordādas † esse, 455
vt debeat cōstare de reseruatione pensionis saltim per supplicationē, licet nō sit necessariū ostēdere literas expeditas, Buc. de stylo Curiæ Auditoris Cameræ, cap. 24. vers. & quoniā, Salust. Tiber. d. l. 3. c. 3 n. 1. 5. & 6. & ca. ad fin. & vide aliā decisionē in ista causa Paten. de qua infra n. 551

At in petitorio, quādo agitur † de nullitate pēsio- 456
nis debet fieri prædicta verificatio per pēsionariū etiāsi sit in possessione exigēdi, ad dec. Cæsar. de Grassis, 101. n. 11. & 103 n. 8. & fuit resolutū in d. Firmana pēsionis, & in vna Reatina pensionis, vndecimo Martij 1588. coram Domino Pamphilio, vbi fuit resolutū, reseruationē pēsionis nō suffragari ante reseruationis iustificationē, & in Salamātina pēsionis 26. Martij 1593. supra adductam n. 424. & in vna Cessenatē. pēsionis 24. Ian. 1594 corā D. Gypsio in qua fuit resolutū, Gratiā pēsionis iustificari debere, quādo nō agitur cōtra eū q. pēsioni cōsēsit sed successorē cui sufficit obijcere pēsionem esse nullā abq; eo, quod teneatur aliquid pbare: habet enī intētionē de iure cōmuni fūdatā, vt Ecclesiast. Beneficia sine diminutione conferātur. & sic Miles professus Hierosolymitanus. & sic incapax pensionis & Beneficij, c. Beneficium de regularib. in 6. Guidobo. dec. 138. debet ostendere ad pensionem, de qua agitur retinendam secum fuisse dispensatum, nec quasi possessio exigendi dictā pēsionē ab onere probandi ipsum releuat, Gigas de pēsio. q. 47. Puteus dec. 247. l. 1. Mohed. 158. quia possessio tantum operatur, vt, donec lis per tres conformes fuerit decisa, non retardetur solutio, vt fuit pluries resolutum, & Gigas, Mohedanus & alij loquūtur, quādo agitur super solo possessorio, nō vero quādo de nullitate in petitorio nec dispensatio ad retinendam aliam pensionem sup. alio beneficio, dūmodo nō excederet summam ducētorū ducatorū, sufficit quo ad istam, etiamsi simul iūcta non excedāt d. summā ducētorū ducatorū, nec potest dici Papā dispensasse ad istam pēsionē per illa verba in ea posita, nos enim tecum, vt pēsionē prædictā cū Prioratib. & Beneficiis d. Hospitalis retinere valeas, dispēsamus, quia hæc dispensatio concessa est, vt posit retinere etiā Prioratus. & præceptorias d. ordinis, præsupponendo, quod ad pensiones esset prius dispensatus, vt ipse narrauerat, & qui supponit, non disponit. Rota de procuratorib. 23. in antiquis, Alexander cons. 126. n. 5. l. 5. &c.

Et in vna Brixien pensionis † 38. Nou. 1594. corā 457
D. Millino, fuit resolutū, quod, quādo datur de nullitate pensionis pēsionarius tenetur iustificare suā gratiā, &c

Quod,

Quod maxime procedit, †vbi pensio fuit reser-
458 uata sub conditione, verbi gratia, *dummodo remaneãt centum pro Rectore, seu mille pro Episcopo*, vel *dummodo tantam partem non excedat*, vt in Paduana pensionis 17. Decemb. 1579. & 28. Iunij 1581. coram D. Rubeis *vt in dec. sequentibus.*

Paduana pensionis 17. Decembris. 1579.

459 F*Vit resolutũ, quod in primis, & ante oĩa debet cõstare de solutione stante clausula*, sine retardatione, *quod si de solutione cõstet, tũc nõ est dubiũ quod litera sint iustificãda, nõ obstãte quasi possessione, quia sumus in petitorio in quo quasi possessio nõ sufficit, sed animaduertẽdum est, an litera cõtineãt modũ, vel cõditionẽ, quia si cõditionẽ, sũt iustificãda; circa modũ est difficultas.* In eadẽ 28. Iũ. 1581.

460 *Fuit dubitatum in causa Paduana pensionis stãtib. resolutionib. in causa factis & oppositionib. D. Gelasij cõtrã literas pensionis, & reseruationis fructuum, ad fauorem R. D. Aloisij expeditas, an litera cõtinerẽt modũ, vel cõditionẽ, ita quod illarum iustificatio ad eundem Aloisiũ pertineat? & 28 Iunij 1581. fuit cõclusũ sine difficultate onus iustificandi literas huiusmodi reseruationis pertinere ad Reuerend. D. Aloisium Iustinianũ, prout etiam alias fuerat resolutum; siue enim litera prædicta cõtineant modum, siue cõditionem, vtroq; casu sunt iustificãda, vt sũt iure nouissima, cum D. Aloisius fundet intentionem suam in dictis literis, vt per Ioannem Andream* in c. i. de litis cõtestatione l. *6. Felin.* in c. cõstitutus in principio, de rescri. cum vulga. *nec obstat, quod dictio*, dummodo, *regulariter importet modũ, nõ cõditionẽ vt congerit Tiraquel.* de retractu. §. 8. glossa 8. *nam in casu isto multa concurrũt ex quibus aliud dicendum est, quoniam in primis prædicta dictio est adiecta in ipsa reseruatione pensionis, ac fructuũ & per consequens est adiecta rei imperfectæ, & ita importat conditionem, vt habetur per Tiraquel.* in loco superius allegato, *est etiam modus non dispositioni, sed executioni eius adiacens determinatio, vt per Baldum* in l. penultima, n. 25. C. de condit. inser. *Secundo, quia sumus in rescripto gratioso, Puteus* consi. 36. de priuil. *quicquid tamen sit de efficacia huiusmodi dictionis*, dũmodo *an importet conditionem, vel modum, dixerunt Domini, quod ad effectum, de quo agitur, iustificandi scilicet gratiam nullã esse difficultatẽ, quod narratiua est probãda Cres. & Mohedan.* in dec. allegatis, *præsertim stante quod in litteris dicitur, vt asseris, Calder.* consi. 8. de rescrip. *Fel.* in ca. ad aures, col. 6, vers. 7. concl. 10. post principiũ, eodem ti. *neq; vrget, quod illa sit adiecta manu Datarij, ita quod nõ videatur narratiua partis, & per consequens non sit iustificanda, quia fuit responsũ cõstare ex literis, de quarum iustificatione agitur esse narratiuam impetrantis; præterea stãte etiã cõsẽsu partiũ sup. d. dispositione oĩa in causa opposita sũt verificanda, tãquã pars gratiæ p. ea quæ supra deducta fuerũt cũ multis alijs per Gabrielem allegatis.*

Et in vna Vercellẽ. pẽsionis 26. Iun. 1592. † corã
461 D. Mantica, fuit resolutũ, *Pẽsione reseruata sup. Episcopatu, dummodo mille remaneãt pro Episcopo, pensionariũ existẽtẽ in quasi possessione exigẽdi nõ teneri in poss. pbare remanere, licet secus si Epis. agat petitorio nã ad exigẽdum existẽs in possessione nõ tenetur pbare narratiuã, vt fuit resolutũ in dicta Firm. in petitorio vero eo ipso, quod Episcop⁹ negat debere pensionẽ, seu ait esse nullã, pẽsiona. debet pbare narratã sua gratia, &c. etiãsi sit in pos. exigẽdi, &c.*

Et in vna Vicẽ. pẽsionis 13. Mar. 1595. corã † D. Se- 462
raphino fuit resolutũ, *Onus iustificãdi pẽsionẽ spectare ad pẽsionariũ agẽtem cõtra successorẽ in Beneficio, q. nõ cõsẽsit, sũ etiã quia pẽsio est cõditionalis pp̃ter clausulã*, dũmodo remaneãt cẽtũ pro Rectore. *put fuit sæpius resolutũ in Paduana, & Vercellẽ & vltimo in Salamãtina corã Gypsio, & hoc casu nõ sufficere semiplenã pbationẽ. sed reqri plenã, Moheda.* dec. 148. *& in vna Clusina pensionis de anno 1573. & in alia Oppiden. 3. Iunij 1585. &c.*

Et in vna Mileuitana pensionis 27. †Iunij, & 28. 463
Nou. 1597. coram D. Lita fuit resolutũ, *pẽsionariũ, vbi agitur in petitorio, teneri iustificare cõditionẽ, sub qua fuit pensio reseruata, dũmodo illa, & alia forsan assignata medietatem fructuũ nõ excedãt, & ita probare concludenter valorẽ Beneficij deductis onerib. de tẽpore reseruationis, ostendendo illud pensionib. nõ esse grauatũ vltra medietatẽ, vt fuit resolutũ in d. Paduana, & Vercellẽ. & in causa Brixiæ pẽsionis. 28. Nou. 1594. coram D. Mellino, neque obstare, quod dans de nullitate reseruationis pensionis nullitatẽ pbare tenetur, quia nõ pcedit, vbi reseruãtio est cõditionalis, & agitur in petitorio, in quo titulari sufficit dicere pẽsionem nullã absq; eo, quod aliquid probet, nam in eo fundatam habet suam intentionem, quod Beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferri debent; vt in dictis causis; & in alijs pluribus fuit dictum; neque ex cursu temporis. 30. annorum iustificatam præsumi gratiam huius reseruationis, quia à tẽpore expeditionis liter. de ann. 1578. nõ adsũt 30. anni, nec aliq. fũdamẽtũ respectu huius iustificationis fieri posse sup. testib. sũ quia non percutiũt tẽpus appositionis d. clausulæ, & nihil dicũt de deductione onerũ. quæ tamẽ sunt deducenda. vt fuit dictum in illa Monopolitana pẽsionis 17. Maij 1596. coram Orano.*

Et tunc, cum pensio est reseruata sub cõditione 464
†pẽsionarius tenetur eã iustificare; etiamsi agatur cõtra eũ, qui pẽsioni cõsẽsit, nõ solũ in petitorio, in quo id procedit, etiãsi sit in possessione exigẽdi iuxta d. sed etiã si agat executiue si nõ est in quasi poss. exigẽdi Cass. *dec. 10. de rescrip.* Gigas *q. 85. n. 10. & q. vlt. n. 15.* quia ille cõsẽsus intelligitur prestitus sub eademmet cõditione, & recipit eãdẽmet cõditionem, sub qua pẽsio est reseruata, vt resolutũ in d. Salã. pẽsionis de anno 1593. sup. adducta, *n. 424.* & in vna Lunẽ. Sarçanẽ pẽsionis †15. Feb. 1593. corã D. Serap. in quã fuit
resolutũ, *Stãte cõmiss. cũ clausula* sine retardatione, *ar-* 465
bitrio Rotæ posse procedi retardata solutione, quia, quãuis vel pp̃ter quasi poss. exigẽdi, vel pp̃ter reuerẽtiã literarũ Apostolicarũ, quãdo sũt expedita, soleat apponi clausula sine retardatiõe, *& cõtra cõsẽtiẽtẽ pẽsioni pcedatur ad executionẽ, etiã sine vlla iustificatione liter. Moh.* dec. 331. *Guidob. 141. maxime stãte oblig. Cameralis hoc tamen procedit quãdo gratia est pura, secus si sit cõditionis q. tũc cõsẽsus recipit eãdẽ cõditionẽ, & ideo q. agit ad pẽsionẽ debet iustificare cõditionẽ illã*, dũmodo remaneãt cẽtũ p Rectore, *nã dictio* dũmodo *ĩportat cõditionẽ, cũ sit adiecta dispositioni, nõ autẽ executioni, vt in Paduana pẽsionis, nec ista qualitas est iustificata ex cõfessione Rectoris, qui in eadẽ supplicatione exprimit valorẽ ad 180. quia est facta expressio p modũ negatiuũ, & p nõ expressũ, & sic nõ cõcludit, q. eã summã ascẽdat, vt pluries fuit resolutũ, nec obstãt aliquæ solutiones, forsã facta, quia omnia gesta fuerũt metu cõsurarum, & cõtradicẽte Rectore, & ideo nõ cõstituũt in quasi poss. exigẽdi, quæ sit considerabilis ad hũc effectum*

& ideo esse locum arbitrio, quod debet esse iuri consonũ, &c

466 Idẽ fuit resolutum in vna Aretina pẽsionis 26. Iũ. 1600. coram D. Millino †, vt in dec. seq. *D. censuerunt esse supersedẽdũ in vlteriori executione, donec Dionysius iustificet, quod Bar. remaneãt cẽtũ ducati liberi. Fundamentũ resolutionis fuit, q. a. licet cõtra cõsẽtiẽtẽ pẽsioni ꝓcedatur executiue, & sine iustificatione liter. Mob. d. 133 Guidob. d. 145 præsertĩ stãte obligatiõe Camerali, tamẽ hoc ꝓcedit quã do gratia est pura, secus vero si cõtineat cõditionẽ & modũ. & nõ liberat ab onere iustificãdi. Video stãte d. clausula* dũmodo remaneãt centũ ducati liberi ꝓ Rectore a*gẽti ad pẽsionẽ debet iustificare, q. remaneãt Rectori cẽtũ ducati liberi vt fuit resolutũ in causa Lunẽ Sarçanẽ pensionis 15 Feb. 159; corã D. Serap & postea 26. Mart. eiusdẽ an. in causa Salam. pẽsionis, corã D. Gypsio, & fuerit prius resolutum in Clarina pẽsionis, 9 Nou. 1573 corã Cardinali Lãcello. & cõsequẽter, cũ ipsa clausula nõ sit iustificata, nõ debet ꝓcedi ad executionẽ, nõ obstat, q. cũ in eadẽ supplicatione vterq; sit orator, expressio valoris in eo cõ ẽta inducit etiã cõfessionẽ Bar. & releuat Dionys. ab onere iustificãdi, quia expressio est facta ꝑ modũ negatiuũ, videlicet, q. ista Parrochialis nõ excedit ducatos 250 & ideo nõ cõcludit, q. Rectori remaneãt cẽtũ ducati, & fuit resolutũ in d. causa Lunẽ Sarç. præsertĩ cũ valor debeat ꝓbari deductis oneribus vt fuit resolutum in causa Oppiden. pensionis 3. Iunij 1585. coram* R. P. D. Pamphilio.

467 Vnde et ã ꝓmissio, † vel clausula *de nõ petendo* annullari pẽsionẽ, &c. debet intelligi stante d. cõditione iuxta d. Rotæ in causa Rom accessus 16. Iun. 1569 corã D. Cota, vbi fuit resolutũ *ꝓmissionẽ de nõ petẽdo pẽsionẽ annullari debere intelligi de facto, nõ de iure ꝑ glo. verbo*, cõtradictores, in c. ꝑ illorũ de præb. *& si Papa nõ dat pẽsionẽ nisi cũ illa clausula*, dũmodo mediętatẽ fructuũ nõ excedat, *ideo oẽs alias clausulas. & ꝓmissiones intelligi stante d. qualitate, &c.* Et in Placentina pẽsionis 21. Iun. 1593. de qua infra *6. p. c. 3. n. 91.*

Accedit, q. tradit Flam. paris. *de resignatione Beneficiorum, li. 6 q. 3. n. 8 & 9.*

468 Neq; obstat dec. Placẽtina Decanatus † 10. Nou. 1595 cõrã D. Peña infra adducta *4. p. c. 3 n. 52.* quia ibi nõ agit de reser. pẽsionis cõditionali, & verba decreti erãt amplissima, & cũ claus. q. nõ posset dari de obreptione, & surreptione, & clausula sublata, &c. Rur-
469 sus † trãslatarius tenetur iustificare reser. pensionis nõ solũ in petit. sed etiã si agat ad solutionẽ, nec possessio trãsferẽtis ei prodest, q. a nõ trãsfertur in trãslatarium, q. a est q. d facti, & in trãslatione pẽsion. cõstituit noua pẽsio antiqua extincta, vt supradictũ fuit, *n. 255.* Vestrius *in prac. l. 3. c. vlt. n. 2.* & ita fuit resolutũ in † v-
470 na Brix. pẽs. 23. Maij 1594. corã D. Millino, in qua dixerũt D. *quasi possessionẽ exigẽdi pẽsionẽ non transferri in trãslatariũ, etiã si ius & ꝓprietas trãsferatur, q. a est q. d facti & in trãslatatione pẽsionis antiqua extinguitur & noua cõstituitur videò nõ esse dãdũ de manutenẽdo mãdatũ trãslatario.* Cephal. cõs. 479. *& ad dec. in causa Bonon. pẽsionis 17. Maij. 1563. corã eodẽ D. Millino in qua fuerat resolutũ pẽsionis executionẽ cõcedi cessionario ill. ... q. erat in quasi possessione exigẽdi,* Rom. cõs. 38. *Par.* cõs. 107. n. 90. li. 3, *& etiã trãslatario, q. a quãdo trãsferẽs est in quasi poss. exigẽdi, datur trãslatario clausula sine retardatione solutionis, etiã q. ipsi nõ exegerint,* Antõ. Aug. in Epit. ti. de trãslatione pẽsionis, vers. clausula. sine retardatione, &c. *fuit responsũ. ibi ex eo potissimũ fuit ita decisũ, quod translatarius non tenebatur iustificare literas transferentis, quia præsumebantur iustificata ex obseruantia, elapso longissimi temporis, &c.*

471 Idem fuit resolutum in causa Callagurritana † pensionis, 2 Martij 1598. coram D. Corduba, & in vna Landen. translationis pensionis, 29 Mart. 1599. coram D. Penna, in qua fuit dictum: *Quod si translatarius non iustificat suam gratiam, non proceditur ad executionem literarum Apostolicarum, & quod non erat locus arbitrio, vt procederetur sine retardatione, quia translatarius non erat in quasi possess. exigendi & cum ageretur contra successorem, gratia transferentis iustificari debebat vt in d. Brixien. & vt censeretur iustificata possess. antecessoris deberet esse longissima, nempe 30 annorum &c.*

472 Idem in causa Neritonen. pensionis, 5. Nouembris † 1601. coram D. Lita, in qua fuit conclusum, *pro reuocatione sententia Auditoris Cameræ, quia condemnauit ad solutionem pensionisque sententiam declaratoriam ob non solutam pensionem translatariis Cardinalis Madrutij quod facere non potuit ante reseruationis iustificationem, nam fuit reseruata dummodo remaneant mille pro Episcopo*, Cassadorus decisione decima numero octauo de rescriptione *& in d. Milleuitana pensionis 28. Nouembris 1597. Nec ad effectum mandati de manutenendo in exactione pensionis tuutare potest translatarios possessio in qua erat Cardinalis, quia illa ad translatarios non transit in d. Brixien. pensionis, nec respectu iustificationis d. clausula tuetur d. possessio Cardinalis, cum requiratur pacifica possessio transferentis per triginta annos, vt in d. Brixien. & Landen nec obstare, quod d. pensio fuerit reseruata Cardinali Motu proprio vt de tempore, quo Episcopatus vacabat, & sic videamur versari in casu reductionis pensionis, & non nullitatis. dato quod non superessent ei fructus qui sufficerent pro integra satisfactione d. pensionis deductis Mille pro Episcopo & oneribus, quia quicquid sit, semper verum erit dicere dictam sententiam declaratoriam non posse sustineri, cum dato, quod pensio sit reducibilis, & non nulla non debuerit contra Episcopum ferri declaratoria, ob non solutionem integræ pensionis vel partis illius, antequam in actis liquidatum esset, pro qua summa ill. sustineretur, & esset, debita, vt tenuit Rota in Corduben. redecimarum 27 Ianu. 1595 coram D. Paphilo. & in Valentina decimarum 20. Nou. 1598 coram D. Lancelloto &c.*

Et probatio d. conditionis, quod remaneant cẽtum pro Re- 473
ctore, seu mille pro Episcopo, vel quo tantam partem non exceda, &c. debet esse concludens, & plena, vt fuit resolutum in Cuilina pensionis coram Domino Lancelloto, de anno 1573 quæ habetur *prima parte diuersorum decisione 380.* Flam. Paris. *d. libro sexto quæstione secunda. numero vigesimo quinto* Zech. *de Beneficiis, & pensionibus capite vndecimo numero sexto* & in vna Oppiden. pensionis, 5. Iun. 1585. coram Domino Pamphilio *vt in sequenti decisione. Dixerunt*
Domini clausulam, dummodo singulis † Rectoribus centum du- 474
cati similes liberi annuatim remaneant, appositam in reseruatione pensionis, de qua agitur, non fuisse verificatam quia non affertur aliqua probatio, quæ sufficiat, cum hoc casu requiratur plena & concludens, Mohedã decisione 148. & in propriis terminis huius clausulæ fuit resolutum in vna Clusina pensionis coram Illustrissimo Lancelloto 9 Nouembris 1573 & passim seruat Rota, etenim instrumenta locationum non probant valorem, Cassadorus decisione vigesima numero secundo super regulis, *& si sint geminata, Sarnen* in reg. de valore qu. vltima in hoc *maxime quia est probandus deductis oneribus Felin.* in capit. aures sub numero 13 de rescrip *Sarnen.* d. quæstione vltima *in huiusmodi autem instrumentis locationum non habetur ratio onerum. Ferretus* cons. 543 numer. 16 libro secundo *accedit etiam, quod non perenitimi tempus reseruationis pensionis, prout requiritur Olradus* cons. 85 *Cassadorus* decisione 19. in fine super Reg. 5. *Fel.* in c. eam te col. 11. & in d. c. ad aures. col. penul. de rescrip.

*I*dem fuit resolutum in Vicen pensionis, † de qua supra *n.*
462. & in Mileuit. de sup. n. 463. & in vna *Iter.* pens. 23. Ian. 1602. 475
coram D. meo Corduba. Et non solum vbi † agitur de probatione conditionis, requiritur plena, & concludens probatio, sed etiam vbi agitur de probando valore affirmatiue expresso in gratia pensionis, quæ fundatur super narratiua eius, vt fuit resolutum in vna Asculana pensionis, 25. Iunij 1593. coram Domino Orano infra adducta, *n. 527.* & in vna Rauenn pensio.

479 nis, 20. Iun. 1597. corã † D. Lita, in qua fuit decisum,
litteras reseruationis pensionis Ioã. Bap. nõ esse iustificatas,
respectu valoris Benef. narrati ascendere ad summã duca-
torum 170. auri de Camara, qua narratiua super qua fun-
datur reseruatio pensionis, & sic ipsa gratia iustificari de-
bet plene, & non semiplene, prout alias sufficeret, vbi nar-
ratiua non esset fundamentum gratiæ Rota diuers. decis
268. p. 1 *& debet probari de tempore reseruationis, Capu-*
taquen. decis. 330 p. 3 *& fuit dictũ in Conchẽ. Archipres-*
by. 11. Decẽ. 1592 corã D. Penna, nec probatur per cõfessionẽ
aduersarij qui narrauit per nõ excessũ, qui potest verifi a-
ri, etiãsi non ascenderet ad summã decẽ ducatorũ, nec ob-
ligationes pro fructib. & arrẽdamenta illũ probant maxi-
me, cũ sit probandus deductis oneribus &c. Quod aũt dictũ
est pensionariũ in petitorio debere verificare con-
478 ditionẽ & narrata † in reseruatione, etiãsi sit in qua-
si possessione exigendi, intelligendũ est nisi per lõ-
gissimũ tẽporis, puta triginta annorũ fuerit in tali
possessione, nam gratia, & eius narratiua præsum ẽ
iustificata, ex obseruatia, & lapsu longissimi tempo-
ris, vt fuit resolutum in vna Lucana Decan. 21. Maii,
1578. coram sanctis. Clemente VIII. quæ habetur 1.
479 *p. diuers. decis. 534* & in Porta regren. Patroch. alis, seu
vnionis 15. Ian. 1590. coram D. Orano, in qua 16. De-
cem. 1594. corã D. Iusto, fuit dictũ. *Quod obseruantia*
triginta annorũ præsumitur iusta, Corneus cõs. 285. n. 6.
l. 3. *Aym.* cons. 150. n. 5 *& præsumuntur omnia interuenis-*
se, & habita ex antecedenti tit. seu causa, Paris. cons. 85.
n 13. li. 4 *Sorinus* cons 15. li. 4. *Alciat.* de præsumpt. reg.
2. præsumptione 23. l. 2. C. de acquiren. posses. &c.
480. Idem fuit resolutum in vna Romana domus † 17.
Maii 1592. coram D Millino, & in Bononien. pensi-
onis coram eodem, 17. Maii 1593. in qua etiam fuit
dictum, *solutionem pensionis præsumi continuatam à tẽ-*
pore reseruationis stante exactione de præsenti præsumitur
.n. quod semper exegerit, Alciat. de præsumptio. reg. 2.
præsumptio. 21. n. 15. *quem sequitur Menoch.* de præsũ-
ptio. li. 2. præsũpt. 65. nu. 4. & in d. Brixien pensionis,
de qua sup. *n* 47. & in d. Mileuit. de qua sup. *n. 463.* &
in Laud. de qua *s. n 471.* & Neritonen. de qua *n 472.*
481 Quod intelligitur, quando constat de titulo † &
reseruatione pensionis, & solũ agitur de iustificatio
ne, & verific. illi⁹, secus, quãdo nõ cõstat de tit. & re-
482 seruatio. † pẽsionis, nã ille non pr[illegible]ũtur, non solũ ex
decennali possessione, & solutione, vt tradit Flores
q. 23. à n. 33. ad 39. sed nec ex triecennali, aut quadrage-
nali, cũ de iure Beneficia libera præsumantur, & non
pensione grauata, *d. tit. vt Ecclesiastica Beneficia sine di-*
minutione cõferantur, facit c. 1 *de præscript. in 6* & quod
de vnione dicetur infra *vl. p. c. 2. à n. 230.* Idq; in peti-
483 torio, † nam in possessorio probabile videtur præsu-
mi tit. ex possessione longi temporis, nẽpe decẽnil,
Gigas *quæst. 47. n. 4* cum non sit contra possidentem
præsumptio valde vehemens, faciunt tradita per
Couar. *praxi. c. 13 n. 6.* Menoc. *de retinenda, remed. vlti.*
q. 2. & Mascar. *de probatio concl 1208.* Præterea, id quod
484 dictum † est pensionariũ debere verificare conditio
nẽ, sub qua pensio est reseruata, nẽpe dũmodo tan-
tã partem non excedat, seu dũ modo remaneãt cen-
tum pro Rectore, &c. videtur intelligendũ, vbi su-
mus in casu nullitatis pensionis si conditio non est
vera, secus vbi sumus in casu reductionis, iuxta di-
stinctionẽ, de qua sup. *n. 422.* quia tunc onus probã-
di incũbit titulari, qui prætẽdit esse reducendã, nã
pensionarius habet fundatam suam intensionem
in reseruatione pensionis, donec ex aduerso osten-
datur non esse locum tantæ pẽsioni, & ita fuit reso-
lutũ in illa Salamant. pensionis adducta. sup. à n. 422 485
Et id procedit † non solum in petitorio, sed etiã
in iudicio executiuo, in quo titularis poterit cogi ad
solutionẽ integræ pẽsionis, nisi probet esse locum
reductioni, quicquid dicat decisio Neritonẽ. pẽsio-
nis, de qua sup. n. 472 & decis. Corduben. † redecima 486
rũ, & Valentina decimarum, quæ ibi allegãtur, pro-
cedunt, quando summa, seu quantitas, scilicet de-
cimarum, non erat liquida ex parte petentis decla-
ratoriã & sic nõ debebat ferri antequam constaret,
pro qua sũma esset ferẽda, sicut non potest dari de-
claratoria quoad fructus. † in quib. quis fuit condẽ- 487
natus, si nõ sunt liquidati, vt fuit tentũ in vna Sala-
mãtina portionis, 26. Iun. 1598. corã D. Seraphino,
& in vna Pamphilonẽ. de Iãli. 14 Decẽ. eod. anno,
corã D. Lita, & alias sæpe, at in proposito quantitas 488
pensionis est certa, & liquida ex † parte pẽsionarii,
ex ipsa reseruatione, & quod sit locus reductioni, est
exceptio aduersarii, &c.
Erit tamẽ admittenda ista exceptio reductionis 489
ad impediendã executionẽ, etiã si non probetur in-
continẽti, sed requirat altiorẽ indaginẽ, ex quo ori-
tur ex ventre supplicationis, vt per Rotã, in vna Ra-
canatẽ transactionis, 22. Iun. 1592. corã D. Gypsio in
qua fuit resolutũ, quod exceptio. *Quæ oritur ex ventre* 490
instrumẽti, etiã si requirat altiorẽ indaginẽ in quocũq; iu-
dicio, admittitur etiã ad impediendã executionẽ obligatio-
nis Cameralis, Cassad. decis. 10. n. 2. de rescrip. *Sarnen.*
in cõpendio signaturæ, n. 84 & seq. *Acorãbonus* decis.
36 l. *Tiraq.* de retract. conlang. § 4. gl. 1. n. 4. *Galesius*
ad obligationẽ in forma Cameræ ad 4. p. formulæ 1.
q. r. 8. *& voluerunt D.l. in vna Portuẽ de C.l. 9 Decẽ 1597*
corã D Seraphin. Rursus in quod † dictũ est pẽsiona- 491
riũ debere iustificare suam gratiã & reseruationem,
nõ procedit, quando pẽsio est reseruata Motu pro-
prio. nã tunc nõ est opus cã iustificare ad decisionẽ
Achilles *174.* *cum 10 de probatio.* alias vnicã de Motu p
prio, & Put. *101. l. 3.* & Rotæ *154 n. 4 p. 2. diuers* vbi q
narratiua facti alieni, in qua Papa fundatur, probar
si emanauit Motu proprio, & ita in proposito tradit
Salust. Tiberius *in pract. Auditoris Cameræ. li 3. c. 3. n. 22.*
Vnde in pensionib. impositis super Episcopatib. 492
Hispaniæ, quæ vt supra diximus *n. 396.* imponuntur
cũ clausula Et *quoniã 3. p. oẽs pensiones huiusmodi, seu tã*
antiqua, q̃ moderna pensionis huiusmodi insimul, vt accipi
mus, non excedunt, non est opus aliqua iustificatione, 493
quia tẽ emanantur † Motu proprio, cui statẽet ã, quia
narretur factum alienum, & in eo sint verba, vt ac-
cepimus, Achilles, & Puteus *ibi.*
Quod secus esset † si nõ reseruarẽtur Motu pro- 494
prio, nõ obstante verbo, *vt accepimus*, quia illud non
Papæ, sed partis narratiuã importat in gratia ad sup-
plicationem signata, Guidobonus *decis. 160.* & fuit
resolutum in vna Meten. Monasterii 21. Febr. 1600.
coram D. Lita de qua infra *6 p. c. n 199.*
Neq; n. verbũ, † *vt accepimus*, simile est verbo, *vt* 495
intelleximus, quod nõ refert ad partẽ Rota *decis. 447.*
ad principium, 1. p. diuersor. Neq; etiam est simile, quic-
quid dicat Rebuf. statim cũ adus verb. *vt asseritur*, q 496

tan-

tanquam generale, & impersonale non censetur prolatum per impetrantem, ideo, quod per illud narrat, non est per partem verificandum, Rota *decis. 60. & 77 de rescriptis in antiquis & 6 de praeben. in antiquioribus*, Cassadorum *decis. 4. n. 9. de probationib & vlt. n. 8. de iure patro.* Rebuf. *in praxi, tit. de dispensatione rationis aetatis, verbo, vt asseris*, Mandos. *reg. 34. de annali, q. 47. n. 2.* Nauar. *in c. si quando de rescrip. exceptione 3. n. 2.* Caesar de Grassis *decis. 48. n. 4.* & Rota *decis. 447. n. 1.* & in vna Iaccen. Vicariae 28. Iunii 1593. coram D. Penna. in qua fuit dictum verbum, *vt asseritur excludere vitium surreptionis, & liberare ab onere probandi.* &
497 in vna Romana discussionis de Maninis 24. Ianuarii 1596. in qua fuit dictum, *quod narratur per verbum*, vt dicitur, *non esse iustificandum, Rota & Cassado.* supr. *& quantitatem narratam per verbum forsan, narrari dubitatiue.* l. in commodato. §. sunt autem. ff. commodati. *glos.* in l. substitutione, verbo forte. ff. de vulgar, *& ideo non esse iustificandam praecisam quantitate, vt late per Felin.* in c. accedens, & i. n. 10. vt lite nō cōtestata, & post haec tradit Gonçal *gl. 32. n. 11. & 13.*
498 Sed hic est difficultas, † an, licet stetur d. narratiuae factae Motu proprio in reseruatione pensionis possit probari contrarium, & eo probato gratia corruat, in qua Salust. sup. ait, quod quando † pensio assignatur
499 Motu proprio ex aliqua causa, quae non esset vera, vt puta in causa meritorū, vel paupertatis, Motus proprius facit grata valere nō obstante surreptione, & pro hac parte faciunt *d. decis. 60. de rescri.*
500 † *in antiquis, & 6. de praeben. in antiquioribus*, vbi quod facta g[r]atia de beneficio, cuius fructus summam viginti, vt asseritur, non excedunt, debetur impetranti, etiamsi excedunt, nec gratia est surreptitia, facit etiā *d. decis. 77. de rescrip. in antiquis*, vbi quod, si in sup-
501 plicatio. ponatur per Papā, vt † asserit, tūc talis gratia reputatur surreptitia, nisi ita sit, secus si ponatur, in supplicatione, vt asseritur, & ita seruatur, ideo ergo erit dicendum in gratia Motu proprio.
502 Nihilominus tamen † contrarium videtur dicendum, nam, licet verum est clausulam *Motu proprii* tollere surreptionem, *c. si Motu proprio, de praeben. in 6. Clem. si Roman. eod. tit.* & ibi Doctores, Decius *in c. ad aures, n. 30.* & Ripa *n. 33. de rescrip.* Mohedan. *decis. 4. n. 2. de priuilegiis*, Anto. Gabr. *de clausulis, concl. 2.* & Corral. *de Beneficiis, 1. par. c. 4. n. 8. & 4. p. c. 5. n. 28.* Tamen
503 cum exprimitur falsa causa, † seu qualitas de facto alieno, nihil prodest probando contrarium, si est talis, quod alias saltim difficilius gratia concederetur, quia gratia concessa Motu proprio non debet operari vltra mentem, & intentionē concedentis, & intelligitur veris existentib. expressis, sine quib. alias gratiam non concessisset, aut saltim difficilius ad *c. 2. de rescrip* Felin. *d. c. ad aures, n. 9. & in 1. causam de testib. n. 3.* Decius *in d. c. ad aures. n. 31. & 32. & cons 407.* Staphil. *de lit. gratia, tit. de vi. & effect. clausul. de clausula Mot. proprio vers. 7. & vlt. n. 3. 4. & 5.* Selua *de Benefi 3 p. q. 12. 2. qualitate n. 3. vers 4. casus.* Rebuf. *in concor. in form. mandati Apost. verbo Motu proprio, post vlt. effectum, versi. 2. non purg.* Gamb. *de officio legati l. 3. n. 49.* Ant. Gab. *d. conc. 2. n. 18. 19 22. & seq.* Menoc. *de arbitr. l. 2. casu 201. n. 88.* Azeu. *in l. 2. tit. 14. lib. 5. recopil. n. 31.* Io. Gutier. *con. 11. n. 17. & Canonicarū q. l. 2. c. 15. n. 77.* Put. *decis. 187. n. 5. l. 1. & d. decis. 101. l. 3 ad finem*, vbi dicit, quod, licet stetur praedictae narratiuae factae Motu proprio, potest tamen probari contrarium, & Rota *decis. 525. n. 5. p. 1. diuers.* vbi dicitur, quod falsitas causae perpetuo annullat gratiam, quantūuis Motu proprio concessam. Et nouissime Thom. Sanch. *de matrim. lib 8. disp. 21. n. 47.*

Vnde praedicta sententia Salust. nō est vera, nisi vbi narrarentur, merita in genere ad tradita per Probum *in rub. de vita & honestate clericorum in 6. n. 23.* & Rebuf. *in d. forma mandati. verbo morum honestas.* 504

Nec obstāt *d. decis. 60. & 6.* quia accipiendae sūt † vbi excessus nō esset notabilis, sec°, si esset notabilis, vt de falso valore expresso ingratia Motu proprio in notabili quātitate, seu cum errore notabilis quantitatis, dicunt Felin. *d. n. 9* Decius *n. 31.* & alii supra, & ita etiam circa clausulam, vt asseritur, videtur tenere Selua *d. n. 4. versic. item circa expressionem.* 505

Neq; etiam obstat † *d. decis 77.* quia accipienda est quando illud, quod narratur per verbum, vt asseritur, non inducit notabilem surreptionem maiorē, quam si exprimeretur per verbum, *vt asseris*, seu alias per impetrantem, &c. 506

Vnde in dictis Pensionibus † impositis super Episcopatibus Hispaniae Motu proprio cum d. clausula, *& quorum tertiam partem, vt accepimus non excedunt*, quamuis pensionarius non teneatur verificare h[u]iusmodi non excessum, tamen si ex aduerso probaretur notabilis excessus essent surreptitiae, & nullae, iuxta dicta, saltim, quoad excessum, nam, cū fiut reseruatae Motu proprio, potius videremur versari in causa reductionis, quam nullitatis, vt dicitur in d. Netitonen. de qua sup. *n. 472.* 507

Decisio autem Rotae 162. in Miscellaneis † manuscriptis quae ait, *quod valor narratus in gratia, etiā Motu proprio facta, est probandus ad canonizationem illius, Deci. in d. c. ad aures, n. 10. seu 31. vt resolutū fuit in causa Oxonien. Thesauraria 12. Iunij 1559. coram D. Caputaq. &c.* Intelligenda est, quando ex aduerso probatur contrarium, cum errore notabilis quātitatis, ex Decio *d. n. 31* & Felin *d. n. 9* & aliis *supra.* Vel potius est intelligenda procedere, † iuxta regulas modernas de valore, ex quib. requiritur exp[re]ssio valoris Beneficii, de quo fit gratia, etiā Motu proprio, & sic requiritur etiā consequē. probatio illius, tāq parti gratiae, &c. 508 509

Et de clausula *Motu proprio*, † & quid operet, vide Ab. *in d. c. ad aur. n. 5.* & ibi Fel. *n. 6.* & alios, Stap. *d. tit. clausul. Motu proprio.* M. l. *in repert. verb. Motus proprius*, Bertachinus *verbo clausula Motu proprio* Vgolum Celsum *in tract. clausul. versi. Motu proprio non tollit. sequentib.* Rebuf. *in cōcordat. in forma mandat. Apostol. vera. Motu proprio*, Selua. *3. p. q. 12. d. n. 2.* Gamb. *de officio legati l. 3. d. n. 44.* Ant. Gabr. late *tit. de clausulis, concl. 2.* Menoc. *de arbitrar. l. 2. casu 201. d. n. 78.* Hoied. *de incōpatibilitate Beneficiorū, c. 20. n. 7.* Corral. *1. p. c. 4 n. 8 & 4. p. c. 5. n. 28* G. *q. 9 d. n. 4.* Azeu. *in l. 1. tit. 14 n. 14. & l. 3. n. 28. l. 4 recop.* Ant. Aug. *in Epit. decis. manuscrip. tit. de Motu proprio*, & alia *reper. decis. verb. clausula Motu proprio*, & Mandos. *in Reg. Cancel. ibi, & verb. Motu proprio.* 510

Pensionarius etiā † ad instantiā successoris tenetur probare possessionē, vel bonū ius illius, qui primo cōsentit pēsioni, nisi esset eius successor in iure illi[us], &c. vt per Achillem *decisione 9. de Pensio. sen 421.* Guldobon. 511

512 dobon. *decis. 137.* nam pensio non potest † peti ab eo,
qui non esset, vel successor iuris, vel possessionis cõ
sentientis, vt per eundem Achillem, *decis. 1. & 6. d. pẽ-
sio. seu 413. & 418.*

513 Et successor poterit docere de non bono † iure
possessoris, qui consensit pensioni, Achilles. *d. decis.
6. & 9. n. 3.* qui propterea frustra consensit pensioni,
Cæsar de Grassis, *decis. 103. n. 9* vnde non videtur ve-
rum, quod tradit Gõçalez *glos. 5. §. 9. n. 60.* quod sit, va
cante Beneficio per obitum, Papa conferat illud
Petro, cum reseruatione pensionis ad fauorem Io:
si collatio facta Petro sit nulla ex aliquo vitio obre-
ptionis, seu incapacitatis illius, & propterea impe-
tret Antonius d. Beneficium per obitum, vti vacãs,
vt prius, quamuis in sua gratia non fuerit reseruata
aliqua pensio, nihilominus tenebitur soluere d. pẽ-
sionem, quia prima concessio continebat duas gra-
tias, & vna deficiente non deficit altera. Quinimo
514 resignatarius, † nõ obstante consensu, acceptatio. &
approbatione iuris, ac resignationis, potest dicere de
nullitate pensionis, si vult probare non ius, & falsi-
tem causæ, vt fuit resolutum in vna Valentina pen-
sionis, 17. Iun. 1583 coram D. Robustello, vt *in decis.
sequenti. Resolutum fuit, quod si pensiones, de quibus agi-
tur, sunt nullæ, vt facta, vt se velle docere, Canonici possunt
ipsi dicere de nullitate pensionis, quia, cum ista materia nõ
pendeat à voluntate, & consensu partium, vt est regulari-
ter in prophanis, sed ab authoritate Principis, solum quæ-
rendum est, an vere pensio sit, vel ne valida,* c. si quis Pres-
byterorum, *vbi notatur* de rebus Ecclesiæ, *cũ alijs per
Cassadorum* de pensio. decis. 3 *Merito non obstante cõ-
sensu, acceptatione, & approbatione iuris, ac resignationis
possunt ijdem consentientes dicere de nullitate pensionum.
Achil.* 8 de pensio *& de alijs ipso iure nullo, quod non ob-
stante consensu partium possit dici nullum, etiam per ipsum
consentientem cumulant plura informantes pro Capitu-
lo, nec habuit difficultatem aliquam apud dominos, qui in-
ferebant, quod eum in continuando tit. Canonicorũ pars
possit sibi prædicare glo & alij per Rebuf* de pacificis pos-
sesso. n. 162. *iusta acceptatio, & approbatio Canonicorum
habebit hunc effectum, quod Dominus Mirabes, & alij qui-
bus sunt reseruatæ pensiones pro validitate illarum, non e-
rant obligati docere de bono iure, & causa reseruationis pẽ-
sionis; ex quo approbarunt, & magnifecerunt ius illorum,
vt in decisione allegata. sed non facit, quod si Canonici ad-
uersarij prout asserunt, velint probare non ius, & falsitatẽ
causæ, non possint hoc facere, cum, vt dicitur, totũ hoc prin-
cipaliter pendeat ab authoritate Principis, & non partis.
est tamẽ verũ, quod, cum d. D. Hieronymus habeat titulũ colora
tũ & hæ pensiones sint impositæ ex causa resignationis per
d. D. Hieron. possessorem facta conditionaliter, reseruatis
valide dictis pensionibus cum clausulis, restrictiuis, & su-
spensiuis, vt in mandato, & resignatione resoluerunt Domi
ni. quod Canonicis agentibus ad declarationem nullitatis
dictarum pensionũ, obstat, vt illis clarũ spoliũ quod continet
restitutionem possessionis, & fructuum, damnorum, & inte-
resse, & sic obstat, vt illis actio. & exceptio spoliationis, iu-
xta notata* in c. 1. de restitu. spoliatorũ in 6. nam certũ
*est, quod possessor resignans sub conditione, illa non adim-
pleta, agit spolio, si ostendat, vt hic, titulũ coloratũ. Puteus,*
de restitu spolia. decis. 14. *Crescen.* decis. 235. *Ant. Aug.*
in repertorio codẽ tit. n. 16. *contra quod spolium dato tit.
colorato, non obstat exceptio defectus tit. vel non iuris, nisi
probatur per confessionẽ clarã, vel rẽ iudicatã, vt per Ant.
Aug. n. 13. quando notorie constat, & passim obseruat Rota
Non obstat sententia per me in Rota lata absolutoria à spo-
lio, quia dicebant Dñi quod dicta sententia habet etiã in vẽ
tre absolutionẽ, & rẽ iudicatã super validitate dictarũ pẽ-
sionũ, quia cum in sententijs, qui vult consequens, vult &
necessariũ antecedens.* leg. fin. de except. rei iudicat. *cũ
alijs per Aym.* conf. 79. n. 4 *& impossibile videbatur, quod
sententia posset stare pro absolutione spolij, sine eo, quod pensi-
ones oẽs essent validæ ex his, quæ supradicta sunt contra, si
in vno, etiam in alio obstabit, & in nullo tunc intra spoliũ
clarum, nec obstat, &c.*

Et quod tradit Rebuffus *de pacificis possesso. nu. 156.
alias. 137.* semel † imposita pensione allegari postea 515
non posse resignantem nunq; habuisse ius, procε-
dit in iudicio executionis, de qua loquitur. & vide
dicta infra, *II par. c. 3. à n. 130.*

Aduertendũ vero est, quod in cõmissionibus su-
per nullitate, † vel reductione pensionis à Papa re- 516
seruatæ solet poni clausula, sine retardatione solu-
tionis pẽsionis, ob reuerentiã litterarũ apostol. &
fraudes recusantiũ soluere pẽsiones. Staphil. de lit-
teris iustitiæ tit. exceptio sola plus operatur, &c. *n. 13
& 14. pagina. mihi. 284. & sequent.* Gomezius
*in compendio vtriusq. signaturæ, versicul. & est aduer-
tendum.* Gigas *quæstion. quinto numer. nono & quæstio.
62. n. 12. & quæ. 85.* Gamb. *li. 6. q. 17. & 36.* Rebuf. *de pa-
cificis possess. nu. 156. alias 137.* Vestrius *in pract. l. 3. c. vlt.
n. 1.* Marches *de cõmissionib. 2. p. c. 4 de cõmissione appella-
tionis n. 39.* & Flam. Paris. *de resig. benefic. l. 6. q. 2. n. 153.*
etiã si non adsit quasi possessio exigendi † Rota *decis.* 517
301. p. 1. diuers. & in vna Burgen. pẽsionis de qua infra
n. 519. Quæ clausula limitat, † & suspendit iurisdicti- 518
onẽ, quæ datur iudici cõmissionis. Cæsar de Grassis
decis. 101. n. 1. & importat conditionẽ adeoq; iudex nõ
possit procedere, nisi prius soluta pẽsione. Gomez
supra *versi. confirm. ista opinio.* Pontanus *de alimentis c.
19. numer. 4.* Marches *distinction. c. 4. numer. 36.* Rota
decisio 816. lib. 3. parte 3. diuersorum, & in dicta Bur-
gen. pensionis. 24. Nouembris. 1595. coram. D. 519
Blancheto. in qua fuit † resolutum. *Non posse pro-
cedi in causa retardata solutione, clausula enim in rescri-
pto apposita limitat iurisdictionem, & illam tribuit sub
conditione, vt de causa cognoscatur, nisi docto de solutio-
ne, & ita perpetuo fuit obseruatum in Rota, quæ semper
solum requirit, litterarum expeditionem, absque possessio-
ne, vel quasi possessione, cum suplicatione etiamsi nullitas
videatur patens. Io Paulus* decis. 60. cum aliis allegatis.
*Neque obstare decisionem coram Groperio, quia ibi aderat
clausula arbitrio Rotæ, quo casu Rota vult contra successo-
rem constare aliquo modo de quasi possessione, prout signa-
tura facere consueuit, quando pensionis controuersio inter
pensionarium, & successorem in beneficio committit cau-
sam, vult enim de tali ex actione degustare aliquid, & à
forma rescripti non est recedendum, &c.* 520

Operatur etiam. d. clausula, † vt non obstan-
te. d. commissione nullitatis, seu reductionis pen-
sionis, & manus appositione Papæ, executor
datus in litteris pensionis, seu in processu fulmi-
nato, possit etiam lite pendente procedere ad

execu-

executionem pensionis, & compellere ad eius solutionem. Gigas quæst.69.num.5. Lancelotus de attentatis 2.par.cap.10.num.38.& cap.17.num.61.& 64. Marches d.nu.39.& Flores q 12.n 30.

2 Quod procedit, etiam facta † inhibitione vigore
talis commissionis, vt videtur tenere Lancelotus
d.nu.64.versi.circumscriptis, quamuis contra teneat
Gigas ibi, quem refert idem Lancelotus.cap.20. am-
pliatione 1.num. 28. nam illa clausula eneruat vim, &
522 effectum inhibitionis, † & inhibitio censetur facta
stante d.conditione, prout in commissione. Man-
dos, de inhibitio.quæst. 30. & 82. idem Lancelotus cap.
20.ampliatione 11.num.28. Cæsar de Grassis decis.96 nu.
4.& dicemus alias infra 6.par.cap.3.num.140.& post
hæc Gonçalez glos.9.in annotat.n.224.

523 Quamuis, si non staret. d. † clausula in com-
missione, sed causa nullitatis, seu reductionis pen-
sioni, fuisset ântea per speciale rescriptũ Papæ sim-
pliciter commissa verius, videretur illius penden-
tiam impedire executionem, & viam executiuam,
vigore litterarum Apostolicarum, pro solutione,
pensionis postmodum intentatam, ita vt declarato-
ria lata, pendente d.ca. sit nulla propter appositi-
onem manus Papæ, & tacitam auocationem Gigas
d quæst.69.num.4.& 5.& Lancelotus, d.cap.17.num.92.
524 † dicens id tanto magis procedere, cum in iudicio
executiuo fuerat oppositum de dicta pendentia li-
tis. quod videtur necessarium ex traditis per Felin.
in cap.cæterum, de rescrip.num.11. maxime facta inhibi-
tione per iudicem. Lanceło.ibi à nu. 63. licet contrà
sentiat Flores supra n.31. ibi, vel cũ ea, & sine d. clausul.

Pendente tamen causa nullitatis, seu reformati-
525 onis pensionis coram Ordinario † absque commis-
sione certum, videtur non impediri executionem
litterarum pensionis. Flores d. n 31. etiamsi opposi-
tum esset de litis pendentia, & inhibitum, quia Or-
dinarius nõ potest inhibere executori, qui est supe-
rior.

526 Aliquando tamen ponitur clausula † sine retar-
datione solutionis pensionis arbitrio Rotę, vt in di-
cta Burgen. supra relata n 519. quę intelligitur, prout
de iure, nam arbitrium debet esse iuri consonum, &
ideo retardanda est solutio, & potest procedi, ea re-
tardata, donec litteræ expeditæ fuerint iustificatæ,
nisi agatur contra consentientem pensioni pure re-
seruata, vel adsit quasi possessio, iuxta supradicta, &
ita fuit resolutum illa Lunen. Sarçanen. pensionis,
527 de quâ supra, n.465.& in vna Asculana † pensionis,
23.Iun. 1593. coram D. Orano. vt in sequenti decisio-
ne. Fuit resolutum retardãdam esse solutionem pensionis,
donec literæ super reseruatione illius expeditæ, fuerint iu-
stificatæ, nam commissio mihi præsentata habens clausu-
lam, sine retardatione arbitrio Rotæ, intelligitur, prout de
iure. Bartol. in extrauaganti ad reprimendum, ve. bo
videbit, n.8. Paris. cõsil.56.n.5.l.1. de iure aũt est ꝙ nõ so-
leat cõcedi, nisi, vbi vel adest quasi possessio, vel litteræ ex-
peditæ fuerint iustificatæ. Mohed. dec.304. de quasi posses-
sione Odatij non constat, vt bene hac per informãtes, &
litteræ quo ad valorem non iustificantur, nam testes de eo
deponentes, aut non percutiunt tempus articulatum, aut
sunt de auditu, maxime quando agitur de probando valorẽ
affirmatiue concepto, quo casu concludens requiritur pro-
batio, vt fuit alias resolutum in vna Clusina pensionis co-
ram Illustrissimo D. Cardinali Lanceloto.

In pensionibus tamen per inferiores Papa reser-
uatis non apponitur dicta † clausula, sine retardatio- 528
ne solutionis pensionis, Staphil. supra num. 15. & Gom.
in d compendio, versi. & est aduertendum. Gigas dicta q.
35.n.9.& q.85.n.2.& 11.& Vestrius d.li.3.c.vltimo.n.1. ni-
si pensionarius esset in quasi possessione exigendi.
Vestrius ibi.

Et casus, in quibus dicta clausula † apponi non 529
solet, ponunt Gomez supra Gigas d.q.85. Vestrius d.
c. vltimo.& marches.d.c.4.ex n.40.

Tandem pro conclusione huius † materiæ pen- 530
sionum, per quarum executores solet in Hispania
procedi ex abrupto, & sine ordine, & modo & pro-
ut pars, quæ eos eligit, petit, operæ pretium duxi
breuiter ponere practicam seruandã, quando exe-
cutiue agitur ad solutionem pensionis coram exe-
cutore, vigore litterarum executoriarum seu clau-
sulæ, cæterum processus fulminatus, qui debet † es- 531
se Canonic⁹ Cathedralis Ecclesiæ, vel alias in digni-
tate Ecclesiastica constitutus, cum sit mixtus & ha-
beat cognitionem causæ, licet executiuæ ex forma
mandati, Ferretus in terminis cons.53. & Nauarrus
in c.cũ cõting. de resc.2. causa nullitatis, & ita practicat.

Et in primis præsentandæ sunt † coram executo-
re litteræ originales pensionis, tam gratiosæ, quam 532
executoriæ, & etiam processus fulminatus, si virtu-
te dictæ clausulę, cæterum, sumitur iudex, quamuis
sufficiet etiam præsentare solum † processum fulmi- 533
natum, in quo ipsæ literæ sunt insertæ, donec pars
oponat ad decisionem Achillis 53. & 419. & d. infra
6.par.c.2.dub.1.& sumptum litterarum † ex registro 534
Apostolico, quod fidem facit, saltim in Curia, vt in
illa Toletana pensionis, de qua supra n.118. Belenci.
de charitatiuo subsidio.quæ. 113. Mascardus de probation.
conc.337.n.7.& 8.& Rota in Paten. pensionis primo
Iulij.1596. infra relata, n 551.

Quibus Præsentatis, pensionarius † petit dari mã- 535
datum, seu monitorium in forma contra possessorẽ
beneficii pensione grauati pro tot ducatis sibi debi-
tis, ex terminis pensionis decursis, &c. Quos iudex
iubet dari, & in eo insertis litteris præsentatis, † vel 536
processu fulminato, si vigore illius sumitur in effe-
ctum, mandat. N. possessori, quatenus infra sex dies,
seu alium terminũ sub excommunicationis, aliisq;
Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiã in li-
teris Apostolicis pensionis expressis, soluat pensio-
nario tot ducatos sibi debitos ex terminis pẽsionis
decursis, seu talem, & talem terminum decursos, &
infra eundem terminum doceat de solutione, & pa-
ritione, alioquin dicto termino compareat ad vi-
dendum se incidisse, & incurrisse in excommunica-
tionem, alias quę sententias, censuras, & pœnas prę-
dictas declarari, seu illas in eum poni, ac sd oẽs, &
singulos actus necessarios, & opportunos, vsque sd
sententiam, & expensarum taxationem, ac senten-
tiarum, & pœnarum prædictarum aggrauationem,
& reaggrauationem Brachiiq; secularis inuocatio-
nem, procedi, vel ad ostendendum solutionẽ quie-
tationem, vel rationem legitimam, quare præmissa
fieri non debeant, ad quæ omnia citatur, &c. cum
comi-

comminatione seu certificatione, quod fine comparuerit, siue non ad prædicta, & alia, quæ iustitia, suadebit, eius absentia, seu contumacia non obstante, procedet. &c.

537 Quo mandato intimato possessori † beneficii, & in termino reproducto pars pensionarii accusat cōtumaciam illius non comparentis, quam iudex habet pro accusata, & si ille consensit reseruationi pēsioni, potest statim, absque alia verificatione, nisi reseruatio sit conditionalis, dare contra eum sententiā declaratoriam, qua declaret eum incurrisse in excōmunicationē, aliasque censuras, & pœnas in litteris reseruationis expressas, ob nō solutionē dictæ pēsionis, &c. Et condemnare eum in expensis corā eo legitime factis, taxationem earum sibi reseruando,

538 &c. Iuxta resolutiones supra adductas, q̄ uis † Salustius. Tiberius *li. 3. c. 5.* dicat audiuisse alias, q. Greg. 13. Oretenus tūc auditori cameræ commisit, quod in executione litterarum pensionis, etiamsi adsit titularis consensus, eum obligatione etiam camerali vinculo iuramenti, vallata pro pensionis solutione facta, ad executionem litteratū huiusmodi nōn procedat, nisi prius litteris, aut supplicatione reseruationis pensionis, & narratis in eis sufficienter verificatis, &c. sed hoc non apparet certum.

Si vero titularis, contra quem agitur, non cōsen-

539 sit † reseruationi pensionis, sed est successor, aut reseruatio est conditionalis, debet pensionarius cotā executore ostendere & probare se esse in quasi possessione exigendi dictā pensionem, vt releuetur ab onere iustificandi litteras reseruationis, alioquin

540 tenetur illas iustificare, & verificare earum narratiuam, aut conditionem, iuxta *supradicta, & infra 6. p. c. 2. dub. 11.*

Neque est necessaria alia citatio, ex † quo ille, qui est absens à loco iudicii, fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Speculator *2. par. tit. de citatione § viso, num. 4. & 5.* & ibi. Io. Andreas, *verb. incumbit.* Millis *verb. citatus specialiter ad vnum.* Abbas

541 *in cap. fin. de dilatio. à num. 9.* Vantius *de nullitate ex defectu citationis à numer. 101.* Maranta *in speculo. 6 par. de citatione n. 118.* Grauatius ad Vestrium *li. 4. cap. 4. nu. 15.* & Rota. *decis. 8. de testibus, alias. 93. in nouis ad finem,* † quæ ait, quod partes sunt citandæ ad totam causam, & singulos actus vsq; ad diffinitiuam sententiā inclusiue, & citationes, quæ fiunt postea In Curia per audientiam contra lictarum, vel alias potius fiunt, vel fiunt de vrbanitate, quam necessitate, seu rigo-

542 re iuris, &c. Et Vantius supra *n. 110.* ait in Romana Curia ex benignitate fieri istas citationes, & post hæc tradit Gonçalez *glos. nona in annotat. numer. 74.*

Vnde conuincitur, quod ait Paulus Castren. † *cōsi. 81. 2. volum.* relatus per Marantā supra quod, quando proceditur, ad alios actus vigore talis citationis

542 generalis debent fieri singulæ citationes per edictum, vnde etiam non est necesse facere citationes in stratis auditorii, nisi forte illa essent ad id assignata in huiusmodi citationibus generalibus, pro vt in Hispania fieri consueuit; † nā tunc deberent ibi fieri citationes, & intimationes, vt fuit resolutū in vna Gieneu. portionatus. 18. Iunii. 1559. corā D. Oradino, in qua fuit dictū, *Quod licet citatio generalis arctet ad comparendum, tamen si pars comparet, debet de nouo citari Socium* consi. 195. vol. 2. & supra citati, *& sic examen testium factum sine noua citatione est nullum, nec obstat, quod postea recesserit, & sic non videtur venisse, qui non stetit, quia saltim debebat citari in stratis, prout comminatus fuerat iudex in prima generali citatione, &*

Vt per Rotam *decis. 35. in manuscriptis* † at si citatus 544
compareret, & allegaret contra executionem aliquam rationem legitimam, vt solutionem, quietationem, &c. debet ei assignari terminus breuis, cum sit probanda in cōtinenti. Nec requiritur necessario quod sit, vt solet fieri in Hispania, decem dierum sicut in aliis executionibus, ex lege regia. Gigas *q.* potest esse maior, vel minor arbitrio iudicis. Gigas *q. fin. nu. 26.*, intra quem id probet, & idem si allegaret remissionem † pensionis, aut redemptionem authoritate. 545
Papæ, vel aliam exceptionem notoriam, & euidentem, vel quæ posset incontinenti probari, & non in digeret longiori indagine. Gigas, *d. q. ua si.* alias Menoch. *de arbitrariis l. 2. casu 9. & 12.* Contardus *in l. vnica. C. si de momentan. possession. limitat. 12.* Massa Gallesius *de obligatione Cameralis ad 4. par. 1. q.*

Si tamen allegaret nullitatem, seu surreptionem † pensionis, vel aliam exceptionem requirentem 546
altiorem indaginem, debēt reseruari iudicio ordinario Gigas *ibi n. 24.* quicquid circa surreptionem dicat Flores *q. 12 à n. 33.* allegans Gigantē. *d. q. fin. n. 13.* qui se declarat infra, *n. 21.*

Et quando exceptio requirat † altiorem indaginem, relinquitur arbitrio iudicis. Menoch. *casu. 20. & de recuperanda. remedio 1. q. 21.* Contardus *supra*, & Rota *decis. 57. n. 3. par. 2.* 547

Vnde in vna Barchinonen. pensionis † de anno. 548
1552. fuit resolutum, quod *exceptio extinctionis pensionis per professionem pensionarij, super qua non fuit indicatū, non impedit solutionem pensionis, & ea non obstante, declarandus est titularis, si non soluit, quia requirit altiorem indaginem, cum Monachus ex dispensatione pensionem retinere posit, nec quis est priuandus sua possessione, &c.* Vt per Caputaqnen. *decis. 821. par. 1. & 223. & 317 par. 2.* Guido bonus 138.

Ex quo alias in vna Rauenanten. † pensionis. 20. 549
Iunii. 1597. coram D. Lita fuit dictum, quod *pensionarius, qui est in quasi possessione exigendi, manutenendus est in ea, non obstante prætensione quod sit extincta, propter constitutionem Sixti V. de delatione habitus, &c.*

Et in vna Paton. pensionis prima †. Iulii. 1596. coram D. Pamphilio fuit resolutum. *Dandum esse comitimandatum de manutenendo in quasi possessione exigēdi pensionem, de cuius reseruatione hodie constat per exhibitionem sumpti, ex registro Bullarum. Rota* decis. 10. de fide instrumentor. in nouis *Crescen. 2.* eodem titul. *Antonius Augustinus* in epitome. titulo de exemplis, numero primo, *& de quasi possessione constat ex multis simul iunctis, &c. Et cum ea concernat tempus ante protestationes Episcopi, & etiam post contractum matrimonium per comitē, nō obstant in contrariū deducta, nam protestationes non tollunt præcedentem quasi possessionem acquisitam contra prædecessoris, quæ nocet successori, &c. quantum* 550

quantũ ad extinctionem per contractum matrimonij, illa
non impedit manutentionem, donec super ea fuerit iudi-
catum. cap. quæ telam. de electione, cap. consulta-
tionibus. de iure Patro. *cum coniugatm ex dispensatio-*
ne, quam comes habere prætendit, possit pensionem retine-
re. Cassado. *decis.* 10. *num.* 7. de rescrip. *Caputaquen* 321.
par 1. & 317. par. 2. *præsertim, cum ex prædictu adsit pos-*
sessio, & post contractum matrimonium, quod alias fuit
ponderatum in causa Terdonen. pensionis secunda Decemb.
1585. coram D. Blancheto.

Et in vna Callagurritana pensionis secũda Mar-
551 til. 1598. coram D. meo † Corduba fuit dictũ, quod
Allegatio de extinctione non impedit manutentionem, vbi
de ea non fuit iudicatum. Caputaquen. vbi supra, *& non*
dicitur iudicatum, vbi fuit appellatum, vt in causa Foro-
552 *liuien. pensionis. 24 Iunij 1592. coram † D. Penna, vel pen-*
det causa restitutionis in integrum, vt in causa Veneta iu-
ris quæstuandi corã Illustrissimo Arrigonio. & inde ista ex-
ceptio videretur reseruanda ad iudicium petitorium stan-
te maxime, quod hæc quasi possessio prætenditur post obi-
tum Herculis. ad cuius commodum prætenditur reseruata,
& sic post extinctionem, vt fuit resolutum in causa Terdo-
nen pensionis. 10. Decemb. 1585. coram D. Blancheto, &c.

Sed istas resolutiones solum admitterem, quan-
553 do post casum extinctionis † pensionarius esset in
quasi possessione exigendi, vt in ista Paten. & Calla-
gurritana † nam, & nullitates orientes ex ventre,
554 stante quasi possessione exigendi, discutiendæ sunt
in petitorio, vt in illa Burgen. de qua supra, *num.* 117.
quæ tamen alias impediebant executionem, etiam-
si requirerent altiorem indaginem vt supra *nu.* 489.
555 aut quando pensionarius, qui professus est † aut cõ-
traxit matrimonium, ostenderet dispensationem
ad retinendam pensionem, quamuis non claram, &
iustificatam, nam interim, quod super illa disputa-
retur, & iudicaretur, non esset impedienda solutio.

556 Alias enim exceptio extinctionis † per professio-
nem, vel contractum matrimonii, aut alias videtur
releuans, & admittenda, dummodo in continenti
probetur, idest, intra breue tempus à iudice assigna-
tum, iuxta dicta, nam non requirit altiorem indagi-
nem, sed est clara, & excludit pensionem, & posses-
sionem eius, Vuames *consil.* 284.

Imo, & si pensionarius ostenderet † dispensatio-
557 nem, verius videtur, prædictam exceptionem ex-
tinctionis incontinenti probatam impedire solu-
tionem, & executionem pensionis, nisi constet et-
iam de iustificatione ipsius dispensationis. Cæsar de
Graffis *decis.* 103. *num.* 7. nam ista exceptio non re-
quirit altiorem † indaginem, sed altior indago ori-
558 tur ex replicatione pensionarii, vnde non videtur
reseruãda ad petitorium. Affl *ct.* 2. *dec.* 93. Puteus *de-*
cis. 233. *&* 243 *lib* 3. & Rota in vna Vigelen. Cano-
nicatus. 21 Maii. 1593. coram D. Blancheto infra, re-
lata *sexta par. cap.* 3, *num.* 2, & in vna Imolen, bono-
rum dicta die 21. Maii. 1593. coram D. Pamphillo, †
559 vbi fuit resolutum, *Quod ad impediendam immissionem*
ex remedio leg. fin. C. de edicto D. Adriani, *admittitur*
exceptio defectus proprietatis, de qua in continenti doce-
tur, non obstante, quod videatur requirere altiorem inda-
ginem, quando ista altior indago oritur ex replicatione
hæredum, non autem exceptione possidentis, &c.

Exceptio tamen, quod beneficium † erat grana- 5
tum alia anteriori pensione, de qua non fuit facta
mentio in litteris, quarum executionem pensiona-
rius petit, regulariter non impediet executionem,
Nam quamuis certum sit, non † valere secundam 561
pensionem, si de prima non est facta mentio, quia
Papa in dub. etiamsi reseruatio fiat motu proprio,
non censetur velle onerare beneficium duplici o-
nere, &c. Cassado. *decis tertia & quarta de pensio* Capu-
taquen. 301. 311 *&* 312. *par.* 2 *&* 86. *part.* 3 Gigas *de pen-*
sio. q. 29. *& quæst. final. num.* 12. *& consil* 140. alias *respon.*
31. *de pensio.* Gambarus *lib.* 6. *à num.* 226. Mohedanus
decis. 11. *de locato,* alias 259. Mandos. *regula.* 33. *quæst.* 6.
à nu. 7 & designatura gratiæ, *titulo de pensio. versic. sup-*
posuimus. Flam. Paris. *de resigna. lib.* 6. *quæst.* 2. *à numer.*
40.

Quæ expressio est necessaria, etiam quod prima
pensio sit conditionalis, † vt fuit resolutum in vna 562
Conchen. med etatis fructuum. 30. Aprilis. 1568. &
in vna Valentina pensionis 25. Maii & 25. Iunii. 1601.
coram D. Millino, in qua † fuit dictum, *clausulam,* 563
dummodo remaneant centum pro rectore, *tendere*
ad alium effectum, nec ad istum effectum releuare, quia est
apposita ad fauorem rectoris, & ex ea non inferri ad scien-
tiam Papæ primæ reseruationis, à qua scientia pendet va-
liditas secundæ, &c. Et etiam † quando prima pensio 564
est perpetua. Caputaquen. *decis.* 312. *par.* 2. Fabius. *de-*
cis. 36. *lib* 1. Chisanen. 134. & Flam. Paris. *supra nu.* 47.
& fuit resolutum in vna Cæsaraugusta, dismembra-
tionis. 23. Iunii, 1600. coram D. Pamphilio, & in di-
cta Valent. 25 Iunii. 1601. coram D. Millino. tamen
excipiens contra secundam pensionem † seu illam 565
impugnans, ex eo, quod non fuit facta mentio de
prima, tenetur probare, quod tẽpore secundæ pen-
sionis prima erat reseruata, & quod erat valida. Ca-
putaquen. *dict. decis* 301. Gigas Flam. & alii supra. Co-
ta *decis* 107. *&* 110. & Rota in dicta Valẽtina. 25. Iunii,
& sæpius fuit resolutum & sic ista exceptio requirit
altiorem indaginem, &c.

Et si citatus diceret se non possidere beneficium,
super † quo pensio est reseruata, aut, qui consensit 566
pensioni, non habuisse possessionem, vel bonũ ius
illius, pensionarius debebit probare, vt dictum est
supra *num.* 511.

Alias, illo non comparente † seu id non negan- 567
te, non videtur necessaria ista probatio, quãuis Buc-
ca. *dist. tract. de stylo curia auditoris cameræ. cap.* 22. *versi.*
quia, siue dicat siue successor comparuerit, siue non,
teneri eum, qui petit pensionem probare reum cõ-
uentum successisse in beneficio, super quo est assi-
gnata pẽsio, & ipsum percepisse fructus, vel stetis-
se per eum, quominus illos percepisset, & Salusti-
us Tiberius † *lib.* 3 *ca* 3. *n.* 6 ait in iudicio manuten- 568
tionis obligari pensionarium ad probandum reum
cõuentũ beneficiũ pensione grauatũ possidere. &c.

Sed, cum agatur contra ipsum † tanquam succes- 569
sorem, & possessorem beneficii grauati, nõ videtur
necessaria ista probatio, nisi ipse opponat. ex doctr.
Iasonis *in l.* 2. *C. de edicto D. Adriani tollendo ad finem,*
qui ait, quod parte non opponente, iudex non
debet petere legitimationem personarum. se-
quitur Petrus Gerardus *singul.* 23. & in iudicio

exe...

executiuo idem Salustius, *libro 1. capitulo 43. numero 4.*

570 Et à prædicta sententia non datur † appellatio suspensiua, cum executiue procedatur. Gigas *quæst. 95.* Vestrius *lib. 5. cap. vlt. num. 3.* Marches. *d. cap. 4. 2. par-*
571 *te n.* † 32. nec tunc commissio appellationis, nisi cum clausula, *sine praiudicio legitima executionis*, concedi consueuit. Vestrius *ibi*, & non cum clausula *sine retardatione solutionis pensionis*, vt dicunt Gigas, & Marches *ibi.* quæ poni solet in commissione super nullitate, seu reductione pensionis, vt supra dictum
572 est, *num. 516.* † Sed quia solet committi non solum causa appellationis à sententia super executione pensionis, sed etiam causa nullitatis pensionis, saltim implicite per clausulam, *ac quam, & quas, &c.* seu per clausulam, *cum annexu, & connexu, totoque negotio principali.* Ideo non solum ponitur clausula, *sine praiudicio legitima executionis*, sed etiam clausula, *sine retardatione solutionis pensionis*, & ita verificatur quod aiunt Gigas, & Marches *supra.*

573 Clausula vero, *sine praiudicio † legitima executionis*, operatur, quod commissio appellationis propter illam non suspendat, nec impediat, quin iudex à quo procedat ad vlteriorem executionem. Pallotus *decis. 58. lib. 1.* quæ est *3. part. diuersorum lib. 3. decis. 412.* & Salust. Tiberius *lib. 1. c. 27. n. 4.* Marches. *d. 2. parte cap. 5. num. 11. & 19.* Et post hæc Gonçalez *gloss. 9. in annotat. num. 224.* nec inhibitio afficit, vt supra, *num. 522. lib. 1. cap. 27. num. 4.* licet non operetur, quin iudex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit reuocare omnia gesta per iudicem à quo si iniuste processerit, illa enim clausula solum præseruat, quod legitime factum fuit, non idem, quod nulliter, aut iniuste geritur, vt fuit alias resolutum coram S. Clemente 8. in vna Romana Cassalis. 24. Nouemb. 1581. & colligitur etiam ex traditis per Staphil. de litteris iustitiæ. *§. de sanatione contractus in validi. num 13.* ita in vna Placentina fideiussoris. 22. Iu-
574 nij 1592. coram D. Penna, † & est alia decisio in causa Hispalen. & Caurien. permutationis. 11. Martij 1596. coram D. Gipsio, quæ sic ait 14. *die Decembris proxime præteriti, fuerat coram me resolutum D. Ferdinando dandum esse mandatum de manutenendo in possessione beneficiorum, de quibus, agitur nisi obstaret clausula, sine praiudicio executionis literarum Apostolicarum in commissione per signaturam inserta, quam ob rem dato dubio super huiusmodi difficultate, dicta die 11. Martij, vtraque parte informante, conclusum fuit, clausulam non obstare, quoniam vigore illius solum præseruatur facultas executoribus literarum Apostolicarum procedendi ad earum executionem, non obstante iudicio ordinario.* Puteus decis. 97. lib. 1. *ideo, cum executor functus fuerit eius officio, immittendo partem aduersam in possessionem satis apparet fuisse satisfactum dicta clausula, propterea Ferdinandus etiam in iudicio possessorio, cum non habuerit se pro spoliato, potest dare de nullitate, & in iustitia dicta executionis iuxta* decis. *Putei* 410. li. 2. *quoniam clausula prædicta debet intelligi, quatenus de iure sit locus executioni. Iason* in l. causas, n. 7. C. de transact. *Crescen.* decis. 47. *alias* prima de rescript. *& dictum fuit in causa firmana olei. maxime quia in corpore commissionis petita erat facultas manutenendi Ferdinandum in possessione dictorum suorum beneficiorum, ex his cessant deducta ex aduerso. de iurisdictione mihi attributa sub conditione, quia per dictam immissionem, quamuis nullam, & inualidam, extinctum fuit illud iudicium Rota* decis. 6. de re iudicata in nouis. *Tiraquell.* in l. boues. §. hoc sermone, limitatione 21. num. 4. de verborum significatione, *non obstat, quod Ferdinandus, stante prædicta immissione, authoritate Papa facta, amisit vtramque possessionem ciuilem, & naturalem, vt dictum est in causa Cæsaraugustanæ fructuum coram D. meo Iusto, quia hoc posset locum habere, si executor rite & recte processisset, secus vero, quando nulliter, & de facto processit, quo casu, vti priuatus processisse censetur Angelus. Imola, & alij* in l. clam possidere. *§.* qui ad nundinas. de acquir. possess. *minusq. d. clausula importat, quod necessario dimittatur vtraque possessio, sed tantum concedi facultatem imittendi in realem, & corporalem possessionem rei, adeo Ferdinandus, qui, vt dictum est, non habuit se pro spoliato non prohibetur vti hoc remedio possessorio per allegata.*

Aduerte autem, quod ad hoc, vt pensionarius
possit † declarari incidisse in excommunicationem, 575
debere esse elapsus mensis à termino solutionis, iuxta tenorem literarum.

Secundo aduerte, quod ad hoc, vt ad declaratoriam in cursus pœnarum † de quibus in literis pro- 576
cedi possit, opus est literas pensionis originalis, aut earum sumptum authenticum ex registro, esse legitime intimatas titulari, si est successor cōsentiens, aut non per seipsum, sed per procuratorem consensit, iuxta stylum, & obseruantiam curiæ. Cassadorus *decis. 2. de pensio. & 12. de rescript.* Sarmen. *in compendio vtriusq. signatura ad finem.* Gigas *quæst. 77. num. 10. 20. 21. & 22. & quæst. 84. num. 2.* quem vide *cons. 151.* Mandos. *reg. 27. quæst. 7. num. 4. & de monitoriis quæst. 23. & 76.* Nauarrus *in Manuali, cap. 27. num. 271.* seu 274. Salust. Tiberius *lib. 3. cap. 2. num. 3. 4. & 11.* Marches *d. cap 4. num. 68.* Flam. Paris. *d. lib. 6. quæst. 2. numero 98.* Flores. *d. quæst. 12. n. 26. & 27.* & Suarez *5. tom. de censuris. disp. 20. sect. 2. n. 9.*

Quamuis de iustitia huius styli, & obseruantiæ
dubitet Massa † Galesius *de obligatione camerali. 3.* 577
parte. §. reliqua. de processu, ex num. 9. Et debet fieri in-
timatio literarum per Notarium † data earum co- 578
pia, si petatur, & ita seruatur Gigas. *d. quæst. 77. numero 21.*

Existimo tamen, quod, quamuis literæ non sint
intimatæ † titulari, etiam successori poterit execu- 579
tor dare sententiam contra titularem qua ei mandet quod infra certum terminum soluat, & quod alias detur contra eum mandatum executiuum, & in subsidium excommunicatio, &c. ex Cassadoro, Sarmen. Mandos. *d. q.* 23. 79. Salust. Tiberio, *num. 12.* Marches. *67. supra*, & Flores. qui ait, hoc intelligi esse verum, quoad executionem faciēdam in bonis debentis pensionem, non tamen quoad declarandum eum incurrisse censuras, & pœnas Bullæ pensionis, & licet illi faciant mentionem de speciali commissione, ea tamen non videtur necessaria, sed ex abun-
danti. † & idem existimo posse fieri, vbi non esset la- 580
psus mensis à termino solutionis.

Tertio aduerte, quod quamuis literæ † fuerint 581
intimatæ titulari, non incurruntur pœnæ excom-

munic. & priuationis, de quibus ibi nisi pensionario volente, & declarante, nam vt illis locus sit, requiritur voluntas, & factum ipsius pensionarij, in cuius fauorem latæ sunt. Cassadorus *decis. 2. 3. & 4. de locato, & d. decision. 2. de pensionib. in final.* Mandos. *de signatura gratiæ tit. de pensio. versic. clausula excommunicationis.* Nauarrus, *cap. 23. num. 103.* Flam. Paris. *libro 3. quæstione 3. & libro 6. quæst. 2. num. 159. & quæst. 3. à num. 22.* Cosmas Philiarchus *de officio sacerdotis. 1. part. lib. 3. cap. 7.* Toletus *in summa lib. 1. cap. 9. versic. hoc tamen in loco,* in editione Romana. & Suarez *supra numero 10.*

Quinimo ex stylo, & benigna interpretatione
582 non incurritur excommunicatio † donec declaratoria sit data per iudicem, & pensionarius ea vtatur intimando illam aduersario seu Parocho, aut ponendo cedulones, vt etiam seruatur in aliis declaratoriis, tam auditoris cameræ, quam aliorum iudicum. Enriquez *in summa libro 13. cap. 19. §. 2.* & Suarez *d. num. 10.* vbi ait quod illa voluntas partis non satis est, vt sit priuata, sed per sententiam cameræ debet esse intimata debitori, vt excommunicationem incurrat, vt significat Cassadorus supra ex eodem vsu, & stylo curiæ, & quod rationabile est, vt hæc voluntas creditoris intimetur debitori iuridice, & solemni notificatione, atque adeo per eiusdem iudicis sententiam, quod est aduertendum ad ea, quæ tradit ipse Suarez *disputat. 4. sect. 11.* & ita videmus in praxi, & quod sententia excommunicationis de qua in literis pensionis indigeat declaratione iudicis, tradit Bucca. *sup. c. 25.*

583 Vltimo aduerte executorem non posse † ponere sequestrum super fructibus beneficij pensione grauati cum sequestratio sit iure regulariter prohibita, *l. 1. Cod. de prohibita sequestratione,* vt in vna Cæsaraugustana fructuum seu pensionis coram D. Penna 4. Nouemb. 1594. in qua fuit resolutum. *Quod sequestrum positum super fructibus beneficij per in licem executorem literarum pensionis ad instantiam pensionarij etiam sub prætextu, quod beneficiatus sit absens, est iniustum, & ideo legitima est appellatio ab eo, & tali decreto interposita, & consequenter omnia postea secuta, & sententia lata in executionem literarum sunt nulla, & attentata nec intrat* capit. eum qui. de dolo, & contumacia in 6. *& ideo sententia auditoris cameræ, quæ illam reuocat, tanquam nullam, & spoliatiuam, & sic mandat fructus, & omnia sublata restitui cum damnis, & interesse, &c. est iusta.*

584 Post sententiam tamen pro illius † facilliori executione, bene posset executor ponere sequestrum in bonis debitoris, & facere de illis solui. Quamuis Flores. *d. quæst. 12. n. 25.* dicat cum Camillo Cautio de pensione Episcopali *à numero 27.* quod sub executor, ex clausula, *cæterum,* non potest procedere executiue contra bona debentis pensionem, quia hoc sibi commissum non est, sed solum potest publicare censuras fulminatas à Papa, seu ab executore in processu fulminato in casu non solutionis, & denuntiare debitorem excommunicatum, & præcipere aliis, vt eum denuntient, & euitent, alias excederet, & ab eo posset appellari, &c.

585 Sed quicquid ipsi dicant, † executor absolute committit illi suas vices, pro executione pensionis.

Et ad denuntiationem, & publicationem ex-
communicationis requiritur † præuia declaratoria 586
illius, ad Gigantem *q. 78. n. 4.* nec ex eo causa efficitur appellabilis, cum sit executiua, quicquid dicat Camillus cautius *ibi n. 28.*

Nec huiusmodi declaratoriæ, seu excommuni-
cationi obstat † decretum Concilij, *sessione 25. de Re-* 587
form. c. 3. vt S. Congregatio Concilij declarauit his verbis: *Quando in literis Apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non tenetur executor inferenda sententia excommunicationis seruare formam huius Decreti, nec huiusmodi facultas censetur data in subsidium.* Ita in vna Brixien.

De processu vero, & modo procedendi in pos-
sessorio † pro pensione, vide Salustium Tibe- 588
rium *dict. lib. 3. cap. 3.* & de regressu ob non solutionem pensionis vide infra. *4. part. cap. 3. 8. modo à numero 45.*

CAP. VI.

De diuisione beneficij, nempe quotuplex sit, & an appellatione beneficij omnia comprehendantur.

SVMMARIA.

Varia diuisiones benef. remissiue, n. 1. 1. diuisio, n. 2. secunda n. 3.

Ad constituendam parochialem quæ debeant concurrere, n. 4. & quæ sit differentia inter Ecclesiam parochialem, & Curatum, n. 5. remissiue.

Cura animarum dupliciter sumitur, num. 6. beneficium habens curam fori exterioris dicitur curatum, numero 7.

In dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex, & qui dicit curatum debet probare, n. 8.

Duplicia beneficia dicuntur Dignitates, personatus & officia, num. 9. & quid illa sint, & in quo differant, numero 10.

Tertia diuisio benef. n. 11. beneficia censentur sæcularia, nisi contrarium probetur, & quæ sint n. 12.

Regularia beneficia quæ sunt, n. 13.

Quarta diuisio benef. numero 14. beneficia electiua quæ sint, num. 15. cum seqq. resoluitur esse ea, quæ prouidentur per electionem à superiori confirmandam, etiamsi non seruetur forma capituli, quia propter de electione.

Capitulum, quia propter, dat formam electionibus illorum prælatorum, per quorum mortem Ecclesia remanet viduata, & sine pastore, & qui possunt dici sponsi, numero 19. nec est seruanda forma, de qua ibi in electionibus aliarum dignitatum, seu beneficiorum, num. 20. 21. & 22.

Beneficia quæ prouidentur per electionem, quæ non egent confirmatione superioris, non sunt electiua, sed potius collatiua, & dicuntur mixta, quia conferuntur eligendo, n. 23. cum seqq.

Bene-

Beneficia electiua adeo sunt speciali nota digna, vt non veniant in mandatis de prouidendo, de electione non facta mentione, etiamsi nullus modus exprimatur, sed simpliciter mandetur prouideri, n. 27. contrarium, num. 28. & 29.

Capitulum cum in illis. §. illis, & Clement. 1. eodem in fin. procedunt, vbi alij modi prouidendi exprimuntur, numero 30.

Verbum, prouisio. & verbum, dispositio late sumpta, & sic in materia larga & fauorabili, aut in materia legis, comprehendunt omnem modum prouidendi, & sic electionem, n. 31. & verbum collatio, seu conferre, est generale, & comprehendit alios modos, n. 32.

In materia odiosa, & restringibili verbum, prouisio, & verbum, dispositio, & à fortiori verbum collatio, non includunt electionem, num. 33. & tunc quod sint, numero 34.

Si apponeretur etiam in dispositione restringibili solum verbum, dispositio, posset dici omnem modum venire etiam dictionem, num. 35.

Aliæ diuisiones omittuntur, quas ponunt Doctores in princ. citati, num. 36.

Appellatione, beneficij, large sumpto vocabulo, seu in generali significatione, omnia comprehenduntur beneficia, n. 37. & 39. non impropriè sed propriè, quia beneficium est genus, num. 38.

Vicarius Episcopi, cui facultas conferendi beneficia data est, beneficia etiam Curata, & Dignitates conferre potest, num. 40.

Indultum, seu facultas conferendi beneficia à Papa concessum, comprehendit omnia beneficia, etiam curata, & dignitates, n. 41. quia est gratia fauorabilis, & amplianda, cum eius effectus deriuetur in alium, n. 42. & ex propria significatione, n. 43.

Reprobantur Rebuffus. Domin. & alij aliter tenentes, n. 44. & 45.

Illa facultas non importat graue præiudicium ordinarij, n. 46. nec præiudicium considerabile, quia non datur priuatiue, sed accumulatiue, n. 47.

Procurator constitutus ad acceptandum beneficia poterit etiam Curata, & Dignitates acceptare, n. 48.

In materia stricta, vt in literis ad beneficia, appellatione beneficij non veniunt omnia, nec Curata, & Dignitates, num. 49. ex defectu intentionis concedentis, numero 50.

Neque etiam præbenda Canonicalis Ecclesiæ Cathedralis continetur, num. 51. Etiamsi fiat mentio de Ecclesia Cathedrali, vel alias comprehendatur. Alias enim non venirent præbendæ, nec beneficia cathedralis, numero 52.

In materia restringibili, an appellatione quorumcunque beneficiorum comprehendantur dignitates, & Canonicatus, n. 53.

Sententia Decij, & intellectus, vel c. per illorum. de præben. n. 54. & sententia Staphilis, n. 55.

Stylus curiæ videtur habere, quod præbenda saltim Cathedralis Ecclesiæ non contineatur, vt supra numero 56.

In literis concessis. Motu proprio, appellatione beneficij, an omnia veniant etiam Curata. n. 57.

Dispensatio est stricta num. 58. & strictissime interpretanda, ita vt non valeat argumentum, de maiori ad minus nec extendatur, num. 59. & sic in dispensatione nomine, beneficij, non venit Curatum, nec Dignitas, nec Ecclesiæ Cathedralis præbenda, n. 60.

Reprobatur contraria sententia Gambari dicentis, quod dispensatus ad beneficium sit dispensatus, etiam ad Curatum, n. 61.

Dispensatio simplex ad beneficia non solum non comprehendit præbendas, sed nec alia beneficia Cathedralis, n. 62. resolutio Rotæ, n. 63.

In dispensatione Motu proprio concessa veniunt omnia beneficia, num. 64. & in dispensatione ad quæcunque beneficia, numero 65. non inuenires Episcopatus, numero 66.

Reprobatur sententia Enriquez, numero 67. 68. & 69.

Irregularis, seu illegitimus dispensatus ad ordines, etiam sacros, non censetur dispensatus ad beneficium, etiam simplex, n. 70. 71. & 72.

Potestas dispensandi concessa in fauorem illius, cui datur potestas, est fauorabilis. & large interpretanda, numero 73.

Vbi à iure profertur verbum, beneficium, etiam in materia stricta, veniunt omnia beneficia, nu. 74. quia ex propria significatione nomine, beneficij, intelliguntur omnia, num. 75.

Appellatione, diœcesis, quando profertur à iure, comprehenditur etiam ciuitas, num. 76. & etiam in mandato. numero 77. Secus in materia stricta dispositionis hominis, num. 78.

Reprobatur intellectus D. Mich. Costa ad c. Rodulphus, de rescript. n. 79. & 80.

Si impetraretur rescriptum, contra leg. oppidi de Treualo Abulen. diœces. & alios eiusdem diœces. per illam clausulam generalem possent conueniri alij etiam eiusdem oppidi. num. 81.

VArias beneficiorum diuisiones ponunt † Re- 1
buffus *in praxi, tit. quotuplex sit beneficium, &*
duobus sequentibus, & in repet. c. cap. 1. de concess. præ-
bend. 4. præmisso. Cotras *de beneficiis 1. part. cap. 5.* Ioann.
Nicol. G mon. *in Enchiridion, benefi. tit. 1. cap. 3. 4. & 5.*
Duaren. *de beneficiis libro 2. c. 5. & 9.* Pechius *in Reg be-*
neficium n. 6. à num. 50. P. Greg. *de benef. cap. 10.* Quin-
tanaduennas *Ecclesiasticon. lib. 1. cap. 4.* Marsilius Co-
lumna *de Ecclesiastic. redditib. cap. 11. cum sequentibus,*
vsque ad 15. Rochus Veronen. *de visitatione verb. bene-*
ficia Ecclesiastica, Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb.*
beneficium § 1. Zechus *de repet. Ecclesiastica tit. de bene-*
ficiatis, num. 2. & de beneficiis & pensionib. cap. 1. numero
10. Emanuel. Rodriguez *quæstionum regularium, 1. to-*
mo quæst. 34. artic. 1. & Toletus *in summa lib. 5. cap. 76.*
& enumerant beneficia, Selua *de benef. 1. part. quæst.*
2. à num. 26. & Holeda *de incompatibilitate benef. in præ-*
fatione à num. 6. & Pacianus *de probat. lib. 2. ex cap. 27.*
& post hæc Gonçalez *ad regul. mensium, gloss. 7. nume-*
ro 39.

Et primo diuiditur † beneficium in maiora, & 2
minora, maiora sunt Papatus, Episcopatus, seu Ar-
chiepiscopatus, & Abbatia, reliqua inferiora sunt
minora.

Secunda diuisio est, † quod alia sunt curata, 3
seu duplicia, alia simplicia. Curata sunt benefi-

cia curam animarum habentia, seu parrochiam *ex-
trauagant. execrabilis, versicul. quantum de prabendis*,
Corras. *dict. cap. 5. numero 1. cum aliis*, ad construen-
4 dam autem Ecclesiam parrochialem, † quæ debeant
concurrere, tradunt post alios Staphil. *de literis
gratia, titul. de qualitate & statu benefic. § circa secun-
dum à num. 1.* Sarnen. *in reg. decidiomate quæst.* 11 Re-
buffus *in concordatis, tit. de collatio. §. statuimus, 2. verb.
Parrochiales Ecclesia*, Cuchus *in institution. maioribus li-
bro 2. titulo 15.* Hoieda *de incompatibilitate, cap. 13. à
num. 2.* Mascardus *de probatio. conclusione 469.* Quin-
tannaduennas *Ecclesiasticon. libro 4. à numero 68.* Ze-
rola *in d. praxi, verb. Parrochia §. 1.* & Zechus *de rep.
Ecclesiastica. cap. 28. de Parrocho num. 2. & bona decisio
Rota 52. part. 2. diuersorum*, & post hæc latissime
Gonçalez *ad reg. de mensib. gloss. 6. ex num. 34.* qui plura
cumulat.

Vbi etiam ponunt differentiam inter Ecclesiam
5 Parrochialem, † & Curatam, seu beneficium Cura-
tum, & quod Cura animarum dupliciter sumitur,
6 stricte, seu proprie, quæ † pertinet ad forũ interius,
& est potestas ligandi, & soluendi in foro pœniten-
tiali, & large, seu improprie, quæ pertinet ad forum
exterius, & est potestas fori contentiosi, siue iudi-
cialis, circa correctionem morum, & sic beneficium
habens talem iurisdictionem spiritualem dicitur
7 beneficium Curatum vt in † *cap. dudum, 2. de election.*
vbi Doct. *& in d. extrauaganti. versic. quantum*, & ibi
glossa, Decius *in cap. ad aures, de rescript. à numero 16.*
Capra, *reg 9. num. 12.* Mandos. *consil. 20. numero 5. &
seq* Ferretus *cons. 255. num. 11.* Bursatus *cons. 352. num. 2.
lib. 4.* & Nauarrus *cons. 4. de atate, & qualitate, & cons.
15. de prabend. n. 2. & 3.* Pacian. *d. lib. 2. c. 32.*

8 Et in dubio beneficium non censetur † Curatũ,
sed simplex. nam de iure nullum beneficium habet
Curam, nisi habeat populum, vel clerum, & ideo as-
serenti beneficio. Curam non imminere non in-
cumbit probatio huius negatiuæ, sed qui dicit Cu-
ratum, debet probare, ita Bellamera *decis. 673.* Sta-
phil. *d. tit. de statu beneficiorum, §. 1. numero 1.* Rebuf-
fus *in praxi, tit. seculare beneficium, quotuplex num. 11.*
Menoch. *de arbitrar. lib. 2. casu 201. num. 62. & 75.* Ho-
ieda *num. 2.* & Bursatus *num. 3. vbi supra.* Pacian. *d. cap.
32. ad fin.* Rochus Veronen. *de visitatione, verb. sine Cu-
ra.* Rota *decis. 17. num. 1. part. 1. diuersorum*, & fuit di-
ctum in causa Legionen. præstimoniorum 1592. &
in Abulen. beneficij de Monbeltran. 30. Octobris
1595. & 26. Iunij 1596. de quibus infra, *3. part. cap. 2.
num. 7.* & in aliis pluribus causis, & tradit Gonçalez
supra *num. 91.* qui ait fuisse etiam resolutum in vna
Pampilon. Prioratus 21. Iun. 1599. Coram D. Pam-
9 philio. Duplicia etiam † beneficia dicuntur dignita-
tes, personatus, & officia, Gambarus *de officio legati,
libro 5. rubric. an legatus possit plura beneficia vni con-
ferre, numero 2.* & Bursatus *consilio 352. numero 1. li-
bro 4.*

10 Et quid illa sint, † & in quo differant, vide Abba-
tem, *n. 21.* & alios *in cap. de multa. de prabend.* Selua *in d.
q. 2. 7. beneficio, à num. 36.* Corras. *4. part. cap. 3. à num. 2.*
Cuchum *d. lib. 2. tit. 1. à n. 16* Hoiedam *supra cap. 7. n. 1.
& 2.* & alios supra relatos, *n. 1.* maxime Pacianum *d. c.
27.* vbi late.

Tertia diuisio est, † quod beneficia alia sunt sæ- 11
cularia, alia regularia, sæcularia sunt, quæ clerici sæ-
cularibus † conferri, & assignari debent, qualia cen- 12
senda sunt omnia, nisi contrarium probetur. Rota,
decis. 2. de prabendis, alias *32. in nouis.* Milis *in repertorio,
verb. beneficium versiculo 23.* Staphil. *de literis gratia,
tit. de forma expectatiuarum in decima forma, numero
10.* Rebuffus *dict. tit. quotuplex sit beneficium, numero
30.* Corras. *d. cap. 5 num. 5.* Duarenus *d. lib. 2. cap. 9.* Pe-
chius *d. reg. beneficium, num. 5.* Hoieda *in d. prafatione.
numero 6.* Mascardus *de probatio. concl. 172.* Nauarrus
consilio 3 de prabendis. Zauallos *in suis communibus con-
tra communes, quæst. 282. num. 11.* Zerola *in d. praxi, 2.
part. verb. beneficium. §. 12. & 19.* & fuit dictum in
vna Segoblen præstimonij. 16. Iunij 1586. Coram
D. Mantica, nempe quod beneficium in dubio præ-
sumitur sæculare, &c Et nouissime in vna Pampilo-
nen. Prioratus 21 Iunij 1599. Coram D. Pamphilio,
vt per Gonçalez *dict. gloss. 7. num. 2.* quid etiam docet
ibi, & gloss. 8. num. 9. & post hæc tradit Leonar. Les-
sius *de iust. & iure, libro 2. capite 34. numero 8.* Li-
cet contra teneat Pacianus. *dict. libro 2. cap. 31. à nu-
mero 8.*

Regularia sunt, † quæ per regulares, seu religio- 13
sos regi debent. *c. cum de beneficio de prabend. in 6. cum
aliis*, vt Abbatia, Prioratus, seu Canonicatus regula-
ris: & alia, quæ ponit, & enumerat Rebuffus *in pra-
xi, tit. beneficia regularia multiplicia*, de qua videnda
sunt dicta infra *7 part. c. 10.*

Quarta diuisio est, † quod beneficia alia sunt col- 14
latiua, quæ collatione, aut alio, quã electionis, mo-
do obtinentur; alia electiua, quæ prouidentur per
electionem à Superiore confirmandam, maxime
quando in electione seruatur forma. *c. quia propter. de
electione.* Rota *decis. 1. de electione in antiquis*, glossa *in* 15
*Clement. quia contingit. § vt autem, verbo. electionem, de
religios. dom.* quam ibi sequitur *Cardin. & in Clemen-
tina 1. de prabend. quæstion. 4.* Francus *in cap. cum nil-
lis. §. 1. num. 3. de prabend. in 6. Felin. in cap. in nostra. de
rescriptiou Coro. 31. & in cap. cum Bertholdus, de re iudi-
cata. num. 4. glossa, regula de triennali,* Selua *3. parte q.
1. num. 4.* Rebuffus *in concordatis, tit. de regia nomina-
tione. §. Monasterijs, verb. electiuis, & in praxi, tit. de ele-
ction.* & Corral. *d. cap. 5. n. 8.* & Gonçalez *gloss. 10. num.
11.* Quamuis idem Corral. *2. p. c. 1. num. 12.* cum † Cos- 16
ma *in pragmatica sanctione, tit. de electione cap. sicut §. &
cum humana, & c. licet. §. statuit.* velit ea tantum esse e-
lectiua, in quibus proceditur ad electionem, secun-
dum formam *d. cap. quia propter*, & idem tenet Sta-
phil. *tit. de modo & forma impetrandi. §. de qualitate di-
gnitatum a numero 1.* & Franc. Marcus *decision. 1362.
numero 3. & 1363. parte 1. & decisione 90. parte se-
cunda.*

Ad quod facit, † quod ait *d. decision. 1. de election.* 17
audiuisse, quod Innocentius 7. declarauit semel in
Camera, quod volebat id beneficium esse, & dici e-
lectiuum, in cuius electione seruatur forma *d. c. quia
propter*, vel per cuius vacationem Ecclesia redditur
viduata Prælato, & refert Felin. *d. cor. 32.* Corras.
dict. cap. 5. num. 9 & Gambarus *de officio legati, libro
3. numero 84*, sed de ista declaratione non con-
stat.

Nec

18 Nec obstat textus in d. cap. quia propter, † qui dat formam electioni, qua non seruata, non dicitur proprie electio celebrata, quia forma dat esse rei, vt ait Staphil. supra num. 3. Respondetur enim, quod
19 ille textus dat formam † electionibus illorum Prælatorum, per quorum mortem Ecclesia remanet viduata, & sine pastore nempe Episcoporum, Abbatum, & Prælatorum Ecclesiarum Collegiatarum, qui habent in eis generalem iurisdictionem, ratione cuius possunt appellari sponsi, vt colligitur ex textu, ibi, Ecclesia indicata, & ex glossa ibi, & communi. contra Hostien. tradit Abbas ibidem à num. 70. Cosmas d. tit. de electione, c. 1. & cum humanæ verba Prælato. Probus ad Monachum in cap. 2. de prabend. n. 6. num. 41. Rebuffus consil. 89. Corras. 4. part. cap. 3. n. 27. Mandagotus de electione nouorum Episcoporum, c. 21. & ibi Boer. in additio. P. de Baysio, in directorio electionum, 3. part. cap. 39. Cuchus in institution. maior. libro 4. titul. 1. numero 280. Caputaquen. decisione 295. numero 3. parte 1. & Syluester in summa, verbo electio, 2. quæstione 1.

20 Vnde in electionibus aliarum Dignitatum, † seu beneficiorum, non est necessario seruanda aliqua forma illarum, de quibus ibi, sed sufficient singulares consensus capitularium, dummodo præstentur collegialiter in ipso capitulo, & solus maioris partis consensus, & electus simpliciter à maiori parte habebit ius ad dignitatem, seu beneficium, vt ibi docet Abbas, num. 9. & Cosmas. Corras. d. cap. 3. num. 10. & 18 Mandagotus, & ibi Boer. P. de Baysio, Cu-
21 chus, & Syluester, vbi proxime; nisi secus † de consuetudine obtineret, quæ cum non sit iuri contraria est inuiolabiliter obseruand. Mandagotus, Boer. & P de B. ysio, ibi.

22 Quamuis Oldradus, consil. 146. † teneat in electionibus Dignitatum Ecclesiæ Cathedralis debere seruari de iure formam, d. cap. quia propter, de quo vide dicta 5. part. c. 4. n. 22.

23 Beneficia autem, † quæ prouidentur per electionem, quæ non eget confirmatione Superioris, non sunt electiua, sed potius collatiua, & illa electio dicitur prouisio, glossa Cardinalis, Francus, Felin. Glossator. Selua Reb. ffus, & Corras. citati supra, numero 15. & Cosmas d. verbo Prælato. ad finem, & Quintanaduennas libro 1. cap. 7. num. 2. iu quibus eligen-
24 tes, conferunt eligend): & è contra, † & sic dicuntur mixta, vt per Rebuffum in proœmio con. ordatorum, §. 1. verb. mixta in praxi, tit. de electione, num. 4. Corras. d.
25 cap. 5. num. 9. & Duarenus l. b. 5. c. 1. Quamuis P. † de Baysio 1. part. cap 2. num. 10. cum Oldrado d. cons. 146. dicat, quod, si Canonici eligunt in plena forma electionis, esto, quod eorum electio non confirmetur, tamen ratione formæ in electione seruatæ, dicitur beneficium electiuum. Et sequitur cum additamento, Pacianus d. lib. 2. c. 30. à num. 10.

26 Vnde Rota, † in vna Vercellen. Canonicatus, 4. Maij 1598. Coram D. Corduba, de qua fuit infra 7. parte. 1. n. 37. ait, quod electio capituli ad Canonicatum, habet vim collationis, cum nulla indigeat confirmatione.

27 Et beneficia electiua adeo sunt † speciali nota digna, vt non veniant in mandatis de prouidendo, nisi de electione facta fuerit specialis mentio, etiamsi nullus modus exprimatur, sed simpliciter mandetur prouideri de beneficio vacaturo, vt ex cap. cum in illis §. illu. de prabend. in 6. & Clem. 1. eodem in fine, ibi, nullam de electione fecerimus mentionem, tenent Decius in c. 1. de electione, n. 4. cuius opinio placet Additionator. ibi litera C. Corrasius d. cap. 5. num. 8. Gambarus. de officio legati, lib. 3. num. 114. & videtur etiam placere Franco in d §. illu, num. 2. verf. cogita. & Gomezio in regul. de annal., q. 11. & tenet, Paris. consil. 31. part. 4. num. 21. vbi ait, quod si Papa simpliciter concessisset Archidiaconatum, de quo ibi, tamen in tali gratia non veniret, quando esset electiuum, nisi expressa fuisset mentio facta de electiuo, per d §. illu, & d. Clement. 1. & Duaren. d. lib. 5. cap. 1. ad fin. Sed contrarium tenet glossa, verbo, † quamuis in d. Clem. 1 verf. fin. quam 28 ibi sequuntur Imola, Abbas. & Cardin. quæst. 5. idem consil. 1. 3. Archidiaconus Ioann. Andreas, Domin. num. 8. & Franeus num. 2 in d. §. illu, Felin. in d. c. in nostra. Cor. 32. num 5. Et nota, quod & in cap. sedes. eodem, tit. sub num. 30. Staphil. tit. de modo & forma impetrandi. §. de qualitate dignitatum, num. 11. Selua 3. part. quæst. 11. num. 29. 16. qualitate, Eneas de Falcon, de præstruatio. quæst 3. num. 21. & Rota decis. 11. de prabendis, alias 169. in nouiss. qui docent, quod vbi simpliciter mandatur prouideri de dignitate, vel prima, quæ vacauerit, vel quam duxerit acceptandam, non expresso al quo prouisionis modo, includitur dignitas electiua, & quando simpliciter mandatur prouideri de beneficio, venit beneficium electiuum, & hæc videtur communis opinio. & inquit Cardinalis, d. q. 5. † non 29 esse verum, quod modus electionis indigeat speciali nota, & in d. consil. ait, quod non disponitur in iure quod modus electionis non comprehendatur, nisi fuerit expressus &c. Sequitur Felin. in d. cap. sedes, & eandem sententiam clare tenet Rebuffus de pacificis poss. §. n. 31. alias 57. & videtur tenere Gonçalez gl 19. num. 8.

Et dicta glossa, & Dd. † citati intelligunt textum 30 in d. §. illu. & in d. Clem. 1. verf. fin. vbi alij modi prouidendi exprimuntur, vt, quia mandatur prouideri, de dignitate, seu beneficio expectante ad collationem, prouisionem, præsentationem, vel quamuis dispositionem quorumcunque. Tunc enim non includitur electio. & hic est communis intellectus, vt testatur Francus, in d. §. illu. in principio.

Nam licet verbum, prouisio, † & verbum, dispositio, 31 late sumpta, & sic in materia larga & fauorabili, aut in materia legis, comprehendant omnem modum prouidendi, & sic electionem, ex glossa in Clem. fin. verb. prouisions, de electio. & in Clement. 1. verbo dispositionem, de suppl. nda negligentia Prælatorum. Domin. in d. §. illu, num 6. & 7. Staphil. tit. de modis prouisinis, n. 14. Selua 3. part. q. 1. n. 17 Rebuffus in concordatis, tit. de collatio. §. præfat. que ordinarij verb. prouisionem. Corras. 4. part. c. 1. n. 1. Lamberti de iure patron. 1. part. 2. lib. q. 1. art. 12. n. 1. 2. & 29. Pechius d. reg. ben ficium, n. 17. Mando G. reg. 13 q. 2 n. 2. & reg. 32. q. 4. n. 3. 4. & 5. Rota decis. 791. n. 6. part. 1. diuersorum, vbi etiam quod comprehendunt Commendam, & In vna Seguntina indulti, 7. Iunij 1594. coram illustrissimo Arigonio. Gonçalez gl. 17. & 20.

32 Sed, & verbum, *collatio*, seu *conferre*, † est generale, & alios modos comprehendit, tit. vt Ecclesiastica beneficia, sine diminutione conferantur. Rebuffus *in praxi, tit. de dispensatione. ratione ætatis, verb. conferantur, & deuolut. num.* 70. Mandos. *d. quæst.* 4. *n.* 2. & fuit dictum in vna Callagurritana de Zalduende. 9. Decembris 1588. coram D. Seraphino, nempe, quod verbum, conferre, dequo in dispensatione super illegitimitate, comprehendit omnes titulos, &c. in Gerunden. permutationis, 17. Maij 1593. coram D. Lita, infra adducta, *vltima part. cap.* 2. *numero*
33 277. Tamen in materia odiosa, † & restringibili, vt est mandatum de prouidendo, tanquam ambitiosum, verbum, *prouisio*, & verbum, dispositio, & à fortiori verbum, *collatio*, non includunt electionem, *vt in d. §. illu & seq. & d. Clement.* 1. *vers. fin.* Dominic. & Francus, *num.* 6. *&* 7. *in d. §. illu*, Abbas *in d. Clement. fin. de electione, num.* 1. Cardinal. *dict. Clement.* 1. *de supplenda negligentia Prælatorum, num.* 2. Felin. *d. cor.* 32. *num.* 28. Cosmas *in pragmatica sanctione, titul. de reseruatio. verbo, dispositionem* Rebuffus *d. §. præfatique ordinarij verbo prouisionem, & verbo, dispositionem.* Selua *d. num.* 17. Paris. *cons.* 144. *num.* 14. *quarta part.* & Mandos. *regul.* 2. quod verbum, *collatio*, comprehendit omnem modum, per quem prouidetur de beneficio, quando profertur à lege: secus vero, quando ponitur in rescriptis, & impetrationibus, tradit Caputaquen. *decis.* 36. *n.* 15. *&* 16. *par.* 3. & Gon-
34 çalez *gloss.* 16. *à n.* 9. Et tunc verbum, *prouisio*, † idem est, quod *collatio* stricte, cum sint sinonyma, & verbum, *dispositio* sumitur pro ordinatione, id est institutione Ioan. Andreas Domin. *d. num.* 7. & Francus *d. num.* 6. *&* 7. *in d. §. illu* & Cosmas *supra*, & de verbo, *ordinare*, v. de Gonçalez *gl.* 20 *à num.* 5.

35 Placet tamen mihi, † quod docet Cardinalis, *d. n.* 2. quod si apponeretur etiam in dispositione restringibili solum verbum, *dispositio*, posset dici omnē modum venire. etiam electionem, quod etiam tenet Lamber. *d. n.* 29 & est de mente Rebuffi *d. verbo dispositionem, vers. item illa enumeratio specierum.*

36 Non est opus hic prosequi alias † diuisiones beneficij, quas ponunt Dd. in principio citati, quia non multum conducunt, præsertim ad praxim, & prædictæ sunt præcipuæ.

37 Sed oportet animaduertere, quod appellatione beneficij, large sumpto vocabulo, seu in generali significatione omnia comprehenduntur beneficia, tam maiora, quam minora, tā curata, quam simplicia dignitates, & præbendæ, & tam regularia, quam secularia. &c. Gloss. *in reg. beneficium, & in cap. si gratiose, verbo beneficia, de rescript. & cap.* 1 *verbo beneficia, de rerum permutat. in* 6. *& in Clement. auditor. verb. beneficia, de rescript. & in Clement.* 1. *verbo beneficiali. de causa possessionis*, Francus *in d. reg. beneficium num.* 1. *& additio* 2. Dini. *ibidem*. Abbas *in cap. postulasti, num* 2. Felin. 4. & Decius 12. *de rescript.* idem Decius *in rub. de rescript. n.* 33 Selua 1. *part. quæst.* 3. Rebuffus *in praxi, titul. quod sit beneficium. num* 10. *& tit. de vnio num.* 3. *& in reg. cancellariæ de vnio. gloss.* 2. *& in tract. de nominatio, q.* 9. *num* 5. *&* 6. Corral 1 *part. cap.* 5. *num.* 3 Mandos. ad Lapum, *allegatione* 84. *litera* Z *& litera* A. Medices *de diffinitio.* 2. *part. cap.* 16. *num.* 5. Ferretus, *consil.* 220. *num.* 10. & D. Sahagum, *in c. fin. de sequestrat. possessionum. num.* 20.

Idque non improprie, † sed proprie, quia bene- 38
ficium est genus, *cap. tua de verbor. signific. cap. si tibi concess. de præbend. in* 6. Rebuffus, *d. num.* 10. *& num.* 5 *&* 6. & ita omnes species proprie comprehendit, vt recte aduertit Decius, *d. n.* 12. & idem tenet Innocent. *in c. fin. n.* 1. *de præbend.* Francus *in d. cap. cum in illu. n.* 5. *eodem tit. in* 6. Staphil. *d. tit. de modo, & forma impetrandi. §.* 1. *n.* 2.

Et sic quod glossæ, † & Dd. citati dicunt appella- 39
tione beneficij omnia beneficia comprehendi, large sumpto vocabulo, seu largo modo accipiendum est, id est, in generali significatione non improprie. P. Greg. *de benef. c.* 6. *n.* 4.

Vnde Vicarius Episcopi, cui facultas conferendi
† beneficia data est, beneficia etiam curata, & Di- 40
gnitates conferre poterit, Rota *decis.* 7. *de officio Vicarij*, alias 437. *in antiquis. &* 2. *eodem tit. in antiquioribus.* Domin. *in fine*, & Francus *num.* 3. *in cap. final. de officio Vicarij in* 6. Felin. *in cap. causamque. num.* 14 *& in cap. postulasti, num.* 11. *de rescript.* Lapus *d. allegatione* 84. vbi Mandos. Staphil. *d. tit. de modo & forma impetrandi. §. circa tertium numero* 3. Rebuffus *in praxi, titul. quid sit beneficium, num.* 11. *& in forma Vicariatus, num.* 111. *&* 117. *& in reg.* 13. *Cancellariæ, verbo, aut Vicarios perpetuos, versicul. poterit etiam Vicarius, & dict. quæst.* 9. *de nominationibus, num.* 5. Corras. *d. cap.* 5. *num.* 3 *&* 2. *part. cap.* 8. *num.* 4. Cuchus *in institutio. maioribus, lib.* 2. *tit.* 8. *num.* 91. & Sbrotius *de Vicario Episcopi, libro* 2. *quæst.* 81. *& seq.* & post hæc Gonçalez. *glossa* 6, *numero* 25.

Vnde etiam indultum, † seu facultas conferendi 41
beneficia alicui à Papa concessum comprehendit omnia beneficia, etiam Curata, & Dignitates. *c. dudum de præbend. in* 6. & ibi glossa, *verbo beneficia*, & post alios Francus, *num.* 13. *&* 14 *in d. cap. cum ea illu num.* 5. Staphil. *d. §.* 1. *num.* 2. *&* 3. *& d. §. circa tertium, num.* 3. & communiter Dd. *in d. cap. cum in illu*, Gonçalez *supra numero* 24 vt per Decium *in d. rubrica de rescript. num* 36. & Rebuffum *in concordatis, in forma mandati*
Apostolici, verbo, cum Curatum † *propter gratiam Princi-* 42
pis, quæ tali casu est fauorabilis, & ampliāda, ex quo in ea cessat ambitio, cum eius effectus deriuetur in alium, vt aiunt Dd. citati, & Crescen. *decis.* 1. *de priuilegiis ad finem*, & tritum est, vt inquit Cæsar de Graffis, *decis.* 112. *n.* 7. in materia fauorabili appellatione beneficiorum venire Canonicatus, Probus ad Monachum *in cap. si propter de rescript. in* 6. *num.* 1. Tum
etiam † quia de propria significatione, appellatione 43
beneficij veniunt etiam Curata, vt dictum est *numero* 37.

Quamuis contrarium teneat Rebuffus *in* † *d. for-* 44
ma Vicariatus, num. 113. *&* 114. dicens, quod istud indultum, seu facultas restringi debet, propter præiudicium ordinarij quod etiam ait Crescen. loquendo in facultate Nuntij *d. decis.* 1. *num.* 1. cum Socino *cons.* 260 *vol.* 2. & sequitur Anast. Germon. *de indultis Cardinalium, § ac irritum à num.* 31. dicens, quod facultas Nuntij non comprehendit dignitates, nisi sit dictio & alia quæcumque, ex *d. decis.* Crescen *sub n.* 30.

Et quamuis Domin. *in d. cap.* † *dudum, n.* 14. quem 45
sequi-

ſequitur Felin. *in d. cap. poſtulaſti, num.* 11. diſtinguat, dicens, quod iſtud indultum, ſeu facultas, intelligitur etiam de Curatis, interpretando late, quando nemini præiudicat, niſi concedenti, puta in reſeruatis, ſecus, ſi præiudicat tertio, ſcilicet ordinario.

46 Sed, vt Francus, *vbi ſupra*, ait, hic non agitur † de graui præiudicio Ordinarij, cum neceſſario debeat conferre, vt notatur *in c. relatum de præbend.*

47 Præterea conſidero, per illam facultatem † nõ fieri Ordinario præiudicium conſiderabile, quia per illam non tollitur ei poteſtas conferendi, ſicut antea, quia datur accumulatiue non priuatiue adnotata *in c. paſtoralis, de officio ordinarij.*

48 Similiter etiam procurator conſtitutus ad acceptandum beneficia, poterit etiam Curata, & dignitates acceptare, Domin. *in d. c. fin. in fine. de officio Vicarij in 6.* & ibidem Francus, *n.* 3. Felin. *in d. c. poſtulaſti, n. 11. ad finem.* Staphil. *d. §. 1. n. 5.* Selua 3. *part. q. 55. num. 2.* Rebuffus *d. forma Vicariatus, n. 112. & 118. & d. q. 9. n. 6.* Corraſ. *d. c. 5. n. 4.* & Sbrotius *d. lib. 2. q. 81. n. 3. & q. 82. num. 2.*

49 In materia tamen † ſtricta appellatione, *beneficij*, non veniunt omnia beneficia, vt in literis ad beneficia ambitioſis conceſſis ad petitionem ſupplicantis nomine, beneficij, non intelliguntur Curata, & dignitates, *c. fin. de præbend. cap. cum in illis, eodem tit. in 6.* Bonifacius *in Clem. 1. de ſequeſtratione poſſeſſion. num. 39.* Abbas *n. 2.* & Felin. *4. in d. cap. poſtulaſti.* Decius *in d. rub. de reſcript. n. 35.* Staphil. *d. § 1. num. 1. & d. §. circa 3. num. 1.* Gigas *de penſionib. q. 28 n. 9.* Corraſ. *d. cap. 5. n. 4.* Fran. Marcus *deciſ. 525. part. 1.* & P. Gregor. *d. c. 6. num. 4.* & alij.

50 Et hoc ex † defectu intentionis concedentis, vt in illis iuribus dicitur, non vero quia de proprietate ſermonis, & vi verbi non comprehendantur, vt recte inquit Decius, *in d. cap. poſtulaſti, n. 13.* Staphil. *d. §. 1. n. 1. & 2.* & Quintanaduennas Eccleſiaſticon, *lib. 1. c. 13. n. 14.*

51 Neque etiam præbenda † Canonicalis Eccleſiæ Cathedralis continetur Archidiaconus, *in cap. alienationes 12. quæſt. 2. & in cap. cui non de Sacerdotali, de præbend. in 6.* Abbas *in d. cap. fin. de præbend. numero 6. & in d. cap. poſtulaſti. num. 2.* & ibi Felin. *num. 4. & in dict. cap. in noſtra cor. 39. ad finem,* & Corraſ. *dict. numero 4.*

52 Et in materia reſtringibili appellatione, † *etiam quorumcunque beneficiorum*, non debere includi dignitates, & Canonicatus, dicit Cæſar de Graſſis *deciſ. 113. n. 4.* quod tamen non videtur certum, propter dictionem, *quorumcunque*, ex dictis infra, *n. 65. & in c. præcedenti à n. 93.*

53 Ex quibus id procedit † etiamſi fiat mentio de Eccleſia Cathedrali, vel alias comprehendatur, alias enim non venirent præbendæ, nec alia beneficia Eccleſiæ Cathedralis, ex *c. quamuis 1 2. reſponſe, de præbendis in 6.* Calder. *conſ. 31. de præbend.* Staphil. *d. §. circa 3. n. 6.* de quo late Felin. *d. cor. 39.* Selua, *3. part. q. 11 21. qualitate, n. 38.* ad quem refert ſe. Flam. Pariſ. *de reſign. lib. 10. q. 2. n. 25.* & Fran. Marcus *d. deciſ. 525.* qui ponunt declarationes, & fallentias.

54 Sed contrarium tenet Calder. *ibi*, & Decius † *in d. cap. poſtulaſti. num. 14. ex cap. pro illorum, de præbendis,*
reprobans reſponſionem Abbatis *d. num. 6.* & Felin. 55
d. n. 4. Fallentia 2. & aliorum, quod ibi ideo illud ſit, quia dictum fuit de competenti beneficio, id enim, inquit, ſemper intelligitur, etiamſi mandetur ſimpliciter prouideri de beneficio.

Et hanc Decij ſententiam tenet † Staphil. *d. §. cir-* 56
ca 3. num. 5. verſ. 2. poſſet, qui tamen *num. 6.* videtur dicere, quod de ſtylo, & conſuetudine Curiæ, opinio Archidiaconi eſt verior, & tenenda, etiam in præbenda Eccleſiæ Collegiatæ. Et quidem ita videtur habere ſtylus, ſaltem quoad præbendam Eccleſiæ Cathedralis, propter præeminentiam, & maioritatem Canonicorum eius.

At ſi literæ conceduntur † Motu proprio appel- 57
latione *beneficij*, omnia veniunt, etiã curata, licet deciſ. non ſit facta ſpecialis mentio Francus *in d. c. cum illis, n. 5.* & Staphil *d. §. 1 n. 6.* Ex quo tunc pleniſſima debet fieri interpretatio *c. ſi pluribus, de præbend. in 6.* Sed in Curatis contrarium eſt verius, ex *d. c. cum in illis*, & tenet Rota *deciſ. 6 de præben. in nouis.* Abb. *in c. ad aures, n. 5. de reſcript.* Put. *deciſ. 302. & 307. lib. 1.* & nouiſſime Gonçalez *gloſſ. 6. num. 10.* quamuis in prouiſione ordinarij, id non placeat conſtãdo de corpore beneficij *argum. Clement. 2. de offic. ordin.* non obſtante deciſ. Putei.

Similiter in diſpenſatione, quæ eſt ſtricta, *c. 1. §. fi.* 58
de filiis presbyter. in 6. vbi Francus, *n. 4.* Felin. *in d. c. poſtulaſti, n. 8. & in c. fin. de ſimonia, à n. 4* Iaſon *in l. fin. de conſtitut. Principum, à n. 37.* Corraſ. *d. c. 5 n. 4.* & Horozia *de incompatibilitate beneficiorum, 2. part. c. vltime à num. 67 cum ſeq.* Caputaquen. *deciſ. 303 part 2. & deciſ. 100. part. 5.* Saytus *de cenſuris lib. 6. cap. 11. à num. 16.* & alij
inſ acitandi, & ſtrictiſſime interpretanda, ita vt in
ea non valeat argumentum, † de maiori ad minus, 59
nec extendatur ad caſum habentem in ſe maiorem rationem, quam caſus conceſſus, Felin. *ibi*, & Iaſon, *n. 38* Rips *in c. ad aures de reſcript. à num. 37.* Caputaquen. *deciſ. 8. & 274. part. 1.* & Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, tit. de diſpenſatio. verſ. in materia diſpenſationum.* Thom. Sanchez *de matrimonio, lib. 8. diſput 1.* nomine
beneficij † non venit Curatum, nec dignitas, nec Ec- 60
cleſiæ Cathedralis præbenda, Rota *deciſ. 2. de filiis Presbyterer. in nouis, cap. poſtulaſti num 4 & 8. ad finem, & in d. c. in noſtra cor. 39 & in c. paſtoralis, num. 11. de officio delegati,* Iaſon *ſupra n. 4* Selua *d. q. 11. 21. qualitate, num. 38.* Rebuffus *in praxi, tit. quid ſit beneficium, n. 15. & de diſpenſatione ratio. ætatis verbo, etiam ſi Curam habeant animarum, & de diſpenſatione ſuper defectu natalium à n. 51* Corraſ. *d. n. 4* Franc. Marcus *d. deciſ. 525. n. 17. part. 1.* Menoch. *d. caſu 201. num. 62.* & Ferretus *conſ. 220. n. 12.*

Quamuis Gambarus *de officio legati, lib. 7. numer.*
157. & † mayoſus, *de irregularitate, lib. 1. cap 9. num. 2.* 61
teneant, quod diſpenſatus ad beneficium, ſit diſpẽ-
ſatus etiam ad beneficium Curatum, † & diſpenſa- 62
tio ſimplex ad beneficia, non ſolum non comprehendit præbendas, ſed nec alia beneficia Eccleſiæ Cathedralis, argumẽto, *d. c. quamuis.* Rota, Felin. Selua, *ſupra* Rebuffus, *d. tit. de diſpenſatione ratione ætatis, verbo. in Cathedralibus.*

Et ita in vna † Oxomen. portionis, 20. Iunij 1552. 63
Coram D. Veſtano, fuit concluſum *diſpenſationẽ, ſu-*

per illegitimitate non suffragari, cum in ea non dicatur,
quod possit obtinere in Cathedrali, nam dispensatus ad obti-
nenda beneficia, non dicitur dispensatus in Cathedrali, Ro-
ta supra. & notatur in d.cap.1 de filiis Presbyterorum
in 6 nec obstare quod in mandato de dispensando, & dispē-
satione, dicatur, quod si primum ei non sufficiat, tunc se-
cundum obtinere possit, etiam in Cathedrali, quoniam fuit
responsum. quod cum dispensatio sit odiosa, & stricte inter-
pretanda. hic non dicitur dispensatus, vt primum in Cathe-
drali obtinere possit. argum. d.c. quamuis. Rota d. decis.
1. de filijs Presbyterorum in antiquis, & quia inclusio
vnius est exclusio alterius. l. cum prætor, ff. de iudic. &c.
quæ decisio habetur apud Cottam decis. 221. & Ca-
putaquen. 272. part. 1.

Limitantur tamen prædicta, vt non procedant, si
64 dispensatio † fiat Motu proprio, Abbas in cap. cum
in cunctis, §. 1. de election. n. 8 & Felin. d. c. postulasti, n. 13.
limitatione 6. & faciunt d. supra. num 57. & Thom. San-
chez sup. num. 5.

65 Vel si dispensatio † sit ad quæcunque beneficia,
tunc enim, quia huiusmodi dispensatio est ex vbe-
rans, venient omnia Rota d. decis. 2. & ibi additio Papa.
num. 11 Felin. in d. cap postulasti, num. 4 & 8. ad finem, &
d. c. pastoralis num. 11. Iason d. num. 4. Crescen. decis. 1. n.
5. de priuilegiis. Mandos. supra tit. de dispensatio. super de-
fectu natalium vers limitant. Fran. Marcus d. num. 17.
& Ferretus supra num. 11. & 12. quamuis contradicat
Rebuffus d. verbo in Cathedralibus, & Gonçalez supra
num. 14 & conducit decis. Rotæ, in causa Burgen.
Abbatiæ de anno 1586. infra adducta 7. part. cap. 2.
num. 73.

66 Non tamen veniret Episcopatus, propter † ex-
cellentiam, & præeminentiam dignitatis, quæ est
culmen dignitatum, & speciali nota digna, Abbas
in c. dilectus, de concess. prabenda num. 1. vbi docet, quod
dispensatio ad dignitates non extenditur ad digni-
tatem Episcopalem, quod etiam docet in cap. cum
Vintoniensis, num. 8. de electione, & alij ibi, & sequitur
Peregrinus de fideicommissis, art. 23. num. 8. & Hoieda
sup. num 77.

67 Et ex dictis conuincitur † doctrina Enriquez in
summa, lib. 13. c. 57. §. 5. dicentis, quod dispensatus ad
Curatum non eget noua dispensatione pro Episco-
patu, & quod homicida, si per dispensationem legi-
timam fiat habilis ad omnes ordines sacros, & illo-
rum vsum, videtur factus habilis ad beneficium, et-
iam Curatum, & Pontificale, & quod dispensatus ad
omnes ordines, etiam Presbyteratus, potest conse-
crari Episcopus, & quod ita dixerunt Salmaticenses
Theologi, & Iurisperiti, & Datarius Papæ consului,
sequuntur Emanuel Rodriguez in summa 1. tom. cap.
179. numero 1. & Vega in summa, 1. parte capite 36. ca-
su 13.

68 Et idem Enriquez lib. 14. c. 8 §. 10. ait, † quod illegi-
timus dispensatus ad Sacerdotium non manet inha-
bilis ad beneficium Curatum, & Episcopatum, &
dignitates.

69 Quæ omnia sunt falsa, † & sine fundamento, &
contra tenet Sayrus, dict. lib. 6. cap 11. numero 27. &
28. quicquid dixerint Salmaticenses Theologi, &
Iurisperiti, nam Datarium Papæ non credo id di-
xisse.

Et falsum etiam est, † quod ait idem Sayrus, lib. 7. 70
cap. 14. n. 22. quod irregularis dispensatus ad ordines
censeatur dispensatus ad beneficia simplicia, quæ
conuenire solent clerico, hoc vel illo ordine mino-
ri initiato, & quod illegitimus dispensatus ad ordi-
nes minores eo ipso dispensatus censetur ad bene-
ficia simplicia conferri solita clericis minoribus or-
dinibus initiatis, & allegat Archidiaconum, in cap.
Presbyterorum 56. distinct. Glossam in cap. fin. verb. sedis,
& ibi Panormitanum, num. 2. de filijs Presbyterorum,
Mayolum de irregularitate, lib. 1. c. 8. num. 8. quid non
dicunt, & contrarium melius † tenuit ipse Sayrus, 71
lib. 6. c. 11. num. 21. vbi ait cum Abbate in cap literas, nu-
mero 6. in fine, de filiis Presbyterorum, quod illegitimus
dispensatus ad ordines, non propterea censetur
dispensatus ad beneficium, quod etiam docent Re-
buffus, titul. de dispensatione † super natalium, num. 48. 72
Lambert. de iure patronatus, 1. part. 2 lib. q 7. art. 13. num.
15. Gambarus de officio legati, lib 7 rubr. 1. num. 202. Pa-
ris. cons. 88. num. 19. 20. & 21. part. 4. & Hoieda, supra
num 79. Petrus Ledesma in summa, de matrimonio, c.
34 6 conclus. Suarez 5 tomo, de censuris disput. 41. sect 3. n.
3. ad finem. & alij, nempe, quod dispensatus ad ordi-
nes, etiam sacros, non censetur dispensatus ad be-
neficium, quia sunt diuersa. d. c. 1. de filijs Presbytero-
rum in 6. & quia dispensatio non extenditur, vt di-
ctum est, quicquid dicat Tho. Sanchez supra n. 27. in
dispensato ad sacros.

Quamuis autem dispensatio sit stricta potestas, † 73
tamen dispensandi non expressis personis, sed con-
cessa in fauorem illius, cui datur potestas, est fauora-
bilis, & large interpretanda Abbas, num. 3. & 5. Ana-
nia. 5. & 8. & Felin. à num. 7. in d. cap. fin. de simonia, per
textum, ibi, idem Felin. in d. cap. postulasti num. 11. limi-
tat. 4 & Ripa in d. c. ad aures, num. 41 de rescript. Thom.
Sanchez, lib. 8. disput. 2. & 24 n. 9.

Rursus, vbi à iure profertur † verbum, beneficium, 74
tunc etiam in materia stricta veniunt omnia benefi-
cia, etiam Curata, & dignitates, Glossæ supra citatæ,
num. 37. Dominicus in cap. si gratiosa. de rescript. num.
16 Bonifacius in d. Clement. 1. de sequestratione possessio-
num num. 35 Felin. in d. cap. postulasti, num. 11. ad finem.
Sarnen. in regul. de annali, quæst. 18. & 19. Rebuffus de
nominatio. q. 9. num. 5. & sequitur P. Gregor. d. cap. 6. n.
4. dicens, quod si à lege nomen, beneficij, profertur,
generaliter ad omnia intelligitur, nisi exceptio, vel
ratio singulari beneficia distinguat, quicquid velit
Doct. Sahagum, in d. c. fin. de sequestratione possessionum,
n. 20. & 23. & conducit decis. Rotæ in causa Abulen.
parochialis, 22. Iun. 1594. infra adducta 5. part. cap. 5.
num. 92.

Et est ratio, † quia, vt supradictum est, num. 38. 75
ex propria significatione nomine, beneficij, intelli-
guntur omnia beneficia, etiam Curata, & dignita-
tes, &c.

Sicut etiam appellatione † diœcesis, quando 76
profertur à iure, comprehenditur etiam ciuitas,
Glossa 2 in cap. vnico. de rerum permutatione in 6. & ibi
Dd & Gambarus, num. 106. Felin. in cap. Rodulphus de
rescript. num. 8. & Mandos. reg 16. quæst. 42. num. 7. facit
textus in cap. 1. de officio Ordinarij, & in cap. cum Episco-
pus, eodem in 6. & in cap. cum nullum, de temporib. ordina-
tionum

tionum in 6. & tradit post hæc Gooçalez *glossa 43.numero 195.*

77 Et secundum Ferretum, *conf. 220. & 222.* etiam in maindato appellatione, diœcesis, venit ciuitas cum Ecclesia Cathedrali ad textum, *in d.c. cum nullus, & in d.cap. cum Episcopus*, & alias dicta supra, *n. 48.*

78 Quamuis secus sit † in materia stricta dispositionis hominis, vt in rescriptis ad lites *d. cap. Rodulphus*, & in literis ad beneficia, *d.c. quamuis 1. de prabend. in 6.* vt per Francum, *num. 5 in d. cap. vnicos*, & ibi Gambarum, *num. 105. & 107.* & alios, & per Abbatem, *num. 3. & 5.* & Felin. *num. 8.* cum communi *in d.c. Rodulphus*, & alios, *bi.* & Mandos. *d.n. 7.* & Gonçalez *supra num. 194. & 196.*

79 Et non placet mihi intellectus, † quem Doctor Michael Costa tenens, contra communem, in lectura Salmantina suæ Cathedræ vespertinæ nouæ assignabat ad *d. c. Rodulphus*, nempe, quod in specie illius, per illa verba rescripti, *& quosdam alios Sagien. diœcesis*, non veniunt homines ciuitatis, non quia rescriptum ad lites sit odiosum, & restringendum, sed quia præcesserat in eodem rescripto mentio ciuitatis, per illa verba, *contra Episcopum Sagien.* & proinde in dictis verbis generalibus postea secutis non potuit iterum includi ciuitas ad *l. doli clausula, ff. de verb. oblig. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, & reg. generi per*
speciem derogatur, in 6. nam ista ratio solum conuince- 80
bat, quod per clausulam generalem † non possit cõueniri, alias Episcopus Sagien. de quo specialis mentio præcesserat, non tamen, quod non possent conueniri alij ciuitatis, cum de eis non esset facta specialis mentio: & ibi mentio facta de ciuitate, & diœ-
cesi est indirecte, & in obliquo † præterea, si impe- 81
traretur rescriptum contra Petrum oppidi (verbi gratia) de Areualo Abulen. diœcesis, & alios eiusdem diœcesis, per illam clausulam generalem bene possent conueniri alij, non solum aliorum locorum Abulen. diœcesis, sed etiam eiusdem oppidi de Areualo, nam illa verba, *eiusdem diœcesis*, non ponuntur ad excludendum d. oppidum, sed ad includendum etiam alia loca eiusdem diœcesis.

SECVNDA PARS, DE VTILITATIBVS PROVENIENTIBVS EX BENEFICIO.

CAP. I.

De fructibus.

SVMMARIA.

TILITAS beneficij in perceptione fructuum consistit, num. 1.

An beneficiatus sit dominus fructuum, an non, & an possit de eis libere disponere, etiam in morte, num. 2. qui agant de hoc n. 3 & 4.

Placet sententia, quod post diuisionem bonorum Ecclesiasticorum, & institutionem beneficiorum, beneficiatus non religiosus acquirit dominium fructuum, & vane consumens non tenetur ad restitutionem, numero 5. 6. & 7.

De iure communi beneficiatus, etiam simplex non potest testari de fructibus beneficij, seu de acquisitis ex eis, num. 8. nec etiam de acquisitis ex eis, parco viuendo, n. 9. licet in vita possit de illis libere disponere, sicut de patrimonialibus, n. 10.

Ex consuetudine potest beneficiatus testari de acquisitis ex beneficiis, quæ consuetudo est in Hispania, quoad clericos Episcopis inferiores, & est approbata per Rotam, n. 11. & 12.

An stante consuetudine possint beneficiati licite testari, etiam ad vsus prophanos, eaque relinquere consanguineis, etiam diuitibus, num. 13. ponuntur sententia negatiua, num. 14. & 15.

Approbatur sententia affirmatiua, numero 16. 17. & 18. referuntur authores eam tenentes, num. 19. & procedit etiam, si nihil relinquatur in vsus pios, numero 20. & 21.

An beneficiatus possit locare fructus, etiam ad longum tempus, seu sibi bene visum, numero vigesimo secundo, cum sequentibus resoluitur, quod de iure antiquo posset locare fructus, seu commoditates beneficij pro toto tempore vita sua, quamuis prædia, seu possessiones non posset locare ad longum tempus, quia esset alienatio.

Quid stante extrauagant. ambitiosæ de rebus Ecclesiæ, quæ omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum locationem prohibet, vltra triennium, an habeat locum in locationibus fructuum beneficij, seu Ecclesiæ, an vero solum in locatione rerum, & prædiorum, numero 28. cum 5. sequentibus, resoluitur habere locum, etiam in locatione fructuum, numero 34. & 2. sequentibus.

Fructus pensionis Ecclesiastica non possunt vendi, aut locari, vltra tres annos n. 37. quod tamen non procedit in venditione commoditatis, & fructuum pensionis facta per eum, scilicet Italum ad cuius vtilitatem fuit reseruata in capite alterius, n. 38.

Ex Eugeniana possunt legentes, seu studentes in ciuitate Salmantina locare fructus beneficiorum, etiam vltra triennium, n. 39.

Dicta

Dicta extrauagans præsumitur vsu recepta, & neganti vsum incumbit onus probandi, numero 40. Lex enim, seu constitutio præsumitur vsu recepta, num. 41. & 45. contra aliquos relatos, num. 44. nec Rota seruat decis. 36. & Mohed. 289. licet alias eam secuta fuerit, num. 42. & 43.

De vsu & obseruantia dict. extrauagan. remissiue, numero 46.

In Episcopatu Abulens. quid seruetur, n. 47.

An locatio facta vltra triennium sit in totum nulla, an vero sustineat pro triennio, & eadem difficultas est de emphyteosi, num. 48. cum 12. seqq. referuntur doctorum sententia, & earum fundamenta, & resoluitur esse in totum nullam, nisi sint plures locationes distincta, n. 61. & 9 seqq.

Ampliatur d. extrauagant, vt etiam mandatum ad locandum res Ecclesia, seu beneficij non possit concedi alicui, vltra triennium, n. 71. sed ista sententia reprobatur, n. 72. & 73.

Dicta extrauagans annullans prædictos contractus, vltra triennium factos procedit, Ecclesia, seu beneficiato volente eos esse nullos, n. 74. & 75.

Etiam stante d. extrauagante potest claudicare contractus in fauorem Ecclesia, & in casibus à iure permissis licet alienare res Ecclesia in consulto Rom. Pontifice, num. 76. & 77. nisi sint res Ecclesia Cathedralis, propter iuramentum, quod fa. iunt Episcopi, n. 78. & 79.

Etiamsi non possent alienari, seu locari, vltra triennium res Ecclesia, nisi consulto Rom. Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in fauorem Ecclesia, n. 80. maxime in locatione, vltra triennium, vbi non restarent iam nisi tres anni, n. 81. & 82.

An locatio rerum, seu fructuum beneficij facta vltra triennium, cum iuramento, eo firmetur in præiudicium ipsius beneficiati, num. 83. cum 3. seqq. resoluitur negatiue.

Licet d. extrauagant sit in multis locis recepta, quo ad dispositionem principalem & nullitatem actus, in quo ad pœnas extrinsecas, maxime priuationis beneficiorum, non videtur recepta, n. 87.

Prohibitio talis locationis, & eius nullitas est inducta in fauorem Ecclesiarum, & earum ministrorum, & ideo beneficiatus poterit conuenire, & agere contra eam, numero 88.

Fructus beneficiorum obuenientes tempore vacationis debent futuris successoribus reseruari, nisi in vtilitatem Ecclesiarum expendantur, n. 89.

Quod dicit Zerola, hodie fructus beneficiorum, à die vacationis ad cameram pertinere, procedit, quo ad beneficia reseruata in partibus. Italia, & in Regno Neapolitano, num. 90.

In Hispania fructus Episcopatus sede vacante, vsque ad prouisionem noui Episcopi ad cameram spectant, numero 91.

An in noua prouisione, seu gratia impetrata per intrusum sit facienda mentio de fructibus per eum perceptis remissiue, num. 92.

An Episcopus possit statuere, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabrica alicuius Ecclesia num. 93.

Quomodo diuidantur fructus inter beneficiatum, defunctum, aut excedentem, & successorem in beneficio, num. 94. Prima sententia attendendam esse perceptionem fructuum, sicut in vsufructuariis, num. 95. Secunda, qua placet, quod diuidantur pro rata, n. 96. quam sequuntur relati, num. 97. & est receptior secundum Flam. Paris. & in Hispania obseruatur, num. 98. & in Episcopatu Abulens. & Cæsaraugusta, ex constitutione sinodali, num. 99. & 100.

Constitutio 9. Iulij 3. quod beneficiorum fructus inexacti ad successores in beneficiis spectant, ex qua in affictibus inexactis debitis occasione fructuum perceptorum à conductore, sic resoluit Rota, non est in vsu in his regnis, nec etiam in Prouincia Mediolanens. num. 101. 102. 103. & 104.

Fructus, seu redditus pensionis mortuo pensionario, quomodo, & quatenus debeantur illius hæredibus, seu diuidantur pro illo anno, num. 105. cum seqq. vsque ad n. 124. ponuntur variæ sententia, & resoluitur deberi pro rata temporis.

A quo tempore resignans beneficium desinat lucrari fructus num. 125. cum seqq. vsque ad num. 158. resoluitur, quod admissa resignatione per Superiorem, statim resignans amittit fructus, & non à die præstiti consensus, sed data, quod procedit etiam in resignatione conditionali, & in fauorem etiam in forma dignum, num. 156. 157. & 158.

Resignatio beneficij in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, sortitur effectum, si resignans ante caracterem susceptum moriatur, licet secus in translatione pensionis, n. 132. & 163.

An resignans faciat suos fructus perceptos, ante scientiam admissionis resignationis, num. 133. cum sequentib. resoluitur contra aliquos negatiue, maxime in permutatione.

Resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatario in forma dignum acquiratur, num. 139 nam si resignatione conditionali, seu in fauorem sui, & possess. on. remanent in pendenti, numero 140.

Sententia Zauallos distinguentis in hac quæstio. de fructibus inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum, num. 141.

In resignatione conditionali in fauorem potest resignans incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione beneficij exercere, donec resignatarius capiat possessionem, secundum Flam. Paris. num. 142 sed id est falsum, sufficit enim, vt teneatur à possessione desistere, titulum fuisse resignatario quæsitum, aut constare, de idoneitate resignatarij, numero 143. vsque ad 149. & numero 155.

Decis. Putei, & Achilles citata, n. 139. loquuntur ad effectum spolij num. 150.

Explicatio legis meminisse, ff. de officio proconsul. vt n. 151. vsque ad 154.

In resignatione facta in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, resignans, qui interem potuit fructus percipere, debet purificata conditione eos restituere resignatario, licet, secus sit in translatione pensionis, n. 158. vsque ad 162.

Explicatur reg. legis, vbi autem de in diem adiectio. & l. necessario. §. quod si pendente. ff. de periculo, & commodo rei vendita. quod in venditione conditionali fructus medij temporis venditoris sunt, n. 164. cum seq.

In Canonicatibus, & Prabendis, quorum fructus residendo, & diuinis interessendo lucri fiunt, tamdiu resignans lucrabitur, quamdiu licite insistit possessioni, & residet, num.169.

1 INter vtilitates, quæ ex beneficio † proueniunt. 1, in perceptione fructuum consistit, est
enim ipsum beneficium ius percipiendi fructus,
vt apparet ex definitione, de qua supra 1. *part. cap.* 2.
2 Sed in præsenti statim se offerebat dubium, † an
beneficiatus sit dominus fructuum beneficij, an
vero tantum dispensator, seu vsuarius, & an teneatur ad restitutionem male, & vane consumptorum,
& an possit de eis libere disponere non solum in vita, sed etiam in morte.

3 In quo tamen non † oportet nos immorari, nam
de hoc celebres tractatus ediderunt M. Nauarr. &
D. Franc. Sarmiento, Episcopus Gienen. *de redditib. Ecclesiasticis*, in quibus post alios contrarias tenent
sententias, & contra Sarmientum, Nauarr. fecit *Apologiam* in ea inserendo librum, *de redditibus*, contra
quam Sarmientus fecit *defensiones sui libri*, deinde
Nauarr. fecit *propugnaculum apologia*, ex quo, & apologia demum fecit vnum librum, tandem Sarmien.
lib. 6, selectarum, cap. 1. fecit vnum capitulum *de his, qua in defensionibus*, quæ dixit. Fecit etiam tractatum
de Eccles. redditibus, Marcus Anton. Marsilius Columna.

Isti ergo authores erunt videndi de hac materia,
4 † quam ad saturitatem agunt, & D. Couar. *in c. cum in officijs, de testament.* Auenda *responso* 19. Molin. *de Hispanor. primog. lib. 2. cap. 10. & num.* 29 Matienço, &
Azeuedo, *in l. fin. tit. 8. lib. 5 recopilatio.* D. Ioan. Gutierrez *pract. quæst. lib. 2. q.* 114. Quintanaduennas
Ecclesiasticon. *libro 1. cap. 3. num. 4. & lib. 2. num.* 8. *& à n.*68. Barbosa *in l. diuortio ff. soluto. matrim. 2. p. à n.* 59. Corras. *de benef. 1. part. . 3. à n. 10.* & Pet. Gregor. *lib. 42. sintagm. cap. 7. & de benefic. cap. 9. à n. 5.* & ex Theologis D. Thom. 2. 2. *q. 185. art. 7.* & ibi Caiet. idem D.
Thom. *quodlib. 9. art. 12.* Dom. Soto. *de iust. & iure, lib. 10. q. 4. art. 2. 3. & 4.* Adrianus *de restitutione, quæst.* incipien. *pro clariori intelligentia dictorum.* Martin.
Ledesm. *2. 4. q. 18. art. 5. dub. vltimo*, Cordoua *libro 1. quæst. q* 18. Bannes, *2. 2. quæst. 32. art. 6. dubio vltimo*, &
ibi Arragon, & Valen. *3. tom. disput. 10. quæst. 3. pun. 7.* Molina *de iustit. 1 tom. tractat. 2. disputat. 142. vsque ad 148.* Tamen Lud. Lopez, *instruct. conscien. 1. tom. à cap. 90. ad 143. & 2. tom. cap. 106.* Zechus *de republica Ecclesia. titul. de beneficiatis, num. 7. 10. & 12.* & alij relati
per Cenedum, Collectanea sexta *ad Decretales.*

5 Solum dico breuiter mihi placere † sententiam
eorum, qui dicunt, quod post diuisionem bonorum Ecclesiasticorum, & institutionem beneficiorum, vnusquisq; beneficiatus, qui religiosus non
sit, acquirit dominium fructuum, & redditaum sui
beneficij, eosque facit suos, pro quo facit *cap. vnum de clericis non residen. in 6.* & Decretum Concilij Trident. *sess. 23. de reform. cap. 1. versic. si quis autem*, ibi, *eum pro rata temporis absentia fructus suos non facere, & sess. 24. de reform. cap. 12. vers. præterea obtinentibus*, ibi, *quos ratione etiam prabenda ac residentia facit suos, & vers. prouisi autem*, ibi, *fructus non faciant suos*, & decretum
Concilij Lateranen. vltimi, *sess 9. can. 9.* quod habetur *in constit.* 38 Pij Quinti, supr. adducta 1. *part. n. 5.* ibi, *beneficiorum suorum fructus pro rata omissi oneris officij, & temporis suos non faciant* & præterea beneficiatum
vane, ac male consumentem fructus beneficij non
teneri ad restitutionem, quamuis peccet, & quidem mortaliter, non contra iustitiam, sed contra
charitatem, seu misericordiam, si in notabili quantitate id faceret, & excessus esset magnus. Quam
sententiam tenent post D. Tho. & alios, Sarmient.
Mars. Columna, ex c. 25. Couar. Moli. Io. Gutier. Caiet. Sotus, Adrian. M. Ledes. Corduba Bannes, Arragon, Valentia, Pat. Molin. Lud. Lop, & alij sup.

Quæ sententia est iam sine dubio † magis com- 7
muniter recepta, maxime inter Theologos Hispanos, & praxi, ac consuetudini Ecclesiæ conformis.
Secundo dico de iure communi beneficiatum, etiã
simplicem, non posse testari de fructibus beneficij,
seu de acquisitis † ex eis, sed post mortem illius ad 8
Ecclesiam pertinere, hoc est ad successorem in beneficio, vel capitulum, si ex capitulari mensa fructus percipiebat, vt Canonicus. *cap. Episcopi, cap. sint manifesta, 12. q. 1. cap. 1. 12. quæst. 4. cap. 1. cum sequentibus 12. quæst. 5. cap. 1. cum seqq. de peculio clericorum, cap. 1. cap. cum in officijs, cap. ad hæc, cap quia nos, cap. relatum, 2 de testament.* Ita Couarruu. *supra.* Nauarrus *quæst. 3. monitio. 4. num. 2. & de spolijs, § 6. num. 5.* Sarmiento. 2.
p. c. 4. Barbosa, *num. 59.* P. Molina *disp.* 147. Zechus,
num. 10. & alij sup. Idque intelligo † procedere et- 9
iam, quoad bona acquisita ex fructibus beneficij,
etiam parce viuendo, & suæ sustentationi subtrahendo, nam adhuc verum est acquisita esse ratione
Ecclesiæ & sibi imputet si parce vixit, quamuis cõtra teneat Nauarr. *q. 1. monitio 26. & 43 n. 1. & de spolijs. § 1. n 5 & § 8. n. 7.* Pat. Molina, & Zechus *vbi prox. sup.*
& Victorellus *in annotat. ad Toletum in summ. lib. 5. cap. 4. vers. bonaque.* Opinio tamen Nauarr. videtur vera, 10
quoad hoc, vt possit de illis libere in vita disponere,
sicut de alijs patrimonialibus, quamuis contradicat Sarmiento, *3 p. c. 5.* & id est quod dicunt D. Tho.
Mayor, Adrianus, & Soto per Nauarr. citati, imo D.
Thom. *ibi*, nempe *d. q. 185. art. 7. ad* 2. potius videtur
esse in contrarium in hoc.

Tertio dico, ex consuetudine posse beneficiatũ
† testari de acquisitis ex beneficijs, quæ consuetudo 11
est in Hispania, quo ad clericos Episcopis inferiores, nempe, quod possint de illis testari, & eis ab intestato succedi, vt *in d. l. fin. tit. 8. lib. 5. recopilatio.* & tradunt Dd. Hispani citati. Et hæc consuetudo est ap- 12
probata per Rotam, in vna Palentina fructuum
Archipresbyteratus de Portillo, 26 Februarij 1580.
coram illustrissimo Lancelloto, vt in decision. sequenti. *Conclusum quod hæredes quondam Francisc. de Medina, habent actionem, & ius ad huiusmodi fructus, nam de eius voluntate domini non dubitabant, quin voluerit dictis hæredibus illos relinquere, ex quo verba testamenti sunt nedum vniuersalia, sed etiam geminata, & cum disponat etiam de bonis, in quibus habet actionem, cẽsetur comprehẽdere huiusmodi fructus, pro quibus obtinuit rem iudicatam, & liquidationem, iuxta ea. quæ tradit Paulus* cons. 33. n. 16. cum seq. vol. 4. *nec refragatur* consil.

las.

Iaſ.75.in fin.vol.4. *quia ipſe loquitur in eo, quod habebat bona propria , & bona Eccleſiaſtica manifeſte diſtincta à dictis bonis proprijs , & propterea teſtando de bonis ſuis , cenſetur in dubio teſtatus de bonis proprijs non Eccleſiaſticis, de quibus prohibetur teſtari, at, cum de iſtis fructibus potuiſſet d. Franciſc. teſtari, vt mox dicetur , verba ſui teſtamenti comprehendunt omne genus bonorum , vt ſupra dictum eſt, & hoc eodem modo reſpondetur ad* conſ.argum. 144.num.6. *quia loquitur de bonis, quæ erant diuerſa rationis, & eſſe , & de quibus ille non poterat æqualiter diſponere, quo vero ad poteſtatem, an ſcilicet de illis D. Fran .potuerit diſponere , fuit dictum , quod licet de iure communi fructus beneficiorum ſpectent ad ſucceſſorem in beneficio, nec propterea poſsit beneficiatus de illis teſtari , iuxta* cap. præſenti, de offic.ordin.in 6.c.cum in officiis. In fin. de teſtam. *& eſt communis opinio, de qua per Iaſ.d.* conſ. 75.col.3. *tamen in Regno Hiſpaniarum adeſt conſuetudo, quod beneficiati inferiores ab Epiſcopo poſſint teſtari de fructibus acquiſitis ex eorum beneficiis , & eis poteſt etiam ab inteſtato ſucceds , prout de hac conſuetudine atteſtatur Conarrus.* d. cap. cum in officijs, num. 9. *& R. P. D. Sarmiento, ſua* tractat. de redditibus Eccleſ. part. 2. c. 6. *voluerunt tamen domini, quod iſta probatio conſuetudinis coadiuuet per teſtes, de publica voce, & fama, & ſufficeret etiamſi reperiretur probata in proceſsibus productis in alijs cauſis Rotalibus.*

13 Difficultas eſt , † an ſtante d. conſuetudine poſſint beneficiati licite teſtari, etiam ad vſus profanos eaque relinquere conſanguineis , etiam diuitibus, an vero debeant teſtari ad vſus pios tantum , alias
14 peccent mortaliter. Et non poſſe licite teſtari † ad vſus prophanos, alias peccare mortaliter, ſi in notabili quantitate id faciant , quamuis teſtamentum valeat, & ex eo acquiratur dominium , maxime in foro exteriori , tenent Coſmas *in pragma. Sanctione, tit.de anna.§.item quod ſi Eccleſia, verb. acquiſitos. in fin.* Anendann.*ſup.n.*8.*verſ.*2.Molin. *dict. lib.* 2.*de Hiſpan. primog.cap.*10.*à num.* 56. Acenedo, & Barboſa, *num.* 61.*&* 62. Corduba, Par.Molin.& Zechus *ſupra* & Emannel Rodrig.*in ſum.*2.*tom.c.*70.*n.*7.

15 Sed † & Nauarr.1.*quæſt.monito* 54.*&* 3.*q. mon.* 2.*n.* 2.& Gregorius Lopez,*in l.*53.*tit.*6.*pag.*1.volunt conſuetudinem teſtandi, ad vſus non pios nullo modo valere.

16 Contrarium tamen verius exiſtimo, † nempe ſtāte d. conſuetudine poſſe beneficiatum licite teſtari, etiam ad vſus prophanos, & relinquere d. bona cōſanguineis diuitibus , eamque conſuetudinem in conſcientia excuſare , nam d. conſuetudo non eſt contra ius diuinum, aut naturale, ſed contra ius humanum, quo inducta eſt prædicta prohibitio teſtādi; nec eſt irrationabilis, maxime cum ex ea non fiat præiudicium Eccleſiæ, ſed ſucceſſori, ſeu Canonicis ad quos pertineret vix d.c.relatum, & *cap.præſenti, de officio ordin. in* 6. ſeu potius cameræ , ad quam pertinentiam ſpolia , vbi vigent , maxime etiam cum ſit immemorialis, & ab Eccleſia ſcita, & tolerata, & id poſſit priuilegio Papæ concedi, & facit extrauagans ſuſcepti de electione.

17 Et accedit, quod ſecundum dictam † conſuetudinem nō ſolum poteſt clericus relinquere dicta bona conſanguineis, etiam diuitibus, ſed eti tenerurā † ſi ſunt hæredes neceſſarij, vt filij, vel deſcendentes 18
legitimi, aut parentes.

Et hanc opinionem tenent Conarr. *in d. c. cum in* 19
officiis, num. 9. Probus † ad Monachum, *in c. ſi. de officio Ord. in* 6. Duennas *reg.*366. *circa fin.* Dida. Perez *in l.* 1. *tit.* 1. *lib.* 3. *ordin. verſ. eſt aliud.* Roias *de ſucceſſio. ab inteſtato, c.*34. *à num.*39. Simancas *de Catholicis inſtitut. tit.*9 *num.*90. Sarm.4.*p.c.*1.*num.*8.*& in defenſio.*1. *part. moni.*53.*&* 3.*p. moni.* 2. Marſ. Columna *c.* 36. Olanus *in concordia, & differentia iuris communis, & Regij litera* C. *num.* 15. *& ſeq. & in epilogo legum partitarum num.* 8. Matienço *in d.l. fin. gloſſ. vlt.* Penna *in directorio Inquiſitorum,* 3. *part. commen.* ibi, *Eſpino. de teſtamen. gloſſ. rub.* 14. Zauallos *in ſuis communibus , contra communes , q.* 388. & Ioannes Gutierrez *d. q.* 114. qui tamen *num.* 17. eam intelligit , vbi clericus aliquid relinquit in
ſua vltima † diſpoſitione , in vſus pios , ſecus , ſi vni- 20
uerſaliter omnia bona ſua in vſus profanos relinqueret, quod etiam tenet Flores, *in addit. ad deciſ. Ga-*
*ma.*315. Sed quamuis † conſulendum ſit, vt aliquid in 21
vſus pios relinquatur , non credo ad id obligari, ſtante dicta conſuetudine magis, quam de bonis patrimonialibus.

Secundo principaliter dubitatur , an beneficia-
tus † poſſit, ita diſponere de fructibus, vt poſſit eos 22
locare , etiam ad longum tempus , ſeu tempus ſibi bene viſum?

Et quidem Abbas *in cap. fin. ne prælati vices † ſuas,* 23
*num.*4. notat, ex gloſſ. 2. ibi, *quod Rector Eccleſiæ poteſt*
locare fructus , pro toto † tempore vitæ ſuæ, quæ tamen 24
gloſſa reuera id non dicit , vt recte animaduertit Anania, *ibi num* 7. ſubdens, quod illud fieri non poſſit eſſe text. & gloſſ. *in verſ. eius, in Clement.* 2. *de rebus Eccleſiæ non alienan.* & ſequitur Gregor. *in l.* 9. *tit.* 17.
*part.*1.*gloſſ.*1. Sed illa Clem. loquitur in religioſis, † & 25
non comprehendit ſæculares clericos , vt per gloſſ. *ibi verb. religioſus.*

Vnde de iure antiquo † vera videbatur d. ſenten- 26
tia Abb. quod Rector Eccleſiæ , ſeu beneficiatus poſſet locare fructus, ſeu commoditates ſui beneficij pro toto tempore vitæ ſuæ, Syluest. *in ſum. verſ. ſimonia §.*14. & Tolet. *lib.* 5. *c.* 91. quamuis prædia, ſeu
poſſeſſiones , non poſſet locare † ad longum tem- 27
pus, ſeu vltra nouem annos, quia eſſet alienatio, Lapus *allegatione* 30. *in fin.* & ibi Mandoſ. *& allegatione* 80. *additio* 1. Couarr. *lib.* 2. *variarum, cap.*16. *num.*1 Redoan. *de rebus Eccleſiæ non alienan. rub.* 1. *cap.* 14. *& rubr.* 33. *& vlt. quæſt.*6. Valaſcus *de iure emphyt. q.* 29. Molin. *de Hiſpanorum primogeniis, lib.*1 *c.*21. *à num.*15. & Ioann. Garcia *de expenſis, & melioratio. c.*14. *à num.* 1. & eſt receptiſſima ſententia, vt per Ioſeph. Gonçalez. *varia-*
*rum q c.*29. licet ipſe contra teneat. Difficultas eſt, † 28
quod hodie dicendum ſit , ſtante extrauagante *ambitioſæ* Pauli 2. *de rebus Eccleſiæ non alien.* quæ omnium rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum locationem, vltra triennium probibet.

In qua quidam tenent *d. extrauagantem* habere locum, † in locationibus bonorum, & rerum, non vero in locationibus fructuum, & redditaum , ita quidem, vt ipſas res, ſeu prædia prohibeat locari, vltra triennium, non vero fructus, & redditus Eccleſiaſticos, ad aliquod beneficium, ſeu Eccleſias perti-
nentes.

hentes, ita Couarr. *lib. 2. var. c. 16. num. 6. vers. visum est,* Redoan. *d. q. 6. §. vlt. n. 4. pag. 350.* Carro. *de locat. p. 3. tit. de rebus Ecclesiæ,* Locan. *n. 51.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. alienatio. §. 3. 10. concl.* Graffi *in decis. 9. aureis casuum conscien. lib. 4. c. 24. n. 20.*

30 Et Auendann. *de exequen. mandatis, 1 p. c. 4.* † *n. 42.* ait d. extrauag. loqui de bonis Ecclesiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & benefi-
31 cia non esse bona Ecclesiastica. Et Molin. *d. lib. 1.* † *de Hispanorum primog. c. 21. num. 27.* tenet posse beneficiatum locare, vltra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficij; & etiam ad vitam fructus, seu commoditates beneficij, sed non meminit. *de d. extrauag.* & sequitur P. Molina *2 tom de contractib. disput. 466.* qui postea agit de d. extrauag. non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

32 Verius tamen est, quod d. extrauagans, non † solum habeat locum in locationibus rerum, & bonorum, seu prædiorum beneficij, seu Ecclesiæ, sed etiam in locationibus fructuum, & redditunm, quod probatur ex illis verbis, *omnium rerum, & bonorum Ecclesiasti. orum,* nam & fructus, & redditus beneficij, seu Ecclesiæ sunt res, & bona Ecclesiastica, cum ab Ecclesia prouenianr, sintque eius ministris assignata, propter diuinum ministerium, quicquid Auendannus supra de beneficijs male, & peperam dicat non esse bona Ecclesiastica, & comprobatur, ex illa exceptione, *ac de fructibus, & bonis, quæ seruandò seruari non possunt pro instantis temporis existentia,* quæ firmat, & declarat regulam in contrarium, *l. nam quod liquide, cum aliu. ff. de penu legata,* nempe, vt fructus, & bona, quæ seruari possunt, qualia sunt fructus percipiendi, & nasciturl, non possint concedi, seu alienari, nisi per locationem ad triennium sup. permissam.

33 Et hanc sententiam † tenent Rebuff. *in rep. c. extirpandæ. §. qui vero. de prabend. dist. 7. & vlt. notab. vers. circa.* Boer. *decis. 224 num. 2* Gama *decis. Lusitana 156.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulto locandi redditum benef. vers. de iure autem nouissimo.* Alex. Straticus *in rep. d. extrauag. ambitiosæ, num. 6 & 61. in fin.* Nauarr. *in manu. c. 25. n. 137. & cons. 11. de rebus Ecclesiæ.* Ioannes Gutierrez *cano. quæst. lib. 1. c. 8. à num. 15.* quem sequitur Cenedo, *in Collect. 76. ad decretales, num 3. & Collect. 32. ad 6. num. 2.* Morla. *in Emporio iuris, 1. par. tit. 11. in præmissu, num. 30.* Pichardus, *in rub. instit. de locatione, num. 15.* Cosmas Philiarchus, *de officio sacerdotis, 2. part. lib. 4. c. 22. vers. ratione beneficiorum,* Graffis sibi contrarius, *libro 3. cap. 4. num. 7.* Armilla *verb. locatio, n. 5.* Eman. Rodriguez *in sum. 1. tom. c. 18. num. 5.* Vega *in sum. 1. p. c. 36. casu 40.* & Cardin. Toler. *in sum lib. 5. ca*
34 *91.* & eam videntur tenere, † Solis *de censibus, lib. 2. c. 3. num. 10.* Cordon. *in sum. q. 103.* Ludou. Lopez. *instruct. consc. 1. tom. c. 199 & instruct. negotiantium, lib. 2 c. 24.* & clare *d. 1. tom. c. 255. in fin.* & Quintanaduennas, *d. lib. 2. num. 69.* vbi ait, quod multi ad fructus producunt d. extrauagan. licet *num. 66.* præceden. dicat placere nonnullis rerum Ecclesiæ, non fructuum locationem bene esse prohibitam.

35 Et Flores *in additio.* ad Gam. *d. decis. 156.* † ait istam sententiam de rigore veram esse, licet in praxi dicat non seruari, sed magis practicari, ait Zauallos, *q. 199.* dicens, quamlibet opinionem esse probabilem, & ita passim seruari in praxi, ait Zerola *sup.*

Erita in vna Comen. locationum † 20. Martij 36
1600. coram illustrissimo Pamphilio fuit resolutũ, nempe, quod sicuti Ecclesiæ bona non possunt locari, vltra triennium, ita nec fructus, & locationem pro longiori tempore factam, vt sub beneplacito Apostolicæ sedis ante illud obtentum potest Prælatus, vel locator reuocare. Vnde sequitur † fructus 37
pensionis Ecclesiasticæ non posse vendi, aut locari, vltra tres annos, ex d. extrauag. ambitiosæ, vt in terminis consuluit Nuarr. *d. cons. 11. de rebus Ecclesiæ,* & ego consultus respondi, & facit quod dictum est *sup. p. 1. c. 5.* maxime *n. 161.*

Quod tamen non videtur procedere in venditione commoditatis, † & fructuum pensionis fa- 38
cta per eum, scilicet Italum, ad cuius vtilitatem fuit reseruata in capite, & persona alterius, nempe Hispani, vt in terminis *cons.* Nauarr. *62. de simonia,* nam sunt mere temporales respectu illius, & sic potest illos vendere, etiam vltra triennium, tam illi in cuius capite fuit reseruata, vt maneat liber ab obligatione ei soluendi, seu cedendi, quam alteri pro toto tempore, quo durabit pensio, & non explanerit, de quo *sup. d. c. num. 29.* Ex Eugeniana tamen vniuersitati Salmantinæ concessa, † infra adducta se- 39
quenti, *p. c. 2. n. 60.* inibi legentes, seu studentes in quacunque facultate licita, & honesta fructus, redditus, & prouentus suorum beneficiorum quibuscumque personis, etiam laicis, ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possunt. Et sic vltra triennium, etiam ad longum tempus. Vnde confirmatur † prædicta nostra sententia, cessante priuile- 40
gio, & d. extrauagans præsumitur in dubio vsu recepta, & neganti vsum incumbit onus præbendi. Benustendis *decis. 13.* Redoa. *d. rub. 33. & vltima q. 6. §. item ex præmissis, num. 15.* & Ioan. Gutierrez *d. dict. cap. 8. num. 9.*

Lex enim, seu constitutio † præsumitur vsu re- 41
cepta. Decius *cons. 649.* Rebuffus *in concordatis, tit. de collatio. §. præfatique Ordinarij, verb. post præsentium, versic. & quando quis.* Rolandus *de lucro dotis, q 99. in fin. & cons. 99. lib. 2.* Ant. August. *in Epitome decisionum, tit. de constitutio. n. 3.* Flam. Paris. *de resignatione benef. li. 4. q. 2. ad fin.* Mohed. *d. decis. 2. de probatio. num. 4.* alias 90. Rota *decis. 56. num. 4. & decis. 97. num. 2. & decis. 775. p. 1. diuers. & decis 301. n. 2. p. 2.* & in vna Hipporigien. Canonicatus 24. Maij 1584. coram D. Orano, de qua infra *11. part. c. 3. num. 171.* & in vna Meliten. Abbatiæ 24. Ian. 1590. infra addi. *7. p. c. 14. n. 3.* Emanuel Rodriguez *q. reg. 1. tom. q. 6 art. 11.* maxime cum d. extrauag. hodie ius commune facere dicatur. Peregr. *decis. 25. libro 2. in manuscriptis,* & ita † in terminis fuit 42
resolutum in causa Brixien. locationis 5. Decemb. 1594. coram D. Penna, & dictum pro vt etiam in d. Meliten. Rotam non seruare decisionem 6. Mohedani, quæ in impressis est *1. de constitutio. & 149.* quæ est 8. *de locato.* dicentem probandum esse vsum, d. extrauag. quam tamen sequuta est, alias Rota in vna Landen. † bonorum 6. Iun. 1588. coram D. Gipsio, 43

vt fuit dictum coram eod. D. Penna, in vna Comm.
die 5. Iulij 1593. cum qua etiam male tenent Mand.
de signatura gratia, titul. si in euidentem vers. emanauit
bulla, & in reg. 23. q. 1. num. 6. & quod *d. de ciſ* Mohed. 6.
non seruatur in Rota, ait Flam. Parif. *supra.* Et ita est
44 tenendum quamuis, † Caputaquen. *decis.* 203 *p. 3.* di-
cat contrarium non vsum statuti probari eo ipso,
quod non probatur vsus, & Paul. Granutius *in tract.*
Simoneta, de reseruatio. q. 99. n. 14. quod probare quis
tenetur extrauagantem esse vsu receptam, & Me-
noch. *de præsumpt. lib. 2. præsump. 2.* quod lex promul-
gata non præsumitur vsu recepta, quia est quid facti
45 cui rationi respondetur præsumi nihilominus vsu
receptam, ex quo ligat, & deo statutum nullum, seu
inualidum non præsumitur vsu receptum, quia non
arctat, vt in *d. decis.* 775.

De vsu vero, & obseruantia d. extrauagant. ambi-
46 tiose, † vide authores supra citatos maxime Io. Gu-
tier. & Carrocium, *à n. 39.* & Patrem Molin. *d. disp.*
466. & Nauar. *in man. c. 27. n. 150.* Saleed. *in pract. crim.*
Bern. Diaz *cap. 71.* & Grass *d. lib. 4. cap. 24. numer.* 18. *&*
20.

In hoc Episcopatu Abulens. quod ego assequor,
47 † d. extrauagans non seruatur, quoad locationem
bonorum, & prædiorum Ecclesiarum, seu benefi-
ciorum, video enim ea maxime capituli, ac Ecclesiæ
Cathedralis locari, vltra triennium. Fructus autē,
seu redditus præbendarum, & aliorum beneficiorū
non vidi, nec intellexi locari, vltra triennium, sed ad
triennium tantum, & ita, quoad hoc videtur obser-
uanda d. extrauagās, maxime, quia in locatione præ-
diorum potest considerari ratio particularis conue-
nientiæ, secundum tempora (quæ in præsenti non
militat) propter commoditates locationum, &
prædiorum, ne maneant inlocata & vacua.

48 Sed est difficultas, stante d. extrauagante, † an lo-
catio facta, vltra triennium, sit in totū nulla, an vero
sustineatur pro triennio? & eadem difficultas est de
emphyteosi concessa vltra tempus permissum, seu
generationes consuetas. In qua sunt variæ senten-
tiæ, 1. est valere pro tempore permisso, quam tenet
Bald. *in auth. si quas ruinas. C. de sacrosan. Ecclesiis, n. 2.*
Paul. Castr. *in auth. qui rem, n. 7. C. eodem,* vbi Dec. *n. 23.*
dicit hanc communem, & ab ea non esse recceden-
dum, Tiraq. *de retractu conuentionali, in fin. n.* 144. Iul.
Clar. *§. emphyteosis, q 6 n. 2 & § feudum. q. 13. in fin.* di-
49 cēs veriorem, & magis communē, † Gama *decis. vlt.*
n. 3. Molin. *de Hispan primog. lib. 1. c. 21. n.* 28. Carroc. *d. p.*
3. tit. de rebus Ecclesiæ locandis, n. 44. 48. *&* 49. Ioan. Gu-
tierrez *cano. q. lib. 2. c. 13.* Zauallos, *d. q. 199. n. 15.* Marc.
Ant. Gennen. *in praxi Archiepiscopali Curia Neapolita-
na c. 73. n. 10.* & P. Molina sup. *disput.* 467. & alij per
eos relati.

Et hanc sententiā frequentiori calculo receptā,
50 † dicit Couarr. *lib. 2. variar. c. 16. n. 5.* & magis commu-
nem, & in praxi seruandam, Flores *in addit. ad Gam.*
decis. 156. licet secundum rigorem d. extrauagantis,
& in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

51 Quæ fundantur 1 ex eo, quod inseparabilibus †
vtile, per inutile nō vitiatur, *reg. vtile, lib. 6. & l. 1. § sed*
si mihi. ff. de verb. oblig. & in proposito tempus permis-
sum separari potest à prohibito. Secundo *ex l. Sanci-
mus. & l. pen. C. de don.* vbi donatio excedens quingē-
tos solidos, nō vitiatur, nisi in excessu. Tertio, *ex au-
thent. de non alienandu, §. quod autem in fin.* Intelligitur
tamen ista † sententia, vt non procedat in locatione 52
adiuta, vel ad longum tempus, Couar. *vers. eodem ra-
tione,* vterque Molin. & Gurier. *n. 8. sup.*

Aut vbi ex probabilibus coniecturis † appareat 53
locatorem, aut conductorem non minori tempore
rem illam locaturum, vel cōducturum: Tunc enim
contractus est indiuiduus, & inseparabilis, ac pro-
inde nullus in totum, Couarr. *vers. sed permissa,* vter-
que Molin. Io. Gutier. *& alij sup.* Aut locatio pro o-
mnibus annis vnico tantum pretio, seu pensione
facta sit, nam tunc vnica pactio est, quæ commodā
temporis diuisionem nō patitur. Tiraq. † *de retract.* 54
Linagier. *§. 23. n. 10.* Couar. *sup. vers. ex his.* & Io. Gut.
dicens communem, *n. 12.* licet contra teneant, Iul.
Clar. *d. q. 6.* & vterque Molina *sup.*

Secunda principalis sententia est, prædictam lo-
cationem, seu emphyteosim, in totum nullam † esse 55
& omnino vitiari, quam tenet Bart. *in d. auth. qui rem*
n. 7. & cons. 159. num. 8. lib. 1. Capis, *allegatione* 80. vbi
Mandos. *vlt. apostilla.* Ias. *in l. 1. §. si quis ita n. 23. ff. de ver-
borum obligatio. & in d. auth. qui rem à num. 21. & in l. 2.*
à num. 169. C. de iure emphyt. Ripa *in d. §. si quis ita, n. 32.*
Probus ad Monachum, *in c. vlt. n. 2. de pœnitentijs &*
remissio in 6. Affl ct. *decis. 107.* Couarr. *d. n 5.* Redoan.
dict. quæst. 6. §. item ex permissu, à num. 21. Quintana-
duennas *d. lib. 2. à num. 61.* & Graffijs *libro 4. cap. 24.*
num. 20.

Et tenuit Rota, in vna Romana deuolutionis
domus, † 4. *Febr.* 1583. Coram D. Rubeus, & in vna 56
Placentina decimarum, 2. *Iun.* 1586. coram D. Buba-
lo, *& in d. Brixien. locationis sup. allegata, num. 42.* in qua
fuit resolutum locationem bonorum cuiusdā præ-
positurae factam vltra triennium in totum vitiari.
Et cum Rota teneat istam sententiam, † potest dici, 57
iam magis communis, cum, & Rota per se faciat
communem opinionem Sarneh. *in proœmio regula-
rum cancell. q. 2. vers. 4.* pro ista parte, & dictum est in
præfatione.

Quæ sententia probatur, † nam forma à iure præ- 58
scripta esse videtur, ne rerum Ecclesiæ locationes
fiant vltra præscriptum tempus, forma vero est in-
diuidua, Decius *cons. 532. n. 5.* Mandos. *dicens commu-
nem reg. 27. q. 24. num. 19.* Marien. *in l 1. tit. 4. lib 5. gloss.*
4. num. 9. Boecius *cons. 12. num* 30. Ioan. Gutierrez *lib.*
2. can quæst. cap. 15. num. 114 Solis *de censib. 2. tom. lib. 1.*
cap 4. num. 6. Rota *decis. 471. num. 9. parte 1. diuer.* &
facit optime consilium Romani 66. dicentis, † 59
quod stante statuto, quod electio fiat ad annum, &
non vltra, & si contra fiat, sit nulla, electio facta per
triennium est nulla in totum, quia illa verba dant
formam electioni, quæ facit eam indiuiduam.

Et probatur *in d. extrauag. ambitiosa, ibi nullius o-
mnino fuit roboris, vel momenti,* † *& in d. clem. 1. de rebus* 60
*Ecclesiæ, ibi neque ex concessione ipsius recipienti ius ali-
quod acquiratur, auth. de non alienandu. §. emphyteosim,*
*ibi neque quod sit habere aliquod penitus robur fini-
mus, & in §. si vero, ibi etiam sic cadat quidem de emphy-
teosi.*

Et hæc sententia mihi placet, quam tamen intel-
ligo

61 ligo † non præcedere in locatione facta ad sex, vel
nonem annos cum clausula, quod tot sint locatio-
nes, quot triennia, vel quod finito primo triennio,
ex tunc censeatur locata pro alio, seu quod facta sit
noua locatio nam licet huiusmodi locatio innalida
62 sit, quoad reliquum tempus, † vltra primum trien-
nium, quia id est in fraudem legis, vt contra Baldum
recte tradunt Couarruu. *d.c.16.n.4.* Valascus. *d. quæ-
stion. 29. num.* 15. Gama *decis. 156. ad fin.* Redoa. *supra
num.20.* Ioan. Gauia. *d.cap.14. sub num.4.* Quintanad.
d.lib. 2.num.61.& 65. Grassijs. *d.num.20.* & P. Molina.
d.disputation 466. circa fin. & probat text. *in d.auth. de
non alienan. §. quod autem vers. neque illud.* ex quo non
valet pactum de renouando emphyteosim, aut ex-
pressa renouatio, vltra tempus, seu generationes
63 permissas; † tamen non in totum corruit, sed vali-
da est prædicta locatio in tempore iure permisso,
nam tunc non vna, sed plures sunt locationes di-
stinctæ, & vitium non est in prima, sed in reliquis,
& ita tenent Couarr. Valascus. Gama. Redoa. Quin-
tanaduennas Grassijs, & Molina ibi, & accedit quod
tradunt idem Molina *disputatione 467. pagina 1370.
cap.d.*

Quamuis in d. causa Buxlen. locationis, in qua
64 fuerat facta locatio † Brunellis, & eorum matri per
sex annos continuos, videlicet Brunellis, pro pri-
mis tribus annis pretio librarum. 4500. ad rationẽ
anni, & matri pro alijs vltimis tribus, pretio libra-
rum 4000. Rota tenuerit esse nullam in totum, &
videri vnicam locationem, ex nedum prędictis ver-
bis per sex annos, sed ex partium quoque intentio-
ne, nam cum pro primis tribus annis esset consti-
tutum maius pretium, quam pro vltimis, pręsume-
bantur, non aliter fuisse contracturos, quam pro
sex annis, neque aliquod operari ad sustinendam
locationem diuersitatem personarum, ex quibus
potius arguebatur suppositio ad fraudandam legẽ
65 de solo triennio loquentem, † quæ resolutio (Sal-
ua pace tanti tribunalis) mihi non placet, nam re-
uera ibi erant duæ locationes, vt constat non ex di-
uersitate personarum, ex quo mater videtur sup-
posita, sed ex diuersitate pretij constituti pro singu-
lo triennio.

Et parum refert, quod propterea illi nõ fuissent
66 contracturi, nisi pro † sex annis, nam se ipsi volunt
sustineri locationem, saltim pro primo triennio, vt
ibi, id eis non debet nocere, si vero Ecclesia, seu be-
neficiatus, vellet sustineri pro primo triennio, &
non pro reliquo, sibi imputent illi, quod sic con-
traxerunt faciendo duas locationes, vnam validam,
& alteram inualidam.

67 Nec huic secundæ sententię † principali obstant
fundamenta primæ, nam ad primam respondetur,
quod cum præsenti agatur de vnica tantum loca-
tione, seu emphyteosi, non potest commoda sepa-
ratio fieri, vt ait Couarr. *d.num.5.* sed melius respon-
68 deo iuxta dicta, quod hic actus est † indiuiduus re-
spectu formæ, quæ videtur à iure præscripta, & est
indiuidua.

Non obstat secundum, *ex d.c. Sancimus. & l. penul.*
69 *c. de donatio.* † quia ibi lex non prohibet simpliciter
donationem, vltra quingentos solidos, sed statuit,
quod donatio excedens quingentos solidos non
valeat in superfluo.

Nec etiam obstat. *d. auth. de non alienand. §. quod
autem,* † quia, vt probatum est, ibi non agitur de v- 70
nica locatione seu emphyteosi, vltra tempus, seu
generationem permissam, sed pacto de renouando
finito tempore, seu generatione permissa, quo casu
remanet ipse contractus validus, reiecto pacto à
iure reprobato, & in fraudem legis adiecto, vt re-
cte inquit Couarr. *supra*, & Quintanaduennas *nu-
mero 65.*

Ampliatur etiam dicta extrauagans, † vt non 71
tantum locatio, vltra triennium non valeat, sed et-
iam mandatum ad locandum res Ecclesiæ, seu be-
neficij non possit concedi alicui, vltra triennium,
ita vt, si detur mandatum ad locandum, erit intelli-
gendum ad triennium tantum, quo finito procu-
rator absque nouo mandato non poterit iterum
locare, & idem si mandatum expresse detur ad lo-
candum bis, ter, aut pluries ad triennium, manda-
tum enim finitur elapso primo triennio, ita Decius
cons. 282. dicens alioquin fraudem fieri posse prohi-
bitioni iuris, sequuntur Couarr. *supra num 6.* & Re-
doa. *d.q.6. §. vltimo num.3. & 4.* & Grassijs. *d.lib.4. cap.
24.n.20.*

Sed hanc sententiam merito † reprobat dicens, 72
sibi non solum dubiam, & scrupulosam nimis vide-
ri, sed etiam omnino falsam. P. Molina. *d. disputatio-
ne 466. in fine,* vt quæ nullo solido fundamento, aut
iuri nitatur, & quod esset irrationabile, quod ab-
sens in partes longinquas non posset dare manda-
tum ad locandum res sui beneficij, seu Ecclesiæ to-
to tempore, quo absens fuerit; vnde contra prædi-
ctam sententiam Decij est praxis vniuersalis, & con-
suetudo recepta.

Et cum mandatum possit reuocari, † dici non 73
potest fraudem fieri posse iuris prohibitioni.

Aduertendum autem est, quod illa extrauagans
improbans, † & annullans prædictos contractus, 74
vltra triennium factos procedit in Ecclesia, seu be-
neficiato volente eos haberi pro inualidis, sed si Ec-
clesia velit stare illi contractui, poterit hoc facere,
etiam inuito eo, cum quo contractum est, impe-
trando tamen Sedis Apostolicæ assensum, vel alias
cum legitima solemnitate ad tradita per Innoc.
Abb. & alios *in cap.1. de his, quæ fiunt à prælatis sine con-
sensu capituli.* Mathesil. *singulari 156.* Alber. Fulgo. &
Ias. *num.2. in l. cum hi. §. eam transactionem. ff. de trans-
actio. & additionem. 2. Capellæ Telosana decisione 98.*
Rotam *decis.133.n.12. part. 2. diuersorum.* Redoanum
de Rebus Ecclesiæ rubrica. 28. casu 6. & Sarmiento *de
redditibus 1.part.cap 2.num. 20.* qui num. sequenti ait,
quod ille, qui cum Ecclesia contraxit sine debita † 75
solemnitate ne cogatur esse in suspenso, potest age-
re, vt Ecclesia compellatur, quod solemniter decla-
ret, an velit stare contractui, vel ab eo discedat *ex l.
Iulianus. § si quis à colludente. ff. de actio. empti,* quæ istũ
modum agendi inducit, vt notat ibi Bar. & alij quos
refert, & sequitur Pinellus *in l.1. C. de bonis maternis,
n.34.* qui est videndus, num. sequenti, & Sarmiento,
n.22 & vide etiam nouissime Gonçalez *gl.56. à n.90.
& 94. vsque ad 99.*

76 Et quamuis prætactus † Redoanus *d. rubrica 28. casu 7.* dicat, quod licet de iure communi, & ordinario contractus factus in fauorem Ecclesiæ posset claudicare, secus tamen est ex dispositione dictę extrauagantis, ex quo per eam prohibetur alienatio inconsulto Romano Pontifice, & secundum Villadiego *in tract. de legato, quæst. 11.* & Ant. de Pratis *in tract. de iuris Episcopalis defens. c. 5.* hodie in casibus à iure expressis, & permissis non licet alienare res cuiusque Ecclesiæ, vel monasterij, aut loci Pij inconsulto Roman. Pontifice, & inde in huiusmodi alienationib. non poterit Legatus authoritatem interponere sine speciali facultate à Papa concessa, quod etiam tenet M. Ant. Gennen. *in d. praxi c. 73. n. 2.* dicens, quod non possunt alienari res Ecclesiæ etiam in casibus à iure permissis, inconsulto Romano Pontifice, nisi iuxta formam dictæ extrauagantis, tamẽ idem Redoanus casu 8. sequenti tenet contrarium, nempe,
77 † quod etiam stante. d. extrauag. potest claudicare contractus in fauorem Ecclesiæ, & ab ea acceptari, & approbari, quia d. extrauagans emanauit in fauorem Ecclesiæ, & nõ debet in eius odium retorqueri & quod in casibus à iure permissis, licet alienare res Ecclesiæ, inconsulto Rom. Pontifice, vt patet ex ea ibi, *præterquam in casibus, à iure permissis*, & sic ex causa vtilitatis, vel necessitatis cum licentia Ordinarij, & solemnitate iuris communis, vt etiã tenet Beroius *cons. 32. n. 6. vol. 1* & Alex. Straticus *in rep. d. extrauag. n. 3. & 74. & seq.* & Nauar. *in man. c. 27. n. 149.* & d. extrauagans venit principaliter ad addendum: pœnas & prohib. locationes, vltra triennium accedit decis. Burgen. iurisdictionis. 11. Febr. 1594. *ad si. addacta. 3. part. c. 2 n. 206.*

Et licet Zerola in praxi Episcopali *1. part. ver. alie-*
78 *nat.* † §. *1* dicat, quod quicquid sit de iure, de stylo non venduntur nec alienantur, etiam in istis casibus immobilia Ecclesiæ, neque mobilia pretiosa, absque Summi Pontificis concessione ex Gom. *de breuibus, n. 22.* & Staph. *fol. 352. n. 1.* isti tamẽ id non di-
79 cunt, & stylus seruatur in rebus Ecclesiæ † Cathedralis propter iuramentum, quod faciunt Episcopi de non alienando inconsulto Rom. Pontifice bona Ecclesiæ suæ, Abb. *n. 8. & 15. in c. vt super, de rebus Ecclesiæ non alienan. & in c. fi. n. 15. de Ecclesiis ædifican.* & alij ibidem & P. Molina sup. *disput.* 468. facit cons. Nauarr. *2. de rebus Ecclesiæ*, at in Ecclesiis inferioribus potius stylus est in contrarium, vt pro Alex. Straticum ibi, & quotidie videmus.

80 Et quando non possent alienari † seu locari, vltra triennium res Ecclesiæ, nisi cõsulto Romano Pontifice, non propterea tollebatur claudicatio in fauorem Ecclesiæ, quæ posset velle stare contractui obtinendo beneplacitum Papæ, præterea in locatio-
81 ne, vltra trienniúm, vbi non restarent † iam nisi tres anni, posset rectẽ velle stare contractui, etiam inuito conductore, & sine authoritate Papæ, aut alia solemnitate, quia iam non fit contra dictam extrauagantem, nec pro annis transactis posset conductor,
82 qui rem detinuit † euitare solutionem pensionis debitæ sub prætextu, quod non interuenit consensus Papæ, seu superioris, vt recte inquit Redoanus. *d. rubrica 33. q. 6. §. vlt. ad fi.*

Sed an locatio rerum, seu fructuum beneficij fa-
cta † vltra triennium, cum iuramento ab ipso be- 83
neficiato præstito, de non contraueniendo, firmetur iuramento in præiudicium ipsius, ita quod non possit contrauenire?

Videtur quod sic *ex decis.* † *Mohed. 9. de locato alias* 84
250. de qua Horatius Mandos. *ad Romanum cons. 369. litera 11.* & ex doctrina Alex. Stratici *in dict. repetitione extrauag. ambitiosæ, n 69. & 70.* dicentis, quod licet ille, qui male alienauit bona Ecclesiæ cum iuramẽto de non contraueniendo audiatur, volens recuperare ea nomine Ecclesiæ, & ad ipsius Ecclesiæ cõmodum, vt per glossam, quam Doctores sequuntur, *in c. si quis Presbyterorum, de rebus Ecclesiæ non alienan.* ad commodum tamen ipsius alienantis non sit admittendus, imo quod esset priuandus commodo alias ad ipsum peruenturo ex talibus bonis, stante regula iuris, quod quis ex suo delicto non debet pœnam, & commodum reportare *l. relegatorum in fi. ff. de interdictis, & relegatis, & l. siue hæreditaria ff. de negotiis gestis in fi.*

Sed quod magis vrget est, quod per d. extraua- 85
gantem beneficiati † ipso facto priuantur beneficijs, quorum res & bona alienarunt, illaque absque declaratione aliqua vacare censentur, & sic, etiamsi non iurassent, non videntur posse sibi repetere res, & bona alienata.

Nihilominus tamen verius † videtur prædictam 86
locationem non firmari iuramento, etiam in præiudicium beneficiati, & eo non obstante posse cõntrauenire, quoniam d. extrauagans est prohibitiua, & obligans ad peccatum, etiam mortale, vt patet ex ipsius verbis prohibitiuis, & ex pœna commissionis, & aliis ipso facto impositis, & iuramentũ non debet esse vinculum iniquitatis. capit. quintanallis, cum aliis, *de iureiur. regula non est obligatorium lib. 6.* & ita in terminis videtur sentire Beroius *cons.*
92. num 1. 2. & 10. † *vol. 1.* & Corduua in sum. *d. q.* 103. 87
nec obstat ratio in contrarium adducta, nam respondetur, quod licet d. extrauagans sit in multis locis recepta, quoad dispositionem principalem, & nullitatem alienationis, & locationis, tamen, quoad pœnam extrinsecam, maxime priuationis beneficiorum, non videtur recepta, vt per Nauar. *d. c. 27. n. 150.* Salcedũ *d. c. 71.* Ioan. Gutierrez. *d. lib. 1. cap. 8. n. 9.* Molinam *d. disput. 466.* Toletum, & alios vbi supra; vnde cum pœna priuationis non sit recepta, &
ex alia parte prohibitio talis locationis, † & eius 88
nullitas sit inducta in fauorem Ecclesiarum, & earum ministrorum, vt patet ex prœmio dictæ extrauag. recte poterit beneficiatus contrauenire, & agere contra dictam locationem, ex doctrina Pauli Castren. *in l. filius familias. §. diui. n. 3. & 4. ff. de legatis primo*, quem sequuntur Ambr. de Opizo. *num.* 9. & Loacces. *num.* 60. ibi, Molina de Hisp. primog. *lib.* 4. *cap. 1. num 20. & 21.* & Ioan. Gutierrez. *pract. lib. 3. q. 41. num.* 8.

Tertio principaliter dubi. ad quem spectent fru-
ctus beneficiorum obuenientes † tempore vacatio- 89
nis. in quo breuiter dicendum est, quod debent futuris successoribus reseruari, nisi in vtilitatẽ Ecclesiarum expendantur, hoc est, vt ego intelligo, in vtilitatem

litatem ipſorum beneficiorum, *vt in cap. cum vos de*
off.ordin.& in cap.præſenti eod.tit.in 6.& in cap. quis ſæpe
*de electione eod. lib. & clem. ſtatutum eod. tit.& doct.*ibi.
Corraſ.*de benef.1.part.cap.2.num.9.* & Nauarr. *de ſpo-*
lijs.§.10 *num.*1.& §.12.& *conſ.*37.*num.*5.*de ſimonia,cum*
aliis.

90 Et quod dicit Zerola in praxi † Epiſcopali. 2.
*part.verb.beneficium.§.6.*hodie fructus beneficiorum
à die vacationis ad cameram pertinere, procedit,
quoad beneficia reſeruata in partibus Italiæ *ex con-*
ſtitutione 36. Pij 4. & in regno Neapolitano *ex conſti-*
tutione 29. Pij 4.& 53. Pij 5. de quo Nauarr. *de ſpolijs.*
§.7.

91 In his etiam Hiſpaniæ Regnis † fructus Epiſco-
patus, ſede vacante, vſque ad prouiſionem noui E-
piſcopi, ad cameram ſpectant, vt videmus, quicquid
dicat Molina *de iuſtitia* 1.*tom.tract.* 2. *diſputatione* 147.
præterquein regno Portogalliæ, vt per eum ibi, &
in Epiſcopatu Pampilonen. Regni Nauarræ, vt per
Olanum *in concordia, & differentia iuris communis, &*
*regij litera,n.*19.& 20.

Et an in noua prouiſione, ſeu gratia impetrata,
92 per intruſum ſit facienda mentio † de fructibus per
eum perceptis, & compenſatio pro eis, *vide infra* 11.
*part.c.vlt.dub.*8.

93 Et an Epiſcopus poſſit ſtatuere, † quod fructus
beneficiorum vacantium primi anni applicentur
fabricæ alicuius Eccleſiæ, vel menſæ Epiſcopali, ſeu
capitulari, vide textum, & ibi gloſſam vltimam. In-
nocen. Abb. Imolam, & alios *in cap.*11. *vt Eccleſ. bene-*
ficia ſine diminutione conferantur. Franeum, & alios *in*
cap.ſi propter.de reſcript.in 6. Felinum *in cap. cum acceſ-*
*ſiſſent,num.*23.*de conſtitutio.* Oldradum *conſ.*162. *num.*
2. Rebuffum *in praxi tit.requiſita ad collationem à num.*
8. Botteum *de ſinodo.*3.*part.art.*1.*num.* 288. Lambert.
*de iure patron.lib.*3 *q* 2.*art.* 8. & Gregorium Lopez *in*
*l.*5.*tit.*16.*pag.*1.*gloſſ pen.& fin.*

94 Quarto principaliter dub. quomodo † diuidan-
tur fructus inter beneficiatum defunctum, ſuppo-
ſita conſuetudine, de qua ſupra quod redditus Ec-
cleſ. & ex eis acquiſita ad hæredes clericorum per-
tinent, aut cedentem, & ſucceſſorem in beneficio,
in quo prima ſententia eſt, attendendam eſſe per-
ceptionem fructuum, ſicut in vſufructuarijs *ex l. ſi*
95 *fur alias.l. arboribus. §. Iulian.* † *& l.defunct.ff. de vſu-*
fructu,& § is vero inſtit.de rerum diuiſione, quam tenet
gloſſa, *in cap.ſi propter de reſcript.& cap. præſenti. de off.*
ordin. in 6. quam ibi Doctores ſequuntur, & Ioan.
Nicolaus Gimen. dicens magis communem in en-
chiridion.benef. *tit.*4.*de gratiis expectatiuis, num.* 24.
Nauarr. de reddit. Eccleſ. *quæſt.*2.*mon.*13. *& conſ.* 7. *de*
ſucceſſio.ab inteſtato,& 3.de peculio clericorum,& 3.de do-
natio.& Barboſa *in l.diuortio ff.ſoluto matrim.*2.*part. n.*
44. *& à num.*56. qui alios referunt, & dicunt com-
munem & Rota dicens etiam communem in cau-
ſa Pharen. penſionis. 19. Iun. 1573. coram S. D. N.
Clem.8. infra adducta, *n.* 109. & in Cæſarauguſtana
penſionis. 13. April. 1592. coram Illuſtriſſimo Pam-
philio.

96 Secunda ſententia, quæ mihi placet † eſt, quod
fructus inter beneficiatum defunctum, ſeu etiam
renunciantem, & ſucceſſorem diuidantur pro rata
anni, *argum. d. l. diuortio*, nam cum beneficium de-
tur propter officium, & ſeruitium Eccleſiæ, *c. cum*
ſecundum Apoſtolicum, de præbend. cap. fin. de reſcript. in
6. ſicut dos propter onera matrimonij, *leg. pro oneri-*
bus.C.de iure dotium, in docenda videtur diſpoſitio, &
diuiſio.d. l. diuortio, nec beneficiatus eſt vere vſu-
fructuarius, ſed ſuo modo dominus beneficij *ca-*
pitulo ſi tibi abſenti, ibi, vt tantum dici valeat, de præbend.
in 6.

Quam ſententiam tenet Couarr. *libro* 1. † *varia-* 97
rum cap. 15. *num.* 12. *& ſequentibus.* Molina de Hi-
ſpanorum primogenijs *libro* 3. *cap.* 11. *numero* 4. Sar-
miento de redditibus *libro* 4. *cap.* 6. *num.* 13. Ioann.
Gutierrez *cano. quæſtion. lib.* 1. *cap.* 33. Flam. Pariſius
de reſignatione benef. *libro* 1. *quæſtione* 6. *à num.* 79.
& de confidentia, *quæſt.*35. *num.* 49. Zerola in praxi
Epiſcopali. 1. *part. verb. beneficium,* §.6.*& 2.part. verb.*
renuntiatio. §. 2. Munnoz de Eſcobar de ratiocinijs.
tom. 2. *computatione.* 20. *num.* 23. Caſtillo de vſufru-
ctu *cap.* 79. *à num.* 1. Molina *de iuſtitia tomo* 3. *diſputa-*
tione 635. *num.* 7. & Zechus de beneficiis, & penſio-
nar. *cap.*13.*num.* 8. *verſ. ex his corollario,* quamuis de re-
publica Eccleſ.tit.de beneficiatis ſub n.11. ſolum di-
cat eam æquam, & quod prima eſt iuri conformior,
& nouiſſime Vuameſius *conſ.*270.

Et hanc ſententiam ait † receptiorem Flam. Pa- 98
riſius, *dict.quæſt.*35.*num.* 49. & in Hiſpania obſerua-
ri affirmant, vterque Molina. Sarmiento, & Ioann.
Gutierrez ſupra, & illam vidiſſe practicari ait Zero-
la, *d.*§.6.

Et in hoc Epiſcopatu Abulenſ. ſemper obſerua-
tur, † & adeſt conſtitutio ſinodalis antiqui iuſſu im- 99
primi per D. Didacum de Alaua Epiſcopum Abu-
len anno 1557. 4. *part.* 2. *tit. cap.* 3. quæ iubet ita pro
rata anni diuidi fructus, & annum computari, &
incipere à prima die Ian. & quamuis in fructibus
præſtimoniorum, quæ beneficiati Eccleſiæ Cathe-
dralis obtinent, aliud ſtatuatur. *ibi & in cap.* 2. *præ-*
ced. tamen etiam in illis ex conſuetudine fit diuiſio
pro rata, & conſtitutio ſinodalis. d. c. 2. non eſt in
obſeruantia.

Et etiam in Archiepiſcopatu Cæſarauguſtano,
eſt conſtitutio ſinodalis, † quæ ſtatuit attendi ra- 100
tam temporis, & annum computari à die 1. April. vt
fuit dictum in d. Cæſarauguſtana penſionis, ſupra
relata *part.*1.*c.*5.*n.*100.

Non obſtat conſtitutio. 9. Iulij 3. † qua declara- 101
tur, quod beneficiorum fructus tempore obitus
beneficiatorum inexacti ad ſucceſſores in benefi-
ciis ſpectant, & non ad hæredes, vbi non ſpectant
ad cameram, tanquam ſpolia, ex qua in affectibus
in exactis debitis occaſione fructuum percepto-
rum à conductore † ſic reſoluit Rota in vna Ro- 102
mana, ſeu nullius pecuniaria. 4 Iun. & 19. Nouemb.
1593. coram D. Penna, quia reſp. eam conſtitutionẽ
in his regnis † non eſſe vſu receptam, ſicut etiam in 103
prouincia Mediolanenſ. in vſum moremque in-
ductam nunquam eſſe, habetur in concilio prouin-
ciali Mediolan.5.3 *p.tit.de Eccleſiis earum ſupellectile, &*
fructibus.§.vt litibus Zechus ſupra.

Et in vna Mediolan. fructuum. 9. † Martij 1592. 104
coram D. Orano fuit reſolutum: *dictam extrauagan-*

tem Iulij 3. qua vult fructus beneficiorum inexactos in locu, in quibus non adsunt collectores cameræ Apostolicæ, vt est status Mediolani, successoribus deberi, non esse receptam in d. statu, quod præsumptionibus probatur, cum solum agatur de excludenda præsumptione obseruantiæ, & receptionis, quæ potest alia præsumptione excludi.

105 Circa fructus vero, seu redditus † pensionis mortuo pensionario quomodo, & quatenus debeantur illius hæredibus, seu diuidantur pro illo anno, variæ sunt sententiæ.

106 Prima est Rebuffi de pacificis † possessor. n. 148. alias 130. & in rep. cap. extirpandæ. §. qui vero de præbend. 6. notab. circa materiam pensionis, scilicet moriente pensionario post principium anni pensionem integre ad hæredes transire pro illo anno ad leg. filiæ meæ ff. de annuis legatis. l. post duos. C. de aduocatis diu r. ferum iudicum, & doctores in l. diem functo. ff. de officio assessoris, quam sententiam sequitur Ferretus consilio 372.

107 *Sed ista sententia non fuit apud † dominos de Rota in aliqua consideratione in d. Pharen. pensionis infra adducta, n. 109. & eam etiam reprobat Hier. Gabriel. infra, & visus est in contrarium.

108 Secunda est, pensionarium æquiparari vsufructuario, † & sic, si fructus, super quibus pensio est constituta, sunt iam percepti, deberi hæredibus pensionarij, si vero non sunt percepti, non deberi, & si pars fructuum est iam collecta, & pars colligenda deberi solum pro rata fructuum perceptorum in vita pensionarij; idque siue terminus solutionis pensionis venisset, siue non, quam sententiam tenet Cicciaputs de pensio. quæst. 25. & Gigas quæst. 53. & sequuta est Rota in d. Pharen. pensionu. 19. Iun. 1573. coram S. Clement. 8. vt in sequenti decisione.

109 Domini tenuerunt terminum, de quo † agitur, non deberi hæredibus nisi pro rata fructuum perceptorum in vita Cardinalis Pataui, tum quia hæc est magis communis opinio, tum & secundo quia pensiones regulantur, præsertim in hac materia ijsdem regulis, quibus vsufructus, quod minorem visum est habere difficultatem in hoc casu, in quo reseruata est pensio non in pecunia sed in quota fructuum; num. 3. quia videmus idem in beneficiatis, qui secundum communem opinionem non faciunt fructus suos nisi perceptos & secundum aliquos, & reconditos. & tamen fructus beneficiorum dantur etiam pro alimentis, & pro labore beneficiati, qui beneficio inseruit, rationes autem allegatæ à Couarr. var. resol. lib. 1. c. 15. n. 13 Dominos non mouebant, quod enim pensio reseruetur pro alimentis illius, cui reseruatur, non facit, quod debeatur pro rata temporis, nã & si vsufructus alicui, pro alimentis relinquitur, non propterea sequeretur secundum Doct. quod non deberet defuncto vsufructuario fieri diuisio, vt alias fit in vsufructu, materia autem legis Diuortio. ff. soluto matrimonio. particularem habet rationem, quæ est, quod maritus alit vxorem, & onera matrim. sustinet vulg. l. pro oneribus. C. de iure dotium, & sic hos fructus habet ex causa onerosa, in qua materia etiam particulariter considerabatur requiri fundum esse dotalem, & ipsum esse traditum, alioquin, licet sit promissus, & maritus sustinuerit onera matrimonij, non propterea sibi debentur fructus. l. de diuisione. ff. soluto matrimonio, quod in præsenti quadrare non poterit, considerabant etiam Domini, quod doctores magis extendant dispositionem. l. defuncta, quam legis Diuortio. Alex. num. 4. & Ias. num. 5. & etiam in feudo, quando deuoluitur ad agnatos Scycell. in d. l. Diuortio, n. 31. & 32. secundaratio Couarr. quod pensio in pecunia soluatur, & sic non sit proprie pensionarius vsufructuarius, vltra quod non concludit non debere fieri diuisionem, vt in vsufructuario, quemadmodum videmus in emphyteota, & in beneficiato hoc cessabat in isto casu, in quo, vt dictum est, reseruata est pensio in quota fructuum, & quia Rebuffus d. pacificis possessor. num. 130. ponit tertiam quandam opinionem, quod sufficiat annum esse ceptum in vita pensionarij ad terminos leg. diem. de officio assessoru. d. opinio non fuit apud dominos in aliqua consideratione, sed prædictas rationes voluit communi opinioni inhærere.

Et eam sententiam in parte tenet † Gambarus de offi. io legati lib. 6. q. 24 & sequent. ex num. 562 ait enim d. quæst. 24. quod pensio non soluta non trāsmittitur ad hæredes, etiamsi pensionis soluendæ dies aduenit, quia adhuc d. pensio dicitur pendere quoad veritatem, licet certo modo, & per interpretationem dicatur percepta. Socin. cons. 100. 1. volum. imo etiamsi esset verum dicere fructus esse perceptos, tamen ex quo tempore mortis pensionarij adhuc extant, & non est de illis dispositum remanebunt successori in beneficio, non hæredibus pensionarij per ea, quæ traduntur in cap. præsenti, de officio ord. n. 6. nam adhuc sunt fructus bonorum Ecclesiæ, in quibus non succedunt hæredes sanguinis sed successor beneficij, & hoc ait indistincte verum tenendo, quod clericus non possit testare de redditibus Ecclesiæ, & tenendo, quod possit testari distingueudum esse in istis pensionibus, an in vita dispotuisset, vel non, & illud pro comperto habendum, quod si Papa dedisset alieni facultatem testandi de fructibus Ecclesiarum, posset testari de istis fructibus pensionum, quarum soluendarum dies aduenisset, quoniam pensiones huiusmodi, post quam aduenit dies solutionis, æquiparantur fructibus à solo separatis secundum Baldum in l. 1. §. penultim. hic finitur lex Corradi. & in cap. 1. in fine princ. de pace tenenda, & facit. l. rem in bonu. ff. de acquiren. verum domino. l. bonorum de verborum sign. quando vero dies solutionis nondum aduenit, erat tamen propinquus. an, quando aliquis potest testari de fructibus Ecclesiasticis, possit de illis disponere. d. q. 25. à n. 585. dist. requit iuxta d. legem defuncta, & l. si pendentes. ff. de vsufructu. 110

Quarta sententia est Domini Couarr. d. lib. 1. var. cap. 15 n 13. † tenentis pensionem pro rata temporis deberi hæredibus pensionarij iuxta d. l. Diuortio, cum in causam alimentorum cedere videatur, quam sequuntur Molina. d. l. 3. de Hispanorum primogenitur cap. 11 num. 4. & P. Molina. d. 3. tom. disput at one. 635. num. 8. & Zechus de republica Eccle. tit. de beneficiatu, num. 11. ad fin. & Peregr. de fideicom. art. 49. num. 101. 111

Et placet Hier. Gabr. cons. 191. lib. 2. † qui inquit, Rotam tenuisse faciendam esse distinctionem in hocarticulo iuxta terminos. d. l. defuncta, æquiparando vsufructuarijs, nisi in actu volūtario translationis 112

tionis ante diem termini factæ, in qua terminus
proximus spectat ad translatarium, nisi transferens
sibi reseruasset fructus præteritos. Puteus *decis. 14.*
lib. 3. Peregrinus *decis. 48. libro 2. quæst. 1. libro decis.*
118 *& 2. decis. 48. part. 3. diuers.* mutatis vero audito-
ribus in hoc articulo elegisse opinionem, quæ fuit
olim Baldassini eximij suo tempore aduocati con-
sistorialis, quæ probatur à Couarr. supra, qui hoc
casu sequitur opinionem Alberic. *in dict. l. diuortio.*
num 13. vt pro rata temporis diuidatur, secundum
forman. *d. §. diuortio*, quam opinionem ait ipse Ga-
briel videri tolerabilem, atque vti æquiorem se-
quendam tametsi de rigore iuris. d. opinio, vt pen-
sionarius æquiparari debeat vsufructuario, videa-
tur verior, tametsi eadem Rota. 19. *Iun.* 1575. *in d.*
Pharen. pensionis reprobauit opinionem Couarr. &
rediit ad antiquam opinionem, vt idem statueretur
de pensionario, quod de vsufructuario, quia ita sta-
tuitur etiam de Rectore beneficij; & hanc opinio-
nem approbauit etiam quando pensio fuit consti-
tuta in pecunia, quamuis, quando assignata est in
quota fructuum, dixerit eam facilius procedere, &
voluit diuisionem non esse faciendam secundum
legem diuortio, quia eo casu dantur fructus marito
ratione onerum, sed ait ipse Gabriel, si non vere,
saltem ficte, dari etiam pensionario quantitatem,
& fructus ei reseruatos ratione onerum, & seruitio-
rum Ecclesiæ saltem vniuersali præstandorum, &
hac ratione defendi posse opinioné, vt fructus di-
uidantur, quæ æquior est, quia vere pensionarius
non est vsufructuarius, sed à Rectore, qui vsufru-
ctuarius est, ex fructibus illis, vel quotam fructuũ,
vel certam quantitatem recipit, vt stipendium, &
ita etiam post hanc decisionem sæpius pro rata tẽ-
poris diuisos esse fructus, *secundum d. l. Diuortio.* hæc
Gabriel. qui tamẽ ait, quod laudaret ipse fieri à Papa
constitutionem ad tollendas opiniones, & obuian-
113 dum litibus, † vt spectaretur dies solutionis, & ille
terminus daretur hæredibus integre, qui viuo pen-
sionario venisset, alter remaneret Rectori.

Sed hoc de stylo curiæ seruari testantur Nauarr.
114 de redditibus, *quæst. 2. mon. 16.* & † Sarmiento, *in de-*
fensio. libelli de redditibus. 2. part. mon. 16. qui ait, ita Ro-
tam seruare, & esse de hac re manuscriptas notissi-
mas decisiones, quos sequitur Ioan. Gutierrez. *d.*
lib 1. cano. quæst. cap. 33. num. 25. & hæc est. 5. sententia
115 in hac quæst. quem † stylum iuris principijs conso-
nate ait Barbosa *in d. l. diuortio. 2. part. num.* 43. ex eo,
quod licet dies certa non impediat ortum actionis
& obligationis, & consequenter nec transmissio-
nem, tamen in his, quæ suapte natura non transfe-
runtur ad hæredes, dies etiam certa impedit etiam
ortum obligationis, & actionis, *l. 1. §. fin. ff. quando dies*
vsufructus legati cedat. tradit Bart. *in l. ita stipulatus, n.*
39. ff. de verborum obligationib. & quod ratio ponitur in l.
3. ff. quando dies legati cedat, cum ergo ad instar ali-
mentorum pensio ad hæredes non transmittatur,
dies, & terminus expressus impediet ortum obli-
gationis, & actionis, & consequenter pensio-
narius antea decedens nihil transmittet, & Bar-
bosam sequitur Castillo de vsufructu, *cap. 79. nu-*
mero 17.

Verum hæc styli comprobatio † mihi non vide- 116
tur solida, nam licet verum sit pensionem ad instar
alimentorum non esse transitoriam ad hæredes, ta-
men dies seu terminus solutionis expressus non tol
lit, quin saltim pro rata termini cedat dies, & possit
fieri transmissio ad hæredes, si pensionarius, ante
quam veniat terminus, decedat; nam, vt inquit † 117
Hieron. Gabriel. *d. cons. 191. n. 11. & 12.* si certa summa
annua legetur, quamuis pro alimentis, tamen de-
betur tota in principio anni, & ad hæredes trans-
mittitur. *l. à nobis. l. in singulos. & l. filiæ meæ. ff. de annuis*
legatis. l. nec semel. ff. quando dies legati cedat, etiamsi tem-
pus solutionis sit diuerso modo ordinatum. doct. *in l. lecta.*
ff. si certum petatur. & notatur *in l. 1. & l. ex his. C. quan-*
do dies legati cedat; quamuis Ferretus. *d. cons. 372. n.*
12. † dicat, quod quando soluitur pensio respectiue 118
ad certum quid, puta propter onera, & seruitium
Ecclesiæ, *vt in casu. d. legis. diuortio.* fit diuisio pro rata
temporum, idem quando fieret legatum annuum,
pro alimentis, quia mortuo legatario nulla fieret
transmissio ad eius hæredes, quia per mortem fini-
tur causa legati. *§. finitur de vsufructu*, vt considerat
Alber. *in l. si. in singulos † col. 1. ff. de annuis legatis*, sed id 119
est respectu futurorum annorum, non anni in-
cepti.

Vnde in hoc articulo secluso stylo, verior videtur
quarta sententia domini † Couarr. maxime stante 120
constitutione Pij V. quæ obligat pensionarios ad
dicendum officium paruum B. Mariæ, vt dictum est
supra *1. part. cap. 5. num. 67.* & sic iam dici potest dari
propter officium, sicut beneficium, *vt in d. cap. 5. n.*
17. & cum pensio assignetur, vt commodius quis
sustentari valeat, velne ex resignatione nimium
dispendium patiatur, æquum est, vt saltim pro rata
temporis, quo vixerit, ei debeatur; quod maxime
procedit in † pensione reseruata in pecunia, quæ 121
magis videtur assimilari censui ad vitam, quam vsu-
fructui.

Nec d. stylus videtur certus, † & firmus, vt ap- 122
paret ex ijs, quæ dicit hinc Gabriel *supra*, & refert
Flam. Paris. *de resignatione benefic. lib. 6. quæst. 4. num.*
49. & Ioannes Gutierrez *vbi supra*, ad fin. in noua
editione, nec vnquam vidi decisioné Rotæ de hoc.
nec Nauarrus videtur testari de isto stylo, & hodie
magis videtur Romæ obseruari, vt soluatur rata, &
P. Molina *d. num.* 8. ait, ita in Hispanijs esse consue-
tudine receptum, vt pro rata partis vltimi anni
quam vixit pensionarius, ei, hæredibusue ipsius
soluatur, † scio tamen in hoc Episcopatu Abulens. 123
fuisse varietatem in hoc, & aliquando solutam ra-
tam, & aliquando non, & aliquando fuisse concor-
datum; cum ergo non satis constet de contrario
stylo, standum videtur dictæ † quartæ sententiæ 124
Couarr.

His annexa est quæst. à quo tempore † resignans 125
beneficium desinat lucrari fructus, de qua post Re-
buffum, & alios agunt Hier. Gabriel *cons. 192. libro 1.*
Flam. Pariss. *de resignatione libro 1. quæstione 6. à numero*
10. & de confiden. *quæst. 27. numero 129.* Barbosa *in*
d. l. diuortio. ff. soluto matrim. 2. part. numero 45. & no-
uissime Zauallos *in suis communibus contra communes.*
quæstion. 561. ex num. 38. qui præcipue Flamin. &

Zauallos referunt plures opiniones in hac quæ-
stione.

Quibus omissis dicendum est, quod admissa rè-
126 signatione per superiorem † statim resignans a-
mittit fructus, & ab illo tempore fructus ad eum
non pertinebunt, & si nihilominus percipiat, te-
nebitur illos restituere successori, cum, vt dicetur
infra. *11.part.cap.3.in princ.* per resignationem, omne
ius in beneficio competens amittatur. ita Samen.
in regula de publ. can. quæst. 7. num. 2. cum Hier. Paulo
*in pract. cancellaria versic. consultus à quodam, de annalis
quæst. 57.* Cassad. *decis. 4. num. 6. de restitutione spoliato-
rum.* Probus ad Monachum *in cap. 2. de renuntiatione
in 6. num 30.* Parisius *cons. 143. num. 18. vol. 4* Hier. Ga-
briel. *cons. 192 & 194. num. 10. libro 1.* Cæsar Ottinel-
lus *in consilio de redditibus, num. 78.* & Barbosa supra,
& in decisione Seguntina beneficiorum. *1.* Iunij
1592. coram D. Orano, quæ habetur infra. *5. parte
cap. 1. num. 249.* dicitur post resignationem simpli-
cem incumbentem detentationi non facere fru-
ctus suos, sed teneri ad eorum restitutionem, etiam
si non habuerit notitiam admissionis resignatio-
nis.

127 Quamuis Flam. Parisius. † *d. quæst. 6. num. 38.* &
Zechus de benef. & pensionibus. *cap. 13. num. 8. vers.
ex his cir.* teneant, quod à die præstiti consensus, &
non datæ resignans fructus amittat; & citat pro se
Flam. Hier. Gabriel. *d. cons. 192.* & sequitur Gonçalez
gloss. 15. §. 2. n. 42.

128 Sed conuincitur, quia ad tempus † datæ retro-
trahitur consensus. Cassad. *decis. 2. de renuntiatione,
num. 8.* Crescen. *7. eod. tit. & 9. de procurator.* Samen.
reg. de infirmis, quæst. 12. Verallus *decis. 71. libro 1. in ma-
nuscriptis.* Rota *decis. 425. libro 3. part. 3. diuers.* idem
Flam. Paris. de resignatione. *libro 1. quæst. 12. num. 19.
& libro 2. quæst. 3. num 42 lib 3. quæst. 8. num. 8. & 10. &
libro 8. quæst. 7. num. 108. & quæst. 8. num. 111. & lib. 12.
q. 5 n. 39.* & fuit dictum in vna Hispalen. pensionis
coram Illustrissimo Blanchetto. 20. Decemb. 1577.
& quod fuit resolutum in vna Parmen. pensionis
coram Cota. nec Hier. Gabriel ibi id tenet; sed po-
tius quod diximus.

Et dicta resolutio procedit in resignatione con-
129 ditionali, † & in fauorem etiam in forma dignum;
nam etiam in resignatione in fauorem loquuntur
d. Doctores, purificatis enim conditionibus cense-
tur à principio vacare beneficium, per resignatio-
nem. ex traditis per Flam. Parisium de resignatione
libro 1. quæst. 4. à num. 18. Rotam *decis. 2. de renuntiatio-
ne in antiquis,* & in terminis idem Flam. *d. quæst. 6. n.
68. 74. & 75.* Rota *in vna Burgen. canonicatus. 28. April.*
130 1597. *coram Illustrissimo Pamphilio.* in qua † fuit reso-
lutum: *Quod, facta resignatione in fauorem alterius in
forma dignum, non vacat beneficium, per obitum resignan-
tis, etiamsi resignans decesserit ante approbationem resi-
gnatarij. per gratiam enim in forma dignum, vel manda-
tum de prouidendo de certo beneficio, ad fauorem certæ
personæ, dicitur illi acquisitum ius ad rem, quod facit vt
alteri conferri non possit, & tale quod cedi, & resignari po-
test,* vt in Legionen. Canonicatus 25. Octob. 1574.
coram sanctissimo, *& illa verba, quatenus idoneus repe-
riatur, non faciunt gratiam conditionalem, quoad substa-
tiam, sed tantum respectu exequutionis, & prouisionis fa-
ciendæ, quæ est dilata in tempus, postquam fuerit idoneus,
quamuis moriente resignatario, antequam ei fiat collatio,
non vacet ex eius persona, quia ei non fuerat ante habitam
collationem plene quæsitum ius in re, quod adhuc remane-
bat penes resignantem, donec resignatario acquireretur,
& ideo non mirum si tunc vacet ex persona resignantis.*
Quod etiam fuit resolutum *in vna Abulens. beneficij de
Monbeltran. 4. Iulij 1597. infra adducta 6. part. c. 2. decis.
4. num. 55.*

Et patet ex literis resignationum, in quibus dici-
tur beneficium vacare à principio † resignationis, 131
quamuis resignatio sit cōditionalis, & in fauorem.
Crescen. *decis. 9. de procurator ad fin.* Verall. *decis. 71. lib.
1. in manuscrip.* Flam. Paris. de resignatione *lib. 8. q. 7.
num. 108. & sequen. & quæst. 8. num. 111.* vnde resigna-
tio, quin sit facta sub data literarum, dubium non
admittit, cum ita Papa attestetur. Paris. *d. cons. 143. in
fine, n. 1.*

Et ita resignatio beneficij, † seu translatio pen- 132
sionis in fauorem scholaris, cum clericus factus
fuerit, sortitur effectum, si resignans, vel transfe-
rens ante caracterem susceptum moriatur, ex d. ra-
tione, quia purificata conditione, censetur à prin-
cipio perfecta resignatio, quæ interim erat impen-
denti, vt Rota bis tenuit, vt per Hier. Gabr. *cons. 186.
lib. 11.* & Flam. Parisium de resignatione *lib. 4. q. 2 à n.
71.* quamuis ipse Gabriel teneat contrarium, cuius
tamen sententia in translatione verior est, vt dice-
tur infra, *n. 163.*

Prædicta tamen resolutio † quantum ad fructus 133
perceptos, intelligitur, secundum aliquos, post-
quam resignans sciuerit resignationem admissam,
nam quamdiu ignorauerit, faciet fructus suos,
quos perceperit, propter bonam fidem, vt sentit
Hier. Paulus, supra & Rebuffus *in reg. de publicand.
gloss. 13. num. 5. & expresse gloss. 18. num. 7.* & de nomina-
tio. *quæst. 14. num. 157. alias 92.* & in concordatis *tit. de
collatio. §. volumus, verbo, vacantia in fin.* Probus supra.
P. Gregorius de benef *cap. 28. num. 10. & cap. 31. num.
1.* & Barbosa supra. *qui num. 49. contra Rebuffum supra
& in praxi tit. de simonia † in resignatione, n. 40.* quem 134
sequitur Ottinellus. *d. cons. n. 80.* tenet, quod ad
constituendum in mala fide, non requiritur inti-
matio literarum, sed sufficit scire, vel esse plene in-
formatum, renuntiationem admissam fuisse per
superiorem, iuxta formam mandati, *ex traditis per
gloss in c. cupientes, vers. notitiam. de elect. in 6. & in clem.
causam verbo plenam eod. tit.* & tenet P. Gregorius su-
pra, & Rota, *in d. Seguntina.* & verius videtur, licet
Flam. Parisius. *d. lib. 1. q. 6. num. 78.* teneat in hoc cum
Rebuffo, quando resignatio fuit facta per procura-
torem, vt tenet etiam additio 1. Rotæ *decis. 4. de re-
nuntiatione in nouis, & ad d. 2. decis. 4. de præbend. in an-
tiquis.*

Sed licet non requiratur intimatio † literarum, 135
videtur tamen in proposito non recte constare de
resignatione, & admissione illius, iuxta formam
mandati ad effectum dimittendi possessionem, &
constituendi in mala fide, per relationes, & literas
missiuas, sed requiri, quod viderit literas expeditas,
seu per eum stet, quo minus illas videat, & sic pro-
cedat,

dat sententia Rebuffi, Ottinelli, Flam. & additio-nis.

136 At ista intelligentia & † limitatio supradictæ resolutionis est contra dictam decisionem Seguntinam, & Hier. Gabr. supra, præsertim. *d. num.* 10. & alios supracitatos indistinctè loquentes, nec videtur admittenda, æquitas enim bonæ fidei circa acquisitionem fructuum, & iura circa eam loquentia non videntur in præsenti debere applicari vbi resignans facto suo, seu mandato abdicatur à beneficio & qui dedit mandatum ad resignandum eo animo, videtur debere percipere fructus, etiam antequam sciat illam esse factam, vt, si forte facta fuerit, eos resignatario restituat.

137 Quod maxime videtur admittendum † in permutatione, in qua est resignatio mutua, vt à dictæ resignationis vnusquisq; lucrari desinat fructus beneficij à se resignati, non curando de scientia, vel ignorantia resignationis, quæ, si attenderetur in permutatione, posset oriri inæqualitas, & confusio, si vnus ex compermutantibus sciret resignationem admissam, priusq; alius pro quibus etiam facit decretum irritans in fine literarum apponi solitum, quod videtur impedire acquisitionem fru-
138 ctuum ratione bonæ † fidei iuxta dicta infra *5. part. c.5. n. 21.*

139 Sed quoad resignationem in † fauorem, maxime in forma dignum, difficultatem facit, quod resignans dicitur possidere, & potest insistere possessioni, donec beneficium resignatario acquiratur. Puteus *decis.* 158. *numero 3. libro 3. Achilles de Grassis decisione* 10. *de restitutione spoliatorum, numero quarto, & Mohed. secunda de renuntiatione. Rota in d. Seguntina*, in qua dicitur. *in resignatione conditionali in fauorem, cum non abdicetur ius à resignante, donec resignatario acquiratur, interim donec sibi constet de purificatione conditionis, remanere titularem.* Et Flam. Parisius. *d. libro primo quæstione quarta in fin. & quæstione septima,*
140 *numero nono,* nam † in resignatione conditionali, seu in fauorem, ius, & possessio remanent in pendenti pœnes ipsum resignantem, donec conditione purificentur, *vt dixit Rota in causa Abulen. & Zamoren. beneficiorum. 17. Iun. 1594. coram D. Penna*, quam infra adduco *6. parte, capite secundo dub. 9. n.126.*

141 Vnde Zanallos. *d. quæstione 561. numero 58.* distinguit in hac quæstione † inter resignationem in forma gratiosa, & in forma dignum, vt primo casu procedat opinio Flam. *de qua supra num.* 127. in secundo vero, maxime in beneficiis curatis, licet etiam in forma gratiosa fiat, procedat opinio Rebuffi *titulo de simonia in resignatione, numero 41. & regula de publican. d. gloss.* 18. *numero septimo, & de nominatio. d. quæstion.* 14. *numero 157.* dicentis, resignantem posse percipere fructus, donec fuerint sibi intimatæ literæ expeditæ in fauorem resignatarij, & sic donec iudicetur idoneus resignatarius ab Ordinario, non perdit titulum, nec possessionē beneficij resignans & vsque ad illud tempus ille proprius, & merus parochus dicitur & non resignatarius, qui ille supportat onera beneficij, audit confessiones, celebrat matrimonia, residet personaliter, saltem de consuetudine, *vt tradit Flam dict. libr. primo, quæstione 10. numero quarto*, qui tamen ibi id non dicit, sed loquitur de consuetudine non residendi in beneficiis simplicibus, & sic congruit rationi, & æquitati, vt ad illum fructus pertineant, & ait quod, cum casus iste in praxi contigisset, vidit pluries iudicatum pro hac opinione coram Ordinario Toletano; & causa deuoluta ad Nuntium ita fuisse obtentum, & sic ab opinione hac non esse recedendum in iudicando, & consulendo.

Sed & Flaminius. *dict. quæst. 7. num. 9.* inquit in 142 resignatione conditionali, † quæ fit in fauorem, statuendam esse conclusionem affirmatiuam, posse resignantem incumbere possessioni, & omnia pertinentia ratione illius beneficij resignati exercere, & gerere, donec resignatarius capit possessionem, cum Rosimaco *de benef. cap. 14. num. 26. & cap. 23. numer. 10. & Rebuffo. d. titulo de simonia in resignatione. num. 27. & 31. & de nominatio. d. quæst. 14. numero 157. sed in hoc vltimo loco, & d. regula de publican. gloss. 13. numero 5. & glossa 18. numero 7. diuersa loquuntur, qui allegant legem meminisse. ff. de officio pro consulis.*

Quæ tamen conclusio falsa est † sufficit enim, 143 vt teneatur à possessione desistere, titulum fuisse resignatario quæsitum, imo sufficiet constare de habilitatibus, seu idoneitate resignatarij, siue esse approbatum etiamsi non sit ei adhuc facta collatio per exequutorem, id enim sat est, vt ius sit abdicatum à resignante, ad decisionem Rotæ coram sanctissimo Clemente VIII. in vna Barchinonen. parochialis de anno 1572. in qua fuit † tentum, *per re-* 144 *signationem in fauorem in forma dignum fuisse abdicatum ius à resignante, præsupposita habilitate resignatarij, etiam ante factum examen formæ dignum, & collationem subsequutam taliter, quod potest iuri suo cedere in fauorem alterius*, & ad decisionem Rotæ in alia Barchin. parochialis coram Illustrissimo Lanceloto de anno 1574 in qua fuit tentum, quod *per obitum resignatarij in forma † dignum, in cuius fauorem fuit resignatum,* 145 *vacat beneficium, si est dignus quamuis adhuc non fuisset examinatus, nec facta sibi collatio.* Præsupponitur † 146 ergo ius fuisse abdicatum à resignante. Et id tenet Zechus *de benefic. † & pensio. cap. nono, numero octauo & cap. 13. numero secundo sub vers. qua quidem resolutio, & numero quarto versicul. potest etiam resignatio, & numero octano versic. ex his cor.* dicens, quod si beneficium sit resignatum in forma dignum ad fauorem alicuius, resignans manet in possessione, & eam continuat, donec prouisus ab Ordinario dignus sit iudicatus, seu sit examinatus, & approbatus, quando vero in forma gratiosa, quia prius est examinatus, & approbatus, resignans post præstitum consensum amittit beneficium, licet resignatarius sine literis expeditis possessionem ingredi non possit.

Et iuxta ista, est accipienda *decis. Burgen. Canonicatus supra relata*, † *n.* 110. quæ conducunt ad casum, & 147 dubium disputatum per Gonçalez *gloss. 15. §. secundo à n. 55.*

Imo vbi quis resignasset in † forma dignum in 148 fauorem alicuius, quem sciebat, aut scire debebat,

quia

quia tenebatur se informare, non esse idoneum, statim videtur abdicatum ius ab eo, quia siue approbetur, siue non, tenet resignatio in præiudicium resignantis, iuxta dicta infra. 11. *parte capit. tertio numero* 38.

149 Abdicatio autem iure à resignante. † non potest amplius possessionem retinere, sed eam tenetur dimittere, & alias erit intrusus Paris. *d. cons.* 143. *n.* 18. *&* 19. *volum.* 4. *Cassad. d. decision.* 4. *de restitutione spoliatorum.*

150 Nec pro dicta conclusione faciunt decisiones Putei, & Achillis citatæ supra *n.* 139. nam loquuntur ad effectum spolij.

Et l. meminisse. ff. de officio pro Consulis recte respondet
151 *Barbosa* † *supra n.* 51. eam legem procedere in officio temporali, cuius reuocatio inducitur per dationem successoris, hoc enim casu subintelligitur tacita conditio, de qua ibi, secus in renuntiatione beneficij, seu officij ex supradictis, vnde in specie d.
152 legis meminisse. † si proconsul renuntiasset officio, & renuntiatio per superiorem esset admissa iuxta gloss. legis penul. de officio præsidis, non posset ille amplius administrare, etiamsi successor nondum esset prouinciam ingressus.

Rota etiam in dicta Seguntina ait in specie dict.
153 legis meminisse † ex iuris dispositione officialem non videri deputatum solum ad tempus expressum, sed etiam ad tempus sequens, donec successor aduenerit, adeo, quod ante eius aduentum non dicitur officium eius finitum, neque officialis priuatus, *gloss. in d. l. meminisse, verbo, debebit, & in l. si forte de officio præsidis*, & rationem esse, quia ibi, cum nemo sit, qui administret, oportuit ita specialiter prouideri, ne prouincia sine rectore remaneat; verum in Episcopatu succedit capitulum, toto titulo ne sede vacante, & in alijs beneficijs inferioribus Ordinarius constituit vicarium, seu œconomum, qui interim administret.

154 Præterea, si illa lex quicquam † faceret ad propositum, procederet, non solum in resignatione conditionali, & in fauorem, in qua tantum loquuntur Rosinlacus & Flaminius, sed etiam in resignatione simplici, in qua tamen certum est, ea admissa, non posse resignantem possessioni incumbere, cum statim ex ea amittat omne ius, & tradit ipse Flaminius. *d. quæst.* 7. *numero* 1. Hier. Gabr. *d. consil.* 192. *& Rota in d. Seguntina*, in qua dicitur, quod vbi resignatio est simplex, amittitur statim titulus, & possessio, & per eam titularis dicitur in Ecclesia mortuus ciuiliter.

155 Habemus tamen adhuc ex † supradictis, in resignatione in fauorem alterius in forma dignum, posse resignantem insistere possessioni, & administrare, donec saltim constet de idoneitate resignatarij, atque adeo poterit vsque ad istud tempus fructus percipere, etiamsi sciat resignationem admissam iuxta formam mandati.

Sed huic difficultati respondetur, quod quam-
156 uis † interim possit fructus percipere, tamen non potest eos percipere, nisi vt restituat resignatario in euentum, quo sit ei ius quæsitum iuxta dicta Hier. Gabr. *dict. consilio* 192. *libro* 1. nam illa possessio, quam resignans interim habet, non est absoluta, sed in pendenti iuxta supradicta, & purificatis conditionibus à principio censetur facta resignatio, vt dictum est.

Nec obstat, quod interim administret & seruiat 157
in beneficio, maxime curato † vt dicit Zauallos supra, & ideo deberet lucrari fructus, quia respondetur, quod debebit esse contentus cum pede altaris, & fructibus antea perceptis *ad cap. propter sterilitatem de locato.* quod si nullos fructus antea percepit, nec illud de pede altaris esset competens stipendium, soluendum erit illi honestum salarium, pro modo seruitij, vt in simili dicit Nauarrus. *de redditibus quæst. secunda. monito.* 13. & Barbosa *supra numero* 58.

Vnde in casu de resignatione facta † in fauorem 158
scholaris, cum clericus factus fuerit, *de quo supra numero* 132. videtur resignantem, qui interim potuit fructus percipere, debere, purificata conditione eos, restituere resignatario, quicquid velit Flam. Paris. *libro* 4. *quæst. secunda à num.* 53. & idem videtur
in translatione pensionis, † quamuis contrarium 159
teneant Gigas *cons.* 159. *seu respons. vltim. de pension.* Hier. Gabriel *cons.* 185. *&* 186. *numero* 11. *libro primo* & cum eo Flam. Parisius *dict. libro* 4. *quæst. secunda, ex numero* 55. *& lib.* 6. *quæstione quarta, num.* 23. *& à numero* 54. *& Rota in vna Eugubina pensionis.* 2. *Iun.* 1559.
coram D. Ruben. † in qua fuit resolutum: *Transferen-* 160
tem pensionem vigore facultatis transferendi in manibus Papa in fauorem scholaris, cum primum clericali charactere esset insignitus, posse post translationem, antequam scholaris esset clericus, percipere pensionem, ita, vt non teneatur ad restitutionem, quia translatio fuit conditionalis, & ad effectum, vt noua reseruaretur dicto scholari, vnde, antequam esset clericus, non erat purificata conditio. Mohedanus decisione 83. faciunt notata per Tiraquellum in §. hoc sermone. prima limitatione, numero 41.

Sed certe translatio pensionis videtur in pro-
posito longe differre à resignatione † beneficij, nã 161
resignans beneficium in fauorem scholaris, cum clericus factus fuerit, statim illud resignat, vt ei conferatur, cum clericus factus sit; & eo facto clerico, à principio censetur facta resignatio iuxta supradicta, at transferens pensionem in scholarem, cum clericus factus fuerit, non aliud facit, quam consentire, vt eo facto clerico, pensio antiqua extinguatur & noua ei reseruetur. Vnde, antequam is sit factus clericus, nullo modo potest dici antiqua pensio extincta, nec eo facto clerico, potest dici à principio extincta, quia consensus fuit omnino conditionalis, si is fieret clericus, quæ est conditio suspensiua.
Et sic vsque ad illud tempus † redditus pensionis 162
ad sic transferentem spectare videntur, cum Gigan. Hieron. Gabriel. Flam. & Rota vbi proxime. Et facit cons. eiusdem Gabr. 189. *libro* 1. vbi ait, quod pensio reseruata illegitimo, postquam clericali charactere fuerit insignitus, debetur solum ex die rite suscepti characteris, quia in gratis conditio non retrotrahitur: at in dicta resignatione, vbi, resignatario facto clerico, censetur à principio facta resignatio, fructus beneficij, vti vacantis ab eo tempore,

pore, ſpectant ad eum, tanquam ſucceſſorem, in
beneficio.
Vnde etiam in caſu, de quo ſupra numero 132.
163 verior † videtur ſententia H.et.Gabr. *d.conſ.186.lib.*
1. contra Rotam, & Flam. ibi citatos, quod dicta tranſ-
latio penſionis non ſortiatur effectum, ſi tranſlata-
rius, mortuo transferente, ordinetur, quia res de-
uenit ad caſum, à quo incipere non poteſt. & tunc
iam non eſt penſio antiqua, quæ extinguatur, vt
noua reſeruetur, in reſignatione vero beneficij ve-
rior videtur ſententia Rotæ, & Flam. contra Gabr.
quia reſignatario ordinato, ſiue viuente, ſiue mor-
tuo reſignante, cenſetur, vt dixi, à principio facta
reſignatio; conditio etenim reſignationis, non tam
ſuſpenſiua, quam reſolutiua videtur.
164 Sed contra ſupradicta obſtat regula legis † *vbi an-*
tem. ff de in diem adiectione, & l.neceſſario. §. quod ſi pen-
dente. ff. de periculo, & commodo rei vendita. vbi habe-
tur, quod in venditione conditionali fructus me-
dij temporis venditoris ſunt, quod ſane procedit,
etiam impleta conditione, quando res non fuit
tradita, ad tradita per Couarr. *lib. 3. variarum cap. 4.*
165 *num.* 7. Antoninm Gomez *ſecundo tom.* † *variarum*
cap. 2. num. 11. & do et Molina de iuſtitia; ſecundo tomo,
diſputatione 379. licet Hieronymus Gabriel. *dicto*
conſ. 192. *libro* 1. id intelligit, deficiente conditione,
ex Paulo *conſ. 267. volum. 1. Rom ſingul.* 538. & Ana-
nia *conſ. 19. n. 16.* qui ita intelligant dictum. §. quod
166 ſi pendente; ſed iſti procedunt, † & loquuntur in
fructibus perceptis per ipſum emptorem, pen-
dente conditione, ex re empta ſibi tradita, tunc
enim ita demum, pertinent ad venditorem, ſi con-
ditio deficiat. Couarruuias dicto libro 3. variarum
capit. 9 numer. 1. circa finem; alias impleta con-
ditione, pertinent ad ipſum emptorem, vt recte
167 explicat Molina ſupra. ergo † in reſignatione con-
ditionali fructus medij temporis ſunt reſignantis,
etiam impleta poſtea conditione cum beneficium
non ſit traditum reſignatario.
Reſpondetur tamen dictam regulam procedere
168 in actu, ex quo † non amittitur dominium, & ius
in re competens, qualis eſt venditio, ex qua
ante traditionem venditor non amittit dominium
rei. *leg. traditionibus Cod. de pactis. §. vendita. de rerum*
diuiſione, & ſic ante moram fructus ad eum perti-
nent. *Anton. Gomez. & Couarruuias, ſupra, & Molina*
diſputatione 368. at ex reſignatione amittit reſignans
omne ius in beneficio competens, vt dictum eſt, &
purificata conditione cenſetur à principio facta re-
ſignatio, vt etiam dictum eſt.
169 In Canonicatibus vero, † & præbendis, quorum
fructus reſidendo, & diuinis intereſſendo lucri
fiunt, tamdiu reſignans lucrabitur, quamdiu licite
inſiſtit poſſeſſioni, & reſidet, etiam poſtquam ſci-
uerit reſignationem admiſſam, nam cum fructus
illi non poſſint ſpectare ad reſignatarium, qui nec
poſſeſſionem habebat, nec reſidebat, æquum
eſt eos lucrari reſignantem, qui re-
ſidet in Canoni-
catu.

CAP. II.

De priuilegio fori.

SVMMARIA.

Eſt alia vtilitas ex beneficio priuilegium fori, nam ho-
die clerici minorum non gaudent fori priuilegio,
niſi beneficium habeant, licet antea gauderent, num.
1. & 2.

Clerici minorum habentes beneficium gaudent priuilegio
fori, etiamſi clericatui renuntiauerint, & beneficium
ſit exiguum n. 3. & licet non deferant clericalem habi-
tum, n. 4. etiam ſtante conſtitutione Sixti V. de habitu
& tonſura, n. 5. & 6.

Ad hunc effectum ſufficit habere beneficium de facto, & ſola
poſſ. n. 6. ſed an ſufficiat ſolus titulus beneficij, & ius in re
n. 8 vſque ad 15.

De habentibus penſionem an gaudeant d. priuilegio fori re-
miſſiue, n. 16.

Quamuis clerici minorum non gaudeant priuilegio fori,
non tamen impeditur Epiſcopus contra eos procedere &
punire. n. 16. vbi ponitur declaratio S. Cong. qua decla-
ratur n. 17. & 18.

Clerici minorum non habentes beneficium, &c. licet pri-
uentur fori priuilegio, non tamen priuilegio canonis,
num. 19. & contraria ſententia Soli reprobatur, nu-
mer. 20.

Eſt alia vtilitas ex beneficio † prouenienſ, nem- 1
pe priuilegium fori, nam licet de iure antiquo
clerici primæ tonſuræ, & in minoribus conſtituti,
tam in ciuilibus, quam in criminalibus gauderent
priuilegio fori, & eſſent exempti à iuriſdictione
ſæculari *capit. clerici. capit. cum non ab homine. de iudi-*
ciis, capit. ſecundo. de foro competent. gloſſa in capit. 11.
verſ. clericus. de clericis coniugatis in ſexto, & ibi Do-
ctores Felinus *in capit. Eccleſia Sanct. Maria. de con-*
ſtitution. numer. 110. Couarruuias pract. *quaeſtion.*
cap. 32. numero 1. qui a t motibus tamen receptum
eſſe, quod non poſſent vti præſcriptione fori in ci-
uilibus, & ſupponit Ioannes Gutierrez *de iuramen-*
to confirmatorio. prima parte cap. 17. numero 12. ho. le
tamen ex decreto Sanct Concilij Trident. ſeſſione 12. de
reform. cap. 6. † fori priuilegio non gaudent nec in 2
ciuilibus, nec in criminalibus, niſi beneficium Ec-
cleſiaſticum habeant, aut clericalem habitum, &
tonſuram deferentes alicui Eccleſiæ ex mandato
Epiſcopi inſeruiant, vel in ſeminario clericorum,
aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licẽtia Epi-
ſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos,
verſentur, *& comprobatur. l. prima. titulo quarto, lib. 1.*
recopilationis, tradunt Salcedo in praxi crimin. cap. 62.
num. 9 Ioannes Gutierrez *ſupra numero 11. & Do-*
ctor Paz in praxi ſecundo tomo, ſecundo praludio, nu-
mer. 6.
Et huiuſmodi clerici primæ tonſuræ, ſeu mino-
rum † ordinum beneficium habentes gaudent pri- 3
uilegio fori in ciuilibus, & criminalibus, etiamſi
clericatui renuntiauerint, & etiamſi beneficium ſit
exiguum,

exiguum, & tenue, vt in sequenti declaratione S.
Congregationis Concilij super dictum c. sextum:
Quidam clericali caractere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui posteà animo vxorem ducendi vna cum clericatu renuntiauit, deinde non sequuto matrimonio clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui redditus adeptus est, dubitatur, an gaudeat priuilegio fori. cong. 11. Iun. 1587. *censuit gaudere quia clericali priuilegio renunciari non potest, cum in fauorem totius ordinis introductum sit* cap. si diligenti, & ibi glossa de
foro competen. doct. in cap. tuæ de apostatis. Rolan. cons. 4. vol. 1. n. 9.

4 Et etiamsi non deferant clericalem habitum, †
& tonsuram, nam in habente beneficium id non requirit Concilium, sed solum in inseruiente alicui
Ecclesiæ, vel in seminario, aut schola, vel vniuersitate versante, vt constat ex ipso contextu Concilij,
& illa disiunctiua, aut, iuxta quod est accipienda, *d. l.
prima recopilationis, vt rectè docent Ioan. Guterrez pract.
quæst. lib. 1. quæst. 7. & Salcedo supra in nouissima editione,
& post hæc Gonçalez ad reg. mensium gloss. 5. §. 5. numero 6.*

5 Quod procedit, etiam stante hodie † constitutione. 30. Sixti V. de habitu, & tonsura, ex qua non
deferentes tonsuram, & habitum clericalem ipso
facto sunt priuati beneficijs, *vt infra 7. part. cap. 1. nu-*
6 *mer. 18.* nam adhuc gaudent † priuilegio, dum de facto non sunt priuati, sed retinēt beneficium, & sunt
in possessione illius de facto, ad hunc enim effectum
sufficit habere beneficium de facto, & sola possessio
seu intrusio in beneficio.

7 Sed an è conuerso sufficiat habere † ius in beneficio sine possessione difficultas est, & quidem certum est, non sufficere ius ad rem, nam habens solum ius ad rem, non potest dici habere beneficium
vt vult Concilium, & dicetur infra tertia part. cap. 1. n. 84.
quamuis coadiutor inseruiens Ecclesiæ gaudeat
priuilegio, *vt dicetur infra quarta part. capit. 5. 13. dub.
num. 98.*

8 Difficultas est de habente titulum † beneficij, &
ius in re, & videtur gaudere priuilegio fori, vt in
terminis similis constitutionis Clementis VII. emanatæ ad instantiam Venetorum tenet Gigas de
pensio. *quæst. 94. num. 12.* quia in beneficialibus non
9 attenditur principaliter possessio, † sed titulus. *cap.
ex frequentibus. de institutio. & regula beneficium. libro 6.*
Boerius *decis. 24 num. 8. & facit quod tradit Cardin. in
Clem. vt ij qui. §. illi vero, num. 10. & 11. de ætate, & qualitate,* & is vere dicitur habere beneficium, *vt dicetur
d. cap. 1. tertia part. num. 92. ergò & ideo ait Flam Parisius*
10 *de resignatione benefic. lib. 7. quæst. 1. num. 47. fuisse † resolutum in S. Congregatione Concilij die 16. Iul.* 1587. beneficiarium gaudere priuilegio fori ante adeptam
possessionem.

11 Contrarium tamen, nempè, † quod habenti
tonsuram dicenti se habere beneficium, non sufficit probare titulum beneficij, vt gaudeat priuilegio
fori, nisi etiam probet illius possessionem, & quod
ita iudicatum fuit in vrbe ait Farinacius *in quæstionibus criminal. quæstione octaua, numero* 45. & tradit Bayardus in additio. ad Iulium Clar. *in libro quinto quæ-*
12 *stione 36. numero* 14. pro quo videtur facere, † quod
decentia, quę consideratur in proposito, vt habens
beneficium non debeat per iudicem sęcularem iudicari, non tam apparet ex titulo, quam ex possessione beneficij, at Marcus Ant. Gemien. *in praxi Ar-
chiepiscopali curia Neapolitana* † *cap. 7. num. 6.* inquit, 13
declarasse S. Congregationem, quod si collatio beneficij est valida, & beneficiatus non fuit adeptus
possessionem propter intrusum, contra quem litem mouit, gaudet priuilegio fori, quæ declaratio
habetur inter declarationes † dicti cap. sexti his 14
verbis: *An clericus prima tonsura præsentatus ad capellam sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij possit in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat propter intrusum, contra quem litem mouit.* congreg. censuit gaudere. 16. Iulij 1587. quæ est declaratio relata per Flam. Parisium
supra.

De habentibus vero pensionem † an gaudeant 15
dicto priuilegio fori, *diximus supra prima c. 5. num. 70.
vbi inde.*

Quamuis autem clerici † primæ tonsuræ, seu 16
minorum ordinum, non gaudeant priuilegio fori,
ita vt non possint declinare iurisdictionem iudicis
sæcularis, ex dicto decreto Concilij, non tamen impeditur Episcopus, quin possit contra eos delinquentes procedere, & punire, vt S. Cong. censuit
super dicto cap. 6. his verbis: *Licet autem huiusmodi
clerici in minoribus forum iudicis sæcularis, seu layci declinare non possint ex hoc decreto, tamen Congregatio respondit istud decretum non obstare Episcopo, quo minus iure suo in huiusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere.*

Cuius declarationis verba ibi † *si adhuc clerici* 17
permanent, faciunt difficultatem, videntur enim insinuare, quod isti clerici possunt renuntiare clericatum contra declarationem supra adductam numero 3.

Sed respondetur illa verba † esse posita ad exclu- 18
dendos clericos, qui facti sunt bigami, qui omni
priuilegio clericali sunt nudati *cap. primo de bigamis,
in sexto,* & etiam ad excludend. clericos coniugatos,
in quibus non concurrunt requisita *capit. primo de
clericis coniugatis in 6. & Concilij. ibi vers. in clericis vero
coniugatis*, nam isti non censentur clerici, vt tanquam tales possint ab Episcopo iure suo puniri,
cum nec etiam priuilegium canonis, *si quis suadente
diabolo 17. q. 4. retineant, vt per Tho. Sanchez de matrim.
lib. 7. disp. 46.*

Præterea, quamuis clerici primæ tonsuræ, seu
minorum † ordinum non habentes beneficium, 19
aut alias qualitates, de quibus ibi, priuentur fori
priuilegio ex d. decreto Concilij, non tamen sunt
priuati priuilegio, dict. canonis, si quis suadente
diabolo, *vt S. Congregat. Concilij censuit, super dict.
cap. 6.* suis verbis: *Clerici, qui in hoc decreto Concilij
priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen canonis non
intelliguntur priuati. Gonçalez supra à numero septimo.*

Vnde conuincitur sententia † Felician de So- 20
lis. de censibus libro 2. cap. vltimo, numero 14. existimantis clericum in minoribus non habentem

Eccle-

Ecclesia † eum beneficium iure nouissimo Concilij, non gaudere priuilegio canonis, quem post hæc impugnat Gonçalez ibi dicens, idem sentire Emanuel Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 80. num. 17.* qui reuera id non sentit, sed potius tenet nostram sententiam.

CAP. III.

De immunitate & exemptione à gabellis, exactionibus & tributis.

SVMMARIA.

Clerici, etiam prima tonsura, non coniugati sunt exempti de iure communi à gabellis, & tributis, licet non habeant beneficium, n. 1. secus ex l. regia, n. 2. qua stante ista vtilitas ex beneficio prouenit exemptio à tributis n. 3.

Cum lex regia requirat, quod actualiter habeat beneficium, non sufficit collatio sine possessione, numero 4.

Lex regia magnam patitur difficultatem, quatenus non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarum contra ius canonicum, n. 5. nam ius canonicum generaliter loquatur de clericis, n. 6.

Consuetudo contra libertatem, & immunitatem Eccles. non valet, nec ante illam legem constat fuisse talem consuetudinem, vt in ea fundetur. n. 7. 8. & 9. nec consuetudo subsecuta releuat, n. 10.

Clerici beneficiati, seu alias gaudentes priuilegio immunitatis, & exemptionis, sunt exempti, etiam quoad exactiones. pro necessitatibus, & vtilitatibus publicis, & communibus, n. 11. cum seqq.

In Concilio Lateranen. vlt. non innouatur excommunicatio contra Ecclesiasticos soluentes posita per Bonifacium 8. num. 16. & 17. nec innouatur decretum Bonifacij per bullam cœnæ cap. 18. numero 18. cum sequentibus.

1 QVamuis de iure communi, communis sententia sit, † quod clerici etiam p. tonsuræ, seu minorum ordinum non coniugati, sunt immunes, & exempti à gabellis, exactionibus, & tributis, & alijs oneribus huiusmodi, licet non habeant beneficium. *Bertach. de Gabellis 7. part. num. 12. Guido Papa decis. 385. Remigius de Gonni, de charitatiuo subsidio. quæst. 64. & 65. Couarr. pract. quæst. c. 31. num. 9. Auendanno de exequend. mandat. 2. part. c. 14. num 30. Matienço in l. 11. tit. 10. lib. 5. recopilatio gloss. 1. num. 4. Ioan. Medina. C. de restitutione q. 15. in princip. & Molina de iust. tomo 3. disputatione 671. num. 5. cum alijs.* & probatur *in cap. non minus, & cap. aduersus de immunitate Ecclesiarum, & cap. quamquam de censibus in 6. & in l. 13. tit. 3. lib. 1. & l. 23. tit. 4. lib. 4. ordinamenti;* tamen hodie ex *l. 2. tit. 4.*
2 *lib. 1. recopilat.* † non sunt exempti à prædictis, sed contribuere debent, sicut laici, nisi actualiter habuerint beneficium Ecclesiasticum, & tradunt Matienço supra Olarius *in concordia, & differentia iuris communis. & regij litera C. n. 21.* Parladorus *rerum quotidianarum. 1. p. c. 13. n. 16.* Azeuedo *in d. l. 2. & in l. 6. tit. 18. lib. 9. recopilationis.* Lassarte *de decima venditionis. c. 19 à n. 18* & Gironda *de Gabellis. 7. p. n. 7* Humada ad Gregorium Lopez *in l. 49. gloss 3. n. 4. & in l. 54. gloss 2. à n. 10. tit. 6. p. 1.* Ioan. Gutierrez pract. quæst. *lib. 1. q. 8.* Segura de Aualos *in directorio iudicum Eccles fori. 2. p. c. 11. n. 7* Solis de censibus *lib. 2. c. vlt. n. 13.* Flores. *q. 21. n. 199* & Molina supra, qui idem ait statutum esse in Lusitania. Vnde stante illa. l. ista est alia vtilitas ex
beneficio proueniens, nempe † immunitas, & ex- 3
emptio à gabellis, exactionibus, & tributis, & aliis oneribus huiusmodi, circa quod vide dicta *supra 1. part. c. 5. n. 74.*

Sed cum lex expresse requirat, quod actualiter 4
† habeat beneficium Eccles. non sufficit collatio sine possessione, secundum Lassarte, *num. 23 & Flores supra.*

Sed certe illa lex magnam patitur † difficulta- 5
tem, quatenus prædictos clericos, non habentes beneficium astringit ad solutionem gabellarum, & tributorum, maxime eos, qui gaudent priuilegio fori *iux. d. decretum Concilij. sess. 23. de reform. cap. 6.* nam videtur clare aduersari iuri can. vbi sup. quod eximit ab eis clericos, & personas Ecclesiasticas, quales sine dubio vere sunt clerici primæ tonsuræ; vel minorum ordinum. Remigius de Gonni, & Io. Medina suprà, quicquid dicant Lassarte, *num. 21.* & Ioannes Gutierrez, *vbi supra,* & Angles *in floribus theolog. quæstio. de restitutione vectigalium quinta diffic.* & Ludou. Lopez *instruct. conscientiæ primo tom. cap. 191.* & tanquam tales gaudent priuilegio canonis; & alias illo non gauderent; vt est notorium, & sic videntur intrare no ata *in capit. Ecclesia Sancta Maria. de constitutione.* & Concilium solum restringit priuilegium fori, non autem cætera priuilegia.

Nec potest dici, vt ait Io. Gutierr. † ibi in fi. quod 6
ius canonicum id expressim non vetat in clericis primæ tonsuræ; nam ius canonicum generaliter loquitur de clericis, & personis Ecclesiasticis, & expressum dicitur, quod sub generalitate continetur. Caputaquen. *decis. 296 n. 2. part. 2.*

Nec cessat difficultas dicendo; † quod illa lex 7
fundata sit in antiquo Hispaniæ vsu, & consuetudine, quæ, vt inquit Couarr. supra, potest multum in his immunitatibus vt dicunt Lassarte d. num. 21. Io. Gutierrez, & Molina supra, nam consuetudo contra libertatem; & immunitatem Ecclesiasticam,
non valet. *auth. Cassa & irrita. C de S. S. Ecclesiis. & d. c.* † 8
quanquam cum alijs, & tradit Molina *sup disputat. 672. num. 6.*

Maxime, quia ante illam l. non constat † fuisse ta- 9
lem consuetudinem, nec lex in eo fundatur, nec vllum verbum de eo, imo veri similius est, non fuisse [illegible]em consuetudinem stantibus. d. legibus ordinamenti in contrarium.

Consuetudo autem, & praxis † subsequuta quæ 10
d. legem recipit, vt inquiunt Azeuedo. Lassarte n. 19. Segura, & alij sup. minus videtur posse releuare, cum sit fundata in ipsa lege, quæ si non valet, tanquam contra libertatem & immunitatem Ecclesiasticum, nec etiam consuetudo recipiens.

Sed quicquid sit de hoc dicendum est † clericos 11

beneficiatos, seu alias gaudentes d. priuilegio im-
munitatis, & exemptionis, esse exemptos, etiã quo-
ad exactiones pro necessitatibus, & vtilitatib. pu-
blicis, & communibus non obstantibus legibus ci-
12 uilibus, & regijs contrarium disponentibus, † nam
iure can. cum in hoc omnino standum est, ita clare
disponitur *vt in d.c. non minus, & c. aduersus, de immu-
nitate Ecclesiarum*, quæ de exactionibus pro vtilita-
tibus, & necessitatibus communibus expresse lo-
quuntur, & eorum forma seruanda est, alias impo-
nentes incurrunt excommunicationem, *de qua ibi,
& innouantur in Concilio Lateran. vlt. sub Leone.* 10. *sess.*
9 *de reform. curia & aliorum. §. & cum & in bulla cœna
domini. c.*18. vbi excommunicantur imponentes, &
exigentes huiusmodi collectas, & alia onera sine
Romani Pontificis speciali, & expressa licen-
tia.

13 Et hanc sententiam contra legistas † tenent Io.
And. & Abb. *à n.*18. *& alij in d. c. non minus. idem Abb.
consl. 3. 1. p. Hostien. in summ. tit. de immunitate. §. à quibus
versic. ad extra ordinaria Bartol. & Panius in cap. ad in-
structionem. C. de S.S. Ecclesiis. Ias. in l. placet. Cod. eodem
num.* 14. *&* 17. *in 1. lectura, & in 2. numero* 20. *Beroius
consil.* 31. *vol. 1. Gregorius Lopez in l.* 54. *tit.* 6. *pag. 1. vers.
en las alçadas, Ioan. Gutierrez pract. quæst. lib. 1. quæst. 3.
& D. Sahagun. in cap. 2. de iudiciis ex num.* 25. *ad* 38. *An-
gelus in summ. vers. immunitas. §.* 37. *Syluest. eod. vers. 1. n.*
20. *Molina. d. disputatione* 672 *num.* 4. *&* 5. *Eman. Ro-
driguez in addit. ad explicationem bullæ cruciatæ. §. 9. n.*
72. *& Cardin. Toletus in sum. lib. 1. cap.* 29. *in Romana edi-
tione.*

14 Et tenuit Rota in vna Valentina † de anno 1596.
coram Illustrissimo Pamphilio, nempe, *quod clerici
non tenentur ad gabellam impositam à laycis, pro repara-
tione murorum, pontium, viarum, nisi fuerit de licentia
15 Papæ ex dictis*, † in qua etiam 4. Decemb. 1595. & 29.
Ian. 1596. coram eodem fuit resolutum, *inhibendum
esse iuratis, & aliis litis consortibus, ne lite pendente exi-
gant ab Ecclesiasticis dictas gabellas, cum habeant suam
intentionem fundatam.*

Aduerte tamen contra Eman. Rodriguez supra
16 num. *64.* † quod in dict. Concilio Lateranen. vltimo
non innouatur excomm. contra Ecclesiasticos præ-
dicta soluentes posita per Bonifacium octauum *in
cap. clericis de immunitate Ecclesiarum in sexto*, alias re-
uocata per clementinam vnicam eod. titul. sed tan-
tum innouatur excommun. posita contra prælatos
absque Romani Pontificis expressa licentia vltro
consentientes, nec verbum de Ecclesiasticis sol-
17 uentibus, & ideo non est † necesse confugere ad
euasiones, de quibus ibi per eum, & cessat difficul-
tas de verbis bullæ cœnæ, quæ alias non bene tolle-
batur per eum.

18 Nec rursus innouatur decretum † Bonifacij in
d. c. clericis, per bullam cœnæ. d. cap. 18 *in fin.* nam omissa
solutione Cardinalis Toleti. *dict. lib. 1. cap. 29. vers. po-
stremo.* dicentis, ibi non innouari canones, nisi
quantum ad prædicta in illa excommunicatione, in
qua non comprehenduntur soluentes, dicendum
est ibi solum innouari decreta, per sacros canones
19 † in Lateranen. nouissimo, & alijs Concilijs gene-
ralibus edita, & d. cap. clericis. non est Concilij ge-
neralis. 2. ibi non innouari decreta alias correcta, † 20
& reuocata, & sublata, *vt in simili dicetur infra c. 5. hu-
ius partis à n. 27. ex sententia. S. Cong. Concilij.*

CAP. IV.

De subiectione, quoad ordines ratione beneficij.

SVMMARIA.

*Ratione beneficij, potest quis ordinari ab Episcopo be-
neficij. seu de eius lic. num. 1. & si in diuersis diœ-
cesibus habet beneficia, poterit à pluribus Episcopis ratio-
ne beneficij ordinari, præter Episcopum originis, & do-
micilij n. 2.*

*Id procedit, etiamsi beneficium sit manuale, vel ad nutum
amouibile, n. 3.*

*Non potest quis ordinari ratione præbendæ temporalis,
quam habet ratione lecturæ n. 4 licet posset ordinari
ratione domicilij ibi contracti, n. 5.*

*Non potest quis ordinari ratione capellaniæ non collati-
uæ, etiam perpetuæ, num. 6. nec ratione pensionis, nu-
mer. 7.*

*Potest quis ordinari ratione beneficij, etiam tenuis, licet
non ad titulum illius, n. 8.*

*Potest quis ordinari ratione beneficij, etiam non requiren-
tis residentiam, nec in eo residens.*

*Potest etiam ordinari ratione beneficij, quod habet quis in
commendam, si est ad vtilitatem eius, maxime perpe-
tuam, licet secus de commenda temporali ad vtilitatem
Ecclesiæ, n 10 & 11.*

*Potest quis ordinari ratione beneficij, siue propter illud or-
dinem recipiat, siue non, & etiam non habeat talem
ordinem annexum, n. 12. & 13.*

*Episcopus beneficij non solum potest eum ordinare, sed et-
iam dispensare in interstitiis, & illegitimitate ad mi-
nores ordines, n. 14.*

*Episcopus, in cuius diœcesi est beneficium, potest ordinare,
etiamsi beneficium esset subiectum alteri Episcopo, quo-
ad prouisionem, non quoad iura Episcopalia, n. 15.*

*Ad istum effectum videtur requiri possessionem beneficij, &
non sufficere solam collationem, seu titulum, n. 16. & so-
la poss. sufficere videtur sine tit. iusto, n. 17.*

Consequitur etiam quis † ex beneficio, quod 1
possit ad ordines promoueri ab Episcopo, in
cuius diœcesi est beneficium, seu ab alio de eius, li-
centia licet alias ei nullo modo subditus sit. *cap. cum
nullus. de temporibus ordinationum † in sexto.* Vnde 2
si in diuersis diœcesibus habet beneficia poterit à
pluribus Episcopis ratione beneficij ordinari, præ-
ter Episcopum originis, vel domicilij, à quo etiam
poterit ordinari. *d. c. cum nullus; etiam ad titulum bene-
ficij existentis in aliena diœcesi*, † quod ampliatur. 1. 3
vt procedat, etiamsi beneficium sit manuale, seu
ad nutum amouibile, nam licet non possit ordina-
ri ad titulum illius, *vt dictum est supra 1. parte cap. 2.
num.* 83. tamen poterit ratione illius ad alium titu-
lum, si opus fuerit, ordinari ab Episcopo. in cuius
diœcesi est beneficiũ, vt docent Dom. *n. 8. & Francus*

num.

n.3 in d.c.cum nullus. Et Rebuff. *in praxi tit. de clericis, & à quibus, n.21.*

4 Non tamen posset quis ordinari † ratione præbendæ temporalis, quamquis verbi gratia haber ratione lecturæ, *vt in cap quia nonnulli, de magistris seu alias*, nam ista non est beneficium Ecclesiasticum, vt requiritur, & ita tenent gloss. *vers. Ecclesiasticum*, Archid. & Domin. *num 7. in d.c.cum nullus*, & Rebuffus, *num. 20. vbi supra licet. Francus. d.num.3. videatur dicere*
5 *contrarium* † verum habens talem præbendam tem-
6 poralem ratione lecturæ, vel alias † posset ibi ordinari ratione domicilij ibi contracti, quia est animo permanendi, seu constituendi domicilium. *Rebuff. 3. num. 23.* qui ait, quod bene potest tonsuram concedere Episcopus conciliarijs & aliis habentibus officium perpetuum in diœcesi, vel quasi perpetuum, quia ibi censentur habere domicilium Bart. *& alij in l.1. ff. ad municip.*

7 Et similiter non poterit quis ordinari † ratione capellaniæ non collatiuæ, etiam perpetuę quia non est beneficium, *vt dictum est d.12. prima p. à n. 98.* † nec etiam ratione pensionis, cum non sit beneficium, *vt late dictum est. 1 p.c 5.*

8 Secundo ampliatur, vt procedat † etiamsi beneficium sit tenue, nam quamuis non possit ordinari ad titulum illius, *vt in Concilio Trid. ss. 21. de reform. c. 2. & dicetur. c. sequen.* tamen ratione illius poterit ordinari ab Episcopo benefi. ij. Tertio ampliatur, vt
9 procedat, etiamsi beneficium non † requirat residentiam, nec in illo resideat, nec in illius diœcesi, & sic non eximatur à iurisdictione primi Episcopi, cum textus ille simpliciter loquatur de beneficio, *Ioannes Andreas, ibi, & Domin. num. 6. & Francus. d. num. 3.*

10 Quarto ampliatur, vt procedat, etiamsi † non habeat beneficium in titulum, sed in commendam, si est ad vtilitatem commendatarij, maxime perpetuam, quia ista reputatur titulus canonicus, seu habet vim tit. *vt dicetur infra, 4. part. cap. 4. & quod dicit*
11 *Francus d.num. 3.* quod † non videtur, quod sufficiat habere beneficium in commendam, quia commenda non est proprius titulus, *secundum notata in cap. nemo, de electione in 6.* accipiendum est de commenda temporali, ad vtilitatem Ecclesiæ, vt in terminis, *d.c.nemo.* quæ non est titulus canonicus, nec habet vim tituli, *vt in d. c. 4. 4. part. & ita ait Rebuffus sup. n.21.*

12 Quinto ampliatur, vt procedat, siue istud sit † beneficium, propter quod ordinem recipit, siue non, cum generaliter, & non distinguendo loquatur ille text. *vt dicit d. gloss. ver. Ecclesiasticum.*

13 Vnde, si beneficium haberet certum ordinem † annexum, puta Subdiaconatum, vel Diaconatum, poterit ratione talis beneficij ordinari ab illo Episcopo, etiam ad alios ordines, *vt docent Domin. n.9. & Francus d.n.3. contra Paulum, ibi.*

14 Sexto ampliatur, † vt non solum possit eum ordinare Episcopus beneficij, sed etiam eum eo dispensare in interstitiis, & etiam in illegitimitate ad minores ordines, nam, cum ratione beneficij sit subditus illius, quoad ordines, est etiam subditus, quoad omnia concernentia ordines, & illis annexa *ad l.2. ff. de iurisdictione omnium iudicum*, quamuis secus sit in familiari Episcopi, *vt dicemus cap. sequenti, à num. 86.*

Aduertendum tamen est, quod Episcopus, † in 15
cuius diœcesi est beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimissorias, etiamsi beneficium esset subiectum alteri Episcopo, quoad prouisionem, id est, etiamsi spectaret ad prouisionem alterius Episcopi, sed si esset alteri subiectum, quoad iura Episcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc in illius diœcesi esse videtur, *Domin. n.5. & Francus, 3. in d.c.cum nullus.*

Secundo aduertendum est, quod ad istum † ef- 16
fectum videtur requiri possessionem beneficij, & non sufficere solam collationem, seu titulum, ad hoc enim, vt efficiatur de eius foro, necessarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu.

Imo, & sola possessio sine titulo iusto sufficere † 17
videtur ad hunc effectum, per illam enim videtur effici de foro illius Episcopi.

CAP. V.

De titulo ad ordines.

SVMMARIA.

Seruit beneficium de titulo ad ordines, ad quos (præsertim sacros) non potest quis promoueri, sine tit. num 1.

An requiratur titulus etiam, ad minores ordines, & primam tonsuram, num. 2. de iure antiquo, etiam ad minores requiritur, num. 3. sed contrarium de consuetudine seruatur, n. 4. quod videtur approbare Concilium, n. 5. nec in hoc est aliquid innouatum per constitutionem 29. Sixti V. num 6.

An titulus ad ordines requiratur tantum in clericis sacularibus, an etiam in regularibus, n 7.

Concilium solum loquitur de clericis sacularibus, & similiter constitutio Sixti V. num. 8.

Religiosi Societatis Iesu, qui emiserunt tria vota non solemnia, non comprehendebantur sub decreto Concilij, n. 9. Sed Pius V. illud extendit ad regulares non professos, n. 10. declaratio. S. Cong. n. 11.

Constitutio Pij V. habet locum, tam in non professis, quam in nulliter professis, num. 12. vt decis. Rota à d. constitution Pij V. Gregorius XIII. exemit religiosos Societatis Iesu, & confirmauit Gregorius XIV. num. 13. & 14.

Quas pœnas incurrat promotus sine titulo, & quæ pœna innouantur per Concilium, n. 15.

De iure antiquissimo ordinatus sine titulo incurrebat ipso iure suspensionem, numero 16. etiam sine peccato, secundum Suarez, quod tamen non videtur certum, num. 17.

Ista pœna suspensionis fuit mutata per Innoc. III. & etiam Alexand. III. in hanc, quod ordinator, vel successor compellatur ordinato in necessariis prouidere, num. 18. & 19.

An d. pœna suspensionis remaneat incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, n. 20. cum seqq & n. 21. ponitur

opinio affirmatiua, n. 22. opinio negatiua, qua approbatur, & d. suspensionem esse sublatam omnino.

Quæ pœnæ innouentur per Concilium, num. 23. cum seqq. vbi referuntur opiniones Doctorum, & resoluitur, solum esse innouatam d. pœnam Innoc. 3. c. cum, secundum Apostolum.

Pœna cap. penul. & cap. per tuas. de simonia, non procedit in proposito, n. 31.

Pœna d. cap. cum secundum Apostolum. habet locum in Episcopo ordinante aliquem, sine titulo sciente, vel debente scire, eum non habere titulum, n. 32. non tamen, quando non fuit in culpa n. 33.

Ex constitutione Sixti V. clerici promoti, sine titulo, sunt ipso iure suspensi, numero 34. cuius suspensionis absolutio reseruatur Papæ inhibendo, ne per iubilea, indulgentias, aut cruciatam absolui possint, numero 35.

Papa non solet reseruare, nisi ratione censuræ, seu absolutionem censuræ, non vero absolutionem à peccato, num. 36. sed in d. constitutione videtur vtrumque reseruari, num. 37.

An possit ab ista suspensione, & excessu absolui per Bullam Cruciatæ posteriores, num. 38. cum seqq. resoluitur non posse per Bullam postea publicatam, antea tamen concessam, bene tamen per Bullam postea concessam.

Consilium Butrij secundum, quod Rota sequitur. procedit non solum in lege, & gratia Motu proprio, sed etiam in concessa ad postulationem partis, numero 47.

An virtute Cruciatæ possit quis absolui per confessarium à suspensione incursa propter ordines male susceptos, vt ante ætatem, num. 47. cum seqq. resoluitur posse, licet absolutus non possit celebrare ante completam ætatem.

Confessarius virtute Bullæ potest absoluere à censuris extra confessionem, quia non adest clausula eorum confessionibus auditis, aut in foro conscientiæ, num. 53. & 54.

Absolutio à censuris virtute Bullæ, aut Iubilei, nisi in eo dicatur in foro conscientiæ, tantum suffragari valet, pro foro exteriori, quando facta est satisfacta parte, contra aliquos, n. 55. cum seqq.

Commissarius Cruciatæ non potest dispensare in irregularitate propter ordinum malam susceptionem contracta, vt in clausula posita, quæ non agit de suspensione, num. 59.

An breuia, seu priuilegia religionum, quod earum fratres non possint vti Bulla Cruciata, seu alijs priuilegijs quo ad indultum eligendi confessorem, derogentur per sequentes Bullas, & clausulas derogatorias ibi positas, n. 60. cum sequentibus, resoluitur non derogari, & esse firma.

Constit. Sixti V. contra clericos male promotos est reducta per Clement. VIII. ad terminos sacrorum canonum, & Concilij Trident. numero 70. Sicut aliæ constitutiones eiusdem Sixti sunt modificatæ, num. 71. & sic cessat suspensio ibi posita contra ordinatos, sine tit. & standum erit Concilio, & declarationibus S. Cong. num. 72.

De iure antiquo Episcopus poterat clericos promouere ad plures titulos, num. 73. hodie vero non, nisi ad titulum beneficij, & etiam patrimonij, vel pensionis pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum, quæ tamen regulariter adest, n. 74. & 75. declaratio S. Congreg. num. 76.

Habens patrimonium potest promoueri, licet expresse non assignetur in titulum, quia succedit loco tituli, numero 77.

Si quis habet plura bona seu beneficia, & ad titulum aliquorum specialiter ordinatur, illa solum essent titulus, & non alia. n. 78.

Etiam ad titulum donationis potest quis ordinari numero 79.

Familiares triennales Episcoporum, alias sibi non subditi, possunt ab eis ordinari, ad titulum patrimonij, vel pensionis, num. 80. & 81. vbi ponuntur declarationes S. Cong.

Istud triennium sufficit, quod incipiat antequam fuisset Episcopus, n. 83.

Debet Episcopus statim re ipsa beneficium conferre familiari, quem ordinat ex Concilio, quod habet locum, etiam in minoribus, & prima tonsura, n. 84. & verbum statim intelligitur incontinenti, n. 85.

Non potest Episcopus dispensare cum familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores n. 86. nec super interstitijs, nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate, n. 87.

Familiarem habentem ibi beneficium potest Episcopus ratione illius ordinare, tanquam subditum, dispensareque in illegitimitate, & interstitijs, licet non esset triennalis, nec statim ei beneficium conferret, numero 88.

Si quis ordinaretur ad titulum patrimonij, sine vlla necessitate, vel commoditate Ecclesiæ nullam incurreret pœnam, etiam stante constit. Sixti V. contra male promotos, n. 89. & 90.

Hodie non potest quis ordinari ad titulum paternæ hæreditatis, sed requiritur, quod vere, & realiter habeat patrimonium, n. 91. & 92.

Ad titulum alicuius beneficij, vel stipendij ab Episcopo assignandi non potest hodie quis ordinari, n. 93.

Ita demum potest quis ordinari ad titulum pensionis, seu stipendij à laico assignan. si imponat, & assignet talem pensionem seu stipendium super certa re fructifera, non alias, n. 94. & 96. sicut posset ordinari ad titulum census, quem ipse ordinandus, alias haberet, etiam ad vitam siue redimibilem, n. 95.

Aliquando ob penuriam sacerdotum specialiter concessum est ordinari ad titulum stipendij ab aliquo promissi, numer. 97.

Non potest quis ordinari ad titulum seruitij, in aliqua Ecclesia, cui ascribitur, nec id probat Concilium. c. 16. sess. 23. nam ibi solum agitur de promotis ad titulum patrimonij ascribendis seruitio alicuius Ecclesiæ, n. 98. & 99. de quo numeris seqq. quæ tamen ascriptio non est in vsu, n. 103.

Seminarista potest ordinari ad titulum seruitij beneficij seminario vniti, n. 104.

Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, debet consistere in re immobili, & fructifera, non in bonis mobilibus, alias incurreret pœnam, si qua esset contra ordinatos, sine titulo, contra aliquos, n. 105. & 106.

Beneficium, vel patrimonium, ad cuius titulum quis or de-

ordinatur debet esse sufficiens ad victum honestum, nu. 107. etiamsi beneficium esset antiquum, n. 108. & etiam de iure antiquo, n. 109.

Potest quis promoueri ad Subdiaconatum, & Diaconatum, ad titulum beneficij, licet non lucretur illius fructus, nisi post Presbyteratum, n. 110.

Non potest quis ordinari ad titulum beneficij, quod habet redditus incertos, n. 111.

Quod beneficium, aut patrimonium dicatur sufficiens, in proposito relinquitur arbitrio boni viri, nam quantitas non taxatur, n. 112. & 113.

Sufficit, quod sit suffi. iens ad honestam, & commodam sustentationem cuiuslibet clerici, non attenta qualitate ordinandi contra aliquos, numero 114. cum sequent.

Posse viuere honeste, & posse viuere decenter seu commode, idem sunt, n. 118.

Quod annui redditus requirantur Neapoli, n. 119 & in sinodo Hieracen. n. 120.

Habens beneficium, etiam curatum non sufficiens, non potest, nec tenetur ad eius titulum sacris ordinari, numer. 121.

Sacris ordinati ante Concilium ad titulum non sufficientis beneficij, vel patrimonij, non poterant promou[illegible]ad ordines superiores, nisi adepti essent, vnde suste[illegible]ari possent, n. 122. & 123.

Si quis post Concilium, absque vero titulo, Diaconus, vel Subdiaconus factus est, etiam sublata suspensione, non potest sine vero titulo alium ordinem suscipere, num. 124.

Habens beneficium, vel patrimonium insufficiens non potest promoueri, etiamsi cum eo, & pitantiis, & aliis emolumentis haberet honestum victum, & etiamsi Episcopus obliget se suppleturum, nec etiam, qui ex industria, & officio potest sustentari, quamuis habens beneficium insufficiens de per se, iuncto tamen patrimonio sufficiens posse ordinari, n. 125. & 126. vbi ponitur declaratio. S. Cong.

Non potest quis ordinari ad titulum literatura contra aliquos, num. 127. 128. vbi ponitur declaratio, S. Cong. & 129.

Non potest quis ordinari ad titulum de futuro, & in spe etiam certa. n. 130.

Non potest aliquis promoueri ad titulum coadiutoriæ, etiam perpetuæ, cum futura successione, nisi forte ratione illius haberet congruam, n. 131. & 132.

SEruit etiam beneficium de titulo ad ordines,
1 † ad quos (præsertim sacros) non potest quis
promoueri, sine titulo, ne cum ordinis dedecore
mendicare, aut aliquem sordidum quæstum exercere
cogatur. *cap. Diaconi sunt 93. distinct. cap. neminem cap. sanctorum 70. distinct. c. 2. c. Episcopus cap. tuis de præbend. & Conc. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 2. ibidem causa lege canonica.* & per Salcedum in praxi crimin. causa Bernardi Diaz, *cap. 18. nouę addito. n. 3. Vgolinus de irregularitate c. 61. n. 1.*

2 Circa quod dubitatur primo, † an requiratur
titulus, etiam ad minores ordines, & primam tonsuram,
an vero solum ad maiores, & sacros ordines,
in quo respondetur, de iure antiquo, etiam ad mi-
3 nores requiri titulum, † *vt in dict. cap. neminem, & ibi gloss. 1. & dict. cap. 2. de præbend. & ibi etiam gloss. 1. communiter approbata, secundum Imolam, ibi, & glossa etiam prima in dict. cap. Episcopus, Nauarr. consil. 14 num. 1. de tempor. ordinationum, Quintanaduennas Ecclesiasticon, lib. 3. n. 4. & 17. & Suarez 5. tom. de censuris, disputatione 31. sect. 1. num. 33. quicquid dicat Vgolinus dict. cap. 61. num. 2.*

Contrarium tamen de consuetudine seruatur,
† *vt per d. gloss. 1. in d. cap. 2.* quæ approbatur ab omni- 4
bus communiter, vt testatur Decius ibi *num. 29. &*
per Nauarr d. num 1. & Flamin. Parisium, de resigna-
tione benef. *lib. 2. quæst. 6. numero 4.* Salcedo *dict. cap.*
18. num. 5. in nouissima editione. Quintanaduennas, *d.*
num. 17, Rota decis. 731. n. 13. part. 1. diuersorum. † *Quod* 5
videtur approbare Concilium Tridentinum. d. cap. 2. vbi solum ad sacros ordines requirit titulum. Nauarr. Salcedo, Quintanaduennas, & Vgolin. ibi, & Emanuel Rodriguez *in summ. 2. tom. cap. 15. num. 16.* & P. Ledesma. *in sum. 1. parte tit. de Sacramento ordinis, cap. 7. ad fin.*
quamuis aliqui Episcopi etiam ad minores, petant
titulum, † & quamuis non defuerint, qui dixerint, 6
ex noua constitutione Sixti V. contra clericos male
promotos, quæ in Bullario cap. 29. in ordine, & ponitur,
& declaratur per Viualdum, *in suo Candelabro aureo ad finem, 2 part.* & per Zechum *de casibus reseruatis, cap. de suspensione etiam ad minores requiri titulum,* tamen verius est per illam non fuisse in hoc
aliquid innouatum, sed referenda erant singula singulis.

Secundo dubitatur, † an titulus ad ordines re- 7
quiratur tantum in clericis sæcularibus, an vero etiam
in regularibus, & religiosis.

In quo quicquid esset † antiquitus, de quo Quin- 8
tanaduenn. *supra ex n. 35. ad 65.* dicendum est concilium,
supra solum loqui de clericis sæcularibus, vt
patet ibi, *ne quis deinceps clericus sæcularis,* & similiter
d. constitutionem Sixti V. vt ibi, *aut quoad sæculares, sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij.* Vgolin. *sup. n. 3.* & Eman. Rodriguez, *quæst. regul. tom. 3. quæst. 23. art. 3.*

Et ita religiosos Societatis Iesu, qui emiserunt
tria vota non solemnia, non comprehendi † sub 9
illo decreto recte consuluit Mandos. *consil. 13.* Pius
tamen V. in sua constitutione 74. in ordine in Bullario
extendit d. decretum Concilij ad clericos regulares,
† seu religiosos non professos, sub pœna 10
suspensionis ab exequutione ordinum aliter susceptorum.
Et tradunt Mayolus de irregularitate, *libro 4. cap. 15. num. 1.* Salcedo *num. 2.* Flam. Paris. 19. Quintanaduennas
66. & Vgolin. *n. 3. vbi supra,* Mart. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali, curia Neapolitana cap. 81. n. 2.* Enriquez *in sum. lib. 13. c. 37 §. 1. & Suarez supra n. 38.*

Vnde S. Cong. Concilij sic censuit, *nullus clericus*
sæcularis, † aut regularis non professus, debet ad sacros or- 11
dines promoueri, sine sufficienti titulo ex Bulla Pij V. data anno 3. pridie idus Octob.

Quæ constitutio habet locum, tam in non † 12
professis, quam in nulliter professis; *secundum Rotam, in vna Vrgellen. Canonicatus, 3. Martij 1595. coram illustrissimo Blancheto, vt in sequenti decisione: Domini absque vlla controuersia dixerunt, Ferdinandum*

per susceptionem ordinum, eo modo, quo illos suscepit contraxisse in capacitatem ad beneficium, constitutio enim Pij V. est clarissima. qua suspenduntur absque aliquo titulo, contra formam Concilij Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. *quæ constitutio habet locum, tam in non professis, quam nulliter professis, cum loquatur de his, qui libere, & licite, ad sæculum redire possunt, quare cum Ferdinandus se nulliter professum prætendens, & per consequens potuisse ad sæculum redire, ad titulum paupertatis, vt professus sacros ordines susceperit, fuit suspensus ab exequutione suorum ordinum, & beneficij acquirendi incapax effectus,* cap. eum bonæ de ætate, & qualitate, vbi gloss. & Abb. numero 6. cap. fin. de clerico excommunicato, vbi gloss. c. lator, de excessibus Prælatorum, *Gemin.* cons. 91. num. 3. & 133. num. 2. *& fuit resolutum coram D. Gipho. in causa Melisten. Abbatia 24. Ianuarij 1590. & cum postea ipse promotus ad Subdiaconatus ordinem obtinuerit, sub prætextu emissæ possessionis in Diaconum, & Presbyterum ordinari, fuit factus irregularis, cum ascendendo ad maiores ministrare dicatur in minoribus, Mayo'us de irregularitate,* libro 1. cap. 1. num. 11. & libro 4. cap. 33. num. 2. cum alijs allegatis in d. Meliten. *& hoc ipsemet Ferdinandus in suo libello porrecto ordinario fatetur, nam dum asserit, se non ministrasse in ordine Presbyteratus, per hanc exclusionem videtur includere, se ministrasse in alijs ordinibus, & ex hac irregularitate nouam contraxit inhabilitatem, ad beneficia. Modernus, de resignatione beneficij,* lib. 5. cap. 6. num 99. *Non obstat prætensa dubietas, primo, quia contrarium apparet ex eius confessione in libello, dum asserit, se statim post d. professionem nullam, & etiam in ipsa ordinum susceptione, & post, semper reclamasse, ex qua reclamatione probatur ipsum habuisse animum dimittendi habitum, & ad sæculum redeundi, ideo debebat abstinere ab ordinibus suscipien. tanquam vere professus, & Ordinarium non decipere, qui si de tali animo, & statu fuisset informatus, & illum iuxta literarum sui Superioris tenorem non credidisset, eum ab ordinum susceptione repulisset. Præterea ignorantia crassa ipsum Ferdinandum non excusat, Nauarr.* in Man. cap. 27. num. 241. *præcipue ad effectum acquirendi beneficium, quo casu sunt probandæ habilitates. Et dato quod fuisset dubius, tutiorem viam debebat eligere, & ab ordinum susceptione abstinere, donec de validitate professionis fuisset iudicatum,* cap. ad audientiam, de homicidio. *Nauarr.* vbi supra n. 184. *& ex his, & alijs, ita fuit decisum.*

13 Sed à dicta constitutione Pij V. † Gregorius XIII. exemit religiosos Societatis Iesu, qui post tria vota simplicia, ante solemnem professionem, possunt sine titulo, ad omnes sacros ordines promoueri, de licentia sui præpositi generalis, vt in literis datis 1575. anno primo, quæ habentur in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu, pag. 130. *& tradunt Salcedo, Flam. Parisius Genuen. Enriquez, & Suarez ibi, & Emanuel Rodriguez, d. cap. 15. num. 1. & d. art. 3.*

14 Et ita habetur † in declaratione S. Congregationis, infra adducta, *sub n. 29.* quod etiam confirmauit Greg. XIV. in sua constitutione, qua Societatis institutum, & ratio gubernandi confirmatur, *data anno 1591. 4. Calendas Iulij.*

15 Tertio dubitatur, † quas pœnas incurrat promotus sine titulo, & quæ pœnæ innouantur per Concilium *d. cap. 2. in fin. ibi, antiquorum canonum pœnas super his innouando,* in quo in primis dicendum
est de iure antiquissimo ordinatum † sine titulo in- 16
currere ipso iure suspensionem ab exequutione ordinis sic suscepti, *vt in dict. cap. neminem, & d. cap. sanctorum 70. distinct. Mayolus d. lib. 4. c. 15. in princ. Nauarr. d. cons. 14. de tempor. ordinatio. num. 1. & Suarez d. disputat. 31. sect. 1. num. 33.* qui ait, quod quantum ex illis
decretis colligitur, ita erat imposita † illa suspensio, 17
vt etiamsi quis absque peccato ita ordinaretur ad præceptum (verbi gratia) sui Episcopi, suspensus maneret, in iniuriam ordinantis, vt ibi dicitur, ita vt fuerit Episcopo ablata potestas conferendi exequutionem ordinum, si absque sufficienti titulo ordines conferret. Sed dato, quod non esset peccatum in ordinato, id mihi non videtur certum.

Postea vero Innocen. III *in c.* † *cum secundum Apo-* 18
stolum. de præbend. dicit, quod licet prædecessores sui ordinationes eorum, qui sine certo titulo promouentur in iniuriam ordinantium irritas esse voluerint, & inanes, scilicet, quoad exequutionem, *vt in dict. cap. neminem, & cap. sanctorum,* ipse tamen benignius agere cupiens, tam diu per ordinatores, vel successores eorum prouideri vult ordinatis, donec per eos Ecclesiastica beneficia consequantur, vnde Innocen. III. pœnam suspensionis, *de qua in d. c. neminem & cap. sanctorum,* mutat in hanc, quod ordinator, vel successor compellatur ordinato in necessarijs prouidere, donec titulum habeat, quod etiam videtur antea statutum per Alexandrum III.
in cap. † *Episcopus, eod. tit.* Quintanaduennas *sup. num.* 19
14. & 16.

Sed hic se offert difficultas, † an pœna suspensio- 20
nis, de qua *in d. c. neminem, & c. sanctorum.* sit omnino sublata, & d. iura in distincte correcta, *per d. cap. cum, secundum Apostolum,* an vero adhuc procedant, & remaneant incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, quia dixit se habere patrimonium sufficiens, cum non haberet.

In qua difficultate Anton. † de Butrio *in d. cap. 2.* 21
de præbendis, tenet d. iura antiqua remanere incorrecta, quando solus ordinatus fuit in culpa, vt quia dixit se habere patrimonium sufficiens, tunc enim ipso iure est sibi interdicta exequutio, *& dict. cap. cum secundum Apostolum.* habere locum, cum ordinator fuit in culpa, & hanc opinionem Anton. de Butrio, ait de iure videri veriorem, Decius *in d. c. 2. num. 30.* & sequuntur Nauarr. *cons. 1. quæst. 16. num. 45. de constitutio. & d. consil. 14. num. 3. & consil. vltimo, num. 1. & 2. de temporibus ordinatio.* dicens, quod illa mutatio, *de qua in d. c. cum secundum Apostolum,* videtur restringenda ad ordinatum, qui bona fide ab Episcopo sciente, vel debente scire eum non habere titulum, fecit se ordinari, non autem videtur comprehendere illum, qui per mendacia, & fraudem, fingendo titulum, decepit Episcopum, & Iacobus de Graffijs in decisionibus aureis casuum conscientiæ, *libro 2. cap. 97. num. 66.* & Suarez *d. num. 33. & 35. & alij.*

Contrarium tamen tenet Abbas *in dict. c. 2. num.*
3. † ex eo præcipue, quod pœna suspensionis, de 22
qua

qua *in dict. cap. neminem, & cap. sanctorum* fuit inducta in odium, & iniuriam ordinantis, vt patet *in d. c. neminem, in fin. & in d. c. cum secundum Apostolum,* vbi id probatur, & sic illa pœna solum procedebat, quando ordinator fuit in culpa, & quia potest dici, quod semper ordinator videtur in culpa, quia debuit discutere, & examinare, an haberet patrimonium sufficiens, *argumento c. innotuit, de electione,* sequuntur Nauar. sibi non constans *consil. 19. num. 2. de temporibus ordinationum,* Enriquez *in summ. lib. 10. cap. 17. §. 3. in gloss. littera O. & libro 13. cap. 37. §. 2.* Toletus *in sum. lib. 1. cap. 48. versic. 18. in Romana editione,* Sayrus de censur. *libro 4. cap. 14. num. 16.* & videtur tenere gloss. fin. *in d. cap. 2.* & Vgolinus, *num. 7.* & Genuen. *n. 12.* vbi supra, & est communis, vt per Imolam *in d. c. 2* & post hæc tenet Gonçalez, *ad reg. de mensib. gloss. 5. § 10 n. 25.*

23 Hoc supposito † secundo videndum est, quæ pœnæ innouantur per Concilium, *d. c. 2. ibi, antiquorum canonum pœnas super his innouando.*

24 In quo moderni communiter † videntur tenere Concilium, ibi, innouare pœnam suspensionis, de qua *in d. cap. neminem, & cap. sanctorum,* ita Mayolus, *d. cap. 15. in princip.* Salzedo sup. *num. 1.* Espino *de testament. gloss. 18. num. 75.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. parte verb. dimissoria. §. 4. ibi,* vel non possidere patrimonium, *& 2. parte eodem verbo. §. 6. & verbo irregularitas, §. 2.* Emanuel Rodriguez *d. cap. 15. num. 1* Ortiz Lucius *in sum. resolut. 10. de suspensione notab. 5.* & Thom. a. Sanchez, *de matrimon. libro 6. disputatione 32. ad fin.*

Nauarr. vero *d. consil. 1. quæst. 16. de constitution. &*
25 † *vltim. de temporibus ordinatio.* licet obscure loquatur, ait dict. innouationem intelligi de pœna dictorum canonum, neminem, & sanctorum, quando ordinatus fuit in culpa decipiendo ordinatorem, quo casu secundum eum pœna d. canonum nō fuit sublata *per d. c. cum secundum,* & alias habere locum pœnam, *d. c. cum secundum,* sequuntur Vgol. *d. n. 7.* Eman. Rodriguez supra *n. 4.* P. Ledes. *6. conclus. a difficultate,* & Suarez *d. n. 33. & 35.*

26 At idem Nauarrus † *d. cons. 14. de tempor. ordinatio. num. 4.* ait, (quicquid alias visum fuerit arbitrari) respondendum dictam innouationem, quam facit Concilium ibi, intelligi, tam de pœna dictorum canonum neminem, & sanctorum, quam d. pœna d. c. cum secundum Apostolum, qui omnes canones sunt antiquiores Concilio; de pœna quidem canonum neminem, & sanctorum, quando solus ordinandus est in culpa decipiendo ordinatorem, dicendo, quod habet titulum beneficij, vel patrimonij sufficientem, ita vt tunc ordinatus maneat suspensus iux. canones neminem, & sanctorum, & ordinans maneat impunitus, de pœna vero *c. cum secundum Apostolum.* quando solus ordinans est in culpa, ordinando illum, quem scit, vel scire debet non habere vllum titulum, ita vt in isto casu Episcopus teneatur alere ordinatum, qui non manet suspensus, & de vtraque pœna, quando vterque, tam ordinans, quam ordinatus est in culpa, ita vt tunc ordinatus maneat suspensus *iux. d. canones neminem, & sanctorum,* & ordinans ei teneatur victum præbere, *iux. d. c. cum secundum Apostolum,* sequitur Graffijs, *dict. num. 66. & in puncto iuris, Flam. Parisius, supra num. 18.*

Alij vero tenent per Concilium ibi, solum † esse 27 innoua am pœnam *cap. cum secundum Apostolum,* & sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi prouidere *iuxta d. c. cum secundum Apostolum.*

Quam sententiam tenent Genuen. *d. num. 2.* Enriquez. Toletus, & Sayrus sup. & Enriquez *d. §. 2. in gloss. litera K* ait sic consultos. Couar. & D. Veram, & alios Iurisperitos tenuisse, & videtur tenere Ioan. Gutierrez, *pract. quæst. libro 2. quæst. 65. num. 11. vers. nec opinio Metinæ ibi,* nam intelligi potest de pœna text. in cap. 2. & cap. cum secundum Apostolum. de præbend. Et Cenedo *collectanea 31. ad decretales, n. 1. & 6. ad fin* & Viualdus in suo Candelabro aureo *a. parte. tit. de suspensione, n 28.* & tenuit Nauarr. *d. cons. 19. n. 2. de temporibus ordinationum & post hæc Gonçalez sup. art. n. 22.*

Et hæc sententia videtur verior supposita † sententia Abbatis, de qua sup. quod pœna suspensionis *d. canonum neminem, & sanctorum.* erat omnino sublata per *d. cap. cum secundum Apostolum,* nam intentio Concilij ibi, solum est innouare pœnas antiquorum canonum, qui non erant sublati, & correcti alio canone, vnde antiqua suspensio nouo iure *capit. cum secundum Apostolum,* sublata non innouatur à Concilio, vt recte Enriquez, *dict. §. 2.* & Toletus sup. 28

Et ita censuit S. Cong. vt per add'ẗionem † Nauar. *d. cons. 1. quæst. 16. de constitutio.* & Flam. Parisium, *d. num. 18.* Genuen. & Toletum, & Gonçalez supra, & Vualdum *d. num. 28.* qui ait vidisse declarationem anno 1583. & patet ex declarationibus sequen. *super d. cap. 2. Concilium renouauit tantum pœnas,* cap. cum secundum. extra de præben. in hoc cap. non pœnas cap. neminem, *& in vna Reatina sic responsum est per S. Congregationem, ordinatus contra formam Lucius decreti siue beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est ordinarius ei prouid. re iuxta* cap. cum secundum de præbend. *qui canon. solus, & non alij fuit innouatus à Concilio, per doctrinam Abbatis, clerici tamen regulares,* (habetur in declaratione sequenti,) *qui ante professionem factam ad sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares, ita Pius V.* in extrauag. incipienti, Romanus Pontifex sacrorum, *data pridie idus Octobris 1568. anno 3. ab hac Pij constitutione Gregorius XIII. exemit clericos de Societate Iesu, aut potius declarauit in illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.* 29

Neeva't responsio † Vgolini *dict. num. 7.* qui dictam declarationem intelligit, vbi culpa ordinatoris, secus, si fraude ductus ipsius ordinati, tūc enim non obligabitur ad eum sustentandum, & in hoc locum habebit opinio Nauarr. & ita etiam eam videtur intelligere Suarez sup. nam quamuis tunc nō obligetur ad eum sustentandum, vt dicetur infra *n. 33.* non tamen haber locum pœna *cap. neminem,* quæ non est innouata per Concilium. 30

31 Nec potest in proposito addnci, *text. in c. penult. & cap. per tuas.* El tercero, de simonia, quia solum agit de ordinato cum pacto simoniaco, de non perendo prouisionem suam ab ordinante, vel præsentante ad ordinem, vt rectè Enriquez locis citatis, Qu'nta aduenas. *n. 25. & 26.* Toletus *vers. 5.* & Suarez, *n. 35. vbi sup.* & facet Nauarr. *cons. 17. de tempor. ordinationum,* & Gonçalez sup. *n. 27.*

32 Pœna autem *d. cap. cum secundum Apostolum,* † habet locum in Episcopo ordinante aliquem sine titulo, sciente, vel debente scire eum non habere titulum, & sic habet etiam locum, quando ordinandus dixit se habere patrimonium sufficiens, quia Ordinarius debebat diligenter inuestigare, an haberet patrimonium, & clericus non potest huic priuilegio renunciare, Abb. & Imola *in d. c. 2.* Gambarus *de offic. legati, lib. 6. num.* 140. Nauarr. *d. consil. q. 16. de constitution. & dict. consil. 14. & vltimo. de temporibus ordinatio.* Surdus de alimentis, *tit. 7. quæst. 37. à numero 40. & titul. 1. quæstione 60. à numero 12. & titulo 3. quæst. 18. num. 32.* & Flam. Paris. & Graffijs, vbi sup. quamuis contra teneat Ant. de Butrio, & Decius supra.

33 Non tamen habebit locum, † quando non fuit in culpa Episcopus, qui adhibuit debitam diligentiam, & per fraudem, & falsas probationes fuit deceptus, ne absque culpa puniatur *contra cap. 2. de constitutio.* ita Nauarr. Flam. & Genuen. ibi Gonçalez *n. 32.* facit ad hæc *cap. si Episcopus, de præben. in 6.* de quo Surdus *d. q. 37. à n. 51.*

34 At ex d. constitutione Sixti V. 29. contra clericos male promotos, clerici, sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij, promoti ad sacros ordines, sunt ipso iure suspensi ab exequutione ordinum susceptorum. Vt latius *in d. constitutione,* & ita aduertit Candelabrum aureum *in explanatione eiusdem constitutionis notab. 14. quamuis notab. 11. videatur in hoc inaduertenter loqui. & Pet. Ledesma dict. cap. 7. conclus. 5. & Suarez supra, num. 35. & Gonçalez supra num. 34.*

35 Cuius suspensionis absolutio reseruatur † ibi Papæ, inhibendo, ne per iubilea, indulgentias, aut Bullam Cruciatæ, cum quibusuis amplissimis derogatoriis clericis concessa, & concedenda, absolui possit.

36 Non tamen videbatur reseruari ibi absolutio à peccato, quia Papa non solet reseruare, nisi ratione censuræ, seu absolutionem censuræ, vt est notum. Durandus *in 4. distinct. 17. quæst. vltima.* Armilla *verb. casus, num. 2.* Caiet. *eod. verb.* Nauarr. in Man. *cap. 27. num. 261. alias 254.* Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis, s. tom. 2. part. lib. 2. capit. 25. & 26.* Candelabrum aureum, *de absolutione num. 56. summa Corona. 4. part. c. 6. de Sacramento pœnitentia, num 24. 7. dub.* Toletus in *sum. lib. 1. cap. 41. in Romana editione, & Manuale nouum Toletanum, de administratione Sacramentorum, de Sacramento pœnitentia, circa finem,* quamuis Palacio *in 4. dist. 17. disput. vltim.* dicat, Papam directè reseruare culpas.

37 Sed certa verba † d. constitutionis, & reseruationis sunt multum ampla, & generalia, & videntur vtrumque reseruare, & maxime vrgent illa verba, *à reatibus, & excessibus præfatis absolui, præterquam in mortis articulo,* quæ necessario videntur intelligenda de peccato, præsertim, quia quod attinet ad suspensionem, non est verisimile Papam ibi permittere facultatem absoluendi ab ea in mortis articulo, non enim est necessaria ea absolutio in illo articulo. Vnde Enriquez *in sum. lib. 6. cap. 10. §. 3. gloss. 11.* ait tutius esse vtrumque reseruari.

Circa quam reseruationem se offert difficultas, † an nihilominus posset absolui ab ista suspensione, 38
& excessu per Bullas Cruciatæ posteriores, sicut poterat absolui per aliqua Iubilea posteriora à Greg. XIV. & Clemente VIII. concessa, in quibus derogabatur huiusmodi constitutionibus.

Et quidem certum videtur nō posse absolui per Bullam † Cruciatę publicatam post *d. constitutionem,* 39
concessam tamen ante eam, per illam enim, cum sit antea concessa, non potest dici derogari huiusmodi constitutioni, vt per Eman. Rodriguez *in addit. explicationis Bullæ ad § 9. n. 57.*

Quamuis contrarium videatur tenere Enriquez 40
† *d. cap. 10. §. 2. in gloss. litera K.* dicens, ita re consulta explicuisse Commissarium Cruciatæ, posse per Bullam Cruciatæ posteriorem anni 1590. quæ erat concessa, & prorogata per Sixtum Quintum. 17. Octobris 1585. ad aliud sexennium, absolui à casu constitutionis eiusdem Sixti, contra abortus datæ anno 1588. in qua similis reseruatio habebatur, quia Bulla Cruciatæ habet clausulam generaliter derogatoriam, & ipse Commissarius habet à Papa facultatem interpretandi dubia, & derogandi priuilegijs contrarijs. Sed, cum Bulla est antea concessa, parum refert clausula † derogatoria in ea posita, 41
quamuis postea publicetur *ad l. pacta nouissima, C. de pactis,* nec verum est Commissarium habere à Papa facultatem † interpretandi dubia, nam in Bulla, & 42
summario Latino non inuenitur talis facultas, Emanuel Rodriguez *dict. num. 57. ad fin.* difficultas est an per Bullam Cruciatæ, post d. constitutionem concessam, maxime à successore † possit absolui, in qua etiam videbatur respondendum negatiue, nam cum Bulla Cruciatæ sit concessa Regi ad sexennium, & ante finem illius solet prorogari ad aliud, & sic successiue, Bulla posterior censetur eadem cum prima *ad l. sed etsi manente. ff. de precario,* atque adeo, sicut non poterat absolui per Bullam Cruciatæ præcedentem d. constitutionem, ita nec per posteriorem. Præterea quicquid dicat Emanuel † Rodriguez, *d. num. 57.* facultas suspendendi, quæ 44
datur Commissario, non facit ad rem, quia illa non est suspendendi constitutiones, sed indulgentias, & facultates.

Nihilominus tamen in proposita difficultate † 45
contrarium videtur verius, nam in prorogatione dicitur, quod etiam de nouo concedit, vt in prorogatione facta à Gregorio XIV. *anno* 1591. & à Clement. VIII. 9. *Febr.* 1592. cum clausulis, & derogationibus contentis in aliis literis Greg. XIII. & etiam Pij V. quia vnæ ad alias se referunt, & in literis super concessione Cruciatæ, datis à Pio V. 12. *Calendas Iunij* 1571. habetur sequens derogatio, *non obstantibus quibuscunque decretis, constitutionibus, statutis, consue-*

consuetudinibus, Bullis, priuilegijs, literis, indulgentiis, Bulla mare magnum nuncupata, & ordinationibus editis, aut approbatis, etiam pluries, non solum ab inferioribus, sed a nobis, & nostris prædecessoribus, cum quibusuis clausulis, derogationibus, ac iuramentis, & ex quacumque causa, & expeditione contra Turcas, & sine per modum vniuersalis legis, siue sub alia forma, & sine in fauorem Ecclesiarum emanauerint, quoniam illis omnibus, & singulis, etiam quod de verbo ad verbum debuissent præsentibus inseri habentes, & haberi volentes omnia pro insertis, & expressis de verbo ad verbum, ex certa scientia Motuproprio, & de nostra potestatis plenitudine eatenus, quatenus directe, vel indirecte prædictis in toto, vel in parte contrariantur, aut aliquod quicquam minimum præiudicium, seu impedimentum afferant, expresse derogamus, & derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

46 Quæ clausula, † & derogatio censetur esse in dictis prorogationibus, & nouis concessionibus, cum relatum sit in referente. *l. asse toto. ff. de hæredibus instituen.* & derogat sufficienter dict. 1. constitutioni ad consilium Butrij 2. quod Rota, & alij sequuntur,

47 † *vt infra parte sequent. cap. 2. num. 305.* & procedit non solum in lege, & gratia Motu proprio concessa, sed etiam in rescripto, & gratia concessa ad postulationem partis, vt per citatos ibi, maxime Cassadorum, & Rotam *decis. 213. numero primo, parte prima diuersorum*: Quamuis contradicat Couarr. *ibi citatos in rubrica, de testam 2. par. n. 20. vers. 3. & Anton. Gabriel de clausulis, conclus. 5. num. 4. & 5.*

48 Nec contra supradictam resolutionem obstat doctrina † Eman. Rodriguez *in summ. 1. tom. cap.* 164. numero 3. & in dict. additio. *ad §. 9. num. 59.* vbi tenet, quod virtute Cruciatæ non potest quis absolui per confessarium à suspẽsione incursa propter ordines male susceptos, vt ante ætatem, &c ex eo, quod nec Commissario generali conceditur talis facultas, vt patet, ex Bulla Latina, & mutat sententiam, quam tenuerat in explicatione Bullæ *d. § 9. num. 62.* cum Medina in summa, *libro 1. capit. 11. §. 8.* Sicut etiam Vega in summa, *secunda part. cap. 15. casu* 10. *seu* 8. *& in Espeio de Curas, capit. 14. numer.* 41.

49 Nam verior est prima sententia, quam tenuit † *d. num. 62.* cum Medina, quam etiam tenent Ludou. Lopez, *instruction. conscientiæ, 2. tomo secunda parte capit. 23. & 31.* & alij relati per Enriquez in summa, *lib. 7. c. 13. §. 3. in glossa litera y.* qui dicit probabilem *in gloss. litera c. sequenti,* quamuis in text. tenet contrarium, & nouissime loquitur hanc sententiam, Pet. Ledesma in summ. *de Sacrament. Ordinis, cap. 7. dub. 5. prima conclusionis.*

50 Et ratio est, nam in Bulla Cruciatæ datur † facultas confessario electo, per eam absoluendi à qualibet censura, & suspensio est vere censura, *c. quærenti. de verborum significatione,* & est votum.

51 Aiunt tamen dicti Doctores, † quod absolutus à suspensione incursa ob susceptionem ordinum ante ætatem legitimam, non potest adhuc celebrare ante completam ætatem, quod comprobatur *ex capite vel non est compos, de temporibus ordinatio.* & quod tradit Suarez, *dict. 5. tomo disputatione 31. sectione 1. numero 23.* & declaratione Sanct. Congregationis Concilij, *super capit. 6. sessione 24. de reformat.* quæ sic ait. *Item Congregatio censet, si is clericus peruenit iam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare, tam super irregularitate quam super suspensione, ex delicto occulto tamen prouenientе, qua se fecit promoueri, non in ætate legitima, si nondum ad ætatem legitimam peruenerit clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.*

Nec prædictæ sententiæ obstat. d. † argumentum desumptum ex Bulla Latina, cui respondet P. Ledesma, quod non dari talem facultatem Commissario non arguit, nec conuincit, quin eam habeant confessarij & rationem differentiæ esse quod Commissarius procedit in foro exteriori, & non vult Papa, quod habeat istam authoritatem in tali foro, At confessarius procedit in foro conscientiæ, & in ordine ad confessionem, & non est inconueniens, quod confessarius habeat istam authoritatem in tali foro. 52

Sed ista responsio non † omnino satisfacit, nam verius est posse confessarium virtute Bullæ absoluere à censuris, extra confessionem, vt per Enriquez *lib. 7. cap. 13. §. secundo.* & Emanuel Rodriguez, *in dict. addition. ad §. non. numero 47. & 59. & §. decimotertio, numero quarto, & quæstion. regul. 1. tomo, quæstion. 20. artic. septimo, & quæstion. 61. articulo septimo, & ipsum Ledesma, de excommunicatione capit. 8. contra Nauarr. in Manual. capit. vigesimo sexto, numero 31. & consilio 48. numero vndecimo de sententia excommun.* Cordoua in summ. *quæstion.* 19. Ludouicus Lopez, *2. tomo 2. parte capit. 8. &* 19. Vegam in summ. *1. parte capit. 6. casu 49.* Zechum de sacramentis, *de pœnitentia capit. 19. 12. dicto. Sorbo in compendio Mendicantium, verbo casus reseruati,* Suarez *dict. 5. tom. disputatione 7. section. 5. num. 55.* & Zerolam in praxi Episcopali, *2. p. verb. absolutio, §. 1. respons. 3.* Quorum opinio vera esset, † si adesset clausula, eorum confessionibus auditis, aut in foro conscientiæ, vt in Iubileis, quæ tamen in Bulla non adest, sed simpliciter datur facultas eligendi confessarium, qui eos possit absoluere à quibusuis peccatis, & censuris. 53 54

Et insuper verius est absolutionem à censuris † virtute Bullæ, aut Iubilei, nisi in eo dicatur, in foro conscientiæ tantum suffragari, valere pro foro exteriori, quando facta est satisfacta parte, Medina *in summ, lib. 2. cap. 12* Eman Rodriguez *in Explicatione Bullæ, §. 9. num. 55. ad fin & in addition. num. 49. & 51. & in summ. 1. tomo cap.* 83. *num. 9. & quæstion. regul. 1. tom. d. q. 20. art. 6 & dict. quæst. 61. art. 6.* Vgolin. *de censur. tab. 1. cap. 10. §. 4. num. 5.* Bobadilla in sua politica, *libro 2. cap. 19. num. 46.* Vega in summ. *1. part. cap. 6. casu* 52. & in Espeio de Curas, *cap. 12. num. 73.* Sorbo *in d. compendio Mendicantium in resolutio. absolutionum, pag. 57.* & alij relati per Enriquez *dict. § 2. in gloss. litera V.* & accedit decis. Rotæ 573. *libro 3. p. 3. diuersorum.* 55

Pro quo facit declaratio perpetua Pij V. † facta in Iubileo *anni* 1568. relata per Emanuel Rodriguez, 56

guez, Vegam, & Sorbo ibi, & per Ioan. Gutierrez,
cano.quæst.lib.1.cap. 2. numero 18. cui ipse non bene sa-
57 tisfacit, tenens contrarium cum Couarruu. *in † cap.*
*alma mater, 1.part §.12 num.*16. Mar. Ledesma *2.parte*
4.quæst.26 art. 1. & Nauarr. *consil. 23. de pœnitentiis &*
remissio. & consil. 11. de sententia excommun. alias cons.
51 & 52. de sententia excommun. cum quibus etiam te-
nent Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis 1. parte libro*
3.cap 27. ad fin. Zerola *in d.praxi, 1.parte verb. absolutio.*
§.2. & parte verb. ordo. §.4. dicto 5. Doctor Frechilla, *de*
excom art. 1.4 part. num. 7.3.dub. & art. 5. num. 2. To-
letus in sum. *lib. 1. cap. 14. vers.* 8. *&* 9. dicens, hunc
esse stylum Romanæ Curiæ. In editione Romana,
& Sayrus *de censuris, lib.2.cap. 20. num.* 31 & sequitur
Suarez *d. disp. 7. sect. 5. num. 21.* quando facultas ab-
soluendi conceditur, solum in ordine ad sacramen-
talem confessionem.

58 Et similem declarationem perpetuā fecit † Greg.
XIII. in Iubileo *anni* 1572. quam refert D. Penna in
directorio Inquisitorum *comment. 25.* quamuis ipse
videatur etiam tenere contrarium.

59 Quare dicto argument. ex † Bulla Latina ego re-
spondeo, quod ibi non agitur de suspensione in-
cursa propter ordines male susceptos, sed de irre-
gularitate propter ordinum malam susceptionem
contracta, vt qui excommunicatus, seu suspensus
ordinatur, &c. Nauarrus *cap. 27. num. 241.* sic enim
ait.

Item similiter conceditur facultas d. Commissario di-
spensandi, & componendi super irregularitate cum ijs, qui
quibuslibet Ecclesiasticis censuris legati Missas, & alia di-
uina officia, non tamen in contemptum clauium celebraue-
runt, seu alias illis se immiscuerunt, & super alia qualibet
irregularitate, præterquam ratione homicid j voluntarij,
aut simonia, vel apostasia à fide, aut hæresis, vel propter
malam ordinum susceptionem contracta.

60 Ex quibus obiter videbatur, quod breuia, seu
priuilegia religionum, † quod eorum fratres non
possint vti Bulla Cruciata, seu alijs priuilegijs, quo-
ad indultum eligendi confessorem, & absolutio-
nem casuum reseruatorum, concessa mendicanti-
bus, & alijs per varios Pontifices, vt per compen-
dium mendicantium, Bernardorum, & Societatis
Iesu, verb. absolutio. & Cruciata, & Parasellum, *de*
priuilegijs Minimorum, cap. 10. & Sorbo *in dict. compen.*
mendican. verb. Cruciata, & Eman. Rodriguez, *in d.*
Explicatione Bulla, §.9. num. 24. & quæst. regularium, 1.
tom. quæst. 21. art. 10. & Enriquez, in summa. *lib. 6. c.6.*
§.9. & cap.16. §.7. & lib. 7. c. 22. & nouissime quibus-
cumq; Religionibus, per Clem. VIII. 23. Nou. 1599.
derogantur per sequentes Bullas, & clausulas de-
rogatorias ibi positas.

61 Sed nihilominus contrarium † dicendum est, nā
illa Breuia non sunt priuilegia contraria Bullæ, sed
declaratoria illius, & intentionis Papæ, quod sub
Indulto eligendi confessorem, non comprehen-
dantur religiosi, vt patet in Breui Pij V. posito per
Eman. Rodriguez *in d. Explicatione Bullæ ad fin. & in*
d. breui Clementis VIII. in quibus perpetuo declara-
tur concessionem Cruciatæ, & aliorum priuilegio-
rum, seu indultorum particularium, quæ ab Apo-
stolica Sede concedi solent, quantum ad articulum
eligendi confessorem, & absoluendi à casibus re-
seruatis, cum fratribus, & monialibus ordinis Præ-
dicatorum, & etiam aliorum quorumcunque ordi-
num, locum minime habere, nec censeri, sed suæ
intentionis existere, quod ijdem fratres, & monia-
les, quantum ad sacramentum pœnitentię seu con-
fessionis administrationem dispositioni suorum
Prælatorum subiecti sint.

Nec facit ad † propositum dicta facultas, quæ 62
datur Commissario suspendendi omnes indulgen-
tias, & facultates, non tamen concessas ordinum
mendicantium Superioribus, quoad eorum fratres
tantum, quamuis Theologi eam adducant ad reso-
lutionem huius quæstionis, nam dicta Breuia, non
possunt dici indulgentiæ, nec facultates, sed potius
prohibitiones, seu declarationes. Et prædictam
sententiam tenet Mar. Ledesma, *secunda parte, 4.*
quæst. 29. articulo 2. † collector priuilegiorum *in com-* 63
pendio mendicantium, verb. Cruciata, & verbo absolutio,
quoad fratres, & ibi Cordoua *in annotationibus, & su-*
per regul. D. Franc. cap. 7. quæstione 8. pun. secundo, &
compendium Bernardorum, verb. Bulla Cruciatā, & Para-
sellus sup. *& compendium Societatis*, & Sorbo, *verb.*
Cruciata.

Et ita tenendum est † tanquam certum, maxi- 64
me stante declaratione S. Congregationis Conci-
lij data Archiepiscopo Valentino, tempore Gre-
gorij XIII. quam ponit, & vidisse ait Eman. Rodri-
guez, *d. num. 24.* quæ sic se habet. *Cong. Concilij censuit*
quatenus gratia ex Bulla Cruciata pertinet ad moniales,
non posse vigere facultatis in eadem Bulla concessa alios
confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum monia-
lium confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere,
quam etiam ponunt Carb. *sup.* & P. Ledesma *in sum.*
de pœnitentia, c.13. dub.13.

Quamuis contrarium practicetur, ex sententia
† multorum Theologorum, maxime regularium. 65
Nec iuuat dicere, quod illa Breuia non sint recepta,
† nam cum sint declaratoria, quod Papa non inten- 66
dit illud indultum eligendi confessorem regulari-
bus concedere, nihil refert, quod sint recepta, vel
non, nam non receptio non potest facere, quod il-
lud indultum sit concessum, aut extendatur contra
intentionem concedentis; & † similiter ex quo 67
sunt declaratoria non requiritur, quod sint pro-
mulgata, aut intimata solemniter, nec etiam requi-
ritur intimatio. d. declarationis S. Cong. quicquid
dicat Lud. Lopez *instruct. consc. 2. tom. 2. p. c. 8. pag.* 823,
vt alias in præfatione dicitur.

Nec promissio Superiorum religionum, † & eo- 68
rum tacita licentia potest extendere dictum indul-
tum Bullæ, nec potest aliquid operari, cum ipsi id
permittant; tanquam concessum à Papa, cum ta-
men reuera non sit; imo nec expressa licentia Præ-
latorum iam sufficit ex d. Breui Pij V. & Clementis
VIII.

Nec rursus iuuat dicere, † quod Superiores re- 69
ligionum tacite renuntiarunt dicto priuilegio, nam
vt apparet ex dictis Breuibus, non tam est priuile-
gium, quam declaratio *dict. indulti*, & intentionis
concedentis: sed circa *dict. constitutionem* † Sixti V. 70
contra clericos male promotos, aduertendum est

iam

ſam, quod Clemens VIII. anno Incarnationis Do-
minicæ 1595. pridie Calendas Martij Pontificatus
ſui anno quinto, qui à Natiuitate Domini eſt 1596.
Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtoli-
cæ poteſtatis plenitudine, ſua perpetuo valitura
conſtitutione, ſupradictam conſtitutionem Sixti
V. ad terminos ſacrorum Canonum, ac conſtitu-
tionis Pij Papæ II. quæ incipit. Cum ex ſacrorum,
& ad diſpoſitionem decretorum S. Concilij Tri-
dent. reſtrinxit, & reduxit, nec non cenſuras, &
pœnas in ead. Sixti conſtitutione, contra quoſcum-
que, præterquam contra ſimoniace ordinantes, &
ordinatos, inflictas, has enim voluit in ſuo robore
permanere, moderatur, & aboleuit. quam conſti-
tutionem Clementis adducit Sayrus de cenſuris,
lib 4. cap. 17. ad fin. & Thom. Sanchez de matrimon.
lib. 7. diſput. 49. num. 10. & refert Eman. Rodriguez
quæſt. regul. 1. tom. quæſt. 20. art. 13. & Suarez *dict. 5. tomo*
diſput. vltima, ſect. 3. n. 41 42. 43. *&* 64. *& ſect. 5. num.* 6.
ad fin. & poſt hæc Gonçalez, *gloſſ 15. num.* 128. quam-
uis Zerola in praxi, 2. *parte verb. ordo.* §. 3. *&* 8. *&*
verb. irregularitas, §. 2. dicat, quod illa fuit reuo-
cata, & reducta ad terminos Iuris per Gregorium
XIV.

71 Quemadmodum Greg. XIV. per ſuam conſti-
tutionem datam *anno* 1591. † pridie Calendas Iunij
modificat, & moderatus eſt aliam conſtitutionem
eiuſdem Sixti V. contra aborſum procurantes, & idē
Clemens VIII. per breue datum 2. *April.* 1602. *anno*
11. conſtitutiones eiuſdem Sixti, de forma, & quali-
tatibus admittendi religioſos, quoad eam partem,
per quam ibi profeſſio nulla declaratur, ad termi-
nos iuris, & ſacrorum Canonum reduxit pœnas
contra Superiores, qui earundem conſtitutionum
formam non ſeruauerint, aut aliter, quouiſmodo,
contrafecerint, in ipſis conſtitutionibus inflictas
ſaluas relinquendo.

72 Vnde ceſſat pœna † ſuſpenſionis in d. conſtitu-
tione Sixti contra male promotos, poſita contra
ordinatos ſine titulo, & ſtandum erit in hoc decre-
to S. Concilij Trid. & declarationibus S. Congreg.
ſup. adductis Gonçalez ſup.

73 Quarto dubitatur, † qui titulus requiratur ad ſa-
cros ordines, in quo dicendum eſt, quod de iure
antiquo Epiſcopus poterat clericos promouere ad
plures, & diuerſos titulos. Primo, ad tit. beneficij, *d.*
c. neminem. & c. ſanctorum 70. diſp. ex quibus Canoni-
bus, vt recte explicat Quintanaduennas *d. lib. 3. ex n.*
11. *& ex num. 27.* nemo poterat ordinari niſi ad tit. be-
neficij, ſeu certæ Eccleſiæ, vſque ad tempora Alex.
III. & Innocen. III. quorum ſunt *c. Epiſcopus, & c. tuis*
de præbend. & de hoc tit. certæ Eccleſiæ ad ordines
loquitur Epiſtola Alex. III. ad Alphonſum Caſtel-
læ Regem, quam ponit conciuis noſter Gil. Gonça-
lez portionarius Eccleſiæ Salamantinæ in ſua hiſto-
ria de Salamanca, *lib. 2. c. 15.* in qua Papa ait quod Pe-
trum Salamātinum Epiſcopum in ſacerdotem, cer-
to ſibi in vrbe titulo aſſignato, promouit, & non
loquitur de titul. Cardinalatus, vt male intelligit
ille.

Secūdo ad titulum proprij patrimonij, vt poſtea
ſtatuerunt Alex. III. & Innoc. III. *in d. c. Epiſcopus, & c.*
tuis, & conſequenter etiam ad titulum penſionis Ec-
cleſiaſticæ. Tertio, ad tit. paternæ hæreditatis, *d. c.*
Epiſcopus. Quarto ad tit. alieni beneficij, *c. poſtulaſti de*
iure patr. c. per tuas. el 3. & c. pen. de ſimonia, vbi Doct. &
Abb. *in c. cum ſecundum Apoſtolum, de præbend. n.* 11. Fe-
lin. *in c. in noſtra, de reſcrip. cor. 34. n.* 31. Lamber. *de iure*
patr. lib. 3. q 5 art. 6. Quintanad. ſup. *à num.* 19. de quo
Gamb. *de officio legati lib. 6. ex n.* 131. Quinto ad tit. ſti-
pendij ab Epiſcopo ſibi aſſignandi ſuper fructibus
ſuæ menſæ Epiſcopalis *ad c. 2. & c. Epiſcopus de præben.*
Abb. d. n. 11. Sexto ad tit. penſionis, ſeu ſtipēdij à laico
in titul. ei aſſignati ſuper bonis ſuis, Rota *deciſ.* 11. *de*
præbend. in antiquior. & 39. de reſcrip. in antiquis. Felin.
in c. poſtulaſti. de reſcript. num. 8. *& in dict. cap. in noſtra*
cor. 30.

Hodie vero ex S. Concilio d. c. 2. non videtur, † 74
quis poſſe promoueri ad ſacros ordines, niſi ad tit.
beneficij pacifice poſſeſſi, & etiam patrimonij, vel
penſionis Eccleſiaſticæ, vbi Epiſcopus pro neceſſi-
tate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum iudica-
uerit aſſumendum, quæ tamen neceſſitas, vel ſal-
tem commoditas regulariter adeſt, præſertim in † 75
perſonis doctis, & probatæ vitæ, & ideo regulariter
poteſt quis etiam hodie ordinari ad tit. patrimonij,
vel penſionis, Flam. Pariſ. *d. lib. 2. q. 6. n.* 8 & ita pra-
cticatur pro quo conducit ſequens declaratio, S.
Cong. † Cōcilij. *cum ad patrimonij, vel penſionis Eccleſ.* 76
t. t. ordinari non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit
aſſumendos pro neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiarum ſuarū,
iux. c. 2. ſeſſ. 21. *clerici autem abſentes, Eccleſiis neceſſita-*
tem habentibus, aut ſubuenire, aut vtilitatem aliquam af-
ferre nō poſſunt, quæritur, an huiuſmodi clericis literas di-
miſſorias Epiſcopus concedere poſſit? Congregatio cenſuit
poſſe & ad eum ſpectare.

Quod ampliatur primo, quod habens patrimo-
nium † ſufficiens poteſt promoueri ad ſacros ordi- 77
nes, licet expreſſe nō aſſignetur ſibi patrimonium
in titulum, nec dicatur ad titulum patrimonij, ſed
ſatis eſt, quod illud habeat, & ſuccedit loco tituli,
gloſſ. *in cap. ſi Epiſcopus, verbo titulum. de præbend. in*
ſexto. Abba. *in cap. tuis, numero 3. de præbend.* & Gam-
barus *d. lib. 6. numer.* 137. & fauet Concilium *dict. ca-*
pit. 2.

Si tamen aliquis † haberet plura bona, ſeu bene- 78
ficia, & ad titulum aliquorum ſpecialiter, ſeu no-
minatim ordinaretur, illa ſolum eſſent titulus, &
non alia.

Secundo ampliatur, vt etiam ad titulum † dona- 79
tionis poſſit quis ordinari, Zechus *de republica Eccle-*
ſia. cap. de clericis, ſub num. 7. verſ. 84. vt in ſequentibus
declarationibus S. Congregationis 1. *ad titulum do-*
nationis alicuius poteſt quis ordinari, ſi ita Epiſcopus iudi-
cauerit aſſumendum pro neceſſitate, vel vtilitate Eccleſia-
rum, & ſi donatio eſt realiter vera, & non ficta, quæ dein-
ceps alienari non poſſit, abſque Epiſcopi licentia, donec bene-
ficium ſufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat vnde
viuere poſſit.

Secunda, *poteſt aliquis ad ſacros ordines promoueri*
ad titulum bonorum quæ donantur, ſi tamen Epiſcopus iu-
dicauerit eum aſſumendum pro neceſſitate, vel commo-
ditate Eccleſiarum donationeſque huiuſmodi vere, &
abſque vlla fraude in forma valida fiant de tot bonis,
quod

quod promouendo sufficiat ad vitam honeste sustentandam
quaque deinceps nullo modo alienari possint sine licentia
Ep scopi, donec benefi.ium sufficiens adipiscatur, vel aliun-
de habeat, vnde viuere poterit.
80 Tertio ampliatur, † vt etiam familiares trien-
nales Episcoporum, alias sibi non subditi possunt
ab eis ordinari ad titulum patrimonij, vel peosio-
nis, Mart. Anton. Geunen. *dict. cap.* 81. *num* 3. cum
Flam. Parisio, *de resignatione benefic. libro* 4. *quæstione*
2. *numero* 91. *qui ait, quod text. Conci ij Tridentin. ca-*
pit. 9. *session.* 23. *de reformatione, die* 14. *Aprilis* 1575.
per Sanct. Congregationem fuit ampliatus procedere, si
familiari dederit sufficiens patrimonium, & sunt se-
quentes declarationes eiusdem Sauct. Congrega-
tionis.
81 Prima, † *pro necessitate, & commoditate Ecclesiarum*
ad titulum patrimonij. possunt etiam ordinari familiares
triennales Episcoporum, iuxta formam capituli noni,
sess. vigesima tertia. *Sed tamen debent ascribi Ecclesiis,*
pro quarum necessitate sunt ordinati, iuxt. formam, cap.
16. sess. 23.
Secunda, *Episcopus ordinat familiarem suum, ad ti-*
tulum pensionis, si pro necessitate, vel commoditate suarum
Ecclesiarum iudicat ordinandum.
82 Tertia super d. c. 9. † *Familiaris Episcopi, de quo hoc*
decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patri-
monij si illud sufficiens habuerit, si Episcopus ita iudicauerit
pro necessitate, aut commoditate sua Ecclesia & certa Ec-
clesiæ ascribatur, vbi suo munere fungi debeat, iuxta c. 16.
infra hac eadem, sess.
Quarta super d. c. 16. ibi, *non ascribatur, quod etiam*
locum habeat in familiaribus triennalibus Episcoporum,
qui ad titulum patrimonij possint promoueri, nam & isti
debent ascribi alicui Ecclesiæ ordinantis.
83 Circa quod † tamen de ascribendo certæ Eccle-
siæ videnda sunt dicta infra, *à n.* 98. & triennium in
termiois, *dict c* 9. sufficit, quod incipiat, antequam
fuisset Episcopus, vt S. Cong. censuit super *d. c.* 9. his
verbis, *ex identitate rationis sufficit, quod triennium in-*
ceperit, antequam fuisset Episcopus.
84 Debebit tamen Episcopus statim re ipsa † bene-
ficium illi conferre, *ex d. c.* 9. quod habet locum, et-
iam in minoribus, & prima tonsura, Nauarr. *consil.*
de temporibus ordinatio. Rota *decis.* 731. *part.* 1. *diuersor.*
Emanuel Rodriguez *in summ.* 2. *tom. cap.* 14. *num.* 10.
P. Ledesm. *cap* 8. 5. *concl. & censuit S. Cong. vt in sequen-*
ti declaratione super eo. Habet locum hoc decretum, etiam
in minoribus ordinibus, vt teneatur Episcopus, etiam con-
ferre beneficium, ac etiam, in prima tonsura. & illud ver-
85 bum *statim*, intelligitur, id est, incõtinenti, & † abs-
que interuallo, Flam. Paris. *d. lib.* 4. *quæstion.* 2. *num.* 95.
vt in sequenti declaratione, *sup. d. c.* 9. *ibi statim, incon-*
tinenti, & sic censuit Cong. quod Episcopus, qui contulit
primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen
per quinquennium secum commoratus est, non dicatur sa-
tisfecisse huic decreto per collationem beneficij illi factam
infra annum, etiam in vndecimo mense, post d. primam
tonsuram. Refert Flaminius supra *numer.* 92. *dicens,*
die 22. *May* 1586. *Congregationem Concilij, ita cen-*
suisse.
86 Non tamen potest Episcopus dispensare † cum
suo familiari triennali, alias non subdito super ille-
gitimitate, etiam ad minores ordines, Nauarrus
consil. 13. *de temporibus ordinatio.* & Genuen. *d. cap.* 81.
num. 3. Eman. Rodriguez, & P. Ledesma sup. nec su-
per interstitijs, Nauar. *consil* 12. *eod. tit* & Genuen. † 87
ibi Mandos. & Ledesm. nisi pro Ecclesiæ suæ vtili-
tate, vt in sequenti declaratione S. Congreg. *Cong.*
censuit, & declarauit, quod licet Episcopus possit ordinare
familiarem suum triennalem, sibi alias non subiectum, &
dare illi dimissorias ad ordinandum à quocumque, dispen-
sare tamen non potest super interstitiis; de quibus cap. 13.
& 14. *nisi pro Ecclesia sua vtilitate.* Licet in interstitijs,
& quacunque irregularitate posse Episcopum laico
familiari dispensare, teneat Thom. Sanch. *lib.* 8. *disp.*
1. *num.* 25.
Et ista intellige de familiari non habente † ibi 88
antea beneficium, prout loquitur Concilium, nam
si haberet beneficium, posset Episcopus ratióne il-
lius eum ordinare, tanqnam subditum, dispensare-
que in illegitimitate, & interstitiis, licet non esset
triennalis, nec statim ei beneficium conferret, sicut
quemlibet alium beneficiatum suæ diœcesis, *iux. c.*
cum nullus, de temporibus ordinationum in 6. & ibi Do-
ctores, & Rebuff. in praxi, *tit. de clericis, & à quibus*
num. 24. *& quæ diximus cap præced.* & ita sentit Flam.
Paris. *d. lib.* 4. *quæst.* 2 *à num.* 93. quicquid Mat. Ant.
Genuen. *cap.* 47. *num.* 3. *difficultat.* Et ita sunt acci-
pienda, quæ tradit Zerola in praxi Episcopali 2. *par.*
verb. ordo. §. 5. 6. *&* 7. qui satis confuse, & inuolute
loquitur, prout solet † aduertendum est autem, 89
quod si quis ordinaretur ad tit. patrimonij sine vlla
necessitate, vel commoditate Ecclesiæ, contra de-
cretum Concilij *d. cap.* 2. nullam incurreret pœnam,
vel suspeosionem, etiam stante *d. constitutione.* Sixti
V. contra male promotos, quoniam in hoc casu,
nec Concilium, nec d. constitutio Sixti, vllam pœ-
nam imponunt; nec obstabant illa verba, † d. con- 90
stitutionis, *vel alias male promouerit*, quia non com-
prehendunt hunc casum supra specificatum *ad l. do-*
li clausula ff. de verborum obligat. & l sanctio legum, ff. de
pœnis.
Et in particulari redeundo † ad id. vnde digressi 91
sumus, quod hodie stante dispositione Concilij *d.*
cap. 2. non possit quis ordinari ad titulum paternæ
hæreditatis, quantumuis pater sit diues, & pauper
non dicatur, qui patrem habet diuitem. Surdus de
alimentis, *tit. primo, quæstion.* 23. *numer.* 12. *& quæst.* 33.
numer. 30. *& quæst.* 103. *numer.* 3. *& quæst.* 108. *numer.*
8. *& titul* 7 *quæst.* 37. *numer.* 3. Molina de iustitia *to-*
mo 1. *tractat.* 2. *disputat.* 146. *vers. illud præterea*, &
Thom. Sanchez, de matrim. *d. c.* 8. *disp.* 19. *num.* 21.
tradit Flam. Parisius *d. lib.* 2. *quæst.* 6. *num.* 28. nam-
que requiritur, quod vere, & realiter habeat patri-
moniũ quod sit, vel ex hæreditate patris, vel ei do-
natum † à patre, vel alio, vt patet *in d. c.* 2. Concilij 92
ibi, *patrimonium vero, vel pensionem obtinentes*, & ibi,
eo quoq; prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem
vere ab illis obtineri. & patet etiam ex declaratione
Congregat. infra adducta, *n.* 96.
Et, quod ad titulum alieni beneficij. vel † stipen- 93
dij ab Episcopo assignandi super fructib. suæ mensæ
non possit hodie quis ordinari, fuit decisum per S.
Congregationem Concilij, vt in declaratione seq.
ante

ante promulgationem S. Concilij Triden. Episcopus poterat promouere clericos suos ad diuersos titulos, 1 ad tit. beneficij, cap. sanctorum. 70. distin. 2. *ad titulum paterna hareditatis*, cap. Episcopus, de praeben. in fin. *seu ad titulum proprij patrimonij*, cap. tuis de praeben. 3. *ad titulũ alieni beneficij*, cap. postulasti de iure patron. *per tuas* d. 3. de simonia, & Felin. in cap. in nostra. de rescrip. col. 34. n. 31. 4. *ad titulum stipendij ab Episcopo sibi assignandi super fructibus sua mensa Episcopalis* ad c. Episcopus de praeben. *Abb.* in cap. cum secundum. nu. 11. eod. 5. *ad titulum pensionis, seu stipendij à laico assignãdi*, Rota decis. 11. de praeben. in antiquioribus, & 39. de rescrip. in antiquis cum aliis, *quaeritur an, cum vrgeat necessitas, vel commoditas Ecclesiarum suarum, poterit ad omnes supradictos titulos clericos promouere? Cong. censuit. quoad tertium, & quartum, non posse, quoad secundum, in terminis tantum, in quibus Concilium loquitur, nempe pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiae, & dummodo talis laicus sit vere facultatib. idoneus, atque in forma valida obliget se, suosque successores ad praestandũ hoc stipendium, & non alienandum, sine licentia Episcopi, illa bona super quibus assignatum erit illud stipendium, hecque obligatio duret, donec ordinatus beneficium sufficiens, aut pensionem aliunde erit adeptus.*

94 Et quamuis in ista declaratione dicatur † posse quem ordinari ad titulum pensionis, seu stipendii à laico assignati, in terminis Concilii, nempe pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiae, id tamen ita accipiẽdum est, si laicus imponat, & assignet talem pensionem, seu stipendium super certa re fructifera ad modum census vitalitii. Tunc enim pensio ista seu ius illam percipiendi, quod potest vocari census, seu annuus redditus, est ius quoddam reale, & optimum illius, atque adeo, ad tit. proprii patrimonii ordina-

95 tur; sicut posset ordinari ad titulum † census, quem ipse ordinandus alias haberet, siue ad suam vitam, sine perpetuo, etiam redimibilis cum annui redditus inter immobilia computentur, *clem. exiui. §. cũque annui redditus. de verborum significatione*, T. aq. *de retractu*, Lignagier. *§. 1. glos. 6. ex nu. 4.* Ant Gabr. *de verborum significatione, concl. 8.* & Redoanus *de rebus Ecclesiae non alienan. rub. 13.* Couar. *lib. 3. vari. c. 7. num. 2. vers. 2.* Marienco *in l. 7. tit. 11. li. 5. recopilatio. gl. 1. à n. 18.* & Solis, qui plures citat. de censibus, *l. 1. c. 7. n. 2. & l. 2 c. 3. à num. 32. & 2. tom. l. 1. c. 1. n. 3.* Quamuis in censu redimibili, quia attento futuro euentu, & redemptionis tempore inter mobilia censeatur, Molin. de Hispan. primog. *li. 2. c. 10. n. 6.* & Llcen. Antonius Go-

96 mez *de censibus c. 3. n. 4.* adhibenda esset cautio, † vt si redimeretur, pecunia ex iudicis decreto apud idoneas personas deponatur, vt iterum collocetur, vt alias circa maioratus tradit Molina sup. alias enim illud non procedet, vt in declaratione sequenti, S. Cong. Concilii, *an per Bullam Sixti V. contra male promotos intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam sacerdotum, ad sacros ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus, & aliarum rerum necessariarum cum cautione certa, sine alio tit. beneficij, vel patrimonij, & an in illis inopia laborantibus sufficient patrimonium dici poterit, quod habet annum redditum 25. scutorũ, quoad primum sua sanctitas consulta, non approbat talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum vero Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudicium, an tale patrimonium sufficiat, propter diuersitatem locorum, cum in vno sufficiat. quod alibi nõ erit sufficiens, dummodo animaduertatur bona esse ipsius ordinandi propria à. ab omni contractuum simulatione, & caeteris qua ab amicis, & coniunctis fieri in huiusmodi casibus solent, penitus libera, & aliena.*

Quamuis aliquando ob penuriam sacerdotum, † id specialiter concessum est, vt in declaratione se- 97 quenti, *ob penuriam sacerdotum, quandoque concessum est ordinari, sine benefi. io. vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum.* Et tradit Flam. Parii. *d. lib. 2. quaest. 6. nu. 11.* & Zechua de republica Eccles. *cap. de clericis, sub num. 7. versi. 94.* qui tamen male videtur velle, id posse semper fieri, sine speciali dispensatione Papae.

98 Nec poterit quis † ordinari ad titulum seruitii in aliqua Ecclesia, cui ascribatur, vt male aiunt Flam. Paris. *sup. num. 33.* Salcedo *d. cap. 10. num. 9. in nouissima editione*, Zerola in praxi Episcopali, *1. par. verb. dimissoria, §. 5. 1. dub.* & Gennen. *d. cap. 81 sub num. 2.* & allegant Mayolum, supra *num. 2.* qui tamen id clare non dicit, nec id probat capitulũ Concilii, *sess. 23. de reformatione* †, nam ibi non agitur de promouendo ad ti- 99 tulum seruitii in aliqua Ecclesia, sed de promotis, ad titulum patrimonii ascribendis seruitio alicuius Ecclesiae, pro cuius necessitate, seu vtilitate promouetur. † Quamuis non potest cogi quis, vt gratis inser- 100 uiat illi Ecclesiae, pro cuius necessitate, vel vtilitate, seu commoditate assumitur, vt censuit S. Cong. & *ita colligitur, ex sequenti declaratione S. Congregationis super* † *d. cap. 16. hoc fiat in ipsa promotione, nam postea* 101 *fieri non potest, ordinatus enim ad titulum patrimonij, & nulli Ecclesiae tempore ordinationis ascriptus, non potest amplius ascribi*, Nec Flamin. ibi refert, ita definisse S. Congregationem, † vt ei imponit Salcedo, & Genn- 102 en. sup. sed quod ascriptus certae Ecclesiae à nullo Episcopo recipiendus est, sine Ordinarii licentia. *vt in declarationes sequentibus super dicto cap. 16. clericus iuxta hoc decretum certa Ecclesia ascriptus à nullo Episcopo recipiendus est, sine Ordinarij licentia, secus, si nullum beneficium habeat in titulum requirens residentiam, aut nulli loco sit ascriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & eius Ordinarius dimissorias concedere debet.*

Quae tamen ascriptio alicui Ecclesiae, † non 103 videtur obseruari, nec esse in vsu, vt videmus, & aduertit Quintanadueñas *dicto libr. tertio numer. 68.*

At seminarista potest ordinari ad titulum † ser- 104 uitii beneficii seminario vniti, vt S. Congregatio censuit his verbis. *cooptati in Collegium seminarij non possunt ordinari ad titulum seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset seminario iunctum, poterit enim ordinari sub certa assignatione fructuum in seminario facta, causa inseruiendi beneficio iuncto seminario, & cui inseruiat, donec alterius prouisum fuerit de congrua sustentatione.* Flam. sup. *num. 32.* & Salcedo *dicto numer. nono* Zerola *prima par. verb.* semina-

seminarium,§.6.& Zechus *d.cap. de clericis sub n.7.versic.84* & Gennen.*d.c.81.sub.n.2.*
105 Et ex d. decreto Concilii *c.2.* & declaratione † S.
Congregationis, supra adducta *n. 96.* apparet patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, debere
consistere in re immobili, & fructifera, &
consequenter non posse quem ordinari, ad titulum patrimonii, in bonis mobilibus, & alias tanquam ordinatum sine titulo sufficienti, & legitimo
incurrere pœnam, si qua esset posita contra ordinatos, sine titulo, quamuis contrarium teneant Na-
106 uar.*consil.34 de temporibus† ordinatio.*&Zerola *in praxi a.p.verb dimissoria. §.8.* nempe talem non incurrere ex eo aliquam censuram, curare autem debere,
vt quamprimum titulus bonorum mobilium conuertatur in bona immobilia ad mentem Concilii
Triden. & sequitur Flam. Paris.*supra n. 15.*& quamuis contrarium sentiant Ludo.Lopez, Man.Rodri-
107 guez, & Ledesma infra relati,*n.152*
Apparet etiam, *ex d.decreto Concilij*, † *declarationibus adductis* beneficium, vel patrimonium, ad cuius
titulum quis ordinatur, debere esse sufficiens ad victum honestum, Nauar.*consil.14. n. 2. & consil.23 de
temporibus ordinatio. & de oratione cap.21.num.11.* Salcedo supra *num.4. & 11.* Flam Paris.*n.13.* Enriquez *li.10.
c.17.§.3.* Man. Rodriguez, 2 *tom.c.15.n.3. & 6.*& Pet.
Ledsma *d.c.7.de Sacramento Ordinis, conc.5 & 7.*
108 Quod procedit non solum, † si beneficium sit
nouiter erectum, sed etiam, si esset antiquum. Candelabrum aureum in d.explanatione constitutionis
Sixti V.notab.11.
Quod etiam verum erat de iure antiquo † *c. Epi-*
109 *scopus, & c.tuis de prab.* quamuis aliud de iure antiquo
in beneficio dicat Nauar. ibi, quem sequitur Man.
Rodriq.*sup.d.n.6.*repræhēdit tamen Salcedo, *d.n 4.*
Poterit tamen quis promoueri † ad sacros Sub-
110 diaconatus, & Diaconatus ordines ad titulum beneficii, non obstante, quod non lucretur illius fructus, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, vt
S. cong. Concilii censuit, his verbis, *potest Episcopus
ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum,
non obstante, quod non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum Presbyteratus Ordinem.*
111 Et beneficium debet habere † redditus certos,
nec potest quis ordinari ad tit. beneficii, quod habet
redditus incertos, vt ex S. Congregat. tradit Mat.
112 Ant. Gennen.*d.n 2.*& quod beneficium, † aut patrimonium dicatur sufficiens in proposito, relinquitur arbitrio boni viri, & prudētis Ordinarii, *argu.l.
1 & qua ibi notantur.ff.de iure deliberan.* vt per Salcedū
d.n.4. Flam Paris.*n 14.* Man. Rodri.*n.9.* Vgolin.*d.c.61.
de irregul.n.6.* Zerolam in praxi Episcopali, *1.par.verb.
dimissoria.§.5.4.dubio, & 2.p.eod. ver.ad si* Genuen.*d.n.
113 2.*& Ledes.*d.concl.7.* vt patet ex declaratione † adducta.*n 96.* nam vt alias S. Cong. censuit, *Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, non traxatur, sed
remittitur ad terminos Concilij.*
114 Sufficit tamen, † quod sit sufficiens ad honestā,
& cōmodam sustentationem cuiuslibet clerici, nec
opus est attendere ad qualitatē ordinandi, vt nobilitatem, &c. nam concilium, & ius antiquū solum requirit sufficientiam, ad honeste viuendū, ita, vt non
cogatur mendicare. Et ita tenet vt probabilius P.
Ledes.*d.concl.7.* cum Nauar.*d.c.21.de orat.n.11.* qui tamen ibi id non dicit.
Quamuis contrarium teneant † Rebuf. *in praxi,* 115
tit.de rescrip.in forma communi, n.24. Caldas Pereira.
*in l.si Curatorem habens. C.de in integrū restit.ver.lesis, n.
132.* Salcedo *d. n. 4.* Zerola sup. Man. Rodrig.*d n.9.*&
Gandelabrū *d.not.11.* dicentes, attendendā esse qualitatē ordinandi, vt nobilitatem, &c. Quorū † sen- 116
tētia mihi videt̄ rigida, nec in praxi seruari, nā in pro
posito nō requirit̄, q̄ possit viuere decēter, iuxta suā
qualitatem in particulari, sed iuxta qualitatem clerici, vt sic. Et sic est † accipiendū quod tradit Nauar.*de* 117
*orat.miscell,62.n.3.vers.facit, q. Concilium, & n 7.vers.
contra tamen, & nu.8.alias miscell.17.&* Flam. Paris. de
resigna.*li.5.q.vlt.n.155. & 156.* qui dicunt, quod Concilium d.c.2 dum statuit, ne quis ratione beneficii ad
sacros ordines promoueatur nisi illud sibi ad victū
honeste sufficiat, non est intelligendū de beneficio,
quod sufficiat ad viuendū decēter, & cōmode, iuxta
qualitatem personæ, sed de beneficio, q̄ sufficiat ad
viuēdū, ita vt non cogatur mēdicare, & sic beneficiū
valoris 30. vel 40. aureorū & cōmuniter beneficium
50. aureorū haberi pro sufficienti ad ordinē sactum,
qui tū male ponit differentiam, † inter posse viue- 118
re honeste, & posse viuere decenter, seu cōmode, nā
idē sunt, & Conc.d.c.2. pro eodē sumit tex. honeste,
& verbum commode. Et Mat. An. Gennen. supra †
ait Neapoli non ordinari, nisi habēres ad minus an- 119
nuos redditus ducatorum triginta sex, & in sinodo
Hieracen. facta sub Episcopo, si † Vincencio Bonar- 120
do, impressa Romæ *anno 1598. titulo 11.c.2.* dicitur. ad
sacros ordines promouendi oportet. vt vel beneficiū habeāt Ecclesiasticum, vel patrimoniū, quorum
vtrūq; valoris sit ducatorum viginti quinque, & saltem realiter, & cum effectu possideant.
Ex quib. infertur primo, quod obtinens benefi- 121
cium, etiam † curatum non sufficiens ad honestam
sustentationem, non potest, nec tenetur ad eius titulum sacris ordinari, vt censuit, S. Cong. Concilii
his verbis, *quaritur, an obtinens parrochialem Ecclesiam
insufficientem ad victum teneatur promoueri ad sacerdotiū
infra annum,* iuxta c.licet canon.*cum Concilium videatur declarasse* d. c.licet *intelligi de beneficio Ecclesiastico
sufficienti ad victum, imo prohibeat posse promoueri ad sacros ordines. Cong.censuit non teneri, sed tantum expedire, vt sanctissimus declaret eum debere dimittere, sanctitas
sua probauit hanc sententiam, vt dimittat.*
Secundo infertur sacris ordinatos † ante Conc. 122
ad titulū non sufficientis beneficii, vel patrimonii,
nō posse promoueri ad ordines superiores, nisi forte adepti essēt, vnde congrue sustentari possent, vt
cēsuit S. Cong. Conc. in vna Segūtina his verbis, *quid
agendū sit de his, qui alioqui idonei, & propter eorū sufficientiā, vel Eccles.vtilitatē, ad tit. non sufficiētis patrimonij,
vel beneficij, ante Sixti constitut. publicationē fuerunt ad
sacros, non tamēn ad Presbyt. ordines promoti, de iā promotis ad titulū nō sufficientis patrimonij, vel benefi. respondet
Cong. non promouendos ad ordines superiores, nisi consequuti fuerint, vnde congrue sustentari poterunt.*
Et in vna Surrentina, sic responsum est. *si* † *quis* 123
ante

ante Concilium iam erat Subdiaconus ordinatus absque
titulo beneficij, poterit is postea absque titulo promoueri,
dummodo falsem patrimonium habeat. Refert Suarez
124 sup *num. 39.* & † dicit idem esse, si quis post Conci-
lium, absq; vero titulo Diaconus, vel Subdiaconus
factus est, nam, etiam sublata suspensione non po-
test, sine vero titulo alium ordinem suscipere.

125 Tertio infertur habentem beneficium, vel † pa-
trimonium insufficiens, non posse promoueri et-
iamsi cum eo, & pitantiis, & aliis emolumentis, quę
ex exercitio sacrorum ordinum lucrari potest, ha-
beret honestum victum, & etiamsi Episcopus ob-
liget se suppleturum, nec etiam qui ex industria. &
honesto officio, vt musicus, vel grammaticus po-
test sustentari, quamuis habens beneficium insuffi-
ciens de per se, iuncto tamen patrimonio, sufficiēs
possit ordinari, vt per Zerolam, *d. 1. p. verb. dimissoria,*
§. 52. dub. & Gennen *d. n. 2.* Et censuit S. Cong. Con-
126 cilij, in vna Seguntina, his verbis, † *an clericus aliquis*
idoneus habens beneficium insufficiens de per se, sed iuncto
patrimonio habeat quod sufficiat ad honestam vitæ susten-
tationem, poterit promoueri. cong. censuit posse Epi-
scopum, iuxta. formam c. 2. sess. 21. *non obstante Bulla*
Sixti Papæ V. quod si cum beneficio, aut patrimonio insuf-
ficienti iungantur pitantia, elemosinæ, anniuersaria, con-
fraternitates, & alia emolumenta, quæ ex celebratione
Missarum in exercitio sacrorum ordinum, si ad eos promo-
ueantur, percipere, & lucrari possunt, quæ omnia ad victū
honeste sufficiant, an poterint promoueri, etiam si cum be-
neficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantia,
elemosinæ. Cong. respondit non posse, an possit promoueri,
etiamsi nihil prædictorum vel minus sufficienter haberet,
si Episcopus obliget se suppleturum, quod ad alimenta suffi-
ciat, quoque habeat, vnde se sustentare possit, etiamsi Epi-
scopus obliget se suppleturum alimenta, censuit item non
posse. Quid si tantum habeat, quod ex industria, vel honesto
labore lucratur, puta, quod sit musicus, magister grāmati-
cæ, pictor, aut alterius licitæ professionis, id quod sit sufficiens
ad sustentationem vitæ, an possit promoueri, de industria,
vel honesto labore. censuit item non posse.

Quarto infertur, non posse quem ordinari, ad ti-
127 tulum literaturæ, † quantumcunque sit litteris gra-
du, & Collegio insignis, vt tenent Salcedo, *d. c. 18. n.*
7 in nouissima editione, Gennen. *d. n. 2.* & Pet. Ledesma
d. c. 7. ante vltimam conclusionem, & etiam tenet Ma-
128 nuel Rodriguez supra *nu. 15.* saltem † in Baccalaurio,
in Theologia, vel iure canō. qui est bonus Scholaris,
& ita censuit, S. Cong. vt patet in declaratione se-
quenti, *in Concilio Vlubonen. decretum fuit promouen-*
dos ad titulum litteraturæ, iussit sanctissimus deleri, & di-
xit sedaturum breue Cardinali Portugalliæ, vt solos Docto-
res in iure canō. vel Theologia possit ipse Cardinalis prænio
examine à se facto promouere ad sacros ordines, ab hunc ti-
tulum litteraturæ, quæ in re suam grauat conscientiam.

Quamuis contrarium teneant plures moderni,
129 † Cordoua in summ. *q 36.* Entriquez *dict. l. 10. c. 17 ad*
fin. & lib. 13. c. 37 §. 2. & li. 14. cap. 5. §. 3 Maxime glos. ca.
& Vega, 1. part. summa, capit. 57. casu primo, qui dicunt,
ita practicatum, & Enriquez ait tenuisse multos
Doctores consultos, & post hæc Gonçalez ad re-
gul. de mensibus, glos. 4. num. 36. dicens, ita consuluisse,
quorum sententia alias mihi vera visa fuerat ex æ-
quitate, † & Epicheia, 5. infertur non posse quem 130
promoueri ad titulum de futuro, & in spe etiam cer-
ta, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad
quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus,
cum Concilium clare requirat titulum de præsen-
ti habituum, & possessionum, & ita contra Mayolū
d. l. 4. c. 15. num. 5. quem sequitur Sayrus de censuris *l.*
4. c. 14. num. 19. recte tenuit Salcedo sup. *numer. 6.* &
Man. Rodr. *num. 10.* & Ledesm. *supra post octauam con-*
clusionem, inde inferens nominatum, & electum in
concursu ad parochialem vacantem in mense A-
postolico, non posse interim ad eius titulum ordi-
nari, & ante Concilium † docent Io. And. & Fran- 131
cus *si Episcopus. de praben. in. 6.* vnde subinfertur non
posse aliquem promoueri ad † titulum coadiutoriæ 132
etiam perpetuæ, cum futura successione. Ledesma
supra. n. concl. 2 difficultate, nisi forte ratione illius ha-
beat congruam, † tunc enim posset ordinari ad ti-
tulum illius, non tanquam ad titulum beneficii, sed
illius iuris percipiendi congruam assignatam, tan-
quam ad titulum pensionis. ita Nauar. *de oratione c.*
20. num. 18. Salcedo supra *n. 7.* Man. Rodriguez, *n. 13.*
& Ledesma ibi. & ita erit intelligendus Gonçalez
glo. 5. §. 9. n. 8. qui absolute ait, quod potest quis or-
dinari ad titulum coadiutoriæ.

§. 1.

De alijs Dubijs.

SVMMARIA.

AN ordinatus ad titulum beneficij non possessi aliquā pœnam incurrat, nu. 133. cum sequentibus, soluitur non incurrere, licet peccet, & licet ex constitutione Sixti iam reuocata incurreret suspensionem.

An ordinatus ad titulum patrimonij, alias sufficientis, qui tantundem, vel multum debet, dicatur ordinatus sine titulo sufficienti, & incurrat pœnam positam contra ordinatum sine titulo. n. 136. cum sequentibus vsq; ad 145. resoluitur negatiue.

An, si quis fuerit sacris ordinatus ad titulum beneficij possessi sine Canonico titulo peccet. & incurrat pœnā, si qua esset contra ordinatos sine titulo, n. 146. cū sequentibus. resoluitur probabiliter negatiue.

Si capitulum sede vacante, infra annum daret dimissorias alicui arctato ratione beneficij de facto possessi, non haberent locum pœnæ Concilij, n. 149.

An ordinatus ad titulum patrimonij donati cum pacto de non petendo, seu de illo reddendo, sit ordinatus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam, n. 150. cum sequentib. resoluitur ordinatum cum patrimonio, seu donatione fictis, esse ordinatum sine titulo, secus vero in ordinato cum patrimonio donato cum pacto, seu conditione de illo reddendo post ordinationem.

Ficta donatio quæ censeatur, numer. 153. cum sequentibus.

Melioratio facta filio pro suscipiendis ordinibus, etiam sine traditione est irreuocabilis, n. 156. 157. & 158.

An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat. seu imputari in legitimam, num. 159.

159. resoluitur affirmatiue contra aliquos relatos num. 160.

Textus in c. penul. & c. per tuas de simonia solum agit de ordinato cum pacto simoniaco facto cum ordinante, seu præsentante ad ordinem, quale non est pactum, de restituendo patrimonio donato, factum cum donante, num. 168.

Donans patrimonium alicui ad ordines potest apponere pactum, & conditionem de eo reddendo, cum ordinatus habeat alias vnde viuere possit, n. 169.

Ordinatus ad titulum patrimonij, quod fuit renuntiatũ, seu restitutum donatori ante ordinationem, siue libere, siue ex pacto apposito, est ordinatus siue titulo, n. 170. & idem, si interuenit pactum, seu conditio de illo restituẽdo ante ordinationem, quamuis de facto non sit restitutum, n. 171.

Renuntiatio patrimonii donati facta, antequam ordinetur valet, nec est simoniaca, quamuis renuntiatio alimentorum præstandorum ab ordinante, vel præsentante, non valeat, n 172. cum sequentib.

Ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retro donat, vel alienat, quamuis peccet, nõ incurrit suspensionem, nec est ordinatus sine titulo, n. 175. & 176.

Alienatio patrimonij, ad cuius titulum quis est ordinatus, est nulla ex concilio, quod tollit potentiam alienandi, per illa verba, alienari nullatenus possint, maxime propter verbum nullatenus, quod inducit nullitatem actus ipso iure, n. 176. cum sequentibus licet ante Concilium posset alienari, n. 181.

Ordinatus sacris ordinibus ad titulum patrimonij, si illo renuntiatio ad superiores promoueatur, non est suspensus, nec promotus sine titulo, quia renuntiatio est nulla, n. 182. nisi renuntians desineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur, & transfertur, n. 183.

An valeat alienatio patrimonij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, facta sine licentia Episcopi, si tunc habet beneficium, vel alias vnde viuere possit, n. 184. cum sequentib. resoluitur valere.

Potest occurrere necessitas. seu causa, vt possit, & debeat dari licentia alienandi patrimonium, etiamsi ordinatus aliunde non habeat vnde viuere possit, nu. 187. & 188.

Cum Episcopus ex iusta causa daret licentiam alienandi patrimonium, Episcopus maneret securus, etiamsi ordinatus non haberet aliunde vnde viuere posset, si tamen sine iusta causa daret licentiam, alienatio teneret, Episcopus tamẽ vltra peccatum maneret obnoxius ad prouidendum ordinato, n 189.

Licentia alienandi patrimonium non potest dari per vicarium Episcopi sine speciali mandato, & Episcopus in proposito quis intelligatur, n. 190.

Beneficium, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, nõ potest resignari, nisi facta mentione, quod ad illum titulum fuit ordinatus, & constito, quod aliunde viuere possit; nec sufficit postea cõstare, quod tempore resignationis haberet vnde viuere posset, contra Zauallos, n. 191. & 192.

Adeo facienda est mentio in resignatione beneficij, siue coram Papa, siue coram Ordinario, quod ad illum titulũ fuit ordinatus, quod id traditum est pro forma, nec potest adimpleri per æquipollens, & alias nulla est resignatio, n. 193. & 194.

Resignatio facta ab eo, qui non habet vnde viuere possit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, est nulla. nu. 195. & habet etiam id locum, licet beneficium sit iuris patronatus, n. 196.

Ratio, quare prohibetur quis libere resignare beneficium ad cuius titulum est sacris ordinatus n. 197.

In sacris constitutus, non potest vllo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliunde habeat vnde viuere possit, vt in constitutione Pij V. n. 198.

Licet ista constitutio loquatur in resignatio. factis coram Ordinario, tamen seruatur, & habet etiam locum in curia, n. 199.

In curia non admittitur resignatio in sacris constituti, nisi cum clausula, quod resignans aliunde habet vnde viuere possit, quæ respicit substantiam gratiæ, & eius verificatio committitur Ordinario, nu. 200. cum sequentibus.

Clericus in minoribus, non solum potest libere alienare patrimonium, etiamsi ad illius titulum sit promotus, sed etiam resignare beneficium, licet non habeat aliunde vnde viuere possit, nec facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus, n. 203.

Quæ dicatur cõgrua sustentatio, vt valeat alienatio patrimonij, & resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit promotus, n. 204. cum sequentibus. resoluitur relinqui iudicis arbitrio, attenta qualitate personæ, resolutiones Rotæ, n. 308. & 209.

Quod dicitur de patrimonio, & beneficio, ad cuius titulum quis sacris ordinatur, procedit etiam in patrimonio, vel beneficio succedente, & subrogato loco illius, n. 210.

Beneficium, per cuius assecutionem vacat illud, ad cuius titulum fuit quis ordinatus, non potest dici subrogatum loco illius, n. 211.

An valeat renuntiatio beneficij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, facta cum pensione sufficienti ad cõgruam, non tamen facta mentione, quod ad illum titulum fuit promotus, n. 312. cum sequentibus resoluitur non valere, etiam in foro conscientiæ.

Idem in permutatione, nisi sit æquiualens, n 217. & 218.

An decretum Concilij, quatenus prohibet resignationem beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, procedat etiam in priuationibus, & renunciationibus inductu à iure, n. 219. resoluitur negatiue, n. 220. & sic non procedere in resignatione ex decreto, n 221.

An d. decretum, quatenus prohibet alienationem patrimonij, procedat in alienatione voluntaria, non autem in necessaria, n. 222. & 223. vbi quod procedit etiam in necessaria.

Stãte, quod resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit ordinatus, facta contra formam Concilij est nulla, an beneficium non vacet, sed remaneat penes resignantẽ, nu. 224. cum sequentibus. resoluitur in resignatione facta coram Papa beneficium, non vacare, secus in facta coram Ordinario ab eo. qui aliunde non habebat vnde posset commode sustentari, ex constitutione Pij. V. & numer. 228. ponuntur declarationes. S. Congregationis.

An debeat adimpleri iuramentum de resignando beneficium, ad cuius titulum fuit ordinatus, vel non reuocando procuratorem ad resignan. cum non habeat alias vnde

*vnde sustentari possit, n. 230. cum sequentibus. resolui-
tur negatiue, & ita dari absolutionem ad cautelã à d. cto
iuramento.*

*Valet reuocatio procuratoris constituti ad resignandum
ex causa permutationis, vel alias etiam cum iuramen-
to, nu. 235. contra aliquos relatos, n. 236. videtur tamen
necessaria absolutio iuramenti, cum iuramentum pos-
set sine peccato seruari, nisi iurans sit sacris ordinatus,
n. 237.*

*Resolutio Rotæ, quod à concordia in beneficialibus licitum
est recedere ante beneplacitum sedis Apostolicæ, n. 238.
nec recedens tenetur ad expensas alterius partis, n. 239.*

133 QVINTO principaliter dubitatur † an ordi-
natus ad titulum beneficii, cuius possessionẽ
non est adeptus, aliquam pœnam incurrat. in quo
Nauar. *cons. 15 de temporibus ordinatio.* docet nullam
pœnam incurrere, nam licet Concilium. *d. ca.* 2. re-
quirat possessionẽ pacificam beneficij, vel patrimo-
nij, ad cuius titulum quis ordinatur, tamen Conci-
lium inducit ius nouum, quoad requisitionem pos-
sessionis, quæ de iure antiquo non erat necessaria,
& consequenter ob eius defectum nulla erat de iu-
re antiquo pœna imposita, & Concilium solum in-
nouat pœnas antiquis iurib. impositas, sequuntur
Flam Paris. *d. q. 6. n. 7.* & Man. Rodriguez. *d. c. 15. nu. 11.*
& Salcedo. *d. c. 18. n. 7. in nouissima editione*, qui tamen
134 fatetur istum peccare, † arbitraria pœna pro modo
culpæ esse puniendum, nisi quando bona fide, &
candido animo solo titulo, sine possessione fuit or-
dinatus, quia putabat titulum sine possessione suffi-
cere, quando non stabat per eum, quominus pos-
sessionem adipisceretur, sed fuit de facto impedi-
tus, tunc enim non peccat in foro conscientiæ, vt
ait Naua. *d. cons. 15. n. 4.* & Man. Rodriguez vbi proxi-
me, sequitur etiam P. Ledesma. *d. c. 7. concl. 9.* qui ta-
135 men recte ait, quod ex. d. constitutione † Sixti. V. cõ-
tra clericos male promotos, talis incurreret suspen
sionem, nam. d. constitutio imponebat suspensio-
nem contra promotos sine titulo sufficientis bene-
ficii, vel patrimonii, quæ verba debebant intelligi
de titulo possesso, iuxta tenorem Cõcilii, cuius ob-
seruantiam prætendebat. d. constitutio, quæ tamen
iam est reuocata, vt supradictum est.

Sexto dubitatur an ordinatus ad titulum patri-
136 monii alias sufficientis, † qui tantundem debet, vel
saltem est tanto ære alieno grauatus, vt eo soluto nõ
remaneat patrimoniũ sufficiens ad eius sustentatio-
nem, dicatur ordinatus sine titulo sufficienti, & incur-
rat pœnam positam contra ordinatum sine titulo,
in quo videtur respondendũ affir. nam bona intel-
liguntur cuiusq; quæ deducto ære alieno † supersũt
137 *l. sub signatũ. §. bona ff. de verborũ significatione. l. cogi. ff.*
ad Trebellianum, siue debita sint contracta ante ac-
quisitum patrimonium, siue postea, tamen ante
ordinationẽ; nã cum tunc possit illud alienare, pote-
rit etiam se obligare, & debita contrahere, quæ ex
eo solui debeant & ita videtur tenere Suarez. *d. 5. tõ.
disputatione vlt. sectione. 3.* † *n* 25. ait enim titulum non
138 posse verum, ac legitimum reputari, cum ad illum
fundandum contracta sint debita æqualia, vel ma-
139 iora, quæ aliunde solui non possint. Sed Naua. † *cons.
18. de temporibus ordinatio.* tenet illud esse verum, quã-
do æs alienum est contractum ante patrimonium
quæsitum, & potest, & debet solui de illo, vt quan-
do debetur pure, & statim peti potest, & nulla iusta
exceptione impediri, secus, quando cœpit deberi
post patrimonium quæsitum, etiam ante ordinatio-
nem, de quo non debebat, nec poterat solui, per
præfectum Concilium Triden. & ita tacite fuit con-
tractum sub conditione tacita, si post ordinationẽ
habuerit vnde solueret. sequuntur Man. Rodriguez
n. 2. & Ledesma. *6. concl. 4. difficultate supra*, Flam Pa-
ris. *d. q. 6. n. 12.* dicens, quod si debet tantundem, quã-
tum valet res donata, non videtur suspensus, vt re-
spondit Nauar. † quorum sententia posset proce- 140
dere, quando ille se obligasset, & debitum contraxis-
set ad soluendum, postquam esset ordinatus, secus
si se obligasset, etiam post patrimonium quæsitum
ante ordinationem, tamen absolute, aut ad certum
tempus sine mentione, quod esset ordinatus; ad so-
luenda enim debita post ordinationem † contracta, 141
seu in tempus, quo esset ordinatus, expresse non vi-
detur posse alienari, etiam cum authoritate iudicis
patrimonium, ad cuius titulum quis est ordinatus;
quamuis enim ista alienatio videatur necessaria, ha-
buit principium voluntarium, ex quo sua volũtate
æs alienum contraxit, & sic in ea habet locum pro-
hibitio Concilii adtradita per Tiraquellum *de retra-
ctu lignagier §. 1. gl. 14. ex n. 13 ad* 17. & Parlad. rerum
quotidianarum *l. 1. c. 3. n. 43.* Auend. *resp.* 13. *nu.* 6. Ma-
tien. *in lib. 6. tit. 11 li. 5. recop. glos. 1. num. 6.* Girond de
Gabellis. *5. p. à num 50.* & Sol s *de censi. 2. tom. lib. 4. ca.
vn. numer. oct uo* & alias posset per indirectum alie-
nare patrimonium, quod non est permitten-
dum *reg. cum quod vna via. libr. sexto cum concor-
dan.*

Secus vero si se obligasset absolute, aut ad certũ
tempus † sine mentione, quod esset ordinatus, et- 142
iam post patrimonium quæsitum, nam tale debitũ
videtur soluendum ex patrimonio, quod transit cũ
suo onere, maxime si debitum erat cum hippotheca
bonorum, nec Concilium prohibet alienationem,
seu obligationem patrimonii, antequam ad eius
titulum sit ordinatus sacris, præterea videtur verũ,
quod ait Mar. Ant. Gennen. *de ca. 81 n. 2.* nempe, † q 143
potest quis ordinari ad titulum donationis, etiamsi
tantundem debeat, dummodo donatio sit facta ad
hunc finem ordinationis, cum alienare non possit
ex. *d. cap. 2.* Naua. *cons. 13. de temporibus ordinatio.*

Quod tamen videtur accipiendum † quando or- 144
dinatio fuit causa finalis, siue conditio donationis,
secus si impulsiua *ad li 2. §. fi. cum l sequen. ff. de dona-
tio.* & ibi Doctores, seu quando donatio fit, vt possit
ordinari, tunc enim donatio est omnino pura, &
libera, sicut de legato mulieri facto, vt possit nube-
re, dicit Couar. *in c. 3. de testamen. sub. num. 11. vers. 2.*
apparet, cum Baldo *cons. 249. l. 4.* nihilominus tamen
ex alia ratione videtur posse absolute † dici ordina- 145
tum ad titulum patrimonii alias sufficientis, non es-
se ordinatum sine titulo, etiamsi tandundem debe-
at, & quandocunque debita contraxerit, quin cleri-
cus non tenetur vltra quam facere possit *capit.* O-
duardus, de solutio. & ibi Abb. & doc. Gig. *de pensio.*

quæst.35.num. 8. & quæst. 62.num.22. Couar.*lib.2.vari.
cap.1.num. 9.* Baeça *de inope debitore c. 17.* & Io. Gutier-
rez *de iur.am.confirm.1.par.ca.17.* Doctor. Paz *in praxi.
3 par 2 tom cap.vn.à num.4.* & Marches.*de commissio.
1 par.cap 3.* de commissione super dilationibus mo-
ratorus, & sic ille non videtur ordinatus sine titulo
cum quandocumque debita contraxerit, non tene-
atur vltra quam facere possit, & consequenter pa-
trimoniũ, ad cuius titulum fuit ordinatus non possit
alienari ad illa soluenda, facit quod tradit Suarez
supra *numer.26. post Mayolum de irregularitate l.2.c.11.
num.15.*

Septimo dubitatur an si quis fuerit † sacris ordi-
146 natus ad titulum beneficii, in cuius possessione pa-
cifica est, non tamen habet in eo Canonicum tito-
lum, sed est reuera intrusus, peccet mortaliter, & in-
currat pœnam, si qua esser posita contra ordinatos
sine titulo, in quo videtur respondendum affirma-
147 tiue, nam cum beneficium illud † non sit suum, vt
supponitur, videtur ordinatus sine vero titulo, nisi
bona fide, & candido animo ex stimans habere ca-
nonicum titulum, sit promotus, tunc enim excu-
saretur à peccato, & consequenter à pœna ad tradi-
ta per Nauar. *d. cons.15.num. 4. & citatos supra numer.
134.*

148 Nihilominos tamen probabilis † videtur abso-
lute pars negatiua, nam ad istum effectum, & vt nõ
dicatur ordinatus sine titulo, sufficit sine fraude de
facto pacifice possidere beneficium, esto, non ha-
beat legitimum titulum, *vt colligitur ex Concilio.d.ca.
2.* quod ad hoc solum requirit, quod legitime con-
stet ordinandum beneficium pacifice possidere, &
ita videtur tenere Nauar *cons.24.de tẽporib.ordinatio.*
quamuis respectu patrimonii videatur requiri et-
iam legitimus titulus ex illis verbis, *ab eo obtineri*, &
ex prædictis, sicut in simili videtur, quod si capitu-
149 lum, sede vacante, † infra annum daret dimissorias
seu reuerendas alicui arctato ratione beneficii de
facto possessi. non haberent locum pœnę statutæ à
Concilio *sess 7. de reformatione c.10.*

150 Octauo dubitatur, an ordinatus † ad titulum pa-
trimonii sibi donati cum pacto de non petendo, seu
de illo postea reddendo, & restituendo, sit ordina-
tus sine titulo, & incurrat aliquam pœnam.

151 In quo dico primo † quod ordinatus cum patri-
monio ficto, seu donatione ficta, & non vera, esset
reuera ordinatus sine titulo, & incurreret pœ-
nam suspensionis positam contra ordinatum sine
titulo per constitutionem Sixti. V. quæ tamen. vt
diximus. est iam reuocata, *vt patet ex declarationib su-
pra adductis n. 79* & docet candelabrum aureum *in
explanatione d. constitutionis notabil. 14.* Espino *de te-
stamen.glos.18.n 75.* P. Ledesma *d.c. 7. de sacram ordinis
conclusione.6. quinta difficultate, & Suarez supra. n 35.*

Nam qui recipit patrimonium non vere, sed fi-
152 cte donatum ad istam † effectum, tenetur illud in
conscientia restituere, quia non est suum vllo mo-
do, quamuis in foro exteriori constando de fraude,
& fictione merito illo priuaretur in pœnam talis fi-
ctus donator. Lud. Lopez *instruct. negotiantium lib. 2.
c.45. vers iam quadam dubiela* Man. Rodriguez. *d.2.tõ.
c.15.n.7. & P. Ledesma ibi,* qui tamen male ponunt ex-
emplum in recipiente pecuniam mutuatam ad præ-
sentandum Episcopo, dicendo, quod de illa erat si-
bi facta donatio, vt ad illius titulum ordinaretur,
cum patrimonium debeat consistere in re immo-
bili, vt supradictum est, *n.105.* & Tho. Sanchez *de ma-
trimonio l. 6. disputatione 32.n 8.*

Et ficta donatio cẽsetur quando † inter ipsos do- 153
natorem, & donatarium dictum est, illam fieri pro-
pter formam, & ad apparentiam, non vere, & ani-
mo donandi, seu quando facta est cum pacto, de nõ
vtendo illa, seu de non petendo donatum, nam ista
est donatio verbalis tantum, & non realis. Quinta-
naduennas. *d.l.3.n.69. & alij.*

Quamuis Angolo *in l. 6. delas † meioras glos. 4. n.9.* 154
alias glos 10 n.5. dicat, quod donatio facta causa ordi-
num suscipiendorum, etiam ab extraneo, quantũ-
cumque donatarius promittat non se vsurum tali
donatione, infringi non poterit propter ius quæsi-
tum. *3.c. Episcopus cap.tuis de praben.* sicut in donatio-
ne, seu melioratione facta causa matrimonii, vnde
videbatur donationem factam, etiam ficte causa or-
dinum suscipiendorum valere, sed respondetur in
præsenti, † non agi de præiudicio tertii, sicut in ma- 155
trimonio carnali, nam Episcopus, qui non fuit in
culpa, & deceptus ordinauit aliquem sine vero pa-
trimonio, non tenetur eum alere. Decius *in c. 2. ad
si & in c. Episcopus num. 13. de praben.* Nauar. *cons.14. &
vlt. de temporibus ordinatio.* Fla. Paris. *d.l. 2. q. 6. nu 18.* &
Tho. Sanchez de matrimonio. *lib. 6. disputatione. 32.
num.8.* & dictum est supra *num. 33.* & Episcopus fuit
in culpa, quia sciuit, vel debuit scire, sibi imputet.

Melioratio tamen facta filio pro † suscipiendis 156
ordinibus, etiam non interueniente traditione, e-
rit irreuocabilis *iuxta l.17. Tauri, quæst 1. tit. 6. lib. 5.
recopilationis,* in ea enim versatur causa onerosa cum
Episcopo, qui alias non ordinaret, ne de suo aleret,
& sic post sacros ordines susceptos à parentibus re-
uocari non potest. ita Cifuen. *in d.l. 17. n. 1.* Couar. *in
c Rainaldus de testam § 2.n.7.* Auendanno *resp 17. in fi.*
Tell. *in d.l.17. num. 81. & 82.* Matienço. *d.l. 1 glos 9. num.
8.* Salcedo. *d.c.18. num 15* Angul. *d.l.1. glos.7. num. 15.* A-
cevedo *in l.10. tit.6. lib.5. recopilat. num. 31.* Io Gutier-
rez *pract. lib.2. q. 65 nu.7.* Morquecho *diuisione bono-
rum li 3. cap 6. num.90.* & Man. Rodriguez. *d c.15. num.
8* quamuis contra teneat Espino. *d glos.18. num.75.* &
idem esset † in donatione, quæ non esset data pro 157
3. & *5* vt per Angulum ibi & glos. *2. num.5.* vnde etiã
idem erit de iure communi. Igneus *in l. 3. §. subuenti-
tur ff. ad sillian.* † *n.170.* Couar. Tell. Marien. & Gutier. 158
ibi maxime iuxta tradita per Caldas Pereiram *in. lib.
si curatorem habens. C. de in integrum restitutione verbo,
læsis, n 103.* Iosephum Gonçalez, Flores *variarum ca.
12.n.24.* & Mendez de Castro *in l. cum oportet. C. de bo-
nis quæ liberis, n.165.*

Et an donatio, prò suscipiendis ordinibus filio
simpliciter facta † conferri debeat, seu imputari in 159
legitimam, verior videt̃ sentẽtia, quod conferri de-
beat, seu impotari, quia est donatio ob causã neces-
sariã, seu quasi & id, q̃ datur filio, nõ consũmitur in
adeptione ordinum, sed dat̃, vt illud post susceptos
ordines habeat ad ipsius alimenta, & congruam in
eo statu sustentationem, & facit. *l. omnimodo. §. im-
putari.*

putari. C. de in officioso testamento, nam & id est de se alienabile, & transmissibile ad hæredes, & ideo debet conferri, & imputari, esto, sit quasi Castrense peculium, quam sententiam reuenit Couar. & in additione ibi supra Auendanno de resp. 17. Menchaca de successionum creatione lib 3. §. 22. nu. 44. Did. Perez in l. 4 ti. 12. l. 3. ordinam Salcedo supra num. 16 Angulo in. lib. 9. glos. 3. num 25 Ayora de partitio. 2. p. q. 13. Io. Gutierrez d. q. 65. Man Rodrig d. c. 15. nu. 8. Molina de iustitia. 1 tom tract. 2. disputatione. 238. & 241. ad fi. & P. Ledesma. d. c. 7. 6. concl. ad fi.

160 Quamuis contrarium post fabrium. Ignenm. Aym. Cassaneum, & Rebuffum in † praxi titulo de rescripto. in forma communi num. 25. teneant Ant. Gomez in l. 29. Tau n. 21. & ibi Tellius, nu. 16. Dueñas regula. 222. n 3. Rojas de successio. cap. 7. à n. 46. Matienço in. l. 3. tit. 8 glos. 2. numero 14. Aceuedo. l. 10. tit. 6. nu. 29 & 30. lib 5. recopilat. Gratian. regul 95. numero. 6. & Quintana dueñas. d. lib. 3. Eccles 2. p. præcipue ad fi & videtur tenere Caldas Pereira. d. verbo lesis nu 103 & 132 Espino glos. 18. à n. 66. Mendez de Castro in d. l. eum oportet, nu. 165. & Velazquez de Auendaño in. d. l. 29. Tauri glos. 3. n. 8.

161 Dico secundo, † quod ordinatus cum patrimonio sibi donato cum pacto seu conditione de illo reddendo, & restituendo, post ordinationem, non potest dici ordinatus sine titulo, nec incurreret vllã pœnam seu suspensionem, etiam stante. d. constitutione Sixti. V. nam iste reuera est ordinatus cum patrimonio vero, & non ficto: sta enim est vera donatio ex qua transfertur dominium in donatarium†

162 licet cum illo pacto, seu modo, ad titulum de donatio. quæ sub modo, & longe diuersa (quamuis doctores videantur confondere) ab illa, quæ fit cum pacto de non vtendo illa, seu de non petendo dona tum, quæ est verbalis tantum, vt dixi.

Nec obstat dictum pactum, † seu conditio de reddendo, & restituendo post ordinationem, quod ob

163 ligat, saltim in foro conscientiæ cord. in sum q. 32. ver s. si aut. Lud Lopez instruct. conscientiæ. 1. tom. c. 240. ad fi. & c. 278. quia verius est nullo modo obligare, quia est cõtra dispositionẽ cõcil. d. c. 2. † q pro hibet alienari, aut remitti patrimoniũ, ad cuius titu-

164 lum quis est ordinatus sine licentia Episcopi. & sic dictum pactum, & conditio non valet ad. l. pacta quæ contra. ca. de pactis & cap. diaceni 28. d. & c. 2. 10 qu. 1. & facit regula c cum M. Ferrarien. de constitutio. de quaibe Abbas, n. 16. Fel. à n 77. Decius à n. 67. & Ripa à nu. 70 & quod tradit Con. in 4. 2. pa c. 8. § 5. nu 9. & cum eo Matienço in. l. 6. gloss. 8. tit. 8. li. 5. recopil. Espino. glos. 18 à num 48. & Molina de iustitia 1. tom. tract. 2. disput 169.

165 Et ita in proposito tenent † Man. Rodriguez. d. c. 15. n. 5. & P. Ledesma. d. c. 7. sexta conclusione 3 difficultate, & videtur tenere Enriquez l. 13. c. 37. §. 2. & Cardi. Toletus. d. l. 1. c. 48. vers. 5.

Quamuis contrarium, nempe illum † esse suspensũ,

166 teneant Nauar. in man. c. 27. n. 158. & cons. 14. numero. 3. & cons. 22. & vltimo. numero secundo de teporibus ordinatio. Mart. Ledesma. 2. parte. 4. quæstio 26. ar. 2. Pedraça in sum. 2. p. c. 2. de suspensione. Ludo. Lopez. d. ca. 278 & 2. tom. 2. p. c. 31. Graff. d. l. 2. c. 97. n. 67. Zechius de casibus reseruatis casu 1. de suspensione, n. 19. 3. casu. Vega in espejo de Curas c. 12. n. 126. Sayrus de censuris l. 4. c. 15. n. 3. & Quintana dueñas. d. n. 99. & Zauallos q. 527 n. 13. ex c. per tuas el 3 & c. penul de simonia, & Salcedo d. c. 18 n. 12. dicens talem absque dubio sine tit. ordinari, & Tho. Sanchez supra dicens, eam non fuisse veram donatio. sed fictam, nec acquisiuisse donatariũ dominium rei sic donatæ, & sic sine patrimonio ordinari, & Suarez supra num. 35. dicens dici posse†

procedere decisionem. d. c. penul & c per tuas, quãdo 167 quis ab aliquo accepit titulum patrimonij suo pacto occulto iterum dandi, si donatio illa specialiter facta sit ad finem suscipiendi ordines illo titulo quia tunc ille, qui patrimonium confert, habet vicem præsentatoris ad ordines, si tamen simpliciter fiat, quamuis alter postea illa vtatur ad effectum suscipiendi ordines, non propterea vere, ac proprie dici posse præsentari ab alio ad ordines suscipiendos & ideo difficile esse legem pœnalem ad illum casum extendere, ex alio tamen probabiliori fundamento opinari hunc, qui per dolum & fraudem quamcunque ficto tit. ordinatur, manere suspensum scilicet ex vi. d. c. nominem, & sanctorum & constitutionis Sixti. V. hæc Suarez.

Nec obstat textus in d. ca. per tuas, † & in d. ca. penul. 168 quia, vt supradictum est, n. 31. solum agit de ordinato cum pacto simoniaco de non petendo prouisionem, seu alimenta ab ordinante, vel beneficiario eum præsentante ad ordinem, at donatio patrimonij, & pactum de illo restituendo, est res separata, & distincta ab ordinatione, ex qua non incurritur simonia, quicquid dicat Espino. d. glos. 18 num. 73. & consequenter nec suspensio. d. c. per tuas & c. penul. nec dare alicui patrimonium est spirituale, imo vẽdi, & emi potest, non ergo pactum de restituendo efficit simoniam. Toletus. d. capit. 48. vers 4. qui ait, quod hunc casum supradictum de pacto facto non eum ordinante, aut præsentante, non inducere suspensionem decreuit, seu declarauit signatura pœnitentiariæ, & sic seruatur, nec potest dici donantem patrimonium, etiam ad finem suscipiendi ordines, præsentare ad illos, id enim proprium est beneficiari præsentantis ad titulum suæ Ecclesiæ, seu beneficij.

Donans autem patrimonium alicui ad ordines recte poterit apponere pactum, † & conditionem 169 de eo reddendo, cum ordinatus habuerit beneficiũ sufficiens, vel alias vnde viuere possit, quia tunc nõ est contra Concilium.

Dico tertio, quod si quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij. † quod fuit renũciatum remissum, 170 seu restitutum donatori ante ordinationem, siue libere, siue ex pacto apposito, est reuera ordinatus sine titulo, & sic incurreret suspensionem stante. d. constitutione Sixti, V. alias non, sed solum peccaret mortaliter Sayrus. d. libro quarto capite 15. numero 23. nam alienatio patrimonij ante ordinationem, non est vllo iure prohibita, etiamsi esset donatum specialiter ad istum effectum, & sic iste tempore ordinationis iam non habet titulum.

Et idem videtur si interuenit pactum, † seu pro- 171

missio,aut conditio de isto restituendo ante ordi-
nationem,quamuis de facto non fuerit antea resti
tutum,durat enim obligatio facta in tempore&pro
tempore habili ad *l. celsus.ff. de receptis arbitris,& ca.*
cum dilecti de dolo,& contum.& quę ibi notantur, nec
in præsenti intrat remedium *ca. Oduardus de solutio.*
quod non teneatur vltra quam facere possit , cum
sit debitor speciei.

172 Nec obstat quod ait† Nau.*d c 27.n.158.* quem se-
quitur candelabrum aureū *de suspensione n.31.* quod
talis renuntiatio patrimonij donati facta antequam
ordinetur , non videtur valere per ea , quæ omnes
dicunt *in d.c penul.de simonia*,etiamsi esset iurata iux-
ta Ananiam.& Felin.contra Panor.ibi, & quod iste
incurrit suspensionem.*d.c.penu.*vt etiam dicit Quin-
tanaduennas.*d.n.69.*qui tamen tenet talem renun-
tiationem,seu remissionē valere , quia ait ordinari
cum simulatione patrimonij,quod nullum est , nā
173 vt ex superioribus apparet,*decisio d.c.penul.*† non fa-
cit ad propositum de patrimonio , solum enim agit
de pacto,& iuramento simoniaco de nō petendo
prouisionem ab ordinantè,vel præsentante ad or-
dinem,& sic de renuntiatione simoniaca alimento
rum ab illis præstandorum , quæ non valet etiam
cum iuramento , vt contra Panor.*ibi numero 4.*di-
centem.valere quoad ordinatum,qui non potest a-
liquid petere contra iuramentum,& sequitur Tolè
tus.*d.cap.48.vers.5.*tenent Mau.Socinus Anania,&
Feli.*n.2.*tum,quia simoniaca,tum etiam, quia con-
tra bonum publicum,quia quod ordinator,& præ-
sentator teneantur prouidere ordinato,fuit indu-
ctum propter bonum publicum , ne in opprobriū
totius cleri,& ordinis clericalis mendicare cogatur
vnde succedit regula *c.si diligenti de foro competen.* ex
qua ratione etiam post ordinationem , non valet
quicquid contra dicat *glos.fi.in ca.si Episcopus de prab.*
*in 6.*quam sequitur Abb.Anania & Fel.ibi & Naua.
& Quintanadueñas supra,at in proposito de patri-
monio renuntiato† ante ordinationem,seu donato
cum pacto de non petendo,non adest vlla simonia,
17 quia est res separata,& distincta ab ordinatione, vt
dictum est,& consequenter non incurritur suspen-
sio.*d.c.penul.*nec respectu donatoris adest alia obli-
gatio ad prouidendum ordinato,quam,quæ insur-
git ex ipsa donatione,vnde,si fuit ficta,aut ante or-
dinationem renuntiata , nulla remanet obligatio
contra illum.Dico quarto,quod ordinatus ad titu-
lum patrimonij,qui post ordinationem† illud retro
donat,seu renuntiat,vel alienat , quamuis peccet
163 mortaliter,quia facit contra prohibitionem conci-
lij,maxime,cum sit facta ob bonum publicum prin
cipaliter,& fauorem totius ordinis clericalis, & sic
castigari posset per Episcopum,tamen non incurrit
vllam suspensionem Nauar.*d.numer.158. vers. 2. quod*
& d.cons.22.Salcedo supra numer. 13. Ioan.Gutierrez
pract.libr.2.quæst.65 numero 10. Quintanadueñas su-
pra. Zauallos.*d.quæstione.527.numero 9.*Lud.Lopez
*vbi proxime candelabrum aureum supra numer.30.*Graff.
*d.lib.2.capit.97.numer.67.*Man.Rodriguez.*d capit.15*
*numer.4.*Zechus.*d.casu.1.de suspensione, numer. 19. 30.*
*casu.*Lucius supra,& Ledes.*d.c.7.*Toletus.*d.capit.48*
*vers.18.ad fin.*Sairus.*d.lib.4.capit.15.*num.23.*ad fin.* &
Suarez *supra numer. 38.* quamuis contrarium sine
fundamento teneant Bar.Medina *in sum.libr.1.capit.*
11.§.58 de suspensione ad fin & Vega *in sum.2.p.c.34.casu*
86.ad fi.& c.108.casu 2.

Et ratio est,quia iste non est ordinatus† sine titu- 166
lo,& sic non esset suspensus,etiam stante suspensio-
ne contra ordinatum sine titulo & nullo iure talis
pœna repetitur imposita contra ordinatum retro
donantem,vel alienantem patrimonium , ad cuius
titulum fuit ordinatus,sed solum,quod renuntiatio
& alienatio est nulla ex Concilio.*d. c. 2.*ibi,*atque illa*
dein. eps sine licentia Episcopi alienari,aut extingui , vel
*remitti nullatenus possint,*quæ verba inducunt nulli-
tatem† ipso iure,quia tollunt potentiam alienandi 177
ad tradita per Bart.& Ias.*ex numero 16.& alios in l.gal-*
*lus ff.de liberis,& posthu.*Ioan.Nicol.Gimon.*in enchir.*
beneficiorum,titulo.3.c.3.numero.17. Tiraquellum *post*
leges connubiales glos 2.seu quarta à numero 1 Gratian.
*regula.484.*Ioan Gutierrez *in Rep.l.nemo potest.ff.de le*
gatis primo à numero 145.& Thom.Sanchez *de matri-*
monio libro 6.disputatione. 38. numero. 20. maxime pro- 178
pter verbum,*nullatenus* ,† quod inducit nullitatem
actus ipso iure *glos.in clem.1. verbo nullatenus de sequs-*
*stratione possess.*Felin.*in c.cum accessissent,numero.8.de cō*
*stitutio.*Corsetus *in singul verbo nullatenus* , & Tiraq.
in l.si vnquam,verbo reuertatur , numero.95. & ita pro-
posito† tenent Nauar.*cons.17.numero 2.& .21.numero* 179
4.& *consil.22.de temporibus ordinatio.*Flam Paris.*d. lib.*
*2.q.6.numero.16.*Quintanadueñas.*d.l.3.numer.71.*Za-
uallos.*d.quæstion.527.numero.*Molina *dicto primo tom.*
tract.2.disputatione.238.ad fin.& Thom.Sanchez *d.li.*
6.disputatione,32 numero septimo & Toletus *vbi proxi-*
me.

Ex quo conuincitur sententia† P.Ledesmæ. d.c. 180
7.conclusione.6.difficul.1. dicentia , probabilius esse.
quod talis alienatio,vel remissio est valida,quia Cō
cilium non facit incapacem ad transferendum do-
minium,in quod videtur inclinare Suarez *supra nu.*
38.

Quamuis ante Concilium posset† alienari sine
licentia Episcopi patrimonium ad cuius titulum 181
quis fuit ordinatus *gloss.fin.in c.tuis de praben.& ibi I-*
mola & Abb.numero.8 Felin in capite Ecclesia S.Maria de
constitutio numero.10.& ibi Decius, *numero. 17.*Selua
dicens *d.gloss.ab omnibus approbatam de benef. 1. parte*
*quæstione 3.n.11.*Couar.*in d.capite Rainaldus de testam.*
*§.2.numero 7.*Redoan.*de rebus Ecclesia. Rubrica. 33. ca-*
*su 13.*Gratian.dicens *communiter receptum regula.195.*
*numero.7.*Ioan.Gutierrez.*d.lib.2.pract.qu.65.numero.*
10.& 11.& dicit communem Zauallos.*d.qu.527.num.*
*1.*licet numero.2. & 3. dicat contrariam etiam esse
communem quam tenent Io.And.Domin.& Fran-
cus *in d.c si Episcopus de praben.in sexto,*quando fuit ex-
presse in titulum assignatum , & Solis *de censibus 2.*
*tom.lib.2.capite 3.numero.12.*vbi ait, in eo censum cō-
stitui non posse,nisi seruata forma præfixa à Conci-
lio.

Vnde infert Naua.*d.cons.17.& .21.*† quod ordina-
tus sacris ordinibus ad titulum patrimonij,si illo re 182
nuntiato ad superiores promoueatur, non est su-
spensus,nam non præstat impedimentum,quod de
iure

iure non sortiuntur effectum, vt habet regula iuris
in sexto, & dicta renuntiatio est nulla, ex d. decreto
Concilij, & sic non potest dici ad superiores promo
tus sine titulo. sequitur Flam. *d. quæstione. 6. numero*
17. & Salcedo. *d. capite 18. numero 13. in nouissima editio-*
ne.

Sed si renuntiatio ita facta est † vt renuntians de-
183 sineret possessionem, quæ ex actu nullo amittitur,
& transfertur. *l. 1. § si vir vxori ff. de acquiren. possessione,*
& ibi Doct. Rota *decis. 519. & 612. num. 2. p. 1. diuersorũ*
non videretur. d. sententia posse procedere stante
decreto Concilij *d. capite secundo & d. constitutione*
Sixti Quinti. iuxta supradicta dubio. quinto. à numero
133.

184 Nono dubitatur, an valeat alienatio, † seu renun-
tiatio patrimonij, ad cuius titulum quis sacris fuit
ordinatus, facta sine licentia Episcopi, si tunc haber
beneficium, seu alias vnde congrue viuere pos-
sit.

185 In quo Quintanadueñas *d. l. 3. n. 72* † cum Bursato
cons 178 n. 55. l. 2. voluit allegare, *n 35.* qui tamen id nõ
dicit) docet, quod Episcopi authoritas vbique ne-
cessaria sit, etiam quando alias habet vnde viuere
possit, & quod, si Episcopus aditus alienationi con-
senserit, faciet quidem suo periculo, nam si patri-
monium, vel beneficium ordinato clerico ad victũ
non suppetit, ipse de suo iusta præbebit, rursus, si
suppetet, & alienari patrimonium Episcopus iniu-
riose per neget, merito Iudex superior appellabitur
eandem sententiam scio tenuisse D. Sahagun in le-
ctura tit. de præb.

Nihilominus tamen in hoc dubio † verius vide-
186 tur contrarium, nam Concilium. *d. c. 2.* solum statuit
quod deinceps sine licentia Episcopi matrimoniũ
alienari non possit, donec aliunde habeat vnde vi-
uere possit, atque adeo cum aliunde habet vnde vi-
uere possit, nõ est prohibita alienatio sine licẽtia E-
piscopi, sed potius videtur permissa *ad. l. cum prætor.*
ff. de iudicijs, maxime cum de iure communi posset
alienari absolute, vt supradictum est *numero.* 181.
quod in casu dubij non censetur correctum, & ita
videtur tenere Flam Paris. supra *nu. 16.* & expresse
tenet Zauallos. *d. q 527. n. 8. & q. 561. ex n. 22. maxime n.*
30. & seq.

187 Sed dices quando ordinatus † non habet aliunde
vnde viuere possit, ad quod requiritur licentia Epi-
scopi ad alienandum patrimonium, cum tunc non
debeat dari, sed negari respondetur posse occurre-
788 re talem necessitatem, † seu causam ita vrgentem, vt
possit, ac debeat dari licentia alienandi patrimoniũ
etiamsi ordinatus aliunde non habeat vnde viuere
possit, verbi gratia, si ipse, aut parentes eius essent ca
priui, ad suam redemptionem, vel parentum debe-
ret dari dicta licentia, similiter si pater, aut frater
clerici, essent ob homicidium, vel aliud delictum
perpetratum puniendi pœna mortis, nisi parti accu
santi pro remissione daretur certa quantitas, si fili-
us, aut frater clericus vellet subuenire patri, aut fra-
tri in hac necessitate dando illam quantitatem, quã
tamen dare non posset, nisi vendendo, seu alienan-
do patrimonium, iustissima causa esset id faciendi,
& iusta etiam causa esset ad prouidendum sorori,
quæ alias esset in magno periculo perdendi se, & cũ
Episcopus ex iusta causa daret † licentiam alienandi 189
patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatus, i-
pse Episcopus maneret securus, etiamsi ille non ha-
beat aliunde vnde viuere possit, si tamen sine iusta
causa daret licentiam, alienatio teneret, nam Con-
cilium solum prohibet alienationem sine licentia
Episcopi, siue bona, siue mala, ipse tamen Episcopus
vltra peccatum maneret obnoxius ad prouidendũ
ordinato, vt inquit Quintanadueñas supra, vel ad
dandum ei tandundem, sicut tenetur quando eum
ordinaret sine titulo, nec hanc licentiam alienandi 190
patrimonium videtur posse dare † vicarius Episcopi
sine speciali mandato, & si sine facultate, aut sine iu-
sta causa eam daret, teneretur sicut de Episcopo di-
ximus, faceret enim causam suam, & Episcopus in
proposito videtur intelligendus Episcopus domici-
lij alienantis, vel loci, vbi res est, aut etiam origenis
ad † Ant. Gomez *secundo tom. variarum c. 14. nu. 17.* & 191
Simoncellum *de decretis. li. 1. tit. 1. à n 69* ait etiam Za
uallos vbi proxime absque licentia Ordinarij valere
resignationem beneficij, ad cuius titulum quis sa-
cris fuit ordinatus, si postea constiterit ordinatum
tempore resignationis beneficij habere aliunde vn
de commode viuere possit.

Sed hoc de beneficio † non est recte dictum, nec 192
potest procedere, nam Concilium dicto cap. secun
do expresse dicit, quod beneficium, ad cuius titulũ
quis sacris fuit ordinatus, resignari non possit, nisi
facta mentione, quod ad illius titulum fuit promo-
tus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito,
quod aliunde commode viuere possit, & aliter facta
resignatio nulla sit, atque adeo in resignatione be-
neficij non sufficit postea constare resignantem tẽ-
pore resignationis habere aliunde vnde viuere pos-
sit, sed tempore resignationis debet fieri mentio,
quod ad illius titulum fuit promotus, & ante admis-
sionem constare superiori, quod aliunde habet vn-
de viuere possit, & adeo verum est † faciendam esse 193
mẽtionẽ in resignatione beneficij siue coram Papa
siue corã Ordin. quod ad illius tit. fuit ad sacros pro
motus, quod id traditum est pro forma, nec potest
adimpleri per æquipollens, vt censuit San. Congre-
gatio Concilij de anno. 1588. vt in sequenti declara-
tione: *Fuit dubitatum an pro forma traditum esset, vt re-*
signans teneatur facere mentionem se ad titulũ illius fu-
isse promotum, adeo quod per æquipollens adimpleri non
possit, & fuit resolutum pro forma traditum esse à Conci-
lio stante clausula annullatiua, & quod Concilium nega-
tiue loquitur Iass. in. l. quod sit nominatim prima. ff.
de liberis, & post. *Felin.* in c. cum dilecta de rescrip.
quo stante per æquipollens, non potest adimpleri. Flamin.
Parisius *dicto lib. 2. q. 6. nu. 39. & li. 5. q. vlt. n. 175.* & ita si
de hoc non fuerit facta mentio, nullam esse resigna
tionem † fuit resolutum per Rotam *in vna Salaman-* 194
tina Coram D. Orano de mense Maij eiusdem anni. 1588.
& in vna Hispalen. coram illustrissimo Plato. 17. Iunij eodẽ
anno Flam. Parisius *dicto nu. 39. & dicto nu. 175.* & idem
fuit resolutũ in vna Aretina plebis *4. Decemb.* 1600
coram D. Millino supra adducta 1 p. t. 5. n. 438. nec sufficit
re expressionem, quod resignanti remanebat vnde
viueret, & post tradit Gonçalez *dicta gloss. 5. §. 10, nu.*
55.

55. dicens idem resolutum in Mutinen Canonicatus, de qua infra n. 218.

195 Et resignatio facta ab eo, † qui non habet vnde viuere possit, etiam de beneficio ante Concilium obtento, est nulla ex dicto decreto, vt S. Congregatio censuit super eo, *ibi nulla sit, quaritur an habeat locum etiam eo casu quo renuntiatum fuit beneficium longe ante concilium obtentum ab eo qui non habet vnde viuere possit, litigatur enim inter resignantem, & resignatarium, respondit Congregatio propter generalem rationem decreti positam in principio huius capituli comprehendi tam beneficia obtenta ante Concilium, quam post.*

196 Et habere etiam id locum, licet † beneficium sit iuris patronatus, fuit resolutum *per d. S. Congregationē super d. c. 2 his verbis habent etiam locum omnia hac etiā si beneficia essent iuris patronatus.*

197 Et ratio, quare † prohibetur quis libere resignare beneficium, ad cuius titulum est sacris ordinatus, nam non potest ordinari sine titulo, ne cum ordinis dedecore mendicare, aut aliquem sordidum quæstum exercere cogeretur, vt supra d. dum est in prin. & eadem ratio vrget, ne quis posset resignare beneficium ad cuius titulum fuit ordinatus Flaminius Parisius d. libro secundo quæst. 6 numer. 4. & 35.

198 Quinimo in sacris † constitutus non potest vllo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliunde habeat vnde cōmode viuere possit, vt in constitutione Pij V. 56. in ordine earum constitutionum incipien. quanta Ecclesiæ decus calendis Aprilis 1568. ibi, *sed nec horū vllus sacro ordine mancipatus, nisi Religionem ingressus, valeat vllo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commode sustētari.*

199 Quę constitutio, † licet loquatur in resignationibus factis coram Ordinario, tamen seruatur, & habet locum in curia, quia militat eadem ratio in proposito, vt fuit solutum. *in vna Lucana. 5. Decem. 1586. coram. D. Orano,* Flaminius Parisius. *q. 14. n. 3. & d. l. 5. qu.*

200 † *vltima n. 76.* in qua quidem curia non admittitur resignatio alicuius in sacris constituti, nisi cum clausula, quod resignans aliunde habet vnde commode

201 viuere posset. † Quæ respicit substantiam gratiæ, nā attento stilo alias non solet concedi, vt fuit resolu-

202 tum *in d. Lucana* Flaminius. Parisius. *dicto lib. 2.* † *q. 6. nu. 41. & dicto l. 3. q. 14 n. 6.* cuius verificatio committitur Ordinario, si resignatio est forma dignum, vt quotidie videmus, *de quo vide dicenda infra 6. p. c. 2. dubio. 11 n. 231.*

203 Clericus autem in † minoribus ordinib. tantum constitutus nō solum potest libere & absolute alienare patrimonium, etiamsi ad illius titulum sit promotus, sed etiam potest resignare beneficium, licet non habeat aliunde vnde viuere posset, nec facta mentione, quod ad illius titulum sit promotus siue renuntiatio fiat coram Ordinario, siue coram Papa nam nec concilium, nec dicta constitutio Pij V. loquuntur de constitutis in minoribus, quia in eis cessat ratio dedecoris ordinis. Flaminius Parisius *dicta q. 14. n. 1. & 2. & dicta q. vltima. n. 78.* D. Ioan. Gutierrez *cons. 42. n. 10. & Zaual. dicta q. 561. n. 26.* & ita in resignationibus per eos factis non ponitur supra dicta clausula, sed in præsenti offert se difficultas, quæ dica-

204 tur congrua sustentatio, † vt valeat alienatio patrimonij, et resignatio beneficij, ad cuius titulum quis fuit promotus, in qua Zauallos. *d. q. 561. ex n. 27.* ait, relinqui iudicis arbitrio, qui considerata qualitate

205 † personarum, locorum, & temporis, iudicabit, solere tamen de stilo curiæ pro congrua sustentatione centum pro rectore designari, verius tamen se existimare quod hodie illa dicatur congrua sustentationis retentio, si ordinatus detinet beneficium, 50. aureorum, cum illa quantitas reputetur al Ordinario sufficiens à principio, vt clericus sacris ordinibus insigniri valeat Flaminius. *dicta q. vlt. n. 156* quia nihil est in iure tam naturale, quam vt omnis res dissoluatur per quascumque causas nascitur.

206 Vnde vult Zauallos, † quod illa quantitas, quæ est sufficiens à principio, vt quis ad sacros Ordines promoueatur, erit etiam sufficiens, vt patrimoniū, ad cuius titulum est promotus, posset alienati, & resignatio beneficij, ad cuius titulum est promotus, sortiatur effectum, & dicatur resignans aliunde habere vnde commode viuere possit, vt requirit concilium, & consequenter non erit attendenda quoad hoc qualitas personæ, vt nobilitas, literatura & c. sed honesta, congrua & commoda sustentatio respectu cuiuslibet clerici, *iuxta dicta supra numer. 114.* bene tamen verum est, cum minori quantitate solent Ordinarij contentari, & satisfieri ad effectum ordinandi aliquem, quam ad istum effectū.

207 Quinimo ad istum effectum † videtur attendenda qualitas personæ, vt tenent *Fuscus de visitat. li. 2. c. 28. n. 19.* & Flaminius Parisius *dicta q. vlt. n. 181.* maxime in resignationib. quæ fiunt coram Papa, in quibus, vt diximus, semper dicitur, quod resignans aliunde habet vnde commode viuere possit, *vt in vna Hispalen. dimidiæ portionis. 20. Iun. 1591 coram D. Orano,* in qua

208 fuit resolutum, quod *pro sustentatione commoda* † *non sufficit, quoad necessariam sustentationem sine penuria sufficit glossa in c. per culoso. §. sane, verbo,* absque penuria. *& ibi Gemin. Francus & alij de statu regularium.* l 6. Abb. in c. 1 n. 4. de institutio. *Rebuffus de congrua n. 78. qua commoda sustentatio consideratur inspecta qua litate persona, & loci, vbi moram trahit ad tradita per Ancarr.* cons. 383. ad fi. Aym. cons. 189. in fi. Et facit decisio 1. in causa Abulen. beneficij infra adducta *6. p. c. 2. dub. 4. n. 47.* & vide ibi dicta *dub. 11. sub dubitatione à n. 286.*

209 At in vna Brigien. parochialis. 20 † Nou. 1598. coram D. Peña *Rota habuit pro congrua resignantis, ex qua commode sustentari possit, vt dicitur in literis resignationis 55. ducatos, quos habebat ex patrimonio, & pensione in resignatione reseruata, maxime accedente iudicio Ordinarij qui expediuit resignationem, & considerandum est tempus resignationis, quibus accedebat, quod cum Rota solita sit assignare. 50 pro congrua vicarij, similiter pro congrua istius videbatur sufficere. 55. & quamuis in literis dicatur, dummodo aliunde, non excludatur, quin pensio sit, in ea computanda quoniam verbum, aliunde, ponitur ad exclusionem beneficij resignati, non autem pensionum.*

Id

210 Id autem, quod dicitur † de patrimonio & bene-
ficio, ad cuius titulum quis sacris ordinatur, vt pa-
trimonium non possit alienari, sine licentia Epi-
scopi, donec aliunde habeat vnde viuere possit,
nec beneficium resignari, nisi facta mentio-
ne, quod ad illius titulum, sit promotus, & quod ti-
tulus debeat esse perpetuus, *de quo supra 1. p. c. 2. à n. 83*
& quod patrimoniũ cõsistat in re immobili fructi-
fera, *de quo supra n. 105.* &c. videntur habere locum,
& procedere etiam in patrimonio, vel beneficio
succedente, & subrogato loco illius, ad cuius titu-
lum fuit ordinatus ex regula, quod subrogatum sa-
pit naturam eius, in cuius locum subrogatur, & sub-
rogatum intelligitur cum qualitatibus eius, cuius
loco subrogatur. *l. si eũ. § qui iniuriarum. ff. si quis cau-
tionibus*, cum aliis per Ias. ibi & Tiraquel. *de retra-
ctu lignagier § 1. glossa 10. n. 80.* & Mantieuço *in l. 1. tit.
4. glos 8. n 1. & l. 16. tit. 10 glossa 3. n. 2. li. 5. recopilationis*
& subrogatum debet esse eiusdem iuris, & condi-
tionis, cuius est illud, in cuius locum subrogatur, &
debet esse tale, quod à principio potuerit esse. Bald.
per textum ibi in. l. Parabolam. C. de Episcopis, & clericis,
& conducunt decisiones Rotæ in causa Salamanti-
na coadiutoriæ infra adductæ 4 *part. capite quinto ad
fin.*

211 Beneficium autem, per cuius † assequutionem
vacat illud, ad cuius titulum fuit quis ordinatus, nõ
videtur posse dici subrogatum loco illius, cum illa
vacatio inducatur à iure propter incompatibilita-
tem.

212 Decimo dubitatur an valeat † renuntiatio bene-
ficij, ad cuius titulum quis sacris fuit ordinatus, fa-
cta cum pensione sufficienti ad congruam sustenta-
tionem, non tamen facta mentione quod ad illius
titulum fuit promotus.

In quo Nau. cons. 9. de † renuntiatione, tenet va-
213 lere talem renũtiationem saltem in foro conscien-
tiæ; sequuntur Fiam. Parisius. *d. l. 2. quæstione sexta nu.
41.* & Man. Rodriguez. *d. secundo tomo. capite 15. num.
12.*

214 Verius tamen est non valere, quia † vt dictum est
supra *n. 193.* id traditum est pro forma, & indistincte
annullatur resignatio aliter facta. *Et ita tenet S. Con-
gregatio Concilij*, † *vt in sequenti declaratione super. d. c. 2*
215 *Præsupposita supplicatione resignationis parochialis, de
qua agitur per D. Gasparem in fauorem D. Ioannis de Mi-
ron, cum reseruatione pensionis. 180. ducatorum prædicta
D. Gaspari soluenda, & quod in eadem supplicatione. d. D.
Gaspar narrauit, quod per quinquennium dictam paro-
chialem possederat, an in casu, de quo agitur, intret Conci-
lium Trid. hoc cap. Congregatio censuit Concilium intra-
re.*

216 Et quod talis resignatio sit nulla † etiam in foro
conscientiæ expresse tenet dicens longe probabi-
lius P. Ledesma. *d. capite septimo post decimam conclu-
sionem.*

217 Vndecimo dubitatur, an etiam id † procedat in
permutatione, vt sit nulla non facta mentione quod
ad titulum beneficij permutati fuit sacris ordina-
tus.

218 Et respondetur procedere, nisi † permutatio sit
æquiualens *vt S. Congregatio censuit super dictum ca. 2.
ibi & aliter facta resignatio nulla sit, Congregatio censuit
hoc non procedere æquiualenti.* Et quod procedit etiam
in permutatione tradit post hæc Gonçalez *dicta glo.
5. §. 10. à n. 43.* dicens resolutum in Mutinen. Cano-
nicatus. *19.* Nou. 1602. coram D. Lita vbi fuit supra
dictum competere resignanti actionem spolij, etiã-
si permutatio non potuerit habere effectum ex no-
ua culpa resignantis, quia in examine fuit reproba-
tus, neque obstare illi constitutionem Gregorianã
de publican. resignationibus.

12. Dubitatur an decretum † quatenus prohibet 219
resignationem beneficij, ad cuius tit. quis fuit sacris
ordinatus, nisi aliunde habeat vnde viuere possit,
procedat etiam in priuationibus, & renuntiationi-
bus inductis à iure, vt per assequutionem alterius
incompatibilis

Et respondetur negatiue, † nam Concilium ibi 220
solum tollit renuntiationes voluntarias vt S. Con-
gregatio censuit super dicto c. 2 his verbis, *hoc decre-
tum prohibet resignationes voluntarias, non autem priua-
tiones.* Et facit quod tradit Naua. *in capite accepta. de
restitutione spolia. octaua oppositionis solutione, num. 4.*

Vnde infertur. d. decretum, † non procedere in 221
resignatione facienda ex decreto per Papam appo-
sito in gratia alterius incompatibilis, & in ea non e-
rit opus facere mentionem, quod ad illius titulum
fuit sacris ordinatus, ex quo est resignatio necessa-
ria iniuncta à Papa.

Inferri etiam videtur, quod. d. † decretum, qua-
tenus prohibet alienationem patrimonij, ad cuius 222
titulum quis fuit sacris ordinatus, procedit in alie-
natione voluntaria, non autem in necessaria, vt ea,
quæ fieret causa debitorum, nisi ea fuissent contra-
cta in fraudem. *d. decreti, & facit l. 1 C de prædijs mino-
rum.*

Nihilominus tamen supra 6. dubio † à n. 139. di- 223
ctum est contrarium, maxime quando debita sunt
contracta post ordinationem, seu tempus illius, &
quia clericus non tenetur vltra quam facere possit,
& ista alienatio habet principium voluntarium,
& d. legis. primæ. potest responderi, quod aliena-
tio rerum minorum non ita absolute prohibe-
tur.

13. Dubitatur stante, quod resignatio beneficij, 224
ad cuius titulum † quis fuit sacris ordinatus, facta
contra tenorem, & formam dicti decreti, est nulla,
an ita sit nulla, vt beneficium non vacet, sed rema-
neat penes resignantem.

Et quidem, quod attinet ad † resignationem fa- 225
ctam coram Papa, certum est beneficium non vaca-
re, sed ius remanere penes resignantem, nam cum
resignatio non tenet ius: non abdicatur à resignãte.

Ex qua ratione idem etiam erat † dicendum in re 226
signatione facta coram Ordinario, stando in termi-
nis Concilij supra, & ita absolute tenet Zauallos su-
pra. *d. q. 561. n. 22.* in resignatione beneficij, ad cuius
titulum fuit aliquis ordinatus, non retenta con-
grua sustentatione, cum sit nulla *vt in. d. c. 2.* non va-
care beneficium, & si non esse necessarium nouum
titulum, nec collationem.

Ex constitutione tamen Pij. V. 58. de qua supra n.
in resignatione † beneficij, ad cuius titulum aliquis 227
sacris

sacris fuit ordinatus, facta coram Ordinario cum re
signans non haberet aliunde quo posset commode
sustentari, dicendum est beneficium vacare, nec re-
signantem posse ad illud redire, sed de eo vti vere
vacan. libere prouidendum, non per Ordinarium
ipsum, sed per Papam, siue alios superiores Ordina-
rij, qui talem resignationem admisit, aut patronos,
si beneficium est iuris patronatus, *iuxta aliam consti-
tutionem eiusdem Pij. V. 42. datam sexto Idus Augusti 1567.*
quam alias ibi in suo robore relinquit, & Ordina-
rius admittens talem resignationem incurrit pœ-
nam suspensionis à collatione beneficiorum ibi im
positam, & tenetur ipsum resignantem alere, vt cen
suit S. Congregatio Concilij, vt per Flam. Parisium
228 *dicto li. 2. qu. 6. n. 41. & 42. & apparet in declarationibus†
sequentibus super dicto c. 21. Beneficium semel à se alienãt
quia illud resignauit in manus Ordinarij, illud idem am-
plius recuperare non potest, si resignatio facta est post bul-
lam Pij V. sexto Idus Augusti 1567. qua eiusmodi resigna-
tiones beneficiorum fieri prohibuit in manus Ordinario-
rum, ac si facta essent, statuit beneficia ipsa vere vacare,
& à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorum ipso
rum posse conferri, neq; vero ab ipso Ordinario eadem resi-
gnatio fuerat admittenda, si resignans, cum presbyterij or-
dini esset adscriptus, nihil aliud praeterea habebat quo vitã
suam commode sustentare posset, cum Sanct. Dominus no-
ster altera bulla edita calendis Aprilis. 1568. huiusmodi re-
signationes prohibuerit admitti, & quia Ordinarius huic
interdicto non paruit. sua sanctitas hac re voluit resignan-
tem ab eo Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius cõ-
modi prouidendum, eiq; ipsum beneficium resignatum
omnino adimendum. & in eo instituendum eum, qui fuerit
à patrono praesentatus,* Secunda *si Ordinarius, non habẽs
facultatem admittendi resignationes sibi à Pio. V. in cer-
tis casibus sublatam, hanc resignationem admiserit benefi-
cij. ad quod resignans ordinatus erat, beneficium vacat A-
postolica Sedi, sed ordinarius illi de proprio prouidere tene-
tur.* Tertia, *Ordinarius, qui admiserit resignationem fa-
ctam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud, praeter id benefi-
cium habebat, vnde commode se sustentare posset, tenetur
eum alere, nec potest eidem beneficium illud resignatum re
stituere, sed in eo institui debet ille, qui praesentatus fuerat
à patrono.* Quarta *ibi neque ea resignatio admittatur. Et
pœnam admittentibus imponit Pius Quintus. in Bulla
Calendis Aprilis. 1568. incipien. Quanta Ecclesia Dei.*

229 In resignatione vero facta coram † Ordinario ab
eo, qui aliunde commode viuere potest, non tamen
facta mentione, quod ad illius titulum sit promo-
tus, videtur standum esse Concilio, & per eam non
vacare beneficium, quia constitutio Pij. V. non lo-
quitur in hoc casu.

Decimo quarto dubitatũ, an, si † habens beneficiũ,
230 ad cuius tit. fuit ordinatus, iurauerit illud resignare,
vel procuratorẽ constitutum ad resignandum non
reuocare, cum non habet alias vnde sustentari pos-
sit, teneatur adimplere tale iuramentum.

In quo breuiter respondetur † negatiue, quia est
231 contra dispositionem Concilij cap. si diligenti de fo
ro competen. ibi, *nec iuramentum*, & iuramentum
non est vinculum iniquitatis. *c. quanto, c. Quintanallis
de iureiurando. regula, non est obligatorium. in 6. cum a-
liis.*

Et ita dabitur ad cautelam absolutio † à dicto iu- 232
ramento, vt per Sanctam Congregationem Con-
cilij in declarationibus sequentibus super dictum
capitulum secundum. Prima, *qui beneficium, ad quo
fuit ordinatus, resignare iurauerit, pœnitentia im-
posita est absoluendus, ne resignet.* Secunda; *cum ha-
bens Parochiam iurasset non reuocare procuratorem,
quem fecerat ad resignandum, petijt vt absolueretur à iu-
ramento, quo loco visum est procuratorem posse reuocari.*
Flam. Paris. *dicto libro secundo, quaestione sexta, nume-
ro 43.*

Nec obstat decisio Rotae octaua de procurator. 233
in antiquis, quae habet, † quod constituens procura-
torem ad resignandum beneficium ex causa per-
mutationis cum iuramento de non reuocando, nõ
potest valide reuocare, & adducit Felinus *in ca. ex p.
decani, de rescrip. numero. 12. & in dicto capite si diligenti
nona Fall. numero 32.* Aufrerius ad Capellam Tholos.
decision. 261. quia ista † decisio non loquitur, nec pro- 234
cedit, vbi resignatio est contra iuris dispositionem
vt in proposito, & praeterea dicta decisio Rotae, &
Capellae Tholosanae, † ibi, quam sequitur Ioan. Ni- 235
col. Gimon. *in enchiridio benefi. titulo quinto, c. quinto ex
numer. tertio,* non est in vsu, sed indifferenter practi-
catur, quod in quibuscunque resignationibus siue,
ex causa permutationis, siue alias quacunque ratio
ne correspectiuis, locus sit pœnitentiae, donec resi-
gnatio per superiorem fuerit recepta, & admissa;
nec dentur per cancellariam literae ad cogendum
via iuris partem renitentem, vt seruaret contenta,
vt post Hieronym. Paulum in pract. cancellariae vers.
duo tractarunt, tradit Massa Gallesius *de obligatione
in forma camerae, secunda parte ad sextam particulam,
quaestione prima numero tertio,* qui etiam ait, suo tem-
pore in pluribus causis Rotam iudicasse Flamin.
Parisius *libro nono, quaestione 31.* & faciunt tradita per
Couarru. *in capite quamuis pactum, 2. parte. §. 2. num e-
ro. 5.*

Quamuis P. de Vbaldis *de † permutatione benefi.* 236
numero. 40. post Feder. *eod. tract. quaestione. 38.* teneat,
si beneficiati tractantes de permutatione benefi-
ciorum promiserunt, ad inuicem fide data procura-
re permutationem fieri per illos, qui habent autho
ritatem, & consentire, altero instante posse superio
rem compellere renitentem ad permutandum, & si
omnino nollet, posse inuitum illum transferre, de
quo tamen dubitat Bellam. *eodem tract. secunda p. quae
stion. 5.*

Videtur tamen necessaria absolutio dicti iura-
mẽti † nõ vt incurratur periurium, cum iuramen- 237
tum posset sine interitu salutis aeternae seruari, nisi
iurans sit sacris ordinatus, maxime ad titulum illius
beneficij, nec aliunde habet vnde viuere possit, sic-
ut in testamento iurato, vt per Coua. *in rubrica de te-
stam. secunda parte numero. 15.* & Flam. Paris. *supra nu.
31.*

Et facit resolutio in causa Toletana, † & Abulen. 238
pensionis coram D. Reomano *anno. 15[illegible].* vbi fuit tẽ-
tum à concordia, *in beneficialibus licitum esse recedere
ante beneplacitum Sedis Apostolicae. Primo, quia in con-
tractibus innominatis re integra est locus pœnitentiae. l. si
pecuniam, & ibi glossa de conditione ob causam. Secundo*

quia

quia concordia in beneficialibus, non valet etiam cum iuramento cap. constitutus, & cap. super eo de transactio. *nec clausula salno beneplacito quicquam operatur ante confirmationem Papæ, quoad validitatem concordiæ, licet operetur, ne partes incurrant pœnam contrahendo super re spirituali, adeo quod si antequam superueniat beneplacitum, pœnitentia interuenerit, irritabitur concordia Abb.* cap. super eo in fi. de conditio. appositis *Ita in d. Toletana, & Abulen. & dictum fuit prius esse tentum in Cæsaraugustana concordia coram. D. Rauellen. 1542. vt in decisione Putei. 353. lib. primo & in Tarraconen. concordia coram Decano, vt per Verallum decis. 184. l. primo in manuscriptis, & tradit etiam Cæsar de Graßis dec. 192. n 8. & Rota decis. 573. n. 2. par. 1. diuersorum, & post hæc Gōçalez glos. 12. à n. 80. qui à num 83.* ait, quod in hoc casu
pars, quæ recedit, † & pœnitet, tenetur subministra- 139
re alteri parti omnes expensas iam factas ratione d. concordiæ, vel resignationis, vt alias tradit Io. Gutier. *can. q. 1. c. 22. n. 19. argum. l. si pecuniam ff. de conditione causa data,* sed in mihi nō placet, nam cum recedens suo iure vtatur, non tenetur ad expensas alterius partis, nec obest *d. l. si pecuniā,* quia loquitur de contractu innominato, qui non interuenit in proposito proprie.

TERTIA PARS, DE OBLIGATIONIBVS, ET ONERIBVS, CONTINET QVATVOR CAPITA.

CAP. I.

De obligatione recitandi.

SVMMARIA.

Quodlibet beneficium obligat saltem ad recitandum horas, cum detur propter officium, n. 1.

Non recitantes etiam ante sex menses peccant mortaliter, & post sex menses ab obtento beneficio fructus suot non faciūt pro rata omissionu officij & temporu, n. 2.

Literam constitutionis Concilij Lateranen. vlt. qui referunt, n. 3. quam male mutant aliqui, n. 4.

Dicta constitutio innouatur, & declaratur per constitutionem Pij. V. 138, quæ hic ponitur, n. 6.

Istam constitutionem Pij. V. qui adducunt, & explicant, n. 6.

Beneficiati non recitantes, non tenentur ad restitutionem fructuū ex iure naturali, & diuino, sed ex iure positiuo num. 7. & ita de iure antiquo non tenebant eos restituere, n 8. contra aliquos relatos, n. 10

Verbum, statuimus, est iuris noui inductiuum. n. 9.

Regula, quod datum ob causam, causa non secuta repeti potest, explicatur, n. 11. 12. & 13.

Obligatio recitandi, quam habent beneficiati, sicut illa, quam habent in sacris constituti, non est iustitiæ, sed religionis ex præcepto Ecclesiæ, n. 14. & 126. contra aliquos relatos nu. 15.

Beneficiatus omittens aliquod seruitium, seu munus iniūctum, non tenetur ad restitutionem, sed illud supplere, si potest, nec qui non residet in benef. residentiam requirente. n. 16.

Beneficiatus non recitans intra sex primos menses facit indistincte fructus suos, quicquid aliqui dicant, n. 17. vsque ad. 23.

Beneficiatus omittens officium primo semestri, non tenetur ad restitutionem etiamsi per aliquod tempus horas persoluerit, & postea omittat. contra Summam Coronam, n. 24. & 25.

Beneficiatus, qui bona fide, & absq; mortali omisit recitare, etiam post sex menses, non tenetur ad restitut. n. 26.

Etiam pro omissione vnius, aut duorum dierum, aut vnius horæ est obligatio restituendi pro rata. n 27.

Non recitantes tenentur restituere in integrum omnes fructus, etiamsi beneficium sit curatum, vel habens alia onera contra aliquos, n 28. vsq; ad 34.

Restitutionem distributionum quotidianarum, seu grossa Canonicatuum, quas Canonici alias choro interessintes amittunt, ob non recitationem horarum, acquiritur fabricæ, vel pauperibus, & non aliis Canonicis, seu mēsæ capitul licet alias soleant aliis acrescere, n 35. & 36. & idem in redditibus pensionis amissis, ob non recitationem officij parui, n. 37.

Quodlibet beneficium, etiam tenue, obligat ad horas contra aliquos, n. 38. 39 & 40.

Beneficium nullos omnino habens redditus, non obligat ad horas, n. 41. non solum, quod nunquam habuit redditus, quod reuera beneficium dici non potest, nam beneficiū non debet esse sine redditib. n. 42. & 43. sed etiam, quod ab initio eos habuit, n 44.

Et si beneficium habeat redditus, si tamen illud habens neque per se neque per alium percepit, nec per eum stat, imposterū est percepturus, non tenetur recitare, nu. 45.

An qui habet solū tit. beneficij, reseruatis alteri omnib fructib teneatur recitare, n. 46. cū seq. vsque ad. 59. vbi ponuntur variæ sententiæ, & resoluitur distinguendo.

An noui Canonici teneantur recitare primo anno in quo nō lucrantur ex statuto, vel consuetudine Ecclesiæ, n. 60 cū sequentib. vsq; ad 77. resoluitur teneri, si saltem lucrantur horas, seu distributiones quotidianas, aut si fructus reseruātur post mortem, aut si per ipsos stat, si vero nihil lucrantur, etiam de facto non teneri.

An ratione beneficij teneatur quis recitare etiam ante

possessionem quæsitam, n.78 ponuntur sententiæ doctorum, vsq; ad n.83.

Certum est non teneri recitare, qui adhuc ius iure in beneficio non habet, licet habeat ius ad illud, n.83.

Certum etiam est teneri recitare beneficiatum, si habet possessionem beneficij, aut per eum stat. n 85. quod videtur etiam habere locum in habente possessionem beneficij, maxime cum fructibus, licet non pacificam, sed cũ litigio contra aliquot, n.86. cum sequen.

Videtur etiam id habere locum in habente possessionem beneficij sine iusto titulo, n.90. quamuis prouisus, cuius collatio non valet, nõ tenebitur recitare ante possessionem, etiamsi per eum steterit, n.91.

Habens collationem beneficij acceptatam tenetur recitarè licet nondum acceperit poss ssionem, nec per eam steterit. n.92. quando prouisio est certa, quamuis contraria sententia non videatur improbabilis, n 93. cuius fundamento respondetur, n. 94. nec Nana. tenet contrarium, & Man. Rodr. est sibi contrarius n. 95

Contraria opinio procederet in Canonicò, qui nihil potest quærere de fructibus ante possessionem, n 96.

Nescienti recitare non est licitum accipere beneficium sibi collatum, nec illud prætendere secundum Nana. & alios. num. 97. sed hæc sententia videtur nimis rigida, nu. 98.

Expectantes beneficia ratione expectatiuæ, vel resignationis, quæ in eorum fauorem fit, aut præsentationis electionis, seu nominationis de eis facta, mandati ve de prouidendo, sicut, & qui volunt sacris initiari, debent sibi parare breuiarium, discereq; modum recitandi, n.99.

An etiam teneatur recitare habens prouisionem, & titulum benef. in cuius possessione est alius, contra quem litigat, aut neuter, n.100 sententia negatiua, 101. aff. nu. 102. quæ placet, quando esset certa, aut quasi certa victoria illius n.103. alias secus, n.104.

An qui habet beneficium in commendam teneatur recitare, nu. 105. & 106. resoluitur teneri, si est ad vtilitatem commendatarij, secus verò si est ad vtilitatem Ecclesiæ.

An coadiutor propter coadiutoriam teneatur recitare, nu. 107. 108. & 109. ponuntur sententiæ doctorum, & resoluitur non teneri.

An habens plura beneficia teneatur pluries dicere officium n.110. cum sequentibus resoluitur negatiue.

Habentes cum beneficio, seu ordine sacro pensionem, nõ tenentur recitare officium paruum B. Mariæ, sed satisfaciunt recitando officium maius, n.117.

Pensionarius clericus, si efficiatur miles Ordinis militaris cum indulto retinendi pensionem, non tenetur ad horas B. Mariæ, sed sufficit, quod recitet orationes à Religione præscriptas, n.118.

Pensionarius, qui non habet sacrum ordinem, seu beneficiũ, potest omisso officio paruo recitare officium maius, nu. 119.

Qui habet plura beneficia iniustè sine legitima dispensatione, non tenetur pluries recitare. n.120.

An habens plura beneficia omittens officium peccet tot peccata, quot habet beneficia, an vero vnum solum. nu. 121. cum sequentibus, resoluitur, non peccare nisi vnum solum, etiamsi cum beneficijs haberet ordinem sacrum, & idem est infrangente ieiunium, vel non audiente missam, quando concurrit duplex vigilia, vel festum.

An omittens vno die omnes septem horas committat vnum tantum peccatum, an tot peccata quot sunt horæ, numer. 131. cum sequentibus resoluitur vnum tantum peccatum committere, etiamsi pluries id proposuerit, nisi facta sit interruptio per pœnitentiam, seu actum contrarium.

Si quis omittit recitare officium vnius mensis, vel anni, tot sunt peccata, quot diebus omisit, licet secus sit in actu voluntatis, quo id proposuit in generè, numer. 139. & 140.

Supposito, quod omittere vno die horas, etiam omnes, est vnum tantum peccatum, an sit in confessione explicãdum, quot horas omisit, num. 141. cum sequentibus, resoluitur esse explicandum, & declaratur quando circũstantiæ notabiliter aggrauantes sint confitendæ.

An beneficiarius dicens officium per aliud breuiarium à Romano, vel dicens de sancto, cum erat de feria, satisfaciat ita, vt non peccet, saltem mortaliter, nec teneatur ad restitutionem, num. 145. cum sequentibus, resoluitur contra aliquos, non solum qui crebro, sed etiam qui vno altero die id faceret, non satisfacere, sed peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem fructuum.

An posterius peccatum, quod aliàs esset veniale, ratione præcedentium fiat mortale, & quando, & an vouens, seu iurans quotidie recitare, aliquid paruum, vel dare eleemosinam paruam, nunquam peccet mortaliter, etiamsi per multos dies id omittat, num. 167. cum sequentibus.

Qui recitaret de vno sancto, cum esset recitandum de alio, si est parua differentia inter vnum, & alterum officium, sufficiet repetere particularia illius officij, num. 175.

Qui recitauit de sancto, cum esset recitandum de feria, vel è contra, quia forte calendarium, quod vidit, erat erratum, aut sequendo sententiam peritorum, quæ postea apparet falsa, probabile est, quod satisfaciat, numer. 176.

An priuilegium Innocentij IIII. concessum, fratribus Minoribus, quod ratione itineris, seu alterius iusta causa existentes extra suos Conuentus, possint recitare non iuxta ordinem Breuiarij Romani, sit reuocatum per Bullam Breuiarij Pij V. n.177. cum sequen. resoluitur esse reuocatum.

Priuilegium concessum per Martinum V. patribus S. Hieronymi, quod infirmi, & senes satisfaciant obligationi, recitando aliquos Psalmos, & aliud Minorum, & alia similia, non videntur reuocata, quia non sunt contra dictam Bullam, n.180.

An beneficiatus recitans sine debita attentione teneatur ad restitutionem fructuum, n. 181. cum sequen. resoluitur eum non satisfacere, sed teneri ante lapsum diei repetere contra aliquot, & sic teneri ad restitutionem fructuum contra illos, & alios

An qui dicit officium cum debita attentione, sine intentione tamen, & animo satisfaciendi, satisfaciat, an teneatur iterum recitare, numer. 189. cum sequentibus ponuntur sententiæ Doctorum, & resoluitur satisfacere, & respondetur rationibus aliarum sententiarum.

Certum est, etiam in opinione aliorum, non esse necessariam actualem intentionem satisfaciendi, sed sufficere

virtu-

virtualem, n.209. & quando illa fit ibi,& num. 210.& 211.

An beneficiatus non potens recitare per se, qui tamen potest cum socio, teneatur sic recitare, n.212. cum seq. ponuntur opiniones Doctorum, & concordantur.

An qui propter infirmitatem non potest totas horas recitare, potest tamen partem, teneatur illam recitare, num 216. cum seq. ponuntur sententia Doctorum, & resolutio.

Laudes, quamuis, sint vna hora cum matutino, tamen possunt ab illo diuidi, & recitari per modum horæ distinct. n.224. dicendo in principio, Pater noster, & Aue Maria. n.225.

Alia de materia Horarum Canonicarum, apud quos sint videnda, n.227.

CUM beneficium datur propter officium, vt
1 supra dictum† est *1.par.c.2.num.59.* quodlibet beneficium Ecclesiasticum obligat, saltem ad recitandum Horas Canonicas, *cap. fin. 92. distin. & facit tex. in capit.3. & in ca. diuersis fallacijs, de clericis coniugatis, Doct. in c.1. de celebratione M ssar. Nauar. de oratione c.7.n.3. Durandus de ritibus Ecclesia Catholica, lib.3.c. 22.nu.7. &* 8. *Cardin. Bellarm 3.tom. vltima controuersia. 3. controuersia, lib. 1. cap. 19* & est communis sententia, vt per Valentiam, *3 tom. sup. 2.2. disputatione 6. q.2. pun.10. circa secundum, 2. conclus.* Açor in institutionibus moralibus *l.10 c.3.* & P. Ledesmam *in sum. 2. par. tract.9.c.4. 6. conclus.*

2 Alioquin non recitantes, etiam ante sex† menses, peccant mortaliter, & post sex menses ab obtento beneficio fructus suos non faciunt pro rata ommissionis officii, & temporis, sed eos restituere tenentur fabricis, vel pauperibus, ex constitutione Concilii Lateranen. vltimi. sub Leone X. *sess 9.§. statuimus*, cuius literam referunt Nauar. *de oratione d.*
3 *cap.7. num.34.* & præcipue, † *cap.21.n.61* Gigas *de pensio. q 30.* Bernard. Diaz de Lueo, *in pract. crimin. canon. 54. alias 49.* Grego. Lopez, *in l 34. tit. 6. pag 1. verb. en la Iglesia.* Sandoual, in tract. de officio Ecclesiastico, *cano.5. per cap 5.* M. Ant. Cuchus in institutionib. maioribus, *l.5. tit 7 n.39.* Fuscus de visitatione, *l 2 ca 20. n 21.* Durandus, *d.l.3.c.25.num.7.* Summa Corona, *1. par. cap.1.n.92.* Acot, *d.l.10. c. 14.q. secunda & tertia & alij.*

4 Quam diuinando male mutant Sotus de † iustitia & iure, *l.10 q.5. art.6.* & Menochius de arbitrar. *l.2. casu 429.n 10. qui tamen in additione 6. n.2. recipit illā lectionem communem.*

5 Quæ constitutio innouatur, † & declaratur per constitutionem Pii V. *138.* quæ sic ait. *Pius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam, ex proximo Lateranen. Concilio.*

6 Quam constitutionem adducit, † & explicat Nauar. *d.c.7. à nu.31.* & in Manual. confess. *cap.25. nu.122. & sequen.* Fuscus supra *n.22.* Azeuedo *in l.27. tit.3. Li. recopil. numer. nono.* A. Rochus Veronen. de visitatione, *verbo diuinum officium.* Durandus *dicto capit. 25. numer. septima & Summa Corona, vbi supra, numer. 93.*

7 Ex qua constitutione Concilii Lateranen. † ac Pii V. infertur, 1. beneficiatos non recitantes officium diuinum, non teneri ad restitutionem fructuum, ex iure naturali, & diuino, sed ex iure positiuo *d. Concilij,* & constitutionis Pii V. in pœnam peccati impediente acquisitionem illorum, quicquid dicat Gabriel. Vazquez, *tit. 2. tom.2. disput.168. à n 33. contra expressa verba d. constitutionum.* Si enim ex iure naturali ad id tenerentur, etiam primis sex mensibus omittentes officium tenerentur illos restituere.

8 Erit a de iure antiquo, † ante d. constitutionem Concilii Lateranen. verior erat sententia, beneficiatos non recitantes, nō teneri restituere fructus interim perceptos, quā tenet Innoc. Io And. Butrius, & Panorm. *num. 8. in cap. 1. de celebratione M ssar. & sequuntur Fel. in c. postulasti, n.7 de rescrip. Ias. in l. fecmarios, n. 6. C. de testam. milit.* Cosmas Guinier. in prag. sanctione, *tit. qualiter horæ canon. sunt dicenda, verb. tenentur,* summa Rosella, *verb. clericus, 4. n.23.* Siluest. eodem verb. *clericus, 4. n. 16. quæst.23.* qui alios citat, & dicit, ita teneri pene omnes, Armilla *verb. beneficium, num 68 & verb. clericus, nu.27.* Nauar. dicens communem de oratione *d.c.7.n.31. & c.10 n. 56. & c.21. num.58. & 90.* Didacus Perez ad Villad. de irregular. *cap. num.22.* Cuchus *d.tit.7. num. 39.* P. Grego. *de benef. cap.6. num.12.* & Acot *d. l.10. cap 14. quæst. 1.* quam etiam dicit communem Couar. *l.3. variar. c. 13.n.10.*

9 Pro qua etiam facit, † quod verbum, statuimus de quo *in d. constitutio. est,* iuris noui inductiuum, *gl. in cap. vt litigantium, de officio ordi. in sexto, & in Clementina fin. de rescrip. verb. statuimus,* Felin. *in capit. 2. de iudic. numer. decima & Nauar. de spolijs §. 8. numer. 3.*

10 Quamuis contrariam sententiam tenuerit Calder. †. *in d.c.1.* quam sequuntur Domi. *in d. ca. fin de rescrip. in sexto & in c. fi Canonici. §. sciturì per tex.* ibi. qui tamen parum facit, vt per Felin. *sup de offi. ordi. in sexto,* Decius *in ca. cum omnes de constit. a lectura, num.16.* dicēs, veriorem videri in puncto iuris, saltem in foro consc[ient]iæ. *Ripa in l fi. C. de reuocan donat. q. 66.* Angelus in sum. *ver. hora can. §.11.* Tiraq. in tract. cessante causa, *1.p.n.46.* Gamb. de officio legati *l.6. nu.328.* Simancas de Catholicis institutionib. *c.9.n.208.* Baeça de decima tutori præst. *c.11.n.6.* A. Rochus supra. Durandus, *d.c.25.n 7.* & 8. & P. Ledes. *d. tract 9.c.4. circa 21. conclusionem, pag.1088.* in parte respondente recitationi horarū, Sotus *d.l.10.q 5.ar.6.* Valentia *d. disp. 6 q.2 pun.10. circa 8. vers respon. per distin.* & Gabr. Vazquez, *d. tom.d sput.160.n 31. & seq. & disput. 168.n 34.* & in beneficiis sine cura, P. Nau. de restitutio *l.2.c.2.n. 216.* & Arragon. *2.2.q.83. art.13.* & videtur tenere Lud. Carbo. de restitutione, *q 61.n. & 14. dicto.*

11 Quorum præcipua ratio est, † quæ sumitur *ex c. fin. de rescrip. in 6.* quod beneficium datur propter officium, vbicumque autem aliquid datur ob causam, causa non secuta repeti potest, vt in titulo de conditione ob causam. Cui tamen respon. quod licet † beneficium detur propter officium, non tamen datur sub conditione officij, sed sub modo, & onere, vnde modo, & onere non secuto, adhuc fructus erant beneficiati, ratione tituli, quem habet in beneficio, vt inquit Siluester, supra, & illa regula, quod datum ob causam, † 13 causa 12

causâ non secuta reperi potest, non videtur proce-
dere in eo, quod dat ob causam perpetuam, & suc-
cessiuam, id est cum onere perpetuo, & successiuo,
vt in proposito; maxime, quod obligatio recitandi,
quam habent beneficiati, sicut illa, quam habent in
sacris constituti, non est iustitiæ, sed religionis, ex
præcepto, & instituto. Ecclesiæ, vt † videtur tene-
14 re Nau. *d. cap. 2. num. 205.* & Arragon. *d. art. 13. vers. alte-*
rum. Et Enriquez, & Açor infra citandi, *num. 125.* vbi
etiam dicemus, & idem Açor *d. lib. 10. cap. 1. & 4. vlti-*
ma quæst. & cap. 13. quæst. 9. & d. capit. 14. quæst. 1. quam-
uis esse iustitiæ male teneat, Io. de Lignano, de horis
15 can. *in rep. Clemen. dignum,* † *de celebratione Missarum,*
q. 3 Alb. de Ferra. eod. tract. *nu. 8.* Cos. supra, Siluest.
verb. hora, n. 3 Naua. *d. c. 7.* de oratione *n. 3.* Sotus *d. art.*
6. & Durandus *d. c. 22. n. 8 in fin & c. 23. n. 3.*

16 Et facit, nã beneficiatus, seu capellanus, † qui o-
mittit aliquod seruitium, seu munus iniunctum, vt
Missam, vel cantare Euangelium, seu Epistolam, nõ
tenetur ad aliquam restitutionem, sed illud supple-
re, si potest, quicquid dicat Ludo. Carbo, d. q. 61. 14.
dicto, quamuis ista videatur obligatio iustitiæ, & of-
ficii. Item non residens in suo beneficio residentiã
requirente, non tenetur ad restitutionem fructuũ,
nisi alias priuetur, Abb. in d. c. 1. n. 8. & Felin. in ca. d.
4. de præscrip. n. 33. vers. 6.

17 Vnde subinfertur beneficiatum † non recitantẽ
intra sex primos mẽses facere fruct⁹ suos etiã si sciat
recitare, & non velit, sed solum peccare mortali-
ter, Nauar. *supra, & consi. 19. de celebratio. Missar.* Graf-
fiis *in decis. aurea casuum conscientiæ, l. 2. cap. 50. num. 13.*
& cap. 51. nu. 3. Açor *d. c. 14. q. 2. 3. & 4.* & Cardin. To-
letus *in sum. l. 2. c. 12. vers. primum fit.*

18 Quamuis Durandus *d. c. 25. n. 7.* † cum Nauar. cõ-
tra Sotum sentiens in d. Concilio Lateranen. reti-
nendam vocem, *post sex menses,* quæ etiam legitur in
d. constitutione Pii V. in qua Concilii verba fideli-
ter scribunt, à Nauar. tamen dissentiat, dum existi-
mat beneficiatũ, qui nõ recitat horas intra sex mẽ-
ses, non teneri ad restitutionem, nam argumentũ,
inquit Durandus, à contrario sensu, post sex men-
ses tenetur, ergo ante sex menses non tenetur. *argu-*
men. l. cum prætor ff. de iudic. c. cum Apostolica, de his quæ
fiunt à Prælat. cum vulgatis, non semper efficax est, vbi
præsertim sequeretur absonus, & absurdus intellẽ-
ctus, à quo etiam Nauar. dissentit, Menoch. *d. addi-*
tione, casu 429. n. 3. Sed certe, quicquid ipsi Duran-
19 dus, & Menoch. dicant, negari non † potest Conci-
lium Lateranen. & Pium V. in d. constitutione cla-
re, & euidenter sentire, quod beneficiarius intra sex
menses officium non dicens, non tenetur ad resti-
tionẽ fructuum, solum. n. obligant beneficiarium
non recitantem ad restitutionem, si post sex men-
ses ab obtento beneficio officium non dixerit & sic
cõditionaliter, sub ista conditione, nõ alias. Et Pius
V. in sua constitutione, † id euidentius ostendit in
20 versi. item ille, vbi ait, quod qui primis sex mensib.
officium non dixerit, graue peccatum intelligat se
admisisse, & non dicit, quod fructus suos non faci-
at, seu quod illos debeat restituere sicut de non di-
cente officium, post sex menses dictum erat.

Vnde etiam conuincitur sententia Cerolæ *in pra-*
xi Episcopali, 1. p. verb. beneficium, † *§. 4 dub. 1.* tenentis, 21
quod si infra sex menses nescit recitare officium,
excusatur; & facit fructus suos, ex indul-
gentia Concilii Lateranen. & constitutionis Pii
V. si vero scit, & nolit recitare peccat mortaliter, &
non facit fructus suos, quia illius temporis spatium
fuit indultum, vt possit edoceri: quem sequitur Læ-
lius Zechus, † de repub. Ecclesiastica, *tract. de benefi-* 22
ciatis, n 7. versi. tenetur demum beneficiatus, dicens, tu-
tiorem esse istam opinionem, licet & contrarium,
quoad fructus, in hoc 2. casu sustineri posset, cũ ius
id tempus indulgeat, conuincitur inquam ista sen-
tentia Zerolæ ex dictis, maxime ex † *d. vers. item ille,* 23
nec hic agitur de indulgentia, sed Concilium Late-
ranen. & Pius V. solum voluerunt obligare ad resti-
tutionem beneficiarium, qui post sex menses offi-
cium non dixerit.

Subinfertur etiam beneficiatum † omittentem 24
officium primo semestri non teneri ad restitutionẽ
fructuum, sed illos suos facere, non solum, si statim
post collationem beneficii incipiat officium dimit-
tere, sed etiam, si per aliquod tempus susceptum be
neficium horas persoluerit, & postea incipiat illas
omittere; quamuis in † hoc secundo casu contrariũ 25
teneat Summa Corona, *d. 1. par. c. 1. n. 92. vers. 3. nota.*
dicens, tũc nõ suffragari ei hoc tẽpus sex mensium,
sed pro qualibet die, qua officium dimiserit ratam
beneficii amittere, quæ sane sententia videtur cõtra
d. constitutionem, & sine fundamento, & secundũ
eam esset melioris conditionis plus delinquens,
quam minus delinquens, quod est absurdum.

Subinfertur etiam beneficiatum, † qui bona fi- 26
de & absque mortali peccato omisit recitare, etiã
post sex menses, non teneri fructus restituere, vt
per Açor *d. c. 14. q. 7.*

Secundo principaliter infertur contra Sotum, *d*
art. 6. Menoc. *d. casu. 429* Bar Medi † *in sum. l. 1. c. 14 §.* 27
11. Ludo Lopez *instruct. conscien. 1. tom. c. 245 & 2. tom.*
c 105. & Vegam *in sum. 1. par. cap. 36. casu 1. & 2. & cap.*
128. casu 18. etiam pro omissione vnius, aut duorum
dierum, aut vnius horæ esse obligationem restituẽ-
di pro rata, vt clare dicitur in d. constitutionibus, &
recte aduertũt Nauar *de oratione, c. 21. n. 60. & 62.* An-
gles *in floribus Theolog. q. de restitutione. q. de rest. faciẽ-*
da, propter negligentiã Eccles. art. 1. Nauar. *n. 207.* & Ar-
rag. *sup.* Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ compositionis*
casu 1. dub. 1. & in sum. 1. tom. c. 145. n. 1. Graffiis *d. l. 2. cap.*
51. n 9 Summa Corona *d. ca. 1. n. 93. not. 2.* Viuald. *in ap-*
pend. Candelabri aurei, c. 1. n 32. Acor *d. c. 14. q 7.* & P. Le-
desma, *supra.*

Tertio infertur, † non recitantes teneri restitue- 28
re in integrum omnes fructus interim perceptos,
etiamsi beneficium sit curatum, vel habens alia o-
nera, vt Missar. &c. Quamuis contra teneant Sotus
Bar Medi. & Arragon, *sup.* Lud. Lopez, *d. cap. 245. &*
105 Man Rodrig. *d cap. 145. num. 4.* Enriquez † *in sum* 29
l. 13. c. 13 §. 2. Vega *d. casu 1. & 2.* Tolet *d. l. 2. c. 12. secundo*
dicto Zechus *de benefici. & pensione cap. 3. circa finem* &
P. Ledesma *sup. d. pag. 1088. & seq.* & inclinant Io. Ba-
ptista Corradus, *in responsi. casuum conscientiæ. q. 240.*
in additione, & Lud. Carbo. *d. q. 61. 13. dict.* dicentes, nõ

tene-

tenere restituere, nisi partem correspondentem
30 obligationi recitandi horas. Quorum sententia, quã
alii moderni Theolog. † Hispani sequuntur, nun-
quam mihi placuit, nam est clare contra d. constitu-
tionem Concilii Lateranen. quæ loquitur etiam de
beneficio cum Cura, & clarius contra d. constituti-
onem Pii V. qui innouando, & declarando d. Con-
stitutionẽ Concilii statuit, vt qui horas omnes Ca-
nonicas, vno, vel pluribus diebus intermiserit, a-
mittat omnes beneficii fructus, qui illi, vel illis die-
bus responderent, si quotidie diuiderentur, qui ve-
ro matutinum, tantum dimidiam, qui cæteras om-
nes horas, aliam dimidiam, qui horarum singulas,
sextam partem fructuum eiusdem diei amittat.
31 Vnde cessant explicationes † seu euasiones Bar.
Medinæ, Arrag. Lud. Lopez, & Manuel. Rodriguez,
sup. dicentium, quod d. constitutio Pii V. loquitur
de beneficiis non habentibus aliam obligationem
quam recitandi, vel quod est intelligẽda de ista par-
te fructuum, quæ in beneficio correspondet obli-
gationi recitandi; Prima enim explicatio conuinci-
tur ex verbis expressis d. constitutionum, quæ lo-
quuntur etiam de beneficio cum Cura. Secunda et-
iam conuincitur ex verbis expressis earundem cõ-
stitutionum, maxime Pii V. quæ agit de restitutione
omnium fructuum beneficii.
32 Nec etiam quicquam valet alia responsio † Me-
dinæ *sup.* & Lud. Lopez. *d. c. 245.* quam ponit etiam
Corradus *sup.* quod d. constitutio Pii V. in ea parte
est pœnalis obligans, quando iudex id mandauerit
nam quamuis sit pœnalis, tamen cum impediat ac-
quisitionem fructuum, ex quo dicit illos non face-
re suos, obligat ante iudicis sententiam, iuxta com-
munem omnium sententiam, de qua *infra 11. p. c. vlt.
n. 9.* & adducunt in proposito, Nauar. *sup. nu. 207.* &
Summa Corona *d. n. 93 not. 7.* & etiamsi non impe-
diret acquisitionem fructuum, obligaret in conscië-
tia ad eorum restitutionem, secundum Gabr. Vaz-
quez *d. disputat. 168. n. 30.*
33 Et hanc nostram † sententiam tenet Nauar. *sup.
n. 217.* qui ait, quod suppositis d. constitutionibus,
vix tandem audet admittere d. sententiam Bar. Me-
dinæ, cum apertissime decernant, & statuant, & in
curatis beneficiis ob horarum dimissionẽ fructuũ
perceptorum restitutionẽ faciendam, eosque suos
non facere, sed iniuste possidere, & quod etsi rigi-
dum, in curatis saltem videatur, attamen salutare, &
iustum videtur. Tenent etiam Valentia, *vbi proxime,*
34 † dum ait in pœnam esse statutum iure canon. ex d.
constitutionibus, quod restituantur pro rata tem-
poris, & omissi officii omnes fructus, post illud se-
mestre, & optime Açor *d. l. 10. c. 14 q. 5.* & Gab. Vaz-
quez, *d. disput. 160. n. 33 & 34.* vbi ait: *Ecclesiam decre-
uisse restitui tõs fructus, etiamsi debeantur ob alia mini-
steria, quando prætermissa fuit horarum recitatio, & de-
bere restituere omnes fructus beneficiorum, qui vere omi-
sit officium recitandi.* & melius *d. disput. 168. n. 34 & 35.*
vbi inquit: *quod id, quod ait Sotus legem illam Cõcilij La-
teranen. non priuare omnib. fructibus, seu ratione alterum
ministeriorũ spiritualium, aliquam partem retineri posse,
sine fundamento est, cũ plane lex illa omnib. fructib. simp.
priuet, & hunc sensum eam plane explicarit Pius V.*

Quarto infertur contra Nauar. *de oratione,* † *c. 7.* 35
*n. 34 & 35 & in man. c. 25. n. 123 & consil. 20. n. 2. & 3 de
celebratio. Missar.* & Nau. *d. l. 2. c. 2. n. 222.* Arragon, *d. q.
83. art 13. versic. solet à quibusdam.* Colmam Philarchũ,
de offic. sacerdot. 1. p. libr. c. 12. Ludo. Lopez. *d. cap 245. &
105.* Graffiis *d l. 2. c. 51 num. 12.* Man. Rodriguez *d. cap.
145 nu. 3.* Vegam, *d. 1 par. c. 128 casu 18.* Ludo. Carbo. *d.
q 61. 12. dicto,* Card. Toletum, *d. l. 2. c. 12. vers. dicto,* & A-
çor *d cap 14. quæst. 11.* restitutionem distributionum
quotidianarum, seu grossæ Canonicatuum, quas
Canonici, alias choro interessentes amittunt, ob
non recitationem horarum, iuxta d. constitutiones
fieri oportere fabricæ, vel pauperibus, & nõ aliis Ca-
nonicis, seu mensæ capitulari: nam † quamuis distri- 36
butiones, seu grossa amissa per aliquẽ Canonicũ so-
leãt aliis accrescere, vel remanere in mensa vt dice-
tur infra *c. seq. 24.* dubio, *à nu. 443.* secus tamen in a-
missis, ob non recitationem horarum ab illis, qui
alias lucrifacerent ob præsentiam in choro, in quo
interfuerunt iuxta ea, quæ dicemus *d. cap. seq 27. du-
bio. à num. 514.* eum enim amittantur ex d. constituti-
onibus statuentibus restitutionem faciendam esse
fabricæ vel pauperibus, illis erunt restituendæ, &
consequenter in eis habebit locum Bulla compo-
sitionis, quamuis non habeat locum in distributio-
nibus aliis male perceptis, quæ debentur, & accre-
scunt aliis clericis interessentibus horis, seu mensæ
capitulari, vt per Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ
compositionis, casu 1. dub. 2 num. 16.* Lud. Lopez *instruct.
conf. 2. tom. 2. par. cap. 10.* & Vegam *in sum. 1. p. c. 43. casu.
14.* & Enriquez *in sum. l. 7. c. 36. § 3.* & similiter reddi
tus pensionis amissi, non ob recitationem officii
patrui † B. Mariæ, sunt restituẽdi fabricæ, vel paupe- 37
ribus, & non beneficiario, & in eis habebit locum
compositio, quamuis alias amissi sint restituendi
beneficiario, seu titulari, vt dictũ est sup. *1 p. c. 5. n. 133.*
His sic constitutis, † & permissis oportet aliqua 38
dubia difficilia, in hac materia examinare, & primo
dubitatur, an quodlibet beneficium, etiam per exi-
guum, & tenue obliget ad horas Canonicas, in quo
Sotus *d lib. 10. q. 5. art 3.* tenet non obligare ad horas
beneficium valde tenue, quod saltem non adiuuat
bonæ parti sustentationis clerici, seu non præbet
mediocrem sustentationis partem, quia istud pro
nihilo reputatur, sequitur Aragon. *d qu. 83 art. 12.*
dicens, quod Sotum communiter sequuntur recẽ-
tiores Theologi. Man Rodrig. *d. 1 to. sum. c. 140. n. 3.*
Vega. *1 part. cap. 128 casu 13.* P. Ledesma *d 2 par. tract.
9. c. 4. 6 conclus. 4. difficul.* Soti opinionem non vide-
ri esse rationem inquit Sandoual. *de officio Ecclesia-
stico, 5 par c. 5.* & nouissime sequitur. Lessius *de iust.
& iure, lib. 2. c. 5. 4. dub 31.*
In contrarium tamen est vetus & † communis, 39
& vera sententia, nempe beneficium quantum-
uis tenue obligare ad horas Canonicas, tenet gl. *in c.
clericus vers. 91 dist.* quam ibi sequuntur Doct. *& in c.
1 de celebrat.* Mistacum, Cardin. *in Clement. 1. eod. tit.
num. 6.* Io. de Lignano, *q. 3.* & Abb. de Fer. *num. 10 de
horis Canonicis,* D. Anton. *in sum. 3 par tit. 13. capit. 4.
§. 1.* Rosella, *verb. hora Canonica, num. 1.* Tabiena *verb.
hora § 2.* Siluest. *eodem verb. num. tertio* Armilla *verb
hora Canonica, num. 1.* Cosmas *in pragmatica dicto tit.*

qualiter hora Canonica sunt dicenda, verbo teneantur, Nauar. dicens communẽ, & recte probãs de oratione, cap. 7. n. 27. & c. 21. n. 11. & in man. c. 25 n. 102. & cons. 3. nu. 1. ne clerici, vel monachi. Mart. Ledel. dicens, esse sententiam communem, 2. 4. quaest. 15. artic. 4. dub. 5. Sandoual d. c. 5. Couar. d. l. 3. variarum, c. 13. num 8. versi. 12. Io. Medina. de oratione, quaest. 7. Cuchus d. l. 5. titul. 7. num. 9. Durandus d. l. 3. c. 22. n. 10. Cosmas Philiar. d. 1. par. 1. l. cap. 4. & 9. dicens, etiam communem, & recte probans Graffiis d. lib. 2. cap. 50. n. 18. Fr. Ludo. Beia in responsio. casuum conscientiae, casu 54. Summa Corona d. 1. par. c. 1. n. 92. Io. Baptista Corradus in responsis casuum d. quaest. 240. dicens communem, & vniuersalem opinionem, Valentia. d. 3. tom. disputat. 6. q. 2. pun. 10. circa septimum, Cerola in d. praxi Episcopali, 1. par. verb. beneficium, §. 4. & verb. hora Canonica. §. 2. Toletus d. l. 2. cap. 14 5. causa, & Victorellus in annotationibus ad eum d. l. 2. c. 12. dicens etiam communem, & Açor, dicens etiam communem, d. l. 10. c. 3. quaest. 3. cui magis accedit Ludo. Lopez. 1. tom. instruc. conscientiae, c. 244. & 2. tom. c. 105.

40 Quae sententia probatur ex eo, † nam ob quodlibet beneficium, quantumuis simplex, & exiguum, deputatur quis ad laudandum & rogandum Deum, eique inseruiendum pro populo, seu Ecclesia ab ea recipiens aliquem prouentum, licet sibi sustentando imparem, & sibi imputet, qui tale beneficiũ acceptauit, & nullus canon eum excusat, & facit d. constitutio Pii V. vers. declarantes, ibi, & qualiacumque alia beneficia.

Si tamen beneficium nullos omnino redditus
41 haberet, non obligaret ad horas, † quia cessat tunc ratio obligationis, cum nullum stipendium ab Ecclesia recipiat, & ita sentit Nauar. sup. & alii, licet cõtra teneat Cerol. d. §. 4. d. 6. quẽ sequit Zech. de repub. Eccles. d. tra. de beneficiatis, n. 7. vers tenetur demũ benefic.

42 Quod non solum procedit in beneficio, † quod nunquam habuit redditus, quod reuera beneficiũ dici non potest, sed est beneficium fictum, & de vẽto, & sic non potest permutari, seu resignari. Sarnẽ. in reg. de annali, quaest. 47. Nauar. consil. 8. num. 14 & 18. de iure patron.

Nam beneficium non debet esse sine redditib.
43 Ferretus † consil. 312. n. 1. cum sit ius percipiendi fructus, vt in diffinitione beneficii, de qua sup. 1 par. c. 2.

Sed etiam in beneficio, † quod in initio, & tem-
44 pore fundationis habuit redditus, sed temporum calamitate perierunt, nam quãuis istud sit beneficiũ in potentia, & habitu, & sic possit permutari, & resignari, vbi sup. & Flam. Paris. sic intelligendus, de resignat. benefi. l. 2. q. 8. tamen non est beneficium actu, vt per Valentiam, d. 3. to. disput. 6. q. 16. pun. 3. vers postremo circa eund. qui ait, quod qui habet beneficium sine fructibus non censetur absolute, & proprie habere beneficium, saltem actu, & militat ratio dicta, & conducunt tradita per Gonçal. gl 55. à n. 26.

45 Immo & beneficium habeat redditus, † & si tamen illud habens, neque per se, neque per alium percipit vllos fructus, saltim distributiones, nec per eum stat, quominus illos percipiat, nec in posterum percepturus est, seu sperat percipere pro eo tẽpore, ratione forte belli, vel alia causa non tenetur ratione illius beneficii recitare, cessat namque in eo ratio obligationis, tenetur enim beneficiatus ad officium diuinum, quia stipendium habet Ecclesiasticum, ita Caiet. in sum. verb. hora Canon ca. §. 1. Armilla eodem num. 1 Nauar. d. cap. 7. num. 28 & d. cap. 25. num. 103. Angeles, supra Philiar. d. lib. 1. cap. 3. in princ. Fr. Ludo Lop. d. cap. 24. & 105. Graffiis, d. capit. 50. numer. 16. Durandus d. cap. 22. numer. 10. ad fin Flam Paris. de resignat. lib. 1 quaest. 9 numer. 3. Fr. Man Rodrig. d. cap. 140. numer. 4. & 144. in fine. Vega d. cap. 128. casu 12. & 13. Valen. d. pun. 10. circa septimum. Toletus d. cap. 14 sexta causa, Açor. lib. 10. cap. 4. 6. quaest. Eman Sa, verb. hora Canonica, num. 1. & P. Ledesma d. tract. 9. cap. 4. 13. conclus.

Vnde secundo dubitatur, † an qui habet solum 46
tit. beneficii, reseruatis alteri omnibus fructib. loco pensionis, teneatur horas recitare, in quo sunt variae sententiae.

Prima sententia est Io. Medinae, † de oratione, q. 7. 47
dicentis teneri, ex quo habet titulum, & beneficiũ cum illo onere acceptauit, & consensit tali fructuũ reseruationi, alias neuter eorum teneret ad horas, nam pensionarius ad eas non tenetur, sequitur Nauar. de oratione, cap. 7. num. 30. & cap. 20 num. 15. vbi Nauar. id dicit procedere non solum in eo, qui potest aliquos fructus percipere seruiendo per se beneficio, sed etiam in eo qui recepit beneficium consentiendo, vt Papa reseruet non tantum fructus, sed etiam seruitium, omnemque administrationem, ex d. ratione Medinae, quae videtur inquit, generalior, & firmior, sequitur etiam Graffi. d. cap. 50. nu. 17. & Zerols verb. beneficium, §. 4. dub. 4. vbi generaliter etiam ait, quod qui habet possessionem, sed non percipit fructus beneficii, tenetur recitare, & haec sententia magis placet Açor. lib. 10. cap. quarto, quinta quaestione, quamuis vtraque opinio. nempe etiam Soti sequens sibi videatur probabilitatem habere.

Secunda sententia est Soti, † d. lib. 10. q 5 art. 3. qui 48
docet habentem titulum beneficii, sine fructibus, ex concessione Pontificis eosdem fructus alteri reseruantis, non teneri ad horas, ex quo ille non potest fructus percipere, nec est illi imputandum, qui tale beneficium acceptauit, nam quod authoritate Pontificis fit, alteri imputari non debet, maxime, quod eo ipso, quod Papa beneficium suis fructibus priuat, videtur possessorem ab obligatione recitandi absoluere, sequitur Arrag. d. quaestion. 83. ar. 12. & Fr. Lud. Neia sup Cuchus d. lib. 5. tit. 7. num. 14 & P. Ledesma d. tract. 9. cap. 46. concl. 3. difficulta. 5. & 10. Et hanc sententiam tenet etiam Gamb. de offi. legati lib. 6. n. 332. qui ait, quod habens titulum beneficii simplicis non requirentis ordinem sacrum non tenetur ad horas Canonicas, si alius percipiat fructus.

Tertia sententia est † Nauar. in man. c. 25 n. 104. & 49
Sandoual, d. 5. p. c. 5. Cordu. in sum. q. 186. pun. 2. & in q. l. 1. q. 21. p. 3. Philiarchi d. l. 1. c. 3. ad fi. Fr. Lud. Lop. d. c. 244 & d. c. 105. F. Em. Rod. d. c. 140. n. 4. Vegae. 1. p. c. 128. casu 12. Corrad. d. q. 240. in additione Toleti, d. c. 14. ad fi. & videtur Cuchi, dicto numer. 14. qui dicunt primam sentẽtiã procedere, quãdo solũ sunt reseruati fructus; tunc enim qui habet titulũ, posset seruiendo per se beneficio, aliquos fructus percipere ratione

tione seruitij pro quo tenetur satisfacere is, cui sunt
reseruati omnes fructus, qui intelliguntur deductis
oneribus. Secundam vero sententiam procedere
in eo, qui consensit, quod resignanti reseruarentur
omnes fructus, ac seruitium, & tota administratio
beneficij, nam is nihil potest percipere ex benefi-
50 cio, neque seruire, & tunc addit. Cordo. F. Lud. &
Vega, †*ibi*, resignantem teneri ad horas, ex quo ha-
bet totum onus, & fructus beneficij, & aliter solum
habet titulum, cum spe habendi beneficium cum
fructib. quasi per viam regressus, quod etiam ait
Philiarc. *sup.* quia interim pensionarius, cui incū-
bit omne seruitium, & omnis administratio, est re-
ipsa beneficiatus, qui etiam consequitur, tenetur ad
officium.

51 Quarta sententia est Nauar. qui in hac re † vide-
tur varius *de oratione c. 21 nu. 12.* quod sententia Soti
procedat in eo, qui succedit in beneficio, cuius o-
mnes fructus, & administratio reseruata fuit ex præ
decessoris sui consensu, sententia vero Io. Medinæ
procedit in eo, qui consensit tali fructuum reser-
uatio, nam cum eius consensu facta sit reserua-
tio per eum videtur stetisse, quominus fructus
percipiat, & cum Papa de ipsius consensu reseruet,
non potest dici velle illum absoluere ab onere reci-
tandi.

52 Hæc sunt quæ Dd. † dicunt in hoc difficili dubio
quod non est inutile, nam quamuis modo hodie
huiusmodi reseruationes fructuum non soleant cō
cedi, aliquando forte concedentur, vt solebant, &
modo etiam conceduntur in fauorem, Cardinaliū,
vt videmus, & testatur Flam. Paris. de resignatione
beneficiis. libro sexto quæstione prima numero 36. & 46.

53 Mihi videtur in primis † distinguendum esse in-
ter beneficia habentia residentiam, seu seruitium,
& inter non habentia, vt præstimonia; & loquen-
do de beneficiis habentibus residentiam, seu serui-
54 tium, dico primo, quod † si tantum sunt reseruati
fructus, habens titulum tenetur ad horas, siue ex e-
ius consensu sint reseruati, siue ex consensu præde-
cessoris, ex ratione tertiæ sententiæ, facit declaratio
S. Congrega. Concilij infra adducta *11 parte capite 5.
nu. 6.*

Si vero sunt reseruati fructus † cum seruitio, ac
55 tota administratione, habens titulum, etiamsi ex e-
ius consensu sit facta reseruatio, non tenetur ad ho
ras, sed is, in cuius fauorem facta est huiusmodi re-
seruatio, vt recte dicunt Cordona, Fr. Lud. Vega, &
Philiar. *sup.* & Flam. Paris. sic intelligendus, *l. 1. q. 9. n.
56 5.* nam talis æquiparatur titulari, Sarnen. † *de reg. de
annali, q. 60* Flam. Paris. *l. 3. q. 5. n. 34 & l. 6. q. 1. n. 43.* &
in re, & effectu est beneficiatus sicut antea, & nihil
videtur in resignatarium transtulisse, nisi nudum ti-
tulum sine effectu, qui regressui, accessui, vel coad-
iutoriæ æquipollet, Sarnen. *in reg. de publican. qu. 2. x.
casu* Flaminius Parisius *d. quæstione 9. numero 5. & d. q.
1 numero 45. & libr. 11. quæstione. 5. numero 29.* & Philiar.
sup.

Quamuis verum sit dari possessionem, & vaca-
57 tionem respectu d. tituli, Cres. *dec.* † *10. de renunt* Cæ-
sar de Grassis *dec. 33.* Rota *dec. 597. p. 1. diuersa.* & fuit
dictum in causa Abulen. Canonicatus, de anno 1573
vt in *decis. 427. parte. 1. diuersa.* & in Hispalen. beneficij
Sancti Iacobi, *22. Iunij. 1579.* coram sanctissimo, & in
Taruisina Canonicatus, *23.* Iunij 1600. coram D. Cor
duba.

Loquendo vero † de beneficiis non habentibus 58
residentiam, seu seruitium, vt præstimoniis, dico,
quod habens titulum tenetur ad horas, si ex eius
consensu fructus sunt reseruati, ex ratione adducta
in prima, & quarta sententia; si autem sunt reserua-
ti ex prædecessoris consensu, tunc habens titulum,
qui successit in tali beneficio, non tenetur ad horas
quia per ipsum non stat, nec stetit quominus fru-
ctus percipiat, nec etiam tenebitur ad officium ma-
ius is, in cuius † fauorem talis reseruatio facta est, 59
quia solum est pensionarius, seu loco pensionatij,
Sarnen. *supra.* & Flam Paris. *d. q. 1. n. 43. & 44.* Mand.
reg 34. q. 30.

Tertio dubitatur, an noui Canonici, † seu præbē- 60
dati teneantur recitare primo anno, in quo ex sta-
tuto, vel consideratione Ecclesiæ non lucran-
tur.

In quo, vt certa † ab incertis separemus di- 61
co, quod si saltem lucrantur horas, seu distributio-
nes quotidianas, vt in nostra Ecclesia, tenentur re-
citare, licet non lucrentur grossam, vt patet ex su-
pradictis, & tenet Nauarrus *d. c. 7. de oratione nume-
ro. 30.*

Secūdo dico, quod licet nihil penitus lucrentur
† si tamen illi fructus reseruantur post mortem, te- 62
nentur recitare, quia quod differtur non aufertur
vt alias ex sententia S. Congregationis Concilij di-
cemus infra *11. p. c. 5. à num. 6.* & ita in proprio tenet
Açor, *d. l. 10. c. 4. q. 4.* & videtur tenere Palud. *in 4. dist.
15. q. 5. 1. art 5. concl.*

Difficultas est quando nihil penitus † lucrantur, 63
etiamsi inseruiant, nec reseruatur post mortem, sed
cedit antiquis, inter quos diuiditur, aut fabricæ, seu
alteri pio operi.

Et videtur nihilominus teneri recitare, ex † *extra- 64
uag. suscepti. de electione*, Io. 22. & in communibus, sub
tit. *ne Sede vacante*, ex qua nouis beneficiatis tribui-
tur medietas fructuum, vbi ex priuilegio, consuetu-
dine, vel statuto fructus primi, aut alterius anni de-
functo, vel fabricæ, aut Ecclesiis, vel aliis personis
applicantur in totū, vnde ratione illius partis fru-
ctuum, quam percipiunt, tenebuntur recitare, vbi
ista extrauagans fuerit in vsu iuxta dicta, vt per Nau.
& Açor supra.

Sed difficultas procedit vbi illa † extrauagans nō 65
est vsu recepta, aut est abrogata consuetudine, cui
standum esse, ait Açor *sup.* & facit, nam illa solum † 66
videtur simpliciter derogare consuetudinib. præte-
ritis, sicut etiam priuilegiis, & statutis à Papa con-
firmatis, nec damnat consuetudinem ad Couar. *l. 3.
variar. capite 13. numero 4.* & quod d. Extrauag. non est
recepta, sed vsu abrogata tradit Vuamesius *cons.
213.*

Et quod Immemorabilis sublata non † intelliga- 67
tur per *d. Extrauag. suscepti*, generaliter derogantem
consuetudinibus, ex Gabr. *de clausulis, conclus. 3. n. 4* a
Ruin. *cons 13. n 30. l. 1.* fuit dictum in causa Burgen.
quindenniorum. 8. Martij 1599. coram D. Lita, &

15.Maij.1600.coram D.meo Cordubs Vltra quod dicta Extrauagans solum videtur loqui in priuilegio, consuetudine, vel statuto applicando aliis fructus primi anni beneficiorum, tanquam fructus illorum beneficiorum, & non in statutis, ex quibus noui Canonici non lucrantur primo anno, sed fructus remanent immensa, ac si non residerent. In
68 qua difficultate Açor† *sup*. plane ait, prædictos Canonicos debere recitare quando fructus, quos ipsi amittunt, reseruantur aliis Canonicis antiquiorib. in quos distribuuntur, siquidem eodem priuilegio recentes Canonici gaudebunt postea quam antiquiores euaserint.

Quando vero illi fructus in alios pios vsus impē
69 duntur† refert duas opiniones, prima negantem, quoniam nullos eo anno, fructus acquirunt, nec vnquam eos sunt percepturi, nec per ipsos stat quominus, eos percipiant Secunda affirmantem, quia beneficiarius propterea quod sua sponte beneficium accipit, suscipit in se quidquid oneris inest beneficio, & subijcit se legibus statutis consuetudinibus, ne Ecclesia in qua est situm beneficium, & ait vtramque probabilem esse videri secundam tamen magis probabilem apparere.

70 Sed quantum ad primum, illa† ratio Açoris non conuincit, nam potest contingere, quod ille nouus Canonicus decedat, aut alias desinat esse Canoni-
71 cus antequam illo iure, & priuilegio, tanquam† antiquus gaudeat. Quantum ad secundum d. ratio. Secundæ sententiæ petit principium, an tali beneficio insit onus recitandi, supposito quod pro illo anno
72 non habet fructus. Vnde absolute† verius videbatur iure non teneri recitare nouos Canonicos, ex quo pro illo anno nullos fructus percipiunt, nec percepturi sunt iuxta supradicta

73 Et idem videtur vbi esset † statutum, seu consuetudo, quod beneficiati nondum promoti ad sacrū Presbyteratus, Diaconatus, seu Subdiaconatus ordinem nullos fructus percipiant, nam non tenerentur interim recitare, dum non staret per eos quominus, ad dictos ordines promouerentur.

Hodie tamen per S.Concilium Trid. *sess. 24. de*
74 *reform.* †*c.14 & constitutione.106.* Pij V. de quibus Açor *supra*, non meminit eiiciuntur & abolentur tanquam prauæ, & scandalosæ prædictæ constitutiones, & consuetudines, etiam ab immemorabili tempore obseruatæ, & authoritate Apostolica confirmatæ, vbi fructus omissi per nouos Canonicos cedunt antiquis, & non conuertuntur in pios vsus, at vbi prædicti fructus vltra semestre in pios vsus reperiuntur concessi, dimidia pars tribuitur nouis Canonicis ex d. constitutione Pij V. vnde iam, prædicti noui Canonici tenentur recitare, cum fructus percipiant, & lucrentur, non obstante d. consuetud. & statutis, nisi quando intra semestre fructus omnes in pios vsus repetiuntur concessi.

Sed quia aliquot Ecclesiæ† non receperunt d. decretum Concilij, & constitutiones Pij V. vt ait Na-
75 uarrus supra adhuc est difficultas, an in illis Ecclesiis, vbi adhuc seruantur d. consuetudines, & statuta, quod noui Canonici nihil penitus percipiant, teneantur recitare, & Nauar. sup. ait, se crederet† quod
76

tunc nouus Canonicus excusaretur à recitando, etiamsi iure deberentur† illi fructus, quia cum non posset eos sine magna impensa, & lite molestissima contra suam Ecclesiam exigere, satis videtur non posse eos recipere, & sentit F. Man. Rodriguez *in add. ad bullam compositionis n.9.* quod mihi placet, & vide circa prædicta quæ dicemus inf. a *d. n. p. c. 5. à n. 149.* & particulariter, n 165. Illud etiam certum vide 77
tur, † quod trāsacto primo anno, in quo poterat nouus Canonicus facere primam residentiam, quam tamen non fecit, tenetur in sequentibus, & in illo, in quo illam facit recitare, quamuis tunc nihil penitus lucretur, nisi peracta prima residentia, quia per ipsum stat quominus tunc lucretur, quia illam antea non fecit.

Quartū dubium, † an ratione beneficij teneatur 78
quis recitare, etiam ante possessionem quæsitam. In quo dubio aliqui dicunt non teneri ad recitandum, donec possessionem capiat, vel stet per eum, quia fructuū perceptio à possessione incipit. Palud. *in 4. dist 15 q. 5. 1. artic. 5. concl* Turrecrem. *in. §. 1. dist. 91. art. 14.* Quam opinionem sequitur Flam. Paris. *de resignat. benefi. li. 1. qu. 9 n. 15.* Dicens veriorem ac crebriorem, & in praxi obseruatam opinionem, vt sit obligatus† recitare horas post captam possessionem, 79
quia tunc fructus percipit, & incurrit pœnam restitutionis fructuum, si post sex menses ab obtento Beneficio non recitauerit horas, vt expresse dicitur in d. constitutionibus Concilij Later. & Pij. V. & ita tenet Nauar. *cons. 14. de celebrat. Missar.* quod in nouis est. 17. sequitur Menoch. *de arbitr. li 2. casu. 429 n 24.* dicens sextam causam † excusantem à recitatione 80
horarum esse, quando Clericus adhuc re ipsa non possidet Beneficium, etiamsi binas obtinuit sententias, vt respondit. Nauar. *d. cons.* 14. non enim dicitur adhuc obtinere Beneficium, pro quo tenetur dicere officium, nec percipit fructus, qui dicuntur loco mercedis operæ, & laboris, eandem opinionem sequuntur Enriquez† *in sum. libro 13 capite 13 § 2.* ibi: 81
dse poss. stantis Beneficij. F. Man. Rodriguez *in sum. 1. to. c. 145 nu 1.* & cum eo Vega. *1. p. c. 128. casu. 18. ad fin.* qui aiunt nullum Beneficiatum teneri recitare horas canonicas ratione Beneficij, si non habet iam pacificam possessionem ipsius, vt probat Nauarr. *d. cons. 14. de celebrat. Missa.* & P Ledesma. *2. p. sum. tract 9. c. 4. 6 conclus 9. diffinitione,* & Açor. *lib 10. c. 4. q. 7.* dicit probabilem esse Flam. Paris. sententiam, quia certe sæpe contingit, † vt quis beneficium impetret, & ob- 82
tineat, & deinde, cum per se, vel per alium possessionem nancisci contendit, videt se nihil impetrasse, aut, quia Beneficium non valebat, aut, quia alius antea impetrauerat, aut multis aliis de causis.

Alij autem in hoc dubio tenent contrariam sententiam, dico† primo certum esse non teneri reci- 83
tare eum, qui adhuc ius in re in Beneficio non habet, quia ius canon. solum obligat ad recitandum Beneficiaros, seu habentes† Beneficium, qualis nō 84
est, qui non habet ius in re in Beneficio, etiamsi habeat ius ad illud, vnde præsentatus electus, seu nominatus ad aliquod Beneficium non tenetur ratione illius recitare, imo nec is, cui collatio facta est an-

te

te collationem acceptatam ita Nauarrus. *d. conf. 17.*
alias *14. de celebrat. Missar, & d. ca. 7. de oratione num. 29.*
Philiarchus *d. l. 1. c. 3.* Graff. *d. l. 2. ca. 50. n. 16.* Açot. *l. 10. c.*
4. 4 qu. ad fi. & 12. quaest.
Dico secundo certum etiam esse teneri recitare
85 Beneficiatum, si habet † possessionem Beneficij, aut
per eum stat quominus illam habeat, paria enim
sunt habere possessionem, & per eum stare quomi-
nus habeat Paludan. & Turrecrem. *supra* & Nau. *d. c.*
7. n. 28. Cordoua, *in sum. d. q. 186. pun. 3.* Philiar. *d. c. 3.* Ve
ga *d. c. 128. casu 13. vers. 3.* Toletus *d. l. 2. c. 14. circa fin.* A-
cor *libro 10. capite 4. 6 quaest.* & P. Ledes. *d. tract. 9. c. 4. 13.*
concl.
86 Quod videtur etiam † habere locum in habente
possessionem Beneficij, maxime cum fructibus, li-
cet non pacificam, sed cum litigio Acor. *d. c. 4. 9. qu.*
quamuis P. Ledesma *d. c. 4. 6. concl. 10. differentia* dicat,
quod si vnus possidet Beneficium, & est lis super
proprietate, ita, quod possessor non recipit fructus,
quia sunt sequestrati durante lite, & est dubium in
87 negotio, † est multum apparens, quod nullus tene-
tur recitare, etiam possessor, quia pro hinc non re-
cipit fructus, & est magnum dubium, an illos reci-
piet, & quamuis Zerola *d. verb. Beneficium. §. 4. d. n. 8.*
quem sequitur Zechus *d. n 7. vers tenetur demum be-
neficiatus.* dicat, quod ille, qui nec habet possessioné
88 pacificam, † quia in ea turbatur, nec percipit fru-
ctus, sed litigat, non tenetur recitare, quia habet sex
menses indulti ad non recitandum, & quia dubius
est litis euentus, & posset esse, quod beneficium e-
tiam perderet, & nihil perciperet, & si vinceret, dicit,
quod si non recitauit, quia nesciuit, posset solum ac-
cipere fructus interim perceptos, quos euicit, vt il-
lorum sex mensium, quibus gaudebat indulto, reli-
quos vero, vel fabricae Ecclesiae, vel pauperibus te-
netur conferre, sed certe Zerola male, & barbare
89 loquitur quod dicit de Indulto, ex supradictis † ap-
paret effectum, & si ratione dubij litis euentus ille
esset excusatus à recitando, non teneretur, si vince-
ret, restituere fructus, etiam post semestre perce-
ptos iuxta supradicta, fructus autem sex mensium
non teneretur restituere, etiamsi sciret recitare, &
non recitasset, & siue teneretur, siue non te-
neretur recitare, vt ex supradictis etiam appa-
ret.
Videtur etiam secundum dictum habere locum
in habente possessionem Beneficij sine iusto titulo
90 † quia non debet esse melioris conditionis stultus,
quam sapiens *c. eum qui de preb. in 6.* Acor. *d. q. 9.* & ita
videtur tenere Nauar. *de oratione Miscel. 15. alias. 60.*
& Philiarchus *d. l. 1. c. 8. 2 concl.* relati infra *dub. 7. n. 120*
quamuis ipse Nau. *cons. 3. de aetat. & qualitat. n. 1.* dicat
possidentem Beneficium sine iusto titulo vere non
teneri ad dicendas horas, quia vere non habet be-
91 neficium, verum est tamen, † quod prouisus, cuius
collatio non valet, non tenebitur recitare ante ade-
ptam possessionem, etiamsi per eum steterit quo-
minus illam adipiscatur argumento eorum, quae di-
cemus infra *11. p. c. 5. n. 173.*
92 Dico tertio habentem collationem † beneficij
acceptatam teneri recitare, etiamsi nondum acce-
perit possessionem, nec per eum steterit quominus
illam capiat, nam per solam collationem acceptatã
quaeritur ius in beneficio, & sit beneficium eius, cui
collatum est, *c. si tibi absenti, & c. penul. & ibi glo. de preb.*
in 6. Mando. *reg. 3. Canc. q 13. n. 5.* atque adeo is vere di-
citur beneficiatus, & habere, seu obtinere benefi-
cium Rebuf. *in concord tit. de collatio. §. volumus verb.*
obtineas, & in forma mandati Apostolici verb. obtinet, &
fructus ei debentur tanquam domino. Ita Nauarr.
d. c. 7. de oratione n. 28 & 29. & in d. cons. 17. de celebrat.
Missar. Philiar. *d. c. 3.* Graff. *d. c. 50. n. 16. & c. 51. n. 3.* † Ze- 93
rola *dub. 3.* & Zechus *supra*, & citandi infra *n. 102.* quo
rum opinio videtur probabilior intelligendo, quã-
do prouisio est certa, quamuis contraria non videa-
tur improbabilis, & ita nouissime Lessius, *supra du-*
bitatione 30 nec obstat fundamentum † contrariae o- 94
piniones, nam licet actualis perceptio fructuum in
cipiat à possessione, tamen ei debentur à die acce-
ptatae collationis, vt dictum est, & qui habet colla-
tionem acceptatam dicitur vere obtinere benefi-
cium, cum per eam quaeratur ius in re, vt etiam di-
ctum est, † & Naua. *d. cons. 14. seu 17.* non tenet contra 95
rium, sed quod dictum est. 1. *& 3. dicto,* & F. Ma. Ro-
driguez est sibi contrarius *supra capite 140. numero*
4.
Et contraria opinio, vt recte inquiunt † Nauarr.
d. capit. 7 numero. 29. & Philiar. & Zerola *vbi proxime,* 96
procederet in Canonico, qui nihil potest quae-
rere de fructibus Can. ante possessionem acce-
ptam.
Vnde infert Nau. *de oratione † cap. 11. n. 20. & 38.* & 97
Miscel. *61.* alias *97.* nescienti recitare officium diui-
num non esse licitum accipere beneficium sibi col-
latum, nec illud praetendere, cum non possit statim
exercere onus recitandi, quod beneficium ipsum
habet annexum, facit *l. idem iuris. §. fi. ff. ad l. Aquil.* &
sequitur Graff. *d. c. 51. n 8. & c. 54. n. 10* & Flam Paris. *l.*
1. q 9. n. 17. & Acor. *l. 10. c. 13. q. 18.* dicẽs id habere locum,
nisi bona fide putet se statim post beneficium opor
tuno quoque tempore recitaturum.
Verum haec sententia † videtur mihi nimis rigida 98
nec ius videtur cum tanto rigore ad horas obligare,
sed satis erit habito beneficio statim addiscere mo-
dum recitandi, † expectantes tamen beneficia ratio
ne expectatiuae, vel resignationis, quae in eorum fa- 99
uorem fit aut praesentationis electionis, seu nomi-
nationis de eis factae, mandatiue de prouidendo, sic
ut & qui volunt sacris initiari, debent sibi parare
Breuiaria discereque modum recitandi, vt habito
beneficio, quod sperant, possint statim suo muneri
recitandi satisfacere, vt inquit Nauar. *d. ca. 11. n. 22.* &
Flam. Paris. *d. q. 9 n. 18.*
Maior difficultas est, † an etiam teneatur recitare 100
habens prouisionem, & titulum beneficij, in cuius
pos. est alius, contra quem litigat, aut neuter, in qua
Palud. *in 4. d. 15 qu. 5.* & Card. V. Sixti Turrecremata
in c. 1. 91. d. † & Soto *d. l. 10. q. 5. art. 3.* & F. Lud. Beia. d. 101
casu *54.* docent non teneri, ex quo solum habet ti-
tulum litigiosum, idem tenet P. Ledes. *d. tract. 9. c. 4.*
6. conclus. 10. diff. dicens, quod quando nullus est in
poss. nullus tenetur recitare, quia nullus habet, nec
possidet beneficium Ecclesiasticum, & alias ratio-
ne vnius beneficij, super quo plures litigant, tene-
rentur

rẽtur omnes recitare, si vero vnus est in posses. & e-
ius ius est certum ita, quod illi sunt applicandi fru-
ctus, licet eos actualiter non percipiat, ille tenetur
recitare.

102 Contrarium tamen tenent †Nauar. *d.c. 7.n.28. & in man c.25.num.103.* & Cuchus. *lib.5.tit.7.nu.14.* Cord *d.q 186 pun.3.* Philiar. *d c.3.vers 3* F.Lud. Lopez. *d.cap. 244.& 105. Arragon.d q.83.art.12.5.causa.* F.Man Rodri
guez *d.c.146.n 4.* & Vega. *d.c.128.casu.13.vers.4.* ex eo
quod fructus percepti, saltim post litis contestatio-
nem, actori debentur si vincat. *l.& ex diuers.§.1.ff. de rei vendicat. & l.certum.C.eod.*

103 Quæ sententia mihi placet quando † esset certa
aut quasi certa victoria illius, & tenet Toletus *d. lib. 2 c.14 circa fi.* in Rom. editione, vbi ait, quod qui spe-
rat certo recepturum se fructus etiam illius tempo
ris præsentis, quia certa est iustitia, vt sit quando i-
pse est spoliatus, & pars aduersa intrusa, tunc tene-
tur recitare ex tunc, & P. Lede. sibi non constans *d. ca.4.13.conclu* vbi ait, quod si quis litigaret super be-
neficio, & esset circumferendam esse sententiam in
sui fauorem, & fructus illi applicandos, teneretur
recitare, licet non haberet possessionem, nec reci-
peret fructus, alias enim, si causa esset dubia, seu dif-
104 ficilis, †vt quia est probabilitas, seu opinionum cō-
flictus, ex vtraque parte durum esset pro re dubia,
& incerta illum non habentem possessionem bene
ficij interim obligare ad recitandum, & sic hoc casu
haberet locum prima sententia, etiamsi crederet, &
speraret se futurum in lite superiorem, & fructus
percepturum, vt inquit Açor *d. libro. 10. capite. 4 9. quæst.*

105 Quinto dubitatur, †an qui habet beneficium in
commendam, teneatur horas recitare, in quo dicē-
dum est, teneri, si commenda est ad vtilitatem ipsi-
us commendatarij, quia censetur legitimus, & ca-
nonicus titulus, seu habet vim, & effectum tituli, vt
dicetur infra *seq.p c. 4.* & talis commendatarius po-
test sibi fructus percipere, ita Io. Medina, *de orat q.7.*
Nauar *c.20.n 16.* Corduua *in sum.q.186.pun 3.* Arrag.
q 83.art.12 Graffi. *lib.2.c.50 n.22.* Fr. Man. Rodri. 1. to.
c.140.n.8. Vega 1. *p.c.128.casu 13.vers 107.* Açor. *lib.10.ca. 3 6 quæstione* P. Ledesm. *tract.9.cap.4 6.conclusione 6. difficul.*

106 Secus si commenda est ad † vtilitatem Ecclesiæ,
per quam non datur licentia disponendi de fructibus
sicut verus beneficiatus, nam tunc non tenetur cō-
mendatarius ratione illius recitare, quia non cen-
setur titulus, nec habet vim, & effectum tituli, sed
fit causa custodiæ, *vt in d.c.4.* dicetur.

107 Sexto dubitatur, †an coadiutor propter coadiu-
toriam teneatur horas recitare, in quo Io. Medina
d.q 7. ait coadiutorem ad horas non teneri, nisi quā-
do ipse in defectum principalis onus Ecclesiæ in se
suscepit, ad hoc enim datur coadiutor, vt deficiente
principali eius vices suppleat, & sic principalis horas
per se dicente, & excusationem ad eas omittendum
non habente, non erit coadiutor ratione coadiuto-
riæ obligatus eas dicere.

Nauar. vero *d.c.20.n.18.* docet coadiutorem etiam
108 cum futura † successione, & congrua teneri facere
omnia, & sola illa ad quæ datus est coadiutor, & ita si
datus sit, ad dicendum omnes horas nomine alteri-
us, tenebitur ad omnes illas, siue ad aliquas solas, ad
eas dumtaxat, & si solum ad canendum, ad id tantū
& si omnibus diebus, tenebitur illis, & si aliquibus,
iis solis, quia causa limitata limitatum producit ef-
fectum, sequitur Fr. Man. Rodrig. *d.c.140. num 8.* di-
cens coadiutores teneri recitare horas, si sunt dati
ad illas recitandas pro beneficiato, secus si sunt dati
ad alia ministeria, idem Veg. *vbi proxime.*

At ego existimo coadiutorem etiam perpetuum 109
& cum congrua †ac futura successione, non teneri
ratione coadiutoriæ, cum non sit beneficium, reci-
tare horas priuatim, nec enim datur ad id, sed ad re-
sidendum, & exercendum alia munera incumben-
tia principali, qui horas priuatim recitabit, & ita pra
xis videtur habere, & tenet Açor, *lib.10.capite 4. 1.q.*

Septimo dubitatur, †an habens plura beneficia
teneantur pluries dicere officium, in quo respon- 110
dendum est negatiue, sed vno officio satisfacere, vt
habet consuetudo Ecclesię, & tenet D. Thom. *quodlibeto 1.art.*13. Palud. *in 4.d.15.q.5.1.art.5.conclu.* Io. de
Lignano, *q.9.* & Abb. *de sententiis, ex n. 30. ad 34. de horis Canonicis*, & Cosmas *in pragma. sanctis tit. qualiter hora sunt dicenda, verb. teneantur*, & ibi Probus, Nicol.
Ploue *de horis Canon.13.q.* Cuchus *li 5.tit.7.n.64.* Cos-
mas Philiarch. *d.l.1.c.*8. Enriq. *in sum.l.5 c.5.§.6.in glo. littera* Q Durandus *de ritibus l.3.c.22 num 9.* & Açor.
d.ca 4.10 q. Quamuis contrarium videatur tenere
Dionysius Carthus. contra pluralitatem beneficio-
rum, *art. 8.* & quamuis scrupulose in hoc loquatur
Nau. de oratione Miscel. 15. alias 60.

Quę sententia probatur †non ex ratione Nau. *ibi* 111
quod consuetudo, & dispensatio iusta obtinendi
duo videtur quodammodo ex eis facere vnum ad ef
fectum, vt tantum teneatur dicere vnas horas, sed
ex ratione D. Thom. quod debitum officij diuini,
quod debet Deo, per se ipsum debet exoluere, &
quia Laudes Deo debet quasi vnus homo, sufficit,
quod semel dicat officium.

Probatur etiam ex ratione Philiar. supra, † quod 112
obligatio sumenda est iuxta intentionem obligan-
tis, intentio autem obligantis ad horas Canonicas
non est, vt iuxta numerum causarum, quibus est an-
nexa obligatio illas recitandi, toties recitentur, sed
vt vnus homo ad illas obligatus semel recitet, etiā-
si pluribus de causis obligetur, quarū quęlibet per
se sufficiat, vt in ordinato tribus sacris ordinibus &
in habente cum sacris ordinibus beneficium, qui
solum tenentur semel recitare. Præterea ius ob
ligans beneficiatos ad diuinum officium solum
eos obligat ad vnum officium in die dicendum siue
vnum habeant, siue plura beneficia, alias enim ab-
surdum esset dicere, quod habentem septem bene-
ficia ad septies in die dicendum obligaret.

Et confirmatur, nam cum officium †diuinum
sit suis horis distinctum, & per totum diem distri- 113
butum, & accommodatum, non esset aptum, nec
congruum obligare ad illud pluries recitandum in
die, & conducit simile de Missa, †nam quamuis in v
no die concurrat duplex festum, vt Dominica, & a- 114
liud de præcepto, non obligat ius ad audien. duas
Missas, sed vnam solam.

Nec

Nec est simile † de aliis obligationibus nempe ce
115 lebranda Missas, & similibus, quæ beneficiis sunt
annexæ quia vt recte inquit Philiar. *supra* istæ obli-
gationes, magis respiciunt ipsa opera & eorum mul-
tiplicitatem per ipsos, beneficiatos, vel alios adim-
plenda, quam vnitatem ministri, & talis est intentio
obligantia ad ea. Ex quibus cessant argumenta Na-
uarri supra dicentis ea vix dissolubilia.

116 . Vnde infertur, quod † habentes cum beneficio,
seu sacro ordine pensionem non tenentur recitare
officium paruum B. Mariæ, sed satisfaciunt recitan-
do officium maius, quia intentio Pij. V. in constitu-
tione supra adducta non fuit istos obligate ad duo
officia, sed illos, qui solum obtinent pensionem, vt
Clerici, nec aliàs tenebantur recitare horas canoni-
cas, obligare ad officium paruum B. Mariæ, vt recte
docet Philiarchus *d. c. 8. 3. cõclus. & c. 2. ad fi.* & ita pra-
117 cticatur, † vt tenet Nauarrus. *consil. 22. de celebratione
Missar.* vbi etiam amplius ait, pensionarium clericũ
si efficiatur miles ordinis militaris cum indulto re-
tinendi pensionem, non teneri ad horas B. Mariæ,
118 sed sufficere quod orationes † Dominicas, & Ange-
licas à Religione præscriptas, quę sunt loco horarũ
tenet etiam Açor *lib. 10. cap. 4. 3. q.* & sequitur F. Man.
Rodri. *1 tom. c. 140. num. 5.* Vega. *2 p. c. 65. casu 1.* P. Le-
desma. *2. parte tract. 9. capite 4. 6. conclusione 2. diffinitio-
ne.*

119 . Vnde etiam pensionarius, qui non habet sacrũ
ordinem, † seu beneficium, posset, omisso officio
paruo B. Mariæ, recitare officiũ maius, & pinguius
satisfaceret.

120 . Item infertur † contra Palud. *supra* Nauarr. *d. Mis-
cell. 15. alias. 60 ad fi.* & Philiarchum *d. c. 8. 2. conclus.* e-
tiam illum, qui habet plura beneficia iniuste sine le
gitima dispensatione, non teneri, ad recitan. horas
plures quotidie, nec peccare non recitando quoti-
die plures horas, sed solum retinendo illa sine di-
sputatione legitima, nam, vt diximus, ratio excusan
di habentem plura beneficia legitime non est illa,
quam tradit Nauar. & licet D. Thomas, & alij lo-
quantur in habente plura beneficia licite, non ideo
volunt habentem illa licite teneri ad pluries reci-
tandum.

121 Quo stante, quod habens † plura beneficia non
tenetur, nisi ad vnum officium semel recitandum,
succedit difficultas, an illud omittens peccet tot
peccata, quot habet beneficia, an vero vnum so-
lum.

In qua videbatur † dicendum tot peccata com-
122 mitti, quot sunt beneficia, nam, cum quodlibet be
neficiũ de per se ad horas obliget, plures huiusmo-
di concurrunt tituli, & rationes obligationum, &
plura specialia præcepta, atque ideo plura peccata;
sicut in simili dicitur frangentem ieiunium in vigi-
123 lia S. Mathæi, † quando incidit cum die quatuor tem-
porum, vel non audientem Missam in dominica, in
qua occurrit aliud festum de præcepto, duo pecca-
ta numerica committere Nauar. *in Man. ca. 11. nu. 4.*
quem sequuntur F. Lud. Lopez. *instruct. conf. 1. tom.
capite 29. & 40. & 2. tomo. capite 112.* & F. Emanuel Ro
driguez *in sum. 1. tomo capite vigesimotertio* & a-
lij.

Nihilominus † tamen contrarium est dicendum 124
scilicet non peccare nisi vnum peccatum, vt tenet
Enriq. *d. §. 6.* & Açor. *lib. 4. ca. 2. 6. q.* & ratio est, nam
quamuis quod libet beneficium eorum obligaret
de per se ad horas, tamen, cum in vna persona iun-
gantur ratione omnium vna solum resultat obliga
tio recitandi, non plures.

Quod procedit † etiamsi cum beneficiis habe- 125
ret ordinem sacrum nam adhuc non committeret,
nisi vnum peccatum, vt ibi aiunt Enriquez, & A-
çor.

Ex quo confirmatur † id, quod supra *num. 14.* dixi, 126
obligationem recitandi, quam habent bene ficia-
ti, sicut illam, quam habent in sacris constitut. non
esse Iustitiæ, sed Religionis, si enim esset iustitię ha-
bens cum beneficio sacrum ordinem peccaret du-
plici peccato, nempe contra iustitiam ratione bene
ficij, & contra Religionem ratione sacri ordinis, vt
tenet Tho. Sanchez *de matrim. lib. 9. disputat. 15. nu. 6.*
sed male.

Et facit, † quod ait P. Ledesma *in Summa. 1. p. de ex-
commun. ca. 5. ad fin.* quod in cõmunicatione excõ 127
municati duabus excommunicationibus non pec-
catur magis, quia non est nisi vnum præceptum,
& sub eadem ratione formali non communi-
candi.

Non obstat † simile contra adductum, quia ve- 128
rius est ibi, non committi, nisi vnum peccatum, vt
contra Nau. tenent Enriq. *d. § 6. & lib. 12. ca. 10. §. 3 in
glos littera* O. & recentiores, vt per eundem *d. §. 6. in
gloss. lit. S.* & Gabr. Vazquez *12 disputat. 98. n.* 8. Acor
d. li. 4. ca. 2. 6. q & li 7. c 2. 7 q & c. 31. 7. q. & P. Ledes. di-
cens, probabilius *in sum. de pœnitentia, c. 19 pag. 641. &
2. par. sum. tract. 27. c. 2. 6. concl. 2. diffi.* Thom. Sanchez
supra, nam, cum ista diuersa † præcepta eiusdem spe- 129
ciei circa eandem numero materiam versentur, in
idem recidere videntur. & non videtur multiplicã-
da malitia; nisi vbi per illum actum fit iniuria pluri-
bus, † vt in adulterio coniugati cum coniugata, 130
Tho. Sanchez ibi, *vnde in confessione non erit opus ex-
primere, quot beneficia habet omittens officium*, nec in
terminis d. similia, quod concurrebat duplex † vigi-
lia, sed festum etiam in opinione ten entium confi- 131
tendas esse circunstantias, intra eandem speciem
notabiliter aggrauantes, istud enim non videtur ag
grauare notabiliter, vt recte inquit Gabr. Vazquez,
d. disputatione 98. ad finem & Thom. Sanchez *sup.* &
comprobatur ex doctrina P. Ledes. *sup. adduct. n. 127.*

Octauo dubitatur, † an omittens vno die omnes
septem horas Canonicas committat vnum tantum 132
peccatum, an vero tot peccata, quot sunt horæ. Re
spondetur vnum tantum peccatum committere,
quia omnes horæ sunt vna oratio, seu vnum officiũ
cadens sub vno præcepto, licet peccatum tanto sit
grauius, quanto plures horæ omittuntur, ita Io. de
Lignano. *q. 7.* Nicol. ploue. 8. *q. de horis Cano.* Rosella
verb. hora Cano. n. 7. Syluest *verb. hora. n. 15. vers. 6. & n.
16.* Nauar. *d. c. 7. de orat. n. 7.* Cuchus. *d. lib. 5. tit. 7. n.* 48.
Angl. *in floribus, de orat. 10. q. 5. difficul.* Philiar. *d. lib. 1. c.
12.* Graffi *lib. 2. c. 51. n. 14.* Enriq. *d. §. 6.* Flam. Paris. *lib. 1.
q. 9. n. 8.* F. Lud. Lop. *2. tom. c. 105.* Man. Rodri. *1. tom. d.
c. 140. n. 16.* Vega *1. p. c. 128. casu 3.* Valen. *d. 3. tom. disput.*
6 q. 2.

6.q.2.pun.10.circa.8.verf.dixi autem, Zerola *verb. hora*
§.10. Acor.*lib.10.c.7.4.q.* Eman.Sa,*verb.hora,nu.* 14 &
P.Lede.*d.2.p tract.9.c.4. concl.14.1.difficul. & Corrad.*
133 *d.quaest 240.* Quamnis contrarium tenea: Tabiena,†
verb.hora,q.18.& videatur tenere Toletus *d.lib.2.c.12.*
1.dicto. dicit enim non recitantem mortaliter quidem,& multipliciter in singularum horarum omissione peccare. Et quamuis D.Anton.*in sum 3 p.tit.13*
*c.4.§.5.*dicat omittentem omnes horas vnius diei non propterea committere septem peccata mortalia,sed vnum, & tanto grauius,quanto plus de ipso dimittit, quia totum officium vnius diei cadit sub vno præcepto .c.dolentes de celebratione Missarũ, si autem dimisit aliquas horas puta.1.9.& Completorium,tria peccata mortalia commisisse, & sic de
134 cæteris.Sed certe non loquitur consequenter, † &
eius sententia,& quod dicit Toletus,solum procedit in eo , qui sciens vnius horæ officium omittit, cum tamen decernat cæteras horas recitare.& deinde adueniente tempore,quo aliam horam deberet dicere,eam quoque scienter omittit,vt per Acor *su-*
135 *pra.* Seu quando vno actu vellet omittere solum matutinum,†& postea alio actu distincto vellet omittere,1.& 9. Tunc enim essent distincta peccata,vt in
136 quit P.Ledes.*sup.*& †ita etiam procedit , quod ait Vega *supra casu* 2.quod qui omisit aliquas horas interpollatim,verbi gratia,omisit primam, & postea recitat 2.3.omisit 6.& sic de reliquis , toties peccat quoties omisit recitare.

Quinimo,& si is,qui omisit omnes horas,† vel
137 partem illarum pluries recordatus fuerit,& propo suerit eas non dicere,non est opus id exprimere in confessione, sed adhuc solum est vnum peccatum, nisi interruptio facta sit per pœnitentiam, seu actũ contrarium ex Cano.*in relectione de pœnitentia,p.5.*& F.Lud.Lop.*1.tom.c.31.*& Philiarcho,*2.p.l.2.c.21,*de numero,& quæ tradit Arrag.*22 q.62.art.*8.*ad secundum,* & ita in terminis tenet idem F. Ludo. Lop. *2. tom.d.c.105.*& P.Ledes.supra.

Quicquid dicunt Rosel.Syluest.Naua.Cuchus,†
138 Angles , Philiar. Graffi. Enriq. Flam. Paris.F. Man. Rodrig Vega,Valent.Zerola,& Corradus sup.citati,*n 131.*& etiam Acor *ibid.*consequenter ad ea,quæ tradit *libro.4.capite.4.4. quæstione.* & Gabr. Vaz q.*12. disputat.75.*& Suar. 4. *tomo de pœnitentia, disputat. 22. sect 5.*

Et similiter ait P.Ledes.supra esse vnum,† & idẽ
139 peccatum,licet multo grauius.si quis recitare omitteret officium diuinum vnius mensis,vel anni. Sed
140 certe fallitur in hoc Ledesma,nam licet id verum† sit in actu voluntatis,quo id proposuit in genere, & in communi,tamen sequuta postea omissione in actu,tot sunt peccata, quot diebus omisit recitare, sicut qui omittit ieiunare tota Quadrag. seu audire Missam in omnibus festis anni , tot peccata committit,quot sunt dies obligationis: nam pro quolibet die est distincta numero obligatio , seu distinctum præceptum,vt infra *n.166.*

Sed supposito , quod omittere in vno die horas etiam omnes,est vnum tantum peccatum †dubita-
141 tur,an sit in confessione explicandum , quot horas omisit,an vero sufficiat dicere,commisi vnum peccatum mortale in non recitando.Et Doctores supra citati,*n.131.*communiter tenent, † id esse explican- 142
dum,quia peccatum est magis,vel minus graue notabiliter iuxta numerum, & quantitatem horarum missarum,quod mihi placet , nam licet sit magna controuersia inter Doctores.†an circunstantiæ no 143
tabiliter aggrauantes intra eandem speciem sint necessario confitendæ,de quo post alios Nauar.*in c. de pœnitentia dist.5 à n.5.& in manu.c.6 n.7.*Philiar.*2 p li. 2.c.22.*Candelabrum aureum,*de confessione,n. 43.* Fr. Lud.Lopez *instruct consc.1.tom.c.29.*Summa Corona,*1.p.c.2.n.4.*Fr.Man.Rodrig.*in sum 1.tom.c.53.nũ.3.* Toletus *lib.3.c.7.*P.Ledes. *in sum. de sacram. pœnitentia,c.18 4.concl* &Suarez *d.4.tom.disp.22.lect.3.*&plures relati per Vegam *in sum.1.p.ca 56.casu 21.* & in Espeio de Curas,*c.11.nu.178.*in ea fin.sententia , quod notabiliter aggrauantes†ex parte obiecti sunt con 144
fitendæ,aggrauantes vero ex parte subiecti, vt circunstantiæ intensionis,& durationis actus non sint confitendæ,vt per Enriquez *libr.5.cap.7.§ 6.*Valentiam 4.*tom.disput.7.q.11.*Quia circunstantia,ex parte obiecti de se est perceptibilis, & facilis cognitu,nõ sic quæ se tenet, ex parte subiecti. Tum etiam quia, vt ait Valen.ibi circunstantia, ex parte obiecti non tam est circunstantia actus in particulari, quam determinatum illius obiectum morale , atque adeo quid iã pertinens ad illius substantiam, saltem indiuiduo. Circunstantiæ vero,quæ propriæ sunt circũstantiæ,& accidentia actus. etiam in indiuiduo,vt intensio,& duratio,non sunt confitendæ,quia alioqui præceptum confessionis esset durum,& prope intolerabili,quicquid dicat Zumel.*1.2 quæst.75.articulo 6. dub.1.*

Nono dubitatur,†an beneficiarius dicens offi- 145
cium per aliud Breuiarium à Romano, verbi gratia per Breuiarium Cistercien. seu S. Domi. vel dicens de sancto, cum erat dicendum de feria , satisfaciat suæ obligationi,ita vt non peccet saltem mortaliter, nec teneatur ad fructuum restitutionem. Et videbatur satisfacere, †ex doctrina Caietani *in sum.verb bo-* 146
*ra Canonica,§.2.*Syluest.*verb hora,q.12.n.15.* Armillæ, *verb.hora Canonica,n 7.*Sori *d.lib.10.q.5 art.4.*B.Medinæ *in sum.li.1 c.14.§.11.*Angles *de oratione q.10.10.difficultate,*Cuchi *d.lib.5.tit.7.n.61.*F.Lud.Lop.*2.tom.c. 105.*Vegæ.*d.1.p.c.128 casu* 17.& Zerolæ,*verb. hora Canonica, §.6.* qui docent non esse peccatum mortale mutari Breuiarium, nec recitare de sancto, quando esset recitandum de feria, sed solum veniale quando adhibitum,& sine rationabili causa fieret , nam substantia præcepti consistit in hoc, quod Canonicæ horæ dicantur,& non in qualitate horarũ , quæ solũ est seruãda,tãquã iusta,& debita ceremonia,ritus,& modus,seu de qua non est aliud præceptum, quam consuetudo,quæ si vim habet præcepti, non est tam stricte interpretanda,quam sententiam admittit Nauar.*de oratione,c.21.n.23.*& F. Man. Rodri. *in sum.1.tom.*†*c.141.n.3.& c.144 & q reg.1.tom.q.42.ar.*
8.ad fi. quoad vnum, vel alterũ diẽ tantũ,alias dicunt 147
peccare mortaliter,quoniam transgreditur præceptum,quo iubemur omnes recitare horas, secundũ formulam Breuiarij,quam sequi præcipimur,quod etiam tenent Arrag.*d.q 83.art.12.dub.5.*propter Bullam

148 iã Breniarii Pii V. dicens, quod † quamuis non existi-
mer esse peccatum mortale, vno, aut altero die offi-
cium diurnum peruertere recitando, scilicet horas
de vno sancto in die, quo Breuiarium præcipit, vt
officium fiat de feria, qui crebro, & frequenter id
faceret procul dubio mortaliter peccaret, & nouis-
sime P. Ledes. *d. tract. 9. ca. 4. 15. & 16. concl.* addens ta-
149 men peccare mortaliter † eum qui mutat officium
recitando, officium notabiliter minus eo, quod de-
bebat recitare secundum Ordinarium etiam semel.
150 Mihi autem videtur dicendum, non solum † qui
crebro, & frequenter id faceret, sed etiam qui vno
aut altero die, non satisfacere suæ obligationi, sed
peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem fru-
ctuũ beneficii, vt patet ex Bulla Pii V. posita *in prin-
ci. sui Breuiarij*, vbi omnia alia Breuiaria, non antiqui
ora 200. annis abrogat, & subdit in hæc verba; *Sta-*
151 *tuẽtes † Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore, vel totũ,
vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel om-
nino detrahendum esse ac quoscumque, qui horas Canoni-
cas ex more & ritu ipsius Rom. Ecclesiæ iure, vel consuetudi-
ne dicere, vel psallere debent, ppositis pœnis per Canonicas
sanctiones constitutis in eos, qui diuinum officium quotidie
non dixerint, ad dicendum, & psallendum posthac in per-
petuum horas ipsas diurnas, & nocturnas, ex huius Rom.
Breuia præscripto, & ratione omnino teneri, neminemque
ex ijs, quibus hoc dicendi, psallendique munus necessario im
positum est, nisi hac sola formula satisfacere posse.*

Ex quibus verbis manifeste patet non recitantẽ
152 † per hoc Breuiarium, nec secũdum ipsius præscri-
ptum, rationem, & formulam, atque secundum i-
psius Reg. & rubricas, non satisfacere suæ obligati-
oni, sed incurrere pœnas constitutas in non recitã-
tes, atque adeo obligationem restituendi fructus
beneficiorum, & sic, cum in d. Bulla expresse præci-
piatur qualitas, & modus horarum, cessat hodie d.
ratio. Caietani, & & aliorum citatorũ, quod de qua-
litate horarum non sit aliud præceptum, nisi con-
suetudo &c. quinimo idem olim præcipiebatur ex-
istimo in Breuiariis vnius cuiusq Ecclesiæ † seu Diœ
153 cesis, & hodie etiam in Breuiariis Religionum, quę
sunt in vsu, & est conforme iuri antiquo *c. de his. c. pla-
cuit 12. distin. & argum. Clemen. 2. de celebrat. Missar.* Al-
bet. de Ferrariis † *de horis can n. 64.* Nic. plorie de mo-
154 do dicẽdi horas in prin. facit declaratio S. cõgregat.
Concilii relata per ad d. seu apostillam ad Consilium
155 Nauar. *15 de celebrat.* † *Missar.* quæ censuit habentes
Breuiarium ante 200. annos institutum non satis-
facere recitãdo etiã extra chorũ iuxta formã Breu. no
ui Pii V. quod in sua Ecclesia non fuit receptum de
consensu Episcopi, & Capituli, vt etiam tenuisse vi-
detur Nau. *cons. 5. ad 2. q. 3. & cons. 16. eod. tit.* quamuis
d. cons. 15. contrarium videatur tenere. Tertio facit et
156 iam in simili de Missali alia declaratio S. cong. † su-
per *c. de indice librorum, & catechismo, Breuiario, Missali.
sessio. 25.* quæ sic ait. *Celebrantes alio Missali, non hoc re-
formato, qui alias tenentur ex Bulla Pij. V. posita in Missa-
li Romano, incurrunt in peccatum mortale, si scienter, &
absque iusta causa id fecerint.* Et hanc nostram senten-
tiam videtur tenere Belarm. *d. 3. tom. vltima controuer
157 sia. 3. controuersia lib. 1. cap. 18.* & Graff. *lib. 2. c. 51. n. 10.* †
vbi ait, teneri ad restitutionem fructuum benefic-
atum dicentem officium, non tamen cõforme Bre-
uiar Romano, vel Ecclesiæ matrici, vt in Bulla Breui
arii habetur, quamuis in eo, qui diceret officium de
sancto, cum de feria dicere debuisset. *c. 53. n. 22.* tenet
d. sententiam Felin. *supra,* & Cosmas Philiarchus,
d. l. 1. c. 6. 3. concl. ait modo per Bullam † Pii. V. esse et- 158
iam præceptum de officio determinato; vnde si fie-
ret de sancto illo die minime occurrente, quia offi-
cium est breuius, crederẽ, inquit, esse mortale, quia
videtur etiam quidam contẽptus, & summa Coro-
1. par. cap. 1. n. 100. ait, non licere immutare officium,
nam per d. Bullam Pii. V. præcipitur, † vt obseruetur 159
vniformitas Breuiarii noui, tam in serulentib. cho-
ro, quam priuatim, & domi recitantibus, itaque, si
alio Breuiar. vsi fuerit, ac si nõ recitassẽt cẽsebit, vnde
qui diceret de sancto in die, quo dicendum esset de
feria, vel contra, non satisfacit, etiamsi ex aliqua in
aduertentia id accideret, & postea aduertit in tem-
pore, quo potest reiterare, & non reiterat, nec suffi-
cit illud pro die sequenti satisfaciendo reseruare.
Hæc Summa Corona, & Corradus *in d. respon. casuũ
conscientiæ quæ. 243. à d. prin.* ait clericos sæculares, vel
quoscũq; regulares, qui celebrant secundum Breui-
atium Romanum, † teneri obseruare de necessita- 160
te. pro vt Pius Quint. ordinauit, reformauit, & con-
didit nouum Breuiarium, tam in communi, quam
in priuato, ita vt, si aliter celebrauerint, non satisfa-
ciant, puta, si quando de feria celebrari sit notatum,
& celebrauerint. de sancto, mortaliter peccare, non
satisfaciendo, quamuis inaduertenter contingat, &
nisi de vno soluatur, pro vt notatum est, si tamen tẽ-
pus supperat, hæc Corradus, quamuis in fine d. q. re-
ferat sententiam Arrag de qua *supra,* & Valentia. *d. 3.
tom. disput. q 2. pun 10. circa. 3.* ait d. sententiam Caie-
tani habere † maiorem difficultatem in Breuiario 161
Romano propter d. Bullam Pii. V. in qua præcipitur
omnibus, ad quos id breuiarium pertinet, dicere of
ficium secundum formulam huius Romani Breui-
arii, constat. n. in formula huius Breuiarii contineri,
vt in feria dicat de feria, & in festo de festo, & quãuis
idem Valentia † statim dicat. quod posset ad hoc re- 162
sponderi, illud verbum, *secundum formulam huius Bre
uiarij*, referendum esse ad formulas aliorum Breuia-
riorum, quas potissimum nolebat Pius V. explode-
re; ita vt sensus sit, dicendum formulam huius Bre-
uiarii, non alterius, quod fiet, quamuis in festo di-
catur de feria, si tamen per hoc Breuiarium, itaque
manere posse probabilem opinionem Caietani, ta-
men ista responsio non est bona, nam verba d. Bullę
ibi, *nisi hac sola formula,* & ibi *ex huius Breuiarij præscri-
pto, & ratione,* clare significant recitandum esse non
solum per istud Breuiarium, sed etiam secundũ mo-
dũ, regulas, & Rubr. ipsius, Et Card. Toletus licet *d.
l. 2. c. 13. verb. qualitas.* in impressione Lugd. dicat cum
Caietano, † quando nullus adest contemptus, posse 163
recitari per aliud Breuiarium, dummodo non esset
Romanũ nouũ, id est tum lectionũ, sine priuilegio,
& in hoc qualitatem non obligare, cum vero de sã-
cto, vel de feria officium est, non posse mutari qua-
litatem absque mortali, si ex aduertentia fiat, tamen
in Romana editione ait, ibi sibi nõ probari opinio-
nẽ Siluest. Caietani, & Arm. *sup.* credere. n. qui tenẽ-

M tur

tur recitare officium Romanum, & scienter nō recitant iuxta præscriptam formam Ecclesiæ Romanæ, aut particularis Ecclesiæ mortaliter peccare, etiam quando in particulari recitant, & nouissime A-
164 çor, *d.l.10.*† *ca.11.q.1.* docet, quemlibet clericum iure communi Cano. in officio persoluendo, vti debere formula *suæ* diœcesis, vel ordinis ex *d.c.de hu. & c. placuit.12.dist.* iure tamen nouo Pij V. vti debere formula præscripta in Breuiario iussu eiusdem Pontificis edito, vt dicitur in constitutione eidem Breuiario præfixa, quamuis in eo, qui exoluit officium de feria, cum esset de sancto, vel è contra etiam sciēter ac data opera, *c.10. præcedenti*, *q 2.* dicat cum Syluest. Eccl. satisfacere, nec teneri repetere, & tantum peccatum veniale admittere, si scienter id faciat.

165 Et contra opinionem Naua. † & Fr. Man. Rodr. & Arrag. supra recte aduertit Vega *d cap. 128. casu 17.* quod si est peccatum mortale, & nō potest quis frequenter mutare officium, sine peccato mortali, nec etiam poterit id facere vno, vel altero die, siquidem quolibet die est præceptum recitandi distinctum, sicut est præceptum ieiunandi, quolibet die Quadragesimæ, & etiā peccat mortaliter, qui definit ieiunare vno die, aut duobus, sicut qui multis, & è cōuerso, ego aduerto, quod si non est peccatum mor-
166 tale, vno, aut altero die † id facere, nec etiam erit peccatum mortale sæpe id facere, nam pro quolibet die est distinctum præceptum, & officium cuiuslibet diei est onus illius, ita quod non transit in alium, & sic defectus vnius, & alterius diei non potest cōtinuari, & coniungi cum defectibus aliorum dierum, vt peccatum, quod alias esset veniale, fiat mortale,
167 tunc enim posterius peccatum, quod alias esset † veniale, ratione præcedentium, ita vt pro vna reputetur saltem mortaliter, vt recte inquit Gabr. Vazq. *12. disp. 146.* quæ continuatio nullo modo dari potest, cum materia, & obiectum peccatorum præcedentiū, & eius obligatio transit omnino, nec vllo modo re-
168 manet, † & alias ex pluribus, venialibus non potest fieri vnum mortale, vt apud omnes manifestum est, & tradit Gabr. Vazquez *ibi* post D. Tho. *d. 1.2 q.88. art.4.* & ibi Caiet. & Bar. Medi. & Zumel.

169 Et ideo qui vouit, † seu iurauit quotidie recitare orationem Dominicam, seu Angelicam, aut aliquid paruum, nunquam peccat mortaliter, sed solum venialiter ratione paruitatis materiæ, etiāsi per multos dies, & per annum id omittat, si id promisit in honorem, vel vt onus singulorum dierum, quia lapso cuiuslibet diei obligatio illius fruitur, & cessat nec in aliū transit, vt tenet Sotus *de iustitia & iure, l.7. quæst.2.art.1.* Angles *in florib.* Nicol. *q. de voto, art. 2.2. diffi. vltate* Arrag. *22.q.88.art.3.* Gabr. Vazquez *d disp. 146 nu.6.* & Summa Corona *de voto sub n 8.* Acor *l. 11. c.5 3 q.* Enriquez *in materia de voto*, & alii, & idem erit in vouente, seu iurante dare quotidie eleemosinam
170 paruam, si id promisit, vt onus † singulorum dierū, ita vt obligatio sit pro illo die, & cum eo finiatur, nā tunc eadem militat ratio, quod non potest fieri cōtinuatio materiæ, & paruarum quantitatum, & obligationum, vt recte tenent Gab. Vazquez, Acor & Enriquez.
171 In hoc solum videtur esse differentia, † quod qui absolute, & simpliciter vouet, seu iurat, quotidie aliquid recitare, videtur id promittere, vt onus diei, ita vt etiam ipsa temporis determinatio per se cadat sub voto, vt inquit Arrag. *sup.* licet in hoc contra sentire videatur Gabr. Vazq. *dub. 6.* qui vero absolute, & simpliciter vouet, seu iurat dare quotidie aliquam eleemosinam, non videtur, id promittere, vt onus diei, ita vt dies præsumatur ad finiendam obligatione, sed potius præsumitur, vt terminus solutionis, ne vltra diem differatur, & hoc est, quod dicit Arrag. *supr.* quod in hoc voto tantum res promissa per se cadit sub voto, & tempus secundario, & sic sēper manet obligatio ad reddendum promissum, quamuis tempus mutetur.

Et ita recte Sotus *vbi sup.* absolute † facit distincti- 172
onem inter illa vota, dicens, quod qui votum emisit quotidie recitandi aliquid paruum, & si id quotidie amittat, numquam mortaliter delinquit, secus qui vouit quotidie obolum erogare pauperib. tunc .n. licet vnius, aut duorum dierum omissio non sit mortalis, tamen quod hodie non tribuit cras tenetur, quare vbi debiti summa excreuerit mortalis fit culpa. Et sequuntur Arrag. Sum Corona, & Enriq. *sup.* & Pet. Ledesm. *2.p.sum tract.10.cap 3.du. 1.* & id quod dicit de vouente Eleemosinam tradit etiam N. Medina *d.q 88.art.4.*

Nec est admittenda sententia † Cani, F. Io. de la
Peña, Mantii Fr. Lud. Lopez *instruct.1.to c.42.* F. Mā. 173
R od. *in sum.2.tom.c.99.num.1.* Graff *li.2.cap.23 num.4.* & Cunigæ *de voto, q.4.n.31.* & Valentiæ *3.tom. disput. 6.q.6.* tenentium contra Sotum in eo quod dicit de vouēte recitare quotidie aliquid paruum, quorum sentētia solū esset vera quando id vouens præfiniret diem non ad faciendam obligationem, sed † vt ter- 174
minum solutionis, ne vltra diem differatur, & explicite haberet talem intentionem, vt per Gab. Vazquez, & Acor *sup.* iuxta quod etiam est accipiendus Zumel. *supra.*

Sed quamuis † qui recitaret de sancto, etiam ex 175
inaduertentia, seu obliuione, quando esset recitandum de feria, vel è contra, non satisfaciat, sed teneatur iterū recitare iuxta dicta, tamen qui recitaret de vno sancto, cum esset recitandum de alio si est parua differentia inter vnū & alterū officiū, sufficiet repetere particularia illius officii, vt hymnū, antiphonas, lectiones, Toletus *d.l.2. c. 13. vers. tamen notandum est.*

Idq; probabile existimo, † quod qui recitauit de 176
sancto, cum esset recitandū de feria, vel è cōtra, quia forte calendarium, quod vidit, erat erratū, aut sequutus est sententiā peritorum, quæ postea apparet falsa, satisfacit, ex quo adhibuit debitam diligentiam, nec tenetur iterum recitare, etiamsi intra eund. diē cōstaret de errore, sicut qui semel facit restitutionem illius, q debet, sequendo opinionem probabilē, & doctorum hominum, satisfacit, nec tenetur iterum restituere, licet postea appareret illam opinionem esse falsam, & quod alteri erat facienda restitutio, & non cui facta est Bannes. *22. q.32.art.7.2.dub.3 & 4. conclu.*

Sed licet restat † difficultas an priuilegiū Innocē.
IIII. fratribus Minoribus, quod ratione itineris, 177
seu alterius iustæ causæ existētes extra suos Conuē-

tus

tus possint recitare cum aliis, vel per se officium di-
uinum, non iuxta ordinem breuiarii Romani, sit re-
uocatum per dictam Bullam Pii V. in qua reuocan-
tur omnes permissiones, ac consuetudines, & sta-
tuta, nec non priuilegia, licentiæ, & indulta recitã-
di more, & ritu Breuiariorum suppressurum.

178 In qua † difficultate F. Man. Rodrig. *d. 1. tom. ca.
141. n. 2* & cum eo Vega *d. c. 128. casu 25.* docent, non
esse reuocatum, quia illa reuocatio intelligitur de
priuilegiis, ex quibus omittitur formula recitandi
Breuiarii Romani semper, non de priuilegio parti-
culari, pro aliquibus diebus ex iusta causa, quæ sen-
tentia non videtur improbabilis. P. Ledesm. *d. tract.
9. c. 4. circa 15. concl. 3.* sed posse optime sequi.

179 Verum mihi † non placet, verius enim videtur
ex d. Bulla Pii V. esse reuocata omnia priuilegia re-
citandi per aliud Breuiarium à Romano, etiam pro
aliquibus diebus, & facit, quod alias in simili circa
priuilegia non seruandi interdicta in aliquibus die-
bus tantum, ex sententia S. congregationis dicetur
c. seq. à nu. 278. quamuis priuilegium concessum per
Martinum V. patribus S. Hieronymi, quod infirmi,
180 & senes satisfaciant obligationi recitandi, † recitã-
do aliquos psalmos, & priuilegium concessum per
Leonem 10. Fratribus Minoribus, quod interim sa-
tisfaciant recitando aliquid iuxta dispositionẽ suo-
rum Prælatorum, & alia similia non videantur reuo
cata, vt aiunt F. Man. Rodriguez Vega, & P. Ledes.
supra, quia non facit contra d. Bullam.

181 Decimo dubitatur, an beneficiatus † recitãs of-
ficium sine debita attentione, teneatur ad restitu-
tionem fructuum, in quo inprimis certum est reci-
tantem sine debita attentione ex industria, seu pro-
182 posito, saltem virtuali ob negligentiam † notabilẽ
nõ satisfacere, sed teneri ante lapsum diei repetere
sub peccato mortali. Naua. *de oratione. cap. 13 num. 18.
& c. 20. n. 31.* Soto *l. 10. q. 5. art. 5.* N. Medi. *in sum l. 1. c. 4.
§. 11.* Angles *in floribus de oratione q. 5. 4. diffinitione.* P.
Nau. *de restitutione, lib. 2. cap. 2. num. 240.* Arag. *22. qu.
83. art. 13. versic. est aliud dubium.* Enriq. *in summa, lib 5.
cap. 15. §. 2.* Fr Lopez *2. tom. cap. 103.* F. Man. Rodrig. *1.
tom. cap. 143. nu. 1.* Vega, *1 par. cap. 128. casu 20.* Valen. *3.
tom. disputat. 6. quæst. 2. pun. 10. circa 8.* Açor. *li. 10. c. 12 q.
6.* P. Ledes. *d. tract 9. c. 4. 20. concl.* & Gab. Vazquez *12.
tom 2 disput. 160 num. 30. & 31.*

183 Quamuis † contrarium tenuerit Ioan. Medina *de
oratione q. 16. versi. de 2.* ea ratione quod secundum
Caietanum præceptum dicendi horas distinctũ est
à præcepto dicendi eas cum attentione, nam præ-
ceptum eas dicendi absolute prius fuit latum dein-
de in c. dolentes de celebratione Missarum fuit latũ
præceptum de attentione, vnde qui horas dixit sine
debita attentione satisfacit præcepto primo de di-
cendis horis, etiamsi non satisfaciat secundo de at-
tentione, & ita non tenebitur eas redicere, & si de
defectu deuotionis & attentionis teneatur pœnite-
re, cum quo tenet Cord. *l 4. q. 13. ad fi.*

184 Sed huic rationi cum Valentia † supra responde-
tur primo; dato illud esset distinctum præceptum,
nihilominus tamen teneretur talis iterum dicere,
vt ita diceret attente, & satisfaceret secundo præce-
pto præscribenti modum, secũdo falsum esse, quod
ista duo præcepta in re sint distincta, vtroque enim
præcepto vtrumque iniungitur, & dicere atten-
te, sed in secundo præcepto † expressius declaratur 185
modus dicendi attente, in primo aũt expresse qui-
dem non modus, sed solus actus ipse dicendi officiũ
in quo tamẽ implicite continebatur modus dicen-
di attẽte, tanquam modus substantialis orationis B.
Medin. *d. §. 11.* Enriq. *d. c. 15. §. 2.* F. Lud. Lopez *1. tom. c.
246 & 2. tom. d. c. 103.* Suar. *5. tom disput. 4. sect. 2. n 26.* P.
Ledesma supra, & sic est intelligendus Caietanus,
& quod non sint duo Ecclesiæ præcepta, sed vnum
tantum de recitandis horis attente dicit probabili-
us, & verius Açor. *d. c. 12. 5. q.* & tenet Suarez *ibid.*

Hoc supposito ad dubium † propositum respon- 186
dendo dicendum est, talem teneri ad restitutionem
fructuum, non secus ac eum, qui horas minime di-
xit. Et ratio præcipua est, nam cum attẽtio sit modus
substãtialis, nec satisfaciat præcepto Ecclesiæ, vt di-
ximus, non dicitur recitasse, qui sic recitat, atq; adeo
in eum habet locum pœna restitutionis imposita
contra non recitantes, & ita tenent Nauar. *d. c. 20 n.
32.* P. Nauar. *d. n. 240. & seq.* Graff *l. 2. c 51. nu. 7.* F. Man.
Rodrig *d. cap. 143. n. 1.* Vega *d. cap. 128. casu. 20.* & non.
P. Ledes. *d. cap 4 circa 21. conclusionem pag. 1090.* & ma-
gis placet Açori. *d. capit. 12 6. quæstione & capit. 14* 8.
quæstione, & sentit Suarez *vbi proxime, numero
27.*

Quamuis contrarium sententiam † teneat Cor. 187
cum Io. Med. supra consequenter ad d. suam opini-
onem, de qua *n. 183.* & cum Castro *de lege pœnali l. 2. c.
5.* Enriquez *l. 9. cap. 25. §. 5.* & Toletus *d. l. 2 ca. 12. 4. di-
cto*, quam etiam dicit probabilem Açor supra ea ra-
tione, quod restitutio fructuum est pœna iure Ca-
nonico tantum constituta in beneficiarios, qui di-
uinum officium omittunt, cui tamen respondetur
ex dictis, & aliquo modo tenet F. Ludouicus Lopez
d. cap 246. & 103. cum Soto *de art. 5 & 6.* qui tamen † 188
vt recte inquit Nauar *supr. num. 238.* loquitur conse-
quenter ad quandam suam, quam ibi tenet, opini-
onem supra à nobis refutatam secunda illatione *nu.
27.* quod dimittens officium pro vno, aut duob. die-
bus non tenetur ad restitutionem, vnde eam reddit
rationem, quoniam neque si officium prætermit-
teret, obligatus esset, & sic solum loquitur de eo, qui
vno, aut duobus diebus recitaret sine debita atten-
tione, & consequenter potius tenet nostram sentẽ-
tiam in hoc dubio, pro qua eum citat Açor *supra*, &
eam etiam tenet Ga. Vazq. *supra à n. 32.* cuius tamen
ratio, & restrictio non placet.

Vndecimo dubitatur, an qui † dicit officium 189
cum debita attentione, sine intentione, ta-
men, & animo satisfaciendi obligationi, & præ-
cepto, sed animo postea iterum dicendi ad satisfaci-
endum, aut causa deuotionis, recreationis, vel alia
simili, nihilominus satisfaciat, an vero teneatur itè-
rum recitare sub peccato mortali, & obligatione re-
stituendi, & simile dubium est de audiente Missam
in die præcepti, sine animo satisfaciendi præcepto,
sed deuotionis, vel alia causa. In hoc dubio Nau. *de o-
ratione c. 13. n. 16. 27. & 28. & c. 16. n. 73. & 74. & c. 20. nu.
30.* † tenet non satisfacere, quia actus agentium non 190
operantur vltra eorum intentionem. *l. non omnis ff.*

si certum petat. eand. sententiam tenet Io. medina *de*
191 *oratione q 16 vers. de tertio*, probat † à simili, nam si debeo Petro decem & do illi decem animo donandi, non debitum soluendi, non liber ot à priori debito, & si promisi alicui vnum equum, & do illi equum, non animo complendi promissum, sed donandi, nō maneo liber à promissione, item si stipendium ab aliquo accepi, vt per eo Missam celebrarem, & postea non ob stipendium, sed gratis, aut ob aliam causam pro eo celebro, non maneo liber à debito. igitur ita in proposito. & sequuntur Mar. Ledes. 2 *par 4. q. 16.*
192 *art. 6. du. 3.* Sandoual *p 6. c. 14* Franeollnus *de tempore horum* † *Cano. c. 27 n. 11.* F Led. L. *p. in instru negotian. l. 1. c. 53.* Enriq. *in sum l. 9 cap. 25 § 6.* Fr. Man. Rod. *1. tom. c. 143. num. 2* Vega *d. c. 128 casu. 22.* & nouissime P. Led. *in sum. 1 par. de Sacramento Eucharistia c. 27. 10 con.* vbi reddit rationem, quia adimpletio præcepti est opus obedientiæ. & 2 *p. tract. 9. cap 4. con. 20 2. diffi vltate, & conclusione vltima*; & hanc sententiam tenet etiam
193 † Philiar *d. lib. 1. cap. 6.* vbi ait, quemlibet ad officium obligatum teneri sub peccato mortali à principio officii habere actualem, vel saltem virtualem intentionem satisfaciendi obligationi de recitando, & reddit rationem, qua recitatio officii debet esse actus humanus, & ex deliberatione idē ead. ratione tradit Nunno. *3. pa. q. 83. art. 6.* nempe, quia omnis actus humanus debet esse liber & volunta-
194 rius, at Arrag. *d. q 83. art. 13. vers sed dub tabit.* † inquit, quod quamuis d. sententia Medinæ sit valde probabilis atque secura, non tamen minus probabile putat, quod, qui ita officium dixit, teneretur iterum ead. de de nouo officium recitare vel intra ead. mutare animum, atque habere animum satisfaciendi, tota enim illa die vrget præceptum Ecclesiæ, cui tenetur velle obedire, & ad id sufficiens videtur animi mutatio, supposito, quod iam debite officium di-
195 xerit, hoc autem de mutatione † voluntatis intra tempus præcepti tunc esse necessarium ait Suar. *3. tom 3. pa. q 88. sect. 3.* quando cum voluntate audiendi Missam, seu recitandi coniung t voluntas formalis cōtraria præcepto, vt si quis, dum ex deuotione Missā audit in die festo hunc actum formalem habeat, nolo hac Missa implere præceptum, & in illa voluntate persistat, quo casu per illum actum, vt sic, re vera non implet præceptum, qui a nullo modo obeditur illi, quia implere præceptum actus est obedientiæ, qui sine voluntate non fit, satis tamen est, vt voluntatem mutet intra tempus præcepti, & velit auditione præcedentis Missæ satisfacere præcepto, nam solum ibi defuit obedientia voluntatis, quæ adiungitur per subsequentem voluntatem, quando vero non adest voluntas contraria præcepto, ait sufficere ad illud implendum voluntatem audiendi Missam, seu recitandi, etiāsi formaliter non sit sub intentione implendi præceptum, quia omnis, qui non excludit, censetur virtualiter includere intentionem implendi præceptum in ea voluntate, qua vult efficere actum præceptū, & sic qui summo mane Missam audiuit ex deuotione existimans non esse diem festum, quamuis postea sciat, non tenetur ad aliam Missam audien. sed ad summū ad volendum satisfacere præcepto per priorem actum, imo neq; hoc in

rigore esse necessarium, sed solum vt liceat, † se sa- 196 tisfecisse præcepto, hæc Suarez, cuius tamen sententiam, quod satis sit in illo casu mutare voluntatē intra tempus præcepti, improbat P. Ledes. *sup.* cū Mar. Led. Medin. & aliis, & Nunno, nouissime Azor. *l. 7. capit. 2. quæstion. 6. & libr. 10. capit. 8 quæstione septima & c 12. q. 8. & 9.* in hoc dubio docet, quod qui dicit officium, † aut audit Missa n cum animo, non satisfaci- 197 endi præcepto, non satisfacit, cum habeat voluntatem contrariā sed debet repetere, nec sufficit volūtatem mutare, qui vero inscius, vel immemor præcepti recitaret, aut nesciens esse d ē festum casu Missam audiret, satisfaceret, cū non habeat voluntatem contrariam non satisfaciendi, solum enim præcipitur, vt sponte, & voluntarie recitemus, vel audiamus.

Sed istis sententiis omissis mihi † placet sententia aliorum absolute dicentium, recitantem, seu au- 198 dientem Missam cum debita attentione, sine intentione & animo satisfaciendi obligationi, & præcepto, nihilominus satisfacere per istum actum, quia præceptum non requirit intentionem implendi in actu signato, sed tantum in actu exercito, nam solū obligat ad substantiam actus, nempe ad recitā lum, seu audiendam Missam, non autem adhoc, vt quis peculiari alio actu voluntatis, & in actu signato velit etiam satisfacere præcepto, & qui recitat, vel audit Missam, quantumuis nolens satisfacere, vere nihilominus recitat, & audit Missam, atque adeo ipso vere satisfacit præcepto, nec est in potestate alicuius præcepto non satisfacere, posito, quod velit officium recitare, itaque ineptum etiam esset, velle tunc non satisfacere, & intentio non satisfaciendi esclusio voto, non obligat; ita tenet Valentia *d. 3. to. disput. 6. quæst. 2. pun. 10. circa octauum ad fi.* & multi romittæ *1 secundæ quæ. 100 artic. 9* & alii moderni P. Gab. Vaz q. Martinez, & Casa sc la societatis Iesu.

Loquuntur enim de eo, qui † voluntarie recitat, 199 vel audit Missam, & non inuitus, & per vim præcisam, seu violenter, nam qui sic faceret, non recitaret, seu audiret Missam vere.

Et ad rationem † aliarum sententiarum Resp. ad 200 rationem Nan. quod actus agentium non operātur vltra eorum intent. Resp. quod ea procederet, si requireret in proposito intentio satisfaciendi præcepto, at cum ea non requiratur, sed solum faciendi actum, vt dictum est, nihil facit contra nos ista ratio.

Ad rationem † Ioannis Medinæ Resp. esse discri- 201 men, quod in illis casibus interuenit obligatio Iustitiæ, cui non satisfacit, qui dat ex liberalitate, at in proposito non est obligatio Iustit. sed Relig. vt sup. diximus, *n. 14.* & qui recitat officium, vel audit Missam, cum debita attentione, quamuis nolit tūc præcepto satisfacere, tamen facit tunc actum Religionis præceptum, vt recte inquit Valentin. *supra.* Vnde etiam ad rationem Suarez. & P. Led. quod implere præceptum est actus † obedientiæ, qui sine vo- 202 luntate non fit Respon. quod huiusmodi obligatio recitandi, vel audiendi Missam, est religionis, ex cuius motiuo, & intuitu id præcipitur, & solum obedi-

obedientiæ generalis, quæ versat circa omnia præ-
cepta, non vero obedientiæ spiritualis, in qua posset
procedere ista ratio, & ita Enriquez. *d. §. 6. in glos. li-
tera*, A. fatetur, quod præceptum Ecclesiæ, & legis
latoris intentio non obligat ad præceptum ex ino-
bedientia, sed propter proprium motiuum Relig.
Etenim in hoc puncto ad sciendum quando fa-
203 ciens † actum, sine intentione satisfaciendi, satisfa-
ciat obligationi, & præcepto, vel nõ cõsiderari opor
tet, an talis exerceat nihilominus actum virtutis, ad
quẽ formaliter tenetur, nec ne. Vnde qui tenetur
204 ex voto ad aliquem actum, † nõ satisfacit huic obli-
gationi, per actum factum sine intentione adimplẽ
di votum, quia non est actus Religionis, circa adim-
plet. voti, ex quo satisfit vltimæ rationi de voto ad-
ductæ per Patrem Ledesma *supra d. 10. concl.* & simi-
liter. qui tenetur ad aliquid ex pœnitentia iniuncta
205 à cõfessario, † si illud faciat sine intentione adimplẽ-
di illam, non satisfacit, quia vt sic, non est actus pœ-
nitentiæ, & satisfactionis sacramentalis.
206 Adimpletionem † vero, seu voti, fractionẽ cu-
ius libet præcepti seu voti negatiui satis est non a-
gere actum prohibitum.
Ad rationem Philiarchi Resp. quod ex eo, quod
207 † quis recitat sine intentione satisfaciendi, non de-
sinit esse actus humanus, & ex deliberatione suppo-
sito, quod velit recitare, nam loquimur de eo, qui
recitat † animo orandi, & qui diceret officium non
208 animo orandi, sed aut legendi, aut psalmos addiscẽ-
di, teneretur illud iterare siquidem orare obligatur,
& talis non orat, vt constat, & recte inquit Arrag. *su-
pra*, & Açor *d. c. 8. q. 7. & c. 12. q. 9.*
209 Tandem in hoc dubio † aduertendum est, certũ
esse in opinione Nau. Medinæ, & aliorum *supra*, non
esse necessariam actualem intentionem satisfa-
ciendi, sed sufficere virtualem; vt in eo,
qui animo deliberato caperet Breuiarium, aut
iret ad Ecclesiam, vel aliud simile faceret, ita, vt
interrogatus, quare id faceret, vere responderet, se
id facere ad recitandum, & satisfaciendum suæ obli
gationi, vt recte inquit Nau. *d. c. 13. nu. 16. & 17.* Enri-
quez *supra*. F. Man. Rodr. *d. c. 143. n. 4.* Vega *d. cap. 128.
casu. 23*, & P. Ledesma *supra*.
210 Non tamẽ recte ait † F. Man. Rodri. *d. 1. tom. c. 123.
n. 2.* contra Mar. Ledes. & F. Lud. Lopez, *supra* quo-
rum sententiam, ait probabiliorem Pater Ledes. *d.
concl. 10.* eam virtualem intentionem habere qui au-
dit Missam ex deuotione in die præcepti, ignoran-
do esse festum, atque ideo satisfacere. quod etiã ait
Enriq. dicens interpretatiue voluisse implere præ-
ceptum, & Suarez *supra*, & ait probabile P. Ledesma
ibi, nam licet certum videatur, quod si sciret esse fe-
stum vellet ea Missa satisfacere præcepto, tamen cõ
211 ditionalis † nihil ponit in esse, & sic solum poterat
dici esse habitualem intentionem, non virtualẽ, cũ
non præcesserat actus, in cuius virtute illa esset, vt in
quit F. Ludo. Lopez *supra*, & consequenter in eorũ
opinione ille, nõ satisfaceret præcepto, nam vbi in-
tentio requiritur, non sufficit habitualis, vt alias di-
cit in materia sacramentorũ de intentione ministri.
Duodecimo dubitatur, an beneficiatus non po-
tens recitare per se, qui tamen potest cũ socio alter-
natim commode recitare, teneatur † sic recitare. In
quo Nau. *de oratione c. 11. n. 13 & 14 & in manu. c. 25. nu.* 212
100. tenet, quod qui potest cum socio recitare, &
eum habet, vel habere cõmode potest, quia habet
redditus Ecclesiasticos, vel patrimonii, ad cuius ti-
tulum sit ordinatus, quibus socio satis facere possit,
tenetur cũ eo recitare, quia tunc cessat ratio eum ex
cusans. & quia alias sequeretur, quod ille, qui sanus,
vel alias non impeditus solebat dicere horas cũ suis
familiaribus, excusaretur ab eis propter tantillum
oculorum dolorem, vel lippitudinem impedientẽ
à lectione horarum, etiamsi partem suam memori-
ter teneret, quod est absurdum, sequitur Philiar. *d. l.
1. c. 10. 1. conc.* † Arrag. *d. q. 83. art. 12. 1. causa prætermittẽdi
officium*. Graff. *l. 2. c. 54. n. 1. 3. & 10* F. Man. Rodrig. *supr.* 213
cap. 144. n. 1. Vega *d. c. 128. casu 16.* Valen *supra d. pun. 10.
circa septimum. 1. causa*. Açor *l. 10 c. 13. q. 3. & 6.* P. Led.
d. tract. 9. c. 4. 9. concl. 4. diffi. & videtur tenere Fuscus *de
visitatione l. 2. c. 20. nu. 25.* qui omnes dicunt, quod qui
commode potest habere socium, etiam cum mer-
cede tenetur cum eo recitare.
At Enriquez in materia † de oratione tenuit, nõ 214
teneri quem recitare cum socio, licet eum habeat,
& cum eo commode recitare posset, quia nec tene-
tur audire impedit. recitare. Syluest. *ver. hor. n. 5* Nau.
d. c. 11. n. 6. & 7. Cuchus *l. 3. tit. 7. n. 24.* F. Man. Rod. *q.
regul. 1. tom. q. 42 art. 10* Tolletus *l. 2. c. 14. 1. causa*, & quod
ita tenet quidã docti cõtra Nau. etiãsi magnos red-
ditus Eccl. habeat, licet consulendus sit eũ habere.
Mihi videtur has opiniones sic posse † concorda- 215
ri, vt prima procedat in eo, qui sanus solebat cũ so-
cio recitare, nam cum solitus esset antea cum socio
recitare, non debet postea cum eo nolle recitare ex
eo, quod per se iã recitare non possit, & idem videtur
in eo, qui postquam fuit impeditus per se recitare,
consueuit cum socio recitare, tenebitur enim eod.
modo id continuare, nisi forte isti antea haberent
socium gratis, & sine expensa, & postea cum nõ in-
uenirent sine stipendio, & expensa, nam non vidẽ-
tur cogendi eũ cũ stipẽdio de nouo accipere, Secũ-
da vero in eo, qui antea nõ solebat cũ socio recitare.
Decimo tertio dubitatur, an qui † propter infir-
mitatem non potest totas horas recitare, potest ta- 216
men commode partem, teneatur illam recitare, in
quo Nau. *d. c. 11. à n. 15.* tenet, quod si potest recitare
maiorem partem horarum, tenetur, alias non, quẽ
sequitur Açor. *d. l. 10. c. 13. q. 4. & 5.*
Philiarchus, *d. l. 1. c. 10.* ait, † quod si potest recitare 217
maiorem, vel æqualem, aut fere æqualem partem,
tenetur illam recitare, si vero solum minorem, non
tenetur. Graff. *d. l. 2. c. 54. n. 3. & 4.* & † cum eo Vega 218
d. c. 128. casu. 1. videntur velle absolute, quod qui non
potest recitare totũ officium, tenetur recitare par-
tem meliori modo, quo potest, & quæ memoriter
scit, & P. Led. *d. tract. 9. c. 4. 9. concl. 3. diffi.* docet, quod
qui † propter infirmitatem non potest recitare to- 219
tum officium, tenetur recitare illã partem, quæ non
fuerit causa notabilis nocumenti saluti, sicut qui nõ
potest ieiunare totam quadragesimam, tenetur ie-
iunare diebus quibus potest, & sic qui non potest
recitare matutinum, ob defectum visus, aut quia se-
quetur notabile nocumentum, potest tamen com-

mode recitare horas diei, tenebitur illas recitare.

220 At F. Man. Rodrig. † *in sum. 1. tom. c. 144.* postquã
retulit dictam opinionem Nauarri, quod infirmus
potens recitare maiorem partem officii diuini sine
periculo suæ salutis, tenetur illam recitare, ait, se ha-
bere opinionem non esse vtendum cũ infirmo hu-
iusmodi rigore, nisi quando clare apparet, quod po-
test id facere, tum quia esset inquietare illum, & po-
nere ei scrupulos, qui tempore infirmitatis solent
esse magis molesti, tum etiam, quia in rebus mora-
libus non debent admitti opiniones causantes per-
plexitatem, qualis est ista, quia non potest facile de-
terminari, an possit infirmus recitare medietatem,
vel tertiam partem officii diuini, quod etiam tenet
1. tom q. regularium q 42 art 10.

221 Mihi videtur primo, quod quamuis † non potẽs
recitare totum officiũ posset recitare maiorem par-
tem illius, si tamen illa pars esset soluta, & quæ non
faceret aliqualem cõpositionẽ horæ, quæ est quod
artificiale, & compositum ex diuersis partibus, non
tenetur illam recitare, verbi gratia, quamuis posset
recitare oẽs psalmos, aut psalmos, & hymnos horarũ
quos memoriter scit, tamen quia illi, vt sic, non fa-
ciunt aliqualem compositionem horæ non tenere-
tur illos recitare, li. et sit maior pars officii.

222 Secundo videtur, quod qui non posset re-
citare matutinum cum laudibus, non teneretur re-
liquas horas recitare, quãuis illas posset, quia ma-
tutinum cum laudibus, licet non sit maior pars of-
ficii, tamen est prima, & præcipua pars illius, & ita
223 excusatur, † nec obstat simile de ieiunio quadrage-
simæ, nã, vt supradictũ est ibi, est præceptũ distinctũ
pro quolibet die, hic vero est vnum tantum præce-
ptum pro toto officio diei, & sic non est simile.

224 Tertio videtur, † quod qui posset recitare sine
Matutino Laudes cum reliquis horis teneretur ad
illas, ex quo sunt multo maior pars officii, & quam-
uis Laudes sint vna hora cum Matutino, vt iam cer-
tum est cum communi, quicquid Nau. *de oratione. c.
3 n. 27. & 28* & Man Rodrig. *in sum. 1. to c. 140. n. 1.* cum
aliis dicant. tamen possunt ab illo diuidi, & recitari
per modum horæ distinctæ, vt Ecclesia facit in die
Natiuitatis Domini, saltem ex aliqua iusta causa, et-
iam leui, & si absque vlla causa fieret, non esset, nisi
veniale peccatum, vt per Francolin. *c. 27.* Man. Rod.
supra cap. 141. n. 5. Vegam *d. c. 128. casu. 26.* Toletum *in
sum. l. 2. cap. 13. vers. hoc tamen,* & ib. Victorellũ *in an-
notatio.* Açor *l. 10 c. 8. q 4.* & Petrũ Ruiz Alcoholadũ
in Rubric. de laudibus, qui ait esse vsum practicorum.

225 Et ita practicatur dicendo, † in principio Laudum
Pater noster, & Aue Maria. vt in principio aliarum ho-
rarum, & in fine Matutini orationem, *benedicamus
Domino, fidelium animæ,* & *Pater noster,* vt in fine alia-
rum horarum, vt ibi dicit P. Ruiz, licet id non esset
necessarium dicat Açor *ibi.* & alii moderni, sed cer-
te, cum recitentur per modũ horæ distinctæ, ita vi-
detur faciendum iuxta modum aliarum horarum
& regulas Breuiarii, & quod in principio
Laudum sit dicendum *Pater noster* & *Aue Maria.* & in
fine Matutini *Pater noster,* quando dicuntur separa-
tim, tenet Nau. *d. cap 3 num. 64.* Manuel. Rodr. *d. nu.
5.* & Victorellus *supra.*

Cum infirmis, † vt recte inquit Manuel Rodrig. 226
supra, d. c. 144. non est vtendum prædicto rigore, nisi
clare constet quod potest id commode facere, vnde
raro infirmi tenebuntur aliquid recitare.

Hæc sunt quæ † de horis Canonicis, quas bene- 227
ficiari recitare tenentur, visa sunt dicẽda, alia de hac
materia horarum videri poterunt apud Ioan. de Li-
gnano, & Alb. de Ferrariis, Nicolaum Ploue *de horis
Can.* Nau. *de oratione, & in Man. c. 25. à n. 96 & n 122. &
123.* Sandoual *de officio Canon.* Guerrero *in speculo. ca.
13.* Cnehum *in institutio. maiorib. l. 5. tit. 7. de horis Cano-
nicis.* D. Ant. *in sum. 3 p. ti 13. c. 4.* Sotum, *de Iust. & iu-
re. l. 10. q. 5* Io. Medinam C. *de oratione*, Mancellum,
Francolinum *in tract. de tempore horarum Canonicarũ.*
Ioan. Stephanum. Durandum *de trib. Ecclesia Catho-
lica lib 3. per totum.* Caietanum, & Arrag. *22. q 83. ar.
12. & 13.* Belarminum. *3. tom. vltima controuersia tertia
controuersie, lib. 1 & cap. 10.* Valentiam. *3 tom. disputat.
6 q. 2 pu. 10.* Tabienam, Rosellam, Angelum, Syluest.
Armillam, Caietanum, & Man. Sa. *verbo hora,* Cos-
mam, Philiarchum *de officio Sacerdotis. 1. par 1. li.* Iaco-
bum de Graffis *in decis. aureis casuum conscientiæ, lib. 2.
à c 50. ad 54.* Summam Coronam, *1. p. cap. 1. ex num. 52.*
Ludo. Lopez *instruct. conscientia, 1. tom. ca 244 & seq.
& 2. to. ex c. 102. ad 105.* Man. Rodrig. *in sum. 1. tom. ex c.
140. ad 145.* Vegam *in sum 1. part. cap. 28.* Ioann. Bapti-
stam, Corradum *in responsis casuum à qu. 240. ad 246.*
Cardin. Toletum *in sum. l. 2. à cap. 10 ad 14.* Açor *insti-
tut. moralium. li. 10. ex c. 1. vsque ad 16.* & P. Ledel. *in sum.
2. part. tract. 9. c. 4.*

CAP. II.

De residentia.

SVMMARIA.

Omnia Beneficia, etiam simplicia de iure residentiã requiruntur, n 1. exceptis præstimoniis n 2.

Ex generali consuetudine Beneficia simplicia residentiam non requirunt, n. 3. resolutiones Rotæ ad hoc, n. 4. 5. 6. & 7 declarationes, S. Cong. 15. n. 8. & 9.

Dicta consuetudo generalis non residend. in benefi. in simplicibus cessat, vbi aliud sit inductum de iure speciali seu vbi adest statutum, & particularis consuetudo, n. 10. resolutio Rotæ n. 11. & 12.

Quæ Beneficia requirunt personalem residentiam, & de causis excusantibus à residentia, ac de residentia Beneficiatorum, qui agunt, n. 13. & 14. & 15.

Episcopi, & alii Pastores, etiam Parochi tenentur residere, non solum de iure Canonico, sed etiam de iure diuino, ac naturali, n. 16.

Circa residentiam Episcoporum, ac Curatorum est constitutio Pii IIII. & V. n 17.

Quomodo teneantur residere Episc. & Curati, & quanto tempore abesse possunt remissiue. n 18.

An Curatus possit abesse, per duos menses absque licentia Ordinarii, ex causa, qua sibi iusta videatur, numer. 19. cum sequentibus, resoluitur contra Nauarrũ & alios non posse, & adducuntur declarationes. S. Cong. nu. 20. & seqq.

An

An Parochus, qui abfuit per duos, aut vnum mensem absq; licentia Ordinarij in scriptis, vel absque aliqua honesta causa fructus suos non faciat, numero vigesimo quinto cum sequentib. resoluitur suos non facere. & respondetur cuidam declarationi S. Congregationis, quæ videtur obstare.

Fructus amissi ob non residentiam, restituendi sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci, nec habet locum compensatio, n. 30.

Huiusmodi fructus ab Episcopo restituendi possunt restitui fabricis Ecclesiarum, aut pauperibus diœcesis, quibus maluerit, restituendi vero à Parocho debent restitui fabricæ Ecclesiæ suæ, aut pauperibus ipsius Parochiæ, num. 31.

Quoad istos fructus, quos Parochi pro rata absentiæ suos nõ fecerunt, non sunt obseruanda interualla, eademq; ratio, de quibus cap. 1. sess. 6. n. 32.

An Parochus habens iustam causam, & necessitatem discedendi notariam, possit discedere, non petita licentia, n. 33. & 34. resoluitur, non posse, nisi sit periculum in mora.

Ad absentiam Parochi licentia tacita non sufficit numero 35.

Qui bona fide affuit sine licentia videtur esse liber à culpa, & pœna amissionis fructuum in foro conscientiæ, licet secus in foro exteriori, n. 36.

Parocho habenti reuera iustam causam absentiæ, non satis est petere licentiam, ea non obtenta. sed debet recurrere ad Superiorem, nec interim potest abesse num. 37. 38. & 39.

Episcopus non potest occupare Parochum in suo seruitio vltra bimestre contra Henedam, & Syluest. nu. 40. & 41. ponuntur declarationes S. Cong. circa hoc n. 42. alia declaratio, quæ videtur obstare, num. 43. cui resp. numero 44.

Reprobatur cons. Nau. 15. Clericis non residen. n. 45 & cons. 5 de ætate, & qualitate. n. 46.

Nec lis, nec prosecutio eius super Parochiali, est regulariter iusta causa absentiæ vltra bimestre, n. 47. prosecutio tamen litis super iuribus, & bonis ipsius Parochialis, est iusta causa absentiæ, licet non ad multum tempus nu. 48.

Lis & ipsius prosecutio super Dignitate, aut Canonicatu, non excusat possessorem à residentia vltra tempus à Cõcilio permissum, persecutio vero litis super iuribus, seu bonis Dignitatis, seu Canonicatus excusat. n. 49. vbi ponitur resolutio Rotæ. Nec requiritur licentia Superioris, non tamen prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur fructus Canonicatus, nu. quinquagesimo.

Difficile videtur statutum, quod prosequens litem sibi motum super præbenda post triennalem possessionem habeatur pro præsenti n. 51.

An Parochus, qui residet in Parochiali, non tamen per se exercet officium sed per substitutum, teneatur ad restitutionem fructuum, n. 52. resoluitur, non teneri, quamuis non resideat, vt debet sicut etiam, quia male facit officium suum, n. 53.

De iure communi docentes in scholis Theologiam, vel ius Canonicum, & studentes per quinquennium in eo excusantur à residentia. & in absentia fructus percipiunt nu. 54. sed debent studere in studio generali, seu celebri Vniuersitate, n. 55.

Studium generale est, quod est erectum, & institutum per Papam, Regem, seu Principem, seu quod habet studium ex priuilegio, aut consuetudine immemoriabili num. 56.

Inter studia approbata est Vniuersitas Salamantina, quæ habet Bullam Eugenij 4. quæ dicitur Eugeniana, id concedentem dantibus in ea operam cuicunq; facultati licitæ, & honestæ. quod Priuilegium habet etiam Vniuersitas Compluten. & Vallisoletana, n. 57. tenor Eugenianæ ponitur n. 58.

An quoad docentes id sit intelligendum de iis, qui docent cõducti, seu salariati, aut ratione cathedræ, & non de iis, qui sponte & voluntarie legunt n. 59. cum seq. resoluitur intelligendum esse, etiam de iis, qui sponte, & voluntarie legunt, sine stipendio, cum licentia tamen, & ordine Vniuersitatis. etiam ius Canonicum.

Quod possint simul de vna Ecclesia dare studium, est arbitrarium, n. 67

An hodie stante Concilio d. Priuilegium procedat in Parochialibus. & curatis n. 68. cum seq. referuntur sententia Doctorum, & resoluitur non procedere, ex Congre. Concilij.

Quoad Canonicatus, & alia beneficia residentiam requirentia d. priuilegium manet incorrectum, n. 85. Et sic in eis Ordinarius tenebitur dare licentiam absentiæ ratione studij, alias poterit recurri ad Superiorem, num. 86.

Ista licentia videtur hodie debere peti à Superiore, & non posse quem sine ea abesse ratione studij, cum requiratur inspectio ætatis & an sit aptus, licet in docentibus non requiratur n. 87.

Etiam de iure antiquo videbatur requiri licentiam Prælati, n. 88. & 89. vbi explicatur c. relatum de clericis non residen. Nisi consuetudo, aut priuilegium sit in contrarium, n. 90.

Ex d. capite. relatum sumitur regula, quod vt Beneficiatus licite se absentet, requiritur causa, & licentia Prælati n. 91 quamuis de consuetudine possit induci, vt non requiratur licentia n. 92.

Explicatur c. si. de magistris, num 93. ex quo tamen verius est de iure antiquo, non requiri d. licentiam, nu. 94 sed per illud est correctum d. capitulum relatum, quoad causam studij n. 95.

In casibus, in quibus absentes habentur à iure, pro præsentibus, non requiritur lic. Prælati num. n 96 & regula d. c. relatum intelligitur de causis honestis, non tamen expressis in iure n. 97.

Canonicis non potest Ordinarius vltra tempus à Concilio permissum dare licentiam absentiæ. n. 98.

Decreta Concil. Toletani, & Compostellani, & concordia super illis. n. 99 & 100.

Non potest iam Episcopus dare licentiam, & dispensare ratione studij ad septennium, sed solum ad quinquenniũ, n. 101 vbi ponuntur declarationes S. Con.

Etiam pro studio Theologiæ non potest Ordinarius dare licentiam ad septennium, nec potest dari licentia ad studium Philosophiæ, & Logicæ, etiam ad transeundum ad Theologiam, n. 102. & . 103 licet secus ex priuilegio Eugeniana, n. 104 105. & . 106.

Vbi habeatur, seu vnde colligatur in Concilio Trid. derogatio d. priuilegij de percipiendis fructibus in absẽtia ratione studij, quoad Parochiales, n. 107. cum seq.

Cum per Concilium sit derogatum. d. priuilegium insertum in iure, est etiam derogatum priuilegium. d. Eugeniane, quoad Parochiales, & ita fuit practicatum, nu. 110.

In Benefi.iis, etiam simplicibus residentiam requirentibus ex fundatione non habet locum. d. priuilegium, num. 111

Licet Canonicus absens ratione studij percipiat fructus præbendæ, non tamen distributiones quotidianas, n. 112. nisi Canonicatus consistat solum in distributionibus, n. 113. cum seq. vbi adducuntur declarationes. S. Congreg.

Studentes in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent d. priuilegio de percipiendis fructibus in absentia, n. 117.

Quid dicendum sit de Canonico lecturæ, seu Theologali, n. 118. vsq. ad 122 & quid de Canonico, qui prædicaturus, est in ipsa Ecclesia, n. 123. 124. & 125.

Pœna Beneficiati non residentis in Beneficio residentiam requirere, est priuatio Beneficij, numero. 126. debet tamen prius moneri, vt resideat. n. 127. nec sufficit monitio facta tempore datæ licentiæ, n. 128. & sic propter absentiam non est quis ipso facto priuatus Benefi io, n. 129.

Ad procedendum contra Beneficiatum ratione non residentia, non est necessaria solemnis citatio nec solemnis priuatio requiritur tamen priuatio, licet non solemnis, expressa, vel tacita, n. 130.

In Paro:hiali, seu Benefi.io curato non residens est priuatus ipso iure ex ca. extirpandæ §. qui vero in fi. de prab. n. 131. & seq. q. inducit de nouo istā priuationē ipso iure, & sic Respondetur iuribus contrariis, nu, 132 & 133

An priuatio ipso iure, de qua in. d. §. qui vero, referatur etiam ad casum de Parochiali annexa. n. 134. cum seqq. resoluitur contrà communem non referri.

An vt incurratur. d. pœna priuationis ipso iure ob non residentiā in Parochialibus, requiratur monitio præambula. n. 135 cum seq. resoluitur contra alios non requiri:

Dicta pœna priuationis ipso iure ob non residentiam in Parochialibus, quæ forte per desuetudinem erat abrogata, videtur hodie cessare stante Concilio Triden. n. 139.

btinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones, si non resideant, vt debent etiam moniti, non possunt hodiè statim priuari, sed primo anno dimidia parte fructuum, & .2. omnibus, n 140 cum seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & declarat. S. Con. & idem in aliis Beneficiis simplicibus residentiam requirentib. n. 141. & seq.

Ad prædictam pœnam priuationis fructuum non est opus præuia monitione, vt resideat. n. 145.

Huiusmodi fructus, quibus ob non residentiam Canonici priuandi sunt, debent applicari Ecclesiæ, & eius fabricæ quatenus indigeat, alias alteri pio loco nu. 146. 147. contra Nau. n. 148.

Ista pœna non potest remitti ab Episcopo. n. 149. quamuis ante sententiam possit ex causa minuere. vel augere. n. 150 vbi ponitur declaratio S. Con.

Si Episcopus dissimulet, & non priuet, non tenebitur Canonicus absens fructus illos, quos alias fecit suos, restituere in foro cōscientiæ, licet peccaret Episcopus dissimulando absq; iusta causa, quia est pœna imponēda per sententiā n. 151. & 152.

Si Canonicatus, seu Præbenda nullos haberet fructus in absentia, qui nunquam resedisset pro primo & secundo anno, & sic non haberet fructus, quibus priuari posset, puniendus esset pœna arbitraria citra priuationem, nu. 153.

Quomodo sit procedendum contra non residentes, maxime ad priuationem, num. 154. cum seqq. vbi resoluitur, quod vt priuentur Beneficio, absentia debet esse semestris, & prius trina monitio per edictum præcedere, quando nescitur vbi sint, vel commode citari non possūt alias debent personaliter citari, & sufficit vna monitio, etiam extra iudicialis, nec debent expectari per sex mēses, & ponuntur declarationes S. Cong. & decisiones Rotæ.

Ad procedendum contra absentes ad alias pœnas, præter priuationem, non est necessaria trina citatio per edictum, sed sufficit vna peremptoria. nu. 160.

Executio. d. pœnarum contra Parochos non residentes suspendi non potest priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, appellatione, aut inhibitione, nu. 161. non tamen tollitur appellatio deuolutiua. n. 162.

An obligatio residentiæ solum procedat in habentibus verè Curam animarum, & Beneficia curata, an etiam in habentibus exercitium Curæ. n. 163. cum seq. resoluitur etiam in illis procedere sicut etiam in habentibus Beneficium Curatum in commendam, & coadiutoribus Rectorum, & ponuntur declarationes Sanctæ Congregationis, & quomodo in illis procedat declaratur.

An Parochi, quibus à Papa datus est coadiutor perpetuus, teneantur ad residentiam, an vero excusentur ab ea n. 171. cum seq resoluitur non excusari, vt nec etiam, qui habet Vicarium perpetuum nisi tota cura in eum legitime translata sit.

Circa residentiam Parochorum ponuntur aliqua declarationes S. Cong. n. 179.

OMnia Beneficia simplicia, de iure residentiam requirunt, *capite fin rescript. in sexto* cum aliis † glossa *in Extrauag. execrabilis, de præben. in extrauagantibus* Ioannis 22. *versiculo quantum verb. Ecclesiastica.* Albertus Sbrotius *de vero. & perfecto Clerico, libro secundo capite 44.* Selua de Beneficiis. *4 parte quæstione prima* Rebuffus *in praxi titulo de dispensatione de non residendo. numero septimo* Ioan Nicol Gimon. *in Enchiridio Benefic. titulo tertio capite primo ex numero decimo* Bened. Capia. *reg. 90. numero 108.* Nauarrus *in man. ca. 25. numero 120.* Hoieda *de incompatib. benefic. capite 17. numero 24.* P. Gregorius. *de Benefic. capite septimo* Flaminius Parisius *de resignatione Benefic. libro primo quæstione 10 numero tertio & 66.* Zerola *in praxi Episcopali. prima parte vers. priuatio. §. quarto, tertio principali.* Lælius Zechus *de munere Episcopali capite quinto numero 3.* & alij, exceptis tamen præstimoniis, seu præstimonialibus portionibus, quæ ex sua institutione nullum seruitium videntur habere annexum, præter recitationem horarum † Nauarrus *de oratione Miscel. 48. alias 43. numero primo* Angles. *in floribus Theolog. 9. quæstione de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum. 1. diffinitione dub. 1* Puteus *decisione 371. libro tertio* & nouissime Acor *institutionum moralium li. 10. c. 4. ad fi.* quicquid velit Hoieda *supra n. 25.* 1 2

At ex generali consuetudine Beneficia simplicia † residentiam nō requirunt, Alber. Sbrotius *n. 2.* Rebuffus. 8. & Hoieda 25. *vbi supra* Mandos. *reg. 1. cancell. quæst.* 3

q.14.n.8. & de signatura gratia. tit. de dispensatione de nō
residendo. versic. Beneficia omnia, & de monitoriis, q.39.
& ad Lapum *alleg.117. littera.* D. Ferretus, *consi.112.n.1.*
Meno. *de arbitr. lib.2. casu.202.nu.75.* D. Io. Ocon. Re-
gius senator, *in Rep c.1. de clericis non residen. in 6. nu 52.*
Flam, Parli. *d.q.10.nu. 366. & 67.* Zerola *supra. & vers.*
Beneficium. §.7. sub.8. concl. principali Zechus. *d.c.5.n.2.*
& de Republica Ecclesiastica. tit. de Beneficiatis, sub.nu.6.
vers. quod si Beneficium sit simplex, & Rota *dec.483.n 2.*
part.1. diuersorum. & Cæsar de Graffiis *dec.115. numero*
tertio & post hæc Gonçalez *ad reg. mensium. glossa quin*
ta numero octuagesimo. & glossa decima quinta numero
26.

Et ita in vna Conchen. Beneficij de Valen. 30.
4 Mar. 1582. † coram illustriss. Card. Lancelloro fuit re-
solutum istam qualitatem, quod non requirant per
sonalem residentiam, non esse verificandam, & in
vna Virdunen. Canonicatus. 23. Feb. 1587. coram D.
5 Gipsio fuit dictum, *non esse † opus probare, quod capella*
nia obtenta narrata in gratia non requirat residentiam,
cum Beneficia simplicia de generali consuetudine residen-
tiam personalem non postulent. Alex. consi. 1. nu. a. lib. 7.
6 *Fel.* in c. dilectus. 2. n. 1. de rescrip. & in vna † Segobiē.
Canonicatus *24.* Nouem. 1588. coram illust. Card.
Plato. fuit dictum, *non obstare quod non fuerit iustifica-*
tum Beneficia obtenta personalem residentiam non requi-
rere, vt fuit expressum, quia hæc qualitas non est verifican-
da, vt fuit resolutum in d. Conchen.
7 Quod † etiam fuit dictum in vna Nucerina Bene
ficiorum. 30. Octo. 1592. infra adducta. *5. p.c.5. nu. 64.*
& in vna Legionen. Præstimoniorum 27. Nou. *1593*
coram illustriss. Card. Pamphilio infra adducta. *6 p.c.*
4 n.42. & in vna Abulen. Beneficij. 30. Octo. 1595. co
ram illustriss. Card. Blanchero infra adducta. *11 p.c.3.n*
299. & in eadem. *26.* Iun. 159*6*. coram D. Lita addu-
cta. *d.6.p.c.2. dub.4. num.47.* Vt in vna Mediolanen. S.
8 Congregatio Concilij ita censuit, † *Episcopus non po-*
test cogere obtinentes Beneficia simplicia aliquod persona-
le seruitium sui Beneficii impendere, cum ex antiquissi-
ma totius Ecclesiæ consuetudine non, nisi ad officium reci-
tandum, teneantur. Et Card. Bargen. sic respondit, e-
9 ad. S. Congregatio, *obtinens Beneficium, † quod sit sim-*
plex, & sine cura animarum, & extra Ecclesiam collegia-
tam, nec personalem residentiam ob aliam causam requi-
rēs, nō tenetur in eo residere, sed ad inseruiendum illi per a-
lium, qui probatus sit ab Ordinario Tertia, *non fuit mens*
Pij. V. in Bulla de residentia edita, 8. Iulij. 15*69*. incipien.
cupientes *cogere habentes Beneficia simplicia, in eis resi-*
dere, Quarta, in vna Calagurritana, *Episcopus non po-*
test cogere aliquem in Beneficio simplici residere, Quinta,
obtinens Beneficium, licet id sit titulus alicuius sancti, dum
modo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residen-
dum eum cogere potest Episcopus, Sexta, *Congregatio cen-*
suit nihil innouandum in Beneficiis simplicibus, quæ etiam
Clericatus nuncupantur in Ecclesiis Parochialibus, vel ali-
bi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nul-
lum seruitium, nec per se, nec per substitutos præstando, vt
possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inseruire, si
tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorū,
nec apparet, quod ad certum sint obligati satis si dicunt ho-
ras Canonicas.
10 Faciunt etiam aliæ declarationes † adductæ infra
septima parte capite primo nu.87. & quæ ibi dicemus.

Aduertendum vero est, † quod d. consuetudo ge 11
neralis non residendi in Beneficiis simplicibus ces-
sat vbi aliud sit inductum de iure speciali. Fel. *in d. ca.*
dilectus. 2. n.1. de rescrip. Iac. de Graf. *in dec. aureis casuum*
conscientiæ l 2. c.97. n.59. seu vbi adest statutum, & par-
ticularis consuetudo in contrarium. Zerola. *d. verb.*
beneficiū. §.7.3. conclu 8. *con principalis, & d. verb. priua-*
tio. §.4.3. dicto principali. 1. dubio. Et fuit resolutum in
vna Calagurritana Beneficij de Nauarrete, 20. Iun.
1588. coram D. Pamphilio. in qua fuit dictum, *quod*
Beneficia, etiam simplicia possunt ex statuto particulari,
vel consuetudine alicuius Ecclesiæ personalem residentiam
requirere Innoc. in c. fi. in prin. vers. sed. tamen. *Card.* n
1. Abb.3. de clericis non residen. *vt in Beneficiis Ecclesia*
rum de Nauarrete, & Fuen major in quibus adest consti-
tutio synodalis Calagurritana, de cuius validitate non est
ambigendum, cum sit facta in synodo generali ad not. in c.
quod super his, de maioritate. & obed. *& particula-*
ris consuetudo residendi, de qua bene testes deponunt, qui
reddunt bonam causam scientiæ, quia viderunt, quod Ca-
pitulum solitum fuit compellere absentes ad residendum,
& quod non admittebat Capellanos sed non venientibus re
tinebant fructus Beneficiorum suorum, & enumerant plu-
res actus particulares in quibus dicunt, ita vidisse fieri, &
seruari, & sic bene probant istam consuetudinem iuxta not
in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo, *& per Bart. & a-*
lios in. l. de quib. de leg *præsertim concurrentibus quam*
pluribus iuramentis de personaliter residendo iuxta for-
mam statuti præstitis ab omnibus Beneficiatis, qui ab anno
1537 vsq; ad præsens fuerunt admissi, quorum aliqui etiam
fuerunt coacti ad illud obseruandum, vt patet ex pluribus
actibus, & monitoriis, & ex sententia lata per Cardina-ē
Lancellotum in qua fuit pronunciatum D. langnas qui iu-
rauerat teneri ad residendum personaliter & fuit condem
natus ad restitutionem fructuum perceptorum pro tempo-
re, quo non resedit, quæ sententia fecit transitum in iudica-
tum, & fuit executioni demandata & cum respiciat statū
Ecclesiæ ad notata per Abb. in c. cum omnes nu. 4 *Fel 7.*
de cōstit. *facit ius quoad oēs iuxta notata* in l. ingeniū. ff.
de statu homin. *Alex post alios* in l. sæpe. de re iudicata
Nec obstat, quod huiusmodi consuetudo non sit præscripta
spatio. 40. annorum, quia cum ius commune illi non resistat
sed potius assistat, ex quo de iure quodlibet Beneficium re-
sidentiam requirit. sufficit decennalis possessio. glos. in c. fi.
de consuet. in *6. Fel.* in c. statuimus de maior. & obed.
Balbus de præscrip. 5. p. principalis. q.12 *& fuit late de*
ductum, & resolutum coram D. Lauretano de anno. 1585. in
causa Valentina emolumentorum, & consuetudo genera-
lis non residendi in simplicibus cessat vbi adest statutum, &
particularis consuetudo in contrarium, ad tradita per In-
noc. & Card. c. fi.

Et in vna Cæsar augustana † fructuum *4.* Iū. 1600
coram D. meo Corduba fuit etiam dictum, quod a- 12
liqua Beneficia simplicia possunt personalem resi-
dentiam requirere ex constitutione, consuetudine
seu particulari statuto Ecclesiæ.

Quæ autem Beneficia requirant † personalem re
sidentiam tractant post alios Hoieda *d c.17. à num.1.* 13
Flam Par. *de resignat. Benef. l.1. q 10.* D. Io. Ocon *in d. c.*
primo. de clericis non residen in sexto ex numero quadra-
gesimo quinto ex num. 40. & Licentiatus Ant. Gomez,

qui

qui accepit, ex d rep. D. Io. O. con, *in explicatione Bullæ Cruciata capite septimo 7. al. 4. clausulam ex numero 15.*

14 Qui etiam ibi agunt de causis † excusantibus à residentia, de quibus etiam, ac de residentia Beneficiatorum, agunt Alb. Sbrotius *d. l. 2. c. 44.* Selua. *4. p. q. 1. & seq.* & præcipue *q. 6.* Gigas *in tract. de resid. Episcop.* Rebuf. *in praxi, tit. de dispensatione de non residendo, & in rep. ca. extirpanda §. qui vero, de preb. circa 4.* Abbatus *quæst. & in tract. de priuil. scholarium priuil. 31.* Ber. Diaz & præcipue Salcedo *ibi in pract. crim. Can. ca. 51.* Couarr. *li. 3. vari. c. 13.* Nau. *in man. c. 25. à nu. 120.* Mayolus *de irregularitate li. 3. c. 5.* Pe. Greg. *de benef. ca. 7.* Sotus. *de iustitia & iure lib. 10. q. 3. art. 1. cum seqq.* Rosella Syl. & Armilla *verb. residentia.* Angel. *verb. clericos. 7.* Lud. Lop. *instruct. consc. 1. to. ca. 147. 148. & 149.* Man. Rodri. *in sum. 2. to. ca. 33. cum seqq.* Io. Bapt. Corradus *in resp. casuum conscientia quæstione 317.* Eman. Sa. *verb. residentia.*

15 Et viden. sunt Concilium prouinciale † Mediolanen. *1. tit. de resid. & 5. p. 3. eod. tit.* & Bonon en. primū factum ab illustrissimo Card. Paleotto anno. 1586. quod habetur in Archiepiscopali B nonien. *4. p. tit de resid.* in quibus continentur multa notatu digna, quæ sumpta sunt ex ipso Concil. Trid. & ex declarationibus S. Cong.

In quo, vt aliqua adnotemus, præsertim circa nouam decreta, dico primo, quod † Episcopi & alij Pastores, etiam Parochi, tenentur personaliter residere, non solum de iure Canonico, sed etiam de iure diuino, ac naturali, ex quo tenentur pascere gregem sibi commissum, vt in S. Concilio Trid. *sess. 6. c. 1. de reform.* & docent post alios Caiet. *2. 2. qu. 185. art. 5. & in sum. verb. Beneficium Ecclesiasticum.* Carranza & Fran. Torres *de resid.* & Gigas *c. 2.* Soto. *d. lib. 10. q. 3. per totam, & in apologia contra Catharinum c. 1.* Alph. de Castro *de iusta hæreticorum punit. li. 3. c. 4.* Corduba *lib. 1. q. 19.* Valentia *3. tom. disput. 10. q. 5. pun. 5.* Paulus Grisaldus *in dec. Catholicis, verb. Episcopus.* Bott. *de synodo. 3. p. art. 1. n. 150.* Con. qui alios refert *d. c. 13. n. 9.* Nau. *d. c. 25. n. 121.* Vargas *de Episcopor. iurisdictione, axiomate 12.* Ferretus *cons. 32. ex n. 14.* Salcedo *d. c. 51. litera A.* Aceuedo *in l. 27. tit. 3. lib. 1. recop. n. 8.* Melchior Gallego *in tract. de Parochor. obligatione tempore pestis. 1. p. disp. 1. à nu. 46.* D. Io. O. con. *in d. c. 1. nu. 39.* Quintanaduenas Ecclesi. *l. b. 4. n. 50. & 51.* Ce. edo *in collectanea 30. ad 6. nu. 2.* Zauallos *q. 585. à nu. 1.* & Angeles *supra d. difficultate.* Vualdus *in append. sui candelabri aurei c. 9. n. 6. & 7.* Corradus *supra.* Zechus *de casibus reseruatis casu. 3. & d. tit. de Benefi. t. atis n. 6. & de munere Episcopali c. 5. n. 3.* Vega *in Espejo de curas c. 17.* & alij contra Catharinum cuius sententiam videtur tenere Tho. Campegius *in tract. de resid. Episcopor.*

17 Et circa residentiam † Episcoporum, ac Curatorum est *const.* P. j. 4. 115. & circa residentiam Curatorum est alia *constitutio* Pij Quinti. 64. in ordine in bullario.

18 Quomodo autem teneantur residere Episcopi † & Curati, & quandu, & quanto tempore abesse possint, traditur in d. decretis Concilij præcipue *in d. c. 1. sess. 23.* vbi etiam de pœnis non residentium ac *in d. constitutione* Pij. IV.

Circa quod dubitatur. 1. an † Curatus possit abesse per duos menses absque licentia Ordinarij ex causa, quæ sibi iusta videatur. In quo Nauarr. *d. capite 25. numero 121. versiculo* & quamuis, ait, quod quamuis litera *d. capite 1. versiculo, discedendi autem licentia in scriptis, gratisque concedendam vltra bimestre tempus, nisi ex grauis causa non obtineant,* in vtramque partem flecti possit, arbitratur posse abesse, tum quia ante Concilium id licebat, & à iure antiquo non est recedendum sine nouo expresso *l. præcipimus C. de appellat.* tum quia Episcopo, qui magis residere tenetur, permittitur, & Concilium dicit eadem omnino seruanda in Curatis inferioribus, quæ in Episcopis, & quia est pars benignior, sequuntur Salcedo *d. cap. 51. litera C. versiculo illud vero*, qui ait ita non semel consuluisse, & obtinuisse, licet quidam imperitus iudex ex *capite quidem*, prout illi de more erat, contrarium indicauit. Et Quintanaduenas. *d. libro quarto n. 75.* Cenedo *d. collectanea. 30. ad sextum numero tertio.* Zerola *verb. priuatio. §. quarto dubio tertio, & tertio dicto secunda dubitatio, & verb. Parochus §. secundo* Lud. Lopez. *d. 1. tomo capite 148.* Emanuel Rodriguez. *d. 2. to. capite 36. in fin. & in explicatione Bullæ compositionis numero 11.* Corradus. *d. q. 317.* Eman. Sa *de verb. residentia numero septimo* & Zechus *d. casu. 3. versic. sed quia in Tridentino,* quem † sequitur Vega *d. c. 18.* ait: alemnō 20 teneri ad restitutionem eum vera causa subsit, licet etede et peccare ob non inobedientiam non perdē di licentiam ai *de Rep. Ecclesiastica d. titulo de Beneficiatis, numero sexto* præterem *ad finem* absolute tenet sententiam Nauarri, quam sibi veram semper visam fuisse ex verbis, & mente Concil. † ait Zauallos *qu. 585. numero sexto* vidisse tamen in oppositum declarationem Congregationis Cardinal. um, & ita praxim recepisse, vt absque licentia non possit Parochus recedere, etiamsi absens fuerit propter Ecclesiæ vtilitatem, quare necessariam esse ordinarij licētiam in scriptis, & gratis concedendam secundum Concilium. 21

Contra Nauarrum tenet. D. Ioan. O. con. *in d. ca. 1. numero 51.* nam si attentius, inquit, † considerentur verba Concil. j. ex eis aperte deducitur semper necessariam esse Episcopi licentiam in scriptis, etiam ad duos menses, & quod ita praxis quotidiana obseruatur, vt etiam ait Zauallos vbi proxime, & quod illud est Concil. j mentum, quod ad bimestre tempus quæcunque causa erit iusta, veluti recreationis, vel visitandi amicos, seu propinquos, vltra bimestre autem exigitur grauis causa, & quæ talis Episcopi arbitrio reputetur, & faciunt verba Concil. j. † recedentia. *ita tamen, vt quandocunque ex causa prius per Episcopum cognita, & probata abesse contingeret.* Sequitur Lic. Antunius Gomez *in d. explicatione Bulla c. 7. ad 4. clausulam. numero 22.* & ista est vera intelligentia Concilij. 22

Et ita declarauit † S. Congregatio Concilij, vt in sequentibus declarat. super *d. c. 1. sess. 23.* prima vbi *vltra bimestre tempus. imo nec per bimestre tempus possunt abesse Parochi sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi. ne Parochi possent abesse vltra duos dies sine licentia. vt hic.* Secunda, *Episcopus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria arbitraria, qua tamen dimidiam non excedat,* 23

extedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia possint abesse, non
tamen id probibere potest sub pœna excommunionis lata
sententia, & quod ad Canonicorum absentiam pertinet,
tempus, & pœna obseruari debet, prout prascribitur à Cõ-
cilio Tridentino sessione 24. capite 12. versic. prætere a
obtinentibus. refert Zerola. *d. versic priuatio. 3. dicto.*
2. dub. & vers. edicta 2. §. & Zerolus *d n. 6. ad fi* Tertia.
nec potest per hebdomadam abesse non petita, vel non ob-
tenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo ab ipso Ordina
rio apprebato. Est etiam declaratio Abulen. infra ad-
ducta *9. parte capite 2 dubio. 19. numero. 295. ad secun-*
dum.

Et ratio sonat † d. Concilium Prouinciale Bono-
24 n'en. *4. p. tit. 6. de residentia. § de causis excusantibus à re*
sidētia Curatos vers. item medicum, vbi dicitur quod ad
breue absentiæ spatium, veluti ad duos, vel tres dies
licentiam in scriptis obtinere non oportet.

Secundo dubitatur, an Parochus, qui affuit per
25 duos, aut vnum mensem† absque licentia Ordina-
rij in scriptis. vel absque aliqua honesta causa, pro
tempore absentiæ fructus suos non faciat, sed eos
tenetur restituere.

In quo consequenter dicendum est, non facere
26 †fructus suos ex quo abest, contra tenorem d. de-
creti imponentis huiusmodi pœnã & facit declara-
tio S. Congregationis Concilij, quæ sic ait, *fructus a-*
mittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis a-
best sine licentia, nec potest componi restitutio debita fru-
ctuum male perceptorum cum obtinentibus Bullam crucia
ta, vel vigare aliorum priuilegiorum, & facultatum obten
tarum per Concilium.

Sed videtur obstare alia declaratio eiusdem Con
gregationis, † quæ sic ait, *cum Episcopi, qui vltra tres*
27 *menses singulis annis à propria Ecclesia absunt, pro rata tē*
poris absentia fructus suos non faciant, nec tuta conscien-
tia alia etiam declaratione non secuta illos sibi detinere
possint iuxta c. 1. sess. 23. de ref or. *quaritur, an id babeat*
locum etiam in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus de-
beat cogere Parochum, qui tempore sui antecessoris per
biennium, & forsan amplius non resedit, licet nunc resi-
deat ad restituendos fructus illius temporis, quo absens ste-
tit, cum ad residendum, nec etiam per edictum monitus fue
rit; an vero contra Curatos inferiores ad effectum; vt simi-
lem pœnam incurrant, requiratur citatio saltem per edi-
ctum, quemadmodum verba d. c. 1 paulo inferius videntur,
innuere, dum subditur, quod si per edictum Cong. respondit
Curatum inferiorem. qui vltra duos menses absuit à sua re
sidentia posse, & debere cogi per Episcopũ, ad restitutionẽ
fructuum pro rata temporis absentia iuxta c. 1. sess. 23. neq;
ad eam rem requiri citationem, vel monitionem. In qua
declaratione solum dicitur teneri ad restitutionem
fructuum qui vltra duos menses absuit.

28 Respondetur tamen istam † delarationem non
negare, quin teneatur etiam ad restitutionem fru-
ctuum, qui intra bimestre affuit per aliquod tem-
pus considerabile absque licentia Ordinarij, vel abs
que aliqua honesta causa, sed loqui de eo, qui vltra
duos menses affuit, quia ad illos regulariter adest li-
29 centia & causa, † nam etiam Episcopus, qui per duos
aut tres menses abesset à sua Diœcesi absque æqua
causa aut cum vllo Gregis detrimento, non faceret
fructus suos pro rata temporis absentiæ ex *d. cap. 1.*
vers. si quis autem. Et ita Concilium Bononien. *d. tit. 6.*
de resid §. de pœnis non residentium ad fi. vbi affert d. de-
clarationem, simpliciter loquitur. 30

Et fructus amissi ob non residentiam † restituen-
di sunt fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci
nec habet locum compositio, vt *in d. c. 1. vers. si quis au*
tem, & vers eadem omnino, & declaratione supra addu-
cta n. 26. & tradunt Nauar. *d. c. 25. n. 121. & cons. 20. n. 4.*
de celebrat. Missar. Emanuel Rodriguez *in explicatio-*
ne Bulla compositionis d. n. 18 Enriq. *in sum lib. 7. ca 36. §.*
3. & Lud Lopez *instruct. conscientia 2. tomo, 2. parte ca.*
10.

Et intellige huiusmodi fructus ab † Episcopo re- 31
stituendos, posse restitui fabricis Ecclesiarum, aut
pauperibus Diœcesis, quibus maluerit restituen-
dos vero à Parocho, debere restitui fabricæ Ecclesię
suæ Parochialis, aut pauperibus Ipsius Parochiæ, &
si non reperiantur pauperes intra limites Parochiæ
restituendi sunt præcise fabricæ Ecclesiæ, etiamsi
pro tunc non indigeat, vt in sequenti declaratione
S. Congregationis, *Congregatio censuit Episcopum Or-*
dinarium debere applicare fructus non residentium, de qui
bus in boc decreto, fabrica Ecclesia Parochialis, etiamsi non
indigeat, nec pauperes intra limites reperiantur, qua po-
test tamen in dies indigere, saltem quoad ornamenta.

Nec quoad istos fructus, † quos Parochi pro ra- 32
ta absentiæ suos non fecerunt, sunt obseruanda in-
terualla eademque ratio de quibus *c. 1. sess. 6.* vt in se-
quenti declaratione S. Congregationis, *An Episcopus*
procedens per subtractionem aduersus Parochos non resi-
dentes iuxta Concilium Trident. teneatur obseruare ea-
dem interualla, eandemque rationem, qua contra Episco-
pos non residentes statuit c. 1. sessione 6 *Congregatio cen*
suit teneri quoties in pœnam omissa residentia vult sub-
trahere partem fructuum, quos suos fecerunt, non vero te-
neri obseruare eadem interualla in executione facienda su
per illis fructibus, quos Parochi pro rata temporis absentia
suos non fecerunt.

Tertio dubitatur, an Parochus habens † iustam 33
causam, & necessitatem discedendi notoriam, pos-
sit discedere, non petita licentia ab Ordinario, ma-
xime ob distantiam loci, & dicendum est † non 34
posse, nisi talis necessitas se offerat, quæ non patia-
tur dilationem, sed sit periculum in mora petendi
licentiam, & tunc quam primum debet certiorare
Ordinarium de discessu, & necessitate occurrente,
vt de causa cognoscat, & det licentiam, nisi in breui
sit reuersurus Abbas *in capite relatum de clericis non*
residen. numero sexto Selua *quarta parte quastione sexta*
circa finem Angelus *in sum. verbo Clericus, §. tertio* vt
in sequentibus declarationibus Sanctæ Congrega-
tionis. *Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam*
cum necessitate eo discedendi, non excusare Parochum, vt
possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta,
nisi talis necessitas repente se offerat, qua non patiatur di-
lationem huiusmodi licentiam petendi quo, casu quam pri
mum de discessu, & necessitate Ordinarium faciendum
certiorem, esse vt de causa cognoscere possit Secunda, *nec*
est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui
veluti per quatuor mensium spatium ex ingenti admodum
causa ad curandam suam valetudinem, morbo graui in-
stante, pro huiusmodi absentia nõ petit licẽtiã ab Episc. qui

bona

*bona fide putauit euidentiam causa satis esse, nisi periculũ
esset in mora petendi licentiam, vt supradictum est.*

35 Confirmatur, nam ad absentiam † Parrochi etiã
licentia tacita non sufficit, vt in seq. declarat. eiusd.
S. Cong. *nec sufficit licentia tacita, sed oportet, quod sit ex
pressa iuxta formam decreti Concilij*, facit quod dicitur
infra. *5. p. c. 4. n. 233.*

Id autem, quod dicitur in præced. declaratione
36 de eo, † qui bona fide affuit sine licentia, non vide-
tur procedere in foro conscientiæ, sed solum quo-
ad forum exterius, nam, si bona fide, & animo sin-
cero processit, videtur in foro conscientiæ cessare
culpa, & consequenter etiam pœna, vt in simili de
non faciente professionem fidei dicetur *c. seq. 19. du-
bio n. 66.*

Quarto dubitatur, an Parocho † habenti reuera
37 iustam causam absentiæ, satis sit petere licentiam
ab Ordinario, licet eam non concedat, ita vt suffi-
ciat licentia petita, & non obtenta. Et respondetur
negatiue. Abb. *in d. c. relatum. n. 5.* & ita censuit Sanct.
Cong. Concilij, vt in sequenti declaratione *Nec Pa-
rochus habens iustam causam abeundi extra Parochiam
per duos menses, aut tres satisfaciet sua conscientia, si pe-
tat licentiam iurans se grauem habere causam, quam non
expediat manifestare vt sic petita licentia abesse possit, li-
cet Episcopus non concedat. similiter abesse non potest in ca
su, quo causam rationabilem expresserit, quam vir bonus,
& æquus rationabilem iudicaret sed rigidus Prælatus minus
æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouentur
suspitione, quod ficta sit, cum tamen sit vera, sed habe-
38 re potest recursum ad Superiorem.*

Et quod Parochus postulans † ex iusta causa licen
tiam absentiæ, recusante Episcopo, possit recurrere
& appellare ad Superiorem, tradit Concilium Bo-
nonien. *d. tit 6. de resid. §. de causis excusantibus à resi-
dentia Curatos ad fin.* & citati infra *numero octuagesimo
sexto.*

39 Non poterit tamen interim † pendente appella-
tione abesse, etiam constituto Vicario, vt male vi-
dentur sentire D. Ioan. Ocon. *supra n. 56.* & Lic. Ant.
Gomez *n. 32.* cum interim non habeat licentiam, vt
40 requirit Concilium.

Quinto dubitatur, an Episcopus † possit occupa-
re Parochum in suo seruitio, puta in visitatione of-
ficio Prouisoris, seu Vicarij, aut Fiscalis, vel in alio
seruitio suæ Diœcesis vltra bimestre, & respondetur
non posse vt docet Eman. Sa *verb. residentia, n. 1.* dicẽs
quod secundum Congregationem Concilij, serui-
tium Episcopi, aut Cathedralis, aut Inquisitionis,
non excusat Parochum à residentia, & post hæc Gõ
çalez *glos. 6. à n. 255* quamuis Hoieda *d. c. 17. n. 29. 8. ca-
41 su,* † *& 2 p. c. 10. num. 15.* cum Syluestro *verb. residentia,
nu. 7.* teneat etiamsi Beneficium sit curatum, nihilo-
minus eum, qui est in seruitio Episcopi excusari à re
sidentia.

42 Circa quod sunt sequentes † declarationes d. S.
Cõg. super d. c. *1. Episcopus nõ potest vti opera Parochi in
visitatione, vel in alio seruitio sua Diœcesis, nisi pro tẽpore
hic permissio duorum mensium, & tunc pro tempore ido-
neus Vicarius deputaretur,* consonat concilium Bono
nien. *d. §. de causis excusantibus à residentia Curatos, vers
penul.* vbi sic habetur. *Nec illo etiam casu requiritur li-
centia in scriptis, cum Episcopus Parochi opera in visita-
tione, aliove Diœcesis sua munere, non tamen vltra bime-
stre spatium vteretur, relicto tamen ibi Vicario idoneo ab
ipso Ordinario approbato,* Secunda, *item cum eod. c. sta-
tuatur, vt quandocunq; Curatos abesse contingat, causa
prius ab Ordinario cognosci, & probari debeat, quæritur
an Curati, qui in seruitio Episcopi in Diœcesi, vel extra cõ-
morantur, & propterea à suis Ecclesiis absunt, pœnas non
residentium incurrant, cum ex eo, quod Episcopus hoc scit,
& tacet, huiusmodi causa approbare videatur, Congrega-
tio Concilij respondit, non licere Episcopo suorum, vel etiã
Cathedralis Ecclesia negotiorum causa permittere, vt Cu-
rati extra ipsorum curam maneant, etiam constituto Vi-
cario idoneo,* Consonat concilium Prouinciale Me-
diolanen. *5. p. 3. tit de residentia,* vbi sic habetur, *neue
ad seminarij quidem curam, vel ad vicarij munus,
vel ad sancta etiam inquisitionis officium, nec ve-
ro ad aliud quicquam opera sacerdotis curam ani-
marum gerentis Episcopus ita vtatur, vt ab Ecclesia, Bene-
ficiove in eius curam tradito diutius absit, ac muneri debi-
ta residentia personalis desit,* Tertia, *non excusat à residẽ-
tia officium sub lectoris Apostolici, nec insuper ipsa Paro-
chialis, nec licentia concessa ab Episcopo, cum ipsam concede
re nequeat, negotia tamen publica loci excusant ad tem-
pus, si legitime doctum sit demandato, nec excusatur Re-
ctor à residentia ob defectum, nec si habet officium, Inqui-
sitionis, & licet maior pars fructuum sit alteri reseruata,
non excusatur possessor à residentia,* consonat d. Conci-
lium Mediolanen. *5.* vbi supra & *vers. 2.* & vers. ne il-
li quidem. Quarta *quandocunque Episcopus dispensaui
in residentia, per aliquod tempus, vt puta octo mensium, re-
licto tamen idoneo Vicario in Parrochiali, vt Rector ali-
cui operi pio vacare possit, verbi gratia, fabrica monasterij,*
Et declaratio. 6. infra adducta sub *n. 179.* & aliæ quas
adducit Goncalez *supra n. 258.*

Sed supradictis maxime *d. 1.* † *declarationi* obstat 43
alia declaratio. S. Con. quæ ait Episcopum posse pro
visitatione vt opera Parochi ad quatuor menses his
verbis, *Episcopus potest pro visitatione sua Diœcesis vti o-
pera Parochi, qui tamen ob eam causam vltra quadrime-
stre singulis annis abesse non potest à sua Parochia, & inte-
rea debet poni in ea idoneus Vicarius congrua portione fru-
ctuum d. Parochia arbitrio ipsius Episcopi assignata,* vt ha-
betur alias inter declarationes *nu. 60. seu. 63.* de qua
declaratione meminisse videntur Zechus de casib.
reseruatis. *d. casu. 3. de resid. num. 2. vers. in ordine,* & Ve-
ga *in lib Espeio de Curas. d. c. 17.*

Respondetur † quod ista declaratio videtur iam 44
sublata, & correcta per declarationes adductas, ma
xime primam, quæ non possunt in dubium reuoca-
ri, cum eis consonet dictum Concilium Bononien.
quod est approbatum per ipsam S. Congregationẽ
& etiam d. Concilium Mediolanen. & ita etiam eam
ponit Goncalez *supra n. 258.*

Ex quibus apparet † falsum esse *cons.* Nau. *15. de cle- 45
ricis non residen.* vbi docet Parochum, etiam post Cõ-
cilium, posse de licentia sui Ordinarij ex iusta causã
nempe, vt sit Vicarius generalis alterius Episcopi
etiam ad multum tempus, obesse, vbi Apostilla re-
cte aduertit S. Cõgregationem, vt refertur censuis-
se contrarium, & sic vidisse licentiam peti à Sede A-
postolica, & refert Zerola *verb. Parochus. §. 6.* maxi-
me

me in Parocho existente Vicario alterius Episcopi, in quo loquitur Nauarrus & reprobat istud consilium Gonçalez *sup. num. 259*. dicens hodie non esse secutum.

46 Videtur † etiam falsum *consilium* eiusdem Nau. *5. de atate & qualitate*, vbi ait, quod prælatus Ecclesiæ Collegiatæ Curatæ inseruiendo Episcopo excusatur à residentia, & potest fructus percipere, si magna causa vrgeret Episcopo ad retinendum eum in suo seruitio.

47 Sexto dubitatur † an, quamuis lis super Parochiali non excuset à residentia, vt in tertia declaratione supra adducta, *n. 42.* & in alia adducta infra, *11. part. cap. 5. num. 121.* prosecutio tamen ipsius litis sit interim iusta causa absentiæ. Et dicendum videtur non esse regulariter iustam causam absentiæ vltra bimestre.

48 Prosecutio † tamen litis super iuribus, & bonis ipsius Parochialis est iusta causa absentiæ, *c. ex parte, 2 de clericis non resident.* Nauarr. *consil. 14. eod. tit.* ex qua etiam causa in parochiali non debet dari licentia ad multum tempus, maxime hodie stante Concilio *d. c. 1. sess. 23.*

Similiter etiam lis, & ipsius prosecutio super

49 Dignitate, † aut Canonicatu non excusat possessorem à residentia, vltra tempus à Concilio permissum, *sess. 24. cap. 12. de reformat.* prosecutio vero litis super iuribus, seu bonis Dignitatis, aut Canonicatus, sui excusat à residentia, & lucratur fructus in absentia. *d. cap. ex parte, & cap. cum non deceat. de elect. in 6.* & in terminis doret Nauarr. *d. consil. 14.* & fuit resolutum in vna Burgen. iurisdictionis 4. Maij 1584. coram illustrissimo Cardin. Seraphino, quod *qui pro defensione Ecclesiæ, seu iurium suæ Dignitatis, est absens, habetur pro præsenti ad effectum lucrandi fructus*, d. cap. ex parte. & d. cap. cum non deceat. *Hostiens.* in summ. eodem tit. de Clericis non residen. num. 2. *Afflict.* decis. 289. num. 35. *& ideo sequestrum, seu inhibitio, positum per Ordinarium, ne respondeatur ei de fructibus, est reuocandum, nec obest decretum Concilij.* sess. 24. cap. 12. & sess. 23. cap. 1. *quia non detrahit quicquam dispositioni iuris communis, quinimo* in dicto capite 12. *remittit se ad sacrorum Canonum constitutiones.*

50 Nec ad huiusmodi † absentiam pro causa Ecclesiæ, & prosecutione litis super iuribus, seu bonis Dignitatis, seu Præbendæ requiritur licentia Superioris, quia ius ipsum eam dat, vt patet ex *d. iuribus*, & dicetur infra *à num. 94.* licet contra teneat Nauarrus. *d. cons. 14.* qui etiam male sentit quod prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus, quem simul obtinet in eadem Ecclesia, quod non videtur verum, quia non agit causam Canonicatus, & ex declaratione infra adducta, *n. 332.* vbi dicetur.

Vnde difficile videtur statutum huius Ecclesiæ

51 Abulensis, † quod prosequens litem sibi motam super Præbenda post triennalem pacificam possessionem habeatur pro præsenti, & lucretur.

Septimo dubitatur, † an Parochus, qui residet in

52 Parochiali, non tamen per se exercet officium Parochiale, nec administrat sacramenta Parochianis, sed per substitutum, seu Vicarium, faciat fructus suos, an vero illos teneatur restituere. In quo dicendum est, quod quamuis ille non resideat, ut debet, debet enim non per Vicarium, † sed per se 53 ipsum illi deseruire, & iniuncto sibi officio defungi. *cap. extirpanda. §. qui vero. de præbend.* & Concilium Tridentin. *dict. cap. 1.* nam residere intelligitur cum effectu, Graffijs *in decisionibus aureis casuum conscientiæ, libro 2. cap. 97.* & Zechus *de munere Episcopali, capit. 5. num. 1.* nihilominus non videtur teneri ad restitutionem fructuum, nam Concilium ibi solum ponit hanc pœnam amissionis fructuum contra absentes, & non residentes, iste vero non potest dici abesse, & non residere, quamuis officium suum non exerceat, & pœnæ non sunt extendendæ, vt est vulgare, maxime impositæ ipso iure, vt alias diremus infra *11. parte cap. vltimo dub. 7. ad fin. n. 205. & 206.* sicut etiam qui male facit suum officium Parochus, seu Episcopus, non ideo amittit fructus ipso iure.

Octauo dubitatur † de iure communi docentes 54 in scholis Theologiam, vel ius Canonicum, dum publice in die docuerint, & studentes in eis per quinquennium excusantur à residentia, & in absentia fructus suorum Beneficiorum percipiunt capit. fin. de magistris vbi Abbas Anania, & Felin. *cap. licet. de præbend. cap. cum ex eo. de electione & cap. 2. de priuileg. in 6. clem. 1. §. cæterum. vers. sane destata monach.* Felinus *consilio* 18. Rebuffus *in praxi tit. de dispensatione de non resid. num. 25. & in tract. de priuileg. scholarium priuileg. 29. & 31.* & late Horatius Lucius *eod. tractat. priuileg. 99. & 100.* Nauarrus *in man. capit. 25. num.* 120. Hojeda *de incompatibili. cap. 17. num.* 28. Salcedo *in praxi cap. 52* Fuscus *de visitatione. libro 2. capit. 29. numer.* 10. Lic. Anton. Gomez *in explicatione bullæ Cruciata cap. 7. ad 4. clausulam numero 27.* Syluest. *verf. residentia. num.* 7. Armilla *verb. beneficium. num.* 61. Angles *de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum 1. difficult. dubio 1. conclusione vltima.* Ludouic. Lopez *instruct. conscientia 1. tomo cap. 149. versic. sed quotuplex.* Emanuel Rodriguez *in summ. 1. tomo cap. 33. numero 2 & 2. tomo cap. 36. num. 2 & in addit. ad bullam compositionis num. 4. ad fin. & num. 5.* Vega *in summ. 1. part. cap. 36. casu 41.* Candelabrum aureum *in appendice cap. 9. num. 13. & 14. & lin. 5. verb. residentia, num.* 8. & alij citati, *supra num.* 14. qui dicunt non requiri licentiam Prælati, quia ius eam concedit. *d. c. fin.*

Sed debent studere † in studio generali, seu celebri Vniuersitate *cap. tua. de clericis non resident. & d. cap. 2. de priuil. in 6.* Rebuffus *d. priuileg. 31. num.* 8. *& in concord. tit. de collatio §. primo, verb. studij generalis.* Horatius Lucius *de his qui gaudent priuilegiis scholarium, num. 23. ad fin. d. tract.* Didacus Perez *in leg. prima titulo 10. libro primo ordin.* Zerola *verb. studium. §. 4.* Flores de Mena *quæstione 24. numero* 19. & Zechus *de republica Ecclesiastica titulo de clericis, numero 7. versic. 28.* & patet ex declarationibus Sanct. Congregationis infra positis *numero* 81. *& 117.* & decreto Concilij Mediolanen. de quo *n. 82.* & vide Cosmam Guimier. *in pragmat. sanctione in præmio. §. quibus attente, verb. generalium.* 55

56 Et studium generale est, † quod est erectum,
& institutum, per Papam, Regem, seu Princi-
pem. Cosinas *ibi verbo studiorum*, & Didaz Pe-
rez *supra*, seu quod habet studium ex priuilegio,
aut consuetudine imminen. Cosmas. *dict. verbo ge-*
neralium. Pacianus *de probat. libro secundo cap.* 41.
numero 48. & Horat. Lucius *vbi proxime*, qui po-
57 nit varia studia approbata. Inter quæ † est Vni-
uersitas Salamantina toto Orbe celeberrima, quæ
habet Bullam Eugenij IV. quæ dicitur Eugenia-
na, id concedentem dantibus in ea operam cui-
cunque facultati licitæ, & honestæ, vt per Dida-
cum Perez *in dict. leg. prima. titulo* 10. *& libro* 8. *ti-*
tulo secundo, gloss. 2. *libro* 1. *ordin.* & D. Ioannem O-
con. *in dict. cap.* 1. *de clericis non resident. in sexto, nu-*
mero 37. quod priuilegium, vt audiui, habet et-
iam vniuersitas Compluten. & Vallisoletana, cuius
58 Eugenianæ tenorem hic ponere placuit, † qui ta-
lis est.

EVGENIVS Episcopus, seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Qui creditum sibi à Domino sensualitatis humana talentum virtuosis actibus lucri facere quærentes, in agro litterarum studij cupiunt acquirere summam Margaritam, quæ suos vtique prouehit, & illustrat possessores, ac domum Dei multipliciter insignit, & decorat Apostolicis sunt priuilegiis, & gratiis merito confouendi eoque decet opportunitatibus ipsorum benignius consuli, quo ex eorum profectibus etiam in Dei Ecclesia fructus ingiter succedere poterunt ampliores, ad venerabilis itaque Salamontinus propagationis studij, quod virtuosorum, doctissimorumque virorum multitudinem produxit innumeram paterna dirigentes considerationis intuitum, ac actibus inibi scholasticis, pro tempore vacantes vt illis liberius intendere, decentiusque sustentari valeant Apostolicis fauoribus, & gratiis prosequi cupientes, dilectis filiis Rectori ac vniuersis, & singulis Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalaureis scholaribus Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam regularibus Vniuersitatis studij Salamantini huiusmodi præsentibus, & futuris authoritate præsentium indulgemus, statuimusque & ordinamus, vt eorum singuli etiam perpetuis futuris temporibus inibi, in quacumque facultate licita, & honesta per octo menses continuos, vel interpolatim legendo, aut alias huiusmodi literarum studio insistendo, fructus redditus, & prouentus omnium suorum, & singulorum Beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & regularium, cum Cura, & sine Cura, quæ in quibusuis Ecclesiis, siue locis ad præsens optinent, & in posterum optinebunt, etiam, si Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates, personatus, perpetuæ administrationes, & officia in Cathedralibus, aut Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanum post Pontificales maiores, aut in Collegiatis Ecclesiis huiusmodi principales, seu Conuentuales fuerint, & ad huiusmodi Dignitates, personatus, administrationes, vel officia consueuerint, qui per electionem assumi eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) libere percipere valeant cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis, siue locis huiusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdem minime teneantur, nec ad id a quoquam compelli possint inuiti, fructus quoque, nec non redditus, & prouentus præfatos quibusuis personis, etiam laicis, cum quibus suas, & eorundem Beneficiorum conditiones poterunt efficere meliores ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorum locorum, vel aliorum quorumlibet super hoc licentia minime requisita, non obstantibus, si Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares prædicti primam in eisdem Ecclesiis, siue locis non fecerint personalem residentiam consuetam, etiamsi alias ipsis, quod huiusmodi studio insistendo, aut in Romana Curia, seu aliquo Beneficiorum suorum Ecclesiasticorum residendo, vel alias eorum fructus redditus, & prouentus perpetuo, vel ad certum tempus forsitan durans, aut elapsum percipere possint Apostolica, vel ordinaria fuerit authoritate concessum, nec non fœlicis recordationis. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, per quam concessiones huiusmodi, sine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibusuis alijs Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, nec non statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, siue locorum huiusmodi contrariis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate vallatis, etiamsi de illis seruandis, & non impetrandis litteris Apostolicis contra ea, & ipsis litteris non vtendo, etiam ab alio, vel alijs impetratis, seu alias quouismodo concessis ipsi Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares præstiterint hactenus, vel in futurum eos præstare contigerit forsitan iuramentum, seu si locorum Ordinarijs à Sede Apostolica sit concessum, vel in antea concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & personas Ecclesiarum suarum ciuitatum, & diœcesis, etiam in Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis constitutos per subtractionem prouentuum suorum Ecclesiasticorum, vel alias compillere valeant, ad residendum personaliter in eisdem, aut si Ordinariis prædictis, & dilectis filiis capitulis Ecclesiarum huiusmodi, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim à Sede prædicta sit indultum, vel in posterum contigerit indulgeri, quod Canonicis, nec non Rectoribus, & personis Ecclesiarum, ciuitatum, & diœcesum prædictarum, etiam in huiusmodi Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis constitutis non residentibus in eisdem, vel qui primam in eis residentiam non fecerint huiusmodi fructus, redditus, & prouentus suorum Beneficiorum prædictorum ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, ac expressam, ac de verbo ad verbum, de huiusmodi indulto mentionem, & quibusuis aliis priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeant, quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum, habenda sit nostris litteris mentio specialis, prouiso quod Beneficia ipsa propterea debitis non fraudentur obsequiis, & animarum Cura in eis, quibus illa imminet, non negligatur,

tur, sed per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum Beneficiorum prouentibus necessaria congrue ministrentur, diligenter exerceatur, & deseruiatur inibi laudabiliter in diuinis. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1431. 6. Calendas Martij, Pontificatus nostri anno primo.

EVGENIVS *Episcopus seruus seruorum Dei, Venerabili fratri Archiepiscopo Toletano, & dilectis filiis Abbati monasterij Sancti Facundi Legionen. diœcesis, ac Scholastico Ecclesiæ Salamantin. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Hodie in fauorem, & pro incremento Studij Salamanticensis, nostras concessimus literas tenoris subsequentis.*

Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Qui creditum sibi à Domino sensualitatis humanæ talentum virtuosis actibus lucri facere, quærentes in agro litterarum studij cupiunt acquirere scientiæ Margaritam, quæ suos vtique prouehit, & illustrat possessores, ac domum Dei multipliciter insignit, & decorat, Apostolicis sunt priuilegiis, & gratiis merito confouendi, eoque decet opportunitatibus ipsorum benignius consuli, quo ex eorum profectibus, etiam in Dei Ecclesia fructus insigniter succedere poterunt ampliores: Ad venerabilis, itaque Salamanticensis propagationem studij, quod virtuosorum, doctissimorumque virorum multitudinem produxit innumeram, paterna dirigentes considerationis intuitum, ac actibus inibi Scholasticis, pro tempere vacantes, vt illis liberius intendere decentiusque sustentari valeant Apostolicis fauoribus, & gratiis prosequi cupientes dilectis filiis, Rectori, ac vniuersis & singulis Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalaureis, Scholaribus Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam regularibus Vniuersitatis Studij Salamantin. huiusmodi præsentibus, & futuris authoritate præsentium indulgemus, statuimusque, & ordinamus, vt eorum singuli, etiam perpetuis futuris temporibus inibi in quacumque facultate licita, & honesta per octo menses continuos, vel interpolatim legendo, aut alias huiusmodi literarum studio insistendo fructus, redditus, & prouentus omnium, & singulorum suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & regularium cum Cura, & sine Cura, quæ in quibusuis Ecclesiis, siue locis ad præsens obtinent, ac in posterum obtinebunt, etiamsi Canonicatus, & præbendæ, Dignitates, personatus, perpetuæ administrationis, & officia in Cathedralibus ac Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, & Dignitates ipsæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales maiores, aut in Collegiatis Ecclesiis huiusmodi principales, seu Conuentuales fuerint, & ad huiusmodi Dignitatis, personatus, administrationis, vel officia consueuerint, qui per electionem assumi, eisque Cura immineat animarum, cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) libere percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis, siue locis huiusmodi personaliter residerent, & ad residendum in eisdem minime teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint inuiti: fructus quoque, nec non redditus, & prouentus præfatos, quibusuis personis, etiam laicis, cum quibus suas, & eorundem beneficiorum conditiones poterunt efficere meliores ad tempora, de quibus eis videbitur arrendare, locare, vel ad firmam, seu annuam pensionem concedere possint diœcesanorum locorum, vel aliorum quorumlibet, super hoc licentia minime requisita, non obstantibus. Si Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares prædicti primam in eisdem Ecclesiis, siue locis non fecerint personalem residentiam consuetam, ac etiamsi alias ipsis, quod huiusmodi studio insistendo, aut in Romana Curia, seu aliquo Beneficiorum suorum Ecclesiasticorum residendo, vel alias eorum fructus redditus, & prouentus, perpetuo, vel ad tempus forsitan, durans aut elapsum percipere possint, Apostolica, vel ordinaria fuerit authoritate concessum, nec non fœlicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quam concessiones huiusmodi, sine præfinitione temporis fieri prohibentur, & quibusuis aliis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus, Conciliis, editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, nec non statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, siue locorum huiusmodi contrariis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate vallatis, etiamsi de illis seruandis, & non impetrandis literis Apostolicis contra ea, & ipsis literis non vtendo, etiam ab alio, vel aliis impetratis, seu alias quouis modo concessis ipsi Rector, Doctores, Magistri, Licentiati, Baccalaurij, & Scholares præstiterint, hactenus, vel in posterum eos præstare contigerit forsitan iuramentum, seu si locorum Ordinarijs a Sede Apostolica sit concessum, vel in antea concedi contingat, quod Canonicos, nec non Rectores, & personas Ecclesiarum suarum, ciuitatum, & Diœcesum, etiam in Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis constitutos per subtractionem prouentuum suorum Ecclesiasticorum, vel alias compellere valeant, ad residendum personaliter in eisdem, aut si Ordinarijs prædictis, & dilectis filiis Capitulis Ecclesiarum huiusmodi, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim à Sede prædicta sit indultum, vel in posterum contigerit indulgeri, quod Canonicis, nec non Rectoribus, & personis Ecclesiarum, Ciuitatum, & Diœcesium prædictarum, etiam in huiusmodi Dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis constitutis non residentibus in eisdem, vel qui primam in illis residentiam non fecerint, huiusmodi fructus, redditus & prouentus suorum Beneficiorum prædictorum ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem & quibuslibet aliis priuilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, prouiso quod Beneficia ipsa debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum Cura in eis, quibus illa imminet, nullatenus negligatur, sed per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum Beneficiorum prouentibus, necessaria congrue ministrentur, diligenter exerceatur, & deseruiatur inibi laudabiliter in diuinis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis

autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omni-
potentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius
se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Pe-
trum Anno incarnationis Dominicæ, 1431. sexto Calen-
das Martij: secundo Pontificatus nostri Anno primo. Cu-
pientes igitur, vt Rector, Magistri, Doctores, Licentiati,
Baccalaurij, & scholares indulti, nec non statuti, &
ordinationis literarum huiusmodi consequantur effectum,
discretioni vestræ, per Apostolica scripta mandamus qua-
tenus vos, vel duo aut vnus vestrum, per vos, vel per alium,
seu alios faciatis eadem authoritate Apostolica Rectori,
nec non Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Baccalaurijs,
& scholaribus prædictis, vel procuratoribus suis eorum no-
mine ius fructus, redditus, & prouentus Beneficiorum
huiusmodi iuxta præfata nostra concessionis tenorem in-
tegrum ministrari, non permittentes eos, vel ipsorum ali-
quem per Ordinarios, & Capitula huiusmodi, aut quosuis
ad residendum interim in dictis Ecclesijs, siue locis com-
pelli, vel alias contradicta nostra concessionis formam
quomodolibet molestari, non obstantibus omnibus prædi-
ctis, & eiusdem prædecessoris, quibus cauetur, ne quis ex-
tra suam ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis
casibus, & in illis extra vnam dietam à fine suæ Diœcesis,
ad iudicium euocetur, seu ne iudices à dicta Sede deputati
extra Ciuitatem. & Diœcesim, in quibus deputati fuerint
contra quoscumque procedere, siue alio, vel alijs vices suas
committere præsumant, ac de duabus dietis, in Concilio ge-
nerali, dummodo vltra quatuor dietas aliquis authoritate
præsentium non trahatur, & alijs Apostolicis constitutio-
nibus cæteris contrarijs quibuscunque, aut si Ordinarijs,
& Capitulis præfatis, vel quibusuis alijs communiter, vel
diuisim ab eadem Sede sit indultum, quod interdici, suspen-
di, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad
iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non fa-
cientes plenam, & expressam, ac de verbo, ad verbum de
indulto huiusmodi mentionem Datis Romæ apud sanctum
Petrum Anno incarnationis Dominicæ quadringentesimo,
primo sexto Calendas Martij Pontificatus nostri Anno
primo.

Verum quoad docentes id videtur intelligendũ
59 de ijs, † qui docent conducti, seu salatiati, aut ratio-
ne stipendij seu Cathedræ quam habent, non vero
de ijs, qui sponte, & voluntarie legunt, alias enim
quilibet isto modo posset se excusare à residentia.
Et ita fuit practicatum in hac Ecclesia Abulen. cum
Lic. Rosales Canonico, antequam haberet Cathe-
dram in d. Vniuersitate Salamantina.

Verius tamen est, id intelligendum esse, etiam
de ijs, qui sponte, & voluntarie legunt sine stipen-
dio, & Cathedra, dummodo legant cum licentia
60 Vniuersitatis, † seu Claustri, siue Collegij docto-
rum, nam *d. cap. fin. de magistris*, & Concilium Tri-
dent *sess 5. de reform. cap. 1.* & d. Eugeniana solum re-
quirunt quod publice in scholis doceant, seu le-
gant: & ne quilibet hoc titulo velit se à residentia
excusare requiritur licentia Vniuersitatis, seu Clau-
stri, quæ non debet eam dare, nisi ijs, qui apti, &
61 vtiles videantur ad docendum, & † ita fuit declara-
tum per S. Cong. Concilij ad instantiam Vniuersi-
tatis Compluten. & in vna Gienen. ad instantiam
D. Manuelis Sarmienti, tunc Canonici Gienen. &
nunc Hispalen. pro cuius parte in claustro Vniuer-
sitatis Salamantinæ fuit præsentata declaratio, & li-
teræ dictæ S. Cong. vbi declarabatur, quod legendo
in ista Vniuersitate Theologiam cum licentia Clau-
stri, etiamsi non haberet Cathedram, nec salarium,
deberet percipere in absentia fructus sui Canoni-
catus, in cuius virtute Claustrum dedit ei licentiam
ad legendum, & pro eius parte fuit etiam præsenta-
ta dicta declaratio cum Breui S.D. Clementis VIII.
in eius confirmationem, coram Nuncio Apostoli-
co in lite, & causa cum Capitulo Ecclesiæ Gienen.
super hoc.

Et virtute etiam d. declarationis † Claustrum d. 62
Vniuersitatis Salamantinæ dedit postea alias qua-
tuor licentias, quatuor Collegialibus eiusdem Vni-
uersitatis, vni præbendato in Ecclesia Legionen. &
alteri in Ecclesia Oxomen. & duobus obtinentibus
Beneficia Curata in illa diœcesi Salamantina. Post
quas licentias d. † Claustrum fecit actum, seu de- 63
cretum, quod non posset dari talis licentia alicui,
qui non esset graduatus, saltim gradu licentiæ, per
illam Vniuersitatem, vt accepi, & mihi scriptum est.

Et quamuis d. cap. fin. † & Concilium, ac dicta 64
declaratio loquantur in docentibus Theologiam,
item tamen est in docentibus sacros Canones, seu
ius Canonicum, vt per Dd. citatos, *num. 54.* & Fran-
cum *in d. c. 2. de priuileg. in 6 ad fin.* & alios, & patet ex
declarationibus infra adductis, vbi æquiparantur
in proposito Theologia, & ius Canonicum, licet
contra teneant Ostien. *in d. c. fi. de magistris, & in sum.*
eod. tit. §. fin. & gloss fin. Io. Andr. & Domin. *in d. c. 2.* &
alij.

Et nouissime post hæc scripta, ita ad meam instã-
tiam † declarauit S. Cong. Concilij anno 1605. vt in 65
declaratione infra adducta *num. 559. ad quartum*, nec
obstant illa verba declarationis, dum tamẽ condu-
cti sint ab Vniuersitate, nam nõ vult S. Cong. quod
sint conducti salario, seu mercede, alias sibi contra-
diceret, sed quod sint conducti ab Vniuersitate, id
est, quod doceant cum licentia, & ordine Vniuersi-
tatis, & ab ea adducti, seu admissi, nam & verbum,
conduco, significat *adducere*, seu *afferre*, vt per Calepi-
num, Vocabularium Ant. & Ecclesiast.

Et idem erit in d. Vniuersitate Salamantina † in 66
qualibet facultate honesta, ex d. Eugeniana, & in
Compluten. & Vallisoletana, stãte eodẽ priuilegio.

Quot vero possint † simul de vna Ecclesia adire 67
studia, est arbitrarium, Abb. *in c. ad audientiam, n. 6.*
de clericis non residen Selua. *de Benef. 4. par. q. 6. n. 11.* Ho-
rat. Lucius, *d. priu l. 99.* & Zerola *d. verb. studium, §. 6.*

Dubitatur in quam, an hodie stante S. Concilio
Triden. † d. priuilegium procedat in Parochialibus, 68
& Curatis Beneficijs. Et videtur etiam in eis proce-
dere, ex *d. c. 1. sess. 5. de reform. ad fin. vers. docentes vero.*
vbi confirmatur dispositio *d. c. fin. de magistris*, & quia
nõ est aliquod decretum, in quo priuilegium istud
reuocetur. Nec potest dici esse reuocatum per *c. 2.*
sess. 6. de reform. vbi reuocantur † priuilegia, seu in- 69
dulta perpetua de non residendo, aut de fructibus
in absentia percipien. nam illud decretum non lo-
quitur de priuilegijs concessis à Papa aliquibus
personis, vt *in c. si de rescript. in 6.*

Nec rursus potest dici derogari † dictæ Eugenia- 70
næ

næ *in d.cap.1.sess.23. de reform.* ibi, *vel vigore Eugenianæ*
constitutionis, nam ista verba non intelliguntur de
dicta Eugeniana Vniuersitati Salamantinæ con-
cessa, de qua, cum sit Bulla particularis, non memi-
nisset in specie, sed de Eugeniana constitutione, de
qua *in Extrauag. 3. de priuileg.* inter communes, vt
recte adnotauit ibi additio marginalis d. Horatij
Lucij.

71 Quamuis D.Io.Ocon. *in d.cap.1.num.59.* † Anto.
Gomez *d.c.7.ad 4.claus.num.30.* & Emanuel Rodri-
guez in d.additione ad Bullam compositionis *num.*
4. dicant, quod Concilium ibi derogat priuilegio
Curialibus concesso ab Eugenio IV. vt residentes
Romæ fructus perciperent in absentia. Sed non est
tale priuilegium.

72 Nec potest dici huiusmodi priuilegium † esse
renocatum per illa verba præcedentia *d.cap. 1.quoli-*
bet priuilegio, quia vbi derogatur simpliciter priuile-
gijs, in dubio non intelligitur de insertis in iure. *ar-*
gum.l.de curionibus, C.de silentiar. lib. 12. & l. si quando.
C.de inoffic.test. Bart. communiter receptus *in Extra-*
uag.ad reprimendum, verb.non obstantibus, Felin. *in cap.*
1.num.12.& in cap.nonnulli, num.26. de rescript. Decius
num.53. Ripa 79. & Beroius *66. in d. cap. 1.* Vital. *de*
clausulis, versic.clausula generalis, non obstantibus quibus-
cumque priuilegiis, 1. num. 1. Et Hugo Celsus *in eodem*
tract. versic.clausula, non obstante aliquo priuilegio, Ci es-
cent. *decis.16. de priuil.* Anton. Gabriel *de regulis Iuris,*
conclus. 9. num. 10. Cuchus *in institutionib. maioribus,*
lib.1.tit.6.num. 127. Tapia *in l.fin.ff.de constitut. Princi-*
pum, 2. part. cap. 9. num. 15. Horatius Mandos. *de pri-*
uileg.ad instar, glossa 14. num. 2. Ioannes Gutierrez *in*
rep. l.nemo potest, ff. de legat. 1. num. 174. Anast. Ger-
monius *de indultis Cardinalium. §. ac irritum.* Nauar-
rus *consil.7. num. 17. de priuileg.* Barbosa *in l.1. ff. soluto*
matrimon. 1 part. num. 11. & Emanuel Rodriguez *in*
addition. ad Bullam §.9.num 32.& quæstion.regul.1.tom.
q.8.art.6.& q.9.art.3. Menoch. *de præsumpt. lib.6. præ-*
sumpt. 40.num.13. & 25. & post hæc Gonçalez *gloss.*
36.n.34.

73 Et ita scio aliquando fuisse seruatum, nam † D.
Sahagun de Villasancte Canonum Cathedraticus
Primarius, in dict. Vniuersitate Salmantina habuit
Beneficium Curatum de Almeida Zamoren. diœ-
cesis, & Magister Rodriguez Theologiæ Cathe-
draticus Cathedræ D. Thom. in d. Vniuersitate ha-
buit Parochialem loci de Lançahita, huius diœcesis
Abulens. qui legentes in suis Cathedris percipie-
bant fructus in absentia, & modo Collegiales supra
relati, *num.* 64. habentes Parochiales in diœcesi
Salamantina.

74 Et ita videntur tenere Nauarr. Hoieda, † Salce-
do, Horatius, Lucius, Angles, Ludou. Lopez, E-
manuel Rodriguez, Vega, Sa, & alij supra qui post
Concilium scripserunt. Et particulariter Mayolus,
d.lib.3.de irregularitate, c.5. num. 12. & Candelabrum
75 aureum *in d. appendice,* † *cap. 9. n. 15.* qui dicunt cau-
sam prædictam absentiæ ratione studij, ac consimi-
les examinandas esse ab Episcopo, & approbandas
in scriptis per Concilium Trident. *d.c.1.sess.23.* & Ze-
chus *de casibus reseruatis, d.casu 3.n.2.& de munere Epis-*
76 *copali, c.5.num.4.* † Et Vega *in Espejo de Curas, d.c.17.* di-
centes in hoc tamen hodie esse necessariam licen-
tiam Ordinarij, vt in Bulla Pij IV. quod gratiæ & in-
dulta, de non residendo, & percipiendo fructus ra-
tione studij, non valeant sine consensu Ordinarij,
quæ est *ad fin. Concilij*, & in Bullario 113. in ordine.
Sed ista constitutio, & † declaratio Pij IV. solum 77
loquitur, & procedit in gratiis & indultis post con-
firmationem Concilij publicatam, vsque ad diem
dict. constitutionis per ordinariam Sanctitatis suæ
signaturam, seu pœnitentiariam concessis, vt ex i-
psa apparet, & explicat d. Concilium Prouinciale
Mediolanen. *1. part. 2. titul. de residentia, versic. intra*
mensem, & illa verba, *& conficiendas literas*, intelli-
guntur *de literis conficiendis supra gratiis iam conces-*
sis.

At D.Io.Ocon. & Licentiatus † Anton. Gomez 78
vbi proxime dicunt, quod licet priuilegia Vniuersita-
tum non censeantur derogata, ex *d. cap. 1. sess. 23.* ta-
men *in d.cap.2.sess.6.* generaliter derogantur dispen-
sationes, & indulta de non residendo, quibus etiam
Eugeniana comprehenditur, exceptis dispensatio-
nibus iustis de causis concessis. Itaque hodie vt sa-
tisfaciamus requisito *d.cap. 1.sess.23.* Nempe neces-
sariam esse licentiam in scriptis redactam, necessa-
rium erit, vt absens, vel residens in Vniuersitatibus
generalibus habeat nouam licentiam à Papa, vel
Episcopo, & quod ita in Supremo huius Regni Se-
natu iudicio contradictorio, semel atque iterum
pronuntiatum est, & hæc noua licentia secure per-
cipiunt fructus residentes in studiis, & quieta con-
scientia deseruiunt per substitutos.

Quæ sententia, † quatenus dicit priuilegia Vni- 79
uersitatum esse derogata per *d. cap. 2. sess. 6.* apparet
falsa ex dictis *num.69.* & si essent per illud derogata,
non posset Episcopus dare d. licentiam tam longæ
absentiæ ex *d.c.1.sess.23.*

Nihilominus tamen S. Cong. Concilij censuit,
& † declarauit ex dictis priuilegijs non excusari à 80
residentia in Parochialibus, & sic Ordinarius non
poterit Parochis dare licentiam absentiæ ratione
illorũ, quæ declarationis S. † Cong. sunt huiusmo-
di, *sup.d.c.1.sess.5.* prima ibi, *priuilegiis omnibus de perce-* 81
ptione fructuum, non excusantur à residentia in Parochia-
libus, non possunt habere Beneficia incompatibilia ratione
istorum priuilegiorum. Ita in vna Astoricen. censuit
Cong.

Secunda, *quando alicui Parocho conceditur in Curia*
studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc infra scripta
seruari debent, primo vt studeat Theologiæ, aut Iuri Canon.
in celebri Vniuersitate. Secundo, si est ætatis annorum 30.
nulla facultas concedi debet, ideo ætas est exprimenda,
& hoc nisi iam studia incepisset, & illa nondum absol-
uisset.

Tertio, ad quinquennium tantum à principio studij com-
putandum licentia hæc est concedenda adiuncta clausula,
vt infra annum ad Subdiaconatum promoueatur.

Quarto. Interim cura animarum, per idoneum Vica-
rium ab Ordinario eligendum, assignata illi congrua por-
tione fructuum, exerceatur, atque hæc licentia solum locũ
habet in Parochialibus ante Concilium Trident. obtentis,
quia in obtentis post Concilium prædictum licentia non da-
tur, secus in Canonicatibus, in quibus post Concilium Trid.

obtentis etiam datur studendi facultas. Tertia. *de licentijs percipiendi fructus in absentia, ratione study, ex Parochialibus & alijs Beneficijs, itemque de non promouendo quas in posterum concedere contigerit his, qui in Curia præsentes erunt, is modus seruetur, scilicet vt hi, qui illas petunt, præsentent se personaliter Illustrissimo N. aut Reueren. Prælato signatura sanctissimi, qui ex aspectu, & breui examine videant, an in fraudem id petatur; postea in licentia danda apponantur omnes hæ conditiones. Primo oneretur conscientia eorum, quibus conceduntur, vt debeant vere, & actu ipso in famosa Vniuersitate studio S. Theologiæ, vel S. Canonum operam dare, alioquin fructus suos non faciant, ac pœna non residentium teneantur perinde ac si nullam licentiam habuissent. 2. exprimatur in ea ætas impetrantis licentiam, cum iuramento & si fuerit maior 30. annorum, licentia non detur, nisi iam studium incepisset, & adhuc non absoluisset, 3. non concedantur, nisi ad quinquennium, à principio study computandum cum clausula dummodo intra annum promoueatur ad Subdiaconatum. Quarto mandetur, vt cura animarum per Vicarium idoneum ab Ordinario eligendum gubernetur, assignata ei congrua portione fructuum. pro his vero, qui erunt absentes à Curia licentia ista committantur Ordinario loci, vbi est Beneficium, & apponantur etiam omnes qualitates, quæ supra. Quæ omnia intelliguntur quoad licentias dandas ratione Parochialium obtentarum ante confirmationem Concilij Tridentin. quia quoad Parochiales impetratas post confirmationem nulla licentia danda est, vt alias etiam conclusum fuit; insuper admoneatur illustrissimus Pœnitentiarius, vt deinceps. vel abstineat ab his licentijs concedendis, vel saltem præsentibus in curia ipsemet præuia informatione, vt supra eas concedat. non autem per substitutos, aut officiales suos, atq; in his & reliquis extra Curiam diudis obseruet omnia contenta, vt supra abunde dictum est* Quam declarationẽ refert Zerola 1. *part. vers studium.* Quarta. *Cong. die* 22. *Febr.* 1590. *censuit Parocho causa studiorum non esse dandam licentiam, cum hodie per Concilium non admittantur, nisi, qui per concursum magis idonei fuerint iudicati.*

Et ita iuxta has declarationes S Congregationis habetur in d Concilio Mediolanen. 1. *part.* 2. *titul. de*
82 *residentia. versic. in his autem*, vbi sic dicitur, † *in his autem facultatibus absentia studiorum causa, quæ demceps conceduntur, hæc necessario ponenda sunt, vt vere in publico, celebriq; Gymnasio Theologiæ, vel sacris Canonibus studeant, vt minores sint. 30. annis. aut fuerint, cum in publico Gymnasio ijsdem studijs operam dare cœperunt. quæ nunc cupiunt absoluere, vt illud Beneficium, antequam. Trident. Concilium à S. D. N. Pio Quarto confirmaretur, obtinuerint,* & Idem decretum fuit io Concilio prouinciali Beneuentano. *tit. de residentia, c.* 4. vt ait Zerola *d vers. studium* §. 7.

83 Ex quibus declarationibus † apparet priuilegiũ de percipiendis fructibus in absentia ratione studij esse derogatum per Concilium, quoad Parochiales, saltim post illud obtentas respectu studendum, nam respectu docentium videtur absolute derogatum, etiam quoad ante obtentas, vt patet ex 1. declaratione, quamuis Zerola. *d.* §. 7. qui fatetur rẽ esse dubiam, dicat, non esse adhuc ablatam Ordina-
84 rijs authoritatem † dandi huiusmodi licentiam habentibus Ecclesias Parochiales, quæ eis competit de iure communi, & d. declarationem 3. quam ipse adducit, vt dixi, loqui, quando petitur in vrbe, & dare instructiones obseruandas in concedendis huiusmodi licentijs, quibus etiam vti debeant locorũ Ordinarij si quando eas vellent concedere, ad quas parcissime se debent habere, nam alias essent correcta iura antiqua, & esset contra Bullam Pij IV. quẽ videtur sequi Zechus *de Rep. Ecclesiast. d. tit. de clericis num.* 7. *vers.* 28. sed reuera d. declarationes sunt claræ in contrarium, maxime prima, & d. Bulla Pij IV. nihil facit pro Zerola iuxta supradicta *n.* 77. & ita post hæc tenet Gonçalez *gloss* 6. *num.* 249. adducens declarationes S. Congregationis his verbis, *obtinentibus Parochiales Ecclesias post Concilium Tridend. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur.*

Quoad Canonicatus † vero, & alia Beneficia re- 85
sidentiam requirentia d. priuilegium manet incorrectum, vt apparet ex d. declarationibus, maxime secunda *ad fin.* & declaratione supra relata *num.* 61.
Vnde in Canonicatibus, & alijs Beneficijs † non 86
curatis residentiam requirentibus tenebitur Ordinarius dare licentiam absentię, ratione studij, dũmodo in petente concurrat ætas, & alia requisita iux. d. declarationes, alias poterit appellari, & recurri ad Superiorem ex Abb. *in cap. relatum. num.* 6. & *cap. tua num.* 3. & ibi Butr. *de Clericis non residen.* & Felin. *in d. c. si de magistris, n.* 3 *vers.* 6. *l nota.* Selua *de Ben. fi* 4. *part. quæst.* 7. *num.* 29. *versic.* 171. Horat. Lucio, *d. priuil.* 99. Zerola *d. verb. studium* § 1. & *verb. residentia.* §. 3. Zecho *sup. d. vers* 28. & *tit. de Beneficiatis num* 6. & declaratione S. Congreg. supra adducta, *n.* 37. & Concilio Bononien. de quo *num.* 38. nam, cum in istis adhuc in suo robore maneat d. priuilegium, ista licentia ab Ordinario danda non est gratiæ, sed iustitiæ, & necessitatis, nisi aliqua causa, & ratio legitima obstet.

Quæ licentia videtur hodie debere peti à Supe-
riori, † & non posse quem sine ea abesse ratione 87
studij, cum requiratur inspectio ætatis, & an sit aptus, & aliorum iux. d. declarationes, saltim in volente studere, in quo illæ loquuntur. Nam in docentibus non requiri licentiam Episcopi non semel censuit S. Coogreg. in declaratione infra adducta, *n.* 559. *ad quartum.* Quicquid sit de iure antiquo. & facit alia declaratio S. Congreg. infra adducta, *n.* 11. & doce. Zerola *d. verb. studium.* §. 1. dicens, quicquid antea sit hodie requiri licentiam Prælati, & ita decreuisse Pium IV. in sua Bulla, de qua sup. *n.* 76. & 77. & sequitur Zechus *d. vers.* 28.

Quinimo etiam de iure antiquo † verius vide- 88
batur ad absentiam, etiam ratione studii, requiri licentiam Prælati, ne indociles, & inepti se conferrent ad studia contra mentem illorum Iurium, & ne multitudo nimia idem faceret, vt dicebat Horat. Lucius, *d. priuil.* 99. Ex *d. c. relatum, de clericis non resid.* & *ibi gloss verb. Prælatorum* & ibidem Butr. Imola, & Abb. & *in c. tua, eod. titul.* & Bald. *in proœmio Greg. n.* 13. Francus *in c.* 2. *de priuil. in* 6. *n.* 4. Oldrad *cons.* 220. *n.* 2. Selua *supra* & 4. *p. q.* 6. 11. *casu* Boer. *decis.* 17 *n.* 13. & alii relati per Horat. Lucium *ibi*, & Flores, *q.* 24. *num.* 19. & ita asserere Doctores aiunt Rebuffus, & Hoied.

sup.

sup & illa alternatiue, *vel studio literarum*, in *d. c. rela-*
89 *tum*. nnn ponitur respectu † licentiæ, sed respectu
aliarum honestarum causarum, vt ex ipso text. con-
stat, quicquid dicant Rebuffus, Horat. Lucius. Ho-
jeda, & Salcedo *sup*. & ita intelligit gloss. *ibi dict. verb.*
prælatorum.

90 Et ex illo text. sumitur regula, † qood, vt clericus
licite se absentet à suo Beneficio, requiruntur duo
causa honesta, & licentia sui Prælati. Abb. *ibi num.* 1.
& 5. & alij, Selua *d. quæst. 6. circa fin.* Angel. *in summa.*
verb. clericus. 7. §. 3. Nauarr. *consil.* 14. *de clericis non resi-*
91 *den. num.* 1. Quamuis † de consuetudine possit indu-
ci, vt sine licentia Prælati ex causa rationabili possit
se absentare, Selua *ibi*. Graffijs *lib. 2. cap.* 97. *num.* 61.
quia, & quod de consuetudine non petitur, nec re-
quiritur in sæcularibus clericis, pro negotiis Eccle-
siæ absentibus hæc licentia.

92 Nec obstat text. *in d. c. fin. de magist.* Ibi, † *de licentia*
Sedis Apostolicæ, *&c.* vbi ius videtur eam licentiam
dare, & sic eam habent à iure, vt dicunt Felin. Syl-
uest. Horat. Lucius, Nauarr. Salcedo & alij *sup.* quia
respondetur licentiam, de qua ibi, esse quoad per-
ceptionem fructuum ab absentia ratione studij, vt
apparet ex verbis text. *percipiant de licentia Sedis Apo-*
stolicæ prouentus præbendarum, &c. Horat. Lucius *d. priu-*
ileg. 100. *limitat.* 3. ad absentiam vero ipsam debet
procedere licentia Prælati, iux. *d. c. relatum*, vt sic iu-
ra iuribus conformentur, & ita videtur Francus in-
93 telligere *vbi sup.* Et videbatur rationi conforme, †
nisi adesset consuetudo in cōtrarium iuxt. dicta, aut
nisi priuilegio particulari aliud expresse cautum es-
set, vt Eugeniana Vniuersitatis Salamantinæ supra
adducta *n.* 58. quæ ait. *dicte esanorum locorum, vel alio-*
rum quorumlibet super hoc licentia minime requisita. E-
man. Rodriguez d. additione ad Bullam composi-
tionis *n.* 5. quæ clausula, cum sit in fine posita, ad o-
mnia præcedētia plane refertur, *c. Inquisitioni, de ap-*
pellatio. Ant. Gabr. *de clausulis, conclusio.* 9 *cum alijs.*

94 Sed nihilominus verius puto ad † absentiam, ra-
tione studij, non requiri licentiam, non solum in
docentibus, in quibus etiam hodie non requiritur,
vt dixi, sed etiam in studentibus de iure antiquo ex
d. c. fin. de magist. nam dando licentiam, vt percipiant
fructus in absentia, & sic habeantur pro præsenti-
bus, datur licentia ad absentiam.

95 Nec obest *d. c. relatum*, † nam re enta interpre-
tatione tradita *n.* 89. Respondetur illum text. qui
est Alexand. III. correctum esse, quoad hoc per *d. c.*
fin. quod est Honorij III. & sic posterius, & vt, ex te-
nore ipsius apparet, inducit ius nouum, & de nouo
concedit hanc licentiam, & priuilegium de perce-
ptione fructuum in absentia, vt sentit gloss. *ibi verb.*
licentia, dicens, quod est licentia generalis concessa
authoritate illius constitutionis, itaque, licet tem-
pore Alexandri III. studium non esset causa legiti-
ma absentiæ sine licentia Prælati, iam tamen est ta-
lis studium Theologiæ, & etiam Canonum ex *d. c.*
96 *fin.* Et similiter in alijs casibus, in quibus absentes †
habentur à iure pro præsentibus, & residentibus,
vt absentes pro negotijs Ecclesiæ, & alijs causis le-
gitimus, non requiritur licentia Prælati, quia ius
eam dat. Et reg. quæ sumitur ex *d. cap. relatum*, quod

† ad absentiam requiritur causa honesta, & licentia 97
Prælati, intelligitur de causis honestis, non tamen
expressis in iure dante licentiam, aut habente pro
præsentibus, vult enim ille tex. quod Prælatus pos-
set dare licentiam absentiæ ex honestis causis, licet
non expressis in iure, scilicet ad tempus dispensan-
do super residentia, *vt in cap. licet Canon. ad fin. de e-*
lection. in 6. quia residentia non debet esse continua,
& sine cessatione, sed debet dari aliqua vacatio, &
consonat Concilium Tridentin. *dict. sess. 23. de reform.*
cap. 1. *versic. discedendi autem licentiam*, & ita sentiunt
Abba. Selua. & alij supra citati, & Rebuffus *in pra-*
xi, tit. de dispensatione, de non residen. num. 53. intelligen-
tes illum text. de dispensatione Prælati, de qua et-
iam loquitur idem Abb. *in cap. penult. eod. tit. de cleri-*
cis non residen. num. 4. quem sequuntur Selua, *dict.* 4.
part. quæst. 7. vlt. casu, & Barteus *de synodo, 3. part. art. 4.*
num 152. vbi ait, quod Prælatus inferior à Papa po-
test dare licentiam ex causa absentandi à Beneficio,
sed non potest dare indulgentiam, causa scilicet
non existente, cum hoc sit contra ius commune, &
in præiudicium Ecclesiæ.

Sed cum hodie Canonicatus, Dignitates, & por-
tiones † obtinentes habeant tempus vacationis, &
recreationis, nempe tres menses à Concilio con-
cessos, *vt in cap. 12. sess. 24. de reforma.* non poterit Or-
dinarius, vltra illud tempus eis dare licentiam ab-
sentiæ, nisi in casibus à iure expressis, vt infra dice-
tur *n.* 406.

Conducit ad prædicta decretum † Concilij Pro- 98
uincialis Toletani, de anno 1566. *actione 3. decreto 23.*
& Compostellani, *actione 2. decreto* 40. *&* 41 quæ
sunt reducenda ad d. declarationes S. Congreg. &
super d. decretis Concilij † Compostellani fuit cum 99
capitulis Ecclesiarum d. Prouinciæ sumpta con-
cordia, & à Pio V. confirmata: hoc modo. *Item in*
40. *& 41. cap. præcepta actionis, vbi disponitur, quod*
Episcopus det licentiam Capitularibus aptis, vt literarum
studijs incumbant, eis prouidendo de necessariis ad victum,
cum in Ecclesijs, in quibus consuetudo antiqua est, vt etiam
Capitulum hanc facultatem concedere possit, non intelli-
gatur hoc decreto hanc capituli facultatem sublatam esse,
modus autem ibi assignatus etiam à Capitulo seruetur, vt
in Breui Pij V. confirmationis † coocordiæ, quod 100
de ordine D. Ioannis de Sanct. Clemente Archie-
piscopi Compostellani fuit impressum Salaman-
ticæ, aono 1595. post d. Concilium Compostella-
num.

Appater etiam † ex d. declarationibus non posse 101
iam Episcopum dare licentiam, & dispensare ratio-
ne studii ad septennium, vt *in d. cap. cum ex eo, de ele-*
ction. in 6. sed solum posse dare licentiam studenti-
bus, ad quinquennium, iux. *dict. cap. fin. de magist.*
quod etiam apparet, ex sequentibus declarationi-
bus S. Congregationis, prima, *licentia, vt aliquis pos-*
set abesse causa studiorum à seruitio suæ Ecclesiæ, vel sui
Canonicatus, non suffragatur vltra quinquennium impe-
trata à die, quo studere cœpit. Secuuda, *causa studiorum*
nemo abesse potest vltra quinquennium, & hoc tempore
distributiones quotidianas non lucratur. Quamuis Ze-
rola *d. verb. studium*, §. 3. dicat pro studio Theologiæ
posse Ordinarium † arbitrari tempus, & dare licen-

tiam ad septennium ad hoc, vt triennium in Philo-
sophia, & quadriennium in Theologia consuma-
tur, quem sequitur Zechus, *de republ. Ecclesiastica, d.
tract. de clericis, num. 7. versic.* 28. & tertiam declara-
tionem Sanct. Congregationis, supra adductam,
num. 81. quæ *§. tertio.* loquitur de quinquennio, in-
telligit de coarctatis de Ecclesia Parochiali, & de-
clarationem hic adductam intelligit de studio iuris.
Sed est diuinatio, & prima declaratio hic adducta,
& prima adducta *d. num.* 81. etiam in Canonicatibus
103 loquuntur, vt patet. † Nec videtur posse dari licen-
tia ad studium Philosophiæ, & Logicæ, etiam ad
transeundum ad Theologia, quia dictæ declaratio-
nes, & *d. c. fin.* de magistris solum loquitur de Theo-
logia ipsa.

In Vniuersitate tamen Salamantina ex priuile-
104 gio Eugenianæ supra adductæ † poterit quis ope-
ram dare etiam Philosophiæ & Logicæ, & alij cui-
cumque facultati licitæ, & honestæ.

Sed, cum illa non determinet tempus studij, vi-
105 detur † restringendum ad quinquennium, *iux. dict.
cap. fin de magist.* & d. declarationes S. Congregatio-
nis, nihilominus tamen, cum iuxta stylum, & ordi-
106 nem, cursusque d. Vniuersitatis volens † S. Theo-
logiæ operam dare debeat prius Logicæ, & Philo-
sophiæ studio per triennium insistere, & postea I-
psius Theologiæ studio, per quadriennium, verius
videtur, quod qui in dicta Vniuersitate vult Theo-
logiæ operam dare, possit ex dicta Eugeniana, per
septennium abesse, & fructus percipere in absentia
triennium in Logica, & Philosophia, & quadrien-
nium in ipsa Theologia consumendo.

107 Sed dices vbi habetur, † seu vnde colligitur in S.
Concilio Triden. derogatio dicti priuilegij, de per-
cipiendis fructibus in absentia ratione studij, quo-
ad Parochiales?

108 Respondetur istam derogationem colligi, † &
deduci ex *dict. cap* 1. *sess.* 23. quatenus enixe statuit, ne
Curati abesse possint, nisi causa prius per Episcopũ
cognita, & probata, & quod discedendi licentiam
vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non
obtineant, & Sanct. Congregatio Concilij cau-
sam studij non iudicat esse grauem hodie in Bene-
ficiis Curatis post Concilium obtentis, vt ea obti-
nens possit abesse ad studendum, & discendum, ex
quo habentur per examen in concursu, sed saltem
in forma dignum factum, cum tribus examinato-
ribus sinodalibus iuxta formam eiusdem Concilij,
session. 24. *capit.* 18. *de reformat.* neque respectu do-
centium, & legentium ad tam longam, imo perpe-
tuam absentiam, cum sint alij, qui id præstare pos-
sint, sine tanto detrimento Ecclesiarum, & anima-
rum.

109 Et cum Concilium in Beneficiis Curatis, † id
specialiter disponat in Ecclesiarum, & animarũ fa-
uorem derogatur per illud dict. priuilegium in iure
insertum de percipiendis fructib. in absentia ratio-
ne studii, quoad Beneficia Curata, ad Bart. *in d. ex-
trauagan. ad reprimendum, verbo non obstantibus, num.*
12. Felin. *in cap.* 1. *de rescript. numero* 12. *versicul. si diceres.
ad fin.* & Barbos. *in libr.* 1. *ff. soluto matrimonio.* 1. *par. nu-
mer.* 7.

Rursus, cum per Concilium † ibi sit derogatum 110
dict. priuilegium insertum in iure, erit etiam dero-
gatum priuilegium d. Eugenianæ, licet de ea non sit
facta mentio, cum contineat priuilegium iuris cõ-
munis illud extendendo ad Innocen. Ostien. Imo-
lam, Abb. & alios *in d. cap. primo de rescript.* & ibi Fe-
lin. *numer* 11. *falla. secunda, & numero* 15. *& seq.* Decius
numero 54. *&* 55. & Ripam 78. & *glossam. verb. facti in
cap.* 1. *de constitut. in* 6. & ibi Francum, *n.* 15. *&* 16, & Lu-
do. Gomez *numer.* 209. Et ita audiui practicasse D.
Franciscum de Soto Salazar, Episcopum Salamanti-
num, contra quendam Cathedraticum d. Vniuersi-
tatis, qui habebat quoddam Beneficium Curatum
in suo Episcopatu.

In Beneficiis † etiam simplicibus residentiam 111
requirentibus ex fundatione, seu institutione, non
videtur habere locum d. priuilegium, quia non cẽ-
setur derogatum fundationi, nisi expresse illi dero-
getur, & de ea fiat specialis mentio, iuxta infra dicta
4. par. cap. 3. à num 73. & septima part. cap primo, à num.
118. & alias censuit S. Congregat. circa varia decreta
Concilij.

Aduertendum est autem, † quod, licet Canoni- 112
cus absens ratione studij percipiat in absentia fru-
ctus suæ Præbendæ, vt *in d. cap. fin. de magis. & in d. de-
crete Concily, sess. 5. de reformat. cap. 1. ad fin. & in d. Eu-
geniana,* & apparet ex supra adductis, non tamen lu-
cratur distributiones quotidianas, vt *in d. cap. licet,
de Præbend.* vbi Do. *& in d. Eugeniana,* ibi: *quotidianis di-
stributionibus dumtaxat exceptis,* & in secunda declara-
tione supra adducta, *num.* 100. & in adducta infra *nu.*
117. & in sequenti declaratione, super *cap. 3. sess. 21. de
reform. Absentia causa studiorum, etiam obtenta licentia
à Sede Apostolica, non excusat ab omissione istius tertia par-
tis detracta, sicut nec excusat ab omissione cæterarum di-
stributionum quotidianarum.* Consonat Conciliũ Pro-
uinciale Mediolanen. *5. parte, 3. tit.* quæ ad distribu-
tiones pertinent, *versic. qui studiorum, & seq.* & tradũt
Rebuf. *d. priuileg. 31. num. 12.* Horat. Lucius *d. priuileg.
100 1. limitat.* Couar. *lib. 3. variarum, cap. 13. num.* 2. Ho-
leda *de incompa. Benefi. cap. 12. num.* 8. Fuscus *de visita-
tione, lib. 2. cap. 15. n. 12.* Azeuedo *in l. 17. tit. 3. l. 1. recop.
num.* 5. D. Ioan. Ocon, *in d. cap 1. de clericis non residen.
in 6. ex num. 9.* Licen. Anton. Gomez *in d. explicatione
Bulla cap. 7. ad 4. clausul. num. 29.* Io. Gutier. *Canon. q.
lib. 2. cap. 15. num.* 12. Zerola *1 part. verb. distributiones, §.*
3. & Zechus *de rep. Ecclesi. cap. 24. de Canonicis, num. 6.
versic. 2.* & post hæc Gonçalez, *§. 7. proœm. à num. 178.*
Nec dissentit Felin. *consil. 18. & in cap. Iacobus, numer.
1 de simonia* & quæ sunt distributiones quotidianæ,
& quæ non vide infra *dicto secundo, dubitation 19. à n.
439.*

Sed difficultas est, an, si Canonicatus consistat
solum † in distributionibus quotidianis, eas omnes 113
lucretur absens ratione studij. Et quidem videtur
dicendum, quod sic ex glossa *in dict. cap. licet ver-
siculo, distributiones,* quam ibi sequuntur Abbas
numero octauo. & Doctores. Et Probo ad Mona-
chum *in capitulo primo, de Clericis non resident. in 6.
numero 64.* & sequenti declaratione Sanct. Con-
gregationis Concilij.

*Illi, qui licentia legitime obtenta studiorum causa ab-
sunt,*

sunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, excepta incerta, & quotidianis provenientibus, qui tantum inter eos dividi solent quotidie, qui sacris intersunt, quam eam sic intelligendo afferunt Zerola. *dicto versiculo, distributiones, paragrapho tertio*, & Zechus, *dict. cap. 24. de Canonicis numero 6. versiculo 2.*

Et in simili est alia declaratio eiusdem Sanct.
114 Congregationis † quæ sic ait. *Canonicatum & Parochialem habens, & residens in Parochiali ex praescripto Bulla Pij Quinti distributiones quotidianas integras lucratur, si Canonicatus consistit solum in distributionibus non habens Praebendam, & ita Sancta Domin. noster ex Congregationis sententia decrevit, quod procedit, si utrique servire nequit, nam, si ambobus commode servire posset, lucraretur solum iuxta servitium, quod praestaret.* Et alia sic ait, *Inservientes Ecclesiis Parochialibus & habentes legitime Beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel aliis, servitoria, quae residentiam requirant, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modo nulla Praebenda distincta fuerint, & omnes de communi percipiantur, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non interfuit, at quando salvo debito servitio Parochialium, potuerint etiam inservire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiant.*

115 Et ita in proposito tenent Rebuffus † & Horatius Lucius *vbi proxime*, & repertorium Felini sic intelligendum *versicul. studentes*. Et Didacus Perez *in dict. leg. 1. titulo 10. libro 1. ordin.* D. Ioannes Ocon. *in dict. cap. 1. numero 13.* Licent. Anton. Gomez. *dict. num. 29.* Espino *de testament. glossa 9. numero 29.* & Zerola *supra*, qui dicunt, quod absens causa stud.j, vel alias priuilegiatus, lucratur omnes distributiones quotidianas, quando omnes fructus in eis consisterent.

116 Quamuis in contrarium † nempe quod non debeat is lucrari omnes distributiones quotidianas, faciat *d. decretum 41.* Concilij Compostellani, *act. 2.* & declarationes, quas infra adducemus *num. 351.* vbi vide annotata *num. 353.*

117 Aduertendum est etiam, † quod studentes in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent d. priuilegio de percipiendis fructibus in absentia, vt apparet ex sequenti declaratione Sacræ Congregationis super *d. cap. 1. sessione 5.* ibi: *Scholares in Ecclesiis Cathedralibus non gaudent iisdem priuilegiis, sicut studentes in studiis publicis, vel academiis, interim tamen huiusmodi studentes in academiis non percipiunt distributiones quotidianas.*

118 Quid autem sit dicendum † de Canonico habente Præbendæ lecturæ Sacræ Scripturæ, seu Theologali, appatet ex declarationibus sequentibus super *dict. cap 1.* ibi. *Dum publice in scholis docuerint. Idem iudicandum de docentibus in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis.*

Secunda. *Theologus quandiu legit pro residente habetur, & recipiat omnes fructus, praeter distributiones quotidianas praesupposito, quod adsit missa, grossa, seu Praebenda.* Ita inter alia rescriptum est Episcopo Placentino, anno 1570.

Tertia. *Non debentur lectori distributiones quotidianae pro illis horis, quibus legit ex dispositione iuris communi, Doct. per glossam vlemam* in cap. quia nonnulli, de Magist. *quod dixit Sanctitas sua non loqui resp. in illius lectoris, qui in Ecclesia sua legit, vt fuit iste, de quo hic, tamen S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis ex gratia illas deberi eis voluit, non modo pro illis horis, vt si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die, & ita saepius consultus respondit.*

Quarta ibi. *Plene gaudeant, & fruantur. Idem censendum est de doctoribus in Ecclesiis, qui, quamuis a servitio chori absentes essent, possunt percipere fructus sui Canonicatus, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt, habendi sunt sicut praesentes in choro, & inseruientes, vt declarauit S. D. N. Gregorius XIII. vt supra, sed non gaudent isti lectores Sacrae Scripturae in Ecclesia alijs priuilegiis, quibus gaudent docentes in scholis publice.*

Quinta. *An Theologus, vt qui diuinis pro praesente habeatur diebus, quibus legit, censendus etiam sit praesens Matutinis, quae ex antiqua Ecclesiae consuetudine dicuntur sero praecedenti, pro die sequenti. Congregatio respondit, non censeri.*

Vnde apparet, † quod, quamuis antea S. Congregatio censuisset, quod non deberentur Canonico lectori distributiones quotidianæ, etiam pro horis quibus legit, tamen postea S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas ei deberi, non modo pro illis horis, quibus legit, ex quo legit in sua Ecclesia. Sed etiam ex gratia pro tota die, qua legit Gonçalez supra *n. 180.* 119

Idque item, † quod dicitur in his tribus vltimis declarationibus, Canonicum lecturæ ex gratia habendum esse pro præsenti in choro pro tota die, & ei deberi omnes distributiones quotidianas diebus, quibus legit, ex declaratione Gregor. XIII. intelligendum est quoad horas, quibus non legit, procedere solum in illis, qui gratiam istam specialiter petierint, & impetrauerint, non in omnib. in discriminatim, vt mihi dixit Auditor Illustrissimi Cardinalis Matthæi Præfecti S. Congreg. Concil.j. Quæ intelligentia apparet vera, ex decreto dicti Concilii Prouincialis Bononien. *4. par. tit. de resident. §. de canonicis ex. nsantib. Canonicos à residentia, versicul. ficuti, & Canonicus,* vbi sic dicitur, *sicuti & Canonicus, qui Praebendam praesentialem, aut Theologalem obtinet, dum singulis eorum qua propria muneris sui sunt fideliter exercent portiones fructuum, & distributionum, quas alij capiunt, consequetur,* nam ibi solum ei dantur distributiones dum legit. 120

Et ita recte videtur procedere statutum † huius nostræ Ecclesiæ Abulensis quo cauetur, quod Canonicus lecturæ, qui legit sero post Vesperas, habeatur pro præsenti in vesperis, & earum distributiones lucretur. 121

Quamuis in Concilio Compostellano, *actione 2. decreto 39.* statuatur, † quod scripturæ lector, siue ante, vel post meridiem sit lectionem habiturus, omnibus horis, quæ ante meridiem dicuntur, pro præsenti, & interesse nti censeatur, dummodo Missæ primæ, aut maiori adsit. 122

Ex quibus difficulter sustineri potest † consuetudo, seu 123

do, seu statutum aliquarum Ecclesiarum, quod Ca-
nonicus, seu Præbendatus; qui prædicaturus est in
ipsa Ecclesia, habeatur pro præsenti, & interessenti
in omnibus horis, & officiis per octo dies ante, me-
124 liusque sustineri posset constitutio † dict. Concilij
Compostellani *d. decreto* 39. quod prędicatori liceat
quotiescumque sermonem habiturus est per octo
dies integros abesse, dum tamen Missæ maioris sa-
125 crificio adsit. Licet non careat etiam difficultate, †
bene enim potest sermo componi, & addisci de
nocte, quæ est tempus ordinarium studij, & etiam
de die ante, vel post horas, & officium diuinum:
maxime eum commendari soleat per plures dies
ante, & ad summum videbatur sufficere indulgen-
tia horarum post meridiem.

116 Nono dubitatur, † quæ sit pœna Parochi non
residentis, in quo dicendum est pœnam Beneficia-
ri non residentis in Beneficio residentiam requi-
rente esse priuationem Beneficij, *cap. conquerente. de
clericis non resident.* vbi notant Innocent. & Panor-
mit. *num* 3. & Bernard. Diaz *in praxi crim. Canon. cap.*
52. *num.* 3. Rebuffus *tit. de dispensat. de non resident. nu-
mer.* 12.

127 Debet tamen prius moneri, † vt resideat *cap. ex
parte. cap. qualiter, cap. inter quatuor, & cap. fin. de cle-
ricis non resident. & ibi glossa*, & etiam Panorm. ma-
xime *in d. cap. ex parte, num.* 3. vbi ait, quod mora et-
iam decennalis non est sufficiens ad priuandum
quem Beneficio suo, sed oportet, quod primo mo-
ueatur, vt redeat, potest tamen aliter puniri de cul-
pa commissa, *cap. si quis Presbyter, cap. si quis in clero,
7. quæst.* 1. Selua *de Benefic. 4. part quæst.* 5. Capra *reg.* 91.
à num. 46. Mandos. *de monitoriis, quæstio.* 39. *num.* 2. &
Hoieda *de incompatibil. Benefic. cap.* 18. *num.* 5. & Re-
buffus *sup.*

128 Nec sufficiet monitio facta † tempore datæ li-
centiæ, vt docet Panorm. *in cap. quoniam frequenter,
§. porro, numer.* 10. *vt lite non contestata*, Selua *dict.
quæst.* 5.

129 Vnde propter absentiam non est quis ipso † fa-
cto priuatus Beneficio, vt notat Panorm. *in d. cap.
ex parte, num.* 2. Calder. & Imola *in cap. ex tua, eodem
titulo.* Botr. *de synodo, 3. parte artic.* 1. *numero* 70. & 71.
valeret tamen statutum Episcopi id disponens. Bot.
ibi num. 96. & 146. & Rebuffus *supra num.* 13. cum
aliis.

Ad procedendum tamen contra Beneficiatum
130 ratione † non residentiæ nõ est necessaria solemnis
citatio, nec solemnis priuatio, sed sufficit requisi-
tio, seu reuocatio, & spoliatio de facto, ita quod non
requiritur ordo iudiciarius, sed sufficit monitio
præcedens, & spoliatio subsequens, vt *in dict. cap. ex
parte, cap. qualiter, cap. ex tua, & cap. fin. de clericis non
resid.* & tradit Abb. *in d. cap. ex parte, num.* 4. *& in d.
cap. fin. num.* 2. *& in d. §. porro, num.* 10. *&* 11. *& in cap.
nouit. num.* 7. *de his quæ fiunt à Prælato.* Oldrad. *consil.*
195. Felin. *in cap. 2. sub num. 3. de rescript.* Selua *d. q.* 5:
Gregorius Lopez *in leg. 16. tit. 16. pagin. 1. verb. toller.*
Salcedo *ad Bern. Diaz, d. cap. 52. additio. vltim.* & Aze-
uedo *in l. 27. tit. 3. lib. 1. recopil. num.* 1. quicquid velit D.
Sahagun *in c. 2. de sequest. possess. num.* 54. Sed requiri-
tur ex allegatis priuatio, licet non solemnis Fe-
linus *supra*, expressa, vel tacita, Hoieda *dict. nu-
mer.* 5.

In Parochiali autem, † seu Beneficio Curato, 131
non residens est priuatus ipso iure, ob non residen-
tiam, ex text. *in c. extirpandæ, §. qui vero, in fin.* ibi, *alio-
quin, de Præbend.* vbi inducitur priuatio ipso iure,
quæ refertur ad omnia præcedentia, & sic ad duos
casus, de quibus ibi, nempe, quando habens Paro-
chialem de per se illi non deseruit, & quando ha-
bens illam annexam dignitati, seu Præbendæ, non
habet in ea Vicarium canonice institutum, ex reg.
cap. Inquisitioni, de appellat. cum alijs, quod clausula in
fine posita refertur ad omnia præcedentia, de qua
Francus *ibi*, & Felin. *in c. causam, quæ de rescrip.* & An-
ton. Gabr. *de clausulis, conclus.* 9. & plus relati per Ho-
iedam, *d. c.* 18. *n.* 11.

Et ita, quod priuatio inducta † *in d. §. qui vero, in* 132
fin. referatur ad dictos duos casus præcedentes, te-
net Innocen. *ibi num. 1. ad fin.* dicens, quod est anne-
xa Præbendæ, non priuabitur Præbenda Ecclesia
annexa, sed persona tantum tempore vitæ suæ, se-
quuntur Abba. *ibi in lectura, numero* 11: *& in repetit.
num.* 13. 17. & 18. Selua 4. *part. quæst.* 3. & Hoieda *dict.
num.* 11.

Ego vero contrà communem longe verius ex- 133
istimo cum † glossa ibi, pœnam priuationis ipso iu-
re, de qua *in d. §. qui vero*, minime referri ad casum de
Parochiali annexa, sed solum ad casum de eo, qui
non deseruit in Parochiali alteri non annexa: tum
quia non videtur posse commode referri ad casum
de Parochiali annexa, nam sic dissolueretur vnio,
saltem ad vitam Canonici, & si is infra tempus de-
bitum non poneret, seu non præsentaret Vicariũ,
Ordinarius, ad quem deuoluitur, posset prouidere
de Vicario, &c. Tum etiam ex illis verbis, *qui velit,
& possit, quod dictum est adimplere.* quę referenda sunt
ad casum de non deseruiente in Parochiali non an-
nexa, nempe, quod sit conferenda alijs, qui velit, &
possit quod dictum est adimplere, id est, per sei-
psum illi deseruire, nec possunt referri ad casum de
habente Parochialem annexam suæ Dignitati, vel
Præbendæ, nam is, cui esset conferenda, non debe-
ret adimplere quod in illo casu dictum erat, nem-
pe in ea habere Vicarium.

Nec obstat ratio contraria, † quod clausula in 134
fine posita debet ad omnia pręcedentia referri, ma-
xime ad casum immediatum, nam respondetur, ex
quo confirmatur nostra sententia, quod illa verba,
nisi forte Dignitati, &c. vbi agitur de Parochiali an-
nexa, sunt per modum parenthesis.

Sed est difficultas, an ad hoc, † vt incurratur prę- 135
dicta pœna priuationis ipso iure, ob non residen-
tiam in Parochialibus, & Beneficijs Curatis, requi-
ratur monitio præambula, in qua difficultate partẽ
affirmatiuam tenet Innocen. *in d. §. qui vero. n.* 2. ex il-
la regul. quod ad incurrendam pœnam requiritur
præcedens monitio, quando lex loquitur negatiue
sine die, vel tempore, vbi licet si non resederit, de
qua Felin. *in c. 2. num. 4. de magistris*, Bernard. Diaz
reg. 474. & alij relati per Hoiedam, *d. cap.* 18. *n.* 12.
qui *num.* 19. sequitur in proposito hanc sententiam
Innocen. dicens, eam communem, & singularem
dicunt

dicunt D. Ioan. Ocon *in d. c. 1. n. 60.* & Licen Anton. Gomez *vbi sup. n. 33.*

156 Contrariam tamē sententiam, † nempe non requiri monitionem, tenent Abb. *in d. §. qui vero in lectura, n. 12. & in rep. à n. 19.* ex gloss. *verb. reddere, in l. 1. C. de his quib. vt indignus*, quam ibi sequuntur Bartol. Bald. Paulus, Angel. Alexan & Salicet. Idem Bart. *in l. in cognitione, ff. ad Sillanianum, & ex c. cupientes, de electione in 6.* & doctrina Speculatoris, *de citatione, §. sequitur, n. 20.* pro qua facit text. *in c. cum dilecti, de dolo & contumac.* facit etiam text. *in cap. quamuis, de officio Ordin. in 6.* ibi, *quam cito commode poterit*, & faciunt 3. & 4. *limitatio*, quas ad d. regulam tradunt Felin. *n. 5.* & Bern. Diaz *supra* & hanc sententiam Abba tenet Selua, *d. 4. p. q. 4.* & mihi magis placet.

137 Verum prædictis videntur † obstare iura supra allegata, nempe *c. ex parte, cap. qualiter, cap. inter quatuor, cap. ex tua, & cap. fin. de clericis non resid.* quæ requirunt priuationem, licet non solemnem, præcedente monitione.

138 Sed, omissis solutionibus, † de quibus per Abb. Seluam & Hoiedam *supra*, dicendum est, *dict. cap. ex parte, cap. qualiter, cap. inter quatuor, & cap. ex tua*, quatenus requirunt priuationem, licet non solemnem, præcedente monitione, non procedere in Parochialibus, stante decreto *dicti §. qui vero*, quod videtur posterius, & inducit in eis de nouo priuationem ipso iure, ob non residentiam, vt patet ex illis verbis, *authoritate huius decreti.* & hoc est quod vult gloss. *ibid. §. qui vero, & d. cap. si* quod est posterius, non loquitur de Parochialibus, sed de Beneficiis, quæ residentiam exigunt.

139 At d. pœna † priuationis ipso iure ob non residentiam in Parochialibus, quæ forte per desuetudinem erat abrogata, videtur hodie cessare stante S. Concilio Trident. *dict. cap. 1. session. 23. de reform. versic. quod si per edictum*, vbi Concilium liberum esse vult Ordinarijs per censuras Ecclesiasticas, & sequestrat. & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam vsque ad priuationem, compellere Parochos non residentes, & contumaces. Ex quibus satis apparet hodie, Parochum non residentem, etiam monitum, non esse ipso iure priuatum Parochiali, alias enim statim procedendum esset ad declarandum illum priuatum, & non esset in arbitrio Episcopi qua via, & quo remedio ex ijs vti vellet, vt in sequenti declaratione S. Congregationis super *d. cap. 1.* ibi, *compellere arbitrij est Episcopi qua via, & quo remedio ex ijs vti velit, contra non residentes.* Et fac etalia declaratio, quæ sic ait. *Parochus, qui non vult in sua Parochiali residere, debere seruato iuris ordine priuari.* Non dicit declarari priuatus, requiritur ergo priuatio, & ita videtur sentire Flam. Parif. *de resignatione Benef. lib. 1. cap. 10. n. 61.* qui ait stylum seruare, vt si habētes curam animarum discedant absque licentia Episcopi, post monitiones possint priuari, vt etiam exprimitur *in dict. cap. 1. vers. quod si per edictum.*

Similiter obtinentes in Cathedralibus, & Colle-
140 giatis Ecclesijs Dignitates, † Canonicatus, Præbendas, aut Portiones, si non resideant, vt debent, etiā moniti nō possunt hodie statim priuari, sed primo anno, & prima vice solum est priuandus vnusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam Præbendæ, ac residentiæ fecit suos, & pro a omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit, crescente vero contumacia contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones est procedendum, nempe ad priuationem, vt intelligunt Flamin. Parif. *supra, num. 63.* D. Ioan Ocon. *in d. cap. 1. num. 60.* & Lic. Anton. Gomez *d. cap. 7. ad 4. clausulas, num. 35.* ex decreto S. Concilij Tridentin. *session. 24. de reformat. cap. 12. versic. præterea obtinentibus.* Et ita S. Congregatio Concilij ait, *Redarguitur Episcopus, qui primo anno in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia non residentem priuat.* Idemque à fortiori † videtur 141
dicendum in alijs Beneficiis simplicibus residentiam requirentibus.

Et in vna † Caurien. de anno 1592. S. Cong. Conc. 142
declarauit. *Capitulares, vel Dignitates habentes in Cathedralibus pro primo anno absentia solum priuari dimidia parte fructuum suæ Dignitatis, vltra distributiones quotidianas, quas perdit, & hoc procedere etiamsi primo anno nullo die resederit talis Capitularis,* † & censuit et- 143
iam Sacra Congregat. *quod intelligitur de omnibus fructibus tam Prabendæ, quam residentiæ,* quib. pœnis etiam subiacent, qui maiori seruitio sunt astricti, quā
in d. decret. statuitur, vt in sequent † declaratione S. 144
Congreg. super eo. *Canonici, qui maiori seruitio Ecclesiæ, de quo in hoc decreto sunt astricti, ijsdem pœnis, de quibus hic, si non resederint, subiacent.*

Et ad prædictam pœnam fructuum nō est opus
præuia † monitione, vt resideat. vt clare colligitur 145
ex d. decreto, & censuit S. Congregatio. his verbis. *Cong. censuit Canonicos non esse citandos, aut monendos ad residentiam, nec opus esse intimatione, vt discutiant iuxta formam huius decreti, sed si abfuerint vltra tres menses, citandos esse ad allegandum quare non debeant puniri secundum hoc decretum, & oportere censuit Congreg. bonum iudicem arbitrari quanto tempore debeat vltra tempus permissum absentes expectare, antequam contra eos pœnas exequatur.*

Huiusmodi fructus, quibus ob non residentiam
Canonici priuandi † sunt, debent applicari in vsum 146
Ecclesię & vtilitatem illius, ex Congregationis sententia, vt in declaratione sequenti, *Fructus Prabend. quibus Canonici, qui abfuerunt a seruitio Ecclesiæ vltra tres menses, priuandi sunt, ex hoc decreto applicandi sunt in vsum Ecclesiæ, & vtilitatem illius.* Et in declaratione infra adducta, *numero 150. & in 2. adducta numero 432.*

Intelligendum tamen est applicandos esse Ec-
clesiæ, & eius † fabricæ, quatenus indigeat, alias 147
alteri pio loco arbitrio Ordinarij, non excludendo tamen fabricam ipsius Ecclesiæ, cum sit etiam pius locus, & vt dicitur in declaratione supra adducta, *num. 31.* possit in dies indigere, ex decreto Concilij. *sessione 22. cap. 3. de reformatione*, & declaratione infra adducta *numero 426.* & prima adducta, *num. 432.* quamuis Nauarrus, *consil. 3. de Clericis non*
† *residents. numero 1.* respondeat, quod videntur ap- 148
plicandi illi operi pio, in quod arbitrabitur is, qui priuauerit, cum non sit determinatum à Cōcilio, ex *l. 1. ff. de iure deliberand. cap. de causis, §. 1. de offic. d. leg.*

quod

quod conuincitur ex decreto Concilij, *d. cap. 3.* vbi id alias determinatur in ſimili. Circa quod vide dicta infra, a. *dicto, dubitatio 20. à n. 443.*

149 Et iſta pœna non poteſt remitti ab Epiſcopo, † cum non poſſit diſpenſare contra Concilium, vt per Nauarr. *vbi proxime.*

150 Quamuis ante ſententiam † poſſit ex cauſa eam minuere, vel augere *ad l. quid ergo. § pœna grauior, ff. de his, qui notant. infam.* & Tiraquel. *de pœnis in præfatione, à num. 16. cum aliis,* & cenſuit S. Congregatio Concilij his verbis. *Fructus præbendæ, in quibus Canonici abſentes vltra tres menſes mulctantur, ſunt applicandi Eccleſiæ, ad vtilitatem ipſius, poteſt tamen Epiſcopus hanc pœnam ante ſententiam minuere, vel augere, ſed non in totum tollere.*

151 Si tamen Epiſcopus taceat, & diſſimulet, † & non priuet, non tenebitur Canonicus abſens fructus illos, quos alias fecit ſuos, reſtituere in foro conſcientiæ, in quo nemo tenetur ſoluere pœnam, præſertim non impoſitam ipſo iure, ſed imponendam per ſententiam, vt eſt iſta, donec condemnetur à iudice, ſed peccaret Epiſcopus, ſi abſque iuſta cauſa diſſimularet eum punire, ita recte tradit Nauarr. *d. conſ. 3. de clericis non reſid. n. 2.*

Et quod illa pœna ſit imponenda per ſententiam
152 † patet ex verbo, *priuetur*, quod non operatur ipſo iure, ſed per ſententiam. Tiraquell. *in leg. ſi vnquam, verb. reuertatur. n. 177. cum aliis,* & in terminis Rota in cauſa Caurien. fructuum, coram D. Orano, 10. April. 1592.

153 Si vero Canonicatus, † ſeu Præbenda nullos haberet fructus in abſentia, ſed omnes reſidendo lucrifierent, tunc qui nunquam reſediſſet pro primo & 2. anno, & ſic non haberet tunc fructus, quibus priuari poſſet iuxta d. decretum, puniendus eſſet pœna arbitraria, cum non ſit pœna determinata, citra tamen priuationem, iux. dicta.

154 Decimo dubitatur, † quomodo ſit procedendum contra non reſidentes, maxime ad priuationem. In quo dicendum eſt, quod, vt quis priuetur Beneficio, ob non reſidentiam debet abſentia eſſe ſemeſtris, & prius trina monitio per edictum cum competenti termino præcedere alioquin eſt nulla priuatio, vt ſæpe Congregatio Concilij reſpondit, vt in ſequentibus declarationibus ſuper dicto *cap. 1.* ibi. *Quod ſi per edictum citati reſpicit modum procedendi contra abſentes,* ibi, *vſque ad priuationem intelligendum incluſiue, vſque ad priuationem, dum tamen præceſſerunt tria edicta publica, & lapſi ſint ſex menſes, iuxta* cap. ex tua, de clericis non reſiden. Et docent Abb. *in d. c. ex tua,* idem Abbas & DD. *in cap. quoniam frequenter, §. porro, num. 10. & 11. vt lite non conteſtata.* Selua *4. parte quaſt. 5.* Marant. *in ſpeculo aduoc. 6. part. de citatione, num. 91.* Zerola *in praxi Epiſcopali, 1. parte, verb. priuatio §. 3. & 4.* & Zechus *de republ. Eccleſiaſtica, tit. de Beneficiatis, num. 6. verſic. quod attinet vero ad praxim.*

155 Ex quibus id intelligitur, † quando neſcit vbi abſens ſit, vel commode perſonaliter citari non poteſt, alias debet perſonaliter citari, ſeu moueri, non tamen requiritur trina monitio, ſed ſufficit vna, etiam extraiudicialis, iuxta ſupradicta, nec debet expectari per ſex menſes, ſed tempus erit arbitrarium. Et ita fuit reſolutum in vna Gienen. Canonicatus de Vbeda, 11. Decemb. 1587. coram illuſtriſſimo Mantica, & in vna Zamoren. Capellaniæ 12. Iun. 1589. coram eodem, & in cauſa Terdonen. Præpoſituræ 17. Martij, & 5. Iun. 1600. coram illuſtriſſimo Seraphino, vt in deciſ. ſequentibus.

Gienen. Canonicatus de Vbeda, 11. Decembris, 1587. coram D. Mantica.

F*Vit apud me dubitatum, † an Ordinarius Gienen. le-* 156
gitime priuauerit Canonicatu Andream de Godoy, propter non reſidentiam, & domini dixerunt priuationem non eſſe legitime factam, nam clericus qui non reſidet in ſua Eccleſia, priuſquam Beneficio priuetur, debet perſonaliter citari, vt eius contumacia conuincatur cap. ex parte. el 1. de clericis non reſiden. cum conſimil. *Abbas* in cap. quoniam frequenter. §. porro, num. 10. vt lite non conteſt. *& ſi perſonaliter citari non poſſit, quia ignoratur vbi ſit, vel longe abſit, ita vt commode non valeat citatio ad ipſum peruenire, debet in eius Eccleſia trina citatio nis edictum publicari, & poſt vltimum edictum per ſex menſes expectari, vt colligitur* ex cap. ex tuæ, de Clericis non reſident. *& ita intelligit d. Ioan. And.* ibidem in princ. *& Ioan. Anania,* num. 1. *Abbas* num. 10. *idemque Abbas apertius ſcribit,* conſ. 67, num. 2. lib. 1. *quare, cum ſupradictus Andreas de Godoi, poſt vltimum edictum propoſitum, nondum ſex menſibus elapſis fuerit præcipita feſtinatione priuatus, huiuſmodi citatio legitime facta dici non debet, & ideo non valet:* cap. erit autem lex. 4. diſtinct. l. 1. §. item cum contra. ff. quæ ſententiæ ſine appellatione. l. ſi expreſſum. ff. de appellat.

Terdonen. Præpoſituræ 17. Martij 1600. coram D. Decano.

F*Vit reſolutum Camillum eſſe manutenendum in poſ-* 157
ſeſſione præpoſituræ, nam de eius poſſeſſione ante priuationem conſtat publico inſtrumento, neque ea contrauertitur, ſed tantum ex aduerſo dicitur eum per ſententiam latam ob non reſidentiam priuatum fuiſſe omni iure, & poſſeſſione, & ab ea non dari appellationem, ad effectum ſuſpenſiuum. cap. relatum, & cap. conquerente. de Clericis non reſidentibus. *Concilium Tridentin.* ſeſſ. 23. cap. 1. de reformatione; *verum Domini vnanimiter contrarium cenſuerunt, nam dixerunt hanc ſententiam fuiſſe nullam. Cum enim fuerit lata contra abſentem, requirebatur trina citatio per publicum edictum in loco Beneficij,* cap. ex tuæ, de Clericis non reſiden. *& fuit alias coram me reſolutum in cauſa Salamantina del Pedroſo 5. Decemb. 1567. & à Sanct. Congreg. in vna Vmbraticen. cuius copia data fuit.*

Deinde requirebatur, vt expectaretur per ſex menſes, antequam deueniretur ad priuationem. dict. capit. ex tuæ, *qua forma hic non fuit ſeruata, nam vnica citatio executa fuit in loco Beneficij, deinde infra duos menſes nimis feſtinanter proceſſum ad priuationem, non perpenſis prius cauſis excuſationis, an eſſent legitimæ, nec ne. Neque obſtat, quod præfata procedant vbi proceditur contra ignorantem,*

rantem, non autem contra eum, qui habuit certam, & indubitatam scientiam emanata citationis, quia non probatur hac scientia, quod enim allegatur de comparitione fratris proponentis excusationem, non concludit scientiam prapositi, cum non constet de eius mandato, imo adest prasumptio in contrarium, cum prapositus habita notitia sententia constituerit procuratorem quendam alium ad appellandum, qui in tempore appellauit, & ideo cum esset absens, vel sciebatur quo in loco esset, & tunc erat personaliter citandus, aut ignorabatur, & erat ter citandus in loco Beneficij per edictum iuxta distinctionem gloss. in cap. quoniam frequenter. verb. Canonibus definitum, vt lite non contest. *quorum neutrum factum fuit, nam si pracessisset personalis citatio, vtique etiam non expectatis sex mensibus, potuisset Ordinarius procedere ad priuationem, vt fuit resolutum in causa Zamoren. 12. Iunij 1589. coram illustrissim. Mantica, & hoc obseruatur tam in eo, qui absens cum licentia, quam sine licentia, vt probatur in d. gloss. Non obstat, quod sententia executio non potuerit suspendi per appellationem, quia hoc locum habet, vbi sententia lata est, seruato iuris ordine, quia sententia nulla nullum parit iuris effectum, quare conclusum, Camillum esse manutenendum.*

In Eadem coram eodem. 5. Iunij 1600.

158 D*omini persliterunt in resolutis, cum enim Camillus nunquam fuerit personaliter citatus, & trina citatio per edictum non fuerit rite executa, consequens est ad priuationem minus legitime processum fuisse, neque potest sustineri ex scientia citationis emanata, quam deducunt ex aduerso informantes pro Tornerio ex mandato dato ad hanc causam, & comparitione Procuratoris Camilli, ex qua sanatur defectus, si quis interuenit,* ad decision. 11. de dolo, & contumac. in nouis, *& fuit dictum coram me, in causa Lunen & Sarzanen. 23. Octobris 1598. quia ad hunc effectum, vt ex mandato dato ad hanc causam oriatur probatio habita notitia citationis, requiritur mandatum specificum ad illam causam, vt colligitur ex verbis decisionis prafata, vbi procuratores ad causam huiusmodi prosequendam constituant. Et colligitur ex notatis per Vantium* de nullitat. titul. fin. num. 123. *verum isto casu satis ex tenore mandati colligitur procuratorem fuisse constitutum generice, respectu molestiarum sibi illatarum, qua possunt intelligi circa iurisdictionem, super qua plura emanarunt pracepta, neque refert quod ratificauerit gesta per alios, nam hic non insurgit scientia principalis, neque etiam ex eo, quod responderit citationi, quia hoc vigore generalis mandati facere potuit. Neque obstant alia monitiones deducta, quia non possunt trahi ad hoc iudicium de nouo contra Camillum ceptum, & coadiuuantur pradicta, ex eo, quod ex literis scriptis ad S. Congregationem constat Ordinarium sciuisse, vbi moraret Camillus & ideo debebat curare, vt ibi citaretur, & seruanda erat forma in Concilio prascripta, vt alias dictum fuit, sed dato etiam, citra veri praiudicium, quod rite processum fuisset, respectu citationis, tamen excusari non potest iste processus à nimia festinatione, & pracipitatione, maxime, cum per procuratorem allegarentur causa excusationis, qua veniebant discutienda, etiam quod per procuratorem comparitum fuisset*, Capra, conclus. 91. num. 46. *qua fuit ratio conciliaris dispositionis prafinientis spatium sex mensium, & ita conclusum standum esse in decisis.*

In qua etiam causa, coram D. Coccino, † pri- 159
mo Decembris 1600. & 23. Febr. 1601. domini censuerunt.

Dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, nam hic solum agitur super validitate sententia priuationis de prapositura ab Ordinario lata quam Camillus obtinuit, appellatione interposita in Rota, reuocari, cum impositione silentij fisco, & Alberto, qui ab eod. Ordinario post d. priuationem de dicta prapositura prouisus venit ad causam ratione sui interesse.

Ideoque, cum non ageretur super titulo Beneficij, materia censebatur profana, A. hil. decis. 2. de pensio. *Puteus* decis. 498. num. 2. libro 2 *& fuit dictum in Casalem prapositura 9. Iun. 1589. coram D. Gipsio quibus stantibus remissoria solet concedi in qualibet instantia, & absque fumo, & quoad releuantiam domini pro maiori parte censuerunt articulos esse releuantes.*

Ad procedendum vero contra † absentes ad a- 160
lias pœnas, præter priuationem, non videtur necessaria trina citatio per edictum, sed sufficiet vna peremptoria, quamuis trinam etiam requiri ad priuationem fructuum tenuerit Rota in d. Caurien. fructuum, coram D. Orano, 10. Aprilis 1592. iuxta tradita per Abb. *dict. cons. 67. part. 1.* & Felin. *in c. consuluit, n. 13. de offic. deleg.* qui tamen loquuntur in terminis d. cap. ex tuæ. de priuatione Beneficij, nec etiam erit necessarium expectare per sex menses.

Nec executio d. pœnarum contra Parochos † 161
non residentes suspendi potest priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, statuto, consuetudine, etiam immemoriali, siue appellatione, aut inhibitione, vt *in dict. cap 1. session. 23. versicul. quod si per edictum*, & tradunt D. Ioan. Ocon. *in dict. cap. 1. de clericis non resident. in 6. num.* 60. Licentiatus Antonius Gomez, *in dict. explicatione Bulla, cap. 7. ad 4. clausulam, numer. 35. & 36.* & D. Sahagun. *in dict. cap. 2. de sequestratione possess. num. 54.* dicentes, Concilium ibi, dum disponit executionem sententiæ per appellationem, seu inhibitionem non impediri, generaliter accipiendum esse contra absentes, siue obedientes, siue contumaces. & ita in Supremo Senatu obtinuisse, quamuis in hac Metropoli Compostellana, & in Pulciano prætorio antea non semel iudicatum fuisset, obtinere tantum contra pertinaces, & contumaces.

Concilium vero ibi solum tollit appellationem
suspensiuam, † vt patet, non vero deuolutiuam, vt 162
in terminis aliorum decretorum eiusdem Concilij, vbi remouetur appellatio, sæpe S. Congregatio censuit.

Vndecimo dubitatur, † an prædicta obligatio, 163
& onus residentiæ personalis solum procedat, & locum habeat in habentibus vere Curam animarum, & Beneficia Curata, nempe qui suo nomine, & singulariter sunt Parochi, & Rectores Ecclesiæ, an vero procedat etiam in habentibus exercitium Curæ, vt in Ecclesiis, in quibus Cura per plures ad-

ministratur, quarum Beneficia non sunt propriè
curata, ex *cons.* Oldradi 67. de quo infra, *9. part. c. 2.*
dubitation. 7. num. 175. & in Beneficijs alias simplici-
bus habentibus administrationem, & exercitium
Curæ.

164 Et breuiter dicendum † videtur etiam in illis
procedere, nam re, & effectu isti habent Curam a-
nimarum, nec ius diuinum, & naturale attendit
subtilitates, sed effectum, & substantiam, & Con-
cilium *d. cap. 1. sess. 23. & cap. 3 sess. 7. de reformation.* ab-
solute, & generaliter loquitur de Beneficijs, ha-
bentibus Curam animarum, pro quo etiam facit,
quod non solum residere tenentur habentes Paro-
165 chialem, † & Beneficium Curatum in titulum, sed
etiam habentes in commendam, Conc. Trid. *cap. 2.*
sess. 6. de reform. & d. cap. 1. sess. 23. versic. eadem omnino,
iuncto principio ibi, *quocumque nomine, & titulo*
præfectos.

166 Et est declaratio S. Congregationis † Concilij,
quæ ait. *Cum de iure communi obtinens Beneficium cu-*
ram animarum iurisdictionalem habens teneatur reside-
re, & sacris initiari extrauag. execrabilis. de præben.
& gloss. *ibi idem Congregatio censuit intelligi de com-*
mendatariis, per omnia enim æquata sunt hodie commen-
dæ titulis.

167 Faciunt etiam † pro prædicta resolutione se-
quentes declarationes eiusdem S. Congregationis,
Prima, *An obtinens Ecclesiam baptismalem, cui incumbit*
sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes
sub cura Archypresbyteri, teneatur ad residentiam, præ-
supposito, quod in Ecclesia Archypresbyter, præter Bapti-
smum, cætera Sacramenta administrat, Congregatio cen-
suit teneri ad residentiã, ad minus tanquam coadiutorem
Parochialis Ecclesiæ. 1587. Secunda. *Etiam perpetui coad-*
iutores residere tenentur, sicut veri Curati, etiamsi in aliis
Beneficiis seruirent in Cathedralibus. Tertia, *An Capella-*
ni coadiutores Rectorum Parochialiũ cum Capellaniis per-
petuis institutis authoritate Apostolica teneantur ad perso-
nalem residentiam, vt Rectores ipsi Congregatio censuit te-
neri, & eos duntaxat excipi, qui ex institutione possunt per
alium seruire, vel quibus nulla expresse residentia persona-
lis obligatio iniuncta est, vnde & Ordinarius tenetur eos co-
gere, sicut ipsos Rectores, nec potest cum aliquo huiusmodi
dispensare, quo ad residentiam, nisi vt cum Rectoribus E-
piscopus potest, eodemq; iure examinandi, quo Rectores ad
Parochiales ex cap. 18. sess. 24. *quin Canonici Cathedra-*
lis, seu aliarum Ecclesiarum Beneficium huiusmodi obti-
nentes, tenentur, & similiter cogi debent per Episcopum
ad personaliter deseruiendum in dictis Beneficijs, dimisso
seruitio imminente ratione Canonicatuum, & Præbenda-
rum suarum Ecclesiarum, etiam ex constitutione Pij V. su-
per residentia facienda in Parochialibus per eas obtinentes
ac Canonicatus.

168 Si enim coadiutores, † qui pro alio curam exer-
cent, tenentur residere, sicut veri Curati, tenebun-
tur etiam similiter residere Beneficiati habentes
curæ exercitium, & administrationem Sacramen-
torum, ilicet illa per plures exerceatur, & admini-
stretur.

169 Et ista tertia declaratio, † quaten⁹ dicit nõ teneri
ad residentiã illos Capellanos coadiutores Rectorũ
qui ex institutione possunt per aliũ seruire, vel qui-
bus nulla expresse residentiæ personalis obligatio
iniuncta est, intelligenda videtur, quãdo in institu-
tione expresse dicitur, quod non teneantur ad resi-
dentiam personalem, si enim intelligeretur, nõ te-
neri ad residentiam, si in institutione residẽtiæ per-
sonalis obligatio iniuncta non est, potius ista debe-
ret esse regula, quam exemptio, & quoad obligatio-
nem residendi, non esset differentia inter istos Ca-
pellanos coadiutores Rectorum, & alios non ha-
bentes tale onus, & comprobatur etiam ista intel-
ligentia ex secunda declaratione adducta.

Sed id, quod dicitur † de Beneficijs simplicibus, 170
seu Capellaniis habentibus administrationem, seu
exercitium Curæ, aut onus adiuuandi Rectorem,
quod ea obtinentes teneantur ad personalem resi-
dentiam, procedit vbi est ordinatio, seu consuetu-
do, quod illi eo ipso sint coadiutores Parochi, &
absque alia licentia Ordinarij eum adiuuent, seu
per eos administrent Sacramenta; secus vbi est
consuetudo, seu ordinatio, quod illi aut serui-
tores, seu Vicarij eorum adiuuent Parochum in
administratione Sacramentorum, maxime habita
licentia Ordinarij, in his enim non requiritur per-
sonalis residentia, vt in Beneficio del Tiemblo hu-
ius Diœcesis Abulensis.

Et quando Ordinarij † licentia debet haberi, 171
parum refert, quod illi per se deseruiant, aut per
Vicarios, seu substitutos, cum ad id per Ordinarium
approbari debeant, & sic vbi ex consuetudine de-
bent adiuuare Rectorem, seu per eos administra-
re cum licentia Ordinarij obtinentes Capellanias,
seu Beneficia simplicia, quæ alias ad residentiam
non obligant, non requiritur personalis residentia,
nisi consuetudine expresse habeatur, quod neces-
sario per se id faciant, licet secus vbi à principio in
institutione id caueretur.

Decimosecundo dubitatur, † an Parochi, qui- 172
bus à Papa datus est coadiutor perpetuus cum fu-
tura successione, teneantur ad residentiam, an vero
per dationem coadiutoris eximantur, & excusen-
tur à residentia. Et videbatur eos non teneri ad resi-
dentiam, quia adhoc datur eis coadiutor, vt pro eis
curam, & officium exerceat, & scio quendam Pa-
rochum opulentæ Parochialis habentem talem
coadiutorem nunquam in ea resedisse.

Sed cum residentia in † Parochialibus sit de iure 173
diuino, & naturali, vt supradictum est in princ. non
auderem propterea excusare Parochum à residen-
tia, & cura animarum, quatenus eam exercere va-
leat, nec intelligendum videtur Papam ei dare co-
adiutorem ad eximendum eum omnino à residen-
tia, & cura animarum ei incumbente, sed vt eum
adiuuet; etenim per dationem coadiutoris, † non 174
transfertur tota cura animarum in coadiutorem,
ablata Parocho administratione.

Facit declaratio S. Congregationis † Concilij, 175
quæ ait, *Rector, qui habet Vicarium perpetuum in eius Pa-*
rochia, siue Rectoria potest, & debet compelli ad persona-
liter residẽdum, nisi tota cura animarum translata fuerit
legitime in solum Vicarium perpetuum. Et alia sic ait,
Parochus † *Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capella-* 176
nus,

nus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua Vicaria, quoad Capellanum vixerit, non tenetur in ea residere, consonat Concilium
177 Prouinciale Bononien. 4. part. tit. 6. de residentia. † §. de causis excusantibus à residentia Curates, versicul. si etiam. vbi sic habetur, si etiam datus fuisset Parocho Vicarius perpetuus, in quem tota animarum cura, atque administratio legitime translata fuisset à Parocho abdicata, eris à residentia munere excusandus, de quo Gonçalez gloss. 6. n. 97.

178 Est etiam alia declaratio S. Cong. † quæ sic ait, arguuntur Episcopi, qui causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Ecclesiis Vicarios perpetuos, dantque etiam facultate Rectori de non residendo. & alia quæ ait, Parochus debet residere in loco, vbi sita est Ecclesia Parochialis etiam si esset ei datus coadiutor ratione infirmitatis, quæ bene facit in proposito.

179 Tandem circa residentiam † Parochorum notandæ sunt sequentes declarationes S. Cong. Concilij super d. cap. 1. sess. 23. Prima. Per motum proprium Sanctissimi Domini nostri publicatum mense Iunij 1568. super residentia Canonicorum habentium Parochiales, non fuit ablata Ordinariis facultas ita, & taliter, quod non possint iuxta formam decreti Concilij Tridentin. ex aliquibus iustis causis licentiam concedere recedendi à Parochiali ad aliquod tempus, modo ea vtantur intra limites præscriptos ab eod. Concilio Trident. sess. 23. de reform. cap. 1. Secunda Episcopo Pistorien. quod attinet ad primum postulatum de cap. 2. sess. 6. an videlicet dispensari possit cum infirmis, ac decrepitis, ita vt eorum Ecclesia, quæ personalem residentiam requirunt, ob id perpetuis Vicariis seruiantur; item an sit dispensandum cum eis, qui propter monialium, vel hospitalium curam in Ecclesiis, quas in montibus obtinent, non facile residere queunt, amplitudo tua id efficiet, quod diffinitum est cap. 1. sess. 23. de reform. quo non amplius id permittitur, quod in dict. cap. 2. sess. 6. erat relictum arbitrio Ordinariorum, sed omnino imponitur necessitas residendi. Tertia. Inter causas absentiæ connumeratur infirmitas curabilis, aeris intemperies certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus Sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus. Quarta. An propter intemperiem aeris, relicto ibi Vicario approbato, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare. Congregatio censuit non posse, si tamen Rector infirmus esset, & in loco Parochialis curari non posse defectu medicorum, medicinarumue, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium, aut quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa, interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex redditibus Parochialis constituto, nam hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus. Consonat Concilium Mediolanen. 5. part. 3. tit. de residentia, versic. ne Parochus. & Concilium Bononien. d. 4. part. tit. 6. de residentia. § de causis excusantibus à residentia Curatos, versicul. in Parochis. Quinta. Graues inimicitiæ culpa Parochi non contractæ, & post obtentam Parochialem exortæ excusant à residentia, & cum talibus Episcopis conceditur dispensare per annum, vt in alio vicinori, ac tutiori loco manere possint, dummodo in Parochiali expensis Rectoris maneat idoneus Vicarius, ac interim curare debet Episcopus, vt inimicitiæ extinguantur, si id perficere non potest, rescribere debet ad Cardinales Congregat. Concilij, cuius culpa factum fuit, quominus reconciliatio processerit. Concordat. d. Concilium Mediolanen. 5. vbi supra versic. nec præterea. & dict. Concilium Bononien. supra versiculo atque ob graues, & vide circa hoc declarationem 5. infra adducta numer. 323. & aliam num. 351. Sexta. Propter inimicitias, quæ superuenerunt sine culpa Parochi datur annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus, sed odium solum Parochianorum non sufficit, neque si omnes fere fructus essent alii reseruati, neque continua aeris intemperies, neque si esset necessarius magister Ludi, seu Grammaticæ in ciuitate, siue oppido, neque seruitium Episcopi, etiam ad tempus. Septima. Parochialem Ecclesiam habens cum Canonicatu in Parochiali residere debet, quod est conforme Bullæ Pij V. quæ incipit. Cupientes, & percipit fructus Præbendæ, & solum eius distributiones quotidianas perdit, & sit quod præterea absentes iusta alia de causa non percipiunt, si autem Canonicatus est in eodem loco, vbi est Parochialis potest vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere, si autem alter ab altero distet per leucam, aut dimidium leucæ, etiamsi Canonicatus esset in Cathedrali, tenetur nihilominus in Parochiali residere, quod procedit, non obstante quacunque nobilitate Canonicorum, aut ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ, vide declarationem adductam supra num. 114. & infra num. 338. Octaua. Residens in Parochiali, quæ non longe abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet, diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest, dummodo omnibus diebus, & horis suis debitis, & congruis Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis. Nona, in Monasteriis, & Abbatiis, quæ Cura, & Conuictu carent, non est necessaria residentia. Decima. Præpositura, licet tantum sit iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, quæ incipit. Cupientes. Vndecima. Vicarius amouibilis in exercitio Curæ animarum arguit curam esse penes deputantem, & adeo ipsum teneri ad residentiam. Duodecima. Non tenetur residere in Prioratu Curato, vel Parochiali, vnita tamen perpetuo Dignitati, qui tenetur residere in Ecclesia Dignitatis, sic dicendum de Canonicatibus, & aliis. Decimatertia. Obtinens Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis, tantum tenetur in Parochiali residere, si vnio facta sit ad vitam obtinentis, tantum. Decimaquarta. Rector, seu Parochus, qui habet Parochiam, intra cuius limites adhuc habitant Parochiani, tenetur in ea residere, etiamsi tantum essent in illa Parochia tres, vel quatuor incolæ. & vbi fuerint duæ Ecclesiæ vnitæ, residendum est in digniori, quod si non constet quæ sit dignior, in frequentiori, quod si vna fuerit extra, & altera intra vrbem, residendum est in ea, quæ est intra Consonat Concilium Bononien. d. tit. 6. de residentia. §. de his, qui ad residentiam tenentur. versic. & quoniam. Decimaquinta. Aquilana. Si vnus populus diuidatur, & vna pars habitet in ciuitate, & altera extra, & idem Parochus ex consuetudine ambas Parochiales obtineat, residere debet in ciuitate. Decimasexta. Habens duas Parochiales vnitas perpetuo inuicem æque principaliter, & non vnam alteri accessorie, ambasque pares ita, vt vna non sit dignior, & principalior altera, potest in qua maluerit residere. Ita Episcop. Abulens. rescriptum est. 15. Mart. 1575. Decimaseptima. An

si Parochialis tribus, aut quatuor milliaribus tantum distet à ciuitate potest in hac Rector habitare, Dominicis tantum ad suam Ecclesiam accedens, & habeatur pro residente. Congr. censuit non posse. 18. Conchen. *Episcopus potest compellere Rectorem ad residendum, non obstante consuetudine residendi in loco distanti à Parochia per sex milliaria.* 19. *Presbyter obtinens Parochiales, etiam à ciuitate vltra duo milliaria non distantes, non potest deputatus magister Grammaticæ, & ob id à residentia excusari, etiamsi velit singulis diebus festiuis Parochiali interesse.* Ita Episcopo Tridentino responsum est. Vigesima. *Licet Ecclesia Parochialis sit in loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars habitat longè in oppido, nihilominus Parochus habitare tenetur prope Ecclesiam in ciuitate, sed succurrendum est iis, qui longe habitant secundum antiquam loci consuetudinem per dispositionem* cap. 4. sess. 21. reform. Consonat Concilium Mediolanen. 5. *d. tit. de residentia. versic. Ecclesia Parochialis.* Vigesimaprima. *Cong. Concilij censuit Rectores Parochialiũ debere residere in domo ipsarum Parochialium, quod si Parochiales domos non habent, tunc in alia domo, quæ sit intra limites Parochiæ, aut saltim ita vicina Parochiali Ecclesiæ, vt inde commode possint per se ipsos ei inseruire.* Refert Zerola *in praxi Episcopali 1. part. vers. Parochus. §. 4.* Vigesimasecunda. *Congregat. censuit Parochum cogendum esse habitare in domo Ecclesiæ, vel si Ecclesia eam non habeat, in propinquiori intra limites Parochiæ, quod si non habitauerit, non teneri ad restitutionem fructuum, de quibus in hoc decreto.* Vigesimatertia. *Qui sine cura vrbis Beneficia obtinent, & domum non habent vbi habitent habitationum domum.* Vigesimaquarta. *In his, quæ pertinent ad residentiam, obseruanda sunt quæ habentur* in cap. 1. de reformat. sess. 23. *& in reliquis si non possunt seruari decreta Concilij Trident. prædicti, id agendum est quod commodius, & melius potest, & qui non habet domum propriam in loco, vbi residere tenetur, aliquam conducere debet, vbi vero populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea obseruare debet, quæ habentur* in cap. 3. sess. 24. de reform. *& in casu, quo iura disponunt, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere.* Vigesimaquinta. *Parochus non habens commodam habitationem in Parochiali fuit dispensatus, vt degere posset in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet, aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit sine illa conditione, quod substitutus prope Ecclesiã habitet.* Vigesimasexta, ibi, *causa prius per Episcopum cognita. Omnia hæc committuntur Episcopo, qui executioni demandet etiam in Ecclesiis Parochialibus quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates regulares.* Vigesimaseptima. *Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licet eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem, etiam Abbatis regularis.* Consonat d. Concilium Mediolanen. 5. *dicto tit. de residentia versic. fin.*

§. 1.

De residentia dignitatum Canonicorum, & Portionariorum.

SVMMARIA.

Obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones tenentur ad residẽtiam ita, vt non liceat vltra tres menses abesse, vt in Concilio Trid sess. 24. de refor. c. 12. vers. præterea obtinentibus, n. 180.

An d. vers. præterea obtinentibus, comprehendantur Dignitates principales, & capita Collegiatarum, n. 181. resoluitur, quod sic, nisi haberent territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem.

An obtinens Dignitatem, maxime principalem in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali, excusetur à residentia in Collegiata, & possit residere in Cathedrali, num. 182. resoluitur, quod non, & ponuntur resolutiones Rotæ.

An habens Canonicatum, & monasterium in commendam teneatur in Canonicatu residere num. 183. resoluitur, quod in monasterio, nisi sit ab animarum cura liberum.

Obtinens Parochialem, & Canonicatum, si non residet in Parochiali, vt debet, cogi debet residere in Canonicatu, num. 184.

Habens duas Dignitates, seu duos Canonicatus, in qua debeat residere, n. 185. resoluitur, quod in digniori, alias in qua maluerit, & idem in habente duas Parochiales vnitas.

Habens ex dispensatione duo Beneficia residentiam requirentia debet residere in habente maiorem necessitatem seu causam residendi, si vero æqualem habent, in qua maluerit, & idem in habente duas Parochiales vnitas, n. 186.

An Capellania, & Beneficia simplicia, quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter præsentes distribuuntur, requirant personalem residentiam, non obstante consuetudine contraria, n. 187. & seq. resoluitur, quod sic ex Congregatione Concilij.

An Concilium ibi censeatur tollere consuetudinem etiam immemorialem, n. 189.

Consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata nisi expressa mentio de ea fiat, nec comprehenditur in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione vniuersali, nisi quando tollitur tanquam irrationabilis, aut eadem ratio militat in immemoriali, num. 190.

Consuetudini immemoriali est derogatum per Clausulam derogatoriam consuetudinum, etiam iuramento Apostolica confirmatione, vel alia quauis firmitate roboratarum, n. 191.

Sublata quacunque præscriptione, non censetur sublata præscriptio immemorialis, numero 192. nisi vbi lex, vel priuilegium afficit rem, & facit eam imprascriptibilem, & tunc non sufficeret allegare titulum, seu priuilegium, & ad ipsum probandum adducere immemorialem, nisi data fama, numero centesimo nonagesimotertio.

Decretum Concilij sessione 24. capitul. vigesimo, quod derogat quibuscunque consuetudinibus, non tollit immemorialem ex sententia Congregat. num. 194. vbi adducuntur declarationes, & resolutio Rotæ numer. 195.

Obtinentes Dignitates in Ecclesia Toletana, & alijs, prætendunt non teneri ad residentiam, & non resident propter immemorialem, n 196.

Concilium d. vers. præterea obtinentibus, sustulit consuetudinem etiam immemorialem ex sententia S. Congregationis,

gationis, n. 197. vbi ponuntur declarationes, & n. 198. alia ponitur.

Obtinentes Dignitates in d. Ecclesia Toletana, & alijs non possunt hodie excusari à residentia, licet ante Concilium essent in immemoriali non residendi, nec dicendo, quod Concilium non sit quoad hoc receptum, num. 199.

An, si ante Concilium litigatum esset super residentia cum aliquibus Dignitates obtinentibus, qui habuerunt sententiam, & rem iudicatam, non teneri ad eam, quia probauerunt immemorialem, teneantur post Concilium ad residentiam, n. 200.

Derogatio sententiarum per viam legis tollit etiam rem iudicatam, licet secus in rescripto n. 201.

Vbi Concilium non derogat sententiis, non comprehendit casus per sententiam determinatos n. 202. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, & n. 203. resolutio Rotæ, & decisiones in causa Burgen. iurisdictionis Archidiaconatus, de Virbiesca, n. 204. 205. 206. 207. 208. & 209.

In proposito dubio obtinentes Dignitates tenentur ad residentiam, cum sententia fundetur in immemoriali, & sic non det plus roboris, num. 210. & 211. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & contrariam procedunt, vbi non constat sententiam fundari fundamento reuocato, n. 212.

An per Concilium d. vers. præterea obtinentibus, censeatur derogatum statutum, etiam à Sede Apostolica confirmatum, num. 213. cum seqq. resoluitur negatiue propter duplex vinculum, sicut & concordia à Sede Apostolica confirmata non censentur sublata per Concilium.

An id solum procedat in confirmatis ex certa scientia, & cum causæ cognitione, an vero etiam in confirmatis in forma communi, numero 218. cum sequentibus, resoluitur illas tantum confirmationes esse præseruatas in decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa scientia, & cum causæ cognitione ex Congregatione Concilij.

Etiam, quod simul concurrant immemorialis concordia, seu statutum, & confirmatio in forma communi est illis derogatum, n. 223. cum seqq.

Censetur præseruata confirmatio ex certa scientia, quando in derogatione nulla facta est mentio de confirmatione Apostolica, alias enim intelligitur etiam ex certa scientia, n. 226.

Illa dicitur confirmatio ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est insertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrata substantia, & est expedita præcedente solita discussione, n. 227. & 228.

Causæ cognitio excluditur in concordia, quæ est inter partes, quando confirmatio fuit obtenta ad supplicationem vnius partis tantum n. 229.

An confirmatio, in qua adest clausula ex certa scientia, non tamen est insertus tenor, aut narrata substantia rei, sit ex certa scientia, an vero in forma communi, n. 230. cum seqq. resoluitur, n. 233.

Clausulæ quorum tenores, & supplentes omnes facti & iuris defectus, non faciunt vt confirmatio sit ex certa scientia, & quod illæ operentur, n. 234.

De statuto Ecclesiæ Abulens. concedente absentiam quatuor mensium, quod est confirmatum ex certa scientia, & declarationis super eo obtenta per Episcopum à n. 235. & 244.

An possit renuntiari statuto, seu priuilegio habenti decretum irritans expresse, vel tacite, numero 242. & sequenti.

An sit reuocatum statutum, vel consuetudo aliquarum Ecclesiarum, in quibus vltra tres menses datur singulis mensibus vnus dies pro tonsione barbæ, num. 245. & 246. resoluitur esse reuocatum, nisi sit in specie confirmatum.

An in mensibus, qui dantur recreationis causa, absentes non solum lucrentur fructus, sed etiam distributiones quotidianas, maxime stante tali consuetudine, & ordinatione, num. 247. cum seqq. resoluitur contra aliquos negatiue, etiamsi Canonicatus solum consistat in distributionibus, & ponuntur declarationes S. Congregationis.

In Ecclesia Abulens. est statutum in contrarium confirmatum ex certa scientia per Iulium III. vt in breui posito num. 253. & seq. & quod post Concilium obseruetur, num. 255.

At sint derogata indulta, seu priuilegia Apostolica, quibus conceditur abesse vltra tres menses, numero 256. cum seqq. resoluitur negatiue, nam lex generaliter loquens non tollit priuilegium particulare, & quod Bulla Pij IV. reuocatoria priuilegiorum non procedit nisi in illis decretis, in quibus est derogatio priuilegiorum.

Priuilegia perpetua de non residendo concessa certis personis, seu certo generi personarum, sunt reuocata per Concilium, n. 266. & sic priuilegium concessum Capellanis Regiis est reuocatum, n. 267.

Contra dictam resolutionem, quod Bulla Pij IV. non procedat, nisi in illis decretis, in quibus habetur derogatio priuilegiorum, sunt duæ difficultates, num. 268.

Prima difficultas, quod alias S. Congregatio declarauerit regulares per sua priuilegia etiam mare magnum, non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, vt in declarationibus adductis, & tamen non habetur in Concilio derogatio huiusmodi priuilegiorum, n. 269. cum seqq.

Secunda difficultas, quod alias d. Bulla videtur fuisse superflua, & de nihilo seruire, n. 274.

Ad primam difficultatem prima responsio, num. 275. & seq. quæ non placet, n. 277. & quod decreto vltimo. sess. 25. de reg. solum reuocantur priuilegia, quæ sunt contra decreta illius sessionis, & non aliarum.

Priuilegia Regularium quod non teneantur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum, sunt sublata per Concilium. d. decreto vltimo contra aliquos num. 278. cum seqq.

Secunda responsio ad d. difficultatem, n. 283. quæ comprobatur, & defenditur n. seqq. sed non satisfacit, n. 295. & seq.

Vera responsio ponitur. n. 297. ad 302.

Regulares secluso priuilegio non possunt de iure absoluere à casibus Episcopo non solum de iure, sed etiam specialiter per ipsum reseruatis contra aliquos num. 303. & 304.

Ad secundam difficultatem resp. d. Bullam non esse superfluam, sed esse factam ad corroborandam, & confir-

mendam derogationem priuilegiorum in decretis Concilij contentam, n.305.

Quot dies contineant menses, qui dantur recreationis causa à Concilio, numero 306. resoluitur mensem in proposito continere. 30. dies, cum non exprimatur à quo tempore incipiant contra aliquot relatos, numer.307.

An stante statuto Ecclesiæ, quod concedebat absentiam trium mensium, non tamen erat in vsu, poßint post Concilium illis gaudere, num.308.cum seqq. resoluitur non posse.

Si constitutio, aut consuetudo Ecclesiæ requirit seruitium totius anni, tunc locum habet absentia trium mensium à Concilio permissa, n.311. & 312.

An ad absentiam trium mensium requiratur causa, & licentia, numero 313. cum sequentibus, resoluitur non requiri, & ponuntur declarationes Sacr. Congregationis.

Isti menses, non debent sumi in maximis solemnitatibus ex Congregatione Concilij, quod tamen in Hispania non seruatur, n 37.& 318.

An Canonici poßint licite abesse vltra tempus à Concilio permissum, amittendo distributiones & fructus, qui residendo lucrifiunt num.319.cum seqq resoluitur negatiue, etiamsi maneant in ciuitate, & ponuntur declarationes S.Congregationis.

An satis sit lucrari grossam, seu vestiarium residendo ad horam, seu tempus illius. num 324. & seqq. resoluitur, non satis esse, nec satisfacere, & adducuntur declarationes S.Congregationis.

Consuetudo vigens in Ecclesiis, vbi Matutini dicuntur media nocte, non interessendi illis videtur excusare, num. 326.

An ex diebus, & horis collectis sint conficiendi menses absentiæ.n.327.& seq.

Secundum Congregationem Concilij non valet statutum, seu consuetudo, vt Præbenda, seu grossa lucrifiat interessendo vna, vel duabus horis, aut minori tempore. 9. mensium, num.329.sed non seruatur in Hispania & potest sustineri, n.330. & quid in Ecclesia Ciuitaten. seruetur.n.331.

An obtinens Dignitatem, cui incumbit visitatio, poßit ratione visitationis abesse vltra tres menses, & lucrari fructus, ac distributiones Dignitatis & Canonicatus, quem simul obtinet, n.332. resoluitur, vt in declaratione S. Congregationis ibi posita.

Si esset consuetudo, quod Archidiaconus visitans percipiat distributiones, esset valida, n.333.

Incumbens Cura animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro præsenti, & interessenti ex decreto Concilij sess.22.cap.3.n.334.sed intelligitur de Cura animarum propriè, nempe fori interioris n.335. vbi adducuntur declarationes S.Congregationis.

Visitans, seu exercens iurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucratur distributiones, quando est absens à ciuitate, seu loco Ecclesiæ, alias secus numer.336.

Non procedit d.decretum cap.3. in Canonicis, seu Dignitatibus habentibus Parochiales, non tamen annexas, numero 337. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Archidiaconus visitans non lucratur fructus Canonicatus, quem simul obtinet, etiamsi esset annexus Dignitati, stante quod fructus sint distincti, secus autem esset in Portione accessoriè annexa Dignitati, numero 338.

Conuincitur consil. Nauarr. 14. de Clericis non resident. quatenus sentit, quod prosequens litem super iuribus suæ Dignitatis lucratur etiam fructus Canonicatus. num.339.

Excusatus à residentia non lucratur fructus, qui non lucrifiunt in absentia, nisi in casibus à iure expreßis, num. 340.

Canonicus ingrediens Religionem non lucrabitur anno nouitiatus fructus Præbendæ, quamuis sit iustè excusatus à residentia, n 341.

Canonicus electus ad Episcopatum Italiæ, qui debet Romæ examinari, quamuis interim, dum vadit, iustè absit, nō tamen fructus percipiet, ad quos percipiendos in absentia non solum non sufficit vtilitas priuata, sed nec vtilitas Ecclesiæ. seu Episcopatus in genere, sed requiritur vtilitas Ecclesiæ in specie, n.342.

Obtinentes ex dispensatione Parochialem, & Canonicatum residentes in Parochiali percipiunt fructus Canonicatus ex priuilegio Bullæ Pij V. & obtinens ex dispensatione duos Canonicatus, seu Dignitates eo ipso cēsetur dispensatus, vt percipiat in absentia fructus alterius, quando dispensatio est perpetua, n.343.

An statuta, & consuetudines Ecclesiarum concedentia iubilationem deseruientibus per 40. annos sint contra ius, & derogata per Concilium n. 344. resoluitur quod non, & adducitur declaratio S. Congregationis.

An per Concilium sit derogatum cap. de cætero, & capit. ad audientiam. de Clericis non resident. vbi habetur, quod duo Canonici existentes in seruitio Episcopi habentur pro præsentibus num. 345. cum seqq. resoluitur, non esse derogatum, & ponuntur declarationes S. Congregationis.

Canonici existentes in seruitio Episcopi non possunt percipere distributiones quotidianas, quod fallit stante consuetudine in contrarium, n 348.

Fallit etiam in Canonicis missis ad visitanda limina, vel comitantibus Episcopos ad ea, num. 349. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis, quod declaratur num. seq.

Fallit etiam, quando Canonicatus consisteret solum in distributionibus, nam tunc eas lucrarentur, excepta tertia parte ex Congregationis sententia, n 351. vbi ponuntur declarationes.

Quoad lucrandos fructus Canonicatus, quando omnes consistunt in distributionibus S. Congregatio facit differentiam inter absentes causa studij, & causa residentiæ in Parochiali ex vna parte, vt hi eos integros percipiant, & inter absentes causa seruitij Episcopi, & immunitiarum, vt hi eos lucrentur, deducta tertia parte, num.352. & 353.

Fallit etiam stantes speciali gratia, & concessione Papæ, n. 354 & 355.

Similis gratia, & priuilegium percipiendi etiam distributiones in absentia concedi solet ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, & Ministris S. Inquisitionis Hispaniæ n. 356. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Canonicus Vicarius Episcopi, non potest percipere distributiones in absentia, quamuis percipiat fructus, nisi sit consue-

consuetudo in contrarium n 357. secus in Vicario capituli sede vacante, n. 358.

Absens pro seruitio, & vtilitate Ecclesiæ de iure percipit fructus, & etiam distributiones, si est præsens in loco, num. 359. nisi sit consuetudo contraria, num. 360. absens vero à loco pro vtilitate Ecclesiæ, vel alia iusta causa, non percipit distributiones, nisi consuetudine aliud sit obtentum num. 361. vbi adducuntur declarationes S. Congregationis, iuxta quod sunt accipiendæ aliæ declarationes adductæ, n. 362. & quædam cons. Nauarr. cons. 363.

Dispositio d. cap de cætero, & cap. ad audientiam, de Clericis non residen. procedit etiam in Canonico Doctorali, & Magistrali n. 364. nisi vergeret in magnum damnum Ecclesiæ, n. 365.

In Ecclesia Abulens. est statutum, quod Doctoralis non procuret, nec acceptet familiaritatem Episcopi, nec ea vtatur, n. 366.

Dispositio d. cap. de cætero, & cap. ad audientiam, non habet locum in Canonico pœnitentiario, n. 367. nec etiam in Canonico lectura, n. 368.

An dispositio istorum capitulorum procedat in inferioribus Clericis, non Canonicis, num. 369. cum seqq. approbatur sententia Abbatis in d. c. ad audientiam. n. 8. quam secuta est Rota.

Qui non per Episcopum, sed alias sunt occupati pro communi vtilitate, seu Episcopatum in genere, aut per Episcopum plures, quam duo eiusdem Ecclesiæ, non percipient fructus in absentia, n. 374.

Procuratores generales Cleri Hispaniæ à Congregatione deputati residentes in Curia Romana, & Regia, non excusarentur à residentia, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breue Clementis, VIII. numero 375.

Dispositio. d. cap. ad audientiam, non comprehendit Portionarios, qui non sunt de Capitulo, licet in eo habeant vocem, num. 376. & 377. vbi ponitur resolutio Rotæ, & num. 378. eos tamen comprehenderet vbi essent de Capitulo, vt sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ. d. numer. 378.

In Ecclesia Abulens. Portionarij possunt assumi ab Episcopo in familiares, sicut Canonici ex statuto Ecclesiæ, num. 379.

Quod dicitur de Portionariis videtur dicendum de Dignitatibus in proposito, n. 380.

Dispositio d. c. de cætero, & c. ad audientiam, habet locum in Prælatis inferioribus Episcopo respectu suorum subditorum, n. 381.

Idem est in Legato, quantum ad Prouinciam suam, & in Archiepiscopis, quoad Clericos suæ Diœcesis, & non suffraganeorum, n. 382.

Familiares Papæ existentes in eius seruitio percipiunt fructus in absentia, numero 383. quod tamen non procedit in scriptoribus, & alijs officialibus Curiæ, numero 384.

Sicut familiares Episcopi, ita etiam familiares Papæ non percipiunt distributiones, n. 385. resolutio Rotæ, n. 386. circa indultum subcollectorum.

Familiares Cardinalium excusantur à residentia secundum aliquos, num. 387. sed contrarium tenetur, num. 388.

Existentes in seruitio, aut officiis Regis, seu Principis, non excusantur à residentia, numer. 389. & si aliquod priuilegium fuit antea eis concessum, vt Regi Franciæ reuocatum est iam per Concilium, num. 390 & quod dicit Nauarr. c. 25. num. 121. de Capellanis Regum. intelligendum est de priuilegiis concessis post Concilium, quæ tamen non sunt, n. 391.

An causa peregrinationis, maxime ex voto, liceat abesse vltra tempus à Concilio permissum, & lucrentur fructus, n. 392. cum seqq. resoluitur negatiue ex sententia Congregationis.

An Canonici, & Beneficiati celebrantes priuatæ Missam in eadem Ecclesia tempore officiorum habeantur pro præsentibus n. 396. cum seqq. resoluitur, quod non, & adducuntur declarationes S. Congregationis licet contrarium de consuetudine seruetur in aliquibus Ecclesiis, quæ videtur tolerabilis.

SEcundo principaliter † dico, quod obtinentes 180
in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiaris Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones tenentur ad residentiam, ita vt non liceat eis vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis vltra tres menses etiam continuos (vt S. Congregatio declarauit) ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quę longius seruitij tempus requirunt. Ita S. Concilium Trident *sess. 24. de reform. c. 12. versic. præterea obtinentibus*, vbi etiam statuitur, quod distributiones qui statutis horis interfuerunt, recipiant reliqui quauis collusione, aut remissione exclusa his careant, iuxta decretum Bonifacij VIII. *in c. 11. de clericis non resid. in 6.* quod Sacra Synodus in vsum reuocat, non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus, & quod omnes diuina per se, & non per substitutos compellantur obire officia. Sandoual. *de officio Ecclesiastico 5. parte, capit. 3. numero 3. & 4.*

Circa, quod varia dubia † examinanda sese offe- 181
runt, & primo dubitatur an *d. versicul. præterea obtinentibus*, comprehendantur Dignitates principales, & capita Ecclesiarum Collegiatarum; & dicendum est, quod sic, vt censuit S. Congregatio Concilii super eo. his verbis: *Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij Superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc cogi possunt ab Episcopis, sub quorum Diœcesi sunt*, alia ibi, *Dignitates, comprehenduntur etiam illæ Dignitates, quæ sunt capita illarum Ecclesiarum Collegiatarum.* Et quæ etiam essent exemptæ à iurisdictione Ordinarii, *& habent tantum iurisdictionem in Canonicos, & deseruientes in illis Ecclesiis*, & dicitur in ista declaratione, *& habent tantum iurisdictionem in Canonicos*, quia si haberent territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem, non tenerentur ad residentiam chori, & horarum, quamuis tenerentur ad residentiam, sicut Episcopi, de quo infra *num.* 480.

Secundo dubitatur, an obtinens † Dignitatem, 182
maxime principalem, in Collegiata, quæ habet etiam sedem in Cathedrali, excusetur à residentia in Collegiata, & possit residere in Cathedrali, & dicendum est, quod non, vt in vna Vallisoletana re-

sidentiæ coram D. Sactaȝò, in qua prima Iun. 1601. fuit resolutum. *Aſsignationem ſedis in Cathedrali non excuſare à reſidentia in Collegiata, nam aut dicta ſedes non requirit reſidentiam, & ſine dubio Abbas non excuſatur à prima obligatione, aut vero requirit reſidentiam, & nihilominus tenetur Abbas reſidere in Collegiata, tum quia illa eſt dignior ſedes, cum ibi ſit caput. Abbas* in cap. extirpandæ. §. qui vero, numero 5. *vbi Hoſtienſ.* numero 8. de præbend. *tum quia Abbas ibi percipit fructus non in Cathedrali*; argumento cap. cum ex officij, de præscrip. & decimo Maij 1602. coram eod. fuit resolutum. *Abbatem teneri ad reſidentiam in Collegiata, tam ex diſpoſitione iuris communis* cap. ad hæc, versic. cum singulæ, de præbend. cap. fin. de rescript. in 6. *Ferretus* consilio 32. numero 14. *quam ex diſpoſitione Concilij Trident.* session. 22. de reform. capit. 3. *& etiam vigore erectionis, non obſtante, quod in Bulla erectionis non exprimatur Abbas, & conſequenter non comprehenderetur ſub diſpoſitione, quod Beneficiati in dicta Eccleſia teneantur reſidere per gloſſam* in Clement. 2. verb. in eisdem. de ætate, & qualitate, *quia id procedit, quia ibi materia eſt correctoria, ſecus hic, vbi aſsiſtit ius commune. Abb.* in cap. relatum, num. 5. de Clericis non resident. *nec obſtare prætenſam conſuetudinem non reſidendi, quia illa non legitime probatur. Nec obſtare, quod Abbas habeat aliam ſedem in Cathedrali, quia, ſi ſedes in Cathedrali requirit reſidentiam, potius ex ea inducitur incompatibilitas, quam liberatio à reſidentia in Collegiata* d. cap. ad hæc, *niſi aliter appareat diſpoſitum cum explicita ſcientia Papæ; nec obſtare ſententiam D. Orani, quia non iuſtificatur ex actu, & in contrarium ſtat ius commune, & ſtatutarium iſtius Eccleſiæ, vnde tanquam notorie iniuſta non potuit facere tranſitum in rem iudicatam. Cæſar de Graſsis* decisione 2. de solut. De quo etiam infra, numero 476. vbi dicta videnda sunt.

183 Tertio dubitatur, an habens † Canonicatum, & Monasterium in commendam teneatur in Canonicatu residere? Et dicendum est, quòd in Monasterio, nisi illud sit ab animarum cura liberum, vt in sequenti declaratione S. Congregationis Concilij, *Obtinens Canonicatum, & Monaſterium in commendam ab animarum cura liberum, in Canonicatu reſidere tenetur.* Et conducit declaratio nona supra adducta hoc capite sub numero 179 quæ ait, quod in Monasteriis, & Abbatiis, quæ cura & conuentu carent, non est necessaria residentia. Imo & obtinens Parochialem, & Canonicatum, qui debet residere
184 in Parochiali, vt in constitutione 64. Pij V. † & in declaratione septima adducta sub *d. num.* 179. si non residet in Parochiali ex permissu Episcopi, debet cogi residere in Canonicatu, vt in sequenti declaratione d. S. Congregationis, *Habens Canonicatum, & Parochialem in duabus Diœceſibus, & non reſidens in Parochiali ex permiſſu Epiſcopi, vt tenetur ex Bulla Pij V. cogendus eſt ad reſidendum in Canonicatu.*

185 Quarto dubitatur habens duas † Dignitates, seu duos Canonicatus ex dispensatione, in qua debeat residere? Et dicendum est, quod in digniori, alias in qua maluerit, vt in sequentibus declarationibus S. Congregationis Concilij; Prima. *Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, reſidere poterit in quo ſibi placuerit, ſi alter eſt dignior, tenetur in eo reſidere.*

Secunda. *Obtinens legitime duas Dignitates, in digniori reſidere tenetur, & fructus alterius lucratur, non tamen diſtributiones, & eam tertiam partem Præbendæ, quæ authoritate decreti* sessione 22. de reformatione, *in quotidianas diſtributiones eſt conuerſa.* Tertia. *Obtinens duos Canonicatus tenetur in digniori reſidere, eius vero, in quo non reſidet, quotidianas diſtributiones perdit, in quibus diſtributionibus intelligitur etiam comprehenſa tertia pars Præbendæ, quæ ex decreto Concilij Tridentini conuerſa fuit in diſtributiones quotidianas ſed habens plures Canonicatus dignitate pares, vbi pluribus inſeruire poteſt, reſidere tenetur.* Et idem est in habente duas Parochiales vnitas, vt in declaratione 14. & 16. adducta supra sub *d. n.* 179.

Et habens ex dispensatione duo † Beneficia resi- 186
dentiam requirentia debet residere in eo, quod maiorem necessitatem, seu causam residendi habet; si vero æqualem habent, potest, in quo maluerit residere, vt in sequentibus declarationibus d. S. Congregationis, Prima Archiepiscopo Ianuen. *Parochiales Eccleſiæ ſunt incompatibiles cum Beneficiis, in quibus aſsignatæ ſunt diſtributiones quotidianæ, quas à diuinis abſentes amittunt, & illi, qui obtinent duo Beneficia, vel plura cum legitima diſpenſatione ante Concilium Tridentinum obtenta requirentia perſonalem reſidentiam, tenentur reſidere in quo eſt maior neceſsitas, nec propterea poſſunt alterutro priuari, amittunt quidem diſtributiones quotidianas eius Beneficij, cuius miniſterio non inſeruiunt.* Secunda, Cardinali Farnesio. *Canonici omnes debent in propria Eccleſia reſidere, & perſonaliter deſeruire eorum muneri, non obſtantibus quibuſcunque, ille tamen, qui aliud Beneficium ex legitima diſpenſatione obtinet, quod maiorem, vel æqualem cauſam reſidendi habeat, licet non interſit muneri, quod exigit Canonicatus, non poteſt tamen eo priuari, nec alia pœna affici, niſi priuatione diſtributionum quotidianarum, nec Concilium Tridentinum ſuper pluralitate Beneficiorum prouidet, niſi ad futurum, præterquam in Parochialibus, quas nec etiam per diſpenſationem ante Concilium Tridentinum obtentam nemo, niſi vnitas retinere poteſt.* Et idem est in habente duas Parochiales vnitas, vt in d. declaratione decimaquarta, vbi dicitur, quod, si non constet quæ sit dignior, residendum est in frequentiori, & si vna, fuerit extra, & altera intra vrbem, residendum est in ea, quæ est intra. Et ad prædicta conferunt quæ tradit post hæc Gonçalez. *gloſſ. 6. n. 268.*

Quinto dubitatur, an Capellaniæ, & Beneficia
simplicia, † quæ nullos fructus habent in absentia, 187
sed omnes inter Capellanos, & Beneficiatos præsentes distribuuntur absentibus nihil percipientibus, requirant, personalem residentiam, sicut Canonicatus, & Portiones ita, vt ea obtinentes ad residentiam præcise teneantur, & cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Et pro parte negatiua faciunt ea, quæ in proposito adducit Nauarrus *conſil. 4. de Clericis non reſidentibus num. 1. 2. & 3.*

Nihilominus tamen contrarium fuit decisum
per † Sanct. Congregationem Concilij in vna Ia- 188
nuen.

nuen. vt in prima declaratione supra adducta, *num.* 186. & in vna Compostellana, de qua est *dict. consil.* Nauarri 4. vt in sequenti declaratione. *An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum redditus ex varijs defunctorum redditibus, cum onere Missas aliquot; & diuina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quoscunque persoluunt; reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant ita, vt qui obtinent, ad residentiam præcise, etiam per priuationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi ex illustrissimis tenebant non posse cogi præcise, & in hanc sententiam inclinabat maior pars; nisi allegaretur alias fuisse in contrarium decisum, quoniam fructus sunt in forma distributionum, vt in Canonicatibus, ideo fuit decisum cogi posse præcise ad residendum*, & post hæc tradit Gonçalez *gloss. 5. num.* 108. dicens istam declarationem originalem vidisse.

189 Sexto dubitatur, † an, dum Concilium ibi statuit, quod illis non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis vltra tres menses ab Ecclesijs abesse, censeatur tollere consuetudinem, etiam immemorialem.

190 In quo videbatur † respondendum negatiue, nam consuetudo immemorialis nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, nec comprehenditur in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione, vniuersali. Aymon. Crauetta. *de antiquitate temporis 4. parte, sectione, materia ista, numero* 47. Ruinus *consilio 13. numero 30. libro 2.* Couarruuias plures referens *libro 3. variar. cap. 13. numero 5.* Auendanno *resp. 16. num. 1.* Pelaez de Mieres *de maiorat. 4. parte quæstione 2[illegible]. numero 51.* Velazques *in libro 6. Tau glossa 11. num. 9.* Flores de Menna, *quæstion. 10. numero 44.* & Emanuel Rodriguez *quæstion. regul. 1. tomo quæstione 9. articul. 5. ad finem cum alijs,* & fuit resolutum in causa Palestina iurisdictionis. 25. Maij 1565. coram D. Orano. *immemorialem non comprehendi in reuocatione consuetudinis, etiam cum dictione, vniuersali, limitari tamen duobus modis; primo. quando tollitur consuetudo tanquam irrationabilis, & sic procedit, quod tradit Antonius Gabriel.* de præscriptione conclusione 1. numero 27. *secundo, quando eadem ratio militat in immemoriali & Couarruuias supra,* & tradit post hæc Gonçalez *glossa 33. numero 2.*

Addo Tertium, quod consuetudini immemo-
191 riali est derogatum per clausulam derogatoriam † consuetudinum etiam iuramento Apostolica confirmatione, vel alia quauis firmitate roboratarum, & sic videtur intelligere etiam de immemoriali, vt fuit resolutum in causa Cæsaraugustana surreptionis Breuium 16. Iun. 1559. coram Domino Orano, vt per Cot. *decis. 34. in Miscellaneis manuscriptis.*

192 Similiter sublata † quacunque præscriptione non censetur sublata præscriptio immemorialis, Felinus *in Rubric. de præscript. num.* 18. Aymon *supra,* Balbus *de præscriptio. 2. parte 3. partis 6. quæstione num. 21. & 5. part. 5. part. pœnitentia. u. quæstion 9.* Probus ad Monachum *in c. 1. de præscript. in 6. num. 24.* Tiraquel. plures referens *de retract. conuen. §. 1. gloss. 2. num. 23. & 25.* Afflictus *decis. 154. num. 5.* Boerius *decis. 39. num. 12.* Otalora *de nobilitate 3. part. cap. 7. num. 11.* Auendanno, Mieres, Velazques, Flores, & Emanuel Rodriguez *supra,* & idem Velazques *in l. 41. Tauri. glossa 1. num. 6.*

Nisi vbi lex vel priuilegium afficit rem, & facit † 193
eam in præscriptibilem dicendo non posse præscribi. Felin. *in cap. accedentes. numero 6. fall. 3. & in cap. cum ex offi. ij. numero 1. & 13. de præscript.* Ripa *in l quominus. num. 40. & 101. de fluminibus.* Balb. *d. quæst. 9. ad fin.* Prob. *supra.* & Tiraquell. *num.* 25 Antonius Gabriel *d. concl. 1. ex num. 27.* & Matienço *in l. 3. titul. 10. lib. 5. recopil. glossa 9* quo casu, quicquid dicant Felinus, & Ripa *ibi*, non sufficeret etiam allegare titulum, seu priuilegium, & ad ipsum præsumptiue probandum adducere immemorialem, nisi data fama tituli, seu priuilegij iuxta dicta, & adducta supra *1. part. cap. 2. numero 38.* & in terminis idem Felinus *in cap. cum contingat, de foro compet. num. 5. fa. l. 3.* Ant. Gabr. *supra num.* 33. de quo vide Aymonem *dict. 4. part. sect. absolutis à numero 52. & sectione materia ista, numero 96.* & ita alias S. Congregatio Concilij declarauit decretum Concilij *sessione 24. de reforma-*
tione, cap. 20. † quod derogat quibuscunque consue- 194
tudinibus, vt in fine illius decreti, non sustulisse immemorialem, Apostilla *consil. 3.* Nauarr. *de officio deleg.* & post hæc Gonçalez. *dict. gloss 33. num. 5.* vt in declarationibus seqq. Prima Cardinali Pacieco Archiepiscopo Burgen. *Persistendum est in illa declaratione iam dudum ab hac Congregatione facta, nempe decretum Concilij* sessione 24. cap. 20. *non sustulisse immemorialem consuetudinem, & ideo si Archidiaconi, & Abbates legitime eam probauerint, sinendos esse exercere huiusmodi iurisdictionem, illud tamen maioris explicationis gratia censuerunt nunc addendum, vt interea, dum illi eam consuetudinem probauerint, amplitudo vestra sola vtramque iurisdictionem exerceat. Quæ omnia ita ab ea obseruatum iri persuasi sunt habemus Romæ die 27. Septembris 1575.* Secunda super dict. cap. 20. *Sæpius responsum est hoc decretum Concilij non substulisse immemorialem consuetudinem. Et ideo si isti inferiores legitime probauerint eam, sinendi sunt exercere huiusmodi iurisdictionem, interea tamen, dum illi eam consuetudinem immemorialem probauerint; Episcopi soli hanc iurisdictionem exercere debeant, tum pro Episcopo stent regula, & ratio Concilij. & legitime probatur; quod per tres sententias probatum est.* Tertia. *Congregatio censuit decretum Concilij* sessione 24. capit. 20. *non substulisse immemorialem consuetudinem Decano, Capitulo, seu alij inferiori, cognoscendi in criminalibus, & matrimonialibus.*

Item eo decreto non comprehendi Abbates, Præpositos, seu Archipresbyteros nullius, qui ordinaria iurisdictione ab immemoriali tempore citra funguntur.

Item censuit decretum Concilij sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. *non substulisse facultatem, alias ex immemoriali & laudabiliter obseruata consuetudine Decano, & Capitulo singulares Capituli, ipsiq. subiectas personas cumulatiue cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem ipsumque Episcopum totius, quoties sua authoritate vti volentem,*

non

non excludendo visitandi, corrigendi. & emendandi, quia Concilium non dicitur eam facultatem concessisse Episcopo priuatiue, quoad alios inferiores Ordinarios, de quorum exclusione non constat, & ab eis debite punitus non est cogendus coram Episcopo denuo se purgare, vel ab eodem iterum puniri Quarta. *Nec quasi possessio immemorialis est sublata. Quæ probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse, & solus iurisdictionem exerceat.*

195 Vnde in vna Veronen. † iurisdictionis. 18. Martij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio fuit per Rotam resolutum, *quod licet ex Concilio Trident.* d. cap. 20. §. ad hæc. *præseruetur Decano, & Capitulo, seu alijs inferioribus immemorialis consuetudo cognoscendi causas criminales, & matrimoniales, tamen. cum immemorialis probatur, qua non dicitur adhuc effectum legitime probata, donec de ea constet per tres sententias conformes, Episcopus solus debet istam iurisdictionem exercere, & in ea manuteneri ex iuris communis assistentia, non aliter probata quasi possessione*, cap. cum personæ, post medium, de priuileg. in 6. cum ibi notatis. *Caputaquen.* decis. 306. p. 1. & 201. part. 2. *iuxta dictas declarationes S. Congregationis.*

196 Et ita obtinentes Dignitates in † Ecclesia Toletana, & in aliquibus alijs Ecclesiis Hispaniæ prætendunt, non teneri ad residentiam, & non resident quia dicunt esse in consuetudine immemoriali non residendi.

197 Nihilominus tamen in † proposito iuxta subiectam materiam, & mentem Concilij *d. cap. 12. versic. præterea obtinentibus*, contrarium S. Congregatio censuit, nempe Concilium substulisse consuetudinem etiam immemorialem, vt apparet ex sequent. declarationibus super *dict. cap. 12.* (quod etiam videtur sentire Couarruu. *d. libr. 3. variar. cap. 13. sub numer. 9.* & Hoieda *de incompatibil. cap. 17. num. 20.*) Prima ibi, *aut consuetudinis, etiam immemorialis.* Secunda, *S. D. N. Greg. XIII. ex sententia Cong. declarauit immemorialem consuetudinem non excusare à residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus; in Collegiatis autem non insignibus posse excusare, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquā antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quibus adeo tenues redditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes, vnde viuerent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemorialem, quod aliquis Canonici resederint.* Consonat Concilium Bononien. *titul. 6. de residentia. §. de his, qui ad residentiam tenentur, versicul. itaque hi. & §. de causis excusantibus Canonicos à residenda. versiculo vltimo.* Tertia. *Congregatio parua, id est, Illustrissimorum Cardinalium tantum, censuit immemorialem esse sublatam per Concilium, & statuta iurata nihil valere, vt iam resolutum est, at statuta authoritate Apostolica confirmata non esse sublata per Concilium* sessione 24. cap. 12. Ita Episcopo Lamacen. sexto, Septemb. 1576. Quartà. *Non datur substitutus in loco Canonici absentis ex iusta causa, nec potest compelli Canonicus deseruire per substitutum, sed vt per se deseruiat, non obstante immemoriali consuetudine*, quod etiam patet ex declaratione vltima infra adducta. *numero* 216. & Abulens. infra adducta, *num.* 235. & ex declarationibus, prima, & secunda adductis *num.* 323. & ex sequenti declaratione, & respons. dato Episcopo
Segobien. vndecima Iulij 1590. ad primam, † se- 198
cundam, & octauam, quam totam hic ponere placuit, quia deseruit ad alia infra dicenda. *Ad primam de residentia Canonicorum, & Dignitatum Congregatio respondit, consuetudinem immemorialem non residendi sublatam esse ex decreto Concilij* cap. 12. session. 24. *quod si Canonici alia se ratione tueantur, audiendi erunt. Ad secundam respondit eos teneri ad residendum nouem mensibus. Ad tertiam, si locum habet Concilium* cap. 3. session. 21. *tunc tertiam partem esse accipiendam secundum verum valorem, sed eo remedio locum non esse existimauit, nisi vbi distributiones ita sint tenues, vt verisimiliter negligantur. Ad secundam censuit huiusmodi inhibitionem, in qua concedenda, nec forma nec tenor sacrarum constitutionum, vt cauetur decreto Concilij* session. 22, cap. 7. *seruatus fuit, tanquam nullam iure posse contemni; Ad sextam, respondit curam animarum, vel esse exercendam per ipsos Canonicos, quibus imminet, aut si minus sufficiant ad iungendos coadiutores ab Episcopo approbatos. Ad septimam, Canonicos, & Dignitates teneri diuina officia per se ipsos obire, itemque Missas maiores canere illis diebus, quibus tenentur. Ad octauam an Episcopus possit habentes officia Archipresbyteratus, operaria. scholastriæ, & thesauraria, quibus in sua fundatione quædam onera fuerunt imposita, licet modo à tempore immemoriali nullum onus habeant, cogere ad onera in fundatione imposita, non obstante d. consuetudine siue desuetudine immemoriali, & ad personalem residentiam compellere, non obstante, quod à nonnullis annis non resederit? respondit posse cogere ad personalem residentiam, & vt competens in Ecclesia seruitium ad formam ab eo præscribendam impleant iuxt. cap. 3. sess. 22. Ad nonam, an constitutio quædam facta ab Episcopo, & Capitulo post Concilium Trident. de soluendo certam pecuniæ quātitatem ratione noua possessionis Episcopatus, & Canonicatuum, & Dignitatum distribuēdam in fabricam, & salaria Notary, conuocatorum, campanerij, & aliorum ministrorum Ecclesiæ, quibus iam alias sunt certa constituta salaria, sit valida, nec ne? S. Dominus noster ex sententia Congregationis respondit huiusmodi constitutionem seruandam, nihil tamen ex ea pecunia Notarijs, cursoribus, & campanario, alijsue Ecclesiæ ministris tribuendum, sed integram summam in vsus fabricæ conuertendam, atque ita libenter soluendam, tam à capitularibus, quam ab Episcopo. cum sperari possit officium, Ecclesiaue Dignitatem, quæ ob huiusmodi largitate in ædificium ornatumue Ecclesiæ facta sumit exordium, admisticam quoque Ecclesiæ ædificationem, fœliciter in Domino processurum. Ad decimam; posse Episcopum visitare solum, capitulares, & bona, eorumque bonorum administrationem, vel quibus sibi videbitur adiunctis. Ad vndecimam, solus Episcopus potest fabricam visitare. Ad duodecimam, Episcopus potest solus, vel ijs qui sibi videbuntur itidem adiunctis, etiam extra gremium Capituli, Canonicos visitare, corrigere, & punire, non tamen pœna ordinaria, sed extra ordinaria, quæ morum correctionem respiciat; concordia autem, nisi à Sede Apostolica ex certa scientia & cum causæ cognitione, confirmata fuerit censetur sublata. Ad decimam tertiam, Episcopus, non potest recusari in visitatione. Ad decimam quartam, An deficientibus examinatoribus sinodalibus, vel ipsis impeditis, Episcopus, vel Capitulum sede vacante alios possit creare, donec sinodus habea-*

habeaturt censu:t ita non posse. Ad decimam quintam. *Abstinere debet Episcopus, & Delegatus ne imponant pœnam excommunicationis, nisi in subsidium, & à praceptis cum prolatione pœna excommunicationis, & si eam imponant, potest appellari, & ab ea, nisi quis conuincetur, dari vsque appellationem.* Ad decimam sextam. *Quando onus fabrica non est translatum in populum, potest Episcopus sumere aliquam partem ex aceruo fructuum communi decimarum pro fabrica reparat. quando autem ex consuetudine etiam translatum potest populum compellere, & non potest fructus decimarum sumere.* Ad decimum septimum. *An Canonici Capituli Ecclesia teneantur Episcopo rationem reddere administrationis fabrica Ecclesia, & fructus omnes in vtilitatem eiusdem Ecclesia expendere, non obstante cõsuetudine immemoriali, respondet teneri reddere Episcopo rationem, omnesque fructus in vtilitatem eiusdem Ecclesia expendere, nisi per Episcopum velint visitari pecuniam, qua in fabricam impendant* Ad decimum octauum. *Sub collectores non possunt visitari, nec corrigi ab Episcopo,* Ad decimum nonum, cap. 9. sess. 25. *habet locum tã in petitorio, quam in possessorio,* Ad vigesimum. *Redditus fabricarum potest Episcopus expendere pro suo arbitrio.*

Vnde obtinentes Dignitates in d. Ecclesia Tole-
199 tana † & aliis Ecclesiis Hispaniæ non possunt hodie
excusari à residentia, licet ante Concilium essent in
consuetudine immemoriali non residendi. Nec videntur etiam posse excusari dicendo, quod Concilium non sit quoad hoc receptum in dictis Dignitatibus, & Ecclesiis. Nam, cum Concilium deroget consuetudini immemoriali, videtur ei derogare, tanquam irrationabili. Couarr. *d. lib. 3. vari. cap. 13. sub num 5.* & sic non videtur excusare non receptio, vt alias dicitur infra 11. *part. ca. 5. n. 161.*

Septimo dubitatur, an, si ante Concilium Tri-
200 dentinum † litigatum esset super residentia cum a-
liquibus Dignitates obtinentibus, qui habuerunt sententiam, & rem iudicatam non teneri ad residentiam, quia probauerunt immemorialem, teneantur nihilominus ad eam post Concilium? & videtur, non teneri. Nam Concilium hic non derogat sententiis, vt derogat *in cap. 4. sess. 6. & in cap 6. sess. 25. de reform.* in qua derogatione comprehendi-
201 tur etiam res iudicata, † nam licet derogatio senten-
tiarum non comprehendat illas, quæ transitum fecerunt in rem iudicatam, Alex. *cons. 94. num. 2. lib. 2.* Decius *in l. res iudicata. num. 3. ff. de reg. iuris.* hoc procedit in rescripto Principis, non autem quando per viam legis aliquid statuitur, non obstantibus sententiis, quia tunc tollitur etiam res indicata, vt fuit resolutum per Rotam in causa Abulen. iurisdictionis. 22. Ianu. 1588. coram Domino Orano.

Et vbi Concilium non derogat sententiis, non
202 comprehendit casus † per sententiam determina-
tos, vt alias Congreg censuit circa *cap. 8. sess. 7. de reform.* in vna Lucen. iurisdictionis visitandi his verbis. *Congregatio Concilii censuit per* cap. 8. sess. 7. *præsupposito, quod sententia, & concordia excludant Episcopum à visitatione, illis Concilium non derogasse, cum enim* d. capit. *faciat diuersas derogationes, censetur alijs non expressis noluisse derogare,* & est alia declaratio super *dict. capit. octauo,* quæ sic ait. *Concilium hic non censetur substulisse, nec rem indicatam, nec concordias.*

Et idem tenuit Rota in vna Legionen. iurisdi-
ctionis † de Saldanna inter Episcopum, & Archi- 203
diaconum de Saldanna 13. Nouemb. 1583. coram D. Blancheto, vbi in fine decisionis sic dicitur, *Neque etiam obstat decretum Concilij Tridentini, nempe* capit. 20. sessione 24 *quia, vt fuit resolutum ab illustrissimis Cardinalibus, Concilium non comprehendit casus per sententiam determinatos, vt in illa Lucen. cuius copia data fuit; ideo videndum prius, an d. sententia sit in forma probanti, & quos casus comprehendat?*

Et idem fuit resolutum in causa Burgen. iurisdi-
ctionis Archidiaconatus de Virbiesca coram † D. 204
Seraphino, & D. Mantica vt in decisionibus sequentibus.

Burgen. iurisdictionis Archidiaconatus de Virbiesca Decembris 1585. coram D. Serapheno.

F*Vit conclusum † sententiam esse in forma probanti,* 205
cum fuerit extracta citato Reuerendissimo D. Archiepiscopo, & recognita per vnum testem, qui est quartus, nec non alij testes deponunt, quod Notarius de ea rogatus, erat Notarius publicus, fidelis, & legalis, & pro tali tentus & habitus, qua sufficere dixerunt in sententia lata ante 70. annos Puteus decis. 151. & 338. libro 2. *qua procedunt de pleno, iuncta obseruantia, de qua per testes D. Archidiaconi. fuit item decisum sententiam continere iurisdictionem priuatiuam ad Episcopum, ex eo, quod loquitur de iurisdictione acquisita mediante vsu longissimi temporis, & sic per prascriptionem, qua dicitur priuatiua.* Calder. de præscriptio. consil. 2. *Felin.* in cap. Pastoralis, num. 5. de offic. Ordin. *Balb.* part. 1. part. 5. pœnitentialis quæst. 11. num. 8. *cum alijs per informantes deductis, quod etiam admittitur per Dominos scribentes pro Archiepiscopo; Non obstat, quod opponitur de notoria iniustitia ex eo, quod sit contra constitutionem sinodalem, quia hoc respicit petitorium, nec hic potest habere locum prasumptio iuris, & obseruantia constitutionis sinodalis, cum prasumptio cedat probationi, quam habemus ex testibus. Non obstante sententia, qua ex aduerso deducuntur lata per Prouisores Episcopi ante Concilium Trident. quia prater, quod non videntur in forma probanti, illa sunt lata extra districtum Archidiaconatus, & inter personas non subditas, & pro delictis alibi commissis, neq; constat de aliqua scientia Archidiaconi, qua vero gesta fuerunt post Concilium, non releuant, cum fuerint molestia illata pratextu decretorum Concilij. qua dederunt causam huic liti. Quare stante decisione nuperrime coram R. P. D. Blanchero in causa Legionen iurisdictionis, quod Concilium non tollit sententias, & res iudicatas, Domini vnanimiter concluserunt sententiam releuare ad effectum, de quo agitur si licet manutentionis, & ideo dixerunt dandum esse mandatum de manutenendo D. Archidiacono.*

In

In eadem 11. Febr. 1594. coram D. Mantica.

206 *Supponendo, sine preiudicio, quod iura nonissime in actu producta sint in forma probanti, & testes legitime examinati, die 18. Ianuarij proxime praterit dubitaui, an releuent ad effectum probandi contrauentiones contra mandatum de manutenendo Archidiacono concessum. Et placuit Dominis, vt Archiepiscopus in actis cederet dictis contrauentionibus, cum purgari aliter non possunt, & deinde facta cessione discuteretur negotium principale, rursus autem d. die vndecima Februarij, quo dilucidius posit intelligi, quibus contrauentionibus sit cedendum, & vt Archiepiscopus in posterum dici non posit contrauenisse, proposui memorialia loco causæ, in quibus, scilicet casibus, Archidiaconus vigore d. mandati posit in quasi possessione sua tueri, & in quibus Archiepiscopus suam quoque iurisdictionem valeat libere exercere. Itaque in primis placuit Dominis Archiepiscopum posse Archidiaconatum visitare, ita tamen, vt visitatoris officium non excedat, & consequenter non valeat Clericorum crimina coercere, sed debeat inquisitiones eid. Archidiacono derelinquere*, vt in cap. 1. §. fane, de censib. in 6. *& hoc dicebant etiam Domini simile decisum coram R. P. D. meo Blancheto in Legionen. iurisdictionis septima Februarij* 1583. *Caterum crimina, qua sunt notoria ita, vt nulla tergiuersatione celari possint, nullaque indigeant probatione, posse eum corrigere, & pœnam pro illis debitam infligere*, vt in dict. §. fane, *expressum est; verum, quia multa dicuntur esse notoria, qua non sunt*, cap. consuluit. de appellat. *& ibi Baldus explicuit, idcirco placuit etiam constare debere ea esse notoria ita, vt super hu negligentia inferioris notari posit*, vt in dict. §. fane, *& ibi Francus declarat*, numero 3. *& Alexand.* consil. 186. in fin. & numero 15. libro 2. *& late Felin.* in cap. cum ordinem, numero 31. cum seqq. de rescript. *Secundo etiam placuit Archiepiscopum non posse in causis prioris instantia suam iurisdictionem exercere, nec recipere appellationes, nisi à sententia diffinitiua, vel ea, qua vim habeat diffinitiua, cum Archidiaconus sit in quasi possessione exercendi iurisdictionem priuatiue ad Archiepiscopum, & quoad eam habeat etiam mandatum de manutenendo, quod, cum sit generale, complectitur omnes casus, in quibus aliud in specie non probatur* leg. in fraudem. §. vlt. de testament. milit. *coniuncto* cap. 2. in fin. de coniuglo leprosorum, *cum alijs adductis à Curtio Seniori* consil. 10. num. 2. & 3. *& Iason* in leg. à diuo Pio, in princip. num. 7. de re iudicat. *Dec.* consilio 142. numero 4. *& Nata* consil. 199. num. 10. *neque quoad hoc necessariam esse aliam declarationem. Tertio etiam placuit Archidiaconum non posse vti monitorio generalibus pro reuelatione in forma significauit, quia S. Concilium Tridentin. hanc facultatem soli Episcopo tribuit, & non inferioribus Prælatis*, vt in cap 5. §. quapropter, de reformatio. sess. 25. *Quarto etiam placuit Archiepiscopum posse concedere licentiam Clericis, vt à suis Beneficijs ex causa rationabili abesse possint, secundum quintam Concilij sanctionem* in cap. 1. de reformatio. sess. 23. *similiter eum posse concedere facultatem prædicandi in Ecclesijs ipsius Archidiaconatus*, vt capit. 2. sessione quinta, *& simili modo posse eum monialibus concedere licentiam emittendi professionem, qua aliter fieri non potest*, vt colligitur ex eod. *Concilio* capit. 16. sessione 25. *item posse eum dare facultatem, vt ex vrgenti necessitate, vel euidenti vtilitate, & seruata debita solemnitate, possint alienari bona Ecclesiæ iuxta* capit. 1. de reb. Ecclesiæ. libro 6. *Abbas* in capit. nulli, num. 5. eod. & in cap. cum Apostolica, num. 5. & 9. de his quæ fiunt à Prælatis.

In ead. 16. Nouemb. 1594 coram eod. D. Mantica.

Fuit decisum † sententiam à R. P. D. meo Decano latam esse confirmandam, quia iuste prounntiauit iuxta tenorem sententia de partibus anni 1512. qua cum esset transacta in rem iudicatam, non fuit à S. Concilio Trident. sess. 24. cap. 20. de reformat. *sublata. neque enim potest in dubium refricari, quin illa sententia intelligatur de iurisdictione competente Archidiacono priuatiue ad Archiepiscopum; Primo, quia loquitur de iurisdictione acquisita ex possessione, vsu, & consuetudine ipsius, & antecessorum suorum, per quam quidem consuetudinem, & præscriptionem longissimi temporis acquiritur iurisdictio priuatiue ad Superiorem* cap. irrefragabili. §. excessus, de officio Ord. *Abbas* in cap. auditis, num. 14. de præscript. & in cap. pastoralis, num. 7. *& Felinus* num. 11. de officio Ord. *Calder.* consil. 2. de præscript. *Balb.* part. 1. part. quintæ pœnitentialis, quæstione 11. num. 8. *Secundo, quia in sententia dicitur Episcopum non posse ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem in d. oppido de Virbiesca, neque in oppidis, & locis eius Archidiaconatus. Vnde, cum sententia prohibeat, ne Archiepiscopus posit ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem in dictis locis, consequens est, vt eum excludat ab exercitio iurisdictionis, quia deputatio Vicarij, seu officialis est actus iurisdictionis, Ruin.* consilio 2. num. 4. libro 4. *neque sententia potest restringi ad Ecclesiam, & personas oppidi de Virbiesca, quia expresse loquitur etiam de alijs oppidis, & locis eius Archidiaconatus. Tertio, quia huiusmodi etiam interpretatio fuit recepta ex obseruantia subsecuta, vt probatur ex iuribus in actu ab Archidiacono productis, qua quidem obseruantia est cuiuslibet dispositionis interpres.* l. quædam, de rebus dub. leg. si de interpretatione. & l. minime. ff. de legib. *Gabri. qui alios consonantes refert* consil. 66. num. 14. lib. 2. *& de sententia loquitur in specie Crauetta* consil. 10. num. 9. *neque obstant iura Archiepiscopi cum depositionibus testium, ex quibus dicitur probari aliud etiam fuisse obseruatum, quia præterquod illa iura, cum non sint in forma probanti, & testes non sint legitime examinati in hoc dubio, sunt circumscripta, fuit etiam dictum eos actus iurisdictionales longo ex interuallo ab anno 1531. fuisse subsecutos, & ideo illi intelliguntur actus turbatiui, qui non possunt infringere præscriptionē ab Archidiacono completā, & per sententiam, qua transiuit in rem iudicatā confirmatam.* Dd. in c. auditis, de præscr. vbi Abb. *n. 3. notat, quod interruptio post completā præscriptionē non ladit ius quæsitū, nam ad tollendā præscriptionē completā requiritur tempus ad præscriptionem præstitum, vt scribit idem etiam Abb.* cons. 94. in fi. lib. 1. *neq. obstat, quod Archidiaconus non sit tutus immemoriali præscri-* 207

ſcriptione quia ſufficit ei res iudicata, quæ à S. Concilio Tri-
dentino non tollitur, vt dictum eſt, neq; ad rem pertinet,
quod illa ſententia ſit ſine actu, & ideo non debeat execu-
tioni demandari. Mohed. dec. 319. *alias* 11. de re iudicata
& 148 *alias* 3. n. 1. de teſtibus *quia, cum ſit antiqua, pro*
ea præſumitur etiam ſine actu, tam quoad iuſtitiam, quã
quoad ſolemnitatem. Curtius Senior in l. admonendi, n.
172. de iureiurando. *Caſſad.* dec. 3. n. 2. de procurator.
Puteus 338. lib. 2. *Ripa* reſp. 1. n. 14. & 25. de iure patr. ll.
2. *& quoad iſtum effectum ſententia intelligitur antiqua*
etiam ex ſpatio. 50. 40. vel 30. annorum Puteus. d. dec. 338.
& Ripa d. reſp. 1. *nu. 9. ſine dubio putat tempus. 45. annorũ*
antiquum eſſe, in propoſito autem adhuc longius tempus vſ
que ad annum. 1577. quo lis mota fuit tranſactum eſt, neq;
etiam refragatur, quod illa ſententia fuerit lata in iudicio
poſſeſſorio tantum, quia imo petitorium etiam complecti-
tur, nam nititur ex poſſeſſione vſu, & conſuetudine longi
temporis, quæ dicitur præſcriptio, & ad proprietatem, ſeu
vtile dominium pertinet, & finem litibus imponit. l. vlt. in
fine. & notat Bar. *in princip. C. de edict. D. Adr.* idem Bat.
in l. vlt. n. 3. ff. pro ſuo, & in l. 1. §. vlt. ff. ad Tertullia. *& in l.*
tranſacta, de verb. ſignificat. Deci. *conſ.* 272. *n. 6. præterea*
in d. ſententia dicitur ad Archidiaconum pertinere corre-
ptionem, viſitationem, & prouiſionem omnium Beneficio-
rum d. Eccleſiæ & perſonarum illius, quod quidem verbum
pertinere, late patet, ad petitorium etiam refertur. l. ver-
bum pertinere, de verbor. ſignificat. *Rota* dec. 9. de
cauſa poſſ. in nouis, & 49. de reſcript. in antiq. *Aret.*
conſ 6. nu 8. *item cum in d. ſententia dicatur Epiſcopum*
non poſſe ponere Vicarium, neque aliquem alium iudicem
in d. oppido de Virbieſca, neque in locu eius Archidiacona-
tus apparet petitorium eſſe comprehenſum.

In eadem 13. Ian. 1595. coram eodem
D. Mantica.

208 P*lacuit Dominis † non eſſe recedendum à declarat. facta*
die 16. Nou. proxime præteriti vt ſententia lata à R. P.
D. meo Decano ad fauorem Archidiaconi debeat confirma-
ri, nec obſtat, quod ſententia de partibus lata de anno 1582.
ex qua potiſſimum ſententia Rotalis nititur, ſit ſine actis,
& ideo non faciat fidem, nec debeat executioni demanda-
ri ſecundum ſtilum Rotæ. *Mohed.* dec. 319. *alias*, 11. de re
iudi. & 148. *alias.* 3. n. 1. de teſt. *fuit dictum coram eodem*
D. Decano in Meliten. præcedenti. 5. Dec. 1578. quia id lo-
cum non habet quando ſententia eſt antiqua, & habuit ef-
fectum, quia ex obſeruantia ſubſecuta præſumitur iuſtifi-
cata, in caſu autem propoſito obſeruantia probatur ex iu-
ribus in actu ab Archidiacono productis, neque ad rem per-
tinet, quod ex commiſſionibus ab Archidiacono impetratis
anno. 1517. & alijs ſequentibus & iuribus inductis ab Archie
piſcopo appareat d. obſeruantiam non fuiſſe abſque contra
dictione Archiepiſcopi, quia ex perturbationibus Archidia-
cono, poſt aliquod temporis interuallum illatis, & inhibi-
tionibus ab eo obtentis, non modo non tollitur obſeruantia
ſubſecuta, ſed magis confirmatur. Nam quaſi poſſeſſio Ar-
chidiaconi in exercenda iuriſdictione priuatiue ad ipſum
Archiepiſcopum comprobatur, neque enim requiritur ob-
ſeruantia longi temporis, ſed ſufficit per aliquos actus ita
fuiſſe obſeruatum, quia optima eſt præſumptio, quæ ex effe-
ctu ſubſecuto colligitur, l. ſed Iulianus. §. proinde. ff. ad
Macedon. l. quædam ſunt de rebus dubijs *Decius*
conſ. 36. columna tertia in fine *Alben.* conſ. 104. nu-
mero quarto *nam ſimili quoque modo obſeruantia, quæ*
habet vim declarationis, non eget longi temporis præſcri-
ptione. Butrius in capite vltimo, numero quadrageſi
moſeptimo de conſuetudine *Caſtrenſis* conſ. 347.
numero quarto libro primo *Alexander.* 137. numero
vigeſimo primo, libro ſecundo & octauo, numero
6. li. 6. *Aret.* conſ. vndecimo numero quinto *Craueta*
qui alios etiam refert conſilio 118. numero ſecundo
& 201. numero duodecimo. *neque etiam dici poteſt eũ,*
qui iudicem adiuit, & inhibuit, & coram eo ius ſuum pro-
ſecutus fuerit, ſuã amittere poſſeſſionem Baldus, in capite
querelam columna tertia & vltima, de elect. *Afflictus*
deciſione 398. numero ſeptimo *Puteus* deciſion. 319
numero ſecundo, libro ſecundo, *quod multo magis eſt*
recipiendum, quando lis cepta non fuerit agitata, ſed de-
ſerta, vt in caſu propoſito, in quo non conſtat de reprodu-
ctione citationis, neque etiam obſtat teſtis in Curia pro Ar-
chiepiſcopo examinatus anno 1581 qui de viſu deponit à 30.
annis Archiepiſcopum, & Archidia. omnium de cauſis cogno-
uiſſe cumulatiue, & præuentiue, quia ille eſt vnicus, & ideo
fidem non facit. l. vbi numeris. ff. de teſtibus l. iuriſiu-
rãdi. C. eodem, *præſertim, cum aliud ex teſtibus, & ſcri-*
pturis probet. Item quia dictum ſecundum ipſemet reſtrin-
git poſt Concilium, & contradictiones Archidiaconi fate-
tur; præterea ſufficit, quod ſententia prius fuerit per ali-
quos actus, & aliquo temporis ſpatio obſeruata, quia effe-
ctus ſubſecutus, & rerum exitus demonſtrat id verum eſſe,
quod dicitur, vt notat Decius in capite ad audientiam,
numero primo de appellatione *& Craueta* conſ. 201
numero vndecimo in fine & 12. cum alijs ſupra cita
tis, *ſiquidem effectus à prædominio vincit etiam naturam*
Sylues Aldobran. conſ. quinquageſimo ſecundo n. 17.
atque ex his Domini cenſuerunt perſiſtendum eſſe in deciſis
In eadem † cauſa 23 Iun. & 3. Iul. 1595. coram D. Li 209
ta Dñi ſteterunt in deciſis, & denegata eſt remiſſo-
ria Archiepiſcopo.
His tamen non † obſtantibus, in propoſito du- 210
bio contrarium dicendum eſt, nempe obtinentes
Dignitates teneri ad reſidentiam, etiamſi ante Cõ-
cilium cum eis eſſet litigatum ſuper reſidentia, & ha
buiſſent ſententiam, & rẽ iudicatã in fauorẽ, quia pro
bauerunt immemorialẽ nõ reſidendi, nam cum ſẽ-
tentia illa, & res iudicata fundetur, & innitatur cõſue-
tudine immemoriali nõ dat plus roboris illi, quã de
ſe habet, ſed ſolum imponit finem liti, & ſententia
non dat ius, ſed declarat competere ex illa conſue-
tudine *l. ſicuti. §. ſed ſi quæratur ff. ſi ſeruitus vendicetur.*
Et ita alias in ſimili circa *d. c. 20. ſeſſ* 24. fuit declaratũ
† per S. Cong. his verbis. *Quia in fine huius decreti eſt* 211
derogatio priuilegiorũ, dub. an hoc decretũ ſuſtuliſſe etiam
res iudicatas, quæ innitũtur priuilegijs ante ipſum Concil.
obtentis. Cong. cẽſuit affirmatiue, ſcilicet ſuſtuliſſe, quia
ſẽtentia, cum innitatur priuilegio, non dat plus roboris pri
uilegio, quam de ſe habet, ſed ſolum imponit finem liti, ita
die 9. April. 1587. in vna Salamantina Sixtus V. audita re-
latione Cong. reſpondit, atque ita mãdauit in ſimilibus re-
ſpõderi. Nec obſtant † in contrarium adducta, nam 212
procedunt vbi non conſtat ſententiam, & rem iu-
dicatam fundari, & inniti fundamento reuocato.

213 Octauo dubitatur, † an per Concil. ibi censeatur derogatum statutum, etiam à Sede Apostolica confirmatum, per quod conceditur vltra tres mēses abesse. Et videtur, quod sic attenta vniuersali posita ibi, *cuiuslibet statuti*, ex Bonifa. *in Clem dudum*, §. *nos etenim*, *n.14 de sepul.*

214 Nihilominus tamē † respondetur negatiue, propter duplex vinculum, ex glossa, *verb. pacta, in d. §. nos etenim*, quam sequuntur Feli. *in c. constitutis, n.21 de rescript.* Staphil. *de literis gratiæ tit. de vi, & effectu clausular.* §. *verb. contrariis quibuscumque, quod operentur.* Rebuffus. *in concordatis in forma mandati Apostolici, verb. confirmatione*, Put. *decis. 172. n 2. lib 3. & flores de Mena* plures referens, *quæstione 10 n. 41. & seq.* & ex *dec.* Achilles, *1. de confirmatione*, alias *60. in impressis.* Rota, *dec. 457. n. 9. p. 1. diuers.*

215 Et ita in causa Salamantina iurisdictionis, 14. Decem. 1579. coram D. Seraphino fuit resolutum *capite 3 sessione. 24.* non derogari consuetudini confirmatæ.

216 Et ita in terminis S. Cong. † Concilij respondit Archiepiscopo Valentino his verbis, *Congreg. declarauit statutum, quo permissum est Canonicis quatuor mēses quolibet anno ab Ecclesia abesse, si à Sede Apostolica cōfirmatum est, non esse sublatum à Concilio*, sess. 24. capite *12. & ideo obseruari debet, die 26. Iun. anno 1576* Est etiam declaratio 3. sup. adducta, *n. 197.* & alia quæ sic ait, *Statutum per quod conceditur abesse, vltra tres menses ab Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, si à Sede Apostolica fuit confirmatum, non censetur derogatum per Conciliū*, alia ibi, *Non obstantibus quibuscumq; statutis, & consuetudinibus, etiam immemorialibus, non tamen substulit hoc decretum fundationes, nec confirmationes Apostolicas.* Consonat d. Concilium Bononien. *tit. 6. de resid. §. de his qui ad residentiam tenetur, vers. itaque hi, & §. de causis excusantibus Canonicos à residen. versic. quod si haberet.*

Et ita etiam † alias S. Cong. declarauit, quod Cō-
217 cordiæ à Sede Apostolica confirmatæ non censentur sublatæ per Concil *sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. de refor.* vt in declaratio. sequenti. Prima *sup. d. c. 4. Fuit resolutum à Rota, & Congreg. Concilij de mente Greg. XIII. hūc tex. non tollere concordias confirmatas à Sede Apostolica.* Secunda, *An per Concilium*, sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. *derogatum sit concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam, Cong. Concil. censuit derogatum esse concordiis, præterquam confirmatis à Sede Apostolica, reliquas suos duntaxat tenere authores.*

218 Sed succedit difficultas, an id solum procedat † in statutis confirmatis ex certa scientia, & cum causæ cognitione, an vero etiam in confirmatis in forma communi? & videbatur procedere etiam in confirmatis in forma communi.

Nam etiam in his concurrit † duplex vinculum,
219 cum statuta ista ante Concilium alias valida præsupponantur, & sic verificetur conditio confirmationis in forma communi, & conducunt tradita per Decium, *in rub. de confirm. vtili.*

Et quod derogatio generalis † non tollat confir-
220 mata in forma communi, docet Curtius Iunior *in l. more, n. 41 ff. de iurisdict. omnium iudic.* & videtur de mēte d. glos. & sequacium *in d. §. nos etenim* Rotæ & aliorum per Achillem *sup.* qui ad istum effectum non distinguunt inter confirmationem ex certa scientia & in forma communi, & ita alias dederunt suum votum D. Robusterius Episcopus Oriolen. & D. Seraphinus Cardinalis Illustris. tunc Rotæ Auditores doctissimi per S. Cong. Concil. in causa Abulen. iurisdict. inter Episcopum D. Petrum Fratrem teminium, & Capitulum. 221

Nihilominus tamen S. † Cong. declarauit, illas tantum confirmationes esse præseruatas in decretis Concilij quæ emanarunt ex certa scientia, & cū causæ cognitione; nam in confirmatione in forma communi non censetur, concurrere duplex vinculum considerabile cum istius generis confirmatio parum, aut nihil operetur glos. *in cap. 1. de confir. vtili. verb. confirmationem, & in c. 2. ne sede vacan. verb. in forma communi*, Card. *cons. 64 n. 6.* Imola *in c. penul. in fin. de confirm. vtili.* Curtius Iun. *cons. 213 n 6.* Cassad. *dec. vnic n. 2. de confirm. vtili.* Mandos. *reg 22. q. 10. n. 9. & 10. & de signatura gratiæ, tit. de confirm. vers. confirmationum altera, & vers. & hæc confirmatio*, & Man. Rodriguez, *q. reg. 1. tom. q. 8. art. 3.* & tradit Conçalez, *glos. 25 n. 14.*

Quæ declaratio S. Cong. † sic se habet, *præsupposito decreto S. Cong. quod concordia à Sede Apostolica confirmata non censentur sublata per Concilium*, ses. 6. c. 4. & ses. *25. c. 6. an censeantur præseruata concordiæ confirmatæ in forma communi, an vero illę tantum, quæ fuerūt confirmata, ex certa scientia Cong. auditis? vtrisque aduocatis, eorumq; rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantum confirmationes intelligi præseruatas in decretis Concilij, quæ manarunt ex certa scientia, & cum causa cognitione die Iouis. 13. Nou. 1586.* Idem etiam habetur in declaratione Segouien. supra adducta, *numero 198. ad 12.* 222

Quod procedit etiam, quod simul concurrant consuetudo immemorialis, concordia, & confirma 223
tio Papæ † in forma communi in terminis *d. capit. 6.* quod derogat etiam consuetudinibus, etiam immemorialibus, vt declarauit S. Cong. de anno 1593. in causa Conchen. iurisdictionis, de qua infra, his verbis. *Cong. Concilij censuit concordiæ confirmata à Papa in forma communi, cum qua concurrit consuetudo immemorialis fuisse etiam per Concilium derogatum.* Quæ iuxta istam declarationem fuit in Rota expedita per D. Mantica.

Et fuit dictum in causa Veronen. † exemptionis 224
27. Maij 1594. coram D. Pamphilio his verbis. *Non obstat consuetudo immem. contēta in articulis capituli, quia est sublata* per Triden. quod in c. *6.* ses. *25, expresse derogat consuetudini immem. & procedit, etiam quod simul concurrant consuetudo immem. concordia, & confirmatio Papæ in forma communi, vt tenuerunt illustrissimi Cardinales S. Cōci. interpretes de anno pterito in causa Cōch. iurisdictionis, quæ iuxta prædictam resolutionem fuit in Rota per D. meum Decanum expedita.*

Vnde in nostro proposito, etiamsi cōcurrat immem. statutum, & confirmatio in forma communi
non † suffragabuntur aduersus d. decretum. *sess. 24. c. 12. de reform.* 225

Intellige autem censeri præseruatam d. confirmationem ex certa sciētia, quādo in derogatione nul-
la

la facta est mentio de confirmatione Apostolica, alias enim vbi in derogatione sit mentio de confirmatione Apostolica, intelligitur etiam ex certa sciẽtia, maxime si additur, *aut alia quacumque firmitate*, seu *alio quouis præsidio*, gloss. Zenzelini *in extrauag. suscepti, de electio verf. confirmat. in extrauag. Io. 22*

226 Illa vero dicitur† confirmatio ex certa scientia, & cum causæ cognitione, in qua est incertus tenor rei confirmatæ, vel saltem narrat eius substantia, & est expedita præcedente solita discussione. Roma. *consil.*

227 *237 n. 7. & 336. n. 2.* vbi† Hor. Mandos. Dec. *in ca. 1. de confirm. vtili* Decius *in c. porrecta n. 15. & c. penul. eod. ti.* cum aliis per Her. Gabr. *consil. 183. n. 14. li. 2.* Molina *de Hispan. primog. lib. 2. c. 7. n. 9.* Mascar. *de probatione conclus. 228.* Io. Gutierrez *consil. 11. n. 5.* & Velazquez *in l. 42. Tauri, glossa 3. n. 5.* & Rota *dec. 455. n. 3. p. 2. diuersorum* & fuit resolutum in causa Calciaten. iurisdictionis. 16. Ian. 1587. coram D. Rubeis, & in causa Abulen. iurisdictionis. 22. Ianu. 1588. coram D. Orano, & in Burgen. iurisdictionis. 3. Maij. 1589. coram D. Pamphilio, & in Seguntina iurisdictionis 17. Apr. eodem anno, & in Conchen. iurisdictionis. 2. April. 1593. coram D. Mantica, & in d. Veronen. exemptionis. 27. Maij. 1594. & in aliis causis.

228 Dixi, *& est expedita*.† Vt in d. Seguntina, & in Burgen. nam ante literarũ expeditione non potest dici adhibita causæ cognitio, vt in d. Calciaten. & in d. Conchen.

229 Quæ etiam causæ † cognitio excluditur in concordia quæ est inter partes, quando cõfirmatio cõcordiæ fuit obtenta ad supplicationem vnius partis tantum Host. *in sum. de confirmat. vtili §. qualiter facienda sit. verf. hoc teneas.* B. *in d. c. penul. in margarita. verfic. confirmatio ex contractu, & consil. 475. n. 3. lib. 1.* Calcan. *consil. 30. n. 7.* Roder. Sua. *ex allegat. 14. nu. 1.* & fuit resolutum in d. Abulen. & in d. Veronen.

230 Sed an confirmatio, in qua adest clausula ex certa scientia, non tamen est incertus tenor, † aut narrata substantia rei confirmatæ, sit ex certa scientia, an vero in forma communi; Abb. *in ca. ex tenore, de confirm. vtili ad fin* & Roma. *d. consil. 327. n. 7* & Decius *in d. c. porrecta, n. 15* tenent esse ex certa scientia, & sequitur Rota in d. Abulen. & in d. Burgen. & Rota *decis. 780. nu. 5. p. 1. diuer.* ait, confirmationem esse in forma communi, cum in eis deficiat clausula, *ex certa scientia*, & in dubio confirmationem præsumi in forma communi, atque adeo clare sentit confirmationem in qua adest clausula, *ex certa scientia*, esse ex certa scientia, & non in forma communi, idem tenet Anto. Gabr. plures referens de clausulis *concl. n. 1. 2. & 3.* dicens clausulam, *ex certa scientia*, actum nullum, & invalidum confirmare, & statuta iniusta, & iuri communi contraria, & Velazquez *supra n. 4.* P. Molina *de iustitia. tom. 1. tractat. 2. disputatione. 174. & tertio tomo. disputatione 597.* & videtur Mascardus *supra numero sexto.*

231 At in vna Romana† Secretariatus. 10. April. 1592 coram D. Seraphino fuit dictum *confirmationem*, *etiam cum clausula*, ex certa scientia, *laborantem defectu intentionis ob tertij præiudicium non intellectum nihil operari*, *Castrens.* consil. 84. n. 4. lib. 2. *quem refert & sequitur Alex.* consil. 122. & ibi additio littera A. lib. 4. *& Rotam aliás in d. Calciiten. corã Rubeis, 16. Ian. 1587. & nde postea coram eod. Seraphino resolui confirmationem non posse dici vere ex certa scientia, non obstante appositione d. clausula, nisi totus tenor, tunc Papæ innotuerit & fuerit insertus, Ferretus* consil. 38. n. 5. *Decius* consil. 33. nu. 5. *Gozad.* consil. 9. n. 8.

Et similiter in vna Mediolanen. fructuũ † 24. April. 1592. coram D. Blancheto fuit resolutum. *Clausulam* Motu proprio *non tollere defectum intentionis, Egid. decis. 392.* & 475. *neque etiam clausulam*, ex certa scientia, *quia non operatur, quo ad ea, quæ sunt facti, Decius, & Gozad.* ibi *Put.* dec. 70. n. 4. li. 3. *Ant. Gabr.* supra n. 46. 47. & 51. *Vantius* de nullit. tit. quis possit dicere de nullitate, n. 18. 232

Ego dicerem confirmationem, in qua apposita† est clausula, ex certa scientia, esse confirmationem, ex certa scientia, & non in forma communi ad effectum confirmandi actum, alias de iure inualidum, iuxta adducta, nu. 230. non tamen tollere defectum intentionis, nec purgare vitium surreptionis. Ripa *respon. 6. n. 10. li. 2.* quem refert Ant. Gab. *supr. n. 25.* Molina *d. li. 2. c. 7. n. 15.* & Io. Gutier. *d. consi. 11. n. 13.* & Rota in Cæsaraugustana exemptionis 20. Maij 1585. coram D. Orano, quando notorie de eo constat, Rota *dec. 36. n. 6. 13. & 14. p. 2. diuers.* & id vult P. Mol. *a. sup.* præterea confirmationem, cum clausula ex certa scientia, non posse dici, ex certa sciẽtia, & cum causæ cognitione, ex quo enim non est insertus tenor, aut narrata substantia rei confirmatæ non potest dici adhibita causæ cognitio, & sic istam confirmationem non esse præseruatam in decretis Concilij, & ita procedet dec. in d. Calciaten. 233

Nec clausulæ, *quorum tenores*, † *& supplentes omnes facti, & iuris defectus*, faciunt, vt confirmatio sit ex certa scientia, quia illa solum deseruit ad tollendam surreptionem, iuxta *consil.* Butrij, 2. de quo infra *nu. 305.* & fuit in proposito resolutum in d. Abulen. & & in d. Conchen. iurisdictionis licet contrad. cat Velazquez *sup. n. 4.* hæc vero non supplet, nisi defectus iuris positiui specificatos in literis, Ferretus *consil. 38. n. 3.* & fuit resolutum in d. Calciaten. & in d. Abulen. iurisdictionis. 234

Et iuxta supradicta, † cum in Ecclesia Abulen. adsit statutum antiquum, quod est 16. in ordine, per quod cõceditur eius Beneficiatis abesse quolibet anno quatuor mensibus, & pro parte D. Petri Fratrem temini Episcopi Abulẽ. propositum esset in S. Cõg. sequens memoriale, *Illustrissime domine decreto San. Concilij Triden. sess. 24. c. 12. de reform. cauetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis Dignitates, Canonicatus, seu Portiones possint vigore cuiusuis statuti, siue consuetudinis recreationis causa vltra tres menses ab eisdem Ecclesiis abesse, Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Abulen. prætendunt in vim cuiusdam prætensi statuti siue consuetudinis, non obstante prædicto decreto, posse ex d. recreatione abesse à seruitio, & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim nõ solũ Prabẽdarũ grossam, verumetiam quotidianas distributiones, ac si diuinis interessent, lucrari. Reuerendissimus dominus Episcopus videns ex huiusmodi* 235

*di pratensione cultus diui, augmentum ledi, eamque esse de directo contra dispositionem predicti decreti, recurrit ad S.Congregationem supplicans declarari duo; vnum, an d decretum c.12.*sess.24 *sustulerit quascumque consuetudines, & statuta, qua longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum, an in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse à residentia Ecclesia, lucrentur quascumque distributiones quotidianas, quocumque nemine nuncupentur, & ex quacumque causa dentur, & distribuantur, & quatenus declarationes super pramissis per S.Congregationem facienda sint, supplicatur rescribi Reuerendissimo Episcope, vt ille in d.Ecclesia obseruentur.* Sic responsum est. *Reuerendissimo D. vti Fratri Episcopo Abulen. Reuerendissime D. vti Fr. vidit S. Congreg. Cardinalium Concilij Triden. interpretum libellum, qui cum his erit literis, censuitque donec, & quousq; Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesia Abulen. validam & legitimam, esse seruandum decretum Concilij pradicti,* sess. *24.c.12. de absentia trium mensium, non obstante quacumque consuetudine, etiam immemoriali; interea vero absentes non lucrari distributiones quotidianas, quod ideo ad amplitudinem tuam prascripsi, vt cum illi nota sit Congregationis sententia, eam obseruandam curet, & bene valeat in domino, quem ei propitium precamur. Roma die 3. Augusti. 1586. amplitudinis tua Reuerendissime, vti Frater studiosissimus.*

A. Card. Carrafa.

Quæ declaratio, cum pro parte d. domini † Epi
236 scopi fuisset intimata capitulo, seu punctatoribus chori, qui id retulerunt in Capitulo ordinario, die. 8. Octob. *1586.* Capitulum statim respondit, quod illi obediebat, & quod fieret computatio, seu numeratio iuxta d. declarationem, nempe, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est cum horis, & distributionibus, postea tamen cum Capitulares absentes à dicto Capitulo reclamassent in Capitulo contra d. resolutionẽ factam eis absentibus, & non vocatis allegando d. statutum esse confirmatum in forma specifica per Leonem X. & Iulium III. & consequenter non esse derogatum per Concilium, *d. ca. 12.* fuit ordinatum per Capitulum, quod, donec per suam sanctitatem, vel S. Congregationem aliud declaretur, visis dictis confirmationibus, & statuto, Beneficiati dict. Ecclesiæ gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea, & ita adhuc absque controuersia obseruatur in d. Ecclesia d. statutum *de absentia quatuor mensium.*

237 Quod reuera apparet confirmatum, † ex certa
scientia, & in forma specifica per Leonem X. in Bulla confirmationis statutorum, anno 1519. in qua inter alia narratur substantia d. statuti per hæc verba. *Et ad hoc, quod quis ex eisdem Canonicis, & Dignitates obtinentibus, ac Beneficiatis, etiam post 1. & 2. residentiam huiusmodi, eosd fructus redditus, & prouentus integre singulis annis percipere possit, residentiam octo mensium continuorum, vel interpollatorum, quodlibet anno facere teneatur, & alias facta residentia personali per quatuor mẽses continuos, vel interpollates pro rata tangentis fructus predictos lucretur.*

Nec obstat, † quod Papa ibi confirmat statuta li-
238
cita, honesta, & sacris Canonibus non contraria, quia vltra, quod d. statutum de absentia quatuor mensium ante Concilium erat licitum, & honestũ & sacris Canonibus non contrarium respondetur, quod, cum Papa ibi non solum confirmet dict. statutum, & alia in specie, sed etiam in genere, alia statuta dict. Ecclesiæ, etiam per Alphonsum Carillo Episcopum Abulen. & Capitulum *in libre recopilata* d. clausula, *licita, honesta, & sacris Canonibus non contraria,* non refertur ad d statutum, & alia in specie confirmata, de quibus Papa explicatam sciẽtiam habebat, sed ad confirmata in genere, vt fuit alias resolutum in vna Legionẽ. iurisdictionis vndecimo Maij 1580. coram D. Seraphino.

Et magis specifice fuit d. statutum † confirmatum 239
per Iulium III. in Bulla, seu literis S. pœnitentiariæ infra adducta *dubio 10. nu 254.*

Neque obstat d. declaratio † S. Congregationis 240
obtenta per D. Episcopum, Teminium, nam ipsa supponebat pendere litem in Rota super cõfirmatione dicti statuti, & sic dicebat, donec Rota decreuerit confirmationem statuti validam, & legitimam esse, seruandum esse decretum Concilij *d. capit. 12.* cum Concilium habeat paratam executionem, sed reuera nulla fuit lis in Rota super confirmatione d. statuti, sed super confirmatione statuti, & concordiæ circa iurisdictionem quæ erat in forma communi, & ostensa huiusmodi confirmatione ex certa scientia dicti statuti, quæ per Concilium non est sublata, Capitulum non erat turbandum, sed potius tuendum in sua quasi possessione, de absentia quatuor mensium ad *ca. cũ persona, de priuil. in 6.*

Rursus non obstat dicta paritio Capituli, † quia
vltra, quod videtur fuisse erronea, cum soluerit Ca- 241
pitulum, vt dictum est, quod fieret computatio iuxta dict. declarationem, nempe, quod omnes dies trium mensium numerarentur in requie, id est cũ horis, & distributionibus, cum tamen dicta declaratio expresse contrarium dicat, scilicet absentes in d. tribus mensibus non lucrari distributiones quotidianas, & sic tamquam erronea non videtur nocere ista paritio, ad *l. si per errorem, ff. de iurisdict. omnium iudic. l. nihil consensui, tam contrariũ, §. non videntur, ff. de reg. iuris,* Cæsar de Grassis *dec. 14.* Et fuit alias in simili de quadam concordia resolutum in vna Salamantina fructum, 12. Maij *1583.* coram D. Bubalo. Fuit etiam erronea paritio, quia nulla erat lis super confirmatione d. statuti, vt dictum est, & sic declaratio non arctabat, & conducit resolutio Rotæ, in vna Burgen. iurisdictionis corã Rubeis 22. Iun. 1584

Quod quamuis Capitulum Burgen. per plures annos seruauerit Concil. Trid. dispositionem in ses. 6. de refor. c. 4. & ses. 25. c. 6. *super visitatione, & correctione Capitularium, credens, quod etiam derogabat concordias à Sede Apostolica confirmatas, non propterea vti errans renuntiauit concordia, quam habebat cum Episcopo, à Sede Apostolica confirmata, qua per d. Concilium sublata non erat,* vt per Gonçalez *glos. 31. n. 42.*

Resp. etiam, quod cum in d. confirmationibus †
Leonis. decimi. & Iulij III. adsit decretum irritans, 242
capitulũ nõ potuit vllo modo renuntiare d. statuto

to de absentia quatuor mensium. Abb. in c. delicto, n.
14. per tex. ibi de prabend. post glossam. vers. hmus modi
clausula, & alios ibi Anchar. in c. statutũ ad finẽ de re-
scriptione in 6 Felin. in c. cum accessissent, num ero septimo
& 30 de constit. & in cap. cum ex essi. to de praescrip. nu. 36.
versic. ad idem vnde Selua, dicens communem de Be-
nef. 3 p. q. 9. n. 44 & quaest. 48 Probus ad Monach. in c.
tibi de rescrip. in 6. n. 8. vers. & redeundo. Ant. Gabr. alios
referens de clausulis conclusione 3. numero 18 19. 20 21. &
243 33.

Maxime † quia huiusmodi statutum non potest
dici mere in fauorem, & priuatum commodum i-
psorum Beneficiatorum, sed etiam aliquo modo in
fauorem Ecclesiae, vt alias Beneficiati melius & com
modius seruire possint, & post honestam, & neces-
sariam corporis, & animi recreationem alacriori a-
nimo, & spiritu ad diuinum cultum exequendum
regrediantur, & sic intrat etiam opinio Decij in d. ca.
cum accessissent. ex n 22. & in c. 2 de testib. nu. 15. & 16. &
cessat quod tradit Hor. Mando. de priuil. ad instar. glos.
13. n. 32. post Crescen. dec. 4 de priuil. nu. 3. nec eorum
sententia videtur admittenda contra communem
in statuto, aut priuilegio concesso Ecclesiae, seu Ca-
pit. vel Communi ari, aut Dignitati, solumque pos-
set procedere in priuilegio concesso personae pri-
uatae, cui ipsa posset expresse renontiare, non ol stã-
te decreto irritante, licet non tacite per contrauen
tiones, per quas solum sibi praeiudicaret in illis acti
bus. Ias. in l fin de constit Princip. n. 58. Fel. d. n. 30. & alij
supra, & Rota dec 3 de priuil. alias 294. in antiquis. A-
lex. cons. 103. l. 2. & alij & ita procedit dict. Gomez in
c. 1. de rescrip. in 6. num. 59. & Anton j Gab. supra num.
36. & facit, quod alias dicitur infra vlt. parte capite 1.
n. 10.

244 Et cum D. Aluarus de Mendoça Episcopus A-
bulen. antecessor to. D. Episcopi Termini, vidisset, &
ordinasset Cap. quod seruaret d. decretum Concilij
d. ca. 12. circa absentiam trium mensiũ computando
omnes dies triũ mẽsiũ in requie, sicut ante Cõcil ũ
consueuerat fieri in d. Ecclesia, postea repertis d. cõ-
firmationibus d. statuti. 16. idem Episcopus reuoca-
uit suum mandatum, & permisit, quod Beneficiati
gauderent absentia quatuor mensium, sicut antea,
ex quo dicta confirmatio non erat sublata per Con
cilium.

Nono dubitatur an sit reuocatum statutum, vel
consuetudo aliquarum Ecclesiarum, in quibus, vl-
245 tra tres menses datur singulis mensib. vnus dies pro
tonsione barbae. Et quidem videtur, esse reuocatũ
nisi sit in specie confirmandum, ex quo absunt vl-
tra tres menses. & tonsio barbae † non est alias cau-
246 sa legitima absentiae, maxime quia bene potest fieri
extra, seu post tempus diuinorum officiorum.

Decimo dubitatur, an in istis mensibus, qui dan-
tur recreationis causa, † absentes non solum lucren-
247 tur fructus, seu grossam, sed etiam distributiones
quotidianas maxime stante tali cõsuetudine, & or-
dinatione.

Quod dubium † tractat D. Io. Ocon. in Rep. canici
248 de Cleric. non residen in 6. ex n. 16. & defendit opinionẽ
affirmatiuam, quam in plurib. Ecclesiis seruari ac-
cepisse ait, eandem sententiam tenet Cenedo colle. 7.
15. ad 6. n. 7. & videtur sentire Nau. de orationes, ca. 5. nu.
20.

Contraria tamen sententia, † quam tenet Pro- 249
bus ad Monach. in d. c. vnic. n. 34 vers per quae, & alia,
e his aliter probatur ex d ca. vnico. & decreto Conci-
lij d. c. 12. & ita censuit S. Congregatio. Fam Par. de re
sig B nefi a t. c. re n. 65. Zerola in praxi Episcopali 1 p. vers.
priuatio. § 4. & Zechus de Republica Ecclesiastica, tit. de
Beneficiatis, n. 6. vers quod si Beneficia. & Gonzalez § 7.
proem n. 182. vt in declaratione Abulen. supra addu-
cta. n. 235. & Gaden. infra adducta, n. 315. & in decla-
rationibus sequentibus. Qui absentes sunt recreatio-
nis † causa non lucrantur nisi fructus Prabendarum non au 250
tem distributiones quotidianas, in sint antiqua sine noua
ex c 3. sess. 21. & 22. qua sunt distincta à Prabendis; Nec ob-
stat immemorialis Secunda Vacantes omnes vnius, aut
plurium mensium, quibus absentes distributiones percipere
solebant sublata sunt, nisi ad sint ex causis à iure permissis,
praterquam si d vacationes non cessassent fundatione qua
non est sublata quae etiam intelliguntur sublata si Cano-
nicatuum fructus omnes sint distributiones quotidiana
Tertia. Tempore vacationum in Ecclesiis Cathedralibus,
& Collegiatis distributiones debent esse sitta.

Quod etiam patet ex † sequenti declaratione e- 251
iusdem S. Congregationis, quae est notanda. An li-
ceat Canonicis regularibus & Portionariis saecularibus in
eadem Ecclesia abesse tres mensis, stante quod per eorum
statuta, & consuetudines absint per quadraginta dies cũ
licentia. In saecularibus censuit S. Congregatio negatiue ex hoc tex.
in regularib. vero censuit non comprehendi sub hoc decre-
to, verum si causa sit rationabilis & adsit licentia Prioris,
poterunt. De statuto vero, & consuetudine Ecclesia Colle-
giata Canonicorum regularium vt tam ipsi Canonici quã
ij si Portionarij, qui sunt saeculares in ead. Ecclesia singulis
annis cum licentia Prioris, & Capituli, per quadraginta
dies possint abesse, quibus ipsi cum fructib. massa, grossa. &
distributiones quotidianas acciperent perinde, ac si diuinis
interessent S Cong. in Portionariis saecularibus absque dif-
ficultate censuit amittere distributiones quotidianas, qua
debentur tantum illis, qui stant & dicuntur salarium di-
urnum quod laborantibus debetur, de regularibus vero cẽ-
suit illos non comprehendi in hoc decreto, & quia habent
seruitium continuum, si Prior eis concedit licentiam, cum
rationabili causa posse abesse, ac percipere.

Et procedit etiam † si Canonicatus solum consi- 252
stat in distributionib. quotidianis, vt patet ex dicta
2. declaratione ad fi.

In hac tamen Ecclesia Abulen. est statutum †. 6.
in ordine, quod in quatuor mẽtibus absẽtiae, quos 253
ex d. statuto habeat, Beneficiati percipiant, & lucrẽ
tur omnes horas, & distributiones, exceptis certis
quitantiis & certis diebus, de quibus ibi, in quibus
solom lucrantur anniuersarium, seu grossam, quod
statutum est confirmatum ex certa scientia, & in for
ma spec fica per Iulium III. & consequenter non
est derogatum per Concilium Tridentinum. supradi-
cta, dub. 5. & Cosmam Philiar sic intelligeodum, de
officio sacerdotis 1 p. l. 1. c. 13. 2. concl. vt in sequenti Bre-
ui S. Poenitentiariae.

RAynutius miseratione † diuina, tit. S. Angeli, Presby-
ter Cardinalis, dilectis in Christo, Decano, & Capi- 254

tulo Ecclesiæ Abulen. salutem in Domino: Ex parte vestra nobis oblata petitio continebat, quod, cum inter cætera statuta, & ordinationes d. Ecclesiæ, vnum sit ab antiquo tempore cura editum, & continue obseruatum, quo disponitur vt quilibet eiusdem Ecclesiæ Beneficiatus, Dignitas, Canonicus, seu Portionarius, postquam in capitulum decem mensium, iuxta ipsius Ecclesiæ consuetudinem, ac statuta residentiam fecerit, & singulis annis per octo menses in dict. Ecclesiæ continuos, vel interpollatos resederit, reliquos quatuor menses, seu centum viginti dies, sesentas, inter d. Ecclesiæ Beneficiatos nuncupatos, quolibet anno pro occurrentibus negotiis peragendis, ac vt funeribus, & anniuersariis etiam primis, seu nouellis Missis consanguineorum, & amicorum interesse, aliasq; Ecclesias, & Beneficia Ecclesiastica per ipsos obtenta visitare valeant continue, vel interpellatim prout commodius cuique pro tempore fuerit, habeat, in quibus omnes, & singulos redditus, prouentus, obuentiones & emolumenta, ac reliquos fructus, quitantias, & anniuersaria, vel alias quomodocumque nuncupata, ad suam Dignitatem Canonicatum, & Præbendam, seu Portionem quoquo modo pertinen. & quæ Dignitates Canonici & portionarij d. Ecclesiæ in eadem personaliter residentes lucrantur, & percipiunt ipse quoque in d. diebus, sesentas, nuncupatis, etiam non residendo percipiat, & lucretur, non minus, acsi personaliter resideret, & diuinis interesset officiis exceptis quatuor [illegible] p[illegible] Quadragesima, [illegible] Pilas [illegible] E clesiæ vulgariter nuncupatis, & quitan. in à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis distribui & percipi solitis, ac aliis pr[illegible] eodem statuto [illegible] contineri, nos vt in d[illegible] fi[illegible] nuncupatis d[illegible] officiis non interessendo dictos fructus qualitercumque nuncupatos sanori conscientia percipere valeant & quia validiora sunt ea, quibus Apostolicæ sedis authoritas intercedit, cupitis statutum huiusmodi Apostolicæ confirmationis munimine roborari. Super quo supplicari fecistis humiliter vobis per Sedem præfatam opportune prouideri: Nos igitur dicti statuti tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, ac de verbo ad verbum inserto haberi vestrisq; in hac parte honestis supplicationibus inclinati, authoritate domini nostri Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, ac de eius speciali mandato, super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto statutum prædictum, quatenus vsu receptum, ac vt præmittitur, obseruatum existat, tenore præsentium approbamus, & confirmamus supplentes omnes, & singulos, tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan interuenerint in eodem, illudq; perpetuo inuiolabiliter obseruari sicq; per quoscumq; tam Ordinarios, quam Delegatos iudices, & personas cuiuscumq; status gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quacumque etiam Pontificali præfulgeant Dignitate, vel authoritate etiam Apostolica fungentur, iudicari, declarari, interpretari, & diffiniri debere, sublata eis aliter iudicandi, declarandi, interpretandi, & diffiniendi potestate irritumq; & inane, quicquid secus à quoquam, quauis authoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, decernimus, non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Prouincialibus, & synodalibus statutis, & consuetudinibus cæterisque contrariis quibuscumque Dat. Romæ apud S. Petrum, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, secundo Idus Februarij, pontificatus domini Iulij Papæ III. anno 4.

Io. Baptista Lomelinus.

Io. Carpius.

Exposuit centum quinquaginta M. Beler.

Nihilominus tamen post Concilium Triden. † 255
introductum est in d. Ecclesia, quod solum in triginta diebus, qui nunc dicuntur requies, Beneficiati, lucrentur horas, & distributiones, in requie vero 90. diebus, qui modo dicuntur, sesenias, solum lucrentur anniuersarium, seu grossam.

Vndecimo dubitatur, †an indulta, seu priuilegia 265
Apostolica, quibus conceditur posse abesse vltra tres menses à seruitio Ecclesię, sint derogata?

Et videtur esse derogata, ex *d. c. 12.* iuncta Bulla Pij IV. reuocatoria priuilegiorum, †in his, in quibus de 257
cretis S. Concilij Trid. contrariantur. quæ habetur ad finem Concilij.

Et facit declaratio S. Cong. quæ ait, † *Omnia pri-* 258
uilegia regularium, & ea, quæ mare magnum appellantur, sunt reuocata in his, quæ Concilio Tridentino aduersantur Bulla Pij Quarti edita 13. Calendas Martij 1565. anno sexto.

Nihilominus tamen contrarium est †dicendum 259
cum Concilium hic non deroget priuilegiis, & indultis Apostolicis, & lex generaliter loquens non tollit priuilegium particulare concessum super eo, de quo lex generalis loquitur, Oldrad. *consi. 266.* Felinus *in capite 1. de rescriptione numero 10.* Iaso *in l. 1. numero nono ff. soluto matrimonio* Decius *in reg. in toto iure, numero octauo ff. de reg. iuris,* Mil. *in rep. verb. priuilegium non insertum,* Ant. Gabr. *de legibus conclusione prima numero tertio* Mandos. *reg. 4. cancel. quæstione 7. nu. 5.* Anast. Germonius, *de indultis Card. §. per quæ sublatum, n. 69. & 73.* & Barbosa *in l. 1. ff. soluto matrim. par. 1. n. 5.*

Et facit etiam, †quia vbi Concilium vult priuilegiis derogare, id exprimit, vt ait Germo. *ibi.* & Ema- 260
nuel Rodriguez *q. regul. 1. tom. q. 8 art. 6.* & ita Congreg. Concilij censuit Concilium non derogare priuilegiis Apostolicis, nisi de his expressam faciat mentionem, vt per Germo. *ibid. n. 68.* 261

Nec obstat d. Bulla Pij IV. †quia vt idem Germo. ait, eadem Congregat. censuit Bullam Pij IIII. qua tolluntur priuilegia omnia Concilij Triden. decretis aduersantia, non extendi vltra ea, quæ in Concilio continentur. Cuius ratio desumitur, †ex dictis, quod priuilegia, quibus non derogatur in decretis Concilij, non sunt illis contraria.

Et quod d. Bulla sit regulanda, & intelligenda se- 262
cundum ipsa decreta Concil. †& terminos illorum & sic restringenda ad ea tantum, quæ per illa prohibita sunt cum derogatione priuilegiorum, tradit Emanuel Rodriguez *d. articulo sexto* quod etiam Vivaldus in Candelabro aureo, *titulo de absolutione numero 40.*

Et in terminis *d. cap. 12 sess. 26.* ita declaratum est† 263
per Sanctam Congregationem, vt videre est in declaratione sequenti. *An indultum Leonis X. tribuens Præposito, & Canonicis S. Mariæ de la Scala, vacationem duorum mensium, contra fundationem Ecclesiæ, intelligatur sublatum per hoc* cap. in versic. præterea obtinentibus, *dum vult saluas esse constitutiones Ecclesiarum, quæ lon-*

longius seruitij tempus requirunt? Congreg. censuit negatiue, cum expresse non deroget indultis, & Concilium hic tantum reuocat constitutiones, quæ concedunt absentiam vltra tres menses. & Cong. censuit per hoc decretū non esse derogatum priuilegijs Apostolicis. 12. Decembris 1585.

264 Priuilegia tamen perpetua de non † residendo concessa certis personis, seu certo generi personarum, sunt reuocata per Concilium, ex *cap. 2. sess. 6. de reform.* & d. Bulla Pii IIII. vt in vna Abulen. infra adducta, *n. 423. ad secundum.*

265 Vnde apparet priuilegium † concessum à Paulo III. Capellanis Regis Hispaniæ, vsque ad certū n. de non residendo, & percipiendis fructibus in absentia, esse reuocatum per Concilium, & d. Bullam Pii IIII. & ita non seruatur iam d. priuilegium.

266 Sed contra supradictam resolutionem, † quod d. Bulla Pii IIII. reuocatoria priuilegiorum non procedit, nisi in illis decretis in quibus habetur derogatio priuilegiorum, ex sententia S. Cong. vrgent duæ difficultates.

267 Prima, nam alias S. Congregatio † declarauit regulares per sua priuilegia, etiam mare magnum, nō posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, vt in declarationibus seq. Prima. *Regulares per priuilegium quod mare magnū vocatur, vel habent facultatem absoluendi pœnitentes in casibus Episcopo reseruatis.* Ita fuit

268 rescriptum † Cardinali Paleoto Calen. Sept. 1572. & Brixien. 12. Aug. eodem anno & Fulginaten. 13. Martii, 1573. secunda Vercellen. *Mendicantes rigore, maris magni, neque Iesuitæ non possunt absoluere à casibus reseruatis.* Tertia. *Fratres mendicantes & cuiuscunque ordinis regulares in vim priuilegiorum non absoluunt casibus Episcopo reseruatis.* Quarta. *Hac de re vbi Congregatio accurate egisset, deinde ad Sanctissimum D. N. retulisset, illius sanctitas etiam de sententia Congreg. censuit ex facultatibus per mare magnum, alia vt priuilegia regularibus concessa, factum eis non esse potestatem absoluendi in casibus sibi ab Episcopo reseruatis 19 Sept. 1577.* quam declarationem refert compendium priuilegiorum societatis Iesu, *versiculo absolutio. §. 1* dicens ita haberi in quadam Epistola Illustrissimi Cardin. S. Sixti ad quen-

269 dam Ordinarium missa, refert etiam † Cosmas Philiar. *de offic. Sacerdotis 2. p. lib. 2. cap. 25. ad fin.* dicens haberi in instructione confessorum Ioan Baptistæ Eugubini, & eam etiam ex Casarrubios *in addit. ad compendium priuilegiorum Mendicantium tit. absolutio, quoad seculares, & tit. casus reseruati*, referente haberi in Catechesi Neapolitana vna cum aliis, de quibus infra, ponit Man. Rodriguez *quæstion. regul. 1. tom. quæst. 61 arti. 13.* & Sorbo *in addit. ad d. compendium ibi.*

270 Et Concilium prouin. † Mediolanen. 3. factum de an. 1572. *tit de his, quæ ad pœnitentia Sacramentum pertinent.* sic ait. *Ne confessarij regulares eorum peccatorum, quorum absolutio Episcopo reseruata est, vinculis irretitos pœnitentes absoluant, quemadmodum à sede Apostolica declaratum est, id eis non licere quauis priuilegiorum suorum authoritate.*

271 Vnde author libelli, † qui dicitur catechesis, siue instructio à RR. Dominis † examinatorib. promulgata, *pag. 429.* relatus per Candelabrum aureum *d. tit. de absolutione. num. 26.* & per Manuel Rodriguez. *d. art. 13.* docet, quod hodie priuilegia regularium, quoad effectum absoluendi à casibus Episcopis reseruatis sunt sublata per Concilium Tridentin. *cap. 7 sess. 14.* & per declarationem Gregorii XIII. quamuis possint absoluere ab omnibus casibus Papæ reseruatis virtute maris magni, & aliorum priuilegiorum & quod ex d. declarationibus clare colligitur authoritatem, quoad casus Episcopis specialiter reseruatos confessam regularibus, esse sublatā, inquit Manuel. Rodriguez *d. art. 13* & quod huiusmodi priuilegia *per. 5.* Concilium Triden. fuerint reuocata, vt per Congregationem Cardinaliū factam sub die 10. mensis Septemb. 1572. fuit declaratum, inquit Summa Corona. *4. part. cap. 6 de Sacramento pœnitētia. num. 24 5. dubio.* & Zerola *in praxi Episcopali. 2. pa. versic. absolutio. § 1 & 15. & vers. Mona. hi. § 15.* qui ait de hac re consuluisse Romæ multos Cardinales, qui dixerunt sibi confessarios non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis ex priuilegiis, & facultatibus concessis ante Concilium, posse tamen ex cōcessis vel confirmatis post Concilium

Et tamen non † habetur in Concilio Tridentin. 272
derogatio huiusmodi priuilegiorum absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, nam in *sess. ne. 14. de sacramento pœnitentiæ. cap. 7 & can. 11.* vbi de hoc agitur & dicitur, quod extra articulum mortis Sacerdotes nihil possunt in casibus reseruatis, non adest reuocatio priuileg. super facultate absoluendi ab illis.

Nec ex eo, quod Religiosi † sine approbatione 273
Episcopi non possint confessionē audire, decipitur priuilegia esse sublata per Concilium, vt male inquit Cosmas Philiarchus *sup.* & videtur Sorbo *in d. compendio versi. casus reseruati.*

Secūda difficultas † est, nam si d. Bulla Pii IIII. re- 274
uocatoria priuilegiorum non procedit, nisi in decretis, in quibus habetur derogatio priuilegiorum, videtur fuisse superflua, de nihilo seruire.

Ad primam † difficultatē videbatur posse respon- 275
deri S. Cong intellexisse, quod decretum vltimum. *sess 25. de reg* vbi S. synodus præcipit omnia, & singula in superioribus decretis contenta obseruari in omnibus Monasteriis, non obstantibus eorum priuilegiis, ac mari magno, loquatur non solum de cōtentis in decretis illius *sess. 25. de regular.* sed etiam in decretis aliarum sessionum præcedentium.

Quod videtur colligi ex quadam declaratione, 276
quæ inter declarationes S. Congreg. super *d. cap vlt.* habetur sic. *Per hanc derogationem, maris magni, non possunt regulares, cuiuscumq; Ordinis illi sint, à casibus Episcopis reseruatis absoluere, prout etiam annotatum est sup.* in cap. 7. sess. 14. nempe in declarationibus supra adductis.

Sed ista responsio non placet, primo, nam reuera d. decreto vltimo solum reuocantur priuilegia, † 277
quæ sunt contra decreta illius *sessionis. 25. de regular.* & non quæ sunt contra decreta aliarum sessionum, vt recte inquit Manuel. Rodrig. *d. t. 10 q 8 art 6* ponderans illa verba *in Superioribus decretis*, Nam non dicit in superioribus sessionibus, & tenet etiā. Nau. *in Man. cap 27. n 190. & cons. 7. de priuil.*

Vbi recte Nauarrus docet priuilegia regularium,
278 † quod non teneantur seruare interdicta in aliquib. dieb. tantum, vt in festis suorum Ordinum, esse sublata per Concilium *d. decreto vltimo*, iuncto *cap. 12. eiusdem sessionis*. quod etiam tenet compendium priuilegiorum Societatis Iesu versic. interdictum, vbi relatis huiusmodi priuilegiis *ad fin.* sic ait, non obstantibus, quæ in hoc verbo dicta sunt, mandante Episcopo nostri interdicta non solum à Sede Apostolica, sed etiam ab Ordinariis promulgata, publicare, ac seruare debent, vt decreuit Cōcilium Trid. *sess. 25 c. 12. de regular.*

279 Quamuis contrarium teneant † Bar. Medina *in sum. lib. 1. § 13* Bernar. *in sua summa, lib. 34. nu. 30* Lud. Lopez *instruct. consc. 2. tomo. 2 p. cap.* 21. Manuel Rod. *in explicatione Bullæ. § 5. num. 15. & in addit. ibidem. nu. 13. & num. 35.* & nouissime *quæst regul. 2. tomo quæ. 112. artic.* & Sorbo *in d. compēdio versicul. interdictum tertio.*

280 Sed sententia Nauar. † est verissima, & approbata, per S. Congregation. vt in declaratione adducta *5. part. capit. 8. numer.* 87. *ad 8.* vide tamen breue Clementis VIII. concessum post Concilium Ordinis D. Francisci positum per Man. Rodrig. *d. quæstion. 112. artic 2.*

Secundo ex eo d. responsio non placet, quia idē
281 est de priuilegiis † concessis sæcularibus, vt ex infra adducendis patebit.

Et ad d. declarationem, quæ habetur super decreto vlt. & facit super d. responsione, dico, illam in
282 ea forma † non esse declarationem S. Congreg. sed fuisse ibi positam sub ea forma per eum, qui compilauit, & collegit declarationes S. Congreg. Concilii sub sess. & capitulis ipsius Concilii, existimando prædictas declarationes supra adductas *nu. 269.* positas sub *d. cap. 7 sess. 14. de sacramento pænitentiæ*, fundari in derogatione maris magni, de qua in d. decreto vltimo.

Vnde ad *d. 1 difficultatem* 2. respondendum esse videbatur, quod d. declarationes, & Grego. XIII. nō
283 † volunt, nec dicunt, quod priuilegia regularium ad absoluendum à casibus Episcopo reseruatis sint reuocata per Concilium, sed, quod per sua priuilegia, non habent talem facultatem, idest, quod non habent tale priuilegium, & sic d. declarationes S. Congregation. & Gregorio. XIII. ad hoc tendunt, vt declarent priuilegia regularium non dare facultatem absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, nec ad id se extēdere; quamuis aliqua priuilegia ad hoc allegent Candelabrum aureum *d. tit. de absolutione. num. 32.* & Man. Rodrig. *in explicatione Bullæ. § 9 num. 132. & seq. & q. regul 1. tom. d. quæstio. 61 artic. 3. & 4.*

284 Pro qua responsione facit † quod inquit Candelabrum *ibi n 52.* quod ad prohibitiones supradictas potest responderi, esse intelligendas stando in iure communi, non autem esse extendendas contra priuilegiatas personas

285 Et Sua rez *4. to. de* † *pænitentia disputat. 3. sect. 2 ad fi.* ait, quod per declarationes S Congreg. quæ ait, non posse Religiosos per priuilegia maris magni, absoluere à peccatis reseruatis Episcopis, non excludūtur specialia priuilegia, vel directe concessa, vel per communicationem, si in eis facultas hæc sufficienter explicetur, quod etiam vult Graffijs *in decisionibus aureis casuum conscient. libro 1. cap. 13. num. 56. & 57.*

Et comprobatur, maxime ex seqq. declarat. S. Cong. *neque confessores ex priuilegiorum Rosarij, neque Patres Iesuitæ possunt absoluere pænitentes à casibus reseruatis Episcopo, nisi priuilegia ipsa talem tradant facultatem, vel sint obtenta, aut confirmata post Concilium Trident.* Secunda Episcopo Caietano. *An per Bullas ordinarias, in quibus solet dari facultas absoluendi a casibus Sede Apostolica reseruatis, comprehendantur etiam casus, quos Episcopus, & Prælatus Religionis, cum suis subditis regularibus reseruauit? fuit responsum, quod non, nisi de his fieret specialis mentio.* Quas declarationes afferunt Casarrubios, & Sorbo *vbi supra*, & Emanuel Rodriguez *d. art. 13.* 286

Comprobatur etiam ex decreto Concilij Prouin. † Mediolanen. 5. facti anno 1579. *1 par. tit. quæ ad pænitentiæ sacramentum pertinent, versi. ne facultatum*, vbi sic dicitur: *Ne facultatum, priuilegiorumue iure, quæ cuiquæ etiam Rosarij, & cruce signatorum Scholæ, Confratriæ, Collegione etiam laicorum, quauæ Collegijs, Confratribusue in conscriptis ante vel post Concilij confirmationem concessa sunt, confessarius cuiuscumque ordinis sit, ab ijs casibus, quos sibi Episcopus in sua diœcesi reseruauerit, pænitentes sine illius facultate absoluat, si contra fecerit suspensionem à diuinis ipso facto incurrat*, sequitur Zerola *in praxi Episcopali, prima parte verb. absolutio. §. 5. seu 6.* 287

Ex quibus apparet, † quod nō est vis in hoc, quod priuilegia sint ante, vel post Concilium concessa, sed in hoc, quod tradunt, vel non, facultatem absoluendi à casibus Episcopo reseruatis. 288

Vnde facultas † quam habent confessarij Societatis Iesu absoluendi à quibuscumque peccatis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, ex Bulla Pauli III. quæ habetur *in libro Bullarum d. Societatis, pag. 20.* 289
Quæ videtur † comprehendere etiam casus reseruatos Episcopis ex illa dictione, Nauar. *in Man. cap. 27. num. 263.* in noua editione, Graffijs *d. lib. 1. cap. 13. n. 58.* & Zerola *2. part. versic. absolutio. §. 1. resp. 2.* non est derogata per d. declarationes, vt per d. Compendium Societatis Iesu, *d. verb. absolutio*, vbi subdit. *Nihilominus declarauit idem Gregor. XIII. die 10. Maij. Anno 1583. non esse intentionis suæ, quod per talem epistolam* (nempe dictam Cardinalis, Sanct. Sixti) *sit derogata dict. Societatis facultas, eamque, quatenus opus sit, denuo confirmauit, habetur in viuæ vocis oraculis*, pagina 131. 290

De qua declaratione meminit † etiam Enriquez *in summ. lib. 6. c. 6. §. 5.* Sorbo *supra.* & Emanuel Rodrig. *dict. art. 13.* dicens, ex ea confessores Societatis posse absoluere virtute suorum priuilegiorum etiam hodie à casibus Episcopo reseruatis, & Mendicantes etiam per communicationem. 291

Quamuis † ipsi videantur velle illam esse nouam concessionem, & priuilegium, sed potius videtur vera declaratio, ex quo sub d. priuilegio Pauli III. comprehendebantur etiam casus reseruati Episcopo. 292

Neque

293 Neque obstat alia declaratio, † quam ex Casarrubios adducit Man. Rodriguez *d. art. 13.* & Sorbo *sup.* quæ ait Episcopo Caietano, de quo supra. *Neque per Bullam Sanctissimi nominis Iesu, in qua specialiter habetur, quod confessarij possint absoluere confratres à casibus Episcopo reseruatis. fieri posse talem absolutionem, nisi tantum ratione Iubilei plenissimi indicti à Summo Pontifice, cum potestate absoluendi à quibuscumque casibus, etiam in Bulla Domini contentis*, quæ expresse loquitur etiam de priuilegio specialiter concedente facultatẽ absoluendi à casibus Episcopo reseruatis.

294 Quia responderi potest, † quod ista declaratio videtur esse mendosa, quia in meis declarationibus, super *dicto capitu. 7. sess.* 14. sic habetur. *Omnes, qui audiunt confessiones, possunt absoluere à casibus Episcopis reseruatis virtute Bullæ Iubilei indicti à Summo Pontifice cum facultate absoluendi à quibuscumque enormibus peccatis reseruatis Apostolicæ Sedi, etiã in Bulla Cœnæ Domini, sed non virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum, vt Rosarij.*

295 Sed reuera ista non satisfaciunt, † nam declarationes adductæ in contrarium multum vrgent, & particulariter illa *num. 293.* adducta, quæ non potest dici mendosa. nec ei contradicit adducta *præcedenti num.*

296 Nec videtur posse negari ante Concilium † fuisse multa priuilegia, cum facultate absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, vt per Compendiũ Mendicantium, & alia verb. absolutio, & Manuel Rodriguez *vbi supra.* & in particulari constat de illo priuilegio Pauli III. concesso Societati Iesu, quo alii regulares, præsertim Mẽdicantes per communicationẽ fruebantur.

297 Vnde in hac difficultate dicendum est † primo, priuilegia, & facultates ante Concilium Tridentinum concessa, quibus dabatur etiam expresse, potestas absoluendi à casibus Episcopo reseruatis esse sublata, vt patet ex declarationibus, & aliis adductis.

298 Secundo priuilegia huiusmodi post Concilium concessa, † seu confirmata ante Gregorium XIII. esse etiam sublata, vt constat ex decreto Cõcilii Mediolan. tertii, supra adducto, *n. 270.* & præcipue ex decreto Concilii Mediolanen. quinti, supra adducta. *n. 287.*

299 Tertio, confessarios posse absoluere † à casibus Episcopo reseruatis virtute priuilegiorum post Cõcilium Tridentinum, & declarationem Gregorii XIII. concessorum, seu confirmatorum, quibus datur facultas absoluendi ab illis. Et ita procedit prima declaratio adducta, *numer. ducentesimo octogesimo sexto.*

300 Quarto, priuilegia, in quibus datur facultas † absoluendi à casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, non comprehendere casus Episcopo reseruatos, nisi de eis fiat specialis mentio. Saltem per dictionem etiam dicendo, etiam *Sedi Apostolicæ reseruatis, vt supra* num. 290. vt in secundo declaratione adducta *d. nu. 286.*

301 Quibus sic stantibus † ad d. primam difficultatẽ dicendum est, prædicta priuilegia non solum ante Concilium concessa, sed etiam post, ante Gregoriũ XIII. esse sublata, non per Concilium, sed per declarationem, & decretum Gregorii XIII. qui ita voluit, & decreuit.

Sicut etiam modo Sanctissimus Clemens VIII.
voluit, quod Sacerdotes, tam seculares, quam regu-
lares per vniuersam Italiam extra Vrbem degentes
virtute quorumcumque priuilegiorum, indulto-
rum, ac facultatum, † è casibus Sedi Apostolicæ, vel 302
ab Ordinariis sibi reseruatis, & reseruandis, absol-
uere de cætero non audiant, neque possint, nisi in
mortis articulo, seu cum noua, & speciali licentia im-
petrata in scriptis locorum Ordinariis exhibita. Vt
in decreto Sacræ Congreg. Episcoporum, & regu-
larium dato 9. Ian, 1601. posito ad literam per Zero-
lam *in praxi Episcopali. d. 2. part. vers. absolutio. §. 1.* & per
Vgolinum in expositione Bullæ Cœnæ Domini. *3. part. Bullæ. c. 2. sub. n. 5.*

Aduertendum est autem, regulares secluso pri-
uilegio non posse de iure † absoluere à casibus Epi- 303
scopo, non solum de iure, sed etiam specialiter per
ipsum Episcopum reseruatis, vt patet ex *clement. dudum, versic. per huiusmodi de sepul. & Clem. 1. §. quibus, de priuileg.* & tenent *glos. verb. concessa, in d. clem. dudum,* & ibi Monach. Imola, Card. Anchar. & Panor. *in ca. Deus qui, nu. 5 de pœnitent. & remiss.* Alber Sbrotius *de vero, & perfecto Clerico. lib. 2. cap. 26. num.* 13. Nauar. *in Man. cap. 27. n. 263. & 264,* alias *266.* Soto *in 4. distinct. 18. quæst. 4 art. 3.* Mart. Ledesma *2. 4 quæst. 7. art. 5. dub. 7.* Cosm. Philiar. *de officio Sacerd. 2. part. lib. 2. c. 25.* Graf. *d. lib. 1. cap. 13. num. 57.* Lud. Lopez *instruct. consc. 2. tom. 2. p. c. 2. &* Suarez *d. 4 tom. disput. 3. sect. 2. 2. punct.*

Quamuis in casibus † Episcopo specialiter reser- 304
uatis contra teneant Bonif. *in d. vers. per huiusmodi, n. 6.* Panor. *in c. fin. num. 6. ne clerici, vel monachi.* Felin. *in ca. perpendimus, de sentent. excommunic.* Angel. Syluest. Tauiena, & Armilla, Candelabrum Aureum *d. tit. de absolution. num. 26. ad fin. & num. 44.* Man. Rodrig. *in explicat. Bullæ. d. §. 9. num. 131. & 145. & quæst. regul. 1. tom. d. quæst 61. art 2.* & Enriquez, & Sorbo *supra,* Vega *in summa. 1. parte. capit. 6 casu 44.* & Petrus Ledesma *in summa de sacrament. pœnitentia. capitul. 13. ad fin.*

Ad secundam difficultatem respõderi potest, ad-
huc d. Bullam non esse superfluam, sed fuisse factã
ad hoc, vt omnia, & singula † priuilegia in his, in qui 305
bus decretis Concilii illa reuocantibus contrarian-
tur, reuocata censeantur, non obstante, quod sint concessa motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, & ex quauis etiam honesta causa. Et cuiuscumque tenoris sint, quorum tenores pro sufficienter expressis, & pleno insertis habentur in d. Bulla ad *cons. 2.* Butrii, quod Rota sequitur, vt per Sarnen. *in proœmio regularum cancell. q. 6. num. 6. & decis.* 161. *num. 1. part. 1. diuersorum,* & tradita per Feli. *in cap. nonnulli n. 6. de rescrip.* Prob. ad Monachum *in c. collatio, de offic. Legat. num. 10.* Cassad. *decis. 10. num. 2. super regulis.* Couarruuias *in Rubrica de testament. 2. part. num. 20.* Ant. Gabr. *de clausulis concl. 5.* Mand. *regul. 11. Cancell. quæst. 9. & reg. 19 quæst. 19. nu. 13.* Nauar. *in cap. si quando, de rescrip. except. 1. & consil. 7. de priuil.*

priuil.n.20. Sarmiento *l.3.selectarum.c.14.n.20.* Aceuedo *in l.1.tit.14.lib.4 recopil.num.33* Man. Rodriguez. *quæst.regul.1.tomo quæst.6.ar.6.* Anaſ. Germo. *de indultis*, Cardin. *§.ac irritum, numer.* 1. & nouiſſime per Gonçalez *gloſ.36.qua.3.* in quo etiam apponitur decretum irritans, ac clauſula ſublata, itaque d. Bulla videtur fuiſſe facta ad corroborandam, & confirmãdam derogationem priuilegiorum in decretis Cõcilii contentam, vt tradit Mannel Rodriguez. *d.1.tomo quæſtion. regular. quæſtione octaua, articulo ſexto* ita, vt non poſſit prætendi illam non fuiſſe recte factam.

Decimo ſecundo dubitatur, quot dies contineãt iſti menſes, qui dantur quietis, & recreationis cauſa?
306 Et breuiter † dicendum eſt menſem in propoſito continere 30. dies, & ſic tres menſes 90. dies, cum Concilium abſolute illos concedat, nec exprimatur à quo tempore incipiant, maxime, cum poſſint accipi non ſolum continui, ſed etiam interpollati, Butr. *num.12.* & Abb. *6. in c.licet de ſupplen. negligen. prælat.* Barr. & alii *in l.cum biſſextus.ff.de verbor ſignif.* Franeus *in cap.quam ſit.§.electus. num.4. de elect. in 6.* Menoch. dicens receptum *de arbitr.lib.2.caſu 50.à num. 12.* & alii, & Rota in vna Salamantina Canonicatus, vigeſimo Iun.1572. infra adducta, *quinta part. capit. primo num. 46.* & poſt hæc Gonçalez *gloſ. 11. numero octauo.*

307 Quamuis dicant tunc menſem accipiendum † eſſe pro duodecima parte anni, Domin. *d.§.electus, nu. 2.* Lambert. *de iurepatron. 2. part. 2. lib. quæſt.1. art.14. numer. 3.* Thomas Sanchez, *de matrimon.lib.2. diſput. 24.num.20.* & quicquid alias in terminis ſuſpenſionis duorum, vel trium menſium dicat Suarez, *5. tomo. de cenſuris diſput.29 ſect.1.num 5.*

308 Decimotertio dubitatur, † an ſtante ſtatuto Eccleſiæ, quod concedebat Canonicis abſentiam triũ menſium, non tamen erat in vſu, poſſint poſt Concilium gaudere d. tribus menſibus? & videtur, quod ſic, nam Concilium id permittit, & ſolum relinquit ſaluas Eccleſiarum conſtitutiones, quæ longius ſeruitii tempus requirunt.

Nihilominus tamen contrarium eſt dicendum,
309 † nam ſtatutum conſuetudine abrogatum non eſt habendum in conſideratione, & ideo iuramentum, de ſeruandis ſtatutis, non extenditur ad ſtatuta vſu non recepta, vel per conſuetudinem obrogata, Ripa *reſpon.5.num.4.lib.1.* & Rolandus *de lucro dotis, qu. 99.* & non minorem vim habet conſuetudo, quam ſtatutum, ac proinde eodem modo cenſetur ſalua
310 relicta. Et ita S.Cong. Concilii cenſuit, † vt in ſeqnẽ. declaratione. *Licet per ſtatutum Eccleſiæ concedatur Canonicis per tres menſes abeſſe, ſi illud per conſuetudinem non fuit obſeruatum, attendenda eſt magis conſuetudo cõtraria, quam ſtatutum.*

311 Si tamen conſtitutio, † aut conſuetudo Eccleſiæ requirit ſeruitium totius anni, tunc locum habet abſentia trium menſium à Concilio permiſſa, eſt enim nimis dura reſidentia totius anni, oportetque maxime iuxta fragilitatem humanam indulgeri aliquod tempus ad recreationem corporis, & animi.
312 Et ita S. Congregatio. Concilii cenſuit, † in vna Aſtoricen. his verbis: *Decretum Cõcilij,* capitul. 12. ſeſſ. *24. concedit Canonicis abſentiam trium menſium, ſi conſtitutiones Eccleſiæ ſeruitium totius anni requirunt.*

Decimoquarto dubitatur, † an ad abſentiam tri- 313
um menſium requiratur cauſa, & licentia? & videbatur dicendum requiri iuſtam, vel rationabilem cauſam, nec poſſe pro ſolo libito vti d. abſentia Canonicos, & Præbendatos, & alias non lucrari fructus in conſcientia, vt tenet Nauar. *de oratione, ca.5. num.20.* cuius ſententiam, quoad peccatum, ſequitur D.Ioan.Ocon. *in d. c. vnic. de clericis non reſiden. in 6.n.23.*

Nihilominus tamen reſpondetur † non requiri 314
cauſam, aut licentiam, nam Conciliũ abſolute permittit iſtam abſentiam, vt Præbendati poſſint capere aliquam recreationem, & vacationem à labore, & ne ſit nimis dura reſidentia.

Et ita S. Cong. declarauit, † vt in declarationibus 315
ſequen. Prima Gadicen. *An in illis tribus menſibus à iure conceſſis ſit aſſignanda cauſa abſentiæ, & cum licentia ſui Prælati? vel an poſſint potiri beneficio trium menſium nulla cauſa declarata, ſed impetrata licentia à Decano, vel Præſidente in choro, & frui quibuſdam nouis diſtributionibus per Epiſcopum impoſitis, pro vt fruuntur in dictis tribus menſibus omnibus fructibus ſuarum Præbendarum, cum pro præſentibus, & intereſſentibus habeantur de iure Cong. cẽſuit nullam aſſignandam eſſe cauſam, ſecũdo nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos poſſe abeſſe eod. tempore, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio ſed tantum eam quotam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, vel Capituli. Tertio non poſſe frui d. diſtributionibus, cum ſint diſtincta à Præbendis.* Secunda Abulen. *An Dignitates, Canonici, Portionarij, Cantores, aut alij officiales poſſint abeſſe à ſeruitio Eccleſiæ, ſine licentia Epiſcopi? Cong. cenſuit non requiri licentiam Epiſcopi, quando dignitates, Canonici, aut Portionarij abeſſe volunt tempore ipſis à Concilio Triden. permiſſo, non tamen omnes ſimul abeſſe poſſunt, ne Eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur, quæ autem pars poſſit ſimul abeſſe, relinqui arbitrio Epiſcopi, & Capituli, de alijs qui non ſunt Beneficiati, & inſeruiunt in Eccleſia, Concilium nihil diſpoſuiſſe, ſed generaliter ſeruandum, quod Concilium mandat, circa regimen debitum in diuinis officijs,* ſeſſ. 24. cap. 12. in fin.

Alias etiam † S. Cong. in vna Gennen. circa hoc 316
ſic cenſuit. *Archiepiſcopus Gennen. prouideat, ne duo mẽſes, quos habent vacantes Canonici ſui Capituli, incurrant in Natale, aut Paſcha Domini, aut huiuſmodi maximas ſolemnitates.*

Vnde Zerola *in praxi Epiſcopali,* † *prima part. verb.* 317
priuatio § .quarto, ſecundo dicto præſentiali, tertio dubio. & Zechus *de republica Eccleſiaſtica, titulo de Beneficiatis numero ſexto verſiculo, quod ſi beneficia.* dicunt quod Canonici tribus menſibus abeſſe non debent tempore Paſchæ, & maximarum ſolemnitatum ex declaratione S. Congregationis.

Sed hoc in hoc Regno non videtur † ſeruari, ſed 318
in quolibet tempore Canonici, & Præbendati capiũt ſuos dies abſentiæ, nec eſt taxatus numerus

eorum

eorum, qui abesse possint; regulariter enim in Ecclesiis Hispaniæ remanet competens numerus, ita vt propter dies absentiæ, & recreationis Ecclesia non destituatur debito seruitio.

Decimoqnintodubitatur, † an Canon. & obtinē-
319 tes Dignitates, seu Portiones, possint licite, & tutā
conscientia abesse, vltra tempus à Concilio permis-
sum, amittendo distribntiones, & omnes fructus,
qui residendo lucri fiunt?

320 Et videtur, quod sic, † nam ita faciunt multi absque scrupulo conscientiæ, non existimantes in eo peccare, nec communiter id notatur.

321 Nihilominns tamen dicendum est, † quod si vltra tempus à Concilio permissum notabiliter absunt, peccant mortaliter; nam contraueniunt grauissimo præceptn Concilii, nec satisfaciunt suæ obligationi, non enim est, nec dici potest lex pure pœnalis, vt patet.

Et faciunt declarationes † sequentes S. Congre-
322 gat. Concilii. Prima, *Canonici ad continuam residen-
tiam tenentur in Canonicatibus, nisi in alijs Beneficijs e-
iusdem qualitatis resideant.* Secunda *Nullus excusatur à
residentia, licet distributiones quotidianas amittere con-
sentiat.* Tertia, *Non residentes, quamuis amittant ter-
tiam partem fructuum in distributiones conuersam, com-
pelli nihilominus possunt ad residentiam alijs item iuris re-
medijs, & præsertim ex hoc decreto.*

323 Quod procedit etiamsi resideat † In ciuitate, vbi est Ecclesia, nam adhuc, peccant mortaliter, nec satisfaciunt, si notabiliter abfuerint à seruitio Ecclesiæ vltra tempus à Concilio permissum, ex quo debitô non satisfaciunt, vt in declarationibus sequen. super *d. c. 12.* Prima, *Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesia sua seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, intelligendumq́; est omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas* Secunda, *Si vltra tres menses absunt, licet in ciuitate sint, incidant in d. decreti pœnam, per quod sublata est omnis consuetudo in contrarium.* Tertia, *Canonicus, qui abest à seruitio suæ Ecclesiæ vltra tres menses licet sit, & maneat in ciuitate, vel in loco, in quo Eccl. ipsa consistit, mulctari potest, pro vt à Cōcilio statuitur.* Quarta, *Puniendi sunt quia à seruitio Ecclesiæ absunt licet in ciuitate locorum, in quibus ipsa Ecclesia consistit, sint præsentes tantum.* Quinta, *Non licet vltra tres menses abesse, nisi ex causis inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ superuenerint vel nisi in Parrochiali Ecclesia resideret, etiamsi steterit in loco, sed tantum abfuerit à seruitio vltra tres menses*, & conducit ad propositum declaratio supra adducta, *numero primo sexto.*

324 Decimosexto dubitatur, † an satis sit lucrari grossam, seu vestuarium residendo ad horam, seu tem-
pus illius? & breuiter dicendnm est, id non satis es-
se, nec satisfacere suæ obligationi, & præcepto Cō-
325 cilii, vt ex eo constat, † & appatet ex seq. declaratio-
nibus Prima, *Interessentia, de qua in hoc decreto, debet
esse in omnibus diebus, & horis officiis diuinis interesse, &
inseruire, præterquam in tribus mensibus singulorum an-
norum, nisi Ecclesiæ constitutiones longius seruitii tempus
requirant.* Secunda, *Cong. censuit Canonicatus, & Di-
gnitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi in-
uitantur aliqua confirmatione qua non sit sublata per Cō-
cilium Triden. distributiones tamen quotidianæ cæteris ho-
ris, quæ distribusione carent, ex fructibus massæ commu-
nis proporsionabiliter sunt assignanda, ne negligantur.*
Tertia, *Compellantur obire officia, & ad omnes horas se-
ptem Canonicas, & ad faciendum prinipcium, & officium
hebdomadarij, si tamen alii non sint* Quarta. *Canonici non
excusantur à qualibet hora illius diei, qua choro interesse
tenentur, prætextu quod eorum nomine, veluti in Matuti-
no adsunt alij ab ipsis missi, nec etiam prætextu immemo-
rialis consuetudinis, quod si peterent, vt distributiones au-
gerentur, id augendum esse ex præscripto Concilij Triden-
sess. 21. & 22. c. 3.*

Quæ tamen declaratio, † quod attinet ad Matutinum, non seruatur in Ecclesiis, vbi Matutinum dicitur media nocte, maxime in locis, vbi magna frigora esse solent; cum enim hora sit tam incommoda, non solent ire Canonici, & Præbendati, & ista consuetudo, & obseruantia, tanquam interpretatiua, & iusta causa, ac ratione fundata, videtur excusare, maxime, cum ita, & non aliter sit à principio Cōcilium receptum. 326

Quinta, † *Cong. censuit non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies; & ex diebus, & horis sic collectis confici menses absententiæ, de quibus in hoc decreto, neque ad colligendū seruitium 9. mensium colligendas esse punctaturas quasi ii qui 9. partes puncturarum ex 12. habeant seruitio. 9. mensium, debito satis fecerint, sed ipsos dies residentiæ, & seruitij, siue continui fuerint, siue interpollati, numerandos esse, vt complementum dictorum. 9. mensium.* 327

Quæ declaratio non procedet † In Ecclesiis, vbi ex fundatione, priuilegio Apostolico, aut statuto à Sede Apostolict in specie confirmato aliud cautum sit iuxta supradicta, vt in Ecclesia Granaten. seruari audiui, & tradit Philarchus *de officio Sacerdotis. 1. part. lib. 1 capit. 13. 2. conc.* in quibusdam Ecclesiis seruari. 328

Quinimo amplius † voluit S. Cong. non valere statutum, seu consuetudinem, vt Præbenda, seu grossa lucrifiat interessendo vna, vel duabus horis, aut minori tempore. 9. mensium, vt in declarationibus sequentibus. *Non valet statutum, vt vna hora,* vel duab. *interessentes lucrentur massam, grossam, siue Præbendam, amissis distributionibus quotidianis.* Alia. *Quod si vno mense ex nouem interessendo vna hora ex statuto, vel consuetudine lucrentur fructus, amissis distributionibus quotidianis? respondit Congreg statutum, & consuetudinem nullam, & tollendam adeo. vt non interessentes omnibus horis in prædicto mense amittant illam ratam fructuū quam amitterent in alijs octo mensibus singulis horis non interessēdo, non tamen incidere in pœnam, de qua hic, quasi abfuissent vltra tres menses.* 329

Sed hoc non seruatur, nec est receptum in Hisp. in cuius Ecclesiis communiter lucrifit grossa, seu Præbenda residendo vna hora, & in aliquibus Ecclesiis lucrifit in tribus mensibus tantum, quæ consuetudo videbatur valere. Cæsar de Graffis *decis. 116. num. 8.* & potest sustineri, cum d. declaratio non sit recepta, saltem dum per Superiorem, aut Capitulum non sit aliud ordinatum, disponendo modum lucran- 330

lucrandi grossam, seu Præbendam iuxta dictam declarationem.

Quamuis in Ecclesia Ciuitaten. in qua ante Cō-
331 cilium erat constitutio, & consuetudo † lucrandi grossam in quatuor mensibus, fuit ablata, quia per S. Congregationem fuit declaratum esse contra Cōcilium *d. cap. 12.* & hodie lucrifit in nouem mensibus vt accepi à doctissimo D. Ioan. Gutierrez meritissimo Canonico Doctorali d. Ecclesiæ in quodam Cōsilio.

Decimoseptimo dubitatur, an obtinens digni-
332 tatem, † cui incumbit visitatio, possit ratione ipsius visitationis abesse vltra tres menses, & lucrari fructus huiusmodi dignitatis, qui per interessentiam lucrifiunt, ac distributiones, atq; etiam fructus Canonicatus, quem simul obtinet? In quo dicendum est, vt habetur in sequenti declaratione Sacræ Cōgregationis Concilii. *An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione sua Dignitatis possit abesse vltra tres menses concessos à Concilio? Congregatio respondit posse; an vero pro tempore dicta absentia vltra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam? Respondit posse, dummodo dari consueuerint absentibus ex legitima causa, non tamen lucrari distributiones mere quotidianas; an durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius Canonicatus, quem obtinet ex dispensatione, vel ex illius Ecclesia consuetudine, stante, quod fructus Canonicatus distincti sint à fructibus Prabenda Archidiaconatus? respondit Congregatio non posse, nisi pro tribus mensibus vacationis causa à Concilio permissis; hac tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi extet Ecclesia consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem Congregatio censuit saluam manere.*

Aduerte tamen, quod si esset consuetudo, quod
333 Archidiaconus visitans suum Archidiaconatum † percipiat distributiones, non censeretur reprobata per *cap. 1. de Clericis non residenti. in sexto*, sed esset valida tamquam ex iusta causa, quia visitando seruit Ecclesiæ Monachus *in d. cap. 1. num. 2.* quem ibi sequuntur Ioan. And. Domin. *in princip. num. 2.* & Probus *n. 11.* Cosmas *in pragmatica sanctione tit. quo tempore quisque debeat esse in choro, glossa vltima, ad fin.* faciunt dicta infra *num. 348.*

Sed videbat, quod Archidiaconus visitans debe-
334 ret percipere distributiones quotidianas, † etiā seclusa consuetudine ex decreto Concilii *session. 22. de reformat. cap. 3. versic. quod si alicui*, vbi incumbens curę animarum imminenti suæ Dignitati habetur pro præsenti, & interessenti, nam qui visitat, exercet Curam animarum iurisdictionalem, seu fori exterioris iuxta dicta supra *prima parte capitul. 6. numer. sexto.*

335 Respondetur tamen, † quod decretum intelligitur de cura animarum proprie, nempe fori interioris, vt videtur colligi ex illis verbis ibi, *quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit.* Et ita censuit Sacra Congregatio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 3. ibi: cura animarum immineat. Secus si tantum iurisdictionalis: si vero est vnita, tunc est locus* capit. extirpandæ §. qui vero de Præben. *& tunc, cum visitauerit suā iurisdictionem, lucrabitur Prabendam, & fructus, secus vero distributiones quotidianas.* Accedit alia declaratio eiusdem S. Congregationis, quæ sic ait. *habentur tanquam præsentes in choro qui curam animarum exercent, qua illis Ecclesia imminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta, vel alia exercendi, qua spectant ad ipsam curam.* Cui consonat Concilium Bononien. *tit. 6. de residentia. §. de causis excusantib. Canonicos. vers. illi quibus*; quæ quidem declaratio loquitur de cura animarum fori interioris, vt patet.

Intelligendum autem est visitantem, † seu exer- 336
centem iurisdictionem imminentem suæ Dignitati, vel Ecclesiæ, non lucrari distributiones, quando est absens à ciuitate, seu loco vbi est Ecclesia, si enim id faceret in ciuitate, seu loco, vbi est Ecclesia, lucraretur etiam distributiones, si opporteret fieri tempore horarum, nec posset commode fieri post eas, seu ante, iuxta infra dicta *numero 357.*

Nec procedit illud † decretum *d. cap. 3.* in Cano- 337
nicis, seu dignitatibus habentibus Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus, seu dignitatibus annexas, vt in sequen. declaratione super illo. *Ibi habeatur, non comprehenduntur Canonici habentes Ecclesias Parochiales, non tamen Canonicatibus annexas, seu vnitas, qui si in Parochialibus resederint, & fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis iuxta Bullam Pii. V. vel ex indulto Apostolico, non poterunt optare neque domus Canonicales, neque Canonicatum presbyteralem, & similia, cum non habentur pro præsentibus, sed tantum sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id quando scilicet extat consuetudo, vel statutum, quo absentes non possunt optare, secus quo absentes possunt optare.*

Rursus circa d. declarationem † *versic. an durante* 338
ea visitatione, aduerte eam procedere, etiamsi Canonicatus esset annexus dignitati, stante, quod fructus Canonicatus distincti sint à fructibus dignitatis, vt in ea dicitur, nam adhuc vti duo Beneficia obtinentur, infra dicitur *vndecima part. c. 5. nu. 192. & vltima p. cap. 12. à num. 57.* & visitando ratione dignitatis non seruit Canonicatui. secus autem esset in portione accessorie annexa, & vnita dignitati, nam tunc vnū est Beneficium, & Portio est tanquam prædium dignitatis iuxta dicta *d. cap. 5. num. 194. & d. cap. 2. nu. 12.* & sic visitans ratione dignitatis lucraretur etiā fructus Portionis annexe, tanquam fructus ipsius dignitatis, seu eius prædii.

Et ex illa declaratione *d. versic.* † conuincitur *con-* 339
silium Nauar. 14. *de Clericis non residen.* de quo supra *num. 50.* quatenus sentit, quod prosequens litem super iurib. suæ dignitatis lucrat etiam in absentia fructus Canonicatus, quem simul obtinent, quod non est verum, nam tunc non abest causa Canonicatus, nec pro vtilitate illius, seu Ecclesiæ, sed solum dignitatis, cuius iura prosequitur.

Et ex eadem declaratione infertur, quod excusatus à residendo † non lucratur fructus, qui non lu- 340
crifiunt in absentia, nisi in casibus à iure expressis, & hoc est, quod dicit Rebuf. *in praxi titulo de dispensatione de non residendo, num. 22.* & facit, quod ipse inferius

ferius ait *nu.60.* quod dispensatus de non residendo.
nequaquam reciplet fructus Beneficii, nisi conce-
datur hoc expresse in dispensatione, cui consonat
quod ait Felin. *in cap. fi. de magistris num. 3. sub. versic. 6.*
limita, quod propter simplicem licentiam absentiæ non ex-
cusabitur quis à perceptione fructuum, sed solum excusa-
bit eum, vt non priuetur.

341 Vnde Canonicus ingrediens † Religionem non
lucrabitur anno nouitiatus, & probationis fructus
Præbendæ, quamuis sit iuste excusatus à residentia,
vt dicetur infra 11. *par. cap. 9. num. 31.*

342 Vnde etiam Canonicus electus, † seu nomina-
tus ad Episcopatum Italiæ, qui debet Romæ exami-
nari, quamuis interim, dum vadit Romam, iuste ab-
sit, & sit excusatus à residendo, non tamen habebi-
tur pro præsenti, nec fructus percipiet ex ista causa,
qui non lucri fiunt in absentia, nisi in casibus à iure
expressis, qualis non est iste, maxime, cum talis ab-
sentia sit in vtilitatem priuatam ipsius electi, qui
vult esse Episcopus; & ad percipien. fructus in ab-
sentia non solum nõ sufficit vtilitas priuata, sed nec
vtilitas Ecclesiæ, seu Episcop. in genere, sed requirit
vtilitas Ecclesiæ in specie, & in particulari. Io. Andr.
in cap. 1. sub numero tertio de clericis non residen. in sexto,
& ibi Domin. *§. qui vero, numero 8.* & Probus ad Mo-
nachum, *num. 29.* & Rota *decis. 222. par. 1. diuersorum,*
de quo infra *n. 372.*

343 Nec obstat, † quod obtinentes ex dispensatione
Parochialem, & Canonicatum, residentes in
Parochiali, percipiunt fructus Canonicatus, exce-
ptis dumtaxat distributionibus quotidianis, vt in
constitutione 64. Pii V. & in declaratione 7. supra
adducta, sub *num. 179.* & aliis. Et similiter obtinens
ex dispensatione duos Canonicatus, aut Dignita-
tes, & residens in vno lucratur fructus alterius licet
non distributiones, vt in declarationibus supra ad
ductis. *nu. 185 & sequen.* quia respondetur, quod illi
residentes in Parochialibus sunt priuilegiati ad per-
ceptionem fructuum, ex d. Bulla Pii. V. vt dicitur in
declaratione supra adducta, *337.* obtinens vero ex
dispensatione duos Canonicatus, seu dignitates, eo
ipso censetur dispensatus, vt percipiat in absentia
fructus alterius, nam alias dispensatio esset inutilis,
344 & ita videtur esse de mente Papæ dispensantis, quã-
do dispensatio est perpetua, & non ad tempus. 18.
Dubitatur, † an statuta, & consuetudines Ecclesia-
rum concedentia iubilationem deseruientibus per
quadraginta annos, sint contra ius, & derogata per.
Concilium? & dicendum videtur, quod non: ad
Cenedum Collect. 15. ad 6. eum. 8. licet contra sen-
tiat Nauar. *consi. 12. de clericis non residen.* & ita censuit
S. Congregatio. & Gregor. XIII. vt in sequenti decla-
ratione *An sit derogatum statutum Ecclesiæ Compostel-*
lanæ permittenti Beneficiato, qui in ea per quadraginta
annos continuos aliquod Ecclesiasticum Beneficium pacifi-
ce possedit, & per d. tempus illud per se ipsum in diuinis re-
sidendo deseruiuit, vt à dicta Ecclesia de cætero, quoad
uixerit, vt emeritus, & inde donatus abesse liceat, & tan-
quam præsens in choro habeatur, tam ratione fructuum
Præbendarum q̃ distributionũ quotidianarũ S.D.N. Greg.
XIII audita relatio. Cong dixit, tollerandũ esse hoc statutũ.

Decimonono dubitatur, an per Concilium
dicto capitulo duodecimo sit † derogatum *capitulo de cæ-* 345
tero. & capitulo ad audientiam, de clericis non resident.
vbi habetur, quod duo Canonici existentes in ser-
uitio, seu obsequio sui Episcopi, habentur pro præ-
sentibus, & percipiunt fructus Canonicatuum,
præter distributiones quotidianas? & videtur, quod
sic, *argumen. cap. 1. de constit. in 6.* & quæ ibi notantur.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum
† ex illa reg. quod lex, generalis posterior limita- 346
tur, & determinatur per legem priorem specialem,
l. non est nouum, cum sequen. ff. de legib. glo. recepta *in*
authen. offeratur. C de litis contestatione, & in l. sciendum
ff. qui satisdare cogantur, & ibi Ias. Decius *in l. in. tot.*
iure, nu. 7 ff. de reg. iuris, Anton. Gabr. *de legibus conclu.*
1. nu. 2. Euerar. *loco à ratione. legis stricta, à num. 12.* Bar-
bosa *in l. 1 ff. soluto matrimo. 1. par. num. 8.* & Thom.
Sanchez *de matrimon. lib. 2. disputatio. 24. num. 6.* & ita
in proposito tenet Nauar. *consil. 1. & 2. de clericis non*
residen. quem post hæc sequitur Gonçalez, *glos. 6.*
numero 255. & sentiunt Hoieda *de in comp. Benefi. 1.*
part. capit. 17. num. 29. & 2. part. capit. 10. num. 15. & 16.
Salcedo *in pract. cap. 52. littera C. 2. casu.* Sbrotius *de*
Vicario Episcopi, lib. 1. quæst. 43. ex num. 4. Cabedo, *decis.*
94. 1. par. & Zechus *de repub. Ecclesiastica, cap. 24. de Ca-*
nonicis numer. quarto versiculo nono, & de Beneficiatis,
sub num. 6. qui post Concilium Triden. scripserunt.

Et ita tenet S. Cong. Concilii, † vt apparet ex seq. 347
declarationibus. Prima, *Stante consuetudine in Eccle-*
sia Cathedrali, quod Canonici non interessentes diuinis
non percipiat fructus Præbendæ, nec distributiones quoti-
dianas, an liceat Episcopo suo retinere penes se vnum, &
duos Canonicos, qui dictos fructus, & distributiones perci-
pere possint ac si in choro præsentes essent? Cong. censuit
licere, exceptis tamen distributionibus quotidianis, Secũ-
da. *Canonici, qui sunt à choro absentes cum suo Episcopo*
distributiones quotidianas amittunt, quæ interessentibus
tantum debentur, etiamsi sint cum Episcopo in visitatione,
ob priuilegium autem, quia suo Episcopo inseruiunt, et-
iam si absint vltra tres menses. Præbendarum suarum fru
ctus faciũt suos. Tertia, *Nec possunt Canonici vbi licet duo*
ad plus associantes eorum Prælatum uolentem quandocũ-
que audire Missam in Ecclesia Cathedrali, sed in alia Ec-
clesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidiana-
rum. quæ non, nisi præsentibus, & interessentibus dantur.

Id autem, † quod dicitur, Canonicos existentes 348
in seruitio sui Episcopi non posse percipere distri-
butiones quotidianas, vt probatur *d. c. de cætero,* & i-
bi notant D. & citati sup. fallit, primo stante consue-
tudine in contrarium, quia seruanda erit, cum sit ex
iusta causa. ex Decio *in d. cum omnes, de constit. 2. lectu.*
sub. num. 6. Couar. *lib. 3. variarum cap. 13. num. 5. vers. 3.*
eadem ratione. Duennas. *reg. 206. limitatione 1.* Hoieda
dicta capit. 17. num. 10. & faciunt in simili declara-
tiones adductæ infra *num. 361.* quæ sunt videndæ. Et
ita in proposito videtur tenere Holeda *d. cap. 10. nu.*
16. & expresse cum eo Sbrotius *d. numer. 3.* quamuis
contrarium teneat Nauar. *d. cons. 2. de clericis non resi-*
den. num. 2. dicens, Canonicis seruientibus Episco-
pis consuetudinem non posse prodesse ad habendũ
distributiones quotidianas per *cap. 1. de clericis non re-*
sid. lib. 9 cui tamen satisfit ex Decio, Couar. Duen-
nas, & Holeda *vbi supra.*

Q Secun-

349 Secundo fallit in † Canonicis missis à suis Episcopis ad visitanda limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantibus ipsos Episcopos ad eadem limina iuxta constitutionem. 17. Sixti. V. de visitandis liminib. Apostolorum ab omnib. Episcopis. Nã ij lucrantur non solum fructus, sed etiam distributiones ex decreto eiusdem Sixti. V. vt in sequentib. declarationibus S. Congregationis Concilij. Prima *Canonici missi ab ipsorum Episcopis ad limina Apostolorũ eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina, distributiones lucrantur ex decreto S D. N. Sixti. V.* Secunda. Illustrissimo Card. Hispalen. *Gartias de Sotomayor istius Ecclesia Canonicus amplitudinisque tua Illustrissima, Ad visitanda sanctorum Apostolorum limina procurator, dum huiusmodi visitationis causa abfuerit, debet percipere distributiones quotidianas. Ita censuit S. Cõgregatio Cardinalium Concilio Trident. interpretãdo prapositorum, cuius Congregationis sententiam volui notam esse, vt eam obseruari curet Roma die. 21. April. 1589. A. Card. Carrafa.*

350 Quod non solum videtur procedere † in Canonicis, sed etiam in aliis Præbendatis, licet non sint de Capitulo, missis à suis Episcopis, seu eos comitãtibus ad limina Apostolorum, nam in proposito eidem videtur esse ratio, & de mẽte Sixti. V. quicquid alias sit in aliis Clericis, vt infra dicetur Non tamen procedet in Canonicis, seu Præbendatis missis ab Episcopis aliarum Ecclesiarum, seu eos comitantibus ad limina Apostolorum, licet alias sint sui Episcopi ratione originis, seu aliorum Beneficiorum nam isti non lucrabũt distributiones, nec fructus Canonicatuum, seu Præbendarũ, nec ista causa sunt iuste absentes, cum non absint causa Episcoporum suarum Ecclesiarum. Nec habentes Beneficia simplicia seruitoria, quibus per Vicarium, seu substitutum potest deseruiri, percipient ista de causa nõ seruiendu distributiones, & alia emolumenta seruitii, nec excusabuntur apponendo Vicario, seu substituto, vt consului, & practicatum est cum quodam Beneficiato Ecclesiæ. S. Vincentii Abulen. Ciuitatis missoad visitanda limina ab Episcopo Abulen. D. Lau. Ottadui de Auend. Nec poterit Episcopus mittere ad visitãda limina duos simul Canonicos, seu Præb. quia ad id vnus satis est, si tamen ipse Episcopus vadit ad ea visitanda, poterit secũ ferre duos Canonicos, seu Præb. qui eum comitentur, & isti duo eum comitantes, aut missus, percipiant fructus, & distributiones Canonicatuum, seu Præbendarum suarũ; si tamen plures in hoc occuparentur, neuter perciperet, quia non est maior ratio de vno, quam de alio quamuis videatur probabile, ac de mente Sixti. V. quod duo Canonici, seu Præb. comitantes Episcopum, aut vnus ab eo missus ad limina Apostolorũ, lucrentur fructus, & distributiones Canonicatuum, seu Præb. licet habeat alias occupatos in suo seruitio alios duos, nisi forte ex hoc Eccl. patiat̃ nisi seruitio magnũ detrimentum ob paucitatem ministrorum.

351 Tertio fallit quando Canonicatus † consisteret solum in distributionibus quotidianis, nam tũc eas lucrarentur, ne priuilegium esset inutile iuxta allegatos supra *num. 113. & 115.* excepta tamen tertia parte, quæ deseruientib. accrescit ex Congregationis sententia, vt in sequenti declaratione. *Canonici comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consisteret in distributionibus quotidianis; & tunc amittunt tertiam partem, qua deseruientibus accrescit.* Et est in simili alia declaratio, quæ sic ait. *Si sunt vera inimicitia, & sine culpa, ac post obtentum Canonicatum orta, possunt Canonici cum facultate in alio vicinori, ac tutiori loco manere, durantib. dũtaxat inimicitijs, dummodo non vltra annum; & si omnes fruct. Canonicatus in distributionib. quotidianis consistãt, eos Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deseruientibus.* Cui consonat Concilium Prouinciale Bononien. *tit. 6. de residentia. §. de causis excusantib. Canonicos à residentia, versic. secundo,* vbi sic dicitur. *De inimicitijs etiam circa culpam suam susceptis eadem, qua supra de Parochis decreta sunt, obseruanda erunt ita, vt si omnes fructus in distributionibus quotidianis consistant, eos Canonicos deducta tertia parte alijs loco eius deseruientibus assignanda sibi possit comparare.*

Sed videtur, † quod omnes distributiones 352
deberent tunc lucrari, non deducta tertia parte, ex declarationib. adductis supra, *n. 113. & 114.*

Pro concordia dicendum est, † quo ad lucrãdos 353
fructus Canonicatus, quando omnes consistunt in distributionibus quotidianis S. Congre. facere differentiam inter Canonicos absentes causa studii, & causa residẽtiæ in Parochiali, ex vna parte, vt hi eos integros percipiant, vt apparet ex d. declarationib. adductis, *n. 113. & 114.* & inter Canonicos absentes causa seruitii Episcopi, & causa inimicitiarũ, vt hi eos lucrentur, deducta tertia parte, quę deseruientibus accrescat, vt apparet ex hic adductis. Et ratio, quæ videtur mota est, quia causa absentiæ illorum videtur magis pia, & fauorabilis, seu maiori fauore digna, quam horum.

Quarto fallit stante speciali gratia, † & concessio- 354
ne Papæ Nauar. *d. consil. 2. de Clericis non residen. nu. 3.* vt facta est. D. Cardinali Carolo Borromeo, vt in declaratione sequenti. *Sanctiss. Pater noster Cardinali Borromeo concessit, vt Vicarij eius foranei, dum ratione officii sui per loca sui Vicariatus ratione visitationis, aut alicuius alterius negotii spiritualis absunt ab eorum Ecclesiis, eadem debita ratio habeatur quoad distributiones quotidianas, ac si in choro personaliter inseruirent, dummodo d. Vicarii intra fines sui Vicariatus maneant, & pratextu exercendi officium non vagentur solatii causa, ad quod diligenter animaduertere ipse debeat, ne aliqua fraus fiat; eãdem gratiam fecit. vt de illis, quos ipse de ciuitate assumet, vt munus generalis visitationis per Diœcesim subeant, ratio habeatur quoad distributiones, ac si essent in choro, cum conditionibus tamen, vt supra, eandem gratiam fecit pro illis, qui occupati sunt examine illorum, quibus conferenda sunt Parrochiales, si quando propter dictã occupationem non possint interesse horis Vesperarum, seu Completorii, dummodo fraus absit, ne item data opera examen excusetur in horas vespertinas, seu Completorii; idem pro deputatis seminarii, si quando pro seruitio seminarii essent in aliquo negotio ea hora occupati, qua diuina officia celebrantur in Ecclesia, & pracipue, si essent occupati propter Congregationes, qua semel in hebdomada ratione d. seminarii fiunt, dummodo ista gratia non abutantur.*

Et iux-

355 Et iuxta hanc declarationem, † stante gratia speciali, procedit quod ait Zechus d.tit. de Beneficiatis ad fin. vbi ait, quod distributiones quotidianas lucrantur examinatores Beneficiorum, si sine fraude absunt ex declaratione S. Congregationis, & alias non stante gratia speciali non est verum, quãuis fructus, seu grossam lucrentur, tanquam occupati in seruitio Episcopi, & Ecclesiæ in communi, saltem duo Canonici, seu Beneficiati.

Et similis gratia, & priuilegium percipiendi etiam distributiones quotidianas in absentia conce-
356 di † solet ad tempus, & prorogari Inquisitoribus, atque aliis ministris S. officii inquisitionis Hispaniç, vt in sequenti declaratione S. Congregationis. *Congregatio Concilij iam dudum consulta respondit Inquisitoribus hæreticæ prauitatis minime ius esse percipiendi distributiones quotidianas Canonicatuum, Dignitatum, aut aliorum Beneficiorum eo tempore, quo Beneficijs prædictis non deseruierunt; qua decisione Inquisitores Hispaniarum veriti ne læderentur eorum priuilegia à diuersis Rom. Pontificibus ad tempus concessa, & à Felic. record. Gregorij XIIII. prorogata, vt eis prædicto munere vacantibus liceret distributiones quotidianas percipere, ad Congregationem adierunt, illorumque tenore exhibito declarari petierunt, eam decisionem ex iure communi depromptam ad eorum priuilegia nequaquam pertinere. Itaque Congregatio priuilegiorum exemplo diligenter inspecto iuri consentanea Inquisitores postulare censuit, atque adeo declarauit decisionem à se editam de distributionibus quotidianis in absẽtia non percipiendis, non habere locum, vbi specialibus priuilegijs, aut indultis Apostolicis Inquisitoribus, atque alijs S. Officij ministris fuerit concessum, vt quotidianas distributiones, quantumuis absentes, lucrentur, tunc enim priuilegia & indulta huiusmodi, quæ ad tempus, pro quo fuerunt concessa, durent, eo firmius esse custodienda, quo præstantius, & vtilius est Christianæ Reipublicæ Inquisitorũ officium ad conseruationem, & propagationem orthodoxæ Fidei constitutum, quod ideo ad Cardinalem Toleti significare Congregatio voluit, vt sciret priori decisione Congregationem ius quidem commune declarasse, non de priuilegijs, aut indultis à Sede Apostolica concessis quicquam detractum voluisse 6. Iun. 1594. Hiero. Cardin. Mathæus.*

Ex supradictis infertur Canonicum Vicariũ Episcopi non posse percipere distributiones quotid.
357 † in absentia, quamuis excusetur à residentia, & percipiat fruct.⁹ in absentia, ex quo est in seruitio, & obsequio Episcopi nisi sit consuetudo in contrarium. Rebuf. in praxi, tit. de Vicariis Episcoporum, num. 5. Holeda d. cap. 10 num. 15. & 16. & Sbrotius d. quæst. 43. nu. 4. & 5.
358 Vicarius tamen Capituli † Sede vacante, Canonicus non solum habetur pro præsenti, & lucratur fructus in absentia, Pauinus de offic. & potestat. Cap. Sede vacante, q. 10. 2. par. num. 5. Rebuf. supra Rota, decis. 222. num. 6. 2. pa. diuersorum, sed etiam percipit distributiones ex ratione assignata à Pauino ibi, quod cẽsetur esse in seruitio Ecclesiæ, cum magis commodum sit Ecclesiæ, vt deputetur vnus, & non exerceatur iurisdictio per totũ Ca. Quæ ratio cessat in Vicario Episcopi, vt per Rotam ibi. Et qui abest pro ser-
359 uitio, & euidente vtilitate † Ecclesiæ de iure, etiam cessante consuetudine, non solum percipit fructus, cap. ex parte 2. de clericis non residen. sed etiam distributiones quotidianas, si est præsens in loco vbi est Ecclesia, capit. vnic. de clericis non residen. in 6 & ibi Domin. § qui vero, num 10. Couarr. lib 3. variar. cap. 13 nu. 8. versic 8. optime D. Ioan. Ocon, in d. cap. vnic à num. 65. Ioan. Gutier. can. quæst. lib. 1. cap. 1 num. 145. Zerola in praxi Episcopali. par. versic. distributiones. § 3. Zechus de repub. Eccle c. 24. de Canonicis, num. 6. versic 2. & alii.

Nisi sit consuetudo contraria, † vt alias in simili
de infirmis declarauit S. Cong. Concilii his verbis: 360
Consuetudo in aliqua Ecclesia introducta, vt Canonici infirmi fructus tantum suæ Præbendæ non distributiones quotidianas percipiant si legitima præscripta sit, tollit constitutionem, Vega in summa 1 par cap. 128 casu 19

Quamuis absens à loco, † vbi est Ecclesia pro v- 361
tilitate Ecclesiæ, vel alia iusta causa non percipiat distributiones, c. cum non deceat. de elect. in 6. Domin. supra, Ripa de peste, 2. par. num 145 Couar. D. Anto. Ocon. Io. Gutier. Zerola, & Zechus ibi, qui id declarant, nisi consuetudine aliud fuerit obtentum, ita censuit S. Cong. Concilii, vt in declarationib. & seq. *Stante consuetudine, quod Canonicus missus à Capitulo pro aliquo seruitio ipsius Ecclesiæ, seu Capituli, percipiat omnes fructus, & distributiones quotidianas Cong. censuit eã esse obseruandam, si Canonici absint pro euidente vtilitate Ecclesiæ.* Secunda, *Qui causa pestis absfuerunt, quotidianæ distributiones eis non debentur, nisi probetur legitima consuetudo, quod distributiones huiusmodi darentur absentibus ex iusta causa.*

Et iuxta id sunt accipiendæ aliæ declarationes e-
iusd. S. Cong † nempe sequentes. Prima, *An distribu-* 362
tiones quotidianæ debeantur infirmis propter infirmitatẽ diuinis officiis non inseruientibus, stante decreto huius ca. 12. Cong censuit deberi. Secunda. *Sento confectis, si alias residere soliti sunt, distributiones debentur, ac etiam infirmis ex propria culpa, & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim esset rigor, nec Superior huiusmodi Inquisitionem facere debet addendo afflictionem afflictis, quando quidem multæ essent causæ & non turpes, debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, iuxta doctrinam Ioan. And. in ca. 1. de clericis non resid. in 6.* Consonat Concilium Bononien. d. tit de residẽtia § de causis excusantibus Canonicos, versic. 1. Tertia, *Cong censuit distributiones quotidianas lucrari eum, qui debite coniectus in carcerem fuit, fructus autem Præbendæ siue massæ grossæ tam diu habere, q̃ diu per sententiam non fuerit declaratum, iuste illum in carcere detineri.* Circa quod est alia declaratio, quæ sic ait. *Quoad carceratũ Cong censuit eum non priuari distributionibus vsque ad primam sententiam, quod si condemnatus appellet, interim non percipiet, sed si in secunda instantia obtinuerit, omnia recuperabit.* sub d. c. 27. Iul. 1570. super Canonico Bracaren. vt in libro Innoc. IX.

Et iuxta prædicta etiam † sunt accipienda consil. 363
Nauar. 10. & 11. de clericis non residen. intelligẽda enim sunt, quod abiens à choro ex causa infirmitatis, seu alterius corporalis necessitatis, aut incarcerationis, seu excommunionis iniustæ, de iure, etiam seclusa consuetudine lucratur distributiones quotidianas si est præsens in loco, vbi est Ecclesia ex d. c. vnic. & allegatis n. 359.

Dispositio autem d. cap. de cætero, † &c. ad audien- 364

tiam.de clericis non resid. ampliatur primo, vt procedat,& habeat locum etiam in Canonicis Doctorali, & Magistrali, secundum Rotam in vna Placentina fructuum, anno 1550. vt per Puteum, *decis. 294. li. 3.* & post hæc tradit Conçalez *d.glo.6.nu.257.* dicens, satis notandum.

365 Quod tamen videtur intelligendum, † nisi vergeret in magnum, seu notabile damnum Ecclesiæ quia remaneret destituta litteratis Rebuf *in praxi, tit.de dispensatione de non residendo, n.41.* quem sequit Hoieda *d.c.17.n 29.8.casu ad fin.*

366 In hac tamen Ecclesia Abulen est † statutū, quod Canonicus Doctoralis non procuret, nec habeat, nec acceptet familiaritatē Episcopis, nec ea vtatur.

367 Sed non videtur habere locum † dispositio *d.ca. de catero, & cap.ad audientiam.* Canonico pœnitentiario, qui non videtur posse occupari in seruitio Episcopi vltra tempus à Concilio permissum ad tradi-
368 ta supra *dub. quinto 1.dicti à num 40.* † Nec etiam in Canonico lecturæ, cum ad munus istud sit electa eius persona.

369 Secundo ampliatur, † vt procedat etiam in inferioribus Clericis, non canonicis, concurrente tamen dispensatione Episcopi, vt tenet Io. And. in *d.c. ad audientiam*, quem ibi sequuntur Butrius Card. Imola Anchār. & Anania, & videtur magis sequi Selua *de Benef.4.p.q.6.n.13.scu.33.*

370 Verior tamen est sententia † Abbatis *in d. c. ad audientiam, numer.8.* qui ait Clericos inferiores, non Canonicos, posse destinari, seu occupari per Episcopum communi vtilitate, aut causa suggetēte pro seruitio Ecclesiæ Cathedralis, & tunc habebūt fructus in absentia sine aliqua dispensatione; pro seruitio vero solius Episcopi; secus, nisi vbi necessitas vrgeret, non enim ēst tanta communio inter Episcopum, & Clericos inferiores, sicut inter Episcopum, & Canonicos, in quibus loquuntur d. iura, qui sunt membra corporis sui, Quam sententiam sequūtur Nau. *in man.cap.25.num.126.& cons.5.de atat. & qualitate*, de quo supra *num.46.* Salcedo *d.cap. 52. lit.C secundo casu* Lud Lopez *instruct.consc.1.tom cap 249 secunda causa*, & Zechus *de rep.Eccles.titulo de Beneficiatis, num.4.vers 9.* & secuta est Rota *in d. causa Placentina fructuum*, vt per Puteum supra. Et in vna Calagurritana fructuum. 18. Martii. 1583. coram D. Bubalo, vt *in d. decis 222. parte 2. diuersorum*, quam re-
371 fert Sbrotius. *supra n.6.* vbi ex ea fuit resolutum. *Lic Otheo de Angulo† Portionario Ecclesia Calagurritana Vicario, seu Prouisori ipsius Episcopi residenti in oppido Lucronii, vbi alij Prouisores residere consueuerunt, non deberi fructus sua Portionis, quia de vrgenti necessitate Episcopi non cōstabat, cum verisimile esset alios in d. Diœcesi requiri aque idoneos ad exercendum d. officium, neque ex deputatione persona d. Othei in Vicarium resultabat vtilitas Eclesia, quia Vicarius deseruit soli Episcopo*, refert
372 Gonçalez supra *n.262.glos.5.*

Et amplius dicit Rota ibi, quod in hac materia † non sufficit vtilitas totiᵘˢ Episcopatus in genere, sed requiritur vtilitas Ecclesiæ in specie, vt per Io. Aud. *in cap.1.sub num.3.versic.item intelligendum est, de clericis non residen.in 6.*

373 Sed hoc est contra Abb. supra † docentem inferiores Clericos posse per Episcopum destinari pro communi vtilitate, quamuis verum sit, quod occupatus in officio Prouisoris, seu Vicarii non videtur occupatus pro vtilitate communi, saltem considerabili ad istum effectum, quia potius deseruit Epi- 374
scopo, vt dictum est. † Et dictum Ioan. And. quod sequitur Domin. *ibi. §. qui vero, n. 8.* & tenet Probus ad Monachum, *n.29.* procedet in illis, qui non per Episcopū, vt dictum est, sed alias sunt occupati, seu destinati pro vtilitate communi, seu Episcopatus in genere, aut per Episcopum plures quam duo eiusdē Ecclesiæ iuxta dictum Hostien. quod refert, & sequitur Abbas *in d.cap. de catero. sub n.3.* & Selua *d.qu. 6.casu.17.* 375

Vnde Procuratores generales † Cleri Hispaniæ à Cong. eiusd. Cleri, seu de eius ordine deputati, residentes in Curia Rom, & in Curia Regis Catholici non excusarentur à residentia in suis Ecclesiis, nec lucrarentur fructus in absentia, nisi staret breue Sāctissimi D. Clementis. VIII. datū. 28. Febr. 1597. ex quo non possunt cogi ad residendum (dummodo non obtineant dignitatem actu maiorem post Pōtificalem, aut Canonicatum, Doctoralē, Magistralem, Pœnitentiarii, aut de lectura) ac lucrantur omnes fructus, redditus, prouentus, iura, obuētiones, & emolumenta quæcumq; nec non distributiones etiam quotidianas, ac manuales, etiamsi primam, & rigorosā residentiā non fecerint, vt latius *in d. breui.*

Reseruarunt tamen in d. † Calagurritana Domi- 376
ni videndum, an ex eo, quod Portionarii in Ecclesia Calagurritana interueniunt in Capitulo, & in aliquibus habent vocem, possit dispositio *d. cap. ad audientiam*, comprehendere etiā istos Portionarios?

Et prima Iunii eiusd. anni. 1583. † corām eod. D. 377
Bubalo fuit resolutum. *Integros Portionarios non esse de Capitulo, ita vt dispositio* ca. ad audientiam, de Clericis non resid. *ipsos comprehendat. Quia attento iure cōmuni clara est conclusio, quod soli Canonici dicuntur esse de Capitulo, Portionarij autem, & alij Clerici inferiores nō* Ab. & Fel. in c. cū oli, de reiud. *Compostellanus Io. And. Card.* in cap 1. de elect. *& attenta etiam consuetudine huius. Ecclesia quamuis interueniant in Capitulo, & in actibus capitularibus habeant vocem, non tamen dici potest esse de Capitulo, quia non sequitur, habent vocem, ergo sunt de Capitulo. Gemin.* in ca. fin. sub. num. 5. in fin. versic. in dubio, de præben. in sexto, *vnde in dispositionibus ad Capitulum non veniunt, nisi soli Canonici, nō autem alii, qui de iure speciali, seu consuetudine habent vocem in Capitulo, vt ibi Francus. n. 6.*

Vbi tamen Portionarii essent de † Capitulo, 378
prout sunt in aliquibus Ecclesiis Hispaniæ, procederent in eis dicta iura, sicut in Canonicis, cum tunc sint etiam membra corporis ipsius Episcopi, & sic militaret eadem ratio, sed non sufficeret habere tantum vocem in Capitulo, vt dicitur in dicta Calagurritana proxime relata; nam ex eo solum, si non sunt de Capitulo, non possunt dici membra corporis Episcopi, nec ipsius fratres. Circa quod vide dicta infra. *11. part. capit. quinto à numero 406.*

In hac vero Ecclesia Abulen. † quicquid sit de 379
hoc, an eis Portionarii sint de Capitulo, vel solum habe-

habeant vocem in Capitulo, possunt assumi ab E-
piscopo in familiares, sicut Canonici ex statuto ipsi-
us Ecclesiæ, quod certum ordinem in hoc præscri-
bit. de quo infra, n. 433.

380 Et quod dicitur de Portionariis † videtur eadem
ratione dicendum de dignitatibus in proposito.

381 Tertio ampliatur, † vt habeat locum in Prælatis
inferioribus respectu suorum subditorum, quia tex
tus in d. cap. de cætero, generaliter loquitur, nec appa
ret cui loquatur, & eadem videtur ratio, ita Abb. ibi
num 3. Selua d. quæstio. 6 decimoseptimo casu Rebuff. vt
supra numero 45. Et Nauarr. d. consi. 2. de Clericis non re-
sid.

382 Quarto ampliatur, † vt idem sit in Legato quan-
tum ad Prouinciam suam, & in Archiepiscopis, quo-
ad Clericos suæ Diœces. & non suorum suffragane-
orum, vt tenent DD. communiter in c. cum dilectus,
de Clericis non resid. Selua d. quæst. 6. casu 19. & 22. Reb.
supra, nu. 36. Hoieda d. c 17. n. 29. 9. & 10. casu, Salcedo
supra d. cap. 52. 2. casu. Syluest. verb. residentia, num. 7. &
Zerola in praxi Episcopali. 1 p. vers. residentia §. 4. & a-
lii, quam quis, quod attinet ad legatũ dubitet Abb.
in d. c. cum dilectus. n. 6. & 7.

383 Similiter et Familiares † Papæ existentes in eius serui-
tio, vt Capellani, Camerarii, & similes, percipiunt
fructus suæ Præbendæ in absentia. d. cap. cum dilectus,
& ibi Abb. & Doct. Selua. d. quæst. 6. casu. 19. Rebuf.
supra ex num. 32 Huieda d. n. 29. 7. casu. Salcedo supra,
3. casu, Syluest. d. nu. 7. & Zerola. d. §. 4. Nauar. & Lud.
Lopez. vbi supra. 3. causa.

384 Ex quibus id non procedit in † scriptoribus, &
aliis officialibus Curiæ, qui stant principaliter pro-
pter suum lucrum, nisi ex præcepto Papæ in Curia
morentur.

385 Et sicut Familiares Episcopi, † Ita etiam Familia-
res Papæ non percipiunt distributiones quotidia-
nas Io. And. & Abb. n. 5. in d. cap. cum. dilectus, & Selua
d. casu 19.

386 Vnde in vna Ilerden. † distributionum coram D.
Gipsio. 2. Iun. 1598. fuit resolutum. *Quod indultum cõ-
cessum per Sixtum. V. Sub collectoribus intelligitur ad in-
star Familiarium Papæ, & sic extenditur solum ad perce-
ptionem fructuum, non vero distributionum.*

387 Et de Familiaribus Cardinalium, † quod etiam
excusentur à residentia, & percipiant fructus in ab-
sentia, dicunt Syluest. & Zerola supra, & Abbas in
d. cap. cum dilectus, num. 8. & Selua d. q 6. casu 21. ex Io.
And. ibi dicunt, quod Papa hodie concessit omni-
bus Cardinalibus hanc prærogatiuam respectu su-
orum Familiarium, vnde de iure, inquit ibi Abbas,
posset attentari aliud, idem Villadiego de Cardina-
lib n 63.

388 Nihilominus dicendum est † Familiares Cardi-
nalium non excusari à residentia, nec posse percipe-
re fructus in absentia, nam in iure non est tale priui-
legium, Francus in cap. fi. nu. 3. de verbor. significat. in 6.
& ibi Domin. sub. num. 5. nec hodie, quicquid esset
olim, est tale priuilegium particulare, & ita patet ex
declaratione Abulen. infra adducta n. 423. & ita pra-
cticatur.

Similiter existentes in seruitio, aut officiis Regis,
seu Principis non excusantur à residentia, nec pos-
sunt percipere fructus in absentia, † nam in iure nõ 389
est tale priuilegium, quicquid teneant Selua d. quæst.
6. casu. 24 Buerius decis. 17. P. Greg. de beneficiis cap. 7. n.
9. & Zauallos in suis communibus contra cõmunes. q. 585.
num. 7.

Et si aliquod priuilegium fuit antea † eis conces- 390
sum, vt Regi Franciæ fuisse concessum dicunt. Buer.
ibi, & Rebuf. in concordatis tit. de collatio. §. 1. vers. resi-
dentia reuocatum est iam per Concilium & Bullam Pii
IIII. vt dictum est supra n 266 & 267.

Vnde quod inquit Naua. d. c. 25. nu. 121. quem se-
quuntur † Man. Rodriguez in sum. c. 33. n. 3. & Vega 391
1. part. cap. 36. casu 41. Capellanos Regũ perinde posse
capere fructus in absentia, ac Capellanos Papæ, si v-
trisque eiusdem generis priuilegia sunt concessa, i-
mo & magis. si forte plus sit eis fauore Regum con-
cessum, intelligendum est de priuilegiis concessis
post Concilium Triden. quæ tamen non sunt, & ita
seruatur.

Vigesimo dubitatur, † an causa peregrinationis, 392
maxime ex voto, liceat abesse vltra tempus à Con-
cilio permissũ, & lucrentur fructus Præbendarum.

Et videtur † respond. affirmatiue ex traditis per 393
Rebuf. d. tit. de dispensatione de non residendo. n. 50. Sel-
uam 4 p. quæst 6. 10. casu Boer. decis. 17 numer. 6. Hoie-
da in d cap. 17. num. 29. 11. casu. & Petrum Greg. d. c. nu.
15.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum,
† quia ista non est de causis in iure expressis, & cen- 394
suit S. Cong. Concilii his verbis *Canonici deuotionis
causa peregrinantes, & visitantes aliquas Ecclesias, non
lucrantur distributiones quotidianas, non obstante aliqua
in contrarium consuetudine; fructus vero Præb. possunt, si
intra tres menses à decreto Concilii hic concessos fece-
rint has peregrinationes.* Secunda. *Absentes causa pere-
grinationis, etiam ex facultate statutorum Ecclesiæ, non
percipiunt distributiones quotidianas, imo quoad Præb. fru-
ctus hoc tempore peregrinationis percipiendos, non excusã-
tur vltra tres menses, quos Concilium permittit,* Conso-
nat Concilium Mediolan. 5. part 3. tit quæ ad distribu-
tiones pertinet, vers peregrinationis causa.

Quod est notandum ad statuta aliquarum Eccle-
siarum † contrarium disponentia, quæ non viden- 395
tur posse defendi, nec consuetudo contraria videt
rationabilis.

Vigesimo primo dubitatur, † an Canonici, & Be- 396
neficiati celebrantes priuatæ Missam in eadem Ec-
clesia tempore officiorum, seu horarum, habeãtur
pro præsentibus in choro?

Et dicendum † est, quod non, vt per Fed. cons 115. 397
alias 118. Abb. in c. cum olim. de re iudicat. n. 3. & 6. & Gi-
gan. cons. 144. n. 26. alias responsi. 35. in materia pensio-
nis, qui docent, quod habens in Ecclesia Canonica-
tum, & Capellaniam, ea hora, qua celebrat, vt Ca-
pellanus habere non debet distributiones quoti-
dianas Canonicatus.

Et ita censuit † S Cong. Concilii his verbis. *An Ca* 398
*nonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus,
vel Collegiatis Capellanias in titulum, vel vti Mercenarij,
eo tempore, quo in dictis Capellaniis celebrant, distributi-
ones recipere debent, licet absint in choro? & quid, si deuo-
tionis causa, vel si à Superiore Ecclesiæ iniungatur eis, vt
eo tem-*

eo tempore celebrent? Sanctissimum Dominus noster, etiam ex sententia Congregationis declarauit, non posse, nisi quando sic iussi essent à suo Superiore, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat. Secunda *Canonici, qui sunt in Ecclesia, sed extra chorum, licet etiam celebrent causa deuotionis in eadem Ecclesia, non censentur præsentes, secus, si missu Superioris, Superior tamen eis hoc mandare non debet, quod procedit etiam in illis Canonicis, qui sunt in eadem Ecclesia Capellani, & Missas celebrare tenentur.* Tertia. *Quo tempore cantatur vna hora in choro, qui Missam celebrat in eadem Ecclesia ex deuotione, vel obligatione non dicitur interfuisse illi hora, nec illius distributiones accipere potest, si vero iussus fuerit à Superiore vt, celebret, tunc reciperet, Superior tamen cauere debet à tali iussione.* Quam adducit Gonçalez. *§. 7. proœm. n. 181.*

939 Consonat Concilium † Mediolanen. *4. part. 2. tit. de distributionib.* vbi sic dicitur. *Quicumque, dum alicuius stata hora officium in choro peragitur, Missam celebrando tunc à choro abfuerit, illius hora distributiones tamquam absens particeps non fit, vt à S. Sede Apostolica declaratum est; id vero nisi præ absentia Sacerdotum, qui in Ecclesia tunc Missæ sacrificium faciant, necessitas aliquando inciderit, vt præfectus Canonicum aliquem Sacerdotem è choro exire à stataque hora officio abesse, Missæ celebrandæ causa iubeat, aut nisi à Sede Apostolica aliter concessum fuerit.*

400 Contrarium tamen † de consuetudine seruatur in hac Ecclesia, & aliis, nam celebrantes, etiam causa deuotionis, habentur pro præsentibus, & interessentibus in choro.

401 Quæ consuetudo, cum sit ex iusta causa, cum totum sit cultus diuinus † in eadem Ecclesia, & vt Beneficiati inducantur ad celebrandum, videtur tolerabilis iuxta tradita per Decium, Couar. Duennas, & Hoiedam supra citatos, *n. 343.* vbi vide, & videtur approbari Concilio Compostellano *actione 2. decreto 16.*

§. 2.

De alijs dubijs.

SVMMARIA.

AN Capitulum possit dare Canonicis, & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus vltra tempus à Concilio permissum, saltim ad breue tempus ex causa iusta, quamuis non comprehensa in iure, præsertim stante consuetudine id faciendi. n. 402. cũ seq. resoluitur, seclusa cõsuetudine certum esse Capitulum id non posse, non obstante statuto in contrarium nec etiam Episcopum.

Dubium procedit stante consuetudine, quæ dat iurisdictionem, n. 414. & quod, si huiusmodi consuetudo est sublata per Concilium, potest dici illud quoad hoc non fuisse receptum in Hispania, numer. 415. & quod huiusmodi consuetudo non videtur sublata per Concilium n. 416.

Resoluitur non posse Capitulum talem licentiam dare, etiam stante d. consuetudine ante, & post Concilium sẽper obseruata. n. 417. cum seq. & adducuntur declarationes S. Congregationis.

Cum Capitulum non possit dare d. licentiam absentiæ, vtrũ potest quis virtute eius lucrari fructus Praben. quos alias residendo, & interessendo lucrifiunt, quãuis possint lucrifieri in absentia, saltem per tẽpus à Concilio permissum, donec priuetur, n. 425. & 426. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Non possunt isti, quibus dantur per Capitulum tales licentiæ, percipere, aut retinere fructus eo, quod alij Præbẽdati videantur eis donare, seu remittere suam partem, n. 427. cum seq.

Fructus annorum præcedentium, qui hoc anno diuiduntur, debentur Canonicis, qui nunc sunt, & non qui erant illis annis, n. 429.

Distributiones quotidianæ nõ possunt dari absentibus à choro, non obstante quauis consuetudine, etiam immemoriali, n. 430. nec possunt à Capitulo, aut singulis Capit. aliquo prætextu donari, aut remitti, n. 431. & vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

An Capitulum possit dare licentiam absentiæ ex causis alias in iure expressis, alteratis tamen, seu modificatis per statuta, seu consuetudines Ecclesiæ? n. 433. cũ seq. resoluitur distinguendo n. 435.

Quæ sint distributiones quotidianæ, quas amittunt absentes tempore à Concilio permisso, vel alias? & quæ sint distributiones, quæ sunt potius Præbenda, seu loco Præbendæ? numer. 439. cum sequentibus vbi resoluitur. & ponitur resolutio Rotæ, & declaratio S. Congregationis.

Ad quos spectent distributiones quotidianæ amissæ per non interessentes, vel alias? numero 443. cum sequentibus. resoluitur, quod si ita ordinatum est, vt singulis certa portio assignata sit, portio absentis ad Ecclesiam pertinet si vero certa portio omnibus est assignata portiones absentium interessentibus accrescunt.

Quod dictum est ad Ecclesiam pertinere portionem absentis quando singulis certa portio assignata est, procedit, cum ex patrimonio Ecclesiæ dantur redditus, & distributiones ministris; at quãdo dantur ex mensa Capitulari, quia bona sũt diuisa, portio absentis remanet in ipsa, numero 447. & sequentibus, vbi ponitur Decisio Rotæ.

Similiter dicendum est de fructibus Præbendæ amissis ob non residentiam, vel alias, quod, si ex patrimonio Ecclesiæ dantur assignata cuilibet certa portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent si vero est mensa Capitularis distincta, in ea remanent, numer. 449.

Si essent Præbendæ realiter distinctæ ita, quod qualibet Præbenda esset Domina suæ dotis, tunc fructus amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, numer. 450.

Ex dictis difficultatem patiuntur quadam declarationes S. Congregationis, quæ absolute dicunt distributiones male perceptas restituendas fabricæ, aut alteri pio loco, num. 451.

Respondetur eas loqui de distributionibus male perceptis per eum, qui fuit habitus pro præsentia à capitulo, vel cui ab eo fuerunt donata, seu remissa, & sic sibi præiudicauit Capitulum, numero 452. quod præiudicium videtur intelligendum respectu distributionum, & fructuum solutorum, secus, si non sunt soluti, num. 457.

Quod

Quod declaratio Abulen. ait quoad fructus Prabenda, eum qui absuit, debere eis primari, intelligendum videtur de fructibus, quos alias ratione Prabenda ac residentia fecisset suos, nu. 453. nam quoad amissos ob non residentiam non est opus priuatione, n. 454.

Alia difficultas circa d. declarationem Abulen. n. 455. cui respondetur n. 456.

In materia delicti, & prohibitorum, & qua tendunt ad damnum cap. non suffi..t maior pars capitul. & contradictio vnius facit, ne videatur gestum à Capitulo, dicto numero quadringentesimo quinquagesimo quinto.

In terminis Concilij Cap. 3. sess. 21. de refor. portiones tertia partis in distributiones conuersa, quas absentes amittunt interessentibus accrescunt, n. 459. contra quod facit difficultatem c. 3. ses. 22. vbi portio tertia partis amissa est applicanda fabrica n. 460.

Interpretatio, & concordia ad d. decreta Nauarri. n. 461. qua non satisfacit. n. 462 nec placet alia interpretatio Ioannis Gutierrez. n. 463.

Vera interpretatio, n. 464 qua confirmatur ex declarationibus S. Cong. adductis n. 465.

Separatio tertie partis fructuum pro distributionibus facienda ex d. decretis non est ita facienda vt fiat necessario dismembratio bonorum, sed sat est, si valor tertia partis fructuum ponatur pro illis. n. 466.

Ista tertia pars accipienda est secundum verum valorem currentem, & non secundum taxatam, n. 467.

Secundum Congregationem, antequam ista detractio fiat deducenda sunt pensiones, & alia onera legitime imposita, quam diu durauerint, sed de nouo imposita eam nō comprehendunt, n 468.

Ista declaratio videtur intelligenda, vbi erant Prabenda distincta realiter ita, quod deductio erat ex ipsis facienda est ex fructibus communibus mensa, n. 469.

Non est locus detractioni d. tertia partis distributionibus ex d. c. 3 ses 21. quando distributiones sunt tolerabiles ita, vt verisimiliter non negligantur, n. 470. & quomodo consideretur ista verisimilitudo, quod negligantur, n 471. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Quando ex dignitatibus detracta est tertia pars ex decreto c. 3 session 21. non poterit detrahi alia ex c. 3. ses. 22. nu. 472.

Dispositio d. c. 3. ses. 21. & detractio, de qua ibi, habet locum contra obtinentes quacumque beneficia residentiam requirentia in Cathedralibus, & collegiatis, non tamen extra eas, n. 473.

Pro distributionibus Ecclesia Cathedralis, aut Collegiata non est detrahendum aliquod ex Beneficiis extra eam existentibus, nisi essent perpetuo vnita Prabenda illius, n 474.

Non solum tenentur ad residentiam obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut Portiones, sed etiam Mansionarij, & Capellani, & obtinentes alia Beneficia perpetua, & habentia annexum seruitium in choro, n 475.

Decretum d. ca. 3. sess. 22. non habet locum in dignitatibus, qua in Cathedralibus habent sedem in choro tantum, in quib. nunquam resederunt, sed habent collegiatam, nu. 476. & sequentis, vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

An obtinentes huiusmodi Dignitates pro residentia in Collegiata sint obnoxij detractioni tertia partis, numero 478. cum sequentibus? resoluitur, quod sic, nisi habeant territorium, & iurisdictionem quasi Episcopalem, quia tunc non tenentur ad residentiam chori.

Obtinentes in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licet non habeant vocem in Capitulo, nec cum cateris participent distributiones, aut fructus, residere tenentur, & consequēter detractioni tertia partis catū fructuum pro distributionibus subiecti sunt, numero. 481.

Id non procedit in obtinentibus Dignitatem, qua nullos redditus habet, nec Prabendam, licet eam expectent. nam interim nō tenentur residere, numero quadringentesimo octuagesimo secundo. vbi adducitur declaratio S. Cong.

Non procedit etiam in dignitatibus non habentibus sufficientes prabendas, seu fructus, sed tenuet, nam licet obligent ad residentiam, non tamē locum habet detractio, n. 483.

Pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis nō sunt diuidenda distributiones aliarum horarum, sed pro illis detrahenda est aliqua pars fructuum, n. 484 vbi ponuntur declarationes S. Cong. & alia Abulen nu. quadringentesimo octuagesimo quinto de qua numer. seq.

Distributiones sunt ordinanda, & compartienda per omnes horas, & non per certas horas tantum, nu. 487. & 488. & 489. vbi adducuntur declarationes S. Congregat.

Pro lucranda tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, & officiorum in distributiones conuersa non potest Episcopus statuere aliam seruitij, & officij formam prater solitam, nec noua onera imponere ex sententia Sancta Congregationis numero, 490. & sequentibus.

Etiā Dignitates, & Prabenda, qua sunt de iure patronatus etiam laycorum subiecta sunt detractioni tertia partis, nisi repugnet fundatio, n. 492. & 493.

An obtinentes Dignitatem, Canonicatum, vel Portionem teneantur per se, & non per substitutum obire diuina officia sibi incumbentia, vt cantare Missam, Euangelium: nu 494. cum seq. resoluitur teneri per se, & adducuntur declarationes S. Congregationis Concilij, & Rituum.

Id procedit, non obstante quod sit factum statutum in contrarium, n. 498. & licet ante Concilium esset statutum vel consuetudo etiam immemorialis in contrarium, n. 499

Qui in hoc notabiliter negligentes fuerint peccabunt mortaliter, n. 500.

An obtinentes Dignitatem simul cum Canonicatu, aut Portione in eadem Ecclesia, teneantur vtriusque Beneficij onera, & officia subire, & per se ipsos numero. 501. cum sequentibus resoluitur affirmatiue, si illa Beneficia habentur de per se, nisi seruitia eodem tempore concurrant.

Cessante tamen fraude, & ex iusta causa, aut semel, aut iterum possunt substituere in seruitio vnius, alium eiusdem ordinis, numero quingentesimo quarto.

Idem dicendum est, quando illa Beneficia sunt vnita aque principaliter, aut ad vitam obtinentium, secus si Portio vnita sit Dignitati perpetuo, & accessorie, quia tunc non tenetur seruire tanquam Portionarius. n. 506 cum seq ponitur declaratio S. Congregationis, & decisio Rotæ.

Quando Canonicatus est vnitus & annexus Dignitati, etiam perpetuo, & accessorie, tenetur obtinens seruire, etiam tanquam Canonicus n. 511.

An Canonici, & obtinentes Dignitates, vel Portiones debeant etiam canere in choro sub peccato mortali, & obligatione restituendi, an vero satisfaciant cum sola assistentia, & horas priuatim recitando? numero 512.

Canonici ex sua institutione, & iure communi tenentur canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, n. 513.

Nihilominus ad lucrandos fructus, & distributiones sufficit sola assistentia in choro, etiamsi non cantent, nec fiat attenti, sed cum aliis loquantur contra aliquos n. 514 cum seq.

Licet ex prima institutione officium Canonicorum sit horas Canonicas in choro canere, tamen de consuetudine non videntur ad id teneri, dummodo habeant Capellanos, & ministros, qui eas cantent; & licet ista consuetudo sit sublata per Concilium. potest responderi, omissa alia solutione aliquorum, quod non est quoad hoc receptum, n. 517. cum seqq.

In Ecclesia Abulen. est statutum, quod Canonici adiuuent ad canendum, n. 523.

An Canonicus sua obligationi satisfacient, quoad residentiam, & seruitium chori, possit ordinarie abesse a Capitulis? n. 524. fundatur pars affirmatiua n. 525. cum seq. resoluitur id nō licere, & respōdetur in contrariū adducti n 529 & seqq.

Ista resolutio limitatur primo, vt non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum Capitulis, numero 537. & ratio adducitur numero 538.

Admonitio contra Episcopos, n. 539. & seqq.

Secundo limitatur d. resolutio, vt non procedat, quando quis abesset à Capitulis in diebus sui recreationis causa concessis, n. 541 cum seqq. vbi id explicatur ex sententia S. Cong.

Tertio limitatur, vt non procedat, quando abesset quis à Capitulo, quod fit tempore, quo diuina officia in choro celebrantur, & interesset illis, stante statuto, seu consuetudine id permittente, vt in Ecclesia Abulen. num 544. quāuis in d. Ecclesia sit postea facta quadam ordinatio Capitularis in contrarium, qua non potuit fieri, n. 545. & seq.

Ista limitatio maxime procedit in Capitulis extraordinariis qua non possunt fieri tempore. quo officia celebrantur ex decreto Concilij Compostellani, n 547.

Absolute non possunt fieri Capitula tempore quo officia, & præsertim Missa maior, celebrantur, & consequenter non tenetur quis, nec licite potest tunc interesse Cap. n 548. & ratio ponitur n. 549 550. & 551. & adducitur decretum Concilij Basilien. & decreta multorum Conciliorum Prouincialium n. 552. ad 556.

Quod non possint fieri Capitula, dum celebrantur diuina officia, fuit declaratum per S. Cong Concilij, & rituum & per Clementem VIII. per suum Breue, cuius tenor, ponitur, n. 557.

Non iuuat dicere, quod istud Breue non sit in Hispania receptum sed nihilominus debet seruari, & recipi; numer. 558.

Ponitur alia declaratio S. Congreg. Concilij, qua nouissime fuit ita declaratum. n. 559.

Non est vtile, sed potius damnosum secundum Nau. Capitula tenere ante horas interim dum aduenit hora recitandi eas. n. 560.

Tempus commodum ad celebranda Capitula est post Vesperas, & Completorium, vel mane post finitum officium. n. 561.

Ad electiones Canonicatuum per concursum, vbi solet præmitti Missa de Spiritu sancto, videtur posse tolerari fieri etiam, dum diuina celebrantur n. 562.

Quamuis ex sententia S. Congregationis non prohibeatur Capitulum, quominus suo arbitratu conuocari possit, id intelligendum est, dummodo congruo tempore congregetur, & non tempore officiorum. n. 563.

Stante d. Breui an acta in Capitulis tempore officiorum celebratis sint nulla ex decreto irritante ibi posito? resoluitur non esse nulla n. 564.

Si in Capitulo tunc facto non adessent duæ partes Capitularium. non valerent acta, si alij abessent, eo quod tempore officiorum fiebat, secus, si non abessent ob eam causam n. 565.

Non licet fieri Congregationes particulares Commissariorum Capituli, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiæ, dum diuina officia celebrantur, n. 566. & seqq.

Non licet facere rationes, & computa bonorum, & redditnum mensæ, vel fabrica, dum diuina fiunt, saltem mane, n 568. & seqq.

Et manifestus abusus, & corruptela, quod Beneficiati possint è choro exire, dum Missa de 1. & 6. & 9 dicuntur, modo ad finem redeant, n. 570.

Quarto non tenetur quis interesse Cap. vbi non conuocatur legitime, nempe vbi congregatur cum iis solum, qui repetiuntur in Ecclesia, non vocatis, qui sunt extra eam, nu. 571. quod est contra ius commune, ex quo omnes vocādi sunt, qui sunt in loco, n. 572. & alias nō valet actus sine reclamatione contemptorum, nisi saltem conueniant duæ partes, n. 573.

Id etiam est contra statuta Ecclesia Abulen quibus statuitur. quod non possit fieri Capitulum extraordinarium, nisi omnibus vocatis, alias actum sit nullum nu. 574. ex quibus videtur, esse nullam actum in huiusmodi Capitulis, qua fiunt non vocatis omnibus, etiamsi conueniant duæ partes. n. 575.

Licet non valeat statutum, quod electio. siue collatio facta, aliquo contempto, sit ipso iure nulla, quia est contractus valet tamen statutum, quod contractus, & alia negotia Ecclesiæ facta, non vocatis absentib. non valeant, n. 576.

Quinto non tenentur venire ad Capitulum, quando vocantur tempore insolito, vel incongruo. n. 577.

VIgesimo secundo principaliter dubitatur† an Capitulum possit dare Canonicis, & Præbendatis licentiam absentiæ, & eos habere pro præsentibus vltra tempus à Concilio permissum, saltem ad breue tempus, ex causa iusta, & rationabili, quam- 402

uis

tis non comprehensa in iure, præsertim stante con-
suetudine id faciendi, prout prætenditur stare in
Hispania, ante & post Concilium Tridenti-
num.

403 Quod fieri posse per viam gratiæ, nemine con-
tradicente, tenent † aliqui viri, & inter eos M. Pala-
tio, & D. Ioan. Gutierrez Canonici, ille Magistralis,
hic Doctoralis Ciuitaten. qui scripto id responde-
runt.

404 Et quidem, † seclusa consuetudine, certum est
Capitulum non posse dare talem licentiam, etenim
vt est notum, non potest dispensare, seu facere gra-
tiam in lege superioris, qualis est lex de residendo,
vt *in titulo de Clericis non residen.* & in Concilio Trid.
c.12. ses.24. de refor. & ita censuit S. Congregat. in vna
Segobien. infra adducta, *ca. seq. 15. dub. num. 50. ad pri-
mum.*

Nec valet statutum † in contrarium, cum sit
405 contra ius, *capite quod super his, de maioritate
& obedientia*, cum aliis, nisi fiat à Sede Apostoli-
ca in forma specifica, & ex certa scientia confirma-
tum iuxta dicta supra octauo dub. 8.

406 Vnde nec Episcopus † potest dare talẽ licẽtiã, nisi
in casibus à iure expressis ad *consilium* Nau. 3. *de Cle-
ricis non resid.* de quo supra *n.149.* & apparet ex seqq.
declarationibus † S Congregationis Concilij. *Nec
407 Episcopus potest aliquem excusare à residentia in choro, ni
si iuxta dispositionem* c. 1. de Clericis non resid. in 6.
Secunda. *Vtrum Ordinarius possit excusare aliquem à
residentia in choro Canonicum, seu Capellanum ex causa
legitima* ca. vnici. de Clericis non resid. in 6. *sine con-
sensu alterum Canonicorum, seu Capellanorum, quorum
interesse videtur propter ius accrescendi? Congregatio re-
spondit posse si est ex causa comprehensa in d. ca. vn. quia il-
lud Concilium non sustulit; nec requirit Capituli consen-
sum, vt alias decisum fuit.*

408 Et sic etiam procedit alia † declaratio eiusd. S.
Congregationis, quæ ait. *Episcopus potest ob legitimam
causam dare licentiam Canonicis à sua Ecclesia seruitio.*
Legitima enim causa dicitur, quæ est à lege appro-
bata, & in iure expressa.

Nec ex *c.2. sess. 6. de reform.* † ibi *expediens videbitur,*
409 habent Ordinarij facultatem dispensandi in residẽ-
tia ex quauis causa, vt S. Congregatio declarauit su-
per d. c. 2. his verbis, *Per hoc non datur facultas Ordina
riis dispensandi in residentia ex quauis ratione*, ita Pisto-
rien. quæ videtur eadem cum declaratione 2. posita
supra *n.179.* Consonat Concilium † Mediolanen. 5.
410 *p.3. tit. de residentia*, vbi sic dicitur. *Ne Episcopus propte-
rea, quod sibi liberum integrumque est facultatem permit
tere, qua liceat aliquem ab Ecclesia commissa, beneficione
personalis residentia abesse ea potestate, facultateue dein-
ceps ob cuiusuis generis causam, vtatur, sed in illa concedẽ-
da modum, & rationes adhibeat Concilij Triden. sanctione
præscriptas.*

411 Nec obstat declaratio † S. Congregationis Epi-
scopo Caurien. quæ sic ait, *Episcopus potest dare licen-
tiam Canonicis, vt ab eorum Canonicatibus per quatuor
menses abesse possint*, ex qua Zerola in praxi Episcopa-
li. *1. p. verb. priuatio. §. 4. 2. dicto pœnitentiali, 2. dub.* & Ze
cbus *de rep. Eccles. tit. de beneficiatis, n. 9. vers. quod si be-
neficia;* dicunt, quod Episcopus dare potest licen-
tiam se absentandi vsque ad quatuor menses: quia
respondetur, † quod ista non est declaratio genera- 412
lis, sed gratia, & facultas specialis facta Episcopo
Caurien ex causis particularibus, nempe maximi
caloris illius Ciuitatis, vt apparet ex sequenti decla-
ratione, ex qua illa desumpta abbreuiare videtur.
*Reuerendissimo. D. Episcopo Caurien. Reuerendissime D.
qui Cauriensium nomine recitatus est suplex libellus illu-
strissimis Cardinalibus Congregationis S Concilij, eius, ex-
emplum Illustrissimi Patres ad amplitudinem tuam mit-
tendum esse censuerunt, tibiq́; significandum, si vera sunt
quæ tibi exponunt, videri Sanctissimo. D. nostro de senten-
tia Sacræ Congregationis causas, quas afferunt, satis esse
iustas, quamobrem amplitudo tua si modo ad id tum etiam
accesserit consensus, cum ipsis Canonicis dispensare possit,
vt per eos quatuor menses illis abesse liceat, itaque, ex ipsi-
us D. nostri authoritate, à quo mihi facultas concessa est,
hæc scripsi ad amplitudinem tuam, quam Deus cumulate
sua gratiæ munere prosequatur. Roma quarto Nonas Iulij.
1566 Reuerendissimæ. D. tuæ vti Frater amãtissimus Car.
Sarletus.*

Quæ gratia, † & facultas specialiter data Episco- 413
po Caurien. fuit postea ampliata ad alium etiam mẽ
sem, vt in declaratione sequenti *Reuerendissimo D. E-
piscopo Caurien. Reuerendissime D. cum Cap. Ecclesiæ tuæ
causa, de qua in libello hisce adiuncto agitur, proposita es-
set in S. Cong. Cardinalium Triden Concilij interpretum,
& causæ, rationesque pro parte Cap. allegata, ac per te et-
iam approbata diligenter fuissent discussa, omnibus postea
ad Sanctissimum D. nostrum relatis, Sanctitati sua placuit
dari amplitudini tua facultatem, vt possit singulis annis
si sibi iusta dispensandi causa videbuntur, licentiam conce-
dere ipsis Canonicis non residendi per vnum alium mensẽ
vltra tres, quibus per Concilium Trid. & quartum vigore
literarum. S. mem. Pij. V. eisdem abesse licet: cum eo tamẽ,
vt prouideas ne vnquam seruitio chori, qui Dignitates
obtinent Canonici, & Porti[illegible]rij pauciores absint eo nu.
qui tibi sufficiens visus fuerit [illegible] tuendum cultum diuinum
& Ecclesiæ dignitatem: tua igitur amplitudo, quod sua fi-
de, atque Religione dignum iudicauerit, aget, valebitq́; in
Domino Roma die. 15. Octob. 1580 amplitudinis tuæ vt F.
Phil. Boncompagnus Card. S. Sixti.*

Procedit autem dubium propositum † stante. d. 414
consuetudine. Et pro parte aff. facit, nam consuetu-
do dat iurisdictionem. *c. duo, c. irrefragabili. §. excessus
de off. ord. & c. cum contingat, de foro compet.* vbi notatur
Et si dixeris † quod omnib. est per d. decretum Cõ- 415
cilij. *c.12.* derogatũ consuetudinibus, quibus antea
obtentum erat posse Capit. Ecclesiarum Cathedra-
lium permittere, vt ipsis visum fuerit, aliquem Ca-
nonicum à seruitio, & ministerio Ecclesiæ abesse,
vt inquit Couar. *lib.3. vari. c.13. sub n.9. versiculo qua ra-
tione* in nouis editionibus, & patet ex illis verbis
Concilij ibi, *non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut con-
suetudinis vltra tres menses abesse.* Et ex dictis supra
dub. 6. replicari potest istud decretum Concilij quo
ad hoc non fuisse receptum in Hispania, cum eadẽ
consuetudo etiam post Concilium vigere, & obser-
uari videatur.

Dici etiam potest, † quod consuetudo dandi hu- 416
iusmodi licentias ex iustis, & vrgentibus causis ad
paucos dies, & per viam gratiæ, nemine contradicẽ-
te,

te, non videtur sublata per Concilium, ibi, cum sit satis æqua, & rationabilis.

417 Nihilominus tamen tenendum est, † non posse Capitulum talem licentiam dare, etiam stante d. cõsuetudine ante, & post Concilium semper obseruata (quæ tamen non videtur satis certa, & continuata) nam, vt inquit Couar. vbi proxime, qui hanc nostrã sentẽtiam tenet; hæ quidẽ consuetudines ad abusum pertinere videntur, nisi ex causis iustis detur licentias beundi instis quidem à iure communi vel Ecclesiarum validis statutis expressis, aut saltem eisdem similibus, alioquin, si libere Capitulis est permittendum abeundi licentias concedere, quam libet causam, etiamsi ad propria cuiusque negotia pertineat, existimabunt Canonici iustam, cum de eorum propriis re agendum sit, vt tandem sibi ipsis inuicem licentia abeundi concedatur, & frequentissime absque vllo examine an sit vel vera causa, vel iusta, nam & si hoc ipsum priuilegio competeret, propter abusum esset omnino priuilegium ipsum rescindendum, & ius commune in vsum reuocandum, quæ sunt verba ipsius Couar.

418 Et illa verba, † aut saltem eisdem similibus, non inducunt causas in iure, aut statutis validis non contẽtas, sed causas in iure, aut statutis validis virtualiter cõprehensas ex identitate rationis, iuxta tradita per glossam *verb. mariti in l. si constante. ff. soluto matrimonio*, & ibi Doct. præsertim Ias. & Barbosam, *& in c. cum dilecta, de confirmat. vtili*, & Cassad. *dec. 6. nu. 3. de iure patro. & 7. n. 19. de causa poss.* & alios.

419 Idẽ tenet Rutilius Benzonius † Episcopus Lauretanus in speculo Episcoporum de fuga *lib. 1. disp. 1. q. 7 ad fi. fol. 125.* dicens, Canonicos non posse eximere aliquem à seruitio Ecclesiæ, vel gratiam Canonico facere, vt non seruiat, & participet, sed hanc facultatem non seruiendi à Superiore petendam esse quia ipsi non possunt e[...]ea disponere, quæ ad statum generalem Eccle[...] spectant, vt ibi in prima con. & eius est soluere, cuius est ligare *c. quod autem, de pœnitentiis, & remiss.* & eius est nolle, cuius est velle *l. eius. ff de reg. iuris*, quamcumque autem consuetudinem in contrarium abusum, & corruptelam esse. Hæc Benzonius.

420 Et eo maxime consuetudo ista † videtur irrationabilis, ac abusus, & corruptela, quia non est restricta ad licentias ex causis alias rationabilibus, & iustis, licet non expressis in iure, sed sæpe Capitula eas concedunt absque vllo delectu, & absq; aliqua iusta causa, imo aliquando ex causis, quæ non solum non sunt iustæ, sed potius irrationabiles, & vanæ, quales sunt licentiæ, quæ dantur detentis in Curiis in suis prætensionibus, & vanitatibus, & occupatis in officiis sæcularibus, seu Ecclesiasticis, in quibus assistunt propter suum interesse, commoditatem, & authoritatem, & volunt non solum retinere Præbendas, sed etiam in eis lucrari; & Capitula per fas, vel nefas sæpe eis concedunt licentiam, & habent pro præsentibus sub falsis coloribus, & fictis prætextibus negotiorum, & vtilitatis Ecclesiæ, cum potius ob non residentiam videantur digni punitione & priuatione, & esse in malo statu tam ipsi, quam dantes eis talẽ licentiam, tenerique ad restitutionẽ.

Nec excusat, † nec sufficit in proposito vtilitas 421
Ecclesiæ occulta, aut ficta, seu simulata, sed euidens requiritur. Domin. *in c. 1. § qui vero, numero* 8. *de Cleric. non resid. in 6.* & Probus ad Monachum *ibi, nu. 28.* per illum textum.

Nec etiam prædicta consuetudo † videtur restri- 422
cta ad licentias ad breue tempus, nam sæpe etiam eas concedunt ad longum tempus, vt occupatis in aliis officiis, vnde eo magis est irrationabilis, & iniqua consuetudo.

Et ita videtur S. Congregatio † Concilij declarasse 423
in vna Abulen. vt in literis seqq. *Ioan. Carrillo Thesaurarius, & Canonicus, Ecclesiæ Abul. occupatus in seruitio Card. Archiducis Archiepis. Toletani apud Gubernatorem Archiepiscopatus, vltra tempus ex indulto Apostolico Beneficiatis d. Ecclesiæ concessum, abfuit per alios tres mẽses à seruitio suæ Ecclesiæ anno præterito de licentia Capituli quod eum habuit pro præsenti ad instantiam Episcopi per literas missas Capitulo id efflagitantis, in toto autem hoc anno præsenti non resedit in sua Ecclesia, nisi per vnũ mensem, & tamen à maiori parte Cap. aliquibus contradicentibus, fuit habitus pro præsenti, & interessenti per tres menses sub certis prætextibus; post modum etiam fuit similiter habitus pro præsenti, & interessens à maiori parte Capit. multis reclamantibus, per alios duos menses propter quasdam literas Regias Capitulo transmissas, quibus petebat dari licentiam d. Ioann. Carrillo; his sic stantibus, quia præmissa sic gesta, & licentia prædicta concessa fuerunt, aliquibus Capitularibus reclamantibus, pro parte dictorum Capitularium sic reclamantium Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. vestris supplicatur, declarari sequentia. Primo. Supposita consuetudine ante, & post Concilium Triden semper obseruata, quod Capitula Ecclesiarum Cathedralium Hispaniæ concedant eorum Beneficiatis, & Præbendatis licentiam, se absentandi à seruitio Ecclesiæ, prout Capitulo visum fuerit, an maior pars Capituli potuerit dare dictas licentias absentiæ d. Ioann. Carrillo, & eum habere pro præsente, & interessenti, ac facere responderi de fructibus, & distributionibus quotidianis ex prædictis causis? & an pro tempore dictarum absentiarum fecerit suos fructus, & distributiones quotidianas suarum Præbendarum, quas alias residendo, & diuinis interessendo lucrasset? Secundo An priuilegia perpetua, de non residendo in Beneficiis Cathedralium, concessa, certo generi personarum sint reuocata per Concilium Trid. aut per constitutionem Pij Papæ IIII? quod quidem certum videtur ex* cap. 2. sess. 6. de reform. *& Bulla Pij IIII. reuocatoria priuilegiorum Tertio, An d. Ioannes Carrillo propter d. absentias ad instantiam maioris partis Capit. sit priuandus dimidia p. fructuum, & distributionum pro primo anno, & crescente contumacia, omnibus pro secundo, & denique contra eum procedi iuxta decretum Sancti Concilij* sessione 24. cap. 12

Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ Abulen. admodum Reuerendi Domini. Tria sunt, quæ per libellum his literis adiunctum nomine Capitularium istius Ecclesiæ nuper petita fuerunt declarari, à Congregatione Illustrissimorum Patrum, qui S. Concilij Trid. decretis interpretandis propositi sunt quod attinet ad primum, ipsi Patres censuerunt Capitulum non potuisse Io. Carrillo Thesaurario, de quo in libello agitur, huiusmodi licentiam tribuere. Ad Secundum si priuilegia ante Concilium Trid. concessa fuerint, vtique

illa

illis extitisse reuocata. Ad Tertium, si idem Thesaurarius vltra tres menses vno anno à seruitio Ecclesiæ absens fuerit, dimidia parte fructuum Canonicatus, & Thesaurariatus pro illo anno priuandum esse, pro secundo vero anno si eadem negligentia vsus fuerit, omnibus fructibus priuari debere; crescente vero contumacia in eum iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedendum esse, omnibus vero aliis distributionibus quotidianis pro illis horis, quibus ipse non interfuerit, vtique carere debere; hanc Congregationis sententiam vobis præscribere voluimus, vt illam omnino obseruari curetis. Deus vos incolumes seruet, gratiaque sua donis quotidie magis augeat. Romæ die 24. Aug. 1596. Hieron. Card. Matheius. Quam declarationem, & literas vidi in forma auth.

424 Et clarius censuit ead. S. † Congregatio ad meam instantiam anno. 1602. vt in sequenti declaratione ad tertium. Illustrissimi & Reuerendissimi Domini. Cum declaratio eorum, quæ circa decreta S. Concilij Trid. dubitari contingit, ab ista S. Congregatione petenda sit, vt certa resolutio habeatur, & omnis ratio dubitandi tollatur, supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis. DD. vestris pro parte lic. Nicolai Garcia Canonici Abulen. declarari sequentia Primo, An Canonicus suæ obligationi satisfaciens quoad attinet ad residentiã, & seruitiũ chori, & altaris, possit licite, & tuta consc. ordinarie abesse à Capitulo, seu Congregationibus Capitularibus? Secundo. An valeat ordinatio, seu statutum, vel consuetudo Capituli, quæ mulctantur non interessentes Capitulo, etiamsi intersint in choro, & officiis diuinis? Tertio. An Capitulum, nemine reclamante possit dare licentiam absentiæ alicui Canonico, seu Præbendato, & eum habere pro præsenti ad aliquod tempus saltem breue, vltra tempus à Concilio permissum ex causis iustis & rationabilibus, non tamen expressis in iure, supposita consuetudine immemoriali id faciendi ante, & post Concilium Triden. semper obseruata, & statuto id permittente non tamen confirmato à Sede Apostolica in specifica forma? Ad primum Congregatio Concilij respondit, non posse. Ad Secundum, valere. Ad tertium, nedum id non posse Capitulum sed nec etiam Episcopum, sed eos tantum Canonicos, vel Præbendatos, quo tempore choro non interfuerint, posse percipere distributiones quotidianas, qui vere abfuerint propter aliquam ex causis expressis in constitutione Bonifacij VIII. quæ incipit, Consuetudinem. Hiero. Card. Matheius. Quam declarationem habeo authẽticam.

Et, cum Capitulum non possit dare d. licentiam
425 absentiæ alicui Præbendato, & eum habere † pro præsento, vt respondet Sacra Congregatio ad tertium, non potest quis virtute talis licentiæ lucrari, & facere suos fructus Præbendæ, qui alias residendo, & diuinis interessendo lucrifiunt, additque Sacra Congregatio ibi, eos tantum posse percipere distributiones, qui abfuerint propter aliquam ex causis expressis in capit. 11. de Clericis non residen. in 6. nam ad percipiendas distributiones quotidianas in absentia solum sufficiunt causæ expresse in illo capitulo, quamuis ad percipiendos fructus, seu grossam sufficiant etiam aliæ causæ alias in iure expressæ, vt causa studij, seruitij Episcopi, & fructus Præbendæ possunt lucrari in absentia, saltem per tempus à Consilio permissum, donec priuetur, iuxta decretum Concilij d. c. 12. vt in illa Abulensi, n. praced. n. adducta.

Et in alia Abulen. † quæ sic ait, Illustrissimi, & Reue- 426
rendissimi Domini Doctor Ioan B. l. ran. de Gueuara Canonicus Præbendæ doctoralis Ecclesiæ Abulen. factus auditor Regius in Cancellaria Vallisoletana, quã nunc Metimnæ residet, fuit habitus pro præsente in d. Ecclesia. data ei licentia absentiæ per vnum annum à maiori parte Capituli aliquibus contradicentibus, Episcopo tamen fouente, sub prætextu, quod existens in d. Cancellaria ageret, & foueret negotia, quæ Ecclesia, & Capitulum ibi haberent, cum tamen iudex existens illa non posset recte agere, nec alias Capitulum esset illuc missurum aliquem Beneficiatum pro negotiis, saltem per tantum tempus, nec esset necessarium similiter etiam postea fuit habitus pro præsenti per alios duos annos à maiori parte Capituli, vno, vel duobus contradicentibus, dando ei, seu ordinando dari mandatum pro cura ad negotia. Quibus sic stantibus supplicatur Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. vestris pro parte Gasparis Gutierrez dictæ Ecclesiæ Portionarij, declarari sequentia. Primo, An d. licentiæ sint validæ, vel inualidæ. præsertim cum sit doctoralis, & stante statuto dictæ Ecclesiæ, quod in rebus gratiæ vnius contradictio sufficiat? Secundo, an totum Capitulum, nemine contradicente, poterit dare dictas licentias absentiæ, & eum habere pro præsente, præsertim supposita consuetudine ante, & post Concilium Tridentinum semper obseruata quod Capitula Cathedralium Hispaniæ concedant eorum beneficiatis licentiam absentiæ ex causis sibi bene visis, licet, non in iure expressis? Tertio. An d. D. Gueuara teneantur restituere Capitulo redditus dictæ suæ Præbendæ in absentia perceptos virtute dictarum licentiarum, & an Capitulum illi denegare nondum perceptos; Quarto. An, illo non restituente, teneantur ad eorum restitutionem illi, qui dictas licentias concesserunt? & quatenus fuerit declaratum contra dictas licentias, supplicatur illustrissimis & Reuerendissimis DD. vestris districte mandari Episcopo, & Capitulo vt eam declarationem faciant omnino executioni demandari. Ad primum Congregatio Concilij censuit esse inualidas. Ad secundum, non posse illas concedere. Ad tertium quoad fructus Præbendæ debere rite priuari iuxta decretum Concilij. c. 12. sess. 24. & applicari fabricæ, quatenus indigeat, sin minus alteri pio loco: quoad vero distributiones quotidianas, illas minime fecisse suas, & ideo teneri illas restituere distribuendas itidem fabricæ si indiguerit, sin autem, alteri pio loco. Ad quartum esse audiendum Capitulum, Hiero. Card. Matheius. Quæ declaratio fuit data anno 1603. & causa vidi in forma auth.

Nec possunt isti, quibus dantur per Capitulum † 427
tales licentiæ, percipere, aut retinere fructus, seu grossam Præbendæ sub prætextu, & titulo, quod alij Præbendati videantur eis donare, seu remittere partem, quæ sibi erat obuentura, in quo aliqui de-
cipiuntur. Nam, præterquam secundum † istam ra- 428
tionem non possent donare, seu remittere partem obuenturam, non intrantibus, vel non interessentibus Capitulo, Capitulum, seu personæ illius, non sunt domini bonorum, & reddituum mensæ Capitularis, donec eis sint applicati, & distributi, sed ante applicationem, & distributionem solum sunt administratores, seu procuratores, sicut tutor, & curator, & Ecclesia est domina.

Ex quo est, quod fructus annorum præceden-
429 tium, † qui hoc anno diuiduntur, debentur Cano-
nicis, qui nunc sunt, & non qui erant illius anni,
quia, cum tunc non fuerint diuisi, & distributi, non
debentur illis, sed Capitulo, quod semper est idem,
l. proponebatur. ff. de iudic. ita Calder. *consil. 21. de Preb.*
Fel. *in c. ex note, n. 13 de rescrip. & in c. Iacobus, n. 1 de simo.*
Mandos. *in reg. 34 Cancell. q. 5. n. 3.* & Io. Garcia *de con-
iugali ac quæstu, n. 193.* & post hæc Gonça ez *glos. 37. à
num. 26.* & restitutio facienda fructuum ablatorum,
seu male perceptorum non debet fieri Canonicis
illius temporis, sed Capitulo, iuxta dicta supra. *c. p. c.
5. n. 224.*

430 Prædictaque maxime procedunt, † quando dan-
tur horæ, & distributiones quotidianæ, quæ non
possunt dari absentibus à choro, non obstante qua
uis consuetudine, etiam immemoriali, quæ impro-
batur *in d. cap. vn. de Cleric. non resid. in 6.* innouato per
Concilium *d. c. 12.* vt per Dub. & D. Io. Ocon. & Cos-
mam *in prag. sanct. titulo quo tempore quisque debeat es-
se in choro, verb. distributiones ad §.* Couar. *d. lib. 3. variar.
c. 13. ex nu. 2.* Dueñas *regul. 226. & 134. limitatione 6.* &
Ho. edam *de incompatibil. Benef. capite. 17. ex numero
5.*

431 Nec possunt à Capitulo, aut singulis Can. aliquo
prætextu donari, † aut remitti, vt *in d. c. vn. & d. c. 12.* Na
uar. *de orarione Miscel. 19. alias. 14. & consi. 7. de Clericis
non resid.* Meno. *de arbitr. l. 2. casu 429. in additione, nu-
mero sexto.* Durandus *de ritibus Ecclesiæ li. 3 capite 25. n.*
S. Cosmas Philiar. *de officio sacerdotis 1. par. lib. 1. capite
13.* Enriquez *in sum. lib. septimo, cap. 16 §. 3.* & alij quic-
quid dicant Man. Rodrig. *in sum. 1. to. 1. c. 4. 33. n. 3.* & Ve
ga *1. p. sum. c. 36 casu 41.* & censuit S. Congregatio Cō
432 cilij, vt in declarationibus † sequentibus. Prima. *Nō
licet Capitulo aliquo prætextu distributiones donere, relin
quere, aut quauis coll. sine remittere alicui, qui vel à ser-
uitio Ecclesiæ abfuerit, vel alio quouis modo distributiones
legitime debeat amittere, nec fas sit cuipiam eas accipere
si acceperit suas non faciat sed restituere cogatur illico re-
stituendas Fabricæ Ecclesiæ quatenus indigeat, aut alteri
pio loco Episcopi arbitrio.* Consonat Concilium Me-
diolanen. *c. p. 2. tit. de distributionibus versiculo si vero il
la.* Et Concilium Bononien. *tit. de residentia. §. de his,
qui ad residentiam tenentur. versicul. itaq; hi.* Secunda
*Congregatio Concilij censuit quamcunque collusionem
ex hoc decreto prohibitam esse, respectu scilicet distributio-
num, ideo si de ea legitime constiterit, debere Episcopū
iure agere in reos, respectu fructuum Prebendæ non esse in
facultate Canonicorum illos remittere, cum illi applican-
di sint Ecclesiæ.* Tertia Episcopo Placentino inter alia
vigesimo quinto Iul. 1570. *Quoad remissionem, quam
faciunt in die cenæ Domini, seu alio de portionibus alijs ac
crescentibus ob non residentiam, non fiat, & facta reuocen-
tur.* Circa quod vide dicenda infra *dubio vigesi-
mo.*

433 Sed sufficit difficultas; esto † Capitulum non pos
sit dare licentiam absentiæ ex causis non expressis
in iure, vel in statutis validis, an possit illam dare ex
causis alias in iure expressis, alteratis tamen, seu mo
dificatis per statuta, seu consuetudines Ecclesiæ? ver
bi gratia, infirmitatis causa est in iure expressa, est ta-
men per statutum, seu consuetudinem Ecclesiæ li-
ta modificata, vt qui numeratur, seu habetur pro
præsenti, vt infirmus, non possit interim domo exi-
re aut quod nō habeat pro præsenti ratione infirmi
tatis absens à Ciuitate, vel qui fecit noctem extra
Ciuitatem, donec præsentetur in Ecclesia, similiter
seruitium, seu obsequium Episcopi, quoad duos
Canonicos, est causa in iure expressa, est tamen sta-
tutum, quod Familiares Episcopi non habeantur
pro præsentibus, nisi ad quatuor menses, & quod
assumi debeant in Familiares ante diem Natiuitatis
Domini, vt in nostra Ecclesia Abul. † Quæ statuta 434
videntur obligare, saltem ratione consuetudinis,
seu iuramenti de seruandis statutis, quod solet præ-
stari à Capitularibus, & Episcopo. Rota *dec. 306 p. 2.
diuersorum* dubitatur, an Capitulum ex gratia possit
dare licentiam absentiæ, & vt habeantur pro præ-
sentibus ex istis causis alias in iure expressis, non
seruata forma statuti, stante statuto, seu consuetu-
dine, quod Capitulum possit facere gratiam in qua
d. fit breuiter videtur † distinguendum, aut statu-
tum, seu consuetudo modificans causam in iure ex- 435
pressam non potest dici contra ius, sed veluti decla-
rans, & limitans ex causa rationabili ius, vt statutum
quod numeratus, tanquam infirmus, non possit in-
terim domo exire aut, quod absens à Ciuitate non
habeatur pro præsenti ratione infirmitatis, quod
non videtur contra ius, sed ex causa rationabili li-
mitare, & declarare ius ad tollendas fraudes, ad tra-
dita per Botteum *de synodo. 3. p. art. 1. n. 62.* nam si nu-
meratus, vt infirmus posset libere domo exire, non
eundo ad Ecclesiam, multi fingerent se infirmos,
aut ex leuissima causa facerent se, vt tales, numerari
& si absentes à Ciuitate possent se facere numera-
ri ratione infirmitatis, posset in hoc esse fraus. Et
tunc non videtur Capitulum posse dare licentiam
cō tra talia statuta, nēpe, vt quis numeretur ratione
infirmitatis libere exeundo domo, vel absens à ci-
uitate, nam tunc gratia videtur contra ius, & non ex
causa in iure expressa, ex quo illa est sic intellecta, &
declarata per statutum, † quamuis videretur posse 436
dare licentiam numerato, vt infirmo, vt posset do-
mo exire non libere, sed ad audiendam Mis-
sam.

Et in morbis perpetuis notoriis, vt Podagræ Pa- 437
ralysis, & similibus, videtur posse habere pro præ-
sente infirmum ratione talis infirmitatis, etiam nō
seruata clausura statuti, quia durum esset in talibus
infirmitatibus perpetuis arctare infirmum ad num
quam exeundum domo, & in eis cessat clare ratio
statuti, vnde æquum videtur, vt habeatur pro præ-
senti absolute, saltem, ex gratia, vel extra ciuita-
tem.

Aut statutum modificans causam in iure expres- 438
sam clare, & directe † est contra ius, itaque non obli
gat, nisi ratione iuramenti, seu consuetudinis præ-
scriptæ, ad notata in c. fi. de consuetudine, quale vi-
detur illud statutum, quod non habeatur pro præ-
sēte ratione infirmitatis, qui venit foris, nec est præ
sētatus in Ecclesia & quod Familiares Episcopi nō
habeantur pro præsentibus, nisi ad certum tempus
& assumpti certo tempore, & tūc stante statuto, seu
con-

consuetudine, quod Capitulum possit facere gra-
tiam, videtur posse illam facere contra dicta statuta,
nam tunc gratia solum videtur contra statuta, & nō
contra ius, sed potius ex causa in iure expressa.

Vigesimo tertio dubitaē, quę sunt distributiones
439 quotidianæ † quas amittunt absentes tempore à Cō
cilio permisso, vel alias? Et quæ sint distributiones
quæ sunt potius Præbendæ, seu debentur loco Præ
bendæ, quas absentes d. tempore à Concilio per-
misso, vel alias ex iusta causa, seu priuilegiati lucran
tur?

In quo dicendum est, illas esse, & dici vere distri-
440 butiones quotidianas, † quæ per singulas horas di-
uiduntur, & distribuuntur quotidie, etiam, si solu-
tio non fiat dietim, sed post longum tempus: illas
vero distributiones, quæ dicuntur grossa, seu vestu-
arium, in quarum solutione non habetur respectus
ad singulas horas, etiamsi residendo, & interessen-
do vna hora lucrifiant, non esse proprie distributio
nes quotidianas, sed præbendas, seu loco Præben-
dæ, maxime, vbi non sint aliæ præbendę. Extrauag.
cum nonnulla §. præterea cum in aliquibus. de Præben. in
ter communes glossa, versic. receperint, in d. c. 11. de Cle
ric. non residen. in 6 Fel. consil. 18. Cosmas in pragmatica
d. tit. quo tempore quisque debeat esse in choro versic. distri
butiones, Par. cons. 32. lib. 4. Puteus dec. 375. lib 2. Achil.
de Grassis. decisione. 275. Cæsar de Grassis. decisio. 115.
numero octauo & decisione 116. Rota in causa Con-
441 chen. fructuum. 1. Iun. 1538. coram D. † Rubeis, in
qua supponebatur. quod in Ecclesia Conchen. ratione De-
canatus, & Canonicatus, vestuarium non distribuebatur
quotidie, sed certis anni diebus, ac quolibet semestri inter-
essentibus per 120. dies, in vna ex 7. horis, etiamsi per 60 dies
se absentent, & in d. Ecclesia etiam quotidie distribuuntur
interessentibus tantum singulis horis Canonicis Manualia
quæ infirmis, & excusatis non dabantur: fuit dubitatum,
an constitutio Bonifacij de Cleric. non resid. in 6. compre-
henderet dictum vestuarium? & resolutum est non com-
prehendere vestuarium, quia non est proprio, nec compre-
henditur inter distributiones quotidianas, glossa, ibi vers.
receperint, vbi omnes, & in extrauag. Io. 22. cum non-
nullæ, de Præbend. Abb. in ca. olim, de verb. significat.
Par. cons. 32. n. 8 & 15. lib. 4. & maxime, quia in Ecclesia
Conchen. Canonicatus non habent Præbendas distinctas à
vestuario, vnde necesse est dicere, quod sit diuersum à distri
butionibus, alias esset Canonicatus, siue Præbenda, & cum
materia, d. capituli sit correctoria, non est extendenda, et-
iam ex identitate rationis, vt in iuribus vulgatis, ita in
d. Conchen.

442 Et S. Congregatio super d c. 12. sic censuit. † Quæ
sint distributiones quotidianæ, quæ præsentibus, & interes-
sentibus tantum debentur, de quibus Concilium hic, & in
c. 11. de Cleric. non resid. in 6. & quæ sint distributiones
similiter quotidianæ appellatæ, quæ debentur loco Præben-
dæ, à quibus non excluduntur absentes ratione alicuius pri
uilegij, de quibus glossa in d. c. 11. vers. receperint, censuit
declarasse Extrauag. cum nonnullæ §. præterea, cum
in aliquibus, de præbend. inter communes. Et est dec.
Rotæ in causa Mouloricen. Canonicatus adducta
6. p. c. 3. n. 117.

Vigesimo quarto dubitatur, ad quos spectent † di-
443 stributiones quotidianæ amissæ per non interessen
tes diuinis, seu alias? In quo dicendum est, quod si
ita ordinatum est, † vt singulis Canonicis, & Benefi- 444
ciatis certa portio assignata sit, seu cuilibet, qui diui-
nis interfuerit, detur certa quantitas, tunc portio
absentis, & id quod superest, ex portionibus eorum
qui diuinis non intersunt, inter præsentes non diui
ditur, nec eis accrescit, sed ad Ecclesiam pertinet, &
in eius vtilitatem conuertitur: quia in hoc casu nul-
la inter eos coniunctio dici potest, nec re, nec ver-
bis coniuncti sunt, & præsenti certa debetur quan-
titas, absenti vero nulla. Si vero certa † portio, seu 445
quantitas singulis non est assignata, sed omnibus i-
ta, vt inter eos, qui diuinis præsentes, fuerint sit di-
stribuenda, portiones eorum, qui non intersunt in-
teressentibus accrescunt seu portiones interessen-
tium propter absentiam aliorum iure non decres-
cendi pinguiores fiunt, glos. in clem vt ij qui §. illis vero
verb. pars dimidia, de ætat & qualitat. & in Clem. 2 verb.
suspensus, de vita. & honestat. clericor. Fel. in ca. Apostolica
n. 12. de excep. Decius in c. pastoralis, §. verum, n. 21. de ap-
pellat. Surdus de alimētis, tit. 1. q. 82. n. 16. † Card. Tole- 446
tus in sum. l. 1. c. 13 vltimo effectu in Roman. & nouissi-
ma editione, quam doctrinam & distinctionem tra-
dunt: Card. in d. Clemen. vt ij. §. illis vero, q. 21. & 22. & i-
bi Imola, & B. nif n. 14. & Abba. ad fi. Cosmas in pra
gmatica sanct. tit. de tenentibus c. tempore Missæ, verb. ne-
que. Probus ad Mona hum in d. ca. vnic. de clericis non
residen. in 6. numero 61. Rebuffus in praxi, tit. de dispen-
satione de non residendo, numero 10. & 11. & in concordatis
tit. de collatio, §. 1. verb. distributionum, Couar. li. 3. varia-
rum, capite 13. numero 7. Io. Gutierrez can. quæstionum,
libro 1 capite. 1 numero 106. Bar. Vgolin. de censuris, tab.
2. de excommu. maiori, capite 12. n. 3. & Rota in vna Va-
lentina emolumentorum, coram illustrissimo Mā-
tica 14. Maij 1593.

Id vero, quod dictum † est, ad Ecclesiam pertine- 447
te portionem absentis, quando cuilibet interessen-
ti certa portio assignata est, procedit, cum ex patri-
monio, & bonis Ecclesiæ, cui ministratur, dantur
redditus, & quotidianæ distributiones ipsis mini-
stris, nulla facta diuisione redditUum inter ipsam
Ecclesiam, & eius ministros, at vbi patrimonium
Ecclesiasticum diuisum est in duas partes, quarum
vna ipsius Ecclesiæ sit ad eius fabricam, & ornamē-
ta, aliaque necessaria, altera vero ad ministrorum vi
ctum, & mercedem destinata sit, qualis est mensa
capitularis, portio absentis cedit in patrimonium
commune ipsorum ministrorum, & remanet in i-
psa mensa capitulari, & massa communi, ex qua dan
tur huiusmodi distributiones, diuidenda inter om-
nes residentes pro suis Præbendis, & rata temporis
residentiæ, Couar. d. n 7. versic. quod vero diximus, & Io.
Gutier. sup. n. 107. & ita seruatur in hac Ecclesia Abu-
len. ac Burgen. ciuitatem, & aliis. Et fuit resolutum
in causa † Burgen. residentiæ, seu distributionum co 448
ram D. Peña, 9. Maij 1594. vt in decis. sequenti. Quo-
niam in Ecclesia Burgen. distributiones quotidianæ, quas
non interessentes diuinis officiis non lucrantur, reponi so-
lent in massa communi, seu in mensa capitulari, & D. Ar-
chiepiscopus putans lædi cultum diuinum, si capitulares
negligerent interesse, prætendebat, tam vigore iuris com-
munis in c. vnic. de cleric. non resid. in 6. quam Conci-

lij Trident. sess. 21. cap. 3. & sess. 24. cap. 12. prædictas distributiones non debere remanere in massa communi, sed suo arbitrio posse fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco applicare; ideo dubitaui, an portiones distributionum non interessentium diuinis officiis deberent remanere in massa capitulari, vel potius D. Archiepiscopi arbitrio applicari? & his causa proposita, die 2. & 9. Maij domini censuerunt portiones non interessentium in massa communi remanere debere, cum enim in modo distributionum quotidianarum distribuendarum, aut applicandarum, multum sibi vendicet consuetudo, & ordinatio cuiuslibet Ecclesiæ, d. cap. vnico §. statuimus. Capolla, de seruitutibus rusticorum capite quarto numero decimoquinto Decius consi. 280. in princip. Parisius consilio, trigesimo secundo numero decimo libro quarto. Zabarella, cons. 53. numero quarto & fuit dictum in causa Valentina emolumentorum, 16. Octob. 1585. coram bonæ memoriæ Cantucio, pro parte D. Archiepiscopi, nihil proponebatur, quod antiquam illam, & inueteratam consuetudinẽ, nedum in Ecclesia Burgen. sed in pluribus aliis Hispaniæ, vt testatur Ioann. Gutierrez. can. quæstionum capite primo numero 107 spernendam suaderet; primum consuetudo non est contraria dispositioni Bonifacij in d. capite primo ibi enim solum improbatur consuetudo, per quã Canonici, seu alij Beneficiati, licet diuinis officiis non interessent, dummodo in ciuitatibus, seu aliis locis, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, forent præsentes perinde, ac si continue ipsis Ecclesiis in eisdem officiis deseruirent, integras distributiones percipiebant, qui abusus longe abest à proposita facti specie, portio enim illius, seu illorum, qui vno die non interfuerunt, quamuis in massa communi reponatur, nunquam tribuetur non interessenti; ad hoc enim, vt de massa communi illa participet, vt diuinis officiis intersit, est necesse, & cum interfuerit non lucrabitur integram portionem, quam semel amisit, sed minimam tantum partem respondentem labori, seu operi illius diei, quo seruiuit ac ne tunc quidem lucrabitur eam portionem, quasi distributionem amissam die illo, quo non seruiuit, sed quasi distributionem, & portionem propriam eius diei, quo diuinis interfuit, illa enim portio, quæ per non interessentiam absentis vacauit, sic incorporata fuit massæ communi, vt cum deinceps interessentibus datur, distributionum illius diei naturam induat, & ita quoque in hac materia censuerũt Couar. l. 3. variar. c. 13. n. 7. & Ioan. Gutier. can. quæst. c. 1 n. 107. Concilium Trid. sess. 21. c. 3 nec tollit, nec improbat hanc consuetudinem, cum ibi longe diuersus casus proponatur, loquitur enim de Ecclesiis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur, in quibus propterea tertia pars fructuum pro distributionibus applicari iubetur, cæterum Concilium expresse præseruat consuetudines illarum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes nihil, vel minus tertia parte percipiunt. Vnde, cum pro parte D. Archiepiscopi non verificetur, factum in Ecclesia Burgen. ad Concilij præscriptum, non habebit locum illius dispositio, sicut prætendebat Archiepiscopus, quinimo Concilij dispositio Cap. fauere videtur, ex quo enim prætenditur in Ecclesia Burgen. totam præbendam consistere in distributionibus quotidianis, consequitur Capitulares continue deseruituros, & præsentes futuros fore diuinis officiis, ne tantis commodis careant. Nauar. Miscel 59. de oratione, nu. 6. ex his patebat etiam responsio ad idem Concilium sess. 22. c. 3. de reform. quod similiter loquitur de tertia parte fructuũ in distributiones quotidianas assignanda, ad aliud eiusdem Concilij decretum, sess. 24 ca. 12. §. distributiones, non oportuit aliter respondere, quam paulo ante responsum fuit ad c. 1. de cleric. non resid. in 6. quia in eo decreto Concilij Patres expresse referunt se ad constitutionem Bonifacij incipien. Consuetudinem. Postremo non videbatur sublata consuetudo per statutum Cardinalis Mendoça Archiepiscopi Burgen. de anno 1566. & redactum in volumine statutorum per Card. Paciecum. similiter Archiepiscopum Burgen. de anno 1574. quia, licet statutum præsumatur vsu receptum, nisi contrarium fuerit probatum, Decius cons. 534. n. 9. Crescen. dec. 79. n. 2. Anton. August. in epitome, tit de constit. nu. 3. nihilominus in hoc casu, cũ in eod. statuto diceretur, quod fuerat factum in executionem Concil. Trid. ses. 21. ca. 3. si illa dispositio non habet locum, vt dictum est, neque statutum aliquid operabitur. Præterea, cum statutum diceretur factum à solo Archiepiscopo sine Capitulo, & Archiepiscopus de iure non possit cõdere statuta super respectante ad Capitulum, sine illius cõsẽsu, Gemin. in d. c. 1. §. statuimus, n. 4. & Francus n. 2. inualidum fuit statutum, etiam satis videbatur non fuisse vsu receptum, ex eo quia semper fuerit obseruatum contrarium, & distributiones diuisæ, secundum antiquam consuetudinem. Postremo dicebant domini, quod, licet distributiones non essent ponendæ in massa communi, non propterea sequebatur, quod arbitrio Archiepiscopi forent applicandæ, cum circa hoc variæ sint Doctorum sententiæ, nec discussum adhuc, aut diffinitum, quæ ex illis præualeat.

Et similiter dicendum est de fructibus præben- 449
dæ amissis ob non residentiam, † vel alias, quod, si in Ecclesia non sunt Præbendæ distinctæ, nec est facta diuisio redditaum inter Ecclesiam, & eius ministros, sed ex patrimonio, & bonis Ecclesiæ dantur præbendæ, & redditus ministris, assignata cuilibet certa portione, tunc fructus amissi ad ipsam Ecclesiam pertinent, si vero est mensa Capitularis, & massa communis Canonicorum, & Beneficiatorum distincta à patrimonio Ecclesiæ, seu fabricæ, quæ inter residentes pro suis Præbendis diuiditur, vt communiter est in Ecclesiis Hispaniæ iuxta dec. Rotæ 6. de consuetudine in nouis sub n. 1. vers. aliquæ sunt Ecclesiæ. tunc portio absentium, seu alias amissa in mensa Capitulari remanet cum reliquis eiusdem fructib. inter residentes diuidenda, iuxta tradita per Couar. d. l. 3. variar. c. 13. n. 7. versic. quod vero diximus, & Io. Gutier. d. c. 1. n. 107. & seq.

Si vero essent Præbendæ † realiter distinctæ, ita, 450
quod quælibet Præbenda esset domina suæ dotis iuxta d. decis. 6 sub nu. 1. vers. in aliquibus autem Ecclesiis, tunc fructus amissi applicandi essent fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij, iuxta c. 3. ses. 22. de refor. & dicta supra num. 147.

Ex quibus magnam patiuntur difficultatem † de- 451
claratio Abulen. supra adducta, n. 426. & prima adducta, nu. 432. quæ absolute dicunt distributiones male perceptas per eum, qui à seruitio Ecclesiæ abfuit, vel alias eas amisit, esse restituendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi, & quoad fructus Præbendæ dicta A-

bulen

bulen. ait eum, qui absuit, debere rite priuari, iuxta decretum Concilij, *cap. 12. sess. 24.* & applicari fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, sin antem alteri pio loco

452 Sed respondetur d. declarationes, † vt ex eis patet, loqui de distributionibus male perceptis per eum, qui fuit habitus pro præsenti à Capitulo, vel cui ab eo fuerunt donati, seu remissæ, & sic non debent restitui ipsi Capitulo, seu Capitularibus qui facto suo dando d. licentiam, & faciendo talem remissionem, seu donationem, sibi præiudicauerunt adnotata in c. cum omnes, de constitut.

453 Quod vero dict. declaratio Abulen. ait, † quoad fructus Præbendæ debere eis priuari iuxta *d. c. 12.* intelligendum videtur de fructibus, quos ille alias ratione Præbendæ, ac residentiæ fecisset suos iuxta *d. c. 12.*

454 Nam quoad fructus præbendæ amissos ob non residentiam, † non est opus priuatione, cum eos nunquam fecerit suos, & consequenter isti sicut distributiones essent restituendi Cap. cum ex eius mensa, & massa communi procedunt, nisi facto suo Capitulum, dando licentiam absentiæ sibi præiudicasset.

455 Sed adhuc restat difficultas circa dict. declarationem Abulen. nam in casu eius, vt ex † relatione cõstat, licentiæ fuerunt datæ à maiori parte Capituli aliquibus contradicentibus, & in materia delicti, & in his, quæ sunt de genere prohibitorum, & quæ tendunt ad damnum Capituli, non sufficit maior pars, sed requiritur, quod omnes, concordent, & contradictio vnius facit, ne videatur gestum à Capitulo, Paulus Castren. *in leg. iubemus nullam, nu. 6. C. de SS. Eccles.* Alex. *in l. quod maior. ff. ad municipal.* Iason *in l. & suum § hodie ff de pactis, nu. 8. limitatione 3. & 9.* Fel. *in d. c. cum omnes, de constit. n. 17. ad fin.* & ibi Decius *1. lectura n. 39* Lud. Carrerius *in pract. criminali fol. 215 n. 7.* Auiles in Capitularis prætorum, *c. 3 verb. iurisdictio. n. 28.* & Salcedo ad Bernar. Diaz *regul. 791. ampliatione 4.* & vbi actus tendit in damnum, vel dedecus, Vniuersitatis, vnus solus potest resistere, Abb. *in d. c. cum omnes sub n. 6. versic. & dico*, Gregor. Lopez. *in l. 10. titul. 14. pag. 1. versic. por su voluntad*, & facit glossa, *verb rationabiliter, in c. 1. de his qua fiunt à maiori parte Capituli*, quam ibi D. sequuntur. Vnde concessio licentiarum facta a maiori parte Capituli, aliquibus contradicentibus, non videtur præiudicare iuri Capituli, circa restitutionem distributionum.

Hæc difficultas satis quidem vrget contra d. declarationem Abulen. & solum videtur † dici posse,
456 quod illa intelligatur respectu partium obuenientium illis, qui consenserunt, & dederunt licentias, qui, licet non præiudicent minori parte, & iuri Capituli, sibi tamen præiudicauerunt, vt per D. citatos.

457 Et dictum præiudicium videtur † intelligendum respectu, distributionum, & fructuum iam solutorum, & traditorum, ei, cui licentia absentiæ, seu remissio data est, quod si nondum sunt soluti, tradid, & incorporati illi, potest, & debet Capitulum denegare, & impedire solutionem, non obstante licentia, seu remissione data etiã à toto Capitulo, quæ sibi nõ præiudicat, cũ sit inualida, & sic potest cõtra eam venire nec fabrica Ecclesię aut alter pius locus potest ad illos ius pręendere, cum nondum sint illi cum effectu traditi.

Quę tamen dicta sint salua † sententia S. Cong. 458
cuius censurę hęc, & omnia libenter subimitto.

Ex supradicta autem † doctrina infertur ad decretum Concilij *ca. 3. sess. 21. de refor.* quod in terminis 459
illius portiones tertię partis in distributiones quotidianas conuersę, quas absentes amittunt, interessentibus accrescunt, seu iure non decrescendi competunt, cum d. tertia pars inter diuinis interessentes proportionabiliter sit diuidenda, ex dicto decreto & ita censuit S. Congregatio, vt in declarationibus infra adducen *n. 465.* & quod, *qui plus attulerunt, plus etiam ad ratam deseruiendo percipiant.*

Sed facit magnam difficultatem aliud decretũ eiusdem Concilij † *sess. 22. de reform. c. 3.* vbi portio ter 460
tiæ partis fructuũ Dignitatũ in distributiones conuersæ ex illo decreto per non seruientes amissa non accrescit aliis, sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij est applicanda.

In qua difficultate † Nau. *de oratione Miscel. 59. n. 6.* 461
alias *Miscel 14. nu. 51.* consultus, vt ait à quadam valde illustri Ecclesia Cathedrali respondet, quod hoc posterius loquitur tantum de distributionibus extra ordinariis, quæ de redditibus particularibus Dignitatum, personatuum, & officiorum constituuntur lucrifaciendæ ab eis solis, qui habeant ea adimplendo officia diuina eis per Episcopos designata, illud autem *c. 3. ses. 2* de distributionib. ordinariis, quæ cõstituuntur de fructib. cõmunib. lucrifaciendę à facientibus communiter officia diuina. ideo hæ extraordinariæ merito non accrescunt aliis, quibus aliæ ordinariæ distributiones accrescunt, quoniam illæ de communibus fructibus constituuntur pro officiis communibus ab omnibus faciendis, hæ vero de fructibus particularibus præfatarum Dignitatum, personatuum, & officiorum, pro officiis à solis habentibus ea faciendis, sequitur Cosmas Philiarchus de officio Sacerdotis *1. p. l. 1. c. 14.*

Sed hæc interpretatio non satisfacit † ex eo præcipue, quod distributiones, de quibus *d. c. 3. ses. 22.* as 462
signandæ sunt etiam pro seruitio chori, & interessentia horarum, vt apparebit ex infra dicendis maxime ex declaratione adducta, *n. 489.*

Nec placet etiam alia interpretatio Ioannis Gutierrez. † *d. c. 1 n. 106.* qui ait *d. c. 3 ses. 22.* expresse loqui
in distributionibus quotidianis, quas præsentes ob 46
tinent, sed, quia competens sibi seruitium quolibet die statuto non impleuerint, amittunt illius diei distributionem, ideo merito in pœnam contumaciæ applicari illam partem fabricæ Ecclesiæ, vel alteri pio loco; at vero prædictum *Capitulum sess. 21.* loqui de distributionibus diuidendis inter præsentes diuinis, nempe, vt pars, quę absentibus ob pręsentiã deberetur, pręsentibus competat.

In hac diffic. dicendum est, quod *c. 3. ses. 21.* loquitur tam de Dignitatib. personatib. & officiis, † quã 464
Canonicatib. & Portionibus, à quib. quando nullę sunt distributiones quotidianę vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur tertia pars fructuum com-

munium mensæ Capitularis deduci debet, & conuerti in distributiones quotidianas, quæ inter diuinis interessentes proportionabiliter diuidantur, & si in his portiones absentium proportionabiliter seruientibus accrescunt, & fit de necessitate hæc detractio, quæ tamen non potest fieri ex fructibus Dignitatum propriis, & distinctis à mensa Capitulari, nec ex Dignitatibus, quæ nullos fructus percipiunt ex illis Ecclesiis, *capitulum* vero 3. *sess. 22.* loquitur tantum de Dignitatibus, personatibus, & officiis, à quibus Episcopis tertiam partem fructuum, etiam propriorum, & distinctorum à mensa Capitulari in distributiones quotidianas conuertendam diuidere potest, ex illo decreto, si velit non ex necessitate dato etiam, quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium Dignitates, & residere negligentium, quæ distributiones, cum sint particulariter assignatæ ex fructibus Dignitatum pro obtinentibus illas tantum, non accrescũt præsentibus, sed locis piis applicandæ sunt.

Quæ interpretatio videtur satis conformis ver-
465 bis, † & menti dictorum decretorum, & est ex sententia S. Cong. vt apparet ex declarationibus sequentibus, Prima *hoc decreto* sess. 21. ca. 3. *agitur de Canonicatibus, & Portionibus, & fit de necessitate hac detractio, quando sunt nulla distributiones, vel ita tenues, qua distribuuntur interessentibus tantum, sed* in sess. 22. ca. 3. *deducitur hac tertia pars ex Dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicanda.* Secunda. *Portiones absentium accrescunt deseruientibus, si ex decreto* Concilij. sess. 21 ca. 3 *separata sint. secus vero, si ex decreto* c. 3. sess. 22. *tunc enim fabrica Ecclesia, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur nec obstat aliqua consuetudo, qua cauetur, vt deseruientibus portiones non seruientium accrescant.* Tertia. *differentia inter* c. 3. sess. 21. *& aliud* c. 3. sess. 22. *est, quod* hoc c. sess. 22. *loquitur tantum de Dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas conuertendam separare potest, dato etiam, quod distributiones quotidiana non sint tenues & hoc in odium obtinentium Dignitates, & residere negligentium, & quando ista tertia pars subtracta per non seruientes amittitur, locis piis est applicanda* ca. vero 3. sess. 21. *loquitur solum, quando distributiones sunt ita tenues, vt negligantur, & hoc casu tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conuersa, si per non seruientes amittitur, proportionabiliter seruientibus accrescit* Quarta super d. cap. 3. sess. 21. *fit ista deductio ex illis Dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesia, in cuius choro ha Dignitates sedem habent, secus vero, si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiis, sed haberent proprios, & distinctos à mensa capitulari.* Et in de decisionem Rotæ in vna Gadicen. distributionũ 325. 2. p. diuersorum.

466 Aduertendum est autem circa d. decreta † primo quod ista separatio, & diuisio tertiæ partis fructuũ pro distributionibus non est ita facienda, vt fiat necessario dismembratio aliquarum possessionum, seu bonorum, sed satis est, si valor tertiæ partis fructum ponatur pro illis, & ita S. Cong. censuit, vt in sequenti declaratione, *sup. d. ca. 3 sess. 21. Hac tertia pars non est intelligenda de corporibus possessionum Prabendarum vt dismembretur necessario, sed satis si tertia ponatur pro istis.*

Secundo, quod ista tertia pars accipienda est secundum verum valorem, † & æstimationem ita, 457.
quod detractio, & deductio illius facienda est secundum valorem currentem, & non secundum taxam, & ita censuit S. Cong. vt in declarationibus sequentibus Prima super *d. cap. 3 sess. 21.* Burgen. *Quando locus est detractioni istius tertia partis, facienda est secundum verum valorem, & non secundam taxam Prabendarum.* Secunda super *d. ca. 3. sess. 22. Hac deductio facienda est ex fructibus non secundum taxam antiquam, pro vt in libris Capitulorum, seu aliis, sed secundum valorem current em* Ad idem est declaratio Segobien. sup. adducta *dub. 3. n. 198 ad 3.* & Burgen. infra adducta *hac p. c. 4. n. 21.*

Censuit tamen S. Cong. super *d. c. 3. sess. 21.* † *Quod,* 468
antequam ista detractio fiat deducenda sunt prius pensiones, & alia onera legitime imposita, quamdiu illa durauerint, sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reseruatis non fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit, sed si Beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eo ti. alteri postea conferendo.

Quæ declaratio videbatur intelligenda, † vbi e- 469
rant Præbendæ distinctæ realiter, ita, quod deductio erat ex ipsis facienda, tunc enim deducendæ prius erant pensiones impositæ, secus, vbi non sunt Præbendæ distinctæ, sed deductio facienda est ex fructibus communibus mensæ, tunc enim non videtur habenda ratio pensionum impositarum super ipsis Præbendis, quoad deductioné tertiæ partis licet per illam non fieret præiudicium ipsis pensionibus.

Tertio aduertendum est, quod † non est locus de- 470
tractioni tertiæ partis pro distributionibus ex decreto *d. c. 3. sess. 21.* quando distributiones sunt toletabiles ita, vt verisimiliter non negligantur, vt alias cẽsuit S. Cong. & in declaratione prima, & tertia supra adducta *n. 465.* & in d. Segobien. & alias S. Con-
gregatio † respondit Cardinali Borromeo. *Quod veri-* 471
similitudo illa, quod distributiones quotidiana negligantur, & ob id tertia pars fructuum Prabenda in distributiones quotidianas fit conuertenda, vt in c. 3. sess. 21. *considerari debet habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quam non residentium.*

Quarto, quod quando ex † Dignitatibus detra- 472
cta est tertia pars in vim decreti *d. c. 3. sess. 21.* non potest detrahi alia tertia, ex decreto *d. c. 3. sess 22.* vt S. Cong. censuit his verbis *Quando Episcopus vsus est remedio,* c. 3. sess. 21. *in detrahenda tertia parte ex Dignitatibus, non potest vti remedio* c. 3. sess. 22. *in detrahenda alia tertia parte ex Dignitatibus, & nihil dandum est his, qui nihil contulerunt.*

Quinto est aduertendum, quod dispositio † *d. c. 3.* 473
sess. 21. & detractio, de qua ibi, habet locũ contra obtinẽtes non solũ Dignitates, Canonicatus, & Portiones, sed etiã Capellanias, seu alia Beneficia residẽtiã requirẽtia in Ecclesiis Cathedralib. & Collegiatis, nõ tamẽ habet locũ extra Ecclesiam Cathedralem, aut Collegiatam, vt in sequentibus declarationibus S. Congregationis Concilij, super *d. capite 3.* sessione 21. Prima, *Hac detractio & huius decreti dispo-*

dispositio locum habet contra omnes Capellanos, & Dignitates obtinẽtes. Secunda, *Omnes Capellani, & Canonici, & Dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hęc detractio, & huius decreti dispositio.* Tertia Burgen. *Ista detractio partis fructuum facienda est de solis illis Beneficiis, in quib., quis residere tenetur.* Quarta, *Non potest deducere hanc tertiam partem, nisi ex Canonicatibus & aliis Beneficiis in Cathedralibus, vel Collegiata, vel illis vnitis, nec extra Ecclesiam Cathedralem, vel collegiatam, hoc decretum habet locum.*

474 Vnde, nec pro distributionibus Ecclesiæ † Cathedralis, aut Collegiatæ detrahendum est aliquid ex Beneficiis extra illam existentibus, nisi essent perpetuo vnita Præbendis illius: Vt in alia declaratione S Congregationis, quæ sic ait, *Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de Beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, nisi Ecclesiæ vel Beneficia extra d. Cathedralem, vel Collegiatam existentia essent perpetuo Canonicatuum vnita Præbendis prædictarum Ecclesiarum, à quibus Beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab huiusmodi exactione abstinere.*

Et pro prædictis aduertendum est non solum te-
475 neri ad † residentiam obtinentes in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Dignitates, Canonicatus, aut portiones, sed etiam mansionarij, & Capellani & obtinentes alia Beneficia, quæ sunt perpetua, & habent annexum seruitium in choro, vt S. Congregatio censuit super *c. 12. sess. 24.* ibi. *Aut portiones, idem iudicium de mansionariis, & aliis Beneficiis, quæ sunt perpetua, & habent annexum seruitium in choro.* Consonat Concilium Bononien. *tit. 6. de residentia §. de his, qui ad residentiam tenentur, vers. penul.*

476 Sexto aduertendum est, quod decretum *d. c. 3. sess. 22.* non habet locum in Dignitatibus, quæ in Cathedralib. habẽt sedẽ in choro tantũ in quib. tamẽ nũquã residerũt, sed habẽt Ecclesiã Collegiatã, aut proprium districtum, vbi suam præeminentiam, & iurisdictionem habent iuxta *regul. 3. cancellariæ, vers. declarans Dignitates*, vere non sunt Ecclesiarum Cathedralium, in quibus solum sedem in choro habent, sed potius sunt illarum Ecclesiarum, in quib. principalem præeminentiam habent, & iurisdictionem exercent, vnde non tenentur obtinentes huiusmodi Dignitates residere in d. Cathedralibus, imo nec possunt in illis residere, sed in ipsa Collegiata, vt supra dictum est *2. dub. nu. 184.* & consequenter non sunt obnoxij detractioni tertiæ partis ex d. decreto

Et ita S. Congregatio videtur † declarasse in se-
477 quenti declaratione super *d. ca. 3. ses. 22.* ibi. *Ex fructibus, & prouentibus, dum tamen sint fructus illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ Dignitates, secus vero si nullos fructus percipiant istæ Dignitates, ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent.*

Sed offert se difficultas; esto obtinentes † huius-
478 modi Dignitates non sint obnoxij detractioni tertiæ partis pro residentia in Cathedrali, an sint illi obnoxij pro residentia, & interessentia in Collegiata, in qua residere tenentur ratione Curæ saltem iurisdictionalis, quam ibi habent iuxta declarationem S. Congregationis supra adductam, *n. 119.* & decimam adductam sub n. 179. vel ex decreto Concilij *sess. 24. c. 12. versic. præterea obtinentibus*, vt supra dictum est, *dub. 1. à n. 181.*

Et videtur † quod, sic ex quo decretum *d. ca. 3. sess.* 479
22. loquitur de Dignitatibus etiam in Ecclesiis Collegiatis existentibus.

Quod tamen intelligendum erit, nisi tales † Di- 480
gnitates habeant territorium & iurisdictionem quasi Episcopalem, quamuis enim tunc eas obtinentes teneantur ad residentiam, vt est dictum non tamen videntur teneri ad residentiam chori, seu seruitiũ Ecclesiæ, & interessentiam diuinorum, vt *d. dub. 1.* dictum est, & consequenter cessat illa detractio pro distributionibus. 481

Obtinentes vero in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis † Dignitatem, licet non habeant vocem in Capitulo, nec cum cæteris participent distributionibus, aut fructus, sed aliunde fructus percipiant residere tenentur, vt *in d. versic. præterea obtinentibus*; & constat ex supradictis, maxime *dubio 3.* & consequenter detractioni tertiæ partis earum fructuum pro distributionibus subiecti sunt, vt in sequẽti declaratione, super *d. c. 3. ses. 22. Obtinens in Cathedralibus & Collegiatis Dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius.* facit quod tradit Nau. *cons. 6. n. 1. de verborum signific.*

Quod non procedit in obtinentibus Dignitatẽ 482
† quæ nullos redditus habet, nec Præbẽdam, licet eam expectent, nam interim non tenentur residere, nec sunt obnoxij detractioni tertiæ partis fructuum, cum eos non habeant, ad quod est declaratio S. Cong. Concilij, quæ sic ait. *An obtinentes Dignitatem in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis, sine Præbenda, quæ tamen destinata est ex certa celebratione dismembrationis interim, dum effectum illius expectant, teneantur residere? Cong. censuit negatiue, die 30. April. 1587.* Conducunt tradita *c. præcedenti, à n. 41.*

Nec etiam procedit in Dignitatibus non † ha- 483
bentibus sufficientes præbendas, seu fructus, sed tenues, nam licet obligare videantur ad residentiam, non tamen locum habet d. detractio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 3. ses. 22.* ibi. *Omnium Dignitatum, non comprehenduntur Dignitates, quæ, & si locum habent in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt, cum Canonicatibus, vbi est consuetudo absque alia dispensatione,* vt ca. 1. de consuetudine in 6. *nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.*

Septimo aduertendum est, quod pro congruis distributionibus assignandis aliquibus horis, quæ
nullas, aut † tenues habent distributiones, non est 484
quicquid detrahendum à distributionibus, quantumuis pinguibus, cæteris horis assignatis, nec illæ sunt diuidendæ in alias horas, sed pro illis detrahẽda est aliqua pars fructuum Præbendarum, iuxta decretum *d. c. 3. ses. 22.* & ita censuit S. Cong. vt in decla-

clararionibus sequentibus. Prima Mediolanen. *In illis Ecclesiis, in quibus distributiones non sunt regulariter tenues, sed pingues, licet sint aliqua hora, qua non habent distributiones, aut tenues debent eis rationabiles assignari detrahendo aliquam partem fructuum à Prabendis, non autem ab aliis distributionibus cateris horis assignatis*, Secũda. *Non licet ex decretis*, ses.21.&ses.22.c.3.*distribut. quotidianas, qua certis dumtaxat horis Canonicis sunt assignata, diuidere in alias horas Canonicas, quibus nulla, vel adeo tenues constituta sunt distributiones, vt verisimiliter negligantur, sed sumenda est ex corpore vniuscuiusque Prabenda tanta redditunm portio, quanta satis possit sufficere ad distributiones attribuendas illis etiam horis.*

485 Vnde in vna † Abulen. S. Cong. sic respondit. *Cõgregatio Concilij censuit per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie vna tantum hora, non esse satisfactum* Concilio ses.21.c 3 *&* ses.22.c. 3. *Episcopus tamen non potest dictam grossam accipere, & in alias horas diuidere. quin potius ex reliquo corpore Prabendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, qua singulis horis verisimiliter non negligantur.*

486 In qua declaratione † S. Cõgregatio videtur supponere, & intelligere in dicta Ecclesia esse alias Præbendam distinctam à grossa, & illam grossam esse quandam pinguem distributioné pro illa hora constitutam, cum tamen reuera non sit alia Præbenda præter illam grossam, quæ lucrifit residendo, & interessendo vna hora, nempe in ferialibus, & simplicibus ad primam cum Missa, & in duplicibus, & semiduplicibus ad tertiam cum Missa maiori. Vnde ista grossa, quæ dicitur anniuersariũ, est loco Præbendæ, & pro distributione quotidiana illius horæ, qua lucrifit anniuersarium, & grossa est certa quantitas, quæ dicitur morapetini anniuersarii, vltra aliã distributionem ordinariam tertiæ, & pitancias extraordinarias, quæ omnes reuera sunt satis tenues.

Et ex superioribus apparet distributiones esse
487 ordinandas, † & compartiendas per omnes horas,
& non per certas horas tantum, vt contra glossam *versiculo certis horis in c. clement. vt ij qui § illi vero, de atate, & qualitate*, & Card. *ibi quastione 17.* tradunt Cosmas *in pragmatica sanctione. tit quo tempore quisq; debeat esse in choro, versic. vsurpat.* & Probus ad Monachum *in d. capite 11. de Cleric. non resid. in sexto ex numero 31.*

488 Et alias etiam † censuit S. Congregatio super *d. ca. 12. sessione 24.* ibi. *Statis horis, Congregatio censuit intelligi statas horas, id est omnes horas, quibus diuina celebrantur, licet glossa* in Clementina, vt ij, qui, *& ibidem Cardin. Zabarella* numer. 17. *dicant, de iure posse fieri distributiones per certas horas.*

Pro quo etiam est alia declaratio, quæ ait, *Distri-*
489 *butiones quotidiana, † qua accepta fuerunt ex tertia parte fructuum Dignitatum alicuius Ecclesia, assignari debẽt non duabus horis tantum Canonicis, sed etiam reliquis omnibus aliis, quibus qui non interfuerit, distributionem amittit.*

490 Octauo aduertendum est, † quod pro lucranda tertia parte fructuum Dignitatum, personatuum, & officiorũ in distributiones cõuersa, nõ potest Episcopus statuere aliã seruitij, & officij formã, præter solitam, nec noua onera imponere, vt S. Congregatio respondit Card. Borromeo his verbis, *Episcopus non potest Dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officij, & seruitij formam prater solitam, pro lucranda tertia parte Prabenda in distributiones conuersa.*

Nec obstant illa verba *c. 3. ses. 22. competens ibi ser-*
uitium iuxta formam ab eisd. Episcopis prascribendam, † 491
quia sunt intelligenda de forma ab Episcopis præscribenda circa seruitium solitum, aut circa Dignitates, quæ non consueuerant habere seruitium, & residentiam. Et ita erit accipienda declaratio Segobien. supra adducta, *n. 198. ad octauum.*

Vltimo aduertendum est, † quod etiam Dignita- 492
tes, & Præbendæ, quæ sunt de iure patronatus, etlaicorum, subiectæ sunt detractioni tertiæ partis, vt S. Congregatio censuit in vna Mediolanen. his verbis, *Dignitates, qua sunt de iure patronatus detractionis 3. p. fructuum obnoxia sunt.*

Nisi repugnet fundatio, † cui *in d. ca 3. ses. 21. & 22* 493
non est derogatum, vt Congregatio censuit.

Vigesimo quinto dubitatur an obtinentes Di-
gnitatem, Canonicatũ, vel Portionem teneantur † 494
per se, & non per substitutum obire diuina officia suæ Dignitati, Canonicatui, vel Portioni incumbẽtia, vt cantare Missas, Euangelium, aut Epistolam in suis hebdomadis, seu diebus.

In quo dicendum est teneri per se obire ex † Cõ- 495
cilio *ses. 22. c. 4. & ses. 24. c. 12. vers. omnes vero de reform.* & censuit S. Cong. Concilij. vt in sequenti declaratione, *An Canonici teneantur per seipsos cantare Missas in omnibus festis dominicis Aduentus, & Quadragesima, an tantum solemnibus? Congregatio censuit, cogendos esse ad personaliter canendum Missam illis diebus quibus ex institutis & legitima consuetudine illius Ecclesia debent.* & alias sic ait, *Nec possint per alios Missas canere maiores pratextu, quod ipsi Missas dieb. solẽnibus decantabunt, sed cogendi sunt ad personaliter canendum Missas illis diebus, quibus ex institutis, vel legitima consuetudine illius Ecclesia debent.* Et in declaratione Segobien ad septimum adducta *d. n. 198.* & in declaratione 1. adducta supra, n. 186.

Et censuit † etiam S. Congregatio rituum, vt in 496
declaratione sequenti. *Obtinentes Dignitates, Canonicatus, vel Portiones in Ecclesiis, prasertim Cathedralibus, cuiuscumque qualitatis sint, Episcopo solemniter celebrãti, aut Pontificalia exercenti, assistere ac vestibus sacris indutos eidem inseruire, nec non munera eisdem Dignitatibus, Canonicatibus, & Portionibus in decantatione Missa Euangelij, Epistola, & similium functione, prastatione incumbentia, & annexa, per seipsos subire, & exercere iuxta sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem ac cuiusque Ecclesia particularem ordinationem, certum esse respondit sacrorum rituum Congregatio, quod, si quando aliquis legitimo impedimento detentus ea per seipsum adimplere non poterit tunc alios, eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, Dignitates nempe alias Dignitates, Canonici Canonicos, & Portionarij respectiue Portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum, & ordinum prarogatiua confundantur,*

tur, deputare debebit, idque per Episcopum opportunu remedium, etiam huius decreti vigore preuidendum fore censuit eadem Congregatio supplicante. Capit. & alijs Ecclesia Abulen. Portionariis. die 18. Maii 1602. Ptolemeus Card. Comen.

497 *Alexander Gratianus † pro Secretario Congregationis,*
Quam declarationem vidi authēticam, nempe manu d. illustrissimi Cardinalis Comen. & d. Secretarii subscriptam, & sigillo eius Cardinalis munitam.

Et idem statuit Concilium Prouinciale Compostellanum, *actione. 2. decreto 18.* nisi ex causa infirmita-
498 tis, † vel alia iusta causa, vt ibi, & in concordia
confirmata, & procedit, non obstante, quod sit factum statutum in contrarium, vt fuit inter alia declaratum per S. Congregationem in vna, Placentina 25. Iulii 1570. his verbis. *Si factum est aliquod statutum, quod Canonici possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus, pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium*, Et refert Zerola in praxi Episcopali. 2. *p. vers. Canonic. §. 5.*

499 Procedit etiam, licet † ante Concilium esset statutum, vel consuetudo, etiam immemorialis in cōtrarium, vt colligitur ex ipso Concilio, & supradictis, & ex declaratione Abulen. adducenda *dubio sequenti, n. 503.*

Vnde qui in hoc notabiliter defuerint, seu ne-
500 gligentes † fuerint, peccabunt mortaliter, quamuis multi, præsertim dignitatates obtinentes, id nō obseruent, nec curent, quando imo indecens existiment subire huiusmodi onera incumbentia suis dignitatibus, præsertim in decantatione Euangelii, aut Epistolæ.

Vigesimo sexto dubitatur, an obtinentes digni-
501 tatē simul cū canonicatu, aut Portio. in eadē † Eccl. teneantur vtriusq; Beneficii onera, & officia subire, & per se ipsos ita, vt non satisfaciant deseruiendo personaliter in vno, & per substitutum in altero?

502 In quo dubio distinguendum † est, quod aut dicta duo Beneficia habentur, tanquam separata, & de per se, aut sunt vnita; in primo casu certum est obtinentes dignitatem, cum Canonicatu, aut Portione teneri vtriusque Beneficii onera, & officia obire per se ipsos, nisi seruitia eod. tempore concurrant ita, vt ab vna persona præstari nequeant. Et ita patet ex Concilio vbi supra nam idem est in duab. ac in vno, & non est maior ratio de vno, quam de altero. Et declarauit S. Congregatio Concilii in vna Seguntina, quæ sic ait, *Obtinens dignitatem, cum Canoni-*
503 *catu, † aut portione tenetur per se vtriusq, Beneficii onera subire, ne satisfacit, si in vna substituat, nisi seruitia simul ita concurrant, vt eodem tempore ab vna persona præstari nequeant.*

Et in vna Abulen. quæ sic se habet. *Illustrissime & Reuerendissime D. Pro parte Episcopi Abulen. quæritur, an obtinentes Dignitatem cum Canonicatu, seu Portione in eadem Ecclesia, teneantur per seipsos vtriusque Beneficij onera subire ita, vt non satisfaciant Concilio deseruiendo personaliter in Dignitate, & per substitutum in Canonicatu, seu Portione, non obstante contraria Ecclesia consuetudine? Episcopo Abulensi Reuerendissime D. vti Fratri propositus fuit libellus S. Congreg. Cardinalium Concilij Tridentin. interpretum, qui cum his ad amplitudinem tuam litteris mittitur, de obtinentibus Dignitatem cum Canonicatu seu Portione in eadem Ecclesia, vt ex illo ipsa videbit, Congreg. censuit, sic obtinentem teneri per seipsum vtriusque beneficii onera subire, nec aliter Concilio satisfacere quam si personaliter vtrique deseruiat, nisi tamen seruitia simul ita concurrant, vt ab vna persona eodē tempore præstari nequaquam possint. Porro facultatem substituendi in seruitio Canonicatus, quempiam alium Canonicum, qui eo tempore seruitio non sit obstrictus, existimauit minime illi denegandum esse, cessante fraude, & calumnia, quam Congregationis sententiam amplitudini tuæ significandam duxi, vt illam pro suo munere obseruandam curet, cui optimam valetudinem precamur in Domino Romæ die 27. Iulij. 1585. amplitudinis tuæ, vti Fr. A. Cardin. Carrafa.*

Hoc autem in ista † declaratione dicitur de fa- 504
cultate substituendi alium eiusdem Ordinis, cessāte fraude, & calumnia, videt intelligendū, quando est impeditus infirmitate, vel alia iusta causa, vt d. Seguntina, & in dicta declaratione S. Cong. rituū sup. posita *n. 496.* & in d. decreto 18. Concilii Compostellani, & concordia confirmata, seu semel, aut iterum non ordinario, nam tunc esset fraus.

Et ita fuit resolutum in vna Burgen. seruitii. 28.
Febr. 1594 coram † D. Lita, in qua fuit dictum, quod 505
secundum ius commune, & declarationem S. Congregationis eo ipso, quod Dignitates habent Canonicatus distinctos, tenentur ad omnia munera spectantia ad Canonicos, sicut è conuerso dicuntur in possessione omnium iurium Canonicalium, & ita dandum mandatum de manutenendo Capitulo in sua possessione, non obstante concordia confirmata in contrarium allegata, dum conuertitur super illius interpretatione, in qua etiam coram Domino meo Corduba Episcopo Pacen. 8. Iun. 1598. fuit resolutū, quod [illegible]*antur ad omnia onera, & seruitia debita dictis Canonicatibus, & Portionibus, nec obstet concordia.*

In secundo casu, quando sunt vnita, idem dicen-
dum est, si vnita sint inuicem æque principaliter, † 506
nam tunc vti duo Beneficia obtinentur, iuxta dicta infra *vltima p. cap. 2. à n. 37.* si vero vnio facta est acces-
sorie, † & non æque principaliter, tunc etiam idem 507
dicendū est, si facta est ad vitam obtinentium dumtaxat, quia per istam vnionem ad vitam non extinguitur titulus Beneficii vniti, vt dicitur. *d. cap. 2. n. 38.* & facit declaratio S. Congregationis 13. supra adducta *n. 179.*

Sed, si Portio vnita sit dignitati perpetuo, & accessorie, & per viā incorporationis, tunc, quia per
istam vnionem Portio desiit esse Portio, † & eius ti- 508
tulus, & effectus extinctus fuit, ac effectum est vnum tantum Beneficium iuxta dicenda d. cap. 2. à num. 12. obtinēns dignitatem, cui sic est vnita Portio, non tenebitur seruire tanquam Portionarius, nec subire onera alias cōpetentia ratione Portionis.

Quod totum ita † declaratum per est per S. Con- 509
gregationem Concilii his verbis, *Congregatio Concilij, si Portiones perpetuo vnita sint dignitatibus ita, vt Portionum titulo suppresso effectum, sit vnum duntaxat Beneficium, non teneri eos, qui tales obtinent dignitates, ad aliud seruitium, quam suarum dignitatum, quod si absque suppressione tituli Portiones vnita sint dignitatibus*

bus ad vitam obtinentium, & alias vti duo Beneficia obtineantur, vtriusque Beneficii seruitia præstanda esse. A. Cardinalis Carrafa.

Et quod habens dignitatem, cui est vnita Portio
510 perpetuo accessorie, † & per viam incorporationis, non teneatur seruire tanquam Portionarius, fuit resolutum in alia Burgen. seruitii Decani coram D. Lita, decimo tertio. Iu.ii. 1594. vt in decisione sequenti.

Domini resoluerunt Decanum non teneri seruire tanquam Portionarium, quia Portio eo ipso, quod vnita fuit in perpetuum dignitati Decanatus per viam incorporationis, vt ex lectura vnionis factum fuisse apparet, desiit esse Portio, illiusque nomen, & effectus extinctus fuit. Doct. in cap. cum accessissent, de constit. *glossa* in Clementina, per literas, de Præben. *Ioannes Baptista de S. Seuermo* in tract. de vnione articulo 8. quæst. o 11. & sequenti, *Oldra* cons. 257. numer. 15. & sequenti, *Roca* decis. vndecimo de rebus Ecclesiæ non alienan. in antiquis *Cassad.* decisio. decimotertio numer. 1. super regulis *Vnde, cum titulus Portionis, eiusque effectus sic extinctus, non potest dici, quod Decanus, vti Portionarius teneatur seruire cum non eum nulla sint qualitates, & qualitates sine subiecto esse non possint, nec ex eo, quod in vnione dicitur, quod per vnionem huiusmodi d. Portio debitis non fraudetur obsequiis, sed eius congrue supportentur onera consueta, debet contrarium determinari, nam dixerunt Domini d. clausulam intelligi debere de oneribus, non competentibus ratione solius Portionis, sed de his, quæ extrinsece veniunt subeunda, cum, quæ competunt ratione solius tituli, cessent, de medio sublato ipso titulo per viã dicta perpetua vnionis, ad textum* in cap. cum cessante, de appellat. cum vulg *& huic interpretationi esse inhærendum dixerunt Domini, ne verba Papæ facto eiusdem contradicant ad tex.* in l. 1. *vbi scribentes* C. plus valere, quod agitur. *Et quod inductum fuit mediante vnione in honorem Dignitatis Decanatus, & augmentum eius, retorqueatur in diminutionem honoris, & Dignitatis illius, mediante seruitio suæ Dignitati minime condigno, contra omnem rationem; debet enim omnis disputatio sano modo interpretari, & vt omnis contrarietas euitetur.* capit. inter dilectos. §. cæterum, de fide instr. *Bart. & alij* in l 2. §. creditum ff. si certum petatur *cum aliis per Aymon.* cons. 548. num. 19. libr. 3 *præsertim, cum Ecclesia ex defectu dicta Portionis in diuinis non dicatur pati aliquem defectum, vt notatur per Angelum* in l non alias. §. legati, versic. in textus super, *Castren.* in eadem l. num. 2. ff. de iudic. & *per Bald.* in rep. d. l. nu. 2. in 2. lectura.

In Canonicatibus vero vnitis, & annexis dignitatibus, etiam perpetuo, † & accessorie diuersum
512 existimo; nam, licet vnio facta sit accessorie, tamen non extinguitur titulus Canonicatus, sed vti duo Beneficia obtinentur, vt dicetur infra. 11. *p. c. 5. n. 199.* & sic vtriusque Beneficii seruitia præstanda erunt iuxta supradicta.

Vigesimo septimo dubitatur, an Canonici, &
511 obtinentes dignitates, vel Portiones, ita teneantur ad residentiam in Ecclesia, & choro, vt debeant etiam canere in illo sub peccato mortali, & obligatione restituendi distributionem, & fructus, an vero satisfaciant, eum sola assistentia in choro, & horas priuatim recitando?

In quo breuiter dico primo, Canonicos ex sua institutione, & iure communi, teneri canere in cho
ro sub peccato mortali, ita, quod, si in hoc essent 513
notabiliter negligentes, non excusarentur à peccato mortali, in quo videntur conuenire Abbas de Ferra. *de horis Canonicis, numero 27. & 28. & à numero 55.* Nauarrus *de oratione, capit. 10. numero 47. & capit. 11. ad fin. & capit. 13. numero 17. & Miscell. 79. & consilio 13. de celebratione Missarum* Soto *de iustitia, & iure libro. 10. quæstione. 5. articulo quarto ad medium,* Sandoual. *de officio diuino cap. 16 part. 6.* Lud. Beia *in responsis casuum conscientiæ casu. 55.* P. Nauarra *de restitutione, libr. 2. capit. secundo ex numero 219.* Aragon. *secunda secundæ quæstio 83. artic. 12.* Iacob. de Graffiis, *in decisionibus aureis casuum conscientiæ libr. secundo cap. 51. numero duodecimo & capit. 52 numero 22. & capit. 53. numero quarto 5. & 21* Zechus *de Republica Ecclesiastica, capit. 24. de Canonicis, sub numero 6.* & Açor *institutionum moralium libr. 10. cap 11. quæstione 5. & 7.* qui ad id adducunt authoritates Conciliorum, facit *capitulum, contumaces 50. distinctione, capit. 1. 9. distinctione capit fin. 93. distinct. capit. 1. capit. dolentes, de celebratione Missar.*, & probatur ex S. Concilio Triden. *d. capit. 12 sess* 24. ibi, *Atque in choro ad psallendum instituto hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter distincte, deuoteque laudare.* Et Consilio Compostellano *actione 2 decreto 20.* Concilio Bononien. *tit. 6. de residentia. §. de his, qui ad residentiam tenentur, versic. itaque hi.* ibi, *Singulis horis diuinis officiis attente religiose, quæ psallendo sic interesse debebunt.*

Dico secundo nihilominus ad lucrandos fruct⁹, 514
& distributiones sufficere solam assistentiã in choro, etiam, si non cantent, nec sint attenti, sed cum aliis loquantur, quamuis in hoc malefaciant *d. c. docentes. & Clem. 1. de vita, & honestate Clericor.* etsi excessus fuerit notabilis, peccent mortaliter, *cap. licet. 32. de Præben.* ibi. *Quæ tantum residentibus in Ecclesiis, & his qui intersunt horis Canonicis exhibentur, & cap. vndecimo de Clericis non residentib. in 6* ibi *Qui eisdem officiis in ipsis Ecclesiis adfuerint.* Abb. *in cap. cum olim. nu. 6. de re iudic.* qui ait, quod distributiones dantur respectu interesse diuinorum, non præcise respectu cantus, vel alterius obsequii, vt *in d. c. 11* Barth. Medina *in sum. lib. 1. cap. 14. §. 11.* & Zechus *sup.* & videtur Toletus *in sum. lib. 2. capit. 12. 4. d.* & ita videtur esse consuetudo & in praxis Ecclesiarum.

Quamuis in hoc aliqui scrupulos inijciunt, & cõ
tradicunt † Sandoual citans in margine Archidia- 515
conum Ioan. And. & Dominicum *n 4 in c. alma mater §. adiicimus, de sententia excom. in 6.* & Paulum Imolam, *in d. Clem. 1.* Nauar. Sotus, Beia, & Graffiis, præsertim *d. cap. 51. num. 12. & cap. 52. num. 22. vbi supra,* & Summa Corona. 1. *par. cap. 1. num.* 93. Ioan. Baptista Corradus *in resp casuum cons. q. 240.* & Açor *sup. 5. q. versicul. quæres. & quæstio.* 8. *& in part.* P. Nauarr. & Aragon. *supra,* & P. Ledesma *in summ. 2. part. tract. 9. capit. 4. vltima conclus. 1. & 2. difficultate,* dicentes, quod ad lucrandum fructus, & distributiones, requiritur aliqualis attentio, saltem externa corporis, hoc est, quod non scribant, vel confabulentur. & Lud. Lopez *instruct. conscientiæ 1. tom. capit. 246*

Quem

Quem sequitur Vega *in sum. 1. par. cap. 128. casu 10.* dicens, quod illi, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro ad rotas, vel quasi totas distributiones restituendas sunt obligati, & *2. tom. capit. 102. ad fi.* vbi ait, quod tanta pernicies, & abusus potest in hoc casu interuenire, vt iuxta notabilem defectum, in hoc magis, vel minus iuxta maiorem, vel minorem abusum teneantur aliquid restituere, & Man. Rodriguez *in sum. 1. tom. capit. 145. numer. 5.* Dicens, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro, non recitando, nec cantando ibi, teneri restituere distributiones, quasi totas.

Quibus non fauet, sed potius nostræ sententiæ constitutio. 138. Pii. V. supra adducta *cap. præcedenti,*
516 † *num. 5. vers. tametsi,* loquitur enim de non recitante horas, nec in choro nec extra vt recte aduertit Medina Lud. Lopez Nauarra, & Arragon. *supra.* Dico tertio, quod, licet ex 1. institutione officium Canonicorum sit horas Canonicas in choro canere, vt *in*
517 *1. dicta,* tamen † de consuetudine à multis annis recepta, tollerata, & approbata, nō videntur ad id teneri, dummodo habeant Capellanos, & ministros, qui eas cantent, nec sit in hoc defectus considerabilis, quæ consuetudo, non videtur irrationabilis, sed tolerabilis. Ita docent P. Nau. Arrag. & Zechus *sup. in.* & sic procedit quod ait Caietan. *in sum. verfic. hora in fine.*

Sed dices consuetudinem istam iam esse subla-
518 tam † per Concilium Triden. *d. cap. lib. 12.* dum dicit, quod omnes compellantur per se, & non per substitutos, obire diuina officia, atque in choro psallere. †
519 Nec satisfacit responsio P. Nauarræ, & Arrago. supra, non dicere Concilium, quod Canonici teneātur obire officia per se, & psallere in choro, sed quod compellantur id facere, & sic præceptum Concilii non dirigi ad ipsos, sed ad Prælatos, qui si eo negligentes essent, peccarent, non Canonici fauentes consuetudine, aiunt enim fuisse intentionem Concilii vt Prælati conuenientibus iuris remediis Canonicos compellendo eos, ad pristinum psallendi morem, & primæuā institutionem reuocarent, qua salutari, & antiqua consuetudine renouata, tunc demum tenerentur officium psallendo per se ipsos exercere sub mortali, & restitutionis onere.

Nam ista solutio, quæ est verbalis tantum, con-
520 uincitur † ex eo, quod Concilium dicendo, quod Canonici compellantur per se diuina officia, atque in choro psallere, vult eos ad id teneri, & dicit, quod ad id cōpellantur, tanquam ad rem, ad quā tenentur; compulsio enim, & executio præsupponit obligationem.

521 Vnde ad Concilium solum potest responderi, † non esse quoad hoc de cantu receptum, sed eandē consuetudinem etiam post illud durare, & esse continuatam, quia Episcopi non curarunt illud exequi facere, sicut & alia multa, & sic non obligare, ad tradita infra *n. p. c. 5. num. 150.*

522 Et nouissime † Azor *d. libr. 10. cap. 11. 6. quæst.* ait eiusmodi consuetudinem, vbi fuerit moribus vtentium recepta, valere, eum non sit contra ius nostrū, sed ius tantum canonicum, tamque consuetudinē, etiam post Concilium Tride. valere, vbi moribus vtentium fuerit recepta, siue continuata post Concilium Triden. quoniam in hac etiam parte Concilio Triden. consuetudo potest derogare, & hoc duplici ter, vel quia post illud introduci cœperit, & deinde fuerit vsu confirmata, vel quia ante inuecta fuerat, & deinde etiam contra illud continuata.

Quod, licet videatur probabiliter procedere, donec à Sede Apostolica, seu S. Congregatione aliud † declaratum habeamus, tamen in nostra Ecclesia 523 Abulen. habet difficultatem, nam statuto 16. statuitur, quod Canonici, & Beneficiati adiuuent ad canendum, & statuto vltimo damnatur, & reprobatur omnis vsus, & consuetudo contra statuta in illo libro contenta recopilata, anno 1513. ita vt nō valeat, nec possit introduci.

Vigesimo octauo, & vltimo dubitatur, an † Ca- 524 nonicus suæ obligationi satisfaciens, quod attinet ad residentiam, & seruitium chori, & Altaris, possit licite ordinarie abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus. Et videtur posse, † quoniam 525 præcipuum, & particulare officium Canonici, & ad quod obligat S. Concilium, *d. cap. 12. versic. prætereà obtinentibus, est residentia, & seruitium Ecclesiæ;* habere & dare vocem in Capitulo, potius videtur præeminentia, & fructus Canonicatus, *glo. fin. in c. 2. de in integrum restitutione,* & ibi Butr. *numero 44.* & Abbas *21.* Card. *in Clement. 2. num. 23. de ætate, & qualitate,* & Felin. *in cap. cum olim, num 2 de maioritate & obedient.* cū aliis, cui ideo Canonicus potest cedere, quod secus est in Senatoribus, seu Rectoribus ciuitatum & aliis, quorum præcipuum munus est in Senatu, seu Concilio assistere.

Et quod habere, & dare vocem in Cap. † sie po- 526 tius præeminentia, & fructus quam onus, videtur comprobari ex eo, quod solent Canonici ob culpas & delicta puniri in priuatione, seu suspensione vocis, vt *in d. Clemen. 2 versic. illi vero,* & videmus in praxi. & si esset onus, non deberent in eo directe puniri. Et facit pro hac parte quod docet, *sum. Armilla, verbo electio nu 20.* † quod quilibet electot potest renun- 527 tiare voci suæ, sicut iuri suo. Et quod docet Sotus *de iust. & iure, lib. 4. q. 6. art. 3. versic. postremum deniq. quod scholares,* qui sunt Electores Cathedrarum, & non testes, possunt renunciare iuri eligendi, nec possunt compelli ad suffragandum, nisi quandoque Rectori, & Consiliariis, vel propter paucitatem, vel ad rescindendas alias fraudes ratio appareret, vt compellerentur, & sequitur D. Io. Gutier. *can. quæst. lib. 2. cap. 11 num. 86.* inde inferens *num. seq.* licere Canonico renuntiare suo voto in electione faciēda, vel aliis pro uisionibus præcipue, cum hoc fit iusta causa, nempe, quia est dubiꝰ de maiori idoneitate eligēdi, quia sunt plures expositores, & nescit quē eligere debeat, vel quia oēs sibi minus idonei videntur, nec Eccl. dānum inferat, vel alias iusta de causa, nisi, vel propter paucitatem eligentiū, vel ad alias frandes euitādas ratio dictaret, vt compellerentur à Capitulo suffragia ferre, iuxta dictam limitationem Soti.

Pro quo facit tex. *in capit. quia propter, de* † *electione,* ibi, *& volunt.* ex quo verbo notat ibi Abb. *numer.* 528 *4.* quod illi, qui nolunt interesse elect. non debent compelli, nisi intersit Ecclesiæ, nec contradicit glo.

verb.

verb. renocare, in cap. cum nobis, eodem tit. de electione quicquid dicat Man. Rodr. *quaest. regul. 2. tom quaest. 53. art. 10.*

529 Nihilominus in dubio proposito tenendum † est contrarium, nempe non licere Canonico ordinarie abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus. Et ratio est, nam, etsi munus, & officium Canonicorum praecipue consistat in seruitio, & residentia Ecclesiae, chori, & Altaris, consistit etiam in administrat. & gubernat. rerum Ecclesiae. & Cap. spiritualium, & temporalium, in quo ius, & bonum publicum versatur, *L. 1. §. huius studii. ff. de iustit. & iure*, ibi. *Publicum ius in sacris, in sacerdotibus in magistratib. consistit.* Et sic currit eis obligatio assistendi Capitulis ad satisfaciendum huic muneri, & officio, ac prouidendum bono Ecclesiae eiusque res tuendas.

530 Nec refert, quod huiusmodi administratio, † & gubernatio incumbit Canonicis, & Capitularibus, nō vt singulis, sed vt vniuersis, id est, vt pertinent ad Vniuersitatem Capituli, & sunt pars illius; nam vt parti Capituli, currit vnicuique praedicta obligatio, alias, si quilibet in particulari non teneretur assistere Capitulis, sed posset abesse, alii etiam possent id facere, cum non sit maior ratio de vno, quam de altero, & sic posset deficere bonum regimen Ecclesiae, & Capituli.

531 Conducunt tradita per Illustrissimum † Cardinalem Paleotum, de sacri consistorii consultationibus *3. par. quaest.* 8. in simili, de obligatione Cardinalium assistendi Consistoriis, & per Villadiegum, *de Cardinalibus, quaest. 5.* Albanum *eodem tract. quaest. 10.* & Hiero. Platum, *de Cardinalium dignitate, & offic. cap. 28.* & faciunt adducta per Curiam Pisanam *lib. 2. c. 4. 13.* & Azeuedum *ibi*, & per Armillam, *verb. consensus, num. 3.*

Et hanc sententiam tenuerunt, & subscripserunt
532 † D. Io. Gutier. & M. Fr. Petrus de Ledesma consulti, & ad meam supplicationem ita censuit S. Congrega. Concilii, anno 1602. vt in declaratione sup. adducta, *n. 424. ad 1 & 2.*

533 Nec obstat ratio in contrarium adducta, † quod habere, & dare vocem in Capitulo potius videtur praeeminentia, & fructus, Canonicatus, Respondetur enim dici praeeminentiam, & fructum ratione authoritatis, & honorificentiae, esse tamen onus iuxta d. cta, sicut iudicare dicitur fructus iurisdictionis, seu officii, Ro. a *decis. 1131. num. 2. lib. 3. p. 3. diuersorum.* Mohed. *decis. 5. nu. 3. & 4. de appellat.*

Ad comprobationem respondetur, Canonicos puniri in priuatione, seu suspensione vocis, quam-
534 uis sit onus, quatenus est res praeeminentiae, † & authoritatis, & quae solet appeti, & aestimari, sicut etiam Episcopi solent suspendi ab execut. Pontifical. & Parochi ab officio; facit quod tradit Suarez. *5. tō. de censuris disp. 12. sect. 2. num. 14. & disput. 27. sect. 1. numer. 5.*

Ad doctrinam Armillae, Soti, & Ioannis Gutier-
535 rez † *vbi supra.* Respond. illam procedere in vno, vel altero actu electionis, sed non ordinarie. Et ita respondit idem D. Io. Gutier. *in d. consil.* quamuis Paleotus supra dicat Cardinalem absentiae suae à sacro Cō sistorio, quamuis etiam vnius diei rationem Deo redditurum esse, propter authoritatem scilicet Papae illud indicentis, grauitatemque tanti Consistorii & rerum quae in eo aguntur.

Et etiam in vno, vel altero actu electionis nō procedit † illa doctrina, quando propter hoc authori- 536
tas prouidendi remaneat apud eos, qui carent zelo, vt per eundem Armillam *d. vers. consensus, numero tertio* & cum eo Vegam *in sum. 1. par. c. 98. casu tertio.*

Praedicta tamen sententia, † & resolutio limita- 537
tur primo, vt non procedat, stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum Capitulis, tanta enim causa potest concurrere, vt ab illis iustissime quis excusetur, etiam ordinarie, vt, si in Capitulis esset tanta peruersio, & procederetur ita male, & ex abrupto, sine lege, ordine, & modo, ac cū tirannide, violentia, & insolentia Praesidentium, & potentiorum non habentium aliam legem, aut rationem, quam suam voluntatem, & gustum, vt qui vellet suae satisfacere conscientiae, & illam exonerare, non posset id facere sine magnis molestiis, iniquitudinibus, & occasionibus ordinariis, ac etiam periculo aliquando cadendi, aut sine magna nota singularitatis, proteruiae, ignorantiae ue, maxime vbi nota feruntur publice; quod in Capitulis est perniciosissimū, & peruersio maxima, & regulariter votū illius prodesse nō sperat, quia per fas vel nefas omnia fiunt pro vt volunt Praesidentes, & Potentiores, quos plerique ob humanos respectus, aut ignorantiam sequuntur, nec audent contradicere, quib. dāna, & mala gesta imputabuntur, ac Praelatis etiam, qui non curant id euitare, & cauere, vt tenentur ex officio, dando debitum modum, & ordinem notandi, & procedendi, ac etiam congregandi. Cap. congregāt enim passim, & non legitime, ac faciendo serua ri iura, & statuta, refrenandoque insolentiam potentiorum, illorumque excessus castigando, interessent doque aliquando Capitulis, de quo rationem Deo sunt, redditur, sicut de aliis etiam omissionibus, & negligentiis.

Et ratio huius limitationis est, † quam durum esset 538
& valde graue, obligare aliquem ad assistendū Capitulis cum tanto incōmodo, & periculo, & ad opponendum se, & faciendā resistentiam semper torrenti Capituli, & cuiusdā communitatis barbarae, seu ignorantis, vbi nullus ordo.

Sed dices, non erit Ecclesia, in qua ita procedatur, nam quando Potentiores, & Capitulares id vellent, Episcopus non permitteret: ego vero † dico, 539
quod vtinam ita esset, sed proh dolor, tanta est negligentia in Curia, aut suae obligationis ignorantia multorum Episcoporum, vt id facile possit contingere, & de facto contingat, non enim visitant Ecclesias Cathedrales, & Capitula, & si visitant, non vt debent, sed superficialiter, & propter formā, vt dicūt, & apparentiam, ita, vt melius esset non visitare, nec alias prouident his malis, etiam si de eis sint certi, & admoniti, & tota eorum Cura, & Officium resolutus in ponendo Vicario, & Visitatore, & vtinā bonis, & in prouidendo consanguineis suis, & familiaribus de Beneficiis, voluntque frui magnis redditib. Episcopatus, & eos comedere sine molestia in pace, & requie, quae non est vera pax, & tequi-

requies, ipsique Episcopi, præsertim Hispaniæ, nũquam visitantur, nec in hoc Mundo aliquando reddant rationem villicationis suæ, nec ab eis exigitur, quasi sint confirmati in gratia, & babeant scientiã infusam.

Oporteret quidem meo iudicio mitti aliquando
visitatores Apostolicos, viros grauissimos, doctis-
540 simos, † & integerrimos, qui exacte visitarent Epi-
scopos Hispaniæ, eorumq; officiales, & ministros,
& Ecclesias, præsertim Cathedrales, & Capitula ac
loca, & opera pia eorumque bona, quod Rex no-
ster Catholicus deberet procurare, & supplicare S.
D.N.Papæ.

541 Secundo limitatur, † vt non procedat, quando quis abesset à Capitulis in dieb. suis recreationis causa concessis, licite enim potest Canonicus sumere suos dies absentiæ, in diebus Capituli, vt alias per S.Cong. fuisse declaratum, è Roma mihi scriptum est, cum nec Concilium, nec statuta, aut consuetudo id prohibeant, nec limitent, ne in diebus Capituli sumantur.

542 Nisi sciret, aut intelligeret, † quod in talibus diebus agendum esset in Capitulo de aliquo negotio graui, & importantiæ, quod verisimiliter posset resolui in præiudicium Ecclesiæ, nam tunc teneretur assistere illi Capitulo, & dicere suam sententiam, & votum; ad Azeuedum in Curia Pisana *li. 2. c. 8.* & ita tenuit D.Io. Gutierrez *in d. consil.* relato addẽs, quod in casu huius sub limitationis teneretur assistere Capitulo, & dicere suam sententiam, & votum, quamuis intelligat, quod non proderit. Quod tamen mihi durum videtur, nam supposito, quod Canonicus possit sumere suos dies in diebus Capituli, grauitas, & importantia negotii non videtur obligare ad assistẽdum Capitulo, nisi simul adsit aliqua spes, aut verisimilitudo, ꝙ suo voto possit prodesse, argumẽto eius, quod dicitur de correptione fraterna.

543 Verum post hæc scripta S. Cong. ad meam † instantiam absolute declarauit, Canonicum posse sumere suos dies in diebus Capituli, nisi de industria id faceret, vt in declaratione infra adducta, *num. 559. ad tertium.*

544 Tertio limitatur, vt non procedat, quando † abesset quis à Capitulo, quod sit tempore, quo diuina officia in choro celebrãtur, & interesset illis stãte statuto, seu consuetudine permittẽte stare in choro tempore Capituli, vt est in hac Ecclesia Abulen. statutum 40. quod ait, quod nullus sine licentia Præsidentis possit exire de Capitulo, antequã finiatur, sub pœna amittendi quitantiam duorum morapetinorum pro Præbenda, quæ ibi lucrifit, saluo si iuerit ad chorum, & dixerit sic Præsidẽti; quod statutum à fortiori permittit eum, qui non est ingressus Capitulum, manere in choro, in quo tunc temporis dicuntur officia, absque eo, quod vadat ad Capitulum, nec refert, quod tunc non dicat Præsidenti, quia id solum requiritur in exeũte à Capitulo, vt det rationem sui exitus, & quia turpius, & Nam istud statutum non videtur contra ius, nec contra rationem, cum officium Canonici præcipuũ sit seruitium chori, & Ecclesiæ, & sic ille est excusatus legitime, cum sit occupatus in suo officio prin-
cipali, sicut qui est in altari. Et quamuis in d. Eccle-
sia sit postea facta † quædam ordinatio Capitularis, 545
quod qui est in Ecclesia, & non intrauerit in Capi-
tulum, mulctetur certa pœna, etiamsi sit in choro,
tamen d. statutum non potuit alterari per solũ Ca-
pitulum sine Episcopo, tum quia factum est ab Epi-
scopo, & Capitulo simul.

Tum quia respicit statutum Ecclesiæ, † in quo 546
Capitulum solum non potest statuere, *cap. cum con-*
suetudinis, de consuetud. gl. f. verb. statutum, in cap. 2. de
verbor. signif. in 6. communiter approbata per D. *ibi,*
& in cap. cum omnes, de constit. vbi Felin. *num. 9.* & ap-
probata per Rotam in multis causis. Quæ limitatio 547
maxime procedit in Capitulis extraordinariis, ex de
creto Concilii Prouincialis Compostellani, *actione*
2. decreto 7. vbi statuitur, quod extraordinariæ Cõg.
Capitulares non fiant tempore, quo vel Missa, vel
consueta officia in choro celebrantur, qui vero ta-
libus interfuerint, stipendio illis horis, quæ interim
dicuntur, assignato tenore huius decreti priuati
fiut.

Imo absolute dicendum est, † non posse fieri Ca- 548
pitula tẽpore, quo diuina officia, & præsertim Mis-
sa maior, celebrantur, & consequenter non teneri
quem, nec licite posse tunc interesse Cap. vt tenet
Fuscus de visitatione, *lib. 1. c. 15. nu. 27. arg. c. placita se-*
cularia, 15. qua. 4. & c. decet, de immunitat. Ecclesiar. in 6.
& clare sentit Nauar. infra relatus, *n. 560.*

Et ratio est, † quia qui de altari viuunt, eos altari 549
inseruire oportet, decetque illos prius diuino cul-
tui, quam temporalibus negotiis vacare, vt inquit
Sanctiss. Clemens VIII in Breui infra adducto, *n. 558.*

Præterea clarum est, quod Capitula, † & Congregationes Capitulares sunt propter seruitium Ecclesiæ, chorum, & cultum diuinum, ac ad illius conseruationem, & propagationem, & non è conuerso, ergo illa fieri non debent cum dãno, & detrimento seruitii Ecclesiæ, chori & cultus diuini; nam inducta ad vnum effectum non debent operari contrarium *l. legata inutiliter ff. de aliment. legat. cum aliis*, & propter quod vnumquodque tale, & illud magis, vt inquit Philosophus.

Rursus clarum est, † quod officium magis prin- 550
cipale est officium chori, & cultus diuini, quam officium assistendi Capitulis; officium autem magis principale non debet cessare propter minus principale, sed potius è contra, vt postulant ratio, & debitus ordo.

Et ita Concilium Basilien. *sess. 21.* † *decreto penul.* pro- 551
hiber, vt tempore Missæ maioris Capitula, seu actus Capitulares, aut alii tractatus per Canonicos non celebrentur, nisi forte vrgens, & euidens ingrueret necessitas, quod decretum acceptauerat Ecclesia Gallicana, vt *in pragmatica sanct. tit. de tenentibus Capitula tempore Missæ.* vbi Cosmas *verb. celebrentur.* assignat rationem, quia tunc debent interesse diuino seruitio.

Et in Concilio Prouinciali & Colonien. celebra- 552
to anno. 1536. *par. 3. cap. 18.* statuitur quod, *Quotidiani Capitulorum conuentus, aut maturius sub summã Missã, aut statim post illam, seruãdi sunt, ne ob illos diuinum officium, vel suspendatur, vel præcipitetur, vel denique ab i-*

psis

psit Canonicis negligatur, debet enim Dei causa omnibus
554 aliis anteponi. Et in Concilio † Prouinciali Treuer. celebrato anno 1549. decreto, quo tempore quisque in choro esse debeat, ad fin. sic habetur. Statuimus insuper, & ordinamus, vt deinceps Capitula, actus, & tractatus Capitulares tantum pro festis, seu ferialibus diebus teneantur, sed nec in iis sub Missa, vesperis, aut completorio indicantur, aut teneantur, quinimo, vt omnes Missæ intersint, districte mandamus. in aliis vero si subsit vrgens necessitas, aut euidens Ecclesiæ vtilitas postulet, vt Capitulum teneatur, Decanus indicabit dilationem, sine moram Capituli, & actuum Capitularium, non carere periculo, & propterea sub prædictis horis tractandum, & agendum esse, & si in his secus actum fuerit, tam indicentes quam interessentes residentia, & præsentiis pro illa vice carebunt, quinimo vti absentes his horis reputabuntur.

555 Et in synodo Prouinciali † Moguntina eod. anno 1549. celebrata cap. 72. ita dicitur. Canonicos vero per actus Capitulares ab ingressu chori, quandiu Capitulis intersunt, & non diutius, excusari volumus, in qua re Decanos Ecclesiarum, aut quibus ea cura pro tempore incumbit, monemus eisdem præcipientes, ne extra necessitatem Capitula indicant in eam horam, qua diuina officia peraguntur, cum possint, aut maturius, aut serius Capitula haberi, vt ipsi etiam Prælati, & Canonici diuinis officiis commodius interesse queant.

556 Et in Concilio Prouinciali † Mediolanen. primo anno. 1585. celebrato tit. de iis, qui Dignitates, personatus, aut Canonicatus habent ad fi. sic habetur Canonici, quo tempore diuina officia celebrantur, non habeant Capitula, nisi fortasse aliter euidens necessitas postularit, qui contra fecerint, distributionem ne capiant eius horæ, in qua id commiserint, neque etiam diebus festis Capitula habeantur, nisi probabilis causa intercesserit.

557 Et tandem, † quod non possint fieri Capitula, dum celebrantur diuina officia, fuit declaratum per S. Congregationem Concilii, vt è Roma mihi scriptum fuit, & etiam per S. Congregationem rituum de anno. 1601. in vna Vlisbonen. qua cauetur, quod Capitula non possint celebrari tempore, quo horæ diuinæ celebrantur, sed solum peractis horis, & diuinis officiis, & præsertim Missa maiori, sub pœna amissionis distributionum. Et confirmauit, & declarauit Sanctissimus Clemens. VIII. per suũ Breue datum. 18. Ian. 1601. quod sic ait. Clemēs Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem in his authoritatem suam interponere, per quæ diuini cultus manutentione opportune consulitur, prout in Domino salubriter conspicitur expedire; cum igitur, qui de altari viuunt, eos altari inseruire oporteat, deceatque illos diuino cultui prius, quam temporalibus negotiis vacare, nos, quibus nuper innotuit in Vlisbonen. & aliis forsan Cathedralibus, seu Metropol. & Collegiatis, Eccl. interdum Capitula, Congregationes, tractatus, & actus Capitulares per Canonicos, & Capitulum ipsarum Ecclesiarum eo temporis spatio, quo diuina officia, & Missa maior celebrantur, fieri solere cum non modica diuini cultus, propter ministrorum subtractionem, diminutione, huic incommodo, quantũ possumus occurrere volentes, ex voto venerabilium Fratrum nostrorum. S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum harum serie declaramus Capitula, Congregationes, tractatus & actus Capitulares per Canonicos Metropolitanarum, Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum, peractis diuinis officiis, & præsertim Missa maiori, ne diuinus cultus propter ministrorum subtractionem minuatur, habendos esse, quod si dum Missa, & alia diuina huiusmodi officia celebrantur, aut horæ Cano. recitantur, Capitula habere voluerint, nisi forte vrgens aliqua, & euidens necessitas id postulauerit eius horæ, in qua id commiserint quotidianas distributiones minime leuare debere, atque ita, & nõ aliter per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores iudicari debere, atque irritum & inane quicquid secus super his, à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attẽtari. Quocirca venerabili fratri Archiepiscopo Vlisbonen. atque dilectis filiis causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, nec non spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ nostræ debitorum in Portugaliæ, & Algarbiorum Regnis Collectori generali, per præsentes committimus & mãdamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit quoties pro parte aliquorum interesse habentium requisiti fuerint per se, vel alios solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant authoritate nostra easdem præsentes ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inuiolabiliter obseruari, contradictores, quoslibet per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus permissis, atque cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, atque earumdem Ecclesiarum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, & earum Præsulibus Capitulis, & personis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus, pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Petrũ die 18. Ianuarii 1601. Pontificatus nostri anno. 9.

Nec aduersus istud Breue, † & supradicta iuuat dicere, quod nõ sit in Hispania receptũ, nam cum non inducat ius nouum, sed declaret, quod secundum rationem, & rectum ordinem debet fieri contrarium vsum, & consuetudinem, tanquam irrationabilem, & in diminutionem diuini cultus reiiciendo, nil refert, quod non sit receptum sed nihilominus debet seruari, & recipi iuxta dicta infra 11. pa. c. 5. à n. 161. 558

Et ita nouissime post hæc † scripta S. Congreg. Concilii declarauit ad meam instantiam, anno. 1605. vt in sequenti declaratione. Illustrissimi & Reuerendissimi domini. In Ecclesia Abulen. sæpe fiunt Capitula, & habentur Congregationes Capitulares tempore diuinorũ officiorum, & dum horæ, & etiam Missa maior celebrantur, iuxta statuta, & antiquam consuetudinem in hac Ecclesia, & in Hispania hactenus obseruatam, est etiam in hac Ecclesia ordinatio Capitularis, siue statutum, quod Canonicus, seu Capitularis, qui fuerit in Ecclesia, & non interuenerit Capitulum, mulctetur certa pœna, etiamsi fit 559

in

in choro in diuinis officiis. Quibus sic stantibus supplicatur Illustriss. & Reuerendissimis D D. vestris pro parte Licentiati Nicolai Garcia dict. Ecclesiæ Canonici, declarari, an nihilominus Canonicus seu Capitularis possit licite à Capitulis abesse, stando in choro, nec propterea possit mulctari? Secundo an possit, etiam si velit interesse Capitulis, quæ fiunt tempore diuinorum officiorum supposito, quod fiunt, & satisfaciat suæ obligationi, & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrifiunt? Tertio, an Canonicus, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiæ, seu recreationis in diebus, quibus fiunt Capitula, & sic ab illis abesse etiam si fiant extra tempus diuinorum officiorum, rursus in Sancto Concilio Triden. sess. 5. de refor. cap. 1. *decretum est, quod docentes sacram scripturam, seu Theologiam, dum publice in scholis docuerint, gaudeant priuilegiis de perceptione fructuum Præbendarum, & Beneficiorum suorum in absentia? dubitatur, an id non solum procedat in habentibus Cathedram, seu stipendium, sed etiam in docentibus gratis, & sine vllo stipendio, vt dicitur declaratum ad instantiam Vniuersitatis Compluten. & in vna Gienen? Et an idem sit in docentibus ius Canonicum, & an requiratur licentia Ordinarij, aut approbatio Vniuersitatis? Cong. Concilii ad primum respondet, Congregationes huiusmodi Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina officia celebrantur, nisi causa aliqua vrgens eas in aliud tempus differri non pateretur, quod si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis diuinorum habitæ fuerint, Canonicum iure ab his vt choro intersit, abesse posse nec propterea esse mulctandum. Ad secundum, non posse iuxta responsum ad primum. Ad tertium posse, nisi de industria id absentiæ tempus eligeret, quo habenda sunt huiusmodi Cōgregationes. Ad quartum, vtroque casu huiusmodi priuilegiis gaudere, quamuis ius Canonicum doceant, & ab Episcopo licentiam non obtinuerint, dum tamen conducti sint ab Vniuersitate.*

P. Emilius Card. S. Marcelli.

Quam declarationem authenticam habeo.

560 Imo amplius ait † Nauarr. *de oratione, c. 12. nume. 5.*
non esse vtile, imo potius damnosum, Capitula tenere ante horas interim, dum aduenit hora recitādi eas, vt iis inceptis egrediantur à Capit. & ingrediantur chorum, datur enim per id occasio, vt Canonici prius quam mentes affectibus carnalibus, & sæcularibus in Capitulo conceptis exuantur, properanter intrent chorum, cum aliis iam cepta prosecuturi. Dices, quando ergo celebranda sunt Ca-
561 pitula? respondetur, † quod tempus commodum, & opportunum ad ea celebranda, est post Vesperas & Completorium, vt Romæ fit, tunc enim cessant omnia supradicta, conuenientia, vel mane in post finitum officium.
562 Quamuis ad electiones Canonicatuum, quæ † fiunt per concursum, & raro, vbi solet præmitti Missa de Spiritusancto, videatur, posse tolerari fieri, etiam dum diuina officia in choro celebrantur.

Vnde, quamuis alias S. Cong. Concilii super *c. 6.*
563 *sess. 25. de reform.* declarauerit, † quod illo decreto Concilii non prohibetur Capitulum; quominus suo arbitratu conuocari possit, etiam si nulla Episcopi voluntas accesserit, tamen id intelligendum est, dummodo congruo, & debito tempore congregetur, & non tempore diuinorum officiorum, iuxta dicta.

Sed stante d. Breui est difficultas, an acta, † & ge- 564
sta in Capitulis, & Congregationibus tempore diuinorum officiorum celebratis sint nulla ex decreto irritanti, ibi posito? Cui respondetur, non esse nulla; nam cum istud Breue solum declaret non licere facere Capitula tempore diuinorum officiorū & alias amittere distributiones eius horæ, ad id referendum est decretum irritans, tanquam accessorium; ad Mandosium, *cons. 3. ex nu. 11.* & decisionem Rotæ in causa Virdunen. Canonicatus 19. Iun. 1595. coram illustrissimo Pamphilio infra adductam. *5. par. c. 3. n. 44.*

Quamuis, si in Capitulo, † tunc facto non ades- 565
sent, duæ saltim partes Capitularium, non valerent acta, si alii abessent, eo quod tempore diuinorum officiorum fiebat Capitulum, iuxta dicta sequenti limitatione; cum enim isti non tenerentur tunc adesse, imo deberent abesse Capitulo, non poterant dici contumaces, quātumuis essent vocati, secus, si non abessent ob eam causam, de qua forte non curant, nec meminerunt, prout curare non solent, quia non seruatur dict. Breue, sed alias ob aliam causam.

Infertur autem ex d. Breui, † & dictis, non licere 566
etiam fieri Congregationes particulares Commissariorum Capituli, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiæ, (quæ alias commode fieri possunt) dum diuina officia celebrantur, quamuis oporteret alias eis constituere aliquod stipendium, seu salarium.

Et ideo in Concilio † Prouinciali Compostella- 567
no, *Act. 2. decret. 22.* statuitur, quod illi qui ad gerenda in communi negotia deputantur, à diuinis officiis exempti non iudicentur. Quod tamen totum, tam è contra fit, vt potius negotia, & commissiones reseruari soleant in tempus diuinorum officiorum vt excusentur ab eis.

Infertur etiam non licere facere rationes, † & 568
computa bonorum, & redditutuum mensæ, vel fabricæ, dum diuina fiunt, saltim mane, & ideo merito in Concilio Prouinciali Toletano, *action. 3. decret. 12.* statuitur, quod Canonici, qui ad examinandas rationes reddituum, vel Ecclesiæ, vel Capituli deputati fuerint, post meridiem, non antè eidem muneri incumbant, ne à diuinis officiis abesse cogantur.

Vnde à fortiori apparet † esse manifestum abu- 569
sum, & corruptelam, quod Beneficiati ad rationes deputati, habeantur pro præsentibus, & interessentibus in choro horis Vespertinis, & diebus, quibus rationes non fiunt, dum non sunt absolutę, & subscriptæ, qui reuera non excusantur, nec lucrantur distributiones, & fructus, qui tunc lucri-
fiunt. Apparet etiam maiorem esse † abusum, & 570
quidem intolerabilem, qui in aliquibus Ecclesiis seruatur, quod Canonici, & Præbendati possint è choro exire, dum Missa de prima, sexta, & nona, mane celebrantur, modo ad finem redeant, atq; huiusmodi consuetudinem, tanquam iniquam, & irrationabilem improbat Palud. *in 4. dist. 15. quæst. 5. artic. 3.*

9.*conclu.*& Couar.*lib.3.variar.c.13.n.8.ad fin.*& reuera
est contra Concilium Trid.*d.c.12.sess.24.*& alia Con-
cilia volentia Beneficiatos stare in choro, dum diui-
na officia fiunt, nec isti, qui sic exeunt, vere lu-
crantur distributiones, & fructus, qui tunc lucri-
fiunt.

Quarto limitatur, vt non procedat, vbi Capitu-
571 lum † non conuocatur legitime, verbi gratia, est
consuetudo, sed vt melius dicam abusus, sæpe Con-
gregandi Capitulum extraordinarium cum iis so-
lum, qui pro tempore reperiuntur in Ecclesia, non
vocatis, qui sunt extra Ecclesiam, etiam pro rebus
grauibus, & momenti:

572 Quod est contra ius † commune, ex quo vocan-
di sunt omnes, qui sunt in loco, seu Ciuitate. *l. 2. C.
de decur onibus lib. 10.* Abb. *in ca. cum omnes, de constit.
num. 6.* & ibi Felin. *num.* 21. & Decius 41. *prima lectu-
ra*, 1. & Azeuedo in Curia Pisana. *lib. 2. c. 5.*

573 Et alias non valet † actus Capituli, etiam sine re-
clamatione contemptorum, nisi saltim conueniant
duæ partes vocandorum. *l. nulli ff quod cuiusque vni-
uersitatis nomine. l. 3. ff. de decretis ab ordine faciendis. l.
nominationum. C de decurionibus. lib.* 10. Abb. *supra nu.
11. & in ca. 1. de his quæ fiunt à maiori parte Capituli n. 16.*
Felin. *d. ca. cum omnes. n. 33.* & Decius *nu.* 51. Azeuedo
in d. Curia Pisana lib. 1. cap. 2 num. 5. & 6. dicentes
communem opinionem Canonistarum, & Legi-
starum.

574 Et etiam contra † statuta huius Ecclesiæ Abulen.
quibus statuitur, quod non possit fieri Capitulum
extraordinarium, nisi omnibus vocatis, & dicen-
do negotium, ad quod vocantur, alias actum sit
nullum.

Vnde ex statutis huius Ecclesiæ videtur esse nul-
575 lum actum in † huiusmodi Capitulis, quæ fiunt, nõ
vocatis sic omnibus, etiam si conueniant duæ par-
tes Capitularium.

576 Et licet non valeat statutum, quod electio, † seu
collatio facta aliquo contempto sit ipso iure nulla,
quia est contra ius, *cap. quod sicut, de election. cum in
Ecclesiis, de praben. in 6.* Felin. *in cap. quod super his, num.
9. de maioritat. & obed.* Botteus *de Synodo. 3. part. art. 1.
n. 67.* Rota in Toletana Canonicatus infra adducta.
5. part. cap. 4. num. 16. ibi valet tamen statutum, quod
contractus, & alia negotia Ecclesiæ facta, non vo-
catis absentibus, non valerent, Felin. *d. numer. ad
fin.*

Quinto limitatur, vt non procedat, quando vo-
carentur tempore insolito, vel incongruo, quia
tunc non tenerentur † venire ad Capitulum, vt per
577 Paxinum *de offic. & potestate Capituli, Sede vacante, præ-
ludio 5. num.* 11. qui ait, quod, si vocati ad Capitulum
non venirent, valebit quod faciunt præsentes se-
cundum Innoc. & Ioan. And. & Felin. *supra num.
34. in d. ca. cum omnes,* non tamen poterit is, ad quem
spectat Congregatio Capituli, mulctare nolentes
venire, vt dicit Abb. *in c. quæsiuit, de his, quæ fiunt à ma
iori parte Capituli. num. 3.* cum Innocentio *in cap. 1. de
maioritate. & obedien.* nec possunt grauari ad venien-
dum tempore insolito, vel incongruo, & sic non ad
voluntatem Superioris, sed pro vt est consuetum,
secundum Butrium *in cap. is, qui, de maioritate & obe-
dientia,* Hæc Pauinus.

CAPVT III.

De professione fidei.

SVMMARIA.

PRouisi de quibuscumque Beneficiis curam animarum habentibus in manibus Episcopi, vel Vicarii, & prouisi de Canonicatibus, & Dignitatibus, etiam in Capitulo professionem Fidei facere tenentur, numer. 1.

Fidei professio facienda etiam est à promouendis ad Episcopatus, & Dignitates consistoriales, nu. 2. & à promouendis ad Doctoratum, vel alium gradum, & a professoribus, seu lectoribus alicuius scientia, vel artis iuxta constitutionem Pii IV. num. 3.

Ista constitutio non videtur recepta in Hispania quo ad professores, seu Lectores, nec quo ad gradum Baccalaureatus, nec etiam bene quo ad gradum licentia, nec quo ad processum, seu informationem, de qua ibi. numer. 4.

Professio Fidei fieri debet iuxta formam traditam à Pio IV. quod id extendit ad quoscumque Prælatos regulares, n. 5. & 6. quod videtur debere intelligi de Prælatis perpetuis n. 7.

An prouisi de dictis Beneficiis ante Concilium tenerentur facere professionem Fidei? num. 8. vbi resoluitur, quod, si post Concilium cœpissent possessionem, tenerentur eam facere, idem etiam, si haberent possessionem ante Concilium n. 9. & 10.

An ista obligatio emittendi professionem Fidei extendatur etiam ad Canonicos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis? n. 12.

Prouisi in Collegiatis, aut de Portionibus etiam in Cathedralibus, & si de consuetudine Portionarii habeant vocem in Capit. aut sint de Capitulo, vel de Beneficiis simplicibus, non tenentur facere professionem, contra Zerolam n. 1. 13 & 14.

De personatibus, & officiis Cathedralium idem dicendum, quod de Dignitatibus. n. 15.

Ista obligatio habet locum in Canonicis regularibus Ecclesiarum Cathedralium. n. 16.

An, qui semel emisit professionem Fidei in adeptione Parrochialis, vel Canonicatus, teneatur eam emittere in adept. alterius? n. 17. & 18. resoluit, quod sic.

An isti teneantur sponte, & absque monitione se offerre ad professionem faciendam? num. 19. & 20. resoluitur affirmatiue.

An Canonici, etiam exempti, teneantur emittere professionem etiam in manibus Episcopi? n. 21. resoluitur affirmatiue.

An fieri possit professio Fidei [illegible] Vicario Episcopi, eo non impedito? numer. 22. & 23. resoluitur affirmatiue.

An, si prouisi de Dignitatibus, vel Canonicatibus fecerint professionem Fidei in Capitulo, præsente Episcopo, seu Vicario, satisfaciant absque eo, quod eam iterum faciant

faciant coram Episcopo, vel Vicario? num. 24. resoluitur affirmatiue.

An, sede Episcopali vacante, satis sit prouisum de Canonicatu, vel Dignitate facere professionem in Capitulo, etiamsi ibi non adsit Vicarius Capituli? n. 25. cum seqq. resoluitur non satis esse.

Prouisus de Beneficio curato debet facere professionem coram Vicario Cap. sede vacante, & non coram Capitulo, num. 28.

An, qui intra duos menses professionem non emisit, teneatur eam postea emittere? & resoluitur quod sic, num. 29. quae professio facta post duos menses, non prodest adquerendos fructus temporis praeteriti amissos sed futuri, non tamen sunt amissi fructus illorum duorum mensium, n. 30 & 31.

An, terminus duorum mensium currat prouiso, qui non accepit possessionem, stat tamen per eum? & resoluitur, quod non, n. 32.

Verba Concilij, nec illis possessio suffragetur, solum intelliguntur ad effectum acquirendi fructus, num. 33. & 34.

An qui non fecerint professionem Fidei, teneantur in conscientia fructus restituere, etiam non interueniente aliqua sententia? & resoluitur, quod sic n. 35.

Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi, ob non factam professionem? num. 36. cum seqq. resoluitur fructus Parochialium applicandos esse Ecclesiae, vel pauperibus loci, fructus vero Dignitatum habentium fructus separatos à mensa Capitulari, fabricae Ecclesiae, vel alteri pio loco, fructus vero Canonicatuum, & Dignitatum habentium fructus in mensa, ad Capitulum spectare.

Super fructibus debitis Capitulo non potest quis cum eo se componere, nam administrator non potest donare, n. 44. cum seqq.

An debentes facere professionem Fidei teneantur illam ostendere? num. 45. cum seqq. resoluitur, quod, si priuatus ageret contra aliquem, vt priuaretur fructibus ob non factam professionem, agenti incumberet onus probandi negatiuam, secus, si Superior ex officio vellet videre professionem.

An Canonici, qui nondum fecerunt professionem, possint haberi pro praesentibus de licentia Cap. num. 48. & resoluitur negatiue, num. 49. vbi adducitur declaratio S. Congregationis.

Canonici, qui non fecerunt professionem, non possunt haberi pro praesentibus, nec fructus percipere, etiamsi pro negotiis Capituli sint absentes, aut in officiis Sanct. Inquisitionis, numero 50. vbi adducitur alia declaratio.

An Ordinarius possit condonare fructus amissos ob non factam professionem? num. 51. cum seqq. resoluitur non posse, sed recurrendum ad Papam, seu Poenitentiarium.

Ad capiendam possessionem non solet attendi, an sit facta professio Fidei, maxime in absentibus, n. 54.

An ob non factam professionem amittantur etiam distributiones quotidianae? numero 56. cum seqq. resoluitur negatiue, amittitur tamen grossa Praebenda, etiamsi residendo, & interessendo lucrifiat, n. 59. & etiam distributiones, quando omnes fructus in eis consistunt, numer. 60.

De fructibus Praebendae, aut Parochialis non est aliquod detrahendum pro seruitio praestito, sed omnes debent restitui, non facta professione, n. 61.

An qui non faciunt professionem Fidei, peccent mortaliter? & resoluitur, quod sic, si vltra tempus à Concilio praefixum fuerint notabiliter negligentes, numero 62.

Verbum, teneantur, est necessitatis, & praecepti, quod inducit mortale, n. 63.

An, qui non fecerit professionem Fidei ob ignorantiam, vel inaduertentiam praecepti Concilij, excusetur à mortali, & ab amissione fructuum? n. 64. cum seqq. resoluitur non excusari in foro exteriori, excusari tamen in foro conscientiae, si ex pura ignorantia, vel inaduertentia absque mala fide eam non fecit.

Ista lex Concilij est poenalis, quatenus priuat fructibus, & sic non obligat in conscientia ad restitutionem, cessante peccato contra P. Led. n. 67. & 68.

An istud iuramentum, & professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est tactis scripturis? resoluitur, quod sic n. 69. cum seqq.

Vbi iuramentum defertur à iure, requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, num. 70. & seq.

Professio Fidei non potest fieri per Procuratorem ex sententia S. Congregationis, & Rotae. n. 72. ponuntur decis. Rotae, n. 73. 74. & 75.

Concilium absolute, & generaliter arctat ad professionem Fidei prouisos de Canonicatibus infra duos menses, siue faciant fructus suos ratione residentiae, siue vigore indulti, n. 76. & seqq.

PRouisi de † quibuscunque Beneficijs curam a- 1
nimarum habentibus, in manibus Episcopi,
vel eo impedito, coram generali eius Vicario, seu
Officiali, & prouisi de Canonicatibus, & Dignita-
tibus in Ecclesijs Cathedralibus, non solum coram
Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo
professionem Fidei facere tenentur, intra duos
menses ad minus à die adeptae possessionis, alio-
quin fructus non faciunt suos, nec illis possessio suf-
fragatur ex decreto S. Concilij Trident. *sess. 24. de
reform. c. 12. vers. prouisi etiam*, tradunt Fuscus *de visita-
tione, lib. 1. cap. 5. num. 15. & lib. 2. cap. 3. num. 4.* Flam. Pa-
risius *de resignation. Benef. lib 8. quaest. 9. à num. 121. &
lib. 10. quaest. 9.* Eman. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 19.
n. 7.* & nouissime P. Ledes. *in sum. 2. part. tract. 1. c. 4. 10.
conclusion.*

Quae etiam Fidei professio † faciéda est à promo- 2
uendis ad Episcopatus, & Dignitates consistoriales
iuxta d. Conc. Trid. *sess. 24. de refor. c. 1.* & constitutio-
nem Greg. XIV. de forma faciendi processus, & in-
quisitiones super promouendis ad regimina Eccle-
siarum, † & à promouendis ad Doctoratum, vel a- 3
lium gradum, & à professoribus, seu lectoribus ali-
cuius scientiae, vel artis liberalis, iuxta constitutio-
nem 112. Pij IV. de Doctorũ promotione, & forma
professionis Fidei. † Quae tamen constitutio non vi- 4
detur recepta in his Regnis, quoad professores, seu
Lectores, nec quoad gradum Baccalauriatus, nec
etiam bene, quoad gradum licentiae, nec quoad
processũ, seu informationẽ, de qua ibi illo modo.

5 Er prædicta professio Fidei † fieri debet iuxta
formam traditam à Pio.IV. *in d.constitu. & in constitu.*
t 14 *super forma iuramenti professionis Fidei*, vbi id ex-
tendit ad quoscunque Prælatos regulares: & tradit
6 † Nauart. *consil.10.de iureiur.* Flam.Paris. *d.quæst 9.n.3.*
& F.Man.Rodriguez *supra, & qu. regularium 2. tom.*
q.72.art.1.

7 Quod videtur debere intelligi de † Prælatis per-
petuis, loquitur enim de iis, quibus de Monasteriis
prouidetur, quamuis de omnibus etiam tempora-
libus id intelligat Ledes. *supra 1. conclusione*, qui ta-
men ait in aliquibus Religionibus id non seruari,
sed esse consuetudinem in contrarium, quam ipse
improbat.

8 Sed dubitatur primo, † an prouisi de Parochia-
libus, Canonicatibus, aut Dignitatibus ante Con-
cilium tenerentur facere huiusmodi professionem
Fidei? In quo dubio breuiter respondetur, certum
videri, quod, si tempore Concilij nondum posses-
sionem cœpissent, sed postea, tenerentur eam face-
re, quia verba Concilij bene comprehendunt hunc
casum, & faciunt multa tradita per Nauarr. *in cap. si
quando, de rescript. excepe.21.*

9 Difficultas est circa prouisos, † & habentes pos-
sessionem ante Concilium, quo casu non videba-
tur habere locum decretum Concilij, nam lex re-
spicit futura, non præterita, nisi de eis caueatur ex-
presse *c.2.& fin.de constit.cum aliis*, & illa verba *d.c.12.*
Concilij, *à die adeptæ possessionis ad minus intra duos
menses*, non possunt conuenire prouisis, & habenti-
bus possessionem ante Concilium.

10 Nihilominus tamen † S. Congregatio Concilij
contrarium censuit, vt apparet ex sequenti declara-
tione super, *d.ca.12.vers.prouisi autem. ibi, Comprehen-
duntur etiam Canonici, & aliæ Dignitates, & personæ e-
xistentes in Cathedrali ante Concilium.* Quod tamen
non credo fuisse seruatum, & receptum, nisi for-
san à paucis.

Secundo dubitatur, an obligatio ista emittendi
11 † professionem Fidei extendatur etiam ad Canoni-
cos, seu Dignitates in Ecclesiis Collegiatis, seu re-
gulares?

12 In quo breuiter dicendum est † primo, non ex-
tendi ad Canonicos, & Dignitates in Collegiatis,
cum Concilium solum loquatur de prouisis de Ca-
nonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedra
libus, & de Beneficiis curatis. Et ita censuit S.Con-
gregatio super *d.vers.* in his verbis, *Cõgregatio censuit
non extendi ad Canonicos in Collegiatis 12.Feb.15*88. Vn-
de prouisi in Collegiatis, aut de Portionibus etiam
13 † in Cathedralibus, & si de consuetudine Portio-
narii habeant vocem in Capitulo, aut sint de Capit.
vel de Beneficiis simplicibus, non tenentur huius-
14 modi Fidei professionem facere; quicquid dicat †
Zerola *in praxi Episcopali.1 par.verb.Beneficium. §.5.di-
cto 4.& verb.Fides professio* ex Concilio *sess.25.de refor.
c.2.vers.cæteri vero*, quod decretum minime probat
suam sententiam, nam solum loquitur de professio
ne facienda in prima synodo à Beneficiatis, qui in ea
15 conuenire debent. † De personatibus autem, & of-
ficiis Ecclesiarum Cathedralium idem videtur di-
cendum, quod de Dignitatibus, quia æquiparan-
tur in iure, & ita videtur de mente Concilij
ibi.

Secundo dicendum est, † habere locum in Ca- 16
nonicis regularibus Ecclesiarum Cathedralium, vt
Pampilonen. Dertusen. Et ita etiam censuit S.Con-
gregatio super *d.versic.* his verbis, *Comprehenduntur
etiamsi fuerint regulares, & computandi sunt duo men-
ses à die electionis, vel quo admittantur ad participationem
massæ capitularis.*

Tertio dubitatur, an qui semel emisit professio-
nem Fidei in adeptione † Parochialis, vel Canoni- 17
catus, teneatur eamdem denuo emittere in adeptione
alterius Parochialis, vel Canonicatus, seu Dignita-
tis? in quo breuiter dico, quod sic: vt patet ex gene-
ralitate verborum Concilij, quamuis intellexerim
in facti contingentia viros doctos consuluisse con-
trarium.

Et ita declarauit S.Congregatio, † vt patet ex de- 18
claratione sequenti, *An teneatur Fidei professionem de-
nuo facere is, qui secundam Parochialem consequitur, si in
adeptione Prab. quam amisit, vel alias quacumque de cau-
sa coram Episcopo, siue aliis, etiam publice Fidei
professionem semel emisit? Congregatio respondit te-
neri.*

Quarto dubitatur, an † prouisi de Parochiali, 19
Canonicatu, seu Dignitate, teneantur sponte, & abs
que monitione se offerre ad professionem facien-
dam? in quo breuiter respondetur affirmatiue, vt
clare patet ex verbis Concilij, quod cum ipsis pro-
uisis loquitur, & eos obligat, & astringit ad dictam
professionem faciendam absolute.

Et ita censuit S. Congregatio vt in declaratione
sequen. *An prouisus † de Parochiali teneatur sponte se of-* 20
*ferre ad professionem emittendam, vel admonendus sit ab
Episcopo, vel eius generali Vicario, aut alioqui fructus non
faciat suos? Congregatio Respondit, teneri se offerre, nec vl-
la admonitione opus esse.*

Quinto dubitatur, an Canonici, etiam exempti,
teneantur emittere dictam professionem Fidei, et-
iam † in manibus Episcopi? & respondetur affirma- 21
tiue, vt per Nau. *cons.9. de iureiurando*, & P.Ledesmã
supra 9. difficultate, & censuit S.Congregatio Con-
cilii, vt in sequenti declaratione super *d.vers.ibi. Etiã
si Capitulum esset exemptum in manibus Episcopi, cum i-
dem in Capitulo egerit.*

Sexto dubitatur, an fieri possit professio Fidei
coram † Vicario Episcopi, eo non impedito? & vi- 22
detur quod non? ex illis verbis Concilii, in manib.
ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali e-
ius Vicario.

Nihilominus tamen † dicendum est posse, & sa- 23
tisfieri d. decreto faciendo professionem coram
Vicario, etiam Episcopo non impedito; nam illa
verba solum ponuntur ad admonitionem, & deno-
tandum conuenientius esse, eam facere coram ipso
Episcopo, cessante impedimento; & ita etiam acci-
piuntur similia verba *in ca.18.versic.transacto, sess. 24.
de reformat.* vt dicetur infra. *9. part. cap. 2. 1. dubio,
num. 119.*

Septimo dubitatur, an, si † prouisi de Dignitati- 24
bus, vel Canonicatib. Ecclesiæ Cathedralis fecerint
professionem Fidei in capitulo, præsente Episcopo,
seu

seu eius Vicario, qui forte est Canonicus, satisfa-
ciant absque eo, quod eam iterum faciant coram
Episcopo, vel eius Vicario? In quo Respondetur
affirmatiue, nam tunc verum est dicere, istos fecis-
se professionem coram Episcopo, vel eius Vicario,
& in Capitulo, & sic satis implent præceptum
Concilij. Et ita censuit S. Congregatio Concilij in
vna Seguntina infra adducta 15. *dubio*, *numero*
49.

25 Octauo dubitatur, † an Sede Episcopali vacante,
satis sit prouisum de Canonicatu, vel Dignitate fa-
cere professionem in Capitulo, etiamsi ibi non ad-
sit Vicarius Capituli, an vero teneatur etiam eam
facere coram ipso Vicario?

26 Et videtur, satis esse, nam Capitulum, Sede va-
cante, † succedit in iurisdictione Episcopi, & fungi-
tur vice illius, vt infra 5. *part. cap.* 7. atque adeo pro-
fessio facta in Capitulo, Sede vacante, perinde est,
ac si fieret coram Episcopo, & Capitulo. Et præ-
terea Vicarius est Vicarius ipsius Capituli, & ab eo
deputatus, & ideo facta professione coram Capitu-
lo, non est opus iterum eam facere coram suo Vi-
cario.

Nihilominus tamen contrarium videtur verius
27 nam, † cum iurisdictio Episcopalis administretur
per Vicarium, magis per eum repræsentatur Epis-
copus, quam per Capitulum; facit declaratio octa-
ua S. Congregationis adducta *d. 5. part. cap. 7. sub nu-
mer. 23.* maxime, cum Concilium omnino velit
iurisdictionem administrari per Vicarium, & non
per ipsum Capitulum, vt dictum est *dicto capit. se-
ptimo.*

28 Vnde etiam videtur, prouisum de Beneficio †
curato debere facere professionem coram Vica-
rio Capituli sede vacante, & non coram Capi-
tulo.

29 Nonò dubitatur, † an qui intra duos menses à
die adeptæ possessionis professionem non emisit,
teneatur eam postea emittere? & respondetur tene-
ri, nam iste terminus duorum mensium non poni-
tur ad finiendam obligationem, sed ad differendam
exequutionem, & sic non finitur per lapsum illius,
ex regula *cap. cum dilectus*, vbi Abb. *num.* 12. *de dolo, &
contumac. & l. Celsus. ff. de recept. arbit.* de qua per Nau.
in man. c. 21. n. 45.

30 Et ita in terminis docet idem † Nauarr. *consilio* 11.
de iure iurando, num. 1. vbi *num.* 3. recte ait, quod pro-
fessio facta post dictos duos menses non prodest ad
quærendos fructus temporis præteriti, sed sic ad
quærendos fructus temporis futuri; nam, cum se-
mel ipso iure amiserit, & non fecerit suos fructus
temporis præteriti (intellige decursos post lapsum
duorum mensium, non vero decursos in ipsis duo-
bus mensibus) licet postea faciat professionem de-
bitam, eos non quærit ad *l. qui res. §. aream. ff. de solu-
tio.* & sequitur Flam. Paris. *d. quæst. 9. lib.* 10. *num.* 12.
13. & 14. Eman. Rodrig. *supra*, & Ledesm. *supr. 3. diffic.*
31 † qui tamen male ait non facere fructus suos dicto-
rum duorum mensium, nec ad id professionem
postea factam prodesse, quod tamen est omnino
falsum, nam siue faciat professionem postea, siue
nunquam eam faciat, Concilium non priuat fru-
ctibus decursis illis duobus mensibus, sed in poste-
rum decurrendis, maxime, cum odia, & pœnæ sint
restringenda.

Decimo dubitatur, † an terminus duorum men- 32
sium datus ad faciendam professionem currat pro-
uiso, qui non accepit possessionem, stat tamen per
eum quominus illam accipiat? & respondetur ne-
gatiue, nam quamuis alias paria sint, prouisum ac-
cepisse possessionem, vel per eum stare quominus
illam accipiat, vt *in cap. commissa. de elect. & in cap. licet
Episcopus, de Praeben. in 6. cum aliis*, tamen Concilium
in proposito solum obligat ad faciẽdam professio-
nem prouisos habentes possessionem realiter, ha-
bet enim considerationem ad exercitium, & admi-
nistrationem Beneficij.

Vndecimo dubitatur, † quomodo intelligantur 33
illa verba Concilij, *nec illis possessio suffragetur*, an per
ea velit Concilium, quod illis possessio non suffra-
getur, etiam ad effectum regulæ de triennali, & a-
lios effectus, an vero, quod illis non suffragetur ad
effectum acquirendi fructus duntaxat? In quo bre-
uiter respondetur, illa verba iuxta subiectam mate-
riam, & præcedentia verba, solum intelligi ad effe-
ctum acquirendi fructus, vt docet Nauarr. *cons. 7. &
8. de iureiurando*, & Flam. Paris. *supra num. 4. 5. & 15.* qui
ita ait conclusisse S. Congregationem Concilij, &
ita apparet † ex sequen. declaratione. *Nec longissima* 34
*nedum triennalis possessio prodest ei, qui non emisit profes-
sionem Fidei, quoad fructus percipiendos, quam diu dictam
professionem non emiserit.* Quam affert idem Flamin.
d. quæst. 9. libro 8. *num.* 122. sequitur Eman. Rodrig.
d. c. 119. n. 7. & idem videtur tenere Ledes. *sup. 4. & 7.
diffic.*

Duodecimo dubitatur, † an qui non fecerint 35
professionem Fidei intra dictos duos menses, non
faciant fructus suos, ita vt in conscientia teneantur
illos restituere, etiam non interueniẽte aliqua sen-
tentia? Et dicendum est, quod sic, non quia ista lex
non sit pœnalis, sed conuentionalis, aut non pure
pœnalis, vt inquit Ledesm. *d. 10. conclusione 1. diffic.* sed
quia Concilium per illa verba *impedit eorum acquisi-
tionem*, & sic obligat in conscientia ad eorum resti-
tutionem, iuxta dicta infra 11. *part. c. vlt. à n. 7.* & in
simili de non recitante horas dixi supra *c. 2. huius par-
tis, n. 7.*

Decimotertio dubitatur, † cui sint assignan- 36
di, & applicandi fructus amissi, ob non factam pro-
fessionem Fidei, nam Concilium, id non deter-
minat?

In quo Fuscus *de visitatione* † *lib. 2. cap. 3. num. 4.* & 37
cum eo Flam. Parisius *d. quæst. 9. num. 123. & 124.* &
Zechus *de Beneficiis, & pension. cap. 13. numero 4. ver-
sicul. quod si Parochialis*, loquendo de Parochis, di-
cunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ec-
clesiæ, vel pauperibus, sicut dicitur de fructibus
non residentium *session. 23. de reform. cap. 1. versicul. si
quis autem*, arguendo ab illo decreto eiusdem Con-
cilij.

Vnde videtur necessarium † fructus istos eroga- 38
re fabricæ ipsarum Ecclesiarum, aut pauperibus lo-
ci, vt dicitur *in d. c. 1. vers. si quis autem.*

In Dignitatibus vero † habentibus fructus di- 39
stinctos,

ſtinctos, & ſeparatos à menſa Capitulari videtur, quod fructus amiſſi ob non factam profeſſionem ſunt reſtituendi, & applicandi fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, alias alteri pro loco arbitrio Ordinarij, argumento alterius decreti eiuſdem Concilij *ſeſſ.22.de reform.c.3.*& quæ dicta ſunt *c.præced.n.* 147.*&* 450.

40 At in Canonicis, † & Dignitatibus habentibus fructus in menſa Capitulari, videtur fructus amiſſos, ob non factam profeſſionem Fidei, ad Capitulum ſpectare ſicut fructus non reſidentium, aut excommunicatorum.

41 Ait tamen Flam. Pariſ. *ſupra*, † quod hodie in Re-
gno Neapolitano incamerantur dicti fructus amiſ-
ſi ob non factam profeſſionem, quod etiam in Hi-
42 ſpania in Eccleſia Gadicen. † prætendit facere Nun-
tius collector Apoſtolicus, nempe exequi pœnas
contra illos, quos non conſtabat feciſſe profeſſio-
nem Fidei, & applicare fructus Cameræ ex moti-
bus proprijs, & conſtitutionibus factis in exequu-
tionem Concilij, vt relatum eſt per Procuratorem
dictæ Eccleſiæ Gadicen. In Congregatione ſtatus
43 Eccleſ. anno 1602. in qua D. Dionyſius de Melgar †
Canonicus Doctoralis Toletanus, & D. Ioan. Gu-
tierrez Canonicus Doctoralis Ciuitaten. & Dom.
Queſada Canonicus Gadicen. & D. Barba Canoni-
cus Doctoralis Malacitanus, & Licentiatus Salaçar
Canonicus Gienen. quibus commiſſum eſt, vt id videant, & dicerent ſuam ſententiam, dixerunt, quod ſentiebant pro opinione plana, & etiam practicata in aliquibus Capitulis, quod fructus Canonicorum, & Dignitatum habentium fructus in menſa, pertinebant ad Capitula, & non ad Cameram, vt in actis dictæ Congregationis habentur; & ita videtur ſupponi in illa cauſa Carthaginen. fructuũ, cuius deciſiones infra ponuntur 20. *dubio.* in qua Capitulum contra Theſaurarium habentem fructus in menſa, vt fructus biennij perceptos ei reſtituere: ob non factam profeſſionem, nec fuit oppoſitum, nec in deciſionibus dicitur, Capitulum non eſſe partem ad illos petendos. Et ego non vidi vllam conſtitutionem, vbi iſti fructus applicentur Cameræ.

44 Sed ſtante, quod iſti fructus † amiſſi ob non factam profeſſionem ſpectant ad Capitulum, eſt difficultas, an illos debens poſſit ſe componere cum Capitulo, ſoluta aliqua parte, ſicut cum Papa, & remaneat tutus in conſcientia?

45 Et videtur, quod ſic ex † Nau. *conſ 3.n.3.de ætat.& qualit.* vbi reſpondet, quod non tenetur quidam ad reſtitutionem fructuum, pro quibus ſe compoſuit cum Capitulo, ſi ad illud pertinebant.

46 Contrarium tamen verius videtur, † nam ante factam diſtributionem, & applicationem Capitulum, ſeu Capitulares perſonæ ſolum ſunt adminiſtratores, vt dictum eſt *cap.præced.n.* 428. & adminiſtrator non poteſt donare, ſeu remittere, *cap. 2. de donat. l. contra iurn. §. fin. l. imperatores ff. de pactis. l. filiusfamilias. de donatio. l. ambitioſa, de decret. ab ordine facien. l. pactum curatoru. C. de pactis. l. præſes. Cod. de tranſact. cum alijs.* vbi Dd. Pinellus *in l.1.C.de bonis matern.* 3.*p.n.*56. Io. Garcia *de expenſis, & melioratio. c.* 20.*n.* 8. *& 9* & Curia Piſana *lib. 2.c.* 20. vbi Azeuedo; vnde, is, qui ſe compoſuit cum Capitulo non maneret ſecurus, ſed partem ſibi remiſſam deberet reſtituere fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, alias alteri pio loco arbitrio Ordinarij iuxta ſupradicta, & quæ diximus *d.c.præced n.*451.

Decimoquarto dubitatur, † an debentes facere 47
profeſſionem Fidei teneantur illam oſtendere, & probare, alias cogi poſſint ad reſtitutionem fructuum?

In quo breuiter dicendum eſt, † quod, ſi aliquis 48
priuatus ageret contra Parochum, ſeu Canonicum, vt priuaretur fructibus, ob non factam profeſſionem, agenti incumberet onus priuandi negatiuam cum in ea ſe fundet, ſicut dicimus de non publicatione infra 11.*part.c.3.n.*308.

Si vero Superior ex officio, † vt Ordinarius, aut 49
viſitator vellet videre profeſſionem, tũc Parochus, ſeu Canonicus teneretur illam oſtendere, adnotata *in c. Ordinarij. de off. Ord. in 6.* vt in ſimili de publicatione tradit Felin. *de reſign. lib.12. quæſt.14.n.33. cum ſeqq.*

Decimoquinto dubitatur, † an Canonici, qui 50
nondum fecerunt Fidei profeſſionem, poſſint nihilominus haberi pro præſentibus, & fructus percipere de licentia Capituli? in quo breuiter reſpondetur negatiue ad tradita *cap. præcedent. dubio* 18. *numer.*402. & facit *capitulum commiſſa. §. Porro, de elect. in 6.*

Et cenſuit S. Congregatio † in vna Seguntina 51
profeſſionis Fidei, vt in declaratione ſequen. *Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini. Decreto Concilij Triden.* ſeſſ.24.c. 12. de reformat. *ſtatutum eſt, quod prouiſi de Parochialibus intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis teneantur coram Epiſcopo, vel eius Vicario orthodoxo Fidei publicam profeſſionem facere, & prouiſi de Dignitatibus, vel de Canonicatibus in Cathedralibus illam, non ſolum coram Epiſcopo, vel eius Officiali, verum etiam in Capitulo facere debeant, alioquin, quod fructus non faciant ſuos, nec eis poſſeſſio ſuffragetur, quare Epiſcopus Seguntinus ſupplicat, pro declaratione dubiorum infra ſcriptorum primum, an prouiſi de Dignitatibus, vel de Canonicatibus in Cathedrali, vel de Parochialibus in Ciuitate, aut Diœceſi teneantur prædictã Fidei profeſſionem iuxta ſupradictum Concilij Decretum perſonaliter facere, vel ſatisfaciant Cõcilio, ſi illam faciant per Procuratorem? Secundum. An prouiſi de Dignitatibus, vel de Canonicatibus in Cathedrali debeant huiuſmodi profeſſionem facere prius coram Epiſcopo, vel eo impedito, coram Vicario, & poſtea in Capitulo eandem reiterare, vel ſufficiat ſemel tantum in Capitulo præſente Epiſcopo, vel eius Officiali illam facere, & iurare? Tertium. An Capitulum poſſit habere, pro præſentibus, & reſidentibus Canonicos, vel Dignitates, qui nunquam in Eccleſia reſederunt, Fideiq; profeſſionem iuxta d. decretum Concilij nondum fecerunt? Quartum. An qui fidei profeſſionem iuxta prædictum Concilij Decretum non fecerunt, ſi fructus etiam de licentia Capituli perceperint, teneantur illos reſtituere? Congregatio cenſuit ad primum, teneri eos, de quibus in libello habetur, per ſe ipſos, non per Procuratorem profeſſionem Fidei emittere. Ad ſecundum, non eſſe neceſſarium, vt profeſſio huiuſmodi prius coram Epiſcopo, vel eius Vicario poſtmodum coram Capitulo ſeparatim*

paratim fiat, sed, si Episcopus adsit in Capitulo, satis esse, vt Episcopo præsente semel fiat in Capitulo. Ad tertium, non posse Capitulum habere pro præsentibus Canonicos, vel Dignitates, qui nunquam in Ecclesia resederunt, & Fidei professionem iuxta Concilij decretum cap. 12. session. 24. *nondum emiserunt. Ad quartam eos, qui prædictam professionem non fecerunt, vtique teneri perceptos fructus restituere, Romæ die 18. Aprilis* 1590.

52 Quod adeo verum est, † vt Canonici, qui nondum fecerunt professionem Fidei, non possint haberi pro præsentibus, nec fructus percipere, etiamsi pro causis, & negotijs Capituli sint absentes, aut in officijs S. Inquisitionis sint occupati, vt Capitulo Segobien. respondit eadem S. Congregatio his verbis: *Canonicis & Capitulo Ecclesiæ Segobien. Illustres admodum Reuerendissimi Domini, vti Fratres literæ vestræ, quas ad Illustrissimos patres S. Concilij Trident. interpretes 17. mensis Aprilis dedistis, in Congregatione eiusdem Concilij perlectæ fuerunt, & ad illa vestra dubia, quorum resolutionem petijstis, ita amplissimi patres respondendum esse deliberauerunt. Nempe ad primum, non potuisse Capitulum Segobien. Lic. Didaco Munniz de Godoy licentiam dare, vt anno integro abesse potuerit ab Ecclesiæ seruitio causa inseruiendi in officio Vicarij generalis insignis viro Andrea Pacheco Episcopo quondam vestro, nunc autem Conchen. & nihilominus percipere fructus suæ Præbendæ. Ad Secundum, illos Canonicos, qui nondum fecerunt primam residentiam, nec Fidei professionem emiserunt, non posse quidem, pro præsentibus haberi, licet pro causis, & negotijs Capituli absentes fuerint. Ad Tertium, eosdem Canonicos, qui nondum resederunt, nec Fidei professionem emiserunt, & quod sanctissimo Inquisitionis officio deseruiant, itidem non esse vti præsentes iudicandos, nisi hoc caueatur indultis, & priuilegijs à Sede Apostolica hæreticæ prauitatis Inquisitoribus, & eorum ministris concessis, quæ prædicti Inquisitores, ac ministri vtique exhibere teneantur. Cum igitur ex his responsionem ad ea, quæ quæsiuistis, habeatis, poteritis iuxta patrum sententiam tuto in posterum deliberare quid à vobis agendum sit. Valete, & Deus optimus maximus fœliciter diu vos seruet. Romæ die 20. Februar. anno 1603. Hieronym. Cardin. Matheius.*

53 Decimosexto dubitatur, † an Ordinarius possit condonare fructus amissos, ob non factam professionem Fidei? & respondetur, non posse ad Nauar. *cons. 3. num. 1. de Cleric. non resid.* & sentit Fuscus *d. lib.* 2. *cap. 3. num. 4. in fine*, ibi, *aut à Sede Apostolica indulgen-*
54 *tiam obtinuerit de ipsis.* † Et ita censuit S. Congrega-
tio super *d. c. 12* his verbis: *Fructus amissos ob Fidei pro-
fessionem non factam iuxta hoc decretum remittere non
potest Ordinarius, sed recurrendum est ad Papam, qui so-*
55 *let eos condonare.* † Est etiam alia declaratio in vna
Strigonien. quæ sic ait, *Gregorius XIII solebat remitte-
re fructus male perceptos, ob non factam Fidei professionem
si vere nulla malitia interuenit, & dummodo quam pri-
mum emittant, statuitque, quod nullus ad possessionem Bene-
ficij admittatur ante professionem Fidei.*

56 Sed hoc vltimum, † non videtur receptum, nam ad capiendam possessionem non solet attendi, an fecerit professionem Fidei, & deberet intelligi quando esset præsens qui volebat capere possessionem, non vero si esset absens, saltim in longinquis partibus, & vellet capere possessionem per Procuratorem.

Solent etiam prædicti † fructus amissi, ob non 57
factam professionem remitti per sacram Pœnitentiariam iubendo dare aliquam eleemosynam.

Decimoseptimo dubitatur, † an hoc decretum, 58
quo cauetur, quod non facientes professionem fructus non faciant suos, habeat locum etiam in distributionibus quotidianis?

Et respondetur negatiue, † nam distributiones 59
quotidianæ dantur ratione ministerij, & operæ personalis, & laboris, & illas percipiens facit suas, vt tradunt Dd. *in cap. vnic. de cleric. non resid. in 6.* & non veniunt appellatione fructuum, & prouentuum Beneficij *cap. licet. de Præbend.* Oldrad. *consil.* 118 Rota *decis. 2. de Præbend. in nouis, & 33. de re iudicata in antiquis* Cassad. *decis. 1. in fin. de Præbend.* Probus ad Monachum *in d. cap. vnic. num. 37. & num. 52.* Paris. *cons. 32. & 34. libro 4.* Gigas *consil. 144.* alias *resp. 35. de pension.* Couarruu. *lib. 3 var. cap. 13. num. 1.* Hoieda *de incompatibilitate Benef. cap. 12. num. 8.* Menochius *in additionib. ad lib. 2. de arbitrar. casu 172. à num. 7* Rota in Toletana pensionis 5. Nouembris 1565. de qua supra *1. part. cap. 5 num. 392.* & in Hispalen. pensionis 89. Nou. 1574. apud Cæsarem de Grassis *dec. 116. & 1. par. diuersorum dec. 330.* & post hæc tradit Gonçalez §. 7. *proœm. n. 154.*

Et ita censuit S. Cong. † Concilij, vt in declara- 60
tionibus sequentibus. *Concilium grauat non profitentes, vt non faciant fructus suos, quorum fructuum appellatione distributiones quotidianæ non veniunt, ita Congregatio censuit non comprehendi in hoc casu verbis Concilij* cap. 12. sess. 24. Alia, *distributiones quotidianæ non comprehenduntur sub hoc* vers. quas seruiens facit suas, *licet professionem Fidei non emiserit.* Et facit in simili declaratio 9. adducta infra. 11. *part. cap. vltimo 6. dub. sub n.*
186. & tradit Gonçalez *supra num. 169.* † Grossa ta- 61
men Præbendæ, & si residendo, & diuinis interessendo lucrifiat, veniet in proposito appellatione fructuum, ad dicta *cap. præcedent. 19 dub. num. 439.*

Et similiter, si omnes fructus † Præbendæ in 62
distributionibus quotidianis consisterent, ita quod non esset Grossa, qui non fecisset Fidei professionem, eas non faceret suas, nam tunc succederent loco fructuum, ne dispositio Concilij tunc frustraretur ad tradita per Probum *in d. c. 11. n. 64.* & alia de quibus *d. c. præced. n. 113. 114 & 115.*

Nec de istis fructibus † Præbendæ, aut Parochia- 63
lis aliquid detrahendum est pro seruitio præstito, sed omnes debent restitui non facta professione, cum Concilium absolute dicat, quod fructus non faciant suos in pœnam peccati, quamuis contrariũ intellexi fuisse consultum à quibusdam Theologis, & faciunt quæ diximus supra *cap. 1. huius parte, numer. 28.*

Decimooctauo dubitatur, † an qui non faciunt 64
professionẽ Fidei intra tẽpus à Concilio statutũ peccẽt mortaliter? Et dicendũ videtur peccare mortali-
ter, si vltra tẽpus à Cõcilio præfixũ fuerint notabili-
ter neglegẽtes, nã verbũ, teneantur, positũ † in d. de- 65
creto est necessitatis, & præcepti, ꝙ inducit mortale

 iuxta

iuxta notata per Abb Felin. & alios *in cap. nam concupiscentiam. de constitutio.* Syluest. *in summ. verb. praeceptum. n. 2.* Armillam *eod. verb. n 7. & verb. lex. n. 4.* Castro *de lege pœnali lib. 1. cap. 5.* Ioan. Medina *de ieiunio. q. 7. vers. superest tamen.* Nauarr. *in man. cap. 23. num. 50.* Cosm. Philiarchum *de offic. Sacerdotis. 2. part. lib. 3. cap. 2.* Vegam *in summ. 2. p. c. 23. casu 2.* & F. Eman. Rodriguez *quaest. regularium tom. 1. q. 6. art. 13.* & alios, nec potest dici materia leuis, & in terminis ita videtur sentire Nauar. *d. cons. 7. n. 3. & cons. 12. de iureiurando,* & cum eo Flam. Parif. *d. q. 9. lib. 10. n. 12.* & expresse tenet P. Ledes. *d. tract. 1 c. 4. 10. conclusione.* & Eman. Rodriguez *d. c. 119. n. 7.*

66 Decimo nono dubitatur † an qui non fecerit professionem Fidei, ob ignorantiam, vel inaduertentiam dicti praecepti Concilij, excusetur à mortali, & ab amissione fructuum?

67 In quo dicendum est primo, † non excusari in foro exteriori, quia est ignorantia iuris clari, quae non excusat; *regul. ignorantia. lib. 6.* Cumel 1. 2. q. 76. *art 4. disput.* 3. Gabr. Vazquez. *1. 2 disputatione 123. n. 5.* Suarez. *5. tom. de censuris, disput. 4. sect* 8. *n.* 18. ita in prop. Nau. *d. cons. 7. num. 2. & d. cons. 12.* Flam. Parisius *supra, n.* 8. *&* 9. Eman. Rodrig. *supra* & P. Ledes. *infra.*

68 Secundo excusari in foro conscientiae, † & quoad Deum à mortali, & consequenter, ab amissione, & restitutione fructuum ad *cap. 2. de constitutio. & ibi gloss. 1.* si ex pura ignorantia, vel inaduertentia dicti praecepti sincere, & absque malitia, & mala fide facere desijt dictam professionem Fidei iuxta doctrinam Caietani *in summ. verb. praecepti transgressio. in fin.* & Armillae *d. verb. praeceptum, num.* 8. Nauarr. *d. cap. 23. num.* 59. *& consf. 9. de renuntiat.* Carb. *de legib. libro* 8. *disput. 13. vltimo cap. 2. positione.* Cumel. Vazquez, *numer.* 6. & Suarez *supra*, & eiusdem Vazquez. *d. 1. 2. tom. 2. disput. 158. num. 61.* & ita in prop. tenet Nauarr. *d. cons. 7. num. 3. & d. cons. 12.* Flam. Paris. *supra n.* 10. F. Eman. Rodriguez *supra, & quaest. reg. 2. tom. quaest. 72. art. 3.* & Zechus *de Benef. & pension. c. 9 num. 3. vers. requiritur etiam.*

69 Et ita tenendum est, † quamuis P. Ledesma *dict. conclus.* 10. *2. difficultate*, teneat contrarium, nempe talem teneri restituere in conscientia, & non facere fructus suos, quia ista lex (inquit) non est pœnalis, & sic obligat in conscientia, licet non sit peccatum, sicut teneretur restituere fructus Beneficij qui desineret recitare, licet id faceret ob ignorantiam, seu inaduertentiam, aut negligentiam inuincibilem, si tamen bona fide consumpsit fructus, nõ teneri restituere, nisi id, in quo factus est locupletior, & hanc esse sententiam omnium Doctorum, & magistrorum. Quae sentẽtia est falsa, verius enim
70 est istam legem esse pœnalem, † vt diximus, cum priuet fructibus, ad quos alias habebat ius, & titulum, & idem dicimus in non recitante, vltra quod ibi erat diuersa ratio iuxta sententiam Theologorum, de quo *d. c. 1. huius part.*

71 Duodecimo dubitatur, † an istud iuramentum, & professio Fidei debeat fieri corporaliter, id est, tactis scripturis? Et dicendum est debere fieri corporaliter, & tactis Euangelijs, & alias non satisfieri, vt patet ex verbis formae traditae à Pio IV. *in constitutionibus supra citatis, num. 5.* in fine, ibi, *sic Deus me adiuuet, & haec sancta Dei Euangelia.* Et notat Ioan. And. Abbas *numero 6.* & alij *in capitul. ego N. de iureiurando.*

Et facit etiam, † nam vbi iuramentum defertur 72
à iure, requiritur necessario in actu iurandi corporalis tactus scripturarum, vt per gloss. *in cap. vt circa, verb. corporali, & verb. praestito, de electione in 6. & in Clementina. 1. §. porro, verb. tacta, de haereticis,* & ibi Doct. Cosmam *in pragmatic. sanction. titul. de election. §. ad locum. verb. manibus.* Monachum *in dict. cap. vt circa, numero 12.* Abbas *in cap. fin. de iurament. calumniae numero 3.* Caputaquen. *decis. 123. part. 2.* & Massam Gallesium *de obligatione in forma camerae. 2. part. ad 6. particulam q. 2. n. 10.*

Et ita tenuit † Rota in causa Carthaginens. fru- 73
ctuum coram D. Plato. 19. Febr. & 1. Iul. & 22. Nouemb. 1588. vt in decisionibus statim ponendis, & in Toletana scholasticae 22. Iunij 1592. coram D. Orano infra adducta. 11. *part. cap. 6. numero 13.* sufficiet tamen, quod scriptura, quae tangitur, sit, vel contineat Euangelia, seu Euangelium aliquod de quatuor Euangelistis, Bonif. *in d. Clement. 1. de haeret. numer.* 114.

Vnde infertur huiusmodi † professionem Fidei 74
non posse fieri per Procuratorem, quamuis contrarium tenuerint Nauarr. *dict. consil.* 11 *numero* 2. & P. Ledesma *supra 6. difficultate*, sed debere fieri personaliter vt S. Congregatio Concilij censuit, & aduertit additio Nauarri *ibi.* & refert Zerola. *1. parte verb. Fidei professio.* vt in sequenti declaratione super *d. cap.* 12. ibi. *facere professionem per se ipsum, & si absens est, accedat ad Ecclesiam.* Et in illa Seguntina professionis Fidei supra adducta. *15. dubio, num. 49. ad primum.*

Et idem tenuit Rota in d. † Toletana scholasticae, 75
& in d. causa Carthaginen. fructuum, cuius decisiones sunt notandae, & sic se habent.

Carthaginen. fructuum coram Domino Plato.

V*Eneris 19. Februarij* 1588. *praesupposito decreto Concilij* sessione 24. cap. 12. *de professione Fidei facienda per prouisos de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus, & indulto concesso D. Ioanni Elcheces Thesaurario Ecclesiae Carthaginens. de percipiendis fructibus in absentia, ac lite pendente in Curia super Thesauraria, ac absentia D. Ioannis propter dictam litem ab Ecclesia Carthaginen: dubitaui, an D. Ioannes teneatur ad restitutionem fructuum, eo biennio perceptorum vigore dicti indulti eo, quod non constat factam ab eo fuisse per id tempus professionem Fidei? & maior pars Dominorum tenuit ipsum non teneri ad restituendum Capitulo fructus per biennium vigore dicti indulti exactos. Quia, cum Papa huiusmodi indultum concessisset paulo post prouisionem Thesaurariae, & sciret prouisum, tam tempore prouisionis, quam tempore indulti in Romana Curia extitisse, & coactum etiam esse in ea residere propter litem, vt in ipso indulto exprimitur, necessario fatendum*

tendum est etiam Papam voluisse ipsi remittere per biennium obligationem professionis Fidei faciendæ, nec enim dici potest, quod Papa crediderit professionem Fidei factam à Ioanne fuisse ante indultum propter breuitatem temporis, cuius non fuit ignarus S. Pontifex, tum quia exprimit in indulto, se nuper contulisse Thesaurariam, tum etiam quia huiusmodi indulta non solent nisi ex iusta, & legitima causa concedi, quare credendum est Papam voluisse omnia optime intelligere, & sic tempus collationis residentiam Domini Ioannis in vrbe, & residentiæ causam, quibus consequens est, vt credere nullo modo potuerit professionem ante indultum factum; non etiam dicendum est, quod Papa voluerit illum accedere ad partes pro facienda professione, tum quia hoc repugnat causæ expressæ in indulto, scilicet, quia cogitur in Romana Curia permanere, tum etiam, quia sic intelligendo indultum redderetur fere inutile, ex quo indultum de percipiendis fructibus in absentia incipit currere à die datæ. Oldrad. consl. 56. Ioan. And. in addit. ad Specul. Rubrica de clericis non resident. vers. circa quam quæro. Vnde si D. Ioannes debuisset ire Carthaginem pro facienda professione, & ad Curiam pro lite redire, non habuisset plenum, & integrum Beneficium indulti, nec iuxta illud in Romana Curia pro lite permanendi facultatem. Sed videbatur Dominis tollere omnem difficultatem, quod Papa voluit eum posse percipere fructus, etiam non facta prima residentia, ex quo aperte colligitur, quod non tenebatur D. Ioannes ire Carthaginem ad faciendam primam residentiam per dictum biennium, & consequenter etiam non tenebatur ire ad faciendam professionem Fidei per illud tempus, nec dicatur potuisse eum per Procuratorem emittere huiusmodi professionem, aut illam in Curia facere, & publicum instrumentum ad partes transmittere, quia certum est huiusmodi iuramentum debere corporaliter præstari, vt tradunt Dd. in cap. ego N. de iureiurand. vbi Abbas num. 6. quo stante, cum decretum Concilij velit, vt fiat coram Capitulo, & Episcopo, aut eo impedito coram Vicario, necessarium est eum, qui profitetur, præsentem esse, alioquin dici non poterit, quod corporaliter iurauerit, & professionem emiserit coram Capitulo, & Episcopo. Ex quibus, & alijs latius deductis per informantes pro D. Ioanne concluserunt Domini, quod cum Papa sciret ante indultum professionem non fuisse emissam, volueritque eum in Curia remanere, & fructus percipere per biennium perinde, ac si esset in Ecclesia, & non facta residentia tacite videtur prorogare obligationem professionis Fidei faciendæ.

In eadem coram eodem. primo Iulij 1588.

76 DOmini persliterunt in † resolutis die 19. Februarij, præteriti ex rationibus tunc deductis, & placuit ea consideratio, quod si pro emittenda professione debuisset Thesaurarius ire Carthaginem, & Romam redire, vt liti operam daret, indultum fuisset potius damnosum, quam vtile, ex quo profitendo vel in Curia, vel per Procuratorem non satisfaciebat Concilio, hinc tollitur obiectum, quod fiebat, quod dispensatus super vno impedimento non censetur super alio dispensatus. leg. si quando. C. de inoffic. testam. quia hoc non procedit, quando dispensatio redderetur inutilis. In eadem coram eodem 22. Nouembris 1588.

Proposui tertio causam Carthaginen. † fructuum pro- 77
pterea, quod res grauis, & noua agitur, & facile in exemplum transire posset, & Domini steterunt in decisis duabus potissimum moti rationibus. Prima, quod D. Ioannes non fecit fructus suos vigore possessionis, sed vigore indulti, & propterea sumus extra casum Concilij auferentis fructus ab illo, qui intra duos menses à die adeptæ possessionis professionem Fidei coram Episcopo, & Capitulo non fecit. Secunda ratio fuit, quia cum, vt per Illustrissimos Cardinales interpretes Sancti Concilij Trident. resolutum fuit, & alias coram me in hac causa firmatum, professio Fidei per Procuratorem fieri nequeat, indultum de percipiendis fructibus in absentia per necessarium antecedens censetur dispensasse à professione Fidei facienda, nam & si dispensatio debeat stricte intelligi, veniunt in dispensatione ea omnia, sine quibus dispensatio redderetur frustratoria, & delusoria Bald. in cap. postulasti, numero 9. & ibi Felin. numero 20. de rescript. Rebuff. in praxi titul. de non promotis intra annum. numero 55. cum alijs allegatis, at in casu isto de nihilo fere seruisset indultum, si opus fuisset pro habendis fructibus Carthaginem ad faciendam professionem accedere, ex quo in itinere magna pars biennij fuisset consumpta, & fuisset necesse multa incommoda, & expensas pati, quæ forte superassent commodum fructuum illius biennij, quinimo fuisset illud contra expressam mentem Papæ volentis eum in Romana Curia causa litis remanere. Non parum confirmant hanc opinionem verba illa indulti. S. non facta prima residentia, ex quibus apparet Papam voluisse dispensare D. Ioannem ab accessu ad suam Ecclesiam pro prima residentia facienda, sic etiam a professione Fidei, quæ personaliter, vt est dictum, in adeptione possessionis fieri solet. Nec dicatur, quod potuisset petere dispensationem à Papa, vt faceret eam in Curia, vel per Procuratorem coram Capitul. Carthagin. emittere professionem, quia non tenebatur id petere, cum, vt dictum est iam per indultum de percipiendis fructibus fuisset dispensatus ab obligatione faciendi dictam professionem, nec id quidem in totum, sed ad tempus; nam clarum est, quod lapso biennio tenebatur eam facere ita, vt non sublata obligatio, sed potius dilata, ac suspensa videatur quare, cum facilius inducatur suspensio, seu dilatio, quam omnimoda dispensatio, eo etiam facilius Domini in istam opinionem descenderunt.

Quæ decisiones sunt notandæ, † & aduerten- 78
dum, primam rationem in hac decisione vltima adductam non videri bonam, nam Concilium absolute, & generaliter arctat ad professionem Fidei facien. prouisos de Canonicatibus, aut Dignitatibus infra duos menses, à die adeptæ professionis, siue faciant fructus suos ratione residentiæ, siue vigore indulti, quod supplet residentiam, & non possessionem, & patet ex illa declaratione S. Congregationis in causa Segobien. supra adducta 15 dubio, num. 50. ad 1. & secundum.

CAP.

CAP. IV.

De obligatione suscipiendi ordines.

SVMMARIA.

SVnt aliqua Beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, n.1.

Obtinentes huiusmodi Beneficia tenentur infra annum ordines suscipere requisitos, n.2.

Parochus, non se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, numero 3. quæ priuatio obligat in conscientia ante sententiam numer.5.

Qui explicent cap. licet canon, & cap. commissa de elect. in 6.num.4.

Ista priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem, aut propter illitteraturam, seu alium defectum, num. 6. & 7. vbi ponitur declaratio S. Congregationis, & alia, numer.8.

Nec etiam habet locum d. priuatio, & obligatio, si ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur, ad officium sacerdotale per se exercen. n. 9. vbi ponitur declaratio S.Congregationis.

Obtinentes Dignitates, Canonicatus, aut alia Beneficia, si infra annum ordines non susceperint requisitos, non incurrunt priuationem ipso iure, num. 10. quia capitulum licet canon, solum procedit in Parochialibus, numer.11.

Isti, qui non receperunt ordines requisitos ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiamsi Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum perdunt, numero12.

Decretum Concilij sess.22 cap.4. de reform. comprehendit ea omnia Beneficia, quæ ordinem requirunt ex sententia S.Congregationis, n.13. quæ videtur velle, quod comprehendit etiam Beneficia extra Cathedralem, vel Collegiatam, n.14. quamuis Clem. vt ij. qui §. illi vero, non haberet locum in Beneficiis extra Cathedralem, vel Collegiatam, n.15.

Post monitionem possunt illi priuari Beneficio ob non receptionem ordinum, n.16. Nisi forte careant ætate requisita, n.17.

An in Ecclesiis, vbi sunt adiuncti, possit Ordinarius absque eis procedere ad priuationem Canonicorum ob non receptionem ordinum, num. 18. cum seqq. resoluitur posse, quia ista non videtur causa criminalis, & adducitur declaratio S. Congregationis, licet alia sit contra.

Qui in Subdiaconatus ordine constituti non sunt, non habent etiam vocem in Capitulo, licet id ab alijs sibi concedatur, nec sint in mora illum suscipiendi. Nec habent vocem consultiuam, nec assistentiam in Cap. num. 23. 24. & 25.

Decanus, seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum, & proponere, & resoluere, id potest facere, licet non sit in sacris constitutus, numero vigesimosexto, vbi adducitur declaratio Sanct. Congregationis.

In Ecclesiis, in quibus Decanus potest constituere Vicedecanum, poterit constituere illum, qui non sit in sacris ad conuocand. præsidendum, & resoluendum, numero 27.

In Ecclesiis, in quibus deficiente Decano ius conuocandi, & præsidendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, non spectabit ad eum, qui non est in sacris, numero 28.

Dicta Clementin. vt ij qui, & dict. decretum Concilij non procedit in aliis, quæ extra Capitulum fiunt, numer.29.

In Ecclesiis, vbi collatio spectat ad Canonicum hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus ad effectum conferendi suam hebdomadam habere debet, n.30.

Capitulum potest committere collationem, vel nominationem Beneficij Canonico, qui non sit in sacris, numero 31. & Canonicus, qui non est in sacris potest optare ibi.

Quæ dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, & quæ fiunt extra Capitulum de non constitutis in sacris, dicenda etiam sunt de non suscipientibus intra annum ordinem requisitum, n.32

Parochus, qui ad Sacerdotium promoueri non attendens Parochialem receperit, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, n.33.

An id procedat in accipientibus alia Beneficia, quam Parochiales sine animo suscipiendi Presbyteratum, vel alios ordines annexos? n. 34. cum seq. resoluitur affirmatiue relatis sententiis Doctorum, intelligendo tamen de accipientibus sic Beneficia, vt fructus interim percipiant illa postmodum dimissa.

Accipientes Beneficia simplicia, quibus non est annexus ordo sacer animo satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinem sacrum, non peccant, nec ad fructuum restitutionem tenentur, n. 42. etiamsi ea acceperint animo transeundi ad statum coniugalem contra aliquos, n.43. cum seqq.

An d. decisio c. commissa § cæterum procedat in eo, qui capit Beneficium sine proposito absoluto assumendi sacerdotium, sed hæsitans, & cum animo dubio, aut cum proposito conditionali? n.46. cum seqq. resoluitur contra alios non procedere. Et talem non peccare, nec teneri ad restitutionem.

An accipiens Beneficium animo non assumendi Sacerdotium teneatur restituere fructus perceptos durante tali animo, etiamsi postea illo mutato promotus sit in tempore? n.51. & 52. resoluitur non teneri.

An his, qui à principio bono animo se promouendi accepit Beneficium, & postea illo mutato retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum? n 52. cum sequentibus, resoluitur contra aliquos teneri necesse deducendum stipendium, quod dedit Vicario.

An decisio d. §. cæterum, procedat in eo, qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, non tamen ad finem lucrandi fructus eius? n.57. & 58. resoluitur affirmatiue.

Cui sit facienda restitutio istorum fructuum? resoluitur restituendos esse fabricæ, vel pauperibus, nisi in Canonicatibus habentibus fructus in mensa, n.59.

Sunt

1 SVnt aliqua † Beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinem, Sacerdotij Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt Beneficia curata, Canonicatus, Portiones, & Dignitates, & alia, vt dicetur infra. *7. part. cap.* 1. obtinentesque huiusmodi Bene-
2 ficia tenentur † infra annum à die pacificæ possessionis, vel quo per eos steterit quominus eam habeant, iusto impedimento cessante, ordines suscipere requisitos, *cap. licet canon, cap. commissa, de electione in 6 Clementin. vt ij, qui de ætate, & qualitate.* Sanct. Concilium Tridentin. *session. 22. cap. 4. de reformat.*

3 Alioquin Parochus non se faciens ad † Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, *d. cap. licet Canon, & cap. commissa*, quod vltra Dd. ibi late explicant Rebuffus *in praxi titulo*
4 *de dispensatione de non promouendo*, † & præcipue *tit. de non promotis intra annum.* Bernard. Diaz. *in pract. criminal. cap. 53.* & ibi Salcedo, Flaminius Parisius, *de resignatione Benefic. libro 3. quæstione* 2. & Zerola *praxi in Episcopali. 1. parte, verbo Beneficium.* §. 4. *d. 4.* & de eo aliqua dicemus infra. 11. *part. cap. 5. à numer.* 117.

5 Et ista priuatio obligat † in conscientia ante sententiam iudicis, vt dicetur. *dict.* 11. *part. cap. vltim. à num.* 28.

6 Non tamen habet locum, † in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem. Rebuff. *d. tit. de non promotis, n.* 80. aut propter
7 illiteraturam, † seu alium defectum, vt alias respondit S. Cong. Concilij Cardinali Carolo Borromeo Archiepiscopo Mediolanen. his verbis. *Pœna Canonis præscripta his, qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non habere locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ possessionis pacificæ, vel intra tempus legitime ei prorogatum comparuit, & se promoueri petijt offerens, quantum in se erat, se paratum suscipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam causam promouere*, referunt Salcedo supra *additione* 1. F. Eman. Rodrig. *in summ.* 1. *tom. c. 30. n* 3. & Vega 1. *p. c. 36. casu* 20.

8 Est etiam alia declaratio super † *cap. 1. sess. 14. de reformatione*, quæ sic ait. *Congregatio censuit per hoc decretum correctum esse* capit. ex tenore, & capit. ad aures. *de tempor. ordinationum ampliatum, ita vt comprehendat quoque clericos seculares, etiam Dignitates, vel Beneficia, quibus annexus sit ordo, obtinentes tam, quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quam etiam suspendendi, ipsisque potestatem appellandi ademptam esse, fuitque etiam dictum arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto non incidere in pœnam* cap. licet canon, de electiou. in *6. iuxta* cap. commissa, de electione. lib. *6. ac etiam quod si admittitur appellatio, non tamen recursum.*

9 Nec etiam habet locum d. pœna † priuationis & obligatio se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium, Sacerdotale per se exercendum vt alias S. Cong. respondit Episcopo Berganen. his verbis, *Parochus si eo morbi genere teneatur, vt ad functionẽ Sacerdotis, & res diuinas per se obeundas minime idoneum esse videatur non tenetur durante dicto morbi genere sacris ordinibus se initiari facere.*

Obtinentes vero Dignitates † Canonicatus, vel 10
Præbendas, aut alia Beneficia, si infra dictum annum ordines non susceperint requisitos, & suis Beneficiis annexos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia *d. cap. licet canon.* † solum procedit in Pa- 11
rochialibus gloss. *ibi verb. Parochialis, c. statutum, eodem & ibi gloss.* 1. Dom. & Francus *num.* 2 Bonifacius *in d Clement. vt ij qui. §. illi vero. num. 9.* Roman. *cons. 325 num. 2. & 3.* Rebuffus *d. tit. de non promotis, numero 28. 29. & 30.* Bernard. Diaz *supra numero 5.* & ibi Salcedo *additione vltima* & Iacobus de Graffijs *in decisionibus aureis casuum consc. cap. 97. numero 47.* † 12
sed ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiamsi Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum perdunt eo ipso. *d. Clem. vt ij qui. §. illi vero*, & ibi gloss. & Dd. & Concilium Trident. *d. sess. 22. c. 4. de reform.* quod decretum censuit S. Congregatio, † *comprehendere ea omnia Beneficia, quæ ordi-* 13
nem requirunt.

Vnde S. Congregatio videtur velle, † quod d. de- 14
cretum comprehendit etiam Beneficia extra Cathedralem, vel Collegiatam, quamuis. *d. Clem. vt ij qui. §. illi vero*, non haberet † locum in Beneficiis 15
extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiamsi in eis essent distributiones, sed solum in Præbendis, & Beneficiis in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata habentibus vocem Capituli, aut distributiones gloss. *ibi verb. Præbendas, & verb. in eisdem, & verb. distributiones.* Cardin. *ibi num. 5.* & Bonif. *numer.* 30. qui male tenebat contra gloss. *d. verbo distributiones.*

Et post monitionem possunt † illi priuari Bene- 16
ficio, vt S. Congregatio respondit Episcopo Patauino his verbis. *Canonici, qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant, ab Ordinario priuari debent.* Et est alia declaratio eiusd. S. Congregationis, quæ sic ait, *Episcopus facta annexione ordinum cuilibet Canonicatui, statim Canonicos ad eorum susceptionem cogere debet vsque ad priuationem*, & ita etiam S. Congregatio respondit Archiepiscopo Burgen. vt in declarat. infra adducta, *n.* 21.

Nisi forte careat † quis ætate ad ordinem requi- 17
sita, quia ex dispensatione in minori ætate obtinuit Præbendam, tunc enim non potest. ea priuari, ob istam causam Rebuffus *supra num.* 55. & respondit S. Congregatio Episcopo Callagurritano, his verbis. *Congregationi datus est supplex libellus Ioannis Ferret, velle amplitudinem tuam ei Canonicatum cum Præbenda, quæ istic obtinet adimere, ob eam causam, quod intra annum non sit promotus ad sacros ordines ex decreto Concilij, qui cum tantummodo 18. annos, vt ab eo relatum est, natus sit neque per decretum Concilij* sess. 23. c. 12. *ante duodecimum secundum annum, sacris initiari possit, non videtur esse cogendus, vt, nisi sacros ordines suscipiat, Canonicatu priuetur de quo Pontificias literas expediuit, itaque si res ita est, mandat tibi sua sanctitas, vt constituta isti Ioanni possessione eum prius non cogas ad sacros ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenerit.*

Sed licet se offert difficultas, † an in Ecclesiis, vbi 18
sunt adiuncti, vt *in cap. 6.* Concilij *sessione 25. de reformat.* possit Ordinarius absque adiunctis procedere

ad

ad priuationem Canonicorum ex prædicta causa, quod ordines suis Præbendis annexos non susci-
19 piunt? Et videtur † non posse sine adiunctis procedere ex quadam declaratione S. Congregationis, quæ habetur super *d. cap. 6.* & sic ait. *In terminis huius decreti, non potest Episcopus absque* adiunctis pro-
20 cedere ad priuationẽ Canonicorum † ex eo, quod ordines Præbendis eorum annexos intra tempus à iure statutum non susceperunt, vel quod non resederint, posse tamen solum procedere ad alias pœnas, & mulctas, ob non residentiam, *de quibus* in c. 12. sess. 24.

21 Nihilominus † contrarium verius existimo, nempe posse procedere sine adiunctis, quia ista non videtur causa criminalis ad textum *in cap. per tuas. el primero, de simonia circa finem*, & notata per Feder. *cons.* 23. Imolam Abb. *n.* 4 Ananiam 5. & Felin. *n. 2. in c. super his, de accusation.* Gratum *cons. 71. n. 9. lib.* 2. & Marantam *in speculo aduocatorum 4. part. 1. distin. n.* 32.

22 Et ita S. Congregatio † respondit Archiepiscopo Burgen. vt in declaratione sequenti. *Illustrissime, & Reuerendissime Domine vti scilicet, dubium visum non est Illustrissimis Patribus ad explicandas, quæ ex Trident. Concilio possunt oriri quæstiones à Sacro Domino nostro in consilium adhibitis, quin amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructibus Dignitatum istius Ecclesiæ, non quemadmodum deducta olim fuit, sed secundum veram eorundem fructuum extimationem, de integro nunc deducere, sed si inter vtramque deductionem non ita multum intersit, magis placuit in ea re nihil nouari. Illud autem sine distinctione verum est eos, qui non suscipiunt ordines suis Canonicatibus, Portionibusque annexos, pœna etiam priuationis ab amplitudine tua, per se ipsam etiam solam, sine adiunctis ad id, compelli merito posse, quod & ad eandem amplitudinem tuam rescribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem. & diuina gratia muneribus auctam velit, Romæ die 29. Maij* 1590. *Hieronym. Cardin. Matheius.*

23 Et huic declarationi videtur † magis standum vti veriori, & certiori, seu posteriori illa altera supra adducta.

24 Et qui in Subdiaconatus ordine † saltim constituti non sunt, similiter vocem non habent in Capitulo, etiamsi id sibi ab alijs libere concedatur, nec fuerint in mora illum suscipiendi ex *d. Clem. vt ij qui. in princip.* & ibi gloss. & Dd. & decreto Concilii *d.*
25 *cap. 4. sess. 22. de reform.* quod decretum censuit † S. Congregatio, *procedere non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, & minus in synodo, istum Canonicum vocem habere posse*, & rursus censuit; *neque consultiuam vocem, neque assistentiam, nec sedem in Capitulo habere.*

26 Quamuis Decanus, † seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum; & in eo proponere, & resoluere, id possit facere, etiamsi non sit in sacris communis titulus, vt in sequent. declaratione S. Congregationis. *Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat absente Decano conuocare Capitulum, & in eo proponere, ac resolutiones accipere, id potest, etiamsi non sit in sacris, cum iste sit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione ordinis, sed antiquitatis & superioritatis.*

Vnde in Ecclesiis, in quibus † Decanus absens 27
potest constituere vice Decanum, vt in Segobien. poterit constituere illum, qui non sit in sacris, ad conuocandum, præsidendum, & resoluendum.

In Ecclesiis tamen, † in quibus deficiente Deca- 28
no, ius conuocandi præsidendi, & resoluendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, vt in hac nostra Ecclesia Abulens. & aliis, non videtur id spectare ad eum, qui non est in sacris, ex quo non intrat, nec potest intrare in Capitulum, & dicta consuetudo videtur intelligi de Capitularibus, qui intrant, seu possunt intrare in Capitulum.

Non tamen procedit *d. Clem.* † *vt ij qui*, & decre- 29
tum Concilii in aliis, quæ extra Capitulum fiunt gloss. *ibi verb. in Capitulo*, & Bonifacius, *numero 16. &*
17. ibidem, & sic in Ecclesiis, vbi collatio † spectat ad 30
Canonicum hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus, ad effectum conferendi, suam hebdomadam habere debet, & ratione suæ hebdomadæ potest conferre; Rebuffus *de nominatio. quæst. 8. num. 6.* alias 3. & fuit resolutum in vna Romana Beneficiatus. S. Petri 26. April. 1591.

Et Capitulum † potest committere collatio- 31
nem, vel nominationem Beneficii ad illud pertinentis Canonico, qui non sit in sacris, vt fuit ibi resolutum, & in eadem causa 13 Maij 1594. coram D. Gypsio, & Canonicus, qui non est in sacris, potest optare, si statutum, vel consuetudo non sit in contrarium, *d. gloss. verb. in Capitulo*, quam Dd. ibi sequuntur, & nouissime Gonçalez *gloss. 34. à num.* 128.
Et hæc omnia, † quæ dicta sunt circa carentiam vo- 32
cis in Capitulo, & quæ fiunt extra Capitulum, de non constitutis in sacris, dicenda etiam erunt similiter de iis, qui intra annum ordinem non suscipiunt requisitum.

Præterea Parochus, † qui ad Sacerdotium pro- 33
moueri non intendens Parochialem receperit, vt eius fructus per annum percipiat illam postmodũ dimissurus, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, vt *in dict. cap. commissa. §. cæterum. de election. in 6.*

Circa quam conclusionem † aliqua dubia erunt 34
breuiter examinanda; primum dubium est, an procedat in accipientibus alia Beneficia, quam Ecclesias Parochiales, sine animo assumendi presbyteratum, vel alios ordines eis annexos, verbi gratia Dignitatem, Canonicatum &c. in quo sunt diuersæ sententiæ, alii tenent accipientes huiusmodi Bene-
ficia sine intentione † assumendi ordines illis anne- 35
xos, non teneri ad restitutionem fructuum, nam cum *d. cap. commissa. §. cæterum*, sit pœnalis, & odiosa, non debet extendi extra suum casum, præsertim sine rationis identitate, vel maioritate, qualis licet non est. *l. interpretatione. ff. de pœnis cap. pœnæ. de pœnitent. distinct. 1. reg. in pœnis, & reg. odia. lib. 6.* Duennas

reg.

reg.287.cum aliis, & facit *d. c. licet canon.* iuncta gloss.
ibi verb. Parochiales, & dict. cap. statutum. Ita Nauarr. *in
man. cap. 25. num. 118. & de oratione cap. 21. num. 51.* So-
to *de Iust. & iure lib. 10. quæst. 5. art. 6.* Angles *in floribus
Theolog. quæstionum de restitutione, quæstione de restitu-
tione faciendâ propter negligentiam Ecclesiasticorum 3.
difficult. 4. dub.* Lud. Lopez *instructory conscientia. 1.
tom. cap. 256.* Eman. Rodriguez *in summ. 1. tom. cap.
30. n. 4. & 6.* Vega *in summ. 1. part. cap. 36. casu 20. ad se-
cundum.* Lud. Carbo. *de restitutione quæst. 61. 2. dicto*,
& Card. Toletus *in summ. lib. 5. c. 5. vers. 4.* Io. Gutierr.
Cano. q. lib. 2. c. 5. n. 24 & Th. Sanchez *de matrim. lib. 7.
disp. 45. n. 13.*

36 Addunt tamen † Nauarr. *d. num. 51.* Soto. Ludou.
Lopez Eman. Rodr. & Vega *ad tertium ibi.* Io. Gu-
tierr. *n. 25.* Th. Sanchez. *n. 14.* istos peccare mortali-
ter accipiendo illa Beneficia sine intentione assu-
mendi ordines illis annexos, ea ratione, vt inquit
ibi Nauarrus, quod qui accipit aliquod munus,
debet curare, vt sit habilis ad illud exercendum.

37 Alij vero tenent istos † non solum peccare mor-
taliter, sed etiam teneri ad restitutionem fructuum
& in eis procedere. *d. cap. commissa. §. cæterum*, pro
qua sententia citatur Panorm. *in cap. relatum. de Cle-
ric. non resid.* & Gabr. *4. dist. 15. quæst. 8. artic. 3.* Mayor.
in 4. dist. 24. quæst. 11. & Adrianus *in cod. 4. tit. de restitu-
tione. §. pro clariori, vers. pro responsione*, & tenet Quin-
tanaduennas *Ecclesiasticon lib. 4. num. 66.* & sentit Ia-
cobus de Grassis *in decisionibus aureis casuum conscien-
38 tiæ libro 2. cap. 97. num. 55.* † quæ sententia mihi pla-
cet, nam ratio expressa *in d. §. cæterum.* ibi, *cum eos re-
ceperit fraudulenter*, militat etiam in proposito, vt
39 patet. & quando ratio est expressa in lege † etiam
pœnali, fit extensio ad alios casus, in quibus vrget
eadem ratio. *l. cum mulier 1.* & ibi Alexand. per illum
textum. *ff. soluto matrimon.* Domin. *in cap. si ciuitas. §.
1. in princ. de sententia excomm. in 6. & cons. 2. in fin.* Fran-
cus *in cap. 1. de temporib. ordination. in 6. num. 7. 6. limita-
tio.* Iason *in l. 1. n. 13. ff. in ius vocati vt eant, & in leg. cum
quidam. num. 29. & 30. ff. de liberis & posthum.* Decius
*in reg. factum cuique. §. in pœnalibus, num. 15. ff. de regul.
iuris.* Aymon *de antiquitate temporis. 4. parte sectione,
videamus modo, num. 18.* & Thom. Sanchez alios re-
ferens *lib. 3. disputat. 42 num. 4.* ex quo satisfit funda-
40 mento contrariæ sententiæ. † Præsertim quod dici
potest, *dict. cap. commissa. §. cæterum*, non esse legem
pœnalem nouam, vt d. capitulum, licet canon, sed
declarationem iuris antiqui, & obligationis iustitiæ,
quã ratio naturalis videtur inducere ratione frau-
dis, vt colligitur ex eius verbis ibi, *tenebris*, & ibi, *cum
eos receperit fraudulenter*, Immo totum capitulum,
commissa, videtur magis declaratio, quam ius no-
uum.

41 Intelligenda † sane est ista sententia de his, qui
non intendentes assumere ordines illis annexos
assumunt dicta Beneficia, vt fructus ex eis interim
percipiant, illa post modum dimissuri, aut compel-
lantur ordinari, vt *in d. §. cæterum*, secus vero de his,
qui accipiunt dicta Beneficia cum intentione, &
proposito, non assumendi sacros ordines debitos,
dum eis permissum fuerit, nec eogantur illos assu-
mere, vt sunt aliqui in Ecclesiis Cathedralibus, isti
enim, quamuis peccent mortaliter, cum habeant
intentionem non obseruandi ius, nec adimplendi
suam obligationem, tamen non tenebuntur ad re-
stitutionem fructuum interim perceptorum, licet
de facto, quia non fuerunt coacti, nunquam sint
promoti. nam eos non receperunt fraudulenter, vt
in d. § cæterum.

De accipientibus, † vero Beneficia simplicia, 42
quibus non est annexus sacer ordo, animo quidem
satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi
ad ordinem sacrum, dicendum est, non peccare,
nec ad fructuum restitutionem teneri, quia id nul-
lo iure prohibetur, vt recte inquit Nauarr. *dict. cap.
25. num. 118. & cons. 1. de Præbend.* quem sequuntur
Quintanaduennas, & Grassis. *d. num. 55.* Lud. Lo-
pez *d. cap. 256.* Eman. Rodriguez. *d. cap. 30. num. 8.* &
Vega. *d. cap. 36. casu 23.* & Thom. Sanchez *d. disp. 45.
num. 7.*

Quod etiam eadem ratione † erit dicendum de 43
accipientibus huiusmodi Beneficia simplicia ani-
mo transeundi ad statum coniugalem, nempe non
teneri ad restitutionem fructuum, nec peccare,
modo interim velint viuere Clericaliter, & debi-
tum officium præstare, vt recte docet Nauarr. *d. cap.
21. de oratione, n. 52.*

Quamuis peccare mortaliter † teneat Soto. *d. ar- 44
tic. 6.* quem sequitur Toletus *supra*, & videntur te-
nere Flam. Paris. *de resign. lib. 4. q. 11. num. 42.* & Io. Gu-
tierr. *supra n. 26.* & peccare venialiter Tho. Sanchez
num. 19.

Et quamuis idem † Nauarr. inferius *Miscellaneo* 45
44. num. 2. alias *Miscell. 49. num. 205.* dicat se & Sotum
conciliari posse intelligendo opinionem Soti de il-
lis, qui animo absoluto mutandi sic statum Clerica-
lem in coniugalem accipiunt Beneficia, suam vero
de illis, qui non certo, & absoluto animo mutandi,
sed conditionali, si aliquid suo proposito conue-
nientius inperueniat, id faciunt, cum proposito ta-
men actuali, vel virtuali faciendi omnia, quæ Bene-
ficium de præcepto requirit, dum illud tenuerint,
existimo tamen non peccare etiam, si animo abso-
lute id faciant.

Secundum dubium est, † an decisio *d. §. cæterum*, 46
procedat in eo, qui capit Beneficium, sine proposi-
to absoluto assumendi Sacerdotium, sed hæsitans,
& cum animo dubio, aut cum proposito conditio-
nali assumendi Sacerdotium, nisi aliud conuenien-
tius sibi offeratur, vel nisi frater eius primogenitus
obierit sine liberis? in quo Soto supra, tenet affir-
matiue, quoniam, cum text. ait; † non intendens, 47
absolutam intentionem exposcit, & qui absolute
percipit fructus, absolutam debet habere inten-
tionem, alioquin fraudulenter, vt ait textus, eos re-
cipit. Sequitur Io. Gutierr. *supra n. 22.*

Contrarium tamen, nempe talem nec peccare,
nec teneri ad restitutionem fructuum, tenet † Nau. 48
d. c. 25. n. 118. & d. c. 21. n. 45. & cons. 17. de Cleric. non resid.
quia illa verba, *non intendens*, intelligenda sunt de
illo, qui accipit Beneficium cum animo, & inten-
tione non se promouendi, vt colligitur ex verbis se-
quentibus ibi, *nisi voluntate mutata promotus fuerit*,
tum quia, vt ibi notant Dd. ille text. expresse loqui-

T tur,

tur,qui de illo,qui fraud enter accipit Beneficium vt lucretur fructus an ani, ad se promouendum, quod non verificatur in assumente illud animo dubio, aut conditionali qui reuera non committit fraudem, & sic cessat ratio illius textus. sequitur Graffiis *supra n.55.*

49 Et ita tenendum est, † quamuis Lud. Lopez *supra c.255.* quem sequuntur Eman. Rodriguez *d.cap. 30.n.8.*& Vega *d.casu 23.* media via incedat tenendo cum Soto in eo,qui dubio animo Beneficium accipit, & cum Nauarro in eo, qui animo conditionali illud accipit, quod etiam tenet Th. Sanchez *supra n.10.* sic intelligens Nauarrum.

Tertium dubium est, an accipiens Beneficium 50 animo † non assumendi Sacerdotium,teneatur restituere fructus perceptos, durante tali animo, etiamsi postea illo mutato, promotus sit in tempore?

Et dicendum est, non teneri, vt clare ait ille tex-51 tus ibi, † *nisi voluntate mutata promotus fuerit*, & sentiunt ibi Doct. & contra Sotum supra recte tenet Nauarr. *d.cap. 21. num. 46. & 50.* Silues.*versicul. Beneficium 3. num. 5.* Ludouic.Lopez *dict. cap. 255.* & Eman. Rodriguez *d.cap. 30. num. 6.*& Th. Sanchez *supra, num. 7. & 9.* Vazquez *12. tom. 2. disputat. 160. num 35.*

52 Quartum dubium est, † an is, qui à principio bono animo se promouendi accepit Beneficium, & postea illo mutato, retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum? nam de perceptis durante bono animo certum est, non teneri.

In quo glossa *in dict.§. caeterum. vers. non intendens.* 53 docet teneri, † quia eadem ratio est de retentione, ac receptione, sequitur Soto *dict. art. 6.* & Angles *supra 6. dubio*, qui ait ad fructus interim perceptos restituendos obligari, deducto tamen stipendio, quod Vicario dedit. quia tunc fuit per Vicarium verus minister, vt Gabriel docet, sequuntur etiam Carbo.& Graffiis *num. 54. vbi supra.* & Ioan.Gutierrez,*num.23.*

Contrarium tamen tenet Nauarr.*d.cap.25.num.118 & dict.cap. 21. num. 50.* cui accedunt Ludou. Lopez. *d. cap 255.*Eman. Rodriguez *d.cap.30.num.8.*& Vega † *dict. casu 23.* & Thom. Sanchez *num.11.* quia 54 textus ille solum loquitur de accipiente, & non est par ratio, cum longe magis peccet qui ab initio fraudulenter accipit Beneficium animo non se promouendi, quam, qui postea animo mutato illud retinet, nam ille grandem fraudem, & dolum committit, hic autem nullum, vel certe non tantum, quod maiori ratione ait *num.118.d.c.eo,qui non mutauit*,sed de mutando dubitare caepit.

Mihi verior videtur sententia glossae, nam non potest negari peccare † mortaliter, & cum fraude 55 retinere Beneficium, & fructus illius percipere istum, qui mutato animo cum proposito non se promouendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui temporis. Nec videtur deducendum stipendium, quod dedit Vicario, vt ait Angles, nam eum malo titulo, & mala Fide illos fructus percipiat, nec eos faciat suos,nihil videtur deducendum,† sed sibi 56 imputet, & facit, quod dicitur infra *7. part. cap. 13. num.100.*

Secundum dubium est, an decisio *d. §. caeterum*, procedat in eo, † qui accipit Beneficium cum pro- 57 posito non se promouendi, non tamen ad finem, & effectum lucrandi fructus eius, sed ob alios fines, seu motiua?nam videbatur non procedere,quia loquitur de eo, qui sic accipit Beneficium, vt fructus ex eo per annum percipiat.

Nihilominus etiam in eo procedere verius existimo, † nam etiam is fraudem committit, & ita 58 videntur sentire ibi Francus, *num. 2.* & alii, Carbo. *supra*,& Dd. supra allegati.

Sextum dubium est, cui sit facienda restitutio istorum fructuum? † Et dicendum videtur, resti- 59 tuendos esse fabricae, vel pauperibus, vt de fructibus amissis ob non recitationem horarum dicitur. Nisi in Canonicatibus, & aliis Beneficiis habentibus fructus in mensa Capitulari,qui videntur ad Capitulum spectare, vt alias dicitur *cap. praecedenti num.4.*

QVAR-

QVARTA PARS, DE MODIS PROVIDENDI, ET DISPONEN. DE BENEFICIIS, EAQVE ADQVIRENDI.

CAPVT I.

De Collatione, Electione & Præsentatione.

SVMMARIA.

E Beneficiis variis modis prouidetur, & variis modis acquiruntur num. 1. sed tres potissimum modi, sub quibus alij continentur collatio, electio, & præsentatio, num. 2.

Collatio, quid sit num. 3. & quid sit institutio, quæ sub ea comprehenditur num. 4.

Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria. Et quæ vtraque sit n. 5.

Electio, quid sit num. 6. ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit. n. 7. & 8.

Electioni, & postulationi coniuncta est nominatio, quæ est duplex, num. 9. & 10.

Materia electionis, & postulationis parum est in vsu, nec est practicabilis. n. 11.

De materia electionis qui videri possint, n. 12. & de materia postulationis, n. 13.

De electione monialium, qui sint vide, n. 14.

Præsentatio quid sit, n. 15.

Præsentari debet Clericus, exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absente iure fit præsentatio, nisi cognita esset Episcopo qualitas absentis, n. 16. nec valet consuetudo in contrarium, num. 17.

Licet Ordinarius non teneatur admittere præsentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen, si causa admiserit, valet præsentatio, etiamsi non esset notus, numer. 18. & ita potest saluari practica hodierna, numer. 19.

Quamuis absens ita notus ordinario, vt non indigeat examinatione, rectè possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere præsentationem, numer. 20.

Vbi fit præsentatio de absente vltra admissionem Ordinarij requiritur acceptatio præsentati infra tempus dictum ad præsentand. n. 21.

Vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, prætermitti non potest, quantumuis præsentatus sit notus. num. 22.

Resolutio Rotæ, ex qua dicta comprobantur, n. 23.

Difficultas contra praxim hodiernam, quod nunquam soleant præsentati corporaliter exhiberi, quæ non videtur posse saluari ex ratione tacta. num. 18. Cum hodie ex Concilio requiratur examen pro forma in præsentatis, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia iuris patron. Eccles. num. 24.

Respondetur, quod examen non requiritur pro forma præsentationis, sed institutionis num. 25.

Ad præsentationem reducitur nominatio Vicarij, numero 26.

De nominationibus Vniuersitatum ad Beneficia, quæ in Gallia fiunt, qui agunt, num. 27.

DE Beneficiis variis modis prouidetur variisque modis Beneficia † acquiruntur, de qui- 1
bus Staphil de literis gratiæ, titulo de modis, prouisiuis Selua *de Benef. 3. part. q. 1.* Corras. *4. part. cap. 1.* Lambert. *de iure Patron. 1. part. 2. lib. quæst. 1. num. 12.* Peckius *in reg. Beneficium, lib. 6. num. 12.* Quintanaduennas *Eccles. lib 1. cap. 7.* & prosequitur Rebuffus, *in praxi à titul. quibus modis Beneficia acquirantur, numer. 17. cum seqq.* & Duarenus *de Benefic. libro 5. per totum.*

Sed tres potissimum modi, † sub quibus alij con- 2
tinentur, nempe collatio, electio, & præsentatio.

Collatio autem est donatio, concessio, seu assi-
gnatio Beneficij † vacantis facta ab habente pote- 3
statem, vt ab Ordinario, Papa, legato, Capitulo &c. Staphil. supra, *num. 15.* & Lambert. *num. 19.* Rebuffus *in concord. tit. de collationib. in Rubrica, vers. 7. pro assignatione.* Corras. *d. c. 1. num. 2.* Vgolin. *de censib. tabula. 2. c. 11. § 2. num. 3.* & Zechus *de Benef. & pensio. cap. 5. num. 1.* & post hæc Gonçalez *ad regul. mensium glossa 16. numer. 8.*

Sub qua comprehenditur institutio, quæ est
quæ iam collatio † Beneficij, licet non libera, facta 4
præsentato per patronum Abb. *in cap. ex frequentibus de instit. num. 7. & in cap. 2. ne Sede vacante,* & ibi Dd. *& in cap. vnico de instit. in 6.* Rebuff. *in praxi tit. de collatione num. 1.* qui ait, quod collatio, est duplex, neces-
saria, & voluntaria. † Et necessaria est, quam collator 5
facere tenetur, vt dicemus infra *5. parte cap. 7. à n. 73.* & voluntaria, quæ ex voluntate, & libere fit, & vide dicta *1. p. c. vlt. à n. 32.*

Electio est ad Prælaturam, † seu Dignitatem va- 6
cantem alicuius personæ à Collegio facta operæ pretio superiore confirmanda iuxta ea, quæ diximus supra *1. p. c. 6. à n. 15.*

Ad quam † perducitur postulatio, quæ fit de eo, 7
qui propter aliquod impedimentum, seu defectum

V. G. natalium, ætatis, Ordinum &c. eligi non
potest. Est enim postula- supplex Collegij peti-
8 tio facta Superiori, † certam personam ad Ec-
clesiam, seu Dignitat vacantem non obstante
defectu, quem patitur, admittat Abb. *in cap. 1. de po-
stulat. Prælat. num 34.* Corras. *4. part. c. 2. n. 2.* & Cuchus
*in institution. Maioribus, libro 4. titul. 2. numero 1. cum
aliis.*

Et electioni etiam coniuncta est, & postulationi
9 similis nominatio, † quæ ab electoribus fit, nem-
pe cum Collegium duos, vel plures nominat Su-
periori supplicans, vt vnum, ex eis Ecclesiæ præfi-
cere velit, quæ dicitur nominatio solemnis, ad dif-
10 ferentiam alterius nominationis simplicis, † quæ
ab electuris fit per modum tractatus, & conferen-
tiæ Corras. *d. 4. part. c. 4. n. 1. & 2.* & Cuchus *d. tit. 2. n.
55. & 56.*

Sed quia materia electionis & postulationis iam
11 parum est in cessu, † nec his temporibus, & practi-
cabilis, cum tit. de electione ab aula recesserit, vt in-
quit Lamber. *1. p. 2. lib. q. 7. art. 20. n. 6. in fine.* Mandos.
reg. 2. Cancell. in præfatione, n. 3. maxime in Hispania,
non est opus in ea immorari.

12 Et de materia † electionis videri possunt *titul. de electione in decretal.* & in Clement. & ibi Dd. Host. *in summa eodem titul.* & special. *lib. 4. eodem.* P. de Baytio *in directorio electionum*, & Guiher. de Mandagoto *in tractat. de election. nouor. Prælatorum*, cum additio Boerij, & Matthæi Boss. Missellanea in materia electionis, & Fleniringus Goaden de forma, & modo eligendi nouum prælatum, qui habentur *tomo 15. part. 1. tractat. nouorum*, Bertachi. *in tractat. de Episcopo.* Cosmas *in pragmatica sanctione, titul. de election.* Rebuffus *ibi in concordat. tit. de electionum derogatione & titul. de Regia ad Prælaturas nominatione §. vltim. verb. ad electionem, & verb. possint, & in praxi tit. de election.* Corras. 4. *part. cap. 5* Ioann. Nicol. Gimon. *in Enchiridio Benef. titul. 1. cap. 6.* Duarenus *libro 5. capit. 1.* Cuchus, *dict. lib. 4. titul. 1.* Zechus *de Benefic. & pension. cap. 4.* Syluester, & alij summistæ *verb. electiou.*

13 Et de materia † postulationis videri possunt ordinarij *in tit. de postulation. Prælatorum*, Hostiensis, *in summa tit. de postulatione.* Specul. *libro 4. eodem titulo*, Mandagotus *in d. tract. 1 part. ex capit 53.* Corras. *d. 4. part. cap. 2.* Duarenus *lib. 5. c. 2.* Cuchus *d. tit. 2.* Zechus *supra, c. 6.* Syluester, & alij, summistæ se verbo, *postulatio.*

14 De electione autem Monialium, † quæ est magis practicabilis, non tamen pertinet ad nostrum tractatum *de Beneficiis*, vide *cap. indemnitatibus, de election. in 6.* & Concilium Tridentinum *sessione 25. de regularib. cap. 7.* Cosmam *d. tit. de election. §. & cum humanæ v. rb. Abbatu.* Cuchum *d. tit. 1. à n. 264.* Zerola *in praxi Episcopali verb. Abbatissa.*

15 Præsentatio vero, † est quædam exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitime facta, vt per Abbatem. *in c. ea nescitur, de his quæ fiunt à Prælatis.* Rochus, *de iure Patron. in princ. q. 1.* Rebuff. *in concordatis tit. de collatio. §. præfatiq; Ordinarij, verb. præsentationem, & in praxi, tit. de præsentatione, n. 3.*

Ex qua diffinitione quod præsentari debet Cle-
ricus Episcopo, † hoc est ipso Episcopo exhiberi, & 16
offerri, nec absente iure fit præsentatio, nisi forte
perspecta esset, & cognita Episcopo qualitas ab-
sentis. Abbas *ibi, & in cap. cum parati, de appellation.
& cons. 76. 2. part.* Rochus *verb. honorificum quæst. 6.
num. 27.* late Lambert. 1. *parte 2 libro. quæstion. 11.*
Corras. *4. part. cap. vltim. num.* 18. Zerola *verb. ius Pa-
tron. §. 7.* & Rota *decision. 185 ad finem 2. part. diuerso-
rum.*

Et adeo verũ est † de iure absentem non notum 17
præsentari non posse, quod non valeret consuetu-
do in contrarium secundum Abbatem *d. cons. 76. n.
2.* & Lambet. *d. q. 11. art. 2.*

Sed, licet Ordinarius † non teneatur admittere 18
præsentationem illius, qui non se personaliter ex-
hiberet, tamen, si eam admiserit, valet præsentatio,
etiamsi non esset notus, Abb. *d. cons. 76.* Rochus *su-
pra vers item aduerte*, Lamber *d. q. 11. art. 4.* Quamuis
contrarium vellet Berolus, *cons. 87. n. 8. vol. 1.* † & ita 19
potest saluari practica hodierna, nam nunquam so-
lent præsentati corporaliter exhiberi tempore
præsentationis.

Rursus è conuerso, † Quamuis absens ita notus 20
Ordinario, vt non indigeat examinatione, recte
possit præsentari, tamen Ordinarius, licet possit, nõ
tenetur admittere præsentationem de eo, maxime,
si eius idoneitas non sit notoria, id enim est in sua
facultate, vt tenet Rota in Regien. Prioratus, de qua
infra, *n. 23.*

Præterea vbi fit præsentatio † de absente vltra 21
admissionem Ordinarij, requiritur acceptatio præ-
sentati infra tempus datum ad præsentandum, vt
præsentatio sit perfecta, & completa per se, vel per
Procuratorem habentem speciale mandatum ad
acceptandum Beneficium in specie, vel in genere.
Lambert. *d. quæst. var. 5. & 2. part. 2. libr. quæstion. 5. art.
2. num. 2.* Quamuis contrarium teneat Rochus *su-
pra n. 67.*

Tandem aduertendum † est, quod vbi examina- 22
tio requiritur pro forma, seu alias, est omnino ne-
cessaria, illa prætermitti non potest, quantumuis
præsentatus sit notus. Lamber. *d. q. 11. art. 3. & fin.* &
dicetur infra *6. part. c. 2. à n. 275.*

Quæ omnia confirmantur, † & comprobantur 23
ex resolutione facta in causa Regien. Prioratus 26.
Iunij, & 24. Decemb. 1587. Coram D. Pamphilio,
in qua fuit resolutum *præsentationem factam de ab-
sente non valere, ex Abbate* dict. cap. *ea noscitur, vt fuit
dictum in vna Calagurritana Beneficij coram D. Orano,
licet possit sustineri facta de absente etiam in vltimo die,
seu hora quadrimestris, vbi est taliter notus habenti in-
stituere, vt examinare non egeat ex Lambert.* dict. quæ-
stion. 11 art. *3. & coram D. Aldobran. 16. May 1583. in
vna Valentina, Benefic. quæ est* d. decisione 185. *Ro-
chus* verbo, honorificum num. 27. *hoc tamen procede-
re data acceptatione præsentati infra tempus datum ad
præsentandum, & constito, saltim per literas, vel
procuratorem, quod sufficit. Lambert.* dict. articul. vltim.
*qua acceptatio requiritur intra quadrimestre, tanquam
pars præsentationis, & ante illam præsentatio non est per-
fecta Lambert.* dict. art. 2. num. 2. *& data etiam admis-*
sione

ſione Ordinarij Abbas. d. conſ.76.num. 2. *Lambertus* d. quæſt.11. art. 4. *Qua tamen notitia non ſufficit, vbi examinatio eſt omnino neceſſaria, vt in Parochialibus, & vbi datur concurſus præſentatorum, vt fuit dictum in vna Aſtoricen. Parochialis, coram d. Gipſio 11. Maij 1587. Lamber.* d.q.11.art.3. n. 5.& 9. *nec litem impedire acceptationem præſentationis, &c.*

24 Sed modo ſuccedit † difficultas contra dict. praxim hodiernam, quod nunquam ſolent præſentati corporaliter exhiberi tempore præſentationis, quæ praxis non videtur poſſe ex ratione tacta omnino ſaluari, cum hodie ex Sacro Concilio Trident. requiratur examinatio pro forma, non ſolum in præſentatis ad Parochiales Iuris Patronatus laicorum, ex *cap.18. ſeſſione 24. de reform.* vt dicetur infra 9. *part. cap.2.num.* 253. ſed etiam in præſentatis ad Beneficia ſimplicia Iuris Patronatus Eccleſiæ. ex *cap.18. ſeſſione 7. de reform.* vt dicetur *d. 9. part. cap. 1. num.* 5. & ſic in eis non poteſt examinatio prætermitti, & conſignanter non valebit præſentatio facta de abſente, qui non ſe corporaliter exhibet, vt examinari poſſit, quamuis Ordinarius eam admittat. ex Lamberto, *dict. quæſtion.11.artic.3. & final. verſicul. reſtringe 2.*

25 Nihilominus, † dicendum videtur valere præſentationem admiſſam per Ordinarium de abſente, qui non ſe corporaliter exhibet, quamuis examinatio requiratur omnino, & pro forma, nam examinatio requiritur ad inſtitutionem, & pro forma inſtitut. & aut facta ſine præuio examine non valeat, non tamen requiritur pro forma præſentationis, ita vt in ipſa præſentatione requiratur examen, ſeu præſentia corporalis præſentati, ſi eam non petit Ordinarius, qui poteſt præſentatum poſtea ad examen vocare antequam eum inſtituat, & ſic recte ſaluatur d. praxis in quibuſcunque Beneficiis.

26 Ad præſentationem † reducitur nominatio Vicarii facta per eos, in quorum Eccleſiis vnitis ponitur, quæ etiam præſentatio dici poteſt, & ſolet, de qua infra, *dict. cap 2. 9. par. tit. 19. dubio à n. 285.*

27 De nominationibus † autem Vniuerſitatum ad Beneficia vacatura, quæ in Gallia fiunt, ſufficiet lectorem remittere ad Doctores Gallos. Coſmam *in pragmatica tit. de collatio.* Rebuffum latiſſime in proprio *tract. de nominatio. & in repetit. c.2. de conceſſ Præbend. in materia nominationum, & in concorda. titul. de collationibus.* Corraſ. 4. *cap. 4. num. 7.* Seluam *3 parte quæſt.1.num.13.* Gimon. *tit.4.cap.5.* Duarenum *libro 5. cap. 13.*

Caput II.

De modis, quibus acquiritur ius in re in Beneficio.

Summaria.

IVs in re in Beneficio acquiritur per collationem acceptatam etiam ante poſſeſſionem, n.1.

Per collationem ſecuta acceptatione, ſiue poſſeſſione, expirat reſeruatio, n.2.

Ius in re acquiritur per inſtitutionem præſentati, conſummationem electi, & admiſſionem poſtulationis, numer.3.

An habens ius in re, & canonicum titulum Beneficij poſſit poſſeſſionem illius apprehendere propria authoritate? n. 4. cum ſeqq. referuntur ſententia Doctorum, & reſoluitur poſſe, ſi eſt vacans.

An ex ſola ſupplicatione, ſeu ſignatura, literis non expeditis, acquiratur ius in re, & ex ea poſſit capi poſſeſſio? numero 10. reſoluitur ex ea acquiri ius in re, & titulum, & ex ea gratiam eſſe perfectam, numero 11.

Narrandum eſt in gratia ius alterius ex ſupplicatione competens, num. 12. & conuincitur doctrina Zerola. numer.13.

Vacat Beneficium per mortem impetrantis, qui ſignata ſupplicat, deceſſit, & non vt prius. n.14.

Per prouiſionem factam cum ſola ſupplicatione expirat reſeruatio. n.15. ſi ſupplicatio eſt regiſtrata, n.16. & quando eſt ſignata in forma gratioſa, ſecus in forma commiſſaria, n.17.

Cancellaria, & Camera tenet Beneficium non vacare per obitum, ſeu reſignationem habentis ſolam ſupplicationem ſignatam etiam in forma gratioſa, ſed vt prius, cui erit ſtandum. n.18.

Suppoſito quod Beneficium vacet per obitum habentis ſolam ſignaturam, an impetranti per eius obitum ad canonicationem ſua gratia ſufficiat oſtendere ſupplicationem prædeceſſoris, & eam iuſtificare, an vero opus ſit expedire literas ſuper illa? numero 19. cum ſequentibus, reſoluitur ſufficere oſtendere ſupplicationem.

Pro poſſeſſore ſola ſupplicatio iuris proprij, vel 3. excluſiui iuris agentis valet ad obtinendam abſolutoriam numer.23.

Supplicatio non probat gratiam, vbi agitur ad illius canonicationem, ſecus in abſolutoria, & in poſſeſſorio, & vbi non agitur de canonicanda ſupplicatione, n. 24. reſolutio Rota n.25.

Extrauagans 33. Iulij 3. ad fin. explicatur contra Mandoſ. procedere quoad apprehenſionem poſſeſſionis, num. 26. & 27.

Diſpenſatio eſt perfecta, & habet effectum ex ſola ſignatura, n.28. reſolutio Rota, n.29.

Reg 53 quod diſpenſatio non ſuffragetur, niſi literis expeditis, non habet locum in foro conſcientia, n. 30. ſed cum iam à tempore Pij V. dicatur. in iudicio vel extra, *ſecus videt n.31.*

Abſolutio à ſuſpenſione, ſeu alia cenſura ſine literarum expeditione valet in foro conſcientia, n.32.

D. Regul. Cancellaria non procedit in diſpenſatione conceſſa acceſſorie ſimul cum prouiſione, ſeu alia conceſſione, ſuper quibus erant expedita litteræ. numero 33.

Penſio an ſalua conſcientia exigi, recipi, & ſolui poſſit, literis non expeditis, non ſtante clauſula, quod ſola ſignatura ſufficiat? n.34. cum ſeqq. reſoluitur affirmat. contra Hier. Paulum, licet non poſſit cogi ad ſolutionem per iudicem.

In foro conſcientia, vt quis ſit tutus, ſola ſupplicatio gratia ſufficit n.37.

Hodie ſtante clauſula in ſupplicatione penſionis vigore literarum deſuper expeditarum, nec alias perſol-

uenda dicendum est, ante literarum expeditionem non posse exigi nec solum pens ad eius executionem procedi, etiam stante titularis consensu & obligatione in forma Cameræ. n. 36 & 40

Quod magis procedit ex clausula apponi solita à tempore Sixti V. quæ est magis stricta, cui renuntiari non potest etiam per ambas partes, num. 41. ex qua pensio est nulla si ante literarum expeditionem exigatur, numero 42.

Hodie à tempore Clementis dict. clausula apponitur magis stricte, n. 43. ex qua hodie non solum pensio non debet solui, literis non expeditis, sed etiam illæ debent expediri infra nouem menses, n. 44.

Pactio de soluendo pensionem, literis non expeditis, non est confidentialis est tamen simoniaca, maxime stante clausula, quod literis non expeditis reseruatio sit nulla, ex qua etiam est confidentialis. n. 45.

Ex sola supplicatione, seu signatura poterat iure capi possessio. n. 46. secus tamen hodie, ex constitutione 33. Iulij III. num. 47.

Hæredes illius, qui decessit cum sola supplicatione, non possunt percipere fructus, nisi literas expediant, sed spectabunt ad successorem, imo non possunt eas expedire, numer. 48.

Circa d. constitutionem Iulij III. resolutiones Rotæ, n. 49. 50. & 51.

Prouiso ab Ordinario vel Nuncio licet male qui vigore eius prouisionis possessionem ingressus est, & postea vigore nouæ prouisionis, Papæ literis non expeditis, possessionem continuat, non obstat d. constitutio, sed erit tutus in conscientia, modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, & non commissoria, num. 52. 53. & 55.

In foro conscientiæ potest quis vti gratia absque literis expeditis, & est tutus sola supplicatione signata, numer. 54.

Tunc dicuntur Bullæ expeditæ quando sunt plumbatæ, num. 56.

1 IVs in re in Beneficio † acquiritur per collationem acceptatam etiam ante adeptam possessionem, *cap. si tibi absenti. de præbend. in 6.* vbi Domin. *num. 2.* & Franciscus *num. 3.* Dinus *in reg. Benefic. in 6. num. 11. & 12. & ibi add. tit. litera E.* Rebuffus *in praxi super reg. de non tollendo iure quæsito. gloss. 6. numer. 38.* Corras. *de Benef. 4. part. cap. 1. num. 14.* Simoneta *de reseruation. quæstio 55. & 56.* & ibi Granutius Mandos. *reg. Cancell. quæstion. 5.* Couarr. *lib. 3 variar. cap. 16. numer. 3. & 5* Flam. Paris. *de resignat. Benef. lib. 2 quæst. 16. num. 2 & libro 10. quæst. 6. num. 2. & 55. & quæst. 8. numer. 5.* & Pater Molina *de iustitia, tom. 1. tract. 2. disputatione 2. versic. dixi superius & disputation. 3. in fin.* & post hæc Gonçalez *ad reg. de mensibus glossa 15. §. 1. numer. 15. & 33.*

2 Vnde per collationem † secuta acceptatione sine possessione expirat reseruatio, Eneas de Falconibus *de reseruatio. 5. quæst. principali. quæst. 1. 3. & 4.* Sarnen. *de Triennali, quæstion. 30. versic. 4. limitatur.* Simoneta *d. quæst. 55. & 56.* & ibi Granutius, Selua *de Beneficiis. 3. part. quæst. 72.* Probus ad Monachum *in cap. licet Episcopus, de Præbend. in 6. numero 5.* Rebuffus *regul. 9. Cancellar.* Couarruuias *dict. num. 3.* P. Gregor. *de Beneficiis. cap. 24. n. ibi.* & Flamin. Paris. *d. quæstion. 8. num. 21.* & Rota *decis. 512. libro 3. parte 3. diuersorum.* Puteus, *decisione 146. lib. 2.* vbi quod per prouisionem affectio expirat, sic enim debet legi sine negatiua, vt patet ex contextu, & sic per resignat. cum regressu, cui licet sit factus locus ex causa de præterito, tamen illud ius nouum est, &c. Goncalez *dict. glossa decimoquinto, §. 2. numero 31.*

Et similiter Ius in re acquiritur per institutionem præsentati, † confrontationem electi, & admissionem postulationis. Abbas *in cap. quod autem, de iure Patron.* Stephil. *de literis gratiæ, titulo de modis prouisionis, num. 5.* Gloss. Reg. *de Triennali*, Rochus *de iure Patron. verb. ius. quæstion. 5. num. 9.* Lambert. *3. parte 2. lib. quæst. 11. artic. 6.* Rebuffus *in praxi tit. de elect. num. 5. & tit. de præsentatione. n. 12.* & Cuchus *in institut. maiorib. libro 4. titul. 2. num. 43. & titul. 4. numer. 58.* 3

Sed licet est dubium, an ex quo quis habet Ius in re, † & canonicum titulum Beneficij, possit possessionem illius apprehendere propria authoritate, an vero opus sit missione in possessionem sine authoritate Superioris seu iudicis? † Et non posse eam apprehendere propria authoritate, tenent Dinus *in d. reg. Benefic. sum. num. 25.* Archidiac. *in cap. eum qui de Præbend. in 6.* & ibi Lapus, Paulus & Anchar. idem Anchar. *in reg. sine possessione, in 6.* Cosmas *in pragmatic. sanction. tit. de pacific. possessoribus in princip. verb. non violentus.* Sarnen. *in reg. de Triennali. quæstion. 48.* Rebuffus *in praxi in forma nouæ prouisionis verb. per se, vel per alium.* Corras. *d. cap. 1 a n. 15.* Flam. Paris. *lib. 1. de resign. q. 5. num. 30. & libro 8. quæst 9. num. 55.* & videtur Mascardus *de probatione 937. numero 6.* 4 5

Contrariam tamen † sententiam, nempe habentem canonicum titulum posse propria authoritate vacantem Beneficii possessionem apprehendere, rectius tenent Miesis *in repertorio, verb. possessionem Beneficij potest.* Capellan. Tolos. *decis. 444.* & ibi Aufrer Ripa *in cap. cum M. de constitution. num. 186. & in cap. sæpe, de restitut. spoliatorum, num. 69.* Rochus *d. verb. ius. quæst. 5. num. 9.* Rebuffus dicens communem *in praxi titul. de remission. in possessionem. num. 5. & de pacific. possessoribus, artic. 290 & 294 & sequent.* alias *237. & 243.* Rosiniacus *de Benef. cap. 23.* Pontanus *de spolio libro 1. numero 93.* Mandos. *consilio 48. numero 1. & 2* Rota dicens communem apud Puteum, *decis. 402. lib. 1.* & in vna Romana Capellaniæ. 14. Maij 1576. coram D. Cantucio quæ est 2. *part. diuersorum decis. 21.* in qua ad tradita per Rebuffum *d. verb. per se, vel per alium*, respondetur, procedere in capiente possessionem Beneficii propria authoritate absque authoritate Superioris, hoc est absque constitutione, & titulo, & sequitur Flam. Parisius sibi non constans *libro 10. quæstion. 6. n. 30.* dicens communem; & hanc sententiam communem etiam esse dicit Couarr. *d. lib. 3. variar. cap. 16. num. 7.* eam admittens *num. 8.* saltem ad effectum, vt ea possessio iustæ, & veræ possessionis effectus sit habitura. 6

Et hanc etiam sententiã necessario admittunt † DD. 7

DD. *in c. transmissam, de electione* & ipse Cosmas, *tit. de elect. c. licet. §. censuit verb. promotus*, & ipse Corras. *2. part. cap. 4. numer. 8.* & alij relati per Couart. *supra, numer. 6.* & per me *sequenti parte, capit. 4 numer. 244.* tenentes habentem canonicum titulum posse ante inductionem in possessione in Beneficio administrare, modo alias non sit in possessione illius, tunc enim spoliaret propria authoritate possessorem, quod dicit fere omnium iudicio receptum. Couarruuias *supra num. 7.* de quo latius. *d. cap. 4.*

Nec refragatur prædictæ sententiæ textus *in cap.*
8 *ad aures,* † *de excessib. Prælatorum, & in c. quia diuersitatem de concess. Prabend. & in ca. ex frequentib. de institut.* quia iura ista expræsse loquuntur de his, qui sine iusto, & canonico titulo possessionem Beneficij
9 apprehendunt. Nec *d. ca.* † *cum qui, de Præbend. in 6.* quidquam facit pro contraria sententia, nam *in 1. part.* loquitur de eo, qui vi occupat, seu iniuste, & sine titulo se intrudit in Beneficio, & in secunda de eo, qui vi, & violenter Beneficium occupat.

Secundo dubitatur, an ex sola supplicatione,
10 † seu signatura litteris non expeditis acquiratur ius in re, & titulus Beneficij, & ex ea possit iure capi possessio? & ad primum dicendum est ex sola sup-
11 plicatione, seu signatura acquiri ius in re, & † titulus Benef. ex ea enim gratia est perfecta. Cassad. *decis. 4. numer. 2. de causa possessionis, & decis. vltima de restitut. spoliatorum* Caputaquen. *decis. 173. num. 2. part. 2. & 86. part. 3* Mohed. *9. vt lite pendente alias 192.* Sarnen. *in regula de infirmis. quæst. 1. vers. nam considerandum* Rebuff. *in ca. postulasti, de Cleric. excommunicato, in Glos. 1. numer. 2. & in cap. 2. de concess. Præbenda 8. quæst.* Corras. *4. part. capit. 1. numer. 19.* Nauarrus *in capit. accepta, de restitu. spoliatorum oppositione octaua solutioris num. 26. & 29.* Mandos. *regula, 8. quæst. 1. & 8. num 3.* Ferretus *cons. 18. num 13.* Flam. Paris *lib. 2. de resigna. quæst. 24. num. 3 & 4.* & P. Molina *de iustitia, tom. 3 disput 599.* & Thom. Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput. 29.* & Goncalez *d. gloss. 15 §. 2. num 32.* Rota *decis. 418 num. 3. par. 1. diuersorum* & in vna Compostellana Canonicatus 25. Iulij. 1574. coram D. Rubeis infra adducta *7. part. cap. 3 num. 51.* in qua fuit dictum *per solam supplicationem plene acquiri ius in Beneficialibus absque litterarum expeditione, quæ tantum requiritur ad effectum probationis, non substitutionis ipsius gratiæ.*

Vnde Menochius *de arbitrariis lib. 2. casu. 201. num.*
12 *147* ait narrandum † esse in gratia ius alterius ex supplicatione competens, & conuincitur doctrina Zerolæ *in praxi Episcopali 1. p. verbo, supplicatio* vbi ait,
13 quod stante supplicatione signata † per Papam de aliquo Beneficio, nondum leuatis Bullis, potest Ordinarius illud conferre, supposito, quod alias posset, quæ est falsa ex dictis, & dicendis statim, & infra *5. p. c. 1. num. 147* & Gomez *19.* quem allegat de expectatiuis *n. 16. & 17.* loquitur in diuersis terminis, scilicet in expectatiuis.

Et ideo vacat Beneficium per mortem impe-
14 trantis, † qui signata supplicatione, ante litterarum expeditioné decessit, & non vt prius Rota *dec. vlt. de rescript. in antiquis* allas. Cassad. *d. decisione vltima, de resig. spolia. numer. 9.* [illegible] *d. quæst. 18. & d. quæst. 1.* & Mandos. *regula. 27. q. 13. num. 4. & de signatura gratia, titulo de renunciatione, versicul. dubitarunt aliqui*, & Rota in dict. Compostellana dicentes *decisionem Ægidij 609. & 644.* contrarias, quas procedere de stilo ait Staphil. *de litteris gratia tit. quibus modis expirent litteræ ad Benefic. 14. numer. 10.* & seruat Cancellaria differens in hoc à Rota, vt *in decis. 1919. & 1936. lib. 2. part. 3 diuersorum* non seruari, Ripa *in Rubrica de constitut. num. 50.* Rebuff. *in concordat. titulo de mandatu Apostolicu. §. 1. verb. litteras, & in d. cap. 2. de concess. Præbend. 8. quæst.* Corras. *supra*, Ferret. *d. cons. 18. nu. 13.* Mascard. *conclus. 845. numer. 18.* Flam. Paris. *d. lib. 2. quæst. 24.* & Zerola *verb. Bulla. §. 6.* qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante leuationem Bullarum posse permutari cum alio. Et nouissime Gonçalez *d. glos. 13. §. 1. n. 34. & § 2. n. 34.*

Vnde prouisionem factam cum sola supplicatio-
ne, † seu signatura expirat, & est extincta reseruatio 15
secundum veriorem, & communiorem oppinionem, vt per Rotam *d. decis vlt. num. 5.* Cassad. *decis. 4. de causa possessio nu. 4.* Simonetam, *qu. 55.* Ripam Rebuff. & Mascard. *supra*, & Zerolam *d. §. 6.* licet verbo *supplicatio* § 1. contrarium videatur velle, & fuit dictum in d. Compostellana, de quo Eneas de Falcon *de reseruat. 4. q. principalis sectu. 27.* & tradit Goncalez *d. §. 2. n. 32.*

Quod tamen procedit, quando per Papam si-
gnata est registrata, † si enim solum est signata ante 16
registrationem, potest lacerari, vt solet fieri, & ea lacerata, non potest dici Beneficium vacare per eum, quia perinde est, ac si numquam fuisset signata, Flam. Paris. *d. quæstio. 24. nume. 6. & 7. & libr. 2. quæst. 7. numero 186.* vbi ait, quod antequam supplicatio sit registrata, & tradita partibus, non potest considerari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicium, cum Princeps vsque ad illud tempus possit denegare, & lacerare, atque ad libitum disponere absque iniuria de supplicatione, vt per Sarnen *regula de iure quæsito, quæstion 6. numer. 2. & quæstion. 20. in fine*, fuit dictum in Rota in vna Oxamen. Archipresbyteratus die veneris sexto Aprilis. 1576. coram Robusterio, hæc Flaminius. Rota etiam *decisione 791. numero 5. par. 1. diuers.* & tradit posthæc Goncalez. *d. §. 2. num. 33.*

Præterea id procedit, † quando supplicatio 17
est signata in forma gratiosa, secus si in forma dignum, seu alias in forma commissaria, nam tunc, cum non sit prouisio, sed mandatum de prouidendo, Beneficium non vacauit per obitum habentis solam signaturam, sed vt prius iuxta dicenda *c. seq. n 6. & 9.*

Ex quo non habet ius in re, sed ad rem, vt ibi *numer. 60.* Ægid. *d. decisio. 609.* Simoneta. *dicta. quæstione 55 numer. 7. & fin. & quæstione 31. numer. 3. & 4.* quicquid videatur velle Zerola. *dicto.* § *6.* & ita seruat Datariæ, & Cancellari, nisi simus in resignatione in fauorem iuxta *d. supra. 2. part. cap. 1. à n. 144.*

Sed, cum Cancellaria, & Camera semper teneat

Beneficium non vacare per obitum, seu resignatio-
nem habentis supplicationem signatam etiam in
18 forma gratiosa, † sed vt [illegible] us, vt in d.decis. 1919. &
1936.libr.3.part.3. diuers. & quotidie videmus, ei erit
standum, quicquid Rota dixit, cum Cancellaria, &
Camera sit organum Papæ Cassadorus decis. 2. num.
7. de vnio. Flaminius Paris. de resignat. lib.3. q. 6. n.33. &
lib.9. quæst.26. a num. 4. & dixi alias supra, 1.part.ca.5.
n.120.

19 Sed supposito, † quod Beneficium vacet per o-
bitum habentis solam signaturam, offert se hic dif-
ficultas, an impetranti Beneficium per obitum ha-
bentis solam signaturam, seu supplicationem ad ca-
nonizationem suæ gratiæ, & prouisionis, sufficiat
ostendere supplicationem signatam prędecessoris,
& illam iustificare, an vero opus sit expedire litteras
super illa? nam data supplicatione, etiam post mor-
rem impetrantis, secundum illam expedientur tot
Bullæ, quot partes voluerint, vt inquit Simoneta. d.
q.55. n.12.

20 In qua difficultate videbatur † dicendum opus
esse expedire litteras super illa ad probationem gra
tiæ defuncti, nam supplicatio non probat gratiam,
sed requiruntur litteræ ad probationem, Rota d.de-
cis.vlt. Felin. in Rubric. de constitu. num 5. Sarnen. supra,
Simoneta d. qu.55. num. 11. & Mascard. d. conclus. 845.
& propter regulam de non iudicando iuxta for-
mam supplicationis, & constitutionem 33. Iulij III.
& ita tenet Gonçalez. d. gloss. 15. §. 1. numer. 34.
& 35.

Nihilominus contrarium est tenendum, nam
sufficit producere litteras † suæ gratiæ expeditas,
21 & ius, & gratia authoris ex sola supplicatione, seu
sumpto ex registro supplicationum ad decis. Cre-
scen. 2. de fide instrumento. Bellenci. de charitatiuo subsi-
dio. quæst. 113. ad finem, & Mandos. d. reg 27. quæst. 6.
probari potest, cum non agatur de canonizando ti-
tulo authoris. Caput aquen. decis. 235. & trigesima
part. 3. & decisione Thanis septuagesimaoctaua
in vna Mediolanen. quæ habetur etiam apud Pu-
teum decis. 347. lib. 1. in qua fuit resolutum, quod
subrogatus in iure defuncti litigioso sufficienter docet de iu-
re defuncti, & iustificat titulum defuncti, ex sola supplica-
tione contra dictam decis. Egidii 609 & 644. quia dictæ
decisiones non seruantur vt per Cassador. d. decis. vltim.
& Sarnen. d. quæst. 1. & ita etiam docet cum Rota,
Mandos. d. quæst. 13. num. 4. & 5. & Zerola in praxi, 2.
part. verb. Bulla, §. 1. & sentit Simoneta d. quæst. 55.
num. 13.

22 Et facit etiam resolutio in causa Camerinen. †
iuris conferendi 28. Martij 1594. coram D. Blanche
to, in qua fuit tentum, supplicationem confirmationis
absque litteris eundem effectum operari, quem ipsa littera,
si non agitur ad canonizationem concordiæ, Moheda. de-
cis.34. alias 2. de priuileg. & vbi principaliter deducitur
aliud ius, & ad illius corroborationem affertur supplica-
tio, tunc illam solum sufficere. Sarnen. in d. regul. de non
iudicando iuxta formam supplicationis, q. 3. versi.
secus.

23 Facit etiam, † quod pro possessione sola suppli-
catio iuris proprii, vel tertii exclusiui iuris agentis
valet ad obtinendam absolutoriam, Cassadorus de-
cis.2. de re iudicata, 1. & 2. super Reg. 4. de causa posses. &
vltima de restitu. spoliatorum, Mohedan. decis.9. in fine,
vt lite pendente, Puteus cons.366. num.9. lib.1. Sarnen. d.
reg. de non iudicando, quæst.4. Mascard. supra num.35. &
Flamin. Paris. lib.6. de resignatio quæst.5. num.67. quam-
uis contrarium alias tenuerit Rota, vt per Crescen.
decis.1. de except. quam sequitur Mandos. d. reg. 27.
quæst. 15.

Nec obstat fundamentum supra adductum, † 24
scilicet supplicationem non probare gratiam, nam
illud solum procedit, vbi agitur ad illius canoniza-
tionem, & pro adiudicatoria, & sic procedit d. regul.
de non iudicando iuxta formam supplicationis: secus in
absolutoria, & in possessoria, Cassador. ibi, & reliqui
modo citati, Sarnen. ibi quæst.5. & corras. d. cap.1. num.
23. Menoch. de recuperanda, remed. 15. quæst. 28. & 36.
Lancellot. de attentatis, cap 24. quæst. 11. num. 6. & vbi
non agitur, de canonizanda supplicatione, Mohe-
danus d. decis. 2. in fine alias 34. & in vna Burgen. Ca-
nonicatus 19. † Ianuarii 1560. coram D. Oradino, 25
fuit resolutum, Reg. quod commissiones non suffragentur
litteris non expeditis non habere locum in eo, qui commisit
causam iactationis, & molestationis, qui est reus, & non te-
netur expedire litteras, pro absolutoria, Cassador. d. decis.
2. super Regulis, nec cum super possessione est commissa,
quid etiam tunc non tenetur expedire litteras, Cassa-
dor. 1. & fin. super regulis, & 6. de rescrip.
&c.

Nec obstat Extrauaganti Iulij III. † quæ in Bulla- 26
rio est 33. ad finem, ibi, Quod quem de cætero supplicatio-
nes, etiam manu nostra, & motu proprio signata, nisi ha-
buerint clausulam, quod earum sola signatura suffi-
ciat. nullam aliam, quam per litteras super illis conficien-
das, fidem aut probationem faciant seu præstent, nec vlla
eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, aut adhiberi possit.
Ex qua extrauagan. contrarium in proposito tenuit
Mandosius supra quæst. 3. quod imo sola supplicatio
in possessorio, & pro possessore non sufficiat, & se-
quitur Lancellot. supra num.14. & Flamin. Parisius
lib.12. de resignat. quæst.5. nu.106. dicens de stilo ex dict.
constitutione Iulii III. non seruari, quod dictum est
num. 24.

Quia respondetur dict. Extrauagantem † proce- 27
dere, quoad apprehensionem possessionis, vt Rota
resoluit in vna Zamoren præstimonii 4. Nouem-
bris 1558. coram D. Acorambono, in qua dixerunt
Domini, Ad effectum absolutionis solam supplicationem
subrogationis sufficere, Cassador, d. decis.1. & Sarnen d.q.
5. & Extrauagantem Iulii III. procedere quoad apprehensio-
nem possessionis, &c. Quicquid velit Mandosius d. qu.
3.4. & aliis.

Similiter etiam dispensatio est perfecta, † & ha- 28
bet effectum ex sola signatura, glossa Reg. Cancell.13.
& 53. ad fin. Cassador. videndus decis. 36. super regul.
Sarnen. d reg. de non iudicando iuxta formam supplicatio-
nis, quæst.5. Rebuff. in praxi, tit. de dispensatione, ad plura,
num.62. & in repetit. cap. postulastis, de clerico excommuni.
in glossa prima, numer. 16. Gigas de pension. quæstione tri-
gesimaquarta, numer. decimo tertio. Corras. dicto capite
primo, numero 19. decimonono, Gambarus de officio lega-
ti lib. decimo, numer. 491. Nauarrus in cap. accepta. de re-
stitut. spoliatorum, oppos. octaua solutione, num. trigesimo,
& Mo-

& Molina, *de Hispanorum primogeni. lib. 2. cap. 7. nu. 56.*
29 Tho. Sanchez *supr.* † & ita in vna Vrgellen. & Vi. &.
præpositur æ, cum 22. Maij 1557. coram D. Oradi-
no, seu Domino Iunio tentum esset *irregularem es-*
se, qui vulnerauit aliquem ex prouocatione congressus,
cum eo, qui ex eo vulnere post duodecim dies mortuus est,
propter ipsius intemperiem, & malam sui corporis custo-
diam. Cardin. in Clemen. 1. de homicidio versicu. 16.
& facit capitulum sicut §. fin. de homicidio *cum glos-*
sa verbo consilium, *& Sarnen.* de infirmis quæstione
11. *etiam quod tunc temporis vulnerans esset laicus, nam*
quod potest dici esse licitum in aliis casibus, tamen quo ad
irregularitatem, & obtinenda Beneficia, dicitur illicitum,
& consequenter dicitur laicus tunc dare operam rei illici-
tæ præsertim, quando prouocatio fuit verbalis, non realis,
Claudius in repetitione legis, vt vim, numero 124. &
165. ff. de iustitia, & iure. Postea 28. Maij fuit resolu-
tum, quod, *cum ille obtinuisset dispensationem ab irre-*
gularitate ante impetrationem præpositur æ, sed non expe-
diuerat litteras, sed tantum supplicationem, etiamsi tentus
esset terminus ad sententiam, & opponeretur quod dispen-
satio non suffragatur, litteris non expeditis, potest litteras
expedire lite pendente, quia gratia satis subsistit ex sola
supplicatione: quo autem ad exercitium, & vsum necessa-
ria erat expeditio propter regulam, quæ, cum non fuerit
ei obiecta, merito potest adhuc expedire. Cassad. de-
cisione 36. super regulis, *Socinus* consi. 41. num.
4. vol. 3.

Et illam *regulam.* 53. quod dispensatio non suffra-
30 getur, nisi litteris expeditis, non habere locum in †
foro conscientiæ contra Hiero. Paulum *in practica*
Cancell. versic. vbi Papa concedit gratiam, docent Sar-
nen. *d. regul. de non indicando iuxta formam supplica-*
tionibus quæstione 14. Rebuffus, Gigas *numero* 12. &
Nauarrus *supra*, Enriquez *in summa libr. 12. cap. 3. §. 7.*
& Molina *de iustitia, to. 3. disput.* 599 & ita intelligunt
verbum illud, *suffragetur*, scilicet in foro iudiciali, &
contentioso.

31 Sed, cum iam à tempore Pij V *in d. reg.* dicatur in
iudicio, vel extra suffragetur, videtur iam non posse
dicta procedere, & ita videtur tenere P. Ledesma *de*
matrimonio q. 56. art. 4. dub. 3. Man. Rodr. *in sum. 1. tom. c.*
234. *ad fi.* & Vega *1. p. sum. c.* 88. *casu* 2. quicquid adhuc
dicat Thom. Sanchez *disputat. 29. numero 4. &*
vltimo.

32 Absolutio vero † à suspensione, seu alia censura
obtenta sine litterarum expeditione, valebit in fo-
ro conscientiæ, vt tradit Nauar. *consi. 29. de temporib.*
ordinationum n. 3. Nec obstabit *d. reg.* quia solum lo-
quitur de dispensatione.

33 Præterea d. regula non † procedit in dispensa-
tione concessa accessorie simul cum prouisione,
seu alia conclusione, super quibus erant expeditæ
litteræ. Nam tunc de dispensatione satis est consta-
re per supplicationem. Cassad. *decis. 35. super regulis,*
Rota *decis. 85. lib. 2. & 11. lib. 3. par. 3. diuersorum, & decis.*
214. *n. 3 part. 1. diuersorum*, † Sed de pensione offert se
34 difficultas, an salua conscientia exigi, & recipi, ac
solui possit litteris super illius facta reseruatione nõ
expeditis, quando non adest clausula, quæ sola si-
gnatura sufficiat, quæ in pensionibus ad fauorem
Palatinorum poni solet?

In qua, omisso, † quod dicunt Corduba *in summa* 35
q. 166. Man. Rod. *2. tom. c.* *n. 9.* Vega *2. p. 1. 65. casu 8.*
& P. Ledes. *2. part. tract. 7.* *circa 14. Conclusionem pag.*
381. qui tanquam theologi in materia iuris loquun-
tur, vt solent sine fundamento; & sequitur Thom.
Sanchez *supra, num. 5. ad fin.* licet partem negatiuam
teneat Hiero. Paulus. *d. vers.* vbi Papa † concedit gra 36
tiam, tamen partem affirmatiuam ex suprad. ctis te-
nent Sarnen. *d. reg. de non iudicando iuxta formam sup-*
plicationum q. 1. & 14. Gigas *de pensio. q. 34. & cons. 151. n.*
8. Mandos. *d. reg. q. 7.* Nau. *cons. 37. de Simonia ad 1. qu.* &
Enriq. *in summa lib. 13. cap. 19. §. 1.* & Tho. Sanchez, *d.*
num. 5.

Nam in foro conscientiæ, † vt quis sit tutus, sola 37
supplicatio gratiæ sufficit. Flam. Paris. *de resigna. lib.*
8. q. 2. n. 24. & dicetur infra, *nu. 53.* quamuis sine litte-
ris non possit cogi ad solutionem pensionis per iu-
dicem † ex d. regula *de non iudicando iuxta formam* 38
supplicationis, nisi alias se obligasset de illam soluen-
do absque litteris, glossator *regula Cancellar. 25. ad*
fin. Cassad. *decisio. 2. de pensio. numero 12.* Gigas. Man-
dos. Nauarr. & Enriquez *ibi cap. 2.* Rebuff. *de pa-*
cificu possesso. numer. 145. & 156. alias 126. &
137.

Id Tamen cessat, iam stante clausula in supplica-
tione pensionum, *vigore litterarum desuper expedi-*
tarum, nec alias persoluenda, quæ † tempore Gregorij, 39
XIII. apponi cœpit, vt per Salustium Tiberium *in*
practica auditoris Cameræ lib. 3. cap. 4. qua stante dicen-
dum est ante litterarum † expeditionem non posse 40
erigi, nec etiam solui, imo, nec ad eius executionem
procedi etiam stante titularis consensu, & obliga-
tione in forma Cameræ de illam soluẽdo, etiam lit-
teris non expeditis, quia illa clausula apposita est fa-
uore publico officialium Cancellariæ, & non fauo-
re partis, vt per Salust. *d. ca. 4.* qui ait ita fuisse deci-
sum in signatura iustitiæ ex relatione d. Ferratini,
& aliorum abbreuiatorum nomine Cancellariæ.
Quod magis † procedit ex clausula hodie apponi 41
solita, à tempore Sixti. V. quæ est magis stricta nem-
pe *vigore litterarum Apostolicarum desuper conficienda-*
rum, nec antea alias præsens reseruatio nulla sit eo ipso per-
soluenda, Salust. *d. cap. 4.* cui clausulæ renunciari
non posse etiam per ambas partes, titularem scili-
cet, & pensionarium, quia est ad fauorem officia-
lium Cancellariæ, ne defraudentur, &c. fuit reso-
lutum in parco per dominos abbreuiatores de ma-
iori.

Ex qua clausula *pensionem esse nullam, si ante littera-*
rum † expeditionem exigatur cum effectu propter illud de- 42
cretum, etiam quod litteræ essent tunc incepta expediri, nec
suffragari expeditionem earum postea subsecutam, quia il-
la clausula annullatiua inducit formam, &c. Baldus & a-
lii in l. 1. ff. de lib. & posthu. *Socin. Iunior* consil. 271. n.
23. lib. 1. fuit resolutum in vna Veronen. pensionis
11. Iulij 1592. coram Domin. Millino, quam decisio-
nem ponit Salust. Tiberius *d. ca. 4 ad finem in additio.*
& in vna Sabinen. pensionis. 13. Iunij 1594. coram
Domin. Mantica in qua etiam 12. Decemb. eiusdem
anni coram eodem fuit resolutum non habere
pensionarium aliquam excusationem, nec posse
dici ignorasse decretum *lege non est ferendum.*
ff. de

ff. de transactio. idem etiam fuit resolutum in vna
Brixien. pensionis. 11. Decembris 1600. coram D.
Penna.

Et hodie à tempore Clementis VIII. d. Clausula
43 † ponitur magis stricte; dicitur enim *vigore littera-
rum Apostolicarum infra nouem menses proximes expedien-
darum, nec alias, Alias præsens reseruatio nulla fit eo ipso
persoluenda.*

44 Vnde hodie non solum pensio † non debet solui
litteris non expeditis, sed etiam illæ debent expedi-
ri infra nouem menses, à data supplicatione, & alias
pensio nulla est, eo ipso, quia clausula annullat pen-
sionem à principio.

45 Vnde Flam. Paris. *de confiden. quæst. 43.* docet, †
quod pactio de soluendo pensionem Authoritate
Apostolica reseruatum, litteris non expeditis, non
est confidentialis, quia huiusmodi casus non com-
prehenditur, neque sub verbis, neque sub ratione
constitutionum Pij. IV. & V. & cum sint odiosæ, &
pœnales sunt restringendæ. Est tamen Simoniaca,
Nauarrus. *de cons. 37. de Simonia* maxime stante sty-
lo notissimo in Curia apponendi clausulam, *quod
litteris non expeditis reseruatio sit nulla*, nam huius-
modi prohibitio impedit ius ante expeditionem
litterarum, ideo non solum committitur Simonia,
sed etiam confidentia; nam sicut promissio solu-
tionis pensionis facta à resignatario resignanti abs-
que authoritate Papæ est confidentia ex d. consti-
tu. Pij. V. ita & ea promissio, quæ fit de ea pensio-
ne reseruata à Papa soluenda litteris non expedi-
tis, cum stante d. clausula, ante expeditionem lit-
terarum habeatur, ac si non esset reseruata, *hæc
Flam.*

46 Ad secundum secundi † dubij, an ex sola suppli-
catione, seu signatura possit iure capi possessio, di-
cendum videbatur contra Felinum *in cap. veniens de
accusatio num. 3. & in cap. ne Dei, de Simonia nu. 6.* posse
capi, nullumque intrusionis vitium contrahi, nec
obstare extrauagantem. iniunctionem de electio-
ne, quæ solum loquitur in Beneficiis maioribus,
nempe Episcopatibus, & Abbatiis, ita Cassad. *d. de-
cis. vlt. de restitu. spoliator. n. 3.* Sarnen. *d. reg. de non iudi-
cando iuxta formam supplicationis. q. 5.* Rebuf. *in praxi in
forma noua prouisionis, verb. per se vel per alium, & in re-
petit. cap. postulasti, de Clerico excommuni. in glos. 1. num.
20.* Corras. *d. cap. 1. numer. 19.* Puteus *decis. 220. lib. 2.*
Nauarrus *in d. cap accepta opp. 8. solutione, ex num.
24* & Quirotana Duennas *lib. 4. Eccles. num. 78.
& 79.*

47 Sed, quamuis antea id verum esset, † secus ta-
men hodie ead. constitutione Iulij III. 33. per quam
prohibetur apprehendi. possessionem Beneficio-
rum vigore supplicationis litteris non expeditis sub
pœna amissionis, ac priuationis illorum, ac inhabi-
litatis ad ea ipso iure, extendendo dictam extraua-
gantem, iniunctæ, ad minora Beneficia, &c. Mattus
in d. constitutione, & aduertit Gigas, *de intruso num. 38.*
Mandos. *regul. 31. quæst. 2. num. 3. & consil 38. à nu. 11.*
Nauarr. *de spoliu. §. 7. num. 3.* & Flam. Paris. *de resignat.
libr. 2. quæst. 26. num. 4. & 5. & lib. 8. quæst. 7. num. 105. &
lib. 10. quæst. 1. num. 20. & quæst. 6. num. 16.* & tenuit Ro-
siniacus *de Benef. cap. 27. num. 3.* & Duarenus *lib. 6. c. 6.*
qui tamen duo non faciunt mentionem de d. con-
stitutione Iulij. III.

Ex qua constitutione videtur quod hæredes il- 48
lius, qui decessit † cum sola supplicatione, seu signa-
tura ante expeditionem litterarum, nullo modo
possint percipere fructus illius temporis, nisi litte-
ras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo
cum Beneficium vacet, vt prius, vt Cancellaria te-
net, de quo supra *n. 17.* non poterunt hæredes expe-
dire literas.

Circa quam constitutionem Rotæ † in vna Are- 49
tina Parochialis, 13. Martij 1561. coram D. Chisanē.
resolutum, *Quod qui dat de Extrauag. Iulij III. debet con-
cludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit il-
lam sine litteris, non autem per possibile, seu per præsum-
ptiones, & coniecturas, quia Extrauagans est pœnalis, &
qui vult facere aliquem in pœnam cadere, debet concluden-
ter probare delictum, cum illa qualitate, Roman.* consil. 110.
Paris. consil. 59. n. 38. lib. 2. *& in dubio est capienda inter-
pretatio exclusiua delicti, vt actus potius valeat, quam per-
eat, & quia vbi agitur de pœna, debet esse liquidissima pro-
batio, Alexand.* in l. soluto. num. 25. ff. solut. matrimo-
nio, vt per Cotam *decis. 289. in Miscell. manu-
script.*

Et in vna Aquitana Capellaniæ, 30. Iunij 1558.
coram † D. Quiroga fuit resolutum, *Extrauagantem* 50
*Iulij III. contra capientem possessionem litteris non confe-
ctis, non intrare stante, quod litteræ Apostolicæ fuerint ex-
peditæ post ademptam possessionem, quia materia est obte-
ctitia, & debet necessario concludere. & tamen tit. est mul-
tiplicabilis, & potuit antea habere alium titulum,
præsertim quando supplicatio est missa ad registrum post
captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi posses-
sionem vigore illius, & sic adest præsumptio alterius ti-
tuli.*

Et in vna Colonien. Canonicatus 13. Nouemb.
1593. coram sanctissimo Clemen. VIII. fuit tentum 51
d. *Extrauagantem Iulij III. non habere locum in eo, qui cō-
tinuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore solius
supplicationis, & quamuis loquatur in eo, qui ingreditur
vigore ordinariæ prouisionis, hoc intellexerunt Domino de
eo, qui post obtentam Apostolicam prouisionem obtinet sibi
ab Ordinario prouideri, non autem de eo, qui iam antea ab
Ordinario fuerat prouisus, vt in decisione 205. num. 3. part.
1. diuersorum.* Tradit Gonçalez *glossa 15. nume-
ro 98.*

Vnde prouisio ab Ordinario, vel Nuncio, † licet 52
male, qui vigore eius prouisionis possessionem in-
gressus est, & postea nouam prouisionem à Papa
obtinuit, cuius vigore litteris super ea non expedi-
tis, possessionem continuat ad *d. decis. 205. num. 1. &
2. & decis.* Crescen. *5. num. 2. de restitu. spoliatorum*, Cas-
sad. *4. in fine eodem*, & Achillem *decis. 104.* non obsta-
bit d. constitutio Iulij III. sed erit tutus † in conscien 53
tia ad doctrinam Abbatis, *in clemen. dudum, de sepult.
in fine*, Felin. *in rubric. de constitu. num. 6. versic. 2. casus*,
Rebuff. *in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis. §. 1.
verb. litteras, versic. 4. in foro conscientiæ*, Gigantis
de pensio. quæst. 34. Mascard. *de probatio. conclusione 845.
seu 843. numero 3.* Flam. Parisij dicentis Doctores
communiter ita velle *lib. 8. quæstione 2. numero 24.* &
Molin. *d. disputatione 599. num. 1.* & Thom. Sanchez
supra

54 *supra d.disput.29.lib.8 nu.4.* Qui dicunt in † foro conscientiæ posse quem vti gratia absque literis expeditis, & esse tutum sola supplicatione signata absq; litterarum expeditione.

55 Quod intellige † modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo prouisionem Ordinario concederetur, vt in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Iulij III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & ius in re, vt dicetur *cap. sequenti, numer. 60.* Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de mandatis de prouidendo ad finem.*

56 Tandem pro præmissis aduertendum est, † quod tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatæ, glos. *reg. Cancell. 14. & 53.* Sarnen. *in d. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, quæst. 1. versic. & tamen vlterius, & in compendio vtriusque signaturæ numer. 54. versic. & est aduertendum,* Cattad. *decis. 4 super regulis num. 3.* Rebuff. *in praxi, tit. de Bulla declaratione, num. 3.* Mandos. *reg. 8. q. 3.* Flam. Paris. *de resignatione li. 6. quæst 2. num. 18. & lib. 10. quæst. 1. num. 34.* Zerola *verbo Bulla. §. 2.* & Zechus *de republica Ecclesiastica, cap. 4. pag. 159.*

Capvt III.

De modis, quibus acquiritur ius ad rem in beneficio.

SVMMARIA.

Decem modos quibus acquiritur ius ad beneficium, ponunt Æneas de Falcon, & Sarnen. num. 1.2. & 3.

Primus modus, quo acquiritur ius ad rem, & non in re, est electio siue fuerit acceptata siue non, num. 4. & 5. & sic per obitum electi non vacat Beneficium, sed vt prius, num. 6.

Ex postulatione non quæritur ius postulato n. 7.

Secundus modus est præsentatio patroni, siue Clerici, siue laici, & sic per obitum præsentati non vacat etiam Beneficium. n. 8. & 9. vbi adducitur dec. Rotæ, & reprobatur Zerola. n. 10.

Præsentatus habet ius ad rem quando præsentatio est per ipsum acceptata, non alias, num. 11. non tamen requiritur admissio Superioris, sed quod præsentatio sit ei facta. num. 12.

Si sunt plures præsentati, neutri est ius quæsitum ad rem, sed omnes in communi habent ius, vt vnus ex eis instituatur, num. 13. & idem quando vnus est præsentatus a quibusdam, alius ab aliis in numero pari. n. 14. vbi adducitur decisio Rotæ.

Tertius modus per quem acquiritur ius ad rem, est acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ, numero decimoquinto, quamuis ex expectatiua ante acceptationem nullum ius competit. n. 16. sicut ex nominatione Vniuersitatis numer. 17.

Ius ex acceptatione expectantis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reseruatione, numero decimooctauo, ... quoad clausulam, dummodo non sit in eo alicui ius quæsitum, quæ in litteris de Beneficiis vacantibus ... nitur, vel sub intelligitur, num. 19.

Per istam clausulam istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, vt per electionem, vel præsentationem, quod etiam est considerabile ad reg. de iure quæsito, num. 20.

Narrandum est ius alterius ex electione, seu præsentatione quæsitum, & alias gratia est nulla, numero vigesimo primo.

Reseruatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum n. 22. & cap. si eo tempore, de election. in 6. non habet locum in inferioribus Beneficiis. n. 23.

Ratio differentiæ inter ius ex acceptat. expectantis, & ius ex electione, vel præsentat. numero vigesimoquarto. & 25.

Ius recepti in Canonicum authoritate Papæ expectans primam Præbendam est considerabile quo ad d. clausulam.

Ius ex acceptatione expectantis quæsitum non est considerabile quo ad reg. de iure quæsito, etiam lite pendente, licet de lite debeat mentio fieri contra Sarnen. num. 27. ad 30.

Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, litigiosum, cuius litis statum, & super eo inter aliquos *lis, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, nu. 31. 32. & 33. vbi ponitur decisio Rotæ.*

Gratia, per inde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla. num. trigesimo quarto. & per clausulam litterarum principalium, & super eo inter aliquos lis. *Solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum, n. 35.*

Quartus modus, per quem acquiritur ius ad rem, est gratia expectatiuæ Præbendæ recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum authoritate Apostolica, n. 36. quod ius est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad reg. de iure quæsito, & d. clausulam, n. 37.

Quintus modus est per collationem nondum acceptatam, num. 38. quod ius est considerabile quo ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulas dummodo non sit alteri ius quæsitum, numer. 39.

Reseruatio interim facta de tali Beneficio etiam motu proprio non impediret acceptationem illius, non obstante d. cap. si eo tempore. n. 40.

Ante acceptationem collatarii Beneficium vacat, licet non libere. & illo moriente ante acceptat. vacat, vt prius, n. 41. resolutio. Rotæ n. 42.

Sextus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium, est per reseruationem factam pro aliquo de certo Beneficio. n. 43. quod ius est considerabile quo ad d. clausulam, & regulam de iure quæsito n. 44.

Septimus modus est per optionem, seu ius optandi, quod ius est considerabile quo ad d. reg. & clausulam, n. 45. quod intelligitur de Præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonçalez. n. 46.

Octauus

Octauus modus est ob non solutionem pensionis, nu. 47. quod ius, quo ad effectum reg. de iure quæsito, non potest adaptari secundum Sarnen. numer. 48. contra quem numer. 49.

Ex stilo benigno Rotæ non Canonitatus regressus, vel accessus ob non solutionem pensionis, nec illis est locus, nisi data magna proteruia n. 50. & seq. vbi ponuntur Rotæ decisiones.

Nonus modus est per priuationem iuris, num. 53. sed istud ius non est considerabile, n. 54.

Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadiutoriam cum futura successione. nu. 55. quod ius est considerabile quo ad omnes reg. & dispositiones de iure quæsito loquentes, n. 56. non solum post vacationem, sed etiã ante vocat. Beneficii, vt per aliam gratiam ei non præiudicetur, n. 57. & 58.

Vndecimus modus est mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante, quod ius & considerabile ad d. clausulam & regulam de iure quæsito n. 59.

D. mandatum de prouidendo ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, & sic per obitum illud habentis non vacat Beneficium, sed vt prius. numer. 60.

Duodecimus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium est oppositio stante constitutione, seu consuetudine, priuilegio, vel fundatione dante ius opponendi, num. 61. & 62.

Istud ius solum est considerabile respectu Ordinarii, & inferiorum Papæ, qui non possunt illi derogare, numer. 63. & vt in gratia de vacaturo esset facienda mentio de eo. numer. 64. non autem ad effectum d. clausulæ, dummodo non sit alteri ius quæsitum, nec, vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante n. 65. & seq. vbi ponuntur decis. & resolutiones Rotæ.

Si vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates resignatas per constitutionem, seu priuilegium ita, vt censeatur ab illa vocatus, acquiritur ei ius considerabile, de quo in prouisione aduersarii sit facienda mentio, & assimilatur præsentationi. seu electioni numero 69.

Refertur, cons. 1. Mandosii. num. 70.

Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, numer. 71.

In terminis decis. Crescen. 7. de iure patro. si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem per aduersarium, esset illi quæsitum ius considerabile etiam ad d. clausulam, & reg. de iure quæsito. nu. 72.

In terminis d. decis. etiam si ille nondum id verificasset, erat necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de vacante, numero 73. & 74. vbi ponitur decisio. Rotæ.

Quod dictum est ius ex oppositione non esse considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel priuilegio secus in fundatione, num. 75.

An sit causa Beneficialis, & Beneficium litigiosum quando quis se opponit prætendens sibi, vel præsentando, vel alias Beneficium esse debitum? nu. 76. resoluitur affirmat. licet secus quando solum quis se opponit, ne præsentatus instituatur.

Ex oppositione, & verificatione qualitatum per oppositorem acta, est ipsi quæsitum ius considerabile, quando verificatio facta est legitime, & seruato iuris ordine, & forma constitutionum, non alias, numer. 80. vbi decisio Rotæ.

An per oppositionem ad Parochiales acquiratur ius considerabile, saltim approbato, aut electo tanquam magis idoneo? n. 81. cum seqq. resoluitur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, ille non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quando vero spectat ad Papam, vel alium, ille habet ius considerabile ad Parochialem, dum modo infra quatuor menses significetur.

Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsũ Episcopum, & etiam si de facto collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam, num. 85. cum seqq. quamuis Rota aliud voluerit, vt in decis. positis nu. 90. 91. & 92.

DEcem Modos, quibus † acquiritur ius ad Beneficium, ponit & deducit Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. q. effectu 47.* quos tacito, aut ore, vt inquit Papaz. *in additio. ad decis. 6. de electione in nouis*, repetit Sarnen. *in reg. de non tollendo iure quæsito. qu. 1.* † sed Eneas eos breuiter deducit, principaliterque ad effectum regularum reseruat. loquentium de iure ad rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine infra prosequemur, *part. seq c. 1 à num.* 282. & particulariter, 286. Sarnen. vero latius, & generalius, ordineque diuerso eos prosequitur, & nos hic cum eo plura addendo, & annotando. Est igitur primus modus, quo acquiritur ius ad rem in Beneficio electio *c. fin. de translatio Episcopi* Rota. † *d. decis. 6. de electios. in nouis*, & ibi Papaz. *in additione*, Rota etiam *decis. 17. de Præbend. in nouis* E gid. *decis. 167.* Cassad. *decis. 18. de Præb. n. 4.* Felin. *c. causam quæ. n. 26. & c. in nostra, de Cor. 28. de Præscrip. & in c. cum Bertholdus n. 2. 3. & 4. de re iudicat.* Staphil. *de literis gratiæ, tit. de modis prouisionis, n. 5.* Eneas *supra 3. modo n. 5.* Sarnen. *d. quæst. 1. 1. modo* Rebuff. *in praxi super reg. de non tollendo iure quæsito, glos. 6. n. 37. & 38.* Corras. *de Benefi. 4 par. c. 1. n. 14.* Mandos. *reg. 32. q. 15 n. 8.* Nauarr. *in c. si quando, de rescrip. excep. 10. nu. 13. & 11. nu. 6.* Flam. Paris. *de resignat. Benef. lib. 2. quæst. 28. numer. 8.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. part. verb. ius ad rem §. 1.* & alii citandi sequenti modo.

Quod procedit, siue electio fuerit accepta, † vt vult Mandol. *ibi. num. 6.* & Zerola *ibi. §. 2. & 2. p. verb. electio. §. 2.* siue non, secundum citatos, maxime Feli. *d. Cor. 28. & in d. cap. cum Bertholdus, numer. 2. & 3.* & Domin. *in cap. quam sit §. 1. de electione in 6. numero 1.*

Quamuis Selua *de Benef. 3. part. quæst. 1. & quæst. 11. 25 qualitate* † dicat, quod per electionem, & consensum electi acquiritur ius in re, & quod per confirmationẽ non acquiritur ius, sed exercitiũ, & solũ confirmatur ius olim acquisitũ, & quod ista est vera

&

& communis resolutio, & sequitur Lamb. de iure
Patro.1.p.2.li.q.1.art.4.nu.2.& art.5.7.doctrina, & 2.p.
lib.2.q.5.art.8.nu.2.6.& 9 & ar.9.n.1.

Vnde per obitum electi non vacat Beneficium,
sed vacat vt prius. Rota d.decis. Fel. in d.c.in nostra Cor.
37. Saphil.supra.n.6. Æneas effectu. 46. Mandos. d.reg.
6 32.q.16.† & Bonifa. in Clem.1 vt lite pendente.n 47. &
Zerola.1.p.verb.vacatio.§.6. & post hæc Gonçalez ad
reg.mensium glo.15.§.2.nu.6. cum beneficium non va-
cet, nisi per obitum obtinentis ius in re, non autem
per obitum obtinentis ius ad rem, etiam ex causa de
præterito, Rota decis.427.p.1.diuer.

7 Ex postulatione autem † non quæritur ius postu-
lato, quia dependet à gratia domini in cap. cupientes
§.denique de electione in 6.nu.1. Cuchus in institutio.ma-
ioribus.lib.4.tit. 2.num.28. & Zerola d. verb.ius ad rem
§.14.

8 Secundus modus † est per præsentationem Pa-
troni, siue laici Rota d. decis.17. Ægid. & Cassad.supra
Abbas in d.c.cum Bertholdus num.9. & ibi Feli.n.1.& in
d.c.causam quæ.num.16.& in d.cap. in nostra Cor.28. Ri-
pa in Rubrica de iudic.num.71. Lapus allegatione 8. num.
4. & ibi Mandos. littera B.2. Selua d.quæ.11.25.qualita-
te, Æneas d.effectu 47.4.modo num 6. Sarnen.d.quæst.1.
Rebuf.supra, & de nominatio.quæst. 4.num 6 Roch.de
iure Patro. Beroius q.4 Lamber. d.1.part. 2.lib.quæst.1.
art.3 & 4.num.2.& art.5.7.doctrina & d.2.part.2.lib.q.
5.art.8 & 9. Flam. Paris. d quæst. 23.num.12. & Zerola.
d. verb. ius ad.rem. § 2. Vnde sicut per obitum electi
9 non vacat Beneficium, † vt dictum est, ita nec per o-
bitũ præsentati, Bonifacius supra, & est decisio Tha-
nis 92. in manu scriptis quæ ait, quod in vna Paduana
est tantum, quod per præsentationem Patroni non acquiri-
tur ius in re, sed ad rem, & sic per eius obitum nihil vacat,
argum. decis.492. in nouis, quæ est d.decis.6. quæ loqui-
tur in electione, sed tamen ab eius obitu currit de nouo tē-
pus à iure præfixum Patronis ad præsentandum, sicut in e-
lect. vt est textus in c.si elect. de elect. qui textus habet locũ
etiam in præsentatione Patroni. Rota decis.269. in nouis
Gonçalez supra. Vnde falsum apparet quod dicit Ze
10 rola.1.p.verb.Beneficia † §.5. & 4.dubio, nempe vacare
Parochialem per obitum magis idonei elect. ab Or
dinario in concursu, cui nondum erat facta collatio
ab eo ad quem spectabat, vel ab Ordinario, cui erat
remissa, seu commissa per illum.

Intellige tamen præsentatum habere ius ad rē,
11 quando præsentatio est per ipsum acceptata, non a-
lias, Ripa, num.73. Æneas, Sarnen. Rochus, Lamb. d.
art.8.num.12. & Flam. Paris. supra, Zerola d.verb.ius ad
rem.§.2 & d.2.p.verb.electio §. 2. acceptatio enim est
pars præsentationis, vt dictum est supra cap. 1. huius
partis num.21.& 23.

Non tamen requiritur † admissio Superioris, sed
12 quod præsentatio sit facta Superiori, & sic eum effe-
ctu Selua, Æneas, Sarnen. Rebuf. d. num.6. Rochus,
& Lamber. supra, & Zerola d. verb.ius ad rem, & d ver
bo electio §.2. & Rota in vna Osturien. Capellaniæ.17
Nouembris 1600. Coram D. Iusto, de qua infra 8.p.
c.vlt.n.50.

Secundo intellige, dummodo non sint plures
per Patronum præsentati, nam tunc neutri est ius
quæsitum ad rem, licet omnes in communi habe-
ant ius, & actionem, † vt vnum ex eis Episcopus in- 13
stituat. Abbas. nu.10. Ripa 70. Sarnen. & Rochus su-
pra & Mohed. decis.1.de Præbend. alia, 22. quicquid di-
cat Lamber. d.ar.8.

Et idem † est quando vnus est præsentatus à qui- 14
busdam Patronis, alius ab aliis in equali, & pari nu-
mero, nam, vt vnus dicatur habere ius ad rē, requi-
ritur maior pars Patronorum, seu vocum, vt fuit re-
solutum in vna Mediolanen. Capellaniæ. 27. Martii.
1602. coram D. meo Corduba, vt in sequenti deci-
sione, ad Capellaniam, de qua agitur, quæ de iure Patro-
natus Clericorum, & laicorum existit, fuerat præsentatus
Petrus Miliacius à quibusdam ex Patronis, ab aliis vero Pe-
trus Belius, sed Bernardinus Albertacius illam impetrauit
à Sede Apostolica cum derogatione iuris Patronatus inser-
ta clausula dummodo de tempore datæ litterarum non sit
in ea alicui specialiter ius quæsitum, Quod, cum Miliacius
ex d. nominatione prætenderet acquisisse, proposito parti-
culari dubio Domini resoluerunt negatiue, licet enim illa
clausula præseruet ius quæsitum per præsentationem, Rota
decis.17.de Præbend. in nouis Hoc tamen procedit, quā-
do præsentatio est talis, vt ex illa veniat præsentatus necessa-
rio instituendus, ad tradita per Sarnen. ad regulam de iu-
re quæsito non tollendo quæst.1.num.13. cum seqq.
secus vero dicendum est, quando plures reperiuntur præ-
sentati, quo casu nulli censetur ius quæsitum, Mohedan. de-
cis.1. de Præben. Cardinalis in cap. cum autem col.1.
ad finem de iure patronat. Abbas in c. cum Berthol-
dus, n.10. de re iudica. Lamber. de iure patronat. l. 2.
p.2.q.5.art.8. nec obstabat, quod cum Miliacius fuerit præ-
sentatus à medietate patronorum, hoc sufficeret, vt posset
dici habere ius ad rem, stante quod potuit institui ab Epi-
scopo per gratificationem, vt fuit effectum, quia scribentes
in sexto articulo solum dubitant, an Episcopus possit grati-
ficare vnum ex nominatis, vel eligere alium tertium? &
concludunt, neutrum ex præsentatis habere præsentatio-
nem, sed vocem dumtaxat vnius ex compatronis, quod nō
sufficit, vt dicatur habere ius ad rem, cum maior pars requi-
reretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare possit, vt post
Anchar. tradunt Anania in ca. cum autē. num 2. de iu-
re patron. Abbas & Lamber. vbi proxime, hoc autem non
intrabat in proposito. quia institutionem Episcopi præcessit
gratia Apostolica, & clausula, dummodo non extendi-
tur ad ius quærendum, quod vere dicebatur de maiori
idoneitate Miliacij poterat operari in concursu, & hic non
est casus noster; minus obstabat, quod Belius fuerat præsen-
tatus à Rectore, qui nō erat in possessione præsentandi, quo-
niam, cum alii patroni fuerint in dicta quasi possessione,
per illam conseruatur ius omnium patronorum, iuxta Cō-
silium Abbatis 54. lib.1. sæpius canonicatum Crescen. de-
cis.2. de iure patro. late Lamber. lib.2. par.1.q.3. art.16.
num.20. cum seq. ad aliud obiectum an hoc ius patrona-
tus esset Ecclesiasticum, vel laicale, nil fuit dictum, cū suffi-
ciat ad effectum, de quo agebatur, non fuisse ius quæsitum
ad rem Miliacio tempore datæ literarum, de quo esse faci-
enda mentio per Bernardinum.

Tertius modus est † per acceptationem vigore 15
gratiæ expectatiuæ, per quam acquiritur ius ad rem
ad Beneficium acceptatum ante collationem cap si.
de conces. Præben. in 6. & ibi glos. Egid. decis.358 num.4.
Cassad. decis.3.n.3. de Præbend. Eneas. de effectu 47.1. mo-
do n.3. Sarnen. supra.3. modo Mandos. reg. 3. q.14.n.3.

Fam.Parif.*d.quaest,23 n.15.* & Zerola *d.verb.ius ad rem §.3.* & Goncalez *glos.26.n*

16 Quamuis ex expectat a † ante acceptationem
nullum ius competit nec e in re, nec ad rem, sed so
lum spes Cassad.*ibi.num.2.* & Mandos.*num. 5.* seu ius
tantum implorandi officium Superioris, seu exe-
cutoris, vt vacante Beneficio ei prouideat, vt inquit
Corrass.*4.par ca.4.n.11.* qui inde etiam ait cum Cos-
17 ma *in † pragmat.sanct. tit. de collatio. §. volens. verb.no-
minationes, & §. quod si quis, verb.irritum* quod per no-
minationem Vniuersitati etiam insinuatam ante
vacationem, non acquiritur ius in re, nec ad rem no
minato, cum ad incerta, & vacatura Beneficia di-
rigatur instar expectatiuae, &c. quod etiã tenet Sel-
ua *3.par quaest 56.* quamuis contradicat Rebuf. *d.qua.
4.de nominatio.* & inper d. regula *de non tollendo iure
quaesito glos 6.num.37. & 38.* Zerola *d.verb. ius ad rem. §.
13.* citans Archidiacon.& Domin c.*notab.6.num.4.in
cap.si quis iusto de elect.in 6.* qui tamen id non dicunt,
nec ibi agitur de ista nominatione.

18 Sed est aduertendum, quod hoc ius † ex acce-
ptatione expectantis non est considerabile, vt de
eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reserua
tione facta à Papa de tali Beneficio Eneas. *d.effectu
47.15.modo num.3 & effect.15.* Selua.*3.par.quaest. 11 qua-
litate 17.& 25.* & Mandos.*reg.3 quaest. 14.* nec quoad
19 clausulam, † dummodo non sit in eo alicui speciali-
ter ius quaesitum, quae in litteris de Beneficiis vacã-
tibus apponitur, vel sub intelligitur, Sarnen.*in d.reg.
de non tolendo iure quaesito, quaest.1.in prin* & ibidẽ Man-
dos.*q 2.n 5.& 6.& cons.4 n.17.*

20 Per quam clausulam † istud ius non censetur prae
seruatum, praeseruatur tamen ius non solum in re,
sed etiam ad rem alio modo quaesitum, puta per e-
lectionem, vel praesentationem. quod etiam est cõ-
siderabile ad Regulam *de non tollendo iure quaesito.* Ro
ta *d.decis 17.de Praeben.in nouis,* Egid.*d.decis 167* Cassad.
decis.3.num.3 & decis.18.num.2.de Praebend. Feli.*in d.ca.
causam quae num.26.& in d.cap.in nostra Cor.28.& in d.
cap.cum Bertholdus. num 1* Ripa *supra num. 71.* Selua *d.
quaest. 11. qualitate. 17. & 25.* Eneas *3 quaestione num.17.*
Sarnen *d.quaest.1.*& Rebuf.*d.nu.37* vbi dicitur ita es-
se de stilo Curiae, & Rota in vna Pisana Capellaniae
20.Maii.1594. coram D. Blanchero infra adducta *p.
seq.c.5.num.141.* & in vna Firmana Beneficii *1564.* co-
ram eodem D.Blanchero vbi quod *ius competens ex
praesentatione censetur praeseruatum ex clausula,* dum-
modo tempore datae, &c. *& alias est necessaria deroga-
tio regulae* de non tollendo iure quaesito &c. Et in Me
diolanen.supra adducta *n 14.* in Oscen.Canonicatus
prima Februarii.1593.coram D. Seraphino, de qua
infra *p.seq.c.4.n.141.* & in Cassaiẽ. Parochialis.9.No-
uembris,1597.coram eodem, de qua infra *9.p.c.2.nu.
95.* & de dicta clausula vide decisionem Colonien.
Canonicatus infra adductã *10.p.c.1.ad fi.* & ibi dicta.

21 Vnde Menoch.*de arbitrar.† lib.2.c.201.num.149.* ait
narrandum esse ius alterius ex electione quaesitum,
seu praesentatione, & alias gratia est nulla, Caputa-
quen.*decis.37.p.2.* Cota *decis.387. in Miscell.manuscrip.*
& Guidobonus *decis.55.* de qua infra. *9. parte c. 4. n.
tertio.*

22 Vnde etiam reseruatio † non comprehendit Be-
neficium, ad quod quis est electus, seu collatum
non acceptatum, Eneas *d.q.3.num. 7. & 4. quaest. 1 effe-
ctu.7.* † Nec obstat *cap.si eo tempore, de elect. in 6.* nam 23
non habet locum in inferioribus Ecclesiis, *glos.2.*
Anchar.& Francus sub *num.2.* ibi, & Eneas.*d.effectu
7.* de quo etiam infra *n.40.*

Et ratio differentiae est, † nam ex quo expectanti 24
sublata prima vacatione remanet saluum ius vten-
di sua gratia, in alia vacatione non censetur ei praeiu
dicari considerabiliter, † quae ratio cessat in electo, 25
vel praesentato, quia in totum, & perpetuo, esset ex-
clusus. Et similiter in collatario ante acceptationem
de quo infra, & in recepto in Canonicum, autho-
ritate Papae expectante † primam Praebendam, cu- 26
ius ius, de quo infra. etiam est considerabile, quoad
dictam clausulam, Sarnen.*d quaest.4.modo. & additio
2.ad d.decisionem.17.* quia illa Praebenda est illi affecta,
& ad eam cum vacat habet ius in particulari absque
acceptatione.

Ait tamen † Sarnen.*d.quaest.1.* illud ius ex accepti- 27
one expectantis quaesitum esse considerabile, quo-
ad illam regulã de non tollendo iure quaesito, quan
do tollitur ius lite pendente, prout loquitur regula.
Vnde (inquit) si lite pendente super † acceptatione 28
mea emanaret prouisio aduersariu tollens accepta-
tionem meam, possem me tueri ista regula, nisi il-
li expraesse derogaretur, quia non praesumitur Papa
velle mutare statum rei litigiosae, nisi expraesse hoc
appareat, consonat quod ait *in reg. de subrogan. quaest.
8.* sed cum hodie dicta regula, † *de non tollendo iure quae* 29
sito. habeat locum etiam ante motam litem, tũc quo
ad eam non erit considerabile dictum ius, cum nõ
sit considerabile, quoad dictam clausulam. † Imo ea- 30
dem ratione nec lite pendente videtur esse conside
rabile contra Sarnen. cuius ratio solum cõuincit,
quod debeat fieri mentio de lite *ca.1.& fin vt lite pẽ-
dente.l.2 C.eodem,* Meno.*de arbitrar.l b.2.casu 202.* Lã-
cello. *de attentatis ca.4.in praefatione à nu.631.* quae so-
let fieri per clausulas generales † *litigiosum, &c.cu-* 31
ius litis statutum, &c. quae in litteris sic extenditur, *&
super eo inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi
volumus pro expresso, pendeat indecisa,* per quam dicitur
facta sufficiens † mentio litis. Rota *decis.20.de rescrip.* 32
in nouis, Achilles *decis.9 de rescrip* Rota in vna Virdu-
nen. Episcopatus.15.Octobris.1593.coram D.Pam-
philio, vbi dicitur, quod, *illa clausula facit, vt dicatur
expressus status litis, & Papa censeatur prouidere etiam v-
ti de litigioso,* & in d. Colonien. Canonicatus coram
eodem adducta *d. c.1. 10. partis ad finem,* & in vna Tar-
uisina Parochialis.26.Iunii.1600.coram † D.Ludo- 33
uisio, in qua fuit resolutum, *sententiam Nuntii esse re-
uocandam, quia declarat litteras Apostolicas attentatas,
quae tali vitio notari non possunt, Papa enim non attentat,
Thanis* decis.62.*Egid 749* & in fine, *Rota* decis.25.nu-
mero quarto de rescriptis. in nouis, *Palleotus* 146.
*& quatenus reuocat possessionem, & alia inde secuta,
quia illa reuocat ex dicta causa, vt denotat illa dictio,* id-
eoque *& cum sit lata expressa falsa causa, est nulla, nec
obstare, q. littera dicantur surreptitia, non facta mentione
litis, & possessio postea capta sit attentata, vt fuit resolu-
tum in vna Vrgellen. Archidiaconatus coram D. Penna.*

13. Aprilis. 1592. qui, vltra quod Nuncius non fuit motus ex surreptione litterarum, sed ex eo tantum, quod fuerint impetrata lite pendente, & essent attentata, cessat surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula, cuius statum, &c. Achilles decis. 9. de rescrip. *& verba illa inter aliquos comprehendunt etiam personam, impetrantis, maxime cum persona loquentis sit Papa Menoch.* cons. 2. nu. 75. & 78 & de præsumptio. l. 3. præsump. 44. à n. 28. *& mentio litis in singulari comprehendit plures lites Iasson.* in l. qui filiabus §. 1. d. num. 4. ff. de legat. 1. *maxime quia fuit facta mentio litis in diffinito sine aliqua restrictiua, Iasson* ibi, &c.

Gratia tamen perindé valere † facta lite penden-
34 te, non facta mentione litis, est nulla ad Feli. *in d. ca. in nostra, num. 27.* Lanceliot. *supra*, vt fuit resolutum in causa Telessina Beneficii 23. Ianuarii. 1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonicatus. 7. Iunii. 1596. coram D. Penna, vbi etiam dictum est, *in hoc proposito non est scrupulose considerandum, an per litem, Beneficium sit effectum litigiosum, vel non, &c.*

35 Nec obstat d. † clausula, & *super eo inter aliquos lis, &c.* quæ est in litteris, principalibus, quæ per gratiá perinde valere, reualidantur ab eius data, quia per illam solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum principaliũ, super quib. impetratur, perinde valere, & ita potest intelligi resolutio. in causa Placentina Capellaniæ. 20. Iunii. 1596. coram D. Penna, quod in gratia, perinde valere, non est necessaria mentio de lite.

6 Quartus modus est † gratia expectatiua Præbendæ recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto, siue creato in Canonicum authoritate Apostolica, per quod acquiritur ei ius ad Præbendam primo vacaturam *cap. si postquam de Præbend. in 6.* Eneas *d. effectu 47. secundo modo, nu. 4.* Sarnen. *d. quæst. 1 4. modo,* Corras. *d. 4. part. cap. 1. n. 14.* & Zerola. *d. verb. ius ad rem §. 4.*

37 quod ius est † considerabile, vt debeat de ea fieri mentio, etiam in gratia motu proprio Anchar. Domin. & Francus *in d. cap. si postquam,* Eneas & Sarnen. *ibi,* & ad regulam *de iure quæsito,* & clausulam, *dummodo non sit alicuius ius quæsitum,* Sarnen. *ibi,* & diximus supra *n. 25.*

38 Quintus est per collationem † nondum acceptatam *cap. si tibi absenti de Præbendis in 6.* & ibi Domin. *num. 2. & 18.* Francus *num. 2. & à num. 12.* Fel. *in d. cap. in nostra num. 5.* Eneas. *d. effectu 47. 6. modo num. 8.* Sarnen *d. quæst. 1. quinto modo,* Rebuf. *d. glos. 6. num. 27. & 38.* Corras. *d. num 14.* Mandos. *reg 5. q 5.* & Zerola *d. verb. ius ad rem §. 5.*

39 Quod ius est considerabile † ad omnes regulas loquentes de iure ad rẽ, & impetrationes, & d. clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum,* quæ illud præseruat iuxta dicta, vt per citatos, maxime Domini. Francum, Feli. & Sarnen.

40 Nec reseruatio interim facta de d. † beneficio etiam motu proprio impediret consensum, & acceptationem illius, cui erat iam ius quæsitum, saltem ad rem per collationem, quod non tollit motus proprius, vt concio Domin. *d. num. 18.* tradit Francus *supra num. 13. & 14.* non obstante *d. capit. si eo tempore de electionem 6.* quia hic non remanet aliquid expediendum per Papam in persona collatarii, in quo intret reseruatio, maximè cum ille textus non habeat locum in inferioribus Beneficiis, vt contra eundem Domin. *d. c. si eo tempore, n. 4.* diximus supra *n. 22. & 23.*

Vnde ante acceptationẽ collatarii † beneficium 41
dicitur vacare, licet non libere, vt possit conferri ante dissensum, vel lapsum termini dati ad consentiendum, vt *in d. c. tibi,* & ibi Do. & Flam. Paris. *lib. 10. de resignat. quæst 8. numer. 9.* & illo moriente ante acceptationem beneficium vacat, vt prius Flaminius *ibi numero 10. & 22.* & Goncalez *glos. 15. §. 2. numero sexto.*

Et est decisio in causa † Taurinen. commendæ. 42
10. Aprilis. 1595. in qua fuit dictum, *non obstare, quod collatio Ordinarii sit facta absenti, & ante ratificationem superuenerit collatio Papæ in fauorem aduersarii, quia per talem collationem absenti factam Beneficium desinit esse liberum, vt per D. omnes* in d. cap. si tibi absenti, *& acquiritur tale ius, vt per clausulam,* dummodo tẽpore datæ, *&c. ipsum ius censeatur præseruatum Gemin.* in d. c. si tibi absenti. n. 18. cum aliis, &c.

Sextus modus, per quem acquiritur † ius ad be- 43
neficium, est per reseruationem factam pro aliquo de certo Beneficio, Simoneta de *reseruatio. qu. 20.* & Zerola *d. verb. ius ad rem §. 6.*

Quod ius est considerabile † quoad dictam clau- 44
sulam, & regulam *de iure quæsito* adeo, quod si Papa alteri conferat, non derogando expresse tali reseruationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & præsentatione, &c. Eneas *d. effectu 47. 5. modo n. 7. & 3. effectu ad fin. & 4. effectu n. 1. & 2.* Sarnen. *d. q. 1. 6. modo 6.*

Septimus modus, † vt per optionẽ, seu ius optã- 45
di, Eneas *d. effect. 47. 7. modo n. 9. Sarn. 7. modo.* 7. Reb. *d. n. 38.* & Zerola *supra §. 7.* & ad Papæ z. & Rotã *decis. 3. de consuetud. in nouis ad fi.* quod ius est considerabile quo ad dictam regulam, & consequenter etiam quo ad dictam clausulam, Sarnen. *ibi* quo *par. seq. cap. 1. n. 295.* & quod habens ius optandi dicatur habere ius
ad rem, tradit post hæc Gonçalez *glos 34. n. 126.* quod 46
intelligit *num seq.* de Præbenda vaca[illegible]e, alias secus. item postquam fuerit acceptata iuxta [illegible] de expectatiua supra *à num. 15.* sed in hoc vltimo non bene dicit, nam primus habens ius optandi habet ius ad Præbendam vacantem etiam ante acceptationẽ, vt sentiunt citati, & diuersum est in expectatiua, vt cõstat ex supradictis *numero decimosexto. & à nu.* 18 *&* 24.

Octauus modus est † ob non solutionem pensi-
onis propter clausulas appositas in litteris pensio- 47
num. Eneas *d. effectu 47 8. modo num. 10* relatus *d. cap. 1. num. 199* Sarnen. *d. quæst. 1. octauo modo.* Flam. Paris. *de resignatione lib. 6. quæstio. 3. num. 15.* & Zerola *supra. §. 8.*

Ait tamen Sarnen. ibi quod, † quo ad effectum
dictæ regulæ de iure quæsito, nõ potest tale ius ad- 48
ceptari, cum competat contra viuentem, & regula non habet locum in prouisione Beneficiorum viuentium.

49 Sed id nihil obstat, † quam, cum titularis Beneficio priuatus existat, illudque vacare censeatur eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionũ, perinde est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat, non solum ius ad rem, sed etiam in re tribuit, vt in dictis clausulis, de quo videtur Flam. Parisi. *d. q. 3. per totam*, ex stilo tamen benigno Rotæ canonza-
50 tur † huiusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna proteruia, vt per Cotam *decis 205. in Miscel. manuscrip.* vbi dicitur, *quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Domini solent vti benignitate cum titulari, vt facta præfixione termini debeat soluere, vel soluat, & purgabitur contumacia, vel expediatur causa spe benignitatis Dominorum. ita in causa Burgen. Canonizationis regressus, siue pensionis. 3. Iunij 1558. coram D. Caputaquen.*

51 Et per Rotam in causa † Rosanen. regressus 16. Ianuarii 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus 10 Nouembris, eiusdem anni coram D. Penna, vt in decisionibus sequentibus. Rosanẽ. regressus.

Domini censuerunt sententiam Archiepiscopi, Rosanen. esse reuocandam ea ratione, qua regressus non Canonizatur, nisi vbi datur magna proteruia, Anto. Augustinus decis. 352. & 624. lib. 3. & in epitome de priuatione ob non solutionem pensionis. *§. 5 sub titulo generali*, de pœnis, *qua proteruia hoc in casu considerari non potuit stante deposito reali, & consensu d. iudicis, & sufficit sola oblatio verbalis ad effectum euitandi pœnam. Socin.* cons. 118. lib. 4. *Verallus* decis. 721. par. 2. *& in hanc sententiã eo facilius Domini venerunt, quod in actu constat de reali ipsius Marci Antonij receptione omnium, & quorum nunquam terminorum d. pensionis decursorum absque protestatione, per quam censetur omnis pœna regressus, seu caducitas remissa, si qua præcedebat.* l. post diem. ff. de lege commissoria *Aretin.* cons. 149. col. penul, & finali.

Placentina Decanatus 10. Nouembris. 1595

52 QVONIAM *in reseruatione † pensionis super isto Decanatu ad fauorem Mirandæ fuerat dictum, quod si Garsias de Loaisa, vel don Petrus Panyagua peterẽt pensionem reduci, vel annullari, &c. liceret Mirandæ propria authoritate capere possessionem Decanatus, illamque que vigore eiusdem decreti retinere, & deinde. D. Petrus causam comissionis obtinuerit super nullitate pensionis, cumque commissionem Petrus ratam habuerit, & vt Rota censuit 26. Octobris. 1594. & propterea Miranda prætenderet factum fuisse locum prædicto decreto ideo proposito dubio super hoc conclusum fuit locum factum fuisse prædicto decreto ad effectum, de quo agebatur, potuisse tamen Decanum recedendo à lite euitare pœnam in decreto appositam nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter litẽ motam super nullitate pensionis, & illius prosecutionem, in qua adhuc tenaciter perseuerat, sese statutæ pœnæ subdidisse, ob euentum conditionis in decreto appositæ, Verallus* decis 247. p. 2. *Achilles* decis. *311. alias 1. n.* 5. de iure iurando *in impressis, & stante præsertim clausula sublata, quæ tollit potestatem aliter iudicandi. Puteus* decis. 50. n. 5. l. 1. *& declaratione facta per Mirandam per quam dixerat, se acceptasse decretum, & eo vti velle, Puteus* decis. 34. lib. 2. *Mohed.* decis. vlt. ad finem de renuntia. *nec placuit Dominis ille decreti intellectus per informantes pro don Petro, quod intelligeretur, vt non possit opponi de nullitate de facto, & non de iure Oradinus* decis. 76. *Cota* decis. 294. *hanc autem nullitatem contra pensionem Mirandæ apertum habere iuris fomentum, ex quo Garsias non consensit, vt fuerat præsuppositum, & sẽper in confirmationibus Pontificiis subintelligitur conditio, quatenus partes de nouo consentiant, Abbas* in ca. super eo, num. 8. de conditionib. apposit. *quoniam respondetur verba decreti fuisse amplissima, vt de nullitate ex quauis causa dari non posset, quæ propterea tam veniebat intelligenda de facto, quam de iure, Rayn.* consi. 77. n. 7. & 8. lib. 2. *Maluatia* consi. 12. *incip.* duo proponuntur, num. 24. lib. 1. *& eo maxime, quia Petrus neque de iure opponere posse videbatur stante clausula in reseruatione pensionis, quod non possit dari de obreptione, & surreptione, cum clausula sublata, quo casu Papa etiam de iure litem & molestiam prohibuisse censebatur, Puteus* decis. 377. lib. 2. 2. parte, *quod Decanus posset euitare pœnam, si pœnitendo recederet à lite, & ab omni molestia amplius Mirandæ, tam de facto, quam de iure inferenda, Domini tenuerunt more maiorum, qui æquitatem, & humanitatem humanæ naturæ conformem secuti censuerunt in similibus casibus moram purgari posse, Sarnen. de subrogandis collitigantibus,* quæst. 7. num. 8. versi. 2. casus, *Anto. Augustin.* in Epitome, tit. de priuatione, ob non solutionem. *§ 5. idem* lib. 3. decis. 352. *incip.* Peregrinos *idem* decis. 619. *incipienti,* Thomas Athanis. *vbi censent iniquum fuisse iudicatum quemquam priuari Beneficio ob non solutionem pensionis, quam sententiam deinceps Rota sæpe secuta fuerat, vt in vna Calagurritana Prioratus coram D. Blancheto 22. May 1579. & 15. Ianuarij 1580. & nuper anno præsenti coram Lita 16. Ianua. in causa Rosanen. regressus. & quamuis ex his decisionibus intelligeretur tunc posse canonizari regressum, & istis decretis pœnalibus fore locum, quando adest magna proteruia in recusante pensionem soluere, quam informantes pro Miranda ex eo contra dictum Petrum deducere conabantur quod litem sustineret, & plures alios actus faceret tam in Rota, quam in signatura, pro pensione annullanda, nihilominus ex aduerso apparebat semper solutam fuisse pensionem, & nouissime quoque datam à domino Petro scedulam cautionis Bancariæ, ex quibus cessare videbatur formalis illa. & culpabilis pertinacia, quæ regressibus viam apperit, supradictis accedebat factum Mirandæ, quoniam, licet commissio, & prosecutio causæ super nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Miranda tamen exegerat pensionem per totum annum 1593. non declarando, quod volebat vti decretis, neque protestando, nisi de anno 1594. per quos actus alias censetur remissa pœna caducitatis, Cassad.* decisione 2. & 3. de locato, *Gambarus* de potestate legati, libr. 6. numer. 480. *postremo non placuit Dominis illa distinctio, quam faciebant informantes pro Miranda, de contrauenienda in omittendo, vel committendo, vt cũ cõtrauenitur in committendo statim secuta contrauentione fiat locus pœnæ, & sic in casu proposito prouisionis ad fauorem Mirandæ, iuxta tradita per Bald.* in authen. habita, num. 46. C. ne filius pro patre, *Antonius,* cons. 93. num. 7. *Decius* cons. 136. num. 4. *quia licet regulariter*

grauio-

*grauiores sunt excessus, & errata facta per commissionem,
quam per omissionem, Rota tamen æquitatem canonicam
secuta, non amplectitur illam distinctionem, cum contra-
uenientes quantum poterit admittat ad mora purgatio-
nem, præsertim, si ius partis non sit effectum deterius. c. suã
de pœnis, Alexand.* in l. si insulam, num. 24. de verbor.
obligat. *Iassan.* in l. si quis maint. n. 26. *& ibidẽ Cagnol.*
num. 152. C. de transactio. *Quamquam aũt decisum es-
set D. Petrum potuisse purgare moram, etiam vsque ad ter
tiam sententiam, non propterea denegabatur Mirandæ fa-
cultas prosequendi etiam ius suum, si quod haberet ex a-
liis capitibus ad eundem Decanatum, tametsi Dominis pla-
cebat, quod lis finiretur per concordiam.*

53 Nonus modus est per priuationem iuris, † nem-
pe, quando quis venit priuandus Beneficio. Eneas
d. effectu 47. 10. modo, num. 12. Sarnen. *d. q. 1. 9. modo,* Ze-
rola *d. verb. ius ad rem. § 9.*

54 Sed, vt ibi dicunt Eneas, † & Sarnen. istud ius nũ
habetur in consideratione, quia Beneficium non
valeat antequam ille priuetur, & sic agenti, seu im-
petranti in euentum priuationis non competit ali-
quod ius ad Beneficium, de quo vide late dicta in-
fra *11. p. c. 3. à n. 62.*

55 Decimus & vltimus modus, quẽ ponit † ibi Sar-
nen. & Eneas *9. modo, num. 11.* & Zerola *§. 10 est per re-
gressum, & accessum,* Nauarrus *in c. si quando, de rescrip.
præludio. 5. & exceptione 11. num. 7.* & Flam. Paris. *d. q. 23.
n. 16 cum alijs* Adde, & coadiutoriam, cũ futura suc-
56 cessione, Nauarrus † *ibi,* quod ius, inquit Sarnen. est
considerabile, quoad omnes regu. & dispositiones
de iure quæsito loquentes.

Quod sine dubio procedit † post vacationem Be-
57 neficii difficulias est ante vacationem, nam tunc i-
stud ius non videtur considerabile, cum sit condíti-
onale euentum vacationis, Cassad. *decis. 3. de praben.*
& Mohedan. *21 eodem tit.*

58 Sed Quamuis ex eo † non sit considerabile ad ef-
fectum, vt ratione illius iuris ante vacationem in-
tret reseruatio, quæ contentatur iure ad rem, vt di-
cemus infra *p. seq. c. 1. n. 304.* tamẽ ad effectum, vt per
aliam gratiam non præiudicetur illi, censetur ius
considerabile, quia est ad certum Beneficium, ma-
xime, cum ista gratia concedi soleat cum magna cõ-
positione, & præsertim ex clausulis in huiusmodi
gratiis, & coadiutoriis apponi solitis, & ita post hæc
ait Gonçalez *glos. 5 §. 9. à num 79.* quod in vna Valli-
soletana Decanatus. 11. Dec. 16 no. coram D. Millino
fuit resolutum, quod per gratiam coadiutoriæ cum
futura successione acquiritur ius quoad successio-
nem valde considerabile, & proculdubio regula, de
non tollendo iure quæsito, locum habet in illo, qui
tamen male allegat *decis.* Caputaquẽ. *128. par. 1. & 31. p.
3.* & ad id, quod dictum est de compositione, cõdu-
cunt dicta per Gonçalez *glos. 28. à n. 28.*

59 Addo vndecimum modum, † per quem acquiri-
tur ius ad rem considerabile, quoad dictam clausu-
lam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum,* & regulam *de
non tollendo iure quæsito,* v delicet mandatum de pro-
uidendo de certo Beneficio vacante in forma di-
60 gnum, † vel alias; quod ante collationem non dat
titulum, & ius in re, sed ad rem, vt dictum est *c. præ-
ced. num. 55.* vnde per obitum habentis huiusmodi
mandatum ante collationem non vacat Beneficiũ,
sed vt prius, Bonifacius *in Clem. 1. vt lite pendente, nu.
49.* Rota in Burgen. Canonicatus. 28. Aprilis. 1597.
coram D. Pamphilio supra relata *2. par num. 131.* vt di-
ctum est *d. c. praced. num. 17.* & post hæc tradit Gonça-
lez *glos. 15. §. 2. n. 59.*

Decimus secundus modus, † per quem acquiri- 61
tur ius ad Beneficium, est oppositio, stante consti-
tutione, seu consuetudine, priuilegio, vel fundati-
one dante ius opponendi, Cassad. *d. decis. 18. de Pra-
bend. num. 5.* Puteus *decis. 235. & 264. lib. 2.* Sarnen. *in
d. reg. de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. num. 10. versic.
nam per illam solam oppositionem,* † qui ait, quod hoc 62
ius opponendi habet locum, etiam quando non so-
lum ex constitutionibus synodalibus competeret
filiis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordina-
tione testatoris tantum volentis proximiorem de
suo genere ad Beneficium præsentari; nam tali casu
per oppositionem proximioris acquirit illi ius con-
siderabile, adeoq; virtute d. clausulæ, quatenus non
tollatur ius quæsitum, videtur præseruari, vt nouis-
sime conclusit Rota in vna Oromen. Capellaniç de
Soron coram R. D. Raynaldo Petricio de mense Iu-
nii. 1539. quæ de plano procedunt quando ius oppo
nendi competit vigore alicuius constitutionis, vel
ordinationis, secus vero, vbi nulla esset constitutio
sed simplex vsus se opponendi; nam talis oppositio
non dat ius, &c. hæc Sarnen. consonat Cosmas Phi-
larchus *de offic. Sacerdotis. 2. p. li. 4. c. 23.* & faciunt dicta
infra *7. p. c. 15.*

Sed verius est istud ius † solum esse considerabi- 63
le respectu Ordinarii, & inferiorum Papa, qui non
possunt illi derogare, Puteus *d. decis 235.* Crescen. *de-
cis. 7. de iure patro. nu. 2.* & Rota in vna Toletana Scho-
lastriæ de Alcala, 22. Maii. 1592. coram D. Orano sta-
tim adducenda, & in Placentina Cantoriæ. 24. Octo
bris. 1594. infra adducta, *num. 81.* & ad effectum, † vt 64
in gratia deuocaturn esset facienda mentio de tali
iure, Puteus *d. decis 235. & d. decis. 264.* quæ ait non ta-
mẽ esse in ea necessariam derogationem regulæ, de
non tollendo iure quæsito, quia loquitur de iure ra
dicato, & incorporato, seu iure perfecto, & de præ-
terito quæsito, & retro in d. Toletana Scholastriæ.
Non autem est considerabile ad effectum, † vt per 65
dictam clausulam, *dummodo non sit alteri ius quæsitum*
censeatur præseruatũ, nec vt de eo debeat fieri mẽ-
tio in gratia de vacante, nam oppositio assimilatur ac-
ceptationi, cum pendeat ex facto se opponentis, &
sit in mera facultate, & voluntate illius, sicut acce-
ptat. Cassad. *d. decis. 18. n. 2.* Puteus *d. decis. 235. n. 3.* Cre-
scen. *d. decis. 7.* vbi fuit resolutum clausulam, *dummo-
do alteri non sit ius quæsitum,* positam in noua proui-
sione non præseruare ius illius, qui solus erat de ge-
nere, & nomine testatoris, & præsentari debebat se-
cundum tenorem fundationis, non tamen fuit præ
sentatus, & tale ius non dici ad rem considerabile,
vt per præsentationem, vel electionem, &c. & Mo-
hed. *decis. 1 de Prabend. & 34. eodem tit.* quæ est ad finẽ
libri alias 22 *& 23.* vbi fuit resolutum, quod per op-
positionem factam per opponentes se ad Canoni-
catus Doctorales Hispaniæ, & per receptionem per

Capitulum factam non acquiritur ius ad rem considerabile, quod impetrans Canonicatum teneatur facere mentionem in impetratione de oppositione, & de tali iure, & Rota in vna Calagurritana Beneficii de Arcaya. 28. Iunii. 1591. coram D. Seraphino infra adducta *parte sequenti cap 1 num. 527. ad finē*
66 & in d. Toletana Scholastriæ, quæ sic ait. † *Domini tenuerunt Franciscum Herrera super vacatione Scholastria, de qua agitur audiendum, quia, cum habeat qualitates ad illam obtinendam à statuto requisitas, potuit ad vacantem se opponere. itaque ex oppositione ius sibi fuit ad illam acquisitum, Cassadorm* decis. 18. num. 4. de Præbend. *Sarnen.* super reg. de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem *& hoc manifestum fit, quia in gratia de vacaturo necessario de tali iure ex oppositione acquisito fieri mentionem oportet, vt per Puteum* decis. 235. lib. 2 *sed tanto magis, quando non agitur contra prouisum Apostolicum, vt est casus noster. sed contra eum, qui ius ab Ordinario fuit assecutus, nam hui. certum est facultatem derogagandi statutis Ecclesia non competere, Puteus* decis. 235. num. 3. & 4. *neque in contrarium facit quod voluit Mohedan* decis. 22. & seq. *nempe ex oppositione non competere opponenti aliquod ius considerabile in re, vel ad rem, quia loquitur in diuersis terminis, videlicet ad effectum, ne taciturnitas illius in gratia de Beneficio vacanti possit causare surreptionem, non autem quando statutum adest, per quod tribuitur ius opponenti, Puteus* decis. 253. lib. 3. *Anton. Aug.* in epitome tit. de prouisione & oppositio. *§. 1.*

67 Et idem fuit resolutum † in causa Placentina Cātoriæ. 31. Ianuarii. 1594. coram D. Arregonio, in qua Domini renuerunt, *quod ex oppositione, & requisitione Mathei de la Pila Canonici Placentini ad Cantoriam vacantem, non fuit acquisitum ius, de quo in gratia Apostolica D. Didaci de Aguilera esset facienda mentio, & per quod eius gratia posset dici nulla, etiam stante statuto fundamentali dicta Ecclesia à Papa confirmato, & quod Dignitates vacantes prouiderentur Canonicis dicta Ecclesia, quibus nihil obstaret de Canonicis institutis ex Cassadoro.* d. decis. 18. de Præbendis, *Mohed* decis. 22. & 23. *Puteo* 235. lib. 2. *GomeZ in* d. quæst. 1. num. 10. *Anton. August.* in repertorio, tit. de Præbend. §. de oppositione; *nec obstat* decisio *Putei.* 235. lib. 2. & 253. lib. *quia illa prima procedit in gratia de vacaturo, secus in gratia de vacante, vt in proposito, in qua est diuersa ratio, vt ibi dicitur; in secunda vero vltra oppositionem fuit processum ad plura alia, per qua fuit ius quæsitum, vt ibi dicitur, quasi non esset processū, ius non quæreretur ex sola oppositione vt ibi dici-*
68 *tur.* Idem etiam fuit tentum in vna † Calagurritana de Iocano. 15. Maii 1600. in qua fuit resolutum, *sententiam posteriorem esse validam non obstante defectu iurisdictionis apposito ex eo, quod Nuntius non haberet facultatem committendi causas Beneficiales, nam fuit dictū hanc causam non esse Beneficialem, quia Caspar vti præsentatus pratendebat sibi debitum esse Beneficium, non autem petebat illud tanquam suum, Bald.* in auth. litigiosa. num. 1 C. de litigios. *& quando lis est super præsentatione, cui aliquis se opponit ad impediendam institutionem, causa non dicitur Beneficialis, vt fuit dictum coram Oradino in causa Aretina de Ragusim. 24. Aprilis. 1559. quā allegat Lancel.* de attentatis cap. 4. in præfat. nu. 489.

&c. *Nec obstare, quod ille sit filius patrimonialis, & se opponat, quia per oppositionem nō acquiritur ius ad rem, nec in re super Beneficio, ita vt possit illud petere tanquam suū, vt in d. Placent. Cantoria, &c.* Et tradit post hæc Gonçalez *glos. 9. §. 1. à n. 88.*

Ex qua decisione † Placentino, & *d. dec.* Put. 253. 69
apparet, id intelligi, nisi vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates necessarias, & requisitas per constitutionem, seu priuilegium, ita vt censeatur ab illa vocatus, & sola prouisio deficiat, nam tunc ex tali oppositione, & verificatione qualitatū cesset ipsi quæsitum ius cōsiderabile, de quo in prouisione aduersarii erat facienda mentio, & oppositio in isto casu magis assimilaretur præsentationi, seu electioni, quam acceptationi, &c. Et consequēter esset præseruatum per d. clausulam, *dummodo nō sit alteri ius quæsitum*, & haberet locum d. regula *de nō tollendo iure quæsito.* Vt fuit resolutum *in d. dec. f* Putei *253. lib. 3.* in vna Burgen. Canonicatus, & Præbendæ Doctoraliū de anno. 1549. de qua est *consil. 51.* Mādosii, † qui ait, quod ex oppositione competente ex 70
aliqua constitutione, vel priuilegio acquiritur ius considerabile, vt non tollatur per clausulas generales rescripti, & sit reseruatum per clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, in fine tamen refert Rotam dixisse simplicem oppositionem non esse considerabilem, sed quia vnus tantum se opposuit, & verificauit esse in in casu priuilegii Sixti IIII. illud ius esse considerabile, & tradit Gonçalez sup. *n. 92. & seq.*

Vnde, si essent plures † oppositores, qui verifi- 71
cassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, sicut dicitur de patronis pluribus præsentantibus, quibus nullum ius acquiritur ad rē vt per Mohed. *d decis. 1.* & diximus supra *tit. 13.* Gonçalez *vbi proxime*, qui *num 94.* ait fuisse decisum in vna Calagurritana Beneficii de Ozon, 16. Iulii. 1703. coram D. Ordnbergo, quod per sententiam declaratoriam factum ab Ordinario continentem Beneficium patrimoniale esse debitum N. vti idoniori, etiam ante præsentationem, & institutionem postmodum faciendas acquiritur ius ad rem considerabile, ex quo iam erat idonior ab examinatoribus repertus.

Vnde etiam in terminis †. *d. decisionis 7.* Crescen. 72
videtur, quod si ille qui erat solum de genere, & nomine, & debebat præsentari secundum fundationē, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem, per aduersarium aliter dicendum esset, nempe quod esset ei quæsitum ius considerabile, de quo non solum esset facienda mentio in noua prouisione aduersarii, sed etiam esset præseruatum per dict. clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, & haberet in eo locum *d. regula. d. non tollendo iure quæsito.*

Quinimo in terminis † d. decisionis Crescentii, 73
etiamsi ille, qui erat de genere, & nomine, nondū id verificasset, videbatur necessaria mentio non solum de lite, sed etiā de tenore fundationis, vt ibi factum est, quāuis non esset necessaria derogatio *d. regul. de non tollendo iure quæsito*, nec præseruaretur per illam clausulā, *dummodo alteri non sit ius quæsitum*, iu-

xta

xta supradicta, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi etiam in gratia de vacante.

74 Et ita fuit resolutum in vna † Vlisbonen. Prioratus. 4 Iulij. 1601. coram D. Seraphino, vt in decisione sequenti. *Fuit conclusum locum esse sequestro; primo, quia possessio capta per D. Matthaeum Bernardez fuit capta pendente appellatione à decreto Ordinarij* c. non solum de appellatione lib 6. & 2. vt lite pendente, eodem lib. *nam, licet Princeps non attentet, vt per Egidium* dec. 249. in fine, *tamen possessio vigore gratia capta post appellationem, seu post inhibitionem est attentata, Modernos* de attentatis p. 2. c. 4. in præfatione n. 413. cum aliis, *quod maxime procedit stante, quod gratia erat surreptitia cum non fuisset narrata lis, neq; narratum Beneficium esse debitum certo generi personarum in fundatione, prout constat ex priuilegio, & tribus sententiis alias in Rota antiqua latis, quo casu gratia Papa, non facta de hac re mentione est nulla, Thaun* dec. 102. *Eneas de Falcon.* q. 3. n. 21. *Puteus* dec. 235. n. 2 l. 2. *nõ obstant, qua ex aduerso deducta fuerunt, & primo, quod deducit ur fuisse processum iuxta formam prascriptam à S. Concilio Tridentino, quia praterquam quod non tuetur attentationem, decretum illud, quod habetur* sess. 24. capite 18. de reform. *non procedit, vbi in fundatione fuit data diuersa forma, qua est obseruanda, vt patet ex resolutione S. Congregationis, nec obstat, quod dicitur in actu non constare de possessione capta per* Matthaeum, *ex quo processus ille non est in forma probanti, quia dato & non concesso, quod ita res se habeat tamen non ideo excluditur quin sit apponendum sequestrũ imo facilius debeat concedi si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione,* Accedit *decisio* Cæsaris de Grassis 97. *numero sexto & nonagesimo primo numero primo & 2.*

Et quod diximus † *n. 65.* huiusmodi ius ex opposi-
75 tione competens non esse considerabile, vt de eo debet fieri mentio in gratia de vacante videtur procedere, quando huiusmodi ius, & oppositio compe tit ex statuto, consuetudine, vel priuilegio, & ita loquuntur decisiones ibi citatæ, & numeris sequentibus secus in fundatione, quæ est magis fauorabilis, & cui non ita facile censetur per Papam derogari ad tradita infra *sexta parte cap. primo à n. 118.*

Præterea circa d. decisionem † Calagurritanam
76 de Iocano, quatenus dicit non esse causam Beneficialem quando quis se opponit prætendens sibi vti præsentando, vel alias Beneficium esse debitum, & consequenter Beneficium non fieri litigiosum, quod etiam alias fuit resolutum in alia Calagurrita-
77 na de Curatu † coram D. Orlolen. 27. Martij nempe *quando opponitur in præsentatione, præsentatum non esse instituendum causam non dici Ecclesiasticam ex Lancelloto* d. nu. 489. *quia causa non dicitur Beneficialis quando quis petit Beneficium tanquam sibi debitum, sed tanquam*
78 *suum,* aduerto † id non videri verum, nam quamuis in profanis solum dicatur res litigiosa, de cuius dominio quæstio mouetur, vt *in d. authen. litigiosa.* C. *de litigiosis*, tamen in materia Beneficiali causa dicitur Beneficialis, & Beneficium litigiosum, non solum quando est quæstio, cuius sit Beneficium, & ad quẽ pertineat, seu quando quis illud petit tanquã suum sed etiam quando litigatur sup. iure ad rẽ, & Beneficio conferẽdo principaliter, vt patet ex *capite 1. vt lite pendente in 6.* ex quo Beneficiũ, vt litigiosũ per litem inter electos, seu præsentatos, qui non petunt nec possunt petere Beneficium tanquam suum, sed tanquam sibi debitum, & quando ex mandato de prouidendo quis petit beneficium sibi conferri, & assignari in contradictoris iudicio cum intruso, seu alio ius prætẽdente, clarum est causam esse Beneficialem, & Beneficium litigiosum, & hoc forte vult Baldus *in d. authen. litigiosa, n. 1.* ibi, *extra eius dictum factum est casus in capite extra vt lite pendente libro sexto.*

Et quod dicit *d. decisio.* Aretina de † Rsgusin. & 79
cum ea Lancel. *d. num 489.* accipiendum est quando quis solum se opponit, ne præsentatus instituatur non petens Beneficium tanquam sibi debitum, seu tanquam suum, secus vero quando quis se opponit petens Beneficium tamquam sibi debitum ex fundatione, vel alias, seu tamquam suum, & faciunt tradita infra *11 p. ca. 3. à nu 75.* & ita tenendum est, quicquid dicat Gonçalez *§. 2. proœm. numero septuagesimo octauo.*

Quod autem diximus ex oppositione, † & veri- 80
ficatione qualitatum per oppositorẽ facta, esse ipsi quæsitum ius considerabile, accipiendum est quando illa verificatio facta est legitime, & seruato iuris ordine, ac secundum formam constitutionis, non alias, vt fuit resolutum in d. Placentina Cantoriæ 24 Octobris 1594. coram D. Seraphino, vt in sequenti decisione. *Cum in gratia Didaci apposita clausula, dũmodo tempore data præsentium non sit alicui ius quæsitũ, fuit per Matthaeum oppositum tempore data gratia iam fuisse sibi ius quæsitum ratione oppositionis, seu requisitionis sua, super quo ar. Domini proponente* R. P. D. *meo Arigonio resoluerunt non fuisse ex sola oppositione, seu requisitione ius aliquod considerabile quæsitum* Matthaeo, *etiam stante statuto Ecclesia Placentina Cassadorus* dec. 18. n. 3. de probation. cum aliis allegatis in decisione, *verum quia vltra oppositionem allegatum fuit pro Matthaeo, fuisse ad plures alios actus processum, dubitaui, an simul cum oppositione concurrant alij actus, & tales, ex quibus fuerit ius quæsitum Matthaeo? & fuit omnium Dominorum consentiente opinione decisum non adesse tales actus, ex quib. fuerit ius quæsitum Matthaeo, cum enim maior pars eorũ proueniat ab ipso solo Matthaeo, res dicitur remanere in simplicibus terminis acceptationis, per quam non dicitur quæsitum ius, vt per Rotam* 17. de Præben. in nouis *late Cassad.* d. dec. 18. de Præb. *Felin. post Card. & alios, quos allegat* in c. causam, quæ, *n. 26.* de rescrip. *Sarnen.* de iure quæsito non tollendo, q. 1. nu. 30. *ideo vt dicatur ad hunc effectum ius quæsitum, necesse est, vt ex parte collatoris deueniatur ad aliquos actus prout* in dec. *Putei,* 253 li 3. *neque hac decisio suffragatur Matthaeo prætendenti, ex parte collatorum fuisse deuentum ad plures actus, & ad collationem, nam Puteus loquitur quando illi actus gesti fuerunt seruato iuris ordine, & secundum formam à statuto traditam, at in casu, de quo agitur, omnia fuerunt nulliter gesta, & non seruata iuris, nec statuti forma, ideo nihil operantur.* capite non præstat de regulis iuris in sexto *Rebuffus* super regula de infirmis *glossa* decima tertia in prin. *nullitas vero in eo*

consistit, quia, cum potestas conferendi esset penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quam de iure communi, Cassad. dec. 22. de Præben. neque ab eis esset abdicata hac potestas cum Episcopus nunquam absolute negauerit se velle conuocare Capitulum, vel conferre Dignitatem imo id tantum ex iustis causis distulerit, vt audiret Petrum reseruatarium fructuum in iuribus suis, & tempus conferendi, quod est sex mensium, non laberetur ita vt periculum esset, ne potestas expiraret, & ita nulla adesset Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, vtique non poterant Archidiaconus de Medellin. & alij due Canonici facere collationem Matthæo, non enim talis facultas ad eos erat deuoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Truxillo congregatum ad consultandum, an esset parendum inhibitioni Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaretur ad effectum prouidendi de Beneficiis vacantibus per obitum Francisci, inter quæ erat hæc Dignitas, de qua agitur? tunc maior pars obtinuit esse parendum mandato Episcopi vt iusto, & nihilominus Archidiaconus, & alij due Canoni deuenerunt ad illum actum, cæteris cōtradicentibus nulliter, & de facto adnotata per Abbatem in capite cum nobis numero 9. de elect. & ibi Innoc. numero vndecimo Butr. numero 32. non obstat, quod dicitur constare, & constitisse de habilitatibus Matthæi, quia non fuit ad hoc legitime processum seruata forma statuti, & licet non posset Episcopus vbi certo generi personarum debetur Beneficium, illis præiudicare aliis prouidendo tamen secus est in Papa, qui est absolutus dominus omnium Beneficiorum. Crescen. dec. 7. de iure patro. neque obstat, quod facta nominatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eum, cui fieri debet l. iure ciuili. de condition. & demonstra. & hoc sufficiat, vt Papa dicatur præuentus in conferendo iuxta ea, quæ tradit Rebuffus de pacificis possessoribus, numero 312. quia præterquam quod loquitur in terminis contro dato ij super quibus adest particularis prouisio circa hanc requisitionem, id procedit, vbi collator sine aliqua iusta causa denegat collationem facere, quod non adest in causa isto in quo nunquam denegata fuit collatio, sed tantum dilata ex causa, vt per illum actum nemini fieret præiudicium; Vltimo non obstat decisio Putei 235. libr. secundo quia loquitur in aliis terminis, nempe ad effectum, vt de statuto fieri debeat mentio in impetratione. & hæc doctrina bene colligitur in fine decisionis, vbi respondet decisione 18. Cassadori, & ita fuit conclusum, pro non iure Matthæi.

81 Ex prædicta resolutione † infertur ad oppositiones, quæ fiunt ad parochiales vacantes ex decreto S. Concilij Trid. sess. 24. de reform. ca. 18. & constitutione Pij V & videbatur per oppositionem non acquiri ius considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem ab examinatoribus factam, si plures sunt approbati, quāuis Episcopus ex eis debeat eligere quem cæteris magis idoneum indicauerit, & alias dignior præter missus possit appellare à mala electione ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. electum vero ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alij non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere ius considerabile ad Parochialem, cum illi, & non alteri collatio Ecclesiæ sit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre iuxta dictum decretum Cō- 82
cilij. † Et quod per nominationem dignioris, seu electionem factam per Episcopum præmisso concursu, quæratur illi ius ad Parochialem tradit Nau. cons. 11. de rescrip. & Zerola 1. part. verb. Beneficia. §. 5. 4. dub.

Nihilominus tamen iuxta dicta † infra p. seq. c. 7. à 83
n. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habeat ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quod Episcopus velit conferre, quando vero collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbatus, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere ius considerabile ad Parochialem ex d. decreto Concilij, & d. dec. Putei 253. lib. 3. dummodo infra quatuor menses significetur Papæ vel collatori iuxta d. constitutionem Pij V. vnde i-
stud ius censebitur præseruatum † per d. clausulam 84
dummodo non sit alteri ius quæsitum, & in eo habebit locum d. regula de non tollendo iure quæsito, quicquid posthæc dicat Gonçalez glos. 6. n. 119. & glos. 9 §. 1. numero 94. nec decisiones Rotæ, quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere † etiamsi concursus ap- 85
probatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia forte ignorabat reseruationem, vel alias, & etiamsi de facto collatio per eum sit facta, nisi prouisus sciens, vel scire debens reseruationem cœperit, vel retinuerit possessionem Parochialis, & administrauerit, vel fructus perceperit, & sic amittat ius iuxta c. auaritiæ. de elect. in 6. & dicta infra 11. p. ca. vlt. dub. vlt. num. 215 & cap si Beneficia † de Præb. in 6 quia fieri hac,
vel illa intentione, & fine, & etiam collationem fuis- 86
se factam ab Ordinario, parum videtur referre, dūmodo in substantia, & effectu sit seruata forma Cōcilij. & constitutionis Pij V. facit lex 2. C. communia de legatis in fine ibi, non enim non verbis, sed ipsis rebus leges imponimus, & facit decisio Rotæ in causa Volaterrana Parochialis. 20. Maij. 1591. coram D. Gypsio, in qua fuit resolutum, propter erroneam expressionem factam in edicto. quod Parochialis erat reseruata, non esse locum reseruationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat l. testium C. de testib. &c. Alias sequeretur, quod si in edicto diceretur, † Parochialem spectare ad collationem Ordi- 87
narij, seu vacasse in mense Ordinarij, vel è contra diceretur Parochialem vacasse in mense reseruato, seu alias esse reseruatam, & sic facto concursu, & examine postea compertum esset non esse ita, vt in edicto dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis vlterius procedere, sed esset opus nouo concursu, & examine, quod non
videtur dicendum. † Nec decretum reseruationis 88
tollit & irritat concursum, & approbationem, sed solum collationem, & inde secuta, vt constat ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. & dicetur infra 9. p. 1. 2. à n. 153. & facit optime textus in c. si confirmationem de elect. in 6.

Quam-

89 Quamuis Rota in vna † Dertusen, Parochialis de Tiuisa per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, vt in decisionib. seqq.

12. Febru. 1693. coram D. Penna.

90 R*Eseruauerat † Fel. record. Greg. 14. die. 5. Decemb. anno. 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post quintam diem & per totum d. annum. 1590. vacantia, vt apparet ex regula* 8. Cancellariæ *eiusdem Pontificis, & cum die 27. eiusdem mensis Decembris vacasset ista Parochialis oppidi de Tiuisa Episcopus Dertusen. appositis edictis, & facto concursu, ad quem inter cæteros comparuerũt Franciscus Virgilius Tarraconen. & Raymun. Ierda Dertusen. ambo decretorum Doctores die. 12. Ian. 1591. declarãdo Parochialẽ Francisco fore conferendam eodem tempore pure, & simpliciter etiam per birreti impositionem eidem Francisco eam contulit, qui die proxime sequenti vigore collationis sibi factæ, tamquam Rector in manibus Episcopi Fidei professionem faciens, & die 13 in veram, & realem eiusdem Parochialis possessionem immissus, saltem vsque ad 24. diem Ianuarij actus rectorales exercuit interim Ordinarius habita forsan notitia prædictæ reseruationis sub die 12. Ianua. 1591. literis quibusdam certificatoriis, ad Papam directis asserens se ideo Parochialem virgilio contulisse, quod reseruationem ignorasset, paratum se obtulit suæ Sanctitatis mandatis obedire, & Virgilius literas suæ approbationis infra quatuor menses iuxta constitutionem Pij. V. de prouisione Parochialium in Dataria libro die. 17. Aprilis. 1591. præsentando de præfata Parochiali sibi prouideri petebat, cæterum, quia Paulo ante Raymundus die. 17. Martij. 1591. eandem Parochialem tanquam reseruatam à sede Apostolica impetrauit, dubitaui, an Francisco competeret ius ita, vt Parochialis sibi foret ad iudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarij. quia esse obstabat Papalis reseruatio cum decreto irritanti c. 2. &c.* dudum de Præb. lib. *6. Rota* dec. 1. n. 4. de rerum permutat. *in nouis Simoneta* tract. de reseruatio. q. 48. n. 1. & q. 79. n. 4. *quo Papali decreto ligantur etiam ignorantes* c. 1. de conces. Præb. l. 6. c. quodam. *§.* fi. vers. prima enim collatio, *vbi id annotat. Io. Andr.* de Præb. lib. *6.* & Clem. 1. *vbi glos.* verb. attentari de concess. Præbendæ. *Cassad.* dec. 12 n. 5. super regulis. *Simoneta* de reseruatio. q. 96. *Acerambonus* dec. 19. lib. 1. *Cou.* in cap. Alma mater de sententia excom. p. 1. §. 10. n. 8. & seq. *operatur præterea nullitatem actus cõtra tale decretum gesti Cassad.* dec. 1. nu. 1. de Præb. *Cou.* practicarum c. 9. n. 7. *Fel.* c. 2. n. 7. vers. 4. limita, de cõstitu. cum similibus *congestu per Gabrielem,* tit. de clausulis conc. 3. *Nec concursu cum subsecuta examinatorum approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod ius Francisco, vt competere videbatur ex dispositione Concilij Trid.* sel. 24. c. 18. *§.* peracto deinde examine, *nam cum inibi Concilium vlterius procedendo constituat, vt perfecto examine ei, qui fuerit approbatus, & magis idoneus iudicatus, fiat collatio ab illo, ad quem spectabit eam conferre, & in casu proposito propter reseruationem collatio spectaret ad Papam, approbatio, & collatio Ordinarij nullum ius tribuere potuit stante decreto irritante approbationem, & collationem Ordinarij inficiente Rota* dec. 1. n. 4. de rerum permut. in nouis *Par.* cons. 29. l. 4. n. 22 *& tametsi ex concursu, approbatione, & electione Ordinarij aliquod ius considerabile Francisco competere potuisset, illud amiserat, ex quo cœperat possessionem vigore collationis ab Ordinario sibi facta* capite si Beneficia de Præbendis libro *6. cuius textus dispositio, quãuis scientes tantum afficeret, eo nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante admiserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breue de capienda possessione nomine Cameræ obtentum per Raymundum post multos menses elapsos à tempore reseruationis Papalis, cum nõ esset verisimile eum tunc reseruationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarij literis ad Papam directis non obscure colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reseruationem ignorauerat, nam cum sẽper mensis Decembris sit vnus de quatuor mensibus Ordinariorum, non fuerat necessarium talem præmunire executionem, & tamen, cum hæc agerentur die. 12. Ianuarij nihilominus Franciscus vigore collationis Ordinarij die 15. eiusdem possessionem Parochialis voluit adipisci; ad decisionem in causa Gerunden. sacristiæ die. 26. Maij 1967. coram Cota, quam Domini vix pro genuina Rotæ decisione agnoscere dignabãtur respondebatur, eam non omnino applicari huic themate, vbi non fuerat seruata Concilij Tridentini forma deputando economum cum congrua fructuum assignatione, donec à Papa foret de Parochiali prouisum, ad quem tanquam de Beneficio reseruato collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad* decisionem *Putei 253. incipit.* dubitauit Dominus libro tertio *nam propterea ibi ex oppositione fuerat ius considerabile acquisitum oppsitori, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo, qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & & examen Francisci, vt euentus demonstrauit, non poterant dici facta ad effectum, vt Papa deinde conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideo ex illis tamquam ex præambulis ad collationem à Papa faciendam non fuerat Francisco quæsitum aliquod ius considerabile, imo vero, si quod acquisiuerat, extinctum fuerat per collationem Ordinarij ad quam actus præcedentes videbantur ordinati. Præterea cum decisio Putei loqueretur solum ad effectum, vt d. iuris mentio fieri deberet, ex eo non poterat huic facto applicari quod ex serie & narratione totius causæ, exposita fuerant Papæ omnes illius circumstantiæ. Illa quæ obiiciebantur contra prouisionem Raymundi tanquam aliena à præsenti disputatione, in qua solum quærebatur de iure à Francisci prætenso, non indigere responsione Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere ius Francisco, nec ei Parochialem ad iudicandam*

In eadem, decimo nono Iunij 1595. coram D. Lita.

F*Vit resolutum standum esse in decisis sub die 12. Februarij. 1593. coram D. Penna rationibus, de quibus in ea, & ad illud, quo præcipue nituntur informantes in hac positione, pro D. Francisco Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reseruatoria inficiat collationem Ordinarij, & omnia inde secuta, non tamen annul-*

annullat concursum, & approbationem in eo factam, per quem ius prætenditur quæsitum ipsi Francisco in tantum, vt ei, & non alteri sit facienda collatio iuxta dispositionē Concilij Tridentini sel.24.c.18.*& constitutionis Pij.V.super modo, & forma prouidendis de Parochialibus; fuit per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu reuocari dispositione d. Concilij, & constitutionis, tum quia non apparet obseruatam fuisse formam à d. Concilio, & cōstitutione traditam ad leg.*auxilium. ff. de minor.*glos. fi.*in c.constitutis de appellat.*Par.*cons.47.n.59.&61 l.1.*& quod non fuerit seruata forma Concilij ex eo conuincitur, quod collatio per Ordinarium eidem statim facta fuit simpliciter, & absque aliqua protestatione, & vlterius eidem tradita fuit realis possessio d. Parochialis aliquo in economum non deputato cum assignatione congrua, donec collatio ipsa fieret per Papam, ad quem de iure spectabat, vt disponitur in d. Concil. cuius quidem forma ad vnguem erat obseruanda, cum de iure per æquipollens adimpleri nō possit, vt alias fuit dictum in illa Volaterrana Parochialis 20. Maij 1591. coram D. Gipsio, tum etiam, quia ex prædictis, collatione scilicet Ordinarij, admissione, professionis fidei & traditione possessionis absque aliqua reseruatione, aut protestatione factis post dictum concursum, & approbationem satis clare colligitur concursum ipsum fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admissam fuisse dumtaxat ad effectum collationis Ordinarij ad textum* in §. Pauonum, de rerum diuis. in l. vxori. §. fi. de leg.3.*cum aliis per Decianum*, cons.18.n.350.li 1. *quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reseruationem, prout per informantes pro ipso Francisco prætenditur impossibile idcirco est, quod concursum admiserit Ordinarius, prædictumque Franciscum approbauerit etiam ad effectum, vt eidem fieret collatio per sedem Apostolicam, vt de beneficio reseruato cum animus ad ignorata non applicetur.* l. sicut certi, & l. si cū in vtero. C. de testam. Milis. l. si hæres institutus. ff. de acquirenda hæredit. cum aliis, *per Corneum* cons. 273. num.5. lib.4. *vnde, cum actus hominis non operetur vltra voluntatem eius* l. qui reipublicæ, & l. qui iniuriarum. ff. de iniuriis, & c. si sacerdos de offic. Ordinarij *sequitur propterea, quod ex d. cōcursu, & approbatione non potest dici aliquod ius quæsitum Francisco Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certificatoriis Ordinarij datis, vt prætenditur sub die 12. Ianuarij 1591. & sic per diem ante impetrationem Raymundi iuuari potest ipse Franciscus Virgilius, tum ex prædictis, tum quia prædictæ literæ maxima suspitione antidotæ non carent ex deductis per informantes pro D. Raymundo, & ex eo, quod sub die decimo quinto eiusdem in executionem collationis Ordinarij immissus reperitur Franciscus ipse in possessionem realem d. Parochialis. quod, vt omnibus patet, de directo repugnat effectus dictarum literarum ideo, &c.*

In eadem 24 Nouembris 1595. coram D. Corduua.

92 IN *hac tertia instantia fuit resolutum, † confirmandas esse duas sententias Rotales ad fauorem Raymundi non obstantibus, quæ de nouo adducebantur, fundamentis, quorum præsuppositum factum, quod esset ius quæsitum Virgilio ex approbatione Ordinarij in concursu facto ad Parochialem, de qua agitur, & de illo erat facienda mentio in gratia Raymundi iuxta* decisio *Putei*.253.l.3. *Domini dixerunt iure non subsistere: nam cum præparatoria non sit in consideratione, quando adest præparatum, sicuti non attenditur modus quando habetur affectus.* lib. cum seruus de verb. oblig. l. si mater. C. de instit. & substit. cum vulgaribus, *tunc enim ius aliquod posset considerari ex approbatione, quando esset ordinata ad collationem. quæ non fuisset sortita effectum, cum tamen reperiatur confusa cū collatione, non potest se ortum attendi, vt de per se tribuat aliquod ius, facile etiam tollebatur obiectum contra resolutionem vltimo loco factam, in qua fuit dictum non esse seruatam formam Concilij Triden quia non fuit deputatus economus, quia enim opponebatur illam non esse de forma, Rota enim voluit ostendere nullitatem concursus non directi ad collationem Papæ, quo casu seruanda sunt disposita per Concilium. Minus obstabat fundamentum adductum ex* ca. si confirmatum. de elect. in 6. *vbi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit, quando nullitas vnum comprehendit, & non aliud, quæ recipiunt separationem, vt dicitur de institutione, qua annullata remanet præsentatio, vt fuit dictum in illa Toletana Parochialis coram D. Decano 3. Iulij præsentis anni, nullitas enim non inficit præsentationem, vel electionem, sicut in casu nostro inficitur vtrumque Francus* in d. ca. si confessionem n.2. *nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursum iuxta Concilium ad effectum, vt approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de iure, hoc enim verum est, & procedit* decisio 48. diuersorum p.1. *in impressis, sed non fuit ita factum, vt constat ex postea gestis per ipsum Ordinarium, qui prouisum ad concursum admisit, & ipsum prouisum, qui acceptauit cum emissione solemnis professionis, ex quibus apparet d. concursum fuisse præordinatum ad effectum solius collationis Ordinarij. quæ allegabantur de ignorantia non intrant, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarius narratum fuisset Papæ, non concessisset* capite primo de concessione Præbendæ in sexto *& fuit resolutum coram. R.P.D. Penna in hac causa.*

CAP. IV.

De commenda.

SVMMARIA.

BEneficium *aliquando conceditur non in titulum sed in commendam, & quando dicatur concedi in tit. n.1.*

Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia, n.2. licet alias multis modis sumatur. num. 3.

Titulus verus, & iustus dicitur, si nihil vitij habet alioquin cum colorem tituli habet, dicitur coloratus, numero quarto & de titulis coloratis remissiue, numero quinto.

In commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, & administrationem, n 6.

Commenda est duplex, altera temporalis, altera perpetua seu in vtilitatem Ecclesiæ, altera in vtilitatem commēdatarij, n.7.

Infe-

Inferior Episcopo non potest Beneficium commendare cõtra Hoiedam, & Cuchum à n. 8. & seq. nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem n. 12.

Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare, n. 13.

Capitulum, nemo, de electione in 6. solum loquitur in commenda Parochialium, de qua quæ sint videnda, numero 14. & hodie est correctum ex Concilio Tridentino num. 15.

Alia Beneficia videntur posse commendari vltra sex menses etiam ad vitam per Ordinarios, n. 16.

Sed hoc erit intelligendum de commendis factis in Ecclesiæ vtilitatem, & stante, causa, n. 17. & causa cessante reuocaretur, n. 18 imo, cum fiat causa custodiæ, non posset fieri perpetuo etiam in aliis Beneficiis à Curatis, sed ad summum donec prouideantur, numero decimo nono.

Secus in commendis hodiernis ad vtilitatem commendatarij, quæ non sunt vere commenda, n. 20 nec iure antiquo cognita numer. 21. nullo modo ab alio quam à Papa fieri poterunt, numero 22. nec etiam à Legato. numero 23.

Via commendæ inuenta est à Romanis Pontificibus ad hoc, vt qui non est habilis ad titulum, fit habilis ad commendam, vel vt Beneficium titulo commendæ cum alio incompatibili teneantur, & ad istum effectum, & non alium Papa dat Beneficium in commendam, num. 24. & 25.

Sic Papa sæculari de reg. prouidet in cõmendã & cõtra n. 26.

Quando Beneficium, seu Prioratus regularis datur in commendam perpetuam non requiritur professio, n. 27. nec illud habens potest cogi profiteri, sicut habens in titulum, n. 28.

Commenda sola vim habet dispensationis, nec requiritur alia dispensatio. n. 29. est enim collatio Papæ dispensatoria, n. 30. & commenda perpetua, & vnio temporalis sunt quædam palliatæ dispensationes, numero trigesimo primo.

Dictum Gambari, quod Monasteria, & Dignitates non possunt commendari minoribus 15. annis, non potest procedere, nisi respectu Ordinarij n. 32.

Commenda non inducit incompatibilitatem, sicut titulus contra Sarnen. & alios. n. 33. 34. & 35. quod non solum procedit in vno in titulum, & alio in commendam, sed etiam in duobus in commendam ante Concilium Tridentinum contra Hoiedam, numero 36. cum sequentib.

Hodie ex Concilio non possunt teneri duo Beneficia incompatibilia, per viam commendæ, nec vnum in titulum, & aliud in commendam perpetuam. numero 41. & 42.

Commenda ad vtilitatem personæ non est vere, & proprie commenda, imo censetur titulus, seu habet vim, & effectum tituli, n. 43. etiam si sit temporalis. nu. 44. & ideo de ea debet fieri mentio per impetrantem, sicut de perpetua. n. 45. & 46.

Quoad incompatibilitatem, & vacationem per assecutionem alterius incompatibilis, est differentia, etiam stante Concilio, inter commendam perpetuam, & temporalem. n. 47.

Huiusmodi commendatarij habentur, vt titulares, censenturq; & reputantur titulares, & ideo dispositio, & iura loquentia de titularibus, seu Prælatis habent locum in illis, n. 48 & sic possunt esse delegati Apostolici, & in iudices sinodales designari, sicut titulares, in eos quæ delegatio sub nomine Dignitatis facta trãsiret. nu. 49. 50. & 51.

Huiusmodi commendatarij non possunt remoueri magis, quam titulares, nec commenda reuocari, n. 52. quamuis secus sit in commenda ad vtilitatem Ecclesiæ, quæ potest ad libitum reuocari nisi sit facta ad tempus, & ante tẽpus fieret reuocatio sine prouisione Beneficij. nu. 53. cum seq.

Commenda causa custodiæ non impedit prouisionem Beneficij, & sic ea durante, currit tempus prouidendi n. 59.

An vacet Beneficium per obitum commendatarij & per cõmendam expiret reseruatio? n. 60. cum seqq. referuntur sententiæ doctorum, & resoluitur negatiue.

Per commendam factam à Papa. siue ad vitam, siue ad tẽpus, Beneficium manet affectum, quamuis apud Gallos id non seruetur. n. 68 69 & 70.

Beneficia reseruata, seu quocumq; modo affecta non cadũt sub expectatiua, & Rota reprobauit consilium Socin. 32. n. 71. & 72.

Quod dicitur de commenda idem dicendum est de vnione ad vitam, vt ea dissoluta, Beneficium vacet, vt prius, & duret reseruatio seu affectio secundum Rotam, cuius sententia est magis conformis Concilio, & declarationib. S. Congregationis, quam contraria sententia Cancellariæ. n. 73.

Sicut commenda ita vnio facta à Papa de Beneficio vacante ad vitam inducit affectionem per appositionem manus n. 74.

Vnio facta ad vitam de Beneficio iam collato non inducit affectionem, licet secus sit in commenda. n. 75. & ratio differentiæ ponitur. n. 76.

De materia commendæ quæ sint videnda n. 77.

BEneficiũ aliquando cõceditur nõ in titulum, † 1
sed in commendam; in titulũ concedi dicitur
quando modo ordinario, & legitimo obtinendi Beneficia conceditur, & assignatur alicui, vt sit suum.

Vnde titul. hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinẽdi Beneficia Rebu. *de pacif.* † *possessorib. n.* 2
67. alias 53 Corras. *de Benef. 1. p. c. 6. n. 1.* & P. Greg. *de Benef. c. 40. n. 19.*

Licet alias † multis modis sumatur titulus, vt per 3
glo. & *in L. vñ est, C familiæ, Hercisc. & in Auth. de Eccles. titulis in Rub. & in c. dudum. 2. verb. titulatam, de elect. &* post alios Mand. reg. Cancel. *q. 2.*

Titulusque verus, † & iustus dicitur, si nihil vitij 4
habet, alioquin eum colorẽ, figurã, & apparẽtiã tit. habet, coloratus dicitur, nẽpe quãdo processit ab Ordinario collatore, seu ab eo, qui disponendi de Beneficio potestatem habet, licet inualidus ob aliquẽ defectũ recipiẽtis, seu impedimẽtũ aliquod, &c. D. *in c. cũ nostris de cõces. Preb.* Cosm. *in prag. sãctio. ti. de pacif. pos. §. 1. verb. coloratum,* Rebu. *eod. tract. n. 42.* alias 32. Cas. *dec. 7. & 11 sup reg.* Sar. *de triennali q. 27. cũ seq.* Corras. *d. c. 6 n. 2.* Mand. *reg 16 q 27.* & P. Greg. *d. c. 40. n. 19.*

Et de titulis coloratis vltra eos vide † Pontanum 5
in tract. de spolio. l. 2. c. 15. & latissime Mascard. *de probatio. con. 1380 cum 9. seq.*

In commendam vero conceditur † Beneficium, 6
cum datur alicui in custodiam, & administrationem com-

commendare enim nihil aliud est, quam deponere
l. commendare ff. de verb. signific. at. l. Lucius. 24 ff. depositi
cap. ne quis arbitretur. 22. q. 2. c. 1. de deposito, glossa in ca.
nemo. de elect. in 6. verb. commendare, Corras. d. ca. 6 n. 4.
Probus ad Monachum in d. cap. nemo n. 1. & posthæc
Gonçalez ad regulam de mensibus glossa quinta §. 8. nu.
38.

7 Estque duplex commenda, altera † temporalis,
altera perpetua, seu altera in vtilitatem Ecclesiæ, altera
in vtilitatem commendatarij, cum facultate
disponendi de fructibus sicut verus Beneficiatus,
vt D. communiter tradunt.

8 Inferior autem Episcopo non † potest Ecclesiam
seu Beneficium commendare. Domin. in d. ca. nemo.
n. 14. & ibi Francus n. 8. Fel. in c. auditis n. 12. de præscrip.
Corras. supra nu. 3. Gambarus de officio legati lib. 4. rubrica
de potestate legati in commendando Beneficia. q. 21 à
n. 165. Cuchus in institutionib. maior. lib. 3. tit. 6. n. 46. &
Flam. Par. de resignat. Beneficior. lib. 7 q. 10. n. 23. quamuis
9 contrarium dicat † Hoieda de incompatibilitate
Benef. 2. p. c. 4. n. 6. citans Rebuf. de pacificis possessoribus
n. 44. qui id non dicit, nam verba eius, ab inferiore Episcopo,
non intelliguntur de inferiore † ab Episco-
10 po, sed de Episcopo inferiore Papa, Panor. enim,
quem Rebuf. citat in c. si constiterit. n. 2. de accusatio. i-
11 ta loquitur. † Et quicquid velit Cuchus supra nu. 3.
dicens commendari Beneficium ad tempus posse
nedum à Pontifice Maximo, verum ab alio quouis
Ordinario inferiori conferendi potestatem haben-
12 te, cuius tamen sententia, † & Hoiedæ, potest procedere
in inferiore habente iurisdictionem, quasi
Episcopalem, qui potest Beneficia commendare ad
tempus, sicut Episcopus, vt contra Gambarum d. n.
165. docet Flores q. 24. n. 16. quo pacto etiam potest
intelligi doctrina Rebuff. dicto numero quadragesimo
quarto.

13 Nullus tamen † Ordinarius inferior Papa potest
perpetuo commendare, secundum Sarnen. d. regula
de triennali. q. 5. ex d. ca. nemo, ex quo etiam ait Corras.
supra nu. 4. quod commendare ad tempus sex mensium
tantum lex permittit, & Æneas de Falcon. de
reseruatio. 3. q. nu. 11. ait, quod commendam perpetuã
nullus citra Papam facere potest, qui nihil allegat,
& Cuchus supra n. 4. dicit, quod in perpetuum, aut
quandiu vixerit is, cui commendatur, infra summũ
Pontificem, aut eius Legatum nemo commendare
potest, quod etiam ait Zechus de Benefi. & pensio. Eccles.
c. 7. n. 2.

At ille textus solum † loquitur in commenda Pa-
14 rochialium, de qua videndi sunt Paulnus de offic. &
potestate. Capituli sede vacante 2. p. 3. qu. Rebuf. in praxi
tit. de commenda. n. 54. Mandos. reg. 30. q. 3. n. 8. & Hoieda
de incompatib. 1. p. c. 14. nu. 3. & hodie est † correctus
15 ex S. Concilio Tridentino, vt Sacra Congregatio declarauit
his verbis. Commenda quæ ab sex menses in Ecclesiis
Curatis fieri poterant ad Ordinariis c. nemo. de electione
lib. 6. amplius post Concilium locum non habẽt,
cum debeat in eis deputari Vicarius ad formam c. 18. sess.
24. de quo infra parte nona capite secundo à num.
21.

16 Vnde videtur, † quod alia Beneficia etiam per
Ordinarios possunt commendari vltra sex menses,
etiam ad vitam, c. qui plures. 21. q. 1. ca. dudum de elect.
Domin. & Francus in d. c. nemo. n. 3. Rebuff. de pacific.
poss. n. 58. alias 45. & in praxi tit. requisita ad collationem
n. 16. Hoieda d. c. 4. n. 7. Quintanadueñas Eccles. li. 1. c. 7
n. 7. & li. 4. n. 127. & sentit glossa in d. capite nemo. verb.
Parochialem, quam sequitur ibi Domin. sub numero
7.

Hoc tamen intelligendum † erit de commendis 17
factis in Ecclesiæ vtilitatem (per quas non datur licentia
disponendi de fructibus libere, illosque cõuertendi
in proprios vsus) & stante causa, quæ tamen
rato erit, dandi in commendam † perpetuo, Gã 18
barus supra n. 159. & causa deinde cessante reuocaretur
Gambarus ibi hæc enim sunt veræ commendæ
iuxta d. supra n. 6. de quibus accipienda sunt dicta
iura, † imo puto, quod, cum fiat causa custodiæ Ec- 19
clesiæ, non posset fieri perpetuo etiam in aliis Beneficiis
à Curatis, sed ad summum donec prouideatur
ad Mandos. d. reg. 32. quæstione septima numero
4.

Secus in commendis hodiernis, quæ fiunt † ad v- 20
tilitatem commendatarij cum facultate disponendi
de fructibus, sicut verus Beneficiatus, quæ non
sũt veræ commendæ, cum magis participent de vero
titulo, quam de deposito, Puteus decisione 24. numer.
4 libro 1. Quintanadueñas d. libro 1. capite 7. numero
7.

Nec iure antiquo inuentæ, aut cognitæ fuerunt,
† vt cum Cassaneo recte tradit Sarnen. d. q. 5. sed hoc 21
commendarum genus maiores nostri ignorabant,
vt inquit Thomas Campegius in tract. de commendis
Beneficiorum, qui est tomo 15. parte secunda tractatuum
nouorum.

Vnde istæ commendæ nullo modo ab alio, † quã 22
à Papa fieri potuerunt, Æneas supra, & Gambarus
n. 162. & 163.

Nec etiam à Legato etiam de latere, † nisi habeat 23
à Papa specialem facultatem, quicquid dicat Cuchus
d. n. 4. & clare colligitur ex traditis per Sarnen.
d. q. 5. & ex Mandos. reg. 32. q. 7. nu. 5. vbi ait commendam
perpetuam, seu temporalem non in fauorem
Ecclesiæ esse collationem Papæ dispensatoriam, &
faciunt, quæ idem tradit. reg. 19. quæst. 10. nu. 5. & qu. 16.
n. 4.

Pro quo aduertendum est viam commendæ † in- 24
uentam esse a Romanis Pontificibus ad hoc, vt qui
non est habilis ad tit. sit habilis ad commendam,
vel vt Beneficium tit. commendæ posset cum alio
incõpatibili retineri, &c. vt tradit Gambar. sup. n. 57.
& 60. & ad istum effectum, & non ad alium Papa
dat † Beneficium in commendam, alias frustra vie- 25
retur verb. commenda, contra l. 2. C. commun. de lega.
& c. si Papa de priuilegijs lib. 6. ita Lamber de iure patro.
l. 2. p. 1. q. 6. art. 14. n. 15. Hoieda d. c. 4. n. 5. & Campegius
supra n. 7. & sic Papa † sæculari de regulari prouidet 26
in commendam, & è contra, Rebuf. d. tit. de commẽda.
n. 7.

Et quando Beneficium, † seu Prioratus regularis 27
datur in commendam perpetuam, non requiritur
professio, Staphil. de literis gratia, tit. de expectatiuis, 9.
forma, n. 5. & Mandos. de signatura, tit. de prouisio. versi.
Prioratus. Nec habens in commendam Beneficium
† regu-

28 regulare cogi potest profiteri religionem sicut ha-
bens *in tit. cogeretur*, Cassad. *decis. 32. super reg. n. 8.* Sar
nen. *in reg. de infirmis, q. 13. vers. praeterea*, Rebuf. *de paci
ficis nu. 59.* alias *45.* dicens, quod hoc declarat Rube-
us *in tractatu de commenda, qu. 8.* nisi hoc in Bulla ex-
pressum fuerit, & Cuchus *sup. numero quadragesimo
octauo*

Et commenda sola vim habet dispensationis, Re
29 buf. *d. tit. de commenda, nu. 33. & tit. de† dispensatione ad
plura. n. 18.* nec requiritur alia dispensatio, Probus ad
Monachum *in c. super eo de praben. in 6. n. 15. & 16.* vt e-
nim dicit Mandos. *d. reg. 32. q. 7. n. 5.* commenda per-
30 petua, seu temporalis non in fauorem † Ecclesiæ
est collatio Papæ dispensatoria, & commenda per-
31 petua, & vnio temporalis sunt quædam † palliatæ
dispensationes, Mandos. d. regula 32. quæst. 30. *num.
3.* & Hoieda *d. cap. 4. nu. 14.* & nouissime Gonça *sup.
n. 6.*

32 Vnde quod dicit Gambarus *sup. n. 110.* † Monaste-
ria, & Dignitates, non posse commendari minori-
bus *25.* annis, non videtur posse procedere ex dictis
vel accipiendum est respectu Ordinarij de commẽ-
da ad fauorem Ecclesiæ.

33 Vnde etiam nõ videtur verum quod tradit † Sar.
d. reg. de triennali, q. 5. vers. hinc est quod hodie, ꝙ ex quo
hodie commendæ perpetuæ non sunt vere, & pro-
prie commendæ, sed adhærent magis ad naturam
collationis, & veri tit. inducunt incompatibilitatem
& notabiliter *(inquit)* probant moderni repeten-
tes *in Clem. gratia de rescrip.* allegantes Concilium
34 Lateranen. modernum, cuius † nempe Sarnen. ve-
rus sensus est, quicquid controuertat Mandos. *d. reg.
32. q. 7. n. 5.* quod sicut duo Beneficia incompatibilia
non possunt teneri in tit. ita nec in commendam
perpetuam, aut vnum in tit: & aliud in commendã
perpetuam, & sequuntur Corras. *d. c. 6. n. 7.* & Naua.
*in man. c. 25. n. 126. & de oratione Miscel. 60. n. 10. & cons. 1
de constitut. n. 38.* vbi ait, quod de Beneficio commẽ-
dato in perpetuum idem est dicendum, quoad in-
compatibilitatem, quod de dato in tit. Quæ sentẽ-
35 tia conuincitur † ex dictis, & contrarium, nempe
quod talis commenda non inducat incompatibili-
tatem, sicut tit. docent Cassad. *d. decis. 32. super reg. nu.
7. & decis. 7. de reseruatio. n. 2. & deci. 5. de priuil. nu.* 12. &
Caputaqnen. *dec. 145. n. 2. p. 1.* & idem tenet Glossator
reg. Cancel. 11. versic. vnum tamen, Gambar. Lamber. &
Campegius supra relati, *nu. 24. & 25.* Nec placet di-
36 stinctio, Hoiedæ qui *d. † c. 14. n. 13.* docet duo Benefi-
cia alias incompatibilia non posse teneri per viam
commendæ, siue perpetuæ siue temporalis, ex
ex d. c. nemo, &c. sequitur Flam. Paris. *de resigna. Benefi-
cior. l. 3. q. 1. n. 110.* posse vero teneri vnum in titulum,
& aliud in commendam etiam perpetuam docet
*d. c. 4. 2. p. ex c. dudum, 2. de elect. & c. qui plures. ca. relatis,
c. illud. 21. quæst. 1.* quam distinctionem videtur sequi
Quintanaduennas *d. l. 1. c. 7. n. 7. & 8. & lib. 4. nu. 125. &
126.*

37 Sed ista iura † parum faciunt, nam non loquun-
tur de istis commendis in fauorem commendatarij
quæ tunc non erãt cognitæ, vt supra dixi *n. 22.* sed de
commendis factis pro Ecclesiæ vtilitate, & sic acci-
pit ista iura Campesius *supra n. 1. & 2.*

Et non videtur † maior incompatibilitas duorũ 38
in commendam, quam vnius in titulum, & alterius
in commendam, *& d. c. nemo*, solum loquitur de dua-
bus Parochialibus in commendam prohibens ne
commendetur, † nisi vna, & non dicit, quod si 39
per Papam commendentur; sint incompatibi-
les.

Vnde concludo, † quod ante Concilium Trid. ve 40
rà erat doctrina Cassadori, Caputaquen. & aliorum
vbi supra, non solum in vno in titulum; & alio in
commendam, sed etiam in duobus in commendã
hodie vero vera est † sententia Sarnen. Corrasij, & 41
Nauarri, supra ex S. Concilio Tridentino *ses. 7. de re-
form. c. 4.* ibi *seu commenda perpetua*, & *ses. 24. de reform.
c. 17.* ibi *etiam commendata.* Campesius *supra in fine*, &
Gonçalez *supra n. 20*

Ex qua non solum non possunt iam teneri duo
Beneficia incompatibilia † per viam commendæ 42
perpetuæ, sed nec vnum in titulum, & aliud in com
mẽdã ꝑpetuã, quicquid in hoc cõtrariũ male teneat
Hoied. *d. c. 4. n. 14. ad 19.* & Quintanadueñas *d. li. 4. n.
126.* qui tamen *d. capite septimo numer.* 8. contra tene-
re videtur.

Quod merito statutum est cum d. commenda
ex quo fit † ad vtilitatem personæ, & non Ecclesiæ, 43
non sit vere, & proprie commenda, vt dicebat Sar-
nen. imo censetur titulus, seu habet vim, & effectũ
tituli, seu habetur loco tituli, & æquiparatur titulo;
Millis *in Repertorio, verb. commenda* Sarnen. *reg. de in-
firmis q. 13. & de annali. q. 20.* Probus ad Monach. *in d.
c. nemo n.* 14. *& n. 33.* Rebuf. *de pacif. posse. nu. 47.* alias *36.*
Lamber. *d. art.* 14. Corras. *d. ca. 6. n. 7.* Gambarus *supra
n. 61.* Cassad. *deci. 2. de vnione. n. 12.* Mandos. *d. reg. 30. q. 31
& reg. 32. q. 7. & cons. 38. n. 8. & 9.* Nau. *de oratione. ca. 20.
n. 16. & cons. 9. de Præb.* Hoieda *d. c. 14. n. 7.* P. Greg. *d. ca.
10. n. 13.* & Horatius Mandos. *de priuile. ad instar, glos. 5.
n. 12.* vbi agit, an priuilegia Abbati, vel Præposito cõ
cessa ad commendatarium cui Abbatia, vel Præpo-
situra esset commendata, protrahantur, & Gonça-
lez, qui plura adducit supra *ex numero secun-
do.*

Quod procedit † etiamsi commenda sit tempo- 44
ralis ad vtilitatem commendatarij, nam etiam tunc
habet vim tituli, Puteus *decisione 272. n. 3. l. 2.* Mando.
d. q. 3. n. 9. & d. q. 7. n. 4. vbi etiam quod sequitur † natu 45
ram perpetuarum, & ideo de ea debet fieri mentio
per impetrantem in prouisione sequenti alias pro-
uisio est surreptitia, vt per Puteum *ibi*, sicut de per-
petua, Sarnen. *d. q. 5. de triennali. † versic. tunc est.* Cor 46
ras. *d. numero septimo* & Cuchus *supra numer. decimo o-
ctauo.*

Quamuis quoad incompatibilitatem, † & vaca- 47
tionem per assecutionem alterius incompatibilis
videatur esse differentia, etiam stante Concilio Tri-
dentino, inter commendam perpetuam, & tempo-
ralem iuxta ea, quæ alias dicemus *11. p. capite 5. num.
ibi.*

Vnde huiusmodi † commendatarij habentur vt 48
titulares, censenturq; & reputantur titulares, & i-
deo dispositio; & iura loquentia de titularib. seu de
veris prælatis habent locum in illis. Sarnen. *qu. 5. de
triennali, & 4. de publicandu*, Probus, *à nu. 16. supra*, Et

49 sic possunt esse delegati Apostolici iuxta,† capite statutum de rescrip in 6. sicut titulares. Sarnen. d. quæstione 5. vers. similiter est dicendum, Probus supra n. 20. & 32 Rebuf. numero 53. alias 42. Corras. numero octauo & Cuchus numero vigesimo primo Gonçalez, numero 10. & 30.

Et hodie iuxta decretum Sacri Concilij Triden-
50 tini,† sess. 25. de reform. c. 10. poterunt in Iudices sinodales designari sicut titulares in eosque delegatio, seu commissio sub nomine dignitatis facta transiret De-
51 cius in c. quoniam Abbas,† de offic. delegati. n. 44. Sarnē. d. q. 5. vers. ex quibus omnibus infertur, Probus n. 23. Rebuf. d. n. 53. Corras. d. n. 8.

52 Et sic etiam† huiusmodi commendatarij non poterunt remoueri magis, quam titulares, nec commenda reuocari, Roman. consil. 350. n. 5. & 6. Sarnen. d. q. 4. de publicandis vers. & ideo, Rebuf. de pacific. n. 60. alias 46. Corras. n. 8. Campesius n. 6. vbi supra, & Rota dec. 791. nu. 11. par. 1. diuersorum Gonçalez supra numero 29.

Quamuis secus sit in commenda ad vtilitatem
53 Ecclesiæ,† quæ potest ad libitum reuocari, ad nutumque ipse remoueri, glos. in c. si constiterit, de accusatio. & in c. qui plures. 21. q. 1 Roma. supra, Aretin. in d. cap. si constiterit, Sarnen. & Rebuf. vbi proxime, qui tamen Rebuf. d. tit. de commend. n. 67. variat. Corras. d. c. 6. n. 5. Mandos. d. reg. 39. qu. 3. n. 8. & P. Greg. c. 10. n. 13. & lib. 4. tit. 26. p. 1. & ibi Greg. gloss. penul. & Goncalez supra n. 35. & 37.

In quo tamē contrariū tenet glossa in d. ca. nemo, sed Abbas in d. c. si constiterit. n. 12. sic conciliat,† vt si
54 commenda est facta ad tempus, non possit ante illud finitum reuocari, nec interim Beneficium con-
55 ferat. intellige sine causa, † & sic procedat glos. in d. c. nemo, si vero commenda est facta simpliciter, tunc possit reuocari, & ita procedat glos. in d. ca. si constiterit, & in d. cap. si plures. Et hanc concordiam videtur tenere Franc. in d. c. nemo n. 7. vers. in eadem glossa ibidē Gambarus supra n. 235. & Cuchus numero 15. & 45. & 47. ad fin.

56 Licet Romanus,† Sarnen. Rebuf. Corras. & Mādos. ibi videantur velle etiamsi non sit facta simpliciter, posse ante tempus reuocari, & tenuit Aret. in d. c. si constiterit, aiunt enim, quod tunc commenda nihil aliud est, quam quoddam depositum, quod potest ad libitum deponentis reuocari, licet fuisset dictum, quod depositum, vt quoad obitum depositarij duraret. l. 1 §. si sic ff. depositi. Quod verum vide-
57 tur, † nisi vbi ante tempus fieret reuocatio commendæ absque eo quod Beneficium prouideretur.

Sed adhuc manente vacante, pro quo facit, nam vt ait Mandos. reg. 32. q. 7. nu. 4. commenda in fauorē
58 Eccles. nil aliud est, quam† depositum temporaneū ad nutum reuocabile, pro vtilitate, & commodo Ecclesiæ factum, donec de Rectore, seu ministro perpetuo debita præcedente cognitione prouisum sit. &c.

Ex quo infero, † quod commenda ista causa
59 custodiæ, & administrationis ad vtilitatem Ecclesiæ non impedit collationem, ac prouisionem Beneficij, Sarnen. d. q. 4. versic. & ideo, & sic ea durante currit tempus conferendi, seu præsentandi, &c. vt videtur tenere Lamber d. l. 2. p. 1. quæst. 6. artic. 14. ad finem, quicquid glossa in d. c. nemo, & Gambarus n. 186. & alij supra dicant.

Sed est dubium graue,† an vacet Beneficium per 60
obitum commendatarij, & consequenter, an per commendam expiret reseruatio? in quo partem affirmatiuam tenent Rota dec. 7. de elect. in antiquis alias 244. & dec. 1. de Prabend. in antiquior. Corras. d. c. 6. n. 7. Gambarus supra n. 53 & videntur tenere Sarnen. de infirmis q. 13. in fine & de triennali q. 5. & Rebuf. de pacificis. † n. 58 alias 44. & Domin. in d. c. nemo. n. 7. tenet re- 61
seruationem expirare per commendam, quando Papa reseruauit Beneficium prouisioni suæ, non collationi, & Cuchus supra n. 11. 25. 26. & 27. ait reseruationem à Summo Pontifice factam non minus† ex- 62
tingui, si Beneficium reseruatum alicui perpetuo commendaret, quam si titulo tenus contulerit quamuis nu. seqq. secus dicat, vbi ad tempus certum commendasset, aut etiam ad vitam, quia commendatio ad vitam non censetur perpetua adhunc effectum, sed illa tantum, quæ ad incertum tempus sit facta, sed quicquid ipse dicat, commenda† ad vitam 63
perpetua dicitur absolute, imo ista est magis perpetua. &c.

Sed contrarium, scilicet quod non vacet per obitum commendatarij, etiam perpetui, seu vacet sic- 64
ut prius,† cōmenda cessante, & cōsequenter cōmēda nō extinguatur, seu expiret reseruatio, tenet Rom. d. cons. 350. vbi Horatius Mandos. Glossator reg. 9 ad fi. Cassadorus dec. 30. & 32. nu. 2 super reg. & 2. de vnionib. n. 12. & 5. de priuil. Mohed. decisi. 16 de posses. & 4. de Præb. Puteus dec. 25. nu 6. li. 1. vbi dicitur Rotam semper tenuisse, quod siue commenda sit perpetua, siue temporalis, semper cessante commenda Beneficium dicitur vacare, vt prius, & ita Cancellariam, & Cameram seruare, quicquid senserit Sarnen. d. qu. 5. de triennali circa fi. Caputaquen. dec. 144. p. 1. vbi dicitur ita seruare Rotam, & Cota dec. 120. in Miscell. manuscriptis, Gigas cons. 4. à n. 14. & 10 nu 1. & 7. Lamber. d. art. 14. Simoneta de reseruationibus q. 59. qui etiam dicit ita tenere Cancellariam, & ibi Granutius in additione. Nau. in Manuali c. 25 n. 126. & de oratione Miscel. 60. n. 10 & cons. 1. de constitut. n. 39. & cons. 28. de Prabend. qui dicit ita stilum Romanæ Curiæ hodiernū palam seruire P. Greg. c. 24. n. 8. & Flam. Par. de resign. li 2. q. 19. nu. 13. & hanc opinionem dicit veriorem in puncto iuris, quam curiales tenent, & in patria obedientiæ fixo teneret pede, licet Galli contra, Probus in d. c. nemo. n. 3. & particulariter n. 12. & 31. & nouissime posthæc Goncalez glos. 5. §. octauo à numero 48.

Idem tenet Æneas† de Falconib. de reseru. q. 3. prin- 65
cipali, n. 11. & 5. q. prin. q. 6. nisi vbi Papa reseruaret aliquod Beneficium in fauorem certæ personæ, nam isto casu, si istud Beneficiū vacās cōmendaret tali reseruatiuo credit reseruationē extinctā tum propter odium reseruationis talis, tū quia Papa satisfecit intentioni suæ, quæ fuit, vt illi prouideret, vt iam prouidit per commēdā ad eius vitā, & ita ait esse intelligēdā, Rota d. dec. 1. de Præb. in ātiquior. si bene aduertatur.

Quæ

66 Quæ limitatio non placet, †nam sicut in isto casu Beneficium maneret affectum propter appositionem manus Papæ, si iste reseruatiuus ante collationem sibi factam decederet, ita etiam si sibi commendaretur, quia cessante commenda vacat vt prius, &c.

Idem etiam videtur tenere Sarnen. *in reg. de* †*veri-*
67 *simili. qu. 4.* vbi dicit istam opinionem esse in Curia vulgarem apud omnes, præsertim abbreuiatores, & clare id tenet in reg. de triennali, q. 30. vers. *4. limitatur*, vbi docet per prouisionem factam à Papa per viam commendæ non expirare reseruationem, quãuis per solam collationem Papæ acceptatam etiam absque possessione expiret, vt dictum est supra, *c. 2. n. 2.*

Imo per commendam factam, à Papa, siue ad vi-
68 tam, siue ad tempus, ex † quo semel manum apposuit super beneficio, maner affectum ita, vt, licet alias non fuisset reseruatum, Ordinarius non possit de illo se intromittere commenda cessante, donec Papa plene, & perfecte prouideat, *argum. cap. vt nostrum de appellat.* ita Roman. *d. consil.* 350. & Bertrand. *cons. 235. vol. 3.* Pauinus *de offic. & potestat. capituli. 3. q. 2 p. n. 11.* Sarnen. *d. q. 13. de infirmis, & 4. de publicandis*, Rebuf. *in praxi tit. de reseruatio. n.* 31. Probus *supra n. 4. & 32* Corras. *d. c. 6. n. 11.* Simoneta *d. qu. 59 nu. 7. & in fine*, & ibi Grantius Mandos. *d. reg 32. q. 7. n. 17. & reg. 19. q. 10. n. 3.* P. Gregorius *supra*, & Flam. Paris. *libr. 12. q. 5. n. 34.* Cassad. *dec. 32. super regulis n. 5. & dec. 5. de priui. n.* 7. Crescen *dec. 4. & 6. de preb.* Puteus 158 *lib. 1.* & Mo-
69 hed. *9. de Preb.* & tenet Eneas de Falcõ *d. tract.* †*de reser. præludio. 3. tit. 4. & d. q. 3. n. 11.* qui *d. n. 11.* testatur ita vidisse determinatum in Rota per tres sententias cõformes, quod beneficia commendata ad vitam nullus dat, nec de ipsis disponit, nisi Papa, donec sit talibus plene prouisum per ipsum per notata *in ca. si eo tempore, de elect. in 6.* & ita sine contradictione serua-
70 re Curiam, &c. Quamuis in casu relato †*supra n. 65.* sentit non manere affectum Beneficium, sed male, vt ibi dixi,

Et quamuis apud Gallos id non seruetur, vt per Probum *in d. ca. nemo. n. 32. & in c. præsenti, de officio legati. n. 41.* Rebu. *d. tit. de obseruatio. nu. 31 & de commenda. n. 59.* & Corras. *d. c. 6. ad finem, & 2 p. c. 1. n. 16.* & nouissime ita docet Gonçalez. *d. glossa. 5 §. 8. n. 61. & glos. 52. n. 11.*

Vnde Rota reprobauit *consilium* Socini 32. quod
71 refert, & sequitur Corras. *d. c. 6. n. 7. versic.* †*sub gratia ad Beneficia includetur*, vt per Moheda *d. dec. 9. de Preb.* Sarnen. *d. quæstione 13. de infirmis*, & Simoneta *quæstio. 41.*

Nam beneficia reseruata generaliter, aut specia-
72 liter, †seu quocumque modo affecta, non cadebant sub expectatiua. Roman. *consil. 260.* & ibi late Horatius Mandos. *litera A.* plures referens, & *cons. 342. n. 2.* & ibi etiam Mandos. *littera C.* Eneas *4. q. effectu. 38. & 40.*

Et quod dicitur de commenda, idem dicendum est de vnione ad vitam, † vt ea dissoluta Beneficium
73 vacet, vt prius, & duret reseruatio, seu affectio antiqua, Eneas *d. 5. q. principali. q. 21.* Cassad. *dec. 2. de vnionibus & 5. de priuil. n. 16. & tertia de iudic. num. 3.* Caputaquen *dec. 345. p. 3.* Rota *dec. 39. l. 1. p. 3. diuersorum* in impressio. & Puteus *decis. 49 de priuil.* Cota 395 *in manuscrip.* & fuit resolutum in causa Bononien. Parochiali 23. Iulij 1559. coram D. Fabio, vt per Chisanen. *dec. 64 in manuscrip.* & Flam. Par. *lib. 2. q. 19. n. 13.* quamuis contrarium teneat Cancellaria, & cum ea Gambarus *lib. 5 Rubri. 1. quæst. 11. ex num. 128.* sed sententia Rotæ magis conformis S. Concilio Trid. & declarationibus Sanctæ Congregationis ex quibus apparet per vnionem ad vitam non extingui titulum, vt in declaratione adducta, *3. p. n. 2 num. 509 & aliis, de quibus vltima p. 6. 2. à n. 38.* & post hæc tenet Gonçalez *glos. 5. §. 7. à n. 140.*

Et sicut commenda, †ita etiam vnio facta à Papa 74
de Benef. vacante ad vitam inducit reseruationem, seu affectionem per appositionem manus Papæ, & ante ea dissoluta Ordinarius prouidere non possit, & & si alias non esset reseruatum Beneficium, Crescen. *decisione secunda de Parochi.* & Anast. Germon *de indultis Cardinalium, §. quæ extra, n. 20* Gonçalez *d. §. septimo numero 145. & glossa quinquagesima secunda n 12.*

Vnio tamen facta ad vitam de Benef. † iam col- 75
lato, & pleno non inducit reseruationem, seu affectionem, Crescent. & Germon. *ibi* licet secus sit in commenda, idem Crescen. *d. decisione quarta de preb.*

Ratio differentiæ est, quia per impetrationem † 76
commendæ censetur renuntiatum titulo & collatione, & fit mutatio de collatione in commendam, Roman. *d. cons. 350. n. 13.* vnio vero de Benef. obtento nihil aliud est, quam quædam paliata dispensatio, vt cum alio, cui vnitur, possit retineri, Crescen. *d. dec. 2. de Paroch.* & Puteus *dec. 246. lib 1.* Cassad. *d. dec. 3. de iudic. in numero tertio & decisione 33. super regula numero quinto.*

Et de hac materia commendæ †qui voluerit plu- 77
ra videre, vltra Pauinum, Sarnen. Rebu. *d. tit. de commenda, & de pacificis à n. 47.* alias *36.* Corras. Mandos. & Hoiedam supra citatos, videat Rubeum *in tract. de commenda*, quem tamen ego non inueni, Gambar. *d. l. 4. rub. de potestate Legat in commendando Beneficia.* Cuchus *l. 3. ti. 6. de commendat. artic. 4.* P. Greg. Tolos. *l. 18. syntagmatis, c. 38 & de Benef. c. 10. nu. 13.* Zechus *de Benef. & pensio. c. 7* & aliqua per Thom. Campegiũ *in d. tract. de commendis Beneficio.* & nouissime Gonçalez. *d. glo. 5. §. 8.*

CAP. V.

De Coadiutoria.

SVMMARIA.

Solet Ecclesiis, & Beneficiis prouideri de coadiutore, & aliquando cum futura successione, n. 1.

Coadiutoria est duplex, quædam temporalis, & reuocabilis, altera perpetua, & irreuocabilis, & cum futura successione, n. 2.

De materia Coadiutoria, qui sint videndi, n. 3.

Coadiutoria temporalis, & reuocabilis est, cum Ecclesia Rectori, qui senio morbo impeditus est ministrare, da-

tur coadiutor, qui pro eo ministret, numero quarto.

Tunc clericus suo non est priuandus Beneficio, num. 5. nec obstat capite tua nos de clerico agrotan. numero sexto.

Ex concilio Trid. Episcopi etiam tanquam sedis Apostolica delegati illiteratis, & impeditis Parochialium Rectoribus coadiutores, aut Vicarios deputare possunt, appellatione, & exemptione remota, n. 7.

Que deputatio ex sententia S. Cong. ad eum spectat, qui potest instituere concursum, n. 8.

Deputatio coadiutoru facta ab ordinario vigore d. decreti non est attentata, etiam si sit executa post appellationem, vt Rota resoluit, n. 9.

Per illud decretum tollitur appellatio ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum, n. 10. & poterit interponi ad Metropolitanum non obstante, quod procedat tamquam Sedis Apostolica delegatus, nisi quando procederet contra exceptum ex sententia S. Cong. num. 11. & 12.

Coadiutoria perpetua cum futura successione non est iuri conformis, sed stilo iuncta, & in vtraq; parte odiosa, & exorbitans à iure, n. 13. cum seq. & videri detestabilem in iure ait P. Greg. n. 16.

Ordinarius non potest dare coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem cum futura successione, n. 17. nec Legatus, n. 18.

Papa de iure potest coadiutorem cum futura successione deputare, n. 19. & 20. nec ista coadiutoria respectu Papa sunt concilium Lateranen n. 21.

Ista coadiutoria ante Concilium Tridentinum solebant à Papa concedi, n. 22. tamen à Concilio Trid. sunt sublata nu. 23. Sed à tempore Sixti V. concessa fuerunt, absq; derogatione Concil. n. 24.

Istud difficultatem patitur, nam in concessionibus & gratiis, contra constitutiones Conciliares requiritur spiritualis derogatio, & mentio Concilij iuxta sententiam Archidiaconi, à qua non est recedendum, quia est praxi, & stilo Curia approbata, licet contra teneat Innoc. cuius opinio in puncto iuris est valde probabilis, n. 25. cum seq.

Respondetur Concilio Trid. non derogari propter decretũ vlt. eius n. 30 cum seq. vbi ponitur resolutio Rota, & Motus proprius Pij V. & declaratio S. Cong. licet aliqui contra teneant, n. 36.

In concessionibus contra constitutiones aliorum Conciliorum non est necessaria derogatio in spem, & indiuiduo constitutionis sed sufficit dicere, non obstante tali Concilio, seu constitutione talis Concilij, vt solet dici. n. 37.

Etiam generalis derogatio constitutionum Conciliarium sufficiat, saltem quando procedit expressa derogatio alicuius Concilij, n. 38. & 39. vbi ponitur resolutio Rota, imo, et si non pracedat talis expressa derogatio alicuius Concilij, n. 40. 41 42. & 43.

Tex. in c. nonnullis de rescrip ibi, vel expressam, procedit ex speciali prouisione illius tex. n. 44.

Derogatur etiam Concilio generali per clausulam generalem non obstantib constitutionibus, quando concessio est Motu proprio, & apparet de certa scientia Papa, n. 45.

Inferior, cui Papa concessit facultatem dispensandi super aliquo prohibito à Concilio, non tenetur illi Concilio derogare in dispensatione, n. 46.

Quando Papa disponit aliquid cõtra Cõcil. p viã legis, non requiritur vlla derogatio contra aliquos à n. 47.

Non placet sententia aliquorum, quod non valeat consuetudo contra legem Concilij, numero quinquagesimo. nam esto lex Conciliaris censeatur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias, id non procedit respectu dispositionum per viam legis, seu iuris. n. 51.

Quando dicatur constitutio Conciliaris remissiue numero 52.

Formula coadiutoriarum hodiernarum. n. 53.

An talis coadiutor teneatur principali volente pro eo deseruire, alias teneatur ei ad damnum & interesse? n. 55 & 56. resoluitur affirmatiue contra Nau. & in aliquibus coadiutoriis id solet exprimi, n. 57.

An talis coadiutor possit principali absente, seu agrotante, pro eo deseruire absque eius consensu, aut eo nolente? n. 58 cum sequentibus resoluitur negatiue contra Nauar.

An habens coadiutorem sit habendus pro prasenti ratione infirmitatis, & aliorum legitimorum impedimentorũ? n. 61. cum seq. resoluitur affirmatiue, & posse etiam gaudere mensibus recreationis.

An coadiutori sit assignanda eadem sedes principalis, & cũ ead. antiquitate? n. 65. cum seqq. resoluitur coadiutori Dignitatis habentis certam sedem eandem assignandã, coadiutori vero Canonici vltimam post omnes Canonicos proprios etiam postea ingressos, & consequenter secuta morte coadiuti ei dandam vltimam sedem, tanquam nouo Canonico, licet Rota aliter tenuerit.

An coadiutor in ingressu debeat fabrica soluere quod est cõsuetum solui per nouos Canonicos? n. 78. resoluitur quod non, sed secuta morte coadiuti.

An coadiutor possit gaudere mensib. datis causa recreationis? n. 79. resoluitur affirmatiue.

An coadiutor agrotans, vel alias legitime impeditus haberi debeat pro prasenti? à nu. 80. resoluitur affirmatiue, quando erat actu seruiens tempore superuenientis infirmitatis.

An principali excommunicato possit coadiutor inseruire, & lucrari? à n. 83. resoluitur posse inseruire & lucrari sibi assignatum, non tamen posse lucrari pro coadiuto. n. 84. & seq.

An coadiutor habeat vocem actiuam & passiuam? nu. 87. & seq. resoluitur affirmatiue, etiam solum facta mentione in coadiutoria de voce actiua.

An Canonicus habens coadiutorem possit se iuuare beneficio iubilationis? n. 89. resoluitur non priuari iubilatione iam quasita, non tamen eam perficere per seruitium coadiutoris nec ei suffragari.

Quomodo intelligatur indultum coadiutori concessum, quod gaudeat reg. de triennali, vt coadiutus, n. 90.

An in Ecclesiis, vbi sunt adiuncti, coadiutor sit puniendus cum illis? n. 91. cum seq. resoluitur quod, si tempore, quo contra ipsum proceditur, est in seruitio Ecclesia, debet procedi cum adiunctis, secus alias.

An coadiutor, qui non est in sacris, sed solum in minoribus, gaudeat priuilegio fori stante Concilio? n. 97. & seq. resoluitur quod, si vt talis inseruit Ecclesia cum clericali habitu, & tonsura, eo gaudebit, alias non.

An coadiutor ratione coadiutoria teneatur deferre habitum clericalem, & tonsuram, licet nõ inseruiat? n. nonagesimo nono cum sequentibus resoluitur teneri.

An co-

An coadiutor teneatur recitare. & an possit sacris ordinari ad titulum coadiutoria remissime? n. 102.

An coadiutor seruiens pro coadiuto debeat exire de Capitulo, in quo tractatur de negotio ipsius coadiuti? n. 103. cũ seq. resoluitur negatiue, & è conuerso coadiutum posse interesse Capitulo vbi agitur de negotio coadiutoris, nisi agatur de re spectante ad ipsam coadiutoriam, quæ spectet etiam ad ipsum coadiutum.

An coadiutus & coadiutor ambo possit esse in Ecclesia, vel in seruitio Ecclesiæ? n. 107. cum seq. resoluitur non posse tãquam Canonicos, posse vero vnum esse tanquam Canonicum, & alterum tanquam priuatum, & vnum in Ecclesia in seruitio eius, & alterum extra in negotiis Ecclesiæ.

In Ecclesiis, in quibus obtinens Dignitatem non præsidet in choro, nec habet sedem, & vocem in Cap. si tamen obtinet Canonicatum simul præsidet in choro, & in Cap. An Canonicus coadiutor Dignitatis, & vt talis seruiens habeat huiusmodi præeminentiam? n. 110. cum seq. resoluitur affirmatiue.

In Ecclesiis, in quibus, Canonici lucrantur vestuarium residendo pluribus diebus, quam Canonici obtinentes Dignitatem, an Canonicus coadiutor Dignitatis lucretur vestuariũ sui Canonicatus residendo minori tempore? n. 114. cum seq. resoluitur affirmatiue.

E conuerso, si aliquis obtinens Dignitatem in proprietate esset coadiutor Canonici, non lucraretur vestuarium Canonicatus residendo minori tempore, quia non lucratur sibi, sed coadiuto, n. 117.

An Canonicus habens coadiutorẽ perpetuum cum futura successione possit optare nouam Præbendam? n. 118. resoluitur indistincte posse contra Gonçalez, & etiam vbi mutatur titulus.

An coadiutoria inducat incompatibilitatem? nu 122. resoluitur negatiue ad effectum vt per eam vacet Beneficiũ prius obtentum, licet secus ad effectum retentionis, & vt ipsa expiret per assecutionem Beneficij incompatibilis.

An coadiutor possit cedere coadiutoriæ, etiam inuito coadiuto? n. 124. resoluitur posse authoritate Papæ & coadiuto cõsentiente auhoritate Ordinar. & futura successioni absque consensu vtriusque.

An confessio coadiutoris noceat coadiuto, vel è contra? n. 126 resoluitur non nocere.

An sententia lata contra vnum coadiutorem noceant 2 & an lata contra coadiutum noceant coadiutori à n. 127. resoluitur latas contra coadiutum non nocere coadiutori inscio, & non citato. saltem per proclama, & latas contra vnum coadiutorem non nocere secundo, nisi sint super statu coadiutoris.

An, si tempore data coadiutoria coadiutus esset mortuum successio locum habeat? à n. 130 resoluitur negatiue contra Gonçalez. Quamuis secus vbi tunc innabit, licet decederet antequam coadiutoria sortiretur effectum. & vbi tempore data Beneficium de iure vacat, & corruit etiam futura successio, si gratia coadiutoria est surreptitia, n. 133.

Decisiones & resolutiones Rotæ circa prædicta ponuntur à n. 134. vsque ad 139.

Solet etiam Ecclesiis, & Beneficiis prouideri de
1 coadiutore, & aliquando †cum futura successio
ne; est enim duplex coadiutoria. †quædam tempo 2
ralis, & reuocabilis, altera perpetua, irreuocabilisque, & cum futura successione, Mandos. *signaturæ gratia, tit. de coadiutoriis*, & posthæc Gonçalez *ad reg de mensib glo. 5. §. 9.*

De qua materia videndi sunt Io. And. †. *in c. fin. de* 3
clerico ægrotante, vbi ponit 11. quæstiones principales Butr. & Card. Imola, & Abbas *ibidem*. Domi. Francus, & alij *in ca. 1. de clerico ægrotante in 6* Oldrad *cons. 44.* Bertachin. *de Episcopo, 1. p. l. 1. q. 3. & 2. p. 4. l. q 13.* Corsetus *in repetit. c. grandi, de supplenda negligentia Prælator. l. 6.* Lamber *de iure Patro. 1. p. 2. l. q. 6 art. 20.* Rebuf. *de nominatio. q 8 n. 44. & 45.* alias *nu. 26* Gambarus *de officio legati, li. 5 Rubr. de coadiutoribus* Mandos. *d. tit. de coadiutoriis*, Campegius *in tract. de coadiutore Episcoporum*, Cosmas Philiarchus *de offic. sacerdotis, 2 p. l. 4. ca. 24.* Flaminius Parisius *de resignatione Benefic. libro septimo quæstione 20.* & Quintanadueñas *Ecclesiasticon, libro secundo ex numero trigesimo ad 38.* vbi de origine, &c.

Coadiutoria temporalis, †& reuocabilis est, cũ 4
Ecclesiæ, seu Beneficij Rectori, qui senio morbo, nec perpetuo, & incurabili, factus est inutilis, & impeditus ministrare, suumque officium exercere adhibetur coadiutor, qui pro eo ministret, & officium exerceat, dando ei stipendium ex redditibus Beneficij.

Nec enim tunc clericus suo †priuandus est Bene 5
ficio, vt Baldus *in l. post susceptum, ff de excusatio. tutorum*, & alij male voluerunt, sed solum ei dandus est coadiutor, vt diximus, & probat textus *in capite de Rectoribus capite ex parte, & capite fin. de clerico ægrotãte, capite primo eodem titulo in 6. capite petiisti 7. quæstione prima & capite primo de supplenda negligentia Prælatorum in sexto* & Concilium Tridentinum, *sess 25. de reform. c. 7. vers. quod si docent*, Bonifacius *in clem. cupiẽtes de pœnis, nu. 46* Saphil. *de literis gratia. tit. de modo prouisionis, n. 22.* Rebuf. *in praxi tit. de reprobata Beneficior. viuentium impetratione. n. 59.* Corras. *de Benefic. 1. p. cap. 7 n. 5. & 3. p. cap 6. n. 7. &* 8. Lancel. *in institutio. Canonicis, l. 1 tit. de coadiutore. § 1. & vltimo in textu, & in glossa*, Nauarrus *consil. 1. de clerico ægrotante*, P. Gregorius *de Benef. c. 7. n. 13.* & Suarez *5. tom. de censuris, disputat. 51. sectio. 2. ad fi.* Gonçalez *supra nu. 31.* Nec obstat textus *in* †*c. tua nos, de clerico ægrotante*, ibi, *ab admini-*
strationis officio debet remoueri, quia intelligendus est 6
debere remoueri, quoad exercitium solum iuxta primum intellectum Hugutij, & Laurentij, quem ponit *ibi glo. verb. administrationis*, quem Ioan. Andr. & communiter alij sequuntur, vt per Abbatem, ibi *n. 4.* Lancel. Nau. & Suarez *sup.*

Hodie in S. Concilio Tridentino *sess. 21. de reform.*
c. 6. decretum est, †quod illiteratis, & imperitis Pa- 7
rochialium Rectoribus, si alias honestæ vitę sint, Episcopi etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint, quacumque appellatione, & exemptione remota.

Quam deputationem S. Congregatio Concilij
declarauit †ad eum spectare, qui potest instituere 8

concursum, nec ideo Parochium, cui datus est coad-
iutor, posse abesse à residentia, & argui dicto decre-
to Episcopos, qui ex causa infirmitatis constituunt
in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Re
ctori facultate de non residendo, vt in declarationi-
bus supra d.c.6.

9 Et ex d. decreto Rota in vna Dertusen. † Archi-
presbyteratus, 16. Nouemb. 1594. coram D. Peña re
soluit. *Deputationem coadiutoris factam ab Ordinario vi
gore istius decreti non esse attentatam etiamsi sit executa
post appellationem interpositam à sententia eius, qui iudi-
cialiter processit, &c.*

10 Per quod tamen decretum † tollitur appellatio
ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum, vt
S. Congregatio declarauit, eaque appellatio poterit
11 interponi ad Metropolitanum, † non obstante,
quod procedat tanquam Apostolicæ sedis Delega-
tus, nisi quando procederet contra exemptum, vt
Delegatus, quia tunc esset ad Sedem Apostolicam
interponenda.

12 Sacra enim Congregatio Concilij declarauit †
non posse Episcopum prætextu, quod sit Apostolicæ
Sedis delegatus, declinare iurisdictiones Metro-
politani in casibus illis, in quibus ante Concilium
Tridentinum, tanquam Ordinarius poterat vti
eodem iure, eademque potestate, vt in proposito
quando vero ex Concilio procedit, vt Sedis Apo-
stolicæ Delegatus in causis, quæ sub eius iurisdi-
ctione ordinaria non comprehenduntur, non pos-
se ab eo, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, ne-
que ex hoc inferioribus iudicibus vllum fieri præiu
dicium, vt habetur inter declarationes ad *c.4. decisi-
one 14. & c.4. ses. 21. & c 10. ses. 24. de reform.* & fuit eti-
am responsum Capitulo Gadicen. de quo Cened.
Collec. 157. ad Decretal.

13 Coadiutoria autem perpetua cum futura † suc-
cessione non est iuri conformis, sed potius à stilo in
uenta in gratiam & fauorem specialem, Cassad *dec.
2 de restitut spoliator nu. 2* Mand. *d. tit. de coadiutoriis.
vers. alter ex cum futura successione, & in reg 11. qu 5. nu. 4.*
Nau. *cons. 2. n. 2. de clerico ægrotan.* & Goncalez *supra n.
46.*

Et, vt inquit Mohed. *dec. 10. de priuil.* † alias *36. ad fi.*
14 huiusmodi coadiutoriæ hodiernæ in vtraque parte
sunt odiosæ, & exorbitantes à iure, cum secundum
ius ei debeat dari, qui vere indiget coadiutore ad
tẽpus impedimenti, & datur sibi congrua sustenta-
tio, quorum nihil fit in hodiernis Apostolicis coad
iutoriis, & *in 2 p.* cum sint de futuro ad *c. 1. & 2 de con-
cess. Prebendæ & c. ne captanda cum aliis eodem tit. l. 6. &*
Puteus *dec 226 nu. 13. l. 3.* ait quod coadiutoria datur
propter necessitatem Ecclesiæ, cui coadiutus, non
potest inseruire, & in recompẽsã suorũ laborũ co-
adiutori datur portio fructuũ, & P. Greg. *de Benef. c.
15 30. n. 2.* ait has coadiutorias † cũ succes. post mortẽ e-
ius, cui datur coadiutor videri detestabiles in iure,
sicq; his verbis explicare Alex III *in c. accepimus. 5. de
pact.* qui tamen textus non videtur mihi in coadiu-
toriis loqui.

Vnde Ordinarius non potest dare coadiutorem
16 † perpetuũ & irreuocabilẽ, cũ futura successione, Lã-
ber. *d. q. 6. articulo. 20,* Nauarrus *d. consilio primo de cle-
rico ægrotante,* Flam Paris. *de resignatione libr. 6. quæst. 5.
n. 15.* & Zechus *de Benef. & Pensio. Ecclesia, capit. 7. nu 8.* 17
qui dicunt † solum Papam posse concedere coadiu-
toriam cum futura successione.

Vnde etiam Legatus non potest tales coadiuto- 18
rias dare, † vt inquit Gambarus *supra nu. 13* dicens,
quod de coadiutoribus, qui hodie dantur à Papa cũ
successione ad petitionem impediti, nihil ad lega-
tum &c. Quamuis Lambet. *supra n. 5.* dubitet, an le-
gatus posset dare talem coadiutorem, & cum Gam
baro tenet post hæc Gonçalez *supra num 91.*

Puteus tamen † *decis. 226 nu 17.* ait Papam de iure 19
posse coadiutorem, cum futura successione deputa
re, *c. si att. §. ecce, & c. cum autem, 7. q. 1* sed melius facit 20
c. petijsti eadem causa, & q. Mandos. † *d. q. 5. n. 5.* qui ait
quod qui vellet tenere coadiutoriam, cum futura
successione habere cum iure Canonico conformi-
tatem adducere posset illum textum post Bertachi.
de Episcopo, q. 3 l. 1. & idem videtur velle Lamber. *su-
pra nu. 4.* vbi ait quod solus Papa potest dare coadiu-
tores, cum futura successione, ex *d. c. petijsti, & ex c. 2.
de Prab. in 6.* & ibi glossa, *verb. vacaturis.* vbi probatur,
quod Romanus Pontifex non solum Beneficia, cũ
vacant, potest de iure conferre, verum ius in ipsis
tribuere vacaturis, ex quo textu apparet istas coad- 21
iutorias † respectu Papæ non esse contra Conciliũ
Lateranen de quo *in d. c. 2. de conces. Prab.* & sic in ea-
rum concessione non esse necessitatem illius dero-
gationem.

Quæ quidem coadiutoriæ, cum futura successio 22
ne † ante Concilium Tridentinum solebant à Sum-
mo Pontifice concedi, & earum formulam ponit
Mand. *d. reg 11. q 6.*

Tamen in d. Concilio † Tridentino, *sess. 25. de re-* 23
form. cap 7. vers. in coadiutoriis, decretum est, vt nemi-
ni in quibuscumque Beneficiis permittantur, & ita
obseruatum est tẽpore Pij V. & Greg. XIII. † vsque ad 24
tempus Sixti V. à quo non obstante d. Concilio cõ-
cessæ fuerunt, & tempore Clementis VIII. concede
bantur in Dignitatibus, Canonicatibus, & Portio-
nibus, & aliquæ, licet paucæ, in Parochialibus, abs-
que derogatione d. Concil. Trid.

Quod difficultatem parit, † nam in concessio- 25
nibus & gratiis contra constitutiones Conciliares
requiritur ad earum validitatem specialis deroga-
tio, & mentio Concilij, cui concessio, seu gratia ad-
uersatur ex *c. nonnulli.* ibi, *vel expressa, & c. de rescrip. ca.
cum te de atat. & qualitat.* melius, *c. ex parte, de capellis
Monacher.* Archidi. *in c. 1. de constitutionib. in 6.* & cum
eo Bald. *in l. humanum. C. de leg. n. 1. not. 3* Millis *in reper
torio, verb. gratia facta contra generale Concilium,* Iason
in l. fin. C. si contra ius, vel vtilitatem publicam, n 4. Fel.
in d. cap. nonnulli, nu 2 & 3 vbi dicit quod non est de
facili recedendum ab Archidiacono, quem videtur
sequi totus mundus Decius *in rubr. de constit. 2. lect.
ad finem, & in c prudentiam, n. 18 de offic. delegat. & in c.
1. lect. 1. n. 8. de iudic. & in c. at si clerici § de adulteriis à n.
39. eod. tit.* Ripa *in d. c. 1 de iudic n. 8.* V talis *tract. clausu-
larum, vers. clausula generalis, non obstantibus quibuscum-
que priuilegiis. 11. numero secundo.* Probus ad Mona-
chum *in capite fin. de consuetudine in sexto numero
decimonono* Selua *de Beneficiis tertia parte questione*

11. n.

11.num.31.& 4.par.quæst 7.nu.4. Rebuf. consi.124. Gomez.in d.cap 1.de constitutionib.in 6.à num.178. Syluester Aldobran. Pater Clementis VIII. consil.1. num. 137. Mandos.reg.19. Cancellaria, quæst.17 num.12. & de signatura gratiæ, tit. de prouisio versic. Beneficia valoris, & tit. de derogationib. alijs versic. Concilijs generalibus, & tit. de Pensionibus, versic super Episcopatus, Padilla in l.fi. C. de diuers.rescript.n.17. Io. Gutier. in repetit. legis, nemo potest, ff. de legatis 1.num.173. Cuchus institut. maiorum, lib.1.tit.2.à num.3. Sarmiento lib. 3. selectarum, ca. 14 num.3. Menochius consil. 294. à num. 11. lib.3. Anast. Germon. de sacrorum immunitate, lib. tertio, ca. vndecimo, num.52. & de indultis Cardinalium. § per quæ sublatis à num. er57. vbi numer.74. aduertit in Cancellaria Apostolica suppleri derogationem Concilii, si omissa sit in supplicatione, dummodo pars Concilii, quæ obstat gratiæ sit registrata in corpore iuris, & Flam.Paris. de resigna lib.6.quæst. 2. à nu. 36. Zerola in praxi Episcopali.1.par. verbo pensio, & 2.par. verbo absolutio. § 8. Enriquez in summa lib 7.cap.26.§.3. Cassad. decis.2. de Prabend. Caputaq. decis.176. & 268. par.1. & Rota decis.122.123 & 358 .num 6.par. prima diuersorum & in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunij 1591. coram D.Orano supra relata 1.parte capit.2.num.44. & in vna Valentina decimatum 9. Iunii 1597. corã
26 D. Pamphilio in qua fuit dictum, † in priuilegio requiri, quod sit in specie derogatum capitulo, nuper, de decimis, cum sit dispositio conciliaris, quæ censetur habere clausulam derogatoriam ad sequentes dispositiones dict. c. ex parte, & tenuit Rota in causa Vlisbonen decimarum de Bell.n. de anno. 1572. coram D. Robusterio. quæ est d. decis.1 a 2. diuersorum, & in alia Orsolen. decimarum, de anno 1586, coram Domino Orano, & sæpius in alijs causis, &c.

27 Quamuis Innocentius in d.cap. ex † parte. de Capellis Monachorum, tenet contrarium, scilicet non esse magis faciendam mentionem Concilii, quam alterius iuris, cuius opinionem Felinus d.num.3. ait forte esse veriorem per textum ibi. in d.cap. nõnullis, in quo id specialiter statuitur, & quia opinio Archidiaconi iure non probatur, & veram existimat, Gambatus de officio Legati, lib.10.num.398. & in effectu Flores
28 quæst. decima, num 50. † & Cenedus in Collectanea 123. ad dictũ capit. nonnulli, nu.3. ait se adhærere illi sententiæ, quod, etiamsi sit contraria lex Concilii, valet rescriptum, cũ clausula derogatoria generali, & quod non sit necessaria specialis derogatio, & ad d.c. nonnulli, respondet, vt supra, illius decisionem procedere, non quia est lex Concilii, sed quia specialiter fuit captum, quod in illo casu sit necessaria specialis derogatio, vt innuit littera textus, & ad d.c. ex par. quod rescriptum, de quo ibi, nullam faciebat mentionem Concili; contrarii, neque in specie, neque in genere ita, quod non habebat clausulam derogatoriã, nec specialem, neque generalem Concilii, & constitutionem Pontificiam à Cõciliari nihil differre, tenet Alciat. paradox. lib.6.c.10.

29 Sed licet i[illegible]uncto iuris † opinio Innocentii sit valde probabilis, iuxta dicta, non est recedendum à sententia Archidiaconi, quæ est praxi, & stilo Curiæ approbata.

30 Nihilominus tamen prædictæ difficultati † respondetur, Concilio Tridentino non derogari propter decretum vltimum eiusdem Concilii, ses.25. de reformatione, in quo declaratur, omnia in dict. sacro Concilio statuta de morum reformatione, & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, vt in his salua sẽper authoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur, & sic Papa potius videtur vti facultate sibi tributa, quam aliquid facere contra Conciliũ. Anast. Germon. supra dict. num. 74. & Rota in vna pensionis S Angeli, 16. Decembris millesimo quingentesimo nonagesimo quarto coram Domino Pamphilio resoluit, quod, si Papa apponit † pensionem super Episcopatu, 31
qui non ascendit ad summam mille scutorum, reseruatio est valida, & videtur derogare Concil. Tridentino, sessione vigesima quarta, de reformatione capit. decimotertio, si appareat habuisse notitiam valoris; nam Concilio Tridentino derogatur per clausulam generalem, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, propter dictum decretum vltimũ, sessione vigesima quinta ad notata per DD. & Felinum in d.c. at si clerici. §. de adulteriis, vbi Decius num.39. Iacobatium de Conciliis, lib.5. artl.18. & quod ita fuit sæpe decisum, &c. & sequitur Cardinalis Toletus in summa, lib.1.cap 41. infra relatus, 11.par. cap. vltimo, nu. 124. quamuis alias Rota de anno 1567. in vna Gerunden. Sacristiæ, quæ est 1.part. diuersorũ, decis.48.num.11. aliud voluerit. Et post hæc Goncalez glos 6 num.120. ait, quod sufficeret generalis derogatio, si alias apparet de intentione Papæ, licet de Concilio Tridentino spiritualis, aut indiuidua mentio facta non fuerit, quia propter authoritatem illius nunquam solet specialiter derogari, ac ita seruari videt, & decisum, ac declaratum audit, qui tamen variat glos.15 num.36.

Et Pius V. anno 1570. per suum Motum † pro- 32
prium declarauit, neque speciali, neque generali derogatione Concilii Tridentini opus esse in quibuscuis concessionibus Apostolicis propria manu Papæ signatis, cuius Motus proprii tenorem, quia non habetur impressus, hic ponere placuit, qui talis est.

Motu proprio &c. † Cum plerũque contingat dubi- 33
tari in causis in Rota Auditorio nostro, & alibi pendentib. super prouisionib & cõmẽdis, vnionib. & alijs dispositionib. ac alijs gratijs Apostolicis, quæ cõtrauenniũt decretis Concilij Tridẽtini, sit opus speciali derogatione eiusdem Concilij, nos quæcumque dubia desuper mota. & mouenda submouere volentes, ac quorumcũque decretorum Concilij huiusmodi tenores, præsentibus pro expressis habentes motu simili, &c. ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione eiusdem Concilij opus fuisse, & esse in quibusuis collationibus, prouisionibus, commendis, vnionibus &c. & alijs dispositionibus, de quibusuis Beneficijs Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus & quorumuis ordinum regularibus, etiam Monasterijs Conuentualib. & Consistorialibus. ac Curam animarum habentib. quæ quomodolibet vacarunt & vacabunt, ac etiam gratiam. & iustitiam cõcernentib. & alijs gratijs, ac concessionib. Apostolicis per nos, ac fœlicis recordation. Pium Papam Quartum prædecessorem, necnon quoscumque Romanos Pontifices successores

nostros, nostra tamen, & prædecessoris, ac successorum prædictorum propria manu signatis, ac Sedem Apostolicā quibusuis personis Collegiis, & aliis piis locis, & alias quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis & ita per quoscumque iudices, &c. & causarum Palacii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusuis causis, etiam per appellationem pendentibus iudicari, & diffiniri debere sublata, &c. irritum quoque decernimus volentes præsentis nostri Motus proprij scedulam in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro quinterno nuncupato describi; non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis stilo Palacij, &c. cæterisque contrariis quibuscumque, placet Motu proprio.

M.

Lectus & publicatus fuit superscriptus Motus proprius Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominica 1570. die vero Sabbathi 23. mensis Decemb. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Pij Papæ Quinti, Anno 5.

34 Ex quo S. Congregatio † Concilii in declaratione Abulen. infra adducta, *5. par. cap. 8. num* 87. ad nonam. *An ad derogationem S. Concilij Tridentini sufficiat Papam contra illud rescribere absque illius speciali vel generali derogatione, vt Pius Quintus declarasse dicitur?* sic respondit, *si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur nec specialis, nec generalis derogatio,*

35 Et ita etiam fuit declaratum in Cancellaria † Apostolica per abbreuiatores.

36 Quamuis Carrocius *in repetit. reg.* † *cum quid prohibetur, lib. 6. 2. par. ampliatione 1. & limitation.* 1. Hoieda *de incompatibilitate Benefic. 2 part. cap. fin. num. 85.* Menoch. Zerola, & Enriquez † supra dicant, quod ad derogationem Concilii Tridentini requiritur specialis, & indiuidua derogatio dicto Concilii, quod est contra praxim, & stilum Romanæ Curiæ.

Sed, & in concessionibus contra cōstitutiones a-
37 liorum Conciliorum non est necessaria † derogatio in specie, & in diuiduo constitutionis, cui, concessio refragatur, vt volunt suprà citati D. maxime Felinus, Selua, Gomezius, Mandosius, Ioannes Gutierrez & Anasta. Germon. sed sufficit dicere, vt inquit Menoch *d. num. 11.* non obstante verbi gratia, Concilio Lateranen. seu constitutione Concilii Lateranen. vt solet dici in dispensationibus ad duo incompatibilia, & in dispensatione illegitimi supra defectu natalium, non obstante Concilio Pictauien. & in dispensatione de non promouendo, non obstantibus Lateranen. & Lugdunen. Conciliis, & in commutationibus vltimarum voluntatum, non obstante Concilio Viensi, &c.

Imo etiam generalis derogatio constitutionum
38 † Conciliariū sufficiet, saltem, quando procedit expressa derogatio alicuius Concilii, vt videtur tenere Rota in vna Conchen. exemptiones decimarum
39 17. Maii, 1589, coram Domino Orano, in † qua, *Cū fuisset dubitatum, an in illo casu Monialibus Sanctæ Claræ obstaret dispositio* Cap. nuper, de decimis? *Domini pro negatiua principaliter fuerunt moti ex confirmatione Gregorii XIII. per quam confirmantur omnes concessiones, exemptiones, & declarationes, ad fauorem istius ordinis editæ cum clausula derogatoria constitutionum, etiam in vltimo generali Concilio Lateranen. aliisque Conciliis editarum nam stante, quod expresse derogatum fuit alicui Concilio, sufficit pro legitima aliorum Conciliorum derogatione, quod subiecta fuerit clausula generalis de aliis Conciliis. Decius* consil. 341. num. 10. *Probus Monach.* in cap. cum in tua, num. 23. de consuetud. lib. 6. *& post Iacobatium Couar.* in 4. 2. par. cap 8. §. 9. num. 6. *idque eo magis, quod in confirmatione legitur clausula, quorum tenores, quæ cum abiecta sit dispositioni facienti generalem Conciliorum mentionem, operatur indiuiduam expressionem iuxta* consil. 2. *Butrii, &c.* Hæc in dicta Conchen.

At Decius *d. n. 10.* quem sequitur † Probus, *d. nu. 23.* 40
sufficere, ait, quod dicatur, non obstantibus constitutionibus editis in Conciliis generalibus, & nō obstare dictum Archidiaconi *in d. c. 1.* & Couar. *loco citato, & lib. 4. variar. c. 16. n. 6.* cum Iacobatio *de Conciliis lib. 5 art. 18.* docet satis esse dicere, non obstante quacumque, seu aliqua lege etiam in Concilio generali statuta, quod mihi placet.

Et sequuntur Viualdus *in suo Candelabro* † *aureo,* 41
tit de absolutione, 13. & in Appendice c. 12. nu. 22. Molina *de instit. tom. 1. tractat. 2. disput. 173.* & Tho. Sanchez *de matrimon. lib 3 disput. 26. n. 7.* qui dicunt de Conciliis antiquis, sufficere dicere, non obstante cuiuscumque Concilii determinatione quamuis ad derogationem legis Concilii recentis, vt est Tridentinum dicant oportere, vt specialiter exprimat se derogare tali decreto Concilii, & ita praxim habere, in quo tamen falluntur, vt patet ex dictis.

Sequitur etiam Rutilius Bençonius Episcopus † 42
Lauretanus *in speculo Episcopor. de fuga, lib. 1. disput. 1. q. 6.* qui ait ad derogationem Concilii generalis sufficere verba, non obstante decreto cuiusuis Concilii, nec esse opus, si Concilium sit recens, vt specificetur contra Candelabrum supra.

Idem etiam videntur tenere Didacus Alaba † *de* 43
Conciliis, par. 1. cap. 2. nu. 3. & Corduua *lib. 4. quæstion. q. circa finem*, qui tenent ad derogationem Concilii sufficere saltem genericam mentionem Conciliaris constitutionis.

Neque obstat tex. † *in d. c. nonnulli*, ibi, *vel expressam* 44
nam, vt diximus ex Felin. & Cenedo *supra num. 27. & 28.* illud procedit ex speciali prouisione illius tex.

Derogatur etiam Concilio generali per † clausu-
lam generalem, *non obstantibus ordinationibus. & con-* 45
stitutionibus Apostolicis, quando concessio est Motu proprio, & ex narratis apparet de certa scientia Papæ, Puteus *decis. 494. lib. 2.* Mandos. *de signatura gratia, tit. de prouision. versic. derogatio dicti Concilii, & versic. quæro Papa* Facit quod tradit Sarmiento *dict. lib. 3. selectarum, cap. 14 num. vndecimo, regula prima,* quæ est notanda simul cum aliis regulis, quæ ibi tradit vsq; ad *n.* 14.

Sed, an inferior, cui Papa † concessit facultatē di-
spensandi super aliquo prohibito ab aliquo Concil- 46
lio, non obstante tali decreto, seu Concilio, teneatur dispensando illi decreto, seu Concilio derogare vide Gambarum, *de offic. Legati, lib. [illegible]to. rubrica, an Legatus possit vni plura Beneficia conferre, à numer. 184.* qui loquendo in legato, ait, quod de necessitate nō tenetur, & reddit rationem, quia legatus ex se non potest derogare Legibus, & Canonibus, *capit. quod*

super

super his. de maiorit. & obedien. ideo dispensationem
non validat ex derogatione, sed ex authoritate su-
perioris, vnde in vim facultatis dispensabit, & ita in
simili materia Comitis Palatini habentis facultatẽ
legitimandi, ait, loqui Præpositum post Paul. de Ca-
stro *in cap post venerabilem, col. 42. versic. quaero supra di-
xi, qui filij sint legitimi.*

47 Quando autem Papa disponeret aliquid † contra
Concilia non per viam rescripti, sed legis, seu con-
stitutionis, non requiritur, vt existimo, vlla deroga-
tio etiam generalis, ex *cap. 1. de constitution. in 6.* quod
generaliter, & indistincte loquitur, & tenet ibi cla-
re glos. *verb noscatur*, quam sequitur Anchoran. &
hoc ait verius Felin. licet sub verbo, *forte, in d. c. non-
nulli n. 5.*

48 Et facit † quod tradit Sarmiento *d. cap 14. num. 8.
& 9.* & quod tradit Sarnen. *in proœmio regularum Cã-
cellariæ, quæst. 5. ad finem*, & Mandos. *regul. 32. quæst. 4
num. 9.* & Syluester *in summa, verb. lex quæstione 26. ver-
ficulo tertio lib. 5 institutionum moralium, capit. 16. quæ 3.*

49 Quamuis contra teneant Iason *in d. fin.* † *C. si con-
trarius, vel vtilitat public. num. 4.* Nauar. *in Manuali La-
tino cap 27 num 265.* in vltimis editionibus, Gratian.
reg. 291. num. 4. & Anastasius Germonius, *de indultis
Cardinalium, dicto §. per quæ sublatis ex num. 57. ad 72.*
& Cuchus *dicto lib. primo, titulo secundo numero 3. &
quarto.*

50 Nec mihi placet † quod docet Rochus de Curte,
in cap. fin. de consuetud. sect. 7. num. 8. & 25. & Ias. *d. num.
4.* & Duennas *reg. 144. num 4.* scilicet, quod non va-
leat consuetudo contra legem in Concilio generali
editam, quod censetur habere clausulam derogato-
riam ad sequentes dispositiones contrarias, quia ni
miũ restringit decis. *d. c. fi. de consuetud.* Et esto lex Cõ
ciliaris censeatur habere clausulam derogatoriam
51 ad dispositiones † contrarias, vt etiam dicit Gom. *in
d. c. 1. de constit. in 6 n. 178.* Rota *d. decis. 122.* Et in d. Va-
lentina decimarum, & alii, id no procedit respectu
contrariarũ dispositionum per viam legis, seu iuris
sed ad futura rescripta, vt dicit Ripa *in d. c. 1. de iudic. n.
8.*

52 Et quando dicatur constitutio Conciliaris, † vi-
de Alauã de Conciliis, *1 p. c. 10. ad fi. & d. decis. 123. 1. p. di-
uers.* & Thom. Sanch. *de matr. lib. 8. disput 5. à n. 6.*

53 Cæterum, quia circa dictas coadiutorias, † quæ
hodie conceduntur per Papam, cum futura succes-
sione, fere nihil, aut parum est scriptum, operæ pre-
tium erit, aliqua dubia, quæ circa eas sese offerunt,
explicare de quib. post hæc visus aliqua tractat Gõ-
çalez *ad reg. mensium, glos. 5. §. 9.* Et in primis præsup-
54 ponitur † per huiusmodi coadiutorias constitui quẽ
& deputari alteri in coadiutorem perpetuum, & ir-
reuocabilem in regimine, & administratione Cano
nicatus, & Præbendæ, seu dignitatis (quos ille ob-
tinet) in spiritualib. & temporalibus, cum plena, li-
bera, & omnimoda facultate, authoritate, & pote-
state omnia, & singula, quæ ad huiusmodi coadiuto-
ris officium de iure, vel consuetudine, aut alias quo
modolibet spectant, & pertinent, faciendi, gerendi
exercendi, & procurandi, ita, quod durante coadiu-
toris officio huiusmodi, talis coadiutor, coadiuto
absente, vice, & loco illius idem Ecclesiæ, vti Ca-
nonicus, seu dignitas deseruire, stallumque in cho-
ro, & locum, ac vocem in Capitulo, processionibus
& aliis actibus eiusdem Ecclesiæ habere, necnõ om
nes, & singulas prærogatiuas, præeminentias, & ho-
nores, quos principalis ratione Canon., & Præbẽ-
dæ, seu dignitatis habet, & si præsens adesset, habe-
ret, atque oĩa & singula, fructus, redditus, prouẽtus
iura, obuentio. distribut. quotidianas, & alia emo-
lumenta quæcumque etiam anniuersaria manualia
& alias quomodolibet nuncupata in quibusuis reb.
consistentia, quæ per ipsum principalem, si persona
liter diuinis officiis, tã diurnis, quam nocturnis in
eadem Eccl. interesset, lucrifieri, & percipi possent
in omnibus, & per omnia absque vlla prorsus diffe-
rentia pro eo lucrari, & percipere libere, & licite va-
leat. Solet tamen apponi clausula, quod non possit
neq; debeat coadiutor, nisi de ipsius principalis cõ-
sensu, & voluntate in d. regimine, & admistratione,
quouismodo se intromittere, aut immiscere, neque
prætextu coadiutoriæ quouis tit. seu causa quicquã
petere, seu exigere possit.

Modo dubitatur primo, an coadiutor sic † con- 55
stitutus teneatur principali volente pro eo seruire,
& alias teneatur ei ad damnum, & interesse subsecu-
tũ? & Nauar. *consil. 2. de clerico ægrotan, n 3 & 4.* tenet
non teneri, quia Papa non obligat eum ad prædicta
munera subeunda, sed facit ei facultatem subeundi,
& gerendi de consensu coadiuti, non enim iubet ei
vt ea subeat, sed quod valeat ea subire volente coad
iuto, & quia, cum nõ viuat de altari, quia nihil ei pro
seruitio datur, non tenetur ei seruire, refert Gon-
cal. *d glo. 5. §. 9. n. 122.*

Sed contrarium verius videtur, nempe, quod ta-
lis coadiutor principali volente † teneatur pro eo de 56
seruire, & alias teneatur ei ad damnum, & interesse,
nam quamuis in coadiutoria non dicatur, quod te-
neatur deseruire, tamẽ eo ipso, quod illam acceptat
ex natura officij ad id tenetur, nec refert, & quod
nihil detur ei pro seruitio ratione coadiutoriæ, sibi
enim imputet, qui ita illam accepit, facit *reg. scienti,
& consentienti, li. 6.* maxime, quia compensatur, tum
futura successione. In aliquibus † tamen coadiuto-
rijs ad maiorem abundantiam, & cautelam solet ex 57
primi, quod coadiutor requisitus teneatur deserui-
re, & alias teneatur soluere principali quicquid pro
pterea amiserit, seu lucrari desierit. Et ita post hæc
Goncal. *d. n. 122.* dicit aduertẽdum esse, quod in mo-
dernis coadiutorijs non solum apponitur verbum,
posset, sed etiã addit verb. *teneatur*, & sic inseruire & in
teresse tenetur, & alias teneri eũ ad resarciendũ oẽ dã-
num, & interesse, vt expresse in ipsius coadiutoriæ
literis continetũ; subdit tamẽ Goncal. ꝙ ista residẽtia
non erit præcisa, sed causatiua, quoad obligatio. sol-
uẽdi fructus proprietario ob nõ residentiã perdi-
tos. At ego existimo esse præcisam, & ad eam posse
cõpelli, quia ipse se obligauit, seu consensit tali obli
gationi, & vide dicta *inf. n. 122. & seq.*

2. dubitat. † an coadiutor sic cõstitutus princip. ab 58
sẽte, seu ægrotãte, pro eo deseruire, & sedere in cho
ro, & dare vocem in Capit. absque consensu, aut eo
nolente? & Nauarr *d. cons. 2. numer. 5.* tenet posse,
& ita colligi ex prædicta concessione, non tamen
posse

posse in regimine, & administratione, & fructuum
pereeptione se intromittere, nisi eo valente, & de
59 consensu eius, vt ex Bulla expresse patet, Sed † certe
per illa verba non solum prohibetur ei perceptio
fructuum, seu administratio temporalium, sed etiã
dictum seruitium, & assistentia in choro, & Cap. &
aliis actibus Canonicalibus, nisi de consensu prin-
cipalis; id enim est regimen & administratio Cano-
nicat. seu Dignitatis.

Et ita prædicta sententia Nauat. in præsenti du-
60 bio † vera non videtur, & potius tenendum est d. co-
adiutorem, etiam principali absente, seu ægrotan.
non posse pro eo deseruire, nisi de eius consensu, &
voluntate.

61 Tertio dubitatur, † an habens coadiutorem
sit habendus pro præsenti ratione infirmitatis,
& aliorum legitimorum impedimentorum, & pos-
sit lucrari, non interessendo diuinis, sicut si non ha-
beret coadiutorem, etiamsi coadiutor non intersit
seu resideat? & videbatur respondendum negatiue,
62 † nam, cũ huiusmodi coadiutores soleant dari, quia
propter ætatem ingrauescentem, seu infirmitates
principalis cõmode deseruire, & onera perferre nõ
potest, seu non sperat, vt dicitur, & narratur in ipsis
coadiutoriis, eo impedito, coadiutor pro eo debet
seruire. Nihilominus tamen contrarium dicendũ
63 est, nam, quamuis propter illam causam, † & narra-
tiuam moueatur Papa ad dandum coadiutorem,
tamen non arctat, nec obligat principalem, vt eo v-
tatur, nec prohibet principalem vti iure suo ei alias
competente, & præterea nullo iure id prohibetur,
& ita tenet Nauar. *d. cons. 2. n. 6.* & sequitur Gonçalez
d. §. 9. à n. 116 dicens, quod non debet esse deterioris
conditionis, ex eo, quod coadiutorem habeat, neq;
priuilegium suum debet illi esse nociuum, & retor-
queri in eius damnum, quod ad eius fauorem est il-
li concessum, *c. ad Apostelica de regul. l. non ee minus,* C.
de procurator. c. quod ob gratiam 61. de reg. iu. in 6. Alber.
Brunus, *de augmento & diminutione, conclus. 6.* Puteus
decis. 44 lib. 1.

64 Vnde etiam potest † principalis gaudere mensi-
bus datis pro quiete, & causa recreationis perinde
ac alii, siue coadiutor resideat, siue non, quia in illis
non tenetur interesse diuinis, neque per se, neque
per alium, vt ibidem dicit Nauar. *d. n. 6.*

65 Quarto dubitatur, † an coadiutori sit assignanda
eadem sedes principalis coadiuti, & cum eadem an-
tiquitate? Et quidem in coadiutore Dignitatis ha-
bentis certam, & signatam sedem certum, & euidẽs
est eandem sedem ei assignandã, cum talem dignita
tem repræsentet, & ita practicatur, & sentit Nauar.
d. cons. 2. de clerico ægrotan. n. 5. vbi loquitur de coadiu-
tore dignitatis. quamuis Rota in Salamantina co-
adiutoriæ statim alleganda, & cũ ea Gonçal. *sup. nu. 117.*
dicant istud consil. Nauar. *n. 5.* non esse satis tutum.

66 Difficultas est † in coadiutore Canonici, seu por-
tionarii, an sit ei assignanda sedes principalis cum e-
ius antiquitate? an vero vltima inter Canon. si est
coadiutor Canonici, & vltima inter portionarios, si
est coadiutor portionarii? In qua diffic. Rota in vna
Salamantina coadiutoriæ 25. Iun. 1593. corã D. Peña
67 † tenuit coadiutori Canonici non esse assignãdã ea-
dem princip. nempe cũ eius antiquitate, sed eũ se-
dere debere vlt. loco post oẽs Canon. tẽpore suę rece
ptionis, & ingressus in Eccl. qui, licet coadiutor re-
præsentet personã principalis, & subrogatus debet
frui eisdẽ prærogatiuis, tamẽ id intelligitur respectu
aliorũ inferiorũ, quib. præferri debet, non aũt respe
ctu aliorũ Canonicorum, quos præcedere non po-
test, cũ illi propria dignitate, & prærogatiua, coad-
iutor aũt aliena tantũ præfulgeat, illiq; sint veri Ca-
nonici, coadiutor vero fictus, & sedes non cõpetit
ratione Canonicatus, sed antiquitatis, vt latius *in de-*
cis. infr. adducta ad fi. n. 134. Vbi tamẽ Rota † subdit, q. 68
licet præcedentia indicarẽt coadiutori vltimũ sem-
per locũ post oẽs Canonicos assignandũ visum fuit
ea adaptare ad præfatum suæ receptionis tempus,
vt dictum est. Itaq. vult Rota coadiutori Canonici
assignandam esse vltimam sedem post oẽs Canoni-
cos proprios existentes tempore suæ receptionis,
& ingressus, acquirere tamen antiquitatẽ respectu
Canonicorum post intrantium, & eos præcedere.
Vnde etiã in vna Tirasonen. coadiutoriæ † 8. Nou. 69
1599 corã eod. D. Peña conseq. Rota resoluit, quod
secuta morte coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur
verus Canonicus, assignãda est ead. illa sedes, in qua
reperiebatur tempore obitus coadiuti, & conseq.
præferendus est Canonicis ingressis postquã illi fu-
erat ea sedes assignata, vt late *in decis. postea adducẽ. ad*
fi. n. 138. Quod etiã † in eadẽ coram eod. fuit resolutũ 70
27. Oct. 1600. per doctr. Bald. *in l. 2. n. 57. ver. sed pone,* C.
de seruitut. & à qua Rimin. Iunil. *cons. 230. l. 2.* quod,
si quis sit in posses. Canonicatus, vel alterius Benefi-
cii, licet vere Canonicus, vel Beneficiatus non sit, si
deinde obtineat à Papa gratiam, seu prouisionẽ eiu-
sdem Canonicatus, quẽ possidebat, non indiget no-
ua posses. vel installatione, sed retinet illã, quã habe-
at, cũ ead. antiquitatis, præcedentiæ, vel antiquitatis
prærogatiua. Sed salua † pace tanti tribunalis Rotæ, 71
mihi verius videtur coadiutori Canonici assignan-
dã esse vltima sedẽ post oẽs Canonicos proprios, et-
iam post eius receptionẽ ingressos, nec respectu eo
rũ acquirere, antiquitatẽ, quãuis eã acquireret re-
spectu aliorũ coadiutorũ similiũ postea receptoris,
& idem est in coadiutore portionarii respectiue, nõ
n. æquum videtur, vt coadiutor, qui non est verus,
& proprius Canonicus, sed fictus, & improprius, &
qui aliena dignitate fulget, præcedat verum & pro-
prium Canonicũ, & qui propria fulget dignitate.

Nec obstat † quod dicitur in d. decis. Tirasonen. 72
quod iuxta stilum ordinarium similium gratiarum
coadiutori conceduntur omnes prærogatiuæ co-
adiuto competentes ratione Canonicatus, & quod
ratione Canonicatus competit primum sedes in in-
fimo gradu, 2. in 2. & sic deinceps, quia respondetur
quod prærogatiua ascẽdendi competit ratione Ca-
nonicatus, sed ratione antiquitatis; quam nõ habet
coadiutor respectu veri Canonici.

Et ita seruatur in hac nostra Ecclesia Abulen. † & 73
credo in aliis, & post hæc ita tenet Gonçalez, *d. glos.*
5 § 9. ex n. 98. allegans *d. decis.* Salamantin. & adducẽs
eius rationes. & fundamenta non aduertens, ibi, *nõ*
ita absolute id resolutũ esse, sed vt supra dictum est, *n. 68.*
& n. 114. ait Gonçalez accedere etiam obseruantiã
vniuer-

vniuersalem in omnibus Ecclesiis, vbi admittũtur,
similes coadiutores, maxime in Hispania, nam sem-
per ponuntur in inferiori loco post omnes Cano-
nicos, & ante Portionarios, quæ obseruantia est o-
ptima indultorũ Apostolicorũ interpres, *l. si de inter
pretatione 37. in fi. ff. de leg. l. itẽ si alias, l. sed Iulianus 7. §.
proin. le. ff. ad Macedon.* Put. *decis. 15. n. 3. li. 2.* Gutier *cõs. 2.
n. 10.* Rota *decis. 571. n. 3. & decis. 503. nu. 2. p. 1. diuersor.* &
quæ alias ipse tradit *glo 9. §. 1. ex n. 39. & §. 2. a n. 63.* Et
74 conseq. † etiam mihi verius videt, quod secuta mor
te coadiuti, coadiutori, qui tunc efficitur verus Ca-
nonicus, est assignanda vltima sedes, ita, vt eũ præ-
cedant Canonici ingressi etiam durante eius coad-
toriæ & post eius receptionem, vt etiam seruatur in
hac nostra Ecclesia, & credo in aliis, & sequit Gõç.
sup. n. 110. dicens clarum esse.

75 Nec obstat, quod dicitur *in d. decis.* Tiraso. quod†
tẽpore obitus coadiuti non requiritur pro coadiu-
tore noua collatio, quia nihilominus tunc fit verus
Canonicus, & vt talis de nouo intrat; expirat .n. pri
mus tit. coadiutoriæ, & fit locus *2. tit.* Canoniæ. Pu-
teus. *decis. 226. l. 3. n. 11. & 12.* vltra quod noua collatio
tunc requiritur, si coadiutoria non est expedita
in forma gratiosa, sed in forma dignũ, vt ex ipsis lit-
teris apparet, & in praxi videmus. Nec obstat prędi-
76 cta doctrina † Bal. & Rimin. quia procedit in eo, qui
erat in posses. Canonicatus, tanquã Canon. licet si-
ne legitimo tit. coadiutor aũt durante coadiutoria
non est in possessione Canon. sed coadiutoriæ, Co-
ta *decis. 397.* & Verallus *decis. 64. li. 3. in manuscr.* de qui
bus inf. *a n. 90.* & posses. quã tunc habebat, continua
ri nõ potest, cũ esse iuris diuersi, quod expirauit e-
ueniẽte successione, & sic mortuo coadiuto, & co-
adiutore facto vero Canonico, opus est noua pos-
ses. seu installatione Canonicatus, vt solet fieri.

77 Cum ergo † tunc capienda sit noua possessio Ca-
nonicatus, & iuxta antiquitatẽ posses. & receptiõn.
sedes cõpetat *reg. qui prior, & c. cũ cui, de preb. in 6. c. sta
tuimus. de maiorit. & obediẽ.* Fel. *in rub. eod. tit. n. 2.* Ca-
putaq. *decis. 357 p. 2.* Frãch. *deci. 138. n. 2. & deci. 144. p. 1.*
Naua. *conf. 10. de maiorit. & obed.* & Gonçal. *sup. n. 110.*
planum videtur vlt. sedẽ illi cõpetere, nec posse præ
cedere alios Canon. existẽtes, iã in posses. licet durã
te illi⁹ coadiutoria fuerĩt ingressi. Nec *l. 1. & l. sancim.
C. de Consulib. li. 12. in d. decis.* Tirasonen. allegatæ pro-
bant sententiam Rotæ, vt ex ipsis date constar.

Quinto dubitatur, an coadiutor in ingressu † de-
78 beat fabricæ soluere quod est consuetum solui per
Canonicos de nouo ingressos? Et dicendũ est, quod
non, quia tunc non ingreditur, vt Canonicus, sed vt
coadiutor Canonici, sed illum soluere debebit secu-
ta morte coadiuti, illoq; intrante, vt vero Canonico
maxime cũ illa solutio respiciat tempus, quo Cano-
nicus incipit gaudere fructib. Canonicatus, vt dicit
in d. decis. Tirasonen.

79 *6.* dubitatur, an coadiutor possit gaudere, † men-
sib. datis causa recreationis, & illos consumere sicut
principalis? Et breuiter dicẽdum est posse, ita tamẽ,
quod dies per vnũ ipsorũ consũpti non possint per
alterum assumi, sed quoad ambos remaneant con
sumpti, vt fuit resolutũ in d. Salamantina ad 2. & se-
quitur post hæc Gonçal. *sup. n. 13. & seq.*

Septimo dubitatur, an coadiutor ægrotans, † vel 80
alias legitime impeditus haberi debeat pro præsẽ-
ti, & lucrentur, sicut lucraretur principalis? Et bre-
uiter respond. affirmatiue, vt fuit responsũ, & late
deductũ per Rotã. in d. Salaman. coadiutoriæ corã
eodẽ D. Peña. 20. Iu. 1594. vt *in decis.* infra etiam ad-
ducenda *ad fi nu. 135.* & seq post hæc Gonc. *sup. nu. 15.*
male tamẽ allegãs Nau. *d. conf. 2. n. 6. de clerico ægrotan.*

Quod tamen intelligendũ videtur, † quando co-
adiutor erat actu seruiens tẽpore superuenientis in 81
firmitatis, seu impedimenti, alias posset dari locus
fraudib. in detrimentũ seruitii Eccl. videns .n. prin-
cipalis, qui antea noluerat coadiutorẽ residere, quod
ille erat impeditus, posset tunc velle, quod residerer
ad excusandũ se à residentia, & ita nullus resideret,
† pro quo etiam facit quod dicitur *in d. decis.* tunc de- 82
mũ coadiutorem, sicut & principalem habendum
esse pro præsenti. & lucrari ratione infirmitatis, quã
do sanus diuinis interesse solebat.

Octauo dubitatur, an principali excõmunicato
† existente possit coadiutor inseruire & lucrari? In 83
quo dicendũ est primo eũ posse inseruire, & reside-
re † in Eccl. sicut si non esset excõmunicatus princi- 84
palis, quia non inseruit, nec agit nomine excõmu-
nicati, sed nomine proprio, aut nomine Eccl. ex tra-
ditis per Innocen. *in ca. fi. de procurator.* Compostel.
in c. fi. de clerico ægrotan. n. 17. & Oldrad. *conf. 44. n. 2.* &c.
fuit dictũ in d. Salam. ã. 20. Iun. 1594. quicquid senti-
at Gonçal. *d. glo. 5. §. 9. n. 128.*

Secundo dicendũ est, si forte coadiutori aliquid
† de fructib. seu distributionib. assignatũ est pro cõ-
grua, seu seruitio, vt aliquãdo fit, id sibi posse lucrari 85
non obstãte excõmunicatione principalis, quæ sibi
non alteri debet nocere *reg. non debet alteri per alte-
rũ iniqua conditio inferri, ff. de reg. iuris, & reg. non debet
aliquis alterius odio prægrauari in 6. cum aliis.* & ita fuit
resolutum in d. Salamantina coadiutoriæ, coram eo
dem D. Peña 9. Iun. 1595

Tertio dicendũ est † non posse tunc coadiutorẽ
lucrari pro coadiuto excommunicato, & ad eius cõ 86
modum, & vtilitatem, cum excommunicatus non
lucretur, nec faciat suos fructus Beneficiorum, *c. pa-
storalis. §. verũ de appellat.* & dicetur infra *7. p. c. 13. ex n.
90* & ita fuit resolutum, & deductum in d. Salaman.
20. Iun. 1594. vt in decis. posita *d. n. sup.* & tenet post
hæc Gonçalez *sup. n. 123.*

Nono dubitatur, † an coadiutor habeat vocẽ a-
ctiuã, & passiuã non solum in reb. ordinariis, sed etiã 87
iã in officiis sede vacante, & prouisionib. Canoni-
catuum? & breuiter respond. affirmatiue, vt appa-
ret ex formula coadiutoriæ, & fuit resolutum in d.
Salaman. coadiutoriæ corã eod. D. Peña, 1. Iul. 1594.
vt in decis. inf. ponenda *ad fi. n. 136.*

Imo, & si in aliqua coadiutoria diceret, † quod habe
re possit vocẽ actiuã in Ca. vt vidi in quadã coadiuto 88
ria nostræ Eccl. Archidiacon. de Areualo, & Canõ.
non propterea excludit vox passiua, quæ ex aliis ver-
bis venire potest, saltẽ ex eo, quod subrogat loco, &
vice coadiuti, quẽ repræsentat, nec ad id videt appo-
ni verbum, *actiuam*, sed potius ad maiorem declara-
tionem, & augmentum, non diminutionem.

Decimo dubitatur, † an Canonicus habẽs coad- 89
iuto-

intorem possit se iuuare Beneficio iubilationis in ea Ecclesia competenti, ita vt lucretur fructus,& distributiones, etiamsi coadiutor non resideat, in quo dicendum est cum Rota in d. Tirasonen. coadiutoriæ 8. Nouemb. 1599. coadiutum non priuari priuilegio iubilationis iam quæsitæ, non tamen perfecte suam iubilationē per seruitium coadiutoris, nec priuilegium iubilationis coadiuto suffragari, vt latius *in d. decis.*

90 Vndecimo dubitatur, † quomodo intelligatur indultum coadiutori concessum, vt aliquando in litteris coadiutoriæ dici solet, quod gaudeat *reg. de annali & de triennali*, sicuti coadiutus, in quo dicendū est cum Rota in vna Placentina Decanatus 31. Ian. 1597. coram D. Penna, quod intelligitur, vt transacto ad regulam, *de annali, & triennio* ad reg. *de triennali* post admissionem ad coadiutoriam, etiam si nō f. erit factus locus successioni, possit gaudere *d. reg. non vero*, vt illo non transacto possit gaudere annali, aut triēnali, prædecessoris Et post hæc tradit Gōçalez *sup nu. 118.* allegans *d. decis.* Placentin. & secluso indulto coadiutor non gaudet *d. reg* quia non possidet Beneficum, vt per Coram; *decis. 397. in Miscellaneis manuscriptis*, vbi habetur, quod in causa Toletana Canonicatus de Talauera, 11. Martii 1552. coram Verallo, quoad reg. de annali fuit dictum, quod, si non constat de possessione Didaci coadiutoris post obitum coadiuti per annū, non sumus in casu reg. ea ratione, quia viuente coadiuto, coadiutor non dicitur possidere, idem Verallus *decis. 64. li. 3. in manuscriptis.*

91 Duodecimo dubitatur, † an in Ecclesiis, vbi sūt iudices adiūcti, iuxta *c. 6. sess. 25. de refo.* S Concil. Trid. coadiutor delinquens sit puniendus cum illis, sicuti puniretur coadiutus? In quo breuiter dicendū videt, quod, si tēpore, quo contra ipsum proceditur, est in seruitio Ecclesiæ, seu actu seruien. debet procedi cum adiunctis per arg. ab æquiparatis, & subrogatis, dē quo *in d. decis.* Salmant. itdque maxime pro-

92 cedit stante clausula in coadiutoria, quod coadiutor habeat oēs, & singulas prærogatiuas, præeminētias, & honores coadiuti. † Si vero tēpore, quo cōtra i-

93 psum proceditur, non est in seruitio Ecclesiæ, tunc non videtur procedendum cum adiunctis; quādiu enim non est in seruitio Ecclesiæ; sed extra, non reputatur vti Canonicus, sed vti clericus priuatus.

94 Ad istum tamen effectum, vt puniatur † cum adiunctis videtur sufficere; quod esset in seruitio Ecclesiæ tempore; quo fuit processum ad aliquem actum, vt capturam, seu præceptum capturæ, aut informationem summariam, vel saltem ad faciēdum caput processus contra eum, nam licet postea desinat deseruire, videtur, cum adiunctis causa prosequenda, sicut fuit incepta, per id. n. videt causa præoccupata ab adiunctis respectu Episcopi, seu eius Vicarii, qui cum eis incepit procedere.

95 E contra vero, si coadiutor non erat in † seruitio Ecclesiæ, cū per Episc. seu eius Vicariū fuit processum ad aliquem actū, si tamen ante capturam, vel citationem contra eum executā sit in seruitio Eccl. videtur cum adiunctis procedendū esse; non. n. dici potest causa præuenta ab Episcopo, seu eius Vicario, ad tradita per Mascar. *de probatio. conclu. 1232.* seu 1227. Decian. *de delictis, li. 4. c. 21.* & Azeued *in l. 10. tit. 13. li. 8. recop.* Per capturam tamen, & citationem † 96 executam dicetur causa præuenta, ita vt, licet postea sit in seruitio Ecclesiæ, possit nihilominus Episcopus, seu eius Vicarius causam prosequi sine adiunctis ad *l. si quis postea, & l. vbi ceptum. ff de iudic.* & tradita per prædictos.

Decimotertio dubitatur, an coadiutor, qui † non 97 est in sacris constitutus, sed solum est primæ tonsuræ, seu minorum ordinum, gaudeat priuilegio fori stante decreto Concil. Trid. *sess. 23. de refor. c. 6.* de quo sup. 2. p. c. 2. Et videtur † dicendum, quod si tanquā 98 talis coadiutor in seruit Eccl. cum clericali habitu, & tonsura, gaudebit priuilegio fori, ex quo ex mandato, seu authoritate Papæ Ecclesiæ inseruit, sicut gauderet qui alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruit, si vero non inseruit Ecclesiæ, non videtur gaudere, quia coadiutoria non est Beneficium Ecclesiasticum, vt constat, & dicit Gonca. *d. § 9. n. 64. & inf. n. 122.*

Decimoquarto dubitatur, an coadiutor ratione coadiutoriæ teneatur deferre habitum † clericalem 99 & tonsuram? & si seruit Ecclesiæ clarū est, quod debet eum portare, non enim potest inseruire Ecclesiæ, nisi cum habitu decenti, & competenti. difficultas est, an † teneatur eum deferre, licet non inserui- 100 at? & dicendum videtur teneri ex *constit. 30.* Sixti V. de quā infra *7. p. c. 1. n. 15.* & præsertim *n. 8.* ex qua non solum clerici etiam clericali tantum tonsura insigniti habentes Beneficium, sed etiam habentes ius in illo, vel ad illud, debent tonsuram, & habitū clericalem deferre, sub pœna priuationis ipso facto. Et habens coadiutoriam; licet non habeat Beneficiū, † habet tamen ius ad illud Nauar. *inc. si quando de re- 101 script præludio 5. & excepi. 11. n. 7.* & diximus *sup. c. 3. huius p. 10. modo.* nec dubitari potest, quando ad istum effectum; ius istud sit satis considerabile. Et an coadiutor teneatur † recitare? diximus *sup. 3. p. c. 1. dub. 6. 102 n. 107.* & an possit sacris ordinari ad tit. coadiutoriæ? diximus *2. p. c. 4. dub. ad fin. n. 131.*

Decimoquinto dubitatur, † an coadiutor seruiens pro coadiuto debeat exire de Cap. in quo tractatur de negotio ipsius coadiuti? 103

Et videtur debere exire, † nam ipse coadiutus nō 104 poterat interesse Cap. in quo agitur de suo negotio, seu de re ad eum particulariter spectante iuxta *c. 44.* prætorum, vbi Auil. & *l. 34. tit. 6. li. 3. recopil.* vbi Azeued. & Auend. *de exequen. mandatis, lib. 2. c. 23.* & Concil. Trid. *sess. 25. de refor. c. 6. vers. qui si aliquid* ibi. *Nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur*, ergo nec coadiutor cum repræsentet ipsum coadiutū de cuius negotio agitur, & pro eo, & eius nomine interfit; & det vocem in Capitulo.

Nihilominus contrarium verius videtur, † nam 105 vt sup. diximus *dubio 8. n. 84.* coadiutor non agit, nec inseruit nomine coadiuti; licet eum repræsentet, quatenus agit, & inseruit vice & loco illius, sed agit, & inseruit nomine proprio, seu nomine Ecclesiæ, & sic nihil impedit eum interesse, & date vocem in Capitulo, in quo agitur de negotio coadiuti, vnde videtur, quod posset coadiutor dare suffragium, seu votare in electione præbendæ, quam prætende-

ret

ſet coadiutus, & eſſet oppoſitor, & etiã pro eo ſuffragium dare. Rurſus è conuerſo, coadiutus bene-
106 poteſt † intereſſe Capitulo, & dare vocem, ſeu votum, vbi agit de negotio coadiutoris, niſi forte agatur de reſpectante ad ipſam coadiutoriam, quæ particulariter etiam ſpectet ad ipſum coadiutum.
107 16. Dubitatur, † an coadiutus, & coadiutor ambo poſſint eſſe in Eccleſia, vel in ſeruitio Eccleſiæ; & dicendum eſt non poſſe ambos eſſe in Eccleſia, tanquam Canon. Ambo. n. ſolum repreſentant 1. Canonicum, non 2. coadiutus, tanquam principalis, & coadiutor, tanquam coadiutor.
108 Nihil vero impedit vnum eſſe † tanquam Canonicum, vel coadiutorem, & alterum tanquam perſonam priuatam ſiue habitu Eccleſiæ etiam in cho-
109 ro. † Rurſus nihil impedit vnum eſſe in Eccleſia, & in ſeruitio eius, & alterum extra Eccleſiam in negotiis ipſius Eccleſiæ.
110 Decimo ſeptimo dubitatur, † in Eccleſiis, in quibus obtinens dignitatem non præſidet in choro er iam non ſtante alio antiquiori, nec habet ſedem, & vocem in Capitulo, ſi tamen ſimul obtinet Canonicatum, præſidet in choro iuxta antiquitatem ſuæ dignitatis, & etiã in Capitulo in quo habet ſedem, & vocem iuxta d. antiquitatem ſuæ dignitatis, vt in Eccleſia Toletana, an Canonicus proprietarius coadiutor alicuius dignitatis, & vt talis ſeruiens habeat huiuſmodi præeminentiam?
111 Et videbatur, † quod non, cum eius principalis, & coadiutus eam non haberet, ex quo non habet Canonicatum.
112 Nihilominus tamen dicendum eſt † coadiutorem eam habere, nam, cum ſit coadiutor dignitatis, & vt talis ſeruiat, debet habere præeminentiam dignitatis, & cum ex alia parte ſit Canon. debet habere præeminentias Canonicis, & dignitatibus ſimul cõpetentes, atq; adeo habebit ſedem, & dabit vocem in Capitulo, & præſidebit in choro iuxta antiquitatem dignitatis, in qua ſeruit, vt coadiutor.
113 Nec refert, † quod coadiutus non habet iſtam præeminentiẽ, nam, id ex eo eſt, quod non habet Canonicatum, quem tamen habet coadiutor. Et comprobatur, nam vt ſupradictum eſt *dubio. 8.* coadiutor non inſeruit, nec agit nomine coadiuti ſed nomine proprio aut Eccleſiæ, & ita conſultus reſpondit.
Decimo octauo dubitatur, † an in Eccleſiis, in
114 quibus Canonici lucrantur veſtuarium reſidendo. 90. diebus, Canonici vero obtinentes dignitatem illud lucrantur reſidendo 60. diebus, vt in d. Eccleſia Toletana, Canonicus coadiutor alicuius dignitatis lucretur veſtuarium ſui Canonicatus reſidendo, 60. diebus tantum?
115 Et quidem in coadiutore Canonici † & dignitatis certum eſt, quod illud lucraretur reſidendo, 60. diebus tantum, quemadmodum principalis cui lucratur.
116 In caſu propoſito difficultas eſt, † ex quo ſolum habet Canonicatum in titulo, & proprietate. † Nihilominus tamen dicendum eſt, quod, ſi inſeruit dignitati tanquam coadiutor, lucrabitur veſtuarium ſui Canon. reſidendo tantum, 60. diebus, nam, cum ſit coadiutor dignitatis, debet habere præeminentias, & prorogatiuas dignitatibus competentes, vt dictum eſt, † Quamuis è conuerſo, ſi aliquis obti- 117
neus dignitatem in proprietate eſſet coadiutor Canonici, & vt talis inſeruiret, non lucraretur veſtuarium d. Canonicatus reſidendo. 60. diebus, ſed deberet reſidere 90. quia non lucratur ſibi, ſed coadiuto, qui ex perſona coadiutoris non debet ſuam cõditionem meliorem facere, nec ratione coadiutoriæ maius commodum reportare.
Decimo dubitatur, † an Canonicus habens coad 118
iutorem perpetuũ cum futura ſucceſſione poſſit optare nouam, & pinguiorem Præbendam, prout alii Canonici coadiutore carentes? Quam quæſtionẽ monet Gonçalez *gloſ. 34. 18. q. nu. 97.* & ei reſpondet cum diſtinctione, aut futura ſucceſſio eſt conceſſa in gratia coadiutoriæ, quoad Canonicatum, & Præbendam ordinariam illi annexam duntaxat abſque illa Præbenda, ſeu præſtimonio, in quo cadit optio, aut eſt conceſſa ſucceſſio etiam quoad ad iſtam Præbẽdam, & præſtimonium temporale optatum per coadiutum, in primo caſu, inquit, ſeu potius in ſecundo, coadiutus optare poterit, cum nulla ſit ratio, vel inconueniens, quod obſtet, ne gratia coadiutoriæ, quæ eſt principaliter ad fauorem illius conceſſa, vt dixit. *d. gloſ. 5. §. 9. n. 83.* ex Puteo *deciſ. 98. li. 2.* & Rota in d. Salamantina coadiutoriæ 25. Iun. 1593. coram D. Penna debet illi eſſe nociua regula, quod ob gratiã *lib. 6.* In alio vero caſu minime, inquit, erit locus optioni, quia, cum coadiutus dimittere non poſſit dictam Præbendam, ſeu præſtimonium, quod optauerat, ex quo per gratiam coadiutoriæ eſt adiudicata coadiutori futuro ſucceſſori, à quo auferri nõ poteſt, & conſequenter ceſſat natura optionis, quę eſt vt ſi ego opto maiorem Præbendam, alius etiã modernior optet illam minorem à me dimiſſam, ſique optionis ordo prætertitur, vt ſuperius dixit *n. 15. & 81.* nulla ratio permittit, quod optioni locus ſit, & ita ſeruatur, hæc Gõcal. † Cuius reſolutio quoad pri- 119
mam, non habet difficultatem, nempe, quod coadiutus poſſit optare quando futura ſucceſſio eſt cõceſſa coadiutori, quoad Præbendam, quam tunc habet coadiutus, ſeu poſtea per eum optatam. Imo tũc videbatur, quod ipſe coadiutor poſſet optare pro coadiuto, cuius loco ſubrogatur, ſed cum id pendeat à voluntate coadiuti, verius videtur, quod nõ poſſit optare coadiutor, niſi dicatur in coadiutoria, vt forſan dici ſolet in coadiutoriis Præbẽdarum, & Beneficiorum Eccl. vbi eſt ius optandi, vt colligi videtur ex d. deciſione Salamantina. 25. Iun. 1593. pro quo facit, quod licet optio poſſit fieri per Procuratorem, tamen requiritur ad eam ſpeciale mandatum, vel ſecuta ratificatio. Gemin. *n. 5.* & Francus, *n. 3. in c. ſi. de cõſuetud. in. 6.* & Gonçal. *d. gloſ. 34. n. 123.*
Quoad ſecundum † vero d. reſolutio magnã habet difficultatem ex dictis infra *p. 5. ca. 1. ex n. 334.* vbi reſoluimus, quod habens Præbendam reſeruatam poteſt optare aliam, quæ ſubintrat in locum reſeruatæ, & dimiſſa remanet libera, & quod quãdo mutatur titulus in optione, quamuis optatum nõ ſubrogetur, nec maneat reſeruatum loco dimiſſi, tamen habens Benefi. reſeruatum poteſt aliud optare non ſtante conſuetudine particulari, ſeu obſeruãtia 120

in contrarium; vnde videtur in proposito, quod Canonicus habens coadiutorem cum futura successione absolute, & indistincte potest optare maiorem Præbendam quæ subrogatur loco primæ, & in ea intrauit d. futura successio, quod maxime, & sine difficultate procedit in optione præstimonii, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia, vt in Ecclesia Corduben, iuxta dicta *d.c.1.5 par.n.456.* & etiam vbi mutatur titulus videtur, quod habens coadiutorē possit optare aliud Beneficium, verbi gratia Portionarius Canonicatū, seu dimidius Portionarius portionem integram; & in primo per optionem secūdi vacante succedat coadiutor ex futura successione sibi concessa, nisi fuerit consuetudo particularis, seu obseruantia, quod non habens Beneficium liberum non possit optare.

121 Vbi autem optaretur aliud † Beneficium non dimisso primo, vt si Canonicus optaret dignitatem retinendam eum Canonicatu iuxta consuetudinem Ecclesiæ, coadiutoria in Canonicatu nullo modo obesset Canonico, quominus posset optare dignitatem, sicut non obesset ei, quominus eam alias assequi posset. Et tunc haberet coadiutorem in vno Beneficio, nempe in Canonicatu, & nō in alio, nempe in dignitate, in qua deberet residere non obstante, quod coadiutor Canonicatus resideret.

122 Vigesimo dubitatur, † an coadiutoria inducat incompatibilitatem cum alio Beneficio incompatibili cum illo, in quo quis est coadiutor? In quo Gōcal. *d glos.5.§.9 à n 94.* ait, quod, cum coadiutoria perpetua cum futura successione de per se non sit Ecclesiasticum Beneficium, vt tradit P. Grego. Tholo. *de benef.c.11.n.2.* non potest inducere incompatibilitatē, vt audiuit fuisse resolutū in Rota. ac tradit Goncalez Mendez Lusitanus *li.4. diuersorum iuris argum. c.1.n.8.* & per totum subdens rationem, quia talis coadiutor non tenetur præcise residere, nec ad hoc potest compelli, cum Beneficium non habeat, sed solū tenetur ad causatiuam residentiam, idest, si non resederit, quod nō lucrabitur fructus, ac illos propter illius non residentiam amissos coadiuto satisfacere teneatur. Nec per obitum, vel cessionem coadiutoris, sed coadiuti, vaca Beneficium. Puteus *decis 222. li.3.* nec viuente coadiuto coadiutor dicitur possidere Beneficium. Cora *decis.397.* & Vetal. *64. lib.3. in manuscrip.* vt supra *n.90.* sed illa ratio, quam ex Goncalo
123 Mendez tradit Goncalez, † quod coadiutor non tenetur præcise residere, nec ad hoc potest compelli, sed solum tenetur causatiue, non placet, vt supra dixit *1. dubio à n.56.* Vnde, quamuis verum sit, quod coadiutoria non inducit incompatibilitatem, cum nō sit beneficium ad effectum, vt per eam vacet beneficium prius obtentum, tamen negari non potest, quin sit incompatibilis, ad effectum retentionis cū beneficio residentiam personalem requirente, si coadiutus vult, quod coadiutor resideat, & seruiat pro eo vt debet, nisi forte in coadiutoria caueatur, quod non teneatur dimittere obtentum, nisi eueniente successione coadiutoriæ, & per assecutionem beneficij incompatibilis videt cessare, & expirare coadiutoria prius obtenta, cum expiret futura successio, & ius ad benefi. ex ea competens, *Clem. gratiæ, de rescrip.* vbi D. & dicta infra *11. part. 4. capit. 5. numero 69.*

Vigesimo primo dubitatur, † ad coadiutor possit 124
cedere coadiutoriæ, etiam inuito coadiuto? in quo Goncalez. *d. glos. 5 § 9. n. 131.* resoluit, quod potest ei cedere de consensu superioris, etiam inuito coadiuto, Bartius *in c. fi. n.15.* Imola etiam *n.15.* Anania *nu. 13. de clerico ægrotante,* & tradit Goncalus Mendez *d. li.4 diuersorum ius argum cap 1. n. 9.* nec obstat, inquit Goncal. dicere, quod coadiutor sit datus in fauorem coadiuti, vt supra dixit *nu. 53.* quia id venit in consequentiam, & ideo non attenditur, *l.1. de authoritate tutoris cum alijs per eum allegatis in glos 45. §.1. nu.35.* 125

Addo, quod, cum sit per Papā, † seu eius authoritate coadiutor deputatus, non videtur posse coadiutoriæ cedere, nisi authoritate ipsius Papæ inuito coadiuto; quamuis eo consentiente possit illi cedere authoritate Ordinarii. At futuræ successioni, cū sit mere in eius fauorem, bene poterit coadiutor cedere, & renuntiare absq; consensu superioris, & coadiuti iuxta infra dicta *11.p.c.3.n.247.* 126

Vigesimo secundo dubitatur, † an confessio coadiutoris noceat coadiuto, vel è contra? Et non nocere est decisio Achillis de Graffis. *162.* seu *3. de confessu,* & sequens, & tradit Mando. *de signatura gratiæ tit. de coadiutorijs ad fi. versic. confessionem coadiutoris,* & nouissime sequitur Goncal. *d §.9.n.129.*

Vigesimo tertio dubitat. † an sententiæ latæ cō-
tra vnum coadiutorem, cum futura successione ali- 127
cuius Beneficij, illo defuncto, seu renuntiante noceant secundo coadiutori? Et Goncalez *d §. 9. nu 92.* resoluit non nocere illi non citato, saltem, per proclama, & ideo de nouo debere audiri, vt tenuit Rota *decis.239. & 241. p.3. li.3. diuersorum.*

Sed istæ decisiones † non loquuntur de sentētiis 128
latis contra vnum coadiutorem, sed contra coadiutum, vt ex earum tenore colligitur, licet sint vitiosę quę nō noceant coadiutori inscio, & non citato, saltē per proclama iuxta opinionem, quam sequitur Rota, vt per Achilem *decis.135.* seu *5. de dolo, & contumac. & seq. & decis.215.* seu *3. de re iudicat.* Puteum *dec. 91. li. 3.* & decisionē Toletanam iuris decimandi. 19. Feb. 1594. coram Illustrissimo Card. Pamphilio infra adductam, *p.c.3.n.148.*

Si enim loquerentur illæ † decisiones de sentē- 129
tiis latis contra vnum coadiutorem, non requireretur citatio secundi coadiutoris, vt ei præiudicarent; nam, cum tunc non esset talis coadiutor, nullo modo potuit citari, & si sententia lata esset super inualiditate coadiutoriæ primi coadiutoris, non posset præiudicare secundo coadiutori, cum esset res inter alios acta, & secunda coadiutoria esset diuersa à prima; si vero esset lata super iuribus, & pertinentiis coadiutoriæ, & sic super statu coadiutoris, præiudicaret secundo coadiutori, & aliis similibus illius Ecclesiæ coadiutoribus, etiam non citatis iuxta notata *in l. ingenuum ff. de statu homin. & in l. sæpe de re iudicat.* Achil. *decis.217. seu 5. de re iudicat.* Tiraq. *in tract. res inter alios acta limitat.27.* Couar *pract. cap.13. n.5 cum alijs,* per Goncal *glos.9. §.1. à n.84.* & Rota in Calagurritana Beneficij de Nauar. 20. Iun. 1588. coram Illustrissimo Pamphilio supra relata. *3. par. cap. 2. numer. 11.*

Vl.

130 Vigesimo quarto, † & vltimo dubitatur, an, si tẽpore datæ coadiutoriæ coadiutus esset mortuus, successio in ipsa coadiutoria coadiutori concessa locum habeat? & Goncalez *d. glos. 5. §. 9. à num. 53.* docet quod coadiutoria perpetua cum futura successione continet in se duplicem gratiam æque principalem distinctam, & separatam, alteram coadiutoriæ, quæ expirat per obitum coadiuti ad eius fauorem datã, alteram futuræ successionis, cum primum vacat Beneficium percessum, vel decessum coadiuti, quæ respicit duntaxat fauorem coadiutoris, Puteus *deci. 98. li. 2. & 226. n. 16. li. 3* Peregr. *decis. 281. li. 2. in manuscr.* & fuit resolutum in vna Bononien. officij portæ palatii de mense Mar. 1565. vnde infert, quod, si coadiutus, seu proprietarius decederet antequam gratia coadiutoriæ sortiretur effectum, vel ipse de d. gratia notitiam haberet, quamuis ista gratia coadiutoriæ sit extincta per obitum illius, altera tamen gratia futuræ successionis ad fauorem coadiutoris æque principaliter, & non dependens à prima concessa, firma & salua prorsus permanet, ac effectum habere debet, Puteus *d. decis. 98* quamuis Mandos. dubitauerit *d. tit. de coadiutorijs versic. coadiutoria habebat*, & propterea hodie, inquit Goncalez, in literis exprimitur quod sit locus futuræ successioni, etiam si Beneficium actualiter vacet de tempore datæ, nec non adijcitur clausula ista. *Ex nunc prout ex tunc, & è contra, & si ipse tempore vacationis huiusmodi d. coadiutoris officium exercere non inceperit, aut per illum steterit quominus illud exercuerit, & præfatas literas d. N. coadiuto, aut venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filijs Capitulo, ac illi, vel illis, ad quem, seu quos forsan pertinet, non intimauerit, authoritate nostra conferas, & assignes* Et sic clare sentit Goncalez, quod, licet tempore datæ coadiutotiæ coadiutus sit mortuus, sit locus futuræ successioni coadiutoris, sed quicquid ipse velit, † id
131 non est verum, nam mortuo coadiuto tempore datæ, coadiutoria corruit, & nulla omnino à principio, mortuo enim nõ datur coadiutor, nec mortuus pro ea supplicat, & consentit, vt alias dicitur infra *11. p. c. 1. n. 65.* & consequenter corruit futura successio, quæ ab illa dependet, cum detur illi rationæ coadiutoriæ, & vt coadiutori, nisi forte detur antidata, nempe data ante mortem coadiuti, vt in coadiutoria Decanatus Placentini ad fauorem D. Petri Paniagua tẽpote Sixti. V. quamuis secus sit vbi tempore datæ coadiutus viuebat, licet decederet antequam coadiutoria sortiretur effectum, & ipse, aut coadiutor de ea notitiam haberet, nam, licet tunc coadiutoria expiraret per obitum illius, tamen à principio tenuit ipsa coadiutoria, seu gratia ipsiua, & consequenter valet futura successio, vt in d. decisione Putei, & in clausula coadiutoriæ relata.

132 Nec obstat, † quod in literis exprimitur, quod sit locus futuræ successioni, etiam si Beneficium vacet de tempore datæ, nam intelligitur etiamsi tunc de iure vacet, quia forte coadiutus possidebat de facto sine legitimo titulo, non vero, si de iure, & de facto vacet, vt ex verbis ipsarum literarum clare constat, vnde etiã si gratia coadiutoriæ est surreptitia, quia
133 forte ætas, † aut infirmitas coadiuti, vel alia causa narrata nõ est vera, corruit etiam futura successio, de quo vide infra *par. quinta capitulo primo, numero 174.*

Restat ponere decisiones † Rotæ in causa Sala- 134
mantina, & Tirasonen. coadiutoriæ, de quib. supra meminimus eas allegando, quæ sic se habent.

Salamantina coadiutoria. 25. Iunij. 1593. cõram D. Penna.

F*Ælicis recordationis Sixtus Papa V. an. Dom. 1589. D. Anton. de Oquendo Canonico Ecclesiæ Salamantinæ cõadiutorem perpetuum, & irreuocabilem cum futura successione in Canonicatu dedit Ioan. Baptistam Polanco, hoc tenore verborum. Nec non omnes, & singulas prærogatiuas præeminentias, & honores in eisdem choro, altari, Capitulo. & processionibus, nec non actibus Capitularibus, tam intra. quam extra ipsam Ecclesiam Salamantinam, quos præfatus Antonius ratione Canonicatus, & Præbendæ habet, & si præsens adesset, haberet, ipse Ioan habeat, cum vigore Apostolici rescripti superdicta coadiutoriæ gratia expediti, & præsentati, venerabile Capitulum Ecclesiæ Salamantinæ prædictum Ioannem Baptistam in possessionem officij coadiutoris legitime immisisset, & dum absente D. Antonio Ioãnes in Ecclesia resedisset, inter ipsum, & Capitulum orta sunt sequentes dubitationes, de quib. Rotæ tribunal consulentes eius decreto, & sententiæ parere promiserant. Prima, an Ioanni coadiutori assignanda foret sedes D. Antonio. cum antiquitatẽ prædicti Anton. Canonicatuum, cum hanc sedem prætenderet sibi assignandam Ioannes, Capitulum existimabat ei deberi vltimam sedem inter omnes Canonicos, & magis antiquam inter omnes Portionarios. Altera dubitatio erat, vtrum Ioannes coadiutor posset dies gratiæ petere, & consumere? nam, cum Concilium Tridẽt. & Ecclesiæ Salamantinæ constitutiones quolibet anno indulgeant Canonicis tres menses recreationis, quibus ab onere residendi liberantur, prætendebat coadiutor, se isto beneficio posse frui, contra verò Capitulum sentiebat. Tertia, numquid coadiutore ægrotante carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento, haberi deberet pro præsenti & perinde foret computandus, & lucraretur Ecclesiæ emolumenta, sicut computaretur, & lucraretur Ant. Canonicus proprietarius, & verus? Quarta erat, an existente Ant. Canonico proprietario, & vero excommunicato posset tũc inseruire, & lucrari Ioannes coadiutor? Quinta, & vltima erat, an Ioannes coadiutor posset habere vocem actiuam, & passiuã in Capitulo tam in rebus Ordinarijs, quã in officijs sede Episcopali vacante, & in iurisdictione de la Valdobla, quam Capitulum Salamantinum exercet, & inferendis suffragijs in prouisionibus Canonicatuum ad Capitulum pertinẽtium? Causa itaq; per me posita die 10. Martij Dominis dissentientibus non potuit capi resolutio, sed ordinauerunt, quod in singulis positionibus discuterentur duo tantum dubia. Vnde proposita iterum causa sub die 25. Iunij super duobus primis dubijs, quantum ad primum cẽsuerunt Ioanni coadiutori non esse assignandam sedem Ant. cui datus fuerat coadiutor sed eum sedere vltimo loco post omnes Canonicos tempore suæ receptionis, & ingressus in Ecclesia, qui, licet coadiutor repræsentet personam illius, cui datur coadiutor, & subrogatus frui debeat eisdem prærogatiuis, quibus fruitur ille, in cuius locum subrogatur* l. si eum §. qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. l. filiæ suæ §. Titiæ. ff. de condit. & demonstr. l. in duobus. §. 1. ff. de iureiurando. *id intelligitur respectu aliorum inferiorum, quibus præferri quidem debet; nõ autem respectu a-*

liorum Canonicorum parium ipsi coadiuto, quo s præcedere non potest cum illi propria dignitate, & prærogatiua, coadiutor autem aliena tantum præfulgeat, nec dubium sit eos, qui propriæ authoritatis lumine fulgent, illis præferri qui aliena luce coruscant, aut vices aliorum gerunt, Purpur. in l.1.ff.de offic.eius cui mandata num 632 versic.& quoad cæteros Decius in cap.sane. li.2. num.12. de offic.deleg. versic.& habito respectu,& versic.& resoluendo omnia supradicta, Iacob. de Nigris in rep. d.l.1.num.14. Alciat. resp.199.num.336. Menoch.consil. 51.num.24.lib.1 supradictis addebatur, qui coadiutor viuente coadiuto dicitur datus in gratiam ipsius coadiuti, Puteus decis.98.lib.2 .& 226.lib.3.& ideo coadiutor vocatur etiam Canonicus fictus & consequenter non debet præferri vero Canonicis, cum verum ficto præferri debeat cap. fraternitatis de frigidis,& malefic.cap.cum venerabilis de relig. domib. vnde prudenter Gemin.consuluit Canonicos veros fictis esse præferendos consil.138.n.1 in fi. & num.seq. Rebuf.In praxi tit.de rescrip. etiam perinde valere num.30. quamquam enim in hac materia regula tradi soleat, inspiciendam esse formam rescripti concessionis coadiutoriæ, Io. And. in cap. consultatio de clerico ægrotante, nu.8.& 9 & in coadiutoria diceretur, quod Ioannes haberet omnes prærogatiuas Ant. competentes, quæ verba sua latitudine indicare videbantur coadiutori deberi quæcumque Ant. iure proprio debebantur, nihilominus Domini considerabant illa restrigi per alia verba in rescripto apposita, videlicet ratione Canonicatus, ex his enim apparebat in gratia fieri distinctionem inter illa, quæ competebant ratione Canonicatus, & ratione antiquitatis, vnde, cũ sedes non cõpetat ratione Cano. sed ratione antiquitatis ratio. aũt antiquitatis non posset competere Ioa. coadiutori sedes illa, quam prætendebat; ideo merito ei erat denegãda, & eo magis ita erat dicendum, quia istæ coadiutoriæ sũt odiosæ. & exorbitantes à iure communi Mohed. decis.338. alias.10.de priuileg. Nec huic resolutioni obstant illa verba, quæ paulo post sequebantur iuxta ipsius Antonij iurim, & receptionis antiquitatem, quia proxime antecedentia demonstrabant illa referri ad ius optandi, quando eueniente casu vacationis alicuius Præbendæ locus fieret optioni maioris, & pinguioris. Ex iis dicebant Domini non esse satis tutum consilium secundum venerabilis D. Nauarri, num.5. de clerico ægrotante, nam ex dispositione iuris communis coadiutor non debet præcedere Canonicos antiquiores cap. statuimus de maioritate. & obedientia glos. in cap. fi. verb. antiquiores de consuetud. li.6. Mohed. deci.262. & licet præcedentia indicarent Ioanni vltimum semper locum post omnes Canonicos assignandum visum fuit eã optare ad præfatum suæ receptionis tempus, vt dictum est Ad secundam dubitationem Domini conformiter responderũt Ioannem posse consumere dies gratiæ, quia respectu temporis concessi à Concilio, & Ecclesia Salamantina constitutionibus, censuerunt habere locum argumentum desumptum à subrogatione, seu æquiparatione non obstante inconuenienti per Capitulum commemorato, quod si coadiutor haberet tres menses, etiam Antonius posset alios tres sibi assumere, & sic cultus diuinus, & seruitium Ecclesiæ eluderetur, quia cessabat ex eo, quod quando vnus ipsorum vsus esset beneficio dicti temporis, tunc alter non posset eodem beneficio perfrui, nec sibi aliud trimestre applicare.

In eadem coram eodem 20. Iunij. 1594.

DIE Iunij 1593. † quia ista causa de consensu ambarum partium proponebatur extra Rotam fuerunt decisa dubia, vt apparet ex decisione tunc facta, deinde causa 125
fuit commissa in Rota, & in hac positione obtulis Dominis declarandas duas alias difficultates, tertiam, an coadiutore ægrotante, carcerato, vel aliquo alio legitimo impedimento detento haberi deberet, pro præsenti, & perinde foret computandus, & lucraretur Ecclesiæ emolumenta, sicut lucraretur, & computaretur Canonicus proprietarius, & verus? Et quartam vtrum existente Antonio Canonico proprietario, & vero excommunicato, posset tunc inseruire, & lucrari Ioannes coadiutor? Ad tertiam Domini affirmatiue respondentes pronuntiarunt coadiutore ægrotante, vel alias legitime impedito, lucrari coadiutum cum enim forma coadiutoriæ sit consideranda, Innoc.& Io And. in cap.fi.n. 9.de clerico ægrotan. vbi etiam Auctor. num.13.& Imola num.12. & Ioannes Baptista Polanco esset datus coadiutor Ant. tam in spiritualibus, quam temporalibus cum plena, libera, & omnimoda potestate, consequens erat, vt posset coadiutor quæ poterat coadiutus cap. is cui de elec. lib.6 Oldrad.consil. 44. nu. 2. sed coadiutus infirmus, vel corporaliter impeditus poterat lucrari distributiones quotidianas, quas sanus lucrabatur, si præsens esset capi.vn.de clericis non residen.libr. 6. vbi Gemin. in §.qui vero notab.1. & Probus ad Monach.num.13. & Abb.cap.1.n. 7.de clerico ægrotan.& Couar. lib.3.var.cap.13.nu. 8. igitur idem statuendum erat respectu coadiutoris, qui ex forma coadiutoriæ in omnibus, & per omnia coadiutũ repræsentabat, cum in eius locum esset subrogatus l. si eum † qui iniuriarum.ff. si quis cautionib. hoc tamen dicebant Domini intelligendũ quando sanus diuinis interesse solebat ita, vt infirmitas fuisset immediata causa non interessendi. Io. And. Cabar. & Abb. in cap. ad audientiam. de clericis non residen Abb. d.cap.1.num.6. Couar. loco citato, idemque constituendum in impeditis quolibet corporali impedimento censuerunt in d. cap. vn. de clericis non residen. lib.6. Archid. & Io. And. & Anchar. nota. 6.& Gemin. d. §.qui vero num.5.& Francus num.4.& Probus ad Monach. num.20. & nominatim de iniuste incarcerato tenuit Probus ad Monach. num.22. & Couar. supra.& Paris. consil.102.num.4. lib. 4. neque supradictis refragabatur, quod, cum Antonius coadiutus esset sanus corpore, & mente, tunc coadiutore ægrotante, aut legitimo impedimento detento, Ecclesia foret deseruienda per Antonium, quoniam formula coadiutoriæ tollebat difficultatem, nam Papa dederat coadiutorem Antonio siue non potenti, siue inseruire nolenti. Quod dicebatur de fictione, quod ideo infirmus lucratur distributiones, quia fingitur residere, & propterea fictionem non habere locum, vbi non est æquitas, Bart. in l. si is, qui pro emptore, num. 2. de vsucapio Verallus decis.298.num.9.p.2. ab hac vero facti specie procul æquitatem abesse, quæ suadere non poterat vt coadiutor infirmus, vel carceratus reputaretur præsens ad effectũ, vt coadiutus sanus, q̃uis non inseruiret Ecclesiæ, lucraretur, respondebãt istã nõ esse iurisdictionẽ, sed infirmitatis, aut alterius legitimi impedimẽti excusationẽ d.c. vn. ibi, exceptis illis, & c.1.de cleric. ægrotan. ibi, ægritudo

iudicis sua. textum autem in cap. de cætero de clericis non residen. qui ex aduerso ponderabatur, non loquitur de infirmo sed de sano, & in seruitio Episcopi existente, qui propterea Ecclesiæ inseruire censetur, quod à themate proposito longe distabat. Ad quartam difficultatem negatiue fuit responsum. Antonio scilicet coadiuto excommunicato, non lucrari coadiutorem pro eo, cum enim in litteris coadiutoriæ diceretur, quod inseruire deberet coadiutor pro coadiuto, & pro ipso coadiuto lucrari, consequebatur, vt hoc priuilegium intelligeretur competere coadiuto, dummodo esset habilis, & capax, excommunicatum autem non lucrari fructus, aut emolumenta Beneficiorum, explorati iuris est cap. Pastoralis. §. verum de appellat. Rota decis. 8. num. 10. de sententia excom. in antiquis, Puteus 180. lib. 1. & qui non potest propter excommunicationem per se aliquod agere, neque poterit per alium ad suam vtilitatem, vt notant omnes in cap. fi. vbi Imola num. 19. de Procuratorib. & satis esset indecorum, vt aliem propter demerita communione fidelium, & suffragijs Ecclesiæ. per hanc viam de patrimonio Ecclesiæ, cui non obediunt, alerentur, cap. commissa de elect. lib. 6. Bald. in cap. 1. secunda lectura de iudicijs nu. 12. quibus non obstabat, quod coadiutor non ageret, nec inseruiret nomine excommunicati, sed nomine proprio, aut nomine Ecclesiæ ex traditis per Innoc. in cap. fi. de Procurator. Oldra. cons. 44. Compostellanus in cap. fi. n. 17. de clerico ægrotante, quoniam Innoc. hoc tantum affirmat, excommunicationẽ coadiuti non nocere coadiutori, ne suo, vel Ecclesiæ nomine agere possit, at non censet eum quicquam posse lucrari ad commodum, & vtilitatem coadiuti communicati, quem sua demerita ab ipsius commodi participatione merito excluserunt.

In eadem coram eod. D. Penna 1. Iulij. 1594.

126 AD vltimam difficultatem, & in ordine quintam in hac causa decidendam, an Ioannes coadiutor posset habere vocem actiuam, & passiuam in Capit. tum in rebus ordinarijs, quam in officijs, sede Episcopali vacante, & in iurisdictione de la Valdobla, quam Capitulum Salamantinum exercet, & inferendis suffragijs in prouisionibus Canonicatuum ad Capitulum pertinentium? Domini affirmatiue responderunt inspecta potissimum formula coadiutoriæ, in qua D. Ioannes Baptista Polancus fuerat datus coadiutor Antonio cum plena, & libera, & omnimoda facultate, & potestate, & vt haberet stallum in choro, & vocem in Capitulo, & omnes & singulas prærogatiuas & honores intra, & extra Ecclesiam Salamantinam tanquam ipsius Ecclesiæ Canonicus, cum enim, vt dictum fuit in decisione facta die 20 Iunij. forma, & verba coadiutoriæ sint attendenda, supradicta erant adeo late patentia, vt censendum foret coadiutori, ea omnia fuisse concessa, quæ coadiuto competebant cap. is cui. de electione lib 6. Oldra cons. 44. num. 2. de voce actiua, & passiua dubitari non poterat, cum coadiutoria stallum in choro, & vocem in Capitulo indistincte concederet. L. 6. generaliter. ff. de leg. præstand. denique clausula, omnia, & singula, in coadiutoria posita operabatur, vt coadiutor posset ea omnia agere, & exercere, quæ poterat coadiutus glos. in c. 1. versi. officium. de clerico ægrotante lib. 6. id vero, quod dicebatur, verba coadiutoriæ recipere interpretationem à iure communi, quo inspecto non potest coadiutor quæcumque competunt coadiuto, Oldrad. cons. 44. num. 4. Anch. & Imola in cap. fi. de clerico ægrotante, Domini dixerunt procedere, quando verba essent dubia, & ambigua secus autem esse, cum ex verbis claris vt in casu proposito, appareat coadiutori ea omnia fuisse concessa, quæ alijs Canonicis competerent.

In eadem coram eod. 9. Iun. 1595. † fuit resolutũ coadiutorem lucrari omnes fructus sibi pro assignatos, etiam coadiuto excommunicato. 137

Tirasonen. coadiutoriæ. 8. Nouemb. 1599. coram D. Penna

CVM in decisionibus factis coram me in causa Salamantina coadiutoriæ anno 1593. constituta essent aliquot conclusiones, quibus determinebantur contentiones, nedum super præcedentia, sed super alijs etiam rebus, & articulis orta, illarum occasione in Ecclesia Tirasonen. inter coadiutores, & alios Canonicos excitatæ fuerunt nonnullæ dubitationes, quas, cum desiderarent Rotæ iudicio terminare me proponente, & pro vtraq; parte aduocatis scribentibus, & informantibus super singulis, Rota ita respondendum censuit. In causa Salamantina decisum fuerat Canonico coadiutori assignandam esse vltimo loco sedem post omnes Canonicos tempore suæ receptionis, & ingressus in Ecclesia & quia huius conclusionis occasione in Ecclesia Tirasonen. fuerat dubitatum, an secuta morte coadiuti coadiutori, qui tunc efficitur verus Canonicus, & qui ex consuetudine illius Ecclesiæ in ingressu tenetur soluere certum quod dum capit possessionem Canonicatus iure proprio, sit assignanda vltima sedes, ita vt Canonici, qui ingressi fuerunt in Ecclesiam durante coadiutoria tanquam magis antiqui veniant præferendi? Ad hanc primam dubitationem Domini conformiter responderunt, coadiutori assignãdam tandem illam sedem, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti, & consequenter præferendum Canonicis qui ingressi fuerant postea quam illi fuerat ea sedes assignata. Primo, quia iuxta stilum ordinarium similium gratiarũ coadiutori conceduntur omnes prærogatiuæ coadiuto competẽtes ratione Canonicatus, sed ratione Canonicatus competit primum sedes in infimo gradu, secundo, in secundo & sic deinceps, vt habetur in decis. Salamantina, consequenter ergo coadiutori debet competere illa sedes, in qua reperiebatur tempore obitus coadiuti. alias enim non haberet prærogatiuas coadiuto competentes ratione Canonicatus. Secundo quia absurdum esset coadiutorem, qui fuerat prælatus alijs Canonicis post ipsum receptis ratione antiquitatis, post obitum coadiuti compelli iterum ad vltimum, seu infimum locum descendere. Tertio, quia tempore obitus coadiuti non requiritur pro coadiutore noua collatio, cum absque aliquo ministerio gratia coadiutoriæ ex primo iure sibi concesso effectuetur, cum Papa in istis coadiutorijs ex nunc, prout ex tunc faciat collationem, vt fuit dictum coram me in causa Calagurritana Canonicatus die prima Iulij 1592. quamobrem coadiutori dicitur quæsitum ius ad rem in Canonicatu, quod euueniente vacatione efficitur in plenum. consequenter itaque ratione antiquitatis, & receptionis debet retinere suam sedem ca. 1. de maioritate, & obedientia, & fuit dictum in causa Vicen. præeminentiæ die 22. 1578. coram bonæ memoriæ Doct. Gipsio. Postremo hac eadem sententia fa-

tis videbatur iuris authoritate munita in l. 1 & in §. Sancimus. C. de consulib. lib. 12. *cum alijs traditis per Cassaneum* Catalogo gloriæ mundi par. 10. consideratione 34. *neque obstabat, quod post mortem coadiuti expiraret primus titulus coadiutoria, & videretur factus locus secundo titulo Canonia, & consequenter coadiutori, tanquam tunc effecto Canonico, assignandam vltimam sedem, quia respondebatur difficultatem cessare ex forma coadiutoria; nam, cum Papa concedat coadiutori omnes prærogatiuas ratione Canonicatus coadiuto competentes, inter quas vna est, vt habeat vltimam sedem, & paulatim ascendat, ideo ei est assignanda sedes, in qua reperitur tempore obitus coadiuti, postremo non obstabat, quod de consuetudine Ecclesia Canonicus pro ingressu teneatur certum quid soluere, & quod coadiutores id soluebunt secuta morte coadiuti, quia dicebatur ex hoc non inferri ad sedem, cum ista solutio respiceret tempus, quo Canonicus incipit gaudere fructibus Canonicatus. Ad secundam dubitationem an, si coadiutus fuerit exemptus à residentia per iubilationem, posset se iuuare huiusmodi exemptione, dum habet coadiutorem, vt faciat fructus, distributiones & alia emolumenta sua, etiamsi coadiutor non resideat? Domini responderunt primo coadiutum non priuari priuilegio iubilationis iam quæsita; secundo dixerunt priuilegium iubilationis non suffragari coadiutori; tertio asseruerunt coadiutum non perficere suam iubilationem per seruitium coadiutoris. Ratio primi fuit, quia coadiutoria non adimit coadiuto iura, & priuilegia aliunde sibi competentia, nec receptionem coadiutoris post acquisitam exemptionem beneficio iubilationis coadiuto debere præiudicare* Alex. con. 193. num. 11. vers. in contrarium est veritas lib. 2. *item quia priuilegium acquisitum per iubilationem est facultatiuum nam sicut si vellet, posset coadiutus non obstāte coadiutoria personaliter inseruire, & nihilominus non amitteret priuilegiū, similiter nō amittit priuilegiū seruiēdo per coadiutorē: cū enim hoc priuilegiū iubilationis detur seruitiū iam præstitum, non est coadiuto auferendum ex eo, quod per coadiutorē possit in futurum inseruire. Ratio secūdi fuit, quia per coadiutoriam non cōmunicatur coadiutori priuilegium aliunde competens coadiuto quale est priuilegium acquisitum per iubilationem, Quod si competeret, sequeretur absurdum, vt coadiutor non teneretur inseruire, quod videtur directo contra finem, ob quem datur coadiutor. Ratio tertij fuit, quia cum priuilegium iubilationis acquiratur ex seruitio personali, cuius ratione solet concedi, non potest seruitium personale coadiutoris conferre hoc coadiuto.*

Idem fuit in eadem resolutum, † quo ad 1. du- 129
bium coram eodem 27. Octo. 1600. per doctrinam
Baldi *in l. 2. num. 57. vers. sed pone cap. de seruitutib. &*
aqua. Rimin. Iun. *consil. 230. lib. 2.*

QVINTA PARS, DE HIS, AD QVOS SPECTAT DISPOSITIO, ET PROVISIO BENEFICIORVM.

CAPVT I.

De Papa.

SVMMARIA.

INTER eos, qui de Beneficijs prouidere possunt primum locum obtinet Papa, ad quem libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinet. n. 1.

Papa potest sine causa clericum suo priuare Beneficio. nu. 2. cum seq. contra relatos. n. 7.

Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint, titulus perpetuus est de iure positiuo, quod non est intelligendum respectu Principis, nec ligat Papam, qui potest iuri positiuo derogare etiam sine causa à nu. 3. vsque ad 8.

Papa potest prouidere de omnibus beneficiis, & concurrit cum quolibet Ordinario, vt Ordinarius Ordinariorum, & orbis, num. 8. & inter eos est locus præuentioni etiam in mensibus Ordinarij, à n. 9. & idem est in Legato. n. 13

An idem sit in sex mensibus alternatiua habentis decretum irritans, num. 14. cum sequentib. resoluitur idem esse, & illud decretum irritans non obstare prouisioni Apostolicæ, & adducuntur resolutiones Rotæ, & nu. 29. refertur & reprobatur sententia Gonzolez contraria.

Menses alternatiuæ non sunt reseruati, nam ea solum remouet obstaculum reseruationis, à num. 22. & ponuntur resolutiones Rotæ.

Decretum irritans non ligat Papam, nisi dicatur, etiam per nos contra aliquos, quorum sententia procedet in decreto in iure posito, à num. 25. cum seqq.

Clausula decreti irritantis in alternatiua non est posita respectu Papæ, seu Ordinarij, vel verius respectu inferiorum, num. 30.

Etiam prouisioni Papæ in forma dignum, seu commissaria non obstat decretum irritans alternatiuæ, licet secus in executoribus, seu delegatis datis circa Beneficia incerta, num. 30.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij, cuius Prælatus est Cardinalis, & habet indultum, an eius prouisio præferenda sit stante decreto irritan. indulti, in quo dicitur, etiam per nos, num. 32. cum seqq. resoluitur indul-

indultum non intrare, nisi in Beneficijs reseruatis.

Respectu Cardinalis ordinarij collatoris nulli menses sunt reseruati, num. 34. etiam in Benefi.ijs spectantibus ad prouisionem Prælati, & Capituli simul, num. 35. vbi ponitur decisio Rotæ, & num. 36.

Prouisi de beneficijs in quocunque mense vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum non tenentur expedire nouam prouisionem ratione indulti, num. 37. & 39.

Decisio Putei 2. de Præbend. quæ in contrarium videtur, loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali non ordinario collatori, num. 38.

Si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficii reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritan. dicente, etiam per nos, non valet prouisio nisi derogetur indulto, num. 40.

Non potest dici derogari d. indulto Cardinalis per clausulam seu si venerabili fratri Episcopo, &c. num. 41.

Subrogatione indultorum Cardinalium concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarii, sed extraordinarii collatoris, num. 42.

Inter Papam, & ordinarium est locus præuentioni, nisi prouiso à Papa obstet regula de verisimili, tunc enim eius prouisio non valet, num. 43.

Regula de verisimili solum habet locum in vacatione per obitum, num. 44. & onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula supposito, quod impetrans probauerit obitum præcessisse, num. 45. & debet probare concludenter de non verisimili notitia, num. 46.

Regula de verisimili non habet locum in Ordinario, & Legato contrà alios, num. 47. 48. & 49. de dicta regula, qui sint videndi, num. 50.

Ordinarius non potest præuenire in Beneficijs reseruatis, num. 51. nam, quamuis cessante reseruatione collatio omniũ Benefi.iorum diœcesis pertinet de iure communi ad Episcopos, qui in Beneficiis conferend. fundatam habent intentionem iure communi, eorum tamen potestas coarctata est per reseruationes num. 52.

De reseruationibus qui agunt, num. 53. & de tempore quo cœperunt, num 54. de quibus late agendum est, n. 55.

Reseruationes aliæ dicũtur generales, aliæ speciales, & quæ illæ sint, num. 56. cum sequentib. resoluitur generales dici, quæ non sunt certis Beneficiis, seu pro certis personis, sed de Beneficiis in communi; speciales vero, quæ fiunt de certis Beneficiis, seu de certo numero Beneficiorum, seu pro certis personis.

Indultum conferendi Beneficia vacatura, exceptis generaliter reseruatis, non comprehendit reseruata per regulam 8. mensium, num. 60.

Possunt etiam dici specialiter reseruata Beneficia affecta per appositionem manus Papæ, num. 62.

Speciales reseruationes in fauorem aliquorum, maxime mentales iam non sunt in vsu, num. 64.

Aliquando reseruantur specialiter aliqua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum matrimonii, vel per assecutionem, num. 65.

An reseruationes sint odiosæ, an fauorabiles? num. 66. resoluitur esse odiosas. num. 67.

1 INter eos, † qui de beneficiis prouidere possunt, primum locum obtinet Papa, ad quem ex suæ potestatis plenitudine libera, & plena dispositio Beneficiorum pertinere dignoscitur c. 2. in princ. de Præbend. in 6. & Clem. 1. in fi. vt lite. pend. de qua plenissima potestate Papæ in Beneficiis late Hier. Goncalez post hæc scripta visus ad regulam de mensib. §. 1. proœm. dicens omnem conferendi potestatem, & iurisdictionem, ab ipso Papa, tanquam à fonte procedere & fluere, & refluere, & cunctos Prælatos de mundo habere potestatem à Papa, ipsum vero à solo Deo.

Adeo vt possit † Papa, etiam sine causa, clericũ 2
suo priuare Beneficio secundum DD. in cap. quæ in
Ecclesiarum de constit. vbi Decius num. 111. Domin. in
cap. gratiose de rescrip. in 6. num. 16. Ias. in l. Barbarius. nu.
43. ff. de offic. prætor. Ripa resp. 19. lib. 2. num. 5. & 6. Aym.
de antiquitate temporis 1 part. sect. non omitto, à num. 33.
Gigas de pensio. quæst. 10. num. 6. & 7. & quæst. 37. Simoneta de reseruatio. quæst. 2. num. 6. & ibi add. Granutius late Ant: Gabr. conclus. 1. de iure quæsito, Hojeda
de incompatibil. Benefic. cap. 13. num. 58. Mohed. dec. 4.
de restitutione Spol. Rota dec. 136. num. 1. part. 1. diuersorũ.
Et plures refert Cenedo collect. 21. ad sextum num. 1. &
conducit dec. Putei 116. lib. 3. † Et ita absque difficul- 3
tate tenetur Romæ, & est communis opinio, maxime Canonistarum, quæ mihi placet, nam Beneficia sunt instituta de iure positiuo, & quod sint ius,
& titulus perpetuus, solum est de iure positiuo Canonico. † Quod non est intelligendum respectu i- 4
psius Principis, nec ligat Papam. l. princeps legibus. ff.
de legib. cap. innotuit de election. † Etenim Papa potest 5
iuri positiuo derogare, & contra illud dispensare,
& disponere ad sui libitũ, etiam sine causa secundũ
Innoc. in cap. cum ad monasterium num. 3. de statu Monach. sequuntur Domin. in cap. si eo tempore. num. 5. de
election. in 6 Fel. plures referens in cap. ad audientiam
2. num. 4. de rescript. & Mando. reg. 30. Cancell. quæst. 5.
num. 5. & Curtius Iunior cons. 1. num. 18. & sequent. relatus per Mandos. sibi dicit esse communem, & veriorem opinionem Principem supremum habere
liberam potestatem immutandi ea, quæ sunt iuris
positiui: Pontanus de spolio lib. 3. num. 100. Flam. Paris.
de resignatione Benefic. lib. 5. quæst vltim. num. 126. & seq.
& plures refert Thomas Sanchez de matrimon. lib. 8.
disput. 18. num 2. maxime, † cum ipsum ius dicat ad 6
Papam liberam & plenam dispositionem Beneficiorum pertinere, vt in d. cap. 2. & d. Clem. 1. & ideo dicunt DD. quod omnia Beneficia sunt manualia respectu Papæ, vt per Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 10. num. 18. quamuis contrarium teneant cum
Cardin. & aliis Felin. in d. cap. quæ in Ecclesiarum. num.
42. & in cap. cum † olim num. 17. secundo exemplo de re 7
iudicata. Corras. de Benefic. 2. par. cap. 1. à num. 2. Gambarus de offic. legati lib. 10. num. 385. & 386. Pinellus in
rubrica C. de rescindend. vendition. 1. part. num. 30. Ema. Suarez in thesauro receptar. sententiarum litera B. num.
20 vers Beneficiorum suprema est. Sarmiento lib. 1. select. cap 8. num. 25 Salcedo ad Bern. Diaz reg. 209. ampliatione 5. Nauar. de spoliis §. 3. Sotus de iust. & iure lib.
3. quæstion. 6. art. 2. & alii relati per Menoch. num. 20.
& Cenedum supra, & Theologi Hispani communiter, qui etiam dicunt non posse Principem dispẽsare, & disponere contra legem sine causa licite. Et
post hæc visus Gon. d. §. 1. proœm. à num. 33. alt, quod

naturaliter Papa solus est Dominus Beueficiorum
cum Enea de Falc. *de reseruat. praeludio secundo, nume o*
2. & Flamin. Parisio. *de resignatione li. 2. q 4. num. 34.* &
quod eius potestas nullis regulis, aut legibus coar-
ctator cum Gramm. *cons. 2. n. 23 ad fi. decisionum sua-*
rum, vt ita possit de potestate ordinaria etiã sine cau
sa Beneficium Ecclesiasticum vni auferre, & dare
alteri cum Gemin. *cons. 99. n. 7.* & aliis per nos citatis
sed *n. 37.* remitti ad Pinelum vbi supra dicens, quod
super hoc nihil firmat.

8 Potest ergo Papa disponere, † & prouidere de o-
mnibus Beneficiis, & in eorum prouisione concur
rit cum quolibet Ordinario, tanquam Ordinarius
Ordinariorum, & orbis *c. cuncta per mundum 9. qu. 3.*
Abb. *in c quia diuersitatem, n. 5. d. concess. Praeb.* Stephil.
de literis gratia in praefatione, numero septimo & in titu-
lo de vi, & effectu clausularum § an Papa grauet Ecclesiã
super prouisione duorum, n. 6. Cosmas *in pragmatica sã*
ctione titu. de collatio § volens verb. praeuentionem. Selua
de Benef. 3. p quaest 60. Rebuf. *in praxi tit. de deuolut à n.*
47. Corras. *d. c. 1. n 7.* Io. Nic. Gimon. *in Enchiridio Be-*
nef. tit. 2. c. 1. ex n. 1. Duar. *de sacris Ecclesiae minist. li. 3. c. 1.*
& li. 5 c. 10. Simoneta *de reseruat. q. 2. n. 5.* & ibi Granu-
tius *n. 14. & q. 5. n. 7. & q. 8. n. 2.* Mando. *de signatura gra*
tiae tit. de prouisio. vers. clausula de praesenti & reg 34. q 90
n. 6. & 7. Menoc. *cons. 183. li. 1.* Bursatus *cons 126. n. 38. &*
48 li. 2. Nau. *cons. 31 n 6 de Praeb.* P. Greg. *de Benef. c 34.*
n. 6. Flam. Paris. *de resignatione l. 1. q. 10. à nu. 53. & l. 7. q.*
11. à n. 6. Quintanadueñas *Ecclesiasticon l. 1 ca. 5 nu. 2.* &
Cechus *de republica Ecclesiastica c de statu Rom. Pontifi-*
cu sub n 24. & de Benef. & pensio. c. 2 n. 1. & c. 5. n. 2. vers.
in particulari. Et Rota *dec. 1. & 17. de praeb. in nouis*, Cre-
scen. *dec. 11. n. 5. de dilatio. & 8. de priuil* Puteus *dec 47. n.*
7. & 8. lib. 3. & fuit decisum in causa Toletana Cano-
nicatus de anno 1595. coram illustrissimo Seraphi-
no, & alias saepe & quod in mensibus ordinariis pos
sit Papa prouidere at cũ Ordinariis concurrere, tã-
quam Ordinarius Ordinariorum, & Episcopus to-
tius orbis; tradit posthaec Gonçalez. *§. 2. prooem. nu. 1.*
adducens plura non necessaria, praesertim in re tam
clara, & quae nullam habet difficultatem.

9 Et ideo inter Papam, † & Ordinarium est locus
praeuentioni *c. dudum § nos igitur, & c. si à sede Aposto-*
lica de Praeb in 6. vbi D. *glos fi. in c. 1. de offic. Legati eod. li.*
Staph. *l. à praefatione. n* 8. Cosmas. & Corras. *supra.* &
Gomez. *de expectatiuis. n. 14.* Simoneta *d. q. 2 n 5.* & i-
bi Granutius Fuscus *de visitatione l 2. c 28 n 30* Anast.
Germonius *de indultis Card. § per quae sublatis n. 80 &*
81. Meno Flam. Paris. Cechus *d. c. 2. n 1.* & alij citati. *n.*
praeced. qui dicunt, quod Ordinarij in mensibus or-
10 dinariis habent facultatem cumulatiue † cum Papa,
ita vt, si Papa praeueniat, valeat eius collatio, nam e-
tiam in mensibus Ordinariorum Papa non abdica-
uit totaliter à se potestatem conferendi, & facit
quod dicit Rota in vna Salamantina Parochialis de
† Gaiates. 1. Dec. 1578. coram D Brauo quae est *1. p. di-*
11 *uersorum dec. 442. n. 4.* quod per praeseruationem fa-
ctã à Papa iurium Ordinarij in quatuor mensibus
ordinariis non ligantur eius manus, cum sit Ordi-
narius Ordinarium, & quod in Beneficiis vacantib.
in mensibus ordinariis, sit locus praeuentioni inter
Papam, & Ordinarium, & illius prouisio praeualeat,
quae prius facta fuerit; tradit posthaec Gonçalez *§. 3.*
prooem. à n. 1. vbi late de praeuentione, & materia *d. c. si*
à sede Apostolica.

Vnde alias Rota conclusit. 18. † Oct. 1547. *quod ver-* 12
ba gratiae factae per Papam, si quae vacant ad praesens Bene-
ficia commendamus N. comprehendunt etiam Beneficia
vacantia in mense Sept. vel altero mense ordinario, ex quo
Papa vtitur suo iure ordinario, & sic nulli iniuriam facit,
nec oportet mentionem facere, verum mensis fuerit Apo-
stolicus, vel ordinarius. Vt per Mandos. *d. tit. de prouisio.*
vers si quae vacant. † Et idem est in Legato, vt dicetur 13
infra *c. 3. à numero quadragesimo & in nuntio*, vt ibi *nu-*
mero sup.

Sed difficultas est, † an idem sit in sex mensibus 14
alternatiuae, si Episcopus eam habeat, ita vt si Papa
in eis praeueniat, valeat eius collatio? Et idem in eis
dicunt Menoch. & Germo. *supra*, & Flam. Par. *d. qu.*
n. 56. & 57.

Sed contrarium in mensibus † alternatiuae ex de- 15
creto irritanti in ea apposito tenet idem Germo. *in*
eod. tract. § alioquin n. 14. vbi ait, quod clausula irritãs
posita in indulto vel alternatiua ligat ipsum Papam
Probus ad Monach. *in c tibi qui numero 5. & 21. de re-*
scrip. in 6. Rebuf. *in concord. tit. de firma, & irreuocabili*
concordatorum stabilitate in princ. vers. vltimo nota. Pu-
teus *dec. 141. n. 4. l. 2.* Meno. *d. cons 83 n. 6 & 25. l. 1.* adeo
vt nulla sit prouisio Papae non derogato indulto,
& de eo facta mentione, Puteus *ibi*, & Caputaquen
dec. 82. p. 2. haec Germo. *ibi.*

Et similiter Cerola in praxi † Episcopali 1. p. *verb.* 16
derogatio, ait, quod, quando Episcopus habet alter-
natiuam, & vacat Beneficium in mense suo, impe-
trans nihil impetraret, nisi Papa derogaret alterna-
tiuae ex Sarnen. *de expect. n. 21 & 22. & c. 1 & c. cum or-*
dinem de rescrip.

Ait tamen ipse † Germo. *ibi nu. 32.* cum Meno *su-* 17
pra n. 35. quod per clausulam in Bullis poni solitam,
seu si venerabili fratri Episcopo, derogatur alternatiuae 18
† Pro quo est optima *decisio* Mohed. 1. de concessio-
ne *Praeb.* alias 54. & alia in Cracouien 21. Iun. 1157. co-
ram D. Chisanen. in qua fuit resolutum, *quod indulto*
conferendi, cum derogatione quarumcumque gratiarum
ac vacatura derogatur per expectatiuam sequentem per il
la verba, si venerabili, *Rebuf.* in praxi in forma, & de-
claratione nouae prouisionis verb. seu si venerabili.
Et ita valebit praeuentio Papae in mensibus alterna-
tiuae.

At verius est decretum irritans, † de quo in alter 19
natiua non obstare prouisioni Apostolicae, nec esse
necessariam illius derogationem, vt fuit resolutum
in vna Corduben. Cantoriae 15. Febr. 1557. coram D.
Quiroga, in qua tenuerunt Domini. *Non esse necessa-*
riam derogationem regulae alternatiuae in prouisionibus
Papae, etiam quod Papa prouideat in mensibus alternatiuae
quia concurrit cum omnibus Ordinariis cap. si à sede, de
Praeben. in 6. *Staphil.* de literis gratiae fol. 2. *& ita ser-*
uare stilum Rotae, quia per regulam alternatiuae remouen-
tur tantum obstacula, & praeseruantur Ordinarij in sex
mensibus, & clausula decreti in ea apposita non ligat Pa-
pam, nisi dicatur, etiam per nos, Cassad. dec. 1. de decretis,
quamuis idem Cassadorus dec. 5 de concess Praeben. *vi-*
deatur aliud sentire, sed Rotam seruare eam distinctionem

si

si dictum sit per nos, aut non. Quod etiam fuit in eadem postea resolutum coram D. Rubeis 29. Nou. eiusdẽ anni vt infra n. 24.

20 Idem fuit resolutum in causa † Canonicatus S. Martini 2. Maij 1561. coram D. Caputaquen, in qua fuit decisum, quod in mensibus alternatiuæ non potest præuenire Legatus Papæ vero sic, vt apud Coram dec. 106. in suis miscellaneis manuscriptis.

21 Et in causa Trid. † Canonicatus 21. Apr. 1570. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua dubitatur, an prouisio Apostolica anterior facta de Canonicatu vacante in mense alternato, residente, & acceptante Episcopo alternatiuam, non derogato alternatiuæ, sit præferenda prouisioni Ordinarij? & resolutum est præferendam esse Apostolicam, quia de potestate Papæ, quod possit præuenire Ordinarium in collatione Beneficiorum vacantium etiam in mense alternato, Domini non dubitabant, ex quo potestas ei data non fuit priuatiue, quoad ipsum Papam, sed accumulatiue per ea, quæ ponit Sarnen. de expectat. n. 14 Staphil. de literis gratiæ fol. 2. nec decretum irritans positum in alternatiua regula obstare, siquidem in eo non adsunt verba, etiam per nos Mohed. dec. 221. sola difficultas fuit in voluntate, ex quo in literis narratur vacatio de mense Aug. & quod nullus alius, præter ipsum Papam, potest disponere de vacantibus in ipso, & aliis mensibus reseruatis. Sed Dominis non fuit visum hoc obstare ea ratione, quia alternatiua, & huiusmodi indulta, vt tenet Rota, solum remouent obstacula Cassad. dec. 8. de præb. adeo, quod regula non efficit, quod mensis Aug. non sit reseruatus sed tantum operatur, quod Ordinarius possit conferre in reseruato remanente natura ipsius reseruationis, quæ propterea non cessat. Aliqui ex Dominis considerabant verba supplicationis, ibi, de mense Iulij, vel Aug. vel alio veriori mense defuncti, quasi, quod ex his inferatur Papam voluisse prouidere, etiamsi vacauerit in alio mense, & verba literarum sunt intelligenda iuxta supplicationem, tanquam matricem,

22 Id autem, † quod in ista dec. Triden dicitur, regulam alternatiuæ non efficere, quod mensis Aug. nõ sit reseruatus, sed quod non obstante reseruatione possit ordinarius prouidere, sicut in indultis, nullo modo placet; nam reuera regula quatuor mensium Ordinariorum subrogat sex menses alternatos in fauorem Episcoporum residentium, & acceptantium, Mohed. dec. 3. de rescrip. alias 203. quã refert Mãdos. reg 27. q. 16. vnde nulli eorum remanent reseruati, Cresen. dec 11 de priuil. sed sunt menses Ordinarij, Puteus dec. 215. l. 1. n. 2. & 5. Ordinarius quando facit prouisionem virtute alternatiuæ, potius facit iure ordinario, Mohed dec. 1. de concess. Præben. numero 1. Etenim alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, Mando. reg. 11. q. 10. n. 3 & d. reg. 27. q. 16 nu. 4 Rota in illa Corduben. Cantoriæ supra relata nu. 19. & in illis Cæsaraugustan Beneficij de Taulte infra adductis nu. 709. & post hæc tradit Gonçalez glos. 53. n 28. nempe, quod per alternatiuam in totum sit sublata reseruatio in sex mensibus, qui sunt ordinarii, sicut alii quatuor, & Episcopus ea gaudens conferat Beneficia in eis vacantia tanquam libera ab omni reseruatione, vt ostendit illa dictio, libere alternatiue. Et quia alternatiua est remotio obstaculi reseruationis, & Episcopus, qui ea gaudet, innititur iure communi, ac locum habet exemplum de ligato manibus, qui scribere nequit, & si dissoluitur, scribit ministerio proprio, non autem ministerio dissoluentis. Et quod sic in huiusmodi Beneficiis data negligentia conferendi, datur deuolutio ad Capitulum, & Archiepiscopum, & alios Inferiores Papa, ad quos de iure communi collatio deuoluitur ad Rotam dec. 774. l. 3. p. 3 diuersorum. Et quod in hoc casu dici potest, quod nulla vnquam intrauit reseruatio quia eadem est regula, quæ reseruat, & modificat, & ad effectum reseruationis regulæ mensium tẽpus vacationis inspicitur, vt ipsa regula indicat, & conducit d. dec. 774. Cassadorus autem d. decisione 8. de Præb. loquitur in indultis, in quib. est diuersa ratio, vt diceretur infra numero 628. & sequenti, omissis responsionibus datis per Gonçalez supra à numero 37.

Et sic in d. Cordub. † Cantoriæ 15. Mar. 1557. coram eod. D. Quiroga fuit resolutum, quod, ex quo literæ erant expeditæ dispositiue, cum narratiua reseruationis octo mensium, & fundabantur in mense Oct. reseruato, non poterat gratia canonicari, cum Episcopus haberet alternatiuam, & resideret, Cassad. dec. 5. de Præb. nec obstabat supplicatio, quæ erat in mense Oct. & non erat fundata in reseruatione, quia ex quo apparebat de literis expeditis, standum est illis, donec de aliis appareat. Et die. 17. Maii in eadem fuit resolutum. Suffragari secundas literas expeditas sub eadem data absque expressione reseruationis mensis Oct. etiam quod in eis nulla fiat mentio de prioribus, Cassad. decisione trigesima tertia super regulis in fine Felinus in capite in natura numero 6. 9. & 11 de rescrip. Card. cons. 69. n. 3. & potest variare, & mutare literas quamuis primas produxerit l. nemo ex his de reg. iuris Rota. 49. in antiquis F. lit d. nn. 9. & in cap. Pastoralis de excep. col. 4. quicquid dicat Rebu. in praxi pag. 154. n. 3. 23

24 Et in ead. 29. Nou. 1557 coram † D. Rubeis fuit dubitatum. An gratia bonæ memoriæ Reuerendissimi Compostellani sit nulla, vel surreptitia, ob non factam mentionem de residentia Episcopi, & derogatione regulæ alternatiuæ? & decisum per omnes non esse surreptitiam etiam quod regulæ alternatiuæ non fuerit derogatum, tum quia manus Papæ non sunt ligatæ propter decretum in ea positum, cum non dicatur, etiam per nos, vel nostra authoritate, vt per Cassad. dec. 2. de Præben. n. 3. & dec. 1. & 2. de decretis in reseruationibus, quod saltem procedit, vbi Papa per seipsum prouidet vt in casu isto, & ita tollitur id quod ex aduerso dicitur de decreto expectatiuarum, in quibus Papa prouidet per executorem. Et ratio est, quia potestas residet, & remanet apud Papam c. dudum de Præb. in 6. vt per Staphil. de literis gratiæ fol. 3. vers. menses autem, cum Papa sit Ordinarius Ordinariorum, & possit accumulatiue venire cum Ordinariis ita, vt sit locus præuentioni, vt per Card. cons. 156. columna quinta numero nono Decius consilio 147. numero quinto Parisius consilio 81. numero duodecimo libro quarto tum etiam, quia per supradictam regulam nihil datur de nouo Ordinariis, sed tantum tolluntur obstacula ita, vt in dictis mensib. Ordinarij cõferre dicãtur de iure cõmmuni, & ordin. adeo, vt reuocatis indultis, & facultatib. nõ cẽseatur reuocata alternatiua Ordinariorũ, vt per Cresc. dec. 195. & quia Ordinarij nõ virtute alternatiuæ, sed de iure ordinario, & com-

communi conferant, fuit allegatus textus in cap. cum aliquibus de rescript. in 6. *non obstat surreptio, tum quia Papa præsumit, quod Ordinarius resideat, prout teneatur de iure cõmuni, & maxime stante regula, quæ eos allicit ad residendum, tum etiam, quia id, quod est expressum in primis literis, tollitur, & non est in consideratione stantibus secundis literis, etiam quod de primis non sit facta mẽtio, Card.* consil. *67. Cassad.* super regulis decisione *33.*

25 Tandem † quod decretum irritans non liget Papam, nisi dicatur, etiam per nos, est decisio Mohedani. *21. de Præb.* & fuit resolutum in vna Romana Casalis *23.* Oct. *1574.* coram D. Robusterio, quæ est *1. p. diuersorum dec. 106 n. 3.* vbi dicitur, *quod, licet decretũ irritans comprehendat quamcumque authoritatem etiam Apostolicam, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa authoritas Apostolica proaenit à Delegatis Apostolicis, sed non quando prouenit ab ipso Papa, quia tunc, nisi dicat etiam per nos, non comprehenditur ipse Papa, vt pluries fuit in Rota resolutum, vt attestatur Augustinus* de decretis *n. 1.* Et in vna Calagurritana Beneficij de Ariola *24* Ian. *1596.* coram Decano fuit resolutum, quod *Decretum irritans motus proprii Papæ non annullat, nec cõprehendit prouisiones à Papa factas, cum in eo non dicitur de prouisionib. per nos factis, imo neque de Apostolicis, vt tenuit Rota in d. Romana Casalis.*

26 Et sic intelligitur *d. dec.* † Put. *141. n. 4. & 418. n. 5 & 492. n. 4. l. 2. & 387. l. 3. & d. dec.* Mohedani *1. de concess. Præbenda n. 4.*

27 Quamuis contra teneant † Probus, Rebuffus, Meno. & Germonius supra citati *n. 15.* & post Lapũ Domi. *n. 10.* Francus n. 2. & alij Dd. *in ca. penul. de Præb. in 6.* Glossator *regula Cancel. 27.* Simonetta *de reseruatio. qu. 89. in fi. & 90 in princ.* Paris. *cons. 37 libro quarto* & Antonius Gabriel. *de clausulis consilio 3. nume. quarto & 74.*

28 Quorum sententia procedet † in decreto irritãti posito in iure, quod comprehendit Papam, etiam si non dicatur, per nos, Probus ad Monachum *in capite præsenti de officio Legati in 6 n 15.* & Glossator *d. reg 27.* & Rota *dec. 48. n. 4. p. 1. diuersorum.* Et hanc distinctionem, nempe, quod decretum irritans liget Papam, quando apponitur in lege generali, aut concessione speciali, dummodo addantur in tali concessione speciali illa verba, etiamsi per nos, aut successores nostros contigerit attentari, prout sæpissime ponuntur, secus vero, quando nec est positum in lege generali, neque in speciali gratia adest d. clausula nouissime post hæc tenet Hier. Gonçalez *ad reg. de mensib. glos. vlt. à n. 22.* ex quo infert *n. 27.* † quod, cum
29 decretum irritans positum in d. regula sit appositũ in lege generali, ligat etiam ipsum Papam, quoad prouisiones contingentes in mensibus ordinariis maxime stantibus illis verbis, *in prædictis omnibus.* Et numero sequenti cum Felino *in ca. cum ex officij, numero 36. in fi. versiculo quod autem de rescript.* Mohed. *d. dec. 1. n. 4. de concess. præb.* & Puteo *d. dec. 492. n. 2. in fi. l. 2 & dec. 387 sub. n. 1. l. 3.* dicit, quod per alternatiuę cõcessionem coarctatur Papa ad non conferendum in mensibus ordinariis, obstante decreto irritanti. Et dixit etiam *in §. 4. proœm. n. 20.* Sed certe fallitur in dicta illatione Gonçalez, qui non videtur habuisse notitiam de decisionibus Rotæ per me adductis in terminis alternatiuæ; nam, licet regulæ reseruatoriæ sint per modum legis, & habeant vim constitutionis, & legis, Sarnen. *in regula de annali q. 23.* tamen reuera non sunt leges generales, quales sunt aliæ regulæ Cancellariæ, sed auocationes quædam prouisionis Beneficiorum per Papam ad se factæ, vt patet ex diffinitione reseruationis, de qua idem Gonçalez *glossa quinta numero decimo nono & glossa 31. à numero primo,* & nos infra *n. 558.* rursus alternatiua non potest dici lex, sed potius est quædam gratia, Mohed. *d. dec. 1. de concess. Præb. cum aliis,* & ita dicitur in ipsa alternatiua ibi *illis vero, qui gratiam alternatiuæ,* Et tradit idem Gonçalez *glossa quinquagesima octaua à numero vigesimo septimo* vnde decretum in ea positũ non potest dici appositum in lege generali. Et d. decisiones Mohedani, & Putei quas Gonçalez allegat intelliguntur, vt dixi, stante decreto irritanti cum illis verbis, etiam per nos loquuntur, enim de alternatiuis particularibus, quæ tunc certis Episcopis concedebantur per gratias, & literas, seu Breuia particularia cum clausulis amplissimis, non enim erat regula de alternatiua, Gonçalez in diuisione *regulæ, numero quarto & glossa trigesima prima, numero decimo quinto & glossa 62. n. 32.* Felinus autem per eum allegatus non dicit, quod decretum irritans alternatiuæ liget Papam, sed, quod acceptatio expectantis contra eam facta non valeat propter d. decretum, quod etiam ligat manus executorum ipsius, vt dictum est. Fallitur etiam Gonçalez, quatenus sentit *d. numero vigesimo septimo* quod decretum irritans positum in d. regula mensium respiciat etiam quatuor menses ordinarios, quod non est verum; nam Papa ibi solum reseruat octo menses, & de quatuor mensibus nihil dicit, sed eos non adimit Ordinariis.

Sed & Menochius *d. consilio octuagesimo tertio* † *numero vigesimo primo, & vigesimotertio* in proposito ait clausulam, decreti irritantis in alternatiua ex natura principalis dispositionis, cui apponitur, non esse propositam respectu Papæ, quia concessio conferendi Ordinariis est facta cumulatiue, sed vel respectu Ordinarij, si ante, vel extra tempus à regula statutum contulisset, vel verius respecta inferiorum, vt puta executorum, vel similium. 30

Aduerte tamen, ne decipiaris, † quod quamuis Papa prouideat de aliquo certo Benefic. in forma dignum, seu alias in forma commissaria, non obstat decretum irritans alternatiuæ, quia tunc perinde est, ac si Papa per se ipsum prouideat, & illud, quod dicitur de executoribus, seu delegatis Apostolicis intelligitur de datis circa Beneficia incerta, vt in expectatiuis, de quibus expresse loquitur d. decisio Corduben. adducta n. 24. 31

Sed offert se dubium, † si Papa præueniat in prouisione alicuius Beneficij, cuius prælatus est Cardinalis, & habet indultum, verbi gratia, Toletanus, vel Hispalen. an prouisio Papæ præferenda sit prouisioni posteriori Cardinalis Ordinarij? Et ratio dubitandi est clausula decreti irritantis, quod ponitur in indulto Cardinalis dicendo, etiam per nos, & sic ligat Papam iuxta supradicta. 32

In

33 In hoc dubio dicendum est† indultum non intrare, nisi in Beneficiis reseruatis, quia datur ad remouendum obstaculum reseruationis iuxta d. decisione. Cassadori 8. 8. de Præb. & Rotam in causa Romana Beneficiatus S.Petri 28. Apr. 1595. coram D.Gipsio, & 20.Nou.1596.coram D.Corduba, de qua infra c.5.n.7.& alias sæpe. & consequenter, si Papa præueniat in prouisione Beneficij non reseruati, eius prouisio præualebit non obstante indulto, vt in vna Toletana Beneficiorum de anno 1593. Coram D.O. ano, in qua fuit resolutum. Per clausulam Breuis de capienda possessione, amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis, non tamen prouisis authoritate Apostolica, non posse se iuuare prouisum ab Archiepiscopo Toletano Cardinali Quiroga de Beneficiis vacantibus in mense Dec. non obstante indulto, quia ista prouidentur authoritate ordinaria, cum non sint reseruata & sic etiam non obstare decretum irritans indulti. Et iterum coram eod. de anno 1594 fuit in ead. resolutum indultum Cardinalis non intrare. Vnde cum respectu Cardinalis Ordinarij collatoris nulli
34 menses sint reseruati, † quia in regula reseruatoria mensium expresse excipiuntur Beneficia spectantia ad prouisionem Cardinalium, ibi, non tamen S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Crescen. dec. 20. de Præb. Rota dec. 537. n. 10 li. 3 p. 3. diuers. & in causa Burgen. Canonicatus 2. Iun. 1559 coram D. Rubeis, de qua infra, nu. 657. & in Bononien. optionis infra adducta, nu. 452. circa fi. & tradit post hæc Gonçalez glos. 24 à nu 1. dicens nouissime etiam fuisse decisum in vna Hispalen. Beneficij de Ierez 12 Maij. 1603. coram D. Lita de quo etiam infra à n. 624. in Beneficiis in quouis mense vacantibus non intrauit indultum, dummodo alias non sint reseruata, quod nõ aduertit Anast. Germo. de indultis Card. §. volumus à n. 1. & 23. qui præsupponit. d. regulam includere Cardinales, & ex hoc falso præsupposito nonnulla falsa infert, & sic merito eum carpit Gonçalez d. nu. 1. quamuis Rota in d. Bononien. optionis 3. difficultate videatur velle indultũ comprehendere Beneficia vacantia in octo mensibus reseruatis.

Quod procedit etiam, † si Beneficia spectent ad
35 prouisionem prælati, & Capituli simul, nam d. exceptio prodest etiam Capitulo propter communionem iuris conferendi, vt fuit resolutum in Hispalẽ. Portionis 19. Ian. 1564. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in seq. dec. Gabriel. de Soria obtinuit à sede Apostolica Portionem Ecclesiæ Hispalen. vacantem per obitum cuiusdam Ludou. in mense Aug. in cuius collatione Illustrissimus D. Cardinalis de Castro Archiepiscopus prædictæ Ecclesiæ, qui contulit vni, & Capitulum, quod contulit alteri, fuerant discordes, & quia agentes prædictorum Cardinalis, & Capituli opposuerunt se huic prouisioni, Sanctissimus Dominus noster, ne alicui præiudicium inferatur, mandauit, quod in Rota videretur, an gratia Apostolica deberet sortiri suum effectum, & causa per me posita informante tantum Gabriele? ex quo agentes prædicti, licet pluries citati, recusauerunt informare, Domini soluerunt, pro validitate prouisionis Apostolicæ, quia stante discordia Archiepiscopi, & Capituli circa collationem huius Portionis, quæ cum sit in Ecclesia Cathedrali, est inter ipsos communis, vt notat Io. And. in capite à collatione, quem ibi sequitur Gemin. Francus n. 1. & Prebus numero quarto de appellatione in 6. Abb. in capite cum Ecclesia Vulteranæ, numero octauo de electione. Egid. dec. 69. & late Cassad. dec. 22. post princ. de Præb. neutra collatio valet, & si Papa sequenti die prouideat tertio ille dicitur habere potius ius, vt tradit Prolus ad Monachum in Rubr. de iure patron. n. 8. post Io. And in d. capite à collatione n. 3. Francus n. 1 Geminus numero 4. Feder. de Senis cons. 1. sub. n. 8. vers. solutio, Selua de Benef p. 3. q. 71. & late Rebuf. in cons. 60 n. 12. cum pluribus seq. & ita cessat quod prætendebatur pro parte Capituli Sanctissimum Dominum nostrum in hac discordia teneri vni, vel alteri ex nominatis conferre istam Portionem, & gratificare prouisum ab ipso, vti digniorem, quia quicquid dicendũ sit de pluribus præsentatis in discordia patronorum in materia collationis, cuius termini non sunt confundendi cum præsentatione, communis & vera est conclusio doctorum, quod neutra collatio teneat, & sit locus prouisioni sedis Apostolicæ ex supra allegatis. Minus obstat prætensio Cardinalis, quod Portio vacarit in mense Aug. qui, cum sit vnus de reseruatis vigore indulti, spectat ad ipsum solum, quia in hac portione ratione mensis non potest dari alia quæ reseruatio, ex quo regula nominatim excipit Beneficia spectantia ad prouisionem Cardinalium, & ista exceptio prodest etiã Capitulo propter communionem iuris conferendi, ad l. si communem, quemadmodum seruitutes amittantur: & faciunt notata per Calderinum consilio vigesimo secundo de Præbendis Felinus in capite primo sub numero 6. de præscript. Puteus decisione octuagesima octaua in vna Tirasonen. libro tertio maxime cum Capitulum fuerit admissum ad conferendum vna cũ Cardinali Archiepiscopo in omnibus mensibus iuxta formam iuris communis, vt fatetur ipse Cardinalis in indulto nuper obtento, quo fit vt, attenta quasi possessione, quæ ad validitatem collationis inspici solet capite querelam de electione capite consultationibus de iure patro. collatio in hoc casu debuit fieri ab Archiepiscopo simul cum Capitulo, quod est, prout est in quasi possessione conferendi Rota dec. 49. de rescrip. in antiquis Cald. cons. 23. de Præb. & consequenter nihil operatur indultum, quod nõ extenditur ad Beneficia, in quorum possessione alius existit Mohed. dec. 179. Tho. de Thamis dec. 3. Put. dec. 206. li. 1. præsertim, quod illius virtute non magis potuit Archiepiscopus solus conferre, quam sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed remoueat tantum obstacula reseruationum & præseruat Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei communis cum Capitulo. Cassad. dec. 3. in fi. de priuil. Mohed. dec. 24. Io Paulus dec 28. cum aliis allegatis. Et hoc procedit, non obstante declaratione Felic. record. Greg XIIII in secundo indulto concesso prædicto Cardinali, quia ad instantiam Capituli illud fuit postea suspẽsum per literas Cardinalis Frondati. Ex his fuit resolutum prouisionem Apostolicam esse validam, & supplicationẽ desuper signatam Gabrieli relaxandam, & post hæc tradit Gonçalez glos. 24. à nu. 52. referens istam decisionem.

Et non intrare indultum fuit † in eadem confir- 36
matum coram D. Blanch. decimo quarto Apr. 1595. vt in decisione infra adducta capite quarto numero trigesimo octauo & fuit etiam resolutum in eadem coram D. O. ano vigesimo quarto Ian. millesimo quingẽtesimo nonagesimo septimo & dictũ, indultũ Card.

or-

ordinariis collatoribus ad conferen. Beneficia concessum nō ampliare facultatem, sed tantum praeseruare ordinariam Cassad. dec. 8. de Præb. n. 6. *Puteus* dec. 198. li. 1. *Mohed.* dec. 1. de Præb *& inde indultum Cardinalium non capere prouisiones, quæ iure communi ad eum spectant, nec prouisiones præuentiuas de vacantibus collere, sed expectatiuas, & gratias præuentiuas de vacaturis.*

37 Ex quo etiam fit contra† Germonium vbi proxime, quod prouisi de Beneficiis in quocumque men se vacan. à Cardinali ordinario collatore habente indultum, non tenebuntur expedire nouam prouisionem ratione indulti, *in vers. volumus autem*, in quo ponitur decretum, quod prouisus vigore indulti de Beneficiis reseruatis excedentibus valorē 24. ducatorum teneatur intra sex menses expedire nouam prouisionem, alias eo ipso vacare censeantur, de quo Mand. *de signatura gratiæ tit. de noua prouisione ad fi. & tit. de indulto conferendi Beneficia reseruata*, nam tunc non intrat indultum, & consequenter non fit prouisio vigore indulti, vt dictum est.

38 Nec obstat decisio† Putei 2. *de Prab. & reseruationibus in manuscrip.* quæ sic ait. *Quando Beneficia vacant in aliquo ex octo mensibus, prouisus vigore indulti tenetur expedire nouam prouisionem ita in causa Abulen. de Villatoro de mense Iunij 1546. coram Ptolemæo.* Nam loquitur de prouiso vigore indulti concessi Cardinali nō ordinario collatori, nempe Cardinali Farnesio. Qui non fuit Episcopus Abulen. vt apparet ex *decisione eiusdem Putei 363. l. 2.* in impressis, quæ loquitur in ista causa.

39 Et in confirmationem d. † doctrinæ intellexi Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo declarasse Cardinali Carrafæ anno 1581. quod prouisi ab Archiepiscopo Toletano de Beneficiis vacantibus in mensibus Papæ non tenebantur impetrare nouam prouisionem, nec Bullas expedire, nec in his loqui indultum, *vers. volumus*.

Si vero, vt ad dubiū propositū† redeamus, Papa
40 præueniat in prouisione alicuius Beneficii reseruati Cardinalem ordinarium collatorem habentem indultum cum decreto irritante dicente etiam per nos, non valebit prouisio Papæ, nisi in ea derogetur & fiat mentio de indulto iuxta supradicta *n. 15.* & Cassad. *d. dec. 2. de Preb n. 3.* & Putei *dec. 190. n. 1. l. 3.* & Achil lis *353. seu septimam de priuil.* Ex qua videtur colligi,
41 non posse dici derogari dicto indulto † Cardinalis per clausulam, *seu si venerabili fratri Episcopo, & qualibet alia d. sedis indulgentia*, in literis Apostolicis apponi solitam, cum in ea non fiat mentio de Cardinali,
42 Rebuf. *conf. 6.* Et sub derogatione indultorum† Cardinalibus concessorum non censetur derogatum indulto Cardinalis ordinarij, sed intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinariis collatoribus, Puteus *decis. 422. l. 2. & 93. l. 3.* Achil. 348. seu *2. de priuil.* Germon. *d. 6. per qua sublatu. numero 95.* & Gonçalez, *glossa 13. numero 99. & glossa 24. numero 42.*

43 Id autem, quod dictum est inter Papam, †& ordinarium esse locum præuentioni, accipiendum est, nisi prouiso à Papa obstet regula, de verisimili notitia: tunc enim prouisio Papæ anterior nullius est roboris, vel momenti ex d. reg. & consequenter non obest prouisioni ordinarij posteriori, nec potest dici Papam præuenisse, Corrasius. *secunda parte capite primo numero septimo & capite tertio numero octauo.*

Quæ reg. solum habet locum † in vacatione per 44
obitum, de quo loquitur Mandos. *ibi quæstione septima* & onus probandi non incumbit impetranti; sed dandi de regula, † supposito, quod impetrans proba 45
uerit obitum præcessisse, non tamen probauerit diem obitus, ex doctrina Bart. *in l. in illa. ff. de verborum obligatione* licet contra teneat Sarnen. *ibi, quæstione sexta* ita fuit resolutum in vna Cremonen. coram Vetallo, de anno 1551. vt apud Chisonen. *decisione 164 in manuscrip.* & Puteum *decisione 423. li. 3.* & sequitur Mand. *ibi. q 9.*

Et debet probare concludenter† de non verisi- 46
mili notitia, vt fuit resolutum coram D. Aldobrandino, de anno 1557. & alias coram Fantucio 1560.

In ordinario tamen, & legato d. reg. non† habet 47
locum, Bertrand. *cōs. 128. volumine 1.* & videtur tenere, & bene probat Mandos. *ibi quæstione prima* quamuis dicat vlterius non insistere, quia Rota 21. Ian. & 12. Iun. 1549. coram D. Nouato, in vna Barchinonen. præpositura conclusit d. regulam procedere in ordinariis.

Quod etiam tenent Cosmas *in pragmatica* † *san-* 48
ctione, titul. de collatio. §. volens, seu §. neque, verb. faciendas, Selua *3. p. q. 46.* Glossator *d. reg. de verisimili 28.* & ibidem Sarnen. dicens communem, *quæstione prima* & Rebuf. *verb. in ante a fecerit, & in proemio concord. verb. fati*, Ripa *respon. 16. lib. 1. & in capite secundo de rescrip. in fin.* Corraf. *d. ca. 3. numero octauo* Gambarus *de offic. legati l 3. n. 558.* Rosin *de Benefi. capite 29 n. 19.* & P. Gregorius *eodem tractatu c. 32. numero quarto* qui alios refeunt pro ista sententia, & quod habeat locū in legato sentit Aym. *consil. octuagesimo octauo in numero.*

Mihi vero placet sententia Bertrandi, & † Mand. 49
pro qua alias iudicauit Rota, nempe d. regulam nō habere locum in legato, vt testatur d. Glossator, & facit dec. Mohedani 30. *de prabendis* & Putei *244. & 252. libro 1.* vbi fuit resolutum reg. de verisimili non habere locum in præsentatione; & tenēt Mand. *ibi, q. 8.* & fundamentis contrariæ sententiæ satisfacit idem Mand. *d. q. 1.*

Et de dicta reg. vltra Glossat. & Rebuffum† in ea 50
videndi sunt Sarnen. & Mandos. qui super ea de eius materia late agunt per quæstiones, & videndum etiam est quod dicitur infra *8 p. ca. 2 n. 4. & 11. p. capit. 1. n. 66.*

Ordinarius autem non potest præuenire† in Be- 51
neficiis reseruatis, quorum prouisio spectat ad Papam priuatiue. Nam, quamuis† cessante reseruatio- 52
ne collatio omnium Beneficiorum in diœcesi existentium in quolibet mense vacantium pertinet de iure communi ad Episcopos loci ordinarios, qui in Beneficiis conferendis fundatam habent intentio nem iure communi, *c. omnes Basilica, c. nullus 16. q. 7. c. cum ex iniuncto in fin. de haret. cum aliis*, Felin. *in capite cum venerabilis, numero 32. de except.* Millis *in repertor. verb. Beneficiorum collatio, & verb. Beneficiorum autem*

dispo-

dispositio, & verb. Episcopus fundat, Staphil. de literis gra
tia, in præsentatione, n 70. Probus ad Monach. in c. cum
in illis de præb. in 6. n. 10. Gomez in s de expectatiuis, n. 13.
18. & 20. Corras. 2. p. c. 4. n. 6. in fin Io. Nicol. Gimon. in
Enchiridio Benef. tit. 2. c. 2. à n. 28. Vargas de Episcoporum
iurisdictione, confirmatione 14. Mandos. consil 11., à nu. 2.
Bursat. consil. 126. l. 2 ex n. 37. Bern. Diaz reg. 240. Gra-
tian. reg 156 P. Greg. de Benef. capite 38. numero 2. Flam.
Paris. de resignat. Benef. l. 1 q. 10. à n. 49. Zerola in praxi
Episcopali, 1 par. verb. Benef. §. 2. & Zechus de Ben. f. &
Pensio. c. 5. n. 6. vers. ex quib. sequitur. Ægid. Bellam. dec.
717. n. 3. Puteus 492. num. 3. l. 2. Caputaquen. decis. 214.
nu. 5. p. 2. in impressis, & 307 l. 1. in manuscrip & posthæc
53 Gonçalez † ad reg. de mensib. §. 1. prooem. nu 21. & 22. &
glos. 11. n. 38. & 39. & glos. 29. n. 1. eorum tamen ordina-
ria potestas conferendi coarctata est per reseruatio
nes, de quibus tractatus ediderunt, Gapar Perus, Æ-
neas de Falcon, Simoneta, & Campeglus, sed qui
præcipue, & latius tractant hanc materiam, sunt Æ-
neas, & Simoneta ad quem additiones fecit Paulus
Granutius, & videndus etiam est Rebuffus in praxi
tit. de reseruatio. & in rep. ca. nulla 2. de concessione præ-
benda post materiam mandatorum, & nominatio-
num.
54 Et de tempore, quo cœperunt reseruationes, †
vide Bursatum d. cons. 126. l. 2. n. 18 & 93. P. Greg. c. 24.
n. 21. Thom. Campegium in d. tract. & Granutium in
d. tract. Simonetæ q. 1. n. 2.
55 Et quia hæc materia reseruationum est † in praxi
frequentissima, & vtilissima, de ea hic à nobis agen-
dum late est.
56 Et principio † permittendum est reseruationes,
alias dici generales, alias vero speciales, & tamen
magna varietas inter Doctores, quæ dicantur gene
rales, & quæ speciales, vt est videre apud Æneam
de Falcon, d. tract. q. 2 Simonetam qu. 4. Cassadorus
dec. 3 de reseruatione & P. Gregorius d. capite 24. nume
ro 21.
57 Et quamuis multi dicant, quod generales † reser
uationes dicuntur illæ, quæ sunt à iure communi in
ductæ speciales vero, quæ sunt introductæ per re-
gulas Cancellariæ, vel extrauagantem, ad regimen.
vltra iuris communis dispositionem, quia sunt tem
porales, Millis in reper. verb reseruatio, vers. 2. Felin. in
nostra cor. 5. de rescrip. ita intelligens decisionem Rotæ
10 & 22 de præb. in nouis. Bellem. de charitatino subsi-
dio, q. 117. Mandos. in glos. facultatum in superscriptione
verb. ad perpetuam, Caputaquen. decis. 75. part. 3. & alij,
quod etiam admittit Glossator, regula prima & 62.
Cancellaria, nisi regul. dicat, quod generaliter reser-
uat.
Tamen verius videtur, quod generales reserua-
58 tiones dicantur, † quæ non sunt de certis Beneficiis
seu pro certis personis, sed de Beneficiis in commu-
ni puta de Beneficiis Collectorum, seu Subcollecto
rum officialium Curiæ, aut familiarium, vel de Di-
gnitatibus maioribus, etiamsi sint inductæ per re-
gulas Cancellariæ, seu alias, dummodo in ipsis Pa-
59 pa non dicat specialiter reseruare. Vel vt † dicit Ze-
chus d. c. 5. n. 6. generales reseruationes sunt, quan-
do omnium Beneficiorum Regni, vel certi loci, vel
personarum, vel Dignitatum fieret ampla reserua-
tio, vel quando plures reseruationes reducuntur
sub vna ratione, vt Bellamera, consilio trigesimo quar-
to.
Vnde indultum conferendi Beneficia vacatura,
† exceptis generaliter reseruatis, non comprehen- 60
dit Beneficia reseruata per reg. 8. mensium, Mohed.
dec. 12. & 13. de priuil. ad fin. libri, alias 1. & 3. & in simili
Cassa 1. dec. 3.
Speciales vero dicuntur, quæ fiunt de certis Be-
neficiis, † seu pro certis personis, & idem puto de 61
certo numero Beneficiorum. Ita Rota dec. 28. de præb.
in antiquis, & 3. de restitutione spoliat. in nouis. in fin. Cas-
sador dec. 3 Caputaquen. dec. 141. n. 5. p. 1. Cosinus in pra
gmat. sanct. tit. de elect. §. licet de dom, verb. reseruationes.
Æneas de Falcon, d. q 2. Rebuf. in praxi, tit. de reseruat.
n. 11. & in reg. 2. Can el. circa si & in concord. tit. de reser-
uatio. in princ. & idem tenet Simoneta, d. q. 4. à nu 14.
saltem quando in ipsis regulis generaliter reserua-
ri dicitur. prout in reg. hodiernis, in omnibus fere
dicitur, & Fla. Paris. de resignatione, l. 2. qu. 16. nu 16 &
hanc eandem sententiam videtur plane tenere
Hier. Paulus in pract. Cancel. in § sequun. in Beneficia re
seruata generaliter. & † in §. seq. & Gonçal. glos 30 pos- 62
sunt etiam dici specialiter reseruata Benefic affe-
cta per appositionem manus Papæ Simoneta, q. 4.
n. 9. de quo infra à n. 138.
Et ista explicatio est magis conformis † significatio 63
ni, & acceptioni vocabulorum generalis, & spiri-
tualis, & pro ea facit reg. Cancellariæ 55. de claus. in Be-
neficiis vacantibus ponendis, quæ alias erat 62. ibi, Clau-
sula ponatur, etiam si dictum Beneficium, ex eo, quod tales
collector, generaliter reseruatum existat.
At dictæ speciales reseruationes † in fauorem a- 64
liquorum, maxime mentales, de quibus Cassad. dec.
4 5. 6 & 7 de reseruatio. & vltima de concess. præb. & Man
dos. reg. 11 q 4. iam non sunt in vsu propter decretũ
S. Concilij Trid. ses. 24. de reformatione capite decimo
nono per quod illæ sunt sublatæ, Mandos de signatura
gratia, tit. de rescriptis ad finem Nauarrus in capite si quã-
do, de rescrip. in actaario. n. 14. & 16 & Fla. Paris. supra n.
17. & Gonçalez. d. §. 1. à numero 66. & d glo. 30. num 23
& 85.
Aliquando tamen reseruantur † specialiter ali- 65
qua Beneficia, quæ sperantur vacare per contractum
matrimonij, vel per allecutionem iuxtà reg. Cancell.
57.
Sed, an reseruationes sint † odiosæ, an fauorabi- 66
les, est dubium Doctorũ, de quo late per Æneam de
Falcon. d. tract præludio 2. & Simonetam, quæst. 5. & 6.
Granu. & per Gonçalez posthæc visum ad reg. de mẽ
sibus, §. 6. prooem. per totum.
Et quidem ea sententia mihi verior videtur, † 67
quod sint odiosæ, & restringendæ, cum detrahant
ordinariæ potestati quam tenent glos. in capite præ-
senti verb. finitur, de offi. Legati in 6. quam dicit memo-
rabilem Nauarrus in capite accepta de restitutione spo-
liato. oppositionis solutione decima, numero quadragesimo
secundo & Ioan. Andreas Domin. Francus, & alij. in
capite auaritiæ, de electione in sexto & Corrasius 2. p. c. 1
numero vndecimo qui dicunt, quod reseruatio capite
secundo de præbendis in sexto est odiosa, & restringen-

da, cum detrahat Ordinariæ potestati, & Bellamer. *de permutatione Benef. 3. p. q. 1. & cons. 34.* qui cum collectario, ait, quod reseruationes Papæ, etiam generales, & Motu proprio factæ sunt odiosæ, & restringendæ, siue restringibiles, quia ordinariis auferunt sua iura, Cassador. *dec. 3. n. 5. de reseruatio.* Ripa *resp. 15. l. 1. n. 5. & resp. 17. lib 2. n. 4* Mandos. *cons. 11. n. 9.* & idem videtur velle Glossator, *reg. 3 vers. item quaero*, & tenuit Rota in Segunt. Archidiaconatus, & Canonicatus infra adducta, *n. 332.*

§ 1 I

De reseruatione ob vacationem in Curia, & clausa in corpore iudicis.

SVMMARIA.

P*Raecipua reseruatio, & in corpore iuris clausula est de Beneficiis vacantibus apud sedem, seu in curia, quod idem est in proposito. n. 68. & 69.*

Ista reseruatio extenditur ad Beneficia venientium ad curiam, vel ab ipsa recedentium decedentium infra duas dietas, n. 70.

Beneficia in curia vacantia spiritualium caeteris sunt affecta Papae, n. 72.

Beneficia apud sedem, seu in curia vacare dicuntur, non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renunciatio, priuatio, vel alij modi vacandi, numero, 73. & 74.

Ibi dicitur Ecclesia vacare, vbi fit priuatio, vel renunciatio etiam à procuratore alibi constituto, n. 75. etiam si persona sit alibi; nam solum attenditur locus priuationis, non vbi persona sit. n. 76.

In vacatione inducta ob modum negatiuum solum consideratur, vbi est persona, & Beneficium imo solum consideratur, vbi est persona. numero septuagesimo septimo & 78.

Vbi priuatio inducitur à iure, seu ex decreto propter actũ positiuum Beneficium vacat, vbi fit actus, numero 79.

Beneficia haereticorum vacant in partibus, vbi fuit commissum delictum, & non in curia, vbi sententia lata fuit, numero 80. Quae hodie sunt reseruata, numero 81.

Quomodo in proposito accipiatur curia remissiue? numero 82.

In hac reseruatione non comprehenduntur Beneficia, habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint n. 83.

Quamuis Beneficia officialium, & Capellanorum Papae, & aliorũ, de quibus in extrauag. ex debito, dicantur ibi vacare apud sedem, tamen illa erat temporalis & expirauit cum conditore, sicut etiam extrauagans ad regimen, à n. 84.

Nec omnia Beneficia reseruata, etiam specialiter aut in d. extrauag. ad regimen, dici possunt proprie vacare in curia, sed ad summum large cõmune reseruat. n. 88. & seq.

Beneficia vacantia ob non publicationem non vacant in curia, nisi resignatio fit facta coram Papa, quia adhuc per resignationem vacant, n. 90.

Qui narrat resignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per resignationem vacare narrat verum, licet Rota alias teneat non vacare per resignationem, n. 91.

Vbi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio ob non publicationem, quae specialiter exprimi debet, n. 95.

Si Beneficia vacantia in curia Papa non confert infra mẽsem, à die vacationis Ordinarij possunt illa conferre, ex c. statutum, de praeb. in 6. n. 96. Quod non procedit in Beneficiis alias reseruatis, in quibus nullum tempus est Papae praefixum ad conferendum, n. 97.

Dictum c. statutum est correctum per Extrauagantem pia de praeb. quae est Bonifacij, & posterior, n. 98. Licet possit dubitari propter datam, l. 6 n. 99.

Quicquid sit de hoc per Extrauag. ad regimen derogatur, d. c. statutum, n. 100.

Parochiales in curia vacantes Apostolica Sede vacante etiam quae vacarunt viuente Papa possunt per Ordinarium prouideri, ex c. si Apostolica de praeb. in 6. quod est posterius, d. Extrauag. pia, n. 101. & 102.

Dictum c. si Apostolica non procedit in Beneficiis alias reseruatis, nec in deuolutis contra alios, à n. 103.

Extrauagans, & si in temporalium de praeb. quae derogat d. c. si Apostolica, erat temporalis, & expirauit. n. 106.

Etiam quoad Parochiales vacantes, viuente Papa, non est derogatũ, d. c. si Apostolica per Extraua. ad regimen, nõ obstante affectiue inducta viuente Papa, nec extrauag. vltima, de praeb à n 107.

De potentia & efficacia, ac priuilegiis reseruationis per vacationem in curia, qui sint videndi. n. 112.

In d. reseruatione non comprehenduntur Episcopatus bene tamen Abbatia, n. 113. cum seq. vbi ponitur resolutio Rotae, ex qua idem etiam videbatur in Episcopatibus.

In reseruationibus Extrauagantis ad regimen exprimuntur Episcopatus, & Monasteria, &c. & per reg. 2. Cancel. fit peculiaris reseruatio Episcopatuum & Monasteriorum. n. 117.

Reg. reseruatoria Monasteriorum comprehendit Monasteria electiua, n. 118.

Alia Dignitates inferiores etiam electiua, & alia Beneficia electiua certũ est, quod cõprehẽduntur in d. reseru. c. 2. de praeb. in 6. cum faciat mẽtionẽ de elect. nec cõtrarium vult. Corra. n. 19 & seq. & idem erit in reg. reseruatoriis facientibus mentionem de elect. n. 121.

Etiam non facta mẽtione de elect. comprehenduntur sub reseruationib. si nullus modus prouidẽdi esset expressus quicquid esset in mandato de prouidendo, n. 122. & 123.

In reseruationib. factis sub ista forma reseruamus Bene. ad cuiuscũque collationẽ, prouisionẽ, praesentationem, seu dispositionẽ spectãtia, nõ cõprehẽdũtur Benef. electiua, à n. 124

An praeter reseru. per vacat. in curia, sint alia reseru. in corpore iuris clausa? n. 127. cũ seq. referũtur sẽtẽtiae Doctorũ, & resoluitur vnã tantum esse reseruat. nempe illam.

Beneficia litigiosa non sunt reseruata contra aliquos, à n. 133 & ponuntur dec. Rota.

His praemissis notãdũ est, † primo praecipuã reseruat. & in corpore iuris clausam esse illã, de 68
qua in *d. c. 2. de praeb. in 6. & in c. statutũ, & cap. praesenti, eod. & Clem. 1. vt lite pendente*, vbi reseruantur dispositioni Romani Põtificis omnia Beneficia vacãtia apud Sedẽ Apostolicã, seu in curia: quod idẽ est † in 69
proposito, secũdũ glo. *in d. c. statut. verb. in curia quod tex. ibi*

&

& in d.c.2. cum qua transeunt ibi Dd. & Fräcus *d. ca 2. n.2.* Lapus *allegatione 96. in prin.* Simoneta, *q.30. numero 2.*

70 Quæ reseruatio extenditur † in d. ca. præsenti ad Beneficia, quæ venientes ad Curiam Romanam, vel ab ipsa recedentes obtinent si in locis vicinis ipsi curiæ per duas dietas legales mori contigerit.

71 Et ista reseruatio de Beneficiis apud sedem † vacantibus continetur etiam *in d. Extrauagan. ad regimen, de preb.* quæ per *reg. 1. Cancellaria* semper innouatur per omnes Pontifices.

72 Quæ Beneficia in curia vacantia specialius † cæteris sunt affecta Papæ *d. ca. 2.* Mand. *in præfatione reg. 5. Cancel numero 1.* Granutius ad Simonetam, *quæst. 26. n. 6.*

73 Beneficiaque apud Sedem, seu in curia vacare † dicuntur non solum per obitum in illam, sed etiam quando ibi fit renuntiatio, vel priuatio, aut si ibidē alij vacationis modi inducuntur Francus *in d.c. præsenti §. sane, n. 4.* Simoneta *q. 28. 29. & 30.* & ibi Granutius Gambarus *de officio Legati, l. 3. n. 124.* Caputaquē.
74 *dec. 48 325. & 327. p. 3.* Quamuis Gigas *de intruso, nu.* † *47.* dicat, quod Beneficia resignata in curia non dicuntur vacare apud sedem, sed bene in curia & quod, licet propterea sint reseruata, tamen eorum reseruatio non dicitur in corpore iuris clausa. citās Sarnen. *de triennali, quæst. 31. sub num. 5.* qui id non dicit.

75 Nam ibi dicitur Ecclesia vacare, vbi fit † priuatio vel renuntiatio, etiam à procuratore alibi constituto, Probus *d.c. 2. de preb in 6. à n. 22.* Corras. *1. p. c. 8. n. 8.* Rosiniacus *c. 15.* Flam. Paris. *l. 9. q. 14.* vel vbi occurrūt omnes alij vacationis modi, Rota *dec. 4. & 35. de preb.* alias *33. & 86 in antiquis* Pauinus, *de offic. & potestate Capituli sede vacan præludio vlt. nu. 8.* & Mandos. *cons 11. n 1.* vbi docet Beneficia priuari vacare vbi priuatur, quando sumus in priuatione hominis, & posthæc tradit Goncalez, *glo. 13. à n. 42. & 45. & glo 15. §. 2. q 3. ex n. 8.*

76 Quod procedit, etiam † si persona priuata seu ex qua alias vacat Beneficium, sit extra curiam, nam solum est attendendus locus priuationis, non autem vbi sit persona, vt ex dec. 32. Guiduboni in causa Cōpostellana Canonicatus resoluit Mand. *reg. 32. q. 8. ad fin.* & volunt citati; quamuis Caputaquen. *in d. dec. 48 & 327.* distinguat, facit glo. *verb. collatio in d. clem. 1. vt lite pendente.* Millis *in reper. verb. Beneficia vacantia:* nec obstat *dec.* Putei. *356. n. 4. l. 2.* vbi habetur, quod
77 Beneficium vacans † ob non expeditionem nouæ prouisionis, ex decreto dicitur vacare extra curiam ex quo, & persona, & Beneficium erat extra curiam, quamuis noua prouisio erat expedienda in curia, & ibi iura soluenda; quia respondetur id procedere in vacatione inducta ob modum negatiuum consistētem in non faciendo, seu in omissione, quo casu solum consideratur, vbi est persona, & Beneficium, vt, si sunt extra curiam, extra curiam dicatur vacare Beneficium.

78 Imo solum videtur considerandus locus, † vbi est persona, vt per Pauinum sup. vbi ait, quod priuatus, quia non soluit pensionem in partibus, si est Romæ, eius Beneficium censetur vacare in curia, & esse reseruatum *d. decisi 4* & Hier. Paulum *in d. pract. Cancellaria, verb. Beneficium residentis, pag. mihi 608.* post praxi. Rebuf. vbi ait, quod Beneficium residentis in curia non promoti infra annum dicitur vacare in curia, secundum Collectarium *in c. Ecclesia, de sortilegiis.*

At vbi priuatio inducitur à iure, seu ex † decreto 79
propter actum positiuum Beneficium dicitur vacare, vbi fit actus, ob quem inducitur priuatio à iure, seu decreto iuxta dicta.

Vnde alias in vna Mutinen. Capellæ 16. † Iunii 80
1562. coram D. Paleoto fuit resolutum, Beneficia hæreticorum vacare in partibus, vbi fuit commissum delictum, & non in curia, vbi sententia lata fuit nam vacant ipso iure, & possunt impetrari, & conferri etiam ante sententiam, vt per Coram *dec. 230. in suis Miscellaneis manuscrip.* & habetur *in dec. 707. & 728 l. 3. p 3. diuersorum,* & refert Man[?] *de signatura gratia, tit. de absolutione ab heresi, versiculo. hæreticorum Beneficia.*

Hodie tamen Beneficia vacantia propter † hære- 81
sis crimen sunt Papæ reseruata per constitutionem 29. Pii V.

Et quomodo in proposito † accipiatur curia, vi- 82
de inf. a super regula *quinta Cancellaria, à numero 387.*

Et aduerte in hac reseruatione † non comprehē- 83
di Beneficia habentium domicilium in Romana curia, nisi curiales sint, seu cortesani, & ibi ratione curiæ morarentur, *d c. præsenti. §. sane,* & ibi Dd. Ægid. *dec. 654.* seu 655 & fuit resolutum in causa Romana Beneficiatus S. Petri 27. Ianua. 1593. coram D. Blancheto.

Et, quamuis beneficia officialium, & Capellano-
rum Papæ, † & aliorum, de quibus *in Extrauag ex de-* 84
bito, de el ct. inter communes dicantur, ibi *vacare apud sedem, etiam si alibi decedant,* Lapus *allegatione 96. in princ.* vbi Mand *Lite a D.* & Francus *in d. §. sane, n. 4* Æneas *4. q. effectu 2 & 6. n. 4.* tamen illa extrauagans
erat temporalis, & expirauit cum conditore, † vt pa- 85
tet ibi, *Donec Christi dignatio nos dignabitur vniuersalis Ecclesiæ sponsæ suæ regimini præsidere.* & ibi, *prouisioni nostra,* Dom. *in d. c. statutum post n. 8.* Mand. *reg. 1. Cancell. q. 1.* & Zerola, *verb. Benef §. 2. fall. 5* sicut etiam extra-
uagans *ad regimen.* † Dom. *in c. si Apostolica, n 6. de preb.* 86
in 6. Glossator, *reg. Cancell. 1 2. 30 & 62.* Cassad, *dec. 3. n. 3. de constit.* & Mandos. *d. reg. 1. q. 1.* quicquid de vtraq; † dicat Æneas de Falcon. *præludio 4.* nec refert esse
impressas inter Extrauagantes communes, nec di- 87
ci potest earum reseruationes esse approbatas, ex *Extrauagant.* Pauli II. *fin. de preb.* inter omnes, & sic de *d. Extrauagante. ex debito*, iam non est curandum.

Nec omnia Beneficia reseruata etiam specialiter
† aut etiam *in d. Extrauag. ad regimen* dici possunt pro 88
prie vacare in curia, Lapus *allegat 84. n. 3.* sed ad summum, tantum large, & improprie ratione reseruationis, quia eorum dispositio pertinet ad curiam, Puteus *dec. 36. nu. 1. l. 2* Rota in Cordub. Capellaniæ, de qua infra *n. 425.*

Et ita potest intelligi glos. *verb. collatio,* † in fin *in d.* 89

clem.1.vt lite pendente, quæ ait, quod Beneficia specialiter reseruata vacant in curia, & Simoneta *q.30.n.3.* & Sarnen. *de triennali, q.31.* vbi aiunt, quod reseruata per Extrauag. ad regimen. dicuntur vacare in curia, & Couar. *pract.c.36.n.4.ad fin.* & P. Greg. *d.c.24.n.4.* vbi ait, quod dicemus vacare in curia, vel apud sedem ea Beneficia, quæ solius Summi Pontificis reseruata sunt collationi; nec *in d. Extrauag. ad regimẽ*, dicitur, quod Beneficia vacantia per obitum personarum, de quibus ibi, censeantur, seu dicentur vacare in curia, vel æquiparentur vacantibus in curia quicquid dicat Æneas *d. eff. Hu 2. & 6.* & ita tenendũ est, quicquid posthæc velit Gonçalez, glos.13. ex *nu. 46.*

90 Vnde Beneficia † resignata extra curiam vacantia, ob non factam publicationem, iuxta constitutionem 87. Greg. XIII. de qua infra *11 p.c.3.à nu. 273.* non dicuntur vacare in curia, quamuis eorum dispositio eo ipso ad sedem Apostolicam deuoluta existat, Beneficia autem vacantia, ob non publicationem iuxta d. constitutionem Greg. XIII. adhuc per resignationem vacant, & sic apud sedem, cum est facta in manibus Papæ, vt apparet ex ipsa constitutione. *vers. quod si quicquam ibi, ab ipsa prima resigna-*
91 *tione* Et sic † qui narrat resignationem non publicatam, & Beneficium adhuc per resignationem, vacare apud sedem, narrat verum, ita fuit resolutum in causa Verdunen. Canonicatus 19. Iunij 1589. coram D. Gypsio, Flaminius Parisius *libro vndecimo quæstione 8.*

92 Quamuis contrarium alias tenuerit Rota † in vna Spoletana Beneficiorum, 28. Iun. 1595 coram D. Mantica, vt in seq. decisione *Placuit Dominis gratiam sinentri à D. Persio impetratam, quoad modum vacationis non fuisse iustificatam, nam cum modus vacandi fuerit in supplicatione expressus propter resignationem, ille non potest verificari, nisi resignatio fuerit publicata, quæ debet intelligi de resignatione valida, quæ indiget publicatione secundum fœlic. record. Gregor. XIII constitutionem, neque præsumitur facta publicatio, sed debet probari, quia est facti* l. quæcumque. §. vlt. de publiciana l. consilio § quæsitum de curatione furiosi, *Alexan* cons.158.n.11 l 2. *Socin. Senior* cons.15.n.2. l.1. *& ita sæpissime fuit resolutum. Vnde si resignatio non fuit publicata, Beneficiũ non vacat propter resignationem, vt fuit expressum, sed ob nõ publicationem ex d. Gregor. constitutione, qui modus vacationis non fuit expressus, & tamen specialiter exprimi debet, & si resignatio vt in casu proposito, facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt colligitur ex d. Greg. constitutione* §. de beneficiis autem, *ex illis verbis*, & aliis, *ibi*, modo, & forma prædictis, *quæ quidem verba habẽt relationem ad prædictas qualitates*, *Corneus* cons.182.n.6 in l 2 *Socinus Iunior* cons.42.n.3 l.3 *Craueta* cons.98. n.8 *quare cum D. Persius hunc modum vacationis in supplicatione non expresserit, non facta publicatione non potest Beneficium obtinere, quia gratia obtenta non capit hunc modum vacationis, quamuis resignatio facta fuerit in manibus inferioris collatoris, vt fuit dictum coram Pamphilio, in Bononiensi Canonicatus, 16. & 19. Februarij 1590.*

93 Et idem tenuit Rota in alia Verdunen. † Canonicatus 13. Maij 1596. coram D. Pamphilio infra adducta *11.p.c.3.n.332.* & fuit dictum in vna Mediolanen. Beneficij 13. Ian. 1597. coram D. meo Corduba, de qua *d.c.3.n.284.*

Et responsio data in d. Verdunen. ad *d.* † *versic. quod* 94
si quicquam non satisfacit, nam tenetur in illis verbis, *Illaque, siue iura ab ipsa statim, i. resignat. seu cessione, vacasse & vacare censeantur eo ipso*, loquitur de prima resignatione, à qua vult Beneficium vacare non facta publicatione, siue subsecutæ sint aliæ resignationes, siue non, & in princ. d. vers. non annullat ipsam primam resignationem, sed dispositiones, & gratias resignatorum, & cessorum Beneficiorum, ac iurium huiusmodi subdens, quod nulla alia super huiusmodi Beneficio, siue in te cesso, iis, quibus concessa fuerit, suffragetur; sed ad es sint inhab les.

Verum est tamen, † quod vbi simpliciter exprimeretur vacatio ex resignatione, non veniret vacatio, ob non publicationem, quamuis sit ex resignatione; nam specialiter exprimi debet; ex d. constitu. *vers. illorum vero.* 95

Aduertendum est tamen, quod, si Beneficia † vacantia in curia Papa non conferat infra mensem à die vacationis, & non scientiæ numerandum Ordinarii possunt illa conferre, ex *d.c. statutum de præb. in 6. & ibi glo. & Dd.* Cuius tex. moderatio † loquitur, & habet locum tantum in reseruatis propter vacationem in curia per *d.c.2. & c præsenti, eod tit.* in cæteris autem nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum, Francus *in d. 1. statutum. nu. 6.* Æneas de Falcon, *q.4. principali eff. Hu 2. & 20.* Paulus Grannutius ad Simonetam *q.47 n.14* & dicetur infra *10.p.c.2. n.12* & hanc sententiam admittit, non solum in deuolutis, sed etiam in aliis reseruatis, Gonçalez *ad regulam de mensibus. §. quinto proœmio à numero 143.* 96 97

Sed decis. *d.c. statutum*, quod est Gregorius X † est hodie correcta, & reuocata per *Extraua. pia i. de præb.* inter omnes, quæ est Bonifacii VIII. & sic posterior, *glo. 1 ibidem*, & Rota *dec. 12. ante n.1. de præb in nouis*, alias 207 Lapus *allegation. 96 sub n.1. Domin. cons. 78.* Francus in *d.c. statutum, sub n 6 versic. & vide etiam per Lapum* Staphil. *de literis grat. a in præfatione, nu. 20.* Simoneta *d.q 30.n.3.* & Sarnen. *de triennali q.31. versiculo ex quo infertur, & Gonçalez d §.5.à n.148* dicens, se non dubitare de dicta reuocatione. 98

Verum posset dubitari, † an *d.c. statutum sit correctum per d. Extrauag. pia, propter datam li.6* quæ est posterior d. Extrauag. vt dicit Æneas de Falcon. *d.qu 4. effectu 6. & 20?* & dubitat etiam Sarn. *de expectatiuis, n.21.* & etiam Zerola *in prax. Episcopali p.1. verb. Beneficium § 3 d.4.* qui ait, quod stante hac dubitatione Doctorum Ordinarius prouidebit, prout Deus benedictus sibi inspirauerit: Et *2.pa. verb. reseruatio, §.7.* hanc opinionem amplectitur, tanquam fauorabiliorem, & magis connaturalem Episcoporum potestati, & videtur tenere Mand. ad Lapum *d. allegat. 96 litera E.* 99

Sed quicquid sit de hoc † tamen per *d. Extrauag. ad regimen*, quæ, vt dixi, innouatur per omnes Summos Pontifices, derogatur decisioni *capite statutum*, vt apparet ibi. *Non obstantibus quibuscumque constitutionib. à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis quatenus obsistere possent super enarratis articulis, vel* 100

ali-

alicui, siue aliquibus eorundem. Lapus *vbi proxime.*

101 Similiter etiam Parochiales† in curia vacantes Apostolica sede vacante, & quæ vacarunt viuente Papa, de quibus ante eius obitum non fuit ordinatũ possunt per Ordinarium prouideri, etiam ante mẽsem, ex c. *si Apostolica de præb. in 6.* Rebuf. *in praxi in forma noua prouisionis, verb. dummodo tempore data præsentium, n. 14.* Paulus Granutius ad Simonetam, *quæst. 47. n. 12.* & nouissime posthæc Gonçalez *d. §. 5. à nu. 125.*

102 Quod c. *si Apostolica*, est posterius *d.* † *Extrauag. piæ* & sic quantum ad hoc illam correxit, vt dicit *d. gloss. 1. in d. Extrauag.* & Francus *in d. cap. si Apostolica numero 2.*

103 Et *d. c. si Apostolica*, videtur etiam solum† procedere in Parochialibus in curia vacantibus, & non in reseruatis alia ratione iuxta supradicta, Francus *in d. ca. statutum, nu. 6.* Gaspar de Perusio, *de reseruatione q. 5.*

104 Quamuis Zerola *d. 1. p. verb. Benef. §. 3.* † *dicto 10. & 2. p. verb. reseruatio, §. 5.* à fortiori, & à simili contra teneat dicens, quod posset etiam conferre Parochiales vacantes extra curiam, sed in mensæ Summi Põtificis, ex maiori ad minus, & ex identitate rationis de qua ibi, & fuerat dictum in causa Abulen. Parochialis de la Calçada 19. Nouẽ. *1593.* infra adducta, *c. 5. n. 91.* & videtur tenere Rebuf. *in reg. 1. Cancell. verb. etiamsi dicti officiales.* ibi *Tamen hic officia, seu Beneficia illorum vult esse reseruata, quia semel affectum semper durat, nisi liberetur*, cap. si Apostolica, de præb. in 6. & nouissime posthæc tenet Gonçalez *d. §. 5. proœ. à n. 137.*

Nec etiam procedit in deuolutis, licet contra te-
105 neat à fortiori Zerola *d. verb. reseruatio* † §. 4. contra quem tenere videtur Gonçalez *d. §. 5. numero 144 & seq.*

106 Et quamuis per *Extrauag.* Clementis V. † *& si in temporalium. 3. de præb.* in communibus, quæ est posterior, sit derogatum *d. c. si Apostolica*, vt inquit Francus *ibi d. n. 2. in fi.* tamen illa Extrauagans erat temporalibus, & cum suo conditore expirauit, vt appatet ibi, *Quæ apud sedem Apostolicam vacare noscuntur ad præsens, & quæ toto nostri Pontificatus tempore vacare contigeris*, & ibi, *hac vice.*

107 Difficultas est, † quoad Parochiales quæ viuo Papa apud sedem vacarunt, de quibus ante ipsius obitum non fuit ordinatum, nam, cum viuo Papa vacauerint, sunt affectæ per reseruationem d. Extrauagantis ad regimen, & Beneficium semel affectum semper manet affectum, *vt in Extraua. vlti. eod. tit. in communibus, de quo infra à n. 793.*

108 Nihilominus verius videtur, † etiam quo ad Parochiales viuente Papa vacantes, non esse derogatum *d. c. si Apostolica per d. Extrauag. ad regimen*, & ratio est, nam in ea Papa solum suæ dispositioni reseruat, & non sedis Apostolicæ, & sic non potest dici ei in aliquo obsistere *d. c. si Apostolica*, quod mortuo Papa & sic sublato de medio permittit prouisionem Ordinariis.

Nec affectio inducta in Parochiali viuente† Pa-
109 pa videtur obstare, nam non obstante affectione inducta, ex reseruatione *d. ca. 2. de præben. in 6. vult* Papa *in d. c. si Apostolica* quod Ordinarij possint prouidere Parochiales apud sedem in vita Papæ vacantes, de quibus prouisum non est; & reseruatio *d. Extrauag. ad regimen*, in quantum reseruat Beneficia vacantia in curia, per quam inducta est prædicta affectio, nihil aliud est, quam confirmatio reseruationis *d. c. & eadem cum illa.*

Sed videtur adhuc obstare† *d. Extrauagans vltima* 110
incip. *ad Romanos, de præb.* in communib. quæ est posterior *d. c. si Apostolica*, vbi dicitur, quod omnia Beneficia, etiam curata, semel affecta semper maneat affecta, & quod non possunt per alium, quam per Romanum Pontificem prouideri.

Sed respondetur, † quod ista Extrauagans gene- 111
raliter, & indistincte loquens debet restringi, & determinari per *d. c. si Apostolica*, nam lex posterior generaliter loquens restringitur, & limitatur per legẽ priorem, *l. non est nouum ff. de legibus* gloss. Ias. & alij *l. sciendum ff. qui satis darecogantur* Ant. Gab. *conclus. 1. de legibus nu. 2.* & Thom. Sanchez *de matrimonio l. 2. disputatio. 24. n. 6.* & Euerar. *in loco à ratione legis scripta à n. 12.* Gonçal. *supra, à n. 129.*

Et de potentia, & efficacia† ac priuilegiis d. reser- 112
uationis per vacationem in curia, vide Æneam de Falcon, *4. q.* Simonetam, *q. 4. n. 15. & q. 73.* & Granutium ad eum, *q. 26.* Sarnen. *de triennali, q. 31.* Probum ad Monach *in c. præsenti de offic. Legati in 6. à n. 5.* Mandos. *in præfatione reg. 5. Cancel.* & ad Lapum *allegatione 84. litera* D. & Anast Germo. *de indultis Cardinalium. § si vero, n. 10.* & quæ dicemus infra.

Et, an in d. reseruation. comprehendantur† Epi- 113
scopatus, seu Ecclesiæ Cathedrales, & Abbatiæ, & aliæ Dignitates electiuæ, glo. *in d. c. 2. verb. Dignitatũ* tenet non comprehendi Episcopatus, & Abbatias, quia sunt speciali nota digna, idem tenent Monachus, *ibi num. 1.* & Probus ad eum. *n. 41. & 48.* idem Monachus *in c. Inquisitores, de hæret. in 6.* Archid. *nu. 1.* & Francus *4. & 5. in d. c. 2.* Lapus *allegatio. 84.* vbi Mãdos. *litera B.* alios citans, Cosmas *in prag. sanct. tit. de elect. c. licet. § statuit, verb. obstaculo*, Corras. *2. p. c. 1. nu. 8. & 9.* Franc. Marcus *dec. 1112. à n. 3. p. 1.* & P. Greg. dicẽs glo. communiter approbatam, *de Benef. c. 24. n. 1.* Pacian. *de probatione l. 2. capite 27. n. 91. & 92. & ca. 28. numero 4.*

In Abbatiis tamen contrarium tenet Domin.† 114
in d. c. 2. n. 10. improbans gloss. & Simonetta *qu. 11.* qui ait, ita obseruari, & posthæc Gonçal. *glo. 9. à nu. 35.* & hæc sententia mihi videtur verior, & magis conformis verbis, *d. c. 2.* ibi *Ecclesiarum*, & ibi, *vt Ecclesias, Dignitates, &c.* & ibi, *electio:*

Et facit dec. Rotæ in causa Ciuitaten. † pensio- 115
nis, *5. Decem. 1567.* in qua fuit resolutum, quod *miles pius, ac S. Petri, & Pauli potest, postquam duxerit vxorem, retinere pensionem, etiam reseruatam super fructib. mensa Episcopalis vigore priuilegiorum dictarum militiarum, quia verba priuilegiorum sunt generalia, ibi,* quibusuis Ecclesiis, Monasteriis, & Beneficiis, *& appellatione Ecclesiarum, ex propria significatione, & vi verbi comprehenduntur Ecclesiæ Cathedrales,* c. quãuis, *& ibi Doct.* de præb. in 6. *& in materia etiam odiosa verba intelligenda sunt ex proprio significatu, iuxta doctrinam A-*

retini vbique approbatam in l.cum lege ff.de testamen
*Iaf.*in ll.fin.ff.de constitutionibus Princip.num.35.
facit capite porro , de priuil.*vbi glossa notat non esse*
recedendum in priuilegiis à forma verborum, ca. accepi-
mus eod. *& hoc etiam est de mente Papæ in d. priuil.*
&c.

116 Ex qua decisione idem etiam videbatur † in Epi-
scopatibus, seu Ecclesiis Cathedralibus; sed de hoc
parum est tam curandum, ex quo in reseruationi-
117 bus Extrauagantis † *ad regimen*, quæ, vt diximus, per
omnes Summos Pontifices innouatur, exprimun-
tur Episcopatus, & Monasteria, Prioratus, Dignita-
tes, cæteraque Beneficia quæcumque, & qualiacū-
que, etiamsi ad illa personæ per electionem assumā
tur, &c. Et ex quo per regulam 2. Cancellariæ fit pe-
culiaris reseruatio Episcopatum, & Monasteriorū
&c. & in reg. 3. Prioratuum, ac aliarum Dignitatum
Conuentualium, &c. Quæ reg. reseruatoria Mona-
118 steriorum comprehendit † Monasteria electiua pro
pter verba generalia, & quia fit mentio de Dignita-
tibus electiuis, & quia Prioratus regulariter sunt e-
lectiui, ita fuit resolutum in causa Meten. Monaste-
rii 8. Iun. 1562. vt in recollectis manuscrip. Oradini-
ni, quamuis contrarium dicat Caputaquen. *decis. 41.*
n. 1. p. 3.

119 De aliis autem Dignitatibus inferioribus, † quā
tumuis electiuis, & aliis Beneficiis electiuis, certū
existimo comprehendi in d. reseruatione *ca. 2.* cum
faciat mentionem de electione ibi, *ipsorum electio*, &
est de mente Doctorum ibi, & citatorum supra, &
tenuit expresse Cosm. *vbi supra.*

120 Et quamuis aliud videatur velle, † Corras. *d. nu. 8.*
ibi *& alia Dignitates electiua* tamen intelligitur de a-
liis Dignitatibus electiuis, scilicet Prioratibus, qui
sunt per se, nec habent Abbatem superiorem, & sūt
in effectu idem, quod Abbatiæ, & de Dignitatibus
electiuis, in quibus requiritur forma c. *quia pro-*
pter de electione quarū vacatione dicuntur Ecclesiæ
viduatæ, de quibus supra *1. p. c. 6. n. 19.* vt apparet ex se
quentibus, & ex Cosma *vbi sup.* quem ipse Corrasi-
us allegat, & Prob. *d. n. 41.*

121 Et idem erit in regulis reseruatoriis facientibus
mentionem de electione, vt *reg. 9. mensium*, ibi *electio-*
nem, maxime cum ibi reseruentur Beneficia quali-
tercumque qualificata, Goncalez glo. 19.

122 Quinimo etiam non facta mentione † de electio
ne comprehendi existimo sub reseruationibus, si
nullus modus prouidendi esset expressus, vt tenet
Æneas de Falcon. *q. 3 num. 21.* ad doctrinam glossæ,
verb. *quamuis in Clem. 1. de præb.* de qua supra *d. c. 6. 1. p.*
n. 27. vbi plures eam sequentes citaui, & dixi com-
munem, & videtur tenere Goncalez *ibi numero o-*
ctauo.

Et quicquid esset in mandato de prouidendo,
123 quod est ambitiosum, † & ideo restringendum, ta-
men in reseruationibus Motu proprio factis, & ma-
xime per viam legis, id videtur de plano procedere,
pro quo faciunt dicta, *d. c. 6. à n. 67.*

124 In reseruationibus vero factis sub ista forma † re-
seruamus Beneficia ad quiuscumque collationem,
prouisionem, præsentationem, seu dispositioné spe
ctantia, nó comprehédútur Benefi. electiua secúdú
Æneam sup. *ex cap. cum in illis. § 1. de præben. in 6. & d.*
Clem. 1. eod. tit. vers. fi. pro quo facit, † quod licet ver- 125
bum, *prouisio*, & verbum, *dispositio*, late sumpta, & sic
in materia larga, & fauorabili comprehendant om
nem modum prouidendi, & sic electionem, tamen
in materia odiosa, & restringibili, vt est reseruatio,
& dictum est *sup. nu. 67.* non includunt electionem,
vt in *d. § 1. & d. vers. fin.*

Et dixi *d. c. 6 à n. 30.* † Sed cum Æneas *d. tract. præ-* 126
ludio 2. teneat reseruationes, præsertim Motu pro-
prio factas, & non pro certa persona, esse fauorabi-
les, non loquitur consequenter, & etiam tenendo,
quod reseruatio est odiosa, existimo illa verba com
prehendere etiam electionem in reseruatione fa-
cta Motu proprio, & per viam legis iuxta dicta *d. c.*
6. n. 33. & sentit Goncal. *ibi n. 9.*

Sed est dubium † an præter illam reseruationem 127
per vacationem in curia sint aliæ reseruationes in
corpore iuris clausæ?

In quo glossat. reg. *33. de triennali,* † *& 62.* vnā tan 128
tum esse concludit reseruationem in corpore iuris
clausam, de qua in *d. cap. 2 & c. præsenti*, contra quē
Æneas de Falcon *qu. 2. principali nu. 12.* ait esse plures:
primo illam, † de qua ibi; Secundo illas, de quibus 129
in d. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad regimē. Ter
tio, in pluribus incompatibilibus retentis vltra tem
pus præfixum *in Extrauag. execrabilis, de præb.* Quar-
to, de Beneficiorum illorum, qui promouentur
in Episcopos post consecrationem. Quinto, de Be-
neficiis deuolutis. Sexto, de Beneficiis, exemptis, &
immediate subiectis Papæ, de quibus *in ca. fin. de re-*
nuntiat. istos tamen duos vltimos casus non posse
dici propriæ reseruationis, quia Papa confert, vt Or
dinarius. vt inquit Glossator *d. reg. 33.* & addit Rota
dec. 3 de offic. Legati in nouis n. 5. & sentit Goncal. *glos.*
51. à n. 40. vbi contra Flaminium Paris. recte ait Bene
ficia exemptorum non esse reseruata, sed posse Or-
dinarium ea prouidere, cum exemptio sit persona-
lis tantum, & *n. 110.* contra eundem ait Beneficia de-
uoluta non dici reseruata.

Sed quicquid dicat Æneas, † nec reseruationes 130
de quibus *in d. Extrauag. ex debito, & in d. Extrauag. ad*
regimen, in qua continetur reseruatio de Beneficiis
illorum, qui promouentur in Episcopos, & *in d. Ex-*
trauag. execrabilis, dici possunt in copore iuris clau-
sæ; nam reseruatio in copore iuris clausa dicitur,
quæ est à iure communi inducta, & in eius corpore
inserta quod non procedit in reseruationibus indu
ctis per Extrauagantes, Sarnen. *d. qu. st. 31. de trienna-*
li, vers. tamen pace eorum, maxime in reseruationibus,
de quibus *in d. Extrauag. ex debito, & in Extrauag. ad re-*
gimen, quæ erant temporales, & cum suo conditore
expirarunt, vt dictum est sup.

Vnde Sarnen. ibi, † qui tenet esse plures reserua- 131
tiones in corpore iuris clausas, ponit alias à vers. pri
ma est, & sequitur Gigas *de intruso, n. 88.* & Probus ad
Monach. *in d. c. præsenti, de offic. Legati in 6. à nu. 10.* po-
nit octo reseruationes, quæ tamen non sunt veræ &
propriæ reseruationes in corpore iuris clausæ, vt pa
tebit singulas consideranti.

Quare verior videtur prædicta sententia † Glos- 132
sator.

sator, quod vna tantum sit reseruatio in corpore iuris clausa, de qua in d. capit. 2. & c. præsenti de præben. in 6.

Et quamuis Corrasius d. capit. 1. 2. par. num 7. & 13.
133 inte. † reseruationes in corpore iuris clausas ponat reseruationem ob litigium, ex cap. 1. & 2. vt lite pendente in sexto, quod etiam tenuit 1. par. cap 6. num. 11. & Probus in d. cap præsenti, num. 15. & in cap. nemo de electi. in 6 num 4. Mandos. reg. 34. quæst. 87. nu. 9. ibi. Quia etiam Beneficia litigiosa, & sic reseruata, & alii, vt per Sarnen. d. quæst. 31. & Cassador. decis. 3 de reseruatio. nu. 6. vt Beneficia litigiosa posse dici reseruata, vel soli Papæ præseruata, & dicuntur etiam reseruata in decis. Burgen. de Pancoruo adducta 6. par. cap. 4. num. 11. & Ocen. Canonicatus, seu optionis adducta nu. 14. & in Oritana relata numero 27. ibidem, tamen
134 verius est † beneficia litigiosa non esse reseruata, nec induci reseruationem ob litem, sed ea durante prohiberi Ordinarius conferre, & suspenditur eius prouisio, qua lite finita potest postea libere conferre, vt in d. cap. 1. & 2 vt lite pend. in 6. & in Clem. e. o litte. ita Sarnen. d. qu. 31. vers. tamen in pace eorum, nu. 9. Simoneta quæst. 10. num. 5 & 6. & ibi Paulus Granutis. & Mandos. ex professo hoc agens reg. 32. quæ. 9. à num. 5. Nauar. in cap. accepta de restitut. spoliat. oppositionis 10. solutione, num 30 Couar. pract. cap. 36 num. 7. vers. 5 ad idem, & post hæc Gonçal. §. 7. præem. nu 118. & glos. 6. num. 146 & glos. 32. num. 40. & glos. 51. nu. 111.

Et fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus †
135 4. Iunii 1576. coram D. Lancelloto, vt in sequen. dec. Fuit conclusum quod regula Cancellariæ de exprimendo mense vacationis habet locum, etiam in gratia si neutri quia est noua gratia, & noua prouisio, & nouum tit. ex illa acquiritur, & propterea in ea fieri debet mentio de modo vacandi & de reseruatione, vt habetur in decis. 24. de rescrip. in nouis. Rowan. cons. 362. num. 4. Felin. in cap. in nostra in 13. cor. de rescrip. Sarnen. in reg. de annali quæst. 28 num. 2. Non obstat, quod hoc Beneficium sit litigiosum ante dictam gratiam, & quod propterea dicatur reseruatum & quando Beneficium est reseruatum alia ratione, quam ratione mensis, non est locus dictæ reg. quia respondetur, quod lis non inducit reseruationem sed ea durante prohibetur Ordinarius conferre, & suspenditur eius collatio, qua lite finita potest postea libere conferre, vt declarat Sarnen. reg. de triennali. quæst. 31. num 9. Simoneta tract. de reseruatio. cap. 9. circa fin. versic. ex prædictis.

136 Et idem fuit resolutum in vna Legionen. † præstimoniorum de mense Iunii 594. coram D. Pamphilio, vt in decis. sequenti. Fuit resolutum non constare de vacatione ex persona Antonij de Vega, nisi aliter probetur ipsum habuisse ius in istis præstimonijs iustificando eius titulum cum omnibus in sua gratia narratis iuxta decisionẽ Egidij 112. & tradit Rebuf. in praxi, tit. de subrogatio. n. 85. & super concord. rubrica de mandat. Apostolic. ver. successores circa fi. vers. insuper subrogatus, & ista probatio debet esse clara, cum ius Antonij non incidenter, sed principaliter deducatur, vt per Egidium vbi supra præsertim, quod non solum non constat ipsum fuisse triennalem pacificum possessorem, Cassador. decis. secunda de causa possess. quod nec etiam decessit in possessione, quam per decem annos antea dimiserat ad notata per Puteum, decis. 87. lib. 3. cum aliis allegatis. Neque obstat possessio decennalis Antonij, ex qua solet præsumi bonum ius, vt per Sarnen. reg. de triennali, quæ. 26. num. septimo, quia ista præsumptio non potest allegari, nisi ab ipsomet possessore, non autem à tertio, nisi sit successor ipsius iuxta terminos allegationis Lapi, vt declarat Sarnen. d. reg. de triennali, quæ. 13. quod in hoc casu non potest habere locum, vbi stante lite inter ipsum Antonium, & quondam Franciscum de Sancto Petro non datur vltimũ triennium pacificæ possessionis, quod est extremum necessarium pro allegatione Lapi, Puteus decis. 330. lib. 1. & 511. li. secundo, cum aliis similibus. Nec etiam obstat quod Gutierrius magnifecerit ius Antonij acceptando resignationem, & ideo, nec ipse nec eius successores possunt illud impugnare, quia non constat, quod Ferdinandus de Messa veniat ex persona Gutierrij, qui, licet resignauerit ad fauorem Gabrielis, qui postea dicitur resignasse Ferdinando, nõ tamen de hoc doctum fuit, & potest Ferdinandus habere alium, tit. cũ notorium, sit in Beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, vt per Cassador. decis. 21. num. 5. super reg. & decis. 3. de causa posses. in fi. Non obstant, quæ dicuntur de non publicatione resignationis Antonij factæ ad fauorem Gutierrij, quia Ferdinandus non tenetur docere de aliqua publicatione, cum non fundet se super ista resignatione, sed tantum dicat Beneficium non potuisse vacare per obitum Antonij, qui illud de eo tempore non possidebat, & in eo nullum ius vnquam habuit; & in om nem euentum Domini dixerunt etiam data vacatione ex persona Antonij illam non suffragari Palacios, cui obstat reg. de mense, ex quo Antonius decesserit de mense reseruato, cuius erat facienda mentio in gratia, si neutri, quæ est noua gratia, & noua prouisio, non obstante lite, quæ non inducit reseruationem, sed suspendit tantum collationem Ordinarij vsque ad finem litis, vt alias fuit resolutum in vna Aurien. Canonicatus, sub die 4. Iunij 1576. coram Illustrissimo Cardin. Lancelloto, etiam quod ista vacatio capiatur per clausulas generales siue alio quouis modo, Puteus decis. 169. lib. 2. & decis. 1. & 4. super reg. de mense, Paleot. dec. penult. & cessat omnis difficultas ad effectum, de quo agitur, vt non intret gratia, si neutri concessa Palacio, de anno 1587. de quo tempore iam ista vacatio erat comprehensa, sub clausulis generalibus appositis in gratia resignationis antea facta ad fauorem Gabrielis, quam Domini dixerunt esse iustificatam.

Quamuis in Lucana Canonicatus, 7. Febr. 1561. 137
coram D. Rubeis infra relata n. 657. Rota senserit, quod lis de tempore vacationis induceret reseruationem Beneficii, & sic non obstaret reg. de mense exprimen. &c. & vide infra dicta c. vlt. à num. 217.

§. 2.

De reseruatione, seu affectione per appositionem manus Papæ.

SVMMARIA.

INducitur reseruatio, seu affectio Beneficij per solam appositionẽ manus Papæ, quamuis inutiliter factam, n. 138.

138. & 139. vbi adducitur pro hoc Extrauag. vlt. de preb. & num. 143. contra aliquos, n. 141. & 142.

Per commendam factam à Papa Beneficium dicitur affectum, & n. 140.

Quando Papa ad certum tempus, vel ex certa causa reseruauit, si illa reseruatio semel affecit, Beneficium semper manet affectum etiam post illud tempus, & cessante causa contra Æneam, n. 144.

Per collationem Papæ inualidam non euanescit reseruatio Beneficij, nec potest Ordinarius illud conferre contra aliquos, n. 145. & 146.

Stante supplicatione signata per Papam de aliquo Beneficio nondum leuatis Bullis non potest Ordinarius illud cõferre, etiam si gratia esset nulla, n. 147.

Per mandatum de prouidendo de Beneficio vacaturo, aut incerto, non inducitur affectio de iure nu. 148. quamuis de stilo curiæ aliud esset n. 149.

Prædicta doctrina de affectione per appositionem manus Papæ limitatur 1. vt procedat, quando manum apponit Beneficio ad effectum prouisionis vacante, secus vbi non vacat ad istum effectum, vt quia est collatum alicui, qui nondum acceptauit, vel ad illud est quis præsẽtatus, &c. n. 150.

Id procedit etiam si in gratia Papæ illud reseruasset vt vacans, licet secus, si reseruatio fieret Motu proprio nõ expresso eo, cui velit conferri, n. 151.

Secundo limitatur, vt non procedat, vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia, per priuationem, nam si non vacauit per priuationem, non est affectum vllo modo, n. 152.

Gratia conditionalis ante euentum conditionis non afficit Beneficium, &c. n. 153.

Tertio limitatur, vt non procedat quando Papa manũ apponit super Beneficio resignato, nam, si resignato non tenet ex aliqua causa, Beneficium non est affectum super alia vacatione n. 154. cum seq. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Responsio, quam tradit Rota doctrina Sarnen. docentis, quod si resignans in Curia moriatur, infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat, ex reg. de infirmis, Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, n. 158. & seq.

Etiam in casu Sarnen. falsum est, quod tale Beneficium esset reseruatum, & affectum Papæ, nam ex illa reg. non dicitur vacare per resignationem sed per obitum censetur vacare. n. 160. & seq.

Non obstat, quod ista sit ficta, non vera vacatio, quia tantum operatur, sicut, vera, nec hic concurrit veritas & fictio circa idem. sed vna fictio, &c. à n. 162. ad 165.

Ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra 20 dies, & sic non admittit illam resignationem, ius Beneficij dicitur esse penes resignantem, & sic vacat per obitum vere, n. 166.

Vacatio per obitum inducta per illam regulam est etiam vera, & non ficta, quia in his, quæ sunt iuris positiui, lex non ficte, sed vere agit. &c. n. 167.

Reg. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarum, habet locum in vacatione per obitum inducta per reg. de infirmis contra Sarnen. nu. 168. nec opus est exprimere modum vacationis inducta per illam reg. sed sufficit impetrare per obitum contra eundem Sarnen. n. 169.

Quando quis resignat in curia in fauorem, seu conditionaliter, scienter, nulliter, Beneficium vacat per d. resignationẽ, & sic manet reseruatũ, & affectum Papæ, n. 170.

Reprobatur quod decit Guillel. de Monteferrato, quod si Papa pro bono pacis, & concordia super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, Beneficium censetur reseruatum. seu affectum, n. 171. cum seq.

Per Breue de capienda possessione, nomine cameræ etiam si possessio sit capta eius nomine, & prouisus decedat antequam illi possessio sit cessa Beneficium non manet affectum, n. 173.

Per dationem coadiutoris factam à Papa, etiam inualidam non inducitur affectio, n. 174.

Per vnionem nullam non inducitur affectio Beneficij, n. 175 licet secus in vnione ad vitam de Beneficio vacante, nu. 176.

Quarto limitatur d. doctrina, vt non procedat, quando Papa prouidet de Beneficio, vti reseruato, quod tamen reseruatum non est, nam tunc Beneficium non manet affectum. n. 177.

Etiam stante clausula, siue alio quouis modo. contra Simonetam, n. 179. 180. & 181.

In prouisionib. additur clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, per quam restringuntur clausulæ generales in euentum, quod Beneficia non essent reseruata, numero 178. sed ista clausula non ponitur ratione reseruationis expressa, sed ratio clausulæ generalis, siue permisso, &c. num. 182. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Non obstante d. clausula, dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, recte intraret clausula generalis, siue alio quouis modo, quando vacatio narrata verificatur de facto. etiam si ex modo contento sub clausula generali Beneficium non esset reseruatũ, n. 184. & illa clausula seruiret, quando Beneficium esset iuris patronatus laicorum, & stante indulto. &c. n. 185.

Quinto limitatur per aliquos, nisi nullitas prouisionis, seu inualiditas appositionis manus Papalis ex defectu potestatis insurgeret, vt ex Concilio Basilien, n. 186. qua limitatio reprobatur, cum defectus iste potestatis non possit in Papa contingere, n. 187.

Concilium Basilien. quo reseruationes abolentur, & pragmatica sanctio suprad cta est, fuit Conciliabulum post dissolutionem, n. 188. & reprehenduntur Patres d. Concilij, n. 189.

SEcundo notandum est induci reseruationem, 138
† seu affectionem Beneficii per solum appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter factam, ita quod si Papa prouidet alicui, vel prouideri mandat de aliquo Beneficio, si prouisio fuerit nulla, vt pote facta inhabili, seu incapaci, vel propter surreptionem, aut alium defectum, Beneficium remanet Papæ affectum, & illo Ordinarius non potest se intromittere, etiam si alias non fuisset reseruatum ad *ca. vt nostrum de appellat.* ita Innoc. *in cap. inter dilectos de excessibus Prælatorum* Decius *in d. cap. vt nostrum. num. 3. & inc. t. de confirmatione vtili, num. 10. & consf. 137.* Hiero. Paulus *in pract. Cancel. 6. notabilia superuacantibus reseruatis, vers. affectum dicitur.* Rebuf. *in praxi, tit. de reseruatio. num. 30. & 34. & reg. 9. Cancella. & in concor.*

tis

tit. de reseruatio. circa prin. versic. item vbicumque, & in
cap. postulastis de clerico excommunicate ministrante in
glos. num. 66. cum Ænea de Falcon, 3 præludio, & 4 q.
16. effecta, Simoneta de reseruatio. quæst. 58. & ibi Gra-
nutius Corras. 2. par. cap. 1 num 14. Gambarus de offi.
Legati, lib. 5. num. 85. Mandos. in proœmio regul. q. 5 nu.
9. & regul. 4. quæst. 4. nu 4. & reg. 9. quæst. 6. n 6. & cons.
19. nu. 12. & late eius filius Hor. Mandos. plures refe-
rens ad Romanum cons. 335. littera C. bene Conat. in
cap. alma mater 1. par. § 7 sub num 8. P. Gregor. de Bene-
fi. cap. 24. num. 17. & 26. Flamin Paris. de resignat. Bene-
fi. lib septimo. quæst. 11 num. 11 & lib. 12 quæst. 10. num. 9. v-
bi dicit communem Vgolin. de censuris tab. 2. cap. 13.
§. 1 ad fin. Zerola in praxi Episcopal. 1. par. ver. Benefi §.
2. fallacia 9. Zechus de Benefi. & pensio Eccles. capit. 5. sub
num. 6. Enriquez in summa lib. 13. ca. 14 §. 2. Ludo Lo-
pez instruct. conscientiæ. 2. tom. 2. par cap. 17. Suarez, 5.
tom. de censuris disput. 13. sect. 1. num. 34 & alii, & Cassa-
dor. decis. 2. de vnio. num. 10. Puteus decis. 180. num. 3. lib.
3. & fuit resolutum in vna Barchinonen. Canonica-
tus nono Martii, 1598. coram D. Millino infra addu-
cta, 6 par. cap. 4 num. 23. vbi fuit dictum per vnionem
nullam remanere affectionẽ, propter appositionem ma-us
Papæ, siue nullitas proueniat ex defectu causæ, siue ex in-
habilitate prouisi, aut ex alio capite, &c. Et post hæc Gõ
calez ad regul. de mensib. §. 3. proœm. nu. 146. & glos. 52.
139 vbi plura adducit, pro qua † doctrina vltra tex. in d.
cap. vt nostrum facit Extrauag. ad Roman. quæ est Paul.
II. & vlt. de præbend. in communibus, in sua ratione
generali, ibi ac prouide considerantes effectum per reser-
nationẽ manusque appositionem, &c. & ibi, Romani quo-
que Pontificis manus appositionem prædictam tanta effica-
cia, &c. & facit. decis. 4. de testib. in nouis. & 33. eodem in
antiquis.

Et hinc per commendam factam à Papa, † seu
140 administratorem ab eo positum in Beneficio vacã-
te, ex quo semel manum apposuit, Beneficium dice-
tur affectum ita, quod nec expectans posset illud ac
ceptare, nec Ordinarius de eo disponere, Simoneta
quæst 59. & ibi Granutius, & dixi supra p. præceden. c. 4.
à n. 68 Goncal. d. glos. 52. n. 11.

Quamuis Burrius, & Abbas post alios † nu. 10.
141 in d. c. inter dilectos, & Fel. in cap si. de præsump. num. 40.
teneant, quod si Papa non est vsus verbo reserua-
tionis, & mandauit Beneficiũ cõferri certæ personæ
si collatio non valuit, reuertitur ad Ordinarium, &
sequuntur Aufret. ad Capellam Tholos. decis. 437. n.
6. & Selua de Benefi. 3. p. q. 33 n 1.

142 Et quamuis Æneas de † Falcon. d. 16 effectu in fin.
dicat, quod si Papa conferat Beneficium alias non
reseruatum, & collatio non valet, isto casu non pos-
sit exemplificari d. Extrauagans Pauli II. versi. vt, & si
littera Apostolica istis verbis, super prouisionibus Benefi-
ciorum, quia Papa ibi semper præsupponit reserua-
tionem præcessisse, vt patet ibi, Beneficiis taliter reserua-
tis. & sic videtur Æneas tenere collationem ad Or
dinarium reuerti.

143 Sed, vt dictum est d. Extrauagans facit pro † supra
dicta doctrina in d. sua ratione generali ad reg. l. reg.
est. § finem ff. de iuris, & facti ignorantia.

144 Vnde videtur falsum † quod ait idem Æneas
quinta quæstione principali, quæstion. prima ad finẽ quod
quando Papa ad certum tempus, vel ex certa
causa reseruauit, forte non habet locum dicta
Extrauagans, nam quicquid ipse velit si illa
reseruatio semel affecit, Beneficium semper ma-
net affectum etiam post illud tempus, & cessante
causa.

Secundo videtur esse falsum † quod dicit Rota de- 145
cisione 512. numero quinto par. 3 diuersorum, quod colla-
tione facta à Papa inualida possit Ordinarius Bene-
ficium conferre, licet antea esset reseruatum, ex
Sarnensi in regul. de triennali, quæstio. 30. numero secun-
do.

Cum quo etiam male ait Caputaquen. † decis. 33. 156
in fin. lib. 1. in manuscriptis reseruationem euanescere
per collationem Papæ etiam inualidam, & P. Greg.
d. c. 24 num. 18. cuius contrarium recte tenet Probus
ad Mona. hum. in cap. 2. de rescrip. in 6. num. 37 & Re-
buf d. reg 9. ad fin. male etiam ait, quod si Papa con-
tulit alicui Beneficium vacans in curia, si semel ac-
ceptauerit, non dicitur in curia vacare, si acceptans
extra eam sit, etiamsi sit inhabilis, & Selua, quem ci-
tat 3. p. q. 72. non dicit id de inhabili.

Tertio videtur falsum quod dicit Zerola † in pra 147
xi Episcopali 1 par. verb. supplicatio. quod stante suppli
catione signata per Papam de aliquo Beneficio nõ-
dum leuatis Bullis potest Ordinarius conferre illud
Beneficium supposito, quod alias posset, quod non
potest stare ex dictis, etiam si gratia esset nulla, quã-
to magis ex stante valida, vt ipse supponit, & dictum
est sup. præceden. p. c. 2. n. 13.

Et prædicta doctrina videtur intelligenda † quan 148
do Papa prouidet, aut prouideri mandat de certo Be
neficio vacante, secus in mandato de prouidendo
de Beneficio vacaturo, aut incerto; nam tunc per so
lum mandatum non videtur induci affectio de iure
ex tex. in cap. dilectus 2. & c. inter cætera de præben. & in
c. 1. & c. si cap & c si soli de con. ess præben. in 6 & Clem 1.
eod. Rota decis. 6. de concess. præbend. in antiquior. & decis.
25 à num 3. eodem in antiquis, vbi Collector etiam vult
quod per solum mandatum de prouidendo etiam
de Beneficio certo vacante, non inducatur affectio
de iure, Simoneta q. 60. n 4. Corras. 4. pa. cap. 5. n. 40. P.
Greg. d. c. 24. n. 26.

Quamuis de stilo Curiæ aliud esset, † nam Can- 149
cellaria tenet, quod per solam manus appositio-
nem Papæ, siue prouideat de vacante, siue de vaca-
turo, aut mandet prouideri, seu alias disponi etiam
de incerto, Beneficium sit affectum, & clausulæ sint
manus cuiusuis Collatoris inferioris, vt dicit decis.
Rota 10. de præben. in nouis. in additione ad fin. & refert
Simoneta, d. quæst 60 num 2. & Collector, d. decision. 6.
n. 6 & d. decis. vigesimaquinta nu. quarto ait audiuisse,
quod Cancellaria, vt prædicta iura tollerentur, & vt
gratiæ Papæ possit indubitanter sortiri effectum, per
solam manus Papæ appositionem eo ipso, quod
signat supplicationem, seu prouidet, seu prouideri
mandat, vel alias disponit de vacante, vel vacaturo
certo, vel incerto, adeo vult Beneficium esse
affectum, & ligatas manus inferioris quod sem-
per daret reseruationem cum decreto à die da-
tæ

tæ supplicationis signatæ per Papam, & quod tunc per illas clausulas reseruationis, & decreti negotiū esset clarum; verū tamen, cum gratia fit de incerto vacaturo, vt puta, quod duxerit acceptandum dat decretum incertum, & super incerto, quod demum ligat, cum deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem iuxta *cap. dudum. §. considerantes. de preben. in 6.* nisi apponeret certum tempus, puta mensem, quia tunc infra tempus, etiam ante acceptationem ligaret manus aliorum, vt mensis appositio aliquid operetur, vt *in d. Clem. 1.* refert etiam Simoneta *d. qu. 60. num. 1.* & ita procedet quod ait Goncal. *d. glos. 52. n. 13.*

150 Sed limitatur prædicta doctrina sequen. † modis. Primo, vt procedat, quando Papa manum apponit in Beneficio ad effectum prouisionis vacante, secus vbi Papa manū apponit in Beneficio, quod licet vere vacet, non tamen vacat ad effectum prouisionis, vt quia est collatū alicui, qui nondū acceptauit, vel ad illud est, quis præsentatus, &c. Nam si interim conferatur à Papa alii, talis collatio, tanquam surreptitia est nulla, maxime stante clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & si postea ille recuset acceptare Beneficium, vel renunciet iuri ad rem, aut interim decedat, poterit Ordinarius iterum illud conferre, non obstante dicta collatione Papæ nulla, qui manum apposuit in eo, tanquam libere vacante, & in quo non erat alterius quæsitum, ita Lapus, Anchoran. Domin. *num. 18.* & Franciscus *14. in cap. si tibi absenti de prebend in 6* & Selua *d. q. 33. p. 3. num. 1.* & post hæc Goncalez *glos. 52. d. numero 56.*

151 Quod procedit etiamsi in gratia, in qua † mandatur alii prouideri de Beneficio, Papa illud reseruasset, vt vacans, licet secus, si reseruatio *Motu proprio* fieret non expresso eo, cui velit conferri secundum eos.

152 Secundo limitatur, † vt non procedat vbi Papa manum apponit ad Beneficium vacaturum tali modo, verbi gratia per priuationem, mandando alicui de illo prouideri in euentum priuationis, nam si tale Beneficium non vacauit per priuationem, vt quia priuandus antea decessit, non est affectum vllo modo, quia dispositio Papæ erat restricta ad Beneficiū vacaturum per priuationem, & quia appositio manus Papæ erat conditionalis, scilicet in euentū priuationis, & sic non stante conditione non operatur ita Rota *decis. vlt. vt lite pendente in nouis.* Æneas 3 *qua. num. 12 & 4. q. 16. effectu n. 2.* Simoneta *d. q. 60. n. 2. 5. & 6.*

153 Conducit *decis.* Anton. August. 1311. *lib. 3. p. diuersorum*, quæ habet gratiam conditionalem ante euentum conditionis non afficere Beneficium, vt interea ab Ordinario conferri non possit, &c. facit etiam doctrina Probi ad Monach. *in rubric. de rerum permut. in 6. in fin.*

154 Tertio limitatur, vt non procedat, quando Papa manum apponit super beneficio resignatio non tenet ex aliqua causa, vt quia non fuit verus valor expressus per resignatarium, Beneficium huiusmodi non est taliter affectum Sedi Apostolicæ, quod Ordinarius non possit de illo prouidere per obitum resignantis, nam Papa non censetur manum apposuisse super hoc Beneficio, nisi ad affectum vt resignatio sequatur, & ita † tenuit Rota apud Achillem 155 de Graffiis *decis. 119.* seu *14. de restitutione spoliatorum*, vbi dicitur, quod decet cum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ in eadem licet operentur quod nullus inferior possit ex eadem vacatione conferre, tamen non inficit prouisionem per obitum.

Et fuit resolutum in vna Triden. † Beneficii decimotertio Iunii 1578. coram Illustrissimo Blanchero 156 quæ habetur *1. par. diuersorum, decis. 419.* quam refert & sequitur Flam. Paris. *de resignatione Benefi. lib. 10. quæstion 2. n. 44. & 45.* & post hæc Goncalez *d. glos. 52 n. 49 & seq.* vbi citat. Lancellotum *de atten. 2. p. c. 10. nu. 9.*

Et idem fuit tentum in vna Cusentina † Parochialis, 22. Aprilis 1594. coram Illustrissimo Pamphilio 157 in qua fuit dictum. *Affectionem non induci super talia vacatione ex resignatione facta in manibus Papæ, quia, vt fuit dictum in illa Trident. Papa apponit manum super illa vacat. ex resigna. tantū, vnde, si illa nō sortitur eff. & sic ius remanet p. nes resignantem, non adest eff. & c. o. &c.* Et conducit decis. Rotæ in causa Vallisoletana Decanatus, de qua infra *num. 258.* & meminit Goncalez *sup. n. 42.*

Nec obstat doctrina † Sarnen. *in reg. de infirmis q. trigesimatertia*, vbi cum Romano *consil. 342.* docet. 158 quod si resignans in curia moriatur infra 20. dies, licet prouisio per resignationem non teneat ex illa regul. Beneficium tamen est reseruatum, & affectum Papæ, & sequitur Rebuf. *in d. reg. de infirmis, verb. ipsūque Beneficium, vers. 2. ex ista, & in praxi super eadem reg. glos. 14. num. 4.* Boerius *decis. 2. num. 55. ad fin.* Flamin. Paris. *de resignatione lib. 12 quæstion 10 à nummer. 4.* Rota *in d. decis.* Triden. 419 respondet. quod non applicatur † huic casui, in quo resignatio non fuit facta simpliciter, sed in fauorem. Secundo, quod casus Sarnen est, quando is, qui resignauit, in curia decessit infra 20. dies, hic autem versamur extra hunc casum. 159

Sed ego vlterius dico etiam in casu Sarnen. † falsum esse, quod tale Beneficium esset reseruatum, & affectum Papæ, nam ex regula de infirmis non dicitur vacare per resignationem, vt dicunt Roma. & Sarnen. sed per obitū censetur vacare, vt per Rebuf. *in praxi super d. reg. glos. 12. & 14. & consil. 72. & 86.* 160

Et ita contra dict. doctrinam Romani, & Sarnen recte tenet Rosiniacus *de Benefi. cap. 28.* † Et, vt in 161 quit Horatius Mandos. ad Roma. ibi, *litera B.* aduertendum est huiusmodi regulam non semper in vnā atque eandem formam emanasse, & quod antiquitus, & tempore Romani non aderant illa verba, quæ nunc in eius fine reperiuntur, videlicet. *ipsumque Beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.* Alias enim non dubitasset Romanus, vtrum dicantur vacare per resignationem, an per obitum Beneficia per eos resignata, qui infra 20. dies obierunt, illa enim verba clare determinant huiusmodi Beneficia per obitum dici vacare: Nec obstat, quod id de ficta, non de vera † vacatione intelligendum sit, 162 vt inquit, Ibi Mandos. vt etiam per Sarnen. *in eadem reg.*

reg. 43. qui ait, quod iste modus vacandi inductus per istam regul. cum non sit verus, non comprehẽditur sub aliis regulis, & dispositionibus, & concessionibus loquentibus simpliciter de vacatione per mortem, & sic, quod, regula de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium non habebit locum in vacatione per obitum isto modo inducta;
163 quam † posteriorem decisionem, quoad regul. *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*, licet non approbet, nec reprobet Nauarrus *in cap. accepta de restitutione spoliato. oppos. 8. solutione num. 46.* cõsentit tamen vacationem illam non esse veram, sed
164 fictam. Quia respondetur, † quod illa ficta vacatio tantum operatur, sicut vera, quia tantum operatur, fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero, Bart. & alii *in l. si is qui pro tempore, ff. de vsucapio.* Rebuffus *d. glos. 14. numer. quinto, & vndecimo* Mandosius *d. reg. de impetrantibus 32. quaest. 6. numer. 2.* & Flam. Paris. *d. lib. 12. quaest. 9. nu.* 8. & in his, quae sunt iuris, paria sunt aliquid esse, vel haberi pro tale, Putei *decis. 297. an fin. li. 3.* & Flam. Paris. *d. quaestion. nu. 12.*
Nec satisfacit responsio Sarnen. *d. quaest. 30.* quod
165 † id procedit, vbi non concurrit veritas, & fictio circa idem; tunc enim fictio veritati cedit, Mandos. *d. q. 6. num. tertio, & 4.* nam in proposito dici non potest concurrere veritatem, & fictionem, sed vnam fictionem, quod Beneficium vacat per obitum, & non per resignationem.
166 Secundo, principaliter † respondetur, quod ex quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra viginti dies & sic non admittit illam resignationem, ius Beneficii dicitur esse penes resignãtem per ea, quae dicit Bisignetus *decis. 1. de renunciat.* & cum ius sit penes resignantem, vacat per obitum vere, ita *d. decis.* Putei, in vna Bononien. regressus de anno 1550. in qua fuit resolutum regressui per decessum esse locum in casu dict. regulae *de infirmis resignãtibus*, & refert, & sequitur Flam. Paris. *d. q. 9. n. 7. 10. 11. & 13.*
167 Et quod vacatio per obitum inducta per † dictã regulam *de infirmis resignan.* est vera vacatio, & non ficta, tenet etiam Mandos. *d. quaest. 6. à num. 5.* quia in his, quae sunt iuris positiui, lex non ficte, sed vere, & mero iure agit, & disponit, & tituli Beneficiorum, illorumque modi vacandi sunt de iure nouo, & positiuo, ergo lex super illis vere, & ficte agit, & operatur, &c.
168 Et contra Sarnen. † supra tenuit etiam Rota in terminis d. regulae *de impetrantibus per obitum familiarium Cardinalium*, in vna Salamantina S. Thom. coram Capisuco, de anno 1553. quia pacificãtur casus fictus, & verus, & quia vere vacat per obitum, quia ius non abdicatur à resignante per istam resignationem, vt per Verallum *decisio. 328. lib. 1. in manuscrip.* & refert, & sequitur Mandosius *dicta quaestione sexta.*
169 Vnde etiam apparet falsum esse † quod ait Sarnen. *d. regul. de infirmis, quaest. 35.* quem sequitur Flam. Paris. sibi non constans *d. quaest. 10. num. 33.* nempe in terminis illius reg. non sufficere impetrare per obitum, sed opus esse exprimere modum vacationis inductae per illam reg. &c.

Haec tamen limitatio † non procedit in Beneficio, quod quis resignat in curia in fauorem, seu conditionaliter, scienter, nulliter, ita quod resignatio non potest sortiri effectum culpa resignantis, nam tunc Beneficium vacat per dictam resignationem in curia, & consequenter manet reseruatum, & affectum Papae, iuxta dicta infra *11. p. cap. 3. à num. 35.* 170
Ex dictis infertur falsum esse, † quod dicit Guil- 171
lel. de Mõte ferrato *in commen. ad pragmaticam sanctionem* relatus per Simonetam *quaest. 62.* & per Sarnen. *reg. de triennali, quaestione 31. versic. sit etiam Papa*, & P. Gregor. *cap. 24. num. 15.* quod si Papa pro bono pacis, & concordiae super Beneficio manum apposuit vni illud relinquendo, vel prouidẽdo, & alteri super eo pensionem constituendo, si ille decedat, propter huiusmodi appositionem manus Papae Beneficium siue pensione grauatum censetur reseruatum, seu affectum, vt de eo solus Papa possit prouidere per *d. c. vt nostrum*, quia propter pensionem duraturam nunquam dicitur plene prouisum de Beneficio, & donec durat pensio, durat & appositio manus Papae, quod etiam docet Probus ad Monachum, *in dicto c. praesenti, de officio Legati in sexto nume. 41.* Quamuis dicat non esse tenendum in Gallia, propter pragmaticã sanctionem.
Sed id est falsum ex dictis, nam tunc Papa nõ ap- 172
ponit manum, † nisi ad effectum, vt praedicta concordia sequatur, & sortiatur effectum, & alias multorum Beneficia essent affecta, vt dicit Simoneta *sup.* qui, quamuis dicat, quod contra hanc opinionem nihil scribet, cum inimici Pontificiae potestatis, & illi, qui curiam impugnant, & reseruationes prohibent, & tollunt, illam veram, & seruandã affirmẽt, tamen satis videtur contra eam inclinare, & de ea dubitat Sarnen. *supra* & P. Gregorius eum referens *vbi supra* & ita post haec firmat Gonzalez *d. glos. 52. num. 40. & 41.* dicens firmasse Rotam in Romana Clericatus S. Petri 27. Nouembris 1602. coram D. Pamphilio.
Infertur etiam ad illud, de quo vidi dubitari, † Ro- 173
mae in Archidiaconatu de Talauera vacante per obitum D. Gundisalui Marini Põtii de Leo. quod per Breue de capienda possessione nomine camerae, etiam si possessio sit capta eius, nomine, & prouisus de cedat antequam illi possessio sit cessa à camera, non manet Beneficium affectum Papae, nam illa manus Papae appositio non est, nisi ad effectum, vt sua prouisio debitum consequatur effectum, & non ad effectum iterum prouidendi de illo, facit, quod dicit Gonçal. *sup. n. 39.*
Facit quod de datione coadiutoris facta † à Papa 174
dicit Puteus *decis. 226. n. 14. lib. 3.* licet dubitanter, scilicet, quod per illam non induceretur talis affectio, vt Ordinarius disponere non possit, quia simile de commenda hic non habet locum, quia in cõmenda benef. vacabat, & Papa per manus appositionẽ declarabat, quod de eo disponere intẽdebat, sed in isto casu, quando datur coadiutor, Beneficium nõ vacat & ideo non videtur per talẽ apposionem Beneficiũ afficere, ita vt Ordinarius cessante coadiutoria nõ posset de Beneficio disponere, &c. Et idem videtur,

tur, quando coadiutoria esset surreptitia, seu inua-
lida, & sic non haberet locum futura successio, quæ
est accessoria ad coadiutoriam, Mandos. *de signatura
gratia, tit. de coadiutoriis, vers. coadiutoria habebat*, Pute-
us *decis. 98 lib. 2.* vt supradictum est 4. *par. cap. vlt. num.
133.*

175 Infertur etiam cōtra Rotam† in dict. Barchino-
nen. Canonicatus, de qua supra *n. 138. ad fi.* per vnio-
nem nullam non induci affectionem Beneficij, cū
tunc Papa non apponat manum ad effectum proui-
dendi, sed ad effectū vniendi, & sic extinguendi, &
supprimendi Beneficium, maxime in vnione perpe
176 tua; nam in vnione ad† vitam de Beneficio vacante
secus videretur dicendum, nempe induci affectio-
nem; cum sit quædam virtualis prouisio, nec per eā
extinguatur Beneficium, vt infra *vlt. p. c. 2. d. n. 38.* & vi
de dict. sup. *4 p. c. 4. n. 74.*

Quarto limitatur, vt non procedat, quando Pa-
177 pa † prouidet de Beneficio, vti reseruato, quod ta-
men reseruatum non est, nam tunc prouisio Papæ
non tenet, nec Beneficium manet affectum, sed Or-
dinarius poterit de eo prouidere, decretum enim ex
falsa causa interpositum non afficit Rota *decis. 12 de
concess. preb. in antiquis*, Probus ad Monach. *in cap. tibi
qui, de rescrip. in 6. nu. 20.* Horatius Mandos. qui alios
refert ad Roma. *loco. statim citando litera* F. ita Roma.
cons. 335. Gemin. *cons. 136.* qui vult, quod prouisio Pa-
pæ sit nulla, si inhæret reseruationi, quæ non est,
vel est reuocata, & propterea, quod Ordinarius po-
test de illo Beneficio prouidere, sequitur Æneas de
Falcon. *4. quæst. effectu. 16. num. 2. & eff. ctu 19. ad fi.* Gō-
cal. *d. glos. 25. à n. 45.* qui *num. 51.* recte ait idem esse, vbi
Beneficium impetratur certo modo, ex falsa causa,
& glo. vlt. n. 62.

178 Et hinc ait Simoneta† *q. 61. n 3.* videmus, quod in
prouisionibus additur clausula, *dummodo collatio, seu
eius dispositio ad nos hac vice pertineat*, per quam restrin
guntur clausulæ generales, quæ apponuntur in gra-
tiis de Beneficiis reseruatis in euentum, quod non
essent reseruata, prout dicit Paulinus *in tract. de pote-
state Capituli sede vacante septimo præludio vltima co-
lumna.*

179 Ait tamen ipse Simoneta† *num. 4.* hæc vera non
videri attento stylo Curiæ, quo semper prouidetur
cum clausula, siue alio quouismodo, de qua per Dd.
in cap. susceptum de rescrip. in 6. item, quia negari non
potest, quin Papa manum apposuerit, & si prouisio
non valet, videtur quod affectio sit inducta per ea,
quæ supradicta sunt, & ideo Ordinarium non
posse prouidere, nec expectantem illud acceptа-
re.

180 Adhuc tamen videtur tenenda† dicta limitatio,
nec obstat prima ratio Simonetæ de clausula *siue alio
quouismodo*, nam illa non intrat, nisi vacatio disposi-
tiue narrata verificetur, saltem de facto, vt dicetur
infra *11. p. c. 1. à n. 36.*

181 Secunda vero ratio cessat ex dictis, nam, & si Pa-
pa manum apposuerit, apposuit illam tanquam su-
per reseruato, & sic cessante reseruatione, quæ fuit
fundamentum appositionis manus Papæ, illa nihil
operatur.

182 Circa illud autem,† quod ait Simoneta cum Pa-
uino de clausula, dummodo collatio, seu dispositio
ad nos hac vice pertineat, aduerte Hieron. Paulum
*in practica cancellariæ in §. notabilia super vacantibus re-
seruatis*, dicere illam non poni ratione reseruatio.
expressæ in literis, quia, ex quo reseruatio probatur,
certum est, quod illius Beneficii dispositio ad Papam
pertinet, sed poni ratione clausulæ generalis *siue
præmisso siue alio quouis modo, &c.* Vnde quando non
poneretur alius modus vacationis, quam expressus
in reseruatione, tunc omittitur clausula *siue præmisso*
& illa omissa non ponitur clausula, *dummodo eius di-
spositio.*

Hæc Hier. Paulus ibi, †quem secuta est Rota in 183
vna Aretina commendæ. 7. Nouem. 1586. coram D.
Seraphino, in qua fuit resolutum. *Reseruationem sa-
tis verificari ratione familiaritatis, de qua constabat per
attestationem computatoris palatij, & fidem in curia fa-
cere fidem propter facilitatem habendi veritatem per in-
spectionem librorum, ex quibus extrahitur; nec obstare,
quod per expeditores in literis fuerit addita clausula, dum
modo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, quia hæc clau
sula non ponitur ratione reseruationis expressa in literis,
sed ratione clausulæ generalis*, siue præmisso, siue alio
quouis modo, *prout tradit practica cancellaria* in no-
tabil. super vacan. reseruatis, *&c.*

Rursus aduerte,† quod non obstante d. clausula, 184
dummodo collatio, seu dispositio, ad nos hac vice pertineat,
recte intraret d. clausula generalis, *siue alio quouis
modo*, quando vacatio dispositiue narrata verifica-
tur de facto tantum, etiam si ex illo modo conten-
to sub clausula generali Beneficium non esset reser-
uatum, &c. cum Papa concurrat cum omnibus Or-
dinariis, satis dicitur, ad eum pertinere, vt fuit reso-
lutum in vna Cordub. Beneficii. 21. Aprilis. 1559.
coram D. Quiroga, de qua infra *11. par. cap. 1. numero
60.*

Et illa clausula, *dummodo† collatio, seu dispositio ad 185
nos hac vice pertineat*, seruiret, quando Beneficiū es-
set iuris patronatus laicorum, cui non vult Papa in
dubio derogare & quando Beneficium spectaret ad
collationem alicuius ex indulto, & priuilegio Apo-
stolico cum decreto irritante dicere, etiam per nos,
iuxta supradicta *à n. 15.*

Quinto limitatur per aliquos,† nisi nullitas pro- 186
uisionis, seu inualiditas illa appositionis manus Pa-
palis ex defectu potestatis eiusdem insurgeret, vt ex
Consilio Basilien. quo reseruationes abolentur, ex
quo pragmatica Sanctio Gallicana sumpta est, ad *ca.
ne captandæ. de concess. Præben. in 6.* ita Roma. *d. cons. 335.
num. 12. & 13.* Ripa *in cap. cum M. Ferrarien. de constitut.
num. 197* Probus ad Monach. *in cap. 2. de Præben. in 6. n.
39. & in cap. præsenti de offic. Legati, num. 41.* Aufrer. ad
capellam Tolosanam *decis. 437. sub. num. 6.* Corras. *d.
cap. secunda par. num. 14.* & videtur sequi Sarnen. *de tri
ennali quæst. 30 num. 2. vers. & ista conclusio procedit*: &
Horatius Mandos. ad Roma. *ibi litera* G. qui refert
Rapam *supra*, & Staphileum *septima forma mandati de
prouidendo num. 4.* qui tamen solum loquitur de reser
uatione, seu appositione manus executoris super
certo Beneficio nondum vacante nulliter facta ex
defectu potestatis, vt *in dicto capitulo ne captan-
da.*

Sed

187 Sed, cum defectus iste † potestatis non possit in Papa contingere iuxta supradicta *in princ. huius cap.* hæc limitatio non est tenenda, vt inquit Simonera *d. quæst. 58. n. 12.* quamuis ipse Romanus illam audeat ponere eo, quod Patres Concilij Basilien. contra Papam pro viribus tutatus fuerat, quem, vti Galli, sequuntur Probus Anfrer. & Corras.

188 Nec obstat d. Concilium † Basilien quo reseruationes abolentur, & d. pragmatica sanctio sumpta est, nam, licet d. Concilium fuit à principio canonice congregatum, tamen post dissolutionem, seu translationem eius factam per Eugenium IV. post quam contenta in d. pragmatica facta sunt, factum est conciliabulum & conuenticulum satanæ, & Concilium amplius appellari non debuit, &c. Vt in Bulla Leonis X. super abrogatione pragmaticæ sanctionis in Concilio Lateranen. nouissimo *sess. 1.* quæ habetur etiam in Bullario inter constitutiones Leonis X. *16. in ordine*, & in Bulla tetractationum P. j II. quæ est in Bullario *11. in ordine* suarum constitutionum D. Anton. *in sum. 2. par. tit. 3. ca. 11. §. 10. & 3. par. tit. 23. cap. 1. in princ. & cap. 2. §. 5.* Turrecremata *de Ecclesia lib. 2. cap. 100. & lib. 3. cap. 58.* Cano *de locis lib. 5. ca. fin. ad nonum*, Cardin. Bellarm. *2. tom. 1. controuersia lib. 2. cap. 19. ad fi. & lib. 3. cap. 16.* Hojeda *de incompatibilitate Benef. cap. vigesimotertio, num. 86. & cap. vigesimoquarto, num. 27.*

189 Et Thom. Campegius *in tract. † de reseruat. nu. 6.* repræhendit Patres dicti Consilij Basilien. quia ausi fuerunt abolere, quantum in se fuit, reseruationes, quascumque, siue generales, siue speciales, præter clausas in corpore iuris, volueruntque inquit, ipsi inferiores authoritatem superioris sui certis finibus coercere.

§. 3.

De reseruationibus regularum Cancellariæ.

SVMMARIA.

Per regulas Cancellariæ, quas S. Pontifices facere solent suo tempore duraturas, plures reseruationes inducuntur, num. 190. de quibus hic agendum est, num. 191.

In regula 1. hic posita innouantur reseruationes extrauagantis, ad regimen, quæ videnda, est n. 192. de quibus reseruationibus, & huius regulæ interpretatione qui videndi sunt, n. 193.

Circa reseruationem Beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica, & Beneficiorum promotorum ad Episcopatus, & quæ per constitutionem execrabilis vacat remissiue, numero centesimo nonagesimoquarto.

Per extrauagantem, ad regimen, solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium. per hanc verò reg. absolutè reseruantur eorum Beneficia, & sic quomodocunque vacent, &c. numer. 195. & sic cessat iam quod tradit Fastoli dubio 53. ex Egidio, & cæt. numer. 196.

Non sufficit ad effectum huius reseruationis ius ad rem, sed in re, n. 197.

Sufficit ius in re, etiam si alter de facto possideat, sufficit etiam obtinere de facto, dummodo ius non esset penes alium, n. 198. quod est notan. ad reseruationem aliarum regularum, n. 199.

Illa verba, declarans nihilominus, &c. Et illa, & ea etiam Beneficia, addita sunt à tempore Sixti. V. num. 200.

Dicta verba, declarans nihilominus, &c. sunt posita ad tollendum dubium, de quo in vna Hispalen. Beneficij, an scriptores Apostolici, qui ratione officij sunt Prothonotarij, dimisso officio desinerent esse tales, & sic Beneficia postea acquisita non essent reseruata? in quo fuit tunc resolutum desinere esse Prothonotarios, & cæt. à n. 201.

Ante quam dicta additio facta esset, Rota in vna Palentina decessit à dicta decisione, vt in decisione hic posita, num. 204.

Respondetur ad rationem aliquorum quod priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij etiam dimisso officio, non sit in vsu, & sic per non vsum amissum, quod præsumitur vsus priuilegij, &c. à num. 205.

Quando d. priuilegium non fuisset in vsu, per hanc regulam renouatur, & restituitur, maximè quo ad effectum reseruationis, n. 208.

Reseruatio de Beneficiis, de quibus Ordinarii contra Concilij Triden. decreta disponunt, in quibus exemplificetur, n. 209.

Ista reseruatio non videtur habere locum in Beneficiis, de quibus patroni disponunt contra Concilij decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, n. 210.

Intelligitur quando Ordinarius sciens, aut scire debens disposuerit de Beneficiis contra decreta Concilij, secus, si per iustum errorem, seu ignorantiam facti probabilem, num. 211.

Tertio notandum est † per regulas Cancella- 190
riæ, quas summi Pontifices in crastinum as-
sumptionis suæ facere solent, quas ex tunc suo tem-
pore duraturas obseruari volunt, vt in illarū proœ-
mio, & explicat ibi glossator plures reseruationes
induci, vt in primis regulis: & cum sæpe occurrant
† in praxi non abs re erit hic ponere istas regulas 191
reseruatorias, vt habentur in regulis S. D. N. Pauli
V. & circa eas aliqua adnotare, præcipue circa
regulam *de mensibus*, & alternatiuis, quæ in praxi
frequentior est, & non est per aliquem hactenus
declarata.

Reseruationes generales, & speciales.

In primis fecit easdem reseruationes, *quæ in constitutione Fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit*, ad regimen, *continentur. & illas innouauit, ac locum habere voluerit, etiam si officiales in eadem constitutione expressi, Apostolicæ sedis officiales ante obitum eorum esse desierint, quo ad Beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant, declarans nihilominus Beneficia, quæ d. sedis offi-*

tiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis notarii erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandocunque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, ac reseruauit Beneficia, qua per constitutionem Ioan. XXII. qua incipit, exe. rabilis, *vacant, vel vacare contigerit, & ea etiam Beneficia omnia, de quibus Ordinarii, & alii Collatores contra Concilii Tridentin. decreta disposuerunt, & disponent in futurum.*

192 Cum in hac regula † innouentur reseruationes *extrauag. ad regimen. de Praben.* inter communes, quę vt supra dictum est *n.57. & 89.* erant temporales pro tempore Benedicti, vt ibi patet *ad fi.* glossator hic *reg. 2. & 62.* illa videnda erit.

193 De quibus reseruationibus, † & huius regulæ interpretatione vltra d. glossatorem Soto, Hispanum, & Reouffum hic bene agit Mandos. qui hanc regulam explicat per 16. quæstiones videndus; est etiam Simoneta *d. tract. de reseruatio. quæst. 37. 38. & trigesimanona.* vbi de reseruatione Beneficiorum Capellanorum Papæ, ac officialium Romanæ curiæ, & Paulus Granutius *in d. tract. Simoneta quest. 100.* vbi de reseruatione Beneficiorum Protonotariorum.

194 Et circa reseruationem † Beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum authoritate Apostolica. de qua *in d. extrauag. ad regimen,* vide dicta infra *11. par. c. 5. à num. 51.* & circa reseruationem Beneficiorum, quæ promoti ad Episcopatus obtinent, de qua *in eadem extrauag.* videnda sunt dicta *d. 11. par. c. 6. à num. 30* & circa reseruationem Beneficiorum, quæ per constitutionem execrabilis vacant, vel vacare contigerit, videnda sunt dicta *d. cap. quinto, à num 45.*

195 Et circa illa verba, *ac locum habere volunt, etiam † si officiales in eadem constitutione expressi, &c.* Notandum est, quod per d. extrauagantem, *ad regimen,* solum reseruantur Beneficia vacantia per obitum officialium, per hanc vero regulam absolute reseruantur eorum Beneficia, vt patet ex istis verbis, *& sic quomodocunque vacent erunt reseruata,* ad Bellenzinis *de charitatiuo subsidio q. 15.*

196 Et ex illis verbis cessat iam † quod tradit Fastoli *dubio 53.* ex Ægidio in terminis reseruationis Clementis V. quæ reseruabat Beneficia Capellanorum cedentium, vel decedentium, quod horum Beneficia, qui tempore reseruationis erant Capellani, non censebantur reseruata, si tempore obitus, & vacationis Capellani esse desierant, quod dictum, licet non procedat stante reseruatione simpliciter reseruante Beneficia officialium, vt hic, tamen in illo casu recte procedebat, vt inquit Simoneta q. 37. num. 6.

Secundo ex illo verbo, *obtinebant,* notandum est
197 non sufficere † ad effectum huius reseruationis ius ad rem, vt *in regula 3. & 4.* sed in re, Milis *in reper. verb. obtinere* Æneas de Falcon. *4 quæst. effectu 45.* & facit *decis. 427. numer. 2. & 3. par. 1. diuersorum,* & quod tradit Mandos. *reg. 5. q 5.*

198 Et sufficit ius in re, † etiam si alter de facto possideat Æneas ibi, sufficit etiam obtinere de facto stando in possessione, dummodo ius non esset penes alium, Rota *decis. 8. de electione* alias *274. in antiquis, & 12. de Praben. in antiquior.* Bellenz. *quæst. 122.* Simoneta *quæst. 50. 51. & 52.* Cassad. *decis. 2. de constitution. nu. 2.* Rota *decis. 102. lib. 1. par. 3. diuersorum,* quæ etiam est *53. lib. 2.* de qua infra *num. 658.* & Mandos. *reg 3. quæst. 13.* qui idem in effectu ait *reg. 6. quæst. 5.* iuxta dicta infra *1. par. cap 3 num. 53.* & post hæc Gonzalez plura adducens *glos. 15 §. 1.*

Quod est notandum † ad reseruationem Bene- 199
ficiorum collectorum, seu sub collectorum, & familiarium, de qua *in reg. 3. & 4.* & habet etiam locum in reseruatione mensium, vt *in d. decis. 102.* & iare Gonzalez *d. §. 1.* & vide quæ circa istud verbum dicemus infra, *n. 352.*

Tertio notandum est † illa verba, *declarans nihi-* 200
lominus, vsq; ad illa, *sub huiusmodi reseruationibus comprehendi,* & illa verba. *Et ea etiam Beneficia omnia de quibus Ordinarii, &c.* Addita esse à tempore Sixti V.
& ideo in regula, quam Mandosius interpretatur,
& alii glossatores ante eum non inueniuntur, di-
ctaque verba, *declarans nihilominus,* &c. † Sunt po- 201
sita ad tollendum dubium, de quo fuit actum in
Rota in vna Hispalen. Beneficii 14. Ianuarij 1572.
coram Illustrissimo Card. Lancelloto, & habetur.
1 par. diuersorum decis. 70. an scriptores Apostolici,
qui ratione talis officii sunt Prothonotarij, dimisso
officio scriptoriæ desinerent esse tales Prothono-
tarii, & sic Beneficia per eos acquisita post dimis-
sum officium scriptoriæ non essent reseruata ex *d. ex-*
trauag. ad regimen. & hac regula primo. † In quo tunc 202
fuit resolutum desinere esse Prothonotarios, & sic
talia Beneficia non esse reseruata, cum qua decisio-
ne tenet Anas. Germonius *de indultis Cardinalium*
§. etiam ex eo numero quinquagesimoquarto. vbi hunc
art. late tractat; qui tamen num. 89. ait hodie quæ-
stionem istam videri superfluam ex eo, quod *in regu-*
la 18. Sixti V. sunt reseruata † Beneficia omnium of- 203
ficialium, etiam si officium deposuerint, &c. voluit
citare regulam 1. Sixti V. in qua d. verba addita sunt,
vt dixi.

Et antequam d. † additio facta esset, Rota in vna 204
Palentina Scholastriæ Canonicatus, & Præbendæ de Valladolid. 9. & 13. Aprilis, 1584. coram D. Robusterio recessit à dicta decisione, vt videre est in decisione sequenti. *Cum Ambrosius de Miranda fuisset alias scriptor Apostolicus, & dum haberet huiusmodi scriptoriam, obtinuisset Scholastriam, ac Canonicatum, & Prabendam collegiata Ecclesia oppidi de Valladolid Palentin. diœcesis, ac postmodum dictos Scholastriam, & Canonicatum, & Prabendam resignasset, seu cessisset reseruato sibi regressu, accessu. & ingressu, & deinde durante huiusmodi regressu de mense Martii 1550. dimisisset scriptoriam, eaque* [illegible] *factus fuisset locus pradicto regressui, idem Ambrosius illius vigore assecutus fuisset dictos Scholastriam, & Canonicatum, quos possedit vsque ad eius obitum, qui fuit de mense Octob. Millesimo quingentesimo octuagesimosecundo, denique per obitum, D. Ambrosii D. Ludouicus Pimentel obtinuit sibi prouideri de Scholastria, & Canonicatu, & Prabenda pradictis, & etiam obtinuit Breue de capienda possessione nomine camera, in quo sunt hac verba, videlicet.*

Con-

Contulimus d. filio Ludouico Pimentel clerico Oueten. diœcesis Scholastriam, ac Canonicatum, & Præbendam Ecclesiæ B. Mariæ oppidi Vallisoleti Palentin. diœcesis, per obitum quondam Ambrosii de Miranda notarij nostri olim literarum Apostolicarum scriptorn extra Romanam curiam de mense Octob. proxime præteriti defuncti vacantes, & antea dispositioni Apostolicæ reseruatos quocirca vobis, & cuilibet vestrum per præsentes committimus, & mandamus, vt constito vobis, seu alteri vestrum de dicta vacatione, & quod ipse Ambrosius olim litterarum Apostolicarum scriptor fuerit, & quod tempore obitus sui Scholastriam, & Canonicatum, & Præbendam prædictos possidebat, corporalem, &c. Verum quia ex serie prædicta apparet, quod antea quam fieret locus regressui, ipse iam dimiserat officium scriptoris, contigit dubitari, an dicta Beneficia sint reseruata, & an constet de Prothonotariatu, qui comprehendatur sub extrauag. ad regimen. de Præben. *& quia nona præsentis mensis Aprilis, & die 13. eiusdem demandato Sanctissimi proposui in relationibus Dominorum meorum difficultatem prædictam, vt in posterum hæc decisio exemplum cæteris esse possit, Domini visa Bulla Leonis X. plumbata priuilegiorum scriptorum Apostolicorum, quam Illustrissimus, & Reuerendissimus D. meus Cardinalis S. Stephani prodatarius mihi consignauit, & ego illam omnibus Dominis meis in Rota exhibui, ipsique illam viderunt, ac plene examinarunt, & re mature discussa, resoluerunt, quod cum Dnus Ambrosius de Miranda semel fuerit scriptor Apostolicus, & in eadem concessione scriptoria creatus Prothonotarius Apostolicus, licet postea de anno 1550. idem Ambrosius dimiserit scriptoriam, non propterea desiit deinceps esse Prothonotarius, quia Leo X. in d. Bulla, quam nos omnes vidimus, creat scriptores, qui clerici fuerint, Prothonotarios Apostolicos, ita quod etiam postquam scriptores esse desierint, adhuc sint deinceps Prothonotarij, & pro talibus in omnibus, & ad omnes effectus haberi vult, & mandat, vt ex verbis dictæ Bullæ clare apparet: & cum verba Bullæ sint clara, & aperta, est casus legis expressus in ea. Comprobant hoc idem Domini ex Bulla Pauli III. in fauorem dictorum scriptorum, in qua narratur concessio Leonis X. de huiusmodi dignitate Prothonotariatus in fauorem dictorum, scriptorum. Idem etiam confirmabant ex eo, quod ipse, ac plures vidimus, quod cæteri officiales Papæ, qui creantur Prothonotarij, omnes habent in suis priuilegiis eandem clausulam, vt etiam postquam tales esse desierint, nihilominus non desinant deinceps, esse Prothonotarij ad omnes effectus; vnde, cum non desierit Ambrosius esse Prothonotarius, res est clara, quod prædicta Beneficia sint reseruata, cum Extrauagans*, ad regimen, *quæ reseruat Beneficia Prothonotariorum, habeat locum, non solum in Prothonotariis participantibus, sed etiam in omnibus Prothonotariis creatis à Papa, vel Legato, qui non sunt de numero, nec participantes, vt pluries resoluimus in Rota nostris temporibus, & sunt plures decisiones Putei, Peregrini, & aliorum plurium auditorum antiquorum: nec hoc habet difficultatem aliquam. Non obstat, quod ex aduerso dicebatur de decisione facta in causa Hispalen. Beneficij de Villamartin coram Illustrissimo D. Cardinal. Lancelloto, quod scriptores Apostolici, postquam desinunt esse scriptores, non sunt amplius Prothonotarii, & Beneficia post dictam dimissionem acquisita non reseruata, cum cesset Prothonotariatus, quoniam dicta decisio fuit facta de iure communi, ex quo tunc Rota nullam habuit notitiam de d. Bulla Leonis X. priuilegiorum dictorum scriptorum, & pars asserebat, quod, cum non probaretur scriptores Apostolicos haberem priuilegiis suis hanc clausulam, quam habent alij officiales, debebat esse in hoc inspiciendam dispositionem iuris cõmunis, quo inspecto, si occasione officii creatur aliquis Prothonotarius Apostolicus, cessante illo officio, vt causa successiua, & nõ momentanea, debet cessare Dignitas Prothonotariatus, & ita Domini tunc resoluerunt habentes solum considerationem ad dispositionem iuris communis, cum huiusmodi Bulla priuilegiorum nondum tunc fuisset reperta: sed cum hodie Illustrissimus D. Cardinalis S. Stephani illam repererit, & exhibuerit, & sit clara illius dispositio, prædicta decisio non facit ad propositum, cum ista decisio sit fundata in eo, quod Papa in priuilegio expresse voluit, quod licet desierint esse scriptores, non desierint esse Prothonotarii. Et ita, vt supra, resolutum fuit coram me Christophoro Robusterio de Lamat Rotæ auditore.*

Nec obstat dicere, † vt aliqui prætendunt, quod 205
dictum priuilegium, quod scriptores Apostolici remaneant Prothonotarij dimisso officio, quod competeret, eis etiam si illud ignorarent, ad *decisionem* Putei 19. *lib. 2.* & Horatium Mandos. *de priuilegiis ad instar glos. 7 num. 50.* & Rotam *decis. 14. par. 2. diuer. nu. 1.* non sit in vsu, & sic per non vsum sit amissum ad *l. 1. ff. de nund. n.* vbi D. & *in l. falso. C. de diuers. rescript. & in cap. cum accessissent*, maxime Felin. & Decius *de constitutionibus, & in ca. si de terra, & cap. accedentibus de constitutionibus, & in l. 2. C. de his qui sponte munera publica subeunt. lib. 10.* Ias. & Carolus Tapia *in l. si. ff. de constitutionibus Principum*, Balb. *de præscrip. 4. par. 5. par. quæst. 4.* Horat. Mandos. *d. tract. glos. 15. l. 42. tit. 18 pag. 3.* vbi Greg. Lopez, *& l. 3. tit. 7. pag. 5.* & Ioan. Garcia *de nobilitate † gloss. 6. numer. trigesimooctauo, versiculo quinto,* 206
præmisso; nam præsumitur vsus priuilegij in fauorem priuilegiati, Crescen. *decis. 4. de priuil.* alias 79. & Rota *decis. 67. par. 2. diuersorum*, Gregor. *d. l. 42. glossa, 1. ad fin.* & Ioan. Garcia *supra*, quicquid velit Horatius Mandos. *d. glos. decimoquinto. à num. 55.* & habeo notitiam, † quod D. Petrus Ordonnez de Anaya 207
Canonicus Abulen. qui fuerat scriptor Apostolicus dimisso officio, vti Prothonotarius faciebat Notarios.

Præterea quando d. † priuilegium non fuisset 208
in vsu, per hanc regulam renouatur, & restituitur maxime quo ad effectum reseruationis, ex quo in ea vult, & declarat Papa Beneficia, quæ sedis Apostolicæ officiales, qui ratione officiorum suorum huiusmodi eiusdem sedis Notarij erant etiam dimissis ipsis officiis, & quandocunque assecuti fuerint, sub huiusmodi reseruationibus comprehendi, quasi remaneant tales Notarij post dimissa officia. Et de officialibus, qui ratione officiorum suorum sunt sedis Apostolicæ Notarij, seu Prothonotarij, etiam dimissi officiis, vide constitutionem Leonis X. 14. 27. & 36. & Pauli III. 23. & Sixti. V. 35.

Circa reseruationem † autem illam de Beneficiis 209
de quibus Ordinarij contra Concilij Trident. decreta disposuerunt, & disponent in futurum, dico illam posse exemplificari in Beneficiis collatis non

habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, vt in specie *cap. 6. sess. 23. & cap. 4. sess. 22. & cap. 8. & 12. sess. 24. de reform.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *vt in cap. 10. sess. 14. & d. cap. 4. sess. 22. & cap. 18. vers. de catero sess. 23. & d. cap. 8. & 12. sess. 24. & cap. 5 sess. 25. de reformation.* aut non seruata forma à Concilio præscripta, *vt in cap. decimoocta uo, sess. septima, & cap 18 sess. 24 de reformatione*: aut contra dispositionem *cap. 15. session. 25. de reformatione, &c.*

210 Et eum loquatur ista regula † de Beneficiis, de quibus Ordinarij disposuerint, non videtur habere locum in Beneficiis, de quib. patroni disposuerint contra Concilij Triden. decreta, etiam secuta institutione per Ordinarium, est enim inducta in odiū Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij.

211 Et intelligitur quando † Ordinarius sciens, aut scite debens disponeret de Beneficiis contra decreta Concilii, secus, si per iustum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem, vt quia facta debita diligentia existimauit prouisum habere ætatem, aut alias qualitates à Concilio requisitas, &c. Nam ista reseruatio, vt diximus, facta est in odium Ordinariorum disponentium de Beneficiis contra decreta Concilij, quod odium cessat tunc, cum cesset culpa ad *c. 2. de constit.*

§. 4. De Regula 2.

Reseruatio cathedralium Ecclesiarum & monasteriorum, ac de tempore vacationum Episcopatuum vacaturorum beneficiorum.

SVMMARIA.

Regula secunda hic posita primam partem qui explicent. n. 212.

Ad quos olim prouisio Episcopatuum spectaret remissiue, n. 213.

De iure patronatus Regum Hispaniæ, & Regum Franciæ remissiue, n. 214. & 215.

Varietas, quæ videtur fuisse circa hoc, & prouisionem Episcopatuum Hispaniæ, n. 216.

Iurus præsentandi, & patronatus Regum Hispaniæ ad Episcopatus præcipuum fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, num. 217. & seq.

Iure patronatus Regio non censetur derogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio, vel consuetudine competat, quamuis præsentatio sit facienda Papæ, &c. n. 219 & seq.

Secunda pars huius regulæ de reseruatione Beneficiorum vacantium de tempore vacationum Episcopatuum est nouiter addita. Et primus, qui fecit hanc reseruationem fuit Pius V. n. 221. & seq.

Circa istam reseruationem Pii V. fuit dubitatum, an comprehenderet Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & Capituli simul, & non comprehendere recte respondit Hier. Gabr. contra Mexiam, n. 223.

Dicta reseruatio Pii V. erat personalis & sic expirauit cum ipso, n. 227. quamuis, si non esset personalis, non expirasset, ex quo non erat regula prima editionis, num. 225. & 226. vbi ponitur resol. Rotæ.

Gregor. XIII. non fecit talem reseruationem, eam tamen fecit Sixtus V. & successores, vt hic, num. 228.

Ex illis verbis, non tamen ad collationem cum alio, &c. *sublatum est dubium illud motū circa reseruationem Pii V. voluit enim Papa illi, ad quos alias collatio pertinebat deficiente Episcopo, præiudicare, numer. 229.*

Si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis, intraret hac reseruatio, n. 230.

Sicut e conuerso quando præsentatio, vel electio ad alium pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intraret reseruatio, numer. 231. & sequentis, vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen intrat in Beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, cum supplicatione, consilio, aut consensu alterius, num. 233.

An vbi simultanea est diuisa per turnos, hæc reseruatio locum habeat? num. 234. cum seq. resoluitur non habere locum non solum quando Beneficium vacat in turno c. sed etiam in turno Episcopi.

Concordia, & turnorum diuisio non intelligitur mortuo, seu deficiente Episcopo, quamuis secus esset Episcopo suspenso, seu excommunicato, numer. 237. & sequenti.

In concordia proprietas remanet indiuisa, & accrescit Capitulo, vacante sede, & solum fuit diuisum exercitium conferendi, numer. 239. diuiditur tamen ius conferendi quo ad actum collationis, ita quod quilibet confert iure proprio in suo turno, & ita concordantur resolutiones Rotæ, quæ videntur contraria, num. 2417. & seq.

Prouisiones factæ per Capitulum sede vacante non consumunt, nec alterant turnum, neutrique computantur, nec Capitulo, nec Episcopo, &c. n. 243.

Hæc reseruatio non procedit vbi collatio Beneficiorum spectans alias ad Episcopum, sede vacante ad aliquem spectat tit. 244.

Beneficia vacantia post renuntiationem Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam Episcopus habeat notitiam, sunt reseruata, quamuis possit Episcopatum administrare, &c. num. 245. quod tamen non videtur habere locum in Beneficiis simultanea diuisa per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione, n. 246.

Cessat iam dubium, quod fuit in Rota agitatum in vna Seguntina circa prouisionem factam à D. Ioan. Manuele de quibusdam Beneficiis post factam ab eo renuntiationem Episcopatus, & à Papa admissam, sub prætextu ignorantiæ, & resolutum est non valere, præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, vt in decisione posita, n. 247.

Non videtur verum quod in ista decisione dicitur, quod eo ipso, quod Episcopatus fuit reseruati, omnia etiam Beneficia vacantia ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt reseruata, n. 250.

Re-

Respondetur ad quasdam decisiones Rotæ, quæ loquuntur in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert, n. 251.

Hanc regulam non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana, vt in decisione posita, num. 252. de qua valde dubitat author ex regul. 67. Cancellariæ, & quia hæc regula non fundatur in ratione expeditionis literarum, neque fructuum debitorum cameræ, à num. 253.

Hæc regula non habet locum in Dignitatibus non reseruatis, & sic Beneficia ad prouisionem earum pertinentia post illarum vacationem vacantia non reseruata, &c. numer. 255. vbi etiam de verbis vltimis regulæ remissiue.

ITem reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, primitiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi extimatione exceden. & voluit, quod excessus huiusmodi in literis exprimatur. Ac etiam reseruauit Dignitates & Beneficia omnia ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcunque aliam dispositionem Patriarcharum, primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, nec non Abbatum, & aliorum quorumcunque collatorum, & collatricum sæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel aliis aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem pertinentia, quæ post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel priuationem, vsque ad promotionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates Apostolica authoritate faciendam, & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

212 Huius regulæ primam par. † quæ agit de reseruatione Ecclesiarum Cathedralium, & Monasteriorũ commentantur glossator Hispanus Soto, & Rebuf. & Mando. ponens 5. quæst. & de ea agit Simoneta quæst. 39.

213 Et ad quos olim prouisio † Episcopatuum spectaret vide glos. *in c. quam sit, de elect. in 6. verb. d. volueitur* Abb. *in cap. cum Ecclesia Vulterana, num. 8. de elect.* Seluam *de Benef. 3. par. q. 22 3. ass.* Cortas. *4. par. c. 5. n. 1.* Greg. Lopez *in l. 17. tit. 5. pag. 1.* Bursatum *cons. 126. ex numer. 8. lib. 2.* Quintanaduenñas *Ecclesiasticon lib. 1. cap. 5. num. 4.* & dicetur infra *ca. 4. à num. 6.*

214 Et de iure patronatus Regum † Hispaniæ vide *cap. cum longe 63. dist. & l. 18. tit. 5. pag. 1.* & ibi Greg. Lopez, & Humadam ad eum, & *l. 3. tit. 3. & l. 2. tit. 6. lib. 1.* ordinam. vbi Dida. Perez, & *l. 2. tit. 6. lib. 1. recopilationis,* vbi Azeuedo, vide etiam glossatorem *Reg. Cancell. 40.* Palacios Rubios *in rep. cap. per vestras de donatio. inter virum, in introductione à num. 24.* & in libello *de Beneficiis in curia vacantibus ex § 8.* Couarr. *in regula possessor. 2. par. § 10. num. 5. & 6.* Spino *de testamen. glos. 4. num. 13.* Quintanad. *supra,* Bobadillam *in sua Politica lib. 2. c. 18. num. 215.* & relatos per Cenedo *collect. 51. ad decretum num. 3.* & Ioan Gutierrez *pract. lib. 3. quæst. 13. num. 72.* & Quebedum de patronatibus Regiæ coronæ.

Et de iure patronatus † Regium Franciæ vide 215
Carolum de Grassal. *lib. 2. regalium Franciæ iure tertio,*
Ioan. Ferrar. *iure nono,* Guillel. Benedic. *in repetit. cap.*
Raynutius de testament. verb. & vxorem nomine, Adelasiam decisio. 2. ex numer. 78. † & vt apparet ex d. iu- 216
ribus circa hoc, & prouisionem Episcopatuum
Hispaniæ, videtur fuisse varietas, nam tempore
Gothorum electio Episcoporum fiebat ab ipsis
Regibus, vt *in d. cap. cum longe,* quod est Concilij Toletani *12. cap. 6.* & tradit Doctor Villalpando *comment.* in Concilia Toletana *cap. 39.* postea vero nuntiata prius Regi morte Episcopi, &
ab eo petita licentia eligendi successorem, electio
fiebat à Capitulis, & electus præsentabatur Regi, &c. vt *in d. l. prima, & in d. legibus ordinamenti;* iam
vero præsentatio fit à Rege, vt *in d. l. recopilationis,*
& notat Greg. Lopez *d. l. 18.* & Bobadilla *supra num.*
223. cuius iuris præsentandi, † & patronatus præ- 217
cipuum fundamentum est priuilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniæ, vt *in d. l. recopilationis,* & vidisse testatur Greg. *supra,* & dicitur in
Bullis Episcopatuum, & pensionum super eis, &
P. Mariana in historia Hispana † *lib. 24. cap. 16. ad fi.* 218
ait, quod, cum super hoc fuisset controuersia, Sixtus. IV. concessit perpetuo Regibus Castellæ,
quod in Episcopatibus eligerentur per eos nominati, & petiti, de quo etiam *lib. 25. cap. 5.* ait,
quod Papa Adrianus VI. concessit Carolo Imperatori Regi nostro, & eius successoribus ius
præsentandi Episcopos Hispaniæ, qui antea
prouidebantur ad supplicationem Regum, de
quo etiam meminit conciuis noster Gil. Gonçalez in sua historia de Salamanca *lib. tertio capit. 18.*

Cui iuri patronatus † Regio non censetur de- 219
rogari per hanc reseruationem, etiam si ex priuilegio, vel consuetudine competat gloss. *d. reg. 40.*
Palacios rubios *in d. libell. de Beneficiis in curia vacan.*
§. 11. Lamber. *de iure patron. 3. par. 2. lib. quæst. 1. artic.*
3. Rebuf. *in praxi 3. par. signatura, verb. nec non iuris*
patronatus, numer. 64. Couarr. *pract. cap. 36 numer. 2 &*
num. 6. vers. secundum Azeuedo *supra num. 6.* & ita seruatur. Et facit bene decretum Concilij Trident.
sess. 25. de reformatione cap. 9. vers. ex piis, quamuis
præsentatio † sit facienda Papæ, & ab eo proui- 220
sio facienda ex hac regula, vt recte inquit gloss.
d. reg. 40. & facit *cap. si eo tempore, de electione*
in sexto, & tradit post hæc Gonçalez *glos. 51.*
nu. 49.

Secunda autem pars huius regulæ, † quæ agit de 221
reseruatione Beneficiorum vacantium de tempore
vacationum Episcopatuum, &c. est nouiter addita,
& primus, qui fecit hanc reseruationes, fuit † Pius 222
V. qui anno tertio sui Pontificatus fecit regulam reseruatoriam suæ disposit. omnium Beneficiorum
vacantium sede Episcopali vacante ad prouisionem
seu dispositionem Episcoporum quomodolibet
pertinentium, vt in Bullario in ordine constitutionum Pij V. 161.

Circa quam reseruationem † Pij V. dubitatum 223
fuit, an comprehenderet Beneficia spectantia ad
collationem Episcopi, & Capituli simul? & non

comprehendere respondit Hier. Gab. *conf.197. lib.1.* vbi id late & bene deducit, quamuis contra tenuerit Mexia *in pragmatica frumentaria verb. qualquier fol.13.*

224 Sed cum d. reseruatio Pij V. † facta esset dispositionis suæ, & non sedis Apostolicæ, & sic esset personalis, expirauit cum ipso Pio V. Zerola *in praxi Episcopali. 2. par. verb. Beneficium. §. 1. & verb. Episcopus. §. 23.* ac tradita per Mandos. *reg. 1. q. 12.* & Petrum Matthæum ad Motus proprios, seu constitutiones *pag.* 427.

225 Quamuis, si non esset personalis, † non expirasset per eius obitum, sed esset perpetua, ex quo non erat regula primæ editionis, in qua Papa vult regu-
226 las suo tantum tempore durare, † vt per Verallum *decis. 225. lib. 1. in manuscriptis.* vbi habetur, *quod regula Clementis. VII. de consensibus extendendis infra 15. dies, non est regula, quæ expiret per obitum Papæ, quia non est in illa prima editione, in qua Papa vult regulas durare suo tantum tempore, sed est perpetua, & extrauagans.*

227 Quod non aduertunt † Paulus Granutius ad Simonetam *in quæst. 47. n. 11.* Flam. Paris. *de resignatione li. 2. q. 16. n. 30.* nec P. Greg. *de Benef. cap. 24. n. 28.* qui puniunt istam reseruationem Pij V. tanquam perpetuam.

228 Et Gregorius XIII. † qui successit Pio V. non fecit talem reseruationem, at Sixtus V. eam fecit, vt hic habetur infra regula 1. & post eum Greg. XIV. etiam *in regul. 1.* & Innoc. IX. Clemens VIII. & Paulus V. *in reg. 2.* vt hic.

229 Et ex illis verbis, † *non tamen ad collationem cum alio, vel alijs,* iam prorsus sublatum est dubium illud quod circa d. reseruationem Pij V. motum est, de quo *num. 223.* nam, cum tunc deficiente Episcopo ille, vel illi, ad quos cum Episcopo collatio pertinebat, possent de iure talia Beneficia conferre, vt *in ca. 1. ne sede vacante in 6.* vbi Dd. illis noluit Papa præiudicare, vt in Salmantina Portionis 30. Aprilis 1599. coram D. Medino, de qua infra numere, 235.

330 Et aduerte, † quod, si ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio, seu præsentatio personæ, quamuis collatio, seu institutio ad alium pertineat, seu sit communis Episcopi, & aliorum, intraret hæc reseruatio, quia attendenda est prima dispositio Beneficii, vt colligitur ex ipsa regula, & *de mensibus*, & dicendis infra, *in numer.* 715. & 733.

331 Sicut è conuerso, quando præsentatio, † vel electio ad alium pertinet, quamuis collatio, seu institutio ad Episcopum spectet, non intrat reseruatio, vt in ead. cur.

232 Vnde in vna † Vicen. Beneficij S. Martini decimonono Noue. 1599. coram D. Pamphilio, & 10. Decemb. 1600. coram D. Sacrato fuit resolutum. *Istam regulam, non comprehendere d. Beneficium vnitum mensæ Capitulari cum decreto, quod capta per Capitulum possessione occurrente vacatione Capitulum infra mensem supplicare habeat Episcopo, vel Vicario, quod conferat, & ipse conferre habeat antiquiori Canonico; nam hoc stante Beneficium spectat ad præsentationem Capituli, & illa supplicatio dicitur præsentatio, ex quo imponit necessitatem Episcopo conferendi, & attendenda est substantia, nec istam præsentationem tollit Concilium* sess. 25. cap. 9. *quia sumus in vnione habente certam formam confirmata a sede Apostolica & per 40. annos ante Concilium effectum sortita, quæ præseruatur in d. decreto, quod maxime procedit stante obseruantia, & vltimo statu huiusmodi, & quasi possessione Capituli, &c.* de qua vide aliam decisionem infra *par. sequen. cap. tertio, numer. 61.*

Et pro ista decisione Vicen. † quod illa supplica- 233
tio dicatur, & sic in effectu præsentatio, conducunt tradita per Probum, ad Monachum *in cap. cum in illis de Præben. in 6. num. 20. ad 23.* si tamen supplicatio debens præcedere, non obligaret, nec poneret necessitatem conferendi, vt ex se non obligat, cum concernat gratiam, & meram liberalitatem eius, cui supplicatur, Gonçalez *glossa 49. num. 10.* bene intraret d. reseruatio, vt ex eius verbis constat, & tradit Gonçalez *ibi num. 11.* dicens ita sentire Rotam in d. Vicen. 19. Nouemb. 1599. coram D. Pamphilio. Sicut etiam recte intrat in beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, cum consilio, aut consensu alterius ad tex. us *in cap. vn. §. cum vero ac sede vacante in 6.* Ioan. And. *in d. cap. cum in illis.* Et ibi Francus. *§. si vero num. 5* Rota *dec. 79. de rescrip.* alias. 380. *in antiquis & 10. de Præben. & 2. de concess. Præben. in antiquis or.* Felin. *in cap. eam te de rescrip. sub num. 16.* Ripa *in cap. 1. de iudic. numero 5. & sexto.* & ita tenet in terminis Gonçalez *glos. quadrag. simosexto, num. vig. simo nono.*

Sed est dubium circa hanc regulam, † an vbi si- 234
multanea ex concordia est diuisa per turnos, ita vt vna vice prouideat Episcopus, & altera Capitulum, vt in Ecclesia Salamantina Burgen. Palentina, & Segobien. hæc reseruatio locum habeat? & ratio dubitandi est, nam tunc ad solius Episcopi dispositionem Beneficia pertinent, saltim in suo turno, & conducunt infra adducta *n. 709.*

Nihilominus tamen dicendum est, † non habe- 235
re locum non solum quando Beneficium vacat in turno Capituli, in quo non est difficultas, quia regula solum reseruat Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, & non capituli, cui Papa non intellexit præiudicare, vt fuit resolutum in d. Salamantina Portionis, & *quod ista vacatio contingit in turno Capituli, quia turnus Episcopi fuit consumptus per prouisionem ab eo factam de anno 1586. cum Didacus non probet, quod ista vacatio non habuerit effectum, vel postea fuit essent alia vacatio, prout ad istum effectum est necessarium, vt fuit resolutum coram eodem in causa Regien. Præbendæ Theologalis, & Barchinonen Canonicatus, &c.*

Sed etiam quando † Beneficium vacat in turno 236
Episcopi, quia nunc mortuo Episcopo, seu alias vacante sede potest Capitulum iure proprio conferre Canonicatus, & alia Beneficia simultaneæ in quocunque turno vacent, quemadmodum posset, si simultanea non esset diuisa, *vt in d. capit. vnico.*

Nec

237 Nec obstat concordia, † & turnorum diuisio, nam cum illa facta sit ad tollend. controuersias, dissensiones, & discordias, quæ ex communi prouisione oriri possent, non intelligitur mortuo Episcopo, seu alias deficiente, cum tunc cesset ratio discordiæ, ex quo solum Capitulum habet prouidere, vt *in dicto capit. vnico. ad leg. cum pater. §. dulcissimis. ff. de Legatis secundo*, quæ optime facit in proposito.

238 Quamuis in casu, † quo Episcopus esset suspensus, seu excommunicatus, in quo alias posset Capitulum prouidere. *d. cap. vnico.* videretur habere locum concordia, quia non videtur omnino cessare ratio illius, cum possit Episcopus post absolutionem prouidere, & idem possit contingere Capitulo, si forte esset suspensum, vel omnes excommunicati, nisi suspensio esset ad certum tempus, & vltra sex menses, tunc enim propter diuturnam vacationem idem esset, ac si Episcopus deficeret.

239 Rursus in concordia † proprietas remanet in diuisa, & accrescit Capitulo vacante sede ad traditam per Rochum *de iure patron. verb. ius quæstion. 6.* & per concordiam fuit solum diuisum exercitium conferendi, sede Episcopali plena, & ea vacante dispositio fuit relicta in terminis iuris communis iuxta *decis.* Putei. 184. *libro 3.* vt dixerunt aliqui ex Dominis in dict. Sa amantina Portionis 30. Aprilis 1599. & fuit resolutum in eadem coram eodem Dom. Mellino 25. Iunij eiusdem anni. Et ita post hæc tenet Goncalez *glossa 45. §. tertio, numero 39.*

240 Et ita practicatur, † & in particulari ita fuit practicatum in d. Ecclesia Palentina de anno 1597. & in d. Ecclesia Segobien. de anno 1603. pro qua consultus ita respondit.

241 Sed contra prædictam rationem, † quod proprietas remanet in diuisa, & accrescit Capitulo vacante sede, & quod solum fuit diuisum exercitium conferendi sede Episcopali plena, &c. Facit decisio Rotæ in alia Salamantina alternatiuæ de anno 1581. infra adducta, *num.* 708. vbi dicitur, quod vbi ex concordia partium collatio simultanea est alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum etiam iure proprio, & non iure communi ex doctrina Ioan. And. *in cap. cum in illis. §. fin. in fin. de Præbend. in 6.* de quaibi. Quod etiam fuit dictum in Romana Beneficiatus S. Petri 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouemb. 1596. coram D. meo Cotduba, & 8. Martij 1602. coram D. Penna infra relatis 10. *part. cap. 3. numer. 39. & infra numero 709.*

Respondetur tamen istas decisiones intelligendas esse, † quod non dicatur diuisus vsus solus ita,
242 quod quilibet conferat in suo turno iure communi, sed quemlibet conferre in suo turno iure proprio ex illa diuisione, per quam diuiditur ius conferendi, quoad actum collationis, quamuis ipsa proprietas remaneat indiuisa, & ita procedit illa doctrina Ioannes Andreas, nam ius patronatus, de quo ipse agit, non potest diuidi, quoad proprietatem, cum sit incorporale, sed quoad actum præsentationis Rochus. *dict. quæstion. 6.* & Lambert. *2 parte libro 1. quæstion. 2. artic. 36. num. 2. 3. & 4.* Probus ad Monachum *in dict. cap. cum in illis, num 63.*

Vnde, cum sede vacante † Capitulum iure proprio conferat talia Beneficia in quocumque turno vacent, sit prouisiones factas per Capitulum sede vacante non consumere, nec alterare turnum, neutrique computari, nec Capitulo, nec Episcopo, Puteus *d. decis* 184. *lib. 3.* & ita, si tempore mortis Episcopi, seu sedis vacantis turnus erat Episcopi, primus turnus erit successoris, non obstantibus quibuscunq; prouisionibus factis per Capitulum sede vacante, & si turnus erat Capituli post aduentum successoris, primus turnus erit Capituli, licet ipsum Capitulum, sede vacante, fecerit aliquas prouisiones, & ita consului in d. Segobien. & ita tenendum est, quamuis post hæc Goncalez *gloss. 45. §. 3. num.* 37. dicat, quod, si vacatio Beneficij contingit sede Episcopali vacante, & in turno Capituli, tunc collatio à Capitulo facta consumit turnum suum, & allegat dict. decisionem Putei, quæ potius dicit contrarium; quando vero Episcopus erat in turno, & contulit Capitulum, concordat nobiscum, *num.* 38. quod neutri computatur talis collatio, & prima vacatio sede plena spectabit ad Episcopum, & ait ita decisum in dict. Salamantina Portionis. 25. Iunij 1599. coram D. Mellino, & in alia Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iusto. 243

Præterea hæc reseruatio, † non procedit, vbi collatio Beneficiorum spectantium alias ad collationem Episcopi, sede Episcopali vacante ad aliquem spectat, nec reseruatur futuro successori, quia regula non intendit tertio præiudicare, vt in vna Gerunden. Beneficii 31. Maij 1600. coram Domino meo Cotduba infra relata *seq. part. capit. 3. num. 25.* 244

Rursus ex illis verbis regulæ. † *Dimissionem, seu amissionem vel priuationem*, videtur, quod Beneficia vacantia post renuntiationes Episcopatus à Papa admissam, vel post translationem ad alium Episcopatum, et antequam Episcopus habeat, aut habere possit notitiam de eis, erunt reseruata Papæ ex ista *regula* t. vt tangitur infra 11. *parte cap. 6. numero 42.* non obstante, quod ante habitam notitiam admissionis, resignationis, aut translationis possit Episcopatum administrare, & possessioni eius insistere ad *decisionem* Putei 170. *libro 2.* & M. hedani, 29. *de renuntiatione*, & dicta supra 2. *partec.* 1. *num.* 126. & infra *cap.* 8. *à numer.* 174. & etiam post ex consuetudine, vt *in dict. cap. 6. 11. parte numero 41.* 245

Quod tamen non videtur † habere locum in Beneficiis simultaneæ diuisæ per turnos vacantibus in turno Episcopi durante administratione illius Episcopatus, cum alias pertinerent ad prouisionem Capituli. 246

Vnde videtur cessare iam dubium, † quod fuit in 247

Rota agitatum in vna Seguntina Beneficiorum 1. Iunij 1592. coram D. Orano, circa prouisionem, quam fecit D. Ioannes Emanuel de quibusdam Beneficiis d. Episcopatus post factam ab eo illius renuntiationem in manibus Papæ, & ab eo admissam sub prætextu ignorantiæ dictæ admissionis, & resolutum est, non valere tum ex alijs, tum præcipue, quia non potuit prætendere ignorantiam, quia post admissionem transacti erant 31. dies. intra quus plusquam verisimile est, (inquit decisio) ipsum à procuratore fuisse certioratum de ea iuxta
248 consilium Romani 481. num. 7. Quod Rota † sæpe ac sæpius canonicauit, vt in decis. Seguntina sic se habet.

249 D. Ioannes Emanuel renuntiata † in manibus Papæ Ecclesia Seguntina post illius admissionem, cum in fine mensis Februarij contigisset in partibus vacatio Beneficiorum, de quibus contra vertitur sub prætextu ignorantiæ illius admissionis, de illis disposuerat D. Hier. Delgado prouiso Apostolico collationem huiusmodi impugnante, quæsitum an collatio Ioannis Eman. sustineretur? Domini re mature discussa descenderunt in sententiam negatiuam, quoniam Episcopus post resignationem Ecclesiæ libere in manibus Superioris factam non potest se intromittere in collatione Beneficiorum in ea vacantium ex quo enim renuntiauit omne ius, & possessionem, quam in Ecclesia habuit, à se abdicauit, Bisign. decis. 3. num. 2 de renunt. Innoc. in cap. super hoc post. num. 5. versic. item post, de renuntiat. Paris. consil. 39. num. 3. lib. 4. & quidem respectu possessionis nulla cadit dubitatio, nam hoc frequentissime fuit receptum, vt censeatur amissa possessio. d. decis. 3. de renuntiat. in antiquis, & decis. 4. eodem in nouis. Cassador. decis. 2. num. 3. eodem, & decis. 4. num. 10. de restitution. spoliatorum. Sarnen. de infirmis quæstione 29. & de annali quæst. 57. versic. pro quo diligenter. addit ad decis. 1. de renuntiatio. in nouis numer. 7. & 8. Achill. decis. 10. eodem amissa. itaque possessione sequitur ius quoque conferendi, quod est in fructu, fuisse amissum cap. consultationibus. de iure patron. gloss. cap. cum olim, & ibi Doct. de maioritate, & obedientia. Abb. in cap. cum olim num. 4. de causa poss. quod etiam non absq; ratione procedit, cum enim Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reseruati, necessarium, quod omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sint etiam reseruata quæ à nemine, præterquam à Papa, possunt conferri, & quod alias factæ collationes sunt nullæ Rota decision. 20. de Præbend. in antiquis, & 4. eodem in antiquior. Hoc autem in præsenti themate tanto magis, quia Ecclesia Seguntina non modo fuit reseruata tanquam vacans in curia per resignationem in manibus Papæ, iuxta c. 2. de Præbend. in 6. sed etiam quia à missa Ecclesia cessauit Beneficium alternatiua Episcopis residentibus in eorum Ecclesiis concessum, adeo, quod fuit factus locus regulæ reseruatoriæ octo mensium inter quos mensis Februarij quo Beneficia vacarent, est comprehensus, quæ, cum habeat decretum irritans afficit etiam ignorantes c. dudum de Præbend. in 6. cap. cognoscentes, & ibi post Felin. & Decium Beroius num. 49. & sequen. de constitut. non obstante, quod non sit super certo corpore Beneficij, nam eadem est ratio, quando decretum est iustificatum, probata videlicet vacatione in mense reseruato, tunc enim decretũ notorium dicitur ex quo incontinenti probatur, & discolorat tit. Sarnen. reg. de triennali quæst. 44. Simonceta de reseruation. quæstion. 40. Puteus decis. 190. num. 5. libro 3. prout etiam, quando super incerto, si adijcitur in partibus certum tempus, quia intra d. tempus ignorantes ligat, Francus in cap. dudum, num. 9. de Præbend. in 6. non obstante considerationes Rebuffi in tract. nominationum quæst. 14. num. 92. & in praxi part. 2. titulo de simon. resignatione, num. 27. cum multis seqq. vbi voluit Episcopum dantem mandatum ad resignandum Episcopatum in curia posse post resignationem admissam ante admissionis notitiam Beneficia interim vacantia alteri conferre, quia ipse loquitur in resignatione conditionalis in fauorem, quo casu militat diuersa ratio. Nam, cum post illius admissionem non abdicetur ius à resignante, donec sit acquisitum resignatario, non mirum, si resignans interim, donec sibi constet de purificatione conditionis, remaneat titularis, at vbi resignatio est simplex, amittitur statim titulus, & possessio, & per eam Episcopus dicitur in Ecclesia mortuus ciuiliter, quod æquiparatur morti naturali. cap. susceptum. de rescript. lib. 6. clem. fin. de procurato. Roman. cons. 374. num. 5. proinde, si post resignationem incumbit detentationi, non facit fructus suos Sarnen. ad regul. de annali quæst. 47. sed tenetur ad eorum restitutionem, etiamsi non habuerit notitiam admissionis resignationis, & ad præmissa facit textus in cap. 1. versic. adijciebatur. de concess. Præbend. in 6. vbi Episcopi in partibus existentes depositi à Papa in consistorio à die depositionis non valent collationes, etiam quod ignorent dispositionem, & reputetur verus Episcopus, & per illum textum tradunt Francus in cap. eum, qui, sub numer. 9. & Gemin. sub numer. 5. versic. & ideo de Præbend. in 6. Felin. in cap. ex parte Decani, num. 20. de rescript. nec congruit argumentum eiusdem, quod, cum prouisus de Episcopatu, non possit administrare, & conferre ante præsentationem literarum, debeat interim resignans medio tempore posse administrare, & Beneficia conferre, exemplo desumpto à iudice reuocato, qui iurisdictionem exercet vltra tempus officij, quousque successor aduenerit, & à Vicario reuocato, qui confert donec notitiam habet reuocationis: etenim primo casu ex iuris dispositione officialis non videtur deputatus solum ad tempus expressum, sed etiam ad tempus sequens, donec successor aduenerit, adeo quod ante eius aduentum non dicitur officium eius esse finitum, neq; officialis priuatus l. meminisse in princ. cum glossa verb. debebit, de officio proconsul. glossa l. si forte. de offic. præsidis. Et ratio est, quia ibi, cum nemo sit, qui ministret, oportuit ita specialiter prouideri, ne Prouincia sine rectore remaneat, verum in Episcopatu secus est, quia succedit capitulum, toto tit. ne sede vacante, libro 6. secundus casus non transit absque difficultate ex traditis per Calder. cons. 10. de sententia, & re iudicat. Felin. dict. cap. ex parte. num. 20. & nihilominus, si sequimur illam opinionem, ideo potest dici sustineri collationem Vicarij post reuocationem à se ignoratam, quia fuit in bona fide, neque diuinare potuit, se esse reuocatum, Puteus decis. 370. lib. 2. Moheda decis. 29. de renuntiat. quod secus est in Episcopo Seguntino, qui prætendere non potuit ignorantiam resignationis, tum quia speciale ad hoc dederat mandatum, tum etiam quia inter illud, & resignationem admissam excurrerunt triginta & vnus dies, intra quos plusquam verisimile est ipsum à procuratore de ipsa

fuisse

fuisse certioratum iuxta consilium *Romani* 481. num. 7. *minus aduersatur, quod saltem promiso ab Episcopo suffragari debeat possessio triennalis, nam, cum regula requirat titulum coloratum, impossibile est, quod illum habeant intruentes collationis nullæ* cap. factus. in fin. 7. quæstione prima, *Sarnen.* ad regul. de triennali quæstione vigesimaseptima, in final. & trigesimaquinta in fin. *etenim titulus incoloratus est, quando est ipso iure nullus*, *Felinus* in capit. in nostra Cor. trigesimo sexto, de rescript. *sicut dicimus literas, quæ non valent, non dici literas, sed esse nullas glossa*, capit. cum nostris. verbo de facto, de concess. Præbend. *Felinus* cap. ex tenore. de rescript. *Rebuffus* consilio 190. *titulus enim nullus non producit aliquam exceptionem, aut officium.* l. quoties. ff. qui satisdare cogant. *Rebuff.* cons. 190. *sicut neq; regula de triennali iuuat habentem titulum infectum, Acoratubon.* decis. 22. cum allegatis.

150 Circa quam tamen decisionem † aduerto, mihi non videri verum quod in ea dicitur, quod, cum Episcopatus quomodolibet vacantes sint dispositioni Apostolicæ reseruati, eo ipso omnia Beneficia vacantia, & ad collationem Episcopatuum pertinentia sunt etiam reseruata, &c. Vnde enim id sequitur? & contrarium plane tenuit Rota in vna Salamantina Parochialis de Gaiates, 1. Decembris coram D. Brauo, quæ habetur *1 part diuersorum decis. 442.* vbi quod collatio Parochialis vacantis sede Episcopali vacante reseruatur successori Episcopo. Et alias non fuisset necessaria hæc regula.

151 Nec obstat *decisio* Rotæ † 20. *de Præbend. in antiquis, & 4. eod. titulo in antiquior.* loquuntur enim in longe diuersis terminis, nempe in intruso in Dignitate reseruata, qui propter decretum reseruationis nulliter confert Beneficia spectantia ad eius collationem ratione Dignitatis reseruatæ, vt dicetur infra c. 5. *an. 21.*

152 Verum hanc regulam † non habere locum in Cardinalibus tenuit Rota in vna Toletana Parochialis de Alcaudete, tertio Iulij 1595. coram D. Sesaphino, vt in sequenti decisione. *Fuit de ordine Sanctissimi Domini nostri dubitatum in Rota, præsupposito concursu, & collatione facta per serenissimum Cardinalem ab Austria de Parochiali, de qua agitur Michaeli de Ayala de mense Aprilis 1595. an ei concedenda sit prouisio simplex, vel saltem noua prouisio? & difficultatem faciebat prouisio facta à Papa de mense Februarij Hieronym. de Leyua tanquam de vacante per obitum cuiusdam Christophori de Bustamante vsque de anno 1593. cum clausula,* seu alio quouis modo, & exalterius cuiuscunque persone. *Quare in concursu prouisorum orta est dubitatio super validitate concursus, & collationis facta Michaeli. & causa per me, vtraque parte informante, proposita, pro parte Hieronym. duo opponebantur contra huiusmodi concursum, & prouisionem Michaelis, & primo fuit oppositum de reseruatione ex secunda regula reseruatoria in qua reseruantur Beneficia vacantia sede Episcopali vacante vsque ad promotionem successoris, & adeptam possessionem; verum hæc oppositio non placuit, quia, cum Cardinales non ligentur dispositione extrauagantis iniuncta, vt fuit alias, in Rota resolutum coram Illustrissimo Lancelloto, & possint etiam ante adeptam possessionem conferre, vt post Bellenzin.* de charitatiuo subsidio quæstion. 66. *qui dicit ita fuisse resolutum in Rota, tradit Sarnen.* in procœmio regularum quæstione 4. numero 9 *vtque non applicatur regula maxime, cum requirat vacationem, quæ hic non datur propter gratiam coadiutoriæ cum futura successione, & cum clausula,* ex nunc prout ex tunc, *neque facit quod dicitur, quod quando in regulis Papa voluit excipere Cardinales, hoc expressit, vt etiam habetur in vltima regula de edendis, à qua excluduntur Cardinales, quia hoc est intelligendum de iis regulis, quæ possunt applicari Cardinalibus, non autem in illis, quarum rationes non applicantur, vt est ista, in qua neque ratione expeditionis literarum, neque ratione solutionum debitorum cameræ, quæ ad promisor spectant statim post præconizationem in consistorio, maxime in Regno Hispaniæ, potest verificari ratio finalis regulæ, & hoc idem sensit Rota nuper in causa Toletana Canonicatus à me proposita. Secunda oppositio facta fuit contra huiusmodi concursum præsentatum in dataria Sanctissimi Domini nostri, & Domini censuerunt ex pluribus concursum hunc esse defectiuum, nec in eo seruatam formam Concilij Tridentini. Primo, quia non fuit apposita dies propositi edicti adeo, vt sciri non possit, an intra terminum, vel post terminum fuit Michael examinatus, quod tamen videtur necessarium ad examinis validitatem, cum terminus ille, qui præfigitur iuxta dispositionem Concilij Tridentini* sessione 24. capite 18. *fit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari, cum quo concordat Concilium Prouinciale Toletanum, & ista non est forma ad effectum, sed præcisa, vt fuit dictum coram R. P. D. Gypsio in vna Volaterana Parochialis 20. Maij 591. & ratio potest esse, ne per præuentionem vnius alij supplantentur. Secundo, quia ex testibus apparet fuisse examinatum, & approbatum Michaelem intra tempus pendentis termini, qui, licet sint examinati ad perpetuam rei memoriam, tamen reddunt negotium suspectum ex quo in concursu non fuit apposita dies edicti, prout ex stylo solet in aliis, qui præsentantur, apponi, & quorum nonnulli fuerunt Dominis meis ostensi. Tertio, quia, cum adessent plures examinandi, vnicus Michael fuit examinatus, & statim approbatus, reliquis non expectatis, eique facta collatio; Quæ etiam ex eo redditur suspecta, quia erat familiaris Archiepiscopi, neque fuit expectatum tempus, intra quod potuissent alij concurrentes sese examini subijcere. Et quamuis per vnum ex Reuerendis Dominis meis fuerit allegata decisio facta coram R. P. D. Orano in vna Carthaginens. Parochialis, 9. Decembris 1588. in qua dictum fuerat, quod examen poterat fieri pendente termino, & quod parti impugnanti concursum incumbebat onus probandi admisse alios, qui concurrere volebant, & non fuerant admissi, tamen hoc casu non fuit habita ratio huius decisionis quia hic constabat de existentia aliorum concurrentium, quod non apparebat in illa Carthaginens. & ideo conclusum nihil esse concedendum Michaeli, nec concursum eidem suffragari,* & post hæc tradit Goncalez *gloss. 24. numero* 6. referens hanc decisio-

cisionem, & dicens iterum resolutum in causa Hispalens. Beneficij, 19. Aprilis 1602. coram dicto Iusto.

253 Sed ego valde dubito de ista † resolutione, nam, quod hac regula Cardinales comprehendantur, valde vrget *reg. 67.* quod Cardinales non comprehendantur sub regulis faciendis, vbi Papa statuit, & declarat, quod in quibuscumque constitutionibus, & regulis in postetum post primam editionem faciendis, non includuntur ipsi Cardinales, &c. vnde clare vult, quod in regulis primæ editionis comprehendantur, & quando Papa vult, quod in reseruationibus Cardinales non comprehendantur, id exprimit, vt in regula *de reseruatione mensium &c.*

254 Nec fundatur hæc regula in † ratione expeditionis literarum, neque fructuum debitorum Cameræ, cum procedat etiam post expeditionem literarum, vsque ad adeptam à successoribus pacificam possessionem, &c. Et sic recte potest applicari Cardinalibus, & pro hac parte faciunt adducta per Sarnen. *quæst. 4. proœm. regularum Cancellar.* & Mandos. *regul. 19. quæstion. 2. num. 3.* & per Gonçalez *supra à num. 13.*

Vltimo ex illis verbis, *Apostolica authoritate faciendum*, videtur † regulam hanc non habere locum
255 in dignitatibus non reseruatis, ita quod Beneficia ad prouisionem obtinentium aliquam Dignitatem pertinentia, quæ post illius vacationem vacant, non sunt reseruata per hanc regulam, si talis Dignitas non est Papæ reseruata, vt, verbi gratia, in Archidiaconatu Salamantino, & de Ledesma, & alijs habentibus prouisionem Beneficiorum, quæ non sunt primæ dignitates post Pontificalem, nec principales in Collegiata, & possunt vacare in mense ordinario &c.

Et circa illa verba. *Quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum*, videnda sunt dicta infra *numer. 536. 635. & 636.*

§. 5. De Regula 3.

Resignatio dignitatum, nec non suorum, & S. R. E. Cardinalium familiarum beneficiorum.

SVMMARIA.

Regulam 3. hic positam qui explicant n. 256.

Reseruatio huius regulæ de Dignitatibus maioribus, & principalibus intelligenda est de maioribus, seu principalibus actu, nec sufficit erectio in posterum num. 257. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Si tempore prouisionis Dignitas esset actu maior, licet non tempore vacationis, intraret reseruatio, numero 258.

E conuerso regula comprehendit Dignitatem, quæ tunc esset actu prima, licet cum vacaret, deberet desinere esse talis n. 259.

Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ ibi non maiores existunt, sunt tamen principales in Collegiatis, sunt reseruata n. 260. & ita Archidiaconatus de Virbiesca, & alij similes sunt reseruati n. 261.

An per hanc regulam reseruentur in qualibet Ecclesia duæ maiores, & duæ principales Dignitates? num. 262. resoluitur negatiue. & non reseruari, nisi vnam tantum, nec Rotam tenuisse contrarium, quicquid dicat Mandos.

Si in aliqua Cathedrali sunt duæ Dignitates maiores, vel in Collegiata duæ principales æquales an ambæ sint reseruatæ, vel neutra? n. 265. resoluitur ambas esse reseruatas, & ponitur decis. Rotæ.

An ista reseruatio habeat locum vbi est tantum vna Dignitas? n. 267. resoluitur affirmatiue contra aliquos, & ponitur decis. Rotæ.

Vnica prima Dignitate post Pontificalem Capitulo, an regula intret in sequenti, & illa sit prima? à numero 269. resoluitur affirmatiue, & ponitur resolutio Rotæ.

Per secundam partem huius regulæ reseruantur Dignitates principales regularium Conuentualium, seu Monasteriorum Fratrum, quæ reguntur per Priores, præpositos &c. n. 271. nec in ea comprehenduntur Prioratus, & aliæ Dignitates temporales n. 272.

Circa 3. p. huius reg. in qua reseruantur Beneficia familiarium &c. qui sint videndi n. 273. & videnda est reg. 30. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium &c. n. 274.

Iuxta istam reg. 30. in collatione Beneficij vacante per obitum familiaris Cardinalis requiritur consensus Cardinalis, in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti n. 275. vbi etiam quod requiritur d. consensus etiam in prouisione Legati &c.

Licet ad effectum illius regulæ requiratur quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, &c. n. 276.

Procedit hæc reseruatio, & dispositio d. reg. 30. etiamsi postea familiaris esse desierit, n. 277.

Hæc reseruatio includit etiam Beneficia, ad quæ familiaris habebat ius ad rem, num. 278. & etiam d. reg. 30. comprehendit iam ius ad rem, licet olim secus, numero 479.

Licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competijsse familiaritate durante, tamen, si familiaris decederet ante consecutionem iuris in re, non haberet locum illa regula, cum loquatur de Beneficijs vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si alijs modis vacent, n. 280. quamuis illud Beneficium esset reseruatum per hanc regulam, n. 281.

Ius ad rem ex acceptatione quæsitum includitur in hac regula, ad quod est satis considerabile, quamuis respectu Papæ conferentis eale Beneficium non sit considerabile contra Mandos. à num. 282.

Ius ad rem per mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum authoritate Apostolica, includitur in hac regula, & reg. 30. quando durante familiaritate successit vacatio Præbendæ, à num. 286.

Ius ad rem per electionem includitur in hac regula, & dict. reg. 30. n. 288. & seqq.

Ius ad rem per præsentationem clerici, & etiam layci, cum non posset variare, includitur in dict. regulis, numero 290.

Ius ad rem per reseruationem factam pro familiari de certo Beneficio includitur in d. regulis quando tale Beneficium vacaret durante familiaritate, &c. numero 292. & seq.

Ius ad rem per collationem nondum acceptatam includitur in d. regulis &c. n. 294.

Ius ad rem per consuetudinem optandi non includitur in hac regula, quoad Præbendam in optatam, licet secus in Præbenda optata per eum, qui erat familiaris tempore, quo competebat ei ius optandi, &c. Et in Dignitate, seu Beneficio optato per familiarem, &c. numer. 295.

Ius per cessationem solutionis pensionis non includitur in hac regula, nec Beneficium cadit in hac reseruatione decedente pensionario ante canonicatum regressum, vel accessum &c. n. 299. & seq.

Ius per regressum includitur in hac regula n. 301. & 302. & idem in accessu, & in coadiutoria cum futura successione, n. 303.

Si familiaris habens regressum, accessum, vel coadiutoriam ante vacationem decederet, aut vacationis tempore non esset iam familiaris, tale Beneficium non includeretur in hac regula & 30. nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc plenum ius sibi acquisitum existeret, vt in casu Canonicatus Ciuitaten. num. 304. 305. & 306.

Ius per priuationem in forma iuris non comprehenditur in reseruatione huius regulæ, n. 307.

Prædictos modos acquirendi ius ad Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis prosequitur Æneas de Falcon, ad alios effectus alias prosequitur author, numer. 308.

Ius ad rem per mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante includitur in hac regula n. 309.

Ius per oppositionem in ea non videtur includi, nisi quando oppositor iustificauerit qualitates requisitas, &c. num. 310.

Isti modi etiam sunt notandi ad reseruationem regulæ sequentis, quæ etiam contentatur iure ad rem, numero 311.

Conclauistæ conclauis Sixti V. sunt vere familiares Papæ ex constitutione Sixti V. quæ in aliis non habebit locum, n. 312. & 313.

An fratres, seu nepotes Cardinalium, qui sunt eorum commensales, sint familiares, ad effectum huius regulæ? n. 314. cum seqq. resoluitur negatiue, & ponitur decisio Rotæ.

Licet verbum familiares, varie accipiatur, in proposito familiares dicuntur deputati ad seruitium Domini, num. 315.

Qui in domibus Cardinalium haberent expensas victus, seu partem, non vt familiares, sed vt amici, aut consanguinei, eleemosyna, vel alia causa, non sunt familiares, &c. num. 316.

An vicarij, seu prouisores Cardinalium dicantur eorum familiares, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? n. 318. cum seqq. resoluitur negatiue, nisi ille, qui constitutus fuit vicarius, esset ex familiaribus Cardinalis, &c.

Quod dictum est de vicarijs, idem de visitatoribus, & aliis officialibus huiusmodi, n. 324.

An hæc regula habeat locum in familiaribus familiarum habentibus partem ab ipsis Papa, vel Cardinalibus? numero 325. cum sequentibus resoluitur affirmatiue cum communi, nisi ratione incertitudinis, quando non constaret, qui viuunt expensis Papæ, vel Cardinalis.

An sint reseruata per hanc regulam Beneficia cubiculariorum, seu camerariorum honoris, qui recipiunt de Palatio partem panis? n. 33 resoluitur cum Rota non esse reseruata, & ponitur decisio, & quod fuit practicatum in vna Segobien.

An familiaris habens Beneficium reseruatum possit dimisso eo optare aliud, & posito, quod possit, vtrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum? num. 334. cum sequentibus resoluitur posse optare, nisi consuetudo in contrarium adsit, & quando in optione mutatur titulus, optatum non manere reseruatum ratione subrogationis, sed dimissum, licet secus, quando non mutatur titulus, & agitur de consuetudine interpretatiua.

Obtinens Parochialem cum Canonicatu ex dispensatione ante Concilium obtenta potest post illud optare aliam Præbendam, cum non mutetur titulus, aliàs secus, numer. 343.

Item reseruauit generaliter dispositioni suæ omnes Dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri commum æstimatione excedent. principales in collegiatis Ecclesiis. Reseruauit etiam Prioratus, præposituras, præpositatus, ac alias Dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, sed non militarium, ac quæcunque Beneficia, quæ sui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore existentes, ac S. R. E. viuentium nunc, & qui erunt suo tempore Cardinalium familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit, aut competierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias recesserint, declarans Dignitates, quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales non maiores existunt, & quæ ex Apostolicæ sedis indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut cõsuetudine præscripta, vel alias quouis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præeminentiam habere noscuntur, sub reseruatione prædicta comprehendi debere.

Hanc regulam vltra † gloss. & Rebuffum late 256
explicat Mandos. per 21. quæstiones, & circa eius 1. partem; in qua reseruantur Dignitates maiores post † Pontificalem in Cathedralibus, ac principa- 257
les in Collegiatis, notandum est intelligendam esse de Dignitatibus, seu principalibus actu, nec sufficere, vt intret hæc reseruatio, quod Dignitas sit erecta in maiorem post Pontificalem in posterum post mortem obtinentis nunc primam, vt fuit practicatum in Decanatu Vallisoletano vacante per obitum D. Ioannis de la Torre. In qua causa in Rota proposita 11. Decembris 1600. coram D. Mellino. *Cum in erectione istius Ecclesiæ in Cathedralem Decanatus fuisset erectus in maiorem Dignitatem*

tem post Pontificialem ex nunc prout ex tunc, & è contra, cum primum Prioratus per cessum, vel decessum, aut aliam quamlibet amissionem, vel dimissionem Prioris, vel illius coadiutoris vacare contigerit, & mortuo Priore, & superueniente illius coadiutore successisset vacatio Decanatus, qui fuit prouisus per Ordinarium, fuit resolutum, quod, quamuis gratia, & erectio fuit perfecta ab initio, eius tamen effectus, & executio fuit dilata in tempus, postquam Prioratus vacauerit per cessum, vel decessum Prioris, vel coadiutoris, vt in terminis similium gratiarum fuit per Rotam resolutum, & consequenter ante adimplementum, & effectuationem Decanatus remanet in suo statu, & non est adhuc prima Dignitas, & ideo non cadit sub hac regula tertia reseruatoria, Parif. conf. 82. col. 1. lib. 4. *& ita fuit resolutum in causa Mediolanen. praepositurae 16. Martij 1590. coram D. Bubalo, & licet secuto effectu clausula,* ex nunc prout ex tunc, *retrotrahatur ad diem data* Crescen. decis. 260. *hoc tamen non procedit ad effectum reddendi nullam collationem praecedentem, & in praeiudicium iuris alteri medio tempore quaesiti:* Puteus decis. 190. libr. 2. *Cota* decision. 19. *& quod ad effectum, vt Decanatus sit reseruatus tanquam prima dignitas, debet expectari obitus vtriusque, tam coadiuti, quam coadiutoris, quia alternatiua resoluitur in coniunctam ex mente Papae, qui noluit etiam praeiudicare coadiutori, &c. Et quod per appositionem manus Papae in hac erectione Decanatus non remansit affectus ita, quod non potuerit conferri ab Ordinario ante obitum coadiutoris, nam cum effectus erectionis in primam Dignitatem fuerit dilatus post obitum vtriusque, & interea Decanatus non sit prima Dignitas, manus appositio limitata ad certum effectum, & in certum tempus non inducit affectionem ante secutum adimplementum,* Gemin. conf. 136. *& fuit resolutum in Tuden. Beneficij 13. Ianuarij 1578. coram D. Blancheto: nec obstat quod dicitur de destinatione, quia destinatio non operatur effectum contra intentionem destinantis ante secutum adimplementum, Felinus.* in capit. cum adeo, numero 4. de rescript. &c. Ita in dict. Vallisoletana Decanatus, & tradit post haec Gonçalez, *gloss. 51. num. 58.*

258 Videtur tamen, † quod si tempore vacationis Dignitas non esset actu maior, ante prouisionem vero esset talis effecta, intraret reseruatio, quia eo ipso, & in ipso puncto, quo facta est maior actu, eam capit reseruatio.

259 Et è conuerso videtur, quod regula comprehenderet illam dignitatem, † quae tunc esset actu prima, licet esset iam ordinatum, quod, cum primum vacare contigerit, desineret esse talis; statim enim regula eam afficit, & satis est, quod vigente regula semel sit actu prima.

260 Secundo notandum est † ex vltimis verbis huius regulae, ibi *declarans dignitates*, clare apparere, quod dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quae ibi post Pontificalem non maiores existunt, habent tamen sub se Canonicos in Collegiatis, seu principalem praeeminentiam, sunt reseruatae ex hac regul. ex quo sunt principales in Collegiatis, licet sint minores in Cathedralibus, & ita hic tenet Glossator, quamuis *in sua regul.* Innocent. VIII. non habe(n)tentur illa verba, *declarans dignitates, &c.*

& ait sic fuisse in Rota pronuntiatum in vna Abbatia Burgen.

Vnde apparet, † quod Archidiaconatus de Virbiesca in Ecclesia Burgen. qui in Ecclesia Collegiata oppidi de Virbiesca principalem praeeminentiam, & iurisdictionem haber, est reseruatus ex hac regul. quamuis eo nuper vacante Ordinarius illum prouidisset, & idem in aliis similibus Dignitatibus. 261

Sed dubitatur primo, † an per hanc regulam 1. *part.* reseruentur in qualibet Ecclesia duae maiores, & duae principales dignitates, esto inter se vna sit maior altera? quod dubium mouet Mandos. hic 3. *quaest.* & resoluit negatiue, imo, quod vna tantum Dignitas maior in qualibet Cathedrali, & principalis in qualibet Collegiata reseruata sit, non obstante, quod reg. loquatur in plurali, quia pluralitas resoluitur in singularitates, & respicit pluralitatem Ecclesiarum, ita, quod in qualibet cathedrali reseruat dignitatem maiorem, &c. pro qua resolutione plura adducit. In fine tamen quaest. ait, † quod postquam haec scripserat, dubium praemissum fuit bis in Rota discussum in vna Tuden. Abbatia, pro Reuerendissimo Gienen. coram D. Montisflasconen. & Rota dubia remansit, tandem dubio tertio proposito Rota pro maiori parte sensit; tum propter pluralem sermonem, tum propter dictionem, omnes, vniuersalem comprehendi sub regul. plures dignitates maiores sub qualibet Cathedrali, & quod, licet sibi dura visa sit resolutio, propter authoritatem tamen tantorum Patrum acquiescit. 262 263

Sed certe fallitur † in hoc Mandos. nam in illa Tuden. non agitur de hoc dubio, sed de duabus dignitatibus aeque principalibus, vt etiam ipse dicit *quaest. 4. sub num. 7.* & patebit *dubio sequenti*, in praesenti igitur dubio pro certo tenendum est, non reseruari, nisi vnam tantum dignitatem maiorem in qualibet Cathedrali, & principalem in Collegiata, vt dictum est, & id vult Gonçalez *gl. 21. n. 7.* cum alleget Mandosium *d. q. 3.* 264

Secundo dubitatur, † si in aliqua Cathedrali sunt duae dignitates maiores post Pontificalem, vel in Collegiata duae principales aequales, an ambae sint reseruatae, vel neutra? In quo dubio dicendum est, ambas esse reseruatas, nam verba, & ratio, ac mens regulae sunt apta illas comprehendere: & ita per plura tenet Mandos. *quaest. 4.* Et tenuit Rota † in d. Tuden. Abbatiae de Bayona, 13. Iunij 1554. coram D. Montisflasconen. vt per Guidobonum, *decis. 34. in manuscriptis*, quae ait, quod *reg. reseruans Dignitates principales in Collegiatis, & maiores post Pontificalem in Cathedralibus, comprehendit duas Dignitates pariter aequales in Ecclesia propter reg. verbum* omnes Dignitates *quod est aptum sui natura comprehendere plures aeque principales in eadem Ecclesia: tum etiam, quia eadem est ratio reg. & mens illam contentis in duabus seu pluribus, quae in vna, & interrogatus de hoc casu idem respondisset conditor regul. & ita fuit per maiorem partem resolutum.* 265 266

Et fuit dictum in Turritana Archypresbyteratus adducta dubio seq. tenet etiam Zerola *in praxi Episc. 1. p. verb. Dignitas. §. 4.*

Tertio

267 Tertio dubitatur, † an ista reseruatio habet locum, vbi est tantum vna dignitas? in quo, quamuis multi contrarium teneant, Gomezius de expectatiuis num. 46. Zerola 1 part. verb. dignitas. §. 1. tenenda est pars affirmatiua, quam tenet Simoneta quaest. 85. & Mendos. hic quaest. 5. & secuta est Rota in causa Turritana Archypresbyteratus 7. Maij 1574. vt in decis. seq.

268 Fuit conclusum per omnes Dominos, † quod regul. 3. reseruatoria maiorum Dignitatum post Pontificales in Ecclesia Cathedrali comprehendit Archipresbyteratum, qui est prima Dignitas in Cathedrali Ecclesia Turritana, quia, licet verbum, maiores, quod est comparatiuum, ex sui natura praesupponat positiuum, l. 1. vbi Dd. de verborum obligat. tamen ponitur, & pro positiuo, gloss. in l. vnic. vers. melius, vbi Decius num. 53. C. de eo quod interest, Paris. cons. 115. num. 14. volum. 1. etiamsi essemus in materia stricta, vt dicit Tiraquell. de primogen. quaest. 72. num. 5. sicut dicitur de verbis, optimus, maximus, supremus, & proximus, quae, licet sint superlatiua, & praesupponant etiam positiuum, l. illa verba, de verbor. significat. tamen ponuntur etiam pro positiuo, & verificantur, etiamsi nullus praecedat, vel subsequatur. l. proximus. de verborum significatione. l. 1. §. proximi. vnde cognati. vt late per Alciat. in d. l. proximus, vbi etiam subdit non seruari de iure, quod semper requiratur positiuum, & inde infert ad primogenitum, quod dicatur etiamsi is solus sit filius, de quo etiam per Tiraq. in d. tract. de primogen. quaest. 1. num. 3. accedit etiam, quia in reg. non simpliciter dicitur maiores Dignitates, sed additur post Pontificales adeo, vt verum sit dicere, quod inter hanc, de qua agitur, Dignitatem, & Pontificalem nulla reperiatur maior ista, considerabant etiam aliqui ex Dominis vltimam partem reg. vbi declaratur, sub ea etiam comprehendi Dignitates, quae in Cathedralibus post Pontificales non maiores existunt; nam si vult comprehendi debere etiam non maiores post Pontificales, sequitur, quod comprehendantur etiam illae Dignitates, quae sunt vnicae, & non habent alias supra se, & vna pars regul. declarat aliam l. vtrum, de petitione hered. praesertim, cum procedat declarando. praeterea si reg. habet locum, quando sunt duae aequales Dignitates in Collegiata, vt fuisse resolutum in causa Tuden. Abbatiae de Beyona coram Montisflasconen. de anno 1554. vltima Aprilis reperitur annotatum propria manu bonae memoriae Oradini in libro informationum super d. causa, quem Domini voluerunt videre, & fuit liber allatus ad Rotam, & reperitur etiam annotata eadem decis. à Guidobono, in sua decis. 34. à fortiori habebit locum d. reg. quando adest vnica tantum Dignitas, tum in vnica consideretur minus praeiudicium Ordinarij, quam in duabus, & in vnica Dignitate fuit etiam resolutum in eadem causa Tuden. vt in dict. lib. Oradini, quam etiam opinionem sequitur Simonetta in tract. reseruat. quaest. 85. cuius rationes omnes placuerunt Dominis praeter illam, quod haec reg. sit fauorabilis, cum hic articulus, an sit fauorabilis, vel odiosa, sit multum conuersus, & semel fuerit in hac causa disputatus in Rota; ex proposito, & dubio dato Domini nihil voluerunt pro nunc determinare: Eandem etiam opinionem secutus est Apostillator ad consil. Gemin. 36. qui author dicitur esse Felinus, & cum supradictae rationes, quod reg. comprehendat etiam vnicam Dignitatem, visa sint Dominis multum vrgentes, noluerunt sequi contrariam opinionem, quam nonnulli sunt amplexi. Non obstat, quod decis. in d. causa Tuden. & Simoneta loquantur in Collegiata, & non in Cathedrali. & Dignitas, de qua agitur, est in Cathedrali, quia Domini nullam vident esse rationabilem diuersitatem in hoc, cum semper militet praeiudicium, licet non vniforme, & in decis. Guidoboni non sit differentia inter vnam, & alteram; Minus etiam obstat, quod, cum Dignitas ista sit vnica, & propterea monocularis, non debeat comprehendi sub reg. per ea, quae de monocularitate tradit Ioan. Monachus in reg. in generali. in 6. & Fastol. dub. 55. Rota 12. de praebend. in antiq. cum aliis, de quibus per Felin. in cap. in nostra 24. cor. de rescript. & alios, de quibus per informantes. quia respondetur, quod d. monocularitas non habetur in consideratione, quando collator habet alia Beneficia, pro vt hic praesupponitur adesse vndecim Canonicatus, & Praebendas in Ecclesia Turritana, iuxta decis. Rotae 40. de rescript. in nouiss. & Felin. d. cor. 24. in fin. & licet supradicti Canonicatus non sint eiusdem qualitatis, sicut est Dignitas Archipresbyteratus, tamen sat est, quod adsit existentia aliquorum Beneficiorum, licet non eiusdem qualitatis, vt considerat Simoneta d. quaest. 85. cuius responsio placuit Dominis; praeterea reg. non habuit respectum ad monocularitatem, ex qua reseruat Prioratus, & praeposituras per ea, quae supradicta sunt. Et post haec hanc sententiam sequitur Gonçalez gloss. 9. § 4. à n. 18.

Quatto dubitatur, † vnita prima Dignitate post 269
Pontificalem Capitulo, an regul. intret in sequenti, & illa sit prima? in quo breuiter dicendum est, sequentem esse primam, & in ea regul. intrare ad dicta de vnione infra, vltima parte, capit. 2. numero 12.

Et ita tenuit Rota in causa Virdunen. † Decana- 270
tus, 9. Martij 1580. coram Illustrissimo Lancelloto, in qua fuit resolutum, quod vnita prima Dignitate post Pontificalem Capitulo sequens est prima, & in ea intrat tertia regula reseruatoria Dignitatum maiorum post Pontificalem, & non in vnita, quia fuit vnita accessorie, non aeque principaliter, vt patet ex verbis vnionis Capitulo vnimus iunctis notatis per glossam, & Dd. in cap. 1. ne Sede vacante, & in cap. & temporis. 16. quaest. 1. Rebuff. de vnio. num. 12. Tum quia, quando minus dignum vnitur magis digno, dicitur facta vnio accessorie, Rebuffus. ibi num. 19. Mensa vero Capitularis dicitur magis digna, Oldrad. cons. 257. colum. 6. quando vero Beneficium vnitur alteri accessorie, perdit nomen suum, & non dicitur amplius Beneficium, sicut dicebatur ante vnionem, & efficitur vti pedissequa illius, cui vnitur, Anchar. cons. 114. n. 2. & efficitur illius membrum, & transit in temporalitatem, Rota decis. 2. de excessibus Praelatorum in nou. Cassador. 3. num 1. de iudiciis, & in terminis vnionis factae mensae Capitulari Ecclesiae Parochialis, Oldrad. supra, & priuatur suo debito honore, Calder. cons. vlt. de rebus Ecclesiae, & Dignitas dicitur esse in eo, cui vnitur gloss. in d. c. & temporis, & dicuntur perire iura Beneficij vniti, vt ibi per glossam, & haec est natura vnionis, vt faciat cessare titul. Gambar. de officio Legati, lib. 5. in princip. num. 150. vnde in impetratione non est facienda mentio de Beneficio vnito, sed sufficit exprimere principale. Item non inducitur vacatio, quia solum dicitur vacare Ecclesia, cui fit vnio, cap. cum accessissent, de constitutionibus, vbi Hostiens. & Abbas 4. notab. sed collata

Ecclesia, cui fuit facta vnio, intelligitur etiam collata Ecclesia vnita, *gloss.* in cap.gratia. de rescript.in 6. *& clausula vnionis, cum suis praeminentiis, & quod debitis non defraudetur obsequijs, &c. non mutant naturam vnionis, licet Beneficium debeat conseruari in suo statu, & in eo deseruiri more solito, Abb.* in cap.exposuisti, num.7. de præbend. *vnde, cum illa prima dignitas vnita non vacet, & non sit amplius conferibilis, in ea non intrat* dict. regula 3.

271 Circa 2. partem huius reg. † in qua reseruantur Prioratus, præpositurę, pręposiitatus, ac aliæ Dignitates Conuentuales, ac præceptoriæ generales ordinum quorumcumque, sed non militiarum, notandum est per eam reseruari Dignitates principales regularium Conuentualium, seu Monasteria Fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quibus reg. præced. sed per Priores, præpositos &c. Gloss. *hic 2. par.* & Mandos. sic intelligendus, *quæst.* 8. *&* 10.

272 Nec in ea comprehenduntur Prioratus † præpositurę, & aliæ Dignitates temporales, vt ordinũ Mendicantium, Glossat. *ibi*, & Mandos. *d. quæst. 10. & seq.* & eius filius Horat. Mandos. *de priuilegiis ad instar gloss. 2. n. 2.* iuxta dicta infra *n.* 497.

Circa 3. partem huius reg. in qua reseruantur Be-
273 neficia familiarium Papæ, † ac Cardinalium continuorum commensalium, videndi sunt Glossa. Simoneta *quæst. 35. & 36.* & ibi Granntius, Æneas de Falcon. 4. *quæst effectu* 17. 30. *&* 47. Sarnen. *in proœmio regul. quæst. 6. circa fin. & in reg. de impetrant. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst.* 13. *&* 14. Gambar. *de officio Legati, libro 3. ex num. 133. per plures sequen. & lib. 5. ex num.* 130. Bero. *quæst. 35.* Menoch. *de arbitr. libro 2. casu* 201. *à num.* 111. & Mascard. *de probatio. conclus.* 755. Et qui dicantur familiares, & cõtinui commensales Papæ, vide *constitutionum* 78. *&* 79. Pauli III. *&* 44. Iulij III. & late Flam. Paris. *de resignatione, lib. 2. quæst. 16. à num.* 36. & Gonçalez *gloss. 51. a numero* 16.

274 Et videnda est etiam *d. reg. 30. de impetrantibus* † *Beneficia per obitum familiarium Cardin.* alias 31. *& sequent* super qua reg. *de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Card.* vltra Glossat. & Rebuffum late scribunt Sarnen. & Mandos.

275 Iuxta quam reg. *in collatione* † *Benefi. ÿ vacante per obitum familiaris Cardinalis* requiritur cõsensus Cardinalis, in cuius familiaritate decessit, licet illud habuerit tempore familiaritatis alterius prædefuncti, & ita tenet Gloss. *super d. reg.* cuius authoritatem semper Rota plurimi fecit, Puteus *decis. 227. libro 3.* Achilles 1. *super hac regul.* Fabius *decis. 11. lib. 2. & 2.* pars regulæ procedit, vbi vterque Cardinalis viuit; ita fuit resolutum in causa Lunen. Sarcanen. Beneficij 29. Aprilis 1594. coram D. Seraphino, & requiritur d. consensus etiam in prouisione facienda per Legatum, vel alium habentem facultatem conferendi tale Beneficium, Goncalez *dict gloss. 51. numer. 66.*

276 Notandum autem est primo, † quod, licet ad effectum illius regul. nempe, vt in prouisione Beneficij vacantis per obitum familiaris Cardinalis debeat exprimi nomen, & titul. ipsius Cardinalis, & eius ad id accedere assensus, &c.

Requiratur, quod fuerit familiaris continuus commensalis Cardinalis per quatuor menses ad minus, vt ibi dicitur, tamen ad effectum reseruationis id non est necessarium, sed sufficit, quod durante familiaritate Beneficia obtinuerit, seu in illis, vel ad illa ius ei competierit, quantumcunq; paruo tempore duret familiaritas, ex hac regula Mandos. *hic quæst.* 20.

Et procedit hęc reseruatio, & † dispositio *d. reg. 30.* 277
etiamsi postea familiaris esse desierit, vt in ipsis iam
elate dicitur, & tradit Paulus Gran. ad Simonetam
d. q. 35. n. 40 & 41. plures referens.

Secundo notandum est, † quod hæc reseruatio 278
includit etiam Beneficia, ad quę familiaris habebat
ius ad rem, quicquid dicat Goncalez infra, ex quo
reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus, seu ad quæ ius eis competit, Æneas de Falcon. *d. effectu 47.* Mand. hic *quæst. 14. num. 2.* qui tamen reprehendit Æneam ibi in quantum vult adaptare quæstiones concernentes ius ad rem *d. reg. 30.* seu 31. quæ non continet ius ad rem, sicut ista, nec de eo agit. Quod quidem est
† verum secundum regulas antiquiores, iam tamẽ 279
comprehendit illa regula etiam ius ad rem, & secundum regulas antiquiores procedit *decis.* Rotæ 427. *p. 1. diuers.* quæ de *d. reg* 30. loquitur, licet ibi dicatur 3. quæ quidem non percepit Goncalez *gloss. 1552. num* 4. nec intellexit Mandosium. Sed oportet aduertere, quod, licet in specie illius regulæ sufficiat iam ius ad rem competiisse familiaritate durãte, tamen si familiaris, cui ius ad Beneficium competebat, decederet ante consecutionem iuris in re,
non haberet locum illa regula, † cum loquatur de 280
Beneficiis vacantibus per obitum familiarium, nec habeat locum, si aliis modis vacent gloss. *ibi*, & Æneas *d. effectu 17. circa fin. vers. nonum est*, Sarnen. *q. 4. & 7.* & Mandos. *quæst. 5. & 8.* ibidem, Flam. Parisius, *lib 8. quæst. 10. ad fin.* & Beneficia non dicantur vacare per obitum habentis solum ius ad rem, sed vt prius, vt supra *parte præcedent. cap. 3. numero 6. & 9. & 60.*

Quamuis illud Beneficium esset reseruatum per 281
hanc regulam, quæ reseruat Beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit. vnde ad effectum huius reseruationis, & vt ea intret, sufficit ius ad Beneficium competiisse familiari familiaritate durante, siue vacet ex persona illius, siue non, sed vt prius cessante iure ad rem.

Quod tamen non habeat † locum in iure ad rẽ 282
quæsito ex acceptatione familiari expectanti, qui post acceptationem obiit, docet Mandos. *hic d. q.* 14. cum Ænea *d. effectu 47. 1. modo.* qui tamen id non dicit, sed, quod *d. reg. 30.* † non potest verificari in isto 283
modo, quia, cum alius tale Beneficium impetrans à Papa non teneatur facere mentionem de tali iure, Rota *decis. 244.* alias 17. *de præbend. in nouis.* Ægidius 167. sequitur, quod non requiritur consensus Cardinalis, cuius erat familiaris defunctus, & quoad hanc 3. reg. inquir ad fin. dict. effectus, quod non dubi-

284 dubitaret omnes prædictos modos, † aut plures ex
eis includi in ea, quia huiusmodi re eruatio est fa-
uorabilis: quæ ratio, licet non sit certa, vt supradi-
ctum est *num.* 67. tamen adhuc existimo illud ius
includi in hac regul. cum in eo verificentur verba
regulæ.

285 Nec obstat ratio, † qua mouetur Mandos. ibi, ad
quem se refert Granutius ad Simon. *d. quæst. 35. n. 43.*
quod tale ius est debile, & parum considerabile, ex
quo collatio, & reseruatio facta à Papa de tali Bene-
ficio valet, de acceptatione expectantis nulla facta
mentione, vt idem Æneas ait *effectu* 15. *& 3. quæstion.*
num. 17. & sic istud ius à regula nostra neglectum
videatur. Quia respondetur, quod hæc reseruatio
inducitur adhoc, vt cessante iure ad rem, vel va-
cante Beneficio, ad quod familiaris ius habuit, non
possit Ordinarius de illo prouidere; ad quod satis
considerabile est illud ius ex acceptatione quæsitū,
cum respectu inferiorum sit verum ius ad rem, quā-
uis respectu Papę conferentis tale Beneficium, non
sit considerabile ex ratione, de qua *in d. decis.* 17. &
supra *d. c. 3. partis præced. n.* 24.

286 Et discurrendo breuiter per alios modos, † qui-
bus ius ad rem acquiritur, quos prosequitur Æneas
d. effectu 47. secundus modus, quem ibi ponit, est per
mandatum de prouidendo de prima Præbenda fa-
ctum recepto, siue creato in Canonicum authori-
tate Apostolica, de quo *d. c. 3. quarto modo*, & in isto
modo arbitratur Æneas ibi hanc reg. *& d. reg. 30.* ve-
rificari, quia talis Præbenda per Canonicatus Col-
lationem, reseruationem, & decreti interpositio-
nem remansit affecta, quod videtur inquit, hodie
decisum per extrauagantem Pauli II. ad Rom. Pon-
tifices *de præbend.*

Sed istud intelligo, quando durante familiarita-
287 te successit vacatio Præbendæ, † tunc enim ille ha-
bet ius ad illam, quod includitur in hac reg. & ante
vacationem non habet nisi spem, sicut de expectan
te diximus *d. cap. 3. num.* 16. nec reseruatio, & decreti
interpositio afficit ante vacationem, cum sit super
incerto, iuxta supradicta, *num.* 148. *& seq.* nec d. Ex-
trauag. probat contrarium, nec multum facit ad
propositum.

288 Tertius modus, † quem ponit Æneas ibi, est per
electionem, de quo *d. c. 3. I. modo*, quem non includi
in prędictis regulis ait Æneas, ibi, *quia, si electus more-
retur in curia, non maneret reseruatum Beneficium*, vt di-
xit *præced. effectu.*

289 Sed ista ratio nihil valet in † proposito, nam his
non agitur de inducenda reseruatione ob vacatio-
nem, sed propter ius ad rem familiari competens,
& ideo verius est, istud ius includi in hac regul vt
idem Æneas videtur tenere ad fin. d. effectus, & et-
iam *in d. regul.* 30. saltim hodie iuxta supradicta, & ita
tenet Sarnen. *in regul. de iure quæsito, quæstion. I. primo
modo.*

290 Quartus modus, † quem ponit Æneas ibi, est
per præsentationem, de quo *d. cap. 3. secundo modo*, &
ait includi in prędictis reg. si fit per pręsentationem
clerici, qui non potest variare, quia erat sibi acqui-
situm irreuocabiliter, & idem tenet Sarnen. *d. reg. de
iure quæsito, quæst. I. secundo modo* dicens, quod quoad
effectum aliarum regularum de iure loquentium
putaret faciendam esse differentiam inter ius ad
rem ex præsentatione clerici, vel laici, nam ius cō-
petens ex præsentatione laici non est ius radicatum
nec firmum in persona pręsentati propter variatio-
nem, quam laicus facere potest, sicut est illud ius
proueniens per præsentationem clerici, &c.

Vnde idem esset in præsentatione laici, † cum 291
non posset variare, vt quia iurauit non variare, vel
lapsum est quadrimestre, tunc enim ius ad Benefi-
cium ex ea competens includeretur in hac regul. si
alias tale Beneficium caderet sub reseruatione, vt
quia esset ius patronatus laici ex priuilegio, seu
consuetudine, &c.

Quintus modus, † quem ponit Æneas est per 292
reseruationem factam pro familiari de certo Bene-
ficio, de quo *d. cap. 3. sexto modo*, quem putat includi
sub d. regulis, quia remanet Beneficium reseruatū
per mortem ipsius reseruatarii, vt in d. Extrau. Paul.
II. & Sarnen. *d. q. I. sexto modo*, inquit, quod ius huius-
modi erit considerabile, non solum quoad illam
reg. *de iure quæsito*, sed etiam quoad alias reg. *de iure
quæsito* loquentes.

Intelligo tamen istud ius includi in hac † reg. & 293
in d. reg. 30. quando Beneficium reseruatum pro fa-
miliari vacaret durante familiaritate, nam si fami-
liaris reseruatiuus, pro quo reseruatum est Benefi-
cium nondum vacans, decederet ante vacationem
illius, non maneret Beneficium reseruatū per hanc
regulam, quamuis manaret affectum, ex quo Papa
semel manum apposuit iuxta dict. Extrauagantem
Pauli II. vt dicit Æneas *ibi, & effectu 16. & 5. q. principa-
lis q. 12. 13. 17. & 18.*

Sextus modus, quem ponit Æneas, est per † col- 294
lationem nondum acceptatam, de quo *d. c. 3. quinto
modo*, & putat hunc etiam includi in prædictis regu-
lis, quia erat ipsi prouiso acquisitum ius in tali, vel
ad tale Beneficium irreuocabiliter, Sarnen. *d. q. I.
quinto modo* ait istud ius esse considerabile quoad o-
mnes regulas & impetrationes.

Septimus modus, † quem ponit Æneas est per 295
consuetudinem optandi, per quam acquiritur ius
ad præbendam, quæ potest optari, *cap. I. in princip. de
consuetud. in* 6. de quo *d. c. 3. septimo modo*, ponit exem-
plum; mortuus est quidam Canonicus, cuius præ-
bendam poterat, & volebat optare alter Canonicus
qui erat familiaris Papæ, aut Cardinalis, qui prius-
quam optaret, mortuus est, an talis præbenda ino-
ptata remaneat reseruata, & sic includatur *in hac reg.
I. & in* 30. & ait forte, quod sic per prædictam ratio-
nem, de qua *in præced. modo.*

At Sarnen. *d. q. I. septimo modo*, ait, † quod licet istud 296
ius sit considerabile quoad illam regulam, tamen
quoad effectum *d. reg* 30. & quoad alios effectus est
magis dubitandum.

Ego falsam existimo d. sententiam Æneæ, † nam, 297
si illa præbenda inoptata remaneret reseruata, &
includeretur in hac reg. non posset per sequentem
optari, primo, qui erat familiaris, mortuo, aut po-
stea optare nolente, quod videtur absurdum.

Videtur tamen, † quod posset intrare reserua- 298
tio huius reg. in præbenda optata per eum, qui erat

familiaris tempore, quo competebat ei ius optan-
di, quamuis tempore ipsius optionis iam non esset
familiaris,& in Dignitate, seu Beneficio optato per
familiarem, qui ante subsecutam collationẽ facien-
dam, quia mutatur titulus, decessit, quia tunc spe-
cialiter erat ei acquisitum ius ad talem Dignitatem,
seu Beneficium optatum.

299 Octauus modus, † quem ponit Æneas, est per
cessationem solutionis pensionis in terminis con-
uentis, & descriptis in literis Apostolicis propter
clausulas positas in eis; nam si propter non solutio-
nem familiaris pensionarius mouerit iudicium con
tra principalem, & decesserit forte, inquit, tale Be-
neficium cadet in reseruatione huius regulę,& for-
te in literis in isto casu ius in re tribuitur, inquit, se-
quent. modo.

300 Sed, cum de stylo Rotę non sit † locus regressui,
vel accessui ob non solutionem pensionis, nisi data
magna proteruia vsque ad tertiam sententiam, vt
in dict. capit. 3. octauo modo decedente pensionario
ante canonicatum regressum, vel accessum, non vi-
detur Beneficium cadere in reseruatione huius re-
gulæ.

301 Nonus modus, † quem ponit Æneas, est per re-
gressum, quem familiaris habebat ad Beneficia Ti-
tij, nam si contingat, inquit, Titium primo mori,
postea ipsum familiarem priusquam vigore regres-
sus apprehenderit, Beneficia Titij forte cadent *in
reg. hac*, &c. Quod mihi certum videtur maxime,
quia tunc in regressu ius in re tribuitur, vt ipse ibi,
sub verbo, *forte*, dicit.

302 Et idem erit in accessu.& † in coadiutoria, cũ fu-
tura successione, ex quibus ius ad Beneficium com-
petit, *vt in d. cap. 3. decimo modo.* nam si succedente va-
catione Beneficij, habens accessum, vel coadiuto-
riam in familiaritate, decedat antequam in eo in-
tret, erit reseruatum per hanc regul. maxime si in
literis accessus, & coadiutoriæ fieret collatio in e-
uentum vacationis, ex nunc prout ex tunc, & sic
tribueretur ius in re. Consonat Sarnen. *d. quæst.
1. decimo modo*, dicens, quod ius ad rem per re-
gressum, & accessum, est considerabile, quoad o-
mnes regulas, & dispositiones de iure quæsito lo-
quentes.

Si tamen familiaris habens regressum, accessum
303 vel coadiutoriam, ante vacationem † decederet,
aut vacationis tempore, non esset iam familiaris,
tale Beneficium non includeretur *in hac reg. & d. re-
gul.* 30. quia illud ius ante vacationem non est con-
siderabile, cum sit conditionale in euentum vaca-
tionis, Cassad. *decis. 3. de præbend.* Moheda. *23. eod.
titul.*

Nisi in literis adesset decretum, quod ex nunc
304 plenum ius in † vel ad Beneficium sibi acquisitum
existeret, nam tunc videtur, quod si ille tempore
concessionis gratiæ, seu illa existente, esset familia-
ris, includeretur tale Beneficium *in hac reg. & d. reg.*
30. propter illud decretum, quamuis tempore va-
cationis desijsset esse familiaris, etiam per mortem
Cardinalis.

305 Vnde, cum Canonicatus Ciuitaten. vacasset † de
mense Martij 1594. per obitum Francisci de Cue-
to, qui tempore, quo fuerat constitutus coadiutor
in d. Canonicatu, cum futura successione, & clau-
sula, *quod cessante coadiutoria Ordinarius, ex nunc prout
ex tunc*, & è contra, ei conferret Canonicatum præ-
dictum, & cum decreto, quod si d. Franciscus ido-
neus repertus sit, ex nunc plenum ius in, vel ad d.
Canonicatum acquisitum sibi existeret, fuerat fa-
miliaris continuus commensalis Cardinalis Tole-
tani D. Gasparis de Quiroga, qui habebat indul-
tum, vt omnibus gratiæ prærogatiuis, fauoribus,
&c. concessis Cardinalibus præsentibus in Curia
Romana gauderet, ac si præsens esset, ad Mandos.
d. reg. apud eum. 32, quæst. 23. tempore tamen, quo co-
adiutoria cessauit, & successit in Canonicatu dict.
Franciscus, desierat iam esse familiaris dicti Cardi-
nalis, dubitatum fuit, an esset conferendus † de cõ- 306
sensu dict. Cardinalis, iuxta *d. reg. 30. seu* 31. quæ con-
tentatur iure ad rem competente tempore fami-
liaritatis, in quo D. Seraphinus tunc Rotæ Deca-
nus, nunc Cardinalis Illustrissimus de ordine San-
ctissimi dedit suum votum contra Cardinalem To-
letum, quia illud ius ex coadiutoria dicebat non es-
se considerabile, vtpote conditionale, & sic fuit si-
gnata supplicatio de dicto Canonicatu in fauorem
Licent. Viuero, qui illud prætendebat sine consen-
su d. Cardinalis, cum pensione 200. ducatorum; re
tamen ad Rotam delata ad instantiam Cardinalis
dubium fuit bis propositum, & tandem maior pars
Dominorum inclinabat contra votum Decani,
præcipue ex d. decreto posito in coadiutoria, licet
non fuit pro tunc † capta resolutio, sed causa dilata; 307
interim fuit signata supplicatio in fauorem D. Fran-
cisci Pacheco familiaris d. Cardinalis de consensu
illius, cum eadem pensione, cui ille consensit, & ita
causa non fuit amplius proposita, nec habuit effe-
ctum gratia d. Licen. Viuero.

Decimus & vlt. modus, quem ponit Æneas, est
per priuationem † in forma iuris, per quam, inquit, 308
afficitur debitum Beneficium, &c. de quo *d. cap. 3.
nono modo*, quem tamen non putat comprehendi in
reseruatione huius reg. cum non vacet tale Benefi-
cium antequam ille priuetur, nec ille familiaris an-
te mortem dicitur habuisse aliquod ius, Rota *decis.
antepen. in nouiss.*

Isti sunt modi acquirendi ius ad rem, † id est, ad 309
Beneficium, quos ad effectum huius reseruationis
nostræ reg. prosequitur breuiter Æneas *d. effectu 47.*
quos ad alios effectus prosequimur *d. cap. 3. p. prac.*
vbi addimus alium † verum modum, nempe per
mandatum de prouidendo de certo Beneficio va-
cante, qui includetur in hac regul. & 12. per oppo-
sitionem, qui in ea non videtur includi, nisi quan-
do oppositor iustificauerit qualitates requisitas per
fundationem constitutionem, seu priuilegium, ita
vt censeatur ab illa vocatus, & sola prouisio deficiat
ad ibi dicta.

Qui etiam sunt notandi † ad reseruationem re- 310
gulæ sequentis de Beneficiis collectorum, & sub
collectorum, quæ etiam contentatur iure ad
rem.

Tertio notandum est, † quod in vna Beneuen- 311
tana Beneficiorum 15. Nou. 1597. coram D. Sera-
phino

phino fuit resolutum. *Conclauistas esse vere familiares Papæ, & illorum Beneficia spectare ad liberam collationem Papæ sine consensu Cardinalis, cuius sunt familiares* eodem §.32. *Sixti V.* de priuilegiis conclauistarum &c. Flamin. Paris. *d. lib 2. q. 16. n. 37.*

Sed dict. constitutio solum † loquitur de con-
312 clauistis conclauis, in quo ipse Sixtus ad Summi Apostolatus apicem assumptus est, vnde in aliis non habebit locum, nisi adsit alia similis constitutio. Quia fecit etiam S.D.N. Paulus V. de conclauistis sui conclauis, & Leonis XI. pridie Calend. Aug. 1605.

313 Sed dubitatur primo an fratres, † seu nepotes Cardinalium, qui in eorum domo sunt tanquam tales, & continui commensales, & viuunt eorum expensis, sint familiares ad effectum huius regulæ, verbi gratia D. Petrus de Deça cum Cardinali Deca eius patruo, & noster Decanus D. Didacus de Bracamonte, cum eius fratre Cardinali Auila.

314 Et respondendum est negatiue, † nam licet verbum familiares, varie accipiatur, & domestici dicantur familiares Abb. *in c. cum dilectus. num. 2. de cleric. non residen.* Felin. *num. 1. in literis*, vbi gloss. *de testibus*, at in proposito familiares dicuntur deputati ad honestum seruitium Domini, qui dicuntur seruitores, seu famuli, *cap. fin. de verborum signific. in 6.* & ibi Ioan. And. Domin. *num.* 8. & Francus 14. Probus ad Monachum *in cap. vnico. de Schismaticis in 6.*
315 *num.* 8 *& 9.* Simoneta † *quæst. 35. n. 2.* Sarnen. *in regul. de impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst. 13.* & Mandos. *ibi q. 10. num. 3.* Flamin. Paris. *lib. 5. quæst. vlt. num.* 196. & Acot. *lib. 5. cap. 23. quæst. 8.* facit *decis.* Cassadori *vnica de verborum significat.*

316 Et sic, qui in domibus † Cardinalium haberent expensas victus, seu partem non, vt familiares, & seruitores, sed vt amici, aut consanguinei, vel ex eleemosyna vel alia causa, non sunt familiares, nec eorum Beneficia sunt reseruata. Bonifacius *in clement. fin. de celebrat. Missar. n* 34. Simoneta *num. 6.* & Sarnen. *supra* Bero. *q. 35. num. 3. & 4.* Mascard. *concl. 755. num. 3.*

317 Et ita in terminis † D. Fernan. Mexia de Mendoca nepotis ex sorore Card. D. Ioanois de Mendoca fuit resolutum in vna Salamantina, & Abulens. Beneficiorum 9. Iunij 1599. coram D. Penna, vt in sequent. decisione: *Rota censuit Don Ferdinandum Mexia de Mendoça non fuisse familiarem bonæ memoriæ Cardinalis de Mendoça ad effectum, vt Beneficia per eius obitum vacantia remanserint reseruata, nam cum ad istum effectum requiratur mens & dens, Sarnen.* 10 reg. de impetrant. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæst. 13. *& ex qualitate personæ receptæ, & intentione seruiendi colligatur, quis sit, vel non sit familiaris, in casu proposito hæc omnia excludebant familiaritatem; primum qualitas personæ Ferdinandi, qui cum esset nepos Cardinalis ex sorore ex nobilissima progenie, licet cum Cardinali conuiueret, non tamen morabatur in eius palatio tanquam familiaris, sed tanquam nepos, & sanguine Cardinalis coniunctus, neque Ferdinandus prætendebat dicto Cardinali inseruire tanquam familiaris, Sarnen.* in dict. quæst. 13. *Francus* in c. fin. de verborum significatione num. 14. lib. 6. *receptio etiam excludebat familiaritatem, quia Ferdinandus non fuerat receptus in palatio Cardinalis, vt seruiret, & propterea deputatus illi fuerat magister, qui in literis humanioribus eum instrueret sicut quotidie actu innuebat, vnde cum intentio Cardinalis recipientis non fuisset, vt Ferdinandus deputaretur ad aliquod honestum seruitium Cardinali impendendum, cessabat familiaritas, cum ille dicatur familiaris in hac materia, qui deputatur ad aliquod honestum seruitium impendendum Francus* in d. cap. fin. num. 14. de verbor. significatione in 6. *Mandos.* in reg. de impetran. Beneficia per obitum familiarium Cardin. quæstion. 10. num. 3. *denique intentio recipientis, & recepti familiaritatem penitus excludebant, nam respectu Cardinalis notum erat eum non recepisse Ferdinandum, vt sibi inseruiret, sed vt literis operam daret, & studia virtutum complecteretur, & hanc Cardinalis intentionem probabat tractatus, & reputatio, quia neque Cardinalis tractabat Ferdinandum tanquam familiarem, neque Ferdinandus communiter reputabatur tanquam familiaris, vt testes asserebant, quod sufficit ad excludendam familiaritatem, Simoneta* tract. de reseruatio. q. 24. *Bellamer.* decisio. 612. *respectu Ferdinandi recepti manifestius erat eum non accessisse ad Palatium Cardinalis, tanquam familiarem, sed tanquam nepotem; neque prædictis obstabant deducta per informantes prs Ioanne Gaetan, quod Ferdinandus esset commensalis Cardinalis, & viueret illius expensis, & quadam eiusdem Cardinalis imperata exequeretur, & coram eodem Cardinali staret nudo capite, & similia, quia respondebatur primo, quod cessante animo vtriusque recipientis videlicet & recepti, ista omnia non operantur familiaritatem. Sarnen* d. q. 13. *secundo respondebatur Ferdinandum ista omnia præstitisse non tanquam familiarem, sed tanquam nepotem, atque ex his respondebatur ad dicta testium pro contraria parte examinatorum, quanquam non admodum vrgerent.*

Secundo dubitatur, † an Vicarij, seu protonsores 318
Cardinalium in eorum Episcopatibus, seu Abbatiis habentes ab eis expensas, seu mensam, aut salarium, seu stipendium dicantur eorum familiares continui commensales, & illorum Beneficia includantur in hac reseruatione? Et respondetur negatiue; nam isti re vera non sunt, nec dicuntur familiares, id est, seruitores, seu famuli (hispane criados,) sed officiales, & tanquam tales, & non tanquam familiares recipiunt expensas, seu stipendium à Cardinali.

Et facit quod ait Sarnen. *d. quæst.* 13. *ante fin.* non 319
esse familiarem continuum commensalem eum, qui accedebat ad Cardinalem causa docendi eum in litteris Græcis, Hebraicis, & Latinis, ob quam causam Cardinalis portionem panis, & vini, non tanquam familiari, sed magistro ministrari iubebat.

Quamuis Segura de Aualos *in directorio iudicum*
Ecclesiastici fori. 1 p. c. 14. n 34. † dicat iudices ordina 320
rios, vel Delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & ex communi vsu loquendi famulos nuncupari &c.

Et ita in proposito tenuit Rota † vt per Simone- 321
tam *d. q 35. n. 21.* & Mandos. *hic quæst.* 19. qui eam sequuntur.

Quæ tamen intelligit Rota, & cum ea Simoneta,
322 † & Mandoſ. ibi, niſi ille, qui conſtitutus fuit Vicarius, eſſet ex familiaribus cõtinuis commenſalibus Cardinalis; nam tunc talis etiam Vicarius effectus manet, cum adhuc ſit in ſeruitio Cardinalis, & eius expenſis viuat, & refert Gonçalez *gloſſ. 51. numero 66.*

323 Quamuis ſi eſſet conſtitutus Vicarius ſine † ſalario, aut expenſis, non maneret continuus commenſalis, & ſic Beneficia, quæ tunc obtineret, non caderent ſub hac reſeruatione.

Et quod dictum eſt de Vicarijs, idem dicendum
324 † erit de viſitatoribus, & alijs officialibus huiuſmodi.

325 Tertio dubitatur, † an diſpoſitio huius reg. quæ loquitur de familiaribus Papæ, & Cardinalium, habeat locum in familiaribus familiarium habentibus partem, ſeu expenſas ab ipſis Papa, vel Cardi-
326 nalibus? In quo † D.D. communiter partem affirmatiuam tenent, eo, quod ſeruiendo familiari Papæ, vel Cardinalis, dicuntur illis ſeruire: & facit *l. quaſitum. §. ſed an inſtrumenti. ff de fundo instructo*. & quæ tradit Oldrad. *conſ. 11.* ita Salicetus *in l. 2. C. de Epiſcopis & Clericis ad fin.* & Gloſſator *hic, & ſuper regul.* Iulij II. *de prærogatiuis expectan. 7. part.* & Sarnen. qui multa adducit ad propoſitum, *quæſt.* 14. Æneas de Falcon. *quæſt. 4. principali effectu* 30. Simoneta *quæſt. 35. num.* 11. & ibi Granutius, Menoch. *de arbitrar. caſu* 201. *num* 170. Et Mandoſ. *hic q. 17.* ait pro hac parte
327 ſe obtinuiſſe † in vna Regien. partialium S. Chriſancti, & Dariæ, coram R. D. Reomano, de menſe Ianuar. ſeu Februarij 1551. dato enim dubio, an Beneficia familiaris comedentis in tinello Papæ familiaris, & continui commenſalis Papæ dicantur reſeruata, ſicut Beneficia veri familiaris? Domini de Rota concluſerunt pro affirmatiua in fauorem D. Antonij Brauolæ ſui clientis.

328 Sed hæc communis ſententia † patitur difficultatem ex multis adductis per Sarnen. *ibi in princ.* & Mandoſ. qui ait, quod quæſitum præmiſſum pro vtraq; parte ſatis diſputabile videtur, & quod quid ipſe ſentiat aperit ſuper 7. *part. regul. de prærogatiuis expectan.* ſed non habemus ſcripta, Mandoſ. ſuper illa, & contrariam ſententiam tenet Guido Papa *conſ. 30.*

Nihilominus non puto recedendum à communi
329 ni † ſententia, maxime, cum ſit authoritate Rotæ comprobata.

330 Aduerte tamen cum Gloſſat. † *hic, & in d. 7. parte, reg.* Iulij II. *de prærogatiuis expectan. ad fin.* quod, ſi Papa, vel Cardinalis daret ſuo familiari portionem, ſeu expenſas per ſe, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, vt tres, vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui viuunt expenſis Papæ, vel Cardinalis, nullius Beneficia ſunt reſeruata, ratione incertitudinis *argum. l. duo ſunt Titij, ff. de teſtament. tutela, & l. ſi fuerit. ff. de rebus dubiis*, & gloſſæ *in c. nolite recedere, 11. q. 3. verb. trutinam*, ſequitur Sarnen. *d. q. 14. verſ. ſecundo limitatur*, & facit quod dicetur *infra num. 1367.*

331 Quarto dubitatur, † an ſint reſeruata per hanc regulam Beneficia cubiculariorum, ſeu cameriorum honoris, qui recipiunt de palatio partem panis: & videbantur eſſe reſeruata iuxta *conſtitutionem* Pauli III. 78. 79. & etiam videbantur reſeruata per *regul. 6.* vbi reſeruantur Beneficia cubiculariorum.

Nihilominus tamen contrarium in † terminis 332
fuit per Rotam reſolutum, in vna Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus, 19. Martij 1601. coram D. Lancelloto, vt in deciſione ſequenti. *Vacantibus Archidiaconatu, & Canonicatu in Eccleſia Seguntina, per obitum quondam Don Petri de Sylua, de menſe Auguſti. 1599. defuncti D. Epiſcopus Seguntinus gratia alternatiua gaudens alterum, ex ijs contulerat D. Ioanni Chacon, & alterum D. Didaco Eſcalante, eos autem vti reſeruatos à Sede Apoſtolica impetrauerat D. Ioannes Baptiſta Rincon. Et reſeruatio deducebatur ex eo, quod prædictus Petrus fuerat cubicularius honoris fælic. record. Sixti V. recipiendo partem panis; quamuis enim adeſſet vnus teſtis depoſitus, quod haberet etiam partem vini, tamen omiſſo, quod eſt vnicus, non concludit; nam reddens rationem ſuæ depoſitionis dicit, quod aliquando cum dicto D. Petro comedit, & pro vtroq; panis Papalinus apponebatur, quæ ratio nihil facit ad partem vini, & cum ratio non concludat, dictum infringitur,* Aymon. conſ. 2 num. 4. *vltra quod poteſt eſſe, quod quandoq; aliqua occaſione vinum de Palatio habuerit non tamen, quod illud quotidie reciperet quemadmodum panem. Et ceſſat omnis difficultas ex fide computiſtæ Cameræ ſiue Palatij Apoſtolici atteſtantis prædictum D. Petrum in rolis familiarium Sixti V. reperiri deſcriptum, ſub rubrica cubiculariorum honoris, qui partem panis tantum recipiebant, orta de ſuperlitio inter prouiſum Apoſtolicum, & prouiſos ab Ordinario, eaque coram me introducta, dubitari contigit, an conſtaret de reſeruatione horum Beneficiorum? & Domini reſoluerunt, non adeſſe aliquam reſeruationem; cum enim reſeruatio ſit odioſa gloſſa* in c. præſenti, verb. finitur, de officio Legati in 6. *Biſign.* deciſ. 1. in fine, de Præbend. *Caſſad.* deciſ. 3. num. 5. de reſeruatio. *eaque non inducantur, niſi in caſibus expreſſis, Caſſador.* deciſ. 2. numero 9. de reſeruatio. *Simoneta* de reſeruatio. quæſt. 5. cum aliis ibi relatis in appendice, *non poteſt dici huiuſmodi cubiculariorum Beneficia eſſe reſeruata, cum id nullibi cautum reperiatur, non in regula tertia reſeruatoria, non in conſtitutione Pauli III. neque in Bulla Iulij III. non denique in alia regula ſexta. Si enim inſpiciamus regulam tertiam reſeruatoriam, cum illa loquatur de familiaribus continuis commenſalibus, non intrat, niſi concurrat vtraque qualitas, familiaritatis ſcilicet, & continuæ commenſalitatis, Simoneta* de reſeruatio. q. 35. in princip. *Gambar.* de offic. & poteſtate Legati, lib. 3. tit. de officio, & poteſt. in Beneficia conferen. n. 166. *Beroius* quæſt. 35. *quæ qualitates deficiunt in huiuſmodi cubiculariis, ex quo continua commenſalitas corpore, & dentibus contrahitur,* cap fin cum ibi notatis de verborum ſignification. lib. 6. *ex eo namque ſolo, quod quis recipiat panem in Palatio, non eſt continuus commenſalis, quia iſte panis datur potius honoris gratia, quam ratione commenſalitatis, cum in ſolo pane non viuat homo, Alfon. de Soto Gloſſator. antiquus ſuper* dict. regul. 3. in fin. *Sarnen.* de impetrant. Beneficia per obitum familiarium Card. q. 13. n. 11. *idem Sarnen.* deciſ. 3. *Simoneta* deciſ. 24. *nec hic applicari poſſunt deducta ex* deciſ. *Peregrini* 104. *quod familiaris ex priuile-*

priuilegio comprehendatur sub regul. reseruatoria, in quibus terminis procedit etiam decis. in causa Beneuentana Beneficiorum, coram R. P. D. meo Decano, quia non apparet de aliqua declaratione Papa, vel priuilegio, quod huiusmodi cubicularii honoris per fictionem sint veri familiares, & continui commensales. Si vero attendamus constitutionem Paul. III. sine regul. Cancellaria, de qua in Bullario, num. 78. & 79. illa procedit in cubiculariis officialibus, vt patet ex illius inspectione, cum loquatur de scriptoribus, militibus, cubiculariis, & aliis officialibus, & semper hac qualitas officialis sit repetita, ac ideo non est extendenda ad cubicularios honoris, qui non sunt officiales. cum enim sit exorbitans, ex quo facit continuos commensales, qui re vera non sunt, stricte debet intelligi de officialibus, Puteus decis. 313. lib. 1. & hoc modo hanc regulam intellexerunt Sarnen. in procemio regul. quæst. 6 numer. 9. & de impetran. Beneficia vacantia per obitum familiarium, quæstione decima tertia, numero decimo sexto. Mandosius super regula sexta, quæst. 1. num 8. & ita fuisse decisum in Rota coram Mariscoto, in causa Luc. Archidiaconatus vigesimo tertio Maij 1540. refert Puteus decis. 33. alias 38. de Præbend. in manuscrip. & in alia Adrien. refert idem Puteus supra allegata dec. 313. lib. 1. in impressis Bulla vero Iulii III. in Bullario 44. declarans Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione sua personæ panem ex palatio habent, esse veros, & indubitatos continuos commensales etiam ad effectum regula reseruatoria. cum emanauerit ad declarationem, & ampliationem regularum Pauli III. qua comprehendebant tantum illos Prælatos. qui percipiebant panem ratione officii, eam extendendam ad eos Prælatos, qui solo intuitu personarum, absque aliqua consideratione officii, panem habeat debet intelligi, & regulari secundum d. constitutiones, quas declarat l. hæredes palam §. si quid ff. de testamen. vt scilicet comprehendat Prælatos, qui ratione personæ panem accipiunt. quales sunt Archidiaconi, qui habent panem ratione personæ, quod suadetur, quia illos Papa creat suos domesticos, & continuos commensales, vel vt comprehendat Prælatos maiores, non autem Archidiaconos, aut Rectores Ecclesiarum, qui proprie non sunt Prælati Clementina dudum cum ibi notatis de sepulturis Abb. in cap. 2. numer 16. de iudiciis, & in c. tua nos, num. 2. de Clerico ægrotan. maxime in hac materia reseruationis, in qua, vt dictum est, facienda est stricta, & propria interpretatio, Beroius d. quæst 35. Gemin consil. 136. num. 2. idem etiam dicendum est, attenta reg. 6. per quam reseruantur omnia Beneficia cubiculariorum, & cursorum, quia illa iuxta opinionem, quam alias Rota secuta est, non potest huiusmodi cubicularios comprehendere, cum enim per constitutionem Leonis super erect. Collegii cubiculariorum anno 1515. de qua in Bullario num. 14. §. & ne Apostolicorum sit expresse prohibitum, ne vltra numerum cubiculariorum præscriptum in erect. illius Collegii, & antiquos familiares, & continuos, commensales pro tempore existentium Romanorum Pontificum aliquis alius nomen, aut titulum cubiculariorum vsurpet, regula non potest habere locum in istis cubiculariis, cum de tempore editionis regula non essent amplius cubicularii, & in his terminis habemus supra allegatam decis. Putei 33. de Præben. Ant. August. in epitome super hac reg. Mohed. decis. 90. alias 2. de probatio. licet non sit admodum clare relata, lex namque qua semper loquitur, comprehendit solum cubicularios de tempore regula existentes, non autem eos, qui sunt prohibiti nominari cubicularii, & ideo quicquid dicendum esset ante Bullam Leonis, de quo tempore procedant dicta per Alfon. gloss. antiquam super hac reg. in fin. eam scilicet intelligendam esse de cubiculariis extra muros postquam d. Bulla superuenit, non possunt applicari stante huiusmodi prohibitione. Neque obstat Mandos. super hac reg. quæst. 1. in fin. quia multum se inuoluit, & in posteriori edit. non animaduertit ad prohibitionem, de qua in Bulla Leonis, nec suadet contrarium ratio per eundem considerata, quod non possit intelligi de cubiculariis officialibus, cum similis reg. extaret tempore Sixti IV. & sic anno 1572. & Innocentii VIII. anno 1584. & Collegium cubiculariorum officialium fuerit postea erectum à Leone X. anno 1515. sicut, quod neque possit habere locum in aliis cubiculariis, quia alias esset superflua, cum isti sint comprehensi in reg. 3. reseruatoria Beneficiorum familiarium, & continuorum commensalium, nam quantum ad primum, quamuis ab initio regula hæc intelligeretur de iis cubiculariis, qui non erant officiales, tamen superueniente Bulla Leonis X. prohibente, quod nullus alius, præter expressos in ea, possit dici cubicularius: reg. non potest loqui de illo, qui non sunt amplius, quantum vero ad secundum, non est inconueniens, quod ratione maioris Dignitatis, quam habent alii cubicularii secreti, vt per Staph. l. in tit. de prærogat. expectan. §. videndum num. 42. sit etiam facta particularis reseruatio suorum Beneficiorum, vltra quod, cum hæc reg. declaret explicite, ac distincte, quod implicite erat dispositum, & expressum, non potest dici superflua Gemin. in cap. 1. n. 22. de summa Trinitate, Ruinus consil. 89. n. 17. vers. nec obstat vol. 2. Non obstat, quod Beneficia vacantia per obitum Capellani honoris, videantur reseruata Rota dec. 22. de Præben. in antiquis, & decis. 12. eod. tit. in nouis, & Glossator antiquus super hac reg. 6. tum quia nos non versamur in Capellano, tum quia ex d. decis. non potest colligi, vnde proueniat hæc reseruatio, quæ potuit forsan occasione familiaritatis cum continua commensalitate ortum habuisse. Nec potuit fieri fundamentum in literis fel. recor. Gregorii XIV. quia quicquid dicendum sit ad effectum expediendi gratis, cum agatur ad effectum reseruationis, quam esse plane, & concludenter probandam, sit ex pluribus decisum, non probant, tum quia ex literatiua emanauit ad instantiam partis, tum quia est de facto prædecessoris, tum denique, quia non fuit facta motu prop io. Vital. in Clement. 1. de probatio num. 28. Puteus decisione 338 lib. 3. & ita conclusum. Quam decisionem post hæc refert, & sequitur Gonçalez gloss. 51. num. 93.

Et iuxta hanc decisionem, † cum de mense Decem. 1603. vacasset Archipresbyteratus Segobien. per obitum D. Alfonsi Perez, qui fuerat cubicularius, seu Camerarius honoris Clementis VIII. fuit prouisus per D. Petrum de Castro Episcopum Segobien. eius nepoti D. Petro de Castro, qui illum nunc possidet, &c. 333

Vltimo dubitatur, † quod etiam deseruit ad alias regulas, an familiaris habens Beneficium reseruatum, ratione familiaritatis in Ecclesia, in qua adest consuetudo, seu priuilegium optandi, possit dimisso eo, quod habet, optare aliud, & posito, quod 334

possit, vtrum dimissum maneat reseruatum, an potius optatum?

335 Et quantum ad primum, certum videtur † posse optare, nisi consuetudo particularis in contrarium adsit, Collectarius *in c. dilect. quæst. 7. de Præben.* Cardin. *consil. 126.* Simoneta *qu. 45. num. 8.* & supponunt Æneas de Falcon. Probus, Rebuff & Paul. Granutius statim citandi, & tradit Gonçal. *glos. 34. numer. 42.*

336 Quantum ad secundum isti D. dicunt † optatum tantum esse reseruatum, & loco dimissi subrogari, & sequitur Æneas de Falcon. *4. q. effectu 37.* Probus ad Monach *in c. fin. de consuetud. in 6. sub n. 27. littera B.* Rebuf. *in hac regul. verb. obtinet*, & Paulus Granutius ad Simonetam, *quæst. 35. num. 42.* & Gonçalez *supra n. 40.*

Et vtrumque tenuit Rota in vna Salamantina Portionis 15. Octob. 1584. coram D. Vicecomite, vt in sequen. dec. *Dubitaui, an habens Portionem reseruatam, possit optare, & an in casu, de quo agitur, probetur consuetudo negatiua? Domini duobus exceptis censuerunt posse, nec consuetudinem contrariam probari: primo, mouebantur authoritate* Collectaris in cap. dilecto, quæst. 7. de Præben. *Cardin.* consi. 126. ad fin. *qui non habent Doctorem contradicentem, secundo, mouebantur ex generalitate Bullæ Nicolai V. quæ dat facultatem optandi indistincte nullo excepto, nec familiari Papæ, nec alio, ergo generaliter intelligenda* vulg. iuribus, *præcipue, cum nullum ex hac optione oriatur incommodum Papæ, ex quo optio fit de pinguiori Portione; quæ cum subeat onus reseruationis, vtilius erit reseruantibus, cessat etiam alia ratio, quæ huic opinioni: prima fronte obesse videbatur, nempe, quod sequens non posit optare, cum dimissa sit reseruata, quoniam, cum onus reseruationis transeat ad Portionem optatam, dimissa remanet libera, vt declarat Card. Alligatus, & Simoneta,* tract. de reserua. io. q. 45. *& sic cessat illa ratio, mouebantur etiam, quoniam, si diceremus habentes Portiones reseruatas ratione familiaritatis Papæ, non posse optare, sequeretur quod essent deterioris conditionis, quam alij quia cogerentur persistere in Portione tenui, & in consequentiam præiudicaret reseruantibus, nec putabant obesse contraria: primo, quod non liceat tunc optare, quando dimissa non est libera, quia respondetur, quod dimissa remanet libera, cum onus illius transeat in optatam: nec obstat responsio data ad consilium Cardin. distinguendo inter Portionem titularem; & temporalem, quoniam, licet in aliis casibus fortasse differrent, in hoc nulla conducens ratio assignari potest, quando persona familiaritas non trahat ad se reseruationem, ita vt Portio possessa à familiari non assumat statim qualitatem personæ, & desinat qualitas in Portione, vbi persona qualificata possidere desinat. Quo ad consuetudinem contrariam, Domini dixerunt non probari, quoniam aliqui ex testibus non allegant exempla, vt est opus, ex Bartol.* in l. 2. C. quæ sit longa consuetud. *aliqui non dicunt de tempore, aliqui loquuntur in regressatis, & litigiosis, in quibus est diuersa ratio, ideo probanda erit melius.*

337 Sed ab hac decisione recessit † postea Rota in eadem causa, 11. Februarij 1585. vt in sequenti decisione, *Fuit dictum per Dominos in casu, de quo agitur, locum esse consuetudini interpretatiuæ, quia, cum verba Bullæ sint generalia, quod Capitulum debeat conferre Portionario, propter generalitatem inducitur probabile dubium, circa quod versatur consuetudo interpretatiua, vt per similem generalitatem verborum alias fuit decisum, circa dictionem, qualibet quæ est apta comprehendere maiora expressis, vt pro parte D. Aluari dicebatur per doctrinam Tiraq.* de retractu Lignag. §. 1. glos. 7. num. 2. cum sequen. *etiam cum per istam consuetudinem non possit dici aliquid additum vel immutatum, sed tantum illa generalitas longo vsu declarata sit intelligendo de antiquioribus, qui non haberent reseruata talis consuetudo non potest dici, nisi declaratiua, & interpretatiua ad* l. hæredes palam. *§. 1. vbi Bart.* ff. de testamen. *& per Gabriel.* de regul iuris, conclus. 1. in princip. *& illa magnam vim habet, vt per Abba.* in cap. cum dilectus, num. 7. de consuetudine, & in cap. 1. num. 14. de constit. *nec illa obseruantia, & interpretatiua consuetudo est contraria Bullæ, sed imo conformis illi, vt ex eius verbis subsecutis etiam elicitur, quia si Beneficia vacantia per ascensum secundum Bullam pertinent ad collationem Capituli, & Beneficia huiusmodi reseruata non possunt spectare ad Capitulum, sed ad Papam, Rota* decis. 10. & 22. de Præben. in nouis. & 14. & 35. eodem titul. in antiquis, *Simoneta* de reseruatio. q. 58. versic. hac vero ætate, *etiam dictum præcedens, quod Capitulum teneatur conferre antiquiori, intelligitur de antiquiori, qui habeat Beneficium liberum, & illud ad liberam dispositionem Capituli pertinere possit, quod importat verbum, conferre, per Gemin.* in cap. nemo sub num. 7. *& ibi Franc.* num. 5. de election. in 6. *Cassador.* decis. 8. num. 11. *in quo articul. de priuil. Aymon* cons. 284. sub num. 2. *& licet etiam in reseruatis optio locum habeat, vt optatum subintret in locum reseruati sicut fuit resolutum, tamen istud intelligatur, quoad ipsas præbendas, vt vna fiat reseruata in locum præcedentis, sed quando titulus mutatur, ista subrogatio non videtur posse fieri, etiam secundum Cardin.* consil. 126. versic. fin. *ergo & Calder.* cons. 3. sub num. 2. versic. sed talis optatio, de consuetudine, *& Facit Francus.* in cap. 1. eodem tit. in 6. *Puteus* decis. 267. *siue* 262. lib. 2. *& ad summum sunt hinc inde opiniones. Vnde, cum consuetudo dederit hanc intelligentiam, vt teneatur Capitulum conferre antiquiori habenti liberum, dicitur omnino interpretatiua, vt per Aretinum* consil. 84. n. 5. *& dicitur interpretatiua, etiam quod mala esset interpretatio vt per Abb.* d. c. dilectus eodem n. 7. de consuetudin.

In qua etiam causa † 20. Decem. eiusd. anni 1585. 338
coram D. Cantucio, fuit resolutum, *Quod in consuetudine interpretatiua nulla requiritur præscriptio, etiam decennalis, sed sufficit per aliquot actus ita aliquando seruatum Gabriel.* de consuetud. conclus. 1. num. 69. *Menoch.* de arbitrariis casu 83. nu. 10. Puteus decis. 287. lib. 1. cum aliis, &c. & 26. Aprilis 1586. coram D Ro-
busterio, † Domini steterunt in decisis, & dixerunt 339
esse interpretatiuam, licet forte sit contra communem opinionem, cum est interpretatio iuris dubij, & non inductio, &c. seu interpretatio verborum dubiorum, &c.

Ex qua decis. 11. Feb. apparet, † quod in optione,
quando mutatur titulus, optatum non subrogatur 340
loco dimissi reseruati, & sic ratione subrogationis non erit reseruatum, & supposito, quod habens Beneficium reseruatum, optet aliud, prout potest

in

in Ecclesia, vbi adest optio, non stante consuetudine particulari, seu obseruantia interpretatiua in contrarium, vt stat in d. Ecclesia Salamantina, dimissum spectabit ad prouisionem Papæ ratione reseruationis, seu affectionis, optatum autem, vt dixi, non erit reseruatum, nisi tempore optionis adhuc duret qualitas inductiua reseruationis, puta familiaritas, subcollectorias Prothonotarius, &c.

Nec obstat, quod postea Rota in vna Virgellen.
341 Canonicatus 7. Maij 1593. coram D. Blancheto redierit ad opinionem, quam tenuit prius in d. Salamantina, vt apparet ex decis. infra adducta *num. 346.*
342 quia, vt ex ipsa † decis. constat, ibi erat optio tantum quoad præbendam temporalem, & non mutabatur titulus Canonicatus, Rota *decis. 6. de consuetud. in nouis. & 10. de praeben. in antiquis*, Francus *in c. fin. de consuetud. in 6. num. 6* Cassad. *decis. 17. de praeben.* Puteus 201. *li. 2.* Mohed. *1. de consuetud.* alias 46. & Rota in Oscen. optionis 4. Iun. 1593. infr. adducta *par sequen. cap. 4. num. 14.* & sic non est contra decis. posteriorem, in d. Salamantina, in qua ita distinguitur.

Et sic procedit declaratio S. Congregat. quæ sic
343 ait, *Congreg. Concilii censuit obtinentem Parochialem vna cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Concilium Trident. obtenta, potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.* Si enim mutaretur titul. id non haberet locum, sicut non posset in alia Ecclesia obtinere aliam præbendam retinendam, cum Parochiali, etiam dimissa prima, & multas quæstiones in materia optionis vide per Gonçalez. *d. glos. 34.* & vide etiam dicta inf. *num.* 449.

§. 6. De Regula 4.

Reseruatio beneficiorum collectorum & subcollectorum.

SVMMARIA.

Regulam quartam hic positam qui explicant. num. 344.

Non requiritur exercitium officii collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata. n. 345. & 346. vbi ponitur decisio Rotæ, imo sola deputatio sufficit, etiam ante notitiam n. 347. quamuis requiri exercitium tenuerit alias Rota, & aliqui num. 350 & explicantur, verba regulæ quæ videntur obstare, n. 351.

Transfertur iurisdictio, quo ad habitum in delegatum à tempore data, licet, quo ad exercitium requiratur præsentatio literarum, n. 348. & 349.

Beneficia, quæ collectores, seu subcollectores habuerunt tempore officii, sunt reseruata. etiam si ante officium illa obtinuissent. num. 352. quamuis contrarium teneat Mando. num. 353. & verbum. obtinere, non solum significat impetrare, seu assequi, sed etiam tenere, seu retinere, n. 354. & seq.

Impetrans Beneficium, vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, n. 356.

Etiam stante subcollectore generali in vna Prouincia, Beneficia subcollectorum particularium in vna Ciuitate sunt reseruata n. 357. & a fortiori sunt reseruata beneficia subcollectoris vnici, in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, n. 358.

Difficultas, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, n. 359.

Prima responsio, quod intelligatur in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, qui potest subdelegare, vt de delegato ad vniuersitatem causarum dicitur, & talis subcollector est delegatus ad vniuersitatem causarum, sicut inquisitores, & quando committuntur omnes causæ, mutui talis territorii, dicitur delegatus ad vniuersitatem causarum, n. 360.

Secunda responsio, quod d. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus a subcollectore facto a Papa, qui perinde est ac collector, & alium deputare potest, n. 364. & alia responsio planior ibid.

Si collector successiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuit, eorum omnium Beneficia sunt reseruata, n. 365. & subcollectorem secundum deputando, primum tacite reuocare videtur. n. 366.

Quando eodem tempore sunt duo, aut plures subcollectores in vna Ciuitate, vel Diœcesi, neutrius Beneficia sunt reseruata, n. 367. licet vtriusque deputatio valeat, n. 368. nisi in facultate subcollectoris sit limitatio, quod non possit nisi vnum constituere, n. 369 & eum non intraretur prima, &c. n. 372.

Id procedit, siue vtriusque deputatio facta est simul siue aliàs, si de prioritate, vel posterioritate non constat. quia neutrius Beneficia erunt reseruata, n. 370 si vero facta deputatione vnius fiat deputatio alterius non reuocando primum, licet Beneficia habita per primum, vsque ad deputationem maneant reseruata, tamen Beneficia post eam obtenta, & Beneficia secundi non erunt reseruata, n. 371.

Reg. ista non habet locum in subcollectore particulari deputato ab alio subcollectore particulari, etiam ex facultate data à Papa, vel consuetudine, num. 373. essent tamen tunc reseruata Beneficia primi subcollectoris à collectore deputati, n. 374.

Si esset vnus subcollector in Ciuitate, & alius in Diœcesi, an isti comprehenderentur ab ista regula? num. 375. resoluitur, quod non, etiam si vna Diœcesis sit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, &c.

Licet collectoris facultas sit probanda per litteras, subcollectoria tamen probatur per testes, num. 376. ad effectum probandi reseruationem, secus, quando agitur de probanda facultate ad effectum soluendi, num. 377.

Nec ad effectum probandi reseruationem probatur subcollectoria per testes de communi reputatione, & fama n. 378. & ponitur resolutio Rotæ.

Requiritur ad istum effectum subcollectorem esse deputatum cum omni iurisdictione, & non vt nudum ministrum, &c. n. 380.

Beneficium subcollectoris à collectore generali deputati qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium, est reseruatum, &c. 381.

Bene-

Beneficia illius, qui fuit deputatus commissarius, seu subcollector pro recuperandis bonis cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam per collectorem Apostolicum, pro Italia deputatum, non sunt reseruata, numero 283.

Beneficia illius, qui vni tantum negotio est impositus, non sunt reseruata, in quo, nec actu, nec potentia possunt verificari verba reg. officia exercuerint, ibidem, num. 383.

Sicut per redditionem computorum facta per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censet expirasse officium subcollectoris, &c. num. 384.

Subcollector debet esse persona in Dignitate constituta, alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessabit. numer. 385.

ITem reseruauit generaliter omnia Beneficia Ecclesiastica quorumcunque collectorum, & vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum, fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet Beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ ius tunc eis competebat.

344 Hanc regulam, vltra Glossato. antiquum, † Soto, & Rebuffum explicat per 11. *quæst.* Mandos. de qua etiam viden. est Bellen. *de charitatiuo subsidio. quæst. 106. & sequent.* Simoneta *quæst. 32. 33. & 34.* & ibi Paulin. Granutius, & Mascard. *de probatio conclus. 317.*

345 Circà quam primo notandum est, † non requiri exercitium officii collectoris, vel subcollectoris, vt eius Beneficia sint reseruata Feli. *in cap. in nostra de rescrip. col. 21.* Mil. *in reper. verb. Beneficia collectorum* Selua *de Benefici. 2. p. quæst. 11. 20. qualitate.* Simoneta *d. q. 33. à n. 8.* Cassad. *decis. 1. de verbo. signifi.* Caputaquen. *decis. 140. & sequen parte 1. & decis. 76. parte 3.* Mandos. plures decisiones, & authoritates adducens hic *quæst. 4.* Flam. Paris. dicens communem *de resignatione Benefic. lib. 2. quæstione 16. numer. 26.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. p. verb. Beneficia. §. 2. fallen. 8. & 2. p. verb. exempti. §. 6.* qui dicunt solam deputationem sufficere etiam absque acceptatione & exercitio.

346 Et fuit resolutum in causa † Vrgellen. Canonicatus 7. Maij 1593. coram Illustrissimo Cardinal. Blancheto, vt in seq. decis. *Circumscripto capite obiectæ apostasiæ, ac attentatorũ, cum non respiciant propositum dubium, Domini dixerunt Breue esse iustificatum, quamuis enim vacatio mensis stante acceptatione alternatiuæ, & residentia Episcopi non intret, quia satis dicitur pertinere libera collatio ad Episcopum, postquam in ipsa collatione facienda alius secum non concurrit, nec optio Præbendæ aliquod impedimentum operatur collationi Canonicatus* Calder. cons. 30. de consuetud. *tamen quo ad reseruationem, quæ oritur ex subcollectoria Petri Cases illa dicitur concludenter probata, cum enim subcollectoria ex depositionibus testium probari possit, nec requiratur scriptura* Mill. verb. probatio, *quod quis sit subcollector, & sufficiat etiam dictum vnius testis cum aliquibus adminiculis, vt fuit resolutum coram D. Gipsio in causa Serolinien. Beneficii anno præterito, ex testium, quorum pro parte Ferdi. copia data fuit, satis probatur subcollectoria Petri, primus enim testis iuxta 24. dicit illum fuisse subcollectorem, dum esset Canonicus Vrgellen. 5. testis optime deponit. & est bene informatus, cum esset Fiscalis Cameræ Apostolicæ penes collectorem 4. de publica voce, & fama. & vidit instrumentum deputationis in manu Ferdi. non obstat, quod non probetur exercitium, quia sufficit d. Petrum fuisse paratum ad exercen. ipsum si se occasio obtulisset,* & Chisanen. dec. 14. *non obstat, quod Petrus Cases dimisisset Canonicatum, quẽ obtinebat tempore, quo erat subcollector, per optionem alterius, quia Canonicatus optatus subrogatur in locum dimissi, & in istum transit reseruatio, Cardina.* cons. 126. *Collector* c. dilecto num. 7. de Præben. *Simoneta* de reseruatio q. 35. n. 42. *& fuit resolutum in illa Salamantina portionis coram Reuerendissimo Mediolanen. 15. Octob. 1584. ex quibus ita fuit resolutum.*

Imo sola deputatio sufficit, † etiam ante quam 347
suam potestatem videat, vel recipiat, Rota *decisione 12. de Præben. in nouis,* & etiam ante notitiam, vt cum Gaspar. de Perusio *de reseruatio numer. 13* & Aeneas de Falcon. *3 quæst. princip. numer. 16.* firmat Mandos. *supra.*

Nec obstat doctrina Rotæ † *decis. 21. de concess. Præben. in nouis,* alias 459. quam sequitur Francus *in c. super eo 2. de appellat. à num. 9.* quod iurisdictio, seu potestas delegata non acquiritur iudici, etiam quoad habitum, nisi scienti, & consentienti, & re- 348
ceptis literis verius enim † est, tràsferri iurisdictionem, quo ad habitum in delegatum à tempore da- 349
tæ, licet quoad exercitium requiratur præsentatio literarum, Roman. *cons. 353. num. 7. & 8.* Felin. *in c. cam to num. 21. & in c. sciscitatus, num. 12. de rescrip. & in c. fin. de præsumpt. num. 37.* Corras. *4. p. c. 1. num. 22.* Mandos. *regu. 27. quæst. 17. num. 4. & reg. 31. quæst. 1.* qui plures refert Molina *de Hispanorum primog. lib. 2. cap. 7. num. 58.* & in terminis Rota *d. decis. 12. de Præben in nouis ad fin.* & dicetur infra *6. pag. capite secundo, dub. 1. à n. 7.*

Quamuis contrarium, scilicet † requiri exerci- 350
tium officii ad reseruationem, tenuerit alias Rota, vt per Crescen. *dec. 17. de Præben.* Puteum 315. *lib. 1.* & Thom. de Thanis *dec. 114. in manuscriptis, & dec. 1846. lib. 3. p. 3. diuer.* quod etiam fuit dictum in vna Foroliuien. Capellæ 2. Iun. 586. & tenet Paulus Granutius ad Simonetam *d. q. 32. ad fin.* & Mascar. *sup. n. 27.* & in subcollectoribus glos. hic ex illis verbis reg. *qui suo tempore officia exercuerint.*

Sed per ista verba non † requiritur exercitium 351
actu, sed potentia, idest, quod suo tempore Papę reseruantis fuerint tales collectores, vel subcollectores, & per ea intendit Papa declarare solum reseruare Beneficia collectorum, & subcollectorum sui temporis &c. & vide dicta infra *n. 383.* & istam sententiam, quod requiratur exercitium sub collectoris, vt intret reseruatio, tenet post Gonca. *glos. 51. à n. 70.* eam intelligens, vt sufficiat, quod talis subcollector sit deputatus, & acceptauerit, & pro tali sit cõmuniter reputatus, ac fuerit d. officium exercere paratus, quamuis actualiter non exercuerit, quia non venit occasio, vel alias fuerit legitimo impedimento detentus, & allegat Chisanen. decis. 24. & d. decis. Vrgelen. quæ non satis probant suam sententiam.

Se-

352 Secundo notandum est † Beneficia, quæ collectores habuerunt tempore officij, esse reseruata ex hac reg. etiam si ante officium illa obtinuissent, vt recte tenet, & probat Bei en. q. 129. Felin. d. car. 21. & S. lua supra sequitur Simonet a. d. quæst. 32. num. 1. & Granutius ad eam quæst. 33 num. 18. & Æneas de Falcon, 4. quæst. principali, effectu 22. loquens in terminis regulæ præcedentis de reseruatione Beneficiorum familiarium, & est decis. Rotæ to. de preben. in nouis.

353 Quamuis contrarium teneat Mandos. hic † q. 5. qui tamen fatetur nostram sententiam nullum habere contradictorem. Nec obstat verbum, obtinuerint,

354 quod ponderat Mandos. † pro sua opinione dicendo, id est, impetrauerint, seu assecuti fuerint, quia significat impetrare, seu assequi, vel consequi.

355 Nam respondetur, quod verbum, obtinere, † significat etiam tenere, seu retinere, l. clam possidere, versi n autem, & ibi glos. verb. obtinenda, ff. de causa possess. Alber. in diction. verb. obtinere, idem Mandos. in gloss facultatum. §. sane verb. obtinebat, Rota decis. 233 numer. 29. par. 1. diuersorum, & patet ex reg. 3. ibi, obtinere, & 54. de valore, ibi, obtinuerint, & sic accipitur in proposito, vt constat ex verbis sequen. & in quibus, seu ad qua, ius eis competierit, secundum Bellen. quicquid inuoluat Mandos. & hoc iam clarius patet, quia non dicitur iam in reg. obtinuerit, sed obtinebant, quod clare significat, id est, tenebant.

356 Tertio notandum est, † quod quamuis ista reg. reseruet Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœcesi subcollectorum, tamen impetranti Beneficium, vt reseruatum ratione subcollectoriæ, sufficit illam probare, nec tenetur probare, quod erat vnicus, sed aduersario incumbit onus probandi pluralitatem, cum sit præsumptio de vnitate, vt recte tradit Mandos. hi. q. 1. dicens, ita tenuisse Dominos de Rota, in vna Calagurritana Scholastriæ de Logronno coram R. P. D. Ant. August. vlt. Maij 1546. & sequitur Mascar. sup. n. 24.

357 Quarto notandum est, † quod, licet collectorũ Beneficia, & subcollectorum vnicorum, in qualibet Ciuitate sint reseruata, tamen adhuc, stante sub collectore generali in vna Prouincia Beneficia subcollectoris particularis in vna Ciuitate sunt reseruata, propter istam regul. loquentem de vnico, quia est vnicus, non obstante generali subcollectore in Prouincia & ita tenuit Rota, vt apud Cassanen. decis. 34. & Guidobonum decis. 31. in manuscriptis. Vnde

358 à fortiori sunt reseruata † Beneficia subcollectoris vnici in vna Ciuitate, vel Diœcesi, licet ibi sit collector generalis, vt Vallisoleti, quod nota ad Beneficia D. Ioannis Martinez de Recalde Prioris Vallisoletani, qui, vt audiui, erat subcollector, &c.

359 Sed contra prædictam resolutionem facit † difficultatem, quod subcollector, cum sit subdelegatus, non potest alium subcollectorem constituere, seu subdelegare, c. super quæstionum, §. si vero, & ibi glos. verb. delegare, de offic. deleg. cap. cum causam de appellat. & ibi glos. verb. delegatus, & Francus n. 11. & l. à iudice, C. de iudic. & ibi glos. & D. & dicetur infra c. 8. num. 167.

Cui difficultati responderi potest, † cum Mandos. hic q. 3. vbi ait, quod quamuis reg. ista non habeat locum in subcollectore ab alio subcollectore deputato, ex l. bonus §. hoc sermone ff de verborum significatione, vbi, quod in dubio debet fieri interpretatio de prima vice, & de primo actu, & faciunt cumulata per Felin. in cap. 2. num. 2. & 3. de treugua & pace, &c. tamen secus sit in subcollectore deputato à subcollectore vniuersali, quia subcollector vniuersalis videtur, quod sit perinde, ac si esset collector, & possit subdelegare, vt de delegato ad vniuersitatem causarum dicit glos. in d. locis, de quo d. c. 8. n. 35. 360

Nec obstat, quod subcollector etiam vniuersalis non sit delegatus ad vniuersitatem causarum, cum solum sit constitutus ad causas spoliorum, sicut de Inquisitoribus dicit Francus in d. cap. cum causam, n. 27. quod non sint delegati ad vniuersitatem causarum, quia solum ad causam hæresis, non in aliis, &c. nam verius videtur istos esse delegatos ad vniuersitatem causarum, quia, cum talis commissio referatur ad certum territorium, vniuersalis videtur, vt de Inquisitoribus, contra Francum, ibi inquit Decius in c. causam matrimonii, de officio delegati numer. 42 sicut, quando committuntur omnes causæ mutui talis territorij, seu castri, dicitur delegatus † ad vniuersitatem causarum, Bald. in l. solet. num. 1. ff. de iurisdi. omnium iudicium, vbi Alex. n. 9. dicens communiter receptum, Soc. in l. more n. 40. ff eodem, Decius supra Bertach. in reperto. verb. delegatus ad causam vnam, ante n. 10. & Thomas Sanchez de matrimon. lib. 3. disput. 31 n. 4. 361 362

Cum ergo subcollector sit † Delegatus ad Vniuersitatem causarum, poterit subcollector vniuersalis vnius Prouinciæ constituere subcollectorem particularem in vna Ciuitate, seu Diœcesi, quamuis non possit constituere alium subcollectorem vniuersalem, sicut subcollector particularis vnius Ciuitatis, seu Diœcesis poterit vnam, vel alteram causam subdelegare, quamuis non totam suam iurisdictionem, iuxta traditaper glossam, & Francum, num. 3. in d. cap. cum causam, sa in d. l. à iudice, numer. 8. & alios relatos per Thom. Sanchez, sup. numer. 3. 363

Secundo dictæ difficultati responderi potest, † cum Mandos. d. quæst. 3. 2 fallac. num. 5. quod d. resolutio potest intelligi, quando subcollector fuit deputatus à subcollectore facto ab ipso Papa, verbi gratia, Papa deputat in collectorem A. & in subcollectorem B. Tunc enim iste subcollector à Papa constitutus perinde est ac collector, & alium deputare potest tanquam Delegatus Papæ d. l. à iudice, & d. cap. cum causam, & cap. fin. de officio Delegati, idem Mandos. hic quæst. vltim. num. 3. Sed planius respondetur, quod d. resolutio intelligatur de subcollectore, tam particulari quam generali deputato à generali collectore. 364

Quinto notandum est, † quod, si collector successiue plures subcollectores deputauit in aliqua Ciuitate, vel Diœcesi, ita quod eodem tempore vnicus tantũ fuit subcollector, eorum omniũ Beneficia sunt reseruata per hanc reg. quia satis est, quod eodem 365

eodem tempore vnus tantum ſubcollector repe-riatur, ita Rota *deciſ. 11. de præben.* alias 412. *in antiquis, & 12. eod. titul.* alias 207 *& 9. de offic. Delegati,* alias 265. *in nouiſ.* Bellen. *q. vlt.* Felin. *in cap. cum 1. de re iudic. n. 12. verſ. 2. conſidera.* Decius *in c. 2. de iudic. num. 75.* Gloſſat. *hic,* & Mandoſ. *q. 9. & quæſt. 10. num. 1.* Simonet. *q. 33. num. 17.*

366 Et ſubcollectorem ſecundum deputando, † quis primum tacite, reuocare videtur Rota *d. deciſ. 9. & ibi add.* Papaz. *num 5.* Bellen *q. 109.* & Mandoſ. *d. quæſt. 10. numer.* 2. Caputaquen. *deciſ. 189. numer. 2. & 140. par. 2.*

367 Difficultas eſt, † quando eodem tempore ſunt duo, aut plures ſubcollectores in vna Ciuitate, vel Diœceſi, & tunc amiſſis, quæ tradit Mandoſ. *d. q. 10.* dicendum videtur, neutrius Beneficia eſſe reſeruata ex hac reg. nam non eſt maior ratio de vno, quam de altero, & facit *l. duo ſunt Titij ff. de teſtam. tutela, & l. ſi fuerit ff. de rebus dubiis*, & quod dictum eſt ſupra *num. 330.*

368 Licet vtriuſque deputatio valeat, † non obſtante hac reg. quæ ſolum reſeruat Beneficia vnicorum ſubcollectorum, ſed non prohibet plures deputari, vt contra Felin. & Man. *d. q 10. num. 4.* aduertit d. additio Papaz *num. 5.* niſi in facultate collectoris ad

369 † ſit limitatio, quod non poſſit, niſi vnum ſubcollectorem, dumtaxat in ſingulis Ciuitatibus, & diœceſibus conſtituere: tunc enim ex iſta limitatione, abſque alio decreto irritante neutrius deputatio valeret, cum verbum, non poſſit, tollat potentiam faciendi, Bart. & Iaſon, *à num. 16.* & alij *in l Gallus, ff. de liberis & poſthum.* & dictum eſt ſupr. *2. par. c. 5. n. 177.* quicquid ſub dubio forte dicat collector *d. deciſ. 9.* & facit *l. qui ſolum cum lege ſequenti ff. de hæredi. inſtituendis.*

370 Quod procedit, ſiue vtriuſque deputatio † facta eſt ſimul, & in eiſdem literis, ſeu inſtrumento, ex ex quibus conſtat, ſiue deputatio duorum facta fuit ſub eadem die in duobus inſtrumentis, ſeu litteris, nec de prioritate, vel poſterioritate conſtare poteſt ſiue per teſtes probatur duos eodem tempore fuiſſe ſubcollectores, de quorum deputationis tempore non conſtat, quia in omnibus iſtis caſibus neutrius Beneficia erunt reſeruata, & in ſecundo caſu cum non conſtet, quis ex illis ſit reuocatus, neuter videtur admittendus Rom. *ſingul.* 251. Mandoſ. *ſupra num.* 10.

371 Si vero facta deputatione vnius ſubcollectoris † in aliqua Ciuitate, vel Diœceſi poſtea fiat deputatio alterius abſque reuocatione 1. quia in ſecunda dicitur non reuocando primum, quamuis Beneficia habita per primum durante officio, vſque ad deputationem ſecundi, vt pote ſemel affecta maneant reſeruata, & affecta, tamen Beneficia per eum obtẽta poſt deputationem ſecundi, & Beneficia ſecundi non erunt reſeruata iux. dicta.

372 Et ſtante in facultate collectoris limitatione † ſupradicta non valeret deputatio ſecundi, licet non vitiaretur prima, quia iſta ſemel valuit, & ſecunda tantum eſt contra limitationem, & conſequenter in iſto caſu eſſent reſeruata Beneficia primi etiam obtenta poſt deputationem ſecundi nullam.

Ex quibus infertur reg. † iſtam non habere locum in ſubcollectore particulari deputato ab alio ſubcollectore particulari alicuius Ciuitatis, vel Diœceſis, quamuis à Papa eſſet data facultas, quod ſubcollector ſubcollectorem facere poſſit, vel eſſet conſuetudo, quod ſubcollector ſubcollectorem deputare poſſit, nam quamuis in iſtis caſibus talis diceretur verus ſubcollector, tamen non comprehenderetur à regula iſta, quæ ſolum reſeruat Beneficia vnicorum ſubcollectorum, & tunc eſſent duo ſubcollectores eodem tempore, quicquid dicat Mandoſ. *d. quæſt. 3. & 4. Pall.* † videtur tamen, quod tunc eſſent reſeruata Beneficia primi ſubcollectoris à collectore deputati tanquam principalis &c. 373 374

Sed eſt alia difficultas, † quid, ſi eſſet vnus ſubcollector in Ciuitate, & alius in Diœceſi, an iſti comprehenderentur ab iſta regu? & videtur, quod non: nam mens regulæ reſeruantis Beneficia vnicorum in quacumque Ciuitate, vel Diœceſi ſubcollectorum videtur eſſe, quod pro tota Diœceſi nõ ſit niſi vnus ſubcollector, &c. & ita poſt hæc tenet Goncalez *gloſ. 43 à num. 167. & gloſ. 51. à num.* 73. dicens, quod quamuis vna Diœceſis ſit valde lata, & habeat plures Cathedrales, ac Ciuitates, vt in Diœceſi Calagunitana, & aliis pluribus Hiſpaniæ, non poteſt eſſe in tota Diœceſi cum ſuis Ciuitatibus niſi vnicus dumtaxat ſubcollector, vt fuit reſolutum in vna Calagunitana Beneficiorum 2. Dec. 1602. coram D. Lanceloto, & fuit confirmatum in alia Burgen. Beneficii 23. Maij 1603. coram D. Lira, vbi fuit dictum, quod illa dictio, vel, ſit intelligenda reſtrictiue, & declaratiue, prout paſſim accipitur. Socin. *conſ 1. n. 8. lib. 4. &c.* Sed id de pluribus Cathedralibus intelligo, quando ſunt vnius Diœceſis, ſecus, ſi duo Epiſcopatus, ſeu duæ Diœceſes ſunt vnitæ æque principaliter, nam tunc, licet vnus ſit Epiſcopus, poſſet poni ſubcollector in vtraque Diœceſi. 375

Sexto notandum eſt, † quod licet collectoris facultas ſit probanda per litteras. *l. vnica C. de mandati Principum c. cum in iure peritus cum ibi notatis de officio Deleg.* ſubcollectoria tamen probatur per teſtes. Rota *deciſione decima de officio Deleg.* alias *266. in nouis, & ibi add.* Papaz Bellen. *quæſtione 3. 110. & 111.* & Mil. *in reper. verb. probatio, quod quis ſit collector, & verb. probatio, quod quis ſit ſubcollector.* Simoneta *d. quæſt. 34.* & ib Granntius Gomezius *in cap. ſtatutum. de reſcrip. in 6. numer. 60.* Caputaquen. *deciſ. 139. num. 3. p. 1.* Mandoſ. *hic quæſt. 2.* & Maſcard. *d. concluſ. 317. à numer. 1. & 15.* & fuit reſolutum in d. Vigelen. Canonicatus *verb. adducta num.* 346. quæ eſt notanda circa modum probandi ſubcollectoriam per teſtes. 376

Probatur autem ſubcollectoria † per teſtes ad effectum probandi reſeruationem, ſecus, quando agitur de probanda facultate ad effectũ, vt ſoluere debentes caute ſoluant, nam tunc requiritur ſcriptura, Bellen. *dicta quæſt. 3. & dicta add.* Papaz. *numero 5.* 377

Nec

378 Nec ad effectum probandi † reseruationem pro-
batur subcollectoria per testes de communi repu-
tatione, & publica voce, & fama, Bellen. *quæst. 111 &*
112 Cassad. *decis. 2 ante num. 3. de constit.* Simonetta *quæ.*
379 *24.* & ibi Gratia. tis & *ad quæ 34. num. 2. & 5.* † Mascar.
supra num. 17. contra Puteum *decis. 10. li. 3.* & fuit reso-
lutum in vna Fereten. Parochialis 9. Maii. 1558. co-
ram D. Rubeis. nempe, *non probari aliquem fuisse sub-*
collectorem per testes, qui deponunt de publica voce, & fa-
ma & exercitio ipsius, nisi deponant fuisse præsentes com-
missioni, & deputationi, aut alias per scripturam probetur
deputatio ad effectum probandi Beneficium esse reseruatũ,
Bellen. d. quæst. 112 *Rota* d. decis. 16. *& dictum est, fuisse*
resolutum coram Verallo 1554. in Geruden. Beneficiorum
&c. & faciunt *dicta parte sequentibus capite secundo*
dubio 11. ex numero 235. quæ sunt videnda in proposi-
to.

380 In qua etiam Fereten. † Parochialis fuit resolutũ. *Requiri subcollectorem esse deputatum cũ omni iurisdicti-one, nec sufficere esse deputatum, vti nudum ministrum ad exigendum absq; iurisdictione* Bellẽ. q. 109 *&c.* quicquid teneat Mandos. *q. 8.*

381 Septimo notandum est, † quod Beneficium sub-collectoris à collectore generali deputati, qui tempore deputationis erat excommunicatus, & publicatus, exercuerat tamen officium per septennium, est reseruatum; licet enim *l. Barbarius ff. de offic. prætor.* non habeat locum in reseruatione deficiente deputatione, tamen contrarium est, vbi adest deputatio ab habente facultatem, cum sit valida alio respectu, vt per Bellen. *quæst. 112.* ita decidit Rota in vna Gerũden. Canonicatus de anno 1554. vt per Chisanen. *decis 37.* & Coram *decis. 82. in manuscrip.* Mascar. *d. num. 18.*

382 At Beneficia illius, † qui fuit deputatus commis-
sarius, seu subcollector pro recuperandis bonis, &
fructibus cuiusdam Ecclesiæ vacantis extra Italiam
per collectorem Apostolicum Italia deputatum, nõ
sunt reseruata, quia is non potuit deputare subcol-
lectorem extra limites suæ commissionis *cap. cum di-*
lecta. de rescrip. cap. cum olim. de offic. Deleg vbi Abbas
maxime si nunquam officium subcollectoris exer-
cuit, & quia vni negotio tantum est impositus, & sic
non applicantur verba huius regulæ, quæ loquitur
in illis, qui officium subcollectoris exercuerint. Ita
fuit dictum, & resolutum in vna Castellaneten. Be-
383 neficiorum. 7. Febr. 1594. coram D. Orano. † Et ad-
uerte hic non decidi, quod ad reseruationem requi
ratur exercitium subcollectoriæ contra supradicta
num. 345. sed vult decisio, & ita potest saluari, quod
in eo, qui vni negotio est impositus, nec actu, nec
potentia possunt verificari verba regulæ, *officia exer-*
cuerint, quæ non verificantur in vna vice ex traditis
per Nauar. *in man. cap. 27. n. 249. versic. 3. non includere*
& alios citatos infra *vndecima part. cap. vltimo. numero*
198.

384 Vltimo notandum est, † quod in vna Lauden. Parochialis coram Chisanen. de anno 1557. dixerunt Domini, *quod licet mortuo procuratore, qui substituit, non censeatur reuocatus substitutus ad* decis. 414. in nouis *& Bisign. 9.* de procurator. *tamen sicut per redditionem computorum factam per collectorem dicitur expirasse ipsius officium, ita censetur expirasse officium subcollectoru præsupposito tamen, quod per redditionem computorum factam à generali collectore in camera dicantur reddita etiam computa subcollectoris Bart.* in. l. diem functo num. 6. de offic. proconsul. vt per Verallum *decis. 352. li. 1. in manuscrip.*

Addo, quod cum subcollector † sit subdelegatus 385
Apostolicus, & iurisdictionem habeat, debet esse persona qualificata iuxta formam. *cap. statutum de rescri. in 6.* alias deputatio erit nulla, & reseruatio cessauit, vt cum Bellen. *q. 108. num. 1.* tradit Gonçalez *d. glos. 51. num. 79.*

§. 7. De regula 5.

Reseruatio Beneficiorum curialium dum curia transfertur.

SVMMARIA.

Reseruatio regulæ 5. hic posita continetur in corpore iuris, non tamen continetur in extrauagante, ad regimen, & qui sint de ea videndi, n. 386.

Quomodo hic accipiatur curia Romana, quam aliqui dicũt ibi esse, vbi est Papa, num. 387. alij dicunt ibi etiam esse curiam, vbi est causarum, & literarum Apostolicarum audientia, licet ibi non sit Papa, num. 388. & Couar. ait curiam Regiam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliarijs, & Romam dici locum, vbi sit Papa, si inibi Papa cum curia simul degat, nu. 389. & Hier. Gigas ait, quod vbi esset Cancellaria, audientia Papæ etiam, quod ibi non esset Papa diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi non diceretur esse curia Romana, n. 390.

Resoluitur in terminis huius regulæ tunc dici transferri curiam, cum papa vadit cum Cancellaria, & tribunalib. suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur num. 391. & quando Papa tantum alio vadit, non dicitur transferri curiam, sed Papam ire, &c. 392. & simile est de curia regia, n. 393.

Ad effectum reseruationis, d qua in cap. præsenti videbatur curiam Romanam tantum intelligi pro loco, vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum & non vbi est Papa, sed contrariũ declarauit Paulus III n. 394. & 396.

Ad effectum reseruationis, cap. 2. de Præben. in 6 de Beneficijs vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est, comprehenduntur, tam Benefi. ia vacantib. vbi est Cancellaria, & audientia Papæ, licet ibi non sit Papa, quam vacantia in loco, vbi est Papa, n. 395. & ita declarauit Paulus 3. n. 396.

Item reseruauit omnia, & singula Benefic. Ecclesiæ quorumcumque curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit in quouis loco quantumcumque etiam à dicta curia remoto.

Hæc reseruatio, † vt bene dicit Rebuf. hic conti- 386
netur in corpore Iuris, scilicet in *cap. præsenti. §. porro de Præben. in 6.* quamuis Glossator hic dicat, quod ista regula venit ad extensionem *d. c. præsenti*, & quod

etiam continetur *in extrauag. ad regimen*, quod non est verum. Et videndi sunt de hac reseruatione Glossator, Rebuf. & Mandos. hic, & Dd. *in cap. præsenti, &* Goncal. *glos. 51. n. 13.*

387 Sed difficultas est quomodo † hic accipiatur curia Romana, nam aliqui dicunt ibi esse curiam vbi est Papa, Innoc. *in cap. ego N. de iureiurando*, & ibi Abbas *num. 6.* Felin. *9. glos. in extrauagan. execrabilis de Praben. verb. Romana in extrauag* Io. XXII. Roma. *sing. 145.* Francus *in cap. vbi periculum, num. 5. de electione, & in c. 2. de priuileg. sub. num. 2. ad fin. & in cap. 2. de Praben in 6. num. 2.* & ibi Domin. *penu. notab.* vbi loquuntur in terminis reseruationis de qua ibi Decius *in cap. meminimus de appellat. num. 4. & 5.* Cosmas *in pragmat. sanction titulo de electione cap. licet. §. censuit verb. curia Romana* Tiraq. *de nobil. cap. 31. num. 4.* Sarnen. *in regul. de triennali quæst. 31. vers. sed antequam*, vbi docet, quod curia ad effectum reseruationis *d. cap. 2 & d. cap. præsenti* intelligi debet, vbi residet Papa, & Rebuf. *in concord. in forma mandati Apostolici verb extra Rom. curiam* vbi etiam loquitur in proposito reseruationis *d. cap. 2.* & in terminis huius regulę Glossat. *hic*, & Mando. *quæst. 2.* idem Mandos. *in glos. facultatum verb. in Romana curia*, & post hæc Goncalez. *glos. 13, §. 1. numero 2.*

388 Alii vero dicunt ibi † etiam esse curiam vbi est causarum, & literarum Apostolicarum audientia, licet ibi non sit Papa, *Clem. ne Romani. §. sane de elect.* & ibi Bonifac. *num. 18.* & Card. *ibidem. §. eo tamen, nu. 2. & in Clem. auditor. de rescrip. in princ.* Sarnen. *in regul. de verisimili quæst 7.* & Mandos. *in glos. facultatum d. verbo in Romana curia, & verb. curia*, & Nauar. *de datis, & promissis notab. 17. num. 29.* dicens ex *d. §. sane*, quod nō semper vbi est Papa ibi est curia, & sequitur Candelabrum aureum in explanatione Bullæ cœnæ Dom. *num. 82.*

389 Et Couar. † *pract. quæst. cap. 4. num. 10.* ait curiam Regiam esse locum, vbi Rex est cum suis consiliariis, & aliis, qui eius lateri assistunt, vt ei consulant in regimine totius Regni, & quod Innoc. & Panor. *in d. cap. ego. N.* & Tiraq. *supra*, & cæteri scripsere asserentes Romam dici locum, vbi sit Papa in hunc modum accipiendum, si inibi Papa cum curia simul degat. *d. §.*
390 *sane, &c.* & Hier. Gigas *in add. ad* † *Decium supra d. nu. 4.* ait, quod vbi esset Cancellaria, & audientia Papæ, etiam quod ibi non esset Papa, diceretur esse curia Romana, & quod vbi esset Papa sine audientia, & Cancellaria, ibi, *non diceretur esse curia Romana* ex *d. §. sane. versic. eo tamen adiecto* De quo etiam Cauallinus in Egidiana constitutione *lib. 2 cap. 32. in glos. A.* & alii relati per Cenedum *collectan. 21. ad sextum, numero 4.*

391 Mihi videtur in terminis huius † regulæ tunc dici transferri curiam, cum Papa vadit cum Cancellaria, & tribunalibus suis, seu cum Cancellaria, & alia tribunalia mutantur, sic. n. accipiunt ista verba curiā transferri in cōmuni modo loquēdi, & cōcipiendi, & facit *d. §. sane vers. eo tamen adiecto* ibi, *de curia transferenda*, iuncto *principio d. ver.* licet contradicat Glos. hic dicens, quod curia dicatur, & capiatur hic pro loco, vbi est Papa, & non vbi est audientia Rotæ, & con-
392 tradictarum, † etenim quando Papa tantum alio vadit, non dicitur transferri curiā, sed Papam ire ad talem locum, sicut quando Clemens. VIII. adiit Ferraram, & sic Beneficia illorum, qui Papam sequentes vltra duas dietas decederent, non essent reseruata, per istam regulam.

Et facit simile de curia Regia, † quæ non dicitur 393
transferri, licet Rex alio vadat, vel alibi sit, si consilia, & tribunalia Regia non transferuntur, cum autem illa transferuntur, curia transferri dicitur, vt vidimus in translatione Regiæ curiæ ex Matrito in Vallisoletum.

Similiter etiam † ad effectum reseruationis, de 394
qua *in d. cap. præsenti.* de Beneficiis venientium ad curiam Romanam, seu recedentium decedentium intra duas dietas, videbatur curiam Romanam tantū intelligi pro loco, vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum, & non vbi est Papa. Sed contrarium declarauit Paulus III. *constitutione sua 36.* de qua infra, cui declarationi standum est ad titulum in causis de re iudicata. † Ad effectum tamen reserua- 395
tionis *d. cap. 2.* de Beneficiis vacantibus in curia, seu apud sedem, quod idem est in proposito, vt dixi supra, *num. 69.* plane comprehenduntur tam Beneficia vacantia, vbi est Cancellaria, & Audientia causarum, & literarum Apostolicarum, licet ibi non sit Papa, quia reuera ibi est curia, neque hoc negari potest ex dictis, quam vacantia in loco, vbi est Papa, licet ibi non sit Cancellaria, & Audientia dicta, nam reuera vacant apud Sedem Apostolicā, quia vbi est Papa, ibi est Sedes Apostol. glos. in d. Extrauag. execrabilis verb. Romanæ, & Decius d. num. 4. Toletus in sum. lib. 1. c. 25. glos. ex com. 1. dubio, & Papa, & Sedes Apostolica non distinguuntur, sed idem sunt Bannes 2. 2. quæst. 1. art. 10. dubio 2. 3. concl. maxime ad fin. & facit quod dicunt Naua. & Candelabrum supra per d. §. sane, Sedem Apostolicam esse vtrobiq. & vbi est curia, & vbi est Papa.

Et ita declarauit Paulus III. † dicta constitutione 396
36. nempe vnam, & eandem Romanam curiam existere, & censeri in Vrbe, & vbi est Papa, etiam quoad Beneficia, quæ tam in dicta Vrbe, quam in Ciuitate, ad quam Papa se contulisset, vel permansisset, & infra duas dietas à dicta Ciuitate, in qua pro tempore fuisset, vacarent &c.

§. 8. De regula. 6.

Reseruatio Beneficiorum cubiculariorum, & cursorum.

SVMMARIA.

DE regula sexta hic posita, qui sint videndi n. 397.

De quibus cubiculariis intelligatur hæc regula. nu. 398. resoluitur videri hodie intelligendam de cubiculariis officialibus, præter quos alij non dicuntur cubicularij, nec Camerarij etiam secreti.

Hæc regula non intelligitur de Camerarijs secretis, sed illi Camerarij, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui commensales Papæ, comprehenduntur regula tertia n. 399.

Item

ITem reseruauit generaliter idem D. N. Papa dispositioni suæ omnia Beneficia cubiculariorum, & cursorum suorum.

397 De hac reg. videantur † Glossator, Soto Rebuf. & Mandos.

398 Circa quam est dubium † difficile, de quibus cubiculariis intelligatur, in quo multum se inuoluit
Mandos. *quæst.* 1. & quicquid ipse dicat, videtur hodie intelligenda de cubiculariis officialibus, quorũ
Collegium erectum est, per Leonem X. vt in eius
constitutione 14. in Bullario, postquam ex d. constitutione *§. & ne Apostolicorum*, alii, præter illos, non
dicuntur cubicularii, nec camerarii etiam secreti, vt
399 per Rotam in Seguntina Archidiaconatus, & Cano
nicatus supra adducta *num. 332.* quæ est videnda in
proposito, quamuis illa decisio videtur velle, quod
hæc reg. intelligatur etiam de Camerariis secretis,
& sequatur Goncalez *glos. 51. à num. 91.* qui etiam videtur, velle quod de illis solum intelligatur, quod mihi non placet, sed illi Camerarii, qui recipiunt partem, & victum tanquam familiares, & continui cõmensales Papæ, comprehenduntur regula tertia tãtum.

§. 9. De regula 7.

Reseruatio Beneficiorum Ecclesiarum S. Ioannis Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ maioris de Vrbe, & Beneficiorum titulorum Cardinalium à curia absentium.

SVMMARIA.

DE regula septima hic posita, qui sint videndi num. 400

An regula ista sit superflua, vel necessaria respectu Beneficiorum Ecclesiarum Vrbis n. 401.

De quibus Episcopatibus intelligatur reseruatio hic facta de Beneficiis spectantibus ad prouisionem Cardinalium à Rom. curia absentium ratione suorum Episcopatuum à n 402 resoluitur intelligendam de Episcopatibus annexis Cardinalibus.

Cardinales obtinentes alios Episcopatus, qui in eis resident solent habere indultum à Papa, vt omnibus gratiis, prærogatiuis fauoribus &c. concessis Cardinalibus præsentibus in curia, gaudeant n 406.

Decretum irritans in fine huius regulæ positum, refertur non solum ad omnia contenta in ista regula, sed etiam ad omnes regulas præcedentes, n. 407. & sic cessat quod ait Simoneta & c. n. 408.

Reseruatio sine decreto operatur, & ligat manus Ordinarij ita quod eius collatio non valebit, n. 409.

Reseruatio cum decreto afficit ante notificationem, non vero reseruatio sine decreto. n 410.

Reseruatio cum decreto inficit non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia, quæ sequuntur, reseruatio vero sine decreto, solum videtur annullare collationem, nec videtur omnino titulũ discolorare, nec possessionem inficere n. 411

De vi & effectibus decreti irritantis remissiue, n. 412.

An decretum reseruationis impediat restitutionem in spolio & manutentionem remissiue plurib. citatis, n. 413.

Resolutio Rotæ, quod, quando resolutio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut super certo corpore Beneficij, decretum inficit titulum, & possessionem, alias secus, n. 414. & sequentibus, vbi adducuntur variæ resolutiones Rotæ.

Conuinci videtur quædam decisio Putei, num. 419. & decis. Ilerden. Canonicatus, n. 420. & seq. & alia Anconitana Parochialis non videtur omnino recte procedere, n. 422.

Decretum irritans positum in decreto de dimittendo, non respicit hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum, non dimissionis, n 423 & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ, & alia resolutio n. 425.

In vigore, secluso stilo Rotæ, videbatur exceptionem reseruationis etiam non clausæ in corpore iuris, nec super certo corpore, Beneficij impedire restitutionem in spolio etiam, si non esset probata, nec probaretur in continenti, n. 426. nam decretum irritans inficit titulum, & possessionem, & omnes iuris effectus illius tollit. n. 427. & afficit omnia. quæ sequuntur, n. 428. & est penetrabilius omni gladio ancipiti, &c. n. 429.

Ad effectum manutentionis, non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustificatum, aut in continenti iustificetur, n. 430. & seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Licet institutio, & admissio præsentati à personis Ecclesiasticis sine examine, sit nulla ex decreto Concilij, tamen in illo non est decretum irritans Bulla Pij. IIII. &c. n. 434.

Ad effectum impediendi manutentionem, tunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit, se prouisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias secus, num 435. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

An decretum irritans positum in literis de Beneficio vacante in mense ordinario inficiat possessionem prouisi postmodum ab Ordinario? resoluitur contra Gonçalez. quod sic num. 437.

ITem reseruauit dispositioni suæ generaliter quæcumque Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates, personatus, & officia in S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorũ, ac B. Mariæ maioris de Vrbe, Ecclesiis, nec non ad collationem, prouisionem, & præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & diaconitarum spectantia quamdiu absentia sua durauerit, Canonicatus, & Præbendas Dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque Beneficia Eccles. cum cura, vel sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia ac decreuit irritum. &c.

De hac etiam regula videantur † Glossator, Soto 400
Rebuf. & Mandos. in ea. & an regula ista sit superflua
vel necessaria respectu Beneficiorum † Ecclesiarum 401
Vrbis, cum Papa sit Episcopus Romæ. vltra Glos.
hic vidẽdus est Sarnen. *in reg. de triennali. q. 31. vers. sed antequam*, & Mandos. *hic q. 1.* & nouissime Goncalez *glos. 13. à n. 21.*

402 Et circa secundam† partẽ huius regulæ dubitari
potest, de quibus Episcopatibus intelligatur reser-
uatio, quæ hic fit de Beneficiis spectantibus ad pro-
uisionem Cardinalium à Romana curia absentium
ratione suorum Episcopatuum, an scilicet de Episco
patibus annexis Cardinalibus, qui sunt sex Host. en.
Portuen. Subiuen. Albanen. Penestrien. & Tuscu-
lan. qui sunt prope Vrbem, an vero etiam de aliis E-
piscopatibus, quos Cardinales obtinent, vt Tole-
403 tan. Hispalen. Mediolanen. &c. † Et Rebuf. hic vide
tur sentire intelligi de omnibus ibi, *secus si in Francia
Diœcesibus, &c.*

404 At Glossator. Soto, † & Mandos. quæst. *3.* viden-
tur sentire, intelligi tamen de Episcopatibus anne-
xis Cardinalibus, & hoc videtur vero similius, & pro
hac intelligentia facit illud verb. *Cardinalatus*, po-
situm post verbum, *Episcopatuum*, quod in aliquibus
reg. vt in reg. Innocentii. VIII quas ponit Glos. & Iu
lii III. quas ponit Mandos. & Pii VIII. ponitur sine
coma, & sic verbum illud *Cardinalatus*, ponitur ad re
stringẽdum verbum Episcopatum, vt intelligatũ de
405 Episcopatibus Cardinalatus; hanc † sententiam ma-
xime confirmat decretum. S. Concilio Triden. *sess.
23. de reform. c. 1. ibi etiam si S. R. Ecclesiæ Cardinales sint*,
vbi declarat *S.* Concilium Episcopos, etiam si sint
Cardinales, obligari ad personalem residẽtiã in suis
Ecclesiis, vel Diœcesibus. Et ita post hæc tenet Gõ-
çal. *glos. 24 à num. 142.*

406 Sed quicquid esse de hoc, † Cardinales obtinen-
tes alios Episcopatus, seu Archiepiscopatus, Tole-
tan. Hispalen. &c. qui in suis Episcopatib. resident,
solent habere indultum à Papa, vt omnibus gratiis,
prærogatiuis, fauoribus &c. concessis Cardinalibus
præsentibus in curia, gaudeant, ac si præsentes, &c.
& vide infra dict. *n. 637 & seq.*

407 Tandem aduerte circa † decretum, Irritans in fi-
ne huius regulę positum, ibi ac decreuit irritum &c
referri non solum od omnia contenta in ista regula,
sed etiam ad omnes regulas præcedentes, Cassad. *de
cis. 1. de restitut. spoliat. in fin.* Patens *decis. 108. num 2. &
19. sub num. 1. lib 3* Mandos. *hic quæst. 4. & in proœmio
regul. quæst. 2.* & post hæc Goncalez *ad reg. de mensib.
glos. 1. num. 10. & seq.* qui tamen *num. 12.* male ait, quod
Ecclesiæ illius regul. capiunt etiam regul. præceden
tes.

408 Et sic cessat quod ait Simoneta. † *quæst. 40. num. 14*
quod multæ sunt reseruationes inductæ ex regulis,
in quibus nullum est decretum, & an reseruatio si-
ne decreto operetur, dic, quod sic, & ligat manus
Ordinarii, ita quod collatio per eum facta non vale-
bit, Cosmas *pragmatica sanct. tit. de elect. cap. licet. §. 1.
verb. impediri.* Simoneta *de reseruatione, quæstione 18.*
& ibi Paulus Granutius Mandos. *reg. 9 quæstio. quar-
ta.*

409 Est tamen differentia, † quod reseruatio cum de-
creto afficit ante notificationem, non vero reserua-
tio sine decreto. Cassad *decis. 1. numero 3. de rerum per-
mutat.* Granutius *d quæst. 18 & quæst. 40. litera B* Lan-
cellot. *de attentatis 2. part. capit. 12. limitatione 3. numero
27.*

410 Et etiam alia differentia, † quod reseruatio cum
decreto inficit, non solum titulum, sed etiam posses-
sionem, & omnia, quæ sequuntur, vt infra dicetur
num. 427. & hoc propter prægnantiam, amplitudi-
nem, & generalitatem verborum decreti, nempe
decernimus irritum, & inane quicquid secus &c.
reseruatio vero sine decreto solum videtur annul-
lare collationem contra factam, nec tamen videtur
omnino titulum discolorare, & possessionem infi-
cere, & ita videtur sentire Simoneta *d. q. 40. nu.* & vi-
de *infra cap. 5. num. 32.*

Et de vi, virtute, potentia, & † effectibus decreti 411
Irritantis vide Mandos. *hic d. quæst. 4.* Probum ad Mo
nach. *in c. tibi, qui de rescript. in 6.* & Ant. Gabr. *de clau-
sul. conclus. 3.*

Et ad decretum reseruationis † impediat resti- 412
tutionem in spolio, & manutentionem, videndi sũt
Æneas de Falcon. *de reseruatio. quæst. 4. effectu 11* Simo
neta *quæst. 40* Sarnent. *de annali, quæst. 23* Lapus *alle-
gat. 23. num. 1.* & ibi Mandos. *lit. D. & alleg. 51. num. 9.* &
ibi Mand. *lit. ij.* & latius idem Mand. *regul. 1. Cancel q.
3 & cons. 28. à num. 13.* Ant. Gabr. *de restitut. spoliator.
conclus. 5. num. 34.* Pontanus *de spolio lib. 3. num. 23. & 68*
Menoch. *de recuperan. remed 1. quæst. 21. & remed. 15. qu.
35.* Hoieda *de incompatibilit. Beneficior. cap. 10. numer 8.*
Lancel. *de attentatis 3. parte cap. 24. q. 9.* Mascar. *de pro-
bationib. conclus. 1267. num. 11. & conclus. 1334. n 4.* Mar-
ches *de commissio. 2. parte cap 3. de commiss restit. in inte-
grum à num. 47.* Ant. August. *in epitome decis. tit. de im-
pedimento restit.* Rota *decisi 3. de restitutione spoliat. in
nouis & 2. & 11. eodem tit. in antiquis, & 10 de causa pos-
sess.* Cassad. *decis. 1. & 2. de restitu. spoliat. & 1. de causa pos-
sess.* Achill. *8 & 13 de restitut. spoliator.* Puteus *50 lib 183.
lib. 2. & 180. 190. 191. & 197. lib. 3.* Caputaquen. *decis. 325.
parte 1. & 307. & 345. par. tertia* Mohed. *decimoquinta
de causa possessio, & tertia par. diuersorum libr. 1. decisione
75. & lib. secund. decisio. 56. & 122. & libr. tertio decisio.
61.*

In quo quidem † Rota tenet, quod quando re- 413
seruatio est iustificata, vel in corpore iuris clausa, aut
super certo corpore Beneficii, decretum inficit titu
lum, & possessionem, alias secus, & ita communi-
ter obseruatur in Rota teste Gambaro *de officio lega-
ti libr. quarto numero 130.* & fuit resolutum in vna Re-
gien. Canonicatus coram D. Pamphillo decimose-
ptimo Nouembris 1595. in qua fuit dictum. † *Quod* 414
*Legatus non habet facultatem conferendi Beneficia exi-
stentia extra suam Prouinciam, ad* caput primũ de of-
ficio Legati in sexto *& sic eius prouisio non præstat titu-
lum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ legationis.
nec etiam potest conferre Beneficia reseruata, seu vacantia
in mense reseruata Gambarus* de officio legati libr. ter-
tio numero 116. capite licet de Præbend. in sexto, *&
consequenter stante reseruatione, collatio eius est nulla, &
possessio illius vigore capta non est restituibilis, præsertim
concurrente decreto irritante, quod inficit, & discolorat
titulum, vt tenuit Rota. 23 Ianu. 1593. coram D Blanche-
to. Et procedit † etiam quod decretum non sit positum in re* 415
*seruatione clausa in corpore iuris, vel alias super certo cor-
pore Beneficij, quia dummodo reseruatio sit notoria, & iu-
stificata, militat eadem ratio, Peteus* decisione 190. &
centesima nonagesimaseptima libero tertio *Si-
moneta* quæstione quadragesima *& fuit in reseruatio-*

ne

ne mensis resolutum in Crotonien. *Decanatm. 20. Maij, 1587. coram D. Orano. prout est iustificata in casu, de quo agitur, cum mensis Aug. sit semper reseruatus respectu Canonicatuum Ecclesiæ Regien. non obstante alternatiua, quæ cũ sit restricta ad Beneficia ad liberam dispositionem Episcopi tantum pertinentia, non capit dictos Canonicatus, quorum collatio, vel ad solum Capitulum, vt fuit dictum in alia Regiẽ. vel de iure communi simul ad Episcopum, & Capitulum pertinet iuxta opinionem, quam Rota seruat, vt sæpius fuit resolutum.* Idem fuit resolutum in vna Nucerina Beneficii coram D. Seraphino 17. Iunii. 1596. & est *decisio* Guidoboni. 106. de qua infra. *11. par. c. 6. n. 32.*

416 Et in vna Bobien. † Canonicatus 27. Febr. & 13. Martii 1595. coram D. Gipsio fuit resolutum. *Mandatum de manutenendo dandum esse prouiso Apostolico, etiam si capit possessionem posteriorem alio prouiso ab Ordinario existente in possessione, quando Beneficium vacauit in mensibus reseruatis, etiam si sit mensis alternatiuæ, si non constat de acceptatione illius, &c. Crescen.* decis. 1. de causa poss. *Cæsar de Grassis* dec. 35. *seu* 7. de causa poss. num. 9. *& fuit etiam resolutum coram Sanctissimo in vna Pamphilonen. Parochialis vigesimoprimo. Octobr. 1575. &c.*

417 Quæ resolutio intelligitur † iustificata reseruatione iuxta dicta, nempe quando est probata, aut in continenti probatur reseruatio, tunc enim impedit manutentionem, & restitutionem in spolio iuxta *decis.* Putei *190 & 197. lib. 3* & Seguntinam Beneficiorũ supra adductam. *num. 249.* & in causa Auersana Beneficiorum 24. Nouembris. 1557. in qua fuit resolutum, *quod in casu, quod constat de Prothonotariatu defuncti, reseruatio ista obstat spoliato in spolio, non tamen esset admittendus reus ad probandum, aliqui tamen dicebãt quod deberet admitti, si vellet probare in continenti,* vt in decisionibus Oradini manuscriptis, quæ decisio est coram D. Quiroga, & alius in ea dicitur, *quod præsupposito, quod in actis constat Beneficium vacasse per obitum Prothonotarij, licet non de numero participantium, sed ex priuilegio, deneganda est restitutio in spolio iuxta* decis. 1. de restitut. spoliat. in antiquis, *si nihil opponitur in actis, quod elideret, & obumbraret Prothonotariatum. Rõ.* cons. 499. num. *4. Sarnen.* de annali quæst. *52. Cassad.* decis. *1.* de restitut. spoliat. *Bero.* quæst. 80. docent Mascar. *d. conclus. 1276. numero 12. & seq.* & Anas. Germo. *de indultis Cardin. 5. volumine, à numer. 27.* qui ait, quod possessio capta vigore prouisionis factæ ab Ordinario in mense reseruato, est vitiosa, & inrestituibilis, semel in continenti probata vacatione in mense reseruato *deci.* Orani. *250. & 168. in manuscriptis,* & quod si vacat in Aug. spoliato incumbit onus probandi acceptatam esse alternatiuam, non ei, qui est in possessione, Oranus supra, &c. & Marchel. *supra nu. 49.* & post hæc Gonzalez *glos. 31. ex num. 7.* qui etiam ait reseruationem impedire integram reuocationem, & purgationem attentatorum, nam possessio attentata non est restituenda spoliato, de cuius non iure apparet per reseruationem, sed tunc est sequestranda d. possessio, Simon. *d. quæst. 40. num. 12. & 13.* Lancel. *cap 24. quæst. 9.* & omnia prædicta intelligenda esse arbitratur, quando reseruatio clare, & concludenter probatur, alias secus, nam tunc spoliatus, & attẽtata passus, deberet ante omnia restitui, & in sua possessione defendi, quia paria sunt, non probare, & minus bene, ac obscure probare iuxta dicta infra *6 par cap. 4 à num 24* &c. idem Goncalez *glos. vltima. à n. 29.*

Et etiam decisio † Rotæ in vna Beneuentana Beneficiorum 14. Decem. 1600. corã D. Coccino, quæ sic ait. *Quamuis constaret de anteriori possessione prouisorum ab Abbate, nihilominus, cum ille sit ex inferiorib. Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, & ideo mensis Aprilis, quo contigit vacatio, sit reseruatus, possessioni dictorum prouisorum obstaret decretum irritans positum in regula reseruatoria octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem iuxta* decis. 3. de restitut. spoliat. in nouis, & 2. eod. tit. in antiquis *Cassad.* decis. 1. eod. titul. *Mohed.* decis. 15. de causa poss. *Rota coram bona memoria Bubalo in causa Senen. Canonicatus 13. Martij 1588. nec refert, quod decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausa, vel alias super certo corpore Beneficij, quia eadem militat ratio, vbi reseruatio est notoria, & iustificata, Puteus* dec. 190. num. 5. lib. 3. *Simoneta* de reseruat. quæst. 40. *& fuit resolutum in vna Crotonien. Decanatus 20 Martij. 1587. coram bona memoria Bubalo, & in alia Regien. Canonicatus 17. Nouem. 1595. coram D. Pamphilio, vnde fuit conclusum Ioan. Iacobo dandum esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat, quæ licet sit instrumentalis, tamen cum possessioni prouisorum ab Abbate resistat decretum irritans & per consequẽs illa possessio sit infecta, & nullius momenti habetur pro vacua, dicta possessio instrumentalis est manutenibilis Cassad* decis. 10. de Præben. *Puteus* decis. 360. num. 80. lib. 1. *Verallus* dec. 334. num. 6. li. 2. *Fasiol.* dub. 41. *& fuit pluries alias resolutum, & venit manutenendus in omnibus bonis dictorum Beneficiorum, quia per adeptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar.* in reg. Beneficium col. vltima ante nu. 12. vers. & ideo ego dico de reg. iuris in 6. *Couar.* lib. 3. vari. cap. 16. n. 13. *quibus accedit, quod Ioannes Iacobus fuit immissus in possessionem ab executore suarum literarum, qui iudex rite, & recte procedendo, etiam quod possessio dictorum prouisorum esset alicuius considerationis, potuit illos sua possessione priuare Angel.* in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. num. *2. vbi Alex Soci. Ias. & alij* ff. de acquirenda possess. *Ferret.* cons. 18. num. 10. *Mohed.* dec. 4. num. *4.* & 5. de restitut. spoliat. *& tenuit Rota in causa Pinnien. & Adrien. Beneficiorum 4. Iulij 1584. & in causa Hipportgien Capella 3. Martij 1578. coram Cantucio & alias sæpius.*

Vnde conuinci videtur *decisio.* † Putei. *372. lib. 2.* vbi fuit resolutum, *neutri esse dandum mandatum de manutenendo, nec Nicolao priori possessori, quia propter decretum appositum in regressu Ioã. Dominici eius possessio erat attent. & vitiosa, nec Io. Dom. secundo capienti possessionem quoniam stante alio priori possessore, non habebat possessionem, &c.* 419

Et etiam decisio Rotæ in causa † Illerden. Canonicatus 7. Maii *1593.* coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *quod possessio eius, qui retinuit post duos menses Portionem, quam is dimittere tenebatur, est vitiosa, & non manutenibilis stante decreto de dimittendo in prouisione Canonicatus, quod positum super certo corpore Beneficij inficit nedũ titulum, sed etiam possessionem Chisanen.* 420

sanen.

sanen. decis. 46. cum aliis supra; *possessio vero illius, qui praecedente dicta possessione accepit eam, cum sit mere instrumentalis, non prodest, nec est manutenibilis*, l. peregre § quibus. l. quamuis. § conductor, *& ibi Bart.* & Alex de acquir. poss. *& saepe resolutū.* &c. † Si enim in casu illarum decisionum prior possessio non erat considerabilis, & manutenibilis propter decretum irritans, habetur pro vacua, & secunda erat manutenibilis iuxta dicta.

421

422 Vnde etiam † non videtur omnino recte, & consequenter procedere decisio in vna Anconitana Parochialis. 6. Iun. 1561. coram D Rubeis in qua *vacante Parochiali in mense Nouemb reseruato vicel. gatus Papae de illa prouidit Desiderio, qui possessionem accepit, & deinde Papa illam contulit Io. & concessit ei Breue, ad capiendam possessionem absque vitio spolij, cum decreto, quod quacumque prouisione, &c. De dicta Parochiali, ad colorandū titulum nemini suffragari possint vigore d. Breuis facit etiam capta possessio per Ioannem, sed quia pro parte Desiderij praetendebatur huiusmodi possessionem esse instrumentalē & vo pruasse eum sua anteriori, ideo petebatur mandatum de manutenendo per Desiderium, & etiam per Ioannem, & dato dubio fuit conclusum, quod si Desiderius non docet de percepta fructuum, & de continuata possessione, post possessionem captam per Ioannem, non est dandum mandatum de manutendo Desiderio. quia ei obstat decretum, ex quo totaliter inficitur sua possessio*, Sarnen. de annali quaest. 17. & 19. Egid. decis. 342 & 536 *& sic intrat possessio instrumentalis Ioannis, ac si possessio Benefi ij tunc esset vacans Vnde ei est dandum mandatum, quod si Desiderius persistit in detentatione fructuum, tunc non est dandum mandatum, sed potius restitutio in spolio, ex quo probat primum extremum ex instrumento sua possessionis quod suffi it, nec obstat possessio anterior Desiderij, quia illa non est considerabilis, cum sit infecta ex decreto, vt est dictum*, Rota decisio. secunda de restitutione spoliat. in antiquis, haec inquam decisio non videtur omnino recte, & consequenter procedere, si enim Ioannes non se habuit pro spoliato, vt videtur, non se habuisse, cum petat manu teneri, parum refert, quod Desiderius continuauerit suam possessionem, quia id est turbatio &c.

423 Praeterea circa decisionem † Ilerden. aduertendum est, quod decretum irritans positum in decreto de d mittendo, non respicit hanc partem, si ille non dimiserit infra duos menses, sed reseruationem Beneficij in euentum nō dimissionis ita, vt de eo, quod Papa vult vacare, eo ipso per Sedem Apostolicam dumtaxat, disponi possit, alias irritum, &c. vt alias in simili fuit consideratum in vna Taanen. praepositurae *decis. 632. lib 3. par. 3. diuersorum.* Et in terminis huius decreti io vna Cordubē. Cappellaniae

424 in qua 24 Maii, & 18. Iunii 1596. coram D. † meo Corduba fuit resolutum *Petrum esse manutenendum in sua possessione Capellania, non obstante decreto de dimittendo infra duos menses, & irritan appositum in sua prouisione de altera Capellania eiusdem Ecclesiae, & quod per spatium vndecim annorum, nec literas expediuit nec fecit aliquam diligentiam super secunda, & sic eius negligentia in assequendo demonstrabatur, nam fuit responsum decretum irritans stare consecutiue ad decretum de dimittendo, quod, an intret in hoc casu, adhuc indicatum non est, quia merito pendente litera, qui possidet, manutenendus est & cum dicto decreto veniat accessorie ad decretum de dimittendo, non potest habere locum, licet sit super certo corpore Beneficij ad decisionem Ilerden. Can. coram Pamphilio nisi prius constiterit factum fuisse locum decreto de dimittendo, & fieri potuit, vt Petrus non fuerit prosecutus suam impetrationem, nec literas expedierit, quia animaduertit, se non fouere bonum ius &c. praeterea fuit responsum dict. die. decimaoctaua Iunij dictū decretum irritans concernere solum reseruationem huius Capellaniae in euentum non dimissionis ita, vt alius quam Sedes Apostolica, de ea disponere non possit, irritum, &c. vt in simili dicitur de decreto posito in Extrauagante* execrabilis. §. Porro de Praeben. *vbi adest simile decretum Puteus* decisione 99. lib. primo, numero decimotertio, *& sic non operari contra non dimittentem, sed contra prouisum ab alio, quam a Papa in euentum non dimissionis, vt fuit dictum de istis verbis in causa Romana Canonicatus Sancti Nicolai decimaseptima Decembris* 1574. *coram Sanctissimo Rota* d dicta decisione 632. libro tertio parte tertia, *&c.*

425 In qua etiam causa † 28. Octobr. 1596. & 24. Ianuarii. 1597. coram eodem D. meo Corduba fuit resolutum, *regulam de triennali suffragari Petro, nec obstare, quod regula excipiat casus vacationis in curia ob reseruationem* cap. secundo de Praeben. in sexto, *quamuis enim Benefi ia iuxta decretum vacantia in curia vacent vbi est prouisio facienda, quia Beneficia, quorum dispositio ad Papam spectat, dicuntur vacare in curia non tam. n apud Sedem, quia si casus exceptus in dict. regula, se vndo stante triennali, non fuisse factum locum decreto, & consequenter de nulla constabat vacatione, &c.* & contra d. decisionem Ilerden. tenet Gonçal. *glos. vlt. n. 68.* cum Puteo, & dec. Rom.

426 Imo in rigore secluso † stilo Rotae, videbatur exceptionem reseruationis etiam non clausae in corpore iuris, nec super certo corpore Beneficii impedire restitutionem in spolio etiamsi non esset probata, nec probaretur in continenti, dummodo infra tempus competēs, & terminū conuenientem id fieret, quia haec exceptio directo respicit possessionē, & per eam negatur in effectu saltem spoliatum, & titulus coloratus Abb. *in cap. literis de restitutione spoliat. num 27.* & recte Nauar. *in ca accepta, eodem tit. oppos. 10.* solutione *nu.* 40. maxime quando oppositum est de reseruatione, antequam sit probatum spolium, & antequā causa super spolio sit instructa Mandos. *d. q. 3. n. 5.*

427 Nam decretum irritans † inficit, & annullat titulum, & possessionem, & omnes iuris effectus illius Cassad. *super regul. decis. 7. num. 3.* Simoneta *d q. 40. numero primo, & 2.* Sarnen. *de triennali q 49.* Rebuf. *in praxi tit. de reseruatione num* 40. Crescen. *decis. 4. de priuileg.* Lanceilot. *de attentatis 3. par. ca. 3. num 92* & Rota *decisio. 189. numero quarto, par. secunda diuersorum.*

428 Et afficit omnia, quae † sequuntur, ita vt nec effectum, nec iuris fomentum habeant, *capite si eo tempore de elect. in 6.* & ibi notat Cassad. *decis. 1. numero 7. de*

de restitut spoliato Sarnenius ibi *& de annali qu. 23. & de gratiis expectat n.19.* Alexand. S rati *in Extrau. g am bitiosa, de rebus Ecclesiae n.67. Rota dec.14. n.5. & dec.159 n.2 p.2. diuersorum.*

429 Et vt dicit † Gul. de Monte Laud. *in clem. si Roma nus. de Praeb. super verb. cum cessa* relatus ad Sarnen. *d. q. 23. & Nau. de spoliis. §.14. nu. 12* decretum irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti omnia interiora, & occulta ssime afficiens, & astringens, tamen est tamquam malignantis naturae, quod quicquid inuenit destruit, & in oppositum ducit, quod etiam ait Alex. Staticus *d. nu. 67.* & tradit praedicta Gonzalez *glos. vlt. à n 12.* & sic tollit remedia possessorio Gul. Bene. *in repetit. c Rainutius verb. si absque liberis. 2. de fidei commiss. substitutio. à n.38. & quaestione de Episcopatu, numero 31.*

430 Ad effectum vero manutentionis, † non obest decretum irritans etiam super certo corpore Beneficij, aut in corpore iuris clausum, nisi sit iustifica tum, aut incontinenti iustificetur, interim enim non est quis priuandus, & amouendus à sua possessione.

431 Et sic in vna Cosentina † Capellae. 26. Oct. 1601. fuit resolutum, *quod decretum irritans positum in gratia aduersarij, nō impedit manutentionē, quia ad istum effectum requiritur, quod gratia sit iustificata, si enim non est iustificata, decretum quod est accessorium, non operatur aliquem effectum, & ideo quia potest esse, quod gratia non iustificetur possessor interim non est priuandus sua possessione, vt fuit resolutum in Valentina iuris patronatus trigesima Aprilis. 1582. coram D. Seraphino, &c.*

432 Et alias † in vna Oriolen. decimarum. 19. Iun. 1592 coram D. Gipsio voluerunt Domini, Capitulum, *& litis consortes esse manutenendos in quasi possessione exigendi decimam, &c non obstante priuilegio exemptionis Fratrum S Dominici, à solutione decimarum, quia respicit petitorium, & est dubium, an intret in casu isto stantibus oesolutionibus iam factis, propterea non potest impedire dictum mandatum Con. vol. 1. c. 16. n. 10. & fuit resolutum coram eod. in alia Carthaginen. decimarum, nec obstare decretum irritans, & clausulam sublatam, quia sunt accessoria, & solum operantur quando priuilegium intrat, Gemin. in ca. praesenti, in princ. vers. nota, quod eo ipso, & ibi Franc. 3. notab. de officio Legati in 6. Fabri.* de clausulis conclusione tertia num. octuagesimo secundo &c.

433 Et in vna Calloguritana † Beneficij de Nauarrete 7. Feb. 1586. coram D. Blancheto fuit resolutum, *quod mandatum de manutenendo decretum in fauorem Dionysij non erat reuocandum, quia est probata eius possessio, & quae obijciebantur respiciebant petitorium, nisi pro parte Beneficiatorum probetur, quod non fuerit examinatus ab Ordinario, tunc enim propter decretum irritans Concily Triden eius possessio non esset manutenenda, quod donec per Beneficiatos verificetur, nō est amouendus à possessione, &c.*

434 Circa quam tamen resolutionem † aduertendū est, quod licet institutio, & admissio praesentati, seu electi, à personis Ecclesiasticis fine examine, sit nulla ex decreto d. Concilij *sessione septima de reformatione capite decimo tertio* ex quo cum examen praecedere debeat datur consequenter ordo, qui inducit formam, vt in alia Calagurritana Beneficij de Archuainsi eo addu cta *nona parte capite tertio numero vndecimo* vbi dicetur, tamen in illo decreto, non est decretum irritans quod inficiat titulum, & possessionem iuxta supradicta *n. 411.* nisi dicas, quod eum ex tenore *d. c.* inducatur nullitas propter formam datam, intrat decretum irritans Bullae Pij IV. super confirmatione Concilij iuxta dec. Rotae in causa Romana vineae 5. Maij 1589. coram D. Orano, de qua *d. capite tertio 9. parte, numero 12.* vbi vide, & ita potest d. resolutio saluari.

Tandem aduertendum est, † quod ad effectum impediendi manutentionem, nunc dicitur probata reseruatio, & decretum iustificatum, cum constat de ipsa reseruatione, & possessor dicit se prouisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat, alias fecus quia in Beneficialibus datur multiplicario titulorū vt in vna Reginen. Beneficij 16. Feb. 1596. coram D. Lita, † in qua fuit resolutum. *Dandum esse mandatum de manutenendo prouiso ab Ordinario ex stante in possessione Benefi ij, vt constat ex instrumento adepta possessione, non obstante reseruatione opposita, & decreto irritan. iōtento in regulis, quia non constat de reseruatione, & ea probata, non releuat, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum. & possibile sit vltra prouisionem Ordinarij habere aliam Papa, quam ad effectum, de quo agitur, non cogitur exhibere nec iustificare Rota diuersorum* decisione 595. numero octa o parte prima, *& fuit alias resolutum in vna firmana Beneficij. 19 Martij 1593. coram D. Blancheto nec obstare possessionem aduersarij, quia est nulla, & attentata, vel rapta, non reproducto monitorio, nec seruata forma Breuis Lanceilot. de* attentatis capite quarto n. 49. *vltra, quod vti mere instrumentalis, & capta alio existente in possessione, non est considerabilis, &c.* 435 436

Addit etiam posthaec singulariter † Gonçalez *d. glos. vltima numero quadragesimo quinto* quod decretū irritans appositum in literis prouisionis factae per Papam iure praeuentionis de Beneficio vacante in mense ordinario, non inficit possessionem prouisi postmodum ab Ordinario Cassad. *dec. 2. n. 7 de restitut spoliat.* Puteus *dec. 37. lib. 2.* & quod fuit decisum in vna Romano Canonicatus 7. Decembr. 1584. coram Sanctissimo Clemente VIII. & nouissime in Hispalen. Benefic'j de Villāueua de mense Ian. 1604 coram D. Iusto. Ac quod Puteus *d. decisi 17.* dicit Cassadorum laboraffe in quaerenda ratione, quare decretum irritans minus inficiat possessionem in vacante, quam in vacaturo, cum pa ens sit ratio, quia, si inficeret in iam vacanti, omnes secundae gratiae de vacante factae per Papam essent nullae. Et ipse Gonçalez etiam aliam rationem assignat, quia gratia de Beneficio vacanti in mense ordinario est magis nociua, & praeiudicialis Ordinario collatori, ac prouiso ab illo ex his, quae scripsit in §. *quarto prooemio in principali & hoc tetigit in glossa quinquagesima secunda numera sexagesimo primo* Quod quidem mihi non placet ex supra adductis, nec ratio Putei videtur bona. Tum quia facta semel p Papā puisione valida de 437

Beneficio vacante, non est inconueniens, quod secundæ prouisiones per eum factæ de tali Beneficio sint nullæ cum Beneficium iam sit prouisum, & primus habeat ius in illo, vel ad illud. Tum etiam quia decretum irritans positum in concessione, & gratia speciali, non ligat ipsum Papam, nisi dicatur etiam per nos, vt diximus *supra à n. 25.* & tradit ipse Goncalez *d. glos. vlt. q. 2. nu. 22.* nec etiam ratio ipsius Goncalez est bona, nam supposito, quod Papa præuenit Ordinarium, voluit illi præiudicare, & prouiso postmodum ab eo, & sic nihil mirum, si decretum irritans positum in prouisione Papæ illum afficiat, & illius possessionem inficiat. Et in d. decisione Hispalen. illud videtur obiter dictum, & incidenter consideratum, non principaliter decisum, vt apparet ex ipso Goncalez *d. glo. vlt. n. 56.* vbi meminit etiam de dicta decisione.

§. 10.

De regula mensium, & primo de iis, in quibus differt à regulis antiquis, &c.

SVMMARIA.

Super regula mensium hic posita nullus scribit, nam nõ solebat poni inter alias regulas, nisi posthac Gonçalez, n. 438.

Cum hac regula non soleret edi cum aliis, fuit alias in Rota resolutum, quod tunc non obstabat interim prouiso ab Ordinario, n. 439.

Cum Sixtus V. fecisset separatim regulam mensium publicatam quarta Maij reseruantem Beneficia à die publicationis vacatura, dubitatum est, an Canonicus Gienen qui vacauit dicta quarta Maij, comprehenderetur in reseruatione? & Sixtus declarauit comprehendi, nu. 440. & consuluit Nau. & tenuit Rota n. 441. & carpitur Goncalez male carpens Nauarrum, numero 442.

Contingente ead. die vacatione Beneficij in mense reseruato, & prouisione Ordinarij nec non reseruatione nostra regula cum aliis regulis facta, censetur reseruatio præcedere, etiamsi prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quia tota dies cõprehenditur in regula, &c. n. 443.

De origine, & principio regulæ mensium, & alternatiuæ remissiue, & ordo seruatus in eius explicatione numero 444.

Regula hæc in aliquibus differt ab antiqua, numero 445.

A tempore Sixti fit vsque ad conditoris beneplacitum, & sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo reuocetur, cum antea soleret fieri vsque ad quinquennium, & illo finito reuocari, n. 446. & ita tunc facta noua regula necessaria erat noua acceptatio alternatiuæ, num. 447. & reprobatur sententia Goncalez, numero 448.

A tempore Sixti V. addita sunt illa verba, ac consuetudines etiã imemoriales optãdi, &c. *n. 449 quæ verba videntur superflue addita, nam in Beneficiis reseruatis non cadit optio, numero. 450. quamuis per mandatum de prouidendo, & reseruationem de Beneficiis vacaturis pro aliquo non tollatur optio, quæ tamen tollitur per clausulas generales in eis contentas, numero 451.*

Non est superflua d. derogatio addita, nam stante consuetudine saltem immemoriali, aut indulto Apostolico optandi, reseruata possent optari, vt in dec. Bononien. posita n. 452. & seq. quamuis verius videatur non posse dari d. consuetudinem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, sed ad tollendam omnẽ difficultatem, & dubitandi occasionem, addita sunt illa verba.

Per reseruationem spiritualem Beneficij etiam motu proprio factam post vacationem ipsius, seu prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum, nisi illi derogetur, cum derogatione regulæ de iure quæsito, & cætera numero 455.

An impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa? n. 456. cum seq. resoluitur non impediri, sed posse optari, licet situs sit in camera, domo seu prædio, vel loco, annexis perpetuo, & inseparabiliter Præbendæ & in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda.

Pensio imposita super fructibus Canonicatus Cordubens. nec non præstimonij illi annexi, mortuo possessore, tota solui debet à successore in Canonicatu, & nihil à successore in præstimonio, n. 459.

In alternatiua addita sunt illa verba, vere ac personaliter, *nam in aliis aliter dicebatur n. 460.*

Secunda alternatiua Pij V. non erat restricta ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam Concilij, & sic in tribus mensibus absentiæ permissis à Concilio illa gauderent n. 461. vbi ponitur decisio Rotæ, & n. seq. ponitur alia contraria Et alias aliqui de Rota inclinabant Episcopum absentem etiam vltra trimestre ex iusta causa, & permissu Papæ, debere gaudere dicta alternatiua n. 463 vbi ponitur decisio Rotæ.

Ex verbis d. secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno absfuit vltra tres menses, licet postea, resideret, non debebat pro illo anno ea gaudere, n. 464.

Ex d. verbis, verè ac personaliter, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non per fictionem contra Germonium, qui etiam fallitur, dum existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua & teneri residere Romæ, n. 466. & seq. vbi de declarat. S Cong. circa hoc.

Ex illis etiam verbis clarum est non gaudere alternatiua Episcopum, qui ob aliquam iustam causam exiuit à diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, & infertur ad casum de quodam Beneficio Segobien. n. 468.

Reprobatur sententia Goncalez tenentis, quod si Episcopus non potest ingredi suam diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam impiorum, gaudet alternatiua, num. 469.

Addita etiam sunt illa verba, ad liberam ipsorum dumtaxat, &c. *n. 470. & sic, licet antea alternat. concessa Episcopis comprehenderet Beneficia simultaneæ collationis cum Capitulo, quod posset ea vti, etiamsi menses essent diuisi, tamen hodie id non procedit. n. 471. & seq vbi addu-*

adducuntur resolutiones Rotæ. Et reprobantur duo dicta Gonçalez circa hoc, numero 473. & sequenti.

Illa dicitur libera collatio ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias n. 45.

Dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, &c n. 476.

Quando Episcopus esset in quasi possessione conferendi sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatibus, & Præbendis, n. 477. vbi ponitur resolutio Rotæ. Ad quod considerandus est vltimus status Beneficij videlicet an Episcopus fuerit in quasi possessione libere cōferendi, vel in contraria possessione? n. 478. & sufficit semiplena probatio istius quasi possessionis, numero 479.

Si duo Beneficia, quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, sunt inuicē vnita, non habet locum alternatiua, quamuis secus, si spectarent ad prouisionem duorum Episcoporum, numero 480.

Episcopus non potest se iuuare alternatiua in Beneficiis ad aliorum collationem spectantibus, n. 481.

Addita sunt etiam illa verba, seu etiam aliorum dispositioni suæ, &c. n. 482.

Circa modum acceptandi alternatiuam fuit varietas in regulis, & à tempore Sixti V. ordinatur fieri vt sic, num. 483.

Acceptatio alternatiuæ est voluntaria, & nemo inuitus illam acceptare tenetur, num. 484. semel vero acceptata non poterit Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere, nisi Papa acceptauerit renuntiationem, n. 485. & acceptatio alternatiuæ cessat per translationem acceptantis ad alium Episcopatum, in quo, si vult ea vti debet, de nouo acceptare n. 486. & acceptatio alternatiuæ nihil aliud est quam mutuæ, & voluntatis declaratio, & sic facta ab excommunicato tenet numero 487.

Acceptatio alternatiuæ debet fieri per literas patentes, id est apertas n. 488. subsignatas, id est subscriptas manu propria ipsius Episcopi n. 489. & suo sigillo munitas nu. 490. & non est necessaria adhibitio testium, nec interuentus notarij seu secretarij n. 491. debent tamen fieri in propria Ciuitate, vel Diœcesi non extra n. 492. & ad datarium transmitti numero. 493. & ab eo recognosci n. 494. nec hodie est necessaria expeditio literarum alternatiuæ vt olim n. 495.

Si datarius organum Papæ admitteret acceptationem alternatiuæ factam non seruata omnino d. forma, valeret 496.

Hoc de acceptione alternatiuæ inductum est euitan. fraudes circa vsum ipsius n. 497.

Formula literarum acceptationis, & fidei, quæ datur per datarium, à quibus ponitur n. 498.

Per fidem datarij probanda est acceptatio alternatiuæ, aut per librum datariæ & non præsumitur cum sit facti, sed debet probari à fundante se in alternatiua. & si liber datariæ inueniri non posset, quomodo probetur, numero 499.

Romæ satis probatur acceptatio alternatiuæ per fidem alicuius notarij, quod est in libro datariæ, sicut alias fuit resolutum de familiaritate n. 500.

Qui dicit Episcopum gaudere alternatiua, satis fundat intentionem in acceptatione, & præsumptione iuris, quod Episcopus residet, & contrarium dicens id probet secundum Rotam nu. 501 sed contrarium tenetur cum Gonçalez, & Rota alias nempe, quod fundans se in alternatiua tenetur probare, non solum acceptationem, sed etiam residentiam Episcopi, quæ non præsumitur n. 502. quamuis sit aliqualis præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ cum aliquibus adminiculis, seu alia præsumptione sufficiet ad probat. &c n. 503.

Impetrans Beneficium vti reseruatum ob non residentiā Episcopi, debet eam plene, & concludenter probare n. 504.

Prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij vel Sept. tanquam reseruato ex eo quod Episcopus gaudet alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam quod Beneficium sit liberæ collationis secundum Gonçalez, quod tamen solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis numer. 505. vbi an ea probatio debeat esse concludens?

Prouisus Apostolicus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui cessante alternatiua sunt Ordinarij, non tenetur probare, quod Episcopus residebat in mensibus Febr. & Aug. respectiue, vel saltem in ipso mense Martij, aut Septembris licet, non ex ratione Gonçalez numero 506.

Alternatiua non desinit gaudere Episcopus non residens in mensibus Iunij, & Dec qui semper sunt Ordinarij, & consequenter prouisus ab Episcopo de Beneficiis in eis vacantib. non tenetur probare residentiam, sicut in aliis quatuor mensib. contra Gonçal. n. 507.

Reseruatio mensium Apostolicorum, & alternatiua pro Episcopis residen.

ITem Cupiens idem D.N. Papa pauperibus Clericis, & aliis bene meritis personis prouidere omnia Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis Ordinū regularia qualitercumq; qualificata, & vbicumq; existentia in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij. Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, Mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, aliàs quam per resignationem quocumque modo vacatura ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum sæcularium & quorumuis Ordinum regularium (non tamen, S R E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis & per eos, qui illa acceptare & obseruare debuerāt acceptatis, & obseruatis, quæ cedere non intendit comprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reseruauit, volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis Beneficiis tunc vacantibus, etiam Motu proprio fient de mense, in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri alioquin gratias nullas esse, ac consuetudine etiam immemorabiles optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia,

&

& indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de hu-
iusmodi Beneficiis, aut, quod illa sub huiusmodi reservatio-
nibus nunquam comprehendantur etiam cum quibusuis
derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus efficacioribus
& insolitis clausis, nec non irritantibus, & aliis decretis
quibusuis personis, & Collegiis cuiuscumque dignitatis,
status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomo-
dolibet concessa aduersus reservationem huiusmodi mini-
mo suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Pa
triarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quan-
diu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter
resederint, duntaxat de omnibus, & quibuscumque Bene-
ficiis, cum cura, & sine cura sæcularibus, & regularibus ad
liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis
dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec et-
iam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulo-
rum, vel aliorum, aut alias pertinentibus, quæ antea in
mensibus Feb. Apr. Iun. Aug. Oct. & Decemb. extra curiam
ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apo-
stolicæ reseruata, vel affecta, non fuerint (libere disponen-
di facultatem concessit, ac etiam voluit, vt, si ipsi in colla-
tione, aut alia dispositione Beneficiorum in aliis sex mensi-
bus, videlicet Ian. Martij, Maij, Iulij, Sept. & Nou. vacatu-
rorum (quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur reseruauit)
seu etiam aliorum dispositioni suæ, & dictæ sedis alias quo-
modolibet reseruatorum, vel affectorum, sese intromise-
rint, aut quominus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ
de illis debitum effectum consequantur, impedimentum
quoque modo præstiterint, vsu, & beneficio prædictæ facul
tatis, eo ipso priuati existant, ac collationes & aliæ disposi-
tiones de Beneficiis illius prætextu deincept faciendæ nul-
lius essent roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alter
natiuæ prædicta acceptare voluerint, acceptationem huius
modi per patentes literas manu propria subsignatas, suoq.
sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel Diœcesi da-
tas declarare. & literas ipsas huc ad datarium Sanctitatis
suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & reco-
gnitis tunc demum, & non antea, eis incipiant gratia su-
pradicta, decernens sic in prædictis omnib. per quoscumque
&c. iudicari debere ac irritum, &c.

438 SVper hac †regula nullus commentator scribit,
quam non solebat edi, & poni inter alias regulas
Cancellariæ, sed separatim. & quamuis Paulus Gra
nutius ad Simonetam *de reseruat. q. 45. litera B.* dixe-
rit, huic constitutioni commentarium prope diem
edendum, non sine ingenti labore iam parare, nun
quam edidit huiusmodi commentarium. At longe
post hæc scripta prodiit glossema, seu commenta-
tio ad hanc regulam Hier. Goncalez Hispani, Ro-
mæ aduocati. Cuius liber Romæ editus anno 1604.
ad manus meas non venit, nisi intrato anno
1607.

439 Vnde, cum hæc regula †non soleret edi cum aliis
regulis Cancellariæ, in Auximana Castri Baldi de an
no 1552. coram D. Rosanen. fuit dictum, quod, si re-
gula reseruatoria octo mensium non fuit edita cum
aliis; quæ ligant in crastinum assumptionis Papæ,
nõ obstat interim prouiso ab Ordinario, vt per Co-
tam dec. 58 in suis miscellaneis manuscriptis, facit
dec. Mohedani decimatertia, *de priuil. ad fi. libri* alias
tertia.

Vnde etiam, †cum Sixtus V. post regulas Cancellа- 440
riæ separatim fecisset regulam mensium, quæ fuit
publicata die quarto Maij 1585. in qua reseruauit Be
neficia à die publicationis vacatura in mensibus
Maij, &c. vt in Bullario post regulas Cancellariæ Si-
xti constitutione 18. dubitatum fuit in vna Gienen.
Canonicatus, qui vacauit. d. die quarto Maij, an cõ-
prehenderetur in d. reseruatione? in quo idem Si
xtus V. per aliam regulam editam die 27. Iulij e-
iusd. anni declarauit, Beneficia, quæ in ipsa die quar.
Maii vacarunt comprehensa esse sub d. reseruatio-
ne, & mentis, & intentionis suæ ita fuisse &c. vt in d.
Bullario vbi supra.

Et ita in d. causa Gienen. †consuluit Nau. *cons. 31.* 441
de Præb. vbi id fundat, quem sequitur Zerola *in praxi*
Episcopali. 2. par. verb. alternatiua. §. 5. & tenuit Rota
4. & 11. Maii 1587. coram D. Robusterio vbi sic dici-
tur. *Vltimo non obstant quæ dicuntur de publicatione re-*
gulæ reseruatoriæ hic Romæ, circa horam. 10 circa meridiẽ,
quia stante declaratoria S.D.N. res non habet difficulta-
tem, & hæc declaratoria videtur satis honesta, quia reser-
uatio de Beneficiis vacaturis à die quarto Maij, capit vacan
tia in illa ante publicationem, dummodo ante publicatio-
nem non sint prouisa per Ordinarium, Simoneta de reser
uat. q. 47.

Vnde Goncalez *§. †5. proœm. n. 59.* perperam & in 442
considerate carpit Nau. *d. cons. 31. de Præb.* dicens non
considerasse Nauarrum ibi, nec animaduertisse,
quod regulæ Cancellariæ Sixti V. & sic regula mẽ-
sium, die 4. Maii 1585. publicatæ, fuerant factæ in
crastina die assumptionis, videlicet 25. mensis Apri-
lis præceden. vt ex proœmio ipsarum regularum,
Sixti V. constat in quo aderat Ecclesia, *Quas etiam ex*
tunc suo tempore duraturas obseruari voluit, &c. cum po
tius Goncalez non considerauerit, quod regula mẽ
sium Sixti V. non fuit edita cum aliis regulis, sed
post, & falso etiam ait Goncalez regulas Cancella-
riæ Sixti V. fuisse publicatas die 4. Maii, nam potius
fuerunt publicatæ die 2. Maii, vt ad fi. ipsarum regu-
larum dicitur.

Sicut etiam male ait idem †Goncalez *§. 3. proœm.* 443
n. 128. quod si eadem die contingeret vacatio Bene-
ficii in mense reseruato, & prouisio Ordinarii, nec
non reseruatio nostræ regulæ, vt puta, quia eadem
die Papa regulas Cancellariæ faceret, cessante pos-
sessione prouisi ab Ordinario, præsumeretur reser-
uatio anterior, & ligaret manus Ordinarii; secus ta-
men esset, si prouisus ab Ordinario anteriorem pos
sessionem haberet, quam alius post modum à Papa
prouisus, ex *c. si à Sede, de Præb. in 6.* & ibi Gemin. post
Lapum *n. 4.* & Fran. *n. 6.* Æneas de Falcon *q. 4. princi-*
pali effectu 33 & Simoneta *q. 79. ex n. 4.* male inquam
in hoc ait Goncalez, nam, cum regulæ Cancellariæ
fiant cum clausula, *quod ex tunc,* id est, ex die, qua fiũt
ligent, & obseruentur in illo casu, etiam si prouisus
ab Ordinario anteriorem possessionem haberet,
censeretur reseruatio præcedere vacationem Bene
ficii, & prouisionem Ordinarii in illa die, ex quo to
ta dies comprehenditur in regula, quicquid esset
de Beneficio ante publicationem prouiso, in specie
dictæ decisionis Gienen. vbi reseruata erant Bene-
ficia à die publicationis regulæ vacatura. In qua et-
iam

iam verius puto Beneficium ante publicationem prouisum, esse sub reseruatione, cum illa die vacauerit, maxime stante dicta declaratoria Sixti. Nec contradicit Simoneta *d. qu. 74.* qui loquitur de simplici reseruatione de Beneficiis vacaturis, seu cum vacauerint, quam ait trahi etiam ad vacantia. Et quod tradunt Dd. *in d. ca. si à Sede*, & Æneas & Simoneta *q. 79.* per Gonçalez allegati, est, quando simplex reseruatio Beneficij, & collatio Ordinarii eodem die cõcurrunt.

444 De origine autem, & † principio regulæ mensiũ & alternatiuæ, vide Bursatum *cons. 126. l. secundo, à n. 101.* & in huius regulæ explicatione ego hunc ordinem seruaui, & seruo, primo noto ea, in quibus nostra regula differt ab antiquis (nam in multis ab eis differt) explicando obiter quæ sese offerunt, & ex verbis differentib. resultant, & inferuntur; secundo in alio *§.* agitur de explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur tertio in alio §. agitur in particulari de alternatiua, & multa dubia examinantur circa eam.

445 Ad primum igitur † deueniendo, præmittendum est regulam hanc mensium, & alternatiuæ in aliquibus differre ab antiqua, in hac enim sunt aliqua addita, seu mutata, quæ non erant in antiqua.

446 Et in primis à tẽpore † Sixti V. fit huiusmodi reg. & reseruatio vsq; ad Papę eius cõditoris beneplacitũ dicẽdo, *Vsq; ad suæ volũtatis beneplacitũ.* Et sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo fuerit reuocata *c. si gratiose de rescript. in 6.* & ibi glossa, & Dd. Nauar. *d. cons. 31. de Præb. n. 2.* & Zerola *supra §. 2.* cum tamen antea soleret fieri, vsque ad quinquennium, & illo finito renouari, vt in regula Pii V. & Greg. XIII. & ita post finitum quinquennium, facta noua regula, necessaria erat noua acceptatio alternatiuæ, † vt

447 fuit teutum per Rotam coram Sanctissimo Clemẽte VIII. in vna Egitanen. Beneficiorum 19. Ian. 1579 infra adducta, *n. 463.* quamuis in decisione Fauentina Canonicatus de anno 1585. infra adducta *nu. 693.* dicatur ex stilo seruari, vt alternatiuæ acceptatio censeatur continuata, etiam post lapsum quinquennii. Quod mihi non videtur certum.

448 Ex qua decisione † Fauentina male etiam inquit Gonçalez *§. 4. proœm. n. 17.* quod temporibus præteritis, cum solum fiebant regulæ reseruatoriæ mensium ad certum limitatum tempus, veluti quinquẽnium, quod etiam seruatum fuit vsque ad tempus Pii V. & Greg. XIII. tunc de stilo ex taciturnitate Papæ, & Episcopi censebatur facta prorogatio ad aliud quinquennium ad instar locationis, & conductionis. *L. item quæritur. §. qui impleto. ff. locati*, quod quidem non est verum, imo finito quinquennio renouabatur d. reseruatio, vt diximus. Etsi non renouaretur, ea omnino cessaret finito tempore. Et Gonçalez male allegat. d. dec. Fauentinam, quæ non dicit, quod finito quinquennio reseruatio censebatur prorogata ad aliud quinquennium, sed quod renouata regula alternatiuæ acceptatio censebatur continuata.

449 Secundo a tempore Sixti V. † addita sunt illa verba. *Ac consuetudines etiam immemoriales optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea.*

450 Quæ verba videntur superflue † addita, nam in Beneficiis reseruatis, siue sint generaliter reseruata siue specialiter motu proprio, non cadit optio, Domin. & Francus *in c. si. § in præbendis de consuetud. in 6.* Gaspar de Perusio *de reserua. 2 q.* Æneas de Falcon. *4 q. effectu 5.* Simoneta *q. 45.* & ibi Granutius *litera B. & q. 54. n. 6.* Probus ad Monach. *in d. ca. fi. nu. 28.* Gigas *de pensio. q. 63. n. 9.* Paris. *cons. 10. p. 4. ex n. 5.* Flam. Paris. *de resignatione Benef. l. 2. q. 20.* & Zechus *de republic. Ecclesiastica ca. 24. de Canonicis nu. 4. vers. 13.* & Rota *dec. 1. de rerum permutat. in nouis, n. 4. & in additione, nu. 7.* Cassad. *dec. 4. de concess. Præb.* Put. *decis. 4. li. 2.* Mohed. *27. de Præb.* alias *297.* vbi quod regula reseruatoria 8. mensium obstet optioni, & quod in vacantib. in mensibus prædictis non sit locus optioni, &c. & Rota in Bononien. optionis infra adducta, *n. 452.* & nouissime post hæc Goncalez *glos. 34. nu. 2.* nec est necessarium secundum ipsos in reseruationibus fieri derogationem, saltem cum clausula generali, (cum qua tamen id clarum videri, nec esse amplius disputationi locum, ait Mandosius ad Lapum *allegat. 84. litera K.*) quamuis id velit Staphileus *de literis gratia tit. de vi, & effectu clausularum. § quomodo derogetur statutis, & consuetudinibus nu. 4.* & Zerola *in praxi. 1. p. verb. Canonia. § 7. 7. conc.* ait que Æneas de Falcon. *supra effectu, 50.* quod optás scienter Beneficium reseruatum, non solum illud non obtinebit, imo non poterit admissum redire *cap. si Beneficia de Præb. in 6* sequitur Granutius *d. q 54. n. 7.* & tradit Goncal. *d. gloss. 34. à n. 84. & 94.* & facit *consilium* Calderini *6. de consuetudine.*

451 Quamuis per mandatum † de prouidendo, seu expectatiuam, & reseruationem, etiam motu proprio de Beneficiis incertis vacaturis pro aliquo, nõ tollatur optio Gemin. *cons. 104.* quem sequitur Rota vt per Gambarum *dec. 9.* & Simonetam *d. q 45. nu. 6.* quæ tamen tollitur per clausulas *generales, non obstãtibus, &c.* in eis contentas, vt per Goncalez *d. glos. 34. n. 3.* qui allegat Rotam *dec. 5. de consuetud. in nouis* Cassad. *d. decis. 4. n. fi. de concess. Præb.* Crescentium *decisione nona eod. titul.* & Francum Marcum *decisione 1269. l. 1.*

452 Sed eo non obstante dicendum est, † non esse superfluam d. derogationem de nouo additam. Nam stante consuetudine saltem immemoriali, aut indulto Apostolico optandi Beneficia, seu Præbendas, reseruata possent optari, vt in d. Bononien. optionis nouo Ianuarii millesimo quingentesimo septuagesimo nono coram Dominis Rubeis, seu Lancelloto quæ sic ait, *dubium à me propositum de ordine Sanctissimi continet tres difficultates, prima est, an Beneficia reseruata optari possint? in qua fuit resolutum, non posse optari, siue sint specialiter reseruata in fauorem certæ personæ, siue generaliter, vt tradit Ancharanus in* cap ire fi. n. 1. & col. fin. vers. quæro de consuetud. in 6. & ibi

Gem-

Gemin. § in præbendis numero 3. Francus n. 6. Probus ad Monachum n. 18. Collectarius in c. ex tenore nu. 6. de concel. Præb. Card. consi. 16. circa fin. Gemin. cons. 30 col 2 vers. ad secundum vbi testatur de communi, Rota dec. 2. de consuetud. in nouis, & decisi. n. 4. de rerum permut. in nouis dub. 2. Puteus dec. 4. de priuil. Mobed. 296. Millis verb. consuetud. optandi non habet locum in Beneficiis reseruatis, Lapus allegatione. 84. n. 2 Franc. Marcus decis. 1271. l. 1. Staphil. de literis gratiæ fol. 101 Ferret. cons. 227. n. 4. Gigas de pensio. quæstione 63. numero nono Simoneta de reseruatio. c. 65. Æneas de Falcon. in eodem tractatu quæstione quarta principali 5. effectu, Cassad. decisione quarta numero primo de concessione Præbenda vbi de communi Paris. cons. 10. vol. 4 & in reseruatione, ob vacat. apud Sedē ad eex. in d. § in Præbendis Æneas de Falcon, d. tract. 2. effect. numero secundo Gigas, d. quæstione 63. numero decimo Paris. d. cons. 10. numero 3. Staphil. vbi supra vers. cessat, Rota d. dec 4. ratio est, quia Papa in Beneficialibus habet amplissimam potestatem capite secūdo de Præbendis in sexto & reseruando afficit Beneficia, & inficit totum quicquid disponitur in contrarium, & derogat omnibus iuribus & statutis, & adimit omnem potestatem conferendi, & sic tollit iura, quæ dant potestatem optandi, vt post Io. de Lignano tradit Gemin. in d. §. in Præbendis n. 3. vbi Fran numero sexto & in reseruatione 8. mensium, de quibus in reg. Cancellariæ est d. decisi. Mobedani 296. Putei d. decisione quarta Rota d. decisione prima de rerum permutatione. Secunda est difficultas, an saltem possit optari stante consuetudine optandi reseruata, & in consuetudine legitime præscripta voluit Calder. cons 3. de consuetudine, quod potest optari, & quæritur hæc consuetudo, licet sit contra ius, & est rationabilis & ideo potest præscribi cum legitimo tempore, sequitur Staphil. d. fol. 101. versiculo an autem valeat, licet de veritate huius cons. dubitet Æneas de Falcon. d. effectu. 5. col. penul. vers. est bene verum, dicens Calderinum fuisse audacter locutum. Quo vero ad consuetudinem immemorialem Domini tenuerunt illam valere moti ex generalibus regulis, quia immemorialis consuetudo sufficit, etiā ad acquiren. specialiter reseruata Principi cap. super quibusdam. § præterea de verborum signific. Abb. in c. cum nobis col. penul. de præscrip. Ias. cons. 108. col penul. vers. tamen ea vol. 2. Balbus de præscriptione 2. p. 2. principalis q. 6. Ferretus cons. 141. numero 30. cum aliis, de quibus per Gabr. de præscrip. cons. 1. num. 3. vers. 3. amplia. habet enim hæc immemorialis consuetudo vim priuilegij, & legis, & ex ea potest etiam allegari titulus fundationis & quilibet alius titulus de Mundo, vt dicunt allegati Dd. Fel in c. causamque col. 3. & 4. de præscrip. Felder. 234. col. 2. vers. sic ad propositum. Stante ergo probata ista immemoriali, non est dubium, quod est legitime præscripta consuetudo, & sic intrabit dc consil. Calderini, quod Domini approbant. Sed circa hanc difficultatē aliqui ex Dominis dubitabant, si hæc immemorialis posset probari, ex quo singuli Pontifices renouant regulam de mēsibus reseruatis per quam interrupta videtur ista immemorialis, & vnde quando fuit inchoata, fuit interrupta per d. reg. nec potest tempus vnius Pontificis coniungi cum tempore alterius stante interrup. Socin. in l. inthu, & Titio, §. in legatis post princip. de legat. 1. & propterea dicit Cald. in d. cons. 3. col. fin. vers. ad illud vero, quod talis consuetudo optandi, ad hoc, vt releuet, non debet esse interrupta per c. illud de præscrip. c. cum de Beneficio, de Præb. in 6. & ad inducendam interruptionem opus est quod interueniat aliquis actus contrarius d. consuetudini, vt ibi per eum, & tradit Anchar. in d. ca. fin. col. fin. vers. quæro, vbi per Geminu. Francum, & alios de consuetudine in 6. Gigas d. q. 63. n. 8. super hac tamen interruptione nihil Domini resoluerunt, sed nunc præsupponunt consuetudinem immemorialem introductam, & probatam. 3. erat difficultas, an indultū cōcessum Card. de conferēdo Beneficia vacantia in 8. mensibus reseruatis ex d. regula Cancellariæ obstet, quominus reseruata possint optari in vim d. consuetudinis immemorialis, quæ nunc præsupponitur probata? & Domini resoluerunt non obstare? mouentur, quia huiusmodi indultum conferendi ex obseruantia Rotæ non semper recipit interpretationem, vt ampliet facultatem conferendi, quam habent ordinarij in suis Ecclesiis, sed tamen, vt illis reseruat non obstantibus possint ipsi libere conferre Beneficia ad eorum collat. spectantia, perinde ac si d. reseruationes non emanauerint, vt colligitur ex tenore indultorum, & est dec. 3. Cassadori de priuil. Puteus dec. 41 eod. Simoneta dec. 28. Mobed. 179. hinc est, quod intelliguntur huiusmodi indulta de illis Beneficiis in quorum quasi possessione conferendi ipsi Ordinarij existunt iuxta cōs. Cald. 23. de Præben. dec. 5. eod. titu. in antiquior. 49. de rescrip. in antiquis, Mobed d. dec. 179. Puteus d. dec. 4. de priuil. vnde quemadmodum Ordinarij impedire non possunt optionem sine indulto, ita non possunt cum indulto, Put. dec. 4. de priuil. in fi. quare si cessarent reseruationes, non posset Cardinalis habens indultum conferre Beneficia, quæ vigore d. consuetudinis immemorialis possunt optari, ergo minus potest conferre vigore indulti, quod non auget facultatem conferendi, sed tantum remouet obstacula, & impedimenta reseruationum, vt dictum est; ex supradictis infertur non obstare allegatam dec. Pauleoti 357. præsupponebatur, quæ fuit facta in causa Regien. Canonicatus, nec reperitur inter alias eius decisio. quæ circumferuntur. in qua dec. Rota dixit censeri derogatum immemoriali consuetudini optandi reseruata per clausulas derogatorias appositas in quadam prouisione Papæ, in quibus clausulis derogabatur consuetudini, & statutis quālibet authoritate firmatis, & si esset necessaria specialis derogatio, cum clausula, quorum tenores, &c. & similes clausulæ sunt appositæ in indulto, de quo agitur, quia Domini respondebant diuersos esse terminos quæstionis nostræ à terminis d. decisionis? illa clausula erant positæ in prouisione Papæ, non in indulto remouente obstacula. Præterea in illa decision. præsupponebant adesse reseruationem, quæ etiam hic non adest, nam regula reseruatoria 8. mensium non comprehendit Cardinales, sed illos in specie excepit, vt etiam declarat dec. Mobedan. 296. Crescen dec. 218. nō obstat; quod d. clausulæ indulti derogantes consuetudinibus censentur etiam derogare consuetudini optandi quia respondebatur, quod postquam indulta, vt dictum est nihil aliud continent, nisi quod remouent obstacula, ita etiam d. clausula non possunt operari, quod per eas sit ampliata, & alterata princip. dispositio ipsius indulti, sed tantū confirmatur, & consolidatur iuxta Clemen. de Præb. Decius consil. 2. n. 10. Fel in c. licet, nu. 7. vers. 3. limita. de offic. Ordin. & in terminis iuris optandi est d. consilium Cald. 3. de consuet. hinc est, quod dicitur, clausulas derogatorias solum operari in his, quæ premunt gratiam.

Fel.

Felin. in cap nonulli in princ. colom. 11. versic nota. de rescrip. Rota 13 in add. de Præben. *at principalis dispositio indulti ea est, vt Cardinalis possit conferre in omnibus, mensibus prout de iure poterat ante reg. 8. mensium, sed de iure non poterat conferre Benefi. ia, in quorum quasi possessione optandi alius existit ab immemoriali tempore quæ immemorialis operatur vim priuilegij Apostolici legis & fundationis, vt dictum est, non obstat, quod indulto detur etiam facultas conferendi spectantia ad inferiores quatenus sunt reseruata, quia respondetur, quod intelligitur eo modo, quo possunt conferre inferiores si non essent reseruata, sed inferiores non tollerent optiones, ergo nec indultum.*

453 De qua dec. meminit Anasta. Germonius † *de indultis Card. §. etiam ex eo, à n. 16.* & posthæc Goncalez *glos. 33. n. 6. & glos. 34. à n. 6.* dicens, quod stante consuetudine immemoriali optandi in quibuscumque mensibus, cessabat reg. nostrá, quæ non aufetebat talem consuetudinem, vt in d. Bononien. optionis, & quod in alia Gadicen. iuris nominandi 11. Feb. 1581. coram Bubalo, fuit similiter resolutum, quod istius reg. reseruatio non auferebat consuetudinem immemorialem prouidendi in quibuscumque mensib. & ideo, inquit ipse Gonçalez, prædicta verba non sine maxima consideratione, & effectu addita fuisse ad remouendum immemoriales consuetudines, & Apostolica indulta optandi in omnibus mensibus, præsertim, quia non solum valebat consuetudo immemorialis optandi Præbendas reseruatas, sed etiam alia consuetudo ordinaria tenebat, vt con suluit Calder. *d. cõs. 3. de consuetud.* licet pluribus illius sententia non placeret, vt per Anast. Germo. *d. §. etiam ex eo n. 15.* quod hodie, inquit Goncalez, penitus cessat attenta reg. nostra. Et alias in vna Vetecllen. Canonicatus, & Archipresbyteratus 17. April. 1594. coram D. Peña fuit dictum, *Quod consuetudo immemorialis optandi in mensibus reseruatis iuxta cons. Calder. 3. de consuetud. hodie non suffragatur, cum per recentes Cancellaria regula sublata sint qualibet consuetudines optandi, etiam in mensibus reseruatis, & cætera.*

454 Quamuis ego veriusexistimem † non posse dari d. consuetudinem, nec ordinariam, nec immemorialem, stante interrup tione p r singulos Pontifices renouantes regular , ex adductis *in d. dec.* Bononien in *1 & 2. difficultate*, licet super hac interruptione nihil Domini resoluerunt. Facit *consilium* Nau. *1. de feriis*, vbi ait, quod contradictio superiorum inter rumpit consuetudinem *argu. notatorum in c. fi. de consuetud.* & quod tradit P. Rauennas, *de consuet. sect. 4. n. 18.* & vide infra *n. 557.* sed ad tollendam omnem prorsus difficultatem, & dubitandi occasionem, quæ ex d. dec. Bononien. oriebatur, per Sixtum V. & eius successores, vtiliter addita fuit illa verba, ex quibus ita Rota hoc habet pro constanti, vt in dubium reuocari non valeat, Goncalez *d. glos. 33. n. 7.* & si cessantibus d. verbis in nostra reg. additis posset dari consuetudo, saltem immemorialis optandi reseruata, dicendum esset ea stante, etiam hodie optari posse reseruata per alias regulas, cum in illis non fit additio huiusmodi derogatio, nec sint huiusmodi verba.

Per reseruationem tamen specialem alicuius † 455 Beneficii, etiam Motu proprio factam post vacationem ipsius, seu per prouisionem à Papa de eo factam non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum per consuetudinem optandi nisi illi derogetur cum derogatione regulæ, de nõ tollendo iure quæsito, ex traditis per Æneam de Falcon. *4. q. effectu 47. nu. 9.* Sarnen. *d. regul. de non tollendo iure quæsito, q. 1. vers. septimus modus*, & per Zerolam *i. p. verb. canonia. §. 7. 3. conclus.* vbi hoc tenet. Et videtur sequi Zechus *de republ. Ecclesiastica. t. 24. de Canonicis n. 4. versic. 13.* & ex dictis sup. *n. 295. & p. praceden. c. 3. 9.* modo vbi vide. Vnde etiam videtur requiri derogatio *d. regula de iure quæsito in casu*, de quo per Flaminium Parisium *d. libro 2 quæstione vigesima numerò nonò.*

Sed est difficultas, † an impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa pinguiora, verbi gratia, in Ecclesia Cordubens. in qua quot sunt Canonicatus, & Præbendæ, tot sunt præstimonia annexa, & ex statuto & cõsuetudine illius Ecclesiæ Canonici, iuxta suam antiquitatem per optionem successiue ascendunt ad præstimonia pinguiora? difficultas in quam est, an decedente aliquo Canonico, in mense reseruato, præstimonium illius possit optari per Canonicum antiquiorem? nam videtur quod non, ex Ænea de Falcon. *d. 4. q. effectu 39.* vbi ait, quod reseruatio per vacationem in curia non solum impedit optionem ipsius Beneficii, *d. c. vlt. de consuetu. in 6.* verum etiam impedit, quod non possit optari camera, quæ erat illius, per cuius obitum vacauit Beneficium, Cardin. *cons 16. vers. sed alius est casus*, pro quo facit, quod reseruatio Beneficio regulari, intelligitur reseruatus locus, quem debeat obtinenti Beneficium reseruatum *prati Cancellaria fol. 92 vers. reseruato Beneficio regulari in §. nota plura notabilia, tam circa Beneficia reseruata, quam non reseruata.* Vnde ille qui habuit Præbendã taliter reseruatam, quæ alias poterat optari, intrat in locum præ defuncti, quo ad Præbendam, & Cameram, quia est annexa illi Præbendæ reseruatæ, non tamen intrabit, quo ad stallum in choro, & vocem in Capitulo, sed sedebit in vltimo loco, & ius optandi in tali Ecclesia non competit sibi, nisi postquam erit antiquior in receptione. Hæc Æneas ibi, facit etiam *dec 4. de consuet. in noui*, quæ ait, quod, sicut Canonicatus, & Præbenda in Curia Romana vacantes per alicuius obitum, optari non possunt vigore consuetudinis *sui c. fin. de consuetud. l. 6.* ita nec grossi fructus per d. Canonicum in curia defunctũ obtenti possunt optari, etiamsi illi grossi fructus redirent ad Capitulum, prout Greg. XI. declarauit per suam Bullam. Quam decisionem sequuntur Francus *d. c. fi. §. in Prab. n. 3.* Mills *verb. consuetudo optandi*, sicut non potest fieri, Gigas *q. 63. n. 10.* Staphil. *sup. sub n. 3.* Franc. Marcus *dec. 1268. libr. 1.* Flaminius Parisius *d. l. 2. q. 20. n. 7.* & nouissime Goncalez *d. glossa 34. num. 31.*

Nihilominus in prædicta difficultate videtur dicendum, posse optari, nam in proposito casu præ- 457 stimonium non est annexum Canonicatui, & Præbendæ æque principaliter, & vt titulus distinctus,

sed accessorie, & per modum incorporationis, & suppressionis, ac tanquam prædium pro Præbenda temporali applicatum tali Canonicatui, & Præbendæ non perpetuo, & inseparabiliter, sed pro vita illius Canonici, iuxta dicta per G.gan. *q.63.nu.3.* & sic non cadit sub reseruatione, & ita practicatur in d. Ecclesia Corduben.

458 Nec obstat d.doctrina Æneæ de Falcon, & †practicæ Cancellariæ sup. quia procedit in camera, domo, seu prædio, vel loco annexis perpetuo, & inseparabiliter Præbendæ, seu Beneficio, vt post hæc tradit Goncal. *d.gl.34.à n.32* allegans *dec.* Caputaqué. *282.n.1 p.2.* quam vide. Nec etiam obstat *d.dec.4.* quia procedit in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda.

459 Ex quo alias Rota in vna Cordubeo. pensionis 2. Maii 1594. coram Illustrissimo Card. Mantica resoluit, †pensionem impositam, & reseruatam super fructibus, & distributionibus cuiusdam Canonicatus, & Præbendæ d. Ecclesiæ Corduben. quos quidam Ferdinandus possidebat, necnon præstimonij de las Herreras. dicto Canonicatui annexi, mortuo d.Ferdin. possessore, & in Canonicatu, & Præbenda succedente D. Did. Fernan. de Corduba, in præstimonio vero per optionem D. Ioan. de Spinosa, totam pensionem solui debere à successore in Canonic. & nihil à successo. in d. præstimonio de las Herreras, iuxta Gigan. sup. non obstante, quod pensio expresse esset imposita sup. fructibus Canonicatus, & præstimonij de las Herreras, quia id est causa demonstrationis, & perinde ac, si solum imponeretur super fructibus Canonicatus &c. quamuis antea in eadem causa Rota tenuisset contrarium, 30. Aprilis 1593. coram eodem D. Mantica, scilicet pensionem diuidendam esse pro rata fructuum Canonicatus, & præstimonij inter successorem Canonicatus, & successorem præstimonij &c. de qua vltima dec. meminit Goncalez *d. gloss. trigesima quarta n.46.* male tamen eam referens, & dicens esse corã Illustrissimo Blancheto.

460 Tertio in alternatiua addita sunt illa verba, *vere ac personaliter*, nam 1. regula Pij V. super reseruatione mensium, & alternatiua facta de mense Ian. *1565* ad quinquennium, quæ est in Bullario constitut. *164.* solum dicebatur ei, *quod quotiescumque, & quamdiu apud eorum Ecclesias, seu in eorum Diœcesi resederunt dumtaxat*, & in secunda edita de anno *1570.* anno 6. sui Pontificatus post elapsum quinquennium primæ, quæ est in d. Bullario constitutione *165.* dicitur *omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis apud Ecclesias, & Diœceses suas iuxta Concilij Tridentini dispositionem residentibus dumtaxat de omnibus, &c.*

461 Ex quibus verbis †apparet istam secundam alternatiuam Pii. Quinti non esse restrictam ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam, & dispositionem Concilii. Tridentini. quod cum Episcopis permittat abesse per tres menses quolibet anno in c.1. sess.23. de refor. in illis trib. mensibus Episcopi gauderent alternatiua, ac si personaliter residerent, vt fuit resolutum in vna Salamantina fructuum Archidiaconatus de Monleon, *20.* Iũ. *1586.* coram D. Bubalo. Et adhoc videtur alludere decis. Salamant. Canonicatus 30. Maii *1592.* coram D. Oradino in fi. quæ sic ait. *Fuit conclusum pro ...esum auditoris Cameræ reuocandum, & Antonium restituendũ quia Domini intellexerunt Breue sensisse de vacatione in mense Sept.. vt ex inde induceretur reseruatio & etiam videtur intellexisse Papa, vt in commissione vltima, vnde. cũ fundamentum hoc cesset, sequitur, quod gesta ab Episcopo Salamantino, & ab Auditore Cameræ nullius essent momenti, & cum Antonius doceat de titulo & de vtroque extremo, consequent est eum fore restituendum, cum autem mensis Sept. in hoc casu non inducat reseruationem, omnia gesta pro Philippo sunt nullius momenti. Et huic sententiæ accommodatur stilus curiæ, qui dat huiusmodi Breuia propter reseruationem, qui stilus attendi debet, Lapus* allegat. 89.n.9. *dixerunt tamen Domini, quod videatur in facto, an Canonicat. vacarit trib. mensib. datis à Concil. Episcopis*

Quamuis in ead postea Rota tenuerit contrariũ
20. Iunii. eiusd. † anni 1572. coram eod. D. Oradino 462
(nisi forte in casu huius decis. Canonica. vacauit tempore primæ alternatiuæ Pii V) vt in dec. seq. *Fuit dubitatum, an Antonius sit restituendus ad suam pristinam possessionem, non obstante decreto Concilij Trid. Philippus ad excluden. reintegrationem duplici c.ntitur, & primo, ex d. decreto Concilij Trid. asserens, Episcopum ex eo posse abesse tribus mensibus, quibus durantibus gaudeat alternatiua, ex quo vacatio de mense sept. inducit reseruationem, quia stante alternatiua est mensis Papæ, ideo Canonicatus dicitur reseruatus; sed in hoc D. tenuerunt contrarium, quod Concilium non iuuet ipsum, quia aut volumus accipere cursum trium mensium à die, quo discessit à ciuitate Salamantina, tunc, cum Beneficium vacet die 4. Sept. dicitur vacasse post cursum trium mensium, quia Episcopus discessit ab Ecclesia 2. Iũ. & sic elapsi sunt 93. dies, aut volumus computare tempus à die, qua recessit à Diœcesi, vt in puncto adhuc non intrat Concilium, quia Domini intelligunt, vt possit abesse tribus mensibus. accipiendo mensem pro diebus 30. iuxta notata in c. licet de supplen. negligen. Prælatorum, quæ opinio videtur verior, ex quorum præfigitur tempus ab initio, & tunc Beneficium vacat post 60. dies, secundo, quia Domini intelligunt, quod, licet Episcopis detur facultas, vt absint, tamen interim non gaudent alternatiua; nam regula super alternatiua dat Beneficium vere residentibus, vt deducitur ex pluribus verbis reg. ideo non competit non residentib. quoad secundum e. ratione Breuis fuit resolutum, quod, licet aliquo modo Episcopus prætendat sa recte processisse propter simplicia verba Breuis, tamen postquam Rota interpretatur quod intelligatur de mẽse Sept. reseruato, apparet de iniquitate sẽtẽtiæ, quæ venit reuocãda virtute vlt. commissionis, nec obstat clausula sublata, quia Papa in d. cõmiss. aperit os, vnde cũ mẽsis Sep quo Canonicat. vacauit ex causa alternat. sit mẽsis Ord. & nõ Papæ, cõsequẽs est, q. Canonicatus vacauit in mẽse nõ reseruato, ergo Ant. est iniuste spoliatus. & restituẽdus, vt excluditur ppter cõmunẽ stilũ extortũ* de qua dec. meminit Gõcal. *glo.43.n.40.* dicẽs, in ea fuisse decisũ q. Episcop. absẽs trib. mensib. sibi permissis recreationis causa animo redeundi, non gaudebat alternatiua, &c.

Ex quo etiã in vna † Egitã. Benef. 19 Iã. 1579. corã 463
S.Clem. VIII. aliqui ex D. inclinabant Episco. absẽtem, etiam vltra trimestre, ex iusta causa & permisso Pontificis debere gaudere dicta alternatiua, vt in decisione sequenti *Domini dixerunt, quod si Breue est*

in-

stificatum potest procedi ad eius executionem, quia in commissione deputatur auditor in illius executorem; non obstat quod Camera procurator non sit in causa, quia Antonius, ad cuius fauorem emanauit, bene potest pro suo interesse nomine Cameræ petere huiusmodi executionem, & ita alias dicebant fuisse tentum, & obseruatum; nec minus obstat, quod Ant. cœperit agere via Ordinaria petendo executionē suarum literarum, quia, quando esset verum, non propterea id præiudicaret Cameræ, cuius nomine via Ordinaria actum non fuit, non etiam potest dici, quod ius Breuis expirauerit per expeditionem literarum, quia quod debeat cōsignari possessio Antonio literis expeditis, in eius est fauorē inductum, & consequenter literarum expeditio non debet in ipsius odium retorqueri an autem Breue sit iustificatū, pendet ex hoc, an sit verificata reseruatio, & non residentia Episcopi talis, quod non gaudeat alternatiua? quoad reseruationem est indubitatum, quod Beneficia vacarunt de mense Aug. 1571. & consequenter in mense Apostolico secūdum regulam, octo mensium, quod autem Episcopus non resideret tempore vacationis, Domini dicebant, non constare ex prouisione eiusdem Episcopi de huiusmodi Beneficiis Vlubonæ de eodem mense Augusti facta non enim concludit hoc quod die, quo vacarunt Beneficia, Episcopus abesset Diœcesi, sed retuli in facto Dominis, quod in actu constabat circumscriptis nullitatibus ex confessione Petri, & ex dicto saltem duorum testium, quod tunc aberat: probant enim testes Episcopum accessisse Vlubonam in initio anni. 1571. & per totum illum annum Vlubonæ permansisse. sed secūdum Dominos non per hoc concludebatur, Episcopum non debere gaudere alternatiua stante approbatione causarū suæ absentiæ facta à delegato Apostolico specialiter ad hoc deputato, cum enim abesset ex iusta causa, & permissu Pōtificis, aliqui ex Dominis inclinabant, quod deberet gaudere alternatiua, & ad id fuit allegata dec. alias facta in casu simili in vna Cremonen. Parochialis de Perinardis 19. Iū. 1571. coram D. Vestano, in qua Rota tenuit, quod Cardinalis Rauenna gauderet indulto, non obstante decreto fœl. recor. Pauli III. quod Cardinalis residerent in Roma. curia alioquin nō gauderēt īdultis, & priuilegiis. q̄b. alij Cardinales gaudent, & gaudere possunt, nisi de expressa licentia Papæ apud Ecclesiam Metropolitanam, seu Cathedralem, vbi præfuerint, resideant, & subiaceant aliis pœnis arbitran. & hoc, quod præfatus Cardinalis Rauenna de licentia Papæ probata per testes Floræ residebat; sed quia prima alternatiua, cuius acceptationem extra tempus factam Papa approbauit, iam erat expirata, quia fuit concessa Calendis Ian. 1565. ad quinquennium & de acceptatione alterius concessa de anno 15570. in actis non constat, Domini dixerūt quod hoc stante materia nullam habebat difficultatē & quod propterea, si hoc in facto ita se habet, poteram procedere ad executionem &c.

464 Ex ex illis etiam verbis † secundæ alternatiuæ Pii V. videbatur, quod Episcopos, qui vno anno abfuit vltra tres menses, licet postea resideret, non debeat pro illo anno ea gaudere cū iā pro illo anno defecisset cōditio requisita de residētia iuxta disposit. Cōcilii.

465 At in alternatiua, † Gregorii XIII. additum est verbum, *personaliter*, dicendo *ipsis quandiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas personaliter resederint dumtaxat*, &c à tempore Sixi V. dicitur, *vere ac personaliter*, vt habetur in nostra reg.

466 Ex quibos verbis appatet, † quod adhoc, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non sufficit residentia per fictionē vt si esset absens, causa Ecclesiæ, vel reipublicæ, vel alia legitima causa, vt in Concilio vniuersali, vel prouinciali, vel in aliquo negotio, ex mandato & commissione Papæ &c. Gonçalez *glossa 43. à numero 1.* qui plura adducit, vt solet non necessaria, quicqoid velit Aoast. Germo. *de indultis Card. §. nolumus n. 1. & 13.* vbi ait si Cardinalis acceptauerit alternatiuam, ea frui etiam residentem Romæ, cum ratione Cardinalatus Romæ residere teneatur, & ibi residendo omnibos, & singulis Ecclesiis deseruire teneatur, & sic vult ad alternatiuam sufficere residentiam fictam, qui etiam fallitur in eo, quod existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua, cum tamen respectu eorum non sint menses reseruati, vt supradictum est *n. 34.* & ita contra Germonium nouissime tradit Goocal. *glossa 24 n. 71. & glossa 53. n.* 44 & in eo, quod subdit, Episcopos Cardinales teneri residere Romę cum cootrarium declaretur a S. Concilio Triden. sessio. *23. de reformat. capite.* 1. ibi *etiamsi S. Rom. Ecclesia Cardinales sint*, & dictum est supra *numero 405.*

467 Et quamuis Flam. Paris. *de resignat.* † *Benef. l. 1. q. 10. n. 85.* (qui etiam loquitur de alternatiua Sixti V. vt patet ex *n. 46.*) dicat, quod Episcopi absentes causa reipublicæ habent alternatiuam, & quod ita censoit S. Cong. 9. Iulii 1573. ista declaratio facta fuit attenta alternatiua Pii V. aut etiam ad summum Greg. XIII cuius tempore fuit facta quæ carebat dictione *vere*, Goncalez *d. glos. 43. n. 84.* quod etiam concessit Pius III. Episcopis interessentibus Concilio Tridē. vt in constitutione sua 93. secus vero est attentis d. verbis, *vere ac personaliter*, quæ non videotur addita ad alium effectum, nisi ad exclodendam residentiam fictam, & interpretatiuam Goncal. *ibi n. 85.* dicens cessare iam declarationem prædictam, & audiuisse, quod postea S. Congregatio contrarium censuerit Et subdit, quod, cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset a propria Diœcesi pro exercitio sui officii Inquisitoris geoeralis, in Curia inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi generalis Inquisitor, cum suo tribunali residere solet, & instantet supplicaret Sanctissimo Clemen. VIII. quod concederet indoltum speciale, vt posset gaodere beneficio alternatiuæ, quāuis noo resideret in propria Diœcesi, attenta d. causa in fauorem Fidei, & reipublicæ resultante nunquam tamen d. induitum obtinere potuit, quamuis aotea beoe concedebantur indulta gaudendi alternatiua per aliquod tempus absentiæ, vt consuluit in casu vnius indulti, Mandosi. *consilio vigesimo prime.*

468 Ex quibus etiam verbis cessat dubium Sarmienti, † *l. selectarum c. 16. n. 9.* vtrum Episcopus, qui ob aliquam iustam causam à sua Diœcesi animo breuiter reuerteodi, vel qui noodum Diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, gaudeat alternatiua? ex illis enim verbis clarum est non gaudere, & posthæc tradit Goncal. *d. glos. 43 n. 12.* & infert ad casum, quē adducit, & late pro vtraque parte disputat Goncal. *ibi n. 41.* de Beneficio Segoblen. quod vacauit de mē-

se

se April.1603.stante D.Episcopo in domo del Scorial à propria Diœcesi Segobien. per quatuor milliaria dumtaxat distante, ad visitandum Reges Catholicos, & de sua promotione ad Archipresbyteratus Compostellanum gratias agendum, qui festinanter ad suam resideotiam contiouandam rediit in propriam Diœcesim, à qua solum modo absuit per duos dies, oempe die 13 & 14.d.mensis Aprilis & io hoc tempore Beoeficium vacauit, quod virtute alternatiuę contulit D.Hiero.de Padilla suo Vicario geoerali, & postea à Papa alteri prouisum est, vti reseruatum ex eo, quod vacauerat durante d.absentia. Vode orta est controuersia, an in hoc casu intraret alternatiua, vel non? & quod non iotret alternatiua dicit Goncal.*n* 83.se procliuiorem esse, cum verba oostræ regulæ sint fortissima, & exclodant omnem fictiooem, ac veram, & actualem præsentiã de facto exigant, &c. Ego antem id certum existimo, & ita consultus pro parte dict.D.Hiero. de Padilla respoodi. Et tandem causa in Rota proposita. 26.Mar.1604.coram D.Iusto, fuit resolutum oon iotrare alternatiuam, sed potius reseruatiouem, aliquibus tameo ex D. contrarium sentientib. vt per Goncal *d.n.83.*

469 Et ex illis † etiam verbis apparet falsa sententia Goocal.*d.glos.43.9.q.n.200.*vbi tenet, quod, si Episcopus ooo potest ingredi suam Diœcesim, oec in ea residere propter proteruiam, & crudelitatem impiorum, qui illam occupatam habent, gaodere valeat alternatiua, quamuis vere oon resideat iuxta *Clem. 1.de foro comp* quæ seotẽtia est cõtra d verba reg.quę vetant, & realem resideotiam in propria Diœcesi requirunt omnino, nec concessio d. Clementinæ traheoda est ad alternatiuam, vere ac personaliter in sua Diœcesi residentibus dumtaxat coocessam.

470 Quarto sunt addita † per Greg.XIII.illa verba *ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis,* & à tempore Sixti V.illa verba, *nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum,* nã in prima alternatiua Pii V.solum dicebatur, *ad eorũ collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, non tamen simplicem institutionem pertinen.*

471 Et sic licet antea alternatioa † concessa Episcopis residentibus, quia est fauorabilis, comprehendere Beneficia, & Canonicatus quorum collatio est cõmunis Episcopi, & Capituli, & Capitulum ex Beneficio Episcopi posset vti alternatiua, ita vt etiam iouito Capitulo Episcopus posset vti alternatiua, Calde. *cons 22 de Praben.*Pauinus *de offic & potest.Capituli sede vacante, 1 p.q.10.n.23.*Simoneta *de reseruatio.q 71.n. 2* & ibi Granutius *n.3.*Hiero.Gab.*cons 197.n.1.& 2. l. 1.*Achil.*decis.226.*seu *3 de Prab.*Put.*dec.88.l.3.*Rota *dec. 12.l.3.p.3 diuer.*& Goncal.*glo.24.n.48.& glossa 42.n.3.* quod extendit Rota apud Puteum *ibi*, vt etiam alternatiua concessa Episcopo prosit Capitulo, vbi menses Ordinarii sunt diuisi inter Episcopum, &

472 Capitulum ex concordia, & sequitur † Granotius supra *n 4.*Goncal.supra d.*glos.42.n.4.*de quo infra *nu. 718.*tamen hodie attentis dictis verbis oostræ regulæ, & Gegorii XIII. & etiam secundæ alternatiuæ Pii V.id non procedit, vt aduerterunt Domini in Salamantioa alternatiuæ 22.Octobr.1581. infra adducta *n.708.*& in Vercellen Canonicatus 27. April.1594 coram D.Penna, in qua fuit dictum quod, *Si ex immemoriali consuetudine collatio Prabendarum pertinet ad Capitulum priuatiue,* quoad Episcopum, Episcopus iuuari noo potest alternatiua, quæ noo habet locum, quando ius confereodi spectat ad inferiores collatores, vt apparet ex verbis regulæ, & si iure communi agendum sit iuxta eam operationem, quam Rota seruat, vt per Cassad *decis.22.de Praben.* quæ vult collationem debere esse communem Episcopo, & Capitulo, Episcopus noo gauderet alternatiua, *quam excludit regula in illis verbis, ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem* &c. & fuit dictum in illa Regien. Canonicat.17. Nou.1595.supra relata *n.413.*& resolutum in vna Lunen.Sarcanen.Caoonicatus 23.Oct.1598. coram D. Seraphino in qoa fuit dictum, *vacationem in mense Aug.probari ex confessione aduersarÿ, in sua prouisione, & adesse etiam vnum testem de publica voce, & fama, & ex hac probatione resultare probationem reseruationis ex regula Cancellaria. Nec excludi ex eo, quod dicitur Episcopũ gaudere alternatiua, quia cum Canonicatus sit in Ecclesia Cathedrali in qua ex iuris communis dispositione collatio est communis Episcopi, & Capituli, alternatiua non habet locum, vt in ea dicitur, nec obstare, quod hoc procedat in simultanea collatione, non autem vbi turnus fuit diuisus, vt in Salamãtina alternatiua corã D. Robusterio, & Dd.* in c.eum illis.§.fi.de Præb. in 6. *Rochus* de iure patron. verb.ius, q.6.n.11.*quia qui dat de hoc turno debet vtrumque probare, nempe, quod adest turnus ex conuentione, vel consuetudine, & quod illa vice collator sit in turno &c. neque posse iuuari quasi possessione Episcopi conferendi sine interuentu Capituli ad cap. consultationibus de iure patron. quia exhibentur alia collationes Capituli, qua reddunt hanc probationem aquiuocam &c.*

Et tradit posthæc † Goncal.*d.glo.24.nu.49.* qoi tamen *d glo.42.à n.1.*male ait hodie cessare d.decis. Achillis, & Putei dicentes, quod Capitula Cathedralium gaudere poterant alternatiua &c. eo, qood hodie solum conceditur Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, & ad eos restringit regula oostra, alternatiua autem antiqua ooo erat restricta ad solos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, sed omnibus collatoribus coocedebatur. Quod qoidem falsum est, nã alternatiua antiqua ooo coocedebatur collatorib. inferiorib. sed Episcopis, & quia est fauorabilis, comprehendebat Beneficia simultaneæ collatioois, vt per citatos sup.*n.* 471. hodie vero id non procedit, quia alternatiua restringitor ad Beneficia spectantia ad liberam Episcoporũ, oõ autẽ aliorum cũ eis dispositionem &c. † vt dictum est. Vode etiam male ait idem Goocal.*glos 45.num 29.* quod eo ipso, quod regula nostra dicebat concedere alternatiuã io Benef.spectantibus ad Episcopi collat. quãuis reliqua verba *liberam dumtaxat, non autem aliorum cum eis,* &c. apposita oon essent, venireot intelligeoda de collat.spectãte ad solũ Episcop. nõ autẽ de simultanea collat. pertioẽte ad Episcopum cum alio per textum quem dicit expressum *in capite cum in illis* 473 474

ibi

493 Septimo, ex illis verbis ibi, & *literas ipsas † huc ad Datariũ Sanctitatis suæ transmittere teneãtur*, apparet, quod Episcopus volens frui alternatiua, non solum debet illam acceptare per literas patentes, propria manu subscriptas, & suo sigillo munitas, & in propria ciuitate vel diœcesi datas, vt dictum est, sed etiam tenetur literas ipsas ad Datarium Papæ transmittere, & notat per Goncal. *glo. 63.* vbi aliquas quæ-
494 stion. tractat circa hoc. Octauo, ex illis † verbis ibi, *quibus ab eo receptis, & recognitis, &c.* apparet ad complementum acceptationis alternatiuæ per Episcopum factæ, debere literas acceptationis per Episcopum transmissas recipi, & recognosci à Datario, notat Goncal. *gl. 64.* vbi de recognitione instrumento-
495 rum aliqua agit. Nono, ex d. † verbis apparet hodie nullam esse necessariam expeditionem literarũ alternatiuæ, cum hodie per reg. nostram concedatur gratia alternatiuæ, & certa forma illã acceptãdi cõstituatur, nec sit necessaria vlla supplicatio, nec alia concessio, nec dicatur, quod fieri debeat aliqua literarũ expeditio, quamuis de tempore antiquo esset necessaria literarũ expeditio ad vsum alternatiuæ, vt in aliquibus decis. dicitur, quia tunc non concedebatur alternatiua per reg. nec per legem generalẽ vt nunc, sed per gratias particulares ad supplicationẽ Episcoporũ, Mohed. *decis. 3. de rescrip.* & Put. *387. l. 3.* tradit Goncal. *glo 62. à n. 29. & glo. 65. n. 19.*

496 Si tamen Datarius, qui est organum Papæ, † Gõçal. *glo 63. n. 60.* admitteret acceptationem alternatiuæ factam, non seruata omnino d. forma, vtiq; valeret, vt tenuit Rota in Salaman. fructuũ Archidiac. de Monleõ 3. Ian. 1587. coram D. Gypsio, nempe *Datarium, qui est organum papæ, vt de Cancellaria dicit Cassador.* decis. 2. n. 7. de vnio. *non obstante forma acceptationũ, & decreto irritante, de quo in d. 2. alternatiua Pij V. potuisse admittere instrumentũ acceptat. alternatiuæ licet nõ esset sigillo munitũ, nec recognitũ, vt requirebat regula &c.*

497 Et hoc de acceptatione alternatiuæ inductum † est ad euitan. fraudes, quæ per Ordinarios committi possent, circa vsum alternatiuæ, vt per Fuscum *de visitatione. li. 2. c. 28. n. 32.*

Et formulam & tenorem literarum acceptatio-
498 nis † alternatiuæ ponit Fuscus, ibi, n. 33. quam etiam & aliã ponit Goncal. *glo. 62. n. 33* & Fuscus *ibidem n. 34* ponit formulã fidei, quæ datur per Datariũ de præsentatione, & recognit. õe d. literarum, quam etiam in ampliori forma ponit Goncal *glo 64. n. 30.*

Per quam fidem Datarii probanda est, † quando
499 opus fuerit. acceptatio alternatiuæ completa, aut per ipsum librum Datariæ, vbi tales acceptationes describuntur, pe. Goncal. *glo. 62. n. 28.* vbi ait, quod nõ præsumitur, quod alternatiua sit acceptata, cum acceptatio sit facti, & requirantur omnes solemnitates per regul. nostram assignatæ & factum non præsumitur, nisi probetur, & sic fundans se in alternatiua illius acceptationem probare tenetur. & si forsã, inquit, d. liber datariæ inueniri non posset, probatio acceptationis fieri posset per testes deponentes de quasi possess. conferendi in mensibus alternatiuæ vigore concessis, aut aliis legitimis modis, vt fuit decisum in Astoricen. Archidiaconatus, 3 Decẽ. 1571. coram D. Seraphino, & tradit Anast. Germo. *de indultu Cardinalis §. volumus, numer. 27. 32. & 33.*

Romæ vero satis probatur acceptatio alternati-
uæ † per fidem alicuius Notarii, quod est in libro 500
datariæ, nam tali fidei creditur, cum ad librum, qui est in dataria, sit facilis recursus, vt fuit ita resolutũ in vna Caurien. præstimonii, 9. Iun. 1591. coram D. Penna. Sicut alias in Aretina Commendæ, 7. Nouẽ. 1586. coram D. Seraphino, fuit resolutum, *quod reseruatio satis verificatur ratione familiaritatis, de qua constat per attestationem computatoris Palatij, & fides in curia facit fidem, propter facultatem habendi veritatem per inspectionem librorum, ex quibus extrahitur, &c.*

Et qui dicit Episcopum gaudere alternatiua † sa- 501
tis fundat suam intentionem in acceptatione, & præsumptione iuris, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & qui contrarium dicit, illud probet, tãquam fundamentum suæ intentionis, ita in d. Caurien. pro qua resolutione faciunt tradita per Tiraq. *in legib. connub. glo 8. à n. 30.* Mascar. *de probat. concl. 5. nu. 5. & concl. 1277 n. 1. & 2.* per Menoch. *de præsump. li. 6 præsũp 19. n. 4. & 5.* Cæsar de Gras. *dec 63.* & Rotã *428. p. 1. diuers. n. 1. cum aliis*, vbi quod quis præsumitur præsens in loco, vbi residere tenetur, vel vbi habet domicilium, seu habitationem.

Contrariã tamẽ sententiam, nempe, quod † pro- 502
uisus ab Ordinario, qui se fundat in alternatiua, tenetur probare, non solum acceptationem illius, sed etiam residentiã Episcopi in suo Episcopatu, de tẽpore vacationis, tenet Goncal. *gla. 43. à n. 92.* quia vtrumque requiritur à reg. nostra, vt Episcopus Gaudeat alternatiua, & quia residẽtia, seu præsentia probanda est ab eã allegãte, & se in ea fundãte, quia, cũ quod sit facti, non præsumitur, Put. *decis. 385. in fi. li. 2* & alii relati per Mascar. *d. con. l. 5. n. 4* & Menoc. *d. præsum. 19 n. 6* & ita ait fuisse resolutũ in Rota, in vna Placen. Capellan. 31. Maii 1604. corã illustris. Pãphil. & ad cõtraria respondet, quod illa possent admitti, quãdo prouisus Ordinarius esset possessor, & reus, secus vero si sit actor. Sed ista responsio non satis facit, nã, si est iuris præsumptio, quod Episcopus residet in suo Episcopatu, & quod quis est præsens in loco, vbi residere tenetur, ex ea vtiq; probaretur intentio illius, qui se fundat in alternatiua, & residentia Episcopi, quicquid ibi Goncal. dicat & dicẽ alias inf. 530. vnde melius respondeẽ ꝙ non est vera iuris præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, nã, licet non præsumatur delictũ. *l. merit. ff. pro socio*, non ideo præsumitur, quod quis non faciat delictum, sed debitũ, sed qui in eo se fundat, id probet. Verum est tamen, quod est aliqualis præsumptio, ꝙ
† quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ, cũ 503
aliquib. adminiculis, seu alia præsũp. sufficiet ad probationẽ, & ita arbitraẽ Goncal. *sup n. 100.* quod ad probandã d. residentiã per actorẽ sufficiat, alia non exacta probatio iuncta d. iuris præsumpt. vt ex omnib. remãeat integra probatio in casu, de quo agẽ, ex adductis per Gab. *de probat. cõcl. 1. ex n. 1.* pro quo, inquit *multũ faceret, si volens probare resident. de tẽpore vacat. probaret illam, saltẽ de tẽpore proxima præcedenti, quia tunc præsumetur continuata, nec præsumitur mutatio, nisi probetur.* Menoch. *præsum. 37, libr. sexto* nisi ex aduerso oriretur aliqua coniectura, vel præsum-

Beneficio vacante, non est inconueniens, quod secundæ prouisiones per eum factæ de tali Beneficio sint nullæ cum Beneficium iam sit prouisum, & primus habeat ius in illo, vel ad illud. Tum etiam quia decretum irritans positum in concessione, & gratia speciali, non ligat ipsum Papam, nisi dicatur etiam per nos, vt diximus *supra à n. 25.* & tradit ipse Goncalez *d. glos. vlt. q. 2. nu. 22.* nec etiam ratio ipsius Goncalez est bona, nam supposito, quod Papa præuenit Ordinarium, voluit illi præiudicare, & prouiso postmodum ab eo, & sic nihil mirum, si decretum irritans positum in prouisione Papæ illum afficiat, & illius possessionem inficiat. Et in d. decisione Hispalen. illud videtur obiter dictum, & incidenter consideratum, non principaliter decisum, vt apparet ex ipso Goncalez *d. glo. vlt. n. 56.* vbi meminit etiam de dicta decisione.

§. 10.

De regula mensium, & primo de iis, in quibus differt à regulis antiquis, &c.

SVMMARIA.

Super regula mensium hic posita nullus scribit, nam nō solebat poni inter alias regulas, nisi posthac Gonçalez, n. 438.

Cum hac regula non soleret edi cum aliis, fuit alias in Rota resolutum, quod tunc non obstabat interim prouiso ab Ordinario, n. 439.

Cum Sixtus V. fecisset separatim regulam mensium publicatam quarta Maij reseruantem Beneficia à die publicationis vacatura, dubitatum est, an Canonicus Gienen qui vacauit dicta quarta Maij, comprehenderetur in reseruatione? & Sixtus declarauit comprehendi, nu. 440. & consuluit Nau. & tenuit Rota n. 441. & carpitur Goncalez male carpens Nauarrum, numero 442.

Contingente ead. die vacatione Beneficij in mense reseruato, & prouisione Ordinarij nec non reseruatione nostra regula cum aliis regulis facta, censetur reseruatio precedere, etiamsi prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quia tota dies cōprehenditur in regula, &c. n. 443.

De origine, & principio regulæ mensium, & alternatiuæ remissiue, & ordo seruatus in eius explicatione numero 444.

Regula hæc in aliquibus differt ab antiqua, numero 445.

A tempore Sixti fit vsque ad conditoris beneplacitum, & sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo reuocetur, cum antea soleret fieri vsque ad quinquennium, & illo finito reuocari, n. 446. & ita tunc facta noua regula necessaria erat noua acceptatio alternatiuæ, num. 447. & reprobatur sententia Goncalez, numero 448.

A tempore Sixti V. addita sunt illa verba, ac consuetudines etiā imemoriales optādi, &c. *n. 449 quæ verba videntur superflue addita, nam in Beneficiis reseruatis non cadit optio, numero. 450. quamuis per mandatum de prouidendo, & reseruationem de Beneficiis vacaturis pro aliquo non tollatur optio, quæ tamen tollitur per clausulas generales in eis contentas, numero 451.*

Non est superflua d. derogatio addita, nam stante consuetudine saltem immemoriali, aut indulto Apostolico optandi, reseruata possent optari, vt in dec. Bononien. posita n. 452. & seq. quamuis verius videatur non posse dari d. consuetudinem stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulam, sed ad tollendam omnē difficultatem, & dubitandi occasionem, addita sunt illa verba.

Per reseruationem spiritualem Beneficij etiam motu proprio factam post vacationem ipsius, seu prouisionem à Papa de eo factam, non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum, nisi illi derogetur, cum derogatione regulæ de iure quæsito, & cætera numero 455.

An impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa? n. 456. cum seq. resoluitur non impediri, sed posse optari, licet fecus sit in camera, domo seu prædio, vel loco, annexis perpetuo, & inseparabiliter Præbendæ & in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda.

Pensio imposita super fructibus Canonicatus Cordubens. nec non præstimonij illi annexi, mortuo possessore, tota solui debet à successore in Canonicatu, & nihil à successore in præstimonio, n. 459.

In alternatiua addita sunt illa verba, vere ac personaliter, *nam in aliis aliter dicebatur n. 460.*

Secunda alternatiua Pij V. non erat restricta ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam Concilij, & sic in tribus mensibus absentia permissis à Concilio illa gauderent n. 461. vbi ponitur decisio Rotæ, & n. seq. ponitur alia contraria. Et alias aliqui de Rota inclinabant Episcopum absentem etiam vltra trimestre ex iusta causa, & permissu Papæ, debere gaudere dicta alternatiua n. 463 vbi ponitur decisio Rotæ.

Ex verbis d. secundæ alternatiuæ Pij V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno abfuit vltra tres menses, licet postea, resideret, non debebat pro illo anno ea gaudere, n. 464.

Ex d. verbis, vere ac personaliter, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non per fictionem contra Germonium, qui etiam fallitur, dum existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua & teneri residere Romæ, n. 466. & seq. vbi de declarat. S. Cong. circa hoc.

Ex illis etiam verbis clarum est non gaudere alternatiua Episcopum, qui ob aliquam iustam causam exiuit à diœcesi animo breuiter reuertendi, vel qui nondum diœcesim ingressus est sed pararet ingredi, & infertur ad casum de quodam Beneficio Segobien. n. 468.

Reprobatur sententia Goncalez tenentis, quod si Episcopus non potest ingredi suam diœcesim, nec in ea residere propter proteruiam impiorum, gaudet alternatiua, num. 469.

Addita etiam sunt illa verba, ad liberam ipsorum dumtaxat, &c. *n. 470. & sic, licet antea alternat. concessa Episcopis comprehenderet Beneficia simultanea collationis cum Capitulo, quod posset ea vti, etiamsi menses essent diuisi, tamen hodie id non procedit. n. 471. & seq vbi* addu-

adducuntur resolutiones Rotæ. Et reprobantur duo dicta Gonçalez circa hoc, numero 473. & sequenti.

Illa dicitur libera collatio ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias n. 45.

Dicitur libera collatio, ad effectum alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, &c n. 476.

Quando Episcopus esset in quasi possessione conferendi sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatibus, & Præbendis, n. 477. vbi ponitur resolutio Rotæ. Ad quod considerandus est vltimus status Beneficij videlicet an Episcopus fuerit in quasi possessione libere cōferendi, vel in contraria possessione? n. 478 & sufficit semiplena probatio istius quasi possessionis, numero 479.

Si duo Beneficia, quorum vnum spectat ad prouisionem Episcopi, & alterum ad prouisionem alterius, sunt inuicē vnita, non habet locum alternatiua, quamuis secus, si spectarent ad prouisionem duorum Episcoporum, numero 480.

Episcopus non potest se iuuare alternatiua in Beneficiis ad aliorum collationem spectantibus, n. 481.

Addita sunt etiam illa verba, seu etiam aliorum dispositioni suæ, &c. *n. 482.*

Circa modum acceptandi alternatiuam fuit varietas in regulis, & à tempore Sixti V. ordinatur fieri vt sic, num. 483.

Acceptatio alternatiuæ est voluntaria, & nemo inuitus illam acceptare tenetur, num. 484. semel vero acceptata non poterit Episcopus pœnitere, & ab acceptatione recedere, nisi Papa acceptauerit renuntiationem, n. 485. & acceptatio alternatiuæ cessat per translationem acceptantis ad alium Episcopatum, in quo, si vult ea vti debet, de nouo acceptare n. 486. & acceptatio alternatiuæ nihil aliud est, quam mentis, & voluntatis declaratio, & si facta ab excommunicato tenet numero 487.

Acceptatio alternatiuæ debet fieri per literas patentes, id est apertas n. 488. subsignatas, id est subscriptas manu propria ipsius Episcopi n. 489. & suo sigillo munitas nu. 490. & non est necessaria adhibitio testium, nec interuentus notarij seu secretarij n. 491. debent tamen fieri in propria Ciuitate, vel Diœcesi non extra n. 492. & ad datarium transmitti numero. 493. & ab eo recognosci n. 494. nec hodie est necessaria expeditio literarum alternatiuæ vt olim n. 495.

Si datarius organum Papæ admitteret acceptationem alternatiuæ factam non seruata omnino d. forma, valeret 496.

Hoc de acceptione alternatiuæ inductum est euitan. fraudes circa vsum ipsius n. 497.

Formula literarum acceptationis, & fidei, quæ datur per datarium, à quibus ponitur n. 498.

Per fidem datarij probanda est acceptatio alternatiuæ, aut per librum datariæ & non præsumitur cum sit facta, sed debet probari à fundante se in alternatiua, & si liber datariæ inueniri non posset, quomodo probetur, numero 499.

Romæ satis probatur acceptatio alternatiuæ per fidem alicuius notarij, quod est in libro datariæ, sicut alias fuit resolutum de familiaritate n. 500.

Qui dicit Episcopum gaudere alternatiua, satis fundat intentionem in acceptatione, & præsumptione iuris, quod Episcopus residet, & contrarium dicens id probet secundum Rotam nu. 501 sed contrarium tenetur cum Gonçalez, & Rota alias nempe, quod fundans se in alternatiua tenetur probare, non solum acceptationem, sed etiam residentiam Episcopi, quæ non præsumitur n. 502. quamuis sit aliqualis præsumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ cum aliquibus adminiculis, seu alia præsumptione sufficiet ad probat. &c n. 503.

Impetrans Beneficium vti reseruatum ob non residentiā Episcopi, debet eam plene, & concludenter probare n. 504.

Prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martij vel Sept. tanquam reseruato ex eo quod Episcopus gaudet alternatiua, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiam quod Beneficium sit liberæ collationis secundum Gonçalez, quod tamen solum videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis numer. 505. vbi an ea probatio debeat esse concludens?

Prouisus Apostolicus in aliquo ex mensibus Martij, & Sept. qui cessante alternatiua sunt Ordinarij, non tenetur probare, quod Episcopus residebat in mensibus Febr. & Aug. respectiue, vel saltem in ipso mense Martij, aut Septembris licet, non ex ratione Gonçalez numero 506.

Alternatiua non desinit gaudere Episcopus non residens in mensibus Iunij, & Dec qui semper sunt Ordinarij, & consequenter prouisus ab Episcopi de Beneficiis in eis vacantib. non tenetur probare residentiam, sicut in aliis quatuor mensib. contra Gonçal. n. 507.

Reseruatio mensium Apostolicorum, & alternatiua pro Episcopis residen.

ITem Cupiens idem D.N. Papa pauperibus Clericis, & aliis bene meritis personis prouidere omnia Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumuis Ordinū regularia qualitercumq; qualificata, & vbicumq; existentia in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, Mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per resignationem quocumque modo vacatura ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum & collatricum sæcularium & quorumuis Ordinum regularium (non tamen, S R E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis & per eos, qui illa acceptare & obseruare debuerāt acceptatis, & obseruatis, quæ lædere non intendit comprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni suæ generaliter reseruauit, volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis Beneficiis tunc vacantibus, etiam Motu proprio fient de mense, in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri alioquin gratias nullas esse, ac consuetudine etiam immemoriabiles optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia,

&

& indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut, quod illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehendantur etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus efficacioribus & insolitis clausis, nec non irritantibus, & aliis decretis quibusuis personis, & Collegiis cuiuscumque dignitatis, statim, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter resederint, duntaxat de omnibus, & quibuscumque Beneficiis, cum cura, & sine cura sæcularibus, & regularibus ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut alias pertinentibus, quæ antea in mensibus Feb Apr. Iun. Aug. Oct. & Decemb. extra curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta, non fuerint (libere disponendi facultatem concessit, ac etiam voluit, vt, si ipsi in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Ian. Martij, Maij, Iulij. Sept. & Nou. vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur reseruauit) seu etiam aliorum dispositioni suæ, & dictæ sedis alias quomodolibet reseruatorum, vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus prouisiones, & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo præstiterint, vsu, & beneficio prædicto facultatis, eo ipso priuati existant, ac collationes, & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes literas manu propria subsignatas, suoq. sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel Diœcesi datas declarare. & literas ipsas huc ad datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea xti incipiant gratia supradicta, decernens sic in prædictis omnib. per quoscumque &c. iudicari debere ac irritum, &c.

438 SVper hac †regula nullus commentator scribit, quam non solebat edi, & poni inter alias regulas Cancellariæ, sed separatim. & quamuis Paulus Granutius ad Simonetam *de reseruat. q. 45. litera B.* dixerit, huic constitutioni commentarium prope diem edendum, non sine ingenti labore iam parare, nunquam edidit huiusmodi commentarium. At longe post hæc scripta prodiit glossema, seu commentatio ad hanc regulam Hier. Goncalez Hispani, Romæ aduocati. Cuius liber Romæ editus anno 1604. ad manus meas non venit, nisi inttato anno 1607.

439 Vnde, cum hæc regula †non soleret edi cum aliis regulis Cancellariæ, in Auximana Castri Baldi de anno 1552. coram D. Rosanen. fuit dictum, quod, si regula reseruatoria octo mensium non fuit edita cum aliis, quæ ligant in crastinum assumptionis Papæ, nō obstat interim prouiso ab Ordinario, vt per Cotam dec. 58 in suis miscellaneis manuscriptis, facit *dec.* Mohedani decimatertia, *de priuil. ad fi. libri* alias *tertia.*

Vnde etiam, †cum Sixtus V. post regulas Cancellariæ 440
separatim fecisset regulam mensium, quæ fuit publicata die quarto Maij 1585. in qua reseruauit Beneficia à die publicationis vacatura in mensibus Maij, &c. vt in Bullario post regulas Cancellariæ Sixti constitutione 18. dubitatum fuit in vna Gienen. Canonicatus, qui vacanit. d. die quarto Maij, an cōprehenderetur in d. reseruatione? in quo idem Sixtus V. per aliam regulam editam die 27. Iulij eiusd. anni declarauit, Beneficia, quæ in ipsa die quar. Maii vacarunt comprehensa esse sub d. reseruatione, & mentis, & intentionis suæ ita fuisse &c. vt in d. Bullario vbi supra.

Et ita in d. causa Gienen. †consuluit Nau. *cons. 31.* 441
de Prab. vbi id fundat, quem sequitur Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verb. alternatiua. §. 5.* & tenuit Rota 4. & 11. Maii 1587. coram D. Robusterio vbi sic dicitur. *Vltimo non obstant quæ dicuntur de publicatione regulæ reseruatoriæ hic Romæ, circa horam.* 10 *circa meridiē, quia stante declaratoria S.D.N. res non habet difficultatem, & hæc declaratoria videtur satis honesta, quia reseruatio de Beneficiis vacaturis à die quarto Maij, capit vacantia in illa ante publicationem, dummodo ante publicationem non sint prouisa per Ordinarium, Simoneta* de reseruat. q. 47.

Vnde Goncalez *§. †5. proœm. n. 59.* perperam & in- 442
considerate carpit Nau. *d. cons. 31. de Prab.* dicens non considerasse Nauarrum ibi, nec animaduertisse, quod regulæ Cancellariæ Sixti V. & sic regula mēsium, die 4. Maii 1585. publicatæ, fuerant factæ in crastina die assumptionis, videlicet 25. mensis Aprilis præceden. vt ex proœmio ipsarum regularum, Sixti V. constat in quo aderat Ecclesia, *Quas etiam ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit,* &c. cum potius Goncalez non considerauerit, quod regula mēsium Sixti V. non fuit edita cum aliis regulis, sed post, & falso etiam ait Goncalez regulas Cancellariæ Sixti V. fuisse publicatas die 4. Maii, nam potius fuerunt publicatæ die 2. Maii, vt ad fi. ipsarum regularum dicitur.

Sicut etiam male ait idem †Goncalez *§. 3. proœm.* 443
n. 128. quod si eadem die contingeret vacatio Beneficii in mense reseruato, & prouisio Ordinarii, nec non reseruatio nostræ regulæ, vt puta, quia eadem die Papa regulas Cancellariæ faceret, cessante possessione prouisi ab Ordinario, præsumeretur reseruatio anterior, & ligaret manus Ordinarii; secus tamen esset, si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, quam alius post modum à Papa prouisus, ex *c. si à Sede, de Præb. in 6.* & ibi Gemin. post Lapum *n. 4.* & Fran. *n. 6.* Æneas de Falcon *q. 4 principalis effectu 33* & Simoneta *q. 79. ex n. 4.* male inquam in hoc ait Goncalez, nam, cum regulæ Cancellariæ fiant cum clausula, *quod ex tunc*, id est, ex die, qua fiūt ligent, & obseruentur in illo casu, etiam si prouisus ab Ordinario anteriorem possessionem haberet, censeretur reseruatio præcedere vacationem Beneficii, & prouisionem Ordinarii in illa die, ex quo tota dies comprehenditur in regula, quicquid esset de Beneficio ante publicationem prouiso, in specie dictæ decisionis Gienen. vbi reseruata erant Beneficia à die publicationis regulæ vacatura. In qua etiam

iam verius puto Beneficium ante publicationem prouisum, esse sub reseruatione, cum illa die vacauerit, maxime stante dicta declaratoria Sixti. Nec contradicit Simoneta *d. qu. 74.* qui loquitur de simplici reseruatione de Beneficiis vacaturis, seu cum vacauerint, quam ait trahi etiam ad vacantia. Et quod tradunt Dd. *in d. ca. si à Sede*, & Æneas & Simoneta *q. 79.* per Gonçalez allegati, est, quando simplex reseruatio Beneficij, & collatio Ordinarii eodem die cõcurrunt.

444 De origine autem, & † principio regulæ mensiũ & alternatiuæ, vide Bursatum *cons. 126. l. secundo, à n. 101.* & in huius regulæ explicatione ego hunc ordinem seruaui, & seruo, primo noto ea, in quibus nostra regula differt ab antiquis (nam in multis ab eis differt) explicando obiter quæ sese offerunt, & ex verbis differentib. resultant, & inferuntur; secundo in alio §. agitur de explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur tertio in alio §. agitur in particulari de alternatiua, & multa dubia examinantur circa eam.

445 Ad primum igitur † deueniendo, præmittendum est regulam hanc mensium, & alternatiuæ in aliquibus differre ab antiqua, in hac enim sunt aliqua addita, seu mutata, quæ non erant in antiqua.

446 Et in primis à tẽpore † Sixti V. fit huiusmodi reg. & reseruatio vsq; ad Papę eius cõditoris beneplacitũ dicẽdo, *Vsq; ad suæ volũtatis beneplacitũ*. Et sic durat toto tempore sui Pontificatus, nisi ab eo fuerit reuocata *c. si gratiose de rescript. in 6.* & ibi glossa, & Dd. Nauar. *d. cons. 31. de Præb. n. 2.* & Zerola *supra §. 2.* cum tamen antea soleret fieri, vsque ad quinquennium, & illo finito renouari, vt in regula Pii V. & Greg. XIII. & ita post finitum quinquennium, facta noua regula, necessaria erat noua acceptatio alternatiuæ, † vt

447 fuit tentum per Rotam coram Sanctissimo Clemẽte VIII. in vna Egitanen. Beneficiorum 19. Ian. 1579 infra adducta, *n. 463.* quamuis in decisione Fauentina Canonicatus de anno 1585. infra adducta *nu. 693.* dicatur ex stilo seruari, vt alternatiuæ acceptatio censeatur continuata, etiam post lapsum quinquennii. Quod mihi non videtur certum.

448 Ex qua decisione † Fauentina male etiam inquit Gonçalez *§. 4. proœm. n. 17.* quod temporibus præteritis, cum solum fiebant regulæ reseruatoriæ mensium ad certum limitatum tempus, veluti quinquẽnium, quod etiam seruatum fuit vsque ad tempus Pii V. & Greg. XIII. tunc de stilo ex taciturnitate Papæ, & Episcopi censebatur facta prorogatio ad aliud quinquennium ad instar locationis, & conductionis. *Litem quæritur. §. qui impleto. ff. locati*, quod quidem non est verum, imo finito quinquennio renouabatur d. reseruatio, vt diximus. Etsi non renouaretur, ea omnino cessaret finito tempore. Et Gonçalez male allegat. d. dec. Fauentinam, quæ non dicit, quod finito quinquennio reseruatio censebatur prorogata ad aliud quinquennium, sed quod renouata regula alternatiuæ acceptatio censebatur continuata.

Secundo a tempore Sixti V. † addita sunt illa verba. *Ac consuetudines etiam immemoriales optandi maiores, & pinguiores Præbendas, nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea.* 449

Quæ verba videntur superflue † addita, nam in Beneficiis reseruatis, siue sint generaliter reseruata siue specialiter motu proprio, non cadit optio, Domin. & Francus *in c. si. §. in præbendis de consuetud. in 6.* Gaspar de Perusio *de reserua. 2 q.* Æneas de Falcon. *4 q. effectu 5.* Simoneta *q. 45.* & ibi Granutius *litera B. & q. 54. n. 6.* Probus ad Monach. *in d. ca. si. nu. 28.* Gigas *de pensio. q. 63. n. 9.* Paris. *cons. 10. p. 4. ex n. 5.* Flam. Paris. *de resignatione Benef. l. 2. q. 20.* & Zechus *de republic. Ecclesiastica ca. 24. de Canonicis nu. 4. vers. 13.* & Rota *dec. 1. de rerum permutat. in nouis, n. 4. & in additione, nu. 7.* Cassad. *dec. 4. de concess. Præb.* Put. *decis. 4. li. 2.* Mohed. *27. de Præb.* alias 297. vbi quod regula reseruatoria 8. mensium obstet optioni, & quod in vacantib. in mensibus prædictis non sit locus optioni, &c. & Rota in Bononien. optionis infra adducta, *n. 452.* & nouissime post hæc Gonçalez *glos. 34. nu. 2.* nec est necessarium secundum ipsos in reseruationibus fieri derogationem, saltem cum clausula generali, (cum qua tamen id clarum videri, nec esse amplius disputationi locum, ait Mandosius ad Lapum *allegat. 84. litera K.*) quamuis id velit Staphileus *de literis gratia tit. de vi, & effectu clausularum. §. quomodo derogetur statutis, & consuetudinibus nu. 4.* & Zerola *in praxi. 1. p. verb. Canonia. §. 7. 7. conc.* aitque Æneas de Falcon. *supra effectu, 50.* quod optãs scienter Beneficium reseruatum, non solum illud non obtinebit, imo non poterit admissum redire *cap. si Beneficia de Præb. in 6* sequitur Granutius *d. q 54. n. 7.* & tradit Gonçal. *d. gloss. 34. à n. 84. & 94.* & facit *consilium* Calderini *6. de consuetudine.*

Quamuis per mandatum † de prouidendo, seu expectatiuam, & reseruationem, etiam motu proprio de Beneficiis incertis vacaturis pro aliquo, nõ tollatur optio Gemin. *cons. 104.* quem sequitur Rota vt per Gambarum *dec. 9.* & Simonetam *d. q 45. nu. 6.* quæ tamen tollitur per clausulas *generales, non obstãtibus, &c.* in eis contentas, vt per Gonçalez *d. glos. 34. n. 3.* qui allegat Rotam *dec. 5. de consuetud. in nouis* Cassad. *d. decis. 4. n. si. de concess. Præb.* Crescentium *decisione noua eod. titul.* & Francum Marcum *decisione 1269. l. 1.* 451

Sed eo non obstante dicendum est, † non esse superfluam d. derogationem de nouo additam. Nam stante consuetudine saltem immemoriali, aut indulto Apostolico optandi Beneficia, seu Præbendas, reseruata possent optari, vt in d. Bononien. optionis nono Ianuarii millesimo quingentesimo septuagesimo nono coram Dominis Rubeis. seu Lancelloto quæ sic ait, *dubium à me propositum de ordine Sanctissimi continet tres difficultates, prima est, an Beneficia reseruata optari possint? in qua fuit resolutum, non posse optari, siue sint specialiter reseruata in fauorem certæ personæ, siue generaliter, vt tradit Ancharanus in* capite fi. n. 1. & col. fin. vers. quæro de consuetud. in 6. & ibi 452

Gon-

Gemin. § in præbendis numero 3. *Francus* n 6. *Probus ad Monachum* n.18. *Collectarius* in c.ex tenore nu.6. de concel. Præb. *Card.* conſ.16. circa fin. *Gemin.* conſ.30 col 2. verſ. ad ſecundum vbi teſtatur *de communi*, *Rota* dec.2. de conſuetud. in nouis, & deciſi. 1.n 4. de rerum permut. in nouis dub.2. *Puteus* dec. 4. de priuil. *Mobed.* 296. *Millis* verb. conſuetud. optandi *non habet locum in Beneficijs reſeruatis*, *Lapus* allegatione. 84.n.2 *Franc. Marcus* deciſ.1271. l.1. *Scaphil.* de literis gratiæ fol.101 *Ferret.* conſ.227.n.4. *Gigas* de penſio. quæſtione 63. numero nono *Simoneta* de reſeruatio. c.65. *Æneas de Falcon.* In eodem tractatu quæſtione quarta principali 5. effectu, *Caſſad.* deciſione quarta numero primo de conceſſione Præbenda *vbi de communi Paris.* conſ.10. vol.4. *& in reſeruatione, ob vacat. apud Sedē ad tex.* in d. § *in Præbendis* *Æneas de Falcon*, d. tract. 2. effect. numero ſecundo *Gigas*, d. quæſtione 63. numero decimo *Parıſ.* d. conſ.10. numero 3. *Scaphil.* vbi ſupra verſ. ceſſat, *Rota* d. dec. 4. *ratio eſt, quia Papa in Beneficialibus habet ampliſſimam poteſtatem* capite ſecūdo de Præbendis in ſexto *& reſeruando afficit Beneficia, & inficit totum quicquid diſponitur in contrarium, & derogat omnibus iuribus & ſtatutis, & adimit omnem poteſtatem conferendi, & ſic tollit iura, quæ dant poteſtatem optandi, vt poſt Io. de Lignano tradit* Gemin. in d. § in Præbendis n.3. *vbi Fran* numero ſexto *& in reſeruatione 8. menſium, de quibus in reg.* Cancellariæ *eſt* d. deciſ. *Mobedani* 296. *Putei* d. deciſione quarta *Rota* d. deciſione prima de rerum permutatione. *Secunda eſt difficultas, an ſaltem poſſit optari ſtante conſuetudine optandi reſeruata, & in conſuetudine legitime præſcripta voluit Calder. conſ* 3. de conſuetudine, *quod poteſt optari, & queritur hac conſuetudo, licet ſit contrarius. & eſt rationabilis & ideo poteſt præſcribi cum legitimo tempore*, *ſequitur Staphil.* d. fol. 101. verſiculo an autem valeat, *licet de veritate huius conſ. dubitet Æneas de Falcon.* d. effectu. 5. col. penul. verſ. eſt bene verum, *dicens Calderinum fuiſſe audacter locutum. Quo vero ad conſuetudinem immemorialem* Domini *tenuerunt illam valere moti ex generalibus regulis, quia immemorialis conſuetudo ſuffuit, etiā ad acquiren. ſpecialiter reſeruata* Principi *cap.* ſuper quibuſdam. § præterea de verborum ſignificat. *Abb.* in c. cum nobis col. penul. de præſcrip. *Iaſ.* conſ.108. col penul. verſ. tamen ea vol.2. *Balbus* de præſcriptione 2.p.2. principalis q.6. *Ferretus* conſ.141. numero 30. cum aliis, *de quibus per Gabr.* de præſcrip. conſ.1. num. 3. verſ.3. amplia. *habet enim hac immemorialis conſuetudo vim priuilegij, & legis, & ex ea poteſt etiam allegari titulus fundationis & quilibet alius titulus de Mundo, vt dicunt allegati* Dd. *Fel* in c. cauſamque col. 3. & 4. de *præſcrip. Feder* 234. col. 1. verſ. ſic ad propoſitum. *Stante ergo probata iſta immemoriali, non eſt dubium, quod eſt legitime præſcripta conſuetudo, & ſic intrabit de conſil Calderini, quod Domini approbant Sed circa hanc difficultatē aliqui ex Dominis dubitabant, ſi hac immemorialis poſſet probari, ex quo ſinguli Pontifices reuocant regulam de mēſibus reſeruatis, per quam interrupta videtur iſta immemorialis. § vide quando fuit inchoata, fuit interruptā per d. reg. nec poteſt tempus vnius Pontificis coniungi cum tempore alterius ſtante interrup.* Socin. in l. inſtni, & Titio, § in legatis poſt princip. de legat. 1. *& propterea dixit Cald.* in d. conſ.3. col. fin. verſ. ad illud vero, *quod talis conſuetudo optandi adhoc, vt releuet, non debet eſſe interrupta per c.* illud de præſcrip. c. cum de Benefic. ol de Præb. in 6. *& ad inducendam interruptionem opus eſt quod interueniat aliquis actus contrarius d. conſuetudini, vt ibi per eum, & tradit Anchar.* in d. ca. fin. col. fin. verſ. quæro, *vbi per Geminum. Francum, & alios* de conſuetudine in 6. *Gigas* d.q.63.n.8. *ſuper hac tamen interruptione nihil Domini reſoluerunt, ſed nunc præſupponunt conſuetudinem immemorialem introductam, & probatam. 3. erat difficultas, an indultū cōceſſum Card. de conferēdo Beneficia vacantia in 8. menſibus reſeruatis ex d. regula Cancellariæ obſtet, quominus reſeruata poſſint optari in vim d. conſuetudinis immemorialis, quæ nunc præſupponitur probata? & Domini reſoluerunt non obſtare? mouentur, quia huiuſmodi indultum conferendi ex obſeruantia Rotæ non ſemper recipit interpretationem, vt ampliet facultatem conferendi, quam habent ordinarij in ſuis Eccleſiis ſed tamen, vt illis reſeruat non obſtantibus poſſint ipſi libere conferre Beneficia ad eorum collat. ſpectantia, perinde acſi d. reſeruationes non emanauerint, vt colligitur ex tenore indultorum, &* eſt dec.3. *Caſſadori* de priuil. *Putei* dec.41 eod. *Simoneta* dec.28. *Mobed.* 179. *hinc eſt, quod intelliguntur huiuſmodi indulta de illis Beneficiis in quorum quaſi poſſeſſione conferendi ipſi Ordinarij exiſtunt iuxta* cōſ. *Cald.* 23. de Præben. dec.5. eod. titu. in antiquior, 49. de reſcrip. in antiquis, *Mobed* d. dec.179. *Puteus* d. dec.4. de priuil, *vnde quemadmodum Ordinarij impedire non poſſunt optionem ſine indulto, ita non poſſunt cum indulto*, *Put.* dec.4. de priuil. in fi. *quare ſi ceſſarent reſeruationes, non poſſet Cardinalis habens indultum conferre Beneficia, quæ vigore d. conſuetudinis immemorialis poſſunt optari, ergo minus poteſt conferre vigore indulti, quod non auget facultatem conferendi, ſed tantum remouet obſtacula, & impedimenta reſeruationum, vt dictum eſt; ex ſupradictis infertur non obſtare allegatam dec. Paleoti* 357. *præſupponebatur, quæ fuit facta in cauſa Regnen. Canonicatus, nec reperitur inter alias eius deciſio. quæ circumferuntur. in qua dec. Rota dixit cenſeri derogatum immemoriali conſuetudini optandi reſeruata per clauſulas derogatorias appoſitas in quadam prouiſione Papæ, in quibus clauſulis derogabatur conſuetudini, & ſtatutis quālibet authoritate firmatis. & ſi eſſet neceſſaria ſpecialis derogatio, cum clauſula*, quorum tenores, &c. *& ſimiles clauſulæ ſunt appoſitæ in indulto, de quo agitur, quia Domini reſpondebant diuerſos eſſe terminos quæſtionis noſtræ à terminis d. deciſionis illæ clauſulæ erant poſitæ in prouiſione Papæ non in indulto remouente obſtacula. Præterea in illa deciſion. præſupponebant adeſſe reſeruationem, quæ etiam hic non adeſt, nam regula reſeruatoria 8. menſium non comprehendit Cardinales, ſed illos in ſpecie excepit, vt etiam declarat* dec. *Mobedani* 296. *Creſcen* dec. 218. *nō obſtat, quod d. clauſulæ indulti derogantes conſuetudinibus cenſentur etiam derogare conſuetudini optandi quia reſpondebatur, quod poſtquam indulta, vt dictum eſt nihil aliud continent, niſi quod remouent obſtacula, ita etiam d. clauſulæ non poſſunt operari, quod per eas ſit ampliata, & alterata princip. diſpoſitio ipſius indulti, ſed tantū confirmatur, & conualidatur iuxta* Clemen. de Præb. Decius conſil.2.n.10. Fel. in c. licet, nu. 7. verſ. 3. limitat. de offic. Ordin. *& in terminis iuris optandi eſt d. conſilium Cald.* 3. de conſuet. *hinc eſt, quod dicitur, clauſulas derogatorias ſolum operari in his, quæ perimunt gratiam.*

Fel.

Felin. in cap nonulli in princ. col. m. 11. versic nota. de rescrip. Rota 13 in add. de Præben. *at principalis dispositio indulti ea est, vt Cardinalis possit conferre in omnibus, mensibus prout de iure poterat ante reg. 8. mensium, sed de iure non poterat conferre Benefi. ia, in quorum quasi possessione optandi alius existit ab immemoriali tempore qua immemorialis operatur vim priuilegij Apostolici legis & fundationis, vt dictum est, non obstat, quod indulto detur etiam facultas conferendi spectantia ad inferiores quatenus sunt reseruata, quia respondetur, quod intelligitur eo modo, quo possent conferre inferiores si non essent reseruata, sed inferiores non tollerent optiones, ergo nec indultum.*

453 De qua dec. meminit Anasta. Germonius † de indultis Card. §. etiam ex eo, à n. 16. & posthæc Gonçalez glos. 33. n. 6. & glos. 34. à n. 6. dicens, quod stante consuetudine immemoriali optandi in quibuscumque mensibus, cessabat reg. nostra, quæ non auferebat talem consuetudinem, vt in d. Bononien. optionis, & quod in alia Gadicen. Iuris nominandi 11. Feb. 1581. coram Bubalo, fuit similiter resolutum, quod istius reg. reseruatio non auferebat consuetudinem immemorialem optandi in quibuscumque mensib. & ideo, inquit ipse Gonçalez, prædicta verba non sine maxima consideratione, & effectu addita fuisse ad remouendum immemoriales consuetudines, & Apostolica indulta optandi in omnibus mensibus, præsertim, quia non solum valebat consuetudo immemorialis optandi Præbendas reseruatas, sed etiam alia consuetudo ordinaria tenebat, vt con suluit Calder. d. cōs. 3. de consuetud. licet pluribus illius sententia non placeret, vt per Anast. Germo. d. §. etiam ex eo n. 15. quod hodie, inquit Gonçalez, penitus cessat attenta reg. nostra. Et alias in vna Vercellen. Canonicatus, & Archipresbyteratus 27. April. 1594. coram D. Peña fuit dictum, *Quod consuetudo immemorialis optandi in mensibus reseruatis iuxta cons. Calder. 3. de consuetud. hodie non suffragatur, cum per recentes Cancellariæ regulas sublatæ sint qualibet consuetudines optandi, etiam in mensibus reseruatis, & cætera.*

454 Quamuis ego verius existimem † non posse dari d. consuetudinem, nec ordinariam, nec immemorialem, stante interruptione per singulos Pontifices renouantes regulas, ex adductis in d. dec. Bononien in 1. & 2. difficultate, licet super hac interruptione nihil Domini resoluerunt. Facit consilium Nau. 1. de feriis, vbi ait, quod contradictio superiorum interrumpit consuetudinem argu. notatorum in c. fi. de consuetud. & quod tradit P. Rauennas, de consuet. sect. 4. n. 18. & vide infra n. 557. sed ad tollendam omnem prorsus difficultatem, & dubitandi occasionem, quæ ex d. dec. Bononien. oriebatur, per Sixtum V. & eius successores, vtiliter addita fuit illa verba, ex quibus ita Rota hoc habet pro constanti, vt in dubium reuocari non valeat, Gonçalez d. glos. 33. n. 7. & si cessantibus d. verbis in nostra reg. additis posset dari consuetudo, saltem immemorialis optandi reseruata, dicendum esset ea stante, etiam hodie optari posse reseruata per alias regulas, cum in illis non fit addita huiusmodi derogatio, nec sint huiusmodi verba.

Per reseruationem tamen specialem alicuius † 455 Beneficii, etiam Motu proprio factam post vacationem ipsius, seu per prouisionem à Papa de eo factam non videtur sublatum ius optandi, & ius ad rem acquisitum per consuetudinem optandi nisi illi derogetur cum derogatione regulæ, de nō tollendo iure quæsito, ex traditis per Æneam de Falcon. d. 4. q. effectu 47. nu. 9. Sarnen. d. regul. de non tollendo iure quæsito, q. 1. vers. septimus modus, & per Zernlam 1. p. verb. canonia. §. 7. 3. conclus. vbi hoc tenet. Et videtur sequi Zechus de republic. Ecclesiastica. t. 14. de Canonicis n. 4 versic. 13. & ex dictis sup. n. 295. & p. praceden. c. 3. §. modo vbi vide. Vnde etiam videtur requiri derogatio d. regula de iure quæsito in casu, de qua per Flaminium Parisium d. libro 2. quæstione vigesima numero nono.

Sed est difficultas, † an impediatur optio in Ecclesiis, vbi non optantur Præbendæ, sed præstimonia annexa pinguiora, verbi gratia, in Ecclesia Cordubensi, in qua quot sunt Canonicatus, & Præbendæ, tot sunt præstimonia annexa, & ex statuto & cōsuetudine illius Ecclesiæ Canonici, iuxta suam antiquitatem per optionem successiue ascendunt ad præstimonia pinguiora? difficultas in quam est, an decedente aliquo Canonico, in mense reseruato, præstimonium illius possit optari per Canonicum antiquiorem? nam videtur quod non, ex Ænea de Falcon. d. 4. q. effectu 39. vbi ait, quod reseruatio per vacationem in curia non solum impedit optionem ipsius Beneficii, d. c. vlt. de consuetu. in 6. verum etiam impedit, quod non possit optari camera, quæ erat illius, per cuius obitum vacauit Beneficium, Cardin. cons. 16. vers. sed alius est casus, pro quo facit, quod reseruatio Beneficio regulari, intelligitur reseruatus locus, qui debetur obtinenti Beneficium reseruatum pract. Cancellariæ fol. 92. vers. reseruato Benefi. io regulari in §. nota plura notabilia, tam circa Beneficia reseruata, quam non reseruata. Vnde ille qui habuit Præbendā taliter reseruatam, quæ alias poterat optari, intrat in locum præ defuncti, quo ad Præbendam, & Cameram, quia est annexa illi Præbendæ reseruatæ, non tamen intrabit, quo ad stallum in choro, & vocem in Capitulo, sed sedebit in vltimo loco, & ius optandi in tali Ecclesia non competit sibi, nisi postquam erit antiquior in receptione. Hæc Æneas ibi, facit etiam dec. 4. de consuet. in nouis. quæ ait, quod, sicut Canonicatus, & Præbenda in Curia Romana vacantes per alicuius obitum, optari non possunt vigore consuetudinis sui c. fin. de consuetud. l. 6. ita nec grossi fructus per d. Canonicum in curia defunctū obtenti possunt optari, etiamsi illi grossi fructus redirent ad Capitulum, prout Greg. XI. declarauit per suam Bullam. Quam decisionem sequuntur Franchus d. c. fi. §. in Preb. n. 3. Milis verb. consuetudo optandi, sicut non potest fieri, Gigas q 63. n. 10. Staphil. sup. sub n. 3. Franc. Marcus dec. 1268. libr. 1. Flaminius Parisius d. l. 2. q. 20. n. 7. & nouissime Gonzalez d. glossa 34. num. 31.

Nihilominus in prædicta difficultate videtur dicendum, posse optari, nam in proposito casu præstimonium non est annexum Canonicatui, & Præbendæ æque principaliter, & vt titulus distinctus, 457 sed ac-

sed accessorie, & per modum incorporationis, & suppressionis, ac tanquam prædium pro Præbenda temporali applicatum tali Canonicatui, & Præbendæ non perpetuo, & inseparabiliter, sed pro vita illius Canonici, iuxta dicta per Gigan. *q. 63. nu. 3.* & sic non cadit sub reseruatione, & ita practicatur in d. Ecclesia Corduben.

458 Nec obstat d. doctrina Æneæ de Falcon. & †practicæ Cancellariæ sup. quia procedit in camera, domo, seu prædio, vel loco annexis perpetuo, & inseparabiliter Præbendæ, seu Beneficio, vt posthæc tradit Gonçal. *d. gl. 34. à n. 32* allegans *dec.* Caputaquẽ. *282. n. 1 p 2.* quam vide. Nec etiam obstat *d. dec. 4.* quia procedit in fructibus grossis, qui dantur pro Præbenda.

459 Ex quo alias Rota in vna Corduben. pensionis 2. Maii 1594. coram Illustrissimo Card. Mantica resoluit, †pensionem impositam, & reseruatam super fructibus, & distributionibus cuiusdam Canonicatus, & Præbendæ d. Ecclesiæ Corduben. quos quidam Ferdinandus possidebat, necnon præstimonij de las Herreras dicto Canonicatui annexi, mortuo d. Ferdin. possessore, & in Canonicatu, & Præbenda succedente D. Did. Fernan. de Corduba, in præstimonio vero per optionem D. Ioan. de Spinosa, totam pensionem solui debere à successore in Canonic. & nihil à successo. in d. præstimonio de las Herreras, iuxta Gigan. sup. non obstante, quod pensio expresse esset imposita sup. fructibus Canonicatus, & præstimonij de las Herreras, quia id est causa demonstrationis, & perinde ac, si solum imponeretur super fructibus Canonicatus &c. quamuis antea in eadem causa Rota tenuisset contrarium, 30. Aprilis *1593.* coram eodem D. Mantica, scilicet pensionem diuidendam esse pro rata fructuum Canonicatus, & præstimonij inter successorem Canonicatus, & successorem præstimonij &c. de qua vltima dec. meminit Gonçalez *d. gloss. trigesima quarta n. 46.* male tamen eam referens, & dicens esse corã Illustrissimo Blancheto.

460 Tertio in alternatiua addita sunt illa verba, *vere ac personaliter*, nam 1. regula Pij V. super reseruatione mensium, & alternatiua facta de mense Ian. 1565 ad quinquennium, quæ est in Bullario constitut. *164.* solum dicebatur ei, *quod quotiescumque, & quamdiu apud eorum Ecclesias, seu in eorum Dioc. esse resederunt dumtaxat*, & in secunda edita de anno 1570. anno 6. sui Pontificatus post elapsum quinquennium primæ, quæ est in d. Bullario constitutione 165. dicitur *omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis apud Ecclesias, & Diœceses suas iuxta Concilij Tridentini dispositionem residentibus dumtaxat de omnibus, &c.*

Ex quibus verbis †apparet istam secundam alter-
461 natiuam Pii. Quinti non esse restrictam ad residentes dumtaxat, sed ad residentes iuxta formam, & dispositionem Concilii. Tridentini. quod cum Episcopis permittat abesse per tres menses quolibet anno in c. 1. sess. 23. de refor. in illis trib. mensibus Episcopi gauderent alternatiua, ac si personaliter residerent, vt fuit resolutum in vna Salamantina fructuum Archidiaconatus de Monleon, 20. Iũ. *1586.* coram D. Bubalo. Et adhoc videtur alludere decis. Salamant. Canonicatus 30. Maii 1592. coram D. Oradino in fi. quæ sic ait. *Fuit conclusum processum auditoris Cameræ reuocandum, & Antonium restituendũ quia Domini intellexerunt Breue sensisse de vacatione in mense Sept. vt ex inde induceretur reseruatio & etiam videtur intellexisse Papa, vt in commissione vltima. vnde, cũ fundamentum hoc cesset, sequitur, quod gesta ab Episcopo Salamantino, & ab Auditore Cameræ nullius essent momenti, & cum Antonius doceat de titulo & de vtroque extremo, consequens est eum fore restituendum, cum autem mensis Sept. in hoc casu non inducat reseruationem, omnia gesta pro Philippo sunt nullius momenti. Et huic sententiæ accommodatur stilus curiæ, qui dat huiusmodi Breuia propter reseruationem, qui stilus attendi debet, Lapus allegat.* 89. n. 9. *dixerunt tamen Domini, quod videatur in facto, an Canonicat. vacarit trib. mensib. datis à Concil. Episcopis*

Quamuis in ead. postea Rota tenuerit contrariũ
20. Iunii. eiusd. † anni 1572. coram eod. D. Oradino 462
(nisi forte in casu huius decis. Canonica. vacauit tẽpore primæ alternatiuæ Pii V) vt in dec. seq. *Fuit dubitatum, an Antonius sit restituendus ad suam pristinam possessionem, non obstante decreto Concilij Trid. Philippus ad excluden. reintegrationem duplici innititur, & primo, ex d. decreto Concilij Trid. asserens, Episcopum ex eo posse abesse tribus mensibus, quibus durantibus gaudeat alternatiua, ex quo vacatio de mense sept. induxit reseruationem, quia stante alternatiua est mensis Papæ, ideo Canonicatus dicitur reseruatus; sed in hoc D. tenuerunt contrarium, quod Concilium non iuuet ipsum, quia aut volumus accipere cursum trium mensium à die, quo discessit à ciuitate Salamantina, tunc, cum Beneficium vacet die 4. Sept. dicitur vacasse post cursum trium mensium, quia Episcopus discessit ab Ecclesia 2. Iũ. & sic elapsi sunt 93. dies, aut volumus computare tempus à die, qua recessit à Diœcesi, vt in puncto adhuc non intrat Concilium, quia Domini intelligunt, vt possit abesse tribus mensibus accipiendo mensem pro diebus 30. iuxta notata in c. licet de supplen. negligen. Prælatorum, quæ opinio videtur verior, ex quorum præfigitur tempus ab initio, & tunc Beneficium vacat post 60. dies, secundo, quia Domini intelligunt, quod, licet Episcopis detur facultas, vt absint, tamen interim non gaudent alternatiua; nam regula super alternatiua dat Beneficium vere residẽtibus, vt deducitur ex pluribus verbis reg. ideo non competit non residentib. quoad secundum c. ratione Breuis fuit resolutum, quod, licet aliquo modo Episcopus prætendat se recte processisse propter simplicia verba Breuis, tamen postquam Rota interpretatur quod intelligatur de mẽse Sept. reseruato, apparet de iniquitate sẽtẽtiæ, quæ venit reuocãda virtute vlt. commissionis, nec obstat clausula sublata, quia Papa in d. cõmiss. aperit os, vnde cũ mẽsis Sep. quo Canonicat. vacauit ex causa alternat. sit mẽsis Ord. & nõ Papæ, cõsequẽs est, quod Canonicatus vacauit in mẽse nõ reseruato, ergo Ant. est iniuste spoliatus, & restituẽdus, vt excluditur propter cõmunẽ stilũ extortũ* de qua dec. meminit Gõcal. *glo. 43. n. 41.* dicẽs, in ea fuisse decisũ quod Episcop. absẽs trib. mensib. sibi permissis recreationis causa animo redeundi, non gaudebat alternatiua, &c.

Ex quo etiã in vna Egitã. Benef. 19 Iã. 1579. corã 463
S. Clem. VIII. aliqui ex D. inclinabant Episco. absẽtem, etiam vltra trimestre, ex iusta causa & permissu Pontificis debere gaudere dicta alternatiua, vt in decisione sequenti *Domini dixerunt, quod si Breue est* in-

stificatum potest procedi ad eius executionem, quia in commissione deputatur auditor in illius executorem; non obstat quod Camera procurator non sit in causa, quia Antonius, ad cuius fauorem emanauit, bene potest pro suo interesse nomine Camera petere huiusmodi executionem, & ita alias dicebant fuisse tentum, & obseruatum; nec minus obstat, quod Ant. cœperit agere via Ordinaria petendo executionē suarum literarum, quia, quando esset verum, non propterea id praiudicaret Camera, cuius nomine via Ordinaria actum non fuit, non etiam potest dici, quod iis Breue expirauerit per expeditionem literarum, quia quod debeat cõsignari possessio Antonio literis expeditis, in eius est fauorē inductum, & consequenter literarum expeditio non debet in ipsius odium retorqueri an autem Breue sit iustificatū, pendet ex hoc, an sit verificata reseruatio, & non residentia Episcopi talis, quod non gaudeat alternatiua? quoad re seruationem est indubitatum, quod Beneficia vacarunt de mense Aug. 1571. & consequenter in mense Apostolico secūdum regulam, octo mensium, quod autem Episcopus non residerit tempore vacationis, Domini dicebant, non constare ex prouisione eiusdem Episcopi de huiusmodi Beneficiis Vlubona de eodem mense Augusti facta non enim concludit hoc quod die, quo vacarunt Beneficia, Episcopus abesset Diœcesi, sed retuli in facto Dominis, quod in actu consistabat circumscriptis nullitatibus ex confessione Petri, & ex dicto saltem duorum testium, quod tunc aberat: probant enim testes Episcopum accessisse Vlubonam in initio anni. 1571. & per totum illum annum Vlubone permansisse, sed secūdum Dominos non per hoc concludebatur, Episcopum non debere gaudere alternatiua stante approbatione causarū sua absentia facta à delegato Apostolico specialiter ad hoc deputato, cum enim abesset ex iusta causa, & permissu Pōtificis, aliqui ex Dominis inclinabant, quod deberet gaudere alternatiua, & ad id fuit allegata dec. alias facta in casu simili in vna Cremonen. Parochialis de Perinardis 19. Iu. 1571. coram D. Vestano, in qua Rota tenuit, quod Cardinalis Rauenna gauderet indulto, non obstante decreto, fel. recor. Pauli. III. quod Cardinalis residerent in Roma curia alioquin nō gauderēt idultis, & priuilegiis, q6. alij Cardinales gaudent, & gaudere possent, nisi de expressa licentia Papa apud Ecclesiam Metropolitanam, seu Cathedralem, vbi prafuerint, resideant, & subiaceant aliis pœnis arbitran. & hoc, quod prafatus Cardinalis Rauenna de licentia Papa probata per testes Flora residebat; sed quia prima alternatiua, cuius acceptationem extra tempus factam Papa approbauit, iam erat expirata, quia fuit concessa Calendis Ian 1565. ad quinquennium & de acceptatione alterius concessa de anno 1557o. in actu non constat, Domini dixerūt quod hoc stante materia nullam habebat difficultatē & quod propterea, si hoc in facto ita se habet, poteram procedere ad executionem &c.

464 Ex ex illis etiam verbis † secundæ alternatiuæ Pii V. videbatur, quod Episcopus, qui vno anno abfuit vltra tres menses, licet postea resideret, non debeat pro illo anno ea gaudere cū iā pro illo anno defecisset cōditio requisita de residētia iuxta dispofit. Cōcilii.

465 At in alternatiua, † Gregorii XIII. additum est verbum, *personaliter*, dicendo *ipsi quandiu apud Ecclesias, aut Diœceses suas personaliter resederint dumtaxat*, &c. à tempore Sixi V. dicitur, *vere ac personaliter*, vt habetur in nostra reg.

Ex quibus verbis apparet, † quod adhoc, vt Episcopus gaudeat alternatiua, requiritur vera, & realis residentia, & non sufficit residentia per fictionē vt si esset absēns, causa Ecclesiæ, vel reipublicæ, vel alia legitima causa, vt in Concilio vniuersali, vel prouinciali, vel in aliquo negotio, ex mandato & commissione Papæ &c. Gonçalez *glossa 43. à numero 1.* qui plura adducit, vt solet non necessaria, quicquid velit Anast. Germo. *de indultis Card. §. nolumus n. 1. & 13*, vbi ait si Cardinalis acceptauerit alternatiuam, ea frui etiam residentem Romæ, cum ratione Cardinalatus Romæ residere teneatur, & ibi residendo omnibus, & singulis Ecclesiis deseruire teneatur, & sic vult ad alternatiuam sufficere residentiam fictam, qui etiam fallitur in eo, quod existimat, Episcopos Cardinales egere alternatiua, cum tamen respectu eorum non sint menses reseruati, vt supradictum est *n 34.* & ita contra Germonium nouissime tradit Gonçal. *glossa 24 n. 71. & glossa 53. n.* 44 & in eo, quod subdit, Episcopos Cardinales teneri residere Romę cum contrarium declaretur a S. Concilio Triden. *sessio. 23. de reformat. capite. 1.* ibi *etiamsi S. Rom. Ecclesia Cardinales sint*, & dictum est supra *numero 405.* 466

Et quamuis Flam. Parif. *de resignat.* † *Benef. l. 1. q. 10. n. 85.* (qui etiam loquitur de alternatiua Sixti V. vt patet ex *n. 46.*) dicat, quod Episcopi absentes causa reipublicæ habeant alternatiuam, & quod ita censuit S. Cong. 9. Iulii 1573. ista declaratio facta fuit attenta alternatiua Pii V. aut etiam ad summum Greg. XIII cuius tempore fuit facta quæ carebat dictione *vere*, Gonçalez *d glos. 43. n. 84.* quod etiam concessit Pius III. Episcopis interessentibus Concilio Tridē. vt in constitutione sua 35. secus vero est attentis d. verbis, *vere ac personaliter*, quæ non videntur addita ad alium effectum, nisi ad excludendam residentiam fictam, & interpretatiuam Gonçal. *ibi n. 85.* dicens cessare iam declarationem prædictam, & audiuisse, quod postea S. Congregatio contrarium censuerit Et subdit, quod, cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset a propria Diœcesi pro exercitio sui officii Inquisitoris generalis, in Curia inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi generalis Inquisitor, cum suo tribunali residere solet, & instanter supplicaret Sanctissimo Clemen. VIII. quod concederet indultum speciale, vt posset gaudere beneficio alternatiuæ, quāuis non resideret in propria D. œcesi, attenta d. causa in fauorem Fidei, & reipublicæ resultante nunquam tamen d. indultum obtinere potuit, quamuis antea bene concedebantur indulta gaudendi alternatiua per aliquod tempus absentiæ, vt consulutit in casu vnius indulti, Maodosi. *consilio vigesimo primo.* 467

Ex quibus etiam verbis cessat dubium Sarmienti, † *l. selectarum c 16. n. 9.* vtrum Episcopus, qui ob aliquam iustam causam à sua Diœcesi animo breuiter recedendi, vel qui nondum Diœcesim ingressus est, sed pararet ingredi, gaudeat alternatiua? ex illis enim verbis clarum est non gaudere, & posthæc tradit Gonçal. *d glos 43 n. 12.* & infert ad casum, quē adducit, & late pro vtraque parte disputat Gonçal. *ibi n. 41.* de Beneficio Segoblen. quod vacauit de mē- 468

fe

493 Septimo, ex illis verbis ibi, & *literas ipsas † huc ad*
Datariū Sanctitatis suæ transmittere teneātur, apparet,
quod Episcopus volens frui alternatiua, nun solum
debet illam acceptare per literas patentes, propria
manu subscriptas, & suo sigillo munitas, & in pro-
pria ciuitate vel diœcesi datas, vt dictum est, sed et-
iam tenetur literas ipsas ad Datarium Papæ trans-
mittere, & notat per Goncal. *glo. 63.* vbi aliquas quę-
494 stion. tractat circa hoc. Octauo, ex illis † verbis ibi,
quibus ab eo receptu, & recognitu, &c. apparet ad com-
plementum acceptationis alternatiuæ per Episco-
pum factæ, debere literas acceptationis per Episco-
pum transmissas recipi, & recognosci à Datario, no-
tat Goncal. *gl. 64.* vbi de recognitione instrumento
495 rum aliqua agit. Nono, ex d. † verbis appatet hodie
nullam esse necessariam expeditionem literarū al-
ternatiuæ, cum hodie per reg. nostram coucedatur
gratia alternatiuæ, & certa forma illā acceptādi cō-
stituatur, nec sit necessaria vlla supplicatio, nec alia
concessio, nec dicatur, quod fieri debeat aliqua lite-
rarū expeditio, quamuis de tempore antiquo esset
necessaria literarū expeditio ad vsum alternatiuæ,
vt in aliquibus decis. dicitur, quia tunc non conce-
debatur alternatiua per reg. nec per legem generalē
vt nunc, sed per gratias particulares ad supplicatio-
nē Episcoporū, Mohed. *decis. 3. de rescrip.* & Put. *387.*
l. 3. tradit Goncal. *glo 62. à n. 29. & glo 65. n. 19.*

496 Si tamen Datarius, qui est organum Papæ, † Gō-
çal. *glo. 63. n. 60.* admitteret acceptationem alternati-
uæ factam, non seruata omnino d. forma, vtiq; vale-
ret, vt tenuit Rota in Salaman. fructuū Archidiac. de
Monleō 3. Ian. 1587. coram D. Gypsio, nempe *Data-*
rium, qui est organum papæ, vt de Cancellaria dicit Cassa-
dor. decis. 2. n. 7. de vnio. *non obstante forma acceptatio-*
nis, & decreto irritante, de quo in d. 2. alternatiua Pij V. po
tuisse admittere instrumentū acceptat. alternatiuæ licet nō
esset sigillo munitū, nec recognitū, vt requirebat regula &c

Et hoc de acceptatione alternatiuæ inductum †
497 est ad euitan. fraudes, quæ per Ordinarios committi
possent, circa vsum alternatiuæ, vt per Fuscum *de vi-*
sitatione. li. 2. c. 28. n 32.

Et formulam & tenorem literarum acceptatio-
nis † alternatiuæ ponit Fuscus, ibi, n. 33. quam etiam
498 & aliā ponit Goncal. *glo. 62. n. 33* & Fuscus *ibidem n. 34*
ponit formulā fidei, quæ datur per Datariū de præ-
sentatione, & recognitiōe d. literarum, quam etiam
in ampliori forma ponit Goncal *glo 64. n. 30.*

499 Per quam fidem Datarii probanda est, † quando
opus fuerit. acceptatio alternatiuæ completa, aut
per ipsum librum Datariæ, vbi tales acceptationes
describuntur, pe. Gonl. *glo. 62. n. 28.* vbi ait, quòd nō
præsumitur, quod alternatiua sit acceptata, cum ac-
ceptatio sit facti, & requirantur omnes solemnita-
tes per regul. nostram assignatæ & factum non præ
sumitur, nisi probetur, & sic fundans se in alternati-
ua illius acceptationem probare tenetur. & si forsā,
inquit, d. liber datariæ inueniri non posset, proba-
tio acceptationis fieri posset per testes deponentes
de quasi possess. conferendi in mensibus alternati-
uæ vigore concessis, aut aliis legitimis modis, vt fu-
it decisum in Astoricen. Archidiaconatus, 3 Decē.
1571. coram D. Seraphino, & tradit Anast. Germo.
de indultu Cardinalis 5. volumni, numer. 27. 32. & 35

Romæ vero satis probatur acceptatio alternati-
uæ † per fidem alicuius Notarii, quod est in libro 500
datariæ, nam tali fidei creditur, cum ad librum, qui
est in dataria, sit facilis recursus, vt fuit ita resolutū
in vna Caurien. præstimonii, 9. Iun. 1592. coram D.
Penna. Sicut alias in Aretina Commendæ, 7. Nouē.
1586. coram D. Seraphino, fuit resolutum, *quod reser-*
uatio satis verificatur ratione familiaritatis, de qua con-
stat per attestationem computatorū Palatij, & fides in cu-
ria facit fidem, propter facultatem habendi veritatem per
inspectionem librorum, ex quibus extrahitur, &c.

Et qui dicit Episcopum gaudere alternatiua † sa- 501
tis fundat suam intentionem in acceptatione, & præ
sumptione iuris, quod Episcopus residet in suo E-
piscopatu, & qui contrarium dicit, illud probet, tā-
quam fundamentum suæ intentionis, ita in d. Cauri
en. pro qua resolutione faciunt tradita per Tiraq. *in*
legib. connub glo. 8. à n. 30. Mascar. *de probat. concl. 5. nu. 5.*
& concl 1277 n. 1. & 2. per Menoch. *de præsump. li. 6 præ-*
sūp 19. n. 4. & 5. Cæsar de Gras. *dec. 63.* & Rotā *420. p. 1.*
diuers. n. 1. cum aliis, vbi quod quis præsumitur præ-
sens in loco, vbi residere tenetur, vel vbi habet do-
micilium, seu habitationem.

Contrariā tamē sententiam, nempe, quod † pro- 502
uisus ab Ordinario, qui se fundat in alternatiua, te-
netur probare, non solum acceptationem illius, sed
etiam residentiā Episcopi in suo Episcopatu, de tē-
pore vacationis, tenet Goncal. *glo. 43. à n. 92.* quia v-
trumque requiritur à reg. nostra, vt Episcopus Gau-
deat alternatiua, & quia residētia, seu præsentia pro
banda est ab eā allegāte, & se in ea fundāte, quia, cū
quod sit facti, non præsumitur, Put. *decis. 385. in fi. li. 2*
& alii relati per Mascar. *d. con. l. 5. n. 4* & Menoc. *d. præ*
sum. 19 n. 6. & ita ait fuisse resolutū in Rota, in vna Pla-
cen. Capellan. 31. Maii 1604. corā illustriss. Pāphil. &
ad cōtraria respondet, quod illa possent admitti, quā
do prouisus Ordinarius esset possessor, & reus, secus
vero si sit actor. Sed ista responsio non satisfacit, nā,
si est iuris præsumptio, quod Episcopus residet in
suo Episcopatu, & quod quis est præsens in loco, v-
bi residere tenetur, ex ea vtiq; probaretur intentio
illius, qui se fundat in alternatiua, & residentia E-
piscopi, quicquid ibi Goncal. dicat & dicet alias inf.
530. vnde melius respondetʳ ꝙ non est vera iuris præ
sumptio, quod quis resideat in loco, vbi residere te-
netur, nā, licet non præsumatur delictū *l. merit. ff. pro*
socio, non ideo præsumitur, quod quis non faciat de-
lictum, sed debitū, sed qui in eo se fundat, id probet.
Verum est tamen, quod est aliqualis præsumptio, ꝙ
† quis resideat in loco, vbi residere tenetur, quæ, cū 503
aliquib. adminiculis, seu alia præsūp. sufficiet ad pro
bationē, & ita arbitratʳ Goncal. *sup n. 100.* quod ad pro
bandā d. residentiā per actorē sufficiat, alia non exa-
cta probatio iuncta d. iuris præsumpt. vt ex omnib.
remāeat integra probatio in casu, de quo agitʳ, ex ad
ductis per Gab. *de probat. cōcl. 1. ex n. 1.* pro quo, inquit
multū faceret, si volens probare resident. de tēpore vacat.
probaret illam, saltē de tēpore proximo præcedenti, quia
tunc præsumetur continuata, nec præsumitur mutatio,
nisi probetur. Menoch. *præsum. 37. libr. sexto* nisi ex
aduerso oriretur aliqua coniectura, vel præsum-

 ptio,

ptio, quæ animum iudicis ad contrarium credendũ moneret, ptout mouit in casu *d. decis.* Placen. Capellan. de qna *n. præced.* & condueit deci. Rotæ, in causã Mayoricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram illustr. Card. Millino infr. adducta *n. 732.* vbi qnod residentia Episcopi probatur ex prouisione facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesiæ, die sequen-
504 ti post vacationem. Ait tamen recte Gñcal. *d. gl. 43. n. 101.* quod quando quis impertanir † Beneficinm, vti reseruatum, quia, licet vacauerit in aliquo ex mensibus alternatiuæ, puta, Febr. Apr. Aug. seu Oct. tamen ob non residentiam Episcopi prætendit intrare reseruationem, tunc proculdnbio plena, & concludens probatio non residentiæ tequiritur, cũ in illa fundetur reseruatio, & in contrarinm sit præsũptio, & agat de graui præiudicio Ordinarii, & prouisi ab illo iuxta alias dicta per eum, & per nos *p. seq. c. 2. à n 225.*

505 Et similiter, inquit idem † Goncal. *glos. 45. num. 8.* quod prouisus Apostolicus de Beneficio vacante in mense Martii, vel Septemb. tanquam reseruato, ex eo, quod Episcopus gaudeat alternatina, non solum tenetur probare acceptationem illius, sed etiã probare debet, quod Beneficium sit liberæ collationis, cum alias illa non gaudeat, & quod in tali casu probatio deber esse concludens, vt fuit resolutũ, se obtinente, in vna Corduben. dimidiæ portionis coram D. Sacrato. 13. Febr. 1602, quod tamen, licet ipse non dicat solũ videtur procedere in Beneficiis, quæ de iure non sunt liberæ collationis, vt in Dignitatibus & Præbendis Ecclesiæ Cathedralis, & etiam in Portionibus, seu dimidiis portionibus, de quib. loquitur d. decis. Corduben. Quæ de iure pertinẽt ad prouisionem Episcopi, & Capituli simul inxta opinionem, quam tenet Rota, vt dicitur infra *cap. 4 à num. 13. 20. & 237.* vbi de dicta decis. Corduben. fit mentio in Beneficiis autem, quæ de iure, seu vniuersali consuetudine sunt liberæ collationis Episcopi, non requiritur alia probatio, cum de iure talia censentur iuxta alias *d 1. par. cap. vlt nu. 8. &* 12. & tertia parte ca. secundo à nnm. 4. & infra. *num 530.* & id, qnod ibi dicit Goncalez, quod in tali casu probatio debet esse concludens, non videtur verum ex his, quæ cum eo diximus supra *n. 478. & seq.* vnde non videtur loqui consequenter.

506 Sed quærit Goncal. † *d glos. 43 à num. 102.* an sicut prouisus ab Ordinario in aliquo ex mensibus Febr. Apr. & similibus, qui vti actor se fundat in alternatiua Episcopi, tenetur probare d. residentiam de tẽpore vacationis, sic etiam prouisus in aliquo ex mẽsibus Martii, & Sept. qui, cessante alternatiua sunt Ordinarii, teneatur tanquam actor probare, quod Episcopus residebat in mensibus Feb. & Aug. respectiue, vel saltem in mense Martii, aut Sept. in quo contigit vacatio? Et resoluit, quod non, quoniam eo ipso, quod Episcopus acceptat alternatiuam mensium, inter Papam, & ipsum fit quodam pactum, & permutatio mensium, & Papæ manẽt menses Martii, & Sep. ita, quod Episcopus pænitere, & retrocedere non valeat, cum d. acceptatio sit quasi contractus, Mandol. *cons. 18 n. 8,* quæ acceptatio censetur facta cum omnibus suis qualit. & oneribus videlicet residendi &c. & cum stante d. acceptatione menses Martii, & Sep. sint proprii menses Papæ, & Episcopus nullum habeat conferendi in illis, siue non residẽat in illis, vel in mensibus præcedentibus Febr. & Aug. semper collatio erit Papæ, Mando s. ibi, ac propterea prouisus Apostolicus non tenetur in hoc casu probare aliquam residentiam, vel non residentiã Episcopi, & allegat decis. Fauentinam Canonicatus 16. Dec. 1584. coram D. Blancheto, & Maioricen. Canonicatus 15. Nouem. 1593. coram D. Mellino infra adductas *num. 693. & 732.* sed ista ratio, & assumptum non est omnino verum, vt dicitur infra *à n 687.* vera tamen est d. resolutio ex eo, quod, cum Episcopus elegerit, & acceptauerit alternatiuam, præsumẽdum est ea gaudere, & omnes alios sex menses esse Papæ, nisi contrarium probetur. Rursus quærit Gõcalez *d glo. 43. nu. 116.* an alternatina desinat gaudere Episcopus non residens in mensibus Iunii, & Decẽ & consequenter prouisus ab Episcopo de Beneficiis vacantibus in istis mẽsibus, qui tanquam actor agit, teneatur probare residẽtiam, sicut prouisus de Beneficiis vacantibus in aliis 4. mensibus alternatiuæ? Et pluribus adductis inclinat in opinionẽ affirmatiuam ex eo in summa, quod per nostram regulam alternatiua conceditur Episcopis in sex mẽsibus, cum conditione, & onere residẽtiæ, & omnes sex menses sub eadem clausula, & oratione ponũr, & ab eodem verbo reguntur, & determinantur, & Episcopus acceptando alternatiuam voluntarie se obligauit ad residentiam in omnibus, sex mensibus sub conditione & pœna amittendi ius conferendi, sub qua per regulam nostram indulgetur alternatiuæ commodum, & ob hanc causam augentur per alternatiuam duo menses Ordinarii, vt eum hoc lucro, & augmento compensetur necessitas, & obligatio residendi in omnibus sex mensibus &c. sed ista opinio mihi videtur omnino falsa, contrariumq; tenendum existimo, quia menses Inn. & Dec. semper sunt Ordinarii, siue alternatina sit acceptata, siue non. Nec in istis fit aliqua permutatio cum Papa, cum semper remaneant Ordinarii, & cum isti duo menses sint ordinarii, siue alternatiua, vere non cõceduntur à Papa per alternatiuam Episcopis, quamuis in ea fiat etiam mentio de illis causa demonstrationis, & sic onus, & conditio residentiæ, non censetur impositum respectu illorũ, sed aliarum 4. qui per alternatiuam de nouo conceduntur, & ita videtur communi sensu, & praxi receptum.

§. 11.

De explicatione regulæ, & notabilibus, quæ ex eius verbis, seu circa ea deducuntur.

SVMMARIA.

Per verb. reg. cum circa, clare reseruatur Papæ collatio Beneficiorum curatorum, quæ, etiam si non essent addita ista verb. adhuc comprehẽderentur nu. 508. non tamen tollitur concursus n. 509.

Verba reg. omnia Beneficia intelligenda videntur de Beneficijs perpetuis, non de manualibus, seu ad nutũ amouibilibus quæ siue sæcularia siue regularia, sub reseruationibus non comprehenduntur.

Quamuis

ibi, §. *si vero de Prab. l. 6.* & ibi glossa. & Dd. cum aliis. Quod quidem est falsissimum & contra Rotam, & Dd. citatos *d. n. 471.* & contra dict. decisionem Salamantinam alternatiuæ, & alias adductas *nu. 472.* & tex. *in d. c. cum in illu. §. si vero* loquitur & procedit in gratia odiosa, & ambitiosa, non in materia fauorabili, Domin. & Francus, & alii ibi Fel. *in c. cum te de rescrip. n. 16.* alternatiua vero est fauorabilis, & ampliandа cum innitatur iure communi, & remoueat obstaculum reseruationis, vt tradit ipse Goncalez *§. 6. proœm. n. 42. & d. glossa quadragesima quinta numero trigesimo quarto & glossa 43. num. octuagesimo primo & 153.*

475 Et illa dicitur libera†collatio ad effectum alternatiuæ, quæ potest fieri à solo Episcopo absque alterius dispositione, præsentatione, vel electione, consilio, consensu, seu interuentu, aut alias, vt patet ex verbis regulæ nostræ, & tradit Goncal. *d. glos. 45. à n. 10.* qui *glos. 46.* explicat illa verb. *nec etiam cum consilio*, & *glos. 47.* verb. *vel consensu*, & *glo. 48.* verb. *seu interuentu Capitulorum, vel aliorum*, & *glos. 49. aut al as pertinentib.*, vbi multa adducit ad nostram regulam parum necessaria.

476 Dicitur autem libera collatio ad effectum†alternatiuæ, quando collator tenetur conferre certo generi personarum, veluti filiis patrimonialibus ad *decis.* Achil. *351.* seu *5. de priuil.* Et Putei *162. l. 2.* & tradit Goncalez *d. glos. 45. n. 19.* dicens, fuisse resolutum in vna Vlisbonen. Prioratus de Carrança, coram Illustrissimo Seraphino, de mense Nou. *1603.* vbi fuit dictum, esse liberam collationem, quamuis sit facienda vni, ex sex personis de certo Collegio. Vnde ait, *n. 21.* intrare alternatiuam in Beneficiis Curatis, & Parochialibus, quamuis sint conferenda dignioribus per concursum, iuxta formam Concilii Tridentini *sess. 24. c. 18. de refor.* nihilominus enim sunt liberæ collationis, vt fuit resolutum in Abulen. Parochialis coram illustrissimo Blancheto, infra adducta *c. 5. n. 92. & 93.* & ratio prædictorum est, vt inquit ipse Goncalez, *ibi n. 22.* quia ex parte Episcopi est libera collatio, cum solus conferat, sine præsentatione, electione consilio, consensu, vel interuentu alterius, aut alias. Et sic nullum adest impedimentum respectu alternatiuæ, & licet in eo cui dando non sit absoluta potestas, cum Episcopus teneatur dare dignioribus, seu filiis patrimonialibus, illud tamen non est considerabile ad effectum huius regulæ nihil de hoc dicentis. Id autem, quod dicitur de Beneficiis patrimonialib. vt in eis intret alternatiua, non procedit in illis Beneficiis patrimonialibus, quæ prouidentur per Episcopum ad aliorum præsentatione seu electionem, vt ex verbis regulæ constat, & tradit alias Goncalez *glossa nona §. primo num. septuagesimo primo.*

477 Quando tamen Episcopus esset in quasi†possessione conferendi, sine interuentu Capituli, intraret alternatiua in Canonicatib. & Præbendis ad *c. consultationibus, de iure patron. & c. querelam, de elect. & c. cum olim, de causa possess.* & infra dicta *c. 5.* & sensit Rota in d. Lunen. Sarçanen. sup. relata *n. 472.* & fuit resolutum in vna Assisien. Canonicatus 14. Iun. *1600.* coram D. Sacrato in qua fuit dictum. *Intrare alternatiuam in illo Canonicatu; quia hic non agitur inter Episcopum, & Capitulum super iure conferendi, sed inter ipsos prouisos, quo casu attenditur sola quasi possessio collatoris iuxta* consil. Cald. *23.* de Præben. *quod Rota sequitur* decis. *49.* de rescrip. in antiquis, *Put. 2. 06. l. 1. Mohed* 8. de priuil. *& Thanus* decis. 3. & vlt. *coram Pamphilio, in Vicen. Beneficij S. Martini 19. Nou. 1599 Vnde superfluum fuit visum ingredi q. an probaretur præscriptio quadragenaria, & talis probatio esset necessaria, vel non, quia in proposito sufficit quasi possessio, & illa vnico actu requiritur* glo. in c. cum Ecclesia de causa poss. *& d. possessio Episcopi libere conferendi in suis mensibus bene probatur per testes explicite deponentes Episcopos pro tempore, absque vlla participatione Capituli, contulisse Canonicatus, & tales prouisiones fuisse sortitas effectum. Secundo, ex pluribus collationibus factis per solos Episcopos, & c. nec obstare, quod Episcopus conferendo conseruauerit simultaneam cum Capitulo, nam, vt explicite deponunt testes, Capitulum non prætendebat simultaneam, sed præuentionem in conferendo, & cessat etiam difficultas, quia in aliquibus ex collationibus, quæ dicitur, dicitur collationem ad Episcopum spectare, quod significat ad ipsum solum* glos. in c. cum in illis. *§. si vero,* verb. cum alio in fi. de Præben. *in 6. facit* c. non *lt. ibi*, cuius cognitio ad Episcopum spectat. de iudic. *in aliquibus aliis collatio. adest clausula, ad* omnimodam *quæ significat plenarie, & est verbum vniuersale, & aptum comprehendere omnem speciem prouisionis* glo. §. 1 in Clem. 1. verb. omnimodam de foro compet *quarum tenorem non ignorauit Capitulum, cum illarum vigore tradiderit poss ad nota.* in l. non est ferendus ff. de transact. *Vnde Capitulum nullam amplius potest prætendere quasi possess.* Socin. in l. rem, quæ nobis n. 8. vers. in fertur de acquir. possess. *Decius* consil. *302.* Parisi. *1.* nu. 164. l. 1. Cassad. dec. 4. de restitu. spoliat. n. 6. *t. 8. requiritur prohibitio, cum simus in actu negatiuo, quia non excluditur alij modi acquir. quasi possess. prout isti sunt. Nec obstat lis mota per Cap. de anno 1571. primo, quia non erat super collatione Canonicatuum, sed super deputat. Canonicorum ad administ. fabrica: & in omne euentu Episcopus erat prius in quasi poss. conferendi, & continuando non potest dici, quod attentauerit,* Caput aquen. decis. 5. 1. n. 2. p. *1. & vlt. status attenditur.*

Et posthæc tradit Goncal. *glo. 45. & §. 1. nu. 79. §. 2. à n. 1.* dicens, quod ad effectum inspiciendi, an aliquod Beneficium sit liberæ collationis, necne, ita vt intret, vel non intret alternatiua per reg. nostram concessa, cum non agatur inter Episcop. & Cap. super iure conferendi, sed inter tertios, super validitate collationum, & incidenter, potissime est considerandus vltim. status Beneficii, videlicet, an Episcopus fuerit in quasi possess. libere conferendi, vel in contraria possessionem, si fuerit in tali quasi poss. libere conferendi gaudebit alternatiua, quamuis in proprietate bonum ius forsan habere desinat, & dumtaxat collator pnatiuus sit, & versa vice, licet habeat bonum ius, seu proprietatem, si tamen talem quasi possess. non habeat, quia alius existit in quasi possess. conferendi cum illo, seu præsentandi, aut eligendi, vel consilium, consensum, aut interuentum adhibendi, tunc Beneficium non erit liberæ collationis, & allegat *d. dec.* Assisien. Canonicatus, & Vicen. Beneficii, de qua in ea fit mentio, & ait etiam fuisse decisum in vna Tarraconen. 478

Quamuis regula hac exprimat Beneficia regularia, quæ sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, & de i-is, non de manualibus videtur intelligenda, n. 511.

Beneficia regularia perpetua comprehenderentur in regula, etiamsi de regularib. expressa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione, etiam regularia veniunt &c. n 512.

Beneficia regularia Ordinum militarium etiam minora, non comprehenduntur in hac reseruatione contra Gonçal n. 513.

Comprehenduntur in hac reseruatione, sicut etiam in aliis Beneficia, etiam tenuissima, & sine redditib. & numero 514.

An Beneficia patrimonialia includantur in reseruatione huius regulæ remissiue? n. 515. & an Canonicatus Doctorales & Magistrales in ea comprehendantur etiam remissiue? n. 516. & an hac regula procedat in Beneficijs Ecclesiæ non numeratæ, etiam remissiue? n. 517.

Hac regula capit Beneficia monocularia, etiamsi sint Dignitates maiores, & principales n. 518.

Sub reg. cadunt Beneficia postea creata n. 519. id tamen non procedit in ipsa 1. vacante per creationem, sed in vacationibus succedentibus post primam prouisionem num. 520.

Ampliatur reseruatio huius regulæ ad Beneficio vbicumque existentia, idest, siue in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus, siue alias, quæ tamē verba, maioris declarationis gratia, sunt adiecta: nam etiam alias venirent in reseruatione generali, &c. nu. 521.

Octo menses Ianuarij, Februarij, &c. prout iacent, & computantur, sunt Apostolici, & reliqui quatuor remanent Ordinarij, &c. n. 522.

Vnde mensis incipiat, & computetur in proposito? nu. 523 resoluitur incipere à media nocte, nam dies naturalis, & consequenter mensis incipit à media nocte Et media nox est vbi cæpit sonore hora 12. nu 524. & vbi sunt diuersa horologia, standum horologio parochiæ, seu viciniori, aut per quod communiter ibi reguntur &c. num. 525. alias accipienda est media nox iuxta cursum noctis & arbitrium, & à communiter accidentibus, & verosimilibus num. 526 vbi de coniectura ex gallis cantu.

Quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur quo die & mense fuerit, an censeatur vacare in mense Apostolico, an in Ordinario, & Ordinarius possit illud conferre? num. 527. resoluitur, quando facta indogatione, quam Episcopus facere debet, id constare non potest, censeri vacare in mense ordinario, & Ordinarium posse conferre, nam præsumitur pro Ordinario, & præsumptio iuris transfert onus probandi in aduersarium, etiam possessorem &c. idque procedere, etiam quando prouisio Ordinarij est posterior prouisione Apostolica contra Gonçalez, & respondetur cap. si à Sede Apostolica. de Praben. in 6. & decisio. Puteí 207. libr. tertio. & aliis de præsumptione vitæ hominis loquentibus, &c.

Beneficium vacans in mense ordinario. non est reseruatum ex eo, quod vacatio duret, ac intret in mensem reseruatum, quia regula solum reseruat Beneficia de nouo vacatura in mensibus Apostolicis, secus ac in regula 2. reseruatoria Beneficiorum vacantium Sede Episcopali vacante, &c. n. 526.

Beneficia vacantia Sede Apostolica vacante in mense alias Apostolico, non reseruantur per superuenientem regulam mensium n. 537.

Reseruatio regulæ locum habet in Beneficijs vacantibus in mensibus Apostolicis, non solum 1. vice sed etiam alijs, non obstante regula. §. hoc sermone n. 538.

De verbis vsq; ad suæ voluntatis beneplacitum remissiue n. 539.

Beneficia vacantia in Romana curia non includuntur in reseruatione huius regulæ, in qua tamen includuntur alia Beneficia reseruata contra Gonçalez n. 540 quamuis quoad expressionem mensis vacationis, non habeat locum regula in Beneficijs alias reseruatis n. 541. vbi etiā reprobatur Gonça. & an de reseruatione per regulam nostram inducta esset etiam facienda mentio?

Beneficia in quocumque mense resignata in manibus Ordinarij, non sunt reseruata per hanc regulam, & reprobatur Gonçalez intelligens verba reg. alias quam per resignationem etiam de resignat. coram Papa n. 542.

In quolibet mense anni possunt permutari Beneficia coram Ordinario, cum vacent per resignationem n. 543.

Regula tantum excipit resignationem expressam non vero tacitam quæ ipso iure fieri intelligitur, n 544.

In vacantibus per resignationem non habet locum cum alternatiua, cum non sint reseruata per hanc regulam, habet tamen locum, non solum in vacantibus per obitū, sed etiam alias, vt per assecutionem, &c. n. 545.

Quando per istam regulam reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari, non comprehendi resignata ex causa permutationis, sed contrarium tenetur, n. 546.

Omnes modi vacationis excepta vacatione in curia, & per resignationem includuntur in reseruatione huius regulæ, qui etiam non appositis verbis, quocumque modo comprehenderentur. n. 547.

Regula non solum habet in vacatione de iure, & de facto, sed etiam in vacatione, de iure tantum, aut de facto tantum, n 548.

Non intrat reseruatio huius regulæ, si habens ius ad Beneficium decedat in mense Apostolico, n. 549.

Regula non procedit in Beneficijs Ecclesiæ non numeratæ, sed receptiuæ, quæ numquam vacant n. 550.

De verbis, ad collationem prouisionem, remissiue. nu. 551.

Certum est Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, sub hac reseruatione comprehendi, nam etiam non facta particulari expressione in reseruationibus comprehenduntur nec in gratia Beneficij est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici. n. 552.

Ius patronatus Ecclesiasticum est, quod, licet originem habuerit ex patrimonio laici, fuerit tamen, vel ab initio, vel postea in Ecclesiam translatum, & quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ, n. 553 & 554. ponitur decis. & resolutio Rotæ.

Si laicus patronus ex fundatione fiat religiosus, tale ius patronatus est Ecclesiasticum quia transit in Monasteriū durante tamen vita Monachi, vbi iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt, & si Episcopus obtinens Comitatum, vel Ducatum, ratione illius habeat ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, & ius patronatus spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet Prioratus sit iuris patronatus laici. n. 555.

Ius

Ius patronatus spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, est Ecclesiasticum, & sic ius patronatus spectans ad illas de tertio ordine, & etiam spectans ad magistros, seu milites Ordinum militarium, etiam coniugatos, est Ecclesiasticum, n.556.

Quamuis certum & receptum sit Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, & an id defendi possit, non obstantibus huiusmodi reseruationibus, quasi vsu non receptis, aut abrogatis in ijs Beneficijs. numero. 557.

Resoluitur negatiue, & illud de non receptione, aut abrogatione non posse applicari regulis reseruatorij, num. 558.

Esto, quod Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici cadant sub hac reseruatione, & alijs, an secus sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, nu. 559.

Cum sequentibus ponuntur sententia Doctorum, & decisione & resolutiones Rota, & tandem resoluitur, idem esse, vt habet stilus curia cui videtur standum etiam in Hispania, in qua contrarium obseruatur, & à numero 566.

Agitur de indulto Clemen. VIII. super modo prouidendi de Beneficijs patrimonialibus Calagurritan. An comprehĕdatur sub reseruatione, & derogatione huius regula posterioris, & resoluitur non comprehendi, ex tribus rationibus adductis, n.568.569.& 570.

Beneficia iuris patronatus laicorum non comprehĕduntur in reseruationibus, etiam in corpore iuris clausis, nec Legatus illa potest conferre, & in gratia eorum necessaria est mentio, & derogatio iuris patronatus. numero 571.

Verba nostra regula, præsentationem &c. *non includūt prasentationem laicorum, sed clericorum. n. 572.*

Id procedit, quando ius patronatus competit laicis ex fundatione, vel dotatione, secus, si ex priuilegio consuetudine, vel prascriptione, n.573. & seq etiamsi ius patronatus ex priuilegio, seu prascriptione spectet ad Duces, vel alios Principes, nisi sit Regum, quamuis alias iuri patronatus Ducum, &c. ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta speciali mentione, &c. n.575.

Ad excludendam reseruationem ratione iuris patronatus laicorum, oportet docere de iure patronatus ex fundatione, &c. maxime stante Concilio, n.576.

Quod dicitur de iure patronatus ex prascriptione, seu consuetudine, non habet locum, vbi quis allegaret ius patronatus sibi competere, ex fundatione, vel dotatio. & ad id probandum vteretur immemoriali, qua probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione n. 577.& procedit vbi ius patronatus absolute est ex prascriptione, seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, licet prascriptum ab alijs. num.578. Vbi ponuntur decisiones Rota.

Quando aliqui sunt veri patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non sunt in quasi possessione prasentandi, sed alij, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, n.579.

Quod dicitur de iure patronatus, ex priuilegio intelligitur, nisi sit cum clausula, quod non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, seu cū clausula, quod habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret. &c. n 580.

Aut nisi sit ex causa onerosa. n.581.

Etiam Beneficia iuris patronatus mixti, non comprehenduntur sub reseruationibus, nec à Legato conferri possunt, nec valeret prouisio Papa, non facta de eo mente, &c. n.582.

Solet iuri patronatus mixto derogari in totum, in prouisionibus Papa, n.583.

Cui tamen non derogatur, quia solet Papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, quia ista derogatio iuris patronatus laicorum tantum, & mixto derogatur in totum. n.584.

Et derogatio pro medietate non est aliud, quam reducere consensus per plures patrones prastandos ad medietatē, &c. n 585.

An derogatio pro medietate suffragetur, quando prasentatio spectat ad vnum tantum, seu ad Vniuersitatē? n.586

Resoluitur suffragari, quando plures sunt prasentati, alias non.

De derogatione iuris patronatus laicorum remissiue, num. 589.

Quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut de solutionem, & alias vbi habent possessores, derogatur iuri patronatus etiam Principum in totum, & admittitur etiam in Hispania, n.790.

In Beneficijs iuris patronatus laicorum, seu mixti, sicuti nō cadit expressa reseruatio, ita nec tacita ex appositione manus Papa n.591. vbi ponitur decis. Rota.

Ius patronatus laicorum est, quod alicui, siue laico, siue clerico non ratione Ecclesia, sed proprij patrimonij, competit, & si non appareret, attenditur ius successionis, nam si per successionem deferatur, prasumitur laicum, n.592.

Quando clericus Beneficiatus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesia ac redditibus Beneficij fundat, seu dotat Ecclesiā Capellam, seu Capellaniam, relinquendo patronos suos haredes, seu consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum, vt videtur certum? quod quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur, seu docatur, ius patronatus est Ecclesiasticum. n.593.

Sed id videtur procedere inspecto iure communi secundum quod Beneficiati non possunt testari, sed Ecclesia succedit. secus stante consuetudine, vt in Hispania, ex qua possunt testari, ac eis ab intestato succedi, ac etiam in Episcopis habentibus facultatem testandi, & ita videtur in Hispania receptum, n 594.& 595.

Quamuis Episcopi non possint testari, tamen, cum inter viuos fundant, seu dotant aliquam Capellam, seu Capellaniam, solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut alijs absque eo, quod Ecclesia, seu successor, vel camera in eo succedat, qua consuetudine stante, etiam istud ius patronatus videtur laicale, n.596. & n.597. ponitur resolutio Rota, in confirmationem dictorum.

An ius patronatus competens operarijs, seu aconomis Ecclesia, sit laicale, an Ecclesiasticum? n.597.& seq. resoluitur esse Ecclesiasticum contra Fel. & alios.

Idem videtur in iure patronatus spectante ad Hospitalarios etiam laicos, non solum, quando est fundatum seu approbatum authoritate Episcopi Hospitale, quo casu est locus pius, & religiosus, & gaudet priuilegijs, & immunitate Ecclesia sed etiam alias, si est perpetuum, nec potest

test reuocari, nã, licet non sit locus religiosus, & sacer & sic nõ gaudeat immunitate, est locus pius, & de iurisdict. Ecclesiastica, & gaudet. priuilegijs Eccl. siæ, n. 600.

An ius patronatus confraternitatem laicorum, sit laicale, an Ecclesiasticum? n. 604.

Resoluitur istas confraternitates esse loca pia, & etiam religiosa. si sunt ab Ordinario approbata, & sic super earum rebus coram Ecclesiastico esse conuenendas, & in rigore istud ius patronatus esse Ecclesiasticum, ex æquitate tamen ac effectum derogationis, & reseruationum censendum laicale.

Idem dicendum iure patronatus spectante ad Priores, seu officiales eorum, qui solent esse laici, quando aliquando sit clericus, n. 609. Si tamen esset relictum Priori, qui semper debet esse persona Ecclesiastica, seu clericus confraternitatis erit absolute Ecclesiasticum, n 610. & seq.

Quod dictum est de Hospitalibus. & confraternitatibus, similiter dicitur de Collegijs institutis pro sustentatione pauperum, & de eorum iure patronatus, quando maior pars est laicorum, & declaratur doctrina Bart. in l. fin. de Colleg. illicit. n. 612. Et infertur ad quæstionem de subsidio imposito per Papam, super redditibus Ecclesiasticis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, n 613.

An quando ius patronatus est Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio de alternis vicibus præsentando in turno Ecclesiastici censeatur Ecclesiasticum & in turno Laici laicale mere? n. 614. resoluitur, quod sic, & ita in turno Ecclesiastici Beneficium cadere sub reseruatione & consumi eius turnum, per prouisionem Papæ, non vero in turno laici, licet aliàs data æqualitate prouisiones Apostolicæ non consumant turnum.

Quando laici vacante Beneficio nominant Rectorem, quem persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit ius patronatus? & sic, an sit Ecclesiasticum, an laicale? n. 616 resoluitur esse apud eos, qui nominant, non qui præsentant, & an censeatur laicale, vbi requiritur consensus, aut consilium Ecclesiastici?

e verbu, electionem, & quamuis aliam dispositionem, remissiue. n. 617.

Illis verbis reg. quorumcumque collatorum, comprehenduntur Beneficia ad collationem vnius tantum pertinentia, quia pluralitas resoluitur in singularitates, & n. 618. & ista verba capiunt etiam collatores ex priuilegio etiam ad tempus contra Simonetam, & Gonçal. n 619 & reg. in illis verbis comprehendit, tam ordinarios quam extraordinarios collatores, etiam ex fundatione n. 620.

Verbum, collatorum, tanquam prolatum à lege comprehendit præsentatores. electores, & alios dispositores, & c n. 621.

Quamuis masculinum concipiat fœmininum, tamen maioris explicationis causa addita sunt verba, & collatricũ nam ex priuilegio fœmina possunt habere ius conferendi, & verbum, collatricum, comprehendit præsentatrices, cuius curis fœminæ capaces sunt de iure, n 622.

Sicut respectu Beneficiorum, quæ reseruantur, fit in reg. expressa mentio de secularibus, & regularibus maioris explicationis causa, sic etiam respectu collatorum, num. 623.

Respectu Cardinalium nulli sunt menses reseruati, quia reg. eos excipit, alias eos comprehenderet, n 624. & ista exceptio intelligitur de Cardinalibus ordinarijs collatoribus tantum, non de alijs etiam Legatis de Latere, n. 625. & procedit etiã in Beneficijs simultaneæ collationis, cum Capitulo cum proden. n. 626.

An sicut ista exceptio proden. Capitulo, sic etiam in Beneficijs simultaneæ collationis reseruatis ei prosit indultũ concessum Cardinali Episcopo ad conferendum reseruata? n 627. resoluitur non prodesse contra Gonçal. & declaratur id quod dicitur, indulta nihil de nouo concedere, nec augere facultatem conferendi, sed tantum remouere obstaculum reseruationis.

De indultis Cardinalium remissiue, & limitationes, quæ in indultis modernis ponuntur, quorum tenor est diligenter inspiciendus, n. 630.

Si Cardinalis collator non contulit Beneficium vacans in mense, alias Apostolico infra semestre, an deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum, an vero ad solum Papam? n 631.

Resoluitur fieri ad Archiepiscopum, & c. licet secus sit in Beneficio reseruato conferendo vigore indulti, numero 632.

An Cardinalis Episcopus possit conferre Beneficium, quod vacauit in mense Apostolico ante eius promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardinalis non erat? n 633. Resoluitur cessante indulto non posse.

An Cardinali Episcopo decedente ante collationem Beneficij vacantis in mense, alias reseruato, possit illud conferre Episcopus successor non Cardinalis? à n 634.

Resoluitur non posse stante reg. 2. Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum post obitum Episcoporum vacantium, contra Gonçal. cuius etiam doctrina, quod Vicarius Episcopi in remotis decedentis habens facultatem conferendi post dict. obitum, ante illius noticiam possit conferre Beneficium, quod vacauit viuente Episcopo, est falsa, n 636

An dict. exceptio, & fauor nostræ regulæ extendatur ad Cardinales absentes à curia, vel solum procedat in residentibus in curia? n. 637. Et seq. resoluitur per hanc regulam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruari Beneficia vacantia in quibuscumq; Episcopatibus eorum, quamuis vacantia in sex Episcopatibus Cardinalium antiquiorum, sint reseruata per regulam 7. si sunt absentes à curia.

An sicut regula, non comprehendit Cardinales, similiter etiam non comprehendat Reges collatores? n. 639. resoluitur, quod non.

Quare dicit regula. S. Romanæ Ecclesiæ Cardinaliũ? *n. 640 resoluitur, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ, vel potius ad denotandam eorum Dignitatem, & denominationem.*

Papa non intendit lædere concordata Germaniæ. & Franciæ, de quibus remissiue, n. 641.

Per hanc regulam reseruantur Beneficia ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, id est siue de iure communi. siue de iure speciali, n. 642.

Reseruatio hæc est personalis. & sic cum conditore expirat, maxime, quia est facta ad sui voluntatis beneplacitum, quod morte finitur, n. 643. & quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas. Et sic expirant morte, vel renuntiatione Papæ, n. 644.

Sede Apostolica vacante omnes menses sunt Ordinarij, & tunc Ordinarij possunt prouidere de Beneficijs vacantibus in quolibet mense ante factionem regularũ, n. 645.

645.nisi alias sint affecta, aut Papa postea electus declaret, non expirasse reseruationem, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit ad preuidendum conclauistis, &c.n.646.

Indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, non habet locum sede Apostolica vacante, quia tunc nulli sunt menses Apostolici secundum Rotam, n. 646.quod conducit ad indultum Ducis Albani, quod est restrictum ad menses Apostolicos, & solum capit Beneficia priuatiue ad Papæ collationem pertinentia. à n.648.

Clausula apponi solita iuxta regulam Cancellariæ in literis indulgentiarum, quod si alias aliqua indulgẽtia fuerit per ipsum concessa, illa nulla sit, quæ operatur, vt indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur tantũ de ipso Papa concedente, & non de antecessore, &c.num. 651.

Sub clausula Breues de capienda possessione, non tamen à nobis prouisis cõprehenduntur prouisi à prædecessoribus iuxta subiectam materiam, & prouisus vigore literarum Papæ, dicitur prouisus à Papa secundum Rotam, n.652.secus quando in Breui dicitur non tamen à nobismet, seu à nobis ipsis prouisis, nam ista verba sunt personalissima, & operãtur, quod Breue sit exequendum cõtra omnes non prouisos ab eod. n.653.vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

De verbo generaliter, & de verbo reseruauit remissiue, n.654.

Statutum est de mense vacationis mentionem fieri, quia vult Papa certior reddi, an Beneficium vacauerit in suo mense, n 655.de quo debet fieri mentio dispositiue, idest affirmatiue. & absolute, non dubitatiue, aut cum dictione, vt asseritur, neque in communi, n.656.

Id solum habet locum in mensibus reseruatis, & prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur de mense mentionem facere contra Gonçal.num. 657.

Quod dicitur de octo mensibus reseruatis, scilicet debere fieri mentionem de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, n.958.

Regula de mense exprimendo procedit in gratia, si neutri, n.659.& in noua prouisione, quando in prima gratia nõ fuit expressus, n.660.& etiam si quis velit capere Beneficium per clausulas generales, siue alio quouismodo. n. 66.

Procedit etiam in gratia de Beneficio vacante. non solum de iure, & de facto sed etiam de iure tantum, & de facto tãtum, num.662.ita vt, quando Beneficium impetratur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius, quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto numer. 663. vbi ponitur decisio Rotæ.

Non placet, quod in ista decisione dicitur, quod, cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse de mense fieri mentionem, n.664.

Procedit etiam, non solum in vacatione per obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reseruatio regulæ. n.665 nec praxis, & stilus datariæ est in contrariũ quamuis admittantur supplicationes de alijs vacationibus absque expressione mensis, cuius ratio redditur, n. 666.vbi quando Papa censeatur velle præuenire Ordinarium.

In vacatione per resignationem, siue in curia, siue extra, non est necessaria expressio mensis, nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalib. vellet capere Beneficium n 667.

Regula etiam hæc de expressione mensis non habet locum in Beneficijs à alias reseruatis & in vacantibus in curia n. 668 nec in prouisione Papæ de Benefi ijs iuris patronatus laicorum n. 669. nec mensis expressio est necessaria in præsentatione, & institutione etiã corã Papa n. 670.

Non etiam habet locum reg. de expressione mensis in subrogationibus, quoad Beneficium litigiosum in locum, & ius defuncti, quamuis secus in gratia si ventris n.671.nec etiam habet locum in gratia reformatoria seu per inde valere, quando in 1. gratia fuit mensis expressus n. 672.

An in prouisionibus Nuntij, seu Legati locum habeat hæc regula de expressione mensis remissiue? n.673.

In prouisionibus Episcoporum, & aliorum Ordinariorum clarum est non esse necessariam expressionem mensis n. 674.

De verbis ac consuetudines etiam immemoriales optandi, &c. nec non Priuilegia, & indulta, &c. remissiue n.675.

Per verba ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, &c. derogatur indultis disponendi de Beneficijs etiam reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis n. 676.

Dicta verba, ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, referuntur nõ solum ad priuilegia, & indulta sed etiam ad consuetudines. etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficijs, &c.n.677.

Papa etiam sine causa potest derogare, & reuocare priuilegia data ad conferendum Beneficia n 678.

Per hanc regulam non censebitur derogatum Bullæ Sixti IIII. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus. & Magistralibus Hispaniæ, vbi statuitur huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, ex eo præcipue, quia dict. Bulla et si per modum statuti, & per viam legis n.679. & seq. vbi de rationibus, & fundamentis adductis per Gonçalez.

De verbis, etiam eum quibusuis derogatoriarum, derogatoriis, &c. & alijs sequentibus vsque ad finem regulæ, remissiue, &c.n.681.

AD Secũdũ deueniẽdo ad explicationẽ nostræ 508
reg. & notab. quæ ex eius verb. seu circa ea deducunt, in primis notandũ est, circa illa verba, cũ cura elare per ea reseruari Papæ collationem Benefi. curatorum, quæ etiamsi non fuissent addita ista verba *cum cura, & sine cura* adhuc comprehenderentur in hac reseruatione, tum quia in dispositione legali appellatione, Beneficii, veniunt omnia Beneficia. etiã curata etiam in materia stricta, vt dixi supra 1.p. c. 6. n.67. tum maxime propter illa verba vniuersalia, *omnia Beneficia*, vt alias in simili reg. 7. Gregor. XIIII. resoluit Rota in vna Salamantina Parochialis de los Villares 5. Iulii. 1593. coram Illustrissimo Card. Arigonio, & post hæc tradit Gonçal. glos. 6. ex n. 17. non tamen tollitur.

Concursus ab Ordinario † faciendus iuxta de 509
cre-

cretum S. Concilij Trident. ss. 24. de refor. ca. 18. & constitutionem P. j V. 32. super collatione Ec. lesiarum Parrochialium, qui etiam in reseruatis est faciendus, vt ibi, & declarauit S. Congre. Concilij, vt infra dicitur 9. p. c. 2. à n. 153.

510 Secundo circa illa verba, † *omnia Beneficia*, &c. notandum est, quod intelligenda videntur de Beneficiis perpetuis, non de manualibus, seu ad nutum amouibilibus, quæ siue sæcularia, siue regularia, sub reseruationibus, etiam generalibus, ac regulis reseruatoriis, non comprehenduntur, quia Pa, a reseruando sibi collationem Beneficiorum, videtur intelligere de collatione, quæ fit perpetuo, & non intendit mutare natura Beneficiorum, cum non exprimat Calder. cons. 26. de Præben. Fel. qui sequitur istud consilium simpliciter referés in c. per tuas sub n. 4. de maior. & obed. Staphil. de literis gratiæ .9. forma expectar. n. 29. Glossator, Soto in reg. 3. Cancell. verf. ex quo sequitur. Æneas de Falcon. de reseruat. 3. q. principali n. 25. Cassad. dec. 4. num. 1. de Præben. Achilles decis. 272. seu 9. de Præben. Lud. Gomezius de expectar. n. 94. Rebuffus in regula 2. *Cancell. verb. ac d gnitates conuentuales in fin.* Mandos. *reg. 1. Cancellariæ q. 11. num. 4.* & latius *reg 3. q. 11.* Paulus Granutius ad Simonettam *q. 8.* (licet S moneta ibi contrarium teneat) Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib. 11. q. 3. nu. 82. 83. & 95.* & facit, quod ipse tradit *lib. 2. quæst. 11. à num. 7.* Zerola *in praxi Episcopali. 1. par. verb. Beneficia §. 3. dicto 9.* Rota *dec. ss. 739. numer. 8. par. 1. diuer.* & in Parmen. Prioratus 5. Iunij 1593. coram D. meo Corduba, de qua supra *1. par. c. 2. n. 67.* & post hæc tradit Gōcalez *glos. 5. §. 6. à n. 9.* dicens fuisse decisum 10. Dec 1603. coram D. Lita.

511 Et quamuis regula hæc † exprimat Beneficia regularia, quæ regulariter, & natura sua sunt manualia, tamen aliquando sunt perpetua, Cassad. *num. 3.* & Achilles *supra*, & Mandos. *d. reg 3 quæst. 10. & 11.* & dictum est *d. cap. 2. 1 par. à num. 65.* & de iis, non de manualibus videtur reg. intelligenda, etiam quo ad regularia, sicut, & extrauagans *ad regimen innouata* per *reg. 1.* quæ loquitur etiam expresse de regularibus, ex dictis, & alias diximus supra *num. 271.* & ita post hæc notat Goncalez supra. *d. glos. 5. §. 6. à numer. 58.*

512 Et ista Beneficia † regularia perpetua comprehenderentur in reg. etiam si de regularibus expressa mentio non fieret, quia Beneficiorum appellatione non solum veniunt Beneficia sæcularia, sed etiam regularia Rota *dec. 739. n. 1. par. 1. & dec. 189. nu. 1. par. 2. diuersorum*, & nullibi reperitur scriptum, quod in generali reseruatione Beneficiorum non veniant regularia Beneficia, si sint perpetua, & in hoc magis inclinat Goncalez *glos. 8. à n. 18.* vbi multa hinc inde adducit.

513 Sed an Beneficia regularia † Ordinum militariū comprehendantur in hac reg. tractat ibi Goncalez *num. 53.* & plura pro vtraque parte adducit, & tandem ait, quod pro nunc adhæret generalitati constitutionis regulæ, & sic, quod comprehendantur in ea perpetua Beneficia prædictarum Religionum propter amplissima verba regulæ, *quorumcunque Ordinum*, præsertim stantibus sequentibus verbis, *qualitercumque qualificata, & vbicumque existentia*, Admittit tamen, quod forsan reseruatio huius regulæ in sua generalitate non se extendat ad præposituras, & Prioratus Ordinum militarium, quæ per regulam 3. non reseruantur, sed exceptuantur, ne in generali reseruatione veniat, quod in speciali non comprehenditur *arg. l. obligatione generali ff. de pignor. l. 5. tit. 15. pag. 5.* Ant. Gabr. *com. 12. de reg iuris* item ne generalis lex comprehendat casum specialem, & priuilegiatum, &c. Et ne in continenti detur correctio d. regulæ. 2. Sed mihi magis placet, quod nulla Beneficia, etiam minora dictorum Ordinum militarium comprehendantur in hac reseruatione *arg. d. regula. 3.* ex qua videtur colligi mens Papæ nolentis reseruare Beneficia Ordinum militarium.

514 Notandum est, † etiam ex illis verbis, *omnia Beneficia*, comprehēdi in hac reseruatione, sicut etiam in aliis Beneficia etiam tenuissima, & sine redditibus, & sic non posse conferri per Ordinarios, quicquid contra teneat Zerola. *d. 1. par. verb. Beneficia. §. 3. d. 7.*

515 Præterea circa illa verba, *omnia* † *Beneficia qualitercumque qualificata* Gonzalez *glos. 9. §. 1* (vbi de Beneficiis patrimonialibus late agit, de quibus nos aliqua infra *c. 7. à n. 67. & 89.*) mouet quæstionem, an ista Beneficia patrimonialia includantur in reseruatione huius regulæ? quam quæstionem late tractat ex *num. 22.* & nos tractamus infra *à num. 559.* vbi vide.

516 Circa ead. verba † Goncalez *d. glos. 9. §. 2.* mouet quæstionem, an Canonicatus Doctorales, & magistrales, quæ in Regnis coronæ Castellæ, & Legionis sunt conferendi per concursum vni Magistro, seu Doctori, vel Licentiato in S. Theologia, & vni Doctori, vel Licentiato in iure Canonico, vel ciuili graduatis iuxta formam Bullarum Sixti IV. Innoc. VIII. & Leonis X. comprehendantur in reseruatione huius regulæ, stantibus d. Bullis, & indultis ad conferen. hos Canonicatus, in quibuscumque mensibus vacauerint, & disponentibus, quod per nullas reseruationes speciales, & generales siue regulas Cancellariæ comprehensi censeantur. Quam quæstionem nos breuiter attigimus infra *num. 679.* circa illa verba, *ac etiam disponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus nunquam comprehendantur, &c.* vbi melius cadit ibi vide, & *n. 608.*

517 Circa ead. verba est alia quæstio, † quam tractat Goncalez *d. glos. 9. §. 3.* an hæc regula procedat, quo ad Beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, vbi non adest certus numerus Canonicorum, seu allotum Beneficiorum, sed secundum fructuum super erescentiam, vel decrescentiam Beneficiati crescunt, seu decrescunt, quæ dicitur Ecclesia receptiua? De qua quæst. infra *n. 550.* circa verba *quocunq. modo vacatura*, vbi melius cadit.

518 Circa ead. verba quærit idem Goncalez. *d. glos. 9. §. 4.* an, si in vna Ecclesia vnum dumtaxat Beneficium consistat, vel, si alicui competit collatio vnius tantum Beneficij, hoc vnicum, & monoculare Beneficium comprehendatur in reseruatione huius regulæ? & tandem resoluit, quod quicquid esset in

terminis regulæ 3. de quo supra à *num.267.* hæc regula capiat huiusmodi Beneficia monocularia, quia generaliter, & plenissime loquitur de omnibus Beneficiis qualitercumque qualificatis, & quia hæc regula non aufert lumen, & potestatem conferendi omni tempore, vt illa regula 3. sed dumtaxat in mensibus Apostolicis, & alias sequeretur, quod fere omnia Beneficia curata, quæ vt plurimum sunt sola, & monocularia in Parochialibus, non venirent sub reseruatione contra verba regulæ exprimentia Beneficia cum cura: & sic ait, quod tentari posset, quod quando, sine veri præiudicio, Dignitates maiores post Pontificialem in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, si essent monoculares, non comprehenderentur sub reseruatione d. regulę 3. tamen caderent sub reseruatione huius regulę, quod mihi non certum videtur.

519 Circa ead. verba restat alia quæstio, quam agit † Goncalez *d. glos 9. §.5.* an hæc regula capiat Beneficia creata, & fundata post illius promulgationem? & pluribus adductis pro parte negatiua, quam tenet Rota *decis.32.num.7. de Preben. in antiquis?* & Simoneta *quæst.12.* per *Clemen. fi. de rescrip.* tandem resoluit id nempe, quod sub regula nostra cadant Beneficia postmodum creata, cum Gaspare de Perusio *de reseruat. cap 2. num.* 8. Gemin. *cons 69 sub num. 9.* Ænea de Falcon. *quæst.3 principali, num.* 8. Mandosio *regul.3. quæst.7.* additionatore Simonetæ *d. quæst.12.* & P. Greg. *de Benef. cap.7. numer.1.* quia, quando reseruationes sunt inductæ per constitutiones, leges, seu regulas, vt in proposito, non est in consideratione noua creatio, quia lex semper loquitur *l. Arr ani. C. de hæret.* & contraria procedunt in reseruationibus specialibus pro certis personis iuxta terminos *d. clem. fin.* quæ sunt ambitiosæ, odiosæ, & restringendæ *cap. quamuis. de Praben. in 6.* cum aliis, non in reseruationibus generalibus, & per viam legis.

520 Puto tamen, † quod, quamuis Beneficia postea creata, & erecta, cadant sub reseruatione regulæ, id non procedat in ipsa prima vacatione per creationem, & erectionem, sed in vacationibus succedentibus post primam prouisionem: durum enim videtur, & à mente Papæ longe alienum, quod, si in mense Apostolico crearetur, seu erigeretur Beneficium per Ordinarium, quod non asser de iure patronatus laicorum, Ordinarius ipse non posset illud conferre pro illa prima vice, nec patronus Ecclesiasticus præsentare, quamuis Goncalez *ibi, num.* 49. *&* 50. contra teneat, nempe tale Beneficium venire sub reseruatione regulæ, etiam in prima vacatione per nouam creationem, & erectionem.

521 Tertio circa illa verba, † & *vbicumque existentia*, notandum est, quod per ea ampliatur reseruatio regulæ nostræ, non solum ad omnia Beneficia qualitercumque qualificata, sed etiam vbicumque existentia, id est, siue in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, seu Cathedralibus, siue alias, quæ tamen verba maioris declarationis gratia, & omnis dubitationis tollendæ causa, sunt adiecta; nam etiã sine eis illa comprehenderentur in reseruatione generali, & per viam legis, licet secus in reseruationibus specialibus pro certis personis, Hier. Gabr. *cons.197. lib.1. n.7.* tradit Goncalez *glos.10. à n. 1.* qui alia etiam adducit circa ista verba, non multum conducentia.

Quarto ex illis verbis, † *in singulis Ianuarii, Febr.* 522
Aprilis, Maij, Iulij Augusti, & Nouemb. mensibus, notandum est istos 8. menses prout iacent, & computantur, esse Apostolicos, & reliquos quatuor remanere Ordinariis, ordinarios propterea communiter nuncupatos, notat Goncalez *glos.11. ex num.1.*

Sed hic oportet videre, † vnde mensis incipiat, 523
& computetur in proposito, & dicendum est, mensem incipere à media nocte, verbi gratia, mensis Ianuarij seu Februarij seu Martij incipit à media nocte præcedenti 1. diei, quæ dicitur media nox præcedentis diei, id est, vltimi præcedentis mensis. Nã dies naturalis, & consequenter mensis secundum communem, & naturalem computationem, incipit à media nocte, vt in l. more Romano ff. de feriis, & ibi Ias. & alij *ca. consuluit de offic. Deleg.* vbi D. Tiraq. *de retractu lign. §.1. glos. 11. num* 7. Nauar. *de oratione cap.3. n.34.* late Francolinus *in tract. de tempore horarum Canonicarum cap.87. cum seq.* & in proposito Rota in vna Auersana Parochialis 12. Mar. 1562. coram Oradino, vt per Verallum *decis.67 seu 71 lib. 2. in manuscriptis* Ioseph. Ludouic. *decis.116. n.7.* Rota etiam in Pistorien. alternatiue infra adducta *n.739.* & post hæc Goncalez *d. glos.11. à num.9.* qui citat Polidorum Ripam in nouissimo *tract. de nocturno tempore c.3. à n. 17. & c.158.* & in terminis nostræ regulæ inquit dixisse sæpe Rotam.

Est autem media nox † vbi cœpit sonare hora 12. 524
mediæ noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horæ, quia cum primus pulsus horæ sonat, iam est hora expleta Thom. Sanchez *de matrim. lib. 2. disputat. 41. num. 40.* & sic qui expirauit post primum pulsum horæ decimæ secundæ, mediæ noctis vltimi diei, verbi gratia Decem, antequam finiretur pulsus illius horæ, dicitur obiisse in mense Ianuarij & non Decemb.

Et vbi sunt diuersa † horologia, videtur stãdum 525
horologio Parochiæ, seu viciniæ, in qua defunctus obiit, aut illi, per quod communiter ibi reguntur, cessante tamen fraude, aut notabile de ordinatione horologij, vbi autem horologia non incipiunt à media nocte, & meridie de 12. in 12. horas numerando, vt in Hispania, & Gallia, sed ab occasu solis vsque ad 24 horas numerando per quatuor senarios, seu duas duodenas, vt in Italia, media nox accipiẽda erit iuxta quantitatem, seu magnitudinem, & paruitatem dierum, & noctiũ, & tempore equinoctij media nox erit hora sexta, &c. Et ad id cognoscendum deseruient tabulæ positæ per Francolinum *in d. tract.3. par. cap.100.101. & 102.* quamuis factæ sint ante correctionem anni, & sic in eis vernum ęqui noctium ponitur 10. Martij & non 21. vt in correctione, deseruient etiam regulæ positæ per lunaria perpetua, & in calendario aliquorum missalium ponitur in fine mensium, quot horas habent dies, & noctes mensis de 10. in 10. dies.

In

526 In locis vero vbi † non est horologium, vel, si sit, quando probatur non esse bene ordinatum, seu quod audiri non potuit, aut de facto non fuit auditum, accipienda erit media nox iuxta cursum noctis, arbitriumq; sc iudicium hominum, præsertim habentium experientiam, & cognitionem de hoc. Et etiam à communiter accidentibus, & vero similibus, vt *in d. decis.* Veralli. 67. seu 71. vbi ex galli cantu probato per testes, fuit resolutum Beneficium post mediam noctem ad sustinendam prouisionem Ordinarij Ioseph. Ludou. *supra*, & Goncalez ex *numer. 16.* qui post Polidorum Ripam *in d. tract. cap. 157. 160. & sequent.* aliqua adducit de galli cantu, & tempore, quo galli cantare solent, & tandem concludit, quod ad probandum esse iam noctem versus diem inclinatam, diemque sequentem iam ceptum, sit leuis ponderis præsumptio, quæ in solo gallicinio fundatur, cum diu, noctuq; galli cantare non prætermittant, quamuis versus auroram cantare frequentius sit, & quantum deferatur huic gallicinio arbitrio iudicantis pensatis circumstantiis, & testium rationibus, aliisque verisimilitudinibus relinqui putat ad *l. 3. vers. tamen magis scire potes. ff. de testibus & c. in præsentia de renuntiatione*, sed ego addo, d. præsumptionē ex galli cantu maxime accipiendam esse ad sustinendam prouisionem Ordinarii, vt in terminis. d. decisionis Veralli, ex quo pro Ordinario facit ius commune, vt dicetur *num. 528.* & seq.

527 Succedit nunc difficultas, † quod iuris quando vacat Beneficium circa mediam noctem vltimi diei mensis, ita vt minime constare possit, an fuerit finitus vnus mensis, & ceptus alius, & sic an vacauerit in mense Apostolico, an in Ordinario, vel quando vacat Beneficium per obitum alicuius, cuius mors ignoratur in quo die, & mense fuerit, an in ordinario, an in Apostolico, quia, verbi gratia, inuenitur mortuus in fluuio, puteo, aut in deserto, & nescitur quo die, & mense obiit, nemo enim vidit eum mori, vel mane die 1. Ian. repertus est mortuus in lecto & nescitur, an obierit post mediam noctem, an ante. An tunc Beneficium censeatur vacare in mense ordinario, an in Apostolico, Et an Ordinarius possit illud conferre? Et difficultas procedit quando facta diligentia, & indagatione, sciri non potest in quo mense Beneficium vacauerit, nam Episcopus, antequam prouideat de Beneficio vacante, inquirere debet in quo mense vacauerit, vt sciat, an ad se, an vero ad Papam prouisio pertineat, alias male faceret, & si forte vacasset in mense Apostolico, violaret alternatiuam, vt in d. Pistorien. infra adducta, *d. n. 739.*

528 In casu autem dubij, † quando facta indagatione constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, videtur posse Episcopum illud conferre, nam in casu dubij præsumendum est pro Episcopo, ex quo ad eum spectat prouisio omnium Beneficiorum suæ Diœcesis de iure communi cessantibus reseruationibus, vt supradictum est *in principio num. 52.* quo iure priuari non debet non constando d. reseruationes, & confirmatur, nam illa interpretatio est fauorabilis, per quam fit redditus ad ius commune *l. si vnus §. pactus, ne peteret ff. de pactis*, & ibi Ias. *num. 6. cum aliis*, præterea in dubio facienda est interpretatio pro non reseruatione, nam in dubio fauēdum est ordinariæ collationi, & iurisdictioni, quæ fauorabilis est, Staphil. *de literis gratiæ in præfatione n. 16.* & Mandos. *cons. 11. num. 4. 5. & 8.* ex glos. *in cap. 1. de rescript. in 6. verb. processus circa fin. & in Clement. 2. de off. ord. verb. volumus*, quam dicit notabilem, Abb. *in c. si quis contra de foro comp. num. 4.* & reseruatio est odiosa, vt supradictum est à *num. 66.* & per istam interpretationem non fit graue præiudicum Papæ, qui concurrit cum omnibus Ordinariis, & alias fieret graue præiudicium Ordinario priuando eum sua prouisione, Goncalez *§. 4. proœm. num. 21.* quæ ratio procedit in quolibet Ordinario, &c. nec obstat *Clementina 1. versi. neutro, vt lite pendente*, quia loquitur in casu speciali, in quo constabat fuisse litem super Beneficio, cuius ratione Episcopus erat impeditus prouidere de iure communi, vt *in c. 1. & 2. vt lite pendente in 6.* & reseruatio *c. 2. de Praben. in 6.* de qua dubium erat, an intraret, tanquam clausa in corpore iuris est fortior, ac fauorabilior, &c. vt per Goncalez *d. gloss. 11 à n. 44.*

Sed ait Goncalez *ibi ex num. 26.* † quod tali casu 529
actor succumbat, siue fuerit prouisus Apostolicus, siue Ordinarius, & possessor est absoluendus, ex Puteo *decision. 207. & 266. lib. 3* nam, cum sunt partium iura obscura, contra petitorem iudicandum est. *§. retinendæ versic. commodum de interdictis cap. 2. de probatio. cap. inter dilectos in fin. de instrumen. regul. cum sunt partium 11. in 6.* Mascard. *conclusione 1200. cum aliis*, & actore non probante, reus debet absolui. *l. qui accusare C. de edendo. cap. vnico. versicul. cum enim, vt Ecclesiastica Beneficia.* Mascard. *conclusione 36.* quod etiam procedit in causa Beneficiali, nam, licet reus non doceat de iure suo, adhuc vincere debet, & dari ei sententia absolutoria, ex non iure actoris Felin. *in c. olim de rescriptio num. 9 & 10.* Caputaquen. *decis. 174. num. 6 part. 2. & 133. part. 3. cum aliis*, neutro tamen possidente, obtinebit prouisus ab Ordinario supposito, quod eius prouisio sit anterior prouisione Papæ, quia Ordinarius, & prouisus ab eo fundat intentionem suam de iure communi, & onus probandi reseruationem ratione mensis spectat ad prouisum Apostolicum, se fundantem in vacatione in mense Apostolico, cum hoc sit suæ intentionis fundamentum, Rota *decis. 46. parte 2. diuersor. cum aliis*, hæc Goncalez.

Cuius quidem sententia † mihi non placet, quā- 530
tenus ait, quod tunc prouisus Ordinarius succumbet, si prouisus à Papa de illo Beneficio tanquam vacante in mense Apostolico possidet, nam, cum in prædicto casu, vbi constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit præsumatur pro Ordinario & ius commune pro eo faciat, vt dictum est, prouisus ab eo habens hanc præsumptionem iuris pro se habet suam intentionem fundatam, & transfert onus probandi in aduersarium etiam existentem in possessione, Alciatus *de præsumpt. 3. parte num. 2* & ibi addit Mandos. *reg. 4 quæst. 1. nu. 4. & regul. 12. quæst. 7. num. 4.* Couarr. *lib. 2. vari. cap. 6. num. 1.* Mascard. *quæst. 17. à num. 6. & conclus. 1227.* & Pacian. *eodem tract.*

de probatio. lib. 1. cap. 12. & vbicumque Ius commune pro aliquo facit, & pro eo præsumit, istius modi iuris præsumptio onus in reum probandi transfert, Mascard. *d. quæst. 17. num. 9.* & ipse Goncalez *supra n. 47.* ait, quod qui habet pro se ius commune, vt in proposito, dicitur habere plenam probationem quamdiu aliqua exceptione contraria plene probata non repellitur cum Bar. *in l. admonendi num. 50.* Ripa *num. 112 ff. de iure iuran.* Puteo *dec. 101. num. 1. lib. 2.* & Rota *dec. 522. num. 4. p. 1. diuer.* & quod præsumptio iuris reiicit probandi onus in aduersarium, & quo ad hunc effectum æquiparatur quasi possessioni, quæ, & ipsa transfert onus probandi in aduersariũ, dicit Menoch. *de præsumpt. lib. 1. quæst. 33. à num. 2.* & præsumptio iuris est vera & liquidissima probatio, Alcia. *num. 3.* & Corian. *supra* Mascard. *d. conclusione 1227. num. 11.* Menoch. *supra quæst. 36. à num. 3* Rota *decisione 4. num. 21. parte 2. diuersorum.* Goncalez *§. 7. proœm. num. 141. & glos. 43. num. 91* & Vasius *de iure emphyt. quæst. 7. num. 33.* vbi docet probationem per legis præsumptionem sufficere, etiam, vbi requiritur probatio per scripturam. Et possessio non transfert onus probandi in aduersarium, quando est aliqua præsumptio contra possidentem Mascard. cum communi *d. conc. 1200. n. 65.*

531 Nec obstat *d. decis.* † Putei 207. vbi dicitur, quod prouiso per Ordinarium agenti contra prouisum Apostolicum possessorem incumbit onus probandi Beneficium vacasse de mense ordinario, quia non loquitur in casu proposito, quando constare non potest in quo mense Beneficium vacauerit, sed quando de eo constare potest, & controuertitur. cui incumbat onus probandi mensem vacationis Ordinarium vel Apostolicum, an prouiso per Ordinarium, qui est actor, an prouiso Apostolico reo, & possessori non petenti nisi absolutionem?

532 Ex quibus prædicta † resolutio procedit non solum quando prouisio Ordinarij est anterior, sed etiam quando est posterior prouisione Apostolica, quæ fundatur in reseruatione, & vacatione in mense Apostolico, & non iure præuentionis, quicquid dicat Goncalez *d. glos. 11. num 34. 40 & 43.* nam, cum prouisio Apostolica fundetur in reseruatione, corruit non stante, aut non apparente reseruatione, ac impedit subsequentem prouisionem Ordinarij iuxta supradicta *num. 177.* nam de non stantibus, & non apparentibus idem est iudicium, vt est vulga-
533 re. Nec supradictis † obest *capitulum, si a sede Apostolica de Præben. lib. 6.* de cuius materia la e Goncalez *§. 3 proœm num. 50.* nam solum procedit vbi constat de prouisione, aut etiam reseruatione Papæ concurrente cum prouisione Ordinarij, & dubitatur de anterioritate, in proposito autem non constat de reseruatione, quamuis vbi in ipsa die acceptationis recognitæ alternatiuæ vacaret aliquod Beneficium, & non posset constare, an esset Prior vacatio, an acceptatio, & consequenter, an Beneficium vacaret in mense Ordinarij, an Apostolico, recte procederet d capitulum, si à sede Apostolica, vt ait Goncalez *glos. 65. num 18.* quia tunc primo, & principaliter dubitatur de anterioritate vacationis, aut acceptationis, conducit *decisio* Guidoboni. 11. *in manuscriptis*, † vbi habetur, *quod, cum ageret fabrica S. Petronii contra Ioannem possessorem bonorum cuiusdam defuncti eo prætextu, quod ad se bona pertinerent vigore statuti Bononien. disponentis, quod bona decedentium ab intestato non habentium agnatos, vel cognatos vsque ad quintum gradum, deueniant ad fabricam S. Petronij, dubitatum est, an incumberet onus probandi Io. se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, an fabricæ, non extare aliquem infra d. gradum? & Domini tenuerunt incumbere onus probandi Io. etiam, si esset possessor, quia fabrica habet fundatam intentionem ex statuto allegando negatiuam quod non extet aliquis intra d. gradum per glossam in l. cum de lege. ff. de probat. & quod decesserit intestatus, præsumitur, nisi doceatur testamentum, quia condere testamentum, est quod facti, quod non præsumitur, qui autem ex aduerso dicit se esse cognatum, vel agnatum intra quintum gradum, cum sit facti, debet illud probare, alias succumbit propter statutum, quod vocat fabricam. Ita resolutum est 30. Octob. 1553. coram D. Capisu.o.* 534

Nec obstat † quod ait Goncalez *glos. 43. num. 95.* 535 (vbi *num. 99.* refert *d. decisionem* Putei. 207. *& 266.*) quod quando quis tenetur vti actor probare aliquid, in quo se fundat, tunc non sufficit iuris præsumptio, sed requiritur aliunde probatio citans Achillem de Grassis *decis. 1. de probat. num. 1. & 2.* Cæsarem de Grassis *decis. 176. alias 1. qui filii sunt leg. num. 17. & 18.* quia id est, falsissimum, & contra receptas doctorum sententias, vt ex adductis patet, nec d. decisiones, id probant, nam *decisio.* Achillis, quæ est 165. in ordine dicens, quod doctrina communis, quod quis præsumatur viuere vsque ad centum annos, non suffragatur illi, qui tenet probare pro fundamento intentionis suæ aliquem viuere, quia tunc necesse est plene probare vitam ex Alex. *cons. 27. vol. 7.* ex eo quidem procedit, quod vere non sit iuris præsumptio quem viuere vsque ad centum annos, vt tenet Alcia. *de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 44.* Mandos. *reg. 19. de infirmis quæst. 6. à num. 5* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. vend. 3. par. numer. 33.* Paz *in praxi. 3. par. 1. tom. 10.* Pacianus *de probat. lib. 2. cap. 7. & 8.* & Ioan. Gutierrez *pract. lib. 2 quæst. 7. num 8.* & ita etiam procedit d. decisio Cæsaris de Grassis, *numer. 17. & 18.* quæ allegat decisionem Achillis, quando non est vera, & firma legis præsumptio, vltra quod ibi nihil resoluitur. Et facit quod dicitur supra *num. 356.*

Quærit etiam circa prædicta † verba Goncalez. 536 *d. glos. 11. ex num. 48.* quid erit, si aliquod Beneficium vacat in mense ordinario, & Ordinarius non confert illud in ipso mense, sed ingresso iam mense Apostolico, an ex eo, quod vacatio durauit, ac intrauit in mensem reseruatum, sit d. Beneficium reseruatum, nec ne? In qua quæstione multa adducit, & expendit, cum tamen ea parum habeat dubitationis, & sic nullus nunquam de ea dubitauerit, nec sit in Rota disputata, licet quotidie contingat, vt ipse dicit, tandem à *n. 53.* resoluit. d. Beneficium non esse reseruatum. Et ita sine dubio tenendum est, quia regula nostra dumtaxat reseruat Beneficia vacatura

in

in mensibus Apostolicis, & d. Beneficium non vacauit in mense Apostolico, sed ordinario, quamnis eius vacatio duret vsque ad mensem Apostolicum. Secundo quia regula loquitur de tempore, & initio vacationis, scilicet quando contingit obitus possessoris Beneficij, seu alius modus vacationis, non autem de continuatione ipsius vacationis, vt constat, tam ex mente, quam ex verbis regulæ, ad quod faciunt illa verba, *de mense, in quo vacarint*. De mente etiam clare constat, cum Papa velit partiri menses inter se, & Ordinarios, ita quod Beneficia de nouo vacatura in 8. aut 6. mensibus sint reseruata Papæ, Beneficia vero de nouo vacatura in aliis quatuor, aut 6. mensibus spectent ad prouisionem Ordinariorum, & alias non esset bona partitio, si Episcopi non possent prouidere Beneficia in suis mensibus vacantia, postquam intrasset mensis Apostolicus, cum tamen Beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic semel reseruata semper remaneant reseruata. Et confirmatur ex regula 4. Cancellariæ, vbi, quia Papa vult reseruare Beneficia non solum de nouo vacatura, sed etiam, quorum vacatio durat sede Episcopali vacante, dicitur, *quomodocumque vacant, & vacabunt in futurum*. Et facit etiam extrauagans *ad regimen. de Præben.* post principium in illis verbis, *nunc apud sedem Apostolicam vacantia, & in posterum vacatura*, quæ etiam verba pouuntur *in §. ac etiam per obitum*. Vnde apparet, quod quando Papa vult reseruare, etiam Beneficia vacantia, seu quorum vacatio durat, id expresse declarat, quasi aliud sit Beneficium vacasse, & durare vacationem, & aliud in posterum vacaturum, quod intelligitur de nouo, nisi sublata materia, aut ratio aliud importet, vt in casu *cap. si postquam de Præben. in 6.* vbi gloss. & D. & Puteus *decision. 48. lib 3.* aut nisi Beneficia vacatura absolute reseruentur non dicendo tali tempore, seu à tali tempore, seu tali loco, aut modo vacatura, & sic procedet sententia Simonetæ *quæstio. 74.* quam sequitur Mand. *reg. 26. in præfatione, numero 3. & 4. & regula 32. quæstion. 3. a numero 2.*

537 Vnde infertur, † quod Beneficia vacantia, sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, non reseruantur per superuenientem regulam mensium noui Pontificis, licet adhuc vacent. Ex quo regula solum reseruat Beneficia vacatura; & non vacantia, in quam sententiam proclinior est Goncalez §. 5. *proœm. ex num* 60 vbi istam quæstionem tractat, & vide dicta supra à *num.* 440. & infra *num* 646.

538 Rursus circa prædicta † verba quærit Goncalez, *d. glos. 11. ex num. 79.* de alia quæstione, quæ nullam habet difficultatem, nec fere dubitandi rationem. Quod si eadem Beneficia vacent pluries in mensibus Apostolicis, an post primam vacatione reseruatio regulæ locum habeat? Et multis pro parte neg. adductis, tandem resoluit contrarium, cum Calder. *consi. 10. de Præben.* & Simon. *quæst. 13.* non obstante regula *l. boues §. hoc sermone de verborum signif.* quoniam eadem ratio militat in secunda, & vlterioribus vacationibus, quæ in prima, & quia regula nostra reseruet omnia Beneficia in mensibus Apostolicis, quocumq; modo vacatura, & sic quocumque modo vacent, siue prima vice, siue pluribus, intrat reseruatio. Præterea, quia regulæ nostræ reseruatio est per viam legis generalis. Item quia quando in dispositione assignatur certum tempus, non solum comprehenditur primus actus, sed etiam omnes illo tempore contingentes; in super, quia per primã vacationem non satisfit menti, & intentioni Papæ reseruantis. Vlterius, quia versamur in materia de sui natura reiterabili, vt est vacatio Beneficij, quæ sunt limitationes *de reg. §. hoc sermone* adductæ per Feli. *in c. 2. de tregua, & pace, n 4.* Tiraq. *in d. §. hoc sermone* Ant. Gab. *conc. 2. de legib.* & alios relatos per Goncalez *supra*.

Quinto circa illa verba vsque † *ad sua voluntatis beneplacitum*, circa quæ multa cumulat de more Gõcalez *glos.* 12. non satis ad propositum videnda sunt per nos breuiter dicta supra *n. 446.* & infra circa verba, *dispositioni suæ, n 643.* 539

Sexto ex illis verbis, † *extra Romanam curiam* notandum est Beneficia vacantia in Romana curia, de quibus supra *à n. 68.* non includi in reseruatione huius regulæ, cum per eam solum reseruentur Beneficia extra Romanam curiam vacantia eo, quod Beneficia in Romana curia vacantia non egent reseruatione huius regulæ, cum semper, & quocumque mense vacent, sint reseruata principaliori, & potentiori, fortiorique reseruatione in corpore iuris clausa *ca 2. de Præben. in 6.* & de istis Beneficiis in Romana curia vacantibus, seu apud sedem reseruatis ad *cap.* 2. intelligenda sunt d. verba nostræ regulæ non autem de aliis Beneficiis reseruatis, quæ non possunt dici vere, & proprie vacare in curia, sed ad summum tantum large, & improprie, vt dictum est *num.* 88. & sic bene includuntur in reseruatione huius regulæ, nec id est inconueniens, cum possint concurrere duæ, plures ve reseruationes in eodem Beneficio eodem tempore, & vnum Beneficium pluribus reseruationibus possit esse obnoxium, vt dicitur infra *cap. 3. num.* 141. & tradit Goncalez *glos. 13. à num. 81.* quamuis idem Goncalez *ibi ex num. 63.* teneat d. verba etiam de omnibus aliis Beneficiis reseruatis intelligi ita, vt regula nostra de nouo non reseruet illa Beneficia quæ iam sunt reseruata, cum excludat Beneficia in Romana curia vacantia, & omnia Beneficia reseruata dicantur vacare in curia, vt antea dixit, & quod reseruatio regulæ nostræ locum non habeat in Beneficiis alias reseruatis, ait etiam Goncalez *glos. 5 §. 8. nu. 61. & in aliis locis*. Quod non est verum ex dictis, bene verum est, † quod regula nostra de expressione mensis vacationis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis disponat Mandos. *de signatura gratia tit. de prouisio. versic. an autem in impetratione* Puteus *decis. 25. lib. 3.* quam refert Goncalez *d. glos. 13. num. 78.* de quo Latius infra *num. 668.* vnde male ait idem Goncalez, *d. glos. 13. num. 91.* quod, si regula nostra includit Beneficia alias reseruata, esset necessaria expressio mensis. Quamuis de reseruatione per regulam nostram inducta esset etiam facienda mentio, vt ibi ait ex Cassadoro *decis. 9. num. 5. de Præben.* Ænea de 540 541

Falcon. 4. *quaest. principali effectu 44* Paris. *cons. 138. n. 8. lib. 4.* Caputaquen. *decis. 85. n. 4. par. 2.* Simoneta *quaest. 14. num. 12* iuncta additione, & Mandosio *in locis* per eum allegatis. Sed id cessat ex clausula apponi solita *spiritualiter, vel generaliter reseruatum*, de qua infra 11. *par. cap. 1. n. 30.*

542 Septimo ex illis verbis, † *alias quam per resignationem*, notandum est Beneficia in quocumque mense resignata in manibus Ordinarij non esse reseruata per hanc regulam, vt post haec tradit Goncalez *glos. 3. ex num. 1.* vbi citat Thom. Tribium *in decis.* Veneta. 54. *sub num. 15. lib. 2.* male tamen ait Goncalez *ibi à numer.* 29. quod illa verba nostrae regulae intelligantur, tam de resignatione pura, & simplici, quam de conditionali, & in fauorem, quae fit coram Papa, cum regula nostra indistincte, & generaliter loquatur, & sic generaliter sit de vtraque resignatione intelligenda, &c. nam resignatio coram Papa facta, quae inducit vacationem in curia, exclusa est per verba praecedentia, *extra Romanam curiam.* Et sic per ista verba solum excluditur resignatio facta coram Ordinario. Nec pro Goncalez facit Rotae *decis. 624. num. 1. lib. 3 par. 3. diuer.* dicens, quod regula nostra excipit resignationes, idque, siue in curia fiant siue in partibus, cui consonat *decis. 575. numer. 3. & 4. & decis. 700. in fin. ead. 3. par. diuers.* quia ibi non dicitur, quod resignationes factae in curia excipiantur per d. verba, *alias quam per resignationem*, vnde intelligenda decisio est, quod regula nostra excipit resignationes factas in curia per illa verba, *extra Romanam*, & resignationes factas in partibus per ista verba alias, quam per resignationem.

543 Ex quibus verbis apparet, † quod in quolibet mense anni possant permutari Beneficia coram Ordinario, nam cum in permutatione Beneficia resignentur *cap. 1. de rerum permutat.* in 6. ibi, *resignentur*, & *Clem. 1. eod. tit.* ibi, *resignata*, vere vacant per resignationem, & sic non comprehenduntur in reseruatione huius regulae, tradit post haec Goncalez. *d. glos. 13. ex num. 32.* & quod permutatio, seu resignatio ex causa permutationis, sit vera resignatio dicitur infra *11. par. cap. 3. n. 5.* quamuis multi in his partibus hoc non aduertunt, & ob id expectant mensem Ordinarij ad faciendam resignationem, seu permutationem coram Ordinario, 544 † aduertendum autem quod regula dumtaxat excipit resignationem expressam, non vero tacitam, quae ipso iure fieri intelligitur, vt per assecutionem secundi Beneficij incompatibilia per contractum matrim. &c. vt recte declarat Goncalez *d. glos. 14. à n. 62.* quod tamen melius probatur ex dictis per nos infra *11. p. c. 3 num.* 242.

545 Vnde in vacantibus † per resignationem non habet locum alternatiua, cum non sint reseruata per hanc regulam, quidquid dicat Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verb. alternatiua §. 1.* qui tamen recte ait eam habere locum non solum in vacantibus per obitum, sed etiam per assecutionem secundi incompatibilia per priuationem, matrimonium contractum, & Religionis ingressum, &c. siquidem Beneficia sic vacantia, quamuis dicatur resignatio tacita, reseruantur per hanc regulam, vt dictum est.

546 Et quando per istam regulam † reseruarentur simpliciter Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis, videbatur posse tentari non comprehendi Beneficia resignata ex causa permutationis in manibus Ordinarij ex dictis *d. 11. par. cap. 4. à num. 38.* cum Her. Gabriel. *consil. 199. lib. 2. & aliis.* Sed nihilominus tunc comprehenderentur ex quo sumus in reseruatione generali ad *decis. 1. de rerum permutationum nouis, 2. dubio in fi.* Probum *in cap. 2. de Praeben. in sexto, numer.* 24. & sentire videtur Goncalez. *d. glos. 14. num. 50.*

547 Octauo ex illis verbis, † *quocumque modo vacatura*, notandum est omnes modos vacationis (excepta vacatione in curia, & per resignationem) includi in reseruatione nostrae regulae, qui eam non appositis istis verbis comprehenderetur. Æneas de Falcon. *quaest. 1 sub n. 2.* tradit Goncalez *glos. 15. n. 1. & 2.* qui ex *n. 3.* ponit, & prosequitur modos vacationis Beneficiorum. De quibus vide per nos *dicta infra 11. par.*

548 Secundo notandum est, † quod regula nostra non solum locum habet in vacatione de iure, & de facto, sed etiam in vacatione de iure tantum, aut de facto tantum, vt late per Goncalez *d. glos. 15. §. 1.* & dixi supra *numero 198. & sequentis* vbi vide.

549 Tertio notandum est, † quod cum Beneficium non dicatur vacare ex persona habentis duntaxat ius ad rem, verbi gratia per praesentationem, electionem mandatum de prouidendo, seu gratiam in forma dignum, collationem nondum acceptatam, vel alias, vt supra *4. par. c. 3.* dictum est, non intrabit reseruationi nostrae regulae, si habens ius ad rem ad aliquod Beneficium decedat in mense Apostolico, sed adhuc Beneficium vacat vt prius, & durat prima vacatio, & prouisio spectat ad eum, ad quem prius spectabat, Goncalez *d. glos. 15. §. 2. à n. 1.* circa quod vide supradicta *à n. 278.*

550 Quarto notandum est ex d. verbis, † *quod regula nostra non procedit in Beneficiis Ecclesiae non numerata, sed receptiua*, vbi non est certus numerus Beneficiorum, quia regula reseruat Beneficia vacatura, at ista Beneficia nunquam vacant, sed cum defuncto expirant, & cessant, ac esse desinunt, & cum Beneficiato extinguuntur *c. dilecto. 25. de Praeben. & cap. ex parte de concess. Preben.* & ibi D. & diximus infra 11. *par. c. 2. n. 17.* & ita post plura pro contraria parte adducta resoluit Goncalez *glos. 9. §. 3.* dicens in terminis ita fuisse resolutum in vna Calagurritana Beneficii de Zenizeros 13. Octob. 1587. coram D. Pamphilio. quae decisio fuit confirmata in aliis pluribus causis, & signanter in alia Callagurritana Beneficij de Albania 22. Martij 1602. coram D. Seraphino, & ita etiam concludit Goncalez *d. glos. 15. §. 2. numer. 19.*

551 Nono circa illa verba, † *ad collationem. prouisionem.* De quibus Goncalez aliqua *glos. 16 & 17.* videnda sunt dicta supra *1. par. cap. vlt. à num. 31. & 4. par. cap. 1. num. 3.*

De-

552 Decimo ex illo verbo, † *præsentationem*, & sequentibus notandum est certum esse Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, sub hac reseruatione comprehendi, nam etiam non facta particulari expressione Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici in reseruationibus comprehenduntur, Felinus *in tractat. quando litera Apostolica, tertia limitatione*, Palacios Rubios *in libello de Beneficiis in curia vacant. §. 41.* Cassador. *decision. 4. numero 2. de iure patronatus.* Alana *de Concilio, secunda parte, capit. 25.* Mandos. *regul. 1. Cancellar. quæstion. 10. numer. 5.* Couarruuias *practic. cap. 36. num. 5.* Hoieda *de incompatibilitate Benefic. cap. fin. numer. 112.* Granutius ad Simonetam *quæstion. 9. numer. 10. cum aliis*, & à Legato à latere conferri possunt, vt infra *cap. 3. à numero 17.* ex quibus etiam in gratia, seu impetratione Beneficij, non est necessaria mentio iuris patronatus Ecclesiastici, vt per Selu am *de Benefic. 3. parte quæst. 11. 12. qualitate 3. 4. & 6. Fallentia, numero 21. & 23.* & post hæc tradit Goncalez *glossa decimooctauo, à numer. 6.*

553 Illud autem est Ius patronatus † Ecclesiasticum, quod, licet originem habuerit ex patrimonio layci, fuerit tamen vel ab initio, vel postea fundatione, testamento, donatione, aut alio quouis titulo in Ecclesiam translatum, aut in Capitulum, seu Collegium Ecclesiasticum Canonicorum regularium, aut sæcularium, vel in aliquam personam Ecclesiasticam ratione Ecclesiæ, Dignitatis, aut Beneficij, & tandem, quod competit Ecclesiæ, vel ratione Ecclesiæ, *cap. vnico. §. fin. de iure patronat. in 6.* Felinus *supra 6. limitatione*, Hieronym. Paulus *in practica Cancellar. versiculo in causa tua.* Maioricen. Rochus *de iure patron. verb. ius quæstione 7. num. 14.* Lamber. *eodem tractat. libro 1. quæstion. 1. art. 8.* Rebuffus *in praxi tit. de præsentatione. num. 5. & 7. & 3. part. signatura verb. necnon iuris patronatus num.* 8. Crescen. *decis. 3. de iure patronat.* Duarenus *de Sacris Ecclesiæ ministerijs lib. 5. cap. 4.* Mandos. *numer. 6.* & Couarruuias *2. & 5.* vbi proxime Did. Perez *in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordinam. glossa 1.* Spino *de testament. gloss. 4. numero 16.* Flaminius Parisius *de resignatione lib. 2. quæstion. 4. num. 39.* & Goncalez *supra num. 5. cum aliis*, & fa. t vtrunque

554 resolutum in vna. Valentina Beneficij † 26. Martij 1593. coram D. Otano, vt in sequenti decisione *fuit resolutum præsentationem factam per Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, de persona Petri Lagaua ad Beneficium SS. Matthiæ, & Luciæ situm in Parochiali Ecclesia S. Ioannis de Mercato, non tenere, quia licet admittatur illud esse iuspatronatus ex dotatione Matthiæ Aragno ciuis Valentini, nihilominus, cum translatum fuerit in Abbatissam, & Moniales Sanctissimæ Trinitatis, dicitur ius patronatus Ecclesiasticorum, & Ecclesiasticum* cap. vnico. §. vltimo de iure patronat. lib. *6. cum traditis per Couarruu.* 2 libro pract. quæst. cap. 36. num. 5. versiculo secundo, erit illud obseruandum, *& in consequentiam, quia vacauit de mense Maij, anni 1591. sub regula Cancellariæ reseruatoria octo mensium comprehensum, quo stante certum est, non licuisse Abbatissæ, cum Monialibus ad illud præsentare* cap. cum dilectus de iure patron. *non obstante in contrarium contra prouisionem Andreæ de Dueta, quia cum sit reus, & possessor fuisset ut sibi per non ius actoris venire Rota* decis. 4. de re iud. c. in nouis cum similib.

555 Et in causa in Salamantina † Capellaniæ del voto 5. Iul. 1593. coram D. Pamphilio, de qua infra *n. 599.* fuit dictum Capellaniam de qua. b. quæ vacauit in mense Maij vti iuris patronatus Ecclesiastici esse reseruatam.

Vnde Gambarus *de offic. Legati lib. 3. numero 416. & seqq.* cum Mariano Socino *in repetit. cap. de Monach. de Præbend.* ait, quod si laicus patronus ex fundatione efficiatur Religiosus, tale ius patronatus fit Ecclesiasticum, quia per talem ingressum omnia acquiruntur Monasterio *authentica ingressi. Cod. de Sacris Ecclesiis*, & sic ius patronatus transit in Monasterium, Lamberr. *1. p. 2. lib. q. 2. artic. 11. num. 12.* quod tamen solum procedet durante vita Monachi, vbi ius patronatus iure sanguinis defertur in posteros, & illi adsunt ex Probo ad Monach. *in rubrica de iure patron. in 6. num. 2. & num. 418. & seq.* ait idem Gambarus, quod si aliquis Episcopus ex largitate fidelium obtinens Comitatum, vel Ducatum, in quo exercet iura temporalia, vt Dominus temporalis. (Vt verbi gratia Episcopus Palentinus, qui est Comes Perniæ, & Episcopus Ouetensis, qui est Comes Nuruenæ) habeat ratione huius Comitatus, vel Ducatus ius patronatus, iudicabitur Ecclesiasticum, quia cum Comitatus sit Ecclesiæ & ius patronatus Comitatus ergo ius patronatus est Ecclesiæ. Præterea istud ius patronatus habet causam à Comitatu, vel Ducatu, qui est Ecclesiæ, ergo ipsum est Ecclesiæ, vnde etiam infertur contra Vala cum *consultatione 163. ad fin. 2. part.* quod ius patron. spectans ad Prioratum est Ecclesiasticum, licet ipse Prioratus sit iuris patronatus laici.

556 Vnde etiam ius patronatus † spectans ad laicos religiose viuentes, & portantes habitum religiosum, & gaudentes priuilegio fori, & Canonis. vt sunt benignæ, est Ecclesiasticum Rota *decis. 8. de iure patron. alias 332. in antiquis.* Felin. *supra limitatione 4.* qui inde infert ad ius patronat spectans ad fratres 3. ordine D. Francisci, non vt singulas, sed vt vniuersitas, quod sit Ecclesiasticum, sequuntur Selua *d. q. 11. 3. p. d. num. 23.* Rochus *d. verb. ius num. 17.* Lamber. *d. lib. 1. q. 1. artic. 10.* & Gigas *de pensio q. 24. num 5.* Mascard. *de probat. conclus. 960. num. 2. 6. & 8.* & facit quod tradit Suarez *5. tom. de censur. disputat. 22. section. 1.* & hinc etiam ius patronatus spectans ad magistros, seu milites ordinum militarium, vt D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, & c. etiam coniugatos ratione magistratuum, aut præceptoriatum, seu commendarum etiam Ecclesiasticum, Mascardus *ibi numero 3. 4. & 5.* ad quod faciunt dicta supra *part. 1. cap 4.* & est declaratio S. Congreg. Concilij Lusitana infra adducta *9. p. c. 2 n. 163.*

557 Sed quamuis ita certum, † & receptum sit Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici comprehendi in hac, & aliis reseruationibus, tamen non seruatur in Hispania, præsertim in his Regnis Castellæ, imo indifferenter Benefi. iuris patronatus, etiam Ecclesiastici ad præsentationem patronorum prouidentur in partibus, in quocumque mense vacauerint, vt videmus quotidie. Quæ obseruantia, ac

consuetudine supposita dubitatur, an ex ea defendi possit, id licere, non obstante hac reseruatione, & alijs quasi vsu non receptis, aut abrogatis in Beneficiis iuris patronatus Ecclesiastici, ad notata per Fellin. *in cap. 1. de tregua, & pace,* & alios infra referendos 11. *parte capit. 5. numero* 150. quod lex vsu non recepta non ligat, & in capit. final. de consuetudine.

558 Sed ista doctrina non videtur † posse applicari regulis reseruatorijs, quæ licet sint per modum legis Sarnen. *de annali quæstion. 23.* & in eis procedatur per viam legis vniuersalis, Puteus *decision. 164. sub numero 5. libro* 2. Rota in Calagurritan. Beneficij de Arcaya infra adducta *num.* 560. tamen reuera nihil aliud sunt, quam auocationes quædam prouisionis Beneficiorum per Papam ad se factæ, vt patet ex diffinitione reseruationis, de qua per Æneam de Falcon. *quæstion. 1. principali.* Simonetam, seu potius additionarorem *quæstione 1. numero* 1. Mascard. *conclusione 1276. numero 1.* & nouissime per Goncalez *gloss. 5. numero 19. & gloss. 31. à numero 1.* & per eas quasi protestatur Papa contra inferiores, ne vllo modo se intromittant in prouisione, & dispositione Beneficiorum per illas reseruatorum, & omnino eis adimit facultatem prouidendi, & disponendi de illis, velint nolint, recipiant, vel non recipiant & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur enixa eius voluntas, & tollitur obseruantia, & consuetudo in contrarium ad Probum in Monachum *in cap. tibi, qui de rescript. in 6. sub numero* 8. Ant. Gabriel, *de clausulis conclusion. 3. à num. 4.* & alios infra relatos *cap. 4. num....* nec refert, quod non faciat mentio, & derogatio obseruantiæ, & consuetudinis præteritæ iuxta *cap. 1. de constitution. in 6.* quia illa non est vllius considerationis stante interpretatione per singulos Pontifices renouantes regulam, vt alias supradictum est *num.* 454. & infra *num.* 677. nec illa vnquam potius introduci stante d. decreto irritan. iuxta dicta. Et prætetea Papa reseruando generaliter derogat omnibus iuribus, & statutis, seu consuetudinibus, & tollit omnem potestatem conferendi, vt cum Ioanne de Lignano dicunt Domin. *numero 3.* & Francus 6. *in cap. fin. §. in Præbendis. de consuetud. in 6.* Mandos. *reg. 4. quæst. 7. num. 2.* & Rota in Bononien. supra adducta. *num.* 452. *in 1. difficultate.*

559 Sed rursus dubitatur († esto quod Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici cadant sub hac reseruatione, & alijs an secus) sit, quando sunt debita certis personis, seu certo generi personarum, verbi gratia consanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, vel quæ magistris, aut Doctoribus sunt conferenda ex consuetudine, fundatione, &c. In quo prima sententia est, ista Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus; quia verba reseruationum eis conueniunt, & maxime nostræ regulæ, quæ reseruat omnia Beneficia qualitercumq; qualificata, nec per reseruationem aufertur ius illis, quibus sunt debita, nam cum reseruatio sit generalis, & non in fauorem certæ personæ, potest Papa illis conferre.

Ita tenuit Rota in vna Placentina Portionis de anno 1544. apud Puteum *decis. 164. lib. 2.* vbi respondetur doctrinæ *glossa fin. in cap. cum in Ecclesia. de Præbend. in 6.* quæ ait, quod Præbenda alteri ex consuetudine debita, puta Magistro, non debeatur expectandi.

Respondetur inquam, quod loquitur in gratia de vacaturo ad fauorem certæ personæ, &c. item tenuit Rota in vna Tirasonen. iuris præsentandi, & inualiditatis præsentationis. 19. Ian. 1583. coram D. Robusterio, vt in sequenti decisione. *Fuit resolutum quod præsentatio cap. Ecclesia Tirasonen. fuit nulla, quia Beneficium vacauit in mense reseruato, & regula reseruatoria octo mensium capit etiam ista Beneficia, etiam quod sint debita certo generi personarum, vt Papa, & non alius conferat illa dictis personis, vt per Puteum* decision. 6. de mense, *& latius* decision. 164. libro 2. *refert Aut. August.* in ead. regula de mense num. 5. *prout Papa prouidit in casu isto persona habenti qualitates Bullæ Alexandrinæ, qualitas enim ista, quod conferantur istis personis, non contradicit reseruationi, sed tuetur ius illarum partium, vt illis dicantur debita ista Beneficia Sarnen.* de iure quæsito q. 1. *& ideo ista causa debet astringere reseruationes iuxta limites illius, quia limitata causa limitatum producit effectum & sic quoad ipsas personas tantum comprehensas d. Bulla, vt Papa solus possit illis prouidere, & non alius. Nec mouebant Dominos clausula, non obstantibus reseruationibus, quia recipiunt interpretationem à principali dispositione, scilicet ad effectum prouidendi illis personis, & sic, vt illa Beneficia non conferantur alijs, non autem, vt Papa non possit illis quouis modo prouidere præueniendo, aut reseruando præsertim, cum Papa non dicat, etiam per nos, nec placebat dec. ex aduerso adducta, quia est defectuosa, & acephala. considerabant etiam Domini, quod clausula illa executiua, de reseruationibus sunt intelligenda, & referenda respectiue, singula singulis, vt sint conferenda per Ordinarios istis personis vbi non adsunt reseruationes, & per Papam, vbi sunt reseruationes, quia qualibet dispositio recipit passiuam interpretationem à iure communi, & ista clausula regularum reuocatoriarum istarum facultatum conferendi reseruata sunt prægnantes, & apposita in legibus vniuersalibus, quæ capiunt omnia, nec facit Concilium Trident. quia agimus de præsentatione patroni, & institutione Ordinarij quæ nulla sunt cum sint Clericorum, & comprehensa sub reseruatione, & non est necesse disputare de prouisione Papæ, & de illius validitate, quia sufficit, vt obtineat per non ius actoris, vltra quod Concilium in casu isto non intrat, vt per informantes sed hoc est ex abundanti,* idem fuit dictum in alia Tirasonen. Vicariæ 13. Oct. 1595. coram Vlitâ infra adducta. 9. p. c. 2. n. 309.

Et idem tenuit Rota † loquens in Beneficijs pa- 560
trimonialibus in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya 28. Iun. 1591. coram Illustrissimo Seraphino, vt in sequent. decis. *fuit resolutum, iustificatam fuisse gratiam D. Petri, nam quantum ad Clericatum legitimitatem & quod est filius patrimonialis loci, de quo agitur, hæc omnia probantur per testes bene deponentes de publica voce, & fama, & communi reputatione: item quod valor Beneficij non excedit 24. ducatos, probatur per eandem publicam vocem, & famam Puteus* 29. libro 1. *item satis probatur valor obtenti, in quo minor probatio etiam de auditu simplici sufficit, iuxta stylum Dominorum, obitus etiam*

etiam Francisci vltimi possessoris probatur concludenter, item vacatio per eius obitum ex confessione partis aduersa, & in hoc nulla adest difficultas: maior versatur difficultas circa pertinentiam collationis, nam prouisio facta est tanquam de reseruato, & sumus in Ecclesia numerata patrimoniali, in qua non videntur habere locum reseruationes ex traditis per Couarr. pract. q. c. 36. num. 4. versic. similiter. *si Beneficia patrimonialia, maxime stante Bulla Alex VI. qua in pluribus causis fuit allegata qua excludit generaliter omnes reseruationes, verum quicquid ipse dicat, Domini censuerunt, hæc Beneficia cadere sub reseruationibus generalibus, cum verba reseruationum eis conueniant ad Felin.* in cap. postulasti. numer. 5. de rescript. *etenim ea comprehenduntur sub indultis Cardinalium, vt per Puteum* decis. 163. lib. 3. *Caputaquen.* decis. 66. p. 1. & decis. 89. p. 2. *vnde à fortiori debent comprehendi in reseruationibus generalibus, præsertim vacationis in curia, qua est clausa in corpore iuris* c. 2. de Præb. in 6. *cum in his procedatur per viam legis vniuersalis Calder.* consi. 11 de priuileg. *Imola* in Clement. 1. vltimo not. de sepult. *& fuit alias discussum, licet non plene resolutum in vna Calagurritana de Apodaca 30. Mart. 1590. coram R.P.D. meo Orano non obstat Bulla Alexandri, quia præterquam quod non est producta in forma probanti, qua exceptione alias fuit reiecta in vna Calagurritana de Cenicero 1. Aprilis* 1588. *non comprehenditur reseruatio per vacationem in curia, qua nunquam venit sub generali dispositione, in qua fit mentio reseruationum, vt per Francum* in d. c. 2. num. 3. de Præbend. in 6. *Æneas de Falcon.* de reseruat. 4. quæstion. 43. effectu, *nec obstat D. Petro statutum numeri super ascensione eorum, qui cepti sunt beneficiati, quia ante oppositionem aduersariorum, & sententiam pro eis latam ab Ordinario, non dicitur aliquod ius quæsitum in Beneficio, adeo quod neq; de huiusmodi oppositione est facienda mentio, vt tradit Cassad.* decis. 18. de Præbend. *quare non est huius rei habenda ratio, maxime stantibus decretis irritantibus in reseruationibus appositis, & ita conclusum gratiam D. Petri esse canonicandam.* Idem etiam tenuit Rota in alia Calagurritana Beneficij de Apodaca 20. Maij 1596. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. in qua fuit resolutum. *Didaco Inniguez ad indicandum Beneficium, nam eius gratia est anterior alia Martini, & iustificata, ac ideo canonicanda* cap. super eo. de offic. deleg. cap. sibi, qui de rescript. in 6. &c. *nec obstabat Motus proprius Sixti V. per quem concedebatur facultas Ordinario conferendi huiusmodi Beneficia, seruata forma in eo contenta, quia ille non comprehendit Beneficia reseruata, vt fuit dictum in illa Calagurritana de Ariola. 24. Ianuarij præteriti coram D. Penna, de reseruatione autem manifeste apparet, cum Beneficium vacauerit de mense Iau. qui est reseruatus. Apertissimi autem iuris est regulam reseruatoriam octo mensium comprehendere etiam Beneficia certo generi personarum debita. Puteus* decis. 164. num. 1. libro 2. *& fuit resolutum in d. Terasonen. iuris præsentandi 27. Ian. 1583. coram Reuerendissimo Oriolen. vltra quod constat de alia reseruatione respectu familiaritatis Didaci defuncti, qua durat etiam defuncto Papa* extrauag. ad Roman. de Præbend. *inter communes Simoneta* de reseruat. q. 37. cum aliis, & hanc sententiam sequitur Flam. Parif. *de resignatione Benefic. libro 2. quæstione 12. numero 6.*

Secunda sententia est in contrarium, † scilicet, 561
quod reseruationes non capiant ista Beneficia debita certis personis, seu certo generi personarum. Ita tenet Æneas de Falcon per glossam *in d. c. cum in Ecclesia. 3. quæstione principali, numero vigesimosecundo.* vbi ait, quod beneficia, quæ vigore consuetudinis, vel statuti debentur alicui, puta Magistro, vel alteri non comprehenduntur in reseruationibus, & refert Puteus *decision. 235. libro 2. num. 2.* sequitur Menochius *consil. 294. num.* 18. *lib.* 3. tenet etiam Couarr. *pract. cap. 36. numero 4. vers. similiter, si Beneficia patrimonialia*, loquens de Beneficiis patrimonialibus, & Canonicatibus, qui Theologis magistris, & iuris Pontificij Doctoribus ex electione sunt conferenda, qui tamen ait opinionem istam dubiam esse, quoad hæc patrimonialia Beneficia, & Canonicatus propter verba reseruationis *cap. 2. de Præbend. in 6.* de qua ibi loquitur, quæ adeo generalia sunt, vt hæc Beneficia comprehendere videantur, propterea se lectorem admonere hac in controuersia, quod diligenter obseruet, quod praxi receptum fuerit, & quod sit Christianæ Reipublicæ, ac ministerio diuino conducibilius siquidem admodum conducit hæc Beneficia non comprehendi vllis reseruationibus, &c. Et tenuerat Rota in vna Cæsaraugust[illegible]nonicatus, & Præbendæ Alcanicij coram D. [illegible]ucio 13. & 27. Ianuarij 1553. in qua fuit resolutum. *Regulam reseruatoriam 8. mensium, licet comprehendat Beneficia iuris patronatus ex priuilegio, tamen non comprehendere Beneficia iuris patronatus debita ex priuilegio filiis patrimonialibus, quia quotiescunque sunt debita Beneficia certis personis, comprehenduntur sub regula, & quia æquitas id suadet, vt inuitentur alij ad erigenda similia Beneficia.* Vt apud Verallum *decis. 315. & 316. libro 1. in manuscriptis.* Et nouissime hanc sententiam sequitur Zerola *in praxi Episcopali. 1. parte verbo Beneficia. §. 3. dicto 8. & verbo Præbenda Theologalis. §. 4.* dicens Beneficia, quæ aliquas qualitates, seu certa onera habent iniuncta, vt Præbendas Theologales, & similes, vt in Concilio *sess. 25. c. 5. de reform.* non comprehendi sub reseruationibus. &c.

Mihi videtur in rigore verior † prima sententia; 562
secunda vero videtur tum æquior, tũ praxi conuenientior, præsertim, quia Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, priuilegio, vel alias, Beneficia sunt conferenda, & reuera videtur in praxi recepta, & consuetudine approbata in Hispania. Et sic videbatur posse sequi. *l. minime. l. si de interpretatione. ff. de legibus.* & notatur *in cap. cum dilectus. de consuetudine.* Petrus Raueonas *de consuetudine sectione secunda numero 4.* nec videbatur obstare, quod contrarium haberet stylus Rotæ, qui facit ius, & pro lege habetur, Sarnen. *in proœmio regularum quæst. 5. ad princip.* Zerola *in praxi parte 1. verb. Rota tribunal Vrbis,* seu decisiones ipsius. Etiam in partibus Sarnen. *ibi quæst. 2. sub versicul. 4. pro ista parte.* & supradictum est *prima parte, cap. 5. numero 87. & sequenti,* quia illa derogatur per stylum, & obseruantiam, & consuetudinem particularem Hispaniæ, Rochus *de consuetudine sectione 7. numer. 21. 22. & 23.* Cardinal. *in Cle-*

in Clementina ; quamuis de appellation. numero primo.

563 Nihilominus tamen stante, † quod prima opinio ita sit iam à Rota recepta, quod secundum eam sæpius reperiatur iudicatum adeo, quod introductus sit stylus, vel consuetudo curiæ, vt inquit Paulus *in præludio extrauagantium versic. decisiones Rotæ*, & dicam infra *cap. 3. num. 239.* videtur illi standum etiam in Hispania, in qua contrarium obseruatur, nam agitur de interpretatione reseruationis, quæ emanat ab ipsa curia, & attendenda est consuetudo loci, vnde traxit originem res, de qua iudicari oportet, Ægid. *decis. 2.* Rota in illa Conchen. pensionis infra adducta *cap. 3. numero* 148. vbi dicemus in simili, *numero 241.* & rursus reseruationes habent vim etiamsi non recipiantur, vt supradictum est *numero* 558. quod maxime procedit stante stylo ipsius Papæ prouidentis de Beneficiis patrimonialibus, & alijs huiusmodi, vt reseruatis.

564 Nec secunda sententia, † esto alias esset vera, procederet in Beneficijs, quæ sunt conferenda graduatis, vt magistris, vel Doctoribus, aut licentiatis, vt Pœnitentiaria, Scholastria, &c. nisi essent conferenda per electionem, & concursum, vt Præbendæ Magistrales, & Doctorales in Ecclesiis Cathedralibus horum Regnorum Castellæ, & Legionis ex Bulla Sixti IV. & Leonis X. etiam statuitur eas sub reseruationibus non comprehendi, vt in Bullis infra adductis *cap. 4. numero* 169. nam, si non essent conferenda graduatis per electionem, & concursum, nullum inconueniens, & obstaculum est quominus comprehendantur sub reseruationibus, cum recte possint à Papa graduatis prouideri, & ita videmus in Pœnitentiaria, & Scholastria obseruari.

Nec etiam procederet quando personæ, quibus Beneficium debetur, non adsunt, vel nolunt, seu non prætendunt illud, & sic Beneficium est libere prouidendum, nam solum respectu illarum non caderet sub reseruatione.

565 Post hæc scripta vide Hieronymum † Goncalez, qui *gloss. 9. §. 1. ex num.* 22. tractat istam quæstionem, an Beneficia patrimonialia includantur in reseruatione huius regulæ, plura hinc inde pro vtraque parte adducens, & tandem tenet includi, & allegat decisiones Rotæ per nos adductas, & quæ in illis allegantur, & nouissime ait sensisse Rotam in alia Calagurritana Beneficij de Albania. 22. Mart. 1602. coram D. Seraphino, in qua decisione fuit etiam dictum, quod in prouisionibus, quæ fiunt à sede Apostolica, non est seruanda forma concursus, nec illa, quæ est ab Ordinario seruanda in prouisione Beneficiorum patrimonialium, prout etiam tenuit Rota in alijs causis. Et similiter fuerunt ponderata verba clausulæ, *non obstantibus, &c.* contenta in litteris Apostolicis prouisionis Apostolicæ de Beneficio patrimoniali reseruato, per quam clausulam fuit etiam derogatum cuicumque constitutioni, & indulto Apostolico contrarijs, quatenus derogatio necessaria foret, Aym. *cons. 126. num. 6. cum aliis.* Et ad illud de praxi, & obseruantia contrariis respondet Goncalez, quod ideo prouidentur per Ordinarios ista Beneficia patrimonialia, etiam vacantia in mensibus reseruatis, quia Papæ ita placeat, & illa conferre nunquam dignatur, nisi raro, quamuis sint reseruata, ex sua summa benignitate, & sanctitate. Quæ quidem responsio non satisfacit, nec est solida, tum quia praxis non fundatur in tali beneplacito Papæ: tum quia de eo non constat, & ad summum posset constare de aliqua dissimulatione Papæ, quæ non excusat ad *capit. cum iam dudum. de Præbend.* ibi, *cum multa per patientiam tolerentur, &c.*

Declarat tamen † Goncalez supradictam conclusionem limitandam fore, nisi in indulto, seu priuilegio concesso super Beneficiorum patrimonialium prouisione, adsint tales clausulæ, quę vincant, & superent reseruationem huius regulæ, & verisimile sit Papam nolle comprehendi tale indultum sub regula, vnde existimat difficile intrare iam, & in futurum reseruationem huius regulæ, quoad Beneficia patrimonialia diœcesis Calagurritan. stante indulto concesso per Clementem VIII. super modo, & forma prouidendi de dictis Beneficiis sub die 28. Aprilis 1596. cuius clausulam ponit, nempe, quod non comprehendatur sub aliquibus derogationibus, reseruationibus, & regulis Cancellariæ, sub quibusuis clausulis, & decretis etiam derogatoriarum derogatorijs, nec derogari possit, aut censeatur, nisi de Episcopi, & cleri Calagurritan. & Calcaten. & hominum dictarum diœcesium consensu &c. quæ clausula, inquit, est potentissima, & nunquam intelligitur sublata deficiente dict. consensu Rota *decis. 137. & 468.* in vna Astoricen. *part. 1. diuersorum, & decision.* 304. in alia Astoricen. *parte 2. cum aliis.* 566

Sed certe ex ista ratione † non bene saluatur d. indultum à derogatione huius regulæ posterioris, quæ derogat indultis etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, & insolitis clausulis, &c. quę verba sine dubio sufficiunt etiam sine clausula, quorum tenores ad derogationem quorumcunque indultorum, cum illis, & aliis quibuscumque clausulis concessorum maxime, cum hæc derogatio fiat per viam legis, seu constitutionis generalis ad Felinum *in cap. nonnulli. de rescriptis. num. 5. vers. fallit autem. & in cap. accedentes. de præscrip. num. 5.* Ripa *in cap. 1. de rescript. num. 55.* Couarr. *in rubrica. de testament. 2. part. num. 20. vers. secundum etiam.* Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 40 numer. 23.* & Goncalez *dict. gloss. 9. §. 2 num. 57. & gloss. 36. à numer.* 31. qui alios citant. & Rotam in Tirasonen. iuris præsentandi supra adductam *num* 559. quicquid dicat, Rota *d. decis. 137. à num. 2. & decis. 468. num.* 4. etenim in termi. *d. decis 304.* vbi de reg. 3. reseruatoria Beneficiorum familiarium agebatur, nulla fiebat mentio in regula de clausula derogatoria, nec ei derogatum fuerat, vt in eadem decis. in fin. dicitur, imo reg. reseruatoria nulla clausula erat derogatiua nec indulto derogatum fuerat, vt dicitur *in decis.* Putei 308. *in fin. lib. 3.* in terminis autem *decis. 137. &* 468. vbi agitur de regula Pauli IV. reseruatoria mensium cum eadem clausula derogatoria indultorum disponendi de huiusmodi Beneficiis, & dictione insolitis, 567

sollis, vt in nostra regula erant in indulto clausulæ fortiores, nempe, quod non posset derogari, nisi de toto tenore, & data plena, specifica, indiuidua, expressa, ac de verbo ad verbum, non autē per clausulas generales, idem importātes, mentio fiat, &c. quæ non sunt in d. indulto, Clem. VIII. prætereà, vt ipse Goncalez refert *gloss.18 n. 97. & d. gloss. 36. n. 38.* nonnullis me nonnulli ex Dominis Rotæ auditoribus dubitarunt de subsistentia dictarum decisionum Astoricen. &c. & meo videri præcipuum fundamentum ad sustinendum d. decisio est, quod ibi agitur de indulto iuris patronatus cum clausula quod habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione cōpeteret, quæ facit, vt, licet hæc qualitas insit ex priuilegio, debeat tamen regulari, prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquiparatio, &c. vt *in d. decis. 137. n. 1.* maxime cum Papa voluerit, non posse derogari, sine ipsius Marchionis consensu ad instar iuris patronatus laicorum, cui nunquam solet Papa in totum derogare, sed pro medietate, quare regulandū est secundum naturam veri iuris patronatus ex dotatione, & fundatione competentis, vt in dicta *decis. 468. n. 1.* de quo infra *à n. 580.* & in clausula regulę mensium derogatoria indultorum nulla fit mentio de iure patronatus, &c.

568 Sed adhuc existimo, † quod per regulas mensium posteriores nō derogetur dicto indulto Clementis tribus quidem rationibus, prima, quod istud indultum videtur concessum Communitati, & Vniuersitati Cleri, & hominum dictæ Dioecesis Calagurritan. & Calciaten, & hæc regula non comprehendit indulta concessa communitati, quia solum derogat indultis quibuluis personis, & Collegiis concessis ad Rom. *consil. 195. num. 3. & consil 400. & 436. à numero 4.* Paulum *consil. 278. sub numero 4. lib. 1.* Rebuffum *in communi eodem titulo de collation. §. statuimus verb. personis.* Caputaquen. *decisione 42. parte 3.* & Goncalez, qui plura cumulat *gloss. 37. ex num. 1.* & fuit in simili indulto resolutum in vna Meliten. seu Mileuitana Beneficij, 5. Martij 20. Iunij 1594. coram D. Penna. *Indultum concessum à Leone X. habitatoribus, & populis insulæ Meliten. quod perpetuis futuris temporibus Beneficia Ciuitatis, & Dioecesis Meliten. in quibuscumque mensibus vacantia, conferantur originarijs per Episcopum, non obstante quacunque reseruatione, non esse derogatum per hanc regulam, quia non comprehendit indulta Communitatibus, seu Vniuersitatibus concessa ex allegatis, vt in terminis eiusdem indulti fuerat alias resolutum coram Groperio 27. Octob. 1561. &c.* de qua decisione alias meminit Goncalez *dict. glossa 9. §. 2. à numer. 45. & glossa 36. num. 41. & gloss. 37. numer.* 33. nec obstat difficultas excitata per Goncalez *dict. glossa 37. num. 34.* contra istud motiuum Rotæ, quod dicti Doctores loquuntur, quando de Collegiis, seu Vniuersitate nulla fuit facta mentio, & regula nostra per verba clara loquitur, non solum de personis, sed etiam de Collegiis, & Collegium est Vniuersitas, & Communitas, &c. quia respondetur, quod quamuis Collegium sit species Vniuersitatis, seu Communitatis in genere, & in communi, tamē aliud est Collegium, & aliud Vniuersitas, seu Communitas populi, Prouinciæ, vel Regni, vt per Menochiū *de arbitr. centur. 6. casu 598. à num. 1.* & Goncalez *supra n. 35.* & ex ipsa re constat, & sic, licet nostra regula deroget indultis Collegiis cōcessis, non ideo derogat indultis concessis Vniuersitatibus, seu Communitatibus, populi, Prouinciæ, seu Regni.

Secunda ratio est, † quod indultum Clementis VIII. videtur concessum, non tam fauore el-gentium, quam fauore eligendorum, nempe ipsorum filiorum patrimonialium, & regula non comprehendit indulta concessa fauore eligendorum, vt fuit etiam resolutum in dicta Meliten. coram D. Penna, vbi subdit decisio, quod *placuit Dominis alia ratio, scilicet, quod d. indultum esset concessum ad fauorem eligendorum, & non eligentium, & quod reg. nostra solum reuocat indulta concessa fauore eligentium, & non fauore eligendorum,* vt per Goncalez *d. gloss. 9. §. 2. num 47 & gloss. 36. n. 41.* quamuis contra istam rationem videatur sentire Rota in illa Tirasonen. iuris præsentandi sup. adducta *n. 559.* 569

Tertia ratio est, † quod enim d. Indultum sit generale circa modum prouidendi de Beneficiis patrimonialibus totius dioecesis Calagurritan. & Calciaten, est per modum statuti, & legis, & sic non cēsetur illi derogatum per hāc regulam, ad decis. Rotæ, in causa Tirasonen. Vicariæ, infra adductas *9. p. c. 2. à n. 309.* & alias dicimus infra, *à n. 679.* & quod non derogetur d. indulto Clementis VIII. per hanc regul. confirmatur, ex decisionibus Calagurritan. supra adductis, vbi supponitur, quod si constaret de Bulla, & prætenso indulto Alexand. VI. non esset locus reseruationi huius reg. &c. 570

Beneficia autem Iuris patronatus † laicorum, non comprehenduntur in reseruationibus, etiamsi sint generales, & in corpore Iuris clausæ, nec Legatus à Latere illa potest conferre, Ita Ioan. Mona. *num. 2.* Dom. Francus, & alij, *in cap. 2. de Præbend. in 6.* vbi idem etiam tenet gloss. *verb. collatio*, quicquid alij dicant, Lapus *allegatione 84. n. 6. & alleg. 96.* Felin. *in tract. quando litera Apostolica, limitatione* 2. Selua 1. *part. quæst. 11. 12. qualitate num. 12. & 21.* Æneas de Falcon *3. quæst. num. 6. & 4. quæst. 14. effectu.* Simoneta *q. 9.* & ibi late Granutius, Rochus *de iure patronat. verb. competens, quæst. 24. num. 54,* Lambert. *1. part. 1. libro quæst. 6. art. 2. & 3. part. quæst. 9. art. 16.* Palacios Rubios *in libell. de Beneficiis in curia vacant. §. 11. & 12.* Gambarus *de offic. Legati, libro 3. à num. 239. & 242.* Alaua *de Concilio 2. part. c. 25.* Mandos *reg. 1. Cancellar. q. 10. à n. 2.* & ad Lapum *sup.* Couarr. *pract. c. 36. num. 2 & 5.* Hoiedæ *de incompatibilitate Benef. cap. fin. num.* 109. Azenedo *in l. 5. tit. 6. lib. 1. recopil. n. 3* Spino. *de testam. gloss. 4. n. 44.* Caldas *respons. 3.* & Valascus *consultatione 163 2. p.* Mohedan. *decis. 13. de concess. Præbend.* alias 317. Puteus *319. lib. 1.* Cenedo *in Collecta. 21. ad sextum, numero 2.* & post hæc Goncalez *gloss. 18. num. 2.* qui plures alios, & decis. Rotæ ad hoc referunt, & reprobant glossa Zencelini *in Extrauagant. execrabilis, verb. disponere, de Præbend.* in Extrauagant. Ioan. XXII. ex quibus apparet sententiam istam receptissimam esse, & in 571

in gratia, seu impetratione Beneficij, necessariam esse mentionem, & derogationem iuris patronatus laicorum, alias non valere. Vide in vna Florentina, de anno 1547. coram D. August. tenuit Rota, quod, si Beneficium iuris patronatus vacet in curia, opus est in impetratione facere mentionem de iure patronatus, alias impetratio non valet, secus est in Beneficio litigioso, Cass. *decis. 3. vt lite pendente,* vt per Chisanen. *decis. 75. in manuscriptis.*

Nec obstant d. verba nostræ regul. *præsentatione, &c.* quia non includunt præsentationem laicorum,
572 † sed clericorum, Lapus *d. allegatione* 84. *n.* 6. Selua *d. quæst.* 11. 12. *qualitate num.* 16. *&* 17. Felin. *supra ampliatione* 3 *&* 4 Lambert. *d. quæst. 9. art. 6. & 7.* Caputaquen. *decis.* 122. *part.* 1. Couarr. *d. cap. 36 num.* 2. Mandos. alios referens ad Lapum *sup. de allegatione* 84. *lit.* P. Flamin. Paris. *de resignatione Benef. lib. 2. q.* 4. *n.* 37. & Gonçalez *sup. n.* 4.

573 Hæc tamen primo declarantur † procedere, quando ius patronatus competit laicis, ex fundatione, constructione, vel dotatione, secus, si ex priuilegio, consuetudine, vel præscriptione, in quo non est necessaria derogatio, sed absque derogatione receptum est valere impetrationem, Felinus *sup. limitatione* 11. Staphil. *de literis gratia, tit. de modo & forma impetrandi. § 4. principaliter num.* 4. Selua *d. quæst.* 11. 12. *qualitate circa fin.* 11. *&* 12. *Fallentia,* Lambert. *d. 3. part. 2. libro, quæstione 9. art. 25.* Gigas *de pensio. quæst. 24. in fin.* Caputaquen. *decis. 132. part. 2* Mandos. *reg. 32. quæst. 4. num.* 8. *&* 10. Couarr. *supra num. 6.* Ferretus *cons. 132. num. 7. &* 8. Flam. Paris. plures referens *d. lib. 2. quæst 4. num.* 51. Zerola *in praxi Epis. opa. li. 1. part. verb. ius patronatus.* §. 8. *dubio* 33. & alij infra citandi, & dicetur infra loquendo de Legato, *cap. 3. num.* 72. Quamuis contrarium teneat Rebuff. *in praxi 3. part. signatura, verb. necnon iuris patronatus, n. 24. & in regula Cancellariæ 43. de derogatione iuris patronatus.*

574 Et tale ius patronatus sub † reseruationibus comprehenditur, Rochus *supra* Lambert. *d. 3. part. 2. lib. quæst. 8. art. 3. & quæst. 9. art. 25.* Æneas de Faleon. *d. 4. q. effectu* 14. Alaua *supra.* Mandos. *d. reg. 1. quæst. 10. numer.* 3. Couarr videndus *d. num.* 6. & Granutius *d. q. 9. num.* 7. qui receptum testantur, & plures in idem referunt Cassad. *decis. 4. de iure patron.* Puteus *decis.* 308. *lib.* 3. Rota *decis. 45. lib. 3. part. 3. & decis. 304. part. 2. diuers.* Et ita fuit resolutum in causa Cæsaraugustanæ Parochialis, 10. Maij 1560. coram D. Groperio. *Regulam reseruatoriam* 8. *mensium comprehendere Beneficia de iure patronatus ex priuilegio, & quasi possessionem præsentandi, non probato iure patronatus ex fundatione, vel dotatione non impedire d. regul. & dictum est ita fuisse resolutum in Pampilonen. Parochialis 28 Iunij 1555. coram D. A. bille, &c.* Et in vna Seguntina dimidiæ annatæ 26. Nouemb. 1593. coram D. O ano, fuit dictum, quod, *licet Beneficia, & Capellaniæ iuris patronatus laicorum non veniant in generali dispositione loquente de Beneficiis, tamen hoc admittitur quando sunt iuris patronatus ex dotatione, & fundatione, verum si ex priuilegio sint, iuris patronatus comprehenduntur sub indultis, reseruationibus, & quibusuis aliis dispositionibus, &c.* Et post hæc tradit Gonçalez *d. gloss. 18. à n.* 18. qui *num.* 21. ait, nempe, quod reg. nostra comprehendat in sua reseruatione Beneficia de iure patronatus laicali, quæ non sunt ex fundatione, dotatione, aut constructione, sed ex priuilegio, vel præscriptione, fuisse etiam resolutum in Cæsaraugustana Parochialis 10. Iunij coram Gipsio, & in Firmana Beneficij 13 Maij 1596. coram D. Pamphilio, & in vna Cæsaraugustana Parochialis, de mense Iunij 1603. coram eodem & in Valentina Parochialis de Carlet 4. Iun. 1602. coram D. Lancelloto. & nouissime in Compsana iuris patronatus 23. Ian. 1604. coram D. Lita.

Quod procedit etiamsi ius patronatus ex † priuilegio, seu præscriptione spectet ad Duces, Marchiones, Comites, vel alios Principes, vt *in d. decis.* Putei 308. *& in d. decis. 304. diuersorum,* nisi sit ius patronatus Regum, seu aliorum Principum iura Regia, seu Imperii obtinentium, vt supradictum est, *num.* 219. & tradit Gonçalez *gloss 24 n.* 159. Quamuis alias iuri patronatus Ducum, Marchionem, vel Comitum ex dotatione, vel fundatione non censeatur derogatum, nisi facta fuerit specialis mentio quod ad Ducem, Marchionum, vel Comitem spectat, vt *in reg. Cancell. 40. seu 41. de derogatione iuris patronatus,* Felin. *sup. ampliatione* 8. Lambert. *3. part. lib. 1. q. 9. art.* 11 Rebuff. *supra n.* 62. & Couarr. *d. c. 36. pract. num.* 2. 575

Vnde ad excludendam † reseruationem ratione 576 iuris patronatus laicorum, oportet docere de iure patronatus, ex fundatione, constructione, vel dotatione, maxime stante Concilio Trident. *sess. 25. de reform. c. 9.* Goncal. *d. gloss. 18. num.* 22. circa quod vide dicta infra, *capit. 5. à numer. 137. & cap. vltimo, à numero* 81.

Hoc tamen, quod attinet ad iuris patronatus, † ex præscriptione, seu consuetudine, de quo Co- 577 uarr. *in regul. possessor. 2. part. §.* 10. intelligo non habere locum, vbi quis allegaret ius patronatus sibi competere ex fundatione, vel dotatione, & ad id probandum vteretur immemoriali temporis cursu, vt sentiunt Felin. *d. limitatione* 11 Decius *cons. 126. num 3* Lambert. *d. 3. part. 2. lib. quæst. 8. art. 3. & quæst. 9. art. 25.* Cassador. *decis. 4. de probatio. & 4. & vlt. de iure patronat.* & docet Couarr. *d. cap. 36. pract. num. 6.* & Zechus *tract. de iure patron. & de republ Ecclesiastic. cap. de statu Legati. sub num 4* dicentes, tunc posse procedere opinionem Imolæ *in cap. Dilectus, de offic. Legati,* & sic etiam potest intelligi Menochius *consil. 90. num.* 86. *& 87. lib. 1.* & ita procedit *decis.* Putei 404 *lib.* 2. & conducunt dicta infra *cap. vlt. à n. 82.* & in vna Pampilonen. Beneficij 22. Maij 1557. coram D. Acotambono fuit resolutum, *Expectatiuam non comprehendere Beneficium de iure patronatus ab immemoriali Parochianorum, quia immemorialis probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Felin.* in cap. causam, num. 6. de præscript. *& Felin.* d. limitatione 11 *& Cassad.* d. decis. 4. de probatio. *non habere locum in tempore immemoriali, Mohedan.* decis. 254. *& ita solere seruare Rotam, nisi ex qualitate personarum posset constare fuisse meram vsurpationem, vt quia essent potentes valde, nec obstare instrumentum, de quo in actis, quia, licet ex eo esse titulus, nullus tamẽ stante immemoriali præsumitur alius melior,*

melior, & poterit allegari, &c. vt per Cotam *decis.341. in Miscellaneis manuscriptis*, vbi affert istam decisioné.

578 Secundo intelligo id procedere † vbi ius patronatus absolute est ex prescriptione, seu consuetudine, secus vbi est ex fundatione, & dotatione, licet præscriptum ab aliis, vt fuit resolutum in vna Auximana iuris patronatus coram Illustrissimo Card. Seraphino, vt in decisionibus sequentibus. 7. Febr. 1586.

Difficultas huius causæ restricta fuerat, vt videretur in casu, de quo agitur sit necessaria derogatio iuris patronatus, ex quo, licet ius patronatus sit ex dotatione, & fundatione, ius tamen præsentandi videtur quæsitum ex præscriptione familiæ de Onophriis, & ideo videbatur cessare ratio illa, propter quam requiritur derogatio, Cassadorus, de probatio. decis. 4. & de iure patron. decis. 4. & si numer. 5. *& passim tenent Canonistæ valere prouisionem Papæ, sine derogatione iuris patronatus, quod est ex consuetudine, vel præscriptione, vt tradit Card.* consi. 69. colum. 2. versi. ad secundum, *quem refert, & sequitur Staphil. sub* titulo de modo, & forma impetrandi. §. quarto principaliter. n. 4 *quicquid dicat Decius* consil. 126. nu. *3. contrarium tamen conclusum fuit à Dominis, nemine repugnante: intellexerunt enim præfatam doctrinā procedere, vbi absolute ius patronatus est ex consuetudine, vel præscriptione, non autem ex fundatione, & dotatione, quia semper respectu fundatoris militat ratio, quod potuisset retrahi, si cogitasset Papam aliquando, non habita ratione suæ fundationis, collaturum fuisse, nam etiam, quod præscriptum sit ius præsentandi, tamen per illud conseruatur memoria fundatoris, maxime isto casu, in quo Domini de Onophriis habent voluntatem fundatoris per se licet fortasse nullam, cum etiam ex nullo colligatur voluntas, & placebat simile ex* decis. *Putei* 392. lib. 2. *vbi, licet derogatio comprehenderet ius patronatus ex priuilegio, non tamen comprehendebat ius patronatus ex priuilegio obtento ratione fundationis, & dotationis, quod etiam probatur, & alio simili, quando ius patronatus spectat ad Clericum ratione Ecclesiæ, & ad laycum simul, nam ratione huius mixturæ præualet qualitas laicalis, & requiritur derogatio, vt post alios tradit Felin.* in tract. quando literæ Apostolicæ n. 6. in 6. ampliatione, *& ideo Card. ex aduerso allegatus* d. cons. 69. n. 4. *quoad effectum præsentationis, purificat istos casus, quod quis sit patronus, vel sit in quasi possessione præsentandi quoties constat de existentia iuris patronatus, & ideo dicit necesse esse, vt fiat mentio in impetratione de huiusmodi iure præsentandi, sicut si essent veri patroni, & Cardinalē sequitur Rota, vt per Puteū* decis. 404. lib. 2. *Nec obstat, quod Staphileus* d. §. 4. n. 6. *tradit non requiri mentionem, si adsunt veri patroni, qui non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, qui non sunt patroni, quia iste non est casus noster, cū nulli adsint veri patroni qui prætēdant sibi hoc ius competere, imo antiquitate temporis, & acquiescentia Capituli, & obseruantia præsumendum est legatum, quamuis ascriptum sibi ab eodem Notario legatario, insinuatum, & publicatum, & probatū fuisse per testes, quo casu cessat omnis suspitio fraudis, vt per Salicetū* in l. 1. circa fi. C. de his, qui sibi ascripserunt; *cum itaq. huius iuris patronatus nulla fuerit facta mentio in gratia Apostolica Sanctissimi, nā clausula in ea apposita respiciunt tantum ius præsentandi competens ex consuetudine, fuit conclusum huiusmodi gratiam non obesse D. Quintiliano.*

In eadem. 17. Martij. 1586.

DOmini steterunt in decisis, non obstantibus in contrarium allegatis, quia in istis materiis ad effectum euitandæ surreptionis, attenditur status præsens adeo, quod etiam de intrusione debet fieri mentio: cum autem hic status præsens sit laicalis, & fundatio facta à laico, vtique necessaria erat derogatio, nec fieri potest fundamentum in eo, quod prius fuisset relictum ius patronatus Ecclesiæ, quia tollitur ex codicillis, qui fuerunt obseruati per longissimum tempus, nemine contradicente, nec est verum, quod Onophrij allegant perscriptionem, quia illis sufficit quasi possessio, & titulus fundationis ad effectum, vt necessaria sit derogatio, vt ex authoritate Cardinalis cons. 69. *fuit alias deductum, nec facit Staphileus.* §. 4. n. 4. de modo, & forma impetrandi, *quia loquitur in casu meræ consuetudinis, vel præscriptionis.* Et conducit decisio Gerundē. Beneficij de qua infra *n.* 582.

Vnde etiam in casu Staphilei † *dict.* §. 4. *principali-* 579
ter n. 6 quando aliqui sunt verj patroni ex fundatione, vel dotatione, sed non sunt in quasi possessione præsentandi, sed alij, quibus ratione possessionis competit præsentatio, videtur requiri mentio, & derogatio iuris patronatus, &c. quia militat eadem ratio, de qua *in d. dec.* Auximana, licet non sit facienda mentio verorum patronorum, sed possessorum, & ita contra Staphileum ibi recte tenet Cou. *d. cap. 36. pract. n. 6. vers. 5. principaliter.*

Tertio quod attinet ad ius † patronatus ex pri- 580
uilegio, id intelligo, nisi ius patronatus ex priuilegio, sit cum clausula, quod huiusmodi ius patronatus non sit ex priuilegio, sed ex vera, & reali fundatione, ac dotatione laicali, vt in indulto Ducis Albæ, in quo dicitur, *nec non, quod huiusmodi ius patronatus sit illustrium &c. non ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione laicali*, seu cum clausula, quod ius Patronatus huiusmodi habeatur, ac si ex vera dotatione, & fundatione competeret, vt in indulto à Clemente VII. concesso Marchioni de Astorga, eius vita durante, hæc enim clausula operatur, vt in gratia Apostolica requiratur eius mentio, & derogatio, & Beneficia non veniant sub reseruationibus, sicut si essent iuris patronatus ex fundatione, &c. Nam facit, quod, licet hæc qualitas insit ex priuilegio, debeat tamen regulari prout regulantur ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, nisi de mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur illa æquipparatio, ita Rota in causa Astoricen. Archidiaconatus 19. Mart. & 4 Maij 1576. coram D. Seraphino, vt *in decis. 137. & 468. num. 1 par. 1. diuersorum.* Mieres *de maioratibus. 1. par. quæst. 51. num. 35.* maxime, si adest etiam clausula, *quod non possit derogari nisi de toto tenore, &c. plena, specifica, indiuidua, expressa, ac de verbo ad verbum. 2. &c.* mentio fiat. &c. vt *in d. decis. 137. num. 2. & d. decis. 468. & in decis. 304. 2. p. diuersorum. & in decis.* Putei. *308. lib. 3.* & post hæc tradit Goncalez *glos. 18 à num. 92.* & vide dicta supra *à num. 566.* & infra. *cap. vltimo à nu. 117.*

Rursus id intelligo, † nisi ius patronatus ex pri- 581
uilegio sit ex causa onerosa augmenti dotis ad tradita per Hiero. Gabr. *cons. 195. lib. 1.* seu ratione fun-

dationis,& dotationis,vt in specie decis. Putei 392. li. 2. & fuit dictum in Auximana supra adducta n. 578. & vide dicta infra d. c. vlt. à n. 120. & 124.

582 Prædicta autem conclusio sic † declarata ampliatur, primo, vt procedat etiam in Beneficiis iuris patronatus mixti laicorum, & clericorum, nam ista etiam non comprehenduntur sub reseruationib. nec à Legato à Latere conferri possunt. de quo infra c. 3. n. 67. nec valeret prouisio Papæ, nō facta de eo mentione, &c. Felin. d. tract. quādo litera Apostolica ampliatione 6. & limitatione 3. Selua d. 3. p. q. 11. n. 17. & 22. Rochus verb. ius, n. 15. Lambert. d. 3 part. 2. lib. q. 9. art. 9. Rebuff. de nominat. q 15. n. 6. & 7. Gigas de pensio. q. 24. Simoneta d. q. 9 n. 3. & ibi Granarius, Mandos. d. reg. 1. q. 10. num. 8. & de signatura gratia, tit. de derogatione iuris patronatus, vers. & ius patronatus. Couarr. d. cap. 36. pract. n. 5. vers. 3. opportune. Hoieda de incompatibilitate, cap. fin. n. 114. Cassad. decis. vlt. ad fin. de iure patron. & 4. de probatio. num. 10. Achilles decis. 316. seu 3. de iure patron. Crescen. 3. eod. tit. Puteus 157. lib. 3. Rota decis. 574. n. 10. part. 1. diuersorum, & nouissime in vna Gerunden. Beneficij 15. Decemb. 1599. coram D. Seraphino, seu Penna, in qua fuit resolutum, *Constare de iure patronatus, cuius instium fundationis habetur, & regulam reseruatoriam* 8. *mensium non comprehendere Beneficia iuris patronatus*, *Verallus* decis. 405. in manuscriptis, *nec obstare, quod ius patronatus sit mixtum, quoniam ad hunc effectū reputatur laicale. Achill.* decis. 3. de iure patron. *Verall.* ibi *Puteus* 157. lib. 3. *& etiam ad hunc effectum videri sufficere solam quasi possessionem præsentandi, vt per Zabarellam* cons. 69. n. 4. *Cald.* 23. de Præbend. *Mohed.* decis. 179. *Puteus* 206. lib. 1. *Simoneta* q. 70. *Thanus* decis. 3. *& fuit dictum in causa Vicen. Beneficij* 19. *Nou.* 1599 *coram D. Pamphilio, neq; etiam hoc casu necessariam esse probationem descendentia patronorum, ex quo reperiuntur in quasi possessione præsentandi, Crescen.* decis. 9. de iure patron. &c.

Et fuit dictum in illa Auximana sup. adducta n. 578. & in Firmana Beneficij infra adducta n. 591. & tradit post hæc Gonçalez d. gloss. 18. à n. 8. Et hæc sententia est communiter recepta, vt ex prædictis apparet, licet contraria teneat Rota decis. 46. de Praben. alias 269. in antiquis, Staphil. tit. de modo, & forma impetrā lit. §. ius patronatus, quomodo probetur n. 3. & Æneas de Falcon. 4. q. effectu 14. qui ait comprehendi in reseruatione Papali, licet non in reseruatione Legati, & Ferretus cons. 132. n. 4. dicens, ius patronatus mixtum regulandum esse, vt Ecclesiasticum, & valere prouisionem Papæ, etiamsi nulla de eo fuisset facta mentio, cum censeatur totum Ecclesiasticum, de quo non est facienda mentio, in hoc tamen seruandum esse stylum Rom. Curiæ, & vide infra dicta c. 3. à num. 67.

583 Solet tamen iuri patronatus mixto derogari † in totum in prouisionibus Papæ, Cass. Crescen. & Puteus sup. & Rota d. decis. 574. Mandos. d. tit. de derogatione iuris patron. & Flam. Paris. lib. 2. de resignat. q. 4. à n. 49. per clausulam in supplicationibus apponi solitā. *Et cū derogatione iuris patronatus, quatenus de illo existat, quod dispositiue in literis, si videbitur, reg. contraria nō obstante, exprimi possit, citra tamen illius approbationem, videl. si laicorum tantum, etiam nobilium, ac illustrium, eisq; ex fundatione, vel dotatione competat pro medietate, alias, seu si litigiosum, vel deuolutum sit, in totum latissime extenden.* Quę derogatio, inquit Couarr. sup. quod non admitteretur in Hispania, nisi vbi maiori parte ius patronatus Ecclesiasticum esset.

Et aduerte, † quod non derogatur iuri patronatus mixto, quia solet Papa derogare iuri patronatus laicorum pro medietate, & sic derogat parti laicorum, parti autem clericorum derogare non est necesse, vt inquit Achilles d. decis. 3. seu 316. n. 8. Nam, vt apparet ex d. clausula, derogatio pro medietate est iuris patronatus laicorum tantum, & iuri patronatus mixto derogatur in totum per illa verba, *alias in totum*, Cassador. dict. decis. vltim. ad fin. & Mandos. supra. 584

Et derogatio pro medietate † nō est aliud, quam reducere consensus per plures patronos præstandos ad medietatē, ita quod sufficiat habere tot voces, quæ pro medietate faciant maiorem partem, Mandos. cons. 7. n. 16. & Flam. Paris. supra n. 55. & 56. sic intelligendi. 585

Vnde, inquit † Mandos. ibi, & d. tit. de derogatione iuris patronatus, vers. quando est ius patronatus vnius tantum, & Flam. Paris. d. n. 55. quod, quando præsentatio spectat ad vnum tantum, nō derogatur pro medietate, nec d. derogatio suffragatur, quia præsentatio in vno consistens, seu vnius consensus, est quid indiuisibile. Cui consonat quod alias Rota dixit in vna Firmana Beneficij 12. Maij 1595. coram D. Blancheto, *Quod derogatio pro medietate non potest applicari iuri patronatus Vniuersitatis, quæ vnum tantum corpus constituit, & sic præsentatus à minori parte non potest iuuari tali derogatione, licet secus esset dicendum, si ad singulos pertineret, &c.* 586

Quæ tamen dicta, † & ratio non videntur solida, & indistincte vera, nam, cum vnus patronus possit præsentare plures cumulatiue, clem. plures ad fin. de iure patron. pręsentatio in vno consistens non potest dici quid indiuisibile, & consequenter derogatio pro medietate posset suffragari in isto casu, quamuis in casu d. decisionis Firmanæ non posset suffragari, ex quo vnus tantum est pręsentatus ab Vniuersitate, præsentatio enim à minori parte facta perinde habetur, ac si facta non fuisset, vt ibi dicitur. 587

Vnde etiam in d. Firmana Beneficij, † de anno 1594. coram eodem D. Blancheto fuit resolutum, *Quod derogatio iuris patronatus, quatenus laicorum pro medietate non suffragatur, nisi quando prouisio Apostolica est in fauorem vnius ex præsentatis, non autem quando vnus solus præsentatur, & alter solus obtinet sibi de Beneficio, vti libero, prouideri, & euentualiter derogari iuri patronatus; nam hoc casu sequeretur, quod ipse Papa, qui voluit tantum pro medietate derogare, derogasset in totum, & ita fuit intellecta* d. decisio. *Achilles* 3. de iure patron. &c. 588

Et de derogatione iuris patronatus laicorum, † vide d. reg. Cancellaria 40. seu 41. de derogatione iuris patronatus, & ibi Glossator, Soto, & Rebuff. & in praxi 3. part. signatura, verb. necnon iuris patronatus, & de nominatio. quæstion. 15. Palacios Rubios in libello de Beneficiis in curia vacant. §. 11. Mandosium de signatura. 589

tura, d. tit. de derogatione iuris patron. & d. consil. 7. Couarr. dict. cap. 36. practic. Salcedum ad Bernard. Diaz regula 400. Az euedum l. 5. titulo 6. libro 1. recopil. & Flam. Parisium d. lib. 2. de resignatione, quaest. 4. à numero 31.

390 Et aduerte cum Rebuffo d. verb. necnon † iuris patronatus, num. 27. & Mandosio, dict. titulo de derogatione iuris patron. versic. similiter quando, quod quando Beneficia vacant per assecutionem alterius, aut deuolutionem, & alio quouis modo vbi Beneficia habent possessores, quos opus est per lites expellere, derogatur iuri patronatus laicorum, etiam Principum, in totum, quod aequum videri, ait Rebuff. ibi, & reuera est rationi conforme. Et tunc derogatio credo admitteretur etiam in Hispania, non obstantibus legibus Regiis.

Secundo ampliatur d. conclus. vt in Beneficiis
391 iuris patronatus † laicorum, seu mixti, sicut non cadit expressa reseruatio, ita nec tacita, quae resultat ex appositione manus Papae. Ita fuit resolutum in vna Firmana Beneficij 13. Maij 1596. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in sequenti decisione: Fuit dictum Caesarem teneri ad iustifican. gratiam centum florenorum, & ex inspectione actorum apparere illam non esse iustificatam, cum enim Fabius actor plene probauerit intentionem suam, docendo de iure patronatus, & se fuisse praesentatum in tempore à veris patronis, vt apparet ex decisione facta coram D. Blanchetto, à quo etiam institutionem accepit, tenetur Caesar, licet reus, & possessor, qui excipit de derogatione iuris patronatus, plene iustificare suam exceptionem, in qua dicitur actor. Aymon consil. 226. num. 8. & fuit resolutum coram D Orioleo. 24. Nouemb. in causa Caesaraugustana Parochialis, & consequenter, cum fundet se in gratia centum florenorum, & vtatur derogatione iuris patronatus in ea posita ad excludend. intentionem Fabij actoris, tenetur illam iustificare. vt derogatio sibi suffragetur, ex vulgari regula, quod omnia narrata, tanquam pars gratiae sunt verificata. Ioann. Andr. Gemin. num. 8. Francus 17. in cap. 1. de litis contest. in 6. Aegid. decis. 26. Felin. in cap. ad aures colum. 3. & in cap. constitutus in princip. de rescript. & hoc procedit, etiam quando versamur in gratia authoris, quia cum Caesar ad excludend. Fabium indigeat iure, & gratia sui authoris, tenetur illam verificare, quando prout hic, non fuit triennalis possessor, & eius ius reuocatur in dubium, Aegid. decis. 112. Cassador. decis. 2. num. 1. de causa possess. Rebuff. in praxi, tit. de subrogatione n. 55 Verallus decis. 92. lib. 1. in manuscriptis, & similiter, quando reus excipit de iure tertij ad excludend. intentionem actoris, tenetur illud iustificare perinde ac si principaliter fuisset deductum, vt tenuit Rota in causa Gerunden. Capellania 17. Decemb. 1574. coram D. Lancelloto. Et tunc fuit dictum, idem fuisse resolutum in vna Hispalens. Canonicatus coram D. Aldobrandino 17. Maij 1557. Non obstant deducta contra praesentationem Fabij, nam, quod dicitur illam fuisse nullam propter appositionem manus Papae, iuxta c. vt nostrum, de appellat. non procedit in Beneficio iuris patronatus laicorum, in quo non cadit tacita reseruatio, quae resultat ex appositione manus Papae, sicut non cadit expressa, Lapus allegatione 84. num. 6. per totum, Gemin. in cap. 2. num. 22. de Praebend. in 6. vbi Francus num. 8. quod habet locum etiam in iure patronatus mixto, quia qualitas laicalis praeseruat ab affectione, Collectarius in cap. ex tenore, num. 4. de concess. Praebend. Mandos. regul. 1. quaest. 10. num. 8. Crescen. decis. 156. A bill. decis. 3. de iure patron. Puteus decis. 251. libro 3. & fuit resolutum coram Oriolen. in vna Valentina Benefi. y Sancti Iacobi de anno 1576. quod dicitur, Fabium fuisse praesentatum tantum à medietate patronorum, à ia medietate neminem praesentante non obstat, cum ius patronatus, tanquam individuum residet penes quemcunque patronum insolidum, quoad omnes eius effectus, & consequenter vnius praesentatio tribuit ius ad petend. institutionem, etiam quod alij non praesentent, nec vtantur iure suo gloss. verb. diuidi in cap. 1. & ibi Abb. num. 7. & alij de iure patron. & ideo sufficit Fabio fuisse praesentatum à sola medietate, vt potuerit institui, maxime, cum alij non praesentauerint, & praesentatio à patrono censeatur facta communi nomine, Feder. de Senis consil. 102. in fine, Abba. consil. 54. sub num. 3. lib. 1. Ruinus consil. 50. num. 10. libro 1. Puteus decis. 298. in fin. lib. 1. non obstat. quod Fabius obtenuerit gratiam, si neutri, quia non ideo dicitur renunciasse suae praesentationi, cum noctissimum sit in Beneficialibus admittimultiplicationem titulorum, & aliquem posse pluribus titulis tueri, cap. post concessionem, de concess. Praebend. Cassador. decis. 21. num. 5. super regulis. & decis. 3. de causa poss. in fin. Verallus decis. 280. lib. 1. in manuscriptis. & nouissime post haec tenet Gonçalez gl. 54. n. 54.

Est autem ius patronatus laicorum, † quod alicui siue laico, siue clerico non ratione Ecclesiae, sed ratione proprij patrimonij competit, gloss. in Clementina plures. verb. praesentare de iure patronatus. Felinus tract. quando litera Apostolica, amplia tione 5. Hier. Paulus in pract. Cancellaria, versic. in causa mea. Mayorien. Rochus d. versic. ius, quaest. 7. num. 13. Lambert. 1. part. lib. 1. quaest. 1. artic. 5 Rebuff. in praxi 3. part. signatura, verb. necnon iuris patronatus, num. 7. & tit. de praesentatione, n. 7 Corras. de Benefic. 4. part. cap vltim. num. 8. Duarenus lib. 5. cap. 4. Couarr. cap. 36. pract. num. 2. Didac. Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1. ordinamenti, Hoieda de incompatibilitate, cap. fin. num. 113. Spino glossa 4. num. 15. Granutinus ad Simonetam, quaest. 9. num. 11. Mascard de probat. conclus. 960. num. 9. Flam. Par. libro 2. quaest. on. 4. num. 40. & Zaualos, q. 282. num. 2. & alij, & vt inquit Rebuffus d. tit. de praesentatione, n. 7. si non appareret attenditur ius successionis, nam si illud per successionem deferatur, praesumitur laicum, quia iura Ecclesiastica iure successionis non dantur. 392

Sed dubitatur, † quando clericus Beneficiatus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiae, ac redditibus Beneficiorum fundat, seu dotat aliquam Ecclesiam seu Capellam, aut Capellaniam relinquendo, & nominando patronos suos haeredes, vel consanguineos, an tale ius patronatus censeatur laicale, an Ecclesiasticum? In quo videtur certum esse Ecclesiasticum ex suppositione facta, quod fundatio, seu dotatio facta est ex bonis Ecclesiasticis, & non patrimonialibus, Felin. in c. ex literis de constit. n. 3. Rochus d. verb. ius, num. 18. Lambert. 1. part. lib. 1. q. 8. art. 7. Rebuffus in praxi d. verb. necnon iuris patronatus, num 8. Mandos. d. reg. 1. q. 10. n. 6. & d. tit. de derogatione iuris patron. vers. primus est, & seqq. Couarr. d. c. 36. num. 2. Ho- 393

leda *d.c.fin.num.*113. Spino *d.gloss.4.num.* 16. Malcard. *dict.conclus.*960. Flam. Paris. *dict. quæstione* 4. *num.* 39. & Cauallos *supra* Achill. *decisione* 214. seu primo *de iure patron.* Crescen. 9. *eodem tit.* Puteus *decis.*228. *lib.*2. & 90. *lib.* 3. & Mohed. *decis.* 9. *de iure patronat.* alias 322.

Ex quibus apparet, quod quoties ex bonis Ecclesiasticis Ecclesia fundatur, construitur seu dotatur, ius patronatus est Ecclesiasticum, & agunt, quid in dubio dicẽdum sit, quando non constat, ex quibus bonis fundatio, constructio, seu dotatio facta est, & sequitur Gonçalez *gloss.*18. *à n.*107.

594 Ego tamen cogitabam, † id procedere inspecto iure communi, secũdum quod Clerici non possunt testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, sed Ecclesia, seu successor in Beneficio succedere debeat in eis *cap.* 1. *cum seqq. de peculio Clericorum capit. cum in officiis. cap. relatum* 2. *cum aliis de testam.* de quo supra 2. *parte cap.* 1. *à numero* 8. vnde erat in iure patronatus acquisito ex fundatione, seu dotatione facta ex bonis Ecclesiasticis, vt pertineret ad Ecclesiam, & sic ad successores in Dignitate, vel Beneficio, nec posset talis fundans, vel dotans sibi, vt priuato nec consanguineis, aut aliis illud applicare, cum acquireretur Ecclesiæ, glossa per text. *ibi in cap. Apostolicos. in fin. verb. construxisse.* 12. *quæstion.* 2. Abb. *in cap.* 3. *de Ecclesiis ædificand. numer* 12. Felinus *in cap. cum venerabilis num.* 37. *versic. & adde. de except.* Rochus *dict. num.* 18. *& verb. Ecclesiam fundauit. num.* 8. *& verb. dotauit. num.*26. Paul. de Citadinis *de iure patron.* 3. *parte causa* 6. *numero* 81. late Lambert. qui alios refert *dict. art.* 7. & sic tale ius patronatus est Ecclesiasticum, & ideo Rota *in dictis, decisionibus* Achillis Crescentij, Putei, & Mohedani censuit ius patronatus à Clerico Beneficiato, qui Capellaniam fundauit, relictum suis hæredibus, aut consanguineis, censeri laicorum, ex quo eis fuit relictum in fundatione, & erant in quasi possessione præsentandi, & sic præsumitur fundatum ex bonis patrimonialibus, nam alias non posset illis relinqui, nec fuissent admissi ad præsentandum iuxta dicta, refert, Mandos. *dict. tit. de derogatione iuris patronatus versic quæro.* N. Presbyter, & sequitur Goncalez *d. gloss.*18. *à num.*107. & similiter in vna Pisana in qua Archiepiscopus reliquerat quædam prædia Capellæ positæ in Ecclesia Pisana referens ea prædia empta de propriis pecuniis, & relinquens ius patronatus hæredibus suis, de anno 1526. fuit pro maiori parte resolutum esse ius patronatus laicale ex fundatione, vt apud Gambarum *decis.* 53. *in manuscriptis.* & refert Mandos. *d. tit. de derogatione iuris patronatus à versicul. pro præmissorum declaratione in vltima editione,* & vbi *in versic. quintus casus, in fin.* dicit, *Domini de Rota pro maiori parte tenuerunt esse ius patronatus Clericale,* est erratum, & debet dicere, *laicale,* vt apparet ex sequentibus at cum in Hispania ex generali consuetudine Clerici possint testari de bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ, & in illis eis ab intestato succedatur, sicut in bonis patrimonialibus, vt diximus *d.c.*1.2. *parte,* videtur dicendum, quod, si Clericus Beneficiatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis fundet, seu dotet aliquam Ecclesiam, seu Capellam, aut Capellaniam, poterit sibi, & hæredibus, seu consanguineis applicare ius patronatus, sicut posset si de bonis patrimonialib. id fecisset, & quod si de iure patronatus nihil disponat spectabit ad eius hæredes, non vero ad Ecclesiam, & consequenter istud ius patronatus, non Ecclesiasticum, sed laicale censeri debet.

Quod etiam videtur militare † in Episcopis ha- 595
bentibus indultum, & facultatem testandi à Papa, fundantibus ius patronatus ex bonis acquisitis ex Episcopatu, & ita videtur in Hispania receptum, sæpe enim Clerici fundant, & dotant Capellanias ex bonis acquisitis suis Beneficiis Ecclesiasticis, & relinquunt ius patronatus suis consanguineis, approbantibus Ordinariis, & nunquam tali iuri patronatus contradicentibus, & ad eorum præsentationem fit institutio talium Capellaniarum, in quocunque mense vacent.

Imo, quamuis Episcopi † non possint testari de 596
bonis ex Episcopatu acquisitis, tamẽ cum inter viuos fundant, seu dotat aliquam Capellam, seu Capellanias, quod sæpe accidit in Hispania solent relinquere ius patronatus suis consanguineis, aut aliis sibi bene visis, absq; eo, quod Ecclesia, seu successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica ad quam bona relicta spectant, in eo succedat, aut se intromittat & ideo, stante hac consuetudine, etiam istud ius patronatus consanguineis laicis relictum, videtur censendum laicale, quia, vt dicit Mohedan. *decisione* 9. *in fin.* ius patronatus laicorum dicitur, vbi præsentat laicus, quæ mihi satis probabilia videntur, quamuis à nullo authore asserta, seu tacta inueniam.

In quorum confirmationem † facit resolutio in 597
causa Pistorien. Decanatus, de anno 1534. coram D. Montis flasconen. quam adducit Guidobonus, *decis.* 118. *in manuscriptis,* in qua fuit resolutum. *Quod erecto Beneficio de iure patronatus laicorum, in titulum Dignitatis Decanatus reseruato iure patronatus ipsius Decanatus pro quatuor vocibus patronis Beneficij, & pro quinta parte Fratri Laico ipsius possessoris Beneficij, consentientis erectioni, & dotem augentis de propriis bonis, sibi adeo collatis, istud ius patronatus non est mixtum, sed pure laicorum, ex fundatione, & dotatione, nam quoad quatuor voces, Domini dixerunt, sæpius tentum, quod si constat Beneficium esse de iure patronatus, prout in isto casu, semper præsumitur, ex fundatione, & dotatione, secus, si de illo non constat, sed patroni sunt in quasi possess. præsentandi, & inhærendo huiusmodi quasi possessioni præsentauerunt, quia tunc præsumitur ex vsurpatione, vel priuilegio, nisi talis quasi possess. sit vltra centum annos, quia eo etiam casu præsumitur ex fundatione, & dotatione, quoad quintam vocem, quamuis clericus dotasset, etiam de bonis quæsitis intuitu Ecclesiæ, ex quo in erectione ius patronatus reseruatur laico Fratri ipsius Clerici, non potest dici clericorum, nec curandum est, vnde proueniat dos, quando ius patronatus datur laico, secus si daretur ipsi Clerico, quo casu intrasset dubium, an dotasset de bonis propriis, vel ab Ecclesia prouenientibus? vt per Rochum,* verbo ius, quæstione 7.

Secundo dubitatur, an ius patronatus compete͂s
† seu relictum operariis, id est, præfectis fabricæ Ec- 598
clesiæ, seu œconomis Ecclesiæ (hispane Mayordomos)

mos) qui solent esse laici, sit laicale, an Ecclesiasticum? in quo Felin. *d. tract. quando litera Apostolica, limitatione* 4. tenet esse laicale, ex quo illi sunt laici, & non habent habitum religiosum, nec gaudent priuilegio fori, & Canonis, quod etiam extendit ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium, sequitur Selua, *3. parte q.* 11. 12. *qualitate*, 4 *fallentia n.* 23. seu 60. & idem videtur tenere Couarr. *d. cap.* 36. *num.* 8.

599 Contrariam tamen sententiam, nempe, quod † sit Ecclesiasticum, tenent Hieron. Paulus *in practic. Cancell. d. versic. in causa mea Mayoricen.* & Lambert. 1. *part.* 1. *lib. quæst.* 1. *art.* 10. *num.* 6. ex eo, quod, licet sint laici, tamen eis competit ratione officij, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic istud ius patronatus non prouenit ex eorum personis, sed ex ipsa Ecclesia, & inquit Hieronym. Paulus, isti, quamuis laici, quoad hanc administrationem, habentur pro personis Ecclesiasticis, & repræsentant personas Ecclesiasticas, quæ de iure habent curam fabricæ, & administrationis bonorum Ecclesiæ, & sic ratione officij, & vti tales administratores, possunt conueniri coram iudice Ecclesiastico, & in hanc sententiam Hieron. Paulli inclinat Mascard. *d. conclusion.* 960. *num.* 14. eandem sententiam tenet Rebuffus *in praxi, titulo de præsentatione num.* 6. dicens, quod ius patronatus competens æditiuis, seu operarijs Ecclesiarum laicis, dicitur Ecclesiasticum, quia ratione Ecclesiæ eis competit, etiamsi sint laici, & sequitur Gambarus *de officio Legati. lib.* 3. *num.* 390. *&* 415. qui tamen *num.* 382. intelligit doctrinam Felini, quando illi præfecti fabricæ sunt laici, & non deputati, vel confirmati authoritate Episcopi. Sed meo videri sufficit esse deputatos à Parocho, vel ab aliis, ad quos de consuetudine pertinet, & in distincte verior mihi videtur hæc sententia, nam & isti, tanquam patroni Ecclesiastici, habebunt, non quadrimestre, sed semestre ad præsentandum, & ita in vna Salamantina Capellaniæ del Voto, 5. Iulij 1593. coram D. Pamphilio infra adducta, *6. part. cap.* 4. *numer.* 41. fuit dictum illam Capellaniam, cuius patroni erant Parochus, & œconómus Ecclesiæ, qui erat laicus (*hispane el Cura, y el Mayordomo de la Iglesia*) esse Iuris patronatus Ecclesiastici, & vti talem fuisse comprehensam sub regul. *reseruatoria* 8. *mensium, &c.*

Et idem mihi verius videtur in iure patronatus
600 † spectante ad Hospitalarios, id est, administratores Hospitalium, etiam laicos, quando Hospitale fundatum est, seu approbatum authoritate Episcopi, vt tenet Lambert. *supra num.* 7. & etiam Gambarus *d. lib.* 3. *num.* 413. *& seqq.* qui docet, quod, quamuis ius patronatus fraternitatum laicorum, sit laicale, de quo statim dicemus, hoc tamen limitat, quando hoc ius competeret fraternitatibus, vel alijs Collegiis laicorum, ratione alicuius rei, quæ esset Ecclesiastica, vel locus pius, vt quia fraternitati commissa esset cura Hospitalis, vel fabricæ Ecclesiæ, ratione cuius tale ius competeret, hoc, inquit, Ecclesiasticum iudicarem, cum tales ea de causa subsint iudici Ecclesiastico *authent. de Sanctissim. Episcop. §. œconomos*, & facit, quod tradit Bald. *in l. si quis ad declinandum, C. de Episcop. & Cleric. column.* 11. *versic. deinde quæro*, & intelligit Gambarus *de Hospitali erecto authoritate Episcopi* iuxta dicta *ibi, num.* 382. *& lib.* 5. *rubric. de potestate Legati, circa Hospitalia, n.* 33.

Et faciunt quæ tradunt Felin. *in cap. de* † *quarta de* 601
præscript. à num. 2. Balbus *de præscript.* 1. *part.* 5. *partis in princ. num.* 6. Selua *de Benefic.* 1. *part. quæst.* 6. *num.* 8. Tiraquell. *de priuilegiis piæ causæ in præfatione, versic. item relictum, & seq.* id quod plerique Mandos. *de signatura gratiæ, tit. si in euidentem, versic. an in alienatione.* Anton. Gabr. *de causa pia, conclus.* 2. Gamæ *decis. vltim. numero* 6. & ibi Additionator Flores de Mena. *& quæst.* 21. *à num.* 175. Ioseph Ludou. *decis.* 30. *num.* 6. *&* 7. *& decis.* 93. *num.* 36. *&* 45. Redoanus *de rebus Ecclesiæ, rubric.* 27. *& rubr.* 33. *casu* 12. Padilla in *l. si aquam. Cod. de seruit. & aqua, num.* 46. Ioann. Gutierrez *cano. quæst. lib.* 1. *cap.* 35. *num.* 29. Azeuedo *in l.* 1. *tit.* 1. *lib.* 4. *recopil. à num.* 26. *& in l.* 1. *tit.* 18. *lib.* 9. *num.* 4. Mascard. *conclus.* 869. Solis *de censib. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 11. A. Rochus, *de visitatione. verb. Hospitalia.* Zerola *in praxi Episcopali*, 1. *part. verb. Hospitale. §.* 3. 2. *dubio*, & Syluest. *in summ. verbo Hospitale, num.* 2. & alij, qui dicunt, quod Hospitalia erecta authoritate Episcopi sunt loca pia, & religiosa, & gaudent priuilegijs Ecclesiarum, vt *in cap. adhæc, de relig. domib.* vnde etiam gaudent immunitate, vt per Remigium de Gonni, *de immunitate Ecclesiarum, ampliatione* 17. plura afferentem, Couarr. *lib.* 2. *variar. cap.* 20. *num.* 4. Padillam *supra num.* 49. D. Paz *in praxi* 1. *tom.* 5. *part. cap.* 3. *§.* 3. *num.* 27. Mascard. *d. conclus.* 869. *num.* 18. & alios, quamuis Flores *dict. quæst.* 21. *num.* 176. dicat, quod si non haberet Ecclesiam annexam in forma solemni Ecclesiæ, non daretur immunitas confugientibus ad Hospitale, & ita colligere ex Remigio *supra*, qui tamen id non dicit. Et facit etiam, quod tradunt Lassarte *de decima venditionis, cap.* 19. *numer.* 90. & Gironda *de Gabellis* 7. *part. num.* 43. *&* 66. qui dicunt, quod ex venditione bonorum Hospitalis per Episcopum approbati non debetur gabella.

Quinimo, & si Hospitale non sit erectum, † aut 602
approbatum authoritate Episcopi, idem existimo; nam, licet non sit locus religiosus, & sacer, & sic non gaudeat immunitate, vt per Remigium, Couarrun. & Paz, ibi, & Cabedo *decis.* Lusitana 204 *p.* 1. adhuc videtur esse locus pius, & de iurisdictione Ecclesiastica, & gaudere priuilegiis Ecclesiæ, cum causa pietatis sit institutum, *cap. de Xenodochiis, de relig. domib. l. omnia priuilegia. C. de Episcop. & Clericis authent. hoc ius porrectum. C. de sacros. Eccles.* vt videntur tenere Pauinus, *de offic. & potestat. Capit. sede vacante*, 1. *quæst* 2. *part. sub num.* 5. & Euerar. *in topicis iuris, in loco ab Ecclesia, ad pia loca, & in loco à minoribus ad Ecclesiam, num.* 4. sequuntur Menochius *de recuperand. poss. remed.* 15. *num.* 22. 23. 36. *&* 37. Sfortia Odus, *de in integr. restit.* 1. *part. quæst.* 3. *art.* 5. *&* 6. & alii, quos congerit, & videtur sequi Tiraq. *in dict. præfation. versic. sed alij indistincte*, & Ioann. Gutierrez *d. num.* 29. *in* 2. *edition.* tenet idem in effectu, cum Menochius & Sfortia, nam refert se ad dicta, numero vigesimotertio, dicendo, *intellige nisi in casu supra* numero 23. *posito*, & nonissime sequitur Castillo, *de vsufructu cap.* 54 *num.* 24. & est *lex partita* 1. *titul.* 12. *pagin.* 1. quod maxime

procedit stante S. Concilio Trident. *session 22. de reform. cap. 8. & 9.* quæ habent locum, etiam in Hospitalibus, & locis pijs priuatis, nec Ecclesiastica authoritate institutis, vt S. Congregat. Concilij censuit, quamuis tunc plures contrarium teneant Gambarus *dict. lib. 5 rubr. de potestate Legati, circa Hospitalia numer. 33.* & citati supra *num.* 601. & per Tiraquell. *d. versic. ad quod plerique,* & per Anton. Gabr. *d. conclus. 2. de causa pia.*

603 Qui tamen *ibi, numero 7.* † inquit limitari forsan posse communem, quod Hospitale non censeatur locus pius, quando non est fundatum authoritate superioris, vt illa procedat, quando Hospitale non est perpetuum, & potest Dominus illud reuocare, secus vero, quando esset perpetuum, ex Baldo, & Parisio, & propterea mortuo illo, qui Hospitale erexit, quia non potest amplius pœnitere, nec Hospitale erectum reuocare, tunc debet dici locus pius, & non priuatus, ex Abbate, & Socino ab eo relatis, *numero* 8. Quod etiam tenent Ioann. Lupus Decanus Segobien. de libertate Ecclesiastica 2. *parte quæst. 16. numer. 5. & 6.* A. Rochus *supra,* & Zerola §. 1. 2. & 3. Flores *dict. quæstion. 21. numero 179. & sequentibus.* & Matt. Anton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ. cap. 17.* & videntur tenere Selua *dict. quæst. 6. & 7. & 26.* Salazar *de vsu, & consuetudine cap. 8. numero 34. & 35.* & Mascardus *dict. conclusione* 869. *num. 34.* quæ distinctio, & concordia mihi placet, quamuis primam sententiam indistincte teneant autores pro ea relati *num.* 620. maxime Sfortia *articulo 6. num 48. & 49.* qui ait, quod licet, vbi viuerent fundatores, possint huiusmodi Hospitalia reuocare, Tobias *consilio 61. à numero 3.* Selua *dict num. 6. & 7.* & Armilla *verb. Hospitale, num. 1.* tamen hôc non tolüt, quin interim dici possint loca pia, vel saltim causa pia; seu opus pium. & quælibet causa pia gaudet priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia, vt ex communi tradit ipse *dict. art. 5. à num. 31.* post Tiraquell. *dict. tract. de priuilegiis piæ causæ, priuileg.* 140. & Syluestr. *verb. legatum 4. numer 5.*

604 Tertio dubitatur, † an ius patronatus confraternitatum laicorum, vt disciplinatorum, &c. Hispane Cofradias, sit laicale, an Ecclesiasticum? in quo Felin. *dict. tractat. quando litera Apostolica limitatione 4.* tenet esse laicale, sequitur Rochus *de iure patronat. verb. ius num. 17.* & Gambarus *d. libro 3. num. 412. & seq.* ratio eorum est, quia sunt laici, nec habent habitum religiosum, nec gaudent priuilegio fori, & Canonis, & sic istæ fraternitates non possunt dici Ecclesiasticæ, nec pium Collegium, sed sæculares, seu laicales, & vti tales debent conueniri coram iudice laico Bart. *in l. cum senatus. num. 4. ff. de rebus dub.* & post alios Felin. *in cap. 2. ad fin. de foro compet.* Anton. Gabr. *d. tit. de pia causa, conclus. 1.* Auiles *in cap. pratorum c. 2. vers. in confœderation. num.* 10. & relati per Tiraq. *in d. præfatione versic. contrarium tamen,* Rodoa. *de rebus Ecclesiæ Rubrica 33. casu 15.* & Nauarr. *cons. 3. de foro compet.* & tenentur ad solutionem gabellæ Gironda *de gabellis 7 p. num.* 41. cum Auend. de exequend. Mandos. 2. *part. cap. 14. num. 32.* eandem sententiam in proposito tenet Couarruuias *d. cap. 36. pract. num. 8.* dicens hoc ius patronatus esse laicorum, nam etsi confraternitas causa pietatis instituta adhæret, & sit affixa alicui Ecclesiæ, ipsi tamen, ex quibus Collegium hoc & Vniuersitas constat, & ad quorum suffragia præsentatio fit, sunt laici, & ad hanc Vniuersitatem laicorum præsentatio pertinet non ad Ecclesiam, nec aliquam Ecclesiasticam Dignitatem, inquit quæ in Hispania non admitti derogationes, quæ fiunt in præiudicium præsentationis quæ ad hæc Collegia pertinet. & Couarr. sequitur Fuscus *de visitatione lib. 2. c. 14. num. 12.* eandem etiam sententiam tenuit Rota in vna Valentina Beneficij 6. Octob. 1576. coram D. Robusterio quæ est 1. *part. diuersorum dec. 574.* in qua tenuerunt Domini, quod *ius patronatus istis fraternitatibus relictum dicitur laicale, etiã quod sint sub nomine alicuius sancti, & etiamsi adhæreant alicui Ecclesiæ ex Felin. & Rocho, & Couarr. supra,* *nam ex quo confratres sunt laici saltim pro maiori parte, confraternitas non est Ecclesiastica, sed sæcularis, & ita fuit alias resolutum in vna Pistorien. 21. Maij, & 21. Iun. 1565. coram D. Sarmiento, &c.*

At Lambertus 1. *p.* † *1. lib. q. 1. art. 10. n. 4. & 5.* docet opinionem Felini procedere, quando confraternitates non sunt affixæ alicui Ecclesiæ, quia tunc, vt laici censentur, quando vero sunt affixæ, seu annexæ alicui Ecclesiæ, tunc earum ius patronatus esse Ecclesiasticum, quia, licet ipsi confratres sint laici, & ex sua persona non dicantur patroni Ecclesiastici, tamen quatenus faciunt Collegia, quæ Ecclesiis adhærent, bene dicuntur patroni Ecclesiastici *arg. cap. quanto de iudic.* & quæ ibi notantur, & ita inquit n. 6. videmus hodie obseruari, quod tales fraternitates pro rebus communibus ipsius fraternitatis conueniuntur coram Iudice Ecclesiastico, & non coram laico, quia fraternitas ipsa est annexa Ecclesiæ, licet confratres ipsi de aliis eorum rebus, & delictis conueniantur coram iudice sæculari, quod sequitur Ioannes Gutierrez *dict. libro 1. can. quæst. cap. 35. numero 24.* nam istæ fraternitates sunt loca pia, & religiosa, vt tradit *numero præcedenti & num. 25.* idem existimat in omnibus confraternitatibus pijs ab Ordinario Ecclesiastico approbatis, ex eius namque approbatione iam pietas causæ clarius eluxessit, qui etiam in proposito iuris patronatus videtur tenere cum Lambert. nam *numer.* 30. ad illum se refert circa hoc. 605

Mihi in hac re † videtur dicendum, confraternitates laicorum causa pietatis institutas, & maxime ab Ordinario Ecclesiastico approbatas, prout esse solent, esse loca pia, & religiosa, & priuilegiis Ecclesiarum gaudere, & sic super earum rebus coram iudice Ecclesiastico esse conueniendas, Lambert. supra Redoa. *rubrica 27. num. 17.* & contra Hieronymum Gabr. *consil. 162. libro 1.* recte tradit Fuscus *d. lib. 2. cap. 14. num. 4 & 5.* Azeuedo *dict. leg. 10 titul. 1. libro 4. recopil. à numer. 26. & in dict. leg. 1. titulo 18. libro 9. à numero 1.* Solis *d. lib. 2. de censibus cap. 3. numero 11.* A. Rochus, *de visitatione, verb. laicorum, pag. 77.* Menoch. *d. remed. 15. de recuperand. num. 36. & 37.* Sforcia *d. 1. par. quæst. 3. artic. 6.* Ioan. Gutierrez. *de cap 35. num. 23. 24. & 25.* & Castillo *d. cap. 54. de vsufructu n. 24.* qui quatuor vltimi, maxime Sforcia, idem dicunt etiam 606

etiam si non sint fundatæ authoritate Episcopi, népe, quod sint loca pia, post plures relatos per Tiraq. el. *d. præfatione, versi. sed alii indistinctè, & versi. item relictum fraternitatibus*, quod etiam videtur velle Azeuedo in *d. l. 1. à num. 1.* & tenet Bobadilla *in sua politica, lib. 2. c. 18. num. 128.* Licet male dicat Confraternitates esse fori Ecclesiastici mixte, si enim sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiarum, de foro Ecclesiast.co solum esse debent, maxime, cum sunt ab Ordinario Ecclesiastico approbatæ, & Flores *d. q. 21. num. 190 & seq.* ait Confratetnitatem institutam ad pias causas, licet non sit locus religiosus, esse tamen piam causam, & gaudere Ecclesiæ priuilegiis: & facit Concilium Trident. d. cap. 8. & 9. sess. 22. de reform.

607 Vnde in rigore videtur † verior sententia Lamberr. quod ius patronatus istarum Confraternitatum sit Ecclesiasticum, nam quamuis Cōfraternitas sit vniuersitas layeorum, tamen ista Vniuersitas laicorum est locus pius ad minus, & de foro Ecclesiastico, & si est approbata ab Ordinario Ecclesiastico, non solum est locus pius, sed etiam religiosus, vt dictum est. Et ideo huiusmodi Confraternitates habebunt sine dubio semestre, ad præsentandum, & non quadrimestre, nec poterunt variare sicut laici.

608 Ex æquitate tamen † ad effectum derogationis, & reseruationum, de quo hic agimus videtur istud ius patronatus Confraternitatum laicorum censendum esse laicale, ex ratione D. Couarru. *supr.* allata, nec ad istum effectum huiusmodi Confraternitates esse Ecclesiasticas reputandas.

609 Et idem erit dicendum in iure † patronatus spectante ad Priores, seu officiales earum, qui solent esse laici, quamuis aliquando sit Clericus, vt *in d. decis. 574. n. 8. & 9.* vt verbi gratia in Confraternitate Abulen. Dominæ nostræ de Sansoles, in qua aliquis ex officialibus, seu patronis est aliquando clericus.

610 Si tamen ius patronatus relictum esset priori † alicuius Confraternitatis laicorum, qui semper est, & debet esse persona Ecclesiastica, ta'e ius patronatus erit absolute Ecclesiasticum, pertinet enim ad Dignitatem Ecclesiasticam, quamuis in hoc contrarium videatur dici *in d. decis. 574. n. 8.*

Vnde in Confraternitatibus disciplinatorum
611 huius ciuitatis Abulen. † quæ sunt Sacræ passionis, & veræ Crucis, & Transfixionis, in quibus sunt etiam Clerici, qui per se nominant, & eligunt suum Priorem, seu ludicem Clericum, ius patronatum relictum hinc Priori Clerico, seu ipsis Clericis Confraternitatis, & eorum Congregationi tantum, esset Ecclesiasticum absolute, cum non pertineat ad laicos, sed ad Clericos vt sic.

612 Et quod dictum est de Hospitalibus, † & Confraternitatibus, videtur similiter dicendum de Collegiis institutis pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, quod sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, & si sunt instituta, seu erecta authoritate Ecclesiastica, non solum sunt loca pia, sed etiam religiosa. Gironda *de gabellis, 7. par. num. 42.* & Azeuedo *d. l. 10. titulo. lib. 4. recopil. numer. 28. & l. 1. titul. 18. lib. 9. num. 3.* & sic procedet quod dicunt Socinus, Barbatia, Rochus, & alii, quos refert, & sequitur Cardin. Albanus *in lucubrationibus ad Bart. in l. fin. ff. de Collegiis illicitis*, nempe, quod Collegium studentium reputetur Ecclesiasticum, licet maior pars sint laici, quamuis mihi non placeat quod ait Nauar. *consil. 9. de simonia*, quod committatur simonia in venditione locorum huiusmodi Collegiorum, licet enim Collegium sit locus pius, aut etiam religiosus, tamen illius loca, & Præbendæ, nihil spiritualitatis habent, sicut nec etiam loca seu lecti Hospitalis, & doctrina Bartol. *d. l. fin. num. 15.* quam sequuntur Abb. *in cap. ex literis de consist. num. 14. & in cap. 1. de locato*, & alii *ibi*, & Aufrer. *de potestate Ecclesiastica super laicos, num. 12.* Couarruuias, *practic. cap. 34. sub num. 1.* & Azeuedo *d. l. 10 num. 25.* de qua infra *cap. 3. numer. sexagesimooctauo.* vbi alij citantur, quod ad iudicandum, an Collegium sit Ecclesiasticum, vel sæculare, inspiciendum est, an maior pars sit laicorum? & tunc sit sæculare, & laicorum: an maior pars, seu æqualis sit Clericorum & tunc sit Ecclesiasticum, procedit in Collegiis non fundatis pro sustentatione pauperum, & sic causa pia, sed in Collegiis Doctorum, & Scolarium, non pauperum, seu in Collegiis aliquorum officiorum, & sic ius patronatus spectans ad præd. cta Collegia pia pro sustentatione pauperum instituta. in rigore est Ecclesiasticum, licet ex æquitate ad effectum derogationis, & reseruationum, si maior pars est laicorum, videatur censendum laicorum, sicut de iure patronatus confraternitatum diximus.

Vnde infertur ad quæstionem † de subsidio impo- 613
posito per Papam ad fauorem Regis nostr. Philippi super redditibus Ecclesiast.cis, an huiusmodi Collegia debeant in eo contribuere de bonis suis temporalibus, & videtur dicendum, quod si sunt instituta, & erecta authoritate Ecclesiastica, nempe authoritate Apostolica, seu Ordinaria, debeant contribuere, ex quo sunt loca non solum pia, sed religiosa, seu Ecclesiastica, vt probatur ex verbis Bullæ Pij IV. & V. super huiusmodi subsidio ibi, *super omnium & singularum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, & Capellaniarum Conuentualium, & aliarum mensarum fructibus, & redditibus, & prouentibus*, &c. quibus verbis comprehendi videntur bona Collegiorum authoritate Ecclesiast.ca erectorum, redditus enim cuiusuis communitatis, seu loci pij, dicuntur suæ mensæ, seu superioris *clem. 1. §. eadem quoque de supplen. negligentia Prælato.* ibi, *non applicent mensis suis*, vbi Card. & Bonif. *num. 1. Clem. 2. ibi mensæ suæ de rebus Ecclesiæ*, & confirmatur exceptione facta à Papa de Hospitalibus actu Hospitalitatem seruantibus, quod non teneantur ad dictam contributionem, ex qua remanet impositio certa, & firma in omnibus aliis Hospitalibus actu eam non exercentibus, & similiter in omnibus locis piis, & religiosis authoritate Ecclesiastica institutis, vt Collegiis pauperum, & confraternitatibus, quæ etiam soluunt subsidium, vt in praxi videmus.

Nam exceptio firmat regulam in contrarium, & eam declarat *l.nam, quod liquide. §. fin. de penult. legata cum aliis*, Euerar. *loco ab exceptione ad regulam*, Couar. *lib. 2. vari. cap. 5. num. 4* Goncalez *glos. 54. num. 19* qui alios citant. Super quo modo lis pendet inter Collegium S. Bartholomæi Vniuersitatis Salamantinæ, & Clerum dicti Episcopatus. Si vero prædicta Collegia non sunt instituta authoritate Ecclesiastica, sed priuata ipsorum fundatorum tantum, non videtur debere contribuere in dicto subsidio, quia licet sint loca pia, & gaudeant priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, non tamen sunt loca religiosa, & Ecclesiastica sicut etiam non contribuunt eadem ratione opera pia, & Capellaniæ non collatiuæ, ex quo fundantur authoritate priuata fundatorum tantum, & ita fuit obtentum, & iudicatum in fauorem Collegiorum S. Pelagii, & S. Michaelis dict. Vniuersitatis Salamantinæ, quæ non sunt fundata authoritate Pontificia, vel Ordinaria, &c.

614 Quarto dubitatur, an quando † ius patronatus est Ecclesiastici, & laici, & facta est conuentio, seu concordia de alternis vicibus præsentando iuxta *Clem. plures. §. & vt facilius de iure patronatus* in turno Ecclesiastici, censeatur Ecclesiasticum mere, & in turno laici, laicale mere. Et videtur, quod sic ad doctrinam Ioannis And. *in cap. cum illu. §. fin. in fin. de Prabend. in 6.* quam sequuntur Rochus *verb. ius, quæst. 6.* & alij, & ad decisionem Salamantinam alternatiuæ infra adducta *n. 708.*

615 Vnde, si stando in turno † Ecclesiastici Beneficium vacaret in mense Apostolico, Beneficium caderet sub reseruatione, & nihilominus Ecclesiasticus consumeret suum turnum, tunc enim Papa prouidet loco illius, & aliàs fieret præiudicium laico: è contra vero, si Beneficium vacaret in turno laici, non caderet sub reseruatione, & si prouideretur à Papa, cum derogatione iuris patronatus mixti, nõ haberet locum derogatio ad *decisionem* Achillis. *315.* seu *2. de iure patro.* & Putei *107. lib. 3* & alia adducta *num. 709.* nec contra id, quod dixi, quod prouisio Papæ de Beneficio vacante in mense Apostolico consumat turnum Ecclesiastici, obest, quod prouisiones Apostolicæ non consumunt turnum, Rota *decisione 21. de Praben.* alias *190. in antiquis & in d. decisione.* Salamantina alternatiuæ, & in alia Salamantina Portionis 16. Maij 1603. coram D. Iusto Goncalez *glos. 45. §. 1. num* 31. nam id procedit data æqualitate: nempe, quando respectu vtriusque potest intrare reseruatio, vt in turno Episcopi, & Capituli, de quo ibi, secus vbi reseruatio intrat respectu vnius, & non respectu alterius, vt in proposito de turno patroni Ecclesiastici, & laici; nam si prouisio Papæ non consumeret turnum Ecclesiastici, fieret præiudicium laico, vt dixi, Cosmas *in pragmatica sanctione, titulo de collat. §. item, quod omnia. verb. facienda. in fin.* Probus ad Monch. *in cap. cum in illu, de Praben. in 6. n 61.*

616 Quinto dubitatur, quando laici vacante † Ecclesia, seu Beneficio nominant Rectorem, quem Capitulum, seu persona Ecclesiastica præsentat Episcopo, vel è contra, penes quem sit ius patronatus in isto casu, & sic, an Ecclesiasticũ, an laicale? In quo Gambarus, *d. lib. 3. de offic. Legati à num. 392.* cum Collectario tenet tale ius esse apud eos, qui nominant, non autem qui præsentant, & sic laicos nominantes potius dici patronos, cum præsentans sit magis procurator, quam præsentator, quia eius actus non est liber, sed necessarius, &c. licet contra teneant Ioan. Andr. Domin. & Francus, *num. 4. in cap. cum in illu. §. si vero de Prabend. in 6.* Et sentẽtia Gãbari mihi placet; nam in isto casu, qui nominant non habent solum consentire, sed potius præsentatio videtur ab eis facta, & si præsentatus nollet nominatum præsentare infra tempus, haberetur pro præsentato *argum. l. 33. tauri, in fin.* & si patronus laicus deberet præsentare, cum consensu, seu de consilio Ecclesiastici, ius patronatus, quamuis sit apud laicum, non censeretur laicale: secus si cum consilio, quia tunc non tenetur sequi. Puteus *decis. 506. lib. 2.*

Vndecimo circa illa verb. *electionem, & quamuis*
aliam dispositionem, † de quibus Goncalez *glos. 19. &* 617
20. vide dicta sup. *1. p. cap. vlt. à n. 15. & 31. & 4. par. cap. 1. à num. 6.*

Duodecimo, circa illa verba, † *quorumcunque col-* 618
latorum, notandum est comprehendi Beneficia ad collationem vnius tantum pertinentia, quia pluralitas resoluitur in suas singularitates. *l. falsa. § fin. ff. de condit. & de monstra. cum aliis*, & ita cum Baldo *consil. 242. par. 3.* tradit in proposito Simoneta *de reseruat. quæst. 97.* & nouissime Goncalez *glos. 21. à num. 1.* qui vsque ad *num. 17.* aliqua cumulat circa illam maximam, quod pluralitas resoluitur in suas singularitates.

Secundo notandum est, † quod ista verba ra- 619
piunt etiam collatores ex priuilegio, vel iure speciali, vt cum aliis tradit Simoneta, *quæst. 68. numer. 2.* & Goncalez *d. glos. 21. numer. 18.* Quod tamen limitant Simoneta *num. 4.* & Goncalez *à num. 19.* vt non procedat, quando ius conferendi non esset perpetuum, sed temporale, puta ex indulto, seu priuilegio ad certum tempus, seu ad vitam, vt ait Simoneta, concedente ius conferendi, quod ait bene notandum Goncalez *num. 31.* quia videtur singularis limitatio ad nostram regulam. quæ tamen limitatio mihi non placet, quia imo indultum conferendi Beneficia non comprehendit reseruata. Æneas de Falcon *quæstione 4. principali effectu 6. numer. 9.* & Simoneta *quæstione 81. &* infra *cap. 3. numero 54.*

Et regula nostra in illis verbis, † comprehendit 620
tam ordinarios, quam extraordinarios collatores, Crescen. *decis. 20. num. 1. de Praben.* Goncalez *d. glos. 21. num. 32.* & collatores etiam ex fundatione, & etiam si in ea disponatur, quod non intret reseruatio, nisi Beneficium sit iuris patronatus laicalis, aut mixti, Goncalez *d glos. 21. num.* 39. & glos. 29. à numero 2.

Tertio notandum est, quod d. verbum, † *collato-* 621
rum, tanquam prolatum à lege comprehendit præsentatores, electores, & alios dispositores iuxta dicta de verbo, *collatio, supr. 1. par. cap. vltim. numer. 32. & 33.* & Ideo regula nostra reseruans Beneficia pertinentia ad collationem, prouisionem, præsentationem,

nem, electionem, & quamuis aliam dispositionem
quorumcumque, non dicit quorumcumque pro-
uisorum, præsentatorum, electorum, & aliorum di-
spositorum, sed dumtaxat dicit collatorum, notat
Goncalez *glos. 16. n. 11.*

622 Decimotertio circa illa verba, *& collatricum*, †
notandum est, quod quamuis masculinum conci-
piat in se fœmininum, Socinus *reg. 255.* Tiraq. *de re*
tract. Linag. §. 1. glos. 9. à num. 177. Ant. Gabr. *concl. 6. de*
verborum signific. & Baeca *de non meliorandis filiabus ra-*
tione dotis, cap. 11. & sic sub *verb. collatorum*, compre-
henderentur collatrices, quicquid Goncalez dicat
glos. 22. num. 9. & 10. tamen maioris explicationis
causa, & vt omnis dubitandi occasio cessaret, addita
sunt ista verba, *sicut*, & alia plura. Licet enim fœmi-
næ de iure non possint Beneficia conferre, imo i-
stius iuris sint incapaces, tamen ex priuilegio Apo-
stolico possunt habere ius conferendi Beneficia.
Goncalez *d. glos. 22. à num. 13.* & dictum est, *1. par. cap.*
2. num. 33. addo, quod sicut verbum, collatorum,
comprehendit præsentatores, & alios dispositores,
vt *num. praced.* dictum est, & sic verbum, *collatricum*,
comprehendit præsentatrices, cuius iuris præsen-
tandi fœminæ capaces sunt, etiam de iure, *cap. fin. de*
concess. praben. vbi D. & dicitur infra *cap. vlt. à num.*
142.

623 Decimoquarto † circa illa verba, *sacularium, &*
quorumuis ordinum, regularium notandum est, quod
sicut respectu Beneficiorum, quæ reseruantur, fit
supra in regula nostra expressa mentio de seculari-
bus, & regularibus maioris explicationis causa, sic
etiam respectu collatorum, & collatricum, fit etiam
expressa mentio de sæcularibus, & regularibus.
Goncalez *glos. 25.* vbi numerat collatores seculares,
& regulares.

624 Decimoquinto, ex illis verbis, *non tamen* † *S. Ro-*
mana Ecclesia Cardinalium, notandum est, quod cum
regula nostra expresse excipiat Cardinales, respectu
eorum nulli sunt menses reseruati, vt supradictum
est *à num. 34.* vbi vide, & si exceptuati non fuissent,
regula hæc comprehenderet Cardinales, Crescen.
decis. 20. de Praben. à numer. 4. late Goncalez *glos. 24. ex*
625 *num. 13.* Et ista exceptio † intelligitur de Cardinali-
bus ordinariis Collatoribus tantum, vt Cardina-
libus Episcopis in suis diœcesibus, non autem de a-
liis Cardinalibus, etiam Legatis de Latere in suis
Prouinciis, Crescen. *d. decis. 20.* & late Goncalez *ibi 1.*
q. num. trigesimo octauo, & conducunt dicta infra *ca. 3.*
n. 53. & seq.

Proceditque ista exceptio, etiam in Beneficiis,
626 seu Præbendis simultaneæ collationis Episcopi, †
& Capituli, cui ea prodest propter communionem
iuris conferendi, vt dictum est supra *n. 35.* vbi addu-
citur decis. Hispalen. Portionis 19. Ian. 1594. coram
D. Pamphilio, vbi ita fuit resolutum, & sequitur
Goncalez *d. gl. 24. q. 2. à n. 52.*

627 Sed quærit Goncalez ibi 3. quæst. ex num. † 61. an
sicut ista exceptio prodest Capitulo, sic etiam in Be-
neficiis simultaneæ collationis reseruatis ei prosit
indultum concessum Cardinali Episcopo, ad con-
ferendum reseruata, & sic Capitulum debeat illa
conferre simul cum Episcopo Cardinali, an vero
Cardinalis habens indultum possit eius vigore cõ-
ferre solus Beneficia simultaneæ collationis, & pro
desse indultum Capitulo, nec virtute eius posse Car-
dinalem tale Beneficia solum conferre, tenet Rota
in d. decisio. Hispalen. Portionis, vbi dicitur, *Quod vir-*
tute indulti, non magis potuit Archiepiscopus solus conferre
quem sine eo potuisset, cum nihil de nouo tribuat, sed re-
moueat tantum obstacula reseruationum, & præseruat
Ordinario tantum partem suam, quando collatio est ei com
munis cum Capitulo. *Cassador.* decis. 3. in fin. de priuil.
Mohed decis. 24. *qua est* 1. de priuil. in impressis. *Ioan.*
Paulus decis. 28. cum aliis allegatis, sequitur Gonca-
lez, supra *à n. 66.* dicens, quod prædictum indultum
nihil confert de nouo Episcopo Cardinali, sed so-
lummodo remouet obstaculum, vt supra dixit *n. 24.*
& 25. Et ideo ius conferendi remanet in eodem sta-
tu, prout ante reseruationem, & sicut tunc debebat
fieri collatio per Episcopum, & Capitulum simul,
sic etiam fieri debet post obtẽtum indultum, quod
iurisdictionem non ampliat, ita vt quamuis diceret
quod conferebat vigore indulti, adhuc dicetur fieri
collatio potestate ordinaria conferentis, Paris. *cõsil.*
42. n. 5. vol. 4. Ioan. Paul. *decis. 27.* Thom. Tribius *in de-*
cis. Veneta 54. n. 15. lib. 2.

Sed ista sententia mihi non placet, & verius mi- 628
hi videtur, † quod indultum non prosit Capitulo,
sed eius vigore Cardinalis Episcopus possit solus
conferre Beneficia simultaneæ collationis; nam in-
dultum non tollit reseruationem, sed dat faculta-
tem prouidendi perinde, ac si non esset reseruatio,
vnde non fingit sublatum vinculum, sed aperit fa-
cultatem de reseruatis, ac si non essent reseruata.
Cassador. *decis. 3. de Praben* nec Cardinalis Episcopus
conferens virtute indulti, confert, vt Ordinarius,
quicquid Gõçalez dicat, sed vt Delegatus, & Com-
missarius Apostolicus, & sic, si non prouidet infra
semestre, fit deuolutio nõ ad Archiepiscopum, sed
ad Papam, Cassad. ibi, & Crescen. *decis. 15. eod. tit. de*
Praben. Mandos. *de signatura gratia, tit. de prouisio. vers.*
in Beneficiis reseruatis. Anastas. Germon. *de indultis*
Cardin. §. volumus, num. 56. qui etiam dicunt, quod
tunc in Beneficiis reseruatis datur deuolutio, & di-
citur *infra 10. par. cap. 2. num. 10. & cap. 3. numer. 20.*
& ita cum indultum non tollat reseruationem, non
potest prodesse Capitulo, quod non potest reser-
uata conferre, nec obstat, † quod dicitur indulta ni- 629
hil de nouo concedere, nec augere, seu ampliare
facultatem conferendi, sed tamen remouere obsta
culum reseruationis, vt etiam dicitur infra *ca. 5. n. 7.*
quia intelligitur, quod per indultum non cẽseatur
Cardinali data facultas conferendi Beneficia, alias
non spectantia ad prouisionem ipsius, sed aliorum
tantum. Bene tamen extenditur ad Beneficia spe-
ctantia ad prouisionem ipsius, & aliorum simul, et-
iam si id non exprimatur, quia est fauorabile, & am-
pliandum vti concessum Ordinario collatori, iuxta
dicta de alternatiua supra *n. 474.* quod tamen in indul-
tis hodiernis exprimitur, in quib. dicitur quod, Car
dinalis possit conferre quæcumque Beneficia ad
suam, & cum alio, vel aliis, collationem, prouisio-
nem, præsentationẽ, electionem, seu quamuis aliã
simi-

similem, vel dissimilem dispositionem spectantia
ratione suæ Ecclesiæ Titularis, & Dignitatis Epi-
scopalis, & Goncalez *supra num 70.* Sed ista facultas
quoad Beneficia simultaneæ collationis censetur
data, vt ratione suæ partis Cardinalis solus ea con-
ferat, non simul cum aliis, ad quos etiam alias pro-
uisio spectabat, quia illis non datur indultum, sed
Cardinali. Et longe diuersum est in exceptione no-
stræ regulæ, quia tunc non intrat reseruatio, nec in-
dultum, vt supradictum est ex *d. n. 34.*

630 Et de Indultis Cardinalium videndus est † Anast.
Germonius *in d. tract. suo* de eis, vbi ponit, & expli-
cat indultum Illustrissimi Cardinalis Hiero. de Ru-
bere Archiepiscopi Taurinen. additque Goncalez
d. glos. 24. nu. 72. quod in indultis modernis onun-
tur sex limitationes, & casus, ad quos non extren-
dunt: primus, de Beneficiis vacantibus in Romana
Curia: secundus, quoad Dignitates maiores, post
Pontificalem in Cathedrali, & principales in Col-
legiatis: tertius, quoad Beneficia regularia, consi-
storialia, vel Conuentum habentia, & quorum fru-
ctus in libris cameræ taxati reperiuntur: quartus
quoad Beneficia, quæ vacauerint per veros, & a-
ctuales familiares, & continuos commensales Pa-
pæ, qui tam tempore Pontificatus, quam Cardina-
latus, priusquam ad apicem Pontificatus assumere-
tur, fuerunt: quintus, quoad commendas cessantes
in Dignitatibus, seu officiis Claustralibus 6. & vlti-
mus, ad Beneficia vacantia, tam in curia, quam extra
illam per obitum familiarium Sanctæ Romanę Ec-
clesiæ Cardinalium, iuxta formam constitutionis,
seu regulæ Grego. XIV de anno 1591. editæ mode-
ratoriæ Indultorum eisdem Cardinalibus conces-
sorum. Et quia aliquando, inquit *n. 75.* sunt ampliora
& aliquando restrictiora huiusmodi indulta, Pon-
tificum mutatione, & ad Cardinales amore, & af-
fectione erit semper illorum tenor diligenter in-
spiciendus, &c.

Quærit etiam Goncalez *d. glos. 24. quæst. 4. ex n. 78.*
631 † Si Cardinalis Collator non contulit Beneficium,
quod vacauit in mense alias Apostolico, infra sex
menses, ita quod sit locus deuolutioni ad superio-
rem, an tunc possit conferre Archiepiscopus, qui
Cardinalis non est, seu alius ad quem de iure com-
petit deuolutio? an vero solus Papa, tanquam Be-
neficium reseruatum? quod est quærere, an tunc
deuolutio fiat ad Archiepiscopum, seu Capitulum,
iuxta *cap. 2. de concess. Preben.* an vero ad solum Papam
in qua quæstio. quæ certe parum habet difficultatis,
plura pro vtraq; parte adducit, & tãdem resoluit de-
uolutionem fieri ad Archiepiscopum, iuxta termi-
nos *d. cap. 2.* vt tenuit maior pars Rotæ *in decis. 774.*
lib. 3 par 3. diuersorum, quod mihi certũ videtur, quia
tale Beneficium nunquam fuit resolutum, cum re-
gula nostra Cardinales ordinarios Collatores non
comprehendat, sed eos excipiat, nec Beneficium
per deuolutionem vacat de nouo, sed semper durat
prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit re-
seruatum, ita remanet in perpetuum, Cassador. *de-*
cis. 8. de Preben n. 7. & 8. nec Cardinalis Episcopus po-
test dici exemptus ab Archiepiscopo, ad istum effe-
ctum deuolutionis, maxime, cum Beneficia ipsa
nullo modo possint dici exempta ab Archiepisco-
po, † nec refragatur *d. decisio 8.* Cassad. dicens, quod 632
data negligentia Cardinalis in conferendo Benefi-
cio reseruato vigore indulti, deuoluitur collatio ad
solum Papam, de qua Goncalez *glos. 53. à nu. 37.* quia
ibi longe diuersa est, cum agatur de Beneficio reser-
uato, conferendo vigore indulti, quod semper re-
manet, & à principio fuit reseruatum, vt supradi-
ctum est.

Quærit etiam Goncalez *d. glos. 24. quæst. 5. à n. 108.*
† an Cardinalis Episcopus possit conferre Benefi 633
cium, quod vacauit in mense Apostolico, ante eius
promotionem in vita sui antecessoris, qui Cardina-
lis non erat: & breuiter concludit, quod cessante in
dulto non potest illud conferre, nam cum vacaue-
rit de tempore, in quo Collator non erat Cardina-
lis, fuit semel reseruatum, & semper durat reserua-
tio, si vero dict. Cardinalis haberet indultum soli-
tum, ad conferendum Beneficia reseruata, tunc il-
lius vigore posset tale Beneficium conferre, si in
dultum caperet Beneficia iam vacantia, alias secus.

Deinde quærit è conuerso † *6. q. n. 110.* an Cardi- 634
nali Episcopo decedente ante collationem Benefi-
cij vacantis in mense alias reseruato, possit illud cõ-
ferre Episcopus successor non Cardinalis, si à Papa
iam præuentum non sit? & multis adductis tandem
ait, quod sibi magis placet vltima sententia nempe,
quod possit illud conferre, & quod secundum eam,
semel consultus pro veritate de simili casu respon-
dit: quia modernus Episcopus successit in locum de
functi, & sic eius iure vti debet, secundo, quia d. Be-
neficium vacauit tempore congruo, quando nulla
aderat reseruatio, & sic Beneficium semel post va-
cationem liberum semper remanere debet libe ũ,
vt supradictum est *n. 631.* tertio, quia sicut in casu cõ-
trario quæstionis pręcedentis, non potest conferre
Cardinalis, ita è conuerso in isto potest conferre
successor, cum contrariorum eadẽ sit ratio, & quod
operatur propositum in proposito, operatur op-
positum in opposito, & econtra, &c.

Quæ quidem sententiam † de plano procederet 635
non stante *regul. 2. Cancellariæ* reseruatoria Benefi-
ciorum, quæ post obitum Episcoporum quomo-
documque vacant, & vacabunt in futurum, ea vero
stante non potest sustineri, sed est proculdubio fal-
sa, nam eo ipso, quod Episcopus decessit, intrauit
reseruatio d. regulæ, quæ semper loquitur cum ve-
rum sit dicere, quod tale Beneficium post obitum
Episcopi vacat (quicquid Goncalez dicat) Pauinus
de off. & potestate Cap. sede vacante *1. par. q. 10. n. 23.*
ibi ẽt, *si vacasset viuente Prælato, quia verũ est dicere, quod*
etiam vacet mortuo, ex quo non prouidit donec vixit, &
conducunt supra tradita sub *n. 536* Vnde etiam con-
uincitur doctrina eiusdem Goncalez *glos. 15. §. 2. à* 636
n. 91. vbi ait, quod si hodie post *d. reg. 2. Cancellariæ,* va-
caret aliquod Beneficium in mense ordinario Epi-
scopo, vel Abbate viuente, & post modum ante
prouisionem in remotis partibus decedente, & il-
lius Vicarius habens specialem facultatem confe-
rendi post dictum obitum ante illius notitiam tale
Beneficium contulerit, collatio erit bona, & legiti-
ma, non obstante morte Episcopi, de quo notitiam
non

non habuit, vt alias dicitur infra *cap.8. num.175.* nequein hoc casu obstat dicta *reg. 2. Cancellariæ*, quia duntaxat loquitur de Beneficiis vacantibus, seu vacaturis sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, non vero sede plena, vt scripsit *d.glos.24. sub q. 6.* quæ doctrina est etiam falsa ex dictis, nam tunc verum est dicere, quod Beneficium vacat sede Episcopali, vel Abbatiali vacante, seu post obitum Episcopi, vel Abbatis, & sic reg. intrat.

637 Quærit etiam Goncalez *d. Glos. 24 7. q. ex numer. 121.* an d. exceptio, & fauor nostræ regulæ, quod eius reseruatio non includat Cardinales absentes à curia, vel solum procedat in residentibus in curia ex *reg 7. Cancellariæ*: & pluribus hinc inde adductis resoluit, quod loquendo de Beneficiis vacantibus in Diœcesibus, & Episcopatibus Cardinalium non annexis Cardinalatibus Cardinales absentes gaudent exceptione, & fauore nostræ regulæ, ita, vt indultum aliquod ad hoc necessarium non sit, & ita seruari videmus, quia regula nostra indistincte excipit Cardinales, & quod regula septima solum loquitur de Beneficiis vacantibus in Ecclesiis titularibus Cardinalium de vrbe, & in sex Episcopatibus Cardinalium antiquorum Cardinalatibus annexis, quæ non censetur in continenti corrigi per regulam nostram sequentem *l. nam ad ea,* & ibi glossa *ff. de condit. & demonstrat.* & sic fauor nostræ regulæ nõ conceditur talibus Cardinalibus absentibus, quia obstat reseruatio dictæ *reg. 7. præcedentis*, de qua supra *à num.402.*

638 Sed melius dic. † quod per hanc nostram regulam, quæ absolute, & indistincte excipit Cardinales, non reseruantur Beneficia vacantia in quibuscunque Episcopatibus Cardinalium, quamuis vacantia in dictis sex Episcopatibus Cardinalium antiquiorum, sint reseruata per dictam *reg.7.* si sunt absentes à curia, in quocumque mense vacent.

639 Quærit etiam Goncalez † *d.glos.24.8.quæst. num. 153.* an sicut regula nostra excipit, & non comprehendit Cardinales Collatores, similiter etiam non comprehendat Reges, & Principes Collatores Beneficiorum ex priuilegio Apostolico: & concludit, quod non, quia eo ipso, quod de eis non fit expressa mentio, non censentur comprehensi in reseruatione nostræ regulæ propter altitudinem, & excellentiam eorum ex adductis per eum, & idem repetit *glos.38. num.5.* non obstantibus verbis, *Cuiuscunque Dignitatis*, &c. de quibus ibi.

640 Tandem quærit † Goncalez *d. glos. 24. 9 quæst. n. 161.* quare dicit regula nostra in dictis verbis, *S. Romanæ Ecclesiæ*: & respondet, quod ad distinctionem aliorum, qui non sunt S. Romanæ Ecclesiæ, veluti Cardinalium Compostellan. Aurien. Rauennaten. & Mediolanen, qui tamen sunt abusine Cardinales &c. sed ego potius existimo ea verba non ad id apponi, nam licet solum fieret mentio de Cardinalibus, intelligeretur de Cardinalibus S. Romanæ Ecclesiæ, qui sunt vere, & proprie, & per Antonomasiam Cardinales, non de aliis, qui solum nomine sunt Cardinales, nam & analogum per se sumptum stat pro famosiori significatu. Apponuntur autem d. verba ad denotandam eorum Dignitatem, & excellentiam, denominationemque vt moris est.

Decimo sexto, circa illa verba, † *aut aliorum sub concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis. &c.* notandum est, id dici propter concordata Germaniæ, & Franciæ, quæ Papa lædere non intendit, quantum est ex sua parte. De quibus concordatis Germaniæ vide constitutionem Nicolai. V. & *constitutionem 46.* Clement. VII. & 42. Gregor. XIII. Cassad. *decis. vn. de pactis* Simonetam, seu potius eius additionatorem *de reseruat. quæst.1. à num 3. & quæst. 99 à num.4* & Gregor. Branden. *in nouo opusculo super concordatis Germaniæ.* Et de concordatis Franciæ vide constitutionem 16. Leonis X. & Rebuffum, qui latissime illa declarat *in glos. ad ea.* Et vide Goncalez *glos.25.* vbi explicat prædicta verba, & *glos.26.* explicat illa verba, *& per eos, quibus illa acceptare, & obseruare debuerint, acceptatis*, & glossa vigesima septima explicat illa verba, *& obseruatis*, & glos.28. illa verba, *quæ lædere non intendit comprehensorum.* Circa quæ aliqua de more cumulat non multum conducentia. 641

Decimo septimo ex illis verbis, † *quomodolibet pertinentia*, notandum est per regulam nostram reseruari Beneficia, ad prouisionem quorumcumque quomodolibet pertinentia, idest, siue de iure communi, siue de iure speciali, vt fundatione, præscriptione, seu consuetudine, aut priuilegio notat Goncalez *glos.29.* & vide dicta supra *num. 618. 619. & 620.* 642

Decimo octauo ex illis verbis, † *dispositioni suæ*, notandum est reseruationem hanc esse personalem, & sic cum conditore expirare, ad *cap. literis de rescrip. & cap. si gratiose eod. tit. in 6. & ibi glos. verbo sua Archid.* Io. And. & alij *glos. verb. sedis Apostolicæ*, & D. *in clem.1. de probatio.* Mil. *in reper. verbo reseruatio*, quam facit Gambarus *de offic. Legati lib. 3. num. 195.* Mandos. *reg.1. Cancell. qu. 12. &* post hæc Goncalez *§.5. procem. num.15. & glos.12. num.3.* Accedit, quod facta est hæc reseruatio ad suæ voluntatis beneplacitum, vt supra diximus *num.446* quod morte finitur *d. c. si gratiose. l.4. ff. locati* tradit Thom. Sanchez *de matrimonio lib. 8. disputatione 28. à num. 49.* & in proposito Goncalez *d. §.5. procem. à numero octauo*, & late *d. glos. 12. à numero primo.* & loquens de alternatiua *glos. 50. numero sexto.* 643

Accedit etiam, † quod est posita inter alias regulas Cancellariæ suo tempore duraturas, vt in procemio ipsarum regularum, vbi Glossator, & Paninus *in procemio extrauagantium vers. regula Cancellariæ*, & post hæc tradit in proposito late Goncalez *d. §. 5. procem. ex numero 1.* vbi ex *numero 16.* dicit, quod pari etiam ratione regula nostra euanesceret, & regulæ Cancellariæ expirarent, si Papa renunciaret Papatui, ex quo fuerunt factæ suo tempore duraturæ, quod renuntiationem fuit consumptum, & terminatum, & renuntians, quo ad hoc, habetur pro mortuo, & mors ciuilis in hoc æquiparatur naturali, & paria sunt Papam abiisse, vel Papatui renũciasse *Clem. ne Romani §. sane mucla glos. verb. morientе de electione* Felin. *in cap. licet vndique sub num. 21 de officio De leg.* & in terminis Æneas de Falcon. 644

quæst.

q.5.principali.§.1.numero 8. Parisius cons.19. à numero 9. libro quarto & Mandos.regu.30.quæst.7.numero 14.&15.&c.

645 Vnde sede Apostolica vacante † omnes menses sunt ordinarij, & tunc Episcopi possunt prouidere de Beneficiis vacantibus in quolibet mense, Caputaquen.decis.86.parte 1.& 214.part.2.& in manuscriptis dec.397.lib.1.Ant.August.decis.65.l.1.quæ est 3.par.diuersorum libro tertio decisione 1228. Anastasius Germo. de indultu Cardin.§. quod tamen Romanam numero nonagesimo nono. & 100. Zetola in praxi Episcopali.2.parte verbo Beneficium.§.1.Flores de Mena quæstio.4.numero quinquagesimo primo & fuit dictum in Abulen. Parochialis de la Calcada.28.Ian.1594.ad fi.adducta infra, numero 791.& nouiss. posthæc tradit Goncalez d.§.5 proœm.à nu.46.qui nu.53.ait, quod non solum erunt omnes menses ordinarij, ante assumptionem noui Papæ, sed etiam antequam faciat regulas Cancellariæ, quæ semper solent fieri in die immediate sequenti d.assumptionis ita, quod si etiam in illo medio tempore ab assumptione vsque ad factionē regularum vacaret aliquod Beneficium in mensib. alias reseruatis, nullum obstaculum Ordinarius habere dicatur, & allegat Gemin.cons.92.ante num.1.& sub ipso num.1. Glossatorem antiquum in proœmio regularum Cancellariæ versicul.item ponderanda Gomez. in d.proœmio q.2.sub num.14.versic.vnde si vacaret, & Rotam loquentem de regula nostra decis.21.num.6. in fin.lib 2.parte 3.diuersorum, quamuis non est necessaria publicatio regularum, vt ligent, quia statim ab initio, quando sunt factæ, ligant, vt in earum proœmio vbi dicitur, quas ex tunc suo tempore duraturas obseruari voluit. Goncalez ibi à n.54.

646 Itaque prouisio facta † ab Ordinariis de Beneficiis, Sede Apostolica vacante, in quolibet mense vacantibus, erit firma, & valida, nisi alias sint affecta, aut nisi forte Papa de nouo electus declaret, non expirasse reseruationem sui prædecessoris, aut illa de nouo reseruet, prout aliquando fit, ad prouidendum conclauistis, tunc enim prouisio facta ab Ordinario post istam declarationem, seu reseruationem, de Beneficiis, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis non valeret, nec facta ante declarationem, si in ea Papa derogat iuri quæsito, & regulæ de non tolendo iure quæsito iuxta tradita per Maudos.ibi regul.18.quæst.6. cum non sit declaratio propria, Decius in capi.fin. de constit. numero 47. & 48. & ibi add. maxime Syluestri verb.dubium.& Anton.Gabr.conclu.3.de reg.iuris n.62. cum sequentibus, & etiam prouisio facta ante reseruationem, seu Bullam conclauistarum, non valeret, si Papa in Bulla decernit per talem prouisionem, ius quæsitum non fuisse prouiso, neque d.regulæ de nō tollendo iure quæsito locum esse, &c. vt fecit S.D.N. Paulus V. de omnibus Beneficiis tempore suæ assumptionis non prouisis, in Bulla ad fauorem conclauistarum data pridie Calend. Augusti. 1605. per regulam autem mensium noui Pontificis, non reseruantur Beneficia nondum prouisa, quæ vacarunt, Sede Apostolica vacante, in mense alias Apostolico, quia solum reseruat Benefic a vacatura, & non vacantia, vt late per Goncalez d.§.quinto proœm. ex numer. 60. & dictum est supra numero 537.

Vnde in d.decis.† 307.lib.1.in manuscriptis, ait Veral- 647
lus, quod indultum conferendi, seu præsentandi Beneficia vacantia in mensibus Apostolicis non habet locum, Sede Apostolica vacante, quia tunc cessante regula reseruatoria per obitum Papæ, nulli sunt menses Apostolici, cum de iure collatio Beneficiorum in quolibet mense vacantium spectet ad Ordinarium, in Asturicen. Canonicatus coram August. 1.Dec.1554.quæ est eadem causa, de qua in d.decis.214. in impressis, & hæc decis. manuscripta est posterior impressa, quæ est de anno 1552. & satis confusa.

Quod conducit ad indultum † Ducis Albani, 648
quod est restrictum ad menses Apostolicos. Nam Pius V. in Bulla confirmationis, & reualidationis ad finem, ait, ac ius patronatus huiusmodi ad Beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum collatorum illis concessis per regulas Cancellariæ, & alias constitutiones à nobis emanatas, & literas alternatiuas per nos concessas, & successores nostros Romanos Pontifices, pro tempore existentes, concedendas de quibus ipsi Ordinarii sua ordinaria authoritate prouidere possunt non extendi, &c. & facit decis. in causa Salamantina Parochialis de Gaiates. 1. Decemb. 1578. coram D. Brauo, quæ habetur 1. parte diuersorum dec.442.vbi num.2. dicebant Domini, dictum indultum Ducis de Alba solum capere illa Beneficia, quæ priuatiue ad ipsius Pontificis collationem pertinent, non autem quæ cumulatiue cum Ordinario, & talem fuisse Pontificis intentionem ex dicta exceptione mensium Ordinariorum Domini iudicabant.

Nec obstat, quod † dictum indultum, & ius pa- 649
tronatus Ducis Albani in principio datur generaliter, & illa exceptio in fine posita solum est de Beneficiis vacantibus in mensibus Ordinariorum, illis concessis per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas, atque adeo non comprehendit menses, qui sunt Ordinarii ratione Sedis Pontificalis vacantis, alias vero Apostolici, cum illi non sint concessi per regulas Cancellariæ, seu alternatiuas. Nam respondetur, quod illa verba concessis per regulas Cancellariæ, & alternatiuas, stant demonstratiue, non restrictiue, & taxatiue: nam verba regulariter, & in dubio potius intelligenda sunt demonstratiue, quam taxatiue & restrictiue, Bartol. in l.Centurio num.31.& 39. & Ripa num.140.ff.de vulgari. Parisius consil.4.n.36.lib.14. Rota d.decis.442.n.3.& 662.n.3.& 684.num.4.par.1.diuersorum.

Illa autem verba, † de quibus Ordinarii, &c. ponun- 650
tur ad restringendam exceptionem, vt non comprehendat Beneficia vacantia in mensibus ordinariis, alias tamen reseruata, seu affecta, ad l. ea tamen adiectio.ff.de Legat.3. Bartol. in l.omnes populi in princip. ff de iustitia.& iure, & in l.cunctos populos, num.1. & ibi Ias.num.2.C.de summa Trinitate, & ita indultum intrat in Beneficiis, alias reseruatis in quolibet mense vacantibus, & hodie intrat in Beneficiis, sede Episcopali vacante vacantibus in quolibet mense, ex quo sunt reseruata per reg.2. & sic de eis Episcopi successores sua Ordinaria authoritate prouidere non possunt, & cessat iam d.decis.442. vt dicitur etiam

iam infra *capitulo septimo*, *numero octuagesimo octauo.*

651 Et ex eo, † quod dictum est seruationem nostræ regulæ esse personalem ex illis verbis, *dispositioni sua* obiter infertur ad *regulam Cancellaria 52. de clausulis ponendis in literis indulgentiarum*, quod clausula apponi solita iuxta istam regulam in literis indulgentiarum, seu iubilæis. *Volumus autem, vt si alias Christiani fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam indulgentiam perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint.* Quæ operatur, vt talis indulgentia sit alias nulla in totum, intelligitur tantum de ipso Papa concedente talem indulgentiam, in qua ista clausula ponitur, nam verbum, *per ipsum*, de quo in *d. regula 52.* & verbum, *concesserimus*, quod dicitur *in d. clausula* sunt personalia ex *d. cap. literis de rescrip. & d. cap. si gratiose eod. in sexto* Thom. Sanchez *d. disputat. 28. lib. 8. sub num. 46.* vnde si illa Ecclesia haberet aliam, seu alias indulgentia, nondum finitas non ab eodem Papa, sed ab antecessore concessas, de quibus in secundis literis mētio facta non sit, non ex eo vitiabuntur, & ita tenet Glossator Soto super ista *regula*, quæ apud eum est 57. dicens, quod notandum est, istud verbum hic positum, *ibi per ipsum concessa, &c.* ex quo sequitur, quod si Episcopus secundum capitulum, cum ex eo de pœnitentiis, & remissio. concessit ibidem indulgentiam, vel alius Pontifex Romanus, etiam, si non fiat mentio de illa, valet ista secunda, per verba huius regulæ, &c. ideo est cautela, quod à quolibet Pontifice nouo petatur noua indulgentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ concessæ ab alio Pontifice, vel ab aliis Pontificibus; hæc Glossator. nam quamuis dicat, *non valet ista secunda, &c.* verbum, *non* est positum per errorem, vt ex præcedentibus, & sequentibus patet.

652 In vna tamen Aquilana † Canonicatus 6 Octo. 1586. coram D. Blanchetó fuit resolutum, *quod sub clausula Breuis de capienda possessione (non tamen à nobis prouisionem habentibus) comprehenduntur prouisi à prædecessoribus. licet enim verbum, à nobis, sit personale de literis, &* d. cap. si gratiose, *tamen attendenda est subiecta materia, vt tradunt Doctores* in cap. quantum *Abbas* de officio Deleg. *& subiecta materia de tollendo iure alterius, & est exorbitantia quædam facit, vt ea accipiatur interpretatio, illaque clausula ponitur ad excludendum prouisos à Nuntiis seu Legatis, qui authoritate Apostolica prouident. considerarunt etiam Domini, quod in illa causa Papa præseruabat inhibitiones factas, quæ esse non poterant verisimiliter, nisi vigore prouisionis à prædecessore facta, &c.* Accedit, quod cum in breui veniant fructus à die vacationis, solum videtur dari contra prouisos ab alio, quam à Papa, nisi aliud constet ad *decisionem* Ioan. Pauli 120. quæ est 876. *ad fin. 3. partic. lib. 3. diuers.* & dicenda infra, *6. part. cap 3. numero* 115. in qua etiam causa Aquilana de mense Nouemb. eiusdem anni coram eod. dictum est, quod prouisus vigore literarum, seu Breuis Papæ dicitur prouisus à Papa *cap. hi qui. de Praben. in sexto, & cat.*

653 Secus vero est quando in breui † dicitur, *non tamen à nobismet, seu à nobis ipsis prouisis, seu prouisionem habentibus*, nam ista verba sunt personalissima, & ideo operantur, quod Breue sit exequendum contra omnes non prouisos ab eodem Papa, vt in vna Salamantina Beneficij de Duennas 31. Ianuarij 1596. coram D. meo Corduba, in qua fuit resolutum. *Breue de capienda possessione nomine cameræ esse exequendum contra Capitulum de Medina, quod possidebat dictum Beneficium vigore vnionis authoritate Apostolica facta, non obstante, quod dicitur de paritate tituli, cum in Breui ad fine verba præcisa (non tamen à nobis ipsis prouisis) quæ sunt personalissima* Bald. cons. 304. lib 5. *Natta.* 163 nu. 8. *& illa vnio non est ab ipsomet Papa immediate, nec obstare, quod cum d. Beneficium fuerit comprehensum sub vnione, non vacauit per mortem, stante, quod eo ipso intrauit vnio facta per Episcopum Segobien. in executionem dicti indulti*, Rota decis. 11. de rebus Ecclesiæ in antiquis. *Primo, nam indultum fuit per Rotam surrepititium declaratum, & Episcopum Salamantinum esse manutendum in possessione conferendi coram D. Blancheto 19 Martii 1595 si igitur potuit Episcopus conferre etiam Papa Sede Episcopali vacante: secundo, quod per Rotam fuerat inhibitum Capitulo, ne vlterius procederet in executionem illius, & interim non potuit dict. Beneficium capere, & cum ista exceptio sit turbida & requirat altiorem indaginem, non potest dici, quod Collegiata habet parem titulum ad effectum impediendi executionem Breuis, &c.*

Idem fuit resolutum in vna Vicen. Beneficii 22. Iunij 1598. coram D. Lita, in qua fuit dictum. *Sententiam auditoris Cameræ mandantis exequi Breue Apostolicum de capienda possessione, esse exequendam, & confirmandam, cum clausula, constito sit verificata legitime non obstante, quod Beneficium prætendatur vnitum, si quidem non apparet vnitum per ipsummet Papam, à quo emanauit Breue, in quo est clausula*, amotis quibuscumque detentoribus, & intrusis non tamen à nobismet prouisionem habentibus, *quæ operatur, vt executioni demandari debeat contra omnes, & quoscumque non prouisos ab eodem met Papa, vt fuit resolutum in terminis in d. Salamantina Beneficii de Duennas, &c.*

Decimonono circa illud † verbum *generaliter*, 654
de quo Goncalez *glos. 30.* videnda sunt dicta per nos supra ex *n. 56.* & de verbo, *reseruauit*, agit Goncalez *glos. 31.* vbi agit de vi, & potentia reseruationis, seu potius eius decreti ad inficiendum titulum, & possessionem, & impediendum restitutionem in spolio, & alia remedia possessoria, de quo nos congruētius agimus supra ex *n. 411.* circa decretum irritans positum *in fi. reg præcedentis*, & alia etiam addit quæ nos alias in suis locis adducimus.

Vigesimo circa illa verba, † *volens in supplicationib.* 655
&c. de mense, in quo vacauerint dispositiue mentionem fieri &c. notandum est, id ex eo esse statutum, quia vult Papa certior reddi, an Beneficium vacauerit in suo mense, Puteus *dec. 25. lib. 3.* Rota *dec. 9. n 22. p. 2. diuersorum*, & in causa Neapolitana, de qua infra *num.* 668. & post hæc Goncalez §. *4. proœm. n. 7. & glos 32. num. 2.*

Et intellige de mense † vacationis debere men- 656
tionem fieri dispositiue, idest affirmatiue, seu assertiue, & absolute dicendo, quod Beneficium, vacauit in mense, Goncalez *d. glos. 32. a n. 7.* ita, quod non sufficeret narrare mensem dubitatiue, vt si diceret,

quod forsan vacauit in tali mense, Goncalez *ibi à n. 10.* aut cum dict. vt asseritur, Goncalez *ibi à n. 12.* iuxta alias dict. sup. *1. c. 5. à n. 496.* nec etiam sufficeret dicere, quod vacauit in vno ex mensibus reseruatis, sed narrandus est mensis vacationis in particulari, & vide resolutionem Rotæ in causa Lucana S. Annæ 28. Nouemb. infra relatam sub *n. 661.*

657 Hoc tamen solum habet † locum in mensibus reseruatis, nam regula dicit de dictis Beneficiis sic vacantibus, scilicet in dictis octo mensibus, & ex quo de mensibus ordinariis nulla erat facta mentio ad illos non poterat relatio fieri. Vnde prouisus à Papa de Beneficio vacante in mense Ordinarij, non tenetur in supplicatione de mense mentionem facere, vt fuit resolutum in vna Conchen. de anno 1543. vt per Puteum *decisione 53. lib secundo,* & fuit dictum in Toletana Canonicatus de Talauera de anno 1552. vt per Cotam *decisione 61. in manuscriptis,* & conducit decisione Neapolitana Beneficij, de qua infra sub *numero 668.* & hinc in vna Burgensis Canonicatus secundo Iun j 1559. coram D. Rubeis fuit resolutum, quod, *licet in noua prouisione sit exprimendus mensis, quando in prima gratia non fuit expressus, vt resolutum est coram Chisanen. in vna Lucana Parochia lis 28. Nouemb. 1558 tamen regula excipit Beneficia spectantia ad Cardinales Ordinarios, & sic illud non habet locum in Canonicatu Burgen. Ecclesia, in qua Ordinarius erat Cardinalis, & quia etiam erat reseruatus. quia vacauerat per obitum Episcopi, Cass ad. decisione 3.* de constit. *& regula, non habet locum in Beneficiis reseruatis, vt alias resolutum est,* &c. & ita tenendum est, quamuis Goncalez *d. glos. 32. à num. 49.* contrariam teneat opinionem, nempe, quod expressio mensis sit duntaxat necessaria in mensibus ordinariis, non autem in reseruatis, vt ait fuisse nouissime dictum in vna Tirasonen. Canonicatus 24. Ma j 1602. coram D. Pamphilio, & allegat etiam *decisiones* Acoramboni *70. alias 59. lib. 2.* & Mandosium *de signatura gratia titu. de prouisio. versic. an autem in impetratione,* qui refert, & sequitur istam decis. Acoramboni, Sed falso eos allegat, nam non loquuntur de Beneficiis vacantibus in mensibus reseruatis. sed de Beneficiis alias reseruatis, vt infra *num. 668.* & ita ipse eos allegat, *num. 39.*

658 Et quod dicitur de octo † mensibus reseruatis, scilicet, vt in concessionibus, seu gratiis de Beneficiis in eis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, procedit etiam in sex mensibus alternatiis Papæ, quando Episcopus habet alternatiuam, nam illi subrogantur loco octo, cum eisdem qualitatibus, vt patet ex versiculo, *quæ etiam dispositioni suæ, vt præfertur, reseruauit.* Nam verbum illud, *vt præfertur* repetit, & refert præcedentia.

659 Secundo hæc regula *de mense* † exprimendo procedit in gratia, si neutri, vt in decisione Aurien. Canonicatus supra adducta, *n. 135.* & in Legionen. præstimoniorum ibi adducta, *n. 136.* & tradit Goncalez *d. glos. 32. à n. 21.*

660 Tertio procedit, † etiam in noua prouisione, quando in prima gratia non fuit mensis expressus Puteus *decis. 443. lib. 1.* Caputaquen. *decis. 215. par. 2.* Mohed. *4. de conces. Præben.* Rota *decis. 475. n. 4. li. 3. par. 3. diuersorum,* & in illa Burgen. Canonicatus de qua supra *n. 657.* & post hæc Goncalez *d. glos 32. n. 20.* & vide infra *n. 972.*

Quarto procedit, † etiam si quis velit capere Beneficium per clausulas generales, *sine alio quouis modo, &c.* Puteus *decis. 169. lib 2 & decis. 25. lib 3. & 1. & 4.* super regula *de mense* in manuscriptis Rota *decis 470. 475 575. 624. 700. & 754. lib. 3. parte 3. diuers.* Buisatus *cons. 394. num. 18. vol. 4.* & Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib. 8. quæst. 7. num. 144. & 145.* & fuit resolutum in causa Lucana S. Annæ 17. Octobr. 1558. coram D. Chisanen. in qua fuit tentum, *quod contra prouisionem ex qua per clausulas generales impetrans vult capere Beneficium per obitum obstat regula de mense Sarnen.* de annali quæst. 28. *alias defraudaretur mens Papa, qui non intelligit prouidere de vacante per obitum, nisi fiat mentio de mense, vt* in d. regula, &c Et in eadem. 28. Nouembr. fuit resolutum, *quod in dicta noua prouisione, in qua dicitur, quod Beneficium vacauit per resignationem N. ex causa permutationis, qui decesserat de mense Iulii, non est sufficienter facta mentio de mense dispositiue, vt fieri debuit iuxta d regulam* de mense, *& ideo non suffragatur, &c.* idem fuit resolutum in vna Lucana Canonicatus 7. Febr. 1561. coram D. Rubeis, in qua fuit dictum, *obstare regulam* de mense *volenti capere Canonicatum per clausulas generales sui regressus per obitum de mense Ian. & licet d. regula non procedat in Beneficio alias reseruato, tamen hic post vacationem Canonicatus non inducit reseruationem de tempore vacationis, quod tempus vacationis inspicitur,* vt per Cotam *decis. 286.* & in vna Corduben. Beneficii 21. April. 1562. quæ apud Cotam est *decis. 248.* & habetur. *d. decis. 700.* fuit etiam dictum in Toletana Parochialis de Huerta infra adducta, *n. 663.* & in d. Legionen. præstimoniorum supra adducta, *nu. 136* & tradit post hæc Goncalez *supra a numero 32.* 661

Quinto, † procedit in gratia de Beneficio vacante non solum de iure, & de facto, sed etiam de iure tantum, puta, si moriatur, qui habet solum ius alio existente in possessione, cum regula loquatur simpliciter, & vera vacatio est, quæ fit per mortem illius, qui habebat ius, Milis *in reper. verb. obtinere.* & Bellenz. *de charitatiuo subsidio quæstione 121.* ita Rota *decis. 102. lib. 1. par. 3. diuers.* quæ etiam ait, quod Beneficia, quæ vacant de facto, comprehenduntur in regula, *quatenus verum ius non sit apud aliquem, &c.* iuxta supradicta, *à num. 197.* & tradit Goncalez. *d. glos. 32. num. 25.* 662

Quod ita intelligendum est, † vt quando Beneficium impetratur per obitum habentis ius in re alio existente in possessione, sit exprimendus mensis vacationis, & obitus illius; quando vero impetratur per obitum vltimi possessoris de facto possidentis, sufficit exprimere mensem illius vacationis de facto, vt fuit decisum in d. Toletana Parochialis de Huerta 22. Maij 1589. coram Illustrissimo Card. Mantica, vt in sequenti decisione. *Dubitaui, an regula de mense obstet D. Didaco, & an sit danda remissoria Gōdisaluo? Quod attinet ad primam partem, decisum fuit regulam non obstare, quia ipse Didacus expressit mensem vacationis per obitum Georgii de Fonseca vltimi possessoris, & impetranti sufficit verificare vacationem de facto,* 663

Rota

Rota decis.8. de electione in antiquis *Egid.* decis. 216. in fi. *neque ad effectum validitatis sua gratia tenetur verificare titulum prædecessoris Rota* decis.10. de rerum permutatione in antiquis, *præsertim quando eo tempore, quo vltimus de facto possedit, alius non habebat ius in Beneficio Cassad.* dec. 2. num. 2. de constit. *cum aliis concordan. neque obstat, quod Puteus* dec. 3. *super regula* de mẽse *dicat huiusmodi expressionem esse necessariam, quando quis vult capere Beneficium per clausulas generales, quia hoc sane intelligitur, quando non fuit facta expressio vacationis per obitum, sed solum ex causa resignationis, tunc enim, si quis velit vigore clausularum generalium capere vacationem per obitum, necessario requiritur expressio mensis, & ita colligitur ex dec. in causa Corduben. Beneficii S. Michaelis coram R.P.D. Caputaquen. sub die 21. April. 1561. quæ reperitur in miscellaneis Cota sub* num. 238. *præterea Domini dicebant in hoc casu regulam de mense non habere locum, quia, cum sit inducta ad effectum, vt Papa intelligat, an ad eum, vel ad Ordinarium collatio spectet Puteus* decl. 53. numero quarto & quinto, libro secundo & dec. 25. libro tertio. *& in hoc casu non datur concursus prouisionis Ordinarii, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, vt fuit decisum in causa Corduben. Beneficii coram Illustriss.mo Quiroga die. 21 April. 1559. cum copia data fuit. Quod vero pertinet ad secundam partem, placuit Dominis remissoriam D. Gundisaluo non esse concedendam quia cum causa pluribus annis fuerit agitata, illa nunc non sine magna calumniæ suspitione petitur ad notata per Innoc.* in cap. post electionem de concess. Preben. *Bald.* in l. radices. C. de fide instrumentorum, *Felin.* in cap. de cætero numero duodecimo, de re iudicata *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *Caputaquen.* dec. 65. par. 3. *& quidem calumniæ suspitio primum concipitur ex eo, quod ipse Gundisaluus obtinuit gratiam, si neutri, vel d. Parochiali habitu, & actu, & pro illius canonicatione acerrime contendit, nunc vero, quia cognouit illam sibi non posse suffragari petit remissoriam ad probandum illam non esse Parochialem. Secundo calumniæ suspitio colligitur ex eo, quod ex scripturis apparet hanc ipsam Ecclesiam esse Parochialem actu, nam tanquam Parochialis in libris Archiepiscopatus descripta est inter alias Parochiales diœcesis Toletan. & tanquam Parochialis actu fuit collata à Clemen. VII. & postea in duabus vltimis vacationibus Ordinarius proposuit edicta, & fecit concursum, sicuti de Parochiali iuxta formam Conc. lis Tridentini fieri consueuit, atque ipse Ordinarius de qualitatibus Beneficiorum suæ diœcesis, quæ sibi commissa est, præsumitur esse instructus* cap. regenda est decimo, quæstione prima, cap. nullus omnino 16. quæstione septima, *item, quia parochiali anno 1574. constituerunt procuratorem, ad defendendum hanc causam Parochialitatis. Idem quoque probatur ex solutione decimarum, & primitiarum quæ fit rectori huius Ecclesiæ, sicuti probant testes Didaci, & huius rei extat etiam fides scribæ generalis administrationis decimarum, nam hæc solutio decimarum, & primitiarum fit ratione administrationis sacramentorum, vt in hac ead. causa dictum fuit coram R. P. D. Plato die 15. Maij 1587. vnde, quamuis Gundisaluus per testes probaret hanc Ecclesiam non esse Parochialem, tamen adhuc testes Didaci essent potiores, quia alia adminicula probationum, & præsumptionum eis suffragantur* Bald. in cap. cum causam in principio de probatio. *& late Crauetta* cons. 400. num. 35. cum sequenti.

Non placet tamen † quod in ista decisione di- 664
citur, quod cum non datur concursus prouisionis Ordinarij, non est necesse aliquam de mense fieri mentionem, quia nullum fit Ordinario præiudicium, regula enim absolute vult de mense mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse: vnde inducitur forma præcisa ad Rotam in Toletana professionis 27. Febr. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta *9. par. c. 2. n. 330.* Et decisio Corduben. allegata loquitur in diuersa specie, de qua infra *11. par. cap. 1. numero 60.*

Vltimo procedit non solum † in vacatione per 665
obitum, sed etiam alio quocumque modo, in quo intrat reseruatio regulæ, vt ex ipsa regula clare constat, & tradit Goncalez *d. glos. 32. à num. 26.* qui *num.* 31. ait se tamen videre, quod in dataria admittuntur supplicationes Beneficiales de aliis vacationibus, præterquam per obitum absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, & ideo forsan praxim interpretari regulam nostram in solis vacationibus per obitum, & id annuere videri Mandosium *de signatura gratia titulo de prouisio versiculo clausula de præsenti mense*, dum dicit hæc verba, *voluit Papa in collatione Beneficiorum per obitum vacantium certior reddi de mense, &c. Et sic de aliis vacationib. extra obitum, contrarium sentire, &c.* subdit tamen Goncalez, quod cogitet lector de hoc, quia esset magna restrictio regulæ, & quod prima opinio, quod sit exprimendus mensis in quacumque vacatione vera videtur, ac sensit Rota in illa Tirasonen. Canonicatus 24. Maij 1602. de qua supra, *num.* 657.

Addo ideo Datariam † admittere supplicatio- 666
nes de aliis vacationibus absque expressione mensis, non tamen in vacationibus per obitum, quia in vacantibus per obitum regulariter Papa non vult præuenire Ordinarios, & ideo vult certior reddi de mense, &c. in aliis vero vacationibus, vt per assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, priuationem, &c. bene vult præuenire, & ideo admittuntur supplicationes absque expressione mensis, si tamen vacatio contigerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit facta mentio de mense ex hac regula, nec praxis, aut stylus cõtra dicit. Vnde, quod ait Goncalez *§. 4. proœm. à num.* 6. & 67. quod non presumitur, Papam velle præuenire Ordinarios in suis mensibus ordinariis, nisi ex tenore gratiæ constet velle præuenire saltim facto ipso, quia concedit gratiam de Beneficio, quod narratur vacasse in mense ordinario, non procedet in aliis vacationibus, quam per obitum, in quibus quamuis non narretur vacatio in mense ordinario, censetur Papa velle preuenire eo ipso quod gratiam concedit absque expressione mensis. Imo etiam in vacatione per obitum, si Papa concederet gratiam de Beneficio absque expressione mensis, censeretur velle præuenire, quamuis in ea non soleat id facere, vt dixi.

Cum autem in vacatione † per resignationem, 667
siue in curia, siue extra, non intret reseruatio regulę

vt supradictum est nu. 542. non est in ea necessaria expressio mensis Rota *decis.624 num.1. & 575. num.3, & 4. & 700. in fi. lib.3. par.2. diuersorum*, & Gonçalez *supra d. glos.32. a n. 43.* nisi vbi resignatio non teneret, & resignatarius ex clausulis generalibus vellet capere Beneficium, vt supra *num. 661* & declarat Gonçalez *ibi num. 45.* ex alio etiam in resignatione in curia non est necessaria expressio mensis, quia cum Beneficium vacet in curia, est ex alio capite reseruatum, & quia Papa scit de quo mense vacatio contingat, cum sit in illa hora, & puncto, in quo ipse resignationem admittit, & gratiam signat, Goncalez *d. numero 45.* vt statim dicetur *numero sequenti.*

668 Secundo, regula hæc de † expressione mensis non habet locum in Beneficiis alias reseruatis, quia in eis cessat ratio finalis regulæ, cum Papa solus de illis semper disponat. Puteus *decis. 25. lib 3.* Rota *decis. 122. lib.1. par 3. diuersorum*, Mandos. *de signatura gratiæ tit. de prouisio. versiculo, an autem in impetratione*, & est decisum in illa Burgen. Canonicatus de qua *num. 657.* vt ibi, & in aliis causis, & fuit dictum in Aurien. Canonicatus supra adducta, *n.135.* & Legionen. præstimoniorum adducta, *num. 136.* & in Suttina Parochialis 8. Iun. 1588. coram D. Plato de qua infra *14. par. cap 1. num.59.* & tradit Goncalez *d glos.32. n. 39. & 45.* & dictum est supra *num.* 541. vbi vide. Et in vna Neapolitana Beneficij 14. Dec. 1558. coram D. Rubeis, & alias fuit resolutum, *regulam de mense non habere locum in vacantibus in curia, prout clare ex litera colligitur. & quia semper literæ expediuntur sub die vacationis, & sic satis apparet de tempore vacationis, & Papa vult scire mensem vacationis respectu mensium ipsius, non Ordinariorum Staphil. de literis gratiæ fol. & sic valere gratiam de vacante in curia, non facta mentione de mense vacationis, etiam si sit cum derogatione iuris patronatus laycorum attenta vacatione in curia, &c.*

669 Tertio, regula hæc, † quę requirit expressionem mensis vacationis, non habet locum in prouisione Papę, de Beneficiis iuris patronatus laicorum. Nam prout regula principalis non comprehendit huiusmodi Beneficia, eodem modo non comprehendit in parte accessoria. Guido bonus *decis. 23. in manuscriptis*, & facit decisio Neapolitana *num. præced. relata in fin.*

670 Quarto, mensis expressio † non est necessaria in præsentatione, & institutione, etiam coram Papa, quia non conueniunt verba regulæ, & institutio est de iustitia, ita fuit resolutum in vna Astoricen. iuris patronatus 10. Februarij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

671 Quinto, regula hæc de expressione mensis non habet locum in subrogationibus, quo ad Beneficium litigiosum in locum, & ius defuncti, non ex eo, quod stante lite Ordinarius conferre non possit, sed quia regula loquitur in gratiis de Beneficiis vacantibus in d. mensibus, at subrogatio non dicitur gratia de Beneficio vacante, sed quædam concessio iuris defuncti, subrogando in locum illius, quamuis contra istam limitationem teneat Goncalez *d. glos.32. n.40.* ex eo, quod supradictum est *n. 659.* quod mensis est exprimendus in gratia, si neutri, quæ præsupponit litem, vt in decisione Aurien. Canonicatus ibi citata, &c. sed respondetur, quod gratia, si neutri, est gratia de Beneficio vacante, & ideo in ea locum habet regula.

Sexto, regula non habet locum † in gratia refor- 672
matoria, seu perinde valere, quando in prima gratia fuit mensis expressus, nam tunc non est opus iterum eum exprimere in noua gratia, alioquin est omnino in ea exprimendus, Caputaquen. *dec.215. par. 2.* Mohed. *decis.4. de concess. Præben. num 3.* Gonçalez *d. glos. 32. numero 41. & sequenti*, & vide supra, *numero* 660.

Et an in prouisionibus Nuntij, † seu Legati lo- 673
cum habeat hæc regula de expressione mensis, vide infra *c.3. n.138.*

In prouisionibus autem † Episcoporum, & alio- 674
rum Ordinariorum de Beneficiis in suis mensibus vacantibus, clarum est non esse necessariam expressionem mensis, quia nec ratio, nec verba regulæ eis conueniunt. Goncalez *d. glos.32. a n.46.*

Vigesimo primo, † circa illa verba, *ac consuetudi-* 675
nes etiam immemorabiles optandi, &c. de quibus Goncalez *glos 33. & 34.* vide per nos supradicta ex *n. 449.* & circa illa verba *nec non priuilegia, & indulta Apostolica circa ea, &c.* agit Goncalez *glos 39. quæst 1.* ex *num.2.* de discrimine, & differentia inter priuilegium, & indultum, quæ magis est quæst. de nomine, quam de re, &c.

Vigesimo secundo circa † illa verba, *ac etiam di-* 676
sponendi de huiusmodi Beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reseruationibus numquam comprehendatur, &c. notandum est, per ea non videri sublata indulta disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, de quibus Æneas de Falcon. *de reseruat. quæst. 4. principali effectu 6.* & Simonetta *quæst.83.* sed velle, quod indulta concessa simpliciter de disponendo de Beneficiis, de quibus per Æneam ibi, & Simonetam *quæst.* 81. & Mandos. *reg.1. quæst 9* aut indulta, quod sub huiusmodi reseruationibus non comprehendantur, non suffragentur aduersus hanc reseruationem, sed contrarium verius est nempe, quod per dict. verb. derogetur indultis disponendi de Beneficiis reseruatis, seu vacantibus in mensibus reseruatis, vt colligitur ex illis verbis, *de huiusmodi Beneficiis* idest de Beneficiis vacantibus in dict. mensibus reseruatis, nam dictio, *huiusmodi* est relatiua præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, vt alias dicit Goncalez *glos. 40. numero 4. cum glos. verb. huiusmodi, in cap. si Abbatem 36. §. huiusmodi de electione in 6.* Parisio *consilio 12. numero 32. vol. 3.* & Rota *decisione 319 numero 4. parte 1. diuersorum*, sicut etiam derogatur indultis, & consuetudinibus optandi reseruata, seu in mensibus reseruatis, vt dictum est supra à *numero* 452. & ita etiam in proposito plane tenet Goncalez *glossa 33. numero 6. & glossa 35. numero primo*, & videnda est etiam *regul.* 13. *& 14.* vbi reuocantur facultates conferendi Beneficia reseruata.

Sed circa dict. verba, † *ac etiam disponendi de huius-* 677
modi Beneficiis, est dubium, an ea referantur duntaxat ad priuilegia, & indulta Apostolica, an autẽ referantur

rantur ad consuetudines etiam immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis, ita vt non solum derogetur priuilegiis, & indultis disponendi de huiusmodi Beneficiis, sed etiam consuetudinibus etiam immemorialibus, non tantum optandi, verum etiam disponendi de dictis Beneficiis ? & quamuis videantur solum referenda ad priuilegia, & indulta Apostolica, quia relatio indubito debet fieri ad proximiora, *l. idem cum eodem ff. de iurisdict. omnium iudic.* Rota *dec. 666. num. 1. p. 1. diuersorum*, præsertim *in glosa fin. in fin. in l. talis scriptura 30. §. fin ff. de legatis 1.* Ruinus *cons. 113. sub num. 7 vol. 4.* Ias. *in l 1. num. 9. falla. 10. C. de liberis prateris.* Ant. Gabr. *de clausulis conclus. 9. num. 5.* tamen verius est, verba illa referri etiam ad consuetudines etiam Immemoriales disponendi de huiusmodi Beneficiis, vt tenet Goncalez *d. glos. 35. q. 2. à num. 24.* quia illæ dictiones, *ac etiam*, augent dispositionem Achill. *dec. 7. num. 2. de priuilegiis*, & Mandos. *reg. 11. quæst. 15. num. 6.* ae propterea augent derogationem nostræ regulæ, vt capiat quoque consuetudines etiam immemoriales disponendi, præsertim cum eadem militet ratio in vtroque & non sit maior ratio, quare referantur ad priuilegia, & indulta, & non ad consuetudines disponeudi de dictis
678 Beneficiis. Vnde ita plene † videtur esse de mente Papæ, & cessat ratio in contrarium adducta, & hanc sententiam, inquit Goncalez *ibi num.* 30. amplexa fuit Rota in vna Carthaginen. Portionis 29. Noué. 1587. coram Illustrissimo Blancheto. & in vna Forolíuien. Capellaniæ 5. & 12. Dec. 1588. coram Illustrissimo Seraphino, vt vidi annotatum, in eorum liberis, licet dec. extensæ non fuerunt, & se informante & obtinente fuit idem resolutum in vna Casalen. Canonicatus 19. Ian. 1604. coram D. Lita, & desuper fuit optima dec. extensa, & sic cessat iam resolutio Rotę in Gadicen. iuris nominandi 11. Febr. 1582. coram Bubalo, quod istius regulæ reseruatio non auferebat consuetudines immemoriales prouidēdi in quibuscunque mensibus, quam refert Goncalez *glos. 38 num. 6.* quia illo tempore non aderant in nostra regula illa verba, *ac consuetudines etiam immemoriales*, &c. quæ postea addita sunt à Sixto V. vt dictum est *d. n. 449.* & regulæ antiquæ post finitū versi. *volens præcedentem*, dicebant sic, *ac priuilegia, & indulta Apostolica disponendi de huiusmodi Beneficiis, &c.* Gōcalez *d. num. 6. & glos. 34. num.* 7. quamuis ego verius existimem, non potuisse dari d. consuetudinem, stante interruptione, per singulos Pontifices renouantes regulam, vt alias dixi supra *num. 454.* & vide dicta *à num. 557.* Rursus circa illa verba, quæ vt Goncalez *d. glos. 35. 3. quæst. num. 31.* an Papa potuerit derogare priuilegiis datis ad conferendum Beneficia, cum causa, vel sine illa, & cōcludit, quod etiam sine causa potest illa reuocare, quia tale priuilegiū Principis ex sua natura, & qualitate habet tacitam conditionem, vt valeat, & habeat effectum quandiu Princeps voluerit, & in ead. voluntate durauerit, & alias. Anchar. *consil. 2. num. 4.* Paulus *cons. 46. sub num. 4. vol. 2* Abb. *in cap. nouit, num. 25. & 26. de iudic.* Palacios Rub. *in rubrica de donat. inter virum. §. 96. à num. 16.* Ant. Gom. *in l. 43. Tauri num* 2. Grammat. *decis. quadragesimo sexto à numero 5.* late Ant. Gabr. *conclus. 9. de iure quæsito.* Quod à fortiori procedit quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis, & sic iuris conferendi. Nam iurisdictionalia Princeps ad sui libitum reuocat, & tollit quando vult. Grammat. *decis. 49. à num. 2.* maxime, quia regula nostra non tollit in totum d. priuilegia, sed effectum illorum suspendit, vt non suffragentur contra reseruationem huius regulæ, vt dicit idem Goncalez *glos.* 40. *&c.*

Tandem circa prædicta † verba notandum est, 679
quod quamuis hæc regula velit priuilegia, & indulta, quod Beneficia sub huiusmodi reseruationibus non comprehendantur, aduersus eam minime suffragari, non censebitur derogatum Bullæ Sixti IV. & Leonis X. de Canonicatibus Doctoralibus, & Magistralibus Cathedralium Hispaniæ infra adductæ *c. 4. n. 169.* vbi statuitur huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, ex eo præcipue, quia d. Bulla est per modum statuti, & per viam legis ad decisiones Rotæ in causa Tiralonen. Vicariæ infra adductas *9. par. cap. 2. numer.* 309.

Et hæc est ratio præcipua, † & solidum funda- 680
mentum huius rei, & vera resolutio quæstionis, quam post hæc latissime tractat Goncalez *glos. 9. §. 2.* an huiusmodi Canonicatus Doctorales, & Magistrales comprehendantur in reseruatione huius regulæ, in qua plura pro vtraque parte adducit, & tandem resoluit non comprehendi, & *d. glos. 35. nu.* 35. remittendo se ad *d. §. 2.* eius tamen fundamenta fere omnia procedunt in casu, quo in nostra regula, non adesset d. derogatio, & decretum Concilij *sess. 25. de refor. cap. 5.* in quo principaliter fundatur, nihil facit ad propositum de reseruatione, nam solum dicit, quod in prouisione huiusmodi Præbendarum non detrahatur earum qualitatibus, nempe, quod prouidendi sint Doctores, seu Magistri, seu alias graduati, & de pertinentia collationis nullum verbum, decisio autem Rotæ in causa Meliten. Beneficii, de qua supra *num. 568.* in qua etiam principaliter fundatur, non multum facit, quia hoc indultum, quicquid Goncalez dicat, reuera non est concessum Vniuersitati, seu communitati, vel Regnis, & Prouinciis Castellæ, sed eius Ecclesiis Cathedralibus, Episcopis, & Capitulis, vt ex d. Bullis patet, atque adeo poterat dici comprehendi sub illis verbis derogationis, *quibusuis personis, & Collegiis, &c.* neo rursus d. indultum fuit concessum ad fauorem eligendorum (vt in d. Meliten.) & personarum graduatarum, & ob remunerationem laborum d. Canonicorum Doctoralium, & Magistralium, vt male ait Goncalez, sed ad fauorem Ecclesiarum, & Capitulorum, vt ex d. Bullis constat. Recte tamen dici potest, quod sicut per istam regulam non derogatur indultum concessum fauore eligendorum, vt in d. Meliten. ita, & à fortiori non derogatur indultum concessum fauore Ecclesiarum, in quo ius, & bonum publicum versatur *l. 1. § huius studii ff. de iustitia, & iure* ibi, *publicum ius in sacris, in sacerdotibus, in Magistratibus consistet*, vt bene sentit Goncalez *d. § 2. num. 48.* qui tandem *num. 63.* id fundat ex communi vsu praxi vniuersali, & obseruantia, quæ ita recipit, &

interpretata est, & hoc solum, inquit, mittit falcem ad radicem. Sed ista praxis, & obseruantia fundata est præcipue in illa ratione per nos breuiter adducta quod d. Bulla Sixti, & Leonis est per modum statuti, & per viam legis, ex quo d. indultum est generale, & quoddam statutum, & ordinatio, vt in ipsis Bullis dicitur circa prouisionem, & modum prouidendi de dictis Canonicatibus omnium Ecclesiarum Cathedralium Regnorum Coronæ Castellæ, & Legionis, vt alias dicimus supra *num.* 570. circa indultum Clem. VIII. de Beneficiis patrimonialibus Calagurritan.

681 Vigesimo tertio, circa illa verba, † *etiam cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, &c.* de quibus Goncalez *glos.* 36. vbi late agit de derogationibus priuilegiorum, & clausulis derogatoriis, videnda sunt per nos dicta in proposito nostræ regulæ supra *num.* 566. & circa illa verba, *quibusuis personis, & priuilegiis*, de quibus Goncalez *glos.* 37. videnda sunt per nos dicta supra *num.* 568. & circa verba, *cuiuscunque Dignitatis*, &c de quibus Goncalez *glos.* 38. dicta supra *num.* 639. & circa verba, *quomodolibet concessa*, notandum est per ea derogari priuilegiis, & indultis, siue sint concessa ad instantiam cuiuscunque supplicantis, siue motu proprio, vel alio quocumque modo Goncalez *glos.* 39. & circa illa verba, *aduersus reseruationem huiusmodi minime suffragari*, de quibus Goncalez *glos.* 40. videnda sunt dicta supra *num.* 678.

§. 12.

De alternatiua, circa quam multa dubia examinantur.

SVMMARIA.

Alternatiua solum conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, &c. n. 682. *Et sic non habet locum in inferioribus collatoribus, num.* 683. *nec in Capitulo habente per se collationem, num.* 684 *nec etiam in Capitulo sede vacante, num.* 685. *vbi ponitur resolutio Rotæ.*

De residentia Episcoporum ad alternatiuam requisita remissiue, n. 686.

An Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatam, & est absens à diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Mar. vel Sept. à num. 687. *resoluitur posse cum Rota, cuius decisio ponitur contra Mando. & Goncalez, id tamen non procedere, quando Episcopus, qui gauisus est mense alternatiuæ, aut parte eius, esset absens mense sequenti Mar. seu Sept. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Sept. aut in fine Febr. seu Aug. &c.*

Episcopus absens à sua diœcesi vltra tres menses absque causa legitima, & approbata, licet fructus suos non faciat, & prouisio inter fructus computetur, potest conferre Beneficia, quia non est proprie, & vere fructus, &c. Et vbi fit mentio de fructibus, ad alicuius sustentationem, non venit præsentatio, seu collatio, num. 690. *& seq.*

An menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, à n. 692. *resoluitur, non requiri esse integros, &c. licet Rota contradicat, cuius decisio, & resolutio ponitur, quæ tamen decisio est vera in suo casu quando Episcopus gauisus est alternatiua mense Augusti. & recessit mense sequenti, &c.*

An Episcopus qui de ordinario, & vt in plurimum, non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus cum animo recedendi, gaudeat alternatiua in Beneficiis tunc vacantibus, cum residet, à n. 699. *resoluitur affirmatiue contra Rotam, cuius decisiones adducuntur.*

An Episcopus existens in loco exempto suæ Diœcesis dicatur in sua Diœcesi residere, ita, vt gaudeat alternatiua, à n. 703. *resoluitur negatiue, nisi ibi esset causa sui officij contra Goncalez.*

An Episcopus, qui acceptauit alternatiuam, possit ea gaudere in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus in alia Diœcesi à n. 705. *resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisiones ponuntur.*

De verbis ad liberam dumtaxat, &c. *remissiue. Et an in Ecclesiis, in quibus collatio est communis Episcopi, & Capituli, facta inter eos concordia de prouidendo alternis vicibus, possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua, à numero* 707. *resoluitur affirmatiue cum Rota, cuius decisio ponitur, & idem esse quando diuisio facta est per choros, vel annos, licet secus si per menses, hebdomadas, seu dies. Et procedere, etiam si sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit diuisa, & collatio remaneat communis, & idem esse in iure patronatus, seu præsentandi communi Episcopi, & aliorum, &c. Et an tunc sit diuisum ius conferendi, an solum exercitium.*

In terminis alternatiuæ antiquæ, in qua loquitur decisio Putei 88. *lib.* 3. *alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarij inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi ex concordia, etiam facta ante concessam alternatiuam, n.* 718. *& seq.*

An prædicta resolutio procedat, etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, à num. 721. *resoluitur pro tempore Episcopi eam facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & sic in ea procedere pro tunc dictam resolutionem, non tamen transire ad successores, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata, & intrare etiam alternatiuam quando concordia fuit confirmata, cũ clausula,* saluis reseruationibus, &c. *contra Goncalez.*

Doctrina Ostiensis, & aliorum, quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate est dubia, & contrarium videtur verius, n. 722. *&* 723.

De materia turnorum in collationibus Beneficiorum remissiue, n. 728.

An in Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiaria, in qua electio personæ est solius Episcopi, possit Episcopus gaudere alternatiua non obstante quod collatio Præbendæ sit cõmunis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli, à n. 729. *resoluitur affirmatiue, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum frui alternatiua in collatione Præbendæ annexæ. Et consequenter vacante Pœnitentiaria in mense Sept. seu Mar. habente Episcopo alternatiuam, electionem, & collationem spectare ad Papam, & ponuntur decisiones Rotæ.*

Si

Si Episcopus habet ius præsentandi ad aliquod Beneficium, cuius institutio ad alium spectat, intrabit in eo alternatiua, num. 734.

An facultas data Episcopis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio, &c. remissiue numer. 736.

An per indultum obtentum ad conferendum in omnibus mensibus videatur renunciare alternatiua acceptatæ? n. 737 resoluitur, quod non.

An eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum reseruatorum &c. vsu, & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps facienda sint nullæ? à numero 738. resoluitur affirmatiue. & ponuntur Rotæ decisiones, nec est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ contra Rotam, non obstante exemplo de caducitate, de quo à num. 743. nec etiam requiritur declaratio iudicis numer. 748.

Quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ, oportet certiorem facere Papam seu Datarium de amissione, vel illi coram eis renuntiare, nisi Papa amissionem acceptasset expresse, & dispositiue, &c. n. 749. quæ certioratio de violatione, non sufficeret, nisi fieret etiam de fraude quando Episcopus eam violaret ex proposito, & data opera ad eximendum se ab illis n. 750.

Episcopus. qui amisit alternatiuam per contrauentionem, si eam iterum habere velit, debet recurrere ad Papam id narrando, & petendo eam, &c. numero 751.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum reseruatorum propter ignorantiam reseruationis amittat alternatiuam num 752. resoluitur, quod si ignorantia prouenit ex errore facti probabili, aut, quia reseruatio esset secreta, & particularis, non amittat, secus si prouenit ex ignorantia iuris, saltem in foro exteriori, nisi sit ius dubium, quamuis ignorantia iuris, nisi sit dubium, non excuset à deuolutione etiam in foro conscientiæ.

Episcopus, qui à principio habuit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, si postquam certificatus est de reseruatione immiteit in possessionem ab eo prouisum, amitteit alternatiuam, secus, quando immissum non curauit à possessione remouere contra Gonçalez num. 756. & seq. & num. 758. respondetur c. si Beneficia. de Præbend. in 6. & n. 759 simili de impetratione absentis nomine facta, non narratis cim obtentis, quod ab initio non valet, &c.

An Episcopus, qui se intromisit in prouisione litigiosi amittat alternatiuam numero 760. resoluitur, quod non, ea tamen amittit intromittens se scienter in prouisione Beneficiorum non reseruatorum, quæ sunt per Papam prouisa iure præuentionis, siue valide, siue inualide numer. 761.

De acceptatione alternatiuæ, & modo illius remissiue numer. 762.

An Episcopus acceptata alternatiua Romæ ante habitam notitiam acceptationis possit, valide prouidere in suis quatuor mensibus, an vero statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere alternatiua à num. 762, resoluitur statim illos cessare contra Rotam, & effectualiter ei competere alternatiuam.

Mouetur difficultas, quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternatiuæ nullatenus ea vti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicitur in iudice numer. 765.

Secunda difficultas quod priuilegium non operatur antequam innotescat priuilegiato numero 766. & aliqui curiales volunt Episcopum non posse vti alternatiua ante notitiam acceptationis, & receptam fidem numero 767.

Ad primã difficultatem respondetur Ordinarium habentem alternatiuam prouidere ex vi suæ potestatis ordinariæ, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis, & scilicet ignoret eius acceptationem, certum esse de fundamento suæ prouisionis numero 768. & ad secundam, gratiam alternatiuæ, non esse priuilegium, sed remotionem obstaculi numero 769. & esto esset priuilegium, non requireretur dict. notitia ex quo per procuratorem acceptatur, &c. numero 770.

Esto Episcopus non posset valide prouidere ante notitiam acceptationis virtute alternatiuæ, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternatiuam, quod sufficeret, vt statim cessarent quatuor menses numero 771.

Similiter collatio Beneficij vacantis in mense alias Apostolico, Sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacationem dict. Sedis ignorante valet, &c. numero 772. ad quod conducit resolutio. Rota relata numero 773.

An Episcopus, qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an sint Romæ receptæ, & recognitæ, vel non possit, in dubio licite prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, à num. 774. resoluitur non posse licite simpliciter, & absolute prouidere, posse tamen sub conditione, & similiter non posse tunc licite prouidere de vacantibus in mense Martij, seu Sept. nisi sub conditione, & prouisum sic in dubio non debere capere possessionem Beneficij, donec certitudo habeatur, &c.

Si Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam acceptata, simpliciter prouidet de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Sept. amittet alternatiuam, si iam acceptata erat. At conferens virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione non constat, eam non amittit, licet non sit facta n 780.

De clausula sublata, & decreto irritante, an liget Papam. Et Legatum, seu Nuntium &c. remissiue, numero 781.

ACcedimus iam ad alternatiuam, † quæ incipit à versicule, insuper sanctitas sua, & solum 782
conceditur Episcopis, seu Archiepiscopis, & Patriarchis residentibus, vt inuitentur ad residendum, vt patet ex illis verbis, insuper sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta ipsis quandiu apud Ecclesiam, &c. est enim eorum residentia grata Papæ, Et sicut illi, si non resident, plectũtur pœnis, de quibus in Conc.

Trident. *sess. 6. cap. 1. & sess. 23. cap. 1. de reform. & in constitutione* 17. *&* 115. Pij IV. sic etiam, si resident, pluribus potiuntur priuilegiis per dict. constitutionem 17. Pij IV. concessis, de quibus Goncalez *gloss.* 41. *à num.* 4. vbi ex *num.* 11. aliqua dicit de Patriarchis.

683 Vnde, cum alternatiua solum † concedatur Episcopis Archiepiscopis, & Patriarchis, non habet locum in inferioribus collatoribus Flores de Mena, *quæst. 4. num. 50.* Rota in Beneuentana Beneficiorum supra adducta, *num. 418.* & post hæc Goncalez *gloss. 42. num. 1. & 2.* quamuis de hoc olim dubitatum fuisset in vna Barchinonen. infirmariæ 18. Martij 1558. coram D. Iunio. In qua Domini dixerunt consulendum esse Papam super intentione suæ regulæ, qui respondit, vt in ea decisione dicitur, mentem suam esse, vt regula pertineat tantum ad maiores collatores, non autem ad inferiores, cum ipsi perpetuo resideant. Et quamuis Zerola *in praxi Episcopali 1. part. verb. alternatiua.* videtur dicere eam habere locum etiam in inferioribus collatoribus, tamen reuera, quod vult dicere est, quod reseruatio octo mensium habet locum etiam in inferioribus collatoribus, vt dicit *verb. Beneficia. §. 2. fall.* 7. vbi ait, quod alternatiua currit inferioribus collatoribus per argumentum à maiori ad minus, & solum, quoad quatuor menses, iste enim author loquitur barbare, vt solet.

684 Vnde etiã non habet locum † alternatiua in Capitulo habente per se collationem, vt fuit dictum in Salamantina alternatiuæ infra adducta, num. 708. & in Salamantina dimidiæ Portionis infra adducta. *et. par. cap. vltimo num. 242.* & in Regien. Canonicatus supra relata, *numero 415.* Goncalez *dict. gloss. 42. numer. secundo.* circa quod vide dicta supra *numero* 473.

685 Nec etiam habet locum in Capitulo † sede Episcopali vacante, vt in vna Segobien. Canonicatus 24. Nou. 1588. coram Illustrissimo Cardin. Plato, in qua dixerunt Domini *Satis constare de lite valida adhoc vt intret gratia si neutri D. Ioannis Tturmendi, ex quo causa fuit commissa in Rota, & eius vigore citatio legitime executa iuxta notata* in Clem. 2. vt lite pendente, *& licet semel signatura auocauerit causam à Rota ad partes, tamen etiam iterum illam commisit in Rota, quod si prætendet pars fieri non potuisse, debet ipsam signaturam adire, & reformari facere commissionem, tamen, si commissio est iusta, cum agatur de Beneficio reseruato, siue capiatur reseruatio per obitum in mense Februar. qui est reseruatus cum alternatiua, non habeat locum sede Episcopali vacante, siue capiatur vacatio propter decretum vacationis per assecutionem, vt per Simonetam* de reseruatio. quæstione 26.

686 Et circa residentiam † Episcoporum, ad alternatiuam requisitam, de qua in illis verbis, *ipsis quamdiu apud Ecclesias, aut diœceses suas vere, ac personaliter resederint duntaxat.* videnda sunt supradicta *ex num. 460. & 501.*

687 Sed circa ista verba † restant aliqua dubia examinanda. Et primo dubitatur, an Episcopus, qui habet alternatiuam acceptatam, & est absens à Diœcesi, possit conferre Beneficia vacantia in mense Martij, vel Septemb. qui iuxta alternatiuam est Papæ? In quo Mandosius *cons. 18. n. 8. & 9.* tenet alternatiuam acceptatam præiudicare Episcopo absenti à suo Episcopatu, quoad mensem Martij, seu Sept. qui iuxta alternatiuam est Papæ, in arbitrio enim Episcopi habere quatuor menses, vel sex acceptando alternatiuam, quo casu non est amplius quærendum, an contra ipsum alternatiua allegari possit, cum ipse eam elegerit, vnde succedit regula, quod semel placuit, &c. Et variatio reprobatur præsertim in præiudicium alterius. *l. seruus electione. ff. de Legatis 1. l. huiusmodi. §. Stichum, & ibi gloss. de Leg. 2. l. nemo potest mutare. ff. de reg. iuris,* &c. maxime, si non allegatur impedimentum, ob quod excusari potuisset, vt ait *num.* 11. sequitur nouissime Goncalez *gloss. 43. à num.* 106. *&* 134. & allegat decisionem Fauentinam Canonicatus. 16. Decemb. 1585. infra adductam, *n. 693.* & Mayoricen. Canonicatus 15. Nou. 1591. infra adducta, *num.* 732.

Contrarium tamen tenuit † Rota in vna Salmo- 688
nen. Canonicatus coram D. Cantucio 4. Mart. 1583. vt in sequenti decisione. *Vacauit in Ecclesia Sulmonen. de mense Sept. 1581. Canonicatus, de quo Ordinarius prouidit Vincentio de Bernardis, postmodum de eodem Canonicatu, vti de reseruato ex regula mensium reseruatoria, fuit authoritate Apostolica prouisus Rainaldus de Rainaldis. Dubitatū 4. Martij 1583. an constaret de reseruatione stante, quod Episcopus Sulmonen. acceptauerit alternatiuam, resederit personaliter apud Ecclesiam, vel Diœcesim de mẽsibus Ian. Febr. Mart. & Aprilis 1581. & in principio mensis Maij se absentauit ab Ecclesia, vel diœcesi, durauitq; absentia per totum mensem Sept. & vltra, & sic Canonicatus vacauit de mense Sept. durante absentia Episcopi, Domini sine difficultate tenuerunt non constare de reseruatione, quia licet secundum alternatiuam mensis Sept. sit reseruatus, tamen ex quo Episcopus tunc temporis non resedit, cessauit alternatiua, quæ non solum acceptationem, sed etiam residentiam requirit, & ideo intrauit regula 8. mensium, secundum quam mensis Sept. est Ordinarij, non obstat, quod reseruatio 8. mensium inchoauit de mense Maij, de quo cessauit residentia Episcopi, & per consequẽs alternatiua, qua cessante intrat regula 8. mensium. quia licet de mense Maij inchoauerit reseruatio 8. mensium, non tamen mutantur menses in regula expressi, qui sunt certi, & inuariabiles, prout verba regulæ sunt clarissima. Non obstat, quod ratio regulæ prouidendi, scilicet pauperibus clericis, & aliis benemeritis personis, militat etiam in aliis mensibus, quia regula est restricta ad 8. menses certos in ea specificatos, non obstat, quod in simili scribit Abb.* cons. 93. lib. 1. *de electione medici facienda in mense Ian. ex forma statuti, quod propter rationem in eo expressam conseruandi scilicet, sanitatem, & prouidendi ægrotis, potest eligi medicus in mẽse Maij quia hoc dictum Abbatis non applicatur casui nostro, ideo enim post lapsum mensis Ian. ad eligendum medicum præfixi, non est exclusiua, & potest eligi in alio mense, quia non cessat ratio statuti, imo fortius militat quia quanto magis differtur electio medici, tanto magis mora est periculum allatura, vt per Abb.* ibi sub num. 3. vers. Ita in proposito, *at secus in casu, in quo retentis iisdem mensibus in regula nominatis satisfit rationi ipsius regulæ, quia statim atq; Episcopus non residet, incipit reseruatio 8. mensium, qui tamen non mutantur, sed retinentur iidem, qui in regula sunt*

sunt expressi, alias oriretur confusio. Refert, & sequitur Anastas Germonius *de indultu Cardinalium. §. volumus* 18. & tandem concludit Episcopum absentem à Diœcesi posse conferre Beneficium vacans quouis quatuor mensium, licet acceptauerit alternatiuam.

689 Id tamen non procederet, † quando Episcopus, qui gauisus est mense alternatiuæ, puta Februarij, seu Augusti, aut parte eius esset absens mense sequenti Martij, seu Sept. iuxta dicta infra, *num. 696.* ex d. decisione Fauentina & Maioricen. aut quando acceptaretur Romæ alternatiua mense Martij, seu Septembris aut in fine Februarij, seu Augusti, tunc enim non deberet gaudere mens. Martij, seu Sept. etiamsi tunc absens esset, quemadmodum non deberet eo gaudere, si præsens esset, alias posset gaudere duobus mensibus continuis redeundo in mensem sequentem, quicquid velit Rota in illa Seguntina præstimonij infra relata, *numero* 763.

690 Sed videtur, † quod Episcopus absens à sua diœcesi vltra tres menses absque causa legitima & approbata, vt in Concilio Trident. *sess. 23. de reform. capit.* 1. non possit conferre Beneficia vacantia, etiam in quatuor mensibus ordinarijs, quia ex d. decreto Concilij, *versic. si quis autem, fructus suos non facit*, & prouisio Beneficiorum inter fructus computatur *cap. querelam. de election. cap. cum olim. de causa poss. cap. consultationibus de iure patron.* vbi notatur, *& in cap. cum olim de maioritate, & obedientia, & in cap. 2. de in integrum restitutione, & in cap. 2. ne sede vacante*, & Cardin. *in Clementina 2. numero 23. de atate, & qualitate.* Villadiego *de legato, quæst.* 9. 1. *part. num.* 20. Corras. *de Benef. 2. part. cap. 7. in princip. & 4. part. c. vlt. n.* 23. & Rota in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iun. 1591. coram D. Orano, & in Calagurritana infra relata *cap. vlt. num.* 226.

691 Resp. vero collationem † Beneficiorum non esse vere, & proprie fructum, sed tantum large improprie, & metaphorice, vt alias recte tradit Suarez. 5. *tom. de censuris disputatione 27. sectione 1. numero* 33. nec de his loquitur Concilium. *d. vers. si quis autem*, quod cum sit pœnale est stricte interpretandum *reg. odia. lib. 6 cum aliis.* Et confirmatur, nam Concilium ibi fructus, quos Episcopus ob absentiam amittit, ait esse fabricis, & pauperibus erogandos, quod non conuenit collationi Beneficiorum. Facit doctrina Felini *in d. cap. cum olim de maiorit. & obedientia, num* 2. quam sequuntur Cassaneus *in consuetudinib. Burgundia rubric.* 6. §. 4. Baeca *de decima tutori præstanda cap. 23. num. 25. & 26.* & Ioann. Gutierrez *de tutelu 3. part. cap. 29. num.* 10. quod vbi fit mentio de fructibus ad alicuius sustentationem, non venit præsentatio, seu collatio, &c.

692 Secundo dubitatur, † an menses alternatiuæ debeant esse integri, vt Episcopus ea frui possit, verbi gratia, si Episcopus habens alternatiuam acceptatã, sit absens à sua diœcesi principio mensis Febr. Aprilis, aut alterius alternati, & reuertatur in eodem mense; an gaudeat alternatiua in Beneficiis vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum, seu si Episcopus secunda Februarij seu principio alterius mensis alternati, acceptet Romæ alternatiuam, an ea gaudeat in Beneficiis post acceptationẽ vacantibus in tali mense? In quo videtur respondendum gaudere alternatiua, & non requiri menses esse integros, cum vacationis Beneficij ratio habeatur, vt ibi, *quæ in antea in mensibus Febr. Apr. &c. vacare contigerit.* Et in hoc videtur inclinare Sarmiento *lib. 6. selectarum c. 18. sub n. 9.* ibi, *cum Beneficij vacationis ratio habeatur summo iure agendo.*

Contrarium tamen videtur † Rota tenere in vna Faueutina Canonicatus 16. Dec. 1585. coram Illustrissimo Blanchero, quæ decisio sic se habet. *Proposito dubium in causa Fauentina Canonicatus, an constet de tali reseruatione, quæ obstet in casu, de quo agitur, & 16. Decemb. 1585. fuit per Dominos resolutum consultare de tali reseruatione, quæ obstet Iulio, clara est enim reseruatio Papæ, & indubitata est acceptatio alternatiua per Reuerendissimum Episcopum, ex quo fundatur intentio Ioannis Euangelistæ; non obstat, quod beneficio alternatiuæ tamdiu liceat Episcopu gaudere, quamdiu resederint in sua Ecclesia, ex quo cum Reuerendissimus Episcopus esset absens a propria diœcesi, cessat commodum alternatiuæ, quia cum ab initio mensis Septembris esset acquisitum ius Papæ, semper ille mensis remanet reseruatus, sicut dicitur de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum, Rota* in nouis de Præbend. decis. 10. *& dictio*, quandiu, *est apposita mensi integrali, non autem diebus mensis, quo casu intrat regula.* l. eum qui ff. de vsucap. *vt totum integrale, non autem singula partes veniant consideranda, alias sequeretur, quod liceret Episcopo frui mense Aug. propter residentiam, & Septemb. propter absentiam, & pro reditu mense Octob. sequeretur etiam, quod alternatiua concessa residentibus, vt eos ad residendum inuitet, contrarium operaretur, vt ad sæpe recedendum impelleret. Nec obstat quod integritas Reuerendissimi Episcopi excludat huiusmodi præsumptionem, quia agitur de expositione regulæ, quæ vniuersaliter loquitur, & complectitur omnes casus.* l. 1. § sexum. ff. de postulando. *Non obstat, quod collatio non pertineat ad Episcopum. Primo, quia adhuc lis pendet cum Capitulo.*

Secundo, quia per concordiam initam inter Reuerendissimum Episcopum, & Capitulum collatio est libera Reuerendissimi Episcopi. Tertio, cum Iulius veniat ex collatione Reuerendissimi Episcopi, ius debet metiri ab actore, & si ipse non habet titulum, ab habente potestatem conferendi multo minus potest molestare Ioannem Euangelistam possessorem. Non obstat, quod expirauerit acceptatio ex lapsu quinquennij, quia cõtrarium seruatur ex stylo, vt alternatiua acceptatio semper censeatur continuata; ex quibus, & aliis deductis pro Ioanne Euangelista, & his præcipue, quæ scribit D. Biscia, Domini tenuerunt huiusmodi Canonicatum esse reseruatum. Apparet ergo Rotam velle menses alternatiuæ debere esse integros, & dictionem, *quandiu*, esse appositam mẽsi integrali, non aũt diebus mensis, & refertur in Eluen. Beneficij infra adducta, *n. 699.* idem tenet Anast. Germ. *de indultu Cardin. §. vol. num.* 20. vbi affert totum, quod tradit ista decisio Fauentina, & ait, quod Episcopus habens alternatiuam acceptatam, qui discessit à diœcesi, puta Sept. non potest prouidere illo mense, licet absens non gaudeat alternatiua, & si redeat in diœcesim in mense Papæ reseruato per suam absentiam

non

non recuperat ius conferendi, quia mensis ceptus sub reseruatione Papæ, in eadem perseuerat, & dictio *quamdiu*, deseruit mensi integro, nō autem aliquibus diebus mensis, &c. vt *in d. decis.* & ita sentiūt communiter curiales Romæ. Et ita nouissime intellexi tenuisse Rotam in vna Salamantina Beneficij de Almenara 20. Iun. 1605. in qua, cum Beneficium vacasset 19. Aug. 1603. & D. Episcopus acceptasset alternatiuam. 18. eiusdē, qui virtute eius illud prouidit, Papa autem illud prouidit D. Roderico de Paz, declarauit Rota, quod prouisio spectabat ad Papam, quod mensis non est diuisibilis, nec sunt dies in alternatiua, sed mense, &c.

694 Tamen in Episcopatu † Legionen. de anno 1594. accidisse casus, quod Episcopus 5. Febr. acceptauit Romæ alternatiuam, & decima eiusdem vacauit Canonicatus quidam, quem Episcopus prouidit, eius prouisio, vt Romæ intellexi, fuit tollerata per S. D. Clementem VIII. & Sanctissimus prouidit alium, qui vacauit sequenti mense Martij, quamuis aliqui curiales prætenderent d. primum Canonicatum, quasi spectaret ad prouisionem Sanctissimi ex eo, quod alternatiua fuerat acceptata incepto mense Februarij iuxta dicta.

695 Et quidem mihi verior † videtur prima sententia, scilicet, non esse habendam rationem mensis integri, sed vacationis Beneficiorum, ita vt si vacatio contingat post acceptatam alternatiuā, in mense alternato, & Episcopo residente, possit ipse ea cōferre, licet acceptatio facta sit intrato iam dicto mēse, seu ante vacationem Episcopus absens fuerit in illo mense per aliquot dies, & hęc sententia videtur conformior, & verbis, & menti regulæ, & dicere, quod dictio, *quamdiu* apposita est mensi integrali, videtur magna restrictio, & diuinatio, cum mensis sit diuisibilis per dies, nec intrat simile de Beneficio semel affecto, quod semper remanet affectum, de quo infra ad fin. in proposito enim reseruatio, seu affectio, non cadit super mensem, sed super Beneficia vacantia in mense, vt apparet ex ipsa regula, & si dictio, *quamdiu* apponeretur mensi integro, sequeretur, quod non posset Episcopus conferre Beneficia vacantia in mense alternato, si post vacationem in eodem mense abesset à Diœcesi, quod non est dicendum.

696 Puto tamen decisionem † Rotæ in d. Fauentina esse veram in suo casu, scilicet quando Episcopus gauisus est, seu gaudere potuit, si vacatio euenisset alternatiua mense. Aug. seu etiam in parte illius, tunc enim non posset gaudere mense Sept. propter absentiam, si forte se absentauit postquam intrauit Septemb. seu etiam antequam intraret, alias sequeretur absurdum consideratum in d. decisione quod liceret Episcopis frui mense Augusti, propter residentiam, & Sept. propter absentiam, & pro reditu mense Octob. quod non est admittendum, nam sic fraudaretur Papa, & Episcopus frueretur tribus mensibus continuis, seu parte trium, & si ternatiua concessa residentibus, vt eos ad residendum inuitet contrarium operaretur, vt ad sępe recedendum impelleret, vt *in d. decis.* dicitur, & ista dec. Fauentina in suo casu videtur approbata in vna Vicen. præcentoriæ coram eod. D. Blancheto 14. Dec. 1592: infra adducta *n. 741.* & in Maioricen. Canonicatus adducta *num. 732.*

697 Hæc sunt, quæ in prædicto † dubio ego punctualiter scripseram postquæ vidi Goncalez *d. gloss. 43. 5. q. ex n. 136.* vbi late tractat istam quæstionem, & *à n.* 141. tenet prædictam meam sententiam, nempe, quod si Episcopus, qui acceptauit alternatiuam, fuit absens à Diœcesi in principio alicuius ex mensibus suis ratione alternatiuæ, & post reditum ad propriā Diœcesim vacat, tūc in eod. mense Beneficium potest illud conferre, quia regula nostra adhoc, vt Episcopus, qui alternatiuam acceptauit possit conferre, duo duntaxat requirit, primum, quod Beneficiū liberæ collationis, alias non reseruatum, vacauerit in aliquo ex sex mensibus ordinariis, vigore alternatiuæ, secundum, quod de tempore vacationis residest, sed in casu propositæ quæst. vtrumque concurrit, vacatio in mense ordinario, & in tempore residentiæ, cum iam Episcopus ad suam Diœcesim redierit, licet in principio mensis absens fuerit, igitur ad Episcopum spectat collatio: præterea, quia ad considerandum si Beneficium sit reseruatum iuxta dispositionem regulæ nostræ, attenditur tempus vacationis, Rota *decis. 774. num. 13. lib. 3. part. 3. diuers. cum aliis*, & qualitas adiuncta verbo, *vacationis*, debet regulari secundum tempus verbi, *ergo*, si nihil aliud est considerandum, nisi tempus vacationis, & qualitas residentiæ de illo tempore, nihil deficit, vt Episcopus conferre valeat: Rursus, quia illa dictio, *quamdiu*, tempora diuidit iuxta *leg. si quis ita legauerit. 8. ff. de conditionib. & demonstrationibus.* & quæ ibi notantur, & per Manticam *de coniecturis lib. 11. tit. 19. numer. 12.* nam quilibet mensis in dies triginta, aut triginta & vnum, aut viginti octo diuiduntur, & quilibet dies in vigintiquattuor horas &c. Et eadem ratio, quæ est de toto, quoad totum, est de parte, quoad partem Euerar. *in lo. a de toto ad partem.* Deinde, quia alias, si esset necessaria integra residentia totius mensis, sequeretur inconueniens, quod si Episcopus resedisset omnes fere dies mensis, & in illis vacantia Beneficia contulisset, & post factam legitimam prouisionem de dictis Beneficiis, in vltima die ipsius mensis abesse contigisset, collationes factæ de tempore habili corruerent, quod est prorsus contra mentem Papæ alternatiuam concedentis, sequeretur etiam, quod tales collationes essent conditionales, videlicet, sub conditione, si Episcopus integram residentiam totius mensis continuasset contra *cap. 2. de elect. lib. 6.* nec non, si principium mensis esset considerandum, daretur inconueniens, quod si Episcopi residerent in principio suorum mensium, & postea abessent, in reliqua parte mensis gauderent alternatiua non residentes, quod minime dicendum est, quia esset expresse contra regulam nostram. Demū, quia si Papa voluisset, quod esset necessaria continuata residentia totius mensis, expressisset, quod non fecit *L. item apud. § ait prætor versic. ea enim. ff. de iniuriis cap. ad audientiam. 12. de decimis*, item, quia concessio alternatiuæ est fauorabilis, cum innitatur iuri communi, ac propterea potius amplianda, quam restringenda, vt supradi-

ctum

ctum est *numero* 474. & Beneficium Principis est contra concedentem latissime interpretandum, *l. 3. ff. de constitutionibus Principum cum aliis.* Et ad dict. decisionem Fauentinam respondet, quod non loquitur de aliquo ex sex mensibus ordinariis vigore alternatiuæ, sed de mense Septemb. qui stante alternatiua semper est mensis Apostolicus, siue Episcopus resideat, siue non resideat, secundum suam opinionem, de qua *dubio praceden. numero* 687. & quod respectu dict. mensis Septem. intrant bene omnia, quæ dicuntur in d. decisione, iuxta cuius terminos, inquit, intelligenda est decisio Eluen. eam allegans. Et ad rationem adductam in d. decisione, quod dictio, *quandiu*, sit apposita mensi integrali, non autem singulis diebus mensibus iuxta *leg. cum qui ades. ff. de vsucap.* cui consonat *l. qui vniuersas. ff. de acquirenda possessione*, respondet negando, quod dictio, *quandiu*, sit apposita mensi integrali quando mensis est ordinarius, vt dixit, & quod casus. *d. l. cum qui ades*, & similium non applicatur in proposito nostro. Nam domus constituta ex omnibus suis materialibus iudicatur vna, & eadem res indiuidua, & singulæ res quandiu adhærent ædificio, amittunt naturam suam rerum mobilium, & efficiuntur vnum corpus immobile, & indiuisibile, quod secus est in casu nostro, quia mensis habet singulos dies, & horas separatos, & indiuisibiles, vt supra considerauit. Et quod melius conueniret mensi exemplum de grege de quo loquitur. *l. rerum mixtura. ff. de vsucap.* &c. hæc Goncalez. *dict. gloss.* 43. *quæstione* 5.

698 Qui idem tenet *glossa* 65. † vbi ex eo, quod regula declarat vsum alternatiuæ incipere, ex quo sunt recognitæ literæ acceptationis ipsius, infert, quod si Episcopus acceptauerit alternatiuam effectualiter, cum recognitione de principio mensis Martij, quamuis non potuerit prouidere in mensibus Ianuarij, & Februarij ratione reseruationis regulæ nostræ adhuc etiam erit impeditus prouidere in ipso mense Martij, nam stante d. acceptatione d. mensis remanet Papæ reseruatus, & sic in isto casu Papa habebit tres menses continuos. Et versa vice, si Episcopus acceptauerit alternatiuam de principio mensis Aprilis aut Octobris quamuis menses præcedentes Martij, & Septembris fuerint Ordinarij, nihilominus gaudere debet alternatiua in ipso mense Aprilis vel Octobris & sic fruitur duobus mensibus continuis. Et quod si Episcopus acceptat alternatiuam post iam cœptum mensem Februarij, Aprilis, Augusti, aut Octobris, quamuis in principio talis mensis ante acceptationem, non potuerit prouidere, quia obstabat reseruatio, tamen in reliquis diebus eiusdem mensis intrabit alternatiua, ac poterit Episcopus prouidere, prout etiam è conuerso, si acceptatio contingat fieri intrante iam mense Martij, aut Sept. vsque ad diem acceptationis ille mensis erit ordinarius, & post eam erit reseruatus, & quod vnus, & idem mensis potest esse partim reseruatus, & partim ordinarius, & quod mensis non sit semper considerandus, vt vnum totum integrale, sed sunt attendendæ singulæ eius partes suam causam, & naturam diuersam continentes, vt *in dict. glossa* 43. *quæstione* 5. & quod in casu nostro non solum vnus, & idem mensis potest esse partim reseruatus, & partim non reseruatus, sed etiam vna, & eadem dies, nam si conclusio acceptationis fit in vna die mensis Februarij, Aprilis, Augusti, aut Octobris tempus illius diei vsque ad punctum recognitionis erit reseruatum, & ex illo puncto in posterum erit ordinarium ac cessabit reseruatio, & quod ita consultus nuper respondit in quadam causa Salamantina Beneficii, & per contrarium si acceptatio concluditur in aliquo ex mensibus Martij, aut Septembris dies illa acceptationis erit partim ordinaria, vsque ad illum punctum recognitionis, & partim reseruata ex illo puncto, vt in terminis tradit Mandos. *consil.* 18. *in princip. & sub num.* 8. *ad fin.* Imo eadem ratione vna, & eadem hora poterit amplecti tempus reseruatum, & poterit esse valida, & non valida collatio Ordinarii, &c. Hactenus Goncalez *dict. gloss.* 65. cuius doctrina mihi placet, & est notanda, & vide dicta supra *numero* 533.

Tertio dubitatur, † an Episcopus, qui de ordinario, & vt in plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus non cum animo permanendi, sed recedendi; gaudeat alternatiua in Beneficiis, tunc vacantibus, cum residet? In quo Rota in causa Elnen. Beneficii, 22. Mart. 1599. coram D. Mellino Cardinali meritissimo, & Nuntio Hispaniæ negatiue tenuit, vt in sequenti decisione. 699

Reuerendissimus Episcopus Eluen. continuo commoratur in ciuitate Vlisbonen. vbi praeest officio S. Inquisitionis totius Regni, sed ante festa Paschalia solet accedere ad suam Ecclesiam, & iis peractis, iterum reuertitur ad d. ciuitatem. de anno 1598. *accessit ad suam Ecclesiam, die* 6. *Martij, in qua resedit per totum mensem Aprilis, de quo mense vacauit per obitum Balthasaris de Lucena, Beneficium simplex in Ecclesia Parochiali S. Saluatoris, & cum dubitaretur, an collatio spectaret ad eum vigore alternatiua, quam acceptauerat, vel Beneficium esset reseruatum, propositum dubium, an esset reseruatum? & fuit resolutum esse reseruatum. Potissima ratio resolutionis fuit, quia licet regula tribuat Episcopis priuilegium alternatiua, quamdiu apud suas Ecclesias vere, & personaliter resederint, & sic est contenta prasentia temporali Episcopi, dummodo sit per integrum mensem iuxta interpretationem alias datam in causa Fauentina Canonicatus* 16. *Decembris* 155. *coram Illustrissimo Cardinal Blancheto, tamen debet intelligi de prasentia temporali ordinata ad effectum permanendi, & residendi in sua Ecclesia, non autem de casuali momentanea, & temporali, non cum animo permanendi, sed recedendi, quia ista non dicitur proprie residentia, quam regula requirit Archidiacon.* in capit. licet canon. num. 5. de elect. in 6. *Cornens* consilio 244. num. 18. & 19. lib. 2. *& ista interpretatio est multum conformis menti regula, qua fuit, allicere Episcopos, ad residendum propter hoc priuilegium, cui mentis non satis fit per prasentiam momentaneam, & temporalem, cum animo discedendi, vnde, cum Reuerendissimus Episcopus non accesserit ad suam Ecclesiam, cum animo permanendi, sed iuxta solitum aliorum annorum, per actu functionibus Paschalibus, redeundi, prout rediit ad d. ciuitatem, in qua vt dictum est, continuo commoratur,*

ratur, non est locus regulæ, & consequenter cessante alternatiua Beneficium est reseruatum ratione mensis.

700 Quam decisionem adducit † post hæc Gonçalez *d.gloss 43.6.quæstione,à num.173.*& ait, quod postmodum in eadem causa sub die 30. Octob.1602.coram D. Ludouisio, fuit, vtraque parte informante, disputatum dubium, an intraret arbitrium Rotæ, nam prouisus Ordinarius appellauerat à sententia Auditoris Cameræ prolata, ad fauorem prouisi Apostolici, & causa appellationis fuit commissa eidem D. Ludouisio, cum clausula arbitrio Rotæ, & resolutum fuit, non esse locum arbitrio, & quod circa propositum nostrum, dicit d. decisio sic. *Quod autem Episcopus non resideret, licet de tempore vacationis fuerit præsens, patet, quia propter officium Summi Inquisitoris, quo fungebatur in ciuitate Vlisbonen. ibi continue permanebat, licet aliquando, & certis temporibus visitaret Ecclesiam Eluen. vbi per aliquos dies morabatur exercendo munera Episcopalia, prout contigit de tempore vacationis, vnde ex mora, quam fecit in ciuitate Eluen. animo reuertendi, prout reuersus fuit ad ciuitatem Vlisbonen. non potuit pro residente haberi.* leg 1.§ habitare. ff. de his, qui deiecerunt, vel effuderunt. l. postliminio. §. captiuus. ff. de captiuis, & postliminio reuersis, *& fuit in hac causa dictum 22. Martij 1599. coram R.P.D. meo Mellino, ex tradita per Archid.* in c. licet canon. num. 5. de elect. in 6. *& per Corneum*, consil. 244. num. 18. & 19. l b. 2. *facit quia, tum non diceretur recessisse à ciuitate Vlisbonen. à qua recessit animo reuertendi*, l. qui fugitiuus, ff. de ædilit. edict. §. in his autem animalibus. Instit. de rerum diuision. *& ita adhuc in d. ciuitate diceretur residere, Ioan. And.* vbi supra, *Cardin.* in Clem. 1. q. 12. de foro compet. *non poterit pro eodem tempore haberi pro residente etiam in ciuitate Eluen. gloss. & Dd.* in cap. non potest. de Præbend. lib. 6. *cum aliis allegatis per Ripam,* respons. 14. num. 32. in tit. de lege, & consuetudine, *non obstat decisio, in causa Fauentina Canonicatus coram Illustrissimo Cardin. Blancheto, quia illi respondetur in decisione D. mei Mellini, verum esse sufficere præsentiam Episcopi, per mensem integrum, ad effectum, vt gaudeat alternatiua, sed debere intelligi de tali præsentia, quæ fit cum animo ibi permanendi, quia non dicitur quis esse, vbi est in corpore si mente, & animo abest.* l. postliminio. §. captiuus, ff. de captiuis. & postliminio. reuersis. cum aliis allegatis, *ad id, quod dicitur animum Episcopi non cognosci, cum sit imperscrutabilis, respondetur, quod imo satis in casu nostro declaratur ex præcedentibus, & sequentibus.* l. sed & Iulianus. §. proinde. ff. ad Macedon. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de legatis 1. *& à solutis, Aymon.* cons. 20. num. 7. Et inquit etiam Gonçalez, quod deinde in alia causa Eluen. ratione vacationis alterius Beneficij de mense Februar. quando Episcopus Eluen. aderat in sua Ecclesia, cum ipse illud contulisset vni, & alius esset prouisus à sede Apostolica, introducta lite in Rota, coram D. Penna, fuit facta eadem resolutio, contra prouisionem Episcopi, sub 13 Nouem. 1602. cuius resolutionis decis. in hac parte se habet, vt sequitur. *Non obstat prætensa prouisio Petri ab Ordinario prouisi eo, quod Episcopus gaudebat alternatiua, quia respondebatur primo, quod cum Episcopus Eluen. exerceret in Regno Portugalliæ officium Inquisitoris, cuius ratione solebat, & tenebatur residere in ciuitate Vlisbonen. vbi erat constitutum idem tribunal, ideo, licet aliquando soleret accedere ad suum Episcopatum, & in eo residere, cum illa residentia non esset omnimoda, & deliberata, sed animo recedendi, & reuertendi ad tribunal officij generalis Inquisitoris, non gaudebat alternatiua, cum illa non esset propria, & talis residentia, qualem regula requirit, Archidiacon.* in cap. licet canon, num. 5. versicul. parum enim est, de electione libro 6. *Corneus* consilio 244. num. 18. & seq. lib. 2. *& fuit resolutum in alia Eluen. Beneficij, 22. Martij 1599. coram R. P. D. meo Mellino.* Et idem etiam postmodum fuit firmatum in eadem causa Eluen. coram eodem D. Penna 17. Nouemb. 1601.

Nihilominus tamen (salua pace, † & reuerentia 701 tanti tribunalis) contrarium mihi verius visum est, nam regula solum considerat residentiam actu tempore vacationis, absque distinctione, & consideratione animi, sic etenim inducuntur Episcopi ad residendum saltim amplius, quam alias residerent, & qui residet, licet habeat animum redeundi, nec tesideat de ordinario, pro tunc vere residet, & vt talis faci: fructus suos, non obstante Decreto Concilij, *sess. 23. de reform. cap. 1.*

Nec obstat ratio d. decisionum dici, † & censeri 702 quem residere, vbi continue commoratur, non vbi casualiter, & ad tempus adest; nam id est improprie, & per quandam fictionem, & secundum quendam modum loquendi, & ideo Iura, & Doctores, qui id dicunt, loquuntur per verbum, *videtur, seu censetur*, vel *habetur*, quæ verba denotant improprietatem, & fictionem, Mandos. *reg. de annali, quæst.* 87. *num.* 1. Nauarrus *consil.* 8. *numero 6. de cleric. non residen.* Attenta vero veritate, & realitate, clarum est, quod Episcopus, qui adest in propria Ecclesia, seu Diœcesi mense Aprilis, vel alio, vere & realiter in illa residet eo mense, non autem in loco, vbi de ordinario residet, & regula nostra ad effectum alternatiuæ requirit veram, personalem, & propriam residentiam & non contentatur cum ficta, & impropria residentia, vt supradictum est *à num. 466.* vt recte considerat Gonçalez *supra numero* 169. & 170. præterea sicut Episcopus, qui casualiter, & ad tempus abest à Diœcesi cum animo statim reuertendi, non gaudet alternatiua de illo tempore absentiæ, vt Rota censuit, & dictum est supra *num. 468.* Ita à contrario Episcopus, qui vere, & personaliter adest, & residet in Diœcesi, licet ad tempus, & cum animo reuertendi, debet, pro tunc gaudere alternatiua; nam contrariorum eadem est ratio, & disciplina, Gonçalez *sup. num.* 171.

Quare ego in hac sententia persisto, quam libenter, inquit Gonçalez *supra numero* 173. & 178. & intrepide amplecteretur, nisi vidisset, quod Rota contrarium sæpe deciderit in d. decisionibus Eluen. quibus stantibus propter authoritatem tanti tribunalis, non audet illius impugnare sententiam, sed, vt patet, vult reuerenter differre, donec forsan ipsa Rota sententiam mutet, prout post illa scripta cœpit in contrariam inclinari sententiam, vt colligitur ex quadã decisione facta in dicta causa Eluen. coram D. Ludouisio, super concessione remissoriæ sub die 22. Martij 1604.

Quarto

703 Quarto dubitatur, an Episcopus existens in loco †exempto suæ Diœcesis dicatur in sua D œcesi residere, ita vt gaudeat alternatiua? quam quæstionem tractat Goncalez *d. glos. quadragesimatertia, septima quæst num.180.* & post adducta fundamenta pro parte negatiua, affirmatiuam tamen sententiam tenet *à n. 187.* ex eo, quod locus exemptus dicitur de D·œcesi, & in Diœcesi *argum. tex. in cap. cum Episcopus de off. ord. num 6.* vbi notant Dd. Domin. *num 3.* Francus. 2. & alii tex. etiam *in Clemen 2. §. similiter do de priuil.* vbi notat Card. *num.* 4. & Bonif. *numer. 41. & 42 glossa in Clementina 1. de foro compet. verbo aut earum parte versi. quod si in aliquo loco D:œcesis sua tamen exẽpto,* vbi Cardin. *num. 9.* Imola 22. & Bonif. 26. Abb. *in cap. Apostolica num. 3 de donat.* P. de Vbaldis *de Canonica Portione cap. 4. quæstio. 6 num. 11.* & Rota *decis. 207 num 2. par. 2. diuersorum,* & Rolan. *cons 53. num. 17. vol. 3.* & Felin. *in cap. graue. num. 2. de off ord.* & plus habet Episcopus in locum, & personas exemptas suæ Diœ. esis, quam in prorsus extraneos, etenim habet iurisdictionem in aliquibus casibus in locum, & personas exemptos Rota *decis 702. num. 4. & dec. 744. parte 1. & decis. 145. parte 2. diuersorum,* maxime post Concilium Triden. vt *in ses. 7. cap. 8. & ses. 21. cap. 8. & ses. 24. cap. 9. de refor.* vnde etiam ait idem Goncalez *glos. 62. num. 27.* quod literæ acceptationis alternatiuæ, quæ dari debent in propria D œcesi, validæ erunt, si datæ sint in loco exempto D:œcesis.

704 Sed ista sententia mihi † non placet, nam quamuis locus exemptus sit de Diœcesi, & in D œcesi, tamen paria sunt quoad iurisdictionem, quod locus sit exemptus, vel extra territorium, & locus exemptos, quoad iurisdictionem dicitur extra potestatẽ, & territorium Episcopi, *d. c. cum Episcopus* Io. And. *in c. 2. de constitut in 6. num. 5. & 6.* & ibi Domin. *num 24. & 25.* Francus 10. & Ludo. Gom. *in §. statuto eiusdem cap. 2. num. 84.* & Rolan. *d. cons. 53 ex num. 23.* vbi plura cumulat, ac Felin. *supra.* & confirmatur, nam ratio, ex qua regula nostra exigit dict. residentiam, est, vt Episcopus tanquam bonus pastor præsit omnibus suis, & munus suum personaliter exerceat, quæ ratio plene cessat, quando est in loco exempto, cum ratione exemptionis oues non sint propriæ ipsius Episcopi, sed alienę, nempe Prælati illius loci, seu territorii, nec Episcopus ibi possit munus suum exercere regulariter, vnde sentẽtia Goncal. solum posset procedere, quando Episcopus esset in loco exempto suæ Diœcesis causa sui officii pro iurisdictione exercenda in aliquo casu, quo sibi competeret.

705 Quinto circa illa verba, †*de omnibus, & quibuscumque Beneficijs*, &c. dubitatur, an possit Episcopus gaudere alternatiua acceptata in Beneficiis ad eius prouisionem spectantibus existentibus tamen in alia Diœcesi verbi gratia ad Abbatẽ S. Ioannis de la Pẽna ante dismembrationem dictæ Abbatiæ pertinebat prouisio, & collatio in mensibus Ordinariorum Portionum, seu simplicium Beneficiorum Parochialium Ecclesiarum loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustan. Diœcesis, quorum prouisio à dicta Abbatiæ dismembratione Episcopo Iacen. In eius erectione fuit applicata per hæc verba, *de Beneficiorum collationibus, & prouisionibus, seu alijs quibuscumque iuribus pari ratione dicendum est. quapropter declaramus Beneficiorum collationem, aut alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas. S. Ioannis de la Penna in locis Tauste, Luna & Erla, & alijs in planitie consistentibus, deinceps ad Episcopum Iacen pertinere eo modo, quoad prædictum Abbatem hactenus pertinere sunt solita,* dubitatum est, an Episcopus Iacen. vigore alternatiuæ per eum acceptatæ possit ea gaudere in huiusmodi Beneficiis, attento, quod in alia Diœcesi existunt, & Abbas S. Ioannis alternatiua gaudere non posset? ad quod dubium anno 1582. 19. Ian. sic consultus respondit doctissimus Christophorus Robusterius, Rotæ auditor. & postea Episcopus Oriolen. *ratione nouæ erectionis Episcopatus Iacen. Episcopus gaudet alternatiua quo ad prouisionem, seu collationem Beneficiorum Parochialium loci de Tauste, Luna, & Erla Cæsaraugustana Diœcesis & pari ratione dicendum est, quoad alia quæcumque iura, quæ olim habebat Abbas S. Ioannis de la Penna in locis prædictis, Christophorus Robuster Rotæ auditor.*

Et cum postea dubium † istud propositum esset 706
in Rota coram Illustrissimo Plato idem resoluerunt Domini, vt apparet ex decisionibus sequentib. Cæsaraugustana Beneficii de Tauste 14. Nouemb. 1586. *cum Abbatia loci de Tauste existentis in Diœcesi Cæsaraugustana, cuius Abbas habeat facultatem conferendi Beneficia fuisset vnita Episcopatui Iacen. tunc erecto ita, vt dicta Abbatia, eo modo ad Episcopum pertineret, quo ante erectionem ad Abbatem pertinere erat solita, contigit dubitare, an Episcopus Iacen. gauderet alternatiua in Beneficijs loci? & dubio super inde dato die Veneris 14 Nouem. 1586. domini tenuerunt partem affirmatiuam, nam gratia alternatiua concessa Episcopis residentibus capit omnia Beneficia spectantia ad liberam eorum collationem, quare, cum per vnionem, factam de dicto loco de Tauste Episcopatui Iacen. Beneficia eiusdem loci, ad liberam Episcopi Iacen. collationem spectare inceperint, necessario sequitur, vt alternatiua in eis locum habeat, & licet ante vnionem Abbas non posset conferre, nisi in quatuor mensibus, id proueniebat propter impedimentum regul. reseruatoria quo sublato etiam ipse potuisset conferre in alijs mensibus, pari igitur ratione poterit conferre Episcopus propter gratiam alternatiuam, quæ tollit obstacula. Caputaquen.* decisione 87. numero sexto libr. secundo *& ideo non obstat, quod Abbatia fuerit vnita eo modo Episcopatui, quo erat ante vnionem quia ante vnionem ita erat apud Abbatem, vt si Papa substulisset impedimentũ reseruationis, Abb. potuisset cõferre. nunc autem sublatum est impedimentũ in mẽsib. nõ reseruatis, quoad Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, ergo gratia prædicta tollens obstaculum, quoad menses in alternatiua expressos, habebit locum etiam in Beneficijs extra Diœcesim, spectantibus tamen ad Episcopi collationem, ad quod propositum placuit Dominis* decisio. *Caputaquen. 335.* libr. primo *non obstat, quod dicitur Episcopum in acceptatione se restrinxisse ad Beneficia sua Diœcesis, quia contrarium apparet ex lectura, nam acceptat simpliciter, & licet fides, quam idem Episcopus facit de acceptatione, attestetur, etiam se contulisse Beneficia sua Diœcesis, nec excludit alia Beneficia, cum stent ea verba demõstratiue, non taxatiue, nec propterea recedit ab acceptatione generali, cum de hoc verbum nullum ex lectura etiam acceptationis apparet minus verum esse, quod dicitur acceptationem factam fuisse de alternatiua iam extincta, nam*

illa dicit simpliciter acceptare gratiam alternatiuam à Gregor. concessam, quare est intelligendum de illa, quæ tūc vigebat, non autem de ea, quæ erat extincta, quæ iam desierat esse, & sic acceptari non poterat, nec prodesse Episcopo, & ex his concluserunt Domini in Beneficio, de quo agebatur, Episcopum Iacen gaudere potuisse gratia alternatiua, non obstante, quod esset in Diœcesi Cæsaraugustana, quia tamen intelligebatur per partem, quod Episcopus aliter intellexerat, atque obseruauerat eo, quod contulerat Beneficia dicti loci de Tauste, in mense Martij, Domini reseruauerunt hunc articulum particulariter videndum, super eo voluerit audiri.

In eadem sexto Martij. 1587. coram eodem D. Plato.

Domini resoluerunt non constare, quod Episcopus Iacen. acceptando alternatiuam intellexerit, tantum de Beneficijs situs in Diœcesi, cum simpliciter acceptauerit & simplex acceptatio trahatur etiam ad Beneficia extra Diœcesim ad collationem suam spectantia, vt fuit resolutum coram me in hac causa die. 14. Nouembr. 1586 Nec datur aliquis actus positiuus Episcopi, per quem possit apparere de huiusmodi mente, quin potius dantur nonnulla collationes, per quas apparet Episcopum vsum fuisse alternatiua, etiam quoad Beneficia extra Diœcesim, vt in Beneficio collato, de mense Martij. 1579 quod vacauerit de mense Februar. & licet eo tempore nondum fuisset præsentata in curia acceptatio alternatiua, tamen Episcopus sciebat se acceptasse, & ad se non posse spectare, nisi vigore alternatiua. Non obstat, quod dicat collationem ad se spectare pleno iure, quia remoto obstaculo reseruationis per alternatiuam collatio spectat ad Episcopum pleno iure, non obstat, quod Episcopus dicat se vigore alternatiuæ contulisse Beneficia sua Diœcesis, quia non excludunt acceptationē, quoad Beneficia extra Diœcesim, vt ex effectu, & ex collationibus memoratis videre est, neque obstat, quod Episcopus conferendo in mense reseruato Papæ per regulam alternatiuam amittat priuilegium regulæ, & per necessarium antecedens collatio facta in mense, qui de sui natura est Episcopi, posset sustineri tanquam valida, cum ex actu nullo pœna non incurrat, imo si pœnæ locus esse debuerit, actum valere oporteat, iuxta tradita per Bartol. in l. 1. versic. vnde, cum quæritur. C. de his, quæ pœnæ nomine, & *tradit Clarus* in §. feudum, quæstio. 31 versic. sed quæro, *quia fuit responsum, quod Episcopus conferendo in mēse reseruato, nulliter confert quare cum Papa sibi reseruet sex menses alternatos, nullitas collationis oritur à reseruatione, pœna autem incurritur, ex sola intromissione, dum conatur conferre Beneficium in mense reseruato, vt aperte patet ex verbis reg. alternatiuæ quæ priuationis pœnam inducunt, si solummodo Episcopus se intromiserit.* Eandem sententiam, nempe, quod Episcopus recte alternatiua gaudebit, quoad Beneficium extra suam Diœcesim consistens ad liberam illius collationem spectans, breuiter tenet post hæc Goncalez *gloss. 10. n. 4.* allegans Mohed. *decis. 3. de Præb.* qui non loquitur in proposito, nec eius decis. est certa, vt infra *cap. 3. n. 29.*

707 Circa illa verba, *ad liberam ipsorum † dumtaxat, non autem aliorum cū en, &c.* de quibus Gonc. *glo. 45. & seq.* videnda sunt per nos dicta *sup. à n. 470.* circa quæ tamen restant aliqua dubia examinanda & ideo sex. dubitatur, an in Ecclesiis in quib. collatio Beneficiorum, & Præbendarum est communis Episcopi, & Capituli, facta inter eos conuentione, & concordia de prouidendo alternis vicibus iuxta *Clem. 2. de iure patron.* possit Episcopus in suo turno gaudere alternatiua? In quo videbatur dicendum, quod non, nam tunc Episcopus non videtur prouidere iure suo proprio tantum, & sola sua authoritate, sed etiam iure & authoritate Capituli, & iure communi ad *cap. fin. de Præben. in 6* & Puteum *decisio. 88 in fin. lib. 3.* vbi dicitur in terminis alternatiuæ antiquæ, quod alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi mēses Ordinarii sunt diuisi inter Episcopum, & Capitulum ex concordia, & sequitur Granutius ad Simonetam *quæst. 17. num. 4* de quo supra *num. 471.* quod non potest alia ratione procedere, nisi, quod adhuc facta ista diuisione prouisio fit iure communi, & nō iure proprio tantum, & confirmatur nam licet, vsus & exercitium iuris conferendi sit diuisum per turnos, tamen ius ipsum, & proprietas conferendi remanet indiuisum, vt fuit dictū in Salamantina Portionis 30. Aprilis, & 25. Iun. 1599. coram D. Mellino, de qua supra *n. 239.*

Nihilominus tamen contrarium, † & sic partem affirmatiuam, tenuit Rota in causa Salamantina alternatiuæ 22. Octobr. 1581. coram D. Robusterio, vt 708
in sequenti decisione, *Dubitauit hodie. 22. Octobr. 1581. stante concordia inter Episcopum, & Capitulum Salamantinum super collatione Dignitatum, Canonicatuum, Portionum & dimidiarum Portionum dictæ Ecclesiæ in turno & alternatiua Episcopis residentibus per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa, quorum omnium in necessarijs copia detur, an si Dignitates, Canonicatus, Portiones, & dimidiæ Portiones d. Ecclesiæ vacauerint in mensib. alternatis in eis intret, vel non intret reseruatio, de qua alternatiua Sanctissimi Domini Nostri? & licet informantes fortasse existimantes quod forma moderna alternatiuæ sit eadem cum antiqua, contendant, quod Capitulum ex Beneficio Episcopi possit vti alternatiua per Sanctissimum Dominum Nostrum concessa ex Calder.* cōs. 22. de Præben. cum aliis allegans *tamen Domini, viso tenore d. alternatiuæ, resoluerunt, quod dictus Episcopus solus potest vti alternatiua, non autem Capitulum, siue vellet Capitulum conferre in eadem vacatione, cum D. Episcopo, quod tamen sibi licet, cum turni sint vigore concordiæ distincti, siue vellet separatim conferre in suo turno, quia alternatiua est limitata ad solos Episcopos, Archiepiscopos, & alios superiores, vt inuitentur ad residendum, quod non potest applicari ad Capitulum, est etiam limitata ad collationem pertinentem libere dumtaxat. & non cum alijs, vt expresse excludat Capitulum quando habet communionem. cum Episcopo, & in hoc verba alternatiuæ huiusmodi sunt ita pregnantia geminata & clara, vt non indigeant aliqua declaratione, vel suppletione: vnde, cum in puncto agatur de facultate conferendi vigore istius alternatiuæ, Domini restrinxerunt difficultatem ad solum D. Episcopum, videlicet, an D. Episcopus Salamantinus possit vti alternatiua in istis Dignitatibus, & a ijs Beneficijs vacantibus in turno suo, & in mense alternato? & resoluerunt, quandiu vacauerint d. Benefi. in prædicta Eccl. & in mēsib. alternatis pro Episcopo, & in turno suo, poterit D. Episcop. illa lib. cōferre*

quia

quia Beneficia, stante huiusmodi concordia & turno, dicu tur pertinere ad liberam collationem Episcopi, & non vna tum Capitulo, & sic in eis non intrat reseruatio seu limitatio (& non cum alijs) de qua in d. alternatiua, & hoc tam ex dispositione iuris communis, quam ex verbis expressis d. sta concordia siue turni, nam vbi ex concordia partium collatio Beneficiorum pertinentium ad duos, vel plures simul, est, prout hic, alternis vicibus cuilibet reseruata in suo turno, totum ius conferendi pro illa vice dicitur translatum in illum solum, qui est in turno, & non dicitur diuisus vsus solus, sed totum ius conferendi est penes ipsum solum, etiam iure proprio, & non iure communi. vt bene Ioan. Andr. in cap. cum in illis §. fin. in fin. de Præbend. in sexto *& ibi sequuntur Gemin. Francus Anchar. Ioan. Veglel.* io compeodio sexti, & io eodem c. cum in illis, *Rochus* tract. de iure patron. verbo ius, quæstiooe sexta numero 11. *Lamber.* eodem tract. lib. primo parte secunda quæstione secunda, articul. 36. numer. secundo, *& 8 Bologn. Ad Ananiam* cons. 43. de iure patron. *& sic verum est, quod eo tempore, quo fit collatio, est quoad liberam dispositionem Episcopi, & non cum alio, quod tempus collationis debet attendi. nam qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi* l. in delictis. §. in extraneis de noxalib. *accedit, quod alternatiua est fauorabilis, & late interpretanda in fauorem Episcoporum, Calde.* d. cons. 12. de Præbend. *& sic ista communio successiua non instantanea, & contemporanea, non attenditur ad istum effectum, idem etiam sequitur attento tenore d. concordia, in qua præsertim* io 16. cap. *expresse dicitur ad solum Episcopum, & ad liberam illius collationem, & non nomine Capituli, sed iure proprio conferat, cum alijs clausulis amplissimis, & quod subdit postea; sine consensu Capituli, & perinde, ac si per Capitulum esset facta prouisio, est per comparationem, & similitudinem, vt tam valida, & efficax existat talis prouisio, ac si esset ab vtroque scilicet Episcopo, & Capitulo: dictiones enim ista,* perinde ac si, *& similec compatronationem, & similitudinem significant, vt late habetur in* l. 1. in princip. recept. arbitris *nec refragatur* decisione 4. de compromissis in antiquia *vt in illius lectura apparet. Non obstat perplexitas considerata, quod Episcopus habeat tot menses, & Capitulum paucos nam, licet concordia det facultatem illam vtendi alternatiua concessa Episcopo, id fuit factum eo tempore, quo tenor alternatiua non repugnabat interpretationi iuris cōmunis, quo inspecto alternatiua concessa Episc. dicitur cōcessa Capitulo, Calder.* d. coosil. 12. *Sed cum tenor moderna alternatiua aliud inducat, fit caducum illud Capitulum concordia, vt possit vti eadem alternatiua. Nec hinc sequitur aliqua inæqualitas, vel perplexitas, cū sit expectandū quousque veniat turnus pro Capitulo, adeo quod Episcopus, postquam semel prouiderit, non poterit amplius prouidere antequam veniat vacatio in quatuor mensibus Capituli, iuxta tenorem concordia, an autem Capitulum possit recedere à concordia, quia illud Capitulum correspectiuum de alternatiua fit caducum, est alia res, in qua est videndum de causa concordia, an illa fuerit successiua, vel momentanea, & alia forte essent discutienda, qua non pertinent ad nos, hic enim præsupponimus existentiam, & durationem concordia.*

709 Et idem fuit dictum in † Salamantina dimidiæ portionis 25. Iun. 1590. coram D. Comitulo, scilicet Episcopum Salamantinum in suo turno, gaudere alternatiua, & in Lunen. Sarcanen. Canonicatus 23. Octob. 1598. coram D. Seraphino supra relata, nu. 472. & facit *decis.* Achilles 315. seu *secunda de iure patron* & Putei 107. *lib.* 3. & quod stante diuisione simultaneæ iotet Prælatum, & Capitulum, quam iura permittunt, *cap. vltim de Præben. in sexto* glos. *in d. Clem.* 2. *de iure patron.* quilibet eorum iure proprio in suo turno coofert, nec collatio est communis, fuit etiam alias dictum in vna Romana Beneficiatus Sancti Petri 28 April. 1595. coram D. Gipsio, & 20. Nouemb. 1596. coram D. meo Corduba, & 8. Martii 1602. coram D. Penna infra relatis *10 par. cap* 3. *num.* 39. & ita in proposito dubio tradit post hæc Goncalez *glos.* 45. § 1. à n. 12 dicens, idem nouissime resolutum in vna Salamantina Portionis 16. Maii. 1603. coram D. Iusto.

Et idem erit, quando † diuisio facta est per choros, seu latera, nempe quod Beneficia, seu Præbendæ sedeotium in cornu, seu latere dextero chori Ecclesiæ spectent ad collationem Episcopi, Beneficia vero seu Præbendæ sedeotium in cornu, seu latere sinistro chori ad collationem Capituli, seu quod Beneficia chori Episcopi spectent ad prouisionē ipsius Episcopi; Beneficia vero chori Decaoi, ad prouisionem Capituli, vt in aliquibus Ecclesiis seruatur, oā similiter in hoc casu Episcopus gaudebit alternatiua acceptata in Benefi. sui chori ad eius prouisionē spectantibus, Capitulum vero prouidebit in quatuor mensib. ordinariis, de Beneficiis sui chori, Gōcal. supra *num.* 36. 710

Et idem etiam erit, † quando diuisio facta est per menses, ita vt Episcopus conferat vacantia in duob. ex quatuor mensibus ordinariis, & Capitulum in aliis duobus, iuxta glos. *in d. cap fin. de Præben. in* 6. *verb. statuto*, dummodo Episcopus habeat mensem Martii, & Septem. quo casu Episcopus gaudere poterit alternatiua, per quam dicti duo menses dimittuntur Papæ, & loco illorū Episcopus recipit alios quatuor menses, Februa. April. August. & Octob. Si vero Episcopus non haberet d. duos menses, Martii, & Septemb. minime intraret alternatiua, cum illos duos menses permutare non valeat cum Papa, nec possit Episcopus auferre Capitulo aliquem, ex suis mēsibus *l. id quod nostrum, de reg. iuris cum aliis*, ita Gonca. sup. ex *num.* 37. 711

Sed videtur, † quod etiamsi Episcopus habeat mensem Martii, & Septem. nullo modo possit gaudere alternatiua, quia Papa in alternatiua, Episcopo habenti alias quatuor menses, dat duos mēses plus, ita vt habeat sex menses, & sic anget solum in dimidia parte, at si habenti solus duos menses darentur quatuor pro illis, duplicarentur menses, & augeretur, non in dimidio, sed in alio tanto, vnde, cum non seruetur proportio, non videtur intrare alternatiua, & hoc mihi magis placet, quod non aduertit Goncal. ibi, & *glo.* 54. *n.* 25. 712

Si autem sit facta diuisio † simultaneæ per hebdomadas, seu dies, non potest commode intrare alternatiua, etiam respectu Episcopi, quia diuisio temporum fit à reg. nostra per menses, non per hebdo- 713

madas, aut dies, & diuisio per hebdomadas, vel dies repugnat diuisioni mensium per alternatiuam constitutæ, cum hebdomada, & dies vtriusque, nempe Episcopi, & Capituli possit occurrere in vno, & eodem mense. Et vna & eadem hebdomada possit participare de duob. mensibus, &c. Goncalez *sup. à nu. 49.*

714 Sed si diuisio collationũ facta sit inter † Episcopũ & Capitulum per alternatos annos, vt in specie *d. decis.* Achillis *315.* in anno Episcopi proculdubio intrabit alternatiua, cum de illo anno Beneficia sint liberæ collationis Episcopis, & possit fieri commoda mensium diuisio inter Papam, & Episcopum, nullumque adsit impedimentum, iuxta dicta, quamuis secus sit in anno Capituli, Goncal. *sup. n. 35. & seq.*

715 Et quod dictum est, † intrare alternatiuam in turno Episcopi, quando simultanea diuisa est inter Episcopum, & Capitulum, videtur procedere etiamsi sola electio, nominatio, seu præsentatio personæ sit diuisa, & collatio remaneat communis, vt in Ecclesia Segobien. & Palentina, iuxta infra dicta *num. 733. & seq.*

716 Et idem erit in iure patronatus, † seu præsentandi communi Episcopi ratione Dignitatis, & aliorũ per concordiam diuisio, quoad turnum Episcopi, nam in eo poterit gaudere alternatiua.

717 Nec prædictis † obstat *d. c. fi. de Preb. in 6.* quia termini illius sunt diuersi, & ratio diuersa.

718 Ad *d. decis.* Putei *88. lib. 3.* responderi potest, † vel quod non est vera, ex d. doctrina Ioannis Andr. *in d. cap. cum in illis. §. fin.* quem sequũtur plures relati *in d. decis.* Salamantina alternatiuæ, vel quod procedit cũ concordia illa, & diuisio mensium facta fuit concessa iam alternatiua Episcopo, & ab eo acceptata, & ea iam gaudente Capitulo ex Beneficio Episcopi, tunc enim pro tempore illius alternatiuæ videbatur Capitulum posse ea vti, ex quo ante diuisionem ipsi competebat.

719 Sed verius est, quod in terminis alternatiuæ † antiquæ. in qua illa decisio loquitur, alternatiua concessa Episcopo prodest Capitulo, vbi menses Ordinarii inter Episcopum, & Capitulum sunt diuisi, ex concordia, vt ibi dicit, etiamsi concordia, & diuisio esset facta ante concessam alternatiuam, vt patet ex d. Salamantina alternatiuæ, quod tamen non procedit ex eo, quod prouisio adhuc fiat iure communi, etiam facta ista diuisione, sed quia per concordiã diuiduntur menses Ordinarii, prout competerent Episcopo, & Capitulo, & sic stante alternatiua, quæ posset prodesse Capitulo menses alternatiuæ.

720 Ad confirmationem † respondet Goncal. *sup. nu. 20.* quod tunc solum est diuisum exercitium, non tamen ipsum ius conferendi, quando ille, ad quem turnus spectat, confert communi nomine, secus vero, si confert solo iure proprio, vt in causa d. deci. Salamantinæ alternatiuæ, & quod ita fuit distinctũ & declaratum in d. Romana Beneficiatus S. Petri, 28. April. 1595. coram Gipsio, & in d. Salamantina Portionis. 16. Maii 1603. coram D. Iusto. Sed ibi saltem in d. Romana solum dicit, quod quando est diuisa simultanea, quilibet confert in suo turno iure proprio, nec fit talis distinctio. Et illa decis. Salamãtina Portionis 30. April. & 25. Iun. 1599. corã D. Mellino, in confirmatione allegata loquitur in eadẽ cõcordia facta inter Episcopum, & Capitulum Salamantinum, de qua in d. decis. Salamantina alternatiuæ: vnde ad d. confirmationem respondendum est, vt supra *num. 242.*

Sed hic est difficultas, an prædicta resolutio procedat, † etiamsi concordia non sit authoritate Apostolica confirmata, an vero requiratur, quod sit cõfirmata? Et quidẽ videtur pro tempore Episcopi eã facientis concordiam valere, etiamsi non sit confirmata, & consequenter in ea pro tunc procedere dictam resolutionem, iuxta supradicta, *num. 709.* non tamen transire ad successores in Episcopatu, etiamsi sit facta nomine Dignitatis, & successorum, nisi sit ab illis approbata, seu obseruata *ca. de cætero ca. veniens de transact.* Rota in vna Oscen. Canon. 9. Martii. 1592. coram Illustrissimo Seraphino, in qua fuit resolutum. *Non esse locum executioni Breuis de capienda possess. illius, vti reseruati, ex reg. 8. Gregor. XIIII. cum in actu constaret de prouisione anteriori Capituli, & prætenderetur ad illud spectare collationem vigore conuentionis, seu statuti, ad quod probandum, & obseruationem illius debebat admitti ab auditore Cameræ, cum ista exceptio oriretur ex ipso Breui. & sic cessabat, quod dicebatur dictã concordiam non fuisse confirmatam, & ideo expirasse morte illius Episcopi, cum quo fuit inita, quia prædicta concordia fuit facta nomine Dignitatis, & successorum, ideo potuit à successoribus obseruari, & dati erant articuli, ad probandam obseruantiam, &c. Sed satis esse, quod Episcopus non reclamauerit vt sustineatur prouisio Capituli.* Puteus decis. 21. de Præben. *& inferiorem collatorem etiam venire appellatione ordinarij* &c. Rota etiam in vna Vlisbonen. Beneficii de Ouidos 20. Aprilis 1598. coram D Lancelloto, in qua fuit resolutum, *constare de iure Petri prouisi à Priore S. Iacobi de Ouidos, qui licet non sit fundatus super iure conferendi Beneficia sua Parochia, cõpetit tamen ei ex concordia inter Archiepiscopum Vlisbonen. & Reginam Catherinam, ac Priores Ecclesiarum sui iuris patronatus inita quod durantibus differentijs inter ipsos existentibus, Beneficia dictarum Ecclesiarum alternatim prouiderentur, nec obstare, quod concordia vti non cõfirmata à Papa non sit transitoria ad successores in Archiepiscopatu, c. veniens de transact. quia satis ligat Georgium Archiepiscopum, cum ipse illam approbauerit conferendo iuxta tenorem alternatiuæ, & approbando collationes à Priori eius vigore factas, Aym.* cons. 158. num. 2. & 3. & cons. 159 num. 5. in fi. *vltra, quod præter concordiam Prior est in quasi possessione conferendi per turnum, quod solũ sufficit, vt collatio facta Petro fuerit valida* c. cum olim. de causa poss. c. consultationib. de iure patron. *&c.* 721

Verum prædicta concordia † facta per Episcopum cum suo Capitulo, videbatur transire ad successores, etiamsi non esset à Papa confirmata iuxta doctrinam Ostiensis *in cap. nouit. de his quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli*, quam ibi sequuntur Ioan. And. Butrius, Card. & Imola, & glossa in *Clementina secunda §. fin. verb. Ecclesiam de rebus Ecclesiæ*, & Rota *decis. 756. num. tertio parte prima diuers.* quod Episcopus de bonis, seu iuribus suæ mensæ Episcopalis potest donare, & alienare Capitulo sine solemnitate, quia non potest dici alienatum ab Ecclesia, quod 722

semper

ſemper in dominio Eccleſiæ retinetur, &c. ergo multo magis poterit facere concordiam cum ſuo Capitulo ſuper prouiſione communi, & ſimultanea diuidenda.

723 Reſpondetur tamen † prædictam doctrinam Oſtien. eſſe dubiam, vt per Card. in d. Clem. 2. § fin. 6 q. & contra eam tenet Boniſ. ibidem nu. 16 dicens, quod in eo, quod detrahitur à menſa Epiſcopali diſtincta à menſa Capituli, eſt alienatio, quam ſolus Epiſcopus facere non poteſt, vt c. 1. de reb. Eccleſiæ non alienã. & d. §. fina. & hoc videtur verius, & in propoſito ita ſentit Rota in dict. Oſcen. Canonicatus, & in Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ infra adducta c. 4. nu. 140.

724 Sed prædicta doctrina, † & reſolutio difficultatis propoſitæ, quatenus dico, quod facta concordia, & diuiſione ſimultaneæ etiam non confirmata, intrat alternatiua in turno, & prouiſione Epiſcopi pro tẽpore, quo concordia durat, videtur corruere ex traditis per Goncalez poſt hæc ſcripta viſum d. glo. 45. §. 1 ex n. 63. præſertim ex deciſ. Rotæ, quam refert in vna Columbren. Canonicatus 24. Maii 1599. coram D. Mellino in qua, vt ait, fuit reſolutum, quod quamuis fuiſſet facta diuiſio inter Epiſcopum, & Capitulum per choros, & de ſuper eſſet inita inter eos concordia, quæ Apoſtolica confirmatione fuerat munita, nihilominus non intrabat alternatiua per Epiſcopum Columbren. acceptata ex duplici ratione per eandem deciſionem aſsignata prima, quia in confirmatione Apoſtolica dicta concordia aderat clauſula expreſſa ſaluis reſeruationibus Apoſtolicis, & ſine earum præiudicio. & ideo ſicut ante concordiam non poterat Epiſcopus conferre, niſi in ſolis quatuor menſibus ordinarijs, ſic etiam, nec poſt concordiam cum Canonicatus dictæ Eccleſiæ Cathedralis non ſint liberæ, ſed ſimultaneæ collationis, & alternatiua locum non habeat, niſi in Beneficijs liberæ collationis, ac dicta confirmatio Apoſtolica præſeruet præiudic. Sedis Apoſtol. ac ſaluet reſeruat. Apoſtolicas, ita vt ad hunc effectum eſſet perinde, ac ſi d. confirmatio obtenta, non eſſet, & ideo alternatiua intrare non poterat, vnde quando dicta clauſula, ſaluis reſeruationibus, &c. appoſita fuerit in confirmatione concordiæ in nullo caſu intrabit alternatiua, cum conſtet voluntate Papæ nolẽtis includi. Bartol. in l. ſi quis priore num. 3. ff. ad Trebell. Mohed. dec. 23. num. 2. & 3. de Præben. ſecunda ratio fuit, quia Epiſcopus, & Capitulum nihil poſſunt facere inter ſe in præiudicium Sedis Apoſtolicæ, ad effectum, vt ex tali ſtatuto, vel concordia tollantur reſeruationes Apoſtolicæ menſibus, in quibus antea Epiſcopus prouidere non poterat propter ſimultaneam collationem, cum in poteſtate inferiorum, non ſit per eorum pacta priuata præiudicare reſeruationibus Apoſtolicis, vel illas diminuere c. cum inferior. cap. quod ſuper his de maioritate & obedientia Clementina, ne Roman. de electione. glo. & Bart. & alij in authen. quæ ſupplicatio C. de precib. Imperatori offeren. Pariſ. conſ. 111. num. 6. lib. 1. Folin. pleniſsime in d. cap. quod ſuper his num. 1. vſq. ad fin. Rota, quæ loquitur de ſimili turno, ſeu viciſsitudine deciſ. 3. poſt medium verſ. nec poteſt dici. de conceſſ. Præb. in antiquiot. Biſigneti, nam alias ſi poſſent facere, quod Beneficia ſimultaneæ collationis efficerentur liberæ collationis, vt intraret alternatiua in illis, daretur occaſio, vt facilis via aperiretur includendi in alternatiua Beneficia, quæ ſunt ſimultaneæ collationis, & eludendi diſpoſitionem regulæ noſtræ, ita dicta deciſione Columbrenſi.

725 Vnde reſoluit Goncal. ibi, ex num. 71. † quod, ſi agitur de diuidendis collationibus, vt commodius fiant, & diſcordiarum euitetur occaſio, ſecluſo effectu reg. noſtræ, proculdubio valet concordia, & diuiſio, ex d. Clem. 2. verſic. & vt facilius de iure patron. vbi glo. & Dd. & d. cap. fin. de Præben. in 6. & l. via, verſic. vſus ff. de ſeruitutib. & l. quoties. 34. ff. de vſufruct. & traditis per Boerium deciſ. 5. à num. 2. Lamber. lib. 1 par. 2. artic. 36. à n. 6. Couar. pract. cap. 40. n. 1. q. 2. & Cæſarem de Graſſis, deciſ. 3. de re iudicata. Si vero agitur ad effectum reg. noſtræ, ſcilicet, vt intret alternatiua in iſtis Beneficiis, quæ alias erant ſimultaneæ, & non liberæ collationis, quando concordia fuit per ſedem Apoſtolicam ex certa ſcientia confirmata, ſine vlla difficultate intrabit alternatiua, vt fuit deciſum in d. Salamantina alternatiuæ, & in dicta Salamantina Portionis, quando vero fuit confirmata cum reſtrictione illius clauſulæ, ſaluis reſeruationibus Apoſtolicis, & ſine illarum præiudicio, minime alternatiuæ locus erit, vt in d. Columbren. Canonicatus, nec etiam erit ei locus, quando fuit confirmata concordia in forma communi dumtaxat, aut quando non fuit confirmata, niſi fuerit longo tempore obſeruata, nam ſtante longa conſuetudine, ſuper d. diuiſione, ſeu lib. collatione alternatiuæ locus erit &c.

726 His tamen non obſtantibus † perſiſto in prædicta mea reſolutione, & adhuc exiſtimo, ſtante concordia, & diuiſione ſimultaneæ intrare alternatiuã in turno, & prouiſione Epiſcopi, etiamſi illa non ſit confirmata, nec obſtat, quod Epiſcopus, & Capitulum non poſſunt per eorum pacta præiudicare ſedi Apoſtolicæ, & eius reſeruationibus, &c. quia iſtud præiudicium venit in conſequentiam, & ſic non attenditur ex regul. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi certum petat. vbi Iaſ. ex num. 3. Probus ad Monach. in cap cum in illis nu. fin. de Præb. in 6. Feretrus conſi. 64. & 243. n. 3. cum aliis per Goncal. d. glo. 45. §. 1. num. 35. & cum Epiſcopus, & Capitulum in facienda huiuſmodi concordia, & diuiſione, vtantur iure ſuo, & permiſſione iuris, non videntur fraudem committere. l. nullus 56. ff. de reg. iuris cum aliis per glo. & Decium ibi.

727 Rurſus exiſtimo intrare alternatiuam, † quando concordia fuit confirmata cum clauſula, ſaluis reſeruationibus Apoſtolicis, & ſine earum præiudicio. Nam iſta clauſula non ponitur ad tollẽdam alternatiuam, ſed ad ſaluandas, & præſeruandas reſeruationes Apoſtolicas, ſiue octo, ſiue ſex menſium, & alias, ita vt per talem confirmationem non intelligatur dari ius in reſeruatis, & per illam clauſulam potius exprimitur id, quod de iure ineſt, & ſic nihil operatur l. 3. ff. de legat. 1. & dicitur alias infra 11. par. cap. 5. num. 21. & 335.

728 Et de materia turnorum in collationibus † Beneficiorum, vide Goncal. d. glo. 45. § 3. vbi de iſta materia in particulari agit, & aliquas q. tractat. & vide etiam dicta ſup. à n. 293.

729 Septimo dubitatur, † ſuppoſito, quod electio perſonæ Pœnitentiarii quandocumque facienda ad ſolum Epiſcopum ſpectat, abſque conſenſu Capituli,

collatio antẽ Præbendæ ab illis fieri debet, ad quos ante spectabat, iuxta declarationem S. Cong. Concilii, vt infra dicetur *cap. 4. à num. 137.* an in Ecclesiis, in quibus collatio Præbendarum est communis Episcopi, & Capituli, vt in hac Ecclesia Abulen. & aliis, vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiariæ in mense alternato puta, Febr. April. Aug. seu Octo. Episcopus virtute alternatiuæ acceptatæ possit eligere personã Pœnitẽtiarii, & illi sit facienda collatio ab Episcopo, & Capitulo & idẽ dubium est, vbi collatio Præbẽdarum esset solius Capituli, quod est quærere, an in Canonicatu, & Præbenda Pñariæ possit Episcopus gaudere alternatiua, non obstante, quod collatio Præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli. Et videtur, quod non, nam alternatiua est restricta ad Beneficia, quæ spectant ad liberam Episcoporum, dumtaxat, non antẽ aliorum cum eis dispositionem, &c. vt in d. verbis reg. & in Pœnitentiaria, licet electio personæ ad solum Episcopum pertineat, tamen collatio Præbendæ est cõmunis, seu solius Capituli in prædictis Ecclesiis, vt supponimus. & sic non potest dici spectare ad liberam Episcoporum dumtaxat dispositionẽ & ita hanc partem negatiuam aliqui tenent.

730 Nihilominus † tamen verior videt̃ pars aff. nam considerandum est, quod Pñarius habet officium Pñarii, quod est principaliua, & insuper præbendam Canon. illi vnitam, seu annexam, vt patet ex S. Con. Trid. *ses. 24 de ref. c. 8.* & dicet inf. *15. p. c. n. 250.* cum ergo electio personæ Pœnitentiarii, & sic dispositio officii Pœnitentiarii, quod est principaliua, spectet ad solum Episcopum, habebit in eo locum alternatiua, non obstante, quod collatio Præbendæ annexæ sit communis, seu solius Capituli, nam id est attendendum, quod est principalius, nec Capitulum potest conferre, nisi electo ab Episcopo in Pœnitẽtiarium, & tunc per accidens, & in consequentiam Capitulum fruetur alternatiua in collatione Præbendæ annexæ Pœnitentiario ex reg. *l. 1 ff de author. tutor.* de qua per glos. *in §. ex non scripto. verb. diuturni institut. de iure naturali,* quod in consequentiam, & per obliquum aliquid permittitur, quod alias principaliter, & directo denegaretur, & ex reg. *l. Arist. ff. quæ res pignori oblig. poss in fi.* ibi, *Sæpe enim, quod quis ex sua persona non habet hoc per extraneum habere potest.* Et *l. si communem. ff. quemadmodum seruitute admitcantur,* quod ratione cõmunionis quis consequitur, quod per se non posset, & est in simili *glo fin. in c. vnic. §. verum, de iure patron. in 6.* quam DD. ibi communiter sequuntur, & alii inf. citati, *c. vlt. n 210*

731 Et ita plane tenuit Rota † in vna Mayoricen Canonicatus, seu Pœnitentiariæ coram Illustrissimo Mellino, & coram Illustrissimo Seraphino, in qua consequenter, & conformiter ad ista resoluerunt Domini vacante pœnitentiaria in mense Sept. habente Episcopo alternatiuam, prouisionem, & electionem Pñarii spectare ad Papam ratione mensis Apostolici, nec valere prouisionem factam ab Episcopo, & Capitulo, non obstãte, quod collatio Præbendarum esset communis Episcopi, & Capituli. Licet in illa coram D. Seraphino, Domini videantur velle quod in illo casu posset Episcopus, & Capitulum facere collationem Præbendæ Pœnitentiario electo à Papa, nisi ipse Papa præueniret eligendo simul, & conferendo, quod mihi non placet, nã tũc nullo modo posset collatio Præbendæ ad Episcopum, & Capitulum pertinere, sed ad Papam vti sequela, vt in illa coram D. Mellino, & in consequentiam, sicut quando vacaret in mensibus alternatis Episcopi, in consequentiam collatio Præbendæ spectaret etiam ad Capitulum, & non solum in duob. mensibus, quicquid in illa coram D. Seraphino cõuertatur, quæ decis. sic se habent.

Maioricen. Canonicatus 15. Nouẽ. 1593. coram D. Mellino.

Domini concorditer † resoluerunt, non constare de bono iure Matthai. moti fuerunt, quia Episcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio successit in mense Septem. ideo prouisio spectabat ad Papam, & non ad Episcopum, & Capitulum, à quibus ipse fuit prouisus, nec potest reuocari in dubium acceptatio alternatiua, & residentia Episcopi, quia de acceptatione constat in actu, & ex confessione Episcopi; residẽtia vero probatur ex prouisione Matthai, quæ est facta ab Episcopo in domo Capitulari Ecclesia Mayoricen, die sequenti post vacationem, vltra quod absentia Episcopi priuat ipsum commodo alternatiua, sed non præiudicat Papa, vt fuit resolutum, in causa Fauentina Canonicatus 16. Decemb. coram R. P. D Blancheto. Non obstat, quod alternatiua est restricta ad Beneficia, quæ spectant ad liberam collationem solius Episcopi. & collatio in Cathedralibus est communis Episcopi, & Capituli, Cassad. de i. 22. de Præben, *& licet electio personæ Pœnitentiarij spectet ad Episcopum, tamen collatio Præbendæ pertinet ad eos, ad quos ante Concilium spectabat, vt in ista causa Cong Illustrissimorum Cardinalium S. Concilij interpretum censuit quoniam respondebant Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Episcopum, non autem quando vacatio cõtingit in mense Apostolico, prout eadem Congreg. censuit in causa Salamantina, & Tirasonen. nominationis Pœnitentiarij, quia, cum Præbenda, sit vnita officio Pœnitentiarij, collatio Præbendæ, vti sequela officij Pœnitentiarij spectat ad Papam ad quem pertinet electio personæ Pœnitẽtiarij glo.* in c. vlt. verb. datur, de rescrip. in *6. Peregrin.* decis. 40. lib. *1. Anton. August* tit. de vnio. *§. 3. alias si collatio Præbendæ spectaret ad Episcopum, & Capitulum quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam. sequerentur plura absurda, secundum Dominos; primum quod prouisio Papæ redderetur elusoria, si Episcopus, & Capitulum alteri conferrent Præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum cõmodũ consequeretur, secundũ quod esset necessarius duplex titulus, vnus à Papa, alter ab inferiore; tertium, quod Præbenda est vnita officio Pœnitentiarij, & Pœnitentiarius haberet solum officium sine Præbẽda, & tamen vnitorum eadem debet esse dispositio. Angel.* in l. sed si plures. *§.* filio. n. 1 *& ibi Imola* in princ. ff. de vulg. & pupill. substitut. *qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit Ecclesiam, cui alia est vnita, vt non possit vnam sine alia possidere.* 732

In

In eadem coram D. Seraphino 24. Ianuarij. 1597.

F*Vit dubitatum super validitate collationis Canonicatus, & Prabenda Ecclesia Maioricen. vnita officio Pœnitentiaria iuxta decretum S. Concilij* Trid. sess. 24. ca. 8. de refor. *facta per Episcopum Maioricen. cum vacarent per obitum cuiusdam Ant. Pellicer de mense Sept. 1585. & in hoc versabatur diffi. ultas, quod Episcopus acceptauerat alternatiuam & sic mensis Sept. effectus erat Apostolicus, ideo dubitatur, an electio Pœnitentiarij spectaret ad Papam, vel ad Episcopum,* & *pro validitate deducebatur alternatiuam capere tantum beneficia, qua spectant ad liberam Episcopi collationem, sed in casu proposito electionem esse quidem Episcopi, sed collationem spectare ad Episcopum & Capitulum, ideoque non habere locum alternatiuam, ita vt Papa competat electio, & pro hac parte allegabatur quadam decis. S. Cong Concil. in causa Gerund. contrarium tamen in hac causa fuit resolutum coram R. P. D meo Mellino, & deinde coram me in prasenti causa propositione cõfirmatum, & moti fuerunt Domini hac potissimum ratione quia ante collationem, qua fieri debet per eos, ad quos spectat, necesse est, vt pracedat electio persona valida, qua electio spectat ad Episcopum solum, verum cum vigore alternatiua non posset Episcopus eligere in mense Sept. qui est effectus Apostolicus, electio spectat ad Papam, nam in hac electione nihil habet commune Capitulum cum Episcopo, & per consequens necesse habet Episcopus, & Capitulum conferre ei, quem Papa elegerit, ideoq; Papa praueniendo eligit simul, & confert, nullumq; ex hoc fit praiudicium collatorum qui electo conferre tenentur, & non aliis, neq; obstat decisio in causa Gerunden. quia non fuerat quasitũ, an electio & collatio spectaret ad Papam, vel ad Episcopũ, sed an electio Episcopi immutaret naturam collationis pra supponendo electionem factam ab Episc. & in hac parte optime fuit responsum non immutare, quod est relicta facultas conferendi cui de iure competebat, sed hoc vix locum habere potest in Papa, cum Papa similes gratias imperfectas facere non soleat, & ex hoc tolluntur omnia, qua ex aduersa allegantur, nam quod dicitur posse euenire absurdum, quod hoc pacto in duobus tantum mensibus posset Capitulum conferre huiusmodi Prabendam, & Canonicatum, quia dato, quod hoc sit verum, non tamen esset inconueniẽs cum non respectu vnius, aut alterius Beneficij concedatur alternatiua, sed generaliter respectu omnium, prater quam reseruatorum, & ideo compensatur praiudicium, quod ex accidenti oritur circa aliquod corpus Beneficij, cum emolumento, quod Episcopus consequitur ex adeptione duorum mensium, &, vt dictum est, hoc praiudicium Capituli non est considerabile, cum omnino cogatur conferre ei, quem Episcopus elegisset, quare conclusum fuit collationem factã per Episcopum non fuisse validam cum praecederet valida electio qua non pracessit ex eo, quod illo mense non poterat ipse eligere, sed spectabat electio ad Papam, & ita post trinas propositiones fuit per Dominos conclusum.*

733 Præterea quando in Pœnitentiaria † solum consideraretur Canonicatus, & Præbenda, cum onere Pœnitentiarii, seu audiendi confessiones, sicut in Præbenda lecturæ deputata, ex decreto Concil. *sess.* 5. *de reform. ca.* 1. solum consideratur Canonicatus, & Præbenda, cum onere lecturæ adhuc Episcopus gauderet in ea alternatiua, supposito quod ad eum spectet electio personæ, quamuis collatio Præbendæ esset communis eius, & Capituli, nam ad hoc, vt intret alternatiua, sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, vel electionem solius Episcopi, vt patet ibi, *ad liberam ipsorum dumtaxat,* vnde solum consideratur, quod ad Episcopum spectet prima dispositio Beneficii, quamuis ad alium spectet collatio, seu institutio, vel confirmatio.

Et sic si Episcopus habet † ius præsentandi ad aliquod Beneficium ratione suæ Dignitatis, intrabit in eo alternatiua, non obstante quod institutio ad alium spectet, & etiamsi esset in aliena Diœcesi, iuxta d. *in 5. dubio n. 705* & sic institutio spectaret ad Ordinarium Diœcesis, vbi situm erat Beneficium, & idem in electione. 734

Cum ergo ad Episcopum † spectet electio personæ in Pœnitentiaria, quomodocumq; illa consideretur, intrabit in ea alternatiua, quamuis personę electæ sit facienda collatio ab Episcopo, & Capitulo, seu à Capitulo solo, & ita dixi, & fuit practicatum, in Pœnitentiaria huius Ecclesiæ Abulen. vacante de mense Aug. *1606.* per obitum Doctoris Laurentii Cachon, Episcopo gaudente alternatiua, ad quã fuit p D. Episcopum electus D. Martin. de Aguierre Canonicus lecturæ Eccle. Segobien. & ei fuit facta collatio per Epũm, & Capit. ad quos simul spectat collatio Præb. de qua tamen tanquam reseruata ratione mensis fuit per Papam prouisus quidam Roderic. Gom. Toletanæ Diœcesis super quo pendet modo causa in Rota. 735

In qua extra iudicialiter proposita de ordine Illustrissimi Cardinalis Arigonii Sanctiss. D. N. Pauli V pro Datarii, fuit posthæc facta sequens decis. coram D. Iusto. Abul. Canonicatus Pœnitentiariæ Lunæ 7. Maii 1607. *Canonicatus & Prabenda, cui est vnitum officium Pœnitentiaria in Ecclesia Abul. vacarunt in mense August. & vigore alternatiua acceptata Episcopus Abul. contulit Martino Aguirre sed S. D. N. contulit Roderico Gõ. Vnde illustrissimus D. pro Datarius mandauit mihi vt proponerem in Rota punctum, ad quem spectaret huiusmodi prouisio, ad Epũm, scilicet, vel ad Papam? Et in proposito, Domini censuerunt spectare ad Papam, si quidem electio persona Pœnitent. vacante officio in mense Apostolico, vel reseruato, spectat ad Papam, vt Cong Concilij censuit, & datum est decret. in summario cum igitur officium vacauerit in mense Aug. Apostol tam electio, quam collatio spectat ad Papam non obstat alternatiua p Epũm acceptata, qua facit de mense Apost. ordinar quia effectus alternatiua cessat in his, qua spectant ad Epũm simul cum Cap. non ad liberam Episcopi collat. vt dixit Rota coram Illustrissimo D. Card. Pamphilio, in causa Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. & coram me in Tarraconen Sacristia 26 Iunij 1602 & sape alias, hoc est in proposito casu. Non obstat, quod electio persona spectet ad solum Episcopum, vt S. Cong. Concil. censuit, & data est copia decreti, & Rota coram bona memoria Orano in alia Abulen. Pœnitentiaria 17. Aprilis 1589. idem censuerit, vnde sequi videtur ad Episcopum solum pertinere, & intrare alternatiuam, vt in decisionibus*

Maioricen. Pœnitentiariæ quæ dantur, vna coram Illustrissimo D Card. Mellino die 15. Nou. anni 1593. alia coram illustrissimo D. Card. Seraphino 24. Ianu. 1597. nam responsum fuit decretum Congregationis, & decisa in causa Abulen procedere stante vacatione in mense ordinario: Nos autem loquimur de mense Apostolico, & sic, quando electio spectat ad Papam. In causa vero Maioricen. vacatio erat in mense Sept. ordinario, sed vigore alternatiuæ factus erat Apostolicus, ideo Papa elegit, & contulit, quia quando Papæ competit electio personæ, competit etiam collatio Præbendæ, vt colligitur ex eisdem decisionibus, non obstat dicere, quod in mense Aug. eadem ratione concludendum videatur virtute alternatiuæ factum esse ordinarium, quia firma est reg. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, menses autem Ordinarij sunt 4. in quibus non negatur intrare posse alternatiuam, & mensis Martij & Sept. pertinebit ad Papam, vt decisum fuit in causa Maioricen. vbi non deciditur, quod intret in mensibus Apostolicis. Et quamuis regulariter alternatiua procedat in mensibus Apostolicis, hoc euenit, quia de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiarij habet tantum ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Congreg. Concilij. & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, quoad electionem personæ, quæ ad solum Episcopum spectat; & consequenter in mensibus Apostolicis ad Papam spectat electio personæ, & collatio Præbendæ & Canonicatus ex reg. reseruatoria mensium, ex alternatiua acceptata Episcopus habebit duos menses alternatos, in quibus poterit eligere, & simul cum Capitulo conferre, Papa vero ad alios duos menses ad eligendum, & consecutiue, vel in sequelam ad conferendum, vt in causa Maioricen. fuit decisum, vbi coram Illust. Seraphino sublatum fuit absurdum quod allegabatur, scilicet, hoc pacto Capitulum posse solummodo conferre in duobus mensibus. Si autem in hac Pœnitentiariæ officij erectione, & vnione Canonicatus & Præbendæ, vigore Conc. Trid. facta plus iuris acquiritur Papæ, quam Episcopo, non est mirum, quia plus est Papa, quam Episcopus, & sic decisum in hoc casu prouisionem spectare ad Papam.

Sed non obstante ista decis. persisto in supradicta sententia, quod alternatiua intrat in Pœnitentiaria, etiamsi collatio Præbendæ sit communis Episcopi, & Capituli, aut solius Capituli, nam cum electio personæ Pœnitentiarij, & dispositio, & prouisio officii Pœnitentiarii ad solum Episcopum spectet, vt est decisum, habebit in eo locum alternatiua, ad quam sufficit, quod Beneficium spectet ad liberam dispositionem, seu præsentationem, vel electionem solius Episcopi, vt in reg. nec refert quod collatio Præbendæ sit communis, vel solius Capituli, nam Præbenda est accessoria, & annexa officii Pœnitentiariæ, & attenditur, quod est principalius, vt dixi, quamuis in Præbenda non vnita, sed vnienda officio Pñarii etiam erecto, non haberet locum alterna. si eius collatio ad solum Epũm non spectaret, quia tunc principaliter, & de per se consideratur Præbenda, ex quo nondum erat actu vnita, & sic vnio de 1. vacatura non intraret, nisi in Præbenda vacante in 4. mensib. ord. iuxta d. infr. *c. 4. n.*.. & declarationes ibi adductas, quod secus est in Præbenda iam actu vnita, quæ non consideratur de per se, sed tanquam accessoria, & sequela officii pro cuius dote datur; facit *reg. accessorium, l. 6* & glos. *in ca. fin. de rescrip. eod. l. verb. datur*, & ideo va ante Pœnitentiaria sede Episcopali vacante, etiam in mense ordinario Capitulum non posset illam prouidere, quamuis collatio Præbendæ pertineret ad Episcopum, & Capitulum simul, vel ad solum Capitulum, sed eius prouisio spectaret ad Papam priuatiue, stante regula secunda Cancellariæ reseruatoria Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, licet illa regula non reseruet Beneficia ad collationem Episcopi cum alio, vel aliis pertinentia, vt inf. dicitur *d. c. 4. n.* ... & decisiones Maioricen. adductæ sunt plane pro nostra sententia, nam, si mensis Sept. stante alternatiua est Papæ, seu Apostolicus, consequenter mensis Augusti debet esse Episcopi, & ordinarius, vt æqualitas seruetur, nam vtrumque pendet ab eadem reg. & contrariorum eadem est disciplina, & ratio cognito enim vno de contrariis, cognoscitur & alterum, Euerar. *loco 19. à contrariis.*

Nec satisfacit responsio Rotæ in d. dec. Abul. respondentis, quod firma est regu. quod in mensibus Apostolicis electio spectat ad Papam, in mensibus vero ordinariis ad Episcopum, & quod mense. Ordinarii sunt quatuor, in quibus intrare posset alternatiua, &c. & quod, quamuis regulariter alternatiua procedat in mensibus Apostolicis, hoc euenit, quia de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi, quo ad alia Beneficia, sed ad electionem Pœnitentiarii habet tantummodo ius in mensibus ordinariis, non in reseruatis, vt dixit Cong. Cõcil. & ideo non potest habere communicationem alternatiuæ in Apostolicis, in quibus nullum habet ius, sed tantum in ordinariis, in quibus competere potest alternatiua, &c. nam ista responsio, salua pace tanti, tribunalis, certe corruit ex eo, quia sicut ad alia Beneficia de iure absolute Episcopus habet proprium ius conferendi seclusa reseruatione; ita etiam ad electionem Pœnitentiarii, de iure absolute habet ius in quibuscumq; mensib. cessante reseruatione. Nemo etenim negabit, quod si Pœnitentiaria varat sede Apostolica vacante in quocumque mense possit Episcopus eam prouidere, & Pœnitentiarium eligere. Nec contradicit d. S. Cong. Concilii, quæ solum fundatur in obstaculo reseruationis auferentis prouisionem, & electionem, Pœnitentiarii, alias de iure Episcopo competentem ex Conc. Trid. *ses. 24. de reform. c. 8.* cessante autem reseruationis obstaculo, non negat S. Cong. quod electio Pœnitentiarii absolute ad Episcopum spectet, imo id clare sentit in declarationibus adductis *d. c. 4.* vbi ait quod electio Pœnitentiarii quandocumque facienda ad solum Episcopum spectat ita interpretando Concil. *d. c. 8.*

Nec est absolute verum, quod menses Ordinarii sint quatuor, nam stante alternatiua sunt sex & cessantibus regulis per mortem Papæ, omnes sunt Ordinarii, vt alias diximus. Rursus declaratio S. Cong. non dicit, quod in octo mensibus electio Pœnitentiarii pertineat ad Papam, sed indiffinite, quod in men-

mẽsibus reseruatis. Si ergo mensis Februar. Aprilis, Augusti, & Octobris, non est reseruatus propter alternatiuam concessam Episcopo, non obstat d. declaratio.

Et si ista responsio Rotæ esset vera, sequeretur, quod etiam in Ecclesiis, vbi collatio Prabendæ esset solius Episcopi, non intraret alternatiua in Pœnitentiaria, nam declaratio S. Cong. quæ generaliter ait, quod in mensibus reseruatis, seu Apostolicis electio Pœnitentiarii spectat ad Papam, & non ad Episcopum, procedit etiam in Ecclesiis, vbi collatio Præbendæ est solius Episcopi, vt est indubitatum. Si ergo ex ista declaratione non potest competere alternatiua in mensibus Apostolicis, ea non competeret etiam in Ecclesiis, vbi collatio Præbendæ esset solius Episcopi, quod tamen est omnino falsum, & contra mentem omnium. Et dicere, quod in Pœnitentiaria intret alternatiua in quatuor mensibus ordinariis, & sic, quod Episcopo non remaneant, nisi duo menses, nempe Iun. & Decemb. nullo modo potest stare, nam id non est dare alternatiuam, sed auferre ex quatuor mensib. ordinariis duos, & alternatiua datur ad augmentum, nempe ad dandum sex menses pro quatuor, & sic ad augendum duos menses, inductum autem ad augmentũ non debet operari diminutionem, & ècontra *l. si mancipia ff. de fundo instructo l. legata inutiliter, de adimen. legat.* Euerar. *loco 103. ab ordinatione, num. tertio & quarto.*

Præterea Episcopus habens alternatiuam, & residens in suo Episcopatu esset peioris, deteriorisq; conditionis in Pœnitentiaria, quam non habens, aut non residens, quod videtur absurdum, cum potius Papa per alternatiuam voluerit gratificare, non autem præiudicare, vt patet ex verbis regulæ. & *quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum*, vt est *reg. iuris in 6.* & habetur *in l. nulla iuris ratio ff. de legi. & in l. quod fauore C. eodem*, vbi dicitur, *quod fauore quorumdam constitutum est quibusdam ad lesionem eorum nolumus inuentum videri*, nec poterit responderi, quod compensetur istud præiudicium, quod oritur circa Pœnitentiariam, cum adeptione duorum mensium in aliis Beneficiis, quia regula id non dicit. Secundo, quia augmentum istorum duorum mensium potius datur in cõpensationem oneris residentiæ, vt ex ipsa reg. constat, & tradit Hier. Gonçal. in ea *glos. 43. n. 129.* & sic, si non posset intrare alternatiua sex mensium in Pœnitentiaria remaneret Episcopus cum suis quatuor mensibus ordinariis, sicut in aliis Præbendis, & Beneficiis simultaneæ collationis. Rursus Capitulo, cui auferebatur collatio Præbendæ vnitæ officio Pœnitentiariæ in duob. mensibus nulla fiebat compensatio, & sic non erat credendum Papam illi voluisse præiudicare, cum id non exprimat *l. 2. § si quis à Principe ff. ne quid in loco publico*, cum aliis per Gonçal. *§. 4 proœ. n. 22 & gl. 28. à n. 1.* & quamuis Capitulum cogatur conferre ei, quem Episcopus elegerit, non ideo præiudicium istud desinit esse considerabile, cum adhuc collatio ista sit actus iurisdictionis honoris, & præeminentiæ, Gonçal, *d. §. 4. proœm à n. 27.* tandem dici non potest, quod in hac Pœnitentiariæ erectione, & vnione Canonicatus, & præbendæ vigore Concil. Trid. facta plus iuris acquiratur Papæ, quam Episcopo, vt dicitur *in d. decis. ad fi.* quia Cõcil. *d. ca. 8.* de Papa nullam mentionem facit, sed solũ de Episcopo, quamuis Papæ saluum maneat suum ius concurrendi cum Ordinariis, & stante reseruatione priuatiue prouidendi &c. ex quib. apparet Rotã in d. decis. Abul. non loqui consequenter ad decisi. Maioricen. & standum esse in resolutione à nobis tradita, speroque Rotam melius informatam recessuram esse ab ista nouissima decis. Episcopis valde præiudiciali.

Octauo circa illa verba. †*libere disponendi facultatem concessit*, dubitatur, an ista facultas data Episco- 736
pis per alternatiuam intelligatur ita, vt prorsus sit sublata reseruatio de Beneficiis vacantib. in mensib. in 1. p. reg. reseruatis, an vero solummodo detur illis facultas prouidendi talia Beneficia, non obstante reseruatione, sine eius tamen extinctione, de qua q. agit Gonçal. *53. ex n. 26.* & nos agimus sup. *n. 22.* ibi vide.

Nono dubitatur, †an, si Episcop. qui acceptauit 737
alternatiuam, obtinuit postea indultum a Sede Apostolica, vt possit conferre Beneficia vacantia in omnib. mensib. anni, per tale indultum sit visus renuntiare alternatiuæ quam q. mouet Gonc. *d. gl. 53. q. ex n. 43.* & concludit, quod non, cum Capuraquen. *dec. 309. p. 1. & deci. 88. & 377. n. 3. p. 2* & Anast. Germo. *de indultis Card. §. volumus nu. 11.* nam alternatiua per regulam nostram concessa non est incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus, &c.

Decimo † circa amissionem alternatiuæ, de quã 738
in illis verbis, *ac etiam voluit, vt si ipsi*, &c. vsque ad illa *nullius essent roboris, vel momenti*, quæ explicantur per Gonçal. *ex gl. 54. vsq. ad 57.* dubitatur, an eo ipso, quod Episcopus se intromittit in prouisione Beneficiorum vacantium in mensib. Papæ, vel aliorum quomodolibet reseruatorum, seu affectorum, aut quominus prouisiones Papæ de illis effectum consequantur, impedimentum quoquomodo præstiterit, vsu, & beneficio alternatiuæ statim priuatus existat, & prouisiones illius prætextu deinceps faciendæ sint nullæ? in quo dicendum est, quod sic vt *in d. vers. ac etiam voluit*, expresse cauetur, nisi forte habuerit aliquam iustam causam excusationis, aut careat dolo, *vt id dec.* Aragoniæ *23 in manuscriptis*, quæ ait, quod *si Episcopus, cui concessa est alternatiua, prouidit Beneficiis vacantibus in aliis mensib. per reg. concessis Ordin. qui menses propter alternatiuam efficiuntur Papæ perdit alternatiuam, quia abutitur gratia sibi concessa*, & in illa Cæsarauguttana 6. Mart. 1587. supr. adducta, sub *n. 706. ad fi.* & in vna Pistorien. alternatiuæ 17. Oct. 1558 coram D. Quiroga, & in vna Aurien. Canonicatus Cardinalatus 13. Ian. 1578. coram D. Brauo, & in vna Vicen. præcentoriæ. 14. Dec. 1592. coram D. Blanche, quas decis. non abs re erit hic ponere, maxime, quia d. Vicen. alia etiam continet circa hanc materiam alternatiuæ.

Pi-

Pistorien alternatiua 17. Octob. 1558. coram D. Quiroga.

739 QVidam Fantinus obtinens † Parochialem S. Andreæ, & S. Ioannis de Angaria Diœcesis Pistorien obijt vlt. mensis Iulij 1556. circa mediam horam noctis, & Episcopus Pistorien. die prima August. sequentis de dictis Parochialibus, tanquam vacantibus per obitum d. Fantini, cuidam Cæsari Vrsatio prouidit, & successiue vacante Plebe Castrinoui de mense August. 1557 idem Episcopus vigore alternatiuæ de illa cuidam Thomæ Brimillis similiter prouidit, & quidam Fanerius illam à Papa impetrauit; & tandem introducta lite inter d. Fanerium, & Thomam possessorem pro parte Fanerij fuit obiectum, etiam de abusu alternatiuæ præfatæ, quia d. Episcopus prouiderat d. Cæsari de Parochialibus præfatis vacantibus vlt. mensis Iulij, Apostolici mensis, & quod per consequens non poterat d. alternatiua vti, & licet pro parte d. Thomæ fuisset dictum, quod per illam vnicam collationem Episcopus non perdidisset alternatiuam quasi fuisset modica contradictio, & allegatum fuit dictas Parochiales censeri vacasse de mense August. licet nocte primi diei vacant, & quod alias Episcopus veniebat excusandus, cum nō esset in loco, vbi Fantinus obijt, & in dubio præsumebatur ignorantia, ex quo scientia non probatur ad l. verius ff. de probatio. cum vulg. tamen his non obstantibus Domini fuerunt pro abusu, & priuatione ex illa vnica collatione, & conditione alternatiuæ dummodo de collatione, & prouisione Beneficiorum in reliquis sex mensibus reseruatis non se intromittant. Ripa l. 1. respon. c. 8. n. 2. Aym. cons. 138. n. 26. & in simili Bald. cons. 34. n. 3. l. 2 Bertran. cons. 148. l. 1 in nouis non seruans illius formam propter abusum perdidit illam facultatem, & est casus legis in fine eiusdem alternatiuæ, & tradit Socin. cons. 81. n. 8. l. 1. & cons. 262. n. 4. l. 2. Fel. cons. 4. nu. 8. Tiraquel. de retractu. §. 8. glo. 7. n. 15. pag. 452. Curtius Iun. cons. 137. n. 2. Ruin. cons. 28. n. 5. li. 1. Probus in ca. vnic. in ptine. de ætate & qualitate l. 6. & in ca. volentes, nu. 14. vers. absentiæ de priuil. eod. l. & ad 1. dixerunt, quod per vnicam solam collationem Episcopus perdiderat alternatiuam, quia non fuit satisfactum formæ alternatiuæ, & propterea sufficit modica contrauentio, Socin. d. cons. 262. n. 14. l. 2. Tiraq. d. gl. 7. n. 15. Gratus resp. 73. l. 2. Cagnol. in l. si quis maior, n. 96. C. de transact. & de minimo tradit Decius in c. de appellationibus n. 2. cum seq. de appellat. ad 2. dixerunt, quod, cum obijsset circa mediam horam noctis vlt. diei Iulij, dicebatur obijsse in Iulio, totum illud tempus, quod est ante dimidiam noctem, attribuitur d. diei vlt. ad l. more Romano, & ibi Ias. & alios allegat n. 14. ff. de feriis, & c. 1. & 2. de feriis, quod à vespera in vesperam Sabbatha sanctificantur, intelligitur, quoad festiuitatem Sanctor. non autem, quod à vespera dies incipiat currere mensis. Et quo ad reliquum de ignorantia, D. dixerunt, quod, cum Episcopus ad prouisionem teneretur ex necessitate officij scire vacationem, præsumebatur indagasse ad tradita per Rom. cons. 481. n. 9. & in prouidente indigno, quod non excusetur à pœna, nisi sufficienter probet, ignorantiā, c. innotuit elect. vbi Abb. col. 3. n. 9. vers. nec probari, & ad hoc, quod vigore scientiæ præsumptæ debeat quis priuari, tradit in specie Rebuff. in praxi, tit. pœnæ contra collatores indignis conferentes, n. 1 & 3. & cum teneretur indagare, & scire etiam quod non sciuisset, præiudicaret sibi, ac si sciuisset, & per Decium in reg. qui cum alio n. 1. & 9 & Cagnol. n. 11. ff. de reg. iuris, quod procedit etiam in eligente ad Beneficia, vt per Decium ibi, n. 3. præcipue, quia Episcopus erat in Diœcesi, & vicinus propter quod præsumitur habuisse notitiam, c. 4. & ca. quosdam. de præsumptione & in terminis de scientia mortis Beneficiati, quod consentiens censeatur scire, tradit Boerius cons. 233. nu. duodecimo.

Aurien. Canonicatus, Cardinalatus, 13. Ianu. 1578. coram D. Brauo.

PRoposita † causa Aurien. Canonicatus, Cardinalatus 740
circa dubium, an Episcopus violauerit alternatiuam, & an Episcopus habuerit aliquam excusationem, Domini dixerunt in casu, & ad effectum de quo agitur, satis constare de violatione alternatiuæ. Nam de acceptatione alternatiuæ satis constat ex instrumento. fol. 4. acceptata autem 1566. de violatione etiam apparet, cum de mense Ian. 1567 Episcopus fecerit prouisionem Canonicatus vacantis in personam Licen. Mota, qui mensis est Apostolicus, & de prouisione satis constat ex instrumento in actis producto, cui Domini satis fidem adhiberi affirmabant, cum non sit verisimile, quod si res aliter se haberet, Episcopus voluerit se submittere pœnis contentis in regula concessionis alternatiuæ, nec dubitabant de actu præsentationis, nam Ferdinan. Perez. Procurator Phœbi Rodriguez petit, vt alfonsus de Cæsar Notarius d. instrumenti collationis illud daret in publica forma, & Alfonsus Cæsar Notarius ait, quod ad petitionem partis d. Phœbi illud extraxit ab originali, cuius assertioni standum est argu. ca. ad audientiam de præscrip. & in l. si quis decurio. C. de falsis, Curtius Senior cōs. 49. n. 75. Decius 450. & 423. Alciat. reg. 3. præsump. 3. minus autem dubitabant Episcopum non habuisse aliquam iustam causam excusationis, nam indultum Innoc. non suffragatur, cum, licet non sit in actis, ex eodem facultas tantum conferendi Præbendas Episcopo, & Capitulo, in casu, in quo ipsi hanc facultatem haberent datur, & quando prouisi de Canonicatibus Ecclesiæ Aurien. Presbyteralibus vigore expectatiuarum expectantium non se fecerint promoueri ad Sacerdotium, qui casus nihil habet commune cum præsenti prouisione, quia Episcopus solus fecit prouisionem tum etiam, quia non euenit casus indulti, & ita prout ex diuersis non est facienda illatio aliqua argum. l. Papinianus exul. ff. de minor. minus etiam obstat Concil. Prouinciale Compostellanum, quia in eo non dicitur, quod Episcopus possit in omnibus mensibus prouidere. sed quod collatio fiat ab illis, ad quos pertinet, & licet hoc non exprimeretur, satis deberet intelligi ex defectu potestatis ipsorum statuentium, omnis etiam cessat difficultas, quia in indulto alternatiuæ expresse derogatur indultis, & priuilegiis quibuscumq;, Put. decis. 164. l. 2. in simili casu videndus omnino, cum fuerit acceptata ab Episcopo de anno 1566. non potest aliquam ignorantiam prætendere argumentum l. non est ferendus. ff. de transactione & l. vlt. ff. pro socio.

Vicen.

Vicen. pracentoria, decimoquarto Decembris 1592. toram Domino Blancheto.

741 FVit per Dominos †resolutum non constare Episcopum Vicen. amisisse alternatiuam, cum enim illam acceptasse sit indubitatum, docendum est vel de amißione propter contrauentionem claram, vel per renuntiationem Episcopi notam Reuerendißimo Datario, & acceptatam, quo enim pacto inducta fuit obligatio, eodem modo dissoluenda venit. l. nihil tam naturale de reg. iuris, de renuntiatione autem tantum abest, vt constet, quod imo ex literis scriptis per ipsum Illustrissimo & Reuerendissimo Cardinali Ascanio Columnæ, super hac præcentoria apparet de contrario. Nec hoc casu suffragatur mandatum, quia non fuit intimatum Illustr. D. Datario, alius per mandatum ad renunciandum alternatiuæ facile fieret fraus Summo Pontifici, cum in mensibus reseruatis, occurrentibus vacationibus, renunciatio in aliis mensibus acceptatio allegari posset, & ita ius sedis Apostolicæ esset incertum ad quam euitandam in certitudinem introductæ fuerunt reg. de publican resignationibus, & postea edita constitutiones, & ex hac causa tollen læ fraudis fuit resolutum coram me, in causa Fauentina Cantuariensi 16. Decemb. 1585. quod mensis incepti reseruatio ad fauorem sedis Apostolicæ durabat, etiam Episcopo absente, ne liceret Episcopus frui mense sibi concesso vigore alternatiuæ, & per recessum fraudare Summum Pontificem mense reseruato. Quo vero ad contrauentionem; primo illa non probatur, Michael enim, qui venit obiectiue, contra prouisum Apostolicum, debet concludenter probare intentionem suam, Rota de exceptionib. in antiquis decis. 5. sed ex allegatis per ipsum non constat clare, quod Beneficium Annuntiationis B. Mariæ Virginis sit de iure patronatus, cum probatio sit admodum turbida: secundo, dato quod constaret Beneficium esse tale, non tamen probatur dolus Episcopi, qui requiritur ad effectum amißionis iuris Ayman consl. 16. in fi. imo, cum ipse contulerit illud vigore alternatiuæ, vti liberum, negari non potest dolum abfuisse, quo casu ea, quæ sonant in delictum, si animo non delinquendi committantur, pœnam non merentur, vt per Bart. in l. qui ea mente, numero tertio ff. de furtis, tradit Gabr. consil. 166. in fine libro 2. nec refragatur, quod asserat illud fundatum à Petro de Quintana, quia cum ius patronatus possit amitti, seu extingui, non potest inferri ad scientiam prætensam, quod ius præsentandi pertineret ad Rectorem Ecclesiæ de Gorto, quia potuit peruenire etiam ad laicum. Præterea requiritur, quod Papa acceptet istam amißionem, forsan enim potuit illam condonare, prout dicitur de Ecclesia, qua volente inducitur caducitas, Alex. consl. 173. prope fin. li. 2. & fuit sæpe in Rota resolutum, & quamuis contrauenìens cadat ipso iure, tamen requiritur declaratio. Felt. c. Rodulphus n. 35. de rescrip. non obstat præsumpta scientia ex visitatione desumpta, quia præpollet præsumptio ignorantiæ ex actu positiuo collationis Beneficij, vti liberi collecta præsumpta scientia, ex visitationibus, non obstant testes, quia ex literis Episcopi supradictis eorum probatio redditur debilis, quomodo enim potest dici probatum Episcopum noluisse vti iure alternatiuæ, si præcentoriam rogat impetrari pro Michaele, quia ad Papam collatio spectabat, & ex his ita decisum fuit.

Illud autem, †quod in ista decis. Vicen. dicitur re- 742
quiri, quod Papa acceptet istam amissionem alternatiuæ, salua pace, mihi non placet, nam est contra verba ipsius regulæ. ibi *ac etiam voluit, vt si ipsi, &c. vsu. & beneficio prædictæ facultatis, eo ipso priuati existant ac collationes & aliæ dispositiones de Beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ nullius essent roboris vel momenti* in quibus verbis satis declarat Papa velle, quod contrauenìens statim priuatus existat, vsu, & beneficio alternatiuæ, nec possit deinceps vigore illius prouidere, & sic non est necessaria alia declaratio, & acceptatio Papæ.

Et cessat exemplum †adductum de Ecclesia, qua 743
volente inducitur caducitas, quia ibi non adest huiusmodi declaratio voluntatis: & pœna caducitatis non habet locum nisi Domino volente (cui forsan magis placebit ad pensionem agere) *li. 2.* ibi, *volenti*, vbi glossa *C de iure emphit.* & ibi Ias. *à n. 6.* Caisad. *dec. 2. & 3 de locato.* Tiraq. *in l. si vnquam verb. reuertatur n. 8.* Iulius Clar. *§ emphiteosis q 9 n. 1.* Flam. Parif. *de resignatione Benef. l. 6. q 3. n. 24.* Rota *dec. 28. parte secunda diuersorum*, & post hæc Gonçal *gl. 56 à num. 50.* cum aliis.

Præterea pœnæ †impositæ ipso iure, seu ipso fa- 744
cto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuam, qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absque aliqua declaratione iuxta dicta infra *11. p. c. vlt. n. 9.* & ibi allegatos ait in pœnis etiam ipso iure impositis, quæ requirunt aliquam actionem positiuam, qualis est pœna caducitatis, requiritur non solum declaratio voluntatis partis, in cuius fauorem apponantur, & quod petat, sed etiam sententia declaratoria iudicis iuxta dicta *ibid c. vlt.* & ibi allegatos ac Felin. *in c. Rodulphus de rescript nu. 35. & sequent.* & Gigan. *de pensio. q. 78.* quamuis, quod attinet ad caducitatem, quod non requiratur aliqua sententia, vel declaratio iudicis sit cõmuni sententia, vt per Iul. Clar. *d. q 9* Flam Parif. *supra nu. 25.* & Rotam *d. dec. 28. n. 4.*

Rursus requireretur, †quod Papa acceptet amissio 745
nem alternatiuæ prouisiones per Episcopum interim factæ vigore alternatiuæ essent in pendenti ita, vt Papa acceptante postea amissionem censerentur nullæ à principio ad tradita per Specul. *de locato §. nunc aliqua vers. 10.* & Angel. ac Cinum, quos refert, & sequitur Felin. *in c. de quarta n. 33 de præscrip.* & per Ias. *in d l. 2. n. 17. & cons. 29. n 3. vo. 1.* Tiraq. *in d. ca si vnquam, ver. reuertatur. n. 270.* alias 221. Nauar *in Man. ca. 23 à n. 104.* & in proposito Gonçalez *d gl. 56. n. 124. & seq.* quod videtur inconueniens, maxime, quia collatio est actus legitimus, qui non debet esse in pendenti, nec vagari sub incerto *c. 2 iuncta glo. de elect. in 6.* Probus ad Monach. *in cap. tibi qui de rescrip. in 6. n. 8.*

Vnde verius videtur, † & conformius verbis re-
gulæ, quod Episcopus cõtrauenìẽs eo ipso statim a- 746
mittat vsum, & beneficium alternatiuæ, & prouisiones per eũ deinceps factæ vigore illius etiam ante aliã acceptationem Papæ statim sint nullæ, & perinde sit ac si alternatiuam Episcopus non acceptasset, & consequenter deinceps ei competent quatuor mẽses ordinarii duntaxat.

Et

747 Et posthæc Goncalez† *d.glos.56.* vbi de hoc late agit ex *n.48.* plura afferens pro vtraque parte, licet de d.dec. Vicen. non meminit in hanc sententiam magis adducitur *n.124.* ex communibus per eum allatis *à n.119.* nempe, quia Papa, vt dixi, per regulam nostram satis declarat intentionem, & voluntatem suam, vt Episcopus eo ipso, quod abusus fuerit alternatiua illa priuatus existat, vnde cum habemus iam claram expressam, & indubitatam, frustra est exigenda noua declaratio. *l.1.§.1 ff. de act. empti c. si dubius de appellat. ca. eum, qui de reg. iuris in 6.* Caputaquen. *dec.100.nu.2.p.1.2.* quia nunquam vidimus, nec audimus, talem declarationem aliter factam fuisse, quã per regulam nostram fit, & sic est maximum argumentum veritatis, quod necessaria non sit Lud. Gõ. *reg. de annali. q.2.n.2. ver. nam,* vt inquit Bald. 3. quia esset absurdum imponere Papæ, hoc maximum onus declarandi de nouo in specie cuilibet Episcopo cõtrauenienti, quod per legem Goncalez, & expressã iam omnibus declarabit, maxime, cũ eo ipso, quod Episcopus acceptauit alternatiuam, cum conditionibus, & grauaminibus in ea contentis iam habuerit plenissimam notitiam de intentione ac declaratione Papæ, ac seipsum subdidit pœnæ absque alia noua declaratione. *l. Impetratores. 34.* ibi, *ipse te hunc pœna subdidisti. ff. de iure fisci.* Quarto, quia omnia per eum supradicta ex *n.48. vsque 109.* videlicet, quod omnis actus, & pœna intelligitur parte petente, & declarante, videntur esse extranea à casu nostro, nam illa procedunt quando nullitas, aut pœna adiecta tendit dumtaxat ad fauorem partis, aut inferioris absque alia legis resistentia, secus vero est in casu nostro, in quo regula nostra expressa resistit, ac prorsus destruit, & annullat absque aliqua de nouo declaratione facienda omnes collationes post contrauentionem factas, & non agitur de interesse alicuius personæ seu partis particularis, aut inferioris, sed de interesse ipsius supremi Principis, & de fauore, seu iure publico Paul. Castren. *cons.259.n.1.l.2.* Decius *in l. in ambiguis. 85.§. non est nouum n.11. & 12 ff. de reg iuris* Meno. *de præsumpt. lib.2 præsump.46.n.30.* cum aliis adductis per eundem Gonçalez *glossa 66. numero 50.* hæ sunt rationes Goncalez non contemnendæ.

748 Nec etiam requiritur ad huiusmodi† amissionem alternatiuæ declaratio iudicis, seu sententia declaratoria, vt inquit d. decisio Vicen. ex Fel. *in d. ca. Rodulphus. n.35.* nam, vt supra diximus, *n.744.* pœnæ impositæ ipso iure, seu ipso facto, quæ consistunt in mera priuatione, & non requirunt aliquam actionem, seu executionem positiuã, qualis est pœna, de qua hic, & pœna excommunicationis, suspensionis, irregularitatis, inhabilitatis, & similes, statim incurruntur absque aliqua declaratione, & sententia, vt *in d. c. vlti. 11. p. à n 9.* quamuis Goncal. *supra n.126. & seqq.* dicat, quod quando contrauentio Episcopi non est ita notoria, & clara, quod nulla possit tergiuersatione celari, aut contrauerti, esset necessaria iudicialis declaratio citato, & audito Episcopo, quia licet priuatio inducatur ipso iure per regulam nostram, nihilominus sententia declaratoria requiritur præuia summaria causæ cognitione super contrauentione vel nõ contrauentione *ca. cum secundum leges. §. confiscationis de hæret. l.6* glos. *in c. quam sit verb. eo ipso de elect. l.6.* Bart. *in l. eius qui n.3. ff. de iure fisci* Fel. *supra, & in c.2.n.1. de sponsal.* Couar. *in c. cum esses. nu. 6. de testam. & in reg. peccatum 2 p.§.8.n.8.* Ber. Diaz *regula. 543.* vbi add. Salcedo Anto. Gabr. *conclusione 12. de criminal.* & Tiraq. *d.l. si vnquam verb. reuertatur. ex nu. 398. vsque ad 404.* quæ declaratio retrotrahitur ad tempus contrauentionis, vt supra dixit, *nu. 125.* &c. sed quicquid Gonçalez dicat, ista declaratio non est necessaria ad amissionem alternatiuæ, siue contrauentio sit notoria, siue non, quamuis vbi agitur de Beneficio, debeat contrauentio, & amissio alternatiuæ concludẽter probari per eum, qui in ea se fundat, vt dicitur in d. decisione Vicen. & alias infra *6.p.c.2. à nu 225.* & consequenter iudex super ea iudicare saltim tacite. Nec aliud volunt Felinus & Doctores citati.

749 Sed videtur, † quod, quamuis Episcopus violans alternatiuam in sui odium, & pœnam, statim amittat eam omnino, tamen ad gaudendum omnibus quatuor mensibus ordinariis, etiam qui iuxta alternatiuam sunt Papæ, vt Martij, & Sept. oportet certiorem facere Papam, seu Datarium de amissione alternatiuæ, vel illi coram eis renuntiare quemadmodum in acceptatione requiritur ad regulam *omnis rei in decretalib. & l. nihil tam naturale ff.* nisi Papa alias amissionem acceptasset expresse, & dispositiue, tunc enim non esset necessaria alia certioratio, *reg. eum qui l.6.* non tamen sufficeret pro certioratione, quod Papa vsus esset amissione prouidendo ob illam ex narratiua impetrantis, ex illa enim non constat Papæ de amissione determinate, & certo quãuis pro declaratione Papæ requisita iuxta sententiam Rotæ in d. Vicen. id sufficeret, Goncalez *supra d n 124.* qui tamen *n.147.* ait, quod Episcopus amittẽs alternatiuam ratione contrauentionis statim redit ad quatuor menses ordinarios, & Papa ad reliquos octo, prout prius ante acceptationem alternatiuæ cum Ant. Augu. *in reper. verb. alternatiua* Mand. *cons. 21.n.2.*

750 Quando vero † Episcopus contrauenirer, & violaret alternatiuã ex proposito, & data opera in fraudem ad eximendum se ab alternatiua, de cuius acceptatione forsan eum pœnitebat, quamuis statim eã amittat quoad se, & in sui damnum, non tamen, quoad Papam, quia fraus, & dolus nemini patrocinari debet *c. sedes. c. ex tenore de rescrip.* nisi Papa expresse eam acceptasset, nec tunc videretur sufficere certioratio de violatione, nisi fieret etiam mentio de fraude, & animo, quo facta est, & nihilominus Papa eam admitteret ad dicenda alias infra *8.p.c.3. à n 94.*

751 Sed subdubitatur, † quod remedium habeat Episcopus, qui amisit alternatiuam per contrauentionem, & violationem, si eam iterum habere velit, in quo dico debere recurrere ad Papam narrando qualiter, cum haberet alternatiuam, acceptatam, eam amisit per contrauentionem, & petendo eam iterum sibi concedi de gratia speciali, & cætera.

752 Tandem † circa hoc subdubitatur, an Episco-

pus

pus, qui se intromisit in prouisione Beneficiorum Papæ reseruatorum propter ignorandam reseruationis, non enim sciebat esse reseruata, amittat ex eo alternatiuam? In quo breuiter resp. distinguendum esse, quod, aut ignorantia reseruationis prouenit ex errore facti probabili, vt quia, verbi gratia, Episcopus ignorabat defunctum, per quem vacauit Beneficium, fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalis, vel quia Episcopus verisimiliter credidit defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense, quia fama de hoc erat, aut quia verisimiliter existimabat sedem Apostolicam vacare, quia ità pro certo habebatur, & consequenter reseruationem nostræ regulæ cessare &c. Et tunc non amittet alternatiuam, cum ignorantia facti eum excuset, *reg. ignorantia lib. 6.* vbi gloss. & Dd. Puteus *decis. 361. num. 1. & 2. lib. 2.* & ita post hæc tradit Gonçalez. *dict. gloss. 56. à num* 128. dicens, quod in his, & alijs similibus casibus Episcopus conferens Beneficium reseruatum, iustam causam excusationis à pœna nostræ regulæ habebit, nam semper ignorantia facti excusat à culpa, & consequenter à pœna glossa verbo si culpa vbi Gemin. *num.* 4. & cæteri *in cap. si Beneficia de Prabend. lib.* 6. vbi loquuntur in terminis collationis de Beneficio reseruato, & à pœna quælibet causa excusare valet. *L. igitur. §. potest. ff. de liberali causa gloss. 1. in cap. cum venerabilis de consuetudine.* Mohed. *decis. 4. de transact.* & eo magis, quia alternatiua non est proprie priuilegium, sed remotio obstaculi, ac reductio ad ius commune, &c. & pœna per regulam nostram sancita tanquam odiosa est restringẽda, & benigne interpretanda, &c. Et idem esset, si reseruatio esset secreta, & particularis, cuius datur iusta ignorantia Feder. *de permutat. Benef. q. 3. num. 6. & 7.*

753 Aut ignorantia † reseruationis prouenit ex ignorantia iuris, quia ignorabat reseruationem in iure, aut in regulis Cancellariæ, & constitutionibus Apostolicis contentam, & tunc amittit alternatiuam, saltim in foro exteriori, quia ignorantia iuris non excusat, vt in d. regula ignorantia Puteus. *d. decisione 361. num. 3. & decisione* 363. *lib.* 2. & Feder. *d. num.* 6. & facit in simili doctrina glossæ *verb. scienter in cap. eum qui de Prabend. in 6.* quam tenet Domin. *cons.* 78. Bonifacius *in Clem. gratia de rescript. num.* 13. & Probus ad Monachum *in eod. cap. eum qui sub num.* 3. & Rota in Toletana Capellaniæ de Vataias coram Illustrissimis Mantica, & Pamphilio, vt *in decisionibus infra adductis* 11. *part. cap. 5. à num.* 222. nisi sit ignorantia iuris dubij, & obscuri, cuius error est probabilis, & iustus, & æquiparatur errori facti Bellam. *de permutatione* 11. *part. quæst.* 4. & dicitur infra *cap. 5. num.* 88. & videtur tenere in proposito Goncalez *supra numero* 130.

754 Dixi saltim in foro exteriori, † quia in foro conscientiæ non videtur eam amittere, qui ex ignorantia iuris se intromisit in prouisione Beneficij reseruati sincere, & absque malitia, & mala fide, ad tradita per Caietan *in summ. verb. præcepti transgressio in final.* Armillam *verbo præceptum, numero octauo.* Nauarrus *in man. capit. 23. numero* 59. & dicta supra 3. *parte, capit. 3. numero* 66. dum non impugnantur prouisiones per talem factæ vigore alternatiuæ.

Quamuis ignorantia iuris, nisi † sit dubium, non 755 excuset à deuolutione, vt per Rotam in Gienen. præstimonij, & Mediolanen. Beneficij infra relatis, 12. *part. cap. 2. num.* 195. & 192. etiam in foro conscientiæ, ex quo deuolutio inducitur non ob delictum, sed ob negligentiam, quæ in ignorante ius dari videtur.

Ait tamen post hæc † Goncalez. *d. gloss 56. à num.* 756 141. quod, si à principio Episcopus habuerit iustam causam ignorantiæ, vel excusationis, vt in casibus supradictis, tamen, si postquam certificatus fuerit de reseruatione, & quod nullatenus prouidere poterat, prosequatur ad vlteriorem effectum suæ prouisionis, veluti immittendo in possessionem ab eo de facto prouisum, vel si fuerat ante scientiam immissus, non curauerit quantum in se fuerit intrusum à tali possessione remouere, vt possessio vacua remaneat, quominus Apostolicus prouisus in illa capienda impedimentum habeat, intrat alternatiuę priuatio *argumento cap. si Beneficia de Prabend. in 6.* & ibi Dd. & Rota in Dertusen. Parochialis. 12. Febr. 1593. coram D. Penna supra adducta *4. part. cap. 3. numer.* 90. & quod facit etiam, quod si obtenta Beneficia absentis in impetratione eius nomine facta non narrentur, vt alias sunt narranda, non propterea vitiatur gratia cum iusta ignorantiæ causa adsit Rota *decis. 74. & 75. de rescript. in antiquis.* Felin. *in cap. super literis eodem tit. num.* 7. tamen si abiens, postquam id sciuit, vel scire debuit, nolit curare supplementum dict. defectus, & gratiam perinde valere obtinere, sed potius vtatur dict. prima gratia, tunc talis gratia minime illi suffragari debet per *dict. capitulum si Beneficia*, & quod audit ita dixisse Rota.

Sed quamuis ista sententia † videtur vera in pri- 757 mo casu, quando post notitiam reseruationis Episcopus immittit, seu immitti mandat in possessionem à se prouisum, eo quod impedimentum præstat, quominus prouisio Apostolica effectum consequatur, tamen non placet in secundo casu, quando immissum non curauit à possessione remouere, quia id in regula non dicitur, nec pœna est extendenda, *reg. Odia lib. 6. cum alijs.*

Nec dictum Capitulum, † si Beneficia facit ad 758 propositum, quia ibi agitur de amissione priorum Beneficiorum per retentionem aliorum de facto, quia paria sunt illa de facto assequi, vel de facto retinere *c. eum, qui de Prabend. in 6.* iuncto *c. sæpe de r. spolia.* nec ibi agitur de extensione pœnæ. vnde etiam non facit ad propositum d. decision. Dertusen. vbi agitur de amissione iuris ad Beneficium per retentionem possessionis de facto scienter, sicut amittitur per intrusionem, & facit ad propositum quod dicitur in decisionibus Salamantin. infra relatis *n.* 778 *ad fin. &c.*

Nec obstat simile † de impetratione absentis 759 nomine facta, non narratis eius obtentis, quia verius talem gratiam ab initio non valere, & ideo requiritur supplementum d. defectus, & gratia perinde valere. Nec refert, quod iusta ignorantiæ causa

adfuerit in impettante pro absente, nam non est attendenda eius scientia, vel ignorantia, sed ipsius principalis, pro quo impetratur, & ad cuius fauorem fit gratia.

760 Vndecimo dubitatur, † an Episcopus, qui se intromisit in prouisione Beneficij litigiosi contra c. 1. *& 2. vt lite pendente in 6.* amittat ex eo alternatiuam? & breuiter respondetur non amittere, nam Beneficia litigiosa nō sunt reseruata, licet durante lite prohibeatur Ordinarius ea conferre, vt dictum est supra *n.* 133. & regula solum priuat alternatiua intromittentes se in prouisione Beneficiorum reseruatorum, vel affectorum. Quæ pœna non est extendenda, vt supra *num.* 757.

761 Episcopus autem, † qui se intromitteret sciēter in prouisione Beneficiorum non reseruatorū, quæ tamen sunt per Papam prouisa iure præuentionis siue valide, siue inualide, amitteret alternatiuam, nā licet non fuit alias reseruata, tamen per appositionem manus Papæ manet affecta, vt supradictum est *à n.* 138. & sic intrat priuatio regulæ, quæ loquitur de Beneficijs reseruatis, vel affectis.

762 Circa acceptationem alternatiuæ, † & modum, illius de quo in illis verbis, *illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædicta acceptare voluerint, &c.* vsque ad illa, *tunc demum, & non antea,* vti incipiant gratia supradicta, quæ explicantur per Gonçalez ex *gloss.* 58. *vsque ad* 65. videnda sunt per nos dicta supra *à num.* 483. Sed dubitatur 12. an Episcopus acceptata alternatiua Romæ, verbi gratia, in fine August. seu in principio Sept. ante habitam notitiam ipsius acceptationis, & recognitionis literarum, possit valide prouidere in suis quatuor mensibus ordinariis, verbi gratia, in d. mense Sept. an vero statim illi cessent, & effectualiter incipiat gaudere alternatiua.

763 In quo Rota in vna † Seguntina præstimonij 14. Decemb. 1592. coram D. Orano tenuit pósse tunc prouidere in d. quatuor mensibus his verbis, *minus etiam intentionem Franc. circa intrusionem probant testes nam ex eorum depositione non liquet præcise, de quo tempore præstimonium vacauerit, quin potius constat Francus de illo prouisum ab Ordinario per tempus quinque annorum possedisse ac postmodum D. Hieronymo, via permutationis idem renunciasse nec dicatur Episcopum 16. Septemb. 1575. alternatiuam acceptasse, quia non propterea minus illi licuit ante habitam notitiam huiusmodi acceptationis de illo prouidere, maxime cum tunc temporis in sua Diœcesi non resideret, vt bene deducunt informantes pro D. Hieronym.*

764 Nihilominus tamen † contrarium verius videtur, scilicet post acceptatam Rómæ alternatiuam, seu post receptionem, & recognitionem literarum acceptationis, etiamsi nondum illius notitiam habuerit, non posse Episcopum amplius vti valide quatuor mensibus ordinariis, magis quam si illius notitiam habuisset, sed simul atque Romæ facta est acceptatio, seu recognitio literarum [illegible]us, statim ei effectualiter competere alternatiuam, vt patet ex illis verbis regulæ, *quibus ab eo receptis, & recognitis tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia supradicta,* & sic si verbi gratia, facta esset acceptatio, seu recognitio Romæ in fine Ianuar. seu Septemb. & in principio mensis sequentis, qui est alternatiuus Episcopi, vacaret aliquod Beneficium, & illud Episcopus statim prouidisset antequam sibi constaret, & constare posset de dicta acceptatione, seu recognitione, prouisio valida esset, vt post hæc tradit Gonçalez *gloss.* 65 *n.* 20. cum ergo statim Episcopo competat, cum effectu alternatiua statim cessabunt quatuor menses Ordinarij, quantumuis Episcopus id ignoraret, vt in vna Salamantina fructuū 12 Maij 1583. & 20. Iun. 1586. coram D. Bubalo, & 3. Ian. 1587. coram D. Gypsio, vbi habetur, *Episcopum Salamantinum non potuisse prouidere de Cantoria vacante mense Sept. 1571. cum tunc alternatiua esset Romæ acceptata ab eius procuratore, quamuis Episcopus id ignoraret, etiam tempore prouisionis, &c.*

Sed contra est primo, † quod Episcopus non habens notitiam acceptationis alternatiuæ, nullatenus ea vti potest, cum non sit certus de sua potestate, sicut dicimus in iudice, quod debet esse certus de sua iurisdictione, alias actus non valet ad notata *in cap. cum in iure peritus de offic. deleg.* Rota *decis.* 21. *de concess. Præbend. in nouis.* Achilles *decis.* 53. *seu secunda de offic. Deleg.* Rota *decis.* 69. *part.* 1. *diuersorum.* Massa Gallesius *ad formam cameralis obligationis titulo de processu, numero* 4. *&* 5. & alij, & quod in collatione Beneficiorum conferens debet scire potestatem suam, & ex illa facere actum, dicunt Aymon *consil.* 134. *num.* 4. & Mandos. *regula* 32. *quæst.* 25. *num.* 5. *cum aliis.* 765

Secunda, quod priuilegium † non operatur, nec habet effectum antequam innotescat priuilegiato, seu ante scientiam illius, cui conceditur Imola Abb. Felin. *num.* 7. tertia limitatione, & Decius 1. *lectura à num.* 42 *in cap.* 2. *de constitutionibus,* & Doctores *in capit.* 1. *de concess. Præbend. in* 6. Bartolus, Baldus, Albert. Iason, & alij *in l. fin. ff. de constitutionibus Principum,* & ibi Oroscus, *numero* 23. & late Tapia. Puteus dicens communem *decis.* 19 *&* 145. *libro* 2. Menochius *de arbitr. lib.* 2. *casu* 185. *à num* 30. Rota *decis.* 14 *part.* 2. *diuersorum.* Molina *de Hispanorum primog. libro* 2. *cap.* 7. *num.* 98. & Thom. Sanchez *de matrimon lib.* 3. *disputation.* 36. *n.* 2. *cum aliis* & ita se habet communis sententia Legistarum, & Canonistarum, vt per Ias. *num.* 46. & alios *supra* 766

Vnde, vt intellexi, aliqui curiales † Romæ voluot Episcopum non posse vti alternatiua, antequam habeat notitiam acceptationis, seu recognitionis literarum, ac etiam recipiat fidem illius, &c. 767

Sed ad primum respondetur † Ordinarium habētem alternatiuam prouidere ex vi suæ potestatis ordinariæ sibi competentis de iure, nam alternatiua solum remouet obstaculum reseruationis faciēdo illos menses ordinarios, vt supradictum est *à numer.* 22. & sic, licet ignoret acceptationem alternatiuæ, per quam obstaculum reseruationis remouetur certus tamen est de fundamento suæ prouisionis, quod est ordinaria potestas, quod videtur sufficere, ad tradita per Ant. Gabr. *conclusione* 3. *de executione rei iudicatæ, tertia limitatione, ex numero* 10. facit *decisio.* Putei. 488. *libro* 2. & quod tradit Rota *decis.* 768

1. de

I. de probatio. in antiquior. & 4. de offic. Deleg. in nouis, & ibi additio, & Felin. *in cap. suscitatus de rescript. num.* 12. *versic. fallit, & versic. sed dicas regulariter*, & quod tradit Mandos. *reg.* 27. *q.* 16.

769 Vnde etiam respondetur † ad secundum, quod gratia alternatiuæ non est priuilegium, sed remotio obstaculi reseruationis, & reductio ad ius commune, præseruatioque ordinariæ iurisdictionis Mandos. *reg.* 11 *quæst.* 11. *à num.* 3. Goncalez *gloss.* 35. *numer.* 15. *& gloss.* 42. *num.* 13. *& gloss.* 56. *num.* 137. *& gloss.* 58. *num.* 28. cum aliis, quos citat. Et si enon requiritur notitia, & scientia illius. &c. Et esto esset priuile-
770 gium † non requireretur d. notitia, ex quo per Procuratorem, seu Nuntium acceptatur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, ad Rotam. *d. decis.* 14. *à num.* 2. Siluest. *verb. priuilegium. quæst.* 16. Eman. Rodriguez *quæst. regul.* 1. *tom. quæst.* 7. *art.* 6. Açor *lib.* 5. *institut. moralium cap* 3. *q.* 5. *& cap.* 23 *quæst.* 12. Tho. Sanchez. *vbi supra, n.* 6. & Gabr. Vazquez 1. 2. *disput.* 156. *à num.* 30.

771 Præterea quoad † propositum dubium de prouisione, in quatuor mensibus ordinatis ante habitam notitiam acceptationis alternatiuæ, esto Episcopus non posset valide prouidere virtute alternatiuę ante habitam notitiam acceptationis ipsius, tamen ea habita posset prouidere Beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternatiuam; licet tempore vacationis non habuisset notitiam acceptationis, quia esto ante habitam notitiam non haberet exercitium iuris alternatiuæ, habitu tamen illud haberet, sicut dicitur de iudice Delegato ante receptionem literarum Felin. *in cap. cum te, num.* 21. *de rescript. & in dict. capit. suscitatus, num.* 21. *& in cap. fin. de præsumpt. num.* 37. & dictum est supra, *num.* 349. sed & priuilegium statim etiam ignoranti competit, licet non efficaciter, seu cum effectu Decius *supra num.* 45. post Cardinal. *in proœmio Clement. verb. Vniuersitati. quæst.* 5. & Rota *d. decis.* 14. *à num.* 6. & Molina *supra*, quod sufficeret, vt statim ac acceptata est alternatiua, cessarent quatuor menses Ordinarij.

772 Ex prædicta resolutione † infertur ad aliam similem quæstionem, quam late tractat Goncalez §. 5. *proœm. ex num* 95. an collatio de Beneficio vacante in mense alias Apostolico, sede Apostolica vacante, facta ab Episcopo vacationem d. sedis ignorante, valeat, in qua similiter dicendum est valere. Et omissis aliis fundamentis adductis per Goncalez *ibi ex num.* 107. quæ non multum faciunt, ratio præcipua est, quia per vacationem sedis Apostolicę solùm cessat obstaculum, & vinculum reseruationis, & nihil de nouo conceditur Episcopo, sed vigore iuris communis, & suæ ordinariæ potestatis confert. Et sic nil refert sciat, vel ignoret d. vacationem sedis, cum illa non sit fundamentum suæ prouisionis, sicut de alternatiua diximus. Et ita hanc sententiam plane tenet Glossator Soto *in reg.* 9. *Cancellariæ*, vbi ait, quod si staret in partibus, & vacaret ibi Ecclesia Cathedralis consuleret, quod Canonici eligerent, & Archiepiscopus confirmaret, quia tunc forte Papa esset mortuus, & valeret electio, & confirmatio, cessante reseruatione per eius mortem, & quod, si esset Canonicus eligeret, (quamuis istud consilium Glossatoris sit valde temerarium iuxta dicenda infra, *à num.* 775. & in specie, in qua loquitur, omnino falsum, & sine fundamento, vt ipse *à num.* 787.) refert, & sequitur Goncalez *d.* §. 5. *proœm. à num.* 119. *& num.* 121. ait, quod propterea nonnulli Episcopi solent facere similes prouisiones de Beneficiis in mensibus reseruatis vacantibus motiex eo, quod tunc forte Papa esset mortuus, & sublata esset de medio reseruatio, nollet tamen, quod hoc prætextu sic prouisus intruderetur, & quamuis postea constet de superuinentia Papæ, in intrusione, & peccato perseueret, &c. sed ego nunquam audiui, nec intellexi, quod aliqui Episcopi faciant tales prouisiones, nisi quando creditur Papam obiisse. Et ita etiam in prædicta quæstione concludit idem Goncalez, *dict. glossa* 65. *num.* 21.

Et conducit resolutio Rotæ, † quam refert Goncalez. *d.* §. 5. *num.* 115. in vna Calciaten. Canonicatus 6. Maij 1589. coram D. Seraphino. *Vbi fuit dubitatum, an teneret prouisio de quodam Canonicatu vacante facta à Capitulo Calciaten. in mense ordinario in personam Ferdinand. de Palacios ex eo, quod constabat fuisse suspensum Capitulum ante dictam prouisionem, & quod licet in curia fuisset dicto Capitulo iam concessa absolutio de tempore facta prouisionis, tamen dictum Capitulum illius notitiam habere non poterat. Et Rota resoluit pro validitate collationis ex eo, quod dicta absolutio suffragabatur etiam ante habitam illius notitiam.* 773

Sed restat difficultas, stante † quod facta acceptatione alternatiuæ Romæ, seu recognitione literarum eius, valet prouisio facta ab Episcopo de Beneficio vacante in suo mense alternato, etiamsi tempore prouisionis non haberet notitiam illius, an Episcopus, qui Romam misit literas acceptationis alternatiuæ, & nescit, an Romæ sint receptæ, & recognitę, vel non, licet secundum tempus elapsum possit esse, quod sint receptæ, & recognitæ, an inquam, licite valeat prouidere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiuæ, quod, si forte est Romæ acceptata, spectat ad eius prouisionem, alias non. 774

Et videtur, quod non. † Nam in dubio tutior pars est eligenda cap. illud de clerico excommunicato ministrante late Gabr. Vazquez 1. 2. *disputatione* 65. *&* 66 & dicetur alias infra 7. *part. c.* 2. *à num.* 11. & in casu proposito tutius est non prouidere, quã prouidere, quia non prouidendo, sed expectando certiorationem nulli se periculo exponit, vt patet, prouidendo vero exponit se periculo vsurpandi prouisionem s d Papam priuatiue spectantem ratione reseruationis, & faciendi intrusum in Beneficio, atque adeo peccandi mortaliter, & qui se exponit periculo peccandi mortaliter, peccat mortaliter, nam qui periculum amat peribit in illo, vt est vulgatum. 775

Præterea ille est certus † de reseruatione, & de acceptatione non habet certitudinem, etiam moralem, sed ad summum solum est dubius, ergo non potest in dubio prouidere. Sicut, qui est certus de 776

Ii 2 debi-

debito, & de solutione dubius, non potest desinere soluere, quia non sunt cętera paria, & æqua causa, & ius vtriusq; vt recte inquit Lud. Lopez *instruct. conscientia. 1. tom. cap. 132.* & Gabr. Vazquez *d. disput. 66. num. 43.*

777 Rationes istæ † mihi videntur satis conuincere quando Episcopus simpliciter, & absolute prouideret, posset tamen quando verisimile est alternatiuam esse acceptatam, aut stante dubio, an sit acceptata, vel non, prouidere sub conditione si, & in quantum possum, seu sub conditione, si alternatiua est perfecte acceptata, nam sub istis conditionibus, cum sint de pręsenti, recte Beneficium conferri potest Conarr. *de Benef. 4. part. cap. 3. n. 24.* sicut sub conditione, si vacat, vel si est capax glossa *in c. 2. de elect. in 6.* & ibi Dd. & Francus *n. 4.* & sicut, si executor diceret, confero tibi tale Beneficium vacans, si de iure debetur, valeret collatio, si de iure debetur, alias secus, vt cum Innocentio inquit Francus *ibi*, quamuis eum Domin. contrarium teneat Felin. *in c. cum contingat de offic. deleg. num. 15.* quem sequitur Rebuff. *in concordatis, in forma mandati verb. innodatus*, de quo vide dicta infra 8. p. c. 2. *num. 4.*

778 Et similiter Episcopus, † qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata per eius procuratorem, non poterit licite prouidere de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Sept. nisi sub conditione, quatenus alternatiua non esset acceptata, vt dicitur in dictis decisionibus Salamantin. fructuum supra citatis *num. 764. de Episcopo Salamantino, qui, cum non esset certus, an alternatiua fuisset in curia acceptata ab eius procuratore, qua vere acceptata fuerat, prouidit de dicta Cantoria vacante mense Septemb. 1571. quatenus alternatiua non esset acceptata protestando, quod sua intentionis non erat prouidere, quatenus illa in mense reseruato vacasset, & quod ideo non sumpsit turnum, sed ius illius sibi præseruauit, glossa fin.* in cap. cum in multis de rescript. in 6. Cassad. decis. 10. num. 4. de concess. Præbend. *Maxime, cum prouisus possederit postea ex nouo tit. ess: onu prouisi Apostolici, Puteus* decis. 179. lib. 3. Achilles 1. de collatio. *quamuis prouisio nulla scienter facta eurnnus confirmat Rom.* cons. 329. n. 1. *Puteus* decis. 357. lib. 2. cum aliis allegatis: *qui præterea loquuntur in eo qui potuit dimittere habita notitia nullitatis prouisionis, & non dimittit, sed in facultate Episcopi non remansit, qma functus officio suo fuerat, vt ille promisus inuitus dimitteret*, &c. hæc in dictis decisionibus.

779 Prouisus autem sic in † dubio non debet capere possessionem Beneficij, donec de acceptatione alternatiuæ certitudo habeatur, & id debebit Episcopus cauere dicendo in titulo, & literis prouisionis, quod ei detur possessio, eum de verificatione conditionis constiterit, & non antea, ne forte intrudatur sine vero titulo.

780 Vnde infertur, † quod Episcopus, qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romæ acceptata, simpliciter, & absolute, prouidet de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Septembris amittet alternatiuam, si iam acceptata erat, quamuis contra teneat Goncalez *dict. glossa 65. numero 22.* *& glossa 56. numero 129.* conferens autem virtute alternatiuæ, de cuius acceptatione, & recognitione Romæ facta non constat, eam non amittit, licet nondum facta sit, quia id in regula non cauetur.

Circa clausulam, sublata, † quæ continetur in illis verbis, *decernentes in prædictis omnibus per quoscumque &c. iudicari debere*, de qua Gouçalez *gloss. 66.* videnda sunt per nos dicta infra *6. parte capit. 3. numero 81.* & circa decretum irritans, quod est in fin. ibi, *ac irritum*, &c. de quo Goncalez *glossa 67. & vltima*, an liget ipsum Papam, vide supra *numero 14.* & an liget Legatum, seu Nuntium, vide infra *c. 3. ex num. 45. & 133.* & vide etiam supradicta *ex num. 407.* 781

§. 13. De Regula 10.

SVMMARIA.

Omissa regula nona, quia non est reseruatoria, &c. de qua, qui videri possint restat regula 10. qua hic ponitur num. 782.

Difficultas contra istam regulam, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. cuius ratio est generalis, & omnia comprehendit, &c. num. 783.

Responsio quod non est superflua, cum clarius exprimat numer. 784.

In ea ista regula est minus ampla, quam dicta constitutio, quod loquitur de Ecclesiis, & Monasteriis, ac Beneficiis, qua tempore prædecessorum vacabant, illa verba etiam de Beneficiis vacantibus post illorum obitum numero 785.

Illatio, & sententia Glossatoris, quod, si Ecclesia Cathedralis vacasset post obitum Papa, posset fieri electio, & confirmatio & quod d. constitutio Pauli, non habet locum, neq; loquitur in Episcopatibus, &c. n. 786. qua reprobatur num. 787.

Tunc per reseruationem Beneficia etiam ante vacationem sunt affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Benefi iis certis, seu certarum personarum, seu cum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vel personæ illa semel data tempore reseruationis, &c. numero 788. cum vero reseruatio est conditionalis, seu de Beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore seu certo modo non intrat, nec afficit nisi impleta conditione, &c. num. 789. vbi refertur, quod tradit Goncalez.

Attendendum est, an qualitas inducens reseruationem semel detur stante regula, & tunc statim reseruatio intrat, & remanet indicta affectio, an vero non detur stante regula, sed postquam illa exprauit, tunc reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium, numero 790.

Prædicta doctrina est approbata per Rotam cuius decisio ponitur, num. 791.

Finita iam regula 8. † *de reseruatione mensium, & alternatiua*, & omissa regula 9. *de literis in forma rōi* 782 *congrui*

congruis expediendis, quia non est reseruatoria, nec facit ad nostrum propositum, de qua videri poterunt Glossator antiquus Alfonsus de Soto, Rebuffus, & Mandol. super ea, restat *regula* 10. quæ agit *de reseruatione Beneficiorum facta per prædecessores, & affectione per eam inducta*, & sic se habet.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum, & Beneficiorum per prædecessores reseruatorum.

10 *ITem declarauit omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, nec non omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prædecessores, etiam prædictæ dispositioni, cum interpositione decreti reseruauerant, quæ quidem Ecclesia, & monasteria, nec non sic reseruata Beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesia ipsa, vel monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Roman. Pontificem ea vice se intromittere, vel disponere potuisse siue posse quoquomodo, decernens irritum, & mane, si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.*

783 Circa quam regulam statim † se offert difficultas, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. quæ est extrauagans *ad Romani, vltimo de Præbend.* in communibus, & quamuis illa loquatur de Beneficiis familiarium, & collectorum, & subcollectorum, nec exprimat Ecclesias Cathedrales, & monasteria, tamen ratio illius, scilicet effectus per reseruationem, manusque appositionem in esse productus, & quod Beneficium semel affectum semper manet affectum, est generalis, & omnia comprehendit, atque adeo ipsa constitutio est generalis. *l. regula est §. fin. ff. de iuris, & facti ignorant.* Euerar. *in topicis iuris in loco à ratione legis larga*, cum aliis maxime, cum simus in declaratoriis.

784 Sed respondetur, † non esse superfluam, cum clarius ista exprimat, vt per Mandosium hic, quæ apud eum est *reg. 9. quæst. 5. & 6* nam superfluum nō dicitur quando explicite, ac distincte declaratur, quod implicite erat dispositum Rota in Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus supra adducta *n. 332. prope fin.* & Goocalez *gloss. 6. num. 33. & gloss. 51. n. 96. cum aliis.*

785 Quamuis in eo, † sit minus ampla hæc regula, quam dicta extrauagans, quod hæc loquitur de Ecclesiis, & monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum reseruantium suæ dispositioni vacabant, illa vero loquitur etiam de Beneficiis vacantibus post obitum prædecessorum reseruantium.

786 Ex quo inferebat † Glossator *hic.* Quod si vacasset Ecclesia Cathedralis post obitum Papæ, & antequam successor fecisset reseruationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio, & confirmatio in forma iuris, illa valeret, &c. Et videtur sequi Gonçalez. §. 5. *proœm. num. 93. & 119.* vt infra *num. 789.* & ad *d. extrauagantem* respondet Glostator, quod non habet locum, neq; *loquitur in Episcopatibus, vel principalibus in collegiatis, neque in monasteriis, sed in Beneficiis officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardinalium, &c.* Et quod in ea non fit mentio de Episcopatibus, &c.

Sed ista sententia est omnino falsa, † & contra d. 787
extrauagantem, cuius ratio, vt dixi, est generalis, & omnia comprehendit, etiam Episcopatus, &c.

Aduertendum est autem, † quod tunc per reser- 788
uationem Beneficia † etiam ante vacationem sunt 789
affecta, cum reseruatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarum, vt Dignitatibus principalibus, Monasteriis, Beneficiis familiarium, & officialium, &c. seu eum reseruantur ratione qualitatis Beneficij, vt quia est Dignitas principalis, Monasteriū &c. vel ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. tunc semel data illa qualitate tempore regulæ, seu reseruationis, reseruatio intrat, & afficit Beneficiū, ita vt maneat affectum, licet postea regula expiret, aut qualitas cesset, & ita procedit *d. extrauagans ad Romani*, & eius ratio.

Cum vero reseruatio † est conditionalis, seu de 790
Beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore, seu certo modo, non intrat, nec vllum afficit Beneficium, nisi impleta conditione, & data certificatione, & succedente vacatione illo tempore, seu modo tempore regulæ, seu reseruationis, vt in reseruatione Beneficiorum vacantium tali mense, & Sede Episcopali vacante, &c. & ita procedit quod tradit post hæc Gonçalez *d. §. 5. proœm. 2. quæst. à num. 76.* vbi ait quod Beneficium, quod vacauit viuente Papa in mense Apostolico, ex quo iam incidit in reseruationem, manet affectum, nec per obitum Papæ cessat reseruatio, vt in hac regula Beneficium vero vacans in mense alias Apostolico Sede Apostolica vacante, & sic extincta regula mensium, non est reseruatum, nec affectum, quia non vacauit stante regula, & sic nunquam incidit in reseruationem, qui tamen *num. 93. & 119.* male videtur sentire cum Glossatore hic, quod etiam Ecclesiæ, & Monasteria, & alia Beneficia certa reseruata per regulas non sunt reseruata, si vacant post obitum Papæ reseruantis, ex hac regula dum solum declarat durare reseruationem Beneficiorum, quæ tempore obitus prædecessorum vacabant, &c.

Itaque in hoc † attendendum est, an qualitas in- 791
ducens reseruationem, seu ratione cuius inducitur reseruatio, aut qualitates, si plures requiruntur, semel dentur stante, & vigente regula, & tunc statim reseruatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non dentur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc enim reseruatio non intrat, nec afficit Beneficium ex quo regula non est in rerum natura, nec amplius est reseruatio, vt per Gemin. *consil. 93. numero 15.* cuius dictum dicit ver.ssimum Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. quæst. effectu 17. versic. 4. est.*

Et ita fuit resolutum in causa mea Abulensi Pa-

rochialis de la Calcada 19. Nouembris 1593. coram Domino meo Corduba Episcop. Pacen. vt in decision. infra adducta capit. 5. numero 91. & latius, & melius 28. Ianuarij 1594. coram eodem, vt in decisione sequenti proposui pluries causam, an hac Parochialis fuisset affecta dispositione Apostolica per regul. 1. Felic. recordat. Sixti Papa V. & primam & 7. Gregorius XIV. & Domini fuerant diuisi, sed tandem fuit resolutum, non esse affectam; primo, quia prædicta regul. 1. Sixti duas simul qualitates requirebat, quod mortuus esset Episcopus, & quod tunc Benefitia vacarent, vt ostendit relatiuum, qua, ibi, qua post illorum obitum vacabunt; cuius natura est restringere substantiuum, cui adiungitur. Bartol. in leg. à filio. §. testator, & §. sequenti de alimentis, & cibariis legatis. Alexand. consilio 29. numero 4. volum. 1. & sic, vt regula intret, debebant concurrere amba qualitates viuente Papa Sixto ad leg. si hæredi plures de condition. institut. Decius consil. 524. numero 1. & cum mortuo iam Papa Sixto, & eius regula vacauerit, non potuit cadere sub reseruatione regula, qua tunc non erat in rerum natura, & sic ex illa qualitate post obitum Papa proueniente non potest induci reseruatio Gemin. consil. 93. num. 15. cuius doctrinam verissimam dicit Æneas de Falcon. de reseruatio. quæstion. 4. 17. effectu vers. 4. est, maxime, quia prædicta regula Sixti solum voluit comprehendere Beneficia post Episcopi obitum suo tantum tempore vacatura, vt ex proœmio regularum apparet. Secundo, quia cum dicta regula reseruet Beneficia, qua post obitum Episcoporum vacabunt, reseruatio est conditionalis, ad leg. Stichus qui meus erit, & ibi Bart. num. 1. de legatis 1. l. nuper in fin. de legat. 3. Cassad. decis. 3. de Præbend. n. 11. Rota diuersorum 225. num. 4. 1. part. qua nullum potuit producere effectum in hac Parochiali, in qua viuente regula non extitit illa conditio vacandi post obitum Episcopi, sed mortuo iam Papa, & eius regula vacauit, ad l. itaque 91. si certum petatur. l. cedere diem de verbor. significatione cap. 11. in fi. de sponsal. in 6. Cassad. d. decis. 3. n. 14. Rota decis. 14. num. 1. vt lite pend. in nonis. Innoc. in c. inter dilectos. num. 5. de excessib. prælator. Oldrad. consil. 229. n. 14. Simoneta de reseruatio. q. 60. ad fin. & ex his dicebant Domini tolli ex aduerso deducta, & 1. illud fundamentum, quod ex quo mortuus fuit Episcopus ante Papam, inducta iam fuit reseruatio, quia non solum hanc qualitatem, & conditionem. quod mortuus esset Episcopus respexit regula, sed etiam simul quod eo mortuo Beneficium ipsum vacaret, alias mortuo Episcopo omnia Beneficia remanerent affecta, & successor nullum posset prouidere. quod est absurdum, extrauagans vero ad Romani de Præbend. inter communes. & decis. Gambari 65. & adducta per eum in tract. de offi. Legati lib. 3. à numer. 180. & Sarnen. in reg. de infirmis q. 32. & in reg. de publican. quæst. 6. Simoneta q. 57. & alij ex aduerso allegati procedunt in reseruationibus de Beneficiis certis, seu certarum personarum, puta familiarium officialium, &c. Dignitatum principalium Monasteriorum, &c. in quibus militat ratio dicta extrauagantis effectus scilicet in esse productus per reseruationem. Vnde Domini dicebant esse distinguendum inter reseruationem ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. vel ratione qualitatis Beneficij, vt quia sit Dignitas principalis, &c. & inter reseruationem ratione vacationis in certo tempore, vt in terminis istius regulæ, & regula mensium, vt in primo casu semel data illa qualitate reseruatio intret, & remaneat inducta affectio per illam, quamuis postea regula expiret ex d. extrauagant. ad Romani, & ratio est, quia tal'a Beneficia reseruantur pure, & simpliciter, & data illa qualitate, quod fuerint familiarium, Dignitates principales, &c. statim in illis reseruatio inducitur, & producit effectum, cum adsit subiectum certum & determinatum, in quo fundetur reseruatio, ex quo affectio nascitur, & in his terminis loquuntur Gambarus Sarnen. & alij allegati; & Cassad. decisione 4. numero 6. de reseruatio. sup. enit reseruationem sortitam effectum.

Secundo vero casu, scilicet cum fit reseruatio ratione vacationis in certo tempore, cum non reseruentur Beneficia certa, sed certificanda per vacationem succedentem mortuo Episcopo, vt in proposito, vel in certis mensibus, & incertum sit an Beneficia sint vacatura, & qua, . facile enim contingere potest, quod nullum vacet, reseruatio talis non reperit aliquod Beneficium, quod ab initio inficiat, & propterea in casu isto mortuo Papa antequam Beneficium per vacationem fuerit certificatum, nulla potest affectio considerari, nam appositio manus Papa super incerto non afficit ante certificationem cap. dudum. versiculo considerantes. ibi, cum super incerto de Præbend. in 6. Bellenz. de charitatino subsidio. quæstione 123. numero 10. versiculo, sed posset. Rota decisio. 25. numero 4. de concess. Præbend. in antiquis, & decisio. 6. numero 7. eodem titulo in antiquior. quas allegat Simoneta. dict. quæst. 60. num. 1. & 2. sic intelligendus, & placuit Dominis simile de reseruatione mensium, qua, quia est restricta ad vacatura in tali mense, si contingat vacatio in illo mortuo Papa, licet eo viuente intrauerit, Ordinarius nihilominus poterit prouidere. Caputaquen decisio. 86. num. 3. p. 1. & 214. part. 2. Aut. August. decis. 61. lib. 1. de regulis autem 1. & 7. Gregor. XIV. Domini non curarunt, cum multo ante illas Parochialis, de qua agitur, esset collata, & sic sub illarum reseruatione non sit comprehensa.

Capvt II.

De Concilio.

SVMMARIA.

De Concilio generali an possit Beneficia conferre, & qui id tractant, num. 1.

Concilium, in quo Papa præsidet, potest Beneficia conferre secundum Seluam Corras. & Duar. & secundum Zechum Concilium generale legitime congregatum probabiliter Beneficia conferre potest, textus, quem allegat, id non probat, numer. 2. quando vero Concilium est congregatum sine Papa ratione schismatis, non poterit Beneficia conferre secundum Seluam cum Abb. numero 3.

Secundum authorem absolute Concilium non potest Beneficia conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, licet posset Papa, si vellet, in Concilio facere prouisiones Beneficiorum num. 4.

De potestate Papa & Concilij qui sint videndi. numero quinto.

Colle-

Collegium Cardinalium Sede vacante non potest Beneficia conferre, n. 6.

Concilium Prouinciale non potest conferre Beneficia Prouincia, nec Diœcesanum Beneficia Diœcesis, nisi quatenus ad cuius dispositionem spectant id permitteret, numero 7.

1 POst Papam secundo loco agendum est de Concilio generali, an possit Beneficia conferre? † quam quæstionem tractant Abbas *quæst. 1. ad 4. dubium ex numero 29.* Selua *de Beneficiis 2. part. quæstione 2.* Corras. *2. part. cap. 2.* Durand. *eodem tract. lib. 3. cap. 3.*

In qua quæst. Selua Corras. & Durand. ibi dicunt
2 † quod Concilium, in quo Papa præsidet, potest Beneficia conferre iuxta illud actorum Apostolorum *cap. 1.* vbi Matthias fuit electus in Concilio, seu congregatione, in quâ erat Petrus, & quia, vt inquit Corrasius, sicut solus Papa potest Beneficia conferre, ita Concilium Papæ præsentia, authoritateque suffultum. Et Zechus *de Beneficiis & pensio. Ecclesiast. cap. 2.* ait, quod Concilium generale legitime congregatum probabiliter Beneficia conferre potest *argum. cap. cum in cunctis. in princ. de election.* qui tamen tex. id non probat.

3 Quando vero Concilium † est congregatum sine Papa ratione schismatis inquit Selua cum Abbas *supra*, quod tunc non poterit Beneficia conferre.

4 Mihi vero absolute † dicendum videtur Concilium non posse Beneficia conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, non enim ad id congregantur Concilia, nec de iure habent talem potestatem, posset quidem Papa, si vellet, in Concilio facere prouisiones Beneficiorum, sicut fecit B. Petrus in illa electione B. Matthiæ, & ita tenet Abbas *supra num. 34.*

5 Et de potestate Papæ, & Concilij † videndi sunt Turrecremata Cataldus, & Card. Albanus *de potestate Papæ* D. Anton. *2. p. summæ tit. 3. cap. 11.* Caiet. opus *de potestate Papæ*, Victoria *in relectione de potestate, Papæ & Concilij*, Franc. Turrianus *eod. tract.* Corduba *lib. 4. quæst. 1. cum sequentibus* Bannez Aragon, & alij *a. 2. quæst. 1. art. 10.* & Valentina *3. tom. dispnt. 1. quæst. 1.* Cardinal. Bellarminus, qui optime *1. tom. controuersia 4. lib. 2.* seu *2. to. controuers. 1.* Decius Berolus, & alii *in c. 1. de constit.* & relati per Felin. *in c. nonnulli de rescrip. num. 3.* Selua *d. quæst. 2.* Iacobatius, & Alaua *de Concilio* Corras. *supra* Cuchus *in instit. maior. lib. 2. tit. 2. & 3* Bursatus *cons. 109. lib. 1.* & Granutius ad Simoneram *de reseruatio. q. 14.*

6 Collegium autem † Cardinalium Sede vacante non posse Beneficia conferre manifestum est *c. vbi periculum, de elect. in 6. & Clem. ne Roman. eodem titulo* Corras. *supra* & alij.

7 Similiter etiam † Concilium Prouinciale non potest conferre Beneficia Prouinciæ, nec sinodale, seu Diœcesanum Beneficia Diœcesis, nisi quatenus ad cuius dispositionem spectant id permitteret, quia de iure non datur eis talis facultas, nec ad id congregantur.

CAP. III.

De Legato.

SVMMARIA.

DE Legato an possit Beneficia conferre, & de eo, & eius officio, & potestate qui agunt n. 1. & qui de eius potestate in conferendo Beneficia. n. 2.

Legati alii sunt à latere, alij missi, seu constituti, alii nati, & qui sint y n. 3.

Legati a latere possunt conferre Beneficia sua Prouinciæ, num. 4. ex priuilegio, id est prærogatiua, præ aliis Legatis, quam potestatem habent a iure statim quod sunt Legati a latere, num. 5. & sic iure ordinario etiam in Beneficiis exemptis, & iure Legationis, non in genere, sed in specie, quicquid Glos. & alii dicant à numero 6.

Licet sint Ordinarii, tamen sunt Ordinarii superinducti & non naturales, & sic odiosi, n. 9.

Prouisus a Legato iure Legationis, & vt Legato, non dicitur prouisus authoritate Apostolica n. 10. & 11 tamen prouisio Legati dicitur prouisio Sedis Apostolicæ, & appellatione, Sedis Apostolicæ, venit Legatus, nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cum dictione taxatiua ex eo, quod Legatus in sua Prouincia vices Sedis Apostolicæ gerit, n. 12 & 13.

Ideo literæ Legatorum dicuntur Apostolicæ, nu. 14 & etiam prouisus a Legato potest dici prouisus authoritate Apostolica, saltim large, n. 15.

*Infertur ad clausulam Breuium de capienda possessione, a*moris quibuscunque detentoribus, *quod si dicatur,* non tamen prouisus à Sede Apostolica, *vel etiam,* authoritate Apostolica *præseruentur etiam prouisi à Legato, seu Nuntiis, etiam si prouiderent authoritate ordinaria Legationis, num. 16.*

Legati à latere possunt conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico n. 17. etiam non facta mentione, nec derogatione d. iuris patronatus, n. 18.

Possunt etiam conferre Beneficia spectantia ad collationem exemptorum, & etiam si Beneficia ipsa sint exempta, Legatus enim est Ordinarius exemptorum, num. 19. & 20.

Possunt etiam conferre Beneficia, licet eorum collatio sit ad Sedem Apostolicam deuoluta. n. 21.

Illat e Gambari, quod Legato non currit tempus sex mensium ad conferendum, sicut currit aliis Ordinariis, n. 22 in quo tamen Lapus contra tenet. num. 23. sed Card. Imola, & alii concordant, quod licet ei currat tempus, tamen poterit conferre deuoluta ad Papam, siue aliam suæ Prouinciæ etiam ex propria negligentia, nu. 24. & 25. sed cum possit conferre deuoluta ex propria negligentia, verius videtur non currere sibi tempus, numero 26.

Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ, quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legationem contra communem, n. 27. quia Legatus potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collat. Clericorum alterius Prouinciæ, numero 28. nam in materia collationis attenditur locus, vbi situm est Beneficium,

& non locus, vbi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium, non persona negligent, numero 29.

E conuerso Legatus non potest conferre Beneficia, quæ essent extra Prouinciam, & per deuolutionem, vel alias spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia contra aliquos, n.30.

Cum Legatus non habeat facultatem conferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, eius prouisio nō præstat titulum coloratum, nisi constet esse intra limites suæ Legationis n.31.

Legatus non poterit conferre Beneficia ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati regularis exempti, cum Episcopus ea conferat authoritate Apostolica, & vt delegatus Papæ, num. 32. & 33. poterit tamen illa conferre ante deuolutionem factam ad Episcopum, & post deuolutionem ab Episcopo factam ad Papam. numero 34.

Legatus potest Beneficia vacatura suæ reseruare collationē cum modificatione tamen, & ea, quæ potest conferre, numero trigesimo quinto, & 36. vbi qui agunt de hoc, & hodie solum potest facere reseruationem specialem, numero 37.

Licet possit Legatus reseruare Beneficia vacatura etiam pro certa persona, ei tamen nullum ius quæritur, quia non potest dare ius ad vacaturum numero trigesimo octauo.

Potest Legatus ista facere existens etiam extra suam Prouinciam. n 39.

Legatus de latere in sua Prouincia concurrit sicut & Papa in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos est locus præuentioni, etiam in mensibus Ordinariis concessis à numero 40. & ponitur resolutio Rotæ.

Id procedere non obstantibus concordatis Germaniæ, fuit resolutum per Rotam, cuius decisiones ponuntur, num. 43. & 44.

Quod dictum est Legatum concurrere cum Ordinario, & eum posse præuenire in mensibus Ordinariis, recte procedit etiam attentis regulis hodiernis mensium quo ad quatuor menses Ordinariis non habentis alternatiuam, sed non videtur procedere quo ad sex menses alternatiuæ propter decretum irritans in ea positum, quod ligat Legatum à n. 45.

Nihilominus prouisio Legati de latere de Beneficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolii numero 50. vbi ponitur resolutio Rotæ, quæ tamen non videtur posse procedere, si decretum alternatiuæ esset iustificatum, numero 51.

Legatus de latere non potest conferre, vel reseruare Ecclesias Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas. seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas, n.52.

Non potest etiam conferre Beneficia reseruata n.53. imo & si sit Legato, vel Nuntio concessa facultas conferendi Beneficia qualitercumque vacantia, non poterit conferre reseruata, n.54.

Et si Legatus haberet facultatem conferendi Beneficia reseruata, non propterea potest conferre vacantia in Curia, nisi specialiter & expresse sit concessum, n. 55.

Legatus non potest conferre Beneficia litigiosa contra Probum à numero 56. nec Cardinalis vigore indulti. num 58.

Legatus habens facultatem conferendi litigiosa non potest conferre Beneficia iuris patronatus laici litigiosa nu. 61. quamuis prouisio Papæ de Beneficiis iuris patronatus etiam laicorum valeret, etiam non facta mentione, nec derogatione illius. n.62.

Non potest Legatus à latere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, n. 63. vnde prouisio ab eo facta sine præsentatione, aut consensu patroni erit nulla, quæ tamē, illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur n. 64. & sequenti, vbi ponitur Rotæ resolutio.

Recte potest Legatus conferrē Beneficia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni num.66.

Non potest etiam Legatus conferre Beneficia iuris patronatus mixti, n.67. quod tamen limitat Gambarus. quando Clerici haberent plures voces, quoniam tunc totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre exemplo iuris patronatus Vniuersitatis, in qua sunt laici, & clerici, n.68. sed ista limitatio non placet, nu.69. & in Vniuersitate est diuersa ratio, n.70. nec Couarr. tenet contrarium, dum ait, quod posset admitti huius patronatus derogatio, quia loquitur in derogatiōne facta à Papa num.71.

Bene potest Legatus conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex priuilegio, vel præscriptione, nec oportet ei derogare, nec de eo facere mentionem contra additionem Barbatiæ, n.72. & 63.

Quod dictum est de iure patronatus ex priuilegio procedit, etiam si sit priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non generale, contra Corrasium, quamuis secus sit in habente priuilegium speciale etiam perpetuum ad conferendum certa Beneficia. cum quo non potest Legatus concurrere secundum Abbas contra aliquos, maxime stante in priuilegio clausula decreti irritantis, à num. 75. & seq.

TErtio, † loco agendum est de Legato, an possit 1 Beneficia conferre, de quo, & eius officio authoritate, & potestate tractatus scripserunt And. Barbatia de Cardinalibus Legatis à latere Mart. Lauden. & Gundisaluus à Villadiego auditor Rotæ & Episcopus Oueten. de Legato Staphil. Boerius Brunellus, & Gambarus *de offic. & potestate Legati*, quorum plerique habentur Thom. *13. par. 2. tract. nouorum.* Plura etiam Hostien. *in sum. & specul. hoc titul.* Cuchus *in institutio. maioribus lib. 2. titul.* 5. & Lælius Zechus *de republica Ecclesiastica cap. de statu Legati*, aliqua Flam. Parisi. *de resignatione Benefi. lib. 7. quæst. 13. &* P. Enriquez *in sum. lib. 10. c. 28.*

2 Et de materia *huius cap.* † scilicet de potestate Legati in conferendo Beneficia agunt specul. *d. tit. de Legato §. nunc tractemus* Villad. *quæst. 9. 1. par.* Selua *de Benef. 2 par. q. 3.* Corras. *2. par. cap. 3.* Durand. *lib. 3. cap. 3.* & late Gambarus *lib. 3. per totum* Brunellus *conclu. 19. cum seq.*

3 Præmittendumque † est Legatos alios esse à latere alios missos, seu constitutos, alios natos. Legati à latere sunt Legati Cardinales, qui dicuntur à latere, quia sunt, seu mittuntur à latere Papæ Legati missi,

missi, seu constituti sunt alij Legati, qui à Papa mittuntur, seu constituuntur, qui non sunt Cardinales, qui Nuntij dici solent. Legati nati sunt, qui suarum prætextu, & ratione Ecclesiarum legationis sibi vendicant Dignitatem, & legatione funguntur, vt Archiepiscopus Cantuarien. & Eboracen. quæ tria genera Legatorum distinguit textus *in c. 1. de offic. Legati in 6.* & ibi glos. & D. & reliqui supra relati.

4 Hoc præmisso dico primo, † quod Legati à late-
5 re possunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ. † Et
quamuis Corras. *d. cap. 3. n. 4.* dicat eos conferre ex
priuilegio, intellige id est prærogatiua præ aliis Legatis à iure tamen habent hanc facultatem conferendi Beneficia statim, quod sunt Legati à latere. *d. cap. 1 de off. Legati in 6.* Specul. *supra* Decius *consil. 128.* Rebuffus *in praxi in forma vicariatus, num. 70* Zechus *de Benef. & pensio, Eccles. cap. 2. vers. Legati etiam.* Et sic
6 iure Ordinario Decius *supra* † Villad. *quæst. 9.* Gigas
de pensio. q. 6. n. 18. & 21. & Gambarus *d. lib. 3. n. 31* etiam in Beneficiis exemptis Gamb. *ibi n. 94.* & facit *c. 2. de offic. Legati in 6.* vbi probatur Legatos esse Ordinarios.

7 Quamuis glos. *in Clem. 2. de offic.* † *Ordin. verbo volumus,* dicat, quod conferunt authoritate Apostolica, & non sunt Ordinarij collatores, quam sequitur ibi Abbas, *num. 4.* dicens, quod licet potestas Legatorum respectu iurisdictionis, sit Ordinaria, vt *in d. ca. 2.* vt etiam dicit *in cap. si quis contra num. 4. de foro comp.* tamen respectu collationis Beneficiorum est extraordinaria, quia ex proprio officio legationis non venit potestas conferendi, & ideo Legati, non Cardinales hanc potestatem non habent, sed Cardinales Legati hoc habent ex speciali priuilegio, vt *in d. c. 1.* & sequuntur Colmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. § item circa. verbo. Legatorum circa fin. & § item quod omnia verbo Ordinarios,* Selua *2. par. num. 34. & 3. par. quæst 66. sub num 4 & 4. par. quæst. 9. num. 3.* & Probus ad Monach. *in cap. fin. de constitut. num 39. & in d. c. 2. de offic. Legati in 6. num. 3.* dicentes, quod Legatus de latere habet collationem Beneficiorum, non iure Legationis, quæ ad hoc non se extendit, sed ex quadam prærogatiua, & speciali priuilegio, vt *in d. c. 1.*

Sed quicquid isti velint † ista prærogatiua, & spe-
8 ciale priuilegium, quod vocant, competit Legatis à
latere de iure, & sic iure Ordinario, vt diximus, & iure legationis non in genere, sed in specie id est iure talis legationis à latere.

9 Verum, † licet sint Ordinarij tamen sunt Ordinarij superinducti, & non naturales, & sic odiosi ex glos. *in d. Clem. 2* & Bonifacio *ibi num. 7.* Abbas *in d. cap. si quis contra num. 4.* Simoneta *de reseruatio. quæst. 89. num. 3.* & ibi Granutius *litera A.* Sarnens. *in regul. de valore quæst. 2.* Cassad. *decis. 1. num. 3. & 3. num. 11. de decretu. & reseruatio.* Crescen. *decis. 20. de Præben.* Puteus *decis. 45. in fin. lib. 2.* & Rota *decis. 206. num. 5. par. 1. diuersorum,* & Goncalez *ad reg. mensium glos. 21. numero 38.* qui tamen male dicit eos improprie Ordinarios.

10 Ex quibus infertur, † quod prouisus à Legato iure legationis, & vt Legato, non dicitur prouisus authoritate Apostolica *cap. bi qui de Præben. in 6.*
& ibi glos. Domin. & Francus, *nu. 5. & cap. si Apostolica*
eod. & sic dicit † Bonif. *in d. Clemen. 2. de offic. ordin. nu.* 11
9. quod non placet id, quod dicit *d. glos. ibi,* quod prouisio Legati censetur facta authoritate Apostolica, quia contra *d. capitulum bi qui,* esset expresse.

Et tamen prouisio † Legati dicitur prouisio se- 12
dis Apostolicæ Anastasius Germonius *de indultis Cardinal. § tibi quo ad vixeris num. 101.* & Rota *d. decis. 206. par. 1 num. 5.* dicentes appellatione, *prouisionis sedis Apostolicæ,* venire prouisionem Legati ex glos. *verbo transeundi. in cap. si Abbatem. de elect. in sexto,* quam ibi sequuntur Ioan. Andr. Domin. *num. 5.* & Francus 4. quæ ait, quod appellatione, *sedis Apostolicæ,* venit Legatus de latere, nisi proferatur in materia soli Papæ reseruata, aut cum dictione, tantum, vel simili, vt ibi aiunt Domin. & Francus, & Cardinal. *numero 12. in Clemen. quia contingit. de religiosis. domibus,* & ibidem Imola. Villad. *d. quæstione, 9. numero 7.*

Quæ glossa ex eo procedit, † quod Legatus in 13
sua Prouincia vices sedis Apostolicæ gerit in non reseruatis *cap. mandata. de præsumpt.* Cuchus. *d. lib. 2. titulo. 5. numero 22.* & in Prouincia sibi decreta repræsentat Papam Bonif. *in d. Clem. 2. de offic. ordin.* seu *prima de officio Legati, num. 13.* Villad. *1. parte. quæstione 9.*

Et ideo literæ Legatorum dicuntur † Apostolicæ 14
Sarnen. *in d. reg. de valore quæst. 2* vnde fit, † vt etiam 15
prouisus à Legato possit dici prouisus authoritate Apostolica saltim large, licet non ad effectum. *d. ca. bi qui.*

Ex quo inferri potest, † ad clausulam Breuium 16
de capienda possessione, *amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis, non tamen à nobis prouisis,* quod si dicatur, vt aliquando dicitur, *non tamen prouisis ex sede Apostolica,* vel etiam, *authoritate Apostolica,* præseruentur etiam prouisi à Legatis, seu Nuntiis, etiam si prouiderent authoritate ordinaria legationis, ad quod facit quod dictum est supra *ca. 1. n. 641.* & post hæc tradit Goncalez *glos. 9. in annotat. à n. 268.*

Prædicta conclusio, † quod Legati à latere pos- 17
sunt conferre Beneficia suæ Prouinciæ, ampliatur primo, vt possint conferre Beneficia etiam de iure patronatus Ecclesiastico, seu Clericorum *cap. dilectus. de offic. Legati c. cũ dilectus. de iure patron.* Rochus *de iure patron. verb. honorificum. num. 4. & 11.* Paulus de Citadinis *eod. tract. 7. par. num. 16.* & Lamber. *1. par. 1. lib. quæst. 1. art. 6. num. 4. & 3. par. 2. lib. quæst. 8. art. 1. & qu. 9. articul. 1. num. 2.* Rebuffus *in praxi. 3. part. signatura verbo, nec non iuris patronatus, num. 6.* Gigas *de pensio. quæst. 24. num 1.* Probus ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in 6. num 12. 14. & 15.* Villadiego *d. quæstione 9. numero 23.* Brunellus *conclusione. 23.* Corras. *d. cap. 3. num. 4.* Gambarus *d. lib. 3. numero 9. & 239.* Cuchus *d. lib. 2. titul. 5. numero 68.* & Zechus. *d. cap 2. versiculo Legati etiam, & de republica Ecclesiast. d. cap. de statu Legati sub numero quarto, versicul. secundo potest.*

Et hoc intelligitur † etiã non facta mẽtione, nec 18
derogatione iuris patronatus, quia non solum Papa

sed

sed etiam Legatus potest huiusmodi Beueficia conferre nulla facta mentioue, quod finr iuris patronatus clericorum *d. cap. cum dilectus.* Felin. *in tract. quando litera Apostolicæ limitat.* 3. Rebuffus, Gigas, & alii citati, & Couarruuias, *pract. quæst. cap. 36. numero 2.*

19 Secuudo, ampliatur, † vt possint couferre Beneficia spectantia etiam ad collatiouem exemptorum Cosmas. *d. tit. de collat. §. item circa, verba legatorum,* Selua *3. par. quæst. 66.* Corras. *d. n. 4.* Gambarus *d. lib. 3 n. 11.* & Zechus *supra.* Legatus euim est Ordinarius exemptorum, vt ait Gambarus *ibi nu. 12.* & Cuchus
20 *supra num. 68. & 94.* cum † Villadiego, & aliis. Quare procedit etiam si ipsa Beneficia sunt etiam exempta, Gambarus *ibi num. 94.* & dictum est supra *numero 9.*

21 Tertio, ampliatur, † vt possint eonferre Beneficia, etiam si eorum eollatio sit ad sedem Apostolicam deuoluta *cap. penul. de Præbendu glos. fin. in d. cap. 1. de officio Legati in 6. & in Clemen. si de Beneficio verbo, siue ad uos de Præbendis ad fin.* & sequuntur Atchid. Dominic. & Francus *num. 6. in d. cap. 1.* & ibi Probus ad Monachum *num. 8.* Cardinal. *in d. Clem. si de Beneficio. num. 4. quæst. 5.* & ibidem Imola, & Bon. f. *num. 52.* Villadiego *d. quæst. 9. à num. 5.* Bruuell. *conclusione 21.* Boerius, *num. 19.* Rota *decisione 3. de offic. Legati alias 119. in nouis in additione ad fin.* Ægidius Bellamera *decisione 106.* Capella Tolosana *decisione 435.* Puteus *decisione 266. lib. 2.* Corras. *d. num. 4.* Gambarus supra *num. 13. & 624.* Cuchus *supra n. 79.* P. Gregor. *de Benef. c. 2. num. 4. &* Zechus *d. c. de statu Legati sub num. 4. versicul. 3. potest, & d. cap. 2. de Benef. & pensio. versicul. Legati etiam.*

22 Ex quo infert Gambarus † *ibi nu. 14. & 622.* quod Legato non currit tempus sex mensium ad conferendum, sicut currit aliis Ordinatiis, vt *in c. 2. de concess. Præbend.* nam deuolutio ab eo non potest fieri nisi ad Papam, cum nulli alij subsit, & deuoluta ad Papam ipse confert, vt dicimus.

23 In quo tamen Lapus † *d. Clementina si de Beneficio* dicit Legato currere tempus semestre ad conferendum, de quo *in d. cap. 2. de concess. Præbend.* cum sit Ordinarius *d. cap. 2. de officio Legati in 6.* quem sequitur Bonifacius ibi *in d. Clementina, si de Beneficio num. quinquagesimo tertio, & 54* diceus cum eo, quod si fuerit uegligeus in aliquo conferendo, non poterit illud ex post conferre, si deuoluta sit collatio ad Papam.

24 Sed Cardiu. *d.* † *quæst. 5.* & Imola *ibidem*, & idem Imola *in cap. 2. de concess. Præben.* Villad. *d. quæst. 9. num. 10.* Brunell. *conclusione 19.* & Selna *2. parte quæst. 3. num. 42. & 3. parte quæst. 64. num. 5.* doceut, quod licet Legato currat tempus, vt inquit Lapus, tamen poterit conferre donec conferre potest quilibet suæ Legationis siue iure proprio, siue deuolutio, sed postquã deuoluta esset collatio ad Prælatum extra suam Legatiouem, ex sua, & aliorum negligentia, tuuc conferre uon poterit quo vsque vltimate sit facta deuolutio ad Papam.

25 Vnde Rota apud Puteum † *d. decis. 266. lib. 2.* & apud Mohed. *decis. 3. de offic. delegati,* alias 266. bis tenuit Legatum de latere posse conferre Beneficia ad Papam deuoluta etiam ex propria negligentia contra Bonifacium supra.

Sed certe, cum Legatus possit † couferre Bene- 26
ficia deuoluta ex propria uegligentia, verius videtur non currere sibi tempus. Vt dicit Gambarus *supra.*

Qui rursus *ibi num. 22.* † contra communem, 27
quam tenet Rebuffus *in concordatis titulo de Regia ad Prælaturas nominatione §. 1. verb. intra sex menses versic. Legatus vero*, & secuta est Rota apud Mohed. *supra* docet Legatum posse couferre Beueficia suæ Prouinciæ, quamuis deuoluta ad Prælatum extra suam Legatiouem, licet inferius *num. 624.* videatur variare, quod probatur, quia Legatus de latere potest conferre Beneficia suæ Prouinciæ spectantia ad collationem Clericorum alterius Prouiuciæ, vt recte teuet, & probat Romanus *consi. 361.* vbi Hor. Mand. *litera A.* quem sequuntur Felin. *in ca. postulasti de foro competet. ad fin.* Selua *2. parte quæst. 3. num 38.* Probus *d. c. 1. à num. 10.* Rochus *verb. honorificum num. 11.* Lamber. *3 p. 2. lib. quæst. 8. artic. 5.* Æneas de Falcon. *de reseruatio. 2. p. præludio 1. num. 1.* Cuchus *supra à num. 85.* & Zechus sub *d. num. 4 versi. 5. potest.* facit tex. *in d. ca. 1. & in cap. de liberatione 4. §. prohibemus,* ibi, *qui Beneficia infra Legationem eiusdem obtinentes de officio Legati in 6.*

Et ratio est, nam in materia collationis † atten- 28
ditur locus, vbi situm est Beneficium, & non locus, vbi est persona, ad quam spectat collatio, & attenditur Beneficium, nou persona uegligens, *clement. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, & ibi glossa verbo locorum, & versiculo sua,* quam sequitur ib. Cardinalis *num. 12.* & facit *cap. sane, & c. fin. de foro comp.* Rom. *supra,* vbi Maudos. *litera D.* Probus *supra numero 16.* Simoneta *de reseruatio quæstione 75.* & ibi Granutius Cassaneus *consilio 31. post numero 25.* Tiraquellus *de retractu Linagier §. 36. glos. 3. num. 27.* Cuchus *supra num. 86.* P Gregor. *de Benef. c. 39.* & alij relati, & Rota in vna Meteu. Parochialis de anno 1552. vt per Caputaquen. *dec. 178. p. 1.* quamuis in vna Vassonen. Sacristiæ de anno 1539. contrarium tenuerit exclusa opinione Romaui, vt per Mohed. *decisio 3. de Præben.* alias *92.* & nouissime sequatur Goncalez *glos. 10. num. 30 & 31.*

Vnde è conuerso Legatus † uon potest confer- 29
re Beneficia, quæ essent extra Proniuciam, & per deuolutionem, vel alias, spectarent ad collationem alicuius Prælati de Prouincia, vt tenent Butrius, & Imola *in d. cap. secundo de concess. Præbend.* & ibidem Rebuffus *in Repetitione circa fin. versiculo. 13. quæritur, & in praxi titulo de deuolutio. num. 38.* & Probus *supra numero. 9.* cum Bruuello *supra,* & Gambarus *supra à numero 16. & 20.* quamuis contrarium teneant Cosmas *d. titulo de collatio. §. item circa. verbo. Legatorum,* & Selua *2. parte quæstione 3. numero 40. & 3. p. quæstione sexagesima sexta.* quos male per se citat Rebuffus *ibi.*

Et eum Legatus non † habeat facultatem con- 30
ferendi Beneficia existentia extra suam Prouinciam, eius prouisio nou præstat titulum coloratum nisi constet esse intra limites suæ legationis, vt fuit

† di-

31 † dictum in vna Reglen Canonicatus supra relata c. i.n 415.

32 At Legatus non poterit conferre † Beneficia ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati regularis exempti, quæ Episcopus confert authoritate Apostolica ex *d. Clem. 1. de supplenda negligentia Prælatorum*, vt docent Cosmas *supra* Selua *d. quæst. 66. num. 2.* & Rebuffus *d. titulo deuolutio. num. 37. & in d.*

33 *rep. cap 2. circa fin. versic. 14. quæritur.* † Nam cum in isto casu Episcopus conferat, vt Delegatus Papæ, non potest Legatus se intromittere, ex *cap. studuisti. de officio Legati* glos. *in d. Clement. si de Benefic. verbo sint ad nos. ad fin.* Imola *in Clement. cum ex eo de sententia excommun.* facit textus *in cap. dudum, & in cap. quamuis secundo, de Præben. in sexto*, & quod dicit Abbas, *in cap. dilectus de officio Legati ad fin.* quem sequitur Cotas. *de cap. tertio, numero 15.* de quo infra *à numero septuagesimoquinto*, licet de eo dubitet Brunellus supra. *d. conclusione 19.*

34 Poterit tamen Legatus illa † Beneficia conferre ante deuolutionem factam ad Episcopum, & post deuolutionem ab Episcopo ex eius negligentia factam ad Papam, vt recte docet Selua. *d. quæstione 66. numero 5.* & Rebuffus. *d. versiculo decimo quarto quæritur.*

35 Quarto ampliatur, † vt Legatus possit etiam Beneficia vacatura suæ reseruare collationi *c. præsenti. de officio Legati in 6* Corras. *d. cap. 3. numero 4.* Zechus. *d. cap. 2. de benefic. & pensio. versiculo Legati*, etiam de

36 quo late Specul. *titulo de Legato. §. nunc tractemus.* † Villad. *d. quæstione 9. num.* 37. Brunell. *conclusione 20.* Æneas de Falcon. *de reseruatio. 2. partic.* Simoncta *quæstione 2. numero 7. & quæstione 94.* vbi Gtanutius Gambarus *lib. 4. rubrica de potestate Legati in reseruando* Cuchus *d. lib. 2. titul. 5. à numero 73.* & P. Gregor. *de Benef. cap. 24. num. 24.* qui dicunt, quod Legatis pariter de latere reseruationes conceduntur, cum modificatione tamen. *d. cap. præsenti & cap. de liberatione eod. tit.* vt per glossam penul. *circa fi. in c. 2. de concess. Præben. in 6.* nam Legatus ea Beneficia potest reseruare, quæ potest conferre Gambarus supra, *num. 1. & 7.*

37 Et Æneas *d. 2 par q. 2. & 3. ait*, † quod, licet antequam emanasset restrictio. *d c. præsenti. §. 1.* Legatus posset generaliter reseruare Beneficia suæ legationis, tamẽ hodie solum potest facere reseruationem specialem ex *d. §. 1.*

38 Sed licet possit † Legatus reseruare Beneficia vacatura suæ collationi, etiam pro certa persona, vt *in cap. cum dilectus de iure patron.* ei tamen nullum ius, nec in re, nec ad rem quæritur, quia non potest tamen dare ius ad vacaturum, vt *in cap. dilectus. 1. de Præben.* Corras. & Zechus *supra*, & docet Specul. *supra*, & Abbas *in d. cap. dilectus num. 3.* dicens posse Legatum variare, & alteri conferre Beneficium reseruatum, ad solum enim Papam spectat dare ius ad vacatura, vt dicetur infra *10. par. cap. 1.* sequitur Æneas *d. 2. par. præludio 6.* Simoneta. *d. quæst. 94. à numero. 2.* Gambarus, *vbi proxime numero 3. 4. & 5.* Duaren. *de Beneficiis lib. 3. cap. 3.* & Cuchus *supra numero 77.*

Quinto ampliatur, † vt possit Legatus de latere 39 ista facere existens etiam extra Prouinciam sibi cõmissam glos. *in cap. nemo de offic. Legati* Archid. *in cap. fin. eod. titul. in 6.* Bonif. *in Clem. 2. de offic ord sen 1. de of. Legati, num. 24. & 25.* Selua *3 par. quæst. 63. nu. 1.* Æneas *d 2. par. quæst. 4. num. 12.* Sarnen. *in regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis quæst. 3.* Corral. *supra*, & Gambar. *lib. 3. num. 24 & 610.* facit glos. *in cap. si Abbatem verb. in prouincia de electione in 6.* & quod tradit Gambarus *lib. 1. rubrica de potestate Legati extra prouinciam*, & Villadiego *de Legato quæst. 15. par. num. 1.* Brunell. *conclus. 25.*

Ex quibus patet † Legatum de latere in sua Pro- 40 uincia cõcurrere sicut & Papam in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario, & inter eos esse locum præuentioni *cap. si à sede Apostolica de Præben. in 6. & ibi glos. 1.* & D *glos. fin. in d. cap. 1. de offic. Legati in 6* & ibi Francus *num. 8.* & alij. & Probus ad Monach. *ibi num. 13 15. & 16. & in cap. vt animarum de constitutionibus, num. 39* Cosmas *in pragmatica sanctione titulo de collatio. § neque verbo præuentionem.* Æneas de Falcon. *d 2. par. 1. præludio* Corras. *d. cap. 3. num. 5. & 6.* Duaren *d. lib. 3. cap. 3.* P. Gregor. *cap. 38. num. 6.* Quintanaduennas *lib. 1. Eccles. cap. 5. num. 3.* Puteus *decis. 345. lib. 2* Caputaquen. *287. num. 2. par. 1.* & Mohed. *decisio. 3. de offic. deleg.* etiam in mensibus Ordinariis concessis Gomezius *de expectatiuis num. 16.* Gambarus *d. lib. 3.* & Zerola *in praxi Episcopali 1. par. 2. t. verb. derogatio*, & fuit resolutum in vna Assisien. Benefic 19. Martij 1587. coram D. Orano, in qua fuit † dictum, *constare de pri-* 41 *mo extremo ex instrumento possessionis, de secundo autem ex sustentatione litis, & de titulo dubitari non posse, cum Legatus de latere contulerit Beneficium, qui de iure communi conferre potest omnia Beneficia existentia in sua Prouincia* cap. 1. de officio legati in 6 ca. si à sede de Præben. eodem lib. *etiam in mensibus concessis Ordinariis per regulas Cancellariæ*, Gambar. lib. 3. num. 78. *nec obstare, quod dicitur Octauium habuisse alia Beneficia & sic non potuisse legitime ei de alio conferre obstante decreto Concilij* sess. 24. cap. 17. *... fuit responsum, quod Concilium prohibet retentionem, non autem assecutionem, nam & ita fuit per Congregationem resolutum in vna Salamantina dimidia Portionis coram eodem pendente, propterea hæc exceptio in iudicio spolij non est admittẽda, quia in petitorio poterit docere de dispensatione, & interim debet restitui, nam execrabilis restituitur* Puteus decisione 99. lib. 1. & 13. de restitutione spoliatorum, &c. & post hæc tradit Gonçalez *§. 2. proœm. num. 54.* idque procedere † non obstantibus concordatis Germa- 42 niæ, & Galliæ, fuit nouissime resolutum in causa Virdunen. Canonicatus sexto Martij, & 19. Iunij 1595. coram D. Pamphilio, vt in sequentibus decisionibus, quas hic ponere placuit, deseruiunt enim etiam ad alia dicenda.

cap. cum ex officii de præscript. sub num. 36. & Crescentil. *decis. 2. de Præben.* quod decretum alternatiuæ annullat acceptationem expectantis.

49 Quamuis † Zerola *d. versic. de regatio* dicat Legatum concurrere accumulatiue cum Ordinario, non solum in quatuor, sed etiam in sex mensibus alternatiuæ, sed de isto authore, non est multum curandum, multa enim confundit, & barbare procedit. Et vide quæ de nuntio dicemus infra 4. *dub. a n. 132.*

50 Nihilominus prouisio Legati † de latere de Beneficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolii, non obstante d. decreto, vt postea fuit resolutum in d. Assisien. Beneficij 11. Iunij 1587. coram D. Comitulo his verbis *Ex eo, quod refert Sarnen.* in regula de triennali quæst. 28. *Rotam iudicasse contra validitatem prouisionis à Legato de latere factæ, d. Beneficiis vacantibus in mensibus ordinarii per regulam cancellariæ reseruatis, dubitauit, an D. Octauio suffragaretur titulus habitus a bona memoria Cardinali Riario, maxime cum eius facultas minus comprehendere diceretur, quam a iure communi Legato de latere in materia beneficiali tributum sit, & Domini resoluerunt suffragari in hoc iudicio spolii, in quo sufficit docere de titulo colorato, licet alias inualido Cassad.* decis. 1. numero 10. de restitutione spoliat. *cum enim Cardinalis Legatus habeat a iure facultatem conferendi Beneficia intra suam Legationem vacantia.* cap. primo de officio legati libro sexto, cap. si à Sede, de Præben. eodem lib. *Fedr.* cons. 65. *eius collatio tribuit titulum coloratum, quamuis facultas originalis illi competens, ex aliquo accidenti restricta fuisset, vel impedita ad tradita per Abb.* in ca. cum nostris de concess. Præben. *Rebuf.* de pacific's possess. num. 42. *Puteus* decis. 26. & 180. lib. 3. *non obstat, quod stante alternatiua concessa Episcopis cum decreto irritan. vt per Sarnen.* d. quæstione 28. *prouisio Legati in mensibus Ordinarii videatur discolorata, quia aliqui ex Dominis sentiebant hoc posse procedere, si Episcopi haberent indultum exclusiuum aliorum collatorum, & omnes conueniebant, quod sicut prouisio Ordinarij in mensibus expectantium, etiam ex mente eiusdem Sarnen. non obstante decreto irritanti, præbet titulum coloratum ita etiam prouisio Legati in mensibus Ordinarii ad effectum, vt interim non sit retardanda restitutio in spolio Achilles,* decis. 5. de titulo, *nec enim omne decretum irritans positum in reseruatione infecit titulum, & possessionem. Puteus* decis. 50. lib. 1. & decis. 180. lib 3. *resolutiones, quarũ meminit Sarnen..* in d. q. 28. *visa sunt transire, non absque difficultate propter* decisionem *Crescen. 160. & Putei 345.* lib. 2. *sed operæ pretium non fuit in illis insistere, & minus fuit necesse examinare literas facultatis bonæ memoriæ Cardinalis S. Sixti, cum enim non releuent in hoc iudicio possessorio ad tex.* in cap. in literis de restitutione spoliat. *reiiciuntur ad petitorium, vt alias dictum fuit in hac eadem causa coram R. P. D. Orano.*

Verum ista decisio non videtur posse proce-
51 dere, si decretum † alternatiuæ esset iustificatum, quia constaret de vacatione in mense alternatiuæ, & acceptatione illius ex traditis supra *cap. 1. a numero 414.*

Limitatur tamen prædicta *concl. 1.* vt Legatus de latere † non possit conferre, vel reseruare Ecclesias 52 Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas. *cap. deliberatione de offic. legati in 6. glos. fi. in d. c. 1.* & Corat. *d. c. 3. n. 10.*

Secundo limitatur, † vt non possit conferre Be- 53 neficia reseruata *d. glos. fin. in d. c. 1.* & Probus ad Monachum *ibi n. 10. & 11* Villad. *c. 9. n. 4.* Corras. *d. cap. 3. n. 7.* & 10. Gambarus *d. lib. 3. à n. 116.* & Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. num. 80.* qui alios referunt, Crescen. *decis. 20. de Præben. sub num. 3.* & Rota in Regien. Canonicatus 17. Nouembr. 1595. supra relata *cap. 1. num. 415.* nam in reseruatis Summo Pontifici Legatus non potest se intromittere *ca. quod translationem. de officio legati,* & post hæc tradit Goncalez *glos. 24. num. 21. & a num. 38.* vbi quod regula mensium, dum excipit Cardinales, intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus, vt Episcopis, non de Cardinalibus Legatis.

Imo, & si sit Legato, vel Nuntio cõcessa facultas conferendi Beneficia † qualitercumque vacantia, 54 non tamen poterit conferre Beneficia reseruata siue generaliter, siue specialiter Rota *decis. 3. de officio legati in nouis, & in additione* Capella Tolos. *decisione* 435 & ibi Aufrer. Probus *d. num. 10.* Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. quæstione principali effectu 6.* Simo. *quæstione 81.* Mandos. *de signatura gratiæ titulo de indulto conferendi Beneficia reseruata in princ.* & in causa Canonicatus S. Martini coram D Caputaquen. 2. Maij 1561. fuit dictum *Legatum de latere non habere facultatem conferendi Beneficia reseruata vllo modo, licet ei sit data ampla facultas conferendi, &c. vt in decisione* Coræ. 106.

Et si Legatus habeat facultatem † conferendi 55 Beneficia reseruata, non propterea potest conferre Beneficia vacantia in curia, nisi specialiter, & expresse sit concessum, ex *c. 2. de Præben. in 6.* & ibi Dd. Gigas *consil 7. nu. 6. & consi. 10. num. 2* ad dicta infra *in p. cap. 1. num. 28.*

Tertio limitatur, † vt Legatus non possit confer- 56 re Beneficia litigiosa, ex *cap. 1. & 2. vt lite pendente in 6.* Lancellot. *de attentatis 2. par. in præfatione, num. 617.* Rota *decisione 198. lib 3 par. 3. diuersorum,* quæ ait, quod beneficia litigiosa conferri non possunt ab aliis, quam à Pontifice. Et fuit resolutum † in vna 57 Tullen. Prioratus 28. Nouemb. 1594 coram D. Seraphino; in qua fuit dictum, *Legatum etiam de Latere non posse conferre Beneficia litigiosa, quæ in eius manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione, &c.* & in causa Virdunen. Canonicatus 28. April. 1595. coram D. Pamphilio, fuit etiam dictum, quod, *si Beneficium sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta tex.* in ca. 2. vt lite pendente in *6. Legatus etiam de Latere in illius collatione se intromittere non poterit, &c.* Et similiter † Cardinales Ordinarij collatores vi- gore induli non possunt conferre Beneficia liti- 58 giosa, seu in eis subrogare, ex quo de iure communi prohibetur per *d. cap. 1. & 2.* & indultum solum tollit obstaculum reseruationis regularum, vt per Goncalez *glos. 24. num. 27.* qui allegat Lancellotum *d. c. 4. in præfatione sub num. 304.* in vltima impressione, & ait fuisse resolutum 20. Februarij. 1604. coram D.

Lira,

Lita, in vna Hispalen. Beneficij de Xerez, & alias sę-
pius conducit *decis.* Puteï 84. *lib.* 3.
39 Erit a tenendum est, quamuis Probus † ad Mo-
nachum *in d. cap.* 1. *de officio Legati in* 6. *num.* 8. dicat
Legatum posse conferre Beneficia reseruata, & affe-
cta sedi Apostolicæ ratione litigij iuxta *d. cap.* 2. *vt lite*
pendente, & allegat glos. *verb. siue ad nos in Clem. si de*
Beneficio de Praben. quæ id non dicit, Capellam To-
los. *decis.* 435. quæ tamen potius sentit contrarium
& Aufre. *ibi.* Et idem tenet Gambarus *d. libro* 3. *n.* 431.
60 *& sequentibus.* vbi † docet Legatum non posse con-
ferre Beneficia iuris patronatus litigiosa, non quia
iuris patronatus, sed quia litigiosa ex *d. cap.* 2. *&*
quando haberet facultatem conferendi litigiosa,
an possit illa conferre, dubitat à *num.* 433. in quo mi-
hi verius videtur non posse propter præiudicium
61 patroni laici, † cui saluum erat ius præsentãdi lite fi-
nita *Clem.* 1 *vt lite pendente*, Cassador. *decis.* 3. *nu.* 2. *eod.*
tit. cui Legatus non potest præiudicare; vt dicetur
statim.

Quamuis prouisio facta à Papa de Beneficiis iu-
62 ris patronatus † etiam laicorum valeat, etiam non
facta mentione, nec derogatione iuris patronatus,
Cassador. *decis.* 3. Crescen. *decis.* 8. *de iure patron.* Chisa-
nen. *decis.* 75. *in manuscrip.* Sarnen. *in reg. de sub rogan.*
quæst. 6. *& in reg. de impetrantib. per obitum familiarium*
Cardin. quæst. 8. & Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib.*
2. *q.* 4. *num.* 52. quia respectu Papæ non censetur præ-
iudicium considerabile, de quo Couarru. *pract. c.* 36.
num 7.
63 Quarto limitatur, † vt non possit Legatus à La-
tere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum,
glos. *in Clem. per literas de Prabend. verb. Apostolicis*, Feli.
in tract. quando litera Apostolica. Glossat. *regula* 40. *Can-*
cella. versiculo quo ad secundam, Probus ad Monach.
in d. cap. 1. *de offic. Legati in* 6. *sub numero* 16. Rochus *de*
iure patron. verb. honorificum, numero 8. Paul. de Citadi-
nis *eod. tract.* 7. *par. num.* 16. & Lambert. 3. *part.* 2. *lib. qu.*
8. *art.* 1. *&* 2. Rebuffus *in praxi.* 3. *par. signatura, verb. nec*
non iuris patronatus, *num.* 30. Gambarus *d. lib.* 3. *à*
num. 239. Corras. *d. cap.* 3. *num.* 11. *&* 12. *&* 4. *par. cap. vlt.*
num 33. Duar. *de Benefi. lib.* 3. *ca.* 3. & Cuchus *d. lib.* 2. *tit.*
5. *num.* 77. cum Villadie. *de Legato, quæst.* 9. *n.* 22. Quin-
tanaduen. sup. Brunell. *conclus.* 24. Aym. *cons.* 63. *n.* 6. *&*
82. *num.* 16.
64 Vnde prouisio Beneficij iuris patronatus † lai-
corum facta à Legato sine præsentatione, aut con-
sensu patroni, erit nulla, quæ tamen illo non recla-
mante intra tempus datum ad præsentandum, su-
stinebitur, Lamber. *d. quæstione* 8. *artic.* 2. *num.* 3. &
Gambarus *d. lib.* 3. *num.* 343. sicut in prouisione facta
ab Ordinario dicetur infra *capitul. vltimo*, *à numero*
241.
65 Et sic in vna Barchinonen. fuit resolum, † quod,
cum non constet de præsentatione, aut reclamatio-
ne patroni, valet prouisio Nuntij, si non habeat
excepta Beneficia iuris patronatus, vt apud Anton.
August. & habetur 3. *par. diuersorum*, *lib.* 3. *decisione*,
1482.
66 Recte tamen potest Legatus conferre † Benefi-
cia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episco-
pum ex negligentia patroni, Selua 2. *par. q.* 3. *nu.* 41. *&*
alij.
Idemque dicendum est de Beneficiis iuris † pa- 67
tronatus mixti, scilicet laicorum, & Clericorum,
quod etiam non potest Legatus ea conferre Abb.
in cap. fin. de iure patron. & in cap. dilectus, de offic. Legati,
Felin. *in d. tract. quando litera Apostolica, ampliatione* 6.
& in ca. multorum num 3. *de Iudæis*, Glossator *supra*, Sel-
ua 2. *par. quæst.* 3. *n.* 39 *&* 3 *par. quæst.* 11. *num.* 17 *&* 18. Vil-
ladiego *d. q.* 9. *num.* 28. Brunell. *conclus.* 23. 3. *declaratione*
Rochus *verb. ius, num.* 15. Lamber. *d. quæst* 8. *art.* 4. *& q.*
9. *sequen. art.* 9. Rebuf. *de nominatio quæst.* 15. *num.* 7. Gi-
gas *de pensio. quæst.* 24 *num.* 3. Corras. *d. n.* 11. *&* 12. Gam-
barus *d. lib.* 3. *a num.* 355. Mandos. *reg.* 1. *Cancell. quæst.* 10.
num. 8. Couar. *d. cap.* 36. *pract. num.* 5. Granutius ad Si-
monetam *de reseruatio. quæst.* 9. *num.* 9. Zauallos *in suis*
communibus contra communes, quæst. 613. & Puteus *decis.*
357. *lib.* 3. *num.* 2. Et faciunt quæ de reseruatione dixi
supra *cap.* 1. *à num.* 558. Quamuis contrarium teneant
Paulus de Ciradinis *d.* 7. *par. nu.* 16. Cuchus, qui alios
citat *d. tit.* 5. *n.* 78. & Zechus *de statu Legati, sub num.* 4.
versi. 2. *potest.*
Quod tamen Gambarus *vbi supra, num.* † 369. *&* 68
sequen. limitat, quando ius patronatus esset commu
ne laicis, & clericis, & clerici habent plures voces,
quoniam tunc, inquit, totum iudicabitur Ecclesia-
sticum, & Legatus poterit conferre per ea, quæ tra-
dit Bart. *in l. fin.* 3. *colum. de Colleg. illicitis*, *&* Io. de Li-
gnano *in cap. dilectus* 3. *de Praben.* quem sequitur Felin.
in cap. ex literis col. 1. *de constitut. & in cap.* 1. *sub num.* 6. *de*
præscrip. & Maranta *in speculo Aduocato.* 4. *par.* 11. *distin.*
num. 23. & alij supra relati *cap.* 1. *num....* quando docet
modum discernendæ Vniuersitatis Ecclesiæ à sæ-
culari, & ostendit, quod si ius patronatus spectaret
ad Vniuersitatem Scholarium, in qua essent plures
laici, quam clerici, totum hoc vocaretur seculare, &
è contra Rochus *sup. n.* 16. & Lamber. 1. *par. lib.* 1. *qu.* 1.
art. 10. *num.* 10. & Ferretus *consil.* 132. *num.* 5. *&* 6. &
Gambarum in proposito refert, nec reprobat Gra-
nutius ad Simonetam *vbi proxime*, *num.* 8. & sequi-
tur Gonçalez *glos.* 18. *à num.* 15. loquens de reserua-
tione.
Sed ista sublimitatio non videtur vera, & † est 69
contra mentem Dd. quos citauimus, qui indistin-
cte loquuntur, & eorum rationes etiam hic mili-
tant, maxime quod præiudicaretur laicis ex societa-
te clericorum, & sic retraherentur à fundatione, &
simile de Vniuersitate † est longe diuersum, & di- 7•
uersæ rationis ex adductis per Rochum *d. num.* 16.
& Felin. *sub d. n.* 6. & Marantam *supra*, & si illud vale-
ret, procederet etiam, quando clerici haberent æ-
quales voces, nam etiam Vniuersitas, in qua sunt æ-
quales clerici, & laici, dicitur Ecclesiastica Bart. &
alii *supra*.
Et quamuis Couar. *sup.* dicat, † quod si ius patro- 71
natus huiusmodi ad laicum vnum, & ad duos cleri-
cos ratione Ecclesiarum pertineret, ita quidem,
quod maior pars, & potentius suffragium ex duob.
clericis constaret, quo ad præsentationem posset ad
mitti huius patronatus derogatio, loquitur tamen,
& intelligitur Couarru. *in derogatione facta à Papa*, &
ita male eum allegat Gonçalez *supra n.* 17. sicut et-

iam male allegat Crescendum *decisione 3. de iure pa-*
tron. & decis. 574. p. 1. diuers.
72 Sublimitatur autem ista quarta limitatio, † vt
non procedat in Beneficiis iuris patronatus laico-
rum ex priuilegio, vel præscriptione, nam ista bene
potest Legatus conferre, nec oportet aliter deroga-
re tali iuri patronatus, nec de eo facere mentionem
ex quo cessat ratio retractionis à fundatione, & do-
tatione Abb. *in d. c. dilectus in fin. de offic. Legati,* Card.
in d. Clemen. per literas. 3. quæst. Felin. *in d. tract. quando*
litera Apostolicæ, limitatione 11. Staphil. *de litern gratia*
tit. de modo, & forma impetrandi. §. 4. principaliter. num.
5. Probus ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in*
6. sub num. 16. Selua *3. par. quæst. 11. num. 23. & seq.* Villa-
dieg *sup. num. 22.* & Aym. *d. consi. 63. nu. 6* Rochus di-
cens communem *d. verb. honorificum, num. 12.* Citadi-
nis *d. 7. par. nu. 16* Lambert. *d. 3. par. 2. lib. q. 8. art. 3.* Gam-
barus *d. lib. 3. à n. 243. & 251.* Corasi. *d. c. 3. 2. p. nu. 13. & 14.*
& c. vlt. 4. par n. 33. Couar. *d. c. 36. n. 6.* Cuchus *d. tit. 5. n.*
78. & Zauallos dicens communem *d. q. 613.* & faciunt
dicta de reseruatione supra *d. c. 1. à n. 543.*
73 Quamuis add. Barbatiæ inter † *cons.* Alexand. *74.*
vol. 4. testetur, quod veritas, & communis obseruā-
tia se habet in contrarium, & quod dictum est de
74 iure patronatus ex priuilegio procedit etiam si sit †
priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non ge-
nerale, quicquid Corrasius sentiat *d. c. 3. num. 15* nam
ex quo est ius patronatus, seu præsentandi ex priui-
legio, parum refert sit ad certa Beneficia, imo ius
patronatus regulariter ita solet esse, & Dd. supra ci-
tati generaliter loquuntur, & Abbas *in d. c. dilectus.*
75 † *de offic. Legati ad fin.* quem citat & sequitur Corras.
ibi, vbi distinguit inter priuilegium generale, & spe-
ciale, loquitur solum in iure conferendi dicens,
quod licet Legatus possit concurrere in prouisione
Beneficiorum cum habente ius conferendi ex pri-
uilegio generali, ex Fedet. *consil. 63.* tamen, si Papa
contulisset alicui priuilegium, vt possit conferre
certa Beneficia, Legatus de illis non potest se intro-
mittere, quia specialis prouisio derogat generali,
cap. 2. de offic. Legati, & cap. dudum de Præben. in 6. & fa-
cit, quod dicta suprad. dictum est, *num. 32. & 33.* Quam
76 limitationem † Abbatis ponit Æneas de Falcon,
de reseruat. 2 par præludio 1. num 2. eamque limitat *n. 3.*
nisi ille, qui ex priuilegio posset conferre Beneficia
in certo loco haberet ex priuilegio perpetuo: nam
cum tali concurrit Legatus, & ait reperisse post
modum Villadiegum *d. quæst. 9. num. 30.* indistincte
tenere, quod Legatus concurrit cum quolibet col-
latore, etiam habente speciale priuilegium confe-
rendi: tandem, ait, posset dici, quod si Papa dederit
hanc facultatem alicui, postquam Legatus est crea-
tus, quod tunc Legatus non concurrat, secus si ante
esset igitur opus videre facultates vtriusque.
77 At Gambarus *d. lib. 3 nu. 236.* cum Villadieg. *sup.* †
absolute tenet contra Abb. scilicet, quod in Benefi-
ciis, quorum collatio est alicui specialiter concessa
à Paps, vt quando Papa concedit specialiter colla-
tionem Beneficiorum vni in certa Ecclesia, Legatus
possit se intromittere, quoniam Legatus confert
cumulatiue, non priuatiue: vnde stat, quod ille ha-
beat authoritatem conferendi, & tamen id possit

Legatus, quando enim vna potestas accedit alteri accumulatiue non priuatiue, vna non tollitur, per aliam secundum ea, quæ habentur *in ca. pastoralis, de offici. ordinarij* videnda tamen, inquit, essent verba indulti.

Mihi verior videtur doctrina Abbatis, † ex *d. c. 2,* 78
& d. c. dudum, nec refert priuilegium esse temporale aut perpetuum, nisi per illud fieret Ordinarius collator, & non Delegatus, seu Apostolicus, nec rursus refert, quod priuilegium speciale præcedat, vel subsequatur ad *l. sanctio legum ff. de pœnis, & l. doli clausula. ff. de verb. obligat.*

Maximeque procederet doctrina Abbatis † stā- 79
te in priuilegio speciali, seu indulto clausula decreti irritantis ad dicta sup. de alternatiua *à n. 45.*

§. I.

De facultate Nuncij.

SVMMARIA.

ALii Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum, vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, à n. 80. & ponitur resolutio Rota.

Nuntius Hispaniæ, licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt in clausula facultatis hic posita. n. 83. & 84.

Nuntius Hispaniæ non potest prouidere Beneficia curata, vt ex verbis facultatis apparet. n 85.

Cessat iam dubium, an facultas Nuntii comprehenderet Dignitates, nam vltra quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, non sunt Beneficia simplicia, num 86.

Tantum potest prouidere Beneficia vacantia per obitum, non per resignationem, assecutionem, vel alias, quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. n. 87.

Sufficeret ad istum effectum, quod Beneficium vacaret de facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, n 88.

In valore 24. ducatorum computanda sunt distributiones quotidianæ, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari. n 89.

Prouisiones à Nuntio factæ, antequam fide dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nulla sunt, quantumuis verum sit, non excedere num. 90.

Nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod priusquam possessio detur, fiat informatio de eo n. 91.

Circa verba facultatis personis idoneis, remissiue, numero 92.

Circa d. facultatem Nuntii multa dubia occurrunt &c. n. 93.

An stante, quod solum potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur

cura-

vurales, & solent habere aliquam iurisdictionem supposito, quod non excedant valorem 24. ducatorum a n. 94. Resoluitur, quod sic, nam quamuis sonent in Dignitatem, sunt Beneficia simplicia, & sic non requirunt personalem residentiam, & ad ducuntur declarationes S. Congregationis, & decis. Rotæ.

An vigore d. facultatis possit Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis, & an tale Beneficium censeatur curatum, vel non? à num. 99.

Referuntur dicta, & sententia Dd. & Rotæ, vsque ad n. 114. & resolutio ponitur à n. 115.

Beneficia simplicia, quæ Parochialem habent annexam accessorie, non censentur curata, sed simplicia, nu. 122. & 123. vbi ponitur resolutio Rotæ, & sic poterunt à Nuntio prouideri, si simul cum annexa non excedunt valorem suæ facultatis, secus, si annexio esset æque principaliter, num. 124.

Beneficia simplicia, quæ ex constitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata, & ideo poterunt à Nuntio prouideri, num. 125. & licet idem videbatur in Beneficiis simplicibus, quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, tamen secus est, quia requirunt personalem residentiam, tanquam curata ex Congreg. Concilij, n. 126. & 127.

Illa Beneficia, quæ Curam animarum habent annexam, etiam si per plures administretur, videntur esse curata, ad hunc effectum, & tanquam curata obligant ad residentiam, n. 128.

An Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? num. 129. resoluitur, quod non, non obstante clausula suæ facultatis, ex qua potest in suis prouisionibus derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic videbatur posse apponere clausulam, & super eo inter aliquos lis, &c. num. 130. & 131. vbi explicatur d. clausula facultatis.

An d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacãtia in mensibus Ordinarij. n. 132. resoluitur, quod sic, & adducitur resolutio Rotæ.

Id solum procedet hodie in quatuor mensibus Ordinarij, non habentis alternatiuam, secus in sex mensibus alternatiuæ propter eius decretum irritans. quod ligat Nuntium, & etiam Legatum, num. 133. cui tamen decreto irritanti videtur Nuntium posse derogare, ex clausula suarum facultatum ad finem, hic posita n. 134. vnde poterit apponere clausulam in literis Apostolicis apponi solitam, seu si venerabili Fratri Episcopo, &c. per quam derogatur alternatiua, n. 135.

Per clausulam, seu si venerabili, quæ solet apponi in prouisionibus Nuntii, non videtur derogari alternatiua, nam non ponitur ita extense, vt in literis Apostolicis, nu. 136. vbi ponitur ipsa clausula, adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntii de Beneficiis vacantibus in mensibus alternatiuæ, nam in derogationibus in eius facultatibus habetur extensa d. clausula, seu si venerabili, nu. 137.

An in prouisionibus Nuntii de Beneficiis, reseruatis ratione mensis sit facienda expressio dispositiue de mense vacationibus, sicut in prouisionibus Papæ iuxta regulam de mense? num. 138. resoluitur, quod sic, nam & valor obtẽtorum est exprimendus in prouisionibus Legatorum, secundum Rotam, n. 139.

Stante regula 2. Cancellariæ, per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius sedes vacat, &c. à n. 140. resoluitur negatiue, & quod Beneficium potest esse reseruatum pluribus reseruationibus.

Quando duo Beneficia sunt annexa, quorum in simul fructus excedunt valorem 24. ducatorum singulorum vero non excedunt, an possint à Nuntio prouideri? à n. 143. resoluitur non posse, si vnum est alteri vnitum accessorie, posse vero, si vnio est æque principaliter, sicut si essent separata, &c.

Quomodo accipiatur ducatus auri de Camera, & cuius valoris sit? à n. 147. resoluitur esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valere in Hispania 434. morapetinos, & idem in ducatis pensionum, vt in decis. & resolutionibus Rotæ hic adductis, quamuis alias in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera, attendendus esset valor currens in loco Beneficii.

An in d. valore, in quo fructus ratione personalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur sint etiam computanda incerta, & emolumenta funeralium, & anniuersariorum, quæ non sunt dotata sed voluntaria, nam dotata sunt computanda, sicut distributiones quotidianæ certæ? à n. 153. resoluitur negatiue, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, &c. & adducitur decis. Rotæ.

An in d. valore facultatis Nuntii sint computanda redditus, & emolumenta competentia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus habet ius intrandi? à num. 158. resoluitur negatiue.

An sint computandi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tertiaria nempe 3. vel 4. quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? à n. 161. resoluitur negatiue.

An de d. valore sint deducenda stipendia Missarum incumbentium Beneficio? à num. 163. resoluitur non esse deducenda, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducenda, saltim si non requirit seruitium personale quia quod ad illam solum consideratur, quod Beneficium valet in portatis, secundum tamen locum, vbi est Beneficium, &c.

An Nuntius possit prouidere Beneficium, quod valet plusquam 24. ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta eis non valet? à num. 170. resoluitur negatiue, nisi pensio esses perpetua, quia non deducitur de valore exprimendo, licet deducatur, quo ad solutionem annatæ pro tunc.

An sit deducendum subsidium, & excusatum quod ex concessione Apostolica Regi soluitur? à n. 174. resoluitur ad effectum facultatis Nuntii non videri deducendum, quamuis ad effectum expressionis valoris probabile videatur esse deducendum.

An Nuntius possit vigore d. facultatis prouidere Beneficium quod in modico excedit valorem 24. ducatorum, & an 6. partis diminutio, quæ solet dari ad excusandam malã

valoris expreßionem, danda prouisioni Nuntij? à n. 180. resoluitur negatiue, si saltim excessus esset in vnoregali & ponuntur decis. Rotæ.

Cui incumbat in controuersia onus probandi valorem Benefi. ii à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum? an vero prouisus à Nuntio, debeat probare non excedere 24. à num. 187. resoluitur prouisum debere probare Beneficium esse intra valorem facultatis Nuntij, non obstante assertione ipsius Nuntij, idque plene.

Quod procedit, etiam si prouisus à Nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à Nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione, debet eam iustificare; & probare huiusmodi narratiuam valoris, & si non negetur à numero, 190.

Obiectio contra dicta, quod prouisus à Papa agens contra prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & sic excedere 24. n. 195.

Respondetur, quod id esset verum, quando prouisus à Papa variasset valorem assir. & quod alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntij, tunc enim id teneretur probare plene, quando vero narrasset valorem per non excessum, prout communiter fit, sufficit non excessum semiplene probare, & idem vbi narraßet valorem assit. nihil dicendo de prouisione Nuntii, nam tunc sufficit probare nõ excessum, cum simus in gratia de Beneficio vacante, & non de vacaturo certi valoris, a n. 196.

Prouisus a Nuntio recte probabit Beneficium non excedere 24. per confessionem aduersarii in sua gratia licet adsit clausula augendi, nisi ea fuerit vsus, quæ in prima expeditione consumitur a nu. 202. & adducuntur resolut. Rotæ.

Non tenetur prouisus à Papa probare excessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis aduersarii in literis expressa, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis ad non soluendum pro tũc annatam sed habita poss. quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, tenebitur tamen verificare semiplene, saltim posses. seu detentionem illius, saltim tempore expeditionis, sicut dicitur de familiaritate narrata ad expediendum gratis, &c. à nu. 209. & si fuit in supplicatione narrata intrusio est verificanda, &c. n. 217.

Si constaret in causa de possessione seu detentione aduersarii, præsumeretur illa tempore expeditionis literarum; nam facile præsumitur de præsenti ad præteritum, cum adest aliqua iusta causa ita præsumendi, qualis hic adest, &c. n. 215. & seq.

Quomodo probetur valor Beneficiorum? a n. 218. referuntur opiniones Dd. quibus reprobatis resoluitur cum Rota, cuius resolutiones adducuntur, valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, a qua sententia non est recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, & sic transierit in stylum, & consuetudinem curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, cum sit decisorius, & ei videtur standum, & non stylo aliquorum tribunalium Hispaniæ, cum agatur de interpretatione literarum emanantium ab ipsa curia, &c.

Testes super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui, etiam non interrogati, alias non probant, num. 242.

An Nuntius vigore dictæ facultatis possit conferre Beneficia iuris patronatus, non excedentia valorem 24. a nu. 243. resoluitur posse conferre Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, non tamen iuris patronatus laicalis, aut mixti, sicut dicitur de Legato. Quamuis valeat eius prouisio non reclamante patrono laico infra tempus datum ad præsentandum.

Videbatur posse Nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum, ex clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic clausulam, & cum derogatione iuris patron. &c. numero, 246.

Respondetur per illam clausulam non dari facultatem Nuntio derogandi iuri laicorum nec id esse credendum, num. 247. nec d. clausula intelligitur de derogationibus, & clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, numero. 248.

Poterat Nuntius ex d. facultate conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex eorum negligẽtia seu culpa ad Papam, aut Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, sicut de Legato dictum est, dummodo non excedant d. valorem 24. in sua facultate taxatum, n. 249. & seq.

An Nuntius vigore d. facultatis possit prouidere Beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia valorem 24 n. 251. resoluitur posse, vt in Legato dictum est.

An Nuntio currat tempus semestre ad conferendum? a nu. 252. resoluitur idem dicendum, quod de Legato.

SEcundo † principaliter dico, quod alij Legati, 80
qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habẽt potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum cap. literas de supplenda negligentia Prælatorum & cap. 1. de offic. Legati in 6. vbi Dd. vnde Rota de anno 1545. tenuit, Nuntii prouisionem non esse bonum pro colore in spolio, nec pro noua prouisione expedienda, attento quod est ab eo, qui non habet instituere de iure communi, & speciale ius necesse est quod probetur, quo probato tunc valebit. Vt per Chisanen. decis. 99. in
manuscrip. † Vel nisi sint missi cum potestate, seu au- 81
thoritate Legati de latere, nam tales etiam sine alia speciali facultate possunt Beneficia conferre, &c. priuilegia Legati de latere habent, vt cum Decio cons. 128. & Villad. de Legato quæst. 9. num. 2 docet G'gas de pension. quæst. 6. num. 19. & Cuchus d. lib. 2. tit. 5. num. 86. Mandos. reg. 13. Cancell. quæst. 6. num. 4. & de monitoriis quæst. 60. num. 41. Quintaaduennos Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 3. & Zechus de republ. Eccles. cap. de statu Legati sub num. 4. versicul. 5. potest, & de Benef. & pensio. cap. 2. & cap. 5. num. 2. Goncalez glos. 23. numero 3.

Nuntius vero Hispaniæ, † licet alias mittatur cũ 82
potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt apparet

ex

84 ex clausula suæ facultatis, † quæ sic ait. *Insuper quacunque Beneficia Ecclesiastica simplicia in dictis Regnis consistentia; extra tamen Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Collegiatas Ecclesias consistentia, per obitum illorum vltimorum possessorum extra Romanam curiam vacatura, dummodo illa alias, quam ratione mensium Apostolicorum, reseruata non fuerint, & cuiuslibet eorum fructus, redditus, & prouentus etiam ratione residentiæ personalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ 24. ducatorum auri de camera, secundum communem æstimationem, valorem annuum non excedant, pro tempore vacantia personis idoneis prouidendi, ita tamen, vt tu non prius prouisionem Beneficiorum huiusmodi facere debeas, quam tibi fide dignorum testimonio constiterit, fructus prædictos ipsum valorem annuum non excedere, alioquin prouisiones à te pro tempore factæ de eis nullius sint roboris, vel momenti.* Vt habetur in literis, & facultatibus D. Cæsaris Speciani, Episcopi Nouarien. Nuntij Hispaniæ datis à Sixto Quinto anno 1585. Idibus Decembris Pontificatus sui anno primo. Et in facultatibus D. Camilli Caetani Nuntij Clem. VIII. quæ facultates sunt producendæ in actis, quando agitur de aliquo B[e]neficio prouiso à Nuntio, Rota *decis. 73. lib. 3. part. 3. diuersor.* Gonçalez §. 2. *proœm. numer.* 84.

Ex cuius facultatis, & clausulæ verbis clare appa-
85 ret primo, † Nuntium Hispaniæ non posse proui-
dere Beneficia curata, quantumuis non excedant
valorem 24. ducatorum in ea assignatum.

86 Secundo apparet cessare † iam dubium, de quo per Crescen. *decis. 1. de priuileg.* alias 32. An facultas Nuntij comprehenderet Dignitates, de quo Anastas. Germonius *de indultis Cardinalium, verb. ac irritum, à num.* 31. nam vltra, quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, quarum Beneficia conferre non potest, Gonçalez *d. §. 1 num.* 58. *& gloss. 23. à num. 4.* non sunt Beneficia simplicia Gambatus *de officio Legati libro 5. rubrica, an Legatus possit plura Beneficia vni conferre. num.* 2. & Bursatus *consil. 352. num. 1. libro* 4. & dictum est supra, *1. parte. capit. 6. numero nono.*

87 Tertio apparet tantum posse † prouidere Beneficia vacantia per obitum, vnde non poterit prouidere Beneficia vacantia per resignationem, assecutionem, contractum matrimonij, ingressum Religionis, aut priuationem, vel alio modo, faciunt dicta infra 11. *part. cap. 1. num.* 8. *&* 85. quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. vt apparet ex *decis. 805. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & tradiis per Flam. Paris. *de resignatione benef. lib. 7. q. 13. à num.* 11.

88 Sufficeret tamen ad istum effectum, quod † Beneficium vacaret de facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, ad *decis. 12. de prebend. in antiquior. &* 8. *de elect. in antiquis*, Cassador. 2. *de constitutionibus*. Rota *decis. 102. lib. 1. part. 3. diuersorum*. Belenzinis *de charitatiuo subsidio, quæst.* 122. Simonetam *de reseruatio. quæst.* 50. *&* 51. & Mandos. *regul. 3. quæst. 13. & reg. 6. quæst.* 9. de quibus supra *capit. 1. numero* 198.

89 Quarto apparet in valore 24. ducatorum, † ad quem Nuntius habet facultatem, computandas esse distributiones quotidianas, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari, vt apparet ea *decis.* Paleoti 745. *lib. 3. part. 3. diuersorum*, & ex decis. Calagurritana Archipresbyteratus infra adducta *num.* 182. & ex *decis.* 118. & Cæsaris de Grassis in vna Iacen. Pottionis de Anso, de anno 1575. quæ sunt videndæ, in quarum prima, in primo præsupposito ponitur clausula facultatis Nuntij illius temporis circa prouisionem Beneficiorum, & habetur etiam 1. *part. diuersorum decis.* 335. & ex aliis decis. & post hæc tradit Gonçalez *d. §. 2 n. 56. & 57. & d. gloss. 23. num.* 4.

Quinto apparet prouisiones à Nuntio factas † 90
antequam fide dignorum testimonio constiterit
Beneficia non excedere valorem taxatum, nullas
esse, quantumuis verum sit non excedere, nec suffi-
ciet Nuntium in prouisione mandare, quod † prius 91
quam possessio detur, fiat informatio de eo, vt fieri
vidi, nam per id non seruatur forma à Papa præscri-
pta & circa illa verba facultatis, *personis idoneis*, † vi- 92
denda sunt dicta infra 11 *p. cap. 5. ex n.* 284. & particu-
lariter, *n.* 291.

Circa quam facultatem Nuntij, † multa dubia 93
occurrunt etiam in praxi, quæ opere pretium erit examinare.

Et primo dubitatur, † an stante, quod solum 94
potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rurales, & solent habere aliquam iurisdictionem, supposito, quod non excedant valorem 24. ducatorum?

In quo breuiter dico, † quod sic; nam dicti Ar- 95
chipresbyteratus, quamuis de iure communi soneat in Dignitatem. Rota *decis. 326. part. 2. diuersorum*, sunt Beneficia simplicia, & sic Archipresbytero rurali non committuntur causæ, vt ex Hieron. Paulo *in practica Cancellariæ* tradit Flores, *quæst. 4. num.* 17. & vti talia Beneficia simplicia non requirunt personalem residentiam, iuxta consuetudinem vniuersalem Ecclesiæ, ex qua in Beneficiis simplicibus non requiritur residentia, vt supra dictum est, 3. *part. cap. 2. à num.* 3.

Et ita censuit † S. Congregat. Concilij, in vna 96
Burgen. quæ sic ait: *Illustrissimi & reuerendissimi Domini in Diœcesi Burgen. sunt nonnulli Archipresbyteratus, qui Dignitates rurales reputantur, seu existunt, non tamen sedem in Cathedrali, nec Collegiatis Ecclesiis habent, nec Cura animarum illis imminet, nec personalem residentiam requirunt, sed eorum præcipuum munus, seu officium est, computa singulis annis ab œconomis Ecclesiarum, sub districtu sui Archipresbyteratus existentium recipere, eosque si in aliqua summa sunt debitores, ad soluendum compellere, ac generaliter, vt bona fabricæ Ecclesiarum bene administrentur, & expendantur procurare, nec non Sacrum Chrisma singulis annis à Cathedrali reportare. & Parochialibus Ecclesiis sui Archipresbyteratus distribuere, propter quod onus certos sibi designatos recipiunt fructus à qualibet Ecclesia Parochiali sui districtus, nec vnquam fuerunt reputati curati, sed semper ante Concilium Trid. & post, consueuerunt conferri Dignitatibus, ac Canonicis,*

nonicis, seu aliis personis Beneficia personalem residentiam requirentia obtinentibus absque dispensatione Apostolica, & hoc tanto magis, quod prædicta Beneficia residentiam, requirentia, vna cum Archipresbyteratu obtinentes possunt per mensem absentia facere prædictum officium, & non præiudicare prædictis Ecclesiis residentia, cum per Concilium permittatur, quod possint per tres menses abesse. Nihilominus ab aliquibus vertitur in dubium, an Archipresbyteratm huiusmodi sint incompatibiles cum prædictis Beneficiis residentiam requirentibus sub prætextu, quod dicta receptio computorum videatur visitatio quædam, quæ ex dispositione Concilij, sessinne vigesimaquarta, capit. tertio, quando pertinet ad inferiores, per se ipsos fieri debet. Quare illustrissimus Cardinalis Pacheco, Præsul Ecclesiæ Burgen. cupiens pro administratione sui Pastoralis officij dubia, quæ in executione dicti Concilij oriuntur, declarationes S. Congregationis tollere, supplicat illustrissimis D. D. Vestris, vt dignentur declarare, an stantibus permissis ex dispositione Concilij prædicti, sessione 24. cap. 3. seu alterius decreti Archipresbyteratus huiusmodi sint incompatibiles cum Dignitatibm, Canonicatibus, vel aliis Beneficiis personalem residentiam requirentibus? Et an prædicti Archipresbyteri teneantur per se ipsos munus prædictum sibi incumbens exercere, vel possint illud per alios ab ipsis deputandos exequi, prout multi hactenus facere consueuerunt? Ad primum Congregat. Concilij censuit, non esse incompatibiles, prout non esset aliud Beneficium simplex. Ad secundum Congregat. eadem censuit non teneri ex illo decreto Concilij sessione 24. capite 3.

97 Est etiam alia declaratio eiusd. S. Cong. † super cap. 17. sess. 24. de reformatione, his verbis, simplex Beneficium est Archipresbyteratm, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, refert Gonçalez, gloss. 6. num. 64.

98 Iuxta quam fuit † resulutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 28. Ianuarij 1594. coram D. Penna, quod, licet Archipresbyteratus haberet iurisdictinnem, non tamen constabat esse talem, quæ illum efficeret Beneficium curatum, & incompatibile cum alio requirente residentiam personalem, quam decisinnem hic ponere placuit, & sic se habet. Quæsini, an probaretur, hunc Archipresbyteratum habere curam iurisdictionalem ad effectum, vt per assecutionem dimidiæ portionis in Ecclesia Conchen. inducta fuisset illius vacatio, & quamuis die 17. Maij præteriti, pro vacatione ex confessione facta in precibus pro obtinenda gratia Vicariæ de Iniesta, nihilominus die 25. Iunij, causa iterum discussa, fuit dictum, quod Amoraga melius id probaret, in hac ergo propositione vtraque parte informante Domini censuerunt, ex deductis non probari Archipresbyteratui imminere talem curam iurisdictionalem, quæ faceret incompatibilitatem; primum enim dicebatur Amoragam debuisse plene, & concludenter probare hanc qualitatem incompatibilitatis, cum ageret opponendo obiectum Hieronym. aduersario, & niteretur illum priuare, Mohedan. decisinn. 160. Puteus 6. de prnbation. Sarnen. in regula de infirmis, quæstione 36.

Hanc concludentem probationem dicebant Domini non posse desumi ex confessione facta in precibus pro obtinenda Vicaria, quia illa confessio non erat Hieronymi principalis, sed solicitatoris, quæ non poterat præiudicare principali absenti, maxime, si sit reuocata, Mohed. decis. 257. & præsertim, quando est de rebus, quæ non sunt in potestate confitentis, vt de confessione vnionis Ecclesiæ dicit Achilles decis. 4. de confessis, & licet impensa faciat gratiam præsumi impetratam ad instantiam principalis, nec possit venire contra confessionem sui procuratoris, quando principalis fuit vsus gratia, dict. tamen confessio, & acceptatio non facit, quod omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim, quando qualitas expressa habet dubium iuris, vt in casu proposito, vtrum ista cura iurisdictionalis sit talis, quæ causet incompatibilitatem. Præterea, tametsi omnis cura iurisdictionalis, siue stricto, siue largo modo sumpta, faciat Beneficium curatum ad effectum inducendæ incompatibilitatis, Abbas cap. dudum 2. num. 8. & 11. de electione, glnss. in Extrauagant. execrabilis, verb. animarum cura, & verb. visitare li. 1. de Præbend. Nihilominus talis cura iurisdictionalis debet facere Beneficium curatum, quæ qualitas non poterat colligi ex prædicta confessione, cum in ea adderetur, quod Archipresbyteratm iste residentiam non requirebat, inde enim sequebatur non posse dici curatum cum omne Beneficium curatum requirat residentiam. Ancharan. consil. 17. num. 1. Canonistæ in cap. fin. de clericis non residend. vt autem confessio præiudicet confitenti, debet esse certa, & concludens, alias enim ad fauorem confitentis est interpretanda. l. si quis intentinne, vbi Bald. ff. de iudiciis. Decius cap. cum venerabilis, num. 105. versicul. nnn nbstant allegata, de except. Flamin. Paris. cnnsil. 115. num. 16. libro 1. Et huic interpretationi faciebat decisio S. Congregationis Concilij Trident. quæ dicebatur simplex esse Beneficium Archipresbyteratum, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, atque eodem modo respondebatur ad aliam confessionem contentam in instrumento adeptæ possess. in qua, licet procurator Hieronym. peteret sibi dari fidem, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, non tamen confitebatur illam esse talem, quæ induceret incompatibilitatem, vt supradictum fuit, cum semel hæc stare possint, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, & quod illa non sit talis, vt faciat illum incompatibilem, quam qualitatem similiter non probabat fides Notariorum asserentium Archipresbyteratum de Huete habere iurisdictionem ordinariam in causis ciuilibus cuiuscumque qualitatis, & in criminalibus, vsque ad capturam, & ponendi interdictum, quia præterquam, quod istæ attestationes Notariorum erant factæ sine iuramento, & parte non citata, quæ propterea non merebantur fidem, dicebatur etiam Notario non credi, nisi de his, de quibus fuit rogatus à partibus, Felin. in cap. qui contra, num. 35. de probatio. atque ex his censuerunt Domini non probari talem iurisdictionem, quæ esset sufficiens ad inducendam incompatibilitatem, alia enim fundamenta tacta per informantes, non adeo tuta putabant.

Secundo dnbitatnr, † an vigore d. facultatis possit Nuntins prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis? Quod dubium pendet ex eo, an tale Beneficium censeatur Curatum, vel nnn. 99

In quo Innncentius in cap. de multa, † de Præbend. ante num. 1. & ibi Calder. & Cardin. num. 2. & Specul. 100

tis.

titul. de dispensatione. §. dicendum, vers. sed nunquid, n. 9.
tenent esse curatum absolute, etiam ad effectum il-
lius *cap. de multa*, dicentes Ecclesiam esse curatam
ex ordinatione, seu destinatione Episcopi, non est
accidentia facti, id est accessu, seu recessu Parochia-
norum, pro qua sententia alios citat Hoieda *de in-
compatib. benef. c. 13. n. 10.*

101 Et Cardin. *cons. 48.* ait tale Beneficium † censeri
curatum, & sic de tali cura faciendam esse mentio-
nem in impetratione.

102 Alij vero dicunt tale Beneficium habitu † cura-
tum non esse incompatibile cum alio, nec includi
in dispositione d. capit. de multa, ita Feder. *consilio*
135. & post alios Abba. *in d. cap. de multa, numero 24.*
Capra dicens communem, *reg. 90. num. 74.* Duen-
nas *regul. 71. 4. fallen.* & Hoieda *supra numer.* 10. 11.
& 13.

103 Et similiter glossa *in cap.* † *licet canon. de electione in
6. verb. Parochialis*, dicit, quod dispositio *illius cap.* non
habet locum in tali curato habitu, sequuntur Selua
3. part. quaest. 42. & Hoieda *vbi supra*, & Rebuffus *in
praxi, tit. de non promotis num. 34.* qui tamen *numero 35.*
ait, quod si reuertantur Parochiani, tenebitur is
promoueri ab eo die, quo reuertuntur, siquidem
incipit actu Parochialis esse, &c. idem Zerola *in pra-
xi Episcopali. 2. part. verb. Beneficium. §. 23.* & latius *1. par-*
104 *te eod. verb. §. 4. circa fin.* vbi ait reperiri † multas Ec-
clesias, quae antiquitus fuerunt curatae, & habue-
runt populum, & nunc carent populo, & sunt diru-
tae, & habent bonos redditus, & his, qui ad illas as-
sumuntur, non prouideri per concursum, nec sub-
esse dispositioni *cap. licet canon*, & sic vidisse obserua-
ri Beneuenti, & quod, qui habet, dicitur habere Be-
neficium simplex, & quod tunc incipiet esse Cura-
tus, quando incipiat habere populum, &c. & quod
non debeat fieri concursus in Ecclesia Parochiali,
quae actu non habet Parochianos, tenet idem Ze-
rola, *verb. Parochia. §. 2. 8. dubio.* respondetur enim, in-
quit, prout *in d. verb. beneficium §. 4. circa vlt.*

105 Hieron. Paul. *in pract. Cancell.* † §. *notabilia superua-
cantibus non reseruatis, verb. curata Ecclesia*, ait, quod
curata Ecclesia proprie dicitur, quae habet curam
actu, illa autem, quae habet curam habitu duntaxat,
habetur pro non curata, saltim quoad euitandam
poenā constitutionis de curata loquentis. Et Quin-
106 tanaduennas *lib. 4. Ecclesiast. num. 71.* † ait huiusmodi
parœciā Beneficium non habere Curam animarum,
neque *cap. de multa, aut c. licet canon.* poenis contineri
receptius esse.

107 Hinc ait Gambarus † *de offic. Legati. lib. 5. rubric. an
Legatus possit plura Beneficia vni conferre à num. 13.* quod
in restrictione dispensationis ad plura incompati-
bilia, dummodo non sunt plures, quam duae Paro-
chiales Ecclesiae, non includitur Ecclesia, quae olim
habuit, sed nunc non habet Parochianos, nec di-
citur Parochialis, quia tunc cessat ratio restrictio-
nis.

108 Felin. *in cap. postulasti de rescript. sub num. 1.* † *vers. &
vide Card.* inquit, quod talia Beneficia regulantur in
omnibus, vt simplicia, & sic non est opus facere mē-
tionem in impetratione de tali cura, & idem dicit *in
c. in nostra cor. 10. eod. tit.* post Bonif. *in Clem. 1. de offic.*
Vicarij, n. 44. sequitur Mand. *reg. 20. Cancell. de idioma-
te, quaest. 11. num. 5.* vbi concludit in talibus Beneficiis
non esse locum illi regulae, & post haec Gonçalez
glossa 6. à num. 89. ait huiusmodi Beneficium non
dici Beneficium curatum, nec vti tale regulandum,
&c.

Alij sic concordant opiniones, † quod ad effe- 109
ctum, vt de tali cura sit facienda mentio in impetra-
tione, tale Beneficium censeatur curatum, ad effe-
ctum vero incompatibilitatis, & *cap. licet canon.* non
censeatur curatum, ita Staphil. *de literis gratia, tit. de
qualitat. & statu Beneficiatorum. §. de qualitate Benefic.
quae sunt curata, num. 3.* Rebuffus *in praxi tit. de dispen-
satione ratione aetatis, verb. etiamsi curam.* Bursatus *con-
sil. 35 a num. 23. & 24. lib. 4.* Ioannes Gutierrez *allega-
tione* 8. Zechus *de republ. Ecclesiastica, cap. 28. de Paro-
cho, sub num. 2.* Emanuel Rodriguez *in sum. 1. tom. c. 31.
num. 6.* Vega *1. part. summa cap. 36. casu 28.* & P. Le-
desma *in sum. 2. part. tract. 7. cap. 1. 12. conclus. 7. difficul-
tate.*

Et Sarnen. *in regul. de idiomate, quaest. 11.* † *versic. & 110
idem.* ait ad effectum illius regulae censeri curatum,
licet non ad effectum incompatibilitatis. At Hier.
Gabriel *consil. 191.* † *lib. 1.* cum Felin. supra tenet gra- 111
tiam talis Ecclesiae curatae habitu non esse surrepti-
tiam, vel obreptitiam, si de cura mentio facta non
est, vel est narratum, quod est sine cura contra Sta-
phil. & Rebuffum vbi proxime, maxime, cum per
plures annos Ecclesia Parochianis caruit, & ve . si-
militer nulla spes adsit, vt actū recuperet, quicquid
cōcludi debeat, cum Ecclesia pauco ante Parochia-
nos amisit, & adest probabilis spes recuperationis
actus, quo casu Hier. Gabr. ibi videtur contra incli-
nare, & *num. 20.* ait, quod ad obtinendam Ecclesiam
habitu curatam, etiam minor 25. annis est idoneus
cum Bonifacio *vbi sup.*

Et in vna Firmana Parochialis 16. Decem. † 1558. 112
coram D. Quiroga, fuit resolutum, *Quod si in suppli-
catione impetrationis Parochialis, quae curam habebat ani-
marum habitu, & non actu, dictum est, quod Ecclesia erat
sine Cura gratia est surreptitia, si probabilis est spes Paro-
chianos posse reuerti, cum non sit facta mentio Curae*, cap.
s. de verbor. significat. libro 3. *si vero nulla erat spes re-
deundi gratia erit valida. Aegid.* decis. 32. in fin. *Felin.* in-
pra in d. cap. postulasti cum simil. *quod si lapsi essent
40 anni sine Parochianis, tunc status Beneficij esset immu-
tatus, & Beneficium erit simplex*, c. cum de Beneficio
de Praebend. in 6. *Staphil.* 8. forma expectatiuarum,
num. 5. haec in d. decis. Firmana, sequitur Bursatus *d.
cons. 352. in fin.* & Flam. Paris. *de resignatione, lib. 10. quaest.
2. num. 87. &* 88.

Iuxta quam decisionem videtur † intelligenda 113
alia in vna Telesina Beneficij, vltima Ianuar. 1590.
coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, *Quod de
Cura habitu Beneficij, quod erat Parochiale, & Parochia-
ni recesserunt propter incursiones latronum. debet fieri mē-
tio, ex Card.* d. consil. 48. *Staphil. & Rebuff. supra citatis,*
num. 109. *& sic, si Beneficiū narratur esse sine Cura, gra-
tiam non sustineri, &c.* Haec inquam decis. videtur in-
telligenda iuxta d. decisionem Firmanam, quando
est probabilis spes Parochianos posse reuerti, vt vi-
detur esse in isto casu, in quo Parochiani recesse-
runt,

runt, propter incursiones lattonum, nam adhibito
remedio huic malo per superiores, & potestates,
probabile est reuersuros in patriam suam, & lo-
cum.

114 Et alias in vna Lunen. Satçanen. † Prioratus 11.
Febr 1591. coram D. Seraphino, fuit dictum. *Quod
non est gratia surreptitia, ex eo, quod Ecclesia Parochialis
habitu non actu narratur sine Cura, quia tunc non est ne-
cessaria Cura expressio. Felin.* d.c. postulasti, n. 1. & d. cap.
in nostra cor. 10.

115 Hæc sunt, quæ in hac re † à Doctoribus tradita
innenio, in qua mihi dicendum primo, quod dicta
Beneficia curata; si verisimiliter nulla spes adest,
quod actum recuperent, & maxime, si lapsi sunt
40. anni sine Parochianis, censentur absolute, & in
omnibus simplicia, ex Felin. Hieron. Gabr. Rota in
d. Firmana, & alijs *supra*, & sic, licet non narretur ta-
lis cura habitu, vel narrentur esse sine cura, gratia
non erit surreptitia, iuxta ipsos, & Zechum *de Benef.
& Pensio. cap. 9. num.* 2. nec in eis habebit locum dis-
positio *d. cap. de multa. & d. cap. licet canon*, iuxta Feder.
Abb. & alios relatos sup. nec habebit locum dispo-
sitio S. Concilij Tridentin. *sess. 24. cap. 18. de reformat.*
de faciendo concursu, vt per Zerolam *supra*. Et ita,
vt existimo, huiusmodi Beneficia prouidentur Ro-
mæ, tanquam simplicia sine præuio concursu, &
etiam in partibus, nec erit necessaria ætas 25. anno-
rum, sed sufficiet ætas requisita ad Beneficia simpli-
cia obtinenda, ex Bonifacio supra, & Hier. Gabr. *d.
num.* 20.

Et tandem ad nostrum propositum deueniendo
116 † videntur posse prouideri à Nuntio, ex dict. sua
facultate, si non excedunt valorem in ea taxa-
tum.

Secundo, quod si est spes probabilis recupera-
117 tionis actus, non sunt lapsi 40. anni sine † Parochia-
nis, tunc, licet ad effectum *d. c. licet canon.* non con-
ferantur curata, quia cessat ratio illorum iurium, ex
Feder. Abb. Glossat. Staphil. Rebuff. & aliis citatis
supra, tamen ad alios effectus videntur censenda
curata, ex supra *allegatis*, maxime in terminis & casu
Ioannis Gutiertez *d. allegatione* 8. *num.* 8. vt ad effe-
ctum, quod debeat fieri mentio de tali Cura, alias
gratia sit nulla ex Cardin. *d. cons.* 48. Staphil. & Re-
buff. *supra*, & d. decis. Firmana & Telesina, & Batsa-
to, & Flam. Paris. *supra*, & ad effectum concursus de
quo in d. decreto Concilij *cap.* 18. & ad effectum æta-
tis, &c. vnde non poterunt à dicto Nuntio pro-
uideri, quantumcunque non excedant valorem
taxatum.

118 Quod tamen attinet ad effectum regulæ † de I-
diomate admoneo, Rotam in vna Calagurritana Pa
rochialis de S. Pia. 4. Decemb. 1556. coram D. Oradi-
no pro maiori parte tenuisse. *Quod regula de idiomate
non habebat locum in ista Parochiali, quæ nullos habebat
Parochianos, quia regula in effectu respicit exercitium cu-
ræ, & quia, si nulli sunt Parochiani, nullum cadit idioma,
nec obstare, quod possunt superuenire, quia incertum est, cu-
ius idiomatis erunt qui superuenerint*, &c. Sequitur
Mandos. d. q. 11.

119 Sed ista consideratio solum † videtur posse pro-
cedere in locis, qui sunt in confinio diuersorũ idio-
matum, vt in locis Alauæ, Vizcalæ, & Guipuzcoæ d.
diœcesis Calagurritanæ & de dicta regula *de idioma-
te*, vltra Sarnen. Mandos. & alios ibi late agit per Ho-
iedam supra *c. 24. à n. 43.*

Imo etiam ad effectum incompatibilitatis, † & 120
d. cap. de multa. in hoc secundo casu Beneficia curata
habitu videntur censenda curata, ex sententia Gre-
gorij XIII. & S. Congregationis Concilij, in sequen-
ti declaratione super *cap. 17. sessione 24. de reformat. S.
D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis
Concilij declarauit Parochialem, quæ habitu tantum, &
non actu Curam habet, comprehendi verbis* huius capit.
quæ sane declaratio videtur † intelligenda in dict. 121
secundo casu, quando est spes probabilis recupe-
rationis actus, nec sunt lapsi quadraginta anni si-
ne Parochianis, non vero in primo casu, de quo *nu-
mer.* 115.

Beneficia autem simplicia, † quæ Parochialem 122
habent annexam secundario, & accessorie, certum
est, non censeri curata, sed simplicia, Felin. *in c. in no-
stra cor. 10. de rescript.* Decius *in c. ad aures, n. 13. eodem.*
Sarnen. *d. reg. de idiomate. quæst.* 11. Menochius *de ar-
bitrariis libro 2. casu* 201. *num.* 67. & dicetur infra 11.
part. capit. 4. numer. 192. *& vltima parte capit. 2. nume-
ro* 12.

Vnde in vna Zamoren. Archidiaconatus † co- 123
ram D. Rubeis de anno 1569. fuit resolutum: *De
ista Cura habitu per viam annexionis non esse, necessario
faciendam mentionem in gratia, seu impetratione, nec in-
ducere in compatibilitatem, Anchar. Gemin. & Probus ad
Monach.* in c. super eo. de Præbend. in 6. *Bonif.* in Cle-
men. vnica, de off. Vicarij, *contra* cons. 33. *Card. de quo
per Felin.* in c. postulasti. in princ. de rescr. *quod non est
verum, nec in curia seruatur, &c.*

Et sic ista Beneficia simplicia, quæ Parochialem
† habent annexam secundario, & accessorie, pote- 124
runt à d. Nuntio prouideri si simul cum annexo n.6
excedunt valorem suæ facultatis, secus, si annexio
facta esset æque principaliter ex dictis infra *vlt. part.
c. 2. num.* 37.

Similiter etiam Beneficia † simplicia, quæ ex cõ- 125
stitutione, vel consuetudine Ecclesiæ habent onus
gerendi vices Curati in sede illius vacante, non sunt
curata, quia propter solum exercitum curę acciden-
tale ille vices gerens nõ dicitur habere Beneficium
curatum. Oldrad. *consil.* 102. Felin. *d. cor.* 10. Decius
dict. cap. ad aures num. 14. Sarnen. *d. quæst.* 11. & Meno-
chius *supra num.* 68. & ideo talia Beneficia recte
poterunt prouideri à Nuntio, si sunt infra d. valo-
rem.

Et idem videbatur in Beneficiis † simplicib. quæ 126
habent onus perpetuum administrandi Sacramen-
ta, & adiuuandi Rectorem, nam ex isto exercitio
Curæ, iure penes alterum remanente, non debet
censeri Beneficium curatum.

Sed videtur obstare declaratio S. Congr. 2. & 3. 127
adducta supra 3. *part. c. 2 sub n.* 167. ex quibus apparet
istos teneri personaliter residere, sicut veri curati, &
ibi diximus, & sic ista Beneficia censentur tanquam
curata.

Et illa Beneficia, quæ Curam animarum, † habẽt 128
annexam, etiamsi per plures administretur, videtur
esse

esse Curata ad hunc effectum quibus infra *9 part. c. 2. dub. 7. à num. 175.* & tanquam curata obligant ad resideotiam personalem, ex *c. 1. sess. 23. de reform.* & diximus *d. c. 2. à num. 164.*

129 Tertio dubitatur, † an Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? & respondetur, non posse ex *c. 1. & 2. vt lite pendente, lib 6.* vt de Legato à latere diximus supra, *à num. 56.*

130 Videbatur tamen posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, ex clausula suæ facultatis infra adducta *n. 134.* ex qua potest in suis prouisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic poterit apponere clausulam, quæ in literis Apostolicis apponi solet, *& super eo inter aliquos lis, &c.* de qua supra *4. parte capite 3. numer. 31.*

131 Sed adhuc dicendum est, non posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, non obstante d. clausula *suæ facultatis*, quæ non videtur intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex supplicatione, in qua specialiter sunt cõcessæ, vt ista, sed de clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, absque speciali concessione in supplicatione facta, vt est illa, *seu si venerabili, &c.* & ita huiusmodi clausula de lite non solet apponi in prouisionibus Nuntij, nec illa clausula facultatis Nuntij est intelligenda, vt possit derogare dispositioni iuris communis.

132 Quarto dubitatur, † an d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinarij? In quo dicẽdum est, quod sic, vt resoluit Rota in vna Compostellana, vt per Crescen. *decis. 8. de priuilegiis*, in qua fuit dictum, *Facultatem Nuntij conferendi Beneficia comprehendere etiam vacantia in mensibus Ordinarij, non obstante regul. qua dando octo menses expectantibus, disponebat, quod in cæteris quatuor Ordinarij libere conferre valerent, quia cum in illis Papa prouidere posset & cum Ordinario concurrere, idem & in Nuntio, qui authoritate Papæ potestatem habet conferendi* argum. cap. si Apostolicæ, de Præbend. in 6. *& quia omnia nostra facimus, quibus authoritatem impertimur, &* argum. leg. solet cum simil. ff. de iurisdictione omnium Iudicum, *& quia regula voluit tantum in illis 4. mensibus tollere impedimentum expectantium, nisi in regula reuocarentur omnes facultates, & indulta conferendi.* Hæc in *d. decis.* sequitur Anast. Germonius *de indultu Card. §. ac irritum, num. 42.* facit etiam *c. si à sede Apostolica de Præbend. in 6.* & quod dictum est de Legato à latere supra *à n. 40.* & post hęc tradit Gonçalez *d. §. 2. à num. 52.* qui tamen n. 55. ait, quod hodie, vt à peritis audiuit Nuntius habet facultates limitatas, vt cum Ordinariis in suis mensibus concurrere nõ possit, quod certe nõ apparet in prædicta facultate, & ita videtur sine fundamento, quamuis verum sit, quod non solent Nuntij cũ Ordinariis concurrere.

133 Id tñ solum procedet hodie in Beneficiis † vacantibus in quatuor mẽsibus Ordinarij non habẽtis alternatiuã, secus in vacãtibus in sex mensibus alternatiuæ Episcopi eam habentis propter decretum irritans in ea oppositum, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum à latere, vt supradictum est, *à n. 45.*

Sed, licet id ita sit, videtur Nuntium posse † derogare d. decreto irritanti alternatiuæ, ex clausula *suarum facultatum ad fin.* quæ sic ait. *Decernentes de omnibus facultatibus, & concessionibus prædictis, etiam cum derogationibus suspensionibus, indultis irritantibus, aliisque decretis, & clausulis necessariis, & opportunis, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis in quibuscumq; partibus Regnis, Prouinciis, terris, ciuitatibus, & locis prædictis libere, & licite, vti posse, &c.* vt in dictis facultatibus Nuntij Speciani. 134

Cum ergo ex ista clausula Nuntius possit in suis gratijs, & concessionibus apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, poterit in suis prouisionibus apponere derogationem dicti decreti irritantis alternatiuæ, maxime, cum possit etiam apponere derogationes, ac clausulas in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas.

Vnde poterit apponere clausulam, quæ in † literis Apostolicis super prouisione Beneficiorum apponi solet, *seu si venerabili Fratri Episcopo, &c.* per quã derogatur alternatiuæ, vt supradictum est *cap. 1. à n. 17.* ex Menoch. *consil. 83. num. 35. lib. 1.* & Anastas. Germon. *de indultis Cardinalium. §. alioquin num. 32.* & sic clausula ista, seu æquipollenti per Nuntium apposita valida esset eius prouisio de Beneficio etiam vacante in mense alternatiuæ Ordinarij illam habentis. 135

Sed per clausulam, † *seu si venerabili*, quæ solet opponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam solum dicitur. *Seu si venerabili Episcopo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli non possint.* Per quæ verba non derogatur alternatiuæ, cum desint illa, quæ in literis Apostolicis addi solent, quod *quæ de huiusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nullis valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & qualibet alia d. Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet differri.* 136

Adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntij de Beneficiis vacantibus in † mensibus alternatiuæ Episcopi, etiamsi in literis, & prouisione non sit ita extensa d. clausula, *seu si venerabili*, nam in derogationibus in eius facultatibus ad finem habetur extensa. 137

Quinto dubitatur † an in prouisionibus Nuntij sit facienda mentio, & expressio dispositiue de mense vacationis, sicut in prouisionibus Papæ iuxta reg. *de mensi.* credo, quod sic, nam & mens, ac ratio regulæ, de qua supra *c. 1. n. 647.* procedunt etiam in prouisionibus Nuntij, & optime faciũt tradita per Sarneu. *in reg. de valore q. 2.* Crescen. *decis. 10. de rescript.* & per Mandos. *reg. 34. q. 50.* & Rotam *decis. 206. part. 1. diuersorum.* 138

Ex quibus in vna Vlisbonen Beneficij 4. Decem. 1600. coram Domino Pamphilio fuit resolutum, quod

cap.cum ex officii de præscript sub num.36. & Crescentil. *decis.2. de Præben.* quod decretum alternatiuæ annulat acceptationem expectantis.

49 Quamuis † Zetola *d. versic. derogatio* dicat Legatum concurrere accumulatiue cum Ordinario, non solum in quatuor, sed etiam in sex mensibus alternatiuæ, sed de isto authore, non est multum curandum, multa enim confundit, & barbare procedit. Et vide quæ de nuntio dicemus infra 4. *dub. a n.132.*

50 Nihilominus prouisio Legati † de latere de Beneficio vacante in mense alternatiuæ tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolii, non obstante d. decreto, vt postea fuit resolutum in d. Assisien. Beneficij 11. Iunij 1587. coram D. Comitulo his verbis *Ex eo, quod refert Sarnen.* in regula de triennali quæst.28. *Rotam iudicasse contra validitatem prouisionis à Legato de latere factæ, d. Beneficiis vacantibus in mensibus ordinarii per regulam cancellariæ reseruatis, dubitauit, an D. Octauio suffragaretur titulus habitus à bonæ memoriæ Cardinali Riario, maxime cum eius facultas minus comprehendere diceretur, quam à iure communi Legato de latere in materia beneficiali tributum sit, & Domini resoluerunt suffragari in hoc iudicio spolii, in quo sufficit docere de titulo colorato, licet alias inualido Cassad.* decis.1. numero 10. de restitutione spoliat. *cum enim Cardinalis Legatus habeat à iure facultatem conferendi Beneficia intra suam Legationem vacantia.* cap. primo de officio legati libro sexto, cap. si à Sede, de Præben. eodem lib. *Fedr. cons.65. eius collatio tribuit titulum coloratum, quamuis facultas originalis illi competens, ex aliquo accidenti restricta fuisset, vel impedita ad tradita per Abb.* in ca. cum nostris de concess. Præben. *Rebuf.* de pacificis possess. num.42. *Puteus* decis. 26. & 180. lib. 3. *non obstat, quod stante alternatiua concessa Episcopis cum decreto irritan. vt per Sarnen.* d. quæstione 28. *prouisio Legati in mensibus Ordinarii videatur discolorata, quia aliqui ex Dominis sentiebant hoc posse procedere, si Episcopi haberent indultum exclusiuum aliorum collatorum, & omnes conueniebant, quod sicut prouisio Ordinarii in mensibus expectantium, etiam ex mente eiusdem Sarnen. non obstante decreto irritanti, prabet titulum coloratum ita etiam prouisio Legati in mensibus Ordinarii ad effectum, vt interim non sit retardanda restitutio in spolio Achilles,* decis.5. de titulo, *nec enim omne decretum irritans positum in reseruatione inficit titulum, & possessionem. Puteus* decis.50. lib.1. & decis.180. lib 3. *resolutiones, quarū meminit Sarnen.* in d. q. 28. *visa sunt transire, non absque difficultate propter decisionem Crescen.* 160. *& Putei* 345. lib. 2. *sed operæ pretium non fuit in illis insistere, & minus fuit necesse examinare literas facultatis bonæ memoriæ Cardinalis S. Sixti, cum enim non releuent in hoc iudicio possessorio ad tex. in* cap. in literis de restitutione spoliat. *reiiciuntur ad petitorium, vt alias dictum fuit in hac eadem causa coram R.P.D. Orano.*

Verum ista decisio non videtur posse procedere, si decretum † alternatiuæ esset iustificatum,
51 quia constaret de vacatione in mense alternatiuæ, & acceptatione illius ex traditis supra *cap.1. à numero* 414.

Limitatur tamen prædicta *concl.1.* vt Legatus de latere † non possit conferre, vel reseruare Ecclesias 52 Cathedrales, vel regulares, aut Collegiatas, seu ipsarum Cathedralium Dignitates maiores post Pontificalem electiuas. *cap. deliberatione de offic. legati in 6. glos. fi. in d.c.1.* & Coral. *d.c.3.n.10.*

Secundo limitatur, † vt non possit conferre Beneficia reseruata *d. glos. fin. in d.c.1.* & Probus ad Monachum *ibi n.10. & 11* Villad. *c.9.n.4.* Coras. *d. cap.3.n. 7.* & 10. Gambarus *d. lib.3. à n.116.* & Cuchus *d. lib.2. tit. 5. num.80.* qui alios referunt, Crescen. *decis.20. de Præben. sub num.3.* & Rota in Reglen. Canonicatus 17. Nouembr. 1595. supra relata *cap.1. num.415.* nam in reseruatis Summo Pontifici Legatus non potest se intromittere *ca. quod translationem. de officio legati*, & post hæc tradit Goncalez *glos. 24. num.21. & a num. 38.* vbi quod regula mensium, dum excipit Cardinales, intelligitur de Cardinalibus ordinariis collatoribus, vt Episcopis, non de Cardinalibus Legatis. 53

Imo, & si sit Legato, vel Nuntio cõcessa facultas conferendi Beneficia † qualitercumque vacantia, 54 non tamen poterit conferre Beneficia reseruata siue generaliter, siue specialiter Rota *decis.3. de officio legati in nouis, & in additione* Capella Tolos. *decisione* 435 & ibi Aufrer. Probus *d. num.10.* Æneas de Falcon. *de reseruatio 4. quæstione principali effectu 6.* Simon. *quæstione 81.* Mandos. *de signatura gratia titulo de indulto conferendi Beneficia reseruata in princ.* & in causa Canonicatus S. Martini coram D Caputaquen. 2. Maij 1561. fuit dictum *Legatum de latere non habere facultatem conferendi Beneficia reseruata vllo modo, licet ei sit data ampla facultas conferendi, &c. vt in decisione* Cotæ. 106.

Et si Legatus habeat facultatem † conferendi 55 Beneficia reseruata, non propterea potest conferre Beneficia vacantia in curia, nisi specialiter, & expresse sit concessum, ex *c.2. de Præben. in 6.* & ibi Dd. G gas *consil 7. nu.6. & consi.10. num. 2* ad dicta infra *11. p. cap.1. num.28.*

Tertio limitatur, † vt Legatus non possit conferre Beneficia litigiosa, ex *cap.1. & 2. vt lite pendente in 6.* Lancellot. *de attentatis 2. par. in præfatione, num.617.* Rota *decisione 198. lib 3 par.3. diuersorum*, quæ ait, quod beneficia litigiosa conferri non possunt ab aliis, quam à Pontifice. Et fuit resolutum † in vna 57 Tullen. Prioratus 28. Nouemb. 1594. coram D. Seraphino; in qua fuit dictum, *Legatum etiam de Latere non posse conferre Beneficia litigiosa, quæ in eius manibus libere fuerunt resignata, nisi id habeat expressum in commissione, &c.* & in causa Virdunen. Canonicatus 28. April. 1595. coram D. Pamphilio, fuit etiam dictum, quod, *si Beneficium sit litigiosum vel aliàs affectum, iuxta tex.* in ca. 2. vt lite pendente in 6. *Legatus etiam de Latere in illius collatione se intromittere non poterit, &c.* 56

Et similiter † Cardinales Ordinarij collatores vigore indulti non possunt conferre Beneficia litigiosa, seu in eis subrogare, ex quo de iure communi prohibetur per *d. cap.1. & 2.* & indultum solum tollit obstaculum reseruationis regulatum, vt per Gõcalez *glos.24. num.27.* qui allegat Lancellotum *d. t.4. in præfatione sub num. 304.* in vltima impressione, & ait fuisse resolutum 20. Februarij. 1604. coram D. 58

Lita,

Lita, in vna Hispalen. Beneficij de Xerez, & alias sępius conducit *decis.* Purei 84. *lib.* 3.

59 Et ita tenendum est, quamuis Probus † ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in 6. num. 8.* dicat Legatum posse conferre Beneficia reseruata, & affecta sedi Apostolicæ ratione litigij iuxta *d. cap. 2. vt lite pendente*, & allegat glos. *verb. siue ad nos in Clem. si de Beneficio de Praben.* quæ id non dicit, Capellam Tolos. *decis.* 435. quæ tamen potius sentit contrarium & Aufre. *ibi.* Et idem tenet Gambarus *d. libro 3. n. 431.*
60 *& sequentibus.* vbi † docet Legatum non posse conferre Beneficia iuris patronatus litigiosa, non quia iuris patronatus, sed quia litigiosa ex *d. cap. 2. &* quando haberet facultatem conferendi litigiosa, an possit illa conferre, dubitat à *num.* 433. in quo mihi verius videtur non posse propter præiudicium
61 patroni laici, † cui saluum erat ius præsentãdi lite finita *Clem. 1 vt lite pendente*, Cassador. *decis. 3. nu. 2. eod. tit.* cui Legatus non potest præiudicare; vt dicetur statim.

Quamuis prouisio facta à Papa de Beneficiis Iu-
62 ris patronatus † etiam laicorum valeat, etiam non facta mentione, nec derogatione iuris patronatus, Cassador. *decis.* 3. Crescen. *decis. 8. de iure patron.* Chisanen. *decis. 75. in manuscrip.* Sarnen. *in reg. de sub rogan. quæst. 6. & in reg. de impetrantib. per obitum familiarium Cardin. quæst. 8.* & Flam. Paris. *de resignatione Benef. lib. 2. q. 4. num. 52.* quia respectu Papæ non censetur præiudicium considerabile, de quo Couarru. *pract. c. 36. num 7.*

63 Quarto limitatur, † vt non possit Legatus à Latere conferre Beneficia iuris patronatus laicorum, glos. *in Clem. per literas de Prabend. verb. Apostolicis*, Feli. *in tract. quando litera Apostolica.* Glossat. *regula 40. Cancella. versiculo quo ad secundam*, Probus ad Monach. *in d. cap. 1. de offic. Legati in 6. sub numero 16.* Rochus *de iure patron. verb. honorificum, numero 8.* Paul. de Citadinis *eod. tract. 7. par. num. 16.* & Lambert. *3. part. 2. lib. qu. 8. art. 1. & 2.* Rebuffus *in praxi 3. par. signatura, verb. nec non iuris patronatus, num. 30.* Gambarus *d. lib. 3. à num. 239.* Corras. *d. cap. 3. num. 11. & 12. & 4. par. cap. vlt. num 33.* Duar. *de Benefi. lib. 3. ca. 3.* & Cuchus *d. lib. 2. tit. 5. num. 77.* cum Villadie. *de Legato, quæst. 9. n. 22.* Quinranaduen. sup. Brunell. *conclus. 24.* Aym. *cons. 63. n. 6. & 82. num. 10.*

64 Vnde prouisio Beneficij iuris patronatus † laicorum facta à Legato sine præsentatione, aut consensu patroni, erit nulla, quæ tamen illo non reclamante intra tempus datum ad præsentandum, sustinebitur, Lamber. *d. quæstione 8. artic. 2. num. 3.* & Gambarus *d. lib. 3. num. 343.* sicut in prouisione facta ab Ordinario dicetur infra *capitul. vltimo, à numero 241.*

65 Et sic in vna Barchinonen. fuit resolum, † quod, cum non constet de præsentatione, aut reclamatione patroni, valet prouisio Nuntij, si non habeat excepta Beneficia iuris patronatus, vt apud Anton. August. & habetur 3. *par. diuersorum, lib. 3. decisione,* 1482.

66 Recte tamen potest Legatus conferre † Beneficia iuris patronatus laicorum deuoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, Selua *2. par. q 3. nu. 41. &* alij.

Idemque dicendum est de Beneficiis iuris † pa- 67
tronatus mixti, scilicet laicorum, & Clericorum, quod etiam non potest Legatus ea conferre Abb. *in cap. fin. de iure patron. & in cap. dilectus, de offic. Legati*, Felin. *in d. tract quando litera Apostolica, ampliatione 6. & in ca. multorum num 3. de Iudæis*, Glossator *supra*, Selua *2. par. quæst. 3. n. 39 & 5. par. quæst. 11. num. 17 & 18.* Villadiego *d. q. 9 num. 28.* Brunell. *conclus. 23. 3. declaratione* Rochus *verb. ius, num. 15.* Lamber. *d. quæst 8. art. 4 & q. 9. sequen. art. 9.* Rebuf. *de nominatio quæst. 15. num. 7.* Gigas *de pensio. quæst. 24 num. 3.* Corras. *d. n. 11 & 12.* Gambarus *d. lib. 3. a num. 355.* Mandos. *reg. 1. Cancell. quæst. 10. num. 8.* Couar. *d. cap. 36. pract. num. 5.* Granutius ad Simonetam *de reseruatio. quæst. 9. num. 9.* Zauallos *in suis communibus contra communes, quæst. 613.* & Puteus *decis. 157. lib. 3. num. 2.* Et faciunt quæ de reseruatione dixi supra *cap. 1. à num. 558.* Quamuis contrarium teneant Paulus de Citadinis *d. 7. par. nu. 16.* Cuchus, qui alios citat *d tit. 5. n. 78.* & Zechus *de statu Legati, sub num. 4. versi. 2. potest.*

Quod tamen Gambarus *vbi supra, num.* † *369. &* 68
sequen. limitat, quando ius patronatus esset commune laicis, & clericis, & clerici habent plures voces, quoniam tunc, inquit, totum iudicabitur Ecclesiasticum, & Legatus poterit conferre per ea, quæ tradit Bart. *in l. fin. 3. colum. de Colleg. illicitis, &* Io. de Lignano *in cap. dilectus 3. de Praben.* quem sequitur Felin. *in cap. ex literis col. 1. de constitut. & in cap. 1 sub num. 6. de præscrip.* & Maranta *in speculo Aduocato. 4. par. 11. distin. num. 23.* & alij supra relati *cap. 1. num....* quando docet modum discernendæ Vniuersitatis Ecclesiæ à sæculari, & ostendit, quod si ius patronatus spectaret ad Vniuersitatem Scholarium, in qua essent plures laici, quam clerici, totum hoc vocaretur seculare, & è contra Rochus *sup. n. 16.* & Lamber. *1. par. lib. 1. qu. 1. art. 10. num. 10.* & Ferretus *consil. 132. num. 5. & 6.* & Gambarum in proposito refert, nec reprobat Granutius ad Simonetam *vbi proxime, num. 8.* & sequitur Gonçalez *glos. 18. à num. 15.* loquens de reseruatione.

Sed ista sublimitatio non videtur vera, & † est 69
contra mentem Dd. quos citauimus, qui indistincte loquuntur, & eorum rationes etiam hic militant, maxime quod præiudicaretur laicis ex societate clericorum, & sic retraherentur à fundatione, &
simile de Vniuersitate † est longe diuersum, & di- 70
uersæ rationis ex adductis per Rochum *d. num:* 16. & Felin. *sub d. n. 6.* & Marantam *supra*, & si illud valeret, procederet etiam, quando clerici haberent æquales voces, nam etiam Vniuersitas, in qua sunt æquales clerici, & laici, dicitur Ecclesiastica Bart. & alii *supra.*

71
Et quamuis Couar. *sup.* dicat, † quod si ius patronatus huiusmodi ad laicum vnum, & ad duos clericos ratione Ecclesiarum pertineret, ita quidem, quod maior pars, & potentius suffragium ex duob. clericis constaret, quo ad præsentationem posset admitti huius patronatus derogatio, loquitur tamen, & intelligitur Couarru. *in derogatione facta à Papa*, & ita male eum allegat Gonçalez *supra n.* 17. sicut etiam

iam male allegat Crescentium *decisione 3. de iure pa-*
tron. & decis. 574. p. 1. diuers.
72 Sublimitatur autem ista quarta limitatio, † vt
non procedat in Beneficiis iuris patronatus laico-
rum ex priuilegio, vel præscriptione, nam ista bene
potest Legatus conferre, nec oportet aliter deroga-
re tali iuri patronatus, nec de eo facere mentionem
ex quo cessat ratio retractionis à fundatione, & do-
tatione Abb. *in d. c. dilectus in fin. de offic. Legati,* Card.
in d. Clemen. per literas. 3. quæst. Felin. *in d. tract. quando*
litera Apostolica, limitatione 11. Staphil. *de literis gratia*
tit. de modo, & forma impetrandi. §. 4. principaliter. num.
5 Probus ad Monachum *in d. cap. 1. de officio Legati in*
6. sub num. 16. Selua *3. par. quæst. 11. num. 23. & seq.* Villa-
dieg. *sup. num. 22.* & Aym. *d. consi. 63. nu. 6* Rochus di-
cens communem *d. verb. honorificum, num. 12.* Citadi-
nis *d. 7. par. nu. 16* Lamber. *d. 3. par. 2. lib. q. 8. art. 3.* Gam-
barus *d. lib. 3. à n. 243. & 251.* Coral. *d. c. 3. 2. p. nu. 13. & 14.*
& c. vlt. 4. par n. 33. Couar. *d. c. 36. n. 6.* Cuchus *d. tit. 5. n.*
78. & Zauallos dicens communem *d. q. 613.* & faciunt
dicta de reseruatione supra *d. c. 1. à n. 543.*
73 Quamuis add. Barbatiæ inter † *cons.* Alexand. *74.*
vol. 4. testetur, quod veritas, & communis obseruā-
tia se habet in contrarium, & quod dictum est de
74 Iure patronatus ex priuilegio procedit etiam si sit †
priuilegium speciale ad certa Beneficia, & non ge-
nerale, quicquid Corrasius sentiat *d. c. 3. num. 15* nam
ex quo est ius patronatus, seu præsentandi ex priui-
legio, parum refert sit ad certa Beneficia, imo ius
patronatus regulariter ita solet esse, & Dd. supra ci-
tati generaliter loquuntur, & Abbas *in d. c. dilectus.*
75 † *de offic. Legati ad fin.* quem citat & sequitur Corras.
ibi, vbi distinguit inter priuilegium generale, & spe-
ciale, loquitur solum in iure conferendi dicens,
quod licet Legatus possit concurrere in prouisione
Beneficiorum cum habente ius conferendi ex pri-
uilegio generali, ex Feder. *consil. 63.* tamen, si Papa
contulisset alicui priuilegium, vt possit conferre
certa Beneficia, Legatus de illis non potest se intro-
mittere, quia specialis prouisio derogat generali,
cap. 2. de offic. Legati, & cap. dudum de Præben. in 6. & fa-
cit, quod dicta supra dictum est, *num 32. & 33.* Quam
76 limitationem † Abbatis ponit Æneas de Falcon,
de reseruat. 2 par præludio 1. num 2. eamque limitat *n. 3.*
nisi ille, qui ex priuilegio posset conferre Beneficia
in certo loco haberet ex priuilegio perpetuo: nam
cum tali concurrit Legatus, & ait reperisse post
modum Villadiegum *d. quæst. 9 num. 30.* indistincte
tenere, quod Legatus concurrit cum quolibet col-
latore, etiam habente speciale priuilegium confe-
rendi: tandem, ait, posset dici, quod si Papa dederit
hanc facultatem alicui, postquam Legatus est crea-
tus, quod tunc Legatus non concurrat, secus si ante
esset: igitur opus videre facultates vtriusque.
77 At Gambarus *d. lib. 3 nu. 236.* cum Villadieg. *sup.* †
absolute tenet contra Abb. scilicet, quod in Benefi-
ciis, quorum collatio est alicui specialiter concessa
à Papa, vt quando Papa concedit specialiter colla-
tionem Beneficiorum vni in certa Ecclesia, Legatus
possit se intromittere, quoniam Legatus confert
cumulatiue, non priuatiue: vnde stat, quod ille ha-
beat authoritatem conferendi, & tamen id possit
Legatus, quando enim vna potestas accedit alteri
accumulatiue non priuatiue, vna non tollitur, per
aliam secundum ea, quæ habentur *in ca. pastoralis, de*
offici. ordinarij videnda tamen, inquit, essent verba in
dulti.
Mihi verior videtur doctrina Abbatis, † ex *d. c. 2.* 78
& d. c. dudum, nec refert priuilegium esse temporale
aut perpetuum, nisi per illud fieret Ordinarius col-
lator, & non Delegatus, seu Apostolicus, nec rursus
refert, quod priuilegium speciale præcedat, vel sub-
sequatur ad *l. sanctio legum ff. de pœnis, & l. doli clausula.*
ff. de verb. obligat.
Maximeque procederet doctrina Abbatis † stā- 79
te in priuilegio speciali, seu indulto clausula decreti
irritantis ad dicta sup. de alternatiua *à n. 45.*

§. I.

De facultate Nuncij.

SVMMARIA.

ALii Legati, qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habent potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum, vel nisi sint missi cum potestate, seu authoritate Legati de latere, à n. 80. & ponitur resolutio Rotæ.

Nuntius Hispaniæ, licet alias mittatur cum potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt in clausula facultatis hic posita. n. 83. & 84.

Nuntius Hispaniæ non potest prouidere Beneficia curata, vt ex verbis facultatis apparet. n. 85.

Cessat iam dubium, an facultas Nuntii comprehenderet Dignitates, nam vltra quod sunt in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis, non sunt Beneficia simplicia, num 86.

Tantum potest prouidere Beneficia vacantia per obitum, non per resignationem, assecutionem, vel alias, quamuis olim soleret habere facultatem admittendi resignationes, &c. n. 87.

Sufficeret ad istum effectum, quod Beneficium vacaret de facto per obitum illud possidentis, licet alias de iure vacaret, n. 88.

In valore 24. ducatorum computanda sunt distributiones quotidianæ, & fructus, qui residendo lucrifiunt, quamuis antea non solerent computari. n. 89.

Prouisiones à Nuntio factæ, antequam fide dignorum testimonio constiterit Beneficia non excedere valorem taxatum, nulla sunt, quantumuis verum sit, non excedere num. 90.

Nec sufficiet Nuntium in prouisione mandare, quod priusquam possessio detur, fiat informatio de eo n. 91.

Circa verba facultatis personis idoneis, remissiue, numero 92.

Circa d. facultatem Nuntii multa dubia occurrunt &c. n. 93.

An stante, quod solum potest conferre Beneficia simplicia, possit prouidere Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur

rura-

ruralee, & solent habere aliquam iurisdictionem suppositò, quod non excedant valorem 24. ducatorum à n. 94. Resoluitur, quod sic, nam quamuis sonent in Dignitatem, sunt Beneficia simplicia, & sic non requirunt personalem residentiam, & ad ducuntur declarationes S. Congregationis, & decis. Rota.

An vigore d. facultatis possit Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis, & an tale Beneficium censeatur curatum, vel non? à num. 99.

Referuntur dicta, & sententia Dd. & Rota, vsque ad n. 114. & resolutio penitur à n. 115.

Beneficia simplicia, qua Parochialem habent annexam accessorie, non censentur curata, sed simplicia, nu. 122. & 123. vbi ponitur resolutio Rota, & sic poterunt à Nuntio prouideri, si simul cum annexa non excedunt valorem sua facultatis, secus, si annexio esset aeque principaliter, num. 124.

Beneficia simplicia, qua ex constitutione, vel consuetudine Ecclesia habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata, & ideo poterunt à Nuntio prouideri, num. 125. & licet idem videbatur in Beneficiis simplicibus, qua habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adiuuandi Rectorem, tamen secus est, quia requirunt personalem residentiam, tanquam curata ex Congreg. Concilij, n 126. & 127.

Illa Beneficia, qua Curam animarum habent annexam, etiam si per plures administretur, videntur esse curata, ad hunc effectum, & tanquam curata obligent ad residentiam, n. 128.

An Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? num. 129. resoluitur, quod non, non obstante clausula sua facultatis, ex qua potest in suis prouisionibus derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis conceds, & extendi soliteas, & sic videbotur posse apponere clausulam, & super eo inter aliquos lis, &c. num. 130. & 131. vbi explicatur d. clausula facultatis.

An d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacātia in mensibus Ordinarij. n. 132. resoluitur, quod sic, & adducitur resolutio Rota.

Id solum procedet hodie in quatuor mensibus Ordinarij, non habentis alternatiuam, secus in sex mensibus alternatiua propter eius decretum irritans, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum, num. 133. cui tamen decreto irritanti videtur Nuntium posse derogare, ex clausula suarum facultatum ad finem, hic posita. n. 134. vnde poterit apponere clausulam in literis Apostolicis appositam solitam, seu si venerabili Fratri Episcopo, &c. per quam derogatur alternatiua, n. 135.

Per clausulam, seu si venerabili, qua solet apponi in prouisionibus Nuntii, non videtur derogari alternatiua, nam non ponitur ita extense, vt in literis Apostolicis, nu. 136. vbi ponitur ipsa clausula, adhuc tamen videtur valere prouisionem Nuntii de Beneficiis vacantibus in mensibus alternatiua, nam in derogationibus in eius facultatibus habetur extensa d. clausula, seu si venerabili, nu. 137.

An in prouisionibus Nuntii de Beneficiis, reseruatis ratione mensis sit facienda expressio dispositione de mense vacationis, sicut in prouisionibus Papa iuxta regulam de mense? num. 138. resoluitur, quod sic, nam & valor obtētorum est exprimendus in prouisionibus Legatorum, secundum Rotam, n. 139.

Stante regula 2. Cancellaria, per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia sede Episcopalis vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius sedes vacat, &c. à n. 140. resoluitur negatiue, & quod Beneficium potest esse reseruatum pluribus reseruationibus.

Quando duo Beneficia sunt annexa, quorum insimul fructus excedunt valorem 24. ducatorum singulorum vero non excedunt, an possint à Nuntio prouideri? à n. 143. resoluitur non posse, si vnum est alteri vnitum accessorie, posse vero, si vnio est aeque principaliter, sicut si essent separata, &c.

Quomodo accipiatur ducatus auri de Camera, & cuius valoris sit? à n. 147. resoluitur esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valere in Hispania 434. morapetinos, & idem in ducatis pensionum, vt in decis. & resolutionibus Rota hic adductis, quamuis alias in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera, attendendus esset valor currens in loco Beneficii.

An in d. valore, in quo fructus ratione personalis residentia percipi soliti, & distributiones quotidiana computantur sint etiam computanda incerta, & emolumenta funeralium, & anniuersariorum, qua non sunt dotata sed voluntaria, nam dotata sunt computanda, sicut distributione quotidiana certa? à n. 153. resoluitur negatiue, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, &c. & adducitur decis. Rota.

An in d. valore facultatis Nuntii sint computanda reditus, & emolumenta competentia Beneficiatoratione Capitulis Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus habet ius intrandi? à num. 158. resoluitur negatiue.

An sint computandi in d. valore fructus, qui in Dioecesi Carthaginen. & Conchen. dicuntur tercearia nempe 3. vel 4. quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? à n. 161. resoluitur negatiue.

An de d. valore sint deducenda stipendia Missarum incumbentium Beneficie? à num. 163. resoluitur non esse deducenda, quamuis ad effectum regula de valore sint deducenda, saltim si non requirit seruicium personale quia quod ad illam solum consideratur, quod Beneficium valet in portatis, secundum tamen locum, vbi est Beneficium, &c.

An Nuntius possit prouidere Beneficium, quod valet plusquam 24. ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta eos non valet? à num. 170. resoluitur negatiue, nisi pensio esset perpetua, quia non deducitur de valore exprimendo, licet deducatur, quo ad solutionem annata pro tunc.

An sit deducendum subsidium, & excusatum quod ex concessione Apostolica Regi soluitur? à n. 174. resoluitur ad effectum facultatis Nuntii non videri deducendum, quamuis ad effectum expressionis valoris probabile videatur esse deducendum.

An Nuntius possit vigore d. facultatis prouidere Beneficium quod in modico excedit valorem 24. ducatorum, & an. 6. partis diminutio, qua solet dari ad excusandam malā valo-

valoris expressionem, danda prouisioni Nuntii? à n. 180. resoluitur negatiue, si saltim excessus esset in vue regali & ponuntur decis. Rota.

Cum incumbat in controuersia onus probandi valorem Beneficii à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum? an vero prouisus à Nuntio, debeat probare non excedere 24. à num. 187. resoluitur prouisum debere probare Beneficium esse intra valorem facultatis Nuntii, non obstante assertione ipsius Nuntij, idque plene.

Quod procedit, etiam si prouisus à Nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à Nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione, debet eam iustificare, & probare huiusmodi narratiuam valoris, & si non negetur à numero, 190.

Obiectio contra dicta, quod prouisus à Papa agens contra prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & sic excedere 24. n. 195.

Respondetur, quod id esset verum, quando prouisus à Papa variasset valorem affir. & quod alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntij, tunc enim id teneretur probare plene. quando vero narrasset valorem per non excessum, prout communiter fit, sufficit non excessum semiplene probare, & idem vbi narrasset valorem affir. nihil dicendo de prouisione Nuntii, nam tunc sufficit probare nō excessum, cum sumus in gratia de Beneficio vacante, & non de vacaturo certi valoris, à n. 196.

Prouisus à Nuntio recte probabit Beneficium non excedere 24. per confessionem aduersarii in sua gratia licet adsit clausula augendi, nisi ea fuerit vsus, quæ in prima expeditione consumitur à nu. 202. & adducuntur resolut. Rota.

Non tenetur prouisus à Papa probare excessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis aduersarii in litteris expressa, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis ad non soluendum pro eūc annatam, sed habita poss. quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, tenebitur tamen verificare semiplene, saltim posses. seu detentionem illius, saltim tempore expeditionis, sicut dicitur de familiaritate narrata ad expediendum gratis, &c. à nu. 209. & si fuit in supplicatione narrata intrusio est verificanda, &c. n. 217.

Si constaret in causa de possessione seu detentione aduersarii, præsumeretur illa tempore expeditionis literarum; nam facile præsumitur de præsenti ad præteritum, cum adest aliqua iusta causa ita præsumendi, qualis hic adest, &c. n. 215. & seq.

Quomodo probetur valor Beneficiorum? à n. 218. referuntur opiniones D d. quibus reprobatis resoluitur cum Rota, cuius resolutiones adducuntur, valorem attendendum esse, & probandum per decem annos ante gratiam, a qua sententia non est recedendum, cum eam receperit obseruantia Rotæ, quæ secundum eam pluries iudicauit, & sic transierit in stylum, & consuetudinem curiæ, qui facit ius etiam extra curiam, cum sit decisorius, & ei videtur standum, & non stylo aliquorum tribunalium Hispaniæ, cum agatur de interpretatione literarum emanantium ab ipsa curia, &c.

Testes super valore debent reddere rationem, seu causam dicti sui, etiam non interrogati, alias non probant, num. 242.

An Nuntius vigore dicta facultatis possit conferre Beneficia iuris patronatus, non excedentia valorem 24. à nu. 243. resoluitur posse conferre Beneficia iuris patronatus Ecclesiastici, non tamen iuris patronatus laicalis, aut mixti, sicut dicitur de Legato. Quamuis valeat eius prouisio non reclamante patrono laico infra tempus datum ad præsentandum.

Videbatur posse Nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum, ex clausula suæ facultatis, ex qua potest apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic clausulam, & cum derogatione iuris patron. &c. numero, 246.

Respondetur per illam clausulam non dari facultatem Nuntio derogandi iuri laicorum nec id esse credendum, num. 247. nec d. clausula intelligitur de derogationibus, & clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, numero. 248.

Poterat Nuntius ex d. facultate conferre Beneficia iuris patronatus laicorum ex eorum negligentia seu culpa ad Papam, aut Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, sicut de Legato dictum est, dummodo non excedant d. valorem 24. in sua facultate taxatum, n. 249. & seq.

An Nuntius vigore d. facultatis possit prouidere Beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia valorem 24 n. 251. resoluitur posse, vt in Legato dictum est.

An Nuntio currat tempus semestre ad conferendum? à nu. 252. resoluitur idem dicendum, quod de Legato.

SEcundo † principaliter dico, quod alij Legati, 80
qui non sunt à latere, siue missi, siue nati, conferendi Beneficia nullam habēt potestatem, nisi hoc eis specialiter sit indultum *cap. literas de supplenda negligentia Prælatorum d. cap. 1. de offic. Legati in 6.* vbi Dd. vnde Rota de anno 1545. tenuit, *Nuntii prouisionem non esse bonum pro colore in spolio, nec pro noua prouisione expedienda, attento quod est ab eo, qui non habet instituere de iure communi, & speciale ius necesse est quod probetur, quo probato tunc valebit.* Vt per Chisanen. *decis. 99. in manuscrip.* † Vel nisi sint missi cum potestate, seu au- 81
thoritate Legati de latere, nam tales etiam sine alia speciali facultate possunt Beneficia conferre, &c. priuilegia Legati de latere habent, vt cum Decio *cons. 128.* & Villad. *de Legato quæst. 9. num. 2* docet G'gas *de pension. quæst. 6. num. 19.* & Cuchus *d. lib. 2 tit. 5. num. 86.* Mandos. *reg. 13. Cancell. quæst. 6. num. 4. & de monitorijs quæst. 60. num. 41.* Quintaaduennas *Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 3.* & Zechus *de republ. Eccles. cap. de statu Legati sub num. 4. versicul. 5. potest, & de Benef. & pensio. cap. 2. & cap. 5. num. 2.* Goncalez *glos. 23. numero 3.*

Nuntius vero Hispaniæ, † licet alias mittatur cū 82
potestate Legati de latere, tamen circa Beneficia conferenda datur ei facultas restricta ad Beneficia 24. ducatorum valorem non excedentia, vt apparet

ex

84 ex clausula suæ facultatis, † quæ sic ait. *Insuper qua-
cunque Beneficia Ecclesiastica simplicia in dictis Regnis
consistentia, extra tamen Metropolitanas, & alias Ca-
thedrales, ac Collegiatas Ecclesias consistentia, per obitum
illorum vltimorum possessorum extra Romanam curiam
vacatura, dummodo illa alias, quam ratione mensium A-
postolicorum, reseruata non fuerint, & cuiuslibet eorum
fructus, redditus, & prouentus etiam ratione residentia
personalis percipi soliti, ac distributiones quotidiana 24.
ducatorum auri de camera, secundum communem æstima-
tionem, valorem annuum non excedant, pro tempore va-
cantia personis idoneis prouidendi, ita tamen, vt tu non
prius prouisionem Beneficiorum huiusmodi facere debeas,
quam tibi fide dignorum testimonio constiterit, fructus
prædictos ipsum valorem annuum non excedere, alioquin
prouisiones à te pro tempore facta de eis nullius sint roboris,
vel momenti.* Vt habetur in literis, & facultatibus
D. Cæsaris Speciani, Episcopi Nouarien. Nuntij
Hispaniæ datis à Sixto Quinto anno 1585. Idibus
Decembris Pontificatus sui anno primo. Et in fa-
cultatibus D. Camilli Caetani Nuntij Clem. VIII.
quæ facultates sunt producendæ in actis, quando
agitur de aliquo Beneficio prouiso à Nuntio, Rota
decis. 73. lib. 3. part. 3. diuersor. Gonçalez *§. 2. procem. nu-
mer.* 84.

Ex cuius facultatis, & clausulæ verbis clare appa-
85 ret primo, † Nuntium Hispaniæ non posse proui-
dere Beneficia curata, quantumuis non excedant
valorem 24. ducatorum in ea assignatum.

86 Secundo apparet cessare † iam dubium, de quo
per Crescen. *decis. 1. de priuileg.* alias 32. An facultas
Nuntij comprehenderet Dignitates, de quo Ana-
stas. Germonius *de indultis Cardinalium, verb. ac irri-
tum, à num.* 31. nam vltra, quod sunt in Ecclesiis Ca-
thedralibus, aut Collegiatis, quarum Beneficia con-
ferre non potest, Goncalez *d. §. 1. num.* 58. *& gloss. 23.
à num. 4.* non sunt Beneficia simplicia Gambarus *de
officio Legati libro 5. rubrica, an Legatus possit plura Bene-
ficia vni conferre. num. 2.* & Bursatus *consil. 352. num. 1.
libro 4.* & dictum est supra, *1. parte. capit. 6. numero
nono.*

87 Tertio apparet tantum posse † prouidere Bene-
ficia vacantia per obitum, vnde non poterit proui-
dere Beneficia vacantia per resignationem, assecu-
tionem, contractum matrimonij, ingressum Reli-
gionis, aut priuationem, vel alio modo, faciunt di-
cta infra 11. *part. cap. 1. num. 8. &* 85. quamuis olim so-
leret habere facultatem admittendi resignationes,
&c. vt apparet ex *decis. 805. lib. 3. part. 3. diuersorum,* &
traditis per Flam. Paril. *de resignatione benef. lib. 7. q. 13.
à num. 11.*

88 Sufficeret tamen ad istum effectum, quod † Be-
neficium vacaret de facto per obitum illud possidē-
tis, licet alias de iure vacaret, ad *decis. 12. de prabend. in
antiquior. & 8. de elect. in antiquis,* Cassador. 2. *de consti-
tutionibus.* Rota *decis. 102. lib. 1. part. 3. diuersorum.* Bel-
lenzinis *de charitatiuo subsidio, quæst. 122.* Simonetam
de reseruatio. quæst. 50. & 51. & Mandos. *regul. 3. quæst.
13. & reg. 6. quæst. 5.* de quibus supra *capit. 1. numero*
198.

89 Quarto apparet in valore 24. ducatorum, † ad
quem Nuntius habet facultatem, computandas es-
se distributiones quotidianas, & fructus, qui resi-
dendo lucrifiunt, quamuis antea non soleret com-
putari, vt apparet ex *decis.* Paleoti 745. *lib. 3. part. 3. di-
uersorum,* & ex decis. Calagurritana Archipresbyte-
ratus infra adducta *num.* 182. & ex *decis. 118.* & Cæsaris
de Grassis in vna Iacen. Portionis de Anso, de anno
1575. quæ sunt videndæ, in quarum prima, in primo
præsupposito ponitur clausula facultatis Nuntij il-
lius temporis circa prouisionem Beneficiorum, &
habetur etiam 1. *part. diuersorum decis. 335.* & ex aliis
decis. & post hæc tradit Goncalez *d. §. 2 n. 56. & 57. &
d. gloss. 23. num. 4.*

Quinto apparet prouisiones à Nuntio factas † 90
antequam fide dignorum testimonio constiterit
Beneficia non excedere valorem taxatum, nullas
esse, quantumuis verum sit non excedere, nec suffi-
ciet Nuntium in prouisione mandare, quod † prius- 91
quam possessio detur, fiat informatio de eo, vt fieri
vidi, nam per id non seruatur forma à Papa præscri-
pta & circa illa verba facultatis, *personis idoneis,* † vi- 92
denda sunt dicta infra *11. p. cap. 5. ex n.* 284. & particu-
lariter, *n. 291.*

Circa quam facultatem Nuntij, † multa dubia 93
occurrunt etiam in praxi, quæ operepretium erit
examinare.

Et primo dubitatur, † an stante, quod solum 94
potest conferre Beneficia simplicia, possit prouide-
re Archipresbyteratus, qui non sunt in Ecclesiis
Cathedralibus, seu Collegiatis, sed dicuntur rura-
les, & solent habere aliquam iurisdictionem, sup-
posito, quod non excedant valorem 24. ducato-
rum?

In quo breuiter dico, † quod sic; nam dicti Ar- 95
chipresbyteratus, quamuis de iure communi sonēt
in Dignitatem. Rota *decis. 326. part. 2. diuersorum,* sunt
Beneficia simplicia, & sic Archipresbytero rurali
non committuntur causæ, vt ex Hieron. Paulo *in
practica Cancellariæ* tradit Flores, *quæst. 4. num. 17.* &
vti talia Beneficia simplicia non requirunt perso-
nalem residentiam, iuxta consuetudinem vniuersa-
lem Ecclesiæ, ex qua in Beneficiis simplicibus non
requiritur residentia, vt supra dictum est, *3. part. cap.
2. à num. 3.*

Et ita censuit † S. Congregat. Concilij, in vna 96
Burgen. quæ sic ait: *Illustrissimi & reuerendissimi Do-
mini, in Diœcesi Burgen. sunt nonnulli Archipresbyteratus,
qui Dignitates rurales reputantur, seu existunt, non ta-
men sedem in Cathedrali, nec Collegiatis Ecclesiis ha-
bent, nec Cura animarum illis imminet, nec personalem
residentiam requirunt, sed eorum præcipuum munus,
seu officium est, computa singulis annis ab œconomis Eccle-
siarum, sub districtu sui Archipresbyteratus existentium
recipere, eosque si in aliqua summa sunt debitores, ad
soluendum compellere, ac generaliter, vt bona fabrica
Ecclesiarum bene administrentur, & expendantur procu-
rare, nec non Sacrum Chrisma singulis annis a Cathedrali
reportare, & Parochialibus Ecclesiis sui Archipresbyteratus
distribuere, propter quod onus certos sibi designatos recipiūt
fructus à qualibet Ecclesia Parochiali sui districtus, nec vn-
quam fuerunt reputati curati, sed semper ante Concilium
Trid. & post, consueuerunt conferri Dignitatibus, ac Ca-*

nonicis, seu aliis personis Beneficia personalem residentiam requirentia obtinentibus absque dispensatione Apostolica, & hoc tanto magis, quod prædicta Beneficia residentiam, requirentia, vna cum Archipresbyteratu obtinentes possunt per mensem absentia facere prædictum officium, & non præiudicare prædictis Ecclesiis residentia, cum per Concilium permittatur, quod possint per tres menses abesse. Nihilominus ab aliquibus vertitur in dubium, an Archipresbyteratus huiusmodi sint incompatibiles cum prædictis Beneficiis residentiam requirentibus sub prætextu, quod dicta receptio computorum videatur visitatio quædam, quæ ex dispositione Concilij, sessione vigesimaquarta, capit. tertio, quando pertinet ad inferiores, per se ipsos fieri debet. Quare illustrissimus Cardinalis Pacheco, Præsul Ecclesiæ Burgen. cupiens pro administratione sui Pastoralis officij dubia, quæ in executione dicti Concilij oriuntur, declarationes S. Congregationis tollere, supplicat illustrissimis D. D. Vestris, vt dignentur declarare, an stantibus permissis ex dispositione Concilij prædicti, sessione 24. cap. 3. seu alterius decreti Archipresbyteratus huiusmodi sint incompatibiles cum Dignitatibus, Canonicatibus, vel aliis Beneficiis personalem residentiam requirentibus? Et an prædicti Archipresbyteri teneantur per se ipsos munus prædictum sibi incumbens exercere, vel possint illud per alios ab ipsis deputandos exequi, prout multi hactenus facere consueuerunt? Ad primum Congregat. Concilij censuit, non esse incompatibiles, prout non esset aliud Beneficium simplex. Ad secundum Congregat. eadem censuit non teneri ex illo decreto Concilij sessione 24. capite 3.

97 Est etiam alia declaratio eiusd. S. Cong. † super cap. 17. sess. 24. de reformatione, his verbis, simplex Beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, refert Goncalez, gloss. 6. num. 64.

98 Iuxta quam fuit † resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus de Huete 28. Ianuarij 1594. coram D. Penna, quod, licet Archipresbyteratus haberet Iurisdictionem, non tamen constabat esse talem, quæ illum efficeret Beneficium curatum, & incompatibile cum alio requirente residentiam personalem, quam decisionem hic ponere placuit, & sic se habet. Quæsiui, an probaretur, hunc Archipresbyteratum habere curam iurisdictionalem ad effectum, vt per assecutionem dimidiæ portionis in Ecclesia Conchen. inducta fuisset illius vacatio, & quamuis die 17. Maij præteriti, pro vacatione ex confessione facta in precibus pro obtinenda gratia Vicariæ de Iniesta, nihilominus die 25. Iunij, causa iterum discussa, fuit dictum, quod Amoraga melius id probaret, in hac ergo propositione vtraque parte informante Domini censuerunt, ex deductis non probari Archipresbyteratui imminere talem curam iurisdictionalem, quæ faceret incompatibilitatem; primum enim dicebatur Amoragam debuisse plene, & concludenter probare hanc qualitatem incompatibilitatis, cum ageret opponendo obiectum Hieronym. aduersario, & niteretur illum priuare, Mohedan. decision. 160. Puteus 6. de probation. Sarnen. in regula de infirmis, quæstione 36.

Hanc concludentem probationem dicebant Domini non posse desumi ex confessione facta in precibus pro obtinenda Vicaria, quia illa confessio non erat Hieronymi principalis, sed solicitatoris, quæ non poterat præiudicare principali absenti, maxime, si sit reuocata, Mohed. decis. 257. & præsertim, quando est de rebus, quæ non sunt in potestate confitentis, vt de confessione vnionis Ecclesiæ dicit Achilles decis. 4. de confessis, & licet impensa faciat gratiam præsumi impetratam ad instantiam principalis, nec possit venire contra confessionem sui procuratoris, quando principalis fuit vsus gratia, dict. tamen confessio. & acceptatio non facit, quod omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit, præsertim, quando qualitas expressa habet dubium iuris, vt in casu proposito, vtrum ista cura iurisdictionalis sit talis, quæ causet incompatibilitatem. Præterea, tametsi omnis cura iurisdictionalis, siue stricto, siue largo modo sumpta, faciat Beneficium curatum ad effectum inducendæ incompatibilitatis, Abbas cap. dudum 2. num. 8. & 10. de electione, gloss. in Extrauagant. execrabilis, verb. animarum cura, & verb. visitare ll. 1. de Præbend. Nihilominus talis cura iurisdictionalis debet facere Beneficium curatum, quæ qualitas non poterat colligi ex prædicta confessione, cum in ea adderetur, quod Archipresbyteratus iste residentiam non requirebat, inde enim sequebatur non posse dici curatum cum omne Beneficium curatum requirat residentiam. Ancharan. consil. 17. num. 1. Canonistæ in cap. fin. de clericis non resident. vt autem confessio præiudicet confitenti, debet esse certa, & concludens, alias enim ad fauorem confitentis est interpretanda. l. si quis intentione, vbi Bald. ff. de iudiciis. Decius cap. enim venerabilis, num. 105. versicul. non obstant allegata, de except. Flamin. Paris. consil. 115. num. 16. libro 1. Et huic interpretationi faciebat decisio S. Congregationis Concilij Trident. quæ dicebatur simplex esse Beneficium Archipresbyteratum, licet habeat aliquam iurisdictionem, dummodo residentia in eo non sit necessaria, atque eodem modo respondebatur ad aliam confessionem contentam in instrumento adeptæ possess. in qua, licet procurator Hieronym. peteret sibi dari fidem, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, non tamen confitebatur illam esse talem, quæ induceret incompatibilitatem, vt supradictum fuit, cum semel hæc stare possint, quod Archipresbyteratus habeat Curam iurisdictionalem, & quod illa non sit talis, vt faciat illum incompatibilem, quam qualitatem similiter non probabat fides Notariorum asserentium Archipresbyteratum de Huete habere iurisdictionem ordinariam in causis ciuilibus cuiuscumque qualitatis, & in criminalibus, vsque ad capturam, & ponendi interdictum, quia præterquam, quod istæ attestationes Notariorum erant factæ sine iuramento, & parte non citata, quæ propterea non merebantur fidem, dicebatur etiam Notario non credi, nisi de his, de quibus fuit rogatus à partibus, Felin. in cap. qui contra, num. 35. de probatio. atque ex his censuerunt Domini non probari talem iurisdictionem, quæ esset sufficiens ad inducendam incompatibilitatem, alia enim fundamenta tacta per informantes, non adeo tuta putabant.

Secundo dubitatur, † an vigore d. facultatis pos- 99
sit Nuntius prouidere Beneficia curata habitu tantum, non actu, quia carent Parochianis? Quod dubium pendet ex eo, an tale Beneficium censeatur Curatum, vel non.

In quo Innocentius in cap. de multa, † de Præbend. 100
ante num. 1. & ibi Calder. & Cardin. num. 2. & Specul.

tis.

vtual. de dispensatione. §. dicendum, vers. sed nunquid, n. 9. tenent esse curatum absolute, etiam ad effectum illius cap. de multa, dicentes Ecclesiam esse curatam ex ordinatione, seu destinatione Episcopi, non est accidentia facti, id est accessu, seu recessu Parochianorum, pro qua sententia alios citat Hoieda de incompatib. benef. c. 13. n. 10.

101 Et Cardin. cons. 48. ait tale Beneficium † censeri curatum, & sic de tali cura faciendam esse mentionem in impetratione.

102 Alij vero dicunt tale Beneficium habitu † curatum non esse incompatibile cum alio, nec includi in dispositione d. capit. de multa, ita Feder. consilio 135. & post alios Abba. in d. cap. de multa, numero 24. Capra dicens communem, reg. 90. num. 74. Duennas regul. 71. 4. fallen. & Hoieda supra numer. 10. 11. & 53.

103 Et similiter glossa in cap. † licet canon. de electione in 6. verb. Parochialis, dicit, quod dispositio illius cap. non habet locum in tali curato habitu, sequuntur Selua 3. part. quaest. 42. & Hoieda vbi supra, & Rebuffus in praxi, tit. de non promotis num. 34. qui tamen numero 35. ait, quod si reuertantur Parochiani, tenebitur is promoueri ab eo die, quo reuertuntur, siquidem incipit actu Parochialis esse, &c. idem Zerola in praxi Episcopali. 2. part. verb. Beneficium. §. 23. & latius 1. par-
104 te eod. verb. §. 4. circa fin. vbi ait reperiri † multas Ecclesias, quae antiquitus fuerunt curatae, & habuerunt populum, & nunc carent populo, & sunt dirutae, & habent bonos redditus, & his, qui ad illas assumuntur, non prouideri per concursum, nec subesse dispositioni cap. licet canon, & sic vidisse obseruari Beneuenti, & quod, qui habet, dicitur habere Beneficium simplex, & quod tunc incipiet esse Curatus, quando incipiat habere populum, &c. & quod non debeat fieri concursus in Ecclesia Parochiali, quae actu non habet Parochianos, tenet idem Zerola, verb. Parochus. §. 2. 8. dubio. respondetur enim, inquit, prout in d. verb. beneficium §. 4. circa vlt.

105 Hieron. Paul. in pract. Cancell. † §. notabilia superuacantibus non reseruatis, verb. curata Ecclesia, ait, quod curata Ecclesia proprie dicitur, quae habet curam actu, illa autem, quae habet curam habitu duntaxat, habetur pro non curata, saltim quoad euitandam poenam constitutionis de curata loquentis. Et Quin-
106 tanaduenas lib. 4. Eccles. num. 71. † ait huiusmodi parecię Beneficium non habere Curam animarum, neque cap. de multa, aut c. licet canon. poenis contineri receptius esse.

107 Hinc ait Gambarus † de offic. Legati. lib. 5. rubric. an Legatus possit plura Beneficia vni conferre a num. 13. quod in restrictione dispensationis ad plura incompatibilia, dummodo non sunt plures, quam duae Parochiales Ecclesiae, non includitur Ecclesia, quae olim habuit, sed nunc non habet Parochianos, nec dicitur Parochialis, quia tunc cessat ratio restrictionis.

108 Felin. in cap. postulasti de rescript. sub num. 1. † vers. & vide Card. inquit, quod talia Beneficia regulantur in omnibus, vt simplicia, & sic non est opus facere mentionem in impetratione de tali cura, & idem dicit in 6. in nostra cor. 10. eod. tit. post Bonif. in Clem. 1. de offic. Vicarij, n. 44. sequitur Mand. reg. 20. Cancell. de idiomate, quaest. 11. num. 5. vbi concludit in talibus Beneficiis non esse locum illi regulae, & post haec Gonçalez glossa 6. a num. 89. ait huiusmodi Beneficium non dici Beneficium curatum, nec vt tale regulandum, &c.

Alij sic concordant opiniones, † quod ad effe- 109
ctum, vt de tali cura sit facienda mentio in impetratione, tale Beneficium censeatur curatum, ad effectum vero incompatibilitatis, & cap. licet canon. non censeatur curatum, ita Staphil. de literis gratia, tit. de qualitat. & statu Beneficiatorum. §. de qualitate Benefic. quae sunt curata, num. 3. Rebuffus in praxi tit. de dispensatione ratione aetatis, verb. etiamsi curam. Bursatus consil. 352. num. 23. & 24. lib. 4. Ioannes Gutierrez allegatione 8. Zechus de republ. Ecclesiastica, cap. 28. de Parocho, sub num. 2. Emanuel Rodriguez in sum. 1. tom. c. 31. num. 6. Vega 1. parte summa cap. 36. casu 28. & P. Ledesma in sum. 2. part. tract. 7. cap. 1. 12. conclus. 7. difficultate.

Et Sarnen. in regul. de idiomate, quaest. 11. † versic. & 110
ideo. ait ad effectum illius regulae censeri curatum, licet non ad effectum incompatibilitatis. At Hier.
Gabriel consil. 191. † lib. 1. cum Felin. supra tenet gra- 111
tiam talis Ecclesiae curatae habitu non esse surreptitiam, vel obreptitiam, si de cura mentio facta non est, vel est narratum, quod est sine cura contra Staphil. & Rabuffum vbi proxime, maxime, cum per plures annos Ecclesia Parochianis caruit, & vel similiter nulla spes adest, vt actu recuperet, quicquid concludi debeat, cum Ecclesia pauco ante Parochianos amisit, & adest probabilis spes recuperationis actus, quo casu Hier. Gabr. ibi videtur contra inclinare, & num. 20. ait, quod ad obtinendam Ecclesiam habitu curatam, etiam minor 25. annis est idoneus cum Bonifacio vbi sup.

Et in vna Firmana Parochialis 16. Decem. † 1558. 112
coram D. Quiroga, fuit resolutum, Quod si in supplicatione impetrationis Parochialis, quae curam habebat animarum habitu, & non actu, dictum est, quod Ecclesia erat sine Cura gratia est surreptitia, si probabilis est spes Parochianos posse reuerti, cum non sit facta mentio Curae, cap. 1. de verbor. significat. libro 3. si vero nulla erat spes redeundi gratia erit valida. Aegid decis. 32. in fin. Felin. supra in d. cap. postulasti cum simil. quod si lapsi essent 40 anni sine Parochianis, tunc status Beneficij esset immutatus, & Beneficium erit simplex, c. cum de Beneficio de Praebend. in 6. Staphil. 8. forma expectatiuarum, num. 5. haec in d. decis. Firmana, sequitur Bursatus d. cons. 352. in fin. & Flam. Paris. de resignatione, lib. 10. quaest. 2. num. 87. & 88.

Iuxta quam decisionem videtur † intelligenda 113
alia in vna Telesina Beneficij, vltima Ianuar. 1590. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, Quod de Cura habitu Beneficij, quod erat Parochiale, & Parochiani recesserunt propter incursiones latronum, debet fieri mentio, ex Card. d. consil. 48. Staphil. & Rebuff. supra citatis, num. 109. & sic si Beneficiũ narratur esse sine Cura gratiam non sustineri, &c. Haec inquam decis. videtur intelligenda iuxta d. decisionem Firmanam, quando est probabilis spes Parochianos posse reuerti, vt videtur esse in isto casu, in quo Parochiani recesserunt,

esse Curata ad hunc effectum quibus infra *9 part. c. 2. dub. 7. à num. 175.* & tanquam curata obligant ad residentiam personalem, ex *c. 1. sess. 23. de reform.* & diximus *d. c. 2. à num. 164.*

129 Tertio dubitatur, † an Nuntius possit prouidere Beneficia litigiosa? & respondetur, non posse ex *c. 1. & 2. vt lite pendente, lib 6.* vt de Legato à latere diximus supra, *à num. 56.*

130 Videbatur tamen posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, ex clausula suæ facultatis infra adducta *n. 134.* ex qua potest in suis prouisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias, & opportunas, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas, & sic poterit apponere clausulam, quæ in literis Apostolicis apponi solet, *& super eo inter aliquos lis, &c.* de qua supra *4. parte capit. 3. numer. 31.*

131 Sed adhuc dicendum est, non posse Nuntium † prouidere Beneficia litigiosa, non obstante d. clausula *suæ facultatis*, quæ non videtur intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex supplicatione, in qua specialiter sunt cõcessæ, vt ista, sed de clausulis in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis, absque speciali concessione in supplicatione facta, vt est illa, *seu si venerabili, &c.* & ita huiusmodi clausula de lite non solet apponi in prouisionibus Nuntij, nec illa clausula facultatis Nuntij est intelligenda, vt possit derogare dispositioni iuris communis.

132 Quarto dubitatur, † an d. facultas Nuntij comprehendat etiam Beneficia vacantia in mensibus Ordinarij? In quo dicẽdum est, quod sic, vt resoluit Rota in vna Compostellana, vt per Crescen. *decis.* 8. *de priuilegiis*, in qua fuit dictum, *Facultatem Nuntij conferendi Beneficia comprehendere etiam vacantia in mensibus Ordinarij, non obstante regul. qua dando octo menses expectantibus, disponebat, quod in cæteris quatuor Ordinarij libere conferre valerent, quia cum in illis Papa prouidere posset & cum Ordinario concurrere, idem & in Nuntio, qui authoritate Papæ potestatem habet conferendi* argum. cap. si Apostolicæ, de Præbend. in 6. *& quia omnia nostra facimus, quibus authoritatem impartimur,* & argum. leg. solet cum simil. ff. de iurisdictione omnium iudicum, *& quia regula voluit tantum in illis 4. mensibus tollere impedimentum expectantium, nisi in regula reuocarentur omnes facultates, & indulta conferendi.* Hæc in *d. decis.* sequitur Anast. Germonius *de indultis Card. §. ac irritum, num. 42.* facit etiam *c. si à sede Apostolica de Præbend. in 6.* & quod dictum est de Legato à latere supra *à n. 40.* & post hęc tradit Gonzalez *d. §. 2. à num. 52.* qui tamen n. 55. ait, quod hodie, vt à peritis audiuit Nuntius habet facultates limitatas, vt cum Ordinariis in suis mensibus concurrere nõ possit, quod certe nõ apparet in prædicta facultate, & ita videtur sine fundamento, quamuis verum sit, quod non solent Nuntij cũ Ordinariis concurrere.

133 Id tñ solum procedet hodie in Beneficiis † vacantibus in quatuor mẽsibus Ordinarij non habẽtis alternatiuã, secus in vacãtibus in sex mensibus alternatiuæ Episcopi eam habentis propter decretum irritans in ea oppositum, quod ligat Nuntium, & etiam Legatum à latere, vt supradictum est, *à n. 45.*

Sed, licet id ita sit, videtur Nuntium posse † dero- 134
gare d. decreto irritanti alternatiuæ, ex clausula *suarum facultatum ad fin.* quæ sic ait. *Decernentes de omnibus facultatibus, & concessionibus prædictis, etiam cum derogationibus suspensionibus, indultis irritantibus, aliisque decretis, & clausulis necessariis, & opportunis, ac in literis Apostolicis concedi, & extendi solitis in quibuscumq; partibus Regnis, Prouinciis, terris, ciuitatibus, & locis prædictis libere, & licite, vti posse, &c.* vt in dictis facultatibus Nuntij Speciani.

Cum ergo ex ista clausula Nuntius possit in suis gratijs, & concessionibus apponere derogationes, ac clausulas necessarias, & opportunas, poterit in suis prouisionibus apponere derogationem dicti decreti irritantis alternatiuæ, maxime, cum possit etiam apponere derogationes, ac clausulas in literis Apostolicis concedi, & extendi solitas.

Vnde poterit apponere clausulam, quæ in † lite- 135
ris Apostolicis super prouisione Beneficiorum apponi solet, *seu si venerabili Fratri Episcopo*, &c. per quã derogatur alternatiuæ, vt supradictum est *cap. 1. à n. 17.* ex Menoch. *consil. 83. num. 35. lib. 1.* & Anastas. Germon. *de indultis Cardinalium. §. alioquin num. 32.* & sic clausula ista, seu æquipollenti per Nuntium apposita valida esset eius prouisio de Beneficio etiam vacante in mense alternatiuæ Ordinarij illam habentis.

Sed per clausulam, † *seu si venerabili*, quæ solet 136
opponi in prouisionibus Nuntij, non videtur derogari alternatiuæ, nam solum dicitur. *Seu si venerabili Episcopo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli non possint.* Per quæ verba non derogatur alternatiuæ, cum desint illa, quæ in literis Apostolicis addi solent, quod *quæ de huiusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. & qualibet alia d. Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet differri.*

Adhuc tamen videtur valere prouisionem Nun-
tij de Beneficiis vacantibus in † mensibus alterna- 137
tiuæ Episcopi, etiamsi in literis, & prouisione non sit ita extensa d. clausula, *seu si venerabili*, nam in derogationibus in eius facultatibus ad finem habetur extensa.

Quinto dubitatur † an in prouisionibus Nuntij 138
sit facienda mentio, & expressio dispositiue de mense vacationis sicut in prouisionibus Papæ iuxta reg. *de mens.* credo, quod sic, nam & mens, ac ratio regulæ, de qua supra *c. 1. n. 647.* procedunt etiam in prouisionibus Nuntij, & optime faciũt tradita per Sarnen. *in reg. de valore. q. 2.* Crescen. *decis. 10. de rescript.* & per Mandos. *reg. 34. q. 50.* & Rotam *decis. 206. part. 1. diuersorum.*

Ex quibus in vna Vlisbonen Beneficij 4. Decem. 1600. coram Domino Pamphilio fuit resolutum, quod

quod *valor obtentorum est exprimendus etiam in prouisionibus Legatorum, alias gratia est nulla ex reg.* de valore, &c.

139 Sexto dubitatur stante *regula* 2. † Cancellariæ supra adducta *cap.* 1. *num.* 212. per quam reseruantur omnia Beneficia vacantia Sede Episcopali vacante, an Nuntius possit prouidere Beneficia 24. ducatorum vacantia in Episcopatu, cuius Sedes vacat, maxime in mensibus alias ordinarijs? & certe ego non video quomodo Nuntius iuxta supradictam facultatem possit illa prouidere cum sint reseruata vt vacantia Sede Episcopali vacante, & ratione Sedis vacantis per d. regulam, & sic alias quam ratione, mensium Apostolicorum.

Potest enim Beneficium esse reseruatum pluri-
140 bus † reseruationibus Felin. *in cap. in nostra cor.* 6. *de rescript.* Æneas de Faleon, *de reseruatio.* 4. *quæst. principali effectu* 44. Cassad. *decis.* 9. *de Præbend.* Ferretus *consil.* 17. *num.* 2. & Mandos. *de signatura gratiæ titulo de indulto conferendi Beneficia reseruata versiculo an autem, & regula* 32. *quæst.* 14. & dicitur supra *cap.* 1. *num.* 540.
141 sicut potest † quis esse excommunicatus pluribus excommunicationibus, & suspensus pluribus suspensionibus, quamuis Ripa *respons.* 15. *num.* 3. *lib.* 1. dicat Beneficium, quod iam fuit reseruatum, non videri amplius posse reseruari. Et Nuntius non potest prouidere Beneficia alias, quam ratione mensium Apostolicorum reseruata.

142 Et est ad propositũ † optima *decis.* Caputaquen. 85. *part.* 2. omnino videnda, & doctrina Mandosij, *vbi proxime,* quamuis sciam Nuntium illa prouidere in quocumque mense vacent, vt vidi in aliquibus Beneficijs huius Episcopatus, quæ vacarant Sede Episcopali vacante.

Septimo dubitatur, quando duo Beneficia sim-
143 plicia, seu præstimonia † sunt annexa, quorum in simul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, singulorum vero non excedunt, an possunt à Nuntio prouideri? in quo distinguendum censeo, quod, si vnum ex illis vnitum est alteri accessorie, &
144 per viam incorporationis, † tunc non potest Nuntius prouidere, quia dicta vnio operatur extinct.onem tituli, & nominis Beneficij vniti, & indicatur, vt prædium illius, cui fuit vnio, † vt fuit resolutum in causa Ilerden. pensionis. 6. Martij 1595. & sic non datur vacatio Beneficij vniti, & vnum tantum est Beneficium, cuius fructus excedunt 24. nam & fructus Beneficij vniti sunt fructus Beneficij principalis, cuius est quasi prædium, vt dixi, & in impetratione non est opus exprimere vnitum, sed principale, vt dicetur late infra *vlt. part. capit.* 2. *à numer.* 12.

145 Si vero vnio facta est † æque principaliter, tunc Nuntius poterit illa prouidere, si singulorum fructus non excedunt d. valorem 24. ducatorum, quãuis amborum simul excedant, sicut potest vni simul conferre duo Beneficia separata, quorum singula non excedunt d. valorem, quantumuis ambo simul excedant.

146 Et ratio est, quia dicta † vnio nihil aliud operatur, nisi quod Rector vnius sit Rector alterius, vtrumque tamen Beneficium manet Beneficiũ, sicut erat, & proprios redditus agnoscit, & gaudet suis priuilegiis, vt fuit resolutum in d. Ilerden. & quod sic fructus veniunt exprimendi separati, & de vtroque Beneficio annexo æque principaliter oportet facere mentionem in impetratione, vt dicetur *d. capit.* 2. *vltimæ partis à num.* 37.

Octauo dubitatur, quomodo accipiatur ducatus
† auri de camera, & cuius valoris sit? Et breuiter 147
Resp. ducatum auri de camera esse vnum scutum auri in auro, & vnum argenteum, seu Iulium, & sic valet in Hispania 434. morapetinos.

Ad quod est decisio Rotæ in vna Conchen. pen-
sionis 28. Iunij 1585. coram D. † Orano, quo sic ait. 148
Dubitatum fuit præsupposita reseruatione pensionis, in ducatis Cameræ Apostolicæ, an solutio illius fieri debeat ad rationem 375. *morapetinorum, an vero ad rationem* 434. *Domini* 28. *Iunij* 1585. *censuerunt pensionem in ducatis ad rationem* 434. *morapetinorum soluendam, & ratio fuit, quia, cum agatur de pensione in ducatis auri de camera à Papa reseruata, solutionis æstimatio fieri debet iuxta valorem consuetum in loco eam assignantis, Abbas* in cap. quatuor column. vltim. de iure iur. *Sarnen.* super reg. de valor. quæstione 8. *Gigas* de pensio resp. 26. num. 4. *attenditur autem consuetudo loci, vbi traxit originem res, de qua videri oportet Ægid.* decis. 2. *quem sequitur Felin.* in cap. ad aures. num. 11. in fin. de rescription. *nec facit præterea obseruantia in contrarium, quia, cum habeamus claram, & expressam Papæ pensionem reseruantis voluntatem, non est locus obseruantiæ interpretatiuæ, Aretinus* consil. 84. num. 5. & cons. 115. num. 2. *maxime, cum illa sit fundata in confessione pensionarij, qui ideo se recepisse dicit pensiones in præteritum ad rationem valoris ducatorum Hispaniæ, quod Beneficiatum expertus fuit in illa persoluenda non expedire literis faciliorem, siquidem voluntaria acceptatio, vel non est habenda ad necessitatem.* lib. 2. C. de his qui sponte l. voluntariæ. C. de excusatio. tutorum. *Parisius* cons. 37. num. 35. lib. 4. *neque styli habita est ratio, quoniam non est vniformis, cum testes super eo hinc inde examinati non conueniant, & sententiæ circa illum sint diuersæ; minus obstat, quod mandatum ad consentiendum pensioni non exprimat speciem ducati, quia istud respicit validitatem reseruationis, & ita decisum.*

Et in vna † Acherontina fructuum 20. Februarij 149
1595. coram Domino Blanchetto fuit resolutum, *pensione ducatorum auri de Camera reseruata soluenda Neapoli, solutionem faciendam esse in scuto auri in auro, qualis currit in Cancellaria, addito vno Iulio, quo scuto deficiente debere solui eius valorem, prout currit Neapoli, &c.*

Quod etiam fuit resolutum in vna Aretina pen- 150
sionis 20. Febr. † & 17. April. 1598. coram D. Lita, vbi aliæ decisiones allegantur, nempe *pensionem reseruatam de ducatis Cameræ, in eisdem ducatis soluendã esse, hoc est vnum scutum aureum eorum, quæ currunt in Cancellaria, & vnum Iulium pro quolibet ducato, vel si solutio fiat in alia moneta, quæ potest fieri, si ducati de Camera in loco faciendæ solutionis non reperiantur, debere solui tantundem, etiam quod solutio sit destinata fieri in partibus, vbi ducati plus, vel minus valuerunt, quam in Curia Sarnen.* de valore q. 8. circa fin. *& Gigas* de pensio. q. 98. &c.

Quam-

151 Quamuis alias †in reseruatione ducatorum, non dicendo de Camera attendendus esset valor currens in loco Beneficii, vt per Gigan. *conf. 58.* alias *responsio. 49. de pensio.* post Belenz. *de charitatiuo subsidio q. 89.*

Et in terminis facultatis Nuntii, quod quoad va-
152 lorem †monetæ attendatur quanti valet in Curia ducatus de Camera, fuit resolutũ, in vna Iacen. portionis 15. Aprilis 1595. quæ est *dec. 1. 8.* Cæsaris de Grassis nu. 5.

153 Nono dubitatur, †an in d. valore, in quo fructus rationalis residentiæ percipi soliti, & distributiones quotidianæ computantur, sint etiam computanda incerta, vt emolumenta funeralium, & anniuersariorum quæ non sunt dotata, sed voluntaria, nam de emolumentis anniuersariorum, & missarũ,
154 quæ sunt dotata, † quæ Abulæ dicuntur communes, & de distributionibus quotidianis certis, non est dubium esse computanda, vt apparet ex verbis d. facultatis relatis, Cosmas *in pragmat. sanctione tit. quo tempore quisq; debeat esse in choro, verb. distributiones* Suarez *5 tom. disputat. 2. sect. 1. n. 30. ad fi.* nam & anniuersaria fixa testamento vel donatione relicta computantur in valore Beneficii Vuamesius, *consilio 227.*

155 In quo dubio breuiter †Respon. negatiuæ, nisi incerta ista sint solita locari singulis annis pro certa quantitate, aut alias communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam, nam tunc incerta ista redduntur, certa, & sic deberent computari in valore facultatis Nuntii, saltem, vt fructus, seu distributiones ratione personalis residentiæ percipi soliti ad tradita per Felin. *in c. ad aures, n. 14.* & Ripam *29. de rescrip.* Seluam *de Benef. 3. p. q. 9. n. 12.* Rebu. *de congrua portione n. 83. & 85 & de nominatio. q. 9. n. 43* alias 40 Rotam *dec. 5 à n. 7 parte secunda diuersorum,* & Cæsar de Grassis *decisione 117. numero duodecimo.*

156 Et pro hac resolutione, †est decisio Rotæ in vna Maioricen. Capellæ 15. Iunii 1592. coram D. Orano, quæ tangit etiam alia ad propositum, & sic ait. *fuit resolutum Ecclesiam B. Mariæ orphanorum Maioricen. sub facultatibus Nuntij Apostolici in partibus Hispaniarum residentis comprehendi, quia nullos habet fructus, vt deponunt testes qui illi deseruierunt, Garau super 3.* artic. *Petrus Angles quartus testis iuxta 7. 8. 9 nonus testis ad 7. 8. 9. & 23. vbi subdit illam nihil habere in redditibus neq; censibus, Iacobus Andreas ad 7. 8. & si qui illius sint redditus, consistunt in eleemosinis, quæ, cum sint voluntaria, non cõnumerantur in fructibus Abb.* in Rubrica de Parochiis nu. 3. *multo autem minus, quia deseruiunt alendis pueris, Cacialupus,* de pensio. q. 26. *Sarnen.* in reg. de valore. qu. 4. post princ. *& fructus non dicuntur nisi qui supersunt deductis oneribus, atque ita subtractis istis expensis Rota* decisione 69. de concessione Præb. in antiquis *Decius* consilio 156. numero 2. *non obstat, quod, etiamsi redditus consistant in eleemosinis atque ita in incerto, nihilominus, ex quo solent pro certa annua pensione locari, vt probant testes. 10. & 14. computantur in fructu, & consequenter in valore iuxta tradita per Anchar.* Clem. vn. de concess. Præb. sub nu. 62. vers. sed aduerte. *vbi subijcit exemplum de Ecclesia percipiente oblationes annuatim vltra 200. aureos, & de Ecclesia solita colligere ex eleemosina annua quingenta, quæstuando per Prouinciam. Felin.* in c. ad aures. n. 14. *vbi Ripa* numero vigesimo nono de rescriptione *vbi sustinet incertos esse certos, quando sunt soliti locari pro certa pensione, quia locatio, de qua testes, restringitur ad eleemosinas solitas fieri in Ciuitate Maioric. ad rationẽ librarũ illius Regionis. 24. & sic ad rationẽ 13. ducatorum auri de Camera, qui sunt intra facultates Nuntij, & Anchar. præsupponit locationem solitam fieri singulis annis, ita quod omnino sit certa, hæc autem locatio probata fuit bis facta, illoq; fieri potuit quod sequentibus annis non tanti eleemosina locarentur, & earum quantitas remaneret sub incerto. & cum Ioan. Segui veniat obiectiue ad annullandam gratiam Nuntij tanquam prouidentis contra suas facultates, debet concludenter probare excessum valoris per decem annos ante gratiam Achil* dec. 2. de valore, *Sarnen.* ead. reg. quæst. vlt. *testes autem pro sua parte inducti hoc non probant, nam, quamuis aliqui ex illis deponant articulum super valore frumenti olei & leguminum conceptum esse verum, tamen non concludunt, nisi pro vno anno, quo confraternitatis administrationi d. Capellæ præfuerunt, nec concludunt super isto valore cum ista qualitate, quod tanti fructus remanerent deductis oneribus & expensis pro beneficiato. sed loquũtur de oneribus in colligendis eleemosinis gloss. Hispanus ad* reg. Cancel. 23. in fine *Staphil.* de literis gratiæ 9. forma. n. *64. Sarnen.* ad regulam de valore. q. 8 numero 3. *Cresc.* dec. 2 de probatio.

Et conducit decisio †Rotæ in causa Mediolanen. 157
Parochialis 26. Octob. 1598. coram D. Seraphino, in qua fuit dictum, quod ea *quæ voluntarie soluuntur, vt eleemosina non veniunt computanda in fructib. Abbas.* in Rubric. de Parochiis n. 3. &c.

Decimo dubitatur, †an in d. valore facultatis Nũ 158
tii sint computanda redditus, & emolumenta competentia Beneficiato ratione Capituli Beneficiatorum, in quod quilibet Beneficiatus proprius habet ius intrandi, vt est in hac Ciuitate Abulen. Capitulum S. Benedicti, & in ciuitate Salamantina Capitulum S. Marci, quod est Capitulum Beneficiatorum ciuitatis, in quod omnes, & soli Beneficiati Ciuitatis seruientes per se suo Beneficio habent ius intrãdi; & simile Capitulum est in oppido de Arebalo, & Olmedo huius Diœcesis, quæ Capitul. ex variis dotationibus, & anniuersariis, seu Missis relictis habẽt suos redditus inter ipsos Capitulares diuidendos, &c.

Et videbatur esse †computanda, ex quo in d. va- 159
lore fructus ratione personalis residentiæ percipi soliti computantur, & dicta emolumenta sunt certa.

Nihilominus tamen †dicendum est breuiter nõ 160
esse computanda, nam reuera illa emolumenta, & redditus non competunt ratione, & iure beneficii, sed Capituli, & seruitii illius, quod est diuersum, & distinctum à Beneficio, licet ratione Beneficii habeat ius in illud intrandi, si velit; vnde non possunt dici redditus, seu emolumenta beneficii, Rebuf. *de congrua portione, numero 88. & seq.* Rota *decisio. 5. n. 8. p. 2. diuersorum, & facit decisio 49. de concessione Præben.*

ben. alias *583.in antiquis* Accedit quod non eo ipso, quod habet beneficium, est de illo capitulo, sed habet ius, vt admittatur, si petit.

161 Maior est difficultas, †an sint computandi in d. valore fructus, qui in Diœcesi Carthaginen. & Cōchen. dicuntur tertiariæ, nempe tertio, vel quarto quoque anno per turnum competentes Beneficiato ratione collectionis omnium decimarum? & ratio difficultatis est, nam, quamuis illæ dentur pro labore dictæ collectionis; & sic alias dici non possunt fructus beneficii, Put. *dec. 489. n. 2. 3. 4. & 5. lib. 2.* tamen in d. valore videntur computandi, quia dantur propter beneficium, & sunt ad instar fructuum ratione personalis residentiæ percipi solitorum, & distributionum, quæ etiam dantur beneficiato ratione laboris, & tamen computantur in d. valore &c.

162 Nihilominus †tamen verius existimo d. tertiarias non esse computandas in illo valore, nam, quamuis competant propter beneficium, competunt tamen ratione laboris temporalis, qui etiam cadit in laico, & est diuersus à labore seruitii Beneficii, &c.

163 Vndecimo, †an de dicto valore sint deducenda stipendia Missarum, verbi gratia, Capellania, seu beneficium annuatim valet plusquam 24. ducatos auri de Camera, habet tamen onus duarum, vel trium Missarū in qualibet hebdomada, quarum Missæ stipēdiis, seu quātitatis deductis, nō remanēt 24. ducati.

164 Et videtur esse deducenda, †nā in computando valore debent deduci onera, & alias articulus super valore est ineptus, quia debet dicere, quod valet rātum, oneribus deductis. Rota *decis 60. de conceß. Prab in antiqu.* Fel. *in d. c. ad aures n. 13. 12. concl.* Sarnen. *reg. de valore q. fi.* Rebuf. *de nominatio. q. 9. n. 38.* alias *33* Gigas *de pensio. q. 89. n. 1. & 2* Ferretus *conf. 354. n. 15.* practicabilia Rotæ *n. 129. impressa ad fi. 2. partis decisionum diuersorum*, & Crescen. *decis. 2. de probatio.* Rota *decis. 189. n. 2. & decis. 298. p. 1. diuersorum, & in d. decis.* Maioricen supra adducta *nu. 156.* & aliis multis, & Cassad. *decis. 19. de Preb.* vbi habetur deducenda esse de valore salaria cæterorum presbyterorum, qui vltra Rectorem sunt necessarii.

Nihilominus tamen verius existimo non esse deducenda, nam, cum in facultate ista Nuntii com-

165 putentur †fructus etiam ratione residentiæ personalis percipi soliti, ac distributiones quotidianæ cō putandi erunt omnes, fructus Capellaniæ, seu Beneficii, quos titularis integros percipit adimplendo per se onera Missarum, quamuis ad effectum regulæ de valore sint deducenda dicta stipendia Missarum, saltem, si non requirat residentiam, & seruitiū

166 personale, quia quo solum consideratur, †quod Beneficium valet in portatis libere, & in absentia ab Ecclesia, vbicumque ille sit, Oldradus *conf. 118.* Glossa *reg 60. ad fi.* Rebuf. *de nominatio. q. 9. n. 42.* alias 39. A hil. *decis. 401. seu 1. super reg. de valore* Puteus *dec*

167 *464. l. 1 & 211. l. 3.* Mohed. *decis. 16. de Preben alias 182.* † Cæsar de Graffis *dec. 118. & 120.* & Sarnen. *d. q. fin.* quē sequitur Ioan. Gutierrez *Cano q. l. 1. c. 39. n. 68.* quamuis ipse Sarnenius in eadem reg. *de valore qu. 8.* dicat quod valor beneficiorum debet considerari secundum quod valet in portatis in vrbe

Sed male, vt *in d. dec.* valor enim beneficii considera- ratur †secundum locum, vbi est beneficium Oldra. 168 *conf. 168. n. 1.* Rebuf. *d. quæst. 9. nu 46.* alias *42. & conf. 16. vers. penul.* & quod ibi valet in portatis liberum ab omnibus impensis, Rota *decisione. 548. parte diuersorum.*

Dixi *saltem* †*si non requirat residentiam, & seruitiū personale*, quia si illam requirit, non videtur deducēda dicta stipendia, ex quo per se ipsum celebrare tenetur, Cassad. *d. decis. 19. de Preb. ad princ.* & procedit quod tradit Ioannes Nicolaus Gimon. *in enchiridio beneficiorum titu. quarto, capite quinto n. vigesimo quarto.* 169

Duodecimo dubitatur, †an Nuntius possit prouidere beneficium, quod valet plus quam 24. ducatos, est tamen grauatum pensione, qua deducta, non valet d. 24. ducatos, & videtur, quod sic, nam, vt supradictum est *n. 164.* fructus, & redditus Beneficii intelliguntur, deductis oneribus, & sic Gigas *d. q. 89. n. 1.* alt, quod fructus, & redditus Præbendæ considerari debent, detracta pensione. 170

Nihilominus, †tamen resp. negatiue ex Put. *dec. 202. libro tertio* vbi alt, *pensionem non deduci de fructibus, vt excusetur mala valoris expreßio, quia non est onus perpetuum, & solum onera perpetua debent deduci*, Belenz de charitatiuo subsidio. q. 37. *quicquid dixerit Gigas* d. q. 89. & *quod dicitur, quod fructus intelliguntur, deductis oneribus, intelligi de oneribus perpetuis, & non temporalibus, vt est pensio.* Idem Rota *decis. 185. l. 3. parte 3. diuersorum*, & Vestanus *184 libro secundo in manuscrip.* vbi dicitur, †quod, *licet pensio deducitur quoad solutionem annatæ pro tunc, non tamen deducitur de valore exprimendo sed debet exprimi sine eius deductione, quia non est onus perpetuum, ex ratione Gomez ij* in d. reg. de valore. q. 1. & 3. quod etiam tradit Gambar *de offic. legat. li. 6. nu. 569.* 171 172

Vnde infertur, †quod, si beneficium esset grauatum pensione perpetua, qua deducta, non excederet valorem 24. ducatorum, posset per Nuntium prouideri, sicut deduceretur de valore exprimendo & ad saluandam gratiam à mala expressione valoris Guidobonus, *dec. 19.* & fuit dictum in Valentina pēsionis 25. Iun. 1601 coram D. Millino de qua *sup. 1. p. c. 5. n. 564.* 173

Decimotertio dubitatur, † an sit deducendum subsidium, & excusatum, quod ex concessione Apostolica Regi soluitur, verbi gratia beneficium excedit valorem 24. ducatorum auri de Camera, deducto tamen eo, quod soluit ratione subsidii, & excusati, non valet d. 24. ducatos, an Nuntius possit illud prouidere, &c. 174

Et videtur, quod non sit deducendum, †& consequenter Nuntius non possit tale beneficium prouidere, nam subsidium, & excusatum, non est onus perpetuum, sed temporale, cum solum regi concedatur ad quinquennium, & sic non est deducendū de valore, ex dictis dubio præcedendi. 175

In contrarium tamen facit, †quod licet regi concedatur de quinquennio in quinquennium, tamen, cum à tot annis solui consueuerit, & sem- 176

per

per ſoleat conceſſio protogari, nec ſit ſpes in contrarium, reputatut onus perpetuum. Et ita tenuit Rota in vna Burgen. penſionis 7. Iun. 1585. cotam D. Gipſio.

177 In qua, cum pars prætenderet illud, ꝙ pto ſubſidio, & excuſaro, † Canonicatus ſoluebatur, computari in valore ad excuſandam exptesſionem valoris exceſſiui d. Canonicatus, ſupet quo penſio erat impoſita, in fine ſic dicitur, *qua vero de ſubſidio, & excuſa eo adducebantur Domini non ſatisfaciebant, cum præſuppoſito tamen quod de tempore dicta reſeruationis ſolueretur, quoniam de iſtis, tanquam de onerib. perpetuis, iudicãdum eſſe exiſtimabant.*

178 Sed quamuis ad effectum exptesſionis valoris probabile videatur † eſſe deducendum huiuſmodi ſubſidium, & excuſatum tanquam onus perpetuũ ex d. ratione, tamen ad effectum facultaris Nuntii, quæ eſt teſtricta & limitata, non auderem id admittere, ad quod etiam faciunt deciſiones Calagutritanæ Archipresbytetatus dubio ſequenti adductæ.

179 Et in illo caſu de expreſſione valoris in pẽſione † aduertendum eſt, non eſſe deducendum de valore totum ſubſidium, & excuſarum, cum penſio debeat contribuere pro rata, vt ſupradictum eſt *parte 1 capite 5. numero 171.* ſed illud, quod tangit titulatem.

180 Decimo quarto dubitatut † an Nuntius poſſit vigore d. facultatis prouidere Beneficium, quod in modico excedit valotem 24. ducatorum, & an ſextæ partis diminutio, quæ ſolet dari ad excuſandam malam valoris expreſſionem, vt per Mando *de ſignatura gratia tit. de prouiſio. verſ. Rota ſtilus, danda ſit prouiſioni Nuntij?* & videbatur † reſpondendum affirmatiue ad Menoch. *conſ. 316. n. 9. l. 4* vbi ait, quod *ſi iuſtus Beneficij valor qui exprimi debuit, excesſus eſt, & is exceſſus fuit modicus, non vitiatur gratia, &c.*

181

182 Nihilominus † Reſponderut negatiue ex eo, quod facultas Nuntii eſt reſtricta, & limitata ad Beneficia non excedentia d. valorem, &c. & ita tenuit Rota in cauſa Calagurritana Archipresbyteratus 13. April. & 20. Maii 1587. coram D. Gipſio, vt in dec ſeq. 13. April. 1587.

Gratiam Roderici iuſtificatam & conſequenter canonicandam eſſe Domini reſoluerunt, quoniam eius habilitates bene probantur. Difficultas ſola verſari videbatur circa valòris expreſſionem Archipresbyteratus, de quo agitur, nam ſi illius fructus non excederent ducatos 24. prouiſio Nuntij Apoſtolica præferenda veniret, ſed ex dictis teſtium, & aliis adductis de contrario ſatis apparere D. dicebant, ſi quidem fructus huiuſmodi in 52. fanecis tritici tantum cõſiſtunt, ex quibus detractis omnibus oneribus faneca circiter 38. remanent, quas ad rationem decem regalium pro qualibet faneca vno anno cum alio comparato, non eſt dubium longe maiorem ſummam 24. ducatis conſtituere, hinc etiam facile dignoſcitur eoſdem fructus ſummam in prouiſione Apoſtolica expreſſam non excedere, & ſic narratiuam gratia Roderici eſſe veram; nec releuant teſtes pro Petro examinati aſſerentes, triticum tanti non valere, quoniam & ſi octo regalibus ſolum faneca vendi poſſet, attamen collatio Nuntij Petro non ſuffragaretur, quia opus eſſet probare Beneficium collatum taxam 24. prædicto Nuntio conceſſam non excedere, Rota dec. 322. in fin. l. 3. cum aliis *adductis per D. Calandrum, & quod prouiſio facta vltra prædictam conferendi facultatem non teneat, eſt tex. in c. cui de non ſacerdotalis de Præb. l. 6. tradit gloſſa ſingularis* in c. quamuis l. 1. verſ. vſque ad certam eodem tit. Card. in Clem. 1 q. 2 de Præb. *Couar. qui alios citat* l. 3. vari. c. 20. n. 7. *nam fines mandati diligenter cuſtodiendi, qui ſtricti iuris ſunt* l. ſi diligenter. ff. mandati d. ca. cui de non ſacerdotali, *Rota* dec. 17. de Procuratot. in nouis, *idcirco nec in modico excedi poſſunt, Tiraq. de iudic in rebus* exiguis feren. verſ. 87 dicit Barbatia, *late Rebuf.* in l. vn. 6. notab. à n. 5. de ſententiis quæ pro eo, *præſertim cum facultas conferendi Beneficia Nuntio conceſſa tanquam extraordinaria & ſuper inducta reſtringenda ſit,* Clem. 2 *vbi gloſſa* de officio Ordinarii *quam Dd. magis communiter ſequuntur Sarnen* regula de valore, quæſtione ſecunda *Gambarus* de officio legati libro 3. numeto 24 *ex his itaque patet ea, quæ dicuntur circa diminutionem ſextæ partis dicti valoris, quam aliquando Rota concedit, applicari non poſſe.* Non *obſtat* deciſione *Paleoti 235 incipit* Nuntius habebat, *quia facultas Nuntij intelligitur ſecundum regulas de valore ad hunc effectum, vt prouiſus non teneatur exprimere valorem fructuum, qui per reſidentiam lucrantur, non autem quo ad fructus, quos beneficium in portatis habet, & non reſidentib. etiam conceduntur, vt in caſu propoſito. per ea, quæ tradit Sarnen.* vbi ſupra quæſtione octaua numero 5. verſiculo non obſtat. *cætera ex allegatis per informantes bene tolluntur.*

In eadem 20. Maij 1587.

IN hac cauſa de menſe præterito reſoluta rurſus feci verbum in Rota an 6 pars valoris expreſſi, quæ ad effectum 183
euitandi † falſam expreſſionem gratiæ Apoſtolicæ concedi ſolet, eodem modo prouiſioni Nuntij Hiſpaniarum danda eſſet? & non eſſe dandam concluſum fuit, tum ex rationib. in dec. adductis, tum etiam quia fieret præiudicium annatiſtis, quibus annata, ſi valor exprimatur, ad 25. ducatos ſoluitur. quamuis pro expreſſione. 24. nihil debeatur, idcirco extenſio etiam in minimo fieri non debet c. licet de offic. Ordin. *vbi glo.* verſ. promittat; *præſertim in iuriſdictiona. Rebu.* in l. vnic. 6. notab. à n. 5. C. de ſẽtẽt. quę pro eo quod intereſt, *nec facit, quod ſi in prouiſione Papa valor ad 24 exprimatur. forſan d. 6. pars locum habeat, quia diuerſa ratio in Papa conſiderari poteſt, ſi quidem præſumendum eſt quod nihilominus conceſſiſſet, ſi Beneficium expreſſum valorem in modico excedere non ignoraſſet, ac in Nuntio, cum facultatem limitatam habeat, nulla extenſio admittitur per prædicta, non obſtat, quod prouiſiones Nuntij intelligendæ, ac interpretandæ ſint iuxta regulas Cancellariæ, Gambarus,* vbi ſupra lib. 3. numer. 562. cũ aliis allegatis *quia loquũtur in diuerſis terminis, vt ex eorum lectura colligi poteſt, ſed quod nuntius Beneficia vltra 24. conferre non poſſit, nemo eſt, qui neſciat, & ei concedere 6. partem, eſſet eius iuriſdictionẽ extendere contra formam reſcripti, facit tex.* in c. prudentiam in fine prin. *vbi Abb.* n. 5. de offic. deleg. *Gambar.* vbi ſupra l. 6. num 716.

Vnde ſi beneficium † ſolum excedat facultatem Nuntii in vno ducato, vt quia valet 25. duca- 184

tos auri de Cameta, non poterit à Nuntio prouideri.

185 Si tamen excessus non † ascenderet ad vnum ducatum, videbatur probabile non esse habendum in consideratione, & posse à Nuntio prouideri, quia reuera Beneficium, quod non ascendit ad 25. ducatos, recte ponitur in 24. licet aliquid plus valeat.

Sed, quamuis ad effectum expressionis valoris id verum sit, † in proposito tamen id non ausim af-
186 firmare ex adductis in d. dec. si saltim excessus esset in vno regali, seu Iulio.

Decimo quinto dubitatur, cui incumbat in con-
187 trouersia † onus probandi valorem beneficii à Nuntio collati, an aduersarius teneatur probare excessum, an vero prouisus à Nuntio debeat probare non exceedere 24. ducatos auri de Camera?

188 In quo dicendum † est prouisum à Nuntio debere probare beneficium esse intra valorem facultatis nuntii, non obstante assertione ipsius nuntii. Rota *dec. 10. de probat. in nobis* Fel. *in c. ad aures de rescrip. sub n. 4. vers. 3. concl.* Gig. *cons. 7. n. 5.* Crel. *dec. 4. de prob.* Put. *322. l. 3. in fi.* & Mohed. *dec. 20. n. 1. de Prab.*

Idq; plene, cum sit fundamentum suæ gratiæ ad
189 d. † inf. *p. seq. c 2. à n. 255.* quod procedit etiamsi prouisus à nuntio sit possessor, & veniat excipiendo, & se defendendo, & sua gratia sit prior, quia, cum aduersarius fundauerit suam intentionem, prouisus à nuntio, qui contra eam excipit de sua prouisione † debet
190 eam iustificare, quia narratiua huiusmodi valoris est pars, & fundamentum suæ gratiæ, & sic debet eã probare, si non negetur. Rota *dec. 20. de Prab. in nouis,* quanto magis quando negaretur, Rota *dec 64. de cõces. præb. in antiq.* Ita fuit resolutum in vna Placentina Beneficii coram D. Orano, & habetur *l. 1. suarum decision. dec 30.* & refert, & sequitur Anast. Germ. *de indultis Cardin. §. ac irritum à n. 27. vsq; ad 29.*

191 Et conducit † decisi. Rotæ in causa Aquen. Parochialis 20. Octo. 1554. coram D. Caputaq. in qua fuit resolutum, quod *præsupposito, quod constat defunctum olim fuisse in possessione, & percepisse fructus vsq; ad mortem impetrans per obitum illius satis dicitur verificasse suã gratiam, quia probat eum possedisse, & non alium repertur fuisse in possess. ante eius obitum contra eum, qui dat resignationem defuncti, nec obstat posses. capta à resignatario, quia fuit instrument alii & non elidit præsumptionem continuationis possessionis defuncti, nec obstat reseruatio, quia pendet à resignatione, vnde, cum impetrans per obitũ probauerit suum ius, tenetur dans de resignat. probare plene suam exceptionem, &c.*

Conducit etiam decis. Rotæ in causa Firmana bè
192 neficii 13. † Maii 1596. coram D. Pamphilio supra adducta *c. 1. n. 572.* & in vna Oriol. Beneficii 3. Iul. 1600. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum; quod gratia prior non iustificata non præiudicat posteriori, &c.

193 Et facit ad prædicta † decisio Rotæ in causa Leodien. Canonicatus de anno 1587. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *nominatus vigore indulti, quod est limitatum ad Beneficia certi valoris, & pro non habente vltra certos redditus, debet verificare se non habere vltra illos redditus, & non sufficit ipsius iuramentum in præiudicium 3. & quod beneficium non excedit valorem, de quo in indulto.* Rota dec. 10. de probatio. in nouis, *& quod ad eius probationem non sufficiet confessio aduersarii in sua gratia narrantis, non excedere 24 quia, cum agatur de probando valore de quo in indulto, debet esse probatio veri valoris.* *Rebuffus* de nominatione quæstione nona numero 32. hæc in d. Leodien.

Facit etiam decisi. In † causa Palentina præstimo- 194
niorum *26.* April. 1599. coram D. meo Corduua infra adducta *seq. p. ca. 2 5. dub. nu 62.* quæ est videnda in proposito.

Sed dices, † quod prouisus à Papa agens contra 195
prouisum à Nuntio, ad fundandam suam intentionem tenetur probare valorem narratum in sua gratia posteriori, & consequenter excedere 24.

Respondetur, quod id esset verum, quando prouisus à Papa † narrasset valorem Beneficii affirma- 196
tiue dicendo, quod eius fructus ascendunt ad. 30. verbi gratia, vel 40. ducatos; & quod nihilominus alius in eo se intruserat ex prouisione Nuntii, tunc enim teneretur id probare pro iustificatione suæ gratiæ, alias reus veniret absoluendus, saltem per non ius actoris, & teneretur id plene, & concludẽter probare, † cum agatur de probando valore affir- 197
matiue expresso Rota *decis. 380. & 381. p. 1. diuersorum,* tum etiam, quia venit obiectiue ad annullandam gratiam Nuntii, vt in illa Maioricen. Capellæ sup. adducta *n. 156.*

Quando vero prouisus à Papa † narrasset valorẽ 198
per non excessum prout communiter fit dicendo, quod eius fructus non excedant 30. vel 40 ducatorum valorem, tunc sufficit illum non excessum semiplene (Ægi. *dec. 682.* & Rota *d. decis. 380 & 436. n. 1 p. 1. diuersorum*) probare pro iustificatione suæ gratiæ vt in terminis de iustificatione gratiæ contra prouisos à nuntio renuit Rota † in vna Corduben. præsti- 199
moniorum 13. Ian. 1586. coram D. Bubalo, vt in seq. dec. *Domini concluserunt gratiam Francisci de Salazar esse sufficienter iustificatam, nam quo ad eius Clericatum, & quod sit natus ex legitimo matrimonio, bene probatur per 1. 2. 4. & 5. testes in curia examinatos super 5. articulo dicentes, articulum verum; in quo articulatur communis reputatio, & publica vox, & fama, etiam ante annum 1581 de quo tempore Fran. fuit prouisus de præstimoniis, de quibus agitur, nec non bene probant iidem 4. & 5. iuxta 15. interrogatorium dicentes Franciscum, & Ant. de anno 1581. & ante incedere habitu clericali, & quod illi fuerunt cõmuniter reputati pro Clericis prima tonsura, & natis ex legitimo matrimonio, vacatio enim per obitum Martini de Salazar de mense Nouembris 1580 optime probatur ex eo quod ex d. vacatione fuerunt prouisi de eis præstimoniis Alfon. de Mendoca, & Ludou. Rodriguez per collationem Nuntii Hispaniarum, qui sunt collitigantes in hac causa. Quoad valorem trium præstimoniorum, de quibus agitur, nempe de Parilla, de Culebula, & de Fuencubierta bene iustificatur ex repartitionibus fructuum, ex quibus factis calculis apparet non excedere valorem 200. ducato-*

rum

rum, & quamuis ex solis repartitionibus non probetur, nō excessus, vt pluries Rota resoluit tamen hac probatio coadiuuatur ex d testis 2. iuxta 17. interrogationem, & sexti testis ibidem, qui bene deponunt super non excessu, nec non comprobatur ex confessione Alfonsi & Ludouici, qui imperarunt huiusmodi præstimonia à Nuntio tamquam non excedentia valorem 24. pro singulo præstimonio. Quo vero attinet ad Beneficia obtenta, quod non requirant personalem residentiam, bene probant 1. & 5. testes in Curia examinanti super primo articulo dicentes articulum verum, nec non 3 & 4. iuxta 7. & 8. interrogata. similiter annuus valor Beneficiorum obtentorum, quod non excedat 400. ducatos satis iustificatur ex dicto 1. & 5. testium in Curia examinatorum dicentium, articulum verum ex publica voce, & fama, quam probationem in valore Beneficiorum obtentorum Rota admittere solet. Quia non requiritur eam exacta probatio in valore Beneficiorum obtentorum, sicut in impetratis, & ex his fuit resolutum gratiam Francisci de Salazar esse sufficienter iustificatam.

Et idem existimo vbi narrasset valorem affirma-
200 tiue†nihil tamen dicendo de prouisione nuntii, nā
tunc, cum solum agatur de valore propter regulam
de valore, sufficit probare non excessum, nam si minus valeret, multo magis Papa concessisset, & sumus in gratia de beneficio certo vacante, & non de vacatura certi valoris: & sic non intrat decisio. tex.
201 *in c. cui† de non Sacerdotali. §. fi. de Preb in 6.* & quod tradit Fel. *in d. c. ad aures de rescrip. n. 13. conclus. 10.* vt recte explicat *ibi* Ripa *n. 26* Rebuf. *de nominatio. q. 9. n. 34.* alias *30.* Couar. *l. 1. variarum c. 20. n 7.* quicquid dicat Io. Gutierrez *Cano. quæstione libro 2. capite 15. numero 79. & 80.*

Aduerte, quod prouisus à nuntio recte probabit
202 benef. non†excedere 24 per confessionem aduersarii in sua gratia, quamuis in d. Leodien. supra a 4, *n 193.* contrarium dici videatur, iuxta. decis. Rotæ in causa Maioricen. Benef. coram D. Achille de anno
203 1555. In qua†fuit resolutum, *valorem Beneficij probari ex propria confessione posita, vel in supplicatione, vel in articulis, & nocere confitenti, nisi clausula augendi, vel minuendi sibi suffragetur*, vt per Verallum *decis. 185. li. 1. in manuscript.* & in vna Hispalen. Beneficii de Zachar. 1. de mense Maii 1590. coram D. Bubalo. In qua fuit
204 resolutum †*valorem beneficij probari per confessionem aduersarij in precibus quando est infra annum ad tradita per Baldum* in l. eum precum C. de liberali causa *Antonius Gabriel* articulo de confessione conclusione quarta.

Et in causa Burgen. † Abbatiæ de Fonces de an-
205 no 1585. dixerunt. *Valorem Abbatiæ esse iustificatum ex confessione Didaci de vera in sua impetratione, in qua, licet adsit clausula augendi, tamen non relenat, quia cum Didacus non fuerit vsus, nec vtatur facultate augendi, interim viget confessio, argumento eorum, quæ tradit Socin.* in l. quibus diebus. *§.* quidam Titio n. 10. ff. de cōdit. & demonstr. *& quod in specie fuit tentum in vna Artonien. Archidiaconatus 12. Nou. 1584. coram Illustrissimo Card. Aldobrandino, postea Clem. VIII. Bart.* in l. publica *§.* 1. ff. depositi. *Bald.* in Rubric. C depositi n. *6. Riminal.* cons. *541. Deci.* cons. 385. col. 2. *& quod, licet sit illa clausula* augendi, vel minuendi, *interim stet confessio fuit etiam dictum in vna Conchen. de Vetera coram Domino Seraph. 13. Nou. millesimo quingentesimo septuagesimo nono.*

Nam clausula augendi, &c. †non operatur, vt a- 206
lius valor dicatur expressus, sed est facultatiua, vt, si voluerit, illum possit exprimere in literis Rota in Trid. Beneficii de anno 1588. coram D. Blancheto, vt in *decisione 417. & sequenti parte prima diuersorum.*

Quæ facultas in prima expeditione videtur con-
sumpta†ex reg. *l. bones. §. hoc sermone ff. de verbor. signi.* 207
Glossator *reg. 8. Cancel.* Cresc. *decis 8. de rescrip.* Rota *decis. 531. n. 3. p. 1. diuersor.* Et est expressum *reg. 64. Cancel.* quod fructus in tertia parte augeri possint vigore clausulæ, & vide *dec.* Rotæ *541. libro tertio parte tertia diuers.* de qua Gonçalez *glossa 15. §. secunda à numero 77.*

Et pro supradicta doctrina, †quod per confessio- 208
nem aduersarii in sua gratia probetur valor Beneficii, & non excedere 24. facit decis. Cordub. supra adducta, *n. 199.* & Bononien. Canonicatus coram D. Pamphilio 24. Maii. 1591. relata *11. p. 6. 1. n. 70.* & Calagurritana Beneficii de Archsya 28. Iun. 1591. coram D. Seraphino supraadducta *c 1 n. 527* & Triden. Beneficii 8. Nou. 1593. coram D. Penna infra adducta *6. p. 6. 2 n. 216.* & Abulensis Beneficii 26. Iun. 1596. coram D Lita infra adducta *6. p. c. 2. nu. 47.* & Lunen. Sarçanen Canonicatus. *23.* Octo. 1598. coram D. Seraphino supra relata *c. 1. huius p. n 472.* & Colonien. Canonicatus 20. Maii 1602 coram D. Pamphilio inf. a adducta *10 p. c. 1 ad fi.* & facit quod dicetur infra *vlt. p. c. 2. n. 274.*

Nec rursus tenetur prouisus à Papa probare† ex- 209
cessum 24. ducatorum pro verificatione intrusionis aduersarii in literis expressæ, quando illa intrusio in supplicatione non fuit narrata, sed tantum in literis, prout solet aliquando fieri ad affectum non soluendi pro tunc annatam, sed habita possessione quod dicitur expedire sub intrusione, & fit obligatio in forma Cameræ soluendi illam habita poss. & e Put. *dec. 328. n. 2. l. 3.* Achil. *358 seu 12. de priuileg.* Octau. Vestrius *in praxi l. 1. c. 6. ad fin.* nam, vt fuit resolutum in vna Legionen. Beneficiorum 5. Iun. 1593. coram
D. meo Corduba pro Lic. † Gonçal. contra Alfon. 210
de Llanos, narratiua intrusionis aduersarii narratæ in literis, & non in supplicatione non est necessario verificanda, quia, cum non fuerit narrata in supplicatione, non potest Papa dici illa motus, sed fit in literis ad effectum non soluendi annatam, nisi cum primum habeat possessionem, sicut familiaritas in literis narrata ad effectum expediendi gratis, non vitiat gratiam, licet vera non sit Cassad. *decisio 10. de Preb.* Rota *dec. 531. nu. 2. p. 1. diuersorum.* ita in d. Legionen.

Et idem fuit resolutum†in vna Calagurritana Be- 211
neficii de Ariola *24.* Maii. *1595.* coram D. Gipsio, & quod non est iustificanda huiusmodi intrusio, fuit etiam resolutum in vna Pampilonen. Prioratus 18. Iun. 1599. coram D. Pamphilio. Facit *decis.* Cæsaris de Gras. *119. n. 2. & 3.* & post hæc tradit Gōc. *glos. 15. §. 1 n. 70* dicens fuisse etiam resolutum in Cordub. præstimonii 6. Noué. 1596. coram D. Lita, & alias pluries.

212 Tenebitur† tamen expediens sub intrusione cũ tali narratiua intrusionis aduersarii verificare saltẽ possessionem, seu detentionem illius, saltem tempore expeditionis literarum propter præiudicium
213 annatistarum; † sicut narrans se familiarem scriptoris tenetur istam qualitatem verificare, si literæ nõ sunt taxatæ, sed expeditæ gratis, ex quo tendit in præiudicium officialium Cassad *supra*, & Rota *d. decisione quingentesimo trigesimoprimo, numero secundo*.

214 Quam satis esset† semiplene probare ad decisionem Rotæ in causa Tirasonen. Prioratus 17. Febru. 1595. coram Domino Blanchetо, in qua fuit resolutum, quod *narratiua possessionis aduersarij facta in gratia probatur per semiplenam probationem, cum non agatur ad inducendam vacationem, Ægidius decisione* 114.

Et si constatet in causa de possessione, seu detentione aduersarii,
215 † præsumeretur illa tempore expeditionis literarum, nam facile præsumitur de præsenti ad præteritum, cum adest aliqua iusta causa ita præsumendi Alex. *consil. 16. n. 3. l. 1.* Alciat. *de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 20. n. 2.* præcipue, cum de statu contrario nihil apparet, vt fuit dictum in Tirasonen. iuris præsentandi 16. Martii 1592. coram Domino Blancheto infra adducta vltima *parte capitis secundo, numero 240.*

Et hic adest iusta causa ita præsumendi, tum quia
216 non solet dari † huiusmodi expeditio sub intrusione, nisi cum fide, & testimonio, seu probatione Intrusionis, vt est notum, Puteus *d. decis. 328. nu. 2. l. 3.* tũ etiam, quia non est verisimile, quod impetrans voluisset propter retardat. solutionis annatę cum fraude etiam & iniuste factam sub hoc falso prætextu reddere nullam suam gratiam ad *decisio.* Cæsaris de Grassis. 54. n. 3.

217 Si vero in supplicatione† fuit narrata intrusio aduersarii, illa est verificanda, quæ tamen non verificatur probatio excessu 24. ducatorum, quia possessor potest habere alium titulum, & iuuari possibilitate alterius tituli validi ad obtinendam sententiam absolutoriam, cum in Beneficialibus detur multiplicatio titulorum, vt fuit alias resolutum in vna Cæsaraugustana Parochialia de Mecla 8. Non. 1599. coram D. Pamph. & dictum in vna Romana Parochialis 21. Ian. 1600. coram D. meo Corduba, & tradit Goncal. *§. 7. Proœ. n. 129 & 142.*

Decimo sexto † dubitatur, quomodo probetur
218 valor beneficiorum? in quo sunt diuersæ opiniones 1. opinio videtur esse, valorem attendendum esse per tres annos præcedentes, ita colligitur ex Pinelo *in l. 2. C. de rescind. vendit. 3. p. c. vlt. n. 30.* qui ait quoad æstimationem fructuum, vel redditũum in praxi vidisse obseruatum, vt redditus computentur secundum qualitatem collectam tribus proximioribus annis, idque similiter obseruatum vidisse tradere Matthæum de afflictis *l. 2 feudor. tit. per quos fiat inuestitura §. sed & res. n. 40.*

219 Sed ista opinio iure† non probatur, nec quicquã facit textus, quem inducit Pinelus *in l. quicumque tertio C. de apochis publicis libro decimo*, nam solum probat, quod qui ostendit se tribus proximis annis soluisse, recto soluisse præsumitur pensionem, seu tributum, nisi contrarium probetur, quod non est ad rem in proposito.

Secunda opinio † est, valorem beneficiorum at- 220
tendendum esse per quinque annos ante, & post, ita Ludou. Gomez. Sarnen. Episcopus *In reg. de valore q. vltima* dicens, valorem secundum communem stilum Rotæ ita probari debere, videlicet, quod beneficium, de quo agitur, tempore, prouisionis, & oneribus deductis, valet in portatis centum, & quod per quinque annos ante, & post, anno fertili cum sterili computato, communi æstimatione tantum valuit, & ita testis de tali beneficio notitiam habens dicit se scire, & si plus, vel minus valeret, ipse non ignoraret, &c. sequuntur Ioan. Gutierrez *Canon. q. l. 1. c. 39. n. 68.* & Flam. Paris. *de resig. benefic. l. 10. q. 2. num. 55.*

Pro qua opinione† facit doctrina Bart. *in l. pretia* 221
rerum. § nonnullam. n. 2. in fi ff. ad leg falcid: am, quod in probatione valoris rei debet attendi non solum tempus contractus, sed etiam ante, & post per multos annos, & sequuntur ibi Alexander. *num. 10* Cremonen. *in d. l. 2. C. de resciden. vendit. n. 245.* Ant. de Burgos *in c. cum dilecti de emptione & venditione nu. 36.* Cæpola *de simulatione contractuum n. 30.* Afflictis. *decis. 316.* & Rota *decisione 65. numero. 13 parte. 2. diuersorum.*

Vnde in vna Tiburtina † Castri. Asculani 26. 222
Iun. 1598. coram D. Peña fuit resolutum, quod *valor rei immobilis æstimatur habita ratione fructuum aliquot annorum præcedentium, & seq. tempus contractus, quod tempus est arbitrarium, &c.*

Sed ista sententia, † quod attinet ad probationẽ 223
de quinque annis post, confunditur, nam secundũ eam expectandus esset necessario lapsus quinquennium post gratiam, vt recte animaduertit Mandos. *reg. 22. q. 5. n. 2.* quem sequitur Mascar. *de probatio. concl. 1403. n. 48.*

Vnde Achilles† *decis. 188. seu 2. de valore*, inquit il- 224
lud dictum Sarnen. in vna Gerunden. de Pliego coram D. Ant. Aug. de anno 1550 fuisse limitatum, quod non procedit quando non daretur quinquennium post vacationem beneficii, sed incontinenti moueretur lis, quia tunc suffi- unt decem anni ante adnotata *in d. l. pretia rerum ff. ad leg falci. l.*

Sed adhuc non videtur illud recte procedere, † 225
nam validitas, vel inualiditas gratiæ non debet pendere a futuro, nec eadem res debet diuerso iure censeri, quicquid sit in probatione valoris rei profanæ, de qua agit Bart. supra† quem tamen impugnat Ca- 226
gnol. *in d. l. 2. n 218. & 238.*

Tertia opinio est, sufficere probationem quinq; annorum præteritorum, † ita Mandos. & Mascard. 227
vbi proxime. Sed nec ista opinio videtur iure probari.

Quarta opinio est, † valorem attendendum esse, 228
& probandum per decem annos ante gratiam, quã tenet Rota, vt per Ant. August num *decis. 497. lib. 3.* quæ est 3. p *diuersor. l. 3. decisione 1627.* Puteum *dec. 373. n. 2. l. 3.* & Guidob. *dec. 25. in manuscrip.* † vbi habet, q. v- 229
bi agitur de valo. pcedẽte ex fructib. benef. quo possũt augeri,

geri. vel minui annuatim ex communi doctrina omnium
in l. pretia rerum. ff. ad leg. *falcidiam, & obseruantia*
Rotæ attenditur valor communis per decem annos ante, nõ
quinque, vt dicit Sarnen cuius dictum dixerunt Domini,
esse improbatum at, cum valor benefi. ij est auctus non pro-
pter valorem fructuum, sed per augmentum in substan-
tia, & proprietate, quia fuit facta vnio alterius beneficij,
id attendẽdũ est etiam si vnio contigerit post decem annos,
& paulo ante gratiam, & etiamsi istud augmentum con-
tigisset post datam gratia, tamen in gratijs conditionalib.
vt sunt expectatiua, attendendum est secundum tempus va-
cationis non data, valor beneficij Oldrad. consilio, 57.
168. & 229. *Felinus.* in capite eamte. de rescriptione.
230 Hæc Guidobon. conducit † etiam *decis. eiusdem.*
143. vbi habetur, quod in vna ibidem Prioratus 5. Iu
nii. 1553. coram Domino Montis flasconen. tentum
est. *ex certis instrumentis locationis, scedulis receptionis so*
lutionis arrendamenti, & duobus testibus simpliciter de-
ponentibus, per decem annos suff. fructus arrendatos, &
duobus idem dicentibus de publica voce, & fama, & alijs
idem dicentibus de auditu, & quod ita credunt, non esse pro
batum excessiuum valorem contra impetrãtem cum expres
sione minoris valoris.

Et fuit resolutum † in causa Leodien. S. Dionisii
231 19. Iunii. 1551 coram Domino Verallo, in qua fuit du
bitatum, *an ex arrendamentis & dictis testium probare-*
tur Nicolaum tempore nominationis suæ habuisse in red-
ditibus vltra 80 ducatis anni, ita quod excluderetur à no-
minatione sua vigore priuilegiorum studij Louanien. & fu
it tentum, quod non esset probatus valor per testes, ad ex-
clusionem gratiæ nominationis factæ in fauorem Nicolai,
quia agitur de exclusione, & oportet, quod probentur om-
nia quæ allegantur per Sarnentum de valore quæstione
vltima. *præterquam de annis quinque ante & quinq. post*
sed bene de annis decem ante Vt per Cotam *decisione. 257.*
in suis miscellaneis manuscrip. † & alias fuit resolutum
322 coram Caputaquen. 1. Febr. 1557. quod *valor ad effe-*
ctum canonizationis sufficientissime probatur per vnum
testem, & duos de publica voce, & fama, & sic est plena pro
batio, & tamen sufficeret semiplena pro verificatione nar-
ratiuæ eius gratiæ, & si ex aduerso datur de regula de valo-
re, incumbit onus probandi excessiuitatem valoris opponen
ti de regula, & debet probare excessiuitatem valoris per de-
cem annos ante impetrationem, Vt per eundem Cotam
233 *decis. 205.* † Et idem tenuit Rota in vna Cameracen.
vnionis 19 Ianua. 1575. coram D. Lancelloto, quæ
habetur *1 p. diuersorum dec. 189. num. 4.* vbi dicitur *va-*
lorem Benefi. ij esse probandum per decem annos continuos
ante, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt Domini atte-
stati fuerunt, ita decisum in pluribus causis, quas retule-
runt. Rota etiam in vna Iacen. Portionis 15. Apr. 1575
234 quæ est *dec.* Cæsaris de Gras. *118. n. 1.* † ibi, *& deponunt*
de decennio sterili cum fertili computato, &c. Et in vna
235 Elusina Prioratus *15.* Febr. *1591.* † coram D. Orano,
in qua fuit resolutum, *expressionem malam valoris ab*
eo, qui venit obiectiue debere probare de scientia certa per
decem annos ante, nec librum defuncti, cuius sit tertij &
contra tertium probare, nec falsitatem ex stentia reserua-
tionis fructuum narrata probari, &c. nisi constet litem su-
per ea sopitam, quæ alias non extinguitur, nisi per rem iu-
dicatam executam &c. Et idem tenuit Rota in illa Ma

ioricen. 15. Iunii 1592 supra † adducta. num. 156 Et in 236
vna Toletana Parochialis de Huecas. 17. Apri. 1595.
coram D Pamphilio, in qua fuit resolutum, quod *te-*
stes ad probandam excessiuitatem valoris iuxta requisita
regulæ de valore *debent deponere ex certa scientia per de*
cem annos ante gratiam, † & deductis oneribus, Achilles. 237
dec. *2.* de valore, *Sarnen.* de infirmis, quæst. 36. & de
valore. quæst. vltima, *vt requiritur quando probato non*
excessu valoris per testes de publica voce, & fama, opponi-
tur de illius excessu ad infringendam gratiam. vt fuit reso-
lutum in Forolinien. primiceriatus de mense Maij 1590.
coram Domino Perusino, & alias sæpissime, & cete-
ra.

Et hæc opinio Rotæ † videtur magis iuri confor- 238
mis, nam per lapsum, & discursum decennii melius
potest sumi regula ad iudicandum valorem commu
nem benefic.i, quam per lapsum quinquennii, vel tri
ennii, per quinquennium enim, vel triennium pos-
set facile, & verisimiliter contingere, omnes annos,
aut esse steriles aut fertiles, quod non ita contingeret
per decennium.

Nec ab ista † opinione videtur esse recedendum 239
cum eam receperit obseruantia Rota, quæ secun-
dum eam pluries iudicauit. vt ex decis. adductis pa-
tet. & sic transierit in stilum, & consuetudinem Cu-
riæ, qui facit ius etiam extra curiam, vt per Paulinum
in præludio extrauagantium vers. decisiones, Rotæ. D.
Martam *de Tribunalibus vrbis, cap. 5. ex num. 7.* & Ma-
scard. *de probat conclusi 485. ex num. 11.* & ibi tamen est
supra *1. par. ca 5. num. 87. & seq. cap. 1. huius par. à numer.*
561.

Et quod ait Lancellotus † *de attentatis. 2. part. cap.* 240
20. limit 1. num. 1. stilum Rotæ non attendi extra cu-
riam, non procedit in stilo decisorio, vt hic, Sar-
nen. *in procœmio regularum Cancell. quæst. 2. sub versicul.*
quarto pro ista parte, & citati, sed in stilo ordinatorio,
seu qui procedit ex particularitatione respectu Ro-
tæ.

Et quamuis † in aliquibus tribunalibus Hispaniæ 241
de stilo attendatur valor per quinque, vel tres an-
nos præcedentes, tamen non videtur debere stari
tali stilo, sed potius stilo, ac obseruantiæ Rotæ, & Cu
riæ, cum agatur de interpretatione literarum, quæ
emanant ab ipsa Curia ad *decis.* Ægidii 2. quam sequi
tur Felin. *in d. cap. ad aures, num. 13. circa fi.* & Rot. in il-
la Conchen. pensionis 28. Iunii 1585. coram D. Ora-
no, quæ habetur supra, *dub. 8. num. 148.* & optime cõ
ducit ad propositum, & diximus in simili. *d. cap. 1 nu.*
556. Rursus aduertendum est, quod testes † super va- 242
lore debent reddere rationem, seu causam dicti sui
etiam non interrogati, alias non probant. Felin. *in*
cap. cum causam. 1 sub num. 3. versic. & per hãc fallentiam
& in cap. cum causam 2. sub. num. 1 de testib. practicabi-
lia Rotæ *num. 130.* Pinel. *in leg. 2. Codic. de rescindẽ. vẽ-*
dit. 3. part. cap vlt. num. 11. Mascard. *conclusio. 657. num.*
49. & conclus. 1403. *num. 10.* Cassad. *decis. 19 super regulis.*
num. 3. & Rota *d. decis. 189. numero 3. part. 1. diuerso-*
rum.

Decimo septimo dubitatur, † an nuntius vigore 243
dictæ facultatis possit conferre beneficia iuris pa-
tronatus, non excedentia valorem 24. & breui-

ter dicendum est, quod poterit conferre beneficia iuris patronatus Ecclesi. quemadmodum potest Legatus à latere, & dictum est supra *à num.17* & faciūt tradita per Crescen. *decis. 8. de priuileg.* de qua supra *num.132.*

244 Non tamen poterit † conferre benefi. ia iuris patronatus laicalis, aut mixti, sicut nec Legatus de latere, vt supra dictum est *à num.63.* Quamuis valeret e-
245 ius prouisio non reclamante † patrono laico infra tempus datum ad præsentandum, vt ibi dictum est *numere 65.* ex *decisio.* Rotæ *1482. libr. 3. part.3. diuersorum.*

246 Sed videbatur posse † nuntium derogare iuri patronatus laicorum tantum pro medietate, & mixto in totum ex clausula suæ facultatis supra adducta *n. 134.* ex qua potest apponere in suis prouisionib. derogationes, ac clausulas necessarias, & oportunas, ac in literis Apostolicis concedi & extendi solitas. & sic poterit apponere clausulam in gratiis Apostolicis apponi solitam, & *cum derogatione iuris patronatus, &c.* de qua supra *c.1.n.561.*

247 Respondetur † tamen per illam clausulam non dari facultatem nuntio derogandi iuri laicorū, nec id est esse credendum ad tradita per Felinum *in tract. quando litera Apostolica ampliat. 4.* Seluam. *de Benefic.3.p.q 11.n 17.12. qualitate,* & Couarruias *pract. ca. 36. num. 1.*

Præterea d. clausula non intelligitur de derogatio-
248 nibus, † & clausulis in literis Apostolicis concedi & extendi solitis, quæ sumuntur ex ipsa supplicatione, vt supra dixi. *n. 131.*

Poterit tamen nuntius ex d. facultate cōferre be-
249 neficia iuris † patronatus laicorum ex eorum negligentia, seu culpa ad Papam, aut ad Ordinarium deuoluta, sicut etiam alia Beneficia deuoluta etiam ad Papam, vt de Legato diximus supra *à num. 21. & numer. 66.*

Dummodo non excedant dictum valorem 24.
250 in sua facultate † taxatum. Quamuis viderim in hoc Episcopatu Abulen. nuntium prouidisse quandam Capellaniam oppidi del Varco de iure patronatus laicorum tanquam deuolutam cum narratiua, quod eius fructus non excedebant valorem 70. ducatorum, quod non video quomodo fieri potuerit, &c.

251 Decimo octauo dubitatur, an nuntius vigore d. facultatis possit † prouidere beneficia exempta, seu ad exemptorum collationem spectantia, non excedentia d. valorem 24. ducatorum, &c. & breuiter Respondetur posse, vt in Legato de latere dictum est supra *num. 19. & 20.* & faciunt tradita per Crescen. *d. decis 8. de priuil.*

252 Decimo nono dubitatur † an nuntio curat tempus semestre ad conferendum, de quo *in cap. 2. de conceß. Preben.* & videbatur, quod sic ex dictis infra
253 *10. parte capit. 2. num. 10.* † nihilominus tamen idem dicendum est, quod de Legato diximus supra ex *n. 22.*

CAP. IIII.

De ordinario.

SVMMARIA.

Ordinarij collatores, de quibus nunc agendum est sūt qui suo iure conferre possunt, siue id habeant à iure, siue à Papa, vel consuetudine, etiamsi alias non habeant ordinariam iurisdictionem, num 1. & sic in materia collationis appellatione, Ordinarij, venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet non habeat iurisdictionem, nec Fel. tenet contrarium. n. 2. & 3.

De iure communi ordinarij collectores sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatam habent intentionem n. 4.

De Beneficijs, & Præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium est particulare dubium an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo, nu. 5.

Prouisio Cathedralium, de qua in primis dicendum est, olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem. numer. 6. electio enim Episcoporum non pertinet de iure diuino ad clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat vel præscribat eligendi modum. numer. 7. prouisio vero inferiorum Ecclesiarum olim pertinebat ad Episcopum. num. 8.

Postea tractu temporis fuit per Papam data potestas cuilibet Collegio eligendi sibi prælatum, siue sit Ecclesia Cathedralis, siue inferior, confirmatione electi superiori immediato relicta. num. 9. sed earum prouisio est iam reseruata Papæ per regulas Cancellariæ. numero duodecimo.

Circa prouisionem Præbendarum Ecclesiæ Cathedralis sūt diuersæ opiniones, prima, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, num. 11 secunda, quod spectet ad Episcopum cum consilio Capituli, nisi bona Episcopi, & Capituli sint communia. nu. 12 tertia quod ad Episcopum, & Capitulum simul pertineat. num 13. quam Rota hodie sequitur. nu. 14. & præterea allegantur quædam iura. n. 15.

In hac varietate opinionum nulla earum satis iure probatur, nam iura non sunt clara, nec multum faciunt pro eis, &c. num 16 magis tamen placet tertia opinio, maxime, quia est communis, seu communior, & à Rota approbata, & recepta à num. 17. idemque de Dignitatib. Ecclesiæ Cathedralis dicendum est cum Rota, & aliis, & nullo iure probatur, quod sint electiua, vt alias voluit Rota, &c. à n. 20.

Cum collatio ad Episcopum, & Capitulum simul pertinet Capitulum habet vnam vocem, & Episcopus solus aliam dimidiam. num. 28. & sic, si se non concordauerint, sed in discordia contulerint, ita quod Capitulum, seu maior pars confert vni, & Episcopus alteri, etiamsi ei accesserint aliqui Canonici, neutra collatio valet contra Host. cuius doctrina communiter reprobatur à numero vigesimonono.

Cum neutra collatio valeat, si Papa prouidet tertio etiam sequenti die, ille dicitur habere potius ius, & eius prouisio

erit

tris bona. numero 33. & sequenti vbi ponitur decis. Rota.

Episcopus, & Capitulum, qui in discordia contulerunt, cum neutra collatio valet, poterunt intra semestre datum ad conferendum concordare in vnum ex prouisis, vel in alium, nisi interim Papa alicui prouidisset, alias deuoluetur prouisio ad superiorem n. 35.

An impetrans Prabendam à Papa narrando fuisse discordiam in prouisione inter Episcopum, & Capitulum, debeat eam discordiam plene, & concludenter probare, an vero satis sit semiplene, num. 36. esse concludenter probandam fuit resolutum per Rotam in dec. posita, n. 37. sed ab ea recessit postea, vt in decis. positu à numero 38.

Cum ista discordia per semiplenam probationem concludenter probetur, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda secundum Rotam. numero 41. vbi ponit decisio.

Collatio Prabenda spectantis ad collationem Episcopi, & Capit. facta ab Episcopo valet non contradicente Cap. infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, n. 42 & sequenti, vbi ponitur decis. Rota & sic ex collatione facta ab Episcopo, vel Cap. altero non probante, nec contradicente, dicitur interim ius considerabile quasitum prouiso taliter, quod non valeat prouisio Papa alteri facta, & sit locus regula de iure quasito, si aliter alteri non contulerit, nec contradixerit, alias secus à n. 44.

Tradendo possessionem prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, numero 47 quicquid sit, quando eam daret dicens velle obedire mandatis, &c. seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, &c. quamuis etiam tunc idem verius videatur. numero 48.

Non placet quod in quadam decis. adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in curia, & cuius reditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre. num. 49. & Capitulum vnicum si. ne Sede vacante, in 6. non loquitur quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopi, & non procedit quando habet conferre cum consensu, nec etiam quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, nu 50. & 51.

Cum collatio spectat ad Episcopum, & Capitulum, potest Episcopus conuocare Capitulum, & cogere eum congregari ad prouisionem faciendam, n. 52.

Quamuis non possit Episcopus conuocare Capitulum, si de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur ex decreto Concilij, intelligendum tamen est quando agitur de eo, quod priuatim interest Episcopi, secus si de re spectante ad eius iurisdictionem, officium, seu Dignitatem, &c. ex sententia Cong. vt in proposito collationis. n. 53. & seq.

Non posset Episcopus restringere, & abbreuiare Cap. tempus semestre, quod de iure habet ad prouidendum, nu. 55. nec cogere Capitulum ad prouidendum, & congregato Capit. ad prouidendum posset maior pars si vellet, prouisionem differre, num. 56. sicut etiam non poterit Capitulum abbreuiare terminum sex mensium, & requirere, ac vocare Episcopum, vt intersit prouisioni intra certum tempus. numer. 57.

Circa prouisionem Canonicatuum, & Prabendarum, ac Dignitatum Ecclesiarum collegialium sunt etiam varia opiniones, & Domini de Rota alias fuerunt varij. num. 58. prima opinio, quod ad Pralatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure à num. 59. Secunda quod spectet ad Episcopum à numero 62. Tertia media, qua magis placet quod prasentatio, seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesia, & institutio, seu confirmatio ad Episcopũ, &c. à num. 64.

Ecclesia collegiata qua dicatur, & qua signa, & requisita habere debeat remissiue, nu. 70.

In Ecclesiis regularibus ad quem de iure spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium remissiue, n. 71.

Pradicta de prouisionibus Prabendarum, & dignitatum Ecclesia Cathedralis, & Collegiata intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo aut priuilegium, &c. n 27

Hic non est proprie consuetudo, sed large, & abusiue, & potius est prascriptio, cum vni detrahat, & alteri acquirat, num. 73. & tunc esset proprie consuetudo, quando in aliqua Prouincia generalis consuetudo huiusmodi seruaretur ita, quoad faceret ius in communi in illa Prouincia. n 74.

Qualis debeat esse huiusmodi consuetudo, seu prascriptio, an quadragenaria, an immemorialis, vel quadragenaria cum titulo à numero 75. resoluitur, quod sufficiet quadraginaria sine titulo, quia non est contra ius, licet sit contra communem opin. & decis. & etiam stilum Rota.

Obijcitur, quod, cum in hoc sint diuersa opiniones, & non sit ius expressum, consuetudo, & obseruantia approbans & recipiens aliquam ex ijs opinionibus, dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis prascriptionem, & si sit contra communem, & veriorem opinionem, num. 80. vel saltem sufficeret decennalis, num. 81 & quando non esset consuetudo interpretatiue, esset consuetudo propria prater ius, & non prascriptio, & sic sufficeret decennalis, sicut in decimis pradialibus dicitur n. 82 & videtur in terminis tenuisse Rota in decis. adducta n. 83.

Respondetur, quod, quamuis simus in consuetudine & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferendo iure vni, quod habet iuxta communem, & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur prascriptio. 40. annorum. num. 84. quando vero ius est ita obscurum. & dubium, vt non constet de iure alterius, non requiritur prascriptio, sed sola obseruantia absque prascriptione temporis sufficiet. num. 86. & quod dictum est de consuetudine interpretatiua procedit in consuetudine propria &c. n. 87.

Ad illud de decimis pradialibus respondetur, quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini, dicens recurrendum esse ad consuetudinem, &c. & sic est materia consuetudinis non sic in proposito, nu. 87. & 88.

Reprobatur decisio num. 83. adducta maxime in suo casu, in quo Capitulum pratendebat eligere, seu prouidere priuatiue ad episcopum & eo excluso, & sic consuetudo erat contra ius, & ex quo Episcopus habet fundatam intentionem, saltem in simultanea prouisione, nu. 89.

Cum

Cum Capitulum pratendit prouidere Prabendas aut dignitates Ecclesia Cathedralis, excluso Episcopos ex consuetudine, requiritur immemorialis prascriptio, aut quadragenaria cum titulo. numero 90 sicut ad hoc, vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi, requiritur prascriptio immemorialis, aut quadragenaria cũ titulo, & bona fide, n 91.

Consuetudo generalis Prouincia, quod Capitulum eligat, seu prouideat excluso Episcopo non extẽderetur ad loca particularia, seu Ecclesiarum, in quibus non esset talis consuetudo, licet tunc esset proprie consuetudo, secundum Abbat. numer. 92. sed contrarium tenetur à n. 93.

Iuxta pradicta possunt procedere resolutiones Rota in quadam causa Placentina voti, qua adducuntur à numer. 96 quod sicut est contra ius excludere Episcopum à prouisione Prabendarum, & dignitatum Ecclesia Cathedralis, ita etiam non dare ei, nisi vnum votum vnius Canonici, quia id est quasi eum excludere, & ideo in d causa Placentina, non sufficere quadragenariam sine titulo, sed requiri etiam titulum aut immemorialem.

Ex alio etiam capit. posset esse necessaria immemorialis in d. Placentina, si forte in confirmatione statuti esset clausula decreti irritantis, qua operatur non solũ, quod statuentes non possint illud reuocare, sed etiam, quod nõ possit contra illud induci consuetudo, seu prascriptio, nisi immemorialis. n. 106. & 107.

NVnc de Ordinariis collatoribus inferioribus agendum est, sunt autem Ordinarii collatores
1 qui suo iure † cõferre possunt siue id habeãt à iure, si
ue à Papa, vel cõsued. etiã si alias nõ habeãt ordinar.
iurisdict. vt not. *in c. Ordin. de offic. Ord. & in c. si soli de concessio. Prabenda in 6.* glos. *in Clemen. 1. vt lite pendente, verbo ordinarium*, & ibi Imola, & Cardin. *quastion. 14. nu. 24 &* glos. *in extrauag. execrabilis. § statuimus. verb. Ordinario in extrauagan.* Ioann. 22. Rebuffus *de nominatio. quastio. 8 nume. 2. & in concord. titulo de collatio. §. 1. verbo Ordinarius collator, & §. prafati que Ordinarij verbo Ordinarii collatores.* Corras. *de beneficijs 2. part capit. 4. numer. 1. & 4 part. cap. 1. num. 11.* P. Gregor. *de beneficijs c. 38. n 2* Flam. Paris. *de resignat. benef. li. 8. q 9. n 23.* & Zechus *de benef. & pensio. Eccl. cap. 2.* & Gonc. *glo. 21. à n. 33.*
2 Vnde in materia † collationis appellatione, Ordinarii, venit non solum Episcopus, sed etiam alius inferior, qui habet potestatem conferendi, licet nõ habeat iurisdictionem Decius *in capit. post cessionem. num. 7. de probatio.* Rebuffus *d. verbo Ordinarij collatores.* & Flam Paris. *supra num. 27.* & fuit resolutum in il la Oscen. Canonicatus 9. Martii 1592. supra relata *c.*
3 *1. num. 750.* & quamuis Felin. *in cap. cum † olim de prascript num. 1.* videatur contrarium dicere, tamen videtur error literæ, seu impressionis, cum allegat d. glossam *in Clemen 1. vt lite pendente*, quæ potius est contra, & ita pro hac parte eum allegat Flam. Paris. *ibi.*

Verum de iure † communi ordinarii collatores
4 sunt Episcopi, seu Archiepiscopi, qui in collatione & prouisione Beneficiorum suæ Diœcesis fundatã habent intentionem iure communi, vt per Cardinal. & alios *supra*, & diximus *dicto capite primo nume. 51.*

Sed de Beneficiis, & Præbendis Ecclesiarum Ca-
thedralium, & Collegialium † est particulare dubi- 5
um, an spectent ad prouisionem solius Episcopi, an simul cum Capitulo, &c.

Et de prouisione † ipsarum Ecclesiarum in pri- 6
mis dicendum est, quod prouisio Cathedralium olim pertinebat ad solum Romanum Pontificem. *c. 1 & 2. 22. distinctione glos. in c. quanquam de electione in 6. in prin. & verbo deuoluetur.* Abb. *in cap. 1. numer. 1. & in cap cum Ecclesia Vulterana, num. 8 eodem titulo* Selua *de benef. 2. part. quastio. 22 3. casu num. 9* Corras. *d. capit. 4. num. 2. & 4. part. capit. 5. numer. 1.* Gregor. Lopez *in l. 17. titulo. 5 part. 1.* Bursatus *cons. 126. libr. 2 à numer. 8.* &
Quintanaduennas *Ecclesiasticon. libr. 1. capit. 5. numer.*
4 Bertach *de Episcopis libr. 1. 3 part. numer. 1.* † Electio e 7
nim Episcoporum non pertinet iure diuino ad Clerum, sed ad summum Pontificem, vt vel ipse eligat, vel præscribat eligendi modum, Cardin. Bellarm. *primo tomo controuersia quinta, libro primo, capite octauo & secundo tomo controuersia secunda, libro primo capi. 8.*

Prouisio vero inferiorum † Eccles. olim pertine- 8
bat ad Episcopum Glos. Abb. Selua, Corras. Grego. Lopez, & Bursatus *supra.*

Sed postea tractu temporis fuit per Papam data
potestas † cuilibet Colleg. eligendi sibi Prælatum, si 9
ue sit Ecclesia Cathedralis, siue Inferior confirmatione electi superiori immediato relict. *cap. 1. cap. no pro defectu cap. quia propter de electione cum alijs eiusdem titulo ibi & in 6. cap. cum Ecclesia Sutrina de causa posses. & cap. vltimo 16 quastio 7.* Glossator. Abb. Selua, Corras. Gregorius. Lopez, & Bursatus *vbi supra* & Bertach.

Demum † earum prouisio est iam reseruata Pa- 10
pæ per *regula. Cancellaria secundo & tertio* de quibus supra *dicto capite 1. à numero 212. & & 256.* vbi dicta vide.

Secundo circa prouisionem † præbendarum Ec- 11
clesiæ Cathedralis sunt diuersæ opiniones 1. est cõpostellani *in d. capit. cum Ecclesia Vulterana*, quod prouisio pertinet ad Episcopum cum consensu Capituli, pro qua allegat *capit. ea noscitur de his qua fiunt à pralatis*, sequuntur Selua *d. quastio. 22. casu 4. à numer. 12.* Duare. *de benef. lib 3. capit. 4.* dicens receptius esse in præbendis, & dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis, collationem ad Episcopum spectare cum consensu Capit. Bursatus *d. cons. 126 lib. 2. num. 45.* & Quintanaduennas. *d. li. 1 c. 5. n. 4.* & hanc opinionem inquit Ægidius *decis. 69.* palatium amplecti.

Secunda opinio est Hostiensis *in d cap. cum Eccle- 12*
sia Vulterana, † quod spectet ad Episcopum cum cõsilio Capituli, nisi bona Episcopi, Capit. sint communia, & allegat *cap. nouit, & c. quanto. de his qua fiunt à pralatis*, sequitur Ægidius *d. decis. 69.* Corras. *d. cap. quarto numero quinto* & Zechus *d. capit. 2. versicul. Ordinarij etiam*, & allegant *capit. illa ne Sede vacante.*

Tertia opinio est, † quod prouisio Præbendarum 13
ad Episcopum, & Capit. simul pertineat, quam te-

neq;

net glossa verb. postulauit *in dicto cap. cum Ecclesia Vul-*
terana, & in cap. fin. verb. communiter de supplenda negli-
gentia prælatorum, & in cap. irrefragabili, verb. per Cap.
de officio ordinarii, & in cap. 1 §. 1 verb. disponit. 21. distin.
Abb. *in d. cap. cum Ecclesia. num. 8.* Francus, *num. 1.* di-
cens communem, & alii *in cap. à collatione. de appella-*
tio. in 6. Probus ad Monachum *in Rubrica de iure pa-*
tron. in 6. num. 8. Rebuffus *de nominatio quæstio. 8. num.*
3. & cons. 60. Rosiniacus *de Benef. cap. 1. num. 18.* Man-
dos. *in regula Cancell. 18. quæstion. 14. ex num. 2. & cons.*
28. nu. 7. & cons. 29. numero primo dicens communio-
rem.
14 Et Rota hodie istam † opinionem sequitur vt per
Cassad. *decis. 22. de Præben.* Pute. *decisio 117. & 172. lib.*
3. Achill. *decis. 267.* seu *4. de Præben.* & fuit resolutum
in vna Abulen. pœnitentiariæ 17. Aprilis 1589. co-
ram Domino Mantica infra adducta, *num. 140.* & in
Hispalen. portionis *19.* Ianuarii 1594. coram Domi-
no Pamphilio supra adducta *ca. 1. num. 35.* & in Ver-
cellen. Canonicatus 27. Aprilis 1594. coram Domi-
no Penna supra relata *d. cap. 1. num. 472.* & in Placen-
tina Cantoriæ 24. Octobris. 1594. coram Domino
Seraphino supra adducta *4. part. cap. 3. num. 80.* & in Re-
gien. Canonicatus *17.* Noue. 1595. coram Domino
Pamphilio supra relata *d. cap. 1. num. 415.* & in Placen-
tina Canonicatus *26.* Februar. 1596. coram Domino
Orano infra adducta, *num. 43.* & in Lunen. Satcaoē.
23. Octobris 1598. coram Domino Seraphino sup.
relata *d. cap. 1. num. 472.* & in Tarraconen. Sacristiæ
19. Martii 1601. coram Domino Iusto inf. adducta.
7. p. c. 15. n. 8. & post hæc tradit Goncalez *glos. 45. à num.*
36.
Pro hac opinione allegantur *d. c. cum Ecclesia Vul-*
15 *terana † in fin. & d. cap. fin. de supplen. negligentia Præla-*
torum, & d. cap. ea noscitur. & cap. postulastis de concess.
Præben. & cap. à collatione de appellatio. in 6 & cap. quod
quibusdam de fideiussor. & c. quia nonnulli §. verum de Ma-
gistr. & reg. quod omnes tangit debet ab omnibus approba-
ri. li. 6.
16 In hac varietate opinionum, † inter quas quanta
sit differentia, satis ex se patet, & ex *cap. vnic. ne Sede*
vacante in 6. dico oullam earum satis iure probari,
nam iura non sunt clara, nec multum faciunt pro e-
is, & quædam illorum loquuntur secundum cõsue-
tudinem, & ius speciale Ecclesiæ, de qua agebatur,
non enim loquuntur dispositiue, sed narratiue, &
& ex suppositione factum possibile supponendo, vt
alias ait Ægidius *decis. 717. num 3.* & ita procedunt *d.*
cap. illa dict. cap. fin. d. cap. postulastis, & d. cap. à collatio-
ne.
17 Rursus dico magis † mihi placere 3. opinionem
pro qua aliquantulum facit. *d. §. verum, & d. regula,*
quod omnes tangit. Et accedit ratio, quod, cum Episco-
pus, & Capit. fiunt vnum corpus *d. cap. nouit. in princ.*
18 æquum videtur, † quod simul concurrant in proui-
sione Præbendarum ipsius Ecclesiæ Cathedralis, &
de eis tanquam fratres simul disponant, eoque ma-
gis est amplectenda ista opinio, quia est communis,
19 seu communior, & sic securior, vt † ait Cassad. *supra*
numero secundo & præcipue, quia est à Rota appro-
bata, & recepta ad dicta *supra cap. 1. à n. 534. & c. 3. nu.*
239.

Idemque † de dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis 20
dicendum est, & ita Abb. Rosini. Selua, Duarenus,
Borsatus, & Corras. *supra* & Goncalez idem dicunt
in eis, quod in Præbendis, & Rota. in d. Placentina
Cantoriæ adducta *d. capite tertio, quarta part. numero*
10.
Et in illa Tarracooen. † Sacristiæ 9. Iunii 1600. co- 21
ram D. Iusto fuit decisum, *collationem non solum Ca-*
nonicatuum, Portionum, & aliarum Præbendarum Cathe-
dralium, sed etiam Dignitatum & aliorum Beneficiorum
earundem de iure esse communem Episcopo, & Capitulum
in simul ex Abbat. in d. capite cum Ecclesia Vulterana,
numero 8. *& Franco* in d. capit. à collatione 1. notab.
&c.
Quamuis alias in vna Cremonen. Cantoriæ *21.* 22
Iunii 1557. coram † D. Iunio fuit resolutum *secundum*
magis communem opinionem, Dignitates in Cathedrali-
bus de iure communi sunt electiuæ Cap. & confirmatio spe-
ctat ad Episcopum Oldrad. cons. 146. *Domin.* in cap. de li-
beratione de officio legati in 6. 4. notab. *& ibi. Fran.*
in princ. *post Ioan. And.* glo. pragmaticæ. titulo de ele-
ctio. § sed per elect. vers. electiuis, & in tit. de colla. §.
in Dignitatib. vero electiuis verbo dictarum sequi-
tur Pacianus *de probation. lib. secundo capite 30. nume-*
ro septimo, dicens Dignitates in dubio censeri esse ele-
ctiuas.
Sed reuera nullo iure † probari videtur, quod di- 23
gnitates Cathedralium sint electiuæ, quanto ma-
gis, quod in eis debeat fieri electio solemnis iuxta
formam *cap. quia propter de elect.* vt ibi dicit Oldradus
quem improbauimus supra 1. *part. capit. 6. numero*
22.
Nam *c. dudũ 1. de electione,* quod allegat Oldradus
id non probat, sed supponit, quod præpositura, de
qua ibi, † erat electiua ex consuetudine, vel alias, & 24
d. cap. de liberatione ibi *ad quas,* &c. non probat, quod
omnes Dignitates Ecclesiarum † Cathedralium, et- 25
iam maiores post Pontificalem, de iure sint electi-
uæ, sed quod aliquæ sint electiuæ de consuetudine
vel alias, nã illud relatiuum *ad quas* ponitur restricti-
ue ad *l. ea tamen adiectio. ff. de legat. 3.* Bart. *in l. omnes po-*
puli in princ. & alios ibi, & in l. cũctos populos, C. de Sũma
Trinitate.
Præterea si dignitates spectarent ad electionẽ † 26
Capituli, maius ius in illis haberet Capitulum, quã
in Præbendis, cum tamen minus ius deberet habe-
re, cum non sint de Capitulo de iure, imo nec habe-
ant partem in mensa in aliquibus Ecclesiis.
Et ita in multis Ecclesiis Hispaniæ, quamuis † in 27
præbendis Capitula habeant collationem cum E-
piscopo, in prouisione tamen dignitatum nihil ha-
bent, sed ad solum Episcopum spectat, vt in Ecclesia
Burgen. Segobien. Carthag. & aliis, & in hac Abu-
len. in qua ex consuetudine, & statuto, si collatio Ca-
nonicatuum & Portionum est communis Episco-
pi, & Capituli, dignitatum vero solius Episco-
pi.
Cum autem collatio ad Episcopum, & Capitu-
lum † simul pertinet, Capitulum habet vnam vocẽ, 28
& Episcopus solus aliam dimidiam, Probus *in dicta*
rubrica de iure patronat. numero decimoquarto Mohe-
dan. *decisio. 1. de priuilegiis* & Rota *decisio. 783. lib. 3 par.*
3. diuer.

3.diuersorum,& post hæc Goncalez *d.glos. 45. à nume.*
51.

Et sic, si se nõ cõcordauerint, sed in discordia con
29 tulerint, ita quod Capitulum, seu † maior pars con-
ferat vni, & Episcopus alteri, etiam si ei accesserint
aliqui Canonici, neutra collatio valet, vt contra Ho
stien. *in d. cap. postulastis de concessio Præbend.* tenentem
valere collationem Episcopi factam cum vno ex Ca
nonicis, docent Ioan. Andr. & Domin. *num* 4. & Frã-
cus *num. 1. in d. cap, à collatione.* Abb. *in d. cap. cum Eccle-*
sia Vulterana num. 11. Lapus *allegat. 31. num. 3.* vbi Man-
dos. *litera* C. idem mandos. *regul. 18. quæst. 14 numer. 2.*
Pauinus *de offic. & potestate Capituli sede vacante 5. præ-*
ludio. num. 3. Selua *de benefi. 2. par. quæst. 17. num. 4. & 5.*
& 3. part. quæst. 71. Probus *in d. rubrica de iure patron. à*
num. 9. & in cap. cum in illis de præbendis, num. 15 & in ca.
fin. de regular. num. 3. in sexto. Rebuf. *d. consi. 60. 2. quæst.*
P. de Baysio *in directorio electionum, 3. par cap. 35. nume.*
12. & 13. Nauar. *consi. 1 de his quæ fiunt à maiori par. Ca-*
pituli, num. 3. & consil. 36. de regularum. num. 2. & Aze-
uedo *in l. 14 tit. 6. lib. 3 recopil. num. 13.* qui alios citant.
Rota *decis. 783. lib 3 part. 3. diuersor. nu. 6. &* 8. & in cau-
sa Burgen. Canonicatus 27. Martii 1583. coram D.
Bubalo, quam statim adducam *num. 34.* & in d. Hi-
spalen. Portionis 19. Ianuar. 1594. supra adductas. *1. n.*
35. & Goncal. *sup. à n. 58.*

Et doctrinam Hostiensis communiter reproba-
30 ri † testatur Felin. *in cap. pastoralis, numer. 9. de rescrip.*
Iason. *in l. iuris gentium. §. fin num. 13 ff de pactis*, & Ro-
ta *decis. 408. numer. 2 part. 1. diuersorum*, & etiam Ro-
chus *de iure patron. verb. ipse vel n. numer. 7.* & Lambet.
2. part. 1. lib. quæstion. 1. arti. 27. & Cassador. *decis. 2. de iu-*
re patron.

31 Et facit quod in simili ipsi ibi tradunt, † & Didac.
Perez *in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordinam. glos. 2. vers. notanter etiã*,
& Rota in vna Pampilonen. Parochialis de Echarin.
32 2. April. 1590. *Quod spectante iure patronatus † ad Domi-*
num Palatij & ad Parochianos, Dominus Palatij, cum ali-
quibus Parochianis non constituit, nisi medietatem, nisi cõ
currat maior pars Parochianorum, penes quod residet al-
tera medietas.

33 Vnde, cum neutra collatiõ valeat, † si Papa pro-
uideat tertio, etiam sequenti die, ille dicitur habere
potius ius, & eius prouisio erit bona, Probus *in d. ru*
brica ex n 8. & Rebuf. *d. consil 60.* & fuit resolutum in
dict. Burgen. Canonicatus, & melius in d. Hispalen.
Portionis, quæ est videnda in proposito, & d. decis.
Burgen. sic se habet.

Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583.

34 F*Vit dubium † pluries propositum, vtraque parte infor-*
mante & Domini die Lunæ 27. Martij 1583 omissa pro
nunc illa difficultate, an sit locus extrauaganti inuictæ,
de elect. in communib. *de qua alias agetur, resoluerunt*
pro validitate prouisionis Apostolicæ factæ in fauorem D.
Nicolai de Paredes , & moti fuerunt, quia licet collatio
communis inter Archiepiscopum, & Capitulum, tamen cũ
Archiepiscopus vni contulerit, & Capitulum alteri, neu-
tra collatio valet. Feder. consil. 232. in fin. & in c. à col-
latione, *vbi Francus* num. 1. circa fin. de appellatio. lib.
6. Probus in rubrica de iure patron. in 6. num. *13 Puté-*
us decis. 22. de Præben. *& propterea ius conferendi spe-*
ctat ad Papam, cap. a. de concessio. Præben. *Nec obstat*
quod collatio Capituli remanet valida, ex quo Archiepisco-
pus contulit lapsis sex mensibus, quoniam respondetur q
dictum tempus non currit à die vacationis, sed à die illius
notitia. cap. quia diuersitatem in fin. de concess. Præ-
ben. c. licet de supplen. negligent. Prælator. *vel cur-*
rit ab eo tempore, quo Archiepiscopus scire potuit, vel de-
buit, iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt in decis. 13. de
iure patron. in antiq. *Bisignetus* decis. 7. de præbend.
Rebuf. praxi tit. de deuolutio. num. *10 Rochus* de iure
patron. verb. honorificum, quæ. *27. at à tempore, quo*
scire potuit, non intercesserunt, nisi quinque menses com-
putandi à die captæ possessionis Ecclesiæ Archiepiscopalis,
nec cadit præsumptio scientiæ, quia stante d. Archiepiscopi
absentia in partibus lõginquis, nempe in Canaria, & præ-
sertim nondum per ipsum capta d. possessione, cessat ratio
præsumptionis, vt dicit Rota decis. 6 in princ. de iure pa
tron. in antiq. *vbi dicit, quod ideo præsumitur ista scien-*
tia, quia præsumitur Episcopum semel in anno ad minus
per se, vel alium visitare suam Diœcesim, & videre ac inda-
gare, quomodo Beneficia regantur, & an sint plena, & ca-
nonice teneantur, vt etiam per Lapum allegat. *51. Decius*
consil. *135.* in fin. *& propterea dicit Io. And.* in cap ex p.
in princ. verb. recurrerint, de concess. Præbend. *q*
bonus iudex terminare debet hanc præsumptionem consi-
derata qualitate Beneficij, & modo vacationis, & locorũ
remotione, ac fama sequitur Abb. d. c. quia diuersitatem
numero *7. Rota* d. decisio. 6. circa finem de iure pa-
tronat. in antiquis *quibus omnibus attentis, Domini*
non sunt arbitrati, hic adesse præsumptionem scientiæ va-
cationis: non obstat, quod Archiepiscopus permitteret pro-
uisum à Capitulo manere in possessione Canonicatus pro
spatio quinque mensium, & illi non contradicendo censetur
tacite approbare collationem Capituli, & per consequens
renuntiasse iuri suo, quia respondetur, quod taciturnitas de
bet esse per spatium sex mensium, qui dati sunt sibi ad con-
ferendum, alias, cum sciat intra dictum tempus saluum es-
se ius suum, taciturnitas non nocet, Puteus decis. 125. *in*
causa Toletana lib. 3. & 22. de Præbend. *Achilles* 6. de
Præben. *nisi pro parte Capituli probarentur contrarij a-*
ctus positiui D. Archiepiscopi, circa approbationem d. proui
si. iuxta cap. ex ore, de his quæ fiunt à maiori p. Cap.
Socin consil. 15. vol. *3. Paris.* cõsil. 24. vol. 4. & post hæc
tradit Goncal, *sup. à n 62.*

At Episcopus & Capitulum, † qui in discordia 35
contulerunt, cum neutra collatio valeat, vt est dictũ
poterunt intra semestre datum ad conferendũ con-
cordare in vnũ ex prouisis in discordia, vel in alium,
nisi interim Papa alicui prouidisset, alias, si nec intra
semestre concordauerint, nec Papa prouiderit, de-
uoluetur prouisio ad superiorem *d. c. postulastis*, iu-
xta dicta infra, *10 par. cap. 3.* cum verum sit dicere eos
non prouidisse tempore debito, & ita in terminis
docent Abb. *in d cap. cum Ecclesia Vulterana n. 12* Pro-
bus *in d. c. cum in illis, n. 15. de Præben in 6* Et fuit resolu-
tum in d. Hispalen. Portionis *17.* Maii *1595.* infra ad-
ducta *n 39.*

Sed est difficultas, an impetrans † præbendam 36
à Papa, narrando fuisse discordiam in prouisione
inter Episcopum, & Capitulũ, ad quos collatio per-
tine-

din ... debeat eam discordiam plene, & concludẽter probare, an vero satis sit eam semiplene iustifi-
37 care? Et esse concludenter probandam, † fuit resolutum in d. Hispalen. Portionis 20. Iunii 1594. corã D. Blancheto, vt in decisione sequenti. *Dixerunt Domini gratiam Gabrielis non esse iustificatam, cum enim pratendat ius conferendi Portiones in Ecclesia Hispalen. esse commune Capit. cum Archiepiscopo iuxta dispositionem* glos. in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Cassad.* decis. 22. de Præben. *& quia Archiepiscopus contulit vni, & Capitulum alteri, conferri contendit esse factum locum deuolutioni ad sedem Apostolicam iuxta* cap. à collatione, *vbi Io. And. Gemin. & Francus* de appellatione in *6. Probus ad Monach.* rubrica de iure patron. 8 *& fuit resolutum coram D Pamphilio, debet talem discordiam cõcludenter probare, quia super hac narratiua fundatur gratia Papa, quo casu non sufficit semiplena probatio, sed requiritur plena, & concludens, prout de reseruatione, super qua fundatur gratia Apostolica, fuit resolutum coram D. Lauretano in causa Pampbilonen. 8. Mart. 1587* ex decis. *Puteï 266.* ii. *3. in casu autem, de quo agitur, talis probatio deficit, probatur enim sola publica vox, & fama huius discordia fundata in literis de pactibus per testes patientes exceptiones, qua deducuntur in facto, quod non sufficit, cum fama, quatenus concludenter probaretur, faciat tantum semiplenam, quo vero ad reliqua Domini, circunscriptis exceptionibus, censuerunt gratiam esse iustificatam.*

38 Sed ab hac decisione recesserunt postea † Domini coram eodem D. Blancheto, ex eo, quod huiusmodi gratia non nititur iure deuoluto, sed iure præuentionis sustinetur, vt in decisionibus sequen.

Hispalen. Portionis 14. Aprilis. 1595.

Domini pro maiori parte fuerunt in voto, quod gratia Gabrielis sustineatur in vim prauentionis, cum cui sub duplici causa expressio. fuerit sibi facta collatio, videlicet collationis facta in discordia, vel controuersia in illa facienda, Gabriel potest niti in isto 2. casu ratione alternatiua. l. si hæredi plures. ff. de condit. & demonstratio. *in quo casu, cum prasupponatur nullam pracessisse collationem Archiepiscopi, & Capituli, non potest, nisi per viam prauentionis gratia sustineri; si enim Papa vult etiam hoc casu conferre, aut elapsum sex mensium datorum Ordinariis collatoribus, in necessarium antecedens apparet, quod voluit prauenire iuxta dispositionem* c. dudum, & c. quamuis de Præbend. in 6. decis. *Rota* 17. de Præbend. in nouis. *non obstat, quod litera contineant narratiuam tantum vacationis, ob collationem factam. & secutam in discordia, quia ad declarandam mentem Papa sufficit sola supplicatio ex* decis. allegatis, *non obstat, quod Dataria consuluerit Rotam, super deuolutione, ob collationes factas diuersis personis, quia, cum papa vtrumque casum expresserit, & data supplicationis pracedat propositionem causa in Rota, coadiuuatur probatio voluntatis Papa prauenieudi Ordinarium, non obstat indultum, quia hac exceptio bene fuit sublata in decis. coram* R. P. D. Pamphilio. *& in alia Toletana Beneficiorum coram* R. P. D. Orano, *an vero sit probata huiusmodi discordia, & plene, vel semiplene veniat probanda particulariter videndum.*

In eadem 17. Maij 1595.

Domini steterunt † in decisis gratiam Gabrielis sustineri in vim prauentionis, ex alio enim Cap. sustineri 39
non potest, nam, cum hac Portio non esset reseruata ratione mẽsis, seu alterius reseruationis, nec esset deuoluta, quia nec Capitulum, aut Archiepiscopus conferendo eam indigno vllum commisit delictum, iuxta c. si compromissarius, de elect. in 6. *non etiam probatur ipsorum negligentia, iuxta* cap. quia diuersitatem, de concess. Præbendæ. *necesse est fateri Papam voluisse Ordinarium prauenire, quamuis enim, quando Capit. & Episcopus in discordia conferunt, collatio facta à Papa praferatur, etiam durante spatio sex mensium, intra quod collatio habet statum implicitum validitatis, & inualiditatis, ita vt, si elapso sex mensium spatio discordia perseuerat, collatio deuoluatur, si vero intra sex menses conueniant in altero ex prouisis, cesset deuolutio, Compostellanus in cap. cum Ecclesia, vbi Abbas* n. 12. de elect. *Feder. de Senis*, cons. 232 *Probus ad Monach.* in rubr. de iure patron. n. 8. cum aliis allegatis *per Cerasium, sufficit enim Papa factum narrasse, ex quo ius resultat*, cap. cum ordinem, *vbi Bal.* num. 17. de rescrip. *Rota* decis. 75. eod. tit. in antiq. *Ægid.* decis. 488. *Cassador.* 12. nu. 8. de Præben. *Cum igitur Papa sciuerit tempus vacationis, & non fuisse lapsos sex menses, & contulerit, negari non potest ipsum voluisse prauenire. Non obstat, quod prouisio Episcopi nulla collat prauentionem ex allegatis, quia id non procedit in collatione pluribus communi, in qua ius à conferente nulliter statim non abdicatur ex authoritatibus supra deductis. sed in ea collatione, per cuius nullitatem statim ius conferendi ad superiorem deuoluitur; non obstat, quod debeat attendi missa, quia semper attenditur data, postquam supplicatio est missa ad registrum, non obstat expeditio literarum, quia vbi non alteratur gratia, licet semper illam ex supplicatione declarare ex* decis. allegatis, *hic autem nullo modo alteratur, quia Ordinarius vni, & Capitulum alteri illam contulissent. siue in conferendo essent discordes, prout narratur in supplicatione, siue Episcopus vni iam contulisset, & Capitulum alteri conferre contenderet, semper gratia sustinetur in vim prauentionis, vt dictum fuit.*

In eadem 18. Martij. 1596.

Fuit resolutum † gratiam Gabrielis esse iustificatam, 40
quamuis enim alias dictum fuerit ipsum tenere plene probare discordiam inter Capitulum, & Archiepiscopum. tamen supponebatur ipsum niti iure deuoluto, sed, postquam fuit decisũ gratiam sustineri iure prauentionis, satis apparet gratiam non fundari super discordia, sed super morte obtinentis, & narratiuam discordia fuisse factam ad effectum, vt Papa sciret adhuc Portionem vacare, quia discordia erat impedimento tunc temporis, quominus prouisio esset subsecuta, ex quo sequitur, quod, cum ipsa non sit principaliter fundamentum gratia, licet illi prabuerit occasionem, tanquam causa impulsiua, sufficiat probatio semiplena, Ægid. decis. 671. *Rota* 14. de probatio. in antiquis, *qua hoc casu adest, s. ex euidentia facti, cum constet tunc temporis collatam non fuisse Portionem, & quod quilibet ex agentibus Archiepiscopi, & Capituli contendebant pro prouisione à suis principalibus nominatorum, & quod*

Papa voluit partibus informantibus discuti in Rota, ad quem spectet collatio, accedunt testes de publica voce, & fama, contra quos non obstant exceptiones, quia numerus supplet eorum defectum, Alexan de Neuo consil.1.num.11.*Decius* consil.163.num.14. *Præcipue iunctis adminiculis, quæ hoc casu concurrunt, videlicet dilatio collationis per tantum tempus post vacationem, litium multitudo inter Archiepiscopum, & Capitulum, & admisso ipsius Archiepiscopi ad hanc causam pro sui interesse indulti, & collationis à se facta, in qua nullam fecit mentionem de interesse Capituli, ex quo elicitur conuictum, quod ipse prætenderet ius conferendi ad ipsum solum pertinere; nonobstat prætensus defectus intentionis Papæ præueniendi Ordinarium, quia super hoc satis fuit dictum, quando super præuentione fuit disputatum.*

41 Et postea in eadem causa † coram eodem D.Blancheto.24. Maii 1596. fuit resolutum, quod, cum ista discordia narrata per Gabrielem impetrantem, fuerit concludenter probata, quia in hac materia probatio alias semiplena habet vim plenæ, ista probatio non eliditur alia semiplena probatione in contrarium, sed alia plena venit subuertenda, vt in sequenti decisione. *Domini absque difficultate tenuerunt dicta examinatorum testium pro parte Didaci non releuare, cum enim pro parte Gabrielis fuerit concludenter probata sua intentio, tenetur etiam ipse concludenter suam oppositionem probare, nec suffragatur, quod Gabrielis probationi tatur publica voce, & fama, quæ operatur effectum semiplenæ probationis, & per consequens alia semiplena elidatur, quia in hac materia probatio Gabrielis habet vim plenæ, & ideo alia plena venit subuertenda, Decius* in cap. in præsentia num.12. de probatio *Gemin* in c. si tibi absent. de Præben. num.6 *Puteus* 406. lib.2. *& fuit resolutũ coram me, in vna Aretina Capellania 6. Martij 1590. Secundo, nec ista semiplena adest in casu proposito &c. Vltimo, cum fuerit resolutum expressionem discordiæ in gratia Gabrielis, non esse præcipuum fundamentum illius, sed obitum Ludouici, & illam fuisse expressam ad effectum, vt Papa sciret adhuc vacare, & tanquam impulsiuã iudicandam, tamen, quatenus contrarium probaretur, non releuat, quia quando gratia sustinetur in casu expresso & ad alium non trãsfertur, tunc, etiamsi causa impulsiua cesset, sustinetur gratia, Paris.* 4.nu.3.lib.4. *Tiraq.* in tract. cessante causa limitatione 1.num.16.

42 Collatio autem Præbẽdæ spectantis ad † collationem Episcopi, & Capituli, simul facta ab Episcopo valet non contradicente Capitulo infra semestre, & è contra, quia potest fieri separatim, vt fuit resolutum in vna Toletanâ Canonicatus de anno 1548. vt per Puteum *deci.117. & 125. li.3.* & Achillem *decis.267.* seu *4. de Præben.* idem Puteus *decis.181. & 190. num.4. lib.3.* Mandos. *reg.17 quæst.14.* & fuit etiam resolutum in causa Parmen. Canonicatus 22. Martii 1557. corã D. Ianio, & in Oscen. Canonicatus, 9. Martii 1592. coram D. Seraphino, supra relata *cap.1.num.750.* & in d. Placentina Canonicatus 26. Febr. 1596. coram D. Orano, vt in sequen. decis.

43 *Resolutum fuit † Canonicatum, de quo agitur, adiudicandum D. Io. Lopez seniori, quia fuit de illo prouisus à Capitulo Ecclesiæ Placentinæ, ad quod nedum ex statuto fundamentali, sed etiam ex iuris communis dispositione collatio in Cathedrali spectat simul cum Episcopo,* glos. ca. cum Ecclesia Vulterana, verb. postulauit, *& ibi Abb.* num.8. de elect. *Rota* 4. de conces. Præben. in antiq. *Cassador.* vigesimo secundo de Præben. cum similib. *nihil autem obstare, quod Episcopi consensus non accesserit, quia stante eius absentia, qui tunc erat in curia, & cuius redditus de facili non sperabatur, potuit solum Capitulum conferre,* c. vnic. in fi. ne sede vacante in 6. *vltra quod, cum huiusmodi collationi in tempore non contradixerit, videtur tacite illam approbasse. Achill.* 4. de Præben. *Puteus* 125. & 190. num.4. lib *3. nec ad rẽ pertinere, quod Ioannes Senior Canonicatum ad fauorem Ioannis Iunioris renuntiauerit & per hoc videatur ius omne, quod in eo habuit, amisisse, Cassador.* 4. de restitutione spoliatorum, cum vulg. *quia non constat de illius effectuatione, quinimo cum resolutum fuerit, quoad valorem obtentorum non fuisse resignationem iustificatam, non fuit abdicatum ius à resignante. ex quo illud non fuit acquisitum resignatario, ad cuius fauorem fuit facta resignatio, Achil* 10. de restitutione spoliat. *Puteus* 158. lib.3. *Caputaquen.* 84. num.5. par.3. *neque vero alicuius esse considerationis, quod in contrarium dicebatur, gratiam, non proptorea dici posse surrepetitiam. & si valor obtentorum non fuisset iustificatus, nisi ostendatur malam adesse illius expressionem. quoniam responsum fuit, satis liquere gratiam non esse iustificatam, cum Ioan. Lopez. Iunior non curet illam verificare, & ideo nisi D. Petrus verificet, vel confiteatur valorem expressum, gratia remanet non iustificata maxime quod in isto Ioannes Senior, & Iunior sunt concordes ad effectum, vt excludant Petrum, ex quo etiam resultat, quod alterutrum sit verum, nempe, vel quod valor sit iustifi. & eo casu Canon. adiudic. est Io. Lopez Iun. vel non iustificatus, & remanebit penes Ioannem Seniorem. Minus etiam suffragari, quod gratia Io. Senioris non sit iustificata nam versamur in prouisione Capituli, & sic inferioris, qui Motu proprio dicitur prouidere Ecclesiæ. & informatus esse de qualitatibus subditorum, Cardin* in Clem.2. col. in fin. de officio Ordin. *Rota* decis.15. de rescript. *Selua* de Benefi. par.3. quæst.12. num.17. *pariter est sublatum quod ex præscripto statuti Ecclesiæ habentis decretum irritans dicebatur fieri debuisse collationem Canonicatus Portionario. qui esset de Eccl. bene meritus, & oriundus ex ciuitate, & diœcesi Placentina, quia prætorquam, quod in prouisione facta Ioanni per Capitulum asseritur eum esse talem, probatur etiam fuisse oriundum ex ciuitate Placentina per sententiam cõtra Capitulum de anno 1577. latam, quæ facit ius, quo ad omnes, præsertim concurrentibus testibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, qui bene probant. & licet enuntietur clericus Caurien nihilominus non excludi, quia ratione originis potuit esse clericus Placentinus, cum enuntiatio simplex sit, quæ potuit causari à Beneficio, quod forsan in d. Ecclesia obtinebat, nec videbatur prouisionem ideo posse impugnari, quod tempore illius possideret duo Beneficia quia agitur hic de Canonicatu de Vento, & sine fructibus, qui non inducit aliquam incompatibilitatem, cum adhoc requiratur perceptio fructuum, ex æquitate* capite si tibi concesso de Præbend. libr. sexto *Sarnen.* de annali, quæst.37. *vt resolotum fuit coram D Decano in vna Placentina Portionis, & Bulla Adriani in erectione horum Canonicatuum, voluit ipsos posse conferri quacumque, & qualiacumque Beneficia obtinentibus. Postremo allegata constitutio fælic. record. Gregor. XIII. quæ disponit facta resignatione, siue fuerat valida*

siue

sine inualida, non applicatur, cum praecedat, quando resignatio non fuit publicata, vt bene hic per informantes. Et tradit Gonc. *d. glos. 45. à n. 69.*

44 Vnde ex collatione facta ab Episcopo, † vel Capitulo, altero non probante, nec contradicente, dicitur interim ius considerabile quaesitum prouiso taliter, quod non valeat prouisio Papae alteri postea facta, non facta de eo mentione, & sit locus regulae de non tollendo iure quaesito, si alter alteri non contulerit, nec contradixerit, Achilles *d. decis. 267. ex nu. 11.* & Mandos. *d. quaest. 14. reg. 17.* qui ait ita concludisse Dominos de Rota in causa Calciaten. Canonicatus coram D. Fabio 25. Maii. 1548.

45 Quamuis contrarium in hoc videtur velle † Rebuf. *d. consil. 60 versic. in super*, & in simili de collatione facta ab Ordinario, spreto patrono infra tempus datum ad praesentandum, *cons.* 81. de quo infra *c. vlt. circa si. à n. 242.*

46 Si tamen alter alteri † contulisset, aut contradixisset infra semestre, ex quo non valet prima, nec secunda collatio, valeret prouisio Papae medio tempore facta, etiam non facta mentione de dicta collatione. &c.

47 Praeterea tradendo possessionem † prouiso ab Episcopo, Capitulum videtur approbare, & conferre, Rota *decis. 16. de concess. Praeben.* alias *441. in nouis. & decis. 987 lib. 3. part. 3. diuersor.* Caputaquen. *decis. 81. nu. 5. par.* 1. Couarru. *lib. 3. variar. cap. 16. sub num.* 10. & nouissime Goncal. *glos. 5. num. 54. & glos. 14. num. 45.* Rota etiam in Virdunen Canonicatus 6. Martii, & 19. Iunii 1595. coram D. Pamphilio supra adductis *c. praeceden. numer. 43. & seq.* vbi fuit dictum, id procedere, non obstante praeseruatione iurium, quae intelligitur quoad vacationes futuras, quicquid sit in casu d.

48 causae Toletanae, de quo Puteus *decis. 120. li. 3.* † & Achilles *d. decis. 267.* vbi Capitulum dedit possessionē dicens, velle obedire mandatis, & facere, quod tenebatur, seu quod obediendo mandato superioris eam dabat, seu mandabat dari, in quo Domini fuerunt diuisi, quatuor pro vna parte, & quatuor pro alia quamuis etiam tunc verior videatur pars affirmatiua, quod traditio possessionis haberet vim collationis, ex rationibus adductis per Achillem *ibi à n. 3.*

49 Non vero placet, † quod in d. Placentina *numer. 43.* adducta dicitur, quod stante absentia Episcopi, qui erat in curia, & cuius reditus de facili nō sperabatur, potuit solum Capitulum conferre ex *d. capit. vnic in*

50 *fin. ne sede vacante in 6.* Nam ille tex. in fin. non † loquitur, quando collatio pertinet ad Episcopum, & Capitulum, sed quando quis habet conferre cum consilio Episcopi, & non procedit, quando habet conferre cum consensu, vt ibi tenet glos. *verb. cum cōsilio. & in c. si pro te, verb. assensu de rescript. eod. li.* & Lapus, & Domin. *nu. 8. & 12. ad fi.* & Francus *sub n. 3. & 6. in d. c. vnic. in fi.*

51 Nec etiam, † quando collatio spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, vt colligitur ex tex. ibi iuncto primo responso, vbi nullam mentionem facit de absentia, & ita tenet ibi Domin. *nu.* 10. Francus *n. 8.*

52 Et cum collatio spectat ad Episcopum, † & Capitulum, posse Episcopum conuocare Capitulum, & cogere congregari ad prouisionem faciendam, ait Moheda *d. decis. 1. de priuileg. & d. decis. 783. in fi. li. 3. p. 3. diuers.* ad notata *in d. c. postulasti.*

Quod comprobatur ex decreto Concilii † *sess. 25. de reform. c. 6 vers. qui si aliquid Canonicus.* nam quamuis non possit conuocare Capitulum, si de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, vt ibi, tamen in vna Seguntina 3. Septem. 1587. S. Cong. Concilii censuit, *hoc decretum intelligendum, quando agitur de eo, quod priuatim interest Episcopi, etiam si id spectaret ad ipsum tanquam Episcopum secus si de re spectante ad ipsius Episcopi iurisdictionem, officium, dignitatem, ad ministrationem, & regimen.* vt in proposito, in collationibus: † enim cessat peculiaris consideratio inter 54 esse Episcopi, cum ille non ad eum ratione priuati nominis, sed dignitatis Episcopalis pertineant, vt fuit dictum in vna Hispalen. iuris votandi 26. Iunii 1591. coram D. Orano. 53

Non tamen posset Episcopus restringere, † & abbreuiare Capitulo tempus semestre, quod de iure habet ad prouidendum *reg. indultum, lib. 6.* Abb. *in c. cum nobis num. 9. de elect.* P. à Baysio *in directorio electio num. part. 3. cap. 4.* Cuchus *in institutio. maior. li. 4. tit. 1. n. 179.* 55

Nec cogere Capitulum ad prouidendum, † & cōgregato Capitulo per Episcopum, seu alias, ad prouidendum posset maior pars, si vellet prouisionem differre, Abb. *ibi num.* 10. Lamber. *de iure patron. 2 p. 2. l. q. 2. arg. 19. ex n. 10.* & Azeuedo in curia Pisana *li. 1. c. 8. litera D.* 56

Sicut etiam non poterit Capitulum † restringere, & abbreuiare terminum sex mensium, & requirere ac vocare Episcopum, vt interesit prouisioni intra certum tempus, ex *d. reg. indultum.* Rebuf. *d. consil. 60 3. dubio,* & conducit ad haec decisio Placentina Cantoriae. 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino, supra adducta *quarta parte, capite tertio, numero 80.* 57

Tertio circa prouisionem Canonicatuum, † & praebendarum, ac dignitatum Ecclesiarum Collegialium fuerunt etiam variae opiniones, & Domini de Rota fuerunt varii, & diuisi *in decis. 4. de concess. Praebend.* alias *167. in nouis. & in decision.* Aegidii 717. seu 718. 58

Prima opinio est, quod in Ecclesiis Collegiatis † ad Praelatum, & Capitulum, & non ad Episcopum spectat prouisio, & collatio de iure, sicut aliorū bonorum administratio; nam non est tanta communio inter Episcopum, & Ecclesiam inferiorem sibi subiectam, quanta inter Episcopum & Ecclesiam suam Cathedralem. vt *in c. requisiti. de testamen.* quam opinionem tenet Calder. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana,* Hostien. *in cap. 2. de institutio.* Lapus *alleg. 31.* alias *32.* vbi Mandos. *litera B.* alios citans, Collector *d. decis. 4. & decis. 8. de Praeben. in antiquior.* additio ad Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Vulterana num. 8. litera B.* Probus ad Monach. *in cap. fin. de regular. in 6. nu. 3.* & Rebuf. *d. consil. 60.* 59

Pro qua † allegatur *c. ex transmissa in fi. de renuntiatio. c. significatum de Praeb. c. ex insinuatione de simo. & ca. cum in Ecclesiis de Praeben. in 6.* 60

Quae

61 Quæ tamen iura patum faciunt pro ista † opinione, quia vt Ægidius *d. decis. 717. num. 3 & 32.* ait, iõ loquuntur dispositiue, sed narratiue, & factum possibile supponunt, sæpe enim iuri communi hoc casu per consuetudinem derogatur, &c.

Secunda opinio est, † quod spectet ad Episcopũ,
62 quia habet dispositionem cunctorum beneficiorũ suæ diœcesis, & ad eum de antiquo iure, & dispositione Ecclesiæ potestas conferendi inferiores Ecclesias, & omnia beneficia suæ diœcesis pertinebat *cap. regenda 10. q. 1 & cap omnes. Basilica, 16. q. 7. cum alijs.*

A qua regula non est recedendum, † nisi in casi-
63 bus, qui postmodum à iure fuerunt expressi, vt ait glos. *in cap quamquam de elect. in 6. ver. deuoluetur*, quæ ponit d. regulam, & Ægid. *d. num. 3.* & ab hoc iure primitiuo non reperitur recessum, nec hoc ius ablatũ Episcopis, nec Collegiis datum, quoad Canonicatus, & Præbendas, licet bene, quoad capita ipsorum Collegiorum, vt per Ægidium *ibi & num. 4.* & hanc opinionem tenuerunt aliqui de Rota *in d. dec. 4. & d. dec.* Ægidii.

Tertia media, quæ magis placet, opinio † est, ꝙ
64 in Ecclesiis Collegiatis præsentatio seu electio spectet ad Capitulum, seu Collegium ipsius Ecclesiæ, & institutio, seu confirmatio ad Episcopum, quam tenet Ioan. de Lignano, *in d cap. cum Ecclesia Vulterana*, Feder. *consi. 223.* Abb. *in d cap. cum Ecclesia num 8. & in cap. cum venerabilis de exceptio. num. 45.* & ibi Felin. *à num 37.* Cortas. *2. par. cap. 4 num. 6* Bernard. Diaz de Lugo *reg. 240. limitat. 5.* Cassador. *d. decis. 22. de Præben. num. 3* dicens communem, & vt talem eam secutam esse Rotam in vna Nouarien. & in alia Bononien. Puteus *decis. 135. lib. 1.* qui sumit ibi collationem pro electione, vt patet, quia allegat Cassadorũ *d. numero tertio & decisio. 412 ad fin. lib. secundo* & Mohedanus *decision. vigesimaseptima de Præbend.* alias *297.*

Et hanc etiam sententiam, vt communem † se-
65 quitur Selua *2 par. quæst. 22. quinto casu numer. 15. & 16.* qui, licet cum Domin. & Cardinali Alexandrino, dicat ad Prælatum Ecclesiæ Collegiatæ pertinere præsentationem, & non per hoc excludit Capitulum, *cap ex noscitur, de his quæ fiunt à Prælatis*, vt *in d. decis.* Putei, & patet ex præcedentibus, sequitur Duarenus *lib 3. cap. 4.* dicens, quod in Collegiatis inferioribus præsentatio ad Prælatum, Collegiumque ipsius Ecclesiæ pertinet, sed Episcopi, tanquam superioris, est institutio, *cap. nullus 16 quæst. 7.* quod etiam dicũt Felin. & Bernar. *supra*, & Bursatus *consi. 126. num. 46. lib. 2.*

66 Et Prælatus intelligitur non Episcopus, † sed Prælatus immediatus ipsius Collegiatæ, quicquid velit Quintanadueñas *lib. 1. Ecclesiasticon, cap. 5. nu. 4.* dicens, quod in Ecclesiis Collegiatis nominatio, seu præsentatio Episcopi simul, & Cap. est, institutio solius Episcopi.

67 Cuius sententia non videtur etiam posse † procedere, vbi Ecclesia Collegiata non haberet Prælatum inferiorem, sed esset immediate subiecta Episcopo; nam tunc iuxta hanc tertiam opinionẽ, præsentatio, nominatio, seu electio ad solum Capitulũ seu Collegium ipsius Ecclesiæ pertineret, & hãc tertiã opinionẽ tenet post hæc Gonc. *glos. 45 num. 47 & 50.*

Pro qua tertia opinione facit † *cap. 1. de elect & d. cap. ex insinuatione de simon.* ibi *elegerunt*, *& cap. ad audientiam 1. de Capell. Monach. in 6.* cum enim ex bonis ipsius Ecclesiæ Præbendæ sint, seu præsumantur institutæ, ad ipsam Ecclesiam debet pertinere præsentatio, seu electio, & ad Episcopum institutio ex *d. ca. nullus. & cap. cum ex iniuncto. in fin. de hæretic.* sicut in beneficiis patronalibus, &c. 68

Et pro hac opinione est quædam declaratio S. Cõ 69
gregationis Concilii super *cap. 9 session. 25. de reformat.* ibi, *& priuilegia cõcessa, &c.* quæ sic ait, super hoc verbo, *fundabat se quidam Episcopus dicens, ius eligendi, quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes per Concilium in præsenti esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam tex. iste restringit se ad ius eligendi in iure patron. electiuo non autem in alijs electionibus quæ de iure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.*

Et Ecclesia Collegiata, quæ dicatur, † & quæ si- 70
gna & requisita habere debeat, vide Felinum *in ca. accedentes, de præscript. num. 2.* glos. & Dd. *in cap. dilecta de excessib. Prælatorum*, Cosmam *in pragmatica sanctione, tit. de electio § sed per electiones, verb. Collegiatis*, Lãber. *de iure patron. 1 par. 2. lib. quæst 5. arti. 1.* Villadiego de Legato *quæst. 9 1. par à num. 42.* Corras. *3. part. cap. 3. num. 4.* Achillem *decis. 273.* Caputaquen. *142. & 295. par. 1.* Cuchum *in institutio. maior. lib. 4. tit. 1. ex num 5.* Mascard. *de probatio. conclus. 585.* & Zechum *de republic. Ecclesiast cap. 18. de* proposito, seu Rectore Colleg. Ecclesiæ, & *decis.* Rotæ in causa Zamoren. Canonicatus de Toro adductam *11. p nu. 90* & Menoch. *de præsumpt. li 3 præsump. 90. à n 20.*

In Ecclesiis vero regularibus, † ad quem de iure 71
communi spectet creatio Monachorum, seu Canonicorum regularium, an ad Abbatem solum, seu cũ consilio, seu consensu Capituli, an vero ad Abbatẽ, & Conuentum, vide Abb. *in d. cap cum Ecclesia Vulterana, num. 9. de elect & in d cap. ex noscitur de his quæ fiunt à Prælatis num. 4 & in cap. ad Apostolicam de regula. num. 11. & 12.* Glos. Monachum. Domin. Francum, & alios *in d. cap fin de regular. in 6.* Lapum *d. alleg. 1t 31.* & alias *32.* & ibi Mandos. alios referentem *additione 1.* Seluam *d. 2. p. quæst. 22. 7. casu numer. 18.* Nauar. *consil. 36. & 37. de regular.* Siluest. *in sum. verb. religio. tertia numero tertio* & Manu. Rodriguez *in sum. 2. tom. c. 8. n. 8.*

Prædicta tamen de prouisionibus præbendarum 72
† & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ intelliguntur, nisi aliud habeat consuetudo, aut priuilegium, ex quibus aliquando prouisio pertinet ad solum Episcopum, vel ad solum Capitulum, vel ad Canonicum hebdomadarium, vel ad Episcopum, & Capitulum alternatim, seu per turnos, &c. *d. cap. cum Ecclesia Vulterana*, vbi glos. & Abb. *num. 10.* & alii, Rebuf. *de nominatio. quæst. 8. à num. 3.* Corras. *d. 2. p. cap. 4. numer. 7.* Io. Nicol. Gimon. *in Enchiridio. beneficiorum, tit. 2. capit. 3. num. 5. 6 & 21.* Mandos. *consil. 28. numer. 10. & consil. 29 nume. 2.* Bursat. *d. consil. 126. numer. 45. lib. 2.*

Cas-

Cassad.& alii supra citati,& Goncal.*d.glos 45.à num. 71.*

73 Sed in præsenti est grauis difficultas,qualis † debeat esset consuetudo in proposito?& supponendũ est in præsenti non esse proprie consuetudinem, sed large & abusiue, & potius esse præscriptionem cum vni detrahat,& alteri acquirat,Abb.*in d.ca.cum Ecclesia Vulterana num.6.& in cap. fin. de consuetud.nu. 6.*& ibi Iô. Andr.& alii,& Rochus *sect.5.num.3.*Balbus *de præscript.1.part.quæst vlt.num.3. & 4. & 5.p.5.d. quæst.12.num 5.* Aymon.*de antiquitate temporis 4. par. 7.differentia,ex num.21.*Probus ad Monach.*in ca.cum in illis de Præben.in 6.num.1.& 17.*Aretin.*consil.23.*Corneus *consil.268.lib.4.*Puteus *decis 387. lib. 2. ex num.4.* Cæsar de Grassis *decis. 10.* & Rota in vna Caietana præcedentia 1. Martii 1563.coram D.Robusterio,vbi fuit resolutum præscriptionem,& non consuetudinem esse,quando acquiritur ius alicui Vniuersitati, seu Capitulo,& non in vniuersum,& in communi, sed tanquam personæ fictæ,& particulari.

74 Tunc esset proprie consuetudo, † quando in aliqua Prouincia generalis consuetudo huiusmod seruaretur,vt *in d.c.cum Ecclesia Vulterana in fin.*ita quod faceret ius in cõmuni in illa Prouincia iuxta notata *in d.c.fi.de consuetud.*

75 Hoc suppusito difficultas est,† qualis debeat esse huiusmodi consuetudo, seu præscriptio,an quadragenaria, an immemorialis vel quadragintenaria cum tit.in quã decendum est,quod cum circa prouisionem præbendarum , & dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatæ sint variæ sentẽtiæ inter Dd.vt sup.visum est,& sic non sit ius expressum,sufficiet quadragintenaria,sine tit. nam licet sit contra communem opinionem,tamen non est contra ius: Puteus *decis.241.lib.3.num.4* & Achilles *decis.146.*Rota in vna Hispalen.iuris nominandi.10.Octobr.&7. Nouemb.1583.coram D.Seraphino, vbi quod, *vt consuetudo dicatur contra ius, necesse est ostendere legem claram,vel rationem expressam in lege, ex qua ita sic decidendum,&c.*

76 Et fuit resolutum in vna Valentina emolumentorum coram D.Cantucio 18.Mar.1585.*Consuetudinem contra ius tunc dici, quando est contra expressam legem,dispositionem,vel rationem,non quando contra communem opinionem, Put.& Achil.*sup.*& in d. Hispalen.iuris nominandi.10.Octob.1583 & Salamantina Portionis,coram Vicecomite 11.Febr.1585. Gemin.*cap. vt litigantes col.fin.de offic.Ordinarii in *6.& ibi Francus* nu *3. Felin.*cap.statuimus num.*3.*de maiorit.& obedient.& in cap.tua nos num.*3.*de iure iur. *Rochus* de consuetudine nu.*296.Curtius Iunior* consil *57.* prope fi.*&c.* & conducunt quæ tradit Contardus *in l.vnic.C.si de momen.possess.limit.9.ex n.50.*

77 Et similiter,licet sit contra decisiones Rotæ,† nõ est contra ius,nam decisiones Rotæ non faciũt ius, Cassad.*decis.19. num. 7.de Præbend.* Pauinus *in præludiis extrauagan.versic.decisiones Rotæ.*Felin.*in cap.1.de rescript.num.12.*Vantius *de nullitate ex defectu processus nu. 121.*Ant.Gabr.*de sententiis,conclus.7.num.22.* Lancellotus *de attentatis 2.p.c.20.limitat.1 n.2.*& Mascard.*de probat.concl.485.*& dictũ est *in præfat.*Quamuis contrarium defendat Doct.Marta *de tribunalib.vrbis.c.3.*

Et licet,quando secundum † eas sæpius reperiatur iudicatum ita, quod sit introductus stilus Rotæ, 78
faciant ius,Pauinus,Mascard.& Marta *ibi,*& dictum est *sup.cap 1.à n.534.& c.3.n.239.*tamen,cum sit ius stili,consuetudo,seu præscriptio contra eas nõ requirit tit.aut tempus immemoriale, quia non dicit absolute contra ius.

Facit decisio Barchinonen. coram Achille † in- 79
fra relata *8 par.cap.4.n.44.*vbi quod consuetudo cõtra stilum Rotæ,& communem opinionem non est contra ius,& sic sufficit,quod sit probata per decem annos.

Seddices,quod cum in hoc sint † diuersæ opini- 80
ones,& non sit ius expressum,vt est dictum,consuetudo, & obseruantia approbans , & recipiens aliquam ex iis opinionibus,dicetur interpretatiua, & sic non requiret aliquam temporis præscriptionem & si sit contra communem,& veriorem opinionem ad notata *in cap.cum dilectus de consuetud.*vbi Abb.*nu. 7.*Aymon.*consi.101.*Rochus *de consuetudine sect. 5. nu. 5.*Mantic.*de coniecturis li.18 tit.18.n.34.* Simon de Pratis *interpret.vltim.volun.li.1.solut. 11. num. 8.* Camillus Gallinius *de verbor.significat.li.10.cap.35.*Cueua *in præfatione ad decis.* Aragoniæ *num. 20.& 31.* addi. Papaz. ad Rotam *decis.6 de consuetud.in nouis.num.11.* Puteus *decis.283.num.3.li.1.& decis.*12.in vna Burgen.decimarum *lib.3.*& Rota *decis.574.num. 3. & 4.& decis.615.p. 1.diuersor.*& in d.Salamantina Portionis, 11. Februa. 1585.supra adducta *cap.1.n.337.*& in eadem 20.Decemb.eiusd.anni, & *26.* Aprilis 1586. vt *ibi num.338.*
Vel saltem † sufficeret decennalis ad tradita per Mo 81
linam,*de Hispanorum primogen.li.2.cap.6.num.57.&58.* Velazquez de Auendanno *in l 41.Tauri glos.1.nu. 17.* Azeuedo *in l 1.tit.7.lib.5 recopilat.num.23.&24.*&Io. Gutierrez *pract li.3.quæst.62.à num 26.*qui tamen *qu. 16.eiusd.lib num.78.*eam non requirit,& Io.Garciam de nobilitate in diuisione *n.57.*

Præterea, quando ista non esset consuetudo in-
terpretatiua,† esset tamen consuetudo propria præ 82
ter ius,& non præscriptio,& sic sufficeret decennalis,sicut in decimis prædialibus, quamuis communis opinio sit, quod debeantur Parochiæ, vbi sita sunt prædia, & non Parochiæ colentis, tamen per consuetudinem decem annorũ induci potest,quod debeantur Parochiæ colentis,seu diuidantur, quia non est consuetudo contra ius,sed præter, licet per eam detrahatur vni Ecclesiæ, & acquiratur alteri, Abb.*in cap.cum sint de decimis, n. 6.* Couar.*li.1.variar. c.17.n.8.*Viuius *decis.4.n.44.*Io.Gutierrez.*canon. quæ. lib.2.cap 21.num.58.*Puteus.*decis 154. li.1 & 176.li.3.* Achilles *decis.3.& 6.de decimis*, Rota *decis.163 par.2.diuersorum,*& in vna Conchen.decimarum 16.Octub. 1585.coram D.Seraphino, & in Toletana primitiatum coram eod.*1.* Iulii 1587.& fuit dictum in d. Valentina emolumentorum 16.Octob.1585.coram D. Cantucio,& in Ciuitaten.decimarum 15. Decemb. 1593.& 18.Martii 1596.coram D. Gipsio.

Et ita in terminis videtur tenuisse Rota † in vna 83
Fauentina iuris conferendi,coram D. Vicecomite, quarto Iulii 1584. vt in sequen. decisione. *De mini resoluerunt constare de sufficienti consuetudine iuris eligendi,cum enim electio sit communis Capitulo, & Episcopo,*

nisi consuetudo sit in contrarium, vt per Cassad. decis. 22. num. 2. de Præbend. *& apparet, quod in hac materia attenditur consuetudo, nec est considerabilis consensus populi totius, vel maioris partis, quia illud est quando agitur de respectante ad populum, cuius consẽsus requiritur, nõ sic in rebus Ecclesiarum, in quibus plerisque attenditur consuetudo, & tamen vnius Ecclesiæ dicitur consuetudo, vt* in cap. vltimo de consuetudine in 6 cum aliis plurib. *quare cũ in præsenti viderint Domini longam obseruantiam Capituli, & Episcopi inter se. & de iure non prohiberi Capitulo, electionem priuatiue ad Episcopum, dixerunt, non esse hanc consuetudinem contra ius, sed ad summum præter ius quia textum non habemus, qui prohibet electionem Canonicis, sed potius contrarium quilibet concedit, vt habetur* in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. *Rota 4.* de conces. Præben. in nouis. *Ægidius 69. num. 3 & sic de iure Capitulum non est incapax iuris eligendi in Ecclesia Cathedrali.*

84 Respondetur tamen, † quod, quamuis simus in consuetudine, & obseruantia interpretatiua, tamen vbi agitur de auferẽdo iuri vni, quod habet iuxta cõmunẽ, & veriorem opinionem, & dando alteri, requiritur præscriptio quadraginta annorum, iuxta *consilium* Socini. *260. n. 19. lib. 2. & decisionem* Putei in d. Burgen. decimarum *15. lib. 3. & d. decis. 574. num 4 par. 1. diuersorum, & d. decisionem* Cæsaris de Graffis *10. numer. 6. & 7.*

85 Quando vero ius est ita obscurum, & dubium, † vt non constet de iure alterius, tunc cum non agatur de auferendo iure vni, & dando alteri, non requiritur præscriptio, sed sola consuetudo, & obseruantia, absque præscriptione temporis sufficiet, ad interpretationem, vt *in d. dec. 574. n. 4. & d. decis. 615. & alijs adductis.*

86 Et quod dicunt Abb. Mantica, † & alii relati, *nu. 80.* quod consuetudinis interpretatio, absque præscriptione temporis est necessaria, etiamsi de iure non subsistat, & alius intellectus de iure verus esset, procedit in consuetudine propria, quæ non inducit ius priuatum, sed publicum, & promiscuum, quoad omnes in communi, in qua cum non agatur de auferendo vni, & acquirendo alteri in particulari, non requiritur aliqua præscriptio temporis, iuxta citatos.

87 Ad illud de decimis † prædialibus respondetur, quod ibi non solum non est ius expressum, sed imo ius defert consuetudini dicens, recurrendum esse ad consuetudinem, & illi standum, vt *in cap. cum sint homines, & cap. ad Apostolica, de decimis,* & sic est ius consuetudinarium, & materiam consuetudinis, nõ præscriptionis, etiam fingatur inter duas Ecclesias, vt per allegatos, & *c. fi. de Paroch* non loquitur de colente, Achilles *d. decis. 3. in fi. & d. dec. 6. num. 3. de decimis,* ex quo *ca. fi.* obiter videtur falsa sententia, & cõsilium Goncalez *glos. 37. à num. 44.* in causa Conchẽ. &c.

88 In proposito vero nostro, licet non sit ius † clarum, non est materia consuetudinis, sed præscriptionis inter Episcopum, & Capitulum, cum ius non sic deferat consuetudini.

89 Vnde non videtur vera d. decisio Fauentina, † maxime in suo casu, in quo Capitulum prætendebat eligere, seu prouidere priuatiue ad Episcopum, & eo excluso, & sic consuetudo erat contra ius, ex quo Episcopus habet fundatam suam intentionem, saltem in simultanea prouisione iuxta supradicta, & Cortasium *dicto capite quarto 2 parte numero 7. ad fin.*

Vnde, cum Capitulum prætendit prouidere † Præbendas, aut Dignitates Ecclesiæ Cathedralis, exclusio Episcopo, ex consuetudine, vt in terminis *d. ca. cum Ecclesia Vulterana, de electione,* requiritur immemorialis præscriptio, aut quadragenaria cum tit. ex *c. 1. de præscrip. in 6.* & in terminis Abb. *in d. c. cum Ecclesia, nu. 6.* facit *consil.* Aymon. *134. à numer. decimoquarto.* 90

Sicut etiam ad hoc, † vt inferior acquirat ius conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de iure communi, vt supra diximus *c. 1. num. 51.* requiritur præscriptio immemorialis, aut quadragenaria cũ tit. & bona fide, Probus ad Monachum *in d. cap. cum in illis de Præbend. in sexto, numer. 11.* Rosiniacus *d. benefic. capit. 1. numer 9 & 10.* & Rota in vna Piscien. seu nullius iurisdictionis de anno 1584. quæ est *1. part. diuers. decis.* 803. *numer. 4.* vbi alios refert. 91

Vnde etiam consuetudo generalis † Prouinciæ, quod Capitulum eligat, seu prouideat excluso Episcopo, non extenderetur ad loca particularia, seu Ecclesias, in quibus non esset talis consuetudo, licet tunc esset proprie consuetudo, vt post Ægidium docet Abb. *d. n. 6.* ad tradita per Rochum *de consuetud. sect. 4. 3. requisito.* 92

Quod tamen de consuetudine generali † Prouinciæ, non videtur verum, nam quamuis consuetudo vnius Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seu Diœcesis, etiam vicinæ, contra ius non extendatur ad aliam Ecclesiam, vel Prouinciam, seu Diœcesim, tamen consuetudo generalis vnius Prouinciæ debet comprehendere Ecclesias eiusdem Prouinciæ, in quibus nõ est talis consuetudo, nisi ibi fuerit alia consuetudo specialis, quæ præfertur generali; nam consuetudo generalis facit ius vniuersale, & in cõmuni, & † sic sumus 94 in iure vniuersali. Aymon, *de antiquitate temporis 4. par sect. 1 num. 57.* Caputaquen. *decis. 229. par. 1.* & videtur tenere Rochus *sup. d. sect. 4. n. 16. & 17. & sect. 7. n. 20.* 93

Et facit tex. *in d. capit. cum Ecclesia Vulterana ad fin.* quicquid † Abbas dicat, & faciunt etiam tradita per 95 Felinum *in cap. audita de præscript. num 19* Balbum *de præscript. 2 par. principali. q. 2 à num. 21.* & Rotam *deci. 17 à num. 2. & decis 139 num. 12. 2 par. diuersor.* & in vna Placentina decimarum 9. Febr. 1582. coram D. Seraphino, & in vna Burgen. processionum 4. Maii 1588. coram D. Plato, & in vna Conchen exemptionis decimarum *10.* Maii 1589. coram D. Orano, & in Abulen. Parochialis. 28. Iunii 1593. infra adducta *c. seq. num. 61.* & in vna Corduben. redecimarum vigesimoquinto Octobris. *1593.* coram D. Seraphino, & in aliis pluribus causis.

Et iuxta prædicta potest † procedere resolutio Rotæ in causa Placentina voti, in qua, cum Capitulum prætenderet Episcopum in collatione Præbendarum, & Dignitatum illius Ecclesiæ solum debere 96

habere

habere vnam vocem, vt habent singuli Canonici, & non tantam, quantam totum Capitulum, non obstante statuto illius Ecclesiæ de voto Episcopi, & Capituli, & aliud allegaret consuetudinem 40. annorum, 2. Maii 1586 coram D. Robustetio, fuit resolutum. Quod consuetudo contraria 40. annorum sine tit. non sufficit ex quo statutum loquens de voto Episcopi, & Capituli recipit à iure certam interpretationem, quod votum Episcopi sit pro dimidia parte, sed requiritur immemorialis, & quod obseruantia præsens non potest interpretari statutum antiquum, Socinus consilio sexto libro primo &c.

97 Et 2. Iun. eiusdem anni coram eod. † fuit resolutum, Quod d. consilium 6. Socini, l. 1. citatum pro Episcopo Placentino in d. decis. 2. Maij est verum & applicatur ad hoc, vt obseruantia præsens quadragenaria statuti de voto Episcopi, & Capituli, non præsumatur in præteritum. cum statutum ab initio receperit certum intellectum de iure, vt votum Episcopi sit pro dimidia, & totum, seu maior pars Capituli pro alia dimidia & sic habeant contrariam præsumptionem ante se, nam secundum illum intellectum iuridicum præsumitur ab initio obseruatum dictum statutū nec obstat consil. Romani 123 incip. terminus de mutatione monetæ, & similes sunt diuersi à terminis istius statuti, & nihilominus Romanus, & alij consuluerunt contra opinionem Oldra. quæ est verior, & æquior, & communior, vt ibi per addit. ad Romanum, & vide Ias. in l. fi. C. de impuberum, vbi citat iura, ex quibus colligitur d. interpretatio statuti; non obstat decis. Putei 15. & 241. l. 3. Achilles 8. de citat. & decisio in causa Salamantina Portionis, quia loquuntur super re non ita clara, & quæ de iure ab initio non habebat certam interpretationem.

98 Et postea † in eadem coram D. Penna 26. Aprilis 1599. cum Capitulum prætenderet in proposito casu esse consuetudinem, & non præscriptionem, & consequenter non requiri titulum, dato super hoc dubio fuit resolutum. Negotium versari in præscriptione, & non in consuetudine, cum enim notum sit in iure, quod in his, quæ pertinent ad Episcopum, & Capitulum, tanta est vox Episcopi solius, quanta totius Capituli ex communi in c. postulastis, de concess. præbendæ, vbi Dd. Selua de Benef. p. 2. q. 7. Lamber. de iure patron. 2. p. l. 1. quæst. 1 articu. 28. & consequenter Episcopus habeat intentionem fundatam in iure communi, & Capitulum prætendens Episcopum solum debere habere vnam vocem, qualem habent singuli Canonici, tractet de auferendo iure Episcopo competenti, locus est præscriptioni, & non consuetudini. ex altera communi in c. fi. de consuetudine, & fuit resolutum in Caietana præcedentiæ. 1563. & in vna Toletana redecimarum 21 May. & 27 Iunij 1586. coram D. Pamphilio, &c. Nec obstare quod ista in c. cum Ecclesia Vulterana de elect. consuetudo appellaretur, quia respondetur ex sententia Abbatis ibi n. 6. propriè esse præscriptionem, licet tex. vocabulo abutendo consuetudinē appellaret, nec obstare decisionē in causa Hispal. voti 26. Nou 1594. coram D. Gipsio, quia ibi agitur de aliquo obseruato inter ipsas personas Capitulares promiscuè, & in cōmuni in perpetuum, & non de acquirendo Capitulo in particulari, & tanquam priuatæ, & singulari personæ &c.

99 Et coram eodem Domino † Penna sexto Nou. 1600. Rota stetit in decisis ex dictis rationibus Quibus etiam accedebat aliud fundamentum, quod vbicunq; Capitulum prætendit acquirere aliquod ius contra Episcopum, vt in præsenti, tunc est præscriptio, & non consuetudo gl. 3. in c. 3. de consuetud. in 6 & ibi Anchar. nu. 3. Gemin. sup. Abb. in d. c. cum Ecclesia n. 6. versic. aduerte, nec obstant decisiones Cassad. 22. de Præb. & Fauentina iuris conferendi coram D. Vicecomite, 4. Iulij 1584. quia respondebatur illas habere locum in casibus dubiis, & ambiguis, quando scilicet incertum est. an & quomodo collatio Præbendarum existentium in Cathedrali spectet ad Capitulum, vel ad Episcopum, vel ad vtrunq;, tunc enim attenditur Ecclesiæ consuetudo, per quam diriminentur controuersiæ ortæ inter Doctores super pertinentia collationis vt patet ex serie decisionis Cassadori; in casu autem proposito, cum ab initio fuerit certum per statutum fundamentale Ecclesiæ Placentinæ per Innoc. IV. confirmatum ad vtrumque, videlicet ad Episcopum & Capitulum pertinuisse collationem, consequens erat, vt iuxta iuris communis dispositionem, tantum deberet esse solius Episcopi suffragium, quantum totius Cap. quod & iura Canonica, & ciuilia suadebant, iura quidem Canonica in c. pastoralis in princ. de rescrip. vbi gl. verb. plures, vers. simile est ei, scriptum. §. & si partes de elect. vbi Abb. n. 6. c. postulastis. §. ad quod breuiter de concess. præben. vbi gloss. Clem. plures de iure patron. iura ciuil. in l. liber homo. §. Titius ff. de hæred. instituen. l. si pater filio de vulgari l. si quis Titio de vsufructu accrescendo, ex quibus tandem inf. rebatur, prædictam consuetudinem. Capituli, post ius quæsitum Episcopo in communione vigore statuti fundamentalis non potuisse consuetudinem, sed præscriptionem ex illa potissima. & validissima ratione quia agebatur de auferendo iure Episcopo competenti. Præterea ad decisionem in causa Fauentina magis in specie fuit responsum, in ea nihil in specie fuisse cogitatum de differentia consuetudinis, & præscriptionis, quia nec agebatur de tanto. vel de quanto Episcopi suffragio, sed generaliter dixit de consuetudine relata ad tex. in d. ca. cum Ecclesia Vulterana, & notum est in iure canonico consuetudinis, & præscriptionis nomina sæpe confundi, c. cum dilectus, & ibi glo. verb. præiudicet de consuetud. c. 3. eodem tit. l. 6. cuius confusionis meminit Abb. in c. fi. n. 20. vers. scias tamen de consuetud. quam confusionem abusionē vocabulorum vocat Franc. Aret. cons. 23. n. 11. vers. vbi iurisconsultus, & indiffinitam locationem Paulus de Castro, in l. cum de consuetudine ff. de legibus Balbus de præscriptio. p. 1. q. 10. n. 11. vers. Canonistæ tamen &c.

Quæ decisiones, quatenus dicunt dictum † nego- 100
tium versari in præscriptione, & non in consuetudine, de plano procedunt iuxta supradicta, maxime stante d. statuto fundamentali.

Quatenus vero dicunt † consuetudinem, seu 101
præscriptionem contrariam 40. annorum sine titulo non sufficere, sed requiri immemorialem, patiuntur difficultatem, si solum attendatur statutum, quamuis expresse diceret, quod votum Episcopi esset pro dimidia p. quia in præscrip. contra statuta nō videtur requiri tit. seu tempus immemoriale, quod solum requiritur vbi ius commune, seu iuris communis præsumptio est in contrarium, vt in d. cap. 1. de præscrip. in 6.

Sicut in consuetudine propria contra statuta nõ
102 requiruntur 40.anni, †vt in consuetudine contra
Ius commune Canonicum, sed sufficiunt decem
anni, vt cum Cardin. Alexand. *in ca. frustra. 8. dist.* do-
cent Rochus *de consuetudine sect. 3. nu.* 41. & Botteus
103 *de synodo 3. p. art. 2. n. 59.* Quamuis in †constitutioni-
bus Concilii Prouincialis sit quædam declaratio S.
Congre. Concil. super *c. 2. ses. 24. de reform.* quæ sic a-
it. *Episcopi tenentur ad obseruantiam decretorum Conci-
lij Prouincialis, non obstante lapsu decennij, quo non fuerũt
obseruata.*

104 Nec refert dicere esse de iure communi † etiam
Canonico, quod in his, quæ pertinent ad Episcopũ
& Capitulum, votum Episcopi sit pro dimidia par-
te, & tantum, quantum totius Capituli, vt in *d. ca. po-
stulastis,* quod melius id probat, quia videtur æqui-
parare Episcopum, & Capitulum cum aliis, nisi de-
mus etiam de iure, quod collatio spectet ad Episco-
pum, & Capitulum, alias ius illud Episcopi refunde
retur totum in statutum.

105 Vnde iuxta supradicta dicendum videtur, †quod
sicut est contra ius excludere Episcopum à prouisio
ne, & collatione præbendarum, & dignitatum Ec-
clesiæ Cathedralis, ita etiam non dare ei nisi vnum
votum, vt vnius Canonici, quia id est quasi eum ex-
cludere, & ideo in d. causa Placentina non sufficere
quadragenariam sine titul. sed requiri etiam tit. aut
immemorialem.

106 Ex alio etiam capite † posset esse necessaria im-
memorialis in d. Placẽtina, scilicet si forte in d. con-
firmatione d. statuti esset clausula decreti irritantis
quæ operatur non solum, quod statuentes non pos
107 sint statutum reuocare, *cap. dilecto de Preb.* †*ad fi. vers.
nisi forte,* & ibi gl. Abb. & alii, Felin. *in ca. cum accessis-
sent de constit. n. 7. &* . & ibi Decius *à n. 19.* sed etiam,
quod non possit contra illud induci consuetudo,
seu præscriptio, nisi sit immemorialis, vt dicetur in-
fra *n. 179*

§. 1.

De prouisione præbendæ Pænitentiariæ, lecturæ, Doctoralis & Magistralis.

SVMMARIA.

IN aliquibus Præbendis circa earum prouisionem ius est speciale, vt in Pænitentiaria, & Præbenda lecturæ, & Præbenda Doctorali, & Magistrali, quod explicare oportet, nu. 108.

In primis de Pænitentiaria, ad cuius prouisionem, & dispositionem spectet, n. 109.

Decreto Concil. Triden. statutum est, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, Pænitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proxime vacaturæ ab Episcopo instituatur, &c. n. 110. quod decretũ, cum loquatur tantum in Cathedralib. non habet locum in Collegiatis, vt S. Congregatio censuit, cuius declaratio ponitur, n. 111.

Pænitentiarius institutus eo ipso habet à iure, & Concil. facultatem audiendi confessiones pænitentium illius Diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & est veluti Parochus totius Diœcesis, nec requiritur noua licentia Ordinarij &c. nu. 112. vnde quilibet poterit ei confiteri, & satisfaciet præcepto, n. 113. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Non tamen poterit audire confessiones in alia Diœcesi etiã habentium Bullam, vel licentiam, sui Parochi, n. 114.

Nec habet facultatem absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit, n. 115. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Pænitentiario potest Episcopus committere absolutionem, de qua Concil. c. 6. ses. 24. de refor n. 116. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Quamuis habeat facultatem absoluendi à casibus reseruatis, tenetur nihilominus integras confessiones audire, & non solum casuum reseruatorum, & omnibus confiteri volentib. tenetur sui copiam facere, non tamen debet tenere virgam, n. 117. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Nec potest recusare audire confessiones volentium ei confiteri n. 118. vbi ponitur declaratio S. Cong. & si recusat potest puniri & priuari ab Episcopo n. 119. quæ priuatio videtur posse fieri ab Episcopo, sine adiunctis. n. 120.

Reprobatur dictum Zechi, sub verb. forte, Pænitentiariũ, ad id cogi non posse, ex debito iustitiæ, n. 121.

Non tenetur Pænitentiarius ad maiorem residentiam, quã alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non adsit certis anni temporibus n. 122. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Pænitentiarius, dum confessiones in Ecclesia audit, censetur præsens in choro n. 123. dum eas actu in Ecclesia audit, & nondũ est in confessionario, etiamsi ibi priuatim officium recitet. nu 124. vbi ponitur declaratio S. Cong. & nõ solum censetur præsens in choro, sed etiam in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta. n. 125. vbi ponuntur declarationes d. S. Cong.

Cum vnio Præbendæ proxime vacaturæ, facta pro Pænitentiario sit facta authoritate Concilij, censetur præseruata in reg. Cancellariæ de reuocat. vnionum, etiamsi sit facta authoritate sedis Apostolicæ. nu. 126. vbi ponuntur declarationes S. Cong.

Dict. decretũ intelligitur de Præb. Canonicali, quæ absolute dicitur Præbenda. & non de Portione, alias assignatio est nulla, & intelligitur de Præbend. vacante in mense Ordinarij, & non reseruato n. 127. vbi ponuntur declarat. S. Cong.

Idem est in Præbenda Theologali, seu lecturæ erigenda, ex decreto Concil. nam similiter non habet locum in Portione, nec in Præbenda vacante in mense Papæ, aut alias reseruata. n. 128. vbi ponuntur declarationes S. Cong.

Non impedireetur assignatio, & deputatio Præbendæ pro Pænitentiario per optionem post erectionem factam, quãuis ante erectionem recte posset optari, n. 129. vbi ponitur declaratio. S. Congreg. & ita etiam procedunt, & concordantur aliæ declarationes de Præben. lecturæ, hic adductæ. n. 130. & 131.

Præbenda semel erecta, & deputata in pænitentialem, pro Pænitentiario, seu Theologalem pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico. n. 132. Nec pænitentiarius, cui certa Præbenda est deputata, & vnita, potest optare aliam retento ipso officio Pænitentiariæ, nec etiam dimisso. n. 133. & 134. vbi quod idem erit in Præ-

Prabenda Theologali.

In Ecclesiis, vbi non optantur Prabenda, sed prastimonia illis annexa, prastimonium quod habebat Pœnitentiarius, seu Theologus poterit ab alio optari, & Pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud prastimonium, n. 135.

Prabenda primo vacans post Concilium, pro quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an pro Pœnitentiario remissiue n. 136.

Quamuis in Hispania fuerint magna controuersia inter Episcopos, & Cap. super prouisi . Pœnitentiaria, resoluitur institutionem offi ij Pœnitentiarij, & electionem persona quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, ad solum Episcopum spectare. collationem autem Prabenda ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt sape S. Cong. declarauit, cuius declarationes ponuntur, n. 137 & seqq & n. 140. ponitur dec. Rota, & n. 141. resolutio eiusdem, & alia. n. 142.

Quamuis in Concilio Compostellano statuatur, quod promisio Pœnitentiaria fiat prauio edicto, & concursu, id non videtur vsu receptum, nec requiritur concursus ex Concil. quod solum ad paro. biales eum requirit. n. 143

Quod dictum est electionem persona Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere, non procedit vbi vacat in mense Apostolico, vel adest alia reseruatio seu affectio, nam tunc ad Papam pertinet ratione reseruationis. num. 144. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Occurrente vacatione Pœnitentiaria, sede Episcopali vacante Capitulum non poterit illam prouidere, & Pœnitentiarium eligere, esto collatio prabendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam solius Cap. sed spectabit ad Papam priuatiue stante reseruatione reg. 2 Cancel. & cessante reseruatione, reseruaretur futuro Episcopo, n si Papa praueniret à n. 145.

Prabenda pro Pœnitentiario à Capitulo sede vacante assignari non potest, sed ab Episcopo hoc prastandum est ex declaratione S. Cong. qua videtur loqui in prima assignatione, & procedit vbi non fuerat per Episcopum Pœnitentiarius institutus, & electus cum vnione prabenda proxime vacatura; nam alias posset Capitulum sede vacante assignare & conferre Pœnitentiario antea instituto, & electo primam prabendam vacantem in mense Ordinario, &c. à n. 148.

Pœnitentiaria potest resignari sicut alia prabenda, etiam in fauorem alterius dummodo habeat qualitates requisitas, & dari in coadiutoriam. n. 151.

De qualitatibus requisitis in Pœnitentiario remissiue. nu. 152.

De Prabenda lectura, ad cuius dispositionem, & prouisio pertineat. n. 153.

Decreto Concilij statutum est, quod in Ecclesiis, in quibus prabenda, aut prastimonium, seu aliud stipendium pro lectoribus S. Theologia deputata reperiuntur de catero non nisi personis idoneis conferantur, &c. in Ecclesiis autem Cathedralibus, ac in Collegiatis existentibus in insigni oppido, &c. vbi nulla prabenda, aut prastimonium seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, prabenda primo vacatura ad eum vsum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur, &c. numero. 154.

Nihilominus adhoc, vt talis prabenda primo vacatura sit Theologalis, & in Theologalem maneat erecta, requiritur actualis deputatio, ex declaratione Papa, & S. Cong. cuius declarationes ponuntur. n. 155.

Satisfit Concilio, etiam Theologiam scholasticam legendo ex sententia S. Cong. n. 156.

De tempore, & hora, & materia lectura, & tempore vacationis, & de substituto ponendo. n. 157. 158. & 159.

Circa dubium propositum de prouisione distinguitur inter prabendas Theologales, seu lectura erectas, & deputatas ante Concilium, & inter erectas & deputatas post Concil. n. 160.

In erectis ante Concilium seruandum est, quod ante Concil. & earum collatio, & prouisio ab illis fieri debet, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat. n. 161.

In erectis post Concilium electio persona, seu lectoris ad solum Episcopum spectat, collatio autem prabenda ad illos, ad quos antea spectabat, ex sententia S. Cong. cuius declarationes ponuntur. n. 162. & n. 163 ponitur resolutio Rota.

Id videtur procedere, quando talis prabenda vacaret in mense Ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias, esset reseruata, seu affecta electio persona, & collatio spectaret ad Papam n. 164.

In Regnis Castella, & Legionis prabenda lectura erecta, ex decreto Concil. in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Cap. ad instar Canonicatuum Doctoralium, & Magistralium, n 165 Quamuis in vna Toletana fuit resolutum per Rotam in ea, nec Bullam Sixti IV. nec Leonis X. locum sibi vendicare. vt in dec positis, n. 166. & refertur doctrina Goncal. circa id & circa eam aliqua notantur. n. 167.

De Canonicatibus, & Prabendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quorum prouisionem, & dispositionem spectant. n. 168.

Per Bullam Sixti IV. & Motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum corona Castella, & Legionis, erectus fuit, & institutus vnus Canonicatus, & Prabenda pro Doctore, vel Licent. in vtroque, vel altero iure, qui dicitur Doctoralis, & alter pro Magistro, seu Doctore, vel Licent. in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo eius voto pro vno computato, & Cap. per vota secreta, prauio edicto, ac publico examine, & iuram. ordinaria authoritate prouiden. ve latius in Bulla Sixti IV. & scedula Motus proprij Leon. X. ac literis super eo expeditis hic positis n. 169.

Iuramentum de eligendo magis idoneum, quomodo sit prastandum? à n. 170. resoluitur, q. tactis Euangeliis, & an per procuratorem, seu Vicarium? à n. 172.

An in Ecclesiis, in quibus non est in vsu prastare iuramentum in electionibus huiusmodi Canonicatuum, de eligendo magis idoneum, valeat electio facta sine tali iuramento, qua videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum, qua derogat iuri canonico? n. 176.

Contrarium videtur verius, propter decretum irritans Bulla, & Motus proprij Leonis, q. in fi. positum refertur ad totam dispositionem, nisi ponatur respectu proximo dispositionis &c & contra constitutionem habentem decre. irritans non valet, nec potest induci consuetudo, ex communi contra aliquos, nisi sit immemorialis, qua tamen non potest dari modo in proposito, nec potest applicari

alia

alia limitatio, quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, &c. à n. 177.

An requiratur pro forma, quod vota præstentur secreto, ita vt, si palam præstentur, electio sit nulla? à numero 183. resoluitur, quod sic, etiamsi vnus tantum id faceret.

Quamuis in aliis actibus Capitularibus de iure non requiratur, quod vota præstentur secreto, expediret tamen, quod in omnibus votaretur secreto, &c. Quamuis in cõsultationibus S. Consistorij, vbi vota sunt consultatiua, aliud expediat. n. 185.

An in electione Canonicatuum vota ita debeant esse secreta, vt nunquam sint publicanda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina. vt fit in electione Canonica, & in electione S. Pontificis per scrutinium. à nu. 188. resoluitur, id non satis esse, sed vota debere esse omnino secreta, & nunquam publicanda, &c. & ita practicatur, &c.

Reputaretur electio secreta, si Capitulum poneret aliquos qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in electione regularium, à num. 189. vbi ponuntur declarationes S. Congregationis.

An, si aliquis Canonicus ostenderet alteri schedulam illius, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta? à n. 192. resoluitur esse nullam, non solum, si id faceret palam, & permittente Cap. sed etiam secrete, nisi id faceret in fraudem ad annullandam electionem.

Si quis de facto attentaret dare votum publice, seu palam, non debet permitti à Capitul. sed quod secreto illud det, alias electio esset nulla, imo tanquam indignus posset excludi à voto, &c. n. 195.

Si ante electionem aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non intraretur electio. n. 196. & seq. vbi adducitur declaratio S. Cong. & etiam, quamuis quis seruaret, & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non vitiatur electio, & cætera numero 198.

Cum prædicta electio fieri debeat per vota omnino secreta, legitime impeditus, qui potest alteri dare vices suas, nõ posset dare mandatum de eligenda certa persona, à nu. 199.

Qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verbo illi iniungere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret peccaret, quamuis valeret votum alteri datum, num. 202.

Cum vota sint omnino secreta, videtur, quod posset Canonicus, cui alter dedit suum votum, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto impediti alteri, etiamsi dedisset libere vices suas, n. 203.

Cum d. electio debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, non potest aliter fieri per viam inspirationis, aut compromissi. n. 204. vbi adducitur declaratio. S. Cong.

An quando in vltimo scrutinio duo habent paria vota, deueniendum sit ad sortes, an vero prius ad qualitates, vt plures tenent, & fuit practicatum? à n. 205.

Resoluitur deueniendum ad sortes, ex Bulla Leonis, non obstante obseruantia contraria &c.

An qui non interfuit actibus oppositorum possit votare? resoluitur contra Rotam posse n. 213.

An huiusmodi controuersiis, & aliis occurrentibus in prouisione horum Canonicatuum quis debeat esse iudex, an solus Ordinarius, an vero simul cum Capit.? à num. 214.

Resoluitur, quod supposito, quod deueniendum esset ad qualitates concurrentium, qui habuerunt paria vota sicut ad Episcopum, & Capitulum spectat electio, & prouisio spectaret ad eos iudicare de qualitatibus extraiudicialiter, &c. in cõtrouersia autẽ, an deueniendum esset ad sortes, an vero ad qualitates, & an alter esset inhabilis, & electio esset nulla &c. solus Ordinarius debet esse iudex, nisi vbi esset consuetudo contraria legitime præscripta, &c.

An post electionem requiratur collatio, en vero electio ipsa habeat vim prouisionis & collationis? n. 219.

Resoluitur attenta Bulla Leonis videri electionẽ ipsam habere vim prouisionis, & collationis, nec requiri aliam collationem, praxim tamen, & consuetudinem Hispania habere in huiusmodi Canonicatibus post electionem fieri collationem ab Episcopo & Capitulo, cui videtur standum, &c.

An prouisio huiusmodi Canonicatuũ debeat fieri infra semestre alias deuoluatur ad superiorem à n. 222.

Resoluitur affirmatiue, quamuis, aliquando Capitula id non obseruent, & deuolutio fiet cum eisdem qualitatibus, licet superior, ad quem fit deuolutio, non teneat ponere edictum, nec facere concursum, & cum Episcopus in huiusmodi prouisione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, non fiet deuolutio ad ipsum n. 224.

Cum isti Canonici sint priuati ipso iure huiusmodi Canonicatibus ob absentiam vnius mensis à ciuitate absq; Ordinarij, vel Cap. licentia, ex d. Bullis, si infra semestre ab huiusmodi absentia Ordinarius, & Capitulum non prouiderint. vel non egerunt super declaratione vacationis, fiet deuolutio ad superiorem n. 225. Nec potest dici, quod ad istam priuationem requiratur declaratio, & voluntas, Cap sicut dicitur de caducitate emphiteosis, quia ista priuatio est per Papam inducta in pœnam non residentium, & in fauorem publicum Ecclesiæ, non Cap quod non potest illos tolerare. &c. n. 226.

Idem erit, si haberent licentiam absentia, nullam tamen, nam verba Bullarum intelliguntur de licentia valida, quamuis ad effectum, vt non vacent huiusmodi Canonicatus ob absentiam, sufficeret licentia Ordinarij, vel Capituli iniusta, & illicita, & sine legitima causa, & cum licentia Ordinarij, vel Capituli possent gaudere mensibus vacationis, &c. à n. 227.

Dare huiusmodi licentiam videtur spectare ad Capitulum ad quod spectat ipsorum Canonicatuum prouisio & nõ ad Capitulum, cum Portionariis, &c. n. 230 Quamuis, si isti Canonici essent legitime occupati in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno cum portionariis, non esset opus licentia Capituli Canonicorum, n. 231. Sed si essent habiti pro præsentibus pro negotiis fictis, seu sub falso prætextu negotiorum cũ non sint legitime absentes, nec habeant licentiam Capituli Canonicorum, videtur habere locum priuatio n. 232. & licentia debet esse expressa, nec sufficit tacita n. 233.

SEd quia in aliquibus Præbendis, circa earum prouisionem ius est speciale, † vt in Pœnitentia 108

tia

r'a,& Præbenda lecturæ, & in Regnis Coronæ Ca-
stellæ,& Legionis in Præbenda Doctorali,& Magi
strali,per Bullas Sixti IV.& Leonis X.Institutis,ex-
plicare oportet,quod in eis sit obseruandum.

Et in primis de Pœnitentiaria dubitatur, ad cu-
109 ius prouisionem,†& dispositionem spectet?de cu-
ius antiquitate Socrates *historiæ tripartita l.9.c.35.* &
Iouerius *l.sanctionum Ecclesiasticarum* agens de Con-
cilio Oxonien.*§.15.fol.134.*

110 In quo permittendum est† decreto Concilii Tri
den.*ses.24 de reform.cap.*8.statutum esse,quod in o-
mnibus Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode
fieri poterit Pœnitentiarius aliquis cum vnione Præ
bendæ proxime vacaturæ ab Episcopo Instituatur,
111 &c.Quod decretum cum loquatur tantum in †Ca-
thedralibus non habet locum in Collegiatis, vt S.
Cōg.Concilii censuit 15.Maii 1584.his verbis.*Dubi-
tatur,an mens,& intentio Concilij sit,quod in Collegia-
tis Ecclesiis necessario instituatur Pœnitentiarius, cum v-
nione Prebenda primo vacatura,ex quo ibi solum de Cathe
dralibus expressa mentio fiat,quare supplicatur pro par.D.
Ludouici Pimentel,de quibusdam Canonicatu,& Praben-
da in Collegiata prouisi super huiusmodi dubio à Sanctissima
Cong.declarationem fieri, & si aliquando iam facta sit,
de illa sibi copiam authenticam dari mandari.Congr. cen-
suit decret.supradictum intelligi oportere in Cathedralib.
tantum,non autem in Collegiatis.*

112 Et Pœnitentiarius institutus† eo ipso habet à iu-
re, & Concilio facultatem audiendi confessiones
pœnitentium illius Diœcesis & iurisdictionem ad
absoluendum à peccatis,& est veluti Parochus to-
tius diœcesis,nec requiritur noua licentia Ordinarii
vt aliqui male dicunt, est enim Ordinarius confes-
sor illorum de Diœcesi. Zechus *de republica Ecclesia-
stica c.24* de Capitulo, & Canonicis *sub n.16.*licet Ze
rola *in praxi Episcopali 1.p.verb.Pœnitentiarius §.4.*vi-
deatur dicere eum esse delegatum Episcopi.

113 Vnde quilibet poterit ei confiteri peccata,†& sa
tisfaciet præcepto *c.omnis vtriusque sexus de pœniten-
tiis & remissio.*vt censuit S.Cong.Concil.16.Febru.
1595.his verbis.*An,si quis confessus fuerit sua peccata se-
mel in Paschate Pœnitentiario deputato in vim decreti
Concil.Trid.*ses.24 ca.8.*dicatur satisfecisse præcepto con-
tento in* c.omnis vtriusq;sexus de pœnitent.&remis
sio.*Cong censuit satisfecisse.*

114 Non tamen poterit audire confessiones †In alia
Diœcesi,etiam habentium Bullam,vel licentiam sui
Parochi, iuxta declarationem Abulen. infra addu-
ctam,*c.8.n.87.ad 4* cui est standum,tamquam certis-
simæ & authenticæ,quicquid post alios dicant En-
riq.*in sum.l.7.c.12 nu 3.*& P.Suarez *4.tom. de pœniten-
tia.disp.28.sect.4.n.18.*

Nec habet facultatem †absoluendi à casibus E-
115 piscopo reseruatis,nisi illam Episcopus ei speciali-
ter dederit, Nau.*cons.20.de pœnitentiis & remissio.*Cō-
cilium Prouinciale Compostellanum *act. 2. decreto
38.*& censuit S.Cong.Concil.his verbis. *Pœnitentia-
rius non potest absoluere quemquam in casibus,quos Episco
pus sibi expresse reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc
illi speciatim dederit authoritatem.*Zechus *sup.*

116 Cui etiam potest Episcopus committere †abso-
lutionem,de qua Concilium *c.6.ses.24.de reform.*vt
in seq.declarationib.super illo.Primo,*Congre.censuit
ab Episcopo posse,non tamen Vicario generali,se etiam Pœ-
nitentiario,aut Vicario ad id specialiter deputato,cōmitti
absolutionem Capituli huius.*Secunda, *Episcopus potest
absoluere,& per confessarium, & per vicarium absoluen-
dum in similibus casibus specialiter constitutum.*

Et quamuis habeat † facultatē absoluendi à casi- 117
bus reseruatis,tenetur nihilominus integras con-
fessiones audire,& non solum casuum reseruatorū
cum sit confessor ordinarius,vt dictum est maxime
iuxta sententiam Adriani *de confes.q.4.*Silu.*verb.con-
fessio 1 q.19.* Victoriæ *in sum.de confes.n.162.*Cani.*in re-
lect.de pœniten.p.5.circa fi.*& Suarez *4 tom.de pœniten.
disput.31.sect.1.*& omnibus confiteri volentibus te-
netur sui copiam facere horis opportunis, non ta-
men debet tempore , quo est in sede , tenere
in manu virgam,sicut in vrbe,cum in Hispania non
sit in vsu,vt in Abulen.censuit S.Cong.21 Apri.1587
his verbis:*Cong.ad primam dubitationem respondendū
censuit,Pœnitentiarium teneri integras confessiones au-
dire,non autem solos casus reseruatos. ad secundam,debe-
re eundem peccata confiteri volentibus sui facere potesta-
tem horis opportunis loco,& sede Episcopi,ad quem hoc spe
ctat arbitratu;quo vero ad tertiam,an debeat tenere in ma
nu virgam,seu bachetam tempore, quo sedet in dicta sede,
respondit nouas consuetudines non iudicari.*

Nec potest †recusare audire confessiones volen 118
tium ei confiteri,vt Sacra Congregatio censuit his
verbis;*Congregatio Concil.censuit Pœnitentiarium non
posse recusare audire confessiones illorum Parochianorum,
vbi sunt Pœnitentiarij,volentium eis confiteri sua peccata.*

Et si Pœnitentiarius recusat †audire confessiones 119
potest puniri,& priuari ab Episcopo,vt censuit Sa-
cra Congregatio his verbis , *si Pœnitentiarius vigore
huius decreti deputatus renuerit confessiones audire,puni-
ri potest ab Episcopo,& priuari.* †Quæ priuatio videtur 120
posse fieri ab ipso Episcopo,siue adiunctis,non ob-
stante decreto Concilii *ca.6.ses. 25.de reform.*vt alias
diximus sup.*3.p c.4 à n.18.*

Vnde apparet falsum esse †quod ait Zechus sup. 121
verb.forte, Pœnitentiarium ex debito iustitiæ ad id
cogi non posse.

Non tamen tenetur †Pœnitentiarius ad maiorē 122
residentiam,quam alii Canonici,dummodo non ab
sit certis anni temporibus. vt in sequenti declaratio
ne Sacræ Cong.*non potest Pœnitentiarius cogi ad maio-
rem residentiam,quam alij Canonici,qui per tres menses
abesse possunt dum tamen non absit tempore,quo frequen-
tius pœnitentes accedunt & diebus festis solemnibus,velu-
ti tempore ieiuniorum Quadragesima, Aduentus , 4.tem-
porum,Resurrectionis,& Ascensionis,Pentecostes, Corpo-
ris Christi,Assumptionis B Mariæ,Natiuitatis D. & om-
nium Sanctorum.*

Et Pœnitentiarius,dum confessiones† in Eccle- 123
sia audit,censetur præsens in choro,vt *in d. c 8. Con-
cil.ad fi.*& in Concil.Prouinciali Compostellano *a-
ctione 2.decreto 39 ad fin.*& in seq. declaratione Sacræ
Cong.*cū Pœnitentiarius audit cōfessiones,vel casuum re
seruatorum,vel venialium peccatorum,præsens esse in cho
ro censetur.* Consonat Concilium Mediolanen. *5 p.
titulo , quæ ad distributiones pertinent. versiculo pri-
mo.*

124 Vnde infertur solum † censeri præsentem in choro, dùm confessiones actu in Ecclesia audit, & nondum est in confessionario, etia msi ibi priuatim officium recitet, quia antea confessiones audiuit, vel vt postea opportunius illis incumbat, vt in declarationibus sequentibus Sacræ Congregationis *præsens autem in choro non censetur, dum Missam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportunius auditioni confessionum incumbat. Alia Pœnitentiarius habendus est pro præsenti in choro, dum audit confessiones in Ecclesia, siue in cõfessionario, siue extra, non autem pro tempore, quo residet in conf-ßionario, nec audit confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuatè, quia, antequam recitarentur horæ can. in choro, audiuit confessiones nec, si dixerit Missam, est censendus præsens in choro,* consonat Concilium Mediolanense *5. vbi supra vers. 2.* de eo autem, quod in istis declarationibus dicitur de celebrante Missam, vide supra *3. part. cap. 2. à numero 36.*

Et non solum censetur præsens in choro, sed eti-
125 am † in processionibus, & exequiis defunctorum, & lucratur omnes distributiones, & emolumenta, &c vt in declarationibus sequentibus super d. ca. 8. ibi, *præsens in choro, &c.* tam si *essent distributiones quotidianæ, quam eleemosinæ, quæ distribuuntur pro associandis, vel sepeliendis cadaueribus defunctorum, vel pro supplicationibus, & processionibus habitu.* Alia, *Pœnitentiarius non solum censetur præsens in choro, & non potest priuari quãdo confessiones audit, sed etiam censetur præsens processionibus, & exequiis defunctorum, quæ eo tempore fiunt, quò ipse audit confessiones, sed non sufficit, quod sit in confessionario, nisi realiter ipse confessiones audiat.*

126 Et cum vnio Præbendæ † proxime vacaturæ facta pro Pœnitentiario sit facta authoritate Concilii in d. decreto, censetur præseruata *in reg. 12. Cancellariæ de reuocatione vnionum* per illa verba *non tamen Concilij Triden. authoritate,* etiamsi sit facta authoritate Sedis Apostolicæ, vt in declarationibus sequentibus super *d. c. 8. ibi, an vniones factæ authoritate Sedis Apostolicæ in casu huius capituli in fauorem Pœnitentiarij dicantur, saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc decreto ad effectum, vt tales vniones cadãt, vel ne sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum? Congregatio censuit huiusmodi vniones cadere sub exceptione d. regulæ.* Alia, *Congregatio censuit Concilium debere intelligi etiam de vnione facta authoritate Sedis Apostolicæ in fauorem Pœnitentiarij ad effectum, vt in d. vnio non cadat sub regula reuocatoria vnionum, sed sit præseruata per verba illa contenta in regula, præterquam authoritate Concilij facta. 1588.*

Et d. decretum intelligitur de Præbenda canoni-
127 cali, † quæ absolute dicitur Præbenda, & non de Portione, alias assignatio est nulla, & etiam intelligitur de Præbenda vacante in mense Ordinarii, & non reseruato, & ita censuit Sacra Congregatio Concilii, vt in declarationibus sequen. super d. capite octauo *Portio, quæ sit in Ecclesia, in Præbendam Pœnitentialem erigi non potest, sed Præbenda canonicalis, & si nõ essent Præbendæ, sed fructus omnes in distributionibus quotidianis consisterent, tunc distributiones habebuntur, pro Præbenda.* Secunda *an assignatio vnius Portionis Ecclesiæ Cathedralis loco Præbendæ facta ab Episcopo pro Pœnitentiario subsistat? Congregatio censuit, non subsistere, & an prouisio facta per Capitulum, Sede vacante, de Pœnitentiario cum hac portione primo de mortuo, sit valida? Congregatio censuit esse inualidam; & an prouisio per successorem facta de Pœnitentiario cum eadem portione censeatur bona, vel potius ab eo nominatus indigeat prouisione Sedis Apostolicæ, quia ex quo portio vacauit Sede Episcopali vacante, videtur prouisioni Papæ reseruato? Congregatio censuit non esse bonam, & an Pœnitentiarius sic institutus acquisierit aliquod ius ad Canonicatus, & Præbendas eiusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante de quibus authoritate Apostolica fuit prouisum, cum Canonicatus, & Præbenda prima vacatura spectant ad Pœnitentiarium, & ideo prouisio sit nulla? Congregatio censuit validam esse, quoniam hoc decretum non comprehendit Præbendas Sedis Apostolicæ reseruatas.*

Et Episcopo Seguntino sic responsum est, *Congregatio censuit assignationem Præbendæ Pœnitentiario non intelligi de Præbenda, quæ est Portio, sed de ea, quæ est Canonicatus, aliter facta est nulla; item d. Præbendam intelligi de vacante in mense Ordinarij. Item vacante Canonicatu, & Præbenda signata Pœnitentiario in mense Papæ non potest prouideri per Capitulum met; neque etiam per Episcopum successorem, quia tunc eius prouisio ad solũ Papam spectat* Quarta, ibi, *proxime vacatura, non tamen in mense Papæ,* Quinta *Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacans non potest erigi in Præbendã Pœnitentialem.*

E Duci Albano sic rescriptum est, *omnes illustrissimi Domini mei Cardinales declarauerunt, quod decretum Concilij Tridentini* sessione vigesima quarta, capite octauo. *de Pœnitentiario non habent, nec habet locum in mensibus reseruatis S. Sedi Apostolicæ, vel in illis, in quibus Dominatio vestra habet indultum, nisi indultum habens consensum dederit. Datu Romæ 23. Martij. 1585.*

Ascan. Cardin. Carrafa.

Et Episcopo Laurien. sic rescriptum est, *Sacra Cõgregatio Cardinalium Concil. Trid. interpretum censuit deputationem, & institutionem Præbendæ pro Pœnitentiario, non habere locum in Canonicatib. & Præb. vacantib. in mensib. Apostolicæ Sedi reseruatis.* Et declaratio tertia infra adducta n. 138.

Et idem † est in Præbẽ Theologali, seu lecturæ e-
tigenda, & deputanda ex decreto Concilii *sess. 5. de reformatio. c. 1. versicul. in Ecclesiis autem,* nam similiter 128
illud decretum non habet locum in Portione, nec in Præbenda vacante in mense Papæ, aut alias reseruata, vt in sequent. declarationibus Sacræ Congregationis super *d. c. 1.* ibi, *Si vacauerit Portio, non excluditur hoc decreto, quia non venit appellatione Præbendæ, & sic fuit declaratum in vna Placentina Portionis,* Secunda ibi *prima vacatura &c. non tamen in mense Apostolico, quia non comprehenduntur sub hoc decreto Præbendæ vacantes in mensibus reseruatis, & idem in Præbenda Pœnitentiali.* Ita fuit rescriptum Valentino, Ciuitaten. & Gadicen. Tertia *intelligitur etiam Præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliqua, nec talis deputatio, & constitutio habet locũ in Canonicatibus, & Præbendis S. Sedi Apostolicæ reseruatis, idem si in prædictis mensibus Cardinales haberent indultum à Sede Apostolica.*

Non

Non tamen impediretur assignatio, & deputatio
129 præbendæ pro Pœnitentiario per optionem, †post erectionem factam in Ecclesiis, in quibus viget ius optandi, quãuis ante erectionem recte posset optari, vt in seq. declaratione S. Cong. *in Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur Prabenda, si ea, qua post Concilium primo vacauit, non fuit in Pœnitentialem erecta, potest optari sed si ante optionem Episcopus erexit, erectio praualet, etiamsi postea optaretur.*

Et ita etiam procedunt, & concordantur seq. declarationes super *d. c. 1.* in simili de Præbenda lecturę quæ videbantur †contrariæ. Prima, *in Prabenda primo*
130 *vacatura post Concilium locum optio non habebit, si autẽ de ea, qua vacauit, promissum non fuit pro theologo, relictũ est ordinari decisioni iudicium.* Secunda, *Prabenda, qua vacat, potest optari, nec illa potest erigi in theologalem, quia Concilium loquitur de Prabenda vacatura, cum ista non vacauerit, quia preuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur theologo, qua remanebit post optionem,* nam prima declaratio istarum, quatenus ait, quod præbenda prima vacatura non potest optari, procedit post erectionem factam in præbendam theologalem. Secunda vero, quæ ait, quod potest optari, procedit ante erectionem, vt in d. declaratione de
131 pœnitentiaria: quæ procedit †quando ante vacationem præbendæ non fuit institutus Pœnitentiarius cum vnione præbendæ proxime vacaturæ iuxta d. decretum. *cap. 8.* nam alias præbenda postea vacans nullo modo posset optari, cum esset debita Pœnitẽtiario antea instituto.

Præbendaque semel erecta, & deputata in Pœnitentialem †pro pœnitentiario, seu Theologalem
132 pro Theologo, non potest optari, cum vacat ab alio Canonico, vt in seq. declaratione S. Cong. *non potest optari prabenda, qua fuit erecta, & deputata in Theologalem pro Theologo à seq. Canonico.*

Nec rursus pœnitentiarius, cui certa Præbenda
133 †est deputata, & vnita, potest optare aliam præbendam, retento ipso officio Pœnitentiariæ, vt per Nauar. consil. 14. *de reb. Ecclesia.*

Et non solum †retento, sed nec etiam dimisso of-
134 ficio, vt in seq. declaratione super d. c. 8. ibi. *Pœnitentiarius, nec retento, nec dimisso officio, potest optare aliam Prabendam, cuius officio fuit perpetuo vnitus vnus Canonicatus, & certa Prabenda ex hoc decreto Concilij, & authoritate Apostolica vnio confirmata fuit.* Et idem erit in præbenda Theologali. Et posthæc ita docet Goncal. *glos. 34. ex n. 78 & 80.* vbi adducit istas declarationes.

In Ecclesiis tamen, vbi non optantur præbendæ
135 †sed præstimonia illis annexa, vt in Corduben. præstimonium, quod habebat Pœnitentiarius, seu Theologus, poterit ab alio optari, & rursus Pœnitentiarius, vel Theologus poterit optare aliud præstimonium, & ita seruatur in d. Ecclesia Corduben. & idem est in Canonicis Doctoralibus, & Magistralibus, qui non possunt optare alias Præbendas, nec suæ ab aliis, nec contrarium seruatur in d. Ecclesia Corduben. quia solum optant præstimonia, & non Præbendæ, vt male ait Goncalez *ibi numero* 83.

136 Et Præbenda prima †vacans post Concilium pro quo esset prius assignanda, an pro Theologo, an vero pro Pœnitentiario? vide secundam declarationẽ Sanctæ Congregationis infra adductam. *numero* 155.

His præmissis deueniendo †ad dubium proposi 137
tum quamuis in Hispania fuerint magnæ controuersiæ inter Episcopos, & Capitula super prouisione Pœnitentiariæ, vt per Nauar. *cons. 11. ne Sede vacan.* resolutione dicendum est institutionem officii Pœnitentiarii, & electionem personæ quandocumque faciendam, & non solum pro prima vice, sed etiam quoties occurrerit vacatio dicti officii, atque adeo prouisionem officii Pœnitentiarii ad solum Episcopum spectare absque interuentu Capituli, collationem autem Præbendæ vniendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, vt colligitur ex d. decreto Concilii, & iam sæpe Sacra Congre-
gatio declarauit, vt declarationibus seq. † prima E- 138
piscopi Aurien. 6. Octob. 1572. *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per solum Ordinarium potest institui, ad quem quoque pertinet electio persona, quoties opus fuerit, pro exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus* refert Zerola *in praxi* 1. p. *verb. Pœnitentiarius* § 3. Secunda Episcopo Segobien. *cum decreto Concil. Trid. sess. 24. c. 8. caueatur, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione Prabenda proxime vacatura ab Episcopo instituatur, dubitatur, an quoties occurrerit vacatio officij Pœnitentiarij, & per consequens prabenda illi annexa prouisio illius pertineat ad solum Episcopum, absque eo, quod Capitulum in aliquo se intromittere possit? Sanctissimus D. noster, referente Cong. Concil. decreuit institutionem officij Pœnitentiarij, nec non electionem persona Pœnitentiarij, quandocumque faciendam ad solum Episcopum pertinere absque consensu Capituli, collationem autem Prabenda vniendæ, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat die 21. Maij 1575.* Tertia Sanctissimus D. noster Greg. XIII censuit officium Pœnitentiarii, nec non eiusdem personæ electionem quandocumque faciendam, & etiam quotiescumque occurrerit vacatio d. officii, ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ vniendæ, vel vnitæ, ab illis fieri debere, ad quos antea pertinebat, & talis deputatio, & institutio non habet locum in Canonicatibus, & Præbendis S. Sedis Apostolicæ dispositioni reseruatis, & affectis.

Et alias Episcopo Segobien. sic rescriptum est, *pro parte Capituli dubitatum fuit circa collationem Prabenda Pœnitentiarij, quia Capitulum pratendit, quod debeat fieri simul, quoniam antea collatio etiam erat communis, prout etiam post Concilium fuit communis, nam in prima erectione Pœnitentiarij prima collatio qua fuit facta, fuit celebrata in simul, vnde ita etiam in simul dicebat debere celebrari, quoties in posterum contingeret vacare, Cong. Concilij censuit, ita obseruandum, vt si vacatio contigerit in mense Apostolico, ad Summum Pontificem, vel ad eum, qui indultum habeat in mensibus Apostolicis, si in mense solius Episcopi, ad Episcopum solum, si in mense communi, ad Episcopum, & Capitulum communiter spectet.*

Quæ declaratio de sola collatione Præbendæ lo-

qnirur,& non de electione personæ,& Episcopo Abul. sic rescriptum est. *An vacante Canonicatu, & Præbenda Pœnitentiarij, de eis prouidere debeat solus Episcopus, quamuis teneat Capitulum simultaneum, cum Episcopo collationem vel sufficiat, quod vote Episcopi vnum, aut duo vota accedant, vt persona per eum electa admittatur ad possessionem? Congregatio censuit electionem Pœnitentiarij quandocumque faciendam ad solum Episcopũ absq; consensu Capituli pertinere, collationem autem Præbendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat.* Et ita in aliis pluribus causis responsum est.

139 Et qnod Pœnitentiarius †eligi debet ab Episcopo ex declaratione Sacræ Congregationis Concil. tradit Zechus sup. & ita ex declaratione Sacræ Congreg. resoluit Rota in causa Abulen. Canonicatus Pœnitentiariæ 17. Aprilis. 1589. coram illustrissimo Mantica, in Maioricen. Canonicatus 15. Nou. 1593. coram Domino Millano, supra adducta, *c. 1. numero 760.*

140 Et decisio in causa Abulen. †sic se habet *Decisum fuit ex declaratione S Congregationis Concilij Tridentini interpretum electionem personæ Pœnitentiarii ad solum Episcopum pertinere, collationem vero Præbendæ communem esse Episcopi, & Capituli, sicuti ex statuto Ecclesiæ dispositum est, quod etiam à iure communi est constitutum secundum receptam Dd. opinionem, & à Rota comprobatam,* Cassad. dec. 22. de Præb. *non obstat, quod declaratio S Cong debeat habere locum in primæua tantum officij institutione, ne alioqui Præbẽdæ collatio, quæ est communis Episcopi & Capituli, reddatur fere elusoria* argum. cap si ciuitas de sententia excomm. l. 6. *gl.* in c. quamquam de vsuris eodem l. *Auch.* cons. 221. num. 3. *Alex.* in l. si cum dotem. n. 18. ff. soluto matrim. *Crauetta* cons. 118 num. 24 & 135. num. 25. *quia cum illa declaratio aperte dicat electionem Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, non solum ex primæua huius officij institutione, sed etiam quandocumq; pro tempore vacare contigerit, nobis non licet eam infirmare,* c. cum inferior. de maiorit. & obedien. l. nam magistratus ff. de recep. arbitris l. ille quo. §. tempestiuum. ad Trebel. *neque est necessarium quod Concilium deroget statutis, & concordiis, quoniam sufficit derogare iuri communi, quod eandem continet dispositionem Neque etiam obstat Concilium Prouinciale, quia, cum non appareat illud esse consummatum à Summo Pontifice, non potest Episcopo auferre facultatem eligendi personam Pœnitentiarij contra dispositionem Concilij Triden.* c. quod super his, & ibi *Abb. & alij* de maiorit. & obed. *Gemin.* in c. si modum nisi 17. dist. *& ita in causa Toletana Canonicatus in collatione Præbendæ lectionis S. Scripturæ fuit resolutum coram illustrissimo Aldobrandino. 18 Maij 1584. multo minus refragatur, quod dicitur, ita fuisse vsu receptum, quia adducitur vnicus actus Vicarij, qui sine speciali mandato non potuit acceptare decretum constitutionis synodalis, & Episcopo præiudicare, quoniam male agere non est ei commissum,* Paul. cons. 348. sub n. 1. l. 1. *Decius* cons. 143. sub. n. 3. *& multo minus potuit facere præiudicium successori. quia nec ipse Episcopus sine auctoritate Sedis Apostolicæ potuit ei nocere.* cap. *ut veniens, & ibi notatur de transactio. nec ad rem facit obseruantia, quæ deducitur in Canonicatibus Magistralibus, Doctoralibus, & S. scriptura, quia de his non loquitur Concilium, & consuetudo est stricti iuris, tantum habens potentia quantum ei vsus concessit, & nihil amplius.* l. quod vero contra, & l. quod non ratione ff. de legibus *Baldus* in capite primo collatione quarta in fine qui feudum dare possunt, *Ripa* in l. Centurio, numero nonagesimo primo de vulg. *Socinus Iunior.* consilio 101. numero tertio libro secundo & consilio quarto numero trigesimo quinto libro quarto *& ideo consuetudo debet probari in casu, de quo agitur, vt tradit Paulus Castren* consilio 340. ad finem libro secundo *Ripa* respons. libro secundo capite 25. numero decimoseptimo *Purpuratus* consilio 512. nnmero nono & decimo *Crauetta* cons. 241. nnmero vigesimo versiculo ad tertium de consuetudine, *quare, cum in electione Pœnitẽtiarij de qua est controuersia, huiusmodi consuetudo non probetur, Concilium Trid. quod secundum declarationem S. Congregationis soli Episcopo eligendi tribuit facultatem debet obseruari Præterea, cum hac consuetudo sit contra ius non potest induci, nisi spatio 40. annorum sit præscripta capite vltimo cum glossa de consuetudine, & ibidem tenẽt omnes vt testatur Aretin.* cons. 44. n. 1. *& sequitur Alex.* cons. 68. n. 7. l. 2. *Curtius Senior* cons. 79. circa fi. *Socin. Senior.* cons. 26. n. 19. l. 2. *Pat.* dec. 15. n. 4. l. 3. *quare conclusum fuit electionem Pœnitentiarij ad solum Episcopum pertinere, sed an concursus ab eo fieri debeat. Domini dixerunt recurrendum esse ad S. Triden. Concilij Congregationem.*

Et ita Diuus Petrus Fernandez Terminius Episcopus Abulen, obtinuit executoriales contra Capitulum.

Et in vna Oscen. †Canonicatus 1. Februarii. 1593. 141
coram illustrissimo Seraphino fuit, resolutum, quod *stante erectione officij Pœnitentiarij per Episcopum facta cum vnione Præbendæ primo vacaturæ, Capitulum ad quod collatio spectabat, non potuit prouidere de primo vacante, cum non vacaret stante vnione, quæ statim sortita est effectum,* Oldra. cons. 257. *quæ vnio fieri potuit non obstante, quod prouisio spectaret ad Capitulum, Rota* dec. 1. de officio Legati in nouis, *Rebuf* de vnio. nu. 26. *& Episcopus potuit, cum vacauit prima Præbenda, eligere Pœnitentiarium qui remittendus erat ad Capitulum pro collatione obtinenda. vt fuit resolutum in S. Congregatione: & quamuis debuisset remittere ad Capitulum, tamen non ideo, quod non remisit ad illud, annullatur electio, vt fuit dictum in Cassilen. coram Orolen. quod annullata institutione, non ideo annullabatur præsentatio, &* reg. 8. *Gregorij Decimitertij quæ excipiebat Beneficia, de quibus fuit dispositum, non capit hoc, cum de eo satis dicatur dispositũ per vnionem prius factam, & istud ius ex electione prædicta competens præseruatur per clausulam,* dummodo non alteri ius quæsitum. Et in Oscen. indulti infra relata *n. 163.*

Et in causa †Tarraconen. Canonicatus seu officii 142
Pœnitentiarii 5. Iun. 1596. coram D. Corduba fuit resolutum, *tam erectionem Pœnitentiarij, quam vnionem Canonicatus, & Præbendæ, solius Episcopi arbitrio relinqui Per Concilium* sessione 24. de reform. ca. 8. *ibi* ab Episcopo instituatur, *vnde solus Episcopus absque vllo Capitulo consensu potuit prædictum officium erigere, vt sæpius censuit Sancta Congregatio, nec vlla opus esse confirmatione Apostolica, vt clare Concilium disponit, &*

S. Con-

*S. Congregatio censuit, & sic nominationem Pœnitentia-
rij, ac vnionem Prabenda vacatura ab Archiepiscopo suc-
cessore factam, & à Papa confirmatam non habere locum,
cum facultas erigendi Pœnitentiarium à Concilio Episco-
pis concessa, per primam erectionem, ac vnionem, expiraue
rit ad* l. boues §. hoc sermone de verbor. significat.
*nec obstare confirmationem Apostolicam, cum in ea non sit
Papa narrata erectio, & vnio antea facta, & sic sit surre-
ptitia. & sic etiam non obstare clausulam, sublata, & de-
creti irritan. aliasq; pragnantes in confirmatione apposi-
tas, cum regulentur à principali dispositione, & sic stante
nullitate gratia nil operentur, &c.*

143 Et quamuis † in Concilio Prouinciali Compo-
stellano *act. 3. decreto 32.* statuatur quod prouisio Pœ
nitentiariæ fiat præuio edicto, & concursu, id tamẽ
non videtur vsu receptum, nec id seruant Episcopi,
sicut nec alia pleraque declarata illius Concilii, & li
cet Rota in d. Abulen. id remiserit ad S. Congrega-
tionem, an concursus ab Episcopo fieri debeat ad
Pœnitentiariam, concludendum videtur, eum non
requiri, nam Concilium solum ad Parochiales
requirit concursum, & ita dicitur in d. executo-
rialibus.

144 Id autem, † quod dictum est, electionem perso-
næ Pœnitentiarii quandocumque faciendam ad so
lum Episcopum pertinere, non procedit vbi offici-
um Pœnitentiarii, & vnita Præbenda vacat in men-
se Apostolico, vel adest alia reseruatio, seu affectio,
nam tunc ad Papam pertineret ratione reseruatio-
nis, & ita per S. Congregationem Concil. respon-
sum est Episcopo Salamantino, & Tirasonen. his
verbis, *cum Sanctissimus, referente Congregatione, decla
rauerit, institutionem officij Pœnitentiarij nec non electio
nem quandocumque faciendam ad solum Episcopum absq;
consensu Capituli pertinere, collationem autem Praben-
da vniende ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, qua
ritur si officij Pœnitentiarij, & vnita Prabenda vacatio cõ
tingat in mense Apostolico, vel alias Prabenda esset reser-
uata, vel affecta, an electio persona huiusmodi Pœnitentia-
rij pertineat ad Episcopum, vel ad Sanctissimum D. nostrũ
Congregatio Concil. re bis diligenter discussa, citatis etiam
procuratoribus Episcoporum quorum interest, & eorum vi
sis allegationibus, censuit pertinere ad suam Sanctita-
tem.*

Et fuit resolutum per Rotam in d. Maioricen. Ca
nonicatus adducta *d. c. 1. n. 760.* quæ est videnda, & ibi
dicta, & posthæc tradit Gonçalez *glo. 9. §. 2. à numero
84.*

145 Ex quibus infertur, quod occurrente vacatione
Pœnitentiariæ † Sede Episcopali vacante, Capitulũ
non poterit illam prouidere, & Pœnitentiarium e-
ligere, esto collatio Præbendarum sit communis E
piscopi, & Capituli, vel etiam solius Capituli, ex quo
electio personæ, & prouisio officii Pœnitentiarii
ad solum Episcopum spectat, vt dictum est, & Capi
tulum Sede vacante non succedit in prouisione Be-
neficiorum, ad Episcopum spectante. *cap illa ne Sede
vacante,* & dicetur infra *c. 7.* & censuit S. Congrega-
tio super *d. cap. 8.* ibi *ab Episcopo instituatur solo, absque
consensu Capituli, & etiam, ab eodem solo eligatur, & li-
cet vacaret Sedes Episcopalis, Cap. nihil potest, etiam quod
eo tempore Pœnitentiarius moreretur.*

Sed eius prouisio, & electio Pœnitentiarii spe-
ctabit † ad Papam priuatiue, stante reseruatione *reg.* 146
2. Cancellaria de Benef. ad collationem, præsentationẽ,
electionem, & quacumque aliam dispositionem li-
beram Episcoporum pertinentibus, vacantibus de
tempore vacationum Episcopatuum, de qua sup. *c.
1. à n. 221.*

Ad quod faciunt tradita *d. c. 1. ex nu. 754.* vbi dixi- 147
mus † in Pœnitentiaria alternationem intrare etiam
in Ecclesiis, vbi collatio Præbendarum est commu
nis Episcopi, & Capituli, vel solius Capitu-
li.

Cessante vero dicta reseruatione † reseruaretur 148
futuro Episcopo, nisi Papa præueniret. Et facit etiã
in proposito sequens declaratio S. Congregationis
Concil. *Prabenda pro Pœnitentiario à Capitulo Sede va-
cante assignari non potest. sed ab Episcopo hoc prastandum
est,* c. 2. ne Sede vacante.

Quamuis ista † declaratio videtur loqui in prima 149
assignatione Præbendæ pro Pœnitentiario, & pro-
cedit vbi non fuerat per Episcopum Pœnitentiari-
us institutus, & electus cum vnione Præbendæ
proxime vacaturæ iuxta dictum decretum Conci-
lii.

Nam alias recte † posset Capitulum Sede vacan- 150
te assignare, & conferre Pœnitentiario antea insti-
tuto, & electo primam Præbendam vacantem in mẽ
se ordinario, vbi collatio Præbendarum erat com
munis Episcopi, & Capituli, vel solius Capituli,
quo casu Capitulum sede vacante potest conferre,
c. vnico *ne Sede vacan. in 6.* & non intrat reseruatio *d.
reg. 2.* & etiam vbi collatio Præbendarum esset soli-
us Epis. seclusa reseruatione *d. reg. 2.* ex quo collatio
talis Præbendæ erat debita Pœnitentiario, atque a-
deo necessaria, in qua succedit Capitulum Sede va-
cante vt dicetur infra *dicto capite septimo à numero
55.*

Infertur etiam ex dictis Pœnitentiariam posse
resignari, † sicut alias Præbendas, etiam in fauorem 151
alterius, dummodo habeat qualitates requisitas, &
dari in coadiutoriam, & ita seruatur.

Et de qualitatibus † requisitis in Pœnitentiario 152
vide dicenda infra *7. part. cap. 4. à nu. 32. & cap. 7. num.
49.*

Secundo dubitatur † de Præbenda lecturæ ad cu 153
ius dispositionem, & prouisionem pertineat.

In quo præmittendum † est decreto S. Concilii 154
Tridentini *sess. 5. de refor. c. 1.* statutum esse, quod in Ec
clesiis, in quibus Præbenda aut præstimonium, seu
aliud stipendium pro lectoribus S. Theologiæ de-
putata reperiuntur de cætero, non nisi personis ido
neis, & quæ per seipsos id munus explicare possint,
conferantur, & aliter facta prouisio nulla sit, & inua
lida, in Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathe-
dralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac in Col-
legiatis existentibus in aliquo insigni oppido etiam
nullius Diœcesis si ibi Clerus numerosus fuerit, v-
bi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipen-
dium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda
quomodocumque, præterquam ex causa resigna-
tionis prima vacatura, cui onus incompatibile in-
iunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpe-

tuo constituta, & deputata intelligatur, & cæteta.

155 Nihilominns tamen adhoc, †vt talis præbenda primo vacatura si Theologalis, & in Theologalem manet erecta, requiritur actualis deputatio ex declaratione Papæ, & S. Congregationis, vt in declarationibus seqnentibus *Congregatio Concilij consuit Sanctiß mo approbante illius sententiam ad erectionem Prabenda Theologalis requiri actualem deputationem. Et ideo, si in prouisione Prabenda non fuit facta actualis deputatio, non posse prouisum compelli ob eo munus lectura.* Alia, *Prabenda, qua primo post confirmationem Concilij vacauerit, & ipso facto eiusdem Concilij decrero huius Capituli* versiculo in Ecclesiis autem *pro lectore Sacra Scriptura perpetuo constituta, & deputata intelligitur, si collata fuerit ad id munus inhabili per se explicare, an inualida sit? Sanctißimus sentiens hoc decretum Concilij esse conditionale, requirique prius declarationem, & actualem deputationem Episcopi, vt illa prabenda sit Theologalis, respondit valere collationem Prabenda, qua primo post concilium vacauit factam persona minus idonea ad sacram scripturam per seipsum interpretandam, si nondum illa Prabenda actu fuerit deputata, & erecta in Theologalem, nec est in optione Episcopi Prabendam vacantem aßignare pro Pœnitentiario, licet ratione Cura animarum videatur magis necessarius, sed pro Theologo propter verba huius decreti ipso facto verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio in specie à Sancta Sede Apostolica, ad omnem difficultatem tollendam.*

156 De qno alias †S. Congregatio censuit, quod *satis sit Concilio etiam Theologiam scholasticam legendo*, quia Concilium indifferenter loqnitur de scriptura, & Theologia, & facit cap. quia nonnulli de magistris, &c. nec multum discrepat Concilinm prouinciale Compostellanum *actione 2. decreto 36.* vbi dicitur, quod dummodo sub aliqno scripturæ loco versetur, lectio poterit ad morales casus, & dubia scholastica se interim conuertere, & Concilinm Prouinciale Toletanum *actione secunda decreto vigesimo octauo.*

157 Censuit etiam S. Congregatio, †quod *de tempore & hora, & materia scriptura, & Theologia, qua in sacra scriptura continetur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij, &* quod *potest ipse lector vacare à lectione tribus mensibus Iulij Augusti & Septemb* consonat d. Concilium Compostellanum *d. actione 2. decre. 36 & 39.*

158 In concordia tamen facta† inter Episcopos, & Capitula dictæ Prouinciæ Compostellanæ confirmata à Pio V. quæ habetur ad finem dicti Concilii impressi Salamanticæ anno 1594. dictum cap. 36. vbi canetur, quod depntatus ad legendum S. Scripturam legere debeat tempore, & loco, ac materiam ab Episcopo designandam, declaratur id fieri saltē de cons. cap. &c.

Censuit etiam S. Congregatio, qnod non *potest compelli lector ad ponendum substitutum quando ex cau-*
159 *sa †infirmitatis sanabilis impeditur, quominus per se ipsum legere valeat, eo vero casu quo quis esset substituendus, electio substituti ad Episcopum spectat.* Alia de Canonico Theologo, seu lectore vide supra *3. parte capite 2. nu. 118.*

His præmissis, ad dubium propositum deueniē- 160
do, distinguendū †est inter Præbēdas Theologales seu lecturæ erectas, & depntatas ante Concilium, & inter Præbendas Theologales, seu lecturæ, erectas, & deputatas post Concilium ex dicto decreto.

Et qnod attinet ad erectas, ante Concilium, cer
tum est seruandum †esse, quod ante Concilium, & 161
earum collationem, & prouisionem, ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat, cum Concilium in hoc nihil disponat, *ad l. commodissime ff. de liber. & posthum.* Et ita censuit S. Congregatio vt in seq. declaratione super *d. c. 1.* ibi *constituantur, à quo autem hac collatio fieri debeat, Concilium non expreßit, quare pertinebit ad eum, ad quem antea spectabat.* Et in d. declarationib. statim adducen.

Quod vero † attinet ad Præbendas Theologa- 162
les erectas post Concilium S. Congregatio censuit electionem personæ, seu lectionis, ad solum Episcopum spectare, collationem autem Præbendæ ad illos, ad quos antea spectabat, vt in seq. declarationibus super *d. c. 1.* ibi *constituta, & deputata intelligatur, cuius collationem relinquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat collatio eius Prabenda, qua deinde ex hoc decreto Concilij fuit erecta in Theologalem, electio vero soli Episcopo competit quia à Concilio in hoc decreto, cum de substituto deligendo agitur, soli Episcopo datur electio, adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet sit conceptum aliis verbis.* Secunda *electio lectoris soli Episcopo competit, nec successori praiudicium sit, si aliter per pradecessorem fuit seruatum, & id intelligendum est de his Canonicatib. Theologalibus, qui erecti non sunt ante Concilium, si vero erecti essent ante Concilium, seruandum est, quod ante Concilium.* Tertia, *hoc decretum habet locum etiam in Ecclesiis Collegiatis, quarum Prabenda sunt de iure patronatus laicorum, vt deputetur Prabenda primo vacatura concurrentibus omnibus requisitis, prout in prasenti, & persona non erit nominanda ante vacationem, & electio persona spectabit ad Episcopum, collatio vero, ad quē legitime spectabit ante deputationem pradictam.* Quod non aduertit, nec distinxit Goncalez *glossa nona §. 2. à n. 81.*

Et in vna †Oscē. Indulti 10. Decē. 1599. & 5. Decē. 163
1601. coram D. Milli. fuit resolntum. *ius quod tribuit Concil. Trid. Episcopo eligendi, seu nominandi lectorem, & Pœnitentiarium, cui fiat collatio ab eo, ad quem spectat ius conferendi, esse considerabile, & tale, vt in eo habeat locum reg. de nō tollen. iure quasi. tanto magis cum istud ius sit perpetuum, & iurisdictional. & reg. pseruet ius quodcumq; etiā minimū, vt fuit resolutū in causa Burg. iuris sepeliēdi 10. Iun. 1575. coram Cas. de Gras. & in Casaraugust. exemptionis 13. Iun. 1594. coram Seraph. cum reg. requiritur specialis derogatio, etiam quod Papa intellexerit praiudicium vt fuit resolutum in d. causis & aliis. Nec obstat, quod reg. non habet locum quando tollitur ius competens ex disposit. iuris communis, quia etiam in hoc casu est locus reg. Sarnen.* ibi q. 6. *Put.* decil. 31. l. 1. *Ptolomaus* 81. *Peregrinus* 24. libro secundo *nisi versemur in gratia exemptionis, vnionis, vel alia simili de sui natura praiudiciali, in quibus terminis procedit* deci. *Cassad.* 1. de priui. *& in causa nullius*

*lis de Stepa coram Seraphino, neq; etiam obstat, quod reg. habet solum locum in iure radicato, & perfecte quæsito, quia ius nominandi succedente vacatione, est plene, & perfecte quæsitum, & sufficit, quod tollatur ius in spe habens causam de præterito Sarn.*q.4.n.14.2.casn.*Pur.* decis.4. super ead.reg.

164 Et id videtur procedere, quando talis Præbenda vacaret in mense ordinario, nam si vacaret in mense Apostolico, vel alias esset reseruata, seu affecta electio personæ, & collatio spectaret ad Papam sicut dictum est in Pœnitentiaria licet contra teneat Zerola dicens semper spectare ad Ordinarium tamen praxi Episcopali.*p.1.verb.Beneficium.§.3.d.4. & verbo Præbenda Theologalis.§.4.*vt supra *capite primo numero 532.*

165 In regnis tamen Coronæ Castellæ, & Legionis Præbendæ istæ lecturæ erectæ, & institutæ ex d. decreto Concilii in quocumque mense vacent, prouidentur per Episcopos, & Capitula ad instar Canonicatuum Doctoralium & Magistralium, de quib. statim dicemus, & ita obseruatum est, ex quo erectę & institutæ sunt: Et ita videtur supponi per Concilium Prouinciale Compostell.*actio 2.decreto 34.* & Tolet.licet non tam clare *act.2.decreto 28.vers. & vt ea,* vbi statuitur prouisionem etiam Præbendæ lecturæ debere fieri præuio edicto, & examine in cōcursu, &c. quæ consuetudo.40.annis præscripta valebit, saltem in non reseruatis c.fi.de consuet. & ibi Dd.cum aliis.

166 Quamuis in vna † Toletana Canonicatus lecturæ coram Sanctissimo Clemente VIII. tunc Rotæ auditore, fuit resolutum in ea, nec Bulla Sixti IV. nec Leonis 10. locum sibi vendicare, vt in seq. decisionibus.

Toletana Canonicatus 22.Iun.1583.coram D.Aldobrandino.

*VAcante Canonicatu lectionis S. Scripturæ Ecclesiæ Toletanæ Capitulum 14.Nouem.1578.decreuit apponenda esse edicta, vt qui voluerint se opponere, possint cū termino 60.dierum incipien.15.eiusdem mensis Nou.in termino comparuerunt plures qui se opposuerunt, & inter alios Don Gabriel de Cardenas, & Lupus Barrio, & die 23 Febr. Capitulum deuenit ad vota, & singulis Canonicis delatum fuit iuramentum de eligendo illum, quem iudicabit magis idoneum, & sufficientem; prima vice qua votarunt, habuerunt plura vota, & æqualia, Petrus Martinus Lupus Barrio, & Don Gabriel. Secunda vice, in qua actum fuit de illis tribus plura, & æqualia habuerunt Don Gabriel, & Lupus, Tertia vice, in qua de his duobus tantum egerunt Canonici, ambo habuerunt æqualia vota, nempe singuli 17. vnde dum votaretur, an negotium esset remittendum ad aliam diem, vel illico tradenda possessio D. Gabrieli, vt nobiliori, plura habuit vota D. Gab. quod si traderetur possessio, prout tradita fuit, verum, quia pro parte Lupi fuerit appellatum, & introducta lis, quæ tandem fuit commissa in Rota, prætendebat Lupus se præferendum esse, eo, quia probauit per testes se magis idoneum & aptum ad munus huiusmodi lectionis, & tanquam talem, vel præferendum ratione constitutionis synodi Prouincialis editæ de anno 1566. vel saltem vigore Motus proprii Leonis X. negotium forte dirimendum, vice versa prætendebat D Gabr. se omnino virtute Bullæ Sixti ratione maioris nobilitatis præferendum, dubitaui itaq; supradicta die an in casu, & ad effectum, de quo agitur, intret dispositio Sixti, vel potius d. schedula Motus proprij Leonis, super qua non apparent expeditæ literæ, vel d. constitutionis synodalis? Domini autem concluserunt in casu, de quo agitur, nec Bullam Sixti, nec Motum proprium Leonis sibi locum vendicare, ratio fuit, quia ambæ constitutiones, siue dispositiones loquuntur de Canonicatibus Doctoralibus institutis à Sixto, qui conferri debent Magistro, vel Licentiato in Theologia, & Doctori, vel Licentiato in altero iurium; vnde, cum hæc Præbenda longe postea ex decreto S. Concilij Trid.*sess.5.c.1.de reform. *fuerit erecta pro lectore. S. paginæ, forma tradita circa collationem sup. erectorū, nō potest extendi, nec arctat Capitulum ad illam obseruandam in collatione huius Præbendæ pro lectore S. Scripturæ noniter erectæ, & consequenter modus illam conferendi, & quæ qualitas sit magis attendenda, vbi de prælatione vnius, vel alterius agitur, remanet in dispositione iuris communis, vnde, cum S. Synodus Trid. solum mandet hanc Præbendam conferri idoneo ad hoc munus peragen. non autem arctet ad eligendum magis idoneū & non negetur, quin Don Gabriel esset etiam idoneus, & cum ipse sit in possessione Præbendæ huiusmodi, non haberet Lupus ius auocandi hanc Præbendam ab eo. si nihil, præter Bullam Sixti, & Motum proprium Leonis contra ipsum allegaret. Verum, cum ab eo allegaretur quoq; constitutio Concilij Synodalis, ea clara est, mandat enim præfici eidem muneri illum, qui magis idoneus ad id explicandum visus fuerit, alias factam prouisionem irritat; cum itaq; sit eligendus secundum hanc constitutionem magis idoneus, & magis aptus, ad explicandum hoc munus legendi, & testes omnes sint concordes, quod D Lupus est magis idoneus, quē bonas rationes adducunt, & id confirmatur ex articulis ipsiusmet Don Gabrielis, qui quo ad hanc aptitudinem nūquam articulat se æqualem Lupo, maioritas enim idoneitatis inspicitur respectu indigentiæ Ecclesiæ, vt eligatur, qui est vtilior Ecclesiæ, & quo Ecclesia magis indiget,* Decius in cap. constituris, num.7.de appellatio. *& respectu negotij, de quo agitur, argumento eorum, quæ tradit Decius* in c.referente n.8.de Præb. cum aliis allegatis *præsertim, cum constitutio habeat expressū decretum irritans* c.dilecto *vbi Abb.*de Præb. *Cassador.* super reg.decis.12.n.5.cum similibus *an autem sit attendenda hæc constitutio ab eo pendet, an quo ad eam fuerit necessaria confirmatio Sedis Apostolicæ, quatenus fuerit necessaria, an ea adfuerit.*

In eadem 18.Maij 1584.coram eodem.

IN causa Toletana Canonicatus dubitaueram.22.Febr. 1584. an D. Lupo Barrio suffragaretur decretum Concilij Prouincialis celebrati de anno 1566. in quo.c.28. fuit statutum, quod Præbenda lectionis S. Scripturæ daretur per concursum magis idoneo, cum decreto, quod alias facta prouisio sit nulla? quæ difficultas à duabus pendet difficultatibus; prima, num hæc constitutio possit dici contra ius commune, & propterea indigeret confirmatione Apostolica? altera, an adesset talis confirmatio? quia propter supradicta die proposui causam super his difficultatibus, & præci-

pne super prima, & Domini concluserunt, constitutionem esse contra ius, consequenterq; indiguisse confirmatione, & de confirmatione hucusque non constare, quamuis enim ante factum iura clament, magis idoneum esse eligendum ca. licet 9.8.quæst.prima ibi, vt sciant omnes, & certi sint quod, qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, ille eligatur ad Sacerdotium. c.illud eadem quæstione & causa capite quoniam de iure Patron. ibi, ille præficiatur Ecclesię qui maioribus innatur meritis capite Metropolitano 63.distinctione in fine ibi, ex Presbyteris eiusdem Ecclesiæ, vel Diaconis optimus ordinetur capite vilissimus 1. quæstione prima capite secundo de officio custodis ibi, vt ad hoc opus tales ordinentur, quales, & meliores, & sanctiores esse viderentur, tamen electio facto de digno, omisso digniori, tenet cap. cum nobis olim de electione capite nisi cum pridem §. pro defectu de renunciatione capite fin. de præsumptio. ca. quia propter, iuncto c. cum in cunctis de electione c. constitutis de appellat. c. Monasterium. 16.q.7. glo. in d. c. cõstit. verb. magis & in c.3. de iure patro. & in d.c. fi. de offic. custodis Abb. in d. c. constitutis num. 63. Butrius, numero 15 Cardin. sub n.3. Præpositus sub num. 2. Decius num. 4 late Lamber. de iure patron. in 1. p. 2. quæst. 10. art. 3. Soto de iustitia & iure lib.3. quæst. 6. articul. 2. in 8. conclusione, Couarru. qui Canonistas, & Theologos cumulat in regul. peccatum in 2. parte §.7. vers. his demum quod procedit, etiam stante iuramento de eligendo magis idoneo de constitutis, vbi Cardin. num. 2. Præpos. n. 2. Couar. vbi supra vers. 2. probatur, iam, & si eligens dignum, pratermisso digniori, multoties peccet, & aliquando etiam mortaliter, Decius in d. c. constitutis n. 5. Soto de iustitia & iure. d. lib. 3. arti. 2. in 9. conclusione, Couarru vbi supra vers. igitur iura humana, & impediens, ne dignus eligatur, vel ne dignior eligatur, non nunquam etiam ad restitutionem teneatur, Couarru. vbi supra in 3. & 4. conclusione, decretum ergo Concilij Prouincialis annullans electionem factam de digno, omisso digniori, contra ius dicitur, ex quo ius commune talem electionem approbat ob salutem reipublica, ne litibus omnia inuoluantur, prout fieret si electio, vel collatio facta digno, omisso digniori, non teneret, vt supradictum est, & consequenter non tenet sine Papa confirmatione c. quod super his de maioritate. & obedientia & ibi Abbas in 2. notab. & Felinus late numero secundo cum aliis allegatis. Non obstat. quod quando constitutio inferioris coadiuuat constitutionem Superioris, teneat, vt quando adijcit pœnam, vt per Felinum in capite quod super his numero nono versiculo fallit. septimo quia non applicatur, hoc enim non est coadiuuare dispositionem iuris communis, sed illi omnino obuiare, cum contrarium statuatur eius, quod ius commune disponit, ius enim commune expresse disponit validam esse electionem factam de digno, omisso digniori, & cõstit. dicit illã inualidã; iura enim ob difficultatem perpensionis, & aequilibrij meritorum cuiuslibet consulendo, vt dicebam quieti, reipublica statuerunt validam esse electionem factam de digno, omisso digniori, ne inuoluatur vniuersa respublica maximis, & acerbissimis litibus, quales sunt illa, in quibus de meritis hominum agitur, quotidie enim merita, & demerita cuiuslibet essent in foro ventilanda, & propterea, cum constitutio disponat super eo, quod disponit ius commune, & contrarium statuat, non tenet; quemadmodum enim dicitur contra ius constitutio Episcopi, quod electio facta, vno contempto, sit nulla, eo, quia ius commune disponit eam validam, licet ab initio dicat omnes vocandos, licet dicat illam cassari posse Ioannes Andreas in additione ad Specul. titulo de electione Imola in capite ex tuæ numero vndecimo de clericis non residentibus Felinus in dicto capite quod super his columna 7. in principio ita pariter dicitur contra ius ista constitutio, qua annullat electionem, quam ius commune disponit validam esse, vt supradictum est, nec potest dici hanc esse constitutionem contra communem opinionem, non autem contra ius, quia imo iura ita disponunt vt supradictum fuit, & maxima ratione per ea, qua supra dicta fuerunt, neque facit, quod Superior possit adiuuare, vt melior eligatur quia nihilominus, non obstante iuramento, vt supradictum fuit. tenet electio de digno. Non obstat quarta fallentia Felini, quod teneat constitutio inferioris, quando acceptatur à subditis, quia vltra quod Felinus nulla deducit contra hanc conclusionem in dicto capite quod super his in quarta fallentia numero septimo in facto non verificatur; cum igitur Lupus docere debeat de confirmatione, de ea hucusque secundum Dominos non docet, nam confirmatio Pij V. producta non est generalis, sed particularis nonnullorum decretorum, inter quæ non est illud, de quo agitur, cum enim Capitula Ecclesiarum Cathedralium conquererentur de nonnullis decretis d. Concilij, & per illustrissimum Cardinalem S. Marcelli tunc Nuntium Hispaniarum fuissent Capitula, & Episcopi reducti ad concordiam, & declarata quadam decreta dicti Concilij & quadam alterata, hac concordia confirmata fuit à Pio V. non autem appares de confirmatione generali totius Concilij, non etiam in actu constat Concilium istud fuisse transmissum ad Cardinales Sacræ Congregationis, nec, quod à Sacra Congregatione remissum fuerit, si autem aliunde pro parte Lupi pratendatur colligi posse confirmationem, de eo particulariter agetur.

Sed post hæc scripta vidi Hieron. Gonçalem ad 167
regulam mensium glossa 9. §. 2 qui ex numero 81. agit an huiusmodi Canonicatus, & Præbendæ lectionis sacræ Scripturæ comprehendãtur in reseruat. regu. & resoluit comprehendi, nam cum Concilium, d.ca.1. sess.5. nihil de hoc disponat, remanet sub dispositione iuris communis, & d. reg. quamdiu de aliqua lege speciali, seu priuilegio aliud disponente non doceatur l. commodissime de liberis & posth. cum aliis, & ad id adducit declarationem Sacræ Congregationis Concilii dicentem. Non comprehenduntur sub hoc decreto Præbenda vacantes in mensibus reseruatis, nec talis deputatio, & constitutio habet locum in Canonicatibus, & Præbendis Sedi Apostolica reseruatis, & affectis Quæ tamen declaratio non loquitur de Præbendis S. Scripturæ iam erectis, & deputatis, sed de erigendis, & deputandis, vt patet ex ipsius verbis, & ita eam adduximus sup. n. 128. nihilominus inquit idem Gonçalez ibi n. 86. se videre, quod communiter in Hispania in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, imo & in nonnullis Collegiatis Canonicatus, & Præbendæ Theologales lectionis S. Scripturæ prouidẽtur per concursũ in quibuscunq; mẽsib. vacẽt indifferẽter ac si essent Præbendæ Doctorales, & Magistrales & non conferuntur à Sede Apostolica sicut cætera Beneficia

ficia reseruata. Sed quo iure hoc fiat, se bene informatum non esse, verisimile tamen esse, quod sit aliquod indultum Apostolicum, aliter namque non seruateretur in praxi. Et quia Eccles. Metropol. Cæsaraug. Clemens VIII. in erect. quam de illa fecit de statu regulari in secularem anno 1603. concessit, quod prouideat per concursum Canonicatum Doctoralē & Magistralem ad instar Regni Castellæ iuxta constitutionem Sixti I I I I. & Leonis X. & etiam Canonicatus S. Script. & pœnitētiariæ, dūmodo, si vacant in octo mensibus Apostolicis, sit noua prouisio obtinenda, vt ait *n.* 80. ex quo tamen non colligit adesse aliquod Indultum in Regno Castellæ, sed potius contrarium, cum in eo absolute prouideantur Canonicatus Sacræ Scripturæ ad instar Doctorallium, & Magistralium, & nunquam obtineatur noua prouisio, & si in Regno Castellæ esset indultū ad id, non poneretur in d. Indulto Ecclesiæ Cæsaraugustanæ onus illud de obtinenda noua prouisione, vel saltem, ait Goncalez, pro vtilitate communi ex hoc resultante Sanctissimos Pontifices maximos dictas prouisiones minime ignorantes ex certa scientia tolerantes indulgere censeri; nam tolerantia Papæ, & Superioris inducit dispensationem, & actus validitatem. *cap. quia circa* vbi glos. *fin. in fin. de consanguin. & affinitat.* & ibi Butrius *num. 7.* Abb. *nume. 8* & cæteri, Iason. *in L. rem non nouam à num. 4. vsque ad 8. C. de iudic. cum alin.* Sed certe supposito, quod d. Canonicatus cadant sub reseruationibus ex sola scientia, & tolerantia Papæ, non inducitur indultum, aut dispensatio ad eos prouidendos, cum multa per patientiam tolerentur, &c. *cap. cum iam dudum, de Præb.* Abb. *d. num.* 8. & alii & dixi alias supra *num.* & facit quod tradit Selua *de Benefic.* 3 *p. q. 10. 3. casu num. 15.* vltra quod non satis constat de dicta sciētia Papæ. Nec à reseruatione excusat non receptio, vt supradictum est *n. 518.*

168 Tertio dubitatur † de Canonicatibus, & Præbendis Doctoralibus, & Magistralibus, ad quotum prouisionem, & dispositionem spectant?

169 In quo breuiter † dicendum est per Bullam Sixti IIII. & motum proprium Leonis X. in singulis Cathedralibus Ecclesiis Regnorum coronæ Castellæ, & Legionis erectum fuisse & institutum vnū Canonicatum, & Præbendam pro Doctore, vel Licentiato in vtroque vel altero iure, qui dicitur Doctoralis & alterum pro Magistro, seu Doctore, vel Licentiato in Theologia, qui dicitur Magistralis, ab Episcopo eius voto pro vno computato, & Capit. per vota secreta, præulo edicto propterea apponendo, de quo in d. Concilio Compostellano *act. 2. decreto 34.* ac publico examine, & iuramento, de eligendo magis idoneum Ordinaria authoritate prouiden. vt in sequen. Bulla Sixti IIII. & scedula motus proprii Leonis X, ac literis super eo expeditis vbi late ponitur forma in huiusmodi prouisionibus, & electionibus seruanda, & statuitur, huiusmodi Canonicatus sub reseruationibus non comprehendi, &cetera.

Bulla Sixti IIII.

Sixtus, &c. ad perpetuam rei memoriam, credītam nobis regendæ militantis Ecclesiæ prouidentiam exequi eo adiuuante Domino cupientes ad eā libenter intendimus, vt debemus, per quæ singulæ Orbis Ecclesiæ, præsertim Cathedrales, personarum vtilium fulcitæ præsidiis, ad altissimi laudem, & gloriam condignis honoribus, & venustatis proficiant incrementis, earumque bona, & iura à quorumcumque occupatione conseruari possint illæsa Tandem pro parte venerabilium fratrum nostrorū vniuersorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorum nuper exhibita petitio continebat, quod ipsarum canonicatus, & præbendæ, tam Apostolica, vigore gratiarum expectatiuarum specialium, & aliarum reseruationum, & alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores persæpe conferuntur iuris parum literatis, adeo, vt nonnunquam eueniat, quod nullus Ecclesiarum earundem Canonicus graduatus existat, cuius consilio, & auxilio iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valeant, in non modicum Ecclesiarum earundem detrimentum & honoris, & reputationis diminutionem; & quod, si ex Canonicis, aut integris, vel dimidiis Portionariis cuiuslibet earundem Ecclesiarum continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia, & vnus Doctor, seu Licentiatus in vtroque, vel altero iurium, profecto earūdem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & felici regimini vtiliter, & salubriter prouideretur Quare pro parte Archiepiscoporum, Episcoporum & Capitulorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt quod de cætero in qualibet earundem Ecclesiarum continuo sint duo Canonici in eisdem, vnus in Theologia, & alter iuribus Doctores seu Licentiat., statuere, & ordinare, aliasque eisdem Ecclesiis super hoc opportune prouidere de Benignitate Apostolica dignaremur; nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati authoritate Apostolica præsentium tenore statuimus, & ordinamus, quod de duobus Canonicatibus, & totidem præb. qui primo per cessum, vel decessum, aut quamlibet aliam dimissionem illos obtinentium extra Rom. Curiam inquibusuis mensibus simul, vel successiue vacabunt in qualibet Ecclesiarum earundem, etiam si dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tāmen in prima vice, generaliter reseruati forent perpetuis futuris temporib. quoties illos vacare pro tēpore contigerit, vni, qui in Theologia Magister, seu Licentiatus, & alteri, qui altero iurium Doctor, seu Licentiatus, existat, possit, & debeat vna cum Capitulo cuiuslibet earundem Ecclesiarum Ordinaria authoritate prouideri in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales, vel generales reseruationes, & nominādi, seu nominantis conferendi facultates & mādata à nobis, seu Sede Apostolica, vel eius Lega-

tis, seu alias eius authoritate, & Regum, Ducũ, Principum, vel Prælatorum, aut quauis alia consideratione, nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent, ita tamen, vt de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui postmodum vacabunt simul, vel successiue Canonicatibus, & Præbendis huiusmodi Magistro, vel Licentiatō in Theologia prouideatur, & inter Doctores, & Licentiatos eosdem ad illos pro tẽpore nominatos illi, qui de nobili genere procreati forent, aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles, qui ex vtroque parente nobiles forent, nobilibus ex altero, & inter ex vtroque, vel vno latere nobiles de maiori nobilium genere procreati de minori nobilium genere procreatis, per eosdem Ordinarios collatores, & Capitula præeligantur, qui, si in eadẽ Ecclesia, & alias sic qualificati reperiantur, aliis præferantur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruetur, decernentes ex nunc omnes, & singulas gratias acceptationes, prouisiones, vniones, annexiones, & incorporationes, & alias dispositiones, processus, sententias, & censuras desuper, necnon totum id, & quicquid secus super his à quoque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania nulliusque roboris, vel momenti, necnon canonicatus, & Præbẽdas, quos, vt præfertur, vacare contingerit in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium, canonicatus, & Præbendas nuncupari debere, & aliis, quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non posse, & illos ordinaria dumtaxat authoritate cõferri, & sub prædictis, & quibusuis aliis gratiis, expectatiuis specialibus, & generalibus, reseruatoribus, vnionib. & incorporationib. extinctionibus, & legatis, & aliis concessis, & concedendis, facultatibus non cõprehendi, necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis authoritate sciẽter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus præmissis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1474. Calen. Decẽ. Pontificatus nostri Anno 4.

Cuius Bullæ tenorem in parte refert post hæc visus Hieron. Goncalez ad *reg. de mensib. glos. 9. §. 2. n. 4.*

Motus proprius Leonis decimi.

MOTV proprio. Cum dudum Fel. recor. Sixtus Papa IIII. prædecessor noster pro salubri statu, honore, & venustate Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum Cathedralium Castellæ, & Legionis Regnorum inter alia, per quasdam statuerit, & ordinauerit, quod de duobus canonicatibus, & totidem præbendis in Toletana de tribus, qui ex tunc per cessum, vel decessum, ac quamuis aliam dimissionem illos obtinentium extra Romanam Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacauerint, in qualibet Ecclesiarum earundem, etiamsi dispositioni Apostolicæ ex quauis causa generaliter reseruati forent, dummodo non in prima vice perpetuis futuris temporibus, quoties pro tempore vacarent vni Magistro, seu Licentiato in Theologia alteri Doctori, seu Licentiato in altero iurium per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitulum cuiuslibet earundem Ecclesiarum ordinaria authoritate prouideri posset in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ, expectatiuæ, reseruationes, &c. nullatenus emanassent, seu inposterum emanarent, ita vt de illis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & de aliis, qui postmodum vacarent simul, vel successiue canonicat. & Præb. huiusmodi Magist. seu Licentiato in Theologia prouideatur, sicque perpetuis futuris temporibus obseruaretur & Canonicatus, & præbendas huiusmodi Doctorum, & Licentiatorum in Theologia, & altero iurium nuncupari debere, irritum quoque decreuit, &c. & per alias suas literas voluerit, & itidẽ statuerit, quod de eisdem canonicatibus, & præbendis sub prioribus literis comprehensis, & illis dumtaxat graduatis prouideri possit, qui in aliqua Vniuersitate studii generalis Regnorum Castellæ, & Legionis, seruatis seruandis, iuxta earundem Vniuersitatum statuta, ritus, & mores promoti fuissent, alias de illis pro tempore factæ prouisiones nullius essent roboris, vel momenti, & illi, quibus de canonicatibus, & præbendis huiusmodi pro tẽpore prouisum foret, in eisdem Ecclesiis personaliter residere teneantur, & si absque Ordinarii, vel Capituli licentia vltra mensem abesse præsumerent, eo ipso collatis canonicatu, & præbenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existant, possetque & deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorum literarum tenorem prouideri. & deinde bonæ memoriæ Innocentius Papa VIII. etiam prædecessor noster per suas literas statuerit, & ordinauerit, quod nullus cuiuscunque dignitatis, & cõ duos canonicatus, & totidem præbẽdas ex illis, qui personis graduatis huiusmodi ordinati erant, obtinere valeret, & tales canonicatus, & præbendas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat, iuxta ordinationem Sixti prædecessoris huiusmodi residentiam facere teneret, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus, & præbendas præfatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Rom. Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarii, & Capitula huiusmodi de eisdem canonicatib. & præbendis per obitum talium pro tempore vacantibus alias iuxta formam literarum Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, prout in eisdem literis, quarum tenorem, &c. plenius continetur, nos dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quò clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas qua concessæ fuerunt, prouidere volentes motu simili, & ex certa scientia, consideratione etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis Catholici, ac dilectorum filiorum Capitulorum Metropolitanorum, & aliarum

Ecclesiarum Cathedralium, Regnorum Castellæ Legionis Granatæ, & Nauarræ, nobis super hoc humiliter supplicantium literas Sixti & Innocētii prædecessorum huiusmodi, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis authoritate Apostolica approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad singulas Ecclesias Regnorū prædictorum, in quibus eisdem literis contrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, quæ ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & cum in quo illi, ac Ordinarii, & Capitula earum ante huiusmodi contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, reualidamus, ac plenarie reintegramus, illasq; ad omnes, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales dictorum Regnorum, Granatæ, & Nauarræ in quarū singulis de duobus canonicatibus, & totidem præb. de cætero primo vacaturis personis in Theolog. & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopū, seu Episcopū, & Capitulū cuiuslibet earū Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorē literarū Sixti prædecessoris huiusmodi prouideatur, extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, prout per Sixtum, & Innoc. & alios prædecessores præfatos statuta, & ordinata fuerunt, de nouo, ac quod Archiepiscopus, & Episcopus, necnon Capit. præfata, cum canonicatus, & præbendæ graduatorum huiusmodi apud Sedem præfatam per obitum, vel resignationem in manibus nostris, vel successorum nostrorum Rom. Pontificum pro tempore faciēdā, vacauerint, ad electionem personarum idonearū, vt præfertur qualificatarum, ac prouisionem canon. & præbendarum graduatorum huiusmodi sic apud Sedem Apostolicā vacantium alias iuxta formam literarū Sixti, & Innocentii prædecessorū huiusmodi, procedere, & electi. facta, electos pro tēpore ad possessionē illorum, sic tamē quod electi infra quatuor menses nouā prouisionem desuper ab eadē Sede impetrare expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ persoluere teneanē recipere, & admittere, necnon occurrente pro tempore vacatione canon. & præben. huiusmodi, Capitula illos vni ex Canonicis earundem Ecclesiarum interim quoad ad illorum prouisionem, seu electionem procedatur, cōmendare possint, ac lapso tempore edicti propterea apponendi Ordinarius, vel eius Vicarius infra triduum proxime seq. ad prouisionem, seu electionem huiusmodi de persona idonea, publico examine præuio, faciendā accedere teneatur, alioquin Capitula ad illa libere procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iuramentum de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesiæ, & mores eligendæ personæ præstare teneantur: quodq; maiori parti votorū secreto de necessitate præstandorum voto Episcopi, seu Archiepiscopi pro vno cōputato stari, & si nullus haberet maiorem partē votorum, duo habentes plures votos ad secundū scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures votos, & alii habuerint pares, de illis parib. fiat secundum scrutinium, quis illorum concurrit cum primo & istorum electus à maiori parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares, sorte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & prouisionis habeatur, quodque de huiusmodi canonic. & præbendis graduatorum huiusmodi non solum in Vniuersitatibus dictorum Regnorum graduatis, sed etiā Collegialibus Hispanis Collegii S. Clementis Bononien. per bonæ memoriæ Ægidium de Albornoz fundati, ibidem iuxta eiusdem Collegii statuta, & ritus, & mores promotis, siue graduatis prouideri possit perpetuo statuimus, & ordinamus, & concedimus ac indulgemus: ac quod statuto, & ordinationi huiusmodi, seu etiam literis desuper conficiendis per quascumq; alias literas Apostolicas, & quasuis clausulas generales, vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quorumcumque verborū expressione, in se continentes nullatenus derogari possit, nec derogatum censeatur, & sic derogē. derogationes huiusmodi nemini suffragentur, & Ordinarii, & Cap. prædicta literis derogatoriis huiusmodi, & decretis super illis processibus, & illorum executoribus, & sub executoribus eorumque mādatis, & monitionibus, parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executione impedire, nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquib. censuris, & pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & sic iudicari debeat, irritum quodque decernimus, non obstantibus præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & facultatib. ac literis Apostolicis contra tenorē indultorū prædictorum, aut præmissorum omnium, & singulorū quibusuis concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiamsi ad illorum derogationem de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, & specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non per clausulas generales idem importantes, mentio habenda. seu alia exquisita forma seruanda foret, illarumq; tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes motu, scientia, & potestate prædictis derogamus, necnon quibusuis accessibus, & regressibus, ac coadiutoriatum deputationibus, & aliis concessionibus ad canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmodi, etiam de consensu, & cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tempore concessis, & factis, quas, & quæ sic tamē quod Ecclesiarum huiusmodi quoad gratias hactenus cōcessas expensas per eos, quib. concessæ fuerint, propterea factis restituere teneantur, cassamus, & reuocamus, annullamus, ac nullius roboris, vel momēti fore decernimus, necnon omnib. illis, quæ in singulis literis præfatis rōcesaū fuit nō obstare, & quæ pro repetitis haberi volum⁹, cæterisq; cōtrariis quibuscūq; cū clausul. opport. & cōsuetis. Fiat vt petit. L.

Et cū absolut. à cēsuris ad effect. & cū approbat. innouat. restitut. reposit. reualidat. reintegratio. extensio. ampliatio. statuto, ordinat. cōcessio. indulto, cassatione, reuocat. & annullatione, & decretis de &

pro

pro omnibus præfatis latissime extendendis in forma gratiosa, & cum deputat. executorum opportuna etiam sub censuris, & pœnis Ecclesi. cum potestate aggrauandi, reaggrauan. &c. inuocatoque etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et quia præmissorum omnium, & singulorum, & tenorum singularum literarum prædictarum, quarum transumptis sigillo alicuius Prælati sigillatis, & manu Notarii publici subscriptis plena fides in iudicio, & extra adhibeatur, & aliorum necessariorum maior, & verior, & auctior specificatio, & expressio fieri possit in literis, & quoad canonicatus graduatorum innouantur literæ Sixti, & Innocentii, & extendunt ad Cathedrales, & Metropolitanas Regnorum Granatæ, & Nauarræ, & si canonicatus vacarunt per obitum apud sedem iuxta literas Innocentii, & etiam resignationem, de quibus etiam possit prouidere Ordinarius in partibus personis qualificatis iuxta priuilegiorum tenores, & licet in priuilegiis Sixti dicitur, quod possit prouideri de istis canonicatibus, & Præbendis graduatis in Vniuersitatibus Regnorum Hispaniarum, priuilegium extenditur ad graduatos in Vniuersitatibus Regnorum Castellæ, & Legionis, ac Collegii S. Clementis Vniuersitatis studii Bononiensis, & qui rite fuerint graduati in illis vniuersitatibus iuxta earum statuta præuio rigoroso examine. Datis Rom. apud Sanctum Petrum vndecimo Cal. Aprilis Anno nono.

Et quamuis in decisione prima Toletana supra adducta dubio præcedenti ad fin. dicatur, quod super ista scedula Motus proprii Leonis non apparent literæ expeditæ, tamen in Ecclesia Palentina, & etiam in Burgensi habentur literæ expeditæ super ea, cum reformatione, aut earum transumptũ, quod fuit præsentatum in lite & causa super Canonicatu Magistrali Abulense inter Doctorem Camargo, & Doctorem Assensium Garcia tenoris sequentis.

LEO Papa X. ad perpetuam rei memoriã, in suprema Apostolicæ specula meritis licet imparibus diuina dispositione constituti circa statum, & honorem singularum, præsertim Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, quarũ Cura nobis imminet generalis, feliciter considerantes, solicitis studiis intendimus, & vt illæ in suis iuribus, & bonis præsertim votiuis in spiritualibus, & temporalibus ad omnipotentis Dei laudem proficiãt incrementis, opem, & operam efficaces quantum nobis ex alto conceditur, fauorabiliter adhibemus, ac ea, quæ propterea à prædecessorib. nostris Rom. Pontificibus prouide emanarunt, nostræ approbationis munimine solidamus, & alias desuper disponimus prout in Dño conspicimus salubriter expedire Dudum siquidem, Fel. recor. Sixto Papæ IIII. prædecessori nostro pro parte vniuersorum Archiepiscoporum Episcoporum ac dilectorum filiorum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Castellæ, & Legionis Regnorum exposito, quod ipsarum Ecclesiarum canonicatus, iã Apostolica vigore gratiarum expectatiuarum specialium, & aliarum reseruationum ac alias, quam ordinaria authoritatibus propter inordinatos fauores per se conferebantur iuris parum literatis adeo, vt nonnumquam eueniret, quod nullus earundẽ Ecclesiarum canonicus graduatus existat, cuius consilio, & auxilio iura tueri, & bona occupata recuperari, & alia negotia vtiliter, & salubriter dirigi valerẽt in non modicum dictarum Ecclesiarum detrimentum, & honoris, & reputationis diminutionem, & quod si ex canon. aut integris, vel dimidiis Portionariis cuiuslibet earundem Ecclesiarum continuo vnus esset Magister, seu Licentiatus in Theologia & vnus Doctor aut Licentiatus in vtroque, vel altero iurium præfatis earundem Ecclesiarum decori, & venustati, ac prospero, & fælici regimini vtiliter, & salubriter, prouideretur, dictus Sixtus prædecessor ipsorum Archiepiscoporum, Episcoporum, & Capitulorum huiusmodi supplicationibus inclinatus per quasdam suas literas statuit, & ordinauit, quod de duobus canonicatibus, & totidem præbendis, qui primo per cessum, vel decessum, aut quamuis aliam dimissionem, illos obtinentium extra Rom. Curiam in quibusuis mensibus simul, vel successiue vacarent in qualibet Ecclesiarum earundem, etiam si dispositioni Apostolicæ ex quauis causa, non tamen in prima vice generaliter reseruati forent, perpetuis futuris temporalibus, quoties illos vacare pro tempore contigerit, vni, qui in Theologia Magist. seu Licen. & alteri qui altero iurium Doctor, seu Licen. existeret posset, & deberet vna cum Cap. cuiuslibet earundem Ordinaria authoritate prouideri in omnibus, & per omnia perinde, ac si aliquæ gratiæ expectatiuæ speciales, vel generales reseruationes, & nominandi, seu nominatis conferendi facultates, & mandata ab eodem Sixto prædecessore nostro, seu Sede Apostolica, vel suis Legatis, seu alias eius authoritate, & Regum, Ducum, & Principum vel Prælatorum, aut quauis alia consideratione nullatenus emanassent, seu in posterum emanarent, ita tamen, vt de eis, qui primo Doctori, vel cum rigore examinis Licentiato in altero iurium, & aliis, qui post modum vacarent simul, vel successiue, Canonicatibus, & Præbendis huiusmodi Magistro, vel Licẽtiato in Theologia prouideretur, & inter Doctores, & Licentiatos eosdem ad illos pro tempore nominatos, illi qui de nobili genere procreati forent aliis non nobilibus, & inter ipsos nobiles, qui vtroque parente nobiles forent nobilibus, ex altero tãtum, & inter ex vtroque, vel vnico latere tantum nobiles de maiori nobilium genere procreati per eosdem Ordinarios collatores, & Cap. præeligerentur, qui si in eadem Ecclesia benefic. & alias sic qualificati reperirentur, aliis præferrentur, sicque perpetuis futuris temporalib. obseruaretur decernens ex tũc omnes, & singulas gratias acceptationes, prouisiones, annexiones, & incorporationes, & alias dispositiones processus sententias, & censuras desuper, necnon totum id & quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, irrita, & inania, nullius q. roboris, & momenti, necnon cannonicatus, & præbẽdas, quos, vt præfertur vacare contingeret in qualibet Ecclesiarum earundem Doctorum, & Licentia-

to-

torum in Theologia, altero iurium canonicatus, & præbendas nuncupari debere, & aliis quam Doctoribus, & Licentiatis prædictis conferri non posse, & illos ordinaria dumtaxat authoritate conferri, & sub prædictis, & quibusuis aliis gratiis, expectatiuis, specialib. & generalibus reseruationibus vnionibus, & incorporationibus, extinctioonibus, & legatis, & aliis concessis, & concedendis facultatibus non comprehendi, necnon irritum, & inane, si secus super his à quoque quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, deinde, vt ex literis optatus succederet effectus, per alias suas literas voluit & statuit, quod de huiusmodi canonicatibus & præbendis in eisdem literis Archiepiscopis, Episcopis, & Capitulis præfatis concessis comprehensis, illis duntaxat graduatis prouideri posset qui in aliqua Vniuersitate studii generalis Regnorum Hispaniæ seruatis seruandis iuxta earundem Vniuersitatum statuta promoti pro tempore forēt, & aliis quantumcumq; graduatis extra Vniuersitates prædictas, & etiam in illis alias quam seruatis seruādis iuxta earundem Vniuersitatum statuta, ritus, & mores pro tempore factæ collationes de huiusmodi Canonicatibus, & præb. nullius essent roboris, vel momēti, & haberent prorsus pro infectis, quod que illi, quib. de huiusmodi canonicatibus, & præbendis pro tempore prouisum foret, deberent, & tenerentur in eisdem Ecclesiis personaliter residere, & si absque Ordinarii, vel Capituli sui licentia vltra mensem se absentarent, eo ipso collatis canonicatu, & præbenda huiusmodi priuati, & perpetuo ad illos inhabiles existerent, possetque, & deberet de illis sic vacantibus aliis graduatis, qui vellent, & valerent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta priorū literarū prædictarū tenorē prouideri. Et successiue piæ mem. Inno. Papæ prædecessori nostro pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Regis, & Elisabet Reginæ dictorū Regnorū exposito, ꝙ non nulli ex personis eisdē, quib. dictis de cano. & præb. prouisū fuerat, vt præfertur, pro eo, quod in aliis Ecclesiis alios similes canon. & præbendas tanquam graduati obtinebant, personalem residentiam non faciebāt præfatus Innocentius prædecessor eorundem Regis, & Reginæ in ea parte supplicationib. inclinatus per alias suas literas statuit, & ordinauit, quod nullus cuiuscumque dignitatis, status, gradus Ordinis vel conditionis foret, duos canonicatus. & totidem Præbendas ex illis, qui pro personis graduatis ordinati erant, obtinere valeret, & tales canonicatus, & præbendas pro tempore obtinens apud Ecclesias, in quibus illos obtinebat iuxta ordinationem Sixti prædecessoris huiusmodi residentiam facere teneretur, quodque si contingeret aliquas personas canonicatus, & præbendas præfatos duabus huiusmodi deputatos pro tempore obtinentes de licentia Capitulorum prædictorum ad Rom. Curiam accedere, & in illa ab hac luce decedere, Ordinarii, & Cap. huiusmodi de iisdem canonicatib. & præbend. per obitum talium pro tempore vacantibus, alias iuxta formam literarum Sixti prædecessoris huiusmodi libere disponere possent, quodque Capitula prædictorū Cathedraliū, & Collegiatarum Ecclesiarum prædictarū, & aliorū Regnorū, & dominiorū dictorū Regis & Reginæ, & Canon. & Portionariis aliisq; Beneficiatis ipsarum Ecclesiarum ab illis absentibus, & personaliter non residentibus etiam prætextu quorumcumque indultorum, & literarū sub quibusuis formis, & expressionibus verborum, aut cū quibusuis clausulis etiam derogatoriarum, derogatoriis, ac sentētiis cēsuris, & pœnis ab ipso Innocent. prædecessore, vel Sede Apostolica, pro tempore emanatarum alicui de quotidianis distributionibus ratione præbendarum, & portionum, aliorumq; beneficiorum per eos obtentorum in absentia minime ministrare tenerentur, nec propterea excōmunicari, suspendi, interdici, aut aliqua alia pæna mulctari possent, etiamsi in literis huiusmodi plena & expressa de literis Innocentii huiusmodi mentio habenda, & illis expresse derogatura forent, prout in singulis literis prædictis plenius continetur. Cū aūt sicut exhibita nobis pro parte præfatorum, & dilectorum filiorum Metropolitanorum, & aliarum Ecclesiarum Cathedralium Granatæ, & Nauarræ Regnorum Capitulorum petitio continebat, ipsi cupiant singulas literas prædictas pro earum subsistentia firmiori nostræ approbationis munimine roborari, pro parte eorundem Capitulorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis literis prædictis, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis nostræ approbationis robur adiicere, aliasq; in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictarum Ecclesiarum fælici successui consulere, vt literæ prædictæ, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis eo firmius obseruentur, quo clarius constiterit illas ea deliberatione approbatas, qua concessæ fuerunt, prouidere volentes supplicationib. inclinati, consideratione etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum & Hispaniarum Regis in Imperatorem electi, & nobis super hoc humiliter supplicantis singulas Sixti, & Innocētii prædecessorum literas huiusmodi cum omnibus, & singulis in eis contentis, ex certa scientia nostra authoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus, & quoad Ecclesias prædictas Castellæ, & Legionis Regnorū prædictorū, in quib. eisdem literis contrauentum, & de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi, qui ex tunc vacarunt, per Sedem Apostolicam prouisum fuit in pristinum, & eum, in quo illi, ac Ordinarii, & Capitula earum ante huiusmod. contrauentiones, & Apostolicas prouisiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, reualidamus, & plenarie reintegramus, illasq; ad oēs, & singulas Metropolitanas, & alias Cathedrales Ecclesias Granatæ, & Nauarræ Regnorum prædictorum, in quarum singulis de duob. Canon. & totidem præbendis de cætero primo vacaturis personis in Theologia, & altero iurium, vt præfertur, graduatis, per Archiepiscopum, seu Episcopum, & Capitula cuiuslibet earundem Ordinaria authoritate prædicta duntaxat iuxta tenorem literarū Sixti prædecessoris huiusmodi, prouideatur

deatur

dearur scientia authoritate, & tenore prædictis extendimus, & ampliamus, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia, pront per Sixtum, & Innocentium prædecessores præfatos statuta, & ordinata fuerunt, de nouo, ac de Canonicatib. & præbēdis graduatorum huiusmodi, cum per resignationē in manibus nostris, vel successorum nostrorū Romanorum Pontificum pro tempore faciendam, vacauerint personis, iuxta tenorem prædictarum, & præsentium literarum qualificatis, in partibus illis prouideri mandari debeat, cum vero ipsi canonicatus, & Præbendæ graduatorum per obitum apud sedem præfatam vacauerint, Archiepiscopi, Episcopi, & Capitula præfatiad electionem personarum, v. præfe tur grauatorum, & prouisionem canonicatuum, & præbēdarum graduatorum huiusmodi, apud sedem Apostolicam per obitum vacantium, alias iuxta formam literarum Innocen prædecessor. huiusmodi, & præsentium procedere, & electione ad huiusmodi Canonicatus, & Præbendas sic apud sedem vacantes facta electos pro tempore ad possessionem illorum, sic tamen, quod ipsi electi infra quatuor menses nouam prouisionem desuper ab eadem sede impetrare, & literas desuper taliter expedire, ac iura Cameræ Apostolicæ soluere teneantur, recipere, & admittere, necnon occurrente pro tempore vacatione canonicatuum, & præbendarum graduatorum huiusmodi Capitula illos vni ex Cano. earundem Eccl. interim, donec ad illorū prouisionem, seu electionem procederetur, libere cōmendare, & talis Canonicus illos in huiusmodi commeoda obtinere possit, & valeat. Lapso tempore edicti propterea apponendi Ordinarius, vel eius Vicarius infra triduum proxime sequens ad prouisionem, siue electionem huiusmodi de personis idonea, publico examine præuio, faciendam accedere teneatur, alioquin Capitula ipsa ad illam procedere valeant, & in huiusmodi electionibus ipsi electores iurare tenentur, de eligendo magis idoneum, habito respectu ad vtilitatem Ecclesiæ, & mores personæ eligendæ, præstare teneantur, quodque maiori parti votorum secreto de necessitate præstandorū Archiepisc. siue Episc. pro vno computato stare, & nisi nullus haberet maiorē partē votorū, duo habentes plures voces ad secundum scrutinium admitti debeant, & si vnus habuerit plures voces, & alii habuerint pares, de illis paribus fiat secundum scrutiniū quis illorum concurrit, cum primo, & electus illorum à maiori parte admittatur, cum primo ad tertium scrutinium, & si tres fuerint pares, forte dirimatur quis concurrit cum primo, & si vltimo duo habuerint paritatem, etiam sorte dirimatur, & sors loco electionis, & prouisionis habeatur; quodque de canonicatibus, & præbendis graduatorum huiusmodi personis in Vniuersitatibus dictorum Regnorum Castellæ, & Legionis. ac Collegialibus Hispanis Collegii S. Clementis Bononiæ, per bonæ memoriæ Ægidium de Albotnoz Episcopum Sabinen. S. R. E. Cardinalem inibi fundari, seruatis seruādis, iuxta Vniuersitatū, & Collegii prætorum, statuta ritus, & mores respectiue promotis, seu graduatis, duntaxat prouideri possit authoritate, & tenore præmissis, perpetuo statuimus, & ordinamus se concedimus, & pariter indulgemus. Ac quod statuto, & concessioni, & ordinationi, huiusmodi, ac præsentibus literis per quascumque regulas Cancellariæ & alias literas Apostolicas, & S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus hactenus, & pro tempore etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessas, & quoad consensum per eos præbendum ratione vacationis per obitum familiarium suorum, etiā quascuis clausulas generales, vel speciales, & derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quorumcumque verborum expressione, in se continentes, nullatenus derogatum fit, neceensseatur esse, nec derogari possit, nec canonicatus, & præbendæ huiusmodi, etiam per nos, aut successores nostros, & de consensu Magistrorum, & Licentiatorum, seu Doctorum, vt supra qualificatorum illos nunc, & pro tempore obtinentium, etiam ex quauis causa, & motu proprio etiam consistorialiter aliqua, vel aliquibus pensionibus grauari, neque illorum fructus, vel aliqui eorum alicui, vel aliquibus etiam Cardinalibus concedi possint, nisi in pensionibus, & fructuum concessionibus huiusmodi prædictorum, ad quos dictorū canonicatuum, & præbendarum iuxta præmissarū literarum continentiam collatio pertinet specialis, & expresse per trinas eorum literas, etiam interuallo trium mensium inter datas accedat assensus, & si secus fieri contigerit derogationes pensiones, & fructuum concessiones huiusmodi nemini suffragentur, ac Ordinarii, & Capitula præfati literis derogatoriis ac pensionum, & fructuum huiusmodi concessionibus, & decretis super illis processibus ac illorum executoribus, eorumque mandatis, & monitionibus parere minime teneantur, sed eis firmiter resistere, & literarum huiusmodi executionem impedire nec ratione resistentiæ huiusmodi aliquibus censuris, seu pœnis Ecclesiasticis innodari possint, & sic per quoscumque iudices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quibusuis causis, & instantiis sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis authoritate scienter, vel ignorāter contigerit intentari irritum, & inane fore decernimus. Quo circa dilectis filiis vniuersis & singulis, quorumuis Monasteriorum, domorum, & ordinum, Abbatibus, & Prioribus Conuentualibus, & Præceptoribus generalib. per Apostolica scripta mādamus quatenus ipsi, vel tres, aut plures, seu duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios singulas prædictas, & præsentes literas, ac in eis contenta quęcumque, vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte Capitulorum prædictorum, seu aliquorum eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicari eisque efficacis defensionis præsidio assistant, faciantque authoritate nostra singulas literas, & in eis contenta huiusmodi per censuras, & pœnas Ecclesiasticas firmiter obseruari, ipsaque Capitula illis pacifice gaudere non permittentes eadesuper per quoscumque, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet

&

& rebelles per easdem censuras, & pœnas appella-
tione postposita compescendo, ac legitimis super
his habendis, & seruandis processibus, censuras, &
pœnas, quatenus opus fuerit aggrauando, inuoca-
to etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secula-
ris, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus
& ordinationibus Apostolicis, necnon facultatib.
& literis Apostolicis contra tenorem literarum hu
iusmodi, quomodolibet concessis, confirmatis, &
approbatis, ac quibusuis reseruationibus per regu-
las Cancell. factis, & faciendis, quibus omnibus, et
iam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, e-
orumque totis tenorib. specialis specifica expressa
indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio habenda
foret illorumque tenores, ac si de verbo ad verbum
insererentur præsentibus pro expressis, & sufficien
ter insertis habentes scientia authoritate, & tenore
prædictis specialiter, & expresse derogamus, necnō
quibusuis accessibus, regressibus, & ingressibus, ac
coadiutoriarum deputationibus, vel aliis gratiis ad
Canonicatus, & præbendas graduatorum huiusmo
di, & de consensu, & cum quibusuis clausulis, & de-
cretis, etiam per nos, & Sedem prædictam pro tem
pore etiam dictis Cardinalibus concessis, & factis,
quos, & quæ, sic tamen, quod Capitula Ecclesiarū
huiusmodi, quoad gratias hactenus concessas expē
sas per eos, quibus concessæ fuerint, propterea fa-
ctas restituere teneantur, cassamus, irritamus, & an
nullamus, & nullius roboris, vel momenti fore de-
cernimus, necnon omnib. illis, quæ in singulis præ-
dictis concessum fuit non obstare, & quæ pro repe-
titis præsentibus haberi volumus, contrariis qui-
buscumque, aut si aliquibus communiter, vel diui-
sim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, su-
spendi, vel excommunicari non possint per literas
Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac
de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi menti-
onem. Cæterum, quia difficile foret singulas literas
huiusmodi ad singula, loca in quibus de eis fides ad
hibenda foret, deferre, volumus, & præfata autho-
ritate Apostolica decernimus, quod singularum ea
rundem literarum trāsumptis manu Notarii publi-
ci subscriptis, & sigillo alicuius Prælati munitis ea-
dem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur,
quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhi-
bitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Dat. Rom. 11. Ca-
lēd. April. anno 9. dat. reformationis 10. Calend. Se-
ptem. anno 9. 1521. visa L. Card. Sanctorum quatuor
referenda, li. 17. fol. 217.

Magister Elbasthendo.

Cuius Bullæ tenorem in par. refert Conc. d. glos.
9. §. 2. n. 4. & 5.

170 Circa quam Bullam, seu Motum proprium † sub
dubitatur primo iuramentum de eligendo magis i-
doneum, quod in prouisione huiusmodi canonica
tuum electores præstare tenentur necessario, & pro
forma, quomodo sit pręstandum? & breuiter dico,
præstandum esse corporaliter tactis scripturis, nec
alias satisfieri formæ d. Bullæ: nam vbi iuramentum
defertur à iure, seu cōstitutione, requiritur necessa
rio in actu iurandi corporalis tactus scripturarum
vt alias dixi supra *3. p. c. 3. 20. dub. à n. 69.*

Videturque præstandum tactis † Euangeliis, nec 171
satis esse præstari tactis aliis scripturis, cum semper
in iure, vbi ponitur forma iuramenti exigatur Euan
geliorum tactura, vt *in cap. quoties, 1. quæst. 7. c. Ego Be-
rengarius de consecratione distin. 2. cap. Ego N de iure iur.
cap. cum in causa de iuramento calumniæ & cap. quoties,
versic. porro de purgatione can. cum aliis*, & in forma
professionis Fidei tradita à Pio IIII. de qua supra *d.
cap. 3.* & ita tenet glos. *in cap. vt circa de electione in 6 ver
bo præstito*, & ibi Archid. & Anchar. Quamuis suffi-
cere, quod tangatur quælibet scriptura Sacra, vbi
non exprimitur de Euangeliorum tactura, & ita de
consuetudine seruari dicat glos. *in clem. 1. §. porro de
hæret. verb. tacta* & ibidem Cardin. *quæst. 1. & 3.* & Bo-
nif. *num. 114.* Monach. *in d. cap. vt circa num. 11.* & Fran-
cus *num. 9* Abb. *in cap. fin. de iur. calum. num. 3.* & Co-
smas *in pragm. sanct. 3. tit. de elect. §. ad locum verb. mani-
bus.*

Quo stante succedit difficultas, quod videtur Ca
nonicum legitime † impeditum non posse alteri da- 172
re suum votum, & committere vices suas ad electi-
onem huiusmodi canonicatuum, cum requiratur
iuramentum corporaliter præstitum, quod non
potest fieri per procuratorem, vt in simili de profes-
sione fidei dixi *d. 20. dub. à n. 72.* ex sententia S. Cong.
Concilii. & Rotæ.

Sed huic difficultati respondetur primo, † quod 173
id, quod dicitur iuramentum corporale præstandū
esse personaliter, & non per procuratorem, proce-
dit in iuramento, quod per se, & principaliter requi
ritur, vt in d. iuramento professionis fidei, seu fide-
litatis. &c. secus in iuramento, quod requiritur ac-
cessorie, & in ordine ad actum, qui per procuratorē
exerceri potest, tunc enim etiam iuramentum ipsū
potest committi procuratori, vt in iuramento ca-
lumniæ, *cap. fin. de iuram. calum. in 6.* & in iuramento
requisito in appellatione ab electione, aut prouisi-
one alicuius, vt *in cap. procurator. de elect. in 6.* & in a-
liis iuramentis iudicialibus. Et sic, cum electio fieri
possit per procuratorem, *cap. quia propter. de elect. &
cap. penul. eod. tit. in 6.* poterit etiam fieri per procura
torem iuramentum requisitum, etiam corporaliter
præstandum, dato ad id speciali mandato.

Secundo respondetur, † quod cum electio ho- 174
rum canonicatuum fieri debeat per vota omnino
secreta, & sic impeditus non possit dare mandatum
de eligenda certa persona, vt infra dicetur, procu-
rator constitutus cum generali mandato ad eligen-
dum debet præstare dictum iuramentum nomine
suo, & in animam suam, non nomine, & in animam
constituentis, vt alias dicebatur in Concilio Basi-
lien. *sess. 12. & in pragmat sanct. tit. de elect. §. ad locum*,
vnde procuratori sic generaliter constituto ad eli-
gendum non est opus mandato speciali ad iuran-
dum.

Vnde etiam Vicarius Episcopi, † qui potest acce- 175
dere ad prouisionem, siue electionem huiusmodi,
vt dicitur in d. Bulla, seu motu proprio Leonis, quā
uis debeat esse ad eam specialiter constitutus, nec
videatur sufficere esse Vicarium generalem, etiam
cum mandato ad conferendum, & prouidendū Be-
neficia, & etiam ad omnia alia, quæ mandatum exi-

gunt speciale argum. *cap. fin. de offic. Vicarii in 6. & Clemen. 2. de procurator.* quia iste est casus specialissimus, tamen non debet habere mandatum ad iurandum, quia nomine suo, & in animam suam, non nomine, & in animam Episcopi cum constituentis iurare debet.

176 Secundo subdubitatur, † an in Ecclesiis, in quib. non est in vsu in electionibus huiusmodi canonicatuum præstare d. iuramentum, de eligendo magis idoneum, vt in hac Ecclesia Abulen. prætendebatur valeat electio facta sine tali iuramento? & videtur valere stante consuetudine 40. saltem annorum nō præstandi tale iuramentum, nam consuetudo præscripta derogat iuri canonico, cap. fin. de consuetudine, vbi Doct. præcipue Rochus de Curte, & ita obtentum est in causa Abulen. canonicatus Magistralis, inter Doctorem Hieronymum Ruyz de Camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui inter alia opposuit contra electionem de defectu iuramenti, & nihilominus fuit pronuntiatum pro validitate electionis sententia lata de consilio D. Ignatii Lopez de Salcedo, non obstante, quod non constitit, vt existimo, de consuetudine quadragenaria.

177 Nihilominus tamen contrarium videtur † verius nempe non valere electionem huiusmodi Canonicatuum non præstito d. iuramēto per electores, etiam si adsit consuetudo quadragenaria, non præstādi tale iuramentum, & ratio est, quod ind. Bulla, & motu proprio adest decretū irritans, vt in Bul. ibi *ac quicquid super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus.* Et in d. scedula *motu proprij.* bi, *irritum decernimus.*

178 Quod in fine positum refertur ad totā † dispositionem, vt fuit dictum in Toletana professionis 27. Febr. 1595. coram D. Pamphilio infra adducta *9. par. cap. 2. num. 330.* & est fine dubio, cum generaliter ponatur super præmissis. Et quod dicit Boerius *decis. 119. n. 5.* quod clausula irritans refertur ad proximam dispositionem, & cum eo Ant. Gabriel. *de clausul. con clu. 3. num. vlt.* quod decretum irritans restringitur ad dispositionem, cui magis proxime cohæret, & nō refertur ad omnia præcedentia, accipiendum est, quando non ponitur generaliter, sed respectu proximæ dispositionis, seu quando non potest ad alia commode referri, &c.

179 Et contra constitutionem † habentem decretum irritans, non valet, nec potest induci consuetudo, Archid. Io. And. Domin. *num. 6.* Francus *num. 4.* & alii *in cap. cum de beneficio de Preben. in 6.* Præpositus Alexand. *in cap. in istis 9. leges 4. distin.* Barba. *in Clem. 1. num. 23. de elect.* Felin. *in cap. cum accessissent de constit. num 30. versi. 4. limita.* Probus ad Monachum *in cap. tibi. qui de rescript. in 6 sub num 8.* Rochus *in cap. fin. de consuetudine sect. 7. nume. 7.* Rebuf *in concord. tit. de firma, & irreuocabili concordatorum stabilitate. §. 1. ad fin.* Ruinus *consil 13. nu. 3. volum. 2 & consil. 102. num. 11. volum. 3.* Ferretus *consil. 223 num. 12* Nauarrus *in ca. cum contingat de rescrip.* tecunda causa nullitatis, *num. 12.* & de spoliis. *§. 14. nu. 2. & 3* Ant. Gabriel. *d. concl 3. de clausulis à num. 39* Duennas *reg. 144 num. 1* & Hoieda *de incompatibilitate benefic. cap. 1e. num. 5.* & licet contrarium tenuerit Imola, quem referunt, & sequuntur Domin. *in fin.* & Francus *num 3. in cap. nullus de elect. in 6.* & Barbatia *in rubrica Clementinarum de electione in fin* prædicta tamen sententia est communis vt per Ant. Gabr. *ibi n. 42.*

Vbi eam limitat † cum Ruino *d. consil. 13. num 3.* vt 180 non habeat locum in consuetudine immemoriali, quæ tamen non potest dari modo in proposito, cū à d. motu proprio, & Bulla Leonis non transierint, nisi 85. anni.

Neerursus in proposito potest applicari † secun- 181 da limitatio, quam ibi tradit *num. 43.* quando dispositio, in qua decretum irritans est adiectum, non esset à principio vsu recepta, de qua infra *11. par. cap. 5. num. 152.* nam esto id constaret, tamen cum in dicta Bulla, seu motu proprio concedantur Ecclesiis Hispaniæ huiusmodi Canonicatus Doctorales, & Magistrales, si volunt istam cōcessionem acceptare, debent eam accepta e eum omnibus qualitatibus in ea contentis, & non possunt eam in parte acceptare & in parte nō ad *l. 4. ff. de leg. 2.* nec obstat, quod huiusmodi Canonicatus iam erant, concessi in Bulla Sixti IIII. eam Leo ad dictarum Ecclesiarum supplicationem. & petitionem approbat, & innouat Bullam Sixti IIII. ac de nouo concedit d. os Canonicatus, dando formam, & modum seruandum in eo motu proprio, & sic perinde est, ac si antea concessi non essent.

Præterea † id non procedit in priuilegio, seu in- 182 dulto, quod est istud Ecclesiis Hispaniæ concessum quod non amittitur, per non vsum, seu ex eo, quod non sit à principio vsu receptum, sed requiritur præscriptio, seu consuetudo præscripta contraria, vt per D *in c. cum accessissent* vbi Felin. *de constit. & in c. accedentibus, & cap. si terra de priuil. & in l. fin. de constitut. Principum* H. 1. Mandol. *de priuilegiis, ad instar glos. 15. cum q. 91.* quæ ta nen præscriptio, eu cōsuetudo præscripta non datur, stante decreto irritante, vt per supra citatos, & Archid. Io. And. Domin. *num. 6.* Fran. *3.* & alios *in c cum de benefi io de Preben. in 6.* & Cresce. *dec. 4. de priuil. n. 6.*

Tertio subdubitatur † an requiratur pro forma 183 quod vota præstentur secreto, ita vt, si publice, seu palam præstentur, electio sit nulla? & dicendum est, quod sic, vt patet ex illis verbis Motus proprii, & Bullæ Leonis, *secreto de necessitate præstandorum,* maxime stāte dicto decreto irritante, quod dat formam, vt alias dicitur infra *9. part. capit. secundo numer. 230.*

Quod adeo procedit, vt non solum electio † sit 184 nulla, si omnes palam suffragia præstent, sed etiam, si vnus tantum, nam forma est indiuidua, vt supra *2. p. c. 1. n. 58. & 59.*

Et quamuis in aliis actibus Capitularibus † de iu- 185 re non requiratur, quod vota præstentur secretō, expedit tamen certe, quod in omnibus votaretur secreto, vt liberius vnusquisque possit suam sententiam dicere, suamque exonerare conscientiam, Abbas *in c quia propter nu. 5. de elect.* & euitarentur rixæ, molestiæ, & inimicitiæ inter Capitulares, ac præsidentium, & potentiorum tirannides, & insolentiæ, quas vigere videmus in Capitulis, in quibus votatur

tur publice, & ita sanctissima sunt statuta votandi secreto, & Episcopi prouidere deberent, vt ita fieret Quamuis in consultationibus sacri Cōsistorii Cardinalium, vbi vota sunt consultiua, aliud expediat, vt per Cardinalem Paleotum de sacri Consistorii consultationibus, *p. 5. q. 3.*

186 Sed hic † est difficultas, an vota ita debeant esse secreta, vt numquam sint publicāda eligentium nomina, an vero satis sit illa præstare secreto, quamuis postea publicentur eligentium nomina, vt fit in electione Canonica, vt *in d. c. quia propter*, & in electione summi Pontificis per scrutinium, vt per Cicarel lā *in additio.* ad Platinam in vita Vrbani VII & quidē videtur id satis esse ex *d. c. quia propter de elect.*

187 Nihilominus tamen contrarium verius † existimo, quia dictus motus proprius, & Bulla absolute vult, quod vota secreto de necessitate præstentur, & sic videtur velle, quod sint omnino secreta, qualia non essent, si postea essent publicanda eligentium nomina, & facit decretum Concilii *sess. 25. de regul. c. 6.* vbi Concilium præcipit Abb. & Abbatissas, & alios Prælatos regulares eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquā publicentur, & ita practicari quidem videmus, nā communiter electio horum canonicatuum fit per

188 scedulas, in quibus est scriptum † nomen electi an tum, singulis enim Canonicis dantur schedulæ omnium oppositorum, & Canonicus sumit schedulā illius, cui vult suffragari, & eam reponit in capsa, seu vrna, vel sub quodam pileo, & reliquas, quæ dicunt malæ, in alia, seu illas lacerat, pro vt etiam fit in prouisione Cathedrarum Salamanticæ, & aliarum Vniuersitatum.

189 Reputaretur † tamen etiam electio secreta, si Capitulum poneret aliquos, qui reciperent vota omnium, modo postea nomina eligentium non publicentur, vt in terminis *d. c. 6.* Concilii censuit S. Cōg. his verbis *si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur secreta, & canonica.* c. quia propter de elect.

190 Et accedit alia declaratio, super *d. c.* quæ sic ait, *in electione Abbatissarum, de qua in præsenti, potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularium Monialiū ore tenus expressa audire*, Et alia quæ sic ait. *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à suis Superioribus, lvet quatuor, aut quinque ea sciant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis*, cap. quia propter de elect.

191 Nec obstat alia declaratio super *d. cap. 6.* † quæ sic ait, *in electione Abbatissarum vota ore tenus accipi non possunt à suis Superioribus cum duobus testibus, nec potest proximus Superior huiusmodi electionem irritam, vt pote factam contra formam huius decreti, confirmare, & reualidare absque sedis Apostolicæ authoritate.* Quia loquitur & procedit, quando vltra deputatos adhibentur aliqui in testes, per quos posset publicari, &c.

192 Secundo est difficultas, † an, si aliquis canonicus ostenderet alteri schedulam illum, pro quo suffragium fert, electio esset nulla, & non secreta?

193 Et videtur nulla, quia non omnino secreta † non solum, si id faceret palam, & permittente Capitulo, sed etiam secrete Et facit declaratio S. Congreg. super *d. c. 6.* quæ sic ait. *Congreg. censuit electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnicam schedulam recipiunt vnico nomen scriptam, & nomen electi notum scribe, vel alteri, & reponunt in capsula, similiter qui accipiunt de manu scriba duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt, quia scriba potuit reuelare talem, qui non habuit nisi vnam schedulam, vel talē, qui non habuit duas, monendus hic electus, non legitime electum fuisse, & si fuisset conscius fraudis, esse puniendum, & admonendum, vt petat à Sanctissimo confirmationem.*

Quamuis contra teneant Nauar. † *consil. 9. de electiion.* & Manu. Rodriguez *in sum. 1 tom. cap. 102. num. 4. & qu. regul. 2 tom quæst. 51 art. 9* quando eam ostenderet secreto sine culpa Capituli. Quorum sententia solum procedit, quando id faceret in fraudem ad annullādam electionem, alias valida maneret ius voto, ne fraus & dolus illi patrocinetur. 194

Vnde, si quis de facto attentaret dare votum † publice, seu palam, non debet permitti à Capitulo, sed quod secreto det suum votum, alias electio esset nulla, imo tamquam indignus posset excludi à voto, maxime authoritate Ordinarii pro illa vice. 195

Si tamen ante electionem, seu scrutinium † aliquis verbo diceret, seu publicaret, pro quo suffragium laturus est, vel post, pro quo suffragium tulit, non vitiaretur electio, quia ex hoc in rei veritate non desinit esse secreta, eo enim non obstante potuit pro altero suffragium ferre, licet male faceret id publicans, & hoc videtur velle declaratio S. Congreg. † Concilii super *d. cap. 6.* quæ sic ait. *Ante vel post scrutinium electorib. nullo modo licet, cui suum votum dederint, publicare, sic Cong. respondit petenti, an electio sic facta teneret.* 196 197

Et etiam, quamuis quis seruaret, † & extraheret schedulas malas ad ostendendum postea alicui, non videtur electio irritare ex quo semel erat recte facta, & secreto, & poterit is eas non ostendere, &c. deberet tamen curare Capitulum, ne vllus posset eas extrahere. 198

Vnde, cum prædicta electio fieri † debeat per vota omnino secreta, fit, quod legitime impeditus, qui potest alteri dare suum votum, & committere vices suas, vt *in d. cap quia propter, & cap. penul. eod. tit. de elect. in 6.* non posset dare mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non esset secretum quamuis secus sit in terminis d. c. quia propter, vt *in d. c. penult. §. porro*, & ita in terminis † *d. c. 6.* cōsil. cēsuit. S. Cōg. vt in sequ. declaratione, *Procuratores legitime constituti, cum generali mandato ad eligendum ab iis, qui legitime impediti sunt, non excluduntur, dummodo nō habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto.* 199 200

Et ita est accipiendum † quod tradit Parasellus *de priuilegiis minimorum*, & cum eo Man. Rodriguez *d. 1. tom. sum. cap. 102. ad fin. & 2. tom. q. regul. quæst. 51. artic. sexto.* 201

Videtur tamen, † quod qui dat alteri vices suas ad votandum, posset verb. illi iniūgere, quod suum votum daret tali, & si alteri daret, peccaret grauiter, & faceret iniuriam ei, qui sic dedit vices suas quamuis valeret votum alteri datum, ex quo mandatum 202

exterius, & formale est liberum, & generale.

203 Et cum vota sint omnino secreta, videt, † quod posset canonicus, cui alter dedit suum votum, & vices suas, cum voto proprio suffragari vni, & cum voto impediti alteri, etiamsi dedisset omnino libere vices suas, quia tunc cessat ratio *d. §. porro.*

204 Rursus cum electio dictorum canonicatuum debeat fieri per vota Episcopi, & Canonicorum secreta, & per scrutinia, sit eam non posse aliter fieri per viam inspirationis, aut compromissi, vt per sequen. declarationem, super *d. cap. 6.* Concilii, *Si in electione Prælatorum regularium procedi potest alia via, quam per scrutinium, vt pote per viam compromissi, aut inspirationis, aut oportet procedere per viam scrutinij tantũ quo poterit satisfieri decreto Concilij, vt vota sint secreta, Cong. censuit electionem horum Prælatorum debere fieri tunc per vota secreta, vt se habent verba Concilij hoc ca.* licet contra teneant Manu. Rodriguez *d. c. 102. n. 2. & c. 105. n. 3.*

205 Quarto subdubitatur, † an, quãdo in vltimo scrutinio duo habent plura vota, vetbi gratia sunt 20. vota, vnus habet decem, & alius alia decem, deueniendum sit ad sortes; quæ licet sint prohibitæ in electionibus ad beneficia, seu officia Ecclesiastica, *c. fi. de sortileg.* & ibi Abb. *nu. 3.* & Anania *3. & 11.* tamen hic specialiter permittuntur à Papa, an vero prius ad qualitates, ita vt nobilis præferatur non nobili, & magis nobilis minus nobili, & beneficiarus in eadẽ Ecclesia non Beneficiato iuxta Bullam Sixti IIII.

206 In quo plures tenent deueniendum esse † ad dicta qualitates ex d. literis Sixti IIII. quas eum omnibus, & singulis in ea contentis approbat, & innouat Leo. Vnde intelligunt verba *motu proprij*, & Bullæ Leonis ibi, *& si vltimo duo habuerunt paritatem, etiam sorte dirimatur, &c.* de paritate in omnibus, idest nõ solum in votis, sed etiam in dictis qualitatibus.

207 Et ita dicitur practicatum † in Canonicatu Magistrali Ecclesiæ Placentinæ inter Doctorem Salinas, & Doctorem Muñoz, qui habuerunt paria vota, & Doctor Salinas vti nobilis fuit prælatus, & in canonicatu Magistrali Ecclesiæ Gienen. inter eundem Doctorem Muñoz, & D. Valentinum Vellez, qui similiter habuerunt paria vota, & Doctor Vellez vti nobilis fuit prælatus, & ad instar eorum in canonicatu S. Scripturæ Ecclesiæ Toletanæ inter Doctorem don. Gabr. de Cardenas, & Doctorem Lupum Barrio, qui habuerunt paria vota, & don Gabr. vti magis nobilis fuit per Capitulum possessio tradita, vt *in decis. 1.* Toletana supra adducta *nu.* Et ita etiã fuit bis ptæ ensum in canonicatu Magistrali Abulen. inter Magistrum Rodriguez, & Doctorem Castro nunc Episcopum Segobien. qui, cum habuissẽt paria vota, Ordinarius iussit deueniri ad sortes iuxta Bullam Leonis, cui iussioni cum cõtradicerent tam ipsi, quam Capitulũ, quod prætẽdebat debere esse iudex in hac causa cum Ordinario, & de hoc negotio ad Cancellariam Pincianam per viam violentiæ, tandem Ordinarius, simul cum iudicib. à Capitulo deputatis, procedens illos recepit ad probationem qualitatum, & postquam fuerunt recepti ad huiusmodi probationem qualitatum, Magister Rodrig. cessit, quia Episcopus se interposuit inter illos, & eos concordauit, & sic canonicatum habuit Doctor Castro. Et secundo inter Doctorem Camargo, & Doctorem Ascensium Garcia, qui similiter habuerunt paria vota, & tandem Ascensius Garcia, qui prætendebat inter alia deueniendum esse ad sortes iuxta Bullam Leonis, post latam primam sententiã de consilio Doctoris Ignatii Lopez de Salcedo in fauorem Doctoris Camargo vti nobilis, cessit ex causa concordiæ per Papam confirmatæ, & Doctor Camargo habuit canonicatum, trãslata in illum certa pensione, quam Doctor Camargo habebat reseruatam super Parochiali de Brunete.

Sed hæc sententia mihi est omnino falsa, † contra d. motum proprium, & Bullam Leonis, qui in dictis verbis clare loquitur de paritate votorum, vt patet ex præcedentibus, ad *l. qui filiab. ff. de legat. in primo.* 208

Et si intelligerentur de paritate in omnibus, † nunquam deueniretur ad sortes, quia moraliter loquendo, non datetur casus, quo vterque esset nobilis, & vnus non magis nobilis altero, sed æque nobilis. 209

Nec obstat, † quod literæ Sixti IIII. cum omnib. & singulis in eis contentis sint approbatæ per Leonem; nam intelligitur præterquam in illis, in quib. aliud per Leonem statuitur. Nam etiam per Sixtum IIII. fuerat statutum, quod dicti canonicatus deberent prouideri tantum graduatis in Vniuersitatibus Hispaniæ, & tamen Leo statuit, quod possint etiam prouideri Collegialibus Hispaniæ Collegii Bononien. inibi graduatis. 210

Vnde dicta obseruantia contraria non potest dici † interpretatiua, cum si contra claram dispositionem Leonis meo iudicio; nam vbi verba sunt clara, non est locus interpretationi ex obseruantia, & consuetudini interpretatiuæ, Ate in *cons. 84. num. 5. & 115. num. 2.* Rota *decis. 108 num. 6 par. 1. diuersorum & decis. 37. n. 27. p. 2.* & in Conchen. pensionis 28. Iunii. 1585. coram D. Orano supr. adducta *cap. praeceden. nu. 148.* & non potest dici consuetudo interpretatiua, cũ non afferatur lex dubia, super qua fundari possit talis interpretatio, *cap. cum dilectus de consuetudine l. minime l. si de interpretatione de legib.* vt fuit dictum in vna Hispalen. voti, 15. Martii 1596. coram D. Gipsio, facit doctrina Decii *in c. fin. num. 47. & 48. de constitutio.* & ibi Syluestri Aldubran. *in additio. verb. dubium* & Rota *decisio. 158. numer. tertio par. secunda diuersorum.* 211

Et sic, quamuis esset obseruantia, & consuetudo † quadragenaria non valeret contra dictam dispositionem propter decretum irritans iuxta dicta sub *dubitatione 1. numero 175.* & alias electio, & prouisio esset nulla, nisi forte, qui remanserunt pares in votis, consentirent seu peterent deueniri ad qualitates. 212

Quinto subdubitatur, † an Capitularis, qui non interfuit lectionibus, & actibus oppositorum, possit votare in prouisione horũ canon. in quo Rota in vna Carthaginen. præbendæ 28. Decem. 1600. resoluit non posse, quia non poterat bene iudicare de litatu- 213

ratum, & sufficientia oppositorum, si præsens non fuit, & propterea fuit declaratum votum Decani esse nullum, ex d. defectu non interuentionis, vt per Gonçal. *gloss. 4. num. 107.* qui tamen ait, quod ista dec. fuit facta vna tantum parte informante, & quod difficultate non caret ex pluribus, quæ in contrarium adduci possent, & ex dictis per eum, *n. praeced.* ex Mascar. *conclu. 877. & alijs*, & mihi non placet, quia potest ab aliis informari qui non interfuit actibus, & ita practicatur.

214 Sexto subdubitatur in huiusmodi controuersiis, † & aliis occurrentibus, in prouisione horum canonicatuum, quis debeat esse iudex, an solus Ordinarius? an vero simul cum Capitulo, prout factum est in d. Ecclesia Abulen. Et videbatur huiusmodi cognitionem, & iudicium ad Ordinarium, & Capitulum simul spectare, nam sicut electio, ita etiam & cognitio communis esse debet.

215 Nihilominus tamen dicendum existimo, † quod supposito, quod deueniendum esset ad qualitates concurrentium, qui habuerunt paria vota, sicut ad Episcopum & Capitulum spectat electio, & prouisio horum canonicatuum ex d. Bullis, eodem modo ad eos spectaret iudicare de qualitatibus extra iudicialiter, & Episcopus haberet solum vnum votum, vt quilibet Canonicus, sicut in electione, nec esset hoc iudicialiter terminandum coram Ordinario & Capitulo, seu iudicib. ab eo deputatis, quamuis informatio de qualitatibus sumenda in forma iudicii, seu iuridica facienda esset authoritate solius Ordinarii.

216 In controuersia autem, an † deueniendum esset ad sortes, an vero ad qualitates, & an alter esset inhabilis, & an electio esset nulla ob defectum iuramenti, vel alias? solus ordinarius videtur debere esse iudex, nisi vbi esset cõsuetudo contraria legitime præscripta, sicut quando occurrit aliqualis super prouisione aliorum canonicatuum, seu præbendarum facta ab Episcopo, & Capitulo simul, clarum est solum Ordinarium esse iudicem, & non Capitulum, & etiam super prouisione facta à solo Capitulo.

217 Nec obstat ratio † in contrarium adducta, nam ex facultate eligendi, seu prouidendi non infertur ad iurisdictionem, cum sint longe diuersa ad *l. Papinianus exuli ff de minor.* ex eo enim, quod quis habeat ius conferendi, non habet iurisdictionem ad cognoscẽdum de controuersiis super collatione occurrentibus, vt patet in inferioribus collatoribus; nec eo, quod quis habet ius præsentandi, est iudex in controuersiis occurrentibus super præsentatione, & prouisione beneficii, etiamsi sit patronus Ecclesiasticus.

218 Pro qua resolutione fecit decretum Concilii † Prouincialis Compostellani *actione 2. decreto 34.* vbi habetur, quod Episcopus solus, seu eius Vicarius declaret, & iudicet inhabiles electores, & eligendos ad Doctoralem, & Magistralem præbendam, seu lectionem S. Scripturæ, quod in concordia confirmata per Pium V. declaratur, quod Episcopus, vel eius Vicarius generalis id faciat circa eligendum, procedendo, ac pronuntiando simul cum Cap. vbi talis est consuetudo, sicut enim eligendorum electio ad Capitulum vna cum Episcopo pertinet, ita etiam inhabilium cognitio communis esse debeat, quo vero ad vota eligentium, & ad eorum inhabilitatẽ, recusationem, seu voti priuationem seruetur iurisdictio, seu consuetudo vniuscuiusque Ecclesiæ.

Septimo subdubitatur, † an post electionem re- 219
quiratur collatio, an vero electio ipsa habeat vim
prouisionis, & collationis? Et quidem attento dicto
motu proprio, & † Bulla Leonis videtur electionem 220
ipsam habere vim prouisionis, & collationis, nec re
quiri aliam collationem, vt colligitur ex *versic. & electione*, vbi agitur de electione ad huiusmodi canonicatus apud sedem vacantes, & ex illis verbis, *ad prouisionem, seu electionem, &c.* & ibi, *sors loco electionis, & prouisionis habeatur*, & faciunt dicta supra 1. *par. ca. 6. à num. 23.*

Praxis tamen, † consuetudo Hispaniæ habet in hu 221
iusmodi Canonicatibus, post electionem, fieri collationem ab Episcopo, & Capitulo, cui videtur standum, Nam ista interpretatio non omnino aliena à d. Bulla Leonis, quia verbum *prouisio*, potest accipi, *sinonyme* pro eodem, quod electio, ad Rebuf. *in concord. de collatio. §. praefatiq; ordinarij verb. prouisionem*, & dicta supra *d. cap 6. num 30.* & ex Bulla Sixti IIII. ad Episcopum, & Capitulum spectabat omnino prouisio, & collatio horum Canonicatuum.

Octauo subdubitatur, † an prouisio huiusmodi 222
canonicatuum, debeat fieri infra semestre à die notitiæ vacationis, alias deuoluatur ad superiorem. Et
breuiter respondetur affirmatiue ad tradita per A-
nast. Germonium *de indultis Cardinalium §. volumus,*
num. 56. & d. infra 10. par. c. 2. & 3. Maxime cum proni-
deantur authoritate ordinaria, † quamuis aliquan- 223
do Capitula id non obseruent, neque aduertant, vt
vidi in canonicatu Doctorali Salamantino, & Magi-
strali Toletano, & deuolutio fiet cum eisdem quali-
tatibus, vt dicitur *d. cap 3. 10. par. num. 42.* Licet supe-
rior ad quem fit deuolutio non teneatur ponere e-
dictum, nec facere concursum, † quia ista est forma 224
solum data Episcopo & Capitulo, & cum Episcopus in huiusmodi prouisione interueniat, vt Prælatus, & non Canonicus, licet non habeat nisi vnum votum, vt vnus Canonicus, non fiet deuolutio ad ipsũ *c. penul. de concess. praebend. & c. à collatione de appellation. in 6.*

Vnde infertur, † quod cum isti Canonici sint pri- 225
uati ipso iure huiusmodi canonicatibus ob absentiam vnius mensis. (Intellige continui, vel interpollati à ciuitate, in qua præsẽtes, gaudere possunt absentia ab Ecclesia, seu choro, qua alii gaudent, vt in hac Ecclesia, & credo in aliis practicatur) absque Ordinarii, vel Capituli sui licentia ex dictis Bullis, & sic statim nulla expectata sententia, nec citato possessore, possint prouideri, vt dicetur infra *11. p. c. vlt. nu. 23.* & dicitur in d. Bullis, si infra semestre ab huiusmodi absentia Ordinarius, & Capitulum non prouiderunt, vel vt postea melius prouisio fieri possit, non egerint super declaratione vacationis: nempe vt per iudicem iuridice declaretur priuatus talis Canonicus, ne post prouisionem opus esset eum vocare ad inducendum in possessionem prouisum, iuxta *capi. licet Episcopus de praeben. in 6.* fiet deuolutio ad superi-

orem iuxta id quod dicetur *d.cap.vlt.num.25.* Nec po
test dici, quod ad istam priuationem requiritur de-
226 claratio, † & voluntas Capituli, seu maioris partis,
sicut dicitur de caducitate emphiteosis, quia ista pri
uatio est per Papam inducta in pœnam non residen
tium, & in fauorem publicum Ecclesiæ non Capi-
tuli, maxime, cum eos etiam faciat perpetuo inha-
biles ad dictos canonicatus. Et faciunt verba illa vbi
dicitur, quod *de canonicatibus sic vacantibus ob priuati-
onem debeat alijs prouideri. &c.* vnde Capitulum non
potest illos qui absuerunt vltra mensem in huius-
modi canonicatibus tollerare vllo modo.

227 Et idem erit, † si haberent licentiam absentiæ,
nullam tamen, vt pote datam non seruata forma sta
tutorum, verbi gratia, aliquo contradicente: cũ
esset gratiæ, vt reuera est, nisi eam petens haberet
aliquam grauem, seu vrgentem causam, nam tunc
esset iustitiæ, & sic sufficeret maior pars Capituli pro
tempore quo alii Canonici abesse possunt, &c. vel
non seruato modo votandi, aut vocandi ad Capitu-
lum, pro forma requisito. Nam d. verba Bullarum
228 *absque Ordinarij, vel Capituli sui* † *licentia*, intelligun-
tur de licentia valida ad *l. 4 §. condemnatum*, vbi D.
ff. de re iudic. cum alijs. Felin. qui plura adducit *in cap. ex
tenore de rescrip à num. 3.* & Rotam in Corduben. Por
tionis 25. Octobris 1557. coram D. Rubeis adducta
par. seq. cap. 3. num 54. & decis. 403 circa fin. par. 1. diuers.
& adducta per Gonçalez *glos. 57. à n. 12.* & paria sunt
non habere licentiam, vel illam habere nullam, & in
ualidam, & facit quod dicitur infra *11. p. cap. vlt. à nu.
217.*

Quamuis ad effectum, vt non vacent huiusmodi
229 † canonicatus, ob absentiam, sufficeret licentia Or-
dinarii, vel Capituli iniusta & illicita, & sine legiti-
ma causa, ex qua non facerent fructus suos, nec tuta
conscientia abesse possent, & cum licentia Ordina-
rii, vel Capituli possent gaudere mẽsibus absentiæ
recreationis causa concessis per Concilium, vel sta-
tuta valida, lucrando in eis fructus in absentia, nec
ad eam iuste concedendam pro istis mensibus, opus
esset aliqua causa, nisi eorum præsentia esset multũ
necessaria Ecclesiæ

230 Et dare huiusmodi licentiam † videtur specta-
re ad Capitulum, ad quod spectat ipsorum
Canonicatuum prouisio, quod in hac Ecclesia
Abulen. vocatur Capitulum capitulantium, de quo
sunt Canonici, & etiam ex consuetudine Dignita-
tes, & non ad Capitulum, cum Portionariis, nisi vbi
etiam ipsi habeant votum, in huiusmodi proui-
sionibus, vt in Ecclesia Caurien. & ita practica-
tur.

231 Quamuis si isti Canonici, essent legitime † occu-
pati, in negotiis Ecclesiæ à Capitulo pleno, cum Por
tionariis, non esset opus licentia Capituli Canoni-
corum, cum sint legitime absentes, pro causa Eccle-
siæ, cum licentia Capituli, &c. sicut etiam non esset
opus d. licentia, cum abessent ex aliis causis expres-
sis in iure, vel priuilegio.

Sed si essent habiti, pro præsentibus, pro nego-
232 tiis † fictis, seu sub falso prætextu negotiorum Ec-
clesiæ, cum non sint legitime absentes, nec
habeant licentiam Capituli Canonicorum, videtur
habere locum prædicta priuatio, maxime si id fuit
factum cum contradictione aliquorum.

Et licentia debet esse expressa, † nec sufficit taci- 233
ta, nam vbi requiritur licentia, debet esse expressa
non tacita, Archid. Io. Andr. Domin. & Francus in
cap. si Abbatem in princip. de electione in 6. Lapus
allegat. 86. n. 3. vbi mando sl. litera D. Corsetus in sin-
gul. verbo licentia, Decius consl. 28. Tiraq. in l. con-
nubial. glos. 7. n. 8 Auendanno in d. verb. otorgami-
ento, Matien. in l 3. tit. 3. li. 5. recopil. glos. 1. nu. 5. Paz
in praxi 1. par. 1. tõ. secundo tempore, nu. 27. & 28. Me
noch. de arbitr. centur. 5. none addita, casu 453. n. 14.
& alii citati per Thom. Sanch. de matrim. li. 3. disput.
35. n. 16. quamuis ipse contra teneat *à n. 20.*

§. 2.

De prouisione Beneficiorum inferiorum.

SVMMARIA.

*Restat dicere de aliorum Beneficiorum prouisione or-
dinaria num. 234. & in Beneficijs minoribus Ecclesi-
arum inferiorum collatio de iure pertinet ad solum Epi-
scopum, etiam sine consilio Cap. saluo iure patronatus
nu. 235. & idem dicit Abb. de Beneficijs inferioribus Ec-
clesia Cathedralis, num. 236 quæ tamen sententia, du-
bia videtur, nec admittenda, in Portionibus, & alijs Be-
neficijs participantibus de mensa. n. 237.*

*Maiora Ecclesiarum inferiorum Beneficia Episcopus de iu-
re, cũ consilio Cap. conferre debet à n. 238. ex generali ta-
men consuetudine Episcopi in nullis Benef. extra Cathe-
dralẽ requirũt consil. Cap. quæ consuetudo valet. n. 241*

Hactenus actum est de prouisione ordinaria,
Præbendarum & Dignitatum † Ecclesiarum 234
Cathedralium, & Collegialium. Restat dicere de ali
orum Beneficiorum prouisione ordinaria.

In quo dicendum est, † quod in Beneficiis mino- 235
ribus Ecclesiarum inferiorum collatio de iure per-
tinet ad solum Episcopum, etiam sine consilio Cap.
saluo iure patronatus, Abb. *in d. c. cum Ecclesia Vulte-
rana de elect. n. 8. vers. 3. & vlt. casu, & in c. nouit. de his quæ
fiunt à Prælat. n. 6.* Selua *de Benefi 2. p. q. 22. 6. casu n. 17.*
Corras. dicens cõmunẽ *de benef. 2. par. c. 4. n. 6* Bursat.
consl. 126. n. 5. lib. 2. & Zechus *de Benef pensio. c. 2. vers. or-
dinarij etiam.*

Et idem † dicit Abbas *in d. c. cum Ecclesia Vulterana
nu. 8. vers. in tertio membro*, † de Beneficiis inferiorib. 236
Ecclesiæ Cathedralis, nempe quæ non sunt Præben
dæ, seu Dignitates, scilicet, quod solus Episcopus
possit illa conferre, etiam sine consensu, vel consi-
lio Capituli, quia ista minora explicat Episcopus ex
suo officio generali, &c. sequitur Gonç. *glos. 45 à n.
38.*

Quæ tamen Abbatis † sententia, dubia satis vi- 237
detur ex supradictis, nec admittenda videtur in
Portionibus, & aliis Beneficiis Ecclesiæ Cathedra-
lis, quæ licet non sint Præb. proprie, participant ta-
men de mensa Capitulari, & ita quoad prouisionem
Portionum in Ecclesiis Hispaniæ, idem solet serua-
ri,

ri, quod in prouisione præbendarum, Canonicatuum, & eodem modo prouidentur, & posthæc Gonçalez *d. glo. 45. num. 42.* ait se inuenire, quod etiam in portionibus Ecclesiæ Cathedralis, sæpe Rota decideri, quod sint inspecto iure communi, de simultanea collatione Episcopi & Capit. vt fuit resolutum in vna Salamantina dimidiæ Portionis 25. Iun. 1590 coram Comitulo, & in alia Corduben. dimidiæ Portionis 13. Feb. 1602. coram D. Sacrato, & alias pluries &c. nec placet concordia, quam tradit Gonçalez *ibi n. 43.* quod opinio Abbatis procedat, quando Portionarii sunt prorsus extranei à Cap. Ecclesiæ Cathedralis, prout de iure communi. d. vero decis. locum sibi vendicent, quando ex aliquo iure speciali sunt de gremio Capituli, &c. nam, licet non sint de gremio Capituli procedent d. decisiones, quia satis est in proposito, quod participent de mensa Capituli, licet non de voce, & ad prædicta etiam est decis. Rotæ in Hispalen. Portionis supra adducta *ca. primo numero 35.*

238 Maiora vero Ecclesiarum Inferiorum Beneficia†
Episcopus de iure, cum consilio Capituli conferre
debet. *c. nouit, & c. quanto,* vbi Abb. *nu. 2. de his, quæ fi-*
unt à Prælatis idem Abb. *in d. ca. cum Ecclesia Vulterana*
n. 8. vers. 3. & vlt. casu, Selua, Corras. & Zechus *sup.* &
239 sic est intelligendus, Rochus *de iure patr. verb. compe-*
tens, n. 65 & Duaren. *de Benefi. l. 3. c. 4.* vbi ait, quod in
Beneficiis, quæ nomine Collegii non censentur cõ
fert Episcopus, sed in hac collatione cleri Collegii-
que consensus, siue consilium requiritur. *c. nouit, ca.*
quanto de his, quæ fiunt à Prælatis quem sequitur Quin
tana Iuennas, *l. 1. Ecclesiasticon capite quinto numero 4.*
in fin.
240 Quamuis in Rectoriis maioribus consensum†
Capituli requirat Bursatus *d. cons. 126. n. 45. lib. 2.* Ex ge
241 nerali tamen consuetudine† Episcopi in nullis Be-
neficiis extra Cathedralem Ecclesiam sitis requirũt
consilium Capituli, quæ consuetudo valet, vt *in c. 3.*
de consuetudine in 6. & ibi Dd. Abb. *in d. c. nouit, nu. 5.* &
Lamber. *de iure patr. 3. p. 2. l. q. 1. art. 4.* qui dicit, quod
sine dubio hæc consuetudo hodie inoleuit per to-
tum orbem, & quod possumus dicere *tit. de his, quæ*
fiunt à Prælatis, sine consensu Capituli recessisse ab
aula, quia Episcopi hodie omnia expediunt sine Ca-
pituli consensu.

§.

De aliquibus dubiis de ordinario colla tore.

SVMMARIA.

DE Ordinario collatore examinanda veniunt aliqua dubia n. 242.

An Episcopus, seu alius Prælatus electus, & confirmatus possit conferre administrare, & exercere, quæ sunt iurisdictionis ante installationem, vel inductionem in possessionem, à n. 243. referuntur sententiæ Doct. & resoluitur attento iure communi tenẽdam esse 1. sentẽtiã communiter receptam, quod possit nisi alius sit in poss. hodie vero ex extrauag. iniunctæ de elect. Episcopos. & alios Prælatos, in curia promotos etiam literis expeditis non posse conferre, nec administrare ante illarum ostensionem, & præsentationem factam Cap. & ponitur decis. Rotæ.

Etiam seclusa d. extrauag. videtur iuri, & rationi satis conforme non posse Episcopum ingerere se administrationi nisi ostensis, & præsentatis literis Cap. de cuius præiudicio agitur, & de tollenda ei administratione à qua anteà non teneretur desistere n. 254. & seq.

Illa communis sententia limitatur, nisi sit consuetudo, quod Prælatus non administret ante installationem seu inductionem in posses. quia tunc non poterit antea administrare, quam consuetudinem esse negari non potest, nõ solum in Hispania, sed etiam in aliis partibus, & ita in causa Burgen. fuit denegata remissoria ad probandam consuetudinem contrariam, vt in decis. posita à n. 257.

Stante d. consuetudine, quem est satis rationabilis non videtur posse administrare nec conferrre promotum, etiã si sit Cardinalis ante adeptam possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione d. extrauag. iniunctæ, de quo remissiue, & etiam de ea n. 262.

An Episcopus cui datus est coadiutor possit beneficia conferre, &c. à nu. 265. resoluitur quod Episcopus cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor confert libere Beneficia, & non coadiutor, quamuis secus sit in vi sitatore seu administratore Ecclesiæ vacantis dato à Papa, coadiutor vero datus dementi seu mente capto potest conferre, &c.

An valeat collatio Beneficiorum facta per Episcopum seu Prælatum putatiuum, qui se gerit pro Prælato, sed ex aliquo defectu non est verus Prælatus, &c. n. 276. conclusio quod valet collatio per eum facta ratione publici officij sicut, & alia gesta per eum ex l. Barbarius n. 277.

Limitatur in 1. d. concl. vt non procedat, vbi aliquis est intrusus in Dignitate, seu Beneficio reseruato, ratione cuius competit ius conferendi, nam tunc, licet conferat ratione publici officij, & Dignitatis non valet collatio propter decretum irritans in reseruatione positum n. 278. Quamuis contra teneat Ægidius, cuius decisio posset procedere in aliis iurisdictionalibus non in collatione Beneficiorum, &c. n. 279. & seq

Secundo limitatur, quod ad hoc vt valeat collatio, & alia gesta per illum non sufficit communis error, cum possess. sed simul etiam requiritur authoritas superioris, & tit. ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio, seu defectu occulto. n. 281. quamuis Bart. & alij teneant sufficere communem errorem cum possess. offi. num. 282. & lex 1. C. de testam. loquitur in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem superioris n. 283.

Requiritur tit. non à quocunque superiore collatus, sed à legitimo superiore habente alias potestatem illum conferendi n. 284. & seq vbi ponitur decis. Rotæ.

Quando est vitium, seu defectus non in materia id est in persona electi, seu prouisi, sed in forma communis error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma quæ dat esse rei, deficit tit. à n. 286. & explicatur quod dicunt aliqui authores. Sed id patitur difficultatem ex tribus rationib. adductis, ex quib. probabile videtur valere gesta per eũ, qui habet tit. à Superiore, licet nullum ex defectu formæ, &c. à n. 290.

Explicatur lex ad varios, C de numerariis, & actuariis l. 12. à n. 295.

Quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, non requiritur alius tit. n. 298. nam ex possessione decennali præsumitur tit n. 299. & seq vbi ponitur resolutio Rotæ, sed id intelligitur, quando non constat de contrario, nempe de defectu tit. nec ius resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur tit etiam coloratus n. 301. & 302. & l. Barbarius non habet locum, quando ius resistit. n. 303. & procedit in errore circa factum, nõ circa ius. n 304.

Conuincitur sententia aliquorum, quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionẽ, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum ex l. Barbarius, nam hic non est error circa factum, sed circa ius, nec est error communis populi, sed error sapientium, & deficit etiam authoritas Superioris nisi dicatur, quod dubium seruit de tit. & ad communẽ errorem binus actus sufficit. à n. 305.

Ad effectum l. Barbarius sufficit tit. coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiat pro colore tit. in spolio n. 308.

Valerent etiam gesta per prouisum à Vicario, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulũ coloratum. numero 309.

Tertio limitatur d. conclu. vt non valeat collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum n. 310. Quãuis alij teneant mero iure valere, esse tamen retractanda, n. 311 quæ limitatio intelligitur, quando scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse vere talem. Secus, quando non est, quod imputetur illi, &c. nu. 312. nec procedit hodie, quando impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ n. 313.

Quarto limitatur, vt non procedat in collatione, seu electione, & alijs, quæ geruntur iure priuato, seu ratione priuati officij &c. n. 314. & seq. etiam stante extrauag. ad euitanda. n. 321.

Vnde præsentatio facta à patrono excommunicato, etiam occulto, est nulla, & consequenter etiam institutio ad illam facta, quod procedit in præsentatione facta à patrono Ecclesiastico, nam facta à patrono laico, etiam publico excommunicato, valet contra aliquos. à numero 316.

Potest tamen Episcopus non admittere præsentationem factam à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus & si esset denuntiatus, deberet illam repellere alias peccaret, saltem venialiter, &c. n. 319.

Conuincitur sententia Bertachini, quod requiratur excõmunicatum esse publicatum, vt non possit eligere, seu præsentare, quæ non est vera, etiam ad effectum annullationis actus contra Lamber.

An hodie stante d. extrauag. ad euitanda, collatio facta ratione publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico, non tamen notorio, aut denuntiato, sit valida à n. 322 resoluitur negatiue contra aliquot, nam, licet acta à iudice excommunicato publico, non tamen denũtiato, aut notorio, ad instantiam partis sint valida, etiã si pars sciat eum excommunicatũ, tamen acta à tali ex officio, non valent, & collatio beneficiorum sit ex officio &c. & ita potest procedere quædam decis. Rotæ relata. n. 326.

De reg. & materia l. Barbarius remissiue. n. 327.

An valeat collatio facta ab Episcopo, seu Prælato qui comisit aliquod crimen, ob quod ipso facto, & iure priuatus est Prælatura, puta hæresim. à n. 328. resoluitur valere cum priuatio est occulta, quamdiu enim toleratur, nec priuatio est notoria, rata esse debent ab eo gesta, ex l. Barbarius, quamuis aliqui dicant l. Barbarius, non procedere in hæretico &c.

Id procedit, etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset accusatus de d. crimine. n. 333. non obstante limitatione Bart. docentis, quod quando fit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua, gesta post processum inchoatum non valent, secus si esset priuandus per sententiam, &c. quia de ea dubitat Ias. nec videtur tenenda, & respondetur ad l. 1. C. de testam. & l. quæsitum 1 ff. qui & à quibus allegatas per Bart. à n. 334.

Procedit etiam, licet Episcopus seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam pedem et appellat. non prohibetur fungi officio, &c. n 338. secus, si non appellauit, quamuis sententia solum esset declaratoria criminis, &c. n. 339.

NVnc pro complemento † huius capitis de Or- 242
dinario collatore, examinanda veniunt ali-
qua dubia, & primum dubium est, an Episcopus, seu
Prælatus electus, & confirmatus, seu institutus, † 243
vel prouisus à Papa, possit conferre, administrare,
& exercere ea, quæ sunt iurisdictionis ante installa-
tionem, vel inductionem in possessionem? in quo
sunt variæ sententiæ, prima est affirmatiua, quod
possit, nisi alius † esset in possessione Prælaturæ, ex
c. nosti. c. transmissam, c. qualiter. & c. nihil est de elect. & 244
c. auaritia eodem in 6. quæ iura solum videntur exige-
re confirmationem ad administran. ita Innocentius
Hostiensis, Ioannes Andreas, Compostellanus Bu-
trius Cardin. & Abbas *in d. c. transmissam*, Fel. *in c. ne
Dei de simo. n. 2. dec.* Capellæ T. los. 444. seu 443. & ibi
Aufrer. Cosmas *in pragmat. sanct. tit. de elect. c. licet. §.
censuit, verb. promotus*, Ripa *l. 2. respon. ca. 31* Rochus *de
iure patron. verb. ius, q 5* Lamber. *3 p. 2. l. q 11 art 6. & 7.*
Selua *de benef 2. p. q. 15* Rebuffus *de pacific. poss à n. 294
& 301.* alias *243 & 251 & in praxi, tit. de sim. in resign. n.
26.* Botteus *de synodo 1. p n. 39.* Corrasius *2. p. ca. 4. nu. 8.*
Duarenus *de benef. l. 3. c. 4.* Rosiniacus *c. 12. à n. 2. & c.
23.* P. Gregorius *c. 38. n. 2.* Couarruuias plures referẽs
l. 3 variar. c. 16. n. 6. Cuchus *in institutio. maior. l 4. tit. 4.
à n. 63.* Anastasi. Germonius *de indultis Card. n. necnõ
quarũcumq; à 2 n 9.* Aceuedo *in curia Pisana l. 1. ca. 13. à
n. 9.* & Suar. *4. tom. de pœniten. dispu. 55. sect. 3. n. 19.* & alij
communiter.

Et ita in † vna Burg. Canonicat. 28. Ian. 1583. corã 245
Illustris. Lancel. quæ habetur impressa *2. p. diuers. dec
182.* fuit per Rotam resolut. vacationem Ecclesiæ solum durare, vsq; ad confirmat. seu prouisio. de Prælato factam, & sic stante d. prouis. & literis expeditis etiam ante captam posses. per Prælatum, non posse Cap. conferre, nec iurisdictionem exercere, vti sede vacante, refert & sequitur Flam. Paris. *de resignat. Benef.*

neficij libro septimo quæstione vigesimatertia à numero 46.

246 Secunda sententia est negatiua, & contraria,† quam tenent Archidiaconus *in c. eum qui de Præb. in 6.* & ibi Lapus, Paul. & Anchar. idem Archid. *in d. c. auaritia*, & ibi Dom. *n. 4. in princ.* & Francus etiam *n. 4.* & idem Anchar. *in reg. sine possessione l. 6.* Imola *in d. capite transmissam*, & Felinus *consilio quadragesimo quinto.*

247 Alii concordant opiniones,† vt si confirmet is, qui est ordinarius loci, & plenam potestatem iure habet, vt Archiepiscopus quoad Prouinciam, Episcopus quoad Diœcesim, & Papa quoad omnes, tūc ex sola confirmatione habet plenam, & liberam administrationem, secus si alii confirment, qui non sunt locorum ordinarii, quia tunc superioris puta Diœcesiani conniuentia, & consensus expectatur, & requiritur, quam distinctionem sequitur dicens satis æquam Domin. *in d. c. eum qui § 1. n. 8.* & ibi Frācus *n. 5* Felinus *in dic. ne Dei, n. 5. 2 limit.* & Rebuf. *sup. de pacific. n. 306.* alias 255.

248 Alii sic concordāt; quod aut Installatio spectat ad alium, quam ad confirmatorem, & sit vera 2. opinio Archid. & aliorum, aut ad confirmatorem, & sit vera prima opinio Innoc. & aliorum, ita But. *in d. ca. ne Dei*, quem ibi sequitur Anania *n. 4.* licet Fel. *d. n. 5 2. limitat.* eos citet pro 3. sententia.

249 Sed reuera quoad hoc nihil † videtur referre, an confirmet loci ordinarius, an alius, si confirmandi potestatem habet, nec an installatio spectet ad cōfirmatorem, an ad alium? nec talis distinctio iure probatur, sicut nec 2. sententia Archidiaconi, & aliorum.

250 Vnde videtur tenenda prima sententia † communiter recepta, attento iure communi.

251 Hodie vero ex extrauag. *iniuncta de † elect. in communib.* de qua Corrasius, & alii ex citatis non meminerunt, Episcopi, & alii Prælati in curia promoti etiam literis expeditis, non possunt conferre, nec administrare ante illarum ostēsionem, & præsentationem factam Cap. vt patet ex illis verbis, *nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant*, & ex *vers. sequen.* & ita censuit Rota † in d. Burgen. Canonicatus 3. Iun. 1583. coram D.
252 Bubalo recedens à supradicta decis. facta coram D. Lancellioto, vt in sequenti decisione nondum impressa.

Resolutum extrauagantem, iniunctæ, de elect. in cōmunib *obstare D. Nicolao de Paredes, quia licet Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus Burgen. post prouisionem sibi à Papa de Ecclesia Burgen. & post literas desuper expeditas acquisiuisset attento iure communi iurisdictionem Episcopalem, & potuisset etiam conferre Beneficia, cum sedes Episcopalis non diceretur amplius vacare, vt fuit in hac causa resolutum, tamen attenta dispositione* d. extrauagantis, *ex quo literæ non fuerunt præsentatæ Capitulo, & Canonicis, totum id, quod actum fuit per D. Archiepiscopum ante d. præsentationem fuit irritum, & inane, vt disponitur in d. extrauaganti ibi, nulliq; eos ante d. literarū ostensionem recipiant*, & in vers. seq ibi, quod si forsan contra præsumptum fuerit irritum habetur. *& licet reperiantur aliqui Dd. dicentes, quod literæ debent esse expeditæ ad hoc, vt non dicatur Ecclesia vacare, & vt Episcopus possit administrare absq; eo, quod de præsentatione faciant mentionem, vt ita simpliciter dicit glos.* in clem. 1. verb. sede vacante de hæret. *& ibi Imola* n. 9. verb. gl. vacante, *Cardin.* in § dno n. 5. in fi. *Abb.* n. 6. versic Ecclesia Vitali. n. 176. *Petrus Rauennas* in Compendio iuris canon. in d. tit. *Pauinus* de potestate Capituli, præludio 7. n. 14, *Felinus* in c. ne Dei timorem nu. 3. vers. 4. limita de simonia. *Selua* de Benef. p. 2. qu. 15. in princ. *Abb.* c. qualiter, 1. notab. de elect. *quem sequuntur Decius* rubrica de constitut. n. 42. *Cassador.* dec. 8. n 5. de restitut. spoliat. *Put.* decis. 277. n 3. l. 3 *tamen omnes isti, & alii, qui reperiri possunt, non excludunt ostensionem literarum, quia simpliciter loquuntur, imo illam præsupponunt ex quo ad id proban. allegant d. extrauagantem. quæ de literarum ostensione expresse disponit, & dictum Doctorum debet intelligi secundum legem, quam allegant, & si aliter ipsi sentirent, dicerent contra d. extrauagantem, cuius verba sunt clara, & ita etiam illam declarat Rebuf.* in praxi, tit. de simon. in resignat. nu. 31. *Decius* in rubric. de constitutio. elect. n. 42 *& ex supradictis in cōtrariū allegatis se ipsum declarat Vitalis* in Clem. 1. § porro. n. 30. de iure iurā. *Fel. in c. 1.* de præscrip. n. 3. q. *licet loquatur p verb. forte, tamē postea affirmat. hoc dicit* in c. eam te, n. 6. vers. sed caue de rescript. & in rubrica de constitut. n. 12. vers & adde *vbi dicit, quod debent ostendi literæ, Abb.* in c. nosti, n. 4. de elect. & in c. in nostra colum. fi. n. 11. vers. dicit tamen de rescrip. *vbi expresse dicit, quod prouisio debet probari per literas, nec aliter recipi debet, & hoc dicit esse bene notandum, quia multi in hoc errant. Non obstant etiam adducta pro parte d. Nicolai ad probandum notitiam Capituli, de dicta prouisione & literis desuper expeditis, & quod sola notitia sufficiat, absq; literarum præsentatione iuxta* consilium 4 *Calder.* de offic. legati. *Fel.* in c. cæterum, n. 16. vers. sed caue de rescrip. *Rebuf.* praxi tit. de forma Vicariatus, n. 210. *Couar* pract. c. 9. nu. 7. vers. 2. conclus. *quia responderetur, quod dicti Doctores non loquuntur, quando lex requirit præsentationem literarum, quia tunc sola notitia non sufficit, vt declarat idem Fel.* in d. ca. cæterum, n. 17. vers. extensio 1. *Borrius* q. 347. n. 16. & 17. *& in terminis d. extrauagantis tradit Rebuff.* d. tit. de simo. in resignat. n 4. *vbi hoc comprobat pluribus rationibus. Præterea allegata in contrarium non procederent, quando ageretur de præiudicio alterius, Felin.* in ca. ex parte Decani n. 22. de rescrip. *Bart.* in l. 1. n. 20. de noui operis nunciatione *Ripa* in l. quod te n. 61. si certum petatur, *at in præsenti tolleretur ius Episcopale, quod habet Capitulū sede vacante, circa collationem Beneficiorum, propterea, donec sunt illis ostensæ literæ expeditæ, prout dicitur* in d. extrauaganti, *non prohibetur continuare suā iurisdictionem, & per consequens collatio per Cap facta tenet, & est valida.*

Et vltra citatos per Rotam † in ista dec. addo Felinum d. consil. 40. n. 9. & 7. & ita consultus respondi 253
anno 1603. in vna Segobien. de qua supra memini c. 1. n. 239. & ita post hæc tradit Gonçal. *glo 15. § 2 à n. 80.* referens istam decisionem, & dicens fuisse postmodum sæpius à Rota canonizatum, & ita se consultum respondisse in alio simili casu vnius Canonicatus Corduben.

Quinl,

254 Quinimo etiã seclusa *d. extrauaganti* † videtur iu-
ri,& rationi satis conforme, non posse Episcopum
ingerere se administrationi,& iurisdictionis exerci
tio,nisi ostensis,& præsentatis literis suæ prouisio-
nis Capitulo,de cuius præiudicio agitur,& de tol-
lenda ei administratione,& iurisdictione,quam ha-
bet Sede vacante,vt dicitur in d.decisione ad fin.ex
Felino in ca. *ex parte Decani de rescrip.numero 22.* Bart.
in l.1.n. 20. ff. de noui operis nuntiatione Ripa *in l.quod te
mihi numero. sexagesimo primo. ff. si certum peta-
tur.*

255 Et confirmatur,† nam ante ostensionem,& inti-
mationem literarum non teneretur Capitulum de-
sistere ab administratione,& exercitio iurisdictio-
nis,sed eam posset continuare,& consequenter E-
piscopus non posset antea iurisdictionem exercere
alias daretur conflictus,& repugnantia iurisdictio-
num,& confusio magna, ac rixarum & scandalorũ
occasio.

256 Nec obstant *iura supra allegata*,quia illa † non ex-
cludunt ostensionem,& notificationem literarum
faciendam Capitulo,cui aufertur administratio, &
ita videtur accipienda prædicta communis senten-
tia.

257 Præterea illa communis † sententia limitatur,ut
si sit consuetudo, quod Prælatus non administret
ante installationem,seu inductionem in possessio-
nem,quia tunc non poterit antea administrare,sed
seruanda est consuetudo ad *c. in his 11. distinct.cum a-
liis*,ita glos.*in d.extrauag.iniuncta verb.non præsumant*,
Abbas *in d.c. transmissam numero 3.* dicens ita com-
muniter velle Dd.Felinus *in d.c.ne Dei,n.6. 3. limita-
tione* Selua, & Bott.*supra*.Rebuf.*de pacificis nu.266.a-
lias* 247. Cuchus *supra*, & Anastasius Germonius
qui ait,quod prouisus potest administrare ante ap-
prehensam possessionem,nisi vsu,vel consuetudinẽ
receptum sit, ne quis administret, nisi naturalem,
& actualem possessionem acceperit,quam consue-
tudinem ait sibi videri esse in viridi obseruantia,nõ
enim solent ante apprehensionẽ possessionis quic-
quam possessori agere,& nouissime Aceuedo *supra
nu.12.* qui ait quod,cum Episcopus etiam confirma-
tus literas confirmationis teneatur mittere Regi,
& eius Regio consilio,& antequam ibidem expedi
antur,non capitur possessio,Canonici suæ Ecclesiæ
nisi literas has videant,& eis notificentur,non per-
mittant administrare,& eis præsentatis,& notifica-
tis,capitur Episcopatus possessio, nunquam vidit,
neque audiuit Episcopos etiam confirmatos ante
captam possessionem potestatem iurisdictionis ex-
ercere,& quod de consuetudine sic teneri vider, &
audiuit in Episcopatu Placentino,& in aliis,quorũ
notitiam habet,&c.

Et reuera negari non potest esse hanc consuetu-
258 dinem,† non solum in Hispania, sed etiam in aliis
partibus nam nunquam Episcopi ante captam pos-
sessionem administrant, nec Beneficia conferunt,
nec in aliquo se occupant,seu impediunt,sed Capi-
tula,vti sede vacante administrant, & iurisdictionẽ
exercent,donec per Prælatum sit capta possessio E-
piscopatus, quæ præsentatis literis, & præstito so-
lito iuramento de seruandis statutis , statim solet
eis dari, seu eorum procuratori, & vsque ad illud
tempus censetur durare Ecclesiæ, & sedis vacatio
ad istum effectum administrationis,† ad quod vide 259
tur respexisse *reg.2.Cancellariæ*,quæ reseruat Benefi-
cia ad dispositionem Episcoporum,& aliorum col-
latorum pertinentia.quæ post illorum obitum,di-
missionem,seu amissionem,vel priuationem vsque
ad promotionem successorum Apostolica authori
tate faciendam,& adeptam ab eis possessionem,va-
cant,&c.quasi vsque ad illud tempus censeatur Ec-
clesia,seu sedes vacare.

Et ita potest procedere quod ait Rebuf.† *de deuo-* 260
lutio.n.72. quod dicitur sedes vacare, donec Episco-
pus nouus adeptus fuerit possessionem teste Ho-
stien. in c. olim *1. de restitutione spoliatorum* quam
refert Felinus *dicto consilio quadragesimo numero quar-
to.*

Vnde,cum in d.causa Burgen.Canonicatus † pe- 261
teretur remissoria ad probandam consuetudinem
immemorialem in Regnis Hispaniarum,quod Epi
scopi post Expeditas Bullas absque illarum ostensio
ne in Capitulo prouidebant de Canonicatibus, &
aliis Beneficiis, fuit denegata, quia non dabatur a-
liquis fumus, quinimo testes examinati videban-
tur potius probare contrarium, nempe,quod Epi-
scopi non se intromittunt in administratione Epi-
scopatus, ante præsentationem literarum, & ante
captam possessionem,&c.vt in sequenti † decisione 262
facta coram eodem Domino Bubalo octauo Iunii
1584.

Domini concluserunt denegandam esse remissoriam D. Nicolao de Paredes,quia ex articulis aliqui non sunt releuantes. & aliqui,licet sint releuantes,non tamen datur aliquis fumus,ita vt danda sit remissoria, prout est primus articulus,qui, licet sit releuans in eo,in quo continet consuetudinem immemorialem in Regnis Hispaniarum, quod Episcopi post expeditas Bullas absq; illarum ostensione in Cap. prouiderunt de Canonicatibus, & aliis beneficiis in suis Cathedralib.non tamen datur aliquis fumus,quinimo testes examinati videntur potius probare contrarium,nempe,quod Episcopi non se intromittunt in administratione Episcopatus ante præsentationem literarum , & ante captam possessionem, & quod,quando volunt capere possessionem,præsentant literas Apostolicas Capitulo,quod pariter dicendum est in quarto articulo,in aliis vero dum D.Nicolaus articulat,quod in Regnis Hispaniarum promoti ad Episcopatum non possunt capere possessionem, absq; mandato serenissimi Regis Catholici eius propria manu subscripto, & quod propter infirmitatem serenissimi Regis de illo tempore Reuerendissimus D.Archiepis.nõ potuit obtinere d.mãdatum,licet plures fecerit diligentias,D dixerunt hoc non releuare 1.quia,quamuis infirmitas serenissimi Regis posset impedire adeptionem possessionis Archiepiscopatus non tamen impediebat, quominus D.Archiepiscopus præsentaret literas Apostol.Cap.saltem illas decretas Cap. non ad effectum capiendi possessionem,sed tamen notificandi Capitulo,quod literæ erant expeditæ, & quod non stabat per ipsũ quominus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus,nec dicatur,quod non erat sibi permissum ostendere literas absque beneplacito Principis , quia , quemadmodum potuit Dominus Archiepiscopus deputare Vicarium ante adeptionem possessionis , prout deputauit , ita etiam

cen-

consendum est potuisse exhibere literas Cap. ad effectum su prædictum. Secundo, mouebantur, quia cum ex dispositione extrauag. iniunctæ de elect. *Episcopi prohibeantur ad eorum Ecclesias accedere, & bonorum administrationem accipere, nisi literis expeditis, & illis exhibitis, hac cōditio tunc dicitur haberi pro completa, quando impedimētum veniret ex facto tertij directo impedientis, secus vero, quando existentia conditionis impediretur per tertium hoc non agentem directo, sed per quandam consequentiam, vt in causa, de qua agitur vbi infirmitas Regis non tendit directo, & principaliter ad impedien. præsentationem literarum, sed potius indirecto, & per quandam consequentiam, vt bene declarat Bart.* in l. in testam, colla. 2. vers. Dñi. habetis de conditin & demonstratio. *quem sequitur Bald.* in l. 1. num. 4. *Alexan.* numer. 4. versiculo limita tamen *Ias.* sub numero 9 *& Decius* n. 11. C de institutione & subst tut. *Socinus* in l. iure ciuili, numero 1. versi. 2. limita. de conditio. & demonstratio. & in d. l. in testamento, sub nu. 12 *neq; applicatur dictum glossa* in d. extrauag. iniunctæ, in verb. non præsumant, *v-*

263 *bi vult, † quod propter impedimentū obitus Papæ Episcopus potest capere possessionem absq; expeditione literarum, tum quia in præsenti litera erant expeditæ, & ex impedimento mandati Regis ob eius infirmitatem non inferuntur, quominus posset d. Archiepiscopus dictas literas exhibere Capitulo, quia impedimentum aderat in adeptione possessionis, non in ostensione literarum, vt supradictum est, tū etiam quia in casu glossa datur facultas Episcopo capiendi possessionem, etiam literis non expeditis propter impedimētū in expedit. literarū, sed si post literas expeditas propter aliud impedimentum Episcopus non adipisceretur possessionem, nihil dicitur in illa glos. & in præsenti seruanda est dictinctio Bart. de qua sup.*

264 Vnde stante d. consuetudine, † quæ est satis rationabilis, non videtur posse administrare, nec conferre promotum, etiamsi sit Cardinalis ante adeptam possessionem, quicquid sit de illo, an Cardinales ligentur dispositione *d. extrauag. iniunctæ*, de quo Bellen. † *de charitatiuo subsidio, qu. 66.* Gomezius *in proæmio regularum, q. 4. n. 9. versic. tertius casus, & decis.* Rotæ in causa Toletana Parochialis de Alcaudete 3. Iulii 1595. supra adducta *c. 1. n. 252.* vbi vide. Et circa d. extrauagantem † iniunctæ videndus est Nauarrus *in ca. accepta de restitut. spoliat. opposit. 8. solutione ex nu. 12.*

265 Secundum dubium est, † an Episcopus, cui datus est coadiutor, possit Beneficia conferre, &c. In quo dicendum est, quod Episcopus, cui ob senectutem, aut ægritudinem datus est coadiutor, confert Beneficia, & non coadiutor, ita Oldradus *consil. 44.* & post alios Domin. *n. 4.* & Francus *3. in cap. 1. §. fin. de clerico agrotante in 6.* Paulinus *de potestate Capituli sede vacante, 2. p. q. 1. numero octauo* Cosmas *in pragmatica sanctione, tit. de collatio. §. cui rei, verb. iurisdictio.* Selua *de Beneficiis 2. par. quæstione 4.* Rebuffus *de nominatio quæstione octaua numero 44 & sequentibus* alias *n. 26.* Corrasius *2. p. c. 4. à num. 9.* Guerrero *in speculo ca. 9* & P. Gregorius *de Benef. c. 39. n. 20. argu. ca. fin. de officio Vicarij in sexto.*

266 Quamuis secus sit † in visitatore, seu administratore Ecclesiæ vacantis dato à Papa vt *in ca. ii cui de electión. in 6. & capite fine. §. fin. de supplenda negligentia Prælatorum eodem libro* Dominicus & Francus *supra.*

Et in vna Legionen. 17. Oct. 1548. † fuit resolutū, 267 quod coadiutor ratione ętatis non possit vnire, nec dismembrare, nec conferre Beneficia, vt per Mandosium *in regula vndecima Cancel. quæstione quinta numero 8.*

Et prædictam ait crebriorem opinionem † Duarenus *de Beneficio libro tertio capite quinto*, quamuis dicat, quod etiamsi coadiutor detur ob senectutē, non videtur Beneficiorum collatio generali concessione non veniat, æquum tamen esse, quod à principio taliter detur, vt Episcopo libera facultas conferendi relinquatur. 268

Et quamuis Thomas † Campeg *in tract. de coadiutore Episc. nu. 10.* dicens, æquiorem sententiam videri cum Alexandrino *in cap. 11. 7 quæstione prima* teneat, quod coadiutor datus sani, vel dementi poterit Beneficia conferre, ne contingat Beneficia diutius vacare: & videtur tenere Gonçalęz *glos. 5. § 9. n. 4. & gl. 23. n. 12.* 269

Quod tamen solum † procedit in coadiutore dato dementi, seu mente capto. qui potest conferre, vt dicunt authores citati, & Flaminius Parisius *de resignat. Benef. libro septimo quæstione 20 à numero 25.* & Quintanaduennas *libro primo Eccles. capite quinto nu. quinto.* 270

Aiunt vero Francus † Cosmas, Rebuffus & reliqui citati eum Ioanne Andrea & Imola *in capite fin. de clerico ægrotante* Lapo & Ancharrano *in d. cap. primo eodem in 6.* quod si coadiutor datus est quoad specialia, Prælatus sanę mentis confert Beneficia de consensu coadiutoris, & Flaminius Parisius *d. quæstione 20. numero vigesimo tertio* ait, quod coadiutor tunc poterit conferre de consensu ipsius Episcopi. 271

Contrarium tamen, nempe quod Episcopus tūc libere † conferat, & non teneatur requirere consensum, vel cōsilium coadiutoris, videtur tenere Oldradus *d. cons. 44.* & cum eo Domin. & Corras. & Guer. *sup.* quod verius existimo, non enim ex hoc, quod Episcopo † sanæ mentis detur coadiutor ob infirmitatem, vel senectutem, interdicitur ei libera administrandi facultas, nisi ibi datur propter certam causā vt timorem dilapidationis, nam tunc exercitium illius causæ, propter quam datus est coadiutor, non erit sine consilio, & assensu coadiutoris, vt *in ca. venerab. de offic. deleg.* Old. *sup. n. 2.* 272 273

Et ita tenet Nau. *cons. 3 de clerico ægrot. n. 4.* vbi docet non posse coadiutorem Episcopi, seu Archiepiscopi conferre Beneficia potente, & volente conferre illa Epis. seu Arch. & nolente, vt conferat coadiutor, quoniam Papa solū dat ei potestatē exercendi iura spiritualia, & temporal. quæ iure vel consuet. pertinent ad coadiutoris offic. & iure non pertinent ad coadiut. offic. ea, quę principalis recte potest, & vult agere per se, & non vult vti coadiut. cons. neq; auxilio, *argu. c. Pontifices, & c. pet. ysti,* & fere omnium aliorum *7 q. 1.* & hanc esse mentem constituentis coadiutorem, & iure diuino naturali debere esse talem iuxta reg. *id q. nostrū est sine facto, & cōsensu nostro tacite, vel expresse auferri nō debet de reg. iur. l. 6. immo in ff cū suis concor-* 274

275 concordan. hæc Nau. qui tamen videtur sentire † posse istum coadiutorem conferre Beneficia non prohibente, seu cootradicente coadiuto, sed hoc est cõtra sopradicta.

276 Tertium dubiom est, † an valeat collatio Beneficiorum facta per Episcopum, seu Prælatum putatinom, qui se gerit pro Prælato sed ex aliquo defectu oon est verus Prælatus, &c.

277 In quo conclusio est, † quod valet collatio per eũ facta ratione publici officii, sicut & alia gesta per eũ ex l. Barbarius ff. de offic. prætor. cui consonat l. 2. C. de sentent. & interlocut. c. infamis 3. q. 7. l. 4. tit. 4. p. 3. & l. 8. tit. 9. lib. 3 recopilationis, Rota decis. 14. de iure patron. in antiquis Lapus allegatione 89. numero 8. 11. & 12. vbi Mandos. Abb. in cap. nihil. de electione n. 12. Selua de Benef. 2. p. quæstione 12. n. 2. Mascar. de probat. conclus. 649. n. 23. & alii.

Quæ conclosio limitatur primo, vt non proce-
278 dat vbi aliquis † est intrusus in Dignitate seu Beneficio reseruato, ratione cuius competit ius conferendi nam tune, licet conferat ratione publici officii Dignitatis non valebit collatio propter decretum irritans in reseruatione positum, quod ioficit titulum, & possessionem, ac afficit totum Beneficium, & quod sequitur ex eo, ita Rota decis. 20. de Præb. in antiq. & 4. eodem tit. in antiquior. Æneas de Falcon. de reseruatio. 4. q. effectu. 26 Simooeta eodem tract. q. 44 & ibi Paulus Granutius, & conducunt dicta infra c. sequen. à n. 20.

279 Quamois contra teneat † Ægid. dec. 66. cuius decisio posset procedere in aliis iurisdictionalibus ex æquitate d. l. Barbarius. non autem in collatione Beneficiorum, quæ est quædam donatio, ca. fin. de offic. Vicarii in sexto cum aliis. & computatur particulariter inter fructus, vt supradictum est capite primo numero 705.

280 Pro quo facit, † quod ex Calder. & Anton. in c. ad probandum de re iudic. adducit Gambarus de offic. Legati, lib. 1 Rubrica qualiter Legatus se gerere debeat, cum Prouinciam est ingressus à n. 16. quod communis error non prodest in his, quæ sunt gratiæ, & præcipue vbi adest decretum irritans, quod ligat etiam ignorantes.

281 Secũdo limitatur, † quod ad hoc, vt valeat collatio, & alia gesta per eum, qui se gerit pro Prælato, seu est in possessione & commoni existimatione alicuius officii, non sufficit communis error eum possessione, sed simul etiam requiritur authoritas Superioris, & titulus ab eo collatus, quamuis inualidus ex aliquo vitio latenti, seu defectu occulto, vt probatur ex d. l. Barbarius, cum concordan adductis, ita Innocentius in d. c. nihil nu. 3. & 4. & ibi Imola 7. Abb. n. 11. & 12. & alii ibidem Bart. in l. actuarios C. de numerar. & actuariis l. 12. idem, seu Bald. in repet. d. l. Barbarius. n. 4. 5. 7 & 8 Bald. ibi in lect. 1. n. 29. & in 2. n. 13. 14 & 18. Angel. n. 2. Ias. 22. & nu. 48. & n. 66. & Ocoscius n. 13. & 28. A. ex. cons. 138. l. 1. Corsetus in singular. vers. error communis, & ibi additio Bart. Socinus reg. 282. fallen. 1. Selua supra Autonius Gabriel. de probat. conclus. 8. n. 20. Mascardus d. conclus. 649. numero 91. & 101. Bæca de decima tutori præstanda. capite 12. numero 3. & 9. Ioannes Gutierrez de tutelis 3. p. c. Aceuedo. in d. l. 8. recopilationis Vgolio. de censur. tabu. 1. capite 2. §. 22. & tab. 2. c. 13. § 4 Nauarrus in c. placuit. de Pœnitent. distin. 6. nu. 177. & 178. & in manu capite nono num. 11. alias 8. Angelus in sum. verb. confessio. 4. num. 12. & verb. pœna quæst. 3. Rosella confessio. 3. numero 41. Tabiena absolutio. 1. n. vlt. Silnes. Confessor. 1. q. 19. Armilla verb. Absolutio, numero trigesimo primo Caietan. in sum verb. absolutionis impedimenta. §. absolutio nonnullis circunstantiis impeditur, & verb. confessionis iteratio. §. confessio sacramentalis quare ex parte confessoris iteranda. Ioannes Medina c. de confessione. q. 22. de confessione confessori excommunicato scienter facta, Palatio in 4. distinctione 17. disputatione octaua Aragõ. 2. 2 quæstione 60. articulo 6. Ludouicus Lopez instruct. conscientiæ. 1. tom. c. 38. vers. iteranda est confessio, Enriquez in sum. l. 6. c. 6. § 2. in glos. litera E, & capite 7. §. 2. & l. 11. c. 3. §. quarto & libro 13. capite 7 §. 6. Vega in summa 1. parte capite 36. casu 44. P. Ledesma in summa 1. parte de pœnitentia capite 13. 3. dubio Açor. in institutio. moralibus l. 5. capite 8. q. 2. Thom. Sanchez, qui plures alios refert de matrim. l. 3. disputatione 22 quæst. 5. num. 49 & nooissime Suarez quinto tomo de censuris dispucatione secunda sectione quarta numero secundo, & disputatione decimatertia sectione 1. n. 31.

Quamuis Bartholus in lectura d. legis Barbarius, † & 282
alii multi, quos referunt Tiraquellus post leges connubiales glos. 8. n. 153. & Thomas Sanchez ibi n. 48. teneant sufficere communem errorem cum possessione officii, & nouissime Moria. in emporio iuris titu. 11. qu. 2.

Nec obstat l. prima C. de testament. quia loquitur † 283
in actu testis, qui de sui natura non desiderat authoritatem Superioris Bart. in d. rep. l. Barbarius sub n. 5. & Ias. ibi n. 51.

Et requiritur titulus non à quocunque Superio-
re collatus, † sed à legitimo Superiore habente alias 284
potestatem illum conferendi, ita Bald. in d. l. Barbarius. 1. lect. numero 29. & ibi Ias. numero 48. Bertrandus cons. 128. vol. 1. Ant. Gabr. d. concl. 8. n. 20. & vlt Mascar. supra n. 86 92. & 95. Aceuedo d. libro octauo sub numero 17. verb. le fuesse otorgado, Iacobus Sbrotius de Vicario Episcopi l. 3. q 24. & Thom. Sanchez, qui alios refert sup n. 50. & seq.

Et fuit resolutum † in causa Abulen. Parochialis 285
5. Iun. millesi. quingentesi. oonagesi. quinto coram D. Orano. vt in sequenti decisiooe. Ecclesia Abulen. Pastoralis solatio destituta, Capitulum prætendebat competere ius sibi prouidendi de Beneficiis ad collationem Episcopi pertinentibus, & cum per obitum Fabiani Vazquez Parochialis Ecclesia de la Calçada vacasset, deputauit Vicarium, qui illam Nicolao Garcia contulit, verum, quia ex potestatis defectu fuit prouisio declarata nulla, Nicolaus productis aliquot collationibus præmisso modo factis, allegauit legem Barbarius. ff. de officio prætoris, & obtinuit dubitari, an eius dispositio intraret, Domini vero vnanimiter negatiue responderunt, quia, licet lex Barbarius habeat locum in spiritualibus versantibus circa iurisdictionem Abbatis. In capite secundo de Presbytero non baptizato. additio ad Corsetum

tam in singulat. versic. error communis. *cum relatis per Gabr.* conclus. 8. num. 36. de probatio. *& collatio sit iurisdictionis Abb.* in cap. cum olim, num. 6. de maior. & obedient. *Lapus* allegat. 89. num. 12. *Rota* decis. 14. de Iure Patron. in antiq. *Crescen.* decis. 178. *alias* 16. de probatio. *tamen secus est, quando inhabilitas est in potestate creantis, ita quod ab illo non possit remoueri vnde cum Capitulum sede vacante non possit Beneficia conferre.* cap. 2. ne sede vacante capit. 1. §. si vero eodem titul. lib. 6. *Gemin.* in c. 1. sub num. 4. de maioritate, & obedientia, lib. 6. *sequitur, quod nec poterit deputare Vicarium, qui occurrente illorum vacatione de eis disponeret, nam* lex Barbarius. *vltra communem reputationem, errorem, & quasi possessionem, requirit authoritatem Superioris, atque ita facultatem Capituli deputantis Vicarium ad effectum, vt possit ipsum habilitare, ad collationes faciendum, alias actus per eum facti nedum corruunt ex defectu ipsius, sed quam maxime causa efficientis, Bald.* in l. 2. num. 9. C. de sententiis, *nihilq; communis opinio, error, & quasi possessio operantur* Dd. in l. Barbarius, *& ibi Iason* num. 49. *Alex.* cons. 138. num. 7. lib. 1. *in terminis Vicarij Paris.* cons. 136. num. 7. lib. 4. *Ferretus* cons. 8. num. 3. cons. 9. per totum, & cons. 69. num. 13. *Bertrand.* 12. lib. 1. *sed tanto minus ex quo deficit nedum titulus etiam putatiuus, ad cuius acquisitionem requiritur antiquitas temporis, Aymon.* de antiquitat. tempor. part. 3. num. 12. *sed etiam error fuit valde supinus, cum, vt ostensum fuit, habeat resistentiam iuris communis Gabr.* d. conclusion. 8. num. 31. *per quam fuit Capitulum in mala fide, Rota.* decis. 7. de iure patron. *in nobis Calderic.* cons. 13. eodem tit. *ex qua non datur acquisitio, quasi possessionis, Abbas* in cap. nihil, num. 11. de elect. *Alex.* cons. 75. num. 44. libro 4. *Aymon* cons. 134. num. 15. & 16.

Nec hic quicquam facit bona fides habentis titulum à non legitimo Superiori, quia non agitur de acquisitione fructuum, quidquid velit Pacian. *de probat. lib. 2. c. 31. à n. 81.*

286 Vnde infertur, † quod quando est vitium, seu defectus non in materia, id est, in persona electi, seu prouisi, sed in forma eo, quod forma præscripta non sit seruata in electione, seu prouisione, communis error nihil operatur, nec valent gesta per illum, quia est defectus in fundamento, & radice, & deficiente forma, quæ dat esse rei, deficit titulus, ita Bart. *in d. l. Actuarios. num. 3.* per text. ibi Albert. *in*
287 *d. l. Barbarius, num. 12.* & ibi Ias. *num. 51.* Corsetus † *supra.* Anton. Gabr. *num. 45.* Mascard. *num. 50. 85 & 94.* & Thom. Sanchez *d. quæst. 5. num. 53.* qui cum Ioann. And. *in d. cap. nihil. num. 28.* vbi Innoc. *num 4.* & Ancharan. *ad fin. quæst. 4.* id intelligit, nisi electioni, in qua est vitium formæ, accedat legitimi Superioris confirmatio, ea enim titulum coloratum confert, dum electionis vitium communiter latet.

288 Nec huic illationi contradicit, † quod cum Baldo *in d. l. 2. C. de sententiis, interlocut. ad fin. & in l. ad testium. §. 1. ff. de testament.* & Alexand. *d. consil. 138. numero 7.* dicunt Iason *num. 22.* Anton. Gabriel 14. & Mascardus *65. vbi supra,* quod communis error faciat ius non solum quando vitium est in persona, sed etiam in solemnitate, vel in causa materiali, quia loquuntur de vitio in solemnitate in terminis *dict. leg. 1. C. de testam.* nempe in testibus adhibitis in testamento, qui reputabantur idonei, &c. vt apparet ex ipso Baldo, & Iasone, &c.

Nec etiam huic illationi obest † quod ait Morla. 289
titulo 2. quæstione 26. num. 17. quod in *dict. leg. Barbarius.* fuit etiam defectus formæ iuxta doctrinam receptam Baldi *in l. 1. 7. oppositione C. qui admitti,* qui docet, quod omnes qualitates, quæ requiruntur in persona ad aliquem actum, requiruntur pro forma iuxta. *l. si quæramus de testament. l. si quis mihi bona. §. iussu. ff. de acquirend. hæred* vnde, cum in Barbario Philippo detur *in dict. l. Barbarius.* inhabilitas personæ, fuit consequens defectus formæ, cum nulla ratio differentiæ reddi possit, ex quo tenet contra dictam sententiam, & intellectum *dict. leg. actuarios,* respondetur enim *in d. l. Barbarius.* esse defectum formæ late sumptæ, non proprie, vt agitur in proposito.

Sed nihilominus ista † illatio patitur difficulta- 290
tem, primo, nam durum videtur, quod non valeant gesta ab eo, verbi gratia, qui est in possessione Parochialis authoritate Superioris, & pro Parocho communiter reputatur, in cuius tamen prouisione non fuit recte seruata forma Concilij, & constitutionis Pij, vt sæpissime accidit, & accidere potest, quamuis quoad ipsum prouisum non præbeat titulum etiam coloratum, vt in dicta constitutione.

Secundo, quia † non attinet ad subditos, scire 291
an sit seruata forma, vel non, imo debent in dubio præsumere pro Superiori, vnde militat in hoc casu eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona.

Tertio, quia inde sequeretur, † quod gesta per 292
prouisum à Papa per surreptionem, quæ reducitur ad defectum formæ, non valerent, & quod gesta per eum, qui simoniace obtinuit Beneficium, in quo est quasi defectus formæ, etiam non valerent, quo tamen casu contrarium dicit Innoc. *in d. c. nihil num. 4.* Enriquez *d. lib. 13. cap. 7. §. 6. in gloss. litera B.* & Suarez *4. tom. de Pænitent. disputat. 26. sectione 6. numero 7.*

Vnde probabile videtur † valere gesta per eum 293
qui habet titulum à Superiori, licet nullum ex defectu formæ, sufficereque authoritatem Superioris qualem cum errore communi, & quasi possessione, vt videtur tenere Bald. *in Margarita verb. Episcopus secundo,* vbi ait, quod Episcopus, licet non sit Canonice consummatus, tamen valent gesta ab eo, & sufficit hoc solum, quod sit consummatus, nec exigitur, quod Canonice propter communem vtilitatem, & communem errorem, vt *dict. l. Barbarius,* &c. & post Bertachinum *de Episcopo. 3. parte 2. principalis 3. libro 18. quæstione.* Lambert. *de iure patron. 3. parte 2. libro quæstione 2. artic. 13. num. 4.* qui ait, quod si confirmatio, seu institutio esset facta ex errore ex persona confirmantis, vel instituentis, vel aliter non sit facta Canonice, est distinguendum, quod aut est error communis pro confirmatione, seu institutione, & valebit, aut non est error communis, & non valebit.

Quamuis Lambertus in præsenti † videtur di- 294
cere, quod ipsa confirmatio, seu institutio facta

non Canonice, & sic non seruata etiam debita forma, valeat stante errore communi, quod non videtur verum.

295 Nec obstat *d. l. actuarios*, † quia, vt inquit Bartol. *in dict. leg. Barbarius in lectura. num. 6.* loquitur de certis exactoribus, seu receptoribus pecuniæ publicæ, qui sine licentia Principis hoc non possent, & *lex Barbarius* non habet locum, nisi in iurisdictionalibus, Baeça *numero 9.* & Ioannes Gutierrez *supra*.

296 Præterea illa verba, † *vt consueuerat* non denotat solemnitatem seruandam in ordinatione actuariorum, quicquid ibi velit Bart. sed esse consuetudinem antiquam illos ordinari à Principe, alias illa lex daret formam principi, cum tamen par in parem non habeat Imperium.

297 Vnde non loquitur de defectu † formæ, sed potius de defectu tituli, sicut etiam *lex in tit. Cod. de diuersis officiis, libro 12.* omissa explicatione Morlæ, *dict. tit 2. quæstion. 26. num. 17. & dict. tit. n. quæstion. 2. num. 5.*

298 Declaratur autem ista limitatio, † vt non procedat quando per decennium quis se gerit pro habili, seu pro tali, nam tunc non requiritur alius titulus, Saliretus *in dict. l. Barbarius*, & Anton. Gabr. *supra numer.* 8. licet contradicat Pacianus *supra numer. 58.*

299 Et ratio est, † nam ex possessione decennali præsumitur titulus Bald. *in l. 1. num. 14. Cod. de fideicomm.* Felin. *in cap. 1. num. 18 de fide instrument.* Cassad. *decis. 2. de causa possess.* Sarnen. *in regula de triennali. quæstione vigesima sexta.* Caputaquen. *decisione 353. parte 2. & 314. parte 3. numero 1.* Antonius Gabriel *numero vigesimotertio & vigesimoquarto.* & Mascardus *numero 48. supra.* & Rota in vna Salamantina Parochialis, sine Beneficij 15. Nouembris 1593. coram Domino

300 Orano, in qua fuit resolutum, † quod *Possessio decennalis Beneficij suffragatur pro titulo colorato, iuncta vero triennalis subsequens producit effectum regulæ de triennali* Cassad. decis. 8. super regulis. *Sarnen.* d. quæst. 26. &c. *& quod ita gratia, si neutri, verificari non potest quoad non ius illius possessoris, &c.*

Quam tamen declarationem intellige, quando 301 non constat de contrario, † nempe de defectu tituli Caputaquen. *d. decis.* 314. *num. 2.* nec ius resistit, nam tunc ex decennali possessione non præsumitur titulus etiam coloratus, Caputaquen. *d. decision.*

302 *353. numero 2.* † & 310. *parte 3.* Puteus *decisione 371. lib. 1.* Guidobonus *decisione 135.* Probus ad Monachum *in cap. si à sede de Præbend. in 6. numero 2.* quicquid dicat Francus *in cap. ad decimas de restitutione spoliat. in 6. numer. 8. vers. 4. limita*, & cum eo Rota *decisione 28. 5. limitatione, & decisione 534. numero 7. parte 1. diuersorum.*

303 Et lex Barbarius non habet locum, † quando ius resistit, Mohed. *decis. 5. de appellat. n. 3. ad fin.* Rota *decis. 1131. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & in illa Abulen. supra adducta. *num. 285.*

304 Et procedit in errore † circa factum secus in errore circa ius, vt cum Federicum *cons. 112.* & Franc. Niconitio *in rep. Rubrica ff. de noui operis nunciat. num. 224.* docet Mascardus *supra numero* 100. & ita Caietanus, & alij supra loquuntur expresse de errore facti.

Vnde conuinci videtur, † quod aliqui dicunt, 305 quod quando est opinio probabilis, quod quis est legitimus minister, & habet iurisdictionem, licet illa in re non sit vera, valent gesta per illum ex *d. leg. Barbarius*, quia probabilis opinio sufficit, ad communem errorem, & existimationem, titulumque præsumptum, Enriquez *in sum. lib. 5. cap. 14 §. 3. & 4.* Suarez *vbi proxime*, & Thom. Sanchez *disput. 20. num. 4. & dict. disputation. 22.* nisi conuinci in quam videtur.

Nam in præsenti non est † error in circa factum 306 sed circa ius, & quamuis error iuris dubij æquiparetur errori facti, vt infra *c. seq num. 88.* tamen iste non est error communis populi, vt requiritur per legem Barbarius, sed error sapientum, & deficit etiam authoritas Superioris.

Nisi dicas, † quod dubium seruit de titulo, & etiam 307 lam bona fide, Puteus *decis. 15. lib. 3.* Cæsar. de Graffiis *decis.* 10. *num.* 7. & ad communem errorem binus actus sufficit, Anton. Gabriel. *supra num. 2.* Et fuit dictum in Cremonen. pensionis de anno 1582. quæ habetur *1. part. diuersorum decis. 715.* & contra illud d. tum tenet Nunno *3 parte quæstione 60. art. 8. circa fin.*

Secundo declaratur dicta † limitatio, vt sufficiat 308 titulus coloratus, qui sufficeret ad effectum restitutionis in spolio Beneficij, & sic gesta per prouisum ab inferiori, cui ius commune resistit, qui tamen erat in quasi possessione conferendi, valebunt, cum illa quasi possessio etiam semiplene probata sufficiat pro colore tituli in spolio, Mohedan. *decis. 9. de restitutione spoliatorum.* alias 136. Rota *decis.* 1134. *libro 3. part. 3. diuersorum.* Pontanus *de spolio. lib. 2. numer. 146.*

Et similiter † etiam valerent gesta per prouisum 309 à Vicario, quando collatio est adminiculata cum aliquali probatione potestatis Vicarij, nam tunc tribuit titulum coloratum. Ægid. *decis. 5.* Cassad. *8. num. 5. de restitut. spoliat.* Caputaquen. *136. part. 1. & 311. part. 2.* & Mohed. *3. de officio. Vicarij in fin.* Sarnen. *de triennali. quæstione vigesima septima tertio casu.* & Pontanus *supra.*

Tertio limitatur dict. conclusio, † vt non valeat 310 collatio, nec alia gesta in fauorem scientium impedimentum, Alberic. *in dict. leg. Barbarius, num. 22.* & ibi Iason. *num. 65. in fin.* Roman. *singul.* 750. & Corsetus *supra.* Milis *in repert. verb. error communis*, Socinus *supra, fallent. vltima.* Felinus *in cap. Rodulphus, numero quadragesimo de rescript.* Tiraquellus *supra numero 159.* Gregorius Lopez *dict. leg. 4. partita, glossa vltima.* Anton. Gabriel *num. 30.* & Mascardus *à num. 36. vbi supra.* Flamin. Paris. *de resignatione Benef. lib. 7. q. 24. num. 48.* Vgolin. *d. cap. 11. §. 2. numero 2.* & Açor *supra.*

Quamuis Thom. † Sanchez *dict. disputatione 22.* 311 *quæst. 4.* teneat mero iure valere, esse tamen retractanda in odium illorum, cum Antonio de Butrio *in d. cap. ad probandum de re iudicata numero vndecimo.* & ibi Abbas *numer. 15. & 16.* Imola, 6. Felin. 8. Alexand.

zau. de Neuo. 27. Socino reg. 210. fallentia 1. Bertach. *in reper. verb. collatio sub num. 70. verf. collatio Beneficij, & alin.*

312 Quam tamen limitationem † intelligo, quando scienti potest imputari culpa in adeundo illum iudicem, seu Prælatum, quem scit non esse verè talem, secus, quando nõ est, quod imputetur illi, quia forte alias non posset commode consequi iustitiam vel id, ad quod petendum ius habet, cum tunc cesset odium illius, &c. Thomas Sanchez *dict. quæst. 4. num. 45. in fin.* & facit quod de tyrannorum legibus, & iudicio tradunt Victoria *in relectione de potestate ciuili, numero* 23. Magon. 22. *quæstion.* 60. *articulo* 6. *vltimo dub.* & ibi Salon. *prima controuersia*, & Bannes *dub.* 2.

313 Nec procedit hodie ista limitatio, quando † impedimentum est excommunicationis non denuntiatæ, seu notoriæ, attenta *extrauagant. ad euitand.* vt dicetur infra.

314 Quarto limitatur, † vt non procedat in collatione, seu electione, & alijs, quæ geruntur iure priuato, seu ratione priuati offic j, vt collatio, seu electio spectans ad Capitulum, quæ, licet ad ipsum Capitulum pertineat ratione publici officij, tamen ad singulares Canonicos pertinet ratione Canonicatus, & officij priuati, & sic facta ab excommunicato etiam occulto non valet, ita Innocent. *in cap. cum dilectus de consuetudine, & in cap. consultationibus. de iure patron.* & ibi Abb. *num. 6. & 7. & in cap. veritatis de dolo & contumacia, num. 47.* Felin. *in d. c. Rodulphus circa fin.* Domin. *in cap. 1. num. 16. de rescript. in 6.* Ægid. *decis. 66.* Selua. 3. *part. quæst. 4. vers. 4 pro ista numer.* 21. Rebuff. *in concord. titulo de excommunicatis non vitand. vers. collatio etiam, & sequentibus, & in cap. postulastis de clerico excommunicato. num* 90. P. de Baysio *in directorio electionum. cap. 9. 1. parte numer. 4.* Couarruuias *in cap. alma mater. 1. parte. §. 7. num. 9.* Anton. Gabr. *numer. 26.* & Mascard. 45. *vbi supra.* Sairus *de censuris lib. 1. cap. 5 num. 35.* & plures relati per Thom. Sanchez. *d. disputation. 22. num. 26.* Eman. Rodrig. 1. *tom. cap. 104. num. 1.*

315 Circa quod, vide † Innoc. *in cap. illa de electione.* & Abb. *ibi & in cap. fin. de procuratoribus & in cap. cum super, de officio delegati num. 11.* Rebuff. *d. tit. de excomm. non vitand. versiculo imo si inter omnes*, P. de Baysio *dict. cap.* 9. Cuchum *in institutione maior. lib. 4. titulo* 1 *à num.* 117. Vgolinum *dict. tab. 1. cap. 11. §. 1. & 2* & nouissime Suarez, qui rectè *d. 5. tomo. de censuris disputation. 14. sect. 2.*

316 Vnde etiam præsentatio facta à patrono excommunicato † etiam occulto, est nulla, quidquid dicat Doctor Frechill. *de excommunic. 5. artic. 2. part. num. 6.* & consequenter, etiam quicquid dicat, Suarez *dict. disput. 14 sect. 2. n. 31.* Institutio ad illam facta Couarr. *d. §. 7. num. 9.*

317 Quod tamen accipiendum est in præsentatione facta à patrono Ecclesiastico, † nam facta à patrono laico etiam publico excommunicato valet, Rota *decis. 1. de institutio. in antiquis. & 2. de iure patron. in antiquis & antiquioribus.* Rochus *de iure patronat. verb. competens, quæst. 8. num. 22.* Rebuffus *d. titulo de excommun. non vitand. vers. excommunicatus etiam, & in dict. cap. postulastis, numero* 104. vbi dicit communem, Gomez in *de expectatiuis, num. 60.* qui ait se præsente tenuisse Rotam in vna Camoren. de anno 1533. Vgolinus dicens communem *dict. cap. 11. §. 2. num. 13.* Zerola *in praxi Episcopali prima parte verbo Beneficia. §. quinto, tertio dubio, & verbo excommunicatio causa formalis* 8. *dubio.* & Sairus, *libro secundo, capit. 6. numero* 8.

318 Quamuis contra teneat † Lambert. *1. part. 2. libro quæstione 2. artic. 2. & 3. parte 1. libro quæstione 3. artic. 4.* Couarruuias *dict. num. 9.* & Frechilla *supra numero 7.* & etiam Selua *num.* 19. cuius ratio, quod præsentatus incurrit excommunicationem, communicando cum patrono excommunicato tollitur, nam non est necessaria talis communicatio in præsentatione, & præterea potest absolui ante institutionem, nec excommunicatione cum illo, incurreret excommunicationem, nisi ille esset excommunicatus denuntiatus, seu notorius clerici percussor, &c.

319 Verum est tamen † posse Episcopum non admittere præsentationem factam à patrono laico, quem scit esse excommunicatum, cum ille male faciat præsentando, licet non sit denuntiatus; & si esset denuntiatus deberet illam repellere alias peccaret saltim venialiter propter communicationem, cum illo, & consequenter si alias legitime non præsentaret infra tempus datum ad præsentandum daretur deuolutio. vt rectè ait Suarez *d. sect. 2. num.* 28. illa tamen semel admissa sine scienter, siue ignoranter teneretur præsentatum instituere, cum præsentatio patroni laici excommunicati sit valida, vt diximus, & sic ex ea sit ius quæsitum præsentatio. † Vnde etiam conuincitur, quod Bertachinus *de Episcopo 1. lib. 3. part. quæst. 32.* cum Baldo *in margarita verb. excommunicatus occultus*, dicit, requiri excommunicatum esse publicatum, ad hoc vt non possit eligere, seu præsentare, cuius dictum Lambert. *d. art. 2. num.* 8. male etiam ait procedere, vt requiratur publicatio ad effectum annullationis actus, sed si contra præsentantem, seu eligentem excommunicatum, per aliquem opponeretur, & probaretur illum esse excommunicatum, repelleretur ab ipsa præsentatione, seu electione, per text. *in capitul. pia de exception. in 6. & in capitul. intelleximus de iudicijs.* 320

321 Et procedit d. limitatio etiam stante *d. extrauag. ad euitanda de excommunicat. non vitand.* † vt explicat Couarr. *supra* quamuis contra teneant Vgolin. *dict. §. 2. num. 12. & 13.* & Suarez. *d. disput. 14. sect. 2. num. 18. & 30.*

322 Sed in præsenti se offert difficultas, an hodie stante ista extrauagante, collatio facta ratione † publici officij ab excommunicato non occulto, sed publico non tamen notorio, aut denuntiato, vt *in d. extrauag.* sit valida.

323 In qua difficultate Vgolinus *d. c. 11. §. 1. num. 2. & §. 2. num. 2.* tenet esse validam, † & Sairus *d. cap. 6. num. 3.* & Suarez. *d. disputat. 14. sect. 2. num. 3.* quod etiam videtur tenere Gomezius *d. n. 60.* & Couarr. *d. n. 9.* & Eman. Rodr. *supra.*

324 Mihi tamen verius † videtur contrarium, & ratio

tio quæ me mouet est. Nam licet verum est, quod acta à iudice excommunicato publico, non tamen denuntiato aut notorio, saltim clerici percussore, ad instantiam, & petitionem partis sint valida, etiamsi pars sciat, eum esse excommunicatum ex d. extrauaganti ad euitanda ex qua non tenemur vitare huiusmodi excommunicatum Felin. *in dict. capit.* *Rodulphus. numero* 40. *& in d. cap. ad probandum. num.* 8. Couarr. *d. §. 7. num. 9. & §. 6. præcedenti. numero* 8. Nauarr. *in man. cap. 9. numero* 7. Ioannes Gutierrez *Canon. quæst. libro 1. cap. 1. num.* 53. 76. & 79. Vgolin. *d. §. 2. num.* 2. Salon. *22. quæst. 67. art. 1. 3. controuersia.* Toletus *in summ. lib. 1. cap. 13. 4. effectu.* Thom. Sanchez *d. disput. 21. num. 32. & 43.* Sairus. *d. lib. 1. cap. 5. num. 35. & lib. 2. c. 6. num. 3.* & Suarez *d. disput. 14. sect. 1 à num. 11.* & alij.

Tamen acta ex officio à iudice excommunicato
325 publico, † licet non denuntiato, nec notorio non valent, etiam stante d. extrauagante, quæ in hoc nihil innouat, & sic ius antiquum de quo *in dict. cap. ad probandum.* remanet in suo robore, & collatio Beneficiorum, fit ex officio, etiamsi præcedat petitio alicuius, nam cum collatio sit donatio quædam, & liberalitas, vt dictum est, *n.* 279. petitio nihil aliud est, quam interpositio precum, vt ei fiat donatio, & in eum exerceatur illa liberalitas.

326 Et ita potest præcedere decisio, † in causa Asisien. Canonicatus 25. Iunij 1599. coram Domino Gipsio in qua fuit resolutum. *Collationem factam ab Episcopo suspenso à collatione Beneficiorum, ex eo quod Beneficium vacans per resignationem, contulit consanguineo resignantis, ex* constitutione 58. *Pij V. esse nullam, & sic esse iustificatam gratiam Fabri, qui impetrauit dictum Canonicatum ab Episcopo prouisum narrando illum esse suspensum à collatione, qui tamen non erat suspensus denuntiatus.*

327 Et de regula † se materia *dict. legis Barbarius.* vltra ordinarios, & repetentes ibi, Socinum, & alios supra relatos vide Cotam *in memorabil. verbo opinio communis.* Tiraquell. *d. gloss.* 8. *post leges connub.* Portium *libro 2. regularum conclusione 11.* late Antonius Gabriel. *d. conclus.* 8. *de probatio.* & Mascardum *d. conclusione* 649. Ferretum *cons.* 8. & 9 Gregorium Lopez Maderam, *in suis animaduersionib. iuris ciuilis c. 6.* Morlan. *d. tit. 2 quæst. 26 & d. titul. 11. quæst. 2.* Thom. Sanchez *d. lib. 3. de matrimon. disputation* 22. vbi late, & bene, & alios quos referunt Alfan. *in collat.* 199. Pichard *in §. sed cum aliquis, n. 6. instit. de testam.* Caravita Bottis, & nouissime P. Brosseus in remissionibus ad *hanc l.*

328 Quartum dubium † est an valeat collatio facta ab Episcopo, seu prælato, qui commisit aliquod crimen ob quod ipso facto, & ipso iure priuatus est prælatura, puta quia incidit in hæresim iux. dicenda infra *11. part. cap. vlt.*

329 Et dicendum est † valere, cum priuatio est occulta, quamdiu enim toleratur in officio, nec priuatio est notoria, rata esse debent, quæ ab eo interim geruntur ex d. l. Barbarius, ita Butrius *in dict. cap. nihil de electione, numero* 32. & ibi Abb. *numero* 12. Iason *in dict. leg. Barbarius, numero* 52. Selua *dict. 2. part. quæst. 12. num. 2.* Corral. *2. part. cap. 4. n. 13.* Gregorius Lopez *in l. 21. tit. 4. parte 1. verbo no lo puede, & ibi,* Humada *in additione, numero 1.* Nauarrus *in cap. placuit de pœnitentia distinctione 6. numero 179. & in man. capit 9. numero 11.* alias 8. *& consilio 1. de officio ordin.* Vgolin. *d. tab. 1. cap. 2. §. 22. numero* 4. Angel. Rosella, Tabiena, Silues, Armilla, Aragon, & Ludou. Lopez *vbi supra,* & Enriquez. *dict. lib. 6. cap. 7. § 2. in gloss. litera G. & libro 11. capit. 3. §. 4. in glossa litera I. & lib. 13. cap. 7. §. 6 in gloss. litera B* Açor *d. lib. 5. cap. 8. quæst.* 2. & Thomas Sanchez. *dict. disputation. 22. quæstion. 6.* qui alios citat.

Quamuis † Albericus *in dict. leg. Barbarius, num.* 330
27. & ibi Iason *num.* 62. dicant conclusionem *d. l. Barbarius.* non procedere in hæretico, quia licet communi opinione reputaretur fidelis, tamen ab eo gesta non valent.

Sed contrarium ibi tenet Baldus 1. *lectura numero* 30. Abbas, Selua Corras. Vgolin. Angel. Rosella, Tabiena, Silues, & Lud. Lopez *ibi*, qui loquuntur in hæretico, & Bursatus *cons. 24. lib 1.* & Thom. Sanchez, qui alios refert. *dict. disputatione 22. quæstione 3. numero* 37. quem vide, & Pacianus *supra numero* 90.

Et pro dicta conclusione facit, quod ex Ioanne
Andreæ *in regula* † *mora. libro 6. in mercurialib.* tra- 331
dit, Gambarus *d. lib. 1. Rubric. qualiter legatus se gerere debeat cum Prouinciam est ingressus, numero 15.* quod gesta ab eo, qui olim habuit titulum, & authoritatem à Superiore tolerantur, licet tempore quo agit authoritatem, non habuerit, & quod tradit Couarruuias *pract. quæst. cap. 19. numer. 5. conclusione 5.*

Faciunt etiam, quæ de excommunicato conferente tradunt † Abbas *in capit. veritatis de dolo &* 332
contumacia, à numero 42. & Felinus, *in dict. cap. ad probandum de re iudicata, numero* 6. Couarruuias *in d. cap. alma mater, prima parte §. 7. numero 9.* Anton. Gabriel. *de conclusione 8. de probation. num. 9.* Vgolin. *de censuris, dict. tab. 2. cap. 11. §. 1. & 2.* Iacobus Sbrotius *de Vicario Episcopi lib. 13. quæst 17.* & Sairus *de censuris libro 1. cap. 5. numer. 34. & 35. & libro 2. cap. 6. numero 1. & 3.*

Et ampliatur dicta conclusio, vt procedat etiam-
si Episcopus, † seu Prælatus esset accusatus de dicto 333
crimine, *cap. nouuit 8. quæstion. 4.* Abb. supra Bertachi. *in repet. verb. error communis. vers. 2.* & Corras. *d. cap. 4. num. 13.*

Sed in contrarium facit limitatio ad legem Bar-
barius, † quam tradit Bart. *in tract. de tirannia. quæst.* 334
11. num. 36. vbi docet, quod quando sit processus, ex quo ferenda venit sententia declaratiua, vt quia fecit aliquod delictum, propter quod ipso iure priuatus est iurisdictione, vt in hæretico, vel dicitur seruus, vel infamis, tunc gesta post processum inchoatum non valent, vt *l. 1. C. de testam. in fi.* ibi, *nec quisquam eis vsque adeo status controuersiam mouerit. l. quæsitum. 1. ff. qui & a quib.* secus si esset priuandus per sententiam, tunc interim gesta per eum valent, & sequuntur Ant. Gabr. *d. conclus. 8. num.* 39. & Mascard. *d. conclus. 649. n. 80. & 81.*

Verum de hac limitatione merito dubitat † Ia- 335
son. *in dict. leg. Barbarius, numero* 70. nam in præsenti con-

concurrunt titulus, & quasi possessio, cum errore communi, seu tollerātia ac publica vtilitas propter quæ acta sustinentur ex *dict. l. Barbarius*, vt per Iason. *ibi, num. 20. & 22.* &c. Vnde dicta limitatio Bart. non
336 videtur tenenda. Nec obstat *d. l. 1.* nam † diuersa est ratio in specie illius in qua non concurrit titulus, nec agitur de officio publico.

337 Nec etiam † obest *d. l. quæsitum*, tum quia non loquitur in officio publico, tum etiam, quia loquitur de manumissione, quam vti alienationem non potest facere, quia commisit crimen læsæ maiestatis, non solum ex quo accusatus est, sed etiam ex quo commisit illud delictum, per quod incurrit ipso iure pœnam confiscationis bonorum. *l. fin. C. ad l. Iuliam maiestatis.*

338 Secundo ampliatur, † vt procedat, etiamsi Episcopus, seu Prælatus esset depositus per sententiam, seu lata contra eum sententia declaratoria, si ab ea appellauit, nam pendente appellatione non prohibetur fungi honoribus suæ Dignitatis, Episcopaliaque iura exercere, & qui prouocauit non dicitur condemnatus, gloss. *in cap. sæpe verb. rata, de appellat. & in summa.* 8. *quæst.* 4. & sequuntur, Abb. dicens communiter approbari à Doctoribus *in d. cap. sæpe. num.* 15. & ibi Francus *à num.* 32. idem Abb. *in cap. omnipotens de accusatio. num.* 3. & ibi Felin. *n.* 1. & Cortas. *d. 2. part. cap. 4. num. 14. & 3. part. capit. 6. numero 9.* & conducunt dicta infra. 11. *parte capitul.* 3. *articulo* 91.

Secus si non appellauit, vel alias sententia trans-
339 ijt in rem iudicatam, † nam tunc ab eo gesta non valent, vt ex citatis constat; quamuis sententia solū esset declaratoria criminis, quæ sufficit, cum pœna, seu priuatio imponitur ipso iure, nec est necessaria sententia priuatoria, seu declaratoria pœnæ, quidquid dicat Pacianus *d. l. 2. cap. 22. n. 14.* contra quem tenet additio Calleti *ibi litera* C. licet secus sit, vbi priuatio non imponitur ipso iure, vt *in dict. cap. 3. à num. 97.*

CAPVT V.

De possessore iuris conferendi.

SVMMARIA.

Sufficit eum qui confert Beneficium, esse in quasi possessione iuris conferendi, licet apud eum non sit proprietas, nam collatio præsentatio, vel electio ad eum pertinet, qui est in quasi possessione horum iurium, cum sint fructus eorum, qui ad possessorem bonæ fidei spectant non ad Dominum, & consequenter prouisus a possessore præfertur prouiso à proprietario à numero primo.

Indultum Cardinalis Ordinarij collatoris de conferendis Beneficiis suæ Diœcesis, seu ad collationem suam de iure spectantibus, non comprehendit Beneficia, in quorum possessione conferendi alius erat. num. 5. sicut non capit Beneficia, ad collationem inferiorum spectantia, etiam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis expressa mentio, n. 6. quia non auget indultum iurisdictionem ordinariam, sed illam præseruat num. 7. nec tollit optionem, num. 8.

Sufficit quem esse possessorem iuris patronatus, in consequentiam, & non principaliter, vt possit valide præsentare, & sic bonæ fidei possessor Castri, seu Villæ vel Comitatus, ratione cuius competit ius præsentandi, ad Ecclesiam ibi, vel alias sitam, licet nunquam antea præsentauerit, potest præsentare, quia dignitas siue Castrum aut Comitatus videtur hoc ius præsentandi semper retinuisse numero 9. quamuis D. Sahagun dicat, bonorum possessionem ad præsentandum, nunquam sufficere ex capitul. cum Bertholdus de re iudicata. numero 10.

Ex eo creditor cui fuit pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus, non præsentat, quod debet fructus pignoris restituere, vel computare, seu compensare; quod non potest fieri in fructibus iuris patronatus, numero 11. & à ratione cessante id non procedit in terminis capituli salubriter de vsuris, secundum Lambertum numero 12. quæ limitatio non placet. numero decimotertio.

De intellectu dict. capitul. salubriter. remissiue. numero 14.

Quod dictum est de possessore Castri Villæ, seu Comitatus, idem erit in possessore maioratus; ratione cuius competit ius patronatus, seu præsentandi, quod est ius quoddam vniuersale sicut, feudum num. 15. & quando maioratus non esset ius vniuersale, vt videtur, verius in maioratu bonorum particularium, sufficit quod ius patronatus sit annexum bonis maioratus, &c. numero decimosexto & 17. vbi ponitur resolutio Rotæ.

In his Regnis ex lege Tauri ex qua possessio maioratus, ciuilis, & naturalis, transit in verum successorem, licet alius apprehenderit possessionem illius, consequenter etiam transit in eum possessio iuris patronatus, illi annexi & non in alium, qui apprehendit possessionem maioratus num. 18. nisi forte verus successor, amittat suam possessionem ex negligentia decennij, vel alias numer. 19.

Idem etiam, quod dictum est de possessore Castri, Villæ, seu Comitatus, erit in bona fidei possessore Dignitatis, aut Beneficij, ad quod spectat præsentatio, seu collatio, dummodo non sint reseruata. Nam tunc non valebit præsentatio, vel collatio, propter decretum irritans, quod inficit, & annullat titulum, & possessionem, &c. & consequenter etiam fructuum acquisitionem impedit, &c. à numer. 20.

In Beneficiis reseruatis possidens Beneficium, etiam cum bona fide, ex prouisione Ordinarij, non facit fructus suos, sed contra eum fit condemnatio fructuum, à die intrusionis, numero 24. quamuis alias non fiat condemnatio fructuum nisi à die motæ litis, etiam in spolio, & remedio Cap. reintegranda. nisi constet de mala fide, numer. 25. nisi sit spolium violentum aut attentatum, numer. 26.

Id procedit non solum in reseruatione clausa in corpore iuris, sed etiam in aliis reseruationibus, etiam non data scientia illarum in prouiso, contra Æneam de Falcon. & Rotam. & distinctio inter reseruationem clausam in corpore iuris, vel decerto Beneficio, & alias procedit ad effectum spolij, magis de stylo Rotæ, quam

 de

de iure, & non est habenda ad casum & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum, in quo potius est stylus Papæ contrarius, à numero vigesimoseptimo.

Sententia Æneæ posset procedere, si Beneficium esset simpliciter reseruatum, sine dicto decreto irritante, quod tamen solet apponi, aut si non apponeretur cum tam amplis verbis, &c. num. 32.

Ad præsentationem, seu collationem sufficit quasi possessio defuncti, seu antecessoris. Nam ea transit in hæredem, seu successorem, absque noua apprehensione, seu exercitio, quia quasi possessio iurium incorporalium, transit in hæredem absque apprehensione, & exercitio. contra Rotam, & alios, à numero trigesimotertio.

Id absque dubio procedit in quasi possessione iuris patronatus, seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu Beneficij, Castri, Villæ, vel Comitatus, quæ continuatur in successorem, sine apprehensione, & retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem, etiam mortuo prælato, &c. à numero trigesimo septimo, & ponitur resolutio Rotæ, & idem est in quasi possessione domus, seu familiæ, numero 42. Et sic contraria sententia, non potest conuenire quasi possessioni iuris conferendi, num. 43. & num. 44. resolutio Rotæ.

Quod dictum est præsentatum à possessore præferri præsentato à proprietario, procedit quando fuit processum ad institutionem antequam constaret de proprietate, secus si prius constaret de proprietate secundum Abbatem. & alios, & Rotam, à numer. 45. de qua limitatione dubitat Rochus, num. 53. & authori videtur falsa absolute, à num. 54.

Acquiritur dicta quasi possessio ex vnico actu à num 59. & ponitur resolutio, & decisio Rotæ. attenditur quæ & spectatur vltimus actus, & immediatus, numero 63. & 64. vbi ponitur decisio Rotæ.

Illud tamen accipiendum est, nisi actus ex quo prætenditur acquisita quasi possessio, factus sit sine præiudicio iuris alterius, num. sexagesimoquinto, vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ad acquisitionem possessionis ad effectum de quo agitur, scilicet validitatem collationis, præsentationis, vel electionis, requiruntur requisita posita per consilium Caldericum, quod Rota seruat. numero sexagesimo sexto.

Primo requiritur bona fides. Secundo, quod præsentatio, vel electio sit admissa, & secuta institutio vel confirmatio. Tertio, quod prouisus fuerit in possessione Beneficij, &c. Quarto scientia & patientia illius in cuius præiudicium quasi possessio acquiritur, numero 67. quæ requisita ponunt, & sequuntur alij Doctores relati numero 68. licet ad effectum acquisitionis absolute, & possessorij, non requiratur bona fides, num. sexagesimonono.

Circa dicta requisita, sunt aliqua aduertenda, & Primo circa primum de bona fide illam esse omnino necessariam, neque enim facit fructus suos malæ fidei possessor, à num 70.

Quamuis prouisio à possessore malæ fidei facta non teneat, & sic etiam institutus sit remouendus, constando de mala fide, nec valeat electio, ad quam fuit admissus possessor malæ fidei, si cum eius voce fiat, & sine ea non constaret esse voces necessarias, adhuc tamen prouisio facta à proprietario, qui non possidet, non valebit, secundum Abba. & alios contra Innocentium, & alios à n. 73. & responsio Abbatis ad l. mala fide. C. de condictione ex l. num. 77.

In hac controuersia, author tenet mediam sententiam, vt prima sententia Abbatis procedat in actu præsentationis, ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse author spolij, secunda vero procedat in actibus ad quos iudex adiri non debet, nec requiritur eius authoritas, vt in collatione, & electione, &c. Tunc enim videtur valere actus factus à proprietario, qui non possidet existente alio in possessione malæ fide, &c. numero 78.

Objicitur institutum ad præsentationem possessoris malæ fidei non esse remouendum, etiamsi postea constet de mala fide. Nam si à tali institutione non fuit appellatum per aduersarium, transit in rem iudicatam, & habet vim diffinitiuæ, & consequenter retractari non potest; si vero institutio facta fuit posito edicto, nulloq; comparente, & contradicente, verus patronus postea veniens non est audiendus, sed videtur dictæ præsentationi consensisse, &c. num. 79.

Secundum authorem ista fundamenta solum conuincunt, quod taliter institutus non sit remouendus ad petitionem veri patroni, qui non appellauit, aut non comparuit, non tamen conuincunt institutionem ipsam valere, nec respectu Superioris, contra quem non transit in rem iudicatam sententia lata in causa Beneficiali, numer. 80.

Prouisio facta à proprietario, qui non est in possessione, valet si nullus alius sit in possessione, numero octuagesimo primo. Nam & hæres potest præsentare ante possessionem hæreditatis acquisitam, numer. octuagesimosecundo, quamuis alias per Rotam sit dictum contrarium, num. 83.

Licet bona fides regulariter præsumatur, etiam sine titulo, nisi alius possessor antiquior appareat, tamen vbi ius resistit non præsumitur bona, sed mala fides, à numero 84. nisi possessio sit iusto titulo aut probabilibus rationibus acquisita, vel sit possessio longi temporis, quod in proposito dicitur arbitrio iudicis, numero 87. vel nisi simus in iure dubio, & obscuro, cuius error est probabilis, & iustus, ac æquipararetur errori facti, numero 88.

Facit ad prædicta, quod de errore iuris circa acquisitionem fructuum tradunt Doctores relati, num. 89.

Ex prædictis Rota alias resoluit, quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales Sede Episcopali vacante, non suffragari ad validitatem collationis, quamuis ante contrarium fuerat decisum, vt in decisionibus positis, à num. 90.

Ex prædictis etiam alia decisio supra adducta, non videtur certa, cum ibi ius resistat prætendendi ius conferendi contra ordinarium, num. 94.

Cum Beneficia de iure præsumantur libera, ex vnica præsentatione, non acquiritur quasi possessio præsentandi ad hunc effectum quia bona fides non præsumitur, nisi probetur fama iuris patronatus, vel quod simile, & nisi agatur de Beneficio, quod non negatur esse iuris patronatus, à num. 95.

Circa

Circa secundum requisitum est aduertendum, quod si institutio, aut confirmatio, secuta esset non præuio edicto, nō acquireretur quasi possessio præsentandi, licet institutus de facto habuisset possessionem, quia talis institutio est nulla ipso iure, &c. 99.

Reprobatur sententia Ferreti dicentis, quod status, seu quasi possessio liberæ collationis, non potest induci per collationem factam de Beneficio iuris patronatus, absq; consensu patroni, n. 101.

Per prouisiones etiam effectuatas, factas contra decretum irritans positum in reseruatione, vel alia dispositione, seu indulto, non acquiritur quasi possessio prouidendi, quia decretum inficit omnia, etiam possessionem, num. 102. & prouisio facta de Beneficio sito in Diœcesi, vbi habet Cardinalis indultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouideret, propter vim decreti irritantis, num. 103.

Alias ad acquirendam quasi possessionem, sufficit præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene, siue male, nu. 104. vbi adducitur resolutio Rotæ.

Circa tertium requisitum de effectuatione, aduertendum est, quod effectuatio collationum, seu præsentationum probatur per subsequentes collationes, seu præsentationes factas per vacationem, ex persona illorum, n. 105. & 106. vbi adducitur resolutio Rotæ, quod procedit etiam in subsequenti prouisione per resignationem, & contraria sententia posset procedere in prouisione per cessionem iuris, n. 107.

Præsentatio, seu prouisio non potest dici habuisse effectum, ad effectum acquirendi quasi possessionem præsentandi, licet fuerit secuta institutio, & prouisus manserit in possessione Beneficii, si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ inter illum, & aduersarium, qui prætendebat præsentantem non esse patronum, &c. num. 108.

Quartum requisitum probatur iure, & Doctoribus relatis contra alios, num. 109. ex quo renuntians Beneficium, quæsitum ad præsentationem patroni, in manibus ordinarii, nesciente patrono, & accepta collatione ab eo libera, detinet illud, non videtur ponere ordinarium in quasi possessione iuris libere conferendi, &c. secundum Nauar. n. 110.

Ad effectum vt possit dici acquisita quasi possessio liberæ collationis contra patronum, requiritur quod constet ordinarium contulisse beneficium, vt liberum, sciente & patiente patrono, num. 111. alias per collationem ordinarii factam de beneficio iuris patronatus, absque illius mentione, non præiudicatur iuri, & possessioni patronorum, num. 112. & 113. vbi adducitur resolutio Rotæ, quando tamen ordinarius ignoraret Beneficium esse iuris patronatus, censeretur conferre tanquam liberum, num. 114.

Si sint plures in quasi possessione præsentandi, præsentatio vnius siue alius, etiam effectum sortita, non priuat alios quasi possessione præsentandi, sed magis illam præseruat nisi fiat animo priuandi illos. n. 115. & 116. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Tunc diceretur fieri animo priuandi alios, quando diceret omnimodam præsentationem seu plenariam ad se spectare, seu quando diceret se vnicum patronum, n. 117.

Prouisio Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi, num 118 & 119. vbi ponitur decisio Rotæ, num. 120. reprobatur Ferretus.

Si ille in cuius præiudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurium, non requiritur eius scientia, & patientia. Nam si incorporalia vacant, quia nullus illa possidet, non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicuius in acquisitione quasi possessionis, n. 121. & seq.

Cum aduersus Episcopum acquiritur quasi possessio conferendi, seu præsentandi. requiritur eius scientia & patientia, cum eo ipso quod est in poss. Episcopatus, sit in possessione iuris libere conferendi, &c. num. 123. & num. 124. adducitur resolutio Rotæ. & idem esset in Canonicis, quo ad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, &c. numero 125. iuxta, quod procedit quadam decisio Rotæ, numero 126.

Idem esset in eo, qui alias esset in quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, &c. n. 127.

Cum acquiritur quasi possessio seruitutis, aduersus Dominum fundi, qui est in eius possessione, requiritur eius scientia, & patientia, cum eum possideat tanquam liberum, n. 128.

An præsumatur scientia illius, de cuius præiudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & aliis circunstantiis, numero 129. & ex publicitate actus præsumitur scientia, numero 130.

Probatur etiam scientia. & patientia ex Lapsu longi temporis, n. 131 & respectu Episcopi probatur, quia tenetur visitare, &c. n. 132.

Scientia ex coniecturis colligitur, & probatur, n. 133. vbi quis ponat plures coniecturas.

Ad hunc effectum sufficit scientia præsumpta, non obstante quod vbi agitur de amissione, vel priuatione iuris quasi ei, non sufficiat scientia præsumpta, quia hic non agitur de auferendo seu admittendo iure conferendi, seu præsentandi in totum sed de acquirenda possessione, & ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, num. 134. & 135. & sufficit scientia officialium numero, 136.

Hodie non procedit indistincte decisio cap. consultationibus, de iure patronatus, ex decreto Concilij Tridentini sessione 25. cap. 9. quod locum habet, etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius iure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione post Concilium, adhibita causa cognitione super iure patronatus, iuxta formam Concilij, à numero 137. & ponuntur declarationes Sacræ Congregationis & resolutio Rotæ.

D. Decretum Concilii & declarationes Sacræ congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficii, secus quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium à numero 140. & ponuntur resolutiones, & decisio Rotæ.

D. Decretum Concilij procedit quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, non vero cum contra Ecclesiam non liberam, etiam patronum, præscribitur ius patronatus, &c. n. 143.

Pertinentia Collationis ad inferiorem Episcopo ad quem de iure non spectat, probatur per famam, & communem reputationem, & satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, &c. n. 144.

Quod intelligitur, quando super pertinentia collationis directe non agitur, & cum ordinarius non est in causa, vel prouisus ab eo, sed alius habens à Papa, vel legato, vel aliunde, n. 145. Nam contra ordinarium non sufficit nisi fama esset iuncta alia specie probationis, à n. 146. vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

Secundo intelligitur, collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur, n. 150. Sed hoc est accipiendum, cum agitur contra ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum probatur per famam si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo, alias enim sufficit fama, nisi constaret de statu, & possessione contraria, n. 151. & 152.

Ius conferendi probatur ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato authoritate Apostolica, etiam si non constet de quasi possessione conferendi & vsu statuti. Cuius obseruantia præsumitur secundum Rotam, à numero 153.

SVfficit autem eum qui confert Beneficium † es-
1 se in quasi possessione iuris conferendi, licet a-
pud eum non sit proprietas, *cap. cum olim de causa*
2 *possess.* Corras. *de benefic. 2. part. cap. 5.* † Nam collatio
præsentatio, vel electio, ad eum pertinet, qui est in
quasi possessione horum iurium, cum sint fructus
eorum; quia ad possessorum bonæ fidei spectant, nō
ad Dominum *l. bonæ fidei emptor. ff. de acquiren. rerum*
dominio. §. si quis à non Domino. Institut. de rerum diuis. †
3 *l. 39. tit. 28. p. 3.* De quo Abb. Bellam. Et alij *in cap. grauis*
de restitut. spoliatorum Couar. *l. 1. vari. cap. 3 num. 6 & 7.*
Pinel. *in l. 2. C. de rescind. venditio. 2. part. cap 4. à num.*
45. Ioan. Garcia. *de expensis, & melioratio cap. 23. à num.*
9. Menoch. *de recuperandæ remedio 15 quæst. 40 ex num.*
573 Nauar. *cons 99. de Simon* Peregr. *de fideicom. art. 49.*
à n. 109 Et nouissime Fachiner. *controuers. lib. 1. cap. 57.*
cum seq.

Et consequenter † prouisus præsentatus, vel e-
4 lectus à possessore, præfertur prouiso à proprietario
querelam de elect. d. ca. cum olim, &c. cum Ecclesia Sutrina
de causa poss. & cap. consultationibus c. ex literis de iure pa-
tro. & ibi Dd. maxime Abb. Rota *decis. 49 de rescrip.*
& 14. de iure patro. in antiq. Staphil. *de literis gratia tit.*
de modo & forma impetrandæ. §. 4. principaliter, num. 7.
Selua *de Benef. 2. p. q. 7.* Rochus *de iure patro. verb. com-*
petens. q. 14. & 45. Paulus de Citadinis *eod. tract. 6. p. art.*
3 n. 16. & 64. & Lamber. *1. p. 2 lib. q. 3. art. 1. & 6.* Ioann.
Nicol. Delphinas *de iure patro. lib. 2. q. 12. 13. & 14. à nu.*
187. Aymon. *cons. 322.* P. De Brisio *in directorio election.*
1. p. c. 2. n. 11. & 12. Rosiniacus *de Benefic. c. 1. a. n. 19.* Dua-
renus etiam. *de Benef. lib. 3. c. 9.* P. Greg. *eod. tract c. 39. n.*
9. Couar. dicens hoc apud omnes esse receptum:
pract. c. 14. n. 2. Cuchus *in instit. maior. li. 4. tit. 1. num. 96.*
Mascard. *de probat. concl. 173. n. 7.* Menoch. *cons. 90. a. n.*
116. li. 1. Ioan. Gutierrez. *cons. 4. n. 34.* & Flam. Paris. *de*
resignat. Benef. li. 7. q. 23. n. 40. Puteus *dec. 206. li. 1.* Cresc.
5. de iure patro. Rota *decis. 149. 166. 167. 296 & 687 p. 1. di-*
uersorum. Et fuit resolutum in vna Cremonen.
Prioratus de anno 1567. coram D. Oradino. Et in v-
na Regien. Prioratus 24. Maij 1585. coram D. Pam-
philio, in qua fuit decisum. *Ad validitatem præsenta-*
tionis sufficere quasi possessionem præsentandi, quæ acquiri-
tur ex consensu præstito prouisioni, Puteus decis. 209. lib.
2. *Crescen. 27.* lib. 2. &c. Et in vna Nucerina Benefi-
ciorum 30. Octob. 1592. infra adducta *num. 64.* Et
in Hispalen. portionis 19 Ianuar. 1594. supra addu-
cta *cap. 1. nu. 35.* & in vna Pisana Capellaniæ 20. Maij.
1594 infra adducta *num. 141.* & nouissime docet Ze-
chus *de Benef. & pensio. Eccles. cap. 2. vers. Beneficia et-*
iam, qui tamen maleat id procedere, licet postea
possessionem amittat. & *cap. 12.* conducit *consil.*
Calder. *23. de Præben.* & quæ tradit post hæc Gon-
calez ad *regul. de mensibus glos. 47. §. 2. ex num. 1.*

Hinc indultum Cardinalis Ordinarii collatoris
de conferendis Beneficiis suæ Diœcesis, † ad colla- 5
tionem suam de iure spectantibus, non compre-
hendit beneficia, in quorum possessione conferē-
di alius erat, licet de iure, collatio spectaret ad eum
ex quo erant in sua Diœcesi, Puteus *d. decis. 206. lib.*
1. Mohed. *8. de priuilegiis* alias *179.* Rota *decis. 783. nu. 4.*
lib. 3. part. 3. diuersorum, & Thanis *decis. 3. in manuscrip.*
Anast. Germonius *de indultu Cardin. §. regulares a n.*
92. & §. etiam ex eo n. 23.

Et fuit dictum in d. Hispalen. sicut non capit † 6
beneficia ad collationem inferiorum spectantia et-
iam dispositioni Papæ reseruata, nisi sit facta de illis
expressa mentio, Puteus *decis. 162. n. 8. l. 2.* Ferret. *cons.*
17. n 3.

Quia non auget Indultum iurisdictionem Ordi-
nariam, sed illam præseruat Anast. Germonius *su-*
pra, † & Rota in vna Romana Beneficiatus S Petri 7
28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio & 20. Nouemb.
1598. coram Domino Corduua, vbi quod *indultum*
nihil tribuit de nouo, nec auget facultatem conferendi, sed
tantum remouet obstaculum, per quod ordinarius impedie-
batur in collatione cap. cum aliquibus, *vbi Probus ad*
Monach. de rescript. in 6. *Cassad.* decis. 8. de Præben.
cum aliis, &c.

Nec tollit Indultum † optionem, vt fuit tentum 8
per Rotam, in vna Bononien. supra adducta *cap. 1.*
num. 452. Anast. Germon. *d. §. etiam ex eo nume-*
ro. 22.

Et ampliatur prædicta resolutio Primo, quod
sufficiat quem esse possessorem iuris patronatus in
consequentiam, † & non principaliter, vt possit va-
lide præsentare, vnde bonæ fidei possessor alicuius 9
Castri, seu Villæ, vel Comitatus ratione cuius com-
petit ius præsentandi ad Ecclesiam, ibi vel alibi sitā,
licet nunquam antea præsentauerit, potest præsen-
tare, quia Dignitas siue Castrum aut Comitatus vi-
detur hoc ius præsentandi semper retinuisse, ita
Rota *decis. 1. de iure patron.* alias *140. in nouis* Bellam. *de-*
cis. 700. Paulus de citadinis licet satis confuse *d. art. 3.*
num. 64. Lamber. *2. part. 1. lib. quæst. 9. art. 3. num. 8. ad*
fin.

fin & d.i part. 2. lib. q. 3. art. 1. num. 9. post Cardinal. in d.
cap. ex literis 1. oppositione, per illum textum quem sic
intelligit, & Caietan. in repetitione capituli fin. de elect.
in 6.

Quamuis Doctor Sahagun in c. fin. de sequestratio-
10 ne possess. n. 62. dicat bonorum † possessionem ad præ-
sentandum, nunquam sufficere ex cap. cum Bartolus
de re iudicata, vbi probatur, quod creditor cui fuit
pignori data Vniuersitas, in qua est ius patronatus,
non potest præsentare, nec in eum transit ius patro
natus cum Vniuersitate pignorata.

Sed id ex eo est, quod creditor debet fructus pi-
11 gnoris restituere, vel in sortem computare, † seu
compensare, & fructus iuris patronatus non capiãt
æstimationem restitui non possunt, nec in sortem
computari, Rochus verb. ipso iu. q. 27. num. 60 & 61.
Paulus de citadinis 9. p. q. 6. n. 14. Lamber. d. 2. part. 1. lib.
q. 9. art. 2.

Qui ibi nu. 4. & q. 10. art. 2. ad fin. ratione cessante
12 inquit, † id non procedere, in terminis capituli sa-
lubriter. de vsuris, cum ibi non teneatur maritus
fructus pignoris in sortem computare, nec resti-
tuere.

13 Quæ limitatio nihilominus mihi † non placet.
Nam quamuis in terminis illius capituli, maritus nõ
teneatur fructus pignoris in sortem computare,
nec restituere, tamen illos lucratur ad supportan-
dum onera matrimonij, ad quæ non confert fru-
ctus iuris patronatus, & ex alia parte, creditor non
possidet tanquam Dominus, seu animo Domini;
facit quod dicitur infra cap. vlt. à n. 178. & vide dicen-
da c. seq. à n. 6.

Et de intellectu d. ca. salubriter, vide post alios Na-
14 uarrum † de vsuris not. 21. à n. 64. Couarru. lib. 3. varia-
rum, cap. 1. n. 3. Ludouicus Belan in respon. casuum con-
scientiæ, casu 56. Ludouicus Lopez instruct. conscientiæ,
1. tom. cap. 210. Aragon. 2 quæst. 78. articul. 2. in solutione
ad 6. & ibidem Banuez, & Salon latissime con-
trouersia 14. & Solis de censibus lib. 2. cap. 5. nu. 20.

15 Et quod † dictum est de possessore Castri Villæ,
seu Comitatus, &c. idem erit in possessore maiora-
tus, ratione cuius competit ius patronatus, seu præ-
sentandi, qui est ius quoddam vniuersale, sicut feu-
dũ Castillo in l. 46. Tauri verb. en todo ello succeda. Mo-
lin. de Hispano. primogen. lib. 1. c. 26. in fin.

Et quando maioratus non esset ius vniuersale, vt
16 videtur † verius in maioratu bonorum particulariũ
qui est instar fideicommissi, sufficit quod ius patro-
natus, sit annexum bonis maioratus, vt q̃ui est in
possessione bonorum illius, in consequentiam, et-
iam & accessorie, sit in possessione dicti iuris patro-
natus illis annexi, ad dicta infra c. vlt. n. 34.

Facit decisio Rotæ, in causa Pampilonen. Vicariç
17 3. Iulij 1595. † coram Domino Penna, quod iuris pa-
tronatus annexi maioratus Hispano, possessio ciuilis, & na-
turalis acquiritur sine apprehensione consequenter, cum
maioratu, beneficio legis Regiæ. nec per momentum vacare
dicitur, sed transfertur in successorem, ad Molinam. lib. 3.
c. 12. n. 20. Mieres de maiorat. 3. p. q. 11. nu 9. qui est in
posses. maioratus consequenter etiam erit in posses.
iuris patronatus annexi ipsi maioratui, licet non sit
verus successor illius.

Quod tamen non procedat † in his Regnis Co- 18
ronæ Castellæ, ex d. l. Regia 45. tauri. ex qua possessio
maioratus, ciuilis, & naturalis, transit in verum suc-
cessorem, licet alius apprehenderet possessionem
illius, & consequenter etiam transit in eum posses-
sio iuris patronatus illi annexi, vt in d. decis. Pampi-
lonen.

Et non in alium qui apprehendit possessionem
maioratus. † Nisi forte verus successor maioratus 19
amittat suam possessionem, ex negligentia decen-
nij, vel alias, ad tradita per Dinum in reg. sine possessio-
ne ad fin. lib. 6. Abb & Feli. ex num. 7. in cap. vigilanti de
præscript. Ant. Gomez in d. l. 45. tauri. nu. 162. Mencha.
de success. resolutione §. 2 n. 10. Mieres. 3. part. quæst. 6 &
4. p. q. 21. num 5. & Rota decis. 378. num. 3. parte 1. diuerso-
rum.

Idem etiam quod dictum est de possessore Castri
† Villæ seu Comitatus erit in bonæ fidei possessore 20
dignitatis, aut beneficij ad quod spectat præsenta-
tio, seu collatio. Nauar. cons. 2. de iure patron. dum-
modo talis dignitas aut beneficium non sint reser-
uata.

Nam tunc quantumcunque bona fide possideat
† non valeat præsentatio, vel collatio. propter de- 21
cretum irritans reseruationis, quod inficit, & an-
nullat titulum & possessionem & sic caret omni ef-
fectu, & iuris adminiculo, vt dictum est supra cap. 1.
n. 427. ita Rota decis. 4 de Prabend. in antiquior & 20. eo-
dem in antiquis Simoneta de reseruatio. q. 44. & ibi Gra-
nutius Gigas, de intruso, n. 97. & Anton. Gabriel. de
dictu conclus. 3. nu 50. & post hæc tradit, Goncalez glos.
15. §. 1. num. 95. & glos. 31. num. 28. & glos. 45. §. 2.
num. 44.

Quamuis collector d. decis. 4. dissentiat, quando
intrusus esset beneficij † possessor, vt quia ignora- 22
ret reseruationem, & Ægidius decis. 66. & Æneas de
Falcon. de reseruatio. 4. q. effect. 26. quod etiam videtur
sentire Nauarr. d. cons. 2. & Gigas ibi & numeris præce-
dentibus.

Sed conuincitur, nam d. decretum irritans † con- 23
sequenter etiam fructuum acquisitionem impedit,
Lancel. de attentat. 3. part. c. 31. nu. 92. Rota decis. 24. 2. p.
diuersorum.

Vnde in beneficiis † reseruatis, possidens bene- 24
ficium, etiam cum bona fide ex prouisione ordina-
rij, non facit fructus suos, Sarnen. in regul. de Annali
q. 23. Rota d. decis. 20. de Preben. in antiquis, & 4. eodem in
antiquior. & Simoneta d. quæst. 44. & ibi Granutius,
num. 5. Sed contra intrusum in beneficio, reseruato
nisi habeat titulum à Papa, fit condemnatio fructuũ
à die intrusionis Ioan. Paul. decis. 37. & 120. quæ ha-
bentur in impressis 3. part. diuer. lib. 3. decis. 792. & 876.
Caputaquen. decis. 27. seu 28. part. 2. Bellam in cap. gra-
ui de restitutione spoliat. Papaz in additione, Rotæ de-
cis. 1. de renuntiatione in nouis, num. 8. & Mandos. cons.
34. numero 10. Pontanus de spolio lib. 4. nume-
ro 24.

Quamuis alias non fiat † condemnatio fructuũ 25
nisi à die motæ litis, id est à tempore citationis le-
gitime executæ, Mandos. supra. Etiam in spolio, &
remedio capituli re integranda, nisi constet de ma-
la fide, Rota decisione 4 & decima de restitutione spoliat.

inno-

in nouis Bellam.& Caputaquen.*supra* Rota *decis.552. num. 2.part.diuersor.* Anton. thefaurus *decis.* Pedemontana 29.

Nisi sit spollum violentum, in quo fit à die intru-
26 fionis vt *ibi*, † & *d. decis.* Ioannes Pauli 37. *& 120. & decis.390.lib.3 part.3 diuersorum*, & Cæsar de Graffis *decisione 43.num.12. & 14.* & Mandofius supra in cillgendi Lancellot.*d.cap.31. num. 70.* sicut etiam in attentato, Rota *decis.5. de restitutione spoliat. in nouis.* Lancell.*d.3.part.cap.29.num.149. & d. cap. 31. ex numero 66.*

27 Et ita teuendum est † quamuis Æneas de Falcon.*d.qu. 4. effectu 9.* doceat, quod quamuis recipiés beneficium in curia vacans ab Ordinario, scienter non faciat fructus suos, ex quo non habet bonam fidem, in alijs tamen reseruationibus, nisi probetur scientia ipsius prouisi (nempe quod sciebat personam per quam vacauerat esse de contentis in *extrauagante ad regimen. &c.*) faciet fructus suos, quia ignorantia præsumitur, & sentit Gigas supra *à numero 93.*

28 Et quamuis in vna † Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Domino Pamphilio infra adducta *11.part.cap.vltimo 8.dubio numero 242.* dictum sit, *quod possessor bonæ fidei faciat fructus suos procedere, etiam in beneficiis reseruatis neu data certa scientia reseruationis, nisi † reseruatio sit clausa in corpore iuris, vel super certo corpore beneficii. aut alias indubitata, & notoria Puteus* decisione 180. lib.3.*& fuisse resolutum in causa Salamantina fructuum, pro hæredibus Francisci de Burgoa de anno 1587. coram Domino Gypsio, &c.*

29 Nam ista resolutio est † contra allegata maxime contra Rotã *d decis.20.& 4.de Preben.& d.decis.24.2.p. diuers.*& Caputaq. Sarnen. Simonetam. Mandof.& Lancellot. *supra*, qui de beneficiis quomodolibet reseruatis loquuntur.

30 Et est contra stylum curiæ, & ipsius Papæ † qui in breuibus de capienda possessione beneficiorum reseruatorum siue nomine Cameræ, siue ad fauorem literarum, semper præcipit restitui fructus à die vacationis beneficii, licet reseruatio prout solet non sit clausa in corpore iuris, vel de certo corpore beneficii, de quo *part.seq.c.3.n.115.*

Et dicta distinctio inter reseruationem clausam
31 in corpore iuris, vel de certo † corpore beneficij, & alias reseruationes, procedit ad effectum spolii, vt *in d.decis.* Putei 180. magis de stylo Rotæ, quam de iure, vt diximus supra *cap.1.num. 426.* & non est trahenda ad casum, & effectum acquisitionis, & condemnationis fructuum; in quo potius habemus stylum ipsius Papæ contrarium.

Et dicta sententia Æneæ posset procedere si Beneficium esset simpliciter reseruatum, siue dicto de
32 creto † irritan. quod tamen solet apponi in reseruationibus aut si non apponeretur cum tam amplis & generalibus verbis, quæ non solum titulum, sed etiam possessionem, & omnia inde secuta inficiunt, sed solũ irritaretur, seu annullaretur collatio seu actus iuxta dicta supra *cap.1.num.411.* & iuxta hoc procedet, quod tradit Goncalez *glos.vltima quæst.4 à numero 41.*

Secundo ampliatur prædicta † resolutio, quod 33
sufficiat quasi possessio defuncti, seu antecessoris, nam ea transit in heredem, seu successorem, absque noua apprehensione seu exercitio, vt in terminis tenet Lamber.*1.p.2.lib. quæst 3. art. 22.*& Ioan. Gutierrez *cons 3.num.2.*ex doctrina Baldi *in l.in suis 4. oppositione ff. de liberis & posthumis*, quod quasi possessio iurium incorporalium transit in hæredem † absq; 34
apprehensione, & exercitio, quod etiam tenet Otalora *de nobilitate 1.part.3. c.6. n. 8.* & Ferretus *cons.179. num.9.*

Quamuis contrarium † in terminis teneat Ro- 35
ta, vt per Achillem *decis.105.seu 5.de causa possess.*& Caputaquen.*decis.* 152. *& 420.2.part.* Thanus *decis.15.* & Aeoramb.*63.lib. 2. in manuscriptis* & sequitur Hieron Gabriel.*cons.185 num. 17.lib. 2.* dicens quasi possessionem iuris patronatus, seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec à successore acquiri, vt per Aeoramb. & Achillem *supra.*

Et alias † sæpe Rotam conclusisse ex *l. cum hæ-* 36
*redes ff.de acquiren. possess.*quam dicunt habere locum etiam in incorporalibus ex Alexand. *in d. l. in suis. numere octauo* & Tiraquellus *in tract. le mort saisit. 4. part.7.declaratione & in præfatione 3.4.5.6.& 7.declara.* qui tamen id non dicit.

Sed prior opinio † videtur verior, quæ absq; du- 37
bio procedit in quasi possessione iuris patron: seu conferendi, quæ erat apud antecessorem ratione Dignitatis, seu beneficii Castri Villæ, vel Comitatus, Rota *d.decis.1.de iure patron.* alias 140. *in nouis* Achilles *sup.n 8.*quæ continuatur in successorem sine alia apprehensione, Tiraquel.*in d.præfat. declarat. 5.*
† Facit *decis.*Rotæ *9.de causa possim antiquis.* Possessio 38
enim retinetur per Ecclesiam, seu Dignitatem etiam mortuo Prælato, vt per Felin. *in c.constitu. num: 19.de resc rip.*Lambet.*3.p.2.lib.q 11.art.9.*Rota *decis.1.n. 4.de restit.spoliat.in nouis* Cassad.*decis.7.num.15.de causa poss.* Rota *decis.390.part. 1. & decis.19. num. 8. part.2. diuers.*

Et est decisio † Rotæ in causa Bracarẽ. Parochia- 39
lis 17. Iunij.1591. coram illustrissimo Cardin. Mantica in qua fuit resolutum. *Non constare modernum Vicecomitem, esse in quasi possessione præsentandi ad Parochialem, de qua agitur: nec obstare, quod Vicecomes senior vna cum aliis anno 1527. præsentauerit, & præsentatio fuerit sortita effectum, per vnicum actum, cum effectu subsecuto quasi possessio præsentandi acquiratur, quia possessio neu transit ad successorem, nisi naturaliter apprehensa sit* l.cum hæredes, de acquiren. possess.l.1.§. Scæuola, si quis testamento liber. *Nec obstare, quod Vicecomes semper non præsentauit nomine proprio, sed nomine Dignitatis, & ista quasi possessio tanquam acquisita Dignitati, transeat ad successorem in Comitatu Rota 1.* de iure patro.In nouis Bellam 701. *quia præsentatio intelligitur facta titulo donationis, qui apparet, Crauet a* conf. 255. n. 3. *donatio autem iuris patronatus facta à quibusdam patronis, non fuit facta Castro Comitatus, seu Dignitati, sed Francisco Vicecomiti, & cum nomen proprium fuerit præpositum, & postea adiunctum nomen Dignitatis, censetur appositum gratia demonstrationis*, argumento l.si communis seruus de stipulatione seruo. Mela. in princ.
de

de alimentis legatis, *Bart.* l. Centurio. n. 39. *Ripa* 173.
de vulgari. *Nec etiam in dubio, donatio potest intelligi fa-*
cta Castro, seu Dignitati quam propter odium, seu affectio-
nem fieri solet, quod magis congruit personæ, quam Digni-
tati, &c.

40 Et postea 24. Febr. 1592 † fuit resolutum. *Non con-*
stare Vicecomitem iuniorem senioris hæredem esse, vt pos-
sit ad eum tanquam hæredem pertinere.

41 Et prima Iulij eodem † anno fuit idem resolu-
tum. Et rursus, *non constare de iure donantis, neque fa-*
mam publicam posse sufficere, nisi per longissimum tempo-
ris spatium concurrat quasi possessio præsentandi, *Cassad.*
decis. 2. n. 6. de probatio. *Put* 40. in fin. lib. 1. *neque et-*
iam confirmationem ordinari in casu proposito multum
suffragari, quia cum constaret, beneficium esse iuris patro-
natus, parum eius intererat, an ad vnum, vel ad alterum
pertineret, &c.

42 Et idem † est in quasi possessione alicuius domus
seu familiæ, vt in decis. Pampilonen. Vicariæ de A-
taun. 12. Maij 1595. coram Domino Penna infra re-
lata, *n.* 142.

Et sic contraria sententia non potest conueni-
43 re, † quasi possessioni iuris conferendi: quicquid
dicat Hieron. Gabriel. *supra*, cum semper competat
ratione Ecclesiæ, seu Dignitatis.

Et quod in incorporalibus possessio transeat
44 in hæredes absque † actu videtur, Rota in vna Bene
uentana census 13. Iun. 1594. coram Domino meo
Cordua in qua Domini resoluerunt, *dandum esse mā-*
datum de manutenendo filiis, & hæredibus, quondam con-
stantia de Comitibus, quia constat illam per multos annos
ante, & de tempore mota litis, fuisse in possessione exigendi
reddituum census, de quo agitur, *Et sicut illi dandum esset si*
viueret. §. *retinendæ instit. de interdictis cum vulgatis, ita*
& filiis, & hæredibus eius, ad tradita per Menoch. de reti-
nend. remed. 3. n. 62. &c. Nisi ista decisio procedat
iuxta statuta particularia, ex quibus sine actu trans-
feratur possessio in hæredes.

45 Quod autem dictum est, præsentatum à posses-
sore, scilicet bonæ fidei, præferri præsentato à pro-
prietario, seu vero patrono, limitatur procedere,
quando fuit processum, ad institutionem, antequā
constaret de proprietate, secus si prius constiterit
de proprietate, quia proprietas absorbet causam
possessionis, *ca. cum dilectus de causa posses.* ita declarat.
Abb. *in d. cap. consultationibus de iure patro. num.* 9. se-
quuntur Decius *cons.* 127. *n.* 1. *&* 149. *nu.* 2. Ripa *in d. ca.*
cum Ecclesia Sutrina de causa posses. num. 131. Bertachi. *in*
reper. verb. præsentatus à non patrono. Paulus *de citadinis*
6. *part. art.* 3. *num.* 16. Menoch *de recuperanda, rem.* 1.
num. 120. Hier. Gabriel. *cons.* 185. *lib.* 2. Cochus *lib.* 4. *tit.*
1. *num.* 96. loquens in electione. Ferretus *cons.* 211. *nu.*
10. *in fin.* & Ioan. Gutierrez *d. cons.* 4. *in fin.* & secuta est
Rota in vna Imolen. iuris patronatus 7. Iunij. 1577.
coram Domino Cantucio, quæ habetur 2. *p. diuers.*
46 *decis.* 167. *nu.* 10. † Et in vna Valentina Parochialis de
Cosentayna 26. Ianuarij 1582. coram Domino Se-
raphino, quæ habetur eadem 2. *part. decisione* 269. *nu-*
47 *mero quinto, vbi numero sexto,* dicitur, † *non posse dici con-*
stare de non iure possessoris, quam diu de eo docere potest,
Ægidius decisione 103. *in his enim in quid requirimus,*
vel partis confessionem, vel rem iudicatam ex Rota deci-
sione 3. de restitutione spoliat. in nouis, *& Cassad.* 3.
eodem.

Et secuta etiam est, Rota in vna compostellana 48
Parochialis 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo
Bianchero, vt in decis. sequent. *Domini cum præsuppo-*
sito, quod istud ius patronatus non sit Vniuersitas, sed par-
ticularium, dixerunt Bascum instituendum, vti præsenta-
tum à maiori parte eorum qui sunt in quasi possessione
præsentandi, c. consultationibus de iure patron. *sed*
si est Vniuersitatis prout Domini dubitant, tunc dixerunt,
institutionem debitam Aluaro vti præsentato à maiori par-
te & quasi possessionem hoc casu non suffragari, quia præ-
fertur proprietas, Abb. in d. c. consultationibus n. 9. *Io.*
Paul. decis. 93. *& fuit dictum coram me, in vna Firmana*
beneficii 28. *May* 1589.

Et in vna Senen. iuris præsentandi 9. Ianuar. † 49
1598. coram D. Penna, fuit resolutum, quod quan-
do constat de proprietate præsentandi, non atten-
ditur quasi possessio, &c. Et fuit dictum *in commen.*
iuris patron. 8. Iunij 1601. coram D. Seraphino infra
rela. *cap. vlt. n...*

Idem etiam tenet Couarru † *d. c.* 14 *pract. n.* 2. qui 50
ait, quod præsentatus ab eo, qui est in quasi posses-
sione, præferendus sit præsentato à vero patrono,
interim dum non est sententia lata, in proprietate
iuris patronatus, & sic, quod erit instituendus, mo-
do ante institutionem & post præsentationem, non
pronuntietur sententia in causa proprietatis, ad-
uersus possessorem.

Et Lambert. *d.* 1. *part.* 2. *lib.* 2. *q. art.* 6. idem † tenet 51
qui *n.* 4. 1. 2 *&* 3. casu intelligit d. sententiam Abbatis
supra, quando possessor præsentauit vnum, & alte-
rum proprietarius, qui mouit litem possessori, su-
per iure patronatus, & ante institutionem constitit
de iure proprietatis, & sic euicit ei ius patronatus,
quo casu debebant restitui proprietario fructus qui
extabant, secus vero, quando solum esset lis inter
præsentatos: Nam tunc ait instituendum esse præ-
sentatum à possessore bonæ fidei, quamuis præsen-
tatus à proprietario, ante institutionem, probet il-
lum esse proprietarium, quia res inter illos acta nō
debet præiudicare possessori, vt fructus etiam qui
extant restituat, ex vulgari *reg. res inter alios acta.*

Et sic intelligit † Innoc. *in cap. Cumana de elect. n* 4. 52
vbi ait, quod si ad electionem fuerunt admissi cum
protestatione, vnus qui dicebat se esse in possessio-
ne, & alius qui dicebat se proprietarium, quia tunc
de nullo istorum constabat, si postmodum tempo-
re petitæ confirmationis constiterit ambotum di-
cta esse vera, scilicet vnum esse in possessione, & a-
lium proprietarium, vox erit possessoris, & sic ista
considerantur ante confirmationem, seu institu-
tionem, & Innocentium ibi sequitur Abbas *ibidem*
num 11. & idem videtur tenere Abbas *in d. cap. cum*
Ecclesia Sutrina num. 53. cum Innoc. *ibi, & in cap. in li-*
teris de rest. spoliat. & d. declarationem Abbatis vide-
tur sequi Gonçalez *d. glos.* 45. § 2. *num.* 43. & citat *de-*
cisionem Venetam Tribij 55. *numero.* 80. *ante fin.*
lib. 2.

Sed de d. limitatione, & declaratione Abbatis † 53
in d. cap. consultationibus, absolute dubitat Rochus
verb. competens, quæst. 19. *num.* 46. ex Innocentio *in d.*
cap.

cap.cum Ecclesia Sutrina, & in d. cap. in literis, quem refert & sequitur, vt dixi Abb. *d. num. 53.* quia dicunt, quod electio possessoris præferretur electioni proprietarij, & illa potius est confirmanda, & præsupponunt, quod de proprietate ipsius proprietarij constet, vt apparet ex Abb. *ibi* in illis verbis, *ex quo de proprietate constat*, & ratio præmilitat quantumcumque de proprietate constet: dum dicunt, quod ideo præfertur electus à possessore, quia proprietario non licuit priuare possessorem propria authoritate, & possessionem sibi assumere.

54 Ex alio etiam d. limitatio & declaratio † mihi videtur falsa absolute, & distincte etiam vbi proprietarius ante institutionem euicerit possessori ius patronatus, seu eligendi, per rem iudicatam, quia eo ipso quod præsentatio, seu electio facta est, consumptus est huiusmodi fructus possessionis, quia possessor nihil potest vlterius in ea facere, nec in aliquo factus est locupletior, vt recte inquit Innocen. *in d. c. in literis n. 1.*

55 Maxime cum per præsentationem, † seu electionem, statim acquiratur ius præsentato, vel electo ad beneficium, Sarnen. *in reg. de non tollen. iure quæsito, q. 1. cum aliis* de quibus *sup. 4. par. cap. 3.* quod non debet ei auferri, etiam si post institutionem apparet de proprietate, etiam per rem iudicatam contra possessorem.

56 Quamuis Lamber. *d. art. 6. num.* 4. dicat, † quod per institutionem fructus præsentationis videtur consumptus, quod etiam tenet Menoch. *d. consil 90. lib. 1. num. 123.* post Abbat. *in d. cap. consultationibus, num. 3.* Et quamuis Ripa *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina num. 93.* dicat, etiam post institutionem esse fructus extantes, & sic erit accipiendus Goncalez, *d. §. 2. n. 12.*

57 Et hæc mea sententia † sine difficultate procedit in prouiso ab existente in quasi possessione iuris conferendi, qui nullo modo debet remoueri quantumuis postea constet de proprietate alterius, etiam ante adeptam possessionē: quicquid velit Hiero. Gabiel. *sup.* cum per collationem acceptam ius in re acquiratur, sicut per institutionem *cap. si tibi absenti de Præbendis in 6.* & dictum est sup. 4. *par. cap. 2.*

58 Nec obstat ratio Abbatis *in d.* † *cap.* consultationibus, quod proprietas absorbet causam possessionis, ex *d. cap. cum dilectus*, quia id est respectu futuri, non vero respectu præteriti, vt apparet *ex d. cap. cum Ecclesia Sutrina.*

59 Acquiritur autem dicta quasi possessio ex † vnico actu (quicquid velit Flores, *quæst. 2. num. 25.*) glos. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina. verb. in triuum, & verb. breuitatem*, quam ibi sequuntur Innocen. & Abb. *n. 22.* Ripa dicens communem *num. 91.* & Rebuffus *ibidem, 13. notab. & in glos. verb. vocem*, Probus ad Munachum *in cap. 1. de iure patron. in 6. num. 9.* Rochus *d. verb competens num. 34.* Lambert. *d. quæst. 3. art. 11.* dicens esse communem omnium Dd. sententiam, Corras. *d. 2. par. cap. 5. num. 3.* Rosiniacus *d. cap. 1. de benefi. num. 13.* Duaren. *d. lib. 3. cap. 9.* Couar. *d. c. 14. pract. n. 2. in reg. possess. 2. par. initio n. 6.* Mascar. *d. conclus. 173. n. 8.* Io. Gutierrez *consil. 3. n. 1.* Flam. Paris. *d. lib. 7. q. 23 n. 41.* Zaualos, *quæst. 717. num. 4.* Cecus *de benefi. & Pensio. cap. 8. versic. beneficia etiam, & cap. 12. num. 18.* qui plures alios referunt. Crescen. *decis. 5. de iure patron.* Puteus *192. lib. 1.* Rota *decis. 17. nu. 1. par. 2. diuersorum.* Et fuit resolutum in vna Ilerden. Parochialis 13. Iunij 1558. coram D. Caputaquen. in † qua fuit decisum. *Ex insti-* 60
tutione facta per Ordinarium Dominico ad præsentationem iuratorum, quæ habuit effectum constare de quasi possessione præsentandi, ita vt excludatur prouisio Ordinarii, sine consensu illorum. Nam ex vnico actu acquiritur quasi possessio, & de bona fide constat, quia in dubio ea præsumitur ex cursu temporis, quia apparet, quod Dominicus Rector possedit, & resignauit, & resignatarius etiam Domin. resignauit in P. in manibus Papæ, cum mentione, & derogatione iuris patronatus, qui P. obtinuit contra Iacobum præsentatum à dictis Iuratis, & testes probant illum tentum pro Rectore, & possedisse. Nec obstant dictæ resignationes, quia prouisiones Papæ non mutant statum Ægid. decis. 109. *Decius* cons. 126. *Nec obstat, quod præsentatio, & institutio d. Iacobi fuerit resecta, quia illud fuit cum Parochialis non vacaret per obitum Domin. ex quo facta est præsentatio, sed per dictam resignationem in fauorem P. cum derogatione iuris patron. non quia Iurati non essent in quasi possessione præsentandi*, vt per Coram *decis. 193. in suis Miscellaneis manuscriptis.*

Idem etiam fuit resolutum in mea causa † Abu- 61
len. Parochialis de la Calcada, 28. Iunij 1593. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. vt *in seq. decis.* quam in præsenti ponere placuit, quia deseruit etiam ad dicenda. *Parochialem Ecclesiam Oppidi de la Calcada, vacante de mense Septemb. Anno 1590. sede Apostolica, tunc & etiam Episcopali Abulen. vacante Capitulum Abulen. facto concursu iuxta formam Concilii Triden. contulit Nicolao Garsia, qui die 18. Octobr. proxime sequen. actualem possessionem illius accepit, verum quia Didacus de Herrera à fœlice recor. Gregor. XIV. Idibus Ianuar. 1591. iuxta constitutionem Pii V. illam imperrauerat, & post commissam causam, in Rota aliquot resolutiones contra prouisum à Capitulo factæ fuerant, & coram me prouisus à Capitulo prætendebat Capitulum esse in quasi possessione conferendi sede Episcopali vacante, ad effectum vt præfata eius prouisio sustineretur: dubitaui, an ex deductis pro eo constaret, de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales vacante sede Episcopale in mensibus non reseruatis. Et domini in hac positione circumscripto effectu (de quo erit seorsum agendum) censuerunt constare de quasi possessione Capituli, ex iuribus enim vigore compulsorialium producta apparebat de multis huiusmodi Capituli prouisionibus, & collationibus quæ suum sortita fuerant effectum. Nam cum de anno 1578. per translationem D. Aluari de Mendoca ab Ecclesia Abulen. ad Palentinam sedes Episcopalis vacaret, Capitulum contulit Ecclesiam Parochialem Oppidi de Bercimuelle Abulen. diœcesis Christophoro Martin, cuius effectus actio ex eo apparebat sufficienter probata, quia per renuntiationem eiusdē Christophori fuit iterum de illa facta prouisio de anno 1581. eadem sede vacante per obitum, Busti de Villegas Episcopi Abulen. duæ præterea collationes Parochialium Oppidorum de Tornadicos, & Pennalua, effectum sortita edebantur in eadem sede vacante, per translationem prædicti D. Aluari de Mendoca, & quatuor aliæ sede vacante, per obitum Busti de Villegas Oppidorum S. Vincentii del Palacio, & S. Nicolai de Madrigal, & del Tiem-*

Tiemblo, & del Varco, quæ suum plenarium habuerunt effectum, quibus suffragabantur testes de anno 1591. *coram Ordinario citato Didaco examinati, deponentes de quasi possessione Capituli conferendi Parochiales sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis, ex his enim dicebant Domini plene fuisse probatam dictam quasi possessionem, quæ in istis iuribus incorporalibus acquiritur per vnicum actum, glos. communiter recepta* in c. cum Ecclesia Sutrina, de causa possess. *vbi Abbas* num. 23. *Ripa* 52. & seq. *& acquisita respectu vnius Parochialis, suffragabatur etiam respectu aliarum*, Felin. in cap. audiris num. 19. de præscrip. *& fuit resolutum in vna Toletana annatarum 16. Februarij anno 1581. coram bon. memoriæ Cantucio, ex quo tollebatur oppositio, ex eo, quod non constabat de aliqua collatione huius Parochialis*: *Neque obstabat, quod non constaret de scientia, & patientia Episcopi, quam probare oportebat, cum ageretur de eius præiudicio, quoniam dicebatur eam præsumi; tum ex lapsu multorum annorum, vt fuit resolutum in vna Reatina beneficij 6. April. 1576. coram R.P.D. meo Decano, & alias sæpe, tum ex eo, quod cum singulis annis Episcopus propriam diœcesim visitare teneatur*, cap. decernimus, cum duobus seq. 10. quæst. 1. cap. Inter cætera de officio ordin. cap. si Episcopus eod. tit. lib. 6. *Paulus Fuscus* tract. de visitatione lib. 1. cap. 2. *satis ex hoc præsumebatur eius scientia, & patientia, per quam nosset, quotit. quisque beneficia, & Parochiales in sua diœcesi possideret; præsertim cum Episcopus beneficiatos sibi subditos, compellere possit ad exhibendos titulos beneficiorum, Zenzellin.* in extrauag. *Ioan. XXII. incipien.* suscepti in verb. Canonice obtinent, tit. de electione, *Gimin.* cons. 87. *incipien* apparet quædam vnio, num. 2. versi. corroboratur. *Ad illud, quod opponebatur de præscriptione, quæ non currit contra Ecclesiam, vel Episcopum sede vacante. Respondebatur in hac facti specie, non esse litem inter Episcopum, & Capitulum super iure conferendi, sed inter prouisos, quorum respectu sufficiebat quasi possessio Capituli. An autem ea suffragaretur Nicolao Garsiæ ab eo prouiso in concursu cum Didaco de Herrera prouiso Apostolico particulariter erat videndum, quia Domini in hac positione solum firmarunt, constare de quasi possessione Capituli, conferendi Parochiales in mensibus non reseruatis sede Episcopali vacante.*

62 Idem etiam fuit resolutum in d. Pamphilonen. † Vicariæ de Araun. 12. Maij 1595. infra relata *nu.* 142. & Assisien. Canonicatus 14. Iunij 1600. coram D. Sacrato sup. relata *in* 477. Et post hæc tradit Gonçalez *d. glos* 45 *§. 2 n. 29.*

63 Attenditurque & spectatur vltimus actus, † & immediatus, Decius *consil. 124 num. 1. & 126 num. 2.* Rochus *verb. competens, quæst. 16. num. 40. & seq.* Lamber. *1. par. 2 lib. quæst. 3 artic. 21.* Corras. *d. 2. par. cap 5. num. 7* Ferretus *consil 2. num 3. & 4. & consil. 132 num. 10. & 11. & consil. 210. num. 4. & 5. & 382. num. 11.* & alij.

64 Et Rota in vna Nucerina † Beneficiorum 30. Octo. 1592. coram Illustrissimo Pamphilio, vt in sequenti decis.

Gratia Theodori fuit iustificata nam de eius Presbyteratu constat ex literis patentibus sui Ordinarij, cap. 2. *& ibi Abbas* in primo notab. de cleric. Peregrin. *Felin. post alios* in cap. post cessionem, numero tertio, & 15. de probatio. *Grammat.* decisione 81. numero primo, *de eius legitimitate constat, ex primo & quarto teste, super decimo, qui dicunt esse filium legitimum, & naturalem, Gentilis, & Fabiæ coniugum de terra Gualdi, & vti talem fuisse publice, & communiter tentum. & de aliis habilitatibus constat ex assertione Papæ asserentis illum fuisse ab examinatoribus in vrbe deputatis examinatum, & idoneum repertum, quod sufficit, vt alias fuit ponderatum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea de mense Martii proxime præteriti coram D. meo Gipsio. De existentia Beneficiorum deponunt omnes testes, qui etiam probant eorum vacationem per mortem Lud. qui illa possedit vsque ad obitum, quem primus testis super nono asserit, fuisse de mense August. 1591. Et videtur fateri M. Anton. qui eadem vacatione nititur Ægid.* decis. 268. & 595. *Puteus* decis. 300. lib. 1. *quod fructus illorum non excedant valorem 15. ducatorum auri de camera, probat secundus testis super quarto, qui tanquam informatus ex eo, quod bona dictorum Beneficiorum retinuit in locationem solum sufficit pro verificatione valoris narrati, Rota* decis. 14. de probatio, in nouis *Ægid.* decis. 113. & sequen. *Puteus* decis. 29. lib. 1. *Maxime, quia est adminiculatus à primo teste super eodem, qui loquitur de quadam parua quantitate frumenti, in qua dicit consistere fructus horum Beneficiorum, & in omnem euentum poterit ista probatio suppleri, ex iuramento ipsius Theodori iuxta* decis. 682. *Ægidij incipien.* Si impetrans. *& fuit dictum in causa Astoricen. Archidiaconatus, de mense Nouemb. 1589. coram D. Mantica, quod huiusmodi Beneficia non requirant residentiam satis probatur, ex eo quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de iure præsumuntur, Ægid.* decis. 676 *Staphil.* tit. de statu, & qualitate beneficiorum in princ. *quæ de generali consuetudine residentiam non requirunt, vt post Cardin. & alios tradit Imola* in cap. fin. num. 9. de clericis non residen. *Felin.* in cap. dilectus li. 2. num. 2. de rescrip. *Alexan.* consil. 1. num. 2. lib 7 *Et fuit resolutum 3. Martii 1582. in causa Conchen. Beneficii de Vallen. coram D. Lancelloto, & alias sæpius vltra, quod 1. 2. & 3. testis super tertio hoc etiam asserunt. Valor obuenti videlicet Altaris Sanctissimi Sacramenti, positi in Ecclesia S. Benedicti de terra Gualdi, satis probatur ex dicto 1. & 4. testis super 5. cum ad istum effectum Rota contentetur quali probatione, Ægid.* decis. 674. *etiam minori, quam semiplena, vt de vno teste de fama, cum adminiculo, tradit idem Ægid.* decis. 682. *Et fuit sæpissime in pluribus causarum resolutum: quod beneficia huiusmodi, spectent ad collationem Abbatis S. Benedicti, & per consequens Episcopus non possit se in illis intromittere, nec etiam vigore alternatiuæ, quæ capit tantum beneficia, ad liberam ipsius Episcopi dispositionem pertinentia, satis probatur, ex quasi possessione conferendi, quæ in hac materia attenditur*, c. consultationibus de iure patron. c. quærelam de elect. *Rota in antiquis* decis. 49. de rescrip. & decis. 14. de iure patron. *de qua constat ex pluribus collationibus deductis per informantes, iuxta nota.* in c. cum Ecclesia Sutrina, *vbi Ripa post glos. & alios* n. 52. de causa posses. *Maxime concurrente vltimo statu, qui est attendendus, glos.* in l. si mater, *& ibi Bald.* C. ne de statu defunct. *Rota* decis. 2. n. 2. de Præben. in nouis, *Felin.* in c. eam te, col. fin. de rescrip. *Decius* cons. 126. sub n. 1. *vltima enim collatio fuit facta per Abbatem Ludouic. quæ fuit sortita effectum, cum per eius obitum hodie vacet, Oldrad.* consil. 229. n. 2. Rota etiam in d. Pamphilonen. Vicariæ de Araun. 12. Maii 1595. infra relata *num.* 142. & in Assisien. Canonicatus 14. Iunii 1600. coram

D. Sacrato, de qua supra capit. primo, numero
477.
65 Illud tamen accipiendum est, nisi actus † ex quo
prætenditur acquisita quasi possessio factus sit sine
præiudicio iuris alterius, vt in vna Mayoricen. iuris
patronatus 4. Octob. 1587. coram D. Bubalo, in qua
fuit resolutum, Quod per præsentationem factam secuta
institutione per Ordinarium protestantem, se nolle præiu-
dicare præsentantibus aliis, cum clausula præseruatiua, ex
tra tamen praiudicium iuris prætensi per præsentantes,
quæ præseruat ius tam in petitorio, quam possessorio, non
acquiritur quasi possessio præsentandi, adeo vt alius patro-
natus per patientiam præstitam in illo actu, tantum sibi
præiudicaunt, ad tradita per Decium in cap. cum acces-
sissent. de constitutio. nu. 77. vers. 5. inte. ligitur, Pu-
teus decis. 188. lib. 2. & cum institutio fuerit conditionalis
sine præiudicio iurium partium non potest acquiri quasi
possessio, Puteus decis. 34. lib. 2. & sententia fundata super
facto erroneo, dicitur notorie iniusta, vt de magis communi
testatur, Alexan. consil. 123. num. 7. lib. 1. Vrsillus in ad-
ditio. ad Afflictum decis. 28. & sic ex alia præsentatione
secuta institutione per sententiam, quæ habet relationem
ad dictam institutionem, factam sine præiudicio, non ac-
quiritur etiam quasi possessio. Ad quod etiam est decis.
P. lana Capellaniæ 20. Maij 1594. infra adducta nu.
141.

66 Cæterum ad acquisitionem possessionis † ad ef-
fectum de quo agimus, videlicet validitatem colla-
tionis præsentationis, vel electionis, requiruntur
requisita posita per Calder. consil. 12. de iure patron.
quod consilium Rota seruat, vt per Caputaquen.
decis. 132. 338. 339. & 418. par. 2. Ægidium 128. & in Abu-
len. Parochialis 22. Iunij 1594. coram D. Blancheto
infra adducta n. 92.

Primo enim requiritur bona fides. Secundo,
67 fragatur † de præsentatione, vel electione, quod sit
admissa & confirmata, & sic, quod secuta fuerit In-
stitutio, seu confirmatio, Rota decis. 318. num. 1. part 2.
diuersorum. Tertio quod prouisus, institutus, seu
confirmatus fuerint, tanquam beneficiati in pos-
sessione beneficij, & sic quod collatio, præsentatio,
vel electio, habuerint effectum. Quarto, scientia &
patientia illius, in cuius præiudicium talis quasi
possessio acquiritur.

68 Quæ requisita ponunt, † & sequuntur etiam Sel-
ua d. 2. par. q. 7 Rochus d. verb. competens, à n. 34. Lam-
ber. d. 1. par. 2. lib. q. 3. art. 10. & 11. Decius consil. 124. nu. 2.
& 126. in fin. & 129. n. 3. Ripa in d. cap. cum Ecclesia Sutri-
na, n. 92 & 93. & ibidem Rebuf. vbi supra Corras. d. 2.
par. cap. 5. à n. 3. Couar d. cap. 14 pract. num. 2 Ferret. con-
sil. 382. à n. 8. Hieron. Gabr. consil. 185. lib. 2. Io. Gutier-
rez consil. 3. n. 1. & consil 4. n. 32. & Zechus d. c. 2. de bene-
fic. & pensio. versic. benefi. ba etiam, & cap. 12. n. 18. & illud
requisitum de effectuatione ponit etiam Calder.
consil. 13. eod. tit. & Goncalez glos. 18. n. 86. & ad ista re-
ducuntur septem requisita, quæ ponit idem Gon-
cal. d. glos. 45. §. 2 à n. 30.

69 Licet ad effectum acquisitionis possessionis †
absolute, & possessorij retinendæ, aut recuperan-
dæ, non requiratur primum requisitum de bona fi-
de, vt tradit Innocentius in cap. 2. de in integrum resti-
tutione, num. 6. & in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, num. 4.
& ibi Abb. num. 26. Lamber. d. art. 10. num. 6. & 7. &
Corras. d. num. 3. & facit decis. Mohedani 9. de restit.
spoliatorum.

Sed circa d. requisita erunt aliqua aduertenda,
& † in primis circa primum requisitum, de bona fi- 70
de, quod est præcipuum in hac materia. Aduerten-
dum est primo, illam esse omnino necessariam. Ne-
que enim facit fructus suos malæ fidei possessor, ca.
grauis de restitut. spoliat. vbi Abb. Bellamerus Betol. † 71
& alij, & in cap. conquerente eod. tit. l. si fundum. l. certum.
C. de rei vendicatione. §. si quis a non domino. instit. de re-
rum diuisione, & ibi Doct. l. 39 & 40. tit. 28 pag. 3. & ibi
Gregor. Lopez, & Rota decisione septima, de iure pa-
tron. in nouis. De quo vltra dictos videndi sunt, † Bart. 72
in l. & ex diuerso. ff. de rei vendicatione, Menochius de
recuperanda remedio 15. quæst. 40. ex num. 573. & Ioan.
Garcia de expensis, & melioratio. cap. 23. à numero 42.
Peregrin. de fideicommiss. articul. 49. à numero
130.

Sed quamuis collatio præsentatio, seu electio † 73
à malæ fidei possessore facta non teneat, propter
malam fidem, & sic etiam institutus sit remouen-
dus, constando de mala fide, iuxta dicta Rota d. decis.
7. Innocent. Abbas & alij in d. cap. consultationibus de
iure patron. & in d. cap. Cumana de electione, & in d. cap. de
in integrum restitutione, idem Abb. in d. cap. cum Eccle-
sia Sutrina de causa posses. num. 26. & in d. cap. ex literis de
iure patron. num. 7. Nauarrus consil. 2. numero primo. de
iure patron. dicens communiter teneri, & Ferre-
tus consil. 69. num. 12. vbi ait, cum Innocen. & Abb.
sup. quod si possessor malæ fidei admitteretur ad eli-
gendum, vel ad aliquid aliud faciendum non vale-
ret actus, nec electio, & sic valde cauendum esse, ne
admittatur in Capitulo, ad ea quæ imminent facien-
da cum d. mala fide.

Intellige si cum eius † voce fiat actus, vel electio 74
& sine ea non constaret esse voces necessarias ad a-
ctum, alias valeter actus, seu electio Capituli virtu-
te aliorum votorum, Abbas in cap cum super. de offi-
cio deleg. numero vndecimo, & Suarez 5. tom. disput. 14.
sect. 2.

Adhuc tamen collatio, præsentatio, seu electio
facta † à proprietario, qui non possidet, non valebit 75
quia non licet propria authoritate resumere pos-
sessionem, & spoliare etiam inuasorem, cap. in literis
de restitutione spoliat. vbi id docet Innocen. & firmat.
Abb. in d. cap. consultationibus num. 9. & in d. ca. cum Ec-
clesia Sutrina, num. 53. & ibi Imola ad fin idem Abb. in
d. cap. Cumana num. 12. Bertach. in repert. verb. præsenta-
tus à patrono, Rochus verb. competens, nu. 46. Rebuf. in
d. cap. cum Ecclesia Sutrina. ad fin. versic. circa secundam,
Duaren. de benefic. lib 3. ca 9. & Cuchus. lib. 4. titul. 1.
num. 96.

Quamuis contrarium teneant Innocentius in † 76
d. cap. Cumana. numero sexto, & Lambert. prima part.
secundo lib. quæstione tertia, articul. 7. & 19. quem sequi-
tur Couaruuias pract. cap. 36. num. 6. circa fin. Ferre-
tus consil. 135. numero 2. & Hieron. Gabriel. consil. 185.
lib. 2.

Et ad l. mala fide, C. de conditione † ex l. quam allegat 77
Innocen. vbi num. 4. Respondet Abb. d. numero 12.
quod

quod loquitur, quando proprietarius conuincit
possessorem malæ fidei in iudicio, tunc enim pri-
uatur possessor omni commoditate perceptionis,
sed ante sententiam non debet priuari ex officio
priuato.

78 In qua controuersia ego tenerem mediam † sen-
tentiam, vt prima procedat in actu præsentationis,
ad quem iudex adiri debet, qui non debet esse au-
thor spolij argum. eorum, quæ a'ias in simili tradit
Ioan. Gutierrez *de iuramen. confirmator. 3. par. c 13. n 13.*
Secunda vero procedat in actibus ad quos iudex
adiri non debet, nec requiritur iudicis authoritas,
vt in collatione, & electione, & similibus, tunc e-
nim videtur valere actus factus à proprietario, qui
non possidet existente alio in possessione malæ fide,
ex quoad talem possessorem non pertinet ratione
malæ fidei, donec à superiore infirmetur, ad instan-
tiam possessoris petentis se defendi, seu reintegrari
in sua possessione, & sic infirmari illum actum, vt *in
d. c. cum Ecclesia Sutrina.*

79 Sed videtur institutum ad præsentationem †
possessoris malæ fidei, non esse remouendum, et-
iam si postea constet de mala fide. Nam si à tali in-
stitutione non fuit appellatum per aduersarium,
trãsit in rem iudicatam, & habet vim diffinitiuæ, &
consequenter retractari non potest: si vero institu-
tio facta fuit posito edicto publico, iuxta *cap. fin. de e-
lect in 6.* Nulloque comparente, & contradicente,
verus patronus postea veniens non est audiendus,
sed videtur dictæ præsentationi consensisse, ita cum
Cardin. *in cap. consultationibus, 4. & 5. & oppositione,* &
Domin. *in c. 2. de offic. Vicarij in 6.* & Felin. *in c. cum Ber-
tholdus n. 13. de re iudic,* docet Rochus *d. verb. competens,
quæst 22. num. 50. & 51.* & Lambet. *d. quæst. 3. art. 2 num.
6.* & sequitur Menochius *consil 90. num. 126. & sequen.
lib. 1.*

80 Ego vero existimo fundamenta † istorum Dd.
solum conuincere, quod taliter institutus non sit
remouendus, nec institutio retractanda ad petitio-
nem veri patroni, qui non appellauit, aut non com-
paruit, non tamẽ conuincunt institutionem ipsam
valere, nec respectu superioris, contra quem non
transit in rem iudicatam sententia lata in causa Be-
neficiali, Maran *in speculo aduocatorum 6. par. 2. actu de
sententia num. 150. cum aliis,* nec institutio Lamber. *2.
p. 2. lib. quæst. 11. art. 6. & 3. part. eiusd. 2. lib. quæst. 2. art. 13.
num. 3.*

81 Collatio autem præsentatio, vel electio † facta à
proprietario, qui non est in possessione valet, si nul-
lus alius est in possessione, ita Innocen. & Abb. *in d.
c. Cumana n. citatis,* idem Abb. *in d. ca. cum Ecclesia Su-
trina. n. 53. & in d. c. consultationibus, n. 3. versic. item nota,*
per tex ibi à contrario sensu, Bertach. *sup.* Roch. *d.
verb. competens, q. 20 n 47.* Lambet. *d. q. 3. art. 8.* Rebuf.
vbi sup. vers. circa tertiam, & Cuchus *supra num 97* pro
quo facit *capitulum transmissam, cum simil. de ele-
ctione.*

82 Et accedit, quod docet Bald. *in l. fin. C. de † edicto
D. Adriani tollen. num. 48.* quod hæres potest præsen-
tare ante possessionem hæreditatis acquisitam, &
sequuntur Rochus *verb. ipse vel is, q. 11. num. 24.* Citad.
9. par. nu. 8. Gregorius Lopez *in l. 1. tit. 14. pag. 6. verb. el
sennorio ad fin.* & Mietes *de maioratib 3. part. quæst. 11.
num. 12.*

Quamuis in vna Salamantina Capellaniæ † del 83
Voto 3. Iunij 1585. infra adducta *7 p. cap. 9. num. 11.* in
qua erant duo patroni, Parochus scilicet, seu Re-
ctor, & æconomus Ecclesiæ fuit dictum, *Quod D.
Andreas qui erat præsentatus à Parocho nouiter promo.,
antequam accepisset possessionem Parochialis, nullum ius
habebat, quia præsentatus a patrono antequam acquireret
possessionem iuris patronatus, & sic nulliter, quia ius præ-
sentandi non potest exerceri nisi post acceptam possessionem
cum sit de fructibus Beneficii.* Sed hoc clare conuincitur
ex dictis.

Secundo circa d. requisitum de bona fide, † ad- 84
uertendum est, quod licet illa regulariter præsuma-
tur etiam sine titulo (nisi alius possessor antiquior
appareat, tunc enim in possessore sine titulo præsu-
mitur mala fides, quo ad ipsum possessorem anti-
quiorem, Balbus *infra num. 9. & 10.* Menoch. *de recu-
peranda, remed. 13. à num. 63.* & Mascard. *conclus. 224.
num. 5.*) Abb. *in cap si diligenti, de præscrip. num. 14. & 15.*
Felin. *ibi num. 4* Balbus *in rep. l. Celsus, de vsucap. 0. 3 p.
num. 2. & 9.* Alciat. *de præsump. reg. 3. præsumpt. 5. num. 2.*
Couarr. *reg. possessor. 2. par. § 8. num. 2.* Bernad. Diaz.
reg. 557. & seq. & ibi Salcedo *in additione,* Gratian. *reg.
54.* Mascard. *d. conclus 224. & 231.* Rota *decis. 345.
num. 1. par. 1. diuers.* vbi ponitur regula, quod quilibet
possessor præsumitur in bona fide, nisi probetur in
mala, & *decis. 477. num. 7. eadem par.* vbi dicitur, quod
in dubio præsumatur bona fides, &c. tamen vbi ius
resistit, non præsumitur bona, sed mala fides. *l. quem
admodum. C. de agricolis, & censitis l b. 11. reg. qui contra* 85
iura mercatur bonam fidem præsum tur non habere lib. 6.
& ibi Dinus *num. 6.* & docet in proposito Innocen.
in ca. 2 de integrum restitutione, num. 6. quem ibi sequi-
tur Imola *ad fin.* Abb *in d. cap. consultationibus num. 8.
& in d. cap. cum Ecclesia Sutrina. num. 31. & 33. & in d. cap.
si diligenti. num. 14 15. & 23.* & ibi Felin. *d. num. 4.* Ripa
in d. cap. cum Ecclesia Sutrina num. 94. Probus ad Mo-
nachum. *in ca. si à sede de praben. in 6. num. 2.* Balb. *num.
12.* & Alciat. *sup.* Lamber. *d. q. 3. art. 2. num. 4.* Aymon.
consil. 134 num. 16. Ferretus *consil. 382. num. 9. & s. quen.*
Menoch. *de retinenda remed. 5. num. 26. & de recuper.
remed. 13. n. 72.* Gratian *sup. num. 14.* Mascard. *d. conclus.
224. num. 11. & 225. num. 24. & 228. num. 10. & 231. num.
2.* Rota *d. decis. 7. de iure patron. in nouis,* Puteus *decisio-
ne 192. lib. 1. & 366. num. 1. lib. 2.* & Rota *d. decisione 477.
num. 6.*

Et facit quod de prole suscepta † ex matrimonio 86
putatiuo, contracto ex errore iuris tradunt, Paleo-
tus *de nothis, & spuriis, cap. 9. à num. 7.* Couarru. *in 4.
2 part. cap. 8. § 1. num. 9.* Rotas *de successione ab intestato,
cap. 2. numero 17.* & Peregrin. *de fideicom. articul. 24.
num 69.*

Nisi possessio sit iusto tit. aut probabilib. † ratio- 87
nibus acquisita, vel sit possessio lõgi temporis, quod
in proposito dicitur arbitrio iudicis, ita Innocen.
supra quem sequuntur Imola, & Abbas *sup. & in d.
cap. si diligenti, num. 16.* & Felin. & Balbus, qui dictum
Innocen. dicit communiter approbatum, & Lam-
ber *vbi proxime.* Ripa *sup à nu. 95. ad 99.*) qui ait, quod
in decennio videtur communis opinio, quod non

Qq 2 præ-

præsumatur bona fides isto casu) Couar. *d. §. 8. num.* 3. Menoch. *de arbitrariis lib. 2. casu 43. num 8. & 9.* Rota *d. decis. 7* & Puteus *d. decis. 192.* & in terminis quasi possessionis iuris conferendi, iure resistente, fuit resolutum in dict. Cremonen. Prioratus 23. Febr. 1568. coram D. Oradino. Facit *decis.* Caputaq. 296. *n. 4. p. 1.*

88 Vel nisi sumus in iure dubio, & obscuro, † cuius error est probabilis, & iustus, ac æquipatatur errori facti, Felin. *in cap. de quarta, de præscrip. num. 27. & in cap. 1. num 15. limit. 7. de re iudic.* Balbus *in d. l. Celsus. 1. part. num 17.* Couarruu. *d. reg. 2. par. §. 7. num. 9. & in 4. 2. par. cap. 8. §. 1. num. 9.* Tiraquellus *de pœnis temperan. causa 11. num 6.* Pinel. *in l. 2. C. de resc. vend. 2. par. ca. 4. numero 40.* Contardus *in l. vnica. C. si de momentanea possessione, limit. 9 num. 52.* Molina *de primog. lib. 2. cap. 6. num. 69.* Ioan. Garcia *de expensis, & meliorat. cap. 23. num. 30.* Nauarrus *consil. 9. num. 5. de officio Ordin. & consil. 2. num. 4 de præscrip.* Peregrin *d. num. 69. & art. 49. num. 120.* & Menoch. *de arbitr. centur. 6. addita, casu 543. num. 17.* & Puteus *decis. 118 numero 19. lib. 2.* Rota *decisione 132. numero. 7. part 2. diuersorum*, & Ludouic. Lopez *instruct. cons. 2. tom. 2. parte. cap. 57.* & tunc dubium iuris seruit de titulo ac bona fide, Puteus *decisione 15. libro tertio*, & Cæsar de Grassis *decisione 10. numero 7.*

89 Et facit ad prædicta, quod de errore iuris † circa acquisitionem fructuum tradunt Felin. *in d. cap. de quarta, num. 31.* Balbus *in d. l. Celsus 1 par. num. 19.* Cassado. *decisione 11. num. 8. super reg. decisione*, Pedem. Cacherani 160. Couarruu. *lib. 1. variar. cap. 3 num. 8.* Pinel. *in d. l. 2. par. cap 4. ex num. 30* Suarez *in thesauro recept. sententiarum, verb iuris quilibet error*, Menochius *de recuperand. remed. 15. numero 634.* Ioan. Gutierrez plures referens, *de tutelis 2. par. cap. 5. num. 17. & sequen.* & Fachineus *controuers. lib. 8. c. 29.* licet controuertat Peregrin. *de fideicommiss. d. articulo 49. numero. 118.* & contra teneant, Cabedo *decisione 69. numero 5. cum aliis.*

90 Ex quibus † Rota in d. causa mea Abulen. Parrochialis de la Calcada 22. Iunij & 24. Octobr. 1594. coram D. Blancheto, resoluit quasi possessionem Capituli conferendi Parochiales, sede Episcopali vacante, in mensibus non reseruatis vacantes, non suffragari ad validitatem collationis mihi factæ per Vicarium Capituli sede vacante. Quamuis Capitulum fuerat in d. quasi posses. per 13. annos, & quamuis antea coram D. meo Corduba 19. Nouemb. 1593. contrarium fuerat decisum, *vt in sequent. decis.*

Abulen. Parochialis, 19. Nouem. 1593. coram D. Corduba.

Domini steterunt in decisis constare, de quasi possessione Capituli, conferendi sede Episcopali vacante. Et
91 *quia dubitabatur, an talis † quasi possessio suffragaretur Nicolao, ad validitatem collationis, de qua agitur, tenuerunt affirmatiue resoluendum*, cap. consultationibus de iure patron. cap. querelam de elect. cap. cum olim, c. cum Ecclesia Sutrina de causa possess. *ad tradita per* *Aymon.* cons. 322. n. 5. *Corras.* de sacerdot. 2 par. c. 5 *Rot.* decis. 49. de rescrip. & decis. 14. de iure patron. in antiq. *Neque obstat, quod hæc quasi possessio sit contra ius*, ca. 2. ne sede vacante, & resistente iure requiratur tit. c. si diligenti de præscrip. c. 1. eod. tit. in 6. *& ideo tanquã improba non possit suffragari* l. improba. C. de acquir. & possess. *quia in præsenti non agitur de iure conferendi, sed an valeat collatio facta à Capitulo quod est in quasi possessione conferendi, sede Episcopali vacante, ad quem effectum ius commune non resistit, cum fuerit acquisita, ex pluribus collationibus, quæ sunt sortita effectum.* d. c. cum Ecclesia *& cum non reperiatur in iure dispositum, Capitulum non posse conferre Parochiales sede Episcopali vacante, & Dd. sint inter se contrarii, euenit quod cum potuerit habere probabilem dubitandi causam, non possit dici esse in mala fide si conferat, nec ius videtur resistere, Puteus* decis. 241. li. 3. *Corneus* consil. 127. colum. 9. vers. & probabile, lib. 2. *Curtius Iunior* consil 6. n. 25. *Aymon.* consil. 145. nu. 19. *præsertim stante dispositione Concilii Triden.* sess. 24. de reform. cap. 18. *& constitutione Pii V. ex quibus collatio Parochialium facienda est magis idoneo in concursu, & in collatione necessaria Capitulum succedit sede vacante, Rebuf.* in praxi tit. de deuolut. n. 85. & tract. de nominatio. q. 8. n. 49. & aliis locis, *Bellamera* consil 20. n. 13. *Neq. etiam obstat Concilium Triden.* d. ca 18. *quia reseruat facultatem conferendi illis, ad quos spectabit, & decretum irritans non potest referri ad hanc facultatem, sed ad collationem factam non seruata forma ibi præscripta: quod vero dicitur collationes esse factas per assertum Vicarium, & non constare de eius mandato, facile refellitur ex eo, quod præsente Capitulo sciente, nec contradicente, collationes fiebãt Vicarium, Crescen.* decis. 15. nu. 6. de probat. *Nec obstat, quod non videatur quæsita quasi possessio Capit. sine speciali mandato conferendi, quia ad istum effectum, ex sola scientia collationum factæ suo nomine, sine contradictione inducitur ratificatio ad Bald.* in l. cum oportet. n. 7. C. de bonis, quæ liberis, *Mohedan.* decis. 22 n. fin. de præb. *nec requiritur mandatum speciale ad conferendum, quando collatio est necessaria, & debita de iustitia* c. ex frequẽtibus de institution. *& ibi glos. & Dd. Rochus* de iure patron. verb. competens, quæst. 31. nu. 67. *Couar.* li. 3. variar. c. 20. n. 7. *Rebuf.* d. quæst. 8. nu. 49. *Mille* verb. Vicarius Episcopi haber. *Nec refragatur, quod ista Parochialis sit affecta, propter* regul. 1. *Sixti V.* ad fin. *Quamuis vacauerit post eius obitum, quia licet aliqui ex Dominis super hoc dubitauerint, tamen pro maiore parte fuit resolutum non obstare istam regulam, cum eius morte expirauerit, Gemin.* consil. 93. *Mille* verb. reseruatio facta, *& licet beneficia semel affecta, semper intelligantur affecta tamen hæc Parochialis viuente Pontifice, & stante regula non vacauit, sede Episcopali vacante, ita vt affecta dici possit alioquin beneficia, quæ vacant sede Apostolica vacante, in mensibus alias reseruatis, essent affecta, & nullo modo per Ordinarios possent prouideri, quod est falsum, Caputaquen* decis. 86. 1. par. & 214. 2. *Ant. August.* decis. 65. *Roman.* lib. 1. & in decis. *Gambari 65. ex aduerso allegata, nihil fuit resolutum, quicquid dicat Saruen.* regul. de publican. quæst. 6. *Nam* in suo tracta. lib. 3. ex num. 180. *solum dicit in illam sententiam, maiorem partem Dominorum inclinasse & refert opiniones aliorum. Quinimo Parochiales, etiam si essent affecta & reseruata, reseruatione clausa in corpore iuris, sede Apostolica vacante possunt*

sunt

sunt conferri, cap. si Apostolica de Præben. lib. 7. *Quare hac Parochialis multo facilius conferri potuit: & accedit, quod de tempore Gregor. XIII. quo Capitulum quasiuit quasi possessionem conferendi, nulla aderat regula reseruatoria beneficiorum vacantium, sede Episcopali vacante.*

In eadem 22. Iunii 1594. coram D. Blancheto.

92 B*It propositi dubium, an Capituli quasi possessio conferendi beneficia curata sede Episcopali vacante suffragetur. Quod hodie per Dominos fuit resolutum, videlicet talem quasi possessionem nõ suffragari, indubitatum enim est, de iure Capitulo prohibitum esse beneficia conferre sede Episcopali vacante, si ad solius Episcopi collationem pertinent*, cap. illa ne sede vacante. cap. vnic. §. cum vero eod. tit. in 6. *glos.* in clemen. 1. §. propter quod in verbo Capituli, de hæret. *& ibi Dd. Capitulum enim sede vacante succedit in pertinentibus ad Episcopum, quo ad ea tantum, quæ in iure reperiuntur expressa, & non in aliis,* Gimm. in cap. Presbyteri 24. dist. not. *Non obstat, quod allegata non loquantur in Parochialibus, quia* cap. 1. *de institutionibus* in 6. *loquitur indistincte de beneficiis, quorum appellatione veniunt etiam Parochiales, glos.* in cap. his, quæ in verbo pro bono pacis, circa medium de maioritate, & obedien. *Paurin.* in tract. de potestate Capituli sede vacante, par. 2. quæst. 1. num. 1. & 2. *Rebuf.* de deuolutionibus num. 103. *fuit resolutum coram R. P. D Agrigonto, in causa Salamantina Parochialis Ex his sequitur, nullam fuisse acquisitam quasi possessionem Capitulo conferendi beneficia sede vacante, propter vehementem iuris resistentiam, Couar.* 1. pract. quæst. cap. 17. 11. quæst. versic. 4. *Menoch.* de retinenda possessione, remedi vlt. nu. 24. *qua vehemens resistentia colligitur ex* d. cap. 1. de institut. in 6. *vbi tex. dicit Capitulum non posse conferri beneficia sede vacante, per qua verba, omnis potentia aufertur, Decius* in rubrica, c. qui admitti, n. 20. *& per consequens deficit bona fides, quæ est fundamentum præcipuum ad acquirendam quasi possessionem, Caputaquen.* decis. 69. lib. 1. *deficiunt etiam alia requisita per Calder.* consil. 12. de iure patron. *Quod Rota passim in similibus materiis sequitur, & ideo non applicatur decis. in causa Reatina Beneficii coram* R. P. D. *meo Decano, ibi enim erat quæstio super pertinentia collationis Abbatia, inter Capitulum Lateranen. & Ordinarium Reatinum, non autem super iure conferendi sede vacante, & Capitulum fundabat in priuilegiis suam intentionem, quorum vigore iuris repugnantia remouebatur, in præsenti vero præsupponitur, ius conferendi viuente Episcopo, ad ipsum solum pertinere, quo casu Capitulo obstat clara, & aperta iuris dispositio. Non obstat secundum fundamentum, pro Domino Doctore Nicolao Garcia deductum, quod omnia prædicta cessant hodie postquam vigore Concilij Trident.* sess. 24. cap. 18. §. peracto. *collatio Parochialium debet fieri in concursu, & ex concurrentibus magis idoneo, & non alteri, ex quo sequi videtur, quod cum ea quæ sunt de necessitate transeant in Capitulum sede vacante, facultas etiam conferendi Parochiales, tanquam necessaria, quoque ipsa transierit: quia aduertendum est, Quod illud dicitur necessarium in hac materia, quod sumit initium aliunde, quam à facultate ordinaria Episcopi, & ad quæ Episcopus, adhoc (vt actus perfectionem consequatur) per alios cogi potest, videlicet à patrono, ad instituendum ab electo ad confirmandum, non autem quando tota substantia actus tribuitur iurisdictioni, & iudicio Episcopi, prout concursus, & collatio, cum ei quem magis idoneum iudicauerit, conferre possit, alias si hoc argumentum esset verum sequeretur, quod nec etiam in casibus à iure permissis posset Parochiales vnire, præterea, Concilium quo ad ius conferendi, nihil immutat, imo illud præseruat ei, ad quem spectat, & ideo per subauditos intellectus tot iurium, non est inducenda correctio, glos.* in cap. cupientes de electione in 6. cum vulgar, *quod multo magis procedit stante declaratione dicti Concilii in qua præscribitur forma Vicario Capituli Sede vacante. seruanda vacantibus Parochialibus, cui non solum collatio, sed commenda temporalis prohibetur in fauorem illius, qui magis idoneus fuit in concursu repertus. Vltimo respondetur, quod quicquid sit in aliis materiis in iure tamen conferendi, etiam si sit admixta aliqua causa necessitatis, est explicitum Capitulum non posse manus apponere, vt patet in Beneficiis vacantibus ex causa permutationis quæ licet permutantibus, & non aliis tantum conferri possint, & debeant,* Clem. 1. de rerum permutatione *tamen Capitulum illa conferre non potest, etiam dictis permutantibus, Felin.* in cap. cum olim num. 4. de maioritate & obedientia, *Puteus* decis. 329. lib. 2. *vt bene deducit D. Sertorius cuius dicta, tam in informatione, quam memorialibus placuerunt dominis, ex quibus ita fuit decisum.*

In eadem, coram eodem 24. Octobris 1594.

D*Omini steterunt* in decis. 22. *Iunij proxime præteriti, ex tunc allegatis quibus non obstant deducta pro D. Doctore Nicolao videlicet, quod cum hodie † magis idoneo in concursu reperto, & non alij debeat conferre Episcopus Ecclesiam Parochialem vacantem, collatio debeat censeri necessaria, & per consequens transire debeat in Capitulum Sede vacante, ad quem omnia ea transeunt, quæ sunt ex necessaria iurisdictione Episcopi, quia huic argumento fuit etiam in præterita propositione satisfactum, illa enim ex necessitate pertinere dicuntur ad Episcopum, quæ originem trahunt à facto alieno, & ad quæ cogi potest, etiam nolens, vt bene declarat Pet. Gregorius* de Benefic. cap. 39. num. 3. *qui exemplificat collationem necessariam in eo, cui mandatum est prouideri de primo vacaturo, item in institutione præsentati, item in eo cui competit ius optandi, item in permutantibus, item in confirmatione electionis in omnibus enim istis casibus, si Episcopus deneget institutionem, collationem, & confirmationem, petenti iniuriam facit, & à denegata iustitia datur appellatio suspensiua: quo vero ad Capitulum expresse dicit exclusum à iure conferendi, vt infra dicetur, collatio autem beneficii tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, si autem vult conferre, tunc facto suo subijcitur obseruationi formæ traditæ in Concilio Tridentin.* sessione vigesimaquarta, cap. decimo octauo, *quod Concilium voluit tantum tollere abusum, quemdam inductum conferendi beneficia minus idoneis omissis, idonioribus,*

93

ribus, ex quo, & collatorum conscientia grauabatur, & po-
pulus propter ignorantiam rectorum, maximum damnum
proficiscebatur, sed quo ad ius conferendi nihil immutauit,
vt ex eius verbis, & declarauit Sacra Congregatio, & idcir-
co Capitulum non potest conferre beneficia vacantia per re-
signationem, ex causa permutationis, vt dicitur in decisio-
ne, quia illa fundatur in mera gratia Episcopi, qui potest ad
suis libitum admittere, & recusare huiusmodi resignatio-
nes & pro hac opinione faciunt tradita per Pet. Gregor. in
loco allegato, *quia post exemplaria supradicta,* nume-
ro 8. eiusdem Capituli *expresse dicit, quod licet Capitu-*
lum instituat, quos Episcopus institueret si viueret, tamen
beneficia non confert, & in cap. præcedenti n. 3. *clarius*
asserit, quod Capitulum conferre non potest beneficia va-
cantia Sede vacante, sed ad instar aliorum fructuum reser-
uatur collatio successeri, quod etiam sentire videtur lib. 17.
Sintag. cap. 15. num. 37. *Non obstat prætensa bona fides*
Capituli in proposito casu, quia cum proueniat ex iuris i-
gnorantia non tribuit ius. l. iuris ignorantia. ff. de iuris.
& facti ignorantia *præterea error iuris indubitati non*
tribuit iustam causam ignorantiæ, Puteus decis. 244. *in*
causa Colon. lib. 3. *aliis omnibus bene respondet. Do. Serto-*
rius, & ex his ita decisum.

94 Vnde decisio in causa Nucerina beneficiorum †
supra adducta *nu.* 64 non videtur certa, cum ibi ius
resistat dicto Abbati prætendenti ius conferendi
contra Ordinarium.

95 Vnde etiam cum † beneficia de iure præsuman-
tur libera, *cap omnes Basilicæ 16. quæst. 7.* Rochus. *verb.*
construxit, quæstione 20. Cassador. *decisione 4. numero 7.*
de probatio. Caputaqnen. *decisione 130. numero 2. partic.*
2. Mohedan. *10. de iure patron.* Menochius, *de præsump.*
lib. 3. præsumpt. 90. numero 1. Rota *decisione 268. numero 2.*
part. 1. diuersorum, & in vna Toletana iuris patron.
18. Martij 1602. coram Domino meo Corduua,
cum aliis, ex vnica præsentatione non acquiritur
quasi possessio præsentandi ad hunc effectum, quia
bona fides non præsumitur, Crescen. *decis. 5. de iure*
96 *patron.* & Puteus *366. nu. 1. & 4. lib. 2.* Nisi † probetur
fama iuris patron. vel quod simile, Mohedan. *decis.*
10. de iure patron. ad principium, aut nisi adsit cursus
97 longi temporis, Puteus *decis. 243. lib. 2.* & Rota, † in d.
Illerden. Parochialis, de qua supra *num. 60.* Et n. sia-
gatur de beneficio, quod non negatur esse iuris pa-
98 tronatus, † cum tunc cesset prædicta ratio, vt per
Crescen. *sup.*

99 Secundo principaliter circa secundum † requi-
situm est aduertendum, quod si institutio, aut con-
summatio secuta esset non præuio edicto iuxta *cap.*
fin. de electione in 6. quod habet locum etiam in præ-
sentatione, vt tenet Rota, & communis, & dicetur
infra *9. p. cap. 4* non acquireretur quasi possessio præ
sentandi, licet institutus de facto habuisset posses-
sionem, quia talis institutio sine edicto facta est nul-
la ipso iure, ex *d. c. fin.* quod eam decernit irritam, &
inanem, & idem est non esse secutam institutionem
& esse ipso iure nullam, ita Lambert. *d. 1. part. 2. lib. q.*
3. art. 21. n 4.

100 Et videtur supponere Puteus *decisione 189.* † *lib. 1.*
Et facit Ferretus *consil. 210. num. 8.* Accedit quod tra-
dit Flores, *quæst. 10. num 64.* cum Calder. *cons. 15. de iu-*
re pat. Decio 126. & Virginio Bocacio *de remedio*
posse. cap. 11. numero 39. quod per collationem nul-
lam non turbatur patronus in possessione præsen-
tandi.

Falsum tamen est, † quod ipse Ferretus ait *d cons.* 101
210. num. 6 & 8. & cons. sequen. num. 11. & consil. 132. num.
10. & 12. Quod status, seu quasi possessio liberæ col-
lationis, non potest induci per collationem factam
de beneficio iuris patronatus, absque consensu pa-
troni, ex quo talis collatio est nulla, & irrita ex *ca. de-*
cernimus 16. quæst. 7. ibi irritam, quia ita demum est
nulla si patronus infra tempus datum ad præsen-
tandum, reclamet, & non alias vt dicetur infra, *c. vlt.*
n. 242.

Et similiter per collationes, præsentationes, † 102
aut electiones etiam effectuatas, factas contra de-
cretum irritans positum in reseruatione, vel alia di-
spositione, seu indulto non acquiritur quasi posses-
sio præsentandi, conferendi, vel eligendi, quia tale
decretum inficit omnia etiam possessionem, ita
Crescen. *decis. 4. de priuil. in fin.* Et prouisio facta de 103
beneficio sito in diœcesi, † vbi habet Cardinalis in-
dultum, est nulla, etiam si Cardinalis non prouide-
rit de eo propter vim decreti irritantis, per ea quæ
dicit Cassad *dec. 2. de restitut. spoliat.* Felin. *in c. cum ex*
offic. de præscri. vt est decisum per Rotam apud Gui-
dobonum *decis 56. in manuscrip.*

Licet alias ad acquirendam quasi possessionē suf- 104
ficiat † præsentationē fuisse admissā, & præsentatū
institutū, cū effectu, siue bene, siue male, vt in vna
Bracaten. Parochialis, in qua *Ad præsentationem pa-*
troni Vicarius vniuit, & vnio, licet nulla, habuit effectum;
dixerūt Domini 1555. coram Achille, ex tali vnione ad præ-
sentationem patronorum constare de quasi possessione præ-
sentandi, quia præsentatus, siue bene, siue male fuerit insti-
tutus nil refert, sed satis est patrono, quod præsentatio fue-
rit admissa, & habuerit effectum, adnotata per Calder.
consi. 12. de iure patron. *Rips* in c. cum Ecclesia num.
90. de causa posses. Vt per Vetallum *decis. 375. lib. 1. in*
manuscript.

Tertio principaliter † circa tertium requisitum 105
de effectuatione, de quo Lamber *d. quæst. 3. art. 13.* Pu-
teus *decis. 120. num. 3. lib. 2. & 136. nu 3. lib. 3.* & Mar. An-
to. Genuen. *cap. 61. num. 13. & 17.* Aduertendum est,
quod effectuatio, collationum, seu præsentationū
probatur per subsequentes collationes, seu præsen-
tationes factas per vacationem, ex persona illorum
Oldra. *consil. 229. num 3* Lambert. *2. par. 2. lib. quæst. 10.*
art. 7. num. 11 Rota *decis. 545. num. 2. p. 1. diuers.* de qua in-
fra *cap vlt. num. 106. & decis. 598. num. 9. ead. 1. p.* Et fuit
resolutum in vna Bobien. iuris optandi, 26. Martij
1590. coram † D Penna, in qua fuit dictum, *Quod v-* 106
bi apparent successiuæ prouisiones, vna post alteram, a pri-
ma, vsque ad vltimam, siue per obitum, siue per resignatio-
nem siue per priuationem sufficit probare vltimi promissi ef-
fectuationem vt præcedentes prouisiones legitime effectua-
tæ præsumantur, Oldr. & Lamb. sup. & in vna Comen
Capellan. 17. Iun. 1591. coram eod. D. Penna addu-
cta inf. *c. vlt. n. 94.* & in Abulen. Paroch. 28. Iun. 1593.
sup. adducta *num. 61.* & in Pisana Capellaniæ 20. Maij
1594. infra adducta *n. 141.* & in Romana vnionis, seu
iuris patron. 6. Nouem. 1598. coram D. Orano ad-
ducta infra *d. c. vlt. n. 96.*

Et

Er quamuis in vna Albanen. Prioratus 26. Nou.
107 1588. † coram D. Otano adducta infra *d. cap. vltim.*
num. 99. dictum sit id non procedere in subsequen-
ti prouisione per resignationem prout fuit dictum
in vna Taruisina plebis de Medulo, coram Laure-
rano 26. Februar. 1586. Tamen in contrarium est *d.*
decisione 598. & dict. Romana quæ indistincte lo-
quitur, & *dict. decisione.* Bobien. & Comen. & Abu-
lens.

Er eadem videtur ratio in prouisione per resi-
gnationem, ac in aliis, contrariaque sententia
posset procedere in prouisione per cessionem iu-
ris.

Aduertendum est etiam, quod præsentatio, col-
108 latio, † vel electio, non potest dici habuisse effe-
ctum ad istum effectum acquirendi quasi possessio-
nem præsentandi, &c. Licet fuerit secuta institutio,
&c. & prouisus manserit in possessione Beneficij,
si tamen mansit ex causa concordiæ subsecutæ in-
ter illum & aduersarium, qui prætendebat præ-
sentantem non esse patronum, &c. Nam cum non
constet de acquiescentia, imo de contrario, ex illa
præsentatione, seu prouisione non potest resultare
contrarius vsus iuxta decis. Rotæ 301. part. 2. diuer-
sorum.

109 Quartum requisitum † probatur ex *l. 2. C. de ser-*
uitutibus & aqua, vbi Padilla *num. 1. & 24.* Abb. *in d.*
cap. cum Ecclesia Sutrina. num. 25. & ibi Ripa *numer. 64.*
Cepolls *de seruitut. Vrbanorum cap. 40.* Corras. *in l.*
seruitutes 14. ff. de seruit. numero 40. & in leg quot et. 2.
ff. eod. Gregorius Lopez *in leg. 15. tit. 31. pag. 3 verb. non*
contradicendo. Couarr. *in reg. possessor. 2. part. initio nu-*
mer 8. Menoch. *de arbitrar. libro 2. casu* 161. Puteus *de-*
cis. 281. num. 3. & 4. lib. 2. Rota *decis. 147 sub num. 2. part.*
1. & decis. 17. num 6. & 7. & decis. 297. num. 6 p. 2. diuer-
sorum. Petra *de fideicomm ff. quæst. 12 à num. 72.* Anton.
Gom. *var. 2. tom. cap. 15. num. 23.* & Castillo *de vsufruct.*
cap. 12. à num. 26. Quamuis contra teneat Doctor
Bernal. *in d. l. seruitutes, à num. 42.* cum Longoballic.
in l. Imperium num. 260. ff. de iurisdictione omnium iudi-
cum, & Conano. *in l. sequitur, §. fin. de vsucapio.* & Re-
uardo. *lib. singulari ad legem Scriboniam numero octa-*
uo.

110 Ex quo requisito † Nauarr. *consil. 5. num. 5. de præ-*
script. cum Decio *consil. 126.* docet, quod qui renun-
tiat Beneficiom quæsitum ad præsentationem pa-
troni, in manibus Ordinarij clam, nesciente patro-
no, & accepta collatione ab eo libera detinet illud,
non videtur ponere Ordinarium in quasi posses-
sione iuris libere conferendi, nisi id faciat cum sci-
entia, & patientia patroni.

111 Er ad effectum vt possit † dici acquisita quasi pos
sessio liberæ collationis contra patronum requiri-
tur, quod constet Ordinarium contulisse Beneficiũ,
vt liberum, seu collationem factam esse, tanquã de
Beneficio libero, Hier. Gabriel. *cons. 185. lib. 2.* & hoc
sciente, & patiente patrono. Alias enim per colla-
112 tionem Ordinarij † factam de Beneficio iuris pa-
tronatus absque illius mentione, non præiudicatur
iuri, & quasi possessioni patronorum, quia quando
Ordinarius confert, simpliciter videtur facta col-
latio sub tacita conditione, si patrono placuerit, Ro-
ta *decis. 10. de iure patron. in antiq.* ita Calder. *cons. 15. de*
iure patron. Decius *126 sub n. 4.* Caput. *decis. 134. p. 1. &*
189 part. 5 & Hier. Gabr. *supr.*

Er facit *decis.* Chisanen. 72. † *in manuscript.* quæ 113
ait, *Quod vltima resignatio, sine consensu patroni non facit*
statum libertatis, quia quasi possessio præsentandi acquisita
non amittitur ex negligentia patroni non præsentantis vna
vice, sed requiritur, quod non præsentet, quia non credat ad
se pertinere ius præsentandi, vel quod voluerit, & non sit
admissa præsentatio, Rochus verb. competens, quæ-
stion. 20.

Quando tamen Ordinarius † ignoraret Benefi- 114
cium esse iuris patronatus, censeretur illud confer-
re tanquam liberum.

Similiter si sunt plures in quasi possessione præ-
sentandi, † præsentatio vnius sine aliis, etiam quod 115
effectum sortita, sit nõ priuat alios quasi possessio-
ne præsentandi, sed magis illam præseruat, Ferre-
tus *consil. 132.* Caputaquen. *decis. 292. 366. & 419. par-*
te 2. Rota *decis 229 num 5 & 713. num. 6. & 7. part. 1. di-*
uersorum, & in vna Papien. iuris patronatus 9. Maij
1594. coram Domino Millino, in qua fuit resolu-
tum, † *Quod ad effectum præscribendi ius patronatus con-* 116
tra compatronos, necessarium est quod præsentationes fue-
rint factæ animo priuandi illos, quod in dubio non præsumi-
tur, Rumus consil. 50. numero 10. libro 5. *& sine isto a-*
nimo præsentationes vnius non præiudicant compatrono,
sed ei præseruant ius. *Feder.* consil. 202. in fin. *Abb.* 54.
lib. 1. *Puteus* decis. 292. lib. 1. *Thann* decis. 97. *Cresien.*
decis. 27. *nec ad amissionem iuris patronatus sufficit non*
vsus, cum præsentationes non fuerunt factæ animo priuan-
di compatronum qui non præsentauit, *Feder.* d. cons. 202.
Abb. d. cons. 54. *Et fuit dictum in causa Imolen. iuris pa-*
tronatus 29. Octob. 1579. coram bonæ memoriæ Lauretano.
Et in vna Mediolanen. Capell. 1602. adducta *prac. p.*
c. 3. num. 14.

Et tunc diceretur fieri animo priuandi † alios, 117
quando diceret omnimodam præsentationem, seu
plenariam ad se spectare, Rota *decis 296. part. 1. diuer-*
sorum. & fuit alias in collatione resolutum in Asi-
sien. Canonicatus, 14. Iunij 1600. coram D. Sacra-
to supra relata *cap. 1. num. 483.* quæ conducit ad pro-
positum, seu quando diceret se vnicum patronum,
&c.

Prouisio autem Apostolica non † mutat statum, 118
seu quasi possessionem iuris patronatus, seu confe-
rendi, Æg d. *decis. 107.* Achilles 326. Rota *decis. 545. nu-*
mer. 3 part. 1. diuers. & in illa Illerden. Parochialis su-
pra relata *num. 60.* Et in Tirasonen. Iuris præsentan-
di, 21. Octob. 1594. coram D. Lira infra adducta *vlt.*
p. c. 2. num. 242. Et in Ferrarien. Parochialis 8. Nou.
1596. coram D. meo Corduua infra relata *9. part. cap.*
2. num. 198.

Et est *decis.* Guidoboni 1. † *de præscript.* alias *125. in* 119
manuscript. quæ ait, *Quod licet collatio Apostolica non*
mutet statum Beneficij de iure patronatus in liberum, nec
priuet patronum possessione præsentandi, tamen patrona-
tus non præscribit ius patronatus durante possessione pro-
uisi Apostolici, quia toto illo tempore dormit. Quod etiam
ait Achilles *d. decis. 326. in fin. & d. decis.* Tirasonen. vi-
denda.

Vnde apparet falsum esse, † quod ait Ferretus 120

*conf.*132 *à num.*10. nempe Beneficium reperiri in statu liberæ collationis, ex quo Papa illud contulit absque præsentatione patronorum.

Sed circa hoc quartum requisitum aduertendũ
121 est, † quod si ille in cuius præiudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurium, non requiritur eius scientia, & patientia, nam si incorporalia vacant, quia nullus illa possideat, tunc non est necesse habere scientiam, vel patientiam alicuius in acquisitione quasi possessionis illorum, vt cum Innoc. tradit Abb. *in c. in literis. num.* 20. *de restit. spoliat.* Bald. *in d. l.* 2. *num.* 16. Puteus *decis.* 217. *lib.* 1. & in terminis Rochus, *d. verb. competens numer.* 38. & Lambert. *d. q.* 3. *art.* 10. *num.* 3. Et fuit resolutum in vna Florentina iuris patronatus 27. Febr. 1575. coram Sanctissimo Clem. VIII. quæ est *d. decis.* 229. *part.* 1. *diuers.* ibi, *Quod cum non probaretur patronum fuisse in quasi possessione præsentandi, eius scientia ad acquirend. hanc quasi possessionem non fuit necessaria.* Et in vna Acherontina iurisdictionis 24. Ian. 1600. coram D. Millino, *Quod ad acquirendam quasi possessionem iuris incorporalis non requiritur scientia, & patientia aduersarij, nisi probetur illius anterior quasi possessio, &c.*

122 Et facit *decis.* 378 *num.* 4. *&* 595 *num.* 9. † *&* 10. *part.* 1. *diuersorum*, vbi habetur. *Quasi possessionem iurisdictionis, non posse acquiri sine scientia, & patientia aduersarij, quia cum duo in solidum non possit possidere, non potest acquiri nisi aduersarius eam amiserit, quæ in corporalibus inhæret ossibus, ideo ignorans eam non amittit.* Ergo si aduersarius non possidet non requiritur eius scientia, &c.

123 At cum aduersus Episcopum acquiritur † quasi possessio conferendi, seu præsentandi, requiritur eius scientia, & patientia, cum eo ipso quod est in possessione Episcopatus, consequenter sit in possessione iuris libere conferendi ei competentis, tãquam ordinario, ad Caputaquen. *decis.* 306. *part.* 1. & decisionem Veronen. iurisdictionis, 18. Mart. 1596. coram D. Pamphilio supra relatam 3. *part. cap.* 2 *num.* 195. & Sede vacante Dignitas ipsa, seu Ecclesia dicitur possidere, vt supradictum est, *numero trigesimo octauo*

124 Vnde in vna Hispalen. Capellaniæ 9. † Iun. 1539. fuit resolutum. *Quod præsentatio facta per aliquem tanquam patronum, admissa per Vicarium Capituli Sede vacante, qui præsentatum instituit etiam secuta possessione non fecerit statum, vel quasi possessionem iuris patronatus, ex quo per Archiepiscopum fuit contradicta, eo ipso quod fuit prouisus, & venit ad Ecclesiam administrandam prouidendo alteri de prædicta Capellania, tanquam de Beneficio libero.* Vt per Mohedan. *decis.* 7. *de iure patron.* alias 269.

125 Et idem esset † in Canonicis quoad ius eligendi, seu votandi, qui eo ipso quod sunt Canonici, & in possessione Canonicatus, cõsequenter sunt in quasi possessione iuris eligendi, & votandi, quamuis nunquam euenisset casus eligendi, ad Caputaquen. *d. decis.* 306. & Rotam in causa Hispalen. voti 28. Maij 1593. coram D. Gipsio.

126 Et iuxta hoc procedit *decis* 17. *num.* 7. *part.* 2. † *diuersorum.* in alia Hispalen. iuris votandi de anno 1576. quatenus supponit, quod si constaret collationem trium dimidiarum portionum, de quibus agebatur pertinere in proprietate, etiam ad dignitates, & portionarios, requireretur eorum scientia & patiẽtia ad hoc vt Canonici possent acquirere quasi possessionem illas conferendi, eo enim ipso, quod erant in possessione suarum dignitatum, & portionum, erãt in possessione illius iuris conferendi pertinentis ad suas dignitates & portiones.

Idemque etiam esset in eo, † quia alias esset in 127
quasi possessione iuris patronatus, quamuis non præsentasset, tunc enim requiritur eius scientia & patientia ad acquirendam quasi possessionem in contrarium, ad Crescen. *decisione* 2. *de iure patronatus.*

Et cum acquiritur † quasi possessio seruitutis ad- 128
uersus Dominum feudi, seu domus, qui est in possessione talis fundi, seu domus, requiritur eius scientia, & patientia, cum ea possideat tanquam libera, Ant. Gom. *d. c.* 15. *num.* 23.

Et an præsumatur scientia illius, de cuius † præ- 129
iudicio agitur, iudex arbitrabitur ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, & alijs circumstantiis, vt ex Innocen. tradit Abb. *in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, num.* 25. ad quem se refert Rochus d. verbo. competens, *num.* 37. *ad fin.* & quod ex multiplicatione actum probetur scientia, tenuit Rota in Reatina Beneficij *decis.* 166. *num.* 4. *part.* 1. *diuersorum*, & in Hispalen. iuris sepeliendi coram D. Pamphilio 29. Maij 1589. Puteus *dict. decisione* 217. *numero* 2. *libro* 1. & Menochius *de arbitrariis libro* 2. *casu* 161. *num.* 5.

Et etiam ex publicitate † actus præsumitur scien- 130
tia, Rota in Mediolanen. præeminentiarum, 15. Decemb. 1589. coram D. Bubalo.

Probatur etiam scientia, & patientia, † ex lapsu 131
longi temporis, vt in d. Reatina *decis.* 147. *num.* 3. *& d. decis* 166. *num.* 2. *part.* 1. *diuersorum.* & in d. Hispalen. iuris sepeliendi, & in Abulens. Parochialis supra adducta *num.* 61. Mascard. *de probatio. conclus* 1293. *numer.* 15. Et respectu Episcopi probatur, † quia tene- 132
tur quolibet anno per se vel per alium, visitare suam diœcesim, & sic præsumitur scientia, vt in d. Reatina *d. decis.* 166. *numer.* 1. *& decis.* 106. *numero* 8. *&* 131. *num.* 8. *parte* 2. *diuersorum*, & in dict. Abulens. quę pręsumptiones fuerunt iterum approbatæ per Rotam in d. Reatina *dict. decis.* 167. *num.* 1. *part.* 1. *diuersorum.*

Scientia enim ex coniecturis colligitur, † vt fuit 133
dictum in d. Hispalen. iuris sepeliendi, Puteus *decis.* 121. *num.* 4. *lib.* 2. Menoch. & Mascard. *num.* 1. *supra*. & quod scientia, ex coniecturis probetur, fuit resolutum in causa Valentina emolumentorum 20. Iunij 1583. coram D. Cantucio, ex Baldo *in l.* 2. *num* 9. *C. de rescind. vendit.* Decio *cons.* 583. *num.* 3. Paris. *cons.* 12. *n.* 19. *lib.* 2. Aymon. 193. *num.* 7. & plures coniecturas ponit Maranta *in leg. si potest de acquirend. hæred. à numero* 283.

Nam ad hunc effectum sufficit † scientia præsum- 134
pta, non obstante *decis.* Mohedani 160. quæ est 4. *de probation. &* 196. quæ est 3. *de sententia excommun. numer.* 3. *& decis.* Putei 147. *&* 77. *num.* 7. *lib.* 2. & Lancell. *de ar-*

de attentatis 2. part. cap. 4. in præfat. num. 68. vbi quod, vbi agitur de amissione, vel priuatione iuris quæsiti, non sufficit scientia præsumpta per coniecturas, aut famam. Et in causa Ciuitaten. confidentiæ 23. Ianuar. 1593. coram D. Mantica fuit dictum, *Quod cum agitur de priuatione Beneficij, propter scientiam alicuius, non sufficit talem scientiam probari per famam, & coniecturas, seu præsumptiones, sed debet ea probari legitime, & clare.*

135 Siquidem in præsenti † non agitur de auferendo seu admittendo iure conferendi, præsentandi, aut eligendi in totum, sed de acquirenda possessione, vt fuit resolutum in d. Cremonen. Prioratus 19. Decemb. 1567. coram D. Oradino. Et ex præsumpta scientia infertur possessionis ciuilis amissio, Puteus *decis. 265. lib. 1.*

136 Et sufficit scientia officialium. † Bart. *in l. si publicanus. § fin. num. 2. ff. de publicanis,* Aymon. *de antiquitate temporis 4. parte §. absolutu, à numero 23.* Balbus *de præscriptione 2. partes. parte quæstion 13. sub num.* 8. Tiraquell. *de nobilitate c. 14 num. 3.* Couarruuias *in regul. possessor, 2. part. initio numero 8. versicul. 3. circa fin.* Rota *dict. decision. 166. num. 3 & 600. numero 5. parte 1. diuersorum.* & in dict. Mediolanen. præeminentiarum.

137 Cæterum hodie non procedit indistincte † decis. text. *in d. cap. consultationibus de iure patron.* ex decreto S. Concilij Trident. *sess. 25. de reform. c. 9.* quod locum habet etiam in possessorio, & quando solum agitur de validitate præsentationis, & ideo non est admittenda præsentatio existentis in quasi possessione præsentandi, nisi verificato prius iure patronatus, aut nisi fuerit in quasi possessione præsentandi, post Concilium, adhibita causæ cognitione, super iure patronatus iuxta formam Concilij. Et ita censuit S. Congregatio, vt in sequenti declara-

138 tionibus super *d. c. 9.* † Prima. *Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio, & in possessorio, vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi verificato prius iure patronatus, ex decreto Concilij.* Et fuit inter alia responsum Episcopo Segobien. anno 1591. vt in declaratione supra adducta *3. part. c. 2. sub num. 198. ad 19.* & fuerat alias responsum 4. Febuar. 1581. Secundo, *Item censuit S. Congregat. non posse patronum repelli a sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causa cognitione, super iure patronatus, post Concilium, Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum eiusdem præsentati, de validitate iuris patronatus iterum contigerit dubitari, secus autem, si simpliciter patroni præsentatio, absque causa cognitione admissa fuisset. Item censuit, tum demum debere intelligi adhibitam causa cognitionem in probando iure patronatus, cum seruata fuerit forma, à Concilio tradita.* Tertia, *si Ordinarius post Concilium cognouit de iure patronatus, & admisit post Concilium, non potest patronatus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, post obitum illius vltimi præsentati, secus autem si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa, absque causa cognitione,* tradit Martinum Anton. Genuen. *capit. 61. numero* 3. & post hæc Gonçalez *gloss. 18. à numer. vigesimotertio.*

139 Vnde in vna Volaterana Capellaniæ † 28. Aprilis 1595. coram D. Blancheto fuit resolutum, *Quod non sufficiat, quod Episcopus admiserit patronum ad præsentandum, post Concilium, vt debeat in quasi possessione manuteneri, nisi admissio fuit facta cum causa cognitione.*

Aduerte tamen quod d. decretum Concilij, † & 140
declarationes S. Congregationis procedunt, quando est controuersia super libertate Beneficij. Secundo quando solum est controuersia inter præsentatos, super pertinentia iuris patronatus, nam hoc casu nihil est innouatum per Concilium, vt in Tirasonen. iuris præsentandi, 16. Octobris 1592. coram D. Blancheto infra adducta *vltim. part. cap. 2. numero* 241. vbi fuit dictum. *Quod vt fuit resolutum in Rota in pluribus causis decretum Concilij Trident.* cap 9. sessione 25. *non habet locum, quando causa agitur inter præsentatos à patronis tantum, non existente in iudicio prouiso Apostolico, seu ab Ordinario.* Et tradit Flurzanus *decision. 17. num 16.* & Matt. Anton. Genuen. *supra.*

Et fuit etiam resolutum coram eodem Domino Blancheto, † in causa Pisana Capellaniæ 20. Maij 141
1594. vt in decis. sequenti. *Domini dixerunt, sententiam de partibus in hac causa latam esse confirmandam, cum enim indubitatum sit, hanc Capellaniam esse de iure patronatus, & solum controuertatur pertinentia illius ad effectum, de quo agitur, attenditur solum quasi possessio. cap. consultationibus de iure patron. in qua illas de totis fuisse constitutos apparet, ex præsentationibus factis anno 1571. & 1572. & 1576. de quarum effectu constat, quia per mortem prius præsentatorum, fuit deuentum ad successiuas præsentationes, iuxta consilium Oldradi 229. sæpius à Rota canonicatum. Huic quasi possessioni non obstant præsentationes Monialium S. Marthæ, quia anno 1572 illarum præsentatio non fuit admissa, & à tali non admissione, ipsæ non appellarunt, aliæ fuerunt admissæ cum clausula,* sine præiudicio partium, *cum igitur ipsæ non sint in quasi possessione præsentandi considerabili, earum præsentatio non suffragatur. Non obstat, quasi possessio non debeat attendi post Concilium Trident. nisi fuerit adhibita causæ cognitio, iuxta decisionem S. Congregationis, quia decisio procedit, quando est controuersia super libertate Beneficij, secus quando agitur inter præsentatos super pertinentia iuris patronatus. Nam hoc casu Concilium nihil innouat. Non obstat gratia Apostolica Annibalis, quia habet clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, per quam ius præsentationis, competens Pamphilo est præseruatum, Rota* decis. 17. de Præbend. in nouis. *Ægid. 167. Crescen.* decis. 7. de iure patron. In hac causa 23. Ian. 1595. coram D. Millino, Domini steterunt in decisis.

Idem fuit resolutum in vna Pampilonen. † Vicariæ de Arann 12. Maij 1595. coram D. Penna, in 142
qua censuerunt Domini, *Præsentatum à Philippo DeleZcano esse instituendum, & præferendum præsentato ab incolis, cum non agatur de canonicatione iuris patronatus, nec Ordinarius se opponat, sed tantum agatur quis ex præsentatis veniat instituendus, & ad istum effectum satis sit istos de Lezcano, & eorum dominum, & familiam, esse in quasi possessione præsentandi, qua ex vnico etiam actu acquiritur, vt apparet ex præsentatione facta ab eius proauo, & aliis duabus ab eius auo, quæ effectum habuerunt; præferenda enim est præsentatio illius qui reperitur in quasi possessione, &*

status

statu vltimus est attendendus, capit. consultationibus, de iure patronatus cum aliis, &c. Fuit etiam ibi dictum, quòd in iure patronatus relicto familiæ, patronus, qui non est fundator, non potest præiudicare successoribus, mutando, vel alterando ius patronatus, Ferretus consilio 134. numero 12. *Castrens.* 44. numero 4. libro 1. *Molina* de primogen. libro 1. capit. 24. numero 31. & sequentl. *Lambert.* libro 1. 2. parte, articul. 8. 2. quæst. numero 6. *& ita fuisse decisum coram Rubeo 28. Maij 1563. & fuit etiam decisum in Aretina Capellania 1. Iunij 1584. coram Bubalo, ex Ancharan.* numero 3. *& Franco* 4. in capit. 1. de iure patronatus in 6. *& in eadem Pampilonen. idem fuit resolutum coram eodem tertia Iulij eiusdem anni 1595.*

143 Et facit, quod docet Azeuedo *in l. 1. titul. 6.* † *libro 1. recopil. num.* 4. quod d. decretum Concilij procedit, quoties præscribitur contra Ecclesiam liberam, patronum non habentem, vt patet, ex text. ibi, *in seruitutem, quod à nonnullis impudenter fit redigantur*, non vero loquitur, cum contra Ecclesiam non liberam, & contra patronum præscribitur ius patronatus. Nam tunc quanto tempore præscribatur, opiniones Doctorum manent in suaui, de quo Couarruu. *in regula possessor. 2. parte §. 10. numer. 3.*

Pro complemento huius Capituli, aduertendum est pertinentiam collationis † ad inferiorem
144 Episcopo, ad quem de iure non spectat, probari per famam, & communem reputationem, ita docet Rota *decis. 3. de probatio. in nouis*, Lapus *allegatione* 89. *num.* 8. Mille. *in repet. verb. probatio.* Decius *in capit. 1. num. 39. de appellation.* Hieron. Gabriel *consil.* 193. *libro 1.* Mascard. *de probation. conclusion.* 173. *& 313. num.* 22. Flam. Parif. *de resignatione benefic. libro 7. quæstione* 23. *num.* 42. qui dicit communem, & Rota *decisione* 803. *numero 1. parte 1. diuersorum.* Et satis est per literas, vel instrumenta, docere Beneficium consueuisse per talem conferri, & ad illum collationem, & institutionem solere pertinere. Rota *decisione* 7. *numero 3. de probation. in nouis*, & Mascard. *d. conclus.* 313. *num.* 23.

Quod primo intellige, quando super pertinen-
145 tia † collationis directe non agitur, nec pronuntiandum ex stit. Ægid. *dec. f.* 569. Rota *d. d. decis.* 803. *num.* 2. & cum Ordinarius non est in causa, vel prouisus ab eo, sed alius habens à Papa, vel Legato, vel aliunde, Hieron. Gabr. *sup.* & Rota *d. decis.* 803. *numer.* 2.

Nam contra Ordinarium noluerunt Domini de
146 Rota, † quod sufficeret in vna Parmen. Parochialis de anno 1520. In qua agebatur inter prouisum ab vno Canonico, qui contulerat ratione Præbendæ, & prouisum à Cardinali Farnesio Administratore Ecclesiæ Parmen. nisi fama esset iuncta alia specie probationis, vt per Cassad. *decis. 1. de probatio.* Et idem fuit tentum in vna Vlisbonen. Parochialis de anno 1554. coram D. Oradino, vt per Caputaquen. *decis.* 137. *part.* 1. Et in vna Tullen. Parochialis 22. Iunij
147 1558. coram D. Quiroga, in qua fuit † resolutum. *Collationis pertinentiam ad inferiorem, probari per testes, deponentes de publica voce, & fama, cum agitur contra prouisionem Legati, factam authoritate Apostolica, maximè si ille Legatus, qui contulit authoritate Apostolica, erat alias Ordinarius, & non contulit iure Ordinario, & licet testes fuerint repetiti, parte non citata ad probandam famam, de mandato iudicis sufficere, quia citatio non est necessaria, iuxta doctrinam Castren.* in l. hæredis palam. §. si quid, num. 4. ff. de testam. *& probari per vnum testem de fama, & alium, qui dicit, quod publice dicebatur; quia idem est*, vt per Chisanen. *decis.* 30.

Et in vna Teruisina plebis de Medulo † 10. Ianua- 148
rij 1594. coram D. Orano fuit resolutum, *Quod cum de collatione pertinentia non agitur contra Ordinarium, sed contra inferiorem, qui prætendit vnionem Beneficij, & cui ius commune resistit, sufficit probatio leuior, etiam per famam ex dictis.*

Quamuis antea in eadem 16. Decembris † 1588. 149
coram Domino Bubalo esset resolutum, *Quod ad effectum infringendi vnionem, ob non expressionem iuris præsentandi, requiruntur probationes concludentes, ex Rota* decis. pen. & fin. de except. in nouis.

Secundo intellige collationis pertinentiam † ad 150
inferiorem probari per famam, cum quasi possessione conferendi, alias fama sine quasi possessione non suffragatur, Patens *decisione* 140. *in fin. libro* 1. ita fuit dictum in dicta Taruisina 16. Decembris 1588.

Sed hæc declaratio videtur accipienda, † cum a- 151
gitur contra Ordinarium, vel prouisum ab eo, tunc enim ita demum per famam probabitur pertinentia collationis ad inferiorem, si concurrat longissima possessio conferendi, & agatur de iure conferendi antiquo, iuxta dicenda de iure patronatus infra *cap. vlt. à num.* 83.

Alias enim si non ageretur contra Ordinarium,
† vel prouisum ab eo, videtur sufficere fama pu- 152
blica, & communis reputatio ex dictis, nisi ex aliunde constaret de statu, & possessione contraria, quo etiam modo potest accipi ista regul. declaratio.

Et in dict. Taruisina 18. Iunij † 1589. fuit etiam 153
decisum. *Ius conferendi probari ex statuto, seu dispositione continente concessionem Episcopi, & confirmato cum causæ cognitione à Cardinali authoritate Apostolica, Ius enim conferendi, ex concessione Episcopi potest competere, glossa, & Doctores* in capit. Pastoralis de donatio.

Etiamsi non constet † de quasi possessione con- 154
ferendi, & sic de vsu statuti, vt in eadem causa die 15. Ianuar. 1590. Imo eius obseruantia, ex ipsius publicatione præsumitur inducta, Decius *cons.* 534. vt in eadem causa d. die 10. Ian. 1594.

Caput VI.

De sequestro.

SVMMARIA.

Sequester Beneficia confert, & præsentat, siue ius patronatus sequestretur de per se, siue vniuersitas, in qua est. Licet secus sit in depositario, num. 1. & 2. Quamuis contrarium alij teneant, num. 3. & alij voluntarium sequestrum

questrum à necessario distinguant, num. 4. & contra Zechum num. 5.

Respondetur rationi contrariæ sententiæ, ex cap. cum Berthol. de re iudic. quod creditor pignoris, ideo non præsentat, quia adest persona legitima, quæ præsentet, nempe Dominus, quod non procedit in sequestro, &c. & in cap. ex literis, de iure patronatus, ideo præsentat conductor, non Dominus quia erat conductor ad longum tempus, seu emphyteota, qui habet vtile dominium, à numero sexto.

In conductorem ad modicum, non longum tempus, non transit ius patronatus, seu præsentandi, etiam cum vniuersitate bonorum, etiamsi aliter conuentum sit. n. 10. & 11. Vnde conuincitur, quod Rebuffus tenere videtur, quod in conductorem fructuum Episcopatus, transit etiam ius conferendi, si specialiter sit ei concessum, licet non alias, num. 12.

Quod dictum est sequestrem posse conferre, intelligi debet data capacitate personæ sequestri, quia clericus est, secus si laicus, num. 13. & idem in præsentatione, quando ius patronatus pertinet ad Ecclesiam, seu Beneficium sequestratum, secus alias, num. 14. & 15. & quando laicus deputaretur sequester Prælaturæ, seu Beneficij, solum censetur deputatus ad temporalia, numero 16.

De materia sequestri remissiue, num. 17. & quod sequester voluntarius possideat, necessarius vero non, esse communem sententiam, licet alij aliter teneant, num. 18. & 19.

Si sequestratio Ecclesiæ de qua contenditur, non sit facta, & pendente lite vacatio accidevit Beneficij pertinentis ad collationem, vel præsentationem eius Ecclesiæ, qui habeat tunc conferre, vel præsentare, à num. 20. Resoluitur quod si lis mota est super possessione, ita quod pendet quando quis possideat, nullus eorum poterit conferre, vel præsentare, si vero solum mouetur, quando super proprietate similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litem motam sit in possessione, & quoad hoc idem est, motam esse litem super castro, villa, seu Ecclesia, ac motam esse principaliter super iure præsentandi, vel conferendi contra Lancellotum.

In secundo casu, quando mouetur, quando super proprietate (licet præsentatio possessoris debeat admitti) præsentatus non debet institui, sed differri in euentum causæ. n. 25. & licet lis non firmatur infra tempus datum ad præsentandum, non poterit tunc Episcopus libere prouidere, num. 26.

Decisione cap. quoniam, cum aliis de iure patronatus, quod si quando super iure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur libere potest Episcopus prouidere, procedit, quando propter litis pendentiam, inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus quando datur præsentatio valida, vt in dict. casu numero 27. Et ideo, quando lis est inter præsentatos in tempore, non currit tempus, vt possit esse locus deuolutioni, numero 28. etiamsi lis sit ex vi iuris patronatus contra Lambertum & Rotam, cuius decisio ponitur numero 29 & sequenti.

In casu collationis, post litem super proprietate motam, factæ à possessore, non videtur prouisus remouendus, etiam si postea collator succumbat in proprietate num. 31. sed & probabilius videtur, & praxi conformius, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri præsentatio, & institutio cum Innocent. & aliis, numero 32. & videtur tenere Congreg. Concilij in declaratione adducta, num. 33.

Sequester etiam Beneficia † confert, & præsentat, est enim administrator rei sequestratæ, eiusque fructus colligit, quibus collatio, & præsentatio, vt supradictum est annumeratur, vt post Innoc. docent Ioann. Andr. & Imola num. 7. & Barbatia 68. in cap. examinata de iudiciis. Rota decis. 5. de electione in antiq. Paulus & Cardin. num 9. & Bonifacius 69. in Clem. 1. de sequestr. possess. Felin. in cap. cum Bertholdus de re iudic. num. 29. & 30. qui dicit, ita de consensu aliorum Dominorum Rotæ pronuntiasse, Cosmas in pragmatica sanctio. tit. de collatio. §. item voluit, verb. Vicario, Rochus de iur patron. vers. ipsi vel n. q. 32. num. 71. Lamb. dicens magis communem 2 p. 1. lib. q. 9. art. 3. Gambar. dicens etiam magis communem, de offic. Legati lib. 4. rubr. de potestat. Legati in commendanda Beneficia à n. 288. Gigas de pensio. q. 72. num. 3. Corral. de benef. 2. part. cap. 6. & Duarenus lib. 3. cap. 10. Octau. Vestrius in praxi lib. 7. cap. 2. num. 3. Didacus Perez, in lib. 1. titulo 10. libro 3. Ordinam. Doctor Sahagun. in c. fin. de sequestratione poss. num 64. qui ait ita praxi frequentissime recipi, & plures vidisse, & agnoscere Beneficiarios à sequestre præsentatos, & nouissime Ioan. Gutierrez de tutelis 3. part. cap. 7. numero 16. & 18. 1

Dicens magis communem, & procedere siue Ius Patronatus † sequestretur de per se, siue vniuersitas, in qua est ius patronatus, cum Lambert. supra cum quo etiam art. 4. seq. inquit, num. 7. secus esse in depositario, non sequestro iuris patronatus, de per se, vel cum Vniuersitate, qui non præsentauit & post hæc Gonçalez gloss. 23. num. 17. 2

Quamuis contrarium teneant Hostien. Butrius, † & Abb. n. 15. & Enric. in d. c. examinata, & Bacca, de decima tutori præstanda, c. 20. n. 17. & magis communem dixerit Renatus Copinus de Domanio Franciæ. lib. 3. tit. 4. num. 8. 3

Et Quamuis voluntarium † sequestrum à necessario, vt ille conferat, præsentet, & eligat eum possideat, hic vero non distinguant Selua de benefic. 2. parte capit. 9. Rebuffus de nominatio. quæstione 14. numero 127. & 128. alias 76. Probus ad Monachum in capit. nullus de temporibus ordination. in sexto numero quinto. & P. Gregorius de Beneficiis capit. 38. numero 18. 4

Et quamuis Zechus de benef. & pensio. † Eccles. c. 2. vers. sequester, etiam dicit sequestrum posse conferre dummodo periculum sit in mora, quia labatur tempus datum collatori. 5

Nec obstat † ratio contrariæ sententiæ, quod sequester fructus colligat nomine alieno, & sic non possit præsentare, seu cõferre, sicut creditor pignoris cap. cum Bertholdus de re iudicata, cum non cadat restitutioni fructus præsentationis, seu collationis, iam factæ, &c. Nam respondetur, quod id non procedit in sequestro, qui administrat & exercet omnia iura rei sequestratæ, nec potest tunc Dominus præsentare, vel conferre; creditor vero 6

pigno-

pignoris ideo non præsentat, quia adest persona
legitima, quæ præsentet, nempe verus Domi-
nus, ita Doctores citati maxime Barba. Felin. Lam-
bertus, Corras. Duaren. Didac. Perez & Ioann. Gu-
tierrez.

Et quod præsentare non possit; qui possidet iu-
7 re † pignoris d. cap. cum Bertholdus. fuit resolutum in
vna Legionen. Parochialis de Villalobos 29. Ianuar.
1596. coram Domino Lita, & vide dicta cap. praced. à
num 10. Nec valet lex 9. titulo 15. part. 5. quæ contra-
rium vult.

Quamuis Doctor Sahagun in d. cap. fin. numer. 62.
8 reijciat hunc intellectum, dicens † eum inconside-
ratum ex c. ex literis de iure patron. vbi erat verus Do-
minus, qui præsentare posset, & nihilominus con-
ductor præsentat, & in præsentatione vero D. non
præfertur.

Sed facilis est responsio ad dict. cap. ex literis, ibi,
9 enim ideo † præsentat conductor. quia erat conductor
ad longum tempus, seu potius emphyteuta, qui
habet vtile Dominium, & sic ad eum transit ius pa-
tronatus, cum Vniuersitate bonorum, vt Dd. ibi
communiter intelligunt, post alios Lambert. 2. part.
lib. 1. quæst. 8. artic. 2. & ipsemet D. Sahagun ibi num.
58. & 61.

10 Vnde in conductorem † ad modicum non lon-
gum tempus non transit ius patronatus, seu præ-
sentandi, etiam cum Vniuersitate bonorum, vt con
tra Cardin. & Abb. in d. cap. ex literis. docent Paul. de
Castro cons. 57. Felin. in d. cap. cum Bertholdus, num 29.
Pauin. de offic. & potestat. Capituli sede vacante. 5. quæst. 2.
part. sub num 9 Selua part. 2. quæst. 10. Rochus verb ipse
vel is, quæst. 26. num. 57. & 58. Paul. de citadinis. 9 parte,
quæst. 4. Lambert. d. art. 2. Rebuffus de nominatio. q.
14. num. 122. alias 72. & quæst. 17. numero 53. & 56. alias
21. & 23. Duaren. lib. 3. cap. 8 Greg. Lopez in l. 9. tit. 15.
part. 1. Baeça de decima tutori præstand. capit. 23. numero
32. Salcedo, ad Bernard. Diaz regula 401. 2. ampliatio-
ne. Gratian. regul. 341. numer. 8. Espino de testam. gloss.
4. num. 119. Carrotius de locato 5. part. Rubrica de iure pa-
tronatus. Ioannes Gutierrez de tutelis 3. part. cap. 29.
num. 16. & Zerbus de benefic. & pension. capit. 12. nume-
ro 12.

Ex quibus id procedit, etiamsi aliter inter con-
11 ductorem, † & Dominum, cautum, seu conuentum
sit, quicquid dicat Zerola in praxi Episcopali 1. p. verb.
ius patronatus. §. 8. dub. 18. & conducit decis. Rotæ 709.
part. 1. diuersor.

12 Vnde conuincitur † quod Rebuff. d. q. 14. numero
120. 121. & 112. alias 72. tenere videtur, quod in con-
ductorem fructuum Episcopatus, transit, etiam ius
conferendi si specialiter sit ei concessum, licet non
alias. Sed reuera ius conferendi non potest concedi
per viam contractus locationis, & alias concessio es-
set Simoniaca, & nulla, etiamsi ob illud fructus plu-
ris non locarentur.

Id autem quod dictum est sequestrem posse con
ferre, intelligi debet data capacitate personæ seque-
13 stri, † quia clericus est, secus si laicus. Nam laici spi-
ritualia tractare omnino prohibentur, capit. 2. de iu-
diciis & cap. causam quæ de præscription. cum aliis. Ita
probus in dict. cap. nullus numero 5. Corras. dict. capi-
tul. 6. ad fin. & Zechus dict. capit. 2. versicul. sequestrati-
am.

Et idem in præsentatione, † ait probus ibi, vt se- 14
quester laicus præsentare non possit.

Quod accipiendum † videtur, quando ius præ- 15
sentandi pertinet ad Ecclesiam Prælaturam, Digni-
tatem; seu Beneficium sequestrata, & ita loquitur
probus ibi, secus quando ad Castrum, seu Villam,
vel alia bona temporalia sequestrata; seu quando
ius patronatus laicale, sequestraretur de per se, tunc
enim posset laicus sequester præsentare, ex quo i-
psum ius patronatus est laicale.

Et quando laicus deputaretur sequester, alicuius
Prælaturæ † Dignitatis, seu Beneficij, solum cense- 16
retur deputatus ad temporalia, &c.

Et de materia sequestri vltra Dd. in d. cap. exami-
natâ, † & in l. interesse puto. ff. de acquirenda possessione, 17
& in titulo de sequestr. possess. vbi latissime D. Sahagun,
& in Clement. 1. eodem titulo, videndi sunt Iacobus de
Arena Franc. Curtius, & Angel. Perus. in tractat. de
sequestrat. & sequestris, qui habentur inter tract. assecu-
rationis, & de pignor. & nouissime Carrocius de se-
questro.

Et quod sequester † voluntarius possideat. l. licet. 18
§ rei deposita. 1. ff. depositi, necessarius vero, id est, iu-
dicis authoritate datus non possideat d. l. interesse pu-
to. quoniam sequestrum necessarium possessione
non priuat, est communis sententia, quam tenent
Bart. & alij in d. l. interesse puto, & ibi Cumanus dicit
communem Cardin. num. 25. & Imola 6. in dict. Cle-
mentina 1. Abb. num. 13. & Felin. 14. in dict. cap. exami-
nata, Curtius d. tract. de sequestris, quæst. 20. numer. 71.
Guido Papa decis. 246. num. 6 & ibi additio. Gramma-
tica. decis. Neapolitana 51. num. 2. Caldas Pereyra decis.
14. super reg. num. 12. Mohed. decis. 14. de restitut spoliat.
Sarnen. in regula de Annali. quæst. 46. & Mandos. eadem
regula 34. quæst. 43. numero 5. & 6. & Tiraquellus de iu-
re constituti limitatione 17. num. 6. Gregorius Lopez
in l. 1. tit. 9. part. 3. verb. por auenentia, Corras. d cap. 6. &
libro 3. Miscell. cap. 2. Menochius de retinenda remedio
3 num. 86. Grauatius ad Vestrium d. lib. 7. cap 2. num.
17. Rota decis. 46 part. 1. diuersorum & 273. numero 1.
part. 2. & dicit communem Doctor Sahagun in cap.
1. de sequest. poss. num. 9. licet † ipse à numer. 8. varias 19
sententias in hoc referat. Et tandem teneat ex se-
questrat. recte facta, ipsius actus natura, semper
possessionem in sequestrem transire, vt collat. ad-
ministret, & seruet, quod etiam tenet Lambert. d.
art. 3. & 4.

Sed si sequestratio † Ecclesiæ de qua contenditur 20
non sit facta, & pendente lite, vacatio acciderit Be-
neficij, pertinentis ad collationem, vel præsenta-
tionem eius Ecclesiæ, dubium est, quis habeat tunc
conferre, vel præsentare.

In quo P. Gregor. dict. cap. 38. numero 19. inquit † 21
vtrumque litigantium conferre posse, illum au-
tem ius habiturum, cui collatum est ab eo, qui in li-
te vicerit, nisi alter litigantium probaret se habuisse
possessionem conferendi, & in possessione contu-
lisset ante litem ex d. cap. ex literis. & cap. consultatio-
nibus, de iure patronatus & cap. penultim. de causa posses-
sion.

Verius

Verum tamen dicendum est, quod aut lis mota
22 † est super possessione ita quod pendet quæstio, quis possideat; & tunc nullus eorum poterit conferre, vel præsentare, *cap. 2. de in integrum restitutione*: aut vero solum mouetur quæstione super proprietate, & tunc similiter nullus potest conferre, vel præsentare, nisi ante litem motam, quis sit in possessione, possessor enim poterit conferre, vel præsentare, quia existens in possessione rei, lite pendente potest colligere fructus illius, cum non debeat quis commodo suæ possessionis lite pendente priuari. *cap. 1. vt lite pendente.* Lancellotus *de attentatis. 2. parte capit. 4. declaratione 4.* Et continuans possessionem non attentat. Lancellot. *dict. cap. 4. limitatione 1.* Rota *decis. 785. num. 3. parte 1. & decis. 17. ad fin. 2. parte diuersorum.* ita post Anton. Abbas *in dict. cap. ex literis à num. 7.* Rochus, *verb. competens, q. 23. à num. 52.* Lancell. *d. c. 4. in præfatione, à num. 541. ad 555. & num. 593.* & Greg. Lopez *in l. 9. tit. 15. part. 1.* de quo Lambert. *1. p. 2. lib. q. 3. art. 4.*

Quamuis in casu de quo agimus scilicet, quan-
23 do lis non esset † principaliter super iure conferendi, seu præsentandi, sed accessorie, & in consequentiam introducta, nempe super re, cui competit, & cui quodammodo est annexum ius conferendi, seu præsentandi, puta quãdo aliquod Castrum, vel Villa haberet ius præsentandi, aut aliqua Ecclesia, seu Dignitas ius conferendi, seu præsentandi, super quo Castro, Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate lis mota esset, Lancellotus, *ibi numero 544. & 545.* cum Rota *decision. 1. de iure patronat. in nouis*, & Ægidio *decisione 700. seu 701.* absolute teneat per dictam litem non impediri præsentationem, aut collationem.

Ad ego idem esse existimo quoad hoc, motam
24 esse litem super Castro, † seu Villa, aut Ecclesia, seu Dignitate, cui competit, seu est annexum ius præsentandi, vel conferendi, ac motam esse principaliter super iure præsentandi, vel conferendi. Nam litigioso facto principali, etiam accessorium, & consecutiuum est litigiosum, ex *regula accessorium, lib. 6.* Rota *decis. 6. part. 2. diuersorum, num. 7. &* 8. in vna Calagurritana Beneficij de Arriola. 14. Maij & 19. Nouemb. 1593. coram D. Gipsio.

Tamen in dicto secundo casu, nempe quando
25 mouetur † quæstio super proprietate, licet præsentatio possessoris debet admitti, præsentatus non debet institui, sed debet ipsa institutio differri in euentum causæ, quia possessor si succumbat, tenetur restituere omnes fructus quos percepit à die motæ litis, seu post litem contestatam. *l. certum C. de rei vendicatione. l. 2. C. de fructibus, & litium expensis.* Bart. *in l. ex diuerso. num. 9. ff. de rei vendicatione*, & notatur *in cap. grauis de restitutione spoliat.* & si institueretur præsentatus lite pendente, non posset illum fructum restituere, quia legitime institutus, remoueri non debet. Ita cum Butrio Abbas, & Rochus *supra*, & videtur tenere Zerola *in praxi Episcopali, dict. prima parte verbo ius patronatus §. octauo, 16. dubio.*

26 Et quod institutio præsentati à possessore † differenda sit in euentum causæ, procedit sane secundum ipsos, ita sentientes, etiamsi lis non finiatur infra tempus, datum ad præsentandum, nec tunc poterit Episcopus libere prouidere quicquid dicat, Lambert. *dict. quæstione 3. articulo 4. numero 3. & ad fin.*

Nec obstat † textus; *in cap. quoniam in fin. & in* 27
cap. si vere, & in cap. eam te, & cap. cum propter de iure patron. vbi habetur, quod si quæstio super iure patronatus infra tempus præsentandi non terminatur, libere potest Episcopus prouidere, id enim procedit, quando propter litis pendentiam inter patronos, nullus potest valide præsentare, secus vero, quando infra tempus datum ad præsentandum, datur præsentatio valida, vt in dict. casu quando lis mota est super proprietate tantum, & antea aliquis erat in possessione, tunc enim licet lis non finiatur infra tempus datum ad præsentandum, non debet auferri præsentato ius, illi ad Beneficium quæsitum.

Et ideo, quando est lis inter personas præsenta-
tas in tempore † non currit quadrimestre, seu seme- 28
stre, vt possit esse locus deuolutioni, Lapus *allegatione 78.* ad secundam quæstionem vbi Mandos. *litera X.* inquit, quod cum Lapus non habeat contradictorem, & sit maximę authoritatis, ab hac eius opinione recedi non debet, &c.

Quod procedit, etiamsi lis, † sit ex vi iurispatro- 29
natus, seu præsentandi. Nam non debet auferri ius quæsitum præsentato, si forte eum præsentans habet ius præsentandi, nec est statutum tempus, ad instituendum, sed ad præsentationem faciendam, quę supponitur in tempore facta, & ita seruatur.

Quidquid dicat Lambert. *2. part. 2. lib. quæst. 1. art.*
9. 8. casu num. 17. & Rota in vna † Dertonen. iuris pa- 30
tronatus 8. Febr. 1599. & 10. Ian. & 19. Febr. 1600. coram D. Penna, vt in sequenti decis. 19. Februarij 1600.

Vtraque parte informante dubitaui, an esset vel non esset recedendum, à decisis in hac causa sub die 8. *Februar.* 1599. *& sub die* 10. *Ian.* 1600. *& Rota in decis. persistendum censuit per doctrinam Pauli de LeaZariis, quem refert, & sequitur Zabarella* in Clementina plures. §. quibus num. 1. quæstion. 1. de iure patron. *& Lambert.* de iure patron. lib. 2. part. 2. quæstion. 1. artic. 9. *vbi late isti Doctores & alij dissentiendo hanc materiam distinxerunt plures casus, ex quibus Rota aliquot ad hanc causam pertinentes pro intelligentia veritatis, & decisione dubij propositi considerauit. Primus est, quando non constat de iure patronatus, nec præsentandos esse patronos, quo casu non obstante contradictione prætensorum patronorum, Episcopus poterit Ecclesiam ordinare, quod maxime procedit, si in præcedentibus vacationibus Episcopus prouidit de tali Beneficio, tanquam de libero. Nam tunc eo iterum vacante nullo, nec fine litis, nec semestri, vel quadrimestri expectato, debet Episcopus procedere ad illius collationem Paul. de LeaZaro, & Zabarella* in d. Clementina plures. §. quibus quæst. 1. num. 1. versiculo secundo casu. *Lambert.* d. artic. 9. num. 11. vers. tertius est casus, *vbi allegat Anchor. Imolam & alios idem tenentes. Sed iste non erat casus noster. In quo ius patronatus præsupponebatur. Alter casus est quando dubitatur an Beneficium sit de iure patronatus, quo casu Zabarella* præcitato loco, *vtiq. tertio casu dice-*

bat, quod quando patroni litigant de iure patronatus, vel de possessione iuris patronatus, Episcopus debet expectare laicos per quatuor menses, & clericos, etiamsi litigent cum Laicis, per sex menses, intra quos debet causa finiri, alias eis elapsis Episcopus ordinabit Ecclesiam sine praeiudicio eiusdem innocentis, cap. si vero cap. Cum propter, & cap. quoniam, in fin. de iure patron. *additque ibidem Zabarella hunc esse casum specialem, in quo contra impeditum currit tempus. Tertius casus est quando patroni litigant de praesentatione, ex vi iuris praesentandi, & tunc idem dicendum est, quia expectari debent vsque ad quatuor, vel sex menses. Quartus casus est quando patroni litigant ratione praerogatiuae, siue ratione formae praesentationis, & tunc ob lapsum temporis non paratur eis praeiudicium, quia non est quod imputetur eis* cap. cum Bertholdus, de re iudicata, *quia si aliter diceretur, pararetur via fraudibus, quod esse non debet, cum enim hoc tempus statuatur ad praesentandum, non autem ad instituendum, vltimo die termini fieri potest, Zabarella* praecitato loco, *quem caeteri communiter sequuntur. Quintus casus est quando, vel constat de iure patronatus, vel illud praesupponitur, vt in casu proposito, in quo non reuocabatur in dubium, & tunc lite pendente super praesentatione facta ante lapsum tempus semestre, si praesentantes sint clerici, vel quadrimestre si sint Laici, non debet Episcopus ordinare, aut alteri conferre Beneficium, sed stare debet maiori parti, & vni ex ipsis considerando merita praesentatorum, quia non est lis inter patronos ex vi iuris patronatus, cum omnes fateantur praesentantes esse patronos, sed lis est inter ipsos super forma praesentationis, & tunc non est locus deuolutioni ita Zabarella* loco citato, *Lambert.* supra num. 29. vers. septimus est casus. *Deniq; sextus casus considerabatur quando est lis inter praesentatos in tempore, praetendentes solam praesentationem de vno quoque factam esse attendendam, & isto casu non erat locus deuolutioni, ob lapsum tempus ad praesentandum, quia dispositio text.* In cap. quoniam de patron. *inducens deuolutionem, quando est lis inter patronos tanquam rigorosa, & exorbitans, non extenditur ad litem inter praesentatos, Imola* in cap. cum vos de officio ordin. num. 7. versic. nec obstat. *vbi Ioann. Andr.* num. 2. vers. vnde iuxta. *Ant. de Butrio* num. 7. versic. iuxta ergo. *Rochus* verb. honorificum. quaest. 24. numer. 54 *Lapus* allegat. 78. num. 15. vers. non obstat, & num 16. vers. item non debet. *Multa ex praedictis suadebant standum in decisis. Nam in praesenti, nec ius patronatus, nec quasi possessio iuris praesentandi reuocabatur in dubium, & propterea non cesset locus deuolutioni, & praesertim, quia instructam iam causam renuit Ordinarius expedire, vt deuolutioni fieret locus, ad Zabarell. & alios in contrarium allegatos* in cap. cum vos de officio ordin. *placuerunt responsiones datae in decisione in hac causa facta die 10. Ian. 1600. vbi per similem distinctionem casuum, fuit difficultas sublata.*

31 In casu vero collationis † post litem super proprietate motam, factae ab eo, qui antea erat in quasi possessione conferendi bona fide, non videtur prouisus remouendus, etiamsi postea collator succumbat in proprietate, cum per talem collationem acceptatam, prouisus acquirat ius in re in Beneficio *cap. si tibi absenti, & cap penultim. de Praebend. in 6.* iuncta *l. qui scit. §. fin. ff. de vsuris, & gloss penultim. in dict. leg. 2. C. de fructibus & litium expensis*, & ibi Bartol. *numero 5. & in d. l. & ex diuerso, num. 9.* vbi habetur, quod bonae fidei possessor facit fructus suos etiam post litem contestatam, quamuis eos sit restituturus si succumbat, & fuit dictum in Salamantina fructuũ de anno 1591. coram D. Pamphilio infra adducta in *part. cap. vltimo 8. dub. num. 242.* Nam fructus collationis legitime factae, restitui non potest ex dictis, & consequenter iste prouisus poterit statim capere possessionem Beneficij, quae est sequela collationis, ad Lancell. *sup. num. 624.*

Sed & Innocentius *in dict. cap. consultationibus*, † 32 *in princ.* Cardinal. *in dict. cap. ex literis, quaestione vltima.* & Bald. *in l. 2. Cod. de seruit. & aqua num.* 81. tenent, quod pendente lite super proprietate, potest etiam fieri praesentatio, & institutio, quod etiam videtur tenere Lancellotus *supra numero 622. 623. & 624.* & Menoch. *consilio 90. in fin. libro 1.* & videtur probabilius, & praxi conformius. Nam cum praesentatio sit facta legitime, attento praesenti statu à possessore bonae fidei, qui facit fructus suos, debet sequi institutio, nec est habendum in consideratione, quod non posset illum fructum restituere si condemnaretur, & illa dilatio institutionis, vergeret in magnum damnum Ecclesiae, & hanc sententiam approbat *dict. lex parte nona titulo decimoquinto, parte 1.* & ibi, Gregorius Lopez *glossa vltima.*

Et videtur tenere Congregatio Concilij, † vt sequenti declaratione. 33 *Congregatio censuit, debere Episcopum admittere examen eius, qui est praesentatus à patrono, de cuius patronatus validitate in petitorio controuertitur coram eodem Episcopo, facta tamen per Episcopum protestatione de iuribus suis, & sine eorum praeiudicio, vel committere alteri Episcopo vicinari.*

CAPVT VII.

De capitulo sede vacante.

SVMMARIA.

De Capitulo sede vacante an possit Beneficia conferre & in eorum collatione succedat, numero primo.

Quamuis aliqui dicant, Capitulum sede vacante solum succedere in his, quae sunt iustitiae, & necessitatis, &c. & alij dicant succedere quoad ea tantum, quae in iure reperiuntur expressa, & non in alijs, tamen verius est, regulam esse quod Capitulum sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in omnibus quae sunt iurisdictionis ordinariae, exceptis casibus in iure expressis, à num. 2.

De officio & potestate Capit. sede vacante, qui sint videndi, num. 5.

Pro iurisdictione exercenda hodie ex Concilio Trident. tenetur Capitulum sede vacante creare Vicarium infra octo dies qui saltim in iure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus, alias ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluitur, num. 6.

Capi-

Capitulum quod infra octo dies Vicarium non constituit, potest reintegra moram purgare, num. 7.

An Episcopus teneatur, etiam & cogi possit constituere Vicarium, remissiue, num. 8.

Vicarius Capituli sede vacante debet esse Doctor, vel Licentiatus, alias deputatio est nulla, & deuoluitur ad Metropolitanum, numero 9. & censuit Sacra Congregatio Concilij in declarationibus adductis, numer. 10. & 11. quod male seruatur in Ecclesiis huius Regni, numero 14.

Eligendi sunt Doctores, vel Licentiati, in Vicarios Capituli sede vacante, si in Capitulo adsint, alias sufficit, quod vnus eligatur, qui sit quantum fieri poterit idoneus, si tamen adesset aliquis iuris Canonici peritus & idoneus licet non graduatus, deberet eligi, &c. num. 12. & 13.

Non potest fieri (quod in quadam Ecclesia huius Regni fieri dicitur) nempe per singulos duos menses eligere duos Vicarios de Capitulo, vnum graduatum qui exercet officium, & alium non graduatum, qui non exercet, accipit tamen medietatem emolumentorum officij, id enim est Simonia & contra titulum. Ne Prælati vices suas numer. 15. sicut etiam est Simonia & contra dict. titulum conuenire Canonicos, quod quicumque eorum eligatur in Vicarium, teneatur diuidere cum aliis salarium & emolumenta officij, &c. vnde prædicta electiones tanquam Simoniacæ sunt nullæ, &c. numero 16.

Vicarius Episcopi non debet necessario esse Doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum & litteratum Vicarium constituere. Et grauiter peccant Episcopi qui aliquando constituunt Vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos; tenenturque ad restitutionem damnorum, & propinarum, &c. & ipsi etiam qui acceptant officium ad quod sunt inepti, à numero 17.

Nec etiam Vicarius Capituli Ecclesiæ collegiatæ sede vacante prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus, num. 20. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

In electione Vicarij Capituli, non requiritur forma Capituli quia propter de electione, nec decreti Concilij, sess. 25. de regularibus capit. 6. contra Fuscum dubitantem, numer. 21. & 22. vbi ponitur declaratio S. Congregationis.

Super d. c. 16. Concilij sess. 24. de reform. ponuntur aliquæ declarationes S. Congregationis, quæ sunt notandæ n. 23. & aliæ remissiue. num. 24.

Capitulum sede vacante non potest in aliquo se intromittere circa administrationem iurisdictionis, seu sibi aliquid reseruare, sed debet totam libere Vicario relinquere, licet antea posset dare ei potestatem restrictam & limitatam, num. 25. nec potest vnam causam alteri delegare, num. 26.

Ex hoc videtur procedere illa declaratio quæ ait, Capitulum (in quod secundum veriorem sententiam transit indistincte ius visitandi) non posse eligere visitatorem ad visitandum Diœcesim absque Vicario, vult enim quod si opus fuerit visitatore, Vicarius eum constituat, sed non videtur receptum in Hispania, numero 27.

In Vicarium electum à Capitulo sede vacante, eo ipso transit tota iurisdictio Capitulo competens nec est necessarium speciale mandatum quoad ea quæ sine eo in vicarium Episcopi non transeunt num. 28. Quamuis autem in eum non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, num. 29.

Si tamen de facto capitulum det vicario à se electo, limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reseruauit, cum vicarius non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso cap. n. 30. Quamuis Vgolinus videatur sentire contrarium, n. 31. quem impugnat Suarez relatus, num. 32. & 33.

Metropolitanus tamen ad quem deuoluitur deputatio vicarij ob negligentiam capituli, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis quæ capitulum sibi reseruauit, num. 34.

An capitulum sede vacante possit plures vicarios constituere? à num. 35. resoluitur posse, sicut potest Episcopus, & explicatur quædam declaratio quæ videtur obstare.

Regula posita quod cap. sede vacante fungitur vice Episcopi, & succedit in his quæ sunt iurisdictionis, procedit vbi ea iure communi competunt, num. 38. Secus in his quæ competunt iure speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, seu tanquam ordinario, & Episcopo, num. 39. Si tamen ei competunt tanquam ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria succedit in eis, num. 40.

Facultas concessa Episcopo à Concilij sessione 24. de reformatione cap. 6. competit etiam cap. sede vacante, num. 41.

In iurisdictione delegata Episcopo non succedit capitulum sede vacante, num. 42. Etiamsi post præsentationem mandati fuisset mortuus Episcopus, num. 43. Et etiamsi delegatio fiat à canone, num. 44. contra Pauinum & alios relatos, num. 46. & sic non potest visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, num. 45.

In casibus in quibus in Concilio Trident. datur Episcopo facultas, vt procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, capitulum sede vacante non succedat in hac facultate delegata, quamuis possit procedere, ex potestate ordinaria in casibus in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere, num. 47.

Animaduertitur quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus, in qua non succedit capitulum, aliud est dari à iure; seu Concilio iurisdictionem Episcopo, in aliquibus casibus, quam alias non habebat, prorogando & extendendo eius iurisdictionem ordinariam, &c. & in hac succedit capitulum, num. 48. sicut etiam quando solum tollit obstaculum exemptionis, numer. 49.

Quando verba, authoritate Apostolica, coniunguntur cum verbis, concedimus facultatem, non faciunt iurisdictionem delegatam, sed bene quando iunguntur potestati faciendi, num. 50.

A prædicta regula excipitur collatio Beneficiorum. Nam capitulum sede vacante non potest Beneficia conferre, nec succedit in collatione Beneficiorum, &c. num. 51. eademque ratione non succedit in præsentatione, seu ele-

ctione spectante ad Episcopum, n 52. & procedit quamuis collatio pertineat ad Episcopum iure deuolute, contra aliquos num. 53.

Hac exceptio intelligitur in collatione libera, non vero in confirmatione & institutione, quæ sunt necessariæ, & debita, in quibus succedit capitulum, numero 54.

Collationes etiam Beneficiorum necessarias, capitulum sede vacante facere poterit, contra Corrasium à numer. 55. rationi Corrasii quod hic casus lege expressus non sit, & in collatione Beneficiorum non succedit capitulum, nisi vbi lege cauetur, cap. 2. ne sede vacante. Respondetur satis constare quod iure cautum reperiatur capitulum sede vacante succedere in collatione necessaria, & debita. 1 quia succedit in omnibus necessariis. 2. ex cap. cum olim, de maiorit. & obedient. 3. ex c. 1. de institut. lib. 6. vt late deducitur à num 59. & ita seruatur in Beneficiis patrimonialibus num. 67. de quibus remissiue, num 68.

Text. in d. cap 2. & alij qui dicunt capitulum sede vacante, non succedere in collatione Beneficiorum, procedunt in collatione libera, & gratiosa ex rationibus assignatis, quæ non militant in collatione necessaria debita numero 69. & 70.

Alij rationi Corrasij de collatione, quæ fit mandatario quæ necessaria videtur, & tamen eam sede vacante capitulum facere nequit. Respondetur, quod id ex eo est quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua capitulum non succedit, num. 71.

Contra Corrasium facit quod ipse docet, cum Domino posse vicarium conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes habet, quia collatio est necessaria, &c. numero 72.

Ista est collatio necessaria, quæ est debita certæ personæ, seu certo generi personarum, numer. 73. & sic collatio, quæ fit nominatis est, necessaria contra Corrasium licet ex pluribus nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare, &c. numero 74. & quando patronus præsentasset plures, æque idoneos, posset capitulum sede vacante instituere quem maluerit ex eis. num. 75.

Si aliquod beneficium seu capellania ex fundatione conferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, poterit vicarius capituli sede vacante illud conferre, quamuis non sit iuris patronatus, &c. aut patronus non præsentasset in tempore, numero 76. & idem erit quando ratione optionis debetur Beneficium antiquiori optanti, &c. numero 77.

Ex dictis prætendebatur alias stante Concilio Tridentin. & constitutione Pij V. posse capitulum, seu eius vicarium sede vacante conferre parochiales, seclusa reseruatione ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem vicarius capituli potest facere, & sic hodie videbatur earum collatio necessaria, & non libera, num. 79. & 80. Rota tamen contrarium censuit in decisione posita, num. 81. & 82. ex opere Corrasii, &c.

Postea Rota magis innit in hoc, quod collatio parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa & permittere, vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad causam per alium cogi potest, n. 83. quod fundamentum videtur magis iuridicum ex d. constitutione Pij V. ex qua apparet, approbatos in concursu, aut etiam electum tanquam magis idoneum non habere ius ad parochialem, nec esse eis debitam absolute, &c. à num. 84.

Ita collatio parochialis vacantis sede Episcopali vacante in mense Ordinarij, de iure reseruatur successori Episcopo, & sic dux Albanus virente sui indulti non potuit præsentare ad parochialem vacantem sede Episcopali vacante in mense Septemb. ex Rota n. 87. quamuis hodie cum omnia Beneficia vacantia sede vacante sint reseruata ex reg. 2. poterit dux præsentare ad parochiales & alium Beneficia, vacante sede Episcopali, vacantia in quacumque mense, n. 88.

Ita etiam in terminis Beneficiorum patrimonialium tenuit postea Rota in decisione posita num. 89. sed cum filius patrimonialis, in concursu magis idoneus iudicatus, habeat ius ad Beneficium, & ei absolute debeatur sicut præsentato, &c. videtur collatio vere necessaria & de iustitia, & consequenter in ea succedere capitulum & esse longe diuersum ac in parochialibus, &c. nisi staret regula secunda cancellariæ, numero 90.

Alter casus exceptus à prædicta regula hodie est ex Concilio Tridentin. ex quo non licet capitulis sede vacante infra annum ordinandi licentiam concedere, nisi Beneficij recepti, siue recipiendi occasione arctato, &c. numero nonagesimo primo, & ex Bulla Sixti V. contra male promotos iam reducta. ordinati cum licentia Capituli contra dict. decretum erant absolute suspensi, &c. num. 92.

Ponuntur declarationes S. Congregationis super d. decreto, num 93.

An d. decretum Concilij comprehendat primam tonsuram ita vt capitulum, seu vicarius sede vacante non possit infra annum dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram à n. 94. resoluitur affirmatiue, licet non comprehendat primam tonsuram, quoad pœnas ibi impositas contra ordinatos.

Quomodo sint intelligenda illa verba Concilij de arctatis occasione Beneficij recepti, siue recipiendi, num. 97. & clarum est illos dici arctatos occasione Beneficij recepti, qui obtinent Beneficium, ratione cuius tenent se promoueri facere, num. 98.

Difficultas est qui dicantur arctati occasione Beneficij recipiendi, & credit author illos dici qui habent ius, seu sunt vocati ad aliquod Beneficium vacans, seu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem quo illi carent, num. 99.

Ille etiam videtur arctatus occasione Beneficij recipiendi, qui cum non sit ordinatus prima tonsura est præsentatus ad Beneficium, &c. n. 100.

Electus in concursu ad Beneficium curatum, cuius collatio facienda est à Papa, non potest dici interim arctatus, occasione Beneficij recepti, nec recipiendi, & idem in præsentato ad Beneficium habens annexum certum ordinem, num. 101.

Non dicitur arctatus occasione Beneficij recipiendi is cui aliquis vult resignare Beneficium requirens actu ordinem quo ille caret, num. 102.

Facul-

Facultas Nuntij Hispaniarum circa hoc de licentia ad ordines, num. 103.

Nuntius Hispaniæ non potest etiam sede Episcopali vacante dare dimissorias, nisi competenter Beneficiatis, & arctatis, & sic in casibus in quibus Capitulum non potest dare dimissorias, nec nuntius potest, numero 104.

Quamuis alias possit quis promoueri cum literis dimissoriis legati de latere, tamen id intelligendum est modo eius probitas & mores testimonio sui ordinarij commendentur, ad quem effectum non dicetur ordinarius intra annum Capitulum seu eius vicarius sede vacante, respectu eorum qui non sunt arctati, numero 105.

1 DE Capitulo † sede vacante videre oportet an
possit Beneficia conferre, & in eorum colla-
tione succedat.
2 Pro cuius rei † pleniori intelligentia præmitten-
dum est, quod quamuis aliqui dicant, capitulum
sede vacante solum succedere in his quæ sunt iusti-
tiæ, & necessitatis, non autem in his, quæ sunt gra-
tiæ, seu voluntariæ iurisdictionis. Ioann. And. *in cap.*
vnic. de maior. & obedientia, in 6. glossa *in clemen. 1. §. 1.*
verb. capituli, de haret. quæ ait, quod capitulum est
necessarius, non voluntarius administrator, Felin.
in c. cum olim, de maior. & obedient. num. 4. ad 8. quæstio-
nem, & num. 6. ad 13. quæst. vbi illam gloss. dicit com-
muniter approbatam, & Bolt. *de synodo. 3. part. in prin-*
cip. numero 134. P. Gregor. *de benefic. c. 38. numero 3.*
Azeuedo in curia Pisana *libro 1. cap. 9. ex numero 10.*
Flam. Paris. *de resignation. Benefic. lib. 7. q. 23. numer. 13.*
35. & 36. & D. Sahagun *in cap. ad si clerici. §. de adulte-*
3 *riis, de iud. ex num. 68.* Et quamuis alij dicant, † capi-
tulum sede vacante succedere in pertinentibus ad
Episcopum, quoad ea tantum, quæ in iure reperi-
untur expressa, & non in aliis, Domin. *in c. presbyteri,*
24 distinct. refert Felin. *in d. c. cum olim, sub num. 1. & 7.*
& sequitur Abb. *in c. 2. ne sede vacante not. 2. per text.*
ibi, & Lambert. *de iure patron. 1. part. 1. lib. quæst. 2. art. 9.*
& 1. part. 2. lib. q. 2. art. 14. num. 6. qui tamen dicit, quod
in his quæ sunt iurisdictionis necessariæ, succedit
capitulum, & dicitur in *decis.* Abulens. parochialis
22. Iunij 1594. coram D. Blanchero supra adducta *c.*
5. num. 92. tamen verius est regulam esse, quod capi-
4 tulum sede vacante † fungitur vice Episcopi, & suc-
cedit in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordina-
riæ, exceptis casibus in iure expressis, ex *cap. his quæ*
c. cum olim, de maior. & obedient. & cap. vnico eod. in 6. c.
ad abolendam de hæreticis cap. penult. & fin. de supplen. ne-
gligent. prælatorum in 6. & extrauagant. execrabilis,
vers. cæterum, de præbend. & facit *cap. si cui de elect. in 6.*
Bartol. *in l. vbi adsunt. ff. de tutoribus, & curator. datis.*
Abb. *in dict. cap. cum olim num. 2. & in cap. 1. ne sede va-*
cante num. 4. Feder. *cons. 30.* Alberic. *cons. 60. numer. 8.*
Purpur. *cons. 77.* Pauinus *de offic. & potest. capituli sede*
vacante. 1 part. quæstion. 1. vbi tradit reg. affirmatiuam,
& *q. 2.* vbi ait, capitulum sede vacante habere iuris-
dictionem ordinariam à iure communi, ita quod
possit iudices date, & omnia quæ ad iurisdictionem
pertinent expedire, & *quæstione 5.* vbi ex hoc tradit,
posset dispensare sicut Episcopus, licet sit iurisdi-
ctionis voluntariæ, in qua etiam succedit, & Selua
de Benefic. 2. part. q. 11. numer. 4. qui ait ius dicere, quod
capitulum succedit in iurisdictione, nec distingue-
re inter iurisdictionem contentiosam, & volunta-
riam, Rebuffus *in praxi tit. de deuolutio, à numero 58.*
Bolt. *de synodo. 1. part. num. 42. & 44.* Corras. *de Benef.*
2. part. capit. 7. numero 2. Rosiniacus *cap. 8. num. 1. & 3.*
Mandos. *cons. 1. num. 3. & 4.* Cuchus *in institution. ma-*
ior. libro 2. titulo 9. num. 30. & 93. Fuscus *de visitat. lib.*
1. c. 15. num. 31. Guerrero *in speculo. cap. 40.* Nauarrus
consil. 44. de tempor. ordinat. num. 1. 2. & 3. & cons. 7. de fi-
liis presbyter. vbi resoluit, capitulum sede vacante
succedere etiam in his, quæ sunt iurisdictionis vo-
luntariæ, Ioannes Gutierrez *Canon. quæstion. libro 1.*
cap. 11. num. 10. Quintanaduennas *lib. 1. Eccles. cap. 5. nu-*
mer. 6. qui ait quod capitulum vacante sede Episco-
pali omnia ea quæ iurisdictione continentur, ex-
equitur Vgolin. *de censur. tab. 1. c. 10. §. 2. num. 1.* Iacob.
Sbrotius *de vicario Episcopi libro 1. q. 15. & 16.* Ierola *in*
praxi Episcopali, 2. parte verb. capitulum. §. 3. Mart. An-
ton. Genuen. *in praxi Archiepiscopali, Curia Neapol. c.*
85. numero 1. & Suarez *5. tom. de censuris disput. 50. sect.*
5. num. 6. vbi ait, succedere Episcopo in tota iurisdi-
ctione ordinaria, tam contentiosa, quam volunta-
ria, & hanc esse generalem regulam iuris, quæ
solum est limitanda in casibus à iure expressis.
Et de officio, & potestate † capituli sede vacante 5
videndus est Pauinus *in dict. tract.* & Cuchus *dict. tit.*
9. qui est *de officio & potestate capituli*, & multa per
Abbat. & Felin. *in dict. c. cum olim,* & per Rebuffum
d. tit. de deuolut. à num. 57. Rosin. *d. c. 8.* & per Zechum
de republica Ecclesiastic. cap. 24. de can. & cap. n. 10. & 11.
Et pro hac † iurisdictione exercenda, hodie, ex 6
S. Concilio Trident. *sessione 24. de reform. c. 16.* tene-
tur, capitulum sede vacante creare vicarium infra
octo dies, qui saltim in iure canonico sit doctor, vel
licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus
ad metropolitanum deputatio huiusmodi deuol-
uatur, & c. notat Cuchus *d. lib. 2. tit. 8. num. 39. & tit. 9.*
num. 60. Vgolin. *d. §. 2. num. 2.* Sbrotius *dict. quæst. 15.*
num. 8. & q. 16. num. 8. & Zechus *dict. n. 10. circa fin.*
Existimo tamen, quod capitulum, quod † infra 7
octo dies vicarium non constituit, possit reintegra.
antequam metropolitanus eum deputet, moram
purgare, quamuis contrarium sentire videatur Sua-
rez *d. 5. tom. disp. 28. sect. 3. numero 3.* inquit enim, quod
ibi capitulum, quod sede vacante, non constituit œ-
conomum, vel vicarium, tempore & modo ibi præ-
scriptis, facultate constituendi illos ministros pri-
uatim, quod est quasi ab eo munere pro ea vice su-
spendi, & an Episcopus teneatur, etiã & cogi possit
constituere vicarium, vide † per Abb. *in c. 5. n. 3.* & ibi 8
Felin. *ad fi. de offi. ordin.* Puteum *decis. 43. lib. 2.* Mohed.
decis. vlt. de offic. vicarij, Rotã *decis. 222. n. 5. & 297. n. 2. p.*
2 diuers. Cuchum *d. l. 2. tit. 8. n. 72. & tit. 8. n. 2.* Lancell.
in instit. Can. lib. 1. tit. de offic. vicarij. §. 1. in gl. Holedam
de incompat. ben. 2. p. c. 10. n. 9. Grauatium ad Simonettã
de reseru. q. 85. n. 11. Sbrotiũ *d. l. 1. q. 46.* & Zechum *sup. c.*
23. de vicario Episcopi. §. 1. n. 3. & 5. qui male adhoc addu-
cit decretum Concilij *d. c. 16.* cum loquatur de cap.
Vnde apparet vicarium † capituli sede vacãte de- 9
bere esse doctorem, vel licentiatum, &c. alias depu-

tationem esse nullam, & deuolui ad metropolitanũ &c. vt per Fuscum *sup. n. 32.* qui ait esse aduertendum pro ipso capitulo cum vacante sede facit vicarium, vt vtatur diligentia, quod eligat aliquem, vel existentem confirmet, infra octo dies à tempore vacationis; & is quidem eligendus sit doctor, vel licentiatus, aut saltim quantum fieri potest idoneus, alias nullum est quod fit, & potestas deuoluitur ad alium ex *d. c. 16.* qui text. loquitur de tempore & persona, & Mart. Ant. Genuen. *c. 84. num. 1.*

10 Et ita censuit S. Cong. Concilij super † *d. c. 16.* vt in vna triuentina his verbis, *vicarius vacante sede Episcopali debet eligi doctor, alias electio est irrita,* & in vna Macaren. his verbis, *si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium qui sit doctor eligere.* Alia, ibi, *omnino teneatur, &c. refertur ad vtrumque scilicet confirmandum, vel instituendum, & habeat qualitates in praestituti requisitas, alias electio esset nulla. Et in vna Panormitana, & in alia Agrigentina declarauit S. Illustrissimorum Congregat. Calend. Ian. & si Episcopus demortuus reliquit vicarium, quem elegerat, cum non esset doctor, capitulum non debet eum confirmare, sed alium, qui esset doctor, eligere ex Congregationis sententia.* In quibus declarationibus, solum fit mentio de doctore, quia in Italia, vt est notum, non est alius gradus, nec gradus licentiæ. Alia, *si ex consuetudine illius capituli, electio vel deputatio, fieret de ipsius gremio, & bini, vel singuli, per singulos menses administrent, obseruando ordinem, sed non essent omnes doctores, vel licentiati dictam deputationem non valere, vbi alij doctores possint constitui, nec inspicitur ordo, vel consuetudo, vel lex noua certam formam praescribens, arg. text.* in l. sciendum. §. ordine. ff. de leg. 1.

11 Quod etiam censuit S. Congreg. In vna † Abulens. vt in sequent. declaratione, ad 1. supplicatur illustrissimis & reuerendissimis DD. vestris pro parte reuerendissimi domini Episcopi Abulens. declarari sequentia 1. *in Ecclesia Abulens. est quoddam nouum statutum post Concilium Trident. factum, quod sede Episcopali vacante duo ex dignitatibus seu Canonicis exerceant officium vicarij, seu officialis, per spatium duorum mensium, & successiue alij duo iuxta suam antiquitatem, ita tamen quod illi, qui non sunt graduati, teneantur assumere assessorem literatum, de cuius consilio procedunt, dubitatur, an d. statutum sit contra dispositionem S. Concilij* session. 24. de reform. c. 16. *& an talis deputatio vicariorum, qui non sunt doctores, seu licentiati, saltim in iure Canonico sit nulla (etsi assumant assessorem literatum) non obstante dicto statuto, quod confirmatum non existit. Secundo rursus in Episcopatu Abulens. & tota prouincia Compostellana, ex Decreto Concilij Prouincialis Compostellani, post Concilium Tridentinum facti datur stipendium examinatoribus synodalibus, pro suo labore, ex fructibus parochialibus ad quam fit examẽ. dubitatur, an possit hoc dari stante Decreto Sancti Concilij Trident.* session. 24. de reform. cap. 18. *Tertio dubitatur, an prouisio parochialis nulla, si examinatores relationem fecerint, solum quoad litteraturam, examen vero, circa mores, aetatem & reliqua Episcopo relinquatur, vel si non fecerint relationem Episcopo, de omnibus idoneis repertis, sed tantum de eo, qui ipsis magis idoneus videtur. Quarto, an valeat matrimonium contractum coram parocho illius loci, vbi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa. Quinto, & quid si contrahens ibi moretur tanquam praetor, iudex seu medicus temporalis.*

Ad primum Congregatio Concilij censuit esse contra Tridentinum Concilium, ideo nullam existere. Ad secundum non posse. Ad tertium teneri facere relationem etiam circa mores, aetatem, & reliqua, & examinatores debere renuntiare, quotquot idonei iudicati fuerint, Episcopum vero debere, ex his qui renuntiati fuerint, magis idoneum eligere. Ad quartum non valere. Ad secundum valere, quam declarationem habeo in forma authentica.

12 Id autem intelligendum est, † necessario eligendos esse doctores, vel licentiatos, in vicarios capituli sede vacante, si in capitulo adsint, Zechus *supra*, alias sufficere, vt vnus eligatur, qui sit, quantum fieri poterit, idoneus, vt censuit S. Congregatio his verbis, *an existentibus doctoribus in capitulo necessario sint eligendi in vicarium, si vero doctores non existant, an vnus ex Canonicis Beneursis capitulo in vicarium sit eligendus. Respondit Congregatio necessario eligendos esse doctores, vel licentiatos, si in capitulo adsint, alias sufficere, vt vnus eligatur, qui sit, quantum fieri poterit, idoneus.* Cui consonat Concilium Prouinciale Mediolanen.

13 Et facit alia declaratio † super *dict. capit. decimosexto.* quæ sic ait, ibi, *item officiales, &c. non est de necessitate vt sit de gremio, si tamen adesset idoneus, caeteris paribus, esset praeferendus.* refert Mart. Anton. Genuen. *supra*, si tamen in capitulo, in quo non sunt doctores, seu licentiati in iure Canonico, adesset aliquis iuris Canonici peritus, & idoneus, deberet eligi, & alias electio esset nulla, ex illis verbis, *dict. capitul. 16. vel alias quantum fieri poterit, idoneus,* & declaratione supra adducta *numero 12.*

14 Sed id male seruatur in Ecclesiis † huius regni,
nam capitula sede vacante, non curant eligere
vicarios doctores, authenticos in iure canonico,
licet adsint in capitulo, & si eligunt vnum sic
graduatum, eligunt etiam alium Theologum,
vel non graduatum. Quod est contra Concilium,
sed capitula omnia sibi licere putant, nec fieri potest, † quod in quadam Ecclesia huius regni fie- 15
ri intellexi, nempe per singulos duos menses,
eligere duos vicarios de capitulo vnum graduatum, seu literatum, qui exercet officium, & alium
non graduatum, qui non exercet, accipit tamen
medietatem emolumentorum officij, id enim est
simonia, & contra titulum *ne praelati vices suas.*
Nam in effectu est, eligere graduatum in vicarium, cum onere dandi medietatem emolumentorum alteri, qui solo nomine est vicarius, sicut etiam est simonia, & contra dictum titulum conuenire Cannonicos, quod quicumque eorum eligatur in vicarium, † teneatur diuidere cum aliis 16
Canonicis salarium, & emolumenta officij, vt per
Nouarrum *consilio 2. ne praelati vices suas*, quem sequitur Zerola *in praxi secunda parte verb. capitulum §. quinto.*

Vnde

Vnde prædictæ electiones, tanquam simoniacæ, sunt nullæ, & sic electi tenentur dimittere officium licet non incurrant excommunicationem, quia non est beneficium, nec ordo, Nauar. *ibi, & cons. 1. eod. tit.*

17 Et vicarius Episcopi, non † debet necessario esse doctor, vel graduatus, licet Episcopus teneatur idoneum, & literatum vicarium constituere, qui per se ipsum valeat officium exercere Nauarr. *consil. 1. de offic. vicarij*, & ita est accipiendum quod tradit Sbrotius *d. lib. 1. quæst. 36.* & grauiter peccant Episcopi,
18 qui aliquando † constituunt vicarios Theologos, seu alias ad officium ineptos, tenenturque ad restitutionem damnorum, inde secutorum, & etiam ad restitutionem propinarum, vulgo assessorias, quas d. vicarij faciunt à partibus solui assessori; Episcopi enim tenentur gratis administrare iustitiam, seu ponere qui eam administret, vt alias dicitur infra *9. part. c. 2. n. 38.*

19 Et ipsi etiam qui acceptant officium, † ad quod sunt inepti, grauiter peccant, & ad restitutionem tenentur damnorum, & expensarum quas à partibus inique extorquent pro assessore.

20 Nec etiam vicarius capituli Ecclesiæ, collegiatæ, sede vacante sui, prælati, qui ordinariam, & quasi Episcopalem iurisdictionem habet, necessario debet esse Doctor, aut Licentiatus, nec de eo loquitur ibi Concilium, vt S. Congrega. censuit super *d. c. 16.* his verbis. *An extendatur ad Ecclesiam collegiatam defuncto eius prælato, qui ordinariam iurisdictionem, & omnia iura Episcopalia habebat. Congregatio censuit negatiue, quia si non est necesse, vt hic prælatus mortuus sit doctor, vt dictum est, alias ergo neque vicarius die 12. Sept. 1585.*

21 In electione autem vicarij capituli, non † requiritur forma *cap. quia propter, de elect.* nec decreti Concilij *sessio. 25. de regular. cap. 6.* quia non loquuntur de eo, quamuis Fuscus *d. num. 32.* dubitet an in electione dicti vicarij sit seruanda formam *d. cap. quia propter*, qui tamen dicit Cardinalem, Aleiatum, tenuisse non requiri & Zerola *in d. praxi. 1. part. verb. cap. 5.* ait istam electionem vicarij, non esse necessarium fieri per nota secreta, vt nonnulli asserere videbantur ex Concilio *d. cap. 6.* quia ibi loquitur Concilium de electione superiorum regularium, & non sæcularium.

22 Et ita contra Fuscum censuit † S. Congregatio, vt in sequenti declaratione super *d. c. 16.* ibi, *constituere, vel existentem confirmare, &c. Non tamen requiritur ad hoc quod seruetur forma electionis præscripta per Concilium* sessio 25. c. 6. de regular. *post* cap. quia propter de elect. *quia isti vicarii, vt plurimum sunt temporales, & momentanei, & tex. hic loquitur de constitutione non de electione, contra Retteren. Sarnen. in hac de visitatione* lib. 1. c. 1. n. 32.

23 Præterea super *d. cap. 16.* notandæ † sunt sequentes declarationes S. Congregationis. 1. ibi, *capitulum sede vacante* portionarij, quia non sunt de capit. *non comprehenduntur, in huiusmodi capitulo, nec clerus potest se ad hac ingerere, cum ca. 2. ibi incumbit &c. Et onus probandi incumbit capitulo quod ex institutione ad hoc munus non pertineat, alias pro Episcopo præsumitur, & ita in vna Vercellen declarauit Congregatio illustrissimorum dominorum Cardinalium Congregationis S. Concilij. 4. Nouem. 1596.* Tertia, *si plures ad officium vicarii à capitulo assumerentur in controuersia, magis idoneus, & habens has qualitates Concilij Trident. remanere debet, & cæteri remouendi sunt.* Quarta, *censuit Congregatio facta electione officialium, non posse eos ad libitum reuocare, & nouos constituere, nisi vel œconomum, vel illos officiales, quos etiam viuente Episcopo capitulum possit deputare,* consonat dictum Concilium prouinciale Mediolanen. Quinta, *capitulum potest ad libitum amouere vicarium, alias per ipsum electum, seu confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat, alioquin deuoluitur ius deputandi vicarium, vt in hoc decreto, ad Metropolitanum, & si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit ad antiquiorem Episcopum.* Nec contra dicit præcedens declaratio, nam illa loquitur de alis officialibus, non de vicario, in quo tamen idem ait Mar. Anton. Genuen. supra *num. 4.* post Concilium. Sexta, *ad vicarium, propter eius absentiam, spectat substitutionem facere, si etiam aliorum officialium,* consonat dict. Concilium prouinc. Mediolanen. Septima, *capitulum non potest eligere visitatorem ad visitandam Diœcesim absque vicario.* Octaua, *dubitatum fuit, an vicarius, in vim istius decreti à capitulo constitutus, teneatur procedere cum adiunctis, vel sine, iuxta* capit. 6. sessio 25. *& fuit resolutum, quod si Episcopus dum viuebat, habeat authoritatem procedendi sine adiunctis, quod ita poterit vicarius, si minus poterat Episcopus, sine adiunctis, ita nec possit vicarius.* Nona, *fuit dubitatum, an si iste vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri, & dictum fuit, quod non, sed recurrendum esse ad capitulum, tanquam superius,* cap. si contra de offic. delegat. in 6. Decima, *an capitulum sede vacante possit eligere arbitros, ad cognoscendum de suspitionum causis, quæ contra vicarium, ab eo, sede vacante deputatum proponuntur, Congregatio censuit vtique non posse, eadem primo, numero, quo Episcopus non potuisset, sed posse per se ipsum cognoscere de causis suspitionum.* Vndecima, *item capitulum sede vacante, potest facta remotione vicarii, vel aliorum officialium, illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire, non tamen impediri futurum Episcopum, quando ex hoc decreto ab iisdem exigat rationem actionum, quæ sede vacante fuerint, & eos punire etiam si a capitulo fuerint absoluti.* consonat dict. Concilium Mediolanense duodecimum. *Congregatio censuit Episcopum in capitulo exempto, si velit rationes exigere ab officialibus ex gremio capituli deputatis sede vacante eorum officii, & administrationis, non teneri procedere cum adiunctis, ex forma* capitulo sexto, sessione vigesima quinta, *nisi velit criminaliter ad eorum punitionem, & correctionem procedere.*

Et videnda † est in proposito declaratio eiusdem 24
S. Congregationis Toletana, de obseruandis, in examinibus faciendis, pro collatione parochialium sede Cathedrali vacante, quæ habetur infra *9. par. c. 2. num. 8.*

Ex quibus declarat. maxime ex illa † Toletana, 25
videtur *capitulum sede vacante* non posse in aliquo se intromittere, circa administrationem iurisdictionis seu sibi aliquid reseruare, sed debere totam administrationem iurisdictionis libere vicario re-

linquere, licet antea posset dare huic vicario potestatem restrictam, & limitatam, vt per Pauinum *quaest.10. 2.part. num. 6.* quamuis hoc non ieruetur in aliquibus capitulis, quae solent aliqua sibi reseruare,& denegare vicario,& ita tenet Mar.Anton.Ge-
26 nuen. † *supra num. 3.* dicens, quod post Concilium Tridentin. non potest capitulum vnam causam alteri delegare, siquidem eum non possit administrate per se ipsum, sed per vicarium, in quem Concilium transfert potestatem, non potest ab eo illam auferre,& alteri causam delegare, nisi ex iusta causa, nempe suspitionis, vel alia.

27 Et ex hoc videtur † procedere *d. declaratio 7.* quae ait, capitulum in quod (secundum veriorem sententiam) transit indistincte ius visitandi sede vacante, Abb. *in d. cap. cum olim 4. quaest.* Bonifac. *in clem. 1. de haeret. num. 179.* Pauin. *quaest. 7. 1. part. num. 1. 2. & 3. & de visitat. 2. part.* Rebuf. *d. tit. de deuolut. num. 65.* & Rota in illa Burgen. de qua infra *num. 45.* quicquid alij dicant glossa *in d. clem. 1. §. 1. verb. capituli. de haeret.* & Cuchus *d. tit. 9. num. 47.* non posse eligere visitatorem ad visitan. Dioecesim absque vicario, vult enim S. Congregatio, quod si opus fuerit visitatore, vicarius eum constituat. Sed hoc non videtur receptum in Hispania, nam semper capitula sede vacante nominant visitatores.

28 Secundo videtur in † vicarium electum à capitulo sede vacante eo ipso transire totam iurisdictionẽ capitulo competentem, nec esse necessarium speciale mandatum, seu commissionem, quo ad ea quę in vicarium Episcopi non transeunt sine speciali mandato, nam cum Concilium arctet capitulum ad constituendum vicarium, qui totam iurisdictionem administret, non videtur necessaria aliqua specialis commissio, & ita videtur sentire Ioan Gutierrez *d. cap. 11. nu. 10.* & expresse tenet Mar. Anton. Genuen. *sup n. 5.*

29 Quamuis autem, † in vicarium capituli sede vacante, non transiret maior potestas, quam in vicarium Episcopi, Pauin. *q. 10. 2. part. n. 17.* Mandos. *reg. 24 Cancell. q. 6. n. 10.* & Sbrotius *de vicario Episcopi lib. 2. q. 41. n. 5.*

30 Si tamen de facto capitulum † det vicario à se electo limitatum mandatum, reseruando sibi aliqua, non videtur vicarius posse exercere potestatem in illis, quae sibi capitulum reseruauit Ioan. Gutierrez *vbi proxime*, cum vicarius ipse non habeat aliunde iurisdictionem, nisi ab ipso capitulo, quod in illis noluit sibi eam dare. Pro quo facit declaratio S. Congregationis, Abulen. infra adducta *seq. ca. n. 87. ad t.*

31 Quamuis Vgolinus *d. tab. t. de censur.* † *ca. 10. §. 2. n. 4.* videatur sentire contrarium, inquit enim, vicariũ istum quando quidem authoritate Triden. Synodi datus est, propterea à capituli authoritate non omnino pendere, & illo quod ius capituli suspensum sit, ob aliquam censuram, vicarij huius iurisdictionem non suspendi, nec impediri sicut contingit in vicario Episcopi, vt habetur *in cap. 1. de officio vicarij lib. 6.*

32 Sed eum impugnat † Suarez *5. tom. disputatione 7. sect. 3. n. 13.* dicens, ex antiquo iure, tempore sedis vacantis, iurisdictionem Episcopi deuolui ad capitulum, quam iurisdictionem Concilium Tridentinũ nec mutauit, nec minuit, sed solum praecepit modum vtendi illa iurisdictione nimirum per vicariũ ab eodem capitulo electum, cui & iurisdictionem, & vsum iurisdictionis committat, & sic Concilium Trident. non dare iurisdictionem illi vicario, neque ad hoc interposuisse authoritatem suam, sed solum ad imponendum praedictum praeceptum, quo non obstante, ille vicarius vicem gerit. capituli, & eius iurisdictione vtitur, nec Concilium per illud praeceptum firmauit eius iurisdictionem, nec nouum modum iurisdictionis instituit, & sic si capitulum habeat impeditum vsum iurisdictionis consequenter etiam vicarium habere idem impedimentum, sicut in vicario Episcopi,&c.& idem ait *num. seq.* † 33 etiam in vicario capituli electo, seu deputato à metropolitano, ob negligentiam capituli, quia & ille habet iurisdictionem capituli independentem qui dem à voluntate eius, quam supplet authoritas, & efficacitas Concilij Trident. pendentem tamen nihilominus à potestate, & iurisdictione, quae residet in ipso capitulo, quia Concilium noluit nouum modum iurisdictionis instituere, vt ostensum est, sed solum obligare, & cogere capitulum, vt suam iurisdictionem vicario communicaret,&c.

Videtur tamen, quod † Metropolitanus, ad 34 quem deuoluitur deputatio vicarij, si capitulum in eo deputando fuisset negligens iuxta d. decretum Concilij, posset illi dare iurisdictionem, & potestatem, in illis, quae capitulum sibi reseruauit, nam eadem est ratio de parte ac de toto.

Sed est difficultas, an capitulum † sede vacante, 35 possit plures vicarios constituere, & videtur non posse, nam Concilium *d. cap. 16.* loquitur in singulari,& ex *declaratione 3.* supra adducta *num. 23.* & hoc, quando in vita Episcopi non solet esse nisi vnus vicarius.

Nihilominus dicendum erit, † posse plures con- 36 stituere, sicut potest Episcopus Pauin. *d. quaest. 10. 2. part. num. 6* Sbrotius *d. lib. 1. quaest. 50. & 60. num. 3.* Mar. Anton. Genuen. *supra num. 2.* & Zechus *d. cap. 23. de vicario Episcopi. §. 1. num. 3.* facit quod tradit Acebedo *in l. 1. titulo 9. lib. 3. recopilat. num. 12.* & videtur sentire S. Congreg. in declaratione vltima supra adducta *numero decimo*, & in Abulen. adducta *numero vndecimo*, & ita practicatur in aliquibus Ecclesiis, & Concilium loquitur in singulari, quia regulariter, non solet poni nisi vnus vicarius, non tamen tollit, quando possint esse plures, & dispositio loquens de vno, habet locum in pluribus, quando eadem est ratio in illis, glossa *in cap. si compromissarius de elect. in 6. verb. compromissarius.* communiter recepta secundum Nauarr. *de vsuris, sub num. 113.* & dicta *declaratio 3.* loquitur quando capitulum volebat vnum ponere, † & in controuersia fuerunt plures assumpti, & 37 praeterea videtur loqui, quando fuerunt assumpti plures quam duo, ita quod non conueniret esse tot vicarios, &c. vel quando vnus habebat qualitates requisitas à Concilio, alij vero non, vt videtur intelligere Mat. Anto. Genuen. *supra.*

Praedicta autem regula supra posita, † quod ca- 38 pitu-

pitulum sede vacante, fungitur vice Episcopi, & succedit in his, quæ sunt iurisdictionis, procedit, vbi ea iure communi competunt Abb. *in d. ca. cum olim de maior. & obedientia, n. secundo, quinto dubitat. & in capite verum de foro competen. numero nono* Felinus *in c. cum omnes de constitut numero 10. & in c. eam te de rescrip numero decimoseptimo & in d. cap. cum olim numero 35. & 7. & in dicto capite verum, ante numerum primu* Rebuffus *in praxi titulo de deuolut. numero 68. & 69.* & Corrasius *dicto capite septimo part. secunda num. 2.* Cuchus *d. l. 2. tit. 9. n. 72.* Iacobus Sbrotius *de vicario Episcopi l. 1 quæstione 16. num. 1. & libro 2. quæstione 188. numero sexto* Marcus Antonius Genuen. *capite octuagesimo quinto*
39 *num. 29.* intellige tamen, *capitulum sede vacante*, † non succedere in his, quæ Episcopo competunt, non iure communi, sed speciali, seu accidentali, quando competunt iure speciali, seu accidentali, & non ex iurisdictione ordinaria, sen tanquam ordinario, & Episcopo, Roma *consi. 506. n. 14.* vt in casu feudi, de quo loquitur Abb. & Felin. *ibi*, in quo non competit iurisdictio Episcopo, vt Episcopo, sed vt domino feudi, nam licet Episcopo competant iure speciali, seu accidentali, si tamen ei competunt tan-
40 quam † ordinario, & Episcopo, & ex iurisdictione ordinaria, succedit in eis capitulum sede vacante, vt in iurisdictione, quam habet Episcopus ex consuetudine, vt cum Collectario docet Abb. *in dicto capite cum olim. 10. quæstione* Paulnus *9. quæstione 1. parte numero septimo* Cuchus *supra numero 85.* & Marcus Antonius Genuen. *sup. n. 31.* quamuis contrarium teneat Fel. *in d. ca. cum olim. ad 10. quæst.* Ex quo infertur
41 declaratio † ad decretum Concilij *sess. 24. de refor. cap. 6.* vt facultas ibi concessa Episcopo, competat etiam capitulo sede vacante, nam licet illa facultas Episcopo competat iure speciali d. decreti, tamen competit ei iure communi & ex iurisdictione ordinaria, ei tributa per d. decretum, & ita in terminis docent Zenedo *collect. 4. ad 6. num. 3.* Mar. Anton. Genuen. *cap. 66. num. 22.* Arag. *22. quæstione 88. artic. 12. 5. conclusione* Enriquez *in sum. lib. 6. cap. 16. §. 1. & lib. 14. c. 20. §.* Manu. Rodriguez *quæst. 1. regul. 1. tom. quæstione 61. artic. 9.* & Suarez, *4. tom. de pœnitentia disput. 30. sectione 2. numero 4.* Faciunt, quæ tradit Thom. Sanchez. *de matrimonio lib. 2. disputat. 40. quæstione secunda.* & Suarez *5. tom. de censuris disputatione 7. sectione 4. nu. 15.* quamuis contrarium teneat *disputatione 41. sectione 2. numero 13.* contra quem id nouissime tenet ex dict. tatione Thom. Sanchez *lib. 8. disputatione 2. numero. 10.*
42 Vnde, in iurisdictione delegata † Episcopo non succedit capitulum sede vacante, Rota *decis. 6. de offic. delegat. in antiquis* Abb. *in d. cap. cum olim. 5. quæst.* Roma. *d. consilio. 506. num. 4.* & ibi Horatius Mand. *additione vltima Litera, I.* Felin. *in d. cap. eam te num. 17. & in d. cap. cum olim ad 10. quæstionem, & in d. cap. verum ante num. 1.* Decius *in cap. quum Abbas de officio deleg. num. 71. & 81.* Rebuf. *d. num. 68.* Aceued. *d. lib. 1.* Curiæ Pisanæ *cap. 8. num. 12.* Sbrotius lib. 1. *quæst. 16. numero 1. & lib. 2. quæst. 135. num. 4.* & Mar. Anton. Genuen. *supra d. c. 85.*
43 Quod ampliatur 1. etiamsi post † præsentationem mandari fuisset mortuus Episcopus Mar. Ant. Genuen. *sup. quicquid sub verb. forte*, tunc dicat Paulinus *q. 10. 1. p. n. 20.* & vide dicta infra *parte seq. c. 2. dub. 4. à num. 43.*

Secundo † ampliatur, etiam si delegatio fiat à 44 canone, quia licet competat à iure communi, tamen est ex potestate specialiter inducta, & nõ competente Episcopo, vt sic ex iurisdictione ordinaria, ita Abb. *in d. cap. cum olim, d. 5. quæst.* Rota & Roma. *sup.* & cum Ioan. And & Domin. Felin. *in d. c. eam te num. 17. & in d. cap. cum olim ad 4. & 10. quæst. & in d. cap. verum, vbi supra*, & Thom. Sanchez. *dict. numero 10.*

Ex quo inferunt, † capitulum sede vacante, non 45 posse visitare monasteria monialium exempta, quæ visitat Episcopus authoritate Apostolica, *clem. 2 de statu monach.* & ita tenuit Rota in vna Burgen. visitationis coram D. Oran. 1. Iun. & in alia Burg. procurationis coram eod. 10. Martij 1597. vbi fuit resolutũ, *capitulum sede vacante posse visitare etiam monasteria monialium non exempta, exempta vero, non* lapsu *Abbas* in cap. 1. de maior. & obed. lib. 6. *Abb.* numero 2. *Felin.* 3. in d. cum olim, *Socin.* 185. inæqualiter 2. de accusatio. *Paulinus* 1. parte quæst. 7. & de visitatione 2. parte, n. 32.

Quæ ampliatio procedit indistincte, † quamuis 46 Paulnus *d. quæst. 7. num 9. & d. quæst. 10. num 4 & 5.* & Mar. Anton. Genuen. *sup. num. 30.* & Cuchus *d. tit. 9. num. 80.* teneant, capitulo sede vacante succedere in iurisdictione à iure Episcopo generaliter, authoritate Apostolica delegata, si necessarium, vel vtile sit id de quo agitur expediri per capitulum, nec patiatur dilationem, nam adhuc capitulum non poterit vti huiusmodi iurisdictione delegata, tanta tamen poterit vrgere necessitas, vt iurisdictio ordinaria intret, licet alias non haberet locum.

Vnde etiam infertur, † quod in casibus in quib. 47 in S Concilio Triden. datur Episcopo facultas, quod procedat vt sedis Apostolicæ delegatus, qui habentur *in indice verbo Episcopi*, quibus in causis procedant vt Apostolicæ sedis delegati, capitulum sede vacante, non succedet in hac facultate delegata, quamuis possit procedere ex potestate ordinaria, in causis, in quibus Episcopi etiam ex ea possunt procedere.

Et vt in hac re tollatur † æquiuocationis occasio 48 oportet animaduerteret, quod aliud est dari à iure iurisdictionem delegatam Episcopo, ita vt procedat authoritate Apostolica, & tanquam delegatus sedis Apostolicæ, vt in terminis *d. clem. 2. de visitat. monasteriorum monialium exemptorum*, & in terminis *c. irrefragabili. §. cæterum de offic. Ordinar. & cap. ad abolendam, in fin. de heret. & cap. 1. § fin. de statu regul in 6 & clement. 1. de supple. negligentia prælat. & clement. quia contingit. de relig. domibus* & in hac iurisdictione non succedit capitulum sede vacante, vt dictum est, aliud est dari à iure, seu Concilio iurisdictionem Episcopo in aliquib. casibus, quam alias non habebat, prorogando, & extendẽdo eius iurisdictionẽ, & potestatem ordinariam, ita vt Episcopus iure proprio, & tanquam ordinarius procedat, & in hac recte succedit capitulum sede vacante, iuxta supra dicta *numero quadragesimo, & 41.* sicut etiam, quando solum

49 solum tolletur, † & remouetur obstaculum exem-
ptionis, vt in clem. 1. de testament. & in clem. 1. de sepul.
nam tunc reducimur ad ius commune Pauin. d. q. 10.
num. 4.
50 Et aduerte, † quod quando verba (authoritate A-
postolica) coniunguntur cum verbis, concedimus facul-
tatem, non faciunt iurisdictionem delegatam, sed
bene quando iunguntur, potestati faciendi, Pauin.
d. q. 10. n. 3.
51 A prædicta regula excipitur † collatio benefi-
ciorum; nam capitulum sede vacante, non potest
beneficia conferre, nec succedit in collatione be-
neficiorum cap. 2. ne sede vacante, & cap. vnico eodem
titulo in 6. & cap. 1. de institutio eod. lib. & hic est vnus,
& præcipuus casus exceptus à dicta regula, ex ratio-
nibus adductis per glossam Abbas & alios in d. cap.
2. num. 6. & in d. cap. cum olim numero secundo, glossam
& Dd. in d. ca. 1. de institut. in 6. Pauinum. 1. quæstione
secundo, par. Rebuff. in praxi titulo de deuolut. numero
88. & 90. Bermondum de concubinariis verb. à perce-
ptione fructuum, Seluam. de benef. 2 part. quæstione vnde-
cimo, Corrasium 2. part. cap 7. num. 1. & 2 Rosiniacum
cap. 8. numero 9. & 10. Ioan. Nicol. Gine. in Enchir. bene-
ficiorum titulo quarto, de generis spect. cap. primo numero
22. & quadragesimo septimo, & Cuchum d. lib. 2. tit. 9. à
num. 4.
52 Eademque ratione, non succedit † capitulum in
præsentatione, seu electione, spectan. ad Episco-
pum Pauin. 5. q. 2. par. sub. n. 3. & 4. & post alios Lam-
bert. de iure part. 2. lib. q. 2. art. 4. & Citad. 6 par. quæst. 33.
num. 28.
53 Et procedit quamuis † Beneficiorum collatio ad
Episcopum pertineat, iure deuoluto, Abb. in d cap.
cum olim. 1. dubit. & ibi Felin. num. 3. Ioan. Monach.
in cap. quamquam de elect. in 6. ad fin. Bald. in cap. ne pro
defectu de electione. Rebuff. supra num. 93. Corras. num.
2 Cuchus d. titul. 9. num. 92. & Mar. Anton. Genuen.
d. cap. 58. eadem enim militat ratio, quamuis con-
trarium tenuerit Ioan. And. in d cap quamquam, &
ibi Domin. & Francus num. 4 & Abbas, in d. cap. 2.
Zerola in praxi. 1. par. verb. capitulum. §. 5. & 2. eod. verbo.
§. 10. & Zechus de benef. & pensio. cap. 5. numero quinto,
circa fi. & quamuis in hoc non se resoluat Pauin. 2. q.
2 part.
54 Hæc autem exceptio † intelligitur in collatione
libera, non vero in confirmatione, & institutione,
quæ sunt necessariæ & debitæ; nam capitulum sede
vacante, electos iure confirmare potest d. cap. cum o-
lim, & instituere præsentatos d. cap. 1. de institut. in 6.
vt post alios docent Abb. in d. c. cum olim. sub num. 2. &
in d. c. 2. n. 6. Archid. Domin. & Francus in d. c. 1. Paui-
nus 2. p. q. 4. & 5. Rebuf. supra num. 87. & 88. & Selua
d. quæstione 11. num. 6. & Corras. d. cap. 7. numero 2.
& 3.
55 Vnde etiam collationes Beneficiorum † neces-
sarias, capitulum sede vacante facere poterit Rebuf.
in concord. tit. de collatio. §. si quis vero, verbo disposuerit.
ante fin. vers. 5. si collator. & in forma execut. verbo distule-
rit post prin. & denominatio. quæstione 8. numero 49. alias
30. & quæst. 14. num. 530. alias 78. & in praxi titulo de re-
quisitis ad collationem bonam num. 22. & tit. de deuolut.
num. 85. Probus ad Monachum in cap. fin. de offic. vic. in
6. num. 5. & vt receptum tradit Hippol. Bonacosa lib.
1. communium opinionum tit. 9. de praben. num. 13. & Io-
seph Ludouicus titulo de beneficiorum collatione, con-
clusione vnica versiculo ampliatur 12. lib 3. communium o-
pinionum, qui dicunt, quod capitulum sede vacante
potest constituere vicarium, qui poterit prouidere
de beneficiis, quorum collatio est necessaria, & Ze-
chus d. cap. 5. num. 3. versic. 9. fallit vbi ait, quod capitu-
lum conferre non poterit, nisi collatio fuerit ne-
cessaria, vt in beneficio debito mandatario, vel no-
minato, & nouissime post hæc Ioan. Wame-
sius consilio 259. & 267. numero secundo, & consilio.
260.
Et ista sententia † videtur esse Millis in rep. verb. 56
capitulum vacante sede potest: iuncto §. sequenti versicu-
lo sed contrarium d. cit & Gemin per eum ibi relati. &
de mente Abbatis in d. c. cum olim, & in d. cap. 2. n. 6. &
Archid. Geminiani, & Franci in d. cap. de instituto. in
6. dum enim dicunt, quod capitulum potest facere
institutionem, & confirmationem, quia sunt neces-
sariæ, & debitæ: videntur sentire capitulum posse
prouidere de beneficiis, quorum collatio est neces-
saria, & debita, ad tradita per Aymon. de antiquitate
temporis 4 parte sectione, materia ista numero 50. versiculo
rursus consideranda est ratio videtur etiam esse † de 57
mente Pauini. 4. quæst. 2. par. num. 8. & Cuchi d. titul. 9.
nu 46. qui dicunt, capitulum sede vacante posse po-
stulationem admittere, dum modo nihil obiici po-
stulato possit, quia non nititur mera gratia, sed iuris
necessitatem habere videtur, per quam admissio-
nem fit prouisio de beneficio, & tamen hoc non est
iure in particulari expressum, idem ergo dicerent
in collatione necessaria, & debita.
Idem etiam videtur tenere † Couarr. lib. 3. varia- 58
rum cap. 20. numer. 7. ad fin. ibi, quamuis non possit
capitulum vacante sede beneficia libera collatione con-
ferre: sentit ergo posse conferre necessaria colla-
tione.
Nec obstat ratio Corrasii † qui contrariũ tenet 59
d. 2 part. cap. 7. nu. 5. & 4. part. cap. 4. num. 37. videlicet,
quod hic casus lege expressus, non sit, & in collatio-
ne beneficiorum, nunquam vacante sede succedat
capitulum, nisi vbi lege nominatum cauetur, d ca. 2.
illa, ibi, cum nusquam inueniatur cautum in iure, quod
capitulum vacante sede fungatur vice Episcopi, in collatio-
nibus prabendarum. Quia respondetur satis constare,
quod iure cautum reperiatur, capitulum sede va-
cante † succedere in collatione beneficiorum ne- 60
cessaria, & debita: in primis quia capitulum sede va-
cante, succedit in omnibus necessariis, glossa in d.
clement. 1. §. 1. verb. capituli de haret. communiter ap-
probata, vt supra dixi num Rota decis. 6. de rerum per-
mutatione in nouis num. 1. Mill. de verb. capitulum vacan-
te sede potest, & alij, & in omnibus, quæ sunt de iusti-
tia, Archid. in cap. 1. de maior. & obed. lib. 6. Bellam. cons.
20. num. 13 Rosiniacus d. cap. 8. post princ. vers. decedente
Episcopo, ibi, totamque iurisdictionem, & iustitia muniant
omni negotiorum genere adscripto, Episcopo per agenda
plane absoluere Secundo, quod † capitulum succedat 61
in collatione necessaria, deducitur ex d. cum olim, de
maior. & obed ex quo constat, succedere in confirma
tione electi, ea ratione, quia est necessaria, & debi-
ta, vt

ta, vt explicant doctores citati supra, & eadem est ratio in collatione necessaria, & debita, & sic idem ius debet esse *l. illud. ad leg. Aquil. cum vulga.*

62 Nec dicatur, † quod capitulum habeat potestatem conseruandi, quia hoc est specialiter in iure ibi expressum, nam cum Papa, ibi, in facti cõtingentia respondeat, nil noui decernit sed respondet, prout alias de iure, & secundum illius regulas generales, ad *cap. in causis de re iudicanda.* Tertio idem deduci-
63 tur † ex *cap. 1. de institut. lib. 6.* vbi dicitur, quod & si capitulum non possit beneficia conferre, præsentatos tamen potest instituere, & sic fit differentia inter collationem liberam, & necessariam, & non liberam, vt est illa quæ fit præsentatis, institutio enim dicitur collatio non libera, Decius *consilio 121. num. 1.*
64 Suarez. *5 tom. disputat. 14. sect. 2. num 32.* Neque † etiam dici potest, quod capitulum habeat istam potestatem instituendi, quia hoc est in iure ibi expressum, nam ille textus non est exorbitans, nec inducit ius nouum, sed emanauit ad declarationem, vt ex contextura, & tenore verborum illius constat, & tradit ibi glossa *verb. & si capitulum,* & sequuntur Dd. *ibid.* quicquid dicat Lambet. *1. par. 1. lib. q. 2. art. 9. n. 2. vers. similiter videmus.*

65 Præterea, † dato quod ille tex. esset exorbitans, & limitatorius, reg. quod capitulum sede vacante, non potest Beneficia conferre, tunc in tracta. reg. quod in exorbitantibus, seu exceptionibus, quæ fiunt à regulis, fit extensio de similibus ad similia, ex identitate, seu paritate rationis, glossa *verbo mariti in l. si constante,* & ibi Dd. *ff. soluto matrimonio, ca. cum dilecta de confirmatione vtili.* & ibi Abb. *5. notab.* & Decius, Gassad. *decis. 3. de iure patr. nu. 3. & decis. 7. de causa possess. n. 19.* & post alios plures Couarru. *lib. 2. variar. 5. n. 7.*

66 Vnde cum sit † eadem ratio in collatione necessaria, & debita, quæ est in institutione, poterit capi-
67 tulum sede vacante eam facere ex illo tex. † & sic in Diœcesi Palentina, Burgen. & Callagurritana, & aliis, vbi beneficia sunt patrimonialia, & debentur filiis patrimonialibus dignioribus repertis, aut nominatis, vicarius capituli sede vacante illa confert, quia ex constitutionib. synodalibus, seu cõsuetudine, vel alias eis debentur, de quo etiam infra *num 89.*
68 *† & seq.* de quibus beneficiis patrimonialibus agit Mandos. *reg. 19. de infirmis quæst. 15.* Holeda *de incompatibilitate Benef. 1. part. ca. 24. ex numero 86. & l. 21. 22. & vigesimasecunda, titulo tertio, lib. 1. recopilationis,* & ibi Acebedo, & nouissime, & late Gonçalez *glossa, 9. §. 1.*

69 Et ad text. *in d. c. illa. 2.* respondetur tex. † istum, & alios, qui dicunt Capitulum Sede vacante, non succedere in collatione beneficiorum, procedere in collatione libera, & gratiosa, eo quod illa, (cum sit quædam præeminentia) propter liberalitatem, & gratiam, quæ in ea exercetur in dando cui libuerit, computatur inter fructus, quos Capitulum distrahere non debet, sed futuro Episcopo reseruare, ne ei præiudicium fiat; & est donatio quædam, quæ non censetur ei concessa, vt supra citati *num. 51.* Ex
70 quibus † rationibus, (quæ non militant in collatione necessaria, & debita vt constat) satis ostenditur quod dicitur, *in d. cap. illa 2. & similibus* solum procedere in collatione libera, & gratiosa, prout loquitur ratio enim etiam coniecturata, limitat & restringit dictum ad eius limites, *l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de legat. 2. l. quamuis. §. adigere. ff. de iure patron.* & post Abb. tradit Cassado. *decis. 31. n. 4. & decis. 32. num. 10. & decis. 39. num. 4. sup. regul.* Et sic in collatione necessaria videtur manere firma reg. generalis supra posita *num. 4.*

Nec obstat alia ratio Corrasii de collatione, † 71
quæ fit mandatario, quæ necessaria videtur, & tamen eam Sede vacante, Capitulum facere, nequit *cap. eam te, de rescript.* quia id ex eo est, quod collatio ista fit ex iurisdictione delegata, in qua Capitulum non succedit, vt dixi, & est *decis.* Rotæ *56. de concessione prabend. in antiqu.* Quamuis Rebuffus *in d. forma executor verb. distulerit,* & Zechus *vbi supr.* teneant Capitulum posse facere collationem mandatario, tanquam necessariam, & nouissime Wamesius *supra.*

Et contra † Corrasium facit quod ipse docet *d. 2.* 72
par. cap. 8. num. 2. ibi. *Cum tunc collatio non sit voluntatis, &c.* cum Domin. *in c. si. de officio Vicarii in sexto,* contra Rotam *decision. 43. in antiqu.* quæ est *prima de renuntiationis*, posse Vicarium Episcopi, absque speciali mandato conferendi, conferre beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ab Episcopo habeat, quia tunc collatio non est voluntatis, sed necessaria, quia non possunt huiusmodi beneficia nisi permutantibus conferri, vnde tenet in Vicarium Episcopi, ex generali commissione, transire collationem necessariam, & tamen strictior est potestas Vicarij Episcopi, quam Capituli Sede vacante, quod plura potest, quam Vicarius Episcopi, Paulinus *quæst. 2. tit. 2. & quæst. 9. num. 5. part. 1* Sbrotius *de Vicario Episcopi lib. 1. quæstione 15. num. 6.* de quo *cap. seq. à num. 104.*

Illa vero est collatio necessaria, † quæ est debita 73
certæ personæ, seu certo generi personarum, Rebuf. *in praxi, tit. de collatione, num. 1. & d. quæst. 14. de nominatio. n. 131.* alias *79. & seq. & aliis locis supra citatis,* P. Gregor. *de benefic. cap. 39 num 3.* Puteus *decis. 100. num. 3. lib. 3. & decisione 235. lib. 2. & decisione* Abulensis Parochialis 24. Octobr. 1594. supra adducta, *cap. 5. num. 95.*

Et sic non † bene loquitur Corrasius *4. p. c. 4. n.* 74
38. dum ait, non videri sibi admodum tutum asserere, collationem quæ fit nominatis, necessariam esse quando concurrentibus pluribus eiusdem anni nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare, &c. nam vt est dictum ad hoc, vt collatio non dicatur libera, sed necessaria sufficit, vel quod sit debita certæ personæ, vel saltim certo generi personarum, facit *l. vnum ex familia. § 1. ff. de legat. 2.*

Et ideo quando patronus præsentasset † plures 75
æque idoneos, posset nihilominus Capitulum Sede vacante instituere, quem maluerit ex præsentatis, Paulinus *2. part. quæstione quarta, in fin. & quæstione quinta, numero secundo,* & facit quod dicitur *cap. seq. num. 88.*

Ex

Ex quibus infertur, quod si aliquod Beneficium,
76 † seu Capellania, ex fundatione, & institutione cõferendum sit certæ personæ, seu certo generi personarum, vt consanguineis fundatoris, &c. Poterit Vicarius Capituli Sede vacante illud conferre, quãuis non sit iuris patronatus, sed mere collatiuum, vt si fundator illud liberum reliquisset à iure patronatus, seu alias ius patronatus esset amissum. Et vbi esset iurispatronatus, & patronus non præsentasset in tempore, & ita post hæc tenet Wamesius *d. consil. 260.* vbi ait, quod beneficia quæ certæ personæ, seu certis personis in specie affecta sunt, possunt conferri à Cap. Sede vacante, licet secus cum in genere qualificatis personis collatio facienda est, vt magistris, &c.

77 Et idem erit, quando ratione optionis debetur † Beneficium antiquiori optanti, quo casu, etiam non est libera collatio, sed necessaria, *vt in cap. fin. de consuetud. in 6.* & tradit P. Gregor. *sup. num. 4. & d. decis.* Abulen. Parochialis poterit enim ab illo conferri, &c.

78 Secundo infertur verum esse † id quod dicitur infra *11. par. c. 4. n. 81.*

79 Tertio ex dictis prætendebatur in † causa mea Abulen. Parochialis de la Caicada hodie stante S. Concilio Triden. *sess. 24. de refor. cap. 18.* & constitutione Pij V. super collatione Parochialium, posse Capitulum, seu eius Vicarium, Sede vacante, conferre Parochiales, seclusa reseruatione, ex quo debent conferri magis idoneo reperto, seu electo, ex approbatis in concursu, quem Vicarius Capituli potest facere, vt apparet ex illa declaratione S. Congregationis Concilij Toletana adducta *9 par. ca. 2 n. 8.* vbi dicitur, & sic hodie videbatur earum collatio
80 necessaria, iuxta dicta. Ad quod facit quod † ait Vgolinus *d. censur. tab. 2. cap. 11. §. 2. num. 3.* quod hodie ob concursum qui fit de beneficiis, quæ curam animarum habent, collatio libera non omnino videatur.

81 Rota † tamen 1. Februarij 1593. coram illustrissimo D. Millino contrarium censuit ex opinione Corrasij vbi supra, quæ dominis magis placebat, & ex d. declaratione S. Congregationis Toletana, quæ decisio Rotæ sic se habet. *Regula quod Capitulum Sede vacante non potest beneficia conferre*, cap. 2. ne Sede vacante, cap. vnic. §. si vero eod. titu. in sexto, *Gemin.* in cap. 1. sub numero quarto, de maioritate & obedien. in sexto, *afferebatur limitatio, ex Rebuff.* in praxi, titul. de deuolut. numero 85. & in tract. nominat. quæst. octauo, num. 30. *vt non procedat in collatione necessaria: & adducebatur simile de potestate instituendi & confirmandi, quæ transit in Capitulum, vbi necessaria Abb.* in cap. cum olim sub num. 7. versic. sed in confirmatione, & institutione de maioritate & obedien. *Anchar. Gemin. Francus, & alii* in cap. 1. de institutio. in 6. *& ex ista limitatione deducebatur, quod cum Parochiales ex dispositione S. Concilij Triden.* sess. 24. cap. 18. *& constitutione S. memoriæ Pii V. sint conferendæ magis idoneis repertis, collationem esse de iustitia, & necessaria, & consequenter Capitulum Sede vacante potuisse conferre, vt de nominatis & graduatis, quibus ex concordatis beneficia debentur, tradit Rebuff.* in locis citatis. *His tamen non obstantibus domini censuerunt, collationem factam Nicolao Garsiæ à Capitulo, fuisse inualidam. Ratio potissima fuit, quia iste casus in iure non reperitur expressus, & in collationib. Beneficiorum nunquam Sede vacante succedit capitulum, nisi in casibus à iure expressis*, cap. illa, ne Sede vacante, *Lambert.* de iure patron. lib. 1. 9. art. 2. quæst. princip. 1. part. 1. lib. numer. 2. *per quam rationem in propriis terminis, quod Capitulum Sede vacante non possit facere collationem necessariam, contra opinionem Rebuffi, tenet Ioan. Corrasius* in tract. de Sacerdot. 2. par. cap. 7. sub num. 4. & 5. *mouebat etiam maxime dominos, declaratio Congregationis Cardinalium, Sacri Concilii Trident. interpretum, quæ censuit Capitulum non solum non posse conferre Parochiales Sede vacante, sed neque etiam posse conferre in commendam, quod Capitulo erat permissum*, c. bonæ. *vbi Abb.* n. 14. de appellatio. capite vlt. de statu Monach. *Abb.* in c. illa nu. 4. ne Sede vacante aliquid innouetur. *Nec obstat opinio Rebuffi, quia dominis magis placebat opinio contraria, præsertim stante resolutione Congregationis, nec placuit simile de institutione, & confirmatione, cum Capitulum habeat istam potestatem, quia hoc est in iure expressum, Abb.* in d. ca. illa numero 6. *Lamber.* in loco citato, versic. similiter videmus.

Et 8. Martij † eiusdem anni, coram eodem D. Mil 82
lino domini steterunt in decisis.

Postea tamen † coram illustrissimo Cardinali 83
BIancheto, domini magis ierunt in hoc, quod collatio Parochialium etiam hodie non sit necessaria, quia tota radicatur in mera voluntate Episcopi, qui potest abstinere ab illa, & permittere vt per lapsum temporis ius deuoluatur ad superiorem, nec ad eã per alium cogi potest, vt apparet ex decis. supra adductis, *c. 5 n. 92. & 93.*

Quod fundamentum videtur magis iuridicum, 84
† ex d. constitutione Pij V. ex qua Episcopo non conferente Parochialem intra sex menses, eius prouisio libera deuoluitur ad Papam, quamuis factus esset concursus, & etiam ex approbatis magis idoneus electus. Vnde apparet approbatos in † con- 85
cursu, aut etiam electum ex eis tanquam magis idoneum, non habere ius ad Parochialem, nec esse eis debitam absolute, vt sic collatio eius dici possit necessaria, sed solum Episcopum, si vult conferre, debere conferre vni ex approbatis in concursu, quem magis idoneum iudicauerit, & elegerit, iuxta formam Concilij ibi, cui facto suo subiicitur, vt dicitur *in d. decis. 2.* coram D. Blancheto. Si enim approbati † in concursu, aut etiam magis idoneus 86
electus, haberent aliquid ius ad Parochialem, & eis deberetur absolute, vel non fieret deuolutio iuxta dicta infra *10. part. cap. 4. à num. 1.* vel fieret cum eadem qualitate, & onere, ex Rebuf. *d. titul. de deuolut. numero 40. 41. & 42* & Corrasio *4 part. cap. quarto, numero 16.* & dictis infra *d. 10. partic. cap. tertio, numero 42.*

Et ita in causa Salamantina Parochialis † de Ga- 87
lates, 1. Decemb. 1578. coram D. Brauo quæ est *decis. 442. part. 1. diuersorum, numero quarto*, dicitur, collationem Parochialis vacantis, sede Episcopali vacante in mense Ordinarii, de iure reseruari Successori Episcopo, & sic Ducem Albanum virtute sui

indulti,

indulti, de quo supra cap. 1. num. 652. non potuisse præ
sentare ad Parochialem vacantem, Sede Episcopali
vacante, in mense Septembris, &c. Quamuis ho-
88 die, cum omnia † beneficia vacantia Sede vacante,
sint reseruata ex reg. 2. Cancellariæ vt dixi d. cap. 1. à nu-
mero 221. poterit Dux præsentare ad Parochiales,
& alia beneficia, vacante Sede Episcopali, vacantia
in quocumque mense, vt in d. cap. primo, numero
650.

Et ita etiam in terminis beneficiorum patrimo-
89 nialium, † tenuit postea Rota in vna Calagurritana
beneficii de Alcarca 17. Maij 1596. coram D. meo
Corduna vt in decis. sequen. Fuit resolutum, Capit.
Ecclesiæ Cathedr. Calagurritanæ, non habuisse facultatem
conferendi beneficium, de quo agitur, sede Episcopali va-
cante, cap. illa ne Sede vacante & ibi Doct. Gemin. in c.
1. num. 4. de maioritate & obedien. in sexto, Rebuff.
in praxi tit. de deuolut. num. 70. & 71. quia non succe-
dit in iuribus Episcopi, nisi in casibus à iure expressis, Abb.
in cap. 2. num. 3. ne sede vacante, nam cum hæc sit re-
gula prohibitoria, omne id intelligitur esse expresse prohi-
bitum, quod specialiter non est permissum. l. 1. §. si quis
hoc interdicto, de itinere actu quæ priuatio c. audi-
tis. vbi Abb. Felin. & cæteri de præscript. Rum. consil.
157. num. 19. lib. 1. Alexan. in l. si conuenerit. num. 4.
de re iudicat. Paris. consil. 12. num. 53. lib. 1. Nec obstat,
quod Capitulũ succedat in iurisdictione, vacante sede, cap.
cum olim de maioritate & obedientia, quia iste actus
receptionis, est similis collationi, & tanquam mixtus debet
successori reseruari, d. cap. 2. ne sede vacante, cap. vnic.
§ fin. eod. tit. in 6. Minus refragatur, quod iste non sit ca-
sus liberæ collationis, cum sit recipiendus ex filiis patrimo-
nialibus, qui in concursu magis idoneus fuerit iudicatus,
quia non propterea pertinet ad Capitulum, tanquam col-
latio necessaria, illa enim necessaria collatio dicitur in pro-
posito, ad quam Episcopus tenetur, & potest compelli, & quæ
incipit à tertio vt à patrono, non autem quando totus actus
dependet ab illius potestate, prout electio, & institutio ma-
gis idonei quemadmodum resolutum fuit in illa Abulen.
Parochialis 22. Iunii 1594. coram illustrissimo Blanchero,
vt in præsenti contingit, cum de illo tempore, nullus benefi-
ciatus adesset in illa receptiua Ecclesia, qui electum recipe-
ret, vnde iudicatus dignior, per Ordinarium instituendus
erat, iuxta constitutiones illius diœcesis, quæ cum istam fa-
cultatem instituendi, soli Ordinario tribuant, dato mil-
lies, quod iste actus iustitiæ, & iurisdictionis sit, tamen in eo
Capitulum sede vacante non succedit, cum in illo nullam
cum Episcopo communionem habeat, ad tradita per Abb. in
d. cap. cum olim colum. penul. versic. 5. dubitatur,
de maioritate & obedien. maxime in materia prohibi-
tiua collationis ad Felin. in d. cap. cum olim num. 3. vbi
ex supradictis voluit, quod licet collatio iure deuoluto iusti-
tiam respiciat, tamen Capitulum vacante sede in eo non
succedit, sed Episcopo ratione honorificentiæ reseruatur.
Refert & sequitur Gonçalez glos. 9. §. 1. n. 77. & glo. 45.
num. 20.
90 Sed cum filius patrimonialis, in concursu magis
idoneus iudicatus † habeat ius ad beneficium, & ei
absolute debeatur, sicut præsentato, ita vt Ordina-
rius possit per superiorem compelli vt ei confera-
tur, seu ab eo appellari iuxta dicta infra d. 10 par. cap.
4. num. 5. & 9. videtur collatio vere necessaria, & de
iustitia, & consequenter in ea succedere Capitulum
sede vacante, & esse longe diuersum ac in Parochia-
libus. Et in materia collationis necessariæ & iusti-
tiæ, appellatione Ordinarij veniet Capitulum va-
cante sede, sicut etiam veniet Vicarius Episcopi.
Quamuis ad effectum vt intret alternatiua, & in-
dultum Cardinalium dicatur libera collatio, cum
fiat sine præsentatione, & interuentu alterius vt
supradictum est c. 1. n. 476. id tamen non procedet,
stante reg. 2. Cancellariæ, reseruatoria beneficiorum
vacantium sede Episcopali vacante, de qua supra ca.
1. à num. 221. in qua includuntur etiam beneficia pa-
trimonialia, quæ prouidentur per Episcopum abs-
que alterius præsentatione, vel electione, nisi adsit
indultum in contrarium iuxta supradicta d. c. 1. à nu.
559. & 565.
Alter casus exceptus à prædicta reg. num. 4 † po- 91
sita, hodie est ex S. Concilio Triden. sess. 7. de reform.
cap. 10. ex quo non licet Capitulis Ecclesiarum sede
vacante, infra annum à die vacationis, ordinandi li-
centiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas, vt
aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione,
quam etiam cuiusuis priuilegii, aut consuetudinis
vigore, alicui qui beneficii Ecclesiastici recepti, siue
recipiendi occasione, arctatus non fuerit concede-
re: & si secus fiat Capitulum contrauenien Eccle-
siastico subiaceat interdicto, & si ordinati, si in mi-
noribus ordinibus constituti fuerint, nullo priui-
legio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeat,
in maioribus vero, ab executione ordinum, ad be-
neplacitum futuri Episcopi sint ipso iure suspensi,
ita Concilium ibi, & in cap. 10. sessione 23. de reform. pœ-
nam istam impositam iis, qui contra decretum à
Capitulo Episcopali sede vacante literas dimisso-
rias impetrant, ad illos qui easdem literas non à Ca-
pitulo, sed ab aliis quibuiuis in iurisdictione Epi-
scopi loco Capituli sede vacante succedentib. ob-
tinerent, mandat extendi, concedentes autem di-
missorias contra formam decreti, ab officio, & Be-
neficio per annum sint ipso iure suspensi, & notant
Mayolus de irregularitate libro quarto, cap. 2. numero
3. Salcedo in pract. crimin. Bernard. Diaz cap. 26. verb.
sine licentia.
Et ex Bulla Sixti V. contra male promotos, † or- 92
dinati cum literis dimissoriis, seu licentia Capituli
sede vacante contra d. decretum, erant absolute
ipso iure suspensi, & absolutio Rom. Pontifici reser-
uata, sed illa iam per Clem. VIII. ad terminos sacro-
rum Canonum, & dispositionem S. Concilij Tri-
dent. reducta est vt dictum est sup. 2. par. cap. vltim.
num. 70.
Et super d. cap. 10 sess. 7. S. Congre. eiusdem † Con- 93
cilij fecit declarationes sequen. Prima, post annum
sedis vacantis, Capitulum literas dimissorias, & faculta-
tem ordinandi cõcedere potest in Ecclesia vacante: sic ipsum
Concilium Trident. Secunda, Concilium Prouinciale sta-
tuere non potest, vt Capitula non remittant ordinandos ad
alios quam ad comprouinciales Episcopos, nisi id faciat ex
rationabili causa pro correctione scilicet Prouinciæ 15.
Martii 1586. Tertia, an Concilium Prouinciale possit re-
stringere potestatem Capitulis hic tributam, scilicet vt non
concedant post annum literas dimissorias, ordinandis ad

titul. patrimonij, vel pensionum. Respon in hac re obseruandum esse cap. 2. sess. 21. de reform. *quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem, non promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse.* Quarta, *Capitulum sede vacante post annum non arctatum concedere dimissorias ordinandi ad titulum patrimonii, seu pensionis, non posse Congregatio respondit, sed hanc facultatem esse reseruatam iudicio proprii Episcopi.* Sed aduerte hoc non videri receptum, saltim in Regnis Castellæ.

Quinta, *Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo, exercendi Pontificalia in eorum Ecclesiis, & ordines conferendi, tam clericis illius diœcesis, quam exteris habentibus literas Episcoporum suorum, iuxta tamen formam huius decreti,* vide Puteum *decis.* 407. *lib.* 2. Nauar. *consil.* 44. *de temporibus ordinat.* qui id tenent.

Sexta, *Congregationis censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram, & in minoribus ordinibus constitutos non suspendi.*

Septima, *Hoc caput censuit Congregationẽ non procedere in infinito solum charactere prima tonsura* Octaua, *Vicarius Capituli sede vacante, infra annum potest concedere litteras dimissorias ad primam tonsuram, et qui est præsentatus à patronis laicis, ad beneficium Ecclesiasticum iuris patronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.* Nona, *ibi,* si in minoribus, &c *ad minores ordines sit promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare, & beneficia obtinere, non autem priuilegiis clericis concessis gaudere.* Decima, *An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ. Resp. Ad Capitulum pertinet, si Episcopus sit notorie hæreticus 1588.* Vndecima, *An eo casu, quo Capitulum potest concedere dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeant conuenire sine difficultate, sufficiat habere litteras dimissorias ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ. Respon. sufficere habere literas dimissorias à residentibus Capitularibus, etiam si vnus dumtaxat resideret.*

Duodecima, *An omnino sufficiat sine dispensatione, vel dimissoriis, adire pro suscipiendis ordinibus ad viciniorem Episcopum, seu Metropolitanum. Resp. Non adeundum vicinum, neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.*

94 Sed hic est graue dubiũ, † an d. decretum Concilii comprehendat primam tonsuram, ita vt Capitulum, seu Vicarius sede vacante, non possit infra annum dare dimissorias etiam ad primam tonsuram. Et videtur non comprehendere ex *d. declaratione* 6. & 7.

95 Nihilominus verius videtur contrarium, † nam Concilium *in d. cap. 10. in princip.* generaliter & absolute dicit, quod non liceat Capitulis infra annum ordinandi licentiam, aut literas dimissorias, seu reuerendas concedere, & ita tenent Nauarr. *consil.* 27. *de temporibus ordinat.* & Fr. Man. Rodriguez qui eum sequitur *in sum. 2. tom. cap. 14. num. 6.* vbi docent non posse Capitulum sede vacante dare dimissorias, etiam ad primam tonsuram, & consequenter cum infra annum non reputetur, quo ad hoc ordinarius, non potuisse quem, cui Nuntius Hispaniæ dedit dimissorias, vt posset Ordinari ab aliquo Antistite, cum testimonio idoneitatis à prouisore accepto, ordinari prima tonsura virtute illarum, cum testimonio prouisoris Capituli sede vacante, quamuis Nuntius sciuisset esse sedem vacantem, ex *cap. 8. sess. 23. de reformatione, &c.* idem tenet Mar. Anton. Genuen. *cap. 85. num. 15.* & ita communiter intelligitur & practicatur, & videtur colligi ex *declaratione 8.* quæ loquitur in arctato ratione beneficii recipiendi.

Nec obstat *declaratio* † *6. & 7.* quia intelligitur, 96
quod d. decretum non comprehendat primam
tonsuram, quo ad pœnas ibi impositas contra ordinatos, quia eas solum imponit contra ordinatos in minoribus, & in maioribus ordinibus, & appellatione minorum ordinum, secundum communem vsum loquendi, particulariter Concilij, solum intelliguntur quatuor minores, & non prima tonsura, quæ ab illis condistinguitur, vt apparet ex Concilio *sess. 23. c. 4. 5. 6. 10. & 11.* licet etiam prima tonsura sit & dicatur ordo, vt dicetur infra *7. par. cap. 1. a numero 2.*

Secundo est dubium, quomodo sint intelligen-
da † illa verba Concilii *d. cap. 10. sess. 7.* de arctatis oc- 97
casione beneficij Ecclesiastici recepti, siue recepti,
siue recipiendi. Et quidem clarum est, illos dici † 98
arctatos occasione beneficii recepti, qui obtinent aliquod beneficium, ratione cuius tenentur se promoueri facere, vt qui obtinet Parochialem Ecclesiam est arctatus ad Sacerdotium intra annum, & qui obtinet Canonicatum ad ordinem illi annexũ. Et idem est in aliquibus beneficiis, seu Capellaniis, requirentibus ex institutione seruitium personale, seu aliquem ordinem.

Difficultas est, † qui dicantur arctati occasione 99
beneficij recipiendi. Et credo illos dici arctatos occasione beneficij recipiendi, qui habẽt ius, seu sunt vocati ad aliquod beneficium vacans, seu Capellaniam, quod tamen requirit actu certum ordinem, quo illi carent, hi nimirum vidẽtur arctati ad talem ordinem, occasione beneficii recipiendi. ita P. Ledesma *in sum. de Sacram. ordinis c. 8. 3. conc. inf.* Ille etiam
videtur arctatus occasione beneficij † recipiendi, 100
qui cum non sit ordinatus prima tonsura, est præsentatus ad beneficium, vt *in d. declaratione* 8. de qua vide infra *7 par. c. 1. n. 30.*

Electus vero in concursu † ad beneficium cura- 101
tum, cuius collatio facienda est à Papa non potest interim dici arctatus, nec occasione beneficij recepti, quia illud tunc non habet, nec occasione beneficij recipiendi, quia non requiritur actu Sacerdotium &c. & idem erit in præsentato ad aliquod beneficium, seu Capellaniam, habens annexum certum ordinem, ad quem illud obtinens tenetur se facere promoueri.

Præterea non dicitur arctatus occasione † bene- 102
ficij recipiendi, is cui aliquis vult resignare aliquod beneficium requirens actu ordinem quo ille caret, hoc enim est mere voluntarium, &c.

Rursus aduertendum est, Nuntio Hispaniarum
solere † inter alias dari facultatem, *Licentiam tribuẽ-* 103
di quibuscunque in ætate legitima constitutis, & alias ad

id ido-

id idoneis Sacerdotali militia ascribi volentibus, qui competenter beneficiati & arctati fuerint, vt ad omnes etiam sacros & Presbyteratus ordines, à suo ordinario, vel cum eiusdem aut Vicarii sui testimonio, à quocumque alio maluerint Catholico Antistite, gratiam & communionem Apostolica sedis habente, extra Romanam Curiam, & in propria diœcesi residente tribus, et iam Dominicis, & aliis festiuis, extra tempora à iure statuta ad sacros etiam Presbyteratus ordines promouere, & in illis promoti, etiam in Altaris ministerio ministrare possint. Ita in facultatibus Cæsaris Speciani Nuntij Sixti V.

104 Ex quibus apparet, † Nuntium Hispaniæ non posse etiam sede aliqua Episcopali vacante dare dimissorias, nisi competenter beneficiatis, & arctatis & sic in casibus in quibus Capitulum sede vacante non potest dare dimissorias, nec ipsum Nuntium posse, quicquid dicat P. Ledesma sup. *tertio, difficultate*, quamuis hoc male fuerit seruatum annis præteritis.

105 Et quamuis alias, † possit quis promoueri cum literis dimissoriis Legati de latere, vt tradit Iacob. de Graffiis *in decis. aureis casuum conscien. lib. 4. cap. 27. num. 27.* tamen id est intelligendum, modo eius probitas, & mores testimonio sui ordinarij commendentur, ex decreto Concilij *sess 23. c.* 8. ad quem effectum, non dicetur ordinarius intra annum Capitulum, seu eius Vicarius sede vacante, respectu eorum qui non sunt arctati, vt per Nauar. & Manu. Rodriguez *supra.*

Cap. VIII.

De Vicario Episcopi.

SVMMARIA.

De Vicario Episcopi an possit beneficia conferre, numero 1.

Vicarius Episcopi debet esse clericus saltim prima tonsura: nam laicus Vicarius esse non potest, n. 2. Ne clericus coniugatus, num. 3. Nec bigamus, nisi fuerit dispensatus ad ordinem susceptum, etiam soluto matrimonio, numero 4.

Nec qui fuit Iudex maleficiorum, & protulit sententias mortis potest esse Vicarius, etiam si postea, vel antea sic factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax iurisdictionis Ecclesiastica secundum Felin. & alios, num. 7. Sed improbatur ista sententia nu. 8. Non solum quando commissio fuit facta ante irregularitatem incursam, sed etiam quando post, nam etiam facta irregulari, est valida, excepto casu de clerico coniugato, seu bigamo, &c. à num. 9.

Hodie in his Regnis Castella & Legionis, officialis seu prouisor, vel Vicarius generalis, seu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius, iurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis, debet esse constitutus in sacro ordine, alias deputatio, & electio est nulla, &c. Ex breui Clementis VIII. cuius tenor ponitur, num. 11.

Istud breue comprehendit etiam Vicarios & prouisores ad præsens existentes, n. 12.

Sed non videtur adhuc ligare ex defectu publicationis, quia non publicatum, sed solum intimatum Episcopis, aut etiam prouisoribus, & ad hoc vt lex, seu constitutio liget, necessarium requisitum est, quod solemniter edatur & publicetur, & ante publicationem non ligat, etiam data scientia, num. 13. & 14. Quod procedit etiam stante clausula decreti irritantis numero 15. & 16. vbi ponitur decisio Rota, & in ipso breui ad fin. mandatur executoribus, quatenus solemniter publicantes faciant obseruari, qua publicatio saltim debeat fieri in curia Regis, vbi Nuntius residet num. 17. & 18. neque intimatio facta Episcopis aut Vicariis potest dici publicatio, &c. num. 19.

De Vicario Episcopi qui sunt videndi, n. 20.

Vicarius sicut Episcopus Ordinarius est n. 21. & idem est in Vicario Capituli sede vacante, n. 22. quamuis esse delegatum teneant aliqui relati, n. 23.

Non tamen ex eo est Ordinarius, quod lex det huiusmodi iurisdictionem Vicario, nam verius eam accipere ab Episcopo eum deputante, num. 24. sed ex eo quod iuris permissione, & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eorum locum teneat, &c. num. 25. qua ratione idem est dicendum in Vicariis seu locum tenentibus prætorum, num. 26.

Id limitatur primo, vt procedat in Vicario generali, qui facit vnum consistorium cum Episcopo, &c. nu. 27. & ideo ab eo non potest appellari ad Episcopum, & potest esse delegatus Apostolicus num. 28. Secus in foraneo, quem Episcopus in aliquo loco, seu parte diœcesis constituit, vel ad certos actus seu causas, quia dicitur delegatus: nec facit vnum consistorium cum Episcopo & ab eo appellatur ad Episcopum, nec potest esse delegatus Apostolicus, numero 29.

A Iudice Metropolitano Archiepiscopi Compostellani, residente in ciuitate Salmantina, tanquam Vicario foraneo, potest appellari ad Archiepiscopum ex Rota nu. 30. Nec is potest esse Delegatus Apostolicus, vel Nuntii, seu Legatus, n. 31.

Reprobatur sententia Germonij, tenentis à Vicario foraneo ad Episcopum appellari non posse, n. 32.

Reprobatur doctrina Sbrotii dicentis non dari appellationem ad Episcopum à sententia Vicarii generalis constituti in ciuitate tantum, n. 33.

Reprobatur doctrina D. Anton. Syluestri & Cuchi, dicentiū Vicarium foraneum esse ordinarium, & idem consistorium cum Episcopo, si ad vniuersitatem causarum sit deputatus, n. 34. Solum dici potest delegatum ad vniuersitatem causarum, esse instar ordinarii, seu quasi ordinarium, & ideo subdelegare posse, n. 35.

Vicarius, quem ponit Archiepiscopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videtur Vicarius generalis, & principalis, si non est positus cum potestate generali ad totam diœcesim; nec etiam Vicarius Matriti, nec Compluti, cum non sint positi ad totam diœcesim, nec in ciuitate vbi est sedes, & consequenter non possunt esse iudices Apostolici, nec expedire literas dispensationum, & aliæ directæ officiali Toletano, & si illi essent Vicarii generales, & principales, non posset ab eis appellari ad consilium Archiepiscopi, num. 36. Nec Vicariis Compluti, & Matriti, diriguntur commissiones, saltim à Papa, (quicquid dicat Flores,) sed directa officiali Toletano eis præsentantur per errorem, n. 37.

Reprobatur Flores, dicens quod si Vicarii positi in d. Oppidis

essent æque principales, (prout erant Vicarii quos habebat Episcopus Palentinus, Vallisoleti, & Palentia) essent capaces etiam de rigore iuris dictarum executionum, &c. n. 38.

Tunc tantum Vicarius generalis positus in oppido diœcesis esset principalis, quando in ciuitate non est alius Vicarius generalis, &c. n. 39.

Secundo illud limitatur, vt procedat in his quæ veniunt ex generali commissione, secus in his quæ requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his Vicarius erit delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum, n. 40. Quando ista separatim committerentur, alias secus, n. 41. & 42.

Quando separatim committuntur, quæ requirunt speciale mandatum, non erit tota iurisdictio ordinaria, etiam si in commissione fiat mentio Vicariatus, nisi quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, n. 43. & 44.

Reprobatur sententia Lapi & aliorum, quod siue in simul, siue in diuersis temporibus, fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum requirentium speciale mandatum & addatur clausula generalis, nempe (& ad omnia alia requirentia speciale mandatum) tunc tota iurisdictio erit ordinaria, n. 45.

Vicarius Episcopi, quæ sunt meræ gratiæ expedire, non potest, n. 46. vnde ex generali mandato dispensare non potest n. 47.

Sic in terminis Concilii Triden. sess. 24. de refor. cap. 6 non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus possit illi committere eam facultatem, etiam in genere, &c. numer. 48. & 49.

Sic etiam Vicarius generalis Episcopi, non potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam in materia dispensationis, qualis est ista, appellatione ordinarii, non venit: quamuis alias comprehendatur, & etiam sub nomine Episcopi contineatur, à n. 50. Quamuis contra teneant aliqui relati, n. 54. & nu. 55. refertur decretum Concilii Prouincialis Toletani, & Mediolanen. & n. 61. declaratio S. Congregationis.

Commendatarius & alii Prælati inferiores, habentes quasi Episcopalem iurisdictionem, etiam exempti, & nullius diœcesis, non possunt remittere denuntiationes, ex declaratione Papæ & Sanctæ Congregationis contra Nauarr. & alios: quorum doctrina videbatur satis conformis literæ Concilii, & practicatur in Hispania, à nu. 56. Qua declaratione stante, in huiusmodi locis, pro remissione denuntiationum recurrendum erit ad Episcopum, in cuius diœcesi, seu intra cuius fines est locus, & si id non constet ad viciniorem, vt alias circa ordines. n. 59. & 60.

Reprobatur sententia Menochij & Cephali, quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare suo Vicario facultatem remittendi denuntiationes, numero 62.

Quæ sunt iustitiæ & necessitatis, expedit Vicarius, & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen sapiunt gratiam, numero sexagesimo tertio, & sexagesimo quarto. Et regulariter Vicarius omnia potest quæ Episcopus, n. 65. & potest omnia exceptis prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale, n. 66. Et quæ sint illa quæ requirunt mandatum Vicarij speciale remissiue, n. 67.

Si in mandato exprimitur aliquid requirens mandatum speciale, adiecta clausula generali, (& ad omnia alia) etiam si mandatum exigant speciale, poterit Vicarius etiam alia facere, quæ requirunt mandatum speciale, n. 68. dummodo non sint grauiora, vel maiora, expressis, n. 69.

Post expressum aliquid requirens speciale mandatum, non sufficeret dicere, & generaliter ad omnia alia, nisi addatur, etiam si mandatum exigant speciale, numero septuagesimo, nec contrarium voluit alias Rota, quæ præcipue fundatur in verbis, Largo modo, *numero 71.*

Clausula cum libera, vel cum plena potestate, inducit mandatum speciale, n. 72. vbi ponitur decisio Rotæ, nec tunc requiritur expressio aliquorum specialium, contra Sbrotum, n. 73.

Clausula quod possit omnia, quæ dominus facere posset, importat mandatum cum libera, n. 74.

Clausula, quod promittit, habere ratum & firmum quicquid per procuratorem factum fuerit, non inducit mandatum cum libera, n 75.

An si Episcopus daret Vicario mandatum generale, ad omnia, excepta collatione beneficiorum, seu alia re requirente speciale mandatum per hanc exceptionem veniãt alia requirentia speciale mandatum, à n. 76. ponuntur sententiæ Dd. affirmatiua & negatiua, & resoluitur distinguendum esse, an detur tale mandatum, non dicendo ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest excepta, &c. sed dicendo, ad omnia excepta tali re, &c. & tunc procedit sententia negatiua, alias procedit sententia affirmatiua.

Vicarius, sine speciali mandato, non potest conferre beneficia numero octuagesimo, cum collatio beneficiorum, sit quædam donatio, quæ non venit in generali concessione, seu mandato etiam cum libera, & in generali concessione non veniant illa quæ non esset quis in spem verisimiliter concessurus, n. 81.

Eadem ratione, non potest Vicarius sine speciali mandato, præsentare ad beneficium pertinens ad præsentationem Episcopi, numero octuagesimo secundo. Imo data potestate conferendi, non posset præsentare, nisi esset adiecta clausula generalis contra Lamber. numero octuagesimo tertio.

Vicarius poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quæ sunt necessitatis, & iustitiæ, num. 85. contra Rebuffum, & Zecchum relatos, num. 86. & ita censuit S. Congreg. Concilii in declaratione Abulens. posita num. 87.

Id procedit, etiam si esset locus gratificationi inter plures præsentatos, æque idoneos, nam adhuc potest Vicarius instituere, n. 88. & ponitur decis. Rotæ.

Dicitur in d. declaratione si non habeat Vicarius mandatum limitatum, sed generale, quia cum Vicarius accipiat potestatem, ex commissione Episcopi, potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quæ alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat, n. 89.

Contra d. resolutionem & d. declarationem S. Congregationis obiicitur alia declaratio contraria, n. 90.

Secun-

Secundo obiicitur quod alias in simili de excommunicationibus ad finem reuelationis S.Cong.censuisse videtur, ita demnm à Vicario generali Episcopi posse decerni, si ad id habeat speciale mandatum, n.91. vbi ponuntur declarationes.

Prima obiectioni respondetur, quod esto d. declaratio sit certa, standum est declarationi Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudine possit dubitari, &c. numero 92.

Secundo poterat responderi, requiri ibi speciale mandatum propter verba maxime fortia enixa & geminata, quibus concilium reseruat Episcopis facultatem decernendi dictas excommunicationes, num. 93. Sed verius est, Vicarium generalem posse decernere dictas excommunicationes, sine speciali mandato, etiam stante Concilio, & ita censuit S.Congregatio, vt in declarationibus quæ adducuntur, & respondetur ad declarationes in contrarium adductas, à n.94.

An sicut Vicarius Episcopi, sine speciali mandato potest instituere, ita etiam possit iudex causæ delegatus, nu. 100. Resoluitur non posse, sed solum pronuntiare esse instituendum, & ad Clem. auditor de rescript. quæ habet etiam locnm in gratia commissa ordinario in forma dignum, respondetur, quod solum procedit, in auditoribus Romanæ Curiæ, à n.101.

Nihilominus contrarium seruatur in praxi, nam semper videmus delegatos à Nuntio facere collationem, & institutionem, quæ praxis videtur posse saluari & sustineri ex clausulis, commissionum cum inciden. &c. num. 103.

Poterit etiam Vicarius, conferre Beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes ex causa permutationis ab Episcopo habeat, quia ista collatio non est voluntaria & libera, sed necessaria, &c. & sic posset etiam conferre beneficia nominatis, & facere aliam quamlibet collationem necessariam, quamuis aliqui contra teneant non tamen poterit (etiam hodie stante concilio) conferre parochiales, &c. à num. 104.

Si solum haberet facultatem admittendi resignationes, non addito etiam ex causa permutationis, non posset Vicarius admittere resignationem ex causa permutationis n.110. Quamuis P. de Perusio contrarium videatur velle, num. 111.

Vicarius speciale mandatum habens, sine dubio confert beneficia, etiam liberæ collationis, nu. 112. vbi qui sunt videndi de hoc.

Quod dicitur speciale, debere esse mandatum conferendi, intelligitur vt non tamen ad certa beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sit, hoc enim non valeret; sed solum exprimi debet, quod facultas ei datur conferendi beneficia, debet tamen esse generalis, nu. 113. Generalis tamen est, si data esset ad confero. Beneficia certi loci, seu certæ partis diœcesis, dummodo ibi sint plura beneficia, aut ad conferendum beneficia in certis mēsibus vacantia, aut beneficia simplicia aut curata tantum, aut beneficia certi valoris, aut vacantia tali modo, n.114.

Sufficit ad conferendum habere mandatum generale, cum libera seu cum clausula, (quod possit omnia facere) quæ posset constituens secundum Bart. Paulum & Ferretum contra Flam. Paris. à n.115. Sed verius videtur, ad conferendum non sufficere tale mandatum, etiam cum libera, n.118.

Episcopus non potest dare facultatem conferendi beneficia, nisi Vicario suo, seu officiali generali, n.119. Et debet esse Vicarius generalis, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, nam Vicarius generalis is tantum dici[illegible]tur à n.120.

S[illegible] verius est sufficere quod sit generalis Vicarius in spiritualibus iuxta subiectam materiam collationis beneficiorum, num.122. Nam & Vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis, & ei literæ diriguntur, & possunt causæ committi per rescriptum Apostolicum, &c. Bonifacium & Pauinum, n.123. & seq.

Sufficeret esse Vicarium generalem certi loci, vt posset ei committi facultas conferendi beneficia illius loci, licet alias non sit Vicarius generalis, n.125.

Poterit Vicarius habens facultatem conferendi beneficia, illa conferre, etiam extra diœcesim, sicut Episcopus potest, n.126 contra Bald. Barbatiam, & alios relatos nu. 127. Nam iurisdictio voluntaria, cuius est collatio beneficiorum, exerceri potest extra territorium, etiam si sit delegata, seu concessa ab inferiore à Principe, n. 128. & seq. & n.130. respondetur ad l.2. vers. apud Legatum, de offic. pro consulis.

Non solum confessores ordinarii, vt parochi possunt audire confessiones subditorum extra parochiam, seu diœcesim, sed etiam delegati, n.131. Quod tamen hodie stante Concilio intelligitur, dummodo isti delegati sint approbati in diœcesi, in qua audiunt huiusmodi confessiones, nec sufficit approbatio alterius Episcopi contra aliquos, à n 132.

Quamuis interesse matrimonio non sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio, vel alio sacerdote de eius licentia valet, &c. tamen cum reducatur ad iurisdictionem voluntariam, non solum proprius parochus alicuius contrahentium potest assistere matrimonio valide, & licite, in aliena prorsus parochia, seu diœcesi, sed etiam priuatus sacerdos de licentia parochi, &c. ex Congreg. Concil. à numero 135.

An sicut collatio beneficiorum potest fieri extra diœcesim, possit etiam fieri institutio præsentati, seu confirmatio electi, à nn. 138. referuntur sententiæ Dd & resoluitur cum Lamb. quod si proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione, vel in forma iudicij, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si sit in sententia nisi de consensu iudicis loci, & partibus non contradicentibus, quamuis lata sententia intra territorium de instituen. institutio ipsa posset fieri extra: si vero discussio negotii esset extraiudicialis, & absque strepitu, & forma iudicii, totum potest fieri extra territorium, &c.

Non poterit Vicarius conferendi beneficia facultatem habens, ipsi Episcopo, etiam si alias esset capax, beneficium conferre cum vna persona, seu vnum corpus censeatur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, quando conferret vt ordinarius, non vt delegatus, &c. n.143. & seq.

Substitutus à Vicario habente potestatem substituendi, potest Vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus, & iure Episcopi confert,

fert, non Vicarij, num. 145. ficut procurator fubftitutus, poteft præfentare procuratorem fubftituentem, n. 146. & fubftitutus à Vicario habente facultatem recipiendi refignationes, & beneficia conferendi, poteft conferre beneficia fubftituentis refignantis, n. 147.

Mouetur difficultas, quod Vicarius Epifcopi non poteft facere, feu fubftituere alium Vicarium. licet poßit conftituere delegatum ad vniuerfitatem caufarum, n. 148. & fequen. quod procedit fiue fuerit conftitutus ab Epifcopo cum facultate fubftituendi, fiue non, nifi ad modicum tempus ex caufa, nu. 150. & feq. vbi ponetur decif. Rotæ nec ad fubftituendum ad tempus ex caufa requiritur facultas fubftituendi, feu confenfus Epifcopi, vel confuetudo, num. 152. iuxta quod funt accipienda decif. relata, n. 153.

Sententia aliorum abfolute tenentium Vicarium poffe alium conftituere, quando ei data eft poteftas fubftituendi, poterit tantum procedere quando fuiffent inferta verba illa videlicet, damus poteftatem fubftituendi alium, quem nos Vicarium cum eadem poteftate fubftituimus, vel quando Epifcopus daret poteftatem fubftituendi fuo nomine: nam tunc procedit ratio fupradicta, quod fubftitutus videtur ab Epifcopo pofitus, nu. 154. 155. & 156. Nec in iftis cafibus poteft dici dare Vicarium incertum quia per fubftitutionem, vel nominationem fubftituendi, qui reprefentat perfonam Epifcopi certificatur, &c. n. 157.

Quod dictum eft quod fubftitutus à Vicario habente poteftatem fubftituendi conferre poteft Vicario fubftituenti, folum procedit iuxta dicta, quando habet poteftatem fubftituendi cum claufula, quem nos cum eadem poteftate fubftituimus, feu nomine Epifcopi alias fecus, & fi fubftitueret ad tempus ex caufa, n. 158 & feq.

Sic etiam procedet communis fententia glo. & aliorum quod licet delegatus inferioris à Principe, non poßit fubdelegare, nifi habet ad hoc fpeciale mandatum poterit fubdelegare, contra quam tenent alii, procedet inquã, quando ordinarius delegans cum facultate fubdelegandi, feu cum claufula, per te, vel per alium, addat quod ex nunc illi delegat, cui delegatus commiferit, alias non videtur poffe procedere, nec quando datur fimpliciter facultas fubdelegandi cenfetur ordinarius dare facultatem fubdelegandi nomine ipfius ordinarii ficut nec delegatus à Principe, &c. à n 160. & refpondetur fundamentis communis fententiæ.

Communis etiam poffet procedere in delegato cum facultate fubftituendi ad actum iurifdictionis non contentiofæ, fed voluntariæ, vt ad conferendum beneficium, & tunc fubftitutus poffet conferre delegato fubftituenti, feu ad certum minifterium, nam in his videtur eadem ratio ac in procuratore, n. 173.

Et fi Vicarius habens facultatem conferendi fuerit reuocatus valet collatio facta ab eo reuocationem ignorante, n. 174.

Similiter collatio Beneficii facta à Vicario Epifcopi, reuocato per mortem Epifcopi ftante eius ignorantia valet. n. 105.

Differentia eft inter reuocationem factam per Epifcopum, & reuocationem per mortem Epifcopi, aut aliam vacationem Epifcopatus, quod in reuocatione facta per Epifcopum requiritur intimatio per ipfum, aut de eius ordine facta alias valebunt gefta per eum etiam fi habeat notitiam reuocationis, & publice fit nota contra aliquos, reuocatio autem per mortem, vel aliam vacationem habet effectum, etiam non intimata, valent tamen gefta per eum, quando communiter ignoratur mors, &c. à n. 176.

De materia reuocationis procuratoris ad refignandum, & illius intimatione requifita remißiue, n. 180.

An ficut Vicarius Epifcopi non poteft beneficia conferre, fine fpeciali mandato, ita etiam non poßit Vicarius Papæ, à num. 181. refoluitur contra Corrafium non poffe, etiam fi Vicarius effet Cardinalis contra Barbatiam. Licet in Cardinali facto Legato vrbis à Papa ab ea recedente, verius videtur poffe conferre beneficia infra limites legationis confiftentia, etiam vrbis, nifi obftaret referuatio, &c.

IAm de Vicario Epifcopi, † an poffit beneficia 1
conferre, fuccedit tractatio. In qua permittendũ
eft primo, quod Vicarius Epifcopi debet effe cleri-
cus faltim primæ tonfuræ, † nam laicus Vicarius 2
effe non poteft, *cap. quoniam, c. in 9. 16. q. 7. & c. 2. de iu-*
dicíis, & ibi Dd. & nouiffime Sahagun. *n. 110.* Francus
in c. 1. de offic. Vicarij in 6. n. 6. & ibi Probus ad Monac.
à num. 11. Rebuff. *in praxi, tit. de vicariis Epifcoporum,*
num 35. Cuchus *in inftitutio. maioribus lib. 2. tit.* 8. *num.*
46 Lancellot. *in inftitutio. can. lib. 1. tit. de offi. Vicarii. §.*
2 Iacob. Sbrotius *de Vicario Epifcopi, lib. 1. quæft. 31.* Ho-
ieda *de incompat. Benefic. 2. p. cap 10. num 11.* Zechus *de*
republica Ecclefiaft. cap. 23. de Vicario Epifcopi §. 1. num 2.
Armill. *verb. vicarius, num. 6.* Fr. Lud. de Miranda Frã-
ciscanus *de ordine iudiciario, quæft 2. art. 7.* & Suarez *5.*
tom. difput. 2. fect 3. num. 8. 9. & 10. Nec clericus coniu-
gatus, † ex *cap. 1. de clericis coniugatis in 6.* Domin. *num.* 3
8 Francus 6. Probus *num. 12. in d cap. 1. de offic. vicarii in*
6. Felin. *in d. c. 2. de iudiciis num. 6* Decius *123. & 124.* &
Sagahun. *d. num. 110.* Rebuff. *nu. 36* Cuchus *48* Sbro-
tius 5. Hoieda 11. Zechus, Armill. & Suarez. *num. 10.*
vbi fup. & Zerola *in praxi Epifcopali 1. p. verb. vicarius*
dub. 7. & Thom. Sanchez. *de matrimon. lib. 7. difputat.*
46. num. 14. Nec bigamus ex *cap. 1. de bigamis in 6.* ex
quo id tenet † Frãcus *ibi in fin. & in d. capitulo primo de* 4
officio vicarii numero fexto, Cuchus *numero 55.* Sbro-
tius & Zechus *fup.* & Sayrus *de cenfuris lib. 6. cap. 5.*
num. 8.

Quod intelligit ibi Cuchus, nifi ad ordinem † 5
Ecclefiafticum, intra quem admiffus fuit, à biga-
miæ impedimẽto folutus fuit, & celebatum feruet,
tunc enim ait, ab officio Vicariatus bigamum fum-
mouendum non effe, & fequuntur Sbrotius & Ze-
chus *ibi*.

Quæ limitatio ita accipienda videtur, † id eft, ni- 6
fi fuerit difpenfatus ad ordinem fufceptum, fuper
bigamiæ impedimento, &c. Non vero intelligen-
da eft tantum de diffolutione matrimonij, ex quo
inducta eft bigamia, nam bigamus etiam foluto
matrimonio, caret priuilegiis clericatus, & ha-
betur pro laico vt *in d. cap. primo.* de quo Suarez
quinto tomo difputatione quadragefimo nono, fectione 5.
à numero quarto, & confequenter non poterit effe
vicarius.

Nec

7 Nec qui fuit iudex maleficiorum, † & protulit sententias mortis, quæ fuerunt executioni mandatæ, potest esse vicarius, etiamsi postea, vel antea sit factus clericus, quia est irregularis, & sic incapax iurisdictionis Ecclesiasticæ, ita Felin. *in d. cap. 2. num.* 6. Ferretus *consilio* 8. *num.* 1. *& 2. & consil.* 9. & Sbrotius *supra num.* 9 ex Baldo *in prœmium decretalium, num.* 18. quem sequitur Decius *in dict. cap.* 2. *num.* 121. *&* 122.

8 Sed hæc sententia mihi videtur falsa, † quando iste vel antea, vel postea, fuit factus clericus, nam licet incurrerit irregularitatem ex homicidio, non ex eo amittit priuilegia clericalia, sed id solum reperitur cautum in bigamiæ duodecima regularitate *in d. cap.* 1. Nec Baldus & Decius *supra*, loquuntur, quando ille fuit factus clericus, vt Baldo imponit Felinus *supra*. Et ita aliquando videmus causas Ecclesiasticas committi clericis primæ tonsuræ qui fuerunt iudices sæculares, & condemnarunt aliquos ad pœnam mortis, quæ fuit executa. Et hanc sententiam tenet Vgolinus *de irregularitate cap.* 65. *§.* 4. *num.* 2. dicens, quod irregularis si iurisdictionem Ecclesiasticam aliquam habet exercere, illam poterit, modo ordinis functiones non exerceat.

9 Quod non solum procedit, † quando commissio fuit facta ante irregularitatem incursam, ex qua non amittitur, vel ligatur iurisdictio antea commissa, Suarez *dict.* 5. *tom. disputatione* 40. *sectione* 2. *numero* 28. Sed etiam quando commissio, seu delegatio facta est post irregularitatem incursam, nam etiam facta clerico irregulari est valida, Suarez *supra à num.* 42.

Excepto casu de clerico coniugato, seu bigamo,
10 de quo supra † Nam in illo, non solum commissio, seu delegatio facta post contractum matrimonium, seu bigamiam, non valet, sed etiam iurisdictio antea commissa amittitur ipso facto, iuxta *dict. capit. primo de clericis coniugatis, & de bigamis in sexto.*

11 Hodie vero in his † Regnis Castellæ & Legionis, officiales seu prouisor, vel Vicarius generalis, seu iudex Ordinarius Episcopi, vel alterius, iurisdictionem Ecclesiasticam obtinentis, debet esse constitutus in aliquo saltim ex sacris ordinibus, alias deputatio, & electio est nulla & inualida, & nullius roboris, vel momenti, &c. ex Breui S. D. N. Clementis VIII. cuius tenor est. *Clemens Papa VIII.*

12 Quod breue † comprehendit etiam Vicarios, & prouisores, ad præsens existentes, vt patet ex illius verbis, ibi, *fungi*, & ibi, *vel retineant.*

13 Sed istud breue, & noua † constitutio, non videtur adhuc ligare, ex defectu publicationis, & promulgationis, ego enim feci diligentiam ad sciendum, an esset publicatum, & promulgatum huiusmodi breue in Curia Regis, vbi Nuntius residet; nam cum ista constitutio esset ad Regna Castellæ, non fuit publicata Romæ, & comperi solum esse intimatum Episcopis, aut etiam prouisoribus, pro parte Capitulorum Ecclesiarum Cathedralium, quibus ad hoc missum est transsumptum authenticum ipsius breuis, à procuratore generali statutus Ecclesiastici residente in curia Regis.

14 Ad hoc autem vt lex, † seu constitutio liget necessarium requisitum est, quod solemniter edatur, fiatque publicatio solemnis, & publica promulgatio illius: & ante publicationem non ligat, etiam data scientia, *authent. vt facta noua constitution. & cap. in istu. §. leges.* 4. *distinct. on. l. fin. ff. de decretis ab ordine faciendis. l. penult. circa fin. C. de decurion. libro* 12. *capit.* 1. *de postulatione Prælatorum.* Doctor. *in cap* 2. *de constitutio.* Bort. *de synodo* 3. *parte cap.* 2 *numer.* 62. *& artic.* 3. *numero* 4. Anton. Gabriel. *de legibus & constitutionibus, conclusion* 4. Nauarr. *consilio* 1. *de constitutionibus num.* 3. *&* 4. Caputaquen. *decisione* 203. *numero* 1. *parte* 3. Anton. Thesaurus *decis. Pedem.* 249. Angel. Syluest. Rosella & Armill. *verb. lex.* Vega *in summ.* 2 *parte cap.* 23. *casu* 9. Ludou. Carbo. *de legibus libro* 3. *disputatione* 7. Valen. 2. *tom. super* 1. 2. *disputatione* 7. *quæstione* 5. *pun.* 5. & Açor *instit. moralium libro* 5. *cap.* 3. & alij, & nouissime Gabr. Vazquez 1. 2. 2. *tom. disputat.* 155. *cap.* 2.

Quamuis data notitia, contrarium videatur velle Probus ad Monachum *in cap. tibi de rescript. in* 6. *à num.* 13. *versic. sic ergo.* Et ita in vna Commen. Capellaniæ 5. Iulij 1593. coram Domino Penna fuit resolutum, *Edicta seu decreta ordinarij & visitatorum, non obligare ante publicationem, neq. si non constat de illorum publicatione. Ant. Gabr.* d. conclus. 4. num. 11. *& Bot.* d. num. 62 &c.

15 Quod procedit etiam † stante clausula *decreti irritantis* ex regul. *accessorium lib.* 6. vt tenet Cardin. *in Clement.* 1. *quæstione* 18. *de electione.* Felin. *in dict. capit.* 2. *de constitut. numer.* 7. 4. *limitatione versicul. contrarium firmat.* Probus *supra à d. num.* 13. *versic. & limitando* 2. *vsque ad* 17. Puteus *decision.* 28. *num* 3. *libro* 1. Flamin. Paris. *de resignatione benefic. lib.* 11. *quæstione* 9. *num.* 27. & alij relati per Anton. Gabriel *de clausulis, conclusione tertio numero quadragesimo quinto, versicul. contrarium voluit,* quamuis ipse contra teneant *dict. conclusione* 4. *de legibus, numero* 9. & alij per eum relati *dict. numero* 45.

16 Et ad id est optima decisio Rotæ, in vna † Calagurritana Beneficij SS. Iacobi & Andreæ, 17. Maij 1593. coram Illustrissimo Blancheto, quæ sic ait.

Domini steterunt in decisis, cum enim Beneficium de quo agitur, vacauerit de mense Februarij 1587. *& motus proprius fuerit publicatus de anno* 1589. *non potuit ligare, nisi à die publicationis, vel post duos menses, postquam fuit publicatus, gloss.* in prœmio Clement. *& ibi Dd.* Decius cap 2. de constit. num. 15. *& ibi Beroius* num. 50. *Roland. à Valle* consil. 8. num. 21. cum seq. lib. 3. *Gabr.* de legib. conclus. 4. num. 6. *idque etiam procedit quoad scientes, Bald.* l. vnica. §. fin. C. de caducis tollend. *non obstat, quod hæc procedunt* in leg. vniuersali, *quia ista vel est lex vniuersalis illius diœcesis, & intrant prædicta, vel est particularis constitutio respiciens fauorem Episcopi, & Episcopus potuit illa non vti, vt fuit decisum, vel saltim requirebatur publicatio, licet ligaret statim ante lapsum duorum mensium, vt loquitur Felin.* in cap. 2. de constit. numero 7. *allegatus pro Franc. non obstat, quod decretum irritans liget, etiam ignorantes, quia*

*est verum, vbi in aliquo loco est facta publicatio, prout de
regul. Cancellariæ tradit Sarnen.* in proœmio regula-
rum, *& decretum irritans, semper sequitur naturam
dispositionis, super qua apponitur Puteus* decisione 1. li-
bro 1.

Et in ipso breui ad finem, mandatur executori-
17 bus † deputatis, quatenus solemniter publicantes
faciant obseruari. Vnde ante omnia requiritur
publicatio, quæ saltim debebat fieri in Curia Re-
18 gis, vbi Nuntius residet, † ad tradita per Nauarr. *d.
consil.1. de constitut.3. & 4. quæstion.* Flam. Paris. *dict. quæ-
stione 9.* Valentinam *supra 2. quæst.* & Açor *dict. cap. 3.
quæstione 3.* G. Vazq. *sup. disput.* 156. & alios. Neque di-
19 cta intimatio † facta Episcopis, aut etiam Vicariis
in particulari, potest dici publicatio, & promulga-
tio, ex illa enim solum habetur notitia particularis
illorum Episcoporum & Vicariorum, quibus est
intimatum, non vero notitia publica, vniuersalis
& communis omnium, tam præsentium, quam fu-
turorum, & intellexi huiusmodi breue in aliquibus
Episcopatibus non esse seruatum. Et scio in hoc
Abulens. aliquando non esse seruatum. Licet fuit
executum per Nuntium cum quodam Iudice Me-
tropolitano Salamanticæ.

20 Et de Vicario Episcopi vltra Doctores † *in titul.
de officio Vicarij in 6.* videndi sunt Bertach. *in tractat. de
Episcopo libro 4. parte 7. titul. de Vicario Episcopi,* Rebuf-
fus *in praxi titulo de Vicariis Episcoporum*, & in forma
Vicariatus, Cuchus *d. lib. 2. titul. 8. de Vicariis*, Iacob
Sbrotius *dict. tract. de Vicario Episcopi,* Zerola *in d. pra-
xi Episcopali, verb. Vicarius.* Zechus *d.c. 23. de Vicario E-
piscopi,* Mandos. *regul. 14. cancell. q. 6. & reg. 24. quæst. 6.*
Ioan. Gutierrez *can. q. lib. 2. c. 17.* Angel. Syluest. Ro-
sella, Tabiena. Armil. & alij Summist. *verb. vicarius.* Et
de probatione vicariatus, Mascard. *de probatio. concl.*
1412. & Sbrotius *lib. 1. q. 64.*

21 Secundo permittendum est, † quod Vicarius,
sicut Episcopus ordinarius est. glossa *in cap. 2. de offic.
vicarij in 6. verb. officialem, & in cap. Romana de appellat.
eod. lib verb. generaliter.* & ibi Doct. Abb. *in cap. duobus
de re iudic. num. 11.* Felin. *in rubrica de offic. deleg numero
4.* & ibi Decius *num. 3.* Beroius *num. 2. & 8* Paulnus
dicens communem *de offic. & potestate Capituli sede
vacante, 2. quæst. 1. parte num. 2. & 3. & 10. quæst. 2. parte
numero 3. 4 & 9.* Bertach. *d. 7 parte 4. lib. numero 1.* Cor-
ras. *de Benef. 2. part. cap. 8. numero 3.* Maranta *in specul.
aduoc. 4. parte distinct. 5. num. 12. & 13.* Mandos. *d. reg.
24. quæst. 6. num. 6.* Couarr. *pract. cap. 4. num 8. & libro 3.
variar. cap. 20. num. 4.* Cuchus *d. tit. 8. num* 15. Doctor.
Paz *in praxi tom. 1. tempore num. 6. & 7. & 2. tom. præ-
ludio 3. num. 3.* Mascard. *d. conclus. 1412. num. 9 & 22.*
Vgolin. *de censur. tab. 1. c. 1. §. 20. num. 6.* Sbrotius qui
plures refert *lib. 2 quæst. 55.* Zechus *dict cap. 23. de vica-
rio Episcopi. §. 1. num. 1* Fr. Lud. de Miranda *de ordine iu-
dic. q. 2. art. 6.* & nouiss. Thom. Sanchez infinitos re-
ferens *de matrim. lib. 3. disput. 29. q. 1.*

Et idem dicendum est in Vicario Capituli sede
22 vacante, † Paulnus, Vgolinus, Sbrotius, & Th. San-
chez *sup.*

23 Quamuis contrarium, † nempe Vicarium Epi-
scopi non esse ordinarium, sed delegatum, teneant
Gofredus *in summ. de offic. Vicarij num. 2.* Alciatus *in
rubrica de offic. ordin. quinta iudicum specie num. 24.* Io-
seph, Gonçalez, Flores *variar. q. cap. 27.* Licentiatus
Anton. Gomez *in explicatione Bullæ Cruciatæ cap. 4.
num. 21. & 22.* & Morla. *in emporio iuris. 1. part. titul. 2.
q. 27.*

Non tamen ex eo est ordinarius, † quod lex det 24
huiusmodi iurisdictionem Vicario, interueniente
ministerio, & facto Episcopi, vt tenent Rota *decis.
4. de offic. Vicarij* alias 378. *in nouis.* Domin. *in cap. 1. de
offic. Vicarij in 6. in fin.* & Maranta *supra numero 12.*
post Alexand. *in rubric ff. de offic. eius.* Sbrotius *dict.
quæstione 55. numero 14. & 26.* & Thom. Sanchez *su-
pra numero 13.* & quod dici posset inquit *d. gloss. verb.
generaliter,* & Abb. *in cap. 2. ad fin. ne Prælati vices suas.*
Nam verius est, Vicarium accipere iurisdictionem
ab Episcopo, eum deputante, vt patet ex *cap. 2. & fin.
de officio Vicarij in 6.* & dicendis infra, *num.* 89. quod
potius tenent *d. gloss. verb. generaliter.* & Abb. *ibi,* &
Clarius 8. Vestrius *in praxi libro 3. capitul 3. numero se-
cundo.* ibi, *Nisi Episcopus suo Vicario*, licet in con-
trarium eum citet Sbrotius *ibi*, nec id negari po-
test.

Sed ex eo est Ordinarius, quod iuris permissio-
ne, † & consensu, ab Episcopis constituitur, vt eo- 25
rum locum teneat vicesque gerat iurisdictionem
generaliter exercendo, & sic perinde est ac si à lege
constitueretur, vt per Couarr. *dict. num. 4.* & Paz *su-
pra.*

Qua ratione idem † est dicendum cum Vicariis, 26
seu locum tenentibus Prætorum, seu Rectorum
ciuitatum, vt per Couarr. & Paz *ibi,* & Auiles *in cap.
Prætorum cap. 4. verb. iustitia, num. 4. & 8.* Anendanno
de exequend. mandatis. 1. part. cap. 3. num. 2. Molinam *de
Hispanorum primogen. lib. 1. cap. 25. num.* 12. Azeuedum
in lib. 10. num. 1. titul. 5. & in l. 1 num. 8. tit. 9. lib. 3. recopil.
& Bobadillam *in sua politica libro primero, capit. 16. nu-
mer. 44.*

Quod limitatur primo, † vt procedat in Vicario 27
generali, qui facit vnum consistorium, seu tribu-
nal cum Episcopo, qui est ille, qui est in tribunali
Episcopatus, constitutus cum generale commis-
sione, non facta determinatione ad certum locum,
seu partem diœcesis, & dicitur principalis glossa,
verb. foraneo in Clementina. Et si principalis de rescript.
& ibi Cardin. *numero 3.* Imola 17. Abb. 3. & Bonif.
2. & 21. & Ancharan. Rebuff. *in praxi, titul. de Vicarije
Episcoporum num. 6.* Couarrun. *d. c. 4. pract. num. 8.* Cu-
chus *supra num. 3. & 131.* Sbrotius *lib. 1. q. 3. num. 26. &
q. 23. & seq. & q. 29.* & Thom. Sanchez *d. disputat. 29.
num. 11.*

Et ideo, ab eo non potest † appellari ad Episco- 28
pum, *dict. cap. Romana de appellat. & cap. 2. de consuetu-
dine in 6.* Sbrotius *lib. 3. quæst. 2.* & potest esse delega-
tus Apostolicus, tanquam habens dignitatem, *dict.
Clement. & si principalis,* & ibi glossa & Doct. Sbrotius
lib. 2. quæst. 23. & Flores *q. 4. num. 6.* Circa quod vide
dicta *seq. p. c. 2.*

Secus in foraneo, quem Episcopus in aliquo lo- 29
co, † seu parte suæ diœcesis constituit, vel ad cer-
tos actus, seu causas, quia dicitur delegatus, nec fa-
cit vnum consistorium, seu tribunal cum Episcopo,
vnde à tali Vicario appellaretur ad Episcopum, vel
Vica-

Vicarium generalem; *dict. glossa verbo foraneo.* receptaper Doct. ibi Felin. *supra 1. limitatione.* Maranta *num.* 14. & Mandos. *supra.* Couarruuias *d. c. 4. num.* 8. Cuchus *supra num.* 16. Paz *dict. 3. praeludio numer.* 5. Sbrotius qui alios refert, *libro 1. quaestione 13. & libro 2. quaestion. 55. num.* 33. Thom. Sanchez *supra num.* 10. & 12. Rota *decis. 297. num. 1. part. 2. diuersorum*; nec potest esse delegatus Apostolicus *dict. Clement. etsi principalis*, & ibi gloss. & Doct. Sbrotius *lib. 2. quaest.* 23. & Flores *ibi.*

30 Vnde in † vna Abul. matrimonij de anno 1542. fuit per Rotam resolutum, à iudice Metropolitano Archiepiscopi Compostellani, residente in ciuitate Salamantina, deputato ad cognoscendum de causis appellationum certorum Episcopatuum suffraganeorum, tanquam Vicario foraneo, posse appellari ad Archiepiscopum, nec obstare quod appelletur generalis Vicarius, quia licet appelletur sic, tamen in veritate non est, vt per Mohedanum *decis. 5. de appellat.* alias 133. Rotam *decis. 1131. lib. 3. par. 3. diuersor.* & Thanis *decis.* 8.

31 Secundo infertur dict. † iudicem Metropolitanum, non posse esse delegatum Apostolicum, vel Nuntij, seu Legati, etiam ex certa scientia Nuntij, seu Legati, cum sit Vicarius foraneus, & non principalis, iuxta dicta & d. decisiones Rotae, & Sbrotium *lib. 2. q. 23. num. 10.* Quamuis aliquando Nuntij committant illi causas.

32 Tertio infertur, † non esse veram sententiam Anastas. Germonij *libro 1. animaduersio. cap. 7. & de indultu Cardinal. §. tibi quoad vixeris num.* 88. tenentis à Vicario foraneo, ad Episcopum appellari non posse, quam improbat Thom. Sanchez supra *numer.* 12.

33 Quarto infertur, † non esse veram doctrinam Sbrotij *libro 3. quaestion. 2. num. 5.* qui cum Caldet. *consilio 2. de appellat.* ait, non dari appellationem ad Episcopum, à sententia Vicarij generalis constituti in ciuitate tantum, conuincitur enim ex eo, quod iste Vicarius non est vere, & absolute generalis, ex quo non est constitutus ad totam dioecesim, iuxta dicta.

34 Quinto infertur non esse † veram doctrinam D. Anton. *in summ. 3. part. tit. 19. cap.* 10. *§. 2.* & Syluestri *verb. Vicarius, quaest. 4. sub versic. primum*, & Zechi *d. §. 2. num.* 1. dicentium, Vicarium foraneum esse ordinarium, & idem consistorium cum Episcopo, si ad vniuersitatem causarum sit deputatus, quia ad hoc non attenditur generalitas loci, sed commissionis causarum; quae doctrina est contra Dd. supra citatos *num. 27. & 29.* & eam particulariter impugnat Tho. Sanchez *sup. num. 10.*

35 Et solum dici potest, † delegatum ad vniuersitatem causarum, esse instar ordinarij, seu quasi ordinarium, & ideo subdelegare posse *l. cum praetor. §. 2. de iudiciis* glossa *in cap. cum causam de appellat.* & ibi Francus *num 17. & 20* Felin. *in cap. super quaestionum. §. si vero, de offic. deleg. num. 17 3. fall.* Iason *in l. à iudice. C. de iudiciis num.* 8. Sbrotius *dict. lib. 2 quaestion. 55. numero* 34. Morla *in emporio, titul. 2. quaest.* 10. *à num.* 11. & Thom. Sanchez qui plures citat *dict. lib. 3. disputat. 31. num.* 2. vbi *num.* 4. ponit, quis dicatur delegatus ad vniuersitatem causarum, & vide dicta sup. *cap. 1. à num. 361.*

36 Vltimo infertur Vicarium, † quem ponit Archiepiscopus Toletanus in ciuitate Toletana, non videri Vicarium generalem, & principalem, si non est positus cum potestate generali ad totam dioecesim, nec etiam Vicarium Matriti, nec Compluti, cum non sint positi ad totam dioecesim, nec in ciuitate vbi est sedes, quamuis generales appellentur, & consequenter non posse esse iudices Apostolicos, nec expedire literas dispensationum, & alias Apostolicas directas Officiali Toletano, quae verba de officiali principali, & generali, intelliguntur iuxta *d. Clement. Et si principalis.* & Doctor. *ibi*, quamuis contrarium seruetur. Et si illi Vicarij essent generales, & principales, non posset ab eis appellari ad consilium Archiepiscopi, vt appellatur, iuxta *d. cap. Romana de appellat. & cap. secundo, de consuetudine in 6.*

37 Ait tamen Flores *d. quaestione 4 num* 8. quod † nihilominus ob praeeminentiam offi iorum, dictorum Vicariorum Compluten. & Matriten. &c. & quia praesunt locis principalibus, & habent oppida suae iurisdictioni subdita, contrarium saepissime in praxi admittitur, & quotidie commissiones eis diriguntur: ego vero existimo, nunquam dirigi eis commissiones saltim à Papa, sed commissiones directas Officiali Toletano, eis praesentari per errorem.

38 Et quamuis idem Flores, † *ibi num* 9. dicat, quod si Vicarij positi in dictis oppidis essent aeque principales, prout erant Vicarij, quos habebat Episcopus Palentinus, Vallisoleti, & Palentiae (quando Vallisoletanum non erat Episcopatus) essent capaces, etiam de rigore iuris, dictarum executionum; idque sine dubio, inquit, procedet, quando Episcopus habet duos Vicarios generales, prout Archiepiscopus Burgen. tamen reuera solus Vicarius, seu Vicarii generales positi in ciuitate, & non positi extra ciuitatem, etiamsi habeant generalem commissionem ad totam dioecesim sunt principales, &c.

39 Et tunc tantum Vicarius generalis, positus † in oppido dioecesis, esset principalis, quando in ciuitate non est alius Vicarius generalis, sed est in illo oppido, causa maioris commoditatis, vt videmus in Episcopatu Calagurritano, in quo Vicarius generalis residet Lucronii.

40 Secundo limitatur, vt procedat, in his † quae veniunt ex generali commissione, secus in his, quę requirunt speciale mandatum, & specialiter committuntur, quia in his erit delegatus, & sic appellabitur ab eo ad Episcopum, Francus *in d. cap. 2. de officio Vicarij in 6. num. 4.* Felinus *in d. rubrica de offic. deleg. num. 4. 3. limitatione*, & ibi Beroius *num. 2. & 26.* Rota *decisione 7. de officio Vicarij* alias 371. *in nouis. & ibi addit* Papaz. *num.* 7. Maranta *supra num.* 26. Probus ad Monachum *in cap. fin. de offi io Vicarij in 6. ad fin.* Cuchus *dicto titul. 8. numero 17. & 112. 113.* Sbrotius *libro 2. quaestione 55. numero 35. & 36. & quaestione* 88. Zechus *dict. §. 2. num. 1.* Tabiena *verb. delegare, quaestione 1. numero 2.*

Quod

Quod intelligendum est, quando ista separatim
41 † committerentur, secus si simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate committantur, quia tunc in omnibus erit Ordinarius, ex *cap. translato. de constitut.* Ioann. Andr. ad Specul. *in rubrica de officio Vicarij, versic. dubitari videtur.* Francus *in dict. cap 2. numero* 4. Felinus *in cap. licet in corrigendis, sub numer* 1. *de offic. ordin.* Aufret. ad Capellam Tolosanam, *decisione* 443. Gambarus *de officio Legati, libro* 9. *num.* 33. 34. *&* 37. Rota apud Crescen. *decisione* 15. *de probat.* Beroius *consilio* 22. *numero* 14. *&* 19. *volum.* 1. Sbrotius *libro* 1. *quaestione* 67. *numero* 3. *& libro* 2. *quaest.* 55. *numero* 37. *&* 39. Zechus *dict. num.* 1. & nouissime Thom. Sanchez *dicta disputatione* 29. *num.* 8. & ita videmus
42 nunquam † appellari à Vicario generali, ad Episcopum, etiam in requirentibus speciale mandatum; quia solent simul cum potestate ordinaria committi; & sic erit intelligendus Zerola *dict. verb. Vicarius* 3. *dub.*

43 Addit Ioan. Andr. *supra* † quod quando diuisim, & separatim committuntur, ea quae requirunt speciale mandatum, tota iurisdictio erit ordinaria, si in commissione fiat mentio Vicariatus, siue in salutatione dicendo, *tali officiali, vel Vicario nostro*, siue in progressu dicendo, *tibi officiali nostro committimus quod possis, &c.* siue dicat, *potestatem tibi alias per nos commissam extendimus, prorogamus, ampliamus*, quia sicut potest potestatem iam datam minuere, & reuocare, ita potest in eadem specie, illam ampliare, &c. sequitur Thom. Sanchez *d. num.* 8. & citat Beroium *d. cons.* 22. *num.* 14. & Sbrotium *d. quaest.* 55. *numero* 39. qui id non dicunt, sed quod dictum est *num. praecedent.*

44 Quae additio solum † mihi placet, quando diceret, quod potestatem alias commissam extendit, vel ampliat, &c. ad *l. sed et si manente. ff. de precario*, non vero quando in commissione fieret mentio Vicariatus, siue in salutatione, siue in progressu, nam sola mentio Vicariatus, non operatur extensionem, prorogationem, seu ampliationem potestatis, alias commissae, sed fit causa demonstrationis personae, cui datur noua commissio.

45 Nec placet sententia Lapi *in d. cap.* 2. † quam ibi sequuntur Domin. *numero* 9. & Ancharan. *numero* 2. & Marc. Anton. Gennen. dicens magis communem, in praxi Archiepiscopali curiae Neapolitanae *cap.* 66. *numero* 25. quod siue in simul, siue in diuersis temporibus fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorum, requirentium speciale mandatum, & addatur clausula generalis, nempe, *& ad omnia alia requirentia speciale mandatum*, tunc tota iurisdictio erit ordinaria, quia ille ordinarius est, cui committitur vniuersitas causarum, *d. l. cum praetor. §.* 2. *ff. de iudiciis, & dict. cap. Romana in princ.* si vero non adijcitur clausula generalis, tunc in expressis requirentibus specialem commissionem, erit iurisdictio delegata.

Conuincitur enim ista sententia, nam vt supradictum est, sola commissio vniuersitatis causarum non facit vere ordinarium, & eum in simul cum potestate ordinaria fit commissio aliquorum requirentium speciale mandatum, tota iurisdictio est ordinaria, etsi non addatur dict. clausula generalis ex quo vna est commissio, iuxta *dict. capitul. translato.*

Tertio praemittendum est, † quod Vicarius Epi- 46
scopi, quae sunt mere gratiae, expedire non potest, Monachus *in cap. statutum. de praebend. in* 6. *numero* 9. Cardin *in Clement.* 1. *de officio Vicarij num.* 19. Bellameta *decis.* 93. Cosmas *in pragmatica sanctione tit. de collatio. §. item voluit, verbo Vicario.* Selua *de Benefic.* 2. *parte quaest.* 14. Probus ad Monachum *in cap.* 1. *de officio Vicarij in* 6. *num.* 8. Corras *d.* 2. *part. cap.* 8. *num.* 1. Sbrotius *lib.* 2. *quaest.* 38. *&* 184. *numero* 3. Zechus *dict. cap.* 23. *de Vicario Episcopi. §. secundo num.* 3. *& num.* 4. *versic.* 9.

Vnde Vicarius, ex generali mandato, † dispensa- 47
re non potest, Calder. *consilio* 3. *de officio Vicarij*, Felin. *in cap. at si clerici. §. de adulteriis, de iudiciis numero* 21. Probus *supra* Rebuff. *in d. forma Vicariatus, num.* 44. 45. *&* 46. Cuchus *dict. titul.* 8 *numer.* 111. Doct. Paz *in praxi* 2. *tom.* 3. *praeludio num.* 11. Ioannes Gutierrez *can. quaest. libro* 1. *cap.* 19. *num.* 15. Sbrotius *lib.* 2. *quaest.* 35. Zechus *d. num.* 3. *& num.* 4. *versic.* 3. *&* 18. Eman. Rodriguez *in summ.* 1. *tom. cap.* 234. *num* 5. Vega *in sum.* 1. *p. c.* 88. *casu* 1. & P. Ledesma *in sum. de matrimon. capit.* 27. 2. *conclus.*

Et sic in terminis † S. Concilij Tridentini *sess.* 24. 48
de reformatione, cap. 6. non poterit Vicarius generalis Episcopi dispensare, in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, quamuis Episcopus possit, eam facultatem quae ex illo decreto est iam annexa muneri Episcopali, quasi iure ordinario, illi committere, nec requiratur quod sit Vicarius ad id specialiter deputatus, vt in 2. parte de absolutione, sed sufficiat in genere dare illi facultatem dispensandi, in casibus, in quibus ipse Episcopus potest.

Et ita est accipiendum † quod tradit Suarez 5. *to-* 49
mo disputat. 41 *sect.* 2. *num.* 8. vbi ait, istam facultatem dispensandi, exerceri posse, non solum per Vicarium specialiter adhoc deputatum, sed simpliciter per quemcumq; etiamsi generaliter ei facta sit delegatio. Et ita etiam est accipiendum, quod tradit Enriquez *in sum, lib.* 14. *c.* 20. *§.* 1. & Mar. Ant. Genuen. *d. c.* 66. *num* 16. *&* 20. *&* 25.

Et sic etiam Vicarius generalis † Episcopi, non 50
potest remittere denuntiationes ad matrimonium requisitas, nisi ei specialiter sit commissum, nam cum in generali commissione facta Vicario, non veniat facultas dispensandi, vt dictum est, in materia dispensationis qualis est ista. (Idem est enim remittere, ac dispensare) appellatione ordinarij non venit Vicarius generalis, & consequenter non comprehenditur in verbis Concilij *sessione* 24. *de reform. matrimonij, c.* 1. ibi, *nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit.* Facit in simili de confirmatione donationis iuris patronatus decis. Rotae infra relata *cap. sequenti, numer.* 77.

Quamuis comprehenditur † in verbis *versic. qui* 51
aliter quam praesente Parocho, ibi, *seu Ordinarij licentia*, quia illa non est materia dispensationis, Flam. Paris. *de resignat. benef. lib.* 3. *quaest.* 11. *à num.* 21. qui ait quod in Concilio Tridentino, sub *verb. Ordinarius*, comprehendi-

henditur Vicarius Episcopi, qui habet ordinariam iurisdictionem, ac dicitur Ordinarius, & Tho. Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 29.*

52 Et alias etiam facta mentione Episcopi, † non censetur Vicarius exclusus, sed continetur sub nomine Episcopi, Domin. & Francus *num. 4. in cap. 1. de Capell. Monachor. in 6.* Felin. *in cap. si quis contra de foro compet. num. 4. versic. sed caue.* Lancell. Conradus, *in templo iudicum, libro 2. cap. 6. §. 1. numero 11. & 15.* Sbrotius *lib. 2. quæst. 43. numero 29. & 171. num. 2. & 201. numero 2.* Zechus *d. §. 2. num. 3. versic. 5.* Thom. Sanchez *dict. disputat. 29. num. 16.* & Suarez *d. 5. tom. disputat. 7. sectione 3. num. 10. & disput. 20. sect. 1. num. 2.* & alij. Ita
53 tenent Doct. Paz † *vbi supra* & D. Spino *de testament. gloss. 15. num. 29.* qui id acceperunt ex lectura D. Nauarri, Iunioris *de matrimon.* & Lic. Ant. Gomez *in explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 4. ex n. 19.* & Enriquez *in summ. lib. 11. cap. 5. num. 5.*

54 Quamuis contra teneant Veracruz *in † append. de matrimon. ad fin. 1. dubij fol. 4.* & Salcedo ad Bernard. Diaz *in pract. crimin. can. cap. 73. additione vltima*, Segura de Aualos *in directorio iudicum, 2. part. capit. 16. num. 2. & 3.* Ioannes Gutierrez *dict. cap. 19. numero 15.* Sbrotius *dict. quæstione 43. numer. 28. & dict. quæst. 201.* Zauallos *quæst. 604. num. 92.* Flores *quæst. 24. num. 26.* dicens, in praxi, vbi non est contraria constitutio, seruari, & semper vidisse seruari, & Marc. Ant. Genuen. *c. 26. num. 1.* dicens, ita seruari in curia Archiepiscopali Neapolitana. Eman. Rodriguez *in sum. 1. tom. cap. 215. num. 4.* P. Ledesma *in sum. de matrimon. c. 5. 7. conclus.* & Thom. Sanchez *d. lib. 3. disputat. 7. quæstion. 1.* qui non aduertunt prædictam rationem, quę est efficacissima, & concludens pro nostra sententia.

55 Et ita merito statutum est in Concilio † Prouinciali Toletano, facto de anno 1583. ex solius Episcopi, non autem Vicarij etiam generalis authoritate, has publicas denuntiationes remitti, seu differri posse, quamuis Doct. Segura sup. miretur de hoc sine ratione. Et in Concilio Prouinciali Mediolanen. quinto, facto ab illustrissimo Card. Borromeo anno 1579. *tit. de his quæ ad matrimonium pertinent* statuitur quod illas ab Episcopo, dum præsens in vrbe vel diœcesi adest solum remitti, deinceps liceat, ab alio præterea nemine, ac ne Vicario quidem generali.

56 Et facit declaratio S. Congregat. Concilij † super *dict. cap. 1.* quæ ait, *Quod non permittitur hæc facultas remittendi denuntiationes commendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat vnita, & quod licet Abbas appellatione Ordinarij venit iuxta gloss.* in cap. fin. de offic. ordin. in *6. dixit tamē Sanctissimus Dominus noster, quod ordinarius, hic non intelligitur nisi Episcopus, tamen Cardinali Farnesio commendatario Farsen. Monasterij fuit permissum, non autem eius Vicario.*

Quæ declaratio est contra consilium Nauarr. 2.
57 *de clandest. † desponsatione*, vbi docet, commendatarium Abbatiæ, quæ habet iura Episcopalia, & est nullius diœcesis, posse tāquam ordinarium remittere denuntiationes, sequuntur Zauallos *sup. num. 96.* Zerola *in praxi Episcopali 2. p. verb. denuntiationes*, & Flores, Enriquez, Eman. Rodr. P. Ledesma, & Tho. Sanch. *n. 4.* vbi proxime qui cum Nauarr. idem volunt etiam in Prælatis inferioribus exemptis, habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, licet non sint nullius diœcesis, cum sint etiam ordinarij.

Et reuera ista doctrina, videbatur satis † confor- 58
mis literæ Concilii, loquentis de ordinario, & non Episcopo, seu Diœcesano, iuxta dicta infra *9. p. dub. tertio.*

Et ita practicari intelligo in Hispania, per Priores ordinum militarium, vt Emeriten. & alios similes habentes quasi Episcopalem iurisdictionem in suo districtu.

Sed stante dicta declaratione Papæ, † cui stan- 59
dum est, ad quem erit recurrendum pro remissione denuntiationum, quando opus fuerit in huiusmodi locis, nam non videntur cogendi subditi eorum ad Papam, seu legatum recurrere, pro re tam ordinaria, & quæ frequenter occurrit. Et dicendum est,
† recurrendum esse ad Episcopum, in cuius Diœce- 60
si, seu intra cuius fines est locus, & si id non constat ad viciniorem, vt alias circa ordines, & dimissorias, *capit. 10. sessio. 23. de reform.* quicquid disputet Flores *quæst. 24.*

Et tandem, quod vicarius Episcopi † non possit 61
remittere denuntiationes sine speciali commissione, declarauit S. Congregatio Concilii vt mihi dixit auditor illustrissimi Cardinalis Matthei præfecti dict. S. Congregationis, & tradit Enriquez *d. num. 5.* in glossa *litera*, T. dicens declarare Congregationem Cardinalium anno *91.* pro Salamantino Episcopo.

Falsum tamen est, quod † tradunt Menochius 62
consil. 69. à numer. 55. lib. 1. & Cefalus *cons. 421. numer. 72. lib. 3.* quod Episcopus non possit, etiam specialiter, mandare eius vicario facultatem remittendi denuntiationes, quia censeatur electa industria personæ Episcopi, nam vt docent citati maxime Enriquez *dict. numer. 5.* & Thom. Sanchez *dict. disputatione 7. quæstio. 3.* recte potest. Episcopus dare ei facultatem, etiam generalem, remittendi denuntiationes, cum hæc potestas iure ordinario competat Episcopis, ex d. decreto Concilij, &c.

Quæ autem sunt iustitiæ, & † necessitatis, expe- 63
dit vicarius, Cosmas Corras. & alij supra citati *n. 46.* & etiam ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non
tamen sapiunt gratiam actus enim voluntariæ † iu- 64
risdictionis, quæ non sunt meræ gratiæ, recte possunt exerceri à vicario, absque speciali mandato, vt tenet Domin. *in c. fi. de offic. vicar. in 6.* Bald. *in Margarita verb. vicarius*, Felin. *in c. ex parte de constitution. sub n. 1. vers. non obstat*, quod ex Mohed. *decis. 3. de officio vicarij*, alias *337. circa fin.* & Sbrotius *lib. 2. quæst. 66. & q. 163. cum seqq.* Quamuis contrarium teneat Roma. *sing. 693. incip. ex longana, & inueterata*, ad quem se refert ad d. Abbatis *in rep. c. 1. si quis contra num. 35. de foro compet.*

Et regulariter, vicarius omnia potest † quæ Epi- 65
scopus *argum. cap. 2. & fin. de officio vicarij in 6.* Archidiac. Ioan. Andr. & alij *in d. cap. fin.* Bertach. *de Episcopo libro 4. parte 6. tit. de vicario Episcopi numero 6.* Mandos. *regul. 24. quæst. 6. num. 3.* Couarr. *c. 4. pract. numero 4. &* 8. Sbro-

8.Sbrotius lib. 1.quæst.48. num. 7.& Zechus dict. §. 2.
num.2.

66 Et Vicarij generales, possunt omnia, † exceptis
prohibitis, seu quæ requirunt mandatum speciale,
ex d.c. 2. & fin. Felinus, & Mohed. supra, & Cnchus
num.68.

67 Et quæ sint illa, † quæ requirunt mandatum vi-
carij speciale, vltra doct. in d.cap.fin. ponit Rebuffus
in d.forma vicariatus ex num.31.Cnchus d.lib.2.tit.8.ex
num.68.Sbrotius d.tract.præcipue lib.2.Zerola d. verb.
vicarius,& Zechus d.c.23.de vicario Episcopi.§. 2.nume-
ro 4.

68 Sed aduert. 1. quod si in mandato † exprimitur
aliquid requirens mandatum speciale, adiecta clau-
sula generali, & ad omnia alia, etiamsi mandatum
exigant speciale poterit vicarius etiam alia facere,
quæ requirunt mandatum speciale, cap. qui ad agen-
dum de procurator. in 6.& ibi Doct. Couarr. lib. 1. var.
cap.6.num.3.Sbrotius lib.1.quæst.65.num.5.& 7.Dum-
69 modo non sint grauiora, † vel maiora expressis cle-
ment.2.eod.tit.de procurator. vbi doct.Rebuff. in forma
vicariatus numero 183. Sbrotius ibi numero 10. 11.
& 12.

70 Et post expressum aliquid requirens † speciale
mandatum, non sufficere dicere, & generaliter ad o-
mnia alia, nisi ad datur, etiamsi mandatum exigant spe-
ciale, vt colligitur ex dict.cap.qui ad agendum, & clem. 2.
& notat Bartol. consil. 5. numer. 3. libro 2. nec contra-
rium voluit Rota in vna Valentina Beneficij Sanct.
71 Luciæ, † coram sanctissimo Clemente Octauo,
de anno 1583. nam in illis decision. Rota præcipue
fundatur in verbis largo modo, in mandato conten-
tis.

72 Secundo aduert. quod clausula cum † libera, vel
cum plena potestate inducit mandatum speciale, Bart.
numero 2. & alij in l. procurator cui generaliter libera. ff.
de procurator. idem Bartol. Alexand. Iason. numer. 11.
Cornens & alij in l.si procurator. Cod.eod. Domin.nu-
mer.2.& 4. & Francus 6. in dict.cap. ad agendum. §. fin.
Couarr.dict.cap.6.num.3.Greg.Lopez in l.19. titul. 5.
part.3.& l.7.titul.14.part.5. Monterroso in practica 7.
tract.de clausulis ponendis in mandatis. Ioan. Gutierrez
de iuram. confirm.1.part. cap. 50. num. 9. & 13. Sbrotius
supra num.6.& 8. Mohed. decis. 2. de officio vicarij, alias
323. vbi ait, quod habere mandatum cum libera,
vel cum plena, & omnimoda potestate, & habere
mandatum in specie, æquiparantur, & Rota in d.
Valentina Beneficij, coram sanctissimo Clemente
VIII. de anno 1582 vt in sequenti decis. domini dixe-
runt, constare de sufficiente mandato Franc. Soler. nam
bonæ memoria Ludouicus Cardinalis Borgia, eum consti-
tuit vicarium, dando sibi plenam, & omnimodam potesta-
tem, Ecclesiam Valentinam, & eius membra, in spirituali-
bus & temporalibus regendi, & gubernandi: quæ verba se-
cundum Bart. l.procurator cui generaliter. numer.2.
de procurat. & ibi Angel. num.2.Castrens. num. 3. im-
portant mandatum cum libera, nec est verum quod Bart. in
hoc communiter reprobetur, quia imo in hoc communiter
approbatur, & de hoc est text. in l. si procurator ad vnũ
C.de procurat. vbi Paulus de Castro num. 4. Corneus in
l. Alexand. num.2 vbi ait omnes ita tenere Ias. numer.11.
plena enim & libera idem important: controuersia autem
inter doctores non versatur circa hoc, sed circa clausulam
istam, permisit ei, quod facere possit, quicquid ipse facere
posset, cum per eam intelligatur datum mandatum cum li-
bera, & in hoc communis opinio est contra Bart. secundum
Beroium in alleg.q.25.num.5.

Nec tunc requiritur expressio aliquorum † spe- 73
cialium, vt patet ex allegatis, quamuis Sbrotius supr.
num. 9. dicat vicarium Episcopi ex mandato, cum
plena potestate, non posse facere exigentia speciale
mandatum, nisi quibusdam specialibus expressis, vt
dicit glossa in d.c.2.in fi. sed glossa ibi loquitur in ter-
minis d.c.qui ad agendum.

Tertio aduert. quod clausula, † quod possit omnia, 74
quæ dominus facere posset, importat mandatum cum
libera, Bart. in d.l.procurator.num.3. Domin. numero 5.
& Francus supra, Iason d.num.11.Decius in cap. intel-
leximus num 70. de iudic. loquens in clausula, quod
possit omnia quæ dominus potest. Afflict. decis.305. Gre-
gor. Monterroso, & Ioannes Gutierrez supra. Aze-
uedo in l.3.tit.3.libro 5.recopil.num.3.& Monter à Cue-
na plures referens decis. Arragoniæ 38. num. 35. ex
quibus hæc sententia videtur communis, quamuis
alij contra teneant, & communem opinionem
esse contra Bartol. dicat Beroius quæstione 25 nume-
ro 5. vt per Rotam in dict. Valentina supra adducta
num. 72. quæ tamen videtur tenere nostram sen-
tentiam.

Quarto aduert. quod clausula † quod promittit 75
habere ratum, & firmum quicquid per procurato-
rem factum fuerit, non inducit mandatum, cum li-
bera, glossa in l.si procuratorem. ff. de procurator. Bart.
in l.1.numero 6 ff. de offi.io procuratoris Cæsaris, Alexan.
Bald.Salicet.& Ias.num.11.in d.l.si procurator, Domin.
supra num.6.Greg d.l.19.Couarr.d.c.6.num.4. plures
referens, & dicens veriorem, magisq; receptam,
quamuis contrarium tenuerit Bart. in d.l.procurator.
quem sequitur Francus sup.

Quinto aduer. grauem † esse difficultatem, an si 76
Episcopus daret vicario mandatum generale, ad o-
mnia, excepta collatione Beneficiorum, seu alia re
requirente speciale mandatum, per hanc exce-
ptionem, veniant alia requirentia speciale manda-
tum.

Et videtur vera pars affirmatiua, quia † illa ex- 77
ceptio declarat & ampliat regulam, alias exceptio
non esset de regula, prout esse debet, & esset vtilis,
& superflua, & ita hanc partem tenent Domin. in d.
cap.2.ad fin.& in dict.cap.qui ad agendum.§.1.sub num.2.
Alexand. Iason & Claudius in l.si.ff. quodquod quis-
que iuris, idem Alex. consilio 36. libro 6. Decius in l.1.
numero 25.ff.de reg.iuris, & in cap. consultationi.Gozad.
cons.26.num.49. Tiraquell. de retract. Lignagier in fin.n.
95.Euerardus in loco ab except.ad regul. num. 3. & 9. &
dicit communem Cagnolus eam secutus in d.l.1.nu-
mer.35.& magis communem Couarr.lib.2.var.cap.5.
num.9.

Contrarium tamen tenent Anchar.† & Francus 78
in dict.cap.2.de offi.io vicarij, & in dict.c.qui ad agendum.
§.1.& in Rubrica de regulis iuris in 6. Felinus in cap.quo-
niam frequenter num.3. vt lite non contestata. Aretin.
consilio 8. Crotus 136.num.28. volum. 1. Modernus in
additio.ad Alexand.d.consilio 36. & ad Decium in d.l.1.
Couarr.

Couarr. dicens veriorem *d. n. 9.* & Sbrotius supra *n. 13. & 14.* cuius sententiæ ratio est, quod exceptio, non ampliat regulam ad ea, quæ sub regula non comprehenduntur, cum potius veniat ad diminutionem.

79 Ego in hac difficultate distinguendum † esse existimo, an detur mandatum generaliter, excepta aliqua re requirente mandatum speciale, non dicendo, ad omnia quæ ipse constituens facere posset excepta, &c. sed solum dicendo, *ad omnia excepta* tali re, &c. an vero detur mandatum generale, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest excepta, &c. 1. casu procedet, secunda sententia ex d. ratione, & ex *d. c. qui ad agendum.* Nam si ad ea quæ requirunt speciale mandatum non potest quis illud dare, per illa verba, *& generaliter ad omnia etiam si mãdatum exigant speciale,* non etiam poterit illud dare per verba generalia excipiendo aliquem casum specialem, etiamsi dicat, & *generaliter ad omnia, etiamsi mandatum exigant speciale,* excepta verbi gratia collatione Beneficiorum, &c. nam illa exceptio, solum operatur diminutionem. In secundo vero casu procedet prima sententia non ex ratione illius, quæ satis tollitur ex dictis, sed quia verba generalia, ad omnia quæ ipse constituens facere posset, seu potest, importaut mandatum cum libera, vt dictum est *nu. 74.* Quæ distinctio erit aduertenda, nam doctores ista confundunt.

80 Ex quibus iam ad nostrum † propositum infertur, quod vicarius sine speciali mandato, non potest conferre Beneficia *c. fi. de offic. vicarij in 6.* vbi Dd. Dinus *in reg. in generali 81. l. 6.* Selua *de Benef. 2. p. c. 14.* Rebuf. *in forma vicariatus à nu. 49* Lamber. *de iure patron. 2 p. 2. l. q. 4. art. 1. nu. 4. & 3 p. 2. l q. 1. articulo 5.* Corras. *d. 2 p. c. 8 num. 5.* Duar. *l. 3. c. 7.* Cuchus *d. tit. 8. ex nu. 73.* late Sbrotius *l. 2. q. 71.* Zerola *d. verbo vicarius. § nono* & Zechus *dicto § secundo numero quarto vers. 14. &* alii.

81 Cum enim † vt dictum est, quæ sunt meræ gratiæ vicarius expedire non possit, & collatio beneficiorum, sit quædam donatio *c. relatum de præb. c. post electionem de concess. præb.* cum aliis quæ non venit in generali concessione, seu mandato nec generaliter donare valeat is cui bonorum administratio, etiam libera, est concessa *l. contra iuris. §. si filius ff. de pactis. & l. filius familias ff. de donatio. & d. c. fin.* cum aliis de quo videndus Pinelus *in l. 1. C. de bonis maternis 3 p. à n. 56.* Matienco *in l. 3. tit. 3. l. 5. recopil. glos. 2.* & Ioannes Gutierrez *de iuramento confirma. 1. p. capite 50. à numero 11.* Ideo vicarii, seu officiales, beneficia conferre non possunt, nisi collatio beneficiorum ipsis specialiter sit commissa, vt *in d. c. fin.* vbi assignatur ista ratio, & quod in generali concessione, nequaquam illa veniunt, quæ non esset quis in specie verisimiliter concessurus, *d. regula in generale cum suis concordant.* Ea-

82 demque ratione, † non potest vicarius, sine speciali mandato præsentare ad beneficium, pertinens ad præsentationem Episcopi, Lamber. *d. art. 5. num. 2.* & Sbrotius qui alios refert *d. l. 2. q. 116.*

83 Imo data potestate conferendi, † non posset præsentare, quia aliud est conferre, aliud præsentare *c. cum in illis, de præb. in 6.* nisi esset adiecta clausula generalis, vt cum Paulo *cons. 57. p. 1.* & Imola *in c. fin. de concess. præb. in princ.* tradit Ruchus *verb. honorificum num. 25.* Bertachi. *in reper. verb. præsentatio fieri non potest*, licet contra teneat Lamber. *1. p. 2. l. q. 4. articulo quarto* pro quo facit, quod supradictum est *1 p. ca. 6 n. 31.* cui responderi potest, quod iuxta subiectam materiam & modum communẽ loquendi, dare mandatum ad conferendum, non est ad præsentandum. Cum 84 autem, vt dictum est † ea quæ sunt iustitiæ, & necessitatis, expediat vicarius, poterit confirmare electos, & instituere præsentatos, quæ sunt necessitatis, & iustitiæ, *c. ex frequentibus de institutio.* gl. *in d. c. fi. de offic. vicarij in 6 verb. non possunt*, Roma *singul. 601.* Selua, Lamber. Corras. & Duarenus *supra*, & Pauin. *de offic. & potestat. c. sede vacante 5. q. 2. p. n. 2.* Cosmas *in prag. tit. de collatio. § item voluit verb. vicario.* Probus ad Monach. *in d. c. fi. n. 4* Couarr. *l. 3. var. c. 20. n. 7.* doctor Paz *in praxi 2. to. 3. præludio n. 7.* Quintanaduennas *l. 1. Ecclesiasticon c. 5 nu. 7.* late Sbrotius plures referens *l. 2. q. 70 & 111* Zerola *d. verb. vicarius § 14.* & Zechus *de Benef. & pensio. cap. 2. vers. vicarius etiam*, & Rota in Ostun. Capellaniæ de anno 1600. infra relata *8. parte c. 4. n. 50.* Nec contrarium † tenet Dinus *in reg. 1. l. 6. n. 20* 85 loquitur enim de institutione, id est collatione libera, vt constat ex numero seq. vbi idem dicit de ca. sede vacante, quod tamen constat posse instituere præsentatum, vt *in capite primo de institutione in sexto* per eum allegato, & ita tenet ibi additio litera H.

Quamuis † Rebuffus in d. forma † vicariatus ex *n.* 86 *126 & regu. 13. Cancel. verb. aut vicarios perpetuos contra teneat.* Et quamuis Zechus *de Repub. Ecclesiastica d. ca. 23. de vicario Episcopi § 2. nu 4. vers. 13. dicat*, non posse confirmare electos, sine speciali mandato, qui tamen cum *ibi n. 3. vers. 12. & d. n. 4 sub. vers. 14.* teneat nõ posse sine speciali mandato, instituere præsentatum, non loquitur consequenter.

Erit a inter † alia quæsita, pro parte Episcopi Abu 87 len. de anno 1593. censuit S. Congregatio Concilii, vt in seq. declaratione ad primum, quam habeo autenticam, nempe subscriptam manu illustrissimi Cardinalis Matthæi, & eius sigillo munitam. *Illustrissimi & Reuerendissimi domini pro parte Reuerendissimi Episcopi Abulen. supplicatur declarari sequentia, circa quæ dubitare contingit. Primum dubium, An vicarius Episcopi, seu capituli sede vacante, possit instituere præsentatos, absque speciali mandato, prout videtur certum, ex* capite ex frequentibus de institut. *& ibi glossa & Dd. &* in ca. fi. de offic. vicarii in *6. Rochus* de iure patron. verb. competens quæstione 31. Mill. vers. vicarius Episcopi *Couarruuias* libro tertio variar. capite vigesimo numero septimo *Moder.* de vicario Episcopi libro secundo quæstione tertia *qui plures refert. Nec obstat decretum Concilij* sessione vigesimaquarta de reformatione capite decimotertio *ibi*, nisi Episcopi loci, *quia ista verba nõ excludunt vicarium, nec ad id sunt posita, sed inferiori et Episcopo, vt recte aduertit d. Modernus* numero decimo quinto *& constat ex* capite proxime præcedenti eiusdem sessionis in fine secundo dub. *An sæcularis semel approbatus ab ordinario, ad confessiones audien. vel præiudican. sit semper approbatus & an approbationes, & licentias datas, possint ordinarij pro libito reuocare. Ter-*

tium dub. An saecularis, siue regularis, approbatus audien. Confessiones certi generis personarum, vel in certa Ecclesia, possit confessiones audire aliarum personarum, & extra illam Ecclesiam, virtute Bullarum. Quartum dub. An obtinens parochiale beneficium in vna Diœcesi possit in alia, absq; ordinarij loci approbatione eligi in confessarium, ab habentibus priuilegium vigore iubilei eligendi confessarium idoneum, vel ab habentibus licentiam à suo parocho quod ita videtur, quia u generaliter, & absolute, est approbatus à Concilio. & cum aliis docet Candelabrum aureum 1. parte de confessione numero 28. *licet alias approbatus in vna Diœcesi non censeatur approbatus in alia, vt S. Congregatio declarauit. Quintum dub. An matrimonium contractum coram parocho excommunicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore, vel alio sacerdote, de eius licentia valeat. Sextum dub. In Episcopatu Abulen. est consuetudo tenendi Beneficium curatum, vel simplex, simul cum Capellania in eadem Ecclesia, dubitatur. An stante Concilio id fieri possit. Septimum dubium, praesupposito quod examinatores debeant denuntiare, quot idonei reperti fuerint ad parochialem, Episcopus autem seu vicarius, debet eligere digniorem dub. an examinatores debeant denuntiare idoneos cum expressione, quis sit magis idoneus, absq; eo quod ipsi eligant, alias enim quomodo Episcopus intelliget, quis ex illis sit magis idoneus, praesertim literatura. Octauum dubium. An priuilegium regularium, quod non teneatur seruare interdicta in aliquibus diebus tantum, veluti in festis suorum ordinum, sint contraria Concilia & sublata. Nonum dub. An ad derogationem sacri Concilij Trid. sufficiat, Papam contra illud rescribere absq; illius speciali, vel generali derogatione, vt Pius Quintus declarasse dicitur Ad primum Congregatio Concilij censuit, quod si non habeat vicarius mandatum limitatum sed generale, vtiq; instituere praesentatos potest. Ad secundum censetur approbatus, donec fuerit reuocatus, & reuocari potest cum eam, quam fecit eff. notam Episcopo. Ad tertium non potest. Ad quartum minime potest. Ad quintum valet. Ad sextum consuetudo est sublata. Ad septimum examinatores debent renuntiare quotcumque idonei iudicati fuerint, Episcopus autem debet magis idoneum eligere. Ad octauum priuilegia si ante Concilium concessa fuerint, vtiq; reuocata existunt Ad nonum si supplicatio manu Papae signata fuerit non requiritur nec specialis, nec generalis derogatio. Hier. Cardi. Matthaeus.*

88 Et id procedit etiam, si esset locus †gratificationi inter plures praesentatos, aeque idoneos, nam adhuc potest vicarius constituere, ad dicta *c. praecedenti n.* 73 & ita videtur sentire Rota in vna Calagurritana Beneficii de Haro. 17. Octo. 1580. coram sanctissime Clemente VIII. *vt in decis. seq.* quae sic erit accipienda, *domini cum praesupposito quod mandatum sit in forma probandi, tenuerunt vicarium potuisse gratificare. & gratificasse, pro indubitato enim habuerunt, quod habet facultas gratificandi, posit ab Episcopo pro vicario commit ti, quia nullibi reperitur quod sit electa industria personae, quia ad hunc effectum oportet, quod adsint verba impertantia personalitatem, ad not.* in capite fin. §. is autem *vbi Dd.* de officio delegato *Dd.* in l. primo *vbi Ias.* numero vigesimonono *& ibi etiam Purpur.* numero 500. ff. de officio eius, *cuiusmodi non sunt verba, quibus iura vtuntur in hac materia* in capite enim cum autem de iure patr. *solum dicitur*, iudicio Episcopi credimus relinquendum, *quae verba arbitrium boni viri important Felinus* in capite primo sub numero quinquagesimoprimo de constitutione *non autem personalitatem*, in capite qui eodem titulo *dicitur*, ordinet antistes Ecclesiam, sicut melius eam secundum Deum viderit ordinandam, *quae verba* nullam, *& ipsa personalitatem significant, nec facit quod dicat* prout secundum Deum est ordinanda. *sicut etiam collationes omnes, secundum Deum*, *facienda sunt personis idoneis, & hinc est quod Decius* cōsilio 130. in principio *praesupponit pro absoluto, quod Vicarius potuerit gratificare, quod autem Episcopus etiam hanc facultatem concesserit, liquet ex lectura mandati, in quo datur facultas dispensandi, conferendi, & subjicitur clausula generalis*, vt possit omnia alia, *quae includit si non maiora saltem similia* capite qui ad agendum de procurator. in 6. clemen. vndecima potest. eodem titulo *idq; tanto magis, quia ratio cur in generali deputatione vicarij non venit facultas conferendi est, quia mera est gratia, & donatio quae non venit in generali mandato* capite fin. de officio vicarii in sexto *gratificatio autem non est mera gratia, ex quo vnus ex praesentatis tenetur ordinarius gratificari, Rebuff.* ad concord. de collatione § statuimus. 1. verb. gratificare, per l. vnum ex familia §. 1. ff. de delegatis 2. *& consequenter tanto facilius sub huiusmodi mandato comprehenditur, quod autem gratificauerit apparet, quia pro tuli sententiam, ad fauorem Didaci, quae cum non possit esse iusta ex alio capite, quam ex isto, debet ex hoc censeri lata, cum ea ex actis interpretationem, & declarationem recipiat* l. ait praetor. § si iudex, *& ibi Bart.* numero primo de re iudic. *semper enim sententia praesumitur lata ex ea causa quae reuera apparet in actis*. l. si quis ad exhibendum de except. rei iudic. l. haec enim in prin. de suspect. tutoribus *Alex. cons. 66. n. 2. l. 5. Nec obstant verba sententia quae licet vicarium in ea dicat, debemus pronuntiare refert tamen si ad acta, ex quo dicit, quod ex actis apparet liquet ergo ipsum factum pronuntiasse ex causa, de qua in actis constat, & consequenter ex capite gratificationis, & vsusfruct. verbo illo*, debemus, *quia tenebatur vnum ex huiusmodi praesentatis eligere, non obstat, quod in collatione dicat secundum numerum, quia numerus etiam hoc casu seruit, cum requirat quod praesentandi sint filij patrimoniales, & sint timidi Beneficiati, vt ad integrum ascendant, & hac omnia dixerunt, tanto magis admittenda esse ad effectum sustinendi actum*. l. 3. de milit. testamen. l. quoties, de rebus dubiis, *nunquam enim sit relatio ad id per quod actus non sustinetur*, *Bart. post glossam* in l. eum vulgari de dote praelegata *Decius* in capite feciͣ do requiris sub numero tertio *vers. 5.* non debet fieri de appell.

Dicit autem in d. declaratione† Abulen. si non habeat vicarius mandatum limitatum, sed generale, 89
quia cum vicarius accipiat potestatem ex commissione Episcopi, *capite fin. de officio vicarii in 6.* Decius *cons. 66. n. 4.* Sbrotius *lib. 2. q. 112, numero 5.* & diximus *supra numero vigesimo quarto* potest Episcopus aliqua sibi reseruare, quae alias venirent in generali mandato, & illi interdicere, ne de aliquo negotio se intromittat Capella Tolos. *decisione 481.* & ibi Aufrer. Sbrotius *dicta quaestione 112. numero sexto & quaestione 131. numero tertio* Rota *decis. 297. parte secunda diuersor. numero 2. & 3.* vbi dicit, quod in mera facultate

tare

tate,&voluntate Episcopi consistit tribuere vicario
facultates amplas, vel coarctatas, nam quilibet com
mittens iurisdictionem suam alteri, potest eam limi
tare, vt sibi libet, &c

90 Sed contra prædictam resolutionem, † & d. de-
clarati one S. Congregationis facit difficultatem. 1.
quod alias literis Cardinalis S. Sixti datis. 4. Feb. 1581
in vna Placentina fuit scriptum. *Congregationem Con
cilij declarasse, quod mortuo Episcopo, vicarium generalis se
de vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, non
potuerit instituere, contra ea quæ scripsit Paninus* in suo
tract. vt habetur in declarationibus super *d. ca. 13. ses.
14. de reform. declarat.* 14.

91 Secundo, quod alias in simili † de excommunica-
tionibus, ad finem reuelationis aut pro rebus sub-
tractis, quas Concilium *ses. 25. de reform. c. 3.* statuit, à
nemine prorsus, præterquam ab Episcopo decer-
nendas. S. Congregatio censuisse videtur, ita demũ
à Vicario generali Episcopi, posse decerni, si ad id
habear speciale mandatum, vt apparet ex seq. decla
rat. super d. c. 3. Prima, *vicarius generalis, & ad id facul-
tatem habens ab Episcopo. potest sine præuia cognitione fa
cta ab ipsomet Episcopo, excommunicationes ad finem re-
uelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse
vicarius causæ cognitionem adhibeat. Sed alij dubitabant
ex illis verbis, à nemine prorsus præterquam ab Episcopo,
quia taxatiue alios excludit. Congregatio iterum sub die
25. Feb 1583. Primam firmauit resolutionem.* Secunda, i-
bi, *præterquam ab Episcopo, vel vicario ex speciali manda-
to non alias*, vt habetur, *in d. declarat.* super *d. ca. 3.* ergo
similiter in proposito cum Concilium *d. ca. 13. ses. 14.*
statuat, quod non liceat patrono aliquem ad benefi
cia, nisi Episcopo loci præsentare, &c. non poterit
fieri præsentatio Vicario generali, nec valebit
institutio, nisi ad id habeat speciale manda-
tum.

92 Respondemus tamen primæ † difficultati, quod e-
sto dicta declaratio sit certa, standum est declaratio-
ni Abulen. cum sit posterior, nec de eius certitudi-
ne possit dubitari, quia vt dixi, eam habeo authen-
ticam, maxime cum sit iure confirmior. Item de cer
titudine illius dubitari potest, ex d. declaratione A-
bulen. & ex dictis *capite præcedenti nu. vigesimo quinto
& vigesimo octauo.*

Secundæ difficultati † poterat responderi, quod
93 in terminis *d. c. 3. ses. 25.* quamuis non excludatur vi-
carius, requirit tamen speciale mandatũ ꝓpter ver
ba maxime fortia, enixa & geminata quib. Concil.
ibi, reseruat Episcopis facultatem decernendi di-
ctas excommunicationes, ibi, *à nemine prorsus præter
quam ab Episcopo, &c.* & ibi, *sed totum hoc in eius arbitrio
& conscientia, sit positum*, & in terminis *d. c. 13.* non sũt
verba ista fortia & enixa.

Sed verius existimo, Vicarium generalem posse
94 decernere dictas excommunicationes, † sine specia
li mandato, vt tenent Sylua nuptialis *li. 3. nu. 28.* Pro-
bus ad Monach. *in c. 2. de constitutionibus in 6. n. 32.* Ber
nar. Diaz *reg 243.* & sic etiam stante Concilio Enri-
quez *in sum. l 13. c. 17. §. 4.* Man. Rodriguez *in summ. 1.
tom c. 79. n 1* Sbrotius *l. 2. q. 171* Zerola *d. verb. vicarius.
§. 17.* Frechilla *de excomm. arc. 2. 2. p. n 5.* Suarez 5. *tomo
disputat. 20. sect. 1. n. 2.* Thom. Sanchez *d. l. 3. disputat. 29
q. 2 n. 16.* Mar. Anton. Genuen. *ca. 1. nu. 1.* dicens, fuisse
declaratum à S. Congregatione, ac seruari in curia
Archiepiscopali Neapolitana, & etiam Ioan. Guti-
errez *Cano. q. l. 1. c. 11. n. 8.* quamuis dicat, quod ex dicta
prima declaratione requiritur, vt habeat vicarius
ad hoc speciale ab Episcopo mandatum, nisi verba
illa, *& ad id facultatem habens, &c.* referantur ad facul
tatem Vicariatus generalem.

Nam reuera illa verba Concilii † non excludunt 95
Vicarium, sed sub nomine *Episcopi* comprehendi-
tur, ex adductis supra *n. 52.* & sunt posita ad excludẽ-
dos inferiores Episcopis, etiam habentes Episcopa
lem iurisdictionem, & exemptos, ac etiam nullius
Diœcesis, quicquid dicat Suarez *supra*, vt censuit
Congregatio, dicens recurrendum esse ad sedem A
postolicam, pro d. excommunicationibus ad loca
exempta, & nullius Diœcesis, in quibus Episcopi
non habent iurisdictionem, Mar. Ant. Genuen. *d. ca
1. n. 2.*

Quamuis Bannez *2. 2. q. 66. ar. 6.* † *vers. dubium est*, 96
velit per illa verba excludi vicarium, ita tamẽ quod
si ex commissione Episcopi, dentur tales excommu
nicationes à suo vicario, factum tenet, quia Conci-
lium non dixit, quod si secus factum fuerit totum
sit irritum, & inane, peccabit tamen Episcopus con
tra mandatum Concilii, si sine causa vrgente com-
mittat huiusmodi excommunicationes suo vicario,
in quo Bañes non bene loquitur, nam vt diximus
non excluditur vicarius per illa verba, & si exclude-
retur vt ipse putat, factum non teneret, & nunquã
posset Episcopus illi committere huiusmodi excõ-
municationes, &c.

Et ita censuit S. Congregatio Concilii, † vt in se- 97
quentibus declarationibus super *d. c. 3.* Prima Elbo-
ren. *Vicarius Episcopi potest concedere literas monitoria-
les, de quibus in præsenti decreto.* Secunda. *Vicarius gene-
ralis Episcopi, potest has excommunicationes decernere, ad
hibita causæ cognitione, nec indiget speciali mandato Epi-
scopi.* Tertia, *stante hac declaratione quærebatur, an ea-
dem potestas competat vicario capituli sede vacante, Con-
gregatio censuit affirmatiue, quia ad Capitulum tran-
seunt ea quæ sunt iurisdictionis necessaria, vt est excommu-
nicatio die 14. August. 1586.*

Nec obstant declarationes † in contrarium addu- 98
ctæ *n. 91.* Quia ad primum respõdetur, quod illa ver
ba, *& ad id facultatem habens* Omissa dicta responsio-
ne Ioan. Gutier. ponuntur ad excludendum Vica-
rium generalẽ, habẽtẽ in hoc facultatem limitatam,
seu ablatam ab Episcopo, qui non potest has excom
municationes decernere, vt per Ioan. Gutierrez, *ibi
n. 10.* & Enriquez *supra in glossa litera*, C. Ad secundã
respondetur, † illam non videri certam, & magis stã 99
dum esse adductis *n. 97.* Quæ videntur magis certæ
& iuri conformes, & testatur Mar. Ant. Genuen. *su-
pra d. c. 1. n 1.*

Sed an sicut Vicarius Episcopi, sine speciali man-
dato † potest instituere, ita etiam possit iudex causa 100
delegatus. Dicendum est non posse, sed solum pro-
nuntiare esse instituendum, vt fuit resolutum in v-
na Iuuenacen. Beneficii. 15. Decemb. 1593. coram D
Mantica, & fuit dictum in ead. coram eod. 28. Maii

 eiusd.

eiusdem anni,& in Ostunen. Capellaniæ de anno 1600.infra relata.8.p.c.4.n. Facit c.super eo de officio de leg.Lambertus de iure patron.3. parte 2 libro q. prima art.9.

101 Nec obstat clementina† auditor de rescrip. quæ procedit & habet locum, etiam in gratia commissa ordinario,in forma dignum, vt fuit resolutum in causa Legionen.Canonicatus.28.Octob.1574. coram Sanctissimo Clemente VIII.Cæsar de Grassis decis. 125.n.9.& Calegurritana Prioratus se.Maii.1581.coram D.Cantucio quæ est 2 p diuersorum decis. 287. & in Abuien.Beneficii.4.Iulii.1597.coram D.Lita infra adducta p.seq.c.2 n.55.Nam d.clem. solum proce-
102 dit,in auditoribus Romanæ Curiæ glossa 2. ibi. †& Cardin.2.oppositione, & fuit dictum in dictis causis Iuuenacē & Ostunen.& tradit posthæc Goncal.gl.23 à n.14.vbi ait d.clementinam non procedere in auditore cameræ.

103 Sed nihilominus contrarium seruatur† in praxi, nam semper videmus delegatos à Nuntio, in causis Capellaniarum,& beneficiorum iuris patronatus, in gradu appellationis,facere institutionem,& collationem.Quæ praxis videtur posse saluari,& sustineri,ex clausulis commissionum cum inciden. dependen.emergen.annexis,& connexis,&c.

104 Poterit etiam Vicarius conferre † beneficia ex causa permutationis resignata, si potestatem recipiendi resignationes,ex causa permutationis,ab Episcopo habeat,vt tenent Domin.in d.ca.fin.de offi.10 vicarij in 6.n.10.Corrasius d.2.p.c.8.n.2 & Zechus d.c.2.de benef.& pensio vers.vicarius etiam, quia tunc collatio non est voluntatis,sed necessitatis,ca vnico de rerum permutatione in 6.& clem.vnica eod.tit.&quia verisimile est,quod Episcopus dando potestatem recipiendi resignationes,ex causa permutatis, voluit dare potestatem faciendi collationem,quæ necessario illis debet fieri, maxime quia in permutatione eodem contextu solet admitti vtriusque renuntiatio,& pariter fieri, vtriusque collatio referunt Cosmas in d.§.item voluit.de collatio.verb.vicario,& Seiua
105 2.p.q.14.n.4.† qui tamen ibidem tenent, non posse vicarium generalem,sine speciali mandato,conferre beneficia nominatis,quamuis talis collatio non sit libera,sed necessaria,quod etiam tenet Rebuffus de nominatio. q.17.n.26.alias 7.& sic videntur tenere contra istam doctrinam saltem quod attinet ad primam rationem, quod ista collatio competat vi-
106 cario tamquam necessaria,† ad quam rationem nō procedit consequenter Corrasius qui 4.p.c.4.nu.13. tenet non posse vicarium,sine speciali mandato,cō ferre beneficia nominatis.

107 Et contrarium in proposito† tenet Rota decis.1.de renuntiatione,alias 43.in antiquis Calderinus cons.3.de renuntia.Roman.cons.330.n.5.vbi Horatius Mandosius litera L.Felinus in c.auditis nu.13. de præscrip.Staphileus de literis gratia tit.de variis modis vacationis. §. resignationis modus ex n.23.Rebu.in praxi in forma vicariatus n.105.106.& 107.& in reg.13.Cancel.verb.aut vicarios perpetuos,& Sbrotius libro secundo qu.71.numero 9. 13.& 14.

Sed mihi placet sententia Domin.† & sequacium
108 videlicet quod Vicarius generalis,cui Episcopus dedit facultatem recipiendi resignationes, ex causa permutationis, potest conferre beneficia sic resignata,permutantibus,maxime ex prima ratione,nēpe,quia ista collatio non est voluntatis, & libera, in qua loquitur in d.c.fi.de offic.vicarij in 6.sed necessaria vt recte tradit Domin.in d.c.fin.nu.101. & sequuntur Bellam.decis.94.& Cuchus d.tit.8.nu.83. Quæ ratio magnam vim facit Staphileo supra, quamuis dicat, quod propter authoritatem dominorum transeat
d.decisio. Et consequenter† verius videtur Vicari- 109
um ex generali mandato, posse conferre beneficia nominatis,& facere aliam quamlibet collationem necessariam,vt videtur tenere Probus ad Monach. in d.c.fi.n.5.vers.pro præmiss.& faciunt tradita c.præced. à n.55.de capitulo sede vacante, non tamen poterit etiam hodie stante Concilio Tridē. conferre parochiales Ecclesias,quia earum collatio non est absolute necessaria,ex ibi dictis à n.79.Poterit tamen cōferre beneficia patrimonialia etiam cum conferantur absque aliqua præsentatione,vel electione alterius ex ibi dictis,licet contra teneat Gonçalez glo 9. §.1.n.78.

Si vero solum haberet † facultatem admittendi 110
resignationes,non addito etiam ex causa permutationis,non posset vicarius admittere resignationē ex causa permutatis, quia aliud est admittere resignationes,aliud dare authoritatem permutare volentibus,vt fit in admissione resignationis ex causa permutatis, & ita videtur tenere Rebuffus in d. forma vicariat n.104.ex c.quæsitum de rerum permutatione Zerola d.verb.vicarius.§.10.qui tamen variat.2.p.verb. capitulum.§.7.Quamuis Petrus de Perusio de permut.
benef.† 2.p.q.6.n. 23.alias. 40.contrariū videatur vel- 111
le,ait enim,quod si tale esset Beneficium,quod posset renuntiari in manibus inferioris ab Episcopo, quia talis inferior haberet potestatem instituendi, tunc in talibus Beneficiis permutandis, vicarius Episcopi authoritatem interponere posset,qui haberet eandem ordinariam potestatem, quam & Episcopus.

At Vicarius speciale mandatum† habens, sine 112
dubio confert beneficia etiam liberæ collationis, vt in d.c.fi.de offic.Vicarij in 6.de quo vltra Dd.ibi,vidē di sunt Pauinus 10.q.2.p n.31.Rebuf.in d.forma Vicariatus,ex n.49.Cuchus d.l.2.tit.8.à nu.74.cum multis seq. Sbrotius li 2.ex q.71.vsque ad 110 Zechus de repub.Eccles.d.c.23.de vicario Episcop.§.2.n.4 vers.14.& vide d.p. seq.c.2 n.24.& 25.

Quod autem dicitur,speciale† debere esse man-
datum conferendi,† intellige vt non tamen ad cer- 113
ta Beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis sit.Hoc enim non valeret,sed solum specialiter exprimi debet,quod facultas ei datur conferēdi beneficia.Debet tamen esse generalis,Rota decis. 5.de offic.vicarij in nouis,& ibi additio gl.in ca.præsenti.§. prohibemus verb.cuiuscumque de offic.lega.in 6.&ibi Dd. Pauin.d.n.31.Rebu.sup n.12.& 58.& tit.de vicariis Episcoporum à n.19. & d.reg.13 verb.aut vicarios perpetuos, Rosini.de benef.c.10.n.5.P.Greg.c.38.nu. 4.Cuchus d. tit.8.n.78.Fran.Marc.q 995.numero 4.Sbrotius libro 1. q.53.

Generalis tamen est si data esset † ad conferen. 114
Bene-

Beneficia certi loci, seu certæ partis Diœcesia dum-
modo ibi sint plura Beneficia secundum Rebuffum
d.tit.de vicariis Episcoporum n.23.& Rufini, supra nu.6.
& 7. aut ad couferendum beneficia in certis mensi-
bus vacautia, Cuchus supra nu.203. aut ad conferen-
dum beneficia simplicia tantum, aut curata tantum
aut beneficia certi valoris, aut vacantia per mortem
vel resignatiouem, Rebuf. in dict. forma vicariatus nu.
12.

115 Et sufficit ad conferen. † habere mandatum ge-
nerale cum libera, Bart. seu Cinus in repetit. l. 1. ff. de
offi. io procuratoris Cæsaris nu. 10. Paulus in l. procurator,
cui generaliter libera in fin. ff. de procurator. Ferretus cons.
116 382. nu. 2. & 3. † qui idem ait in habente mandatum
cum clausula quod possit omnia facere, quæ posset
constituens si personaliter adesset, nam ista verba
mandatum cum libera præseferuut, ex eisque id cō-
cessum videtur, quod sine speciali mandato expedi-
ri non posset, vt diximus supra nu. 74. Vude non vi-
117 detur verum, † quod ait Flaminius Parisius de resigna
tione benef. l. 9 q. 7. n. 34. quod vicarius Episcopi non
poterit conferre, etiam ex amplissima facultate ei
data ab Episcopo faciendi omnia & singula quæ i-
pse Episcopus, &c. etiamsi requirant speciale man-
datum, &c. nam ista verb. importare videntur specia
le mandatum ex dictia.

118 Sed mihi verius videtur non solum † quod ait
Flaminius ibi, sed etiam ad conferendum non suffi-
cere mandatum generale cum libera, ex tex. qui vi-
detur expressus in d.c.fi. de offic. vicarij in 6. vt patet ex
eius verbis, & ratiune, ibi, nec regulariter donare va-
leat is, cui bonorum administratio etiam libera est conces-
sa, &c.

Rursus, Episcopus † uon potest dare facultatem
119 conferendi beneficia, nisi vicario suo, seu Officiali
generali. glossa in d. §. prohibemus, verb. cuiuscumq;, &
ibidem Fraucua, & alii. Idem Francus in d c. fin de offi
cio vicarij, Rota d. deci 5. & ibi add Papam, n.8. Selua 2.
p.q.21. Rebuffus d. tit. de vicariis Episcoporum, ex n.15. &
in forma vicariatus ex n.2. Couarruuias l.3. var. c.20. an-
te n.7. Quintanaduennas l.1. Ecclesiasticon. c.5. nu. 7. &
Sbrotius l.1.q.52.

120 Et debet esse Vicarius generalis, non † solum in
spiritualibus, sed etiam in temporalibus Rota d. dec.
5.n.2. Pauinus d.q.10.n.31. Milli. in reper. verb. vicarius E-
piscopi, Rebuffus d. tit. de vicariis n.18. & in forma vica-
riatus n.15. & 16. & Sbrotius l.2.q.90. Nam Vicarius †
121 generalis is tautum dicitur, qui in spiritualibus, &
temporalibus est creatus, Rebuffus d. nu.18. & 16. &
tit. de deuolut. n.59. Pauinus d.qu.10.nu.6. & videtur de
mente Cuchi supra nu. 60. Et idem tenet Bonifacius
in clemen. & si principalis de rescrip. nu.28. vbi ait quod
Vicarius generalis, circa spiritualia non potest im-
perrari per rescriptum, quod etiam Pauinus dict. nu.
sexto.

122 Sed ego verius existimo, sufficere quod † sit gene
ralis Vicarius in spiritualibus iuxta subiectam ma-
teriam collationis Beueficiorum, quæ est spiritua-
lis, quod videtur tenere Papazon. vbi supra, nam &
vicarius Episcopi in spiritualibus, dicitur generalis,
vt in c. cum nullus vers. Episcopo de tempor. ordinat. in 6. &
in S. Concilio Trideu. † ses. 13. de reform. ca. 1. 2. 3. & 4. 123
& in breuibus summi Pontificis, cum aliqua com-
mittuntur Episcopis, seu eorum vicariis, vicarii ge-
nerales in spiritualibus appellautur, diceudo sic ve-
nerabili fr. Episcopo Abulen. siue dilecto filio eius,
vicario in spiritualibus generali, teste Marchesano
de commissio. p.2. c.6. de commissione appell. n 38. ita Sbro
tius d.l.1.q.25.26.27. & 49. & Thomas Sanchez de ma
trim. d.l.3. disput. 29.n.11. & etiam in Bullis, & literis A
postolicis, aliquando vicarius in spiritualibus, gene
ralis appellatur, & ei literæ diriguntur, vt patet ex
Flaminio Parisio de resignat. l.8.q.7.n.187. vbi ponit te
norem Bullæ in forma dignum, directo Vicario in
spiritualibus generali.

Vnde apparet non esse verum quod aiunt Bonif. 124
† d.n 28. & Pauinus d.n.6 quod maxime conuincitur
ex d.c.2. ses.13. S. Concilii, ibi, seu illius etiam Vicario in
spiritualibus generali. Ex quo apparet vicario in spiri-
tualibus generali, posse causas per rescriptum Apo-
stolicum committi, & consequenter commissa vica
rio, seu officiali simpliciter, poterunt per vicarium
in spiritualib. generalem expediri, licet non vicari-
us in temporalibus.

Et sufficeret esse Vicarium generalem † certi loci, 125
vt posset ei committi facultas conferendi beneficia
illius loci, Rebuf. d. tit. de vicariis n.23. & 24, & Sbro-
tius d.l.1.q.53.n.5. Licet alias non sit vicarius genera-
lis.

Poteritque vicarius habens facultatem conferē-
di beneficia † illa conferre, etiam extra Diœcesim, 126
sicut Episcopus potest, Rota decisione 5. & vltima de
officio vicarij in antiquior. Dominicus in d.c.fi. ad fi. Co-
simas in d. §. item voluit. de collat. verb. vicario, Pauinus
1.q.2.p.nu. 7. Boerius decisione 30. Rebuffus in d forma
vicariatus n.227. & in d reg. canc. 13. verb. aut vicarios per
petuos vers. vltimo sciendum est, & de nominatione qu.
14. num. 46. & 109. alias 27. & 65. Lambertus 2.p.2.l.q.
2. artic. 6.n.3. Cortasius d.c.8. nu.3. Rosin. de benef. c.10
n.16. Couarruuias l.3. var. c.20.n.8. Cuchus d. titu. 8.n.
98 Menochus de arbitr. libro primo quæstione 43. nume
ro 19 Flaminius Parisius de resignat. libro 7.q.24. nume
32. Sbrotius l.2.q.102. & 103. Zerola in praxi Episcopali
1.p. verb. Beneficia §.9. & 2. par eodem verb. §. vlt. & Tho
mas Sanchez d.l.3. disput. 34.n.2. & dicit æquum Ana
stasius Germon. de indultis Card. §. tibi quoad vixeris n.
89. & probatur ex c. statutum de præb. in 6. per argu. ab
speciali & tradit posthæc Goncalez glossa 62. à nume.
secundo.

Quamuis contrarium teneat Bald. in l. 2.n.1. de of- 127
ficio proconsulis Barbatia in c. nouit. de offic. legati Fran-
cus in d.c. fin. n.3. & Francus Marcus decis. 117. in fin p.2
& dubitare videatur Ripa de peste remedio vltimo nume
ro 51. & seq. ex eo quod commissio facta ab inferiore
à principe, seu iurisdictio etiam voluntaria ab eo cō
cessa, nunquam potest exerceri extra territorium
committentis, seu concedentis, vt tenet Bartholus
in libro primo ff. de officio proconsulis numero primo & in
in libro primo Codice de summa Trinitate numero qua
dragesimo ex d. libro secundo versiculo apud legatum de of-
ficio pro consulis & sequenti Pacianus de probatione
libro secundo capite decimooctauo à numero 12. alios re-
ferens.

128 Sed ratio nostræ sententiæ est, †quod iurisdictio
voluntaria cuius est collatio beneficiorum exerce-
ri potest extra territorium *d.l 2.* Dd. *in d.ca. nouit.* Ias.
in l. si ff. de iurisdictio. omnium iudicum n.6. Couar. & alii
sup. & nulla congrua ratio potest assignari, quo mi-
129 nus eius vsus liceat vicario, sicut Episcopo, vt inquit
Couar. *ibi*, nec refert quoad hoc sit ordinarius, †vel
delegatus, vt recte inquit Thom. Sanchez *supra*,
quamuis Rota, Domin. Cosmas, Boerius, Corras.
Sbrotius, & alii *supra*, se fundent in hoc, quod vica-
rius, sicut Episcopus, sit ordinarius, quod non est ab
solute verum in collatione beneficiorum, cum nõ
veniat in generali mandato, vt supradictum est. Nã
iurisdictio voluntaria, etiam delegata, seu concessa
ab inferiore à principe, recte potest extra territoriũ
exerceri, cum militet eadem ratio ac in ordinaria,
nempe quod nulla sit iniuria iudici illius territorii,
cum absque strepitu, & figura iudicii exercea-
tur.

130 Nec obstat *d.l.2. vers. apud legatum*, †quia respon-
detur ibi non dici, quod apud legatum proconsulis
habentem iurisdictionem, nemo possit manumit-
tere extra territorium, sed quod apud legatum pro
consulis nondum ingressi prouinciam, nemo po-
test manumittere, siue in prouincia, siue extra, quia
non habet iurisdictionem, eo videlicet, quod pro-
consul antequam prouinciam ingrediatur, manda-
re iurisdictionem legato suo non potest *l. obseruare.
§. post hac. ff eod. tit. de offic. proconsulis* & ita procedit *l.
apud proconsulem. ff. de manum. sin vindicta*, cuius verba
ibi, *ex quo prouinciam ingressus est*, referuntur ad pro-
consulem, non ad legatum, & ita accipiendus est pri
mus intellectus Accursii *in d.l.2. verb. talem*, & Tho.
Sanchez *sup n.5.*

131 Vnde non solum confessores ordinarii, †vt paro
chi, possunt audire confessiones subditorum extra
parochiam, seu Diœcesim, sed etiam delegati, vt te-
nent plures, quos refert & sequitur Tho. Sanchez
d n.2. summa Corona *4. p.c.6. de Sacram. Pœnitentia n.
52.1. dub.*

132 Quod tamen hodie stante Concilio †Trid. *ses 25.
c.15. de reform.* intellige, dummodo isti delegati, sint
approbati in Diœcesi, in qua audiunt huiusmodi
confessiones, nec sufficit approbatio alterius Episco
pi, etiamsi ille sit alias Episcopus pœnitentis, vel cõ
fessoris, vt recte tenet Io. Gutierrez Cano. q.l.1.c.27
Zerola *in praxi pœnitentiali, c.16 3.q.* & Sorbo *in com-
pendio mendicantium verb. absolutio, in resolutionibus ab-
solutionum pag.62.* & hoc intendit declaratio S. Con-
gregationis data Archiepiscopo Valentino, quam
refert, & vidisse ait Man. Rodriguez *in explicatione
Bullæ Cruciatæ §.9.n.5.* his verbis, *Congregatio Concilij
respondit, approbatum ab alio, quam à Valentino Episco-
po in Diœcesi Valentina, non censeri approbatum ab Ordi-
nario.* De qua fit mentio in declaratione Abulen. su
pra adducta *n. octuagesimoseptimo ad quartum*, quic-
quid post alios dicant †Bartholus Ledesma *in summ.*
133 *Sacram. de Sacramento Pœnitentiæ difficultate vigesima
tertia* & Petrus Ledesma *in summ. de Sacramento Pœni
tentia cap. duodecimo & decimotertio* Enriquez *in sum-
ma libro sexto capite sexto §. septimo & libro septimo ca-
pite duodecimo §. quarto* Graffiis *in decisionibus aureis ca
suum conscientiæ libro primo capite decimotertio, numero
quadragesimo quinto* summa Corona *dict. numero quin
quagesimo secundo dubio secundo* Ludouicus Lopez *in-
structione conscientiæ secundo tomo secunda parte capite o-
ctauo* Vega *in summa parte prima capite sexagesimo se-
cundo casu.41.* & in espejo de Curas *c. vndecimo nume.
280. & 337.* Antonius Gomez *in explicatione Bullæ ad
10. clausulam numero octauo.* & nouissime Suarez *4. to-
mo disputatione vigesima octaua sectione sexta & septima*
& facit *clement. dudum de sepul.* †ex qua religiosi iuxta 134
illam expositi, non possunt audire confessiones ex-
tra Diœcesim, in qua sunt expositi, vt tenent Sylu.
*verbo confessor. 1. qu.14. & confessor 2. quæstione prima &
tertia* Nauarrus *in manu. cap.27. numero 266.* Ludoui-
cus Lopez *d.2. to 2. part. cap.2. de clauibus*, & alii relati
per Thomam Sanchez *supra numero.1* quamuis alii
quos ipse refert & sequitur *num.2.* & Enriquez *d lib.
sexto c. septimo §. primo summ.* Corona *d.1 dub.* & Vega
d. cap.62. casu 17. & d. nu 337. ad finem contrarium te-
neant.

Vnde etiam quamuis interesse † matrimonio, 135
non sit proprie actus iurisdictionis, & ideo matri-
monium contractum coram parocho excommu-
nicato, denuntiato, vel notorio clerici percussore,
vel alio sacerdote de eius licentia valet, vt censuit
S. Congregatio in d. declaratione Abulen. adducta
n.87. ad 5. & tenet Vgolinus *de simonia tab. 1. cap.12. §.3
numero 2* qui ita declaratum audiuisse ait à S. Con-
gregatione anno 1594. Enriquez *libro 11. c.3. num.4 &
5.* & Thom. Sanchez *d l.3. disput.21. & disput.30. nu.10.*
vbi vide. Ex quo obiter conuincitur quod docet
Suarez *5. tom. disput.14. sectione 1. nu.6. & 7.* de licentia
data à parocho excommunicato, ad administran. Sa
cramentum Extremæ vnctionis, & de literis dimis-
soriis, datis ab excommunicato Tamen. cum redu-
catur ad iurisdictionem † voluntariam, non solũ 136
proprius parochus alicuius contrahentium potest
assistere matrimonio, valide & licite, in aliena etiam
prorsus parochia, seu diœcesi, vt recte tradit Thom.
Sanchez *d.l.3. dispu.19.* post alios †quos refert, sed et- 137
iam priuatus sacerdos, cui parochus committit, seu
concedit licentiam vt assistat matrimonio, potest si-
militer assistere extra parochiam committentis,
seu diœcesim, quicquid dicat Nau. *cons 14. de clande-
stina desponsat.* vt recte docet idem Thom. Sanch. *d.
disput.34.* & est declaratio S. Cong. *16.* Febr. 1595. quæ
sic ait. *An validum censeri debeat matrimonium, celebra-
tum in parochia mulieris, coram alio sacerdote, de licentia
parochi viri, præsertim vbi parochiæ sunt diuersæ Diœcesis?
Cong censuit censeri validum.*

Sed est difficultas, An sicut collatio † Beneficio- 138
rum, tam per Episcopum, quam per Vicarium po-
test fieri extra Diœcesim, possit etiam fieri institutio
præsentati, seu confirmatio electi. Et non posse te-
net. †Ioan. Andreas *in capite si. de officio vicarij in sexto* 139
Cardinalis & Abb. *numero 5. in d. capi. nouit. de offic. leg.*
quia hæc exigũt causæ cognit. vt *in c. si. de elect. in 6.* se
quitur Rochus *verb. cõpetẽs q.34.* & pro hac sentẽtia ci
taĩ etiã Arch. *in c. qui in aliquo 51. dist.* & Zerola *sup. ait*,
non posse fieri collationem extra diœcesim in con-
tradictorio iudicio.

Sed Archidiacon. ibi potius videtur tenere † cõ- 140
tra

itarium cum Vincentio quem refert quod etiam tenet Baldus vltimi in Episcopo *in dicto libro 2. de officio proconsulis*, & Boer. *d. dec. 30.* & Sbrotius *d. q. 113.* quia etiam institutio, & confirmatio, est voluntariæ iurisdictionis.

141 At Domin. *in d. cap fin.* † *de officio vicarij in 6. num.* 8. ait se credere quod opiniones possent reduci ad concordiam. quia quædam est confirmatio, seu institutio, quæ fit contradictorio iudicio, vt quia iudicium est agitatum inter partes, & tūc quia confirmatio debet fieri in forma diffinitiuæ sententiæ, vt not. *in gl. verbo inanes in d. cap fin. de elect. in 6.* ideo talis confirmatio, seu institutio, nō poterit fieri extra territorium, & ita procedat prima opinio, nisi esset facta de consensu iudicis territorii, & partium litigantium, &c. Quædam est confirmatio, seu institutio, quæ nō fit in contradictorio iudicio, vt quia nullus comparuit contradicendum, & tunc posset procedere alia opinio, quia talis confirmatio, seu institutio, posset fieri sine causæ cognitione, vt notat Lapus post Io. Andr. *in d. cap. fi. de elect. in 6.* & tenet Innoc. *in c. si celebrat. de clerico excom. in audit.* nec obstat si dicatur in quit Domin. quod requiratur causæ cognitio, saltē summaria, super forma electionis, & persona electi, vt notat Innoc. *in cap. cum dilecti de electione in g. ... 43.* quia licet istud habeat facere pro informatione sua facit absque aliquo strepitu iudiciali, &c. vel quod potest dici, quod illa inquisitio debeat fieri intra territorium, sed confirmationis, seu institutionis actus poterit fieri extra, ex quo non est ibi contradictor ita Domin. quod etiam tenent Paulus de Castro *num. 9.* & Ias. *n. 7. in l. fi. de iurisdictione omnium iudicum*, qui cum Archidiacono *in d. ca. qui in aliquo* dicunt, quod Episcopus extra Diœcesim existens, potest confirmare electiones, si non apparet cōtradictor, quia est tūc voluntariæ iurisdictionis.

142 Sed melius † & distinctius dicendum est, cū Lamber. *d. 2. par lib. 2. quæst. 2. art 6. & 5. par. 2. lib. quæst. 2. artic.* 11. quod si ad institutionem, vel confirmationem proceditur iudicialiter, & cum causæ cognitione siue instanti contradictore siue ex officio, instante coadiutore Curiæ, seu fiscali. Adde vel alias in forma iudicii per assignat. auditorii seu stratorū, vt solet fieri, nō pōt fieri extra territoriū, nec causæ cognitio, seu processus, nec institutio, vel confirmatio, si fit in sententia, nisi de consensu iudicis locis, & partib. nō contradicentibus; quamuis lata sententia intra territorium de instituendo, institutio ipsa posset fieri extra, quia iam est actus extraiudicialis, & voluntariæ iurisdictionis, si vero discussio negotii esset extra iudicialis, & absq; strepitu & forma iudicii, quia fieret sine contradictore, & coadiutore Curiæ, tunc totū potest fieri extra territorium, sine licentia iudicis illius, quia est voluntariæ iurisdictionis, sequitur Th. Sanchez *d. lib. 3. disputat. 8. nu. 6.* & ita procedet quod ait Gouçal. *glos. 62 numer.* 8. posse Episcopum extra propriam Diœcesim instituere, & electiones confirmare, & infirmare contradictore non apparente.

143 Sed non poterit vicarius conferendi † beneficia facultatem habens ipsi Episcopo, etiam si alius esset capax, vllum beneficium conferre, Ripa *responsio 23. li 2.* Rebuf. *in praxi in forma vicariatus nume. 82. & seq. & in reg. Cancel. 15 verb. aut vicarios perpetuos, in prin. & in concord. tit. de collatia. §. præfectique ordinarij verb. cōferre, & denominatio. quæst.* 8. *numero 47.* alias 28. Corras. *d. 2 part. cap. 8. numer. 6* Quintanadueñas *libr. 1. Ecclesiasticon. cap 5. numero 7.* & Sbrotius *lib 2 quæstione 91. & 92.* Cum vna persona, seu huiusmodi corpus censeantur, ideoque de vicario conferente inhabili, ad Episcopum non fiat deuolutio, *cap. 2. de consuetudine in 6 & cap. Romana de appellat. eod. lib.* Rebuf. *de nominatio. quæstio. 14. nu. 170.* alias 63. & Corrasius *ibi.* Quod intelligendum videtur, † quādo vicarius conferret vt ordinarius, quia simul cum iurisdictione generali, & ordinaria potestate, data est ei potestas cōferendi, iuxta supra dicta *à num. 40.* secus si vt delegatus *cap. si promissarius de elect in 6* & inter dantem, & recipientem, debeat esse distin. *capit fin. de institutia. & capit. per nostras, de iure patonat.* & ibi glossa & Doct. 144

Aiūt tamen, quod substitutus † à vicario habente potestatem substituendi potest vicario substituenti conferre, quia substitutus censetur ab ipso Episcopo constitutus, & iure Episcopi confert, non vicarii substituentis, ad *l. item eorum. § si decuriones. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine, & capite 1. §. 1. de procurator. in 6.* & Rotam *decisio. 8 & 33. de procuratore in nouis.* Vanttum *de nullitate ex inhabilitate seu defectu mandati numero 105.* ita Rebuf. *in d. forma vicariatus numer. 77. & 80. & in d. §. præfati quam ordinarii verbo conferre, & dict. quæst. 8. denominat. num. 47.* alias 28. Corras. *dict. c. 8. numero septimo* Duarenus *lib. tertio capit. septimo* & Sbrotius *lib. 2. quæst. 92.* contra Pauinum *5. quæst. 2 pa. numero 9.* qui ait quod substitutus non potest substituenti conferre, nec illum instituere. vel eligere. Et facit quod tradit Lamber. *1. p. 2. lib. quæst. 8. artic. 10.* quod † procurator substitutus potest præferatre procuratorem substituentem, licet non ipsum patronum. 145 146

Vnde etiam substitutus à Vicario, † habente facultatem recipiendi resignationes, & beneficia conferendi, cum ead. potestate, potest conferre beneficia substituentis resignantis, Rebuf. *in d. forma vicariatus n 80. & cons 86.* 147

Sed facit difficultatem, quod vicarius † Episcopi non potest facere, seu substituere alium vicarium, *capite clericos de officio vicarii* glossa *in capite primo eodem titul. in sexto versic. ipsius.* & ibi Doct. Felin. *in capite nono perpetuus numero tertia de fide instrumen.* Maran. *in speculo aduocatorum quarta par. distinct. 5 numero 22.* Vantius *de nullita. ex defectu iurisdictionis delegata numero 25.* Auiles *in capitulis pretorum cap. quarto verbo iustitia numero septimo* Menchacha *controuers. illustrium c. trigesimoprimo numero 21.* Cuchus *dict. li. 2. tit. 8. numero 40.* Aceuedo *in l. 1. tit. 9. lib tertio recapil. numero 8. & 10.* Sbrotius qui plures refert *libr. 2. quæstio. 66 numero primo* Zerola *dict. verbo vicarius dubio tertio* Rosella *numero vndecimo* Syluest. *5. quæstio.* & Arm. *numero 7. verb. vicarius*, & Zechus *de Republica Ecclesiastic. cap. 23. de vicario Episcopi. §. secundo numero 4. vers. 8.* qui tamē male ait non posse vicarium † constituere delegatum ad vniuersitatem causarum cum Sbrotio *lib. 2. quæst. 55. nu. 6.* qui id non tenet, vt apparet *ibi num.* 148 149

n.27.q 66.n.16. vbi absolute ait, creare posse vicarios
foraneos.
150 Quod procedit, siue fuerit constitutus † ab Epi-
scopo, cum facultate, & clausula substituendi, siue
non, nisi ad modicum tempus ex causa, puta absen-
tiæ, vel infirmitatis, *decis. 4. de officio vicarij in nouis, &*
ibi additio, Papaz Mill. *in reper. verb. vicarius Episcopi.* Pa-
uinus *10. quæst. 2. parte numero 19.* Puteus *decis. 168. lib.*
1. Sbrotius *d. quæst. 66. num. 11. & 17.* dicens esse com-
munem teste Parisio *consil. 80. num. 15 volum. 4* & Ze-
chus *d. versic. 8.* & tenuit Rota in vna Oriolen. Bene-
151 ficiorum coram D. Seraphino. 21. Maii. 1593. & † præ-
cipue 9. Iunii eiusd. anni vt in sequenti decisione.
Causa iterum proposita domini steterunt in decisis, nam
licet vicarius, ab Episcopo constitutus cum facultate sub-
stituendi, possit substituere, & substitutus possit conferre,
prout poterat substituens, ex decisione 4. de officio vi-
carii in nouis *Rebuf.* in forma vicariatus num. *76 Put*
decisio. 487. lib. 2. cum aliis allegatis, *hoc tamen intel-*
ligitur, dummodo substitutio fiat ad modicum tempus, &
ex iusta causa, & de consensu Episcopi, vt notant Doct. in
cap. 1 de officio vicarii in 6. *Paris.* cons. 80. num. 15. li.
4. *Puteus* decisio. 168. lib. 1. *Hac autem substitutio fuit*
facta absque aliqua limitatione imo in perpetuum, cum i-
pse vicarius esset discessurus, propter sibi incumbens omis re
sidentia, & sine causa, cum adessent alij vicarij ab Episco-
po constituti. & contra voluntatem Episcopi, qui iam alios
constituerat cum facultate conferendi, ideoque de eo tem-
pore dictus vicarius iam fuerat reuocatus per constitutio-
nem aliorum, Francus & Gemin. in cap. licet de officio
vicarii in *6. qua opinio caret difficultate, vbi concurrit in-*
tentio Episcopi reuocandi primo constitutum, vt per Rebuf.
in forma vicariatus num. *207. hac autem voluntas ex*
eo colligitur, quod in alia constitutione praseruat tantum
constitutionem Ludouici Mascarelli, vnde apparet eum vo-
luisse omnes alios reuocare, ex vulgari regul. cum præter
ff. de iudic. *& de ista reuocatione habuit notitiam tempo-*
re substitutionis per ipsum facta, cum in ea fiat mentio con
stitutionis alterius Vicarij. Neque obstat, quod in secunda
constitutione vicarij non detur facultas conferendi ad de-
cisio. 18. de procurator. in nouis, *quia non ideo minus*
dicitur reuocatus primus, licet secundo data sit minor facul
tas, cum non versemur in constitutione ad actus diuersos,
prout procedit decisio. qua vult, quod per constitutionē pro-
curatoris secundi ad negotia, non censeatur reuocatus pri-
mus ad lites constitutus simul, & ad negotia, sed simul in
constitutione ad actum vniuersalem, qua censetur per a-
liam, etiam minus plenam, reuocata. Sed dubium omne
tollit cōstitutio aliorum vicariorum cum facultate confe-
rendi, & ita conclusum esse standum in resolutis.
152 Et ad modicum tempus, † ex causa potest substi-
tuere, etiamsi non habeat facultatem, & clausulam
constituendi, Pauin. *d. quæstione 10. numero 21.* Fel. Ma
ran. Menchaca, Cuchus, Aceued. *numero 8.* & Arm.
vbi supra, & Puteus *d. decisio. 168.* & Marc. Anton. Ge-
nuen. *capit. 84. numero 13.* Quamuis hanc potestatem
substituendi, seu consensum Episcopi ad substituen
dum ad tempus ex causa, requirat, post Hostien. Ro
ta *dict. decisione quarta* & Domin. *numero. 1.* & Fran-
cus *quarto in dict. cap. 1.* & Zerola *supra dub. 4.* vel con-
suetudinem id faciēdi, quasi tūc toleretur per quan-
dam voluntatem Episcopi, Rosella *supra* cum Cardi-
nal.
Iuxta quod est accipienda † *decis.* Chisanen. *439. in* 153
manuscrip. quæ ait, *quod si vicario Episcopi committatur*
aliquid per vos, non potest ipse subdelegare specialiter, secus
si ponat alium in locum suum, in omnibus præsupposito,
quod habeat facultatem ab Episcopo substituendi, quia iste
substitutus, dicitur ab Episcopo substitutus, & potuit expe-
dire commissa per vos sub nomine dignitatis Felinus capite
nono perpenuus de fide instrument. *Rota* in nouis.
414. Et *decisione* Putei *487 lib. 2.* & Rotæ *31. & trige-*
gesimo tertio libro primo & 151. & 159. libr. secundo & 122.
libro tertio par. 3. diuersorum vbi etiam habetur, quod
substitutus à vicario Episcopi, etiā habente faculta-
tem substituendi, potest exequi commissa vicario;
&c. & tradunt Papazon *in addit. ad decisionē primā nu-*
mero tertio & ad decisionē quartā in fin. de officio vicarij in
nouis, & ad decis. 33. nu. 2. de procurator. in nouis, & Sbro-
tius *li. 2. quæst. 67.* intelliguntur enim istæ decisiones
de substitutione ex causa absentiæ vicarii, & sic ad
modicum tempus, vt patet ex *d. decis. 31. 33. 151. & 159.*
& 122.
Et ita tenendum est, quāuis † Pauin. *d. quæstio. 10. n.* 154
20. & 21. & Rebuf. *supra, & in d. forma vicariatus num.*
73. & 76. & in d. regul. 13. verbo aut vicarios perpetuos ver-
sic. item vicarius, & d. cons. 86 Aceued. *d. numer. 8 & 10.*
Syluest. & Arm. *supra*, absolute teneant vicariū pos-
se alium constituere, quando ei data est potestas sub
stituendi, quod etiam videtur tenere Camillus Plau
tius. *in l. 1. ff. de officio eius lib. 2. vers. iure magistratus un.*
115.
Quod poterit tantum procedere, † quando fuis- 155
sent inserta verba illa, videlicet: *damus potestatem sub-*
stituendi alium, quem nos vicarium cum eadem potestate
substituimus, nam tunc procedit ratio supra dicta, q̄
substitutus videtur ab ipso Episcopo positus, & ab
eo accipit potestatem ministerio vicarii substituen-
tis, & sola nominatio, seu electio personæ, fit à vica-
rio substituente, & ita docet Sbrotius supra *num. 15.*
Rebuf. *d. forma vicariatus numer. 77.* qui ait, quod bo-
num esset inserere dicta verba, & eum Meili. *tract.*
de præcedentia Vicarij cap. 1 num. 14. & Francus Marco
decis. 317. numer. 2. p. 1. & Paulino *d. quæst. 10 n. 20.* & idem
docet Zechus *d. vers. 8.* & Marc. Anton. Genuen. *d. n.*
13.
Vel quando Episcopus † daret potestatem sub- 156
stituendi suo nomine, tunc enim censetur etiam ab
ipso Episcopo positus, cum eius nomine substitua-
tur.
Nec in istis casibus potest dici dare vicarium † in 157
certū contra *c. ad hac de rescrip.* vt post Ioan. And. *in ca.*
is cui de officio deleg. in 6. considerat. Cardin. *in clemen.*
1. de officio deleg quæst. 12. & Specul. *de iudice delegato. §.*
2. num. 4. Quia per substitutionem, vel nominatio-
nem vicarii substituētis, qui repræsentat personam
Episcopi, in substituendo certificatur, nec est nomi
nandus per patrem, vt loquitur *dicto capit. ad hac,* vt
per Domin. *in d. cap. is cui in fin.* & Francum *ibi nu. 3.*
Alex. *in l. more de iurisdict. omnium iudicum num. 27.* Fel
in cap. super quæst. §. si vero. num. 18. vers. ad 2. de officio de-
leg. & Thom. Sanchez *d. lib. 3. disput. 31. num. 8.* & in si-
mili de procuratore per Massam Gallesium ad for-
mam

mam obligationis Cameralis ad 5. *p.q.1.ex nu.5.* facit *c penul.de arbitr.& ibi glos.fi.*

158 Vnde quod Rebuf. Corrasius, Duare.† & Sbrotius *supra* relati *num.145.* docent, quod substitutus à vicario habente potestatem substituendi, conferre potest vicario substituenti, solum procedet quando habet potestatem substituendi cum clausula, quem nos cum eadem potestate substituimus, seu nomi-
159 ne Episcopi, aut sine illa clausula, si substituit † ex causa ad modicum tempus, tunc enim præcedit ratio per eos adducta, iuxta *supr. d.* Alias enim non posset substitnenti conferre, & si substitueret ad tempus ex causa, prout posse diximus, licet nō habere clausulam substituendi, nam tunc substitutus non videtur ab ipso Episcopo constitutus, nec ab ipso potestatem accipit, sed ab ipso Vicario. Quæ ratio videtur etiam reuera procedere, stante clausula substituendi sine illa alia, nam etiam tunc substitutus ad tēpus ex causa, potestatem accipit ab ipso vicario, qui suo nomine substituit, & non Episcopi, iuxta infra dicta.

160 Et sic etiam procedet sententia glos. *in † d capit. is cui verbo per alium, & in cap.1.§.substituendi, de procurator.in 6.* quæ docet, quod licet delegatus inferioris à principe non possit subdelegare, tamen si habet ad hoc speciale mandatum, poterit subdelegare, sequitur Rota *decis.14. de officio deleg. ad fin. alias 368. in nouis* Francus *in cap. cum causam, de appellatio. n.* 10. Abb. *in cu. cum Berthold. n 24. de re iudic. & in d. c. super quaest. §. porro n.*2. & ibi Fel. *d. §. si vero n.18.* Bar. *in d. l. more n 12.* & ibi Alex. *n.27.* & Alber. *n.14.* Bald. *in l. à iudice n 2. C. de iudicijs,* & ibi Salicetus *in fi* & Ias. *num.8. & 9.* Bertachi. *in reper. verbo delegatus,* Maranta *in speculo aduocatorum 4.p.5.dist.nu. 63.* Caputaquen. *decis.167. num.2. p.1.* Mandos. *reg.4. Cancell quaest.3. num 7.* Nauar. *in ca. placuit de pœnitentia dist.6.n.70 & 71.* Aceuedo *in Rubric. tit.9. lib.3. recopil num.14. & 19.* Vgolinus *de censur, tab.1. cap.8 num.3.* Sbrotius *d. li.2. q. 66. nu.23.* Molin. *in emporio iuris tit. 2 q.10. n 9* & Ang. *verb. delegatus num.* 6. Syluest *eod. verb. q.8. d.3.* Rosella *verb delegare in prin.* & ibi Tabien. *q.1.* & Arm. *n.7.* Graffiis *lib.1. c.13. nu.21.* Fran. Ludo. de Miranda *de ordine iudiciario. q.2. ar. 11.2. conclu.* & nouissime Thomas Sanchez qui alios plures refert *d. li.3 de matrimo dispu.31. n.6. & seqq* & dicit communem plures referens Camillus Plautius *sup. n.104.*

161 Contra quam tenet † Petr. de Bellapertica *in d. l. à iudic.* Specul. *d. tit. de iudice deleg §. 2. num.6.* Archid. *in cap. quamuis de officio deleg. in 6.* Imola *in d. §. porro, & d. § si vero* Card. *d. clem. 1 de officio deleg q 12.* Francus *d. cap. is cui ad. fin.* Alex. & Angel. *in d. l. à iudice.* Fachin *controuersiarum iuris lib.1. c.45.* & videtur tenere glos. *in d. §. porro. verbo transfert*, Papszon *in addit. ad d. decisio. decimā quartā* & hanc sententiam dicit forte esse veriorem Caccialupus *in dicta l. more numero* 10.

162 Præcedet inquam d. communis sententia † ex dictis, quando ordinarius delegans cum facultate sub delegandi, seu cum clausula, *per te vel per aliū*, addat ꝙ ex nunc illi delegat cui delegatus commiserit, vt per Dom. *in d. cap. is cui ad fi* cum Paulo de Eleaçoro.
163 Alias enim non videtur posse † procedere d. cōmunis sententia, est enim contra reg. tex. *d. l. à iudice, & in d. l. more, & in d ca. cum causam*, & impossibile est in persona delegati fundare iurisdictionem, & potentiam sub delegandi, ita quod delegatus medius faciat gradum, Ang. *in l & quia ff de iurisdict. omnium iudicum* Francus *in d. cap. cum causam. num. 10. & in d. ca. is cui. num.3.* Felin *in d. §. si vero num. 18. vers. limita nisi daret*, Camillus Plautius. *sup. num.108.* & Thom. Sanchez. *num.8.* Vnde limitant d. communem † vt non 164
procedat, quando ordinarius daret potestatem delegato, vt nomine ipsius delegati subdelegaret, dicunt tamen, quod quando simpliciter datur facultas subdelegandi, non videtur tunc delegatus subdelegare, sed ipse ordinarius qui expresse sibi commisit, *arg. l. is vnum ex familia. §. si de falcidia ff. de legat. 2 & d. l. item eorum §. si decuriones. ff. quod cuiuscumque vniuersitatis nomine, & d. c. 1. §. 1. de procurat. in 6.* quasi tunc ordinarius censeatur dare facultatem subdelegandi suo nomine ipsius ordinarii, & hæc est ratio communis sententiæ.

At ego replico † verum non videri, quod quan- 165
do datur simpliciter facultas subdelegandi, censeatur ordinarius dare facultatem subdelegandi nomine ipsius ordinarii, potius enim videtur fundari potestas, & facultas subdelegandi in persona ipsius delegati, cum simpliciter datur facultas subdelegandi non faciendo eum expresse ministrum delegantis, nam alias non potest conuenienter dici quod habēs facultatem subdelegandi, faciat hoc vt nudus minister delegantis, cum habeat iurisdictionē, vt inquit Cardin. *supra.*

Pro quo facit tex. *in l. fin. ff. quis † & à quo appellet.* 166
vbi iudex datus à magistratibus ex authoritate, seu iussu principis, licet nominatim iudicem declarantis, non tamen à principe, sed à magistratibus datus intelligitur, & ideo ipsi magistratus appellabuntur, quem textum contra dicta rationem communis sententiæ notat Camillus Plautius *sup. nume. 104.*

Addo, quod si prædicta ratio † communis sentē- 167
tiæ esset vera, etiam delegatus à principe, posset subdelegare cum potestate subdelegandi, quod tamen negant iidem authores communis sentētiæ, & Penna *in directo Inquisitorum 3. part. com.64.* & Gratian. *regula 443. num.8.* contra Fulgosium *in d. l. more*, qui tēuit contrarium, & forte melius secundum Ias. *in d. l. à iudice. num.9.* quem cōmuniter reprobari ait Tho. Sanchez *supr. nu.9.* Nam delegatus à Principe, recte posset delegare, cum facultate subdelegandi suo nomine, seu cum clausula, *quod ex nunc illi subdelegat, &c.* vt per Thom. Sanchez *sup. num.18.* & cum simpliciter daret facultatem subdelegandi dicendum esset eam dare suo nomine, sicut ordinarius, si vera esset illa ratio communis sententiæ, supposito enim quod vterque tam ordinarius, quā delegatus à principe, possit dare facultatem subdelegandi suo nomine, non est maior ratio in vno quam in altero, vt cū simpliciter de huiusmodi facultatem, dicatur eum dare suo nomine, vel non. Nec obstant *d. §. si de fal-*
cidia. † & *dicto §. si decuriones*, quia loquuntur in his 168
quibus solum committitur electio, & sic nudum
ministerium. Non obstat etiam *d. capit 1 § 1.* † *de pro-* 169
cura-

curator.in 6.& ibi glossa,& Rota *d.decis.8.& 33.*&Vantius sup.procuratore dato cum potest.substituendi. Quia respondetur cum Cardin. supra, quod aliud est in non iurisdictionalibus, aliud in iurisdictionalibus. Non enim vt dictum est, conuenienter dici potest, quod habens potestatem subdelegandi, faciat hoc vt nudus minister delegantis, cum habeat iurisdictionem, quam tamen non habet procurator, & ideo nil mirum si quando habet facultatem substituendi, substituat vt nudus minister, domini principalis.

170 Additio quod procurator datus cum † potestate substituendi, censetur habere mandatum ad substituendum nomine domini, iuxta subiectam materiam mādati procuratoris, cuius diuersum innuit subiecta materia iudicia delegati.

Rursus, non facit pro communi *l.non distinguemus*
171 † *§ quasitum. ff. de arbitris* tum quia loquitur in arbitrio, qui proprie non habet iurisdictionem, sed notionem, &c. vt inquit Cardin. *supra*, tum quia ibi nō agitur de delegat. seu subdelegat. articuli iurisdictionalis.

172 Nec est admittenda dict. † Camilli Plantis *supra nu.106.& 108. versi. restringitur 6.* inter mandatum iurisdictionis, & potestatem dandi iudicem, conuincitur enim ex supradictis.

173 Communis tamen posset procedere in † delegato cū facultate substituendi ad actum iurisdictionis non contentiosæ, sed voluntariæ. Vt ad conferendum Beneficium. & tunc substitutus posset conferre delegato substituenti, iuxta supra dicta, seu ad eer tum ministerium, vt *in capit.fin. §.fin.de officio deleg.* nam in his videtur eadem ratio, ac in procuratore.

174 Tandem hic notandum est †, quod & si vicarius habens facultatem conferendi fuerit reuocatus, valet collatio facta ab eo, reuocationem ignorante, ad *l.si forte ff.de offi.io præsidis* Innoc. *in cap.ex conquestion. de restitutione spoliat.* Roma.*singul.57*.Felin. *in cap. cæterum sub num. 11. & in cap. Abbate de rescrip.* Rebuf. *in forma vicariatus ex num.210.* Selua *de Benef.2.par.quæst.14.num 9.* Boerius *decis 347.* Corras. *d.2. part. capit.8. num.8* Rosiniacus *de Benef. cap.10.num.11. & cap.23.n.13.* Cuchus *d.lib.2.tit.8. à num. 145.* Lancellotus *de attentatis.3 par.cap.12.num.23.* Flam Paris. *de resignatio. benef.lib 7.quæst.24.num.41.* Sbrotius *libr.3. quæst. 24. num.15.& 16.& quæstion.33.à num.7.& quæst.36.*& nouissime Thom. Sanchez *d. lib. 3. de matrimon.disput. 30. à n.11.* qui alios referunt.

175 Et similiter collatio Beneficii, † facta à vicario Episcopi, reuocato per mortem ipsius Episcopi, stāte eius ignorantia, valet, vt fuit resolutum in vna Iacen. Canonicatus coram D. Antonio Augustino de anno 1546. vt per Mohedanum *decis.29.de renuntiat.* alias 215. Puteum *decis.370.lib.2.*& Cbisanen. *decis.138* Paoam, ad Rotam *decis.1.de officio vicarij in nouis num. 4.* Lancel. *supra num.24.*& Flam. Paris. *33.* & facit *dec.* Rotæ *33.libr.1.& 159.libr 2. & 122.lib.3.part.3. diuersorum*, & tradit post hæc Goncalez *§. quinto proœmin. fin.103.& glossa 15. §. 2.fin. 19.*& vide supra cit. *numero 636.*

176 Differentia tamen est inter † reuocationem factam per Episcopum, & reuocationem per mortē ipsius Episcopi, aut aliam vacationem Episcopatus, quod in reuocatione facta per Episcopum, requiritur intimatio per ipsum Episcopum, aut de eius ordine facta, alias valebunt gesta per eum, etiamsi habeat notitiam reuocationis, & illa publice sit nota vt tenet Rebuf. Boer. Cuchus, & Thom. Sanchez *sup.* & videtur tenere Corras. *sup.* quamuis Fel. *d.nu. 11.* Sbrotius. *d.q.33.n.10.*& alii contra teneant sufficere notitiam reuocationis in vicario, etiam si illi non sit intimata.

Et ratio nostræ sententiæ est, quia licet † Episco- 177
pus vicarium reuocauerit, non censetur tamen voluisse illam effectum habere, antequam illi sit pro eius parte intimata, sicut etiam in constitutione vicarii, &c.

Reuocatio autem per mortem, † vel aliam vaca- 178
tionem, habet effectum etiam non intimata, ex quo fit à iure ipso facto Felin. *in c.ex parte decan. de rescrip. num.19.8.falla.* communiter receptus, vt per Flam. Paris. *sup.num.36.* Thom. Sanchez *num.4.* Valent tamen gesta per eum, † quando communiter ignora- 179
tur mors, quamuis ipse illius conscius sit, sicut etiam quando esset communis error, & ignorantia reuocationis, etiam ipsi intimatæ. Ex *l.Barbarius. ff.de offi io prætoris.* de qua supra *cap.4.à num.277.* non autem quando communiter scitur mors, licet vicarius eā ignoret, vt recte tradit Tho. Sanchez *d.num. 4.& 11. & disputat. 22.num. 59.* Et de materia † reuo- 180
cationis procuratoris ad resignandum. & illius intimatione requisita, & *clem.1.de renuntiat.* vide late per Flam. Paris. *lib.9.de resignatione quæstio.25. 26, 27.& 28.*

Sed restat hic quædam dubitatio quæ se se offert
† an sicut vicarius Episcopi non potest beneficia 181
conferre, sine speciali mandato, ita etiam non possit vicarius Papæ. In qua Corrasius *2.par.cap.1.nu.17.* diuersum ait in vicario Papæ, nempe vicarium quem Romanus Pontifex in vrbe reliquit, qui omnia quæ ad iurisdictionem Papæ pertinent in ciuitate Rom. potest *l.1.C.de officio eius qui vices alterius gerit*, omnia beneficia conferre *cap.penul.* vbi Doct. *de offic. Vicarij.*

Sed contrarium verius est, scilicet quod etiam vi
carius † Papæ non possit beneficia conferre nisi ad 182
hoc haberet speciale mandatum, *argum d.cap fin.de officio vicarii in 6.*& ita tenet Abb. *in d.c.penul. num.5. versi.quæro 2.*& Francus *in d.cap.fin.numer.6.* Paulus *10. quæst.2.par.num.19.* Rebuf. *in d.forma vicariatus nu. 61.& 63.& in d.reg.13.Cancell.verb.aut vicarios perpetuos*,& Gambarus *de officia legati lib.3.num.708 & seqq.*
Etiamsi vicarius esset † Cardinalis, vt contra Barba- 183
tiam *in tract.de præstantia Cardin.in præludio num.4.& in Rub.de officio legati* cui videtur assentiri Cuchus *li. 2.tit.5.num.8 & tit. 8 num.77.* tenēt Rebuf. *num.64.& 70 & d.verbo*, & Gambarus. sup. cum Baldo, *in l.aliquando quæst.14 ff.de officio proconsul.* vbi dicit Cardinalem vicarium non posse conferre, licet si esset legatus posset, sequitur Æneas de Falcon. *de reseruatio.2. par.1.q.n 2.* vbi quærit de Cardinali vicario, prout fuit Ægidius Hispanus in Italia tempore Innocen. VI. Aninioni commorantis, an talis possit conferre Beneficia, & ait sibi placere dictum Baldi contra Barbatiam. Quod dictum Baldi sequitur Paulus *in d.tractat.*

Stat. de officio & potestate capit. ad fin. licet ipse loquatur de vicario vrbis, qui potest esse etiam Cardinalis secundum eum, Moneturque Æneas tali ratione, quia collatio non competit nisi illis, qui hoc habent à iure, vel quibus Papa specialiter concessit, & neutrum hic concurrit. Sequitur etiam Sbrotius *li. 2. de vicario Episcopi. q. 71. ex n. 4.*

184 Nec obstat † tex. *in d. ca. penul.* quia solum dicit, † quod iurisdictio vicarii, quem summus Pontifex in vrbe reliquit, non extenditur extra illã, nisi ei specialiter sit concessum, quod auté possit beneficia conferre nullum verbum.

185 Et Gombarus † supra à *num. 702.* loquitur in Cardinali facto legato vrbis à Papa recedente, & nihilo minus tenet, non posse conferre sine speciali mandato, limitat tamen in beneficiis spectantib. ad collationem aliorum Episcoporum, infra limites legationis, & idem forsan ait posset dici de Beneficiis vrbis, quæ spectarent ad collationem inferiorum, vt in titulis Cardinalium, nisi obstarẽt multa specialia Cerdinalium.

186 Sed in Cardinali facto legato vrbis à † Papa ab ea recedente, verius videtur posse conferre Beneficia infra limites legationis consistentia, etiam vrbis, nisi obstaret reseruatio iuxta tex. *in cap 1. & 4. de offic. legati in 6.* & videntur tenere Baldus, & Rebuf & Æneas *vbi supra.* Quamuis secus sit in Cardinali vicario ex dictis. In quo tamen considerandæ essent eius facultates, quales alias habentur in Bullario *constit. 27.* Clementis Septimi, & *16.* Pauli Tertii.

CAP. IX.

De Patronis.

SVMMARIA.

De patronis, & de iure patronatus qui tractatus ediderunt, & qui sunt videndi nu. 1. & 2. & aliqua sunt notanda, præsertim quæ per Concilium innouata reperiuntur n. 3.

Ius patronus, cuius varias diffinitiones adducunt doctores relati, est ius non mere spirituale, sed temporale potius annexum antecedenter quia ordinatur ad præsentandũ ad Beneficia, &c. quæ tamen ratio non videtur generalis, & alia ratio est, quia adhæret Ecclesiæ, quæ est spiritualis, à n. 4. & ad 8.

Ex eo quod est spirituali annexum, in quo etiam simonia contrahitur, non potest vendi ius patronatus, alioquin venditio est simoniaca, & nulla n. 9. nisi cum vniuersitate bonorum, n. 10.

An cum hæreditate vendita, in emptorem transeat ius patronatus, à nu. 11. resoluitur contra communem, quam tenuit Rota non transire quando est de per se, seu personale, nam si in hæreditate seu bonis hæreditariis esset villa, seu castrum, cui ius patronatus annexum, esset, ratione villæ, vel castri transiret, &c. n. 16.

An ius patronatus transeat ad fidei commissarium vniuersalem, à nume. 17. resoluitur cum communi, quam plures relati, & Rota sequuntur non transire ius patronatus personale, & non annexum bonis, quamuis ex testatoris iudicio, & voluntate expressa possit illud consequi accedente licentia Episcopi, & ponitur resolutio Rotæ.

Resolutio Rotæ quod præsentatus ab vxore relicta à marito vsufructuaria omnium bonorum præfertur præsentato ab hærede, quia ius patronatus transit cum vniuersitate bonorum, & ita etiam transit in vsufructuarium omnium bonorum, &c. num. 21. quæ accipienda est, quando ius patronatus est bonis annexum, num. 22. Est enim vsufructuarius quasi domin. seu procurator in rem suam num. 23. Nam si esset hæreditarium personale & de per se, non transiret in vsufructuarium bonorum, sicut nec in fidei commissarium, n. 24.

An in confiscatione bonorum, veniat ius patronatus, num. 25. vbi referuntur plures Doctores, agentes de hac quæstion. in qua omissis opinionibus Doctorum resoluitur, quod si ius patronatus bonis consistit, & adhæret bonis propter crimen confiscatis, siue per iudicem laicum, siue Ecclesiasticum, in consequentiam, & accessorie confiscatum censetur, & in fiscum transit indistincte, etiã quoad exercitium Si vero personale est, & de per se, non includitur in confiscatione bonorum, nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare, sed remanebit penes delinquentem, donec per iudicem Ecclesiasticum priuetur, à n. 26.

Sententia priuatoria iudicis Ecclesiastici secuta, si ius patronatus est sanguinis, & pertinet ad familiam seu cõsanguineos, ad illos transibit, si vero est hæreditarium, ad extraneos transmissibile euanescit & Eccl. remanet libera, num. 29. non vero talis sententia priuatoria ius patronatus hæreditarium transiret ad hæredem ex testamento, vel ab intestato ipsius condemnatico defuncto, n. 30. præterquam in crimine hæresis in quo ipso iure est eo priuatus n. 31.

Vt ius patronatus transeat cum re vendita, seu alienata, satis est adhærere accessorie alicui fundo, non solum qui vniuersitatem constituat, sed etiam particulari, seu alij rei particulari, contra communem tenentem oportere quod adhæreat vniuersitati, à n. 32.

Quamuis ius patronatus sit inuendibile, & pro illo non possit aliquid pretij dari, tamen hoc non tollit quin cum illud est annexum bonis, ratione illius, bona pluris æstimẽtur & vendantur quam alias, n. 35.

Acquiritur hoc ius patronatus, tam per laicos, quam clericos, tribus potissimum modis fundatione, constructione & dotatione, n. 36.

Decretum Concilij Trident. circa hoc n 37.

Licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione non excludit ius patronatus ex constructione competens, sed sub verbo ex fundatione comprehenditur, n. 38.

Fundare Ecclesiam proprie dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur. n. 39.

Faciens in Ecclesia Capellam, vel Altare, non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsentando, ratione fundi, quæ ponit, idest, el sitio, num. 40. Valet tamen consuetudo, vt Ecclesia nõ sit compatrona ratione fundi, &c. quæ seruatur in Hispania, n. 41.

Etiam seclusa consuetudine, non esset Ecclesia cum patrona quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, idest, el sitio, vt solet fieri in Hispania. Nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi sol-

natur

natur pretium pro illo, quod videtur posse fieri, à num. 42.

Sola fundatione hoc est fundi assignatione, non statim quaritur ius patronatus, sed secuta constructione, & dotatione, vel ab ipso fundatore, vel ab aliis, nam non potest quis dici patronus Ecclesia qua nondum, est &c. nume. 44.

Ecclesia tamen Capella incepta adificari, seu posito primo lapide cum consensu ordinarij, statim etiam ante perfectionem videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, &c. num. 45. Nam tale adificium inceptum est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. n. 46.

Si dos daretur in limine fundationis Ecclesia, vel post ante consecrationem, & etiam ante perfectionem adificij, caderet exercitium iuris patronatus vt prasentetur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quoad alia secundum Lamber. numero 47. Ecclesia etenim incepta, statim capax est dotis, & sic dos in specie assignata, & donata, ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absque traditione, n. 48.

Licet Ecclesia, qua nondum est, non possit fieri donatio, bene tamen hareditas & legatum relinqui, id non procedit in donatione ex causa dotis, qua recte potest fieri Ecclesia construenda, non solum obligando se dotaturũ, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona pro dote, &c n. 49 & 50.

Sub constructione, seu fundatione, comprehenditur etiam readificatio, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita vt noua consecratione indigeat, acquiritur ius patronatus, quamuis reficiens Ecclesiam non penitus destructam non efficiatur patronus, numero 51.

Ità demum acquiritur ius patronatus ex dotatione si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, non efficitur patronus, numer. 52. Etiamsi dos minus congrua sit assignata cum consensu Episcopi illam approbãtis pro congrua. n. 53.

Si concurrunt plures in dotatione dantes simul dotem competentem, licet in aequaliter, & singuli non dent dotem competentem, omnes aequaliter fiunt patroni: sicut etiã quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, n. 54.

Acquiritur ius patronatus ex dotatione Ecclesia, etiam iã constructa, & etiam iam consecrata, quando esset sine dote, & cum consensu Episcopi id fieret, num. 55. Quamuis contradicat glos. dicens, quod vt quis sit patronus, requiritur assignatio dotis tempore fundationis non post num. 56. pro qua faciunt dua declarationes S. Congreg. adducta, num. 57. & 58. Quibus respõdetur id solum procedere in specie de qua ibi, in qua oblationes futura, non possunt dici dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecclesia, &c. n. 59.

Licet ex dotatione acquiritur ius patronatus, non tamen ex simplici dotatione legato, vel largitione bonorum, nisi hac fiat pro dote tacite, vel expresse, &c. n. 60. & 61. Vbi ponitur resolutio Rota.

Fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seu Beneficiũ acquirit ius patronatus, etiamsi illud non reseruauerit dummodo expresse non remiserit, n. 62.

Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, potest in totum, vel pro parte, remittere ius patronatus, & limitat e illud inducere in praiudicium haeredum, vel descendentiũ vt sibi placuerit, num. 63. Quod Rota intelligit, si fundator expresse exclusisset haredes, vel taxatiue induxisset solum pro talibus, non autem quando simpliciter nominat aliquos patrones. Nam ideo excludit se ipsum, & suos haredes contra consil. Geminiani, nu. 64. Sed consilium Geminiani videtur & menti fundatoris, & praxi conformius, &c. n 65.

Si fundator relinquat ius patronatus filio suo & descendẽtibus, & ille decedat sine descendentibus, relicto harede collaterali, vel extraneo, ius patronatus transibit in talem haredem, & idem in similibus casibus, numero 66.

Si fundator reseruaret ius patronatus sibi, vel alij, transiret ad eius haredes ex testamento, seu ab intestato, nisi illa reseruat. esset facta cũ aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tempore suo, vel nominati, & non vltra, n 67.

Licet à principio possit fundator remittere ius patronatus vel illud ordinare prout voluerit, eo tamen in esse deducto, authoritate ordinarij, non potest illud mutare, seu alterare, num. 68. Nec illud renuntiare, seu transferre in praiudicium sequentium vocatorum, numero 69. & 70.

Ius patronatus acquiritur ex pradictis causis interueniente authoritate, & consensu ordinarij, non alias, numer. 71. vbi ponitur resolutio Rota qui consensus sufficit, quod interueniat ex post facto, num. 72. Et an prasumatur interuenisse remissiue, n. 73. & n. 74. ponuntur resolutiones Rota.

Vicarius Episcopi, sine speciali mandato, non habet authoritatem ad reseruationem iuris patronatus, num. 75 Sicut etiam Vicarius sine speciali mandato, non potest confirmare donationem iuris patronatus, nu. 76. & 77. Ponitur resolutio Rota. Et an, & quando prasumatur facultas Vicarij, qui iuri patronatus consensit remissiue, n. 78.

Capitulum Sede vacante, potest dare licentiam volenti adificare Ecclesiam, vt fiat patronus, n 79.

At regulares possint adificare sine licentia ordinarij, remissiue, n. 80.

Licet Concilium Trident. praseruet ius patronatus competens ex fundatione, vel dotatione non refutat illud quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, n. 81.

Vnde non solum ius patronatus probatur ex immemoriali, qua probat legitimum tit. ex fundatione, vel dotatione num. 82. Sed etiam ius patronatus antiquum probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione prasentandi, numer. 83. Ita vt non censeatur reuocatum per Concilium, numero 84. & sequen. vbi ponuntur decis. Rota.

Dicta probatio videtur sufficiens, etiam contra ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, num. 86. vbi adducitur resolutio Rota, qua videtur contra.

Ex enuntiatiuis instrumentorum antiquorum emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, num. 87. & sequentib. vbi ponuntur Rota resolutiones.

In proposito, quando dicatur ius patronatus antiquum, resoluitur respectu testium requiri tempus 60. annorum,

respectu

respectu vero instrumentorum 100. n. 92. vbi ponitur declaratio, S Cong. & alia, n. 93.

Decisiones Rotæ, quæ conducunt ad prædicta ponuntur, n. 94 95. & 96.

Reprobatur quod ait Zerola in priuatis personis sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta est institutio, & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, &c. n 97.

Quando agitur de familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, debet probari secundũ formam Concilij d. c. 9 vers. in his vero personis, n. 98. & n. seq. ponuntur decis. Rotæ.

Similiter in vniuersitatibus etiam paruis plenior, exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij d. vers. in his vero, n. 102 vbi id declaratur, & q. non sufficiunt testes vniuersitatis.

An in personis potentibus, vel vniuersitatibus, in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illum quæ antea sufficiebat præsentationes, etiam continuatæ non minori saltem quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortita sint authenticis scripturis probari debent, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari, à num. 103. resoluitur videri probabilius posse etiam aliter probari, maxime quoad possessionem.

In proposito iuris patronatus immemorialis probatur ex scripturis, nempe per præsentationes effectuatas authenticis scripturis probatas per spatium 100. annorum, sicut etiam per præsentationes effectuatas testibus, probatas per spatium 60. annorum, à n. 107 Quamuis alias verius sit immemorialem non probari per instrumenta, à nu. 111 vbi adducuntur resolutiones Rotæ.

An requiratur per formam probatio præsentationum per scripturas, etiamsi probaretur esse de prædict. &c. n. 113

Ius patronatus quomodo probetur, & an probetur confessione, remissiue, n. 114.

Ius patronatus ex priuilegio reuocatum est per Concilium, numero 115. vbi ponitur declaratio S. Congregation. & num. 116. ponitur resolutio Rotæ. Quod procedit etiamsi in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione, numero 117. vbi ponitur decisio Rotæ.

Similiter ius patronatus ex priuilegio sublatum est per Cõcilium, etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eiusdem prorsus, naturæ, & roboris ac si ex fundatione & dotatione competeret, n 118. vbi ponitur declaratio S Congreg. nec prodest immemorialis, n. 119. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Non loquitur Concilium hic de priuilegijs concessis ex causa onerosa, num. 120. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Ius patronatus de iure non acquiritur ex augmẽto, seu suppletione dotis, sed requiritur, quod in totum Ecclesia dotetur, nec sat est, quod non sit commode dotata, n. 122 & seq.

Ius patronatus ex augmento dotis concessum, etiam per Papam, à 40. annis circa, subijcitur examini, & reuisioni ordinarij, concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concilij, non subiacet d. reuisioni, sed firmum remanet n. 124. vbi ponitur declaratio S. Cong. & n. 125. 126. & 127. ponuntur resolutiones Rotæ circa dicta.

Ius patronatus non potest competere ex concessione, & priuilegio Episcopi, n. 128. vbi ponitur declaratio S. Congr. & num 129. & sequen. ponuntur resolutiones Rotæ, & numer. 132. reprobatur consilium Menochij contrarium.

Quod procedit etiam in Capella Ecclesiæ contra Zerolam, & praxim quam ipse vidisse ait in contrarium procedit, ex eo quod solent aliquæ personæ emere Capellas in Ecclesia factas cum licentia Ordinarij, dando Ecclesiæ pretium ædificij, & soli Capellæ, num. 133. Quamuis aliqui tales contractus condemnent, tanquam simoniacos num. 136. Et ita est accipiendum quoddam dictum Lassarte, P. Ledesma & Genuen. num. 137. & qui emit Capellam deberet dare iustum pretium, & valorem, saltem ædificij, &c n. 140.

Non tamen placet dictum Lassarte, & Ledesma, & Philiarchi, quod habens Capellam, seu patronus alicuius Capellæ, possit illam vendere, &c. n. 138. & seq.

Ponuntur declarationes S. Cong. ex quib. supradicta confirmantur, & declarantur, n. 141.

Circa materiam † huius *cap. de Patronis.* qui ad 1
Beneficium vacans præsentãt Ordinario, personam instituendam, & de iure patronatus, non est opus multum immorari, cum de ea sint celebres & copiosi tractatus Rochi de Curte, Pauli de Citadinis, Cæsaris Lambertini, & Io. Nicolai Delphinatis ad quos præcipue Rochum, & Lamber. recurrẽdum est.

Et videndi sunt † etiam vltra Ordinarios *in tit. de* 2
iure patron. Corras. *de Benefi. 4 par. cap. vlt. & tit 15. pag. 1.* & ibi Greg. Lopez, & Humada ad eum, Did. Perez *in l. 1. & 2. tit. 6. lib. 1 ordin.* Espino *de testam. glos. 3. & 4.* Zerola *in praxi Episcopali, verb. ius patronatus*, Siluest. & alii Summist. *verb. ius patron.* Zechus *de benefic. & pensio. Ecclesiast. ca 12.* & Man. Rodr. *q. reg 2. tom. quæst. 122.*

Operæ pretium tamen duxi, † aliqua notare, præ 3
sertim ea, quæ per S. Concil. Triden. innouata reperiuntur.

Et in primis notandum est, † ius patronatus, cu- 4
ius varias diffinitiones adducit, Roch. *d. tract. in prin. ex num. 2.* Lambert. *1. part. 1. lib. quæst. 1. art. 1. ex num. 11.* Greg. *sup* Dida. Perez *d. l. 1. glos. 1.* & diffinit etiã Corras. *d. cap. vlt. num. 4.* & Fuscus *de visitatione, lib. 2. cap. 10. num. 1.* esse ius non mere spirituale, sed tempora-
le † potius annexum spirituali, *cap. quanto de iudic. &* 5
capit. de iur. patr. & docent Abbas. *in rubrica de iudicijs numer. 4.* & ibi Decius *1. lectura, à numero 87. & 2. lectura numero 85.* & Ripa *numero 66.* idem Abb. *in d. cap. quanto numero 6.* & ibi Felin & Decius *numero 2.* Selua *de Benefic. 1 part. quæst 7. ad fin.* Rochus *verb. ius numero 2.* Corras. *1. part. cap 2 num. 7. & 4. part. cap. vlt. numero 5.* de quo late Lambert. *libr. 3. quæstion. 9. articul. 1.*

Est autem spirituali † annexum antecedenter, † 6
quia ordinatur ad præsentandum clericos ad Beneficia Ecclesiastica, & præsentatio antecedit Beneficii institutionem, & administrationem, D. Tho. *22. quæst. 100. art. 4.* Abb. Ripa, & Felin. *supr.* Corras. *d. ca. vltim. num. 5.* Redoanus *de simonia, part. 1. cap. 28. num. 1.* Doct. Sahagun. de Villasante *in d. c. quanto, n. 2. & 3.*

 Vgolin.

Vgolin. *de simonia, tab. 1. c. 34.* Man. Rodr. *in sum. 2. tō. 2. 63* Vega. *2. p. c. 101. casu* 55. & P. Ledes. *in sum. 2. p. trac. 12. conclus. 35.*

7 Quæ tamen ratio † non videtur generalis, nam
secundum eam, non esset simonia vendere ius pa-
tronatus, sine iure præsentandi ad Beneficia, vt in
iure patronatus hospitalis, fundari anthoritate Epi-
scopi, &c.

8 Aliam rationem assignant Felin. † & Rochus *v-*
bi supra post Cardin. & Baldum, qnod ideo dicitur
annexum spirituali, quia adhæret Ecclesiæ, quæ est
spiritualis, quam rationem adducit etiam Redoan.
sup.

Et ex eo quod est spirituali annexum, in † quo et
9 iam simonia contrahitur, *c. quæsitum de rerum permu-*
tat. fit, vt non possit vendi, alioquin venditio fit si-
moniaca, & nulla, *c. nemini. 16. q. 7. d. c. iure*, *& c. quere-*
lam de simonia, & S. Concilium Trid. *ses. 25. de reform.*
c. 9. vers nec dictum ius patronatus. Nisi cum vniuersi-
10 tate bonorum, † cum qua in emptorem transit ius
patronatus, *c. ex literis & c. cum seculum de iure patron.*
vbi Doct. late Rochus *verb. ipse vel ii, q 22. cū. seq.* Paul.
de Citadinis *9 part. quæst. 3.* Lambert. *2. part. 1. lib. qu.*
5. per totum cum sequen. Tiraq. *de primogenijs quæst. 36.*
Couar. *lib. 1. vari. cap. 13. num. 3. & 4.* Gregor. Lopez *in*
l. 8. tit. 15. pag 1 Et Humada ad eum ibi Bern. Diaz *reg.*
401, & ibi Salcedo, Gratian. *reg. 541.* Fuscus *singul. 115.*
littera 1. Zaualli. *milleloquio 31.* Menoch. *de præsump. li.*
3. præsump. 90. n. 25. & plures relati per Cenedum *col-*
lect. 5. ad decretales.

11 Vnde infertur ad illam quæstionem, † an cum
hæreditate vendita, in emptorem transeat ius patro
natus? in qua communis sententia est transire, ex *d.*
cap. ex literis, & cap. cum seculum, quia hæreditas est
quid vniuersum. *l. bonorum, 2 ff de verborum significa-*
tione, l. hæreditas ff de petitione hæredit. ita Hostien. quē
Abbas *num. 13.* & Doct. communiter ibi sequuntur
in d. capit. ex literis, & Felin. *in capite causam quæ nume-*
ro octauo de præscript. & in capite cum Bertholdus in fin.
de re iudic. Rochus *d. verbo ipse vel ii quæstio. 22. numero*
40. Paul. de Citadinis *d. quæst. 3. numero 11. de primogen.*
quæstio 37. Couarru. *libr. 2 variar. capite 18. nume. 8.* Fer-
retus *consil. 179. numero 2.* Salazar *de vsu & consuetudine*
capite 12. numero 7. Molina *de Hispanorum primog. lib. 1.*
capite 24. numero 25. Ioseph. Ludon. *in communib. con-*
clusionibus, tit. de iure patron. conclu. 3. Fuscus *de singul.*
115. Gratian. *d reg 341. num 5.* Humada ad Gregor. Lo-
pez *d. l. 8. glos.* Nocius *de contractib. tit de emptione &*
venditione, num. 41. Crassus *de success. lib. 2. art. transmis-*
sio, quæst. 30. numero & Marc. Anton. Gennen. *in pra-*
xi Archiepiscopali curia Neapolitana, cap. 61. nume. 26. &
communem testatur Lambert. *d. quæst 5. art. 15.* & vi-
detur sequi Achilles *decis. 322. seu 9 de iure patron.* &
tenuit Rota in vna Lucana iuris patronatus, seu Ca-
pellaniæ 6. Nouem. 1598. coram D Lita, in qua fuit
12 resolutum, † *Quod licet ius patronatus veniat quando fit*
cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei, vt quia fit ven-
ditio de castro feude, hæreditate, vel similibus quæ sub se
vero vniuersitatem continent, non tamen transit median-
te cessione, seu venditione omnium bonorum, iurium, seu
actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta, ni
sub talis cessione tale quid vniuersale vere comprehendatur
cui adhæreat ipsum ius patronatus, vt puta villa, castrū, seu
hæreditas, Innoc. num. 2. *& alij* in cap. ex literis de iure
patron. *Et ratio est quia quando fit cessio, vel alienatio vni-*
uersalis, respectu verborum resoluitur in singularitates Ro
ta in 152. li. 2. par. 3. diuersor. *Nec obstet* decis. *Putei* 351. l.
2. cum & donatio particularis patronatus, accedente con-
sensu ordinarij fieri possit, Lamber. 2. p. li. 1. q. 4. artic. 1. &
2.

Contrariam tamen sententiam, † (quæ mihi cet- 13
ra videtur) tenent Paulus de Eleacaro, Rofredus &
Barbatia quos refert & sequitur Lamber. *d. quæstio.*
5. art. 15. & Eman. Costa *in cap. si pater de testamen. in sex-*
to, verb. Trebellianica. num, 7 & tenet etiam Bonifacius
de Vitali. *in Clem. si plures. §. fin de iure patron. num.* 12.
Ex eo qnod licet ius patronatus † transeat cum v- 14
niuersitate bonorum cui adhæret, etiam sine speci-
ali expressione, non tamen transit cum vniuersitate
in qua rerum particularium, seu singularium, est ne
cessaria specifica traditio, sicuti est quando vendi-
tur hæreditas *l. qui tibi, C. de hæred. vel actione vendita,*
alioquin sequeretur, in specie vendi ius patronatus
contra *d. c. de iure cum alijs*, & Concilium Triden. *sup.*

Et vt recte inquit Costa, hæres † vendendo hære 15
ditatem non dicitur vere vendere hæreditatem, cū
per aditionem desierit esse hæreditas, & sit effecta
proprium patrimonium, sed bona propria, quæ an-
te aditionem fuerant hæreditaria, & reuera solum
est venditio vniuersalis respectu verborum, quæ re
soluitur in singularitates, vt in d. Lucana quare ven
ditis illis bonis, non intelligitur vendere ius patro-
natus, quia esset contra *d. c. de iure.*

Quod intelligitur, † quando ius patronus esset 16
de per se, principale, & distinctum, seu personale,
nam si in hæreditate, seu bonis hæreditariis esset
villa, seu castrum, cui ius patronatus adhæreret, &
annexum esset tunc ratione villæ, vel castri, in con-
sequentiam transiret in emptorem hæreditatis ius
patronatus annexum ex *d. c. ex literis, & c. cum seculū,*
vt recte inquiunt Paulus, Bonif. Lambert. & Costa
sup.

Et an ius patronatus † transeat ad fideicommissa- 17
rium vniuersalem, vide per Bart. Paulum, & Alexā.
in l quia perinde, versic. restituta, ff ad Trebell. Imolam,
Alexan. & Rom. *in l. si patroni in princ, eod. tit.* Paulū,
Alex. Ias. Decium & Curtium Iuniorem, *in l. precib.*
C. de impuberum, Beroium *in c. 1. de iure patron. à nu. 15.*
Rochum *d. verb. ipse vel is, q. 9.* Paulum de Citad. *9. p. n.*
33. Lamber *2. p. 1. li. q 2. ar. 35.* Aym. *in Rubric. de legat. 1.*
à num. 59 Guiller. Benedic. *in repet. capite Raynutius*
de testam. verb. si absque liberis 2. num. 24. Ant. Gomez
1. tom. variarum capite 5. num 29. Couarru. *d. cap. 18. lib.*
2. variarum, num. 8 & in d. capit. Raynutius §. 9. numero
octauo Costam *d. verb. Trebellianica, numero 4.* Eman.
Suarez *in thesauro receptar. sententiarum, verb. patrona-*
tus ius, Didacum Perez *d. l. 1. tit. 6. libr. 1. ordinam. glossa*
2. Padillam *in rubrica C. de fideicommissu. numero 25.*
Molinam *d. lib. 1. cap. 24 ex numero 5* Mieres *de maiora*
tibus 3. p. quæst. 11. num. 9. Crassum *de success. §. fideicom-*
missum, quæst. 52. Ioan. Gutierrez *de tutelis 3. par. ca. 29.*
num. 15. Zauallos *q. 717.* & P. Molinam *de iustitia, trac.*
2. disputat. 188. ad fi. & alios relatos per Cenedū *d. colle-*
ctan 5 ad decretales, n. 4.

Et

18 Et quidem in iurepatronatus personali,†& non
annexo bonis, vera mihi videtur communis opinio
quam relati, excepto Roman. vtroque Molina & Io.
Gutierrez contrarium tenentibus sequuntur, quæ
ait non transire in fidei commissarium, argumen. d l.
quia perinde, vers. restituta, nam quamuis ius patrona-
tus transeat ad hæredes, etiam extraneos, non est
quid hære litarium, seu de corpore hæreditatis, nec
transit tanquam ad hæredes; quamuis ex testantis
19 iudicio, & voluntate expressa,† possit fidei commis-
sarius consequi ius patronatus, accedente licentia
Episcopi, Lambert. sup. ad fin. & Costa n. 6. versic. vlt. si-
cut legatarius, &c.

Et in vna Aretina Capellaniæ Iunii 1584.† coram
20 D. Bubalo fuit dictum. Ius patronatus non transire in fi
dei commissarium, & ita esse communem conclusionem &
limitationem, Lambert. supra num. 8. quod vbi pia causa
est fideicommissaria in eam transeat ius patronatus esse o-
pinionem suam singularem, & pati multas difficultates,
nec applicari casui de quo ibi (dato quod esset vera) in quo
prius fuerat laicus substitutus, in quem clarum est non trā
siuisse ius patronatm, &c.

21 Vnde subinfertur ad decisionem † Rotæ in vna
Alexand. Beneficii 29. Martii 1590. coram illustrissi-
mo Cardin. Mattica, in qua fuit resolutum, Præsen-
tatum ab vxore, quæ à marito relicta est vsufructuaria om
nium bonorum, præferri præsentato ab hærede, quia ius pa-
tronatus transit cum vniuersitate bonorum, etiam sine cō-
sensu Episcopi d. cap. ex literis, & cap. cum seculum, &
ita etiam transit in vsumfructuarium omnium bonorum,
quia huiusmodi legatum intelligitur vniuersale, nec obsta-
re decisionem 10. in fin. de iure patron. in nouis, vbi
habetur, quod præsentatus ab vxore, præferatur præsenta-
to à marito cui fuit data villa in dotem, in qua est ius pa-
tronatus quia illa non est decis. Rotæ Sed opinio collectoris,
&c. & secus est in creditore pignoris qui non lucratur fru-
22 ctus, &c. Quæ decis. accipienda est, † quando ius pa-
tronatus est bonis annexum, tunc enim vsufructua-
rio bonorum, quibus ius patronatus est annexum,
competit ius præsentandi, & non hæredi, seu domi
no, vt tenent Rochus verbo ipse vel ii quæst. 28. in fin n.
64. Lamber. 2. par. 1. lib. quæst. 10. art. 3. Rebuf. de nomina
tio. q. 17. num. 55. alias 22. Molina de Hispanorum primog.
li. 1. ca. 24 num. 4 Baeça de decima tutori præstan. cap. 23.
numer. 27. & Ioan. Gutierrez de tutelis, 3. par. capit. 29.
num. 6.

23 Est enim vsufructuarius, † quasi dominus. l. 4. de
vsufructu, l. 1. §. item Iuliano. ff. de remissio. seu quasi pro
curator in rem suam à domino constitutus l. 1. in fin.
cum l. seq ff. vsufuctuarius quemadmodum caueat, l. 4. § fi.
ff. de noui operis nunt. & ibi gl. recepta, verb. procurato-
rio, de quo post plures relatos, Castillo de vsufructu,
c. 20. & 32.

24 Nam si ius patronatus † esset hæreditarium per-
sonale, & de per se, non transiret in vsufructuarium
bonorum, quantumuis legatum esset vniuersale, si-
cut non transit fideicommissarium vniuersalem, vt
dictum est, & ita accipiendus Gul. Bened. in q. thesau
raria.

25 Secundo principaliter infertur ad illam, † quæsti
onem, an in confiscatione bonorum veniat ius pa-
tronatus? de qua post alios agunt Rochus d. verb. i-
pse vel ii. quæstione 29 ex num. 65. Paul. de Citadinis d.
9. par quæst 20. num 28. Lamber, 3. lib. quæst. 8. art. 8. Gi-
gas in tract. de crimine læsæ maiestatis. lib. 2. rubrica de pœ
nis committentium crimen. Læsæ maiestatis, quæstione 4.
Iulius Clarus § fin. quæstio. 78 numero octauo Ferretus
consil. 179 Bernar. Diaz in pract. crimin. can. ca. 132 Co-
sta d verb. Trebellianice num. 7. Eman. Suarez d. verb. pa
tronatus ius Did. Perez d. lib. 1. glos. 1. 8. quæst. Simancas
de catholicis instit. cap. 9 à num. 95. Fuscus de visitatione,
lib. 2. cap. 10 numero 22. Mulin. d. lib. 1. cap. 24. à num. 26.
Mieres 3. par. quæst. 11. & 4. par. quæst. 23. num. 74. Doct.
Sahagun. in d. cap. quanto de iudiciis à n 27. & alii relati
per Cenedum d. collectan. quinta ad decretales, numero
3.

In qua quæst. omissis opinionibus Doctorum re
latis per Sahagun, † ibi qui satis varie & confuse in 26
hac re loquunt, distinguendum est, an ius patrona-
tus bonis consistat & adhæreat, an vero personale sit
& de per se principale & distinctum? Si ius patrona
tus bonis consistit, & adhæret, dicendum est, † bo- 27
nis propter crimen confiscatis, siue per iudicem lai-
cum, siue per Ecclesiasticum, & ius patronatus illis
annexum, in consequentiam, & accessorie confisca-
tum censeri, & in fiscum transire indistincte cū bo-
nis confiscatis, etiam quoad exercitium, sicut si esset
lis inter duos laicos, de bonis quibus ius patronatus
adhæret, dicta per iudicem laicum, ad quem cogni-
tio spectat de bonis sententia, eius virtute, in conse-
quentiam transiret ius patronatus in victorem, ven
ditisque deinde à fisco bonis in emptorem successi-
ne transferri, ex d. cap. ex literis & cap. cum sæculum. I-
ta glos. 1. in capite filiis & nepotibus, 16. quæst. 7. quam se-
quuntur Aufretius de potestate seculari, reg 4 fallа. 21.
Gigas d. quæst. 4. num. 6. Ioan Nicol. Delphinas de iure
patron. lib. 2. num. 220. Costa d num 7. in fin. & Sahagun
supra, & plures relati per Rochum & Lambert. supr.
& Rocho magis placet in puncto iuris. Si vero ius † 28
patronatus personale est, & de per se principale, &
distinctū, non includitur in cōfiscatione bonorum,
nec de per se iudex laicus poterit illud confiscare ex
defectu iurisdictionis, & incapacitate, d. cap. quanto de
iudiciis, sed remanebit penes delinquentem, donec
per iudicem Ecclesiasticum priuetur, tanquam indi
gnus d glos. 1. in cap. filiis & nepotibus, & glos in clemen-
tina pastoralis, verb. substantia, de re iudicata, & post a-
lios Gigas d. quæst. 4. Costa, & Sahagun sup. quicquid
dicat Ferretus supr. qua sententia priuatoria iudicis
Ecclesiastici secuta, † si ius patronatus est sanguinis, 29
& pertinet ad familiam, seu consanguineos, & qui
sunt de genere, ad illos transibit iuxta dispositio-
nem fundatoris, si vero est hæreditarium, ad extra-
neos transmissibile euanescit ius patronatus, & Ec-
clesia remanet libera, quo casu procedet, quod ait
Simancas supra. numer. 96. & ita docet Sahagun su-
pra.

Non secuta vero tali sententia † priuatoria iudi- 30
cis Ecclesiastici, tale ius patronatus hæreditarium,
transiret ad hæredem ex testamen. vel ab intestato
ipsius condemnati, eo defuncto, ad l. 4. tauri, & ibi
D. maxime Tellium, num. 19. & de iure communi in
terminis authen. sed hodie C. de donat. inter virum, præ-
terquam † in crimine hæresis, in quo ipso iure est 31

priuatus iure patronatus ex *ca. vt commissi. §. priuandi de heret. li. 6.* ibi, *ac honoribus quibuscumque*, & in dictis inf. 11. *p. c. vlt. dub. 1. n. 3.*

32 Sed circa supradicta aduertendum est, † quod licet Doctores communiter teneant, vt ius patronatus transeat cum revendita, seu alias alienata, non sufficere, quod inhæreat rei particulari vt fundo, vel palatio, sed oportere quod adhæreat vniuersitati, id est quæ absque alia expressione contineat in se iura vniuersitatis, vt villa, vel castrum, quæ in se continet iurisdictionem honore districtam, &c. Abb. *in d. c. ex literis num 10.* Rochus *verb. ipse vel is, num. 41.* Lamber. *d. quæstio. 5. artic. 1. & 17.* Gregor. Lopez *in l. 15. titul. 5. pag. 5. glos. 4.* Salcedo *d. reg. 401. ampliatione 3. cum alijs*

33 Ego tamen existimo, † satis esse adhęrere accessorie alicui fundo non solum qui vniuersitatem constituat vulgo heredamiento, Couar. *lib. 1. variar. cap. 13. nu. 3.* & Salcedo *supra*. Sed etiam particulari, seu alii rei particulari, vt si fundans Ecclesiam, vel Capellam statuat ius patronatus spectare ad dominiũ talis fundi, vel palatii, &c. Tunc enim vendito, seu alienato tali fundo, vel palatio, accessorie, & in consequentiam veniet ius patronatus: & in his terminis potest

34 procedere opinio † glos. *in l. in modicis ff de contrahenda empt* quam sequitur Rom. *singul. 56.* & alii relati per Lambert. Couar. & Salcedum *supra* quod sentit Costa. *d. num. 7. in fin.* ibi, *sed esset annexum alicui villa vel fundo*, & P. Molina, *de iustitia tom. 3. disput. 620. numer. 6. ad fi.* vbi ait, *Quod quando patronatus annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa, tanquam adiunctum & est contra, venditisque bonis illis temporalibus cum eis transit, esto plures emantur propter eam qualitatem adiũctam, quæ omnino est inuendibilis.* Aliss fundus ille, & palatium, essent necessario inuendibilia, & inalienabilia, & facit quod tradit Cosmas Phillateus *de officio Sacerd. secunda par. lib. 6. c. 9. ad fin.* de quo infra.

35 Et quamuis ius patronatus sit inuendibile, † & pro illo non possit aliquod pretii dari, vt dictum est tamen hoc non tollit, quin cum illud est annexum bonis ratione illius bona pluris æstimentur, & vendantur, quam alias, vt inquit P. Molina *vbi proxime*. Pretium enim rei attenditur consideratus qualitatibus ipsius rei, &c.

36 Secundo notandum est acquiri hoc ius † patronatus, tam per laicos, quam clericos, tribus potissimum modis, fundatione scilicet constructione, & dotatione, glos. *in capit. pia mentis 16. quæst. 7.* late Rochus *verb. Ecclesiam fundauit, & verb. construxit, & verbo dotauit.* Paul. de Citadinis, *3. part.* Lambert. *1. par. 1. li. quæst 2. cum sequent. vsque ad 9.* Staphil. *de literis gratia, tit. de modo & forma impetrandi §. de iuris patronatus prærogatiua.* Rebuf. *in praxi 3. pa. signatura. verb. nec non iuris patronatus, num 3.* Corras. *d. cap. vltim. nume. 3. & 11. cum sequent.* Mandos. *de signatura gratia, tit de reseruatio. iuris patronat. li. 1. tit 15. pag. 1.* & ibi Grego. Lopez, Did. Perez *d. l. 1. tit. 6. li. 1. ordinar glos. 1.* Fuscus *de visitatione, lib. 2. cap. 10.* Nauar. *consil. 7. de iure patronat.* Rochus Veronen. *de visitatione, verb. de iure patronat.* Zerola *in praxi Episcopali, 1. par. verb. ius patronatus. §. 2.* & Zechus *d. c. 12. n. 2. & 3.* & post hæc Goncal. *ad reg. mensium glos. 18. à n. 33.*

37 Circa quod S. Concilium Trid. *sess. 25.* † *de reform. c. 9.* sic statuit, *sicuti legitima &c.* vsque ad *vers. ad hæc.*

38 Et declaratur primo, † quod licet ibi Concilium solum præseruet ius patronatus, competens ex fundatione, vel dotatione, non excludit ius patronatus ex constructione competens, sed sub *verb. ex fundatione*, comprehenditur, ad tradita per Corrasium *d. c. vltimo, num. 12.* Et apparet ex alio decreto eiusdem Concilii *sess. 14. de reform. cap. 12* quod huic consonat, & ita in terminis ait Zerola *d. §. 2. vers. 3 fundatione*, & Menoch. *de præsumpt. libr. 3. præsumpt 90. à numer. 6.* quamuis Concal. *sup. à numero 50.* cum Flamin. Paris. *de confiden. quæst. 28. num. 240.* dicat tit. constructionis includi sub illis verbis, *altaeve secundum iuris dispositionem.*

39 Secundo declaratur, † quod fundare Ecclesiam proprie dicitur, qui fundum dat, seu assignat, in quo Ecclesia construatur, seu ædificetur *c. Abbat. 2 18 q. 2. & c. nobis de iure patron.* vbi Doct. Corras. *sup. nu. 12.* & alii sup. relati.

40 Vnde faciens in Ecclesia Capellam, vel † altare, non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsentando ratione fundi quem ponit, idest, el sitio. Ita Abb. *in cap. ad audientiam, de Ecclesiis ædifican. nu. 11.* dicens non esse ab alio tactum, & esse notandum quia in multis locis propter inaduertentiam non seruatur, idem Abb. *in cap. cum Ecclesia Vulterana de elect. num. 8. circa fin.* Feli. *in cap. cum venerabilis de excep. num. 37.* Rochus *verbo fundauit, quæst. 10. & verb. construxit, quæst. 7. & verb. dotauit, quæstio 15.* Paul. de Citadinis, *3. par. causa 1. numer. 80.* & Lambert. *1. par. 1. lib. quæst. 8. ar. 6.* & post hæc Goncal. *glos. 10. à n 9.*

41 Ait tamen Rochus *d. verb.* † *& dotauit, quæst 1 ad fi.* quod valeat consuetudo vt Ecclesia non sit compatrona ratione fundi, sed præsentatio tantum spectet construentib. & dotantib. Capellam, vel Altare, in ipsa Ecclesia, &c. Et sequitur Lambert. *ibi n. 4.* subdens quod ideo diceret, non ex id aduertentia vt dicit Abbas, non obseruari; quod Ecclesia ratione fundi non sit patrona Capellæ, vel Altaris, intus eam fundatæ, sed ratione huius consuetudinis, quam vidisse seruari Trani ait num. præcedenti, & ita etiã videmus seruari in Hispania. Nam nunquã Ecclesia concurrit in præsentando ad huiusmodi Capellas, &c. sed constructor, & dotator, & eorum successores tanquam patroni soli, sequitur etiam Goncalez *sup. n. 13.*

42 Rursus prędicta doctrina † non procederet, etiam seclusa consuetudine, quando faciens Capellam solueret aliquid Ecclesiæ pro fundo, idest, el sitio, vt solet fieri in Hispania, nam tunc non potest dici Ecclesiam ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo. Quod videtur posse fieri, nam permissio, † & li- 43 centia ibi ædificandi, videtur pretio æstimabilis, & non quod spirituale, & post hæc tradit Gonc. *d. glos. 10. nu. 14. & 15.*

44 Tertio declarat̃ sola fundat. † (hoc est fundi assignat.) non statim quæri ius patron, sed secuta cõstructio. & dotatio. vel ab ipso fundatore, vel ab aliis, Abba. *cõsil. 106. 2 p.* Roch. *in princ. n. 3. & verb fundauit. q. 2.* Corras. *sup. n. 13.* & Greg. Lop. *d. l. 1. gl. 3.* & vide Lamb.

1. par.

1. par. 1 lib. quæst. 1 art. 1. sub num. 16. & 3. quæst articul 1. & 4 quæstio. artic. 1. Nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ, quæ nondum est, forteque non est futura, *c. ad audientiam 2. de Ecclesiis ædificand.* & Corras. *n. 13.*

Ecclesia tamen, † seu capella incepta ædificari,
45 seu posito primo lapide cum consensu ordinarii, statim etiam ante perfectionem videtur acquiri ius patronatus, licet non exercitium, & effectus stabilis procedet ex adimpletione causæ quam facit, Lambert. *d. q. 4. ar. 9.* Si enim pœnituit, & reliquit ædificium, non acquiritur ei ius patronatus, sed perficienti, Paul. de Citad. *3. p causa 1 q. 14.* & Gregor. Lopez *d. l. 1. glos. 5.*

46 Nam licet tale ædificium inceptum, non † possit adhuc dici Ecclesia, vel Capella proprie, tamen ex quo cum authoritate ordinarii est inceptum, est locus pius, & religiosus, maxime si ibi est fixa Crux, &c. vt *in cap. nemo 9. de consecratione distinct. 1.* Durandus *de rit ib li. 1 c 2. n. 7.* & sic in illo caditius patronatus.

47 Et addit Lamber. *sup.* † quod si dos daretur in limine fundationis Ecclesiæ, vel post, ante tamen cõsecrationem, & etiam ante perfectionem ædificii, adhuc diceret cadere exercitiũ iuris patron. vt præsẽtetur Rector, saltem pro administranda dote, licet
48 non quoad al a, &c. Ecclesia etenim incepta † statim capax est dotis, iuxta dicta, & sic dos in specie assignata, & donata ante affixionem primi lapidis, statim post illius affixionem ei acquiritur absq; traditione ad *l. fi. C. de Sacrosanct. Ecclesiis.*

49 Nec obstat † quod Ecclesiæ construendæ quæ non est, non potest fieri donatio *cap. Abbate de rerum permutat. in 6 & d. cap ad audientiam 2.* & ibi Abb. *numer. 3.* & Rota in Gienen. præstimonii infra relata, *vltim. par. cap. 2. num. 195.* Quamuis Ecclesia nondum constructa possit etiam hæres institui, & sibi legatum relinqui. *cap. 3. de testamen.* & ibi Abb. *num. 2.* & Imola *num. 5* Guli. Benedic. *in repet. cap. Raynutius, de testamen. verb. & Sobolei quam gestabat in vtero, num. 52.* & Meres *de maioratib. 1. par. quæst. 36. num. 3.* & fuit resolutum coram D. Orano, in vna Sutrina Monasterii de anno *1598.* cuius differentiæ rationem tradunt post Bart. Abb. Guli. Benedic. & alios supra. Nam re
50 spondetur id non procedere in dotatione † ex causa dotis, quæ recte potest fieri Ecclesiæ construendæ, non solum obligando se dotaturum, & traditurum, sed etiam statim assignando, & donando bona Pro dote, vt *in d. cap. nemo*, vbi Archid. & Domin. explicantes illud verbũ, *Diffiniat*, id est, *diffinitiue tradat*, vel. *ad tradendum per publicum instrumentum solemniter se obliget*, & Rochus *d. verb. & dotauit, qu 7.* Lambert. *d. 1. par. 1. lib. quæst. 5. art. 10.* non vt statim acquiratur Ecclesiæ, sed cum fuerit ædificata, vel saltem incepta, sicut Ecclesiæ construendæ potest concedi priuilegium, non vt statim sit priuilegiata, sed postquam fuerit constructa, Abb. *in d. cap. ad audientiam 2 numero 2.* sic intelligens tex. *ibi*, & Guido Papa *deci. 267. & ibi, add.* Ranchini, & Guli. Benedic. sup. *nu. 15.* & alii.

51 Quarto declaratur sub constructione, † seu fundatione, comprehendi etiam reædificationem, ex qua cum Ecclesia est penitus destructa, seu diruta, ita vt noua consecratione indigeat, acquiritur ius patronatus perinde ac si ab initio construeretur, quãuis reficiens Ecclesiam non penitus destructam, nõ efficiatur patronus, ita glos. *in cap. 3. de iure patronat.* quam D. sequuntur, Staph l. *supra nu 6. & 7.* Rochus *verb. construxit, quæst. 8 num. 12* Lambert. *1. par. 1. lib qu. 6. art. 3.* Mandol. *d. tit. de reseruat. iuris patron. versi. magna est disput.* Greg Lopez, *d. l. 1 glos. 3.* A. Rochus Veronen *supra*, Zerola *d § 2. ad fin* (Qui tamen aliquantulum variat. *2. par. verb. Ecclesia § 9.*) Rota in vna Regimen. Archipresbyteratus 13. Ianuar. 1553. coram Domino Anto. August. in qua fuit resolutum. *Ius patronatus concessum à Papa ex causa reparationis Ecclesiæ, quasi collapsæ, esse reuocatum per reuocationem concessionum iuris patronatus, præterquam ex dotatione, & fundatione. quia Ecclesia non erat restituta à fundamentis, vnde non poterat dici ex fundatione, sed ex priuilegio, &c.* Et in vna Bononien. iuris patronatus, vigesimonono Martii *millesimo quingentesimo septuagesimo quarto*, coram D. Robusterio, quæ est 1. *par. diuersor. decis. 1598. numero 1 & 2.* & in vna Perusina de Confinio, tertio Decembris *millesimo quingentesimo septuagesimo sexto* coram D. Blancheto quæ est eadem *1. part. decis. 306.* & in vna Valentina parochialis de Cosentayna *26.* Ianu. 1582. coram D. Seraphino quæ est *2. par. diuers. decis. 269. num. 2.* & in Placentina parochialis de Mirabel infra adducta *num. 117.* & in Patauina de qua infra *numero. 121.* & in Valentina de Carletis infra relata *numero 127.* Et ita est accipiendus, Menochius *d. præscrip 90. nu. 6.* dicens acquiri ius patron. reædificatione, & post hæc tradit Gonc *d. glos. 18. n. 53.* allegans etiam decis. Sarcan. & Comspanã de quib. inf. *n. 122.*

Quinto declaratur ita demum acquiri ius † patro 52
natus ex dotat. si sit cõgrua, & sufficiens, nã dotãs insufficienter, non efficitur patronatus, glos. *in cap qui cũq, 2 16. q. 7.* Abb. *in cap. ad audientiã 1. de eccles. ædifican. num. 4.* Roch. *verb. & dotauit, quæst. 8. & 9.* Lambert. *1 p. 1. li. q. 5. art. 12.* Greg. Lopez *d. l. 1. glos. 3. & 5.* A. Roc. Veronen. *sup.* & Rota *decis. 528. sub num. 2. par. 1. diuers.* & censuit S. Cong. Concilii vt in seq. declaratione, super *c 4. ses. 21. de refor.* dotans insufficienter, quod arbitrabitur ordinarius, non acquirit ius patronatus, sed dicitur benefactor.

Quod procedit, † etiam si dos minus congrua 53
sit assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro congrua, Rochus *d. quæstio. 9.* quicquid dicat Lamber. *ibi, art. 13.*

Si tamen concurrunt plures † in dotatione, dan- 54
tes simul dotem competentem, licet inæqualiter, & singuli non dent dotem competentem, omnes æqualiter fiunt patroni, sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, Abb. *d. num. 4. & in rubrica de iure patron. num. 6.* Rochus. *d. verb. & dotauit, quæst. 12.* Lambert. *1. par. 1. lib. quæst. 3. ar. 5.* Corras. *d. cap. vlt. num. 14.* Greg. Lopez *d. glos. 5.* & A. Rochus Veronen. *sup.* & censuit S. Congreg. vt in sequen. declaratione, super *d cap. 4. Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etiamsi sufficientẽ dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium secũ,*

videtur ipsi communicare ius sibi competens in illo patron.
Sexto declaratur, † acquiri ius patronatus ex do-
55 tatione Ecclesiæ, etiam iam constructæ, & etiam iã
consecratæ, quando esset sine dote, & cum cõsen-
su Episcopi id fieret, Innoc. in rubr. de iure patron. Car
din. & Abb. numero 9. in cap. 3. eodem tit. idem Abb. cõ-
sil. 59. 2. par. Selua de Benefi. 1. par. quæst. 5. circa fin. nume.
181. Rochus verb. & dotauit, quæst. 2. & 3. Lambert. 1. p.
1. li. q. 5. art. 15. & quæst. 6. art. 1. & Greg. Lopez d. l. 1. glos.
3. & 6. dicentes communem, A. Rochus Veronen.
supra, & Zerola 2. p. verb. ius patron. sub §. 13. Rota d. dec.
528. p. 1 diuersor. & decis. 99 p. 2. Circa quod vide infra 6.
not. à n. 122.
56 Quamuis contradicat glos. in cap. piæ. † mentis 16.
quæst. 7. quam sequitur Felin. in d. cap. cum venerabilis
de except. num. 37. dicens quod ad hoc vt quis sit patro
nus, requiritur assignatio dotis, tempore fundatio-
nis, non post. Et est declaratio S. Congreg. Concilii
57 super d. ca. 4. sess. 21. de reform. quæ sic ait. † Congr. Con-
cilij censuit, quod Ecclesia matrix, seu parochialis, non ac-
quirit ius patronatus in Ecclesia fundata intra suos limites
nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod
oblationes futuræ, sunt loco dotis, quia ad hoc vt acquira-
tur ius patronatus, requiritur quod assignatio dotis fiat
tẽpore fundationis, & non post, & limitatur quando Eccle-
sia ex necessitate populi construitur, vt capit. ad audien-
tiam de Ecclesiis ædifican. quo casu erunt loco dotis, &
sic dotans, & Rector Ecclesiæ matricis, erunt ambo patroni
vt d. cap. ad audientiam. Et alia quæ ait, Congreg. respõ
58 dit Episcopo Montis Regalis, quod si ipse iudicauerit, † do-
tem quæ à quodam laico promittebatur, iunctis obuentio-
nibus (nam ex necessitate populi construenda erat,) esse suf
ficientem pro Ecclesia parochiali de nouo erigenda, in
terminis huius decreti illam erigat, & Presbytero qui no-
minatur, si per examen illum idoneum ad regendam Eccle
siam inuenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice
Vnde ait S. Congregatio ad acquisitionem iuris patrona
tus, dotem debere assignari tempore fundationis, &
non post, nisi quando ex necessitate populi construitur Ec-
clesia.
59 Sed respondetur id solum † procedere in specie,
de qua ibi, in qua oblationes futuræ non possunt di
ci dos, nisi quando ex necessitate construitur Ecele
sia, qui illæ non dantur ab Ecclesia matrice, sed eo
ipso quod Ecclesia parochialis est fundata, ad il-
lam de iure pertinent. & non ad matricem. Et illa ra
tio non est applicanda ad casum, quando dotatur
Ecclesia constructa, quæ erat sine dote.
60 Septimo declaratur, † quod licet ex dotatione
acquiratur ius patron. non tamen ex simplici dona-
tione legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant
pro dote, tacite, vel expresse, quia simpliciter donãs
vel legans, videtur potius benefactor, quam dota-
tor & acquisitor iuris patronatus, & iura indulgent
ius patron. non benefactori; sed dotanti, dict. cap. fi-
lijs 16. quæst. 7. tradit post alios Rochus d. verb. & dota-
uit, quæst. 6. Lamber. d. 1. part. 1 lib. q. 6. ar. 1. & 2. Greg.
Lopez d. glos. 5. & Zechus d. cap. 12 num. 12. versi. notan
dum autem, & fuit tentum per Rotam in vna Imo-
len. iuris patron. 7. Iunii 1577. coram D. Cantucio,
quæ est 2 p. diuers. decis. 167. num. 3. Et in vna Aretina
Capellaniæ, seu iuris patron. 16. Decembris 1594. &
10. Mar. 1595. corã † D. Seraphino fuit resolutum, Ius 61
patronatus competere ex dotatione, non ex donatione, quia
tunc potius est benefactor quam patronus, & donator, vt
in d. decis. 167. & sic ius patron. potius cõpetere hospitali,
cui donata fuerunt bona, vt posset habere Capellanum, qui
pro ipsius donatoris anima celebraret, ex quibus dotata fu
it Capellania, quam ipsi donatori, cum non constet donas-
se pro dote, & testes deponentes de auditu, & publica voce,
& fama, & patronatu prætensæ familiæ donatoris, nihil
facere non concurrente quasi possessione præsentandi, Cas-
sador. decis. 2. de probatio. Puteus decis. 60. lib. 1. maxi-
me si deponunt per verbum præsentis temporis, & sic non
probant de tempore ante motam litem, Abb. in cap. licet
de testibus num. 3. & magis credi alijs testibus, in con-
trarium deponentibus de publica voce, & fama, pro
hospitali habentibus concurrentem quasi possessionem
præsentandi pro hospitali, & vltimum statum, qui solet at-
tendi ad iudican. qualitatem Beneficij, Puteus decis. 189.
& 192. li. 1. Decius consil. 126. &c.
Vnde male ait Menoch. d. præsumpt. 90 n. 6. acqui-
ri ius patronatus ex ditatione.
Octauo declaratur † quod fundans, construens, 62
vel dotans Ecclesiam, seu Beneficium, acquirit ius
patron. etiamsi illud non reseruauerit, dummodo
expresse non remiserit, cap. nobis de iure patron. & est
receptissima conclusio, Staphil. d. tit. de modo, & for-
ma impetran. §. de iuris patron. prærogatiua, nu. 5. & post
alios Rochus verb. & Ecclesiam fundauit, quæst. 8. num.
12. late Lamber. 1. par. 1 lib. quæst. 2. art. 4. Gregor. Lo-
pez d. l. 1. glos. 6. Flam. Paris. de confiden. quæst. 28. nu. 231.
Zerola sic intelligendus d. verb. ius patronatus §. 2. in
princ. Marc. Anton. Genuen. in d. praxi cap. 61. num. 14.
& Rota decis. 5. de iure patron. in antiq. & d. decis. 167. n. 4.
quicquid in contrarium scripserit Paul. de Cuad. 3. p.
cau. 2. q. 5. ex n. 12.
Fundans tamen Ecclesiam, seu Capellam, † po- 63
test in totum, vel pro parte remittere ius patrona-
tus, & limitare illud inducere in præiudicium hære
dum, vel descendentium, vt sibi placuerit, cap. signi-
ficauit de testib. c. 1. de iure patron. in 6. vbi Archid. & alii
Bald. in l. 2. C. de in ius vocan. Rochus verb. ipse vel is, nu.
18. Lamber. 2. par. 1. lib. quæstio 2. artic. 2. & 4. Rota in
vna Cremonen. iuris patron. 18. & 21. Maii 1578. co-
ram D. Robusterio quæ est 1. part. diuers. decisio. 385.
vbi tamen Rota id intelligit, † Si fundator expresse 64
exclusisset hæredes vel limitate, & taxatiue induxisset so-
lummodo pro talibus, non autem quando simpliciter ex-
primit, & nominat aliquos patronos, nam non ideo ex-
cludit se ipsum, & suos hæredes, & cons. Anchar. 81. quod
ait communiter receptum, & Calder. 4. de iure patron.
qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint
vnquam ab illis nominatis exclusi; quinimo, ab initio cum
illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare proui-
sionem legis, &c. contra consil. ij. Gemin. 45. qui ait, quod
expressio aliquorum patronorum, censetur facta ad exclu-
sionem aliorum &c. Et ista decis. Rotæ fuit his confir
mata coram D. Seraphino, 9. Iun. & 25. Nouem. eod.
anno 1578.
Sed consil. Gemin. videtur & menti fundatoris,
& praxi, † maxime in Hispania conformius, & 65
con-

cönsonat *consil.* Calder. *5. d. tit. de iure patr.* & accedit doctrina Lamber. *2. p. 1. l. q. 2. art. 4. n. 6.* vbi ait, quod si facta fuisset reseruatio per patronum pro se, & hæredibus suis sanguinis, non transiret ad extraneos, maxime si apponeretur dictio tantum.

Si tamen fundator relinquat ius patronatus filio
66 suo, † & descendentibus, & ille decedat sine descendentibus relicto hærede collaterali, vel extraneo, vt in terminis *d. cons.* Ancharra. tunc ius patronatus transibit in talem hæredem, ex quo filius decessit sine descendentibus & casus iste tanquam omissus, relinquitur dispositioni iuris communis. *l. commodissime ff. de lib. & posth.* & ius patro. fit liberum *l. qui solidum. §. prædium ff. de lega. 2.* Achil. *decisi. 300.* seu *vnic. de donatio.* Gama. *decis. 193. & ibi add.* Flor. Menoc. *cons. 90 n. 109. l. 1.* Spino *de testam. gl. 19. n. 57.* & idem erit in similibus casibus. Et sic poterit procedere *d. cons.* Anchar. & quod cum eo tradit Rochus *d. verb. ipse vel n. 19.* & ita intelligit Lamber. *d. quæstione secunda articulo 5.*

67 Vnde etiamsi fundator † reseruaret ius patronatus sibi, vel alii, verbi gratia, Petro transiret ad eius hæredes ex testam. seu ab intestato, Calderin. *d. cons. 4. de iure patr.* Anchar. *d. cons. 81.* Roch. *verb. Ecclesiam fundauit q. 8. in fi.* & Lamber. *d. art. 4. & 5.* nisi illa reseruatio esset facta, cum aliqua qualitate, vel expressione, per quam vellet ius patronatus durare tẽpore suo, vel nominati, & non vltra, Lamber. d. art. 4. n. 5.

68 Licet autem à princ. possit fundator remittere † ius patronatus, vel illud ordinare prout voluerit eo tamen in esse deducto, & perfecto authoritate ordinarii, non potest illud reuocare, seu mutare, nec tollere ab eis quos voluit esse patron. &c. Roch. *verb. ipse vel n. n. 33* Lamber. *1. p. 1. l. q. 4. art. 10 num. 4. & 2. par. q. 1 art. 21. num. 5.* & Rota *decis. 228. sub num. 1 p. 1. diuersorum.*

69 Vnde etiamsi reseruauit ius patronatus † sibi, & filiis, & descendentibus suis, aut consanguineis, seu illius de parentela, non poterit illud renuntiare, seu transferre in alium, in præiudicium filiorum, & descendentium, aut consanguineorum, licet in hoc contra teneat Roch. *d. verb. ipse vel n. q. 33. n. 72.* & Lãber. *2. p. 1. l. q. 2. art. 6. & art. 8. n. 7.* Et nostra sententia comprobatur ex eo, quod in simili de feudo, & emphiteosi accepta à patre, per se & filiis, cum communi, tradunt Ias. *in l. 2. C. de iure emphyt. q. vlt. à n. 207* Couar. *l. 2. variar. c. 18. n. 2.* Alu. Valascus *de iure emphyt. qu. 49. n. 6* & nouissime Rodrig. *de annuis redditibus l. 2. q. 22. n. 37. & seq.* & alii relati per Ant. Gab. *conclus. 2. de iure emphit. n. 6. & 44.*

70 Et à fortiori, † id non poterit facere patronus successor, vt tenet Franc. *in c. 1. de iure patr. in 6 sub nu. 4.* cum Anch. *ibi*, Roch. *d. q. 33. n. 72 & 73.* & Cou *d. c. 18. n. 10.* & Molina *de Hispanorum primoge. l. 1. ca. 24. nu. 31.* cum aliis quos refertur. Quicquid contra teneant Calder. *cons. 19. de iure patr.* & Lamb. *vbi proxime*, quorum ratio quod tunc transfertur ius gradatim, de patre in filium, vnde stante primo gradu cessat secundus, & sic iuuante patre filius nullam potestatem habet in iure patronatus, &c. solum probat quod iuuante possessore ad eius vitam renuntiatio, seu translatio ista fieri possit absque sequentis præiudicio, vt per Couarru. *ibi*, & comprobatur ex eo, quod de feudo, seu emphyteosi antiqua sine controuersia tradunt Doctores, vt per Ias. & Anton. Gabr. *sup.* Iul. clarum. *§ emphyteosis, qu. 16 & §. feudum. q. 41.* Pinel. *in l. 1 C. de bonis mater. 3 p. n. 97. & seq.* & Valas. *sup. d. n. 6 & 9.* & alios illudque verum existimo etiam vbi patronus ius patr. dedit, seu renuntiauit Ecclesiæ cuius patronus erat, vt in specie *dicto consilio* Calderin. nam eadem militat ratio, licet dubitat Couarru. *supra.*

Nono declaratur ius patron. acquiri † ex prædi- 71
ctis causis, interueniente authoritate, & consensu ordinarii, non alias, *d. c. nobis*, & ibi Dd. *de iure patron.* Calder. *cons. 5. eodem tit.* Staphil. *sup. n. 1. 2. 6. & 7.* Selua *1. p. qu. 6.* Roch. verb. *pro eo quod de diœcesani consensu*, Lamber. *1. p. 1. l. q. 2. art. 3. cum seq.* vbi late de hoc Corras. *d. c. vlt. n. 3. 4. & 13* Mandos. *d. tit. de reseruat. iuris patron. vers. magna est disputatio*, Greg. Lopez *d. l. 1. glos. 6.* Did. Perez *d. l. 1. q. 3.* Fuscus *de visitatione, l. 2. c. 10. nu. 5.* Nauar. *d. consil. 7. de iure patron.* A. Rochus Veron. *en. supra* & Zerola *d. §. 2.* Rota *decis. 222. & 223. n. 3. p. 1. diuerso.* & in causa Imolen. iuris patron. 18. Nouembr. 1578. coram D. Cantucio, quæ est *2. p. diuers. decis. 85.* in qua fuit resolutum. *Abbatem habentem potestatem dandi licentiam ædificandi Ecclesias intra suam parochiã, in quandam consequentiam, habere etiam facultatem præstandi authoritatem & consensum creationi, & acquisitioni iuris patron. cum regulariter non soleant Ecclesiæ ædificari sine acquisitione iuris patron & sic potestas dandi licentiam construendi Ecclesiam trahit secum tanquam quod consecutiuum, potestatem consentiendi acquisitioni iuris patron & d. potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam, videtur concedi ad finem, vt ædificans acquirat ius patron. &c.* Et fuit firmatum 23. Mart. 1579. vt *in decis. 99. ead. 2. p* Rota etiam in vna Toletana iuris patron. decimo octauo Mar. 1602. coram Domino meo Corduba.

Qui consensus sufficit, quod interueniat † ex post 72
facto, Roch *d. verb. pro eo quod, q. 4.* Lamber. *1. p. 1. l. qu. 12. art. 12.* Corras. *supra n. 25.* & Rota in Aquen. iuris patron. 7. Nouemb. 1601. iufra relata *vltima p. ca. 2. n. 216.*

Et an præsumatur iste consensus interuenisse, vide † Seluam *sup.* Lamber. *d. q. 2. art. 7.* Mandos. *cons. 32.* 73
n. 5 & 6 Mascar. *de probat. conclus. 416. n. 4.* & Menoch. *d. libro 3. præsump. 90. num. 18 & l. 6 præsumpt. 79. numero 4.*

Et in vna Romana iuris patro. † 10. Mar. 1595. co- 74
ram illustrissimo Mellino fuit resolutum. *Assensum superioris in ædificatione Capellæ ad effectum iuris patron. probari ex diuturnitate temporis ædificatione Capellæ, cum insignis & armis visitatione Superioris Capellæ, vti de iure patron. & prouisione Papæ, vti de iure patronatus Calderin.* cons. 12. de iure patronat. *Rochus* verb. pro eo quod, n. 19. *Lamber.* l. 3. q. 5. art. 4 *Ripa* in c. cum Ecclesia Sutrina, nu. 97. de causa poss. Caputaquen. dec. 158. p. 2. &c. Et in vna Lucana Capellæ 20. Ianii 1567. coram D. Seraphino fuit etiam resolutũ. *Consensũ interuenisse in fundatione, vel dotatione ad acquirẽ. ius patron. ex cursu temporis præsumi, &c.* Zerola *in dict.*

praxi parte secunda verbo Ecclesia, §. quinto.

75 Vicarius autem Episcopi,† sine speciali mandato
non habet authoritatem ad reseruationem iuris pa
tronatus, Calder.*cons.3 de officio. Vicarij*, Ferret.*cons.*
327 343.& 344. Sbrotius *de Vicario Episcopi,l.2. qu.31.*
76 quem vide Zerola *in praxi 1.p verb. Vicarius §.11.& 12.*
Rota in d. Placentina parochialis de Mirabel. infra
adducta *n.117.* sicut etiam Vicarius, sine speciali mā-
77 dato, non potest confirmare† donationem iuris pa-
tronatus. Calder.cons.*1.de offic. Vicarij*, Rebuffus in
forma Vicar.*n.184.* Ferr.& Sbrotius *sup.*& tenuit a-
lias Rota, Et quod *confirmatio donationis† iuris patro-*
natus, obtenta, à Legato Apostolico, cum narratiua quod
accesserat authoritas Ordinarij fuit iudicata inualida, &
surreptitia, quia non authoritas Ordinarij.sed Vicarij ac-
cesserat qui non potest confirmare, Rota decis.2. de con-
firmatione, *vt ibi in nouis, Decius* in ca.1.eodem.tit. *nec*
obstat clausula, quorum tenores, & supplentes, *quia*
non possunt supplere, & tollere vitium non narratum, &
falsitatem illorum, &c.

78 Et an,† & quando præsumatur facultas Vicarii,
qui iuri patronatus consensit, vide *d.dec.98.p.1.diuer*
sor.ex n.7.

79 Capitulum vero sede vacante,† potest dare licen
tiam volenti ædificare Ecclesiam, vt fiat patronus
Calder.*cons.3.de iure patrona.* Pauinus de offic.& po-
testat. *Capituli sede vacante 5 quæstione secunda parte nu.*
quinto.

Et an regulares possint ędificare sine licentia Or-
80 dinarii,† vide Emanuelem Rodriguez, *qu.reg.2.tom.*
q.49.art.3.

81 Tertio notandum est, † quod licet Concilium
Trid.*d.c.9.* præseruet ius patronatus competens ex
fundatione, vel dotatione, non refutat illud, quod
aliis potest probari secundum regulas iuris com-
munis, vt patet ex illis verbis Concilii, *Aliasue secun-*
dum iuris dispositionem. Quod sæpe Rota censuit, &
tradunt Hiero.Gabr.*cons.192.& 198. l.2.* & Menoch.
cons.241.à n.1. præsertim *n.7.l.3.& cons.336.à n.1.l.4.&*
d.præsump.90.à n.9.& facit decis.in causa Tuden.iuris
patron.13.Iun.1572.coram D. Lancelloto quæ ha-
betur 2 *p.diuersor.decis.331.& decis 798 p.1.sub n.4.* vbi
habetur, quod in his, in quibus non præsumitur v-
surpatio, immutatur per Concilium, sed relinqui-
tur in dispositione iuris communis, & tradit Gonca
lez *gl.18.à n.54.*

82 Vnde non solum ius † patronatus probatur ex
immemoriali, Hier.Gabr.*ibi*, & Valascus *consultatio*
ne 163.2.p. quæ probat legitimum titulum ex funda-
tione, vel dotatione, Abb.*in c.querelam de elect. nu.9.*
Fel.*in c.causam, nu.6 de præscrip.* Mobed.*decis.3.de iure*
patr. alias 254.Rota *decis.214.& 220.l.2.& 243.& 254.*
l.3.par.3.diuers.& in Pampilonen.Beneficii de anno
1557.sup.relata *5.p.c.1.n.551.* Marc.Ant.Genuen.*c.61.*
n.16.& post hæc Goncal.*sup.n.44.*& Concilium ibi,
Siue ex multiplicatis præsentationib.&c.

83 Sed etiam ius patronatus antiquum,† probatur
per famam, concurrente longissima quasi possessio
ne præsentandi.secundum iuris dispositionem, A-
chil.*dec.4.n.10 & 6.de iure patr.* Put.*dec.60.& 140.in fi.*
l.1. Rota *dec.451.l.3.p.3.diuersor.*& in Imolen.iuris pa-
tro.28 Maii 1584.quæ est 1.*p.diuers.decis 792.*& in A-
retina Capellæ seu iuris patron.de qua sup. *num. 61.*
Malcar.*de probat.concl 959.à nu.19.* Goncal.*sup.nu.56.*
cum aliis infra adducendis, & in iure conferendi di-
ximus sup.*c.5.à n.144.* Quamuis etiam solam famam
sine possessione probare ius patronatus, in antiquis
velit Menoch.*d.cons.336.n.14.& 15.l.4.& d.præsump.*
90.n.11. contra quem etiam est dec.Rotæ in Braccarē
parochialis, 1.Iul.1592.sup.relata c.5.n.41. Ita vt non
†censeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reso- 84
lutum in causa Tirasonen.iuris præsentandi, 5.Maii
1593.coram D.Penna, & postea 24.Ian.1594.coram
D.Lita, vt in dec.seq.

Tirasonen. iuris præstand. die Mercurii 5. Maii 1593.

F*Vit conclusum, ius præsentandi ad portiones competēs Cap.Ecclesiæ Tirasonen non fuisse reuocatum per Cō-cil.Trid.*ses.25.c.9.*nam licet Concil.præseruet ius competens ex fundatione, vel dotatione, non refutat illud quod aliter potest competere, & probari secundum reg.iuris communis, vt patet ex illis verbis*, aliasue secundum iuris disposit.*quod sæpe Rota censuit & tradunt Gab.*cons.198 l.2.*& Menoch.*cons.241.n.1 & seq.l.3. *Cum autem hic constaret de longæua quasi poss.Capit.Tirason.præsentandi ad varias Ecclesiarum B.Mariæ.S.Mich. & S.Bart. vna cum portionibus annexis, probata per testes deponentes de publica voce & fama satis sufficienter dicitur probatum ius præsentandi, secundum iuris dispositionem, ita vt non censeretur reuocatum per Concilium, cum prædicto modo etiam ius patron.probetur, Cassad.*dec.2.n.4.de probat. *Bald.*in l.cum sup.n.1. C.de rei vendic. *Achil.* decis.6. *incip.*fama quæ probat, tit.de iure patron. *in impress. Decius* consil.117.n.3.vers.& ista conclus. *neque Capitulo Tirasonen.obstabat laudum de anno 1529.c. 17.quod de iure non tribuebat ius præsentandi, quoniam Capitulū non prætendebat istud ius vigore laudi, licet laudum illud præseruaret, prout hactenus fuerat consuetum & coram R.P.D.Blancheto patuit ante laudum quoque, præsentatos ad Vicarias simul habuisse portiones; vnde constabat de statu præsentandi.Dicebant item Domini, satis posse dici id ius præsentandi competere Capitulo Tirasonen.ex dotatione, nam cum Capitulum esset Rector prædictarum Ecclesiarum, & ad ipsum propterea pertinerent omnes decimæ,* c.cum contingat, & c.cum in tua de decimis, *& certam portionem earum, videlicet quinque partes de duodecim Ecclesiis istis assignauerit, satis dotasse dicebatur, & ius præsentandi legitime acquisiuisse, cum isto quoq; modo secundum iuris dispositionem ius præsentandi competat Hostien.*in sum. tit. de iure patron. §. ex quibus vers. Idem videtur si Ecclesiam dotauit, *Zarabel.*in rubr. de iure patr.n.3.*Lamber.*de iure patr.l.1.art. 14.& 15. n.2.& art.18.p.1.5 q.principalis, *Rochus* eod.tract. in verb.dotauit, n.4. *vbi testatur de communi, quod etiam fuit decisum in hac causa, tam coram bona memoria Cantucio, die 18 Iunij, 1584. quam coram Bubalo die 10 Febr. 1586 portiones antea fuisse dotatas, non faciebat cessare ius præsētādi acquisitū, ex augmēto dotis, quod non tollitur per Concilium, præsertim quando apparet, augmentum factum in euidentem Ecclesiæ vtilitatem.*

In

In eadem 24. Ianuarij. 1594. coram D. Lita.

85 DVbitani, an sententia† lata 5. Maij proxime praeteriti ad fauorem Capituli Tirasonen. super Vicariis S. Michaelis, & S. Barthol. & portionibus sit iusta, vel iniusta ita vt sit confirmanda, vel infirmanda, & Domini resoluerunt dictam sententiam esse iustam, & ideo esse confirmandam, constat enim de iustitia illius, ex decisione factis coram dominis Blancheto & Penna, quae in disputatione praesentis dubij fuerunt praesupposita, vltra quod conclus. illa aditas per Rotam in hac causa firmatiua, Scotis iustificatur, quod scilicet ius patronatus antiquum, probatur per famã publicam, iuncta praesertim quasi possessione praesentandi, Bald. in l. cum super, numero 1. C. de rei vendicat. Decius consil. 117. num. 3. & consil. 174. num. 2. Ferretus 293. Menoch. 241. num. 22. Cassador. decis. 2. num. 4. de probatio. Achil. decis. 5. de iure patr. Put. 140. in fin. l. 1. Paleot. 27. & fuit dictum in causa Imolen. iuris patronatus 28. Maij 1584. non obstare dixerunt Domini, quod fama non sit qualificata, hoc est, ex fundatione, vel dotatione, quia in dubio fieri debet interpretatio pro validitate actus & sic, vt sit fama iuris patronatus, ex fundatione, vel dotatione adl. quoties, de rebus dubiis cum vulgar. & hinc est, quod sufficit testes dicere ius patronatus spectare de iure ad aliquem, cum idem sit ac si dicerent, ad eum spectare ex fundatione, vel dotatione. Achill. decis. 7. de iure patron. vltra quod ex eo cessare videtur omne obiectum quod constat Capitulum Tirasonen. dotasse dictas portiones, cum onere administrandi Sacramenta in dictis Ecclesiis, mediante assignatione quinq; partium ex duodecim decimarum, quae per ipsum Capitulum percipiuntur vt Rectorem d. Ecclesiarum adnotata per Lamber. de iure patr. l. 2. p. 2. art. 2. q. 7. nec refert, quod per prius dictae Portiones essent dotatae, cum vnicuiq; earum esset assignata certa summa florenorum, quia fuit consideratum, quod dicta solutio fiebat portionariis ab eodem Capitulo Tirasonen. Vnde fuit illa consideretur vti dos, dictarum portionum, sicut ipsa assignatio quinq; partium decimarum, quae postmodum loco ipsius subrogata fuit, semper tamen verum erit dicere, dotem dictarum portionum prouenire à dicto Capitulo Tirasonen. & ex bonis illius, cum subrogatum in omnib. & per omnia, succedat in locum rei, in cuius locum subrogatur, ad tex. in l. si eam. §. qui iniuriarum, si quis cautionibus Ruin cons. 169. n. 3. l. 1. quo fit vt testes deponentes de fama iuris patro. intelligi debeant respectu famae iuris patron. competentis Capitulo ratione dotationis, & sic ex illo tit. praecedenti. de quo apparet ad l. 1. §. fin. de exceptione rei iudic. l. 2. C. de acquir. possessione Angel. l. quaedam mulier. ff. de rei vendicat. Socin. consil. 15. l. 4. nec obstare dixerunt Domini, quod non constet Capitulum Tirasonen. praesentasse ad portiones, sed solum ad Vicarias, quia cum fuerit resolutum coram Domino Blancheto constare de statu sufficienti, quod praesentati ad Vicarios simul habebant etiam portiones, necesse est fateri, quod talis praesentatio vires suas extendit, etiam ad portiones, quae simul cum ipsis Vicariis vacabant, tum ex deductis in dicta decisione. Tum demũ, quia alias impossibile esset dare casum hũc, quod Capitulum habeat liberam facultatẽ, prout habet, praesentandi in Vicarios, quos voluerit in d. Ecclesiis, & quod tale onus administrandi Sacramenta in illis, sustineatur per ipsos portionarios, cuius occasione, eisdem etiam fuerunt assignatae quinque partes decimarum nisi demus, dictas praesentationes ad Vicarios. Capitulo Tirasonen. praeseruatas etiam in vigore laudi, Apostolica authoritate confirmati, extendere vires suas etiam ad portiones vacantes, simul cum ipsis Vicariis argumento libro secundo ff. de iurisdictione omnium iudicum & l. oratio ff. de sponsal. nec Capitulum Bergiae potest praetẽdere se grauatum, in eo quod condemnatum fuit in expensis, cum Rotae stilus sit, vt Victus Victori regulariter in expensis, condemnetur, nec talem condemnationem potuit praetendere iniustam, ex eo quod sententiam Rotalem habuisset pro se, quia cum illa ex eisdem actis fuerit reuocata iusta dicitur condemnatio. Caputaquen. decisione 142. parte tertia. Vide alias decisiones in hac causa adductas, vltima parte c. 2. à n. ducentesimo trigesimo quinto.

86 Et dicta probatio videtur† sufficiens, etiam contra Ordinarium vindicantem Ecclesiam in libertatem, ex adductis. Quamuis in vna Pampilonen. praeeminentiarum coram Domino Mantica, in qua decimoseptimo April. millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, dixerunt Domini, Ius patronatus antiquum, probari per publicam vocem, & famam, vbi concurrit legitima quasi possessio praesentandi. Puteus, dicta decisione quadragesima & 160. libro primo & in probatione iuris patronatus, multum solere Rotam deferre enuntiatiuis Ordinariorum, Rota decisione vndecima de iure patronatus in nouis, Puteus decisione 243. libro secundo Paleot. decisione vigesimatertia dicta die, & 24. Maii eiusdem anni fuit dictum, Quod cum cessat vsurpationis praesumptio, & res non agitur cum ordinario vindicante Ecclesiam in libertatem, non requiritur exactior probatio iuris patronatus, ex Concilio Tridentino. Quam alias, ex iuris dispositione requireretur, vt saepius fuit resolutum, &c. Sed potius videtur dicendũ 87 quod cum† non agitur contra Ordinarium, sed contra alium tertium praetendentem ius patronatus, vel inter plures praesentatos longe minores probationes sufficiunt, quam si ageretur contra Ordinarium, vt ait Goncalez, dicta glossa 18. nu. 59. quod fuit resolutum in Pampilonen. Beneficii de Ianz, decimo Aprilis, & vigesimo Nouemb. millesimo quingentesimo nonages. quinto, coram D. Mantica, & alias saepius.

88 Vnde etiam ex enuntiatiuis † instrumentorum antiquorum, emanatis à diuersis personis, non suspectis, probabitur ius patronatus, Achilles decis. 7. & 8. de iure patron. Mascard. d. conclusione 959 num. 29. iuxta tradita infra, vltima parte capite secundo ex num. 248. Et fuit resolutum in vna Mediolanen. iuris patronatus, vigesimo primo Aprilis, 1589. coram D. Comitulo, in qua dixerunt Domini. Ex enuntiatiuis antiquorum instrumentorum, emanatis à diuersis personis resultare probationem aequipollentem famae, ad Baldum & Castren. in l. cum aliquis C. de iure deliberan. & fuit tentum in hac causa, coram eodem 29 Ianuarij praeteriti. Vbi fuit resolutũ, descendentiã antiquã probari per enuntiatiuam plurium instrumentorum diuersorum Notariorum; quia aequipollet famae, quae sufficit ad probationem

nem huiusmodi descendentiæ. Puteus decisione 518.l.2. Famam autem publicam in antiquis legitime probare ius patronatus, per ea quæ tradit Cassador. decis. 2. de probatio. Achil. 4. de iure patron. Mohed. 352. Aymon consil. 322. num. 2. Ferretus cons. 293. quod Puteus decis. 140. & 60. in fin. l. 1. declarat habere locum, quando cum fama concurrit possessio præsentandi; nec obstare, quod in dictis instrumentis non enuntietur ius patronatus competere, ex fundatione, vel dotatione ac proinde possit intelligi competisse ex priuilegio, vel præscriptione cuiusmodi patronatus sunt sublati per Concilium ses. 25. ca. 9. vers. reliqui, quia cum sumus extra casum præsumptæ vsurpationis, ex immemoriali probatur præsumptiue, titulus fundationis, vel dotationis, Felin. c. causam quæ num. 7. de præscript. Achil. decis. 4. de iure patron. & hanc probationem admittit Concilium d. c. 9. ibi, siue etiam ex multiplicatis præsentatio. per antiquissimum temporis cursum, aliasue secundum iuris dispositionem.

89 Rota in Gerunden. Beneficii †20. Iun. 1597. coram Domino Orano, in qua Domini resoluerunt Beneficium esse ad iudicandum Io. quia fuit infra legitimũ tempus præsentatus, per præcentorem patronum, & de patronatu liquet, nedum ex enuntiatiuis antiquis plurimum instrumentorum, quibus enuntiatur Beneficium esse de iure patronatus præcentoris, & fundatum fuisse à Raimundo præcentore, quæ vim habent famæ, & probant ius patronatus antiquum. Cassador. dec. 2. de probatio. cum aliis, verum etiam ex multiplicatis, præsentatio. ab anno 1457. vsque ad annum 1591. repetitis, & effectum sortitis; ex his enim præsumitur ius patronatus ex fundatione, & dotatione fuisse quæsitum, Abb. c. quærelam, num. 9. de electio Decius consil. 126. num. 3. quibus plurimum confert assertio Ordinarij, in visitatione facta, quod Beneficium est de iure patronatus, & consensus, vim præsentationis habet Crescen decisi. 2. de iure patron. nec aduersatur, quod medio tempore non exhibeantur præsentationes, quoniam probatis extremis, media præsumuntur, non docto de contrario statu Beneficij, Alciat. reg. 2. præsumpt. 22. nu.
90 2. Rota †etiam in vna Caurien. Beneficii 9. Decemb 1598. coram Domino meo Corduba, in qua fuit resolutum, Quod ius patronatus bene probatur ex pluribus enuntiatiuis antiquorum instrumentorum, à centum annis & citra, in quibus enuntiatur fundatio Beneficij, Aymon, cons. 332. Mohedã. decis. 10. & 12. de iure patron. licet non enuntietur reseruatio iuris patronatus, c. nobis de iure patr. maxime stante antiquissima possessione, & multiplicatis præsentationibus, effectum sortitis, &c. nec obstant Concil. ses. 25. c. 9. &c.

91 Et in vna Burgen. Capellæ 11. Decemb. †1600. coram eod. D. meo Corduua fuit resolutum, Quod inscriptiones antiquæ probant constructionem ad effectum iuris patronatus, concurrentibus aliis adminiculis gl. in c. cum causam de probatio. Aymon. consil. 158. Decius 135. Cassadorus decisione secunda de probatione. Et fuit late deductum in causa Hispalen. iuris patronatus 26. Martij 1590. coram D. Pamphilio, & pro adminiculis sunt plures enuntiatiuæ antiquissimæ, plusquam centum annorum, in quibus fundatio enuntiatur, quæ habẽt vim famæ, & probant in antiquis. Nec obstat, quod dictæ enuntiatiuæ haberent originem ab eisdem patronis, & personis suspectis, nam adhuc in antiquissimis probant fundationem, si sunt adminiculata, Achilles decisione septima de iure patron. Puteus 149. libro tertio & fuit resolutum in Tudertina parochialis vigesimo primo Aprilis millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram Domino Penna, & in Regien. Hospitalis 16. Maij millesimo quingentesimo octuagesimo, coram Cantucio, nec refragatur, quod non probentur requisita Concilij, sessione vigesima quinta capite nono ad preband. ius patron. quia cessante timore vsurpationis, de qua ibi, sufficit probare ius patron. iuxta dispositionem iuris communis, Menoch. cons. 241. lib. 3. n. 7. & fuit resolutum in causa Pampilonen. iuris patron. 16. Iun. 1586. coram D. Orano, & in Aquilana Capella 7. Maij 1590. coram Perusino, & alibi sæpe, &c.

Et in proposito quando dicatur ius patro. † anti- 92
quum, vide dicta infra d. vltima parte c. 2. ex num. 262. iuxta quæ dicendum est, respectu testium, requiri tempus 60. annorum, respectu vero instrumentorum, 100. & facit declaratio quædam super d. c. 9. ibi, Qui hominum memoriam excedat. Requiritur ergo tempus immemoriale, quod si probandum est per testes, sufficere 60 annos, si per scripturas 100. Rota tenet. Flaminium Parisium de confiden. quæstione vigesimaoctaua numero 235.

Et sic est accipiendum, quod †ait Marc. Ant. Ge- 93
nuen. d. c. 61. n. 2. & declaratio S. Cong. Concilii, quæ sic ait. Ius patronatus, ex solis præsentationibus continuis, effectum sortitis, & memoriam hominum excedentibus probatur, licet in eis nulla sit facta mentio de fundatione, aut dotatione, quæ fere eisdem verbis ponitur infra n. 14. & per Gonçal. gl. 18. n. 46.

Et conducunt ad prædicta decis. Rotæ in † causa 94
Comen. Capellæ coram D. Peña, & in causa Romana vnionis, seu iuris patronatus, coram D. Orano quæ sic se habent.

Comen. Capellæ 17. Iunij 1591. coram D. Penna.

QVia Vacante ista Capella S. Martini plebis fini Comen. diœcesis, per obitum Ioannis Ant. Cassadori de 1587. ordinarius Comen. tanquam Beneficium liberæ collationis, illam contulit Septimio de Eucris, Domini vero de Cassadori, & de la Porta ciues Comen. tanquam patroni, ad illam præsentarunt Hieronymum Cassadorum, ideo acta lite in partibus, etiam lata sententia Canonicatoria iuris patronatus per Vicarium Papien. ad fauorem Hieronymi, & causa per appellationem introducta in Rota in hac positione, in qua vnum tantum pars informabat, dubitatũ, an constaret de iure patronatus præfatæ Capellæ, ad effectum vt si de illo constaret prouisio ordinarij nulla decerneretur? Quod dubium continet duas partes, vnam expressam, an scilicet de existentia iuris patronatus, alteram virtualiter de descendentia Hieronymi præsentati ab antiquis patronis familiæ de Canizariis. Et quantum ad primam partem domini tenuerunt constare de iure patronatus, primo ex præsentationibus factis ab anno 1465. vsq; ad vltimam vacationem de anno 1587. quæ omnes, vna post aliam, per spatium 120. annorum, etiam amplius effectum habuerunt Abb. in c. querelam num. 9. de elect. Zabar. clem. 2. q. 5. de iure patr. Decius cons. 126. num. 3. Cassador. decis. 7. de iure patr. quod maxime procedere videbatur in ista

prima-

Priuatis personis, de quorum iure patro. agebatur, in quib. cessat præsumptio vsurpationis, de qua in Concilio Triden. sess. 25. c. 9. in his enim nihil est per Concilium innouatum, sed remanet in dispositione iuris communis, vt sæpe Rota censuit. Effectus vero subsecutus, ex eo satis probatur, quod per obitum vnius præsentati alius præsentatus extiterit, Oldra. cons. 229 num 2. Lamber. de iure patr. l. 2. p. 2. qu. 10. art. 7 quod seruat vsitatus Rotæ stilus, vt in vna Foroliuien. iuris patron. coram R. P. D. Blancheto de anno 1585. Ista vero continuatio præsentationum, satis dilucide deducitur in informatione facti, pro Hiero. nam vacante ista Capella de anno 1465. per obitum cuiusdam Ambrosii de Mazonibus, Gabriel de Lauizariis, vna cum quibusdam aliis præsentauit quendam Stephanum de Vacanis, qui fuit tūc institutus per præpositū plebis finis, in cuius plebanatu extitit ista Capella, ad quem ex antiqua consuetudine institutio dicitur spectare; licet tunc ad cautelam, per vicariū Comen. ad eandem præsentationem, idem Stephanus confirmatus, & institutus extiterit, effectum istius præsentationis, euidenter probat possessio eius vigore subsecuta, vsq; ad annum 1513 quando vacante eadem Capella, per liberam resignationem eiusdem Stephani de Vacanis, Catharina & Martha Sorores de Lauizariis, tanquam nepotes ex Christophoro filio supradicti Gabrielis, eiusq; vniuersales hæredes præsentauerunt Ioannem de la Proba, eidem præposito plebis finis, cuius similiter effectuationem, ostendit subsecuta possessio, vsq; ad annum 1531. de quo vacante Capella per obitum eiusdem Ioannis d. Marthæ, Thomas & Eugenia fratres, vt filij & hæredes supradictæ Catharinæ, & Gasparis de la Porta eius mariti, præsentauerunt Donatum de la porta proprium fratrem, qui per eundem præpositum fuit similiter institutus, hoc autem Donato de anno 1541. in manibus ordinarij libere prædictam Capellam resignante, idem ordinarius de consensu Marthæ, & eiusdem Donati, vti filij, & hæredis Catharinæ, illam contulit Ioan Ant. Cassadoro, qui pacifice illam possedit vsq; ad obitum de anno 1587. consensum autem per patronos in prouisionibus Beneficij iuris patronatus, habere vim præsentationis, & statum iuris patronatus continuare, exploratum est Abb. in ca. cum dilectus num. 8. de iure patro. Lamber de iure patr. p. 1. l. 2. q. 6. ar. 6. n. 22. Decius cons 126. circa fi. quod sæpe in Rota decretum est, nouissime coram R. P. D. meo Pamphilio in illa Salernitana rectoria de præsenti. Nec obstat, institutiones vigore istarum præsentationum, factas fuisse à præposito, qui de iure non habet potestatem instituendi, quia stante antiqua, & laudabili consuetudine per quam ad ipsum canonica institutio, & confirmatio istius Capellani pertinere dignoscitur, vt in pluribus instrumentis enunciatur legitime potuit instituere, Lapus alleg. 78. num. 9. & seq. cum institutio, inferioribus prælatis ex priuilegio, consuetudine, vel dispositione testatoris, competere possit Barba. in ca. super eo de officio deleg. Lamber. de iure patron. p. 3. li. 2. q. 1. art. 10. Secundo, pro iure patronatus sentiebant domini ex antiqua sententia lata de anno 1488. ad fauorem præfecti Gabrielis de Lauizariis in qua, contra alios, qui simul præsentauerunt, declaratus fuit vnicus patronus in solidum huius Capellæ, Mohedanus de . ducentes. vigesi. septima & quia est sup iure patronatus, facit statum. l. ingenuum. ff. de statu hominum Achilles decisione vnica de statu Benef. & facit ius quo ad omnes Puteus decisione nonagesima octaua num. vndecimo libro primo Crescentius decisione duodecima de probatione in impressis, quam iustificant dicta testium tunc examinatorum deponentium de auditu à maioribus, & de publica voce, & fama, præfatam Capellam fuisse fundatam, & dotatam per antecessores Gabrielis, quod sufficit Ant. de Butrio, Aretin. Felin. & alij in capite veniens de testibus Bart. in l. admonendi numero 45. vbi Ias numero 242. ff. de iure iuran. concurrebant præterea insignia istius familiæ de Lauizariis, insculpta in lapide marmoreo istius Capellæ, vt quidem testes deponunt ad tradita per Ripam in capite cum Ecclesia numero nonagesimo septimo de causa possessionis & alia adminicula, in facto considerata, ex quibus in controuersia conclusum fuit pro iure patron. quantum ad secundum dubium partem de descendentia Domini inclinabant in affirmatiuam, quod esset sufficienter probata.

In eadem † coram eodem 29. Maij. 1592. 93

QVoniam vnica tantum parte informante 17. Iunij. 1591 facta fuit decisio, ad fauorem Hier. Cassadori pro existentia iuris patronatus, ideo volui Septimium audire super eisdem, tres potissimum difficultates excitabant pro parte Septimium. Prima quod iura producta non essent in forma probanti. Secunda, quod non constaret de descendentia Hieronymi ab antiquis patronis. Tertia quod existentia iuris patronatus non probaretur de duabus prioribus difficultatibus domini particulariter videre voluerunt & quantum ad tertium ex eisdem rationibus in prædicta decisione consideratis, cum præsupposito, quod iura essent in forma probanti, censuerunt sufficienter constare de iure patronatus, nec esse recedendum à resolutis, nec obstat quod aliqua ostenderentur præsentationes factæ, non corā ordinario, vt de iure fieri oportebat, sed coram præsupposito fini, de cuius facultate ad instituendum vigore præsentationum non constabat, quia respondebatur, hoc ius ex consuetudine posse pertinere ad inferiores collatores, Lapus allegatione septuagesima octaua istam vero consuetudinem in casu proposito, satis videri probatam ex enuntiatiua instrumenti antiqui de anno 1465. & aliis enuntiatiuis cum effectuatione subsecuta Gabr. consilio 196. numero sexto & septimo libro secundo & ex Episcopi scientia, & patientia, cum non sit verisimile, ordinarios, qui propter visitationes quas præfinitis à iure temporibus facere tenentur, præsumuntur habere notitiam qualitatū Beneficiorum & Beneficiatorum suæ Diœcesis, & non dissimulaturos fuisse institutiones à præposito finis factas, nisi illi legitimam instituendi facultatem habuissent, quod ordinarius quandoq; etiam institueret & propterea non posse dici constare de consuetudine illius præpositi in instituendo: ex quo vario modo fuerit obseruatum, non præiudicat iuris patronatus, cum inferior possit acquirere ius instituendi cumulatiue ad ordinarium Parisium post alios in capite auditis numero duodecimo de præscriptione Felinus in capite pastoralis numero secundo de officio ordinario minus putabant obstare quod opponebatur de defectu mandati illius vicarij Qui instituit loco præpositi, nam cum illa institutio suum fuerit effectum sortita, & ver semur etiam in extraiudicialibus, spatio tanti temporis mandatum effuisse præsumitur, Cassadorus decisione

3. num.

3.numero 2.de procurator. postremo omnes difficultates superare videbatur, effectuatio institutionum, & obseruantia subsecuta, quæ actuum dubiorum est certa, & fidelis interpres, Craueta cons.101.n.3.& cons.201.nu.1 t Siluan.cons.63.n.18.& 65.nu.17.& Socinus cons.145. n.2.l.1.

96 *Romana† vnionis, seu, iuris patronatus 6. Nouem.1598.*

FVit resolutum, constare de iure patron.ex præsentationibus, quæ ad eius acquisitionem sufficiunt c. quætelam vbi Abb.n.9.de elect.ca.cum Ecclesia Sutrina, vbi gl.verb.trium de causa poss.& ibi Ripa n.91.hic autem plures deductæ fuerunt continuata. Quarum effectuatio visa est perspicua, cum appareat vnam factam fuisse successiue, post aliam, Olara.cons.229. num. 2. & 3. Verall. decis.329.p.3.licet enim inter eas numerentur collationes Papæ, nihilominus suffragantur, cum vel contineant enunciationem, quod sint iuris patronatus, cum eius derogatione, propter quas status eorum non immutatur, Achil. dec. 3.de iure patron. vel his accedat patroni consensus, qui effectum præsentationis operatur, Crescen.decis.2.eodem tit.Gabr.cons.185.num.22.l.2.Non obstat, quod pro parte Cæsaris prætenditur, non esse aliquas in forma probanti, nam respondetur, quod fuerunt sumpta ab ipso notario, qui fuit de originali rogatus, & ideo plene probant Ias.in l. admonendi n.155.vers.intellige tamen de iure iurã. comprobant etiam ius patronatus, insignia familia extensa in Ecclesia Bald.cons.310.l.5.Decius cons.155.num.2. Ripa in d.c.cum Ecclesia num.97.Ferretus cons.293. l.2 Aym.de antiquitate 1.p.vers.8.num.12.Lamber.de iure patron.2.p.l.2.art.9.q.10.item & sententia super patronatu quæ ius constituit, vt lata super statu Beneficij, Verale.dec.33.p 2.Castren.cons.240.l.1.item attestationes titularii siue ordinarij, cui multum solet deferri, vt visitatorum, qui in admittendis præsentationibus solent se exhibere difficiliores, Rota decis.11.de iure patr.in nouis Put.dec.172.l.1.& fuit resolutum coram Bubalo in vna Aretina Beneficij vigesimo octauo. Februarij 1583.& in aliis sæpe.

97 Ex quibus appatet falsum, † quod ait Zerola d. verb.ius patronatus. §. 3. nempe in priuatis personis, sufficere probare ius patronatus ex vnico actu, vt quia semel quis præsentauit, & secuta est institutio & ille institutus vixisset spatio 40. annorum, quia profecto, hic haberet requisita Concilij, nempe cursum temporis, præsentationes & institutiones, ex c.consultationibus de iure patron.&c. Sed loquitur sine fundamento, ex d.c.consultationibus, non agit de probatione iuris patro.vt patet, & circa hoc notab. viden.sunt dicenda notab.seq.

98 Quarto notandum est, †quod quando agitur de familia potenti, in qua ius patronatus præsumitur ex vsurpatione Hier.Gabr.cons.192.l.2. debet probari secundum formam Concil d.c.9 vers.in his vero personis, vt fuit resolutum in causa Reatina iuris patronatus 10. Octob.1572.coram D.Robusterio quæ habetur parte prima diuersorum decisione 409.& in Sabinen.Beneficiorum decimo quinto Decembris 1581 coram sanctissimo Clemente VIII.quæ habetur 2. parte diuersorum decisione 199.& in d.Triden.iuris patronatus 331.ead.part.& fuit etiam resolutum in causa Albaneo.Prioratus.26. Nouembris 1588. coram D.Orano, & in Sabinen. prætensi iuris patronatus Beneficij, S.Petri Crast forani.26.Octob.1594.coram D.Lita.& tradunt Anastasius Germonius de sacrorum immun.libro tertio capite duodecimo numero vigesimo sexto Valascus d.consultat.163.parte secunda & Zechus capite 12. de Beneficio & pensione nu.51.& Menochius d præsumptione 90.libro tertio vbi à n.15.ait id nõ habere locum, quando cum iis adest persona, in qua cessat vsurpationis suspitio, &c.& Gonçal.gl.18. à n.63.

Et d.decisio Albanen.Prioratus sic se†habet. Sanctissimus Dominus noster mandauit proponi dubium tenoris infra scripti, An ex deductis à partibus iuxta Decretum S.Concilij Tridentini constet Prioratum S.Pauli Albanen. esse de iure patronatus laicorum. Domini tum ex his, quæ in præterita resolutione præsentis causæ reseruata fuerant cum ex noniter pro parte illustrissimi & Reuerendissimi D Cardinalis Gesualdi deductis, resoluerunt non constare de iure patronatus, iuxta formã decreti Sancti Concilij Tridentini capite nono, sessione vigesimaquinta quia d. decretum requirit, quod titulus iuris patronatus sit ex fũdatione, vel dotatione, quodque probetur authentico documento, vel alius modus ibi expressus, licet autem hic constet de fundatione, & dotatione Prioratus, de quo agitur, ex authentico documento, videlicet ex Bulla Honorii IV. confirmationis d.fundationis, & dotationis. ac instrumento dotationis, in d. Bulla inserto, & regulariter & ex eo solo, quod quis fundat & dotat aliquam Ecclesiam acquirat ius patronatus, & ex inde titulus probetur tamen secus est in Ecclesia regulari, prout est prioratus de quo agitur, quia vltra dotationem, & constructionem, requiritur expressa cõcessio, & priuilegium Apostolicum in limine fundationis capite nouis. §.cæterum. vbi gl & ibi Hostien. collatione secunda Anchar.numero 16.Abb. numero nono de iure patron.Anchar.in capite sacrosancta de electione nu.3.Lamber.de iure patro.l.2.p.1.q.5.principali art.1.Put.decisione 266.l.2 & ratio est, nam cum prior eligi debeat per monachos, non conuenit quod in electione huiusmodi, laicus vna cum monachis interueniat.c. Sacrosancto capite Messana, de electione, cum itaq; in d.Bulla Honorij. & instrumento dotationis, nulla fiat mentio reseruationis iuris patronatus, non solum ex d.fundatione, & dotatione, non oritur titulus iuris patronatus in limine fundationis, sed potius de initio libertatis d prioratus, & sic de initio contrario constare videtur Anchara. cons.123.à n.2. quod equidem iuri communi est conforme quo in dubio, beneficia præsumuntur libera Archid.in cap. nullus.16.q.6.in c.cum venerabilis in fin.de except. Abb.cons.54.collat.2.p.1.cons.76. in prin.& 106.l.2 & ius patronatus in tantum odiosum est, vt illius non cadat præsumptio, nisi in quantum expressum reperitur Archidiac in ca.decernimus 16.qu.7.Decius cons.17.in princ.Nec præmissis refragatur resolutio in hac causa vlt. loco facta, quia illa fuit facta cum præsupposito, quod non versaremur in casu Concil.respectu præsumptionis, vsurpationis, quod quidem præsuppositum fuit, tunc discussum nõ firmatum, ex quo spectabat ad Cong.Concilij. Sed cum ex

99

dubie

dubio, per sanctissimum transmissio facultas discutiendi de veritate præsuppositi data sit. Domini dixerunt, quod d. præsuppositum non subsistat, sed quod versemur in casu Concilij loquentis de præsumptione vsurpationis. Etenim cum agatur de prætenso iure patronatus dominorum de Sabellis, qui fuerunt & sunt potentes, prout notissimum est, & iurisdictionem perpetuam habent in ciuitate Albanen. & eius territorio, in quo situs est prioratus, necessum est dicamus, illos comprehendi d. decreto Concilij: prout etiam censuit Congreg. Concilij, barones, & alios iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi, vt ex fide per illustrissimum & Reuerendissimum D. Cardinalem Carrafam subscripta apparet, & alias Rota coram illustrissimo Cardin. Aldobrand. in vna Sabinen. Beneficiorum idem de familia dominorum Vrsinis conclusit, quo fit, vt probatio tituli iuris patronatus, debeat esse talis, qualem requirit d. decretum Concilij, vt scilicet vltra probationem numeralis præsentationes continuatas non minori spatio 50. annorum quæ omnes sortita sint effectum ex authenticis scripturis probentur, quæ quidem species probationis est data pro forma, vt ostendunt illa verba decreti, nec aliter, de quorum natura est formam inducere. Vt post Bartol. & alios Decius consil. 528. num. 11. Rum. consilio 92. lib. 3. Socinus Iunior consil. 46. num. 27. lib. 4. ita quod adimpleri non potest per æquipollens, & quatenus posset, satis est quod probatio famæ facta per testes dominorum de Sabellis, non æquipolleat probationi requisitæ à dict. decreto, quod voluit præsentationes per testes; sed per scripturas authenticas comprobari. Nec placuit dominis quod dicebatur, decretum præsumptionis vsurpationis cessare, ex quo habemus certam probationem fundationis, & dotationis. Quia respondebant, id procedere in beneficio sæculari, in quo ex sola fundatione & dotatione ius patronatus acquiritur; secus vero in regulari, in quo vt dictum est, ex sola fundatione, & dotatione, tale ius non potest acquiri, sed requiritur expressa, & specialis concessio Apostolica, in limine fundationis & dotationis. Præterea animaduertendum est, in illa resolutione vltima circumscriptas fuisse exceptiones oppositas contra dictos testes dominorum de Sabellis, ac etiam iura illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis Gesualdi, & Bullam Honorij IV. quæ tunc temporis non fuerat in actis producta, quæ omnia in præsenti disputatione præsupponuntur, ex quibus adducta pro dominis de Sabellis videntur sublata, nam cum hodie habeamus instrumentum dotationis, & Bullam confirmationis, dicta Honorij fundationis, in qua nulla adest reseruatio iuris patronatus, prioratus remansit liber, ita quod etiamsi admittamus, priuilegium post dotationem, & fundationem, fuisse dominis de Sabellis concessum, illud dicendum sit mero gratiosum. Puteus decis. 379. lib. 2. quod non secus est per decretum Concilij reuocatum, atque illud quod absque fundatione, & dotatione, potuit per Papam laico concedi. iuxta tradita per Lambert. lib. 2. parte 1. quæstione 5. art. 1. num. 12. & hoc tanto magis, ex quo apparet Honorium fundatorem nunquam habuisse intentionem reseruandi dict. ius patronatus, nam in proœmio d. instrumenti, narrando causas, ob quas motus fuit ad fundan. & dotan. prioratum, dixit id facere pro eleemosyna intuitu retributionis æternæ, & pro redemptione peccatorum suorum parentum, & consanguineorum, quod etiam ad pontificatum postea assumptus in Bulla confirmationis, dict. fundationis, & dotationis repetijt, ex quo colligitur, quod Honorius non habuit animum nec intentionem acquirendi ius patronatus, vt per Crescen. decis. 13. in fin. aut saltim in verisimile fit, quod si d. ius patronatus sibi reseruasset, de eo mentionem non fecisset, quod autem longe est à verisimili, imaginem falsitatis habet. Bald. in l. 1. num. 16. C. de seruis fugit. quinimo, cum in Bulla confirmationis idem Honorius narrasset quasdam speciales ordinationes in fundatione, & dotatione factas, subiecit se alia salubria, & honesta adiecisse, prout in instrumento desuper confecto continetur, vnde cum idem Honorius, de omnibus ordinatis se referat ad instrumentum debemus stare instrumento relato, Castrens. consilio 81. columna tercera, versiculo & si dicatur libro secundo, Afflict. decisione 107. num. quinto, Decius consil. 6. numero 6. in quo, nulla iuris patronatus facta fuit mentio, nec dicatur quod dict. instrumentum non continet fundationem, sed solam dotationem, & quod propterea potuit fieri, quod in alio instrumento continente fundationem tale ius patronatus reseruatum fuerit, qui cum fundatio tempore Martini successerit, & in registris Martini de huiusmodi instrumento nihil appareat, nisi doceatur, alios libros Martini præter deprehensos in Bibliotheca Vaticana extitisse, in quibus hoc priuilegium potuerit describi, per diligentias in prædictis registris Bibliothecæ Vaticanæ factas, remouetur præsumptio existentiæ talis instrumenti, iuxta tradita per Cassad. post alios decis. 5. & 8. super regulis, non secus ac dici solet, quod per inspectionem actorum, id omne quod in actis scriptum non reperitur, præsumitur non actum Bald. in l. fin. contra numero 3. C. de appellation. & consil. 123. num. 7. lib. 1. quod coadiuuatur ex eo, quod à tempore fundationis dicti prioratus, quod fuit de anno 1482. vsque ad annum 1493. quo idem prioratus peruenit ad manus Ioannis Baptistæ Cardinalis de Sabellis, nunquam extitisse ostenditur aliquam præsentationem assertorum patronorum, quin potius clarum est, Alexandrum Papam VI. in quadam Bulla sub dat. 1492. asserere, prioratum huiusmodi de retro actis temporibus fere semper commendatum fuisse, prout ipsi constitit, qui dum in minoribus esset, illum per longa tempora in commendam obtinuerat, & tandem ad Apostolatus apicem assumptus, prioratu dict. Cardinali Ioanni Baptistæ de Sabellis in commendam dederat, prout tunc obtinebat, ex quibus facile tollitur quod dicebatur, dict. Cardinalem de Sabellis de anno 1493. prioratum resignasse in fauorem Antimi de Sabellis, & successiue Antimum eundem prioratum de anno 1499. renuntiasse ad commodum Francisci de Sabellis, enuntiando in vtraque gratia prioratum esse iuris patronatus dominorum de Sabellis, cum clausula dummodo dictorum patronorum expressus accedat assensus, nam præterquam quod enuntiationes prouenient ab ipsismet dominis de Sabellis, qui ius patronatus prætendebant, & sic à personis suspectis Achill. decis. 6. ad fin. de iure patron. Puteus 149. numero 2. libro 3. non constat de consensu præstito in dictis resignationibus, neque de illarum effectuatione, neque quod magis est, de collatione, cum dictæ literæ renuntiationum, sint mandata de prouidendo & non prouisio. & ideo dicta enuntiatiua non probant. Peregrinus decisione 167. in vna Bononien. libro 3. Puteus decisione 136. libro 3. Quamuis autem effectuatio præsumi soleat propter suam prouisionem per obitum iuxta consilium Oldrad. 229. & alios allegatos, nihilominus contrarium procedit in prouisione resignationis, prout fuit dictum in vna Taruisina plebis de Medulo coram bo-

mem. Episcopo Lauretano 26. Februarij 1586. vltra quod mandata de prouidendo, loquuntur de consensu expresso, & non præsumpto. Et supposito quod dict. resignationes suum sortita fuissent effectum, tamen non concluditur necessario, ius patronatus huiusmodi competijsse ex priuilegio in limine fundationis concesso, quoniam posset intelligi, de priuilegio iuris patronatus, ex priuilegio post fundationem & dotationem obtento, quod vt antea ostensum est, decreto Concilij fuit abrogatum, & nihilominus huiusmodi præsentationes continent tantummodo tempus decem annorum, per quod decreto Concilij non est satisfactum, præsertim cum paulo post, de anno 1503. Alexandr. 6. dict. prioratum nulla facta ment. iuris patronatus, tanquam liberum Cardinali Sanctæ Ceciliæ contulerit, & postea Iulius 2. vti liberum Capellæ Iuliæ in Basilica Sanct. Petri existenti vniuit, ac successiue Leo 10. de anno 1518. dissoluta huiusmodi vnione eundem prioratum, etiam vti liberum mensæ Episcopali Albanen. de nouo vniuit, nam ex his probatur status libertatis Puteus decis. 279. lib. 2. neque curandum est, quod gratia perinde valere, obtenta à Cardinali Sanct. Ceciliæ super dict. prioratu habeat clausulam derogatoriam iuris patronatus, pro ea vice tantum, quia cum derogatio iuris patronatus conditionaliter sit posita, quatenus de illo existat, nihil ponit in esse, vulg. l. si quis sub conditio. dandorum decem. ff. de conditionibus institutionum. minus repugnat fundamentum factum in Bulla Leonis X. quia vt considerabant domini, illa non continet declarationem iuris antiqui, sed est concessio iuris patronatus de dono, ex priuilegio, vt denotant verba Bullæ, reseruamus & concedimus, alioquin enim dixisset, reseruamus & confirmamus, non obstant præsentationes factæ post priuilegium Leonis X. quia manifeste patet factas fuisse in vim dict. priuilegij, tum quia in nonnullis earum id exprimitur, tam etiam quia factæ leguntur coram Archipresbytero Albanen. & per eundem iuxta dictæ Bullæ formam institutiones secutæ, atque ideo veniunt illi asscribendæ, l. 2. C. de acquir. possess. l. cum quædam mulier, de rei vendicatione. Aymon consilio 83. num. 3. præsertim cum talis forma non correspondeat fundationi, & dotationi, in qua interuenit consensus Episcopi, & ad quem propterea institutio pertinuisset. Quare cum dict. priuilegium Leonis, fuerit per Concilium sublatum, vna cum possessione subsecuta, non possunt domini de Sabellis dictis præsentationibus iuuari, illis autem deficientibus, sumus in claris, quod Concilij decreto non est satisfactum, ex quo testes de fama priuilegij deponentes, non sufficiunt. Præter quam enim quod probatio famæ præsumptiua est, Cassad. decis. 2. de probatio. & cedit fortiori probationi, Puteus decis. 436. lib. 2. testes multas exceptiones patiuntur, de quibus per informantes pro Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Cardinal. Gesualdo vnde conclusum fuit, non constare de iure patronatus dominorum de Sabellis.

100 Et d. decis. Sabinen. Iuris patron. 26. † Octobris 1594. sic se habet. Fuit resolutum, non constare de iure patronatus ad effectum, de quo agitur, nam cum agatur de iure patronatus familiæ potentis, hoc est, illustrissimorum dominorum de Sabellis, ideo propter timorem vsurpationis probari debet titulus vel memorialis, simul cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum quæ sortita sint effectum, & de eis constet per scripturas authenticas, iuxta formam præscriptam à Concilio Tridentin. sessione 25. cap. 9. vt alias fuit resolutum in causa Sabinen. iuris patronatus coram sanctissimo D nostro, & in illa Tridentin. iuris patronatus 13. Iunij 1572. coram Illustrissimo Cardinal. Lancelloto, & in illa Albanen. Prioratus. 26. Nouembris 1589. coram Reuerendissimo Patre Domino Orano, verum de titulo hic non constat, immemorialis autem ipsa non probatur, nam primi testes in sum. numero 10. & sequenti, vsque ad numerum 15. non deponunt de auditu à maioribus, & senioribus, illos specificando, nec dicunt, quod idem illi audiuerint à suis maioribus, minus dicunt, quod non extet memoria in contrarium, prout testes deponere deberent ad effectum probandi immemorialem glossa in capit. 1. de præscript. in 6. & de communi Couarruuias in cap. possessor. part. 2. §. 3. num. 7. de regul. iuris lib. 6. quam opinionem Rota indistincte obseruare consueuit, vt habetur in decisione diuersorum 28. num. 5. libro 1. nec super reliquis testibus, in hoc iudicio examinatis, de quibus in sum. num. 17. & seq. potest fieri aliquod fundamentum, licet deponant de auditu, & publica voce & fama, ea ratione, quia non concludant de visu 40. annos, vt requiritur in probatione immemorialis, & licet secundo testis iuxta 22. dicat cognouisse Andream de Galese, & postea Iulium de Tarano a 40. annis citra, tamen non concludit de tempore continuo 46. annorum, cum non dicat & citra, vt sæpe resolutum fuit in Rota per doctrinam Bartol. in l. Celsus num. 23. ff. de vsucap. nec ex eo quod sextus testis iuxta 18. dicat, se vidisse tres Rectores, quorum primus vocabatur Andreas de Galese subdens, il quale hebbe deto beneficio da quadraginta anni fa in circa, potest dici quod probet, ex quo non deponit de visu per quadraginta annos, vt requiritur, vltra quod dictio illa, in circa, potest importare minus tempus, & in omnem euentum ipsam depositionem reddit dubiam, & incertam, Butrium in capitulo vltimo de desponsatione impub. cum aliis, per Celsum Hugo. consilio sexagesimo quinto, numero nono, & tollitur omnis difficultas, ex quo testes deponunt, quod primus, quem viderant, fuit Andreas de Galese, & tamen constat, quod iste Andreas fuit dumtaxat præsentatus ad beneficium, de quo agitur de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, quo fit, vt impossibile sit depositionem dictorum testium de visu posse verificari per tempus continuum quadraginta annorum, prout requiritur, præterea præsentationes continuatæ per spatium quinquaginta annorum, vt requirit Concilium non adsunt, minus probatur effectuatio earum per scripturas authenticas, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma vt alias dictum fuit in d. causis Sabinen. Trident. & Albanen. prioratus, quæ bene applicantur casui isto.

In eadem causa sexto Martij millesimo quin-
gentesimo nonagesimo quinto, coram † Domino 101
Penna domini resoluerunt, non esse recedendum
à resolutis, non obstantibus duobus mandatis de
prouidendo de 1505. in quibus impetrantes nar-
rabant ius patronatus, &c. & aliis actis produ-
ctis.

Et similiter in vniuersitatibus, etiam † paruis, 102

plenior,

plenior & exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij *d. verf. in hu vero*, quia illa dictio, *plerumque*, non stat restrictiue; ita fuit resolutum in causa foro Sempronien. parochialis. 4. Februar. 1594. coram Domino Mantica, in qua fuit dictum, S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram D: Penna 11. Martij 1596. fuit resolutum, *Concilium Tridentin. in probando iure patronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quantumuis minima, quia esse in ea vsurpatio præsumitur, &c.* Mart. Anton. Genuen. *dict. cap. 16. num. 6.* & posthæc Goncalez *dict. gloss.* 18. qui *num. 69.* ant secus esse si non tota vniuersitas, sed certa pars illius prætenderet ius patronatus, vt S. Congregatio nouissime declarauit. *& à num. 70.* ait, quod non erunt legitimi testes personæ vniuersitatis, nec subditi dominorum ad probandum ius patronatus ipsius vniuersitatis, vel domini. Flam. Paris. *quæst. 28. de confiden. num. 252.* & quod fuit resolutum in foro Sempronien. parochialis 15. Decemb. 1593. coram D. Pamphilio & videtur esse de mente Concilij, quicquid dicat author praxis Archiepiscopalis Neapolitanæ. *c. 63.*

103 Sed offert se hic difficultas, † An in personis potentibus, vel vniuersitatibus, in quibus vt immemorialis suffragetur vltra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Puteum *decis. 205. lib. 1.* & Achill. *4. de iure patron.* seu 317. præsentationes etiam continuatæ, non minori saltim, quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probari debent ex d. decreto, effectuatio illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari. Et quidem *in d. dec.*
104 † Sabinen. supra adducta *num. 100. in fi.* dicitur, effectuationem earum, per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma. & videtur tenere Zerola *d. §. 3.* & clare Gonçalez *sup. num. 84.*

Sed reuera, ex d. decreto Concilij in illis verbis,
105 † *præsentationes, &c. quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.* Non colligitur necessario effectuationem præsentationum per authenticas scripturas probandam, sed solum ipsas præsentationes, quod est nimis difficile; cum effectuatio non solum consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis vt supra dictum est, *cap. 5. num. 7.*

106 Vnde hæc pars videtur † probabilior, maxime quoad possessionem, quam videtur *1. part. diuersor. decis. 545.* quæ loquitur in personis, in quibus cadit præsumptio vsurpationis, *& num. 2.* dicit, effectuationem præsentationum satis constare, ex quo per obitum præsentatorum, & instituturorum, factæ fuerant aliæ successiue præsentationes iuxta *cons.* Oldradi 226. sequitur Gonçalez supra *num.* 87. de quo *d. c. 5. à num. 105.*

107 Et hanc decisionem refert Flam. Paris. † *de confid. q. 28. num. 260.* vbi docet, quod ad probandum ius patronatus, etiam in persona, in qua cadit præsumptio vsurpationis, sufficiunt præsentationes 150. annorum, continuatæ, & sortitæ effectum, ac probatæ authenticis scripturis, quia ex scripturis huiusmodi satis censetur probata immemorialis requisita à Concilio, vt fuit resolutum in d. Cæsaraugustana cap. de anno 1573. vbi in qua cadit præsumptio vsurpationis, fuit pronunciatum constare de immemoriali ex præsentationibus 130. annorum facit *decis. 4.* Achillis *de iure patron.* Puteus 205. *lib. 1.* Nam consuetudo immemorialis probatur etiam per scripturas, Angel. per illum text. *in l. vetustissima. C. de iudic.* Imola *consilio 94. num. 7.* Oldrad. *consil. 244.* Aym. *de antiquit. 4. part. verf. materia num. 41.* Bald. *l. 1. C. ad Trebell. num. 5.* Decius *cons. 11. n. 9.* Curtius Iun. *cons. 106. num. 5. in fin.* Crauetta *cons. 139. num. 9.* ita Flamin. *ibi.*

Et quod in proposito iuris patronatus † imme- 108
morialis probetur ex scripturis, apparet etiam ex *d. dec.* Comen. & Romana, supra adductis *num. 94. & 96.* & ex declaratione adducta *num.* 92. & ex *decis.* Rotæ. *717. lib. 3. part. 3. diuersorum.* Et dato huiusmodi
memoriali, † *Illustrissimi & Reuerendissimi domini du-* 109
bitatur, an ius patronatus competens alicui baroni, qui de præsenti reperitur in quasi possessione præsentandi, sufficienter probetur ex pluribus præsentationibus continuatis ab anno 1476. quæ fuerunt sortita effectum, ita vt præsentatus, & præsentati, debeant institui, etiam quod immemorialis alias quam per scripturas non probaretur, die 28. Martij 1593. Illustrissimus Cardin. Matthæus, præfectus S. Congregationis Concilij, censuit in hæc verba, *arbitror ex pluribus præsentationibus continuatis, excedentibus memoriam hominum, quæ omnes sortitæ fuerunt effectum probari immemorialem.*

Quæ sententia in proposito videtur † vera, & 110
admittenda, ex natura rei, & subiecta materia iuris patronatus, in quo cum per præsentationes successiuas exerceatur, immemorialis recte probatur per præsentationes effectuatas, authenticis scripturis probatas, per spatium 100. annorum, sicut etiam probaretur per præsentationes effectuatas, testibus probatas, per spatium 60. annorum, iuxta dict. declarationem adductam *d. num. 92.* & Flam. ibi citatum. Et id videntur velle illa verba Concilij *d. c. 9. siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, per antiquissimum temporis spatium, qui hominum memoriam excedat.* Quæ verba censuit Congregatio, die 4. Febr. 1581. *intelligenda esse prout de iure,* quamuis alias verius sit, immemorialem non probari per instru-
menta. Ioann. Andr. *in cap. 1.* † *de præscript. in 6.* & ibi 111
Domin. *num. 10.* & Francus 15 Alexand. *cons. 16. num. 17. lib. 2.* Balb. *de præscript. 2. part. 3. partis quæstion. 6. numer. 25.* Rota in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunij 1591. coram D. Otano supra relata *1. part. cap. 2. num. 44.* & in Veronen. iurisdictionis 18. Martii 1596. coram D. Pamphilio. de qua supr. *3. part. capit. 2. num.* 195. vbi dicitur, quod quatenus pars nititur priuilegiis, & scripturis, notissimum est, per eas non probari immemorialem, &c. & in Tullen. iurisdictionis 22. Martii 1596. coram eodem D. Pamphilio. vbi fuit resolutum, *immemorialem non probari per scripturas, cum sit negatiua absoluta super qua instrumentum nec confici, nec rogari potest, &c. & Rotam non seruare eam opinionem, quod centenaria dicatur immemorialis, quæ non pendet à tempore, sed ab eo quod me-*

mora in contrarium non existat, *vt alias dictum fuit in Salamantina iurisdictionis 22. Aprilis* 1580. *coram D. Seraphino & tradit* Cardin. in c. si del genti, circa fin. *vbi* Felin. in fi. verbis de præscript. *Couarr.* in reg. possessor. 2. part. §. 3. num. 6. *late Molina* de primog. lib. 2. c. 6. num. 45. &c.

112 Quod etiam fuit dictum in causa † Burgen. quipquenniorum 8. Martij 1599. coram D. Lita & 15. Maij 1600. coram Domino meo Corduba, vbi fuit declaratum, *id procedere, cum scriptura & instrumenta confecta super ipsis actibus possessorijs adducuntur ad probandam ipsam immemorialem*, *quod tunc eam non probant, secus vero cum pro probatione illius adducuntur scriptura*, *& instrumenta, quibus enuntiatur immemorialis seu qua eam canonizant approbant, & de ea attestantur*, *quia tunc eam probant. Tum quia scriptura*, *& instrumenta, probant quod cantant*, *tum quia per enuntiatiuas antiquas probatur ipsa immemorialis Puteus* decis. 209. libro 2. *Verallus* decisione 203. parte 3. numero 2. *vt fuit etiam resolutum in vna Burgen. iurisdictionis S. Ioannis 20. Decemb.* 1596.

113 Rursus offert se difficultas, † an requiratur pro forma, quod in personis seu communitatibus, in quibus vsurpatio præsumitur, præsentationes continuatæ non minori quam 50. annorum spatio probentur per scripturas authenticas, ita quod adimpleri non possit per æquipollens, nec vllo casu probari possint per testes. Et quidem certum est, d. probationem per scripturas requiri pro forma, vt ostendunt illa verba Concilij *nec aliter*, quæ inducunt formam, vt ex alijs tenet in terminis Rota *decisione* 199 *num. 3. & 4. part. 21. diuersorum.* & in illa Albanen. prioratus supra adducta *num.* 99. & censuit S. Congregatio Concilij *in declaratione 6. & 7.* infra adductis sub *numero 141.* & sic non potest adimpleri per æquipollens Felin. *in cap. cum dilecta*, *de rescript. numero* 10. *&* 11. *ampliatione* 11. Decius *consilio 112. num.* 3 Boerius *decis. 1. num 44.* Segnra *in l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de legat. 2. numer.* 14. *& ibi add.* Did. Perez. Tellus Fernandez *in l.* 17. *Tauri numero* 68. *& in l.* 22 *numero 6.* Molina *de Hispanorum primogen. libro 2. c.* 8. *num.* 13. & Acebedo *in l. 6. titul. 6. libro 5. recopilationis num. 11. cum alijs*, & in terminis Rota in d. Albanen. prioratus, & nouissime tradit Gonçalez *dict. glossa* 18. *à numero* 75. qui *num.* 79. adducit dictam sextam declarationem S. Congregationis, & subdit nullatenus sufficere, si per testes probarentur d. præsentationes deficientibus scripturis, vt fuit in terminis resolutum in Rota in vna nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram illustrissimo Pamphilio, & in alio foro Sempronien. seu nullius 15. Decemb. 1593. & *d. decis.* 199. *num.* 4. vbi rationem assignat, quia Concilium de testibus omnino non confidit, quando agitur de iure patronatus harum personarum, & vniuersitatum, & propterea non sibi satis fieret, si istæ præsentationes probarentur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit vtramque probationem testium & scripturarum, quod fuit etiam inquit nouissime decisum in vna Sorana Beneficij 28. Aprilis 1603. corã Illustrissimo Pamphilio ex quibus dubitat ipse Goncalez, de veritate opinionis moderni authoris praxis Archiepiscopalis, *c.* 63. *num ibi* dum tenet, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, tunc satisfieret menti Concilij per text. *in cap. cum olim essemus*, *de priuil.* quoniam eo ipso inquit Goncalez, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusa ista probatio. Nam aliter de facili eluderetur dispositio d. Concilij, quod etiam inquit, sensit Rota in Sabinen. iuris patronatus 15. Nouemb. 1582. coram sanctissimo Clemente VIII. & in dicta causa foro Sempronien. seu nullius. Sed quicquid Goncalez dicat, vera mihi videtur opinio d. authoris. Nam etiam in actu exigente scripturam pro forma, & ad eius probationem, & vbi scriptura est de substantia probationis, admittitur probatio per testes deponentes de tenore, & amissione scripturæ, vt *in d. cap. cum olim, & in cap. sicut de re iudic. & in l. testium C. de testib.* vbi Bald. & Salic. *l. emancipatione*, vbi Paul. Cod. *de fide instrum.* Ial. *num* 12. post Alex. *in l 2. C. de bonorum possess.* Felin. *in dict. cap. sicut à num.* 2 Ripa *in l. 1. si certum petatur à num.* 81. Mascard. *de probatio. consl.* 416. *num.* 11 *& conclus.* 809 *à num.* 3 *&* 845. *à num.* 24. Aln. Valasc. *de iure emphyt. q. 7. num* 38. Palac. Rub. *in dict. l.* 22. *Tauri n 7. & 9.* & ibi Castill. *num.* 24 Ant. Gom. *num.* 28. *& in l. 41. n. 2.* Matienco *in d. l. 6. tit. 6 lib. 5. gloss. 2. n. vlt.* & ibi Angelo. *gloss 3. num. 5.* & Burgos de Paz, Iunior. *q. 4. à num. 26.* qui de requisitis ad istam probationem videndi sunt. Et facit *d. declaratio* 7. S. Congregatio. quæ ait, quod probatio per testes regulariter excluditur, innuens in aliquo speciali casu posse admitti.

Et ius patronatus quomodo probetur † vide per 114
Mascard. *d. conclus.* 959. & late Flam. Paris. *d. q. 28. de confid. ex num.* 205. & Mar. Ant. Genuen. *d. c. 16.* & an probetur confessione vide infra *vlt. part. c. 2. à n.* 275.

Quinto, notandum est ius patronatus † ex priui- 115
legio, reuocatum esse per Concilium *d. c. 9 vers relíqui*, super quo declaratio S. Congregationis, quæ sic ait, *ex hoc versiculo dubitatum fuit, an patronatus ex priuilegio censeri debeant sublati. Et Congregatio die 14. Decemb. 1581 & 1586. censuit esse ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione, vel dotatione.* Et in vna Comen. iuris patronatus 8. Iun. 1601. coram D. Se-
raphino † fuit resolutum, *ius patronatus ex priuilegio,* 116
esse reuocatum per Concilium session. 25. cap. 9. in totum *etiam cum quasi possessione inde secuta, vt fuit etiam resolutum in vna Cassanen Beneficij 4. Iunij 1578. coram D Bubalo, & in vna Valentina capellania, coram D. Blancheto, & in Auximana iuris patron. 2. May 1595. coram D. Corduba, & in Albanen. iuris patr. 26. Nou. 1598. coram D. Orano. & dispositionem* c. consult. de iur. patr. *non procedere, vbi aperte constat de non iure in proprietate, &c.*

Quod procedit, etiamsi in priuilegio † habeatur 117
ius patronatus competere, non solum ex priuilegio sed ex vera & reali fundatione, & dotatione. Nam non ideo desinit esse ex priuilegio, cum illa qualitas insit in priuilegio, & ita resoluit Rota in causa Placentina parochialis de Mirabel 19. & vltima Ianuar. 1594. coram D. Orano, vt in sequenti decisione. *In vna Placentina parochialis loci de Mirabel fuerat*

rat 19. Ianuar. resolutum, constat de iure patronatus parochialis ex priuilegio, ideoque per Concilium Tridentinum censeri reuocatum. Verum quia Franc. Hidalgus ab illustrissimo D. Marchione de Mirabel ad eam præsentatus, huiusmodi resolucioni non acquiescebat, iterum proposui dubium super ijsdem, & domini vnanimiter steterunt in decisis, quia cum Concilium cap. 9. sessione 25. disponat, vt titulus iuris patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, reliquis patronatibus seu facultatibus, & priuilegiis concessis, tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi, exceptis casibus ibidem nominatis, in totum prorsus abrogatis, necessarium est, fateamur ius patronatus, de quo agitur, ex quo non est comprehensum inter casus exceptuatos, sed ex priuilegio Pij IV. fuit concessum, per Concilium fuisse sublatum. Neque vero ad rem pertinet, quod in priuilegio habeatur ius patronatus competere non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundatione, & dotatione, nam ideo minus dicitur ex priuilegio, cum illa qualitas, quod non dicatur ex priuilegio, sed ex fundatione, insit in priuilegio, hinc enim videmus patronatus huiusmodi, non obstante hac clausula, passim dici ex priuilegio, licet habeant aliquid plus prærogatiuæ, quam patronatus, in simplici priuilegio Mohed. decisione 11. de iure patronatus. Puteus 322. libro 1. & 308. lib. 3. ita tamen vt tanta non sine pœnitentia, quod per hoc à Concilio præseruentur, maxime quin Concilium loquitur per verba importantia veritatem, dum vult, quod titulus sit ex fundatione, & dotatione; vnde impossibile est, quod porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem. l. 3. §. hæc verba, vbi Bart. ff. de negotiis gestis. leg. in bello. §. factæ. ff. de captiuis. Bartol. l. si is qui pro emptore numero 33 & ibi Ias. num. 120. cum seq. ff. de vsucap. vt in similis receptum est, puta, si Papa per suam constitutionem decernat notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares, nam non ideo minus dicuntur ficti per priuilegium, & non veri, vt in terminis decidit Castrens. consil. 340. col. 1. versic. nunc ergo d cendum vol. 1. quia cum in eis cesset commensalitas, non possunt dici secundum veritatem commensales, sed secundum fictionem. Commensalitas enim consistit facto scilicet in vsu, & exercitio, vt concludit Anchar. consilio 348. numero 2. per text. in cap. fin. de verb. signific. lib. 6. & princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere, non obstant clausula inserta priuilegio derogatoria futuris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi nominatim earum mentio facta fuerit. Oldrad. consil. 226. num. 1. Calderic. consilio 11. de priuileg. Archidiac. cap. 1. num. 2. de constitut. libro 6. Barb. consil. 73. num. 6. volumin. 3. non obstat, quod Concilium, dict. cap. 9. §. similiter. mandat reuidere patronatus acquisitos à 40. annis ante Concilium, prout fuit istud reuisum, & approbatum ab ordinario per sententiam, quia sententia fuit lata à Vicario, qui sicut non habebat facultatem concedendi ius patronatus, ita nec potuit illud approbare, præsertim cum deceptus sit exprimendo in sententia ius patronatus acquiri non secus ex reparatione, atque ex fundatione, nec enim ex reparatione acquiritur ius patronatus nisi interueniat consensus Ordinarij, de quo hic non constant, neque potest præsumptio cadere, cum deficiat lapsus temporis requisiti ad hoc præsumendum, nec dicatur concessionem Pij IV. factam fuisse ex ista causa, nam in priuilegio verbum nullum de reparatione, vnde insurgit maior iniustitia dicta sententia, quæ declarat ius patronatus pertinere ad dict. Marchionem, sequendo tenorem literarum Apostolicarum & Concilij, cum nec in literis, nec in Concilio quicquam de eo disponatur, vt autem etiam ex reædificatione ius patronatus acquireretur, oportet probare, quod reædificatio erat necessaria, ita quod Ecclesia esset omnino diruta, & noua indigeret consecratione glossa cap. quoniam verb. fundationes, de iure patronat. & ibi Abb. numero 11. Rochus verb. construxit quæstione 8. numero 12. Lambert. 1. parte 1. libro 3. articulo 6. quæstione principali numero 11. prout is, qui ex dotatione de nouo facta prætendit acquirere ius patronatus, debet dotem Beneficij redactam fuisse deesse, ad non esse, Rochus verb. dotauit quæstion. 6. alias qui Ecclesiæ iam constructa & consecrata aliqua donat, vel eam restaurat, non ex eo patronus, sed benefactor dicitur, glossa cap. piæ mentis. 16. quæstione 7. doct. in Rubrica de iure patronatus. vbi Innocent. numero 2. Cardin. quæst. 6. Felin. in cap. venerabilis, numero 37. de except. & ita conclusum, & post hæc tradit Gonçal. gloss. 18. à num. 97.

Et similiter, ius patronatus † ex priuilegio, sub- 118
latum est per Concilium, etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eiusdem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, cum sit ad instar, & non proprie ex fundatione, & dotatione, & ita censuit S. Congregat. Concilij super d. cap. 9. his verbis, patronatus qui fuerunt concessi, vt essent eiusdem prorsus naturæ roboris, &c. inius ius patronatus laicorum, & nobilium, regum, ac si ex fundat. & dotat. forent Cong. censuit, censere sublatos, quia cum sint ad instar, & non proprie regum, nec ex fundat. ideo non comprehendi sub exceptuatis, & tradit Gonçal. supra numer. 102. fuisse decisum in vna Cordub. 20. Nou. 1559. coram D. Ioi. Aldobrand. quod si ex mero priuilegio competeret alicui ius patronatus, in cuius concessione disponatur, quod sit eiusdem naturæ ac ius patronatus ex fundat. & regum, non obstante d. clausula, & quod Concil. Tridentin. præseruat ius patronatus ex fundatione; nec non ex priuilegio, quando est regibus concessum, erit nihilominus derogatum, & sublatum tale ius patronatus per d. Concilium.

Nec † prodest immemor, vt in seq. declaratione 119
eiusdem S. Congreg. super d. c. 9. remanet dubium, quando constat de origine priuilegij, vel præsumitur esse ex priuilegio aliquod ius patronatus, & adest immemor. prosit illa, vel non propter clausulam derogatoriam in fine c. positam, ibi, non obstantibus quibuscunque consuetudinibus, & immemor. quasi referenda sit etiam ad ius patron. & in hoc Congreg. respondit non prodesse.

Non tamen loquitur hic de priuilegiis † conces- 120
sis ex causa onerosa, vt fuit resolutum in causa Valentina parochialis de Consentayna. 30. Ian. 1581. & 26. Ian. 1582. coram D. Seraphino, quæ habentur 1. p. diuersorum dec. 687. & 2. p. 269. quod vt dicitur d. dec. 687. fuit sæpius in aliis causis à Rota animaduersũ,
& in Patauina iuris patr. 29. Ian. 1590. corã † eodem 121
D. Seraphino vbi fuit resolutum, quod ius patronat. concessum ratione reædificationis non tollitur per Concilium: quia non derogat patronatibus qui ex iuris communi disposit. competunt, nec ista concessio potest dici merum priuile-

gium & si haberet aliquid priuilegij, tamen quando fit ex causa onerosa seruandum esse resoluit Rota, in d. Valentina de Cosentayna, &c. Et idem innuitur in illa Placentina parochialis de Mirabel. sup. adducta *n.117.* conducũt tradita per Gonçalez *gl.28. à n.22 & gl.36. num.36.*

122 Sexto notandum est, ius patron. de iure non acquiri † ex augmento, seu supplet. dotis, sed requiritur, quod in totum Eccles. doteur Roch. *verb. & docauit. 3. q.* Lamb. *1. p. 1. lib. q. 6. art. 1. 2. & 6.* Rota *dec. 457. n.18. & decis. 528. n. 2. p. 1 diuersorum & d. decis.* Placentina parochialis de Mirabel. & Zerol. *in praxi Episcopali. 2 p. verb ius patron. §. 1.* post hæc tradit Gonçalez *gloss. 18. num. 53.* dicens, quod qui ex dotat. de nouo facta, prætendit acquirere ius patron. debet docere dotem primam fuisse redactam de esse, ad non esse. & fuisse decisum in vna Sarcanen. Beneficij S. Iulij 1599. coram D. Mellino, & in Compsana iuris patron. 23. Ian. 1604. coram D. Lita.

123 Quamuis contradicat illa decl. Tiralonen. † iuris presentandi. 5. Maij 1593. supra adducta *n. 84. ad fi.* & quamuis Menoch. *cons. 241. n. 14. lib. 3. & 336. à num. 5. lib. 4.* dicat ex dotatione acquiri ius patron. quando Ecclesia parum habet, & non est commode dotata, post Abba. *cons. 28. 2. p* & videtur inclinare Lambert. *d. art. 6 ad fin* pro quo videtur facere Conc. Trident. *sess. 14. de reform. c 12.* ibi, *seu iam erectam, &c.* sed intelligitur ex priuilegio Apostolico.

124 Et ius patronatus ex augmento dotis, &c. † concessum etiam per Papam à 40. annis citra, subijcitur examini, & reuisioni ordinarij, vt *in d. c. 9. vers. similiter*, concessum vero ante annos 40. à confirmatione Concilij, non subiacet dictæ reuisioni, sed firmũ remanet Hier. Gabr. *cons. 195. lib. 1* & censuit S. Congreg. Cõcilij. vt in seq. declarat. super *d. c. 9. ius patronatus acquisitum per augmentum 3. partis dotis, antè 40. annum, à die confirmationis Concilii numerandum, validum est, si vero est acquisitum intra annum 40. Episcopus vti Apostolicæ sedis delegatus, illud examinare debet & quod non in euidentem vtilitatem factum inuenerit, reuocabit restitui tamẽ debet patr. id quod hoc nomine ab eis datũ fuit, prout in fine huius decreti statutũ est & isti 40. anni numerandi sunt a die confirmat. Concilii, nam licet a die quo vellet ordinarius inquirere super validitate iuris patro. essent transacti 40. anni, hoc nihil obstat examini, interim tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.*

125 Et in vna Lucana Canonicatus 24. Maij. † coram D. Bubalo, renuit Rota, *ius patro. concessum à 40. annis citra ex augmẽto, &c. subiici examini. & reuisioni ordinarii illos vero 40. annes cõcessi fuerunt, ex decreto Cõcilii sess. 25. c. 9. reuideri ab ordinariis non posse, vt censuit S. Congreg. & sic ius patronatus reseruatum ante 40. annes a die publicationis Concilii, non comprehendi sub decreto Concilii, nec attendi debere tempus reualidationis factæ postquam regula Adriani fuerat reuocatum: quia per reualidationem, res fuit reducta ad pristinum statum, perinde ac si regula Adriani non emanasset. &c.*

126 Et in vna Melphien. seu Rapollen. † iuris patronatus. 19. Ianu. 1594. coram D. Mantica fuit resolutum quod *iure patronatus a Papa, concesso postquam fructus Ecclesiæ ad 3. partem auxerit, debet probari impleuisse* *istius conditionis, alias ius patronatus non est acquisitum.* l. ex his C. quando dies legati cedat. l. Thais §. fi. chũ. ff. de fideicom. libertate. l. cum mota *vbi Ias.* num. 21. *& Decius. 6.* C. de transactio. *Rota* diuersorum. *1.* parte decis. 148. *& dos aucta dici non potest, vsque ad 3. par. nisi sit probatum quanti essent fructus Ecclesiæ tempore gratiæ, sua assignationis, & tamen conditio in totum impleri debet* l. cui fundus, de condit. & demonstrat *& in propriis terminis fuit resolutum in Paduana iuris patronatus de Delphin. vlt. Maii 1591. coram D. Decano, nec præsumitur facta assignatio illa vsque ad 3 p. vt partes asseruerunt ex eo quod semper fuerit postea in quasi possessione præsentandi,* arg. l. si filius familias. C. de petit. hæred. *Deci.* consi. 222. n. 9. *Quia & si partes asseruerunt fuisse factam assignationem in certa re vsq. ad 3. p fructuum. non est credendum assertioni illarum in præiudicium Ecclesiæ, & cum illa conditio inducat formam, quæ est indiuidua. ad vnguem debet probari. & concludenter & vere non autem per coniecturas, vt fuit resp. in d. Paduana iuris patronatus maxime, quando ex potentia patroni inducitur aliqua præsumptio vsurpationis* Triden. sess. 25. c. 9. de reform. *Puteus* decis. 205. lib. 1. *Achill. 156 quid in d. Paduana contra Delphinos nobiles Venetes fuit perpensum & ita in hac Melphien seu Rapollen. fuit resolutum non constare de iure patronatus, quod fuerat concessum a Paulo III anno 1534. principalibus de Ascalis vt supra, & fuit confirmatum corã ead. D. Mantica. 6. Martii 1595.* 127

Et alias in † vna Valentina de Carletis 4. Maii 1601. coram D. Lancell. fuit resolutum, *non constare de iure patronatus quia hoc ius patron. fuerat anno 1515. à Leone X concessum G. Domino. d. loci postquam dictam Ecclesiam propriis sumptibus reparauerit, & instaurauerit illiusque dotem quæ 130. ducatos de eo tempore non excedere asserebatur in annuis redditibus. 10. ducatorum auxerit, & ideo etiam si huiusmodi implementum esset sufficienter probatum adhuc subiacebat regula Adriani VI. nam de iure communi ex huiusmodi augmente dotis non fuerat acquisitum ius patronatus, Rochus* verbo. docauit. q. 2. & 3. *& fuit dictum in Lunen. Sarcanen. Beneficii, 2. Iulii 1599. coram D. Millino, & alias pluries, maxime cum non ascenderet ad medietatem annui valoris fructum Beneficii, neque ex d. restauratione & reparatione, ex quo Ecclesia non erat funditus destructa, ita vt egeret noua consecratione* Lamber. I. p. I. lib. q. 6. ar. 3. nu. 16. *Rochus* verbo construxit n. 12. *& fuit dictũ in Perusina de consinio 10. Decem. 1570 coram D. Blanchetto, & in Valentina de Consentayna. 26. Ian. 1582. coram Decano. & regula cum habeat verba amplissima, & sit fauorabilis, comprehendit etiam hunc casum mixtum quando concurrit augmentum dotis. & reparatio Ecclesiæ, nec sufficit quasi possessio, vt præsentatus veniat instituendus pendente lite super proprietate. Caputaquen.* decis. 29. & 324. lib. 1. in manuscrip & *fuit d. in Cæsaraugust. parochialis 22. Inn. 1566. coram Groperio, vltra quod non est in quasi possessione cum beneficium vacauerit in mense reseruato.*

Septimo notandum est, ius † patronatus 128 non posse competere ex concessione, & priuilegio Episcopi *capite secundo de rebus Ecclesiasticis in sexto.* Rochus verbo pro eo quod *de diœcesani consensu n. 34.* Staphil *de literis Grat. titul. de modo, & forma impetrandi §. 1. de iuris patronat. prærogatiua n. 3. & 4.* Rebuff. *in praxi. 3. p. signat.*

verbo

verb. necnon iuris patron. n. 3. Lambert. 1. p. lib. 1. quæst. 10. art. 4. & censuit S. Cong. Concilij 2. April. 1573. vt in sequen. declarat. super d. c. 9. ibi, *ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt prætensi patroni per 140 annos, non prodest, cum enim constet de tit. ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem, ideo per hoc decreenni sublatum* Flam. Paril. *de confid. q. 28. n. 240.* & tenuit Rota,
129 per Chisanen. *decis. 102.* † *in manuscrip.* in qua fuit, tentum, *quod si in noua prouisione narretur, quod beneficium est de iure patronatus de facto, si tamen non probetur iuridice non valet, & censetur surreptitia, puta si Episcopus concesserit ius patron. de Ecclesia quæ erat libera quod non potest facere sine authoritate Papæ. Calder.* cons. vlt. de iure patron.

130 Et sic in vna † Nolana Cappellæ, seu Beneficii 19. Ianuar. 1594. coram D. Augonio fuit resolutum, quod *capellam reuersam ad pristinam libertatem, non potest Episcopus per suam donationem, redigere in seruitutem iuris patronatus Abb.* cons. 106. l. 2. *Roch.* sup. *Berot.* cons. 44. n. 33. lib. 1. *non obstante quod in donatione dicatur, donatarium debere ædificare, & depingere vnam capellam, seu altare infra triennium, cum non constet Capellam antiquam esse in totum destructam, prout constare debet, vt ex readificatione possit dici acquisitum ius patronatus glos.* in c. quoniam de iure patro. *& ibi ceteri, Rochus* verb. construxit *n. 12. Tum etiam quia impensa pro huiusmodi readificatione poterat esse tam modica, quæ commode potuisset fieri de fructibus ipsius capellæ, & præsertim cum readificatio esset facienda infra Triennium* c. 1. de Ecclesiis ædifican. c. 4 c. de redditib. 12. q. 2. *nec potest dici requisitum ius patron. ex causa dotationis, cum ille in suo testamento reliquerit quædam bona huic capellæ quia iam erat dotata Abb.* supra nu. 2. *& quia sibi spectaret ius patronatus, & non vt acquireret illud, ex causa dotationis reliquit,*
131 & 16. Decem. 1594. coram D. Orano † domini steterunt in decisis, & fuit resolutum, *non fuisse locum præscriptioni dicti iuris patronatus, tractatu temporis, etiam longissimi, cum constet de principio inualido illius, &c.* M Ant. Genueu. *d. c. 16. n. 5* qui ait non suffragari immemorialem, quando constat de initio inualido vitiosi tit. à principio, quod ait posthæc Goncalez *glo. 18 à nu.* 48. allegans declarationem S. Cong. & *decis.* Venetam Tribu. *55. lib. 2. à n. 69.* & alios. Vnde con-
132 uincitur *cons.* Menoch. *90 lib. 1.* † *ex nu. 13. & 336. nu. 28. lib. 4.*

133 Sed Zerola *d. verb. ius patronatus.* † *§. 8. dub. 6.* ait, quod quicquid sit de Ecclesia consecrata, tamen capellas vidit concedi in ius patronatus, etiam existentes in Ecclesia consecrata, etiam in Cathedralibus, nec tex. *in d. cap. 2. videtur hoc prohibere*, sequitur Zechius *d. cap. 12. de benef. & pensio. n. 53. versicul. non potest vero.*

134 Nihilominus etiam in capella Ecclesiæ † verissima est prædicta resolutio, vt tenet Staphil. *supra*, & Rota in d. Nolana, & alii, & recte probatur ex *d. cap.* 2. & praxim quam Zerola vidisse ait. Existimo procedere ex eo, quod vt videmus etiam in Hispania solent aliquæ personæ nobiles, diuites, & principales, ad suam & suorum sepulturam emere capellas in Ecclesi. factas, cum licentia ordinarij, dando Ecclesiæ pretium ædificii, & soli capellæ, prout conuentum est, vnde tanquam fundatores, & constructores capellæ remanent patroni ipsius, qui ratio eadem militat, ac si principio fundet, vel construat, maxime stante consuetudine, quæ ita recepit & interpreta a est. Et facit † quod tradit Rochus *verb. fun-* 135
dauit q. 9. Lamber. *1. par. 1. lib. q. 3. art. 10.* Caputaq. *decis. 290. 1. p.* quod Ecclesiam ædificasse dicitur, qui dedit domum pro illa construenda.

Quamuis Greg. Lopez *in L. 1. tit. 13. p. 1.* † *verbo ven-* 136
der. & Molin. *de Hispan. primog. lib. 1. cap. 24. num. 40.* tales contractus condemnent tanquam simoniacos, quos sequitur. Pariad. rerum Quotid. *lib. 1. cap. 3. num. 36.*

Et ita est accipiendum quod dicunt † Lassarte de 137
decima venditio *c. 14. n. 5.* maxime *in additio ibi*, & P. Ledesma *in sum. 2. p. tract. 12. conclus. 34.* qui ait, quod licite potest vend. & emi ius sepulturæ, sibi, & suis descendentibus, & hæredibus, sicut potest vendi, & in capella, cum obligatione, quod nemo sepeliatur in ea nisi emens, & sui descendētes, vt docent communiter discipuli D. Thomæ, particulariter Orellana, quia hęc obligatio est temporalis, & admiscetur aliquis honor temporalis, & non est res spiritualis, &c. & Mar. Ant. Genuen. *cap. 40. num. 19.* quod sepulchra cum capellis, possunt vendi ratione situs, & dignioris loci, quod non videtur, quod spirituale A ag. *22. quæst. 100. art. 4.* quæ ratio Genuen. & P. Ledes. in emptione capellarum non satisfacit, cum acquiratur ius patron. quod est spirituale, vt est dictum, & ita non videri posse saluari, nisi ex prædicta ratione.

Non tamen placet † quod dicit Lassarte, *ibi*, & 138
P. Ledesma *conclus. 35.* quod habens capellam, seu patronus alicuius capellæ, possit illam vendere, & huiusmodi ius patronatus, quod etiam tenet Cosmas Philiarcus *de officio Sacerdotu. 2 p. lib. 6. ca. 9. ad fin.* dicens, quod *qui habet ius patronatus alicuius capellæ, potest vendere parietes, & picturas, &c.* illius capellæ, quæ sunt quid materiale in quo fundatur illud ius patronatus, non tamē potest amplius accipere pro ipso iure. Ex quo videbatur posse saluari venditiones capellarum, quæ solent fieri per patronos earum, vt vidi in hac ciuitate. Sed quamuis id possit † 139
procedere, quando Ecclesia vendit Capellam, ex quo ipsa Ecclesia est domina, seu quasi, suarum capellarum, tamen quando patronus illam vendit, non videtur posse procedere, nec excusari à simonia, nec valere contractum, quia cum ipse non sit dominus capellæ, nec parietum ipsius *§. nullius & seq. de rerum diuis.* sed solum habeat ius patronatus, ipsum reuera vendit & non aliud. Nec verum est, quod ius patronatus postquam est acquisitum. Fundetur in patribus, &c. Sed solum fuerunt causa illud acquirendi. Et similiter quando tota Ecclesia, aut totum monasterium venderetur, nihil aliud esset, quam vendere ius patronatus, atque adeo esset simonia.

Aduertendumque est, quod qui emit capellam,
† Ecclesiæ deberet dare iustum pretium, & valorē, 140
saltem ædificii, parum plus vel minus. Alias enim si id non daret reuera, sed minus notabiliter, non posset dici fundator, & constructor in totum, nec tan-

quam talis aequireret ius patronatus vt prætendit, & consequenter capell. remaneret libera, & Ecclesia deberet datum restituere, saltim quatenus ex eo factus est locupletior, &c.

141 Tandem suprædicta confirmantur & declarantur † ex seqq. declarationibus S. Congreg. Concil. sup. d. c. 9. 1. ibi, ex fundatione vel dotatione, &c. siue etiam ex multiplicatu præsentationibus &c. Cong. censuit hæc verba accipienda esse disiunctiue, nam sufficiet alterutrum probare scilicet vel tit. ex authentico documento. siue multiplicatas præsentationes, vt in Concilio die 4. Februar. 1581. Secunda, ius patronatus quod probatum est solo documento fundationis, &c. absque aliqua præsentatione, non tollitur à Concilio, vide decisionem Rotæ 2. de præben. in nouis, nisi tantum tempus præteruisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem. Tertia, an satis sit, asserenti sibi competere ius patronatus ex fundatione, & dotatione, si in vna, aut altera præsentatione de Anno 1554. & 1561. quæ effectum sortita fuerint, ostendatur. Congregatio censuit non esse satis, die 10. Februarij 1581. Quarta, ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam, probatur ex fundatione, vel dotatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundatione, aut dotatione. Quinta, Congregá. censuit barones, & alios dominos iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi in hoc decreto, versic. in his vero personis. Sexta ibi, authenticis scripturis probentur. Congregatio Concilii omnium consensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat authenticis scripturis, & constituendam esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat. Septima, an cap. 9. sess. 25. in ea parte in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem iuris patronatus, vt in personis, seu communicationibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec eis immemorialis aliter suffragatur, nisi præsentationes, etiam continuatæ non minori quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortita fuerint, authenticis scripturis probẽtur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur, Congregatio censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur, Hier. Cardin. Matthæius. Octaua, Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorialem, concurrant anni elapsi vsque ad tempus controuersiæ motæ, & non tempus decursum vsque ad publicationem Concilii, tantum attendendum sit. Nona, non possunt repelli probationes oblatæ à patronis, vt eorum patronatus declarent esse ex Concilio, saluis tamen exceptionibus, tam huius decreti, quam iuris communis. Decima, ius præsentandi verbi gratia, ad mansionarias, datum cap. censendum esse ex priuilegio, quando capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorialem, ideo sublatum est hoc decreto. Vndecima, Iulius Papa III. ad supplicationem Cardinalis de la Cueua, & Ioannis comitis de Vuenam, & domini in temporalibus oppidi de Moron, concessit ius patronatus d. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia d. oppidi de Moron ad ipsius comitis vitam, quod ius patronatus defuncto d. comite Pius IV. ad supplicationem prædicti Cardinalis, & D. Petri Ducis filii, & successoris d. Ioan. comitis concessio d. D. Petro Duci, pro se, & eius filio primog. modo dubitatur, ad ius patronatus fuerit reuocatum per Concil. Triden. hoc c. Congregatio decreuit hoc ius patronatus censeri ex priuilegio, & ideo Concilio sublatum esse. Flam. Paris. d. q. 28 de consid. n. 240. Decimasecunda, an si quis probauerit, se per 40. annos præsentasse, & in possessione, seu quasi, se fuisse, ad præsentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilii hoc c. cum aliàs titul. præsentationis 40. annorum esse videatur, & prædicto decreto conformis, ibi, aliasue secundum iuris dispositionem, conclusum est Congregationem censuisse non debere admitti, nec obstant illa verba, aliasue secũdum iuris dispositionem, quia Congregatio intelligit, vt non respiciant tempus, de quo iã expresse supra disposuit, & voluit esse immemoriale, sed respiciant alias clausulas, & alios modos, quibus secundum ius vetus probari poterat ius patronatus, sed quod ad tempus attinet, illud præcise, & semper debeat esse immemoriale, nec sufficiant 40. anni, etiam si alias iure veteri sufficerent, vt in persona Ecclesiast. secundum Lamber. de iure patron. Decima tertia, an patronatus in conuentuali Ecclesia censeri debeant sublati versi. reliqui, Congreg die 4. Decemb. 1589. censuit, patronatus ex causa fundationis, seu dotationis in ipso limine fundationis seu dotationis, Apostolico priuilegio concessos, non esse sublatos: patronatus vero reliquos, in conuentualibus Ecclesiis quocunque priuilegio concessos, post fundationem & dotationem censeri abrogatos. Decima quarta, an ad probandum priuilegium patronatus in conuentuali Eccl sia ex causa fundationis, &c. & quidem in eius limine fundationis concessum fuisse sufficiat immemorialis, iunctis multiplicatis præsentationibus, quæ secundum formam Concilii in præsenti effectum sortita fuerunt, stante derogatione in calce posita. Congreg. d. die. 4 Decemb. 1586. censuit non sufficere, ex verbis tam in 1. quam in 2. casu, nisi probata fama talis priuilegii, aliisue concurrentib. requisitis, secundum iuris dispositionem, nec obstare d. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. part.

§. I.

De aliis Notabilibus.

SVMMARIA.

FOemina acquirere, & habere potest ius patronatus, & præsentandi n. 142. Et ius patronatus hæreditarium etiam in fœminas hæredes transit. n. 143. Et etiam ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere parentela, domo, seu familia, competit fœminis, etiam nuptis & descendentibus ex illis, quicquid sit in Italia n. 144. vnde etiam succedit in iure patronatus in modum maioratus instituto, ita quod ad vnum dumtaxat deueniat, nempe primogenitum, seu successorem, nisi expresse sit exclusa. n. 145. In quo succeditur sicut in maioratibus. n. 146.

Villa in dotem data, in qua est ius patronatus ad quem spectet ius præsentandi, an ad maritum an ad vxorem, nu. 147.

Quæstio ista ab illa pendet quæst. apud quem sit dominium rei dotalis. an apud maritum, an vero apud vxorem. In qua sunt variæ sententiæ. n. 148.

Prima sententia dominium esse apud maritum ponitur n. 149. Cuius fundamenta ponuntur à n. 150.

Plura quæ contra hanc receptissimam sententiam obstant, quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum n. 156.

Secun-

Secunda sententia ponitur num. 157. Qua improbatur. 158.

Tertia sententia nouiorum docentium verum & naturale dominium apud vxorem manere, ciuile vero dominium viri esse num. 159 Quam accipit Ioan. Garcia in bonis qua ipsa mulier habebat, &c. n. 160.

Concordia Barbosa ponitur n. 161.

In hac quaest. dicitur 1. eam procedere circa res dotales, non aestimatas, vel aestimatas ea aestimatione, qua non facit emptionem. nā circa res aestimatas, simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum num. 162. Quia ista aestimatio facit emptionem n. 163.

Secundo dicitur longe veriorem, & tenendam videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie dominus rerum dotalium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respon. a n. 165. Et ad l. in rebus C. de iure dotium, in qua sententia nouiorum praecipue fundatur resp. a n. 171.

Ex huius quaestionis resolutione resultat resolutio quaest. proposita de iure patronatus, consistente in bonis in dotem datis & resoluitur, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat, consequenter, etiam ius patronatus illis annexum ad maritum transibit, atque adeo ad eum solum spectabit praesentare, & non ad vxorem, quamuis contrarium teneant aliqui relati. num. 178. quorum rationi satisfit. num. 179. & sequen.

Improbatur sententia Rota, seu potius collectoris dicentis maritum tunc posse praesentare: tamen si maritus, & vxor, concurrant praesentando, praeferendum esse praesentatum ab vxore, exemplo tutoris & pupilli n. 181. & resp. disparem esse rationem in tutore.

Praedict. resolutio in hac quaest. videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa praecedentem quaestionem nu. 148.

Improbatur Lombertinus, qui in hac re non procedit recte, & consequenter. num. 185.

Supradicta procedunt, quando ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum alijs bonis vxoris, aut ei competit ratione maioratus, successionis tanquam haeredi, vel consanguineae fundatoris, ad ipsam pertinet praesentare, nec maritus poterit se intromittere, & cap. num 184.

Praesentatus à pupillo maiori septennio, praefertur praesentato per tutorem, etiam si praesentatus à pupillo esset minus dignus num. 186. quamuis aliqui dicant praeferendum esse praesentatum a pupillo, si est magis idoneus, aut saltim aeque idoneus n 178. Et quamuis Ioan. Nicolaus teneat contra communem, pupillum etiam maiorem septennio non posse praesentare num. 188. Sed communis sententia est tenenda, qua supponit pupillum maiorem septennio habere vsum rationis, & sic posse praesentare, &c. n. 189.

Ex ratione communis sententia videbatur in rigore tutorem nullo modo posse praesentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli maioris septennio saltim tacito, vt quia sciens tutorem praesentasse non contradixisset, nec praesentasset alium, &c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7. annos qui praesentare non potest a n. 191. Nihilominus etiam si pupillus sit maior septennio videtur aequa communis opinio, quae supponit posse absolute tutorem praesentare &c. numero centesimo nonagesimo quarto.

Id quod primo dictum est procedet in curatore puberis minoris 25. annis num. 195. nam in talibus vt publici iuris non attenditur curatoris potestas, nec minor aetas. num 196. Nec patris potestas, num. 197. Et quando filius familias est patronus praesentatio spectat ad ipsum filium, & non ad patrem nu. 198 Et sic quando ius patronatus spectat ad puberem, vel filium familias non potest praesentare curator, vel pater, nec eorum praesentatio valebit, n. 199.

Quod dicunt Baeca & Ioan Gutier. quod curator datus personae possit conferre beneficia, vel ad ea praesentare procedet in tutore, vel curatore furiosi, alias est falsum, nu. 200.

Non potest praesentare pater pro filio, tanquam pater & coniuncta persona etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona nu. 201. Tum quia praesentandum requiritur speciale mandatum, & sic intrat regula l. 1. ff. de minor. n. 202. Tum etiam quia in causa spirituali pater, vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione, n. 203.

Si admitteretur praesentatio patris pro filio, vel alterius coniuncta persona, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad praesentandum, num. 204. Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat praesentatio seu contradictio patroni, nisi constet infra d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater praesentauit, &c. n. 205.

In Hispania vbi datur tutori decima fructuum non potest decimare ius praesentandi, seu praesentationes competentes pupillo, siue ius patronatus competat ratione personae siue rei n. 206. quamuis diuersum sit in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius praesentandi competens ratione rei, quoniam non est tutor iure nostro, nec etiam partis, n. 207.

Ius patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alij sunt Ecclesiast. alij laici. alij Ecclesi. & laici simul. n. 208.

Patroni Ecclesiast. habent semestre ad praesentandum. laici quadrimestre nu. 209. Et quando sunt Ecclesiast. & laici simul omnes habent semestre, etiam laici ratione communionis. n. 210.

Patroni laici possunt variare, ante institutionem Episcopi, & alium praesentare accumulando. quod nō possunt facere patroni Ecclesi. n. 211. de quo qui late agant. n. 212.

Patroni laici possunt in praesentatione variare, & alium praesentare cumulatiue. sed non possunt recedere à prima praesentatione sine causa, ex Rota. n. 213.

Variatio patronis laicis semel tantum censetur permissa, & pro prima vice. n. 214. quamuis pluries posse variare teneant alii n. 215.

Clemen. plures. §. si. de iure patron. intelligitur quando plures simul praesentantur non successiue, & procedit etiam in patronis Ecclesiast. qui ex ea possunt facere praesentationem alternatiuam & plur. simul praesentare contra aliquos. n. 216.

Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter praesentatos nisi collitigantem praesentet, nam cap. 1. vt lite

lite pendente in 6. habet locum in præsentatione sicut et iam c.2.&c. à n.217.

Vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentari aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos vti singulos, vt in dubio præsumitur, & non vt vniuersos, & iure collegii, nu.222. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Quamuis contrarium teneant Abbas, & alij ex regul. Bart. quod in his in quibus consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineant ad plures, vt singulos requiritur, quod actus fiat simul, & debent simul conuenire. n.223. Cui respon. quod illa regula procedit quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, at in proposito præsentatio maioris partis non præiudicat minori quo ad actum præsentandi, num. 224.

Ex ista respons. infertur quod sententia Abbatis, & aliorum procedet in pluribus hæredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno & habent vnam tantum vocem & præsentationem, quæ est apud maiorem partem, &c. n. 225.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum, quando ius patro. pertinet ad plures, vt singulos tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul cõuenire, seu debent n.226. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum in præsentatione, seu nominatione facienda ad capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, vt in capellania nõ collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam seu opus pium, &c. n.228.

Quando est necessarium quod conueniant in vnum, & aliqui nollent conuenire, si spectat ad plures, vt vniuersos & collegium, seu in modum collegii recurrendum est ad tradita per doctores relatos numero 229. Si vero non sunt collegium iudex ad instantiam aliorum statuet illis terminum & locum vbi conueniant, &c. n.230

Institutio, seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum nulla est ipso iure n.231. reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus alias sustinebitur, & valebit prouisio ordinarii, n.232.

Ponitur 1. ratio huius conclus. quam tradunt Rota Card. Abb. Felin. & alii num.233. quæ refutatur, num. 234 & seq.

Ponitur alia ratio Abb. Felin & aliorum, nu. 236. Quæ etiam non placet, n.237.

Vera ratio est, quod nullitas collationis ab ordinario factæ spreto patrono inducta est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla si ipse voluerit & contradicat, num.238. & ideo patronus potest ab ordinario recipere Ecclesiam seu beneficium cuius est patronus, licet se ipsum præsentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum & non collatio, numero 239.

Prouisio facta spreto patrono est in pendenti, & interim habet implicitum statum, ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum sit nulla à principio & ex tunc, eo vero non reclamante censeatur valida à principio & ex tunc, &c. n.240. Quamuis d. collationẽ valere vt ex nunc, & non vt ex tunc alii teneant. n.241.

Ex collatione facta ab ordinario, spreto patrono infra tempus præsentandi, interim videtur ius considerabile quæsitum prouiso, ita vt non valeat prouisio Papæ alteri postea facta non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de iure quæsito nu. 242. quamuis contrarium teneat Rota Gamb. & Rebuf. relatus n.243. quorum sententia procedit attentis suis rationibus essetque vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, &c. n.254.

Prædicta concl. procedit 1. etiam in prouisione facta à Papa sine derogatione iuris patronatus laicorum. n.245. & idem videtur ex d. ratione in prouisione facta à Papa cum derogatione iuris patronatus inualida contra aliquos, num.246. licet secus sit in prouisione facta cum clausula, dummodo patronorum ad id accedat assensus, num. 247.

Secundo, procedit etiam in prouisione facta à legato, seu nuntio, spreto patrono laico, n.248.

Tertio, procedit in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus præsentauerit indignum, vt etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum sine patrono n.249. sed attenta ratione auctoris non videtur vera ista declaratio, quia per illam præsentationem declaratur voluntas patroni nolentis valere collationem eo spreto factam, &c. n.250. & sufficit sola contradictio patroni facta infra tempus datum ad præsentandum, vt collatio facta eo spreto sit irrita etiam si non præsentauerit aliquem, &c. n 251.

Quarto, procedit quando collatio facta est iure ordinario, & originali secus si iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo deuolutio nondum erat facta, numero 252.

Quinto, procedit secundum Hier Gabr. si ordinarius sciens beneficium esse iuris patronatus confert, non autem quando prætendit esse liberum num. 253. Quæ declaratio nimis restringit d. conclusionem communem, nec videtur vera attenta ratione auctoris, numero 254.

Octauo notandum † est, fœminam quoque 142
acquirere, & habere posse ius patronatus, & præsentandi c. fin. de concess. præben. ca. ex literis, de iure patron vbi Abb. & alij Calder. cons. 1. de iure patr. Rochius verb. competens q.1. Lamb. 1. p. li. 1. q. 7. ar. 2. ex n. 30. Corras. 4. part. cap. vlt. num. 15. & Cassad. decis. 1. de iure patro.

Quinimo ius patronatus hæreditarium † etiam 143
in fœminas hæredes transit, Rochus verb. ipse vel ii, q. 6. Lamb. 2. p. 1. lib. q. 2. art. 14. & Doctor Sagahun. in c. quanto de iudiciis. n. 11. & etiam ius † patronatus reli- 144
ctum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit fœminis, etiam nuptis, & descendentibus ex illis, præsertim in Hispania (quicquid sit in Italia) ad tradita per Moli. de Hispan. primog. lib. 3. ca. 4. & Velazq. de Auendanno in l. 40. Tauri glos. 9. ex n. 14. quicquid dicat Ioan. Gutier. cons. 5. ex n. 6. circa quod vide Cassad. d. decis. 1. & Hier. Gabr. cons. 195. lib. 1.

Vnde etiam fœmina succedet in hoc † patrona- 145
in modum maioratus instituto, ita quod ad vnum dumtaxat deueniat, nempe primogenitum, seu proximiorem (nisi fœmina expresse sit exclusa) in quo

quo succeditur sicut in maioratibus, & eod. ordine.
146 Couarru. † *pract. cap. 38 num 13.* Molin. *lib. 1. cap. 1. num.*
26. & 27. & lib 3. cap. 6. num. 41. & cap 7. num. 19 Mieres
de maioratibus in prin. num. 7. Velaz. *d. l 40. glos 2. num*
67. qui alios refert, & P. Mol. *de iust 3. 10, disput. 627.*
num. 13.

147 Sed est grauis q. nempe, † villa in dotem data, in
qua est ius patro. ad quem spectet ius præsentandi,
an ad maritum, an ad vxorem, quæ ab illa pendet q.
148 † apud quem sit dominium rei dotalis, an apud ma-
ritum, an vero apud vxorem, in qua sunt variæ sen-
tentiæ.

Prima est, dominium esse apud maritum, quam
149 † tenet glos. capitalis *in l. in rebus, verb. naturalis. C. de*
iure dotium, & in l. doce ancillam. C. de rei vendic. Bar. *in*
d. l. in rebus. n. 3. & ibidem Bald. *num. 6.* & Salic. dicens
communem *num. 5* Ang *in prin. inst. quib. alienare licet*
num. 1. & 5. Ias. *in §. fuerat de act. o. num. 2.* Bald. Nonel-
lus *de dotib. 5. p. priuileg. 6. num. 1.* & sequitur Segur. *de*
bonis lucratis constante matri. num 56. Palac. Rub. *in Rep.*
c. per vestras in prin. §. 43. n. 2. Pinel. *in l. 1. C. de bon. mater.*
3. p. à num. 12. Quesada *quæst. iuris cap. 14. num. 18.* & D.
150 Sahagum dicens, receptiorem, & frequentiorem,
in d. c. quanto, de iudic. à num. 18. & alij, quos isti referũt,
dicentes communem, & videtur approbari *l. regia.*
7. tit. 11. parte 4. ibi, *cum todo esso deuese el marido sennor.*
151 Quæ sententia de iure communi probatur. 1. ex *l.*
dotale prædium versic. dotale prædium. ff. de fundo dotali,
quæ ait, *dotale prædium sic accipimus cum dominium ma-*
rito quæsitum est. 2. ex *l. quamuis, in fin.* ibi, *quamuis apud*
maritum dominium sit. ff. de iure dotium. 3. ex *l. si prædium*
C. eo. ibi, *per tibi quæsita dominium.* 4. ex *prin. inst. quibus*
alienare licet vel non 5. probatur ex vul. *l. doce ancillam.*
C. de rei vend. ex *l. ob res amotas ff. rer. amot.* iuncto prin.
tex. *in §. omnium instit. de actio & l. officium, & l. in rem,*
ff. de rei vendic. Sed ista duo iura nihil faciunt secun-
dum Pinel. *sup. nu. 14.* & Ioan. Garc. *de expensis & me-*
liorat. c. 13. nu. 7. quia ibi, non tam conceditur domi-
nium viro, quam ius, & facultas agendi, & exercitiũ
actionum, turpe enim videretur vxorem causam a-
gere, marito tacente, at secundum Barbos. *in l dotale*
n. 1. ff. soluto matrimo. bene facit, *d l. doce ancillam,* nam
mulieri suo nomine non competit vendicatio, &
sic nec dominium, & maritus vendicat suo nomine
sine consensu vxoris, licet Costanus *de dotibus, c. 5. n. 3*
dicat ibi, marito non dari vendicationem, sed tan-
tum negari vxori.

152 Sexto probatur ex *l. dotis fructus §. si in* † *dotem. ff.*
de iure dotium, ibi, *Fiunt autem res mariti.* Septimo i-
dem probatur, quia si vxor res dotales amoueat fur-
tum, quod in rebus propriis non contrahitur, *l. 1. ff.*
de furtis. §. furtum, instit. de obligat, quæ ex delicto. eo casu
in rebus dotalibus ab vxore contrahitur. *d. l. ob res a-*
motas, ibi, *quam condictio,* iuncta *l. fin. ff. vsufruct. quem-*
admod. caueat, & §. sic itaque de actio. Licet contra eam
non detur actio furti infamatoria ob honorem ma-
trim. *l. 2. rerum amotarum,* ergo dominium rei dota-
lis est apud maritum, non apud vxorem.

153 Octauo idem probatur, † quia vir potest iubere
seruis dotalibus adire, vel repudiare hæreditatem,
eis delatam, *l. seruum dotalis, ff. soluto matrim.* at hoc,
proprium videtur tantum domini. *l. si quis mihi bona*
§. iussum. ff. de acquiren. hæred. §. alienus quoque seruus,
ibi, *iussu domini, de hæred. instituen.* ergo vir est domi-
nus rei dotalis. Facit etiam tex. *in l. 3. C. de iure dotium,*
& in l. dotalem cum simil. digestis soluto matrimon.
iuncta *l. si non proprietatem. C. de his qui à non do-*
mino.

Nono probatur quia traditione, verum † domi- 154
nium transfertur. *l. traditionibus C. de pactis. §. per tra-*
ditionem, de rerum diuisione. at res dotalis constituitur
non aliter quam traditione *l. de diuisione §. finali ff. so-*
luto matrimonio. Ergo rei dotalis verum dominium
in maritum transfertur, confirmatur, quia quibus
casibus traditio à non domino facta vsucapiendi fa-
cultatem parit, eisdem à domino facta verum &
naturale dominium in accipientem transfert. *l. cla-*
uibus. C. de contrahēda emptio. l. Pomponius §. si iussu. ff. de
aquirem. poss. at in causa dotis traditio ab vxore non
domina facta, vsucapiendi facultatem parit. *l. 1. ff de*
vsucap. pro dote, & d. l. Pomponius. §. ob dotem, ergo tra-
ditio ab vxore domina facta in causa dotis marito
dominium pariet.

Decimo probatur, † quia maritus est dominus 155
vxoris, Gen. *cap. 3.* ibi. *Sub viri potestate eris, & ipse do-*
minabitur tui. Ergo & rerum dotalium, consequen.
probatur, quia persona est præstantior, & dignior
rebus. *l. iustissime ff. de adil. edicto,* ergo si personæ est
dominus vir, à fortiori erit rerum. Sed hoc parum
facit quia iste locus prærogatiuam, & superiorita-
tem virorum in vxores ostendit, non tamen verum
dominium, sicut liberi dicuntur esse in potestate
patris, alias vxor esset serua. Et istud argu. esset ve-
rum, non solum rerum dotalium, sed etiam omniũ
aliarum rerum vxoris maritus esset dominus, quod
est falsum.

Cæterum contra hanc receptissimam senten- 156
tiam plura obstant, † quibus probari videtur vxo-
rem esse dominam rei dotalis, non vero maritum
& 1. tex. *in l. 3. § sed verum. in fin.* ibi, *Puto restituendam,*
quoniam dos ipsius filiæ proprium patrimonium est ff. de
minor. 2 l. si constante §. si maritus. ff. soluto matrimon.
ibi, *Tamen sæuitia quæ in propriis culpanda est, in alienis*
coercenda est hoc est in dotalibus. Vbi serui dotales, alie-
ni dicuntur respectu viri, ergo sunt vxoris 3. *l. diuor-*
tio. §. si fundum, vers. non magis. ff. soluto matrimon.
vbi probatur, thesaurum inuentum à marito in
fundo dotali, in fructu non computari, sed proprie
dimidia restituendum esse vxori, quasi in alieno in-
uentum, sic enim inuentorem thesauri in fundo a-
lieno, cum domino partiri statutum est *l. 1. C. de the-*
sauris, lib. 10. & §. thesauros, de rerum diuisione. 4. l. quam-
uis ff. de iure dotium, ibi, *Quamuis in bonis mariti dos sit,*
mulieris tamen est 5. quia mulier quæ intercedere pro
hibetur, nisi in rem suam. *l. 1. ff. ad Velleianum,* ad in-
tercedendum admittitur, si fundus dotalis à marito
petatur, quia in rem suam fideiuber, vt ait Iurisconf.
in l. de die § quidam ff. qui satis dare cogantur. Sexto,
quia marito non licet abuti, profundere, vel aliena-
re, res dotales *l. 1. cum seq. ff de fundo dotali. l. vnic. §. &*
cum lex. de rei vxoria actio. Ergo maritus non est do-
minus ad *l. in re mandata. C. mandati.* Septimo, quia
vxor potest donare seruos dotales vero vt manu-
mit-

mittant, *d.l.si constante.§.si vir,& l.quod si vir,& l. quod si vir, soluto matrimo*. iuncta *l.quod autem.§ si.ff.de donatio.inter virum*, ergo ipsa videtur domina *argu.§.sic itaque discretis .de actio*. Octauo, quia partus dotalium ancillarum, & quæ serui dotales acquisierunt, no ex re mariti, ad vxorem pertinent ad *l. vnic. §.cum i que ex stipulatu, vers.itaque C.de rei vxoriæ actio*. Ergo ipsa dotalium est domina. Ergo quia soluto matrimonio vxor statim habet rei vendicationem rerum dotalium.d.l.in rebus, *C.de iure dotium*, Ergo ipsa est earum domina, etiam constante matrim. nam si vxor non esset domina constante matrim. rei vendicatio, quæ domino competit *d.§ omnium de actio. cũ simul*. non erat ei competitura soluto matrim. nec enim dominium in eam transiret soluto matrimo. absque traditione ex reg. *d.l.traditionibus, C. de pactis*. Decimo & vltimo contra d. communem max me facit *d.l.in rebus*, ibi, *Cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio*, & inferius ibi, *vt sine ex naturali iure eiusdem mulieris esse intelligantur*.

Propter has difficultates est secunda sententia
157 Campecii *de dotibus, 4.p.qu.7.*† & Constantii Rogerii *eod.tract.q.13.* qui rem hanc satis inuoluentes dicũt, nec vxorem, nec virum esse proprie dotalium dominos, sed virum quo ad aliqua haberi loco domini, & vxorem quo ad alia.

158 Sed hæc sententia conuincitur, quia non† apparet probabile, nec virum, nec vxorem esse dominos rerum dotalium, alias apud quem est earum dominium.

159 Tertia sententia est nouiorum† qui docent, verum & naturale dominium rerum dotalium apud vxorem manere. *d.l.in rebus cum aliis*, secundum vero iuris subtilitatem, & figmentum, res dotales ad dominium viri peruenisse videri, & sic dotalium ciuile dominum viri esse, iuxta *d.l. doce ancillam d. l. si pradium.cum aliis* pro communi adductis, & hoc esse aiunt, quod docet Imperator *in d. l.in rebus*, ibi, *Cum eadem res, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium viri videatur fieri, ideo rei veritas deleta, vel confusa est, &c.* Ita Aufrer. ad Capellam Tolosanam *decis.279*. Lambert. *de iure patron. 1.part.1.lib.q.5.art.8.num.50.& 3.par.2.lib.quæst.6.art.3. num.7.& 8.& in fin.* Ioan. Nico. Delphinas *eod. tract. lib.2.quæst.11.à num 183.* Corras. *d.4.part.cap.vltim.num. 6.& in l.naturaliter.§.nihil commune ex num.33.ff.de acquiren.poss.& lib.5.Miscell cap.14.* Conarus *lib. 8. comment.cap.9.* Equinarius Baro. *in §.1.instit.quibus alienare licet* Costanus *de dotibus, cap. 5.num.3.& 4.* Lara *in l.si quis à liberis §.si quis ex his ex num.249.* Simancas *de Catholicis instit.tit.9. num 242.* Molina *de Hispanorum primog lib.1.cap.23.num. 6.* Spino *de testam. glos.10. num. 76.* & alii relati per Pinel. *sup. num. 13. ad fin.* & per Ioan. Garciam *d.cap.13. num. 6.* & per Barbosam *supra num. 2.* Et nouissime Zauallos tanquam nouum tradens *quæst 3.à num 47.* Ioan. Gutier. *de tutelis, 3.par.ca.26.nu.16.* & Castillo qui illud fictum viri dominium, non vult esse, nec dici ciuile, &c. de vsufructu, *capite quarto à numero trigesimo*. Et hanc sententiam tenuit Matt. Glossator antiquus relatus per Accur. *in d.l.in rebus*, & Paulus *in d.l.doce, n.2.*† quam 160
accipit Io. Garcia *sup.nu.8.* in bonis, quæ ipsa mulier habebat, antequam nuberet, cum enim in dotem tradiderit ipsa, ita tamen vt aleretur, necessariaque omnia sibi præstarentur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro, neque omnino bona illa ab se abdicauit, quæ omnino aliena minime esse voluit, & sic eorum est vere & naturaliter domina, maritus vero ficte, & ciuiliter ad effectus iure expressos, & id ait probare tex. *in d.l.in rebus*. In illis verbis, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, at vero si pater, frater aliusue, dotem constituat, & tradat, cum vxor à principio dominium eorum numquam habuerit, nullum dominium retinet, neque naturale, quia per traditionem quæ facta est viro eius vere fiunt *d. l. traditionibus*, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse vt mulier habeat dominium, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui *d.in l.rebus*.

Nouissime Barbosa *in d.l. dotalem. ex numer. 7.* † 161
& præcipue *num 9.* concordat sic opiniones, quod vbi traduntur bona ex causa dotis, non videntur tradi ea mente, vt dominiũ quo ad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quo ad ius administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus, & ideo non transfertur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus, vt aduertit Lara, *sup. num 253.* Et ante eum D. Thom. *in 4.dist 34.quæst.4 in respon.ad 1.quæst.* inquiens, quod dos assignatur marito ad vsum, & ius administrandi proprietas autẽ, & dominium, remanet penes vxorem, quod intelligendum est, attento iure naturali: nam ius ciuile nihilominus cõstituit, quod maritus quo ad oẽs effectus haberetur pro domino nõ vero, & quod dominium quod attento fine naturali videbatur esse vxoris, in nulla haberetur consideratione, nisi quo ad aliquos effectus qui in iure reperiuntur expressi *d.l.in rebus* quæ dum dicit propter illam constitutionem ciuilem, rei veritatem non esse, constitutione ciuili aliquos casus reperiri, in quibus ius ciuile adhuc vxorem considerat per dominam, scilicet attento iure naturali, vt constat ex *l.diuortio.8. §. si fundum. ff. soluto matrimon. l. plerumque de iure dotium l. si pretore 22. §.1.de euict* Cui similis est, *l. quamuis 78. de iure dotium*, & ex *l. sciendum. §. si fundus, qui satisdare cogantur*. Iuxta quæ dicendum est, attento iure ciuili verum & proprium dominium esse mariti, dominium autem naturale, quod videbatur manere penes vxorem, offuscatum esse iure ciuili, & in nulla esse consideratione, nisi quo ad aliquos effectus supra relatos, Iustinian. autem *in d.l. in rebus*, auferendo offuscationem iuris ciuilis voluit, quod post solutum matrimonium, hodie consideretur dominiũ quod iure naturali mulier videbatur habere, & sic hodie dominium magis videatur continuatum, quam re translatum, licet secus esset iure antiquo, ante quam esset sublata dicta offuscatio. hæc Barbosa, quem refert & impugnat Castillo *d. cap. 4. n.24.*

In hac difficili & controuersa quæst. vt † quid 162
sentiam aperiam dico 1. eam procedere circa res dota-

dotales non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatione, quæ non facit emptionem, nempe quando fit tantum, vt coguoscatur, an res postea reddantur deterioratæ, &c. nam circa res æstimatas simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum. *l. cum post. versiculo in dotem ff. de iure dotium l. quoties. C. eod.* Roland. *cons. 64. num. 6. & seq. vol. 4.* & Pinelus *supra num. 15.* & Castillo. *à n. 7.* & alij.

163 Et ratio est, quia ista æstimatio facit † emptionem, vt per Couarr. *pract. c. 28.* Anton. Gomez *in l. 50. Tauri. num. 44.* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. 1. p. cap. 1. num. 18.* & Ioan. Gutierrez *cons. 17. à num. 20.* & Castillo, *ibi.*

164 Dico secundo longe veriorem, † & tenendam mihi videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie, dominus, rerum dotalium, ex adductis pro ea, non obstantibus contra eam adductis, quia glos. *in d. l. in rebus. verb. naturali*, ibi, *item*
165 *& quia* Suarez & *in d. l. diuortio.* † *§. si fundum verb. in d. l. si constante §. si maritus verb. in alienu. ff. solut. matrimonio*, ad plura iura quæ videntur probare res dotales esse vxoris respondet intelligentia esse quo ad spem, ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, & ita respondemr ad 1. 2. 3. 4. & 5. & est solutio communis, vt patet ex doctoribus citatis. Ad 6.
166 respondetur quod licet † maritus non possit alienare, non ideo minus vere & proprie dominus est. *l. non ideo. C. de rei vendicatione. l. generaliter. §. 1. ff. qui & à quibus*, quia diffinitio dominij adhuc ei competit, est enim dominium ius disponendi de re, nisi lege prohibeatur quam diffinitionem tradit Bart. communiter receptus *in l. si quis vi §. differentia. num. 4. ff. de acquir. possessione* de qua videndus est. Pinel. *in l. 1. C. de bonis maternis 2. p. à n. 1.*

167 Quod comprobatur † exemplo pupilli, & minoris, & similium, & etiam possessoris maioratus, qui licet alienare non possit, dominus, tamen est vere, & proprie, vt contra Rode. Suarez, & Gomez de Arias tenent Greg. Lopez *in l. 7. tit. 4. p. 5. verbo el senorio* Ant. Gom. *in l. 40. Tauri. n. 75.* Pinel. *d. 2 p. num. 5.* & Molina *de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 19. num. 4.* qui plures referunt & alia iura adducant ad propositum conducentia, & quod non possit alienare tantum arguit, quod non sit liber & absolute, & perfecte dominus, deficit enim ei quædam accidentalis perfectio, nempe facultas alienandi, quam alij domini habent regulariter, sed cum non sit de essentia, non desinit esse vere, & proprie dominus: quemadmodum infans, qui non habet vsum rationis, non est perfecte homo, est tamen vere & proprie homo, &c.

168 Ad septimum † respondetur, quod maritus recte potest manumittere seruos dotales absque donatione vxoris *d. l. 3. C. de iure dotium, & d. l. dotalem. ff. soluto matrimonio*, donatio vero seu licentia vxoris ad hoc requiritur vt id quod vir ex liberto assecutus fuerit tanquam patronus non teneatur restituere vxori, nisi negotium vxoris gerens manumiserit *d. §. si vir. & d. l. quod si vir cum duabus sequentibus*, & hoc est quod intendit Io. *in d. l. quod si vir, & d. §. si vir*, dum ait, vxorem donare posse seruos dotales viro, vt manumittant. Consensus etiam vxoris ad id videtur proficere, quod si sine consensu vxoris vir † manumittit, requiritur quod sit soluendo æstimationem, *l. seruum dotalem. ff. de manumissio. l. 1. C. de seruo pignori dato*, at si cum licentia manumittat id non requiritur, vt *in d. legibus.* Quia libertatis causa, valet indistincte donatio inter coniuges. *d. l. quod autem. §. fin. de donatio. inter virum, & l. & sic. ff. soluto matrim.*

Ad octauum respondetur, quod partus † dotalium ancillarum, & alia quæ in fructu non computantur, *§. in pecudum, de rerum diuisione*, constante matrimonio sunt viri, quia fiunt dotales, dissoluto vero matrimonio restituuntur vxori, quemadmodum & alia dotalia, & hoc est quod intendit *d. versiculus itaque.* 169

Ad nonum † respondetur, quod id est speciale, nempe, vt dissoluto matrimonio statim vxor habeat rei vendicationem, & hoc est noue inductum *in d. l. in rebus* vt est communis teste Nouello. *sup.* & sic facit pro communi sententia vt recte aduertit Pinel. *d. l. 1. 3. par. n. 14.* 170

Ad decimum & vltimum, ex *d. l. in rebus.* † in qua 171 sententia nouiorum præcipue fundatur dico etiam in eorum sententia istam l. magnam pati difficultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus æstimatis, etiam æstimatione quæ facit emptionem, vt patet ibi, *siue æstimatæ*, iuncta glos. *ibi verb. æstimata*, communiter approbata quam post alios sequuntur Ant. Gomez *in l. 50. Tauri. num. 44.* Couarr. *pract. cap. 28. num. 8.* Pineil. *d. l. 1. 3. part. num. 15.* & Barbosa *in l. 1. ff. soluto matrimon. 5. par. num 3.* & Zauallos *d. quæstione 3. à num. 24.* Quarum vt diximus certum est maritum esse vere & absolute dominum, vnde video *d. l. in rebus*, non ita facere, nec vrgere pro sententia nouiorum, & confirmor in sententia communi, & ad illam resp. Quod res dotales naturaliter in vxoris permanent † dominio, & ex naturali iure eiusdem esse 172 intelliguntur, facto communis & promiscui vsus attento, seu quo ad sustentationem, & promiscuum vsum, & sic quo ad vestigia, & reliquias dominij, & de iure naturali primæuo quo non distinguebantur dominia, nisi quo ad vsum vt respondet glos, *ibi. verb. rei veritas, & verb. naturali iure*, & Baldus. *num. 6.* & Quesada *sup.* facit *l. 1. §. si vir. ff. ad Sillanianum.*

Vel certe dic iuxta superiora, † quod res dotales 173 & ab initio vxoris fuerunt, & naturaliter in eius permanent dominio quo ad spem, quia ad eam sunt reuersuræ, & inquit tex. naturaliter, quia natura petit vt res dotalis reuertatur ad eam à qua perfecta est, qui intellectus confirmatur ex illis verbis, *vt sine ex naturali iure eiusdem mulieris res esse intelligantur*, verbum enim, *intelligantur*, denotat improprietatem, *l. si tibi homo §. cum seruus ff. de legatis 1. cap. ex studiis, de præsump* & sic quod res dotales non remanent vere & proprie in dominio vxoris, sed tantum quo ad spem.

Confirmantur prædicta quia † secundum omnes, vno excepto Io. Garcia *vbi supra*, decis. tex. *in d. l. in rebus*, disponens quod mulier soluto matrim. statim habeat rei vendicationem dotalium, proce- 174

dit, tam in bonis quæ parentes aut alij in dotem dederunt viro, quam in bonis quæ mulier ipsa viro in dotem tradit, & paterqui alias nunquam fere pro cederet decis. illius *l. cum sæpe* sæpius parentes, aut alij, dotes constituant, quod cum ita sit verba illa, *cum eadem res & ab initio vxoris fuerint*, intelligenda sunt saltim quo ad sustentationem, seu spem iuxta supradicta, atque adeo eadem ratione illa verba statim sequentia, *& naturaliter in eius permanserint dominio*, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu spem, &c.

175 Sed adhuc obstant verba *d. l. ibi*, † *Non enim quod legum subtilitate transitum earum in patrimonium viri videatur fieri, ideo rei veritas deleta atque confusa est*, & ibi, *sine secundum legum subtilitatem ad maritus substantiam peruenisse videantur.* Ex quibus verbis probari videtur, mariti non esse vere dominium rerum dotalium, sed delegum subtilitate, & ficte, quod confirmat verbum, *videatur*, & verbum, *videantur*, quod fictio nem denotare videtur.

176 Sed resp. quod cum dominium † dotalium in maritum transfertur delegum subtilitate, videtur irreuocabiliter, & in perpetuum, ac absolute trāsisse quæ apparentia non facit vt rei veritas, nēpe quod illa bona, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, saltim quo ad sustentationem, seu spem, propter regressum. Confusa atque deleta sit, & hæc quo ad quæstio. incidentem de dominio rerum dotalium.

Ex cuius quæst. resolutione resultat resolutio no 177 stræ quæst. de iure patronatus, † consistente in bonis in dotem datis, & dicendum est, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat & apud eum sit, vt late dictum est cum communi consequenter etiam ius patronatus illis annexum ad maritum transibit ex *cap. cum seculum de iure patrō.* & quæ diximus supra à *num. 10.* atque adeo ad solum maritum spectabit præsentare, & non ad vxorem, vt recte docet Rochus *verb. ipse vel n, quæst. 28.* Palacios Rubios *in rep. d. cap per vestras in prin. d. §. 43. n. 1. & 9.* Rebuf. *de nominatio. quæst. 17. n. 56* alias 23. Tiraq. *post leges connub. glos. vltim. à num. 5.* additio Decij *in l. fœmina, num 47 ff. de reg. iuris,* Baeça *de non melioran. filiabus ratione dotis, cap. 26 num. 1. & de decima tutori præstan. cap. 23. num. 18. 19. 30 & 33.* Gratian. *regul. 26. num. 11.* Spino *glos. à numero. 112.* Ioan. Gutierrez *de tute u. 3. par. cap. 29. numero tertio*, & recte etiam Doct. Sahagun. *in d. cap. quanto de iudicis, ex num. 12. ad 25.*

178 Quamuis contrarium, † nempe præsentationem in proposita quæst. spectare ad vxorem, & non ad maritum, nec ad eum transire ius patronatus, teneat Imola & Butrius *in cap fin. de conceß. præbẽ.* quia talis fructus non confert ad onera matrim. nec est proportionabilis ad illorum sustentationem, ideo non transit in maritum, sicut nec in creditorem pignoris, quia non est compensabilis, *cap. cum Bertholdus de re iudicata* sequitur Felin. *in cap. cum olim, num. 2. de maioritate & obedien. & in d. c. cum Berthol. num 29.* & Ias. *in l. diuortio. § si vir, numero 7. ff. soluto matrimon.* Guil. Benedic. *in repet. c. Rainutius, verb. cætera bona, n. 87. & q. de thesauraria à n. 6.* & Gratian. sibi contrarius *reg. 341. n. 7.*

Quæ tamen ratio non obest, † nam cum maritus sit dominus rerum dotalium, debent ad eum pertinere non solum fructus, qui commoditatem æstimabilem afferunt ad onera matrimonij sustentan. sed & qui eam non afferunt. Item hic non considetatur ius patronatus, † & præsentandi de per se, sed transit accessorie cum bonis in dotem datis, ex *d. c. ex literis.* quod solum considerat, quod cum vniuersitate transit ius patronatus, & præsentandi, vt aduertit Felin. *d. n. 29.* & Rochus *sup.* & Lamber. *2. part. 1. lib. quæst. 10. art. 2. num. 10. consideratione 8.* 179 180

Vnde etiam conuincitur sententia Rotæ, † seu potius collectoris *decis. 10. de iure patron.* alias 422. *in nouis*, dicentis maritum tunc posse præsentare, tamen si marims, & vxor concurrent præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, quam sequuntur Abb. *in d. cap. fin. num. 8. & 9.* Paulus de Citadinis. *6. par. art. 3. n. 70.* Decius *in d. l. fœmina n. 47.* & alij relati per Lamber *3 par. 2. lib. q. 6. art. 3. argum eius quod de tutore & pupillo præsentantibus tradit glos. in c. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium* communiter recepta teste Dd. Sahagun *supra n. 15 & 22.* de quo infra à *num. 186.* 181

Cui argum. respon. † disparem esse rationem in tutore, cum non habeat dominium sicut maritus, sed solam administrationem, vt per Sahagun *d. n. 22.* & illam non esse decisionem Rotæ, sed opinionem collectoris dictum est in illa Alexanen. beneficij supra relata, *n. 21.* 182

Quinimo prædicta resolutio in hac quæst. † videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa præcedentem quæst. vt tenet Molina *d. l. b. 1. cap. 24. num. 3.* & videtur Costanus *d. cap. 5. num. 4.* qui tenent illam sententiam. Quamuis in ea Corral. *d. nu. 16.* & Ioan. Nicol. *d. lib. 2 quæst. 11.* teneant prædictam sententiam Rotæ, seu Collectoris de qua *num. 181.* Nam quando solum dominium ciuile rerum dotalium esset apud maritum, vt nouiores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in iure, sufficeret, cum de iure ciuili absolute censeatur dominus, vt inquit Barbosa *sup.* & sentiunt Lara, Molina, Costanus & alij. Quamuis Ioan. Garcia vbi sup. & Spino *d. glos. 10. num 76. & seq.* dicant illud fictum & ciuile dominium mariti esse ad effectus duntaxat iure expressos, nec ad alios non expressos extendi, & facit nam in proposito sufficit dominium vtile vt in *d. c. ex literis.* 183

Nec in hac re procedit recte, † & consequenter Lamber. qui *d. 2. par. 1. lib. quæst. 10. art. 2.* tenet dicens communem, & magis communem, ius patronatus in maritum transire cum vniuersitate in dotem data, & sic posse præsentare, & *in d. 3. par. 2. lib. q. 6. art. 3. n. 8.* vbi id repetit, dicit videri etiam posse vxorem præsentare cum habeat veram proprietatem dotiū &c. & in fine dicit, esse locum præuentioni inter virum & vxorem, vt qui primo præsentauerit, illius præsentatio admittatur, ex quo vtcrque habetur ius præsentandi, vt per Doctores præsupponitur, & vno præsentante, alium non posse se impedire, etiā in variatione, in dubio tamē præualere præsentatio- 184

tationem vxoris, iuxta communem, cum illa sit ma-
gis proprietaria in quo vt dixi non procedit conse-
quenter, Lambet. Nam si ius patronatus, & præ-
sentandi, in maritum transit, cum vniuersitate ir.
dotem data, ad eum solum deberet pertinere præ-
sentatio, & non ad vxorem, &c.

185 Aduertendum est autem, supradicta procedere
quando † ius patronatus est annexum bonis in do-
tem datis, quando vero est annexum aliis bonis i-
psius vxoris, aut ei competit ratione maioratus, aut
successionis, tanquam hæredi, vel consanguineæ
fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec mari-
tus poterit se intromittere, nisi ex vrbanitate mari-
tum simul præsentare patiatur, Palacios Rubios *d.
§. 45. num 10.* Burgos de paz *in proœmio legum tauri,
num. 5.* Molina *d. lib 1. cap. 24. num. 32. & sequen.* Baeca
d. c. 23. n. 18. Ioan. Gutierrez *d. ca. 29. num. 4.* & D. Saha-
gun *in d. cap. quanto, num. 26.* quicquid velit Lam-
bert. *d. art. 3. num 9* æquiparans tunc maritum tuto-
ri, &c.

186 Similis quæst. est de pupillo patrono, † eiusque
tutore, in qua dicendum est præsentatum à pupillo
maiori septennio, præferri presentato per tutorem
etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus,
ex eo quod pupillus est dominus istius iurispatro-
natus, & sic ad eum spectat præsentatio, *cap. decerni-
mus 16. quæst. 7.* & tutor non administrat spiritualia,
vt per glos. *in c. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium in fin.*
& Domin. *ibi num. 8.* cum Paulo de Eleazato, & se-
quitur Francus *ibidem, num. 3.* Rota *decis. 6. de iure pa-
tron. in antiquis* Rochus *verb. competens, quæst. 4. num.
13.* Paulnus *de officio, & potestate capituli sede vacante, 5.
quæst. 2. par. sub num. 5.* Rebuff. *de nominatio. quæst. 17.
num. 51. & 52. alias num. 20.* & Rosin. *de benefic. cap. 1. nu.
37. & 38.* qui tamen dicunt, quod expedit & esset ho-
nestum, quod pupillus præsentet tutore authore.
Et hæc sententia est recepta, & communiter appro-
bata, secundum Io. Nicol. Delphin. *d. lib. 2. de iure pa-
tron. q. 10. n. 181.* & Doct. Sahagun. *in d. c. quanto de iudic.
n. 15. & 22.*

187 Quamuis Ioan. Andr. *in d. cap. ex eo,* dicat † præfe-
rendum esse præsentatum à pupillo si est magis i-
doneus quem sequitur Abbas. *in cap. fin. de concess.
præben. num. 9.* & Paulus de citadinis. *6. part. artic 3.
quæst 40. & 7. part. quæst. 13.* cum Tancredo, & Bar-
thol. Buxien. *in quæst. sua Dominicali 77.* quod præfe-
ratur præsentatus à pupillo, si saltim sit æque ido-
neus.

188 Et quamuis † Ioan. Nicolaus *d quæst. 10. num. 182.*
teneat contra communem, nempe pupillum, et-
iam maiorem septẽnio, non posse præsentare, quia
pupillus curam habere non potest idoneum præ-
sentandi Episcopo, cum discretione careat, & pu-
pillus quicquid videt ignoret, &c. & ex *d. cap. ex eo.*
Nisi pupillus esset talis discretionis, & tantæ mali-
tiæ, vt discernere posset album à nigro, & bonum
à malo, nam tunc à communi Dd. opinione ait non
esse recedẽdum, tanquam tutori, & Corras. *d. 4. part.
cap. vltim. nu. 17.* inquit, hunc casum, & communem
sententiam, propter lubricum ætatis pupilli dubi-
tabiliorem sibi videri, qua propter in eo amplius de
liberandum.

Sed communis sententia † videtur tenenda (o- 189
missa distin. Lambet. *3. par. 2. lib q. 6. art. 1.* qui aliter *in
hac quæst.* procedit) quæ supponit pupillum maio-
rem septennio, habere vsum rationis, & sic posse
præsentare, sicut potest contrahere sponsalia de fu-
turo, vt in tit. de desponsatione impuberum Lapus
allegatione 8. n. 2. & ibi Mandos. dicens communem
lit. H. & poterat ad Beneficium assumi, vt *in c. si eo tẽ-
pore, de rescrip. in 6.* Quamuis secus sit † in electione 190
competente iure collegii, vt *in d. c. ex eo,* atque etiam
in præsentatione competente iure collegij, & non
iure proprio, & singulari eadem ratione.

Quinimo ex ratione † communis sententiæ vi- 191
debatur in rigore, tutorem nullo modo posse præ-
sentare, nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli,
maioris septennio, saltim tacito.

Vt quia sciens tutorem præsentasse, non contra- 192
dixisset, nec presentasset alium infra tempus datum
ad præsentandum, ad tradita per Lamber. *1. par. 2.
lib. quæst. 4. art. 17.* & per Mohed. *decis. 22. de præben.* &
per glos. *verb. proximus in cap. cum olim 1. de officio deleg.* &
ibi Abb. *num. 8.* Felin. *7. & in cap. 1. n. 12. vt lite non con-
test.* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. par. cap. 1. num. 18.*
& Marienco *in l. 1. tit. 11. lib. 5. recopil. glos. 8 num. 14.* O-
porteret tamen constare ordinario, de tali scientia
pupilli, infra tempus datum ad præsentandum. Vel
nisi † pupillus sit Infans nondum habens septem 193
annos, qui præsentare non potest, præsentabit er-
go isto casu eius tutor, Rochus *supra quæstione 3. num.
12.* Lambert. *1. part. 2. lib. quæst. 2. articul. 9. & 10.*
ex quo ius patronatus est patrimoniale vt per Lam-
ber. *ibi.*

Nihilominus, † etiam si pupillus sit maior sep- 194
tennio videtur æqua communis opinio, quæ sup-
ponit posse absolute tutorem præsentare, & eius
præsentationem valere, nisi pupillus ante institutio
nem alium præsentet, cum tutor habeat potestatẽ
in persona & bonis pupilli. Et id quod † prius dixi, 195
procedet in curatore puberis minoris 25. annis.
Qui principaliter datur bonis, glossa *in §. penultim.
instit. qui testam. tutores dari possunt, verb. persona,* & Io.
Gutierrez *de tutelis, 1. par. cap. 1. num. 37.*) ad *c. fin. de iu-
dic. in 6.* & ibi Dd. Nam in talib. vt publici iuris † non 196
attenditur curatoris potestas, nec minor ætas, An-
char. *consil. 355. ad tertium,* & Butrius *consil. 30.* Probus
ad Monach. *in d. cap. fin. num. 7.* post Lapum *allegatione
25. alias 26. num. 1. ad fin.* Nec patris potestas, Francus
in d. cap. fin. § in huiusmodi, † num. 3. dicens, quod in 197
beneficialibus, & spiritualibus, & dependentibus
ab eisdem spectantib. ad filium, pater nullo modo
se intromittit, & nihil iuris habet, & administratio
residet penes filium, &c. Nauar. *consil. 2. de sepult. n. 3.*
Et quod † quando filius familias est patronus, præ- 198
sentatio spectet ad ipsum filium, & non ad patrem,
quia in spiritualibus vel quasi, non curatur de patria
potestate, docet Rochus *verb. competens, quæst. 13.* &
sequitur Lamb. *1. par. 2. lib. 2 art. 7.* & cum Ferronio
Baeca, *d. c. 23. de decima tutori præstand. n. 30.* & Io. Gu-
tierrez *de tutelis, 3. par. c. 29. n. 14.* Quamuis aliqui du-
bitauerint, & cogitandum reliquerit, Berolus *in c. 1.
de iure patron. n. 58.*

Vnde quando ius patronatus spectat ad † pube- 199

rem minorem 25. anni, vel filium familias, noo
potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præ
sentario valebit, quamuis aliquando id non foleat
200 aduerti. Et quod † dicunt Baeca *d. tract. de decima tu-*
tori præstan. c. 20. n. 17. & Ioan. Gutierrez *d. 3. p. ca. 7. n. 8.*
qood curator datus personæ, possit conferre bene-
ficia, vel ad ea præsentare, procedet in tutote, iuxra
dicta, vel in curatote furiosi, & alias est falsum ca
dictis,

201 Nec potest pater præsentare pro filio, † tauqoam
pater & coniuncta persona, etiam cum cautione de
rato, nec alia cooiuncta persona: Tum quia ad præ-
202 sentandum, requiritur † speciale mandatum Doct.
in cap. fin. de concess. prabenda, Lamber. *1. par. 2. lib quæst.*
4. art. 17. num. 4. & sic intrat reg. *l. patri. ff. de minor.* de
qua Couart. *lib. 1. variar. cap. 8. num. 5.* Caldas Pereira
in l. si curatorem habens, C. de in integrum restitutione,
verb. implorandum, num. 8. & 9. Maxime cum simus in
acto extraiudiciali.

203 Tum etiam qola in causa spirituali, † qualis est
ista, pater vel alia coniuncta persona non admittitur
sine mandato, etiam cum cautione. Specul. 1. *par. tit.*
de coniuncta persona, n. 6. Abb. *in cap. nonnulli. §. sunt &*
alij num. 2. de rescrip. & in c. coram n 7. de offic. deleg. & in
c. tum pridem, num. 7. de pactis, Ias. *in l. exigendi. C. de pro-*
curator num. 9. 5. limitatione quicquid velit Lambert.
d. art. 17.

204 Si tameo admitteretur † præsentatio patris pro
filio, vel alterius cooiunctæ personæ, ita demum
valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad
præsentandum, à tempore ratificationis, non
alias, Rochus *verb. honorificum, quæstione nume-*
ro 26.

205 Nec sufficeret qood infra dictum tempus † non
fiat præsentatio, seu coottadictio patroni (vt inquit
Lamber. *d. ar. 17. & 2. par. 2. li. q. 1. art. 21.* quando fuit à
coniuncto cum cautione de tato) nisi constet infra
d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater præ
sentauit, qui alias est legitimus administrator filij
iuxta dict. sup. *n. 192.* & ibi citatos.

206 Et circa materiam huius quæst. an in Hispania, †
vbi datur tutori decima fructuum pro labore, pos-
sit decimare ius præsentandi, seu præsentationes
competentes pupillo, vide Baecam *d. c. 23. à num. 16.*
Io. Gutierrez *d. 3. par. c. 29.* & Acenedum in curia Pi-
sana, *lib. 1. c. 12. n. 25.* qui recte tenent non posse, siue
ius patronatus competat ratione personæ, siue ta-
tione rei, ex rationibus per eos adductis.

207 Nec obstat doctrina Rebuf. † *d. q. 17. de nominatio.*
à num. 53. alias 21. vbi docet quod stante consuetudi-
ne, quod tutor lucretur, & faciat fructus suos du-
rante tutela, poterit præsentare, & non pupillus,
quoniam diuersum est in fructuario omnium fru-
ctuum, ad quem transit ius præsentandi compereoa
ratione rei, vt per citatos sup. *n.* 22. de iure aotem no
stro, tutor ooo est fructuarius omnium fructuum,
nec etiam partis, sed solum pro labore datur ei de-
cima illorum, & ita solum est creditor illius deci-
mæ, vt recte aduertit in proposito, Baeca *supra num.*
27. & 28. & Ioan. Gutierrez *sup. numero* 10. 11. 12.
& 16.

Nonoootan. est Ius patronatus aliud esse † Ec- 208
clesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, de quo la-
te actum est sup. à *num. 507.* & sic patronos alios esse
Ecclesiasticos, alios laicos: Alios Ecclesiasticos &
laicos simul, inter qoos sunt aliquæ differentiæ. Et
vna est, quod patroni Ecclesiastici habent † seme- 209
stre ad præsentandum, laici vero solum quadrime-
stre, *cap. vnic. §. verum, de iure patro. in 6.* & ibi Doct. Et
quando sunt Ecclesiastici & laici † simul omnes ha- 210
bent semestre, etiam laici, ratione communionis
glos. fin. in d §. verum, & ibi Archidia. Domin. Franeus
& alij Rochus, *verb. ius, numero 15.* Lamber. *3. par. 2. lib.*
quæst. 8. art 4. & quæst 9. articul. 9. Selua *de benefic. 3. part.*
quæstione 11. numero 18. & Corral. *2. part. cap. 3. numero*
duodecimo, & alij. Et an istud tempus currat à die
scientiæ, an à die vacationis agetur infra *10. part.*
cap. 2.

Alia differentia est, † quod patroni laici possunt 211
variare ante institutionem Episcopi, & alium suc-
cessiue præsentare accumulãdo, quod noo possunt
facere patrooi Ecclesiastici, *c. quod autem cap. cum au-*
tem, & cap. Pastoralis, de iure patr. & ibi Doct. De quo
late † Rochus, *verb. honorificum. 9 q. cum sequen.* Lam- 212
bet. *2. par. 2. lib. quæst. 7. per totam*, Greg. Lopez *in l. 6.*
tit. 15. pag. 1. Ioan. Gutierrez *de iuram. confirm. 3. par. ca.*
13. Fuscus *de visitatione lib. 2. cap. 10. num. 3.* Spioo *de te-*
stam. glos. 4. à num. 73. & Zauallos, *quæstione 265. &*
693.

Et in vna † Bononien Parochialis 24. Nouemb. 213
1595. coram D. Lita fuit resolutum, † quod patroni
laici possunt in præsentatione variare, & alium præ
sentare cumulatiue, sed non possunt recedere à pri-
ma præseotatione sine causa, &c.

Quæ variatio, † patronis laicis semel tantum 214
censetur permissa, & pro prima vice *argumento l. bo-*
ues. §. hoc sermone. ff de verborum significatione, & quia
variatio est odiosa, & sic restringenda, & æquitas ita
suadet ad vitandam infinitatem, & coofusionem,
ita Calder. *consil. 16. de iure patron.* & sequuntur Felin.
in cap. omnes leges 1. distin. Rochus *sup. quæst. 10.* Lam-
bert. *d. quæst. 7. artic. 23.* Gomezius *in cap. cum in mul-*
tis, de rescrip. in 6. num. 35. Tiraquel. *d. §. hoc sermone in*
reg. num. 25. Greg. Lopez *d. l. 6 glos. 1.* Nauarrus *in cap.*
placuit de pœniten. distin. 6. num. 167. & 171. Ioan. Guti-
errez *supra numero tertio*, & Fuscus *sup.* & Zauallos
licet satis confuse & inoolute, & Aym. *consil. 63. num.*
3. Prob. ad Monach. *c. cum in illis de præben. in 6. nume-*
ro 18.

Quamuis pluries posse variare teneant † glos. *in* 215
Clemen. plures. §. fin. verb. plures & verb. præsentare. de
iure patron. Decius *in c. quanto, de iudic. à n. 31.* cũ Abb.
ibi, & Berolus *in d. c quod autem, num. 19.* Spino *sup. n.*
75. & alij.

Pro qnibus non facit *d. Clem. plures §. fi.* nam de-
bet intelligi, † quando plures simul præsentantur, 216
non successiue, vt dicit Calder. Rochus & alij *supra.*
Et procedit etiam in patronis Ecclesiasticis, qui ex
illo text. possunt facere præsentationem alternati-
uam, & plures simul præsentare, vt vnum ex eis E-
piscopus instituat, vt tenent Cardin. cum Stephano
quem refert *in d. §. fin. ante num.* 1. & ibi Imola, &
Bonif. *num. 4. & 5.* Caetan. *in rep. cap. fi. de elect. in 6.*
Ber-

Bertach. *in reper. verb. præsentatio vlti. verf.* Rochus *sup. quæst. 9. num. 34.* & Gregor. Lopez *d. l. 6. gloſ. penult.* Quamuis contrarium teneant *gloſ. in d. §. fin. d. verb. præsentare*, quam ibi sequuntur Zenzel. & Abb. *nu. 4.* Domin. *in cap. 2. de elect. in 6. sub num.* 4. Felin. *in cap. 2. de appellat. num. 5. & in ca. cum Berthol. de re iudic. num. 7.* Selua *3. part. quæst. 20. num. 5.* Lamber. *2 p. 2. lib. quæst. 3. artic.* 8. *&* 9. & Prob. *d. cum in illn, de preben. in 6. num. 17.*

217 Non potest autem patronus laicus variare † lite pendente, alias inter præsentatos, Calder. *conſil. 1. vt lite pendente, & 18. de iure patron.* Domin. & Francus *num. 3. in cap. 1. vt lite penden. in 6.* Mill. *in rep. verb. patronus etiam laicus lite pendente.* Aymon. *d. conſ. 63. num 3.* Rochus *d. verb. honorificum, quæst. 23.* Couarr. *pract. ca. 36. num. 7. verſ. 3.* quandoque Crescen. *deciſ. 10. de iure patron.* & Lancell. *de attentatis cap. 4. in præfat. à num. 56a.* seu 656. & est communis secundum Rochum, Couarr. & Lancellotum ibi, licet contra teneat eum aliis Lamber. *1. p. 2. lib quæst. 6. art.* 12. Nam quicquid ipse dicat *cap. 1. vt lite penden. in 6* habet locum in præsentatione, vt per Ioan. Andr. Domin. Francum & alios ibi, Calde *sup.* Lapum *allegat. 22. num. 3.* Gometium *reg. de subreg an. collitigan. quæst. 6. & 13.* Lancel. & alios citatos, & Mandoſ. qui dicit communem ad Lapum *d. allegat. 22 lit.* H Rota *deciſ. 442. num. 6. part. 1. diuerſ.* & fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij de Morales 30. Maij 1586. coram D. Orano vbi fuit dictum, *Quod lite inter præsentatos pendente, alteroquè ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur sine vitio attentatorum alium præsentare in dubitatum esse ex d.*
218 *cap. 1. &c.* Cum vero † litigatur cum eis, qui beneficia iam sunt adepti, & sic contra præsentatum iam institutum, clarum est pendente lite non posse patronum alium præsentare ex *c. 2 vt lite pẽdente*, quod loquitur expresse de præsentatione, ibi, *præsentetur.* Lamber. *sup.* Rota in Salamantina Capellaniæ, 20. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio, infra adductis *6. par. cap. 4 num. 39. & 41.* Vnde in vna Pampilonen. Parochialia de Edrarin de anno 1591. corã D. Pamphilio fuit resolutum, *Quod præsentatio facta post rem iudicatam, pendente lite super restitutione in integrum non sustinetur, quia restitutio suscitat litem,* l. quod si minor. §. restitutio. de minor. *& commiſſia restitutionis, in qua fuit narratum fuiſſe paritum iudicata, quæ fuit signata prout de iure, dat iurisdictionem etiam non verificata, quicquid sit quando adest clausula, parita iudicata: Nec obstat patronum esse in quasi poſſeſſione præsentandi, & lite pendente poſſe quem continuare poſſeſſionem, quia adhuc præsentatio facta est nulla ex* c. 2. vt lite pendente, in 6. &c.

219 Et dispositio *d. cap.* † habet etiam locum in vacatione per mortem ciuilem, vt per resignationem, vel assecutionem alterius beneficij, secundum Archid. ibi. cuius opinio licet de ea dubitet Lancell. *ca. 3. à num. 96.* alias 103. est constanter tenenda, vt fuit decisum in vna Vallisoletana Scholastriæ 17. Iunij 1602. coram D. Lancelloto, tradit Goncalez *gloſ. 51. num. 112.*

220 Cæterum prohibitio *d cap. 1. & 2.* cessat † quando superstes colligans præsentaretur, seu prouideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per *d. c.* 2. assignatu, scilicet ne propter nouos aduersarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum *d. q. 23* Couar. *sup* Lancell. *d. c. 3. n. ...* alias *135. & d. c. 4. in præfatione, à n. 576. & 590.* alias *672. & 688.* Pariſ. *conſ. 30. num. 4. lib. 4.* quem allegat, sequitur Ant. Gabr. *concl. 4. de iudi. n. 42.* & est de mente, Franch. *in d. c. 2. nu. 6. in gloſ. penul.* & secuta est Rota in Mediolanen. iuris patron. de Anno 1588. coram D. Blancheto infra relata *11. p. cap. 3. num. 17.* & in Mediolanen. iuris patronatus coram eod. 29. Ianuar. 1596. infra adducta *10. p. c. 3. n 8.*

Quamuis Crescent *deciſ. 8.* † *de iure patron. num 2.* 221
dicat in contrarium esse communem opinionem, & *d. deciſ.* 10. dicat non procedere, quando patronus post præsentationem factam de vno ante litem, post litem cumulando præsentaret collitigantem, alias vocea patronorum non habentem, quia tunc potius daretur occasio litigandi, &c. Et Goncalez *d. gl. 51. n. 114.* ait quod d. opinio non est secura nec tenenda, sed potius contraria, tũ quia dispositio *d. c. 2.* est generalis, & indistincta, & generaliter intelligenda *l. 1. §. generaliter. ff. de legatis præstan.* tum quia aliter *reg. Cancellariæ de subrogan. collitigantibus per Papam esset frustratoria, &c.* vt fuit nouissime resolutũ in vna Hispalen beneficij de Xerez. 10. Febr. 1604. coram D. Lita vbi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem à Cardinali Hispalen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti collitiganti factã & quod in eadem deciſ. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua, vt *in deciſ. 10. num 2. & 3. vt lite penden. in nouiſ.* Et Rota moderna in vna Posnanien. parochialis 14. Ianuarij 1572. coram illustriſs. Seraphino, & ad Gomezium *in reg. de subrogan. quæst. 2. num. 2.* dicentem, quod quicumque inferior à Papa concedens subrogationem collitiganti, comprehenditur sub *d. reg.* fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu iure speciali, & non aliter ita Goncalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad *d. deciſ.* Posnanien. non male respondet Lancellotus *sup. in d. præfatione*, add. quod ibi Ordinarius in locum vnius præsentati prædefuncti, subrogauit alterum præsentatum collitigantem. Ordinarius autem licet possit conferre collitiganti, vbi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandoſ. *regul 29 de subrogan collitigantibus q. 3 n. 2.* & pro opinione Rochi faciunt verb. *d. cap. 2.* ibi *aliis nullatenus conferantur*, Pondero verbum, *aliis* iuxta quod videntur accipienda verba sequentia, *nec ad ea eligatur quiſpiam, vel etiam præsentetur:* Id est quispiam alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus late Lancel. *d. c. 3 & d. c. 4. in præfatione*, & aliis locis vide dicta *sup. c. 1. à n. 133.*

Decimo notandum est, † quod vbi sunt plures 222
patroni, possunt singuli separatim præsentare, aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, vt singulos, vt in dubio præsumitur & non vt vniuersos, & iure collegij. Ioan. And. *in ca. de iure patronat.* Abb. *conſil. 76. par. 2.* Paulus de Citadinis *6 par. q. 29. art. 3.* Lambertus dicens communem, & plures

referens *2 par.2 lib.quaest 2.art.8.& penult.* Aymon.*d. consil.63.n.1.*& tenuit Rota in vna Legionen. Capellaniæ 6.Iunij,& 5. Decembris 1575. coram Domino Cæsare de Grassis vt in suis decis. impressis *decis.169. & seq.*& in Casalen. parochialis 2.Mar.1584. coram D.Robusterio. Et in vna Calagurritana beneficij de All. 20.Iunij 1588.& 17. Maij 1591. coram D.Comitulo, in qua fuit resolutum, *Præsentationem pertinentem ad beneficiatos, vti singulos, non vti vniuersos, vt in dubio præsumitur, Felin.* in cap. cum omnes de constit. num.29 *Lambert.* d.art. 8. num. 14. *& sapius Rota tenuit posse fieri à singulis diuisim, nec esse necessariam vocationem patronorum. Abb.* d. consil.76.par.2. *Decius* d. c.cum omnes in lectura n.48. *Aymon.*cons. 67. *Lamb.* sup. art. penult. *quam sententiam Rota amplexa est coram Sanctiss.Clemen.VIII.in Pistorien. beneficij 17. Febr. 1574.& in d.Legionen.&c.*

223 Quamuis contrarium teneat Abbas *in d.* † *cap 3. de iure patron.in fin.*quem sequitur Felin.*in d.cap cum omnes, num. 29. de constitutio.* & Rochus *verb. honorificum quaest.60.* ex reg. Bart. quam ibi approbant Dd. *in l.omnes populi, num.18.ff. de instit. & iure,* quod in his in quibus consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineat ad plures, vt singulos, requiritur quod actus fiat simul, & debent simul conuenire. *l.& suum.§. fin.ff.de pactis l.fin. C. qui bonis cedere possunt l.5.tit.15.* & ibi Greg. Lopez, Benuen. Straca *de decoctorib.6.par.n.9.*

224 Sed respondetur cum † Paulo de Citadinis *supra* & Lamber.*d.art.8.nu.8. & ix.* quod illa reg. procedit, quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, vt in terminis, *d.§.fin.*&c. at in proposito præsentatio maioris partis, non præiudicat minori quoad actum præsentandi, quia quilibet potest præsentare quem voluerit, &c.

225 Ex qua responsione † infertur quod sententia Abbatis *d. cap. 1.* Felini & Rochi procedet, in pluribus hæredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno, & habent vnam tantum vocem. Et præsentationem *clem.plures, de iure patron.* & ibi D d. quæ est apud maiorem partem, ita quod de suffragio, vel præsentatione minoris partis non est curandum, in isto enim casu præsentatio non competit pluribus, vt singulis, sed pluribus, tanquam vni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, vt collegio, Rochus *verb.ipse vel is, quaest.2.* Lambert. *2 part.1.lib. quaest.1.artic.25 & 27.* Cassador. *decis.1. de iure patron.* quem sequitur Did. Perez *in l.1.tit.6.lib.1.ordin. glos. 2.vers.notanter etiam.* Vnde tales debebunt simul conuenire ad præsentandum iuxta dicta, Paul. de Citadin. *sup.* dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panormi. Quamuis contra teneat Lamber *d.art.8.num.*8.cum Ioan. Andr. & Cardin.

226 *in d.c.3.* † procedet etiam sententia Abbatis, Felini, & Rochi, quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, vt in vna Calagurritana beneficii de Aranguiz, 11. Decembr.1591. coram D.Pamphilio, in qua fuit resolutum. *Sufficienter constare de tali iure Dominici, vt tanquam integer, portionarius debuerit vocari in receptionibus dominorum de Sugulun. quia ex publico instrumento probatur sua possessio.* l. prædia, *vbi Bart.* ff. de acquirenda possessione, *qua sola sufficit ad hunc effectum, cum ista receptiones sint de fructibus beneficij, quemadmodum collatio, & præsentatio, glos.* in cap. cum Bertholdus, verb. patrono, de re iudic. *Cassador.* decis.3. nu. 6. de pensio. *Felin.* in cap. cum olim, num.2. de maioritate & obedien. *& ideo pertineat ad eum qui est in possessione ca. querelam, de elect. cap consultationibus, de iure patron. & vtrobique notant Abbas & alii. Quod Dominicus tempore receptionum dominorum de Sugulun esset absens, non obstat, quia nihilominus erat vocandus,* cap. cum in Ecclesiis, de præben. lib. 6. *cum esset in eadem Prouincia, & in oppido Vallisoleti, in quo residebat curia Regia. Vnde commode poterat vocari per Nuntios, qui continuo ad illud accedebant.* cap. coram. *& ibi glos.* verb. Prouincia de electione cum alus allegatis, *& ita fuit conclusum.*

Et in d. Calagurritana beneficij de All. 4. † Mar. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod *quando plures patroni præsentant vt singuli, non requiritur, quod absentes vocentur: quia non est necessarius simultaneus consensus, vt se habet communis Doctorum sententia: & fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Iunii 1588. & 17 Maij. 1591. & in dubio quando ius patronatus pertinet ad plures, præsumitur ad eos vt singulos, non vt vniuersos pertinere, vt* in d. decisione. *Secundo, quod quando pertinet ad plures, vt vniuersos, tunc non præsentant vt singuli, sed vt vniuersi, & ideo in hoc casu absentes vocari debent, quia requiritur simultaneus consensus* cap. coram. cap. in genesi. cap. quod sicut. de elect. ca. cum in Ecclesiis, de præbend. li.6. *Felin.* in c. cum omnes, n. 46. de constit. *Tertio quod quando ius patronatus pertinet ad plures, vt singulos, & consequenter patroni præsentant vt singuli, non autem vt vniuersi, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad præsentandum soliti sunt simul conuenire, tunc ex eisdem rationib. absentes vocari debent, qui vocandi sunt, quando præsentatio fit a pluribus, tanquam vniuersis, quo casu vocandi sunt, quia requiritur simultaneus cõsensus, vt dictum est, Rochus* verb. honorificum, q.60. *Lamber.* lib.2 pat.2.q.2 art.8.n.8. *Et ita fuit resolutum coram Oradino in Calagurritana dimidia portionis de la Puebla 31. Ianu. 1567. & coram Pamphilio in Calagurritana de Aranguiz. 11. Decemb. 1591. & quod in hoc tertio casu versatur negotium.* Nam licet *isti beneficiati non faciant collegium, quia non habent arcam communem, neque sigillum, neque alia quæ ad constituendum collegium requiruntur, ad not.* in c. dilecta, de concess. præbend. & in cap. significauit de appell. & in l.primo. C. de collegiis illicitis, *& ideo ius præsentandi ad eos, vt singulos, non vt vniuersos intelligatur pertinere: vt fuit dictum in hac causa coram D.D. Perusino, tamen extat synodalis constitutio, & testes nouissime in hac causa in curia examinati deponunt, quod præsentatio ab istis beneficiatis capitulariter sit facienda quod sane intelligitur, vt fiere debeat ab ipsis simul congregatis, & ideo necessarium videtur conuocare absentes, vt possint conuenire, & quia vnus eorum posset alios in suam trahere sententiam, iuxta,* l. si in tres, in fin. de arbitris, *proinde placuit dominis præsentationem Michaelis in casu proposito non sustineri, ex eo quod Stephanus vnus ex integris beneficiatis, & compatronis, non fuerit vocatus, nisi absentia Stephani fuerit*

fuerit affectata, quo casu ipse non debuisset vocari, Enric. in cap. cum inter num. 6. de electione. Et in eadem 17. Iunij 1594. coram eodem D. Mantica fuit resolutum. *Eius absentiam non fuisse affectatam, ita vt nec esset vocandus, sed potius fuisse ex causa necessaria, vel saltim probabili, & proinde cum non fuerit affecta, & consequenter vocari debuerit, præsentationem Michaelis non posse sustineri, &c.*

228 Procedet etiam sententia Abbatis, Felini † & Rochi in præsentatione, seu nominatione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio a superiore, vt in Capellania non collatiua, & in electione facienda ad aliquam eleemosynam, seu opus pium, verbi gratia de puellis maritan. & similibus, nam cum in his non fiat præsentatio superiori, vt ipse instituat, sed sola nominatio, seu electio patronorum siue administratorũ sufficiat, & maior pars præiudicet in totum minori circa illum actum, quia facta nominatione, seu electione per maiorem partem, minor pars non haberet amplius quod faceret ideo debent omnes simul conuenire, & alias actus non valebit, etiam non reclamante contempto, licet secus in actu collegij, &c.

229 Et quando est necessarium † quod conueniant in vnum, & aliqui nollent conuenire, si spectat ad plures, vt vniuersos, & collegium, seu in modum collegij, recurrendum est ad tradita per Dd. maxime Felin. *in dict. cap. cum omnes de constit.* Lambert. *d. quæst. 2. art.* 19. eciam Pisanam, & ibi Azenedum *lib. 1. cap. 2.* Si vero non sunt collegium, iudex ad instantiam

230 aliorum † statuet illis terminum, & locum, vbi conueniant, nisi in institutione, sic statutus, & tunc non venientes alienos se faciunt, & præsentes poterunt actum explicare, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doct. *ibi*, & circa materiam *dict. leg. & fuum, §. fin. de pactis & dict. leg. fin. Cod. qui bonis cedere possunt, &c.*

231 Vndecimo notandum est, quod institutio † seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono, infra tempus datum ad præsentandum, nulla est ipso iure *c. decernimus, 16. quæst. 7.* Abb. *in cap. Bertholdus, de re iudic. n. 13.* & ibi Felin. *d. num. 8.* Probus ad Mona h. *in cap. 1. de offic. leg. in 6. num. 14.* Rochus *verb. honorificum, num. 2.* Lambert. *3 part. 2 lib. q. 2. art. 2.* Corras. *d. 4. p. c. vlt. num* 25 Io. Nicol. Gim. *in enchiridion. Benef. tit. 5. c. 7. à n 9.* Greg. Lopez *in l. 5. tit. 15. pag. 1. gloss. 2.* & Mohed. *decis. 6. de iure patron.* alias 268. reclamante ta-

232 men & contradicente † patrono infra d. tempus datum ad præsentandum, alias sustinebitur & valebit prouisio ordinarij, Card. *in clem. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, sub num. 11.* Abb. *quæst. 5. num 7.* Felin. alios allegans *d. c. cum Berthold. num.* 10 *& 14. & in cap cum ex officij, de præscript. num. 36. & in tract. quando litera Apostolica limitat.* 10. Probus *sup. & in cap. statutum, de præbend. num. 22.* Selua *1 part. q. 6. num 15. & 3. p. q. 9. num. 2.* Roch. *d. num. 2.* Lamb. *d. num. 2. art. 2. n. 27. & q. 8. sequen. art. 2. num. 3. & q. 9. art. 24.* Rebuffus *in praxi 3. part. signaturæ, verb. necnon iuris patron. num. 52. & de nominatio. q. 17. num 31.* alias 11 *& consil. 79. & 81.* Corras. & Greg *sup* Gambar. *de offi. legati lib. 3. à numer. 341.* P. Pechius *in regul. Beneficium in 6. numero 23.* Ferretus *consilio 133. numero 1.* Hieron. Gabr. *consilio* 185. *lib. 2.* Spino *de testament. gloss 4. num. 99.* Flamin. Parisius *de resignatione Benefic. lib. 8. quæst. 10. num.* 10. Zerola *in praxi Episcopali, 1. part. verb. ius patron. §. 8. dubio* 8. Rota *decis. 10. de iure patron.* alias 528. *in antiquis, & ibi addit.* Caputaquen. *decis. 133. part. 4.* Mohedan. *supra*, & Puteus *decis. 412. lib. 1. & decis. 181. libro 3.* vbi idem ait in Beneficio electiuo, vt nõ eligentibus, seu contradicentibus electoribus infra sex menses, prouisio Ordinarij valeat, & Rota in vna Oscen. Canonicatus 4. Martij 1575. coram D. Robusterio, quæ est *1. p. diuersorum, decis. 77.* vbi *num. 4.* dicitur, ita tenuisse Rotam in vna Trident. coram Grato 1563. quicquid dicat Gimon. *sup. num. 6.*

Sed difficultas est in inuestiganda † ratione *huius conclus.* & primo ea redditur ratio, quod id quod exigitur ex parte patroni, potius sapit consensum, quam authoritatem, sufficit autem, quod consensus interueniat, etiam ex post facto, *cap. cum consuetudinis de consuetudine, c. cum vos de his quæ fiunt à Prælatis, cap. cura, de iure patron.* vbi Dd. & Ordinarius conferendo simpliciter, in dubio videtur disponere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel consensus expressus, aut tacitus, per taciturnitatem & negligentiam, validat collationem: hanc rationẽ tradunt Rota *d. decis. 10 num 4 & 4.* Cardin. & Abb. *sup.* Felin. *d. cap. cum Bertholdus n. 9. & 10. & d limit.* 10. & Probus *sup.* Lambert. *d. q. 2. art 2. num. 21. 25. & 26.* Corras. Hier. Gabr. & Zerola *sup.* 233

Sed ista ratio quamuis posset procedere, † quando patronus expressẽ cõsensit infra tempus datum ad præsentandum, tamen quando nec consensit, nec contradixit, non videtur solida, nec in iure habere fundamentum, nam vt tacitus consensus eliciatur, oporteret saltim dicere patrem fuisse præsentem, & non contradixisse, vt per Gambarum *sup. num.* 353. Imo etiam tunc non videretur cõsentire, vt per Felin. *d. c. cum Bertholdus n. 12.* licet contra teneat Corrasius *supra num.* 28. 234

Nec quicquam facit. *l. si seruus † communis 39. ff. de donat. inter virum*, quam allegat Abb. *sup.* & Lamber. *ibi, & n. 27.* quia loquitur in donatione inter coniunctos, quæ ex præsentia, seu scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propositum. 235

Aliam rationem tradit Abb. *ibidem, vers. si autem patronus*, † quod talis collatio ordinarij, conualidatur per superueniẽtem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non poterit contrauenire, & ie. e de te, à prima collatione, *argum. l profundum. ff. de seruit. rusticorum præd orum, & cap. veniens. de filiis Presbyter. & cap diuersis fallacijs, de clericis coniugatis, & cap. si tibi absenti, de præbend. in 6.* Et sic tenetur eam Rotam habere, ex quo ad ipsum deuoluta est, quam rationem tradunt etiam Felin *d. cap. cum Bertholdus num. 14. & d. limitatione 10.* & Lambert. *d. num* 27. & eam videtur tradere Gambarus *sup. num. 342. & 355.* Nam ait, quod lapsus temporis non validat collationem Ordinarij in vim consensus taciti, sed propter deuolutionem, vt dicit Felinus *d. d. capit. cum Bertholdus.* 236

Sed nec ista ratio placet, † nam secũdum eã, idem esset dicendũ vbi Ordinari⁹ cõtulisset iure deuoluto 237

in quo tamen ipsi contrarium tenent vt infra *num.* 262.

238 Vnde vera ratio videtur esse, quam insinuat † Spinio sup. Cassador. *decis. 2. num 4 de locato*, & Rota *d. decis.* 77. quod nullitas collationis ab Ordinario facta spreto patrono, inducta est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla, si ipse voluerit & contradicat. *l. filio præterito, & ibi gloss. fin. ff. de iniusto rupto.* late Tiraquell. *in tractat. le mort saysit, part. 7. declaratione* 1. Et ideo patronus potest ab Epi-
239 scopo, † seu Capitulo sede vacante, recipere Ecclesiam, seu Beneficium, cuius est patronus licet se ipsum præsentare non possit, & ad Episcopum, seu Capitulum pertineat institutio tantum, & non collatio Fedet. *de permutatione q.* 32. P. de Perusio *eodem tractat. num. 26.* Paulinus *de offic. & potestat. Cap. sede vacante 2. p. q. 5. num. 9. &* 10. & Lambert. *1. part. 2. lib. q. 8. art. 3. &* 4.

Ex qua ratione infertur, prouisionem factam
240 spreto patrono, † esse in pendenti, & interim habere implicitum statum; ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad præsentandum, sit nulla à principio, & ex tunc, vt *in d. cap. decernimus*, eo vero non reclamante infra dictum tempus, censeatur valida *à princ. & ex tunc*, vt in simili de caducitate, Nauarr. *in Man. cap. 23. num.* 104. *vers. pro qua solutione*, & in exemplo de alienatione rei Ecclesiæ sine debita solemnitate, quæ ita demum est nulla à princip. si Ecclesia hoc volet, Rota *decis. 133. num. 11. part. 2. diuersorum*, Sarmiento *de redditibus Eccles. 1. p. c. 3. num.* 20. *& 21. cum aliis*, & in terminis *decis.* 418. *num. 3. p. 1. diuers.* Et ita in proposito videntur velle Spino *supra*, & Rota *d. decis.* 77. Quamuis contrarium nempe,
241 d. collationem valere *vt ex nunc*, † & non *vt ex tunc*, in proposito teneant Rota *d. decis.* 10. Abb. & Felin. *num. 9. & 14.* Selna *d. num 15.* & Probus *supra* Lambet. *dict. num. 25. 26. & 27.* & Gambat. *num. 345 & sequent.* vbi supra ex *dicta lege per fundum*, quorum sententia procedit attentis suis rationibus, de quibus supra.

242 Secundo infertur † ex collatione facta ab Ordinario, spreto patrono, infra tempus datum ad præsentandum, interim videri ius considerabile quæsitum prouiso, ita vt non valeat prouisio Papæ alteri postea facta, non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de non tollendo iure quæsito, vt in simili dictum est *sup. cap. 4 num.* 44. Quamuis contra-
243 rium † in terminis teneat Rota *dict. decis. 10. ad fin.* & Gambar. *supra num.* 346. & Rebuff. *d. consil.* 81. vbi, *vacante Beneficio iuris patronatus, spectantis ad Abbatem qui erat defunctus, contulit Ordinarius, postea Papa, & postea Vicarius Abbatis creati, ait prouisionem Papæ præualere quia prima Ordinarij ante sex menses datos patrono non valuit; & sic valebit prouisio Papæ, etiam non facta mentione illius, nec obesse, collationem Ordinarij non reclamante patrono valere, quia in præsenti reclamauit, quia Vicarius præsentauit & illa præsentatio est declaratio voluntatis patroni, ideo annullat collationem Ordinarij, & si nulla sit præsentatio, tamen collatio non valebat in præiudicium Papæ, & certum est, collationem non valere reclamante patrono, sed Papa plus iuris habet quam patronus, &c.*

Hæc Rebuffus † quorum sententia procedit in 244
proposito, attentis dictis suis rationibus iuxta dicta essetque vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad præsentandum, iuxta dicta *dict. cap. 4. num.* 46. licet si esset patronus laicus, & aliquem præsentasset, nec valeret collatio ordinarij, nec prouisio Papæ medio tempore facta, non derogato iure patronatus, iuxta dicta supra, *cap. 1. à num.* 539.

Prædicta autem conclusio procedit † primo eti- 245
am in prouisione facta à Papa, sine derogatione iuris patronatus laicorum, Felin. *d. tract. quando litera Apostolica, limitat.* 10. & Lambert. *d. quæst. 9. artic. 24.* Rebuff. *d. cons.* 79. Gambarus *supra num. 343. &* 348. & Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de derogationibus iuris patron. versic. quod si non sit obtenta.* Et de resignatione in fauorem † dicetur infra. *11. part. c. 3. à num.* 246
16 & idem videtur ex d. ratione in prouisione facta à Papa, cum derogatione iuris patronatus inualida. Mandos. *ibi.* Quamuis tunc in contrarium sit *decis.* 6. Putei *de iure patronat. de manuscript.* & Flam. Paris. *de resignatione lib 2. quæst. 4. num.* 60. ex doctrina Felin. *in d. cap. cum Bertholdus num. 10. versicul. 2. aduerte*, quod procedit attenta prima ratione de qua supra. Licet secus † sit in prouisione facta cum clausula 247
(*dummodo patronorum ad id accedat assensus,*) quia ista verba includunt formam, & conditionem, quæ non impletur per consensum tacitum, qui dicitur Fretus *l. cum quod. ff. si certum petat.* & quia in materia odiosa, vt sunt rescripta ad Beneficia, verba intelliguntur proprie *cap. quamuis 1. de præbend. in 6.* & ita fuit resolutum in vna Pisana de anno 1556. vt per Gambarum *decis. 57. in manuscript. & d. libro 3. de officio legati ex num.* 337. Mandos. *supr. versic. præmissis conferunt*, & Flam Paris. *sup num. 59.*

Secundo procedit etiam in prouisione facta à legato, † seu Nuntio spreto patrono laico, vt dictum 248
est sup. *c. 3. num. 65. &* 244.

Tertio procedit † in omni casu, in quo fieret de- 249
uolutio ad Episcopum, puta si patronus præsentauerit indignum, vt etiam hoc casu firmetur collatio facta per Episcopum, sine patrono cum militet eadem ratio. Ita Lambert. *d. num. 27.* & idem tenet Rebuffus *d. quæst. 17. de nominatio. num.* 31. alias 11. ibi, *vel inhabilem præsentauerit*, sed hoc videtur procedere attenta secunda ratione supra adducta, quam ibi adducit Lambert. attenta vero nostra ratione, non
† videtur vera ista declaratio, quia per præsenta- 250
tionem factam de inhabili, seu indigno, declaratur voluntas patroni volentis valere collationem eo spreto factam, nam per actum nullum declaratur voluntas *l. fin. ff. de rebus eorum.* Pute. *decis. 92. num. 2. & 267. libro 2.* Mohedan. *decis. 28. num. 2. de renuntiatione & decis. 2 in fin de offic. deleg.* & in terminis Rebuffus *d. cons. 81.*

Et sufficit sola contradictio patroni, † facta infra 251
tempus datum ad præsentandum, vt collatio facta eo spreto sit irrita, etiamsi non præsentauerit aliquem, & sic pro illa vice ius præsentandi amiserit, & facta sit deuolutio. & ita videntur velle Felinus *d. num. 10. versic. Tertio aduerte*, Caputaquen. Mohedanus, Mandosius, & alij supracitati, *num.* 242. loquuntur

quuntur enim alternatiue de contradictione, aut præsentatione.

252 Quarto procedit, quando collatio † facta est iure
ordinario, & originali, secus si iure deuoluto, nam
tunc non teneret, ex quo in veritate deuolutio nō-
dum erat facta per reg. *c. ex par. de concessione præbendæ & cap. cum super, de offi. de leg.* Rota *d. decis.* 10. *& ibi additio*, Abb. *d. q. 5. num.* 7. Felin. *d. num.* 10. Selua *d. q.* 9. *n.* 3. *vers.* 9. Probus *d. num.* 22. Lambert. *dict. num.* 21. & 26. P. Pechius, Hieron. Gabr. & Zerola *sup.* & sic post deuolutionem, opus est noua collatione, circa quod vide dicta infra 10. *parte capit.* 3. *numero* 31. & 32.

Quinto procedit † secundum Hier. Gabr. *supra*, 253
si Ordinarius sciens Beneficium esse iuris patronatus confert, non autem quando prætendit esse liberum, & hoc tantum vere confert, tunc enim, nullo modo potest ratificari à patrono collatio Ordinarij quia cessat ratio *d. decis.* 10. Sed debet iterum conferre, Rota *ibi circa fin.*

Sed ista declaratio † nimis restringit d. conclu- 254
sionem communem, nec videtur vera attenta nostra ratione, de qua supra.

SEXTA PARS, DE EXECVTORIBVS LITERARVM ET GRATIARVM BENEFICIALIVM.

CAPVT I.

De Executoribus mandatorum de prouidendo.

SVMMARIA.

Literarum, & gratiarum Beneficialium executores, alij sunt mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, alij literarum, & gratiarum, de Beneficijs vacantibus, num. 1.

De mandatis Apostolicis de prouidendo, qui late scripserunt, num. 2. *& de executoribus eorum qui agunt, numer.* 3.

De executoribus mandatorum de prouidendo non est opus tractare, nec de ipsis mandatis, quia iam non sunt in vsu, ex decreto Concilij, num. 4.

Ex quo directo non potest eligi Canonicus supra numerum, ad futuram præbendam ex Congregatione Concilij n. 5. *Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt Canonici Titulares id non est sublatum, num.* 6. *vbi adducitur declaratio S. Congregationis, de qua num. seq. vbi quod d. decretum non derogat consuetudini maxime immemoriali, & confirmata à Papa.*

1 Literarum & gratiarum † beneficialium executores, alij sunt executores mandatorum de
prouidendo de Beneficiis vacaturis, & expectatiuarum, alij sunt executores literarum, & gra-
2 tiarum, † de Beneficiis vacantibus, & de mandatis Apostolicis de prouidendo, late scripserunt, Staphileus *de literis gratiæ, titul. de formis mandatorum de prouidendo*, Ludouic. Gomez Sarnen. Episcopus *in tractat. de mandatis de prouidendo, & de expectatiuis*, Probus & Leobinus Dallerius *tractat. de mandatis Apostolicis*, Pacus *tractat. de mandatis de prouidendo*, Rebuffus *in praxi, titulo de mandatis Apostolicis, & titulo de clausulis mandat.* & latissime *in repetit. cap. nulla. secundo de concessione præbendæ, tertio notab.* Corras. *de Benefic.* 4. *part. cap.* 5. Ioan. Nicol. Cimonteus *in enchiridio beneficiorum, titul.* 4. *de gratiis expectatiuis*, Duarenus *de Benefic. libro* 5. *cap.* 8. Marc. Anton. Cuchus *in institution. Canonicis maioribus, libro* 1. *tit.* 7. *de mandatis Apostolicis*. Et de execu-
toribus dictorum mandatorum † & expectatiua- 3
rum agunt, Staphileus *dict. titul. de formis mandatorum*, de prouidendo, septima & octaua forma, Gomezius *dict. tract. de mandatis de prouidendo, ex numero* 21. Rebuffus *in concordatis, titul. de mandatis Apostolicis.* §. 1. *verbo in forma mandati, & titul. de forma literarum executor.* Corras. 2. *part. cap.* 9. Cuchus ex *nu.* 32. & alij *supra*.

De quibus executoribus † non est opus licet 4
tractare, nec de mandatis de prouidendo, quia iam non sunt in vsu ex decreto Concilij Trident. *session.* 24. *de reformat. cap.* 19 vbi decernit S. Synodus mandata de prouidendo, & expectatiuas, & alias quascumq; gratias ad vacatura nemini amplius concedi nec hactenus concessis cuiquam vti licere, &c.

Ex quo decreto censuit S. Congreg. † *Non posse e-* 5
ligi Canonicum sup. numerum ad futuram præbendam, & post hæc tradit Gonçalez ad *reg. de mensibus.* § 1. *proœm. n.* 64. & 65. Quamuis in Ecclesiis, vbi sunt instituti Canonici siue præbendam expectantes, qui dicuntur Titulares, id non est sublatum ex d. decreto, nam tunc non eliguntur sup. numerum, vt apparet ex sequenti declaratione S. Cong. Concilii. *At in Ecclesia Salmantina in qua extant* 24. *Canonici quorum duo postremi præbendam expectant consuetudo immemorialis hactenus obseruata, & à Pio IV. Motu proprio confirmata, & ex certa scientia quæ antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo, præcedente licentia Episcopi, duo, vel tres, expectantes locum vltimi Canonici, siue præbenda* vaca-

vacaturum, ad quem iuxta gradum expectantis denuo à Capitulo eligitur vnus & admittitur pracedente approbatione, & confirmatione ordinarij, censeatur sublata ex decreto Concilij, c.19. sess. 24. de reformatione. *Congreg. respondit hanc consuetudinem non comprehendi hoc decreto Concilij.*

7 Quamuis quod † attinet ad istam consuetudinem eligendi ante vacationem expectantes locum vltimi Canonici vacaturum, non videatur comprehendi isto decreto, ex eo quod non derogat consuetudini, maxime cum sit immemorialis, & confirmata à Papa ex certa scientia, iuxta supradicta 3. *p. s.1.d. dubio.6. & 8. à num.*189. *&* 213.

Capvt II.

De Executoribus literarum & gratiarum de beneficiis vacantibus.

Svmmaria.

*Executores, qui hodie dantur pro executione literarum Apostolicarum, super Beneficiis vacantibus, alij dantur pro executione literarum in forma gratiosa, qua habent cordas sericas &c. num.*1.

*Isti executores qui solent esse Canonici, aut alias in Dignitate constituti, quos pars petit, dantur Bulla separatâ, qua habet cordas canapi, nisi fiat expeditio per Cameram, num.*2. *&* 3.

Alij executeres dantur pro executione literarum in forma dignum, numer. 4. *& tunc expediuntur dua Bulla cum cordis canapi, numero quinto, vbi refertur earum tenor.*

Circa qua examinanda sunt aliqua dubia, numero sexto.

An requiratur receptio, & prasentatio literarum, vt executor possit procedere? à numero 7. *resoluitur affirmatiue; nam licet iurisdictionem acquirat à tempore data, illam tamen antea exercere non potest, nec sufficit ostendere executori Bullam existentem in plumbo, num.* 10.

Translatio pensionis non valet, nisi litera facultatis fuerint exhibita coram iudice, numero 11. *Aut saltim processus fulminatus, in quo litera sunt inserta, seu sumptum in forma vidimus, dummodo postea constet de originalibus &c. num.*12. *vel supplicatio signata, quando adest clausula, etiam literis non expeditis, &c. numero* 13. *alias non valet literis non expeditis, contra Gambar. numero* 14.

*Milites S. Petri, & alij, habentes priuilegium transferendi pensiones coram Notario, & testibus, possunt illas transferre, etiam non ostensis priuilegiis, nec literis reseruationis pensionis, num.*15.

*Ad exercitium iurisdictionis requiritur prasentatio literarum originalium, vel alias authenticarum, nec sufficit transsumptum factum à Notario, seu copia à notario subscripta. num.*16. *& seqq. vbi* [illegible] *nuntur decisio, & resolutio Rota.*

An Episcopus possit exequi, seu expedire, literas in forma dignum, directas Vicario, seu officiali? Et sic an prouisio vigore illarum facta ab Episcopo sit valida? à num. 19. *Resoluitur negatiue, & collationem tunc factam ab Episcopo non prabere titulum coloratum.*

*E conuerso non potest Vicarius se intromittere in causa, seu iurisdictione Episcopo delegata, numer.*22. *nisi Episcopus cum sibi fuerit delegata, eam Vicario subdelegauerit, non prius, nam causas delegandas non potest committere, num.*23.

Episcopus tamen recte potest suo Vicario dare facultatem conferendi Beneficia, etiam vigore alternatiua, nondum competentis, numero 24. *Imo Vicarius habens potestatem conferendi, potest conferre vigore alternatiua, non concessa tempore commissionis, licet de ea nulla fiat mentio in commissione, num. vigesimoquinto.*

Respond. cap. eam te, de rescript. ex quo iuxta communem intellectum, vbi scribitur Capitulo, seu alij, vt gerenti vices Episcopi, vt prabendam alicui conferat, litera, & praceptum transierint ad Episcopum. Quod id procedit, quando scribitur vices gerenti Episcopi, non vt executori, sed vt tali vices gerenti, &c. numero 26. *&* 27.

An commissio facta Vicario transeat ad successorem in Vicariatu? à numero 28. *resoluitur contra communem transire, sicut commissio facta sub nomine Dignitatis transit ad successorem, etiam per viam commenda; nisi sit facta cum qualitate, ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non ad Dignitatem, & idem est in delegatione facta Canonico talis tituli.*

De materia c. quoniam Abbas, de offic. delegati, remissiue n. 38. *&* 39.

An Vicarius Capituli sede vacante possit exequi, & expedire literas in forma dignum, & dispensationes directas officiali, seu Vicario simpliciter? verbi gratia Abulens. nam commissa Episcopo, vel eius Vicario, certum est non posse. à num. 40. *resoluitur negatiue attento stilo Curia, & cancellaria, cum Rota cuius decisione ponuntur, non iuuare obseruantiam & consuetudinem contrariam, aliquorum Episcopatuum, nec intraret legem Barbarius, nec regulam de triennali, &c. & an prouisio à Vicario Capitul. possit fieri de nouo collatio. à numero* 55.

An vbi ordinarius, cui sunt directa litera principales, in forma dignum, infra 30. *dies non confert beneficium impetranti, sub pratextu quod non est idoneus, vel quod litera sunt surreptitia, &c. & ita declarat possit recurri ad* 2. *executorem vigore Bulla executoria? à numero* 59. *resoluitur negatiue cum Rota, & respondetur rationibus in contrarium, & prouisum tunc à* 2. *executore, non iuuare regulam de triennali, nec obseruantiam, & consuetudinem contrariam, &c.*

Si officialis, cui 1. *litera sunt directa, non posset illas exequi quia erat mortuus Episcopus, vel quia erat intrusus, seu conditor, vel ex alio impedimento. Secundus executor non posset procedere a num* 69.

Stante quod in supradicto casu non potest recurri ad secundum executerem, ad quem sit appellandum, seu recurrendum, à n. 72. *resoluitur, videri appellandum ad Papam, & non ad Metropolitanum, nisi à reiect. & reprobat. in parochialibus à qua datur appellatio in examine*

in

in forma dignum, licet non in concursu, & tunc Metropolitanum debere reiectum examinare cum suis examinatoribus synodalibus, seu cum aliis tribus à se electis, &c.

An interposita dicta appellatione possit recurri ad nuntium? à num. 80. resoluitur negatiue nam excipiuntur causæ Beneficiales in sua facultate, hic posita & sic non potest in eis se intromittere, & fuit nulla declarata sententia lata vigore breuis nuntij, vt in decis. Rotæ posita, posse vero ad nuntium appellari non stante d. exceptione &c. & quando dicatur causa Beneficialis declaratur, n. 82. & 85.

An ordinarius, primus executor, possit executioni mandare literas in forma dignum, & conferre lapso termino 30. dierum, & moram purgare, reintegra, &c. à num. 88. resoluitur affir.

An si data in veritate negligentia primi executoris, secundus cui de ea non constat procedat, valeat eius executio, & processus à num. 91. resoluitur negatiue: nam hic non agitur de consolidanda iurisdictione, seu accrescendo exercitio, sed de danda iurisdictione, &c. non tamen requiritur, quod secundus requirat primum & ei terminum assignet, &c. sed sufficiet quod ex aliis constet, &c.

1 EXecutores autem † qui hodie dantur pro ex-
ecutione literarum Apostolicarum super Be-
2 neficiis vacantibus, † alij dantur pro executione
literarum in forma gratiosa, id est, quando col-
latio fit à Papa, & non committitur alteri facien-
da ad inducendum, seu immittendum prouisum
in possessionem Beneficij, &c. quæ literæ in forma
gratiosa, expeditæ habent cordas sericas rubri cro-
ceique coloris; & isti executores, qui solent esse
canonici, aut alias in dignitate Ecclesiastica consti-
tuti, quos pars petit seu nominat, dantur alia
Bulla separata, & distincta sub eadem data, quæ di-
citur executoria, & habet cordas canapi, nisi fiat
3 expeditio per cameram, nam † tunc possunt poni
gratiosa, & executoria simul in vna Bulla, vt ait
Hieronym. Paulus *in practica Cancellar. in notabilibus
super beneficiis reseruatis versic. nota quod in literis.* Re-
buffus *in praxi in forma & declaratione noua prouisionis
in 4.* Bullæ p. vt in literis quas ponit Flam. Parisius *de
resignat. Benef. lib. 8. q. 7. sub num.* 109. quæ sunt per ca-
meram expeditæ, non per cancellariam, & ita quo-
tidie videmus, & tradit Mand. ad Lapum *alleg. 127.
lit. D.* vbi ponit formam.

4 Alij executores dantur pro executione † litera-
rum in forma dignum, id est, quando collatio, seu
prouisio, non fit à Papa, sed remittitur facienda præ-
uio examine (& sic literæ istæ dicuntur etiam man-
datum prouisionis, seu de prouidendo) quia proui-
sus non fuit Romæ examinatus, nec fuit missa ap-
probatio ordinarij, quo casu ponitur in calce sup-
plicationis, *& quoad prouisionem committatur in forma
dignum nouissima.* Et tunc expediuntur duæ Bullæ, &
ambæ cum cordis canapi quarum formulam ponit
Paris. 5. *in sua constitutione 162.* in Bullario, & ponitur
à Flam. Paris. *dict. quæst. 7. sub num.* 187. iuxta quam in
Bulla, seu literis principalibus, quæ diriguntur ad
ordinarium, & regulariter ad vicarium, seu officia-
lem, dicendo verbi gratia *officiali Abulens. &c.* & com-
mittitur & mandatur eidem, vt si N. idoneum esse
repererit Beneficium eidem infra 30. dies postquam
literæ † sibi præsentatæ fuerint authoritate Aposto- 5
lica conferat, & assignet, &c. in altera vero bulla,
quæ dicitur executoria, committitur & mandatur
vni ex propinquioribus Episcopis, siue eorum Vi-
cario, seu Officiali, & regulariter Officiali vnius ex
propinquioribus Episcopatibus, quem pars eli-
git, vt si ordinarius infra prædictos 30. dies benefi-
cium non contulerit illis elapsis si prædictum. N.
idoneum esse repererit, &c. prædictum Beneficium
eidem conferat, & assignet, &c. vt latius habetur † 6
in dicta constitutione, circa quę operæ pretium erit
examinare aliqua dubia, quæ in praxi frequenter
concurrunt.

Primo dubitatur, an requiratur receptio, † & 7
præsentatio literarum, vt executor possit procede-
re? &c. & respondetur affirmatiue, nam licet iurisdi-
ctionem acquirat à tempore datæ, † illam tamen 8
exercere non potest ante præsentationem & rece-
ptionem literarum *cap. super eod. 2. de appellatio. ad fin.*
Ioannes Andreas *in cap. eam te, de rescript. in fin.* Cor-
ras. *4. part. c. 1. num.* 22. late Ant. Gabr. *de executione rei
iudicatæ conclus. 3.* Molina *de iustitia. 3. tom. disputat. 599.
num. 2.* † & dictum est supra *part. præceden. cap. 1. num.* 9
349. vbi vide, & limitationem adductam per Pu-
teum *decis. 275. lib. 3.* Rotam *decisione 230. lib. 2. part. 3.
diuersorum,* de qua per Mandos. *regula 27. cancellaria,
q. 17.*

Vnde inquit Staphileus *de literis gratia † titul.* 10
quibus modis expirent literæ ad Beneficia num. 7. quod
non sufficit ostendere executori bullam, existen-
tem in plumbo, licet illa iam sit plumbata; ex quo
requiritur receptio literarum, quamuis in tribunali
auditoris cameræ, vt intelligi, hoc non bene serue-
tur.

Vnde etiam infertur translationem pensionis
non valere, † nisi literæ facultatis fuerint exhibitæ 11
coram iudice, seu executore, Crescen. *decis. vltim. de
concess. præbend* alias 197 Mohed. *decis. 28. de renuntia-
tion.* alias 189. Mandos. *de signatura gratia tit. de trans-
latio. pensionum versic. nonnunquam.* Massa ad formi-
culam cameralis obligationis, *de processu in princ. nu-
mero 5.* Ferretus *consilio 85.* Flamin. Paris. *de resignat.
Benefic libro 6. quæstione 4. numero 37.* & Sallust. Tibe-
rius *in pract. auditoris cameræ libro 3. cap. 6.* nouæ addi-
to. & Rota in vna Toletana pensionis de anno 1547.
coram Cora *1. part. diuersorum decis. 69. & 25.* aut saltim
processus fulminatus, in quo ipsæ literæ sunt inser-
tæ, † seu sumptum in forma vidimus, dummodo 12
postea constet de originalibus, quando pars oppo-
nat Achilles *decis. 53. & 419* Puteus *decis. 246. libro 3.*
Crescen. *s. de officio delegati & prima de probatio.* Man-
dos. supra *versiculo quarto clausula,* † & Flaminius *nu-* 13
mero trigesimo octauo, vel supplicatio signata, quando
adest clausula, *etiam litteris non expeditis*, vel quod
sola signatura sufficiat, vt in pensionibus pro Palati-
nis, Mandosius *dict. versic. nunquam,* & Flamin. *num.*
36.

Quamuis Gambarus *de officio legati † libro 6. quæ-* 14
stion. 31. ex numer. 638. dicat valere translationem fa-
ctam

ctam literis non expeditis, postquam literæ reperiebantur expeditæ de præsenti, & ita maiorem partem Rotæ obtinuisse.

15 Milites vero S. Petri, & alij habentes † facultatem vigore suorum priuilegiorũ transferendi pensiones coram notario, & testibus, possunt illas trãsferre, etiam non ostensis priuilegijs Puteus decis. 344. lib. 2. & decis. 1320. lib. 3. part. 3. diuersorum, Mandos. supra vers. milites S. Petri, & Flam. d. quæst. 4. num. 40. & 41. Nec etiam erit illis necessarium ostendere literas reseruationis pensionis, cum translatio non fiat illarum vigore, sed suorum priuilegiorum, & de translatione pensionum vide dicta supra. 1. q. c. 5. illat. 11. à num. 139.

16 Et aduerte quod ad exercitium iurisdictionis † requiritur præsentatio literarum originalium, vel alias authenticarum Abb. num. 6. & Felin. 8. & 9. in cap. cum in iure peritus, de offic. deleg. Lud. Gomezius in capitul. statutum, numero 60. de rescriptis in sexto, nec sufficit transumptum factum à notario, seu subscripta.

17 Et fuit resolutum per Rotam in vna Trident. † Beneficij del Rosal 12. Decembris 1594. coram D. Penna vt in sequenti decisio. quæ est notanda. Aparitius de Setien. ad fundandam litem, narratam in gratia sine veri. quam impetrauerat a fælic. recorda. Sixto Papa V. de hoc Beneficio vtebatur decreto quodam citationis, Ordinarij Trident. cui literæ gratiæ si neueri directæ fuerant, quod cum ad effectum excludendi litem necessario, verificandam ad sustentandam gratiam si neutri nullum prorsus, & inualidum fuisse prætenderet Alphonsus de Samaniego, vtraque parte super dubio dando informante dubitauit, an coram ordinario Trident. fuissent præsentatæ literæ originales, vel alias, ita authentica, vt decretum citationis illarum vigore factum foret legitimum, & validum, ad dictum effectum litis introducendæ? Et domini vtraque parte informante censuerunt, non constare coram ordinario fuisse præsentatas literas originales vel alias authentic. & propterea decretum citationis illarum vigore factum fuisse nullum, quia G egorius quidam qui die 27. Iunij anni 1587. nomine Aparitij comparuerat coram ordinario ad notificand. ei gratiam Aparitij, & petend. executionem eiusdem gratiæ, solum exhibuit quandam copiam prædictæ prouisionis subscriptam per quendam Balthasarem Rodriguez, assertum notarium, qui asserebat prædictas literas Apostolicas sua propria manu fideliter ex proprijs originalibus transumpsisse, & rogatum subscripsisse, hinc enim constabat coram ordinario non fuisse productas literas originales, ideoque iudicem nulliter citationem decreuisse, cum non aliter habuisset iurisdictionem, vel eius exercitiũ, nisi originali, vel authentico rescripto sibi solemniter præsentato. Rota decis. 20. de concess. præbend. in nouis, & decis. 4. de officio deleg. in antiquis. Ægidius decis. 110. versic. circa tertium dubium. Felin. in c. eam te num. 21. de rescript. & in cap. sciscitatus, num. 12. & 13. eod. tit. Cassad. decis. 8. num. 10. & seq. de restit. spolia. & decis. 23. super regulis. Crescen. decis. 5. num. 4. de fide instrument. idem decis. 13. de concess. præbend. Achilles decis. 2. de offic. deleg. Roma cons. 353. num 8. & ratio est, quia, executor certus esse debet de sua iurisdictione per exemplar, & non per exemplum minus solemniter præsentatum, maxime cum rescripti præsentatio sit de processu, & illius potissimum fundamentum, ideoque fieri debet solemniter per manum publici notarij, & cum appositione testium cum iudici non credatur Specul. de rescripti præsentatione num. 3. 4 & 5. Eo vero magis defectum apparebat notus, quia neq; constabat, quod in actis iudicis commissarij fuissent exhibitæ Bullæ originales, cum in citatione per eum decreta, solum reperiretur inserta copia copiæ prædictarum Bullarum nam idem ille Balthasar Rodriguez, assertus notarius, asserebat se fideliter transumpsisse illud transumptum, ex alio transumpto processus originalis, quod euidenter quoque demonstrat differentiam inter copiam exhibitam, & copiam copiæ insertam, in dict. citatione, quia in copia exhibita deerant subscriptiones expeditorum Cancellariæ, quod plane ostendit illud non fuisse originale, nec copiam originalis conformem, in copia vero copiæ insertam citationẽ, subscriptiones sæpe dictorum legebantur. Qua iste defectus tollebatur ex assertione iudicis dicentis in principio decreti citationis se fuisse electum iudicem vigore vnius Bullæ Apostolicæ Sixti Papæ V. scriptæ in pergameno, & lingua Latina cum quodam sigillo plumbeo pendente ex filijs sericis rubri croceique coloris, quia ex his non inferebatur ad realem productionem dictarum literarum coram illo, enim potius viderentur verba notarij in similibus citationis decretis de stylo apponi solita; quod colligebatur præterea ex illis verbis in citatione sequentibus, cuius quidem Bullæ tenor est, qui sequitur, & tamen non sequebatur ibi, nisi tenor alterius copiæ, vt supra fuit ostensum, pro quo faciebat consuetudo vltra montes ingens, per quam vt ait Crescen. decis. 87. incipien executor gratiæ, extra Italiam omnes literas de Curia Romana venientes, homines vocant literas Apostolicas. Sed neque authenticam literarum copiam fuisse prædictam coram ordinario, ostendebant plures defectus solemnitatum requisitarum in trãsumptando. Rursus non constabat prædictum Balthasarem Rodriguez qui transumptum fecerat, fuisse notarium, neque erat verum illud fideliter transumpsisse, cum inter copiam exhibitam, & copiam copiæ in citatione insertam essent varietates, & differentiæ supra relatæ, vnde nulla eis poterat adhiberi fides. Neque prædictis obstabat Rota decis. 4. de concess. præbend. in antiq. quod etiam sine copia præsentatione valet processus, dummodo postea quandocumque literæ producantur, & de illis constet, quia respondebant domini, illam decisionem fuisse reprobatam Felin. in cap. sciscitatas num. 13. de rescrip. Crescen. decisio. 198. incipien. pensionis translatio. Roman. cons. 353. num. 6. Rursus non obstabat decis. Achillis 2. de offic. deleg. vbi Rota tenuit valere translationem pensionis factam coram executore vigore processus fulminati, in quo erant insertæ literæ Apostolicæ quia respondebatur transumptum literarum in processu fulminato maiorem habere vim quam transumptum factum à notario, cum in processu fulminato iudex attestetur se vidisse literas originales easque inseruisse & sigillum suum apposuisse, vt declarat Puteus decis. 246. num. 5. lib. 3. Concurrebant præterea in illo casu multa adminicula quibus suadebatur credendum fuisse inserto Chisaneu. decis. 71. postremo cum fuisset processum extraiudicialiter, sine partis citatione, licebat peragere actum translationis pensionis, Achilles decis. 2. Puteus d. decis. 246. num. 3 vers. non obstat lib. 3. in casu autẽ proposito iudex executor non poterat exercere actum sine legitima citatione, præterea neq; decretum citationis poterat sustineri vigore ordinariæ iurisdictionis, quia cum processeris

rit tanquam delegatus ad iurisdictionem delegatam se restrinxit, fecit enim actum tanquam iudex Apostolicus vigore literarum. & ideo nulliter processit ex praedictis Hostien. Imola Abb & alij in c. nim ex c. fin c 3. *vbi Fel.* num 25. vers. 4. cone'nti-, de praescriptione *nam qui potest procedere ex potestate valida & procedit ex potestate invalida ad quam se coarctauit, nulliter procedit Puteus* decisione 583. n. 3. l. 2. *Romon* consi' 343. num. 5. *postremo non obstat d. doctrina Specul.* in Rub. a de rescrip. tl praesentatione. b. 2. & titul. de instrumento edit. §. nunc dicamus, c. 11. *tradentis modum procedendi in similibus actibus, vt scilicet literae originales transsumptentur ex quo non possunt in illis relinqui, & transsumptum paratur in actis, ex quo fiat illud transsumptum in decretum citationis inserendum: q. o omnia licet obseruossi: ad xvi debetur Quae fuit ratio nium veram esse doctrinam Specul. cum tamen non excludere solemnitates requisitas in transsumptoude neque veram & realem productionem literarum originalium. Quae proposito casu non fuisse seruato satis liquebat ex supradictis.*

18 Erit in eadem Tr den. 10. Maii 1595. † coram D. meo Cordnba Episcopo P. een. fuit resolutum, *standum esse decisis rationibus adductis* in d. decis. *constitit enim quod iudex non fuit certus de sua iurisdictione, cum non fuisset praesentatum originale, quod ex inspectione actorum bene probatur, ad tradita per Alex* cons. 55. nu 12. l. 5. *Aym. c. 7. n. 19 nam praesentatio rescripti debebat fieri solemniter, per manum publici notarij. & cum appositione testium Specul.* de rescrip. praesentatione, in princ. *& quando hoc deficit iudex non potest dici certus de suo iurisdictione, nec obstare quod praesumitur originale praesentatum & iudicem certum de suo iurisdictione per inspectionem originalis eo ipso quod pars Alphonsi comparuit nil opponens de defectu iurisdictionis, & quod originale non fuisset praesentatum, quo casu in tract. dict. ino tradita Enrichum n. 4. Abb. Fel. & Bellam.* n. 10. in cap. cum in e, de offic. deleg. *dicentes, quod si pars compareat, & ante sententiam non opponat de defectu iurisdictionis, eo quod originale non fuisset praesentatum, si velit opponere post sententiam non potest. Nam domini duos terminos considerabant, alterum quod productio iurium fit de actu, alterum quod sint de actu instrumenta qua producuntur: quod ad primum dicendum est, fiere de actu statim quod est facta productio, parte citata, & si non possit dici de actu instrumentum, vt per Mohed.* decis. 1. de procurator. *quoad secundum iura sunt de actu si registrentur solemniter in illis, vt per Bellam.* supra num. 7. *& inde iurisdictio iudicis considerando est resp. ctu iudicis & respectu partis: respectu iudicis productio iurisdictionis debet esse de actu & fieri per manum notarij publici, cum oppositione testium, ad tradita per specul.* supra *& respectu partis. si opponat debet instrumentum verificari, & registrari, vt tradit Bellam.* d. num *8. licet vero non constat de productione & actu productionis sed de comparitione quadam coram dicto iudice, & de actu extraiudiciali iudicis sine testibus, cui asserenti se fuisse deputatum vigore Bulla delegationis, non est standum, nisi prius constet de delegatione quia delegato non competit iurisdictio cum effectu nisi post praesentationem literarum,* cap. super eo, de appellatio. *& inde tollitur obiectum, quod cum pars fuerit citata ad dicendum contra & comparuerit, & nil opposuerit, iudex potest procedere, cum enim iudex ante dictam praesentationem literarum non habuerit iurisdictionem, consensus partium non potest validare processum* l. priuatorum. C. de iurisdictione omnium iudicum cum vulg. *tenet in expresso Francus* in dicto capite su et eo col. 6. *& ibi Decius* num. vigesimo octauo *& agitur de conferendo iurisdictionem, quam priuati dare non possunt Felin.* cap. cae. eterum num. 21. de rescrip. *& testatur communem Gabr.* de executione rei iudicatae eor cl. si ne 3. numero 3 *cum ergo dicto iudici fuerit praesentatum transsumptum ex alio transsumpto processum originalis, domini resoluti sunt standum esse in decisis, cum ille non potuerit de sua iurisdictione constare ex supradictis.*

Secundo dubitatur † an Episcopus possit exequi 19
seu expedire praedictas literas, in forma dignum, directa Vicario, seu Officiali, & sic an prouisio vigore illarum facta ab Episcopo sit valida?

In quo respondendum videtur negatiue. † nam 20
delegatio, seu commissio facta Vicario, seu Officiali Episcopo, non censetur ab Episcopo, nec de iurisdictione delegata Vicario Episcopus se potest intromittere Cardin. q. 9 Bonifacius *num. decimotertio in* l. m. *& si principaliter de rescrip* Decius in c. *qui Abb. de offi. deleg num. sexagesimosecundo* R pa in *capite. cam :o num quadragesimo sexto de rescrip.* Paulnus *de offi. io & potest. capi. sede vacan. 2. p. q. decima num. decimoquar. o* Bertach. *de Episcopo 7 p. 4. lib. qu. 4.* Rebuffus *in praxi in forma Vicar num. centesimo sexagesimo primo & in concordat. tit. de forma literarum executor. verb. recusaue-runt.* late Sbrotius *de vicario Episcopi lib. 2 quaest. 136. & libro 3 q. 51* qui plures refert, Zerolam *praxi Episcopa li 1 p verb. Vicarius dubio 5 & 2 p. eodem verbo 9 primo* Martinus Antonius Genuen. *in praxi Archiepiscopali Curia Neopolitana capite octuagesimo tertio sub num. vndecimo* & Zechus *de republica Ecclesi ca. vigesimo tertio de Vicario Episcopi. §. 2 num 4. vers 9.* Thom. Sanchez *de matrimo. l. 8. disput. vigesimoseptimo numero trigesimo* & in terminis de collatione. Nau. *cons. 5. de offi. deleg.*
† qui tamen male ait, collationem tunc factam ab E- 21
piscopo praebere titulum coloratum. & habere locum reg. de triennali, quod non videtur verum, cum commissio vigore cuius est facta de eo non caret, &c.

Sicut è conuerso non potest Vicarius se † intro- 22
mittere in causa, seu iurisdictione Episcopo delegata, Decius supra *ò nu 78.* Felinus *in d. c. cum te num. decimo septimo* Rebuf *in locis proxime citatis, & in reg. decimotertio Cancellariae verb. aut Vicarios perpetuos* Nauar. *d cons. 5 num 1. & cons 4 praecedenti nu. 4* Achilles *in capit. praetorum cap. 4. verb. iustitia num. 5.* Cuchi s *in institut. maior. lib 2. tit 8. num. 116* & late Sbrotius *d. li. 2. qu. 135.* & Zerola, & Zechus *supra*, nisi Episcopus,
cum sibi fuerit delegata † eam Vicario subdelegauerit, 23
non potius, nam causas, sibi delegandas à Papa, & commissiones futuras non potest committere, iurisdictio enim nondum competens, nec actu, nec habitu, committi non potest Rota *decis. 2. de offic. deleg.* alias 157. *& 9. de offic. Vicarij alias octingentesimo quadragesimo primo in antiq. & 3. de officio Vicarij in antiquior. & 6 de offi. deleg.* alias 242. *in nouis.* Fel. *d. c. cum te n. 17. & in c. pastoralis. §. quia, num. 1. de rescrip.* Paulin. *d. qu. 10. parte secunda numero trigesimotertio* Rebuffus *in dicta forma Vicariatus à numero centesimo nonagesimo nono*

& in aliis locis citatis Cuchus *d.tit.8.n.111 & 115.* Sbrotius *l.2.q.34.num.6 & q.39.num.4.& 5.& quaest.45. & 133.*

24 Quamuis Episcopus recte possit suo† Vicario de re facultatem conferendi Beneficia, etiam vigore alternatiuae nondum competentis, sed expediendae, seu concedendae, quia per alternatiuam, non datur Episcopo priuilegium, seu noua potestas, conferendi, sed solum remouentur impedimenta, vt dictum est *praecedenti parte capit primo numero vigesimo secundo*.

25 Imo Vicarius habens potestatem conferendi,† potest conferre vigore alternatiuae, quę non erat expedita, seu concessa, tempore suae commissionis, licet de alternatiua nulla fiat mentio in commissione Puteus *dec.488.lib.2* Thanis *decis.23* Sbrotius *libro 2. q.86.*& post haec late tradit Goncalez *glossa. 42. à numero 6.*

26 Nec obstat tex. *in c.eam te, de rescrip.*† ex quo iuxta communem intellectum Innoc. *ibi* de quo Abb. *nu. 14.* Fel. *16.*& Ripa *à n.144. ibid.*& Pauin. *10.q 1.p n.20.* probatur, quod vbi scribitur capitulo, seu alijs, vt gerenti vices Episcopi vt praebendam alicui conferat, literae istae, & praeceptum transeunt ad Episcopum,

27 quia omisso quod ait Ripa† d.n.46. quod aliud in Vicario aliud in vice gerente quia vicegerens constituitur in defectum vicarius vero non, respondetur quod illud procedit quando scribitur vicegerenti Episcopi, non vt executori sed vt tali Vicegerenti, vt conferant praebendam, seu Beneficium spectans ad collationem Episcopi tamquam gerens, etiam in hoc authoritate Papae vices Episcopi, tunc enim Episcopus tenetur mandatum hoc, seu pręceptum adimplere, quia in effectu fuit factum potestati suae, & respectu illius, vt post Innoc. explicant Abb.& Fel *sup.* quos sequitur Sbrotius *d q 136. nu 9. 10. & 11.* esto propter praeceptum talis collatio diceretur facta authoritate Apostolica, & non ordinaria ex glo. *in c cum in aliquibus. verb concedimus de rescrip.in 6.* quā ibi sequuntur Francus *n.7.*& alij, & Fel. *d.ca eam te n. 11.* quamuis Decius *ibi n.35.* teneat contradictum cōmunem intellectum, & quamuis Ripa *n. 50. & seqq.* putet mandatum esse ibi Capitulo, vt executori Apostolico in defectu Episcopi mortui quos Carpit. *additio* Decij *ibi litera.I.* in proposito autem scribitur Vicario Episcopi, vt executori, & non vt vicegerenti Episcopi, & agitur de collatione beneficij affecti, seu reseruati, & sic spectantis ad prouisionem Papę priuatiuae ad ordinarium.

28 Tertio dub. an commissio facta Vicario, †transeat ad successorem in Vicariatu, seu an Vicarius successor possit exequi, & expedire dictas literas, & dispensationes directas Vicario tempore antecessoris.

29 Et videtur quod sic, †nam delegatio, seu commissio, facta sub nomine dignitatis transit ad successorem in dignitate, *cap.quin Abbas, de offi. io. delega.*& ibi Doct. etiam si successori dignitas sit data in commē-

30 dā, †Decius *in d.c.quoniam Abb.n.44.* Probus ad Monach *in c.ne mo de elect.in 6.à n.23* Satne... *in reg de triennali, q.5 vers.ex quibus omnibus infertur*, Rebuf. *de pacificis poss ssor.n.53.* alias 42.& Corras. *de Benef.1.p.ca.6.*

nu 8.† nisi sit facta delegatio sub nomine dignitatis cum qualitate tamen, * ex qua videtur respectus habitus ad personam, & non ad dignitatem, vt in vna Capuana de anno 1552. coram D. Rossanen. in qua fuit resolutum *quod commiss. facta Episcopo sub nomine dignitatis, cum qualitate tamen, ex qua videtur respectus ad personam habitus, & non ad dignitatem, vt quia committitur Episcopo Tridentino, Neapoli commoranti, durat in persona illius etiamsi transferatur ad aliam Ecclesiam, & non transit ad successorem in Ecclesia Tridentina, Abb.* in ca. quin Abb. n.8. de offic. deleg. *Monachus* in c. statutum de rescrip. in 6. vt per Chisanen. *decis. 36.* Guidobonum. 81 Cotam. 69.& Oradinum. 68. & tradit Mandolus *de commissione commiss. 28. ad finem.* 31

Sed in proposito cōmunis op'nio, tam† legistarum, quam canonistarum, est quo iurisdictio delegata Vicario Episcopi, per eius obitum, vel remotionem ab officio expirat, & sic non transit ad successorem, quia dignitas Vicarii extinguitur per eius mortem, vel remotionem, & alius qui subrogatur de nouo creare dicitur, & sic non repetit dignitatē, quae delegationem sustineat, vt in dignitatibus perpetuis, quam sententiam tenent Bart. *in l more maiorum, in fi.*& ibi Ias. *n. 65.*& alij *ff. de iurisdictione omnium iudic.* Ant. de Butrio *n.25.* Imola. 19. Fel. 7. Decius. 61 & Beroius *100. in dict. c. quin Abbas.* & dicunt communem Decius, & Beroius *ibi*, Gigas *consil. 48.* Caual. *decis. 40. nu. 22.* dicentes eam receptionem & magis communem, & Cardin. Mantica *de coniecturis l.8 tit. 17 n.3.* Quam etiam vti communem, & veriorem secuta est Rota vt per Achillem *decis. 51.* seu *3. de officio vicarij*, & in vna Papien. bonorum. 3. Maii 1578. coram illustrissimo Lancelloto quae habetur. *1.p. diuersorum decis 200.* Flam. Paris. *de resignat. Benef. l.7. quaest. 24. num. 78.* sequitur etiam Pacianus *de probat. lib. 2. c. 33. n 6.* 32 33

Nihilominus tamen contraria sententia †est aequior, & in praxi recepta, & tenenda, Abb. *in d.c. quin Abbas. num. 10. & 11.* & Cardin. *ibi, & in clem. 2. de rescript. qu. 5.* vbi glossa *verb principalis.* & Bonifacius *num. 51.* Pauinus *d.q.10 2. parte num. 13.* Probus ad Monachum *in d.ca. nemo, de elect. in 6.* Gambarus *de officio legati. li. 8. num. 97.* Capra *cons. 37. nu. 32.* Hieronymus Gabriel. qui plures refert *cons. 33. l. 2.* qui ait, hoc non solum procedere, quando constat ex coniecturis Papam habuisse rationem tribunalis, sed etiam in dubio, Cachus *dict. tit 8. à num. 12.* Anastasius Germonius *de indultis Cardin. §. Hieronymo num. 57.* Flam. Paris. *de resignat. l. 1. q. 11. à n. 17.* Mar. Ant. Genuen. *sup. ca. 82. n. 2.* dicēs, in Curia Neapolitana obseruari, & videtur tenere Marchesanus *de commissio. 2. p. c. 6. de cōmissio. appellationis n. 38.* & tenet Sbrotius *l. 2. q. 67.* quā uis *lib. 3. q. 49.* vbi hanc quaestionem ex professo tractat solum, eam sequatur, vbi ex coniecturis percipi possit Papam habuisse rationem tribunalis, & quod alias non recederet a supradicta magis communi, & Thomas Sanchez *sup. n. decimo & trigesimo primo.* 34

Et hanc nostram sententiam alias† secuta est Rota, vt per Puteum *decisione 487. lib. 2. & decis 151. libro 2. par. 3. diuers.* & Chisanen. *decisione 139.* de qua supra 35

par.

p. praeceden c. 8. n. 153. & in vna Syracusana illegitimi tis 10. Decemb. 1575. coram D. Cauucio. quae est p. diuers. decis. 12. & per Ant. M. Papaz. in additio ad R iam dec. 1. num 3. & decis. 4. in fin. de officio Vicarij & decisione trigesima tertia de procurator. numero secundo nouis.

36 Et ad rationem contrariae sententiae † supra addt ctam responderi potest, tunc iurisdictionem delegatam Vicario esse in suspenso, donec alius subrogetur, vel sustineri a tribunali. Quamuis Cuchus supra n. 14. dicat Vicariatus dignitatem perpetuam, & continuam esse.

37 Et idem ait Anast. † Germonius supra n. 78. in delegatione facta canonicen dicendo canonico S. Margaritae, vel alterius tituli: cum in aliqua Ecclesia omnes canonici habent titulum, vt in Cathalonia quod tra fert in successorem, & Thomas Sanchez supra num. 12. quamuis contra teneant Felin. supra & Decius n 59.

38 Et circa † materiam d. c. quin Abbas vltra ordinarios ibi, & in d. l. morte videndus est Anast. Germonius in d. § Hieronymo, numero 41. Thom. Sanchez d. disput. 27.

39 Et an hodie dispositio illius tex. † procedat in Iudicibus in synodo deputatis, qui dicuntur iudices seculares, iuxta decretum Concilii sessione 25 cap. 10. de reformat. vide infra parte nona capite secundo à num. 849.

40 Quarto dubitatur, an vicarius, † seu officialis capituli sede vacante, possit exequi, & expedire dictas literas in forma dignum, & dispensationes directas officiali seu vicario, simpliciter dicendo verbi gra-
41 tia officiali Abulen. nã commissa Episcopo, † vel eius vicario, certum est non posse expediri per vicariom capitu. sede vacan. cum non sit vicarius Episcopi, sed iurisdictionis Episcopalis, glos. in d. clem. & si principalis verb. Episcopi, & ibi Doct. Felin. in d. c. eam te n. 17. Pauin. d. q. 10. 2. p. n 2. Lamber. de iure patron 3 p. 2 l. q. 1. ar. 7. n. 3. Cuchus d. tit. 8. n 39. Sbrotius l. 1. qu. 16. Mar. Ant. Genuen. c. 84. n. 12. quamuis Zechus d. c. 23. de vicario Episcopi. § 1. n. 1. dicat dici vicarium Episcopi, etiam qui deputatur à Capitulo sede vacante & quãois contrarium in prop. teneat Tho. Sanchez d. disput. 27. n. 33.

42 Et quidem in proposito † dubio videtur affirmatiue respondendum, nam vicario, seu officiali capituli sede vacante possunt de iure dirigi delegationes & rescripta Papae non secus ac officiali Episcopi, cũ sit vicarius seu officialis iurisdictionis Episcopalis, d. glos. verb. Episcopi, d. clemen. & si principalis, & ibi Imola. n. 20. Card. 15. & Abb. sub n. 1. Pauin d. q. 10. 2. p. n 8 & 9. Hier. Paul. in pract. Cancel. §. de iudicibus & eorũ ordine versic. item nota Rebuf. in praxi tit. de Vicariis Episcoporum n. 4. Sbrotius l. 2. q. 23 n 3. & Flores q. 4. nu. 11. & alii quamuis dubitet Bonifacius in d. clemen. & si principalis n. 32. & ita in Hispania solent nuntii causas delegare officiali capituli sede vacante.

43 Et licet Vicarius, seu Officialis, † verbi gratia Abulen. capituli sede vacante, non sit vere Vicarius, seu Officialis Episcopi, vt dictum est, tamen Vicarius, seu Officialis Abulen. capit. sede vacan. absolute vere, & simpliciter est Vicarius, seu Officialis Abulen. vt patet, ergo, & si sic practicatum est in aliquibus Episcopatibus Hispaniae sede Episcopali vacante, & ita praxim seruare ait Flores ibi, & tenet Thomas Sanchez supra n. 32.

His tamen non obstan. contrarium est † tenendum vt certum, attento stilo Curiae, & Cancellariae 44 quae sede Episcopali vacante non dirigit huiusmodi literas in forma dignum, nec dispensationes, &c. officiali capituli, qui non confidit de illo, sed Episcopo viciniori, seu eius officiali, de quo stilo testatur Hier. Paulus in d. practica Cancellaria in prin. vers. circa qualitatem personarum, & est notissimus omnibus in Curia mediocriter versatis, & apparet ex literis, quae hue transmittuntur directe viciniori, in quib. dicitur, quod quia sedes Episcopatus partium vacat committitur illi, tanquam viciniori &c. & clarius ex literis mutationum indicum, quae occasione sedis vacantis 19. notatae tempore praedictarum literarum directarum officiali illius Episcopatus simpliciter, vel superuenientis, ante illarum executionem, in quibus in substantia dicitur, quod quia praedictae literae directae fuerunt officiali, verbi gratia Abolen. & sedes dicti Episcopatus vacet, ideo vt dictae literae debitum consequantur effectum, committit viciniori illarum executionem, &c. & vide sic per hoc literas perinde valere datas anno 1600. cuidam prouiso à Vicario Capituli Abolen. sede vacante, de quodam Beneficio simplici, per resignationẽ in quibus dicitur, qood officialis procedat ad executionem priorum literarum, in forma dignum, ac si à Vicario capituli executae non essent, absoluendo illum ab inhabilitate, propter intrusionem, & perceptionem fructuum in cursa, & remittendo ei fructus perceptos, ita tamen vt prius debeat dimittere libere dictum Beneficium in suis manibus, &c. cum ergo Curia & Cancellaria, nolit committere officiali capituli sede vacante, aperte constat sub nomine officialis, seu vicarii, absolute prolati in literis quae diriguntur officiali, verbi gratia, Abulen. intelligere officialem Episcopi & non capituli.

Et confirmatur ex dict. constitutione Pii V. 161. † in qua mandatur, quod literae in forma dignum, 45 dirigantur ad Episcopum Dioecesanum, aut ad Vicarium generalem, aut Officialem eiusdem Episcopi, disiunctiue ad elect. impetrantis.

Et ita in terminis resoluit Rota in vna † Ilerden. 46 pensionis siue valoris. 4. Maii 1588. coram D. Seraphino, vt in seqoenti dec. Iterum causa proposita fuit resolutum sententiam, de qua agitur, fuisse nullam, cum enim delegata fuisset causa à Sede Apostolica Officiali Ilerden. cuius officium expirauerat per obitum Episc. & à c. deputatus fuisset alius officialis sede vacante licet successerit c. in locum Episcopi respectu iurisdictionis ordinariae, tamen non succedit respectu iurisdict. delegatae Abb. c. cum olim, col. pennil. vers. 5. dubitatur, de maiorit. & obed. Feli. c. eam te n. 17. de rescrip. Decius c. quin Abb. ou. 15. de offic. deleg. cum alias per informantes allegatis, quod eo maxime in casu isto procedit, cum ageretur de re. in qua e. habebat interesse, & ideo non erat conueniens, vt fungeretur vice iudicis, & partis Barr. in l. qui iurisdictioni, de iurisdictiooe omnium iudicum, & filum Cancellaria

laria est vt deputentur executores literarum Apostolicarum officiales Episcoporum, non autem capitulorum, & isti officiales non inscribuntur officiales Episcopi Illerden. vel Archiepiscopi Toletani, sed simpliciter officiales Illerden. Toletanus & sic singulis, non obstat quod dicitur de prorogatione, tum quia non potuit prorogari cum ageretur de alienatione rei Ecclesiæ, ad notata per Beroium consi.22.num.46.l.2. Tum quia respectu delegatæ iurisdictionis non poterat fieri prorogatio c. P. & G. in fi.de officio deleg. Fel. in c.cum olim, el 1.in prin. eodem tit. Socinus in cap. significasti, num.21.de foro competẽ. sed & omnem tollit difficultatem in pronuntiando restrinxisse, & tulit sententiam vti executor Apostolicus non obstat quod dicitur deputatum fuisse à nuntio, quia non est verum in facto, sed nuntius qui prius inhibuerat reuocando inhibitionem reliquit totum negotium in eo statu, in quo erat ab initio, & ita alias fuit decisum in vna Papien. coram illustrissimo Lancell. de anno 1579.

47 Idem etiam nouissime fuit resolutum in † vnà Abulen. Beneficii de Mombeltran coram D. Lità vt in decisionibus seq.

Abulen. Beneficii 26. Iunii 1596.

DOmini resoluerunt gratiam Aluari esse verificatam, nam de clericatu constat ex depositione 7. testis super 4. dum dicit, quod de tempore resignationis erat clericus, & præsbyter, & sic per consequens non potest dubitari de eius idoneitate, quoad effectum obtinendi Beneficium simplex, quale est, de quo agitur ad glossam in verb. reputamus, in clem. 1. de concessio. præbendæ, & notatur per Doct. in c.cum in cunctis §. inferiora de electione maxime cum ex depositione p. super 11. constat quod de eo tempore Aluarus erat lector, & fuerat approbatus ad curam animarum, quod autem Beneficium de quo agitur nõ requirat residentiam, vltra quod id iustificari non debet stante Ægidij decis. 675. & Rota diuersorum decis. 17. p. 1. concludenter probatur ex confessione, de qua in precibus Ferdinandi l. cum te C. de transactio. Rota decis. 44. de restibus in antiquis, valor huius Beneficij expressus iustificatur ex decis. factis ad fauorem Ferdin. & ex depositione p. testis super 50. qui optimam rationem suæ deposit. reddit, & etiam deponit de publica voce & fama, maxime cum pro iustificatione gratiæ sufficiat semiplena probatio. Mohed. decisione 21. num. 3. de renuntiatione Verallus decisione 233. parte prima fuit dictum in illa Mediolanen. Beneficij 11. Decemb. de anno præterito coram R.P.D meo Orano, & in pluribus alijs causis, quod autem Carolo resignanti vna cum pensione eidem reseruata 120. ducatorũ, remanserit vnde cõmode viuere potest, satis ex eo probari existimarũt domini, quia coniuncta deposit. p. testis iuxta 11. & super 3. ar. 6. testis iuxta 10. & super 7. art. & 7. testis iuxta 2. & super 3. art. cum mandato procura per eum dato ad resignandum, constat eidem remansisse redditus scutorum 500 vltra redditum patrimonij, quib. mediantib. non est dubium quod quis commode viuere potest, vt ipsi testes dicunt, & experientia docet quæ rerum magistra est l. 3. C. vt in possess. eatur, & c. quam sit, de elect. in 6. Illud solum mihi difficultatem facit, & non modicam, quod non exhibetur prouisio ipsius Aluari, de cuius iustificatione agitur, sed solum mandatum de prouidendo in forma dignum, quod non est collatio seu prouisio Cassad. decis. 1. nu. 6 lite penden. & tenuit Rota in illa Salamantina portionis 23. Iun. 1586. coram bonæ mem. Bubalo, vnde quemadmodum de potentia ad actum inferri non potest, ita nec de mandato prædicto ad executionem ipsius mandati quæ vti in facto consistens non præsumitur l. in bello. §. factæ ff. de captiuis, & post liminio reuersis l. asseueratio C. de non numer. pecu. & c. cum in iure, de offic. leg. & licet domini dixerint, quod ex quo Aluarus ab executore fuit inductus in possessionem d. Beneficij, frustrà quæritur de collatione, cum talis inductio propriam vim collationis habeat, vt post Io. Andr. Compostellanum, & alios in c. transmissa, de elect. Rot. decis. 16. de conces. præb. in nouis, quæ etiam præsumitur facta seruatis seruandis stante quod agitur de executione gratiæ, absq; contradictore, Put. 144. l. 2. altum animus meus non acquiescit, ex quo primus testis qui solum deponit de possessione Aluari non dicit fuisse in ea immissum ab executore d. mandati de prouidendo, quo casu intraret responsio dominorum sed solum dicit quod vidit de mense Augusti. 1590. publicare, resignationem & accipere possessionem vnde cum potuisset dictam possessionem propria authoritate apprehendere, vt ex parte Ferdinandi prætenditur, vel de manu alterius quam executoris deputati in dicto mandato de prouidendo accipere non potest, propterea concludi Aluarum in eã fuisse immissum ab ipso executore deputatõ, ad effectum, de quo agitur ad tex. in c. in præsentia, de probatio. & in l. non hoc. C. vnde cognati, cum vulga: & ideo tutum esse existimo supersedere in expeditione huius causæ, & iterum partes super hoc audire, cum melius sit peccare in tempore, quam in iure.

In eadem † 13. Iunii 1597. coram eodem. 48

DOmini resoluerunt gratiam Aluari non esse iustificatam quoad collationem, nam ad effectum vt inductio in possessionem Beneficij vim collationis habeat requiritur, quod fiat ab eo, seu de mandato illius qui habet authoritatem conferendi, Rotam dec. 16. n. 2. de concessione præbendæ in nouis Oldrad. cons. 143. Rebuf. de pacificis possessor n. 21. & ratio est in promptu, quia tunc bene intrat illud vulgare dictum, qui vult consequens, velle videtur omne antecedens necessarium ad illud, l. ad rem mobilem. ff. de procurator. cum aliis per Abb. cõs. 76 n. 3 p. 2. quod quidem intrare non potest, vbi is qui tradit possessionem beneficij, non habet potestatem conferendi, stante quod pro validitate cuiusq; actus duo copulatiue requiruntur, voluntas scilicet, & potestas, vt omnibus notũ est, vnde cum hoc c... non constet Aluarum fuisse immissum in possessionem beneficij, de quo agitur ab eo, cui directæ erant literæ Aluari, in forma dignum & sic ab habente potestatem conferendi, nec de illius mandato illo, &c & ad illud quod notarius dicat Aluarum induxisse in possessionem, vigore prouisionis eidem factæ, fuit responsum non cõstare de ipsa prouisione, seu collatione à delegato facta Ægid dec. 248. Nec circa eam attestationi notarij standum esse, cum notario non sit credendum, nisi de actibus coram testibus gestis, Puteus decisione quinta numero primo libro tertio & prout in terminis tenuit Rota in illa Forolivien.

lunien. Beneficij 30. Octobr. 1592. coram R.P. Domino Penn
vltra quod vbi etiam constaret de ipsa prouisione, illa v
facta non ab Episcopo, nec ab officiali illius, qui tunc temp-
re talis esse desierat per mortem Episcopi, de qua deponunt
testes Ferdinandi clem. fin. de procurator. Paulin. de of
ficio Capituli sede vacante p.2. qu.10. columna 5. in
principio, sed ab officiali Capituli nulla omnino esset, cũ
talis executio specialiter delegata per Papam Episcopo, &
officiali illius, sede vacante, non transeat in Capitulum Æ-
gid. dec. 166. Rota decisione 6. de officio delegat. in
antiquis, Fel. in c. eam te versiculo in mandato num.
17. de rescrip. cum aliis allegatis per informantes, & ad
illud quod officialis capituli sede vacante sit vero officialis
& quod ei dirigi possunt delegationes, similes, non secus, ac
diriguntur Episcopo, & eius officiali sede ipsa, non vacante
ad glossam in clementina & si principales, in verb. E-
piscopi, vbi Imola numero 20. de rescript. cum aliis
licet per informantes pro Aluaro deductis fuit responsum
id quidem posse fieri, sed non fuisse factum cum attenta da
ta literarum in forma dignum, qua omnino attendi debet
capite eam te de rescrip. vbi glossa in verb. datam aper
te constat directas fuisse officiali Episcopi, & non Capituli
de quo tunc probabiliter, cogitari non potuit, cum adhuc
ille in rerum natura non esset, & mors futura Episcopi re-
spectu temporis non esset certa officialibus Papa, qui dictas
literas, in forma dignum, certis personis & non incertis di
rigunt exequendas, vltra quod per datariam, & Cancella-
riam executiones huiusmodi literarum, in forma dignum
non solent sede vacante delegari officiali Capituli, sed Epi-
scopo viciniori, vel eius Vicario, vt bene deponunt testes, de
quibus in summario Ferdinandi, an autem hodie dicta gra-
tia de conferendo, in forma dignum demandari possit exe
cutioni per Rotam iuxta clemẽtinã auditor de rescrip.
particulariter videre volunt Domini considerantes decisio
nem huius articuli ab eo pendere, an beneficium hoc vaca-
uerit per resignationem & non, per obitum ipsius resignan
tis?

49 Circa quam decisionem animaduertendum† est
Præcipuam eius rationem esse illam, quod per data
riam, & Cancellariam, huiusmodi executiones non
solent sede vacante delegari officiali capituli, sed E-
piscopo viciniori, vel eius vicario, &c. si enim sole-
rent etiam delegari officiali capituli, nomine offi-
cialis Abulen. veniret etiam officialis capituli sede
vacante iuxta supradicta, & si tempore datæ non es-
set officialis cap. sed Episcopi eo mortuo delegatio
transiret in Vicarium Capituli tanquam successo-
rem in vicariatu Abulen. iuxta dicta in dubio præ-
ced. sicut transiret in vicarium Episcopi successoris
nec iuuabit obseruantia, seu consuetudo contraria
aliquorum Episcopatuum Hispaniæ, ad effectum vt
in illis possit officialis capituli sede vacante exequi,
& expedire dictas literas & dispensationes, nec ad
effectum vt collationes, seu dispensationes per eũ
factæ sint validæ, non enim potest d. obseruantia,
seu consuetudo releuare, nec aliquid ius dare, stan-
te d. stilo Curiæ, & Cancellariæ, quæ est organum
Papæ, ex quo clare apparet non esse suæ intentionis
committere officiali capituli, & d. obseruantiam es-
se contra mentem committentis; in commissioni-
bus namque ac delegationibus attendenda est mẽs
delegantis, cum de ea constat, vt in proposito ad de-
cisionem secundam Ægidii, & Rotam in causa Conchẽ
pensionis supra adducta præcedente parte, capite 3. du-
bio. octauo numero 148. & ibi dicta, & dubio decimo sexto
numero 241. & capite primo eiusdem partis numero 536.
vltra quod sunt etiam multi actus† in contrarium 51
in illis Episcopatibus, maxime in hoc, nam reperiũ-
tur multæ Bullæ commissæ viciniori, propter sedẽ
vacantem, & aliæ expeditæ ante obitum Episcopi,
quæ narrata morte committebantur viciniori, & a-
liqui etiam vicarii sede vacan. in hoc Episcopatu no
lebant expedire d. literas, & dispensationes, vnde cõ
suetudo non potest dici vniuersalis, aut potest dici
interrupta.

Nec rursus potest in proposito intrare† lex Barba- 52
rius. ff. de officio prætoris nam vltra communem erro-
rem requirit authoritatem superioris, vt diximus
præcedenti parte capite. 4. à numero 281. quæ licet defi-
cit.

Posset tamen data d. obseruantia, † & consuetu- 53
do deseruire ad excusandum partes à mala fide, &
vitio intrusionis, vt sibi fiat collatio, præsertim in
doctos, error enim prædicti stili est veluti error fa-
cti Staphil. de literis gratiæ, in præfatione, versiculo his i-
ta numero quarto & quinto & faciunt tradita infra
parte nona capite secundo numero vigesimo septimo &
seq.

Nec taliter prouisum videtur iuuare regulam† 54
de triennali, ex quo non habet titulum coloratum
ex prouisione Apostolica, vel ordinaria, prout regu
la requirit, ille enim titul. nec est ab ordinario, nec
à Commissario Apostolico.

Et quamuis† in d. causa Abulen. Beneficii de Mõ 55
beltran. 4. Iulii 1597. coram eod. D. Lita fuit resolu-
tum, collationem hodie posse fieri Aluaro, vigore
clem. auditor de rescriptione in executionem suæ gra-
tiæ in forma dignum, vt in sequenti decisione Resol-
uerunt domini collationem hodie vigore clem. auditor de
rescriptione posse fieri Aluaro in executionem gratia quã
habet in forma dignum ea ratione, quia vere beneficium
hoc vacauit per resignationem ad fauorem d. Aluari admis
sa, & non per obitum resignantis licet resignans ipse deces
serit, antequam demandata fuerit executioni dicta gratia
iuribus, & rationibus in illa Burgen. canonicatus 28. April.
præteriti coram R.P.D. Pamphilio, quas non repeto breui-
tatis gratia. nec dubitari potest quin dispositio clem. audi-
tor habeat locum, etiam in gratia emanata in forma di-
gnum, vt fuit resolutum in vna Legionen. canonicatus 28.
Octob. 1574 coram D. Serenis. nostro, cuius copia data fuit,
& ad illud quod hoc in casu resignatio fuerit facta non sim
pliciter, sed reseruata pensione ad fauorem resignantis, cũ
clausula, & non aliter nec alio modo, quo fit vt non da-
ta effectuali acquisitione dicta pensionis resignanti, pro nõ
facta habenda videatur ipsa resignatio, ad tex. in l. cedere
diem. ff. de verb. significatione in l. pecuniam quã
ff. si certum petatur, & notatur per Crescentium de-
cisione nona de renuntiatione in impressis, & ita per
consequens beneficium huiusmodi videatur potius vacare
per obitum resignantis, quam per resignationem, fuit re-
sponsum contrarium verius esse, ex quo hæc resignatio om-
nino perfecta fuit, etiam respectu d. acquisitionis pensionis
resignanti statim, atque fuit admissa per Papam, & in Can
cellaria extensi fuerunt consensus resignantis, & resigna-

tarij viuentis, ad decisionem 228. *Crescen.* d. decisione
nona *Gab.* consl.198.n.3.l.1. *Gomez* in reg. de infirmis
quæstione 31. *Rota* decisione 471. numero vndeci-
mo & seq. p *2. nec respectu resignatarij censeri potest cc*
ditionalis, ad effectum, de quo agitur, ex eo quod fuerit ad-
missa in forma dignum, & non simpliciter, siquidem con
ditio quæ inest dicta gratia, data idoneitate Aluari, quæ pos.
modum per hominis ministerium detegitur tunc tempo-
ris respectu effectus iuris, & certa, & satis purificata dici-
tur. l. institutio talis. ff. de condition. institution. cũ
aliis, *de quibus in dicta decisione Burgen. Canonicatus co-*
ram R.P.D. meo Pamphilio quæ tollit omnem difficultatẽ
in hac causa. Tamen pro parte Domini Ferdinandi
56 de Pesquera † fuit allegatum id procedere conside-
rando solum potestatem auditoribus datam per *d.*
clemen. sed considerando personam Aluari Gonca-
lez non posse etiam fieri collationem, quia erat in-
capax, & inhabilis, cum esset intrusus sine tit. & per
cepisset fructus tot annis, & quod non erat iam in
tempore constitutionis Greg. XIII. de publicandis
resignationibus disponentis, quod resignatarius te
neatur infra nouem menses capere possessionem,
aut illam petere ab iis ad quos pertinet, & conse-
quenter tenetur obtinere collationem, aut illam pe
tere cum siue canonica institutione non possit capi
possessio, iuxta decisio. Iacen. portionis & Leodien.
canonicatus de quibus infra *11 p. c. 3. nu. 320.* & gratia
Ferdinandi comprehendebat quamcumque vaca-
tionem, quæ placuerunt dominis, & sic licet decisio
non fuit per auditorem extensa, fuit data sententia
canonicatoria suæ gratiæ in fauorem Ferdinandi
condemnando aduersarium in omnibus fructibus
decursis, & positum sequestrum, & Aluaro petenti
data est remissoria ad probandum prætensam con-
suetudinem Episcopatus Abulen. expediendi huius-
modi commissiones sede Episcopali vacante, reser-
uando quod postea videretur de eius releuantia, cu
ius remissoriæ executione pendente fuit facta con-
cordia inter eos, cum approbatione Papæ, manen-
te Aluaro eum Beneficio commissa de nouo eius
collatione Ordinario in forma dignum, & data Fer-
dinando pensione centum ducatorum auri de ca-
mera, & quantitate certa pecuniæ pro fructibus de
cursis, & sic non fuit disputatum super releuantia
dictæ prætensæ consuetudinis, quam non posse et-
iam probari putabat Ferdinandus ex dictis instan-
tiis bullarum & commissionum de quibus supra n.
57 51. quæ poterant ostendi ex registris Romæ † & qua̋
do recte probaretur ad summum releuaret ad effe-
ctum excusandi à mala fide, & vitio intrusionis, vt
sibi de nouo fieret collatio iuxta dict. nisi forte post
quam sibi constaret de dicto stilo Curiæ retinuis-
set possessionem Beneficii, & sic incurreret vitium
intrusionis ad *c. sæpe* ibi, *eo quod & c. de restitutione spo*
liatorum, aut nisi obstaret d. constitutio Grego. XIII.
58 de publicandis † aduersus quam non iuuat nec excu
sat ignorantia, & error etiam iustus, vt alias frustra
solitum in vna Regien. Hospitalis. 3. Iunii 1588. co-
ram Domino Bubalo, Flaminius Parisius *de resigna-*
tione beneficio. libro vndecimo quæstione tertia ex nume-
ro 70.
59 Quinto dubitatur, an vbi ordinarius, cui † sunt
directæ literæ priuelpales in d. forma dignum infra
30. dies non confert Beneficium impetranti sub præ
textu quod non est idoneus, vel quod literæ sunt
subreptitiæ, &c. & ita declarat possit recurri ad se-
cundum executorem vigore Bullæ executoriæ quæ
dicitur rigurosa, vt eum examinet, aut literas, & cõ-
stando eum esse idoneum, aut literas iustificatas il-
li conferat beneficium vigore d. Bullæ. In quo vide- 60
tur affirmatiue respondendum nam in d. Bulla exe-
cutoria secundo executori mandatur, vt si ordina-
rius infra dictos 30. dies postquam literæ sibi præ-
sentatæ fuerint impetranti beneficium non contu-
lerit, ipse illis elapsis eidem si idoneũ esse reperit
authoritate Apostolica conferat, &c. & verum est
in prædictis casibus ordinarium infra 30. dies
non contulisse, & ita video practicari in hoc E-
piscopatu Abulensi ac Segobiensi & Salamanti-
no.

Nihilominus tamen contrarium est asserendũ,
nam iurisdictio † data secundo executori seu secun- 61
da delegatio in terminis dictarum literarum execu
toriarum, est conditionalis, si primus executor fue-
rit in mora, ad ea quæ habentur *in c. si capitulo, de con*
cessio. præbenda in 6. vbi Anchar. *n. 21* Rebuf. *in concor-*
datis in forma literarum executor. verb. recusauerint, &
verb. distulerint, de qua negligentia debet secundo
constare priusquam procedat, vt alias fuit decisum
in Rota, & sic iurisdictio data secundo si primus in-
fra 30. dies non contulerit, censetur data, vbi pri-
mus negligens fuerit vel per eum steterit, quin exe-
cutioni literæ demandentur, & sic si primus dene-
gat executionem sub prætextu surreptionis litera-
rum, vel quod non est idoneus, &c. si parum sentit
se grauatum ex tali sententia debet appellare, non
autem recurrere ad secundum executorem cuius
iurisdictio expirauerat. Ita fuit resolutum in causa
Bergomen. parochialis 25. Feb. 1575. coram D. Orio
len. & in causa Caputaq. Benef. 13. Mar. 1595. coram
D. meo Cordub. Epis. Pacen. & fuit dictum in vna
Palenti. præstimoniorum 26. Apr. 1599. coram † eod.
D. Cordub. vt in seq. decis. *In causa Palentina præstimo* 62
niorum, in qua vna tantum pars informabat, cum dubita
retur, an sententia officialis Legionen. esset infirmanda?
plures occurrerunt inspectiones Prima an adesset defectus
iurisdictionis in d. officiali, qui erat secundus executor in li-
teris nominatus, cuius facultas intelligitur, si primus fue-
rit morosus, vel negligens in conferendo, secus si ex iusta
causa non contulisset, vt fuit resolutum in causa Bergomẽ
parochialis 25. Febr. 1575. coram bona mem. Oriolen. & in
causa Vrbinaten. parochialis 28. Nouemb. 1588. coram illu-
strissimo Cardinalato, sed hæc difficultas fuit sublata stan-
te quod officialis Burgen. primus executor nominatus voluit
procedere ad executionem literarum, quia ipsemet erat in
trusus in nonnullis ex dictis præstimoniis. Secunda erat,
quantum ad sententiam, quæ duo videbatur capita conti-
nere. Primum inualiditatem vnionis, in quo dixerunt do-
mini sententiam esse iustam ex defectu probationis, quia
ad hoc vt cadant sub indulto, necessarium erat, quod præsti
monia excedant valorem viginti ducatorum, cum ergo exi
stente Francis. 2. eo & possessore oppositum fuerit per
seminarium de vnione, ac inde non esse locum pro-
uisioni illius onus probandi excessus viginti ducato-
rum

rum spectabat ad seminarium Mohed. decisio. 130 *alia de probatione.* Crescentius *decisione nona de* scriptione. *quod cum non appareat probatum, dixerunt dominis vnionem non obstare, &c. Secundum* *pat continet bullas habuisse locum, & narratiuam in dem factam esse veram. hoc autem dependet ex eo an ex his gratia appareat iustificata, & data copia illius poterit de hoc particulariter videri.*

63 Et idem fuit resolutum † in vna Tirasonen. Capellaniæ 7. Maii 1600. coram D. Pamphilio, vt in sequenti decisione *Domini dixerunt constare de attentatis veraque enim possessio Petri sub die 7. Decemb. 1596. & 4. Nouembr anni sequen. fuit capta ex decreto secundi executoris non solum post ipsius appellationem à sententia officialis Tirasonen. qui declarauerat, literas Apostolicas non esse exequendas* l. primo & toto titulo nil nouari appellatione pendente, *sed etiam post præsentationem commissionis causæ appellationis in Rota per quam respectu ipsius Petri qui causam commisit lis dicebatur introducta,* Cassad. decisione sexta numero primo super regulis *Sartensis* de Triennali, qu. sexagesimaptima numero vigesimo *Puteus* decisione 481. libro secundo *neque obstat quod possessio fuerit capta in vim processus fulminati, nemine ex stente in possessione, quia stante clausula gratia, verificato prius coram officiali Tirasonen. iure patronatus ex fundatione, & dotatione, qua inducit condit ionem.* l. à testatore ff. de condit. & demonstrat. *& requirit causa cognitionem* Ægid. decisione 68. *& Thom. de Thanis* decisione 65. *cessat virtus processus fulminati qui absque aliqua verificatione, & causa cognitione, mandat tradi possessionem, neque obstat quod ante captam possessionem fuerit verificatum ius patronatus coram dict. officiali, quia ipse etiam declarauerat non esse procedendum ad vlteriorem executionem literarum Apostolicarum, & ideo non potuit obtineri possessio ab isto secundo executore, cuius potestas est restricta in casum negligentiæ primi executoris, non autem quando primus reiecit pronuntiando literas Apostolicas non esse exequendas, quia tunc cessat via executiua, & adeundum est superior per viam appellationis ordinaria, vt fuit resolutum in causa Bergomen. parochialis 25. Febru. 1575. coram Domino Robusterio maximo cum esset mixtus executor præter clausulas de quibus in gratia, & ita conclusum fuit pro attentatis, & sic per sequestrum iuxta* decis. *Cassad* 3. n. 6. de restitut. spoliator. cum vul. *&c.*

64 Vnde prouisum in dicto casu à secundo † executore non videtur inuate regula *de Triennali* ex quo non habet titulum à commissario Apostolico, nec ab Ordinario, & sic non habet titulum coloratum prout requirit.

65 Nec contra prædictam resolutionem obstabit dicere, † quod in casu *dict. capit.* si capitulo executor datur expresse in casum negligentiæ, vt apparet ibi *ac executori qui eodem capitulo negligente mandatum Apostolicum exequatur, &c.* In proposito autem datur simpliciter secundus executor, in casu quo primus infra triginta dies non contulerit non facta mentione de negligentia, quia respondetur quod dicere, quod si prim. inf. triginta dies non contulerit illis elapsis secundus côferat, nihil aliud est quã dicere quod si primus fuerit negligẽs in conferendo infra triginta dies secundus conferat, nam clarum est quod dictus terminus triginta dierum statuitur ordinario primo executori non in fauorem ipsius, sed in odium negligentis sicut ser est præfixum ordinariis ad conferendum vt in *cap. quia diuersitatem de concess. prabenda* vbi doctores, & *in cap. 2. eodem titul. & cap. licet de supplenda negligentia prælatorum*, Franc. *in cap. statutum numer. 3. de praben. in 6.* alias dicendum esset quod etiam si non staret per primum executorem, quin literæ executioni demandentur curreret ei tempus, quod tñ apparet esse falsum.

Præterea id aperte constat † natura dictarum literarũ, quæ dicuntur executoriæ vt in d. constitutione Pii V. ad effectum vt in defectum, & negligentiam primi, secundus exequatur, & non sunt nec dici possunt literæ delegatoriæ appellationis vt ex eis apparet. 66

Ex quib. etiam † tollitur illa ratio, quam contra dict. resolutionem quidam allegabat videlicet quod d. verba, *si infra triginta dies non contulerit*, comprehendunt casum voluntatis & impotentiæ, sicut in vulgari substitutione verba. *si hæres non erit*, comprehendunt casum voluntatis, & impotentiæ scilicet, *si hæres non erit*, quia noluerit, vel quia non potuerit, ex doctrin. Bar. *in d. l. 1 ff. de vulgari num. 13.* communiter approb. ad quam solet allegari textus *in l. cum proponas. C. de hæredibus instituen.* licet ibi vterque casus fuit à testatore expressus, vt aduertit *ibidem* Ias. *num. 3.* & Ripa *in d. l. 1. 89.* respondetur enim in proposito subiectam materiam, & diuersitatem rationis aliud suadere, nam vt probatum est, dictus terminus triginta dierum statuitur ordinario primo executori in odium negligentis, & in eius defectum daĩ secundus executor & non in gradu appellationis. 67

Nec obseruantia, & consuetudo † contraria aliquorum Episcopatuum iuuabit ad validitatem prouisionis factæ à secundo executore in d. casu ex dictis dubio præceden. vnde infertur quod si officialis cui primæ literæ in forma dignum sunt directæ non † posset illas exequi, quia erat mortuus Episcopus & sic sedes vacabat, vel quia erat intrusus, seu contradictor, cum quo lis pendebat vel ex alio impedimento, d. secundus executor non posset procedere ad executionem, cum tunc non detur † negligentia primi. Nec obstat tex *in cap. si scitatus de rescri ptis, & in l. prudentiam §. adycimus de effic deleg.* diuersa enim est clausula, *quod si omnes interesse nequiuerint* de qua ibi, quæ intelligitur de impotentia iam facti quam iuris, & includit voluntatem. 68 69 70

Et cum adest legitimus contradictor non † habet locum, sed cessat prædictus terminus 30. dierum. cũ tũc cesset via executiua, vt dicitur in d. dec. Tirason. Capellaniæ supra adducta *n. 63.* & executor debeat assumere partes iudicis, & iudicialiter procedere, & vt infra dicetur. *8 dub à n 110.* 71

Sed stante quod in supradicto casu † non potest recurri, ad secundum executorem vigore literarum executoriarum, offert se dubitatio ad quem sit appellandum & recurrendum, & videtur appellandum esse ad Papam cum tunc Ordinarius † sit executor, & delegatus Apostolicus, & consequenter, 72 73

 pro-

pronuntiando non esse locum executioni literarũ qui non reperit impetrantem, idoneum, vel quia literæ sunt surreptitiæ pronuntiat, vt iudex Apostolicus ad *legẽ primã ff. quis & à quo appellatur.*

74 In contrarium tamen, vt possit appellari † ad Metropolitanum, facit quædam declaratio S. Congreg. Conc. in Cesenaten. quæ habetur inter declarationes super *cap. 18. sess. 24. de reform.* his verbis, *ei qui exhibuit bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesenaten. & reiectus est ab examine de quo fidem examinatorum affert, visum est dandam appellationem ad suffraganeum Rauenaten.* quam declarationem affert Flam. Paris. *de resignat. lib. 10. q. 7. n. 25.*

75 Ad istam declarationem cogitabam dici posse, † quod solum procedit, & loquitur in resignatario, seu alias impetrante parochialem in forma dignum qui in examine non fuit approbatus, sed reiectus, seu reprobatus, hic enim videtur posse appellare ab ista reiectione, & reprobatione ad Metropolitanũ ex eo quod examen in forma dignum ad parochiales debet fieri, adhibitis etiam tribus saltem examinatorib. in synodo deputatis si ibi sint, alioquin ab ordinario ipso eligendis, vt in ipsis literis ad parochiales in forma dignum, expresse dicit̃, qui examinatores habent votum in reiiciendo, seu reprobando, sicut etiam in approbando, vt in S. Concil. *d. cap. 18.* & apparet ex dictis infra *9. pa. cap. 2. à num. 54* & sic cum in prędicto casu reiectio, seu reprobat. necessario fiat ex voto examinatorũ, qui in suo ministerio non funguntur authoritate Apostolica, potest ab illa ad Metropolitanum appellari, qui si eos male reiecisse resignatarium, eumque idoneum esse reperiet, remittet eum ad ordinarium, vt vigore literarum authoritate Apostolica ei conferat parochiales infra 30. dies, infra quos si fuerit negligens in cõferendo, tunc vigore literarum executoriarum recurri poterit ad secundum executorem.

76 Nec obstat quod ex d. decreto Concilii † *cap. 18.* non datur appellatio à reprobatione examinatorũ, etiam stante constitutione Pii V. super collat. parochialium ex qua S. Congreg. respondit non dari appellationem à reprobatione examinatorum, sed dũtaxat à mala ordinarii electione in concursu, vt dicitur *d. cap. 2. 9 par. 17. dubio à numero 239.* quia responde tur id procedere tantum in examine in concursu, et iã si vnus tantum sit oppositor, secus vero in examine in forma dignum, in quo reiectus si prætendit se grauatum, recte potest appellare, saltem ad effectũ deuolutiuum, ex quo habet ius ad parochialem, sicut de præsentato à patrono laico dicetur *d. dub. 17. n. 245.*

77 Vnde quod dictum est, appellandum esse † ad Papam, habebit locum in concessionibus aliorum beneficiorum, in forma dignum, in quibus approbatio committitur soli ordinario, ac etiam in parochialibus, quando ordinarius denegat executionem literarum sub prætextu subreptionis, seu alterius defectus literarum.

78 Aduertendum tamen erit, quod † Metropolitanus ad quem reiectus, seu reprobatus appellauit, debebit illum iterum examinare cum examinatoribus synodalibus, si eos habeat, alioquin cum tribus à se e ;ctis quemadmodum executor facere debebã (e facit d. constitutio Pii V. vbi habetur qood appellans à mala electione præclectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatores prouocet, &c.

Vnde videtur, quod si in hac prouincia † Compo 79
stellana, reiectus reprobatus appellare velit ad Metropolitanum, recurrendum erit ad ipsum Archiepiscopum, seu eius Vicarium generalẽ, residentem in ciuitate Compostellana, vbi sunt eius examinatores synodales, nec poterit recurri ad iudicem Metropolitanum, Salamanticæ residentem, ex quo ibi non sont examinatores synodales Diœcesis Compostellanæ cum quibus examen faciat.

Sed dubitatur, an interposita dicta † appellatio- 80
ne possit recurri ad nuntium, qui solet habere facultatem causas quarumcumque appellationum à quibuscumque iudicibus ordinariis, & etiam à sede Apostolica delegatis interpositarũ, & interponendarum audiendi, fine debito termioandi, seu caosas ipsas alii, vel aliis idoneis delegandi, & sic non obstat *c. 2. de offic. legati.*

Nihilominos tamen videtur non posse † ad Nun 81
tium recurri, nam excipiuntur causæ beneficiales in dicta sua facultate, quæ vt habetur in facultatibos Domino Cæsaris Speciani Nuntii Sixti Quinti in Hispania, sic ait, *necnon horum criminum, & matrimoniales ac quascumque alias Ecclesiasticas, profanas, ciuiles criminales, & mixtas causas ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, non tamen beneficiales, sine præiudicio Ordinariorum quoad causas huiusmodi in prima instantia corãm eis iuxta prædicti Concilij Tridentini decretum cognoscendas, tam per viam simplicis querelæ, quam etiam quarumcumque appellationum à quibuscumque iudicibus ordinarijs, & etiam à sede prædicta delegatis interpositarum, & dicta durante legatione interponendarum motas, & inchoatas, ac interim mouendas cum earum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, & connexis, etiã summarie, simpliciter, & de plano, ac sine, strepitu, & figura iudicij, sola veritate inspecta terminisque substantialibus vnico contextu, vel etiam non seruatis, sed illorum loco præfixo termino arbitrio tuo procedendo, audiendi, & fine debito terminandi, &c. seu causas ipsas alij vel alijs idoneis modo, & forma præmissis ac cum simili, vel limitata potestate pariter audiendas, & terminan. delegãdi* Ex quã clausula, & exceptione ibi, *non tamen Beneficiales* apparet Nuntium non posse se intromittere in causis
beneficialibus vllo modo † etiam per appellatio- 82
nem ab Ordinario. Et caosæ beneficiales videntur intelligendæ io proposito qoomodocumque tractetur, seu agatur de Beneficio principaliter ad *Clement. dispendiosam de iudicijs*, & quæ ibi notantur.

Quamuis dicta clausula non obstante † fuerint 83
nihilominus data breuia aliquando in causis beneficialibus per Nuntios Hispaniæ, qui deberent melius attendere obseruare suas facultates, illasque nõ excedere, pront sæpe faciunt, etiam concedẽdo multa quæ Papa non concederet, non sine scandalo, & nota cupiditatis, ac animarum periculo, quæ sine iniuria alicuius dicta fuit.

Vnde in vna Calagurritana patronum † 12. Ianu. 84
1596

1598.coram illustrissimo Cardin. Pamphilio fuit nu
la declarata quædam sententia in causa Beneficiata
lata vigore breuis Nuntii Hispaniarum, vt in deci
seq.

*Licet plures opponerentur nullitates contra sententi-
am Archidiaconi Salamantini, alijs tamen per nunc omis-
sis de quibus agetur si opus erit, domini amplexi sunt illam
qua deducitur ex defectu iurisdictionis, prouenientis ex com-
missione Nuntij, qui non potest cõmittere causas beneficia-
les qua expresse in suis facultatibus sunt excepta, vt fuit
visum de anno præterito in causa Legionen. parochialis co-
ram Domino meo Comitulo, & etiam quod potuisset non
tamen in ciuitate Salamantina quæ vt in facto deducitur
distat à Diœcesi Calagurritana vltra tres diatas. Vnde in-
trat dispositio Concily generalis de quo* in cap. nonnulli.
de rescript. *cui solus Papa potest derogare, & non aly infe-
riores, vt notant omnes* in cap.1. de iudiciis, *& cessat om
nis difficultas ex clausula in commissione apposita, dummo
do non vltra tres dietas, quæ limitat. & restringit iurisdi-
ctionem, vt extra illa, non censeatur concessa* argum. cap
cum dilecta de rescrip. l. diligenter. ff. mandati cum
similibus.

85 Et post hæc tradit Goncalez *§.2. † proœm. numero
59.* dicens, fuisse etiam dictum in alia Calagurritana
Beneficii. 5. Maii 1600. coram Domino Seraphino,
& alias pluries, qui tamen male ait non habere Nun
tium iurisdictionem in causis beneficialibus exce-
dentibus valorem 24. ducatorum, cum in dicta clau
sula absolute excipiantur causæ beneficiales. Et ad
hunc effectum, & alios similes concludit *à nume. 65.*
tunc dici causam beneficialem quando agitur dun-
taxat de collatione iam facta, vel facienda, & sic de
titulo seu iure in re, vel ad rem, tam in petitorio,
quam in possessorio glossa *verbo beneficijs in dicta cle-
mentina dispendiosam* vbi Vitalin *num 5 & 32.* Cardin
à num.15. Millis *verbo Beneficialis causa*, & sic fuisse re-
solutum in dicta Calagurritana, Beneficii 5. Maii.
1600. quod si ex parte vnius agitur de obtinẽda col-
latione Beneficii, & ex parte alterius prætenditur
quod non sit locus collationi, sed quod debeat fieri
suppressio illius, tunc non dicetur causa proprie be
neficialis, & Nuntius poterit illam committere, &
terminare, & id etiam fuisse iterum decisum in ead.
causa ad effectum dandi remissoriam 17. Ianu. 1602.
coram Domino Corduba Episcopo Paeen. & simi-
liter si agatur de vnione perpetua Beneficii ait, cau-
sam desinere esse beneficialem, secus vero si solum
agatur de vnione temporali facienda de vno Bene-
ficio, alteri Beneficio, quod aliquis possidet ad vitam
tantum illius, nam tunc dicetur causa beneficialis
Cassad. *decis.3. de iudic.* Sed id quod dicit Goncalez
causam non esse beneficial. vbi agitur de suppressio
ne aut vnione perpetua beneficii, seu vbi agitur de
beneficio, vt de proprietate, vt docet glossa *d. verb.
Beneficijs* Cardin. *d. num.15.* & Bonifac. *num.42. in d. cle
mentina dispendiosam.* Accipiendum est quando cau-
sa proprietatis vnionis, aut suppressionis principa-
liter deducitur ex parte actoris, Cardin. *d. num.15.* se-
cus vbi ex parte actoris agitur de beneficio, vt bene
fi. & tit. dicitur beneficialis, & consequenter Nun-
tius non habebit in ea iurisdictionem, quia, ex per-
sona actoris ius metimur *l.1. §.1. ff. si pars hereditat. pe-*
tatur Cassad. *decis.13. super reg.* Sarnen. *in reg. de Annali
q.25.* & ibi, Mand. *q.14.* & dicitur alias inf. *vlt. p. c.2. n.
30. & seq.*

D. tamen Camillus Caietanus, † & Cardin. Do- 86
min. Gimnasius Nuntii Clementis VIII. sine diffi-
cultate dabant breuia ad causas beneficiales; & de
eis cognoscebant forte non habebatur d. restrictio
in suis facultatibus, quod ex eis apparet, Et non sta-
te illa † posset ad nuntium appellari à reprobatione 87
qui appellantem deberet examinare cum tribus sal
tem examinatoribus, à se electis, cum ipse non ha-
beat examinatores synodales. Et in causa Abulen. pa
rochialis de Varronian in qua vicarius primus exe-
cutor literarum resignationis in forma dignum, de-
clarauit non locum earum execut. fuit appellatum
ad eum.

Sexto dubitatur an ordinarius primus † execu- 88
tor possit executioni mandare dictas literas in for-
ma dignum, & conferre lapso d. termino triginta di
erum postquam ei præsentatæ fuerunt, & sic morã
purgare re integra, an vero statim lapso termino in
secundum executorem ista deuoluatur potestas, vt
primus si velit non possit iam parere mandato, &
ad executionem literarum procedere etiam volen-
te parte.

Et non posse moram purgare tenet Innocen. † *in* 89
*cap. proposuit de concessione præben. argum. cap. literas re-
od. titul. & l. mancipiorum. ff. de optione legata*, sequitur
Domin. *in d. cap si cap. de conces præben* per tex. *ibi.* Sta-
phil. *4. forma mandati de prouid. num.2.* Gome. *tract. de
mandatis de prouid. num 21.* & Cuchus *d. lib.1. tit.7. num.
25.* qui dicunt id maxime procedere quando execu-
tor lapso termino pronuntiasset se solum debere
exequi.

Contrarium tamen tenet Compostellan. *in cap.* 90
† *de rescript.* quia non dicitur in executorem de-
uolita potestas, quin pri. parere possit sequitur Ar-
chid. *in d. cap. si capit.* & Francus *num.3.* qui id bene pro
bat, & ait procedere vbi executor ad vlteriora non
processit, idest re integra, alias secus puta si pronun
tiasset se solum debere exequi, aut inhibuisset, aut de
cretum, apposuisset, tunc procedere opinio Innoc.
ex quo tunc in totum reuocatur potestas de mani-
bus p.

Septimo dubitatur an si data in veritate † negli- 91
gentia primi executoris, secundum cui de ea non cõ
stat procedat, valeat eius executio, & processus? Et
videtur dicendum valere attenta veritate (quamuis
male egerit) ex *decis.* Rotæ 1. *de probatio. in antiquior.
& 4. de offic. delegat. in nouis* Ægid. *decis.359.* † Roma *sin-* 92
gul.13. Felin. *in cap sciscitatus nu.12. & 14. vers. est tamen
casus de rescrip. & in cap. cum ex officij num.29 de præscri.*
Millis *in rep. verb. iudice deleg.* si fuit plures Curt. Iun.
cons.63. num.11. vbi habetur quod executio gratiæ ab
vno ex executoribus datis cum clausula, *quod si non
omnes*, facta non constitutio de impedimen. alterius
valet dummodo postea de illo constet quod non so- 93
lum in beneficialibus sed etiam in aliis deleg. cum d.
clausula procedere tenet Felin. *in d. cap. sciscitatus nu.
12. vers. sed dicas regularit. & nu. 14. in princ.* & additio-
nes *d. decis.4. de officio deleg. in nouis* ex ratione de qua
per eos, ibi.

Facit

94 Facit etiam *decisi.36 de praben.* † *in antiquis* quæ ait, quod valet prouisio facta ab executore Beneficio vacante, licet ignoretur vacatio sequitur Francus *in cap. susceptum sub num. 10. de rescrip. in 6.* & Felin. *supra.*

95 Nihilominus tamen in proposito † contrarium est verius, vt videtur tenere Rota *in decis. supra relata 5. dubio num. 61.* & Zechus *de beneficijs & pension. Eccles. cap. 9. num. 8.* nam licet non agitur de consolidanda iurisdictione, seu accrescendo exercitio, vt in dicto casu de executoribus, seu delegatis datis cum clausula, *quod si non omnes*, sed de danda iurisdictione & potestate, quæ nō datur nisi sub cōditione si primus fuerit negligens, & infra triginta dies non contulerit, & ideo de ea debet prius constare, Fel. in *d. nume. 12. versic. & quando* verificatio Anton. Gabr. *de execu-tione rei iudicatæ conclu. 3. nu. 19.* qui tamen plures male allegat.

96 Non tamen requiritur quod secundus † executor requirat primum, & ei terminum assignet ad exequendum, & quod eum citet, quicquid dicat Flores *quæstion. quarta numero 65. & sequenti*, sed sufficiet quod ex actis quæ transmitti mandabit constet de præsentatione literarum, & requisitione facta per partem, & executio non appareat facta, &c.

§. 1.

An d. non executores possint alteri subdelegare, & an sint meri, vel mixti, & quamdiu duret eorum potestas.

SVMMARIA.

AN executores, maxime literarum in forma dignum possint alteri subdelegare, & committere vices suas in totum, vel in parte, præsert im quoad examen? à n. 97. Resoluitur affirmat. & per clausulam super quo tuam conscientiam oneramus, non prohiberi subdelegationem, &c.

Similiter in dispensationibus matrimonialibus, non obstante ista clausula, poterit ordinarius alteri informationem committere super veritate precum, licet non ipsā dispensat. n. 105.

An dicti executores sint meri, an mixti. à numero 106. Resoluitur esse meros, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor, & cetera Sicut etiam iudices compulsores, remissoria inhibitores sequestratores & liquidatores, qui possunt esse in dignitate non constituti.

Si adest intrusus, vel compareat contradictor, sunt mixti executores, & debent assumere partes iudicis, ac diffinitiue sententiare num. 110. Præsertim stante clausula, vocatis vocandis num. 111. & sic ab illis datur appellatio suspensiua num. 112. cum sequentibus vbi ponuntur resolutiones Rotæ. & clausula contradictores appellatione postposita compescendo. sūū habet locum contra contradicentes de facto, non de iure n. 115. & à n. 125 ponuntur decisiones Rotæ.

Quod tradit Flam. Parisius resignantem, reseruata pensione, non posse impedire resignatarium ne capiat possessionem Beneficij, & possessionem per eum captam pendente appellatione interposita à resignante, non esse attentatam, &c. accipiendum est quando resignans impedit de facto resignatarium, & sine causa ne capiat possessionem, & in appellatione interposita à resignante, qui nunquam comparuit coram executore, & cap nu. 133. aut quando comparuit opponendo exceptionem friuolam. num. 134 & seqq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Improbatur quod ait Flores non debere audiri resignantem comparentem coram executore & contra resignationē opponentem. n. 138.

Ponitur resolutio signaturæ iustitiæ. & quod quando appellatur ab executore literarum signatur supplicatio sine præiudicio executionis literarum, cum non constat de tit. possessoris, &c. n. 139. Et ponit doctrina Goncal. circa hoc n. 140.

Si possessio Beneficij sit vacans, non tenetur executor aliquem citare, nec assumere partes iudicis, & ideo ab eo non potest appellari numero 141. etiam stante clausula, vocatis vocandis. & etiam stāte clausula, citato N. 142. Si tamen comparet legitimus contradictor, debet eum audire. numero 143. etiamsi compareat post datum decretum, seu mandatum possessionis, dummodo realiter non sit capta num. 144. Sed post captam possessionem deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere n. 145.

Quamdiu duret potestas dictorum executorum, quibus mādatur vt prouisum in possessionem Beneficij inducant, & defendant inductum, &c. facientes eum ad Beneficium admitti, sibique de fructibus responderi à numero 146. resoluitur, quod quamdiu non est facta executio, durat ista potestas, etiam post annorū à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem. & est secus sit in delegato ad causam principaliter, data vero possessio. non est finitum eius officium, donec habeat fructus, & cetera.

Quando prouisus semel fuit inductus in possessionem plene quanto tempore duret potestas executoris, & effectus illius clausulæ ad illum defendendum si in possessione turbetur à num. 151 Referuntur opiniones doctorum, & resoluitur quod si aliquamdiu pacifice possedit expirat eius potestas, & intra annum, &c.

OCTauo dubitatur, an dicti executores maxime, † literarum in forma dignum, possint alteri subdelegare, & committere vices suas in totum 97
vel in parte præsertim quoad examen? In quo videbatur dicendum, † quod licet regula sit executores 98
gratiarum posse aliis committere vices suas, nisi sint dati ad prouidendum Ecclesiæ, non expressa certa persona, vt *in cap. is cui. de officio deleg. in 6.* & *in Clem. vnica eodem tit.* vbi Doctor. Staphil. *de formis mandatorum de prouiden. versi. 10. & vltim.* Gomc. *de mandatis de prouiden. num. 34.* Rebuf. *in praxi tit. de forma & declaratione nouæ prouisionis verb. quatenus ipse, vel duo,* & Flamin. Paris. *lib 8 q. 7. n. 157.*

Tamen in literis in forma dignum, cum † appo- 99
natur clausula, *Si per diligentem examinationem eum ad hoc idoneum esse reperreris, super quo conscientiam tuam o-ne-*

neramus, *&c.* non videtur executor posse alii com-
mittere vices suas saltem quoad examen propter di-
ctam clausulam, *super quo conscientiam tuam oneramus*
per quam censetur electa industria personæ, & pro-
hibita subdelegatio vt tenet Baldus *in cap. si pro debi-
litate de officio deleg. numero 6.* Imola *in cap. fin. §. 1. eod.
tit.* Alexand. *in l. a iudice. C. de inducijs, & in l. more. ff. de
iurisdictione omnium iudicum.* Ias. *in d. l. à iudice, numero
11. limitat. 5.* & additio magna Felin. *in cap. pastor. de of
fic. deleg.* & repertorium eiusd. Felin. *verb. deleg. Papa
limit. 5.*

Nihilominus tamen verius † existimo dictos ex-
100 ecutores posse alteri committere vices suas, etiam
quoad examen, prout videtur praxi receptum, non
obstante d. clausula. *Super quo tuam conscientiam one-
ramus*, quia per eam non censetur electa industria
personæ, nec prohibita subdelegatio, sed potius so
nat in monitionem, & excitationem, vt tenet Abb.
*in d. cap. vltim. §. 1. de officio deleg. numero 7. & in cap. cum
in veteri in princip. de electione*, & Felin. *d. §. numero 2.*
Angel. *in authen. adhac C. de inducijs*, qui dicit ita fuis-
se obtentum, Paul. de Castro *in d. l. à iudice. numer.* 8.
Nauar. in terminis, *consil. 6. de offic. delegati*, Flores et-
iã in terminis *quæst. 4. à numero 67.* Marc. Anton. Gen
uen. *capit. 83. numero 5.* Graffiis *in decis. 9. aureis casuum
conscientiæ, lib. 1. cap. 13. num. 19.* Qui tamen *ibi, & num.
17.* male ait secus esse quando proprium nomen ex-
primitur, & Zechus *de republica Ecclesiastica, cap. 22.
de iudice delegato. sub numero 9. 4. limitatione.* Et Thom.
Sanchez *de matrimon. libro 8. disput. 27. n. 43.* etiam in
terminis, qui tamen secus male vult vbi ea verba di
riguntur personæ nominatæ.

101 Et ita in terminis tenuit maior † pars dominorũ
de Rota, vt *in decis. 18. de concessione præbendæ*, alias *443.
in nouis*, & Rota *decisio. 63. de concessio. præbend. in antiq.*
& in vna Regien. Hospitalis *26.* Maii *1580.* corã D.
Cantucio quæ est *2. par. diuersorum, decisio. 130.* vbi *n.
4.* dicitur cum Abb. & Felin. *sup. & d. decis. 18.* Quod
102 tunc † non potest fieri subdelegatio, quando deci-
sio negotii est commissa conscientiæ alicuius dicen
do, conscientiæ tuæ committimus, seu decidas se-
cundum cõscientiam tuam, at secus quãdo est clau-
sula, super quo tuam conscientiam oneramus, quia
tunc censetur adiecta in vim executionis, vel moni
tionis, &c.

103 Et consuli etiam in terminis S. Congreg. † Con-
cilii his verbis, *Episcopus cui commissum est examen per
literas Apostolicas alicuius, qui Benefi simplex obtinuit po
terit illud delegare, non obstante quod fuerit in literis eius
conscientia onerata.*

104 Quod non solum procedit in Beneficiis † simpli
cibus, sed etiam in parochialibus in quarum literis
dicitur, *Ac per diligentem examinationem per te adhibitis
examinatoribus in diœcesana synodo deputatis. &c. facien
dam, &c.* Adhuc enim poterit Ordinarius, cui est cõ
missa executio sub ista forma, committere, & sub-
delegare alteri examinationem, faciendam, tamen
cum examinatoribus synodalibus, &c. nam illa ver-
ba *per te, &c.* non excludunt subdelegationem, sed
ponuntur ad significandum examen faciendum es-
se non solum per executorem, sed etiam cum exa-
minatoribus synodalibus, &c.

Vnde infertur ad dispensationes † matrimonia- 105
les quæ committuntur Ordinariis cum clausula, *di-
scretioni tuæ, de qua in his specialem in domino fiduciam ob
tinemus, per Apostolica scripta mandamus quatenus depo-
sita per te omni spe cuiuscumque muneris aut præmij, et-
iam sponte oblati. à quo te omnino abstinere debere mone-
mus, de præmissis te diligenter informes, & si per informa-
tionem repereris preces veritate niti super quo tuam con-
scientiam oneramus, tunc dispenses. &c.* Quod non ob-
stante ista clausula poterit Ordinarius alteri informa-
tionem committere, vt fieri solet, & practicatur, &
docet Thom. Sanchez *sup.* dicens tamen quod non
poterit committere ipsam dispensationem, ex Inno
cen. *in capit. fin. de officio deleg.* & ibi Abb. *§. fin. numero
6.*

Nono dubitatur, an dicti † executores sint meri, 106
an mixti? In quo dicendum est esse meros executo-
res, nisi adsit intrusus, vel compareat contradictor
& ideo in eis non habet locum dispositio *cap. statu-
tum, de rescrip. in 6.* & possunt subdelegare simplici
clerico in dignitate non constituto, quamuis de sti-
lo Cancellariæ, executores non dentur nisi in digni
tate constituti. Rota *decis. 29. de rescrip. in nouis, & dec.
55. de concess. præben. in antiquis, & 7. de rescrip. in antiqui
oribus* nisi ex forma rescripti, seu mandati teneantur
assumere partes iudicis, vt quia adest clausula, *voca-
tis vocandis*, Rota *decis. 30. de rescript. in nouis*, Gomezi-
us *in capit. statutum de rescript. in 6. numer. 75. 76. & 77.*
quicquid dicant Nauar. *in c. cum contingat de rescript.*
secunda causa nullitatis, & Flores, *quæst. 4. nu. 2. 3. &
71.*

Nec obstat quod habeant iurisdictionem, † & 107
possunt excommunicare, &c. quia ea principaliter
est ad exequen. gratiam, & compellendum non pa-
rentes, non ad causam cum non dentur principali-
ter ad cognoscendum, & iudicandum inter partes,
etiam quandoque secũdario habeant assumere par-
tes iudicis, Rota *ibi.* Sicut etiam iudices compulso-
res † possunt esse in dignitate non constituti, quam 108
uis ipsi citent testes, deferant iuramenta super reco
gnitione compellant, & excommunicent, & faciant
actus iuridicos, Achil. *dec. 54.* Puteus *192. li. 3. additio
dec. 30. de rescrip. in nouis* Mand. *de commis. commissio. 16.
q. 7.*

Et idem est in iudicibus remissoriæ quamuis con
tradicat † Seuerolus *de remission. capite 20. numer. octa-* 109
uo & in inhibitoribus, & iudicibus sequestratoribus
& liquidatoribus, & ita in iudices compulsores, se-
questratores, liquidatores, &c. deputantur à Rota
etiam in specie, & nominatim personæ in dignitate
non constitutæ.

Si vero adest intrusus, vel comparet cõtradictor
legitimus, † sunt mixti executores, & debent assu- 110
mere partes iudicis, ac iudicialiter procedere cum
causæ cognitione, ac quicquid dicat Flores *d. quæst.
4. numer. 35. 42. 44. & 59 & quæst. 12. à numero 9 & 17.*
diffinitiue sententiare, iuxta notata per Doct. com-
muniter *in capite fin. de præsump.* vbi Butrius *numero 7.*
Abb. ex *numero 11. ad 15.* & Felin. ex *numero 16. 24. 27.
33. & 34.* Beroius *cons. 13. vol. 1.* Flam. Paris. *lib. 11. quæst. 10
numero 15. 21. 33. & 34.* Marc. Anton. Genuen. *d. capite
83. numero 4.* Rota in Pamphilon. Beneficii de Allo
de

de anno 1576 quæ habetur 2. par. diversorum decis. 35. & in Piscien. seu nullius Cap. de anno 1578. quæ habetur 1. par. decisio 292. Præsertim stante d. clausula vocatis vocandis
111 † Cardin. consil. 63 & 94 Felin. in cap. exhibita, num. 7. de iudiciis, & in cap. de cætero. numero 10. de re iudica. & in d. cap. fin. num. 23. Staphil 8. forma mandati de provid. numero octauo additio Rotæ decis. 12 de officio delegat. in nouis numero 2. Marches de commissio 2. par. cap. 3. de commiss. appel. ex. 21 Gom. in c. statutu de rescrip. in 6. n. 77.

112 Et sic secundum eos ibi illis datur † appellatio suspensiua, nam ab executore mixto recte appellatur glos. in cap. pastoralis. §. quia vero vers. sed a mixto de offic. deleg Staphil. 9 forma mandati de prouid. numer. 3. Bellonus consil. 30 Rota in vna Lucana infra adducta. 9. par. cap 4. num. 18 & in vna Fauen. parochialis de anno 1592. coram D. Pamphilio in qua domini dixerūt,
113 † Executorem literarum Apostolicarum cum sit mixtus debere assumere partes iudicis contra possessorem, ex Felin & alys in d. cap. fin. Præsertim stante clausula, vocatis vocandis, & ab illo dari appellationem. Quia non debet quis dimittere suam possessionem ad verbum executores, & eius potestatem solum esse contra resistentes de facto. Rebuf. in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. contradictor. & fuisset resolutum in alys causis, & ideo omnia gesta per illum pendente termino ad appellandum, vel post appellationem, esse attentata, nec obstare quod promissus sit subrogatus, etiam quoad possessionem defuncti, quia cum non sit lis, non habet effectum subrogatio cum non sit iustificata, Vitalis in Clemen. 1. de præben. Mohed. decis. 160. præsertim contra habentem prouisionem Apostolicam, vt fuit dictum in causa Burgen de Pamorano, & cetera.

114 Idem etiam fuit resolutum in vna Tuden. † parochialis S. Christinæ 26. Iunii. 1592. coram eodem D. Pamphilio, in qua domini dixerunt, Quod est attentata possessio capta pendente termino ad appellandum, cū agitur de executione literarum, in forma dignum, iudex enim tamquam mixtus executor tenebatur assumere partes iudicis & ab eius sententia dabatur appellatio, Felin. post alios in cap. fin. de præsumptio. non obstante clausula appellatione post posita, & alijs de quibus in literis quæ habent solum locum contra resistentes de facto Puteus decisio. libr. tertio Achilles quarto de sententia excommunic. & fuit resolutum in dicto Pisien. seu nullius Capitul. coram Sanctissimo & in alia Mediolanen. parochialis 16. Martij. 1588. coram Illustrissimo Plato.

115 Clausula enim † contradictores appellatione post posita compescendo, solum habet locum contra contradicentes de facto, non contra contradicentes de iure, idest per viam iuris, seu iuridice, glos. verb. contradictores in cap. pro illorum de præben. & ibi Abb. nume. 9. Felin. in cap. causam de rescrip. ex num. 19. & in cap. super eo, num. 5. de officio deleg. Staphil de literis gratia, titul. de vi & effect. clausularum, verb. sign. clausula includentes, &c. ex num. 4. Rebuf. in forma & declaratione noua prouisionis, verb. contradictores, & in concordatis in forma literarum executor. eodem verb. contradictores, Lancellotus de attentatis, capit. 12. limitatione 8. numer. 41. Nauar. in d. cap. cum contingat, septima causa nullitatis, Flam. Par. lib. 8. quæst. 7. numero 162. Sallust. Tiberius in practica auditoris Cameræ lib. 3. cap. 6 num. 3. & 30. & Man. Rodriguez quæstio. regul. 1. tom. quæstio. 8 articul. 12. & post hæc Gonçalez glos. 9 in annotat. numero 242.

Et in vna Tridentina 5. Iulii 1593. coram † D. Seraphino fuit resolutum, Possessionem Alexandri esse manutenibilem nisi obstet quod non fuit capta capitulariter Cassador. decisi. 8. de causa posse. verum iste defectus sanari posset probata consuetudine tradendi possessionem, etiam non capitulariter, vt ex tribus instrumentis possessionum captarum in hac Ecclesia probari videtur, sed magis obstare Alexand. quod monitorium auditoris Cameræ cuius vigore capta fuit possessio erat cum clausula si quis, & ideo resoluebatur in simplicem citationem. vt notatur in l. de pupillo de noui operis nunciatione, vnde non potuit illius vigore capi possessio, imo in præiudicium eius qui obtinuit tale monitorium Canonicatus effectus fuit litigiosus ideo videtur possessio attentata, nec potest sustineri ex allegata confessione Pauli: cum fateatur factum, non autem legitime factum, & hoc obest, Alexand. ne manuteneatur quamuis & extrema probauerit, & coloratum titulum, quem præstat gratia si neutri, cum conditio illa si constiterit, non sit de futuro, sed de præterito, vt fuit resolutum in causa Bononien. coram D. Penna 22 Iun. 1592. possessionem quoque Pauli esse vitiosam quia cum impetratio ipsius esset ob varios defectus, nempe ætatis Alexan. publicationis, oculi canonis & malæ valoris fructuum expressionis non poterat executor non verificatis narratis, & non citato Alexand. procedere ad immissionem, & ideo fuit conclusum esse apponendum sequestrum & videndum de bono iure, &c. 116

Et eadem die 5. Iulii 1593. coram eodem D. † Seraphino in vna Auersana Beneficii fuit resolutum Dandum mandatum de manutenendo Io. A. de cuius anteriori possessione constat, non obstantibus turbationibus Michaelis, cuius possessio est attētata. Quia executor datus ad conferendum in forma iuris per vacationem ob simoniam contractum est mixtus & tenebatur procedere cum causa cognitione, præsertim stante clausula vocato Ioanne, & à sententia eius licuit appellare, & ideo immissio facta pendente tempore ad appellandum, est attentata, & Ioannes qui non habuit se pro spoliato manutenendus. nec obstare quod à sententia lata in simonia non detur appellatio, quia à collatione datur. Præterea id procedit quando simoniacus est notorius, vel confessus, vel si est occultus, simonia est in ordine, secus si est occultus, & est super Beneficio quia tūc datur appellatio Anania, in capite si ait, circa fin. de simonia, & ita procedit Felin. ibi, & Mar. Socin. nu. 298. &c. 117

Idem etiam fuit resolutum in causa † Vrgellē. Beneficii 17. Decem. 1593. coram D. Orano, in qua domini dixerunt, Quod est attentata collatio & immissio in possessionem Beneficij facta ab executore literarum gratiæ pendente appellatione à sententia illius qua declarauerat nullam prouisionem aduersarij qui erat in possessione, Gemin. in capit. auaritia, numero septimo de electione lib. 6. cum adductis per modernum de attentatis, capit. 4. in præfatione numero 614. & capite 12. limitatione 49 & quod etiam est attentata possessio Beneficij litigiosi capta, ex causa permutatio facta lite pendente, vt per d. modernum de attentatis, 2. parte capite 4. in præfatio. numero 449. Nam quamuis in permutatione fuer t 118

fa-

facta mentio litis pendentia, non tamen facta fuit expręs-sio status litis, iuxta tradita per eundem, numero 645. *a eque vitiosi ingressus compermutantis in possessionem Beneficij pendente appellatione, quod etiam tollit Beneficium gratiosa subrogationis in supplicatione permutatione concessum.*

119 Et in vna Alerien. attentatorum † 20. Decemb. 1593. coram D. Seraphino fuit resolutum, *Gesta per Episcopum ad fauorem Iacobi, tam intra decem dies datos ad appellandum quam post appellationem Alexand. esse attentata cum enim esset deputatus executor in gratia Iacobi, vt citato Alexand. & verificata falsitate valoris per eũ expressi conferret parochialem Iacobo, tenebatur tanquam mixtus assumere partes iudicis præsertim stante clausula,* vocato Alexaod. & amoto quolibet illicito detentore, & ideo ab eius sententia licuit appellare, &c. *& ideo Iacobus non est manutenendus, sed Alexander si de eius possessione constat, alias possessio est sequestranda, &c.*

120 Et in vna Cusentina parochialis 22. † April. 1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum, *Quod manutenendus est quis in sua possessione non obstante quod aduersarius postea acceperit possessionem vigore literarum Apostolicarum, & authoritate commissarij, qui tamen parte non citata processit, & sic nulliter* ad cap. licet Episcopus de præben. in 6. *& consequenter non priuauit eum possessione, & cum non se habuerit pro spoliato retinuit animo possessionem ciuilem, & consequenter danda est illi manutentio, non obstante quod illa possessio esset instrumẽtalis: quia cum non constet tunc alium possidere, sufficiens est ad istum effectum, & aliot quoscumque Caputaq.* decis. 334. p. 2.

121 Fuit etiam resolutum in vna Senen. Beneficii 6. Iunii 1594. coram D. Lita, † & in vna Albiganen. Canonicatus 27. Iun. 1564 coram D. meo Corduna fuit resolutum, *Dandum esse mandatum de manutenendo Manfredo, de cuius anteriori possessione constat, & quod tempore mota litis possidebat* §. retinendæ de interdictis, *non obstante quod Io. Baptista fuerit immissus in possessionem authoritate iudicis, quia id fuit factum possessore minime citato imo post interpositam appellationem, & sic tanquam attentata ei suffragari non debeat. vt alias fuit resolutum in Romana ac Praxellis coram D. Penna, & Romana Capellania 17. huius mensis coram D. Lita, quod maxime procedit cum in rescripto adsit clausula, vocato Manfredo, & alijs qua stante executor absque citatione procedere non potuit. Felin.* in cap. de cætero, num. 10. de re iudic. *Rota* decis. 2. numero 12. de officio delegat. in nonis.

122 Et in causa Toletana parochial. de Malarambroz, † 13. Ianuar. 1595. coram eodem D. Corduba fuit dictum, *Considerari dolum in resignatario, ex eo quod is habuerit possessionem Beneficij ab executore literarum resignationis, pendente appellatione interposita per resignãtẽ, &c.*

123 Et in vna Ferrarien. parochialis prima Aprilis † 1596. coram eodem D. Corduua fuit resolutum, *Horatium non esse manutenendum in possessione dicta Beneficij impetrati vti vacantis per assecutionem alterius, & iuxta constitutionem Pij V. nam dato quod fuerit capta possessio cum fuerit instrumentalis Michaele Angelo existente in possessione non venit manutenenda. Caputaquen.* decisio. 333. parte secunda *constat etiam fuisse captam lite pendente, quod impedit manutentionem, nec releuat quod fuerit capta authoritate iudicis, & sic non requiratur electio Angel.* in leg. qui vniuersas §. item de acquirend. possessio. *id enim habet locum quando iudex rite, & recte procedit, vt fuit sæpe resolutum in præsenti autem iudex perperam se gessit, quia cum esset ordinarius, & datus executor ad prouidendum in forma dignum, cum clausula,* vocatis vocandis, *& sic mixtus tenebatur assumere partes iudicis; vt fuit dictum in Piscien. seu nullius 21 Ianuarij. 1578. coram Sanctissimo cum ergo processerit nulla præuia citatione, & sic nulliter, non priuant Michaelem possessione, vt fuit resolutum in Mediolanen. parochialis vigesimoprimo Nouembris 1586. coram D. Plato, neque esse concedendum mandatum de immittendo, quia Horatius non iustificauit suam gratiam, quæ etiam in iudicio executiuo, & parte non opponente est iustificanda Abb.* in cap. accedens numero nono versic. ratio huius de accusatio. *Ægid.* decis. 303. *Paris.* cons. 49. numero 51. lib. 4. *prout Rota sæpe tenuit, & fuit resolutum in causa Salamantina pensionis de anno 1572. coram D. Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis 20. Decem. 1591. coram D. Pamphilio, quod solum sufficiens erat, vt Horatius non esset immittendus, nec manutenendus, vltra quod Beneficium est vnitum monasterio S. Georgij, tam ex antiquis Summorum Pontificum priuilegijs vbi id enuntiatur, quam ex antiqua sententia ad glos.* verb. instrumentis in c. cum olim de censib. *Vnde cum non fuerit facta mentio regularitatis, impetratio Apostolica non valet, Calder.* cons. 29. de præbend.

Et in vna Dertosen. parochialis de Sorita † quarta Mart. 1602. coram D. Ludouisio domini censuerunt, *Concedendam esse manutentionem Gabrieli, cum reperiatur in possessione parochialis, de possessione enim eius constat ex publico instrumento quod probat veram possessionem alio non existente in possessione, vt in pluribus causis fuit resolutum imo constat de reali, & effectuali possessione tempore mota litis ex ipsa serie facti, &c. nec potest P. allegare suam anteriorem possessionem, & quod retinuerit animo ciuilem qua in concursu naturalis est manutenibilis, quia illi obstat quod petijt immissionem, quæ possidenti non competit.* §. adipiscendæ de interdictis, *qui enim petit immitti in possessionem fatetur se non possidere, imo si possideret ciuiliter eam admittit, vt fuit dictum in causa Bononien. de Populis coram D. Mantica, decimosexto Martij 1588. & gesta per subexecutores non priuant sua possessione Gabriel, ex quo nulliter processerunt, Socin.* in cap. quoniam §. si super, numero 152. vers. secus autem in iudice, vt lite non contestata, *Sarnen.* de annali. quæst. 45. numero 3. *Fuit dictum in vna Spoletana domus 19. Decemb. 1580. coram D. Seraphino, & in vna Mediolanen. bonorum coram D. Plato. 1. Febru. 1591 & in vna Cusentina parochialis coram D. Pamphilio, nulliter enim processit primus subexecutor quia executiue contra Gabrielem pariter prouisum Apostolicum, cum propter paritatem tit. procedendum esset via ordinaria, Puteus* decis. 313. lib. 1. *Mohedan.* 13. vt lite pendente, *Caputaquen.* decis. 329. numer. secundo par. 1. *& quia Gabriel possessor. debuit citari.* l. fin. si per vim, vel alio modo, cap. licet Episcopus de præbend. in sexto, *Gesta etiam per secundum subexecutorem sunt nulla, non solum propter defectum citationis, & modum procedendi execu-* 124

tine vt dictum est de primo, sed etiam quia inchoato processu cum primo executore, non potuit secundus procedere, c.cum plu. de offic.deleg.in 6.&c.

125 Est etiam ad oppositum decisio Rotæ, † in vna Maioricen.parochialis de Campanetto.23 Ian.1591. coram D.Bubalo,quæ sic ait, *Fuit resolutum dandum esse mandatum de manutenendo in possessione parochialis de qua agitur Iacobo Torres, non autem Io.Pellus, quia constat de eius anteriori possessione, qua fuit capta die decimooctauo August. 1588 vigore prouisionis Apostolica, & possessio Ioan fuit capta die vigesimonono & trigesimo Nouembris anni sequen. Ex fiction instrumentalis, qua non est manutenibilis nisi possessore expulso.* Rota decisio.vigesimoprimo de restitutione spoliatorum in nouis, *Caputaquen.*decis.396. lib.1. *debuit executor Iacobo possidente eo non citato dare possessionem Io.* cap. licet ll.2.de præben.in sexto. *Nam semper in traditione possessionis oportet vocari possessorem, cui potest competere ius in possessione, vt per Cardin.* consil.75. *Felin* cap.fin.numer. 24.de præsumptio. *nec satisfecit iudex citando postea Iacobum, & turbibus hinc inde discussis pronuntiando ipsum à pratensa possessione amouendum, & amotum esse, & Ioan. in sua possessione debere remanere quia iuxta d.cons. Cardinalis debuit prius reuocare traditionem possessionis factam Io & illam restituere Iacobo, & postea iterum pronuntiare ad fauorem Ioannis, & illi possessionem de nouo tradere qua in prasenti facta non fuerunt, ex quo redditur iniusta declaratio iudicis, & possessio capta non est considerabilis nisi expulso possessore, vt fuit resolutum coram illustrissimo D. Lancellotto in illa Romana domus ad imaginem pontium: nec obstat, quod non fuerit in tempore appellatum ab vltimo decreto, quia non ex hoc redditur valida & manutenibilis possessio capta possessore non citato, & illo non expulso, quia sententia notorie iniusta nunquam transit in iudicatum, nō obstat, quod Ioannes sit prouisus Apostolicus, & quod eius prouisio sit anterior prouisione Iacobi, quia hoc respicit petitorium, & quando possessio fuit iniuste capta, licet possit aliquo modo constare de bono iure, non erit manutenibilis in possessione vitiosa, sed in possessorio succumbet vt tradit Rebuffus* in proxi Beneficio.de missione in possessionem numero trigesimoseptimo.

126 Est etiam alia decisio Rotæ † in vna Abulen.& Zamoren.Beneficiorum 17.Iun.1594.coram D.Penna quæ sic ait. *Dederat mandatum Andreas Arias ad resignan.libere hac Beneficia in manibus fælic.recor. Sixti V. ad fauorem Petri de Gaona cui petenti executionem & Beneficiorum possessionem vigore literarum in forma dignum executarum ab Ordinario Zamoren. cui litera erant directa Andreas se opposuit resignationis nullitatem allegando, verum quoniam ad fauorem Petri Ordinarius pronuntiauerat, & Andreas appellatione interposita causam in Rota commiserat dubitaui. V. Andreas esset manutenendus in possessione Beneficiorum? & sape causa proposita die vigesimoseptimo Maij, & sexto Iun. tunc enim propter dissidentes dominorum sententiam no potuit capi resolutio. Denique die veneris 17. Iun. vtraque parte acerrime informante causa. Tertio proposita in eam sententiam itum fuit vt censuerint domini Andream manutenendum, distinguebant enim duplicem resignationem vnam simplicem, & puram, per quam Beneficium pure, & simpliciter renuntiatur in manibus superioris,* Puteus decis.158. numero 4.lib.3.*Couar.*pract.quæst.cap.36.numero ... no *& alterum conditionalem, vt cum resignatur in fauorem certa persona, aut cum ex voluntate Rom. Pontifi. in cuius manibus tantum fieri potest, vel ex eius permissione recipit aliquam conditionem vel modum, Paris.*cons ... l.4. *Ioan.Paul.*dec.102.incipien Conchen.Beneficii. *Dicebant praterea inter vtramque resignationem latum esse discrimen. Nam in simplici renuntiatione resignans omne ius, & possessionem, qua habebat in Beneficio amittit, ita vt remaneat sine titulo etiam colorato, ac propterea possit Beneficium tanquam vacans libere conferri aut impetrari, Butrius Abb Imola & cateri communiter* in ca.solicite, & in c.accepta.de restitutione spoliatorum, *Cassador.*decisione 4.eodem tit.*Puteus* d. decis. 158.l.3.*Achilles* decis.10.n.4.de restitutione spoliatorum, *Rota* decis.1.de renuntiatione in nouis, num.8 & decis.2.eod in antiq.n.4.*Mohed.* de. is.2. *Sed in resignatione conditionali, aut facta ad fauorem certa persona secus esse, in hac enim ius & possessio, remanent in pendenti penes ipsum resignantem, donec conditiones purificentur. Achilles* d.decis.10.n.1.& 4.*Puteus* d.decis.158. n 3.*Rota* decis.4.n.1 de rerum permutatione in antiq.*Ias.*consil.86.l.3.num.42 *Paris.*d. consil.5.*Mohed.* de.is.183.*Guidobonus* decis.59.*Cota* decisio.trecentesima decimaoctaua &312.*Caputaq.*deci.241.in manuscrip.*Pontanus* de spolio l.3.n.72.*Licet enim nonnulli ex istis loquantur, quando agitur contra tertium, nihilominus idem dixerunt domini locum habere in resignante, agentem contra resignatarium, quia in resignatione conditionale seu facta ad fauorem certa persona donec perfecta fuerit, & plene ius quasitum resignatario penes resignantem remanent aliqua reliquia iuris, & possessionis, Pa*tem in epitome dec 514. de restitutione spoliatorū *& alij quos refert & sequitur, Pontanus* d.tract.l.1.num 126.vers.sed non idem; *vnde cum in proposita facti specie Andreas renuntiasset ad fauorem certa persona, videlicet Petri de Gaona & antequam ille per adeptam pacificam possessionem, & legitimam acquisitionem perfectum, & completum ius acquisiuisset in Beneficiis Andreas penes quem remanserat ius & possessio, se opposuerit manutenendus erit, non obstante decreto Episcopi literarum Apostolicarum executeris, quia ab illo in tempore fuit appellatum* Fel.in c.fin.n.24.de præsumpt. *Zabarella* consil. 63.& & 75 num.1.*ex quo etiam cessabat alia obiectio opposita per informantes Petri de illius possessione capta authoritate Episcopi iudicis executoris deputati in literis Apostolicis, nam cum à pradicto decreto daretur appellatio Fel.* in d.c.fin,n.24 *Zabarella* d.consil.75.num. 11. *Et ea non obstante iudex processerit, possessio Petri postea subsecuta non potuit iudicari legitima sed potius turbatiua & spoliatiua, & ideo restitubilis, Zabarella* d.consi. 75. *Quod maxime in hac specie videbatur habere locum, in qua Episcopus erat datus executor ad prouidendum Petro in forma dignum, quo casu non poterat dici merus executor, sed mixtus qui propterea tenebatur assumere partes iudicis, & ordine iudiciario procedere, Canonista* in dicto capite fi. de præsumptione vbi *Butrius* numero septimo *Felinus* 17.& 24.&33.*Zabarella* consilio 63.in principio *& fuit sape in Rota decisum, vt in Neapolitana coram Fiueto, anno 1569. & in vna Piscien seu nullium, die vigesimo primo Ian.ann.1578.coram Sanctissimo D. nostro, tūc* Rota

Rota Auditore Rursus possessio Petri capta pendente appellatione, tanquam attentata non erat manutenibilis, cap. non solum de appellat. li. 6. *atque ex his conclusum de iure non potuisse Andreæ denegari mandatum de manutenendo in possessione, in qua repetiebatur tempore dati ad resignandũ, de qua constitit dominis per legitima docum.*

Est etiam decisio in vna S. Agathæ gotorum † iu-
127 ris patronatus 4. Iulii 1597. coram Domino meo Corduua Episcopo Pacen. quæ sic se habet. *Dubitatum, an possessio Io. Angeli esset attentata, & reuocanda. seu sequestranda, & dominis placuit apponendum esse sequestrum, quia fuit capta à Io. pendente appellatione, vel termino dato ad appellandum, & inde attentata*, capite non solum de appellatio. in sexto, *Mohedan.* decisio. 150. numero secundo *Guidobon.* decisio 104. *& inde venit sequestranda, Calder.* consil. primo vt lite pendente, *Anton Augustin.* in epitome, titul. de sequest. ex offic. §. tertio & sexto *Caputaquen.* decisio. 70. part. primo & decisio 157. part. tertio *Puteus* decisio 414. libro secundo, *& fuit sæpe resolutum iudex enim gratia in forma dignum est mixtus executor ac debet assumere partes iudicis* capite fiuem de præsumptio. *& ab eo datur appellatio, vt fuit dictum in causa Piscien. coram Sanctissimo, & sæpius fuit resolutum, non obstabat quod notorie cõstet de non iure Federici, & bono iure Angeli ex transactione, quia adhunc effectum requiritur notorietas quæ nec colorate, possit impugnari, vel aliquo modo velari Ægidius* decisio. 103. *Peregrinus* 173. lib. secundo *qualis est quæ resultat ex confessione partis, vel re iudicata, Rota* decisio 3. de restitutione spoliatorum in nouis, *Thanus* decisio. 19. *fuit resolutum in causa Eugubina S. Petri de Vigueto. 21. Iunij. 1591. coram R. P. D. Orano quia quando pars obijcit, & probat concernit peritorium, in quo probatio probationem non excludit Thanus* d. decisio. 19. *Bellamer.* decis. 624. numero 2. *ac inde per d. transactionem non potest dici notorie constare de non iure. Nec obstat clausula contradictores, quia intelligitur de contradictoribus facti non iuris, Cardin.* in Clem. 1. §. contradictores de religiosis domibus, *maxime quando sunt iusti glossa* in cap. pro illorum, verb. contradictores de præbend. *Vitali* in tract. de clausulis, tit. de clausula rescripti, verbo contradicta.

Idem fuit resolutum in hac † causa coram eodẽ
128 23. Februarij. 1598. quod cum Vicarius esset mixtus executor, & in literis adesset clausula verificato prius iure patronatus, & alia clausula *omissio, &c* Tenebatur seruare ordinem iudiciarium ac inde cũ non citauerit, nec seruauerit dictum ordinem sententia est nulla maxime, quod in sententia se refert ad probatio. nulles, Mohed. *decis. 6. de testib.* quia testes fuerunt examinati, sine citatione partis, *c. 2. de testib.* Caputaq. *dec. 274. p. 3.*

129 Est etiam alia decisio Rotæ in vna † Vlisbouen. Prioratus 4. Iulii 1601. coram D. Seraphino supra adducta *4 p. c. 3. n. 74* quæ est videnda.

Est etiam decisio Rotæ in causa Agrigentina Be-
130 neficii S. Antonii 12. Nouembris 1601. † coram D. meo Corduua, quæ sic ait. *Fuit resolutum dandum esse mandatum de manutenendo Archipresbytero, & Clero, nam constabat de anteriori eius possessione. §.* retinendæ, instit. de interdictis, *Cassad.* decisio. 20. in fi. de præben. *Caputaquen.* 334. n. 6. p. 2. *Cæsar de Grassis* 5. num. 2. de causa possess. *Nec obstabat posterior possessio Angeli capta authoritate iudicis in executione literarum Apostolicarum. quia non facit illam amittere, nisi iudex quando iudex rite & recte procedit, vt fuit resolutum in causa Romana domus ad imaginem Pontis, coram illustrissimo Lancelloto, & coram me in alia Ferrarien. parochialis 1596. vbi aliæ decisiones allegantur, de nullitate, & iniustitia manifeste apparet, tum quia iudex processit non iustificato valore, & alijs narratis in gratia, quod habet locum etiam parte non opponente in his, quorum falsitas vitiaret gratiam vel quorum expressio faciliùs mouit concedentem iuxta decisionem Cardin. Lancelloti, in causa Salamantina pẽsionis millesimo quingentesimo septuagesimosecundo Tũ etiam quia non fuit facta mentio vnionis, de qua erat facienda cum ea stante Beneficium non vacauerit, nec intrabat deuolutio ad sedem Apostolicam, ob non factam prouisionem infra sex menses* Clem. 1 §. quidam de excessib. Prælatorum *Rota* 2. numero 3. eodem tit in nouis. *Nec obstabat, quod vnio esset nulla, quia de illius validitate erat agendum ante executionem, cum ab ea dependeret iustificatio vacationis narratæ, deinde cum executor esset mixtus, propter formam dignum & quia agebatur de remouendo possessorem, ab eius sententia dabatur appellatio, & non poterat procedi ad immissionem, vt fuit dictum coram me, in vna S. Agathæ dotorum iuris patronatus quarta Iulij 1697. Nec ijs obstabat decisio Bubali, in causa Hiporregie. quia loquitur de mero executore, & vbi contradictio erat mere calumniosa, & friuola, minus obstabat Bulla Pij V. super collatione Beneficiorum, quia non procedit, quando conceditur gratia per sanctissimum de parochialis in forma commissaria, & adest certus possessor.*

Est etiam decisio Rotæ In causa Bracharen. Be- 131
neficii quinto Decembris 1601. coram eodem D. meo Corduua, † quæ ita inquit. *Fuit resolutum, vna parte informante, censuras scilicet ab officiali Bracharen. tanquam executore Apostolico fulminatas fuisse nullas, & attentatas, nam à sentẽtia illius dabatur appellatio cũ ageretur contra possessorem, & de eum remouendo; quo casu executor debet assumere partes iudicis, & dicitur mixtus, ac appellatione pendente non potuit censuras fulminare.* cap. per tuas, cap. solet. de sententia excommu. in sexto *Rota* decis. 20. de appellat. in nouis, *& veniunt reuocanda, Paleotus* deci. 44. *Modernus* de attentatis. 2. part. capit. 12. ampliatione 8. *Achilles* decisio. 4. nume. decimo cum sequentibus de sententia excommunic. *Ancharr.* in cap. licet notab. 1. de sententia excommunic. in *6. & hoc multam iustificabatur stanto grauamine cum d. sententia fuerit reuocata. Primo a b auditore legatie, & deinde à Vicario Vlisbonen. & cũ causa hodie pendeat in Rota coram me, fuit per dominos decretum mandatum de manutenendo ad fauorẽ Francis. appellantis, & informantis,*

Tandem est alia decisio Rotæ in causa † Titaso- 132
nen. elemosynariæ 18. Ianuar. 1602. coram D. Lancelloto, quæ sic ait, *Domini dixerunt sententiam Ordinarij esse reuocandam, tanquam latam absque verificatione omnium in gratia Inict narratorum, vt fuit dictum in vna Callagurritana Prioratus. 26. Maij 1578. coram Blãcheto, & in vna Ouisen. Beneficij de Albis 8. Aprilis 1598. coram me maxime cum Petrus comparuerit, & dederit de surreptione & obreptione literarum Apostolicarum, &*

petierit admitti articulos ad id iustificandum, vt fuit re-
solutum in causa Salamantina pensionis. decimooctauo A-
prilis 1578. *coram Cardinal. Lancellato. Neque obstare,*
quod Ordinarius esset merus executor, quia cum processe-
rit vigore grat. in forma dignum, non erat merus sed
mixtus stante pr. sertim clausula amoto illicito detento-
re, & quod ei demandabatur causa cognitio super iure pa-
tronatus, super deuolutione, & super iure alteri quæsito,
ac ideo tenebatur assumere partes iudicis, & procedere
cum causa cognitione, citato Petro, cap. licet Episcopus
vbi glossa verbo vocato, de præbend. in sexto, *Felin.*
in capite fin. numero 25. de præsumptio. *Ferret.* con-
sil. 4. & numero 4. & consil. 10. numero 10. vol. 1. *&*
fuit pluries resolutum: neque etiam obstare quod possessio
esset vacua, nec ostenderetur titulus Apostolicus, quia cum
in gratia adest clausula, dummodo non sit alterius
quæsitum, *sufficit quod Petrus ostenderet se præsentatum*
vt diceretur legitimus contradictor, cum Papa non præsu-
matur voluisse præiudicare, & derogare præsentationi ad
decisionem *Rotæ* decimoseptimo de præben. in no-
uis, *nec dicatur præsentationem non tribuere ius tanquã*
factam coram Vicario foraneo quia cum sit actus iurisdi-
ctionis potuit fieri coram illo Vicario qui iurisdictionem
habebat, nam probatur quod esset Vicarius constitutus in
loco Calatayud pro exercenda ibi iurisdictione, vbi facere
poterat ea omnia quæ posset Vicarius generalis totius diœ-
cesis. neque prætextu gratiosæ subrogationis posset Inicus
excusari à iustificatione, quia omisso quod Beneficium non
erat litigiosum quo casu subrogatio habet vim collationis,
& opus est iustificare omnia iuxta decisiones factas in illa
Burgen. de Pamorno coram Gypsio non fuit processum in
vim subrogationis, sed vigore mandati de prouidendo,
& de subrogando quæ longe distant à gratiosa subrogatio-
ne.

Vnde quod tradit Flam. parisius *de resignatione* †
133 *Benefi. libr. 10. quæstio. sexta à numero* 63. resignan-
tem reseruata pensione non posse impedire resigna
tarium, ne capiat possessionem Beneficii resignati,
& possessionem captam per dictum resignatarium,
pendente appellatione interposita à dicto resignã-
te, non esse attentatam, quia à mero executore lite-
rarum Apostolicarum non datur appellatio. *cap. no-*
uit, vbi Doct. *de appellatio.* & ita fuisse dictum in Ro-
ta in vna Hipponegien. præpositura coram D. Bu-
balo, 11. Decembr. 1587. & 1 Februar. 1588. accipien-
dum erit quando resignans impedit de facto resi-
gnatarium, & sine causa ne capiat possessionem, &
in appellatione interposita à resignante qui nun-
quam comparuit coram executore ad dicendum
contra resignationem, & sic executor non debuit
assumere partes iudicis, nec debuit eam citare ex
quo consensit resignationi & sponte, ac facto s·o
abdicauit se Beneficio, facit *decisio. 636 num 4. part. 1.*
134 *diuersarum*: Aut quando comparuit † resignans co-
ram executore opponendo exceptionem friuolam
quam executor repellere debebat, & sic appellatio
ab eius reiectione interposita fuit mere calumnio-
sa, vt in d. Hipponegien. præpositura, quam alle-
gat Flam. Paris. in qua d. die 11. Decembris 1587. co-
135 ram D. Bubalo fuit resolutum. † *Dicendum esse manda-*
tum de manutenendo Franc. resignatario, non autem s. a-
lia resignanti, nam cum ipse eam resignauerit in manibus
Pe. a ad fauorem Francis. qui de ea prouisus est abdicauit
à se, omne ius tam respectu tit. quam possessionis, Cassador.
decisio. quarta de restitutione spoliatorum, nume-
ro tertio & *cum Franciscus vigore literarum suæ prouis-*
sionis, in forma dignum, fuerit ab earum executore exa-
minatus & sibi idoneo reperto collata præpositura autho-
ritate Apostolica. cum mandato de immittendo in possessi-
onem, cuius vigore fuit actualiter immissus fuit sibi quæsi-
ta naturalis, & ciuilis possessio, &c. nec refragatur
quod possessio fuerit capta pendente appellatione interpo-
sita per Scaliam, quia à mero executore literarum Aposto-
licarum non datur appellatio. capi. e nouit, *vbi Doctores*
de appellatio. cum similibus *propterea appellatio fuit*
mere calumniosa, quia fuit interposita à reiectione exce-
ptionis friuolæ quam executor repellere debebat, ad tradi-
ta per Ancarr. consil. 224. numero secundo *Beroius*
cons. 14. numero 9. lib. 1. Et d. die † 1. Febr. 1588. co- 136
ram eodem D. Bubalo domini steterunt in decisis,
Nec obstare appellationem per Scaliam interpositam ab
executore, & quod resignatio est conditionalis, quia puri-
ficata conditione per reseruationem pensionis valide reser-
uata potuit procedere ad executionem, tanquam merus
executor. Abb. in c. fi. colum. 7. *Imola* n. 9. de præsump.
& consequenter ab executore non datur appellatio, vt in
decis.

Et ita in illa Agrigentina Beneficii sup adducta,
n. 130 † fuit responsum ad istam dec. quod loquitur 137
de mero executore, & vbi contradictio erat mere
calumniosa, & friuola.

Vnde etiam conuincitur quod ait Flores † *d. q. 4.* 138
n. 29. non debere audiri resignantem comparentem
coram executore, & contra resignationem opponẽ
tem, &c.

Aduertendum est † tamen quod in vna Colonien. 139
Canonicatus 4. Febr. 1589. proponente D. Carreto
in signatura iustitiæ, domini dixerunt pro maiori p.
Quod habens titulum coloratum sit legitimus contradi-
ctor, & possit appellare à decreto seu sententia prolata ab
executore literarum Apostolicarum ad fauorem prouisi A-
postolici, dummodo tamen prouisus ab Ordinario coram
executore produxerit suum titulum, sed si suum titulum
non produxisset fuerunt in contrario voto quod nullum cẽ-
seatur illatum grauamen per executorem, & non possit
appellare ad effectum suspensiuum, dixerunt insuper pro-
cedere supradicta absq; difficultate, quando ordinarius
contulit, quia Beneficium vacauit in mense ipsius ordina-
rij. & sic quando appellatur ab executore literarum
signatur supplicatio, seu commissio appellationis,
nisi saltim post sententiam producatur titulus, vt
simpliciter admittatur appellatio ad *l. per hanc C. de*
temporibus appellatio Et eonta d. *in repetit. l. vni C si de*
momentanea poss. limita 12.

Et post hæc scripta visus Hier. † Goncal. *d gl. 9. in* 140
annotationibus ex n 220 docet, quod à collatione, ei
immissione facta vigore literarum Apostolicarum,
non datur regulariter appellatio suspensiua, quia li-
teræ Apostolicæ habent paratam executionem, &
reuerenter est illis parendum per executorem in
eis nominatum *l 1. ff. de constitutionibus principum c. p.*
si quando de rescrip. vbi Felinus *l. 52 titulo 18. parte tertia*
Rebuffus *in praxi titulo formæ & declaratio nouæ*
prouisionis verb. quatenus ipse vel duo, versiculo
postea

postea dicitur. Mohed. *decis. 35. ante fin.* ibi, *quia tunc propter autoritatem literarum debent exequi de renunciatione,* & Marches. *de commissio. 2. p. cap. 4. de commissione appellat. numero 39.* & ita in proposito, quod non detur appellatio suspensiua, tenet Bero. *consil. 4. vol. 1.* quem Goncalez non allegat. *ac propterea videmus* (inquit Goncalez) *quod quando appellatur à tali decreto, seu sententia vigore literarum Apostolicarum prolatâ communiter in commissione appellationis, solet signatura apponere clausulam,* sine præiudicio executionis literarum Apostolicarum, *prout apponitur quando appellatur ab executione facta vigore publici instrumenti cameralis, aut quarentigij &c.* quæ clausula præseruat iurisdictionem iudicis à quo, vt ad vlteriorem executionem procedere valeat, ita vt neque inhibitio per superiorem facta afficiat aut impediat, Cæsar de Grassis *decisione 96.* seu 3. *de re iudicat. numero 4.* vt alias dixi supra 1. *parte capite 5. numero 573.* Illud tamen limitat Goncalez *numero 226.* Primo, quando in literis adesset clausula, *vocatis vocandis*, quæ semper inseritur quando in supplicatione, vel ipsarum literarum expeditione narratur aliquis intrusus, & expediuntur sub intrusione, tunc enim executor nõ est merus, sed mixtus & iudicium executionis literarum non erit executiuum, sed ordinarium, & appellatio non solum operabitur effectum deuolutiuum, sed etiam suspensiuum Card. & alii citati supra *num. 111.* & fuit inquit resolutum in vna Barchinonen. parochialis. 10. Decemb. 1601. coram Domino Sacrato, quod etiam tradit *glos. 15. §. 1. num. 70.* Secundo limitat *num. 227.* quando poss. citatus non fuisset, & executor literarum eiicere vellet eum inauditum à possessione Beneficii Card. *consil. 75.* Felin. *in cap. fin. num. 24. & 25. de præsumpt.* Achilles *decis. 6. nu. 4. super regula de triennali argumento cap. licet Episcopus de preben. lib. 6.* Tertio limitat à *num. 228.* quando executor procederet ad executionem literarum, absq; verificatione narratiuæ, cum citatione dicti possessoris Mohed. *decis. 35. de renunciat.* Cæsar de Grassis *decis. 58.* seu *12. de probat.* quia omnis gratia habet in se tacitam conditionem, *si preces veritate nitantur*, siue si ita est aut veris existentibus prænarratis *l. si in prin. C. de diuersis rescrip. cap. 2. de rescrip.* vbi post alios late Ripa *num. 29* & alii, ideo omnis narratiua est ante omnia verificanda. vt dicitur infra *à nume. 159. & 189.* narratiua namque est pars gratiæ Rota *decis. 534. nu. 1 par. 1. diuer. cum aliis, &c.* Quarto limitat *num. 234.* quando literæ continerent certam formam quæ per iudicem executorem seruata non fuisset *c. cum dilecta cum ibi adductis* per Fel. ex *num. 6. de rescrip.* Lancel. *de attent. c. 4. in præfat. num. 477.* Flam. Paris. *de resigna. benef. li. 10. q. 6. n. 24.* Quinto limitat *n. 235.* quando pro parte possessoris probaretur quod tales literæ essẽt subreptitiæ, vel obreptitiç *c. postulasti. c. super literis de rescrip.* Aym. *cons. 68. numero duodecimo* Lancellotus *vbi supra numero 478.* de clausula autem, *amisso quolibet illicito detentore*, apposita in literis Apostolicis ait *à numero 236.* quod licet faciat iudicem executorem mixtum, & requirat ordinem iudiciarium secundum Felinus post Abbat. & alios *in capite de cætero numero nono de re iudic.* Marches. *dicta 2. par. capite 3. n. 35. cum aliis,* tamen quando gratia est iustificata legitime, & literæ non sunt expeditæ sub intrusione, non retardat executionẽ literarum, & ita seruari videt & tradit Ferrer. *consil. 7. n. 12. in fi. & num. 13.* nam aliter cum d. claus. semper apponatur, nunquam literæ Apost. haberent paratam execut. de aliis & limitatio. remittit *n. 238* Lãcel. *d. c. 4. in præfat. à n. 477. vsq. ad n. 507.* & in prædict. casib. vt admittatur appellatio, & suspensiue proponitur inquit ibi commissio ab appellante porrecta in pleno signatura gratiæ, vel iustitiæ, & deducuntur causæ grauaminis iudicis executoris, & postquam signatura gustauit de illis interdum solet rescribere, & committere simpliciter causam appellationis in Rota, & interdum solet adiicere clausulam, *Si quid exequendum sit ipse Rota iudex exequatur*, quæ clausula aufert potestatem exequendi à iudice à quo & illam transfert in iudicem ad quem Rota *decisio 477. numero 7. li. 3. par. 3 diuers.* Lancellot. *cap. 18 num. 58.* Et fuit decisum in Toletana parochialis, 23. Ianu. 1604. coram D. Sacrato, &c. interdum etiam solet signatura rescribere *Partibus literis arbitrio Rota, &c.* Sed certa clausula *paritis literis*, siue *paritis arbitrio Rota* nunquam ponitur nisi in commissione appellationis, à sententia vigore breuis. Et prædicta quidem doctrina Goncalez videtur conformis stilo signaturæ. Quamuis Rota absolute velit dari appellationem suspensiuam à dictis executoribus, ex quo tenentur assumere partes iudicis, quãdo est est intrusus, & gesta post appellationem, seu in tempore ad appellandum esse attentata, vt patet ex adductis sic potius videtur standum stilo signaturæ ad dicta sup. *1 p. c. 5 n. 120. & 4 p. c. 2. n. 18.*

Ex quibus in tandem infertur, † quod si possessio 141
Beneficii sit vacans, non tenetur executor aliquem
citare, nec assumere partes iudicis, & ideo ab eo nõ
potest appellari, Flores *d. q. 4 n. 52* Quod procedit et
iam stante clausula † *vocatis vocandis*, vt in illa Tuden 142
parochialis, de qua *cap. sequenti nu. 44.* & etiam stante clausula *citato. N.* quæ videtur intelligenda quatenus ille possideat non alias. Si tamen compareret le
gitimus contradictor † pro suo interesse & præiu- 143
dicio, de quo tamen si negetur debebit in continenti summarie docere iuxta notata per Doct. *in cap. veniens 2. de testibus* Menoc. *de arbitr. lib. 2. casu 18.* & Conar. *pract. cap. 16 num. 1.* debet eum audire & assumere partes iudicis, vt per citatos *sup. num. 110.* maxime Felin. *in d. c. fin. n. 27.* Etiamsi comparear post datum
decretum, seu mandatum † possessionis, dummo- 144
do realiter non sit capta, nam dum non est capta res videtur integra cum non præcesserit sententia in cõ
tradictorio iudicio. Sed post captam realiter † pos- 145
sessionem contradictor comparẽs deberet recurrere ad ordinarium, & coram eo contra possidentem agere, ad audiendum enim huiusmodi contradictorem, iam expirauit executoris potestas cum sit noua actio, & nouum iudicium, quicquid sit quoad defendendum inductum, de quo *dubio seq.*

Decimo dubitatur, † quomdiu duret potestas di- 146
ctorum executorum, quibus mandatur vt prouisũ in possessionem Beneficii, inducant, & defendant inductum, &c. facientes eum ad Beneficium admitti sibique de fructibus integre responderi, &c. de

qua clausula vide Rebuf. *in praxi in forma noua prouisionis verb. & defendant inductum*, & in concordatis in forma mandat… ver. defendentes, & in rep. c. 2. de concessione præbe… *29. 30. 31.* clausulis mandatorum.

147 In quo dicendum videtur, quod quamdiu † non est facta executio durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem cum sit accessoria ad gratiam *argum cap. si super gratia de offi. deleg in 6* & quod inf. dicitur, *n. 313.*

148 Non obstat tex. *in ca. quærenti de offi. delegat.* † vbi delegatus Papæ non potest exequi suam sententiã, nisi vsque ad annum, quia loquitur de delegato ad causam principaliter, & diuersa est ratio in executore gratiæ, cuius potestas tanquam accessoria debet durare sicut ipsa gratia, ad *reg. accessorium in 6.* & sic vi detur accipiendus Innoc. *in c. pro illor. n. 3. de præb.* & ibi Abb. *n. 10.*

149 Data vero possessione non est finitum † eius officium, donec habeat fructus, Card. *in Clem. si plures, n. 2. de præb.* & Flores *q. 4. n. 60.* nam alias gratia non est plene executa, maxime cum in d. clausula expresse habeatur, quod faciant de fructib. responderi: Quā-
150 uis si negentur fructus non † ratione tit. vel gratiæ, quæ impugnentur, sed ex alio capite, & ratione: vt quia prædia ex quibus proueniunt dicuntur non spectare ad Beneficium, seu aliquæ decimæ dicuntur ad illud non pertinere, executor non se intromittet, quia est q. omnino separata ab executione, Card. *d. n. 2.* & ibi Bonif. *n. 63.*

151 Difficultas est, quando prouisus semel † fuit inductus in possessionem plene, quanto tempore duret potestas executoris, & effectus illius clausulæ ad illum defendendum si in possessione turbetur.

152 In qua communis opinio est secundum † Felin. *in d. c. quærenti ad fi.* quod illa potestas durat vsque ad annum à die possessionis per illum tex. quod etiam tenet Card. *d. num. 2.* & sequuntur Menoch. *de retin. remed. 1 num. 9.* & Flores *sup.* & videntur etiam tenere Bonif. *d. n. 63.* & Puteus *dec. 334. n. 5. li. 1 & dec. 18. li. 2.*

153 Alii dixerunt quod † durat ad instar potestatis conseruatoris de qua *in cap. fin. de offi. deleg. in 6* vt te fet Abb. *in d. c. pro illor. de præb. nu. 11.* & sic quod non claudatur anno.

154 At Io. Andr. *in d. c. pro illorum*, dicit, † quod audiuit curiam tenere, quod si aliquamdiu inductus in possessionem pacifice possedit, expirat eius potestas, quod satis placet Abb. ibi, & Staphil. *de litera gratia, tit. de vi & eff. clausul. §. significatio clausulæ inducentes, nu. 3.* ne præiudicetur potestati Ordinariæ *argu. cap. ad hæc de rescrip & c. peruenit. 11. q. 1.* & tenere videtur In-
155 noc. *sup.* & Flores maxime stante Concil. Trid. *ses. 24. c. 20. n. 62. 63. & 64.* & facit pro hac sententia tex. † *in c. in literis de officio deleg.* Nec obstat tex. *in d. c. quærenti,* quia procedit quando secundum fuit facta executio, si enim delegatus executus est sententiam suam, & aliquamdiu ille pacifice possedit expirat etiam intra annum potestas delegati, quia annus non datur, nisi pro executione facienda, quamuis incontinenti ille molestatur, potest delegatus exercere officium suum, quia non potest dici facta executio, ex quo incontinenti est facta turbatio, ita Io. Andre. & Abb. *n. 6.* & Fel. *n. 10. vers. 2. in d. ca. quærenti,* idem Ab. *in d. ca. pro illor. n. 10.* contra glos. *ver. ad integr. in d. c. quærenti,* & ibi Cardin. & *in d. c. pro illorum, & in d. Clem. si plures n. 31*

§. 2.

Quid debeant verificare d. executores.

SVMMARIA.

Quid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum, à n. 156.

Et quoad executores literarum in forma gratiosa? Resoluitur non teneri aliquid verificare pro executione facienda, nisi alius sit in possessione Beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tūc enim executor debet assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata in ea maxime parte opponēte, etiamsi esset procedendū executiue, &c.

Impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia, quæ mouerunt Papam ad conceden. vel ad facilius conceden. etiamsi non negentur & parte non opponente, n. 161.

Impetrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam. quia impetrans alias esset inhabilis, vel quia sunt fundamentum gratiæ, vel quia gratia fuit facta sub conditione, & ea quorum expressio mouit ad conceden. vel ad facilius concedendū parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, etiam valorem Beneficij, & obtentorum narratum, & qualitatem Beneficij narratam, & diœcesim suam seu ciuitatem narratam. &c. & ita videtur intelligenda quædam dec. Rotæ, à n. 162.

Vbi narratur valor Beneficiorū distincte, & separatim, debet ita probari, & non in confuso, seu omnium simul, n. 165.

In verificatione valoris obtentorum, qualis probatio etiam minor semiplena sufficit, à num. 166 Et Canonicatus, & dignitas, non habentes fructus in absentia, possunt simul, seu cum alio poni in 24. licet alias solus soleat poni in 24. n. 168.

Impetrans tenetur verificare ætatem expressam n. 169 etiam si solum instet pro absolutoria, quando aduersarius qui venit ex alio tit. illā alias iustificauit, n. 170 nisi secūdus impetrās impetrauit certo modo, quia primus nō expresserat veram ætatem, seu ob defectum ætatis legitime, nā tunc certo modo impetrans teneretur id probare plene, n. 171. & seq.

Improbatur consil. Menoch. dicentis, non esse surreptitiam gratiam, in qua impetrans expressit, se tunc esse in 13. ætatis anno cum solum esset in 12. quod non videtur verum maxime si illi deesset vltra sex menses, imo ætas absolute narrata debet omnino verificari, num. 173 & sequenti.

Cui incumbat onus probandi ætatem (& idem est de legitimitate) quando de illa non est facta mentio in gratia, à numero 175. resoluitur quod si quis petit sententiam canonicatoriam, seu ad iudicatoriam Beneficij. & ex

& ex aduerso negatur eum habere ætatem legitimam, ei incumbit onus probandi ætatem, si vero ex aduerso non negatur, non tenebitur eā probare &c. & quando negatur sufficiat ad eam probandam semiplena probatio, quæ sufficit ad probandas habilitates, etiam narratas, & vbi Papa dicit impetrantem ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, ex eo probantur eius habilitates ad Beneficium requisita. &c. & idem in tit. ordinarij. Si vero quis instat pro absolutoria indistincte non tenetur probare ætatem non expressam, &c.

Quomodo probetur ætas remissiue, n. 186. & nu. 187 & seq. ponuntur decis. Rotæ circa id.

In gratiosis omnia narrata sunt verificanda, nu. 189. & sequen. vbi ponitur resolutio Rotæ. Quamuis in rescriptis ad lites ex pluribus narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret mouendum Principem à n. 191.

Quod etiam procedit in materiis componendis, pro quibus soluitur compositio quantumuis magna, quia nihilominus remanent gratiosa &c. n. 194.

Coadiutoriam impetranti narranti ætatem, & alia impedimenta coadiuti, non sufficit probare impedimentū ætatis tantum ex Rota, n. 195.

Improbatur consilium Nauarri, quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plures causas, etiam copulatiue narratas. quæ omnes non sunt de iure necessaria satis est vt vna verificetur sufficiens n. 196.

Qualibet expressio falsa vitiat gratiam, etiam quod alias esset princeps concessurus, n. 197. Saltim quando esset talis, quæ induxit, aut mouere potuisset ad citius, seu facilius concedendum, &c. num. 198. Et seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Surreptio vitiat gratiam, nedum quando fuit causa inductiua & finalis gratiæ, sed etiam si fuit causa impulsiua vt quia princeps alias concessisset, sed non ita faciliter, n. 200. Non solum in Beneficialibus, sed etiam in cæteris omnibus gratiis contra aliquos, n. 201.

Capit. super literis, de rescrip. in 2. casu loquitur in rescriptis ad lites, nec habet locum in gratiosis, numero 202.

Improbatur consilium Rebuf. n. valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusq; iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, n. 203. & dec. C. ssad. 7. de concess. preb. n. 204.

Sufficiet impetrantem verificare de facto Doctoratum narratum, n. 205. Nam regulariter sufficit per narratiuam verificari de facto, & non de iure, n. 206. Saltim vbi non agitur de perpetuo præiudicio, n. 207. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius, etiam quod facilius non inducat ad concedendum, verificanda est. n. 209.

Gratia si neutri, de quo agunt relati, n. 210. Quamuis sit conditionalis, & habeat duplicem conditionem, quod Beneficium vacet & neutri ius competat, & impetrās debeat eam iustificare & verificare, vtramq; conditionem, sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam quam gratia supponit, n. 212 & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, tamen quoad non ius alterius satis dicitur iustificata ex eo, quod de tali iure in actu non constat, &c. n. 214. cum seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, & 216. decis. Rotæ.

Quod non procedit, quando aduersarius nititur prouisione Ordinarij. quæ non est iustificanda, cum Ordinarius prouideat Motu proprio, & Ecclesiæ, non personæ, & sic negatiua non iuris non iustificatur ex in[illegible] one aliorum, & consequenter impetrans gr[illegible], si neutri, debet aliunde probare. quod illi ius non cōpetat, &c. n. 219 & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Habens gratiam ab Ordinario, non tenetur eam iustificare, quia Ordinarius prouidet Motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, à num. 221. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Qualis probatio requiratur pro iustificatione gratiæ, & verificatione narratorum, an plena & concludens, an semiplena sufficiat, à n. 224. Resoluitur quod narratiua super qua principaliter fundatur gratia est plene probanda, vt narratiua reseruationis deuolutionis non expressionis veri valoris &c. pro verificatione vero narratiua quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiua, seu impulsiua & pars illius, sufficit semiplena probatio, vt in narratiua valoris Doctoratus vel alterius qualitatis, & adducuntur resolutiones & decis. Rotæ, & doctrina Gonçalez.

Executor literarum in forma dignum, seu commissaria, tam primus quam secundus non tenetur iustificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari nempe idoneitatem impetrantis, & cum gratia est per resignationem in sacris constituti, quod aliunde habeat, vnde cōmode viuere possit, n. 231.

Quamuis communiter soleat fieri informatio super verificatione omnium, narratorum, n. 232.

Idoneus in proposito quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas, nu. 2.3 Resoluitur consistere in legitimis natalibus ordine ætate, moribus, & scientia, &c. & n. 234. Ponuntur declarationes Sacræ Cong.

Quomodo dictus executor debeat dictam idoneitatem, &c. n. 235. Resoluitur idoneitatem quoad literaturam verificandam esse per examen personæ quoad alias vero qualitates & quod aliunde viuere possit resignans per testes, seu alias probationes.

Ad parochiales in forma dignum, examinatores debent facere relationem & approbationem, nō solum quoad literaturam, sed etiam quoad clericatum legitimitatem, ætatem, mores, &c. à n. 236. & ponuntur declarat. S. Cong.

Institutio parochialis facta ab ordinario præsentato à patrono facta solum relatione ab examinatoribus quoad scientiam, & non quoad mores, & c. est nulla ex Rotæ, quamuis alias aliud dixisset ô n. 239.

In idoneitate probanda non requiritur citatio alicuius, aut vocatio partis, etiam si adesset intrusus, vel contradictor, à n. 242.

Nec est necessarium super idoneitate testes in forma recipere sed sufficeret executorem extraiudicialiter se informare, numero ducentesimo quadragesimo quarto. Nec verbum si constiterit, includit citationem partis, quando committitur executio de re vacante, & licet eam includat, si de re non vacante committitur, & sic cum adest intrusus, tamen intelligendum est respectu actuum iudicialium, & quæ

fiunt in forma iudicij, qualis non est examinatio, &c. à n.245. & n.247. Adducitur resolutio Rota.

Delegatus cui Papa committit, vt se diligenter informet de vtilitate Ecclesia, & si repererit in euidentem vtilitatem cedere alienationem confirmet, &c. satis est ad hibeat cognitionem extraiudicialem, absque citatione, & pro eo prasumitur, &c. n.248.

In dispensationibus qua committuntur Ordinariis, cum clausula quod diligenter se informent, &c. non est necessarium testes in forma recipere, sed sufficit extraiudicialiter se informare, nu.249. & quadam declaratio S. Cong qua ait requiri citationem, intelligitur quando est aduersarius n 250.

Si per testes prasentatos probaretur idoneitas impetrantis seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret, non liceret exequi commissionẽ, &c. n 251. & semper expediret, quod in huiusmodi verificationibus examinarentur ex officio aliqui testes, qui rẽ melius scire possent, &c. n 252.

An si semel examinatus, non reperiatur idoneus, possit iterum examinari, & illi tunc reperto idoneo Beneficium conferri? à n.253. Resoluitur negatiue maxime in parochialibus nam in aliis Beneficiis probabile videtur posse, quamuis quod congruam resignantis sufficiat quandocumque de illa constare, quamdiu res est integra, &c. Cauendum tamen erit in resignatione ne incidant in constitutionem Gregorij XIII. de publicandis, &c. numero 257.

An si impetrans sit reuera idoneus, non tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio? nu. 258. Resoluitur quod non, nam est conditio non existentia, sed cognitionis.

An si impetrans sit idoneus, & per executorem sciatur, possit od executionem procedere absque alia verificatione, seu informatione à n.259.

Resoluitur, quod non alias prouisio erit nulla propter defectum forma, & conditionis de limitato modo scientia, quam important illa verba, si repererit idoneum, sicut clausula si est ita.

Quod procedit etiamsi de idoneitate notorie constet, nam quando examinatio est de forma, pratermitti non potest quantumcumque examinandus sit notus, prasertim in parochialibus in forma dignum contra aliquos, à nu. 264.

Si executor cui committitur collatio Beneficij simplicis in forma dignum committit examen alicui, qui dat illi schedulam approbationis absque examine. quia est sibi nota sufficientia, an censeatur seruata forma examinis, & valeat collatio, numero. 269. Resoluitur quod sic licet tutius sit, quod fiat examen aliquid pro forma.

An si dictus executor fecerit examinationem, & putans ipsum idoneum, cum non esset, contulit Beneficium, collatio valeat? à n.270 Resoluitur quod sic, quod tamen secus esset in dispensationibus commissis Ordinario, & quoad congruam resignantis.

Si per examinationem factam, seu alias executor intelligeret, seu intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominus conferret, collatio non valeret. nu.274. In parochialibus debet executor impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores illum approbant, quãuis ipse eum non putet idoneum. n.275.

An sit necessarium constare, quod resignans tempore resignationis, & data aliunde habeat congruam, an vero sufficiat quod eam habeat tempore executionis gratia? à n.276. Resoluitur satis esse quod de ea constet tempore executionis, cum verba, si tibi constiterit, sint futuri temporis, & qualitas adiuncta verbo debeat intelligi iuxta tempus verbi & sic limitatur reg. quod surreptio consideratur respectu data, & adducitur dec. Rota & si tempore executionis resignans esset mortuus, non esset opus eius congruam verificare, n. 280. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Si executor quia sibi non constitit de congrua, pronuntiauit non esse locum executioni literarum, non erit locus appellationi, nec sufficiet in gradu appellationis constare. n 281.

Cum resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula. seu narratiua de congrua, debet esse vera tempore data, ex d. reg. numero ducentesimo octuagesimo secundo.

In dispensationibus matrimonialibus qua committuntur Ordinariis sufficit narrata esse vera & verificari tempore executionis commissionis, licet tempore data non essent vera contra aliquos, quamuis secus sit in dispensatione in forma gratiosa, à n. 283.

In dispensationibus cum copula, in quibus impetrantes narrant copulam pracessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur ipsa diffamata remaneret, &c. Si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuissent, vel alias infamiam procurassent, dispensatio non valeret, & sic procedet sententia aliquorum, n.287. & seq.

Non sufficiet causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis facta Papa. si tempore executionis deficiat, etiam non sit vera, quamuis dispensatio facta, & maxime sortita effectum non vitietur, etiamsi postea causa deficiat, &c à n.289.

Dispensatio ob paupertatem, seu dotem minus competentem, non vitiatur, si postquam Ordinarius dispensauit mulier facta esset diues, etiamsi nondum matrimonium esset contractum, n. 291. Etiamsi tempore dispensationis haberet spem quasi certam successionis, vel applicationis bonorum, si non est legitima necessario sibi debita n. 292.

Narratiua & clausula quod resignans habet aliunde, vna cum pensione sibi reseruata, vnde viuere possit, verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat vnde viuere possit, licet non verificetur, quod habet etiam aliunde, n.293. Et quamuis in literis dicatur dummodo aliũde habeat, vnde viuere possit, non excluditur, quin pensio sit in congrua computanda. n.294.

Admonetur lector quod in hac materia de executione & verificatione literarum caueat à Flores Mena, numero 295.

VNdecimo dubitatur, † quid debeant verifica- 156
re prædicti executores literarum Apostolica-
rum. Et quoad executores literarum in forma gra-
tiosa, dicendum est non teneri † aliquid verificare 157
pro executione facienda, nam ad capiendam pos-
sessionem probatio nequaquam requiritur. Flami-
nius Parisius *de resignatione Benefic. lib. 10. qu. 3. numero quinquagesimo tertio* qui ait esse communem, & re-
ceptam

ceptam doctorum sententiam in stilo obseruatam, namque videmus resignatarios capere possessionem Beneficii resignati in curia, vel extra, absque verificatione narratorum.

158 Quamuis contrarium † velit Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. executor Apostolicus. §. 2.* dicens executorem teneri se informare de omnibus expressis in literis, & ex officio debere facere, quod impetrans probet narrata coram eo, sicut practicatur in dispensationibus matrimonialibus. Sed iste author omnia confundit, in dispensationibus enim est diuersa ratio, nam ponitur in in eis ista cõditio, & forma, vt de veritate precum se informet, &c. vt in clausula sup. posita, *numero 105.* quod executori literarum Beneficialium in forma gratiosa non iniungitur.

159 Id tamen procedit, nisi † alius sit in possessione Beneficii, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim vt dictum est *dubio 9* executor tenetur assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam; & narrata ea, maxime parte opponente, quia sunt pars illius, & subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur, ca. 2. de rescrip.* exceptis iis quæ iure præsumuntur. Io. And. & alii *in c. 1. de litis contestat. in 6.* Imola *in c. super literis n. 19. de rescrip.* Abb. *in c. constitutus n. 4.* & Felin. *n. 1. eodem tit. & in c. fin. de præsump.* Mill. *in rep. verb. gratia si dicitur* Aymon. *cons. 104. n. 3.* Rebuf. *ad leges Gallicas 2. to. tit. de rescrip in præfat. n. 56.* Mand. *de ætate minori, q. 28 n. 2.* Nauar. *in c. si quando, de rescrip. excep. 8. n. 4.* Mascar. *de probat. concl. 1128.* alias *1123. & 1226.* Flam. Paris. *de resignatione l. 10. q. 3 ex n. 1.* & particulariter *num. 50.* Zech. *d. Benef. & pensio. cap. 9. n. 3. versic. prouisus quoque, & cap. 13. n. 4. versic. resignatarius præterea,* Puteus *decis. 300. n. 2 l. 2* Caputaquen. *39. p. 2.* Cæsar. de Grassis *decis. 48. 58. & 66.* & Rota *decis. 412 & 534 in princip. p. 1. diuersorum.* Etiamsi esset procedendum executiue, Cæsar de Grassis *d. decis. 58. n. 4.* vt dictum est sup. *1. p. c. 5. ex n. 442.* quanto magis cum tunc sit via ordinaria, & est decisio in vna Spoletana Canonicatus 19. Iunii 1600. coram D. meo Corduba, quæ sic se ha-
160 bet. *Fuit † resolutum sententiam Vicarij non esse exequendam quia non apparebat de bono iure Basilij, sine quo non datur executio iuxta stilum Rotæ Cæsar de Grassis* decis. *1. num. 6. de appellatio. & fuit dictum coram bonæ memoriæ Orioleu in vna Romana Grani. 17. Decemb. 1574. imo de iniustitia sententiæ satis constabat cum eius gratia non fuerit iustificata coram dicto Vicario iudice executore quo casu sententia redditur notorie iniusta, & surreptitia,* Caputaquen. decisione 345. parte secunda & decisione 229. numero secundo parte tertia *& fuit dictum coram D. Pamphilio in vna Cæsaraugustana pensionis 20. Decemb. 1591. & coram me in Ferrarien. parochialis 1. Aprilis. 1596 vnde potius videbatur apparere de læsione ad effectum restitutionis.*

161 Quinimo impetrans tenetur verificare † narrata in sua gratia, quæ mouerunt Papam ad concedendum, vel ad facilius concedendum, etiamsi non negentur, & parte non opponente ex ratione dicta, quia sunt pars suæ gratiæ Ægidius *decisione 303.* Rota in vna Fesulana præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram D. Robusterio infra relata *numero 215.* & in Salamantina pensionis 18. Aprilis 1572. coram Domino Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis, 20. Decembris 1591. coram Domino Pamphilio sup. adductis *parte prima capite quinto numero 443 & 448.* & in Ferrarien. parochialis, 1. Aprilis 1596. supra relata *numero centesimo vigesimo tertio* & in Agrigentina Beneficij, duodecimi Nouembris. 1601 [illegible] adducta *n. 130.*

Sed offert se difficultas circa prædicta, & † circa 162
illam decis. Salamantinam, & Agrigentinam quatenus dicunt, quod tenetur verificare omnia narrata, parte opponente, parte vero non opponente, tenetur verificare ea solum quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, quæ differentia non videtur apta, nam etiam parte opponente non tenetur quis verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, alia enim sunt impertinentia, vt patet nec falsa expressio quæ non mouit ad facilius concedendum vitiat gratiam, Rota *decisione 4. & 70. de rescriptione in antiquis* Ægidius *decisione quarta* Caputaquen. *decisione 310. numero quinto parte prima* & Rota *decisione 531. parte prima diuers.*

In qua difficultate videtur dicendum † quod im- 163
petrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, quia alias impetrans esset inhabilis, vt clericatum expressum, vel dispensationem (vt in terminis dictæ decis. Salamantinæ nam impetrans narrauit se militem S. Io. Hierosolimitani, vt *in decisio. 47.* Cæsaris de Grassis eiusdem causæ) vel quia sunt fundamentum gratiæ, vt reseruationem, vel deuolutionem narratam, vel quia gratia fuit facta sub conditione, vt in pensione dummodo remaneant centum pro rectore, seu dummodo dimidiam partem non excedat, vel quia alias Papa omnino non concessisset, & etiam ea, quorum expressio mouit Papam ad facilius concedendum, licet alias concessisset, vt Doctoratum, seu Baccalareatum familiaritatem &c. vt *in d. decisione Ægidii. 303.* parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, id est non solum dicta, sed etiam valorem Beneficii, & obtentorum narratum, quem non tenetur probare nisi opponatur, seu negetur, vt *in decis. 64. de conces. præbendæ in antiq.* & collector *decisione vigesima de præbend. in nouis* (quamuis contradicat Rota *ibi,*) Puteus *decisione 24. l. 1* Felin. *in c. ad aures, de rescrip. numero. 4. versic. fallit. 1.* Seiua *de Benef. 3 par. quæst. 12. 2. qualitate. sub num. 2* Mascardus *conclus. 886 num. 10 & 887. num. 10. & 888. num. 8. & d. conclu. 1226. n. 4* & Flam. Paris. *d. lib. 10. q. 3. n. 40.* Et qualitatem Beneficii narratam, vt quod non requirit residentiam, diœcesim suam, seu ciuitatem narratam quam tenebitur probare, si opponatur alias non, nisi narrauerit se esse ex diœcesi vbi impetrat Beneficium, de quo ins. *7. p. c. 9.* Et ita videtur intelligenda d. dec. Salamantina & Agrigentina.

Proqua intelligentia, † & explicatione facit, 164
quod tradit Sallustius Tiberius *in practica Auditoris cameræ lib. 3. cap. 1 num. 8. & 9.* ex cõsilio dominorum abbreuiatorũ de maiori parte resolutũ esse, & obseruatum

narratum, quod quando literæ pensionis habent clau-
sulam dummodo pensio huiusmodi, & aliæ forsan.
assignatæ medietatem fructuum non excedant, a-
genti ad pensionem, etiam titulario non opponen-
te, necessario incumbit onus verificandi pension :
annis singul. s, medietatem fructuum detractis, et-
iam omnibus pro Ecclesiæ seruitio necessariis, non
excedere, quando autem literæ habent clausulam,
quorum fructuum medietatem ipsa pensio, vt asse-
ris, non excedit, si de fructuum valore à titulario op
ponatur probandi valorem onus pariter ad agentē
spectat.

165 Et vbi narratur valor † Beneficiorum distincte,
& separatim debet ita probari, & non in confuso,
seu omnium simul, verbi gratia, narratur quod vnū
non excedit centum, & aliud 24. non sufficit pro-
bare in confuso, quod ambo non excedant 124. sed
est necessaria probatio distincta iuxta narrata, scili-
cet, quod vnum non excedit centum, & aliud 24. vt
fuit consideratum in Oppiden. pensionis 3. Iunii
1585. coram D. Pamphilio, & fuit dictum in vna La-
macen. Beneficii 11. Feb. 1598. coram D. meo Cordu
ba, circa verificationem valoris obtentorum. Licet
alias in ea qualis probatio etiam minor semi-
166 plena sufficiat Ægidius, *decisione 674.* † *& 683.* vt i-
bi etiam dictum est, & in pluribus aliis causis, & par-
ticulariter in vna Virdunen. Canonicatus coram D.
167 Pamphilio, 13. Ian. 1595. † vbi fuit resolutum, *Quod ad
probationem valoris obtentorum qualis probatio, et-
iam per duos testes de auditu suffi. it, etiamsi non percutiāt
tempus gratia, & testes examinati coram auditore Came-
ra, tanquam executore literarum super valore faciunt fi-
dem in Rota ad canonizationem gratia, Rota diuersorum*
2. p. decis. 35. Et ibi etiam fuit resolutum, † *nihil refer-*
168 *re quod Canonicatus, qui non habet fructus, nisi residendo
exprimatur in 24. ducatis simul cum alio, licet alias solus
exprimi soleat in 24.* Et sic Canonicatus & Dignitas
non habentes fructus in absentia possunt simul po
ni in 24. conducit *cons.* Nauar. *10. de rescrip.* quod im-
petratio plurium Beneficiorum, quorum nullum
excedit valorem 24. non est nulla, eo quod eo-
rum valor simul exprimatur non excedere 24. & cę
tera.

169 Cum ergo impetrans teneatur verificare † narra
ta in sua gratia, vt dictum est, tenetur verificare æta-
tem expressam. Puteus *decis. 187. & 202. l. 1. & 377. lib. 3*
Caputaq. *decis. 128. 129. 130. 131. 311. 312. & 315. p. 1.* vbi de
ætate in con liutoria narrata, & Flam. Paris. *d. l. 10. qu.*
170 *3. n. 36. & 37.* Etiamsi solum initet pro † absolutoria,
quando aduersarius qui venit ex alio tit. illum ali-
as iustificauit, Put. *d. dec. 300. l. 1.* Mandos. *de ætate mi-
nori, q. 28.* nam vt dictum est sup. *præceden. parte, cap. 3.
dub. 14. à numero. 189.* Si actor iustificauit gratiam su-
am, reus excipiens tenetur suam quoque iustificare
171 Nisi † secūdus impetrans impetrauerit certo mo-
do, quia primus non expresserat veram ætatem, seu
ob defectum ætatis legitimæ, nam tunc certo mo-
do impetrans teneretur probare illum non fuisse
in illa ætate, tanquam fundamentum suæ gratiæ,
Put. & Mand. *vbi proxime.* Et teneretur id probare
172 plene ad † decis. Hispal. portionis 20. Iun. *1594.* sup.
adductā *præced. p. c. 4. n. 37.* & d. infra *à n. 225. & n. 230.*

Vnde consil. Menoc. *316. l. 4.* † vbi ait non esse sub 173
reptitiam gratiam, & prouisionem Beneficii, in qua
impetrans expressit se tunc esse in 13. suæ ætatis an-
no cum solum esset in 12. non videtur verum maxi-
me si ad 13. ætatis annum illi deesset vltra sex men-
ses addicta infr. *11. p. ca. 3 à nu. 48.* Quinimo videtur † 174
quod cum certa ætas absolute narratur sine dictio-
ne, *vel circa,* de qua ibi debet omnino verificari, nar-
ratiua enim videtur indiuidua ratione formæ, sicut
de sententia dicitur Rota *decisione 221. parte. 2. diuerso-
rum.*

Sed obiter est difficultas, † cui incumbat onus 175
probandi ætatem, & idem est de legitimitate,
quando de illa non est facta mentio in gratia.

In qua difficultate distinguendum est, † quod aut 176
quis petit sententiam canonizatoriam sui tit. seu ad
iudicatoriam Beneficii, & ex aduerso negatur eum
habere ætatem legitimam ad tale Beneficium, &
tūc canonizatoriam, seu ad iudicatoriam petenti in
cumbit onus probandi ætatem, tanquam fundamē
tum suæ intentionis, cum id petat, tanquam habilis
Bald. *in c. in præsentia de probat. n. 34.* & ibidem Fel. *nu.
28.* Mandos. *reg. 18. q. 3. nu. 4.* Rota *decis. 1. de præsump. in
antiq.* quæ ait, quod non præsumitur quis legitimus
adhoc vt adiudicetur Beneficium sibi, nisi probetur
&c. Quod etiam inquit add. *decis. 19. de restitut. spoliat
in nouis, decis.* Ægid. *76.* quę ait, quod impetrans Prio
ratum Monachalem, ad quem requiritur professio
expressa illam si negetur probare tenetur, Caputa-
quen. *decis. 308. n. 2. p. 1.* vbi ait, quod agens vt filius pa
trimonialia debet se probare talē, &c. & *decis.* † Ant 177
Aug. *1162. & 1163. l. 3. p. 3. diuers.* Si vero ex aduerso nō
negatur non tenebitur eam probare cum de ea nō
sit facta mentio in gratia, vt colligitur ex *d. decisione
76.* Ægid. & *d. decisione 1162.* Antonius Augusti-
nus.

Quamuis vbi agitur de † executione gratię, in for 178
ma dignum, teneatur executor ex officio inquirere
habilitates ad Benef. requisitas, vt infra dicetur à *n.
231.* sicut qui habet confirmare, vel instituere, *c. cum
nouis de electione* Francus *in reg. in famibus l. 6. sub num.
4.* & Felin. *in d. ca. in præsentia num. 28.* & Lamb. *de iure
patron. 2. par. 2. lib. q. 6. art. vltima & quæstione 8. articulo
11. & 13.*

Et quando negatur, sufficiet † ad eam probandā 179
semiplena probatio, Rota *d. decis. 1163.* Puteus *d. decis.
202.* vbi quod ad canoniçationem gratię ætas narra-
ta ex coniecturis probatur, quamuis plenam videa-
tur requirere *d. decis. 1162.* Ad probandas enim ha-
bilitates etiam narratas sufficit semiplena probatio
Ægid. *d. decis. 76. ad fi. & 113 & 114.* Caputaquen. *decis.
277. p. 1.* Mando. *reg. 18. q. 11. ante n. 16.* & † Zerola *in pra-* 180
xi Episcopali. 2. p. verb. clericus. §. 2. & Rota in Salaman-
tina Capellaniæ del Voto 20. Nouembr. 1592. & in
Legionen. præstimoniorum 29. Nouemb. eiusdem
anni coram D. Pamphilio infra adductis *ca. 4.* seq. &
in Calagurritana Beneficii de Ariola 16. Nouembr.
1592. infra adducta *11. p. c. 1. nu. 71.* & in Toletana paro-
chialis de Alcaudete 10. Maii 1596, infra adducta *9.
p. c. 2 n. 341.* & in Ciuitaten. Scholastriæ, & Canoni-
catus 24. Mar. 1597. infra adducta n. 187. & in Colo-
nien. Canonicatus 20. Maii 1602. infra adducta *10 p.
c. 1.*

cap. 1. num. fin. contra & alias sæpe, & dicetur infra à *n. 235.*

181 Et vbi Papa in literis dicit impetrantem † ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, vt in literis in forma gratiosa, dici solet, ex eo probantur eius habilitates ad beneficium requisitæ, donec contrarium probetur, vt in illa decisi. Bononien. Canonicatus de anno 1591. de qua infra. *7. p. 6. 1. n. 167.* & in Burgen. Abbatiæ de Foncea, de mense Martij 1592. coram D. G psio, & in Nucerina beneficiorum. 30. Octobris 1592. supra adducta *nu. 187.* & in Curçolen. Canonicatus 22. Martii 1602. coram D. Corduba, & d. Colonien. 20. Maii einsd. anni coram D. Pamphilio, & in aliis causis, quod tamen solum videtur intelligendum de habilitatibus ad beneficium necessariis, & requisitis, non vero de aliis in gratia narratis, quę erunt alias probandæ per impetrantem.

182 Et idem erit in tit. † seu collatione ordinarii dicentis illum examinatum, & approbatum, ad quod facit decisio in causa Bononien. Decanatus de anno
23 1587. coram † D. Rubeis, quæ sic ait, *resolutum fuit, quod si possessio Marcelli non est attentata, onus probandi incumbit Æmilio, & materia non habet difficultatem, cũ Æmilius adhuc non iustificauerit ius suum. si vero esset attentata, tunc licet onus probandi incumberet Marcello tamen dicendum dicebant satis esse probatum clericatum Marcelli non solum ex iuris præsumptione, sed etiam ex eo quod fuit præsentatus tanquam clericus, & coram examinatoribus, fuit oppositum quod non erat clericus; nihilominus examinatores approbauerunt Marcellum tanquam habilem, & idoneum non obstante ista oppositione, & ita comprehenditur clericatus.* Sed vide circa hoc d. infra à *n. 221.*

184 Aut quis instar pro absolutoria tantum † à petitis & tunc indistincte non tenetur probare ætatem, in sua gratia non expressam, etiamsi ex aduerso negetur, nam ex quo non fuit de ea mentio in gratia, præsumitur habilis ad istum effectum & dicenti, seu opponenti eum non habere ætatem legitimam incumbit onus probandi, Rebuf. *in praxi tit. requisita ad collationem bonam n. 39. & in repet. c. ex tit pandæ §. qui vero, de prob. 2. notab. vers. si vultis.* Mascar. *conclusio. 667. n. 6. & 8.* optime Mandol. *d. reg. 18. q. 3. n. 4. & seqq.* vbi ait dominos de Rota in vna Ciuitaten. parochialis de Aldealba de anno 1548. indistincte tenuisse, & conclusisse, quod possessor petens absolutoriam tantum non teneatur probare ætatem, & in causa Hispalen, canonicatus inter Rodericum Luxero suum elicotem, & Didacum Vazquez, qui dabat de dict. *regula. 18. de ætate,* dato dubio cui incumberet onus probandi ætatem, resolutum fuisse quod onus probandi minorem ætatem incumberet Didaco Vazquez, qui dabat regulā vnde debebat docere se esse in casu regulæ, & quia non fuerat facta mentio in gratia Roderici, vnde præsumebatur habilis, secus si fecisset mentionem de ætate, quia tunc teneretur probare narrata, vt distinguit Ioan. Andr. *in reg. infamibus* vbi Francus *n. 4.* & inter alia allegasse pro suo cliente *cons.* Calderini *5. de probatio.* & Pauli de Castro. 447. alias 438. hæc Mand. & facit alias *dec.* Putei 566. *l. 1.*

Facit ad prædicta † communis opinio quæ habet 185
quod fundans se super ætate minori, vel maiori debet illam probare Felin *in d. c. in præsenti. de probatio. n. 20.* Alciat. *de præsump. reg. 2. præsump. 14.* Mand. *d. q. 3. n. 3. & de ætate minori q. 1. & cons. 17.* Pechius *in reg. beneficium l. 6. nn. 27.* Dueñas *reg. 258.* & Mascar. *d. conclus. 667. ex n. 1.* & Pacianus *de probat. l. 2. cap. 24. n. 4. & 14.* Menoc. *præsump. 50. l. 2.*

Et quomodo probetur ætas, vide per † Bart. *in l.* 186
de ætate ff. de minor. 2. q. & per Mandosium *d. reg. 18. q. 4. cum seq. & de ætate minori. q. 3. & cons. 5. à n. 6.* Caldas Pereira *in l. si curatorem habens, verb. minoribus ex n. 12.* Mascar. *conclu. 666. & 668. cum seq. vsq; ad 680.* Storcia *de restitutione in integrum p. 1. q. 37.* Menoch. *d. præsum. 50. & 51. l. 2.* Pacian. *d. c. 24.* Flam. Parisium *d. l. 10. q. 3. n. 38.* Zerolam *in praxi Episcopali 2. p. verb. ætas. §. 1.* Caputaquen. *decis. 131. 312. 314. & 315. p. 1.* & optimam decisionem in causa Ciuitaten. Scholastriæ, & Canonica-
tus 24. Mar. 1597. coram † D. Pamphilio quæ sic se ha- 187
bet: *fuit concorditer per omnes dominos resolutum gratiã Ioannis de Maturana esse iustificatam, nam quod sit oriundus ex diœcesi Calagurritana præsens in Curia presbyter, & magister in Theologia probant testes, qui etiam dicunt vidisse illum celebrare missam, & vidisse priuilegium doctoratus, & super omnibus deponunt de communi reputatione, & publica voce & fama, qua contentatur Rota in probandis habilitatibus impetrantis, Rota in antiquis* decis. 8. de causa possess. & decisi. 24. de probatio. *Ægid.* decis. 114. *Mobed* 128. in fin. *Guidobonus* decisione 141. *Caputaq.* decis. 277. p. 1. *in impressis, vltra quod Papa in sua gratia attestatur illum fuisse examinatum ab examinatorib. deputatis in vrbe, & repertum idoneum, quod ad hunc effectum fuit alias ponderatum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea de mense Martij 1592. coram D. meo Gypsio & alias sæpius. quod in Ecclesia Ciuitaten. Scholastria sit dignitas non tamen maior post Pontificalem, & soleat teneri per vnum ipsius Ecclesiæ Canonicũ vna cum Canonicatu absq; dispensatione Apostolica, probant ijdem testes, qui etiam ex publica voce, & fama dicunt illorum fructus non excedere valorem, qui expressus fuit; ducatorum mille & septuaginta auri de camera* Ægid. decis. 675. *Mobed.* decis. 148. *Puteus* dec. 29. l. 1. *Caputa. d.* dec. 277. n. 8. *quod Maturana obtineat Canonicatum Ecclesiæ de Victoria non eget iustificatione, stante decreto dimittendi iuxta* decisionem *Rota. 29.* de præben. in nouis *Mobed.* dec. 271. *alias 14* eodem tit. *vltra quod testes id probant qui etiam deponunt, quod obtinet beneficium simplex S. Martini in Ecclesia de Maturana, & aliud simplex. nde Echabarri quorum omnium fructus non excedunt valorem 24. ducatorum, quæ respectu obtentorum sufficit quod taliter qualiter probetur Ægid.* dec. *674. etiam minus quam semiplene vt de vno teste de fama cum adminiculo tradit idem Ægidius* dec. 683. *& sæpius fuit decisum; quod Scholastria, & Canonicatus vacauerint per obitum Andreæ de Tamajo extra Rom. Curiam de mense Iunij. 1594. similiter probatur ex testibus de publica voce, & fama quæ sufficit ad iustifican. vacation. in narratam Bartholus* in libro secundo § si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur Felin. in c. quin frequenter. §. si in fi. vt lite non contestata *Mobed.* dec. 77. *Put.* dec. 266. lib. 3.

Thome

Thom. de Thanis decisione 75. quod autem vacatio adhuc duraret, non obstante collatione ordinarij facta Didaco de Saluatierra, propter eius incapacitatem ob defectum ætatis requisitæ à Concilio ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedral probant testes qui bene concludunt, Didacum de anno quo sibi fuit collata Scholastria, fuisse minorem viginti duorum annorum, & isti testes bonam assequūt rationem sui dicti, quia aliqui deponunt de eius natiuitate in loco Ascarça, vbi vxor ipsius testis aliquoties lactauit Didacum, qui erat minor Mariana filia ipsius testis quæ de tēpore examinis non excedebat 19 annos, quod etiam asserit ipsamet vxor quæ lactauit, & isti verisimiliter non possunt ignorare ætatem sui filij Bald. in consilio 219. testes sub numero tertio libro quarto Sebast. Sapia in l. de ætate numero trigesimo ff. de minoribus aliqui vero deponunt Didacum natum fuisse post quinque sorores suas & immediate post Melchiorem vltimam, quam Didacus pater quando venit ad habitandum in loco de Ascarça vbi postea natus fuit Didacus Iunior secum duxerat, quam Melchiorem adhuc viuentem, vt testes dicunt constat ex serie natiuitatis sororum Didaci natam fuisse sub die. 6. Ianuarij. 1577. vt patet ex libro Baptismi Ecclesiæ de Victoria in qua prædictæ sorores fuerūt baptizatæ qui fuit semper in bona custodia, & probat ætatem Fel. in capite cum causam, sub numero secundo in fine de probatione Mandos. super regula decimaoctaua quęstione decima per totam Caputaquen. decisione 314. numero primo parte prima & fuit resolutum coram bonæ mem. D. Bubalo in causa Bononien. domus de Buchis sub die. 1. Iun. 1587. concordat etiam cum prædictis testibus Ioan. de Otalora, qui erat Rector de Ascarca, & Didacum baptizauit qui dicit se illum baptizasse in loco de Ascarca de mense Martij 1577. qui postea melius concludit in sua litera in qua facta computatione annorum sui presbyteratus asserit, se vsq; ad annum 1574. deseruijsse in loco de Otaza vnde transiuit ad locum de Ascarca in quo baptizauit Didacum, quod omnino excludit eius natiuitatem de anno 1572. cum ante annum 1574. non accesserit ad locum de Ascarca vbi Didacus fuit baptizatus Non obstat fides exhibita per Didacum de eius baptismo de mense Martij 1572. quia fuit extracta postquam liber baptismi Ecclesiæ de Ascarca erat in potestate patris Didaci, qui medio sui familiaris illum habuit à Ioan. de Audicana Rectore, quæ fides redditur valde suspecta ex nimia pertinacia, & recusatione exhibitionis prædicti libri vnde desumpta est etiam adhibito impedimento Regiæ prouisionis, & forte non sine magna causa ne detegatur, alteratio anni 1577. in 1572. per inductionem lineæ sub numero septimo quæ prætenditur per Ioannem de Maturana & stantibus prædictis est multum verisimilis maxime concurrente depositione Ioan. de Audicana qui erat Rector parochialis, vbi Didacus fuerat baptizatus, qui dicit fidem, de qua agitur non esse conformem dicto libro baptismi, in quo asserit sæpius se legisse natiuitatem Didaci scriptam manu Ioannis de Otalora sub die 14. Martij. 1577, quod etiam suadetur ex annotatione natiuitatis Mariæ sororis Didaci sub die 9. 1571. & Catharinæ alterius sororis sub die 30. Octobr. 1572. in libro Ecclesiæ de Victoria bene custodito quæ excludunt natiuitatem Didaci sub die. 14. Martij. 1572. computando tempus nouem mensium ab vno ad alterum partum cum verisimile non sit, quod adsint tot partus multiplicati in 7. vel 8 mense, quod est de raro contingentibus, & multum coadiuuat istam probationem instantia supplicationis a tatis facta sanctiss.mo domino nostro, quæ fuit facta instante Episcopo patruo ipsius Didaci, qui præsumitur habuisse notitiam huius veritatis. Non obstat, quod iura producta per Maturana non sint in forma probanti, & testes sint nulliter examinati, quia ex testificationibus notariorum constat in hac causa vigore regiarum prouisionum primo, fuisse ablatas literas citatorias & compulsoriales. & postea remissoriam, & demum vigore alterius prouisionis fuisse è manibus iudicum ablatam aliam remissoriam consignatam de ordine sanctissimi Domini nostri, quæ prouisiones præsumitur obtentæ ad instantiam Didaci, interesse habētis, vt sæpius fuit decisum ex notatis per Bart. in l. fin. ff. de quæstione quo fit vt probationes istæ, licet informet. quæ ex substantia concludunt in odium ipsius qui vtitur similibus prouisionibus ad impediendum quominus probationes legitimæ fiant, habeantur pro rite, & recte factis, & eis fides habeatur, Bart. in l. publicati, numero octauo C. de testamento Ias. in authent. si quis in aliquo, col. 4. in 7. fall. C. de edendo, Decius consilio trigesimo sexto sub numero secundo versiculo sed ratio, Peregrinus decisione 159. libro secundo & fuit resolutum in causa Carthagmen. portionis sub die 14. Decemb. 1594 coram D. meo Seraphino, & quod testes in præiudicium partis, quæ impedit quominus valide examinentur, etiam nulliter, & sine citatione examinati probent; tradunt doctores communiter in capite quin frequenter vbi glos. & Fel. numero 7. vt lite non contestat. Decius in capite secundo numero vigesimoquinto de testibus & fuit decisum in causa Iannen. iuri darij sub die 27. Feb. 1595. coram eodem D. meo Seraphino, præsertim stante decreto sanctissimi domini nostri in signatura quod adhibeatur fides istis probationibus in euentum quod remissoria Ioan. de Maturana consignata Didaco aduersario non deferatur ad partes, quod cum effectu in hoc casu non fuit adimpletum, cum vigore prouisionis Regiæ fuerit erepta de manibus iudicum quibus fuerat consignata licet. §. hæc verba ff. quod quisque iuris, cum vulg. non obstant testes Didaci in curia examinati, quia patiuntur notabiles exceptiones, & non concludunt maiorem ætatem Didaci, vt per informantes quod Maturana qui sigillatim considerant dicta ipsorum, præsertim cum agatur de probanda minori ætate, in qua vti in re difficilis probationis admittuntur præsumptiones, & coniecturæ. l. cum de ætate. ff de probatione l. excusantur la. 1. ff. de excusatione tutorum Bald. in l. cum te, num. 2. C. de probatione & in consilio nono numero quarto libro quinto. Soci. Iunior consilio tertio libro secundo Alciatus consilio 396. numero septimo & præsumptio. decimaquarta regula secunda Tho. de Thanis decisione octuagesima quinta cum aliis allegatis, & tanto magis quod quicquid dicant informantes pro Didaco non versamur in nostra obiectiua quia licet ista minor ætas opponatur ad ostendendum Didaco ius non competere, tamen quia etiam includit validitatem, & iustificationem gratiæ ipsius Maturana, & sic est de iure dantis, non dicitur proprie obiectus, sed admittitur vt ius partis: vt declarat Cassad. decisione secunda de exceptione Felinus in capite cum olim col. penul. de rescriptione Rota decisione vltima de exceptione in antiquis vltra quod ex supradictis resultat probatio satis clara & concludens, & cætera.

In qua etiam causa est alia decisio† coram D. Li- 188

ta

ta 16. Iunij 1597. quæ sic ait, *fuit decisum non esse dandam remissoriam Didaco, nam quando adest vehemens præsumptio calumniæ, non conceditur etiam in 3. instantia maxime sine fumo* l. ad probationem. C. de probatio. c. cum contingat, *vbi gl.* verb. nihilominus, de officio deleg. *Verall.* decis. 59. l. 3. *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *& fuit dictum in illa Toletana parochialis 6. Feb. 1595 coram Millino, suspitio autem calumniæ hoc in casu est vehemens cum concludenter pro parte Ioan. probetur defectus ætatis requisitæ in Didaco ex depositione Rectoris, qui eũ baptizauit, & aliorum testium, ex instantia facta ab Episcopo patruo Didaci probabiliter de illius ætate informato cum sanctissimo domino nostro pro suppletione ætatis obtinenda, & ex natiuitate sororum ipsius Didaci, vt bene deducitur in decis. in hac causa facta coram Pamphilio, fumus autem omnis, qui colligitur ex depositionibus testium Didaci tollitur ex ista Ioannis plena probatione, ex contrarietate & in verisimilitudine depositionũ testium, &c.*

189 Et redeundo ad id vnde † digressi summus, in gratiosis omnia narrata sunt verificanda Puteus *decis.* 322. n. 2. l. 3. Caputaquen. *decisio. 27. n. 3. & 371. nu. 1. p. 1. & 240. p. 2.* Mohed. *decis. 35. de renunt.* alias 304. Rota *deci. 678 n. 8. l. 3. p. 3. diuersorum, & 674. n. 6. p. 1.* Cæsar de Grassis *decis. 7. n. 3.* Mandos. *reg. 27 q. 8 n. 16 & de signatura gratiæ tit. de regress. ad fi.* Flam. Paris. *l. 4 q 2. n. 44. & l. 10. q. 3. n. 1.* & Rota in Fumana Beneficij de anno 1596. supra adducta *p. 5. c. 1. n. 572.* quæ est omnino videnda in proposito, & in Meten. monasterii 21. Feb. 1600. de qua inf. *n.* 199. & in Tirasonen. eleemosinariæ 28. Ian. 1602. supra adducta *n. 132.* quicquid dicat Rota *decision. centesima septuagesima prima numero primo parte prima, diuers.* & Thom. Sanc. *de matr. l. 8. disp. 61. a n. 42.*

190 Vnde in vna Oscen. Archidiaconatus † 19. Octo. 1601. coram D. Lancelloto fuit resolutum *Iosephum teneri iustificare omnia delicta in sua gratia narrata, quia cum non agatur ad solam priuationem, seu depositionem possidentis, sed ad effectum vt secuta priuatione beneficium adiudicetur impetranti omnia sunt iustificanda Ægid.* decis. *735. seu 715 Sarnen. de* subrogand. quæstione 7. n. 6. *Staphi.* de literis in sit §. & consciendum n. 2. &c.

191 Quamuis in rescriptis ad lites ex pluribus † narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret ad mouendum principem Rota *decis. 7. de rescrip. in nouis* & ibi Papaz Ægid. *dec. 280.* Crescen. *dec. 1. de feriis n. 1.* Achilles *dec. 27.* seu *11. de rescrip.* Puteus *69 l 2.* Rota *dec. 19. n. 4. p. 1. & dec. 196. n. 4 & 259 n. 9 p. 2 diuersor.* Lapus *allegatione. 23. in fin* vbi Mando. *in additione verb. nar-*

192 *rantur,* ait Rotam in † vna Hispalen. portionis coram Domino Thanis limitasse dictam allegationem Lapi, &c. allegata vt procedant in rescriptis ad lites, secus vero in gratiosis, in quibus omnia sunt verificãda ibique voluisse Rotam falsam expressionem ætatis vitiari gratiam, licet alia narrata vera essent, & super ætate Papa non se fundasset, vt habetur in recollectis Acoramboni *deci. 17 de rescrip.* quod etiam tradunt Mascardus *conclusione 325. numero 24.* & Ioannes Gutierrez *cano. quæst. l. 2. q. 15. numero sexagesimo octauo & 108.*

Et est optima *decisio* Rotæ *634 p. 1* † *diuersorum* in 193
vna Gadicen. Beneficii de anno 1578. coram D. Bra-
uo. vbi dicitur, quod *illud quod pro parte Ludouici dice-
batur, quod ad euitandam surreptionem satis sit aliquid
ex narratis verificari ad sustinendam gratiam, licet de a-
liis non constet vt per glossam* in capite secundo *vbi Feli-
nus* numero vigesimo tertio de rescriptione cum a-
liis ibi citatis *non placebat dominis nam procedit in re-
scriptis ad lites secus verò in gratiosis, prout in ille casu vt
per Fabr.* dec. 17.

Quod etiam procedit in materiis componendis
pro quibus soluitur compositio † quantumuis ma- 194
gna, quia nihilominus remanent gratiosæ, & illas
obtinens non dicitur eas habere ex causa onerosa,
quia illud quod soluitur non æquiualet ei quod si-
bi conceditur Rota coram sanctissimo Clem. VIII.
dec 457. n. 17. p. 1. diuers. de quo Gonçalez *gl. 28. à nume-
ro 27.*

Vnde in vna Leodien. Canonicatus 14 † Nouem. 195
1348. domini de Rota tenuerunt, quod *coadiutoriam
impetranti narrati ætatem. & alia impedimenta illius cui
fuit datus coadiutor non sufficiat probare impedimentum
ætatis tantum, vt per Mandosium* reg. 11. quæst. 5. nume-
ro 7.

Vnde etiam non est verum *cons.* Nau. 7. † *de rescrip* 196
quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plu-
res causas, etiam copulatiue narratas, quæ omnes
non sunt de iure necessariæ, satis est vt vna verifice-
tur sufficiens quod tenet Thomas Sanchez su-
pra.

Rursus quælibet expressio falsa vitiat † gratiam, 197
etiam quod alias esset princeps concessurus Ca-
putaquen. *decis 49. & 254 n. 4. p. 2.* Puteus *decis. 350. l.
1.* Mohed. *vlt. de rescrip.* alias 336. & Cæsar de Grassis
d. dec. 58. n. 3. Saltim quando † esset talis quæ inducit, 198
aut monere potuisset principem ad citius seu faci-
lius concedendum, seu quæ principem faciliorem
ad concedendum reddere potuit ad *c. postulasti, de re-
scrip.* ibi, *de leui,* vbi Abb. *n. 1. & in c. si de præsumpt. nu. 1.*
vbi etiam Feli. *in princ.* Rota *dec. 4. 70. & 73. de rescrip.
in antiquis & 32. eod. in nouis Ægidius. decisione quarta
& 698. numer. 4.* Cassadorus *dec. duodecima ad finem de
præb* Crescentius *dec. 4. de concess. præben.* & Caputaq.
dec. 277. & 310. p. 1. Mandosius *d. reg. 27. q 8. num. 16. &
de signatura gratiæ tit. de erectio. vers verb. illa, ad fi.* Na-
uarrus *in c si quando, de rescrip except. 3 n. 3. & except. 9.
& in Man. c. 22 num 80. & cons. 33. de præb.* & Flamini-
us Parisius *d. l. 10. q. 3. num. 46.* & Rota in vna Conch.
erectionis 23. Maii. 1592. coram D. Seraphino, in qua
est tentum *narratiuam, quæ reddit faciliorem Papam ad
concedendam gratiam omnino esse verificandam,* & in Fu-
mana altaris 27. Ianua. 1595. coram D. Blanchetto de
qua infra *10. p. 6. 3. num. 11. quod ea quæ potuerunt Papam
ad concedendam gratiam facilius mouere sint verificanda.*
Rota etiam in vna Meten. monasterii. 21. Febr. 1600
coram † D. Lita, in qua fuit resolutum, *in gratia Barba-* 199
*ra, necessariam esse iustificationem narratiuæ, quod de tẽ-
pore data, Maria non attingeret. 21. annum quæ non est iu-
stificata, quia trita est regula, quod* narrata semper sũt
per impetrantem iustificanda *Ioan. Andreas Geminian*
in ca. 1. de litis contestatione in 6. *& in terminis male*

expressionis ætatis Mohed. decis. fin. de rescrip. *nec non & narratiua gratia, certo modo concessa prout est ista Puteus* decis.30.l.1. *Ex qua narratiua Papa facilius fuit motus ad concedendam hanc gratiam, non tenet concessio gratia nisi illa omnibus verificatis Fabr.* decisione 17. *Puteus* 357.l.1. *nec Barbara releuatur à iustificatione dicta narratiua, sub prætextu, quod illa verba* sicut accepimus *operentur vt narratiua prædicta, Papa narratiua iudicari debeat, & non propria, quia quod partis, & non Papa narratiuam importent, ad verba apposita in gratia ad supplicationem signata, tenet in terminis Guidobonus* dec.160. *Secus vero vbi sint apposita in gratia motu proprio concessa qualis non est gratia Barbara. & in his terminis procedunt & loquuntur decisiones, Putei* 101.l.3. *Achilles* vni de motu proprio, *& aliorum allegatorum, nec ponderatio illius verbi vt asseritur quicquam facit cum non referatur ad dictam narratiuam ætatis, sed ad prouisionem Mariæ, & cætera.*

200 Vnde surreptio intrat gratiam, † nedum quando fuit causa inductiua, & finalis gratiæ, sed etiam si fuit causa impulsiua, vt quia Princeps alias concessisset, sed nō ita deleni, seu faciliter Abb. *in d.c. postulasti n.* 1. & sequuntur posteriores ibi, vt per Decium *ibidē n.11.* qui etiam id sequitur *in c. cum cessante, n. 7. de appellatio.* Crescent. *decis. 8. num. 6. de præbend.* Caputaq. *dec.274.n.8.p.1.* vbi loquitur in materia dispensationis, & est communis, vt per Nauarrum *d. except. n. 3.* & Ioan. Gutierrez *canon. quæstione lib 2.c.15. ex numero 21.*

201 Et procedit non solum in beneficialibus, † sed etiam in cæteris omnib. generis, vt per Tiraq. *in tract. cessante causa limitat. 1. à n. 11. & 12.* & Gutierrez *supra n.22.* quicquid dicat Couar. *l.1. var. ca. 20.* cui videtur assentiri Menoch. *de arbitriis l.2 casu 201. nu. 22.* & sequitur Thom. Sanchez *de matrim l.8. disput. 21. num. 32.* & quicquid dicat Decius *in d.c. postulasti n.11.* quādo remota, seu cessante causa impulsiua, gratia non traheretur ad alium casum non expressum, sed remaneret in eodem casu, & causa non retraxisset Papam à concessione, quem sequitur P. Parisius *cons. 4. n.35. l.4.* & Tiraq *sup. n.16.* & decis. Hispalen. portionis 24. Maii 1596. sup. adducta *5. p.c.4. nu. 39.* & sic iuxta dictum est accipiendam quod tradit Mascar. *d. conclus. 1226. n.12.*

202 Nec obstat tex. *in c. super literis* † *de rescrip.* in secūdo casu vbi habetur quod surreptio non dolosa, siue in tacendo, siue in exprimendo falsum non vitiat rescriptum si alias Papa esset concessurus, quia iste tex. loquitur in rescriptis ad lites nec habet locū in gratiosis gl. *in c. si motu proprio verb. taceatur, de praben. in 6* Ioan. And. *in d.c. super literis,* & ibi Decius *n.18* & Beroius.

203 Ex quibus conuincitur *cons.11.* Rebuf. † vbi respōdet, valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusque iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, & contrarium melius ipse tenet *in praxi titulo de rescript. perinde valere numero quadragesimo secundo.*

204 Conuincitur etiam *decis.* Cassad. *7.* † *de concess. præbenda.*

Sufficiet tamen impetrantem verificare † de fa-
205 cto doctoratum narratum Caputaquen. *d. decisione 277. in fi. p.1. & 219. n.5 p.3.* Nam regulariter sufficit per
impetrantem narratiuam verificare de facto, † & nō 206
de iure Ægidius *dec.116. in fi.* Verallus *dec.55. & 57. libro 2. in manuscrip.* vbi dicitur, quod satis est quod verba narratiuæ verificentur de facto. & Rota *deci. 532. n.4. p.1. diuersorum, & dec.9. n.10. p.2.* & in vna Toletana parochialis de Huerta de anno 1589. adducta *5. p.c.1. n.660.* & in Calagurritana Beneficij de Arriola 16. Nouemb. 1592. infra adducta *11 p.c.1. n.71.* & in Placentina c. 24. Nouemb. 1595. adducta *vltima p.c. 2. n 278.* & in Colonien. canonicatus. 1602. infra adducta *10. p.c.1. n. vlt.* & in aliis causis & posthæc Gonçalez *gl.15. §.1. num.49. & 50.* saltim vbi non agitur de
perpetuo præiudicio Ecclesiæ. Rota in † vna Capu- 207
taq. iurispatronatus 11. Martii. 1575. coram Sanctissimo Clemente VIII. quæ est *1. parte diuersorum decisione 208. nume. secundo* Gonçalez *d. numero quinquagesimo.*

Vnde alias in dict. Conchen. erectionis. † 25. Ma- 208
ii. 1592. dictum est, quod *licet probatio de publica voce, & fama, in verificatione gratiæ Beneficij sufficiat, vt per Ægidium* decisio. 114. *secus tamen vbi agitur de perpetuo præiudicio & de auferendo bona vnius Ecclesiæ, eaque applicando alteri, quia requiritur plena probatio nec sufficit semiplena, &c.*

Qualitas etiam narrata tendens in præiudicium
† alicuius etiam quod facilius non induceat ad conce 209
dendum verificanda est, Rota *decis 531. p 1. diuersor.* de quo supra *parte præced. c.3. 14. dub. ad finem numero 212.*

Sed est auertendum circa gratiam, si neutri, de 210
qua agit Rebuf. *in praxi titul. de rescripto si neutri, & in concordatis in forma mandati Apostolici, verb. gratiam, versic. aliud est rescriptum gratia.* Mand. *de signatura gratia tit. si neutri, & reg. 27. q.18. & reg 33. q.10.* Quod quāuis sit conditionalis & habeat duplicem conditio-
nem, † alteram quod beneficium vacet, alteram 211
quod neutri ius competat, & impetrans debeat eā iustificare, & sic verificare vtramque conditionem Cota *dec.283.* & Rota in vna Mediolanen. præpositur. 28. Iun. 1589. coram D. Plato infra adducta *11. p.c.3. nu.305.* sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam necessario verificandam ad sustinendam
dictam gratiam, quæ litem supponit † Rebu. & Man 212
dos. *vbi proximè* & Sarnen. *in reg. de annali. q.28. vers. prætera* Caputaq. *decis.34. & 42. p.2.* & Rota in Triden. Beneficii de anno 1593. infra adducta *n.216.* & in illa de anno 1594. supra adducta *1. dubio num.17.* & in vna
Burgen. portion. 26. Ian. 1582. coram D. † Blanchero 213
in qua fuit resolutum, quod *gratia si neutri, non suffragatur cum per formam regula de annali non seruatam fuit extincta lis, vt fuit decisum, & sic litis narratiua reddit gratiam surrepititiam, nec obstat, quod donec de reg. fuerit datum videatur lis pendere ex traditis per Sarnen.* ind. reg. q.82. *quia regula habet oculos retro & dictum Sarn. fuit in indiuiduo à Rota reiectum Ioannes Paulus* decisione octuagesima *& Achilles* secunda super regula & in vna Placentina decanatus duodecimi Nouembris. millesimo quingentesimo nonagesimo tertio. coram Domino Penna in qua fuit resolutum. *Primam gratiam si neutri Miranda non fuisse iustificatam quo ad litem, quia non expediuerat literas, &*

lis

lis non est introducta per commissionem præsentatam lite-
ris non ex prædictis, per reg. Cancellariæ.21. *vbi Mandos.*
q.15.*Caputaq.*dec.162.p.2.*Rebuf.* tit. de gratia si neu-
tri num.13. *& quia tempore gratiæ si neutri & eius data*
non fuit retroducta citatio executa, & facta per cursorem
contra procuratorem ad dicendum contra commissionem,
*& sic non erat inducta lis Felin.*in ca.illud n. 11. de præ-
scriptio. *Gambarus* decis. 40. *& litem narratam respe-*
ctu vnius seu inter talem, & talem, debere inter illos veri-
214 *ficare litem cum alio, &c.* Et in vna Verdunen. †cano-
nicatus 19.Iun.1595.coram D.Pamphilo supra addu-
cta *5.p.c.3.num.* 44 & in aliis p[illegible]ribus causis. Tamen
quoad non ius alterius satis dicitur iustificata, ex eo
quod de tali iure in actis non constar, & ex inspe-
ctione actorum gratia etiam anterior alterius ex â
rei, & possessoris non apparet iustificata, vt in vna
Fesulana præceptoriæ 27.Ian.1563.coram Domino
215 Robustetio in qua fuit resolutũ †quod *gratia si neu-*
tri, & si sit conditionalis si neutri scilicet ius competat nõ
impeditur canonizari, licet reus, & possessor replicet de
sua prouisione anteriori Apostolica, illa non verificata,
quia quilibet tenetur verificare narrata in sua gratia, a-
*lias ei non suffragatur Fel.*c.constitutus, & c. ad aures
versic.3.conclusio, de rescriptis cum aliis *quod proce-*
dit etiam vbi narrata non negantur per aliquem Ægid.
decis.303.*Rota* decis.20. de præbend. in nouis *Paris.*
consilio 49.num.31.l.4. *& sic non verificata sua proui-*
sione satis dicitur constare denegatiua, quod prouisio sit
nulla glossa l.fin.verb.manifestum.C.de rebus credi-
tis *Aymon* consil.138.num.5. *nec obstat, quod possessori*
suffi.it excludere actorem per non ius illius, quia ex gratia
si neutri, constat de eius iure quæ est verificata ex eo, quod
non constet de prouisione rei iustificata, Calder. cons. 10.
ad fin.de probat.*Rota* decis.25 de rescrip.in nouis in
fin. Hæc in dicta Fesulana & fuit etiam resolutum
216 in dict. Triden. Beneficij.† 8.Nouemb.1593.coram
D.Penna, vt in decis.seq. *Gratiam si neutri, impetratã*
ab Aparitio dixere domini fuisse iustificatam etiam quoad
litem, & vacationem, nam in cæteris ex instrumentis, &
scripturis productis, & dictis testium sufficienter videtur
iustificata, vacatio enim per obitum Bernardini de Anella-
neda mense Aprilis 1584 probatur per confessionem Augu-
stini, qui obtinuerat sibi prouideri de hoc Beneficio vti va-
cante, per obitum Bernardini de Auellaneda de dicto men-
se Aprilis, quæ confessio probat etiam contra Alphonsum re
signatarium Augustini cum fuerit facta ante resignatio-
*nem Verall.*dec.93 n.1.*maxime cum esset adminiculata*
ex depositionibus testium deponentium de possessione Ber-
nardini, quorum vnus deponebat de obitu in dict. mense d.
anno 1584. de lite etiam dubabatur consta-re ad effectum
gratia si neutri, respectu Alphonsi, nam cum vt dicatur in-
ducta lis per citationem sufficiat seruare formam clem.
*causam de electio. Cassad.*decis.1.n.3.&4.de appellatio.
Rota decis.22.de rescrip.in nouis *Put.*decis.32.l.3. *in*
casu proposito fuisse seruatam apparebat ex eo quod absen-
te Alphonso executa fuit citatio in duobus locis, nempe in
loco solitæ habitationis, & in Ecclesia Beneficij licet non
fuisset executa in Cathedrali d. clemen. causam Cassadori
dicta decisione prima numero tertio *nec requireba-*
tur affixio citationis quæ tunc est necessaria quando proce-
ditur per edictum ob non tutum accessum, secus vero quan-
do est tutus accessus, & proceditur contra absentem, tunc
enim sufficit in prædictis duobus locis citationem exequi
Cassadorus d. decisione prima *Vantius* de nullitate ex
defectu citationis num. 121. *Guidobonus* decisione
152. *in præsenti autem casu ideo non fuit data copia quia*
non fuit petita, atque ex his præterea tollebatur altera dif
ficultas de prima citatione personaliter exequenda in ma-
teria præiudiciali qualem esse hanc prætendebãt informan
tes pro parte Alphonsi hoc enim tunc locum habet, quando
citandus est præsens & reperibilis, nam si vel in loco iudicij
vel ciuitate, vbi habitare solebat citandus non reperiatur
tunc satis est etiam in præiudicialibus prædictis modis cita-
re Mari.Socinus in tract de ciuitat.ar.17.nu.23 & seq.
facit clementina prima de foro compet. *ibi,* dum-
modo personaliter, vel ad domum citati fuerint, *vbi*
Zabarella n.6.*Bonifac.*10 *& in terminis quod talis citatio*
sufficiat quando lis agitur super beneficio, tenuit Vantius
supra numero centesimo decimooctauo & sequen
Papaz ad decisionem vigesimam secundam de rescri
ptione in nouis numero secundo & tertio, decisio-
nem *Verallis* 117 p.1.*dicentis appellatione domus solitæ*
habitationis intelligi illam domum quam citandus inhabi-
tabat tempore executa citationis, Roman. consilio 454.
num.septimo & octauo *Corne.* consilio 52.nume. 7.
libro quarto *intelligebant domini procedere, quando cer-*
to constaret de mutatione domicilij in alium locum, quia si
vel citandus esset vagabundus vel nesciretur vbi se transtu-
lisset, tunc sufficeret citationem facere prædictis modis, vn-
de cum in casu præsenti non appareret vbi esset Alphonsus,
& in quo esset citandus loco quem interdum dicebant ne-
scire, vbi esset interdum profectum Romam, alias
vero literis vacare Bononia, & tamen postea compertum
fuerit illum se contulisse ad Salmaticen. Vniuersitatem po
tuit valide citari in vltima habitationis domo, nempe in op
pido de Madrid, licet ibi tunc non habitaret reuera postquã
nesciebatur tempore citationis facienda quo se transtule-
rat Imola d. clem. causam, de electione numero 64.
Anton. Augustinus. in epitome tit.de dolo & contum.
num.10. *quod autem Alphonsus consueuerit habitare in*
oppido de Madrid in domo executæ citationis contra ipsum
& eo tempore esset absens apparebat ex depositionibus te-
stium, super hoc examinatorum, & relatione notarij, fidei
*nunquam cui creditur, Cresien.*decis.4.n.2.de fide instru-
men.*Put.*dec.5 num.3.*postremo non obstat* decis.*Gam-*
bari 40. *incip.* citatio circumducta *dicentis citationem*
executam non tamen reproductam non inducere litis pen-
dentiam ad effectum, vt beneficium dicatur litigiosum,
quia in præsenti casu ex actu constat esse reproductam Sa-
tis etiam constabat gratiam si neutri esse iustificatam, li-
cet esset conditionalis, dummodo nemini ius competat, quo-
niam cum ista negatiua non iuris coarctetur loco, eo ipso
dicebatur iustificata quod ex inspectione actorum gratia
Alphonsi vel alterius non apparebat iustificata. nec consta
bat de tit. valido, & iustificato, licet enim opponatur titu-
lus anterior, nisi ille doceatur validus & iustificatus non
facit cessare gratiam si neutri, at fuit decisum in illa Fesu-
lana præceptoria 27.Ian.1563.coram Reuerendissimo Ro-
bustetio, & in alia Clusina prioratus coram R P.D.*Orano*
Quæ causa fuit postea 1.Iun.1594. proposita iterum
super hoc an constaret de legitima executione præ
dictæ citationis †in casu de quo agitur, & fuit resolu
tum affirmatiuæ standum in decisis & non esse ne- 217
cessarium citationem fieri intra Ecclesiã, neq; inter

qua clausula vide Rebuf. *in praxi in forma nouæ prouisionis verb. & defendant inductum*, & in concordatis in forma mandat. ... verb. defendentes, & in rep. c. 2. de concessione præbe. ... *29. 30. 31.* clausulis mandato tum.

147 In quo dicendum videtur, quod quamdiu † non est facta executio durat ista potestas, etiam post annum à sententia lata contra intrusum, seu contradictorem cum sit accessoria ad gratiam *argum cap. si super gratia de offi. deleg in 6* & quod inf. dicitur, *n. 313.*

148 Non obstat tex. *in ca. quærenti de offic. delegat.* † vbi delegatus Papæ non potest exequi suam sententiã, nisi vsque ad annum, quia loquitur de delegato ad causam principaliter, & diuersa est ratio in executore gratiæ, cuios potestas tanquam accessoria debet durare sicut ipsa gratia, ad *reg accessorium in 6.* & sic videtur accipiendus Innoc. *in c. pro illor. n. 3. de præb.* & ibi Abb. *n. 10.*

149 Data vero possessione non est finitum † eius officium, donec habeat fructus, Card. *in Clem. si plures, n 2. de præb.* & Flores *q. 4 n 60.* nam alias gratia oon est plene executa, maxime cum in d. clausula expresse habeatur, qood faciant de fructib. responderi: Quã-

150 uis si negentur fructus non † ratione tit. vel gratiæ, quæ impugnentur, sex ex alio capite, & ratione: vt quia prædia ex quibus præueniunt dicuntur oon spectare ad Beneficium, seu aliquæ decimæ dicuntur ad illud non pertinere, executor non se intromitter, quia est q. omnino separata ab executiooe, Card. *d. n. 2.* & ibi Bonif *n. 63.*

151 Difficultas est, quando prouisus semel † fuit inductos in possessionem plene, quanto tempore duret potestas executoris & effectus illius clausulæ ad illum defendendum si in possessione turbetur.

152 In qua communis opinio est secundum † Felin. *in d. c quærenti ad fi* quod illa potestas durat vsque ad annum à die possessionis per illum tex. quod etiam tenet Card. *d. num 2.* & sequuntur Menoch. *de retin. remed. 1 num 91.* & Flores *sup.* & videntur etiam tenere Bonif. *d. n. 63.* & Puteus *dec. 334. n. 5 li. 1 & dec. 18. li. 2.*

153 Alii dixerunt quod † durat ad instar potestatis conseruatoris de qua *in cap. fin. de offic. deleg. in 6* vt refert Abb. *in d. c. pro illor. de præb. nu 11.* & sic qood non claudatur anoo.

154 At Io. Andr. *in d. c. pro illorum*, dicit, † quod audiuit curiam tenere, quod si aliquamdiu inductus in possessionem pacifice possedit, expirat eius potestas, quod satis placet Abb. ibi, & Staphil. *de literis gratiæ, tit. de vi & effectu clausul. §. significatio clausulæ inducentes, nu. 3.* ne præiudicetur potestati Ordinariæ *argu. cap. ad hæc de rescrip & c peruenit. 11. q. 1.* & tenere videtur In-

155 noc. *sup.* & Flores maxime stante Concil. Trid. *ses. 24. c. 20. n. 62 63. & 64.* & facit pro hac sententia tex. † *in c. in literis de officio deleg.* Nec obstat tex. *in d. c. quærenti*, quia procedit quando secundum fuit facta executio, si enim delegatus executus est sententiam suam, & aliquamdiu ille pacifice possedit expirat etiam intra annum potestas delegati, quia annus non datur, nisi pro executione facienda, quamuis incontinenti ille molestatur, potest delegatus exercere officium suum, quia non potest dici facta executio, ex quo incontinenti est facta turbatio, ita Io. Andre. & Abb. *n. 6.* & Fel. *n. 10. vers. 2 in d. ca. quærenti*, idem Ab. *in d. ca. pro illor. n. 10.* contra glos. *ver. ad integr. in d. c. quærenti*, & ibi Cardin. & *in d. c. pro illorum, & in d. Clem. si plures n. 3.*

§. 2.

Quid debeant verificare d. executores.

SVMMARIA.

QVid debeant verificare prædicti executores literarum Apostolicarum, à n. 156.

Et quoad executores literarum in forma gratiosa? Resoluitur non teneri aliquid verificare pro executione facienda, nisi alius sit in possessione Beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tũc enim executor debet assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata in ea maxime parte opponẽte, etiam si esset procedendũ executiue, &c.

Impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia, quæ mouerunt Papam ad conceden. vel ad facilius conceden. etiam si non negentur & parte non opponente, n. 161.

Impetrans parte non opponente, non tenetor verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, quia impetrans alias esset inhabilis, vel quia sunt fundamentum gratiæ, vel quia gratia fuit facta sub conditione & ea quorum expressio mouit ad conceden. vel ad facilius concedendũ parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, etiam valorem Beneficij, & obtentorum narratom, & qualitatem Beneficij narratam, & diœcesim suam seu ciuitatem narratam, &c. & ita videtur intelligenda quædam dec. Rota, à n. 162.

Vbi narratur valor Beneficiorũ distincte, & separatim, debet ita probari, & non in confuso, seu omnium simul, n. 165.

In verificatione valoris obtentorum, qualis probatio etiam minor semiplena sufficiat, à num. 166 Et Canonicatus, & dignitas, non habentes fructus in absentia, possunt simul, seu cum alio poni in 24. licet alias solus soleat poni in 24. n. 168.

Impetrans tenetur verificare ætatem expressam n. 169 etiam si solum instet pro absolutoria, quando aduersarius qui venit ex alio tit. illũ alias instificauit, n. 170 nisi secundus impetrãs impetrauit certo modo, quia primus nõ expresserat veram ætatem, seu ob defectum ætatis legitime, nã tunc certo modo impetrans teneretur id probare plene, n. 171. & seq.

Improbatur consil. Menoch. dicentis, non esse surreptitiam gratiam, in qua impetrans expressit, se tunc esse in 13. ætatis anno cum solum esset in 12. quod non videtur verum maxime si illi deesset vltra sex menses, imo ætas absolute narrata debet omnino verificari, num. 173 & sequenti.

Cui incumbat onus probandi ætatem (& idem est de legitimitate) quando de illa non est facta mentio in gratia, à numero 175. resoluitur quod si quis petit sententiam canonicatoriam, seu adiudicatoriam Beneficij. & ex

& ex aduerso negatur eum habere ætatem legitimam, ei incumbit onus probandi ætatem, si vero ex aduerso non negatur, non tenebitur eã probare &c. & quando negatur sufficiat ad eam probandam semiplena probatio, quæ sufficit ad probandas habilitates, etiam narratas, & vbi Papa dicit impetrantem ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, ex eo probantur eius habilitates ad Beneficium requisitæ. &c. & idem in tit. ordinarij. Si vero quis instat pro absolutoria indistincte non tenetur probare ætatem non expressam, &c.

Quomodo probetur ætas remissiue, n. 186. & nu. 187. & seq. ponuntur decis. Rotæ circa id.

In gratiosis omnia narrata sunt verificanda, nu. 189. & sequen. vbi ponitur resolutio Rotæ. Quamuis in rescriptis ad lites ex pluribus narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret mouendum Principem à n. 191.

Quod etiam procedit in materiis componendis, pro quibus soluitur compositio quantumuis magna, quia nihilominus remanent gratiosæ &c. n. 194.

Coadiutoriam impetranti narranti ætatem, & alia impedimenta coadiuti, non sufficit probare impedimentũ ætatis tantum ex Rota, n. 195.

Improbatur consilium Nauarri, quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plures causas, etiam copulatiue narratas. quæ omnes non sunt de iure necessariæ. satis est vt vna verificetur sufficiens n. 196.

Qualibet expressio falsa vitiat gratiam, etiam quod alias esset princeps concessurus, n. 197 Saltim quando esset talis, quæ induxit, aut mouere potuisset ad citius, seu facilius. concedendum, &c. num. 198. Et seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Surreptio vitiat gratiam, nedum quando fuit causa inductiua & finalis gratiæ, sed etiam si fuit causa impulsiua vt quia princeps alias concessisset, sed non ita faciliter, n. 200. Non solum in Beneficialibus, sed etiam in cæteris omnibus gratiis contra aliquos n. 201.

Capit. super literis, de rescrip. in 2. casu loquitur in rescriptis ad lites, nec habet locum in gratiosis, numero 202.

Improbatur consilium Rebuf. n. valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusq; iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, n. 203. & dec. C. ssad. 7. de concess prab. n. 204.

Sufficiet impetrantem verificare de facto Doctoratum narratum, n. 205. Nam regulariter sufficit per narratiuam verificari de facto, & non de iure, n. 206. Saltim vbi non agitur de perpetuo præiudicio, n. 207. & seq. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius, etiam quod facilius non inducat ad concedendum, verificanda est. n. 209.

Gratia si neutri, de qua agunt relati, n. 210. Quamuis sit conditionalis, & habeat duplicem conditionem, quod Beneficium vacet. & neutri ius competat, & impetrãs debeat eam iustificare & verificare, vtramq; conditionem, sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam quam gratia supponit, n. 212 & seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, tamen quoad non ius alterius satis dicitur iustificata ex eo, quod de tali iure in actu non constat, &c. n. 214. cum seq. vbi ponuntur resolutiones Rotæ, & 216. decis. Rotæ.

Quod non procedit, quando aduersarius nititur prouisione Ordinarij, quæ non est iustificanda, cum Ordinarius prouideat Motu proprio, & Ecclesiæ, non personæ, & sic negatiua non iuris non iustificatur ex in   one actorum, & consequenter impetrans gr   , si neutri, debet aliunde probare. quod illi ius no   õpetat, &c. n. 219 & seq vbi ponitur resolutio Rotæ.

Habens gratiam ab Ordinario, non tenetur eam iustificare, quia Ordinarius prouidet Motu proprio Ecclesiis, non personis, & censetur informatus de qualitatibus subditorum, à num. 221. vbi ponuntur resolutiones Rotæ.

Qualis probatio requiratur pro iustificatione gratiæ, & verificatione narratorum, an plena & concludens, an semiplena sufficiat, à n. 224. Resoluitur quod narratiua super qua principaliter fundatur gratia est plena probanda, vt narratiua reseruationis deuolutionis non expressionis veri valoris &c. pro verificatione vero narratiuæ quæ non est principale fundamentum gratiæ, licet sit causa motiua, seu impulsiua & pars illius, sufficit semiplena probatio, vt in narratiua valoris Doctoratus vel alterius qualitatis, & adducuntur resolutiones & decis. Rotæ, & doctrina Gonçalez.

Executor literarum in forma dignum, seu commissaria, tam primus quam secundus non tenetur iustificare nisi illud, quod sibi à Papa mandatur verificari nempe idoneitatem impetrantis, & cum gratia est per resignationem in sacris constituti, quod aliunde habeat, vnde cõmode viuere possit, n. 231.

Quamuis communiter soleat fieri informatio super verificatione communium, narratorum, n. 232.

Idoneus in proposito quis dicatur, seu in quo consistat idoneitas, nu. 2.3 Resoluitur consistere in legitimis natalibus ordine ætate, moribus, & scientia, &c. & n. 234. Ponuntur declarationes Sacræ Cong.

Quomodo dictus executor debeat dictam idoneitatem, &c n. 235. Resoluitur idoneitatem quoad literaturam verificandam esse per examen personæ quoad alias vero qualitates & quod aliunde viuere possit resignant per testes, seu alias probationes.

Ad parochiales in forma dignum, examinatores debent facere relationem & approbationem, nõ solum quoad literaturam, sed etiam quoad clericatum legitimitatem, ætatem, mores, &c. à n. 236. & ponuntur declarat. S. Cong.

Institutio parochialis facta ab ordinario præsentato à patrono facta solum relatione ab examinatoribus quoad sententiam, & non quoad mores, &c. est nulla ex Rota, quamuis alias aliud dixisset à n. 239.

In idoneitate probanda non requiritur citatio alicuius, aut vocatio partis, etiam si adesset intrusus, vel contradictor, à n. 242.

Nec est necessarium super idoneitate testes in forma recipere sed sufficeret executorem extraiudicialiter se informare, numero ducentesimo quadragesimo quarto. Nec verbum si constiterit, includit citationem partis, quando committitur executio de re vacante, & licet eam includat, si de re non vacante committitur, & sic cum adest intrusus, tamen intelligendum est respectu actuum iudicialium, & quæ

fiunt in forma iudicij, qualis non est examinatio, &c. à n.245. & n.247. Adducitur resolutio Rotæ.

Delegatus cui Papa committit, vt se diligenter informet de vtilitate Ecclesiæ, & si repererit in euidentem vtilitatem cedere alienationem confirmet, &c. satis est ad hibeat cognitionem extraiudicialem, absque citatione, & pro eo præsumitur, &c. n.248.

In dispensationibus quæ committuntur Ordinariis, cum clausula quod diligenter se informent, &c. non est necessarium testes in forma recipere, sed sufficiet extraiudicialiter se informare, nu.249. & quædam declaratio S. Cong quæ ait requiri citationem, intelligitur quando est aduersarius n 250.

Si per testes præsentatos probaretur idoneitas impetrantis seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret, non liceret exequi commissionẽ, &c. n 251. & semper expediret, quod in huiusmodi verificationibus examinarentur ex officio aliqui testes, qui rẽ melius scire possent, &c. n 252.

An si semel examinatus, non reperiatur idoneus, possit iterum examinari, & illi tunc reperto idoneo Beneficium conferri? à n.253. Resoluitur negatiue maxime in parochialibus nam in aliis Beneficiis probabile videtur posse, quamuis quoad congruam resignantis sufficiat quandocumque de illa constare, quamdiu res est integra, &c. Cauendum tamen erit in resignatione ne incidant in constitutionem Gregorij XIII. de publicandis, &c. numero 257.

An si impetrans sit reuera idoneus, non tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio? nu. 258. Resoluitur quod non, nam est conditio non existentiæ, sed cognitionis.

An si impetrans sit idoneus, & per executorem sciatur, possit ad executionem procedere absque alia verificatione, seu informatione à n.259.

Resoluitur, quod non alias prouisio erit nulla propter defectum formæ, & conditionis de limitato modo scientiæ, quam important illa verba, si repereris idoneum, sicut clausula si est ita.

Quod procedit etiamsi de idoneitate notorio constet, nam quando examinatio est de forma, prætermitti non potest quantumcumque examinandus sit notus, præsertim in parochialibus in forma dignum contra aliquos, à nu. 264.

Si executor cui committitur collatio Beneficij simplicis in forma dignum committit examen alicui, qui dat illi schedulam approbationis absque examine, quia est sibi nota sufficientia, an censeatur seruata forma examinis, & valeat collatio, numero. 269. Resoluitur quod sic licet tutius sit, quod fiat examen aliquid pro forma.

An si dictus executor fecerit examinationem, & putans ipsum idoneum, cum non esset, contulit Beneficium, collatio valeat? à n.270 Resoluitur quod sic, quod tamen secus esset in dispensationibus commissis Ordinario, & quoad congruam resignantis.

Si per examinationem factam, seu alias executor intelligeret, seu intelligere deberet eum non esse idoneum, & nihilominus conferret, collatio non valeret. nu.274. In parochialibus debet executor impetranti conferre, & collatio erit valida si examinatores illum approbant, quamuis ipse eum non putet idoneum. n.275.

An sit necessarium constare, quod resignans tempore resignationis, & datæ aliunde habeat congruam, an vero sufficiat quod eam habeat tempore executionis gratiæ? à n.276. Resoluitur satis esse quod de ea constet tempore executionis, cum verba, si tibi constiterit, sint futuri temporis, & qualitas adiuncta verbo debeat intelligi iuxta tempus verbi & sic limitatur reg. quod surreptio consideratur respectu datæ, & adducitur dec. Rotæ & si tempore executionis resignans esset mortuus, non esset opus eius congruam verificare, n.280. vbi ponitur declaratio S. Cong.

Si executor quia sibi non constitit de congrua, pronuntiauit non esse locum executioni literarum, non erit locus appellationi, nec sufficiet in gradu appellationis constare n 281.

Cum resignatio est expedita in forma gratiosa, tunc clausula, seu narratiua de congrua, debet esse vera tempore datæ, ex d. reg. numero ducentesimo octuagesimo secundo.

In dispensationibus matrimonialibus quæ committuntur Ordinariis sufficit narrata esse vera & verificari tempore executionis commissionis, licet tempore datæ non essent vera contra aliquos, quamuis secus sit in dispensatione in forma gratiosa, à n.283.

In dispensationibus cum copula, in quibus impetrantes narrant copulam præcessisse, & quod nisi matrimonium inter eos contraheretur ipsa diffamata remaneret, &c. Si ista non essent vera tempore impetrationis, sed postea consulto copulam habuissent, vel alias infamiam procurassent, dispensatio non valeret, & sic procedet sententia aliquorum, n.287. & seq.

Non sufficiet causam narratam fuisse veram tempore impetrationis, & relationis factæ Papæ, si tempore executionis deficiat, etiam non sit vera, quamuis dispensatio facta, & maxime sortita effectum non vitietur, etiamsi postea causa deficiat, &c à n.289.

Dispensatio ob paupertatem, seu dotem minus competentem, non vitiatur, si postquam Ordinarius dispensauit mulier facta esset diues, etiamsi nondum matrimonium esset contractum, n.291. Etiamsi tempore dispensationis haberet spem quasi certam successionis, vel applicationis bonorum, si non est legitima necessario sibi debita n. 292.

Narratiua & clausula quod resignans habet aliunde, vna cum pensione sibi reseruata, vnde viuere possit, verificatur sufficienter si ex pensione illa habeat vnde viuere possit, licet non verificetur, quod habet etiam aliunde, n.293. Et quamuis in literis dicatur dummodo aliũde habeat, vnde viuere possit, non excluditur, quin pensio sit in congrua computanda. n.294.

Admonetur lector quod in hac materia de executione & verificatione literarum caueat à Flores Mana, numero 295.

VNdecimo dubitatur, † quid debeant verifica- 156
re prædicti executores literarum Apostolica-
rum. Et quoad executores literarum in forma gra-
tiosa, dicendum est non teneri † aliquid verificare 157
pro executione facienda, nam ad capiendam pos-
sessionem probatio nequaquam requiritur. Flami-
nius Parisius *de resignatione Benefic. lib. 10. qu. 3. numero*
quinquagesimo tertio qui ait esse communem, & re-

ceptam

ceptam doctorum sententiam in stilo obseruatam, namque videmus resignatarios capere possessionem Beneficii resignati in curia, vel extra, absque verificatione narratorum.

158 Quamuis contrarium † velit Zerola *in praxi Episcopali, 1. p. verb. executor Apostolicus. §. 2.* dicens executorem teneri se informare de omnibus expressis in literis, & ex officio debere facere, quod impetrans probet narrata coram eo, sicut practicatur in dispensationibus matrimonialibus. Sed iste author omnia confundit, in dispensationibus enim est diuersa ratio, nam ponitur in in eis ista cōditio, & forma, vt de veritate precum se informet, &c. vt in clausula sup. posita, *numero 105.* quod executori literarum Beneficialium in forma gratiosa non iniungitur.

159 Id tamen procedit, nisi † alius sit in possessione Beneficii, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim vt dictum est *dubio 9.* executor tenetur assumere partes iudicis, & impetrans verificare suam gratiam, & narrata ea, maxime parte opponente, quia sunt pars illius, & subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur. ca. 2. de rescrip.* exceptis iis quæ iure præsumuntur. Io. And. & alii *in c. 1. de litis contestat. in 6.* Imola *in c. super literis n. 19. de rescrip.* Abb. *in c. constitutus n. 4* & Felin. *n. 1. eodem tit. & in c. fin. de præsump.* Mill. *in rep. verb. gratia si dicitur* Aymon. *cons. 104. n. 3.* Rebuf. *ad leges Gallicas 2. eo. tit. de rescrip in præfat. n. 56.* Mand. *de ætate minori, q. 28. n. 2.* Nauar. *in c. si quando, de rescrip. excep. 8. n. 4.* Mascar. *de probat. concl. 1128* alias *1123. & 1226.* Flam. Paris. *de resignatione l 10. q. 3 ex n. 1.* & particulariter *num. 50.* Zech. *d. Benef. & pensio. cap 9. n 3. versic. prouisus quoq; & cap. 13. n 4. versic. resignatarius præterea,* Puteus *decis. 300. n. 2 l. 2* Caputaquen. *39. p. 2.* Cæsar. de Grassis *decis. 48. 58. & 66.* & Rota *decis. 412 & 534 in princip. p. 1. diuersorum.* Etiamsi esset procedendum executiue, Cæsar de Grassis *d. decis. 58. n. 4.* vt dictum est sup. *1. p. c. 5. ex n 442.* quanto magis cum tunc sit via ordinaria, & est decisio in vna Spoletana Canonicatus 19. Iunii 1600. coram D. meo Corduba, quæ sic se habet

160 *Fuit † resolutum sententiam Vicarij non esse exequendam quia non apparebat de bono iure Basilij, sine quo non datur executio iuxta stilum Rotæ Cæsar de Grassis* decis. *1. num. 6. de appellatio. & fuit dictum coram bonæ memoriæ Orolen in vna Romana Grant. 17. Decemb. 1574. imo de iniustitia sententiæ satis constabat enim eius gratia non fuerit iustificata coram dicto Vicario iudice executore quo casu sententia redditur notorie iniusta, & surreptitia,* Caputaquen. decisione 345 parte secunda & decisione 229. numero secundo parte tertia *& fuit dictum coram D Pamphilio, in vna Cæsaraugustana pensionis 20. Decemb. 1591. & coram me in Ferrarien. parochialis 1. Aprilis. 1596 vnde potius videbatur apparere de læsione ad effectum restitutionis.*

161 Quinimo impetrans tenetur verificare † narrata in sua gratia, quæ mouerunt Papam ad concedendum, vel ad facilius concedendum, etiamsi non negentur, & parte non opponente ex ratione dicta, quia sunt pars suæ gratiæ Ægidius *decisione 303.* Rota in vna Fesulana præceproriæ 27. Ianuarij 1563. coram D. Robusterio infra relata *numero 215.* & in Salamantina pensionis 18. April. 1572. coram Domino Lancelloto, & in Cæsaraugustana pensionis, 20. Decembris 1591. coram Domino Pamphilio sup. adductis *parte prima capite quinto numero 443 & 448.* & in Ferrarien. parochialis, 1. Aprilis 1596. supra relata *numero centesimo vigesimo tertio* & in Agrigentina Beneficij, duodecimi Nouembris. 1601 ... adducta *n. 130.*

Sed offert se difficultas circa prædicta, & † circa 162 illam decis. Salamantinam, & Agrigentinam quatenus dicunt, quod tenetur verificare omnia narrata, parte opponente, parte vero non opponente, tenetur verificare ea solum quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, quæ differentia non videtur apta, nam etiam parte opponente non tenetur quis verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, vel quorum expressio facilius mouit Papam ad concedendum, alia enim sunt impertinentia, vt patet nec falsa expressio quæ non mouit ad facilius concedendum vitiat gratiam, Rota *decisione 4. & 70. de rescriptione in antiquis* Ægidius *decisione quarta* Caputaquen. *decisione 310. numero quinto parte prima* & Rota *decisione 531. parte prima diuers.*

In qua difficultate videtur dicendum † quod im- 163 petrans parte non opponente, non tenetur verificare, nisi ea quorum falsitas vitiat gratiam, quia alias impetrans esset inhabilis, vt clericatum expressum, vel dispensationem (vt in terminis dictæ decis. Salamantinę nam impetrans narrauit se militem. S. Io. Hierosolimitani, vt *in decisio. 47.* Cæsaris de Grassis eiusdem causæ) vel quia sunt fundamentum gratiæ, vt reseruationem, vel deuolutionem narratam, vel quia gratia fuit facta sub conditione, vt in pensione dummodo remaneant centum pro rectore, seu dummodo dimidiam partem non excedat, vel quia alias Papa omnino non concessisset, & etiam ea, quorum expressio mouit Papam ad facilius concedendum, licet alias concessisset, vt Doctoratum, seu Baccalareatum familiaritatem &c. vt *in d. decisione Ægidii. 303.* parte vero opponente tenetur verificare omnia narrata, id est non solum dicta, sed etiam valorem Beneficii, & obtentorum narratum, quem non tenetur probare nisi opponatur, seu negetur, vt *in decis. 64. de conces. præbendæ in antiq.* & collector *decisione vigesima de præbend. in nouis* (quamuis contradicat Rota *ibi*,) Puteus *decisione 24. l. 1* Felin. *in c. ad aures. de rescrip. numero. 4. versic. fallit. 1.* Seiua *de Benef. 3 par. quæst 12. 2. qualitate. sub num. 2* Mascardus *conclus. 886 num 10 & 887. num. 10. & 888. num. 8. & d. conclu. 1226. n 4* & Flam. Paris. *d lib. 10. q. 3. n. 40.* Et qualitatem Beneficii narratam, vt quod non requirit residentiam, diœcesim suam, seu ciuitatem narratam quam tenebitur probare, si opponatur alias non, nisi narrauerit se esse ex diœcesi vbi impetrat Beneficium, de quo inf. *7. p. c. 9.* Et ita videtur intelligenda d. dec. Salamantina & Agrigentina.

Pro qua intelligentia, † & explicatione facit, 164 quod tradit Sallustius Tiberius *in practica Auditoris cameræ lib 3. cap. 1 num. 8. & 9.* ex cōsilio dominorum abbreuiatorū de maiori parte resolutū esse, & obseruatum

natum,quod quando literæ pensionis habent clau-
sulam dummodo pensio huiusmodi,& aliæ forsan.
assignatæ medietatem fructuum non excedant, a-
genti ad pensionem,etiam titulario non opponen-
te,necessario incumbit onus verificandi pension :
annis singul.s,medietatem fructuum detractis, et-
iam omnibus pro Ecclesiæ seruitio necessariis,non
excedere,quando autem literæ habent clausulam,
quorum fructuum medietatem ipsa pensio,vt asse-
ris,non excedit,si de fructuum valore à titulario op
ponatur probandi valorem onus pariter ad agentē
spectat.

165 Et vbi narratur valor † Beneficiorum distincte,
& separatim debet ita probari,& non in confuso,
seu omnium simul,verbi gratia, narratur quod vnū
non excedit centum, & aliud 24. non sufficit pro-
bare in confuso,quod ambo non excedant 124. sed
est necessaria probatio distincta iuxta narrata, scili-
cet,quod vnum non excedit centum,& aliud 24.vt
fuit consideratum in Oppiden. pensionis 3. Iunii
1585.coram D.Pamphilio, & fuit dictum in vna La-
macen.Beneficii 11.Feb.1598.coram D.meo Cordu
ba,circa verificationem valoris obtentorum. Licet
alias in ea qualis probatio etiam minor semi-
166 plena sufficiat Ægidius,*decisione 674.* † *& 683.* vt i-
bi etiam dictum est,& in pluribus aliis causis,&par-
ticulariter in vna Virdunen.Canonicatus coram D.
167 Pamphilio, 13.Ian.1595.† vbi fuit resolutum, *Quod ad
probationem valoris obtentorum qualis probatio, et-
iam per duos testes de auditu suffi.it,et tamsi non percutiāt
tempus gratia,& testes examinati coram auditore Came-
ra.tanquam executore literarum super valore faciunt fi-
dem in Rota ad canonizationem gratia, Rota diuersorum*
2.p.decis.35.Et ibi etiam fuit resolutum,† *nihil refer-
168 re quod Canonicatus,qui non habet fructus, nisi residendo
exprimatur in 24.ducatis simul cum alio, licet alias solus
exprimi soleat in 24.* Et sic Canonicatus & Dignitas
non habentes fructus in absentia possunt simul po
ni in 24.conducit *cons.* Nauar.*10.de rescrip.*quod im-
petratio plurium Beneficiorum, quorum nullum
excedit valorem 24. non est nulla , eo quod eo-
rum valor simul exprimatur non excedere 24.& cę
tera.

169 Cum ergo impetrans teneatur verificare † narrā
ta in sua gratia, vt dictum est,tenetur verificare æta-
tem expressam.Puteus *decis.187.& 202.l.1.& 377.lib.3*
Caputaq.*decis.128.129.130.131.311.312.& 315.p.1.*vbi de
ætate in coadiutoria narrata,&Flam.Paris.*d.l.10.qu.*
170 *3.n.36.& 37.*Etiamsi solum instet pro † absolutoria,
quando aduersarius qui venit ex alio tit. illum ali-
as iustificauit, Put.*d.dec.300.l.*1.Mandos.*de ætate mi-
nori,q.28.*nam vt dictum est sup.*praceden.parte, cap 3.
dub.14.à numero.189.*Si actor iustificauit gratiam su-
am,reus excipiens tenetur suam quoque iustificare
171 Nisi † secūdus impetrans impetrauerit certo mo-
do,quia primus non expresserat veram ætatem,seu
ob defectum ætatis legitimæ,nam tunc certo mo-
do impetrans teneretur probare illum non fuisse
in illa ætate , tanquam fundamentum suæ gratiæ,
Put.& Mand.*vbi proxime.* Et teneretur id probare
172 plene ad † decis.Hispal.portionis 20.Iun.1594.sup.
adductā *praced.p.c.4.n.37.*& d.infra *à n.225. & n.230.*

Vnde consil. Menoc.*316.l.4.*† vbi ait non esse su 173
reptitiam gratiam,& prouisionem Beneficii,in qua
impetrans expressit se tunc esse in 13. suæ ætatis an-
no cum solum esset in 12.non videtur verum maxi-
me si ad 13.ætatis annum illi deesset vltra sex men-
ses addicta infr.*11.p.ca.3 à nu. 48.*Quinimo videtur † 174
quod cum certa ætas absolute narratur sine dictio-
ne,*vel circa*, de qua ibi debet omnino verificari,nar-
ratiua enim videtur indiuidua ratione formæ, sicut
de sententia dicitur Rota *decisione 221.parte.2.diuerso-
rum.*

Sed obiter est difficultas, † cui incumbat onus 175
probandi ætatem , & idem est de legitimitate,
quando de illa non est facta mentio in gratia.

In qua difficultate distinguendum est,† quod aut 176
quis petit sententiam canonizatoriam sui tit.seu ad
iudicatoriam Beneficii,& ex aduerso negatur eum
habere ætatem legitimam ad tale Beneficium , &
tūc canonizatoriam,seu ad iudicatoriam petenti in
cumbit onus probandi ætatem,tanquam fundamē
tum suæ intentionis,cum id petat,tanquam habilis
Bald.*in c.in præsentia de probat.n.34.* & ibidem Fel.*nu.
28.*Mandos.*reg.18.q.3.nu. 4.* Rota *decis.1.de præsump.in
antiq.*quæ ait,quod non præsumitur quis legitimus
adhoc vt adiudicetur Beneficium sibi,nisi probetur
&c.Quod etiam inquit add.*decis.19.de restitut.spoliat
in nouis,decis.*Ægid.76.quę ait,quod impetrans Prio
ratum Monachalem,ad quem requiritur professio
expressa illam si negetur probare tenetur, Caputa-
quen.*decis.308.n.2.p.1.*vbi ait, quod agens vt filius pa
trimonialis debet se probare talē,&c.& *decis.* † Ant 177
Aug.*1162.& 1163.l.3.p.3.diuers.*Si vero ex aduerso nō
negatur non tenebitur eam probare cum de ea nō
sit facta mentio in gratia, vt colligitur ex *d.decisione
76.* Ægid. &*d. decisione 1162.* Antonius Augusti-
nus.

Quamuis vbi agitur de † executione gratię,in for 178
ma dignum,teneatur executor ex officio inquirere
habilitates ad Benef.requisitas, vt infra dicetur à *n.
231.*sicut qui habet confirmare,vel instituere,*c.cum
nouis de electione* Francus *in reg.in famibus l.6.sub num.
4.*& Felin.*in d.ca.in præsentia num.28.*& Lamb.*de iure
patron.2.par.2.lib.q.6.art.vltima & quæstione 8.articulo
11.& 13.*

Et quando negatur, sufficiet † ad eam probandā 179
semiplena probatio, Rota *d.decis.1163.*Puteus *d.decis.
202.*vbi quod ad canonicationem gratię ætas narra-
ta ex coniecturis probatur, quamuis plenam videa-
tur requirere *d. decis. 1162.* Ad probandas enim ha-
bilitates etiam narratas sufficit semiplena probatio
Ægid.*d.decis.76.ad fi.& 113 & 114.*Caputaquen. *decis.
277.p.1.*Mando.*reg.18.q.11.ante n.10.*& † Zerola *in pra-* 180
xi Episcopali.2.p.verb.clericus.§.2.& Rota in Salaman-
tina Capellaniæ del Voto 20. Nouembr. 1592.& in
Legionen.præstimoniorum 29.Nouemb.eiusdem
anni coram D.Pamphilio infra adductis *ca.4.*seq.&
in Calagurritana Beneficii de Ariola 16.Nouembr.
1592.infra adducta *11.p c.1.nu.71.*& in Toletana paro-
chialis de Alcaudete 10. Maii 1596,infra adducta *9.
p.c.2.n.341.*& in Ciuitaten. Scholastriæ,& Canoni-
catus 24.Mar.1597.infra adducta n.187.& in Colo-
nien.Canonicatus 20.Maii 1602.infra adducta *10 p.
c.1.*

cap. 1. num. fin. contra & alias sæpe, & dicetur infra à *n. 235.*

181 Et vbi Papa in literis dicit impetrantem † ab examinatoribus examinatum, & idoneum repertum fuisse, vt in literis in forma gratiosa, dici solet, ex eo probantur eius habilitates ad beneficium requisitæ, donec contrarium probetur, vt in illa decisi. Bononien. Canonicatus de anno 1591. de qua infra. *7. p. c. 1. n. 167.* & in Burgen. Abbatiæ de Foncea, de mense Martij 1592 coram D. Gypsio, & in Nucerina beneficiorum. 30. Octobris 1592. supra adducta *nu. 187.* & in Curçulen. Canonicatus *22.* Martii 1602. coram D. Corduba, & d. Colonien. 20. Maii eiusd. anni coram D. Pamphilio, & in aliis causis, quod tamen solum videtur intelligendum de habilitatibus ad beneficium necessariis, & requisitis, non vero de aliis in gratia narratis, quæ erunt alias probandæ per impetrantem.

182 Et idem erit in tit. † seu collatione ordinarii dicentis illum examinatum, & approbatum, ad quod facit decisio in causa Bononien. Decanatus de anno
13 1587. coram † D. Rubeis, quæ sic ait, *resolutum fuit, quod si possessio Marcelli non est attentata, onus probandi incumbit Æmilio, & materia non habet difficultatem, cum Æmilius adhuc non iustificauerit ius suum. si vero esset attentata, tunc licet onus probandi incumberet Marcello tamen dicendum dicebant satis esse probatum clericatum Marcelli non solum ex iuris præsumptione, sed etiam ex eo quod fuit præsentatus tanquam clericus, & coram examinatoribus, fuit oppositum quod non erat clericus, nihilominus examinatores approbanerunt Marcellum tanquam habilem, & idoneum non obstante ista oppositione, & ita comprehenditur clericatus.* Sed vide circa hoc d. infra à *n. 221.*

184 Aut quis instat pro absolutoria tantum † à petitis & tunc indistincte non tenetur probare ætatem, in sua gratia non expressam, etiamsi ex aduerso negetur, nam ex quo non fuit de ea mentio in gratia, præsumitur habilis ad istum effectum & dicenti, seu opponenti eum non habere ætatem legitimam incumbit onus probandi, Rebuf. *in praxi tit. requisita ad collationem bonam n. 39. & in repet. c. extirpanda §. qui vero, de prab. 2. notab. vers. si vnien.* Mascar. *conclusio. 667. n. 6. & 8.* optime Mandol. *d. reg. 18. q. 3. n. 4. & seqq.* vbi ait dominos de Rota in vna Ciuitaten. parochialis de Aldealba de anno 1548. indistincte tenuisse, & conclusisse, quod possessor petens absolutoriam tantum non teneatur probare ætatem, & in causa Hispalen. canonicatus inter Rodericum Luxeto suum clientem, & Didacum Vazquez, qui dabat de dict. *regula. 18. de ætate,* dato dubio cui incumberet onus probandi ætatem, resolutum fuisse quod onus probandi minorem ætatem incumberet Didaco Vazquez, quia dabat regula vnde debebat docere se esse in casu regulæ, & quia non fuerat facta mentio in gratia Roderici, vnde præsumebatur habilis, secus si fecisset mentionem de ætate, quia tunc teneretur probare narrata, vt distinguit Ioan. Andr. *in reg. infamibus* vbi Francus *n. 4.* & inter alia allegasse pro suo cliente *cons.* Calderini *5. de probatio.* & Pauli de Castro. 447. alias 438. hæc Mand. & facit alias *dec.* Putei 566. *l. 1.*

185 Facit ad prædicta † communis opinio quæ habet id fundans se super ætate minori, vel maiori debere illam probare Felin *in d. c. in præsenti de probatio. n. 20.* Alciat. *de præsump. reg. 2. præsump. 14.* Mand. *d. q. 3. n. 3. & de ætate minori q. 1. & cons. 17.* Pechius *in reg. benefi. iuuen l. 6 nu. 27.* Dueñas *reg. 258.* & Mastar. *d. conclus. 667. ex n. 1.* & Pacianus *de probat. l. 2. cap. 24. n. 4. & 14.* Menoc. *præsump. 50. l. 2.*

186 Et quomodo probetur ætas, vide per † Bart *in l. de ætate ff. de minor. 2. q.* & per Mandosium *d. reg. 18 q. 4. cum seq. & de ætate minori. q. 3. & cons. 5. à n. 6* Caldas Pereira *in l. si curatorem habens, verb. minoribus ex n. 12.* Mascar. *conclu. 666. & 668 cum seq. vsq. ad 680.* Sforcia *de restitutione in integrum p. 1. q. 37.* Menoch. *d. præsum. 50. & 51. l. 2.* Pacian. *d. c. 24.* Flam. Parisium *d. l. 10 q. 3. n. 38.* Zerolam *in praxi Episcopali 2. p. verb. ætas. § 1.* Caputaquen. *decis. 131. 312. 314. & 315. p. 1.* & optimam decisionem in causa Ciuitaten. Scholastriæ, & Canonicatus 24. Mar. 1597. coram † D. Pamphilio quæ sic se ha 187
bet: *fuit concorditer per omnes dominos resolutum gratiam Ioannis de Maturana esse iustificatam, nam quod sit oriundus ex diœcesi Calagurritana præsens in Curia presbyter, & magister in Theologia probant testes, qui etiam dicunt vidisse illum celebrare missam, & vidisse priuilegium doctoratus, & super omnibus deponunt de communi reputatione, & publica voce & fama, qua contentatur Rota in probandis habilitatibus impetrantis, Rota in antiquis* decis. 8. de causa possess. & decisi. 14 de probatio. *Ægid.* decis. 114. *Mohed* 128. in fin. *Guidobonus* decisione 141. *Caputaq.* decis. 277. p. 1. *in impressi, vltra quod Papa in sua gratia attestatur illum fuisse examinatum ab examinatoribus deputatis in vrbe. & repertum idoneum, quod ad hunc effectum fuit alias ponderatum in causa Burgen. Abbatiæ de Foncea de mense Martij 1592 coram D. meo Gypsio & alias sæpius quod in Ecclesia Ciuitaten. Scholastria sit dignitas non tamen maior post Pontificalem, & solitæ teneri per vnum ipsius Ecclesiæ Canonicum vna cum Canonicatu absque dispensatione Apostolica, probant iidem testes, qui etiam ex publica voce, & fama dicunt illorum fructus non excedere valorem, qui expressus fuit, ducatorum mille & septuaginta auri de camera Ægid.* decis. *675. Mohed.* decis. *148. Puteus* dec. *29.* l. 1. *Caputaq.* d. dec. *277.* n. *8. quod Maturana obtineat Canonicatum Ecclesiæ de Victoria non eget iustificatione, stante decreto dimittendi iuxta* decisionem *Rota. 20.* de præben. in nouis *Mohed.* dec. *271. alias 14* eodem tit. *vltra quod testes id probant qui etiam deponunt, quod obtinet beneficium simplex S. Martini in Ecclesia de Maturana, & aliud simplex in de Echabarri quorum omnium fructus non excedunt valorem 124. ducatorum, qui respectu obtinentium sufficit quod taliter qualiter probetur Ægid.* dec. *674. etiam minus quam semiplene vt de vno teste de fama cum adminiculo tradit idem Ægidius* dec. *663 & sæpius fuit decisum, quod Scholastria, & Canonicatus vacauerint per obitum Andreæ de Tamayo extra Rom. Curiam de mense Iunij. 1594. similiter probatur ex testibus de publica voce, & fama quæ sufficit ad iustifican. vacationem narratam Bartholus* in libro secundo § si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur *Felin.* in c. quin frequenter. §. si in fi. vt lite non contestata *Mohed.* dec. *77. Put.* dec. *266.* lib. *3.*

Thom.

Thom. de Thanis decisione 75. quod autem vacatio adhuc duraret, non obstante collatione ordinarij facta Didaco de Saluatierra, propter eius incapacitatem ob defectum ætatis requisitæ à Concilio ad obtinendam dignitatem in Ecclesia Cathedral. probant testes qui bene concludunt, Didacum de anno quo sibi fuit collata Scholastria, fuisse minorem viginti duorum annorum, & isti testes bonam afferũt rationem sui dicti, quia aliqui deponunt de eius natiuitate in loco Ascarça, vbi vxor ipsius testis aliquoties lactauit Didacum, qui erat minor Mariana filia ipsius testis quæ de tẽpore examinis non excedebat 19 annos, quod etiam asserit ipsamet vxor quæ lactauit, & isti verisimiliter non possunt ignorare ætatem sui filij Bald. in consilio 219. testes sub numero tertio libro quarto Sebast. Sapia in l. de ætate numero trigesimo ff. de minoribus aliqui vero deponunt Didacum natum fuisse post quinque sorores suas & immediate post Melchiorem vltimam, quam Didacus pater quando venit ad habitandum in loco de Ascarça vbi postea natus fuit Didacus Iunior secum duxerat, quam Melchiorem adhuc viuentem, vt testes dicunt constat ex serie natiuitatis sororum Didaci natam fuisse sub die. 6. Ianuarij. 1577. vt patet ex libro Baptismi Ecclesiæ de Victoria in qua prædictæ sorores fuerũt baptizatæ qui fuit semper in bona custodia, & probat ætatem Fel. in capite cum causam, sub numero secundo in fine de probatione Mandos. super regula decimaoctaua quęstione decima per totam Caputaquen. decisione 314. numero primo parte prima & fuit resolutum coram bonæ mem. D. Bubalo in causa Bononien. domus de Buchis sub die. 1. Iun. 1587. concordat etiam cum prædictis testibus Ioan. de Otalora, qui erat Rector de Ascarca, & Didacum baptizauit qui dicit se illum baptizasse in loco de Ascarca de mense Martij 1577. qui postea melius concludit in sua litera in qua facta computatione annorum sui presbyteratus asserit, se vsq; ad annum 1574. deseruijsse in loco de Otaza vnde transiuit ad locum de Ascarca in quo baptizauit Didacum, quod omnino excludit eius natiuitatem de anno 1572. cum ante annum 1574. non accesserit ad locum de Ascarca vbi Didacus fuit baptizatus. Non obstat fides exhibita per Didacum de eius baptismo de mense Martij 1572. quia fuit extracta postquam liber baptismi Ecclesiæ de Ascarca erat in potestate patris Didaci, qui medio sui familiaris illum habuit à Ioan. de Audicana Rectore, quæ fides redditur valde suspecta ex nimia pertinacia, & recusatione exhibitionis prædicti libri vnde desumpta est etiam adhibito impedimento Regiæ prouisionis, & forte non sine magna causa ne detegatur, alteratio anni. 1577. in 1572. per inductionem lineæ sub numero septimo quæ prætenditur per Ioannem de Maturana & stantibus prædictis est multum verisimilis maxime concurrente depositione Ioan. de Audicana qui erat Rector parochialis, vbi Didacus fuerat baptizatus, qui dicit fidem, de qua agitur non esse conformem dicto libro baptismi, in quo asserit sæpius se legisse natiuitatem Didaci scriptam manu Ioannis de Otalora sub die 14. Martij. 1577. quod etiam suadetur ex annotatione natiuitatis Mariæ sororis Didaci sub die 9. 1571. & Catharinæ alterius sororis sub die 30. Octobr. 1572. in libro Ecclesiæ de Victoria bene custodito quæ excludunt natiuitatem Didaci sub die. 14. Martij. 1572. computando tempus nouem mensium ab vno ad alterum partum cum verisimile non sit, quod adsint tot partus multiplicati in 7. vel 8 mense, quod est de raro contingentibus, & multum coadiuuat istam probationem instantia supplicationis attestatis facta sanctiss.mo domino nostro, quæ fuit facta instante Episcopo patruo ipsius Didaci, qui præsumitur habuisse notitiam huius veritatis. Non obstat, quod iura producta per Maturana non sint in forma probanti, & testes sint nulliter examinati, quia ex testificationibus notariorum constat in hac causa vigore regiarum prouisionum primo, fuisse ablatas literas citatorias & compulsoriales. & postea remissoriam, & demum vigore alterius prouisionis fuisse è manibus iudicum ablatam aliam remissoriam consignatam de ordine sanctissimi Domini nostri, quæ prouisiones præsumitur obtentæ ad instantiam Didaci, interesse habẽtis, vt sæpius fuit decisum ex notatis per Bart. in l. fin. ff de quæstione quo fit vt probationes istæ, licet informes, quæ ex substantia concludunt in odium ipsius qui vtitur similibus prouisionibus ad impediendum quominus probationes legitimæ fiant, habeantur pro rite, & recte factis, & eis fides habeatur, Bart. in l. publicati, numero octauo C. de testamento Iaf. in authent. si quis in aliquo, col. 4. in 7. fall. C. de edendo, Decius consilio trigesimo sexto sub numero secundo versiculo sed ratio, Peregrinus decisione 159. libro secundo & fuit resolutum in causa Carthaginen. portionis sub die 14. Decemb. 1594 coram D. meo Seraphino, & quod testes in præiudicium partis, quæ impedit quominus valide examinentur, etiam nulliter, & sine citatione examinati probent; tradunt doctores communiter in capite quin frequenter vbi glos. & Fel. numero 7. vt lite non contestat. Decius in capite secundo numero vigesimoquinto de testibus & fuit decisum in causa Ianuen. iuri darij sub die 27. Feb. 1595. coram eodem D. meo Seraphino, præsertim stante decreto sanctissimi domini nostri in signatura quod adhibeatur fides istis probationibus in euentum quod remissoria Ioan. de Maturana consignata Didaco aduersario non deferatur ad partes, quod cum effectu in hoc casu non fuit adimpletum, cum vigore prouisionis Regiæ fuerit erepta de manibus iudicum quibus fuerat consignata licet. §. hæc verba ff. quod quisque iuris, cum vulg. non obstant testes Didaci in curia examinati, quia patiuntur notabiles exceptiones, & non concludunt maiorem ætatem Didaci, vt per informantes quod Maturana qui sigillatim considerant dicta ipsorum, præsertim cum agatur de probanda minori ætate, in qua vt in re difficilis probationis admittuntur præsumptiones, & coniecturæ. l. cum de ætate. ff de probatione l. excusantur la. 1. ff. de excusatione tutorum Bald. in l. cum te, num. 2. C. de probatione & in consilio nono numero quarto libro quinto. Soci. Iunior consilio tertio libro secundo Alciatus consilio 396. numero septimo & præsumptio. decimaquarta regula secunda Tho. de Thanis decisione octuagesima quinta cum aliis allegatis, & tanto magis quod quicquid dicant informantes pro Didaco non versamur in nostra obiectiua quia licet ista minor ætas opponatur ad ostendendum Didaco ius non competere, tamen quia etiam includit validitatem, & iustificationem gratiæ ipsius Maturanæ, & sic est de iure dantis, non dicitur proprie obiectus, sed admittitur vt ius partis: vt declarat Cassad. decisione secunda de exceptione Felinus in capite cum olim col. penul. de rescriptione Rota decisione vltima de exceptione in antiquis vltra quod ex supradictis resultat probatio satis clara & concludens, & cætera.

In qua etiam causa est alia decisio† coram D. Li- 188

ta

ta 16. Iunij 1597. quæ sic ait, *fuit decisum non esse dandam remissoriam Didaco, nam quando adest vehemens præsumptio calumniæ, non conceditur etiam in 3. instantia maxime sine fumo* l. ad probationem. C. de probatio. c. cum contingat, *vbi gl.* verb. nihilominus, de officio deleg. *Verall.* decis. 59. l. 3. *Cassad.* dec. 3. de dilatio. *& fuit dictum in illa Toletana parochialis 6. Feb. 1595. coram Millino, suspitio autem calumniæ hoc in casu est vehemens cum concludenter pro parte Ioan. probetur defectus ætatis requisitæ in Didaco. ex depositione Rectoris, qui eū baptizauit. & aliorum testium, ex instantia facta ab Episcopo patruo Didaci probabiliter de illius ætate informare cum sanctissimo domino nostro pro suppletione ætatis obtinenda, & ex natiuitate sororum ipsius Didaci, vt bene deducitur in decis. in hac causa facta coram Pamphilio, fumus autem omnis, qui colligitur ex depositionibus testium Didaci tollitur ex ista Ioannis plena probatione, ex contrarietate & in verisimilitudine depositionū testium, &c.*

189 Et redeundo ad id vnde † digressi summus, in gratiosis omnia narrata sunt verificanda Puteus *decis.* 322. *n.* 2. *l.* 3. Caputaquen. *decisio.* 27. *n.* 3. *&* 371. *nu.* 1. *p.* 1. *&* 240. *p.* 2. Mohed. *decis.* 35. *de renunt.* alias 304. Rota deci 678 *n.* 8. *l.* 3. *p.* 3. *diuersorum, &.* 624 *n.* 6. *p.* 1. Cæsar de Grassis *decis.* 7. *n.* 3. Mandos. *reg.* 27 *q.* 8 *n.* 16 *& de signatura gratiæ tit. de regress. ad fi.* Flam. Paris. *l.* 4. *q* 2. *n.* 44. *& l.* 10. *q.* 3. *n.* 1. & Rota in Fumana Beneficij de anno 1596. supra adducta *p.* 5. *c.* 1. *n* 572. quæ est omnino videnda in proposito, & in Meten. monasterii 21. Feb. 1600. de qua inf. *n* 199. & in Tirasonen. eleemosinariæ 28. Ian. 1602. supra adducta *n.* 132. quicquid dicat Rota *decision. centesima septuagesima prima numero primo parte prima, diuers.* & Thom. Sanc. *de matr. l.* 8. *disp.* 21. *a n.* 42.

190 Vnde in vna Oscen. Archidiaconatus † 19. Octo. 1601. coram D. Lancelloto fuit resolutum *Iosephum teneri iustificare omnia delicta in sua gratia narrata, quia cum non agatur ad solam priuationem, seu depositionem possidentis, sed ad effectum vt secuta priuatione beneficium adiudicetur impetranti omnia sunt iustificanda Ægid.* decis. 735. *seu* 735 *Sarnen. de* subrogand. quæstione 7. n. 6. *Staphil.* de literis in st §. & vlt. sciendum n. 2. &c.

191 Quamuis in rescriptis ad lites, et pluribus † narratis satis sit vnum verificare, quod sufficeret ad monendum principem Rota *decis.* 7. *de rescrip. in nouis* & ibi Papaz Ægid. *dec.* 1280. Crescen. *dec.* 1. *de ferris n.* 1. Achilles *dec.* 27. seu 11. *de rescrip.* Puteus 69 *l* 2. Rota *dec.* 19. *n.* 4. *p.* 1. *& dec.* 196. *n.* 4 *&* 259 *n.* 9 *p.* 2 *diuersor.* Lapus *allegatione.* 23. *in fin* vbi Mando. *in additione verb. nar-*

192 *rantur*, ait Rotam in † vna Hispalen. portionis coram Domino Thanis limitasse dictam allegationem Lapi, &c. allegata vt procedant in rescriptis ad lites, secus vero in gratiosis, in quibus omnia sunt verificanda ibique voluisse Rotam falsam expressionem ætatis vitiari gratiam, licet alia narrata vera essent, & super ætate Papa non se fundasset, vt habetur in recollectis Acotamboni *deci.* 17 *de rescrip.* quod etiam tradunt Mascardus *conclusione* 325. *numero* 24. & Ioannes Gutierrez *cano. quæst. l.* 2. *q.* 15. *numero sexagesimo octauo & 108.*

Et est expressa *decisio* Rotæ 634 *p.* 1 † *diuersorum* in 193
vna Gadicen. Beneficii de anno 1578. coram D. Bzano. vbi dicitur, quod *illud quod pro parte Ludouici dicebatur, quod ad euitandam subreptionem satis sit aliquid ex narratis verificari ad sustinendam gratiam, licet de aliis non constet vt per glossam* in capite secundo *vbi Felinus* numero vigesimo tertio de rescriptione cum aliis ibi citatis *non placebat dominis nam procedit in rescriptis ad lites, secus vero in gratiosis, prout in ille casu vt per Fabr.* dec. 17.

Quod etiam procedit in materiis componendis pro quibus soluitur compositio † quantumuis ma- 194
gna, quia nihilominus remanent gratiosæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex causa onerosa, quia illud quod soluitur non æquiualet ei quod sibi conceditur Rota coram sanctissimo Clem. VIII. *dec* 457. *n.* 17. *p.* 1. *diuers.* de quo Gonçalez *gl.* 28. *à numero* 27.

Vnde in vna Leodien. Canonicatus 14 † Nouem. 195
1348. domini de Rota tenuerunt, quod *coadiutoriam impetranti narrati ætatem. & alia impedimenta illius cui fuit datus coadiutor non sufficiat probare impedimentum ætatis tantum, vt per Mandosium* reg. 11. quæst. 5. numero 7.

Vnde etiam non est verum *cons.* Nau. 7. † *de rescrip* 196
quod dispensatione, seu priuilegio concesso ob plures causas, etiam copulatiue narratas, quæ omnes non sunt de iure necessariæ, satis est vt vna verificetur sufficiens quod tenet Thomas Sanchez supra.

Rursus quælibet expressio falsa vitiat † gratiam, 197
etiam quod alias esset princeps concessurus Caputaquen. *decis* 49. *&* 254 *n.* 4. *p.* 2. Puteus *decis.* 350. *l.* 1. Mohed. *vlt. de rescrip.* alias 336. & Cæsar de Grassis
d. dec. 58. *n.* 3. Saltim quando † esset talis quæ inducit, 198
aut monere potuisset principem ad citius seu facilius concedendum, seu quæ principem faciliorem ad concedendum reddere potuit ad *c. postulasti, de rescrip.* ibi, *de leui*, vbi Abb. *n.* 1. *& in c. si de præsumpt. nu.* 1. vbi etiam Feli. *in princ.* Rota *dec.* 4. 70. *&* 73. *de rescrip. in antiquis &* 32. *eod. in nouis* Ægidius. *decisione quarta & 698. numer.* 4. Cassadorus *dec. duodecima ad finem de præb* Crescentius *dec.* 4. *de concess. præben.* & Caputaq. *dec.* 277. *&* 310. *p.* 1. Mandosius *d. reg.* 27. *q* 8. *num.* 16. *& de signatura gratiæ tit. de erectio. vers. verb. illa, ad fi.* Nanarrus *in c si quando, de rescrip except.* 3 *n.* 3. *& except.* 9. *& in Man. c.* 22 *num* 16. *& cons.* 33 *de præb.* & Flaminius Parisius *d. l.* 10. *q.* 3. *num.* 46. & Rota in vna Conch. erectionis 25. Maii. 1592. coram D. Seraphino, in qua est tentum *narratiuam, quæ reddit faciliorem Papam ad concedendam gratiam omnino esse verificandam*, & in Fumana altaris 27. Ianua. 1595. coram D. Blancheto de qua infra *ib. p.* 6. 3. *num.* 11. *quod ea quæ potuerunt Papam ad concedendam gratiam facilius mouere sint verificanda.* Rota etiam in vna Meten. monasterii. 21. Febr. 1600
coram † D. Lita, in qua fuit resolutum, *in gratia Barbaræ, necessariam esse iustificationem narratiuæ, quod de tẽpore datæ, Maria non attingeret. 21. annum quæ non est iustificata, quia trita est regula, quod* narrata semper sũt per impetrantem iustificanda *Ioan. Andreas Geminian.* in ca. 1. de litis contestatione in 6. *& in terminis malè* 199

expressionis ætatis Mohed. decis. fin. de rescrip. nec non & narratiua gratia, certo modo concessa prout est ista Puteus decis. 30. l. 1. Ex qua narratiua Papa facilius fuit motus ad concedendam hanc gratiam, non tenet concessio gratie nisi illis omnibus verificatis Fabr. decisione 17. Puteus 357. l. 1. nec Barbara releuatur à iustificatione dicta narratiua, sub prætextu, quod illa verba sicut accepimus operentur vt narratiua prædicta, Papa narratiua iudicari debeat, & non propria, quia quod partis, & non Papa narratiuam important, ad verba apposita in gratia ad supplicationem signata, tenet in terminis Guidobonus dec. 160. Secus vero vbi sint apposita in gratia motu proprio concessa qualis non est gratia Barbara. & in his terminis procedunt & loquuntur decisiones, Putei 101. l. 3. Achilles vni de motu proprio, & aliorum allegatorum, nec ponderatio illius verbi vt asseritur quicquam facit cum non referatur ad dictam narratiuam ætatis, sed ad prouisionem Mariæ, & cætera.

200 Vnde surreptio intrat gratiam, † nedum quando fuit causa inductiua, & finalis gratiæ, sed etiam si fuit causa impulsiua, vt quia Princeps alias concessisset, sed nõ ita deleni, seu faciliter Abb. in d. c. postulasti n. 1. & sequuntur posteriores ibi, vt per Decium ibidẽ n. 11. qui etiam id sequitur in c. cum cessante, n. 7. de appellatio Crescent. decis. 8. num. 6. de præbend. Caputaq. dec. 274. n. 8. p. 1. vbi loquitur in materia dispensationis, & est communis, vt per Nauarrum d. except. n. 3. & Ioan. Gutierrez canon. quæstione lib 2. c. 15. ex numero 21.

201 Et procedit non solum in beneficialibus, † sed etiam in cæteris omnib. generis, vt per Tiraq. in tract. cessante causa limitat. 1. à n. 11. & 12. & Gutierrez supra n. 22. quicquid dicat Couar. l. 1. var. ca. 20. cui videtur assentiri Menoch. de arbitriis l. 2. casu 201. nu. 22. & sequitur Thom. Sanchez de matrim l. 8. disput. 21. num. 32. & quicquid dicat Decius in d. c. postulasti n. 11. quãdo remota, seu cessante causa impulsiua, gratia non traheretur ad alium casum non expressum, sed remaneret in eodem casu, & causa non retraxisset Papam à concessione, quem sequitur P. Parisius cons. 4. n. 35. l. 4. & Tiraq sup. n. 16. & decis. Hispalen. portionis 24. Maii 1596. sup. adducta 5. p. c. 4. nu. 39. & sic iuxta dictum est accipiendum quod tradit Mascar. d. conclus. 1226. n. 12.

202 Nec obstat tex. in c. super literis † de rescrip. in secũdo casu vbi habetur quod surreptio non dolosa, siue in tacendo, siue in exprimendo falsum non vitiat rescriptum si alias Papa esset concessurus, quia iste tex. loquitur in rescriptis ad lites nec habet locũ in gratiosis gl. in c. si motu proprio verb. taceatur, de præben. in 6 Ioan. And. in d. c. super literis, & ibi Decius n. 18 & Beroius.

203 Ex quibus conuincitur cons. 11. Rebuf. † vbi respõdet, valere dispensationem vbi impetrans expressit se vtriusque iuris Baccalaureum, licet non sit nisi in altero, & contrarium melius ipse tenet in praxi titulo de rescript. perinde valere numero quadragesimo secundo.

204 Conuincitur etiam decis. Callad. 7. † de conces. præbenda.

205 Sufficiet tamen impetrantem verificare † de facto doctoratum narratum Caputaquen. d. decisione 277. in fi. p. 1. & 219. n. 5 p. 3. Nam regulariter sufficit per impetrantem narratiuam verificare de facto, † & nõ 206 de iure Ægidius dec. 116 in fi. Verallus dec. 55. & 57. libro 2. in manuscrip. vbi dicitur, quod satis est quod verba narratiuæ verificentur de facto. & Rota deci. 532. n. 4. p. 1. diuersorum, & dec. 9. n. 10. p. 2. & in vna Toletana parochialis de Huerta de anno 1589 adducta 5. p. c. 1. n. 660. & in Calagurritana Beneficij de Arriola 16. Nouemb. 1592. infra adducta 11. p. c. 1. n. 71. & in Placentina c. 24. Nouemb. 1595. adducta vltima p. c. 2. n 278. & in Colonien. canonicatus. 1602. infra adducta. 10. p. c. 1. n. vlt. & in aliis causis & posthæc Gonçalez gl. 15. § 1. num. 49. & 50. saltim vbi non agitur de perpetuo præiudicio Ecclesiæ. Rota in † vna Capn- 207 taq. iurispatronatus 11. Martii. 1575. coram Sanctissimo Clemente VIII. quæ est 1. parte diuersorum decisione 208. nume. secundo Gonçalez d. numero quinquagesimo.

208 Vnde alias in dict. Conchen. erectionis. † 25. Maii. 1592. dictum est, quod licet probatio de publica voce, & fama, in verificatione gratiæ Beneficij sufficiat, vt per Ægidium decisio. 114. secus tamen vbi agitur de perpetuo præiudicio & de auferendo bona vnius Ecclesiæ, eaque applicando alteri, quia requiritur plena probatio nec sufficit semiplena, &c.

Qualitas etiam narrata tendens in præiudicium † alicuius etiam quod facilius non inducat ad conce- 209 dendum verificanda est, Rota decis 531. p 1. diuersor. de quo supra parte præced. c. 3. 14. dub. ad finem numero 212.

Sed est auertendum circa gratiam, si neutri, de 210 qua agit Rebuf. in praxi titul. de rescripto si neutri, & in concordatis in forma mandati Apostolici, verb. gratiam, versic. aliud est rescriptum gratia. Mand. de signatura gratia tit. si neutri, & reg. 27. q. 18. & reg 33. q. 10. Quod quãuis sit conditionalis & habeat duplicem conditionem, † alteram quod beneficium vacet, alteram 211 quod neutri ius competat, & impetrans debeat eã iustificare, & sic verificare vtramque conditionem Cota dec. 283. & Rota in vna Mediolanen. præpositure 28. Iun. 1589. coram D. Plato infra adducta 11. p. c. 3 nu. 305. sicut etiam est iustificanda quoad litem narratam necessario verificandam ad sustinendam dictam gratiam, quæ litem supponit † Rebu. & Man 212 dos. vbi proxime & Sarnen. in reg. de annali. q. 28. vers. præterea Caputaq. decis. 34. & 42. p. 2. & Rota in Triden. Beneficii de anno 1593. infra adducta n. 216. & in illa de anno 1594. supra adducta 1. dubio num. 17. & in vna Burgen. portion. 26. Ian. 1582. coram D. † Blanchero 213 in qua fuit resolutum, quod gratia si neutri, non suffragatur cum per formam regulæ de annali non seruatam fuit extincta lis, vt fuit decisum, & sic litis narratiua reddit gratiam surreptitiam, nec obstat, quod donec de reg. fuerit datum videatur lis pendere ex traditis per Sarnen. in d. reg. q. 82. quia regula habet oculos retro & dictum Sarn. fuit in indiuiduo à Rota reiectum Ioannes Paulus decisione octuagesima & Achilles secunda super regula & in vna Placentina decanatus duodecimi Nouembris. millesimo quingentesimo nonagesimo tertio. coram Domino Penna in qua fuit resolutum. Primam gratiam si neutri Miranda non fuisse iustificatam qua ad litem, quia non expediuerat literas, &

lis

lis non est introducta per commissionem præsentatam literis non ex prædictis, per reg. Cancellariæ. 21. vbi Mandos. q. 15. Caputaq. dec. 162. p. 2. Rebuf. tit. de gratia si neutri num. 13. & quia tempore gratiæ si neutri & eius datæ non fuit retroducta citatio executa, & facta percursorem contra procuratorem ad dicendum contra commissionem, & sic non erat inducta lis Felin. in ca. illud n. 11. de præscriptio. Gambarus decis. 40. & litem narratam respectu vnius seu inter talem, & talem, debere inter illos veri-
214 ficare litem cum alio, &c. Et in vna Verdunen. † canonicatus 19. Iun. 1595. coram D. Pamphilo supra adducta 5. p. c. 3. num. 44 & in aliis pluribus causis. Tamen quoad non ius alterius satis dicitur iustificata, ex eo quod de tali iure in actis non constat, & ex inspectione actorum gratia etiam anterior alterius etiã rei, & possessoris non apparet iustificata, vt in vna Fesulana præceptoriæ 27. Ian. 1563. coram Domino
215 Robusterio in qua fuit resolutũ † quod gratia si neutri, & si sit conditionalis si neutri scilicet ius competat nõ impeditur canonizari, licet reus, & possessor replicet de sua prouisione anteriori Apostolica, illa non verificata, quia quilibet tenetur verificare narrata in sua gratia, alias ei non suffragatur Feli. c. constitutus, & c. ad aures versic. 3. conclusio, de rescriptis cum aliis. quod procedit etiam vbi narrata non negantur per aliquem Ægid. decis. 503. Rota decis. 20. de præbend. in nouis Paris. consilio 49. num. 31. l. 4. & sic non verificata sua prouisione satis dicitur constare denegatiua, quod prouisio sit nulla glossa l. fin. verb. manifestum. C. de rebus creditis Aymon consil. 138. num. 5. nec obstat, quod possessori sufficit excludere actorem per non ius illius, quia ex gratia si neutri, constat de eius iure quæ est verificata ex eo, quod non constet de prouisione rei iustificata, Calder. cons. 10. ad fin. de probat. Rota decis. 25 de rescrip. in nouis in fin. Hæc in dicta Fesulana & fuit etiam resolutum
216 in dict. Triden. Beneficij. † 8. Nouemb. 1593. coram D. Penna, vt in decis. seq. Gratiam si neutri, impetratã ab Aparitio dixere domini fuisse iustificatam etiam quoad litem, & vacationem, nam in cæteris ex instrumentis, & scripturis productis, & dictis testium sufficienter videtur iustificata, vacatio enim per obitum Bernardini de Anellaneda mense Aprilis 1584 probatur per confessionem Augustini, qui obtinuerat sibi prouideri de hoc Beneficio vt vacante, per obitum Bernardini de Anellaneda de dicto mense Aprilis, quæ confessio probat etiam contra Alphonsum resignatarium Augustini cum fuerit facta ante resignationem Verall. dec. 93 n. 1. maxime cum esset adminiculata ex depositionibus testium deponentium de possessione Bernardini, quorum vnus deponebat de obitu in dict. mense d. anno 1584. de lite etiam dicebatur consi. re ad effectum gratiæ si neutri, respectu Alphonsi, nam cum vt dicatur inducta lis per citationem sufficiat seruare formam clem. causam de electio. Cassad. decis. 1. n. 3. & 4. de appellatio. Rota decis. 22. de rescrip. in nouis Put. decis. 32. l. 3. in casu proposito fuisse seruatam apparebat ex eo quod absente Alphonso executa fuit citatio in duobus locis, nempe in loco solitæ habitationis, & in Ecclesia Beneficij licet non fuisset executa in Cathedrali d. clemen. causam Cassadori dicta decisione prima numero tertio nec requirebatur affixio citationis quæ tunc est necessaria quando proceditur per edictum ob non tutum accessum, secus vero quando est tutus accessus, & proceditur contra absentem, tunc enim sufficit in prædictis duobus locis citationem exequi Cassadorus d. decisione prima Vantius de nullitate ex defectu citationis num. 121. Guidobonus decisione 152. in præsenti autem casu ideo non fuit data copia quia non fuit petita, atque ex his prætereà tollebatur altera difficultas de prima citatione personaliter exequenda in materia præiudiciali, qualem esse hanc prætendebãt informantes pro parte Alphonsi hoc enim tunc locum habet, quando citandus est præsens & reperibilis, nam si vel in loco iudicij vel ciuitate, vbi habitare solebat citandus non reperiatur tunc satis est etiam in præiudicialibus prædictis modis citare Mari. Socinus in tract. de ciuitat. ar. 17. nu. 23 & seq. facit clementina prima de foro compet. ibi, dummodo personaliter, vel ad domum citati fuerint, vbi Zabarella n. 6. Bonifac. 10 & in terminis quod talis citatio sufficiat quando lis agitur super beneficio, tenuit Vantius supra numero centesimo decimooctano & sequen Papaz ad decisionem vigesimamsecundam de rescriptione in nouis numero secundo & tertio, decisionem Verall. 117. p. 1. dicentis appellatione domus solitæ habitationis intelligi illam domum quam citandus inhabitabat tempore executa citationis, Roman. consilio 454. num. septimo & octauo Corne. consilio 52. nume. 7. libro quarto intelligebant domini procedere, quando certo constaret de mutatione domicilij in alium locum, quia si vel citandus esset vagabundus vel nesciretur vbi se transtulisset, tum sufficeret citationem facere prædictis modis, vnde cum in casu præsenti non appareret vbi esset Alphonsus, & in quo esset citandus loco quem interdum dicebant nescire, vbi esset interdum profectum Romam, alias vero literis vacare Bononiæ, & tamen postea compertum fuerit illum se contulisse ad Salmaticen. Vniuersitatem potuit valide citari in vltima habitationis domo, nempe in oppido de Madrid, licet ibi tunc non habitaret reuera postquã nesciebatur tempore citationis faciendæ quo se transtulerat Imola d. clem. causam, de electione numero 64. Anton. Augustinus. in epitome tit. de dolo & contum. num. 10. quod autem Alphonsus consueuerit habitare in oppido de Madrid in domo executa citationis contra ipsum & eo tempore esset absens apparebat ex depositionibus testium, super hoc examinatorum, & relatione notarij. fi d numi 9. cui creditur, Crescen. decis. 4. n. 2. de fide instrumen. Put. dec. 5 num. 3. postremo non obstat decis. Gambari 40. incip. citatio circumducta dicentis citationem executam non tamen reproductam non inducere litis pendentiam ad effectum, vt beneficium dicatur litigiosum, quia in præsenti casu ex actu constat esse reproductam Saitis etiam constabat gratiam si neutri esse iustificatam, licet esset conditionalis, dummodo nemini ius competat, quoniam cum ista negatiua non iuris coarctetur loco, eo ipso dicebatur iustificata quod ex inspectione actorum gratia Alphonsi vel alterius non apparebat iustificata. nec constabat de tit. valido, & iustificato, licet enim opponatur titulus anterior, nisi ille doceatur validus & iustificatus non facit cessare gratiam si neutri, at fuit decisum in illa Fesulana præceptoria 27. Ian. 1563. coram Reuerendissimo Robusterio, & in alia Clusina prioratus coram R. P. D. Orano Quæ causa fuit postea 1. Iun. 1594. proposita iterum super hoc an constaret de legitima executione prædictæ citationis † in casu de quo agitur, & fuit resolu-
tum affirmatiuæ standum in decisis & non esse ne- 217
cessarium citationem fieri intra Ecclesiã, neq; inter

missarum solemnia, neque ea quæ fit domi quod di
catur vicinis, &c.
218 Et in vna Spoletana Beneficii.6.†Iun.1594. corã
Illustrissimo Mantiça fuit resolutum, quod *gratia si
neutri censetur satis iustificata quoad non ius.3.ex eo quod
de tali iure non constat in actis absq; alia probatione non iu
ris.3.* quare hodie cum maxima difficultate dantur
gratiæ si neutri.
219 Quod tamen non procedit, quando† aduersari-
us nititur prouisione ordinarii. quæ non est iustifi-
canda, cum ordinarius prouideat motu proprio, &
Ecclesiæ, non personæ vt infra dicitur *8.p.c.3.nu.3* &
sic cum non teneatur suam prouisionem, & grati-
am iustificare, ista negatiua non iuris non iustifica-
tur ex inspectione actorum & reuolutione proces-
sus, nec coarctatur loco, & consequenter impetrãs
gratiam si neutri debet aliunde probare, quod illi
ius non competat, &c. vt fuit resolutum in vna Pla-
centinã canonicatus 14.Ian.1600. corã†D.Lancel-
220 loto, in qua domini dixerunt quod *Ioan Lopez qui est
reus, & possessor non obstante quod possessio fuerit de ordi-
ne iudicis sequestrata, quod sequestrum non priuat, quem
sua possessione, nec facit quominus sit censendus reus in iu-
dicio sufficit excludere actorem per non ius, etiam quod de
iure suo nihil doceat, præterea quia nititur prouisione sibi
facta à c. ordinario non eget aliqua iustificatione, nec est
differentia inter prouisionem Episcopi, & Capituli, quia ea
dem ratio quod prouidet Ecclesia, & non personæ. & quod
prouidet motu proprio militat in vtroq; , neq; potest fieri
fundamentum in possessione Petri, cum esset vitiosa. Tum
quia capta lite pendente, tum quia non fuit capitulariter
apprehensa. Tum quia non fuit expulsus possessor, vt fuit re
solutum die 17. Iun. 1594. coram D. Arigonio. nec obstat,
quod cum facultas conferendi sit limitata vigore statuti
prouisus ostendere tenetur, quod habet qualitates requisi-
tas à statuto ex* dec. Putei *322.l.3. Achil. 2.* de probatio.
*quia hinc non sequitur, quod Ioannes qui est reus teneatur
probare suas qualitates, quicquid dicendum sit si ageret vi
gore istius prouisionis, & eodem modo respondetur ad aliã
decisionem Putei.309.l.1 quia licet collatio sit facienda qua
lificato à statuto, tamen Io. & possessor non tenetur pro-
bare, licet verum sit quod si pro parte Petri contrarium
probaretur collatio sustineri non posset, nec aliquid facie
gratia si neutri, quia vt illi posset vel Petrus tenet probare
quod Io. ius non competat, & per consequens quod prouisio
sua sit nulla, ex quo non fit oriundus iuxta formam statu-
ti, & sic non applicatur decis. Fesulana, cum aliis similibus
quia tum Io. non teneatur suam gratiam iustificare, ista ne
gatiua non iuris, non iustificatur ex reuolutione processus,
nec coarctatur loco cum non requiratur iustificatio, in qui
bus terminis procedit decis. Fesulana, &c.*
221 Vnde etiam habes, habentem gratiam ab†ordi-
nario non teneri eam iustificare, quia ordinarius
prouidet motu proprio Ecclesiis, non personis, &
censetur informatus de qualitatibus subditorum,
vt etiam fuit dictum in dict. Placentina 26.Feb.1596
coram D. Orano supra adducta.*5.p.c.4 num.43.* & in
Taurinen.†commendæ 10.Apr.1595. vbi fuit reso-
222 lutum *gratiam equitis cadamusti canonizandam; cum e-
nim ipse gratiam habeat ab ordinario, non tenetur iustifi-
care quia ordinarius motu proprio prouidet Ecclesiis. non
personis Cardinal.* clementina secunda collat. fin. de
officio ordi. *Felin.* c. ad aures, numero decimoquin
to de rescrip. *& fuit dictum in causa Tudertina commẽ-
da coram D. Pamphilio.1.Feb.1591. &c.* & sic in causa Ca
salen. parochialis.2.Martij.1584.†coram D. Rubu- 223
sterio fuit dictum *non obstare obiectionem de defectu æ-
tatis instituti, quia cum possideat præsumitur pro ipso, &
pro eius idoneitate, & quod ordinarius qui eum instituit se
informauit, nec quisquam tenetur probare, vt per Ægidi.*
decis. 76.
Sed restat difficultas†qualis probatio requiratur 224
pro iustificatione gratiæ, & verificatione narratorũ
an requiratur plena, & concludens probatio? an ve-
ro semiplena sufficiat?
Et dicendum est quod narratiua super†qua prin- 225
cipaliter, & præcipue fundatur gratia est plene, &
concludenter probanda vt narratiua reseruationis
deuolutionis non expressionis veri valoris, non
publicationis, non promotionis inhabilitatis, seu
delicti aduersarij, &c. Pro verificatione vero narra-
tiuæ, quæ non est principale fundamentum gra-
tiæ. licet sit causa motiua seu impulsiua, & pars illi-
us, sufficit semiplena probatio, vt in narratiua valo
ris doctoratus, vel alterius qualitatis, ita Ægid. *deci-
sione, centesima decimatertia centesima decima quar-
ta sexcentesima vndecima & sequentibus* Puteus *decisio.
10. & 266.l.3.* Rota in vna Calagurritana Archipres-
byteratus 16.Iun.1558. coram D. Acotãbono in qua
fuit resolutum, quod *testes de publica voce, & fama,
non sufficiunt ad inducen. reseruationem Ægid.* decis.342
& 612. *& Rota passim hoc seruat. &c.* & Rota *decis. 268.
p.1. & decis 9.n.11. & decis.46 & 53.p.2. diuersorum* & in
vna Curien. præstimonij.9.Iun.1592. coram D. Pen
ia in qua fuit resolutum, quod *vacatio in tali mense
quando ex ea deducitur reseruatio debet concludenter, &
plene probari nec sufficit semiplena, licet alias sufficiat,*
&c. Et in Hispalen. portionis. 20. Iun. 1594. & 18.
Martij 1596. coram illustrissimo Cardinali Blanche
to supra adductis *parte præcedenti.c.4.n.37. & 40* & in
vna Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus.
29. Martij 1601. coram D. Lancelloto. *ad finem supra*
adducta *d. præcedenti parte, c.1.n. 332.* & in causa Cala-
len. seu nullius præpositure 21. April.1597. coram D
G psio, †in qua fuit resolutum *Quod in gratia funda- 226
ta super inhabilitate aduersarij ex homicidio verbi gratia
proueniente requiritur plena & concludens probatio, secũ-
dum subiectam materiam, licet non exactissima, & luce
meridiana clarior, vt in criminalibus, quia cum Papa prin-
cipaliter fundat gratiam super aliquo narrato, est plene,
& concludenter probandum Ægid.* decis.76. in 6. *Cres-
cen.* dec.202. *Put* 10.l.3 *& bene deducitur in vna Marsi-
cana Benef.10.Iun.1577.coram SS. Clem. VIII. & de illo
qui opponit de expressione non veri valoris,* Caputaquen de
cis.28.p.2. *Maxime cum probatio posita est in tendrione,
per clausulam,* si præmissa vera esse repereris, *Fel.* in c.
si constiterit, de accusation. *Thani* dec.95. *nec ad rem
facit, quod pro verificatione narratorum etiam leuior &
minus plena probatio sufficiat Ægid.* dec. 113. cum con-
cordan. *quoniam prædicta locum sibi vendicantur in his in
quibus intentio Papæ ad sic concedendum præcipue non fũ-
datur Ægidius* decisione sexcentesima septuagesima
quarta post principium *& sæpius resolutum fuit id-
que maxime procedit contra reum, & possessorem,*
Pat.

227 *Put.*dec.266.l.3.&c. Rota etiam in vna Abulen. Beneficiorum †26. Nouemb. 1599. coram D. Penna, in qua fuit resolutum quod quando agitur de præiudicio ordinarii, gratia est plena probanda, &c. & in vna Taruisina parochialis. 3. Decem. 1601. & 11. Ian. 1602. coram D. Ludouisio, vt in decisione sequen.

Taruisina parochialis 5 Decembris 1601.

228 G*ratia† Ioannis Baptistæ visa fuit Dd. satis iustificata tam quoad valorem, cum in hoc sufficiat semiplena probatio, Cæsar de Grassis dec.*43.n.31.& 91.n.*1.& publica vox & fama, Puteus* decis.29.l.1.*Caputaq.*277.nn.1.p.1.*& fuit dictum in vna Rauenaten. Capellaniæ. 1. Iulij. 1594. coram D. Penna, quam quoad clericatum, & procreationem ex legitimo matrimonio, in quibus suffi. it communis reputatio Rota* decis.14. de probatio. in antiq. *Ægid* decis.114.*& quoad omnia alia narrata, præterquam quæ ad vacationem in mense Nouemb. de quo Dd. reseruauerunt particulariter videre.*

In eadem vndecimo Ianuarij 1602.

F*Vit resolutum gratiam Ioannis Baptistæ esse iustificatam quoad vacationem per obitum Syluestri Carrarij in mense Nouembris, licet enim ad inducendam reseruationem requiratur plena, & concludens probatio obitus in mense Apostolico, Puteus* decis.266.l.3.*& fuit dictum in vna Pampilonen. Beneficij coram Cantucio 6. Martij 1577 & in vna Placentina Canonicatus. 1 Martij. 1599 coram D. Orano, tamen hic adest plena probatio, quartus enim testis deponit articulum verum, & subiungit rationem, quia habet vicinia ædificia, & quia sæpissime ibi conuersatur, bona enim est ratio in teste ad probandum obitum, quia vicinus, Purpuratus* in l.1.n.97.ff. si certum petatur *Corneus* cons.10. sub n.2.l.1 *Quintus deponit articulum verum, & dicit quod vidit mortuum, quod licet sufficiat vt dixit Bart.* in l. si quidem sub n.1. C. solut o matrimo. *tamen adhuc subiungit quod interfuit funeri quæ est optima ratio in teste* l. conditionum. 2. ff. de condition. & demonstratio. *Corneus* sup. *Maranta* in Rep. legis, is potest. ff. de acquiren. hæreditat. *quorum dicta adminiculatur depositio 2. testis de publica voce. & fama, & enunciatio ordinarii in edictis promulgatis pro concursu quod Syluester erat mortuus in mense Nouemb. quæ enunciatio maximi est momenti, cum concernat ipsius ordinarij præiudicium, Paleotus* dec.23.*& cum secundus & quartus testis iuxta quartum, & sextus, iuxta tertium deponat Carrarium possedisse parochialem per quatuor annos, & vltra pacifice habitamq; fuisse dictam parochialem communi reputatione pro vacante per mortem ipsius satis probatur vacatio per obitum absq; alia iustificatione iuris ipsius Carrarij, iuxta* allegat. *Lapi 89. Cassad.* decis.4. de causa poss. *Mohed.* dec.29. de renunt: at. *non obstat quod ijdem testes deponant Carrarium habuisse tit. à monialibus, quorum ius Io. Baptista, impugnat, & propterea non videatur posse iuuare se hac possess. prædecessoris ad* reg. ex eo, de regul. iuris in 6. *quia vnus ex dominis respondebat, quod durante lite super huiusmodi impugnatione non obstante prædicta regula potest se in ea fundare, vt in terminis fuisse resolutum in Rota testatur Sarnen.* in reg. de annali. q. 16. *ex tradit. per Abbatem* in c. capitulum in fi. *quem sequitur ibi Fel.* n.9. de rescrip. *verum hoc procedit quando non in vno eodemque iudicio impugnatur, vt declarat Sarnen.* d.q.16. *Roman* consil.347.n.7. *qui dicit hunc esse casum illius* c. capitulum *præterea stante triennali licet appareat de tit. inualido præsumebatur alius tit. validus, Cassa.* decis.3. de causa possess. *Acorambonus* dec.24.p.2. *Millis* verb. Beneficium impetrans. *Accedit quod cum probetur vacatio ista de facto saltem intrat clausula,* vel alio quouismodo, *vt fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ. vigesimo septimo. Iunij. 1597. coram Domino Penna.*

Et nouissime in vna Hispalē. †Beneficii de Xerez 229
12. Maii 1603. coram D. Lita fuit decisum, quod semper impetrans tenetur plene, & concludenter probare narratiuam vacationis in qua principaliter se fundat ad inducendam reseruationem, vel vacationem ipso iure, licet cætera incidenter narrata non est necesse plene probare, sed semiplena dumtaxat probatio sufficit, vt per Gonçal. *glos.11.n.10 & gl.45. §.2.n 52 & 53.* qui etiam alias decis. allegat. & *d. gl. 11. ex n 99. & gl.15. §.2.n.75. & 76.* concludit quod quamuis vacatio simpliciter considerata probetur per famam solam seu alias semiplene, ex quo agitur de leui præiudicio, nam si ille per cuius obitum dicitur Beneficium vacare viuit poterit Beneficium recuperare. Put. *dec.266.l.3.* Mohed. *dec.1. de probatio.* Rota *dec.46 n.1. & 2.p.2. diuers.* & in Placentina Canonicatus. Mar. 1599. coram D. Orano inf. relata *11.p.ca.11. n.62.*

Tamen quando agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reseruationis probatio debet esse plena, & concludens alias non releuabit Rota *d. dec.46.n.4. cum aliis* per eum adductis, quod tamen *d gl.11.n.103. limitat. 1.* nisi probatio esset difficilis, vt in morte contingente in mari per submersionem maris, vel alio simili casu, quia tunc minor probatio de mense reseruato vacationis sufficit, nempe per famam, Rota *d. dec.58.p.2. & 666. & 721. l. 3. p. 3. diuers. cum aliis 2. limitat. n.104.* quando non esset aliquis prouisus Ordinarius in concursu, nec possess. esset occupata ab alio, sed vacans Rota in Burgen. de Pancoruo 28. Nouem. 1588. coram D. Gipsio infra adducta *c.4.n.12.* & in d. Placent. Canon. & quod tunc non requiratur plena probatio in verificatione mensis reseruati narrati, quando possess. est vacans tradit etiam Gonç. *glo. 32. nu. 60.* sic intelligens quandam dec. Corduben. per nos relatam *d.c.1 11. p. n.60. 3. limitat d. gl.11.n.107.* quando adest aliquis intrusus non tamen docet de tit. ordinarii, quia tunc minor probatio sufficiet vt in d. Burgen. de Pancoruo, & in d. Placen Canon. & in Oritana parochialis 2 Nouem. 1598. coram Orano, & in Eluen. Benefic. coram D. Penna 13. & 28. Nou. 1602. & quod non releuaret producere tit. post sententiam latam super immissione in poss. Beneficii vigore semiplene probationis, vt eius executio impediretur ex Bart. *in l. fi. n.21. circa fi C. de edicto D. Adr. cum aliis* adductis per Meno. *de adipisc. rep. 4. n. 629.* & fuit decisum in cau-

ſa Plentina Beneficium 12. April. 1576. coram D. Seraphino, & in d. Eluen. 13. Nouembr. 4. limitat n.110. quando gratia non fundatur in reſeruatione dumtaxat, ſed etiam poteſt ſuſtineri ex alio capite vt puta quia Papa tanquam ordinarius ordinario rum præuenit ordinarium collatorem, tunc enim non eſt neceſſaria plena, & integra probatio menſis narrati quamuis adſit intrulus & docuerit de titul. ordinarij. Rot. *d. deciſ. 46. in princ. & n. 1.* iuncto *n. 3.* & in d. Placen. Canon. 5. limitari forſan poſſe ait n.111. quando gratia principalis fuit in reliquis omnibus verificata, quia tunc data verificatione quoad reliqua quamuis probatio quoad vacationem in menſe reſeruato non ſit omnino plena ſuſtineri debeat, vt inquit Rota in vna Calagurritana beneſ. de Albania 12. Mar. 1602. coram D. Seraphino, &c. ſed *n. 112.* recte ait non putare, quod ſufficeret in iſto caſu ſem plena probatio de reſeruatione, imo neque audere recedere à regu. gñali, & ita inuenire quod nouiſſime fuit deciſum in d. Hiſpalen. Beneficij de Xerez duodecimi Maij 1602. coram Lita.

230 Et facit † quod dictum eſt de probatione ſubcollectoriæ ad effectum reſeruationis ſup. *p. praceden. c. 1. à n. 378.* & de probatione ætatis, & habilitatum, hoc dubio *n. 179. & ſeq.* & quod dicitur de probatione clauſulæ conſtuo. *ſeq. à n. 64.* & de probatione nõ publicationis *11. p. c. 3. à nu. 308* & videnda ſunt dicta infr. *11. p. c. 1 à n 36.* vnde poſthæc Gon. *gl. 15. à n. 122.* ait quod *impetrans ob non adimplementum decreti, ſeu alias certo modo tenetur illud plene, & concludenter probare,* &c. Quoad executorem vero literarum in forma
231 dignum † ſeu in forma commiſſaria, tam 1. quam 2. datum in caſu negligentiæ 1. dicendum eſt non teneri verificare niſi illud, quod ſibi à Papa mandatur verificari, nempe idoneitatem impetrantis, & cum gratia eſt per reſignationem alicuius in ſacris ordinibus conſtituti, quod aliunde habeat vnde commode viuere poſſit, ſic enim dicitur in literis in forma dignum *Diſcretioni tua per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus ſi tibi conſtiterit, quod dictus N. ſcilicet reſignans aliunde habeat, vnde commode viuere poſſit, vt praedicitur, ac per diligentem examinationem præfatum A. adhoc idoneum eſſe reppereris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, beneficium prædictum eidem A. authoritate noſtra cõferas, & aſſignes. &c.* & ſi eſt parochialis Eccleſia dicitur.

Ac per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus, &c. vt habetur in *d. conſtitutio.* Pij V. 162. ſuper modo, & forma expediendi literas in forma dignum. Quamuis communiter ſoleat fieri informatio ſuper verificatione omnium narratorum in
232 literis, † in forma dignum, & videtur velle Flam. Pariſ. *l. 8. qu 7. in fin.* Sed revera non eſt neceſſarium niſi adſit aduerſarius iuxta ſupradicta cauſa. Quod ſub
233 † dubitatur primo idoneus in propoſito quis dicatur, ſeu in quo conſiſtat idoneitas, & dico idoneitatem, & capacitatem in propoſito conſiſtere in legitimis natalib. ordine Eccleſiaſtico legitimo, legitima ætate, bonis moribus, & ſufficienti ſcientia, vt recte inquit P. Greg. *de Beneſ. c. 35 n. 1.* poſt Rebuff. *in concordatis rub. de collatio verſ. idoneus.* idoneus dicitur ſcientia, moribus, vita, & ætate, legitimitate, ac ordine, *c. cum in cunctis de elect. c. eam te, de ætate & qualitate, Clem. 1. eod. tit.* & ibi Bonifa. Concil. Tridẽ. *ſeſ. 24. de reform. c 18 verſ. peracto deinde examine. & ſeſ. 7. ca. 1. & ſeſ. 22. c. 2. & 4. de refor.* Stapil. *de literis gratia q. forma expecta. à n 16* Rebuff. *in praxi, tit. requiſita ad collationem bonam n. 23 & 38.* Flam. Pariſ. *l. 4. q. 1. n. 5. & q. 11. n. 11 & l 8 q 9. n. 38 & l. 10 q 3 n. 68.* & Ioan Gutier. *conſ. 2. n 22. & cano. q. l. 2. c. 11. n. 61.* & poſthæc Gonç. *ad reg. menſium. gl. 4 à n. 108.*

Aduertendum tamen eſt, quod inter declarationes † S. Cong. Concil. ſuper *c. 12. ſeſ. 24. de refor.* habẽ- 234
tur ſeq. declarationes facientes ad propoſitum. Prima *qui iam ſacerdos eſt, & prouiſus per ſedem Apoſtolicam in forma dignum, de Canonicatu ſuper literatura ſeu idoneitate ſcientiæ examinandus non eſt ab ordinario, & idem de quocunq; alio ordine ſacro illi Canonicatus requiſito. Secunda. Cong. cenſuit in iis qui Diaconi, vel ſubdiaconi, aut Presbyteri ſunt, petuntq; admitti in Cathedrali Eccleſia Canonicatus qui eum ordinem ſacrum quem ipſi habent requirunt ſibi in forma dignum, collatos opus non eſſe examine quod ad explorandam literaturam pertinet, eos vero qui ſacros ordines nondum ſuſceperunt examinandos eſſe, an illa habeant adiumenta doctrinæ quæ ex præſcripto Concil. Trid. neceſſaria ſint illi ſacro ordini qui Canonicatui quem conſequi volunt erit annexus* facit *c. accepimus de ætate & qualitat.*

Secundo ſubdubitatur quomodo dictus executor debeat verificare dictam idoneitatem, &c. † & 235
dico idoneitatem quoad literaturam, ſeu ſcientiam verificandam eſſe per examen perſonæ, illam examinando, idoneitatem vero quoad alias qualitates & quod aliunde commode viuere poſſit reſignans, per teſtes, ſeu alias probationes, id enim important d. verb. *ſi per diligentem examinationem, &c.* Rot. *dec. 8 de probatio concl. 877. n. 8.* Flam Pariſ. *l. 8. q. 7. ad fi & l. 10. q. 3. n. 69* & Gonc. *d. gl. 4. n. 170.*

Sed ad parochiales in forma dignum examinatores † debent facere relationem, & approbationem 236
non ſolum quoad literaturam, ſed etiam quoad clericatum, legitimitatem, ætatem, mores, &c. vt in d. Concil. Trid. *ſeſ 24. c. 18. de refor. verſ. peracto deinde examine renuntientur quotcunq; ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia & aliis rebus ad vacantem Eccleſiam gubernan. opportunis.* & cenſuit S. Cong.
Concil. † *Quod huic decreto non eſt ſatis factum per rela-* 237
tiones examinatorum, quorum aliqui ſimpliciter renuntiauerunt examinatum idoneum quoad literaturam, alijque approbauerunt eum ad literaturam quoad reliqua dicentes eſſe onus Epiſcopi. Et propoſito dubio pro parte
Epiſcopi Abulen † *An prouiſio parochialis ſit nulla, ſi ex-* 238
aminatores relationem fecerint ſolum quoad literaturam, examen vero circa mores, ætatem & reliqua, Epiſcopo relinquatur Congre. cenſuit teneri facere relationem etiam circa mores, ætatem, & reliqua, vt in declaratione Abulen. ſup. adducta 5 *p. c. 7. n. 11. ad tertium.*

Vnde Rota in Caſalen. parochialis coram † D. 239
Robuſterio de anno 1586. reſoluit, *Inſtitutionem parochialis factam ab ordinario præſentato à patrono facta ſolũ relatio ab examinatoribus quoad ſcientiam & nõ quoad mores, &c. eſſe nullã ex d. Concil. c. 18.* Quod etiã fuit dictum in vna Iuuenacen. Beneficij 15. Decem. 1593.

coram

240 coram illustrissim. D. Mantica.† Quamuis in dicto Casalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram eod. D. Robusterio fuisset dictum, *Bene examinatores potuisse in hoc se remittere ad ordinarium & satis esse seruatam formam Concil. Trid. quamuis enim ex dispositione Concil. potuissent etiam ipsi se informare de hu & referre ordinario, tamen non tollit quin etiam ipsi possent se remittere ad ordinarium, cum in dubio iurisdictioni ordinarij tantum censeatur derogatum cumulatiue non priuatiue, Decisione*
241 cons. 3. n. 3, Sed ista ratio nihil valet, † nam Concil. hic clare loquitur, dicens contrarium & dans formam cum decreto irritante, & si ista ratio aliquid valeret, etiam quoad litteraturam & scientiam possent examinatores se remittere ad ordinarium, &c. & videndasunt dicta inf. *9. p. c. 2. n. 95. & 105.* † In ipsa autem idoneitate probanda, non requiritur citatio alicuius, aut vocatio partis, nec causæ cognitio, nisi adest intrusus, seu possessor Beneficij qui esset citandus, aut alias legitimus contradictor comparuisset coram executore iuxta supradicta. Sed absque citatione td expedimr Rota *decis. 9. de concess. præben. in nouis*, Felin. *in c. si. de præsump. n. 36.* Mas. ar. *d. concl. 877. à num. 2.* &
242 da sunt dicta inf. *9. p. c. 2. n. 95. & 105.*
243 Flam. Paril. *l. 10. q. 3. nu. 70.* Quinimmo etiamsi † adesset intrusus, seu possessor Beneficij, vel comparuisset legitimus contradictor non videtur requiri citatio illius in idoneitate probanda, maxime quoad scientiam, quia id solum requiritur pro informatione, & satisfactione iudicis ne detur indigno, & non attinet ad partem, nec est actus iudicialis. Nec est ne-
244 cessarium † super idoneitate testes in forma recipere, sed sufficeret executorem extraiudicialiter se informare, nam verba *si reperit*, siue etiam *si constiterit*, possunt referri ad extraiudicialem informationem, seu instructionem Abb. *in d. c. si. sub n. 13.* præ-
245 cipue *vers. extra prædictos*, & Felin. *n. 18. & 35.* & Flores *q. 4. n. 21.* Et verbum *si constiterit*, non includit † citationem partis, quando committitur executio de re vacante, vt per Felin. *ibi, n. 12.* ex Innocen. & Barthol. quos refert, & licet includat citationem partis si de
246 re non vacante † committitur executio, vt per eum ibi, & sic cum adest intrusus requirat citationem, tamen id intelligendum est respectu actuum iudicialium, & eorum quæ fiunt in forma iudicij, qualis non est examinatio, seu probatio idoneitatis.

Facit decisio facta in causa Reginen. parochialis
247 8. Febru. 1557. coram D. Chisanen. † *Quod dispensatio facta à iudice commissario cui erat commissa cum clausula, si est ita, super quibus conscientiam tuam oneramus, valet, licet non constet de processu. Rota* dec 4. de filiis Presbyterorum in antiq. *& quod filius est in dispensationibus quod si ab initio est aduersarius, tunc pars est citanda, & inscriptum acta reducenda, vt ibi non est aduersarius. Tunc sufficit sola informatio iudicis, quando conscientia illius dispensatio committitur gl. in c. statutum. §. assessorem,* verb. relinquatur, *vbi Francus nu. 6. de rescrip. l. 6. Lapus* allegat. *61. Rot. dec. 443.* in nouis *sup.* cap. cum consuetudinis, *&c.* & ad idem est optima *dec.* Put. *144. l. 2.* & Thom. Sanch. *l. 8. disp. 35. n. 15.* & conferunt quæ post hæc tradit Gor. *c. gl. 9. in annot. à num. decimo nono*

Facit etiam, nam delegatus cui Papa committit
248 † vt se diligenter informet de vtilitate Ecclesiæ, & si reperit cedere in euidentem vtilitatem, alienatio nem confirmet, seu det licentiam alienandi, &c. satis est adhibeat cognitionem extra iudicialem absque citatione, & pro eo præsumitur absque processu, maxime si assereret se informasse, &c. Abb. *conf. 41. l. 1.* & dicitur inf. *vlt. p. c. 2. à nu. 130.* & in proposito Rotam Abulen. Benef. 26. iunii. 1596. supra adducta *dub. 4. n. 47* Ex quibus † obiter infertur ad dispensa- 249
tiones matrimon. & alias quæ hodie committuntur ordinariis cum clausula, *quod diligenter se informent, & si repererint preces veritate niti, dispensent*, &c. vt dictum est sup. *dub. 8 n. 105.* vbi clausulam ipsam posuimus, quod non erit necessarium testes in forma recipere, sed sufficere † iudicem extraiudicialiter se in- 250
formare, Conc. l. Trid. *sess. 22. de reform. ca. 5.* ibi *Summarie tantum & extraiudicialiter* & declaratio Sanct. Cong. ibi quæ ait *requireretur tamen citatio* intelligeda est quando est aduersarius, vt in d. Reg nen. Imo si per testes præ sentatos † probaretur idoneitas im- 251
petrantis, seu veritas precum dispensationis, ipsi tamen executori contrarium constaret, non liceret exequi commissionem, cum eius iudicio, & informationi extra iudiciali relinquatur, onerando conscientiam ipsius iuxta dicta, & saltem debet ex officio examinare alios testes, per quos veritas sibi nota patefiat. Et semper expediet quod in huiusmodi verificationibus † examinarentur ex officio aliqui 252
testes, qui rem melius scire possent, prout fit in aliquibus Episcopatibus in dispensationibus matrimonialibus, & non se contentare cum testibus à partibus præsentatis, semper enim inueniuntur testes ad probandam idoneitatem impetrantium, maxime quoad parochiales, tamen vide quæ dicemus inf. *n. 285.*

Tertio subdubitatur † an si semel examinatus nō 253
repertus idoneus possit iterum examinari, & illi tunc reperto idoneo beneficium conferri. Et videtur posse † dummodo in primo examine nō fi e de- 254
claratio, seu actus, quo declaratur illum non esse idoneum, nam quamdiu res est integra nihil prohibet illi idoneo reperto beneficium conferri virtute ipsarum, ex quo tunc conditio illa, *si per examinationē illum idoneum esse reperit*, verificatur, & ita videmus sæpe practicari in hoc Episcopatu Abulen. in resignationibus parochialium.

Nihilominus tamen contrarium † videtur te- 255
nendum, nam verba illa *si per diligentem examinationem illum idoneum esse repererit*, de prima examinatione videntur intelligenda ex reg *l. boues. § hoc sermone ff. de verb. signif.* de qua late ibi Tiraq. alias posset per multum temporis expectari, quod fieret idoneus quod est inconueniens. Quod maxime procedit in parochialibus, in quibus examen fieri debet cum tribus examinatoribus synodal bus, seu aliis, & eo peracto renunciare debent, an examinatus sit idoneus, vel non, vt in Concil. *sess. 24. c. 18 vers. peracto deinde examine*, quod quidem de examine semel facto intelligitur, quando pro tunc examen peractum est licet differatur renunciatio, & declaratio ad aliud examen, committatur soli executori, & eius cōscientiæ probabile videtur, quamdiu ipse non pronunciaverit quandocumque illum idoneum esse repererit circa locum executionis &c.

256 Quamuis quod attinet † ad congruam resignantis, sufficiat quandocumque de illa constare, quam diu res est integra etiam in parochialibus, id enim non magis ad 1. quam ad 2. informationem refertur &c. sicut etiam in dispensat. informatio de veritate precum. Cauendum tamen erit in casu resignatio-
257 nis, ne incidant in constitutionem † Gregor. XIII. de publicandis resignationibus, de qua infra 11. *part. cap.* 3. *à num.* 273. in quam profecto videtur incidere si forte resignatarius, qui ex d. constitutione possessionem Beneficii intra, tempus publicationis apprehendere debet, vel saltem stante legitimo impedimento literas Apostolicas iudici, seu executori intra idem tempus præsentare, & apud illos pro ipsarum executione instare, & possessionem instanter petere, fecerit seu petierit quod executio, seu processus in ea deferatur vltra tempus publicationis.

258 Quarto subdubitatur, an si impetrans sit † revera idoneus non tamen sit per executorem verificatum, teneat collatio? Et dico quod non, nam est cõditio, non existentiæ, sed cognitionis Imol. *in d. cap. fin.* & ibi Fel. *num.* 33. *& in cap. sciscitatus de rescrip. nu.* 14. *prope fi.* Rota *dec.* 435. *n.* 2. *p.* 1. *diuers* & Tho. Sanch. *de matrim. li.* 3. *disp.* 33. *n.* 4. *& lib.* 8. *disp* 34. *n.* 26. *&* 35. *n.* 16.

259 Quinto subdubitatur, an si impetrans sit idoneus, & per executorem sciatur, possit † ad prouisionem procedere absque alia verificatione, seu informatione? Et dico quod non alias prouisio erit nul-
260 la propter defectũ formæ † mandati, & conditionis de limitato modo scientiæ, Cardin. *in Clemen.* 1 *num* 11 *de concess prabend.* Oldra *cons.* 41. Bellamera *decisio.* 667. Felin. *in d. cap. fin. num.* 28. *&* 33. Nam illa verba,
261 *si repereris idoneum,* † continent conditionem, Nau. *in cap si quando, de rescript. except.* 9. *numer.* 9 & Thom. Sanch. *vbi proxime d. num.* 4. licet *d. lib.* 8. *dispu.* 34. *num.* 24. *&* 35. 16. dicat, quod si ei cui dispensatio commissa est de precum veritate constat nulla opus est informatione, seu examina. non obstante clausula de ea, & facit decisio Caputaquen. 273. *par.* 1. quæ est etiam in Miscellaneis Cotæ manuscriptis 221. vbi ha-
262 betur, *Quod dispensatio super illegitimitate non † valuit, quia non fuit seruata forma dispensationis, & mandati de dispensando, cum esset facienda qualis inquisitio, & tamen in hoc casu nedum non reperitur, sed nulla interuenit, sed statim fuit promotus præsentata dispensatione, maxime stante clausula illa* si ita est, *quæ est conditionalis, &c.* Et quod clausula *si est ita,* facit gratiam conditionalem
263 † fuit etiam dictum in d. Conchen. erectionis 25. Maii, 1592. ex Parisio *cons.* 82. *num* 6. Soc. Iun. 43 *num.* 43. licet contradicat Thom. Sanc. *d. num.* 26. qui ait quod clausula, *si est ita,* dispensa. non inducit formã, nec conditionem.

264 Quod tamen limitat † Card. cum Paulo *d. numer.* 11. & Felin. *d. numer.* 28. cum Imola *ibidem*, quando de idoneitate notorie constat, quod tunc non est necessaria examinatio nisi ad cautelam, qui tamen cõsulunt, quod executor hoc ipsum de notorio exprimat in collatione, vel in relatione, seu interlocutoria vt sciatur quare examinationem non fecit, idem Th. Sanch. loquens *in dispensat. d. nu.* 24 *&* 16.

Sed hæc limitatio non videtur vera, † nam quan- 265
do examinatio est de forma, vt licet prætermitti nõ potest quantumcumque examinandus sit notus. Bald. *in cap. constitutus,* 2. *nu.* 4 *de appellatio.* & ibi Præpositus & Abb. *num.* 4 qui ait quod scholaris notorie peritus transit sine examinatione, vel saltem modica pro forma Corsetus *in singul. verb præsumpt.* qualiter bene Brunus *de forma, rubrica de implemento formæ, versiculo vltimo* facit Lambertus qui alios refert *de iure patronat.* 1. *par.* 2. *libr. quæstione* 11. *articulo* 3. *numero* 5. Rebuffus *de priuil. scholarium priuil.* 86. *nu.* 4 Mand. *reg.* 24. *quæst.* 3. *num.* 11. *&* 12. Fuscus *de visitatio. lib.* 2. *cap* 5 *numero.* 10. Flam. Paris. *lib.* 8. *quæst.* 9. *num.* 83 *& sequen.* & Cenedo *collect.* 15. *ad decretum numero* 5. & post hæc Goncalez *ad reg. mensium, glos.* 4 *à n.* 89.

Et Rota in vna Calagur. † Beneficii de Ornillos. 266
12. Octob. 1587. coram illustrissim. Pamphili. resoluit quod quando examen requiritur pro forma debet præcedere quamlibet prouisionem, quamuis alias sit examinatus, & approbatus etiam ad parochiales, maxime quando ab alio ordinario. &c. Et præ-
sertim limitatio hodie non videtur † posse proce- 267
dere in executore ad parochiales, in forma dignũ nouissima, nam quantumcumque notorie impetrans sit idoneus, non potest excusari examen in d. forma dignum, cum examinatoribus synodalib. vt in eã dicitur Fuscus, & Cenedo *ibi.*

Pro quibus facit resolutio in causa † Astoricen. 268
parochialis 11. Maii 1587. coram D. Gypsio, & in vna Regien. Prioratus 26. Iun. & 24. Decembr. 1587. coram D. Pamphilio, *Quod notitia præsentati licet alias sufficiat non tamen sufficit, vbi examinatio est omnino necessaria, vt in parochiali, & vbi datur concursus præsenta-
torum, &c.* Sed offert se licet difficultas, † si execu- 269
tor cui committitur collatio Beneficii simplicis in forma dignum, committit examen alicui examinatori prout fieri solet, & fieri posse diximus supra 8. *dub. à num.* 97. & examinator dat illi schedulam, seu chartam approbationis absque examine, quia est sibi nota sufficientia ipsius, an censeatur seruata forma examinis? Et consequenter valeat collatio subsecuta, & videtur quod sic, licet tutius sit quod fiat examen aliquod pro forma.

Sexto subdubitatur, an si dictus executor † fece- 270
rit examinationem prout sibi fuerat iniunctum. & putans ipsum idoneum, cum non esset, contulit ei Beneficium, talis collatio valeat? vt dico quod sic, nam conditio est purificata per obseruantiam solius
formæ. † Ita docent Baldus *in l* 2. *num* 8. *C. quando pro* 271
uocare non est necess. Abb. *in cap.* 1 *num.* 29 *de re iudicata,* Felin. *in d. capite fi. num.* 33. & Staphil. *de literis gratia, tit. quib. modis expirent literæ ad Benef* §. 6. *principaliter n.* 1. *&* 2.

Quod tamen secus esset † in dispensationibus 272
commissis ordinario, nam quantumuis per informationem reperierit preces veritate niti, si tamen à parte rei non est ita, dispensatio erit nulla, tanquam surreptitia propter falsitatem narratorum. P. Ledesma dicens tenere communiter Doctores *in sum. de matrim. c.* 27. *ad fi.* & Th. Sanch *de matrim. li.* 8. *disp.* 21. *n.* 33.

Et eadem ratione si resignans renera non habe-

ter

273 re: aliunde † vnde commode viuere posset, resigna-
tio, & prouisio facta resignatario esset nulla tanquã
surreptitia, quamuis coram executore id probatum
esset.

274 At si per examinationem factam exe-utor † be-
ne intelligere deberet eum non esse idoneum, &
nihilominus contra conscientiam ei tanquam ido-
neo conferret Beneficium, reuera collatio non va-
leret, nec prouisus si ei id constaret tutus esset
in conscientia, nam in rei veritate non fuit serua-
ta forma mandati, & purificata conditio, & idem
esset si alias id constaret executori, iuxta dictum sup.
n. 261.

275 In parochialibus tamen debet executor † in d.
forma dignum nouissima impetranti conferre, &
collatio erit valida si examinatores, seu maior pars
eorum illum idoneum esse renuntiant, & approbãt
siue bene, & secundum conscientiam, siue male, &
contra conscientiam, quamuis ipse executor eum
non putet idoneum, nam per approbationem, exa-
minatorum purificata est conditio mandati, cũ quo
ad approbationem, seu reprobationem standum sit
eorum relationi, iuxta decretum Concilii *d. capite
18. sess. 0. 24.* & dictum est supra *dub. quinto numero
75.*

276 Septimo subdubitatur circa illam clausulam, †
quod dictus N aliunde habeat vnde commode viuere possit,
de qua vide supra *2 par. cap 5. à num. 200. & 207.* an sit
necessarium constare quod resignans tempore re-
signationis, & datæ, aliunde habeat vnde commode
viuere possit, an verò sufficiat quod id habeat tem-
pore executionis ipsius gratiæ. Et breuiter dico sa-
277 tis esse, quod † se hoc constet tempore executionis
ipsius gratiæ, cum verba illa *si tibi constiterit*, sint fu-
turi temporis, & qualitas adiuncta verbo debeat in
telligi iuxta tempus verbi. *l. in delictis § 1 ff de noxali-
bus* Abb. *in cap cum in cunctis §. inferiora, num. 10. de e-*
278 *lect.* & Dec. *22.* Et sic limitanda est reg. illa, quod †
surreptio consideratur respectu datæ, de qua Felin.
in cap. eam te, de rescrip. num 18. Caputaquen. *decis 40.
num 2. par. 2.* & notatur *in cap. si eo tempore, de rescript.*
279 *in 6.* Et ita in terminis † fuit resolutum in Iacen. Vica
riæ vlt. Ian. 1590. coram illustrissimo Plato, vt in deci.
seq.

*Resoluerunt domini gratiam Antonij esse iustificatam
& validam, nam de resignatione atque eius publicatione,
ac de sacerdotio eiusdem Antonij constat ex publicis scriptu
ris. valor Vicariæ cum annexis vltra testes coram Ordina-
rio examinatis, probatur etiam ex confessione partis, Pa-
leotus* decis. 391. in fin. *Caputaquen* decis. 33. numer.
3. lib. 3. *non obstat, quod non fuerit verificatus valor & qua
litas Beneficij obtenti, quia cum obtulerit Anton. illud di-
mittere non erat necessaria aliqua verificatio Rota* decis.
20. de præbend. in nouis, *non obstat quod non constet
Sanctium resignantem tempore resignationis habuisse a-
liunde cõmode sustẽtaretur, quia satis est in casu isto quod
de hoc constiterit tempore executionis ipsius gratiæ*, dec.
10. numero 2. & 6. de concess. præbend. in antiquis.
*non obstat, quod Sanctius resignans post præsentationem
de se factam ad Prioratum de Velstan malitiose distulerit
procurare, vt sibi de eo Prioratu fieret institutio, & colla-
tio. Et quod plus est supposuerit collusiue aliquos opposito-
res ad effectum, vt dilata huiusmodi institutione interim in
curia resignatio cum reseruatione pensionis admitteretur,
qua collusione stante dicebatur resignationem fuisse nullam,
Gigas* de pensio quæsti. 42 *quia fuit responsum non con-
stare de huiusmodi collusione, tum quia cum non sit præfi-
xum tempus aliquod ad obtinendam institutionem Bene-
ficij de iure patron.* dec. 4. de iure patr. in nouis, *non vi-
detur imputandum Sanctio, quod institutionem suam in
longum protraxerit. Tum etiam quia testes de ea deponen-
tes fuerunt nulliter examinati, scilicet parte non citata, &
quod plus est collusionem non probant, nam deponunt de au
ditu à Barthol. qui etiam examinatus dicit se fuisse ro-
gatum nomine Sanctij, vt se opponeret, cuius dictum sicut
non probaret solum contra Sanctium, & multo minus con
tra Antonium, ita nec possunt probare testes qui dicunt se
ab illo audiuisse, præterea collusio huiusmodi prætensa non
esset super Vicaria, sed super Prioratu, ideo nihil influit ad
nullitatem resignationis, maxime cum nullo modo probet
Antonium fuisse participem collusionis, & tamen Gigas &
alij per eum allegati præsupponunt collusionem interuenis-
se ex parte vtriusque Non obstat quod dicitur non constare
quod deducta pensione ducatorum 40. imposita ad fauorem
Sanctij remaneant centum pro rectore, iuxta, decretum
Concilij Trident. at decretum appositum in gratia resigna
tionis & reseruationis pensionis, quia fuit responsum de
hoc nullum verbum legi in literis expeditis ad fauorem An-
tonij resignatarij in actis productis, quare cum ipse tenea-
tur verificare solum ea quæ sunt narrata in suis literis, non
videtur curandum si non probetur fructus vicariæ ascende-
re ad tantam summam, vt soluta pensione centum pro se re
maneant, quod erit probandum per Sanctium cum pensio-
nem voluerit consequi.*

Vnde existimo quod si tempore executionis † 280
resignans esset mortuus, non esset opus eius cõgru-
am verificare, cum mortuus illa non egeat, & hoc
forte voluit quædam declaratio S. Congregationis
Concilii super *cap. 2. sess. 21. de reformatione*, † quæ sic 281
ait, *quidam resignauit canonicatum alteri, vt infra men-
sem teneatur docere quod aliunde commode, & moritur
infra mensem, ordinarius voluit conferre canonicatum per
obitum. respondit Congregatio non posse quia affectus cum
semel Papa apposuerit manum*, alias illa declaratio pa-
tet ecur difficultatem ex dict. *5. part. capit. 1. à numero
154.*

Si tamen executor quia sibi non constitit † resi- 282
gnantem aliunde habere vnde commode viuere pos
set, pronuntiauit, non esse locum executioni litera-
rum, non erit locus appellationi nec sufficit in gra-
du appellationis id constare, ex quo iam defecit con
ditio executionis, &c. Cum vero resignatio est ex-
pedita in forma gratiosa, tunc clausula seu narra-
tiua † quod aliunde habet, vnde viuere possit de- 283
bet esse vera tempore datæ ex primo cap. de qua *n.*
288.

Vnde infertur ad dispensationes matrimoniales
quæ committuntur ordinariis, vt dixi cum clausu-
la, *quod diligenter se informent, & si repererint preces ve-
ritate niti dispensent*, quod sufficiat narrata esse vera,
& verificata tempore executionis ipsius dispensati-
onis, seu commissionis licet tempore datæ literarũ
non essent vera, & ita videtur practicari, nam arti-
culi qui fiunt pro verificatione dispensationum sem

per

per loquuntur de tempore præsenti & non de tem-
pore datæ.
284 Quamuis contrarium scilicet narrata debere †
esse vera tempore impetrationis & relationis factæ
Papæ, & non postea tempore executionis teneat
Cordub. *in sum quæstio. 45. opini. 2. pun. 1.* & Ioan Gu-
tierrez *quæstio. Canon. libro secundo capite decimoquinto*
numero 131. & 133. & Thom. Sanchez *de matrimon. lib.*
octauo disputatio. 30. num. 4. & 5. ex Abb. *in cap. quia cir-*
ca, de consanguinitate & affinitate num. 4. qui ait quod
veritas narratorum in dispensatione est consideran
da secundum tempus impetrationis non enim suf-
ficit narrata prius fuisse vera, vel post impetratio-
nem verificata, quando veritas causarum narratur
de præsenti & quod necesse sit probare narrata es-
285 se vera † tempore impetrationis docent, etiam Re-
buffus *ad leges Gallicas 2. tom. titul. de rescriptis in præ-*
fatione. numero 56. & Mascard. *d. conclusione. 1128. num.*
22.
286 Sed Abb. ibi non loquitur † in nostris terminis,
scilicet quando dispensatio committitur alicui cum
d. clausula *quod informet, & si repererit preces veritate*
niti dispenset, sed loquitur de dispensatio. in forma
gratiosa, in qua certum est veritatem narratorum
considerandam esse secundum tempus impetratio-
nis iuxta dicta regul. quod surreptio consideratur
respectu datæ, quæ licet præcipue procedit, & i-
ta etiam accipiendi sunt Rebuffus, & Mascard. *i-*
bi.
287 Verum est tamen, quod in dispensationibus †
cum copula in quibus impetrantes narrant inter
eos copulam precessisse, & quod nisi matrimonium
inter eos contraheretur ipsa dis famata, & innupta
remaneret, grauiaque ex inde scandala possent ve-
risimiliter exoriri, vt solet dici in dispensationibus
cum copula propter infamiam si ista non essent ve-
ra tempore impetrationis, sed postea consulto eo-
pulam habuisse, vt infamia, & nota posset verificari
vel alias infamiam, & notam propter fraudem, &
288 dolum † quæ alicui patrocinari non debent *capi. se-*
des cap. ex tenore de rescript. & sic proceder sententia
Corduben. *sup.* quam sequuntur Mandos. Rodrig.
in sum 1. tom. cap 36. num. 9. Veg. *in sum. part. cap. 88. casu*
4 & Ledes. *in sum. de matrim cap. 274. difficul. 7. conclu.*
& Thom. Sanchez *d. numer. 5.* & sententia Ioan. Gu-
tierrez *sup.* non alias.
289 Et è conuerso † non sufficiet causam narratam
fuisse veram tempore impetrationis, & relationis
factæ Papæ, si tempore informationis, & executio-
nis ea deficiat & iam non sit vera, vt si narratum est
mulierem esse pauperem, aut habere dotem minus
competentem, licet tunc ita esset, tamen si ante exe
cutionem commissionis & antequam ordinarius
dispenset ea causa deficiat, vt quia iam facta sit diues
aut habeat dotem competentem, quia obuenit ei
hæreditas, vel legatum, &c. vitiatur, dispensatio quę
est in fieri Ioan. Gutierrez *supra num. 132.* Tho. San-
chez *lib. 8. disp. 19. num. 27. & d. disp. 30. num. 12.* Huma-
da ad Grego. Lopez *in l. 2. tit. 15. par. 2. glos. 10. num. 5. &*
6.
290 Quamuis contrarium teneat Enriq. † *in sum. libr.*
14. cap. 17. §. 10. ex Couarr. *lib. 1. vari. cap. 20. num. 5 versi.*
bis breuiter. Sed Couar. loquitur in dispensat, facta &
sortita effectum, quæ non † vitiatur, etiamsi postea 291
causa deficiat Ioan. Gutier. *supra* Vnde in prædicto
casu si postquam ordinarius virtute commissionis,
& mandati Papæ dispensauit, mulier facta esset di-
ues, aut haberet dotem competentem non vitiare-
tur dispensatione etiamsi nondum matrimonium
esset contractum quicquid dicat Thom. Sanchez *d.*
disp. 30. num. 14. & seq. quanto magis si esset contra- 292
ctum, etiamsi tempore † dispensationis haberet spē
quasi certam successionis, donationis, vel applica-
tionis bonorum competentium, si non est legiti-
me necessario sibi debitæ, quia antequam succes-
sio, & applicatio fiant, non sunt bona illius ita Na-
uar. *cons. 19 de rescript.* quem sequitur Marcus Anto.
Genuen. *in praxi Archiepiscopalis Curiæ Neap. litana ca.*
25. num. 81 & Thom. Sanchez *supra à num. 21. d. disput.*
19.
Rursus circa illam clausulam, *quod resignans aliun-*
de habeat † vnde commode viuere possit, aduerte quod 293
narratiua in resignatione facta, & clausula, *quod re-*
signans habet aliunde, vna cum pensione sibi in tali resi-
gnatione reseruata, vnde commode viuere possit, verifica-
tur sufficienter si ex pensione illa habeat, vnde viue
re possit, licet non verificetur quod habet etiam a-
liunde, quia intentio Papæ est quod remanear con-
grua, siue remaneat ex pensione tantum, siue et-
iam aliunde, ita fuit resolutum in vna Zamoren. Be-
neficii vigesimo. Iun. 1594. coram D. meo Cordu-
ba.
Et quamuis in literis dicatur, *dummodo † aliunde* 394
habeat vnde viuere possit, non excluditur, quin pensio
sit in congrua computanda, quin verbum *aliūde* po-
nitur ad exclusionē beneficii resignati, non autem
pensionis, vt in illa Brixien. parochialis 20. Nouem-
bris 1598, coram D. Penna supra relata *2. par. ca. 5. nu.*
209.
Tandem admoneo lectorem, † quod in hac ma- 295
teria de executione, & verificatione literarum ca-
neat à Flores de Mena *d. q. 4. ex num 19.* nam eam con
fundit nec recte calleat sicut iurisconsulti Hispa-
ni.

§. 3.

An gratia in forma dignum expiret mor-
te Papa concedentis
re integra.

SVMMARIA.

AN gratia, seu mandatum de prouidendo, in forma dignum, expiret morte Papa concedentis re integra, &c. à num. 396. resoluitur, contra aliquos, non obstante cap. si cui nulla, de praben in 6. versi. fecus, quod procedit vbi mandatur prouideri certa persona de in certo beneficio vacaturo, & sic in gratia facienda, & cetera.

Id procedit etiamsi mandetur prouideri de certo beneficio, cum causa cognitione & citatione partis, nam etiam
tunc

tunc non expirat gratia, nec executorum potestas num. 303. contra aliquos relatos. n. 304.

Gratia ad Beneficium vacaturum incertum, non expirat morte Papæ ante vacationem, etiam re integra, quando non committit executori prouisionem, sed ipse confert ex nunc, prout ex tunc à n. 305. & ponitur Rota decisio.

Si alicui sit gratia concessa per quam committitur assignatio certa pensionis huiusmodi gratia non expirat morte Papæ re integra numero 309. Si vero committeretur assignatio pensionis incerta expiraret numero 310.

Dispensationes quæ committuntur ordinarijs, vt precibus veris repertis dispensent, non expirant morte Papæ concedentis, re integra, quamuis mandatum de dispensando non habet vim dispensationis, sed adhuc possunt ordinarij illus expedire, etiam sede Apostolica vacante, antequam erat regul. Cancellariæ super reualidatione literarum prædecessoris contra Nauar. & alios à nu. 311

Quod dicunt Io. And. Fel. & alij, quod facultas dispensandi cum certis personis fauore illarum, expirat morte concedentis, re integra potest intelligi, quando est concessa huiusmodi facultas simpliciter, absq; mandato, & præcepto. &c. n. 314.

Licentia eligendi confessarium, data à Papa, vel Episcopo, seu parocho, non expirat morte concedentis, quia est gratia facta ipsi pœnitenti. num. 315. Licet in licentia data per Episcopum, seu alium Papa inferiorem, contra teneant Abb. & alij n. 316. Quod maxime procedit, quando talis licentia datur accessorie ad indulgentiam n. 317. Et quando datur in Bulla concessa fauore Principis, vt cruciata. n. 318.

Similiter licentia audiendi confessiones, data alicui sacerdoti ipsius contemplatione à Papa, seu Episcopo, non expiraret morte concedentis. num. 319. non solum quoad simplicem licentiam, seu approbationem, & expositionem quæ absque dubio non expirat, sicut licentia seu reuerenda ad suscipiendos ordines, sed etiam quoad delegationem & commissionem iurisdictionis ad absoluendum, quæ etiam non expirat à n. 320.

Cap. gratum cap. relatum, &c. licet de officio delegati. vbi habetur, quod iurisdictio delegata expirat morte delegantis, re integra, loquuntur de iurisdictione fori contentiosi. non voluntaria. n. 324.

Item esset in licentia, seu iurisdictione, alicui data à parocho, ad audien. confessiones suorum subditorum. n. 325 Quamuis iurisdictio ab eo delegata assumendo illum in vicarium, seu coadiutorem suum, expiret morte parochi, sicut potestas vicarij Episcopi. numero 326.

Licentia audiendi confessiones certarum personarum, data alicui ipsarum fauore, expirat morte concedentis n. 327.

Licentia, & facultas testandi, concessa à Papa non expirat morte concedentis re integra n. 328. Et similiter licentia, & facultas faciendi maioratum à rege concessa non expirat morte concedentis re integra n. 329. & idem indistincte in licentia data per regem ad extrahen. seu alienan. bona maioratus, etiamsi concedatur sub nomine ipsius regis n. 330.

Quod procedit, etiamsi literæ d. licentia, & facultatis faciendi maioratum, testandi, aut alienandi, non essent expedita, contra aliquos nu. 331. & seq. Quando gratia est concessa per Principem n. 333. Et ita gratiæ etiam ad aliquid faciendum concessa per Papam expediuntur per successorem in forma rationi congrua n. trecentesimo trigesimoquarto.

Procedit etiam siue licentia & gratia sit concessa ex causa necessaria. & cum causa cognitione siue ex causa voluntaria, & sine causa cognitione. n. trecentesimo trigesimoquinto.

De hac materia, an gratia vel mandatum expiret morte concedentis, &c. remissiue numer. trecentesimo trigesimosexto.

DVodecimo, & vltimo principaliter † dubitatur, an gratia seu mandatum de prouidendo in forma dignum expiret morte Papæ concedentis re integra, ita quod executor deputatus ad illius executionem non possit procedere. 296

Et videtur † expirare ex *cap. cui nulla versiculo secus de præben. l. 6* vbi dicitur, quod si super prouisione certæ personæ facienda sit data potestas alicui prouideri mandatur gratiam, & fauorem, illa quidem expirat omnino si concedens re integra moriatur, & facit regula *l. mandatum. C. mandati, & §. recte, instit. eod.* 297

Per quem † tex. *in d. cap. si cui nulla.* inquit Ægidius *decis. 542.* quod mandatum factum per legatum, de prouidendo certæ personæ de certo Beneficio, tunc vacante, moriente legato ante mandati executionem, ipso iure expirat. Et sequitur Staphileus *de literis gratiæ tit. quibus modis expirent literæ ad Beneficia, in princ. num. 1 & 2.* Et ita videntur † tenere Decius *in Rubr. de constitutio. 1. lectura numero. 41.* ibi *secus si deberet fieri per alium cui committeretur*, & Ripa *ibidem numero 50* ibi, *secus si per viam commissionis sic alteri mandatum quod conferat.* Gortal. *de Benefic. 4. par. cap. 5. nu. 54* ibi, *licet secus si collatoribus tantum.* Zerola *in praxi Episcopali 2. par. verbo delegatus §. 1.* & Mandos. Rodriguez *quæst. regularium 1. tom. q. 9. ar. 1.* & Thom. Sanch. *de matrimon. libr. 8. disputatio. 28. numero 43. & 64 & 81.* 298 299

Nihilominus tamen contrarium est dicendum, † nempe gratiam, seu mandatum de prouidendo in forma dignũ, nullo modo expirare morte Papæ cõcedentis re integra, sed adhuc posse executorem ad illius executionem procedere, Nam vbi mandatur prouideri certæ personæ de certo Beneficio vacante gratia dicitur facta, ex quo saltem habet ius ad illud, licet non habeat in re vt dicetur supra *4. par. cap. 3. 11.* modo *num. 59.* & sic intrat tex. *in cap. si super gratia. de officio deleg. in 6.* ita Rota *decis. 12. de officio deleg.* alias *349. in nouis.* Hier. Paulus *in practica Cancellariæ versi præstantissime doctor.* quem sequitur Rebuffus *in concordatis Rubric. de mandatis Apostolic. §. 1. verb. fuit partificatus.* Mil. *in reper. verb. gratia facta licet nondum executa.* Gigas *de pension. quæstio. 91. numer. 4.* Anton. Gabr. *titu. de præben. con. l. 1. numero 19 & 35.* Mandos. *reg. 10 quæst. 2. numero 4.* Aceuedo *in l. 2. numer. 4. & 5. tit. 7. lib. 5 recopilatio.* D. Ioan. Gutierez *canon. quæst. li. 2. c. 17. n. 5.* & Enriq *in sum. li. 14. c. 17. n. 7.* & tenet Tho. Sanchez *sup. n. 87. & seq.* 300

301 Et tex. *in d. cap. si cui nulla versi. secus* procedit, † vbi
mandatur prouideri certæ personæ de incerto be-
neficio vacaturo: & sic in gratia facienda cum gra-
tia non respiciat, nec videatur afficere aliquod be-
neficium certum, vt eum intelligunt doctores ibi,
& *in d. cap. si super gratia* Rota Gigas & Mandos. *supr.*
& Man Rodriguez sic intelligendus *quæst. regul. 2.*
tomo quæstio. 46 art. 7. ad finem. & Graffiis *in decis. au-*
reis casuum conscientiæ lib. 4. cap. 2 numero vigesimooctа-
uo & forte Goncalez *glos. 12. nu. 42.* & facit quod tra-
dit Cuchus *in institution. maioribus lib. 1. titul. 7. numer.*
50.

102 Quamuis Hieron. † Paulus *supra*, quem sequitur
Rebuffus & Gutierez, & Thom. Sanchez *d. num. 87*
& 95. teneat id procedere etiam vbi mandatur pro-
uideri certæ personæ de Beneficio vacaturo, etiam
incerto intelligens *d. capit. si cui nulla versic. secus*, vbi
non est proprie mandatum, sed simpliciter conces-
sa facultas, at hic intellectus violat literam tex. ibi,
mandatur.

303 Quæ resolutio procedit † etiamsi mandetur pro
uideri de certo beneficio, cum causæ cognitione, &
citatione partis, nam etiam tunc non expirat gratia
eadem ratione, nec executorum potestas tanquam
accessoria. ex. *d. c. si super gratia*, quod non solum pro-
cedit in executore mero, sed etiam in mixto, ita ma
ior pars dominorum *in d. decis. 12.* & Hiero. Paul. *supr.*
quem vt dixi sequuntur Rebuffus, & Gutierrez *su-*
pra, & Tho. Sanchez *n. 88.*

304 Quamuis contradicant collector, *ibi* Gigas † *sup.*
n 5. & Flores *q. 4. nu. 74.* qui dicunt tunc executoris
potestatem expirare licet non gratiam. Et Francus
in d. c. si super gratia nu. 4. & Mil. & Mandos. *supra*, qui
videntur velle etiam gratiam tunc expirare, quia di
cunt esse gratiam faciendam.

305 Sed & gratia ad beneficium vacaturum † incertũ
non expirat morte Papæ ante vacationem, etiam re
integra, quando non committit executori prouisio
nem sed ipse confert ex nunc, prout ex tunc, quia
tunc gratia est facta, &c. Guidobonus *decis. 29. in ma-*
nuscrip. & Rota in vna Calagurritana expectatiuæ. 1.
Iulij 1592. coram D. Penna in qua fuit resolutum,
306 quod *expectatiua concessa à Papa Gregor.* † *XIIII. Docto-*
ri Frances ad canonicatum & præbendam Calagurritan.
qui 1. 2 vel vlteriori loco vacauerit quem infra mensem à
die notitia duxerit acceptandum, non expirauit morte Pa-
pæ ante vacationem canonicatus, quia cum non committat
executori prouisionem, sed ipse conferat ex nunc, prout ex
tunc, gratia est facta, & datio executorum accessoria, & i-
deo non expirat, &c. capite si super gratia. de officio
deleg. in *6. Secus si esset facienda.* capite si cui nulla, de
præbend. in *6. Gabr.* titulo de præbend. conclusione
prima *Guidobonus* decisione vigesimanona *& quia res*
non erat integra, quia auditor cameræ vnus ex executori-
bus fulminauerat ante mortem Papæ processum? nam cum
non detur executor vt cognoscat, sed vt exequatur, actus il-
le sine citatione, sufficit vt res desinat esse integra, perpe-
tuetur iurisdictio Geminia. in d. ca. si cui nulla, nume. *6.*
Francus num. *3.* gl. *Hispanus* reg. 10. *Ioan. Nicol.* tract. de
generis expectatiuis. c. 3. num. *2. Guidobonus* d. decisi-
one *& quamuis esset conditionalis non expirat cum non*
sit gratia facienda sed facta, &c. Goncal. *sup. n. 42.*

Et fuit confirmatum coram eodem. 9. † Octob. 307
1592. & quod propter illa verba, *ex nunc, prout ex tũc*
conferimus, &c. perinde est ac si Papa tempore p. gra-
tiæ contulisset, & omnia retro trahuntur ad tempus
datæ, Crescen. *dec. 260.* Et similiter gratia † expecta- 308
tiua præbendæ vacaturæ non expirat morte conce-
dentis quando est creatus in canonicum, Francus
in d. c. si super gratia. n. 2. Guidobonus *decis. 33.* vbi ha-
betur quod *obtinens creari in canonicum potest accepta-*
re præbendam vacantem mortuo Papa, qui eum creauit in
canonicum, quia creatio in canonicum perficit gratiam,
& solum expectat præbendam vacaturam, quo casu per o-
bitum creantis non expirat gratia, neque potestas execu-
torum d. capite si super gratia, d. c. si cui nulla, *Rota* in
nouis 349. *& ratione canonicatus præbenda debetur.* c. re
latum de præb.

Ex supradictis infertur 1. ad quæstionem † de qua 309
Gigas *d. q. 91.* quod si alicui sit gratia concessa per quã
committitur assignatio certæ pensionis in partibus
huiusmodi gratia non expirabit morte Papæ conce-
dentis re integra, sed executor poterit ad illius exe-
cutionem procedere, vt ibi docet Gigas & Ioan. Gu
tierrez *d. c. 17. n. 5.* & Thomas Sanchez *d. num 88.* post
Hieronymum Paulum *supra* quia in isto casu gratia
de pensione, est iam facta per Papam, licet illius re-
seruationem executori in partibus committat, si ve
ro committeretur assignatio † pensionis incertæ, nẽ 310
pe quantitatis quæ videbitur executori, expiraret
ex *d. c. si cui nulla, vers. secus*, quia tunc non esset gratia
facta, ex quo non est de re certa, & determinata, sed
facienda.

Secundo infertur quod dispensationes, † quæ iu- 311
xta Concilium Tridentinum *ses. 22. ca. 5. de reforma-*
tione committuntur in partibus ordinariis, vt pre-
cibus veris repertis dispensent, non expirant mor-
te Papæ concedentis re integra. Quamuis manda-
tum † de dispensando etiam vbi non requiritur cau 312
sæ cognitio, non habet vim dispensationis, Achilles
dec. 78. Mohed. *11. de filiis præsbyterorum* Papaz ad *deci-*
sionem 2. de filiis præsbyterorum in nouis num. 10. & con-
tra Præpositum *in c. quia circa, de consanguinit. & affi-*
nitate. recte tradit Couarruuias *in 4. 2. p. c. 6. §. 9. num.*
11 *in vltimis editionibus* & Nauarrus *cons. 3. qui filij sint*
legitimi, & Thom. Sanchez qui alios citat *d. l. 8. disp.*
30. n 12. Sed adhuc possunt ordinarij illas expedire,
etiam sede Apostolica vacante, ante quam exeat *reg.*
10. seu *11. Cancellariæ* super reualidatione literarum
prædecessoris gratiæ, & iustitiæ, infra annum con-
cessarum. Nam gratia dispensationis per ipsum Pa-
pam censetur facta, est enim gratia singularis, certa
& determinata; cuius executio, & dispensationis in
esse deductio committitur, & mandatur ordinariis,
ita Hieronymus Paulus *supra*, Mayolus *de irregula-*
ritate l. 4. c. 51. num. 6 Syluest. *verb. gratia num. 3.* Tabie
na. *§. 5.* & Armilla *numero. 5. eodem verbo.* Enriquez *in*
summ. l. 7. c. 21 § 7. & l. 12. c. 3. §. 10. & l. 14. c. 17. §. 7. Man.
Rodriguez *q. reg. 1 tom q. 9. art. 1* & Clarius *2. tom. qu.*
46. art. 7. P. Ledesma *in summ. de matrim. c. 27. 1. conclu.*
& Suarez *5. tom. de censuris disp. 41. sect. 2. ad fi.* & Tho.
Sanch. *d. n. 87.*

Quamuis contrarium teneant Nauarrus † in 313
Man. Latino editionis anni 1584. *capi. 27. num. 253. &*
cons.

conf.3.de filiis presbyteror.num.2.& conf.2.num.1. de offic. deleg. & cum eo Vgol.*de irregular.c.62.in princ.n.6.* & Zetola *supra*, & Sairus *de censuris lib.7.c.14. num. 6. & 7.* & videtur tenere Sarmiento *de redditib.4.p. cap.4. num.2.*

314 Et quod dicunt Ioan. And. ad Specul.*tit. de † dispensat.§.dicendum.versic quid si is, sub num.19.* & Felin. *in c. licet vndique, in princip. de offic. deleg.* Syluest. & Ant.Gabr.*num. 6. vbi supra*, & alij citati per Thom. Sanchez *supra num. 86.* quod facultas dispensandi cum certis personis fauore illarum, expirat morte concedentis reintegra, potest intelligi, quando ad contemplationem, seu fauorem dispensandorum alicui est concessa facultas simpliciter absq; mandato, & præcepto, sed faciendo eum voluntarium ministrum, & commissarium dispensationis faciẽdæ, ex Hieron. Paulo & Rebuff. *supra*, tunc enim cum pars non habeat ius, vt secum dispensetur, sed sit in voluntate commissarij dispensare, vel non, non potest dici gratia facta, sed facienda, quicquid dicat Enriquez *d.lib.12.c.3.§.10.* & ita intelligit Th. Sanchez *sup.num.87.& 89.*

315 Tertio ex supradictis infertur, † quod licentia eligendi confessarium data à Papa, vel Episcopo, seu parocho, non expirat morte concedentis, quia est gratia facta ipsi pœnitenti, vt post Palud. *in 4. dist.17.q.3.col 5.* qui tamen id non dicit, tenet Nauarr. *in c. placuit, de pœnitentia dist.6.num. 35. & à num. 161.* Didacus *in l.1.tit.12.lib.3.ordin. q. 36.* Salcedo *in praxi crimin. Bernard. Diaz.cap.26. litera, C, versic. postquam vero. ad fin.* Enriquez *in summ.lib.7.c.21.§.6.* Eman. Rodriguez *d.2.tom.quæst.regul.q.46.art.*8. & Suarez. *4. tom.de pœnitentia disp.26.sect.3.num.7.* Th. Sanchez *d.disp.28.num 75. & 93.* & compendium Bernardorum *verb.absolutio 1.§.16. & absolutio.2.§.6.* & post hæc Goncalez *d.gloss.12.num.39.*

Licet in licentia data per Episcopum, † seu aliũ
316 Papa inferiorem, contra teneant Abb.*in c. fin. de off. legati num.9.* Syluest.*in summ.verb. confessor. 1.quæst. 7. & verb.indulgentia num.16.* Angel.*verb.gratia. §.3. & verb.indulgentia. § 7.* Gomezius *in tract. breuium n.26.* Cordu.*lib.5.q.36.* Cosmas Philiar.*de offic. Sacerdotis. 1. tom.2.p.lib.2 c.24.ad fin.* quia dicunt esse præiudicatiuam Ecclesiæ. Sed ista ratio cessat, ex quo potest per successorem reuocari.

317 Quæ illatio † maxime, & sine difficultate procedit, quando licentia eligendi confessarium datur accessoriæ ad indulgentiam, vt in Iubileis, tunc enim sicut gratia principalis indulgentiæ morte concedentis non expirat, ita nec licentia eligendi confessarium accessoria, ex *d.c. si super gratia.* & facit *reg. accessorium lib.6.& c.constitutus.de rescript.*

318 Et quando datur in Bulla concessa fauore, † & contemplatione principis, vt in Bulla Cruciata, quæ conceditur Regi pro expeditione belli contra infideles, & sic tanquam gratia facta ipsi Regi, non debet expirare morte concedentis.

319 Similiter etiam licentia † audiendi confessiones seu facultas administrandi Sacramentum pœnitentiæ, data alicui Sacerdoti ipsius contemplatione à Papa, seu Episcopo, non expirabit morte concedentis, quia est gratia facta ipsi sacerdoti, & sic intrat text.*in d. c. si cui nulla 1. part. & in dict. cap. si super gratia.*

Quod procedit non solum quoad simplicem
licentiam, seu approbationem, & expositionem, † 320
de qua Concil. Trident. *sess.23.de reformatione, cap.15.*
quæ absque dubio non expirat, *extrauagant. inter
cunctas, de priuil. vers. vt autem qua, quo adhuc non est reuocata.* Soto *in 4.dist.18.q.4.art.3. circa medium.* Enriquez *in summ.lib.6.cap.6.§.7.* Grafis *lib.1.cap.13.numer. 49.* P.Ledesma *in summ.de Sacramento pœnitentia, cap. 12.1.dub. circa fin.* & Vega in Espejo de Curas, *cap.11. num.278.*

Quia est mera † gratia, sicut licentia, seu reue- 321
rendæ ad suscipiendos ordines ab alieno Episcopo,
quæ non expirat morte concedentis, vt cum aliis quos referunt tradunt Didacus Perez *d.q.36.* Salcedo *d.vers.postquam vero.* Ioan. Gutierrez *pract.q. lib. 2. q.75.num.5.& Canon.quæst.lib.2.d.cap.17.* & Marc. Anton. Genuen.*in praxi Archiepiscopalis curiæ Neapolitana, cap.81.num.4.& cap.85 num.39.* Thom. Sanchez *num. 83.* & Gonçalez *num. 36.* Sed etiam quoad delega-
tionem, & commissionem † iurisdictionis ad ab- 322
soluendum, quæ etiam non expirat ex d. ratione. Enriquez *lib.7.cap.21.§ 6.* & Suarez *d. sect. 3.* & Genuen.*d.cap. 85.num 39.* Thom. Sanchez *d. disput. 28. num. 72.* & compend. Bern. sup. Quamuis contra
teneant Palud. *in 4 d. dist.17.q.4 num.25.* † D. Anton. 323
3.part.tit.17. cap. 9. in fin. & Cosmas Philiarch. *vbi supra.*

Nec obstat, † quod iurisdictio delegata expirat 324
morte delegantis reintegra, *c.gratum, c.relatum, c.licet de offic.deleg.* quia vt recte inquit Suarez *ibi num.5. & 7.* & Th. Sanch. *d.n.72.* ista iura loquuntur de iurisdictione fori contentiosi, quæ non datur in fauorem ipsius iudicis, nec habet rationem gratiæ, sed tantum iustitiæ, hæc autem delegatio est iurisdictionis voluntariæ, & habet rationem gratiæ; sicut etiam in casu *d. c. si cui.* nulla est delegatio iurisdictionis voluntariæ ad conferenda Beneficia, &c. & ita videtur consuetudine receptum, vt inquit Suarez *ibid.n.10.* & Th. Sanchez *d.n 72.*

Et idem esset in licentia, seu iurisdictione † alicui 325
data à parocho ad audien. confessiones suorum sub
ditorum. Quamuis iurisdictio ab eo delegata alicui
assumendo illum in Vicarium, † seu coadiutorem 326
suum expirare videatur morte parochi; sicut potestas Vicarij Episcopi expirat mortuo Episcopo, quia illa delegatio sic facta tanquam Vicario, seu coadiutori, non videtur gratia facta ipsi sacerdoti, &c.

Et etiam licentia, seu facultas audiendi † confes- 327
siones certarum personarum data alicui Sacerdoti, etiam à Papa, fauore, & contemplatione ipsorum pœnitentium expiraret morte concedentis, ad dicta supra *n.324.*

Vltimo ex supradictis infertur, quod licentia, † 328
& facultas testandi concessa à Papa nõ expirat morte concedentis reintegra, vt contra Maria. Soc. Iun. *cons.89.vol.1.* docent Bursat.*cons.178.in princ.lib. 2.* Nauarr.*de redditib.q.3.mon.*8. Et Sarmiento *eod.tract.4.p. c.4 n.2.* Granutius *theoremate 13.* Io. Gutierr. *d. lib. 2. pract.q.75.* Fachineus *lib.5.c.99.* Eman.Rodr. *d. q. 46.*

*art.*8. Molina *de iust.1.tom.tract.2.disput.141. ad fi.* Th.
Sanchez *sup.num.82.* Gonçalez *num.35.* & Rota *decis.*
47.part.1.diuersor. Et fuit dictum in vna Papien. fru-
ctuum 12. Febr.1601.coram D Lancelloto, & tenet
iam Couarr. *in cap.cum in officiis,de testamen.num.* 8. in
nouissimis editionibus, quamuis antea ibi tenuis-
set cum Socino cum quo videtur tenere Mieres *de*
maioritat.4.p.q.19.num.9.
329 Et similiter licentia, & facultas faciendi † maio-
ratum à Rege alicui concessa, non expirat morte
concedentis re integra, vt est *lex* in terminis *43. Tau*
ri & in noua recopilatione est. *l.2.tit.7.lib.5.* vbi Do-
330 ctores Hispani. Et idem † erit indistincte in licen-
tia data per Regem ad extrahendum, seu alienan.
bona maioratus, etiamsi concedatur sub nomine
ipsius Regis quicquid velit Mieres *dict. q. 10. ad fin.*
quem videtur sequi Gutierrez *dict. lib. 2. pract q.74.*
331 Quod procedit † etiamsi literæ dictæ licentiæ, &
facultatis, faciendi maioratum, seu testandi, aut a-
lienandi, non essent expeditæ, ex traditis per Felin.
in rub de constitut.num.5. & Declum, Ripam, & Bero-
ium *ibi.* & Seluam *de Benef.3.part.q.22.num.3.* Quam-
332 uis † in hoc contra teneat Molina *de Hispanorum pri-*
mog.lib.2.cap 7.num. 64. quem sequitur Matienço *in*
d.l.2.recopilatio.gloss.2.num.1 in fin. & ibidem Azeue-
do *num.11.* Velazquez de Auendanno *in d.l. 43. Tau-*
ri gloss.1 num.2.& gloss.2. Ioan. Gutierrez *d.lib.2.pract.*
quæst 74.in princ.& q.75.num.2.& lib.2.canon. d.cap.17.
n.14. & Eman. Rodriguez *d. art.* 8. quia hæc gratia
non continet, quid perfectum, sed datur ad aliquid
faciendum.
Sed contra Molinam recte tenet alter † Molina
333 Theologus *de iustitia 3.tom.disput.599.num.6.* quan-
do gratia est concessa non per ministros dependen
ter à Principis subscriptione, sed per Principem
per solum verbum fiat, sequitur Thom. Sanchez
sup. d. lib.8. disput. 29. num.7. & Goncalez *d.gloss.12.à*
num. 45. & ita gratiæ etiam ad aliquid faciendum
334 concessæ † per Papam, qui obiit ante expeditionem
literarum, expediuntur per successorem in forma
rationi congruit, iuxta *reg. 9. Cancellariæ de literis in-*
forma rationi congruit expedien. vbi gloss. & Rebuff.
& Mandos. & Molina *d. num.* 6. & Goncalez *num.*
48.
335 Et supradicta procedunt, siue licentia & gratiâ †
sit concessa ex causa necessaria, & cum causæ cogni-
tione, siue ex causa voluntaria, & sine causæ cogni-
tione, quicquid dicat Azeuedo *in dict. leg. 2. nume-*
ro 6.
336 Et de hac materia, in gratia, † vel mandatum ex-
pirer morte concedentis, vide longâ remissionem,
Cenedi *Collectanea 1.ad sextum,* & circa literas gratiæ
& iustitiæ, quæ expirant per mortem Papæ, viden-
da est *d.reg.10.* seu 11. *Cancellariæ,* super reualidatione
literarum prædecessorum gratiæ, & iustitiæ, infra
annum concessarum, & ibi gloss. & Rebuff. &
Mandos. & notat Goncalez su-
pra *numero 51.*
& 52.

CAP. III.

De Executoribus literarum in forma breuis de capienda possessione.

SVMMARIA.

Sunt alij extraordinarij executores, nempe breuium de capienda possessione, num. 1. qua duplici modo solent concedi, vel nomine cameræ, vel ad fauorem literarum, num. 2. & tenor breuis ponitur, num. 3 à qua formula parum distat ea quam ponit Mandos. num. 4. & breuis ad fauorem literarum, idem est tenor in substantia, &c. num. 5.

Per concessionem breuium non contrauenitur decreto Concil. de prima instantia coram ordinariis tractanda, vt Greg. XIII. declarauit, & S. Cong. Concil. & cum agitur de Beneficiis reseruatis, committitur causa in curia in prima instantia, & cum de literarum Apostolicarum intellectu tractatur, numero sexto, septimo, & octauo.

Dicta breuia regulariter, & de stilo, dantur solum super Beneficiis reseruatis, seu affectis à n. 9. & n. 11. ponitur resolutio Rotæ.

Clausula dummodo vltra tres dietas, &c. non intelligitur respectu auditoris Cameræ, respectu cuius non seruantur dietæ, sed respectu aliorum, in quibus cum sine executores mixti habebat locum statutum de dietis, & ideo fuit necessaria dict. derogatio. numero 12. & 13.

Si Beneficium erat litigiosum, & non sit facta in breui mentio de lite, breue est surreptitium, & non operatur effectum, & possession. capta esset vitiosa, & attentata, nec breue debet esse surreptitium, num. 14. & 15. vbi ponitur decisio. Rotæ, & quamuis rescriptum ad lites surreptitium non sit nullum ipso iure, sed ope exceptionis, secus tamen in breui de capienda possess. numer. 16.

Breuia de capienda possessione, etiam nomine cameræ, & possession. capta eius nomine sunt ad vtilitatem prouisi, &c. num. 17. vnde si gratia principalis est surreptitia, & nulla, consequenter etiam breue, & inde secuta erunt nulla, num. 18 & tunc possessio capta vigore breuis esset restituenda ei à quo est ablata, num. 19. Vnde etiam agenti ad executionem breuis, nomine cameræ, potest opponi exceptio apostasiæ, & inhabilitatis ex Rota, num. 20. & 21.

Ius breuis est personale, & expirat per mortem, seu resignationem obtinentis ante captam possessionem nomine cameræ, n. 12. Quamuis si decederet, seu resignaret post illam captam, non tamen ei consignatam, non expirabit possess. &c. num. 23.

De processu executoris breuium, & modo seruando remissiue, num. 24.

Ad executionem dictorum breuium solum requiritur verificatio eius, quod est positum in forma illius sub clausula, constito, à numero 15. & ponitur decis. Rotæ num. 27. Quamuis contrarium tenuerit Rota in alia decis. posita num. 28. quæ non placet. Quando vero in clau-

clausula, constito, fit mentio de pertinentia collationis, est verificanda, num. 34. & reprobatur doctrina Gonçal. num. 35.

Per clausulam constito, inducitur forma, & conditio vt pracedat causa cognitio, etiam parte citata, cum adest, intrusus, alias sufficeret extra iudicialiter constare, alias gesta sunt nulla, à num. 36. & ponuntur resolutiones Rota.

Ideo stante intruso non potest capi possess. ex monitorio decreto ab auditore camera in vim breuis, maxime cum habeat clausulam, quod si quis senserit se grauatum, &c. seu similem, & sic resoluitur in citationem, à num. 41. vbi ponuntur resolutiones Rota nisi possessor consentiat, quod capiatur possess. num. 44. vbi ponitur resolutio Rota.

Quod ait Lancellotus cum decis. Guidoboni, quod in executione breuis de capienda possession. non requiritur partis citatio, procedit in breuibus, qua solebant dari de capienda possession. amotis detentoribus, & intrusis sine vitio spolij, & attentorum, & sine clausula constito, & sic operabantur executionem, & spoliationem alterius, absque cognitione causa, & faciebant iudicem merum executorem, à numero 45.

Quod dicit decis. Mohedani, quod clausula à moto quolibet detentore, intelligitur iuris ordine seruato, procedit vbi non est clausula sine vitio spolij, num. 50. & decis. Putei 17. lib. 1. est intelligenda de breui sine clausula constito, &c. num. 51. & ita etiam est intelligendum quod ex Puteo, ibi tradunt Mandos. & Salustius Tiberius, &c. num. 52.

Capiens possessionem vigore talis breuis eiecto possessore, tenebatur, & poterat postea plene verificare reseruationem, in qua breue fundabatur, ad excludendum spolium restituibile, de quo eiectus agebat, à num. 53. vbi ponuntur resolutiones Rota.

Iam breuia de capienda possess. non dantur nisi cum clausula, constito, & sic executor debet assumere partes iudicis; num. 58. & seq. vbi ponitur decisio Rota.

Licet breue habeat clausulam, constito, si tamen in ea non continetur reseruatio, in qua breue fundatur, ita vt in eius executione illa plene probetur, tenebitur postea impetrans illam verificare ad excludend. spolium, & reuocationem sententia excusandam; numero 60. & ita procedit quadam decisio Rota relata; numero 61.

An pro verificatione clausula, constito, sufficiat semiplena probatio, an requiratur plena? numero 62. & in tribunali auditoris camera seruatur sufficere semiplenam ex doctrina Bart. numero 63. sed quod requiratur plena seruat Rota, num. 64. & sequen. vbi ponuntur decis. Rota, & doctrina Bart. respondetur quod alias tenet contrarium num. 67. vnde si ageretur de executione breuis coram alio ab auditore camera amplectenda esset sententia Rota cuius stilo magis standum est, num. 68.

Quando non esset intrusus, sufficeret pro verificatione clausula, constito, semiplena probatio, & ad effectum decernendi monitorium, num. 69.

An clausula, constito, quod defunctus obierit in possessione probetur ex possession. illius de praterito, à numero 70. resoluitur, quod sic & adducuntur resolutiones Rota.

Illa conclusio quod olim possessor, hodie possessor, prasumitur de qua relati numero 75. procedit non solum in ipso possessore allegante possessionem de prasenti, sed etiam in successore vniuersali, vel singulari, numero septuagesimo sexto, imò secundum Abb. si non viuit ille qui possedit, prasumitur vsque ad mortem possedisse, siue haredes negent, siue asserant, &c. num. 77.

Quamuis requiratur pro forma determinata probatio possessionis certi temporis sufficit prasumptiua probatio num. 76.

De clausula non tamen à nobis prouisionem habentibus remissiue, num. 79. & vt hac exceptio intret & cesset executio breuis sufficit habere prouisionem à Papa, siue sit bona, siue mala quod reseruandum est petitorio, numer. 80.

VLtra dictos executores literarum † Apostolicarum, sunt etiam alij extraordinarij, nempe executores breuium, seu literarum in forma breuis de capienda possessione, † quæ duplici modo solent concedi, videlicet vel nomine cameræ Apostolicæ, vel ad fauorem literarum sub plumbo per prouisum Apostolicam expeditarum, vt post hæc tradit Gonçalez *ad regul. mensium. §. 7. proœm. num. 208. & gloss. 9. in annotat. num. 246.* 1 2

Quod vt melius percipiatur operæ pretium † erit in præsenti ponere tenorem breuis, prout hodie dari consueuit qui talis est. *Dilectis filiis causarum curia camera Apostolica generali Auditori; ac Magistro schola Abulens. Cathedralis, & Francisco Suarez de S. Iuan Canonico eiusdem Ecclesia; & eorum cuilibet. Paulus Papa V. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem cum illis nuper felic. record. Leo Papa XI. pradecessor noster dilecto filio Christophoro Treuinio Clerico Abulens. in curia residenti, ac dilecti filij nostri Francisci Cardinalis de Auila nuncupati à secretis ac familiari continuo commensali Thesaurariam Ecclesia Conchen. per obitum quondam Ioannis Zapata illius dum viueret vltimi possessoris extra Rom. curiam de mense Ianuarij proximè praterito defuncti vacan. & antea dispositioni Apostolica reseruatam, prout in literis Apostolicis prope diem sub plumbo expediendis latius explicabitur, quo circa ne dum litera pradicta expediuntur thesauraria prafata aliqua in spiritualibus, vel temporalibus detrimenta patiatur prouidere volentes, vobis per prasentes committimus, & mandamus, quatenus vos, vel duo aut vnus vestrum,* constito, *vobis prius etiam summarie, quod d. Ioan. in possess. dict. Thesauraria de pradicto mense obierit, per vos, vel alium, seu alios corporalem, realem, & actualem possessionem d. Thesauraria ac illi forsan annexorum iuriumque & pertinentiarum suorum quorumcunque nostro, & camera Apostolica nominibus omni mora, & dilatione postpositis apprehendatis, amotis inde, & expulsis quibuscumque detentoribus, & intrusis non tamen à nobis, seu dicto pradecessore prouisis, quos detentores, & intrusos nos authoritate prasentium amouemus, & amotos denuntiamus, ac omnes & quoscunque fructus, redditus, & prouentus dict. thesauraria & annexorum eorundem tam à die obitus dict. Ioan. decursos penes quoscumque* 3 4

existentes quā etiam futuros percipiatis, & exigatis, eosque integre præfato Cod. postquam ipse literas prædictas vobis præsentauerit, vna cum dict. possess. consignetis, eosdem detentores, & intrusos, ac prorsus quoscunque alios contradictores eisque auxilium consilium, vel fauorem publice, vel occulte directe, seu indirecte, quomodolibet præstantes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac priuationis suorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo legitimisque super his habendis seruatis processibus censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam adhoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis, decernentes vos aut prædictum. C. neminem propterea stante reseruatione huiusmodi spoliasse, nec amotos, & expulsos super spolio aut vnde vi agere posse, nec eis actionem spolij competere, neque collationes, prouisiones, aut alias dispositiones de d. thesauraria factas ad colorandum huiusmodi spolium prodesse; sicque per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & in ne quicquid secus semper his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus felic. record. Bonifac. Papa VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo, vltra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolis. ne necnon inhibitionibus, etiam à d. dictis auditoribus eorum, vt aliquo, seu aliquibus vigore quarumcumque commissionum Apostolicarum iam forsan decretis, non tamen executioni demandatis, aut posthac emanandis contrariis quibuscunque, seu si detentoribus, & intrusis prædictis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel ex communicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulso huiusmodi mentionem, volumus autem vt d. C. infra sex menses à data præsentium computan. literas præfatas sub plumbo expedire, ac iura cameræ Apostolicæ ac alia propterea debita persoluere omnino teneatur, alioquin d. sex mensibus elapsis thesauraria prædicta vacare censeatur eo ipso. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 23. Maij 1605. suscepti à nobis Apostolatus officij anno primo.

M. Vestrius Barbianus.

4 Et ab ista † formula parum differt ea, quam ponit Mandos. *de monitoriis, quæst. 60.* sub monitorio posito. *num. 1.*

5 Breuis vero ad fauorem literarum idem est † tenor, in substantia, solum additur clausula, *si & postquam literæ Apostolicæ exhibitæ fuerint.* Ac vt ipse literę Apostolicæ facilius debitę executioni, vt par est demandentur prouisum ipsum in possessionem Beneficij induci mandatur, &c.

6 Circa quas literas in forma breuis de † capienda possession. In primis aduerto, quod vt Gregorius XIII. declarauit per *constitutionem 24. de executione literarum Apostolicarum*, & declaratione Concilij Tridentin. *session. 24. cap. 20. de reformatione* per concessionem illarum non contrauenitur d. decreto Concilij, vbi disponitur, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi Beneficiales sint, in prima instantia coram ordinariis locorum duntaxat cognoscatur, exceptis his quæ iuxta Canonicas sanctiones apud sedem sunt tractandæ, vel quas ex vrgenti rationabilique causa iudicauerit Summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum signaturæ suæ eius manu propria subscribeodum committere, aut auocare, duplici ratione prima, quia per dictas literas, In forma breuis, causa seu instantia non introducitur, sed mere executiue procedi mandatur, & mandata executiua sunt, & summariam tantum causarum, propter quas ille emanarunt cognitionem requirunt, & in executiuis, licet detur lis non tamen instantia. Saroen. *in reg. de annali. quæst. 44.* & Puteus *decis. 220. lib 2.* Secūda, quia dictæ literæ in forma breuis annulo Piscatoris munitæ non minoris sunt efficaciæ, & anthoritatis, quam rescripta signaturæ Rom. Pont. eius manu propria subscripta.

Et ita etiam declarauit S. Cong. Concilij † super 7
d. cap. 20. quæ etiam ait, *Quod si vel de affectu, aut reseruatis Beneficiis ageretur, tunc in curia committuntur causa in prima instantia.* Quod quotidie practicari videmus; nam signatura iustitiæ semper committit causam in Rota etiam in prima instantia, cum agitur de Beneficio reseruato, seu quod prætenditur reseruatum.

Et est decis. Rotæ in causa † Segobien Canoni- 8
catus 24. Nouemb. 1588. coram D. Plato de qua supra *5. part. cap. 1. num 675.* Et vt dicit Marchesanus *de commissio. part. 2. cap. 1. de commissione appell. num. 36.* Greg. XIII. declarauit, quod causæ beneficiales, quando literæ sub plumbo expeditæ reperiuntur, & de literarum Apostolicarum intellectu tractatur, etiam in prima instantia per signaturam iustitiæ in eura committerentur: ea ratione quia iudicare de iuribus literarum Apostolicarum ad Romanæ curiæ iudices, & in specie in S. Rotæ auditorio in ipsis versato, & non ad alios inferiores pertinet, & sic pluries rescriptum fuit, & nouissime post hæc tradit Goncal. *gloss. 52. num. 36. & seq.* vbi ponit declarationes S. Cong.

Secundo aduerto, quod dicta breuia regulariter
† & de stilo dantur solum super Beneficiis reserua- 9
tis, seu affectis, vt patet ex d. constitutione Gregor. XIII. Lancellot. *de attentatis. 2. part. c. 4. in præfatione num. 442.* qui ait, quod huiusmodi breuia concedi solent attenta reseruatione Beneficij, de quo agitur, Rota in vna Salamantina Canonicatus 30. Maij 1572. coram D. Oradino supra adducta. *5. part. cap.*
1. num 461. In qua fuit dictum, † stilum dare huius- 10
modi breuia propter reseruationem, & in Gienen. Canonicatus, & præbendæ. 4. & 11. Maij 1587. coram D. Robusterio, in qua fuit dictum, quod similia breuia regulariter non dantur nisi in reseruatis vt notum est, & in vna Pampilonen. parochialis de Açagra. 27. Iunij 1601. coram D. meo Corduba Episcopo Pacen. vt fuit resolutum, † *Cessante* 11
reser-

reseruatione super qua breuia fundantur cessare illorum executionem, & clausulam constituo de vacatione in tali mense intelligendam de mense qui sit reseruatus, vt in dict. Salamantina Canonicatus 1572. Lancellotus de attentatis, cap. 4. in præfatione. num. 117. & 509 & reseruationem non habere locum in Beneficiis iuris patronatus laicorum ex fundatione, quod ius patronatus licet non probetur sufficienter, tamen vt sit locus arbitrio Rotæ, & interim super sedeatur in executione, sufficit multa deduci, &c. præterea admitti exceptionem inhabilitatis, vt in Vrgellen. Canonicatus, de qua infra numero 20. Rota etiam in vna Placentina Beneficiorum de anno 1603. infra adducta numero 28. & Gonçalez. §. 7. procem. numero 208. & gloss. 9. in annot. numero 246. & 262.

12 Tertio aduerto, † quod illa clausula, dummodo vltra tres dietas aliquis authoritate præsentium ad iudicium non trahatur, non intelligitur respectu auditoris cameræ, respectu cuius non seruantur dietæ cum alias sit iudex ordinarius Romanæ curiæ, & ita habet stilus notissimus, sed respectu aliorum executorum præter illum nominatorum, in qui-
13 bus cum sint executores mixti † propter causæ cognitionem quam habent, & non meri omnino, habebat locum statutum de dietis. Felin. in cap. nonnulli, num. 34. de rescript. Et ideo fuit necessaria dicta derogatio, Mandos. d. q. 60. de monitoriis, num. 47. & de commission. commissione 28. verb. & Concilij generalis, &c.

Quarto aduerto, quod si Beneficium erat liti-
14 giosum, † & non sit facta in breui mentio de lite, breue est surreptitium, & non operatur effectum, & possessio eius vigore capta esset vitiosa, & attentata, Caputaquen. decis. 70. part 1. Rota decis. 469. lib. 3. part. 3. diuers. quæ est Paleoti 116. & Lancellot. d. cap. 4. num. 413. qui etiam cap. 12. limitatione 30. num. 3. ait quod breue non debet esse surrepritium, vt etiam ait Flam. Paris. de resignatione Benef. lib. 10. quæstion. 6. num. 25.

15 Et fuit resolutum in causa Vrgellen. † Archidiaconatus de Andorra, 13. Aprilis 1592. coram D. Penna his verbis. Quoniam Raphael Duran. Archidiaconatum de Andorra tanquam vacantem in mense reseruato per obitum Michaelis Grimosachi impetrauit in curia, & obtinuit sibi concedi literas Apostolicas de capienda possessione nomine cameræ, in quibus non fecerat mentionem de lite, quam Paulus Anton. Roquet, qui vigore statuti à sede Apostolica confirmati prædictum Archidiaconatum optauerat de anno 1583. mouerat contra quondam Michaelem prouisum Apostolicum, & in Rota introduxerat vigore specialis commissionis citato, & comparente Michaele, & seruatis terminis substantialibus, dubitaui, an constaret de lite, de qua foret facienda mentio in prædictis literis in forma breuis. Et Domini concorditer censuerunt primum constare de lite per commissionem causæ in Rota citationis executionem & seruatos terminos substantiales, Clem. 2. vt lite pendente, authentica litigiosa. C. de litigiosis, quæ cum non fuerit extincta per obitum Michaelis, Beneficium remansit litigiosum, c. 1. & 2. vt lite pendent. lib. 6. Mohedan. decis. 14. alias 240. de causa possess. in nouissime impressis, & decis. 190. in manuscriptis, Sarnen. de triennali, quæst. 61. circa fin. & ideo debuit de illa fieri mentio Ægid. decis. 102. etiam in literis in forma breuis pro capienda possessione alias censentur surreptitiæ, & non operantur effectum, Paleotus decis. 116. incipien. Ioannes Michael. Caputaquen. decis. 70. incipien. breue. part. 1. in impressis. Vnde nec vigore talis breuis posset capi possessio, nec capta sustineri, quia esset attentata, & vitiosa. Et idem post hæc tradit Goncalez supra in annotationibus, à numero 271.

Et quamuis rescriptum ad lites surrepritium
non sit nullum ipso iure, † sed vitietur ope exce- 16
ptionis, vt notatur in cap. cæterum, & c. si autem, & c. super literis, de rescript. tamen istud rescriptum, & breue de capienda possessione, si est surreptitium, est nullum ipso iure. Et sic possessio eius vigore capta vitiosa & cliata, quia est extraordinarium, & exorbitans, & executiuum, & sapit plus gratiam, quam iustitiam ex quo tollitur actio spolij, & attentatorum, vt per Goncalez ibi num. 275.

Quinto aduerto quod breuia de capienda pos-
sessione, † etiam nomine cameræ, sunt ad vtilita- 17
tem prouisi & impetrantis ac vt eius prouisio & gratia melius executioni demandetur, vt constat ex d. constitutione 24. Gregor. XIII. in princip. & decis. Tuden. parochialis de qua inf. à num. 44. & Pampilonen. Beneficij infra adducta, num. 65. & possessio capta nomine cameræ est ad fauorem & commodum prouisi cui est postea consignanda, seu cedenda, vt dicitur in breui, & d. constitutione Gregorij tradit Goncalez gloss. 35. ex num. 113. vbi ex hoc
resoluit competere prouisio iura † antiquitatis quo 18
adoptionem, & præcedentiam à die captæ possessionis nomine cameræ ac præferendum omnibus postea ingressis, & facta cessione absque alia apprehensione possessionis constitui eum iustum possessorem ac esse illi concedendum mandatum de manutenendo, non aliter ac si ipse prouisus d. possessionem à principio apprehendisset secundum Rotam.

Vnde si gratia principalis est surreptitia, † & nul- 19
la, consequenter etiam huiusmodi breue tanquam accessorium, & inde secuta erunt nulla ex c. constitutus. de rescript. vbi Abb. & Decius, & c. si super gratia, de offic. deleg. in 6. & traditis per Nauarr. in cap. si quando 1. præludio num. 1. & in c. ap. cum contingat, prima causa nullitatis, de rescript. Ita post hæc Goncalez. d. num. 271. 276. & 278. & §. 7. procem. num. 240. Et tunc
possessio capta vigore breuis † esset restituenda ei 20
à quo est ablata, ex Lancelloto d. cap. 4. num. 444. in præfatione.

Vnde etiam alias in vna Vrgellen. Canonicatus
† 21. Maij 1593. coram D. Blancheto fuit resolutum. 21
Quod agenti ad executionem breuis nomine cameræ potest opponi crimen apostasiæ à religione: nam est inhabilis & excommunicatus c. 2. ne clerici, vel monachi in 6. &c. & non debet dari vitiosus ingressus ad Beneficia, nec refert, quod agat commissarius nomine cameræ, cum ipse ad vtilitatem impetrantis agat, & ad cedendum illi possessionem qui si non potest illi consignare possessionem tenetur restituere prim. possessori modernus de attentatis 2. part. in præfatione, c. 4. num. 443. & professio probatur ex instrumento professionis & confessione partis dicentis in

supplicatione se per quatuor annos extitisse in religione, nec obstat fuisse declaratam professionem nullam, eo quod non fuerat annus probationis continuus, quia illa sententia erat nulla, nec est sublata per Concilium professio tacita vt S. Cong. Concilij declarauit, nec obstat istam exceptionem tanquam requirentem altiorem indaginem non esse admittendam in hoc iudicio quia altior indago resultat ex replicatione actoris, nam excipiens fundat clare suam intentionem, &c. hæc in dict. Vrgellen.

22 Er quod admittatur exceptio Inhabilitatis, † fuit
etiam resolutum in illa Pampilonen. sup. relata, *nu-*
*mer.*11.

23 Et ius breuis, † est personale, & expirat per
mortem, seu resignationem obtinẽtis ante captam
possessionem, nomine cameræ, &c. Lancellotus su-
pra *num.*439. *& seq.* Quamuis si decederet, seu resi-
24 gnaret † post captam legitime possessionem nomi-
ne cameræ vigore breuis nondum tamen ei consi-
gnatam, seu ab eo apprehensam, ex quo etatiam
cameræ acquisita non expirabit possessio, sed eam
camera retinebit, donec successori consignetur,
&c. tamen videtur debere eam de nouo apprehen-
dere, ex quo non fuit ad eius fauorem capta nisi
subrogetur in locum alterius, de processu execu-
toris dictarum literarum in forma breuis, & modo
in exequutione seruando, videndus est practicus
Salustius Tiberius *in practica auditoris cameræ, lib.* 3 *c.*
6. per totum.

Solum aduerto, quod ad executionem dictorum
25 breuium † solum requiritur verificatio eius, quod
est positum in forma illius sub clausula *constito*, seu
si constiterit Sallustius Tiberius *dict. lib.* 3. *cap.* 6. *num.*
17. *& cap.* 7. *num.* 5. Rota *decis.* 45. *num.* 1 *part.* 2. *diuerso-*
rum. Et fuit resolutum in causa Abulens. Canoni-
26 catus & Præbendæ. 24. Nouemb. 1578. coram †
D. Decano, vt in decis. sequen. *Vacante Canonicatu,*
& Prebenda, de quibus agitur per obitum Alphons. Na-
uarri de mense Decemb. 1577. *sede Episcopali Abulens.*
vacante fuit de illis prouisum authoritate Apostolica D.
Franc. de Recalde, & interim dum literæ sub plumbo ex-
pedirentur, emanarunt literæ ab eadem sede Apostolica in
forma breuis directa R. P. D. Auditori cameræ, in quibus
facta narratiua de vacatione d. Canonicatus, & Præben-
dæ in dict. mense Decembr. sede Episcopali vacant. & quod
illorum collatio, & prouisio dum pro tempore vacant, ad
Episcopum Abulens. spectat, & pertinet, prout in literis
sub plumbo expedien. latius explicabitur, committitur
eidem D. Auditori cameræ quatenus constito sibi summa-
rie de dict. vacatione in prædicto mense, & quod ipse Al-
phons. tempore obitus sui eosdem Canonicatum & Præ-
bendam possideret, quod quo tempore vacationis illorum
sedes Episcopalis pastore carebat, possessionem nomine ca-
meræ Apostolicæ, omni mora, & dilatione postpositis, appre-
henderet, amotis & expulsis quibuscumque detentoribus,
& intrusis, non tamen authoritate Apostolica prouisis, &
seruatis seruãdis instabatur pro parte D. Francisci coram
eodem Auditori cameræ pro sententia declaratoria, sed
quia nomine D. Thomæ opponebatur de surreptione dict.
breuis, ex eo quod non erat verificatum in actu, & quod
continetur in narratiua dict. breuis, quod collatio per-
tinebat ad Episcopum, & pro parte dict. Thomæ fuerat supplicatum S. Domino nostro quod causa huiusmodi, quæ coram dicto D. Auditore cameræ pendebat proponeretur in Rota super dubio infrascripto, vt finis liti imponeretur, ideo Reuerendissim. Patr. Domin. Auditor cameræ, de ordini sanctissimi ad instantiam dict. Thomæ consuluit Rotam super dubio infrascripto. Stante supplicatione, & literis desuper expeditis, & stantibus, quorum omnium copia detur in necessariis, an constet de surreptione dicti breuis, & de ea dari possit non obstante clausula sublata, quod dubium fuit hodie 24. *Nouembris per me vti Rotæ Decanum propositum in relationibus, & super eo per ambas partes, & in facto, & in iure informatum plene. Et fuit per maiorem partem dominorum tentum, quod breue non sit surreptitium, quia omnia quæ continentur in dispositiua breuis sub clausula,* constito, *sunt plene verificata, non obstat narratiua de pertinentia collationis ad Episcopum, quia habet relationem ad literas sub plumbo expedendas, vt ibi spectat, & pertinet, prout in literis expedien. latius explicabitur. Et sic non fixit pedes in pertinentia collationis ad Episcopum, & Capitulum, & quod non figat pedes, dicebant apparere ex eo quod in clausola constito, quæ explicat voluntatem disponentis, nulla fuit facta mentio de ipsa pertinentia collationis, sed de aliis, quasi mens concedentis fuerit remittere hoc de pertinentia collationis ad negotium principale, & tanto magis domini tenebant hanc sententiã, ex quo in actu non omnino satis constat de aliquo iure D. Thomæ, quare transiuisse resolutionem Reuerendissim. Patr. Domin. Auditori cameræ, qui iuxta hanc mentem Rotæ subscripsit declaratoriam in fauorem D. Recalde.*

Quamuis in causa Placentina Beneficiorum 2.
Maij 1603. coram illustrissimo Domino Millino
† contrarium tennerit Rota dicens sub clausula, 27
constito de vacatione prædicta contineri non solum
vacationem in principio narratam, sed etiam mo-
dum expressum, per quem prouisio pertinet ad Pa-
pam, propter dictionem *prædicta.*

Quæ decisio sic se habet. *Domini concluserunt* † 28
sententiam auditoris cameræ esse reuocandam moueban-
tur, quia in principio breuis narratur, quod ista Bene-
ficia vacarunt de mense Octobris 1590. *& quod de eis fue-*
rat prouisum Ioanni, ex quo erant reseruata vigore re-
gulæ, quia de eis non fuerat facta prouisio per ordinarium
ante diem 5. *Decemb. qua die fuit assumptus ad Pontifica-*
tum S. memoriæ Greg. 14. *& postea Papa mandat auditori*
cameræ quod constito sibi de vacatione prædicta apprehen-
dat possessionem nomine cameræ, & domini intelligebant
quod Papa sensit in hac clausula de vacatione per obitum
Roderici in mense Octobris, ex qua sit inducta reseruatio
ob non factam prouisionem per Ordinarium in tempore,
vt fuit resolutum coram Oradino in Salamantina Cano-
nicatus. 13. *Maij* 1572. *& hunc intellectum domini com-*
probant, quia dictio prædicta, *repetit non solum vacatio-*
nem in mense, sed etiam modum vacationis supra expres-
sum, per quem prouisio pertinet ad Papam.

Secundo, quia ista breuia fundantur in reseruatione, & secundum stilum ordinarium non conceduntur cessante reseruatione, & ideo etiamsi verba essent dubia, reciperent interpretationem ad obseruantia concedendi, ista breuia solum propter reseruationem.

Ter-

Tertio, quia si dictis prædicta, non referretur etiā admodum vacationis, illa expreßio reseruationis fuisset facta sine effectu operandi. Quarto & vltimo, quia Papa dat facultatem in breui expellendi intrusos, & excipit expresse habentes prouisionem ab ordinario, ante dictam diem 5. Decē. & postea tollit actionem spolij stante reseruatione huiusmodi, & consequenter ex toto contextu breuis apparet, quod Papa fuit motus ad illud concedendum propter reseruationem, & propterea cum onus iustificandi clausulam, constito, *& istam narratiuam reseruationis coram auditore cameræ spectaret ad Ioan. vt in terminis huius regulæ fuit resolutum in causa Vlisbonen. parochialis. 2. Maij millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, coram Illustrißim. Cardinali Mantica, & non fuerit ab eo iustificata, sententia remanet notorie iniusta, & consequenter est reuocanda mouebantur etiam propter prouisionem ordinarij ante diē 5. Decemb. quæ fuerat producta in actu coram auditore cameræ, & ideo cum breue excipiat expresse prouisos ab ordinario in illis verbis, non tamen habentibus prouisionem ab ordinario ante diem 5. Decem. stante ista probatione affirmatiua cessabat executio breuis: & consequenter etiam ex hoc ca. sententia est iniusta. Et quamuis in contrarium opponatur, quod prouisio ordinarij non probat tempus in concursu prouisionis Apostolicæ propter suspitionem antidatæ iuxta* decis. 1. de probatio. *tamen cum ista prouisio ordinarij habeat subscriptionem Notarij, testes & sigillum, & Lupus vigore illius prouisionis acceperit possessionem ante datam literarum Apostolicarum ad fauorem Ioan. cessat in hoc casu omnis suspitio antidatæ, & creditur literis ordinarij, Thom. de Thanu* decis. 50. *Guidobonus* decis. 69. *Caputaquen.* decis. 146. lib. 1. & decis. 55. li. 3. *in manuscriptis, Chisanen.* decis. 81. *& saltim secundum dominos materia redditur adeo turbida quod ista exceptio erat reseruanda in iudicio petitorio, & interim non esset danda executio breui iuxta* decisionem *Paleoti, quæ allegatur per informantes.* 723. lib. 3. par. 3. diuersorum *aliquibus etiam ex dominis placebat caput nullitatis, nempe quod non constet de citatione ad docendum se paruisse, primo pro prima, licet extent alia tres. Cuius sanatio fuit denegata in signatura sanctißimi, & ex his fuerunt concordes pro reuocatione sententiæ auditoris cameræ.*

29 Sed mihi non placet ista resolutio, † quo ad primum motiuum principale, nam licet verū sit quod ad excludendum spolium & euitan. reuocationem sententiæ, & restitutionem teneatur impetrans postea verificare reseruationem, in qua breue fundatur, vt dicetur infra, à *num. 53.* quod etiam vult decisio Salamantina allegata quam supra adduximus. *5. par. cap. 1. num. 461.* & alia in eadem ibidem adducta, tamen clausula *constito de vacatione prædicta*, solum importat † vacationem narratam scilicet quod va-
30 cauit per obitum talis, in tali mense, & id solum repetit dictio prædicta, & id patet in terminis *d. decis.*
31 Placentinæ ex illa exceptione facta † in breui de habentibus prouisionem ab ordinario ante diem 5. Decembris, si enim impetrans breue teneretur per clausulam *constito* verificare reseruationem ob non factam prouisionem per ordinarium ante d. diem. 5. Decemb. superflua esset illa exceptio, & præseruatio.

32 Et præterea id constat ex stylo huiusmodi † breuium, in quibus quando ex vacatione narrata non resultat reseruatio, & Papa vult quod impetrans illam probet, solet addi in clausula *constito*, modus expressus, ex quo Beneficium est reseruatum, verbi gratia, quod defunctus erat subcollector. Prothonotarius, seu familiaris Cardinalis, &c.

Vnde etiam in specie d. Pampilonen. † parrochia- 33
lis de Acagra, de qua supra *num. 11.* quamuis stante clausula *arbitrio Rotæ* posset supersederi in executione breuis, tamen alias constito de vacatione in tali mense deberet mandari executioni, reseruata exceptione iuris patronatus ad petitorium. Sicut in casu d. decis. Abulen. exceptio de pertinentia collationis.

Illam vero decisionem Abulen. intellexit † alias 34
Rota vt non procedat, quando in clausula *constito*, fit mentio de pertinentia collationis, ita vt vna ex conditionibus in ea positis, sit pertinentia collationis, vt in vna Gerunden. Beneficij trigesimoprimo Maij 1600. coram D. meo Corduba, in qua causa appellationis à sententia auditoris cameræ, fuit in Rota commissa cum clausula, *parito breui, arbitrio Rotæ*, & fuit resolutum, *Intrare arbitrium, & non esse locum executioni breuis nam reseruatio quæ prætendebatur ex* reg. 2. de beneficiis *vacantibus sede Episcopali vacante non habebat locum in præsenti, quia collatio non spectabat ad Episcopum, sed ad Archidiaconum Gerunden. ad quem spectabat collatio Beneficiorum vacantium sede Episcopali vacante, & quod non obstabat sufficere iustificare clausulam*, constito, *vt in Abulens. Canonicatus coram Rubeu & alibi sæpe, nam illa procedunt, quando non fuit mentio de pertinentia collationis, in clausula* constito, *quo casu Papa videtur remittere pertinentiam ad petitorium, cum vero vna ex conditionibus positis in clausula,* constito, *est pertinentia collationis vigore reseruationis, illa venit iustificanda, ita vt ex dicta pertinentia inducatur reseruatio, propter quam breue fuit concessum, quod in præsenti dominis non fuit visum iustificatum, sed constare de iure Archidiaconi, ad effectum, de quo agitur. Tum ex depositionibus testium, tum ex mandato de manutenendo, vel saltim ita turbidum, vt merito supersedendum veniat in executione breuis, donec disputetur super iure Archidiaconi, &c.*

Vnde mihi non placet, quod † post hæc tradit 35
Goncalez *in annotat. à num.* 261. quod non sufficiat ad executionem breuis verificatio constiti, quando non esset probata reseruatio, licet in eo expresse, & necessario inclusa non fuisset, si reus ex aduers. probat coram eodem executore quod non intret reseruatio, ex eo quod beneficium sit de iure patronatus laicali, vel quod mensis non esset reseruatus ratione alternatiue, vel alias, & male allegat istam decisionem Gerunden. & aliam Vicen. de qua infra *num. 61.*

Per dictam autem clausulam *constito*, † seu *si con-* 36
stiterit, inducitur forma, & conditio vt præcedat causæ cognitio, etiam parte citata, cum adest intrusus, alias enim sufficeret extraiudicialiter constare iuxta dicta *cap.* † *præcedenti dubit. 9. à numer.* 166. 37
Quamuis ad decernendum monitorium soleat fieri citatio interesse putantiū per contradictorū, siue

edictum publicum, Sallustius Tiberius *d.lib.3.cap.6. num.1.* Felin. *in cap.fin. de præsumptio. num. 28.* Staphil. *de literis iustitiæ.§.citatio personalis,* Vantius *de nullitatib. titul. de nullitate ex defectu iurisdictionis legitimæ, n. 92.* Mandos. *de monitoriis, quæst.40. & d. quæst. 60. verb. constito, à num.35.& 36.* Licet *nu. 57. & 65.* contrarium velit. Vestrius *in pract.lib.8 cap.vltimo, num. 13.* Lancellotus *de attentatis.2.par.cap. 20. in præfatione, num. 170. & ampliatione 11.nu 23.* Crescen. *decis.6. de rescrip.* & est optima *decis.* Paleoti quæ est *3. par. diuersor. lib. 3.659.*

38 Et est *decis.* Thanis *95.in manuscrip.* † quæ ait, *Quod quando signatura habet constito de assertis, debet constare per legitimas probationes, & parte citata Ægid.* decis. 68. *Decius* consil.198. *Guido Papa* quæst.70. *secus esset si signatura diceret, etiam extra iudicialiter, quia tunc non esset pars vocanda, nec in casu, in quo narrata constarent ex actu, & essemus coram eodem iudice, quia tunc videtur conditio de præterito, quæ non suspendit, &c.* Rota in vna
39 Vercellen. Beneficiorum 28. † Iunii 1593. coram D. Seraphino, in qua fuit resolutum, *Prouisum ab ordinario manutenendum in possessione Beneficiorum de qua constat capta tempore quo vacabat beneficium, & posteriorem possessionem aduersarii captam vigore breuis non esse legitimam, cum executor processerit de facto non citato possessore, vt fieri debuit, stante clausula* si constiterit, cap. si constiterit, *& ibi Felin.* num.5. de accusatio. & in c. fin. num.14. de præsumptio. *ideo cum possessor non habeat se pro spoliato est manutenendus, Puteus* decis. 419. lib.2. &c. Rota etiam in illa Tirasonen. Capel. de anno 1601. adducta *cap. præceden.5. dubio, num. 63.* & post hæc Goncalez *sup. a num.253.* vbi ait citationem debere esse personalem quia agitur de graui præiudicio, scilicet de priuatione & de incurren. censuris ideoque non sufficere scientiam præsumptam, nec comparationem generalis procuratoris in actis, Achill. *decis. 137. num. 2. cum aliis* quod etiam tradit Salust. Tiber. *d.lib.3.cap.6.num.12.* Sed certe ad mandatum de Immittendo videtur sufficere comparitio, seu citatio procuratoris generalis licet non ad censuras, & pœnas monitorij, quia illud non est priuatio.

40 Alias gesta sunt nulla, ex dictis, & allegatis, † nã forma breuis est omnino seruanda, Lancellot. *d. 2. p.cap.12.limitat.30 nu.4 & d.c.4.in præfatione, nu.412.* & Flam. Paris. *lib.10.q.9.nu.24.* & Goncal. *sup.num.279.& 280.*

41 Et ideo stante intruso †, non potest capi possessio ex monitorio decreto ab auditore cameræ in vim breuis, maxime cum habeat clausulam, *quod si quis senserit se grauatum, &c.* seu similem, & sic resoluitur in citationem, vt notatur *in l.de pupillo ff.de noui operis nunciatione*, vt fuit resolutum in vna Tridentina Canonicatus, de anno 1593. In qua domini di-
42 xerũt. † *Possessionem non posse capi vigore monitorii auditoris cameræ cum clausula,* quod si quis, &c. *quod resoluitur in simplicem citationem, vt notatur* in d.l. pupillo, *imo in præiudicium qui obtinuit tale monitorium Beneficiũ effectum fuisse litigiosum, & ideo videtur possessio attentata, &c.* Et in vna Conchen. præstimonij 1. Iulij 1594.
43 coram D.Seraphino † fuit resolutum, *possessionem captam post obtentum monitorium vigore breuis nomine cameræ esse attentatam, maxime si fuit intimatum possessori.*

Quod procedit, nisi possessor consentiat † quod 44
capiatur possessio, vt in vna Tuden. parrochialis S. Christinæ 4. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Non esse sequestrandam possessionem, quæ fuit capta vigore breuis legitima, quod habet clausulam* sublata, *& tollit facultatem cognoscendi de eius nullitate, & clausulam* sine vitio spolij, *& licet sit capta nomine cameræ, tamen est ad vtilitatem impetrantis, vt literis expeditis ei restituatur cum fructibus, & ideo eis expeditis potest eam continuare suo nomine, nec obstat quod impetrans eam acceperit vigore litterarum, in quibus erat clausula* vocatis vocandis, *quia potest cumulare possessionem, &c. præsertim stante protestatione, quod non intendebat præiudicare possessioni antea captæ, nec obstat quod si capta ex monitorio quod habeat clausulam,* quod si quis senserit se grauatum, &c. *& sic resoluebatur in citationem, quia cum in illo casu ille qui erat in possessione consensisset ex quadam concordia postea authoritate Apostolica confirmata, fuit capta legitime, & Basilius qui tunc non possidebat non debebat citari, nec erat opus ei vitiare monitorium, nec erat pars ad impediendam possessionem, Bartol. & Decius* in l. fin. C. de edicto D. Adriani *cum aliis per modernum* de adipiscenda; remedio, q. 67. &c.

Nec supradictis obstat quod † ait Lancellotus 45
d.cap.4.in præfatione, num. 441. quod in executione breuis de capiẽda possessione nomine cameræ absque vitio attentatorum non requiritur partis citatio, vt est *decisio* Guidoboni *95. in manuscrip.* in vna Casalen præpositurae, seu præceptoriæ 1551. coram Domino Reomano, † in qua fuit tentum, *Quod in* 46
executione breuis, quod solet dari in beneficiis reseruatis de capienda possessione, amotis intrusis, & detentoribus sine vitio spolii, non sit necessaria partis citatio, sed executores in breui deputati possunt tales intrusos, & detentores non citatos eiicere. Quæ decisio latius ponitur à Caputaquen. *3 par. decis. 180.* quia respondetur illud procedere in breuibus, † quæ solebant dari de capienda 47
possessione amotis detentoribus, & intrusis sine vitio spolii, & attentatorum, & sine clausula *constito* & sic operabantur executionem, & spoliationem alterius absque cognitione causæ, & faciebant iudicem merum executorem, vt in vna Corduben. Portionis 25. Octob 1557. coram D. Rubeis quam infra adducam, *num.56. & in d.decis.* Paleoti. *659.* & in eadem Corduben. 4 Iunii eiusdem anni 1557. coram eod. D. Rubeis, † in qua fuit dictum. *Rotam solere ob-* 48
seruare, quod clausula amoto quolibet detentore intruso, *faciat iudicem merum executorem, secus si diceretur amoto quolibet illicito detentore, quia tũc datur iurisdictio cognoscendi, an possidens iuste possideat, Abb.* in c. de cætero, num. 8. & 14. & *ibi Felin.* num. 9. de re iudicata, *Paris.* consil. 120. lib. 4. *Staphil.* de literis gratiæ, tit. de vi & effectu clausularum. *§.* de clausula amoto quolibet detentore, *Rebuff.* in praxi in forma nouæ prouisionis verb. amoto, *Abb.* consil. 34. num. 7. volum. 2. ita in d. Corduben.

Ad quod etiam est † *decisio Achillis 384.* seu *6. de* 49
triennali, & d.decis.659. n.3. Marches. *de commissio p.2. c.3. de commissione appellationis, num.25.*

Nec

50 Nec obstabit decis. Muhedan. 7. de restitutione †
spolia. alias 97. num. 5. vbi dicitur quod clausula amoto
quolibet detentore intelligitur iuris ordine seruato,
quia illud procedit vbi non est clausula, sine vitio spo-
51 lii, vt ibi & facit decis. Putei 17. lib. 1. quæ iuxta prædi-
cta est intelligenda de breui siue clausula constito,
faciente iudicem merum executorem, alias enim
stante clausula constito intrusus esset prius citandus,
&c.
52 Et ita etiam est intelligendum, † quod ex Puteo
ibi tradunt Mandos. d. q. 60. de monitoriis, nu. 67. & Sal-
lustius Tiberius d. lib. 3. c. 6. n. 29 vers. & insuper aduer-
tans, alias non videtur verum, & cauendum est à
Flores q. 4. à n. 40. qui rem hanc non satis percipit
sed confundit.
53 Capiens tamen possessionem vigore talis † bre-
uis electo possessore tenebatur, & poterat postea
verificare reseruationem, in qua breue fundabatur
ad excludendum spolium restituibile, de quo ele-
ctus agebat. Lancellotus dict. cap. 4. in præfatione, nu.
447. Rota in vna Regien. Canonicatus, decimo
Maij 1556. coram D. Paleoto, quæ habetur 3. par. di-
uersorum, lib. 3. decis. 356. & in d. decis. eiusdem 659. & in
d. Corduben. portionis 25. Octob. 1557. coram D.
54 Rubeis † quæ sic ait 25. Octobris in vna Corduben. portio
nis inter Andream Galarcam, & Petrũ de Angulo, in qua
Andreas obtinuerat breue de capienda possessione absque vi-
tio spolii, in quo aderat solita clausula, ita ut e reseruatio-
ne & resignatione, &c. cuius vigore ceperat possessionẽ
eiecto Petro, qui agebat spolio, vnde dubitabatur, vt Andreas
ad tuitan. spolium restituibile teneretur verificare literas
resignationis, & tenorem breuis, & causa iterum proposi-
ta 10. Decemb. sequent. fuit pro maiori parte duobus recla-
mantibus resolutum huiusmodi breuia sine vitio spolii, &
attentatorum, esse iustificanda, & verificanda, ad exclu-
dendum spolium, prout fuit dictum alias fuisse sæpe resolu-
tum in Rota, & quia intentio & mens Papæ fundatur in
resignatione & reseruatione, vnde cum breuia huiusmodi
sint exorbitantia debent verificari, quæ censentur habere
clausulam si preces veritate, &c. l. 1. & per totum ff.
de precib. imper. offerendis, & quia vbi actor probauit
intentionem suam, & sic vtrumque extremum breuis, et-
iam possessor tenetur plene suam exceptionem probare ac si
ageret ad canonizationem gratiæ, Mohed. decis. 158. &
Papa dicendo stante resignatione, ita intelligit de valida. l.
4. §. condemnatum ff. de re iudicata, & satis est, quod
breuia prædicta operentur executionem, & spoliationem
alterius absque cognitione causæ, & faciunt iudicem merũ
executorem, sed post spolium ad illud excluden. probanda
sunt narrata, sed propter clausulam, sublata, est obtinenda
commissio quæ aperiat os iudici ad cognoscendum de defectu
intentionis Papæ.
55 Rota etiam in alia Regien. parrochialis 14. De-
cemb. 1558. coram Domino Chisanen. in qua fuit
resolutum, Quod breue absque vitio spolii fundatum in
reseruatione Beneficii impedit restitutionem beneficii, sed
impetrans tenetur iustificare reseruationem narratam in
breui Clem. 1. de probatio. Cassador. decis. 10. de re-
scrip.
56 In qua etiam decimosexto Ianuar. 1559. † coram
eodem D. Chisanen. fuit resolutum, Quod capta pos-
sessione beneficii vigore breuis absque vitio spolii, quod erat
fundatum in reseruatione, quia defunctus erat Prothono-
tarius, satis constat de tali reseruatione quæ impediret re-
stitutionem spolii ad effectum breuis per communem repu-
tationem, & ex publica voce & fama, tam ipsius defuncti,
quam illum qui illum, creauit Prothonotarium, qui habe-
ret facultatem creandi, & reseruata Principi faciendi, li-
cet facultatis breue esset dubium, quia de huiusmodi reser-
uatione non agitur principaliter, quo casu sufficit commu-
nis fama, Innocen. in cap. veniens de verborum signi-
ficatione, num. 5 Ægid. decis. 5. Item quia pro absoluto-
ria sufficit communis fama Ægid. decis. 612. Simoneta 37.
Crescen. 107. & quia agitur causa meri possessorii tantum,
vbi leuiores probationes sufficiunt, & communis fama suf-
ficit, Aymon. consil. 158. num. 2. Decius in cap. veniens,
num. 48. de testib. & licet breue facultatis creandi Pro-
thonotarium esset dubium, tamen potuit ipse interpretari,
Abb. cap. 1. de postulatione Prælatorum, num. 18. præ-
sertim concurrente communi reputatione, & aliis actibus
similibus, ex quibus recte potest possessor vigore breuis excu-
sari, vt non dicatur spoliasse cum secutus sit communem o-
pinionem & publica acta quæ ei præbent excusationem,
quando autem ageretur petitorio, tunc diligentius esset res
excutienda.
Quæ resolutio aduersatur d. decisioni Cordub. 57
num. 54. adductæ, vbi habetur, quod possessor tene-
tur plene probare suam exceptionem, & reserua-
tionem, in qua fundabatur breue, ac si ageret ad ca-
nonizationem gratiæ, &c. quod videtur verius.
At iam breuia de capienda possessione, non dan- 58
tur nisi cum clausula constito, seu si constiterit, vt ha-
betur in formula supra posita. Quare quicquid di-
cat Mandos. d. q. 60. num. 57. & 65. executor debet assu-
mere partes iudicis, vt in d. decis. 659. & fuit resolutũ
in causa Vrgellen. Canonicatus 30. Octob. 1592.
coram D. Blancheto, quæ sic ait. Fuit resolutum dan-
dam absolutionem Franc. † Capdeuilla, quia facile Rota 59
consueuit absoluere à censuris extra curiam latis Io. Paul.
decis. 118. præcipue hoc casu in quo auditori cameræ, in cu-
ius locum ego fui subrogatus fuit data facultas absoluendi
expresse, & mihi virtualiter, cum enim sit commissa causa
attentatorum illa cognosci non potest, nisi pœnitentiaria ab
solutione. Quare in necessarium antecedens absoluendi fa-
cultas videtur demandata l. 2. ff. de iurisd. omnium iu-
dicum, idque multo magis, quia gesta coram secundo &
tertio executorib. non dato impedimento primi sunt nulla
ex defectu iurisdictionis, c. cum plures, de offic. deleg.
in 6. nec sustinentur propter locorum distantiam, quia cũ
hoc iudicium esset Romæ inceptum, & in præsenti adsit cõ-
missarius cameræ, & coram eodem auditore Cameræ, Fer-
dinandus ab initio, & postea comparuerit, non potest appli-
cari prædicta limitatio, nec etiam obstat, quod monito-
rium non fuisset executum, quia hoc non obstante quo ad
ipsum Ferdinandum iurisdictio auditoris cameræ fuit per-
petuata, Rota vt lite pendente, decisio. 6. in nouis,
obstat etiam per tertium executorem defectus citationis,
istis non obstat clausula sublata, quia respicit conditiones
semper dispositionis, cui adiicitur, Puteus decis. 1. lib. 1.
quare cum in breui adsit clausula, constito, executor de-
bebat assumere partes iudicis, cap. fin. de præsumptio.
& rite & recte procedere. Ideo cum non constet adhuc
de veritate narratorum legitime, non potest dici quod
obstet breue, quod etiam intellexit signatura quæ
alias

alias causam non commisisset, ex quibus & aliis deductis ita fuit decisum. Et post hæc tradit Goncalez supra *in annotat. num. 256.*

60 Licet autem breue habeat clausulam *constito,* † si tamen in ea non continetur reseruatio in qua breue fundatur, ita vt in eius executione illa plene probetur, tenebitur postea impetrans illam verificare ad excludendum spolium. & reuocationem sententiæ ac restitutionem execusandam iuxta prædicta *à num. 53.* & sup. circa illam Placentinam, *numero 29.*

61 Et ita etiam procedit decisio in causa Vlcen. Beneficij S Martini. 21. Februar. 1600. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *B. restituendum esse ad possessionem beneficii, à qua fuit electus vigore sententia in executionem breuis non iustificati intelligitur enim clausula constito, quod defunctus decesserit in possessione sede Episcopali vacante, ita vt ex inde inducatur reseruatio propter quam huiusmodi breuia concedi solent, & cum in hac causa resolutum fuerit hoc beneficium non esse reseruatũ, nulliter fuit processum ad executionem, & consequenter datur actio spolii, vt in Salamantina Canonicatus 1572 coram Oradino, & in alia Corduben. portionis 1557. coram Rubeis, vbi quod hoc procedat, etiam si adsit clausula* absque vitio spolii, *qua propter verba* stante reseruatione huiusmodi, *& etiam quia est accessoria recipit conditionés principalis dispositionis, quatenus breue sit iustificatum Puteus* decis. 1. lib. 1. *& de clausula sublata posita in breui adest decisio illustrissimi Blanchetti in Vrgellen. Canonicatus de anno 1592. &c.*

62 Sed dubitatur primo an pro verificatione † clausulæ, *constito,* sufficiat semiplena probatio vt testes de publica voce, & fama, an vero requiratur plena probatio.

In quo breuiter dico in tribunali auditoris ca-
63 meræ seruatum fuisse, † & quotidie passim seruari, sufficere semiplenam probationem ex doctrina Barroli *in l. 3. §. causæ in fin ff. de Carbon. edicto. & in l. 2. §. fin. num. 1. C. vbi in rem actio, & in l. 1. num. 10. C. quorũ bonorum:* communiter approbata, vt per Cacheran. *de. is. Pedemontana 99. nu. 37.* & de isto stilo tribunalis auditoris cameræ restatur Sallustius Tiberius *d. li. 3. c. 6. n. 15.*

Contrarium tamen nempe quod requiratur ple-
64 na probatio seruat Rota, † vt ipse Sallustius ibi dicit & apparet ex *decis.* Thanis 95. de qua sup. *n. 38.* & decisionibus factis in causa Pampilonen. Beneficii. 13. Ianuarii 1578. coram D. Decano & in Gienen. Canonicatus & præbendæ 4. & 11. Maij 1587. coram D. Robusterio, quæ sic se habente

Pampilon. Benef. 13. Ianuarii 1578.

65 IN *causa † Pampilonen. benefic. de Carear dubitatis stãtibus dictis testium quorum summarium datur, an qualitas breuis Apostolici circa valorem sit sufficienter probata ad effectum, de quo agitur, & die Lunæ 13. Ianuar. 1578. fuit conclusum pro negatiua videlicet, quod huiusmodi qualitas breuis non sit sufficienter probata, primum fundamentum dominorum fuit, quia verificatio istius qualitatis, de qua in breui est apposita per viam conditionis ibi* constito, *&c. quo casu requiritur, plena probatio, vt per Decium* in rubr. de probatio. num. 13. ad fin. vers. 1. *nisi per modum conditionis* num. seq. *& fuit dictum in causa Pampilonen. beneficij de Sot coram R. P. D. Blancheto de anno proxime præterito, vt* in decis. *cuius copia data fuit, in qua citantur alia decis. secunda ratio fuit, quia in istis terminis requiritur plena probatio vt per Ægid.* decis. 471 *neque obstat illa consideratio quæ fiebat per informantes ex. vt sufficiat semiplena probatio pro plena secundum subiectam materiam, tum quia testes qui deponebat de publica voce & fama, loquebantur pro verba præsentis temporis, tum quia subiecta materia requirit plenam probationem, quia ista qualitas respectu valoris non est narratiua ipsius partis, sed est apposita à Papa pro restrictione gratiæ, vnde necesse est illam plene probare per allegata, neque placebat dominis illa differentia, quod plena probatio requiratur quando agitur de verificatione breuis ad fauorem partis secus si ad fauorem cameræ, quoniam huiusmodi breuia quorum vigore camera capit possessionem semper emanant ad vtilitatem prouisi, & ita domini concluserunt.*

Gienen. Canonicatus & Præbenda. 4. & 11. Maii 1587.

QVo *ad primam partem dubii, † an requiratur plena* 66 *probatio ad verificandum, quod Michael Mexia Canonicus in Ecclesia Gienen. obiit die quarto Maii 1585. fuit resolutum quod sic primo quoniam is qui agit, indiget, & nititur reseruatione dici 4 prædicti mensis Maii. Tum quia in breui adest clausula* constito de obitu *in d. die. 4. mẽses Maii, & sic quod ex obitu in d. die resultat reseruatio, tũ quia similia breuia regulariter non dantur nisi in reseruatis vt notum est, tum quia breue huiusmodi est ad fauorem literarum, in quibus Papa prouidet attenta d. reseruatione tum quia in narratiua d. breuis fit mentio de huiusmodi reseruatione, quæ narratiua influit in dispositionem, & illam qualificat* l. fin. de hæredibus. instituen. cum similibus *ideò cum non agatur ad effectum absolutoria. si plene probanda hæc reseruatio Ægid.* decis. 471. & 612. *Rota* in nouis de officio deleg. decis. 10. *Simoneta de* reseruatio. q. 22. *Bellen* q. 112. *de charitatiuo subsidio, Puteus* decis. 266. in 3. *Paleotus* decis. 146. *dubitans, & dãtur plures aliæ decisiones modernæ, vt in copiis. Secundo, quia agitur contra possessorem prouisum ab ordinario, qui cum sit in bona fide non est per præsumptiones eiiciendus à possessione, sed per plenas probationes Ægid.* in cap. grauis nu. 40. versi. & ideo auditores Rotæ, de restitutione spoliatorum. *Cassad.* de probatio. decis. 1. *Puteus* dec. 257. in 1. lib. *Tertio, quia in præsenti non agitur simpliciter de probando obitu, sed de tempore obitus, & sic dies obitus est fundamentum intentionis prouisi Apostolici, quo casu regulare est, quod requiritur plena probatio solo summarissimo iudicio retinendæ excepto, vt in præsenti bene deducunt informantes, qui bene euacuant omnia & addebãt domini Rimnaldum Senior.* cons. 258. num. 32. vsq; ad fin. *& præsertim* num. 34. vers. præterea, *vbi ad casum, de quo agitur optime distinguit probationem possessionis & incidentia in ipso iudicio possessorio pro verificatione conditionis, quia in breui adest clausula* constito *summarie de obitu in die 4. Maii quæ inducit conditionem, & conditio debet plene probari vt late Decius* in rub. de probatio num. 13. ad fin. vers. nisi per modum conditionis, &

num.

In sequen. & fuit dictum in vna Pampilonen. Beneficij de
Allo die 13. Iun. 1578. coram R. P. D. Decano post Ægidium
decis. 471. De quo Menoch. de præsumptio. lib. 1. q. 37.
præsertim cum vt ex præmissis apparet sublata materia re-
quirat plenam probationem vt considerant D. in d. Rubr.
de probatio. nec refert, quod breue dicat constito summa-
rie, quia id interpretatur idest remotis solemnitatib. Bart.
in l. iudicis 2. oppositione. C. de iudic. Pedemont. de-
cis. 1. n. 1. casu sequen. Redoanus in tract. de spoliis q. 11.
n. 9. & sic non remouentur qualitates probationum idem
Bart. in extrauag. ad reprimendum, verb. summarie
& in l. 1. §. fin. ff. de prætoriis stipul. Alexand. in l. in
summa in prin. ff. de condit. indebiti, cum aliis in præ-
senti cumulatis alia bene euacuantur per informātes, &c.
Et post hæc tradit Gonçalez §. 7. proœm. à num. 216. &
glos. 9. in annos n. 257. & glos. 11. anu. 100. qui alias decis.
Rotæ allegat. & d. § 7. num. 220. ait, quod signatura,
& Rota nunquam prætensum stilum auditoris ca-
meræ admittere voluerunt, sed quando coram au-
ditore cameræ non est constitutum plene verifica-
tum signatura solet committere in Rota causam
appellationis cum clausula arbitrio Rotæ, in Rota sta-
tim reuocatur, vel nulla declaratur sententia audi-
toris cameræ.
67 Et faciunt dicta cap. præceden. † à num. 235. nec ob-
stat doctrina Bartol. in d. l. 3. §. causa & in d. l. 2. §. fin. &
in d. l. 1. quia vt inquit additio Barbatiæ ad Bart. in d. §.
fin. & additio Alexan. & Putei verb. cognitio ad eundē
Bart. in d. leg. 1. contrarium tenet idemmet Bartol. in
l. admonendi. ff. de iure iur. & præcipue in extrauag.
ad reprimendam. verb. summarie, num. 11. & 12.
& hoc Rota sequitur, vt apparet in d. decis. Gie-
nen.
68 Vnde si ageretur de executione † breuis coram
alio executore ab auditore cameræ ex nominatis in
breui, amplectendam esse existimo sententiam Ro-
tæ, quia magis standum est stylo Rotæ, quam tribu-
nalis auditoris cameræ, cum tribunal Rotæ sit di-
gnius constās pluribus iuris doctissimis, & proce-
dat magis iustificate, & in eo committuntur causæ
appellationum ab auditore cameræ. Maxime cum
sententia Rotæ videatur magis iuri conformis, &
faciunt quæ de Rota tradit Sarnen. in proœmio regu-
larum q. 2. vers. 4. pro ista parte, & maxime cum signa-
tura etiam non admittat stylum auditoris cameræ,
imo etiam in cuius tribunali noui seruandus iuxta
d. 9. par. c. 4. n. 27. & 28.
69 Quando vero non esset intrusus † sufficeret pro
verificatione clausulæ, constito, semiplena probatio,
ad Ægid. decis. 563. in fin. & Mascard. de probatio conclu.
171. n. 6. & decis. Rotæ in causa Burgen. de Paneoruo
infra adducta c. seq. n. 12. & Bart. Chinoneo. Canoni-
catus n. 23. & Hispalen. Et Corduben. beneficio-
rum relata de seq. num. 19. & Goncalez d. glos. 11. num.
104.
70 Secundo dubitatur, an clausula constito quod † de-
functus obierit in possessione probetur ex posses-
sione illius de præterito, in quo resoluo quod sic ex
decis. Rotæ. 4. de probatio. in nouis alias 124. vbi dicitur,
quod si probetur aliquem tenuisse, & possedisse,
certum beneficium in vita sua, illud tēpore obitus
sui adhuc præsumitur possedisse, nisi probetur con-
trarium, &c. & ponit Mascar. conclus. 170. & 1201. n. 3.
qui alios refert, & conducit decis. Cotæ 158. in suis Mi-
scellaneis manuscriptis. vbi habetur, † Quod obtinens be- 71
neficium ex resignatione potest allegare possessionem autho-
ris sui præsumi continuatam vsque ad diem resignationis,
cum is sit successor, possitque se tueri possessione præsumpta
authoris sui, Alciat. reg. 2. præsumptione 21. num. 5. se-
cus esset in eo, qui non esset successor, sed simpliciter tertius
nam præsumptio illa continuata possessionis non admitti-
tur, vbi allegatur à tertio, Socin. consil. 13. 4. volum. Ripā
cap. cum Ecclesia Sutrina de causa posses. num. 21.
ideoque si resignatarius ab alio conuenitatur spolio satis hac
ratione defenditur, quod author suus semel possederit. d.
decis. 4. quia inde sequitur aduersarii prætensam possessio-
nem nullam fuisse. & instrumentalem Ægidius decis. 710
hæc in d. decis. Cotę Flam. Paris. de resignatione benef.
lib. 10. q. 4. n. 4.
Et in Placentina Canonicatus 26. Nouemb. 1593 72
coram D. Orano infra relata 11 p. c. 3. † fuit dictum. pos-
sessionem defuncti satis verificari ex instrumento cuius cō-
tinuatio sique ad obitum præsumitur non obstante præten-
so sequestro quod possessione non priuat, &c.
Et in terminis in vna Ilerden beneficij † 17. O- 73
ctob. 1594. coram D. Penna fuit resolutum, Clausu-
lam breuis constito quod N. obierit in possessione probari
ex possessione de præterito ad d. decis. 4. de probatio. in
nouis non obstante quod post alius acceperit possessionem,
illius beneficii vigore sententiæ pro eo latæ à qua fuerat ap-
pellatum, & acceperit fructus qui erant penes tertium, nā
ex hoc defunctus non amiserat possessionem cum statim eius
procurator appellasset, & ipse esset absens, &c. Rota etiā
in Hispalen. & Corduben. beneficiorum 1597. in-
fra relata c. seq. n. 19. & tradit Goncalez sup. in annotat.
n. 260.
Quamuis in vna Burgen. præstimonii de † Pan- 74
coruo. 24. Octob. 1588. coram D. Gipsio sit dictum,
Quod non placebant dominis deducta ad ostendendum D.
Sebastianum decessisse in possessione beneficii, de quo ageba-
tur, ex subrogatione gratiosa quoniam non sufficit probare
ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia huiusmodi pro
batio non concludit. quod de tempore obitus illud possideret
ad l. nec natales. C. de probatio. vt in decis. adducta
c. seq. n. 11.
Et pro dicta resolutione facit † quod illa concl. 75
quod olim possessor hodie possessor præsumitur,
de qua glos. Bart. & D. in l. siue possideris C. de probatio.
& Doct. in c. cum ad sedem, & cap. olim. 3. de restitutione.
spoliat. Alciat. reg. 2. præsump. 21. Ripa in d. cap. cum Ec-
clesia Sutrina, à num. 21. Balbus in rep. lege Celsus, de vsu-
capio. 4. par. quæst 1. Anton. Gabr. de præsumptio. conclus.
10. Couarruuias in c. Rainutius, de testamen §. 11. num.
2 & in reg possessor. 2. part. §. 11. Bernard. Diaz reg. 559.
Gratian. reg. 375. Mascardus de conclus. 170. & latius d.
conclusione 1201. Menoc. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 64.
& Rota decisione 4. à num. 12. partic. 2. diuersorum. Pro-
cedit non solum in ipso † possessore allegante pos- 76
sessionem de præsenti, sed etiam in successore vni-
uersali, vel singulari, qui potest allegare possessio-
nem defuncti, vel authoris sui quem constat semel
possedisse continuatam fuisse vsque ad mortem,
Alciat. de præsump. 21. nu. 5. Balbus d. quæst. 1. n. 6. Anto.
Gabr. d. conclu. 10. num. 11. Mascard. d. conclus. 170. num.
17. &

17.& conclus.1201. numero 4. & Menochius *sup. à numero 17.*

Imo plus ait Abb. *in d.cap.cum ad † sedem num.16.*
77 quod si non viuit ille qui possedit, præsumitur vsq; ad mortem possedisse, siue hæredes negent siue asferant, quia ipsi non possunt declarare animum defuncti, & defunctus non negat, & mutatio voluntatis tanquam accidens non præsumitur, nec iactatio rerum suarum, sequitur Balbus *d.num.6.*& Mascard.*d.n.17.*vbi alios refert.

78 Facit etiam quod quamuis requiratur pro † forma determinata probatio possessionis certi temporis, vt in clausula *constito de tempore obitus*, sufficit ista præsumptiua probatio, vt post alios tradunt Alciatus *d.n.5 in fin.* Ripa *supra, à num.23.* Bernardus Diaz, *3. ampliatione*, & Mascardus *d. conclus. 1201. numero 16.*

79 Circa illam clausulam, † *non tamen à nobis prouisis*, videnda sunt quæ diximus *praceden.p.c.1.à num. 642.& c.3.n.16.* Et aduerto, quod ad effectum huius exceptionis, vt illa intret & cesset executio breuis suf-
80 ficit habere prouisionem à Papa, siue sit bona, siue mala, quod reseruandum est iudicio petitorio *decis.* Paleoti *723.lib.3.par.3 diuersorum*, & Placentina beneficiorum supra adducta, *n.28.*

§. 1.

De clausula, sublata, & paritione breuis, & clausula, volumus.

SVMMARIA.

Clausula sublata. &c. an obstet agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore breuis donec aperiatur os. à num. 81. resoluitur non obstare, nam d.clausula respicit conditiones dispositionis, cui adiicitur, & clausula accessoria sequuntur, nam actus cui adhærent, & sic clausula sublata apposita in dispositione surreptitia & obtenta ex falsa causa nihil operatur, à numero 85.

Clausula sublata, intelligitur veris existentibus narratis, num.87.& illa sola non operatur, vt non possit opponi de surreptione, nisi adsit etiam clausula quod de obrept. & surreptione n.88. vbi ponitur decis. Rota, & nu.seqq. ponuntur resolutiones eiusdem.

Quamuis verum sit solam clausulam sublata, non operari, quin possit dari de surreptione, &c. tamen de clausula quod de surreptione, vel obrept. dari seu dici non possit diuersum existimat author, à n.95.

Dicta clausula quod de surreptione & obrept. dari non possit, etiam cum clausula sublata, non facit validam gratiam, alias surreptitiam, &c. num. 98. & stante aperitione oris impetrans tenetur verificare narrata in sua gratia, nisi sit motu proprio, num. 99. vbi ponitur decis. Rota.

Quamuis clausula sublata breuis non obstet agenti de spolio, ac nullitate gestorum, commissio non signatur nisi cum clausula parito breui, n.100. nisi adeatur signatura sanctissimi, &c. n.101. aut nisi ad executionem breuis actum sit extra curiam, n.102.

Aliquando signatur commissio cum clausula, parito breui, arbitrio Rota, qua importat, vt si Rota arbitrabitur supersedeatur in executione, num 103. Qua tamen clausula non impedit manutentionem in possessione iam capta, nec ex ea est reuocanda possessio n.104.& seq. vbi ponuntur resolutio Rota.

Si agens de spolio, ac nullitate gestorum vigore breuis, seu appellans allegaret paupertatem signatura etiam iustitia daret commissionem reseruatis fructibus, & expensis in finem litis cum clausula dimissa possessione, & constito de paupertate, num. 106. sicut dari solet petenti restitutionem contra duas, vel tres conformes, numer. 107. & agenti de nullitate trium conformium, num. 108. & condemnato in spolio non doloso, nec violento, numero, 109.

Clausula parito breui operatur, vt iurisdictio intelligatur data sub conditione si sit paritum, & non alias, & afficit etiam tertium, seu patronum venientem ad causam pro suo interesse, n.110.& seq. vbi ponuntur resolutiones Rota.

Dicta clausula parito, importat non solum dimissionem possessionis, sed & restitutionem fructuum, 112. & seq. vbi ponitur resolutio Rota. Vnde sicut appellatio non committitur à sententia vigore breuis lata respectu possessionis nisi cum clausula parito, ita neque respectu fructuum, n.114.

Debent restitui omnes fructus à die vacationis decursi, vt in breui dicitur, nam possessor beneficii reseruati eos non facit suos. n.115.

Intrusus in Canonicatu, & Prabenda, tenetur pro paritione breuis restituere fructus, & distributiones perceptas etiam si non sit facta protestatio, a n.116.& n.117. ponitur decisio Rota, & quando non est intrusus, sed agitur contra capitulum tenebitur ad fructus, & distributiones saltem à die intimationis monitorii, numero. 118.

Tenetur etiam ad fructus, & distributiones non perceptas ob non residentiam, quando ipsimet fuit facta legitima protestatio, &c. n.120.

Id non videtur procedere in distributionibus, seu emolumentis incertis, etiam perceptis, vt funeralibus. &c. nu. 121.& sic in aliis beneficiis & parrochialibus non fit condemnatio fructuum, nisi prouenientium ex decimis primitiis, &c. n.122.

Quando Canonicus fuit habitus pro prasenti, & numeratus ratione negotiorum Ecclesia, fructus veniunt in condemnatione, & restitutione, & sic videtur intelligenda decis. adducta, secus quando non fuit habitus pro prasenti, sed fructus Canonicatus sunt illi dati pro salario nu. 123.& seq. vbi ponitur resolutio Rota.

An pendente lite, seu controuersia, contra intrusum in prabenda super executione breuis fructus & distributiones quos capitulum percipit quia nullus residet sint deponendi, seu sequestrandi restituendi victori. ex constitutione 57. Pii V. à n.125. resoluitur negatiue, & adducitur decis. Rota. num.127.& declaratur dictum à Gonçalez, num. 128.

Quamuis Salustius Tiberius dicat, quod signatura non solet in his rescribere nisi cum clausula parito breui & iudicato, qua importaret non solum dimissionem possessionis ac fructuum restitutionem, sed etiam refectionem expensarum, in quibus intrusus condemnatur tamen

re-

reuera solum dicitur parito breui, numer. 129. & sequent.

Verum est tamen quod à censuris & pœnis latis vigore breuis non datur absolutio nisi dimissa possessione refectis expensis, & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnatus, vel facta obligatione, seu oblatione de illis soluendis facta liquidatione, n. 131.

A liquidatione, seu taxatione excessiua datur appellatio suspensiua eius, n. 132. non tamen nisi semel, n. 133. & n. seq ponitur decisio Rotæ.

Quamuis pendente liquidatione fructuum & taxatione expensarum, seu appellatione ab ea detur absolutio à censuris & pœnis dimittenti possessionem beneficii & offerenti se paratum illa soluere facta liquidatione, tamen non auditur interim contradicente aduersario super appellatione à sententia vigore breuis spolio, seu petitorio, vel nullitate donec doceat de restitutione fructuum stante dicta clausula in commissione parito breui n. 135. & seq. & nu. 137. adducuntur resolutiones Rotæ, parte tamen non opponente audiri debet etiam non docens de paritione, n. 138.

A clausula liquidationem, quomodo probetur perceptio fructuum, n. 139. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Stante in commissione clausula parito breui, inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritũ, nam censetur facta stante d. conditione prius in commissione, n. 140.

An ad paritionẽ breuis circa possessionem requiratur quod intrusus dimittat possessionem quam habet, an vero sufficiat quod patiatur eam capi virtute breuis parendo solum verbaliter, à n. 141. resoluitur sufficere quod intrusus sinat & patiatur capi possessionem, nec requiritur quod per prius illam dimittat, & ponuntur decis. Rotæ.

Sententia auditoris cameræ super executione breuis non tollit quia sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, & etiam in possessorio, n. 149. & seq.

Pœna priuationis beneficiorum & inhabilitatis ad beneficia in breui & monitorio contenta cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempe ob non paritionem monitoris, facta paritione, & sic cessante contumacia illa etiam cessat maxime data absolutione ab illa, num. 151. & sequent. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Clausula breuis volumus autem vt dictus N. infra sex menses à data præsentium, &c. de qua Mandos. & de alia simili Nauar. relati non est comminatoria tantum, num 153.

Idem esset si diceretur alioquin gratia sit nulla, nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem prouisionis beneficii, & non breuis contra Berouum, numero, 154.

Vtrumque debet fieri intra d. terminum sex mensium nẽpe literas expedire, & iura cameræ persoluere, numero 155.

An stante ista clausula si impetrans non expedierit infra sex menses à data breuis, vt in ea dicitur, beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondum capta possessione, sed stante intruso, à num. 156. resoluitur negatiue cum Rota cuius decis. ponitur, &c.

Defectus expeditionis literarum intra sex menses obstat, quando stetit per illum qui potuit capere po... & non cœpit, nu. 161. non tamen dicitur stare p... stante intruso, n. 162.

Istud semestre currere incipit à die adeptæ possessionis pacifice, & non antea ex Rota, num. 163 quod tamen intelligitur, quando in clausula dicitur infra sex menses à die habitæ possessionis, seu infra sex menses absolute, stãtibus vere verbis à data præsentium, non currit à die possessionis, sed à data breuis, si tamen possessio fuerit capta non aliàs, n. 164. & sic si infra semestre à data breuis non fuerit capta possessio, sed postea tenebitur statim expedire intra breue tempus arbitrio boni viri, num. 165.

An lapso d. semestri possit postea quandocunque expedire antequam sit tertio ius quæsitum, à nu. 166. resoluitur affirmatiue sicut dicitur in simili clausula posita in indulto conferendi reseruata.

An si impetrans d. breue non expedierit intra tempus, beneficium eo ipso vacans à solo Papa prouideri possit, an vero possit etiam ab ordinario prouideri, &c. à n. 169. resoluitur ad solum Papam spectare prouisionem, & ad ipsũ deuolui ex verisimili mente ipsius Papæ, & idem in d. simili clausula indulti conferendi contra Germonium.

Circa † clausulam sublata, &c. quæ ponitur in 81
breui de qua Mandos. *d. quæst. 60. de monitoriis,*
verb. sicque per quoscumque iudices, &c. num. 44. dubita-
tur, an illa obstet agenti de spolio ac nullitate ge-
storum vigore breuis, vel quia beneficium non est
vere reseruatum, vel quia clausula constito, non
fuit verificata, vt verificari debebat, vel alias breue
fuit surreptitium, &c. donec obtineatur à Papa, &
eius signatura commissio quæ aperiat os. Et vide-
batur † obstare ex decis. Corduben. portionis supra 82
adducta *num. 54. ad fin.* & decis. Gerunden. Capella-
niæ 13. Februarij 1595. coram D. Mantica, in qua in-
ter alia dictum est quod † *cum Monasterium quod erat* 83
in possessione Capellaniæ, tanquam sibi vnita produxerit
vnionem executor literarum gratiæ aduersarii non pote-
rat de vnionis validitate cognoscere stante decreto irritan-
te & clausula sublata, Puteus decis. 50. lib. 1. cum aliis,
&c.

Nihilominus dicendum est non obstare, † nam 84
d. clausula respicit conditiones dispositionis cui ad-
iicitur ad Puteum *decis. 1. & 309. n. 3. lib. 1. & 156. n. 7. lib.*
2. & omnes clausulæ accessoriæ sequuntur naturam
actus, cui adhærent *reg. accessorium, li. 6.* glos. *in l. si pa-*
tronus. §. patronum, verb. fabiana. ff. si quid in fraudem
patroni, Puteus *d. decis. 1. num. 2.* Anton. Gabr. *de clau-*
sulis, conclus. 3. num. 82. & 85. & conclusione 10. nu-
mero 1.

Vnde clausula sublata, apposita in dispositione
surreptitia, † & obtenta ex falsa causa nihil opera- 85
tur, Probus & Monachum *in cap. tibi, de rescrip. in 6.*
num. 20. Rota *decis. 45. num 2. par. 2. diuersor.* vbi fuit re-
solutum, *non posse dari de indulto, in quo est decretum ir-*
ritans, & clausula sublata, *nisi verificatis in eo narratis*
cum sit concessum non motu proprio, sed ad petitionem
partis. Et in vna Oriolen. decimarum † . 19. Iu 1. 1592. 86
coram D. Gipsio dixerunt Domini, *Decretum irri-*
tans, & clausulam sublata priuilegii non obstare manutẽ-

sunt accessoria, & solum operantur, quando pri-
a intrat, Gemin. in cap. præsenti, in princ. vers.
. a quod eo ipso *& ibi Francus* tertio notab. de of-
ficio legati in 6. &c. & in terminis fuit resolutum in
d. Vrgellen. Canonicatus. 30. Octob. 1592. sup. ad-
ducta *num. 59.* & in illa Vicen. Beneficus S. Martini
supr. relata, *num.* 61. & est etiam decis. Rotæ in causa
Tarraconen. Canonicatus, seu officii pœnitentiarij
5. Iun. 1596. coram D. meo Corduua supra relata. 5.
p. c. 4. n. 142.

87 Addo quod clausula *sublata* intelligitur † veris
existentibus narratis, Mandos. *d. qu. 60 de monitoriis,*
verb. si que per quoscumque iudices, &c. num. 44. & illa
sola non operatur vt non possit opponi de surre-
ptione nisi adsit etiam clausula *quod de obreptione &*
surreptione † *dici non possit*, vt fuit resolutum in vna
88 Calagurritana iurisdictionis, 30. Maij 1580. coram
D. Rubeis his verbis, *Dubitatum fuit in causa Calla-*
gurritana iurisdictionis inter Episcopum, & Capitulum
stante clausula sublata, & decreto irritati, *& aliis in*
confirmatione fælic. recor. Pauli III. appositis cuius in ne-
cessariis copia detur, an reuerendissimo Episcopo sit taliter
clausum os, vt non possit dare de prætensa obreptione, &
surreptione contra confirmationem præfatam, & causa
proposita die Lunæ 30. May 1580. fuit conclusum, quod cum
in prædicta confirmatione non adsit clausula quod de
obreptione, seu surreptione dici non possit, *sola*
clausula sublata *non operatur vt non possit opponi defectus*
surreptionis, vt in aliis causis alias Rota tenuit, sicut enim
verba illa quod de obreptione, & surreptione dici
non possit, *quando per se sola sunt posita absque clausula*
sublato, *&c. in gratia concessa ad postulationem partis, &*
non motu proprio non operantur, vt non possit opponi defe-
ctus surreptionis, Puteus decis. 213. *fuit resolutum in vna*
Callagurritana lib. 2. *ea scilicet ratione, quia huiusmodi*
clausula intelligitur veris existentibus narratis, vt sunt iu-
ra clarissima. cap. 2. de rescrip. l. fin. C. de diuersis re-
scrip. *pari ratione clausula huiusmodi* sublata *posita in*
gratia ad postulationem partis tanquam accessoria recipit
eandem interpretationem, facit glos. in l. si patronas. §.
patronum, verb. fabiana ad fin. ff. si quid in fraudem
patroni, *vt per Decium* consil. 142. in fin. num. 9. *ope-*
rabitur autem prædicta clausula, quando in eadem adesset
alia clausula, quod de obreptione, & surreptione
dici non posset, *quia tunc clare apparet de intentione*
Papæ volentis tollere vitium surreptionis, & obreptionis
adimendo facultatem aliter iudicandi, & ita debent intel-
ligi tradita per Cassador. & alios in cap. quia diligenti,
de electione, *at in casu nostro non reperitur n si sola clau*
sula sublata, *quam debemus interpretari secundum iuris*
dispositionem, cum in dubio intentio Papæ talis esse præsu-
matur, qualis de iure esse debet, vt habetur in l. ex facto,
de vulgari, *vbi Dec. &* cap. causam quæ *vbi Felin.* co-
lum. 3. ad fin. versic. interpretatio rescripti, de rescr.
& prædicta facilius procedunt, vbi iam esset detecta surre-
ptio, vt prætendunt informantes pro Episcopo ex doctrina
Abbas in cap. 1. num. 8. de confirmatione vtili, vel in-
utili: *fuit igitur conclusum Episcopum esse audiendum in*
casu isto.

89 Et alias in † vna Vicentina vnionis 13. Nouemb.
1562. coram D. Graro fuerat resolutum, *Stante in v-*
nione clausula sublata, & quod non possit dici de surreptio-
ne, &c. non debere verificari narrata in ea, nec obstare de-
cisionem *Putei.* 17. de probatio. *quia ibi non aderant*
tot clausulæ vt in præsenti.

Idem fuit resolutum in causa Elnen. minoriorum
18. Aprilis 1586. coram D. Orano, † in qua domini 90
dixerunt, *Clausula* sublata *nisi coniungatur cum illa,*
quod de surreptione, vel obreptione dici *non possit*
interpretationem à dispositione iuris communis recipere,
Puteus decis. 213. lib. 2. *& fuit resolutum in d. Calagurri-*
tana, ex quo solent hæ clausulæ regulari secundum condi-
tiones dispositionis principalis Clem. 1. *& ibi Vital.* de cō-
cess. præben. *Paris.* consil. 82. n. 4. volum. 4.

Accedit resolutio facta in causa Placentina † 91
pensionis coram D. Penna, in qua 8. Martij 1593.
fuit resolutum, *Clausulam* sublata *appositam in reser-*
uatione pensionis obstare fideiussori ipsius pensionis volenti
dare de nullitate illius, quod fuit confirmatum 21. Iu-
nij eiusdem anni, & dictum, *Quod quando adest clau-*
sula sublata, *cum clausula* quod non possit dari de sur
reptione, *non potest fideiussor dicere non adfuisse consen-*
sum titularis si in supplicatione dicitur eius accessisse con-
sensum si tamen diceretur conditionaliter, dummodo eius
accedat consensus, posset id dicere, & dare de nullitate iux-
ta decisionem Ceta, in causa Romana accessus. 16. Iun. 1569.
neque ex eo quod pensionarius faciat reformari commissio-
nem aduersarii in reliquis videtur consentire, quod agatur
de nullitate argum. cap. cum venerabilis, de exceptio
&c.

Accedit etiam resolutio in causa Pampilonen. † 92
Archidiaconatus 19. Martij 1595. coram D. Pamphi-
lio in qua domini dixerunt, *Quod non tenetur quis iu-*
stificare gratiam, seu indultum sibi concessum stante clau-
sula, quod de surreptione & obreptione dari non
possit, *Decius* consil. 456. n. 1. & 557. n. 8. *Maxime con-*
currente alia clausula sublata, *&c. etiam quod versemur*
in gratia concessa ad postulationem partis, *Puteus* decis.
577. lib. 3. *quicquid alias dicendum sit, si istæ clausulæ nō*
essent simul iunctæ Puteus decis. 213. li. 2 *& distinxit Rota*
in d. Callagurritana iurisdictionis, & alias sæpius. Et in v-
na Messanen. studii 5. Iulij 1593. coram † D. Seraphi- 93
no fuit resolutum, *Quod priuilegium, & indultum te-*
nendi studium & doctorandi non indiget vlla iustificatione
cum conceptum sit cum clausula sublata, *& decreto irri-*
tan. & quod de obreptione & surreptione dici non possit,
&c.

Et in vna Auellina vnionis coram Domino † Gi- 94
psio. 18. Iunii 1595. & confirmata 15. Decembr. eius-
dem anni fuit resolutum, *Quod clausula* sublata cum
decreto irritan. *in gratia ad supplicationem partis obten*
ta nihil operatur, nec releuat nisi coniuncta etiam cū clau-
sula, quod de obreptione & surreptione dari non
possit, *quia intelligitur veris existentibus narratis, vt con-*
clusum fuit in d. Callagurritana iurisdictionis, &c. & etiā
decisio in causa Placentina Decanatus 10. Nouem.
1595. coram D. Penna supra adducta 4. *p. c. 3. 8. mon. n.*
52. & idem fuit resolutum in Nauarren. Canonica-
tus 12. Feb. 1599. coram D. Pamphilio, & nouissime
in Hispalen. Beneficii de Xerez. 6. Nouemb. 1602.
coram D. Lita vt per Goncalez *glos. 66. num. 22.* qui
idem docet & allegat Marchesanum *de commissio.*
parte. 1. cap. 8. ex numero vigesimo secundo. in noua im-
pressione.

Obiter

95 Obiter tamen aduerto primo, quod quamuis verum † sit solam clausulam *sublata* non operari, quin possit dari de surreptione, &c. vt dictum est, tamen de clausula *quod de surreptione, vel obreptione dari, seu dici non possit*, diuersum existimo, nam per illam etiam solam Papa satis videtur exprimere ne possit dari de surreptione, non solum in aliis, sed etiam in narratis maxime cum dicat, quod de surreptione, & obreptione dari non possit ad Menoch. *de arbitr. lib. 2. casu 201. à n. 10.*

96 Et ita tenendum videtur cum Decio in † d. Pampilonen. citato, & Caputaquen. *decis. 218.* in vna Spoletana parrochialis 1. April. 1552. par. 3. maxime stante etiam decreto irritante licet non clausula sublata.

97 Quamuis Rota in vna Calagurritana † Prioratus 23. Ianuar. 1545. quæ habetur apud Puteum *d. decis. 213. lib. 2.* & in vna Vlisbonen. erectionis eremitorii de mense Aprilis. 1545. quæ habetur *3. p. diuersorum, lib. 3. decis. 925. &* in d. Calagurritana iurisdictionis supra adducta, *n. 88.* & Mandos. *d. n. 44.* teneāt d. clausulam *quod surreptione & obreptione dari non possit* intelligi veris existentibus narratis. Sed cum expresse constet de mente Principis dicentis, quod de surreptione & obreptione dari non possit eius mens; & mandatum seruari debet vt alias inquit Mandos. *de inhibitio. quæst. 82.* quamuis contradicat etiam post hæc Goncalez *d. gloss. 66. numero 52.* dicens fuisse decisum in d. Hispalen. 6. Nouemb. 1602.

98 Secundo quod d. clausula † *quod de surreptione, & obreptione dari non possit* etiam cum clausula *sublata* non facit validam gratiam, alias surreptitiam, & ideo cum ea non est quis securus in conscientia, sed solum operatur quod in iudicio, seu foro exteriori non possit dari de illa quousque per Papam os aperiatur per commissionem signaturæ sanctissimi, in qua huiusmodi commissiones proponuntur vt in *d. decis.* Caputaquen. *218. & 128. p. 1.* & Putei *377. lib. 3. & 297. lib. 2. p. 3. diuersorum, & 652 lib. 3.* & ideo ex oris aperitione contra d. clausulas non dicitur tolli ius quæsitum, nec obstat regul. *de non tollendo iure quæsito*, Caputaquen. *d. decis. 128. n. 5. & decis. 31. p. 3.* quicquid dicat Goncalez *glossa 7. numero 35. & glossa 66. numero 20.*

99 Stante quod aperitione oris impetrans † tenetur verificare narrata in sua gratia, nisi sit motu proprio, vt in vna Seguntina dimidiæ annatæ 16. Iunij 1595. coram D. Lita quæ sic ait, *Tenuerunt dominum exēptionem non suffragari Ecclesiæ de Medinacœli, primo quia stante aperitione oris ad fauorem Capituli concessa, quod habet indultum generale percipiendi de omnibus beneficiis Seguntinæ diœcesis mediam annatam, Ecclesia de Medinacœli dum se fundat in literis immunitatis Pii IV. tenetur verificare narrata in dictis literis, alias illis non iuuatur*, Felin. in cap. ad aures, col. 5. vers. 3. conclus. ibi quod impetrans, &c. de rescrip. *Bellamera* decis. 76. num. 6. & sequenti, *Verall.* decis. 128. p. 1. *Puteus* 245. lib. 1. num. 1. *fuit dictum in vna Conchen erectionis 25. Maii 1592 coram D. Seraphino, neque ex eo excusatur à tali iustificatione quod in dictis literis adsit clausula*, quod non possit dari de surreptione, &c. *si quidem quia d. literæ non emanarunt motu proprio, sed ad instantiam partis, Puteus* decis. 214. lib. 2. *Caputaquen. 128. p. 1. Gabr.* consil. 26. n. 13. lib. 2.

Sed quamuis clausula *sublata breuis* non † obstet 100
agenti de spolio ac nullitate gestorum vigore illius
vt dictum est, commissio super spolio, ac nullitate,
aut etiam super petitorio, & appellatione à senten-
tia lata vigore breuis, non signatur, nisi cum clausu-
la *parito breui*. Nisi adeatur signatura sanctissimi, & 101
doceatur de mala breuis executione, aut aliqua nul
litate, seu defectu, tunc enim solet Papa simpliciter
signare commissionem sine d. clausula. *& cum facul-
tate absoluendi & inhibendi &c.* Goncalez *in annotat. à
num. 284.* vbi ait, quod hodie occurritur etiam, &
frequentius ad signaturam iustitiæ, ex tacito quodā
Papæ consensu, quod ego meo tempore non vidi, † 102
aut nisi ad executionem breuis actum sit extra cu-
riam vt videtur colligi ex decis. Vrgellen. supra ad-
ducta, *n. 59.*

Aliquando etiam signatur commissio, cū † clau- 103
sula *parito breui arbitrio Rotæ*, quæ importat vt si Ro-
ta arbitrabitur, & sit locus eius arbitrio supersedea-
tur in executione, vt in Gerunden. beneficii. 31. Maij.
1600. supra relata *num. 35.* & in Pampilonen. parro
chialis de Acagia. 27. Iunii 1601. relata *n. 11.* Gonca-
lez *ibi n. 285.*

Quæ tamen clausula non impedit manutentio-
nem † in possessione iam capta, nec ex ea est reuo- 104
canda possessio, vt in vna Auriē. parrochialis S. Ma-
riæ de Pao. 17. April. 1600. coram D. Lancelloto, in
qua fuit resolutum, † *Quod cum constet de possessione* 105
*cameræ capta ab eius procuratore 2. Iunii 1593. ex publico
instrumento, quod bene probat possessionem ad effectum
manutentionis, et dandum est mandatum de manutenendo
&c. nec obstare quod causa fuerit commissa in Rota cum
clausula*, parito breui, arbitrio Rotæ, *ita vt alias pro-
pter fumum qui dabatur iurispatronatus visum fuerit ali-
quantulum in illius executione supersedere, quia hoc non
impedit manutentionem, neq; ex dicta clausula* arbitrio
Rotæ, *reuocanda est possessio cameræ, vel ei præiudicandū
circa suam possessionem, & tanto magis quia detecta dein-
de fuerunt nullitates testium examinatorum super proba-
tione iurispatronatus, neq; obstare quod breue non fuerit ab
auditore cameræ sufficienter iustificatum. quia hæc, & alia
quæ deducuntur erunt discutienda in progressu causæ, neq;
interim est impedienda cameræ possessio, &c.* Goncalez
supra num. 296. dicens idem decisum in Oueten. Ar-
chidiaconatus 15. Decemb. 1603. coram D. Pam-
philio.

Sed si agens de spolio, † ac nullitate gestorum 106
vigore breuis, aut super petitorio, seu appellans à
sententia lata vigore breuis, allegaret paupertatem
signatura etiam iustitię daret commissionem reser-
uatis fructibus, & expensis in finem litis, cum clau-
sula dimissa possessione, & constito de oratoris pau
pertate sicut † dari solet petenti restitutionem cō 107
tra duas, vel tres conformes, Staphil. *de literis iustitiæ
§. clausula*, & per breue sanctitatis vestræ quomodo
libet intelligenda, seu *§. quando petitur commissio, nu.
13.* Vestrius *in pract. lib. 4. cap 4 num. 9.* & Marches. *de* 108
commissio. 2. p. cap. 2. de commissione appellationis, num. 35.
& agenti de † nullitate trium conformium. Cassad. 109

decis.11.de rescript. & condemnato in spolio non doloso, nec violento. Vt in vna Portalegren. † spolii. 5. Iunij 1589. coram D. Orano in qua fuit dictum, *Quod* decis.3. *Putei* de solutio. *quod non excusatur quis in spolio à purgatione pratextu paupertatis*, & decisio 22. de restitutione spoliat. in antiquis. *Ioannes Pauli* decis.85. *Caputaquen.*183.lib.3. *& Putei* 56.lib.1.*procedunt in spoliatore doloso & violento tantum, Lancellot.* de attentatis, c.31.n.48.

110 Operatur autem clausula, † *parito breui*, vt iurisdictio intelligatur data sub conditione, *si sit paritum breui*, & non alias. Goncalez supra *à num.*247. & afficit etiam tertium, seu patronum venientem ad causam pro suo interesse, vt in vna Compostellana parrochialis. 16. Decemb. 1596. coram Domino Orano, in qua fuit resolutum. *Non constare de re iudicata, qua veniat exequenda, quia ex defectu iurisdictionis sententia fuit nulla, cum enim causa fuisset commissa cum clausula*, parito breui, *& sic sub conditione non potuit iudex ante impletam conditionem per restitutionem fructuum perceptorum procedere, nam de paritione posita in conditione debuit prius plene apparere, Tiraquel.* de retractu conuentionali. §.2. glos. vnic. num.4. *& licet fuerit posita in prima commissione censetur repetita in omnibus sequentibus, Ægid.* decis.4. 104. & 526. *Cassador.*8. de rescript. *& afficit etiam tertium venientem ad causam pro suo interesse, qui debet admitti in statu, & terminis iuxta* cap. fin. vt lite pendente, in sexto. *Felin.* in ca. eum super, numer.15. de re iudicata, *& de clausula* sine retardatione, *Veral.* decis.1. lib.1. in manuscrip. *& de clausula* parito breui *apposita in commissione causa contra prasentatum ad fauorem prouisi Apostolici, quod intelligatur repetita in noua commissione causa prasentata ad fauorem patroni pro defensione sua prasentationis, dictum est in causa Hispalen. beneficii de Cantillana 8. Aprilis 1585. coram D. Seraphino ne alias aperiatur via impediendi executionem breuium procurando quod collator veniat ad causam pro defensione sua prouisionis, & catera.*

111 Et in vna Reglen. † beneficii 13. Ianuar. 1597. coram D. Lita fuit resolutum, *Quod clausula*, parito breui, *operatur vt iurisdictio intelligatur tributa conditionaliter, quatenus sit paritum breui, & non alias, vnde cum non constet de paritione breuis merito defecta iurisdictione mandatum de manutenendo sustinetur, & vti nullum venit reuocandum, nec stante d. clausula potest dari mandatum de manutenendo contra eum qui nititur breui vt tenuit Rota in causa Conchen. prastimonii. 12. Decemb. prateriti coram D. Decano.*

112 Et d. calusula *parito* importat non solum † dimissionem possessionis, sed & restitutionem fructuũ, vt in d. Compostellana. Et in vna Pampilonen. Prioratus. 26. April. 1602. coram D. Ludouisio, in qua

113 fuit resolutum, † *Non constare de sufficienti paritione breuis, quia clausula parito non solum importat dimissionẽ possessionis sed & restitutionem fructuum, vt fuit resolutũ in Pampilonen. de Sos. 28. Ianuar. 1577. coram D. Blancheto & in Hispalen. beneficii. 24. Febr. 1584. coram D. Decano, & coram eod. Ludouisio in causa Vrgellen. iuris optandi. 10. Decem. 1601. & de perceptione fructuum satis apparere, ex quo fuit in possessione, & non docet se eos non percepisse, nec ab alio fuisse perceptos, Cota* decis. 14. *fuit dictum in vna Compostellana fructuum 6. Martii 1590. coram D. Plato in Panormitana Archidiaconatus. 22. Maii, 1592. coram D. Penna, & in Consentina parrochialis. 10. Decemb. 1595. coram D. Pamphilio, &c.*

Vnde in pluribus causis fuit resolutum, † signãter in signatura Iustitię in vna Legionen. Canonicatus de anno 1593. proponente D. Beiel quod sicut appellatio non committitur à sententia vigore breuis lata respectu possessionis, nisi cum clausula *parito breui*, ita neque respectu fructuum, quia pari modo in breui executiue procedi mandatur respectu fructuum, sicut respectu possessionis. 114

Debentque restitui omnes fructus à die † obitus, seu vacationis decursi, vt in breui dicitur, nam possessor beneficii reseruati etiam cum bona fide, ex tit. habito ab alio quam à Papa, non facit fructus suos, vt dictum est *praced. par. tucul.* 5. *à numero vigesimo quarto.* 115

Vnde intrusus in Canonicatu, † & Præbenda, tenetur pro paritione breuis restituere fructus, & distributiones perceptas etiam si non sit facta protestatio, Cassador. *decis.6. num.3. de prabend.* Rota in vna Iacen. Beneficii de Anso. 16. Ianuarij. 1577. coram D. Lancelloto quæ habetur 1. *par. diuersorum, decis.*618. & in vna Mayoricen. Canonicatus 2. Maij 1594. coram D. Millino, quæ sic ait. 116

Domini resoluerunt non constare † de paritione breuis, & D. Ioanni Segui dandum esse mandatum contra D. Mattheum Mollol pro summa liquidata, fundamentum decisionis fuit, quia ex libro Capituli, & depositionibus testium probatur quod fructus huius Canonicatus & officii Pœnitentiarii consistunt ingrossa, & mensata qua non sunt distributiones quotidiana cap. cum nonnullæ §. præterea, in extrauagantibus communibus. *Vnde cum in breui dicatur, quod D. Ioanni Segui consignentur omnes, & quicumque fructus redditus, & prouentus integri à die obitus, & Mattheus perceperit istos fructus liquidatos debet eos restituere. Non obstat quod Mattheus eos perceperit tanquam syndicus, & procurator Capituli in curia Regis, quoniam respondebant domini, quod non debet reportare maius commodum ex absentia quam ex residentia, ideo sicuti si fuisset praesens teneretur fructus restituere, ita tenetur restituere illos, quos habuit ratione absentia, non obstat quod non fuit facta protestatio, quia non est necessaria pro fructibus perceptis, vt fuit dictum in causa Iacen. beneficii 16. Ianuarij 1577. coram Illustriss. D. Cardinali Lãcelloto.* Et idem fuit resolutum in hac causa de mense Iunii sequen. propositis memorialibus loco causæ, & in Placentina parrochialis 1595. infra adducta *p. sequen. cap.13. num.*102. Goncalez *§.7. proœm. num.*161. 117

Et faciunt *decis.* Putel. 383. *num.8. lib.1.* & † *decis.* Mohedan. *6. de prabend.* alias 109. Ex quibus quando non est intrusus, sed agitur contra Capitulum tenebitur ad fructus, & † distributiones, saltim à die intimationis monitorii, &c. licet contra teneãt Boer. *decis.340. num.4.* & Gigas *consil.144. n.25.* alias *resp.* 45. *de pensio.* in distributionibus perceptis, sed fauet Pontanus *de spolio lib.4. n.27.* 118 119

Tenetur etiam ad fructus & distributiones † nõ præceptas ob non residentiam quando ipsimet fuit 120

facta

facta legitima protestatio, nempe alternatiue, vt
resideat aut dimittat possessionem, secundum sty-
lum Rotæ, vt in *d.decis.* Putei *num 7.& in d.decis.* Ia-
cen.& Maioricen.& est optima *decis.* 1170. *lib.3.par.*
3.diuersorum, & fuit alias resolutum in vna Sala-
mantina coram D.Bubalo, Pontan. sup. *num.* 21. &
sic debet intelligi, Lancellot. *de attentatis.3.par.cap.*
31.a num.27.& post hæc tradit Goncal. *d.§. 7. num.*
156.

121 Quod tamen non videtur procedere in † distri-
butionib. seu emolumentis in certis etiam præce-
ptis, vt funeralibus, &c. & sic in aliis beneficiis, &
122 parrochialibus † non fit condemnatio fructuum
nisi prouenientium ex decimis primitiis. &c. vt in
decis. Dertusen parrochialis infra adducta *9.par.cap.*
2.n.233.

123 Et circa illam decisionem Maioricen. † obiter
aduertendum est illam videri intelligendam quan-
do Canonicus fuit habitus pro præsenti, & nume-
ratus ratione negotiorum Ecclesiæ, secus quando
non fuit habitus pro præsenti, sed fructus Cauoni-
catus sunt illi dati pro salario, vt in vna Csurien. fru-
ctuum Canonicatus 16. Decemb. 1552. coram D.
124 Caputaquen. in qua fuit resolutum, *Quod condemna-*
tio in fructibus perceptis debet intelligi de fructibus iure
ordinario perceptis etiam stetisset absens, non autem specia-
liter vt si essent percepti in absentia, & nomine seruitii pra-
stiti Ecclesia supposito quod non esset bona protestatio si au-
tem protestatio esset bona, tunc domini dubitabant, &c.
vt per Cotam *decisione. 78. in Miscellaneis manu-*
scrip.

125 Obiter etiam in præsenti se offert † difficultas,
an pendente lite, seu controuersia contra intrusum
in præbenda, super executione breuis, fructus &
distributiones d. præbendæ, quos Capitulum per-
cipit, quia nullus residet, sint deponēdi, seu seque-
strandi restituendi victori? Et videbatur quod sic,
ex *constitutione* 57. Pij V. de deponendis fructibus, &
distributionibus beneficiorum lite pendente, &c.

Nihilominus tamen contrarium est dicendum, †
126 quia illa constitutio loquitur de fructibus, & distri-
butionibus, quæ occurrentib. litib. & controuer-
sis super Canonicatibus, & aliis beneficiis Capitu-
lo deferuntur vigore constitutionum, seu consue-
tudinum, & non procedit in fructib. & distributio-
nib. quæ non deferuntur Capit. occasione litis vi-
gore constitutionum, seu consuetudinum, sed ex
iuris communis dispositione, per ius accrescendi,
seu non decrescendi iuxta *c. 1. de clericis non residen. in*
6. nec in proposito Capitulum est in culpa, &c. Et
127 ita istam † constitutionem intellexit Rota in vna
Carthaginen. sequestri. 20. Nouemb. 1599. coram
D. Lancelloto, vt in decis. sequenti.

Ex duobus potissimum fundamentis prætendebatur lo-
cum esse sequestro primo vigore Bullæ fœlic. record. Pij V. su-
per deponendis fructibus & distributionibus Beneficiorum
lite pendente. Secundo ex iuris communis dispositione cum
prætenderetur Capitulum fuisse in culpa, & dedisse cau-
sam liti admittendo ad votandum Decanum qui dicitur
fuisse excommunicatus, & demens, vt pluribus deducunt
informantes pro Doctore Caxa. Quibus non obstantib. do-
mini contrarium censuerunt, nam inspecta supradicta con-
stitutione non potest decerni sequestrum, quia illa loquitur
de fructibus & distributionibus, quæ occurrentibus litibus
& controuersiis inter prouisos vigore constitutionum sta-
tutorum, seu consuetudinum Capitulo deferuntur, & sic
non habet locum in fructibus & distributionibus de quibus
agitur, quia non debentur Capitulo, nec vigore statuti aut
constitutionis, vel consuetudinis, nec occasione litis, sed ex
iuris communis dispositione per ius accrescendi, vel non de-
crescendi, iuxta cap. 1. de clericis non residen. lib. 2.
glos. in Clem. 2. verb. pars dimidia de ætate & quali-
tate, *Capitulum enim non ingerit se in hac lite, nec pra-*
stat aliquod impedimentum in tradenda possessione, imo est
paratum illam tradere ei qui est victoriam reportaturus,
inspecto autem iure communi idem dicendum est, quod non
sit locus sequestro, nec priuandum Capitulum, quod non est
in causa distributionibus ei debitis vt supr. Neque obstat
culpa Capituli in admittendo ad votum Decanum, quia
Capitulum non poterat diuinare quod Decanus daturus
esset votum ad fauorem Valdiuiesi, vnde culpa quæ ei im-
putatur est multum remota, nec ordinata ad casum. Præ-
terea adhuc non est decisum, quod de eo tempore Decanus
esset demens, vel excommunicatus, & quatenus hoc esset
verum non sufficeret, cum non constet de hoc, Capitulum
scientiam habuisse, prout esse necessarium ex Innocen. &
aliis tradit Abb. in cap. fin. numero sexto de procura-
tor. *non obstat decisione in causa Salamantina, & Doct. in*
contrarium allegati, quia loquuntur in impedito facto Ca-
pituli. Ex quibus domini dixerunt non esse locum seque-
stro, sed quod D. Caxa quatenus prætendat super istis distri-
butionibus faciat suas protestationes, & vtatur iure
suo.

Vnde quod tradit Goncalez. † *§. 7. proœm. num.* 128
22. quod vt d. constitutio Pij V. locum habeat, o-
portet quod Capitulum fuerit in aliqua culpa non
tradendi possessionem vel aliquod impedimentū
præstiterit, vt fuit resolutum in vna Placentina De-
canatus, 5 Iulii 1599. coram D. Penna, vbi fuit indi-
catum sufficiens impedimentum, si literas Apo-
stolicas ad consilium Regium, vel alios iudices se-
culares detulerit, procedet in specto iure com-
muni.

Et quamuis Sallustius Tiberius † *d.lib.3.cap.6.nu.* 129
26. dicat, quod signatura non solet in his rescribere
nisi cum clausula *parito breui indicato*, quæ si ponere-
tur importaret vt ipse ait non solum dimissionem
possessionis ac fructuum restitutionem, sed etiam
refectionem expensarum in quibus intrusus con-
demnatur, Staphil. *de literis iustitia. §. clausula* & per
breue sanctitatis vestræ *quomodo intelligenda, num 9.*
Vestrius *in practica lib. 4. cap. 4. num. 9. & lib. 8. cap. 3. n.*
10. Lancell. *de attentatis, cap. 18. num. 128.* Marches. *de*
commissio 2. part. cap 5. de commiss. appell. num 35. Rota in
Toletana decimarum. 19. Februarii 1594. infra ad-
ducta *num. 148.* & in Hispalen. decimarum de Tri-
buiena. 20. Iun. 1594. coram D. Mantica sup. addu- 130
cta *1. p. cap. 2. num. 45.* & in aliis causis, tamen reuera
solum dicitur parito breui vt diximus & videmus
in praxi, quæ clausula vt etiam diximus solum im-
portat dimissionem possessionis ac restitutionem
fructuum, de quibus in breui, non autem expensa-
rum solutionem, quicquid dicat Goncalez, *sup. nu.*
249. in annotationibus.

131 Verum est tamen vt ipse Sallustius ibi † dicit nu. 24. 25. & 27. quod à censuris & pœnis latis vigore breuis non datur absolutio nisi admissa possessione refectis expensis, & fructibus restitutis, in quibus intrusus fuit condemnatus, vel facta obligatione, seu oblatione de illis soluendis facta liquidatione facit *decis.* Achillis. 1. *de sententia excom. seu*. 376. ad absolutionem enim requiritur satisfactio partis, V golin. *de censura, tab.* 1. *c.* 19 §. 6.

132 A qua liquidatione, seu taxatione excessiua † datur appellatio suspensiua eius Sallustius *d. cap.* 6. *nu.* 27. *& lib.* 1. *ca.* 27. *num.* 24. *& lib.* 2. *cap.* 2. *num* 30. Felin. *in cap. quod ad consultationem de re iudic. num.* 16. Vestrius *lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 12. Marchesi. *d.* 2 *par. cap* 3. *de commissio. appell. nu* 46. & 47 Rota *decis.* 100. *p.* 1. *diuersorum*, non

133 tamen nisi semel, Felin. *sup. num.* 20. *ad fin.* Vestrius † *d. num.* 12 Beroius *quæst.* 131. *num.* 3. Capitius *decis.* 34. *in fin.* Marchesi. *ibi num.* 71. & Sallustius *d. c.* 27. *n.* 24. & 25. & ita practicatur in curia, & constat ex decis. Rotæ in causa Firmana olei. 9. Aprilis 1576. coram D.

134 Blancheto, quæ sic ita. *Domini dixerunt, quod cum creditum dominorum de Rogeriis sit liquidum, damna autem & interesse liquidari non possint, nisi per duas conformes, sufficit oblatio facta cum depositione Iul. i Ant o. August. de fructibus, num.* 6. *& ideo non posse fieri compensationem, & interim non retardandum mandatum executiuum, nec obstat commissio quod in primis, & ante omnia procedatur ad executionem, quia intelligitur prout de iure, Iaf.* in l. causas, num. 7. C. de transactio. *& Crescen.* decis. 47.

135 Sed quamuis † pendente liquidatione fructuum, & taxatione expensarum, seu appellatione ab ea tanquam excessiua interposita detur absolutio à censuris & pœnis dimittenti possessionem beneficij, & offerenti separatum illa soluere facta liquidatione, & taxatione vt dictum est, tamen non auditur interim contradicente aduersario super appella-

136 tione † à sententia vigore breuis, aut super spolio, seu petitorio, vel nullitate, donec doceat de restitutione fructuum stante d. clausula *in commissione parito breui*, quæ vt dictum est vltra dimissionem possessionis requirit realem solutionem fructuum. Goncalez *sup. n.* 25 *l. in annotationibus*.

137 Pro quo est decis. in causa Pampilonen. † Archidiaconatus 4. Martij 1596. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, *Quod oblatio cum cautione de soluendo liquidationem fructuum faciendam non sufficit, vt dicatur paritum iudicato, & quod* decis. *Mohedans* 17. de restitutione spoliatorum *non obseruatur*, & faciunt quæ tradit Lancellotus *de attentatu, cap.* 31. *à numero* 71.

Iuxta quod alias in vna Plentina Iurispatronatus 1. Februarii 1599. coram D. meo Corduba fuit resolutum. *Attentata non esse sufficienter purgata, cum purgatio pendeat à duobus scilicet vt omnes fructus quos attētans perceperit deponat apud sequestratorem, & renuntiet poss. sioni. Puteus* decis. 118. lib. 1. *Achilles*, 23. de appellatio. *Verall.* decis. 11. par. 1. *nec placuit Dominis cessio, & depositio visus Iulij cum obligatione soluendi reliqua facta liquidatione, quia Rota sequitur doctrinam Baldi* in cap. conquerente de restitut. spoliatorum. *Caputaquen.* decis. 224. lib. 1. in manuscrip. & 150. 1. par. *in impressis, reprobata* decis. *Mohedan.* 17. de restitut. spoliator. *vt fuit decisum coram D. Pamphilio* 4. *Martij* 1596. *in causa Pampilonen. Archidiaconatus, & alibi sæpe. Nec obstabat, quod fructus non essent liquidi, quia debebant liquidari, vt per Anto. August.* lib. 3. decis. 307. & in tit. de attētatis. §. 15. *Cæsar. de Grassis* decis. 5. num. 7. de restitut. spoliat. *& stylus est, vel quod petens procedi ad vlteriora liquidet ipse fructus, vel impetret commissionem vt præfigatur terminus aduersario ad liquidandum, quo elapso procedatur in negotio principali*, *modernus* de commissio. commissione 15. super attentatis, *& fuit alias dictum in causa Hispalen. beneficii* 24. *Februa* 1594. *coram D. Decano, &c.* Quamuis Goncalez *sup num.* 250. sequatur decisionem Mohedani.

138 Parte tamen non opponente † audiri debet etiam non ducens de paritione, non obstante clausula parito, ad *decisionem* Rotæ 810. *par.* 1. *diuers.* & quæ tradit Goncalez *glos.* 56. *à n.* 48. *ad* 108. *& glos.* 66. *à n.* 45. *& glos.* 67. *n.* 52.

139 Circa liquidationem autem aduerte alias † in vna Cusentina parrochialis, 12. Decem. millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, coram D. Pamphilio, & 13. Martij millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram D. Lita fuisse resolutum, *Quod fructuum perceptio ad effectum liquidationis solet præsumi ex possessione non dato alio possessore vt fuit resolutum in Compostellana fructuum, 6. Martij 1596. coram D Plato, & in hac materia liquidationis fructuum cum sit difficilis probationis, & vt ait, Nata* consil. 10. n. 7. *lib.* 3. *tota committatur arbitrio iudicis, sufficiunt leuiores probationes, & per coniecturas, Bald.* in l. 1. n. 22. C. de fructibus & litium expensis *Corneus* consil. 301. in fin. lib. 2 *& etiam per solitum, Achil.* decis. 5. de fructibus *& per testes de credulitate, Angel.* l. 2. n. 1. C. de nauicul. lib. 11. *Alexan.* l. prædiarum, nu. 9. ff. ad l. falcidiam, circa quod etiam est videnda decisio Pampilonen. sup. adducta *n.* 113.

140 Et stante in commissione d. clausula *parito breui*, † inhibitio facta vigore talis commissionis non operatur si non est paritum breui, nam inhibitio censetur facta stante d. conditione, prout in commissione, Mandos. *de inhibitio. q.* 30. *&* 82. Lancell. *de attētatis, 2. par. c.* 20. *ampliatione* 11. *num.* 28. *& cap.* 17. *num.* 64. *vers. circumscriptis*. Cæsar. de Grassis *decis.* 96. *n.* 4. & dictum est alias *sup.* 1. *p. c.* 5. *n.* 521. *& seq.*

141 Sed difficultas est, † an ad paritionem breuis circa possessionem requiratur, quod intrusus dimittat possessionem quam habet, an vero sufficiat quod patiatur capi possessionem virtute breuis parendo solum verbaliter.

142 Et videbatur dicendum requiri † dimissionem & relaxationem possessionis, nam ita in monitoriis relaxatis virtute breuis mandatur, nempe quod intrusus infra sex dies à die intimationis debeat realiter, & cum effectu, tradere, consignare, & relaxare possessionem cameræ Apostolicæ, seu prouiso, & ab intrusione desistere, & de fructibus respondere, &c. & in sententia contra eum lata declaratur ob non traditionem, consignationem, relaxationem, & dimissionem possessionis ac fructuum non restitutionem, &c.

Nihil-

Nihilominus tamen, dicendum est sufficere,
143 quod † intrusus sinat, permittat, & patiatur, capi possessionem virtute breuis, nec requiritur quod per prius illam dimittat, nam id non requiritur in breui iuxta quod est monitorium intelligendum, & semel capta possessione virtute breuis non requiritur amplius ex parte intrusi respectu ipsius possessionis, cum eam iam habeat camera Apostolica, seu prouisus, & ita tenet Rota, vt in decisionibus sequentibus, quæ sunt notandæ.

144 *Meliten. Beneficij † Sanct. Fantini. 10. Decembris 1586. coram Dom. Seraphino.*

F*Vit resolutum, illustrem Philippum non esse restituendum ad possessionem beneficij, de quo agitur, cum enim ipse relaxauerit possessionem in manibus Nuntij, eam acceptantis nomine cameræ Apostolicæ, & ita facto suo à possessione cecideri, non est restituendus iuxta ea quæ tradunt Doctores* in cap. sæpe. de restitutione spoliat. *vbi Ripa* numero 75. *Socin.* in l. rem quæ nobis num. 8. de acquirend. possess. *Paris.* cons. 1. num. 154. lib. 1. cum aliis *per Gabr.* de restitutione spoliat. conclus. 5. num. 26. *neque releuat, quod hæc relaxatio fuerit facta propter iussum Pontificis, quia cum non præcederet aliqua vis, neque præcisa, neque depulsiua, quæ astringeret eum adhuc actum dimissionis faciendum, non est habenda consideratio prætensi metus, & reuerentia ad hunc effectum cum posset sine tali dimissione spontanea solum præstare patientiam vt nomine cameræ caperetur possessio, ideo non est opus deducere id quod à Doctoribus passim traditum est, cum qui vi compulsiua tradidit possessionem non esse restituendum, Nata* consil. 386. num. 1. & 2. in 2. *cæteros cumulat Menoch.* remedio 1. recuperandæ, nu. 102. cum sequen. *neque releuat quod in relaxatione possessionis adsit præseruatio quorumcumq; iurium, quia hæc clausula recipit interpretationem à iure, vt non comprehendat ea, in quibus sibi præiudicat, Oldrad.* consil. 330. in fin. *Paris.* 70. num. 12. lib. 1. *Sarnen.* de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. in fin. *Castrens.* 472. lib. 1. cum aliis *adductis per informantes.*

145 *Toletana † iuris decimandi, 8. Nouembris 1593. coram Domin. Pamphilio.*

D*Ixerunt Domini concedendum esse Archiepiscopo mandatum de manutenendo, in quasi possessione iuris decimandi statum de Capilla, quia cum ad instar interdicti, vti possidetis, detur ei qui possidet de tempore litis mota.* §. retinendæ, *vbi Faber.* num. 16. de interdictis. l. 1. §. huius autem. *vbi Bart.* in princip. & in §. quod ait, n. 14. vti possidetis l. 1. *vbi Bart.* n. 3. C. eodem. *Couarr.* pract. c. 17. cum aliis per *Menoch.* de retinenda, remedio. 3. n. 556. & remedio vltimo, num. 14. & n. 24. *vtique dandum est Archiepiscopo, quem ex instrumento adeptionis possessionis de mense Augusti*, 1590. *de quo in summario* numero 2. *constat viuente Duce seniore, & antequam modernus Dux litem instituisset, de tempore mota litis possedisse ad* leg. prædia. *vbi Bartol.* ff. de acquirenda possessione, l. non idcirco, *vbi Bald.* Cod. de fide instrument. *Puteus* decis. 360. numer. 8. lib. 2. *non obstante quod possessio esset mere instrumentalis, quia ad effectum manutentionis, & etiam restitutionis, prodest, vbi non constat alium tunc temporis possedisse, Rota* decisio 21. de præbend. in antiquis. *Bisign.* decis. 8. de restitutione spoliat. *Fastol.* dubio. 41. *Cassador.* decis. 20. in fin. de præbend. *Mohedan.* decis. 238. *Verall.* 334. num. 5. cum seq. part. 2. *impress. in casu autem de quo agitur stante dimissione possessionis Ducis senioris parendo sententiis Rotalibus, & executorialibus, illarum vigore emanatis, possessio quæ solo animo retinetur erat vacua.* l. 3. §. in admittenda, & l. si quis in §. differentia, de acquirend. possessione, *non obstante protestatione, quod dimittebat metu censurarum, & aliarum pœnarum in præfatis literis executorialibus contentarum, per ea quæ alias fuerunt deducta, coram Reuerendissimo D. meo Seraphino de anno* 1587. *in causa Meliten. beneficij S. Fantini, & tanto magis in hoc casu, vbi Dux non tenebatur aliquid præstare, sed solum abstinere à perceptione decimarum, & pati quod Archiepiscopus illas perciperet, quo casu sufficit paritio verbalis, Puteus* decis. 250. *in vna Cuetan.* lib. 1. *etiam quod in ipsa paritione condemnatus protestetur, quod per eam non intendit sibi parare aliquod præiudicium in iuribus suis, quia iuxta* decisionem *Mohedan.* 275. *condemnatus non tenetur cedere, nec approbare, sententiam contra ipsum latam, sed sufficiat quod pareat, & post protestari sibi præseruare quicquid vult, Anton. Augustin.* tit. de sententia & re iudic. numer. 32 *& fuit resolutum in causa Burgen. iurisdictionis. 29. Octobr. 1586. coram D. meo Seraphino, & ista causa. 18. Decemb. 1589. coram Domino meo Orano, vbi hac ratione informantes pro Duce impedierunt ferri declaratoriam. Præterea ista possessio licet instrumentalis fuit capta authoritate iudicis in vim executorialium emanatarum à Rota, & sic prodest etiam quod alius possideret iuxta doctrinam Angeli.* l. clam possidere. §. qui ad nundinas. col. 1. de acquirend. possess. *quem ibi sequitur Roma.* num. 3. *Imola sub num.* 1. *Alexand.* 2. *Socin.* 5. *Claudius* 20. *Mohedan.* decis. 86. cum aliis *per modernum*, remedio 3. num. 575. *non obstante quod executoriales non essent reproducta iuxta* decis. *Cassador.* 9. num. 10. de causa possess. *Quia stante consensu Ducis, & paritione verbali non erat opus alia reproductione, & alias me proponente fuit decisum in causa Burgen. situs Capellæ. 22. Iunij 1587. & cessat difficultas ex pluribus locationibus factis per Archiepiscopum mediante persona sui procuratoris, quæ concurrente perceptione fructuum, seu pensionis, de qua ex iuribus, de quibus in summario* numero 14. *constat probant actualem, & realem possessionem etiam contra tertium, glossa,* leg. qui vniuersas. §. quod per colonum, *& ibi Bartolus & Aretinus, qui sub* numero septimo, *testatur de communi* de acquirenda possessione, *& sentit etiam Alexand.* in eadem l. §. si conductor, num. 6. & in consil. 118. numero decimonono, libro quinto, *Socinus* consilio 205. numero quinto, libro 2. & 106. numero 2. libro 2. *Nata* consil. 672. numero 20. cum aliis *per Gabriel.* conclus. 4. de locato. num. 2. cum seq. *non obstant actus possessorij postea facti à moderno Duce, quia cum non constet Archiepiscopum habuisse se pro spoliato, non*

impediunt eius manutentionem, iuxta vulg. decisionem *Putei 418. in vna Paduana* lib. 2. *attenditur enim ad hunc effectum antiquior possessio, & alia recentior præsumitur Clandestina & turbatiua.* l. 1. in fin. *vbi gloss. Ang. & alij.* ff. vti possidetis, cap. licet causam. de probatio. *Alexand.* cons. 88. num. 4. lib. 5. *Socinus* cons. 15. num. 4. lib. 4. *post Bart.* l. si duo. ff. vti possidetis, *vbi sub num.* 41. *dicit antiquiorem possessionem esse semper manutenendam. Felin.* d. cap. licet causam, num. 8. *& Decius* 9. *late Couarruu.* pract. cap. 17. circa fin. vers. 12. cum aliis *per modernum.* d. remedio 3. num. 725.

146 *In eadem † coram eodem decimonono Nouembris 1593.*

D*omini non obstantibus deductis pro parte Ducis steterunt in resolutis, quod sufficienter constet, de quasi possessione Archiepiscopi, quæ iuxta* decisionem *Bisign.* 8. de restitutione spoliatorum, cum aliis in decis. allegatis etiam *quod sit instrumentalis mere suffragatur ad effectum manutentionis stante illius dimissione antea facta per Ducem seniorem, qui in instrumento paritionis expresse dicat, quod discedebat à nominatione Capellanorum, & parendo prout paret literis executorialibus vult se abstinere & abstinet à recuperatione decimarum, quod importat dimissionem possessionis ad* l. 3. §. in amittenda, & l. si quis. §. differentia de acquir. possess. *maxime quia Dux non tenebatur aliquod præstare, sed tantum se abstinere à præceptione decimarum, & pati quod Archiepiscopus illas perciperet, vt per Puteum* decis. 250. *in vna* Oueten. lib. 1. *cum aliis in hac eadem causa deductis coram domino Orano de mense Decemb. 1589. & licet prætendatur non obstante hac paritione verbali Ducem postea continuasse suam quasi possessionem decimandi, antequam Archiepiscopus illam adeptus fuerit ad decisionem 1. de renuntiatione in nouis, Calder.* cons. 4 eod. tit. *Sarnen.* de annali. quæst. 57. *Hoc tamen nihil facit quia non ideo minus potuit Archiepiscopus ingredi possessionem, nam quicquid dicendum sit respectu tertij, tamen ille ad cuius fauorem possessio dimittitur potest illam capere non obstante quod cadens perseueret in detentione, vt declarat Cassador.* decis. 4. num. 2. vers. sed contra de restitut. spol. *Achilles* decis. 10. eodem. *Puteus 175. Franc.* lib. 1. *cum aliis per Pontanum* de spolio lib. 1. num. 116. & num. 143. & lib. 3. num. 72. *præsertim cum paritio verbalis operetur quandam licentiam ingrediendi possessionem, quam verbaliter parens videtur voluisse continuare quousque ille, ad cuius fauorem facta est paritio, velit illam ingredi ne Dux in hac paritione videatur sibi ipsi contrariari, vel voluisse decipere Rotam & Archiepiscopum pro impedienda declaratoria, quod non est dicendum, vltra quod non constat actus possessorios factos fuisse de mandato Ducis, quod speciale requiritur ad rursus acquir. possessionem, quam per verbalem paritionem dimiserat Rota in nouis,* decis. 9. de restitut. spoliat. & decis. 21. de procurator. *Alexand.* l. quod meo, num. 5. ff. de acquir. possess. *Corneus* cons. 190. num. 8. lib. 1. *Aymon.* consil. 5. num. 16. *Gozadin.* cons. 42. num. 5. *& tanto magis quod non constat aliquos actus possessorios fuisse factos nomine Ducis post productionem instrumenti paritionis in Rota quod fuit productum die 19. Iunij 1590. coram D. Orano cui commissa fuerat causa restitutionis in integrum, tam super iure nominandi, quam super iure decimandi, quod tempus potissimum est attendendum cum per istam productionem, cuius occasione impedita fuit declaratoria visus fuit Dux rursus, & verbis, & facto parere dictis executorialibus ex vulgari regula, quod* producens instrumentum videtur asserere omnia quæ in eo continentur, *glossa* in leg. 1. §. edictionis, *& ibi Iason* num. 12. ff. de edendo. *Doct.* in cap. cum venerabilis, de exceptio. *late Aymon* de antiquit. temporis, p. 1. §. viso. *& ab isto tempore citra, vsque ad possess. Archiepisc. non dantur aliqui actus possess & licet allegentur testes ad ostendendum ipsum de anno 1591. percepisse decimas, illi tamen sunt nulliter examinati absque citatione partis, vltra quod non concludunt Ducem percepisse decimas ex eo quod dicunt illas fuisse delatas ad horreum, quod solebat tenere Dux cum horrea illa essent destinata pro istis decimis quæ non ad Ducem, sed ad Archiepiscopum & Rectores spectabant ad* c. in præsentia. de probatio. *accedit præterea, quod ista possessio Archiepiscopi fuit capta de mandato iudicis in vim executorialium emanatorum à Rota, cuius authoritas priuat possidentem omni possessione, tam naturali, quam ciuili, Angel.* l. qui vniuersas. §. item cum prætor. in fin. & in l. clam possidere. §. qui ad nundinas, num. 2. in fin. *quem ibi omnes sequuntur* de acquirend. possess. *Compostellan. & alij* in cap. transmissam. de electione cum aliis allegatis in decis. 8. *huius mensis, in qua dictum fuit stante paritione verbali non fuisse opus reproductione executorialium pro obtinenda possessione, ex his quæ deducta fuerunt de anno 1587. in causa Burgen. situs Capellæ. Non obstant protestationes Ducis senioris, quia præter id quod potest videri ab eo fuisse recessum, ex quo non fuerunt repetitæ in productione instrumenti paritionis iuxta notat.* in c. cum M Ferrarien. *& maxime per Ripam* num. 85. de constitut. *Mohedan.* decis. 44. *fuit dictum illas non impedire effectum paritionis cum condemnatus non teneatur approbare sententiam contra se latam, & possit protestando sibi præseruare quicquid velit, Mohed.* decis. 275. *Anton. August.* tit. de sententia, & de re iudic. num. 3. *& fuit dictum in causa Burgen. iurisdictionis de anno 1586. coram D. meo Seraphino, & tanto magis quod non obstantibus istis protestationibus habita fuit per dominos meos hæc paritio sufficiens ad impediendam declaratoriam contra Ducem. Minus obstant alij actus possessorij postea gesti per modernum Ducem, quia sunt potius turbationes, quam impedimenta adeptionis possessionis, adnotata* in l. clam possidere. §. qui ad nundinas, *maxime cum constet vacante ista possessione per mortem Ducis senioris Archiepiscopum exegisse decimas, antequam modernus Dux illam acciperet, vnde fit quod tanto magis Archiepiscopo sit dandum mandatum de manutenendo, iuxta notata.* l. 1. ff. vti possidetis, *nisi Archiepiscopo obstet quod in sententiis decimæ non adiudicantur ipsi, sed Ecclesiis parochialibus, de quo erit particulariter agendum.*

In eadem, coram eodem, vigesimo Decembris 1593.

D*omini steterunt in decisis, † quia nihil deducitur pro parte Ducis quod subsistat, & sublatum non sit ex resolutionibus factis, quibus informantes ad satietatem auditi tandem acquiescere deberent, & quantum ad difficulta-* 147

cultatem reseruatam in vltima decisione dixerunt, ad iudicationem iuris decimandi, qua in sententiis fit Ecclesiis parochialibus oppidorum, statim de Capilla non impedire, quin Archiepiscopus potuerit eius possessionem adipisci, quoniam cum presbyteri positi in dictis Ecclesiis à Duce, qui nullum ius instituendi, vel nominandi, habebat vt fuit resolutum, non possent dici Rectores, & ideo Ecclesia vere viderentur carere proprijs pastoribus, seu Rectoribus, potuit Archiepiscopus pro prædictis Ecclesiis agere ad decimas, iuxta notata per Rebuffum in tractat. de decimis, quæst. 7. num. 12. *per text.* in c. fin. de successio. ab intestato, *& pro eis quoq. possessionem iuris decimandi, quod fuerat per sententias dictis Ecclesiis ad iudicatum, capere, & donec de veris Rectoribus prouisum fuerit retinere nomine Ecclesiarum prout accepisse, & retinuisse censetur* ad l. 2. C. de acquiren. possessione. l. quædam mulier. *vbi Angel.* num. 4. ff. de rei vendicatione cum notatis. *per Bart. & alios* in l. qui in aliena. § si is qui. ff. de acquirenda hæredit. *maxime stante effectu subsecuto, quod postea prouidit dictis Ecclesiis de nouis Rectoribus, quibus pro eorum portione distribuit decimas, quas ipsi de mense Februarij 1592. post obitum moderni Ducis exegerunt ab his quibus per Archiepiscopum fuerant locata, quod inducit etiam ratificationem omnium gestorum per Archiepiscopum adnotata per Decium* consil. 583. num. 6. *& tollit omnem dubitationem.*

148 Est etiam in hac causa Toletana † decimarum alia decisio, coram eodem Domino Pamphilio, 19. Februarij 1594 quam supra allegaui, *num.* 129. ideo eam in præsenti ponere placuit, quæ sic se habet. *Post latas tres sententias contra Ducem seniorem de Beiar, super iure decimandi, ad fauorem Archiepiscopi Toletani fuerat commissa causa restitutionis in integrum cum clausula,* sine præiudicio legitime executionis, *& modernus Dux prætendens decimas istas ad se vti primogenitum de domo spectare ratione maioricatus, tanquam tertius, & pro suo interesse mediante persona procuratoris adhuc specialiter constituti, opposuit se, & venit ad causam appellando à sententiis latis, quatenus sibi aliquod præiudicium inferre possent, & nonnullos alios actus fecit, quousque prædicta commissio restitutionis in integrum fuit ad instantiam Archiepiscopi reformata, vt staret cum clausula* parito indicato, *à quo tempore citra procurator moderni Ducis nihil amplius egit in causa, sed obtinuit nouam commissionem, prout in prima super iniustitia, & inualiditate sententiarum, cum clausula* quam & quas, &c. *& sine præiudicio trium conformium, & quia pro parte Archiepiscopi habitus fuerat recursus ad signaturam gratiæ, vt apponeretur huic vltimæ commissioni clausula, parito iudicato, & pro parte Ducis prætendebatur esse etiam delendam clausulam,* sine præiudicio trium conformium, *cum sententiæ ipsum non afficiant, & tanquam tertius possit impedire illarum executionem, Sanctiss. Dominus noster mandauit, quod in Rota disputaretur, quomodo in hac causa esset procedendum, & ideo dubitaui, an modernus Dux possit impedire executionem trium conformium, vel potius debeat procedi cum clausula* parito indicato. *Et domini cum præsup. quod Dux modernus veniat ex propria persona, tanquam primogenitus de domo, & successor in maioricatu, vigore inuestiturarum antiquarum, non autem tanquam hæres ducis senioris, dixerunt ipsum posse impedire executionem, & per consequens non esse apponendam clausulam* parito iudicato, *qua importat, quod & ante omnia fiat integralis executio iuxta notata* in c. fin. de restitution. spoliat. *Staphil.* de literis iustitiæ. § dicendum, num. 42. *communis enim Dd. conclus. quod tertius veniens pro suo interesse impedit executionem rei iudicatæ, & est audiendus super iuribus suis, Innocent. in* cap. veniens. il. 2. sub num. 3. *quem ibi omnes sequuntur* de testibus. *Rota* decis. 2. de re iudic. in antiq. *etiamsi tractetur de executione trium conformium, Cardin.* in Clem. vt calumniis, q. 4. *& ibi Vital.* num. 89. & seq. de re iudic. *Rota* decis. 13. eodem tit. in antiq. & decis. 14. de præbend. in nouis. *Alexand.* cons. 83. num. 12. lib. 3. *Gabr.* conclus. 1. de re iudic. num. 19. *& fuit resolutum in causa Burgen. vnionis de Helines coram D. meo Orano. 26. Nouemb. 1588. & iste tertius impedit executionem nedum veniendo ad causam in statu, & terminis, in quibus reperitur causa, sed etiam principaliter committendo causam, prout in prima vbi venit principaliter pro suo interesse, non autem ad vlterius differendum, Ioan. Andr.* in c. 2. num. 2. vers. ille autem prouisus, *& ibi Gemin.* sub num. 9. vt lite pendente in 6. *Couarr.* pract. c. 13. in princ. *& tenuit Rota in causa Corduben. statutorum. 24 Febr. 1590. coram D. meo Seraphino, maxime quod sententiæ non loquuntur de moderno Duce, nec ipsum afficiunt, cum non fuerit citatus saltim per proclama, prout requiritur ad effectum, vt sententia lata contra possessorem maioricatus præiudicet successoribus, iuxta opinionem quam sequitur Rota, vt per Achillem* decis. 3. de re iudicata, *Puteus* decis. 91. lib. 3. *& in istis terminis resolutum fuit in causa Hispalen. decimarum de Villalua, die 15. Iunij 1582. coram bona memoria Lauretano, & in omnem euentum moderno Duci, tanquam successori, licita fuit appellatio, vt per Alexand.* in l. filius familias. § diui, num. 9. in fin. delegat. 1. cum aliis *per Pineum* in l. 1. 3. part. sub num. 50. 3. limitat. C. de bonis maternis, *præsertim cum possit considerari aliqua negligentia Ducis senioris, qui succubuit, ex eo quod examinauit testes rusticos, & vasallos, omittendo examinare alios testes integros, quos modernus Dux examinare intendit, quo casu sententias non afficere successores in maioratu, in distincte tradunt Dd. allegati per Pinellum sub* d. n. 50. 4. limitat. *& Molina* de primog. Hispan. lib. 4. c. 8. n. 7. *& sensit Rota in d. causa Hispalen. decimarum de Villalua. Neque obstare quod modernus Dux veniendo ad causam restitutionis in integrum post latas tres sententias videatur fecisse sententias suas. Puteus* decis. 71. lib. 3. *cum censeatur admissus in statu, & terminis, in quibus causa reperitur, & aliter admitti non potuerit* c. 2. § fin. vt lit. pend. in 6. *Felin.* c. cum super n. 15. de re iudic. *Couarr.* pract. c. 13. in princ. *quia illud procedit, quando tertius venit ad causam adhærendo condemnato, & ad illius defensionem, secus vero quando venit pro suo interesse deducendo principaliter ius suum quod non habeat connexionem cum iure litigantis, vt post Ioan. Andr. Gemin & alios* in d. c. 2. *resoluerunt domini in prædicta causa Corduben. statutorum maxime, quod ex comparitione procuratoris constat ipsum non fuisse admissum in statu, & terminis, in quibus causa reperiebatur, sed venisse pro suo interesse tanquam tertium, & appellando à sententiis quatenus ex eis sibi fieret aliquod præiudicium, qui est modus proprius quando tertius venit prout in prima cum certe iuris sit tertium posse appellare, et-*

re, etiam post tres sententias Abb. post alios d.c. cum super n.26. Decius in c. sua nobis, num.10. de appellat. Couarr. pract. c.15. n. 8. & tanta magis quod in commissione restitutionis in integrum adest clausula, quam & quas, cuius vigore procedi potest, prout in prima, neque etiam obstare quod pro parte Archiepiscopi prætendatur Ducem modernum non possidere, vel saltem dici intrusum stante possessione vigore sententiarum capta per Archiepiscopum viuente Duce seniori, quia & possessio Archiepiscopi contrauertitur, & ideo domini dixerunt quod aut est facta executio, & tradita possessio Archiepiscopo, & non est opus clausula parito, sed modernus Dux audietur manente executione cum nullibi reperiatur, quod tertius possit reuocare executionem factam, nisi prius in causa obtineat, & si interim Archiepiscopus prætendat se turbari in sua possessione agat interdicto retinendæ, & petat mandatum de manutenendo aut non est facta executio, & intrant supradicta quod modernus Dux impediet executionem, exceptis tamen decimis perceptis per Ducem seniorem, in quibus ipse condemnatus fuit, quarum respectu commissio remanere debet cum clausula sine præiudicio trium conformium, quia non constat de aliquo interesse moderni Ducis, cuius ratione possit impedire executionem, cum veniat ad causam ex propria causa & tanquam successor in maioricatu, non autem ex persona, vel iure ipsius Ducis senioris.

149 Sententia vero auditoris cameræ, † super executione breuis, non tollit quin sit apponendum sequestrum lata prima sententia per Rotam in petitorio, iuxta Clem. vnicam de sequestratione posses. quia prima sententia non est lata in eodem iudicio, Vestrius in pract. lib.7 cap.2 num.6. ita fuit resolutum in causa Gerunden. Beneficij de Ceruiano. 26. Iunij 1600. coram D. Penna. Et idem in eadem fuit reso-

150 lutum 13. Octobris eiusdem anni † coram eodem, vbi id videtur velle Rota, etiam quod prima sententia Rotæ esset in possessorio, quod placet, nam sententia super breui est in iudicio executiuo illius tantum iuxta illius formam, & tenorem præcise.

151 Circa pœnam priuationis Beneficiorum, † inhabilitatis ad Beneficia in breui & monitorio contentam, in quam non parens incidisse declaratur in sententia, aduertendum est quod cum non sit lata ob delictum, sed ob contumaciam, nempe ob non paritionem monitorij, facta paritione, & sic cessante contumacia illa etiam cessat, maxime data absolutione ab illa prout solet dari à censuris, & pœnis, &c. cap. ex literis, de constitutio. & ibi Felin. ex numero 16. Decius ex numero 42. Rota decis. 68. part. 1. diuersorum. Sallustius Tiberius dict. lib.3. cap. 6. numer.19.

Et in vna Marsicana Beneficij. 15. Decemb. 1593.

152 coram D. Seraphino fuit dictum. † Quod priuationis sententia lata in contumaciam resoluitur per comparitionem, & commissionem vt pluries fuit in Rota resolutum in vna Bracharen. parochialis 17. Maij 1569. coram D. Perusino in Romana Canonicatus S. Angeli 1568. coram Cata, & in aliis.

153 Tandem circa illam clausulam, † volumus autem vt dictus N. infra sex menses à data præsentium, &c. de qua etiam Mandos. de signatura gratiæ, tit. de prorogatio. ad fin. & latius d.q.60. de monitoriis, à num. 47. & 48. & de alia simili clausula breuis, Nauarr. in cap. accepta, de restitut. spoliat. oppositione 6. à num.12. aduertendum est illam non esse comminatoriam tantum, vt per Crescentium, decis.18. de præbend.

Secundo aduertendum est quod idem esset † si 154 diceretur, alioquin gratia sit nulla, nam ista verba referenda sunt ad gratiam principalem prouisionis Beneficij. Crescen. sup. ad fin. vers. ita etiam tenuit, & non ad concessionem tantum in ipso breui factam, vt male consuluit Beroius consilio 15. à num. 1. ad 9. volum. 1.

Tertio aduertendum est † vtrumque debere fie- 155 ri intra dictum terminum sex mensium, nempe literas expedire, & iura cameræ Apostolicæ persoluere. Mandos. supra, & patet ex ipsa clausula, quicquid dicat Beroius supra à num. 10.

Sed dubitatur primo, † an stante ista clausula, in 156 qua dicitur, quod debeat expedire infra sex menses à data præsentium computandos, & non à die possessionis, prout aliquando dicitur, si impetrans nō expedierit, & iura debita persoluerit infra sex menses à data breuis, Beneficium vacare censeatur eo ipso etiam nondum capta possessione vigore breuis sed stante intruso.

In quo partem affirmatiuam nempe, † quod Be- 157 neficium vacare censeatur tenet Mandos. d. q.60. sub num.51. ex verbis d. clausulæ expressis, & præcisis requirentibus literarum expeditionem cum effectuali solutione iurium propterea debitorum infra sex menses à data breuis computandos.

Contrarium tamen tenuit Rota † in vna Abu- 158 len. Capellaniæ 6. Nouemb. 1562. coram D. Groperio, vt in decisione sequenti. Stante breui speciali commissione Francisci, in qua committitur, vt procedatur executiue super dimissione possessionis contra Rodericum & quemlibet intrusum, stante etiam quod d. Franciscus non expediuit literas infra sex menses, an propter clausulam breuis, & obligationem desuper factam non potuerit procedi executiue contra Rodericum, qui tunc, & nunc, reperitur in possessione? Domini dixerunt, quod licet materia habeat difficultatem de iure, propter illa verba, à die datæ præsentium, iunctis locis vulgaribus, & traditis per Decium in l. si in diem. ff. de conditio. & demonstratio. tamen propter obseruantiam curiæ Romanæ veniat tempus currere à die data, si possessio fuit acquisita, quia hæc pars est benignior. & quia Cancellaria non arctat ad expedien. literas nisi habita possessione, & ideo subiecta materia potest fieri ista subauditio, sicut alias de iure fiunt similes subauditiones in l. fin §. donec C. de iure deliberand. per Socin. in l. si in diem, & in hac opinione sunt in causis allegatis, quam decisionem & alias allegat post hæc Gonçal. gloss. 15. num. 118.

Et idem tenet Hieron. Gabr. cons. 198. num. 4. lib. 1. qui ait † quod in breuibus quæ irritant prouisiones 159 nisi intra sex menses à die datæ literæ expediantur, nihilominus non dies datæ, sed possessionis spectatur ex mente.

Pro qua resolutione facit etiam † in simili clau- 160 sula posita in indulto conferendi reseruata decisio. facta in causa Abulens. de Sanctibannez de anno 1550. apud Achillem decis. 358. seu 12. de priuilegiis, &

Puteum

Puteum *decis. 328. lib. 3.* & Capusaquen. 248. *p. 1.* & refert Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de indulto conferendi beneficia reseruata, vers. disputatum alias fuit*, & Anast. Germonius *de indultis Cardinalium. §. volumus, à num. 39.*

161 Defectus tamen expeditionis literarum † intra sex menses obstar, quando stetit per illum qui potuit capere possessionem, & non cœpit vt fuit resolutum in vna Hispalen. fructuum 24. Nou. 1595. coram D. Lita.

162 Non tamen † dicitur stare per illum stante intruso ex d. decis. Mandos. & Germonio, ibi, & quæ dicuntur infra *11 p. c. 5. n. 62.*

163 In qua etiam Hispal. fuit resolutum, † semestre currere incipere à die adeptæ possessionis pacifice, & non antea. Mohedan. *decis. 8. de concess. præbend.* alias 161. Put. *110. lib. 1.* Germon. *sup. n. 47.* contra Mandos. *vbi proxime, vers. in huiusmodi indultu*, & nouissime tradit Goncalez supra, *à num. 111.* & particulariter *d. num. 118.*

164 Hoc autem quod dicitur semestre † currere incipere à die adeptæ possessionis pacificæ, & non antea, intelligo quando in clausula dicitur, infra sex menses à die habitæ possessionis, vt *in d. decis.* Mohedani, seu infra sex menses absolute, stantibus vero dictis verbis à data præsentium, tempus sex mensium non currit à die possessionis, sed à data breuis, vt sunt verba clara, si tamen possessio fuerit capta, non alias, vt *in dict. decisio.* Abulens. Capellaniæ.

165 Vnde si infra semestre † à data breuis non fuerit capta possessio, & postea capiatur tenebitur statim expedire intra breue temp' arbitrio boni viri, iuxta subiectam materiam, ad Albericum *in dictionario, vers. statim* Puteum *decis. 266. n. 4. lib. 1.* & Menoch. *de arbitrar. lib. 2. casu 9. & seq.*

166 Secundo dubitatur circa d. clausulam, an † lapso dict. tempore sex mensium intra quod impetrans breue tenebatur literas expedire, & iura propterea debita persoluere, possit postea quandocunq; expedire, antequam sit tertio ius quæsitum.

In quo videtur respondendum negatiue, ex ver-
167 bis clausulæ d. clausulæ ibi *vacare † censeatur eo ipso*, & traditis per Mandosium *d. q. 60. à n. 48. & d. tit. de indulto conferendi beneficia reseruata, vers. in indulto. cum sequenti.*

168 Tamen contrarium in d. simili clausula † posita in indulto conferendi Beneficia reseruata, quod prouisus teneatur infra sex menses expedire nouam prouisionem, alias Beneficium eo ipso vacare censeatur, tenet Anastas. Germonius *d. § volumus, num. 36.* scilicet quod lapso tempore possit quandocunque expedire antequam tertio sit ius quæsitum, & quod ita seruatur ex stilo curiæ, quia pœna apponitur ne camera fraudetur iuribus debitis, & parum refert an hodie, an post fiat expeditio, vnde idem videtur dicendum in proposito.

169 Tertio dubitatur, an si impetrans d. breue † non expediret intra tempus beneficium, quod eo ipso vacare censetur, à solo Papa prouideri possit, an vero possit etiam ab ordinario prouideri, si tempus infra quod debebat expedire finiatur, & compleatur, in mense ordinario, & non Apostolico?

In quo Germonius loquens in d. simili † clausula indulti conferendi *d. §. volumus, num. 51.* ait quod posset Cardinalis, si prouisus non expediret infra tempus alteri prouidere vigore indulti, nisi Papa expresse sibi tunc reseruasset collationem, cum ergo in proposito non adsit expressa reseruatio videtur dicendum posse ordinarium prouidere. Facit etiam quod diximus *præcedenti p. c. 1. n. 77.* beneficium vacans ex decreto ob non expeditionem non dici vacare in curia. 170

Nihilominus tamen oppositum videtur † dicendum, nempe prouisionem ad solum Papam spectare, & ad ipsum deuolui ex verisimili mente ipsius Papæ volentis prouidere indemnitati officialium, ex *decis.* Rotæ in causa Abulens. Beneficij de Villatoro de anno 1546. quæ est apud Puteum. *356. & 361. versicul. fuit etiam in eadem conclusum, libro secundo.* & in terminis Mandos. *d. quæst. 60. sub numero 51.* 171

Nec obstat doctrina Germonij, *sup.* quia † ipse non negat prouisionem dicti Beneficij ad Papam deuolui, in casu quo Papa expresse sibi, tunc non reseruasset collationem, sed ait, quod in isto casu posset Cardinalis alteri prouidere vigore indulti, atq; adeo vti reseruatum Papæ, & non iure ordinario, si enim non spectaret ad Papam non prouideret vigore indulti. 172

Imo etiam in casu Germonij, † non posset Cardinalis vigore indulti alteri prouidere, & si Papa sibi expresse non reseruasset ex ratione sup. adducta, & tenuit Rota in d. Abulens. de anno 1546. vt per Puteum sup. de quo fuerat in ea antea dubitatum, 20. Nouemb. 1545. vt *in decis. 36. lib. 1. & 10. lib. 2. part. 3. diuersorum.* & sensit post hæc Goncalez *d. gloss. 15. à num. 120.* & tenet expresse. *gloss. 24. à num. 85. & 123. & gloss. 51. num. 108.* ait à sola sede Apostolica posse prouideri: vt continetur in indultis. 173

CAP. IV.

De subrogatione.

SVMMARIA.

Gratiosa subrogatio quæ est, dum ipse Papa subrogat, & non dat mandatum de subrogando, nam tunc dicitur rigurosa, habet vim breuis de capienda possessione, num. 1. & 2. Nam gratiose subrogato etiam quoad possessionem, quamuis non detur mandatum de manutenendo, datur tamen mandatum de immittendo procedendo executiue, constito tantum de clericatu vacatione, & possessione antecessoris, modo non sit par titul. ab alio productus, num. 3. & 4. & subrogatus gratiose potest intrare possessionem propria authoritate, etiam lite pendente, numero 5. & 6. ponitur resolutio Rotæ.

Subrogatus qui petit immitti in possession. debet probare possessionem defuncti de tempore obitus, vt dicitur de hærede volente immitti in possessionem ex remedio, leg. final. Cod. de edicto D. Adriani, ex Rota, numero 7.

Dicta

Dicta subrogatio gratiosa suffragatur, quoad possessionem etiam quod Beneficium non esset litigiosum secundum Rotam, in vna Legibnen. & Cesenaten. adductis, à numero 8. Sed alias Rota resoluit subrogato gratiose, etiam quo ad possessionem in beneficio non litigioso, non satis esse clericatum ostendere ac docere prædecessoren in possessione decessisse, vt in decisio. adductis, à numero 11. & quod dictum est gratiose subrogato dari mandatum de immittendo consisto de clericatu & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione procedit, quando beneficium erat litigiosum secundum Rotam, numero 15. cum sequentibus, vbi adducuntur resolutiones.

Similiter etiam locus est subrogationi gratiosa, etiam quo ad possessionem, & non requiritur iustificatio in beneficio reseruato, sicut in litigioso secundum Rotam, vt in decisio. adductis, à num. 21. Sed alias Rota tenet, quod ad istum effectum requiritur, quod reseruatio sit clara & notoria, & qua inter partes contrauerti non posit, alias secus, vt in resolutionibus adductis, à num. 24.

Prædicta 9. reg. quod subrogato gratiose, etiam quoad possessionem datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, fallit quando subrogatio datur in beneficio non litigioso, vel non reseruato, seu affecto clare, num. 29. & procedit in beneficio taliter, quod quamcunque aliam Canonicam prouisionem excludat, &c. num. 30.

Fallit 2. quando subrogatio fuit data incidenter, & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales, non vero particulariter seorsum secundum Rotam, num. 31 sed contra istam fallentiam rectius tenuit alias Rota, vt in decis. adductis, à num. 32. quod procedit etiamsi litera super gratiosa subrogatione, simul expedirentur cum gratia principali & non ad partem, numer. 34.

Fallit 3. quando est pár titul. & quomodo intelligatur, numer. 35.

Fallit 4. in subrogato etiam gratiose in ius sui authoris non possidentis qui tenetur ad iustificationem sua gratia, ac si ad canonizationem ageret, & procedendum est ordinarie non executiue, num 36. vbi ponitur resolutio Rota.

Subrogatio collitigantis ad hoc vt annulletur omnis alia gratia facta, 3. petenda est intra mensem, petita vero post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam ex reg. de subrogan. collitigantibus, &c. num. 37.

Circa materiam subrogationis, & quamdiu dicatur durare lis videnda sunt Rota decisio. posita, à numero 38.

1 GRatiosa subrogatio † quæ est dum ipse Papa
subrogat per verbum *subrogamus*, & non
dat mandatum *de subrogando*, nam tunc dicitur
subrogatio rigurosa, Mohedan. *decis. 11. vt lite pendente*, alias 327. Mendos. *de signatura gratia, tit. de
subrogatio. ad primum*, qui etiam refert, & ponit
dict. decisionem, gratiosa inquam subrogatio
2 habet vim breuis de capienda possessione, † nam
gratiose subrogato etiam quo ad possessionem,
quamuis non detur mandatum de manutenendo,
nisi prius † corporalem possessionem apprehen- 3
dat, vt fuit dictum in vna Ostunen. Capellaniæ
6. Nouemb. 1595. coram D. Seraphino, & post hæc
tradit Goncalez *ad reg. mensium. §. 3. proœm. num. 93.
& 94. & gloss. 34. num.* 110. datur tamen mandatum
de immittendo † procedendo executiue absque 4
discussione, & verificatione suæ gratiæ constito
tantum de clericatu, & vacatione, ac possessione
antecessoris tempore vacationis; modo non sit
par. tit. ab alio productus. Mohedan. *d. decis. 11.* Puteus 495. *lib. 2.* Rota *decis. 456. & 472. lib. 3. pare 3. diuersorum*; & fuit dictum in vna Lucana Maiusculatus. 13. Octobris 1586. coram D. Orano, & in vna
Senen. Canonicatus & Præbendæ. 13. Maj 1588.
coram Domino Bubalo. & in Barchinonen. Canonicatus 9. Martij 1598. coram D. Millino, & subrogatus † gratiose potest intrare possessionem pro- 5
pria authoritate, etiam lite pendente, Mohedan.
supra, Puteus *decis. 214. lib. 1.* & Cota *decis. 222. in Miscellaneis manuscript.* Flamin. Paris. *de resignatione benef. lib. 2. quæst. 3. à num. 67.* † & in vna Calagurritana 6
Beneficii de Ceniceto. 30. Octobr. 1587. coram illustrissimo Pamphilio fuit resolutum. *Esse locum
subrogationi gratiosa, quam quis obtinuit, etiam quo
ad possessionem, & ei suffragari, non obstante quod Ecclesia sit receptiua non numerata cuius non datur vacatio,
sed cum Beneficiato Beneficium extinguitur*, cap. ex parte, de concessio. præbend. *vbi Doct. quia cum in prouisione sit facta mentio, quod Ecclesia erat receptiua, & non
numerata, & Papa id intellexerit, dicendum est dedisse
subrogationem contra naturam Beneficij, & ideo hac subrogatio intelligi debet quo ad illam possessionem quam habebat defunctus, licet illa per eius obitum simul cum titul.
cessauerit, iuxta notata per Hostiens.* in dict. cap. ex parte. *Ægid.* decisio 13. &c. refert Goncalez *gloss 9 §. 3.
num. 25.*

Et quod subrogatus qui petit immitti in † pos- 7
sessionem debet probare possessionem defuncti
de tempore obitus, vt dicitur de hærede volente
immitti in possessionem ex remedio. *l. fin. C. de edicto. D. Adriani.* qui debet probare possessionem defuncti tempore obitus, Menochius *de adipiscenda
remed. 4. n. 178.* cui remedio simile est hoc subrogationis, Mohedan. *decis. 206.* fuit resolutum in causa
Conchen. Archipresbyteratus, 16. Nouemb. 1588,
coram Illustrissimo Plato.

Et dictam subrogationem gratiosam suffragari † 8
quo ad possessionem, etiam quod Beneficium tempore dictæ subrogationis non esset litigiosum, fuit
resolutum in vna Oueten. Archidiaconatus coram
D. Decano, 20. Maij 1580. in qua etiam fuit resolutum, quod quando concurrunt duo tit. pares, scilicet duæ subrogationes impetratæ à Papa, non potest procedi executiue, vt per Doct. *in l fin. C. de edicto D. Adriani.* Puteus *lib. 1. decis. 302. & lib. 2. decis. 135.* Et
in vna Legionen. Prioratus. 27. Iunij 1584. coram
Sanctissimo Clemente VIII. & in vna Cesenaten.
bonorum 12. Maij 1586. coram Domin.
Plato, vt in decisionibus
sequen.

Legio-

Legionen. Prioratus.

9 *Concluserunt* † *Domini, clausulam subrogationis quo ad possessionem Gasparis suffragari Antonio, etiam quod beneficium tempore d. subrogationis non esset litigiosum, ita enim sæpius fuit resolutum, vt per Paleotum* decis.101. *& fuit etiam resolutum coram R.P.D. meo Decano in vna Oneten. Archidiaconatus, Bulla namque continet duas clausulas, in prima* quatenus beneficium sit litigiosum *subrogatur Antonius in ius, & litis prosecutionem, in alia qua incipit ibi,* & quo ad possessionem *quæ non regitur à superiori,* verb. subrogamus, *sed ab inferiori admittimus, Papa admittit prouisum ad possessionem, in qua erat defunctus. Non obstant, quæ in contrarium deducuntur, quia procedunt in gratia principali subrogationis principaliter obtenta, iuxta terminos reg.* de subrogandis, *secus est in gratia quæ principaliter per obitum conceditur, & deinde accessorie datur facultas expediendi literas in forma gratiosa subrogationis, etiam vt in hoc casu quo ad possessionem.*

Cesenaten. bonorum 12. Maii 1586. coram Domino Plato.

10 *Dubitaui, an subrogatio gratiosa suffragaretur Iacobo Giganti quo ad possessionem bonorum de quibus agebatur, ex quo in subrogatione gratiosa aderat clausula* quatenus Canonicatus, & Præbenda, litigiosa sint, *quæ clausula omnino debuerat verificari, Caputaquen.* decis.229. p.3. cum aliis allegatis, *nec videbatur verificari posse, quia lis non erat super Canonicatu, sed super quibusdam bonis, quæ rector parrochialis Ecclesiæ S. Iacobi, & Philippi de Bagnilo ad suam Ecclesiam spectare contendebat, quod non fecit litem super tit. beneficii, C. essad.4.* vt lite pendente? *Sed his non obstantibus domini tenuere dictam subrogationem suffragari Giganti quo ad possessionẽ, quia in subrogatione Papa facit duo, subrogat quo ad litẽ, & quo ad possessionem prædecessoris, quo fit vt nulla existẽte lite, clausula prædicta impediat subrogationem quo ad ipsam litem, quia impossibile est aliquem subrogari ad id quod non est sed non impediet aliam partem gratiæ, videlicet subrogationem in possessionem, prout fuit resolutum in vna Oneten. Canonicatus 22. Iun. 1584. coram Illustrissimo Aldobrandino, comprobatur ex his quæ tradit Paleotus* decis.103. *incipien.* Marcus Podianus, *& Ægidius* decis.115. *vbi vult quod subrogatus in litem, & ius defuncti, licet nulla lis adsit, censebitur tamen subrogatus quo ad ius ratione prædicta.*

11 Nihilominus tamen in vna Burgen. † præstimonij de Pancoruo, coram D. Gipsio 24 Octobr. & 28 Nouemb. 1588. domini resoluerũt, subrogato gratiosæ, etiam quo ad possessionem in beneficio nõ litigioso non satis esse clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decedisse quæ decis. sic aiunt.

24. Octobr. 1588.

Licet regulariter gratiose subrogatus ad verificationem narratorum non teneatur, sed ei satis sit clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decessisse, Puteus. 495. lib. 2. *Mohed* 327. cum aliis allegatis, *nihilominus in hac facti specie domini resoluerunt prædicta non sufficere etiam si executione pro mandato de immittendo agatur. Ratio dominorum fuit quia cum subrogatio pluribus modis fieri possit vt aduertunt scribentes in reg. de subrogandis multum refert ad hunc effectum, an quis in beneficio litigioso, aut non litigioso subrogetur primo casu, quia de alicuius præiudicio non tractatur, quando quidem in beneficio litigioso vti reseruato nemo se intromittere potest, idcirco Papa facilius subrogat, & sola verificatione obitus in possessione contentatur, & ita procedunt decisiones Putei, & aliorum quæ ex aduerso allegantur, si vero & secundo casu subrogatio fiat in beneficio non litigioso cum medio tempore ius tertio quæsitum esse possit, quoniam potest dari casus, quod beneficium sub generalibus reseruationibus non cadat, & sic collatio ad summum Pontificem non pertineat, id inuerisimile redditur, Papam qui neminem lædere intendit, hoc pacto non verificanda alias narratiua, velle aliquem suo iure, ac possessione priuare. Idcirco meliori iustificatione opus esse dubitandum non videtur, hinc videmus si dat breue de capienda possessione nomine cameræ, executioni de stylo Rotæ locum non esse, nisi de sufficienti illius iustificatione doceatur, modo ad casum propositum si. D. Ioannes est in possessione beneficii non litigiosi, & habet tit. ab ordinario, quemadmodum offert se incõtinẽti melius probare, Domini absq; difficultate existimabant dictum mandatum de immittendo d. Antonio dandum non esse ex allegatis, & quantum attinet ad illius probationes concluserunt obitum Sebastiani per publicam vocem & famam, bene probari ad decis. Putei.* 350. libro secundo, & 266. in fin. lib. 3. *eoque magis concurrentibus adminiculis nam D. Sebastianus nauim ascendit, & mari se credidit ad vrbem accessurus, & nunquam comparuit, vnde fit verisimile in mari decessisse, iuxta tradita per Bartol.* tract. de testibus num. 28. *Alexand.* consil. 25. & 117. vol. 4. cũ similibus, *sed quia vis stat in tempore, visum fuit dominis satis non constare de quo mense ipse decesserit, minusque placebant deducta ad ostendendum D. Sebastianum decessisse in possessione beneficii de quo agitur, quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia huiusmodi probatio non concludit quod de tempore obitus illud possideret, ad* l. neque natales. C. de probatio. *motiuum vero factum pro Ioan. quod ipse regula de triennali se iuuare possit tanquam non necessarium non fuit discussum.*

In eadem 28. Nouemb. 1588.

Domini steterunt in decisis non esse dandum mandatum de immittendo domino Antonio Brasa. per ea quæ in alia positione dicta fuerunt, & ad nouiter deducta pro parte D. Antonii respondebant, quod subrogatio propriæ locum habet in beneficiis litigiosis, vt per Vital. Clemen. 1. n.4. vt lite pendente, *Mohedan.* decis.180. *si vero subrogatio detur in beneficio non litigioso, tunc habet collationis, & tunc opus erit eam iustificare, prout est necesse iustificare aliam prouisionem, & collationem, pro obtinenda Canonicatoria, si quidem huiusmodi iustificatio venit in consequentiam ipsius prouisionis, quod secus est in litigiosis, quia eo dumtaxat casu vim prouisionis obtinet, si ille qui obiit fouebat bonum ius, vt declarat Vital.* vbi sup. *nec di-* 12

catur, quod subrogatio in non litigiosis esset inutilis, quia inter alios effectus ille est considerabilis, quod iustificata gratia poterit sic prouisus in possessionem immitti, non obstante quacunque lite postmodum introducta, etiam appellatione interposita, & in hoc procedunt à pari subrogatio gratiosa, & breue de capienda possessione, quinimo huiusmodi subrogatio est plenior, & vberior gratia, quoniam absque ministro iudicii potest adipisci possessionem, in proposita itaque facti specie si non datur concursus prouisionum, iustificatio per publicam vocem & famam erit sufficiens, si quidem Papa voluit prouidere dummodo ad se prouisio spectaret, & idem esset dicendum, vbi esset locus præuentioni, si vero datur concursus, vt quia exhibeatur prouisio ordinarij, quo casu esset necesse probare reseruationem, tunc plenior probatio requireretur, quemadmodum in omnibus reseruatis, nam isto casu reseruatio est fundamentum gratiæ, ideo concludenter probari debet, nec prædictis refragantur decisiones allegatæ, nam in Lucana Magisculatus subrogatio fuit concessa in resignatione in fauorem, quæ nemini infert præiudicium decisio Cesenaten. non loquitur de iustificatione subrogationis in Senen. Canonicatus non dabatur concursus tit. nam aduersarius solum prætendebat ius optandi, in Callagurritana Beneficij, & Legionen. Prioratus similiter ex ad. nullus aderat prouisus.

13 Idem fuit dictum in illa Fanen.† parochialis 1592. de qua *c. præced. num. 113.* & in Tirasonen. eleemosynariæ 1602. ibidem adducta, *num. 132.*

14 Et fuit etiam resolutum in vna Oscen.† Canonicatus, seu optionis, 4. Iun. 1593. coram D. Gipsio, vt in decis. sequenti. *D. Blasius Boyo impetrauerat Canonicatum, & Præbendam in Ecclesia Oscen. vacantes per obitum Michaelis Laurentij sub prætextu quod Capitulum de eis prouidere non potuisset, cum Papa litem super illis motam huiusmodi beneficia sedi Apostolicæ affecta & reseruata essent. Idcirco vigore subrogationis gratiosæ dicto de obitu Michaelis, in possessione iuxta* decisio. *Putei.* 495. lib. 2. *Mohedan.* 327. *instabat pro mandato de immittendo in possessione eorundem Canonicatus, & Præbenda, sed d. die domini amplexi sunt partem negatiuam, quoniam ex deductis pro Blasio non bene probatur lis super proprietate ac tit. Beneficij, videlicet Canonicatus impetrati, prout requiritur adhuc vt dici non possit tractari de præiudicio ordinarij collatoris, Cassad.* decis. 4. in princ. vt lite pendent. *Gambarus* de officio legati, lib. 3. nu. 475. *& late deductum fuit in illa Burgen. de Pancoruo coram me de anno 1588. Quoniam si non adest lis tunc subrogatus tenetur omnia narrata in sua gratia iustificare, per ea quæ scribit Ioan. Andr.* in cap. 1. de litis contest. in 6. *refert & sequitur, Decius* in c. constitutus, num. 8. de rescript. *Ægid.* decis. 76. *si quidem non probata lite subrogatio surreptitia redderetur, Cardin.* consil. 31. numer. 3. & 4 *Felin.* in c. ad aures, col. 3. de rescript. *Caputaquen.* decis. 229. p. 3. *maxime propter præiudicium ordinarij cui Papa voluisse præiudicare non est verisimile. In vero quæ pro parte D. Blasij deducitur non releuat, cum esset super iure optandi præbendam, & sic super mera temporalitate, quæ in l. commune habet cum Canonicatu, nec appellatione illius venit Rota* decis. 33. de rescript. in nouis. *Cassad.* decis. 17. n. 6. de præbend. *& ex diuersis non fit illatio* iuribus vulgaribus, *& facit* decis. *Achill.* 6. de lite. *Hoc etiam patet, quia per optionem non acquiritur nouus tit. sed antiquus* [...] *netur. Decius* in cap. fin. de consuetudine. *Calderic.* consil. 3. eod. tit. *Cassador.* d. decis. 17. *non obstat, quod commissio videtur impetrata super validitate prouisionis Michaelis, quia ibi etiam dicitur de præbenda, &c. & ex prosecutis patet, quod super Canonicatu nulla aderat lis, sed solum super præbenda. Non obstat quod hæc lis super præbenda ex intentione actoris à quo ius metimur.* l. 1 ff. si pars hæredit. petat. *afficere debeat etiam Canonicatum ex allegatis, quia non erat controuersia, an præbenda esset, vel non reseruata, quo casu forsan comprehenderet Canonicatum, sed dubitabatur ibi, an stante antiqua consuetudine in reseruatis cederet optio, propterea ad litem super Canonicatu inferri non potest per præallegata. Nec subsistit quod Canonicatus & Præbenda sunt ad inuicem annexa & correspectiua, & in correspectiuis idem sit iudicium, quia imo præbenda dicitur accessoria ad Canonicatum, & sic non intrat, quod affectio saltim respectu præbendæ dicatur adesse.*

Propterea dandam esse immissionem respectu præbendæ quia præter id quod non probatur talis affectio, sat est quod præbenda sequitur Canonicatum, pro cuius immissione obtinenda necesse est verificare narrata in gratia, vt dictum est, &c.

Et in eadem causa † coram eodem 5. Decembris 1594. domini steterunt in d. decis. & dixerunt, subrogationem non habere locum, vbi lis non est super Canonia, sed super optione præbendæ temporalis, &c. 15

Vnde quod dictum est, gratiose subrogato† dari mandatum de immittendo in possessionem Beneficij constito de clericatu, & vocatione, ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione gratiæ, & narratorum, procedit quando Beneficium erat litigiosum, vt fuit resolutum in vna Vrgellen. Archidiaconatus. 15. Iunij 1592 coram D. Penna in qua fuit resolutum *esse locum immissioni in possessionem illius ad fauorem Raphaelis vigore subrogationis gratiosæ quo ad possessionem, cum doceat de possessione Michaelis tempore obitus, ac de lite etiam constet, & de clericatu, absque alia narratorum verificatione: vt fuit pluries decisum, & nouissime in Mediolanen. Beneficij prima huius mensis coram D. Decano, &c. nec obstare oppositionem de iure Antonij, qui cum optauerit Archidiaconatum vigore statuti à Papa confirmati dici poterit Apostolicus prouisus, quasi tunc intraret regula ad illius fauorem, quod contra habentem parem tit. non possit agi executiue, & ideo Raphael non possit iuuare se vigore gratiosæ subrogationis, quia respondetur quod præterquam quod Antonius vigore prætensi indulti non poterat vere dici Apostolicus prouisus, illa tamen regula procedit quando ille par tit. esset eiusdem speciei, vt verbi gratia, si prouisio Apostolica Antonij esset etiam gratiosa subrogatio in locum & possessionem Michaelis, tunc enim non executiue, sed ordinarie esset procedendum, Mohedan.* decisio. 206. &c. 16

Et similiter in vno Mediol. Capellaniæ† 20. Maij 1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum. *Subrogato gratiose in Beneficio litigioso, vt detur mandatum de immittendo, debere probari litem, possessionem, & obitum defuncti, &c.* 17

Et in causa Tullen. prioratus 28. Nou. 1594.† co- 18

ram

ram D. Seraphino fuit resolutum. *Subrogato gratiose, etiam quoad possessionem dari mandatum de immittendo, absque verificatione subrogationis constito tantum de clericatu, lite, & vacatione, ac possessione authoris tempore vacationis, vt in variis causis fuit resolutum in Rota, nec legatum posse conferre beneficia litigiosa, etiam vacantia per resignationem, nisi sit in commissione,* &c. idem etiam fuit resolutum in vna Corduben. præstimonij. 21. Octob. 1596. coram D. Lita.

19 Et in vna Hispalen. & Corduben. Beneficiorum. 2. & 16. Iunij 1597. † coram D. Gipsio fuit resolutũ. *D. Bermudez esse dandum mandatum de immittendo in possessione Beneficiorum, quoniam est gratiose subrogatus in ius, & possessionem Gundisalui, & non tenetur iustificare nisi eius clericatum, & obitum in possessione d. Gundisalui, cum Beneficia sint litigiosa iuxta* decisionem *Putei 495.* lib. 2. *Mohed. 327. Paleotus 119. & eius clericatus probatur per testes de publica voce & fama, quæ sufficit Ægid.* decis. 114 & 674. *Caputaquen. 277.* par. 1. *obitum Gundisalui eodem modo probant testes prædicti, & ad effectum vacationis non est necessaria melior probatio. Puteus* decis. 266. in fin. lib. 3. *Mohed.* decis. 77. *de possessione eiusdem non est dubitandum, cum obtinuerit contradicente Varella aduersario mandatum de manutenendo à Rota, & quod in ea decesserit præter præsumptionem iuris ad l.* siue possidetis. C. de probatio. *Rota* decis. 4. de probatio. in nouis *probant eijdem testes de publica voce, & fama, quæ optime probat hoc casu, cum non detur concursus prouisionum, & in istis terminis fuit resolutum in Burgen. de Pancoruo. 28. Nouemb. 1588. quam domini pluries approbarunt.*

20. Et in vna Vallisoletana Scholastriæ 17. † Iunij 1602 coram D. Lancelloto fuit dictum. *In subrogatione non esse locum immissioni, docto tantum de clericatu & obitu prædecessoris in possessione quando non est gratiosa, sed rigurosa per viam mandati de subrogando, quamuis sit super beneficio litigioso, seu reseruato, Mohedan.* decis. 11. vt lite pendent. *alias vero si literæ continerent gratiosam subrogationem, esse locum dictæ immissioni, quare postmodum super eadem supplicatione aliis literis expeditis per cameram in forma gratiosa subrogationis, & in actu exhibitis, & facto verbo in Rota die 5. Iulij ordinatum fuit, quod vigore istius nouæ expeditionis daretur immissio, nec visum est releuare, quod cum semel fuissent expeditæ literæ in forma rigurosa, non potuerint amplius aliæ expediri in forma gratiosa, ex decisionibus allegatis, quia in præsenti sumus in casu, in quo prior expeditio in forma rigurosa fuit facta per cancellariam, & posterior in forma gratiosa per cameram, qui termini sunt valde diuersi à decisionibus, quæ allegantur, & hoc casu expeditionem secundam posse fieri, & esse validam, domini tenuerunt habito voto D. Regentis Cancellariæ, qui à ponente consultus ita respondit seruari de stilo, maxime quia hæc secunda expeditio est conformius vltimæ supplicationi, super qua fuit facta vtraque expeditio, cum in hac supplicatione fuerit sublata clausula commissaria,* &c. & post hæc docet Goncalez §. 7. procemio. num. 211.

21 Similiter etiam locum esse subrogationi † gratiosæ, etiam quoad possessionem, & non requiri iustificationem in Beneficio reseruato, sicut in litigioso tenuerunt domini in vna Calagurritana dimidiarum portionum. 20. Decemb. 1593. coram D. Millino, vt in decis. sequent. *Domini cum præsupp. quod iura sint in forma probanti dixerunt locum esse subrogationi gratiosæ quoad possessionem, quia sicut in Beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri, cum non possit fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est, vbi adest reseruatio quæ eundem effectum operatur licet non sit notoria, cum stante reseruatione, nec ordinarius, nec alius possit se intromittere, non obstat quod cum Hieronymus, & Thomas, sint in possessione non est locus subrogationi gratiosæ, sed agendum via ordinaria, quia hoc procederet si ipsi essent prouisi à Papa, & haberent similem titul. sed cum sint prouisi ab ordinario, & non habeant parem titul. subrogationis gratiosæ est danda immissio, vt fuit resolutum in causa Senen. Canonicatus. 13. Maij 1588. coram bonæmemor. Bubalo, & in causa Recanaten. Beneficij S. Anton. 25. Maij de anno præterito coram me, non obstat Bulla Alexandri, quia quod est ei sufficienter derogatum non est in forma probanti, ideo fuit reiecta in aliis causis Callagurritanis de Cenicero, & de Archaya.*

Quod etiam fuit tentum in vna Virdunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum. *Subrogationem gratiosam contra possessorem prouisum à Cardinali Legato, non habere executionem paratam, nisi beneficium sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta text. in c. 2. vt lite pend. in 6. ita vt Legatus in illius collatione se intromittere non potuerit, ex d. decis. Burgen. &c.* 22

Et est decis. in causa Barchinonen. Canonicatus, 9. Martij 1598. † coram dicto D. Millino quæ sic ait, *Fuit per dominos resolutum D. Onofrio esse dandum mandatum de immittendo, quia cum sit gratiose subrogatus ad possessionem sui authoris, & probet illius possessionem, & suum clericatum, hoc ei sufficit, nec tenetur iustificare narratiuam suæ gratiæ, iuxta decis.* Putei 495. lib. 2. Paleoti 119. *nec placuit dominis fundamentum quod sit necessaria iustificatio, cum beneficium non sit litigiosum, iuxta distinctionem alias factam in causa Burgen. de* Pancoruo, *& postea confirmatam in pluribus aliis causis, quia sicut in beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri, cum non possit fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est quando adest reseruatio, vel affectio, cum stante reseruatione, vel affectione, nec ordinarius, nec alius possint se intromittere, vt fuit resolutum coram me in causa Callagurritana dimidiarum portionum del Burgo. 20. Decemb. 1593* Præterea *cum non exhibeatur tit. Franc. nec probetur eius possessio non requiritur iustificatio, licet beneficium non sit litigiosum, quia possessio est vacans, & non fit præiudicium possessori. vt fuit resolutum in causa* Parmen. *beneficij de Tolentin. 21. Aprilis 1589. coram D. Penna, & in causa* Parmen. *Prioratus 23. Iunij 1589. coram D. Mantica, non obstat quod vnio est nulla quia licet vnio sit nulla remanet affectio propter appositionem manus Papæ, siue nullitas proueniat ex defectu causæ, siue ex inhabilitate prouisi, aut ex alio cap. non obstat quod vnio fuit facta de Canonicatu primo vacaturo, & non constat istum fuisse primum qui vacauit, quia Onofrius habet fundatam suam intentionem in ista vacatione, & si Franciscus prætendit quod successerit alia vacatio ipse debet probare, vt fuit resolutum coram me in causa Regien. præbendæ Theolo-* 23

galis. 13. Nouembri 1595. *Hoc autem dicebant domini non probari, quia Vela ex cuius persona prætenditur alia vacatio ob promotionem ad Episcopatum non erat adhuc consecratus, & vacatio Beneficiorum non inducitur ante consecrationem & adeptionem possessionis, quando promotus non fuit mora petendi consecrationem, Innocent. in cap. cum in cunctis, numero 4. Abbas in dict. cap. 5. cum vero, num. 6. de electione, & ita fuit alias resolutum in causa Panormitana Beneficiorum* 9. *Ianuar.* 1549. *coram Acorambono, & in causa Veglen. pensionis* 19. *Iunij* 1570. *coram D. Seraphino, & in causa Toletana Scholastria.* 22. *Iunij* 1592. *coram D. Orano.* Est etiam decis. Miranden. 1600. infra adducta n. 33. & docet Goncalez ex d. num. 211.

24 At alias Rota tenet quod ad effectum † immissionis in possessionem ex subrogatione gratiosa absque alia iustificatione requiritur quod reseruatio sit clara, & quæ inter partes conuerti non possit, alias secus vt antea senserat Rota in d. Burgen. de Pancoruo supr. adducta num. 11. & 12. & ita fuit resolutum in vna Neapolitana Rectoriæ, decimo tertio Februar. millesimo quingentesimo nonage-
25 simo octauo, coram Domino Lancelloto, *in qua † fuit dictum, requiri quod reseruatio sit clara, & notoria ad effectum immissionis ex subrogatione gratiosa, absque alia iustificatione, vt sæpius fuit resolutum, & vt fuit resolutum in vna Aquilana Beneficiorum Iulij* 1585. *coram D. Gipsio, vbi reseruatio ratione iuris patronatus redditur dubia non impedire manutentionem, quæ danda est possessori, & sufficere quod constet de corpore Beneficij, etiam quod sit erratum in nomine. Puteus decis.* 442. *lib.* 1. *cum alijs, &c.*

26 Et in vna Oriana † Parochialis, seu Archipresbyteratus 29. Maij 1598. coram D. Orano fuit resolutum, *quod gratiosa subrogato quo ad ius, & possessionem defuncti datur immissio, quotiescunque præter reseruationem, seu affectionem, quæ est concludenter probanda, obitus defuncti in possessione, & Clericatus subroga-
27 ti probatus est,* &c. † Et in eadem 18. Iunij 1599. coram D. meo Corduna fuit dictum *sæpe fuisse firmatum reseruationem, seu affectionem, debere esse notoriam, & talem quæ inter partes controuerti non possit, vt vigore subrogationis gratiosæ in beneficio non litigioso possit dari mandatum de immittendo contra prouisum ab ordinario cui nullum ius potest competere, quando vero non est ista clara & conuertitur, tunc cessat ista via executiua & requiritur iustificatio subrogationis gratiosæ, & totius gratiæ ex qua sumpta est quia tunc adest, vel ad esse potest præiudicium ordinarij & possessoris, vnde licet probetur reseruatio, cum hæc probatio possit per contrarium per contrariam probationem eludi. Ægid. decis.* 624. *immissio concedi non debet absque gratiæ iustificatione, quia non constat notorie de non iure alterius, quod cessat in beneficio litigioso, stante enim reseruatione clausula in corpore iuris certum est, quod ordinarius lite pendente prouidere non potest. c.* 2. *vt lite pendente in* 6. *&c.* refert Gonçalez gloss. 31. sub num. 20. & 21.

Et alias in vna Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij
28 1598 † coram D. Penna & in Sabinen. beneficiorum 28. Maij 1599. coram D. Gipsio fuit resolutum *quod immissio datur subrogato gratiose, etiamsi opponatur de iure patronatus, nisi incontinenti probetur quando manifeste apparet de reseruatione, vel de lite, &c.*

Prædicta † ergo regula, quod subrogato gratio- 29
se, etiam quo ad possessionem, datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, &c. fallit quando subrogatio datur in Beneficio non litigioso, vel non reseruato, seu affecto clare, vt in dictis decisionibus. Et in dict. Miranden. Parochialis 1600. infra adducta, numero 33. & procedit in Beneficio taliter quod quamcunque aliam Ca-
nonicam prouisionem excludat. † Nam si posset 30
concurrentia alterius collationis validæ considerari & sit alius in possessione, cessat immissio quamuis possessor titulum non ostendat, vt in dict. Corduben. præstimonij coram Lita fuit dictum.

Fallit secundo quando subrogatio † fuit data in- 31
cidenter, & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales cum clausula illa, expediendi etiam ad partes, non vero particulariter seorsum per particularem supplicationem. Nam cum sit accessoria, ad gratiam principalem, & eius naturam sequatur, debet principalis gratia iustificari, cum si alias esset nulla, esset quoque subrogatio, vt in d. Corduben. fuit itidem resolutum. Et in vna Gerunden. Beneficij 19. Ianuar. 1600. coram D. Penna. in qua fuit dictum, quod *licet in subrogatione gratiosa quo ad possessionem de Beneficio litigioso non sit necessaria iustificatio nisi Clericatus, & obitus auctoris, vt in Burgen. de Pancoruo id tamen verum est in gratia subrogationis principaliter impetrata, secus autem in ea quæ sumitur ex clausulis generalibus, ista enim quo ad iustificationem non gaudet aliquo priuilegio, sed tanquam accessoria sortitur naturam gratiæ principalis, & ideo omnia in ea narrata sunt iustificanda, quod sæpe in Rota decisum fuit, & signanter in causa Bononien. Canonicatus.* 19. *Martij* 1590. *coram D. Pamphilio & in Gienen. præstimonij.* 15. *Febr. coram D. Mantica.*

Sed contra istam fallentiam rectius tenuit Rota in vna Miranden. Parochialis 17. *Martij* 1600. *&* 2. *April.* 1601. *coram eodem Domino Penna, vt in decisionibus sequentibus.*

Decimosexto Martii 1600.

*PEndente lite inter Emanuelem de Arces. Rectorem,
† & possessorem Ecclesiæ Parochialis Sancta Leocadiæ,* 32
oppidi de Ceruo Miranden. Diœcesis & Antonium de Robredo. Emanuel obijt mense Septembris anno 1599. *& per eius obitum Franciscus Sanchez nonis Martij* 1600. *fuit à Sede Apostolica de eadem Parochiali prouisus cum gratiosa subrogatione in omni iur. & ad omne ius, atque etiam quo ad possessionem Emanuelis & quia Franciscus, vigore gratiosæ subrogationis petebat immitti in possessionem, iustificatis solum duobus suo scilicet Clericatu, & possessione. Emanuelis in Beneficio tempore obitus, hac enim probatio ad prædictũ effectum iuxta rotales decis. habetur sufficiẽt. Mohed.* decis. 1. de probat. *contra vero prætendebat Antonius, dicens id habere locum, quando subrogatio impetratur, & habet per se existentiam, secus autem esse in subrogatione à prima gratia dependẽte, quæ desumitur vel ex corpore gratiæ principalis, vel ex clausulis generalibus,*

libus, tunc enim omnia narrata in tali gratiosa subrogatione esse iustificanda, ideo dato super hoc dubio an Franciscus esset immittendus? Rota vtraque parte informante immittendum censuit, in hac enim materia præsupponebatur primo gratiosam subrogationem proprie habere locum in Beneficiis litigiosis Bonifacius in Clementina prima numero 41. vers. & ideo vt puto, vt lite pendente. *Mohedan.* decisione 180. in princip. *Rota in causa Burgen. de Pancorno die 28. Nouembris 1588. coram bonæ mem. Gipsio, eandem vero gratiosam subrogationem multo magis sibi locum vendicare in Beneficiis, dispositioni Apostolicæ, seu Romani Pontificis reseruatis, consequenter autem distinguebantur tres casus, primus est, quando Papa subrogat gratiose ad Beneficium, litigiosum, siue reseruatum, & tunc talis gratia non indiget alia iustificatione quam Clericatm impetrantis, & possessionis decedentis Mohed.* decis. 292. in princip. & decis. 327. numero 1. *Puteus* 214. num. 1. lib. 1. *Paleotus.* 103. circa medium & decis. 119 in princip. *Rota in prædicta causa Burgen. de Pancorno coram Gipsio & ratio est quia conferendo Beneficium litigiosum, vel reseruatum, nulli fit iniuria, cum nemo præter Papam de illo possit disponere, & illa gratia vim prouisionis obtineat, si ille qui obijt fouebat bonum ius, vt declarat Bonifac.* præcitato loco. numer. 41. *& fuit dictum in prædicta causa Burgen. de Pancorno, & hæc procedunt sine difficultate, quando gratia subrogationis gratiosa fuit principaliter, & per se petita, & obtenta, & litera desuper expedit. Et hoc modo videntur loqui decisiones allegatæ.*

Alter casus est, quando Papa facit gratia de Beneficio litigioso, siue reseruato, etiam cum gratiosa subrogatione quo ad ius, & possessionem defuncti, & impetrans ad partem expediuit Bullas super gratiosa subrogatione desumpta, vel ex corpore, vel ex clausulis generalibus eiusdem supplicationis, & hoc casu licet non modo gratia subrogationis quoad duo prædicta, videlicet Clericatum, & possessionem, sed etiam omnia narrata in gratia principali iustificanda videretur, nihilominus tamen Rota censuit sufficere iustificationem Clericatus, & possessionis. Ratio fuit quia agebatur de Beneficio litigioso, siue reseruato, de quo cum nemo præter Papam prouidere possit nulli fit iniuria per talem prouisionem, & consequenter satis erat iustificare prædicta duo prout requirit natura gratiosæ subrogationis. Tertius casus est, quando Beneficium non est litigiosum, vel reseruatum, seu alias affectum, & tunc si quis ad illud gratiose subrogetur omnia narrata in gratia subrogationis tenetur iustificare, nam tunc subrogatio data in Beneficio non litigioso habet vim collationis, & opus est causam iustificare prout necesse est iustificare aliam prouisionem, & collationem pro obtinenda canonicatoria. Tum quia huiusmodi iustificatio venit in consequentiam ipsius prouisionis, vt fuit consideratum in illa Burgen. de Pancorno, tum quia per prouisionem Beneficij non litigiosi, vel non reseruati, vel non affecti, iniuria inferri potest prouisis ab ordinariis, seu aliis legitimis collatoribus. Ex his concluserunt Domini Franciscum, fuisse immittendũ quamuis solum iustificasset suum clericatum, & possessionem Emanuelis in Beneficio tempore obitus quia Beneficium erat litigiosum, iuxta deducta in primo & secundo casu, & consequenter mutare decis. coram me factam in Firmana seu Gerunden. Beneficij die 19. Ianuar. 1601.

In eandem coram eodem secundo Aprili. 1601.

QVia Antonius de Robredo dicebat se habere difficultates † consideratione dignas, contra decisionem in 33
hac causa factam die 17. May 1600. ideo iterum consulti Domini in decisis persistendum censuerunt, propter rationes de quibus in decisione, in quibus potissima fuit, quia cum ageretur de Beneficio litigioso, & illud conferendo nulli collatori fiat iniuria, cum nemo præter Papam de illo possit disponere, sufficit gratiose subrogato iustificare possessionem decedentis, & Clericatum impetrantis Mohedan.* decisione 292. cum aliis allegatis *in alia decisione de qua nunc agebatur siue subrogatus gratiosa deduceret gratiam ex supplicatione particulariter obtenta super subrogatione, siue ex clausulis in supplicatione contentis.*

Et licet prædicta decisio loquatur in secundo
casu, quando † impetrans ad partem expediuit 34
Bullas super gratiosa subrogatione, desumpta ex
clausulis supplicationis gratiæ principalis, tamen
idem est & eadem ratio, quando literæ super gratiosa subrogatione simul expedirentur cum gratia principali, &c.

Fallit tertio, quando est † pari titulus ab alio 35
productus, vt supradictum est *num.* 4. Puteus *decis.* 302. *& 316. num. 1. lib. 1. & decis. 135. lib.* 2. Caputaquen. *329. p.* 1. dicentes, quod tunc ordinariæ non executiue proceditur ex recepta doctrina Bartoli *in l. fin. C. de edicto D. Adriani, nu.* 21. sequitur Gonçalem *§. 7. Proœmiorum* 243. nisi volens impedire immissionem veniret cum gratia obtenta ex diuersa vacatione quia tunc minime impediretur immissio vt plene inquit resolutum in vna Vercellen. Beneficij 16. Nouemb. 1602. coram D. Lita & in Toletana Parochialis de Ieuenes. 23. Ian. 1604. coram Domino Sacrato & facit *dict. decisio.* Caputaquen. 329.

Fallit quatto, in subrogato etiam gratiose in ius
sui Authoris, † non possidentis, qui tenetur ad iu- 36
stificationem suæ gratiæ ac si ad Canonicationem ageret, & procedendum est otdinarie, non executiue, vt fuit resolutum in causa Carthaginen. Portionis 21. Octob. 1588. coram D. Gipsio. in qua Domini dixerunt, *Quod licet subrogatus gratiose non teneatur docere, nisi de Clericatu, & obitu in possessione illius in cuius locum subrogatus est. Puteus* decisione 495. lib. 2. *& possit propria authoritate ingredi possessionem Mohed.* decis. 327. *Puteus* 214. lib. 1. *tamen id sibi non vendicat locum in subrogato in ius sui authoris non possidentis, quo casu ad iustificationem suæ gratiæ tenetur, ac si ad Canonicationem ageret, ideo procederetur ordinarie non executiue Innocent & alij* in c. 1. vt lite pend. *Achilles* decis. 2. de probatio. *Mohed.* decis. 206. & 304 *& ratio differentiæ est, primo enim casu quando defunctus possidebat nulli fit præiudicium. Nam actoris non interest cum vno, vel altero possessore expedire, secundo vero quande defunctus non possidebat non modicum ipsi fieret præiudicium, si subrogatm possessionem adipisceretur, Maximum enim commodum est possidere, & sequeretur absurdum, quod*

plus quam defunctus haberet subrogato concederetur, vt per Rotam decis.10. vt li : pend.in nouis, Cassad. decis.1.eod.tit.

37 Subrogatio † autem collitigantis ad hoc, vt annulletur omnis alia gratia facta tertio petenda est intra mensem, petita vero post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam, vt fuit resolutum in vna Collen.subrogationis. 11. Decemb, 1595. coram illustrissimo Seraphino ex regula Cancellariæ de subrogan. Collitigantibus, de qua videndus est glossator Soto & Sarnen. & Rebuff. super ea *in praxi & in regulis* & Mandosius *regula* 29.

38 Et circa † hanc materiam subrogationis, & quæ diu dicatur durare lis vltra. Mohed. *decis. 8. de appell.* Et Flam. Paril. *d. lib. 2. q. 3.* videndæ sunt sequentes decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ & Legionen. præstimoniorum coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

Salamantina Capellania del voto 20. Nouembris 1592.

39 FVit resolutum † gratiam subrogationis Didaci del Castillo esse iustificatam, nam quantum ad qualitates ipsius Didaci quod sit presbyter Salamantinus magister in Theologia, & natus de legitimo matrimonio, bene probantur ex testibus, qui super sexto articulo dicunt vidisse illum pluries celebrare missam, & etiã vidisse priuilegium sui Doctoratus, & deponunt de publica voce & fama, & communi reputatione, quæ sufficit pro iustificatione narratorum Rota decis.14. de probatio.in antiquis. Ægid. decis.114. Mohed. decis.128. in fin. Caputaquen. decis. 277. part. 1. in impressis, valor Capellaniæ quod non excedat 200. ducatos, probatur ex eisdem testibus, qui super primo articulo optime deponunt etiam ex publica voce, & fama, quæ probari valorem narratum plures fuit resolutum, vt per Ægidium decis. 675. Mohedan. 148. Puteum 29. lib. 1. Caputaquen. d. decisio. 277. num. 8. quod super fructibus Capellaniæ adsit pensio 50. ducatorum reseruata ad fauorem Alfonsi de Llanos, patet ex lectura prouisionis Alfonsi, quæ legitur reseruatio huius pensionis, & probant etiam testes super tertio articulo, qui bene deponunt, etiam quod nihil dicant de actuali perceptione illius quia non est narrata cum in gratia Didaci non dicatur percipienti, vt legunt informantes pro Munniz, sed annuatim percipienda, pensionum obtentarum per Didacum valor probatur ex eisdem testibus de publica voce & fama, quæ sufficit maxime ad effectum verificationis obtentorum in quibus Rota contentatur quali probatione Ægidius decis. 674. etiam minori quam semiplena, vt de vnico teste de fama cum adminiculo tradit Ægidius decis. 683. cum vulg. obitus Francisci de Malaga de mense Maij 1587. probatur ex eisdem testibus, qui super tertio articulo deponunt de præfato obitu, & in dict. mense in Oppido de Igualada de publica voce, & fama. Bart. in l. 1. §. si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur. Felinus in c. qui frequenter. §. fin. in fin. vt lite non contestata. Mohed. decis.77. Puteus decis. 266. lib. 3. Guidobonus decis.145. Thom. de Thanis decis. 75. in vna Maioricen. prouisio Alfonsi de Osorio per obitum Francisci cum subrogatione in ius illius, etiam quo ad effectum executorialium iustificatur, ex sumpto supplicationis extracto ex registro Apostolico, quod pro iustificatione gratiæ sufficit, Puteus decis. 231. lib. 3. Peregrinus decisio. 201. libro 2. maxime cum satis sit prouisionem iustificare etiam de facto Ægid. decis. 116. in fin. Crescen. 154. in fine. Caputaquen. decis. 407. part. 2. in impressis. Familiaritatem narratam in literis Didaci probant testes super quarto articulo qui dicunt sciuisse Alfonsum fuisse familiarem fœlicis recordationis. Sixti V. & vidisse illum incedere in habitu vnius ex intimis cubiculariis, & alia exercere quæ ad tale offi.ium spectabant, vti alij familiares, & de publica voce, & fama quæ ad iustificandam familiaritatem narratam sufficit, ad notata. per Bisignetum decisione, sexta circa medium de probationibus Ægidius decisione 113. & 114. quicquid dicendum esset, si de ea ageretur ad effectum reseruationis, Caputaquen. decisione 10. parte secunda in impressis, quod Alfonsus obtinuerit literas in forma breuis pro capienda possessione nomine Cameræ, illasque intimauerit, & deinde præsentauerit coram auditore Cameræ, seu illius in ciuilibus Locum tenente, institeritque pro illarum executione & quod possessione non adepta extra Romanam Curiam obierit satis iustificatur ex transportatione registri facti coram auditore Cameræ, in quo legitur dict. breue cum illius intimatione, & monitorium pro illius executione obtentum, & probant etiam testes, qui super quarto articulo deponunt de obitu Alfonsi ex publica voce, & fama, quod Franciscus habuerit ius super ista Capellania & vacauerit ex illius persona satis constat per tres sententias Rotales, ad eius fauorem latas, & executoriales desuper relaxatas. Ruinus consilio 79. num. 3. libro 5. maxime cum pro earum iustitia, & rectitudine præsumatur cum sint latæ in Rota, & post factas plures decisiones ad notata per Baldum consil. 492. num. 2. lib. 3. Socinus consil. 158. num. 9. libr. 2. Ægidius decis. 89. & hoc sufficit, vt detur effectus executorialium subrogato, quia iustificata narratiua suæ subrogationis iuxta decis. Mohedan. 205. satis probat ius sui authoris, docto de re iudicata per tres sententias conformes cum executorialibus ad eius fauorem relaxatis, vt tradit Staphileus. de literis iustitiæ. §. dicendum est, num. 50. vers. vltimo quo ad istam materiam, & ratio est, quia subrogatus tenetur ta tantum iustificare ad quæ suus author tenebatur, Ægidius decisione 112. Et ideo sicut Francisco si viueret sufficeret ostendere tres sententias absque eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo, in cuius locum subrogatur. Rota decis. 10. n. 4. vt lite pendente in nouis, Caputaquen. decis. 277. part. 3. in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto Principis, Ripa in l. 1. nu. 36. ff de acquir. possess. Paleotus decis. 119. in fine, & facit censeri vnum & idem ius, Cassadorus decis. 1. num. 2. vt lite pendente, alias enim daretur processus in infinitum si semper requirerentur noua sententia, contra decisionem Chasanei. centesimam octuagesimam quartam, non obstat, quod adepta possessione per defunctum, cesset effectus executorialium in subrogato, Crescen. decisione centesima decima, quia non constat de aliqua possessione Franc. nec quod ipso viuente executoriales habuerint effectum suum, & licet Alfonsus in sua supplicatione, dixerit Franc. obtinere Capellaniam, illamq; per eius obitum

obitum vacare, non tamen ex hoc includitur possessio Fran. cum hac verba verificentur propter ius in re, quod per tres sententias, & executoriales acquisiuerat, adnotata per Rianum d.consil.79.num.3.lib.5.nec aliquid facit narratiua possessionis Francisci de qua in breui obtento per Alfonsum, quia hæc narratiua nunquam fuit verificata & in omnem euentum confessio Alfonsi non nocet Didaco qui est subrogatus etiam in ius Franc. & in toto illius iure, & executorialibus ad eius fauorem relaxatis, Guidobonus decis.52.& dubium non est in beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse se pluribus titulis iuuare, cap. post electionem de concessio. præbendæ, Cassador.decis.21.num.5.super regul. & decis.3. de causa posses.in.fin.neque obstat, quod etiam Didacus in sua supplicatione fateatur Franciscum possessorem dicendo Capellaniam vacare per obitum Francisci, tunc illius possessoris, quia attēdenda est narratiua literarum, in quib. nulla fit mentio possessionis Francisci propter clausulam in supplicatione appositam, quod maior, & verior expressio fieri possit in literis desuper expediendis, quod Mūniz se intruserit in Capellania nullo titulo, nulloque iuris adminiculo sibi suffragante probatur, quia ingressus fuit possessionem vigore prouisionis ordinarii facta per obitum Francisci qua propter pendentiam litis ipsum non iuuat, cap. 1.& 2. vt lite pendente in sexto, in quibus iuribus adest decretum irritans, quod inficit titulum & possessionem, Cassador.decis.9.num.3.de causa posses.& habens locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per eundem, Cassador. decisione tertia, numero quinto, vt lite pendente. Neque obstat, quod lis erat finita per sententiam & rem iudicatam, quia nondum fuerat capta possessio, Achilles decisione 180. alias 1. de lite, & quousque executoriales fuerint executioni demandata, & illorum vigore apprahensa possessio semper dicitur lis durare, Sarnen.in regula de annali, quæstione 44.Puteus decisione 311.lib. secundo. Mohedan. decis. 205. versic. fuit dictum cum aliis per Modernum de attentatis, cap.4.in præfatione num.230.cum seq.quantum ad verificationem iuris patronatus in casu de quo agitur non est necessaria, quia non est dispositiue narratum, sed tantum conditionaliter in clausulis derogatoriis, & ei quatenus existat derogatum, vltra quod satis potest dici iustificatum ex sententiis latis pro Francis. quæ prosunt etiam subrogato quæ dicuntur de inualiditate examinis testium, tolluntur ex eo quod ad dicendum contra articulos, & videndum iurare testes fuit citatus Dominicus de Leon Procurator ipsius Munniz, qui tanquam talis produxit suum mandatum in iudicio coram Auditore cameræ, vt Notarius attestatur, Gozadin. consil.96.n.15.Aymon.de antiquitate temporis, parte 2. num. 60. & vigore clausulæ potestatis substituendi quam asseruit adesse in mandato procuræ in actu producto substituit D.Hyppolitum Merendam, qui semper comparuit, Mohedan. decisione decima septima, & etiam produxit diuersa iura ad causam facientia, Roman. consil.446. num. 11. Felinus post alios in ca. coram de offic.delegati, Aymon.consil.60.num.5. Puteus decis. 358. lib. 1.

In eadem secunda Aprilis, 1593.

DOmini † steterunt in deci, non obstante instrumento cessionis litis producto, quia notissimum est litem non finiri per cessionem nisi secuta possessione, Achilles decis.180.alias 1.de lite, Modernus de attentatis lite pendente in præfatione, num.253.sicut nec per sententiam, & rem iudicatam, donec sint executioni demandata, & possessio apprehensa, Sarnen.reg.de annali, quæst.44. Puteus decis.310.lib.2.Mohedan.decis.180. & decisio. 206.Modernus de attentatis supra num.230.quia licet per cessionem amittatur possessio ciuilis & naturalis, non tamen detentatio, Mohedan.decis.238. cum aliis, ratione cuius durant executoriales, nec obstat, quod simul cum cessione est mortuus collitigans, & sic cessat ratio, ne detur nouus collitigans, Millis in reper.verb.lis finitur, quia procedit, quādo fuit facta dimissio, vt declarat Millis verb. lis finitur in fin. vel quando est facta cessio in fauorem possessoris, vt in illa Conchen. Archipresbyteratus, coram illustrissimo Cardin. Plato, secus quando non est facta in fauorem possessoris, Caputaquen.decis.172.parte 2.præsertim stante subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo in cuius personam subrogatur, vt in altera decisione, Modernus de attentatis supra num.161. & 268. non obstant alia deducta, quia in decisione fuerunt sublata, cum quæ Domini fuerunt. 40

In eadem coram eodem Domino Pamphilio, 5. Iulii, 1593.

DOmini † steterunt in resolutis, quod gratia subrogationis Didaci de Castillo, etiam quo ad executoriales veniat exequenda, cum sit in omnibus iustificata, etiam quo ad narratam intrusionem Munniz, & nō constet viuente Malaga illas fuisse executioni demandatas, iuxta vulgarem decisionem Crescentii 110. & Mohedani 206. cum aliis allegatis, nam quod Munniz sit intrusus satis liquet, ex eo quod ipse fuit præsentatus à patronis & institutus ab ordinario, qui non poterant se intromittere in hac Capellania. Tum quia est iuris patronatus Ecclesiastici, & vt in prima decisione huius causæ resolutum fuit vacanit in mense Maij, & sic reseruatæ adnotata per Felin. in tract. quando literæ Apostolicæ, 3.limita1. Couarru.pract. quæst.cap. 36. sub num. 1. & seq. Maxime cum Papa præuenerit in subrogando antequam Munniz esset à patronis præsentatus, & ab ordinario institutus ca. dudum, de præben. in 6.Vital.post alias in Clem. 1. sub num. 38.vt lite pendente. Tum etiam ratione litis cap. 1.& 2.vt lite pendente, in 6.quæ iura habent decretum irritans, & vendicant sibi locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per Cassador.decis.3.nu. 5. eodem tit. cum vulg. quod autem adesset lis, sæpius in hac causa resolutū fuit non obstantibus tribus sententiis in rem iudicatam transactis vna cum executorialibus ad fauorem Malagæ relaxatis, quæ litem non extinguunt quousque sint executioni demandata, & illarum vigore capta possessio, iuxta doctrinam Ioan. Fabri in l. 2. C. de litigios. Sarnen.de annali quæstione 44. Puteum decisione 310. lib.2. Mohedan. decisione 180. in fin. cum aliis per Moder- 41

num de attentatis lite pendente in præfatione oumero 230. *quod procedit etiam ſtãte ceſsione, quæ nec ipſa extinguit litem niſi ſecuta poſſeſsione*, *Athilles* deciſin. 18 n. *alias* 1. de lite. *Caputaquen.* deciſio. 172. parte ſecunda, *etiam ad effectum vt interim prouiſus dicatur intruſus, vt pluries reſolutum fuiſſe refert Modernus* vbi ſupra, numero 23n. *Neque obſtare, quod ſimul cum ceſsione concurrat obitus alterius colliſigantis, quo caſu ceſſante ratione ne ſuperſtiti detur nouus colligans, ordinarius non impeditur in conferendo, vt tradit gloſſa* in dictaClementina 1. verbn morte. *per illum text. & ibi Cardin.* num. 21. *Imola* 23. *& Vital.* nom. 35. *Millus* verb. lis finitur, cum aliis allegatis, *quia vt alias fuit dictum hoc procedit, vel ſecuta dimiſsione detentationis per cedentem, & adepta poſſeſsione per defunctum, vt declarat Millus* dict. verb. lis finitur, io fio. *vel quando ceſsio, ſiue expreſſa, ſiue tacita, de qua per Caſſador.* dict. deciſione quarta, nu:nero quintn, vt lite pendeote *eſt facta in fauorem poſſeſſoris, vt loquuntnr Doctores in contrarium allegati, & deciſio facta in cauſa Comben. Archipresbyteratus coram illuſtriſsimo Domino Plato, ſecus tamen quando eſt facta ad fancrem non poſſeſſoris, quia tunc propter reliquias litis quæ ſuperſunt, nunquam dicitur extincta lis, niſi adepta poſſeſsione per teſsionarium, Athill.* deciſione 1. prima de lite, *Caputaquen.* dict. deciſione 172. parte ſecunda cum aliis ſupracitatis, *& præſertim ſtante ſubrogatione gratioſa in ius Malaga, etiam quo ad executoriales obtenta ante præſentationem, & inſtitutionem Munniz, quæ facit vt ſubrogatus reputetur eadem perſona cum Malaga in cuius locum ſubrogatur. Rota* deciſione 1n. nomero quarto, vt lite pendente io nouis, *Caputaquen* deciſiooe 277. parte tertia, *& in ipſo duret eadem lis, quæ erat cum defuncto, quamdiu non conſtet executoriales fuiſſe plenarie executioni demandatas, cum actualis poſſeſsione, Caſſador.* deciſiooe prima, vt lite pẽdente, *Mobedan.* dict. deciſione 206. *Caputaquen.* d. deciſione 167. parte ſecunda, *quod procedit etiam ad effectum, vt ei non detur nouus colligans, & patroni impediantur in præſentando, & ordinarius in inſtituendo, vel conferendo, vt tradit Modernus* de attentatis lite pẽdente in præfatione, numero 161. & 268. *& tenuit Rota in cauſa Legionen. præſtimoniorum de menſe Nouembris proxime præteriti, maxime vt ordinarius non poſsit conferre tertio non colliſiganti, & quando prout hic, adeſt ſubrogatus qui litem proſequatur, Caſſador.* deciſione quinta, numero quarto, vt lite pendente, *Vitalis* in d. Clementina 1. numero 18. in fin. eodem titulo *quicquid forſam dici poſsit ad effectum ſubrogationis colliſigantis, quando non adeſt alius qui litem proſequatur, vt loquitur Ioan. Andr.* io d. cap. 2. oomero 1. *& declarat Francus* ibi col. 3. verſicul. & prædicta procedunt, *& Modernus* de atteotatis à 3. oumero 102. *Et tanto magis quod hic verſamur in ſubrogatione quo ad executoriales facta per Papam, tertio non colliſiganti ante prouiſionem Munnız, quæ non dicitur propria ſubrogatio, nec cadit ſub regula* de ſubrugandis, *ſed eſt potius quædam prouiſio mere gratioſa cum facultate proſequendi rem iudicatam, & executoriales, quo caſu non attenditur, an adſit lis, ſed ſufficit voluntas Papæ, quod ſciens quod tertius non erat in lite, voluit, & potuit, eum gratioſe ſubrogare, etiam quo ad proſecutionem executorialium, vt dicit Mobedan.* deciſione 180. Paulo poſt medium, verſic. qoo vero ad ſubrogatiooem per Papam, &c. *& ideo cum non conſtet Malagam defunctum vigore præfatarum executorialium habuiſſe poſſeſsionem Capellaniæ, quod ſolum inſpicitur ad effectum vt ceſſet earum virtus in ſubrogato, iuxta* deciſiunem *Creſcentii, Mobedani & aliorum ſupra citatorum, dandus eſt illarum effectus Didaco ſubrogato, prout abſque dubio daretur Malagæ ſi viueret, non obſtante ceſsione rei tenuenti, per quam non dimittitur detentatio, Rota* deciſione 1. de renuntiatione in nouis, *Sarnen.* de annali, quæſtinne 56. cum ſeqoent. *Mobedan.* deciſione 238. *cuius ratione durat effectus executorialium, Creſcen.* d. deciſinne 110. *nec aliter probatur dimiſſa prout ad iſtum effectum probari debet, vt dicit Creſcen. quicquid dicendum ſit ad effectum reſtitutionis in ſpolio, & ad alios effectus, de quibus loquitur Mobedanus,* d. deciſinne 238. *cum aliis in contrarium allegatis, & in omnem euentum non conſtat fuiſſe acquiſitam poſſeſsionem ceſsionario, quod in hac materia requiritur vt ſupra deductum eſt.*

Legionen. præſtimoniorum, 27. Nouembris, 1592. coram Pamphilio.

DVbitaui † *ſuper iuſtificatione gratiæ ſubrogationis* 42
D. Ambroſii Goncalez, in iuribus quondam Ioannis del Cano, & domini excepto valore præſtimoniorum de quibus agitur, & aliorum, de quibus in eadem gratia idem Ambroſius fuit prouiſus, qui ex teſtibus datis non videtur ſufficienter probatus, vt per informantes, dixerunt in reliquis gratiam eſſe iuſtificam, quantum enim ad qualitatem Ambroſii quod ſit Presbyter, & Licentiatus in decretis probantur ex teſtibus, qui dicunt vidiſſe illum celebrare Miſſam, & etiam vidiſſe priuilegium Licentiaturæ, & deponunt de publica voce, & fama, quæ pro iuſtificatione habilitatum narratarum ſufficit, Rota deciſione 14. de probatio. in antiquis *Ægid.* deciſinoe 114. *Mobedan.* deciſione 128 in fin. *Guidobonus* deciſinne 141. *Caputaq.* deciſione 277. pat. 1. *in impreſsis. Valor obtẽtorum quod non excedat ducatos 450. & penſio ducatos 16. ſuper fructibus Capellaniæ S. Annæ de Manſilla ſufficienter probatur, ex eiſdem teſtibus de publica voce, & fama, cum ad veritatem obtentorum Rota contentetur quali probatione Ægid.* deciſi one 674. *etiam minori quam ſemiplena. vt de vno teſte de fama, cum adminiculo, tradit idem Ægidius,* deciſiooe 683. cum vulg. *quod ſuper vno ex præſtimoniis obtentis reperiatur reſeruata penſio 150. ducatorum auri in fauorem Sereniſsimi magni Ducis Etruriæ, & ſuper alio altera penſio ducatorum vndecim ſimilium probant eidem teſtes in ſummario,* oumeru 6. *præſtimonia, de quibus agitur non requirere perſonalem reſidentiam, probatur ex eo quod ſunt ſimplicia prout etiam de iure præſumuntur, Ægid.* deciſione 676. *Staphil.* tit. de qualitate & ſtatu benefic. in princip. *quia ex generali conſuetudine reſidentiam non requirunt, vt poſt Cardin. & alios tradit Imola* io cap. fin. numern 9. de clericis non reſiden. *Felinus* in cap. dilectus li. 2. oum. 1. de reſcrip. *Alexand.* conſil. 1. numero 2. lib. 7. *& fuit reſolutum coram illuſtriſsimo D. Cardinali Lancelloto in cauſa Conchẽ. beneficii de Vallen. ſub die 30. Martii 1582. & alias ſæpiſsime, obitus Ioannis del Cano ad effectum iuſtificationis gratiæ,*

de

de quo agitur sufficienter probatur ex testibus, deponentibus de publica voce, & fama, ad notata per Bart. in l. 1. §. si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur, *Felin.* in cap. quoniam frequenter. §. fin. in fin. vt lite non contestata, *Mohedan.* decisione 277. *Puteus* decisione 266. libr. 3. *Guidobonus* decisione 145. *Thom de Thanis* decisione 75. *in vna Maioricen. Ius inter Ioannem del Cano dum viueret, & nonnullos alios super istis præstimoniis iustificatur ex pluribus commissionibus, citationibus, sententiis, & aliis actis, de quibus in registris illius causæ, quæ tempore obitus Ioannis adhuc pendebat, quia licet fuerint obtenta sententia, & executoriales, non tamen fuerat subsecuta possessio. Achill.* decisione 180. *alias* prima de lite, *& per executoriales non dicitur extincta lis, quousque fuerint executioni demandata, & illarum vigore apprehensa possessio, Sarnen.* de annali, quæstione 44. *Puteus* decisione 311. libro secundo, *Mohedan.* decisione 205. versiculo fuit dictum cum aliis *per modernum* de attentatis, capit. quarto in præfatione numero 230. cum sequent. *neque obstare, quod saltim morte vtriusque collitigantis videatur extincta lis, iuxta* Clem. 1. vt lite pendente, *quia non constat de obitu Aluari, alterius collitigantis, & in omnem euentum non habet locum dicto subrogato per Papam, in cuius persona dicitur durare lis, Cassador.* decisione prima, vt lite pendente, *& latius per modernum* dicto titulo de attentatis, cap. quarto in præfatione. numero 161. & numero 268. *Neque obstare taciturnitatem triginta annorum, puta adhuc non sunt lapsi 30. anni, & vbi ius tacentis non est calumniosum, lis non habetur spatio tanti temporis pro derelicta. Achill.* decisione 185. *prout calumniosum dici non poterat ius Ioannis, qui obtinuerat tres sententias Rotales, vna cum executorialibus, admotata per Sarnen.* reg. de subrogan. collitigantibus quæst. 1. numero 3. *Maxime cum taciturnitas fuerit causata ex impedimentis præstitis per Aluarum, mediante recursu ad consilium Regium, per quod curauit auferri executoriales, quæ nunquã fuerunt relaxatæ, ius Ioannis del Cano authoris Ambrosii probatur per tres sententias Rotales, ad eius fauorem latas cum executorialibus relaxatis, Rum* consil. 79. num. 3. lib. 5. *quæ cum sint latæ in Rota præsumuntur recte & rite latæ ad Bald.* consil. 492. numero 2. lib. 3. *Socin.* consil. 158. numero 9. lib. 2. *Ægid.* decisione 89. *& hoc sufficit, vt detur effectus executorialium subrogato, qui iustificata narratiua sua subrogationis iuxta* decisionem *Mohedan.* 205. *satis dicitur iustificare ius sui authoris docendo de tribus sententiis conformibus, & executorialibus, ad eius fauorem relaxatis, vt per Staphil.* tit. de literis iustitiæ §. dicendum est, numero 50. versicul. vltimo, quo ad istam materiam, *subrogatus enim ea tantum iustificare tenetur, ad quæ tenebatur suus author.* °*Ægid.* decisione 112. *& ideo sicut Ioanni si viueret, sufficeret ostendere sententias, absque eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur vna, & eadem persona cum eo in cuius locum subrogatur, Rota* 10. numero 4. vt lite pendente in nouis *Caputaquen.* decisione 277. partic. 3. *in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto* Principis. *Ripa* in l. 1. numero 36. ff. de acquirenda possessione, *Paleotus*, decisione 119. in fin. *& faciat censeri vnum, & idem ius Cassad.* decisione 1. n. 2. vt lite pendente, alias *enim si semper requirerentur noua sententia daretur processus in infinitum, Chisanen.* decisione 184 *& in his terminis tenuerunt domini in causa Salmantina Capellania del Voto, in præcedenti Rota, non obstat quod sententia non præiudicent successoribus in beneficio, ex Ruino* in d. consilio 79. numero 6. lib. 5. *quia imo afficiunt omnes intrusos lite pendente, etiam quod cum eis nunquam fuerit litigatum. Crescen.* decisione 142. *siue sint mediati, siue immediati successores, Mohedan* decisione 12. *Paleotus* decisione 188. *Anton. August.* in Epitome, tit. de executorialibus num. 1. & 4. *non obstat quod executoriales antiquæ non sint exequenda, quia Antonius August.* d. titulo de executorial. numero 13. *loquitur quando exhibentur sola executoriales absque processu, & sententiis, secus quãdo prout hic constat de sententiis, & processu, & ita de anno 1567. in vna Tudertina bonorum coram bona memoria D. de Rubeis fuit resolutum, vbi etiam fuit dictum executorialibus non præscribi spatio triginta annorum, quando fuit cepta, vel petita executio, per decisionem Achillis vnicam de executione sententiæ prout fuit factum in casu proposito.*

In ista causa Legionen. præstimoniorum † est a- 43
lia decisio coram eodem vigesimo sexto Martij millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, infra adducta *8. par. cap. 3. num. 17.* & in eadem fuit resolutum possessorem triennalem, qui successit in beneficio litigioso, gaudere reg. de triennali si illi nõ fuit mota lis, nec habuit causam à collitigante, Sarnen. *reg. de triennali.*

CAP. V.

De executoribus executorialium.

SVMMARIA.

De executoribus executorialium Rota, & quomodo sit procedendum ad earum executionem non est opus hic agere, numero 1. possunt tamen videri relati, num. 2.

De subrogato in locum illius, qui habuit executoriales remissiue, n. 3.

DE *Executoribus* autem *executorialium* Rotæ,
& quomodo sit † procedendum ad earum 1
executionem non est opus hic agere, quia non
pertinet particulariter ad materiam Beneficialem
possunt tamen videri, † Felinus *in capit. ad pro-* 2
bandum, numero sexto, & in capit. de cætero, numero decimo quinto, de re iudicata, Sarnens. *de annali, quæstione quadragesimo quarto.* Cassador. *decisione sexta, de causa possessione.* Crescen. *decisione decima sexta, decima octaua, decima nona, vigesima, & vigesima tertia, de re iudicata, & 2. vt lite pendente & prima de sequestratione possessione* Mohedan. *primo & secundo de re iudicata, & 1. de fide instrumentorum* Caputaquen. *decis. 332. 333. & 334 part. 1.* Puteus 44. *& 62. libro tertio & 223. lib. 1. & decisione 51. lib. 2. part. 3. diuersorum in impressis*, Aragon. *decisione 41. & 44.*

Tha-

Dicta subrogatio gratiosa suffragatur, quoad possessionem etiam quod Beneficium non esset litigiosum secundum Rotam, in vna Legionen. & Cesenaten. adductis, à numero 8. Sed alias Rota resoluit subrogato gratiose, etiam quo ad possessionem in beneficio non litigioso, non satis esse clericatum ostendere ac docere prædecessorem in possessione decessisse, vt in decisio. adductis, à numero 11. & quod dictum est gratiose subrogato dari mandatum de immittendo constito de clericatu & vacatione ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione procedit, quando beneficium erat litigiosum secundum Rotam, numero 15. cum sequentibus, vbi adducuntur resolutiones.

Similiter etiam locus est subrogationi gratiosæ, etiam quo ad possessionem, & non requiritur iustificatio in beneficio reseruato, sicut in litigioso secundum Rotam, vt in decisio. adductis, à num. 21. Sed alias Rota tenet, quod ad istum effectum requiritur, quod reseruatio sit clara & notoria, & quæ inter partes controuerti non possit, alias secus, vt in resolutionibus adductis, à num. 24.

Prædicta 9. reg. quod subrogato gratiose, etiam quoad possessionem datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, fallit quando subrogatio datur in beneficio non litigioso, vel non reseruato, seu affecto clare, num. 29. & procedit in beneficio taliter, quod quamcunque aliam Canonicam prouisionem excludat, &c. num. 30.

Fallit 2. quando subrogatio fuit data incidenter, & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales, non vero particulariter seorsum secundum Rotam, num. 31 sed contra istam fallentiam rectius tenuit alias Rota, vt in decis. adductis, à num. 32. quod procedit etiamsi litera super gratiosa subrogatione, simul expedirentur cum gratia principali & non ad partem, numer. 34.

Fallit 3. quando est par titul. & quomodo intelligatur, numer. 35.

Fallit 4. in subrogato etiam gratiose in ius sui authoris non possidentis qui tenetur ad iustificationem suæ gratiæ, ac si ad canonizationem ageret, & procedendum est ordinarie non executiue, num. 36. vbi ponitur resolutio Rotæ.

Subrogatio collitigantis ad hoc vt annulletur omnis alia gratia facta, 3. petenda est intra mensem, petita vero post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam ex reg. de subrogan. collitigantibus, &c. num. 37.

Circa materiam subrogationis, & quamdiu dicatur durare lis videnda sunt Rotæ decisio. posita, à numero 38.

1 GRatiosa subrogatio † quæ est dum ipse Papa
subrogat per verbum *subrogamus*, & non
dat mandatum *de subrogando*, nam tunc dicitur
subrogatio rigurosa, Mohedan. *decis. 11. vt lite pendente*, alias 327. Mandos. *de signatura gratiæ, tit. de
subrogatio. ad primum*, qui etiam refert, & ponit
dict. decisionem, gratiosa inquam subrogatio
2 habet vim breuis de capienda possessione, † nam
gratiose subrogato etiam quo ad possessionem,
quamuis non detur mandatum de manutenendo,
nisi prius † corporalem possessionem apprehen- 3
dat, vt fuit dictum in vna Ostunen. Capellaniæ
6. Nouemb. 1595. coram D. Seraphino, & post hæc
tradit Goncalez *ad reg. mensium. §. 3. proœm. num. 93.
& 94. & gloss. 34. num.* 110. datur tamen mandatum
de immittendo † procedendo executiue absque 4
discussione, & verificatione suæ gratiæ constito
tantum de clericatu, & vacatione, ac possessione
antecessoris tempore vacationis, modo non sit
par. tit. ab alio productus. Mohedan. *d. decis. 11.* Puteus 495. *lib. 2.* Rota *decis. 456. & 472. lib. 3. part. 3. diuersorum*, & fuit dictum in vna Lucana Maiuscula-
tus. 13. Octobris 1586. coram D. Orano, & in vna
Senen. Canonicatus & Præbendæ, 13. Maij 1588.
coram Domino Bubalo, & in Barchinonen. Cano-
nicatus 9. Martij 1598. coram D. Millino, & sub-
rogatus † gratiose potest intrare possessionem pro- 5
pria authoritate, etiam lite pendente, Mohedan.
supra, Puteus *decis. 214. lib. 1.* & Cota *decis. 222. in Miscellaneis manuscript.* Flamin. Paris. *de resignatione benef. lib. 2. quæst. 3. à num. 67.* † & in vna Calagurritana 6
Beneficii de Ceniecero. 30. Octobr. 1587. coram il-
lustrissimo Pamphilio fuit resolutum. *Esse locum
subrogationi gratiosæ, quam quis obtinuit, etiam quo
ad possessionem, & ei suffragari, non obstante quod Ecclesia sit receptiua non numerata cuius non datur vacatio,
sed cum Beneficiato Beneficium extinguitur,* cap. ex par-
te, de concessio. præbend. *vbi Doct. quia cum in prouisione sit facta mentio, quod Ecclesia erat receptiua, & non
numerata, & Papa id intellexerit, dicendum est dedisse
subrogationem contra naturam Beneficij, & ideo hæc subrogatio intelligi debet quo ad illam possessionem quam habebat defunctus, licet illa per eius obitum simul cum titul.
cessauerit, iuxta notata per Hostiens.* in dict. cap. ex par-
te. *Ægid.* decisio 13. &c. refert Goncalez *gloss. 9 §. 3.
num. 25.*

Et quod subrogatus qui petit immitti in † pos- 7
sessionem debet probare possessionem defuncti
de tempore obitus, vt dicitur de hærede volente
immitti in possessionem ex remedio. *l. fin. C. de edicto. D. Adriani.* qui debet probare possessionem de-
functi tempore obitus, Menochius *de adipiscenda
remed. 4. n. 178.* cui remedio simile est hoc subroga-
tionis, Mohedan. *decis. 206.* fuit resolutum in causa
Conchen. Archipresbyteratus, 16. Nouemb. 1588.
coram Illustrissimo Plato.

Et dictam subrogationem gratiosam suffragari † 8
quo ad possessionem, etiam quod Beneficium tem-
pore dictæ subrogationis non esset litigiosum, fuit
resolutum in vna Oueten. Archidiaconatus coram
D. Decano, 20. Maij 1580. in qua etiam fuit resolu-
tum, quod quando concurrunt duo tit. pares, scili-
cet duæ subrogationes impetratæ à Papa, non po-
test procedi executiue, vt per Doct. *in l. fin. C. de edicto D. Adriani.* Puteus *lib. 1. decis. 302. & lib. 2. decis. 135.* Et
in vna Legionen. Prioratus. 27. Iunij 1584. coram
Sanctissimo Clemente VIII. & in vna Cesenaten.
bonorum 12. Maij 1586. coram Domin.
Plato, vt in decisionibus
sequen.

Legionen. Prioratus.

9 *Concluserunt* † *Domini, clausulam subrogationis quo ad possessionem Gasparis suffragari Antonio, etiam quod beneficium tempore d. subrogationis non esset litigiosum, ita enim sæpius fuit resolutum, vt per Paleotum* decis.101. *& fuit etiam resolutum coram* R.P.D. *meo Decano in vna Oueten. Archidiaconatus, Bulla namque continet duas clausulas, in prima* quatenus beneficium sit litigiosum *subrogatur Antonius in ius, & litis prosecutionem, in alia quæ incipit ibi,* & quo ad possessionem *quæ non regitur à superiori,* verb. subrogamus, *sed ab inferiori admittimus, Papa admittit prouisum ad possessionem, in qua erat defunctus. Non obstant, quæ in contrarium deducuntur, quia procedunt in gratia principali subrogationis principaliter obtenta, iuxta terminos reg.* de subrogandis, *secus est in gratia quæ principaliter per obitum conceditur, & deinde accessorie datur facultas expediendi literas in forma gratiosæ subrogationis, etiam vt in hoc casu quo ad possessionem.*

Cesenaten. bonorum 12. Maii 1586. coram Domino Plato.

10 *Dubitatum, an subrogatio gratiosa suffragaretur Iacobo Giganti quo ad possessionem bonorum de quibus agebatur, ex quo in subrogatione gratiosa aderat clausula* quatenus Canonicatus, & Præbenda, litigiosa sint, *quæ clausula omnino debuerat verificari, Caputaquen.* decis.229. p.3. cum aliis allegatis, *nec videbatur verificari posse, quia lis non erat super Canonicatu, sed super quibusdam bonis, quæ rector parrochialis Ecclesiæ S. Iacobi, & Philippi de Bagnolo ad suam Ecclesiam spectare contendebat, quod non fecit litem super tit. beneficii, Cassad.4.* vt lite pendente? *Sed his non obstantibus domini tenuere dictam subrogationem suffragari Giganti quo ad possessionē, quia in subrogatione Papa facit duo, subrogat quo ad litē, & quo ad possessionem prædecessoris, quo fit vt nulla existēte lite, clausula prædicta impediat subrogationem quo ad ipsam litem, quia impossibile est aliquem subrogari ad id quod non est sed non impediet aliam partem gratiæ, videlicet subrogationem in possessionem, prout fuit resolutum in vna Oueten. Canonicatus 22. Iun.1584. coram Illustrissimo Aldobrandino, comprobatur ex his quæ tradit Paleotus* decis.103. *incipien.* Marcus Podianus, *& Ægidius* decis.115. *vbi vult quod subrogatus in litem, & ius defuncti, licet nulla lis ad sit, censebitur tamen subrogatus quo ad ius ratione prædicta.*

11 Nihilominus tamen in vna Burgen. † præstimonij de Pancoruo, coram D. Gipsio 24 Octobr. & 28 Nouemb. 1588. domini resoluerūt, subrogato gratiosæ, etiam quo ad possessionem in beneficio nō litigioso non satis esse clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decedisse quæ decis. sic aiunt.

24. Octobr. 1588.

Licet regulariter gratiose subrogatus ad verificationem narratorum non teneatur, sed ei satis sit clericatum ostendere, ac docere prædecessorem in possessione decessisse, Puteus. 495. lib.2. *Mohed* 327. cum aliis allegatis, *nihilominus in hac facti specie domini resoluerunt prædicta non sufficere etiam si execut. ne pro mandato de immittendo agatur. Ratio dominorum fuit quia cum subrogatio pluribus modis fieri possit vt aduertunt scribentes in reg. de subrogandis multum refert ad hunc effectum, an quis in beneficio litigioso, aut non litigioso subrogetur primo casu, quia de alicuius præiudicio non tractatur, quando quidem in beneficio litigioso vti reseruato nemo se intromittere potest, idcirco Papa facilius subrogat, & sola verificatione obitus in possessione contentatur, & ita procedunt decisiones Putei, & aliorum quæ ex aduerso allegantur, si vero & secundo casu subrogatio fiat in beneficio non litigioso cum medio tempore ius tertio quæsitum esse possit, quoniam potest dari casus, quod beneficium sub generalibus reseruationibus non cadat, & sic collatio ad summum Pontificem non pertineat, id inuerisimile redditur, Papam qui neminem lædere intendit, hoc pacto non verificanda alias narratiua, velle aliquem suo iure, ac possessione priuare. Iccirco meliori iustificatione opus esse dubitandum non videtur, hinc videmus si dat breue de capienda possessione nomine cameræ, executioni de stylo Rotæ locum non esse, nisi de sufficienti illius iustificatione doceatur, modo ad casum propositum si. D. Ioannes est in possessione beneficii non litigiosi, & habet tit. ab ordinario, quemadmodum offert se incōtinēti melius probare, Domini absq; difficultate existimabant dictum mandatum de immittendo d. Antonio dandum non esse ex allegatis, & quantum attinet ad illius probationes concluserunt obitum Sebastiani per publicam vocem & famam, bene probari ad decis. Putei.*330. libro secundo, & 266. in fin. lib.3. *eoque magis concurrentibus adminiculis nam D. Sebastianus nauim ascendit, & mari se credidit ad vrbem accessurus, & nunquam comparuit, vnde fit verisimile in mari decessisse, iuxta tradita per Bartol.* tract. de testibus num.28. *Alexand.* consil.25. & 117. vol.4. cū similibus, *sed quia vis stat in tempore, visum fuit dominis satis non constare de quo mense ipse decesserit, minusq; ne placebant deducta ad ostendendum D. Sebastianum decessisse in possessione beneficii de quo agitur, quoniam non sufficit probare ipsum aliquando beneficium obtinuisse, quia huiusmodi probatio non concludit quod de tempore obitus illud possideret, ad* l. neque natales. C. de probatio, *motiuum vero factum pro Ioan. quod ipse regula de triennali se iuuare possit tanquam non necessarium non fuit discussum.*

In eadem 28. Nouemb. 1588.

Domini steterunt in decisis non esse dandum mandatum de immittendo domino Antonio Brasa. per ea quæ in alia positione dicta fuerunt, & ad nouiter deducta pro parte D. Antonii respondebant, quod subrogatio propriè locum habet in beneficiis litigiosis, vt per Vital. Clemen. 1. n.4. vt lite pendente, *Mohedan.* decis.180. *si vero subrogatio detur in beneficio non litigioso, tunc habet collationis, & tunc opus erit eam iustificare, prout est necesse iustificare aliam prouisionem, & collationem, pro obtinenda Canonicatoria, si quidem huiusmodi iustificatio venit in consequentiam ipsius prouisionis, quod secus est in litigiosis, quia eo dumtaxat casu vim prouisionis obtinet, si ille qui obiit fouebat bonum ius, vt declarat Vital.* vbi sup. *nec di-* 12

catur, quod subrogatio ir non litigiosis esset inutilis, quia inter alios effectus ille est onsiderabilis, quod iustificata gratia poterit sic prouisus n possessionem immitti, non obstante quacunque lite pos. modum introducta, etiam appellatione interposita, & in hoc procedunt à pari subrogatio gratiosa, & breue de capienda possessione, quinimo huiusmodi subrogatio est plenior, & vberior gratia, quoniam absque ministro iudicis potest adipisci possessionem, in proposita itaque facti specie si non datur concursus prouisionum, iustificatio per publicam vocem & famam erit sufficiens, si quidem Papa voluit prouidere dummodo ad se prouisio spectaret, & idem esset dicendum, vbi esset locus praeuentioni, si vero datur concursus, vt quia exhibeatur prouisio ordinarij, quo casu esset necesse probare reseruationem, tunc plenior probatio requireretur, quemadmodum in omnibus reseruatis, nam isto casu reseruatio est fundamentum gratiae, ideo concludenter probari debet, nec praedictis refragantur decisiones allegatae, nam in Lucana Magisculatus subrogatio fuit concessa in resignatione in fauorem, quae nemini infert praeiudicium decisio Cesenaten. non loquitur de iustificatione subrogationis in Senen. Canonicatus non dabatur concursus tit. nam aduersarius solum praetendebat ius optandi, in Callagurritana Beneficij, & Legionen. Prioratus similiter ex ad. nullus aderat prouisus.

13 Idem fuit dictum in Ills Fanen. † parochialis 1592. de qua c. praeced. num. 113. & in Tirasonen. eleemosynariae 1602. ibidem adducta, num. 132.

14 Et fuit etiam resolutum in vna Oscen. † Canonicatus, seu optionis, 4. Iun. 1593. coram D. Gipsio, vt in decis. sequenti. D. Blasius Bayo impetrauerat Canonicatum, & Praebendam in Ecclesia Oscen. vacantes per obitum Michaelis Laurentij sub praetextu quod Capitulum de eis prouidere non potuisset, cum Papa litem super illis motam huiusmodi beneficia sedi Apostolicae affecta & reseruata essent. Idcirco vigore subrogationis gratiosae do cto de obitu Michaelis, in possessione iuxta decisio. Putei. 495. lib. 2. Mohedan. 327. instabat pro mandato de immittendo in possessione eorundem Canonicatus, & Praebendae, sed d. die domini amplexi sunt partem negatiuam, quoniam ex deductis pro Blasio non bene probatur lis super proprietate ac tit. Beneficij, videlicet Canonicatus impetrati, prout requiritur adhoc vt dici non possit tractari de praeiudicio ordinarij collatoris, Cassad. decis. 4. in princ. vt lite pendent. Gambarus de officio legati, lib. 3. nu. 475. & late deductum fuit in illa Burgen. de Pancoruo coram me de anno 1588. Quoniam si non adest lis tunc subrogatus tenetur omnia narrata in sua gratia iustificare, per ea quae scribit Ioan. Andr. in cap. 1. de litis contest. in 6. refert & sequitur, Decius in c. constitutus, num. 8. de rescript. Ægid. decis. 76. si quidem non probata lite subrogatio surreptitia redderetur, Cardin. consil. 31. numer. 3. & 4 Felin. in c. ad aures. col. 3. de rescript. Caputaquen. decis. 229. p. 3. maxime propter praeiudicium ordinarij cui Papa voluisse praeiudicare non est verisimile. Lis vero quae pro parte D. Blasij deducitur non releuat, cum esset super iure optandi praebendam, & sic super mera temporalitate, quae in l. commune habet cum Canonicatu, nec appellatione illius venit Rota decis. 33. de rescript. in nouis. Cassad. decis. 17. n. 6. de praebend. & ex diuersis non fit illatio iuribus vulgaribus, & facit decis. Achill. 6. de lite. Hoc etiam patet, quia per optionem non acquiritur nouus tit. sed antiquus netur. Decius in cap. fin. de consuetudine. Calderin. consil. 3. eod. tit. Cassador. d. decis. 17. non obstat, quod commissio videtur impetrata super validitate prouisionis Michaelis, quia ibi etiam dicitur de praebenda, &c. & ex prosecutu patet, quod super Canonicatu nulla aderat lis, sed solum super praebenda. Nec obstat quod hac lis super praebenda ex intentione actoris à quo ius metimur. l. 1 ff. si pars haeredit. petat. afficere debeat etiam Canonicatum ex allegatis, quia non erat controuersia, an praebenda esset, vel non reseruata, quo casu forsan comprehenderet Canonicatum, sed dubitabatur ibi, an stante antiqua consuetudine in reseruatis caderet optio, propterea ad litem super Canonicatu inferri non potest per praeallegata. Nec subsistit quod Canonicatus & Praebenda sunt ad inuicem annexa & correspectiua, & in correspectiuis idem sit iudicium, quia imo praebenda dicitur accessoria ad Canonicatum, & sic non intrat, quod affectio saltem respectu praebendae dicatur adesse.

Propterea dandam esse immissionem respectu praebendae quia praeter id quod non probatur talis affectio, sat est quod praebenda sequitur Canonicatum, pro cuius immissione obtinenda necesse est verificare narrata in gratia, vt dictum est, &c.

Et in eadem causa † coram eodem 5. Decembris 15
1594. domini steterunt in d. decis. & dixerunt, subrogationem non habere locum, vbi lis non est super Canonia, sed super optione praebendae temporalis, &c.

Vnde quod dictum est, gratiose subrogato † dari 16
mandatum de immittendo in possessionem Beneficij constito de clericatu, & vacatione, ac possessione antecessoris tempore vacationis absque alia verificatione gratiae, & narratorum, procedit quando Beneficium erat litigiosum, vt fuit resolutum in vna Vrgellen. Archidiaconatus. 15. Iunij 1592 coram D. Penna in qua fuit resolutum esse locum immissioni in possessionem illius ad fauorem Raphaelis vigore subrogationis gratiosae quo ad possessionem, cum doceat de possessione Michaelis tempore obitus, ac de lite etiam constet, & de clericatu, absque alia narratorum verificatione: vt fuit pluries decisum, & nouissime in Mediolanen. Beneficij prima huius mensis coram D. Decano, &c: nec obstare oppositionem de iure Antonij, qui cum optauerit Archidiaconatum vigore statuti à Papa confirmati dici poterit Apostolicus prouisus, quasi tunc intraret regula ad illius fauorem, quod contra habentem parem tit. non possit agi executiue, & ideo Raphael non possit iuuare se vigore gratiosae subrogationis, quia respondetur quod praeterquam quod Antonius vigore praetensi indulti non poterat vere dici Apostolicus prouisus, illa tamen regula procedit quando ille par tit. esset eiusdem speciei, vt verbi gratia, si prouisio Apostolica Antonij esset etiam gratiosa subrogatio in locum & possessionem Michaelis, tunc enim non executiue, sed ordinarie esset procedendum, Mohedan. decisio. 206. &c.

Et similiter in vna Mediol. Capellaniae † 20. Maij 17
1594. coram D. Pamphilio fuit resolutum. Subrogato gratiose in Beneficio litigioso, vt detur mandatum de immittendo, debere probari litem, possessionem, & obitum defuncti, &c.

Et in causa Tullen. prioratus 28. Nou. 1594. † co- 18
ram

ram D. Seraphino fuit resolutum. *Subrogato gratiose, etiam quoad possessionem dari mandatum de immittendo, absque verificatione subrogationis constito tantum de clericatu, lite, & vacatione, ac possessione authoris tempore vacationis, vt in variis causis fuit resolutum in Rota, nec legatum posse conferre beneficia litigiosa, etiam vacantia per resignationem, nisi sit in commissione*, &c. idem etiam fuit resolutum in vna Corduben. præstimonij. 21 Octob. 1596. coram D. Lita.

19 Et in vna Hispalen. & Corduben. Beneficiorum. 2. & 16. Iunij 1597. † coram D. Gipsio fuit resolutũ. *D. Bermudez esse dandum mandatum de immittendo in possessione Beneficiorum, quoniam est gratiose subrogatus in ius, & possessionem Gundisalui, & non tenetur iustificare nisi eius clericatum, & obitum in possessione d. Gundisalui, cum Beneficia sint litigiosa iuxta* decisionem *Putei* 495. lib. 2. *Mohed.* 327. *Paleotus* 119. *& eius clericatus probatur per testes de publica voce & fama, quæ sufficit Ægid.* dec. s. 114. & 674. *Caputaquen.* 277. par. 1. *obitum Gundisalui eodem modo probant testes prædicti, & ad effectum vacationis non est necessaria melior probatio. Puteus* decis. 266. in fin. lib. 3. *Mohed.* decis. 77. *de possessione eiusdem non est dubitandum, cum obtinuerit contradicente Varella aduersario mandatum de manutenendo à Rota, & quod in ea decesserit præter præsumptionem iuris ad* l. siue possidetis. C. de probatio. *Rota* decis. 4. de probatio. in nouis *probant ijdem testes de publica voce, & fama, quæ optime probat hoc casu, cum non detur concursus prouisionum, & in istis terminis fuit resolutum in Burgen. de Pancoruo.* 28. *Nouemb.* 1588. *quam domini pluries approbarunt.*

20 Et in vna Vallisoletana Scholastriæ 17. † Iunij 1602 coram D. Lancelloto fuit dictum. *In subrogatione non esse locum immissioni, docto tantum de clericatu & obitu prædecessoris in possessione quando non est gratiosa, sed rigurosa per viam mandati de subrogando, quamuis sit super beneficio litigioso, seu reseruato, Mohedan.* decis. 11. vt lite pendent. *alias vero si literæ continerent gratiosam subrogationem, esse locum dictæ immissioni, quare postmodum super eadem supplicatione aliis literis expeditis per cameram in forma gratiosa subrogationis, & in actis exhibitis, & facto verbo in Rota die 5. Iulij ordinatum fuit, quod vigore istius nouæ expeditionis daretur immissio, nec visum est releuare, quod cum semel fuissent expeditæ literæ in forma rigurosa, non potuerint amplius aliæ expediri in forma gratiosa, ex decisionibus allegatis, quia in præsenti sumus in casu, in quo prior expeditio in forma rigurosa fuit facta per cancellariam, & posterior in forma gratiosa per cameram, qui termini sunt valde diuersi à decisionibus, quæ allegantur, & hoc casu expeditionem secundam posse fieri, & esse validam, domini tenuerunt habito voto D. Regentis Cancellariæ, qui à ponente consultus ita respondit seruari de stilo, maxime quia hæc secunda expeditio est conformius vltimæ supplicationi, super qua fuit facta vtraque expeditio, cum in hac supplicatione fuerit sublata clausula commissaria*, &c. & post hæc docet Goncalez §. 7. procemio. num. 211.

21 Similiter etiam locum esse subrogationi † gratiosæ, etiam quo ad possessionem, & non requiri iustificationem in Beneficio reseruato, sicut in litigioso tenuerunt domini in vna Calagurritana dimidiarum portionum. 20. Decemb. 1593. coram D. Millino, vt in decis. sequent. *Domini cum præsupp. quod iura sint in forma probanti dixerunt locum esse subrogationi gratiosæ quo ad possessionem, quia sicut in Beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri, cum non posset fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est, vbi adest reseruatio quæ eundem effectum operatur licet non sit notoria, cum stante reseruatione, nec ordinarius, nec alius possit se intromittere, non obstat quod cum Hieronymus, & Thomas, sint in possessione non est locus subrogationi gratiosæ, sed agendum via ordinaria, quia hoc procederet si ipsi essent prouisi à Papa, & haberent similem titul. sed cum sint prouisi ab ordinario, & non habeant parem titul. subrogationis gratiosæ est danda immissio, vt fuit resolutum in causa Senen. Canonicatus, 13. Maij* 1588. *coram bonæ memor. Bubalo, & in causa Recanaten. Beneficij S. Anton. 25. Maij de anno præterito coram me, non obstat Bulla Alexandri, quia quod est ei sufficienter derogatum non est in forma probanti, ideo fuit reiecta in aliis causis Callagurritanis de Cenicero, & de Archaya.*

Quod etiam fuit tentum in vna Virdunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum. *Subrogationem gratiosam contra possessorem prouisum à Cardinali Legato, non habere executionem paratam, nisi beneficium sit litigiosum, vel alias affectum, iuxta text. in c. 2. vt lite pend. in 6. ita vt Legatus in illius collatione se intromittere non potuerit, ex d. decis. Burgen. &c.* 22

Et est decis. in causa Barchinonen. Canonicatus, 9. Martij 1598. † coram dicto D. Millino quæ sic ait, *Fuit per dominos resolutum D. Onofrio esse dandum mandatum de immittendo, quia cum sit gratiose subrogatus ad possessionem sui authoris, & probet illius possessionem, & suum clericatum, hoc ei sufficit, nec tenetur iustificare narratiuam suæ gratiæ, iuxta decis.* Putei 495. *lib.* 2. Paleoti 119. *nec placuit dominis fundamentum quod sit necessaria iustificatio, cum beneficium non sit litigiosum, iuxta distinctionem alias factam in causa Burgen. de* Pancoruo, *& postea confirmatam in pluribus aliis causis, quia sicut in beneficio litigioso non requiritur iustificatio, ex eo quod non infertur præiudicium ordinario, nec alteri cum non possit fieri prouisio stante lite, ita pariter dicendum est quando adest reseruatio, vel affectio, cum stante reseruatione, vel affectione, nec ordinarius, nec alius possint se intromittere, vt fuit resolutum coram me in causa Callagurritana dimidiarum portionum del Burgo.* 20. *Decemb.* 1593 *Præterea cum non exhibeatur tit. Franc. nec probetur eius possessio non requiritur iustificatio, licet beneficium non sit litigiosum, quia possessio est vacans, & non fit præiudicium possessori. vt fuit resolutum in causa Parmen. beneficij de Tolentin.* 21. *Aprilis* 1589. *coram D. Penna, & in causa Parmen. Prioratus* 23. *Iunij* 1589. *coram D. Mantica, non obstat quod vnio est nulla quia licet vnio sit nulla remanet affectio propter appositionem manus Papæ, siue nullitas proueniat ex defectu causæ, siue ex inhabilitate prouisi, aut ex alio cap. non obstat quod vnio fuit facta de Canonicatu primo vacaturo, & non constat istum fuisse primum qui vacauit, quia Onofrius habet fundatam suam intentionem in ista vacatione, & si Franciscus prætendit quod successerit alia vacatio ipse debet probare, vt fuit resolutum coram me in causa Regien. præbendæ Theolo-*

galis. 13. *Nouembri* 1595. *Hoc autem dicebant domini non probari, quia* *'ela ex cuius persona prætenditur alia vacatio ob promotionem ad Episcopatum non erat adhuc consecratus, & vacatio Beneficiorum non inducitur ante consecrationem & adeptionem possessionis, quando promotus non fuit mora petendi consecrationem, Innocent. in cap. cum in cunctis, numero* 4. *Abbas in dict. cap.* 5. *cum vero, num.* 6. *de electione, & ita fuit alias resolutum in causa Panormitana Beneficiorum* 9. *Ianuar.* 1549. *coram Acorambono, & in causa Veglen. pensionis* 19. *Iunij* 1570. *coram D. Seraphino, & in causa Toletana Scholastria.* 22. *Iunij* 1592. *coram D. Orano.* Est etiam decis. Miranden. 1600. infra adducta n. 33. & docet Goncalez ex d. num. 211.

24 At alias Rota tenet quod ad effectum † immissionis in possessionem ex subrogatione gratiosa absque alia iustificatione requiritur quod reseruatio sit clara, & quæ inter partes conuerti non possit, alias secus vt antea senserat Rota in d. Burgen. de Pancoruo supr. adducta num. 11. & 12. & ita fuit resolutum in vna Neapolitana Rectoriæ, decimo tertio Februar. millesimo quingentesimo nonage-
25 simo octauo, coram Domino Lancelloto, *in qua † fuit dictum, requiri quod reseruatio sit clara, & notoria ad effectum immissionis ex subrogatione gratiosa, absque alia iustificatione, vt sæpius fuit resolutum, & vt fuit resolutum in vna Aquilana Beneficiorum Iulij* 1585. *coram* D. *Gipsio, vbi reseruatio ratione iuris patronatus redditur dubia non impedire manutentionem, quæ danda est possessori, & sufficere quod constet de corpore Beneficij, etiam quod sit erratum in nomine. Puteus decis.* 442. *lib.* 1. *cum alijs, &c.*

26 Et in vna Oriana † Parochialis, seu Archipresbyteratus 29. Maij 1598. coram D. Orano fuit resolutum, *quod gratiosa subrogato quo ad ius, & possessionem defuncti datur immissio, quotiescunque præter reseruationem, seu affectionem, quæ est concludenter probanda, obitus defuncti in possessione, & Clericatus subroga-*
27 *ti probatus est,* &c. † Et in eadem 18. Iunij 1599. coram D. meo Corduna fuit dictum *sæpe fuisse firmatum reseruationem, seu affectionem, debere esse notoriam, & talem quæ inter partes controuerti non possit, vt vigore subrogationis gratiosæ in beneficio non litigioso possit dari mandatum de immittendo contra prouisum ab ordinario cui nullum ius potest competere, quando vero non est ista clara & conuertitur, tunc cessat ista via executiua & requiritur iustificatio subrogationis gratiosæ, & totius gratiæ ex qua sumpta est quia tunc adest, vel adesse potest præiudicium ordinarij & possessoris, vnde licet probetur reseruatio, cum hæc probatio possit per contrarium per contrariam probationem elidi. Ægid. decis.* 624. *immissio concedi non debet absque gratiæ iustificatione, quia non constat notorie de non iure alterius, quod cessat in beneficio litigioso, stante enim reseruatione clausula in corpore iuris certum est, quod ordinarius lite pendente prouidere non potest. c.* 2. *vt lite pendente in* 6. *&c.* refert Gonçalez gloss. 31. sub num. 20. & 21.

Et alias in vna Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij
28 1598 † coram D. Penna & in Sabinen. beneficiorum 28. Maij 1599. coram D. Gipsio fuit resolutum *quod immissio datur subrogato gratiose, etiamsi opponatur de iure patronatus, nisi incontinenti probetur quando manifeste apparet de reseruatione, vel de lite, &c.*

Prædicta † ergo regula, quod subrogato gratio- 29
se, etiam quo ad possessionem, datur mandatum de immittendo, etiam non iustificata sua gratia, &c. fallit quando subrogatio datur in Beneficio non litigioso, vel non reseruato, seu affecto clare, vt in dictis decisionibus. Et in dict. Miranden. Parochialis 1600. infra adducta, numero 33. & procedit in Beneficio taliter quod quamcunque aliam Canonicam prouisionem excludat. † Nam si posset 30
concurrentia alterius collationis validæ considerari & sit alius in possessione, cessat immissio quamuis possessor titulum non ostendat, vt in dict. Corduben. præstimonij coram Lita fuit dictum.

Fallit secundo quando subrogatio † fuit data in- 31
cidenter, & accessorie ad gratiam principalem inter clausulas generales cum clausula illa, expediendi etiam ad partes, non vero particulariter seorsum per particularem supplicationem. Nam cum sit accessoria, ad gratiam principalem, & eius naturam sequatur, debet principalis gratia iustificari, cum si alias esset nulla, esset quoque subrogatio, vt in d. Corduben. fuit itidem resolutum. Et in vna Gerunden. Beneficij 19. Ianuar. 1600. coram D. Penna. in qua fuit dictum, quod *licet in subrogatione gratiosa quo ad possessionem de Beneficio litigioso non sit necessaria iustificatio nisi Clericatus, & obitus auctoris, vt in Burgen. de Pancoruo id tamen verum est in gratia subrogationis principaliter impetrata, secus autem in ea quæ sumitur ex clausulis generalibus, ista enim quo ad iustificationem non gaudet aliquo priuilegio, sed tanquam accessoria sortitur naturam gratiæ principalis, & ideo omnia in ea narrata sunt iustificanda, quod sæpe in Rota decisum fuit, & signanter in causa Bononien. Canonicatus.* 19. *Martij* 1590. *coram D. Pamphilio & in Gienen. præstimonij.* 15. *Febr. coram D Mantica.*

Sed contra istam fallentiam rectius tenuit Rota in vna Miranden. Parochialis 17. *Martij* 1600. *&* 2. *April.* 1601. *coram eodem Domino Penna, vt in decisionibus sequentibus.*

Decimosexto Martii 1600.

PEndente lite inter Emanuelem de Arces. Rectorem,
† & possessorem Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Leocadiæ, 32
oppidi de Ceruo Miranden. Diœcesis & Antonium de Robredo. Emanuel obijt mense Septembris anno 1599. *& per eius obitum Franciscus Sanchez nonis Martij* 1600. *fuit à Sede Apostolica de eadem Parochiali prouisus cum gratiosa subrogatione in omni iud. & ad omne ius, atque etiam quo ad possessionem Emanuelis & quia Franciscus, vigore gratiosæ subrogationis petebat immitti in possessionem, iustificauit solum duobus suo scilicet Clericatu, & possessione. Emanuelis in Beneficio tempore obitus, hæc enim probatio ad prædictū effectum iuxta rotales decis. habetur sufficiẽt. Mohed.* decis. 1. de probat. *contra vero prætendebat Antonius, dicens id habere locum, quando subrogatio impetratur, & habet per se existentiam, secus autem esse in subrogatione à prima gratia dependẽte, quæ desumitur vel ex corpore gratiæ principalis, vel ex clausulis generalibus,*

libus, tunc enim omnia narrata in tali gratiosa subrogatione esse iustificanda, ideo date super hoc dubio an Franciscus esset immittendus? Rota vtraque parte informante immictendum censuit, in hac enim materia præsupponebatur primo gratiosam subrogationem proprie habere locum in Beneficiis litigiosis Bonifacius in Clementina prima numero 41. vers. & ideo vt puto, vt lite pendente. *Mobedan.* decisione 180. in princip. *Rota in causa Burgen. de Pancoruo die 28. Nouembris 1588. coram bonæ mem. Gipsio, eandem vero gratiosam subrogationem multo magis sibi locum vendicare in Beneficiis, dispositioni Apostolicæ, seu Romani Pontificis reseruatis, consequenter autem distinguebantur tres casus, primus est, quando Papa subrogat gratiose ad Beneficium, litigiosum, siue reseruatum, & tunc talis gratia non indiget alia iustificatione quam Clericatus impetrantis, & possessionis decedentis Mobed.* decis. 292. in princip. & decis. 327. numero 1. *Puteus* 214. num. 1. lib. 1. *Paleotus.* 103. circa medium & decis. 119. in princip. *Rota in prædicta causa Burgen. de Pancoruo coram Gipsio & ratio est quia conferendo Beneficium litigiosum, vel reseruatum, nulli fit iniuria, cum nemo præter Papam de illo possit disponere, & illa gratia vim prouisionis obtineat, si ille qui obijt fouebat bonum ius, vt declarat Bonifac.* præcitato loco. numer. 41. *& fuit dictum in prædicta causa Burgen. de Pancoruo, & hæc procedunt sine difficultate, quando gratia subrogationis gratiosa fuit principaliter, & per se petita, & obtenta, & litera desuper expedit. Et hoc modo videntur loqui decisiones allegatæ.*

Alter casus est, quando Papa facit gratia de Beneficio litigioso, siue reseruato, etiam cum gratiosa subrogatione quo ad ius, & possessionem defuncti, & impetrans ad partem expediuit Bullas super gratiosa subrogatione desumpta, vel ex corpore, vel ex clausulis generalibus eiusdem supplicationis, & hoc casu licet non modo gratia subrogationis quoad duo prædicta, videlicet Clericatum, & possessionem, sed etiam omnia narrata in gratia principali iustificanda videretur, nihilominus tamen Rota censuit sufficere iustificationem Clericatus, & possessionis. Ratio fuit quia agebatur de Beneficio litigioso, siue reseruato, de quo cum nemo præter Papam prouidere possit nulli fit iniuria per talem prouisionem, & consequenter satis erat iustificare prædicta duo prout requirit natura gratiosæ subrogationis. Tertius casus est, quando Beneficium non est litigiosum, vel reseruatum, seu alias affectum, & tunc si quis ad illud gratiose subrogetur omnia narrata in gratia subrogationis tenetur iustificare. nam tunc subrogatio data in Beneficio non litigioso habet vim collationis, & opus est causam iustificare prout necesse est iustificare aliam prouisionem, & collationem pro obtinenda canonicatoria. Tum quia huiusmodi iustificatio venit in consequẽtiam ipsius prouisionis, vt fuit consideratum in illa Burgen. de Pancoruo, tum quia per prouisionem Beneficij non litigiosi, vel non reseruati, vel non affecti, iniuria inferri potest prouisis ab ordinariis, seu aliis legitimis collatoribus. Ex his concluserunt Domini Franciscum, fuisse immittendũ quamuis solum iustificasset suum clericatum, & possessionem Emanuelis in Beneficio tempore obitus quia Beneficium erat litigiosum, iuxta deducta in primo & secundo casu, & consequenter mutare decis. coram me factam in Firmana seu Gerunden. Beneficij die 19. Ianuar. 1601.

In eandem coram eodem secundo Aprilis. 1601.

Quis Antonius de Robredo dicebat se habere difficul-
tates † consideratione dignas, contra decisionem in 33
hac causa factam die 17. Maij 1600. ideo iterum consulti
Domini in decisis persistendum censuerunt, propter ratio-
nes de quibus in decisione, in quibus potissima fuit, quia cum
ageretur de Beneficio litigioso, & illud conferendo nulli
collatori fiat iniuria, cum nemo præter Papam de illo possit
disponere, sufficit gratiose subrogato iustificare possessio-
nem decedentis, & Clericatum impetrantis Mobedan.
decisione 292. cum aliis allegatis *in alia decisione*
de qua nunc agebatur siue subrogatus gratiosa deduce-
ret gratiam ex supplicatione particulariter obtenta su-
per subrogatione, siue ex clausulis in supplicatione con-
tentis.

Et licet prædicta decisio loquatur in secundo
casu, quando † impetrans ad partem expediuit 34
Bullas super gratiosa subrogatione, desumpta ex
clausulis supplicationis gratiæ principalis, tamen
idem est & eadem ratio, quando literæ super gra-
tiosa subrogatione simul expedirentur cum gratia
principali, &c.

Fallit tertio, quando est † pari titulus ab alio 35
productus, vt supradictum est *num. 4.* Puteus *decis.*
302. *& 316. num. 1. lib. 1. & decis. 135. lib.* 2. Caputaquen.
329. p. 1. dicentes, quod tunc ordinariæ non executiue proceditur ex recepta doctrina Bartoli *in l. fin. C. de edicto D. Adriani, nu. 21.* sequitur Gonçalem *§. 7. Proœmiorum* 243. nisi volens impedire immissionem veniret cum gratia obtenta ex diuersa vacatione quia tunc minime impediretur immissio vt plene inquit resolutum in vna Vercellen. Beneficij 16. Nouemb. 1602. coram D. Litt & in Toletana Parochialis de Ieuenes. 23. Ian. 1604. coram Domino Sacrato & facit *dict. decisio.* Caputaquen. 329.

Fallit quarto, in subrogato etiam gratiose in ius
sui Authoris, † non possidentis, qui tenetur ad iu- 36
stificationem suæ gratiæ ac si ad Canonicationem ageret, & procedendum est ordinarie, non executiue, vt fuit resolutum in causa Carthaginen. Portionis 21. Octob. 1588. coram D. Gipsio. in qua Domini dixerunt, *Quod licet subrogatus gratiose non teneatur docere, nisi de Clericatu, & obitum in possessione illius in cuius locum subrogatus est. Puteus* decisione 495. lib. 2. *& possit propria authoritate ingredi possessionem Mobed.* decis. 327. *Puteus* 214. lib. 1. *tamen id sibi non vendicat locum in subrogato in ius sui authoris non possidentis, quo casu ad iustificationem suæ gratiæ tenetur, ac si ad Canonicationem ageret, ideo procederetur ordinarie non executiue Innocent & alij* in c. 1. vt lite pend. *Achilles* decis. 2. de probatio. *Mobed.* decis. 206. & 304 *& ratio differentiæ est, primo enim casu quando defunctus possidebat nulli fit præiudicium. Nam actoris non interest cum vno, vel altero possessore expedire, secundo vero quando defunctus non possidebat non modicum ipsi fieret præiudicium, si subrogatus possessionem adipisceretur, Maximum enim commodum est possidere, & sequeretur absurdum, quod*

plus quam defunctus haberet subrogato concederetur, vt per Rotam decis.10. vt li. : pend. in nouis, *Cassad.* decis.1.eod.tit.

37 Subrogado † autem collitigantis ad hoc, vt annulletur omnis alia gratia facta tertio petenda est intra mensem, petita vero post mensem non annullat gratiam anteriorem alteri factam, vt fuit resolutum in vna Collen. subrogationis. 11. Decemb. 1595. coram illustrissimo Seraphino ex regula Cancellariæ de subrogan. Collitigantibus, de qua videndus est glossator Soto & Sarnen. & Rebuff. super ea *in praxi & in regulis* & Mandosius *regula* 29.

38 Et circa † hanc materiam subrogationis, & quæ diu dicatur durare lis vltra. Mohed. *decis. 8. de appell.* Et Flam. Paris. *d. lib. 2. q. 3.* videndæ sunt sequentes decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ & Legionen. præstimoniorum coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

Salamantina Capellaniæ del voto 20. Nouembris 1592.

39

F*Vit resolutum † gratiam subrogationis Didaci del Castillo esse iustificatam, nam quantum ad qualitates ipsius Didaci quod sit presbyter Salamantinus magister in Theologia, & natus de legitime matrimonio, bene probantur ex testibus, qui super sexto articulo dicunt vidisse illum pluries celebrare missam, & etiã vidisse priuilegium sui Doctoratus, & deponunt de publica voce & fama, & communi reputatione, quæ sufficit pro iustificatione narratorum Rota* decis.14. de probatio. in antiquis. *Ægid.* decis.114. *Mohed.* decis.128. in fin. *Caputaquen.* decis. 277. part. 1. *in impressis, valor Capellaniæ quod non excedat 200. ducatos, probatur ex eisdem testibus, qui super primo articulo optime deponunt etiam ex publica voce, & fama, qua probari valorem narratum plures fuit resolutum, vt per Ægidium* decis. 675. *Mohedan.* 148. *Puteum* 29. lib. 1. *Caputaquen.* d. decisio. 277. num. 8. *quod super fructibus Capellaniæ adsit pensio 50. ducatorum reseruata ad fauorem Alfonsi de Llanos, patet ex lectura prouisionis Alfonsi, qua legitur reseruatio huius pensionis, & probant etiam testes super tertio articulo, qui bene deponunt, etiam quod nihil dicant de actuali perceptione illius quia non est narrata cum in gratia Didaci non dicatur percipienti, vt legunt informantes pro Muntiz, sed annuatim percipienda, pensionum obtentarum per Didacum valor probatur ex eisdem testibus de publica voce & fama, quæ sufficit maxime ad effectum verificationis obtentorum in quibus Rota contentatur quali probatione Ægidius* decis. 674. *etiam minori quam semiplena, vt de vnico teste de fama cum adminiculo tradit Ægidius* decis. 683. cum vulg. *obitus Francisci de Malaga de mense Maij 1587. probatur ex eisdem testibus, qui super tertio articulo deponunt de præfato obitu, & in dict. mense in Oppido de Igualada de publica voce, & fama. Bart.* in l. 2. §. si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur. *Felinus* in c. qui frequenter. §. fin. in fin. vt lite non contestata. *Mohed.* decis. 77. *Puteus* decis. 166. lib. 3. *Guidobonus* decis. 145. *Thom. de Thanis* decis. 75. *in vna Maioricen. prouisio Alfonsi de Osorio per obitum Francisci cum subrogatione in ius illius, etiam quo ad effectum executorialium iustificatur, ex sumpto supplicationis extracto ex registro Apostolico, quod pro iustificatione gratiæ sufficit, Puteus* decis. 231. lib. 3. *Peregrinus* decisio. 201. libro 2. *maxime cum satis sit prouisionem iustificare etiam de facto Ægid.* decis. 216. in fin. *Crescen.* 154. in fine. *Caputaquen.* decis. 407. part. 2. *in impressis. Familiaritatem narratam in literis Didaci probant testes super quarto articulo qui dicunt sciuisse Alfonsum fuisse familiarem fœlicis recordationis. Sixti V. & vidisse illum incedere in habitu vnius ex intimis cubiculariis, & alia exercere quæ ad tale officium spectabant, vti alij familiares, & de publica voce, & fama quæ ad iustificandam familiaritatem narratam sufficit, ad notata per Bisignetum decisione, sexta circa medium de probationibus Ægidius* decisione 113. & 114. *quicquid dicendum esset, si de ea ageretur ad effectum reseruationis, Caputaquen.* decisione 10. parte secunda *in impressis, quod Alfonsus obtinuerit literas in forma breuis pro capienda possessione nomine Cameræ, illasque intimauerit, & deinde præsentauerit coram auditore Cameræ, seu illius in ciuilibus Locum tenente, institeritque pro illarum executione & quod possessione non adepta extra Romanam Curiam obierit satis iustificatur ex transportatione registri facti coram auditore Cameræ, in quo legitur dict. breue cum illius intimatione, & monitorium pro illius executione obtentum, & probant etiam testes, qui super quarto articulo deponunt de obitu Alfonsi ex publica voce, & fama, quod Franciscus habuerit ius super ista Capellania & vacauerit ex illius persona satis constat per tres sententias Rotales, ad eius fauorem latas, & executoriales desuper relaxatas. Ruinus* consilio 79. num. 3. libro 5. *maxime cum pro earum iustitia, & rectitudine præsumatur cum sint latæ in Rota, & post factas plures decisiones ad notata per Baldum* consil. 492. num. 2. lib. 3. *Socinus* consil. 158. num. 9. libr. 2. *Ægidius* decis. 89. *& hoc sufficit, vt detur effectus executorialium subrogato, quia iustificata narratiua suæ subrogationis iuxta* decis. *Mohedan.* 205. *satis probat ius sui authoris, docto de re iudicata per tres sententias conformes cum executorialibus ad eius fauorem relaxatis, vt tradit Staphileus.* de literis iustitiæ. §. dicendum est, num. 50. vers. vltimo quo ad istam materiam, *& ratio est, quia subrogatus tenetur tantum iustificare ad quæ suus author tenebatur, Ægidius* decisione 112. *Et ideo sicut Francisco si viueret sufficeret ostendere tres sententias absque eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo, in cuius locum subrogatur. Rota* decis. 10. n. 4. vt lite pendente in nouis, *Caputaquen.* decis. 277. part. 3. *in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto Principis, Ripa* in l. 1. nu. 36. ff de acquir. possess. *Paleotus* decis. 119. in fine, *& facit censeri vnum & idem ius, Cassadorus* decis. 1. num. 2. vt lite pendente, *alias enim daretur processus in infinitum si semper requirerentur noua sententia, contra* decisionem *Chasanea.* centesimam octuagesimam quartam, *non obstat, quod adepta possessione per defunctum, cesset effectus executorialium in subrogato, Crescen.* decisione centesima decima, *quia non constat de aliqua possessione Franc. nec quod ipso viuente executoriales habuerint effectum suum, & licet Alfonsus in sua supplicatione, dixerit Franc. obtinere Capellaniam, illamq; per eius obitum*

obitum vacare, non tamen ex hoc includitur possessio Fran. cum hæc verba verificentur propter ius in re, quod per tres sententias, & executoriales acquisiuerat, ad notata per Rumum d. consil. 79. num. 3. lib. 5. nec aliquid facit narratiua possessionis Francisci de qua in breui obtento per Alfonsum, quia hæc narratiua nunquam fuit verificata & in omnem euentum confessio Alfonsi non nocet Didaco qui est subrogatus etiam in ius Franc. & in toto illius iure, & executorialibus ad eius fauorem relaxatis, Guidobonus decis. 52. & dubium non est in beneficialibus admitti multiplicationem titulorum, & aliquem posse se pluribus titulis euuare, cap. post electionem de concessio. præbendæ, Cassador. decis. 21. num. 5. super regul. & decis. 3. de causa posses. in. fin. neque obstat, quod etiam Didacus in sua supplicatione fateatur Franciscum possessorem dicendo Capellaniam vacare per obitum Francisci, tunc illius possessoris, quia attēdenda est narratiua literarum, in quib. nulla fit mentio possessionis Francisci propter clausulam in supplicatione appositam, quod maior, & verior expressio fieri possit in literis desuper expediendis, quod Mūniz se intruserit in Capellania nullo titulo, nulloque iuris adminiculo sibi suffragante probatur, quia ingressus fuit possessionem vigore prouisionis ordinarii facta per obitum Francisci qua propter pendentiam litis ipsum non iuuat, cap. 1. & 2. vt lite pendente in sexto, in quibus iuribus adest decretum irritans, quod inficit titulum & possessionem, Cassador. decis. 9. num. 3. de causa posses. & habent locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per eundem, Cassador. decisione tertia, numero quinto, vt lite pendente. Neque obstat, quod lis erat finita per sententiam & rem iudicatam, quia nondum fuerat capta possessio, Achilles decisione 180. alias 1. de lite, & quousque executoriales fuerint executioni demandata, & illorum vigore apprahensa possessio semper dicitur lis durare, Sarnen. in regula de annali, quæstione 44. Puteus decisione 311. lib. secundo. Mohedan. decis. 205. versic. fuit dictum cum aliis per Modernum de attentatis, cap. 4. in præfatione num. 230. cum seq. quantum ad verificationem iuris patronatus in casu de quo agitur non est necessaria, quia non est dispositiue narratum, sed tantum conditionaliter in clausulis derogatoriis, & ei quatenus existat derogatum, vltra quod satis potest dici iustificatum ex sententiis latis pro Francis. quæ prosunt etiam subrogato quæ dicuntur de inualiditate examinis testium, tolluntur ex eo quod ad dicendum contra articulos, & videndum iurare testes fuit citatus Dominicus de Leon Procurator ipsius Munniz, qui tanquam talis produxit suum mandatum in iudicio coram Auditore cameræ, vt Notarius attestatur, Gozadin. consil. 96. n. 15. Aymon. de antiquitate temporis, parte 2. num. 60. & vigore clausulæ potestatis substituendi quam asseruit adesse in mandato procuræ in actis producto substituit D. Hyppolitum Merendam, qui semper comparuit, Mohedan. decisione decima septima, & etiam produxit diuersa iura ad causam facientia, Roman. consil. 446. num. 11. Felinus post alios in ca. coram de offic. delegati, Aymon. consil. 60. num. 5. Puteus decis. 358. lib. 1.

In eadem secunda Aprilis, 1593.

40 DOmini † steterunt in deci; , non obstante instrumento cessionis litis producto, quia notissimum est litem non finiri per cessionem nisi secuta possessione, Achilles decis. 180. alias 1. de lite, Modernus de attentatis lite pendente in præfatione, num. 253. sicut nec per sententiam, & rem iudicatam, donec sint executioni demandata, & possessio apprehensa, Sarnen. reg. de annali, quæst. 44. Puteus decis. 310. lib. 2. Mohedan. decis. 180. & decisio. 206. Modernus de attentatis supra num. 230. quia licet per cessionem amittatur possessio ciuilis & naturalis, non tamen detentatio, Mohedan. decis. 238. cum aliis, ratione cuius durant executoriales, nec obstat, quod simul cum cessione est mortuus collitigans, & sic cessat ratio, ne detur nouus collitigans, Millis in reper. verb. lis finitur, quia procedit, quādo fuit facta dimissio, vt declarat Millis verb. lis finitur in fin. vel quando est facta cessio in fauorem possessoris, vt in illa Conchen. Archipresbyteratus, coram illustrissimo Cardin. Plato, secus quando non est facta in fauorem possessoris, Caputaquen. decis. 172. parte 2. præsertim stante subrogato, qui reputatur eadem persona cum eo in cuius personam subrogatur, vt in altera decisione, Modernus de attentatis supra num. 161. & 268. non obstant alia deducta, quia in decisione fuerunt sublata, cum qua Domini fuerunt.

In eadem coram eodem Domino Pamphilio, 5. Iulii, 1593.

41 DOmini † steterunt in resolutis, quod gratia subrogationis Didaci de Castillo, etiam quo ad executoriales veniat exequenda, cum sit in omnibus iustificata, etiam quo ad narratam intrusionem Munniz, & nō constet viuente Malaga illas fuisse executioni demandatas, iuxta vulgarem decisionem Crescentii 118. & Mohedani 206. cum aliis allegatis, nam quod Munniz sit intrusus satis liquet, ex eo quod ipse fuit præsentatus à patronis & institutus ab ordinario, qui non poterant se intromittere in hac Capellania. Tum quia est iuris patronatus Ecclesiastici, & vt in prima decisione huius causæ resolutum fuit vacauit in mense Maij, & sic reseruato adnotata per Felin. in tract. quando literæ Apostolicæ, 3. limitat. Couarru. pract. quæst. cap. 36. sub num. 1. & seq. Maxime cum Papa præuenerit in subrogando antequam Munniz esset à patronis præsentatus, & ab ordinario institutus ca. dudum, de præben. in 6. Vital. post alias in Clem. 1. sub num. 38. vt lite pendente. Tum etiam ratione litis cap. 1. & 2. vt lite pendente, in 6. quæ iura habent decretum irritans, & vendicant sibi locum etiam in beneficio iuris patronatus, vt per Cassador. decis. 3. nu. 5. eodem tit. cum vulg. quod autem adesset lis, sæpius in hac causa resolutū fuit non obstantibus tribus sententiis in rem iudicatam transactis vna cum executorialibus ad fauorem Malagæ relaxatis, quæ litem non extinguunt quousque sint executioni demandata, & illarum vigore capta possessio, iuxta doctrinam Ioan. Fabri in l. 2. C. de litigios. Sarnen. de annali quæstione 44. Puteum decisione 310. lib. 2. Mohedan. decisione 180. in fin. cum aliis per Moder-

de quo agitur sufficienter probatur ex testibus, deponentibus de publica voce, & fama, adnotata per Bart. in l. 2. §. si dubitetur. ff. quemadmodum testamenta aperiantur, Felin. in cap. quoniam frequenter. §. fin. in fin. vt lite non contestata, Mohedan. decisione 277. Puteus decisione 266. libr. 3. Guidobonus decisione 145. Thom de Thanis decisione 75. in vna Maioricen. lis inter Ioannem del Cano dum viueret, & nonnullos alios super istis praestimoniis iustificatur ex pluribus commissionibus, citationibus, sententiis, & aliis actis, de quibus in registris illius causae, quae tempore obitus Ioannis adhuc pendebat, quia licet fuerint obtenta sententia, & executoriales, non tamen fuerat subsecuta possessio. Achill. decisione 180. alias prima de lite, & per executoriales non dicitur extincta lis, quousque fuerint executioni demandata, & illarum vigore apprehensa possessio, Sarnen. de annali, quaestione 44. Puteus decisione 31. libro secundo, Mohedan. decisione 205. versiculo fuit dictum eum aliis per modernum de attentatis, capit. quarto in praefatione numero 230. cum sequent. neque obstare, quod saltem morte vtriusque collitigantis videatur extincta lis, iuxta Clem. 1. vt lite pendente, quia non constat de obitu Aluari, alterius collitigantis, & in omnem euentum non habet locum dicto subrogato per Papam, in cuius persona dicitur durare lis, Cassador. decisione prima, vt lite pendente, & latius per modernum dicto titulo de attentatis, cap. quarto in praefatione. numero 161. & numero 268. Neque obstare taciturnitatem triginta annorum, puta adhuc non sunt lapsi 30. anni, & vbi ius tacentis non est calumniosum, lis non habetur spatio tanti temporis pro derelicta. Achill. decisione 185. prout calumniosum dici non poterat ius Ioannis, qui obtinuerat tres sententias Rotales, vna cum executorialibus, admotata per Sarnen. reg. de subrogan. collitigantibus quaest. 1. numero 3. Maxime cum taciturnitas fuerit causata ex impedimentis praestitis per Aluarum, mediante recursu ad consilium Regium, per quod curauit auferri executoriales, quae nunquam fuerunt relaxatae, ius Ioannis del Cano authoris Ambrosii probatur per tres sententias Rotales, ad eius fauorem latas cum executorialibus relaxatis, Rum consil. 79. num. 3. lib. 5. quae cum sint latae in Rota praesumuntur recte & rite latae ad Bald. cons. 492. numero 2. lib. 3. Socin. consil. 158. numero 9. lib. 2. Ægid. decisione 89. & hoc sufficit, vt detur effectus executorialium subrogato, qui iustificata narratiua sua subrogationis iuxta decisionem Mohedan. 205. satis dicitur iustificare ius sui authoris docendo de tribus sententiis conformibus, & executorialibus, ad eius fauorem relaxatis, vt per Staphil. tit. de literis iustitiae §. dicendum est, numero 50. versicul. vltimo, quo ad istam materiam, subrogatus enim ea tantum iustificare tenetur, ad quae tenebatur suus author. Ægid. decisione 112. & ideo sicut Ioannis si viueret. sufficeret ostendere sententias, absque eo quod aliter doceret de illarum iustitia, ita etiam debet sufficere subrogato, qui reputatur vna, & eadem persona cum eo in cuius locum subrogatur, Rota 10. numero 4. vt lite pendente in nouis Caputaquen. decisione 277. partic. 3. in impressis, maxime cum subrogatio procedat ex facto Principis. Ripa in l. 1. numero 36. ff. de acquirenda possessione, Paleotus, decisione 119. in fin. & faciat censeri vnum, & idem ius Cassad. decisione 1. n. 2. vt lite pendente, alias enim si semper requirerentur nouae sententiae daretur processus in infinitum, Chisanen. decisione 184 & in his terminis tenuerunt domini in causa Salmantina Capellania del Voto, in praecedenti Rota, non obstat quod sententia non praeiudicent successoribus in beneficio, ex Rumo in d. consilio 79. numero 6. lib. 5. quia imo afficiunt omnes intrusos lite pendente, etiam quod cum eis nunquam fuerit litigatum. Crescen. decisione 142. siue sint mediati, siue immediati successores, Mohedan decisione 12. Paleotus decisione 188. Anton. August. in Epitome, tit. de executorialibus num. 1. & 4. non obstat quod executoriales antiquae non sint exequendae, quia Antonius August. d. titulo de executorial. numero 13. loquitur quando exhibentur sola executoriales absque processu, & sententiis, secus quando prout hic constat de sententiis, & processu, & ita de anno 1567. in vna Tudertina bonorum coram bona memoria D. de Rubeis fuit resolutum, vbi etiam fuit dictum executorialibus non praescribi spatio triginta annorum, quando fuit cepta, vel petita executio, per decisionem Achillis vnicam de executione sententiae prout fuit factum in casu proposito.

In ista causa Leglonen. praestimoniorum † est a- 43
lia decisio coram eodem vigesimo sexto Martij millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, infra adducta 8. par. cap. 3. num. 17. & in eadem fuit resolutum possessorem triennalem, qui successit in beneficio litigioso, gaudere reg. de triennali si illi nō fuit mota lis, nec habuit causam à collitigante, Sarnen. reg. de triennali.

CAP. V.

De executoribus executorialium.

SVMMARIA.

De executoribus executorialium Rota, & quomodo sit procedendum ad earum executionem non est opus hic agere, numero 1. possunt tamen videri relati, num. 2.

De subrogato in locum illius, qui habuit executoriales remissiue, n. 3.

De Executoribus autem executorialium Rotae,
& quomodo sit † procedendum ad earum 1
executionem non est opus hic agere, quia non
pertinet particulariter ad materiam Beneficialem
possunt tamen videri, † Felinus in capit. ad pro- 2
bandum, numero sexto, & in capit. de caetero, numero decimo quinto, de re iudicata, Sarnens. de annali, quaestione quadragesimo quarto. Cassador. decisione sexta, de causa possessione. Crescen. decisione decima sexta, decima octaua, decima nona, vigesima, & vigesima tertia, de re iudicata, & 2. vt lite pendente & prima de sequestratione possessione Mohedan. primo & secundo de re iudicata, & 1. de fide instrumentorum Caputaquen. decis. 332. 333. & 334 part. 1. Puteus 44. & 62. libro tertio & 223. lib. 1. & decisione 51. lib. 2. part. 3. diuersorum in impressis, Aragon. decisione 41. & 44.

Tha-

Thanls *decis.31.* & Cota *decis. 174. & 178. in manuscriptis*, addit. Ra-paz ad Rotam *decisione 2. de rescrip. in nouis, à num. 45.* Vestrius *in praxi, lib. 8. cap. vltimo, à num. 16.* Mandol. *regul. 29. cancell. quæst. 4. & de commissio. commissione 14. & 29. vltima glos.* per alias quæstiones, Lancellotus *de attentatis, cap. 1. num. 35. & cap. 3. num. 22. & à num. 71. & ca. 4. in præfatione, num. 167. & à num. 305. & cap. 12. decimaquarta ampliatione, à num. 17. & ca. 20. ampliatione 26. num. 2.* & Ioan. Gutierrez *Canonicarum, quæst. lib. 1. cap. 4. num. 28. & decis.* Rotæ in causa Toletana iuris decimandi. 8. Nouemb. 1593. coram D. Pamphilio adducta supra *cap. 3. præcedent. numero 145.*

Et de subrogato in locum † illius, qui habuit exe- 3
cutoriales, vide Staphileum *de literis iustitiæ. §. exceptio sola plus operatur, &c. à num. 4. & §. subrogatus est*, & decisiones Rotæ in causa Salamantina Capellaniæ del Voto, & Legionen. præstimoniorum adductas, *cap. præceden. ad fin.*

LAUS DEO.

